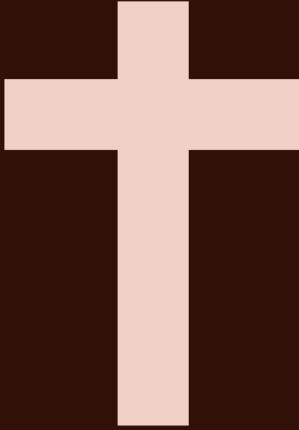

Soso Kitaabuie:
Tawureta, Yabura,
Inyila

The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila **The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso** **Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)**

copyright © 2015 Mission Evangélique Réformée Néerlandaise et les Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Evangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2

Contents

Fe Folo Fole	1
Yete sote	66
Lewi Serexedube	115
Konti Tife	151
Masenyi Donxoe Siida	201
Yosuwe	247
Kiitisae	276
Ruti xa Taruxui	305
Samuweli I	310
Samuweli II	346
Isirayila Mangee I	379
Isirayila Mangee II	416
Yudaya Mangee I	453
Yudaya Mangee II	488
Annabi Esidirasi	529
Annabi Nehemi	542
Esita xa Taruxui	561
Ayuba	570
Yabura	618
Taalie	747
Kawandila	790
Suuki	803
Annabi Esayi	813
Annabi Yeremi	898
Annabi Yeremi firin nde	989
Annabi Esekiyeli	999
Annabi Daniyeli	1056
Annabi Hose	1075
Annabi Yoweli	1090
Annabi Amosi	1096
Annabi Abadiyasi	1109
Annabi Yunusa	1111
Annabi Mika	1114
Annabi Naxumu	1123
Annabi Habakuku	1127
Annabi Sofoni	1132
Annabi Hage	1137
Annabi Sakari	1141
Annabi Malaki	1155
Matiyu	1159
Maraki	1207
Luki	1237
Yaya	1288

Xεεραε xa taruxui	1323
Roma	1364
Korinti I	1386
Korinti II	1405
Galati	1418
Eφεεε	1426
Filipi	1434
Kολοσι	1439
Tεsaloniki I	1444
Tεsaloniki II	1449
Timote I	1452
Timote II	1458
Tito	1462
Filemon	1465
Eburu	1467
Yaki	1482
Piyeri I	1488
Piyeri II	1494
Yaya I	1498
Yaya II	1504
Yaya III	1505
Yude	1506
Waxayi	1508

Tawureta Munsa Fe Folo Fole Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

«Tawureta Munsa»

Tawureta Munsa findixi Alatala xa masenyi sebexi singe nan na. Ala Xaxili Seniyenxi naxa taruxui gbegbe fi Annabi Munsa ma alako a xa e sebe. Na taruxuie fe gbegbe masenma won be naxee bara dangi kabi dunija fole, han Annabi Munsa Isirayilakae xanin e xa boxi ma temui naxe.

Na birin findixi «Tawureta» nan na, naxan falaxi Eburu xui «xaranyi.» Na xaranyi tide gbo mixi birin be, barima Ala lonni belebele fima mixi ma a kui. Na lonni mu danma fe dangixi kolonfe gbansan xa ma. Won Alatala xa seriyε yati toma ne na taruxuie kui.

Tawureta Munsa lanxi kitaabui suuli nan ma. Na singe xili «Fe Folo Fole,» barima a a masenma won be dunija nun diine foloxi ki naxe. A firin nde xili «Isirayila xa Yete Sotoε,» barima Ala Isirayila ramini naa ne konyiya kui Misira boxi ma. A saxan nde xili «Lewikae Serexedube Bonsoe xa Seriyε.» Lewi findixi Isirayila serexedubee benba nan na. Na kitaabui a masenxi a lan Isirayilakae xa sali ki naxe. A naani nde xili «Konti Tife.» Isirayila naxan nabaxi kira ra, kelifε Misira boxi ma sigafe ra e xa boxi ma, na birin na yi kitaabui kui. A suuli nde xili «Annabi Munsa xa Masenyi Donxoe.» Beenun Isirayilakae xa so e xa boxi ma Ala dennaxe fixi e ma, Annabi Munsa naxa a xa masenyi donxoe ti e be. Na masenyi sebexi na kitaabui suuli nde kui.

«Fe Folo Fole»

Tawureta Munsa xa kitaabui singe xilixi «Fe Folo Fole.» Sora tongo suuli nan na a kui. E noma itaxunde doxo naani:

Sora 1 han 11, Dunija rafolo ki

Alatala naxa dunija daa senbe ra. Baba Adama nun Nene Mahawa findixi a xa daali donxoe nan na. A to e daa, a naxa yaamari nde fi e ma, konɔ a mu bu e naxa Ala matandi. Ibunadama toore folo menni ne. Kabi na temui fe birin naxa kana. Dunija xa yunubi to gbo, Ala naxa nate tongo a xa dunija halaki banbaranyi ra. Na nate kelixi a xa seniyyeni nan ma. Yunubi mu rafan Ala ma feo. Konɔ Ala xa marafanyi ma, a mu tin dunija birin xa halaki. Na kui a naxa Annabi Nuha rakisi kunkui belebele kui, a nun subee mooli birin.

Sora 12 han 25, Annabi Iburahima xa taruxui

Alatala naxa Annabi Iburahima sugandi, a xa findi saabui fanyi ra dunija birin be. A naxa barake sa a xa fe alako a xa findi si belebele ra. A man naxa saate tongo a be, Kanaan boxi xa findi a bonsoe Isirayila gbe ra.

Konɔ na saate mu nu noma rakamalide fo Iburahima xa di soto. Sara to a kolon a mu noma di baride a xa mɔri Iburahima be, a naxa a xa konyi gine Hagara fi a ma. Hagara naxa Sumayila bari Iburahima be, konɔ Ala mu tin Sumayila xa findi ke tongoma ra. Na kui Ala naxa a niya Iburahima nun Sara xa Isiyaga soto e xa forija kui. Ala naxa gbilen a xa saate ma

a nu bara naxan tongo Iburahima be, a fa na saate tongo Annabi Isiyaga fan be.

Sora 26 han 36, Annabi Isiyaga nun Annabi Yaxuba xa taruxui

Annabi Isiyaga naxa guli firin soto a xa ginε Rebeka saabui ra. Ala naxa a ragiri Yaxuba ma, naxan bari dɔnxɔε ra, a xa findi ke tongoma ra dangi a taara Esayu ra. Esayu to na to, a naxa wa a xunya faxafe, kɔno Yaxuba naxa a gi, a siga a nga xabile yire. Menni a naxa Raxele nun Leya dɔxo. E naxa di xeme fu nun firin bari a be, naxee findi Isirayila bɔnsɔε fu nun firin xa yareratie ra.

Sora 37 han 50, Annabi Yusufu xa taruxui

Annabi Yaxuba xa di Yusufu mu nu rafan a taarae ma, barima Ala nu bara a masen a be a tan nan findima e xunyi ra. Na nan a niya e naxa a mati konyi ra Misirakae ma. Kɔno Ala naxa a ragiri Yusufu xa findi mixi belebele ra Misira boxi ma. Alatala man naxa a masen a be a tan nan fama dunija birin natangade xɔrɔxɔε nde ma naxan fama. Ne wuyaxi to dangi, kaame naxa sin dunija birin ma. Baloe nu na Misira boxi gbansan nan ma Annabi Yusufu saabui ra. Annabi Yaxuba to a xa die xee Misira baloe fende, e naxa Yusufu li naa. Na kui Annabi Yusufu naxa a xabile birin nafa Misira boxi ma alako e naxa faxa kaame ra.

Mixi noma lonni belebele sɔtode yi kitaabui saabui ra. Alatala a yete masenna ne yi taruxuie kui. Ala senbe gbo dangi birin na. A wama ne mixi xa tinxin. Fe naaxi mu rafan a ma feo, a man kiiti sama ne yunubitɔε ma. Kɔno Ala mu tinma mixi xa halaki. A ibunadama xanuma, a wama e malife alako e xa tuubi, e xa kisi a xa marafanyi saabui ra. Na seriye masenxi «Fe Folo Fole» nan kui. Ala xa won mali na birin kolonde alako won xa findi a xa mixie yati yati ra.

Tawureta Munsu Fe Folo Fole

Dunija Fole

¹ A fole ra, Ala naxa koore nun boxi daa. ² Dunija mu nu yailanxi, sese mu nu na a ma. Dimi nan nu na baa birin ma, kɔno Ala jengi naxan luxi alo foye nu a malintanma ye xun ma.

³ Ala naxa a masen, «Naiyalanyi xa mini.» Naiyalanyi naxa mini keren na. ⁴ Ala naxa a mato fa, na naiyalanyi fanxi. Ala naxa naiyalanyi nun dimi itaxun. ⁵ Ala naxa naiyalanyi xili sa «yanyi.» A naxa dimi xili sa «kɔε.» Kɔε naxa so, kuye naxa iba, lɔxɔε singe nan nu na ki.

⁶ Ala naxa a masen, «Koore walaxe xa lu boxi ye nun koore ye tagi.» ⁷ Na bara findi naaninyi ra boxi ye nun koore ye tagi. A rabaxi na ki ne. ⁸ Ala naxa yi naaninyi xili sa «koore.» Kɔε naxa so, kuye naxa iba, lɔxɔε firin nde nan nu na ki.

⁹ Ala naxa a masen, «Boxi ye xa malan yire keren. Xare xa maba.» A rabaxi na ki ne. ¹⁰ Ala naxa na xare xili sa «boxi.» A naxa na boxi ye xili sa «baa.» Ala naxa a mato fa, na birin fanxi.

¹¹ Ala naxa a masen, «Sansie xa mini boxi ma. Sansi mooli birin xa bula. Sansi xori naxan na a bogi kui, a bulama ne birin nun a mooli ra.» A rabaxi na ki ne. ¹² Boxi naxa rafe sansi mooli birin na, a bogi nun a sansi xori na a bili ma, na fan birin nun a mooli. Ala naxa a mato fa, na birin fanxi. ¹³ Kɔε naxa so, kuye naxa iba, lɔxɔε saxan nde nan nu na ki.

¹⁴ Ala naxa a masen, «Yanbasee xa lu koore ma, yanyi nun kœ itaxunfe ra. Waxati birin kolonma yanbasee saabui nan na. Xi yo xi, je yo je a kolonma yanbasee nan saabui ra. ¹⁵ Yanbase na koore ma bœxi iyalanse nan na.» A rabaxi na ki ne.

¹⁶ Ala naxa naiyalanse xungbe firin nafala. Naxan xungbo, na xa yanyi yaamari raba. Naxan xurun, na xa kœ yaamari raba. A naxa tunbuie fan nafala. ¹⁷ Ala naxa yanbasee sa koore ma alako e xa bœxi iyalan, ¹⁸ e xa yanyi nun kœ yaamari raba, e xa dimi nun naiyalanyi rafatan. Ala naxa a mato fa, a birin fanxi. ¹⁹ Kœ naxa so, kuye naxa iba, lœxœ naani nde nan nu na ki.

²⁰ Ala naxa a masen, yeœœ xa ye ramaxa. Xœnie xa jere koore ma. ²¹ Ala naxa yeœœ xungbe mœoli birin daa a nun nimase naxan birin na ye xœœra. A naxa xœni mœoli birin fan daa. Ala naxa a mato fa, a birin fanxi. ²² Ala naxa barake sa e xa fe. A naxe, «Wo xa wuya, wo xa yiriwa alako yeœœ xa wuya baa ma. Xœnie fan xa gbo bœxi ma.» ²³ Kœ naxa so, kuye naxa iba, lœxœ suuli nde nan nu na ki.

²⁴ Ala naxa a masen, «Nimasee mœoli birin xa lu bœxi ma: xurusee, bubusee, a nun buurunyi subee.» A rabaxi na ki ne. ²⁵ Ala naxa buurunyi subee mœoli birin daa, a naxa xurusee mœoli birin daa, a naxa bubusee mœoli birin daa. Ala naxa a mato fa, a birin fanxi.

²⁶ Ala naxa a masen, «Won xa adama daa, won xa won fœxi lu a ma. A xa yaamari raba yeœœ xun ma, xœnie xun ma, xurusee xun ma, bœxi xun ma, a nun bubusee xun ma.» ²⁷ Ala naxa adama daa gine nun xeme, a a fœxi lu e ma. ²⁸ Ala naxa barake sa e xa fe. A naxe, «Wo xa wuya, wo xa yiriwa alako bœxi xa rafe. Wo xa yaamari raba bœxi xun ma, yeœœ xun ma, xœnie xun ma, bubusee xun ma.»

²⁹ A naxe, «N bara sansi birin nun sansi bogi birin fi wo ma baloe ra. ³⁰ N bara sansi birin fi sube birin ma naxan na bœxi ma, a nun xœni birin ma, a nun bubusee birin ma, nimase birin ma naxe jengima. Sansi birin bara findi e baloe ra.» A rabaxi na ki ne. ³¹ Ala naxa a xa daalise birin mato fa, a fanxi han. Kœ naxa so, kuye naxa iba, lœxœ senni nde nan nu na ki.

2

¹ Koore, bœxi, nun se birin daa ki nan nu na ki. ² Lœxœ solofere nde Ala xa wali naxa kamali. A naxa a malabu. ³ Ala naxa tide sa na lœxœ solofere nde ma, a xa findi lœxœ seniyenxi ra barima a a malabu na lœxœ ne a xa wali kamalixi xa fe ra.

Baba Adama nun Nene Mahawa

⁴ Taruxui nan ya, duniya daaxi ki naxe. Marigi Alatala bœxi nun koore daa temui naxe, ⁵ fœtonyi yo mu nu na. Sansi yo mu nu na naxan bulaxi bœxi ma barima Marigi Alatala mu nu tune ye ragoroxi sinden. Adama fan mu nu na naxan bœxi rawalima, ⁶ kœno ye nu luma mini ra bœxi bun, a fa yensen ye yire birin ma.

⁷ Marigi Alatala naxa adama yailan bendœ ra. Na dangi xanbi a naxa nii raso a fate a jœœ kui. A findi adama ra na ki ne.

⁸ Na xanbi Marigi Alatala naxa yire fanyi yailan sogetede mabiri. Na yire xili «Eden.» A naxa adama lu menni. ⁹ Marigi Alatala naxa wuri mœoli birin nabula menni, wuri tofanyie, wuri naxee bogi fan a don daaxi ra. Na yire tagi wuri firin nu na. Keren xili «Simaya wuri.» Boore xili «Fe fanyi nun fe jaaxi kolon wuri.»

¹⁰ Xure naxan ye rasoƙi Eden kui sansie be, a to dangixi, a itaxunxi doxo naani ra. ¹¹ Na singe xili Pison. Na nan dangima Hawila boxi birin ma, xεema na dennaxe. ¹² Na xεema fan. Wuri ye xiri joxunme fan na na, a nun geme tofanyi naxan xili onixi. ¹³ Na xure firin nde xili Gixon. Na nan dangima Kusi boxi birin ma. ¹⁴ Na xure saxan nde xili Tigiri. Na nan dangima Asuri boxi ma a sogetede biri ra. Na xure naani nde xili Efirati.

¹⁵ Marigi Alatala naxa adama rasabati Eden, alako a xa no na yire rawalide, a man xa mɛeni na ma. ¹⁶ Marigi Alatala naxa yaamari so adama yi ra, a naxe, «I noma yi wuri bogi birin donde naxan na Eden kui, ¹⁷ kono i naxa «Fe fanyi nun fe jaaxi kolon wuri» bogi don de, barima i nu na don, i faxama ne.» ¹⁸ Marigi Alatala naxa a fala, «A mu fan xeme xa lu be a keren. N fama malima fanyi daalide a be.»

¹⁹ Buurunyi sube birin nun xoni birin Marigi Alatala naxan daalixi bende ra, a naxa e xanin adama xon ma a xa e xili sa. Adama xili naxee sa e xun ma, nee naxa findi e xilie ra. ²⁰ A naxa xuruse birin, xoni birin, a nun buurunyi sube birin xili sa.

Kono na waxati Adama mu a malima fanyi sotoxi sinden. ²¹ Marigi Alatala naxa xi xoli radangi a ma. A naxa a raxi a fanyi ra. A to xi, Marigi Alatala naxa a ganyanyi xori keren ba, a fa menni ragali. ²² Na xanbi, Marigi Alatala naxa Adama ganyanyi xori findi gine ra, a fa na gine fi Adama ma.

²³ Adama naxa a fala, «Yi gine fatanxi n xori nun n sube nan na. A xili ne «gine», barima a minixi xeme ne i.» ²⁴ Na fe na a toxi, xeme fama ne kelide a baba nun a nga xun ma, a maso a xa gine ra, e findi keren na. ²⁵ Xeme nun a xa gine mageli nan nu a ra, kono na fe yaagi mu nu e ma.

3

Yunubi singe

¹ Boximase nan nu koto Marigi Alatala xa daalise birin be. A naxa gine maxorin, «Ala a fala ne wo be a wuri bogi naxan birin na Eden kui, a wo naxa a sese don? Nondi na a ra?» ² Gine naxa a yaabi, «Wuri naxee na Eden kui, muxu noma e birin bogi donde, ³ kono wuri naxan na Eden tagi, muxu mu noma na tan bogi donde, muxu mu noma makorede a ra yete yati, xa na mu a ra muxu faxama ne.» ⁴ Boximase naxa a fala gine be, «Ade, wo mu faxama. ⁵ Ala a kolon, wo na a don, wo ya rabima ne. Wo fama fe fanyi nun fe jaaxi kolonde alo Ala yete.»

⁶ Gine to wuri bogi to, a tofan, a fan donse ra, a fan xaxili sotoxe ra, a naxa keren ba, a don, a nde so a xa mori yi, e nun naxan nu a ra. Na fan naxa a don. ⁷ Na waxati e yae naxa rabi. E naxa a kolon, e mageli nan nu a ra. E naxa xore burexee denbe e boore ra, e e yete sutura a ra.

⁸ Na xanbi, xeme nun a xa gine naxa Marigi Alatala jere xui me nunmare ra. E naxa e noxun wurie xanbi ra. ⁹ Marigi Alatala naxa xili ti, «Adama, i na minden?» ¹⁰ Adama naxa a yaabi, «N bara i xui me Eden kui, kono n bara gaaxu, barima n mageli na a ra. Na nan a ra, n nan n noxunxi.» ¹¹ Marigi Alatala naxa a maxorin, «Nde a masenxi i be i mageli na a ra? Ka i bara na wuri bogi don ba, n naxan ma fe fala i be i naxa a don?» ¹² Adama naxe, «I gine naxan fixi n ma, na nan yi wuri bogi so n yi ra, n naxa a don.»

¹³ Na xanbi, Marigi Alatala naxa gine maxorin, «I yi rabaxi munfe ra?» Gine naxa a yaabi, «Bɔximase bara n madaxu han n bara na wuri bogi don.»

¹⁴ Awa, Marigi Alatala naxa a fala bɔximase be, «I to bara yi raba, awa, n fan n bara i danka xuruse nun buurunyi sube birin ya ma. I findima bubuse nan na i furi fari. I xube nan donma i xa dunijeigiri kui. ¹⁵ N bara deɲaaxui raso i tan nun gine tagi. N bara a raso i xa die nun a xa die tagi. Gine xa di i xunyi butuxunma ne. I fan a tingilinyi xinma ne.»

¹⁶ Marigi Alatala naxa a fala gine be, «I fan, n i tooroma ne i xa di bari kui. Na toore gboma ne. I birama ne i xa mɔri foxo ra, a i yamari.»

¹⁷ Marigi Alatala naxa a fala Adama be, «I bara bira i xa gine foxo ra. I bara na wuri bogi don, n naxan ma fe fala i be, i naxa a don. Yakosi n bara bɔxi danka i xa fe ra. I tooroma ne baloe sotode i xa dunijeigiri kui. ¹⁸ N tunbe nun baagi raminima ne bɔxi ma, i baloe sotoma xe nan ma. ¹⁹ I baloe sotoma i yilenfure nan na han i gbilenma bende temui naxe i rafalaxi naxan na. Bende nan i ra, i man gbilenma na bende ne.»

²⁰ Adama naxa a xa gine xili sa «Mahawa,» barima a findima ne mixi birin nga ra.

²¹ Marigi Alatala naxa dugi kiri daaxie dege Adama nun a xa gine be, a naxa e ragoro e ma.

²² Marigi Alatala naxa a masen, «Adama bara fe fanyi nun fe ɲaaxi tagi raba kolon alo won tan. A mu daxa a xa simaya wuri bogi don, xa na mu a ra a mu faxama.» ²³ Marigi Alatala naxa a ramini Eden, a xa bɔxi rawali Ala a daaxi naxan na. ²⁴ A Adama keri xanbi, Marigi Alatala naxa malekee yaamari, e xa ti Eden sogetede biri ra. E xa nu santidegema te daaxi malintan, na simaya wuri kantade.

4

Kabila nun Habila

¹ Adama nun Mahawa to kafu, Mahawa naxa teege. E naxa di soto naxan xili Kabila. Mahawa naxe, «Alatala bara n mali di xeme sotofe ra.» ² Na xanbi Mahawa naxa Kabila xanbiratoe xemema soto naxan xili Habila. Xuruse demadonyi nan nu Habila ra. Bɔxi rawali nan nu Kabila ra.

³ Na temui to dangi, Kabila naxa fa sansi bogi fangadama ra serexe bade Alatala be. ⁴ Kono Habila naxa fa xuruse di sotee ra nun e ture. Habila nun a xa serexe naxa rafan Alatala ma, ⁵ kono Kabila nun a xa serexe mu nu rafan Alatala ma. Alatala mu a ya ti Kabila xa serexe ra. Na na a ra, Kabila naxa xono, a yatagi naxa masara.

⁶ Na xanbi Alatala naxa Kabila maxorin, «I xonoxi munfe ra? I yatagi masaraxi munfe ra? ⁷ Xa i fe fanyi raba, n na tongoma ne, kono xa i fe ɲaaxi raba, Sentane i ratantanma ne. I kata, i xa i yete ba a yi ra.»

⁸ Kabila naxa a fala a xunya be, «Won xee xe ma.» E to so xe ma, Kabila naxa a xunya Habila suxu, a naxa a faxa. ⁹ Na xanbi Alatala naxa Kabila maxorin, «I xunya Habila na minden?» A naxa a yaabi, «N mu a kolon. Fo n xa meeni n xunya ma?» ¹⁰ Alatala naxa a fala, «I munse rabaxi? N na i xunya wuli gbelegebele xui mefe keli bɔxi ma. ¹¹ N bara i danka barima i bara i xunya faxa. N i kerima ne yi bɔxi ma i xunya wuli na dennaxe. ¹² I na bɔxi rawali, i mu baloe sotoma. I findima jereeti nan na.»

¹³ Kabila naxa Alatala yaabi, «Na naxankate gbo n tan be. ¹⁴ Xa i bara n keri yi bɔxi ma to, won tagi ikuyama ne. N findima jereeti nan na. Mixi

naxan na sa n to, a n faxama ne.» ¹⁵ Alatala naxa a yaabi, «Ade, xa mixi yo i faxa, n i gberɔxɔma ne dɔxɔ solofere.» Alatala naxa tɔnxuma sa Kabila ma alako xa naxan sa a to a naxa no a gereɗe.

¹⁶ Na temui Kabila naxa a makuya Alatala ra. A naxa sabati Nodi bɔxi ma Eden fuge ra. ¹⁷ Kabila nun a xa gine naxa kafu. A xa gine naxa teɛge, a naxa di sɔto naxan xili Enoki. Kabila nu na taa tife. A naxa a xa di xili sa na taa xun ma.

¹⁸ Enoki naxa Iradi sɔto. Iradi, Mexuyayeli baba na a ra. Mexuyayeli, Metusayeli baba na a ra. Metusayeli, Lameki baba na a ra. ¹⁹ Lameki naxa gine firin sɔto, keren xili Ada, boore xili Silahi. ²⁰ Ada naxa Yabala sɔto. Yabala, xuruse demadonyie nun kiri banxi kanyie baba na a ra. ²¹ Yabala xunya xili Yubali. Yubali, kɔra bɔnbɔee nun xule fee baba na a ra.

²² Silahi fan naxa di sɔto. A xili Tubali Kabila. Xabui nan nu a tan na. Walise wure gbeeli nun wure daaxi mɔoli birin xabui nan nu a ra. Tubali Kayini xunya ginema xili Nama.

²³ Lameki naxa a fala a xa ginee be, «Ada nun Silahi wo xa wo haake to n be. Lameki xa ginee, wo xa wo tuli mati n ma woyenyi ra.

N bara xeme nde faxa gberɔxɔe ra.

N bara na segetala faxa barima a bara n maxɔno.

²⁴ Xa mixi solofere nan faxama Kabila gberɔxɔfe ra,

mixi tongo solofere nun solofere nan faxama n tan Lameki gberɔxɔfe ra.»

²⁵ Adama nun a xa gine naxa kafu. Mahawa naxa di sɔto naxan xili Seti. A bara na xili sa a xa di xun ma barima Ala bara a xa di Habila jɔxɔe so a yi ra Kabila naxan faxa. ²⁶ Seti fan naxa di sɔto naxan xili Enosi.

Na waxati mixie naxa Alatala maxandi folo.

5

Adama han Nuha

¹ Adama nun a bɔnsɔe xa taruxui nan ya. Ala to ibunadama die daa, a naxa a foxi lu e ma. ² A naxa e daa xeme nun gine. A barake sa e ma. A e xili sa «adama.» ³ Adama to bu je keme je tongo saxan, a naxa di sɔto a yete misaali ra. A naxa a xili sa Seti. ⁴ Seti xa bari dangi xanbi, Adama naxa bu je keme solomasaxan. A naxa di xeme nun di gine gbeteɛ sɔto. ⁵ Adama xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je tongo saxan. Na xanbi a naxa faxa.

⁶ Seti to bu je keme je suuli, a naxa findi Enosi baba ra. ⁷ Enosi xa bari dangi xanbi, Seti naxa bu je keme solomasaxan je solofere. A naxa di xeme nun di gine gbeteɛ sɔto. ⁸ Seti xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je fu nun firin. Na xanbi a naxa faxa.

⁹ Enosi to bu je tongo solomanaani, a naxa findi Kenan baba ra. ¹⁰ Kenan xa bari dangi xanbi, Enosi naxa bu je keme solomasaxan je fu nun suuli. A naxa di xeme nun di gine gbeteɛ sɔto. ¹¹ Enosi xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je suuli. Na xanbi a naxa faxa.

¹² Kenan to bu je tongo solofere, a naxa findi Mahalaleli baba ra.

¹³ Mahalaleli xa bari dangi xanbi, Kenan naxa bu je keme solomasaxan je tongo naani. A naxa di xeme nun di gine gbeteɛ sɔto. ¹⁴ Kenan xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je fu. Na xanbi a naxa faxa.

¹⁵ Mahalaleli to bu je tongo senni a nun suuli, a naxa findi Yeredi baba ra. ¹⁶ Yeredi xa bari dangi xanbi, Mahalaleli naxa bu je keme solomasaxan je tongo saxan. A naxa di xeme nun di gine gbeteɛ sɔto. ¹⁷ Mahalaleli xa

simaya naxa siga je keme solomasaxan nun je tongo solomanaani nun suuli. Na xanbi a naxa faxa.

¹⁸ Yeredi to bu je keme je tongo senni a nun firin, a naxa findi Enoki baba ra. ¹⁹ Enoki xa bari dangi xanbi, Yeredi naxa bu je keme solomasaxan. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ²⁰ Yeredi xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je tongo senni a nun firin. Na xanbi a naxa faxa.

²¹ Enoki to bu je tongo senni a nun suuli, a naxa findi Metusela baba ra. ²² Metusela xa bari dangi xanbi, Enoki naxa bira Ala foxo ra je keme saxan. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ²³ Enoki xa simaya naxa siga je keme saxan nun je tongo senni a nun suuli. ²⁴ Enoki naxa bira Ala foxo ra. Na xanbi a mu lu na sonon, barima Ala bara a xanin.

²⁵ Metusela to bu je keme je tongo solomasaxan a nun solofere, a naxa findi Lameki baba ra. ²⁶ Lameki xa bari dangi xanbi, Metusela naxa bu je keme solofere je tongo solomasaxan a nun firin. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ²⁷ Metusela xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je tongo senni a nun solomanaani. Na xanbi a naxa faxa.

²⁸ Lameki to bu je keme je tongo solomasaxan a nun firin, a naxa di soto. ²⁹ A naxa a xili sa Nuha. A naxa a fala, «A fama won malide won ma toore nun won ma wali kui, won naxan nabama boxi ma Alatala bara dennaxe danka.» ³⁰ Nuha xa bari dangi xanbi, Lameki naxa bu je keme suuli je tongo solomanaani a nun suuli. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ³¹ Lameki xa simaya naxa siga je keme solofere nun je tongo solofere a nun solofere. Na xanbi a naxa faxa.

³² Nuha to bu je keme suuli, a naxa findi Semi, Hami, nun Yefeti baba ra.

6

Ala dunija halaki ki naxe

¹ Na temui xemee nun e xa di ginee naxa wuya folo. ² Ala xa malekee naxa yabu yi di ginee ra e xa tofanyi ma. Malekee naxa ndee sugandi, e naxa e findi e xa ginee ra.

³ Na xanbi, Alatala naxa a fala, «N mu tinma nii xa bu adama fate abadan, barima daalise na a ra. A mu dangima je keme je moxonon na.»

⁴ Na waxati, a nun waxati naxan fa na xanbi ra, nabiyoro bonsoe nu na dunija ma. Na malekee nun na di ginee nan nee barixi. Geresoe belebelee nun xili xungbe kanyie nan nu nabiyoro bonsoe ra.

⁵ Alatala naxa a to adama bara kobi. Temui birin a xa maroxunyie findixi a kobi nan na. ⁶ Na naxa Alatala tooro han a bara a yete maxorin munfe ra a adama daaxi. Na fe naxa a boje tooro ki fanyi. ⁷ Alatala naxa a fala, «Adama birin n naxan daaxi, n na birin tongoma ne dunija ma. Mixi yo, sube yo, bubuse yo, xoni naxan jere ma koore ma yo, n na birin tongoma ne dunija ma, barima n bara nimisa adama daafe ra.» ⁸ Kono Nuha tan nu rafan Alatala ma.

Nuha xa kunkui banbanyi

⁹ Nuha xa taruxui nan ya. Nuha nu findixi tinxintoe nun seniyentoe nan na na waxati mixie tagi. A nu birama Ala nan foxo ra. ¹⁰ Di saxan nan nu Nuha yi ra: Semi, Hami, nun Yefeti.

¹¹ Dunija nu bara kana Ala ya i, a xa fe jaaxi nu bara gbo ye. ¹² Ala naxa dunija to, a kanaxi, mixi birin fe jaaxi rabafe. ¹³ Na kui Ala naxa a masen Nuha be, «N wama adama birin tongofe dunija ma, barima dunija bara kobi a jaaxi ra. N wama adama birin nun dunija birin kanafe. ¹⁴ A lanma i xa kunkui banban wuri ra, naxan xili goferi. Konkoe xa lu a kui. Dole xa sa a kui nun a fari. ¹⁵ I xa a yailan yi ki: I xa kunkui rakuya kanke ya tongo senni nun solofere a nun a tagi. I xa a igbo kanke ya fu nun keren. I xa a ite kanke ya senni nun a tagi. ¹⁶ I xa kunkui xunyi yailan, nongon ya keren xa lu kunkui xunyi nun kunkui de kiri tagi. I xa naade ti a seeti keren ma. I xa a kui rabagan doxo saxon.»

¹⁷ «Na xanbi n tan fama ye radinde dunija ma. A mixi birin sonto. Nimase birin faxama ne. ¹⁸ Kono n bara saate tongo i be. I soma ne yi kunkui kui, i tan nun i xa die, a nun i xa gine, a nun i xa die xa ginee. ¹⁹ I xa fa nimase mooli birin firin firin na, xeme nun gine. Na nan a toma e kisima. ²⁰ Xoni bomsae birin firin firin, sube bomsae birin firin firin, bubuse bomsae birin firin firin, e fama i xon, i xa e rakisi. ²¹ I xa donse mooli birin baki kunkui kui. I xa sa a ragata i tan be a nun e fan be.»

²² Nuha naxa a birin naba Ala naxan masenxi a be.

7

Banbaranyi Belebele

¹ Alatala naxa a masen Nuha be, «So kunkui kui, i tan nun i xa denbaya birin, barima i tan tinxintoe nan i ra yi waxati mixie tagi. ² Sube radaxaxi birin, i xa xeme solofere nun gine solofere baki. Sube raharamuxi birin, i xa xeme keren nun gine keren baki. ³ Xoni fan a mooli birin, i xa xeme solofere nun gine solofere baki. Na kui sube mooli birin xa no lude dunija ma banbaranyi dangi xanbi.»

⁴ «Xi solofere na dangi, n tune ragoroma boxi ma. Xi tongo naani tune fama koe nun yanyi. Nimase birin n naxan daaxi, na birin sontoma ne.»

⁵ Nuha naxa na birin naba Alatala naxan masen a be.

⁶ Na tune fama temui naxe, Nuha xa simaya nu na je keme senni. ⁷ Nuha yo, a xa gine, a xa die nun nee fan xa ginee, e birin naxa e gi ye ma, e sa so kunkui kui. ⁸ Sube radaxaxie, sube raharamuxie, xonie, nun bubusee, e birin ⁹ naxa siga Nuha xon ma kunkui kui, xeme nun ginee, e sa so kunkui kui alo Ala Nuha yamarixi ki naxe.

¹⁰ Xi solofere dangi xanbi, na banbaranyi naxa din dunija ma. ¹¹ Nuha xa simaya nu na je keme senni, kike firin, xi fu a nun solofere. Na loxo ye naxan na boxi bun ma, na naxa te folo, ye naxan na koore ma, na fan naxa goro folo. ¹² Tune naxa bira boxi ma xi tongo naani. Koe a nun yanyi, tune fama.

¹³ Na loxo, Nuha nun a xa die, Semi, Hami, Yefeti, a xa gine, nun a xa di saxanyie xa ginee, e birin naxa so kunkui kui. ¹⁴ Buurunyi sube bomsae birin, xuruse bomsae birin, bubuse bomsae birin, a nun xoni bomsae birin, e naxa so kunkui kui. ¹⁵ Daalise naxan birin jengima, a firin firin, e naxa fa Nuha xon ma, e sa so kunkui kui. ¹⁶ Nimase birin, xeme nun gine, e soxi ne kunkui kui alo Ala Nuha yamarixi ki naxe. Na xanbi Alatala naxa naade balan.

¹⁷ Xi tongo naani banbaranyi tema. A naxa kunkui ite. ¹⁸ Ye to gbo boxi ma, kunkui naxa doxo ye fari. ¹⁹ Ye naxa te han a naxa geya birin makoto dunija ma. ²⁰ Ye naxa dusu geya xun han kanke ya solofere nun a tagi.

²¹ Nimase naxan birin nu j̄erema dunija ma, e birin naxa faxa: x̄onie, xurusee, buurunyi subee, bubusee, a nun adamadie. ²² Nimase naxan birin j̄engima xare ma, e birin naxa faxa. ²³ Ala naxa nimase birin ba dunija ma. Nimase birin naxa faxa: adamadie, xurusee, bubusee, a nun x̄oni naxee j̄erema koore ma, fo Nuha keren, a nun naxee nu na a xun ma kunkui kui. ²⁴ Banbaranyi naxa din dunija ma xi kem̄e xi tongo suuli.

8

Banbaranyi j̄onyi

¹ K̄on̄o Ala naxa ratu Nuha ma, a nun buurunyi sube nun xuruse naxee nu na a xun ma kunkui kui. Ala naxa foye radin dunija ma, ye fa x̄ori f̄olo. ² Ye naxan nu kelima b̄oxi bun ma, na naxa dan. Ye naxan nu kelima koore ma, na fan naxa dan. ³ L̄ox̄o yo l̄ox̄o fo nde ba ye ra. Xi kem̄e xi tongo suuli kamali xanbi, nde naxa ba ye ra ki fanyi ra. ⁴ Kike solofere, xi fu nun solofere nde, kunkui naxa d̄ox̄o geyae fari, geya naxee na Ararati b̄oxi ma. ⁵ Kike fu xi keren kamali xanbi, geyae fari naxa maba.

⁶ Xi tongo naani dangi xanbi, Nuha naxa wunderi rabi naxan na kunkui ma. ⁷ A naxa xaxa b̄ej̄in, a nu siga, a nu fa, han ye naxa xurun. ⁸ Na xanbi a naxa ganb̄e b̄ej̄in, a xa kolon xa ye bara x̄ori. ⁹ K̄on̄o na ganb̄e naxa yire mat̄o, santide mu na, barima ye dinxi dunija birin ma. A naxa gbilen Nuha yire. Nuha naxa ganb̄e tongo, a a raso kunkui kui.

¹⁰ A naxa mamē ti han xi solofere, a man naxa ganb̄e b̄ej̄in a firin nde. ¹¹ Nunmare, ganb̄e naxa gbilen Nuha yire, oliwi wuri j̄ingi suxuxi a d̄ekole ra. Na kui Nuha naxa a kolon ye bara ba dunija ma. ¹² A naxa mamē ti xi solofere. A naxa ganb̄e b̄ej̄in a saxan nde, k̄on̄o ganb̄e mu gbilen.

¹³ Nuha xa simaya to siga j̄e kem̄e senni nun j̄e keren, kike keren, xi keren, banbaranyi fa j̄on dunija ma. Nuha to kunkui xunyi ba naa, a naxa a to xare bara maba. ¹⁴ Kike firin xi m̄ox̄oj̄en a nun solofere to dangi, b̄oxi nu bara xara a fanyi ra. ¹⁵ Ala naxa a masen Nuha b̄e, ¹⁶ «Wo mini kunkui kui, i tan nun i xa gin̄e, i xa die nun e xa gin̄ee. ¹⁷ I xa nimase birin namini kunkui kui: x̄onie, subee, bubusee, alako e xa yiriwa, e xa wuya dunija ma.» ¹⁸ Na tem̄ui Nuha naxa mini fa, a nun a xa die, a xa gin̄e, nun a xa die xa gin̄ee. ¹⁹ Subee fan naxa mini, a nun bubusee, nun x̄onie. Nimase b̄ons̄e birin naxa mini e xati xati ma.

²⁰ Na xanbi, Nuha naxa serexebade yailan Alatala b̄e. A naxa sube nun x̄oni radaxaxi ndee tongo, a nee ba serexe gan daaxi ra. ²¹ Na tuuri to te, Alatala naxa na gan xiri m̄e. A naxa rafan a ma. A naxa a fala a b̄oj̄e ma, «N mu b̄oxi dankama s̄on̄on adama xa fe ra, barima n na kolon adama b̄oj̄e mu fan kafi a dim̄edi tem̄ui. N mu nimase birin s̄ont̄oma s̄on̄on alo n na singe raba ki naxe. ²² Sansi si tem̄ui nun sansi xaba tem̄ui, xinbeli nun kuyefure, sogofure nun j̄emē, yanyi nun k̄oe, n mu na bama s̄on̄on han dunija j̄on.»

9

Ala xa saate Nuha b̄e

¹ Na dangi xanbi Ala naxa barake sa Nuha nun a xa die xa fe. A naxa a masen e b̄e, «Wo xa wuya, wo xa yiriwa, wo xa gbo b̄oxi ma. ² Sube naxee na dunija ma nun x̄oni naxee na koore ma, e gaaxuma n̄e wo ya ra. Bubuse naxee na b̄oxi ma nun yexe naxee na baa ma, e e gima n̄e wo

ya ra. N bara e birin sa wo sago, ³ n bara e birin findi baloe ra wo be alo sansie n naxan singe fi wo ma donse ra.»

⁴ «Kɔnɔ wo naxa sube don, naxan wuli mu baxi, barima a wuli findixi sube nii nan na. ⁵ Sube yo naxan wo nii bama, xa na mu a ra mixi yo naxan a boore adamadi nii bama, na kanyi nan gbe na na nii kote sare ra.

⁶ Mixi naxan adamadi nii bama, mixi nan na kanyi fan nii bama,

barima Ala fɔxi bara lu adama ma.

⁷ Wo xa wuya, wo xa yiriwa, wo xa gbo bɔxi ma.»

⁸ Na xanbi Ala naxa a masen Nuha nun a xa die be, ⁹ «N bara saate tongo wo nun wo xa die be, ¹⁰ a nun nimase naxan birin nu na kunkui kui: xonie, xurusee, buurunyi subee, nimase naxan birin na dunija ma. ¹¹ N bara saate tongo wo be, banbaranyi tan mu nii birin bama sɔnɔn, a mu dunija birin kanama fa.» ¹² Ala naxa a masen, «N bara saate tongo wo nun nimase birin be, saate naxan mu kanama abadan. ¹³ Saate tɔnxuma nan ya, n senkui masenma ne koore ma. ¹⁴ Xa n bara kunda sa koore ma, na senkui minima ne. ¹⁵ Na temui n natuma ne saate xa fe ma, n saate naxan tongoxi wo nun nimase birin be. N mu nii birin bama dunija ma banbaranyi ra sɔnɔn. ¹⁶ Senkui na mini koore ma, n na toma, n natuma saate xa fe ma, saate naxan mu kanama abadan, n saate naxan tongoxi wo nun nimase birin be naxee na dunija ma.» ¹⁷ Ala naxa a masen Nuha be, «Saate tɔnxuma nan ya, n na saate naxan tongoxi nimase birin be.»

¹⁸ Nuha xa di naxee kelixi kunkui kui, e xili Semi, Hami, Yefeti. Hami findixi Kanaankae baba nan na. ¹⁹ Dunija mixi birin fatanxi Nuha xa di saxanyie nan na.

²⁰ Nuha to xe rawali folo, a naxa weni sansi si. ²¹ Na sansi to bogi, Nuha naxa weni yailan. A to siisi na ra, a naxa a sa kiri banxi kui a mageli.

²² Kanaankae benba Hami to a baba mageli to, a naxa na fala a taarae be.

²³ Na kui Semi nun Yefeti naxa dugi tongo fa, e so e baba xun e xanbi xanbi ma. E naxa dugi felen e baba ma, e mu e ya ti e baba mageli ra.

²⁴ Nuha xun to maboo a ra, a naxa keli, a naxa a kolon fa a xa di dɔnxɔe naxan nabaxi a ra. ²⁵ Nuha naxa a fala, «N bara Kanaan danka. A xa findi konyi birin dɔnxɔe ra a taarae be.» ²⁶ A man naxa a fala,

«N bara Semi Marigi Alatala matɔxɔ.

Kanaan xa findi Semi xa konyi ra.

²⁷ Ala xa Yefeti xa bɔxi gbo,

a xa lu Semi xa niini bun ma,

Kanaan xa findi a xa konyi ra.»

²⁸ Banbaranyi dangi xanbi, Nuha naxa bu dunija ma je keme saxan je tongo suuli. ²⁹ Nuha xa simaya to je keme solomanaani je tongo suuli li, a naxa laaxira.

10

Semi, Hami, nun Yefeti tolobitsee

¹ Nuha xa die, Semi, Hami, nun Yefeti xa taruxui nan ya, a nun e fan xa die e naxee soto banbaranyi dangi xanbi.

² Yefeti xa die xilie nan ya: Gomeri, Magogo, Madayi, Yawani, Tubali, Meseki, Tirasi. ³ Gomeri xa die xilie nan ya: Asikenasi, Rifati, Togarama.

⁴ Yawani xa die xilie nan ya: Elisaha, Tarasisi, Kitimi, Rodanimi. ⁵ Yefeti

xa mixie naxa sabati baa de ra e xabile ki ma, kankan nun a gbe xui. E naxa findi si dɔxɔ wuyaxi ra e xa bɔxi ma.

⁶ Hami xa die xilie nan ya: Kusi, Misira, Puti, Kanaan. ⁷ Kusi xa die xilie nan ya: Seba, Hawila, Sabata, Raama, Sabiteka. Raama xa die xilie nan ya: Seeba, Dedan. ⁸ Nimirodi geresoe belebele nan nu a ra. A baba xili Kusi. ⁹ Nimirodi man findi koyinma belebele ra Alatala ya i. Mixie nu a falama, «Koyinma belebele nan Nimirodi ra Alatala ya i.» ¹⁰ A xa mangeya taa singee findi Babilɔn, Ereki, Akadi, nun Kalene nan na, naxee nu na Sinari bɔxi ma. ¹¹ A naxa keli Sinari, a siga Asiriya bɔxi ma. Menni a naxa taae ti naxee xili Ninewe, Rehoboti, Iri, Kala, ¹² nun Resen, taa belebele naxan na Ninewe nun Kala tagi. ¹³ Misira naxa findi Ludukae, Anamikae, Lehabakae, Nafatu, ¹⁴ Patirusukae, Kasaluxukae, (Filisitakae keli dennaxe), a nun Kafatorokae benba ra. ¹⁵ Kanaan naxa findi yi mixie baba ra: Sidonkae, a xa di singe, Xitikae, ¹⁶ Yebusukae, Amorikae, Girigasakae, ¹⁷ Hiwikae, Arakikae, Sinikae, ¹⁸ Arawadakae, Semarakae, nun Xamatakae. Bonsɔe naxan birin keli Kanaan, e naxa yensen ye. ¹⁹ Kanaan xa naaninyi naxa keli Sidon sigafe Gerara, a naxa siga han Gasa, a dangi Sodoma, Gomora, Adamaha, nun Seboyimi ra, a siga han Lasa. ²⁰ Hami xa mixie nan ya e xabile ki ma, kankan nun a gbe xui. E naxa findi si dɔxɔ wuyaxi ra e xa bɔxi ma.

²¹ Yefeti xunya Semi fan naxa die sɔtɔ. Eberi xa die benba nan na Semi ra. ²² Semi xa die xilie nan ya: Elama, Asuri, Arafaxadi, Ludu, nun Arami. ²³ Arami xa die xilie nan ya: Usi, Xulu, Geteri, nun Meseki. ²⁴ Arafaxadi naxa findi Selaha baba ra. Selaha naxa findi Eberi baba ra. ²⁵ Eberi naxa di firin sɔtɔ. Keren xili Pelegi. Na nan falaxi «maitaxunyi,» barima Ala dunija mixie itaxun na waxati ne. A xunya xili Yokatan. ²⁶ Yokatan xa die xilie nan ya: Alomodadi, Selefa, Hasaramawete, Yera, ²⁷ Hadorami, Usali, Dikila, ²⁸ Obala, Abimaye, Seeba, ²⁹ Ofiri, Hawila, nun Yobabo. Yokatan naxa na die birin sɔtɔ. ³⁰ E xa bɔxi kelima Mesa, a siga han Sefare, naxan na geya sogetede mabiri. ³¹ Semi xa die nan ya a xabile ki ma, kankan nun a gbe xui. E naxa findi si dɔxɔ wuyaxi ra e xa bɔxi ma.

³² Nuha xa die bɔnsɔe xa taruxui nan na ki. Banbaranyi dangi xanbi, yi bɔnsɔe nan findi dunija si birin na.

11

Xui masunbuxi ki naxe

¹ Na temui dunija mixi birin nu xui keren nan falama. ² Mixi ndee naxa keli, e siga sogetede mabiri, e geya to Sinari bɔxi ma. E naxa sabati kene ma naxan na gulunba kui. ³ E naxa a fala e boore be, «Wo fa, won xa biriki bonbo, won xa e gan.» E naxa biriki findi geme ɲɔxɔe ra. E naxa mɔta findi dole ɲɔxɔe ra. ⁴ Na xanbi e naxa a fala, «Won wali suxu, won xa taa ti won yete be, a nun banxi belebele naxan tema han koore ma, alako won xili xa gbo. Na na a ra, won mu lɔema won boore ma.»

⁵ Kɔnɔ Alatala naxa goro na taa matode, a nun na banxi belebele. ⁶ Alatala naxa a masen, «Xa yi mixie bara kafu e boore ma yi wali rabade, e na xui keren fala, wali birin e wama naxan nabafe, a sɔoneyama ne. ⁷ Won xee, won xa goro e xa xui masunbude alako e naxa e boore woyen xui fahaamu.» ⁸ Na kui Alatala naxa na gali rayensen ye. Na banxi tife

naxa dan. ⁹ Na yire xili naxa sa Babeli, barima Alatala dunija mixie xuiwe rawuya menni ne, a fa e rayensen ye dunija birin ma.

Semi han Tera

¹⁰ Semi xa taruxui nan ya. Banbaranyi dangi xanbi je firin, Semi xa simaya naxa je keme li. A naxa findi Arafaxadi baba ra. ¹¹ A to Arafaxadi soto, Semi naxa je keme suuli sa a fari. A naxa di xeme nun di gine gbete soto.

¹² Arafaxadi to je tongo saxan a nun suuli soto, a naxa findi Selaha baba ra. ¹³ A to Selaha soto, Arafaxadi naxa bu je keme naani nun je saxan. A naxa di xeme nun di gine gbete soto.

¹⁴ Selaha to je tongo saxan soto, a naxa findi Eberi baba ra. ¹⁵ A to Eberi soto, Selaha naxa bu je keme naani nun je saxan. A naxa di xeme nun di gine gbete soto.

¹⁶ Eberi to je tongo saxan nun naani soto, a naxa findi Pelegi baba ra. ¹⁷ A to Pelegi soto, Eberi naxa bu je keme naani nun je tongo saxan. A naxa di xeme nun di gine gbete soto.

¹⁸ Pelegi to je tongo saxan soto, a naxa findi Ruye baba ra. ¹⁹ A to Ruye soto, Pelegi naxa bu je keme firin nun je solomanaani. A naxa di xeme nun di gine gbete soto.

²⁰ Ruye to je tongo saxan a nun firin soto, a naxa findi Serugu baba ra. ²¹ A to Serugu soto, Ruye naxa bu je keme firin nun je solofere. A naxa di xeme nun di gine gbete soto.

²² Serugu to je tongo saxan soto, a naxa findi Naxori baba ra. ²³ A to Naxori soto, Serugu naxa bu je keme firin. A naxa di xeme nun di gine gbete soto.

²⁴ Naxori to je mɔxɔŋen nun solomanaani soto, a naxa findi Tera baba ra. ²⁵ A to Tera soto, Naxori naxa bu je keme nun je fu nun solomanaani. A naxa di xeme nun di gine gbete soto.

²⁶ Tera to je tongo solofere soto, a naxa findi Iburama, Naxori, nun Xarani baba ra.

Tera xa denbaya

²⁷ Tera xa taruxui nan ya. Tera naxa findi Iburama, Naxori, nun Xarani baba ra. Xarani naxa findi Loti baba ra. ²⁸ Xarani singe naxa faxa a baba Tera be Uru, Kalidi boxi ma, a barixi dennaxe. ²⁹ Iburama nun Naxori naxa ginee fen, e naxa futi xiri. Iburama xa gine xili Sarayi. Naxori xa gine xili Milika. Milika Xarani xa di na a ra. Di firin nu na Xarani yi ra, Milika nun Isika. ³⁰ Sarayi dibaritare nan nu a ra. Di yo mu nu na a be.

³¹ Tera naxa a xa di Iburama, a xa mamadi Loti, naxan findixi Xarani xa di ra, nun Iburama xa gine Sarayi tongo, e naxa keli Uru Kalidi boxi ma sigafe ra Kanaan boxi ma. Kɔnɔ e to Xarani li, e naxa sabati menni. ³² Tera xa simaya to je keme firin je suuli li, a naxa laaxira Xarani.

12

Alatala Iburama xilife

¹ Alatala naxa a masen Iburama be, «I xa boxi bejin, i xa mixie bejin, i xabile bejin. I xa siga boxi ma n dennaxe masenma i be. ² N i findima ne si belebele ra. N barake sama ne i xa fe. N i xili gboma ne. Mixie fan barake sɔtɔma i tan nan saabui ra. ³ Mixi naxan dubama i be, n fan barake

sama ne na kanyi ma. Mixi naxan i dankama, n fan na kanyi dankama ne. Dunija birin barake sotoma i tan nan saabui ra.»

⁴ Na temui Iburama naxa keli Xarani alo Alatala a masenxi a be ki naxe. Loti fan naxa bira a foxo ra. ⁵ Iburama to keli Xarani, a xa simaya nu bara ne tongo solofere nun suuli li. A naxa a xa gine Sarayi, a xunya xa di Loti, a harige birin, nun mixie a naxee soto Xarani, a naxa e birin xanin Kanaan boxi ma.

⁶ Iburama naxa pere han a naxa wuri bili belebele nde li dennaxe xili More, Sikemi mabiri. Kanaankae nu sabatixi menni ne. ⁷ Alatala naxa a yete masen Iburama be. A naxa a fala, «N yi boxi nan fima i bomsae ma.» Na kui Iburama naxa serexebade yailan Alatala be naxan minixi a ma. ⁸ A naxa siga geya ma Beteli fuge ra. A naxa kiri banxi ti menni, Beteli na a soggorode, Ayi na a sogetede. A naxa serexebade yailan Alatala be, a fa a maxandi a xili ra. ⁹ Na xanbi a naxa siga Negewi gbengberen yire biri.

Iburama sigafe Misira

¹⁰ Na temui, kaame nu bara din Kanaan boxi ra. Iburama naxa siga Misira. ¹¹ Beenu e xa so Misira boxi ma, Iburama naxa a fala a xa gine Sarayi be, «N a kolon, gine tofanyi nan i ra. ¹² Misirakae na i to ya, e a falama ne n ma gine nan i ra. Na xanbi, e n faxama ne, alako e xa i tongo. ¹³ I xa a fala e be n xunya nan lanxi i ma, alako e xa meeni n ma i xa fe ra. Na kui, n mu faxama i tan saabui ra.»

¹⁴ Iburama to Misira li, Misirakae naxa a to, Sarayi gine tofanyi nan a ra. ¹⁵ Misira mange xa sansalae to Sarayi matoxo a be, a naxa a xanin a xonyi. ¹⁶ Mange naxa meeni Iburama ma Sarayi saabui ra. A naxa xuruse lanmae, xuruse xungbee, sofalee, konyie, nun joxomee fi a ma.

¹⁷ Kono Alatala naxa fure naaxi sa Misira mange nun a xa denbaya ma, Iburama xa gine Sarayi xa fe ra. ¹⁸ Misira mange naxa Iburama xili. A naxa a fala a be, «I munse rabaxi n na? Munfe ra i mu a fala n be i xa gine nan a ra. ¹⁹ Munfe ra i a falaxi i xunya na a ra, han n tan bara a findi n ma gine ra? Awa, n ko, i xa gine nan ya. Wo siga!» ²⁰ Na xanbi, Misira mange naxa Iburama xa fe fala a xa korogbae be. E naxa a ragbengben, a tan, a xa gine, nun a harige birin.

13

Iburama nun Loti

¹ Na temui Iburama naxa keli Misira, a siga Negewi gbengberen yire mabiri. A naxa a xa gine nun a harige birin xanin a xun ma. A xunya xa di Loti fan naxa a mati naa. ² Iburama nu bara findi banna ra. Xurusee, gbeti, nun xema nu na a yi ra. ³ A naxa keli Negewi, a nu a xa pere tagi isuxu, sigafe ra ⁴ yire nde Beteli nun Ayi tagi, a nu bara serexebade ti dennaxe. Menni Iburama naxa Alatala maxandi a xili ra.

⁵ Loti, naxan nu na Iburama foxo ra, a fan findixi xurusee nun kiri banxie kanyi nan na. ⁶ Iburama xa xuruse goore nun Loti xa xuruse goore nu gbo na boxi be. E mu nu noma lude yire keren sonon. ⁷ Sonxae naxa mini Iburama xa xuruse demadonyie a nun Loti xa xuruse demadonyie tagi. Kanaankae nun Perisikae fan nu na menni na waxati.

⁸ Iburama naxa a fala Loti be, «Won naxa konje, won ma xuruse demadonyie fan mu lan e xa konje, barima won tan ngaxakerenma nan won na. ⁹ Yi boxi birin nan i ya i yi ki. Won naxan nabama, won xa fatan.

Xa i siga koola ma, n tan sigama yirefanyi nan ma. Xa i siga yirefanyi ma, n tan siga koola ma.»

¹⁰ Loti naxa a ya rasiga, a naxa sa Yuruden mere to. Ye nu na na a fanyi ra. Beenu Alatala xa Sodoma nun Gomora kana, na boxie nu fan han Sowari biri. Na nu luxi alo Misira boxi, alo Alatala xa yire yailanxi. ¹¹ Na kui Loti naxa Yuruden mere sugandi a yete be. A naxa siga sogetede mabiri. Iburama nun Loti fatan na ki ne. ¹² Iburama naxa lu Kanaan boxi ma, Loti naxa lu Yuruden mere taee tagi. Loti naxa a xa kiri banxie ti Sodoma fe ma. ¹³ Sodomakae nu bara kobi a gbe ra, e nu bara findi yunubitoe belebele ra Alatala be.

¹⁴ Iburama nun Loti to fatan, Alatala naxa a masen Iburama be, «I ya ti sogetede ra, sogegode, yirefanyi, nun koola. ¹⁵ I boxi naxan birin toxi, n a fima i tan nun i bonsoe ma abadan. ¹⁶ N i bonsoe rawuyama ne alo xube naxan na boxi ma. Xa mixi nde noma xube kontide, a noma ne i bonsoe konti fan kolonde. ¹⁷ Keli, i boxi ignere, a kuyeya nun a gboya, i xa a birin mato barima n a fima i tan nan ma.» ¹⁸ Na temui Iburama naxa kiri banxi yire masara. A naxa sabati wuri belebele ndee mabiri naxan na Mamire nun Hebron fe ma. A naxa serexebade yailan naa Alatala be.

14

Iburama Loti ratangafe

¹ Na waxati Babilon boxi mange Amarafeli, Elasari boxi mange Ariyoki, Elama boxi mange Kedorolameri, nun Goyin boxi mange Tidali, yi mange naani naxa saate tongo e boore be mange suuli ndee gerefe ra. ² Na mange suuli nan ya: Sodoma mange Bera, Gomora mange Birisa, Adamaha mange Sinabu, Seboyimi mange Semeberi, nun Bela mange Sowari. ³ Yi mange suuli naxa e malan gulunba nde kui naxan xili Sidimi, Foxoe Baa na dennaxe to. ⁴ Kabi je fu nun firin yi mange suuli nu na mange Kedorolameri xa noe bun ma, kono je fu nun saxan nde e naxa muruta a xa mangeya ma.

⁵ A je fu nun naani nde, mange Kedorolameri nun mange naxee nu na a seeti ma, e naxa siga gere sode. E naxa no a birin na: Refaka naxee nu na Asiteroti Karanayimi, Susika naxee nu na Hami, Emika naxee nu na Sawe Kiriyatayimi, ⁶ a nun Xorika naxee nu na geya ma Seyiri biri han Paran gbengberen yire fe ma. ⁷ Na xanbi e naxa gbilen, e naxa siga En Misapati, naxan xili Kadesi. E naxa no Amalekikae ra, a nun Amorika naxee nu sabatixi Xasason Tamari.

⁸ Na temui, Sodoma mange, Gomora mange, Adamaha mange, Seboyimi mange, a nun Bela mange (Bela xili Sowari), e naxa e malan gulunba kui naxan xili Sidimi yi mange suuli gerefe ma: ⁹ Elama mange Kedorolameri, Goyin mange Tidali, Babilon mange Amarafeli, nun Lasa mange Ariyoki. Na mange naani naxa yi mange suuli gere. ¹⁰ Yilie nu na Sidimi gulunba kui, dole nu na e kui. Sodoma mange nun Gomora mange to e gi, e naxa fa bira na yilie kui. Mixi donxoe naxa e gi sigafe ra geya fari. ¹¹ Na mange naani naxee geeni, e naxa Sodoma nun Gomora harige nun e xa baloe birin tongo, e siga. ¹² E naxa Iburama xunya xa di Loti fan suxu a nun a harige birin, barima a nu sabatixi Sodoma nan kui.

¹³ Mixi nde naxa na a gide, a sa na fe birin tagi raba Iburama Eburuka be. Na waxati, Iburama nu sabatixi Mamire Amorika xa wuri bili belebelee nan bun ma. Mamire nun a ngaxakerenyie Esekoli nun Aneri, e nun

Iburama nu bara saate tongo e boore be. ¹⁴ Iburama to a me e bara a xunya xa di xemema Loti suxu, a naxa soori keme saxan soori fu nun solomasaxan tongo, naxee nu barixi a xa mixie ya ma. E naxa siga na mangee foxo ra han taa naxan xili Dana. ¹⁵ Koe ra Iburama naxa a xa soorie itaxun, e naxa na mangee terenna gere ra. E naxa no na mangee matutunde han Hoba, Damasi koola ma. ¹⁶ Iburama naxa no na harige birin masotode. A naxa gbilen a xunya xa di Loti ra, a harige, a xa gine, nun a xa mixi birin.

Iburama nun Melekisedeki

¹⁷ Iburama to gbilen xun nakeli kui kelifa mange Kedorolameri gere de nun mange naxee nu na a seeti ma, Sodoma mange naxa siga a ralande gulunba kui naxan xili Sawe. Menni xili ne «Mange xa gulunba.»

¹⁸ Na xanbi, Salamu mange Melekisedeki naxa fa taami nun weni ra Iburama be. Ala Xili Xungbe Kanyi xa serexedube nan nu na Melekisedeki ra. ¹⁹ A naxa duba Iburama be a falafe ra,

«Ala Xili Xungbe Kanyi,
naxan koore nun boxi daaxi,
a xa barake sa Iburama ma.

²⁰ Tantui na Ala Xili Xungbe Kanyi be,
naxan i yaxuie rayarabixi i be.»

Na temui, Iburama naxa farile fi Melekisedeki ma a naxan soto na gere kui.

²¹ Sodoma mange naxa a fala Iburama be, «N ma mixie ragbilen n ma, kono naafuli tan xa lu i be.» ²² Iburama naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, Ala Xili Xungbe Kanyi naxan koore nun boxi daaxi, ²³ n mu sese tongoma naxan findi i gbe ra, hali luuti di, xa na mu a ra sankiri luuti, alako i naxa fa a fala, «N bara Iburama findi banna ra.» ²⁴ N mu sese tongoma, fo n ma soorie naxan donxi. I man xa Aneri, Esekoli, nun Mamire gbe so e yi ra, barima e fan nu na n seeti ma.»

15

Alatala saate tongofe Iburama be

¹ Na xanbi Alatala naxa mini Iburama ma, a naxa a masen a be, «Iburama i naxa gaaxu, n tan nan na i kantama ra. I sare xungbe sotoma ne.» ² Iburama naxa a yaabi, «Marigi Alatala, i munse janigexi n be a fife ra n ma? N to yi ki, di yo mu na n be. Mixi mu na n be naxan n ke tongoma fo n ma walike Eliyeeseri Damasi. ³ I mu di yo fixi n tan ma. Naxan barixi n ma banxi kui, na nan findima n ke tongoma ra.» ⁴ Alatala naxa a yaabi, «Ade, na mu findima i ke tongoma ra de. I bari di yati nan fama findide i ke tongoma ra.» ⁵ Alatala naxa Iburama ramini a xa kiri banxi bun ma, a naxa a masen a be, «I ya rate koore ma. I xa tunbuie konti xa i noma e konti kolonde.» A man naxa a masen a be, «Tunbuie gboxi ki naxe koore ma, i bonsoe fan wuyama na ki ne.» ⁶ Iburama naxa la Alatala ra. Alatala fan naxa na findi tinxinyi ra a be.

⁷ Ala naxa a masen a be, «N tan nan na Alatala ra, naxan i ramini Uru taa kui Babilon boxi ma. N bara i xanin boxi ma, n dennaxe fixi i ma.»

⁸ Iburama naxa a Marigi Alatala maxarin, «N na kolonma di, n fama na sode?»

⁹ Alatala naxa a masen a be, «Fa ninge gine, si gine, nun yexee kontonyi ra, naxee bara je saxan saxan soto. I man xa fa ganbe nun kolokonde

lanma ra.» ¹⁰ Iburama naxa fa na subee ra. A naxa ninge, si gine, nun yexee kontonyi ixaba a tagi. A naxa na sube bolonyie sa e boore ya i, kono a mu na xonie tan ixaba. ¹¹ Yubee naxa fa, e goro na sube faxaxi yire, kono Iburama naxa e birin keru naa. ¹² Soge to nu dulafe, xi xoli naxa dangi Iburama ma dungben. Dimi naxa sin a ma, gaaxui xungbe naxa a suxu.

¹³ Alatala naxa a masen a be, «A kolon, i bõnsõe fama sigade boxi gbete ma e xonyi mu dennaxe ra. E findima ne konyie ra na boxi ma. E fe xone mooli birin sotoma ne menni je keme naani bun ma. ¹⁴ Kono n fama ne na boxikae makiitide, i bõnsõe findima konyie ra dennaxe. Na dangi xanbi, i bõnsõe kelima ne naa, e fa naafuli xungbe xanin e xun ma. ¹⁵ I tan fama ne bõnõsa sotode, i man simaya xõnkuye sotoma ne, han i sa ragatama temui naxe. ¹⁶ Amorikae xa yunubi na gbo ye temui naxe, i bõnsõe tolontolonyie fama gbilende kelife e xa konyiya kui.»

¹⁷ Soge to bara dula, kuye bara ifõro, tuuri nun te naxa dangi sube bolonyie tagi. ¹⁸ Na lõxõe, Alatala naxa yi saate tongo Iburama be, «N bara yi boxi fi i bõnsõe ma, keli Misira xure ma, sa dõxõ Efirati xure belebele ra.» ¹⁹ Si dõxõ wuyaxi nan nu na na boxi ma. Na sie nan ya: Keni, Kenisi, Kadamon, ²⁰ Xiti, Perisi, Refa, ²¹ Amori, Kanaan, Girigasa, nun Yebusu.

16

Sumayila xa bari

¹ Sarayi mu nu di yo bari a xa mõri Iburama be. Konyi gine Misiraka nu na Sarayi yi ra, naxan xili Hagara. ² Sarayi naxa a fala Iburama be, «I bara a to, Alatala mu di bari fe ragirixi n tan ma. Kono temunde n nõma di sotode n ma konyi gine saabui ra i be. Wo xa lu yire keren to koe ra.» Iburama naxa tin Sarayi xa wõyenyi ra. ³ Sarayi naxa a xa konyi gine Hagara Misiraka tongo, a naxa a so a xa mõri Iburama yi ra, a xa findi a xa gine ra. Iburama nu bara je fu raba Kanaan boxi ma.

⁴ Iburama nun Hagara naxa xi yire keren, na nan findi Hagara be tæge ra. Hagara to bara a kolon a a bara tæge, a naxa yo a kanyi ma, a naxa a mato mato ki kobi ra. ⁵ Sarayi naxa a fala Iburama be, «I tan nan a niyaxi yi bõte raba xa ilan n na! N tan nan n ma konyi gine fixi i ma a xa findi i xa gine ra. Kabi a naxa a kolon a furuxi, a fa fe kobi nan tun ilanma n na. Alatala xa won tan firinyi makiiti.» ⁶ Iburama naxa a xa gine yaabi, «I xa konyi gine na a ra. I wama fe naxan birin xon ma, i xa na raba a ra.» Sarayi naxa a waxõnfe kobi birin naba Hagara ra, han a naxa a gi.

⁷ Alatala xa maleke naxa Hagara li dulonyi nde fe ma Suru kira xon ma gbengberen yire. ⁸ Maleke naxa Hagara maxõrin, «Sarayi xa konyi gine Hagara, i kelixi minden? I sigafe minden?» Hagara naxa maleke yaabi, «N nan n gixi n kanyi nan ma.» ⁹ Alatala xa maleke naxa a masen Hagara be, «I man xa gbilen i kelide, i sa i magoro i kanyi be.» ¹⁰ Alatala xa maleke naxa a fala a be, «N fama bõnsõe wuyaxi fide i ma, i mu nõma naxan konti kolonde.» ¹¹ Alatala xa maleke man naxa a fala a be, «I tægexi ne yi ki.

I fama di sotode.

I na di xili sama ne Sumayila,

barima Alatala bara i xui me i xa marayaagi kui.

¹² I xa di findima geresoe ra

alo wulai soe a rabama ki naxe.
 A mixi birin gerema ne,
 birin a tan fan gerema ne.
 A xunyae fan a gerema ne.»

¹³ Hagara naxa xili sa Alatala xun, naxan woyen a be, «Alatala naxan n toxi.» A naxa a fala, «N bara n toma to.» ¹⁴ Na nan a toxi e na kolonyi xili falama, «Ala pipje naxan n toxi.» Na kolonyi na Kadesi nun Bereda nan tagi. ¹⁵ Hagara naxa di soto Iburama be. Iburama naxa a xili sa Sumayila. ¹⁶ Iburama nu bara je tongo solomasaxan nun senni soto simaya ra, Hagara fa na di soto a be.

17

Iburama xili masarafe

¹ Iburama to bara je tongo solomanaani nun solomanaani soto simaya ra, Alatala naxa mini a ma, a fa yi masen a be, «N tan nan na Ala Senbe Kanyi ra. I majere n ya tode ra tinxinyi kui. ² N fama ne saate tongode won firin tagi. N fama bõnsõe gbegebe fide i ma.» ³ Iburama naxa a xinbi sin, a yatagi rafelen boxi. Alatala naxa a masen a be, ⁴ «N bara yi saate tongo i be. I fama ne findide si wuyaxi baba ra. ⁵ I xili mu falama sõnõn Iburama, i xili fama ne falade Iburahima, barima n i findima si wuyaxi baba nan na. ⁶ N fama ne i findide jama gbegebe baba ra. I fama ne die sõtõde naxee findima si wuyaxi ra, mangee fan fama ne minide i xa die ya ma. ⁷ N nan n ma saate mabanbanma ne won firin tagi, hali i dangi xanbi, a nun i bõnsõe, gbilen nee fan bõnsõe bõnsõe. A findima saate ra dan mu na naxan ma. Na kui, n tan nan na i Marigi Ala ra. N tan nan na i bõnsõe Marigi Ala ra, hali i dangi xanbi. ⁸ N fama ne yi boxi fide i tan nun i bõnsõe ma, wo faxi sabatide dennaxe. Kanaan boxi birin findima ne wo gbe ra abadan. N tan nan na i bõnsõe Marigi Ala ra.»

⁹ Ala man naxa a masen Iburahima be, «I tan nun i bõnsõe, gbilen na fan bõnsõe bõnsõe, wo lan ne wo xa n ma saate ratinme. ¹⁰ Won ma saate nan ya, n naxan saxi wo ma, wo lan wo xa naxan natinme, i tan nun i bõnsõe: Naxan birin findixi xeme ra wo ya ma, e birin lan ne e xa sunna. ¹¹ Wo xa sunna findima saate tõnxuma nan na wo tan nun n tan tagi. ¹² Keli wo tan ma, a sa dõxo wo bõnsõe bõnsõe ra, di xeme naxan birin barima, a lanma e xa sunna xi solomasaxan nde. Na seriye lan ne a xa sa wo xa konyie ma naxee na wo yi ra, naxee barixi wo xõnyi, a nun konyi naxee saraxi boxi gbeta ma, hali a mu fa na i bõnsõe xa ya ma. ¹³ Na kui, konyi naxan barixi i xõnyi a nun i na naxan fan sara, e birin lan ne e xa sunna alako n ma saate tõnxuma xa lu wo fate ma abadan. ¹⁴ Xeme naxan na lu a fate mu sunna, a fama ne raminide a bõnsõe ya ma, barima a mu n ma saate rakamalixi.»

¹⁵ Na xanbi, Ala naxa a masen Iburahima be, «I naxa Sarayi xili fala i xa gine xun ma sõnõn de, a fa xili ne kore Sara. ¹⁶ N barake sama a xa fe, a fa di xeme bari i be. N barake sama ne Sara xa fe, a fama findide si gbegebe nga ra. Si dõxo wuyaxi mangee fama ne minide a xa die ya ma.»

¹⁷ Iburahima naxa a yatagi rafelen boxi ma, kõnõ a naxa yele, a fa a fala a bõpe ma, «N tan naxan bara je keme soto simaya ra, n noma di nde sõtõde sõnõn? Sara naxan bara je tongo solomanaani soto simaya ra, a fan noma di nde baride fa?» ¹⁸ A naxa a fala Ala be, «I jengi sa

Sumayila xon ma. Na bara n wasa.» ¹⁹ Ala naxa a yaabi, «Ade! I xa gine Sara fama di xeme baride i be i naxan xili sama Isiyaga. N nan n ma saate mabanbanma ne n tan nun a tan tagi, a nun a bɔnsɔe ra hali a faxa xanbi. Saate nan na ki naxan mu kanama abadan. ²⁰ N bara i xa maxandi suxu Sumayila xa fe ra. N barake sama ne a xa fe, n man fa di gbege barife ragiri a ma, n bɔnsɔe wuyaxi fima ne a ma. A findima ne mange di fu nun firin baba ra, a nun si xungbe kanyi ra. ²¹ Kɔnɔ, naxan findi n ma saate ra, n fama a mabanbande n tan nun Isiyaga nan tagi, Sara fama di xeme naxan baride i be tamuna yi waxati.» ²² Ala to ge na masenyi ra, a naxa keli Iburahima xun ma.

²³ Iburahima naxa a xa di Sumayila tongo, a nun a xa konyi naxee barixi a xonyi, a nun a naxee saraxi. Xeme naxan birin na a xa banxi kui, a naxa e birin sunna na lɔxɔe alo Ala a yamari ki naxe. ²⁴ Iburahima fan naxa sunna. Iburahima sunna temui naxe, a je tongo solomanaani a nun solomanaani nan nu na a ra. ²⁵ Sumayila sunnama temui naxe, a je fu nun saxan. ²⁶ E naxa e birin sunna lɔxɔe keren, ²⁷ a nun xeme naxan birin nu na Iburahima xa banxi kui, konyi naxee barixi a xonyi, a nun a naxee fan saraxi kelife si gbetɛ ma.

18

Alatala xa masenyi Isiyaga bari ki xa fe ra

¹ Alatala mini ne Iburahima ma Mamire, wuri bili belebele na dennaxe. Na temui, Iburahima nu dɔxɔxi a xa kiri banxi sode de ra kuyefure temui yanyi ra. ² A to xeme saxan to fa ra, a naxa keli mafuren, a sa e ralan. A naxa a igoro e be bɔxi ma. ³ A naxa a masen e be, «N Marigi, n bara wo maxandi, wo xa wo malabu n tan wo xa konyi xonyi, ⁴ n xa fa ye ra wo be alako wo xa wo sanyie maxa. Wo man xa foye tongo yi wuri bun ma. ⁵ N xa fa taami ra wo xon ma alako wo noma senbe sotode ki naxe. Na xanbi, wo fa siga wo xa jere ra. Na kui wo a kolonma wo xa konyi nan n na.» Na xɔɔɛ naxa a ratin, «Won bara lan na ma. I naxan falaxi, a raba.»

⁶ Na nan lan, Iburahima naxa gbilen mafuren a xa kiri banxi kui. A naxa a masen a xa gine Sara be, «I xulun. I farin fanyi sigaati ya tongo solofere yailan taami ra.» ⁷ Na xanbi, a naxa a gi, a siga ninge gɔɔɔɛ, a sa ninge sube bɔɔxɔxi fate fanyi keren tongo. A naxa na ninge so a xa walike yi ra, a xa a faxa, a xa a yailan donse ra. ⁸ Na sube to bara ge jinde, Iburahima naxa a tongo, a a so xɔɔɛ yi ra, a nun xijɛ xinbeli nun xijɛ bɔnbɔxi. E na na donse donfe, Iburahima naxa ti e seeti ma wuri bun ma.

⁹ Na xɔɔɛ naxa Iburahima maxɔrin, «I xa gine Sara na minden?» A naxa e yaabi, «A na kiri banxi bun ma.» ¹⁰ Na xɔɔɛ mixi keren naxa a masen Iburahima be, «N man gbilenma tamuna yi jɔndɔn temui. Na temui i xa gine fama di xeme baride i be.» Sara nu tixi Iburahima xanbi ra kiri banxi sode de ra, a tuli matixi e xa woyenyi ra. ¹¹ Iburahima nun Sara nu bara ge foride. Sara mu nu noma di baride sɔnɔn. ¹² Sara to na me, a naxa yele a yete ma, «N tan na ki naxe yi ki n bara ge tagande. N ma xeme fan bara findi xeme fori ra. Muxu tan di bari temui bara dangi.»

¹³ Alatala naxa a masen Iburahima be, «Sara yelexi munfe ra? A a falaxi munfe ra, a tan mu noma di baride sɔnɔn, barima a bara ge tagande? ¹⁴ Na fe na na Alatala mu noma naxan nabade? N na fa tamuna i xonyi be yi temui, Sara fama ne di baride.» ¹⁵ Sara naxa gaaxu, a naxa wule fala, «N mu yelexi de.» Alatala naxa a masen a be, «Iyo, i yelexi ne!»

¹⁶ Na xõpæ naxa ti kira xõn ma, e naxa e xunsa Sodoma taa ma. Iburahima naxa siga e matide. ¹⁷ Alatala naxa a masen, «N nõma a nõxunde Iburahima ma, n wama naxan nabafe? ¹⁸ A fama nê findide si belebele senbema ra. N fama nê barake sade si birin ma a tan saabui ra. ¹⁹ N na a sugandixi nê, alako a xa nõ yaamari sade a xa die nun a bõnsõee ma, e xa nõ e jængi sade n ma seriye xõn ma tinxinyi kui. Na temui, n tan Alatala, n fama nê n ma laayidi rakamalide n naxan tongoxi Iburahima be.» ²⁰ Alatala naxa a masen Iburahima be, «Fe naxan falaxi Sodomakæe nun Gomorakæe xun, fe magaaxuxi na a ra. E xa yunubi bara gbo han, ²¹ n fama gorode n xa sa a mato fe naxan birin falaxi e xun ma, xa a na na ki nê.»

²² Xõpæ firin naxa keli e nu na dennaxæ, e naxa siga Sodoma. Kõnõ Alatala nun Iburahima naxa lu yire keren. ²³ Iburahima naxa a maso Alatala ra, a naxa a masen a be, «Alatala, i fama nê mixi kobi nun mixi tinxixi birin sõtõde? ²⁴ Temunde mixi tongo suuli na Sodomakæe ya ma naxee findixi mixi matinxinxie ra. I fama nê na taa kanade? I mu nõma dijede Sodoma jama ma na mixi matinxinxi tongo suuli xa fe ra? ²⁵ Ade, a mu lan i xa mixi kobi nun mixi tinxixi faxa ki keren. A mu lan kiiti keren xa sa mixi kobi nun mixi tinxixi ma. A mu lan i xa na raba. Naxan dunjia birin makiitima, a rabama nê tinxinyi kira ra.» ²⁶ Alatala naxa yaabi ti, «Xa n mixi matinxinxi tongo suuli li Sodoma taa kui, n fama nê dijede Sodoma mixi birin ma na mixi tongo suuli xa fe ra.»

²⁷ Iburahima man naxa wõyenyi tongo, «N Marigi, n bara i maxandi i xa nõ dijede n be, n xa nõ yi masenyi tide i be, ba n tan kelixi xube nun bende nê. ²⁸ I sa a lima mixi tongo suuli xa mu mixi matinxinxi ra, temunde fo mixi tongo naani a nun suuli. Na mixi suuli naxan luma na ki, i fama nê na taa kanade nêe xa fe ra?» Alatala naxa a masen, «N mu na kanama xa n mixi matinxinxi tongo naani a nun suuli li naa.»

²⁹ Iburahima man naxa a maxõrõxõ, «Temunde i mixi tongo naani nan lima naa.» Alatala naxa a masen, «N mu fama na kanade na mixi tongo naani xa fe ra.»

³⁰ Iburahima naxa a fala, «N Marigi, n bara i maxandi, i naxa xõnõ xa n man fa wõyenyi nde masen i be. Temunde i fama mixi tongo saxan nan lide naa.» Alatala naxa a masen a be, «N mu fama na kanade xa n mixi matinxinxi tongo saxan li naa.»

³¹ Iburahima naxa a masen, «Marigi i xa i haake to n be n ma bõpæ xõrõxõe ma. Temunde wo mixi mõxõpæn nan lima naa.» Alatala naxa a masen, «N mu fama na taa kanade na mixi mõxõpæn xa fe ra.»

³² Iburahima man naxa a fala, «N Marigi, n bara i maxandi, i naxa xõnõ. N ma maxõrinyi dõnxõe nan yi ki i be. Temunde, i mixi fu nan lima naa.» Alatala naxa a masen Iburahima be, «N mu fama na taa kanade na mixi fu xa fe ra.» ³³ E to ge na masenyi ra, Alatala naxa siga, Iburahima fan naxa gbilen a xõnyi.

19

Sodoma nun Gomora xa kasare

¹ Nunmare temui, na malekæe firinyie naxa so Sodoma. Loti nu dõxõxi na taa sode de ra. A to malekæe to fa ra, a naxa keli a sa e ralan kira ra. A naxa a igoro bõxi ma e be. ² Loti naxa a masen e be, «N bara wo maxandi wo xa tin n xa wo yigiya n xõnyi. Wo nõma wo sanyie maxade, wo wo

malabu. Tina gēesege wo kurun wo xa biyaasi ra.» Malekee naxa a yaabi, «Ade! Fo muxu xa xi taa tagi ne to koe ra.»

³ Kōnō Loti naxa a maxōrōxō han e naxa siga a xōnyi. A naxa donse fanyi rafala e be, a naxa taami lebinitare gan. E naxa e dege. ⁴ Sa temui mu nu a lixi, Sodomakae naxa Loti xa banxi rabilin. Keli segetalae ma, a sa dōxō xēmōxie ra, e birin nu na naa. ⁵ E naxa Loti xili, e a maxōrin, «Na mixie na minden, naxee soxi i xōnyi to nunmare ra? E ramini muxu ma, muxu xa kafu yire keren.» ⁶ Loti naxa mini a xa banxi kui, a ti naade ra, a naade ragali a xanbi ra. ⁷ A naxa a masen e be, «Ade! N ngaxakerenyie, wo naxa fe jaaxi raba. ⁸ N ma di gine firinyie na be naxee mu nu xeme fe kolon. N bara tin a ra n xa nee sa wo sagoe, wo xa wo waxōnfe birin naba e ra, alako wo naxa sese raba n ma xōjue ra. N tan bara findi e yatigi ra.»

⁹ Na mixie naxa a fala Loti be, «Mini muxu tagi. Xōje nan i ra be. I mu nōma kiiti sade muxu ma. Xa i mu i kata, muxu fama fe xōne dōxōde i ma dangife e tan na.» E naxa sonson Loti ma, alako e xa naade kana. ¹⁰ Na maleke firinyie naxa Loti suxu, e naxa a raso banxi kui, e naade balan e xun ma. ¹¹ Malekee naxa gali radōnxu, naxee nu tixi naade ra. Keli segetalae ma, sa dōxō xēmōxie ra, e mu nu sese toma fa. Kira naxa ifu e ma.

¹² Na maleke firinyie naxa Loti maxōrin, «I xa mixi nde na be? I xa i xa di birin namini yi taa kui. I xabile xa keli be, ¹³ barima muxu fafe yi taa kanade. Yi taakae xa wali kobi bara findi seederōxōya ra Alatala be. Alatala man muxu rasanbaxi ne, muxu xa fa yi taa kana.» ¹⁴ Loti naxa siga a fala a xa die xa mōrie be, «Wo keli be mafuren! Alatala na fafe be kanade yakōsi.» E naxa a maṛōxun a na gbentēnfe ne.

¹⁵ Na subaxe ma, malekee naxa gbata Loti ra, e naxa a masen a be, «Keli, i xa gine tongo, a nun i xa di gine firinyi naxee na be. Wo xa keli be alako wo naxa sōnto a nun yi taa mixi kobie ra.» ¹⁶ A to nu wama bufe, malekee naxa Loti suxu a belexe ma, a nun a xa gine, sa a xa di gine firinyie xun ma. E naxa e ramini taa kui, barima Alatala nu bara kinikini e ma.

¹⁷ Malekee to e ramini, keren naxa a masen Loti be, «I gi, alako i xa i nii ratanga. I naxa i kobe rato de! I naxa i mati yi taa yire yoe. Xa i mu wama i xa sōnto, siga na geya yire.» ¹⁸ Loti naxa a fala, «Ade, n Marigi, n bara i maxandi, n mu nōma na rabade. ¹⁹ N a kolon, i bara hinne i xa konyi di ra. I bara kinikini n ma a gbegbe ra. I bara n nii ratanga. Kōnō, n tan mu nōma n gide han geya ma, xa na mu a ra n faxama ne. ²⁰ I bara na taa lanmadi to naxan makōrexi won na? N nōma na tan lide. A lu n xa siga naa, n nii xa ratanga. A mato, taa xurudi xa mu a ra?» ²¹ Maleke naxa a yaabi, «N bara tin na birin na. N mu na taa kanama. ²² Siga mafuren. Han i sa soma temui naxe, n mu fefe rabama.» Na taa xili saxi ne Sowari, barima a xurun. ²³ Soge nu tefe temui naxe, Loti naxa so Sowari taa kui.

²⁴ Na temui, Alatala naxa sooda nun te ragoro Gomora taa nun Sodoma taa ma. ²⁵ A naxa na taee tuxunsan, keli sansie ma, a sa dōxō mixie ra naxee birin sabatixi na taee kui. ²⁶ Loti xa gine naxa a kobe rato, na nan lan a naxa findi foxe xuti ra.

²⁷ Na subaxe ma, Iburahima naxa keli, a a xunsa yire ma a nun Alatala de masara dennaxe. ²⁸ A to a ya rasiga Gomora nun Sodoma ma, a nun na rabilinyi birin, a naxa tuuri gbegbe to te ra. ²⁹ Ala to na taee kana Loti nu sabatixi dennaxe, a a ratanga na gbaloe ma Iburahima xa fe nan na.

Loti nun a xa di gine firinyie

³⁰ Loti nu bara gaaxu lufe ra Sowari taa kui. A naxa keli naa, a siga geya fari. A naxa sabati a nun a xa di gine firinyie ra fɔnmɛ nde kui gɛmɛ longori ra. ³¹ Lɔxɔɛ nde, a xa di gine singe naxa a fala a xunya bɛ, «Won baba bara fori. Won na dɛnnaxɛ yi ki, xɛmɛ yo mu na won dɔxɔma naxan xɔn alɔ adama darixi a ra ki naxɛ. ³² Fa bɛ, won xa won baba rasiisi alako won xa xi a xɔn ma, alako won xa di fi a ma naxan findima a bɔnsɔɛ ra.» ³³ Na kɔɛ ra, e naxa e baba rasiisi. A xa di gine singe naxa xi a baba xɔn ma. A mu a xun ma fe yo kolon, a xa di sa tɛmui, nun a keli tɛmui.

³⁴ Kuye to iba, a xa di gine singe naxa a fala a xunya bɛ, «A bara jɔn, n tan nun n baba bara xi yire keren to. To kɔɛ ra, i nun won baba fama xide yire keren. Na tɛmui won nɔma bɔnsɔɛ fide a ma.» ³⁵ Na kɔɛ man na, e naxa e baba rasiisi. A xunya fan naxa xi a baba xɔn ma. A mu a xun ma fe yo kolon, a xa di sa tɛmui, nun a keli tɛmui.

³⁶ Loti xa di gine firinyie naxa furi tongo e baba xa di ma. ³⁷ Na di gine singe to di bari, a xili naxa sa Mowaba. Na nan findi Mowabakae birin benba ra. Han yakɔsi e na na. ³⁸ A xa di gine firin nde fan naxa di bari, a xili naxa sa Ben Ami. Na nan findi Amonikae birin benba ra. Han yakɔsi e na na.

20

Ibrahim nun Abimeleki

¹ Ibrahim naxa siga Negewi bɔxi ma, a sabati Kadesi nun Suru tagi. Na dangi xanbi a naxa siga Gerara, a saxanyi raba menni. ² Ibrahim naxa a fala mennikae bɛ a xa gine Sara xa fe ra, «N xunya ginema nan a ra.» Na kui Gerara mange Abimeleki naxa Sara tongo.

³ Kɔɛ to so, Ala naxa a masen Abimeleki bɛ xiye kui, «I fama nɛ faxade yi gine xa fe ra, i naxan tongoxi, barima xɛmɛ taa idɔxɔɛ na a ra.» ⁴ Na tɛmui Abimeleki mu nu a makɔrɛxi a ra. A naxa a yaabi, «N Marigi, i fama nɛ si tinxinxɪ xa fe kanade? ⁵ Ibrahim a masen nɛ n bɛ, a yi gine a xunya ginema nan lanxi a ma. Gine fan naxa a fala n bɛ, a taara nan lanxi Ibrahim ma. N naxan nabaxi, n na rabaxi n bɔjɛ fiixɛ nan na.»

⁶ Ala man naxa a masen a bɛ na xiye kui, «N tan yati, n na kolon i fe naxan nabaxi, fe kobi xa mu a ra. N tan nan man a niyaxi, i mu nɔxi yunubi fe rabade n na. Na nan a toxi n mu a luxi i xa a findi i xa gine ra.

⁷ Yakɔsi, yi gine ragbilen a xa mɔri ma. Namijɔnmɛ nan a ra. A fama nɛ Ala maxandide i bɛ, alako i nii ratangama ki naxɛ. Kɔnɔ xa i mu a ragbilen a xa mɔri ma, a kolon i fama nɛ faxade wo nun i xa denbaya birin.»

⁸ Abimeleki naxa keli sinnanyi ma, a naxa a xa konyie birin malan. Fe naxan birin dangixi, a na tagi raba e bɛ. Gaaxui gbegbe naxa e suxu.

⁹ Abimeleki naxa Ibrahim xili a xɔnyi. A naxa a maxɔrin, «N yunubi mundun nabaxi i ra, i xa nɔ n tan nun n ma pama findide yunubitɔɛ belebelee ra? I bara fe raba n na, fe naxan mu lan a xa raba. ¹⁰ Munfe a niyaxi i na rabaxi?» ¹¹ Ibrahim naxa a yaabi, «N a fala nɛ mixi naxee birin na bɛ, e mu gaaxuma Ala ya ra, e fama nɛ n faxade n ma gine xa fe ra. ¹² Nɔndi nan a ra, n xunya nan man lanxi a ma. Muxu birin baba keren, kɔnɔ muxu nga keren mu a ra. Na nan a toxi a findixi n ma gine ra.

¹³ Ala to bara n tongo n baba xɔnyi, n naxa a masen n ma gine bɛ, «Won na siga dede, yandi n bara i maxandi i xa a fala, n xunya nan lanxi i ma.»

¹⁴ Abimeleki naxa γεχέεε, sie, ningee, nun konyie tongo, a naxa e birin so Iburahima yi ra. A man naxa a xa gine Sara ragbilen a ma. ¹⁵ A naxa a fala Iburahima be, «N ma boxi bara rabi i be. I na wa lufe dede yi boxi ma, i xa lu naa.» ¹⁶ A naxa a fala Sara be, «I bara a to, n bara kobiri kole wulu firin so i taara yi ra, alako yaagi xa ba i ya ra, i tan nun i malan boore birin tagi. Na kui i xun nakeli sotoma ne.» ¹⁷ Iburahima to Ala maxandi, Ala naxa Abimeleki, a xa gine, nun a xa konyie yalan, alako e man xa no di baride. ¹⁸ Alatala nu bara dibaritarefa ragiri Abimeleki xa mixie ma Iburahima xa gine Sara xa fe ra.

21

Isiyaga xa bari

¹ Alatala naxa hinne Sara ra, a a xa laayidi rakamali a be. ² Sara naxa teege. A xa mori xa xemeforija kui, a naxa di bari Iburahima be Ala waxati naxan fala a be. ³ Iburahima naxa a xa di xili sa Isiyaga, Sara naxan sotoxi a be.

⁴ A naxa a xa di sunna a xi solomasaxan loxo al Ala a yamari ki naxe. ⁵ Iburahima nu bara je keme soto simaya ra, Isiyaga barixi temui naxe. ⁶ Sara naxa a fala, «Ala bara n naseewa. Mixi yo na n ma di Isiyaga barife me, muxu birin seewama ne.» ⁷ A man naxa a fala, «Nde nu noma a falade Iburahima be na temui, loxo nde fama a lide, Sara findima ne dinge ra? Kono n tan bara di fi a ma a xa xemeforija kui.»

Iburahima Hagara nun Sumayila kerife

⁸ Isiyaga to mo, e naxa a de ba xipe ra. Iburahima naxa jexexin xulunyi belebele sa, a xa diyore de ba loxo. ⁹ Na temui Sara naxa Sumayila to yele ra, Misiraka Hagara di naxan barixi Iburahima be. ¹⁰ Sara naxa a fala Iburahima be, «Yi konyi gine keru, a nun a xa di. Yi naxan yi ki, a mu lan a nun n ma di Isiyaga xa lu ke keren.» ¹¹ Na woyenyi mu rafan Iburahima ma a xa di xa fe ra, ¹² kono Ala naxa a masen Iburahima be, «I boje naxa rapaaxu i ma i xa konyi gine nun a xa di xa fe ra. Sara na fe naxan birin fala i be, a birin naba a be, barima Isiyaga nan fama findide i bonsoe ra. ¹³ N si fan naminima ne i xa konyi gine xa di, barima i xa di nan lanxi a fan ma.»

¹⁴ Iburahima naxa keli subaxe ma. A naxa taami tongo a nun kiri gbongoe, ye na kui. A naxa na birin doxo Hagara xun ma, a naxa di so a yi ra, a fa e birin nasiga. Hagara naxa a xun ti gbengberen yire ra dennaxe xili Beriseeba. ¹⁵ Ye to bara jon a xa kiri gbongoe kui, a naxa a xa di lu wuri nde bun ma. ¹⁶ A naxa siga, a sa doxo a xati ma yaamile keren jondonyi. A naxa a fala, «N mu noma n ya tide n ma di ra, a xa fana n ya xori.» A naxa siga a sa doxo a xati ma a nu wa ra. ¹⁷ Ala naxa na di wa xui me koore ma. Ala xa maleke naxa Hagara xili, a naxa a maxorin, «Hagara munse i sotoxi? I naxa gaaxu barima Ala bara i xa di wa xui me koore ma. ¹⁸ Keli, i xa meeni i xa di ma, barima n fama a findide si belebele kanyi nan na.»

¹⁹ Ala naxa Hagara ya rabi, a naxa kolonyi nde to. A naxa kiri gbongoe tongo, a ye sa a kui, a nde fi a xa di ma. ²⁰ Ala naxa a jengi sa Sumayila xon ma. A naxa mo, a sa sabati gbengberen yire, dennaxe xili Paran. A naxa findi xali woli yi matinxinxi ra. ²¹ A nga naxa Misira gine keren fen a be.

Ibrahimia nun Abimeleki xa saate

²² Na temui Abimeleki nun a xa soori mange Pikoli naxa a fala Ibrahimia be, «I fefe yo rabama wo nun Ala na a ra. ²³ I rakali n be Ala xili ra, fa sa xili ma i mu fama n yanfada, i mu n ma die yanfama, i mu n ma mamadie fan yanfama. I xa fe fanyi raba n be a nun yi boxi mixie be i na dennaxe, alo n na raba i be ki naxe.» ²⁴ Ibrahimia naxa a yaabi, «N bara n kali Ala ra.»

²⁵ Ibrahimia naxa korosi raba Abimeleki ra fe ma a xa mixie naxan niyaxi a ra, a xa kolonyi bafe a gbeja. ²⁶ Abimeleki naxa a yaabi, «N mu a kolon naxan na fe rabaxi i ra. I mu yi woyenyi falaxi n be, fo to n tan fa na kolon.»

²⁷ Na nan lan, Ibrahimia naxa yexee nun ningee fi Abimeleki ma, e xa saate tongo e boore be. ²⁸ Ibrahimia naxa yexee solofere tongo, a naxa e sa a xati ma. ²⁹ Abimeleki naxa a maxorin, «I na yexee solofere saxi a xati ma munfe ra?»

³⁰ Ibrahimia naxa a yaabi, «N nee sofe ne i yi ra, alako i xa a kolon, fa sa xili ma, yi kolonyi naxan yi ki, n tan nan a gexi.»

³¹ Na nan a toxi, na taa xili falama Beriseeba, barima na mixi firinyie e rakali e boore be menni ne. ³² E to na saate tongo e boore be Beriseeba, Abimeleki nun a xa soori mange Pikoli naxa ti kira xon ma gbilenfe Filisita boxi ma. ³³ Ibrahimia naxa tamare wuri bili keren si Beriseeba. A naxa Alatala maxandi a xili ra, Ala naxan na na. ³⁴ Ibrahimia je gbegebe raba ne Filisita boxi ma.

22*Ibrahimia xa serexe*

¹ Na fe dangi xanbi, Ala naxa Ibrahimia mato. A naxa a xili, «Ibrahimia.» Ibrahimia naxa a ratin, «N tan nan ya.»

² Ala man naxa a masen a be, «I xa di Isiyaga tongo, i xa di kerenyi, naxan nafanxi i ma, i xa a xanin boxi ma dennaxe xili Moriya, geya fari n na dennaxe masen i be. I xa a fi n ma serexe gan daaxi ra.»

³ Subaxe ma Ibrahimia naxa keli, a naxa doxose yailan a xa sofale fari. A naxa a xa walike firin tongo a nun a xa di Isiyaga. Ibrahimia naxa yege iboo naxan findima te xuruse ra serexe bade. A naxa biyaasi folo sigafe ra yire Ala dennaxe masenxi a be. ⁴ Na xi saxan loxoe, Ibrahimia ya naxa ti na yire makuye ra, a sigafe dennaxe. ⁵ A naxa a fala a xa walike firinyie be, «Wo tan nun sofale xa lu be. N tan nun n ma di, muxu na sigafe geya fari salide. Na temui muxu man gbilenma han be.»

⁶ Ibrahimia naxa na yege doxo a xa di Isiyaga xun ma. A man naxa te wole nun fine xanin. E jerefe e firin. ⁷ Isiyaga naxa a baba Ibrahimia xili, «N baba.» A naxa a ratin, «N tan nan ya, n ma di.» Isiyaga naxa a baba maxorin, «N bara a to yege nun te xuruse na won yi ra, konoo yexee na minden won naxan bafe serexe ra?»

⁸ Ibrahimia naxa a yaabi, «N ma di, Ala yati nan yexee soma won yi ra, won naxan bama serexe gan daaxi ra.» E jerefe e firin.

⁹ E to yire li Ala dennaxe masenxi Ibrahimia be, Ibrahimia naxa serexebade yailan, a yege sa a fari. A naxa a xa di Isiyaga xiri, a a sa serexebade kon na, na yege fari. ¹⁰ Na xanbi, Ibrahimia naxa fine tongo, a naxa a belexe itala a xa a xa di kon naxaba, ¹¹ konoo Alatala xa maleke

naxa a xili koore ma, «Ibrahim, Ibrahim!» Ibrahim naxa a ratin, «N tan nan ya.»

¹² Maleke naxa a fala, «Yi segetala lu naa. I naxa fefe jaaxi yo raba a ra. N bara kolon i gaaxuma Ala ya ra. N man bara la a ra, i mu tondixi i xa di kerenyi fide n ma serexe ra.»

¹³ Ibrahim naxa a ya ragbilen a xanbi ra, a naxa yexee kontonyi to sansi longori ra, a feri firinyi kankanxi sansi firi ra. A naxa siga, a sa na yexee kontonyi tongo, a fa a ra. A naxa na ba serexe ra a xa di joxoe ra.

¹⁴ Ibrahim naxa na yire xili sa «Alatala mixi kima.» Na nan a toxi han yakosi a falama «Alatala mixi kima a xa geya fari.»

¹⁵ Alatala xa maleke man naxa gbilen Ibrahim xili ra koore ma. ¹⁶ A naxa a masen a be, «N bara n kali n yete ra, Alatala xa masenyi nan ya. I to bara yi raba, i mu tondi i xa di kerenyi ma n be, ¹⁷ n barake sama ne i ma. I bomsae wuyama ne alo tunbui naxee na koore ma, xa na mu a ra e gboma ne alo meyenyi naxan malanxi baa de ra. I bomsae fama ne node e yaxuie ra. ¹⁸ N fama ne barake sade dunja si birin ma i bomsae saabui ra, barima i bara n xui ratinme.»

¹⁹ Ibrahim naxa gbilen a xa konyie yire. E birin naxa siga Beriseeba, barima Ibrahim nu sabatixi menni ne.

²⁰ Na fe birin to dangi, Ibrahim naxa a me Milika die bari ne Ibrahim xunya Naxori be. ²¹ E xili nan ya: A xa di singe Usi, na xanbiratoe Busi, Arami baba Kemuweli, ²² Kesede, Haso, Pilidasi, Yidilafi nun Betuweli. ²³ Betuweli findi Rebeka baba nan na. Na di solomasaxanyi, Milika nan nee bari Ibrahim xunya Naxori be. ²⁴ Naxori xa konyi gine nu xili ne Reyuma. A yi die nan bari: Teba, Gaxami, Taxasa, nun Maaka.

23

Ibrahim xa mixi ragatade

¹ Sara to je keme je moxonon a nun solofere nan soto simaya ra, ² a naxa laaxira Kiriya Araba, Hebron mabiri, Kanaan boxi ma. Ibrahim naxa a xa gine jon fe raba. ³ Ibrahim to ge wade a xa gine be, a naxa siga Xitika xon ma, a a fala e be, ⁴ «Xone nan lanxi n ma wo ya ma be. N bara wo maxandi, wo gaburi yire fi n ma, n noma n ma gine ragatade dennaxe.»

⁵ Xitika naxa a yaabi, ⁶ «I tuli mati muxu ra a fanyi ra. Ala xa mixi nan i ra muxu ya ma. I na wa i xa gine ragatafe muxu xa gaburi yire yoe, i sago na a ra. Muxu tan ya ma be, mixi yo mu na naxan noma tondide i be i xa gine ragatade a xa gaburi yire.»

⁷ Ibrahim naxa keli, a igoro boxi ma Xiti bomsae ya i, naxee nu sabatixi na boxi ma. ⁸ A naxa a fala e be, «Xa wo bara tin, n xa n ma gine ragata wo xa boxi ma, wo xa n ma maxandi radangi Soxara xa di Eferon ma, ⁹ alako a xa Makipela fonme so n yi ra gaburi ra naxan na a xa xe fe ma. N a kolon a tan nan gbe lanxi menni ma. A xa na sara n ma wo ya xori, alako birin xa a kolon na boxi bara findi n ma mixi ragatade ra.»

¹⁰ Eferon Xitika nu tixi naa pama tagi. A naxa Ibrahim yaabi a xui itexi ra, alako Xitika naxee birin nu malanxi taa sode de ra, e xa no a xa woyenyi ramede. ¹¹ A naxe, «N baba, n bara i maxandi, i tuli mati n na. N bara na xe nun na fonme fi i ma n bomsae ya xori. I xa i xa gine ragata menni.»

¹² Iburahima man naxa a igoro boxi ma jama birin ya xori, ¹³ a a fala Eferon be, «I xa i haake to n be. I xa xe masundi nan ya. Yandi, a rasuxu, alako n xa no n ma gine ragatade menni.»

¹⁴ Eferon naxa a yaabi, ¹⁵ «N baba, i tuli mati n na a fanyi ra. Boxi naxan sare lanma gbeti kilo naani nun a tagi, sese mu na ki i tan nun n tan tagi. I xa gine ragata naa tun!»

¹⁶ Iburahima naxa tin na sare ra Xitikae ya xori. A naxa gbeti kilo naani nun a tagi maniya a be. ¹⁷ Na xe naxan na Makipela fe ma, Mamire sogetede biri, fonme naxan na a nun wuri bili naxan birin sixi na naaninyi ra, ¹⁸ na birin naxa findi Iburahima gbe ra. Na Xitika naxee birin nu malanxi taa sode de ra, e birin findixi na fe seede ra.

¹⁹ Na birin dangi xanbi, Iburahima naxa a xa gine Sara ragata na fonme kui Makipela xe fe ma, naxan na Mamire yatagi Hebiron mabiri Kanaan boxi ma. ²⁰ Na xe nun na fonme naxa ba Xitikae gbeja, a findi Iburahima gbe ra, alako a xa no a xa mixie ragatade menni.

24

Isiyaga xa futi xiri a nun Rebeka

¹ Na waxati Iburahima nu bara ge foride. Alatala nu bara barake sa Iburahima xa fe birin. ² Iburahima naxa a masen a xa walikee xunyi be, naxan a jengi saxi a harige birin xon ma, «I belexe sa n tabe bun ma kali ki ma. ³ N fafe i rakalide koore nun boxi Marigi Alatala ra, alako i naxa Kanaan gine fen n ma di be n sabatixi dennaxe. ⁴ A xoli n ma i xa siga n bari boxi nan ma, i fa menni gine nde fen n bonsoe ya ma n ma di Isiyaga be.»

⁵ A xa walike naxa a yaabi, «Xa a sa li na gine mu tin birade n foxo ra fafe yi boxi ma, n xa i xa di xanin i xa boxi ma, i kelixi dennaxe?» ⁶ Iburahima naxa a yaabi, «I naxa n ma di raghilen menni de! ⁷ Alatala naxan na koore ma, naxan n tongoxi n bari mixie ya ma, naxan n nakelixa n ma boxi ma, a fa a kali a yi boxi fima ne n bonsoe ma, a tan yati fama ne a xa maleke xeede i malife ra, alako i xa no gine tongode menni n ma di be. ⁸ Xa na gine mu fa sa tin birade i foxo ra, i fama ne ratangade n ma marakali ma, i naxan tongoxi n be. Kono i naxa n ma di xanin menni de!»

⁹ Na walike naxa a belexe sa a marigi Iburahima tabe bun ma, a naxa a rakali. ¹⁰ A naxa joxome fu tongo Iburahima xa joxome goore ya ma, a kote gbege sa e fari. A naxa keli, a siga Naxori xa taa Padan Arami boxi ma.

¹¹ Iburahima xa walike to menni li, a naxa joxomee ragoro taa fari ma kolonyi nde seeti ma. Nunmare temui nan nu a ra, ginee minima ye bade temui naxe. ¹² A naxa Ala maxandi, «N marigi Iburahima Marigi Alatala, n bara i maxandi alako n ma jere xa findi n be xun nakeli ra to loxo. I man xa hinne n marigi Iburahima ra. ¹³ I bara n to n na kolonyi seeti ma, taa gine dimee na fafe ye bade. ¹⁴ N fama ne gine dime nde maxorinde a xa a xa ye base so n yi ra, n xa ye min. Xa a sa n yaabi, «Ye min, n xa ye so i xa joxomee fan yi ra,» n fama ne a kolonde na temui, i na gine yati nan sugandixi i xa konyi Isiyaga be. Na temui n fama a kolonde i bara hinne n marigi Iburahima ra.»

¹⁵ Beenun a xa ge na woyenyi ra, na nan lan Betuweli xa di gine Rebeka naxa fa. Iburahima xunya Naxori xa mamadi nan lanxi a ma. A xa feje doxoxi a tunki fari. ¹⁶ Gine dimedi tofanyi nan nu a ra, naxan mu xeme fe

kolon. A naxa goro kolonyi yire, a naxa a ye base rafe ye ra, a man naxa te. ¹⁷ Iburahima xa walike naxa a gi a sa a ralan. A naxa a fala a be, «N bara i maxandi, a lu n xa ye nde min, naxan na i xa feje kui.» ¹⁸ A naxa a yaabi, «N ba, ye min.» A naxa a xa feje ragoro a tunki fari, a ye so a yi ra. ¹⁹ A to ge na ra, a naxa a fala a be, «N ye bama ne i xa joxomee fan be, alako e birin xa ye min a fanyi ra.» ²⁰ Mafuren, a naxa a xa feje ibagan kuure kui, a man a gi sigafe kolon de ra a xa ye gbete ba. A naxa ye ba han joxome birin naxa wasa.

²¹ Iburahima xa walike nu fa a mapoxun, «Temunde Alatala bara n ma biyaasi sooneya n be.» ²² Joxomee to bara ge ye minde, Iburahima xa mixi naxa joxerasoe xema daaxi so Rebeka joxe ra, naxan xa binye giramu senni lima. A man naxa belexerasoe firin xema daaxie so a belexe ra, naxan keren xa binye dangi giramu keme ra. ²³ A naxa ginedimedi maxorin, «Nde xa di lanxi i ma? Yandi, a fala n be, i baba noma muxu yigiyade to koxe ra?» ²⁴ Rebeka naxa a yaabi, «Betuweli xa di nan lanxi n ma, Milika nun Naxori xa mamadi.» ²⁵ A man naxa a fala, «Muxu xonyi sexe nun jooge gbege na na, yigiya fan na na wo luma dennaxe.» ²⁶ Iburahima xa walike naxa a igoro boxi ma Alatala be. ²⁷ A naxa a fala, «N marigi Iburahima Marigi Alatala, n bara i tantu. I mu tagan hinnede n marigi Iburahima ra, i xa lanlanteya mu kana. Alatala n xun tixi n marigi Iburahima xabile nan xonyi ra.»

²⁸ Rebeka naxa siga a gi ra a nga yire, alako fe naxan dangixi, a xa a tagi raba a be. ²⁹ Rebeka taara Laban naxa a xulun sigafe ra kolon yire, Iburahima xa walike nu tixi dennaxe. ³⁰ Laban nu bara a maagine to, joxerasoe a joxe ra, belexerasoe a belexe ra. A man nu bara a xa dentege me, xeme naxan falaxi a be. Na kui, a naxa siga na xeme ralande kolonyi fe ma, joxomee nu na dennaxe. ³¹ Laban naxa a fala a be, «Alatala bara baraka sa i tan naxan ma fe, i tixi be munfe ra, dennaxe makuya taa ra? I xa so n xonyi. N bara banxi yailan i yigiya ra, n bara yire rafala i xa joxomee luma dennaxe.» ³² Iburahima xa walike naxa so Laban xonyi. Laban naxa joxomee xa kote ragoro, a fa donse so e yi ra, a yire yailan e be. A naxa ye fan so Iburahima xa mixie yi ra, alako e xa e sanyie maxa.

³³ Laban to fa donse ra e be, Iburahima xa walike naxa a fala, «N mu n degema sinden, fo n xa n dentege wo be.» Laban naxa a fala a be, «Awa yire, dentege sa.» ³⁴ Iburahima xa walike naxa a masen, «N tan nan na Iburahima xa walike ra. ³⁵ Alatala bara barake sa n marigi Iburahima xa fe ki fanyi. A bara findi banna ra, barima Alatala bara xuruse mooli birin fi a ma, a nun gbete, xema, konyie, joxomee, nun sofalee. Alatala bara na birin fi a ma. ³⁶ N marigi Iburahima xa gine Sara bara di fan bari a be a xa forija kui. Iburahima a harige birin fixi na di nan ma.»

³⁷ «Iburahima n nakalixi ne, «I naxa gine tongo n ma di be naxan findi Kanaanaka ra n sabatixi dennaxe. ³⁸ I xa siga n baba bariboore yire n xabile tagi, alako i xa gine tongo n ma di be menni.» ³⁹ N marigi to na fala n be, n naxa a maxorin, «Xa na gine fa tondi birade n foxo ra go?» ⁴⁰ A naxa n yaabi, «N jere ma Alatala naxan ya i, a fama a xa maleke birade i foxo ra i xa jere kui alako a xa sooneya. I fama ne gine tongode n ma di be n xabile tagi n baba xonyi. ⁴¹ I na siga n xabile ra, xa e mu fa sa gine dimedi so i yi ra feo, i bara ratanga n ma marakali ma.»

⁴² «N to kolon yire li, n naxa Ala maxandi, «Alatala, n marigi Iburahima naxan batuma, n bara i mayandi i xa n ma biyaasi sooneya. ⁴³ I ya ti n na yi kolonyi seeti ma. N fama ne gine dimedi nde maxorinde naxan fafe ye bade, a xa ye so n yi ra naxan na a xa feye kui alako n xa a min. ⁴⁴ Xa a n yaabi, «Ye min, n ye bama ne i xa joxomee fan be, e min,» n a kolonma na temui, Alatala na gine dimedi yati nan sugandixi n marigi Iburahima xa di be.»

⁴⁵ «Beenun n xa ge na woyenyi raponde n yete ma, na nan lan Rebeka naxa fa, feye doxoxi a tunki fari. A naxa goro kolonyi ra, a ye ba. N naxa a fala a be, «N bara i maxandi, n ki ye, n xa a min.» ⁴⁶ A naxa a xa feye ragoro mafuren a tunki fari, a naxa a fala n be, «Ye min. I na ge ye minde n ye soma ne i xa joxomee fan yi ra.» ⁴⁷ N naxa a maxorin, «Nde xa di na i ra?» A naxa n yaabi, «Betuweli xa di gine nan n na, Naxori nun Milika xa mamadi.» Na kui n naxa xema so a joxe ra, n naxa xema belexerasoe so a belexe ra. ⁴⁸ N naxa n igoro boxi ma Alatala be. N naxa n marigi Iburahima Marigi Alatala tantu, barima a bara n xun ti n marigi xunya xa di ginema ra, n xa a futi a xa di be. ⁴⁹ Yakosi, Laban, a fala n be xa i bara tin fe fanyi nun fe tinxinxi rabafe n marigi be. Xa na mu a ra n sigama ne yire gbete.»

⁵⁰ Laban nun Betuweli naxa a yaabi, «Alatala nan yi fe ragirixi. Muxu mu fama na maxoroxode. ⁵¹ Rebeka nan tixi i ya i yi ki. A xanin i xun ma, alako a xa findi i marigi xa di xa gine ra, alo Alatala a masenxi ki naxe.» ⁵² Iburahima xa walike to na woyenyi me, a naxa a igoro boxi ma Alatala be. ⁵³ Na xanbi, a naxa bunse gbeti daaxi, bunse xema daaxi, a nun dugie fi Rebeka ma. A naxa sanbe fanyie fi Rebeka nga nun a taara fan ma. ⁵⁴ Na dangi xanbi, Iburahima xa walike nun a xa mixie naxa e dege, e min, e fa so e sade.

E to keli geesege, Iburahima xa walike naxa a masen Rebeka nga nun a taara be, «Wo a lu fa n xa gbilen n marigi xonyi.» ⁵⁵ E naxa a fala, «Rebeka xa xi fu jondon naba be sinden, na temui wo fa siga.» ⁵⁶ Iburahima xa walike naxa e yaabi, «Wo naxa n makankan be. Alatala bara n ma biyaasi sooneya. Wo a lu fa n xa gbilen n marigi xonyi.»

⁵⁷ E naxa a fala, «Won xa Rebeka xili, won xa a kolon janige naxan na a be.» ⁵⁸ E naxa Rebeka xili, e naxa a maxorin, «I wama sigafe wo nun yi xeme ra?» Rebeka naxa e yaabi, «Iyo, n wama sigafe.» ⁵⁹ Na kui e naxa e xunya Rebeka nun a menima so Iburahima xa walike nun a xa mixie yi ra.

⁶⁰ E naxa duba Rebeka be a falafe ra, «Muxu xunya nan lanxi i ma. Ala xa i findi nama gbege barima ra. I bonsoe xa no i yaxuie ra.»

⁶¹ Rebeka nun a xa ginse naxa doxo joxomee fari, e naxa bira Iburahima xa walike foxo ra. E birin naxa siga.

⁶² Isiyaga nu bara keli kolon yire naxan xili «Ala jipe naxan n toxi.» A nu bara sabati Negewi boxi ma. ⁶³ Loxoe nde, Isiyaga to mini a maperede daaxa nunmare temui, a naxa Iburahima xa walike xa joxomee to fa ra. ⁶⁴ Rebeka to bara Isiyaga to, a naxa goro joxomee fari, ⁶⁵ a fa walike maxorin, «Nde na na xeme ra naxan sa fafe na ki, keli daaxa longori ra won nalande?» ⁶⁶ Iburahima xa walike naxa a yaabi, «N marigi nan a ra.» Na nan lan, Rebeka naxa a ya makoto a xa mafelenyi ra.

Ibrahimaxa walike naxa dentege sa Isiyaga be, a fe naxan birin nadangixi. ⁶⁷ Na xanbi, Isiyaga naxa Rebeka xanin a nga xa kiri banxi kui, a a findi a xa gine ra. Isiyaga naxa a xanu a boje birin na, han a nga xa faxe sunnunyi naxa ba a ma.

25

Ibrahimaxa faxe

¹ Ibrahimaxa man naxa gine gbete doxo naxan xili Ketura. ² Na gine naxa die bari a be. Na die nu xili: Simiran, Yokosan, Medan, Madiyan, Yisebaki, nun Suwa. ³ Yokosan naxa Seeba nun Dedan bari. Dedan bonsoe findi Asurikae, Letusikae, nun Leyumikae nan na. ⁴ Madiyan xa die lanxi Efa, Efere, Hanoki, Abida, nun Elidaa nan ma. Ketura xa die nan lanxi e ma.

⁵ Ibrahimaxa naxa a harige birin fi Isiyaga ma. ⁶ A naxa se gbegbe fan fi a xa gine booree xa die ma, a fa e makuya a xa di Isiyaga ra, a e rasiga boxi nde ma naxan na sogetede mabiri.

⁷ Ibrahimaxa xa simaya naxa siga han je keme je tongo solofere nun suuli. ⁸ Na xanbi, a naxa faxeseri kui, a a benbae li aligiyama. ⁹ A xa die Isiyaga nun Sumayila naxa a ragata Makipela fonme kui, Soxara Xitika xa di Eferon xa boxi ma Mamire fe ma. ¹⁰ Ibrahimaxa na boxi sara Xitikae bonsoe nan ma. E nun a xa gine Sara, e birin nagataxi menni ne. ¹¹ Ibrahimaxa faxeseri xanbi, Ala naxa barake sa a xa di Isiyaga ma. A nu sabatixi kolonyi fe ma, naxan xili «Ala jije naxan n toxi.»

Sumayila xa taruxui

¹² Xilie nan ya naxee findi Sumayila bonsoe ra. Sara nu bara a xa konyi gine Misiraka Hagara fi Ibrahimaxa ma. Hagara naxa Sumayila soto di ra. ¹³ Sumayila xa die nan ya, e barixi ki naxe e boore foxo ra: Nebayoti, Sumayila xa di singe, Kedari, Adabeeli, Mibisami, ¹⁴ Misima, Duma, Masa, ¹⁵ Hadada, Tema, Yeturi, Nafisi, nun Kedema. Na di fu nun firinyi findi Sumayila xa die nan na. ¹⁶ Na mixi keren keren ma findi boxi mangee nan na. E naxa e xilie sa e xa taee xun ma a nun e xa mixie. ¹⁷ Sumayila xa simaya dan je keme je tongo saxan nun solofere ne. A naxa laaxira, a sa a benbae li aligiyama. ¹⁸ Sumayila bonsoe nu sabatixi boxi nan ma, dennaxe nu na Hawila nun Suru tagi. Suru ya rafindixi Misira nan ma Asuri kira ra. E nu sabatixi e ngaxakerenyie nan seeti ma.

Esayu nun Yaxuba

¹⁹ Isiyaga xa taruxui nan ya: Isiyaga findi Ibrahimaxa xa di nan na. ²⁰ A to bara je tongo naani soto simaya ra, a naxa Rebeka doxo, Laban xunya ginema, Betuweli xa di gine. Aramikae nan na e ra, kelife Padan Arami. ²¹ Kono Rebeka mu nu noma di baride Isiyaga be. Isiyaga naxa Alatala maxandi a xa gine xa fe ra a xa no di baride. Alatala naxa a xa duba suxu, Rebeka naxa teege. ²² Na die nu fa gere e nga teege. A naxa a yete maxorin, «Munfe rabafe n be yi ki?» Na kui a naxa siga Alatala maxorinde. ²³ Alatala naxa a masen a be, «Si doxo firin nan na i teege. Keren senbe gboma ne boore be.

Taara nan fama lude a xunya xa noe bun ma.»

²⁴ A di bari temui to a li, Rebeka naxa gulie bari. ²⁵ A xa di singe findixi mixi gbeeli nan na. Fate maxabe gbegbe kanyi nan nu a ra. E naxa a xili

sa Esayu. ²⁶ Na xanbi a xunya fan naxa bari. A belexe raxutuxi a taara tingilinyi ma. E naxa a fan xili sa Yaxuba. Isiyaga na die barima temui naxe, a nu na je tongo senni ne.

²⁷ Na di xeme firinyi naxa mo. Esayu naxa findi koyinma fanyi ra naxan nu wula i sama. Naxan findi Yaxuba tan na, mixi maxinbelixi nan nu a ra, a tan nu doxoma kiri banxi nan bun ma. ²⁸ Esayu nan nu rafan Isiyaga ma, barima a nu fama sube ra a be. Yaxuba tan nu rafan Rebeka nan ma.

²⁹ Loxoe nde Yaxuba nu bara supi yailan. Esayu naxa so, a taganxi kelife koyinde. ³⁰ A naxa a fala a be, «N mu noma fefe ra yi ki. A lu n xa yi supi gbeeli nde min.» Na nan toxi a Edon xili naxa sa a xun ma, na nan na ki «a gbeeli.» ³¹ Yaxuba naxa a yaabi, «I xa forijna tide fi n ma sinden.» ³² Esayu naxa a masen, «N na faxafe, kaame nan na n ma yi ki. Na forijna tide munse fanma n ma?» ³³ Yaxuba man naxa a fala, «Fo i xa i kali.» Esayu naxa a kali a a bara a xa forijna tide fi a ma. ³⁴ Yaxuba naxa taami nun na toge supi nde so a yi ra. Esayu to ge a degede, a a min, a naxa siga. Esayu mu tide yo toxi a xa forijna ma.

26

Isiyaga nun Abimeleki

¹ Kaame naxa so boxi kui, bafe kaame singe ra naxan naba Iburahima xa waxati. Isiyaga naxa siga Filisita mange Abimeleki xonyi, naxan nu na Gerara. ² Alatala naxa mini Isiyaga ma, a a masen a be, «I naxa siga Misira boxi ma de. I xa lu boxi ma n na dennaxe masen i be. ³ Lu be. Won birin na a ra. N barake sama ne i xa fe, barima n fama yi boxi fide i tan nun i bonsoe nan ma. N laayidi naxan tongo i baba Iburahima be, n na rakamalima ne. ⁴ N i bonsoe rawuyama ne alo tunbui naxee na koore ma. N yi boxi fima ne i bonsoe ma. N barake sama ne dunijna si birin ma i bonsoe saabui ra. ⁵ Iburahima n xui rame ne. A naxa a jengi sa n ma seriye, n ma mangeya, n ma yaamarie, nun n ma tonyie xon ma.»

⁶ Na kui Isiyaga naxa sabati Gerara. ⁷ Mixi naxee doxoxi menni, nee naxa a maxorin a xa gine xa fe ma. A naxa e yaabi, a a xunya ginema nan lanxi a ma. A mu suusa a falade e be, a xa gine nan lanxi Rebeka ma alako menni mixie naxa fa a faxa. A bara gaaxu a falade a xa gine na a ra barima Rebeka gine tofanyi nan nu lanxi a ma.

⁸ Isiyaga to bara bu naa, loxoe nde Filisitakae xa mange Abimeleki naxa a ya ramini wunderi ra, a naxa a to Isiyaga na Rebeka mafurukufe. ⁹ Abimeleki naxa a xili a xonyi. A naxa a fala a be, «I xa gine yati nan lanxi yi ma! Munfe ra i fa a fala muxu be i xunya ginema nan a ra?» Isiyaga naxa a yaabi, «N nu gaaxuxi ne wo naxa fa n faxa. Na nan a to n naxa na fala.» ¹⁰ Abimeleki man naxa a maxorin, «I munse rabaxi muxu ra yi ki? Xa mixi nde fa mini n ma jama ya ma go, a naxa i xa gine findi a yete ra? Na temui i bara muxu ratantan.» ¹¹ Abimeleki naxa yaamari fi a xa jama birin ma, «Mixi yo na din yi xeme nun a xa gine ra, n na kanyi faxama ne.»

¹² Na je ra, Isiyaga naxa xe sa na boxi ma. A to na xe xaba, a naxa a xa sansi wolixi jondon keme soto, barima Alatala bara barake sa a xa fe. ¹³ A harige xun naxa masa, a findi banna ra. ¹⁴ Yexee, si, ninge, nun konyi gbegebe nu na a yi ra. Na kui Filisitakae naxa Isiyaga toone.

¹⁵ Filisitakae naxa kolonyi birin nafe bende ra, Isiyaga baba Iburahima xa konyi naxee ge Iburahima xa waxati. ¹⁶ Abimeleki naxa a fala Isiyaga be, «Fo i xa keli be. I bara senbe soto dangi muxu tan na.»

¹⁷ Isiyaga naxa keli naa, a sa sabati Gerara gulunba kui. ¹⁸ Isiyaga naxa kolonyie iba, naxee nu gexi a baba waxati, Filisitakae naxee dese Iburahima faxesanbi. A baba nu na kolonyie xili falama ki naxe, Isiyaga man naxa na xilie fala e xun ma. ¹⁹ Isiyaga xa konyie man naxa kolonyi gbete ge na gulunba yire, dulonyi fa mini a kui. ²⁰ Gerara xa xuruse demadonyie nun Isiyaga xa xuruse demadonyie naxa konje na kolonyi xa fe ra. E birin nu fa a fala e boore be, «Muxu tan nan gbe na na kolonyi ra.» Isiyaga naxa na kolonyi xili fala «sonxoe,» barima sonxoe bara bira a xa fe ra. ²¹ A xa konyie man naxa kolonyi gbete ge, sonxoe man naxa bira na fan xa fe ra. A naxa a xili fala Sitina, na nan na ki «galanbui kolonyi.» ²² Isiyaga naxa keli naa, a sa kolonyi ge yire gbete. Na kolonyi to ge, sonxoe mu bira na tan xa fe ra. A naxa a xili fala Rehoboti kolonyi, na nan na ki «makuye kolonyi,» barima a naxe, «Alatala bara won makuya bekae ra alako won ma fe xa sooneya yi boxi ma.»

²³ Isiyaga to keli menni sigafe ra Beriseeba, ²⁴ Alatala naxa mini a ma koe ra. A naxa a masen a be, «I baba Iburahima Marigi Ala lanxi n tan nan ma. I naxa gaaxu fefe ra, won tan nan a ra yire birin. N man barake sama ne i xa fe. N i bonsoe rawuyama ne n ma konyi Iburahima xa fe ra.»

²⁵ Isiyaga naxa serexebade yailan na yire, a nu fa Alatala maxandi a xili ra. A naxa sabati naa, a xa konyie man naxa kolonyi gbete ge.

²⁶ Abimeleki boore Ahusati, nun a xa soori mange Pikoli naxa keli Gerara, e siga Isiyaga yire. ²⁷ Isiyaga naxa e maxorin, «Wo faxi n yire munfe ra yi ki? Wo bara n napaaxu han wo bara n keru wo xonyi.» ²⁸ E naxa a yaabi, «Muxu bara a kolon Alatala xa mixi nan lanxi i ma. Muxu man bara a mapoxun, fo won xa saate tongo won boore be marakali ra. ²⁹ I rakali muxu be, i mu fama fe xone rabade muxu ra, barima muxu fan mu fe kobi yo rabaxi i ra, fo fe fanyi. Muxu man naxa i lu, i xa siga bojesa kui. Yakosi Alatala bara barake sa i ma.» ³⁰ Isiyaga naxa donse gbege yailan e be. E birin naxa e dege, e naxa e min. ³¹ Kuye to iba, e naxa e rakali e boore be. Isiyaga naxa a pungu e ma, e naxa fatan lanyi kui.

³² Na loxoe kerenyi, Isiyaga xa konyie naxa kolonyi nde xa fe dentege sa a be e naxan gexi. E naxe, «Muxu bara ye li na kolonyi ra.» ³³ Isiyaga naxa na kolonyi xili fala Siba kolonyi, na nan falaxi «marakali.» Na nan a toxi muxu yi taa xili falama han yakosi Beriseeba, na nan falaxi «marakali kolonyi.»

³⁴ Esayu to je tongo naani rakamali, a naxa Beeri xa di Yudita nun Elon xa di Basamati doxo. Na firinyi Xitikae nan na e ra. ³⁵ E naxa Isiyaga nun Rebeka boje rapaaxu e ma.

27

Isiyaga dubafe Yaxuba be

¹ Isiyaga nu bara ge foride, a yae nu bara raforo. A mu noma sese tode fa. A naxa a xa di singe Esayu xili, «N ma di!» Esayu naxa a ratin, «N tan nan ya!» ² Isiyaga naxa a fala a be, «I bara a to, n bara ge foride. N mu a kolon n faxama temui naxe. ³ Tanbe sase nun xali tongo, i xa siga wulai sube fende n be. ⁴ I xa na sube pin alo a raxanxi n ma ki naxe. I xa fa

a ra n xon ma, alako n xa no dubade i be beenu n xa faxa.» ⁵ Na temui Rebeka tixi a tuli matixi Isiyaga ra, a naxan falaxi Esayu be. Esayu naxa siga wulai sube bunde a baba be.

⁶ Rebeka naxa a fala a xa di Yaxuba be, «N bara i baba xui me a yi woyenyi falama Esayu be, ⁷ «Sa sube bun n be, i xa a jin a fanyi ra, n xa a don. N na ge na sube donde, n dubama i be Alatala ya i beenun n xa faxa.» ⁸ Yakosi, n ma di, i tuli mati n na a fanyi ra. N naxan falama i be, i xa a raba. ⁹ Siga goore, i xa fa si fanyi firin na. N xa e jin a fanyi ra alo i baba wama a xon ma ki naxe. ¹⁰ N na ge na ra, i xa a xanin i baba xon ma, alako a xa duba i be beenun a xa faxa.»

¹¹ Yaxuba naxa a nga Rebeka yaabi, «Esayu fate maxabe kanyi nan a ra. N tan fate maxabe mu na n be. ¹² N baba na n masuxu, a kolonma ne Esayu xa mu a ra, n findima wule fale nan na a tan be. Beenun n xa duba soto, n fama danke nan sotide.» ¹³ A nga naxa a fala, «Ade, na danke xa gbilen n tan nan ma, n ma di. I naxan nabama, i tuli mati n na. Siga, i sa fa na si fanyi firinyie ra.»

¹⁴ Yaxuba naxa siga, a naxa fa si fanyi firinyie ra a nga xon ma. A nga naxa na donse yailan alo a rafanxi Isiyaga ma ki naxe. ¹⁵ Na xanbi, Rebeka naxa a xa di singe Esayu xa donma tongo, donma naxan fan a xa dugie ya ma banxi kui. A naxa na ragoro Yaxuba ma, a xa di firin nde. ¹⁶ A naxa a xa di belexee nun a konyi masalaxunxi maxiri si kiri ra. ¹⁷ A naxa sube nun taami so a xa di Yaxuba yi ra, a naxan yailanxi.

¹⁸ Na temui Yaxuba naxa siga a baba yire, a a fala a be, «N baba, n tan nan ya.» A baba naxa a maxorin, «N ma di mundun lanxi i tan ma?»

¹⁹ Yaxuba naxa a baba yaabi, «Esayu nan lanxi n ma, i xa di singe. I naxan maxorinxi n ma, n bara fa a ra. Yandi, keli, i doxo, i xa n ma sube yailanxi don. Na temui i xa duba n be.» ²⁰ Isiyaga naxa a fala a xa di be, «N ma di, i yi sube toxi yi ikorexi ra di?» Yaxuba naxa a yaabi, «I Marigi Alatala nan yi fixi n ma sooneya ra.»

²¹ Isiyaga naxa a fala Yaxuba be, «N ma di, i maso n na, n xa i masuxu, alako n xa la a ra a n ma di Esayu yati nan i ra.» ²² Yaxuba naxa a maso a baba ra. Isiyaga naxa a fate masuxu. A naxa a fala, «I xui maniya Yaxuba xui ra, kono i belexe tan Esayu belexe na a ra.» ²³ Isiyaga mu no Yaxuba kolonde, barima a belexee nu maxirixi xabe ra, alo a taara Esayu na ki naxe. Na kui Isiyaga naxa duba Yaxuba be.

²⁴ Isiyaga man naxa a maxorin, «N ma di Esayu yati nan i ra?» Yaxuba naxa a yaabi, «Iyo.» ²⁵ Isiyaga naxa a fala, «Fa donse ra, i naxan yailanxi, n xa a don, n fa duba i be.» Yaxuba naxa donse so a baba yi ra, Isiyaga naxa a don. Yaxuba naxa weni fan so a yi ra, a naxa na fan min. ²⁶ Na temui, a baba Isiyaga naxa a fala a be, «N ma di, i makore n na, i xa findigilin n ma.» ²⁷ Yaxuba naxa a maso a ra, a naxa findigilin a ma. Isiyaga naxa a xa sose xiri me. Na dangi xanbi, a naxa duba a be. A naxa a masen, «Iyo, n ma di xiri luxi ne alo Alatala barake saxi xe naxan ma.

²⁸ Ala xa xini fi i ma naxan kelima kooore ma.

Ala xa boxi daxamui fi i ma.

Ala xa barake sa i xa xe ma.

Ala xa weni gbegbe fi i ma.

²⁹ Ala xa pama birin lu i sagoe.

Ala xa si birin magoro i be.

I xa findi i ngaxakerenyie xa yarerati ra.

E birin xa e magoro i be.

Mixi yo na i danka, na danke xa gbilen a kanyi ma.

Mixi yo na duba i be, Ala xa barake sa na kanyi ma.»

³⁰ Isiyaga to bara ge dubade a be, Yaxuba naxa mini. A mu bu, Yaxuba taara Esayu fan naxa so kelife sube fende. ³¹ A fan naxa na sube yailan a fanyi ra alo a baba wama a xon ma ki naxe. A to fa a ra a baba xon, a naxa a fala a baba be, «N baba, keli, i xa dɔxɔ, i sube don n naxan yailanxi i be alako i xa duba n be.» ³² A baba Isiyaga naxa a maxorin, «Nde na i tan na?» Esayu naxa a yaabi, «Esayu nan na n na, i xa di singe.» ³³ Na fe naxa Isiyaga ifu a fanyi ra. A fate birin naxa seren a ma. A naxa a fala a be, «Kɔnɔ nde tan faxi sube yailanxi ra n be, n naxan donxi yakosi beenun i tan xa so be yi ki? N bara duba na kanyi be. A tan nan fama barake sɔtode.»

³⁴ Esayu to a baba xa masenyi me, a boje naxa mini, a naxa sonxoe gbege rate. A naxa a baba mayandi, «N baba, duba n fan be.» ³⁵ Isiyaga naxa a yaabi, «I xunya bara n madaxu. N bara ge dubade a tan nan be.» ³⁶ Esayu naxa a fala, «A xili yati na a xun ma, Yaxuba, «mixi mayanfe». A sanmaya firin nan ya a n mayanfama. A bara n ma forija tide tongo. Yakosi a bara n ma dube fan sɔto.» Esayu man naxa a maxorin, «Dube yo mu na i yi ra sonon, i lan i xa naxan naba n tan be?»

³⁷ Isiyaga naxa a masen Esayu be, «N bara a tan findi i xunyi ra, n man bara a ngaxakerenyi birin so a yi ra e xa lu a bun ma. N bara barake gbege fi a ma, a nun weni fanyi. N ma di, n noma munse rabade i tan be?» ³⁸ Esayu naxa a fala a baba be, «Dube keren peti nan na i yi ra? N baba, duba n tan fan be.» A naxa wa a xui itexi ra. ³⁹ A baba Isiyaga naxa a yaabi,

«A kolon, i mu fama boxi daxamui sɔtode,
a nun xini naxan kelima koore ma.

⁴⁰ I baloma i xa santidegema nan xun na.

I fama walide i xunya xa nɔe nan bun ma,
kɔnɔ yare i fama i yete sɔtode.

A na nɔe naxan sa i ma,
i tondima ne a ra.»

⁴¹ Esayu nu a xunya Yaxuba rafenge gere ra, a xa dube sɔtofe xa fe ra e baba ra. Esayu naxa a fala a boje ma, «N baba xa jonfe na ba a ra temui naxe, n Yaxuba faxama ne.» ⁴² Rebeka to bara a xa di singe Esayu xa nate tongoxi kolon, a naxa a xa di firin nde Yaxuba xili. A naxa a fala a be, «I bara a to, i taara Esayu wama a gbenoxofe i ma, a xa i faxa. ⁴³ Yakosi n ma di, i tuli mati n na a fanyi ra. Keli be, i xa siga Xarani, n taara Laban xonyi. I xa sa lu naa. ⁴⁴ I xa lu a xonyi yi saxanyi han beemanu i taara boje fama gorode temui naxe. ⁴⁵ I taara boje na goro i ma temui naxan ma, a na neemu i raba foxi ra, na temui n nan junguma i xa fa. N mu wama ganfe wo firinyi birin na loxoe keren.»

⁴⁶ Rebeka naxa a fala Isiyaga be, «N boje bara rapaaxu n ma Xiti xa di ginɛe xa fe ra. Xa a sa li Yaxuba fan ginɛe tongo e ya ma yi boxi ma, na temui tide yo mu na n tan ma fe ma sonon.»

¹ Isiyaga naxa Yaxuba xili, a duba a be. A naxa a yamari, «I naxa gine dɔxo de naxan findi Kanaan ra. ² Keli, i xa siga Padan Arami, i nga baba Betuweli xɔnyi. Menni i xa i nga taara Laban xa di gine nde dɔxo.

³ Ala Senbe Kanyi xa barake sa i xa fe, a xa di gbege fi i ma, a xa i findi si gbege benba ra.

⁴ Ala xa barake sa i xa fe, a nun i bɔnsɔe, alo a laayidixi Iburahima be ki naxe, alako yi bɔxi xa findi i gbe ra, i saxanyi rabafe dennaxe, Ala bɔxi naxan fi Iburahima ma.»

⁵ Na kui Isiyaga naxa Yaxuba xee Padan Arami bɔxi ma Betuweli Aramika xa di Laban xɔnyi. Laban findixi Rebeka taara nan na, Yaxuba nun Esayu nga.

⁶ Esayu naxa a kolon a baba bara duba Yaxuba be, a xee fe Padan Arami a xa menni gine dɔxo. A man naxa kolon soto a ma, a baba bara Yaxuba yamari a naxa Kanaan gine dɔxo, ⁷ Yaxuba fan bara a baba nun a nga xui ratinme sigafe ra Padan Arami. ⁸ Na kui Esayu naxa a fahaamu Kanaan gine mu rafan a baba Isiyaga ma. ⁹ Na na a ra a naxa siga Iburahima xa di Sumayila yire, a sa na xa di gine Mahalata dɔxo, naxan findixi Nebayoti xunya ra.

¹⁰ Yaxuba naxa keli Beriseeba sigafe ra Xarani. ¹¹ Kɔe to so a ra kira i, a naxa a sa yire nde, a geme findi a xa xunsase ra. ¹² Kɔe ra a naxa xiye sa, same tixi bɔxi fari a xunyi sa dɔxɔxi koore ra. Ala xa malekee nu tefe same kon na, e man nu goro. ¹³ Alatala nu tixi same fuge ra. A naxa a masen Yaxuba be, «N tan nan na i tanun Iburahima nun i baba Isiyaga Marigi Alatala ra. I saxi bɔxi naxan fari yi ki, n a fima ne i tan nun i bɔnsɔe ma. ¹⁴ I bɔnsɔe fama ne wuyade alo xube. Wo xa bɔxi fama ne gbode kelife sogetede ma a sa dɔxo sogegode ra, keli kɔɔla ma sa dɔxo yirefanyi ra. N fama heeri fide si birin ma i tan nun i bɔnsɔe saabui ra. ¹⁵ I siga dede, won birin na a ra. N i kantama yire birin. N man i ragbilenma ne yi bɔxi ma. N mu i raboloma fefe ma. N nan n ma laayidi birin nakamalima ne i be.»

¹⁶ Yaxuba to xunu, a naxa a fala, «Yakosi n bara a kolon Alatala na be, kɔno singe n mu nu a kolonxi.» ¹⁷ A naxa gaaxu, a fa a fala, «Yire magaaxuxi nan na be ra. Be findixi Ala xa banxi naade nan na, sigafe ra koore ma.» ¹⁸ Yaxuba to keli subaxe ma, a naxa na geme tongo a xunyi nu saxi naxan ma. A naxa a rakeli, a a ti tonxuma ra, a naxa ture maso geme xunyi ma. ¹⁹ A naxa na yire xili sa Beteli, «Ala xa banxi.» Beenun na xa raba, na yire xili nu falama ne Lusi. ²⁰ Yaxuba naxa laayidi tongo Ala be a falafe ra, «Xa Ala n kantama kira xon ma, a fa donse nun sose fi n ma, ²¹ n gbilen bɔnesa kui n baba xɔnyi, na temui n Alatala nan findima n Marigi Ala ra. ²² N bara yi geme ti be tonxuma ra, yi yire xa findi Ala batude ra. Alatala, i harige naxan birin fima n ma, n farile bama ne a ra, n na fi i ma.»

29

Yaxuba futi xirife

¹ Na dangi xanbi Yaxuba naxa a xa biyaasi de idɔxo. A to bɔxi li naxan na sogetede, ² a naxa kolonyi nde to wula i. Yexee nun si goore saxan nu

malanxi na kolonyi fe ma, kono gema xungbe nan nu kolonyi de makotoxi. ³ E nu darixi naxan na, xuruse birin na malan na yire, xuruse demadonyie na kolonyi derakote gema mapindigilinma, a ba naa. Xuruse na ge ye minde, xuruse demadonyie man nu gema ragbilenma kolonyi de ra.

⁴ Yaxuba naxa xuruse demadonyie maxorin, «N ngaxakerenyie, wo kelixi minden yi ki?» E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Xarani ne.» ⁵ A naxa e maxorin, «Wo Laban kolon, Naxori xa di xeme?» E naxa a yaabi, «Iyo, muxu a kolon.» ⁶ A naxa e maxorin, «Tana mu na a ma?» E naxa a yaabi, «Sese mu a toxi. A xa di gine Raxele nan fafe na ki e nun xurusee ra.»

⁷ A naxa a fala e be, «Won na yanyi ne yi ki. Xurusee malan temui mu yi ki. Wo ye fi xurusee ma mafuren, wo man xa gbilen e ra e demadonde.»

⁸ E naxa a yaabi, «Muxu mu noma fefe yo rabade yi ki, fo xuruse birin na malan. Na temui, muxu fa yi gema ba kolonyi de ra naxan a makotoxi, muxu ye fi xuruse birin ma.»

⁹ Yaxuba to nu na woyenfe e be, Raxele fan naxa fa a baba xa xurusee ra, barima xuruse demadonyi nan nu lanxi a fan ma. ¹⁰ Yaxuba to Raxele to fa ra, Yaxuba nga taara Laban xa di gine, a nun a xa xurusee, a naxa a maso kolonyi ra. A naxa gema ba kolonyi de ra, a naxa ye fi Laban xa xuruse birin ma. ¹¹ Yaxuba naxa Raxele xebu sunbui ra, a nu wa a xui itexi ra. ¹² A naxa a fala Raxele be, «I baba xunya xa di nan lanxi n ma, Rebeka xa di xeme.»

Raxele to na me, a naxa a gi rakoe, a sa na tagi raba a baba be. ¹³ Laban to bara a xunya ginema xa di Yaxuba xa fe me, a naxa siga a sa a ralan. A naxa findigilin a ma, a a xanin banxi. Yaxuba naxa dentege sa Laban be. ¹⁴ Laban naxa a fala a be, «Won birin wuli keren fase keren.» Yaxuba naxa kike keren naba Laban xonyi.

¹⁵ Na loxoe Laban naxa a fala Yaxuba be, «N ma mamadi nan lanxi i ma, kono seryie yo mu a falaxi i xa wali n be a fa lu n mu i sare fi. A fala n be, a lanma n xa i sare fi naxan na.» ¹⁶ Na temui di gine firin nan nu na Laban yi ra. A xa di gine singe xili ne Leya, a firin nde Raxele. ¹⁷ Leya ya nu xurun, kono Raxele tan gine tofanyi nan nu lanxi a ma. ¹⁸ Raxele nan nu rafan Yaxuba ma ki fanyi ra. A naxa a fala Laban be, «N je solofere nan walima i be, alako i xa i xa di gine firin nde Raxele fi n ma.» ¹⁹ Laban naxa a yaabi, «Beenun n xa n ma di fi mixi gbete ma, n lan n xa a fi i tan nan ma. Lu n xonyi be.» ²⁰ Yaxuba naxa je solofere wali raba Laban yi ra Raxele xa fe ra. Kono na je solofere lu ne a be alo xi solofere gbansan, barima Raxele nu rafanxi a ma ki fanyi ra.

²¹ Na je solofere dangi xanbi, Yaxuba naxa a fala Laban be, «N ma kere tongoxi bara kamali. N ma gine so n yi ra fa, n xa a findi n yete ra.»

²² Laban naxa mennika birin xili, e xa fa e dege, e xa pelexinyi xulunyi raba. ²³ Nunmare ra, a naxa a xa di gine singe Leya tongo, a naxa a xanin Yaxuba xon ma. Yaxuba naxa a findi a yete ra. ²⁴ Laban naxa Silipa so a xa di Leya yi ra, a xa findi a xa konyi ra. ²⁵ Kuye to iba, Yaxuba naxa a to Leya na a ra. A naxa a fala Laban be, «I munse rabaxi n na yi ki? N mu walixi i be Raxele xa fe xa ra? I n yanfaxi munfe ra?» ²⁶ Laban naxa a yaabi, «Muxu tan ma naamunyi mu tinma a ra di gine firin nde xa doxo xeme taa, a singe mu xeme sotoxi. ²⁷ Yi loxoxunyi raba sinden wo nun Leya. Xa i man je solofere wali raba n be, n nan n ma di gine firin nde fan fima ne i ma, a findi i xa gine ra.»

²⁸ Yaxuba naxa na raba. E nun Leya to loxoonyi raba yire keren, Laban naxa Raxelee fan fi a ma, ²⁹ a Bila so Raxelee yi ra a xa findi a xa konyi ra. ³⁰ Yaxuba naxa Raxelee findi a yete ra, a a xanu dangife Leya ra. Na dangi xanbi a man naxa je solofere wali raba Laban be.

³¹ Alatala to bara a to Leya mu gexi rafande Yaxuba ma alo Raxelee, a naxa Leya findi dibari ra, a Raxelee findi dibaritare ra. ³² Leya naxa teege, a di xeme bari. A naxa na di xili sa Ruben, a falafe ra, «Alatala bara n ma yaagi to. Yakosi n fa rafanma ne n ma xeme ma.» ³³ A man naxa teege di firin nde ma. A to na di bari, a naxa a fala, «Alatala fan yati a kolon, n mu rafan n ma xeme ma. Na nan a toxi a yi di firin nde fan fixi n ma.» A naxa na di xili sa Simeyon. ³⁴ A man naxa teege di saxan nde ma. A to a bari, a man naxa a fala, «Yi biyaasi, fo n xa rafan ne n ma xeme ma sonon, barima n bara di saxan soto a be.» Na nan a to, a naxa na di xili sa Lewi. ³⁵ A naxa teege di naani nde ma. A to na fan bari, a naxa a fala, «Yi biyaasi n Alatala tantuma ne.» A naxa na di xili sa Yuda. A xa di barife dan na di naani nan ma.

30

Yaxuba di sotoje

¹ Raxelee to bara a to, a mu fa di barife, a naxa a taara toone. A naxa a fala Yaxuba be, «Di fi n fan ma, xa na mu a ra n faxama ne.» ² Yaxuba naxa xono a xa woyenyi ma. A naxa a fala a be, «I tan a mapoonyi ne a Ala na n tan nan na? Ala na a niyaxi i mu di barife!» ³ Raxelee naxa a yaabi, «N ma konyi gine Bila tongo, alako a xa di bari n be. A xa findi n ma saabui ra di barife ra.»

⁴ Raxelee naxa a xa konyi gine tongo, a a so a xa xeme Yaxuba yi ra. E to kafu, ⁵ Bila naxa teege, a naxa di xeme bari Yaxuba be. ⁶ Raxelee naxa a fala, «Ala bara n ma kiiti sa. A bara n ma woyenyi me. Na nan a toxi a di fixi n ma.» A naxa na di xili sa Dana.

⁷ Raxelee xa konyi gine Bila man naxa teege. A naxa di xeme firin nde bari Yaxuba be. ⁸ Raxelee naxa a fala, «Ala bara n mali kate birin na alako n xa xun nakeli soto n taara ginema xun ma.» A naxa a xa di xili sa Nafatali.

⁹ Leya to bara a kolon a mu di barima fa, a naxa a xa konyi gine Silipa tongo, a naxa a so Yaxuba yi ra a xa findi a xa gine ra. ¹⁰ Silipa naxa di xeme bari Yaxuba be. ¹¹ Leya naxa a fala, «Heeri bara fa n ma.» A naxa na di xili sa Gadi.

¹² Silipa naxa di firin nde soto Yaxuba be. ¹³ Leya naxa a fala, «N bara jexin. Yakosi, gine birin bara a kolon n bara heeri ghegbe soto.» A naxa a xili sa Aseri.

¹⁴ Mengi xaba temui to bara a li, Ruben naxa siga xe ma. A naxa bogise nde li naa, naxan xili marafanyi bogise. A naxa fa a ra a nga xon. Na nan lan Raxelee naxa a fala Leya be, «N bara i maxandi, i xa i xa di xa marafanyi bogise ndee fi n ma.» ¹⁵ Leya naxa a yaabi, «I bara n ma xeme ba n yi ra. Na mu i wasaxi? I man waxi n ma di xa marafanyi bogise nan fan tongofe?» Raxelee naxa a fala, «To koe ra, wo nun Yaxuba nan fama xide i xa di xa marafanyi bogise joxoe ra.» ¹⁶ Yaxuba to so nunmare ra kelife xe ma, Leya naxa a ralan. A naxa a fala a be, «I xima n tan nan xon ma to koe ra. N bara to koe sare fi n ma di xa marafanyi bogise ra.» A tan nun Yaxuba naxa kafu na koe ra.

¹⁷ Ala naxa Leya xa maxandi tongo, a naxa tēge. Na naxa findi a xa di suuli nde ra Yaxuba be. ¹⁸ A naxa a fala, «Ala bara n sare fi n ma konyi gine sofe ra n ma xeme yi.» A naxa a xa di xili sa Isakari. ¹⁹ Leya man naxa tēge di senni nde ma. A naxa na di bari Yaxuba be. ²⁰ Leya naxa a fala, «Ala bara n ki. Yi biyaasi n ma xeme n binyama ne, barima n bara di senni bari a be.» A naxa na di xili sa Sabulon. ²¹ Na xanbi a man naxa di gine bari. A naxa a xili sa Dina.

²² Na temui Ala naxa a jengi rasiga Raxele xa fe xon. A naxa a xa kontofili me, a a findi di bari ra. ²³ Raxele naxa tēge, a naxa di bari. A naxa a fala, «Ala bara n namini n ma yaagi kul.» ²⁴ A naxa na di xili sa Yusufu. Na xili yati nan findixi a xa maxandi ra, fa a falafe, «Alatala man xa di xeme gbete fan fi n ma.»

Yaxuba nun Laban fatanfe

²⁵ Raxele to Yusufu bari, Yaxuba naxa a fala Laban be, «A lu n xa gbilen n ma boxi ma. ²⁶ A lu n xa n ma ginee xanin a nun n ma die, n walixi i be naxee xa fe ra. I a kolon n wali naxan xasabi rabaxi i be.» ²⁷ Laban naxa a fala a be, «Yandi, xa n nafan i ma, i xa dije, i xa lu be. N bara a kolon sematoe saabui ra, Alatala barake saxi n ma i tan nan xa fe ra. ²⁸ A fala n be i wama wali sare naxan xon. N na fima ne i ma.»

²⁹ Yaxuba naxa a fala a be, «I tan yete yati a kolon n walixi i be ki naxe han i xa goore bara findi a ra. Na saabui kelixi n tan nan ma. ³⁰ Dondoronti nan nu na i yi ra beenu n xa fa, a gbegbe bara sa a xun ma. Alatala bara barake sa i xa fe kabi n naxa so i xonyi. Yakosi, i mu a luma n xa wali nde raba n ma denbaya fan be?»

³¹ Laban naxa a maxarin, «A lan n xa yeri fi i ma?» Yaxuba naxa a yaabi, «I naxa sese fi n ma. Xa i bara tin fe ra n naxan falaxi i be i xa a raba, n fan bara tin n jengi safe ra i xa goore xon ma. ³² N sigama to, n xa i xa xuruse birin mato. Yexee nun si makatunxi birin ti setti keren, a nun naxee birin nafooroxi. N masundi findima nee nan na. ³³ N ma tinxinyi fama makenende i fama xuruse matode temui naxe. Si naxee birin mu makatunxi nun yexee yore birin naxee mu fooro, nee bara findi mujra n mabiri.»

³⁴ Laban naxa a fala, «N bara tin na ra. I naxan falaxi na ki, won bara lan na ma.» ³⁵ Na loxe Laban naxa si xeme nun ginee mayegeti, sarinyi saxi naxee ma a nun naxee makatunxi. A man naxa yexee rafooroxi mayegeti. A naxa na xuruse birin so a xa die yi ra. ³⁶ Na xanbi a naxa nee xanin yire xi saxan jere rabama dennaxe kira xon e nun Yaxuba tagi. Yaxuba nu fa Laban xa xuruse donxoe demadon.

³⁷ Na temui Yaxuba naxa wuri bili mooli saxan salonyi xinde gira. A naxa e kobolee ba e ma yire nde alako sarinyi fiixe xa makenen. ³⁸ A naxa e sa xurusee ye minde alako xuruse xa e yae ti e ra e ye minma temui naxe. Xurusee na siga ye minde, xuruse xeme xa te xuruse ginee ma salonyie ya i. ³⁹ Na nan a toxi, na xurusee naxa die bari, sarinyie nun katunyie na e ma. ⁴⁰ Yaxuba naxa na xuruse yore sa e xati ma, kon booree ti Laban xa xurusee ya ra sarinyi na naxee ma, a nun naxee mafooroxi. Na ki a goore firin nan yailanxi. A mu tin a gbe xa lu Laban xa xurusee ya ma. ⁴¹ Xuruse senbemaie nu tema ginemaie ma temui naxe, Yaxuba naxa na salonyi mooli sa xuruse ye minde alako e xa te ginee ma salonyie ya i. ⁴² Yaxuba mu nu na wali rabama xuruse xurie ra. Na nan a niyaxi xuruse xurie naxa findi Laban gbe ra, a senbemaie naxa findi Yaxuba gbe ra. ⁴³ Na

kui Yaxuba bara findi bannamixi belebele ra. Xurusee, konyie, ᵐᵒᵒᵐᵉᵉ, nun sofale gbegebe bara lu a yi ra.

31

Yaxuba sigafe Kanaan

¹ Na temui Yaxuba nu bara Laban xa di xemee xui me e naxan falama, «Se naxan birin findixi won baba gbe ra, Yaxuba bara a birin tongo. Na nan a toxi a bara findi banna mixi ra.» ² Yaxuba yati naxa a kolon, a mu rafan Laban ma sonon alo singe.

³ Alatala naxa a masen Yaxuba be, «Gbilan i babae nun i baribooree xa boxi ma i kelixi dennaxe. Won birin na a ra.» ⁴ Yaxuba naxa Raxele nun Leya xili. E nu na a xa xurusee demadonfe. ⁵ A naxa a fala e be, «N bara a kolon n mu rafan wo baba ma alo singe, kono n baba Marigi Alatala bara hinne n na. ⁶ Wo a kolon yati n bara wali wo baba be n senbe ra. ⁷ A bara n madaxu n wali sare masarafe doxo fu ra, kono Ala mu tin a xa fe paaxi raba n na. ⁸ Xa wo baba fa a fala, «Katunyi na xurusee naxee ma, nee nan findima Yaxuba gbe ra,» xurusee birin di barima naxee makatunxi. Xa wo baba fa a fala, «Sarinyi na xurusee naxee ma, nee nan findima Yaxuba gbe ra,» xurusee birin di barima sarinyi na naxee ma. ⁹ Ala bara wo baba xa xurusee ba a yi ra, a naxa e fi n tan ma.»

¹⁰ «Yi xurusee nu tema e boore ma temui naxe, n bara a to xiye kui, xurusee xeme naxee texi xurusee ginnee ma, sarinyi nun katunyi na e birin ma. ¹¹ N ma xiye kui, Ala xa maleke naxa n xili, «Yaxuba». N naxa a ratin, «N tan nan ya.» ¹² A naxa a masen, «I ya rakeli, i xa a mato. Xurusee xeme naxee birin texi xurusee ginnee ma, sarinyi nun katunyi na e ma, barima Laban naxan birin nabaxi i ra, n na toxi. ¹³ N tan nan na Ala ra naxan mini i ma Beteli, i geme tixi tonxuma ra dennaxe. Menni i bara laayidi tongo n be. Yakosi, keli yi boxi ma. I xa siga boxi ma i barixi dennaxe.»

¹⁴ Raxele nun Leya naxa Yaxuba yaabi, «Muxu baba mu ke yo luxi muxu tan be. ¹⁵ Xope xa mu na muxu ra muxu baba xonyi? A bara muxu mati, a man bara muxu xa kobiri fan don. ¹⁶ Ala harige naxan birin baxi muxu baba yi ra, a gbilenma ne muxu ma a nun muxu xa die. Yakosi Ala fe naxan birin masenxi i be, na birin naba.»

¹⁷ Yaxuba naxa a xa ginnee nun a xa die baki noxomee fari. ¹⁸ A naxa a xa xurusee nun a harige birin xanin, a naxan soto Padan Arami sigafe ra a baba Isiyaga xonyi Kanaan boxi ma. ¹⁹ Laban to siga a xa xurusee xabe maxabade e ma, Raxele nu bara a xa kuyee muja. ²⁰ Yaxuba fan Laban Aramika mayanfa ne, barima a siga ne a mu jungui rabira a ma. ²¹ Yaxuba naxa a gi, a nun se naxan birin findi a gbe ra. A to dangi Efirati xure ra, a naxa siga Galadi geya mabiri.

²² A xi saxan loxo, mixi nde naxa a fala Laban be a Yaxuba bara a gi. ²³ Laban naxa a ngaxakerenyie tongo, e naxa mini Yaxuba fende xi solofere bun ma. E naxa a li Galadi geya biri ra. ²⁴ Kono koe ra, Ala naxa mini Laban Aramika ma xiye kui. A naxa a masen a be, «I yete ratanga fe mooli birin falafe ra Yaxuba be.»

²⁵ Laban naxa Yaxuba li, a xa kiri banxi italaxi geya yire Galadi boxi ma. Laban nun a ngaxakerenyie fan naxa e gbe itala menni ne. ²⁶ Laban naxa a fala Yaxuba be, «I munse rabaxi yi ki? Munfe ra i n mayanfafi, i fa n ma die xanin alo geelimanie? ²⁷ I gixi noxunyi kui munfe ra? I bara

yanfanteya niya n na. I mu i jungui rabira n ma. Xa i n nakolon nu, n xulunyi nan tuma i be, n i ti kira ra jalexinyi kui boote nun kora xui ra. ²⁸ Kono i tan mu tinxi yati n xa n ma die nun n ma mamadie sunbu. Xaxili fanyi mu na ki. ²⁹ N noma fe kobi rabade wo ra, kono i baba Marigi Alatala bara a masen n be to ke ra, «I yete ratanga fe mooli birin falafe ra Yaxuba be.» ³⁰ Kono i to gbataxi sigafe ra i baba xonyi, i n ma alae tan xaninxi i xun ma munfe ra?»

³¹ Yaxuba naxa Laban yaabi, «N mu n jungu i ma, barima n gaaxu ne i fa i xa di ginsee bafe n yi ra. ³² Kono i na i xa alae to n ma mixi yo yi ra, n na kanyi faxama ne. I xa n ma kote birin mato won ngaxakerenyie ya xori. Naxan birin findixi i gbe ra, i xa a xanin.» Yaxuba mu nu a majoxxunma a Raxelee nan a baba xa kuyee tongoxi.

³³ Laban naxa Yaxuba xa kiri banxi kui mato. A man naxa Leya xonyi, Leya xa konyi xonyi, nun Raxelee xa konyi xonyi mato, kono a mu a gbe se yo to naa. A to mini e xonyi, a naxa so Raxelee xa kiri banxi kui. ³⁴ Raxelee yati nan yi kuyee tongo. A nu bara e noxxun doxxose bun ma naxan sama joxome fari, a fa doxo a fari. Laban naxa kiri banxi kui mato, kono a mu a gbe se yo toxi naa. ³⁵ Raxelee naxa a fala a baba be, «N baba i naxa xono n ma de, i na to n mu kelixi n ti. N na kike wali ne.» Laban fenyi mooli birin ti ne, kono a mu kuyee to.

³⁶ Yaxuba naxa xono, a naxa woyen xone fala Laban be. A naxe, «N gbaloe mundun nabaxi, n seriye mundun kanaxi naxan a niyama i xa mini n fende yi mooli ra? ³⁷ I bara n ma kote birin kui mato. I gbe see mundun toxi e kui? A masen n be n ngaxakerenyie ya xori a nun i fan ngaxakerenyie ya xori alako e xa won makiiti. ³⁸ N je moxxonen nan nabaxi i xonyi, kono i xa yexee nun si keren mu di barixi n yi ra a fa faha. N man mu i xa xuruse kontonyi yo donxi. ³⁹ N mu fahi xuruse ra i xon ma wulai subee naxan faxaxi. Xuruse naxee mupaxi ke nun yanyi ra, n tan nan na kote birin tongoxi n yete ra. I nu na birin maxorinma n tan nan ma. ⁴⁰ Yanyi ra kuyefure naxa n tooro, ke ra xinbeli naxa n tooro, han n mu nu noma xide a fanyi ra. ⁴¹ N bara je moxxonen naba i yi ra. N je fu nun naani walixi ne alako n xa i xa di gine firinyie doxo. N man naxa je senni fan sa a fari i xa goore kantafe ra. Kono i bara n sare masara doxo fu. ⁴² Xa n tanun Iburahima Marigi Ala mu n mali nu, Ala naxan nu n baba Isiyaga raserenma, n sigama n belexe igeli nan na nu. Kono Ala bara n ma marayaagi to, a bara n ma toore kolon. Yi ke dangixi a bara n ma kiiti sa.»

⁴³ Laban naxa Yaxuba yaabi, «I xa ginsee nan lanxi n ma die ma, e xa die, won ma die nan e ra. Yi xurusee n gbe na e ra, i se naxan birin toxi yi ki, n tan nan gbe e ra. Kono to xanbi, n noma munse rabade n ma die nun n ma mamadie be? ⁴⁴ Yakosi, won xa saata. Seede xa lu won tagi.»

⁴⁵ Yaxuba naxa geme tongo, a naxa a ti saate tonxuma ra. ⁴⁶ A naxa a fala a ngaxakerenyie be e fan xa gemee matongo. E naxa e matongo, e e malan yire keren. E naxa e dege na geme kotoxi seeti ma. ⁴⁷ Laban naxa na yire xili fala Yegara Sahaduta. Yi xili nan falaxi «koto seede» Arami xui ra. Yaxuba naxa na xili fala Galede. Yi xili nan falaxi «koto seede» Isirayila xui ra. ⁴⁸ Laban naxa a fala, «Yi geme kotoxi naxan yi ki, a findixi seede nan na i tan nun n tan tagi.» Na nan a toxi be xili falaxi Galede, «seede geme kotoxi.» ⁴⁹ Misipa xili fan saxi na yire nan xun. Na xili nan falaxi «jengi sa yire,» barima Laban a fala menni ne, «Alatala xa a jengi

sa won tan firinyi xa fe xɔn ma, hali won fatan xanbi. ⁵⁰ Xa i n ma die tɔɔrɔ, xa na mu a ra i ginɛ gbetɛe dɔxɔ, i xa ratu a ma a Ala nan findixi seede ra won tagi, adamadi xa mu a ra.»

⁵¹ Na xanbi Laban naxa a fala Yaxuba bɛ, «I ya ti yi gɛmɛ kotoxi ra. Yi tɔnxuma gɛmɛ mato n naxan tixi won tagi. ⁵² Yi gɛmɛ kotoxi nun yi tɔnxuma gɛmɛ findixi seede nan na. N mu lan n xa dangi bɛ ra i xa fe ɲaaxi ra n furi kui. I fan mu lan i xa dangi yi gɛmɛ kotoxi nun yi tɔnxuma gɛmɛ ra n ma fe ɲaaxi ra i furi kui. ⁵³ Iburahima Marigi Ala nun Naxori Marigi Ala xa findi won tan firinyi makiitima ra.» Na tɛmɛi Yaxuba naxa a yetɛ rakali Ala ra, a baba Isiyaga gaaxuxi naxan ya ra. ⁵⁴ Yaxuba naxa sɛrɛxɛ ba geya yire. A naxa a ngaxakerenyi birin xili e xa e dɛge. E to gɛ e dɛgede, e naxa xi menni na kɔɛ ra.

32

Yaxuba sigafe Esayu yire

¹ Laban to keli subaxɛ ma, a naxa findigilin a xa die nun a xa mamadie ma. A naxa duba e bɛ. Na xanbi, Laban naxa gbilen a xɔnyi. ² Yaxuba to nu sigafe kira xɔn, Ala xa malekɛɛ naxa mini a ma. A to bara e to, a naxa a fala, «Ala xa yonkinde nan yi ki.» ³ A naxa yi yire xili sa Maxanayimi.

⁴ Yaxuba naxa xɛɛrae xɛɛ a taara Esayu xɔn ma Edon daaxa, Seyiri bɔxi ma. ⁵ A naxa a fala e bɛ, «Wo yi nan falama n marigi Esayu bɛ, «I xa konyi di Yaxuba naxɛ, N bara bu Laban xɔnyi han ya. ⁶ Ningee, sofalee, yɛxɛɛɛ, nun sie nan n yi ra. Konyi xɛmɛɛ nun konyi ginɛɛ fan nan n yi ra. N marigi, n xɛɛrae xɛɛxi nɛ i xɔn ma alako i xa dijɛ n bɛ.»

⁷ Na xɛɛrae to gbilen, e naxa a fala Yaxuba bɛ, «Muxu bara i taara Esayu to. A na fafe i yire, a nun gbangbalanyi mixi kɛmɛ naani.» ⁸ Na masenyi naxa Yaxuba bɔɲɛ ramini. Nama naxan nu a fɔxɔ ra, a naxa e itaxun dɔxɔ firin. A naxa yɛxɛɛɛ nun sie itaxun dɔxɔ firin, a nun ningee nun ɲɔxɔmɛɛ.

⁹ A naxa a fala, «Xa Esayu nama keren gere, ɲama boore xa nɔ a gide.»

¹⁰ Na xanbi Yaxuba naxa Ala maxandi, «N tanun Iburahima Marigi Ala, n baba Isiyaga Marigi Alatala, i a fala nɛ n bɛ, «Gbilen i xa bɔxi ma, i ngaxakerenyie yire. I na siga, n fe fanyi rabama nɛ i bɛ.» ¹¹ Kɔnɔ yakɔsi n Marigi, n tan xurun yi fe sɔtɔfe ma i naxan nagirixi n ma. I bara i xui rasabati n tan bɛ i xa konyi. N ma yisuxuwuri gbansan nan nu suxuxi n yi ra n Yuruden igirima tɛmɛi naxɛ, kɔnɔ yakɔsi muxu nun ɲama firin nan gbilenfe. ¹² N natanga n taara Esayu ma, barima n bara gaaxu a ya ra. N gaaxuxi nɛ a naxa fa n faxa, n tan nun dingɛɛ nun e xa die. ¹³ I bara a masen n bɛ, «N fe fanyi rabama nɛ i bɛ. N i bɔnsɔɛ rawuyama nɛ alo mɛyenyi naxan kɔnti mu nɔma kolonde baa dɛ ra.»

¹⁴ Yaxuba naxa kɔɛ rɛdangi na yire. A naxa sanbase fanyi mayegeti a harige birin ya ma a naxan fima a taara Esayu ma: ¹⁵ Si kɛmɛ firin, si kontonyi mɔxɔɲɛn, yɛxɛɛ kɛmɛ firin, yɛxɛɛ kontonyi mɔxɔɲɛn, ¹⁶ ɲɔxɔmɛ ginɛ tongo saxan, e xa die, ningee tongo naani, tuura fu, sofale ginɛ mɔxɔɲɛn, a nun sofale xɛmɛ fu. ¹⁷ A naxa yi xurusee itaxun, a nde so a xa konyie yi ra. A naxa a fala e bɛ, «Wo dangi yare. Wo xa naaninyi lu gɔɔrɛɛ tagi.»

¹⁸ A naxa a fala a xa konyi singe bɛ, «Wo nun n taara Esayu na naralan, a fama i maxɔrinde, «Wo nun nde a ra? I na sigafe minden? Nde gbe na yi xurusee ra naxee tixi i ya ra yi ki?» ¹⁹ I fama nɛ a yaabide, «N marigi Esayu,

i xa konyi Yaxuba nan gbe na e ra. A i sanbaxi yee nan na. A fan na n xanbi ra.» ²⁰ A naxa na masenyi ti a firin nde fan be, a nun a saxan nde, a nun mixi naxee birin biraxi xurusee foxo ra. «Wo nun Esayu na naralan temui naxe, wo xa na masenyi ti a be. ²¹ Wo xa a fala, «I xa konyi Yaxuba na fafe muxu xanbi ra.» Na kui Yaxuba nu na a maroxunfe, «Yakosi, n a boje magoroma yi sanbasee nan na. Na temui, a na n to, temunde a noma ne n nasenede.» ²² Yaxuba xa sanbasee naxa ti a ya ra, a tan naxa koe radangi yonkinde kui.

²³ Koe kui, Yaxuba naxa keli. A naxa a xa gine firinyie tongo, e xa konyi firinyie, a nun a xa di fu nun kerenyi. E naxa Yaboko igiri. ²⁴ A naxa e ragiri Yaboko xure a nun se naxan birin na a yi ra. ²⁵ A naxa lu menni a keren. Na temui, xeme nde naxa mini a ma, e naxa gere han kuye iba temui. ²⁶ Na xeme to bara a to a mu noma nola sotode Yaxuba ma e xa gere kui, a naxa a garin a tonxonyi ma. A tonxonyi naxa te a kui. ²⁷ Xeme naxa a fala, «A lu n xa siga, ba kuye bara iba.» Yaxuba naxa a fala, «N mu i bepinma, fo i duba n be.» ²⁸ Xeme naxa a maxorin, «I xili di?» A naxa a yaabi, «Yaxuba.» ²⁹ Xeme naxa a fala, «I xili mu falama sonon Yaxuba. A fa falama ne kore Isirayila, ba wo nun Ala nan gerexi, wo nun mixie fan bara gere. I tan bara no e ra.» ³⁰ Yaxuba naxa maxorinyi ti, «I xili di?» Xeme naxa a fala, «Munfe ra i n maxorinma n xili ma?» Na xanbi, a naxa duba Yaxuba be.

³¹ Yaxuba naxa na yire xili Peniyeli, barima a naxe, «N Ala toxi ne n ya i, kono n tan nan man jengife yi ki.» ³² Soge tema temui naxe, Yaxuba nu bara dangi Peniyeli ra, a goroma a seeti ma. ³³ Na nan a toxi han yakosi Isirayilakae mu laare donma naxan na tonxonyi ma, barima Ala Yaxuba masotoxi a tonxon laare nan ma.

33

Yaxuba nun Esayu xa lanyi

¹ Yaxuba to Esayu to fa ra e nun xeme mixi keme naani, a naxa a xa die itaxun Leya nun Raxele ma, a nun e xa konyi gine firinyie. ² A naxa konyi gine firinyie ti yare, e nun e xa die. Nee xanbi ra, Leya fan naxa ti nun a xa die. Raxele nun Yusufu naxa lu donxoe ra. ³ Yaxuba tan naxa siga yare. A to makore a taara ra, a naxa a igoro boxi ma sanya solofere. ⁴ Na nan lan Esayu naxa a gi a sa Yaxuba ralan. A naxa findigilin a ma, a fa a masunbu. E birin nu fa wa ra.

⁵ Esayu to bara ginee nun dimee to, a naxa maxorinyi ti, «Nde yee ra naxee biraxi i foxo ra yi ki?» Yaxuba naxa a yaabi, «Ala di naxee fixi i xa konyi di ma a xa marafanyi saabui ra.» ⁶ Na kui Leya nun Raxele xa konyi ginee naxa e maso Esayu ra, e nun e xa die, e fa e igoro boxi ma. ⁷ Leya nun a xa die fan naxa e maso, e naxa e igoro boxi ma. Na xanbi Yusufu nun Raxele naxa e maso Esayu ra, e igoro boxi ma.

⁸ Esayu naxa Yaxuba maxorin, «I munse rabama yi xuruse birin na, n naralanxi naxee ra yi ki?» Yaxuba naxa a yaabi, «N wama ne i tan naxan na n marigi ra, i xa n nafan.» ⁹ Esayu naxa a fala, «N xunya, harige gbege na n fan yi ra. I gbe ragata.» ¹⁰ Yaxuba naxa a yaabi, «Ade, n bara i maxandi. Xa i bara n nafan, n i sanbaxi se naxee birin na, i xa e rasuxu. Won tan firinyi xa maralanyi luxi ne n be alo muxu nun Ala nan luxi yire keren. I bara n nasene a fanyi ra. ¹¹ N bara i maxandi, i xa yi sanbasee

rasuxu, barima Ala bara n waxɔnfe birin naba n be. N hayi mu na sese ma sɔnɔn.» Yaxuba naxa a maxɔrɔxɔ han Esayu naxa tin nee ra.

¹² Esayu naxa a fala, «Won xee kira xɔn ma, n xa sa i mati.» ¹³ Yaxuba naxa a yaabi, «N marigi, a kolon dimee xa fe xɔrɔxɔ. Yexee ginnee nun ninge ginnee na xipe fife e xa die ma. Xa won gbata e ra lɔxɔe keren, nee birin fama ne faxade. ¹⁴ N marigi, i tan xa ti yare. N tan xa bira n ma xurusee fɔxɔ ra dɔyin. N xa siga n ma xurusee nun n ma die yaya ra, han muxu soma i xɔnyi temui naxe Seyiri bɔxi ma.» ¹⁵ Esayu naxa a fala, «N xa n ma mixi ndee lu i yi ra be.» Yaxuba naxa a yaabi, «Munfe ra? N marigi, n tan wama naxan xɔn, n xa rafan i ma gbansan.» ¹⁶ Na kui Esayu naxa gbilen na lɔxɔe Seyiri. ¹⁷ Yaxuba tan naxa siga Sukɔti. Menni a naxa banxi keren ti a yete be, a nun gɔɔre a xa xurusee luma dennaxe. Na nan a toxi na yire xili falama Sukɔti, na nan falaxi na ki «banxi xunxuri.»

¹⁸ Yaxuba to so heeri Sikemi taa kui Kanaan bɔxi ma kelife Padan Arami, a naxa a xa kiri banxi itala taa fari ma. ¹⁹ A xa kiri banxi nu tixi dennaxe, a naxa na bɔxi sara Hamori xa die ma kɔbiri kole keme ra. Hamori nan findi Sikemi Baba ra, naxan singe sabati na bɔxi ma. ²⁰ A naxa serexɛbade yailan menni, a na yire xili «Isirayila Marigi Ala senbe gbo.»

34

Dina xa marayaagi

¹ Yaxuba xa di gine Dina, Leya naxan barixi a be, na naxa siga Sikemi taa kui ginnee xeebude. ² Mange Hamori Hiwika xa di Sikemi to Dina to, a naxa a madutun, a naxa a futi kana. ³ Na kui Yaxuba xa di gine Dina xa xanunteya naxa lu Sikemi fate. Sikemi naxa wɔyen Dina be marafanyi kui. ⁴ Na temui Sikemi naxa a fala a baba Hamori be, «Yi temedi maxande n be alako n xa a dɔxɔ.» ⁵ Yaxuba a me temui naxe Sikemi bara a xa di gine Dina futi kana, a xa di xeme nu na xe ma xurusee fɔxɔ ra. A mu sese fala han nee so temui.

⁶ Sikemi baba Hamori naxa siga Yaxuba xɔnyi a xa sa wɔyen a be. ⁷ Yaxuba xa die to a me naxan dangixi, e naxa keli xe ma keren na, e gbilen banxi. E bɔɔre naxa te ki fanyi ra barima Sikemi fe mayaagixi nan nabaxi Isirayila bɔxi ma, a fe niya Yaxuba xa di gine ra naxan mu lanma a xa raba.

⁸ Hamori naxa a fala e be, «Wo xa di gine bara rafan n ma di Sikemi ma. N bara wo maxandi, wo xa a fi a ma, a xa findi a xa gine ra. ⁹ Won xa lu fe keren, wo wo xa di ginnee fi muxu ma alako muxu xa e dɔxɔ. Na temui wo fan nɔma muxu gbee dɔxɔde. ¹⁰ Wo xa sabati yi bɔxi ma muxu seeti ma. Be xa findi wo xɔnyi ra, wo xa yuleya raba, wo xa harige sɔtɔ.»

¹¹ Sikemi naxa a fala Dina baba nun a taarae be, «Wo xa hinne n na. Wo wama se naxan yo xɔn, n a fima wo ma. ¹² Wo nɔma fe belebele maxɔrin n ma naxan findima kote dɔxɔse ra, sa se gbege fan fari. Wo na se naxan birin maxɔrin n ma, n nɔma a birin fide wo ma alako n xa yi sungbutunyi dɔxɔ.»

¹³ Yaxuba xa die naxa wɔyen furuxi fala Sikemi nun a baba Hamori be, barima Sikemi nu bara e xunya Dina rayaagi. ¹⁴ E naxa a fala e be, «Muxu mu nɔma muxu xunya ginema fide mixi ma naxan mu sunnaxi. A findima yaagi nan na muxu be. ¹⁵ Muxu mu nɔma wo waxɔnfe rabade, fo wo xa lu alo muxu tan. Mixi naxan birin na wo xɔnyi, e lan ne e xa sunna alo muxu tan. ¹⁶ Na temui muxu nɔma muxu xa di ginnee fide wo ma, wo xa

e dɔxɔ. Muxu fan wo gbee dɔxɔ. Muxu luma wo seeti ma na temui. Won birin findi pama keren na. ¹⁷ Kɔnɔ xa wo mu fa sa tin wo sunnade, muxu muxu xunya ginema rasuxuma ne, muxu keli be.»

¹⁸ Hamori nun a xa di Sikemi naxa tin e xa masenyi ra. ¹⁹ Na segetala mu bu na fe rabafe ra, barima Yaxuba xa di gine bara rafan a ma. A tan nan nu wurugente ra a ngaxakerenyie tagi.

²⁰ Hamori nun Sikemi naxa siga e xa malan yire taa sode de ra. E naxa a masen e xa pama be, ²¹ «Yi mixie won ma fe fanyi na e be. E xa lu yi bɔxi ma, e xa yuleya raba, barima won ma bɔxi gbo. Won nɔma e xa di ginee dɔxɔde, won fan won ma di ginee fima e ma. ²² Xa yi mixie sabatima be, won xa findi pama keren na, fo won xa yi nan naba. Xeme naxan birin na won xɔnyi be, e birin lan ne e xa sunna alɔ e tan. ²³ Xa won bara tin e xa masenyi ra, na temui e sabatima won xɔnyi. E xa xurusee nun e sɔtɔse birin findi won birin gbe ra.» ²⁴ Mixi naxan birin nu na taa sode de ra na lɔxɔe, e birin naxa tin Hamori nun a xa di Sikemi xa masenyi ra. Xeme naxan birin nu na taa kui, e birin naxa e sunna.

²⁵ E xa sunne xi saxan lɔxɔe, yi xeme sunnade to nu na e xɔnɔfe, Yaxuba xa di xeme firinyie Simeyon nun Lewi, Dina taara xememaie naxa e xa santidegemaie tongo, e so taa kui, e xeme birin faxa santidegema ra terenna ra. ²⁶ E naxa Hamori nun a xa di Sikemi fan faxa. E naxa Dina tongo Sikemi xɔnyi, e naxa fa a ra. ²⁷ Yaxuba xa di booree naxa se birin tongo naxee findi na mixi faxaxie gbe ra, barima e nu bara e xunya ginema futi kana. ²⁸ E naxa e xa yexee tongo a nun e xa sie, e xa ningeer nun e xa sofalee, naxee nu na taa kui a nun daaxa. ²⁹ Se naxan birin nu na, e naxa a birin xanin. E naxa dimee nun ginee xanin. Banxi naxan birin nu na, e naxa a birin kana.

³⁰ Yaxuba naxa a fala Simeyon nun Lewi be, «Wo bara kɔntɔfli ti n ma n lufe ra xɔnanteya dɔxɔe kui Kanaankae nun Peresikae tagi. Xeme gbege mu na n yi ra. E fama ne lande n xun ma, e n bɔnbɔ, e n xabile birin halaki.» ³¹ E naxa a yaabi, «A nu lanma yi mixi xa muxu xunya findi langoe ra?»

35

Yaxuba sigafe Beteli

Raxele nun Isiyaga xa faxe

¹ Ala naxa a masen Yaxuba be, «Keli, i siga Beteli. I xa serexebade yailan n be menni, n nan n yete masen i be dennaxe, i nu i gima waxati naxe i taara Esayu ma.» ² Yaxuba naxa a fala a xa denbaya be a nun a foxirabiree, «Wo gbilen kuye fe foxɔ ra, wo xa wo yete seniyeen, wo xa wo xa sosee fan masara. ³ Wo wo yailan, won xa siga Beteli. N xa serexebade yailan Ala be, naxan a yete masen n be n nu na kɔntɔfli kui temui naxe. A naxa a pengi sa n ma fe xɔn n siga dennaxe birin.»

⁴ Na temui e naxa e xa kuye birin so Yaxuba yi ra a nun e xa tulirasoe. Yaxuba naxa e birin biri wuri belebele bun ma naxan na Sikemi seeti ma. ⁵ Yaxuba nun a xa die to bara e xa yonkinde ba, Ala naxa gaaxui lu taa mixi birin bɔne ma, mixi yo mu suusa birade e foxɔ ra.

⁶ Yaxuba nun a foxirabiree naxa siga Lusi, Beteli nan na ki, Kanaan bɔxi ma. ⁷ A naxa serexebade yailan menni. A naxa na yire xili fala «Beteli Marigi Ala,» barima Ala a yete masen a be menni ne a nu a gife a taara ma

temui naxe. ⁸ Rebeka xa di masuxui Debora naxa faxa. E naxa a ragata Beteli mabiri wuri belebele na dennaxe. Na wuri belebele xili ne «wa tide.»

⁹ Ala man naxa mini Yaxuba ma, a to gbilen kelife Padan Arami. A naxa barake sa a xa fe. ¹⁰ Ala naxa a fala a be,
«I xili falafe ne Yaxuba,
kono a mu falama na ki sonon.
To xanbi i xili fa falama ne Isirayila.»
Ala naxa a xili sa Isirayila.

¹¹ A man naxa a masen a be,
«N tan nan na Ala ra Senbe Kanyi.
N di gbegbe fima ne i ma,
alako i xa findi si nde benba ra.
I man findima ne si gbegbe benba ra.
Mangee fama ne minide i bonsoe ya ma.

¹² N boxi naxan fi Iburahima nun Isiyaga ma,
n bara a fi i fan ma,
a nun i bonsoe ma naxan fama i xanbi ra.»

¹³ Na nan lan, Ala naxa keli yire, a woyen Yaxuba be dennaxe. ¹⁴ Yaxuba naxa geme tonxuma ti naa, a naxa ture nun weni ifili a ma serexe ra, alako a xa findi geme magaaxuxi ra. ¹⁵ A naxa yi yire xili fala Beteli, Ala woyen a be dennaxe.

¹⁶ Yaxuba nun a xa denbaya to keli Beteli, beenu e xa makore Efarata ra, Raxele naxa di soto. Na di barife naxa findi a be fe xoxoxe ra. ¹⁷ Raxele nu na di barima temui naxe xone kui, di rasuxui naxa a fala a be, «Hali i mu gaaxu, yi biyaasi i man xeme nan barixi.»

¹⁸ Raxele nu bara lu alo mixi faxaxi. A nu a nii magagama temui naxe, a naxa a xa di xili sa Ben Oni, «nimisa di.» Kono a baba tan naxa a xili sa Bunyamin, «di barakaxi.» ¹⁹ Raxele to faxa, e naxa a ragata Efarata kira de. Na yire xili falama ne yakosi Beteleemu. ²⁰ Yaxuba naxa geme sa gaburi fari tonxuma ra, na na menni han to.

²¹ Isirayila naxa siga a sa yonkin Migidali Ederi xanbi ra. ²² Isirayila nu na menni temui naxe, Ruben naxa a baba xa gine Bila kolon gine ra. Isirayila naxa kolon soto na ma.

Isirayila di xeme fu nun firin nan soto. ²³ Leya naxa Ruben bari di singe, na xanbi ra Simeyon, Lewi, Yuda, Isakari, nun Sabulon. ²⁴ Raxele naxa Yusufu nun Bunyamin bari. ²⁵ Raxele xa konyi Bila naxa Nafatali nun Dana bari. ²⁶ Leya xa konyi Silipa naxa Gadi nun Aseri bari. Nee birin findixi Yaxuba xa die nan na, a naxee soto Padan Arami.

²⁷ Yaxuba naxa siga a baba Isiyaga xonyi Mamire, Kiriayati Araba mabiri. Menni fa xili ne kore Hebron. Iburahima nun Isiyaga sabati ne naa. ²⁸ Isiyaga xa simaya nu bara siga je keme je tongo solomasaxan. ²⁹ A to ge simaya xonkuye sode, a naxa faxa, a a benbae masagata aligiyama. A xa di Esayu nun Yaxuba naxa a ragata.

36

Esayu bonsoe

¹ Esayu, naxan man xili falama Edon, a xa taruxui nan ya.

² Esayu Kanaan ginee doxo ne:
Ada, naxan findixi Elon Xitika xa di ra,
nun Oholibama, naxan findixi Ana xa di ra,

Sibeyon Hiwika xa mamadi.

³ A naxa Sumayila xa di ginε Basamati fan dɔxɔ, Nebayoti xunya ginεma.

⁴ Elifasi findi Ada xa di nan na. Reyuweli findi Basamati xa di nan na.

⁵ Oholibama naxa di xεmε saxan bari a bε: Yeyusi, Yalami, nun Kora.

Nee birin findi Esayu xa die nan na naxee barixi Kanaan bɔxi ma.

⁶ Esayu naxa a xa ginεe xanin a xun ma, a xa di ginεe, a xa di xεmεe, a xa konyie, a xa xurusee, nun a harige naxan birin soto Kanaan bɔxi ma. A naxa a birin xanin bɔxi gbete ma, dennaxe makuya a xunya Yaxuba yire ra, ⁷ barima e harige nu bara gbo, e mu nu nɔma lude e boore sεeti ma. E nu na dennaxe, e xa xuruse birin mu nu nɔma jooge sɔtɔde. ⁸ Na nan a to Esayu, naxan findi Edon na, a naxa siga a sa sabati Seyiri geya bɔxi ma.

⁹ Esayu naxan findi Edon bɔnsɔε baba ra, na nu sabatixi geyae nan ma Seyiri bɔxi ma, a xa taruxui nan ya.

¹⁰ Esayu xa die nan ya: Elifasi, Ada naxan barixi Esayu bε, Reyuweli, Basamati naxan barixi Esayu bε.

¹¹ Elifasi xa die nan ya: Teman, Omaru, Sefo, Gatami, nun Kenasi.

¹² Timina, Elifasi xa konyi ginε, a Amaleki bari nε Elifasi bε. Esayu nun a xa ginε Ada xa mamadie nan na ki.

¹³ Reyuweli xa die nan ya: Naxati, Sera, Sama, nun Misa. Esayu nun a xa ginε Basamati xa mamadie nan na ki.

¹⁴ Esayu xa die nan ya Oholibama naxan barixi a bε: Yeyusi, Yalami, nun Kora. Oholibama findixi Ana xa di ginε nan na. Ana findixi Sibeyon xa di ginε nan na.

¹⁵ Mange naxee keli Esayu bɔnsɔε nee nan ya:

Esayu xa di singe Elifasi xa die nan ya: Mangee Teman, Omaru, Sefo, Kenasi,

¹⁶ Kora, Gatami, nun Amaleki. Mangee nan na ki naxee fatanxi Elifasi Edonka ra. Ada xa mamadie nan e ra.

¹⁷ Esayu xa di Reyuweli xa die nan ya: Mangee Naxati, Sera, Sama, nun Misa. Mangee nan na ki naxee fatanxi Reyuweli Edonka ra. Basamati xa mamadie nan e ra.

¹⁸ Esayu xa ginε Oholibama xa die nan ya: Mangee Yeyusi, Yalami, nun Kora. Mangee nan na ki naxee fatanxi Esayu xa ginε Oholibama ra. Oholibama nan findixi Ana xa di ra.

¹⁹ Esayu, naxan man xili falama Edon, a xa die nan na ki, a nun mange naxee fatanxi Esayu bɔnsɔε ra.

20 Seyiri Xorika xa die nan ya,
naxee nu na yi bōxi ma:

Lotan, Sobali, Sibeyon, Ana,

21 Dison, Eseri, nun Disan.

Xori mangēe nan na ki

naxee fatanxi Seyiri bōnsōe ra Edon bōxi ma.

22 Lotan xa di xēmēe nan ya:

Xori nun Hemami

Timina findixi Lotan xunya ginema nan na.

23 Sobali xa di xēmēe nan ya:

Aliban, Manaxati, Ebali, Sefo, nun Onan.

24 Sibeyon xa di xēmēe nan ya:

Aya nun Ana,

naxan dulonyi furaxie toxi gbengberen yire,

a to nu Sibeyon xa sofalee demadonfe.

25 Ana xa die nan ya:

Dison nun Oholibama,

Ana xa di ginē.

26 Dison xa di xēmēe nan ya:

Hendan, Eseban, Yitiran, nun Keran.

27 Eseri xa di xēmēe nan ya:

Bilihan, Saban, nun Akan.

28 Disan xa di xēmēe nan ya:

Usi nun Aran.

29 Xori mangēe nan ya:

Lotan, Sobali, Sibeyon, Ana,

30 Dison, Eseri, Disan.

Xori mangēe nan na ki Seyiri bōxi ma.

31 Edon mangēe nan ya,

naxee nu na beenu mangē ndee xa lu Isirayila:

32 Beyori xa di Bela naxa findi Edon mangē ra.

A xa taa xili nu fala nē Dinhaba.

33 Bela to faxa, Sera xa di Yobabo naxan keli Bosara,

na naxa findi mangē ra.

34 Yobabo to faxa, Xusama naxan keli Teman bōxi ma,

na naxa findi mangē ra.

35 Xusama to faxa, Bedada xa di Hadada,

naxan bara nō Madiyan na Mowaba bōxi ma,

na naxa findi mangē ra.

A xa taa xili nu fala nē Abiti.

36 Hadada to faxa, Samala Masareka naxa findi mangē ra.

37 Samala to faxa, Sawulu Rehobotika, naxan nu na xure de ra,

na naxa findi mangē ra.

38 Sawulu to faxa, Akibori xa di Bali Hanan,

na naxa findi mangē ra.

39 Akibori xa di Bali Hanan to faxa,

Hadara naxa findi mangē ra.

A xa taa xili nu fala nē Pawu.

A xa ginē xili nu fala nē Mehetabeli,

Matiređi xa di ginē, Mesahabi xa mamadi.

40 Mangēe nan ya naxee kelixi Esayu bōnsōe ma:

Timina, Aliba, Yeteti,

⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon,

⁴² Kenasi, Teman, Mibisari,

⁴³ Magadiyeli, nun Irami.

Edon mangee nu mangeya rapereema e xa boxie nan ma. Esayu xa taruxui nan na ki naxan findixi Edonkae benba ra.

37

Yusufu xa xiye singee

¹ Yaxuba sabati ne Kanaan boxi ma, a baba nu na dennaxe. ² Yaxuba bonsoe xa taruxui nan ya. Yusufu, naxan xa simaya nu bara je fu nun solofere li, a nu xurusee nan kantama a nun a taarae, nun a baba xa ginnee Bila nun Silipa xa die. Yusufu nu a taarae xa fe jaaxie denteege sama a baba be. ³ Yusufu nan nu rafaan Isirayila ma dangi a xa di birin na, barima a tan bari a xa xemeforija nan kui. Na kui a naxa donma kuye tofanyi fi a ma. ⁴ Yusufu taarae naxa a kolon e xunya nan nafaan e baba ma dangi e birin na. E naxa a rapaaxu folo, e mu nu woyen fanyi falama a be kore.

⁵ Na temui Yusufu naxa xiye nde sa. A to na iba a taarae be, e naxa a rapaaxu dangife a singe ra. ⁶ A naxa a fala e be, «Wo tuli mati n ma xiye ra, n naxan saxi. ⁷ Won birin nu na xe nan ma mengi raxiride. Na nan lan, n ma mengi xiri naxa keli, a ti. Mengi xiri naxee nu suxuxi wo tan yi ra, e naxa n gbe xiri rabilin, e birin fa e kuntin n ma xiri bun.» ⁸ A taarae naxa a maxarin, «Pe, i wama findife muxu xa mange nan na, alako i xa nu muxu yamari?» E naxa a rapaaxu dangife a singe ra a xa xiye nun a xa masenyi xa fe ra.

⁹ Yusufu to xiye gbete sa, a naxa na fan iba a taarae be. A naxa a fala e be, «N man bara xiye sa. Soge, kike, nun tunbui fu nun keren nu na n bun ma.» ¹⁰ A naxa na xiye tagi raba a baba nun a taarae be. A baba naxa xaape a ma, a fa a fala a be, «I xiye naxan saxi yi ki, a findixi xiye mooli mundun na? I waxi ne i nga, i taarae, nun n tan, muxu xa fa muxu igorode boxi ma i be?» ¹¹ A taarae naxa bira a toone fe foxo ra, kono a baba naxa a jengi sa a xiye xon ma.

¹² Yusufu taarae naxa siga Sikemi e baba xa xurusee demadonde. ¹³ Isirayila naxa a fala Yusufu be, «I taarae bara siga xurusee demadonde Sikemi. N naxan nabama, n xa i xee e xon ma.» Yusufu naxa a yaabi, «Awa.» ¹⁴ Isirayila naxa a masen a be, «Siga mafuren i xa sa a mato xa i taarae mu furaxi, xa se mu xurusee fan toxi alako i xa fa na denteege sa n be.» A naxa a xee keli Hebrion lanbanyi sigafe ra Sikemi.

¹⁵ Xeme nde naxa Yusufu to Sikemi boxi ma, a na perefe wula i. Na xeme naxa a maxarin, «I munse fenfe?» ¹⁶ A naxa a yaabi, «N na n taarae nan fenfe. Yandi, a fala n be e na xurusee demadonfe dennaxe.» ¹⁷ Na xeme naxa a fala a be, «E mu na be. N bara e xui me a fala ra e xa siga Dotan.» Na kui Yusufu naxa bira a taarae foxo ra han a sa e li Dotan.

¹⁸ E to sa a to yire makuye, e naxa lan a ma e xa a faxa. ¹⁹ E nu fa a fala ra e boore be, «Yi xiye sa mange nan na fafe yi ki. ²⁰ Wo fa be, won xa a faxa, won xa a ragoro kolonyi nde kui. Won noma a falade sube xaape nde bara a iboo. Na temui won fama a kolonde a xa xiye findima a be fe naxan na.»

²¹ Ruben to na me, a naxa a ba e yi ra yi masenyi ra, «Won naxa a faxa de. ²² A mu lanma wo xa a wuli ramini. Wo xa a ragoro yi kolonyi kui

naxan na yi gbengberen yire. Mixi yo naxa a belexe din a ra.» A nu wama a bafe ne e yi ra alako a xa no a ragbilende a baba xon.

²³ Yusufu to a taarae yire li, e naxa a xa donma kuye tofanyi rate a ma.

²⁴ E naxa Yusufu ragoro kolonyi nde kui, ye mu nu na naxan kui.

²⁵ Na dangi xanbi, e nu na e degefe temui naxe, e naxa Sumayila di ndee to fa ra kelife Galede. E nu na surayi, seri, nun labunde xaninfe Misira boxi ma joxomee fari. ²⁶ Yuda naxa a masen a xunyae be, «Won na won xunya faxa gundo kui, na munse fanma won tan ma? ²⁷ Wo fa, won xa a mati Sumayila bonsoe mixie ma. Won naxa a faxa, barima won xunya na a ra. Won wuli keren fase keren.» A xunyae birin naxa tin a xa masenyi ra.

²⁸ Na Madiyan yulsee to e yire li, Yusufu taarae naxa a rate kolonyi kui, e fa a mati nee ma kobiri kole moxonen na. Na yule naxee fatanxi Sumayila bonsoe ra, nee naxa Yusufu xanin Misira boxi ma.

²⁹ Na dangi xanbi Ruben naxa gbilen kolonyi yire Yusufu foxo ra, kono a mu a li naa. A naxa a xa donma birin iboo a ma sunnunyi kui. ³⁰ A naxa gbilen a xunyae yire, a a fala e be, «Yusufu mu na yire won na lu dennaxe, n fa munse rabama kore?» ³¹ E naxa si keren faxa, e fa Yusufu xa donma kuye tofanyi maturuxun na sube wuli. ³² Na xanbi, e naxa na donma kuye tofanyi xanin e baba xon ma. E naxa a fala a be, «Muxu bara yi to. Yi donma mato ba xa i xa di nan gbe a ra.» ³³ Yaxuba naxa na donma kolon, a fa a fala, «N ma di xa donma na a ra! Wula sube xaape nde bara n ma di Yusufu faxa! A bara a iboo!» ³⁴ Yaxuba naxa a xa donma iboo a ma sunnunyi kui. A naxa sunnun dugi ragoro a ma, a a xa di jon fe raba xi wuyaxi. ³⁵ A xa di xeme nun a xa di ginee naxa fe birin naba a be alako sunnunyi xa ba a ma, kono Yaxuba mu dundu. A naxa a fala, «N nan n ma di xa sunnunyi xaninma han n sa a lima temui naxe aligiyama.» Yaxuba naxa wa a xa di be.

³⁶ Madiyankae to Misira li, e naxa Yusufu mati Potifari ma, naxan findixi Misira mange kantamixie xunyi ra.

38

Yuda nun Tamari

¹ Na temui, Yuda naxa keli a ngaxakerenyie xun ma, a siga Adulamaka nde xonyi naxan xili Hira. ² Menni Yuda naxa Suwa Kanaanka xa di gine to. A naxa a findi a xa gine ra. E naxa lu e boore ra. ³ Na gine naxa teege, a naxa di xeme bari. Yuda naxa na di xili sa Eri. ⁴ Na gine man naxa teege di firin nde ma, a naxa di xeme bari. A naxa na di xili sa Onan. ⁵ Na xanbi, a man naxa di xeme gbete bari. A naxa na di xili sa Selaha. Yuda xa gine na di bari Kesibe ne.

⁶ Yuda naxa gine nde fen, a a so a xa di singe Eri yi ra. Na gine xili Tamari. ⁷ Mixi kobi nan nu lanxi Yuda xa di singe Eri ma Alatala ya i. Alatala naxa a ragiri a xa faxa. ⁸ Na xanbi Yuda naxa a fala Onan be, «I taara xa gine tongo, a xa findi i xa gine ra. I xa nimoxo wali raba, alako i xa di fi i taara ma.» ⁹ Kono Onan a kolon na di mu fama findide a gbe ra. Na nan a to, e nun a nimoxo na kafu, a a xa maniye sama boxi nan ma alako a naxa fa di fi a taara ma. ¹⁰ A nu naxan nabama, na mu nu rafan Alatala ma. Na nan a ra, Ala naxa a ragiri a fan xa faxa.

¹¹ Na temui Yuda naxa a fala a xa mamadi Tamari be, «Kaape xanin i baba xonyi, beenun n ma di Selaha mama temui naxe.» A a mapoxun ne,

temunde Selaha fan faxama alo a taarae faxaxi ki naxe. Na kui Tamari naxa siga, a sa lu a baba xonyi. ¹² A mu bu Yuda xa gine naxa fa, naxan nu lanxi Suwa xa di gine ma. Non fe to ba a ra, Yuda naxa siga Timina e nun a boore Hira Adulamaka. E naxa siga Yuda xa xurusee yire, Yuda xa walikee nu xurusee xabe maxabafe dennaxe.

¹³ Mixi nde naxa a fala Tamari be, «I tanun na sigafe Timina a xa xurusee xabe maxabade.» ¹⁴ Tamari naxa a xa kaape donma rate a ma, a naxa a yatagi makoto mafelenyi ra, a sa dɔxɔ Enayima sode de ra Timina kira xon. A nu bara a to, Selaha bara a gine dɔxɔde li, kono Yuda mu Tamari fi a ma, a xa findi a xa gine ra.

¹⁵ Yuda to bara Tamari to kira de ra, a yatagi makotoxi mafelenyi ra, a naxa a mapoxun langoe ra. ¹⁶ A naxa a fala a be kira ra, «Won xee, won xa sa kafu.» A mu nu a kolonxi a xa mamadi nan a ra. Kono Tamari naxa Yuda maxorin, «I munse fima n ma won na kafu?» ¹⁷ A naxa a yaabi, «N si keren tongoma n ma xurusee ya ma, n fa a ra i xon ma.» Tamari naxa a yaabi, «Awa, seke se nde lu n yi ra be sinden, beenun i fama si ra temui naxe.» ¹⁸ A naxa a maxorin, «I wama n xa munse dɔxɔ i xon ma seke ra?» Tamari naxa a yaabi, «I xa i xa tonxuma, a luuti, nun i xa yisuxuwuri so n yi ra.» A naxa na see so a yi ra, e fa kafu e boore ra. Tamari naxa tege a xa di ma. ¹⁹ Tamari naxa gbilen a xonyi. A naxa a xa mafelenyi ba a xun ma, a man naxa a kaape gine donma ragoro a ma.

²⁰ Yuda naxa a boore Adulamaka xee si tide na gine ma, alako a xa fa see ra a naxan so gine yi ra seedejoxoya ra. Kono a boore mu na gine to. ²¹ A naxa Enayima mixie maxorin, «Yi langoe gine naxan nu na Enayima kira ra, a na minden?» E naxa a yaabi, «Langoe yo mu na be.» ²² A naxa gbilen Yuda yire, a fa a fala, «N mu a lixi naa. Na longori mixie bara a fala n be a langoe yo mu na na kira xon.» ²³ Yuda naxa a fala, «Na gine xa na see ragata. Won fan naxa won yete rayaagi. N bara si rasanba a ma, kono i mu a lixi naa.»

²⁴ Kike saxan dangi xanbi, mixi nde naxa a fala Yuda be, «I xa mamadi Tamari bara findi langoe ra, a bara furi tongo a xa langoeja saabui ra.» Yuda naxa a fala, «Wo a ramini, a xa gan.» ²⁵ E nu fafe a ra temui naxe, Tamari naxa xera rasanba a tanun ma, «Yi see mato naxan na n yi ra. Yi tonxuma, a luuti, nun yi yisuxuwuri findi mixi nan gbe ra naxan n nafuruxi. I lan ne i xa yi kanyi kolon.» ²⁶ Yuda naxa kolon soto na see xa fe ma. A naxa a fala, «A bara seriye rakamali dangife n tan na barima n mu a fixi n ma di Selaha ma.» Na xanbi, a mu a kolon gine ra sonon.

²⁷ Tamari nu di barima temui naxe, e naxa a kolon a gulie nan na a furi. ²⁸ Di bari temui, keren naxa a belexe ramini. Di rasuxui naxa a belexe suxu, a gese gbeeli xiri a belexe ra. A fa a fala, «Yi nan singe barixi.»

²⁹ Kono na diyore naxa a belexe raso, a xunya naxa bari. Di rasuxui naxa a fala, «I faxi senbe mundun na yi ki?» Yuda naxa a xili sa Peresi. ³⁰ Na xanbi, boore fan naxa bari gese gbeeli xirixi a belexe ra. Yuda naxa a xili sa Sera.

39

Yusufu na Potifari xonyi

¹ Sumayila bonsore to Yusufu xanin Misira, Misira mange kantamae xunyi Potifari naxa a sara konyi ra. ² Alatala nun Yusufu nan nu a ra. Yusufu nu fe naxan birin nabama a xa mange Misiraka xonyi, a birin nu

fanma ne a yi ra. ³ A xa mange naxa a kolon a Yusufu nun Alatala na a ra, barima Alatala nu fe birin sooneyama a be. ⁴ Potifari naxa jexelin a ra, a naxa a findi a xa banxi mixie xunyi ra. A naxa a harige birin taxu a ra.

⁵ Potifari to Yusufu findi a xa banxi nun a harige xunyi ra, Alatala naxa barake sa na Misiraka xa banxi ma Yusufu saabui ra. Alatala naxa barake sa Potifari xa banxi nun a xa xee birin ma. ⁶ Na nan a to, Potifari naxa a xa se birin taxu Yusufu ra. A tan mu nu fa a jengi saxi fefe xon ma, fo a nun donse naxan donma.

Mixi tofanyi nan nu lanxi Yusufu ma. ⁷ Temui nde to dangi, Yusufu xa mange xa gine ya naxa sin a i. A naxa a fala a be, «Fa be, won xa fa kafu.»

⁸ Yusufu naxa tondi, a fa a fala a xa mange xa gine be, «Kafi n naxa fa n ma mange xonyi a mu a jengi saxi fefe xon ma kore a xa banxi kui. A bara a harige birin taxu n na. ⁹ A xa banxi kui be, n tan nan dangi mixi birin na. A mu sese rafisaxi n be, fo i keren, ba i tan bara findi a xa gine ra. Yakosi, n fe jaaxi rabama munfe ra naxan findi yunubi fe ra Ala be?»

¹⁰ Kono na gine naxa bira Yusufu xa fe dalili foxo ra. A nu a makatama loxo birin, kono Yusufu naxa tondi e xa kafu. ¹¹ Loxoe nde Yusufu naxa so banxi kui a xa wali rabade. Konyi gbete yo mu nu na banxi kui na temui. ¹² Potifari xa gine naxa a suxu a xa donma ma. A nu fa a fala a be, «Won kafu!» Gine to Yusufu xa donma suxu, Yusufu naxa mini a xa donma kui a a lu gine belexe, a mini a gi ra tande.

¹³ Gine to bara a kolon a bara a gi, a xa donma lu a yi ra, a naxa mini tande, ¹⁴ a naxa a xa banxi konyie xili, a fa na donma masen e be, «Wo yi to, n ma xeme faxi Eburu naxan na, na nan wama won mayanfafe koota ra. A faxi ne n yire a muxu xa muxu sa, kono n naxa sonxoe rate. ¹⁵ Kabi n bara sonxoe rate, a naxa a gi, a xa donma lu n yi ra. A naxa mini a gi ra tande.»

¹⁶ Potifari xa gine naxa Yusufu xa donma ragata han beenun a xa mange so temui. ¹⁷ A naxa na fe tagi raba a be, a naxe, «I faxi Eburu konyi xeme naxan na yi ki, a faxi ne a xa n mayanfa koota ra. ¹⁸ Kono n to sonxoe rate, a naxa a xa donma lu n yi ra, a naxa mini a gi ra tande. ¹⁹ I xa konyi na nan nabaxi n na.» Yusufu xa mange to a xa gine xa woyenyi me, ²⁰ a boje naxa te a jaaxi ra. A naxa Yusufu balan mange xa geelimanie nu na dennaxe.

²¹ Kono menni fan, Alatala meeni ne a ma. A naxa a ragiri Yusufu nun geeli mange de xa fan. ²² Geeli mange naxa geelimanie taxu Yusufu ra. Fe naxan birin nu rabama, a nu dangima a tan nan ma. ²³ Geeli mange mu nu Yusufu xa wali xun matoma a ra, barima Alatala nun Yusufu birin na a ra. Alatala nu fe birin sooneyama Yusufu be.

40

Yusufu na geeli

¹ Na dangi xanbi Misira mange xa walike naxan a jengi saxi a xa minse xon ma, a nun a xa taamiganyi naxa fe nde raba naxan mu rafanxi e xa mange ma. ² Misira mange naxa xono na walike firinyie ma, naxan jengi sama a xa minse xon ma a nun naxan a xa taami ganma. ³ A naxa e suxu, e balan soori mange xa geeli kui, Yusufu nu na dennaxe. ⁴ Soorie xa mange naxa e taxu Yusufu ra, a xa meeni e ma.

E to saxanyi raba geeli kui, ⁵ naxan jengi sama mange xa minse xon ma, a nun naxan taami ganma mange be, nee naxa xiye sa geeli kui koe keren

na. Kankan xa xiye nu wama fe nde nan masenfe a kanyi be. ⁶ Na kuye iba Yusufu naxa fa e yire, a naxa e li sunnunyi kui. ⁷ Na temui a naxa na Misira mange xa walike firinyie maxarin, naxee taxuxi a ra, «Munfe ra wo sunnuxi to?» ⁸ E naxa a yaabi, «Muxu bara xiye ndee nan sa, konɔ mixi yo mu na be naxan noma na fasaride.» Yusufu naxa a fala e be, «Wo mu a kolon Ala noma a fasaride wo be? Wo xiye fala n be.»

⁹ Naxan jengi nu sama mange xa minse xon ma, a naxa a xiye fala Yusufu be. A naxe, «N tan ma xiye kui, n weni bili nan to a tixi n ya i. ¹⁰ Salon saxan na a bili ma. A to fuga, a fuge naxa weni bogi maxie ramini. ¹¹ Misira mange xa weni sase suxuxi n yi ra. N naxa na weni bogi maxie ba, n naxa e bundu Misira mange xa weni sase kui, n fa a so a yi ra.» ¹² Yusufu naxa a fala a be, «Yi xiye yi nan fasarixi: Na salonyi saxan naxan na ki, a xi saxan nan masenxi. ¹³ Xi saxan dangi xanbi, Misira mange i xun nakelima ne, a man fa i ragbilen i walide fori. I man fama ne weni tonbili sode Misira mange yi ra alo i darixi a ra ki naxe. ¹⁴ Konɔ i naxa neemu n ma i na heeri soto temui naxe. I xa findi saabui ra n be, i xa n ma fe fala Misira mange be alako n xa mini geeli kui, ¹⁵ barima e n tongoxi noe nan na Eburu boxi ma. Be fan, n mu fefe rabaxi naxan a niyama n xa geeli soto.»

¹⁶ Naxan taami ganma mange be, a to bara a to Yusufu woyenyi naxan tagi rabaxi a boore be, a fanxi a be, a naxa a fala Yusufu be, «N tan fan xiye nde saxi. Debe saxan doxoxi n xun ma, taami fiixe na e kui. ¹⁷ Debe naxan doxoxi a fari, taamiganyi donse naxan birin nafalama Misira mange be, a birin nu na a kui. Konɔ xonie nu fa na donse masakun naxan doxoxi n xun ma.» ¹⁸ Yusufu naxa a masen a be, «I xa xiye yi nan fasarixi: Na debe saxanyi naxan na ki, a xi saxan nan masenxi. ¹⁹ Xi saxan dangi xanbi, Misira mange i xunyi bolonma ne a de i. A i gbakuma ne wuri ma, xonie i sube masakun.»

²⁰ Xi saxan loxoe, Misira mange bari loxoe, mange naxa xulunyi belebele ti a xa walikee be. Naxan jengi sama mange xa minse xon ma, a nun a xa taamiganyi, Misira mange naxa e xun nakeli walikee tagi. ²¹ Naxan jengi sama minse xon ma, a naxa a ragbilen a walide fori, alako a man xa minse so a yi ra. ²² Konɔ a naxa a xa taamiganyi gbaku wuri ma alo Yusufu nu bara a tagi raba ki naxe. ²³ Naxan jengi sama mange xa minse xa fe xon ma, a mu ratu Yusufu xa fe ma, a neemu a ma.

41

Misira Mange xa xiye

¹ Ne firin dangi xanbi, Misira mange naxa xiye nde sa. Na xiye kui a tixi xure de ra. ² A naxa ninge fate fanyi solofere to mini ra xure kui, e na pooge donfe kalee tagi. ³ Na dangi xanbi, ninge solofere gbete, naxee xosixi, nee naxa mini xure de ra boore ninge seeti ma. ⁴ Yi ninge xosixi solofere naxa yi ninge fate fanyi solofere don. Na nan lan Misira mange naxa xunu.

⁵ A to gbilen a sa ra, a man naxa xiye gbete sa. ⁶ Na xiye kui tonsoe solofere fanyi tixi bili keren ma. ⁷ Na dangi xanbi, tonsoe solofere gbete, naxee xun xurun, foye bara e ragan, e tixi boore tonsoe seeti ma. Yi tonsoe xunxurie naxa yi tonsoe rafexi fanyie don. Na nan lan, Misira mange naxa xunu. Na xiye nan na ki.

⁸ Na kuye iba, Misira mange boɔɔe nu minixi. A naxa mandurulae nun karamoxɔe birin xili. A naxa na xiye masen e be, kɔnɔ mixi yo mu soto e ya ma, naxan nɔ a tagi rabade a be. ⁹ Na temui naxan a ɔngi sama mange xa minse xɔn ma, na naxa wɔyenyi tongo a fa a fala Misira mange be, «N nan ma kanari ya xaranma ne to loxɔe. ¹⁰ Temui dangixi, Misira mange xɔnɔ ne a xa konyie ma. A naxa n suxu, a n balan soori mange xa geeli kui, a nun naxan taami ganma mange be. ¹¹ A tan nun n tan, muxu birin xiye sa ne kɔe keren kui naxan tagi lan a xa raba. Kankan xa xiye nu wama fe nde masenfe a kanyi be. ¹² Soori mange xa Eburu konyi nde nan nu na geeli kui muxu ya ma. Muxu to na xiye fala a be, a naxa e birin fasari muxu be. Muxu xiye naxee saxi, a naxa kankan gbe fasari a be. ¹³ A birin dangi ne alo a xiye tagi raba muxu be ki naxe. Misira mange bara n tan nagbilen n walide fori, kɔnɔ a bara boore gbaku wuri ma.»

¹⁴ Misira mange naxa xerae xee Yusufu yire. E naxa a ramini geeli kui a ikɔrexi ra. E naxa a xunyi bi, e sose gbete ragoro a ma, e siga a ra Misira mange yire. ¹⁵ Misira mange naxa a masen Yusufu be, «N bara xiye nde sa. Mixi yo mu nɔxi a tagi rabade, kɔnɔ n bara a me i tan xiye tagi rabama e na naxan fala i be.» ¹⁶ Yusufu naxa Misira mange yaabi, «N tan mu a ra. Ala nan Misira mange xa xiye tagi rabama a be.»

¹⁷ Misira mange naxa a masen Yusufu be, «N ma xiye kui n tixi xure de ra. ¹⁸ N naxa ninge fate fanyi solofere to mini ra xure kui, e na ɔooge donfe kalee longori ra. ¹⁹ Na nan lan, ninge solofere gbete naxa te e xanbi ra, e xɔsixi han. E ganyanxori birin saxi keɛ ma. Han to n mu na ninge xɔsixi mooli to Misira boxi ma. ²⁰ Na ninge xɔsixi xun nakanaxie naxa na ninge solofere fate fanyi don. ²¹ Kɔnɔ na dangi xanbi, mixi yo mu nɔ a kolonde xa e bara e don. E xa xɔsi mu masara. Na nan lan, n naxa xunu.»

²² «Na temui n man naxa xiye gbete sa. Tɔnsɔe rafexi fanyi solofere tixi bili keren ma. ²³ Na dangi xanbi tɔnsɔe xunxuri solofere gbete, foye naxee raganxi, nee naxa mini boore seeti ma. ²⁴ Tɔnsɔe ponpoe naxa na tɔnsɔe solofere fanyi don. N bara na fala mandurulae be, kɔnɔ mixi yo mu nɔ a fasaride n be.»

²⁵ Yusufu naxa a fala Misira mange be, «I xa xiye firinyi birin fe keren nan masenxi. Ala bara i rakolon fe ma a fama naxan nabade. ²⁶ Na ninge solofere fanyie nun na tɔnsɔe solofere fanyie, ɔe solofere nan masenxi na ki. Na tan xiye keren nan a ra. ²⁷ Na ninge xɔsixi xun nakanaxi solofere nun na tɔnsɔe ponpoe solofere foye naxee raganxi, nee fan ɔe solofere kaame nan masenxi.»

²⁸ «N xa nɔndi fala i be, Ala bara fe masen Misira mange be a fama naxan nabade. ²⁹ Yi ɔe solofere naxan fafe yi ki, e findima ɔe fanyi nan na Misira boxi be. ³⁰ Na na dangi, kaame ɔe solofere gbete fama fade, won neemuma ne na fe fanyi birin na. Kaame boxi halakima ne. ³¹ Na findima fe magaaxuxi nan na, a lu alo sese fanyi mu nu raba yi boxi ma.»

³² «I yi xiye saxi ne doxo firin, barima Ala xa nate na a ra naxan mu kanama, a man mu buma a xa raba. ³³ Mange, yakɔsi a lanma i xa xaxilima fen naxan lonnixi. I xa Misira nɔe so na kanyi yi ra. ³⁴ Mange, i xa mixie sugandi naxee ɔngi fama sade boxi rawali xɔn ma a yi ɔe fanyi solofere bun ma. Boxi daxamui busali suuli yo suuli, e xa fa keren na mange xɔn ma, a xa a ragata. ³⁵ E xa donse birin malan, e xa a ragata taae kui Misira mange xa nɔe bun ma. ³⁶ Yi donse ragataxi fama Misira boxi ratangade kaame ma, naxan fama fade ɔe solofere bun.»

³⁷ Na woyenyi naxa rafan Misira mange nun a xa mixi birin ma. ³⁸ Misira mange naxa a fala e be, «Won noma mixi nde sotode naxan luma alo yi xeme? Ala Xaxili na a be.» ³⁹ Misira mange naxa a fala Yusufu be, «Ala bara na fe birin masen i be. Mixi yo mu na naxan xaxili fan alo i tan, a xa lonni man xa dangi i gbe ra. ⁴⁰ I tan nan fama findide n ma banxi xunyi ra. N ma nama fama birade i xa yaamari nan foxo ra. N ma mange kibanyi nan tun n nadangixi i ra.»

⁴¹ Misira mange man naxa a fala Yusufu be, «A mato, n bara noe so i yi ra Misira boxi birin ma.» ⁴² A naxa a xa gbeti xurunde ba a belexe ra, a naxa a so Yusufu belexe ra. A naxa sose fanyi ragoro a ma. A naxa konmagore xema daaxi ragoro a kon ma. ⁴³ A naxa a rate gise kui, naxan birama Misira mange ragise foxo ra. Soorie nu fa a fala e xui itexi ra nama be, «Wo xinbi sin!» Misira mange a xa mangeya taxu Yusufu ra na ki ne.

⁴⁴ Misira mange man naxa a fala Yusufu be, «N tan nan mange ra, kon xa i mu yaamari fi naxan ma, fefe mu rabama Misira boxi ma.» ⁴⁵ Misira mange naxa Yusufu xili sa Safanati Paneya. A naxa Potifera, On serexedube, xa di gine Asana, fi a ma. Yusufu naxa Misira boxi xun mato folo a ra. ⁴⁶ Yusufu simaya nu bara je tongo saxan li, a fa Misira mange yire temui naxe.

Na temui Yusufu naxa keli Misira mange yire, a sa Misira boxi birin ipere. ⁴⁷ Na je solofere fanyi kui, boxi birin naxa rawali. ⁴⁸ Yusufu naxa donse birin malan naxan sotoxi na je solofere bun ma Misira boxi ma. A naxa donse ragata taae kui naxan sotoxi daaxa. ⁴⁹ Yusufu naxa donse xori gbege malan, alo meyeniyi naxan na baa de ra. A naxa gbo ye han a mu na xasabi sebe sonon, barima mixi yo mu noma a konti kolonde.

⁵⁰ Beenun kaame je sin temui, Yusufu xa gine Asana, On serexedube Potifari xa di gine, naxa di firin bari a be. ⁵¹ Yusufu naxa a xa di singe xili sa Manasi. Na nan na ki, Ala bara a niya n bara neemu n ma toore birin ma, a nun n baba xa denbaya. ⁵² A naxa a xa di firin nde xili sa Efirami. Na nan na ki, Ala bara n findi di bari ra boxi ma n xun nu goroxi dennaxe.

⁵³ Je fanyi solofere naxa dangi Misira boxi ma. ⁵⁴ Kaame je solofere naxa a li folo, alo Yusufu a tagi raba ki naxe. Kaame naxa din dunija birin na, kon baloe nu na Misira boxi tan ma. ⁵⁵ Kaame to bara Misira boxi birin suxu, nama naxa sonxoe rate Misira mange ma baloe fe ra. Misira mange naxa a fala Misirakae birin be, «Wo siga a fala Yusufu be, a na fe naxan fala wo be, wo xa na raba.» ⁵⁶ Kaame naxa din boxi birin na. Yusufu naxa donse malandee rabi, a naxa mengi sara Misirakae ma, barima kaame nu bara senbe soto Misira boxi birin ma. ⁵⁷ Mixie nu fa keli yire birin, fafe mengi sarade Yusufu ma, barima kaame nu bara senbe soto dunija birin ma.

42

Yaxuba xa die sigafe Misira

¹ Yaxuba to bara a me a mengi na Misira, a naxa a fala a xa die be, «Wo dodoxi munfe ra? ² N bara a me a mengi na Misira. Wo goro, wo sa mengi sara won be alako won xa balo, won naxa fa faxes.» ³ Yusufu taara mixi fu naxa goro donse xori sarade Misira. ⁴ Yaxuba mu tin Bunyamin, Yusufu xunya, xa bira e foxo ra. A nu fa a fala, «N bara gaaxu fe jaaxi naxa fa a

soto.» ⁵ Isirayila xa die naxa siga mengi sarade, e nun mixi gbeteε ra naxee fan nu waxi mengi xon, barima kaame nu bara din Kanaan boxi birin na.

⁶ Yusufu nan nu findixi mange xungbe ra Misira. A tan nan nu mengi sarama mixi birin ma. Yusufu taarae naxa fa, e e yatagi rafelen boxi ma a ya i. ⁷ Yusufu to a taarae to, a naxa e kolon, konɔ a naxa a yete rasan e ma. A naxa woyen e be a xoxoxe ra, «Wo kelixi minden?» E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Kanaan boxi nan ma, fafe donse sarade.» ⁸ Yusufu naxa a taarae kolon, konɔ e tan mu kolon soto a xa fe ma. ⁹ Yusufu naxa ratu a xa xiye ma, a naxan sa a taarae xa fe ra. A naxa a fala e be, «Boxi rabenyie nan na wo ra. Wo faxi yi boxi kobidee nan kolonde.»

¹⁰ E naxa a yaabi, «Ade. Mange, muxu faxi donse na tun sarade. ¹¹ Muxu birin, xeme keren xa die nan lanxi muxu ma. Mixi matinxinxie nan na muxu ra. Muxu na i xa yaamari bun ma, muxu mu findixi boxi rabenyie xa ra.» ¹² Yusufu naxa a fala e be, «Wule na a ra. Wo faxi boxi kobidee nan fende.» ¹³ E naxa a yaabi, «Muxu tan luxi alo i xa konyie. Muxu di fu nun firin nan a ra. Mixi keren ma die nan na muxu birin na Kanaan boxi ma. Muxu birin xunya na muxu baba yire, di keren tan bara laaxira.»

¹⁴ Yusufu naxa a fala e be, «N a kolon a boxi rabenyie nan na wo ra. ¹⁵ N wo matoma yi nan ma. Misira mange xili ra, wo mu kelima be danmi wo xunya mu fa. ¹⁶ Wo mixi nde xee wo ya ma a xa sa fa wo xunya ra. Wo tan donxoe soma geeli ne. N fama wo xa woyenyi matode, n xa a kolon xa wo nondi falama, xa na mu Misira mange xili ra, boxi rabenyie nan na wo ra.» ¹⁷ A naxa e birin makankan han xi saxan.

¹⁸ Xi saxan loxoe, Yusufu naxa a fala e be, «Xa wo bara n xui suxu, wo mu faxama, barima n gaaxuma Ala ya ra. ¹⁹ Xa mixi matinxinxie nan wo ra, wo mixi keren lu geeli kui, booree xa donse xanin wo xa denbayae xon ma, barima e na toore kui. ²⁰ Wo xa fa wo xunya ra n xon ma alako n xa a kolon xa nondi falee nan wo ra, na nan a toma wo mu faxama.» ²¹ Na temui, e nu fa a fala e boore be, «Iyo won tan nan yati foxi na won yete ma, barima won na won xunya xa yamajoxunyi to ne. A naxa won mayandi, konɔ won jan mu a danxun. Na fe nan a toxi won na yi toore kui.»

²² Ruben to woyenyi tongo, a naxa a fala e be, «N na a fala ne wo be, wo naxa gbaloe fe raba na dimedi ra. Konɔ wo mu tin wo tuli matide n na. Yakosi a haake nan won bonbofe yi ki.» ²³ E mu nu a kolonxi a Yusufu e xa xui mema, barima xui madangi nu na e tagi. ²⁴ Yusufu naxa a makuya e ra, a nu fa wa. Na dangi xanbi, a naxa fa woyende e be. A naxa Simeyon tongo e ya ma, a a sa geeli e ya xori.

²⁵ Yusufu naxa yaamari fi a xa walikεe ma, e xa e xa bekie rafe donse xori ra, e xa e xa kobiri fan sa kankan xa bekie kui a nun e fandε. Na naxa raba e be. ²⁶ Na temui Yusufu xa taarae naxa e xa mengi kote sa sofalee fari, e naxa siga. ²⁷ E to xide li, keren naxa a xa beki rabi alako a xa donse xori so a xa sofale yi ra. A naxa a xa kobiri to a xa beki kui. ²⁸ A naxa a fala a taarae be, «E bara n ma kobiri ragbilen n ma. A tan nan na n ma beki kui yi ki.» E bopee naxa mini. E nu fa e boore maxorin kontofili kui, «Ala munse rabaxi won na yi ki?»

²⁹ E to so e baba Yaxuba yire Kanaan boxi ma, e naxa na birin dentεge a be. ³⁰ E naxa a fala, «Xeme naxan na na boxi mange ra, a woyenxi ne muxu be a xoxoxe ra. A man fa muxu findi mixie ra naxee faxi a xa boxi rabende. ³¹ Muxu naxa a fala a be, «Mixi matinxinxie nan na muxu ra, boxi rabenyie xa mu lanxi muxu ma. ³² Muxu di fu nun firin na a ra,

muxu birin baba keren. Keren bara laaxira, muxu xunya na muxu baba fe ma Kanaan boxi ma.» ³³ Na xeme naxan na na boxi mange ra, a falaxi ne muxu be, «N wama a kolonfe ne xa mixi matinxinxie nan na wo ra. Wo mixi keren lu n yire be. Wo mengi xanin wo xa mixie xon, barima kaame na e ma. Wo siga, ³⁴ konɔ wo man xa fa wo xunya ra n xon ma. N fama a kolonde na nan ma mixi matinxinxie nan wo ra, boxi rabenyie mu wo ra. Na temui, n wo xunya soma wo yi ra, wo man fa yuleya raba n ma boxi kui.» ³⁵ E to e xa bekie ibagan, kankan naxa a xa kobiri to a xa beki kui. E tan nun e baba to na kobiri to, e birin naxa gaaxu.

³⁶ E baba Yaxuba naxa a fala e be, «Wo bara n nagan n ma die ra. Yusufu mu na fa, Simeyon fan mu na. Wo man waxi Bunyamin nan fan tongofe yi ki. Yi kote birin findixi n tan nan gbe ra.» ³⁷ Ruben naxa a fala a baba be, «Xa n mu Bunyamin nagbilen i ma, i xa n ma di firinyie faxa. Bunyamin so n yi ra, n man fama a ra.» ³⁸ Yaxuba naxa a yaabi, «Wo nun n ma di birin mu sigama, barima a taara bara faxa, a keren nan fa luxi. Xa fe nde sa a soto wo xa biyaasi kui, n ma simaya rajonyi findima n be sunnunyi nan na wo foxi ra.»

43

Yaxuba xa die xa biyaasi firin nde

¹ Kaame senbe nu gboma nan tun Kanaan boxi kui. ² Yaxuba nun a xa denbaya to bara ge mengi birin donde e fa naxan na kelife ra Misira, Yaxuba naxa a fala a xa die be, «Wo man xa siga, wo xa sa donse nde sara won be.» ³ Yuda naxa a yaabi, «Misira mange a fala ne muxu be a fanyi ra, «Wo mu n yatagi toma xa wo nun wo xunya birin mu fa.» ⁴ Xa i bara tin muxu nun Bunyamin birin xa siga, muxu sigama ne, muxu sa donse sara i be. ⁵ Konɔ xa i mu tin na ra, muxu mu sigama, barima na xeme a fala ne muxu be, «Wo mu n yatagi toma xa wo nun wo xunya birin xa mu fa.»»

⁶ Na temui Isirayila naxa a fala, «Munfe ra wo fe kobi ilanxi n na a falafe na xeme be a xunya gbete na wo be?» ⁷ E naxa a yaabi, «Na xeme muxu maxorinxi ne a xoroxoe ra muxu bari ki ma. A nu fa a fala, «Wo baba man na simaya kui? Wo xunya nde na?» Muxu fan naxa a xa maxorinyi birin yaabi. Muxu joxo mu nu a ma, a falama, «Wo fa wo xunya ra.»» ⁸ Yuda naxa a fala a baba Isirayila be, «A lu muxu nun dimedi xa siga. Muxu xa siga, na temui won baloe sotoma ne won mu faxa, i tan, muxu tan, a nun muxu xa die. ⁹ I ya ti n tan na. I fama a maxorinde n tan nan ma. Xa n mu fa a ra, n fa a ti i ya i, na kote bara findi n gbe ra i mabiri. ¹⁰ Yakosi, xa yi fe xa mu muxu rabuxi nu, muxu bara sigɛ nun fa firin naba nu.»

¹¹ E baba Isirayila naxa a fala e be, «Yi nan to fa a ra, wo fan yi nan nabama. Wo boxi daxamui ndee sa kote alako wo xa na xeme sanba wuri dole, kumi, surayi, labunde, kusu, nun foote kansa ra. ¹² Wo xa mengi sare singe, wo naxan toxi bekie kui, a nun mengi gbete sare, wo xa na kobiri birin xanin wo xun. Temunde na findixi neemui nan na. ¹³ Wo wo xunya tongo, wo xa siga na xeme yire. ¹⁴ Ala Senbe Kanyi xa a niya na xeme xa kinikini wo ma, a xa wo xunya so wo yi ra a nun Bunyamin. Xa n tan fa ganma ne n ma die birin na, n bara yerele.»

¹⁵ Yaxuba xa die naxa na sanbasee yailan. E naxa mengi sare singe kobiri tongo, a nun e lanma e xa mengi gbete sara kobiri naxan na. E naxa siga Misira a nun Bunyamin, e sa e yete dentege Yusufu be. ¹⁶ Yusufu

to Bunyamin to e ya ma, a naxa a fala a xa konyi be, «Yi xeme xanin n xonyi. I xa xuruse ndee faxa, i donse yailan, alako muxu xa muxu dege yire keren to yanyi ra.»¹⁷ Yusufu xa konyi naxa a xa yaamari raba keren na. A naxa Yaxuba xa die xanin Yusufu xonyi.¹⁸ Gaaxui naxa lu e ma a nu e xaninma temui naxe Yusufu xonyi. E nu fa a fala e boore be, «E na won xaninfe na kobiri nan ma fe ra, won naxan to won ma bekie kui. E fama ne dutunde won ma, e won ma sofalee tongo, e won findi konyie ra.»

¹⁹ Na kui e naxa e maso Yusufu xa banxi konyi ra, e naxa woyen a ra banxi sode de ra.²⁰ E naxa a fala, «Yandi mange, muxu singe bara fa be nu donse sarade.²¹ Kono muxu to muxu xide li gbilenfe ra muxu xonyi, muxu naxa muxu xa bekie rafulun, kankan naxa a xa kobiri to a xa beki kui na donse saraxi naxan na. Yakosi muxu man bara fa na kobiri ragbilende i ma.²² Muxu bara fa kobiri gbete fan na, alako muxu man xa donse gbete sara. Muxu mu a kolon mixi yo naxan na kobiri saxi muxu xa bekie kui.»

²³ Mange xa konyi naxa e yaabi, «Wo boje xa sa, wo naxa gaaxu. Ala na a ra, wo baba Marigi Ala nan na harige fixi wo ma wo xa bekie kui. N tan yati nan wo xa kobiri rasuxu.» Na temui a naxa Simeyon ramini e ma,²⁴ a fa e raso Yusufu xonyi. A naxa ye so e yi ra, alako e xa e sanyie maxa. A naxa nooge so e xa sofalee yi ra donse ra.²⁵ Yusufu taarae naxa sanbasee yailan, beenu Yusufu soma temui naxe yanyi ra, barima e nu bara a me e degema naa ne.

²⁶ Yusufu to so banxi, e naxa a xa sanbasee so a yi ra, e e rafelen boxi ma a be.²⁷ Yusufu naxa e maxarin xa e yalanxi. A man naxa e maxarin, «Wo baba forixi wo naxan xa fe fala n be, se mu a toxi? A man na simaya kui?»²⁸ E naxa a yaabi, «I xa konyi muxu baba, sese mu a sotoxi. A man na simaya kui.» E man naxa e rafelen boxi ma a bun ma.²⁹ Yusufu to a ya rakeli, a naxa a xunya Bunyamin to, a nga xa di. A naxa a fala, «Yi nan na wo xunya ra wo naxan xa fe fala n be?» Yusufu naxa a fala Bunyamin be, «N ma di, Ala xa heeri fi i ma.»³⁰ A xunya xa fe kinikini naxa goro a sondonyi kui, wa xoli naxa a suxu. A naxa keli mafuren, a so a xide a nu fa wa.

³¹ Yusufu to ge a ya rafurukude, a naxa mini, a na mapoxunyi ba a ya ra. A naxa yaamari fi, «Wo donse itaxun.»³² A xa walikee naxa a gbe sa a xati ma, e a taarae gbe doxo e xati ma, e Misirakae gbe fan doxo e xati ma, barima Misirakae nun Eburu mixie mu e degema yire keren. Misirakae xa naamunyi mu tinma na ra feo.³³ Yusufu xa walikee naxa a taarae magoro a ya xori. E birin nu magoroxi a fori ki ma, keli di singe ma han dimedi. Yi fe naxa e birin kaaba.³⁴ Yusufu to yaamari fi donse xa so e yi ra, Bunyamin xa donse nu dangi a taarae gbe ra doxo suuli. E birin naxa e dege, e min, han e wasa.

44

Yusufu na a taarae matofe

¹ Yusufu naxa yi yaamari so a xa banxi walikee xunyi yi ra, a naxe, «Yi mixie xa bekie rafe donse ra e noma naxan xaninde. I man xa e xa kobiri sa e xa bekie kui.² I xa n ma ye minse gbete daaxi fan sa e birin xunya donxoe xa beki kui, a nun a xa mengi sara kobiri.» Yusufu fe naxan birin fala a xa walike be, a naxa a birin naba.

³ Kuye to iba gæsege, Yaxuba xa die naxa siga, e nun e xa sofalee ra. ⁴ E naxa keli taa kui, kono beenun e xa makuya, Yusufu naxa a fala a xa walike be, «Keli, i siga na mixie foxo ra, i xa e suxu. I na e li, a fala e be, «Wo fe fanyi masaraxi fe kobi ra munfe ra? ⁵ Munfe ra wo n ma mange xa ye minse gbeti daaxi se matose muxaxi? Na fe mooli mu fan.» ⁶ Mange xa walike to e yire li, a naxa na birin fala e be. ⁷ E naxa a yaabi, «Mange, i woyenma yi mooli ra munfe ra? Muxu tan, i xa konyie mu noma na mooli rabade. ⁸ Muxu kobiri naxan to bekie kui Kanaan, muxu bara fa a ra. Munfe ra muxu gbeti, xa na mu a ra xema, muxama i xa mange xa banxi kui? ⁹ I na sese to muxu yi ra naxan findixi Misira mange gbe ra, i xa na kanyi faxa, i xa muxu tan donxoe fan findi i xa konyie ra.»

¹⁰ Mange xa konyi naxa a fala, «Na bara fan. Wo naxan falaxi yi ki, n fan bara tin na ra. N na se keren to mixi naxan yi ra, na tan bara findi n ma konyi ra, wo tan donxoe bara kisi.» ¹¹ E birin naxa e xa bekie ragoro mafuren, e naxa e rafulun. ¹² Mange xa konyi naxa e fetenken folo fori ma a sa doxo dimedi ra. Na ye minse gbeti daaxi naxa to Bunyamin xa beki kui. ¹³ Na kui Yaxuba xa die naxa e xa donmae iboo. E birin naxa e xa kote baki sofalee fari, e man naxa gbilen taa kui.

¹⁴ Yuda nun a xunyae to Yusufu xonyi li, e naxa e felen a bun boxi ma. ¹⁵ Yusufu naxa a fala e be, «Wo yi rabaxi munfe ra? Wo mu a kolon, mixi alo n tan a noma se matode fe birin ma?» ¹⁶ Yuda naxa a yaabi, «N munse falama n ma mange be? N lan n xa munse fala? Muxu noma fiixede di? Ala bara i xa konyie to fe kobi xun ma. Muxu bara findi n ma mange xa konyie ra, muxu tan nun yi ye minse gbeti daaxi toxi mixi naxan yi.» ¹⁷ Yusufu naxa a fala, «N mu noma na mooli rabade. Yi ye minse gbeti daaxi toxi mixi naxan yi ra, na nan na n ma konyi ra, kono wo tan, wo siga xaxilisa kui wo baba yire.»

¹⁸ Na xanbi Yuda naxa makore mange ra, a naxa a fala a be, «N bara i mayandi n ma mange, a lu n xa masenyi nde ti i be. I boje naxa te n tan i xa konyi xili ma, barima i luxi ne alo Misira mange. ¹⁹ A singe ra i muxu maxorin ne, fa a fala, «Wo baba na na? Wo xunya nde na na?» ²⁰ Muxu naxa i yaabi, «Muxu baba forixi na na, a nun muxu xunya, a naxan sotoxi a xa xemeforija kui. Bunyamin taara bara faxa, a keren nan fa luxi a nga xa die ya ma, a tan nan napan muxu baba ma.»

²¹ «I bara a fala muxu tan i xa konyie be, «Wo fa a ra n xon ma alako n xa a to n ya ra.» ²² Muxu naxa n ma mange yaabi, «Yi dimedi mu kelima a baba seeti ma, xa na mu a ra a baba faxama ne.» ²³ Kono i bara a fala i xa konyie be, «Xa wo nun wo xunya birin mu fa, n mu n ya tima wo be.» ²⁴ Muxu to siga n baba yire, i xa konyi, muxu naxa mange xa dentege sa a be.»

²⁵ «Na dangi xanbi, muxu baba man naxa a fala muxu be, «Wo siga, wo xa sa donse nde sara won be.» ²⁶ Muxu naxa a yaabi, «Muxu mu noma sigade xa muxu nun muxu xunya birin mu a ra. Xa biyaasi lanma, fo muxu nun muxu xunya xa siga. Xa na mu a ra, yi xeme mu muxu rasenema.» ²⁷ I xa konyi, n baba, a a fala ne muxu be, «Wo a kolon n ma gine di xeme firin nan barixi n be. ²⁸ Keren kelixi ne n xun ma, n joxo luxi a ma temunde sube nde bara a iboo, barima han yakosi n mu nu a to. ²⁹ Xa wo yi di fan tongo n xun ma, fe jaaxi nde naxa a soto, n faxama ne na sunnunyi ra n fate.»

³⁰ «Yakōsi xa n sa gbilen n baba yire, xa muxu nun yi dimedi birin xa mu a ra, ³¹ n baba faxama ne, barima a nii luuti nan Bunyamin na. A na a to yi dimedi mu na muxu fōxō ra, muxu tan i xa konyie bara e baba forixi faxa sunnunyi ra a fate. ³² N tan i xa konyi, n dōxōxi ne seēke ra yi dimedi xa fe ra. N nu bara a fala n baba be, «Xa n mu gbilen a ra i yire, na bara findi n ma kote ra n ma dunj̄eigiri birin kui.»

³³ «Yakōsi n bara i mayandi, i xa tin n tan xa lu yi dimedi j̄oxōe ra, n xa findi i xa konyi ra, alako yi dimedi nun a taarae birin xa siga. ³⁴ N noma sigade n baba yire di, xa muxu nun yi dimedi birin xa mu a ra? N mu noma a lude sunnunyi xa n baba faxa n ya xōri.»

45

Yusufu a yete masenfe

¹ Yusufu to mu nu wama wafe a xa konyie ya xōri, a naxa e yamari e birin xa mini. Na kui, a nu a yete masenma a taarae be temui naxe, mixi gbete yo mu nu na naa. ² Yusufu naxa wa a xui itexi ra, han Misirakae nun Misira mangē xa mixi birin naxa na fe kolon. ³ Yusufu naxa a masen a taarae be, «Yusufu nan n na! N baba man na dunj̄e?» Kōnō a taarae mu nō a yaabide fefe ma. E de bara ixara, e gaaxu a ya ra.

⁴ Yusufu naxa a fala a taarae be, «N bara wo maxandi, wo xa wo maso n na.» E naxa e maso a ra. A naxa a fala, «N tan nan na Yusufu ra, wo xunya, wo naxan mati a xa findi konyi ra Misirakae be. ⁵ Yakōsi wo bōje naxa mini, wo naxa gaaxu, wo to bara n mati konyi ra, n saramae naxa fa n na yi bōxi ma. Ala nan na ragirixi. A tan nan n xēxi wo ya ra alako n xa wo rakisi. ⁶ Wo bara a to, j̄e firin nan yi ki kaame na bōxi ma, kōnō j̄e suuli man luxi. Bōxi mu rawalima, sansi mu xabama. ⁷ Ala n nasanbaxi ne wo ya ra, alako n xa bōxi donse nde ragata wo be, wo xa nō balode maratange kui. ⁸ Wo tan xa mu faxi n na be. Ala na a ra. A tan nan n findi Misira mangē baba ra, a xa banxi nun a xa bōxi birin xa lu n ma yaamari bun ma.»

⁹ «Wo xulun, wo xa siga n baba yire. Wo xa a fala a be, «I xa di Yusufu yi nan falaxi, «Ala bara n findi Misira mangē ra. I xa siga n yire, i naxa dugundi. ¹⁰ I fama lude Gosen bōxi nan ma n fe ma, i tan, i xa die, i xa mamadie, i xa xurusee, nun i harige birin. ¹¹ Ne suuli kaame man luxi. N i hayi birin fanma ne Gosen, alako i nun i xa denbaya naxa findi setaree ra.»»

¹² «Wo bara a to wo yete ya ra, n xunya Bunyamin fan bara a to, a n tan yati nan wōyēnfe wo be. ¹³ Wo xa n ma mangeya senbe tagi raba n baba be, n na naxan kui Misira bōxi ma, a nun wo fe naxan birin toxi. Wo wo xulun, wo xa fa n baba ra han be.» ¹⁴ Yusufu naxa findigilin a xunya Bunyamin ma, e firin naxa wa a xōxōxōe ra. ¹⁵ Yusufu naxa a taarae fan masunbu, e birin naxa wa. Na xanbi, a taarae naxa suusa wōyēnde a be.

¹⁶ Misira mangē naxa kolon sōto a ma, a Yusufu taarae bara fa. Na naxa rafa Misira mangē nun a xa mixi birin ma. ¹⁷ A naxa a masen Yusufu be, «A fala i taarae be, «Wo kote baki wo xa sofalee fari, wo xa siga Kanaan bōxi ma. ¹⁸ Na temui wo xa gbilen wo nun wo baba nun wo xabile ra n yire. Se fanyi naxan birin na Misira bōxi ma, n na a soma ne wo yi ra, wo man fa bōxi daxamui fanyi don.» ¹⁹ I xa a fala i taarae be, «Wo xa Misira gisee xanin, wo xa wo baba, wo xa die, nun wo xa ginēe baki e kui, wo

xa fa e ra. ²⁰ Wo naxa mone sese xa fe ra, barima se fanyi naxan birin na Misira boxi ma, a findima wo gbe nan na.»

²¹ Isirayila xa die naxa na raba. Yusufu naxa gisee so a taarae yi ra alo Misira mange a fala a be ki naxe. A naxa fandɛ fan so e yi ra e naxan donma kira ra. ²² A naxa donma fanyie fi a taarae birin ma. Kɔnɔ a kɔbiri kole keme saxan nan fi Bunyamin tan ma, a nun donma suuli. ²³ A naxa Misira daxamui fanyi baki sofale fu fari a baba xa sanbe. A man naxa donse xɔri, taami, nun fandɛ gbeteɛ baki sofale gine fu fari a baba xa biyaasi xa fe ra. ²⁴ Na dangi xanbi, a naxa a taarae lu e xa siga. A naxa a fala e be, «Wo naxa galanbu kira xɔn ma de!»

²⁵ E naxa keli Misira, e te Kanaan boxi ma e baba Yaxuba yire. ²⁶ E naxa a fala a be, «Yusufu mu faxaxi! A tan nan Misira boxi birin yamarima!» Yaxuba to na me, a mu nɔ lade na ra. ²⁷ Kɔnɔ e to Yusufu xa masenyi birin dentɛge a be, a ya fan naxa gisee to Yusufu naxee rasanbaxi a xaninfe ra, Yaxuba naxa seewa. ²⁸ Isirayila naxa a fala, «N bara jɛlexin, n ma di Yusufu man na jengife. Beenun n xa faxa, n fama ne a tode.»

46

Yaxuba sigafe Misira

¹ Yaxuba naxa a harige birin xanin a xun ma. A to Beriseeba li, a naxa serexe ba a baba Isiyaga Marigi Alatala be. ² Ala naxa Isirayila xili xiye kui, «Yaxuba, Yaxuba.» Isirayila naxa a ratin, «N tan nan ya.» ³ Ala naxa a masen a be, «N tan nan na Ala ra, i baba Marigi Ala. Hali i mu gaaxu sigafe ra Misira, barima n i findima si belebele nan na. ⁴ Won birin nan sigama Misira, n tan nan man fama i ragbilende be. Yusufu yati nan fama i yae ragalide i jon temui.»

⁵ Na kui, Yaxuba naxa keli Beriseeba. Isirayila xa die naxa e baba Yaxuba, e xa die, a nun e xa ginee baki gisee kui, Misira mange naxee rasanba. ⁶ E naxa e xa xurusee tongo, a nun e se naxan birin soto Kanaan boxi ma. Yaxuba naxa siga Misira a nun a bɔnsɔɛ birin. ⁷ A naxa a xa die nun a xa mamadie birin xanin a xun ma. A naxa siga a tan nun a bɔnsɔɛ birin.

⁸ Isirayila xa die xili nan ya naxee siga Misira. Yaxuba nun a xa di xemeɛ xa taruxui nan ya: Yaxuba xa di singe lanxi Ruben nan ma.

⁹ Ruben xa die nan ya:
Hanoki, Palu, Heseron, nun Karimi.

¹⁰ Simeyon xa die nan ya:
Yemuweli, Yamin, Ohadi, Yakin, Soxara, nun Soli.
Soli findi Kanaan gine xa di nan na.

¹¹ Lewi xa die nan ya:
Gerison, Kohata, nun Merari.

¹² Yuda xa die nan ya:
Eri, Onan, Selaha, Peresi, nun Sera.
Kɔnɔ Eri nun Onan faxa Kanaan boxi nan ma.
Peresi xa die findi Heseron nun Hamuli nan na.

¹³ Isakari xa die nan ya:
Tola, Puwa, Yasubu, nun Simiron.

¹⁴ Sabulon xa die nan ya:
Seredi, Elon, nun Yaxaleeli.

¹⁵ Die nan na ki, Leya naxee bari Yaxuba be Padan Arami.

A man naxa a xa di ginε Dina bari naa.
 A xa di xεmεε nun di ginεε
 konti birin nalanxi mixi tongo saxan a nun saxan.

¹⁶ Gadi xa die nan ya:
 Sefon, Hagi, Suni, Esibon, Eri, Arodi, nun Areli.

¹⁷ Aseri xa die nan ya:
 Yimina, Yisiwa, Yisiwi, Beriya,
 a nun e xunya ginεma Sera.
 Beriya xa die findi Heberi nun Malakiyeli nan na.

¹⁸ Die nan na ki, Silipa naxee bari Yaxuba bε.
 E birin nalanxi mixi fu nun senni.
 Laban nu bara Silipa so a xa di ginε Leya yi ra.

¹⁹ Yaxuba xa ginε Raxele xa die nan ya:
 Yusufu nun Bunyamin.

²⁰ Asena naxa di firin soto Yusufu bε Misira boxi ma:
 Manasi nun Efirami.
 Asana nan lanxi On sεrεxεdubε Potifari xa di ginε ma.

²¹ Bunyamin xa die nan ya:
 Bela, Bekeri, Asibeli, Gera, Naaman,
 Eki, Rosi, Xupimi, Mupimi, nun Arade.

²² Die nan na ki, Raxele naxee bari Yaxuba bε.
 E birin nalanxi mixi fu nun naani.

²³ Dana xa di nan ya:
 Xusimi.

²⁴ Nafatali xa die nan ya:
 Yaxaseeli, Guni, Yeseri, nun Silemi.

²⁵ Die nan na ki, Bila naxee bari Yaxuba bε.
 E birin nalanxi mixi solofere.
 Laban nu bara Bila so a xa di ginε Raxele yi ra.

²⁶ Yaxuba nun mixi naxee birin siga Misira,
 a bεnsœ birin nalanxi mixi tongo senni nun senni,
 bafe a xa die xa ginεε ra.

²⁷ Yusufu di xεmε firin nan bari Misira.
 Yaxuba xabile naxan siga Misira boxi ma,
 e konti birin nalanxi mixi tongo solofere.

²⁸ Yaxuba naxa Yuda xεε a ya ra Yusufu xon ma, alako a xa kira yailan e bε sigafe ra Gosen. E to so Gosen boxi ma, ²⁹ Yusufu naxa a gise tongo, a naxa siga a baba Isirayila ralande naa. A to a li, a naxa findigilin a ma, a nu fa wa ra a xonkuye ra. ³⁰ Isirayila naxa a fala Yusufu bε, «Hali n faxa fa, n bɔɲε bara sa barima n bara i yatagi to, i man na ɲεngife.»

³¹ Yusufu naxa a fala a taarae bε, a nun a baba xa denbaya, «N xa siga, n xa sa a fala Misira mange bε, «N taarae nun n baba xa denbaya naxee nu sabatixi Kanaan boxi ma, e birin bara fa n yire. ³² Yi mixie gœœ kanyie nan e ra. E xurusee nan demadonna. E bara fa e xa gœœ ra, sie, yεxεεε, ningee, nun e harige birin.» ³³ Misira mange na wo xili temui naxε, a wo maxorinma nε wo xa wali ma. ³⁴ Wo xa a yaabi, «Muxu tan i xa konyie

findixi xuruse maxurie nan na, kabi muxu dimedi temui han yakosi, alo muxu benbae nu a rabama ki naxe.» Na kui wo fama lude Gosen boxi nan ma, barima xuruse demadonyie rapaaxu Misirakae ma.»

47

Yaxuba sabatife Misira

¹ Yusufu naxa siga a sa a fala Misira mange be, «N baba nun n ngaxakerenyie bara fa Gosen kelife Kanaan boxi ma. E bara fa e xa xurusee nun e harige birin na.» ² A naxa a taara suuli ndee masen Misira mange be. ³ Misira mange naxa Yusufu taarae maxorin, «Wo wali mundun nabama?» E naxa Misira mange yaabi, «Muxu tan i xa konyie findixi xuruse demadonyie nan na, alo muxu benbae nu a rabama ki naxe.» ⁴ E man naxa a fala Misira mange be, «Muxu faxi ne, muxu xa lu yi boxi ma sinden, barima sexe mu na muxu xonyi kore xurusee naxan donma. Kaame bara din Kanaan boxi ra. Muxu bara i mayandi i xa muxu tan i xa konyie sago sa, muxu xa lu Gosen boxi ma.»

⁵ Misira mange naxa a fala Yusufu be, «I baba nun i taarae bara fa i foxo ra. ⁶ Misira boxi na i sagoe. Yire fanyi fen Gosen mabiri, i baba nun i ngaxakerenyie luma dennaxe. Xa i mixi matinxinxie kolon e ya ma, e sugandi e xa findi n ma xuruse demadonyie ra.»

⁷ Na dangi xanbi, Yusufu naxa a baba xanin Misira mange yire, a a masen a be. Yaxuba naxa duba Misira mange be. ⁸ Misira mange naxa Yaxuba maxorin, «I xa simaya je yeri a ra yi ki?» ⁹ Yaxuba naxa Misira mange yaabi, «N ma simaya je keme je tongo saxan na a ra yi ki. N simaya dunke naxasixi nan sotoxi. A pan mu makorexi n benbae xa simaya xasabi ra.» ¹⁰ Yaxuba to duba Misira mange be, a naxa siga.

¹¹ Yusufu naxa boxi fanyi fi a baba nun a taarae ma, alo Misira mange a yamari ki naxe. E boxi naxan soto a tan nan fan Misira boxi birin be. A xili Ramesesi. ¹² Yusufu naxa meeni a baba, a taarae, nun a baba xa denbayae birin ma.

¹³ Na temui kaame nu bara senbe soto. Donse mu nu toma keli Misira boxi ma han Kanaan. Kaame naxa pama halaki. ¹⁴ Kobiri naxan birin nu na Misira nun Kanaan boxi ma, Yusufu naxa a masara mengi ra. A naxa na kobiri ragata Misira mange xa banxi kui.

¹⁵ Misirakae nun Kanaankae xa kobiri birin to jon, Misirakae naxa fa Yusufu yire e a fala, «Donse so muxu yi ra! A lanma muxu xa faxa i ya xori? Muxu xa kobiri birin bara jon.» ¹⁶ Yusufu naxa e yaabi, «Wo fa wo xa xurusee ra, won xa a masara donse ra, barima kobiri mu na wo yi ra.» ¹⁷ E naxa fa e xa xurusee ra Yusufu xon ma. E xa soe, sie, yexeee, ningee, nun sofalee, e nee birin masara Yusufu ma donse ra. A naxa donse taxun e ra e xa xurusee masare ra.

¹⁸ Na je to dangi, e naxa fa a yire, e a fala a be, «Muxu mu noma muxu noxunde muxu xa mange ma. Kobiri yo mu na muxu yi ra. Muxu xa xuruse fan birin na muxu xa mange yi ra. Muxu gundie nun muxu xa boxie gbansan nan luxi muxu yi ra donse sare ra muxu xa mange be. ¹⁹ A lanma muxu xa faxa i ya xori, muxu xa boxie xun xa rakana? Muxu nun muxu xa boxie masara donse ra, muxu xa findi Misira mange xa konyie ra, muxu xa boxie fan xa findi a gbe ra. Sansi xori so muxu yi ra muxu naxan nawalima, muxu xa balo alako muxu naxa faxa, boxi fan naxa rabepin.»

²⁰ Na kui Yusufu naxa Misirakae xa boxi birin sara Misira mange be. Kaame xa xoxoxoe nu bara a niya e xa e xa boxi birin mati Misira mange ma. ²¹ Yusufu Misira jama birin findi konyie ra na ki ne. ²² Kono serexedubee tan mu e gbe boxie sara, barima Misira mange nu hinnema e ra donse fe ra.

²³ Yusufu naxa a fala jama be, «N bara wo sara to a nun wo xa boxie Misira mange be. Sansi nan yi ki, wo xa boxie rawali. ²⁴ A xaba temui, wo a doko suuli nde soma Misira mange nan yi ra. Doko naani naxee luma, na findima sansi nun baloe nan na, wo tan, wo xa die, a nun wo xa mixi birin be.» ²⁵ E naxa a fala, «I bara muxu rakisi! Muxu bara muxu xa mange xa fe fanyi to a naxan nabaxi muxu be. Muxu findima Misira mange xa konyie nan na.» ²⁶ Yusufu naxa na findi seriyie ra. Han to Misira boxi daxamui doko suuli nde birin findi Misira mange nan gbe ra. Serexedubee xa boxie nan gbansan mu findixi Misira mange gbe ra.

²⁷ Isirayilakae naxa sabati Gosen Misira boxi ma. Na boxi naxa findi e gbe ra. E bomsae naxa gbo ye. ²⁸ Yaxuba je fu nun solofere nan naba Misira boxi ma. A xa simaya naxa je keme je tongo naani nun solofere li. ²⁹ Isirayila xa simaya to nu fa jonfe, a naxa a xa di Yusufu xili, a a fala a be, «Na kui, i xa i belexe doko n tabe bunyi ra, i fa i kali n be fa a falafe ra, i mu n nagatama yi Misira boxi ma, i xa meeni n ma tinxinyi kui, i hinne n na. ³⁰ N na laaxira temui naxe, i xa n namini Misira, i sa n nagata n benbae xa gaburi yire.» Yusufu naxa a yaabi, «I naxan falaxi n be, n na rabama ne.» ³¹ Yaxuba naxa a fala, «I rakali n be.» Yusufu naxa a kali a be. Na temui Yaxuba naxa a felen a xa sade xunyi ra.

48

Yusufu xa die Manasi nun Eframi

¹ Na fe birin to bara dangi, e naxa a fala Yusufu be, «I baba mu yalanxi.» Yusufu naxa siga a baba yire, a nun a xa di xeme firinyie, Manasi nun Eframi. ² Mixi nde naxa a fala Yaxuba be, «I xa di Yusufu bara fa.» Isirayila naxa senbe raba, a keli, a doko sade ma. ³ Yaxuba naxa a fala Yusufu be, «Ala Senbe Kanyi mini ne n ma Lusi Kanaan boxi ma. A naxa barake sa n ma fe. ⁴ Ala naxa a fala n be, «N i findima dibari belebele nan na. N i xa die rawuyama ne, han e findi jama gbegbe ra. N yi boxi fima ne i bomsae ma, hali i dangi xanbi, a findi e gbe ra han dunija jon.»

⁵ «Yakosi yi di firinyie, i naxee barixi Misira beenun n tan xa fa, n bara e findi n ma die ra. Eframi nun Manasi findima n tan nan gbe ra, alo Ruben nun Simeyon. ⁶ Kono i di naxee barima yee xanbi ra, i gbe lanxi nee nan ma. E fama lude e taarae nan bun ma e ke xa fe ra. ⁷ N to keli Padan, Raxele naxa faxa n yi ra kira xon Kanaan boxi ma. A jonde mu nu makuya Efarata ra. N naxa a ragata menni, Efarata kira ra, dennaxe xili Beteleemu.»

⁸ Isirayila naxa Yusufu xa die mato, a fa a fala, «Ndee yee ra?» ⁹ Yusufu naxa a baba yaabi, «N ma di xeme na e ra Ala naxee fixi n ma be.» Isirayila naxa a fala, «I xa e maso n na, alako n xa duba e be.» ¹⁰ Yaxuba nu bara ge foride, a yae mu nu see igbema sonon. Yusufu to a xa die maso a ra, Isirayila naxa e masunbu, a findigilin e ma. ¹¹ Isirayila naxa a fala Yusufu be, «N mu nu laxi a ra, xa n i yatagi toma sonon, kono Ala bara

a ragiri n bara i xa die fan to.» ¹² Yusufu naxa a xa die tongo a baba san ma, a fa a rafelen boxi fari.

¹³ Na dangi xanbi, Yusufu naxa a xa di firinyie tongo e belexe ma. A naxa Efirami suxu a yirefanyi belexe ra, Isirayila koola mabiri. A naxa Manasi suxu a koola belexe ra, Isirayila yirefanyi mabiri. A naxa e maso a ra. ¹⁴ Kono Yaxuba naxa a yirefanyi belexe sa Efirami xunyi fari naxan na dimedi ra. A naxa a koola belexe sa Manasi xunyi fari naxan na di singe ra. A nu a kolon a nu fe naxan nabama a belexe ra. ¹⁵ A naxa duba Yusufu be, a fa a fala,

«Ala, n benbae Iburahima nun Isiyaga jere naxan ya xori,

Ala naxan na n kantama ra, kafi n bari loxcxe han to,

¹⁶ Ala naxan maleke xexi n natangade fe xoxoxe ma, a xa barake sa yi dimee xa fe.

Mixie xa e xili n xili ra,

e xa e xili n benbae Iburahima nun Isiyaga xili ra.

E bonsxe xa wuya a gbege ra dunja.»

¹⁷ Yusufu naxa a to a baba bara a yirefanyi belexe sa Efirami xunyi ma. Na fe mu rfanxi a ma. A naxa a baba belexe suxu, a ba Efirami xunyi ma, a fa a sa Manasi xunyi ma. ¹⁸ Yusufu naxa a fala a baba be, «N baba, na ki xa mu a ra, barima yi nan na fori ra. I yirefanyi belexe sama yi nan xunyi ma.» ¹⁹ A baba naxa tondi, a fa a fala, «N ma di, n a kolon, n a kolon. A fan fama findide bonsxe wuyaxi kanyi nan na. A fan gboma ne, kono a xunya nan fama gbode dangife a ra. A xunya bonsxe findima ne si wuyaxi ra.»

²⁰ A naxa duba e be na loxcxe, a fa a fala, «Isirayilakae duba rabama wo xilie nan na. E fama a falade, «Ala xa i lu alo Efirami nun Manasi.» Na kui a naxa Efirami ti yare Manasi be.

²¹ Isirayila naxa a fala Yusufu be, «I bara a to, a gbe mu luxi n xa laaxira, kono Ala tima ne i fanga ra, a fa i ragbilen i benbae xa boxi ma. ²² N fama ke fide i ma dangi i taarae ra. N boxi naxan nasuxu Amorikae yi ra n ma santidegema nun n ma xali saabui ra, n bara na fan sa i ke fari.»

49

Yaxuba xa duba donxcxe

¹ Yaxuba naxa a xa die xili, a naxa a fala e be, «Wo xa wo malan, n xa fe fala naxan fama rabade wo be.»

² «Yaxuba xa die, wo fa be, wo xa wo tuli mati wo baba Isirayila ra.

³ Ruben, i tan, n ma di singe,

i tan nan na n ma fonike di ra.

I bara findi fisamante ra lasiriya kui.

I senbe dangi birin na.

⁴ Kono i to findi xurutare nan na,

alo ye naxan susuma,

i mu fisamanteya sotoma sonon,

barima i bara i sa i baba xa sade ma a nun i nanden.

Na bara findi seniyantarepa ra.

⁵ Simeyon nun Lewi findixi ngaxakerenmae nan na.

Santidegema nan na e xa geresose ra.

6 N mu soma e xa fefe ya ma,
n mu tinma dɔxode e xa malanyi,
barima e xa bɔɔɛte kui e bara xemɛe faxa,
e xa kalabantɛɔa kui e bara tuurɛe maxɔnɔ fufafu.

7 N bara e xa bɔɔɛte danka,
barima gɛɛɛɛɛ nan e ra.
E naxan nabama, n bara na danka,
barima e ya ixara.
E bɔnsɔɛ mu luma yire keren Yaxuba xɔnyi,
n e rayensenma nɛ Isirayila bɔxi ma.

8 Yuda, i xunyah e i tan nan tantuma.
I fama nɛ xutu sɔtode i yaxuie ma.
I baba xa di xemɛe magoroma nɛ i bɛ.

9 Yuda, yete yɔɛ nan lanxi i ma.
N ma di, i baloma sube nan xun na.
I xinbie kuntanma nɛ alɔ yete.
Nde nɔma suusade a xa i rakeli?

10 Mange sawuri fama lude Yuda bɔnsɔɛ nan yi.
Mixi yo mu mange sawuri bama a yi,
beemanu tɔnxuma kanyi fama tɛmɛi naxɛ,
sie suyidima naxan bɛ.

11 A xa sofale xirima weni bili nan na,
a xa sofale yɔɛ xirima weni bili fanyi nan na.
A xa donma nun a xa xinbeli donma xama weni ye nan na.

12 A ya mapingixi alɔ weni,
A jinyi fiixɛ alɔ xijɛ.

13 Sabulon fama sabatide baa dɛ nɛ.
A findima wafu dɛ nan na kunkuie bɛ.
A xa naaninyi luma nɛ Sidon nan sɛɛti ma.

14 Isakari senbɛ gbo alɔ sofale,
naxan a sama gɔɔɛ firinyie tagi.

15 A saxi bɔxi naxan ma,
yire fanyi nan a ra.
A tunki felenma nɛ kote bun ma,
a luma yaamari nan bun ma.

16 Dana a xa pama yamarima nɛ,
alɔ Isirayila bɔnsɔɛ nde.

17 A luma nɛ alɔ bɔximase kira xɔn ma,
alɔ tanbalunbe sankira ra.
A na soe tingilinyi xin,
soe rɛɛ birama nɛ a fari ma.

18 Alatala, n xaxili tixi i xa kisi ra.

19 Gadi, geresoe a gerema nɛ,
kɔnɔ a tan nan e raboronma a tingilinyi ra.

20 Aseri xa bɔxi findima daxamui fanyi yire nan na,
naxan findima mange daxamude ra.

21 Nafatali luma ne alo xeli gine naxan na a gife,
a woyen fanyie falama ne.

22 Yusufu luma ne alo sansi burexe neene,
naxan bogima a fanyi ra xure seeti ma.
A salonyie tima tete nan xun.

23 Mixie naxa gere giri a ma,
e naxa xali woli a ma gere ra.

24 Kono a xa xali senbe gbo,
a belexe fan xoxoxo
Yaxuba Marigi Ala Senbe Kanyi saabui ra,
naxan findixi Isirayila kantama ra,
naxan luxi alo fanye.

25 I baba Marigi Ala fama i malide.
Ala Senbe Kanyi barake sama ne i xa fe.
A koore barake fima ne i ma,
a boxi barake fi i ma,
a dibari barake ragiri i ma.

26 I baba xa dube dangi baloe nun se fanyi birin na,
naxan kelima geya fari,
geya naxan tixi kafi dunjia fole.
Na barake birin xa lu Yusufu ma,
naxan findi a ngaxakerenyie xa mange ra.

27 Bunyamin luma ne alo wulai bare xaape.
A sube faxama geesege,
a a donxoe don nummare.»

28 Isirayila bonsoe fu nun firinyie nan na ki, a nun dube e baba naxan nabaxi kankan be.

29 Na dube dangi xanbi, Yaxuba naxa a pungu a xa die ma, a falafe ra,
«N fa sigafe n benba faxaxie nan yire. N na faxes, wo n nagata n benbae
ragatade, gaburi naxan na Eferon Xitika xa xe yire, 30 Makipela xe fonme
ra, Mamire fe ma, Kanaan boxi ma. Iburahima na xe saraxi Eferon Xitika
nan ma, alako na xa findi a xa mixi ragatade ra. 31 Iburahima ragataxi
menni ne, a nun a xa gine Sara. Isiyaga fan nagataxi menni ne a nun
a xa gine Rebeka. N tan fan Leya ragataxi menni ne. 32 Na xe nun na
fonme naxan na naa, e saraxi Xitika nan ma.» 33 Yaxuba to bara ge a xa
woyenyi masende a xa die be, a naxa a sa sade ma, a fa laaxira, a a benbae
li aligiyama.

50

Yaxuba xa jon fe

1 Yusufu naxa findigilin a baba ma, a masunbu, a wama. 2 Na dangi
xanbi, Yusufu naxa yaamari fi seribae ma e xa a baba fate soxo seri ra,
alako a fure naxa boru. E naxa na wali raba a baba Isirayila ra 3 xi tongo
naani bun ma e xa naamunyi ki ma. Misirakae naxa a jonfe raba xi tongo
solofere bun.

4 Non fe to bara ba a ra, Yusufu naxa a fala Misira mange xa mixie be,
«N bara wo mayandi, xa n ma fe rafan wo ma, wo xa n waxonfe masen
Misira mange be. 5 N baba n nakali ne, a naxe, «N fa na faxafe ne. I n

nagatama gaburi nan kui n naxan gexi Kanaan boxi ma.» Na kui n wama sigafe ne n xa sa n baba ragata. N na ge, n fama.»

⁶ Misira mange naxa a yaabi, «Siga, i xa sa i baba ragata alo a i rakalixi ki naxe.» ⁷ Yusufu naxa siga a baba ragatade. A naxa siga a nun Misira mange xa konyie, Misira mange xa mixi xungbee, Misira kuntigie, ⁸ a yete xa denbaya, a taarae, nun a baba xa denbaya. E xa dimedie nun e xa xurusee gbansan naxa lu Gosen boxi ma. ⁹ Soorie nun soe ragie naxa Yusufu mati e xa gisee kui. Nama belebele nan nu e ra.

¹⁰ E to Atadi lonyi li Yuruden naakiri ma, e naxa jon fe belebele raba. Yusufu naxa binye fi a baba ma, a jon fe xanin han xi solofere.

¹¹ Kanaankae naxa e joxoxo doxo na maragate xon ma, naxan nabaxi Atadi xa lonyi ma. E naxa a fala, «Yi jon fe findi fe belebele nan na Misirakae be.» Na nan a toxi e naxa «Misira Jon fe» xili fala na yire xun Yuruden naakiri ma.

¹² Na kui, Yaxuba xa die naxa e baba waxonfe raba alo a a fala e be ki naxe. ¹³ E naxa a xanin Kanaan boxi ma, e naxa a ragata Makipela xa xe yire fonme kui, Ibrahima xe naxan sara Eferon Xitika ma alako na xa findi mixi ragatade ra Mamire seeti ma. ¹⁴ Yusufu to ge a baba ragatade, a naxa gbilen Misira boxi ma, a nun a taarae nun mixi naxan birin a mati.

¹⁵ Yusufu taarae to bara a to e baba bara faxa, e naxa a fala, «Xa Yusufu fa won findi a gerefa ra, won fe jaaxi naxan birin nabaxi a ra, a gbejoxoma ne won ma.» ¹⁶ Na kui e naxa siga Yusufu yire, e a fala a be, «I baba yi nan falaxi muxu be beenun a xa faxa, a naxe, ¹⁷ «Wo yi fala Yusufu be, «N bara i maxandi, dije i taarae xa gbaloe fe ma a nun e xa yunubi, barima e bara fe jaaxi raba i ra. N bara i maxandi, yakosi dije i baba Marigi Ala xa konyie ma.»» E to na masenyi fala Yusufu be, a naxa wa. ¹⁸ A taarae naxa e felen a bun ma, e fa a fala, «Muxu tan nan ya, i xa konyie.»

¹⁹ Yusufu naxa a fala e be, «Hali wo mu gaaxu. Ala mu na n tan xa ra. ²⁰ Wo lan ne n xun wo naxa fe jaaxi raba n na, kono Ala naxa a masara fe fanyi ra alako n xa fe rakamali nama nii ratangafe ra. ²¹ Yakosi hali wo mu gaaxu. N wo hayi birin fanma ne nun wo xa die.» A xa woyenyi naxa e boje sa.

Yusufu xa faxe

²² Yusufu naxa lu Misira, a tan nun a xa denbaya birin. A naxa je keme je fu soto simaya ra. ²³ Yusufu naxa a xa mamadie nun a tolomitee to, a xa di Efirami naxee soto. A naxa Manasi xa di Makiri xa die to, a nee tongo a gbe die ra. ²⁴ Yusufu naxa a fala a taarae be, «N fan na faxafe ne, kono Ala wo malima ne a fanyi ra. A fama ne wo tongode Misira, a wo xanin boxi ma a dennaxe laayidi tongo Ibrahima, Isiyaga, nun Yaxuba be.» ²⁵ Yusufu naxa Isirayila xa die rakali, a fa a fala, «Ala na wo mali gbilenfe ra Kanaan boxi ma, wo xa n fure xanin naa.»

²⁶ Yusufu laaxira a je keme je fu nan ma. E naxa a fure soxo seri ra alako a fate naxa boro, e a ragata fure kankira kui Misira boxi ma.

Tawureta Munsa Isirayila xa Yete Sotœ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila xa taruxui foloxi Tawureta Munsa xa kitaabui singe nan kui, e naxan ma «Fe Fɔlo Fɔle.» Na sora donxœe a masenma Isirayila sabatixi Misira bɔxi ma ki naxe Annabi Yusufu xa waxati.

Yusufu nun a taarae to faxa, Isirayila nun Misira xa defanyi naxa xurun fɔlo. A rapɔnyi Isirayila naxa findi Misira xa konyie ra. Misira mange naxa e rawali a jaaxi ra, e xa taee ti a be.

Kɔno Alatala naxan mu neemuma a xa pama ma, a naxa Annabi Munsa xee Misira bɔxi ma alako Isirayila xa xoreya soto. Ala naxa kaabanako magaaxuxi fu raba Munsa saabui ra, han Firawuna naxa Isirayila bɔnsœ kerɩ. Isirayila to jere fɔlo, e naxa Xulunyumi baa li Misira bɔxi naaninyi ra. Firawuna nun a xa soorie naxa kata e sɔntode menni, kɔno Ala man naxa kaabanakoe raba, a kira rabi baa tagi Isirayilakae girima dennaxe. Firawuna xa soorie to bira e fɔxo ra, Ala naxa baa ragali e xun ma.

Naakiri ma Isirayila naxa jere fɔlo gbengberenyi ma sigafe ra Kanaan bɔxi ma, Ala dennaxe laayidixi e be. Kira xon ma a naxa a xa seriye fi Annabi Munsa ma Turusinina geya fari pama ya xori. Kɔno a mu bu, pama naxa Ala xa seriye matandi, e kuye batu. Na nan a niya Ala naxa nate tongo e xa e jere gbengberenyi ma je tongo naani bun ma, alako Ala matandi birin xa faxa kira xon beenu e xa die xa so Kanaan bɔxi ma.

Na jere kui Ala naxa lu e ya ma a xa hɔromolingira saabui ra. A xa nore nu na na xun ma kœ nun yani. E biyaasi temui, e hɔromolingira ragoro, Ala xa nore nu tixi e ya ra han a yire li e yonkinma dennaxe. Na mooli raba ne na je tongo naani birin bun ma.

Yi kitaabui rapɔnma Annabi Munsa xa faxe nan ma. Beenun a xa laaxira, a naxa Isirayila pama taxu Yosuwe ra naxan fama e rasode Kanaan bɔxi ma.

Ala lufe a xa pama ya ma, a e xaran tinxinyi ra, a e makanta senbe ra, na birin findixi misaali nan na Ala xa pama be won ma waxati. Ala wama won xun tife kira fanyi ma sigafe ra ariyanna a won nasoma dennaxe. Ala xa won mali na biyaasi kui. Amina.

Tawureta Munsa Isirayila xa Yete Sotœ

Isirayilakae xa konyiya Misira bɔxi ma

¹ Isirayila xa die xilie nan ya, naxee e baba Yaxuba mati Misira bɔxi ma, a nun e xa denbayae: ² Ruben, Simeyon, Lewi, Yuda, ³ Isakari, Sabulon, Bunyamin, ⁴ Dana, Nafatali, Gadi, nun Aseri. ⁵ Yaxuba xa die nun a xa mamadie nu lanxi mixi tongo solofere nan ma. A xa di Yusufu jan nu bara siga Misira. ⁶ Yusufu nun a ngaxakerenyie dangi xanbi, ⁷ Isirayilakae naxa yiriwa Misira bɔxi ma, e senbe nu luma xun masa ra.

⁸ Na waxati mange gbete nan nu na Misira xun ma, naxan mu Yusufu kolon. ⁹ A naxa a fala a xa pama be, «Wo a to, Isirayilakae yiriwaxi ki naxe, a bara findi kontɔfili ra won be. E bara dangi won na. ¹⁰ Won xa

koota nde raba alako e naxa wuya sɔnɔn. Xa na mu, gere temui, e fama ne kafude won yaxuie ma, e keli won xun ma.»

¹¹ Na kui, mange naxa e findi konyie ra, a wali xɔɔxɔe dɔxɔ e ma Pitomi nun Ramesesi taae tife ra. Misira mange Firawuna nu donse malanma na taae nan kui. ¹² Kɔnɔ wali xɔɔxɔe nu dɔxɔma e ma ki naxe, e man nu sigama gbo ra na ki ne, han Misirakae boɔe naxa rapaaxu e ma Isirayilakae xa fe ra. ¹³ Misirakae naxa e rawali a jaaxi ra. ¹⁴ E naxa e tɔɔɔ wali xɔɔxɔe ra alo biriki bonbofe nun xee rawalife. E naxa konyiya jaaxi dɔxɔ e ma.

¹⁵ Misira mange naxa Isirayilakae xa dirasuxuie Sifira nun Puwa yamari, ¹⁶ «Wo na Isirayila gine xa di rasuxu, xa xeme nan a ra, wo a faha keren na. Xa gine nan a ra, wo xa a lu a xa balo.» ¹⁷ Kɔnɔ dirasuxuie to nu gaaxuma Ala ya ra, e mu nu Misira mange xa yaamari rabatuma. E naxa di xemema lu e xa balo. ¹⁸ Mange naxa dirasuxuie xili, a naxa e maxɔrin, «Munfe ra wo di xeme luma, e xa balo?» ¹⁹ Dirasuxuie naxa Firawuna yaabi, «Isirayila ginee senbe gbo Misira ginee be. Beenu dirasuxu xa e yire li, e pan bara di bari.» ²⁰ Ala naxa hinne na dirasuxuie ra. Isirayila pama naxa wuya dangife a singe ra. ²¹ Dirasuxuie to gaaxu Ala ya ra, Ala naxa die fi e fan ma.

²² Na temui, Firawuna naxa a xa pama birin yamari, «Wo Isirayilakae xa diyɔre xeme woli Nili xure ma, kɔnɔ wo e xa di ginee tan lu, e xa balo.»

2

Munsa mɔfe Misira

¹ Xeme nun gine nde naxa e boore futi, e birin fatan Lewi bonsoe nan na Isirayilakae ya ma. ² Na gine naxa tɛge, a di xeme bari. A to a to di fanyi nan nu a ra, a naxa a nɔxun kike saxon. ³ A to mu nu noma a nɔxunde sɔnɔn, a naxa kolime debe maso dole ra, a diyɔre sa a kui, a fa debe dɔxɔ Nili xure ma yoforoɔ tagi. ⁴ Na diyɔre taara ginema nu tixi yire nde, a ya tixi a xunya ra, alako a xa a kolon fe naxan fama na lide. ⁵ Firawuna xa di gine naxa goro Nili xure ma a maxade. A to debe to yoforoɔ tagi, a naxa a xa konyi gine nde xee a tongode. ⁶ A to a rabi, a naxa di xeme to a kui, a wafe. A naxa kinikini a ma, a fa a fala, «Isirayilaka nde xa di na a ra!»

⁷ Na temui, diyɔre taara naxa Firawuna xa di gine maxɔrin, «N xa siga Isirayila dinge nde xili i be, a xa fa xipe fi a ma?» ⁸ Firawuna xa di gine naxa a yaabi, «Iyo.» Diyɔre taara naxa siga, a sa diyɔre nga xili. ⁹ Firawuna xa di gine naxa a fala diyɔre nga be, «Yi diyɔre xanin, i xa xipe fi a ma n be. N i sare fima ne.» Diyɔre nga naxa diyɔre tongo, a xipe fi a ma. ¹⁰ Diyɔre to mɔ, a nga naxa a xanin Firawuna xa di gine xɔn ma, a findi na xa di ra. A to a raminixi ye nan xɔɔra, a naxa a xili sa Munsa, naxan falaxi «minife» Eburu xui ra.

Munsa sigafe Madiyan

¹¹ Munsa to fonikeya rakamali, a naxa siga a ngaxakerenyie yire, a xa e xun mato a ra e xa wali xɔɔxɔe kui. A to a ngaxakerenyie yire li, a naxa Misiraka nde to Isirayilaka nde bonbo ra. ¹² A to mu mixi yo to na longori, a naxa na Misiraka faha, a fa a fure nɔxun meyenyi kui. ¹³ Na kuye iba, Munsa man naxa mini, a Isirayilaka firin to sɔnxɔ ra. A naxa mixi maxɔrin nɔndi mu na naxan be, «I bariboore bonbofe munfe ra?» ¹⁴ A naxa a yaabi, «Nde i findixi mange nun kiitisa ra muxu xun ma? I

wama n fan faxafe ne, alo i na Misiraka faxa ki naxe?» Munsa naxa gaaxu. A naxa a fala a boje ma, «N naxan nabaxi a bara kolon.»

¹⁵ Firawuna to a kolon Munsa naxan nabaxi, a naxa kata Munsa faxade. Kono Munsa naxa a gi Firawuna ma, a sa sabati Madiyan boxi ma. Munsa to siga naa, a naxa kolonyi nde li, a fa doxo a xa a malabu. ¹⁶ Madiyan serexedube xa di gine solofere naxa fa ye bade na kolonyi yire e baba xa xurusee be. ¹⁷ Kono xuruse demadonyi ndee fan naxa fa, e naxa wa na ginee kerife. Munsa to na to, a naxa keli, a na ginee xun magere so, a fa ye fi e xa xurusee ma.

¹⁸ Na ginee to gbilen e baba Reyuweli yire, a naxa e maxorin, «Munse a niyaxi wo gbilenxi sinnanyi ma to?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Misiraka nde bara muxu ratanga xuruse demadonyi kobie ma, a man fa ye ba won ma xurusee be.» ²⁰ Reyuweli naxa a xa di ginee maxorin, «A na minden? Wo a luxi naa munfe ra? Wo sa a xili, wo donse so a yi ra.»

²¹ Munsa naxa tin sabatide Reyuweli xonyi. Reyuweli naxa a xa di gine Sipora fi Munsa ma, a xa a doxo. ²² Sipora naxa di xeme bari a be. Xoje nan to lanxi Munsa ma na boxi ma, a naxa a xa di xili sa Gerisomi, naxan wama a falafe, «Xoje nan n na yi boxi ma.»

²³ Ne wuyaxi dangi xanbi, Misira mange naxa faxa. Isirayilakae nu e mawafe Ala be e xa konyiya xoxoxe xa fe ra. Na maxandi naxa Ala li. ²⁴ Ala naxa e wa xui me. A naxa ratu a xa saate ma naxan xirixi a tan nun Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba tagi. ²⁵ Na kui Ala naxa a ya rafindi Isirayilakae ma, a xa a jengi sa e xon ma.

3

Munsa xa xeraya

¹ Munsa bitanyi Yetiro nan nu na Madiyan serexedube ra. Munsa naxa Yetiro xa xurusee xanin wula i yire makuye, han a sa Ala xa geya Xorebe li. ² Menni Alatala xa maleke naxa mini a ma wuri bili lanmadi ma, naxan radexxi. Munsa naxa a mato, te nu na na wuri bili ma, kono wuri bili mu ganxi. ³ Munsa naxa a fala a yete ma, «N xa n makore yi kaabanako ra, n xa a kolon munfe ra wuri bili lanma mu ganxi.»

⁴ Alatala to Munsa to a makoxi wuri bili ra alako a xa a igbe, a naxa a xili kelife na wuri bili ma, «Munsa, Munsa!» Munsa naxa a ratin, «N tan nan ya.» ⁵ Ala naxa a masen a be, «I naxa i makore be ra. Sankirie ba, barima i tixi yire seniyenxi nan ma.» ⁶ A man naxa a masen, «I baba Marigi Ala na n tan na, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Ala.» Munsa to na me, a naxa a yatagi makoto, barima a nu gaaxuxi Ala matofe ra.

⁷ Alatala man naxa yi masenyi ti Munsa be, «N bara n ma pama xa toore to Misira boxi ma. N bara e wa xui me e xa konyiya kui. N jengi saxi e xa toore xon ma. ⁸ N goroxi na nan ma, n xa fa e bade Misirakae yi ra, n xa e raso boxi fanyi ma, lude gbegbe na dennaxe. Xipe nun kumi gbo naa, Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Perisikae, Hiwikae nun Yebusukae xonyi. ⁹ Yakosi Isirayilakae wa xui bara n li. N man bara paxankate to Misirakae naxan doxofe e ma. ¹⁰ Siga, n bara i xee Firawuna xon, i xa n ma pama Isirayila ramini Misira.»

¹¹ Munsa naxa a fala Ala be, «Mixi mooli mundun na n tan na, n xa siga Firawuna ma Isirayilakae ramini ra Misira?» ¹² Ala naxa a yaabi, «Won birin na a ra. I na ge pama ramini Misira boxi ma, wo fama n batude yi geya nan fari. Na findima tonxuma ra, fa a fala, n tan yati nan i xexxi.»

¹³ Munsa naxa a fala Ala be, «N na sa a fala Isirayilakae be, «Wo benbae Marigi Ala nan n xeexi wo ma,» e fa sa n maxorin i xili ma, n yaabi mundun fima e ma?» ¹⁴ Ala naxa a masen Munsa be, «N na «naxan na» na. I xa Isirayilakae yaabi, «Ala naxan na, a bara n xee wo ma.»» ¹⁵ Ala man naxa a masen Munsa be, «I fama woyende yi ki ne Isirayilakae be, «Wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Alatala, Ala naxan na, na nan n xeexi wo ma.» N xili nan na ki abadan, n wama mixi birin xa n xili na ki ne temui birin. ¹⁶ Sa Isirayila kuntigie malan, i a fala e be, «Wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Alatala bara mini n ma. A bara a masen n be, «N bara fe to e naxan doxofo wo ma Misira. ¹⁷ N bara nate tongo wo raminife ra Misira wo xa toore kui. N xa wo xanin Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae xonyi, xije nun kumi xeleva dennaxe.»»

¹⁸ «Isirayila kuntigie na ge i xui ramede, wo sigama ne Misira mange yire a falafe ra, «Isirayilakae Marigi Alatala bara fa muxu foxo ra. I xa muxu sago sa muxu xa fexen saxan jere raba gbengberenyi ma, alako muxu xa serexee ba muxu Marigi Alatala be.» ¹⁹ N a kolon Misira mange mu tinma wo lude wo xa siga, xa n mu n senbe masen a be. ²⁰ Na kui n fe magaxuxie rabama ne Misirakae ra, n e tooro kaabanakoe ra. Na dangi xanbi, e xa mange tinma ne wo xa siga. ²¹ N man a ragirima ne Misirakae xa wo ki, alako wo naxa siga wo belexe igeli ra. ²² Isirayila gine birin xa e doxofoore Misirakae makula yirabase gbeti nun xema daaxie ra, a nun sosee, wo naxee soma wo xa die ma. Na kui wo harige bama ne Misirakae yi ra.»

4

Alatala a senbe masenfe Munsa be

¹ Munsa naxa Alatala maxorin, «Xa Isirayilakae mu sa la n ma masenyi ra, e fa a fala, «Alatala mu minixi i ma feo,» n munse rabama fa?» ² Alatala naxa a maxorin, «Munse na i belexe na ki?» A naxa a yaabi, «N ma yisuxuwuri.» ³ Alatala naxa a yamari, «A woli boxi.» A to a woli boxi, na naxa mafindi boximase ra, Munsa fa a gi a ya ra. ⁴ Alatala naxa a masen a be, «I belexe itala i xa a suxu a xuli ma.» Munsa naxa a belexe itala. A to a suxu a belexe ra, na naxa findi yisuxuwuri ra.

⁵ Alatala naxa a masen a be, «Na findima tonxuma ra e be, fa a fala, e benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Alatala bara mini i ma.» ⁶ Na dangi xanbi, Alatala man naxa a masen a be, «I belexe sa i kanke ma i xa donma bun ma.» A to na raba, a fa a ramini, kune a belexe rafixexi. ⁷ A man naxa a yamari, «I man xa i belexe sa i kanke ma i xa donma bun ma.» A to na raba, a belexe naxa yalan keren na. ⁸ Alatala naxa a masen a be, «Xa Isirayilakae mu la i xui ra, xa na mu a ra na tonxuma singe ra, temunde e fama ne lade i ra na tonxuma firin nde xa fe ra. ⁹ Xa e mu la i xui ra na tonxuma firinyie xa fe ra, i xa ye tongo Nili xure, i a raffili boxi ma. A findima ne wuli ra keren na.»

¹⁰ Munsa naxa Alatala yaabi, «N Marigi, i a kolon i xa konyi mu fata woyende. N nenyi binya n de i kabi n dimedi temui. To masenyi mu na fe masaraxi.» ¹¹ Alatala naxa a masen a be, «Nde mixi nenyi rakelima? Nde mixi findima boboe ra, xa na mu tulixori? Nde mixi findima ya kanyi ra, xa na mu donxui? N tan Alatala xa mu a ra?» ¹² Siga. N i malima masenyi

tide. N masenyi yati rasoma ne i de i, i naxan tima.» ¹³ Munsa naxa a yaabi, «N Marigi, yandi, mixi gbete xee.»

¹⁴ Na kui Alatala naxa xōnō Munsa ma. A naxa a masen a be, «I taara Haruna go? Lewi bōnsōe mu a ra? N a kolon, na tan fata woyende. A jan na fafe i ralande. A sēwama ne i tofe ra. ¹⁵ I masenyie tima ne a be, a naxan falama pama be. N wo firin malima na kui. N a masenma wo be wo lan wo xa naxan fala. ¹⁶ Haruna i xui madangima pama be, alo namijōnme Ala xui madangima ki naxe. ¹⁷ I xa i xa yisuxuwuri tongo. I kaabanako birin nabama a tan na.»

Munsa gbilenfe Misira

¹⁸ Na temui Munsa naxa gbilen a bitanyi xōnyi, a a fala a be, «N wama sigafe ngaxakerenyie yire Misira bōxi ma, n xa a kolon e xa fe na ki naxe.» Yetiro naxa a yaabi, «Siga bōpasa kui.»

¹⁹ Alatala nu bara a masen Munsa be Madiyan bōxi ma, «I xa gbilen Misira. Naxee nu wama i faxafe, nee birin bara faxesa.» ²⁰ Na kui Munsa naxa a xa gine nun a xa die baki sofalee fari, e gbilen Misira. Munsa naxa a xa yisuxuwuri fan xanin, Ala naxan ma fe fala a be.

²¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be, «I na gbilen Misira, i xa kaabanako birin naba Firawuna ya i, n naxee saxi i sagoe. Na temui n tan nan a xaxili raxōrōxōma, alako a naxa tin n ma pama bepinde. ²² I xa a fala Firawuna be, «Alatala xui nan ya, Isirayila, n ma di singe nan a ra. ²³ N bara i yamari i xa a bepin alako a xa siga n batude. I to bara tondi na ra, n i xa di singe faxama ne.»

²⁴ Munsa to nu na biyaasi kui sigafe ra Misira, Alatala naxa mini a ma kōe ra, a xa a faxesa, ²⁵ kōnō Munsa xa gine Sipora naxa a xa di xeme sunna geme xepenxi ra, a na soli sa a sanyi ma. A naxa a fala, «N ma mōri nan i ra, muxu nun naxan wuli keren.» ²⁶ Na kui Alatala naxa Munsa lu na. Sipora xa masenyi, «N ma mōri nan i ra, muxu nun naxan wuli keren,» a nu wama sunne wuli nan xa fe falafe.

²⁷ Alatala naxa a masen Haruna be, «I xa siga Munsa ralande gbengberenyi ma.» A to naralan Munsa ra Ala xa geya ma, a naxa a sunbu. ²⁸ Munsa naxa Alatala xa xeeraya birin ya ba a be. A naxa na kaabanako fee fan fala a be, Ala naxan fixi a ma a rabafe ra.

²⁹ Munsa nun Haruna to Isirayilakae li, e naxa Isirayila fori birin malan. ³⁰ Haruna naxa dentēge sa e be Alatala naxan masenxi Munsa be. A naxa kaabanakoe fan naba pama ya xōri. ³¹ Nama naxa la na birin na. E to a kolon a Alatala pengi saxi Isirayilakae xōn ma e xa tōore kui, e naxa e igoro bōxi, e suyidi Ala be.

5

Munsa nun Haruna sigafe Firawuna yire

¹ Na dangi xanbi, Munsa nun Haruna naxa siga Firawuna yire. E naxa a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «N ma pama bepin, alako e xa siga n ma sali rabade gbengberenyi ma.» ² Firawuna naxa yi maxōrinyi ti, «Nde tan na na Alatala ra, n lan n xa naxan xa yaamari rabatu Isirayila bepinfe ra? N mu Alatala kolon! Na kui, n mu nōma a lude Isirayila xa siga fefe ma!»

³ E naxa a fala a be, «Isirayila Marigi Ala bara fa muxu fōxō ra. A lu muxu xa biyaasi xi saxan gbengberenyi yire, alako muxu xa serexee ba muxu Marigi Alatala be, xa muxu mu na raba muxu sōntōma ne wuganyi

ra, xa na mu santidegema ra.» ⁴ Misira mange naxa e yaabi, «Munsa nun Haruna, munfe ra wo wama pama bafe wali de i? Wo siga wo xa wali ra. ⁵ Yi pama to bara gbo ye yi boxi ma, wo wama e xa wali nan xun nakanafe fa.»

⁶ Na loxe Firawuna naxa konyie xa mangee nun wali xunyie yamari, ⁷ «Wo naxa sexe so Isirayila pama yi ra sonon, e naxan malanma boora ra e biriki bonboma temui naxe. Yakosi e xa na sexe fen e yete ra. ⁸ E dari biriki xasabi naxan bonbo ra, wo naxa sese ba na ra. Fuyante nan e ra. Na nan a ra, e a falama, «Muxu xa siga serexe bade muxu Marigi Ala be.» ⁹ Wo xa nde sa e xa wali xun ma, alako e naxa yanfa wali ma madaxui woyenyi xa fe ra.» ¹⁰ Konyi xa mangee nun wali xunyie naxa a fala Isirayila pama be, «Firawuna naxe a a mu sexe soma wo yi ra sonon. ¹¹ Wo xa siga na fende wo yete ra. Wo xa a kolon sese mu bama wo xa wali kote ra.»

¹² Na kui pama naxa yensen Misira boxi sexe xabade. ¹³ Mangee nu e ragbatama ne, e nu fa a fala, «Wo xa wo xa wali rapon loxo yo loxo alo a singe, sexe nu soma wo yi ra temui naxe.» ¹⁴ Firawuna xa mixie nu fa Isirayilakae bonbo naxee nu tixi wali xunyie ra. E nu fa e maxorin, «Munfe ra xoro nun to, wo mu biriki xasabi bonboxi alo wo darixi a ra ki naxe?»

¹⁵ Isirayila wali xunyie naxa siga e mawade Firawuna xon a falafe ra, «I na yi moali rabafe muxu tan i xa konyie ra munfe ra? ¹⁶ E mu sexe yo soma muxu yi ra, konon e a falama a muxu xa biriki bonbo! I xa mixie na muxu tan i xa konyi bonbofe, konon e tan nan wali kanaxi.» ¹⁷ Firawuna naxa e yaabi, «Fuyantee nan wo ra. Na nan a toxi wo a falama, a wo xa siga serexe bade Alatala be. ¹⁸ Wo siga walide! Sexe yo mu soma wo yi ra, sese man mu bama wo xa biriki konti ra.»

¹⁹ Isirayila wali xunyie naxa kontofili na woyenyi ra, a falafe ra, «Sese mu bama birikie konti ra wo naxan bonboma loxo yo loxo.» ²⁰ E to mini Firawuna xonyi, e naxa Munsa nun Haruna li naa. E nu na e memefe. ²¹ Na wali xunyie naxa a fala e be, «Alatala xa wo paxankata, barima wo bara muxu mapaxu Firawuna nun a xa mixie xon ma. Wo bara santidegema sa e belexe, e xa muxu faxa.»

²² Munsa naxa gbilen Alatala ma a falafe ra, «Marigi, i bara yi toore doko yi pama ma munfe ra? I n xexi be munfe ma? ²³ Kabi n naxa siga Firawuna yire woyenfe ra i xili ra, a fa fe paaxi nan tun nabafe yi pama ra. I mu i xa pama xoreyaxi feo.»

6

Ala xa laayidi Munsa be

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «I fama a tode yakosi, n naxan nabama Firawuna ra. N senbe nan fama a niyade a xa Isirayila pama bejin, a yete xa e keru a xa boxi ma.»

² Ala man naxa a masen Munsa be, «N tan nan Alatala ra. ³ N naxa n yete masen Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be. Konon e mu n n xili kolonxi Alatala ra. E n kolonxi Ala Senbema xili nan na. ⁴ Muxu man naxa saata, n xa Kanaan boxi fi e ma, e xoreya rabaxi dennaxe. ⁵ N bara Isirayilakae wa xui me e xa konyiya kui Misirakae yi ra. N man bara ratu n ma saate ma. ⁶ Na kui, a fala Isirayilakae be, «N tan nan Alatala ra. N fama ne wo raminide Misirakae xa noe bun ma. N xoreya fima ne wo ma. N fama ne wo xun sarade n senbe ra. N paxankate ragoroma ne Misirakae ma e xa

wali kobie xa fe ra. ⁷ N wo findima ne n ma pama ra. N fan findima ne wo Marigi ra. Na temui wo a kolonma ne, n tan nan na wo Marigi Alatala ra, naxan wo baxi konyiya kui Misirakae yi ra. ⁸ N fama ne wo rasode bœxi ma, n nakalixi naxan ma fe ra, n xa a fi Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba ma. N fama ne a fide wo ma, a lu wo sagoe.»

⁹ Munsa naxa na dentegē Isirayilakae be, kono e mu la a xui ra e xa konyiya xoroœœ xa fe ra. Limaniya birin nu bara ba e yi. ¹⁰ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹¹ «Siga Misira mange yire. A fala Firawuna be a xa Isirayila pama bejin, e xa mini a xa bœxi ra.» ¹² Kono Munsa naxa Alatala yaabi, «Xa Isirayilakae yati mu laxi n xui ra, Firawuna fan mu n xui suxuma feo, n tan naxan jan mu fata woyende.» ¹³ Alatala masenyi ti Munsa nun Haruna be na ki ne, Isirayilakae nun Misira mange Firawuna xa fe ra. A e yamari ne e xa Isirayilakae ramini Misira bœxi ra.

¹⁴ Isirayila bœnsœ yareratie nan yi ki:

Ruben naxan singe bari Isirayila, a xa die nan ya: Xanoki, Palu, Xesiron, nun Karimi. Ruben bœnsœ nan na ki.

¹⁵ Simeyon xa die nan ya: Yemuweli, Yamin, Ohadi, Yakin, Soxara, nun gine Kanaanka xa di Sawulu. Simeyon bœnsœ nan na ki.

¹⁶ Lewi xa die xilie nan yi ki e xa taruxui ki ma: Gerison, Kehati, nun Merari. Lewi xa simaya naxa je keme je tongo saxan a nun solofere li. ¹⁷ Gerison xa die findixi Libini nun Simeyi nan na e xabile ki ma. ¹⁸ Kehati xa die findixi Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyeli nan na e xabile ki ma. Kehati xa simaya naxa je keme je tongo saxan a nun saxan li. ¹⁹ Merari xa die findixi Maxali nun Musi nan na. Lewi xa die nan na ki e taruxui ki ma.

²⁰ Amarama naxa a baba barenyi Yebedi doœœ, naxan Haruna nun Munsa bari a be. Amarama xa simaya naxa je keme je tongo saxan a nun solofere li.

²¹ Yisehari xa die nan ya: Kora, Nefegi, nun Sikiri.

²² Yusiyeli xa die nan ya: Misayeli, Elesafana, nun Sitiri.

²³ Haruna naxa Aminadabo xa di Eliseeba doœœ, naxan findixi Naxason maagine ra. A naxa Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari bari Haruna be.

²⁴ Kora xa die nan ya: Asiri, Elekana, nun Abiyasafi a xabile ki ma.

²⁵ Haruna xa di Eleyasari naxa Putiyeli xa di gine doœœ. A naxa Finexasi bari a be. Lewi bœnsœ yareratie nan na ki e xabile ki ma. ²⁶ Alatala Haruna nun Munsa yamari ne, «Wo Isirayilakae ramini Misira bœxi ra e lanxunde ki ma.» ²⁷ Munsa nun Haruna nan woyen Misira mange Firawuna be Isirayilakae raminife ra Misira kui.

²⁸ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be Misira bœxi ma, ²⁹ «N tan nan na Alatala ra. Siga, n xui birin nadangi Misira mange Firawuna ma.»

³⁰ Munsa naxa Alatala yaabi, «N tan nan yi ki, n mu fata woyende a fanyi ra. Firawuna noma tinde n ma masenyi ra di?»

7

Ala xa xeraya Munsa be

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Haruna xa i xui madangi Firawuna be alo namipronme Ala xui madangima mixie be ki naxe. ² N i yamarima naxan birin na, i xa na fala i taara Haruna be naxan na madangima Firawuna ma, alako a xa a lu Isirayilakae xa mini Misira bœxi ra. ³ N

Firawuna xaxili raxoroɔɔma ne. N tonxuma nun kaabanako gbege rabama ne Misira boxi kui, ⁴ kono Firawuna mu fama a tuli matide wo ra. N fama ne paxankate xoroɔɔe doxoɔde Misira ma, n fa n ma pama Isirayila ramini a lanxunde ki ma. ⁵ N na Misira halaki Isirayila ramnife ra e tagi, e n kolonma ne Alatala ra.» ⁶ Munsu nun Haruna naxa Alatala xa yaamari suxu alo a masenxi e be ki naxe. ⁷ E nu masenyi tima Firawuna be temui naxe, Munsu xa simaya nu bara ne tongo solomasaxan li. Haruna xa simaya nu bara ne tongo solomasaxan a nun saxan li.

⁸ Alatala naxa a masen Munsu nun Haruna be, ⁹ «Firawuna na a fala wo be, «Wo xa kaabanako nde raba,» i tan Munsu, i xa a fala Haruna be, a xa i xa yisuxuwuri tongo, a a woli Firawuna seeti ma. Na mafindima ne boximase ra.»

¹⁰ Na kui Munsu nun Haruna naxa siga Firawuna yire, e fa a raba, alo Alatala e yamarixi ki naxe. Haruna naxa Munsu xa yisuxuwuri woli boxi ma Firawuna nun a xa kuntigie ya i, na naxa findi boximase ra. ¹¹ Na temui Firawuna naxa a xa karamoɔɔe nun a xa mandurulae xili, e xa na kaabanako mooli raba e xa duureya ra. ¹² E nun Haruna birin naxa e xa yisuxuwurie woli boxi ma. Nee birin naxa mafindi boximasee ra, kono Haruna gbe naxa boore gbe gerun. ¹³ Na kui Firawuna xaxili naxa xoroɔɔ, a mu a tuli mati Munsu nun Haruna ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe.

Mankane singe: ye findife wuli ra

¹⁴ Alatala naxa a masen Munsu be, «Firawuna xaxili bara xoroɔɔ. A bara tondi n ma pama bepinde. ¹⁵ Tina geesege i xa naralan Firawuna ra Nili xure de. I xa i xa yisuxuwuri xanin, naxan nu bara mafindi boximase ra. ¹⁶ Menni i xa a fala Firawuna be, «Isirayilakae Marigi Alatala bara n xee i yire, n xa a fala i be, «N ma pama bepin, alako e xa siga n batude gbengberenyi ma.» Han yakosi i tan mu tinxu na xui suxude. ¹⁷ Na kui Alatala xa masenyi nan ya, «Na nan a ra, i fama a kolonde, n tan nan Alatala ra. N ma yisuxuwuri na din Nili xure ra, ye mafindima ne wuli ra. ¹⁸ Yexe naxee na Nili xure ma, e fama sontode, e xiri jaaxi fa mini, Misirakae mu noma na ye minde.»» ¹⁹ Alatala naxa a masen Munsu be, «Haruna yamari, «I xa i xa yisuxuwuri itala Misira baee, xuree, nun dabonyi birin ma.» Na a niyama ne ye birin xa mafindi wuli ra Misira boxi ma, hali naxee na feɔɔe kui, wuri nun geme daaxi.»

²⁰ Munsu nun Haruna naxa a raba alo Alatala e yamarixi ki naxe. Haruna naxa a xa yisuxuwuri itala, a a din Nili xure ra. Xure naxa findi wuli ra Firawuna nun a xa kuntigie ya xori. ²¹ Yexe birin naxa faxa, e xiri jaaxi naxa mini Nili xure ma. Misirakae mu nu noma na ye minde, barima Misira ye birin findixi wuli nan ra.

²² Mandurulae fan naxa na kaabanako mooli raba. Firawuna xaxili naxa xoroɔɔ, a mu tin Munsu nun Haruna xui ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe. ²³ Firawuna naxa gbilen a xonyi, a naxa na fe bote ba. ²⁴ Misiraka birin naxa tigie ge Nili xure seetie ma, alako e xa ye min daaxi soto, barima e mu nu noma Nili xure ye minde.

Mankane firin nde: lanxansarimae

²⁵ Alatala to ge Nili xure garinde, xi solofere dangi xanbi, ²⁶ a naxa a masen Munsu be, «I xa siga Firawuna yire, a fala a be, «Alatala bara a yamari, i xa a xa pama bepin, e xa siga a batude. ²⁷ Xa i mu tin na ra, Alatala fama i xa boxi birin xun nakanade lanxansarimae ra. ²⁸ E fama

yiriwade Nili xure ma, e fa te, e so i xa banxi kui han e i xa sade li. E soma i xa kuntigie nun Misira pama xa banxie kui, e man soma taami rafalama dennaxe. ²⁹ Lanxansarimae fama ne tede i tan, i xa pama, nun i xa kuntigie birin ma.»

8

¹ Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «A fala Haruna be, a xa a xa yisuxuwuri itala baee, xuree, nun dabonyi birin xun ma alako lanxansarimae xa te Nili xure ma, e so Misira boxi ma.» ² Haruna to a xa yisuxuwuri itala Misira yee xun ma, lanxansarimae naxa te Misira boxi birin ma. ³ Mandurulae fan naxa na kaabanako mooli raba, e fan naxa lanxansarimae raso Misira boxi ma.

⁴ Na dangi xanbi Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo sa Alatala maxandi, alako lanxansarimae xa keli n tan nun n ma pama xun ma. N fama i xa pama rabejinde, e xa siga serexe bade Alatala be.»

⁵ Munsa naxa a fala Firawuna be, «Mange, i gbe binye. I xa nate tongo loxoœ safe ra lanxansarimae xa keli i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama xun ma, e xa lu Nili xure gbansan ma.» ⁶ A naxa a yaabi, «Tina.» Munsa naxa a fala, «A fama rabade na ki ne, alako i xa a kolon, muxu Marigi Alatala maniye mu na. ⁷ Lanxansarimae fama kelide i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama xun ma, e fa lu Nili xure ma.»

⁸ Munsa nun Haruna to mini Firawuna xonyi, Munsa naxa Alatala maxandi lanxansarimae xa fe ra naxee nu Firawuna tooroma. ⁹ Alatala naxa Munsa xa maxandi suxu. Lanxansarimae naxa faxa banxie, xandee, nun daaxae kui. ¹⁰ Mixie naxa e koto, e xiri paaxi fa din boxi birin na. ¹¹ Kono Firawuna to a to na fe nu bara dangi, a man naxa a xaxili raxoxoxo, a mu tin Munsa nun Haruna xui ra, alo Alatala a masen ki naxe.

Mankane saxan nde: saasie

¹² Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «A fala Haruna be a xa a xa yisuxuwuri itala, a xa din boxi xube ra alako a xa mafindi saasie ra Misira boxi birin kui.» ¹³ E naxa a raba na ki. Haruna to a xa yisuxuwuri itala, a fa boxi xube garin, na birin naxa findi saasie ra, mixie nun xurusee foxo ra. Xube birin naxa findi saasie ra Misira boxi birin kui. ¹⁴ Mandurulae to kata na kaabanako mooli rabade, e mu no. Saasie nu dinxi mixi nun xuruse birin na. ¹⁵ Mandurulae naxa a fala Firawuna be, «Ala foxi yati nan na ki,» kono Firawuna xaxili man naxa xoxoxo, a mu tin Munsa nun Haruna xui ra, alo Alatala a masenxi ki naxe.

Mankane naani nde: xeerie

¹⁶ Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «Tina geesege i xa kurun, i xa naralan Firawuna ra ye yire. I xa a fala a be Alatala xa masenyi nan ya, «N ma pama bejin, alako e xa siga n batude. ¹⁷ Xa i mu sa tin n ma pama bejinde, n fama xeerie nan nadinge i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama ma wo xonyi. Xeerie fama lude Misirakae xa banxie nun e xa boxie birin ma. ¹⁸ Kono na loxoœ, Gosen boxi ratangama ne, n ma pama na dennaxe. Xeerie mu luma naa, alako i xa a kolon a n tan Alatala na yi boxi yire birin ma. ¹⁹ N tagi rasa luma ne n ma pama nun i gbe ma. Wo na kaabanako toma ne tina.»

²⁰ Alatala a raba na ki ne. Xeerie naxa din Firawuna, nun a xa kuntigie ra. Misira boxi birin xun naxa rakana xeerie ra. ²¹ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo xa siga serexe bade wo Marigi Ala be

Misira.» ²² Munsá naxa a yaabi, «Na mu lanma, barima muxu xa serexee mu rafan Misirakae ma. Xa muxu na serexee mooli ba Misirakae ya xori e naxee xonxi, e mu muxu magonoma xe? ²³ A lanma muxu xa xi saxan biyaasi raba gbengberenyi ma, muxu fa serexee ba muxu Marigi Alatala be, alo a muxu yamarixi ki naxe.»

²⁴ Firawuna naxa a fala Munsá be, «N fama wo bepinde, alako wo xa siga gbengberenyi ma serexee bade wo Marigi Alatala be. Konó wo naxa wo makuya a gbe ra. Yakosi, wo Ala maxandi n be.» ²⁵ Munsá naxa a yaabi, «N bara tin. N na mini i xonyi, n Alatala maxandima ne. Tina, xerie makuyama ne Firawuna, a xa kuntigie, nun a xa pama ra. Konó i tan Firawuna, i naxa muxu madaxu. I naxa tondi Isirayila pama bepinde alako e xa serexee ba Alatala be.»

²⁶ Munsá to mini Firawuna xonyi, a naxa Alatala maxandi. ²⁷ Alatala naxa Munsá xa duba suxu. Xerie naxa makuya Firawuna, a xa kuntigie, nun a xa pama ra. Hali keren mu lu naa. ²⁸ Konó Firawuna man naxa a xaxili xorocho, a mu tin Isirayila pama bepinde.

9

Mankane suuli nde: xurusee xa wuganyi

¹ Na temui Alatala naxa a masen Munsá be, «I xa siga Firawuna yire, i xa a fala a be, «Isirayilaka Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «I xa n ma pama bepin, alako e xa siga n batude.» ² Xa i tondi e bepinde, i kankan e ma, ³ Alatala fama wuganyi naaxi radinde i xa xurusee ma, alo soe, sofalee, noxomee, ningee, yexee, nun si. ⁴ Alatala fama Isirayilakae xa goore nun Misirakae xa goore tagi rasade. Isirayilakae xa xurusee mu wuganyi sotoe. ⁵ Alatala bara nate tongo na rabama temui naxe, a falafe ra, «Tina, n fama na nan nabade.»»

⁶ Na kuye iba, Alatala a raba na ki ne. Misira goore birin naxa faha, konó hali xurusee keren mu faha Isirayilakae xa goore ya ma. ⁷ Firawuna naxa mixie xee na fe kolonde. E naxa a fala Firawuna be xurusee keren mu faxaxi Isirayilakae xa goore kui, konó a xaxili naxa xorocho, a man mu tin Isirayila pama bepinde.

Mankane senni nde: suurie

⁸ Na temui Alatala naxa a masen Munsá nun Haruna be, «Wo xa te xube rate Firawuna ya xori. ⁹ A findima xube ra naxan dinma Misira boxi birin na, a suuri ramini Misirakae nun e xa xurusee birin ma.»

¹⁰ E naxa te xube xanin Firawuna yire. Munsá naxa a woli koore ma, a fa suuri naaxie ramini mixie nun xurusee ma. ¹¹ Mandurulae yati mu no tide Munsá ya i suurie xa fe ra, naxee nu na Misirakae birin ma. ¹² Konó Alatala naxa Firawuna xaxili raxorocho, alako a naxa tin Munsá nun Haruna xui suxude, alo Alatala nu bara a masen Munsá be ki naxe.

Mankane solofere nde: balabalanyi

¹³ Na temui Alatala naxa a masen Munsá be, «Tina i xa kurun sigafe ra Firawuna yire, a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «N ma pama bepin, e xa siga n batude, ¹⁴ xa na mu a ra n gbaloe mooli birin naminima i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama ma n senbe ra. Na kui i fama a kolonde n maniyee mu na dunija bendee fupi fari. ¹⁵ N nu noma gbaloe naaxi raminide wo ma n senbe ra, naxan nu noma wo sontode, wo lxe dunija ma, ¹⁶ konó n bara wo lu dunija alako n xa n senbe masen wo be, dunija xa n xili kolon. ¹⁷ Han ya i kira bolonma n ma pama ya ra, i tondi

e xa siga. ¹⁸ Na nan a ra, tina n fama ne balabalanyi magaaxuxi ragorode Misira ma, wo mu naxan mooli to kabi duniya fole. ¹⁹ I xa i xa goore nun i xa se birin naso yire makantaxi kui, barima yi balabalanyi na bira, a mixi nun xuruse birin sontoma ne.»»

²⁰ Firawuna xa kuntigi ndee naxa gaaxu Alatala xa masenyi ya ra, e xulun e xa konyie nun e xa xurusee rasode yire makantaxi kui. ²¹ Kono naxee mu nu e joxo saxi Alatala xa masenyi xon ma, e naxa e xa konyie nun e xa xurusee lu tande.

²² Alatala naxa a masen Munsu be, «I belexe itala koore mabiri, balabalanyi xa bira mixi, xurusee, nun xee fari Misira boxi birin ma.»

²³ Munsu to a xa yisuxuwuri itala koore ma, Alatala naxa seyamakonyi, galanyi, nun balabalanyi ragoro Misira boxi ma. ²⁴ Balabalanyi masunbuxi te ra a naxa goro e ma. Misira boxi mu nu na gbaloe mooli to kabi a fole.

²⁵ Na balabalanyi naxa mixie nun xurusee magono Misira boxi birin ma. A naxa xee nun wuri bilie fan kana. ²⁶ Gosen boxi gbansan naxa ratanga na gbaloe ma, Isirayilakae nu na dennaxe.

²⁷ Firawuna naxa Munsu nun Haruna xili, a a fala e be, «Yi biyaasi, n bara yunubi raba. Nondi na Alatala nan be. N tan nun n ma pama bara tantan. ²⁸ Wo xa Alatala madije, alako seyamakonyi nun balabalanyi xa jon. N bara tin wo bejinde, n mu kankanma wo ma soton.» ²⁹ Munsu naxa a fala a be, «N na mini taa kui, n Alatala maxandima wo be. Galanyi nun balabalanyi danma ne, alako i xa a kolon a Alatala nan gbe duniya ra. ³⁰ Kono n bara a kolon, i tan nun i xa kuntigie, wo mu gaaxuxi Marigi Alatala ya ra sinden.»

³¹ Na balabalanyi nu bara sansi funden maniyee nun gese futi kana, naxee mu nu mo sinden. ³² Mengi nun a maniyee tan mu kana, barima e tan temui mu nu a lixi.

³³ Munsu naxa mini Firawuna xonyi, a siga taa fari ma. A to a belexe itala Alatala maxandide, galanyi, balabalanyi, nun tune naxa dan. ³⁴ Firawuna to na to, a man naxa yunubi soto, barima a tan nun a xa kuntigie naxa e xaxili raxoxoxo. ³⁵ Na kui Firawuna mu tin Isirayilakae bejinde, alo Alatala a masenxi ki naxe Munsu saabui ra.

10

Mankane solomasaxan nde: katoe

¹ Alatala naxa a masen Munsu be, «Siga Firawuna yire, barima n tan nan a xaxili nun a xa kuntigie xaxili raxoxoxo, alako n xa n ma tonxuma makaabaxie masen e be. ² N gbaloe naxan doxoma Misirakae ma, wo xa na fala wo xa die nun wo xa mamadie be, alako wo xa a kolon, n tan nan Alatala ra.»

³ Munsu nun Haruna naxa siga Firawuna xonyi, e a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «I tondima i yete magorode n be han mun temui? I xa n ma pama bejin, e xa siga n batude. ⁴ Xa i mu e bejin, tina n katoe radinma ne i xa boxi birin ma. ⁵ E boxi gbaata makotoma ne, e sansi nun wuri bili birin donma ne balabalanyi mu naxee lixi. ⁶ E fama sode i tan, i xa kuntigie, nun Misirakae birin xa banxie kui, alo wo benbae mu nu a toxi ki naxe kabi Misira fole.» Munsu to ge na falade, a naxa a kobe so, a mini Firawuna xonyi.

⁷ Firawuna xa kuntigie naxa a fala a be, «Yi xeme won tooxoma han mun temui? I xa a xa pama bejin alako e xa siga e Marigi Alatala batude. Han ya i mu a kolon Misira na sontofe ne?»

⁸ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo siga, wo sa wo Marigi Alatala batu.» A man naxa e maxorin, «Ndee na sigafe wo ya ma?» ⁹ Munsa naxa a yaabi, «Muxu birin sigama ne: fonikee, forie, xeme, ginee, muxu xa xurusee. Alatala xa sali xungbe na a ra.» ¹⁰ Firawuna naxa e yaabi, «Wo wama ne n xa a fala wo be, «Alatala xa wo kanta.» Xa n sa a lu wo xa siga, wo nun wo xa die, n a kolon wo fe kobi rabama ne. ¹¹ N mu tinma na ra. Xeme gbeansan noma sigade Alatala batude, barima wo na nan maxorinxi.» A to ge na falade, Firawuna naxa e keru.

¹² Alatala naxa a masen Munsa be, «I belexe itala Misira boxi xun ma, katoe xa fa. E xa burexe xinde birin don balabalanyi mu naxee lixi.»

¹³ Munsa naxa a xa yisuxuwuri itala Misira boxi xun ma, Alatala fa foye ramini yanyi nun ke keru keli sogetede. Na kuye iba, na foye nu bara fa katoe ra, ¹⁴ naxee din Misira boxi birin na. Katoe ghegbe naxa lu Misira yire birin. Han ya na fe maniye mu toxi, a man mu toma sonon. ¹⁵ E naxa boxi birin makoto han a iforo. E naxa burexe xinde nun wuri bogi birin don balabalanyi mu naxan lixi. Burexe xinde yo mu lu wurie nun sansie kon na Misira boxi ma.

¹⁶ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili mafuren. A naxa a fala e be, «N bara yunubi soto wo Marigi Alatala ra, n bara haake soto wo fan na.

¹⁷ Wo xa dipe n ma, wo xa wo Marigi Alatala maxandi alako a xa yi toore ba n ma.» ¹⁸ Munsa naxa keli Firawuna yire, a naxa Alatala maxandi.

¹⁹ Alatala naxa turunnaade foye ramini, a katoe birin tutun sogegorode, a sa e rasin Xulunyumi Baa ma. Hali katoe keru mu lu Misira. ²⁰ Na dangi xanbi Alatala naxa Firawuna xaxili raxoro, alako a naxa Isirayilakae bepin.

Mankane solomanaani nde: dimi

²¹ Na temui Alatala naxa a fala Munsa be, «I belexe itala koore ma, dimi binye xa sin Misira boxi ma.» ²² Munsa to na raba, dimi binye naxa sin Misira boxi birin ma. Xi saxan bun ma ²³ mixi mu no a boore tode, mixi mu no kelide a xonyi. Kon Isirayilakae nu sabatixi dennaxe, menni tan iyalanxi. ²⁴ Firawuna naxa Munsa xili, a a fala a be, «Wo xa siga Alatala batude. Wo noma wo xa die nun wo xa ginee xaninde, kon wo xa wo xa xurusee tan lu be.» ²⁵ Munsa naxa a yaabi, «I xa tin muxu xa xurusee xanin muxu naxee bama serexe ra muxu Marigi Alatala be. ²⁶ Muxu xa goore birin xa siga. Hali keru mu luma be. Ndee bama serexe nan na muxu Marigi Alatala be, kon muxu mu a kolon sinden xurusee mundun rawalima na kui, fo muxu xa so naa.»

²⁷ Na dangi xanbi Alatala naxa Firawuna xaxili raxoro, a mu tin e bepinde. ²⁸ Firawuna naxa a fala Munsa be, «Keli n xun ma! I yete ratanga tife ra n ya i sonon. Xa n i to be, n i faxama ne.» ²⁹ Munsa naxa a yaabi, «A xa raba alo i a fala ki naxe. I mu n toma sonon.»

11

Marakolonyi mankan fu nde ra: di singe faxe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «N fama kaabanako donxoe ragorode Firawuna nun Misirakae ma. Na dangi xanbi, Firawuna wo bepinma ne, wo siga kerenyi ra. ² A fala jama be e xa e doxo boore makula gbeti nun xema ra.» ³ Alatala naxa a ragiri Misirakae xa tin Isirayilakae kide. Misira jama nun Firawuna xa kungtie naxa gaaxu Munsa ya ra.

⁴ Munsá naxa a fala, «Alatala xa masenyi nan ya, «Kóe tagi n Misira bóxi igirima né, ⁵ di singe birin fa faxa kelife Firawuna xa di singe ma, a sa dóxo konyi ginée xa di singe ra. Firawuna tan mangéya fima a xa di ma, konyi giné tan taami rafalama, kóno e xa di singe birin fama né faxade. Hali Misirakae xa xurusee xa di singee faxama né. ⁶ Na temui Misira wa xui nde mema né, e mu naxan móoli méxi temui dangixie, e mu naxan móoli mema temui naxee sa fama. ⁷ Kóno Isirayilakae xónyi, hali bare keren mu wonwonma. Na kui wo xa a kolon n tagi rasa luxi Misirakae nun Isirayilakae tagi. ⁸ Na temui i xa kuntigie birin fama né e xinbi sinde n bun ma, e a fala n bé, a n tan nun n ma jama birin xa mini e xa bóxi kui. N na gé na rabade, n sigama né.» Munsá to gé na falade, a naxa keli Firawuna xun ma, a xónxi ki fanyi ra.

⁹ Alatala nu bara a masen Munsá bé, «Firawuna mu a tuli matima wo ra. Na kui n nan n ma kaabanakoe xun masama né Misira bóxi kui.» ¹⁰ Munsá nun Haruna nu bara na kaabanakoe birin naba Firawuna ya xóri, kóno Alatala bara Firawuna xaxili raxórxó, a mu tin Isirayilakae xa mini a xa bóxi kui.

12

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Alatala naxa a masen Munsá nun Haruna bé Misira bóxi ma, ² «Yi kike naxan ya, yi nan findima wo bé jé kike singe ra. ³ Wo xa a fala Isirayila pama birin bé, yi kike xi fu, denbaya yo denbaya xa yéxéé keren sóto. ⁴ Xa denbaya nde xurun, e mu nóma na ra, e xa kafu e dóxo boore ndee ma alako yéxéé keren xa e birin nali. ⁵ Na yéxéé xa findi xémé ra, naxan bara jé keren sóto, lanyuru yo mu naxan ma. Xa na mu a ra, wo nóma si fan nawalide. ⁶ Wo xa a ragata han na kike xi fu nun naani. Na lóxoé Isirayila denbaya birin xa e gbe kón naxaba soge dula temui. ⁷ Wo xa a wuli maso naade gbanyi nun a sèetie ma, a donma banxi naxan kui. ⁸ Na sube xa gan te ra, wo xa a don na kóe ra taami lebinitare nun buréxe xóné ra. ⁹ Wo naxa a don a gantare ra, wo naxa a jin ye ra. Wo xa a birin gan a fanyi ra beenu wo xa a ixaba. A xunyi, a sanyie, nun a furingéé xa gan temui keren. ¹⁰ Na sese naxa xi han géésegé. Xa nde luxi, wo xa na woli te xóra. ¹¹ Wo xa a don wo tagi ixirixi, wo xa sankirie soxi wo sanyie, a nun wo xa yisuxuwuri suxuxi wo bélexe ra. Wo xa a don mafuren mafuren. Alatala xa Sayamaleke Dangi Sali séréxe na a ra.»

¹² «Na kóe ra, n Misira bóxi isama né, n di singe birin faxa mixie nun xurusee ya ma. N Misira xa alae jaxankatama né. N tan nan Alatala ra. ¹³ N na na wuli tónxuma to wo xa naadeé ma, n dangima né menni xun ma. Kasare yo mu wo lima, n Misira bóxi ratónma temui naxé.»

¹⁴ «Na lóxoé xa findi sali xungbe nan na wo bé Alatala xa binye bun ma. Wo xa na sali raba jé yo jé Alatala xa yaamari ki ma. ¹⁵ Na sali waxati wo xa taami lebinitare don xi solofere bun ma. Sali fóle lóxoé, wo xa lebini birin namini wo xa banxie kui. Mixi yo naxan taami lebini daaxi donma na xi solofere bun ma, na kanyi xa ramini Isirayila pama ya ma. ¹⁶ Na sali lóxoé singe nun na sali lóxoé solofere nde, wo xa wo malan Alatala xa binye bun ma. Na lóxoé firinyie, wo naxa wali yo raba bafe donse rafalafe ra.»

¹⁷ «Wo xa yi Taami Lebinitare Sali raba, barima n wo xa pama ramini Misira bóxi ra na lóxoé né. N bara wo yamari wo xa yi sali raba jé yo jé

abadan. ¹⁸ Kike singe, xi fu nun naani, nunmare fɔlɔ tɛmɔi, wo naxa taami yo don bafe taami lebinɔtare ra han a xi mɔxɔɛn nun keren, a nunmare tɛmɔi. ¹⁹ Na xi solofere bun ma, lebinɔi yo naxa to wo xɔnyi, barima xɔɛn nun Isirayilaka birin naxan lebinɔi donna na waxati bun ma, a raminima ne Isirayila pama ya ma. ²⁰ Wo naxa taami lebinɔi daaxi don dede.»

²¹ Munsa naxa Isirayila fori birin xili, a a fala e be, «Wo xa siga xuruse nde sɔtɔde wo xa denbayae be. Wo xa e kɔn naxaba Sayamaleke Dangi Sali serexe ra. ²² Wo na ge xuruse kɔn naxabade, wo xa a wuli maso naade gbanyi nun naade seetie ma hisopi burexe ra. Mixi yo naxa mini a xa banxi kui han geesege. ²³ Alatala na Misira bɔxi isa di singe faxafe ra, a dangima ne banxie xun ma, wuli na naxee naade gbanyi nun a seetie ma. A mu tinma kanari yo xa so wo xɔnyi. ²⁴ Wo nun wo xa die xa yi yaamari ratinme je yo je abadan. ²⁵ Wo na so bɔxi kui Alatala naxan laayidixi wo be, wo xa yi sali raba a ki ma. ²⁶ Wo xa die na wo maxɔrin, «Yi sali munse masenma won be,» ²⁷ wo xa e yaabi, «Sayamaleke Dangi Sali serexe nan a ra. Won na rabama Alatala be naxan dangi Isirayilakae xa banxie xun ma Misira, alako e xa ratanga, Misirakae tan xa faxa.»

Isirayila pama naxa a suyidi Alatala be. ²⁸ Isirayilakae naxa na yaamari ratinme alo Alatala a masenxi Munsa nun Haruna be ki naxe.

Mankanɛ fu nde: di singe faxe

²⁹ Kɔe tagi Alatala naxa di singe birin faxa Misira bɔxi kui, kelife Firawuna kibanyi kanyi xa di singe ma, a sa dɔxɔ geelimani xa di singe ra. A naxa xuruse xa di singe fan birin faxa. ³⁰ Na kui Firawuna naxa keli kɔe ra, a tan, a xa kuntigie, nun Misirakae birin, e fa e wa xui rate, barima banxi keren mu lu faxe mu ti dennaxe.

³¹ Na kɔe ra Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo nun Isirayilakae, wo mini n ma pama ya ma. Wo siga, wo sa Alatala batu, alo wo nu wama a xɔn ma ki naxe. ³² Wo xa wo xa xurusee xanin, alo wo a falaxi ki naxe. Wo siga! Wo xa duba n fan be.» ³³ Misirakae nu gbataxi Isirayilakae xa siga. E nu a fala, «Xa e mu sigama, won birin fama ne sɔntɔde!» ³⁴ Na nan a ra Isirayilakae naxa taami ramulanxi mafilin e xa dugie kui, beenu taami xa te. E naxa taami nun taami ramulanse dɔxɔ e xun ma, e fa siga.

³⁵ Isirayilakae naxa gbeti, xɛɛma, nun dugie makula Misirakae ma alo Munsa a fala e be ki naxe. ³⁶ Alatala naxa a ragiri Misirakae xa tin Isirayilakae waxɔnfe ra. Na kui Isirayilakae naxa se gbegebe sɔtɔ Misirakae yi ra.

Isirayilakae minife Misira

³⁷ Isirayilakae naxa keli Ramesesi, sigafe Sukɔti. Xeme wulu keme senni nu na, bafe ginɛe nun dimɛdie ra. ³⁸ Mixi gbeteɛ fan naxa bira e fɔxɔ ra, a nun gɔɔre gbegebe mɔoli birin. ³⁹ E naxa taami gan, na taami lebinɔtare ramulanxi ra, e faxi naxan na e xun ma kelife Misira. Na taami mu nu texti, barima Misirakae to e kerɔ, e mu nɔ fandɛ rafalade.

⁴⁰ Isirayilakae nu bara je keme naani je tongo saxan naba Misira. ⁴¹ Na je keme naani je tongo saxan jɔn lɔxɔe yati, Alatala xa pama birin mini Misira bɔxi ra na ne.

⁴² Alatala to na kɔe radangi Isirayila pama raminife ra Misira, a lanma Isirayilakae birin xa na kɔe xunghilenyi radangi Alatala matɔxɔfe ra je yo je. ⁴³ Alatala naxa yi seriye so Munsa nun Haruna yi ra Sayamaleke Dangi

Sali xa fe ra, «Mixi yo naxa na serexe don naxan mu findixi Isirayilaka ra. ⁴⁴ Wo xa konyi sunnaxie noma a donde, ⁴⁵ konɔ wo xa walike naxee kelixi yire gbete, e naxa a don. ⁴⁶ Na serexe xa don banxi nan kui, wo naxa a sube xanin tande, wo naxa a xori yo gira. ⁴⁷ Isirayila pama birin xa Sayamaleke Dangi Sali raba. ⁴⁸ Xa wo xa xɔɔɛ nde wama Sayamaleke Dangi Sali rabafe Alatala xa binye bun ma, fo a xa xeme birin sunna a xa denbaya kui. Xa a bara na raba, a noma na sali rabade alo Isirayilakae. Konɔ sunnataree mu noma a donde. ⁴⁹ Lasiri nun xɔɔɛ birin na na seriye bun ma.»

⁵⁰ Isirayilaka birin naxa a raba, alo Alatala Munsa nun Haruna yamarixi ki naxe. ⁵¹ Na loxɔe yati, Alatala naxa Isirayilakae ramini Misira boxi ra, e lanxunde ki ma.

13

Di singe seriye

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Wo xa di singe birin fi n ma, a findi mixi ra, a findi xuruse ra. N tan nan gbe na Isirayilakae birin xa di singee ra.»

³ Munsa naxa a fala pama be, «Wo xa ratu to loxɔe ma sali ra, barima Alatala senbe nan wo raminixi Misira boxi ma konyiya kui. Wo naxa lebini yo don na loxɔe. ⁴ Wo minixi to Abibi kike nan na. ⁵ Alatala na wo raso boxi kui, a naxan laayidixi wo benbae be, Kanaankae, Xitikae, Amoriakae, Hiwikae nun Yebusukae sabatixi dennaxe, xije nun kumi xeleva boxi naxan ma, wo xa Taami Lebinitare Sali raba na kike ra. ⁶ Na sali waxati wo xa taami lebinitare gbansan don xi solofere bun ma. Na xi solofere nde, wo xa sali raba Alatala xa binye bun ma. ⁷ Na xi solofere bun ma taami lebinitare nan donma. Lebini yo naxa lu Isirayilaka nde xonyi. ⁸ Na loxɔe wo xa yi sali xa fe fatanfasi wo xa die be, wo fa a fala, «N yi sali rabama ne, barima Alatala bara n namini Misira boxi ra.» ⁹ Yi sali luma ne wo be alo tonxuma naxan saxi wo belexe ma, xa na mu tonxuma naxan saxi wo tigi ma, alako wo naxa nɛemu Alatala xa seriye ma. ¹⁰ Wo xa yi sali raba a waxati je birin na.»

¹¹ «Alatala na wo raso Kanaankae xa boxi ma, a a fi wo ma alo a laayidixi wo tan nun wo benbae be ki naxe, ¹² wo xa wo xa di xeme singe birin fi Alatala ma, a nun wo xa xurusee xa di xeme singe. Wo xa di xemema singe birin findixi Alatala nan gbe ra. ¹³ Wo noma yexee xa na mu a ra si fide wo xa sofale xa di singe joxɔe ra, xa na mu a ra wo xa a kobe gira, a xa faxa. Wo xa wo xa di singe fan xun sara yexee ra. ¹⁴ Xa a sa li wo xa di nde wo maxorinma a wo yi fe rabama fe naxan ma, wo xa a yaabi, «Alatala senbe nan won naminixi konyiya kui Misirakae yi ra. ¹⁵ Firawuna to tondi muxu bepinde muxu xa siga, Alatala naxa Misira di singe birin faxa mixie nun xurusee ya ma. Na nan a ra won xurusee xa di singe birin fima Alatala ma serexe ra, a nun won ma di xeme singe birin xun sarama ne yexee ra.» ¹⁶ Na luma ne wo be alo tonxuma naxan saxi wo belexe ma, xa na mu tonxuma naxan saxi wo tigi ma, barima Alatala senbe nan wo raminixi Misira boxi ma konyiya kui.»

Kelife Misira

¹⁷ Firawuna to Isirayila pama bepin, Alatala mu e xun ti Filisita boxi kira ra, hali na kira nan to sooneya, barima a a fala ne, «Xa pama gere lima kira xon ma, e nate masarama ne, e fa gbilen Misira.» ¹⁸ Na kui Alatala naxa pama ya rafindi gbengberenyi kira ma Xulunyumi Baa mabiri. Isirayilakae

naxa mini Misira e xa geresosee ra e yi ra. ¹⁹ Munsa naxa Yusufu xɔrie fan xanin, barima Yusufu nu bara Isirayila xa die rakali na fe ma, a falafe ra, «N a kolon, Alatala fama ne wo malide. Na temui wo xa n xɔrie xanin wo xun ma yire gbete.»

²⁰ Isirayilakae naxa keli Sukoti, e sa yonkin Etama gbengberenyi foloxi dennaxe. ²¹ Alatala nan nu tixi e ya ra. Yanyi ra a naxa e rapere nuxui ra, kɔe ra a naxa e rapere te dexe ra koore ma, naxan nu kuye iyalanma e be. Na ki e nu noma perede kɔe nun yanyi ra. ²² Loxo yo loxo na nuxui nu tixi e ya ra yanyi ra, na te fan nu tixi e ya ra kɔe ra.

14

Misirakae Isirayilakae sagatafe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be e xa gbilen, e xa fa yonkin Pi Haxiroti mabiri ra, Migidoli nun baa tagi. E xa lu baa de ra Baali Sefon ya ra. ³ Firawuna a mapoxunma ne, a Isirayilakae bara lɔe gbengberenyi mabiri. ⁴ N Firawuna xaxili raxɔrɔxoma ne, alako a xa bira wo foxo ra. Na kui n fama matɔxɔe sɔtɔde Firawuna nun a xa sɔorie saabui ra. Misirakae fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra.» Isirayilakae a raba na ki ne.

⁵ Misira mange nun a xa kuntigie to a kolon, a Isirayilakae bara siga, e naxa nate masara, a falafe ra, «Won munse rabaxi yi ki? Won to Isirayilakae bejinxi, e mu walima won be sɔnon!» ⁶ Firawuna naxa yaamari fi soe xa xiri sɔori ragisee ra, sɔorie xa malan yire keren. ⁷ A naxa sɔori ragise fanyi keme senni sugandi, sɔori ragise naxan birin na Misira e fa bira e foxo ra. Sɔori kuntigi nu bakixi e birin kui. ⁸ Alatala naxa Misira mange Firawuna xaxili raxɔrɔxɔ, a fa bira Isirayilakae foxo ra, naxee nu sigafe xun nakeli kui. ⁹ Firawuna nun a xa sɔori birin naxa bira Isirayilakae foxo ra e xa soe nun e xa sɔori ragisee ra. Misirakae naxa e li baa de ra, e nu yonkinxi dennaxe, Pi Haxiroti mabiri ra, Baali Sefon ya ra.

¹⁰ Firawuna to makore e ra, Isirayilakae naxa e ya rakeli, e naxa Misirakae to fa ra. E naxa gaaxu ki fanyi ra, e fa e mawa Alatala be. ¹¹ E naxa a fala Munsa be, «I won naminixi Misira boxi ra munfe ra? Yakosi won faxama ne gbengberen yire. A mu nu fisa won xa faza Misira? ¹² Won nu na Misira boxi ma temui naxe, muxu a fala ne i be, «Muxu walife Misirakae be, na fisa muxu be dine faxafe ra gbengberenyi ma.» ¹³ Munsa naxa pama yaabi, «Wo naxa gaaxu, wo xa limaniya. To wo fama Alatala xa kisi tode. Misirakae naxee yi ki, wo mu e toma sɔnon. ¹⁴ Alatala nan gere soma wo be. Wo sabari.»

¹⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, «I mawafe n be munfe ra? A fala Isirayilakae be, e xa ti kira xon ma. ¹⁶ I xa yisuxuwuri rate, a itala baa xun ma, alako baa xa rabi, Isirayilakae xa igiri boxi xaraxi ra. ¹⁷ N Misirakae xaxili raxɔrɔxoma ne, alako e xa bira wo foxo ra. Na kui n matɔxɔe sɔtɔma Firawuna, a xa sɔorie, a xa sɔori ragisee, nun a xa soe ragimae saabui ra. ¹⁸ N na ge matɔxɔe sɔtɔde Firawuna, a xa sɔori ragisee, nun a xa soe ragimae saabui ra, Misirakae a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁹ Ala xa maleke naxan nu na sigafe Isirayila pama ya ra, a naxa gbilen e xanbi ra. Nuxui fan naxa keli e ya ra, a fa ti e xanbi ra ²⁰ Misirakae nun Isirayilakae tagi. Na nuxui naxa a niya Misirakae xa lu dimi kui,

Isirayilakae tan xa lu naiyalanyi kui. E mu no e makorede e boore ra na koe ra.

²¹ Munsa to a belexe itala baa xun ma, Alatala naxa baa tutun koe birin na foye xungbe ra kelife sogetede. A naxa kira xaraxi ramini baa tagi.

²² Isirayilakae dangima dennaxe, baa yee naxa malan e yirefanyi ma nun e koola ma. ²³ Misirakae naxa e sagata. Firawuna xa soe, a xa soori ragisee, nun a xa soe ragimae birin naxa bira e foxo ra baa tagi. ²⁴ Subaxe ma, Alatala naxa a ya rasiga Misira xa soorie ma kelife koore ma, te nun nuxui na dennaxe, a fa e ifu. ²⁵ A naxa a ragiri soorie ragisee sanyie xa ba na, e xa pere xa xorocho. Na kui, Misirakae naxa a fala, «Won xa won gi Isirayilakae ma, barima Alatala nan na e xa gere sofe.»

²⁶ Alatala naxa a masen Munsa be, «I belexe itala baa xun ma, ye xa radin Misirakae, e xa soori ragisee, nun e xa soe ragimae xun na.» ²⁷ Munsa to na raba subaxe ma, baa naxa gbilen a yire. Misirakae nu na e gife temui naxe, Alatala naxa ye dusu e birin xun na. ²⁸ Ye naxa Firawuna xa soorie, a xa ragisee, soe ragimae, nun a xa soori birin makoto. Naxee nu biraxi Isirayilakae foxo ra baa kui, nee birin naxa loe.

²⁹ Kono Isirayilakae naxa baa igiri kira xaraxi xon ma. Ye nu malanxi e yirefanyi ma nun e koola ma. ³⁰ Na loxoe Alatala naxa Isirayilakae ratanga Misirakae ma. Isirayilakae naxa Misirakae furee to baa de ra.

³¹ Isirayilakae to Alatala senbe to a naxan nawalixi Misirakae xili ma, e naxa gaaxu Alatala ya ra, e fa e taxu Alatala nun a xa xera Munsa ra.

15

Isirayilakae xa beeti

¹ Na dangi xanbi Munsa nun Isirayilakae naxa yi beeti ba Alatala be. «N xa yi beeti ba Alatala be, naxan xili gbo.

A bara soe nun a ragima madula baa ma.

² N senbe na Alatala nan na.

N a matoxoma beeti ra.

A bara findi n Nakisima nun n Marigi ra.

N tantui rasigama n benbae Marigi ma.

³ Senbema nan Ala ra.

A xili ne Alatala.

⁴ A naxa Firawuna xa soorie nun e ragisee rasin baa ma.

Firawuna xa kuntigie naxa madula Xulunyumi Baa ma.

⁵ Moronyie naxa e makoto, e naxa goro a botini ma alo geme.

⁶ Alatala, i senbe magaaxu.

I bara no i yaxuie ra,

i bara no i matandimae ra.

⁷ I xa mangeya senbe magaaxu.

I bope na te, e ganma ne

alo sexe te soxi naxan na.

⁸ I xa foye naxa Xulunyumi baa rabi,

kira xaraxi naxa lu a tagi.

Moronyie naxa te alo banxi xale.

Ye naxa ti, a xorocho.

⁹ Isirayila yaxui a fala ne,

«N birama ne e foxo ra, han n e li,

n e harige tongoma nɛ, han n wasa.
N e sɔntɔma nɛ n ma santidɛgɛma ra.»

¹⁰ Kɔnɔ i tan naxa foye ramini,
baa naxa e radula.

E naxa goro ye xɔɔra alɔ yɔxui.

¹¹ Alatala, i maniyɛ mu na adama xa alae ya ma.

I xa seniyyeni fiixe,

i xa nɔrɛ gbo,

i xa kaabanakoe wuya.

I maniyɛ na minden?

¹² I to i senbɛ ramini,

bɔxi naxa e gerun.

¹³ I xa pama naxan xun saraxi,

i fama e xun tide i xa xanunteya ra,

naxan mu jɔnma abadan.

I fama e xun tide i xa lingira seniyyenxi yire i senbɛ ra.

¹⁴ Namane gbɛtɛɛ na na mɛ,

e gaaxuma nɛ.

Filisitakae bɔjɛ minima nɛ.

¹⁵ Edon yareratie ifuma nɛ,

Mowaba mangɛɛ sɛrɛnma nɛ.

Limaniya birin bama nɛ Kanaan pamane yi ra.

¹⁶ Alatala, gaaxui nun kɔntɔfili e suxuma nɛ,

e dɛ balanma nɛ i senbɛ ra,

han i xa pama dangi,

i naxan xun saraxi.

¹⁷ I fama nɛ i xa pama rasabatide i xa geya fari,

i dennaxɛ sugandixi i xa lingira seniyyenxi ra.

¹⁸ Alatala xa mangeya buma abadan.»

¹⁹ Firawuna xa soe, a xa sɔɔri ragisee, nun a xa soe ragimae to goro baa ma, Alatala naxa baa radin e xun ma, kɔnɔ Isirayilakae naxa dangi kira xaraxi ra baa tagi.

²⁰ Haruna maagine Mariyama, naxan findixi namijɔnɛ gine ra, a naxa boote maxa. Gine gbɛtɛɛ naxa fare boron. ²¹ Mariyama naxa yi bɛɛti ba, «Wo bɛɛti ba Alatala bɛ, barima a xili gbo.

A bara soe nun e ragimae radula baa ma.»

²² Munsa naxa Isirayilakae xun ti Suru gbengberenyi rakelife Xulunyumi Baa dɛ ra. E naxa e jɛrɛ xi saxon gbengberenyi ma, e mu ye sɔtɔ. ²³ E naxa Mara li, kɔnɔ e mu nɔ Mara ye minde barima na ye nu xɔnɔ. «Mara» wama «xɔnɛ» nan falafe. ²⁴ Nama naxa sɔnxɔ Munsa ma, «Won ye sɔtɔma minden?» ²⁵ Munsa naxa a dɛ rawa Alatala xɔn ma. Alatala naxa wuri mɔoli nde masen Munsa bɛ, a fa na woli ye xɔɔra, ye xɔnɛ naxa ba. Alatala to ge e xaxili matode menni, a naxa yi saate tongo e bɛ, ²⁶ «Xa wo wo tuli mati n xui ra a fanyi ra, xa wo bira n ma tinxinyi fɔxɔ ra, xa wo n ma yaamari birin suxu, wo n ma seriye birin binya, n tan, wo Marigi Alatala, n mu fure jaaxi yo ragoroma wo ma, alɔ n naxan nagoro Misirakae ma. N tan nan Alatala ra, naxan wo rayalanma.»

²⁷ E to dulonyi fu nun firin nun tugi bili tongo solofere li Elimi, e naxa yonkin menni.

16

Isirayilakae xa sɔnxɔe

¹ Isirayila pama birin naxa keli Elimi, sigafe ra Sini gbengberenyi ma, naxan na Elimi nun Turusinina tagi. E biyaasi naxan naba keli Misira han Sini gbengberenyi ma, na naxa bu kike firin a nun xi fu nun suuli. ² Menni Isirayila pama naxa sɔnxɔ Munsu nun Haruna ma, ³ a falafe ra, «Munfe ra Alatala mu a ragirixi won xa faxa Misira bɔxi ma? Menni sube nun taami nu na won yi ra naxan won lugama, kɔnɔ be yi gbengberen yire, won fama faxade kaame nan na.»

⁴ Alatala naxa a masen Munsu be, «N fama taami ragorode wo be kelife koore ma. Nama xa mini, e xa a matongo geesege e naxan donma lɔxɔe keren kui. N fama e xaxili matode, xa e perema n ma yaamari nan ma.

⁵ A xi senni nde, e xa xi firin daaxi matongo.»

⁶ Munsu nun Haruna naxa a fala Isirayila pama be, «To nummare wo a kolonma ne, a Alatala nan wo raminixi Misira bɔxi ra. ⁷ Tina geesege, wo fama Alatala xa kaabanako tode. A bara wo xa sɔnxɔe me. Munfe ra wo wama sɔnxɔfe muxu tan ma? ⁸ To nummare Alatala wo kima sube ra, geesege a wo kima taami ra, han wo luga. Wo mu sɔnxɔxi muxu tan xa ma de. Wo sɔnxɔxi Alatala nan ma, naxan bara wo xui birin me.»

⁹ Munsu naxa a fala Haruna be, «A fala Isirayila pama be, e xa e yete masen Alatala be, barima a bara e xa sɔnxɔe me.» ¹⁰ Haruna nu woyenfe Isirayila pama be temui naxe, e naxa e ya rafindi gbengberenyi ma, e fa Alatala xa nɔre to mini ra nuxui kui. ¹¹ Alatala naxa a masen Munsu be, ¹² «N bara Isirayilakae xa sɔnxɔe me. A fala e be, «Nummare wo sube donma, geesege wo lugama taami ra. Na kui wo a kolonma ne, a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

¹³ Nummare yati xɔnie naxee xili kɔnkɔlee naxa radin e yonkinde birin ma. Na kuye iba xini naxa lu e yonkinde rabilinyi ma. ¹⁴ Na xini to ba na, se nde naxa lu bɔxi fari alo balabalanyi. ¹⁵ Isirayilakae to na to, e naxa e boore maxɔrin, «Munse ya?» E mu a kolon se yo na ki. Munsu naxa a fala e be, «Taami nan a ra, Alatala naxan fixi wo ma baloe ra.» ¹⁶ Alatala xa yaamari nan ya, «Wo xa sigaati ya solofere tongo mixi birin be naxan na wo xɔnyi.» ¹⁷ Isirayilakae a raba na ki ne. ¹⁸ E to a maniya, naxee gbe nu gboxi, a mu dangi ye, naxee fan gbe nu xurunxi, a e ralixi ne. Kankan naxa baloe xasabi soto naxan a ralima.

¹⁹ Munsu naxa a fala e be, «Yi baloe naxa raxi han geesege.» ²⁰ Kɔnɔ ndee mu Munsu xui suxu, e naxa a ragata han geesege. Kulie naxa bira a i, a xiri jaaxi naxa mini. Munsu naxa xɔnɔ na kanyie ma.

²¹ Geesege yo geesege, kankan nu fa a gbe donse matongo, kɔnɔ soge na te, a dɔnxɔe naxan luxi, na xunu a i. ²² A xi senni nde, e naxa xi firin daaxi matongo, sigaati ya fu nun naani mixi keren be. Yareratie naxa na dentege sa Munsu be. ²³ Munsu naxa a fala e be, «Alatala naxe a tina malabui lɔxɔe nan a ra, lɔxɔe seniyenxi Alatala be. Wo xa nde gan, wo xa nde satun. A dɔnxɔe naxan na lu, wo xa na ragata han tina geesege.» ²⁴ E to nde ragata han geesege, alo Munsu a yamari e be ki naxe, e naxa a to kuli mu biraxi a i, a man mu bɔrɔ. ²⁵ Munsu naxa a fala e be, «Wo xa a don to, barima to nan malabui lɔxɔe ra Alatala xa binye bun ma. Na donse mu goroma bɔxi ma to. ²⁶ Wo xa a matongo xi senni bun ma, kɔnɔ a xi solofere nde, wo mu sese toma, barima malabui lɔxɔe na a ra.»

²⁷ A xi solofere nde, mixi ndee mini ne na donse matongode, kɔnɔ e mu sese to. ²⁸ Na kui Alatala naxa a masen Munsu be, «Wo n ma yaamari nun

n ma seriye matandima han mun temui? ²⁹ Wo xa a kolon, n tan Alatala nan malabui lɔxɔe seriye masenxi wo be. Na nan a ra, xi senni nde wo donse xi firin daaxi sɔtoma. A solofere nde wo naxa siga dɛde, wo birin xa lu wo xɔnyie, malabui lɔxɔe nan a ra.» ³⁰ Na kui jama naxa e malabu na lɔxɔe solofere nde ma.

³¹ Isirayilakae naxa na donse xili fala «mana,» naxan nu wama a falafe, «Munse a ra?» A maniya funden xɔri ra, a fiixe, a jɔxun alo digiyanyi.

³² Munsa naxa a fala, «Alatala xa yaamari nan yi ki, «Wo xa yi mana sigaati ya solofere ragata, alako wo bɔnsɔe naxee fama baride e xa donse to n naxan nagoroxi wo ma gbengberenyi ma, n to wo ramini Misira bɔxi ra.»

³³ Na kui Munsa naxa a fala Haruna be, «I xa mana sigaati ya solofere sa sesase kui, i xa a dɔxɔ hɔrɔmɔlingira yire, alako a xa findi tɔnxuma ra wo bɔnsɔe be naxee fama baride.» ³⁴ Haruna naxa na sesase dɔxɔ Alatala xa hɔrɔmɔlingira yire saatɛ kankira ya ra, alako a xa ragata alo Alatala a masenxi Munsa be ki naxe. ³⁵ Isirayilakae mana don ne je tongo naani bun ma, han e sa so Kanaan bɔxi ma, si gbeteɛ sabatixi dennaxe. ³⁶ Na sigaati ya solofere naxan nu rawalima na mana maniyafe ra, a dɔxɔ fu findixi busali keren nan na.

17

Turusinina fanye

¹ Isirayila jama birin naxa keli Sini gbengberenyi ma, e fa biyaasi raba alo Alatala nu luma e yamari ra ki naxe. E to Refidimi li, e naxa yonkin naa, kɔnɔ e mu ye min daaxi sɔtɔ. ² Nama naxa ti Munsa kanke, e a fala a be, «Ye so muxu yi ra.» Munsa naxa wɔyen e be, «Wo tima n kanke munfe ra? Wo na Alatala matofe munfe ra?»

³ Ye xɔli nu bara gbaa jama ra, e nu fa a fala Munsa be, «Munfe ra i muxu raminixi Misira bɔxi ra? I wama ne muxu xa denbaya nun muxu xa xurusee xa faxa ye xɔli ra gbengberenyi ma?»

⁴ Munsa naxa a dɛ rawa Alatala xɔn ma, a falafe ra, «N nɔma munse rabade yi jama ra? A gbe mu luxi e xa n faxa.» ⁵ Alatala naxa Munsa yaabi, «I xa dangi jama ya ra, a nun Isirayila fori ndee. I xa i xa yisuxuwuri tongo, i Nili xure garin naxan na, i ti e ya ra. ⁶ N tima i ya ra, fanye seeti ma, naxan na Xorebe geya yire. I xa na fanye garin. Na kui ye minima ne jama naxan minma.» Munsa naxa a raba na ki Isirayila forie ya xɔri. ⁷ A naxa na yire xili sa Masa nun Meriba, na nan na ki «matɔe nun sɔnxɔe,» barima Isirayilakae sɔnxɔ ne Munsa ma menni, e man naxa Alatala mato na a falafe ra, «Alatala na won tagi ba, ka a mu won tagi?»

⁸ Amalekikae naxa fa Isirayila gerede Refidimi. ⁹ Munsa naxa a fala Yosuwe be, «Xeme ndee mayegeti, wo fa mini Amalekikae gerede. Tina, n tima ne geya fari Ala xa yisuxuwuri ra n yi.» ¹⁰ Yosuwe naxa Amalekikae gere alo Munsa a yamarixi ki naxe. Munsa, Haruna, nun Xuru naxa te geya fari. ¹¹ Munsa to a belexe itema, Isirayila senbe nu gboma, kɔnɔ a to a belexe igoroma, Amalekikae senbe tan nu gboma. ¹² Munsa belexee to binya a ra, e naxa gɛme nde tongo a dɔxɔma naxan fari. Haruna nun Xuru naxa lu Munsa seeti ma, a kɔola nun a yirefanyi ma, a belexe ratefe ra han soge dula temui. ¹³ Na kui Yosuwe naxa nɔ Amaleki nun a xa sɔorie ra santidegema xɛpnɛxie ra.

¹⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «Yi taruxui sebe alako jama xa ratu a ma. I man xa a fala Yosuwe be, «N fama ne Amalekikae xa fe jɔnde yi

duniɲa ma.»¹⁵ Munsa naxa yire nde rafala sɛrɛxɛbade ra, a naxa na yire xili sa, «Alatala nan xun nakeli fima n ma,»¹⁶ barima a nu bara a xaxili ti Alatala xa mangeya ra. Munsa naxa a a fala, «Alatala Amalekikae gerema nɛ abadan.»

18

Yetiro sigafe Munsa yire

¹ Munsa bitanyi Yetiro, naxan findixi Madiyan sɛrɛxɛdubɛ ra, a naxa a mɛ Alatala naxan nabaxi Munsa nun a xa pama Isirayila bɛ, e raminife ra Misira bɔxi kui. ² Munsa nu bara a xa ginɛ Sipora nun a xa di firinyi xɛɛ Yetiro xɔnyi. ³ Munsa xa di singe nu xili Gerisomi, barima na xili nu wama a falafe e gbe xui, «Xɔɲɛ nan n na yi bɔxi ma.» ⁴ Boore nu xili Eliyeseri, barima na xili nu wama a falafe e gbe xui, «N baba Marigi bara n mali, a bara n natanga Firawuna xa santidɛgema ma.»

⁵ Munsa bitanyi Yetiro naxa Munsa xa ginɛ nun na xa die xanin Munsa yire gbengberenyi ma, a nu yonkinxi dɛnnaxɛ, Ala xa geya mabiri. ⁶ Yetiro nu bara xɛɛra xɛɛ Munsa xɔn a falafe ra, «N tan, i bitanyi Yetiro, n na fafe i xa ginɛ nun a xa di firinyie ra.» ⁷ Munsa naxa mini a bitanyi ralande. A naxa a xinbi sin a ya ra, a man fa a sunbu. E to e boore xɛɛbu, e naxa so Munsa xɔnyi. ⁸ Munsa naxa fee ya ba a bitanyi bɛ, Alatala naxan birin naba Firawuna nun Misirakae ra Isirayila xa fe ra. A naxa Isirayila xa jaxankatɛ birin fala a bɛ, a nun Alatala e rakisixi ki naxɛ.

⁹ Yetiro naxa sɛɛwa Alatala xa hinɛ ra a naxan masenxi Isirayila bɛ, a e bafe ra Misirakae yi ra. ¹⁰ Yetiro naxa a fala, «Tantui na Alatala bɛ, naxan wo ba Misirakae nun Firawuna yi ra, naxan Isirayila pama raminixi e xa nɔɛ bun ma! ¹¹ N bara a kolon Alatala sɛnbɛ gbo dangi adamadiɛ xa alɛ mɔoli birin na, barima a bara pama igoro naxan nu bara a yetɛ rafisa Isirayilakae bɛ.» ¹² Na tɛmɛi Munsa bitanyi Yetiro naxa sɛrɛxɛ gan daaxi nun sɛrɛxɛ gbɛtɛɛ ba Alatala bɛ. Haruna nun Isirayila fori birin naxa na sɛrɛxɛ don Munsa bitanyi yire Alatala xa hɔrɔmɔlingira kui.

¹³ Na kuye iba, Munsa naxa a magoro, a xa kiiti sa Isirayilakae tagi. Nama naxa lu a yire kelife gɛɛsɛgɛ han nunmare. ¹⁴ A bitanyi to a to Munsa naxan birin nabama pama bɛ, a naxa a fala a bɛ, «I na munse rabafe yi pama bɛ? Munfe ra kiiti wali birin dɔxɔxi i keren nan xun ma kelife gɛɛsɛgɛ han nunmare?» ¹⁵ Munsa naxa a bitanyi yaabi, «Nama faxi n yire Alatala xa kiiti nan fende. ¹⁶ Galanbui na lu mixie tagi e fama n yire n xa kiiti sa Alatala xa yaamarie nun a xa seriye ra.»

¹⁷ Munsa bitanyi naxa a fala a bɛ, «A mu lanma i xa a raba na ki.» ¹⁸ I nun i xa mixie, wo taganma nɛ. I keren mu noma yi kote xaninde. ¹⁹ I xa i tuli mati n ma marasi ra. Ala xa i mali. I tan xa findi pama xui madangima ra Alatala bɛ. ²⁰ I lan nɛ i xa e xaran Alatala xa seriye nun a xa yaamarie ra. I xa Ala xa kira masen e bɛ, e birama naxan fɔxɔ ra. ²¹ Mixi kɛndɛɛ sugandi pama ya ma, nɔndi fale naxɛɛ gaaxuma Alatala ya ra, naxɛɛ riba xɔnxi. I xa nɛɛ findi yarɛratie ra pama xun ma xunlande ki ma. Nde xa lu mixi wulu keren xun ma, boore mixi kɛmɛ xun ma, boore mixi tongo suuli xun ma, boore mixi fu xun ma. ²² Nɛɛ xa kiiti birin sa mixie tagi, fo kiiti nde naxɛɛ xɔrɔxɔ. E xa na kiiti xɔrɔxɔɛ masen i tan bɛ. Na ki, kote mu dɔxɔma i keren xun. ²³ Xa i Ala xui suxuma, na rabafe nɔma findide sɔɔneya ra wo birin bɛ, bɔɲɛsa fa lu pama bɛ e xɔnyi. ²⁴ Munsa

naxa a bitanyi xui suxu, a birin naxa raba alo a falaxi ki naxe. ²⁵ Munsu naxa mixi kendee sugandi Isirayilakae ya ma, a fa e doxo pama xun na xunlande ki ma, mixi wulu keren xun ma, mixi kemε xun ma, mixi tongo suuli xun ma, nun mixi fu xun ma. ²⁶ E nu kiitisa wali raba temui birin, fo kiiti xɔɔxɔe e nee nan masenma Munsu be. ²⁷ Na temui Munsu naxa a bitanyi bejin. Yetiro naxa gbilen a xa boxi ma.

19

Isirayila pama sofe Turusinina

¹ Kike saxan yati to dangi, kelife e mini Misira boxi ra temui naxe, Isirayilakae naxa so Turusinina gbengberenyi ma. ² E to keli Refidimi, e naxa so Turusinina gbengberenyi ma, e yonkin geya ya tagi. ³ Munsu naxa te geya fari sigafe Alatala yire. Alatala naxa a xili geya fari, a a masen a be, «I xa a fala Isirayilakae Yaxuba bɔnsɔe be, ⁴ «Wo bara a to, n fe naxan nabaxi Misirakae ra. Wo bara a kolon n faxi wo ra n yire ki naxe. A luxi alo wo bakixi xoni nan fari. ⁵ Xa wo n xui suxu n ma saate rakamalife ra, wo fama ne findide n ma pama sugandixi ra si birin ya ma. N gbe nan dunɔna birin na, ⁶ kɔno wo tan findima n ma si seniyenxi nan na, naxan serexedube wali rabama.» I xa na masenyi ti Isirayilakae be.»

⁷ Munsu naxa goro, a fori birin xili, a fa Alatala xa masenyi birin dentege e be. ⁸ Nama birin naxa a fala, «Muxu Alatala xui birin suxuma ne.»

Munsu naxa pama xa yaabi dentege Alatala be. ⁹ Alatala naxa a masen Munsu be, «N fama woyende i be nuxui kui pama ya xori, alako e xa lanlanteya sa i ma temui birin.»

Munsu naxa pama xa masenyi dentege Alatala be. ¹⁰ Alatala naxa a masen Munsu be, «A fala pama be, e xa e yete rasenyen to nun tina. E xa e xa dugie fan xa. ¹¹ E xa redi tina bora ya ra, barima n fama ne gorode pama birin ya tode ra na loxo Turusinina geya fari. ¹² I xa naaninyi sa geya rabilinyi birin ma, i fa a fala pama be, «Mixi yo naxa te geya fari, mixi yo naxa a makore a ra, barima naxan yo din a ra, na kanyi faxama ne.» ¹³ Wo naxa wo belexe din na kanyi ra, wo a magono gema ra han a faxa. Xa na mu, wo xa a masoxo xalie ra. A findi daalise ra, a findi mixi ra, a lanma a xa faxa. Mixi mu lanma a xa te geya fari, fo sara xui na mini mixi sugandixi ndee fa te.»

¹⁴ Munsu to goro geya ma pama yire, a naxa marasenyenyi fe fala e be, e xa e yete nun e xa dugie rasenyen. ¹⁵ A naxa a fala pama be, «Wo xa wo yete yailan tina bora ya ra. Sade fe naxa lu wo tan nun wo xa ginee tagi.»

¹⁶ A xi saxan loxo, galanyi nun seyamakonyi naxa bira boxi ma geesege, nuxui ifoɔroxi naxa to geya ma. Sara xui naxa mini senbe ra. Nama birin naxa gaaxu. ¹⁷ Munsu naxa pama mati geya lanbanyi Ala xui ramede. ¹⁸ Tuuri nu na Turusinina geya ma, barima Alatala nu bara goro te tagi. Na tuuri nu tema ne, alo fiili na gan. Geya nu serenma senbe ra. ¹⁹ Sara xui nu sigama gbo ra. Na temui Munsu naxa woyen, Ala naxa a yaabi.

²⁰ Alatala naxa goro Turusinina geya fari, a fa Munsu xili. Munsu to te naa, ²¹ Alatala naxa a masen a be, «I xa goro, i xa a fala pama be, e naxa wuruntun n tofe ra de, xa na mu a ra, a gbege faxama ne. ²² Hali serexedube naxee e makorema n na, e xa e yete rasenyen, alako n naxa fa e faxa.» ²³ Munsu naxa a fala Alatala be, «Nama mu noma tide Turusinina geya fari, barima i nan bara muxu yamari naaninye xa sa geya rabilinyi

ma, jama xa lu e xati ma.» ²⁴ Alatala naxa a masen a be, «I xa goro sinden Haruna foxo ra. Na temui wo firin xa te. Serexedubee nun jama naxa te de, xa na mu a ra, e faxama ne.» ²⁵ Munsaxa naxa goro jama yire, a fa na masenyi ti e be.

20

Ala xa seriye fu

¹ Na temui Alatala naxa yi masenyi ti: ² «N tan Alatala nan wo Marigi Ala ra, naxan wo ramini Misira konyiya kui.»

³ «Wo naxa ala gbete bafo n tan na.»

⁴ «Wo naxa kuye yo yailan naxan misaalixi se nde ra, naxan toma koore nun boxi ma, xa na mu naxan luma ye nun boxi bun ma. ⁵ Wo naxa wo mafelen na se moolie be, wo naxa e batu, barima n tan wo Marigi Alatala, n mu wama n firin nde xon. Naxee n xonma, n nee bonsoe ratonma ne han e tolontolonyie, xa na mu a ra e tolobitee xa die. ⁶ Kononoxi mixi naxee n xanuma, e bira n ma seriye foxo ra, n hinnema e ra xanunteya kui abadan.»

⁷ «Wo naxa n xili yelefu, barima n tan Alatala mu dipema mixie ma, naxee na fe mooli rabama.»

⁸ «Wo xa ratu malabui loxoe ma, wo xa a binya. ⁹ Wo nona wali birin nabade xi senni bun ma, ¹⁰ kononoxi na xi solofere nde findima malabui loxoe ra wo Marigi Alatala xa binye bun ma. Wo naxa wali yo raba na loxoe, wo tan, wo xa die, wo xa konyie, wo xa xurusee, nun wo xa xone. ¹¹ Alatala duniya nun se birin daa xi senni nan bun ma. A to ge na ra a naxa a malabu a xi solofere nde. Na nan a xexi, Alatala naxa barake sa na malabui loxoe ma, a findi loxoe seniyenxi ra.»

¹² «Wo xa wo baba nun wo nga binya. Na kui wo xa simaya xon kuyama ne boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma.»

¹³ «Wo naxa mixi faxa.»

¹⁴ «Wo naxa yene raba.»

¹⁵ «Wo naxa mure ti.»

¹⁶ «Wo naxa wo boore toonege.»

¹⁷ «Wo naxa mila wo boore xa harige ma, alo a xa banxi, a xa gine, a xa konyie, a xa ninge, xa na mu a xa sofale.»

¹⁸ Nama to na galanyi, seyamakonyi, nun tuuri to geya fari, e fa sara xui me, e naxa seren gaaxui ra. E naxa makuya menni ra, ¹⁹ e fa a fala Munsaxa be, «I tan xa woyen muxu ra, Alatala xui won faxama ne.» ²⁰ Munsaxa a fala jama be, «Hali wo mu gaaxu. Ala na wo matofe, alako wo xa gaaxu a ya ra, wo xa yunubi lu na.» ²¹ Nama naxa lu yire makuye, kononoxi Munsaxa tan naxa siga na nuxui foxoxi yire Alatala nu na dennaxe.

²² Alatala naxa a masen Munsaxa be, «I xa yi masenyi ti Isirayilakae be, wo bara a to, n bara woyen wo ra kelife koore ma. ²³ Wo naxa kuye yo yailan gbeti nun xema ra naxan luma n seeti ma. ²⁴ Wo xa serexebade yailan n be bende ra. Wo xa xurusee ba serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ra. Wo na n xili binya, n barake sama ne wo ma. ²⁵ Xa wo sa serexebade tima n be geme ra, wo naxa a ti geme masolixie ra, barima na a niyama ne a xa findi se seniyentare ra. ²⁶ Wo naxa n ma serexebade ite, xa na mu a ra serexedube xa donma kuye bunyi mabama ne.»

21

*Konyiya seryie**a nun faxe nun maxœne jœxœ*

¹ I xa yi yaamarie masen Isirayilakae be. ² Xa wo konyi sara naxan findi Isirayilaka ra, a xa wali wo be je senni, kœno a solofere nde wo xa a bejin barima a xunsare bara jœn. ³ Xa a sa li wo nu bara na konyi nun a xa gine sara, wo xa e firin birin bejin je solofere nde. ⁴ Xa konyi kanyi nan gine so a xa konyi yi ra, a fa di bari, na gine nun a xa die luma konyi kanyi yi ra. Xeme gbansan nan bejinma. ⁵ Xa na konyi fa a fala, «N marigi, n ma gine, nun n ma die rafan n ma, n mu wama xœryafe,» ⁶ a marigi xa a dentœge Ala be. Na temui a xa a tuli tunba sœxœme ra naade wuri ma. Na nan a masenna na konyi bara lu a marigi xa yaamari bun ma a xa dunijeigiri birin kui.

⁷ Xeme na a xa di gine mati konyi ra, gine xœrya ki mu luma alo xeme xœrya ki. ⁸ Xa na gine mu rafan a marigi ma, naxan nu wama a findife a xa gine ra, a lanma a xa lu a xun xa sara. A mu daxa a xa a mati mixi gbete ma, barima a bara mee a ra. ⁹ Xa a wama a fife a xa di ma gine ra, a lanma a xa a suxu alo a xa di gine yati. ¹⁰ Xa a sa gine gbete tongo, a naxa sese ba a xa gine singe xa donse, a xa sosee, nun a xa solœ ra. ¹¹ Xa a mu na fe saxanyie rakamali a be, gine nœma kelide a xœn ma, a mu sese fi.

¹² Naxan na mixi bœnbœ han a naxa faxa, na kanyi lan a fan xa faxa.

¹³ Kœno xa a mu a faxafe janigexi, Ala nan tun a ragirixi, a xa a xun taxu yire nde n dennaxe masenna wo be. ¹⁴ Kœno xa a nu a faxafe janigexi ne kœœta nde ra, na kanyi mu nœma a xun taxude n ma serexebade ra. Wo xa a faxa.

¹⁵ Naxan na a nga, xa na mu a baba bœnbœ, na lan ne a xa faxa.

¹⁶ Naxan na adamadi suxu, a xa a mati, na kanyi xa faxa hali a mu gexi na adamadi matide.

¹⁷ Naxan na a nga, xa na mu a baba danka, na kanyi lan ne a xa faxa.

¹⁸ Naxan na mixi maxœno gere kui, na kanyi mu suxuma xa mixi maxœnoxi mu faxaxi, ¹⁹ xa a nœma kelide a xa sade ma, a jere a xa yisuxuwuri ra. Kœno maxœne ti tan lanma a xa kœbiri ba na mixi maxœnoxi be han a gema yalande temui naxe.

²⁰ Naxan na a xa konyi faxe bœnbœ wuri ra, a lanma ne na kanyi xa jaxankata. ²¹ Kœno xa na konyi sa yalan beenu xi firin, a mu lanma konyi kanyi xa jaxankata, barima na konyi findixi a gbe nan na.

²² Mixi naxee bœnbœma furi gine nde ra, e xa gere kui, na fa a niya gine xa di bari a waxati mu a lixi, kœno a mu fe kana a ma, na geresoe xe kœbiri nde ba gine be. Gine xa mœri nun kiitisa xa nate tongo kœbiri xasabi naxan bama. ²³ Kœno xa a sa findi gbalœe ra, nii jœxœe na nii nan na, ²⁴ ya jœxœe na ya nan na, jinyi jœxœe na jinyi nan na, belexe jœxœe na belexe nan na, sanyi jœxœe na sanyi nan na, ²⁵ ganyi jœxœe na ganyi nan na, xabe jœxœe na xabe nan na, maxœne jœxœe na maxœne nan na.

²⁶ Naxan na a xa konyi bœnbœ han a ya naxa kana, a lanma a xa a xa konyi xœrya a xa ya kane jœxœe ra. ²⁷ Naxan na a xa konyi jinyi gira, na kanyi lanma a xa a xa konyi xœrya a xa jinyi gire jœxœe ra.

²⁸ Tuura naxan na mixi faxe, a lanma na tuura xa magœno han a faxe. A sube naxa don. Tuura kanyi mu jaxankate yo sotœma na kui. ²⁹ Kœno xa na tuura darixi na mœœli raba ra, a kanyi a kolon kœno a mu a xirima

a fanyi ra, na kanyi yo, a xa tuura yo, e birin xa magono han e xa faha.
³⁰ Kiitisa noma nate tongode na tuura kanyi xun sarama naxan na. ³¹ Na serye keren nan nawalima hali tuura sa dimedi nan faha. ³² Xa a sa li tuura fa mixi gbeta xa konyi nde faha, gbeti kole tongo saxan nan fima na konyi marigi ma. Na tuura xa magono han a faha.

³³ Naxan na yili ge, a lu i mu a de rakotoma, xa a sa li ninge xa na mu a ra sofale nde sa sin na yili kui, ³⁴ a lanma na kanyi xa na xuruse sare fi, xuruse faxaxi xa lu a be.

³⁵ Naxan ma tuura na sa a boore gbe faha, na tuura baloxi xa mati, na sare nun na tuura faxaxi xa itaxun e boore tagi. ³⁶ Kono xa a sa a li, na tuura darixi na mooli raba ra, a kanyi a kolon kono a mu a xirima a fanyi ra, a lanma tuura baloxi kanyi xa a gbe fi tuura faxaxi kanyi ma, tuura faxaxi xa lu a tan be.

³⁷ Naxan na tuura xa na mu a ra yexee muna, a sa a mati, xa na mu a ra, a faha, a lanma na kanyi xa tuura suuli ragbilen na tuura keren joxoe ra, xa na mu, yexee naani na yexee keren joxoe ra.

22

Muna se joxoe

nun yaamari gbetae

¹ Xa wo mixi suxu a mune tife koe ra, a fa faha wo yi bonboe ra, faxe kote mu doxoma wo xun ma. ² Kono xa wo na mooli raba yanyi ra, faxe kote doxoma ne wo xun ma. Mupeti lanma a xa se mupaxie sare ragbilen, kono xa a mu noma na ra, a gundi xa mati konyi ra alako mune se sare xa fi. ³ Xa a sa li, na se mupaxi na a yi alo ninge, sofale, yexee, xa na mu a ra, a nipe ra, a e jondon firin nan fima a joxoe ra.

⁴ Naxan na a xa xurusee bejin, a sa a boore xa xe kana, na kanyi lanma a xa a sare fi a xa xe bogi fanyi nan na.

⁵ Naxan na te sa jooge ganfe ra, kono te fa mixi nde xa sansi malanxi gan, xa na mu a xa xe, na kanyi lanma a xa na se birin sare fi.

⁶ Xa mixi harige nde taxu a doxo boore ra, kono mixi fa na muna, na mupeti xa na se sare firin nagbilen a joxoe ra. ⁷ Kono xa na mupeti mu to, se taxuxi naxan na, na xa a kali Ala xili ra kiitisaemae yire, alako e xa a kolon a tan xa mu na harige tongoxi. ⁸ Xa se nde sa lu mixi yi ra alo ninge, sofale, yexee, dugi, xa na mu a ra se gbeta, kono mixi gbeta fa a fala a tan nan gbe na a ra, e lanma e xa siga kiitisaemae yire. Kiiti kanama naxan na, a xa na se sare doxo firin nagbilen a boore ma.

⁹ Xa mixi nde xuruse taxu a boore ra, alo sofale, ninge, xa na mu yexee, na xuruse fa faha, xa na mu a salonse nde fa gira, xa na mu mixi fa a muna, ¹⁰ a boore xa a kali Alatala ra a mu a yi. Se kanyi xa la na ra, a xa nipe na se loxi ma. ¹¹ Kono xa na xuruse mupaxi na a xonyi ne, a joxoe fima ne. ¹² Xa wulai sube nde nan fa a faha, a taxu naxan na, na xa a binbi masen xuruse kanyi be seedejoxoya ra. Na temui, a mu na joxoe fima.

¹³ Xa mixi xuruse yefu a boore ma, xuruse fa a yete maxono, xa na mu a ra a faha xuruse kanyi xanbi, a yefuma xa a joxoe fi. ¹⁴ Kono xa fe nde na xuruse soto a kanyi ya xori, a yefuma mu a joxoe fima. Xa a sa li, a herixi nan a ra, heri masundi nan findima a joxoe ra.

¹⁵ Naxan na gine dimedi futi kana naxan xa kote mu doxoxi sinden, a lanma a xa a xa kote doxo alako a xa findi a xa gine ra. ¹⁶ Xa na gine baba

mu tin a fide a ma, na futikane kōbiri nan fima naxan lanma gine dimedi xa kote ma.

¹⁷ Mandurula gine lanma ne a xa faxa.

¹⁸ Naxan yo yene raba xuruse ra, a lanma a xa faxa.

¹⁹ Naxan yo na serexe ba ala gbete be, bafe Alatala ra, na kanyi lan ne a xa faxa.

²⁰ Wo naxa xone tōro naxan fatan si gbete ra a sabati wo xonyi, barima wo fan nu na xoneya ne Misira boxi ma. ²¹ Wo naxa fu kaape gine nun kiridi ma. ²² Wo na fu nee ma, n e wa xui mema ne. ²³ N ma xone tema ne wo xili ma, n wo faxa santidegema ra. Wo xa ginee findima ne kaape ginee ra, wo xa die fan findima ne kiridie ra.

²⁴ Xa wo sa kōbiri doni tōromixi nde be n ma pama ya ma, wo naxa geeni yo fen a xun na ala doniti jaaxi ndee.

²⁵ Wo na wo boore xa dugi dōxo seke ra, wo xa a ragbilen a ma beenun soqe xa dula, ²⁶ barima na keren peti nan a yi ra, a na nan felenma a ma. A na n xili, n a xui suxuma ne, barima kinikininte nan n na.

²⁷ Wo naxa n tan Ala bexu. Wo naxa wo xa pama mange danka.

²⁸ Wo naxa dugundi n kide wo xa xe bogie ra. Wo xa wo xa di singe birin fi n ma.

²⁹ Wo xa wo xa xurusee xa di singee fi n ma. Wo xa e lu e nga fōxo ra xi solofere. A xi solomasaxan nde, wo fa e fi n ma.

³⁰ Wo xa findi n ma pama seniyenxi ra. Wo naxa wulai sube don, sube gbete naxan faxaxi. Wo xa na mōli fi baree ma.

23

Tinxinyi seriye

nun Isirayila xa salie

¹ Wo naxa mixi tōrege, wo naxa wule seede ba mixi jaaxi be. ² Wo naxa bira pama waxonfe jaaxi fōxo ra, wo naxa wule seede ba pama xa fe ra. Na mōli tinxinyi kanama ne. ³ Wo naxa mixi rafisa a boore be kiiti kui, hali a findi misikiine ra.

⁴ Wo na wo yaxui xa ninge lōxi to, xa na mu a xa sofale, wo xa a xanin a xon ma. ⁵ Wo na wo yaxui xa sofale to, a biraxi kote xungbe bun ma, wo naxa a lu naa. Wo xa a mali.

⁶ Wo naxa seriye matandi tōromixi makiitima temui naxe. ⁷ Wo naxa mixi tōrege. Wo naxa a niya mixi tōregexi xa faxa, barima n mu dipema na mixi mōli ma. ⁸ Wo naxa tinxinyi kana kōbiri ra, barima na a niyama ne seede xa dundu, tinxintœ xa woyenyi xa mafindi.

⁹ Wo naxa xone tōro naxan fatan si gbete ra. Wo tan yati bara na tōre mōli kolon wo nu na Misira boxi ma temui naxe.

¹⁰ Wo xa sansi si, wo xa a xaba ne senni bun ma, ¹¹ kōno a ne solofere nde, wo xa boxi lu na, a xa a malabu. Na temui sansi naxan fama bulade a yete ma, na noma findide Isirayila tōromixie xa baloe ra. Burunyi subee fan xa balo na dōnxœ ra. Wo xa na raba wo xa weni nun wo xa oliwi bilie fan na.

¹² Wo xa wali birin naba xi senni bun ma, kōno a xi solofere nde wo naxa wali yo raba alako wo xa ninge, wo xa sofale, wo xa konyi, nun si gbete mixi naxee na wo xonyi, e birin xa e malabu.

¹³ Wo xa wo jōxo sa n ma yaamari birin xon ma. Wo naxa ala gbete batu, e xili jan naxa mini wo de i.

¹⁴ Ne yo ne wo xa sali saxan naba n ma binye bun ma. ¹⁵ Wo xa Taami Lebinitare Sali raba yi ki. Xi solofere naxee sugandixi Abibi kike kui, wo xa taami lebinitare gbansan don, alo n wo yamarixi ki naxe. Wo xa a raba na temui ne barima wo mini Misira boxi kui na kike nan na. Wo naxa n kuma na salie kui.

¹⁶ Xe Xabe Sali, wo xa a raba wo xa sansi bogi singee ra. Sansi Bogi Ba Sali, wo xa a raba ne raponyi, wo na sansi bogi se raso temui naxe. ¹⁷ Xeme birin xa na sali saxan naba e Marigi Alatala xa binye bun ma ne birin kui.

¹⁸ Wo na xuruse ba serexe ra n be temui naxe, wo naxa taami lebini daaxi ba serexe ra a seeti ma de. Wo naxa n ma sali serexe sube ture ragata han geesege. ¹⁹ Wo xa sansi bogi fisamante ba wo xa sansi bogi singee ya ma n tan wo Marigi Alatala be, wo e xanin n ma horomolingira kui. Wo naxa si jin a nga xijne ye ra.

²⁰ N maleke tima ne wo ya ra, naxan wo makantama kira ra sigafe ra boxi ma n dennaxe yailanxi wo be. ²¹ Wo xa wo tuli mati a ra, wo xa a xui suxu. Wo naxa a matandi. A mu dipema wo xa matandi ma, barima n xili na a xun ma. ²² Kono xa wo wo tuli mati a ra, xa wo a xui birin suxu, n findima ne wo yaxuie yaxui ra, wo gerefae gerema ra.

²³ N ma maleke wo matima Amorikae, Xitikae, Perisikae, Kanaankae, Hiwikae, nun Yebusukae xonyi. N fama ne e birin sontode. ²⁴ Wo naxa suyidi e xa alae be, wo naxa e batu, wo naxa bira e foxo ra. Wo xa e xa kuyee kana, wo xa e xa geme masolixie magira. ²⁵ Wo xa wo Marigi Alatala batu. A barake sama ne wo xa taami nun wo xa ye ma. A wo xa fure yalanma ne. ²⁶ Gine furi mu kanama wo xa boxi ma, gine di baritare fan mu toma wo ya ma. N simaya kamalixi fima ne wo ma.

²⁷ N sie ragaaxuma ne wo ya ra n senbe ra. N e ifuma ne alako e xa e gi wo ya ra. ²⁸ N jurie rasanbama ne wo ya ra naxan Hiwikae, Kanaankae, nun Xitikae kerima. ²⁹ Kono n mu na rabama ne keren kui, alako boxi naxa fa kana, wulai subee naxa fa wuya wo xili ma. ³⁰ N nee kerima a xuri xuri nan na wo ya ra, han wo wuya, wo fa noe soto boxi birin ma. ³¹ N wo xa naaninyi igboma ne keli Xulunyumi Baa ma han Baa Xungbe, kelife Turusinina gbengberenyi ma han a sa doko Efirati xure xungbe ra. N mennikae sama ne wo sago, alako wo xa e keru. ³² Wo naxa saate yo tongo mennikae nun e xa alae be. ³³ Wo naxa lu e xa sabati wo xa boxi ma, xa na mu a ra e a niyama ne wo xa gbilen n foxo ra. E xa alae findima gantanyi nan na wo be.

24

Ala nun Isirayilakae xa saate

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Te n yire be geya fari, i tan, Haruna, Nadabo, Abihu, nun Isirayila forie mixi tongo solofere. Wo xa suyidi yire naxan makuya n na. ² Munsa, i gbansan xa makore n na, booree xa lu yire makuye. Nama fan naxa te i tan Munsa foxo ra.»

³ Munsa naxa Alatala xa masenyi nun a xa yaamari birin nadangi nama ma. Nama birin naxa a yaabi xui keren na, «Muxu Alatala xui birin suxuma ne.»

⁴ Munsa naxa Alatala xa masenyi birin sebe. Na kuye iba, Munsa naxa serexebade ti geya bunyi, a naxa geme tundenyi fu nun firin ti menni, naxee Isirayila bonsoe fu nun firinyi misaalixi. ⁵ A naxa Isirayila fonike ndee xee e xa serexe gan daaxie ba. E man xa tuurae ba Ala be xanunteya

serexe ra. ⁶ Munsa naxa na wuli tagi sa feɣe die kui, a naxa na donxɔe kasan serexebade ma. ⁷ A naxa saate kitaabui tongo, a a xaran pama birin be. E naxa a yaabi, «Muxu Alatala xui birin suxuma ne. Muxu a ratinmema ne.» ⁸ Munsa naxa na wuli tongo, a a kasan pama ma. A naxa a masen, «Saate wuli nan ya. Alatala yi saate nan tongoxi wo be a xa masenyi fari.»

⁹ Munsa naxa te, a tan nun Haruna, Nadabo, Abihu, nun Isirayila forie, mixi tongo solofere. ¹⁰ E naxa Isirayila Marigi Ala to. A nu tixi geme nɔrɔxi fari. ¹¹ Na Isirayila kuntigie naxa Ala to, kɔnɔ a mu e paxankata na ma. E birin naxa e dege, e naxa e min.

¹² Alatala naxa a masen Munsa be, «Te geya fari n yire, i xa fa lu be sinden. N xa geme walaxee so i yi ra, n nan n ma seriye nun n ma yaamarie sebexi naxee ma. I xa Isirayilakae xaran nee ra.» ¹³ Munsa nun a malima Yosuwe naxa te Ala xa geya ma. ¹⁴ Munsa naxa a fala forie be, «Wo xa muxu memɛ be. Muxu fafe. Haruna nun Xuru xa lu wo fe ma be. Xa fe nde bira a i wo tagi, wo xa a masen e be.» ¹⁵ Munsa to te geya fari, nuxui naxa dusu a xun na. ¹⁶ Alatala xa nɔre naxa lu Turusinina geya xun na. Nuxui naxa geya makoto xi senni. A xi solofere nde, Alatala naxa Munsa xili na nuxui kui. ¹⁷ Alatala xa nɔre nu luxi ne Isirayilakae be, alo te xungbe geya fari. ¹⁸ Munsa to nu tema, a naxa so na nuxui kui, a naxa lu geya fari xi tongo naani kɔe nun yanyi.

25

Hɔrɔmɔlingira serexebade,

a teebili, nun a lanpui

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, foniserelae xa yi see mɔoli ba hadiya ra: ³ xɛɛma, gbeti, wure gbeeli, ⁴ gɛsɛ gɛrɛ daaxi, gɛsɛ bulu daaxi, gɛsɛ gbeeli, suwa dugi, dugi naxan sɔxɔxi si xabe ra, ⁵ yɛxɛɛ kontonyi kiri naxee soxi a gbeeli ra, peremui kirie, kasiya wuri, ⁶ ture naxan sama lanpui kui, labunde naxan sama ture seniyenxi nun surayi xun ma, ⁷ a nun geme tofanyi naxee findi serexedube xa donma kuye nun donma kanke raxunma se ra. ⁸ Isirayilakae xa hɔrɔmɔlingira ti n be, alako n xa sabati e ya ma. ⁹ Wo xa na lingira nun a xa yirabase birin yailan alo n na masenma i be ki naxe.»

¹⁰ «E xa saate kankira yailan kasiya wuri ra. Na kankira xa kuya nɔngɔn firin nun a tagi, a xa igbo nɔngɔn keren nun a tagi, a xa ite nɔngɔn keren nun a tagi. ¹¹ I xa a kui nun a fari maso xɛɛma ra. A de kiri fan xa yailan xɛɛma ra. ¹² I xa a suxude digilinxi naani rafala xɛɛma ra a tunxun naanie ma, firin na seeti, firin na boore seeti ma.»

¹³ «I xa kasiya wuri kuye firin masoli, e maso xɛɛma ra. ¹⁴ I xa e raso kankira suxude digilinxi kui, na kankira xaninma e tan nan ma. ¹⁵ E naxa ramini na abadan.»

¹⁶ «N na saate tɔnxuma so i yi ra, i xa a sa na kankira kui. ¹⁷ I xa a derakote yailan xɛɛma fanyi ra, naxan findima xunsare yire ra. A xa kuya nɔngɔn firin nun a tagi, a xa igbo nɔngɔn keren nun a tagi. ¹⁸ Maleke sawure firin xa yailan xɛɛma xabuxi ra kankira derakote fari. ¹⁹ Malekee sawure nun kankira derakote xa findi keren na. ²⁰ Na maleke sawure firinyie xa ti e boore ya i, e gabutenyie italaxi, e xun sinxi xunsare yire.»

²¹ «I xa na kankira derakote sa a ma, naxan findixi xunsare yire ra. N na saate tonxuma so i yi ra, i xa a sa na kankira kui. ²² N nan n yete masenma i be menni ne, na saate kankira derakote fari, maleke sawure firinyie tagi. N yaamari birin soma i yi ra menni ne katarabi Isirayilakae ma.»

²³ «I xa teebili nde yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nongon firin, a igbo nongon keren, a ite nongon keren nun a tagi. ²⁴ I xa xema fanyi maso a ma, a nun a de kiri ma. ²⁵ Xebenyi nde xa sa na de kiri bun ma naxan igbo suxui keren a nun a tagi. Xema xa sa na fan de kiri ma. ²⁶ I xa a suxude digilixi naani rafala xema ra a tunxun naanie ma, naxee ilanma a sanyie ra ²⁷ na xebenyi bun ma. Wuri kuyee xa so nee kui teebili xaninfe ra. ²⁸ Na wuri kuyee xa masoli kasiya wuri ra, xema xa maso e ma. Nee nan findima teebili tongose ra. ²⁹ Piletie, tonbilie, pootie, nun paani naxee sama na teebili ma, naxee rawalima serexe yeerama daaxi xa fe ra, nee birin xa yailan xema fanyi nan na. ³⁰ Taami fan xa sa na teebili ma temui birin, naxan findixi serexe ra n be.»

³¹ «I xa lanpui doxoode nde yailan xema fanyi xabuxi ra. A sanyi, a bili, a salonyie, nun lanpui doxoode naxee maniya sansi fugee ra, na birin xa findi keren na. ³² Salon senni xa mini lanpui doxoode bili ma, saxan seeti keren, saxan boore seeti. ³³ Tonbili saxan xa lu na salon senni birin xun ma. E xa maniya sansi bogi ra naxan doxoxi a burexee nun a fugee tagi. ³⁴ Tonbili naani gbete xa lu lanpui bili ma. E fan xa maniya sansi bogi ra naxan doxoxi a burexee nun a fugee tagi. ³⁵ Na salon firin firin doxo saxanyie bun ma naxee kelixi a bili ma, a sama ne menni fan ma. ³⁶ Na tonbilie nun lanpui salonyie xa findi keren na, e xa yailan xema fanyi xabuxi ra.»

³⁷ «I xa lanpui solofere yailan, i xa e doxo e doxoode ma alako e dexe xa yare iyalan. ³⁸ I xa wuki xabase nun xube sase yailan xema fanyi ra. ³⁹ Xema naxan nawalima lanpui doxoode nun lanpui yirabase yailanfe ra, na xa findi xema kilo tongo saxan nun naani nan na. ⁴⁰ I xa na birin naba alo n a masenxi i be ki naxe geya fari.»

26

Horomolingira tife

¹ «I xa Ala xa horomolingira yailan suwa dugi fu ra, naxee raxunmaxi gese mooli saxan na, gese gere daaxi, gese bulu daaxi, nun gese gbeeli. Na gese xa malekee sawure ramini dugie ma. A xa tofan ki fanyi. ² Dugi birin xa kuya nongon moxonen nun solomasaxan, a xa igbo nongon naani. E kuye nun e igboya xa lan. ³ Dugi suuli xa dege e boore ra, dugi suuli gbete fan xa dege e boore ra. Na kui na dugi fu bara findi dugi firin na. ⁴ I xa gese gere daaxi dege na dugi singe de kiri ma, a nun na dugi firin nde de kiri ma. ⁵ I xa gese tongo suuli dege na firinyi de kiri ma alako e birin xa lan e boore ma. ⁶ Na dangi xanbi i xa suxuse tongo suuli yailan xema ra, i fa na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niyama horomolingira xa findi dugi keren na.»

⁷ «I xa dugi fu nun keren soxo si xabe ra, naxee Ala xa horomolingira makotoma. ⁸ Dugi keren xa kuya nongon tongo saxan, a xa igbo nongon naani. Na dugi fu nun kerenyi birin xa lan. ⁹ I xa dugi suuli dege e boore ra, e xa findi dugi keren na. Na dugi senni naxee luxi, i xa e fan dege e boore ra. Na dugi senni nde singanma banxi yatagi nan xun ma. ¹⁰ I xa gese

tongo suuli dɛgɛ na dugi singe ra, a nun na dugi firin nde ra. ¹¹ Na dangi xanbi i xa suxuse tongo suuli yailan wure gbeeli ra, i fa na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niyama na birin xa findi dugi keren na naxan Ala xa hɔrɔmɔlingira makotoma. ¹² Na dugi xa mayigboe kɛna ma dɔnxɔe tagi singanma hɔrɔmɔlingira nan xanbi ra. ¹³ Na dugi xa kuye kɛna na ki naxɛ, nɔngɔn keren nan luma na sɛeti firinyie ma, alako hɔrɔmɔlingira xa makoto.»

¹⁴ «Na dangi xanbi i xa makotose gbete yailan yɛxɛɛ kontonyi kiri ra, naxan soxi a gbeeli ra. I man xa makotose gbete yailan peremui kiri ra.»

¹⁵ «I xa kasiya wuri xaba xebenyie ra hɔrɔmɔlingira tima naxee ma. ¹⁶ Kankan xa kuya nɔngɔn fu, a xa igbo nɔngɔn keren nun a tagi. ¹⁷ Suxuse firin xa lu hɔrɔmɔlingira xebenyi birin ma e kafuma e boore ma naxee ra. ¹⁸ Xebenyi mɔxɔnɛn nan tima hɔrɔmɔlingira yirefanyi ma. ¹⁹ Sanbunyi gbeti daaxi tongo naani nan sama na xebenyi mɔxɔnɛn bun ma, xebenyi keren, sanbunyi firin. E xa lu xebenyi suxusee fɛ ma. ²⁰ Xebenyi mɔxɔnɛn nan tima hɔrɔmɔlingira kɔɔla fan ma, ²¹ a nun e sanbunyi gbeti daaxi tongo naani, xebenyi keren, sanbunyi firin. ²² Xebenyi senni nan tima hɔrɔmɔlingira xanbi ra soggorode mabiri. ²³ I xa xebenyi firin yailan tuxuie bɛ hɔrɔmɔlingira xanbi ra, ²⁴ naxee fuge nun lanbanyi lanma e boore ma, e xiri fuge ra se digilinxi ra. Na tuxui firinyi xa yailan na ki. ²⁵ Na birin lanma xebenyi solomasaxan nan ma, a nun e sanbunyi gbeti daaxi fu nun senni, xebenyi keren, sanbunyi firin.»

²⁶ «I xa wuri suuli yailan kasiya wuri ra, hɔrɔmɔlingira xebenyie tima naxee ma. Suuli rawali sɛeti keren ma, ²⁷ suuli rawali boore sɛeti ma, suuli rawalima hɔrɔmɔlingira xanbi ra soggorode mabiri. ²⁸ Wuri naxan luma a tagi, na dangima xebenyie nan xun ma, a keli sɛeti singe a sa dɔxɔ boore ra. ²⁹ Na xebenyie, nun na wurie, nun se digilinxie wuri soma naxee kui, i xa xɛɛma maso na birin ma. ³⁰ I xa na hɔrɔmɔlingira ti alo n i yamarixi ki naxɛ geya fari.»

³¹ «I xa suwa dugi yailan gɛsɛ gbeeli nun gɛsɛ bulu daaxi ra. Maleke sawurɛɛ xa dɛgɛ na ma, a xa tofan ki fanyi. ³² I xa a gbaku kasiya wuri naani ra xɛɛma masoxi naxee ma, e tixi gbeti sanbunyi ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, xɛɛma xa maso nee fan ma. ³³ I na gɛ dugi gbakude na suxusee ra, i xa saate kankira dɔxɔ a xanbi ra. Na ki, na dugi luma na yire firin tagi ra, naxan xili yire seniyanxi a nun naxan xili yire seniyanxi fisamante. ³⁴ I xa saate kankira dɛ rakoto a derakote ra yire seniyanxi fisamante kui. Na derakote se findixi xunsare yire nan na. ³⁵ I xa teebili tan dɔxɔ hɔrɔmɔlingira kɔɔla ma, lanpui dɔxɔsɛ xa lu a ya ra yirefanyi ma.»

³⁶ «I xa suwa dugi gbete yailan gɛsɛ gere daaxi, gɛsɛ bulu daaxi, nun gɛsɛ gbeeli ra hɔrɔmɔlingira sode. I xa a masɔxɔ a fanyi ra, a xa tofan. ³⁷ I xa a gbaku wuri suuli ma naxee yailanxi kasiya wuri ra, xɛɛma masoxi naxee ma, e tixi gbeti sanbunyi ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, nee yailanxi wure gbeeli ra.»

27

*Sɛrɛxɛbade, hɔrɔmɔlingira tɛtɛ
nun hɔrɔmɔlingira lanpui ture*

¹ «I xa serexebade yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nongon suuli, a igbo nongon suuli, a ite nongon saxon. ² I xa feri naani yailan a tuxui birin ma, naxee findixi se keren na serexebade ra. I xa wure gbeeli maso na birin ma. ³ I xa a yirabase birin yailan wure gbeeli ra, alo xube sasee, pelie, pootie, sube soxosee, nun tundee te sama naxee kui. ⁴ I xa se nde yailan wure gbeeli ra naxan sama te xun ma, sube sama naxan fari. I xa suxuse digilinxie wure gbeeli daaxi sa a tuxui ma, ⁵ alako a xa gbaku serexebade kui a tagi. ⁶ I xa wuri kuyee yailan kasiya wuri ra wure gbeeli masoxi e ma. ⁷ E rasoma suxuse digilinxie naanie nan kui serexebade seeti firinyie ma a xanife ra. ⁸ I xa na serexebade yailan xebenye nan na. Sese naxa lu a kui. I xa a yailan alo n i yamarixi ki naxe geya fari.»

⁹ «I xa horomolingira tete yailan yi ki ne: Tete xa kuya nongon keme yirefanyi mabiri ra. I xa gere suwa dugi gbaku na ¹⁰ wuri moxonen ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee xa yailan gbeti ra. ¹¹ Tete xa kuya nongon keme koola fan mabiri ra. I xa gere dugi gbaku na wuri moxonen ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee xa yailan gbeti ra. ¹² Tete xa igbo nongon tongo suuli sogegorode mabiri ra. I xa gere dugi gbaku na wuri fu ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. ¹³ Tete xa igbo nongon tongo suuli sogetede fan mabiri ra. ¹⁴ Gere dugi xa gbaku seeti ma wuri saxon ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na xa kuya nongon fu nun suuli. ¹⁵ Gere dugi gbete xa gbaku boore seeti ma wuri saxon ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na fan xa kuya nongon fu nun suuli. ¹⁶ Tete sode de xa yailan suwa dugi ra naxan masoxi gese gere daaxi nun gese bulu daaxi nun gese gbeeli ra. Na dugi xa nongon xa moxonen soto. Na xa gbaku wuri naani ma, naxee tixi sanbunyi ma. ¹⁷ Wuri naxee tixi tete ma, e tixi e sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Dugi suxusee fan na e ma naxee yailanxi gbeti ra. ¹⁸ Na horomolingira tete kuyeya lanma nongon keme nan ma, a igboya nongon tongo suuli. Suwa dugi naxee gbakuxi na, e ite nongon suuli. Tete wuri sanbunyi, ¹⁹ horomolingira yirabase birin, nun tete luuti xirima se naxee ma, na birin yailanma wure gbeeli nan na.»

²⁰ «I xa Isirayilakae yaamari, e xa fa oliwi ture fanyi ra i xon ma, alako horomolingira lanpuie xa dexe temui birin. ²¹ Haruna nun a xa die xa na lanpuie radexe, naxee na horomolingira kui, n i lima dennaxe, yire seniyenxi fisamante ya ra, dugi gbakuxi dennaxe saate kankira ya ra. Na lanpuie xa yanba Alatala ya xori kelife koe han geesege. Seriyee nan na ki Isirayila bonsae birin be naxan mu kanama abadan.»

28

Serexedubee sosee

¹ «I xa i taara Haruna tongo Isirayilakae ya ma, a nun a xa die Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari, e xa serexedube wali raba n be. ² I xa sose seniyenxie dege i taara Haruna be, naxee a xa kuntigiya nun a binye masenma. ³ I xa na wali so mixie yi ra n naxee kixi xaxili fanyi ra, naxan a niyama e xa fata. E xa Haruna xa serexedube sosee dege, alako a xa ti n ma serexedube wali ra. ⁴ Sosee nan yi ki e naxee degema: donma kanke raxunmase, donma kuye, tunki raxunmase, donma kuye bun magoroe masoxi, xunmase naxan doxoma e xunyi ma, nun beleti. E xa na sose seniyenxie yailan i taara Haruna nun a xa die be, alako e xa serexedube wali raba n be.»

⁵ «Donma degemae xa gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, gese xɛema daaxi, nun suwa dugi malan. ⁶ E xa donma kuye dege gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, gese xɛema daaxi, nun suwa dugi ra. A xa findi wali tofanyi ra. ⁷ E xa tunki raxunmase firin yailan, e xa e dege donma kuye ma. ⁸ Beleti fan xa yailan gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, gese xɛema daaxi, nun suwa dugi ra alɔ donma kuye. ⁹ I xa onixi gɛme firin tongo, i fa Yaxuba xa die xilie masoli e ma ¹⁰ e bari ki ma. Xili senni masoli gɛme keren ma, xili senni masoli gɛme boore fan ma. ¹¹ Na gɛme masolixi firinyie findima wali tofanyi ra, alɔ sebɛli masolima xurunde ma ki naxe. I xa xɛema sa e rabilinyi ma, ¹² i fa nee dege tunki raxunmasee ma, e xa findi ɲɔɔ rasiga see ra Isirayila die xa fe ma. Na ki Haruna fama e xilie ra n ya i, a xa findi dube ra. ¹³ I na xɛema sa e rabilinyi ma, ¹⁴ i xa luuti die yailan xɛema ra naxee gbakuma e rabilinyi ma.»

¹⁵ «I xa serɛxɛdube donma kanke raxunmase yailan a tofanyi ki ma. A findima kiiti se nan na. I xa a yailan gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, nun suwa dugi ra alɔ donma kuye yailanxi ki naxe. ¹⁶ A xa kuye nun a xa igboya xa findi suxui keren na. A xa findi dugi firin na, alako a xa findi yuba ra. ¹⁷ A xa raxunma gɛme tofanye safe naani ra. Safe singe findima gɛmɛe nan na, naxee xili sariduواني, topasi, nun emerode. ¹⁸ Safe firin nde, esikaribukulu, safiri, nun diyaman. ¹⁹ Safe saxan nde, opale, agati, nun ametisite. ²⁰ Safe naani nde, kirosolite, onixi, nun yasipe. I xa xɛema sa nee birin rabilinyi ma. ²¹ Isirayila xa die xilie xa masoli na gɛme fu nun firin ma, alɔ sebɛli masolima xurunde ma ki naxe. Kankan xili xa masoli gɛme nde ma. E findima Isirayila bɔnsɔe fu nun firinyi matɔnxuma se nan na. ²² I xa luuti die dege na donma kanke raxunmase ma, naxee yailanxi xɛema ra. ²³ I xa xurunde firin yailan xɛema ra, i xa e dege donma kanke raxunmase ma a de kiri firinyie ma a fuge ra. ²⁴ Na luuti xɛema daaxie xa xiri na xurunde firinyie ma, naxee degɛxi donma kanke raxunmase de kiri ma. ²⁵ I man xa na luuti firinyie xiri donma kuye tunki raxunmasee ma.»

²⁶ «I xa xurunde firin gbete yailan xɛema ra, i naxee degɛma donma kanke raxunmase de kirie ma a labe ra. I xa nee dege donma kuye seeti ma. ²⁷ I xa xurunde firin gbete yailan xɛema ra, i naxee degɛma tunki raxunmasee lanbanyi ma, dennaxe ilanma beleti ra. ²⁸ Donma kanke raxunmase xa xiri donma kuye ma luuti gere daaxi ra naxan nasoma xurunde kui naxee degɛxi donma kanke raxunmase nun donma kuye ma.»

²⁹ «Haruna na so hɔrɔmɔlingira kui, Isirayila bɔnsɔe xili birin sebɛxi a xa donma kanke raxunmase ma, naxan saxi a kanke fari sondonyi yailanyi, a findima dube ra Alatala be Isirayila xa fe ra temui birin. ³⁰ I xa gɛme firin sa na donma kanke raxunmasee kui, naxan saxi Haruna kanke fari sondonyi mabiri. Nee findixi Ala waxɔnfe masen se nan na. Haruna na so Alatala yire, a nɔma Alatala waxɔnfe kolonde Isirayilakae xa fe ra nee saabui ra.»

³¹ «I xa serɛxɛdube xa donma kuye bun magoroe sɔɔ gese gere daaxi ra. ³² I xa a xunyi rasode xaba a tagi, i xa na sode de masɔɔ, alako boode yo naxa lu a ma. ³³ I xa a raxunma pirinti gere daaxi, bulu daaxi, nun gbeeli ra naxee misaalixi wuri bogi ra a rabilinyi birin ma. I xa tɔlɔnyi xɛema daaxie dege na pirintie tagi, ³⁴ alako tɔlɔnyi nde xa lu wuri bogi

birin tagi na donma kuye bun magoroe sanbunyi birin ma. ³⁵ Haruna na a ragoro a ma a so temui nun a mini temui Alatala xa hɔrɔmɔlingira kui, na nan a ratangama faxe ma.»

³⁶ «I xa xεema yailan, a sɛbe a ma, «Alatala gbe», ³⁷ i fa a xiri xunmase fari luuti gere daaxi ra, ³⁸ alako a xa gbaku a tigi ra. Xa a sa li serexe mu nu baxi seriye ki ma, na kote luma Haruna nan ma, kɔnɔ na sebeli naxan gbakuxi a tigi ra a niyama ne Alatala xa na serexe suxu.»

³⁹ «I xa donma kuye bun magoroe gbete dege Haruna be suwa dugi ra, a nun xunmase naxan sama a xun ma. I xa a xa beleti masoxo a tofanyi ra. ⁴⁰ I xa donma kuye bun magoroe, beletie, nun xunmasee dege Haruna xa die fan be, naxee e xa binye nun e xa kuntigiya masenna. ⁴¹ I xa i taara Haruna nun a xa die maxiri na ki, beenun i xa e ti n ma serexedube wali rabade. I xa ture maso e xunyi ma, i fa e masen nama be e bara findi serexedube ra. ⁴² I xa wantanyi dege suwa dugi ra naxan kelima e tagi han e tabe alako e xa sutura. ⁴³ Haruna nun a xa die xa na mooli so e ma e makorema serexebade ra temui naxe, xa na mu a ra e na hɔrɔmɔbanxi kui li temui naxe, n i lima dennaxe. Na nan a niyama e mu yunubi sotoma, e tangama ne faxe ma. Seriye na a ra naxan mu kanama abadan Haruna nun a bɔnsɔe birin be.»

29

Mixi tife serexedube ra

nun serexe bafe

¹ «I na wa mixi tife n ma serexedube wali rabafe ra, i xa tuura nun yexe kontonyi firin tongo, lanyuru yo mu na naxee ma, ² a nun taami lebinatare, taami lebinatare ture masunbuxi naxan na, nun taami lebinatare xunxuri ture masoxi naxan ma. I xa na birin naba sansi xori luxutaxi ra. ³ I xa na taami birin sa debe kui, i a xanin hɔrɔmɔlingira yire, a nun tuura, nun yexe kontonyi firin. ⁴ I xa Haruna nun a xa die ti serexedube wali ra hɔrɔmɔlingira sode, n e lima dennaxe. I na ge e maxade ye ra e raseniyenfe ra, ⁵ i xa Haruna xa serexedube sosee ragoro a ma, a xa donma bun magoroe, a xa donma kuye bun magoroe, a xa donma kuye, a xa donma kanke raxunmase ra, nun a xa beleti donma kanke raxunmase xirima naxan na. ⁶ I xa xunmase doxo a xunyi ma, i fa na tonxuma xεema daaxi xiri na ra. ⁷ I xa ture seniyenxi surusuru a xunyi ma a tife serexedube ra. ⁸ I na ge na ra, i xa serexedube donma kuye bun magoroe ragoro Haruna xa die fan ma. ⁹ I xa Haruna nun a xa die tagi ixiri beleti ra, i xa xunmase doxo e xunyi ma. I Haruna nun a xa die tima serexedube ra na ki ne. Na xa findi seriye ra naxan mu kanama abadan.»

¹⁰ «I xa tuura nde xanin hɔrɔmɔlingira sode de ra, n i lima dennaxe. Haruna nun a xa die na e belexe sa a xunyi, ¹¹ i xa na tuura kon naxaba Alatala ya xori hɔrɔmɔlingira sode de ra, n i lima dennaxe. ¹² I xa na tuura wuli tongo, i nde sa serexebade feri naani ma i belexesole ra. Wuli naxan luxi, i xa na ifili serexebade sanbunyi ma. ¹³ I na ge na ra, i xa na tuura ture tongo naxan na a furinge ma, a laare naxan a bɔne makotoxi, a gunguie nun ture naxan na e ma, i xa na birin gan serexe ra serexebade fari. ¹⁴ Kɔnɔ a sube, a kiri, nun a xa jape, i xa nee gan taa fari ma, barima yunubi xafari serexe na a ra.»

¹⁵ «I na ge na ra, i xa yexe kontonyi keren tongo. Haruna nun a xa die e xa e belexe sa a xunyi, ¹⁶ i fa a kon naxaba. I xa a wuli tongo, i a ifili

serexebade rabilinyi ma. ¹⁷ I xa na yexee kontonyi bolon a xuntunyi ra. I xa a furinge nun a sanyie maxa, i fa e malan a sube nun a xunyi fari, ¹⁸ i na birin gan serexebade fari. Serexe gan daaxi nan na ki Alatala be, naxan nafan Alatala ma.»

¹⁹ «I na ge na singe ra, i xa na yexee kontonyi firin nde tongo. Haruna nun a xa die na e belexe sa a xunyi ma, ²⁰ i xa a kon naxaba. I xa na wuli tongo, i nde sa Haruna nun a xa die yirefanyi tuli kirie ma, e yirefanyi belexe, nun sankurae ma. Wuli naxan luxi, i xa na ifili serexebade rabilinyi. ²¹ I xa wuli nde tongo serexebade fari, a nun ture nde naxan nawalixi mixi tife serexedube ra, i xa nee kasan Haruna, a xa die, nun e xa dugie ma. Na kui Haruna nun a xa die bara ti serexedubee ra, e xa dugie fan bara findi serexedube dugie ra.»

²² «I xa yexee kontonyi ture tongo, a nun a xuli, a ture naxan na a furinge ma, a laare naxan a boje makotoxi, a gunguie nun ture naxan e makotoxi, a nun a yirefanyi tabe, barima serexe na a ra naxan a niyama mixi xa ti serexedube wali ra. ²³ I xa na debe tongo taami lebinitare na naxan kui naxan fixi Alatala ma. Na kui i xa taami digilinx kerentongo, a nun taami lebinitare ture masunbuxi naxan na, nun taami lebinitare xunxuri nde, ²⁴ i xa nee sa Haruna nun a xa die belexe, i nee lintan Alatala ya i serexe ra. ²⁵ Na dangi xanbi, i xa e ba e belexe, i e sa serexe gan daaxi fari serexebade. Serexe ganxi na a ra naxan nafan Alatala ma.»

²⁶ «I xa yexee kontonyi kanke tongo, naxan baxi Haruna be, i a lintan Alatala ya i serexe ra, a xa findi i gbe ra. ²⁷ Na kanke nun na tabe i naxan lintanxi Alatala ya i serexe ra serexedubee tife xa fe ra, ²⁸ nee bara findi Haruna nun a xa die gbe ra. Seriyen nan na ki Israyilakae be naxan mu kanama abadan. E lan ne e xa na mooli ba e xa xanunteya serexe birin ma, e a fi Alatala ma.»

²⁹ «Haruna na faxa, a xa serexedube sose radangima a xa die nan ma. E ti temui na wali ra, e xa e ragoro e ma. ³⁰ Haruna xa di naxan findima a loxo ra na nan fama na dugie ragorode a ma xi solofere bun ma, beenun a xa so yire seniyenxi horomolingira kui, n i lima dennaxe, serexedube wali rabafe ra.»

³¹ «Yexee kontonyi naxan baxi serexe ra, Haruna findixi serexedube ra temui naxe, i xa na sube pin yire nde naxan seniyenxi. ³² Na sube nun na taami naxan na debe kui, Haruna nun a xa die xa na don horomolingira sode de ra, n i lima dennaxe. ³³ E keren xa na yunubi xafari serexe don, serexe naxan ba e be e ti loxo serexedubee ra. A mu lanma mixi gbete xa na don, barima se seniyenxi nan a ra. ³⁴ Xa na serexe sube nun taami nde sa lu han geesege, i xa a gan te xora. A mu donma, barima se seniyenxi nan a ra.»

³⁵ «I xa n ma yaamarie rabatu Haruna nun a xa die xa fe ra na xi solofere bun ma e tima serexedubee ra temui naxe. ³⁶ I xa tuura keren ba loxo yo loxo yunubi xafari serexe ra. Na nan a toma serexebade fan seniyenma. Na xanbi i xa ture ifili serexebade fari, alako a xa findi yire sugandixi ra. ³⁷ I xa na wali raba xi solofere bun ma, alako serexebade xa seniyen, a man xa mixi raseniyen naxan dinma a ra.»

³⁸ «Lxo yo loxo a lanma i xa yexee firin ba serexe ra serexebade fari, naxee bara je keren soto. Na xa raba kudei. ³⁹ A singe xa ba geesege, boore xa ba ke so temui. ⁴⁰ I na na yexee singe ba, i xa farin konkoronyi suuli, oliwi ture litiri keren, nun weni litiri keren sa na fari. ⁴¹ I na na

yeɣeɣe firin nde ba koɛ so temui, i xa sansi bogi nde nun weni sa a fari alo geɣeɣe daaxi. I xa nee ba serexe gan daaxi ra, naxan nafan Alatala ma. ⁴² Serexe gan daaxi mooli nan a ra, i bonsae lanma a xa naxan ba n tan Alatala be abadan. A bama horomolingira sode de nan na n tan Alatala ya xori, n wo lima dennaxe, n woyenma wo be dennaxe.»

⁴³ «N nan n yete masenma Isirayilakae be menni n ma nore kui, naxan menni raseniyenma. ⁴⁴ N nan n ma horomolingira nun n ma serexebade raseniyenma ne, n i lima dennaxe. N Haruna nun a xa die raseniyenma ne, alako e xa n ma serexedube wali raba. ⁴⁵ N sabatima ne Isirayilakae tagi, n man findima ne e Marigi Ala ra. ⁴⁶ Na kui e a kolonma ne n tan nan Alatala ra, e Marigi Ala, naxan e ramini Misira boxi ra, alako n xa sabati e tagi. Alatala nan n tan na, e Marigi Ala.»

30

Surayi serexebade, Isirayilakae xunsare,

Horomolingira ye, ture, nun labunde

¹ «I xa surayi serexebade yailan kasiya wuri ra. ² A xa kuya nongon keren, a igbo nongon keren, a ite nongon firin. Feri naani xa lu a tuxuie ra, e nun serexebade findixi se keren nan na. ³ I xa na serexebade birin maso xema xinde ra, a fari, a seetie, a ferie, nun a de kiri. ⁴ I xa suxuse digilixi firin yailan xema ra serexebade seeti firinyie ma a de kiri labe ra, wuri kuyee soma naxee kui a xaninfe ra. ⁵ I xa na wurie yailan kasiya wuri ra, i fa xema maso e ma. ⁶ Na surayi serexebade xa doxo dugi ya ra naxan na saate kankira ya ra, yunubi xunsare yire doxoxi naxan fari, n mixi lima dennaxe. ⁷ Haruna xa surayi xiri joxunme gan menni geɣeɣe birin, a fentenma lanpuie ma temui naxe. ⁸ A man xa na mooli raba koɛ so temui. Surayi nan a ra, naxan lanma a xa gan waxati birin Alatala ya xori. Seriyɛ na a ra wo bonsae be naxan mu kanama abadan. ⁹ Wo naxa sese ba na serexebade fari bafe surayi seniye nxi ra. Wo naxa surayi seniye nxi ba, wo naxa serexe gan daaxi ba, wo naxa sansi serexe ba, wo naxa weni xa na mu a ra ture ba menni. ¹⁰ Ne yo je Haruna xa yunubi xafari serexe wuli nde tongo, a a maso surayi serexebade ferie ma, alako e fan xa seniye nxi. Seriyɛ nan a ra i bonsae lanma a xa naxan naba abadan. Na serexebade findixi se seniye nxi nan na Alatala be.»

¹¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be: ¹² «I na Isirayilakae konti loxo naxe, birin xa a xunsare fi Alatala ma. Na nan a ra, mankanɛ yo mu e lima na konti tife xa fe ra. ¹³ Mixi naxan birin kontima, e xa gbeti giramu senni fi Alatala ma. Na xa maniya horomolingira seriyɛ ki ma. ¹⁴ Mixi naxan birin simaya bara je moxɔn li, a xa a xunsare fi Alatala ma. ¹⁵ Banna mu se sama na giramu senni nun ma, misikiine fan mu nde bama na giramu senni ra. Birin xa na fi Alatala ma e xunsare ra. ¹⁶ Isirayilakae na na gbeti so i yi ra, i xa a rawali horomolingira yailanfe ra, n i lima dennaxe, alako n xa ratu a ma Isirayilakae naxan fixi e xunsare ra.»

¹⁷ Na dangi xanbi Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be. ¹⁸ «I xa horomolingira ye sase xungbe yailan wure gbeeli ra, a nun a doxoɛ. I xa na doxo horomolingira nun serexebade tagi, i fa maraseniye nxi ye sa a kui, ¹⁹ Haruna nun a xa die naxan nawalima e belexe nun e sanyie maxafe ra. ²⁰ Beenun e xa so horomolingira kui, n wo lima dennaxe, a lanma e xa e belexe nun e sanyie maxa na ye ra, alako e naxa faxa. Beenun e xa e

makɔre serexɛbade ra serexɛ gan daaxi bafe Alatala be, ²¹ a lanma e xa e belexɛe nun e sanyie maxa na ye ra, alako e naxa faxa. Seriyɛ nan na ra e bɔnsɔe birin be naxan mu kanama abadan.»

²² Alatala naxa a masen Munsa be, ²³ «I xa se xiri ɲoxunme fanyie tongo, alɔ wuri wa ye naxan xili miri kilo suuli, wuri fupɛ naxan xili sinamon kilo firin nun a tagi, kale nde kilo firin nun a tagi naxan xiri ɲoxun, ²⁴ kasiya wuri fupɛ kilo suuli, nun oliwi ture litiri senni. ²⁵ I xa na birin yailan ture seniyeŋxi ra naxan nawalima serexɛdube tife ra. Na wali xa raba a fanyɛ ra a raba ki ma.»

²⁶ «I man xa na ture rawali hɔrɔmɔlingira nun saate kankira raseniyeŋfe ra, n wo lima dennaxe, ²⁷ a nun hɔrɔmɔlingira teebili, a yirabasee, lanpui dɔxɔse, a yirabasee, surayi serexɛbade, ²⁸ serexɛbade xungbe, a yirabasee, hɔrɔmɔlingira ye sase xungbe, nun a dɔxɔse. ²⁹ I xa na ture seniyeŋxi rawali na birin naseniyeŋfe ra. Mixi naxee dinma nee ra, e seniyeŋma ne. ³⁰ I xa na ture seniyeŋxi rawali Haruna nun a xa die tife n ma serexɛdube ra.»

³¹ «I xa a fala Isirayilakae be a na ture findixi ture seniyeŋxi nan na wo bɔnsɔe be abadan. ³² Wo naxa a sa mixi fate ma, wo naxa na ture mɔoli yailan wali gbete xa fe ra. Ture seniyeŋxi nan a ra wo be. ³³ Mixi yo naxan na na ture mɔoli rafala, a a sa mixi seniyeŋtare ma, na kanyi bama ne nama ya ma.»

³⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa se xiri ɲoxunme tongo, alɔ sitakite, onixi, nun galibanon. I xa e masunbu surayi fanyɛ ra, e xasabi birin xa lan. ³⁵ Na findima surayi ra naxan xiri ɲoxun ki fanyɛ ra. Fɔxe di xa sa a ma. Surayi seniyeŋxi nan a ra. ³⁶ I xa na surayi findi fupɛ ra i naxan sama saate kankira ya ra hɔrɔmɔlingira kui n i lima dennaxe. Se seniyeŋxi na a ra wo be. ³⁷ Wo naxa yi surayi mɔoli rafala wo yete be. Se seniyeŋxi na a ra, wo naxan nawalima Alatala gbansan be. ³⁸ Mixi yo naxan na na mɔoli rafalama a yete be a xa na xiri rame, na kanyi kerima ne a xa nama ya ma.»

31

Hɔrɔmɔlingira walikɛe

nun malabui lɔxɔe binyafe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «I xa a kolon n bara Uri xa di Besaleli sugandi, Xuru xa mamadi, naxan fatanxi Yuda bɔnsɔe ra. ³ N bara xaxili fanyɛ fi a ma naxan fatanxi n tan na, alako a xa wali birin naba ki kolon lɔnni fanyɛ ra, ⁴ a xa nɔ wali tode a xaxili kui beenun a xa raba, a xa nɔ xɛema, gbeti, nun wure gbeeli rawalide, ⁵ a xa nɔ geme fanyɛ masolide a fa a rabilinyi yailan, a xa nɔ kamuderija nun wali gbete rabade.»

⁶ «N bara Oholiyabu Axisamaki xa di so a yi ra, naxan fatanxi Dana bɔnsɔe ra, a xa a mali. N bara xaxili fanyɛ fi mixie ma, naxee fata walide, alako e xa nɔ n ma yaamari birin nabade, ⁷ alɔ hɔrɔmɔlingira n adamadi lima dennaxe, saate kankira, a derakote naxan findixi xunsare yire ra, nun hɔrɔmɔlingira yirabase birin, ⁸ teebili, teebili yirabasee, lanpui dɔxɔse xɛema daaxi, lanpui yirabasee, surayi serexɛbade, ⁹ serexɛbade xungbe nun a xa yirabasee, ye sase xungbe nun a dɔxɔse, ¹⁰ serexɛdube sose seniyeŋxie Haruna nun a xa die be, ¹¹ ture seniyeŋxi, nun surayi naxan ganma hɔrɔmɔlingira kui. E xa a birin yailan n ma yaamari ki ma.»

¹² Alatala naxa a masen Munsu be, ¹³ «A fala Isirayilakae be a e xa e jengi sa n ma malabui loxoee xon ma, barima nee findima tonxuma ra won tagi abadan, alako wo xa a kolon a n tan nan na Alatala ra naxan wo raseniyenma. ¹⁴ Wo xa wo jengi sa malabui loxoee xon ma, barima a seniyeen wo tan be. Xa naxan mu a binya, a lan ne na kanyi xa faxa. Mixi naxan walima malabui loxoee, na kanyi xa keru n ma jama ya ma. ¹⁵ Xi senni na wo yi ra walife ra, konoo a xi solofere nde findima malabui loxoee nan na, naxan fima Alatala ma. Mixi naxan walima na loxoee, na kanyi xa faxa. ¹⁶ Isirayilakae xa e jengi sa malabui loxoee xon ma, e a rabatu waxati birin. Saate na a ra naxan mu kanama abadan. ¹⁷ A findima tonxuma nan na, n tan nun Isirayilakae tagi temui birin, barima n tan Alatala, n koore nun boxi daaxi xi senni nan bun ma, konoo a xi solofere nde, n naxa wali dan, n nan n malabu.»

¹⁸ Alatala to ge masenyi tide Munsu be Turusinina geya fari, a naxa geme walaxe firin so a yi ra seede ra, a xa yaamarie nu sebexi naxee ma a belexe sole ra.

32

Ninge kuye xεema daaxi

¹ Isirayilakae to a to, Munsu bara bu geya fari, jama naxa e malan Haruna yire, e fa a fala a be, «I xa kuye yailan naxan tima muxu ya ra. Munsu naxan muxu raminixi Misira boxi ra, muxu mu a kolon fe naxan a sotoxi geya fari.» ² Haruna naxa e yaabi, «Langa xεema daaxi naxan birin na wo xa ginεe nun wo xa die tulie ra, wo fa e birin na n xon ma.» ³ Isirayila jama birin naxa e xa langa xεema daaxie ba e tulie ra, e fa e so Haruna yi ra. ⁴ Haruna naxa na xεema raxunu, a ninge kuye daaxi yailan a ra. A to ge na ra, e naxa a fala e xui itexi ra, «Isirayilakae, won ma ala nan ya naxan won naminixi Misira boxi kui.» ⁵ Haruna to na to, a naxa serexεbade yailan na ninge kuye daaxi ya ra, a fa a fala a xui itexi ra, «Tina, xulunyi tima ne Alatala be.» ⁶ Na kuye iba, e naxa keli subaxe ma, e serexε gan daaxi nun xanunteya serexε ba. Mixie naxa e dege, e minsee min, e fa e waxonfe raba.

⁷ Na temui Alatala naxa a masen Munsu be, «I xa goro jama yire, barima i naxee namini Misira boxi kui, e bara fe kana a jaaxi ra. ⁸ E bara n ma kira bepin yi ikorexi ra, e bara ninge kuye daaxi yailan wure raxunuxi ra, e na batu, e serexεe ba a be, e a fala, «Isirayilakae, won ma ala nan ya naxan won naminixi Misira boxi kui.» ⁹ N tan Alatala n xa a masen i be, yi jama, jama xurutare na a ra. ¹⁰ Won naxan nabama, a lu n xa e sonto n ma xone kui, konoo i tan, i xa makuya e ra, n xa i findi si xungbe ra.»

¹¹ Na kui Munsu naxa Alatala maxandi, «Alatala, munfe ra i wama xonofe i xa jama ma, i senbe naxan naminixi Misira boxi ra? ¹² Xa i na raba, Misirakae fama a falade a i yi jama raminixi Misira boxi kui ne alako i xa e faxa geyae fari, e xa fe xa jon dunija. N bara i maxandi, i boje magoro, n Marigi. I naxa yi jama sonto. ¹³ I ratu i xa konyie Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila ma, i kalixi naxee ra, a falafe ra, «N wo bonsoe rawuyama ne alu tunbui naxee na koore ma. N boxi fima wo bonsoe ma ke ra naxan mu bama wo yi ra abadan.» ¹⁴ Na temui Alatala boje naxa goro, a mu a xa jama sonto sonon.

¹⁵ Munsa naxa goro geya fari na seede walaxē firinyie suxuxi a yi ra, sebēli tixi nee seēti firinyi ma. ¹⁶ Ala nan na walaxēe yailan, a sebēli masoli e ma.

¹⁷ Yosuwe to pama xui itexi mē, a naxa a fala Munsa bē, «N xui nde mēma pama yire naxan luxi alō gere so xui.» ¹⁸ Munsa naxa a yaabi, «Gere geenife xui mu ya, gere loosife xui fan mu a ra. N xulunyi xui nan mēma.»

¹⁹ E to makōre pama ra, Munsa naxa mixie to fare boron na kuye yire. A bōje naxa te han a fa walaxēe woli bōxi ma geya sanbunyi, e naxa kana. ²⁰ A naxa e xa ninge kuye daaxi woli tē xōra, a gan han a findi xube ra. A naxa na tē xube sa ye xōra, a na fi Isirayilakae ma, e xa a min. ²¹ A naxa fa Haruna maxorin, «Yi pama munse rabaxi i ra, naxan a niyaxi i xa e ti yi yunubi xungbe ra?» ²² Haruna naxa a yaabi, «N marigi, i naxa xōnō n ma! I a kolon yi pama birama fe kobi fōxō ra ki naxē. ²³ E tan nan a falaxi n bē, «I xa kuye yailan naxan tima muxu ya ra. Munsa naxan muxu raminixi Misira bōxi ra, muxu mu a kolon fe naxan a sotoxi geya fari.» ²⁴ N naxa a fala e bē, «Wo xa fa wo xa xēema ra.» E to fa na xēema ra, n naxa a woli tē xōra, yi ninge kuye daaxi fa mini.»

²⁵ Munsa naxa a kolon Haruna pama luxi nē e xa e waxōnfe raba. Na nu wama findife yaagi ra Isirayilakae bē e yaxuie mabiri. ²⁶ Munsa naxa sa ti e xa yonkinde sode dē ra, a fa a fala a xui itexi ra, «Naxēe na Alatala bē, wo xa fa n yire.» Lewi bōnsōe birin naxa e malan Munsa xanbi ra. ²⁷ A naxa a fala e bē, «Isirayila Marigi Alatala bara wo yamari wo birin xa wo xa santidēgema tongo, wo fa wo ngaxakerenyi birin faxa, a nun wo booree nun wo dōxōbooree naxee bara lu yi fe kui.» ²⁸ Na lōxōe Lewi bōnsōe naxa Munsa xa yaamari suxu, e fa Isirayilaka mixi wulu saxan faxa. ²⁹ Munsa naxa a fala e bē, «To wo bara Alatala waxōnfe raba wo ngaxakerenyie faxafe. Ala xa baraka sa wo xa fe ma.»

³⁰ Na kuye iba, Munsa naxa a fala pama bē, «Wo bara yunubi xungbe raba. N xa gbilen Alatala yire geya fari, alako n xa a mayandi wo xa yunubi xafarife ra.» ³¹ Munsa naxa siga Alatala yire, a a fala a bē, «Alatala, n bara i maxandi yi pama bē. E bara yunubi xungbe raba kuye yailanfe xēema ra. ³² N bara i maxandi, i xa dijē e ma. Yandi, xa na mu a ra, i xa n xili ba e pōxōe ra kisi kitaabui kui, i naxan sebēxi.» ³³ Alatala naxa a yaabi, «Ade, n mixie nan xili bama n ma kisi kitaabui kui naxee yunubi rabaxi n na. ³⁴ Yakōsi, siga, i xa pama xanin n dennaxē masenxi i bē. N ma maleke tima i ya ra sinden, kōnō kiiti lōxōe na fa, e e xa yunubie sare fima nē.» ³⁵ Alatala Isirayilakae ratōn nē, barima e a fala nē Haruna bē, a xa ninge kuye daaxi yailan e bē xēema ra.

33

Ala lufe Isirayilakae tagi

¹ Alatala naxa a masen Munsa bē, «Wo nun pama i naxan naminixi Misira bōxi kui, wo xa siga n dennaxē laayidixi Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba bē kali ra, a falafe ra n na fima e bōnsōe ma. ² N maleke tima nē wo ya ra. N Kanaankae, Amorikae, Xitikae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae kerima nē ³ na bōxi ma, xije nun kumi xēlema dennaxē. Kōnō n tan mu sigama naa wo fōxō ra, xa na mu a ra n wo sōntōma nē kira xōn ma, barima pama xurutare nan wo ra.»

⁴ Nama to na masenyi xɔɔxɔe mɛ, e naxa sunnun. Mixi yo mu a raxunmasee so a ma. ⁵ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «I xa a fala Isirayilakae bɛ, «Xurutaree nan wo ra. Xa n bira wo fɔxɔ ra, n wo sɔntɔma nɛ. Wo xa wo fate raxunmasee birin ba wo ma, n xa a mato n wo xa fe suxuma ki naxe.» ⁶ Na kui e to keli Xorebe geya yire, e naxa e xa xunmasee ba e ma.

⁷ Munsa nu kiri banxi tongoma, a nu a ti Isirayilakae xa yonkinde fari ma. A naxa na xili sa Ala Maxandi yire. Menni mixi nu nɔma maxɔrinyi tide Alatala ma. ⁸ Munsa to nu minima sigafe ra na banxi kui, jama birin nu kelima nɛ, e ti e xa naade ra, e ya ti Munsa ra han a so na kui. ⁹ Munsa na ge sode na banxi kui, nuxui nu goroma na naade ra, Alatala fa sumun a bɛ. ¹⁰ Isirayilakae to nu na nuxui toma na banxi sode de ma, e nu luma e mafelen na bɔxi ma e xɔnyi naade ra. ¹¹ Alatala nu wɔyɛnma Munsa bɛ e boore ya i, alɔ mixi wɔyɛnma a boore bɛ ki naxe. Sumunyi dangi xanbi, Munsa nu gbilenma jama yire, kɔnɔ a malima Yosuwe, Nun xa di, na tan mu nu kelima na banxi kui.

¹² Munsa naxa a masen Alatala bɛ, «N Marigi i bara n yamari n xa ti yi jama ya ra, kɔnɔ i mu a masenxi n bɛ i naxan xɛɛma muxu matife ra. I bara a fala n bɛ, «N tan nan i sugandixi, i bara n kenɛn.» ¹³ N bara i maxandi, xa n i kenɛnxi, i xa i waxɔnfe masen n bɛ, alako n xa i kolon yati, n man xa i xa hinne sɔtɔ. I xa a kolon, yi si findixi i xa jama nan na.»

¹⁴ Alatala naxa a yaabi, «N tan yati wo matima nɛ, n xa bɔɔnesa fi wo ma.» ¹⁵ Munsa naxa a masen a bɛ, «Xa i tan yati mu muxu matima naa, i naxa a lu muxu xa keli bɛ. ¹⁶ Munse nɔma a masende dunjɔna bɛ a muxu bara i kenɛn, xa i mu na muxu fɔxɔ ra? Na kui xa i na muxu fɔxɔ ra, e nɔma a kolonde i bara n tan nun i xa jama sugandi dunjɔna si birin ya ma.» ¹⁷ Alatala naxa Munsa yaabi, «I naxan falaxi, n a rabama nɛ, barima i bara n kenɛn. N tan nan i sugandixi yati.»

¹⁸ Na dangi xanbi Munsa naxa Ala maxandi, «I xa i xa nɔre masen n bɛ.» ¹⁹ Alatala naxa a yaabi, «N fama n ma fanyi birin masende i bɛ. N tan Alatala, n man fama n xili yati falade i bɛ. N hinnɛma mixi ra, n wama hinnɛfe naxan na. N kinikinima mixi ma, n wama kinikinife naxan ma. ²⁰ Kɔnɔ i mu nɔma n yatagi tan tode, barima adamadi yo mu nɔma n yatagi tode, a mu faxesa.»

²¹ Alatala naxa a masen a bɛ, «Fanye nde nan be n fe ma. I xa ti naa. ²² N nɛ dangima n ma nɔre kui, n i nɔxunma fɔnɛmɛ kui, n fa i ya makoto n belexɛ ra han n gema dangide tɛmɛi naxe. ²³ Na tɛmɛi n fama n belexɛ bade i ya ma, alako i xa nɔ n kobe tode fa, kɔnɔ i mu nɔma n yatagi tan tode.»

34

Seriye walaxe nɛɛnɛ

¹ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «Walaxe firin masoli gɛmɛ ra, naxee maniya na singee ra i naxee kana. N xa sebeli ti e ma, alɔ sebeli naxan nu tixi na booree ma. ² I xa kurun tina gɛɛsɛge tefe ra Turusinina geya fari i n lima dennaxe. ³ I naxa fa mixi yo ra, mixi yo naxa te geya ma. Hali xurusee naxa e demadon menni.»

⁴ Munsa naxa gɛmɛ walaxe firin masoli alɔ a singee. Subaxe a naxa te Turusinina geya ma na walaxee ra, alɔ Alatala a yamari ki naxe. ⁵ Alatala

to goro nuxui kui Munsa yire a xili masende a be, ⁶ a naxa dangi Munsa ya ra, a fa a yita a be,

«N tan nan na Alatala ra.

Alatala naxan kinikinima,

naxan xa hinne gbo,

naxan dijɛma ibunadama ma.

Dugutegeɲa kanyi nan n na,

n mu yanfanteya kolon.

⁷ N ma dugutegeɲa buma abadan.

N dijɛma mixi xa tantanyi ma,

n mu ratuma e xa matandi ma,

n e xa yunubi xafarima.

Kɔnɔ n mu nɛɛmuma tinxintareya ma.

N tinxintaree sare ragbilenma ne e bɔnsœ ma

han e tolontolonyie xa waxati.»

⁸ Munsa naxa a felen bɔxi ma, ⁹ a fa a fala, «N Marigi, n bara i maxandi, xa n i kenɛn, i xa ɲere muxu ya ma, barima xurutare nan muxu ra. I xa dijɛ muxu xa matandi ma, i xa muxu xa yunubie xafari, alako muxu xa findi i xa ɲama yati nan na.»

¹⁰ Alatala naxa a yaabi, «N xa saate tongo wo be. N fama ne kaabanakoe rabade wo ya ma, naxee singe mu nu raba duniɲa kui. Si birin kaabama ne Alatala xa wali magaaxuxie ma, n naxee rabama i tan saabui ra. ¹¹ Wo ɲengi sa n ma yaamari xɔn ma n naxan falama wo be to. N fama ne Amoriƙae, Kanaankae, Xitikae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae keride wo ya ra. ¹² Wo na so na, wo nun e tan naxa saate yo xiri, xa na mu a ra e findima gantanyi nan na wo be. ¹³ A lanma wo xa e xa serexɛbadee rabira, wo xa e xa gɛme tonxumae kana, wo xa e xa xuyee masolixie masege. ¹⁴ Wo naxa wo magoro ala gbete bun ma, barima n tan naxan xili Alatala, n mu wama n firin nde xɔn. ¹⁵ Wo naxa saate xiri wo nun na bɔxikae ra, alako wo naxa n yanfa, wo fa e xa alae xa serexɛe don e wo xilima lande naxee ma. ¹⁶ Wo naxa menni ginɛe fen wo xa die be, alako e naxa a niya wo xa die xa e xa alae batu. ¹⁷ Wo naxa ala gbete yailan wure raxunuxi ra.»

¹⁸ «Wo xa Taami Lebinitare Sali raba. Xi solofere bun ma Abiba kike ra, wo xa taami lebinitare gbansan don, alo n wo yamarixi ki naxe. Wo xa ratu a ma a n wo raminixi Misira bɔxi kui na kike nan na.»

¹⁹ «N gbe nan di xeme singe birin na, a findi mixi ra, a findi xuruse ra wo xa goore kui alo ninge, yexɛɛ, xa na mu a ra si. ²⁰ Wo xa sofale xa di singe xun sara yexɛɛ xa na mu a ra si ra. Xa wo mu tin na ra, wo xa na sofale konyi gira. Wo xa di xeme singe birin xun sara. Wo naxa wo makore n na wo belexe igeli ra.»

²¹ «Wo xa wali xi senni loxunyi kui, kɔnɔ a xi solofere nde, wo xa wo malabu. Hali a findi xe buxa nun xe xaba temui nan na, wo xa na seriye suxu.»

²² «Wo xa Loxunyie Sali raba Ala tantufe ra wo ɲengi singe xabama temui naxe, a nun wo xe xabama temui naxe ɲe ɲonyi. ²³ Ne keren kui, xeme birin xa fa sali raba ra Isirayila Marigi Alatala ya xori sanya saxan. ²⁴ Na waxati saxanyi kui, n mu tinma si yo xa fa wo xa bɔxi ba wo yi ra. N a niyama ne wo xa nɔ e ra, wo fa nde sa wo xa bɔxi xa gboe xun ma.»

²⁵ «Wo naxa fa xuruse serexɛe ra n xɔn ma, taami lebini daaxi biraxi a foɔɔ ra. Wo na ge Sayamaleke Dangi Sali serexɛe donde, wo naxa na sube

dɔnɔɔe raxi ye i. ²⁶ Wo xa wo xa sansi bogi fisamante singee ba serexe ra wo Marigi Alatala xa hɔrɔmɔlingira kui. Wo naxa si yore jin a nga xije ye ra.»

²⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa yi yaamarie sebe, barima nee findixi saate nan na n nun Isirayila pama tagi.» ²⁸ Munsa naxa lu Alatala yire xi tongo naani. Kɔe nun yanyi a mu sese don, a mu sese min. Na waxati Alatala naxa na seriye fu sebe gɛme walaxee ma, naxee findixi saate masenyi ra.

²⁹ Munsa naxa goro Turusinina geya fari, walaxe firin suxuxi a yi ra, naxee findixi saate masenyi ra. Munsa mu nu a kolon a yatagi nu bara nɔɔ a tan nun Ala xa sumunyi saabui ra. ³⁰ Haruna nun Isirayilakae to nɔre to Munsa yatagi ma, e mu suusa e makorede a ra. ³¹ Munsa naxa Haruna nun pama kuntigie xili, e fa lu yire keren. ³² E to ge woyende, Isirayila pama birin naxa fa e tuli matide Alatala xa yaamari ra, a naxan masenxi Munsa be Turusinina geya fari. ³³ Munsa to ge na falade, a naxa mafelenyi dusu a yatagi xun na. ³⁴ A nu so kiri banxi kui maxorinyi tide Alatala ma, a nu mafelenyi bama a yatagi ma. A na mini temui naxe, a Ala xa yaamari radangi Isirayila pama ma. ³⁵ Isirayilakae nu a toma Munsa yatagi nu nɔɔxi ki naxe. A na ge na masenyi ra, a man a xa mafelenyi dusu a xun na, han a gbilen temui Alatala yire.

35

Ala xa yaamarie hɔrɔmɔlingira tife xa fe ra

¹ Munsa naxa Isirayila pama birin malan, a a fala e be, «Alatala xa yaamarie nan ya: ² Wo xa wali xi senni lɔxunyi kui, kɔnɔ a xi solofere nde wo xa wo malabu. Lɔxɔe sugandixi na a ra Alatala be. Mixi yo naxan wali suxuma na lɔxɔe, a lanma na kanyi xa faxa. ³ Wo naxa te yo radexe wo xa banxi kui malabui lɔxɔe.»

⁴ Munsa man naxa a masen Isirayila pama birin be, «Alatala xa yaamarie nan ya: ⁵ Wo xa hadiya ba Alatala be. Mixi naxan na a janige a xa hadiya ba, alo xɛema, gbeti, nun wure gbeeli, ⁶ gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli, suwa dugi, nun gese naxan yailanxi si xabe ra, ⁷ yexee kontonyi kiri naxee soxi a gbeeli ra, peremui kirie, nun kasiya wuri, ⁸ lanpui ture, labunde naxan masunbuma ture ra, surayi xiri joxunme naxan ganma, ⁹ onixi gɛme, nun gɛme tofanyi naxee sama serexedube xa donma kuye nun a xa donma kanke raxunmase ma.»

¹⁰ «Wali kolonyie naxee na wo ya ma, e xa fa yi see yailande alo Alatala a yamarixi ki naxe:

¹¹ Hɔrɔmɔlingira dugie,

a xun makoto see,

a suxusee,

a xebenyie,

a wurie nun e sanbunyie,

¹² a nun saate kankira,

a wuri kuyee,

a derakote,

a nun dugi naxan gbakuma a ya ra,

¹³ hɔrɔmɔlingira teebili,

a wuri kuyee,

a yirabase,

nun taami naxee bama Alatala be serexe ra,

¹⁴ hɔrɔmɔlingira lanpui dɔxɔse,

a yirabasee,

a lanpuie,

nun ture naxan sama a kui,

¹⁵ surayi serexebade,

a wuri kuyee,

nun ture seniyenxi,

labunde gan daaxi,

a nun dugi naxan gbakuma hɔrɔmɔlingira sode de ra,

¹⁶ serexebade xungbe,

a sube ganse wure gbeeli daaxi,

a wuri kuyee,

a yirabase,

nun hɔrɔmɔlingira ye sase xungbe

nun a dɔxɔse,

¹⁷ hɔrɔmɔlingira tete xa dugie,

a wurie,

nun e sanbunye,

a nun dugi naxan gbakuma tete sode de ra,

¹⁸ hɔrɔmɔlingira maxirisee,

tete maxirisee,

nun e xa luutie,

¹⁹ a nun serexedube sosee Haruna nun a xa die be.»

²⁰ Isirayila nama naxa keli Munsa xun ma. ²¹ Mixi naxee a janige, nee naxa fa e xa hadiya ra Alatala be a xa hɔrɔmɔlingira tife ra, Ala e lima dennaxe, a nun serexedube sosee seniyenxie yailanfe ra. ²² Xeme nungine naxee a janigexi, e naxa fa xunmase xema daaxie ra, alɔ tulirasoe, xurundee, konyi magorosee, belexerasoe, a nun xunmase gbete naxee yailanxi xema ra. E naxa na birin fi Alatala ma serexe ra. ²³ Gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli, suwa dugie, gese naxan yailanxi si xabe ra, yexee kontonyi kiri naxee soxi a gbeeli ra, nun peremui kirie nu na naxee yi ra, nee naxa fa e ra. ²⁴ Mixi naxee nu a janigexi, nee naxa fa gbete nun wure gbeeli hadiya ra Alatala be. Kasiya wuri kanyie naxa fa na wuri ra hɔrɔmɔlingira wali xa fe ra. ²⁵ Gine naxan birin fata dugi sɔxɔde, e naxa dugie sɔxɔ e belexe ra, e fa nee ra: dugi gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli. E naxa fa suwa dugi ra. ²⁶ Gine naxan birin fata, e a janige, e naxa gese yailan si xabe ra. ²⁷ Nama kuntigie naxa fa onixi gemee nun geme tofanyi gbete ra, naxee sama serexedube xa donma kuyee nun a xa donma kanke raxunmase ra. ²⁸ E naxa fa labunde nun ture ra hɔrɔmɔlingira lanpui be, a nun ture seniyenxi nun labunde gan daaxi gbete. ²⁹ Isirayilaka birin naxee a janigexi e boje kui, xeme nungine, nee naxa fa hadiya ra Alatala xon ma, alako Munsa xa wali raba Alatala a yamarixi naxan na.

³⁰ Munsa naxa a masen Isirayilakae be, «Wo a kolon, Alatala bara Besaleli Uri xa di sugandi, Xuru xa mamadi naxan fatanxi Yuda bonsɔe ra. ³¹ Alatala bara xaxili fanyi fi a ma, alako a xa wali birin naba ki kolon lonni fanyi ra, ³² a xa no wali tode a xaxili kui beenun a xa raba, a xa no xema, gbete, nun wure gbeeli rawalide, ³³ a xa no geme fanyi masolide a fa a rabilinyi yailan, a xa no kamuderijna nun wali gbete rabade. ³⁴ Ala bara a niya Besaleli xa no mixi gbete matinkande a xa wali ra. Ala bara na niya Oholiyabu Axisamaki xa di fan be, naxan fatanxi Dana bonsɔe

ra. ³⁵ Ala bara e mali alako e xa fata wali birin na, alo gɛmɛ nun wuri masolife, pirinti rabafe, suwa dugi sɔxɔfe gɛsɛ gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra, a nun wali birin e naxan toma e xaxili kui.»

36

Besaleli nun Oholiyabu xa wali

¹ Besaleli, Oholiyabu, nun wali fanyi rabae, Alatala bara xaxili fanyi fi naxee ma, alako e xa hɔrɔmɔlingira wali birin naba ki kolon lɔnni fanyi ra, nee wali suxu nɛ alo Alatala a yamari ki naxɛ. ² Munsa naxa Besaleli, Oholiyabu, nun wali fanyi rabae xili, Alatala bara xaxili fanyi fi naxee ma, naxee nu bara a janige e xa na wali raba. ³ Munsa naxa hadiya birin so e yi ra, Isirayilakae naxee baxi sɛrɛxɛ janigexi ra e xa hɔrɔmɔlingira tife xa fe ra. Gɛsɛge yo gɛsɛge, e nu hadiya gbete sɔtɔma. ⁴ Na wali fanyi rabae naxa keli e xa walie dɛ i, alako e xa hɔrɔmɔlingira wali gbansan naba. ⁵ E naxa a fala Munsa bɛ, «Nama fama hadiya naxee ra, a gbo wali bɛ, Alatala naxan yamarixi.» ⁶ Na kui Munsa naxa yaamari fi, yi xibaaru xa rayensen yonkinde kui, «Mixi naxa wali sɔnɔn hadiya xa fe ra, naxan bama hɔrɔmɔlingira tife ra.» Nama naxa na xui rabatu, e mu fa na hadiya mɔli ra sɔnɔn. ⁷ Se naxee nu bara ba, nee nu nɔma wali ranɔnde a fanyi ra.

⁸ Wali fanyi rabae naxa hɔrɔmɔlingira ti suwa dugi fu ra, a gɛrɛ daaxi, a bulu daaxi, nun a gbeeli. E malekɛɛ sawurɛ masɔxɔ a ma a tofan ki ma. ⁹ Dugi birin kuya nɔngɔn mɔxɔnɛn nun solomasaxan, e igbo nɔngɔn naani. E kuyɛ nun e igboya lan. ¹⁰ E dugi suuli dɛge e boore ra, e dugi suuli gbete fan dɛge e boore ra. Na kui na dugi fu bara findi dugi firin na. ¹¹ E gɛsɛ gɛrɛ daaxi dɛge na dugi singe dɛ kiri ma, a nun na dugi firin nde dɛ kiri ma. ¹² E gɛsɛ tongo suuli dɛge na firinyi dɛ kiri ma alako e birin xa lan e boore ma. ¹³ E suxuse tongo suuli yailan xɛema ra, na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niya hɔrɔmɔlingira findi dugi keren na.

¹⁴ E dugi fu nun keren sɔxɔ si xabe ra, naxee Ala xa hɔrɔmɔlingira makotoma. ¹⁵ Dugi keren kuya nɔngɔn tongo saxan, a igbo nɔngɔn naani. Na dugi fu nun kerenyi birin lan nɛ. ¹⁶ E dugi suuli dɛge e boore ra, e findi dugi keren na. Na dugi senni naxee luxi, e fan dɛge e boore ra. ¹⁷ E gɛsɛ tongo suuli dɛge na dugi singe ra, a nun na dugi firin nde ra. ¹⁸ E suxuse tongo suuli yailan wure gbeeli ra, na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niya na birin findi dugi keren na naxan Ala xa hɔrɔmɔlingira makotoma. ¹⁹ E makotose gbete yailan yɛxɛɛ kontonyi kiri ra, naxan sɔxi a gbeeli ra. E makotose gbete yailan peremui kiri ra.

²⁰ E kasiya wuri xaba xebenyie ra hɔrɔmɔlingira tima naxee ra. ²¹ Kankan kuya nɔngɔn fu, a igbo nɔngɔn keren nun a tagi. ²² Suxusee firin lu hɔrɔmɔlingira xebenyi birin ma e kafuma e boore ma naxee ra. ²³ Xebenyi mɔxɔnɛn nan ti hɔrɔmɔlingira yirefanyi ma. ²⁴ Sanbunyi gbeti daaxi tongo naani nan sa na xebenyi mɔxɔnɛn bun ma, xebenyi keren, sanbunyi firin. E lu xebenyi suxusee fe ma. ²⁵ Xebenyi mɔxɔnɛn nan ti hɔrɔmɔlingira kɔla fan ma, ²⁶ a nun e sanbunyi gbeti daaxi tongo naani, xebenyi keren, sanbunyi firin. ²⁷ Xebenyi senni nan ti hɔrɔmɔlingira xanbi ra soggorode mabiri. ²⁸ E xebenyi firin yailan tuxuie bɛ hɔrɔmɔlingira xanbi ra, ²⁹ naxee fuge nun labe lanma e boore ma, e xiri fuge ra se

digilinxi ra. Na tuxui firinyi yailan na ki ne. ³⁰ Na birin lanxi xebeanyi solomasaxan nan ma, a nun e sanbunyi gbeti daaxi fu nun senni, xebeanyi keren, sanbunyi firin.

³¹ E wuri suuli yailan kasiya wuri ra, hɔrɔmɔlingira xebeanyi tima naxee ma. Suuli rawali seeti ma, ³² suuli rawali boore seeti ma, suuli rawali hɔrɔmɔlingira xanbi ra sogegode mabiri. ³³ Wuri naxan lu a tagi, na dangi xebeanyi nan xun ma, a keli seeti singe a sa doxo boore ra. ³⁴ Na xebeanyi, nun na wurie, nun se digilinxie wuri so naxee kui, na birin maso xɛema nan na.

³⁵ E suwa dugi yailan gɛse gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra. Maleke sawurɛ dege na ma, a tofan ki ma. ³⁶ A gbaku kasiya wuri naani ma naxee masoxi xɛema ra, e tixi gbeti sanbunyi ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, nee fan maso xɛema ra.

³⁷ E suwa dugi gbete yailan gɛse gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra hɔrɔmɔlingira sode de ra. E a masoxo a fanyi ra, a xa tofan. ³⁸ E a gbaku wuri suuli ma naxee yailanxi kasiya wuri ra, e masoxi xɛema ra, e tixi gbeti sanbunyi ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, nee yailanxi wure gbeeli ra.

37

Saate kankira, hɔrɔmɔlingira teebili,

hɔrɔmɔlingira lanpui, surayi serɛxɛbade

¹ Besaleli naxa kankira yailan kasiya wuri ra. A kuya nɔngɔn firin nun a tagi, a igbo nɔngɔn keren nun a tagi, a ite nɔngɔn keren nun a tagi. ² A naxa a kui nun a fari maso xɛema ra, a naxa a de kiri fan yailan xɛema ra. ³ A naxa a suxude digilinxii naani rafala xɛema ra a tunxun naanie ma, firin na seeti, firin na boore seeti ma. ⁴ A naxa kasiya wuri firin masoli a be, a fa e maso xɛema ra. ⁵ A naxa e raso na kankira suxude digilinxie kui, nee findi kankira tongose ra.

⁶ A naxa na kankira derakote yailan xɛema fanyi ra, a findi xunsare yire ra. A kuya nɔngɔn firin nun a tagi, a igbo nɔngɔn keren nun a tagi. ⁷ A naxa maleke sawurɛ firin yailan xɛema xabuxi ra kankira derakote fari na seeti firinyie ma. ⁸ Na maleke sawurɛ nun na kankira derakote findi keren na. ⁹ Na maleke sawurɛ firinyie naxa ti e boore ya i, e gabutenyie italaxi, e xun sinxi xunsare yire.

¹⁰ A naxa teebili yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nɔngɔn firin, a igbo nɔngɔn keren, a ite nɔngɔn keren nun a tagi. ¹¹ A naxa xɛema fanyi maso a ma, a nun a de kirie ma. ¹² A naxa xebeanyi nde sa na de kirie bun ma, naxan igbo suxui keren a nun a tagi. A naxa xɛema sa na fan de kirie ma. ¹³ A naxa a suxude digilinxii naani rafala xɛema ra a tunxun naanie ma, naxee ilanma a sanyie ra. ¹⁴ E nu na na xebeanyi bun ma. Wuri kuyee nu soma nee kui teebili xanife ra. ¹⁵ A naxa wuri kuyee masoli kasiya wuri ra, a e maso xɛema ra. Nee findi teebili tongose ra. ¹⁶ Piletie, tɔnbilie, pɔotie, nun paani naxee sama na teebili ma, naxee rawalima serɛxɛ yeerama daaxi xa fe ra, a naxa e birin yailan xɛema fanyi ra.

¹⁷ E naxa lanpui doxoɔse nde yailan xɛema fanyi xabuxi ra. A sanyi, a bili, a salonyie, nun lanpui doxoɔde naxee maniya sansi fugee ra, na birin findi keren na. ¹⁸ Salon senni nan mini lanpui doxoɔse bili ma, saxan seeti keren, saxan boore seeti. ¹⁹ Tɔnbili saxan nan lu na salon senni birin xun

ma. E maniya sansi bogi ra naxan doxoxi a burexee nun a fugee tagi. ²⁰ Tonbili naani gbete nan lu lanpui doxoese bili ma. E fan maniya sansi bogi ra naxan doxoxi a burexee nun a fugee tagi. ²¹ Na salon firin firin doxo saxanyie bun ma naxee kelixi a bili ma, a sa ne menni fan ma. ²² Na tonbilie nun lanpui salonyie findi keren na, e yailan xema fanyi xabuxi ra.

²³ A naxa lanpui solofere yailan, a e doxo e doxoodee ma alako e dexe xa yare iyalan. ²⁴ Xema naxan nawalixi lanpui doxoese nun lanpui yirabase yailanfe ra, na findi xema kilo tongo saxan nun naani nan na.

²⁵ A naxa surayi serexebade yailan kasiya wuri ra. A kuya nongon keren, a igbo nongon keren, a seeti naani birin lan, a ite nongon firin. Ferie naxa lu a tuxuie ra, e nun serexebade findi se keren na. ²⁶ A naxa na serexebade birin maso xema xinde ra, a fari, a seetie, a ferie, nun a de kiri. ²⁷ A naxa suxuse digilixi firin yailan xema ra serexebade seeti firinyie ma, a de kiri labe ra, wuri kuyee soma naxee kui a xaninfe ra. ²⁸ A naxa na wurie yailan kasiya wuri ra, a naxa xema maso e ma.

²⁹ A naxa ture seniyanxi nun surayi xiri fanyi yailan naxan nawalima serexedube tife ra. Na wali xa raba a fanyi ra alo labunde rafale a rafalama ki naxe.

38

Serexebade, ye sase xungbe, nun tete

¹ A naxa serexe gan daaxi serexebade yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nongon suuli, a igbo nongon suuli, a seeti birin lan, a ite nongon saxan.

² A naxa feri naani yailan a tuxui birin ma, naxee findixi se keren na serexebade ra. A naxa wure gbeeli maso na birin ma. ³ A naxa serexebade yirabase birin yailan wure gbeeli ra, alo xube sasee, pelie, pootie, sube soxosee, nun tundee te sama naxee kui. ⁴ A naxa se nde yailan wure gbeeli ra naxan sama te xun ma, sube sama naxan fari. A naxa suxuse digilixie wure gbeeli daaxi sa a tuxui ma, ⁵ alako a xa gbaku serexebade kui a tagi. ⁶ A naxa wuri kuyee yailan kasiya wuri ra wure gbeeli masoxi e ma. ⁷ A naxa e raso suxuse digilixi naanie kui serexebade seeti firinyie ma a xaninfe ra.

⁸ A naxa horomolingira ye sase xungbe nun a doxoese yailan wure gbeeli ra, a naxan soto ginnee ra naxee nu malanma horomolingira sode de ra.

⁹ A naxa tete yailan suwa dugi ra. Tete kuya nongon keme yirefanyi mabiri ra. ¹⁰ A naxa gere dugi gbaku na wuri moxonen ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee naxa yailan gbeti ra.

¹¹ Tete kuya nongon keme kola fan mabiri ra. A naxa gere dugi gbaku na wuri moxonen ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee xa yailan gbeti ra. ¹² Tete igbo nongon tongo suuli sogegorede mabiri ra. A naxa gere dugi gbaku na wuri fu ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. ¹³ Tete igbo nongon tongo suuli sogetede fan mabiri ra.

¹⁴ A naxa gere dugi gbaku seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na kuye nongon fu nun suuli. ¹⁵ A naxa gere dugi gbete gbaku boore seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na fan kuye nongon fu nun suuli.

¹⁶ Tete naxa yailan suwa dugi ra. ¹⁷ Wuri naxee tixi tete ma, e tixi e sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Dugi suxusee fan na e ma naxee yailanxi gbeti ra. ¹⁸ Tete sode de naxa yailan suwa dugi ra naxan masoxi gese

gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra. Na dugi kuya nɔngɔn mɔxɔɔɛn, a ite nɔngɔn suuli, alɔ tete dugi birin xa maite. ¹⁹ A naxa na gbaku wuri naani ma, naxee tixi e sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee nun na wuri xunyie yailanxi gbeti ra. ²⁰ Hɔrɔmɔlingira nun tete luuti xirima se naxee ma, nee birin yailan wure gbeeli nan na.

²¹ Hɔrɔmɔlingira, seede walaxe na naxan kui, a wali dentege nan yi ki. Lewi bɔnsɔe na wali raba Munsa xa yaamari nan bun ma. Haruna xa di, Itamari nan findi na wali yarerati ra. ²² Besaleli, Uri xa di, Xuru xa mamadi, Yuda bɔnsɔe, naxa Alatala xa yaamari birin naba, a naxan masen Munsa be. ²³ Oholiyabu, Axisamaki xa di, Dana bɔnsɔe, findi Besaleli malima nan na. A nu fata se masolide nun suwa dugi masɔxode gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli daaxi ra.

²⁴ Xɛema xasabi naxan nawalixi hɔrɔmɔlingira tife ra, naxan soto hadiya ra, a lan kilo keme solomanaani kilo tongo solomanaani nan ma hɔrɔmɔlingira maniyase seriye ki ma. ²⁵ Gbeti xasabi naxan soto mixi kontixie ra, na lan ne kilo wulu saxon kilo keme solomasaxan nun tongo solofere nun suuli nan ma hɔrɔmɔlingira maniyase seriye ki ma. ²⁶ Mixi wulu keme senni mixi wulu saxon keme suuli tongo suuli, naxee nu bara pe mɔxɔɔɛn soto nun na xanbi, naxee kontixi Isirayilakae tagi, kankan naxa gbeti giramu senni fi hɔrɔmɔlingira maniyase seriye ki ma.

²⁷ E naxa gbeti kilo wulu saxon kilo keme naani raxunu wuri sanbunyi keme yailanfe ra hɔrɔmɔlingira nun tete be. Wuri sanbun keren findi gbeti kilo tongo saxon nun naani nan na. ²⁸ Na kilo mɔxɔɔɛn naxan lu, na naxa yailan dugi nun wuri suxusee nun wuri xunyie ra.

²⁹ Wure gbeeli xasabi naxan soto Isirayila xa hadiya ra, a lan kilo wulu firin kilo keme naani nun solofere. ³⁰ E naxa a findi hɔrɔmɔlingira sode de wuri sanbunyi ra, nun serexebade wure gbeeli daaxi, nun na xa yirabase birin, ³¹ nun tete wuri sanbunyi, nun a sode de xa wuri sanbunyi, nun tete maxirisee ra.

39

Serexedube sosee

¹ E naxa sose seniyenxie dege Haruna nun serexedubee be naxee walima hɔrɔmɔlingira kui. Na sose yailanxi gese gere daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi ra, alɔ Alatala a yamari Munsa be ki naxe.

² E donma kuye yailan ne xɛema gese ra, gese gere daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi ra. ³ E naxa xɛema kebelita itala, e a ixaba e a yailan waya ra. E naxa gese gere daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi masɔxɔ na waya ra. A findi wali tofanyi nan na. ⁴ E naxa tunki raxunmase firin yailan naxee xirima donma kuye ra. ⁵ Beleti fan yailan na ki ne gese gere daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi ra. Na beleti nun donma findi keren na. Na birin yailanxi alɔ Alatala Munsa yamari ki naxe. ⁶ E naxa onixi gemee rawali, e naxa e rabilinyi findi xɛema ra. E naxa Isirayila xa die xili masoli e ma, alɔ e sebeli masolima xurunde ma ki naxe. ⁷ E naxa e sa tunki raxunmasee ma, e xa findi tɔnxuma see ra Isirayila xa die xa fe ma, alɔ Alatala Munsa yamari ki naxe.

⁸ E donma kanke raxunmasee yailan ne a fanyi ra alɔ donma kuye. E na suwa dugi sɔxɔ xɛema gese, gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra. ⁹ A xa kuye nun a xa igboya lan ne suxui keren ma, a findi dugi firin na. ¹⁰ Geme tofanyie safe naani nu na a ma. Safe singe findi gemee

nan na, naxee xili sariduwani, topasi, nun emerode. ¹¹ Safe firin nde, esikaribukulu, safiri, nun diyaman. ¹² Safe saxan nde, opale, agati, nun ametisite. ¹³ Safe naani nde, kirosolite, onixi, nun yasipe. Xɛema nu na na gɛmɛ birin rabilinyi ma. ¹⁴ Isirayila xa die xilie masoli na gɛmɛ fu nun firin ma, alo sebɛli masolima xurunde ma ki naxɛ. Kankan xili masoli gɛmɛ nde ma. E findi Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firinyi matɔnxuma se nan na.

¹⁵ E luuti die dɛgɛ nɛ na donma kanke raxunmase ma, naxee yailanxi xɛema ra. ¹⁶ E xurunde firin yailan xɛema ra, e e dɛgɛ donma kanke raxunmase ma a dɛ kiri firinyie ma a fuge ra. ¹⁷ E na luuti xɛema daaxie xiri na xurunde firinyie ma, naxee dɛgɛxi donma kanke raxunmase dɛ kiri ma. ¹⁸ E man na luuti firinyie xiri donma kuye tunki raxunmase ma. ¹⁹ E xurunde firin gbɛtɛ yailan xɛema ra, naxee dɛgɛma donma kanke raxunmase dɛ kirie ma a labe ra. E nee dɛgɛ donma kuye sɛɛti ma. ²⁰ E man naxa xurunde firin gbɛtɛ yailan xɛema ra, naxee dɛgɛma tunki raxunmase labe ra, dennaxɛ ilanma bɛleti ra. ²¹ Donma kanke raxunmase naxa xiri donma kuye ma luuti gɛrɛ daaxi ra naxan nasoma xurundɛɛ kui naxee dɛgɛxi donma kanke raxunmase nun donma kuye ma, alo Alatala a yamari Munsa bɛ ki naxɛ.

²² E naxa sɛrɛxɛdubɛ xa donma kuye bun magorɔɛ sɔxɔ gɛsɛ gɛrɛ daaxi ra. ²³ E naxa a xunyi rasode xaba a tagi, e na sode dɛ masɔxɔ, alako bɔɔde yo naxa lu a ma. ²⁴ E naxa a raxunma pirinti gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, nun a gbɛeli ra naxee misaalixi wuri bogi ra a rabilinyi birin ma. ²⁵ E naxa tɔlɔnyi xɛema daaxie dɛgɛ na pirintie tagi, alako tɔlɔnyi nde xa lu wuri bogi birin tagi na donma kuye bun magorɔɛ sanbunyi birin ma. ²⁶ Tɔlɔnyi nde lu wuri bogi birin tagi na donma kuye bun magorɔɛ sanbunyi birin ma, alako sɛrɛxɛdubɛ xa wali raba alo Alatala a yamari Munsa bɛ ki naxɛ.

²⁷ E naxa donma kuye bun magorɔɛ gbɛtɛ dɛgɛ suwa dugi ra, naxan sɔxɔxi a fanyi ra, Haruna nun a xa di xɛmɛɛ bɛ. ²⁸ Xunmasee naxa yailan suwa dugi ra. E naxa wantan bun soe fan dɛgɛ suwa dugi ra. ²⁹ E naxa bɛleti yailan suwa dugi ra, naxan masɔxɔxi a gɛrɛ daaxi, a bulu daaxi, nun a gbɛeli ra, alo Alatala a yamari Munsa bɛ ki naxɛ.

³⁰ E naxa walaxɛ lanmadi yailan xɛema ra, a findi tɔnxuma sɛniyenxi ra. E naxa sebɛli masoli a ma, alo e sebɛli masolima xurunde ma ki naxɛ, a masɛnfɛ ra, «Mixi sɛniyenxi Alatala bɛ.» ³¹ E naxa a xiri gɛsɛ gɛrɛ daaxi nun gɛsɛ bulu daaxi ra xunmase ma a tigi ra, alo Alatala Munsa yamari ki naxɛ.

Hɔrɔmɔlingira xa see

³² Hɔrɔmɔlingira xa wali rapɔn na ki nɛ, Ala mixi lima dennaxɛ. Isirayilakɛ a birin naba nɛ alo Alatala Munsa yamari ki naxɛ. ³³ E naxa hɔrɔmɔlingira xanin Munsa xɔn ma nun a se birin:

tɛtɛ nun a see,

suxusee,

xebenyie,

wuri kuyee mɔɔli firin,

wuri sanbunyiɛ,

³⁴ hɔrɔmɔlingira makotosee,

naxan yailanxi yɛxɛɛ kontonyi kiri gbɛeli ra,

a nun naxan yailanxi peremui kiri ra,

dugi naxan gbakuxi yire sɛniyenxi fisamante sode dɛ ra,

³⁵ saate kankira nun a xa wuri kuyee,

seede kankira derakote,
³⁶ teebili,
 teebili xa yirabase birin,
 taami naxan sama teebili fari serexe ra,
³⁷ lanpui doxo se xema daaxi,
 lanpuie nun e yirabase birin,
 lanpui ture,
³⁸ Surayi serexebade xema daaxi,
 ture seniyeñxi,
 surayi,
 dugi naxan gbakuxi tete sode de ra,
³⁹ serexebade wure gbeeli daaxi,
 a xa wuri kuyee,
 wuree sube sama naxee fari,
 a xa yirabase birin,
 ye sase xungbe nun a doxo se,
⁴⁰ tete dugie,
 wurie dugie gbakuma naxee ma
 nee sanbunyi,
 dugi naxan gbakuxi horomolingira sode de ra,
 luutie,
 wurie luutie xirima naxee ra,
 a nun horomolingira xa yirabase birin, Ala maxandi yire,
⁴¹ serexedubee xa sose naxee rawalima yire seniyeñxi kui,
 Haruna nun a xa die xa sose seniyeñxie naxee rawalima e xa serexedube
 wali kui.
⁴² Isirayilakae naxa na wali birin naba, alo Alatala a yamari Munsa be ki
 naxe. ⁴³ Munsa to na wali birin to a rabaxi alo Alatala a yamari ki naxe, a
 naxa duba Isirayilakae be.

40

Ala xa yaamarie rakamalife

horomolingira xa fe ra

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Kike singe xi singe, i xa
 horomolingira ti, Ala wo lima dennaxe. ³ I xa saate kankira doxo na kui
 dugi xanbi ra. ⁴ I xa teebili yailan menni, i fa see doxo a ma a raba ki ma.
 I xa lanpui doxo se ti naa, i fa lanpuie doxo a fari. ⁵ I xa surayi serexebade
 xema daaxi doxo saate kankira ya ra, i fa dugi gbaku horomolingira sode
 de ra Ala maxandi yire. ⁶ I xa serexebade doxo horomolingira sode ya
 ra, Ala wo lima dennaxe. ⁷ I xa ye sase xungbe doxo horomolingira nun
 serexebade tagi, i fa ye sa a kui. ⁸ I xa horomolingira tete ti, i fa dugi gbaku
 tete sode de ra.»

⁹ «I na ge na ra, i xa ture seniyeñxi tongo, i fa a sa horomolingira nun a
 kui se birin ma, e xa seniyeñ Alatala be. ¹⁰ I man xa na raba serexebade
 nun a yirabase birin ma. E xa seniyeñ Alatala be. ¹¹ I man xa na raba ye
 sase xungbe nun a doxo se ma, e xa seniyeñ Alatala be.»

¹² «I xa Haruna nun a xa die malan horomolingira sode de ra, i fa e
 maxa ye ra. ¹³ I xa serexedube sose seniyeñxie ragoro Haruna ma, i fa ture
 seniyeñxi sa a ma alako a xa findi n ma serexedube ra. ¹⁴ I xa serexedube
 sose seniyeñxie ragoro a xa die fan ma, ¹⁵ i fa ture seniyeñxi sa e ma alo

i naxan nabaxi e baba ra, alako e fan xa findi n ma serexedubee ra. Na wali luma e yi ra, a nun naxee fama e xanbi ra abadan.»

¹⁶ Na temui Munsa naxa Alatala xa yaamari birin naba alo a fala a be ki naxe. ¹⁷ Kelife e mini Misira boxi kui temui naxe, je firin nde, kike singe, tenge singe loxoœ, a naxa horomolingira ti. ¹⁸ Munsa naxa horomolingira sanbunyiye sa, a a wuri birin ti, ¹⁹ a fa dugie itala horomolingira xun ma, a nun a makotosee alo Alatala a yamarixi ki naxe.

²⁰ Munsa naxa saate walaxe firinyie sa saate kankira kui, a fa kankira wurie raso kankira suxuse digilinxie kui, a kankira derakote sa a de ra naxan findixi xunsare yire ra. ²¹ A to ge na rabade, a naxa saate kankira xanin horomolingira kui, a a doxo yire seniyenxi fisamante kui. A naxa dugi gbaku na ya ra, alako mixi yo naxa a to alo Alatala a yamarixi ki naxe.

²² A naxa horomolingira teebili doxo dugi ya ra a koola mabiri, ²³ a fa taamie sa a fari a safe ki ma Alatala ya xori alo Alatala a yamarixi ki naxe. ²⁴ A naxa lanpui doxoœ ti horomolingira kui teebili ya ra a yirefanyi mabiri, ²⁵ a fa lanpuie ti na fari Alatala ya xori alo Alatala a yamarixi ki naxe. ²⁶ A naxa surayi serexebade doxo horomolingira kui dugi gbakuxi a ya ra, ²⁷ a fa surayi gan menni alo Alatala a yamarixi ki naxe.

²⁸ A naxa dugi gbaku horomolingira sode de ra. ²⁹ A naxa serexebade doxo horomolingira sode de ra. A naxa serexe gan daaxi ba menni nun hadiya alo Alatala a yamarixi ki naxe. ³⁰ A naxa ye sase xungbe doxo horomolingira nun serexebade tagi, a ye sa a kui maraseniyeanyi xa fe ra. ³¹ Munsa, Haruna, nun Haruna xa die nu luma e belexee nun e sanyie maxa ra naa, ³² e soma horomolingira kui temui naxe, a nun e serexe bama temui naxe alo Alatala Munsa yamarixi ki naxe. ³³ Munsa naxa tete rabilin horomolingira nun serexebade ra, a fa dugi gbaku tete sode de ra.

³⁴ Munsa to ge na birin na, nuxui naxa din horomolingira xun ma, Ala e lima dennaxe. Alatala xa noœ naxa horomolingira rafe, ³⁵ han na naxa a niya Munsa mu nu noma sode na kui. Alatala xa noœ nu bara na rafe, nuxui fan nu radinxu na birin xun ma. ³⁶ Kelife na temui e xa biyaasie kui, Isirayilakae mu pere foloma fo nuxui na keli horomolingira xun ma. ³⁷ Xa nuxui mu te horomolingira xun ma, Isirayilakae mu pere raminima sigafe yire gbete. ³⁸ Alatala xa nuxui nu luma horomolingira xun ma yanyi nun koœ ra. Isirayilakae nu te dexexi toma nuxui kui koœ ra. A lu na ki ne e xa biyaasi birin kui.

Tawureta Munsa Lewi Serexedube Bɔnsɔɛ xa Seriyɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala naxa a xa seriyɛ masen a xa jama bɛ Annabi Munsa saabui ra. Na seriyɛ sebɛxi kitaabui suuli kui naxee birin nalanxi xili falama «Tawureta Munsa.» Isirayila fɔlɔxi ki naxe nun e biraxi seriyɛ naxan fɔxo ra, na birin sebɛxi na kitaabuie nan kui.

«Lewi Serexedube bɔnsɔɛ xa Seriyɛ» findixi kitaabui saxan nde nan na Tawureta Munsa kui. A sebɛxi mixie nan bɛ naxee nu Ala xa wali rabama Isirayilakae ya ma. Na mixie findixi Lewi bɔnsɔɛ nan na. Lewi nu findixi Annabi Yaxuba xa di nde nan na. Ala nu bara yaamari fi a Lewi xa die xa findi salide walikee nun serexedubee ra.

A nu lanma Ala xa wali xa raba a raba ki ma. Na kui Annabi Munsa naxa na birin sebɛ kitaabui kui alako diine yareratie nun Isirayila jama xa na seriyɛ kolon, e xa bira na fɔxo ra. Fe gbege sebɛxi yi kitaabui kui serexee xa fe ra. Ala nu wama nee xa ba e ba ki ma. A man naxa wa adama xa nɛrɛ seniyenyi kui, alo Ala nu wama a xɔn ma ki naxe a xa jama bɛ. A yaamari wuyaxi fixi ne alako adama xa Ala waxɔnfe kolon.

To mixie noma lonni gbege tode yi kitaabui kui. Won xa a kolon Alatala mu yaamarie fixi mixie ma fufafu. Xa Ala bara seriyɛ nde so adama yi ra, a na rabaxi fe nde nan ma. Ala wama a xa mixie xa seniyen barima a a kolon e heeri nan toma na kira seniyenxi xɔn ma. Xa won bira Ala xa marasi fɔxo ra, won fe fanyi sɔtɔma ne dunjɔna, won man a sɔtɔ aligiyama. Ala xa won mali alako janige xa lu won boɲɛ kui, won xa dunjɔna igiri alo won Daa Marigi won nasixi ki naxe. Amina.

Tawureta Munsa Lewi Serexedube Bɔnsɔɛ xa Seriyɛ

Serexe gan daaxi

¹ Alatala naxa Annabi Munsa xili a xa hɔrɔmɔlingira kui, a a masen a bɛ, ² «A fala Isirayilakae bɛ, naxan na wa serexe bafe n tan Alatala bɛ, a xa xuruse lanma xa na mu a ra xuruse xungbe ba. ³ Xa a wama xuruse xungbe nan bafe serexe gan daaxi ra, fo a xa findi tuura ra lanyuru mu na naxan ma. A xa fa na ra n tan Alatala xa hɔrɔmɔlingira sode de ra, alako n xa a tongo. ⁴ Serexeba xa a belexe sa xuruse xun tagi, alako n tan Alatala xa na serexe tongo, a xa findi a xunsare ra a xa yunubi xa fe ra. ⁵ Na tuura xa faxa n tan Alatala ya i. Haruna xa di serexedubee xa fa na tuura wuli ra, e xa a kasan serexebade seetie ma, serexebade naxan na n ma hɔrɔmɔlingira sode de ra. ⁶ E xa tuura bura, e fa a isegɛ. ⁷ Haruna xa di serexedubee xa yege radɔxo, e te radexe. ⁸ E man xa serexe sube, a xunyi, nun a ture sa te i serexebade. ⁹ A furinge nun a sanyie xa raxa. Serexedube xa na birin gan serexebade. Serexe gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

¹⁰ «Xa mixi wama serexe gan daaxi bafe xuruse lanma ra, a xa findi yexɛɛ kontonyi ra, xa na mu a ra sikote, lanyuru mu na naxan ma. ¹¹ Serexeba xa na kɔn naxaba serexebade kɔla mabiri n tan Alatala ya i. Haruna xa di serexedubee xa a wuli tongo, e xa a kasan serexebade

seetie ma. ¹² E na ge sube ixabade, serexedube xa a sube, a xunyi, nun a ture sa te serexebade fari. ¹³ Serexeba xa serexe furinge nun a sanyie raxa. Serexedube xa na birin gan serexebade. Serexe gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

¹⁴ «Xa a wama xoni bafe serexe gan daaxi ra n tan Alatala be, fo a xa findi kolokonde nan na, xa na mu a ra ganbe yore ra. ¹⁵ Serexedube xa fa a ra serexebade, a a xunyi bolon a de i, a a sa te, a a gan. A wuli xa ifili serexebade seetie ma. ¹⁶ A xa a geme booto ba, a a wole te i xube xun, serexebade sogetede mabiri ra. ¹⁷ Serexedube xa a suxu a gabutenyie ma, a a iboo. A xa a gan, a findi serexe gan daaxi ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

2

Sansi xori serexe

¹ «Xa mixi wama serexe bafe n tan Alatala be naxan findixi sansi xori ra, a xa a luxuta a fanyi ra. A xa ture sa a fari, a surayi fan sa ture fari. ² A xa na so Haruna xa di serexedube yi ra. Serexedube nde xa sansi xori luxutaxi belexe ya keren ko, ture saxi naxan fari, a nun surayi, a xa a sa te i. Na xa gan n tan Alatala be, a xa findi tonxuma ra na serexe birin xa fe ra. Serexe gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma. ³ Sansi xori luxutaxi naxan luxi naa findima Haruna nun a xa die nan gbe ra. A seriyen barima a baxi serexe ganxi nan na naxan baxi n tan Alatala be.»

⁴ «Xa mixi wama serexe bafe n tan Alatala be naxan findixi taami ganxi ra, a xa na yailan sansi xori luxutaxi ra lebini mu na naxan xun. Ture xa masunbu na fan na. Taami lebinitare xunxurie fan noma yailande, ture masoxi naxee ma.»

⁵ «Xa mixi wama serexe bafe naxan findixi taami gilixi ra, a xa na yailan sansi xori luxutaxi ra lebini mu na naxan xun. Ture xa masunbu na fan na. ⁶ A na ge gilinde, a xa igira, ture sa a ma, a xa findi serexe ra.»

⁷ «Xa mixi wama serexe bafe naxan findixi taami ra naxan ganxi tunde kui, a xa na yailan sansi xori luxutaxi nun ture ra. ⁸ A lanma mixi xa fa na serexe mooli ra n tan Alatala be. Xa na bara so serexedube yi ra, a na xaninma serexebade. ⁹ A xa nde tongo naxan findima tonxuma ra, a xa na gan serexebade fari, a xa findi serexe ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma. ¹⁰ Sansi xori dinxi naxan luxi a findima Haruna nun a xa die nan gbe ra. A seriyen barima a baxi serexe ganxi nan na naxan baxi n tan Alatala be.»

¹¹ «Serexe naxan birin bama n tan Alatala be, lebini yo naxa lu a xun. A mu lan wo xa serexe gan daaxi yo ba n tan Alatala be lebini na naxan xun, xa na mu a ra kumi. ¹² Wo noma lebini nun kumi sade sansi bogi singee xun ma naxee bama serexe ra n tan Alatala be, kono e naxa gan serexebade fari. ¹³ Foxoe xa sa na serexe mooli birin ma, barima na bara findi saate tonxuma ra wo tan nun wo Marigi Ala tagi. Foxoe xa sa wo xa serexe birin ma.»

¹⁴ «Xa wo wama serexe bafe n tan Alatala be wo xa sansi bogi singe ra, wo xa tonsae neene gan, ¹⁵ wo ture nun surayi sa a xun, a xa findi sansi bogi singe serexe ra. ¹⁶ Serexedube xa nde tongo na sansi xori, ture, nun surayi ra, na xa findi tonxuma ra. A xa na gan serexebade fari. A xa findi serexe ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

3

Xanunteya serexe

¹ «Xa mixi wama xuruse xungbe bafe xanunteya serexe ra n tan Alatala be, xuruse xemema, xa na mu a ra ginema, a xa findi xuruse ra lanyuru yo mu na naxan ma. ² A xa a belexe sa na xuruse xun tagi n tan Ala xa horomolingira sode de ra, a a kon naxaba. Haruna xa di serexedubee xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ³ Xanunteya serexe kui, a lanma ture naxan na furinge seeti ma, a xa gan te i n tan Alatala ya i, ⁴ a nun a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma. ⁵ Haruna xa die xa na birin gan serexe gan daaxi xun ma, naxan na ganfe serexebade fari. A xa findi se xiri poxunme ra n tan Alatala be.»

⁶ «Xa mixi wama xuruse lanma bafe xanunteya serexe ra n tan Alatala be, xuruse xemema, xa na mu a ra ginema, a xa findi xuruse ra lanyuru yo mu na naxan ma. ⁷ Xa mixi wama yexee bafe serexe ra, a xa na masen n tan Alatala be. ⁸ A xa a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Ala xa horomolingira sode de ra. Haruna xa di serexedubee xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ⁹ Yi xanunteya serexe kui, a lanma a ture, a xuli, ture naxan na furinge seeti ma, ¹⁰ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma, na birin xa gan te i n tan Alatala ya i. ¹¹ Serexedube xa na gan serexebade fari. Te xa na birin gan. Na bara findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be.»

¹² «Xa mixi wama si bafe serexe ra, a xa na masen n tan Alatala be. ¹³ A xa a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Ala xa horomolingira sode de ra, Haruna xa di serexedubee xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ¹⁴ Yi xanunteya serexe kui, a lanma a ture naxan na furinge seeti ma, ¹⁵ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma, na birin xa gan te i n tan Alatala ya i. ¹⁶ Serexedube xa na gan serexebade fari. Te xa na birin gan. Na bara findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be naxan xiri rafan n ma.»

¹⁷ «Mixi yo naxa sube ture don, mixi yo naxa sube wuli min. Wo sabati dede, na bara findi yaamari ra naxan mu kanama abadan.»

4

Yunubi xafari serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsu be, ² «A fala Isirayilakae be, xa mixi nde sa yunubi raba, konɔ a mu keli a janige ma, a xa bira yi seriye foxo ra. ³ Xa serexedube kuntigi sa Ala xa yaamari nde matandi, na fa findi yunubi ra pama be, a lanma a xa tuura ba serexe ra n tan Alatala be, lanyuru mu na naxan ma, alako na xa findi yunubi xafari serexe ra a be. ⁴ A xa tuura xanin n tan Ala xa horomolingira sode de ra n ya i, a a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Alatala ya i. ⁵ Serexedube kuntigi xa na tuura wuli xanin n ma horomolingira kui, ⁶ a a belexesole ragoro na wuli xora, a a kasan sanya solofere dugi ya ra naxan gbakuxi yire seniyanxi ma n tan Alatala ya i. ⁷ Serexedube xa wuli nde sa ferie ma naxee na surayi serexebade tunxunyi naani ra, naxan na n tan Alatala ya i n ma horomolingira kui. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma, naxan na n tan Alatala xa horomolingira sode de ra. ⁸ A xa ture birin ba tuura ma naxan findixi yunubi xafari serexe ra, ture naxan na a furinge seeti ma, ⁹ a gungui firinyi, e ture, nun laare

naxan na a boɓɓe ma. ¹⁰ A xa na raba alɔ xanunteya serexe rabama ki naxe. Serexedube xa na gan serexe gan daaxi serexebade fari. ¹¹ Kɔnɔ tuura kiri, a sube, a xunyi, a sanyie, a furinge, nun a ɓaɓe, ¹² na tuura dɔnxɔe birin xa xanin pama yonkinde fari ma, yire seniyeɓxi, te xube wolɛma dennaxe. Menni a xa gan te ra na te xube fari.»

¹³ «Xa Isirayila pama birin nan sa n tan Ala xa yaamari nde matandixi, kɔnɔ na mu keli e ɓanige ma, na findima yunubi ra e be. ¹⁴ E na fahaamui soɓo na ma temui naxe, pama xa tuura yore ba serexe ra n tan Alatala be hoɗomolingira sode de ra naxan findima yunubi xafari serexe ra e be. ¹⁵ Nama forie xa e belexe sa tuura xun tagi n tan Alatala ya i, e a kɔn naxaba. ¹⁶ Serexedube kuntigi xa na tuura wuli xanin n tan Ala xa hoɗomolingira kui, ¹⁷ a a belexesole ragoro na wuli xɔɔra, a a kasan sanya solofere dugi ya ra naxan gbakuxi yire seniyeɓxi ma n tan Alatala ya i. ¹⁸ Serexedube xa wuli nde sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra, naxan na n tan Alatala ya i n ma hoɗomolingira kui. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma, naxan na n ma hoɗomolingira sode de ra. ¹⁹ A xa ture birin ba tuura ma, a na gan serexebade fari. ²⁰ A xa yi tuura ba serexe ra alɔ naxan bama yunubi xafari serexe ra. E ba ki birin keren. Na kui, serexedube serexe bama naxan findima e xunsare ra, alako e xa yunubie xa xafari. ²¹ A xa na tuura xanin pama yonkinde fari ma, a xa a gan alɔ boore tuura ganma ki naxe. Na findima yunubi xafari serexe nan na pama be.»

²² «Xa mange nde a Marigi Alatala xa yaamari nde matandi, kɔnɔ na mu keli a ɓanige ma, na findima yunubi ra a be. ²³ A na fahaamui soɓo na ma temui naxe, a xa sikote ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma. ²⁴ A xa a belexe sa sikote xun tagi ma n tan Alatala ya i, a a kɔn naxaba serexe gan daaxie kɔn naxabama dennaxe. Yunubi xafari serexe na a ra. ²⁵ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xɔɔra naxan baxi yunubi xa fe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ²⁶ A xa na ture birin gan serexebade fari, alɔ xanunteya serexe rabama ki naxe. Na kui serexedube xunsare serexe bama mange be, alako a xa yunubi xa xafari.»

²⁷ «Xa mixi nde sa a Marigi Alatala xa yaamari nde matandi, kɔnɔ na mu keli a ɓanige ma, na findima yunubi ra a be. ²⁸ A na fahaamui soɓo na ma temui naxe, a xa si gine ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma, a xa yunubi xa fe ra. ²⁹ A xa a belexe sa na yunubi xafari serexe xun tagi, a a kɔn naxaba serexe gan daaxie kɔn naxabama dennaxe. ³⁰ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xɔɔra naxan baxi yunubi xa fe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ³¹ A xa na ture birin ba si ma, alɔ xanunteya serexe rabama ki naxe, a na gan serexebade fari, a xa findi se xiri ɓoxunme ra n tan Alatala be. Na kui serexedube xunsare serexe bama na mixi be, alako a xa yunubi xa xafari.»

³² «Xa a yexee bama yunubi xafari serexe ra, fo a xa findi yexee ginema lanyuru mu na naxan ma. ³³ A xa a belexe sa na yunubi xafari serexe xun tagi, a a kɔn naxaba serexe gan daaxie kɔn naxabama dennaxe. ³⁴ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xɔɔra naxan baxi yunubi xafari serexe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade

tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexɛ gan daaxi serexɛbade lanbanyi ma. ³⁵ A xa na ture birin ba yexɛɛ ma, alo xanunteya serexɛ rabama ki naxɛ, a xa na gan serexɛɛ fari naxɛɛ ganma serexɛbade fari. Na kui serexedube xunsare serexɛ bama na mixi bɛ, alako a xa yunubi xa xafari.»

5

Yunubi ndee nun e xa serexɛɛ

¹ «Xa mixi nde sa a mɛ e seedee xilima kiiti nde ma, kɔnɔ a gundi seedayaxi fe naxan ma a mu na fala pama bɛ, na yunubi luma a xun ma.

² Xa mixi din se seniyantare ra a mu a kolon, alo sube raharamuxi binbi, xa na mu a ra xuruse seniyantare binbi, xa na mu a ra bubuse seniyantare binbi, na mixi fan findima nɛ mixi seniyantare ra, a yunubi sɔto na kui.

³ Xa mixi nde sa din se seniyantare ra naxan kelixi adamadi fate ma, a fa li a mu a kolon na tɛmui, xa a sa a kolon tɛmui naxɛ, a findima seniyantare ra, a yunubi sɔtɔma na kui. ⁴ Xa mixi nde sa a kali fufafu, fe fanyi xa na mu a ra fe paaxi ra, a fa nɛɛmu na ma, a na ratu na fe ma tɛmui naxɛ, a findima seniyantare ra, a yunubi sɔto na kui.»

⁵ «Naxan na yunubi mɔoli rabama, a lanma a xa a ti na ra. ⁶ A xa yexɛɛ gine, xa na mu a ra si gine ba yete ragbilen serexɛ ra n tan Alatala bɛ. Na kui serexedube yunubi xafari serexɛ bama a bɛ, alako a xa yunubi xa xafari.»

⁷ «Xa fɛɛɛ mu na a yi ra na serexɛ xa fe ra, a xa kolokonde firin xa na mu a ra ganbɛ firin ba serexɛ ra n tan Alatala bɛ. Keren xa findi yunubi xafari serexɛ ra, boore xa findi serexɛ gan daaxi ra. ⁸ A xa e xanin serexedube xɔn, serexedube xa yunubi xafari serexɛ nan singe ba. A xa a kɔnyi gira, kɔnɔ a naxa a xunyi ba a dɛ i. ⁹ A a wuli nde kasanma serexɛbade sɛti ma, wuli naxan luxi, a na ifilima serexɛbade lanbanyi. Yunubi xafari serexɛ na a ra. ¹⁰ Serexedube xa na xɔni firin nde ba serexɛ gan daaxi ra a raba ki ma. Na kui, serexedube xunsare serexɛ bama a bɛ a xa yunubi rabaxi xa fe ra, alako a xa xafari.»

¹¹ «Xa fɛɛɛ mu na a yi ra kolokonde firin, xa na mu a ra ganbɛ firin sɔtofe ra, a xa sansi xɔri dinxi konbo ya keren nun a tagi ba yunubi xafari serexɛ ra. A naxa ture, xa na mu a ra surayi sa na fari de, barima yunubi xafari serexɛ na a ra. ¹² A xa na xanin serexedube xɔn ma, serexedube suxu keren ganma serexɛbade fari tɔnxuma ra. A na rabama serexɛɛ fari naxɛɛ ganma serexɛbade fari, barima yunubi xafari serexɛ na a ra. ¹³ Na kui serexedube xunsare serexɛ bama a bɛ, alako a xa yunubi rabaxi xa xafari. Sansi xɔri dinxi naxan luxi a findima serexedube nan gbɛ ra.»

¹⁴ Alatala naxa a masen Annabi Munsɛ bɛ, ¹⁵ «Xa mixi nde sa se nde tongo naxan findixi n tan Alatala gbɛ ra, kɔnɔ a mu a kolon a na yunubi mɔoli rabaxi, a xa yexɛɛ kontonyi ba yete ragbilen serexɛ ra n tan Alatala bɛ a xa yunubi xa fe ra. A mu lanma lanyuru yo xa lu na yexɛɛ ma, a sare fan xa lan sare ma naxan nawalima hɔrɔmɔlingira kui. ¹⁶ A xa na se tongoxi ragbilen serexedube ma, a man xa kɔbiri sa na fari. Na findima kɔbiri naxan na, a na se sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na sɔ serexedube yi ra. Na kui serexedube xunsare serexɛ bama a bɛ sikote ra naxan findi yete ragbilen serexɛ ra, alako a xa yunubi xa xafari. ¹⁷ Mixi naxan yunubi rabama, a n tan Alatala xa yaamari nde matandi, hali a mu a kolon, na bara yunubi sɔto, fo a xa na sare fi. ¹⁸ A

lanma a xa sikote ba yete ragbilen serexe ra, lanyuru mu na naxan ma, naxan sare lanma seriye ma. Na kui serexedube xunsare serexe bama a be a xa yunubi xa fe ra, a naxan nabaxi a mu a kolon, alako a xa yunubi xa xa xafari. ¹⁹ Na bara findi yete ragbilen serexe ra, barima a yunubi soto ne n tan Alatala ra.»

²⁰ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²¹ «Xa mixi nde sa yunubi soto, a fe naaxi raba n tan Alatala ra, alo a ngaxakerenyi madaxufe se nde xa fe ra, naxan nu bara taxu a ra, xa na mu a ra a naxan mupa, xa na mu a ra a naxan baxi a boore yi ra funmalaya ra, ²² xa na mu a ra se loxi a naxan toxi, a fa wule fala na xa fe ra kali ra, ²³ na yunubi raba mooli lanma a xa na se mupaxi ragbilen. Xa a mupaxi ne ba, xa a taxuxi ne a ra ba, xa se loxi na a ra a naxan toxi ba, ²⁴ xa se na a ra wule fala naxan ma fe ra kali ra, a xa na ragbilen a kanyi ma keren na, a man xa kobiri sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na so na kanyi yi ra. ²⁵ A man xa yexee kontonyi xanin serexedube yire yete ragbilen serexe ra Alatala be. Fi yo naxa lu na yexee ma, a sare fan xa lan seriye ma. ²⁶ Na kui serexedube xunsare serexe bama a be n tan Alatala ya i, alako a xa yunubi, a naxan nabaxi, na xa xafari.»

6

Seriye serexedube be

Serexe gan daaxi seriye

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Yi yaamari so Haruna nun a xa die yi ra: Seriye nan ya serexe gan daaxi xa fe ra. Serexe gan daaxi xa lu serexebade fari ko ra, a xa gan han geesege. ³ Serexedube xa donma ragoro a ma, a xa wantanyi fiixe fanyi so a ra, a xa te xube ba serexe gan daaxi bun ma, a a sa serexebade seeti ma. ⁴ A na ge na wali ra, a xa a xa dugi fanyi ba a ma, a xa dugi gbete ragoro a ma, alako a xa na te xube xanin pama yonkinde fari ma, yire seniyenxi. ⁵ Te naxan dexexi serexebade bun ma, na naxa xuben. Geesege birin serexedube xa yege radoxo, a xa te xuru, a serexe gan daaxi sa na fari. A xanunteya serexee ture fan ganma naa ne. ⁶ Na te dexema temui birin serexebade bun ma, a mu xubenma.»

Sansi xori dinxi seriye

⁷ «Seriye nan ya sansi xori dinxi serexe xa fe ra. Haruna xa die xa fa na serexe ra serexebade n tan Alatala ya i. ⁸ Serexedube xa suxu keren ko sansi xori dinxi ra, a nun ture, a nun surayi naxan birin sama a fari, a xa na birin gan serexe tonxuma ra serexebade fari. Na xiri rafan n tan Alatala ma. ⁹ Naxan luxi, Haruna nun a xa die xa na don a lebinitare ra, horomolingira tete seniyenxi kui. ¹⁰ A mu lanma a xa jin lebini ra, barima a fatanxi n ma serexe gan daaxie nan na naxee seniyenxi han alo yunubi xafari serexe nun yete ragbilen serexe. ¹¹ Haruna xa di xemee noma na donde. Yaamari na a ra wo bonsoe be naxan mu kanama abadan. Mixi naxan birin a makorema na serexe gan daaxie ra naxee bama n tan Alatala be, na kanyie seniyenma ne.»

¹² Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹³ «Haruna tima serexedube kuntigi ra loxae naxe, a lanma a tan Haruna nun a xa die xa sansi xori fanyi dinxi konbo ya keren ba serexe ra. Na serexe tagi bama geesege,

boore tagi bama nunmare. Na mooli xa raba mixi tima serexedube kuntigi ra temui naxe. ¹⁴ Yi sansi xori dinxi xa gilin tunde kui, ture xa sa a ma. A na non, a xuntunyie xa gan te xora, a xa findi xiri noxonme ra Alatala be. ¹⁵ Serexedube naxan findima Haruna noxoe ra xa na serexe mooli ba. A xa raba na ki ne temui birin n tan Alatala ya i. Na serexe birin xa gan. ¹⁶ Serexedube xa serexe birin xa gan, e naxa na sese don.»

Yunubi xafari serexe seriye

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁸ «Yi yaamari so Haruna nun a xa die yi ra: «Seriye nan ya yunubi xafari serexe xa fe ra. Yunubi xafari serexe kon naxabama serexe gan daaxi kon naxabade ne, barima se seniye nxi na a ra. ¹⁹ Serexedube naxan yunubi xafari serexe bama, a na donma n tan Ala xa horomolingira tete seniye nxi nan kui. ²⁰ Naxan yo dinma na serexe ra, na kanyi seniye nxi ne. Xa na wuli sa kasan dugi nde ma, na dugi xa xa yire seniye nxi. ²¹ Xa na sube jinma tunde mooli nde kui naxan maniya feje ra, a na ge a pinde, na tunde xa kana. Xa a jinma tunde kui naxan yailanxi yoxui ra, na tunde xa maxa a fanyi ra ye ra. ²² Xeme serexedube birin xa na don, barima serexe seniye nxi na a ra. ²³ Konno mixi yo naxa yunubi xafari serexe don, naxan wuli xaninma horomolingira kui xunsare ra. Na serexe mooli xa gan te ra.»

7

Yete ragbilen serexe seriye

¹ «Yete ragbilen serexe seriye nan ya: Serexe seniye nxi na a ra. ² Yete ragbilen serexe kon naxabama serexe gan daaxi kon naxabade ne. A wuli xa kasan serexebade seetie ma. ³ A ture birin, a xuli, a ture naxan na a furinge seeti ma, ⁴ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma, na birin xa ba serexe ra. ⁵ Serexedube xa na birin gan serexebade fari serexe gan daaxi ra Alatala be. Yete ragbilen serexe na a ra. ⁶ Xeme serexedube nan na donma yire seniye nxi kui, barima serexe seniye nxi na a ra. ⁷ Yunubi xafari serexe nun yete ragbilen serexe, e seriye birin keren. Serexedube naxan na xunsare serexe baxi, a tan nan na sube donma. ⁸ Serexe gan daaxi kiri fan luma serexedube yi ra naxan na baxi serexe ra.»

⁹ «Sansi xori dinxi serexe naxan ganxi nun naxan gilinxii, e fan findima serexedube nan gbe ra, naxan e baxi serexe ra. ¹⁰ Sansi xori dinxi serexe naxan mu ganxi, ture gbansan nan saxi a ma, xa na mu a ra ture mu saxi a ma, nee findima Haruna xa di birin nan gbe ra.»

Xanunteya serexe seriye

¹¹ «Xanunteya serexe seriye nan ya, naxan bama n tan Alatala be. ¹² Xa mixi nde wama tantui serexe bafe, a man xa taami lebinitaree yailan ture ra, a nun taami xunxurie ture saxi naxee ma, nun taami xunxuri naxee ramulanxi ture ra. ¹³ A na xanunteya serexe bama temui naxe, naxan findixi tantui serexe ra, a xa taami fan pin lebini na naxan xun. ¹⁴ Nde xa ba na taami mooli birin na, a findi serexedube gbe ra, naxan xanunteya serexe wuli kasanma serexebade seetie ma. ¹⁵ Na xanunteya serexe sube donma a ba loxoe ne, sese naxa lu han geesege.»

¹⁶ «Xa laayidi serexe bama, xa na mu a ra serexe janigexi, na sube xa don a ba loxoe ne, konno xa nde sa lu a noma donde geesege fan. ¹⁷ Xa a donxoe sa lu han na fan kuye iba, na sube xa gan gbiki na xi saxan nde

loxœ ma. ¹⁸ Xa mixi nde sa a yete xa xanunteya serexe sube don na xi saxan nde loxœ ma, Ala mu a xa serexe tongoma. A luma alo a mu serexe yo baxi, barima na sube findixi se seniyantare nan na. Mixi naxan na rabama, a yunubi sotoma na kui.»

¹⁹ «Serexe sube naxan dinma se seniyantare ra, a mu lanma na sube xa don. Fo a xa gan ne gbiki. Mixi seniyanxi nan noma na xanunteya serexe sube donde, ²⁰ kono seniyantare mu noma n tan Alatala xa xanunteya serexe donde, a raminima ne Isirayila pama ya ma. ²¹ Mixi naxan a belexe dinma se seniyantare ra naxan kelixi adamadi ma, xa na mu a ra a belexe din sube seniyantare ra, xa na mu a ra se gbete naxan mu seniyanxi, xa na kanyi fa n tan Alatala xa xanunteya serexe don, a raminima ne Isirayila pama ya ma.»

²² Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²³ «A fala Isirayilakae be, «Wo naxa ninge, yexee, nun si ture don. ²⁴ Wo noma xuruse ture rawalide alo wo wama a xon ma ki naxe xa a faxa a yete ma, xa na mu a ra sube xaape nde naxa a faxa, kono wo mu noma a donde. ²⁵ Naxan yo ture donma, naxan noma rawalide serexe gan daaxi ra n tan Alatala be, na kanyi raminima ne Isirayila pama ya ma. ²⁶ Wo man mu lanma wo xa xoni wuli, xa na mu a ra xuruse wuli yo min yire birin wo na dennaxe. ²⁷ Naxan yo wuli minma, na kanyi raminima ne Isirayila pama ya ma.»

²⁸ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁹ «A fala Isirayilakae be, «Naxan xanunteya serexe bama n tan Alatala be, a xa n tan Alatala gbe fi n ma. ³⁰ A xa na xuruse ture nun a sisi xanin n tan Alatala yire alako a xa gan te ra n tan Alatala be. A lanma a xa na xuruse sisi lintan n tan Alatala ya i a masenfe ra n be, na findixi n tan nan gbe ra. ³¹ Serexedube xa na ture gan serexebade fari. Na xuruse kanke luma Haruna nun a xa die nan be. ³² Wo xa xanunteya serexe kui, wo man xa xuruse yirefanyi tabe fi serexedube ma. ³³ Xuruse yirefanyi tabe xa findi serexedube nan gbe ra naxan bara wuli nun ture ba xanunteya serexe ra. ³⁴ N bara nate tongo naxan mu kanama abadan, Isirayilakae xa xanunteya serexee kui, e xuruse kanke naxan lintanxi n tan Ala ya i, a nun xuruse yirefanyi tabe e naxan baxi, na birin xa findi serexedube Haruna nun a xa die gbe ra. ³⁵ Kabi Haruna nun a xa die findi n tan Ala xa serexedubee ra, e na nan sotoma n tan Alatala xa serexe gan daaxie ya ma. ³⁶ E to findi serexedubee ra, n tan Alatala naxa na yaamari fi Isirayilakae ma. Yaamari na a ra naxan mu kanama abadan.»

³⁷ Seriyee nan na ki serexee xa fe ra, serexe gan daaxi, sansi xori dinxi serexe, yunubi xafari serexe, yete ragbilen serexe, serexedube ti serexe, nun xanunteya serexe. ³⁸ Alatala nu bara na birin masen Annabi Munsa be Turusinina geya fari a to Isirayilakae yamari e xa fa serexee ra Turusinina gbengberenyi ma.

8

Serexedubee doxo serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Haruna nun a xa die xili horomolingira sode de ra. I xa fa e xa dugi seniyanxie ra, a nun ture seniyanxi, tuura naxan bama yunubi xafari serexe ra, yexee kontonyi firin, nun debe, taami lebinitaree na naxan kui. ³ I xa Isirayila pama birin malan horomolingira sode de ra.» ⁴ Annabi Munsa naxa Alatala xa yaamari rakamali, pama fan naxa e malan horomolingira sode de ra.

⁵ Annabi Munsa naxa a fala jama be, «Alatala bara n yamari n xa yi raba.» ⁶ Annabi Munsa naxa Haruna nun a xa die maso, a naxa e maxa ye ra. ⁷ A naxa dugi seniye n xie ragoro Haruna ma, a naxa a tagi xiri beleti ra, a guba ragoro a ma, a serexedube donma ragoro na fari, a a tagi xiri beleti ra. ⁸ A naxa kanke makotose ragoro a kon ma, a geme firin sa na kui naxee findixi Ala waxonfe masense ra. ⁹ A naxa xunmase doxo Haruna xunyi ma, a tonxuma seniye n xie xema daaxi sa na ma, alo Alatala Munsa yamari ki naxe.

¹⁰ Annabi Munsa naxa ture seniye n xie tongo, a nde maso Ala xa horomolingira ma, nun se naxan birin na a kui. A nee raseniye n na ki ne. ¹¹ A naxa ture kasan serexebade ma sanya solofere, a nun serexebade yirabasee, ye ragatade xungbe, nun na saxi se naxan fari, alako e xa seniye n. ¹² A man naxa ture nde sa Haruna xunyi ma, alako Haruna fan xa seniye n. ¹³ Annabi Munsa naxa Haruna xa die maso, a dugi seniye n xie ragoro e fan ma. A naxa e tagi nun e xunyi xiri dugi ra, alo Alatala a yamarixi ki naxe.

¹⁴ Annabi Munsa to fa tuura yunubi xafari serexe ra, Haruna nun a xa die naxa e belexee sa na tuura xun tagi. ¹⁵ Annabi Munsa naxa a kon naxaba, a naxa a wuli nde tongo, a a maso serexebade ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra. A naxa na raba a belexe sole ra, alako a xa serexebade raseniye n. A naxa wuli donxoe ifili serexebade seetie ma. A serexebade raseniye n na ki ne barima a findi xunsarade nan na. ¹⁶ Annabi Munsa man naxa ture tongo naxan nu na ninge furinge rabilinyi, a nun laare naxan nu na a boje fari, nun a gungui xori firinyie nun e ture. A naxa nee birin sa te i serexebade fari. ¹⁷ Kon a naxa tuura gundi, a kiri, a sube, nun a pape gan te ra jama yonkinde fari ma, alo Alatala a yamarixi ki naxe.

¹⁸ Annabi Munsa naxa fa yexee kontonyi ra naxan findi serexe gan daaxi ra. Haruna nun a xa die naxa e belexee sa na yexee xun tagi. ¹⁹ Annabi Munsa naxa a kon naxaba, a a wuli nde kasan serexebade seetie ma. ²⁰ A naxa yexee ixaba a xuntunyie ra. A naxa a xunyi, a xuntunyie, nun a ture gan te i. ²¹ A naxa yexee furinge nun a sanyie raxa, a yexee kontonyi gundi birin gan te ra serexebade fari serexe gan daaxi ra, naxan xiri rafan Alatala ma. A na birin naba ne alo Alatala a yamarixi ki naxe.

²² Annabi Munsa naxa yexee kontonyi firin nde tongo naxan findi serexedube doxo serexe ra. Haruna nun a xa die naxa e belexee sa na yexee xun tagi. ²³ Annabi Munsa naxa a kon naxaba, a a wuli nde tongo, a a sa Haruna yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, nun a sankura ma. ²⁴ A naxa Haruna xa die fan maso, a naxa wuli nde sa e yirefanyi tulie ma, e yirefanyi belexekura ma, nun e yirefanyi sankura ma. A naxa a wuli nde kasan serexebade seetie ma. ²⁵ A naxa na yexee ture tongo, a nun a xuli, a furinge ture, laare naxan na a boje fari, a gungui xori firinyie nun e ture, nun a yirefanyi tabe.

²⁶ Annabi Munsa naxa debe tongo taami lebinitaree na naxan kui, naxan nu doxoxi Alatala ya i. A naxa taami lebinitaree keren ba na, a nun taami keren naxan yailanxi ture ra, a nun taami lanmadi keren. A naxa e sa na yexee ture nun a yirefanyi tabe fari. ²⁷ A naxa na birin so Haruna nun a xa die yi ra, e fa na lintan Alatala ya i alako a xa a kolon a gbe na a ra. ²⁸ Na dangi xanbi, Annabi Munsa naxa e rasuxu e yi ra, a naxa e sa te

serexebade fari, serexe gan daaxi nu na dennaxe. Serexedube doxo serexe na a ra, naxan gan xiri rafan Alatala ma.

²⁹ Annabi Munsa naxa yexee kontonyi kanke tongo na serexedube doxo serexe ra, a fa na lintan Alatala ya i a masenfe ra a be. Na naxa findi Annabi Munsa gbe ra alo Alatala a yamarixi ki naxe.

³⁰ Annabi Munsa naxa ture seniye nxi nde tongo, a nun wuli nde naxan nu na serexebade fari, a naxa a kasan Haruna nun a xa dugie ma, a a kasan Haruna xa die nun e xa dugie fan ma, alako e tan nun e xa dugie birin xa seniye n.

³¹ Munsa naxa a fala Haruna nun a xa die be, «Wo sube jin horomolingira sode de ra, wo xa a don menni, a nun taami naxan na debe kui naxan findi serexedube doxo serexe ra. N bara yaamari fi, Haruna nun a xa die xa na don. ³² Taami nun sube naxan luxi, wo xa na donxoe gan. ³³ Wo naxa keli horomolingira sode de ra xi solofere bun ma, han wo xa doxoe waxati kamalima temui naxe. ³⁴ Naxan nabaxi to, Alatala a yamarixi wo yunubi xunsare xa fe nan na. ³⁵ Na na a toxi, wo luma horomolingira sode de ra xi solofere bun ma, koe nun yani, alo Alatala n yamarixi a ra ki naxe, alako wo naxa faxa.» ³⁶ Haruna nun a xa die naxa Alatala xa yaamari birin naba na ki a naxan masenxi e be Annabi Munsa saabui ra.

9

Serexedube xa serexe singee

¹ Xi solomasaxan loxoe, Annabi Munsa naxa Haruna nun a xa die, nun Isirayila forie xili. ² A naxa a masen Haruna be, «I xa serexe firin masen Alatala be, tuura di naxan findima yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi naxan findima serexe gan daaxi ra, lanyuru mu na naxan ma. ³ I xa a fala Isirayilakae be, «Wo xa sikote keren ba yunubi xafari serexe ra. Wo xa tuura di nun yexee di naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxee ma, wo xa e ba serexe gan daaxi ra. ⁴ Wo xa tuura nun yexee kontonyi ba xanunteya serexe ra Alatala be. Wo xa taami fan ba serexe ra, ture sunbuxi naxan na. Wo xa na birin ba barima Alatala minima ne wo ma to.»

⁵ Nama naxa serexee xanin horomolingira sode de ra alo Annabi Munsa e yamarixi ki naxe. E birin naxa e makore horomolingira ra, e ti Alatala ya i. ⁶ Annabi Munsa naxa a masen e be, «Wo xa Alatala xa yaamari rabatu alako a xa a nore masen wo be.»

⁷ Annabi Munsa naxa a masen Haruna be, «I maso serexebade ra. I xa yunubi xafari serexe nun serexe gan daaxi ba xunsare ra i yete be, a nun pama be. I xa pama xa serexe fan ba e be xunsare ra alo Alatala a yamarixi ki naxe.»

⁸ Haruna to a maso serexebade ra, a naxa tuura di kon naxaba a yete yunubi xafari serexe ra. ⁹ A xa die naxa tuura wuli so a yi ra. A naxa a belexesole rasin wuli xora, a nde sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra. A naxa wuli donxoe ifli serexebade lanbanyi ma. ¹⁰ Xuruse ture, a gunguie, nun laare naxan na a bope ma, a naxa na birin gan serexebade fari yunubi xafari serexe ra alo Alatala Annabi Munsa yamarixi a ra ki naxe. ¹¹ Kon a naxa a sube nun a kiri gan pama yonkinde fari ma.

¹² Na dangi xanbi, Haruna naxa serexe gan daaxi kon naxaba. A xa die naxa na wuli so a yi ra, a fa a kasan serexebade seetie ma. ¹³ E naxa serexe

xuntunyie nun a xunyi so a yi ra, a na birin gan serexebade fari. ¹⁴ A to ge a furinge nun a sanyie raxade, a naxa e gan e nun serexe gan daaxi ra serexebade fari.

¹⁵ Haruna ge xanbi na ra, a naxa jama xa sikote kon naxaba, a xa findi yunubi xafari serexe ra jama be. A na raba ne alo a a singe raba ki naxe. ¹⁶ A naxa serexe gan daaxi ba a seriye ki ma. ¹⁷ A naxa sansi xori dinxu suxu keren gan serexebade fari serexe gan daaxi ba temui geesege. ¹⁸ A naxa tuura nun yexee kontonyi kon naxaba xanunteya serexe ra jama be. A xa die naxa na wuli so a yi, a a kasan serexebade seetie ma. ¹⁹ E naxa tuura nun yexee kontonyi ture tongo, naxan na e xuli nun e furinge mabiri, a nun e gunguie, a nun laare naxan na e boje ma, ²⁰ e naxa na birin sa sube kanke ma serexebade fari, e a birin gan. ²¹ Haruna naxa serexe subee kanke nun e yirefanyi tabe ite, a e lintan Alatala ya i a masenfe ra a be, alo Annabi Munsa a yamarixi ki naxe.

²² Haruna naxa a belexee itala, a duba jama be. A to yunubi xafari serexe, serexe gan daaxi, nun xanunteya serexe ba, a naxa goro kelife serexebade seetie ma. ²³ Annabi Munsa nun Haruna naxa so horomolingira kui. E to mini, e naxa duba jama be. Na temui Alatala xa nore naxa mini jama ma. ²⁴ Alatala naxa te ragoro serexebade fari, a serexe gan daaxi nun ture gan. Nama to na to, e naxa e xui ite seewe ra, e e felen boxi ma.

10

Haruna xa di firinyie

¹ Haruna xa di firinyie, Nadabo nun Abihu naxa surayi gansee tongo, e te sa e kui, e surayi gan Alatala ya i. Konɔ e mu na te tongo Ala xa seriye ki ma. ² Na na a to, Alatala naxa te ragoro e ma, e faxa a xa horomolingira yire seniye nxi kui. ³ Annabi Munsa naxa a fala Haruna be, «Alatala wo rakolonxi ne yi ra, a to a fala, «Naxee makore n na, e xa a kolon n seniye n, jama xa n binya.» Haruna naxa dundu yen.

⁴ Annabi Munsa naxa Mikayeli nun Elisafan xili, Haruna baba xunya Yusiyeli xa die. A naxa a fala e be, «Wo xa wo ngaxakerenyie furee xanin jama yonkinde fari ma, dennaxe makuya yire seniye nxi ra.» ⁵ E naxa e furee xanin jama yonkinde fari ma, alo Annabi Munsa e yamarixi ki naxe. E nu bara serexedube dugie lu e furee ma.

⁶ Annabi Munsa naxa a fala Haruna nun a xa die be, Eleyasari nun Itamari, «Wo naxa wo xunsexe rabepin, wo naxa wo xa dugie fan iboo. Wo naxa sese raba naxan noma sunnunyi masende yi mixie xa faxe xa fe ra, alako Alatala naxa xono jama ma, a wo fan faxa. Wo ngaxakerenyi Isirayilakae tan noma sunnunde yi mixie xa fe ra Alatala naxee faxaxi te ra. ⁷ Wo naxa keli Ala xa horomolingira sode de ra yi saxanyi, alako wo naxa faxa. Alatala xa mixi sugandixie nan wo tan na.» E naxa Annabi Munsa xa yaamari rabatu.

⁸ Alatala naxa a masen Haruna be, ⁹ «Wo na so horomolingira kui, wo naxa weni min. Wo naxa minse yo min naxan mixi siisima, xa na mu a ra wo faxama ne. Na seriye mu kanama wo bonsoe be abadan. ¹⁰ Na nan a niyama wo noma Ala gbe nun adamadi gbe tagi rabade, seniye nyi nun seniye ntareja. ¹¹ Na fan a niyama ne wo xa no Isirayilakae xarande Alatala xa yaamarie ra, a naxee fixi e ma Annabi Munsa saabui ra.»

¹² Annabi Munsu naxa a fala Haruna nun a xa di donxɔɔe be, Eleyasari nun Itamari, «Sansi xori dinxi naxan baxi serexe ra Alatala be, kɔnɔ naxan birin mu ganxi te ra, wo xa na don serexebade fe ma. Wo naxa lebini sa a xun ma de, barima a seniye. ¹³ Wo xa a don yire seniye, barima a ganxi Alatala be serexe gan daaxie nan fe ma. Na findixi i gbe nun i xa die gbe nan na. Alatala serexedube yamarixi na nan na. ¹⁴ Wo man xa serexe sube kanke nun tabe don yire seniye, naxee bara lintan Ala ya i, a masenfe ra a be. Nee findixi wo gbe nan na, i tan, i xa di xeme, nun i xa di ginee. Ala bara na yaamari fi Isirayilakae ma e xa xanunteya serexe xa fe ra. ¹⁵ Ture naxan ganma yo, tabe naxan bama yo, nun kanke naxan lintanma yo, e xa na birin masen Alatala be, na fa findi i gbe nun i xa die gbe ra, alɔ Alatala a yamarixi ki naxe. Seriyi na a ra naxan mu kanama abadan.»

¹⁶ Annabi Munsu to sikote xa fe maxorin, naxan ba yunubi xafari serexe ra, a naxa a me a e nu bara a birin gan te ra, a naxa xɔnɔ Eleyasari nun Itamari ma, Haruna xa die naxee mu faha. A naxa a fala e be, ¹⁷ «Munfe ra wo mu yi yunubi xafari serexe sube donxi yire seniye? Serexe seniye na a ra Alatala naxan fixi wo ma, alako Isirayila nama xa yunubi xa xafari, a findi xunsare ra e be Alatala ya i. ¹⁸ Yi serexe wuli to mu soxi yire seniye ma horomolingira kui, a nu lan ne wo xa a sube don yire seniye, alɔ Ala n yamarixi a ra ki naxe.» ¹⁹ Haruna naxa Annabi Munsu yaabi, «To e bara e xa yunubi xafari serexe nun e xa serexe gan daaxi ba Alatala ya i, kɔnɔ n to bara yi fe xɔɔɔe mɔli sɔto, Alatala noma tinde n xa yunubi xafari serexe sube don to?» ²⁰ Annabi Munsu to na yaabi me, a naxa tin a ra.

11

Donse radaxaxi nun donse raharamuxi

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsu nun Haruna be, ² «Wo xa a fala Isirayilakae be, sube naxee radaxaxi wo be, nee nan ya: ³ Sube tore kanyie naxee tore itaxunxi firinyi ra, e man e xa donse ratema e de i e nu a idon. Wo noma na sube mɔli donde.»

⁴ «Kɔnɔ ndee na naxee donse ratema e de i e nu a idon, e tore tan mu itaxunxi firinyi ra. Nee raharamuxi wo ma. Nɔxome raharamuxi wo ma, barima a donse ratema a de i a nu a idon, kɔnɔ a tore mu itaxunxi firinyi ra. ⁵ Yere maniyi nde fan donse ratema a de i a nu a idon, kɔnɔ a tore mu itaxunxi firinyi ra. A raharamuxi wo ma. ⁶ Yere fan donse ratema a de i a nu a idon, kɔnɔ a tore mu itaxunxi firinyi ra. A raharamuxi wo ma. ⁷ Xɔse tan, a tore itaxunxi firinyi ra, kɔnɔ a mu donse ratema a de i a nu a idon. A raharamuxi wo ma. ⁸ Wo naxa na subee don, wo naxa din e binbie ra. E raharamuxi wo ma.»

⁹ «Yexe naxee na ye xɔra, wo noma naxee donde, nee nan ya: xale kanyin nun bele kanyin naxee na baa ma, xa na mu a ra xure kui. ¹⁰ Kɔnɔ yexe naxee na baa ma, xa na mu a ra xure kui, bele mu na naxee ma, xa na mu a ra xale mu na naxee ma, e raharamuxi wo ma. ¹¹ E raharamuxi wo ma, wo naxa e sube don. E binbie fan raharamuxi wo ma. ¹² Yexe birin bele nun xale mu na naxee ma, e raharamuxi wo ma.»

¹³ «Xɔni raharamuxie nan ya wo mu lan wo xa naxee don: yube, sege, xaruma gbɔntɔe, ¹⁴ a nun nee maniyi birin. ¹⁵ Xaaxa fan, wo naxa na don a nun a maniyi birin. ¹⁶ Xundi, kofole, a nun tagarantongoe, ¹⁷ wo naxa e

don a nun nee maniyε birin. ¹⁸ Gbongboe, yedonme, ¹⁹ laaba, tuke, a nun nee maniyε birin, wo naxa e don.»

²⁰ «Nimase gabutenyi nun sanyi na naxee ma, e raharamuxi wo ma. ²¹ Kɔnɔ na nimase moolie ya ma, naxee tunganma, wo nɔma nee tan donde, ²² alo katoe, tugumie, nun nee maniyε birin. ²³ Kɔnɔ, nimase gabutenyi nun sanyi na naxee ma, e raharamuxi wo ma.»

²⁴ «Xa wo dinma sube seniyyentare ra, wo findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ²⁵ Naxan e binbie maxaninma, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi mixi seniyyentare ra han nunmare ra. Fo a xa a xa dugie xa. ²⁶ Sube naxee birin tore mu itaxunxi firinyi ra, a nun naxee donse donma, kɔnɔ a mu gbilenma a rate ra e de i e nu a idon, nee raharamuxi wo ma. Naxan dinma na mooli ra a findima mixi seniyyentare ra. ²⁷ Sube birin tore mu na naxee be, e e jere e sanyi naanie xun na, e raharamuxi wo ma. Naxan dinma e binbie ra na findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ²⁸ E raharamuxi wo ma. Naxan e binbie maxaninma, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi mixi seniyyentare ra han nunmare ra.»

²⁹ «Nimase naxan birin luma yilie kui, e haramuxi wo be. E xilie nan ya: bale, jene, kasa, ³⁰ bonbolika, koolo, nun nee maniyee. ³¹ Na nimase xunxuri moolie raharamuxi wo ma. Naxan dinma e binbie ra a findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ³² Xa e binbie sa bira se nde fari, na fan findima se seniyyentare ra, alo se sa se wuri daaxi, dugi, xuruse kiri xaraxi, beki, xa na mu a ra yirabase nde. A lanma na se mooli xa sa ye xɔɔra han nunmare ra alako a xa seniyyen. ³³ Xa na nimase mooli bira feje nde kui, feje nun a kui se birin findima se seniyyentare ra. Na feje xa kana. ³⁴ Ye naxan nu na na feje kui, a na sa donse nde ma, na donse fan findima se seniyyentare ra. Minse yo naxan nu na na feje kui, a fan findima se seniyyentare ra. ³⁵ Xa na nimase mooli binbi bira se yo ma, na findima se seniyyentare ra, alo taami ganse, xa na mu a ra tunde. E to findi se seniyyentaree ra, a lanma wo xa e kana. ³⁶ Kɔnɔ xa e binbi sa bira dulonyi nan kui, xa na mu a ra ye ragatade nde, nee tan mu findima se seniyyentaree ra. Kɔnɔ mixi naxan a belexe dinma e binbie ra, na findima mixi seniyyentare ra. ³⁷ Xa a binbi bira sansi xori ma naxan sima, na mu findima se seniyyentare ra. ³⁸ Kɔnɔ xa a binbi bira sansi xori tan ma naxan na ye xɔɔra, na sansi xori findima se seniyyentare ra wo be.»

³⁹ «Xa xuruse radaxaxi nde faxa, mixi fa din a binbi ra, na kanyi findima seniyyentare ra han nunmare ra. ⁴⁰ Naxan na a sube don, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi seniyyentare ra han nunmare ra. Naxan na sube binbi maxanin, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi seniyyentare ra han nunmare ra.»

⁴¹ «Nimase naxan birin a bubuma boxi ma, nee birin raharamuxi wo ma. A mu lanma wo xa nee don. ⁴² Bubusee nun nimase xunxuri naxee jere ma e sanyi naani xun na, xa na mu a ra e sanyi wuyaxi xun na, e sese mu radaxaxi. Wo naxa e don. ⁴³ Wo naxa wo yete findi seniyyentare ra na nimase mooli saabui ra. Wo naxa e don. ⁴⁴ Alatala nan n na, wo Marigi Ala. Wo xa wo yete fi n tan nan ma. Wo xa seniyyen, barima n tan seniyyen. Wo naxa wo yete findi seniyyentare ra na nimase xunxuri saabui ra naxee luma jere ra boxi ma.»

⁴⁵ «N tan nan Alatala ra naxan wo raminixi Misira boxi ma, alako n xa findi wo Marigi Ala ra. Wo xa seniyyen, barima n tan seniyyen. ⁴⁶ Seriyε nan

na ki subee, xonie, yexee, nun bubusee xa fe ra. ⁴⁷ Na kui wo noma sube seniyeñxi nun sube seniyeñtare tagi raba kolonde, sube radaxaxi nun sube raharamuxi.»

12

Dinge xa serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa gine nde sa teege, a di xeme bari, a findima seniyeñtare ra xi solofere bun ma, alo a kike walima temui naxe. ³ Xi solomasaxan loxoce, di xa sunna. ⁴ Na xi solofere xanbi, dinge luma seniyeñtareja kui xi tongo saxan nun saxan bun ma a wuli xa fe ra naxan minixi a ma a di bari temui. A mu lanma a xa din se seniyeñxi ra, a mu lanma a xa so yire seniyeñxi kui han maraseniyeñyi waxati xa kamali.»

⁵ «Xa dinge di gine bari, a luma seniyeñtareja kui loxoñun firin, alo a kike walima temui naxe. Na xanbi a xa maraseniyeñyi waxati buma xi tongo senni nun senni, a wuli xa fe ra naxan minixi a di bari temui. ⁶ A xa maraseniyeñyi waxati na kamali, di xeme, xa na mu a ra di gine xa fe ra, a xa yexee pe keren daaxi xanin serexedube xon ma hoxomolingira sode de ra. A xa na ba serexe gan daaxi ra. A man xa kolokonde yore, xa na mu a ra ganbe ba yunubi xafari serexe ra. ⁷ Serexedube xa na serexee ba Alatala be, a findi na gine xa xunsare ra. Na temui a seniyeñma ne na wuli xa fe ra. Seriyee nan na ki gine be naxan di xeme barima, xa na mu a ra di gine. ⁸ Xa feere mu na a yi a xa yexee soto, a noma ganbe firin xaninde, xa na mu a ra kolokonde firin. Keren xa ba serexe gan daaxi ra, boore xa ba yunubi xafari serexe ra. Serexedube xa na ba, a findi xunsare ra gine be, a fa seniyeñ.»

13

Furee mixi fate ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ² «Xa mixi fate kiri yire nde funtu, xa na mu a ra a fiixe, xa na mu a ra a findi fi ra, wo xa na kanyi xanin serexedube Haruna yire, xa na mu a ra a xa di nde yire. ³ Fure naxan na a fate, serexedube xa na mato. Xa fate xabe bara fiixe na fi yire, fi fan bara tilin, a sube li, fure jaaxi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi seniyeñtare ra. ⁴ Xa fure ya mu itilin a na kiri nan gbansan fari, fate xabe mu fiixexi na longori, serexedube xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoñun keren. ⁵ A xi solofere nde loxoce, serexedube man xa a mato. Xa a sa li fure mu na lantanfe, a man xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoñun keren. ⁶ A xi solofere nde loxoce, serexedube man xa a mato a sanmaya firin nde. Xa fure pingi bara masara, a man mu lantanfe, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara seniyeñ. Fure na a ra naxan mu jaaxu. A xa a xa dugie xa, a findi mixi seniyeñxi ra. ⁷ Kono xa serexedube bara a mato, fure bara lantan ye na masenyi dangi xanbi, furema man xa gbilen serexedube yire temui gbete. ⁸ Serexedube man xa a mato. Xa fure bara lantan ye, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi seniyeñtare ra, fure jaaxi na a ra.»

⁹ «Xa fure jaaxi bara lu mixi nde kiri ma, e xa a xanin serexedube yire. ¹⁰ A xa a mato. Xa na mixi kiri bara fiixe yire nde, a fa funtu, fate xabe fan fa fiixe na longori, a bula, sube mini kene ma, ¹¹ fure jaaxi na

a ra naxan mu dandanma. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. Hali a mu lu a kerenyi ma waxati di bun ma sonon, serexedube man xa a mato. Na tan bara ge findide mixi seniyantare ra. ¹² Xa serexedube bara a to a na fi jaaxi birin bara bari folo, naxan na na furema fate ma, kelife a sanyie ma han a xunyi, ¹³ a xa masenyi ti, na kanyi bara seniyen, barima fi birin bara bari folo. A bara seniyen. ¹⁴ Kono xa, fure sa bula, sube mini kene ma, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. ¹⁵ Serexedube na fure bulaxi to, a xa masenyi ti, fi bulaxi mu seniyen, fure jaaxi na a ra. ¹⁶ Xa sube bulaxi fa bari, furema xa siga serexedube yire. ¹⁷ A xa a mato. Xa fure bara bari, serexedube xa masenyi ti, furema bara seniyen. ¹⁸ Xa suuri mini mixi ma, a fa yalan, ¹⁹ kono na kiri fa fiixe, xa na mu a ra a gbeeli, na kanyi xa siga serexedube yire. ²⁰ A xa a mato. Xa fure ya bara itilin, a sube li, fate xabe bara fiixe na longori, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. Fure jaaxi na a ra, naxan minixi suuri foxi. ²¹ Xa serexedube mu fate xabe fiixe to, fi fan mu tilin, a mu sube lixi, a mu fiixe a gbe ra, furema xa lu a kerenyi ma loxoxun keren. ²² Xa fure bara lantan ye a fate ma, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra, fure jaaxi na a ra. ²³ Kono xa fure mu masaraxi a mu lantanxi a i, suuri barixi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra.»

²⁴ «Xa mixi fate bara gan te ra temui dangixi, a kiri fa bari, kono fure gbeeli, xa na mu a ra fure fiixe fa mini na foxi, ²⁵ serexedube xa na mato. Xa furema fate xabe bara fiixe na foxi, fure bara tilin, a sube li, fure jaaxi na a ra, naxan bara mini fate ma kiri dennaxe nu ganxi. Na serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra, barima fure jaaxi na a ra. ²⁶ Kono xa serexedube mu fate xabe fiixe to fure ma, fi fan ya mu itilin, a mu sube lixi, a mu fiixe a gbe ra, serexedube xa na kanyi yamari a xa lu a kerenyi ma loxoxun keren. ²⁷ Serexedube xa a mato xi solofere nde loxoe. Xa fure bara lantan ye a fate ma, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra, fure jaaxi na a ra. ²⁸ Kono xa fure mu masaraxi, a mu lantanxi a i, a mu fiixe alo a singe, a fatanxi na kiri ganxi nan na. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra. Nari na a ra kiri dennaxe gan.»

²⁹ «Xa fure lu xeme, xa na mu a ra gine xunyi ma, xa na mu a ra a kenkenyi ma, ³⁰ serexedube xa na fure mato. Xa fi ya bara itilin, a sube li, fate xabe fiixe, a xurun, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. Fure jaaxi na a ra naxan bara lu a xunyi ma, xa na mu a ra a kenkenyi ma. ³¹ Xa serexedube sa a to fure ya mu itilinfе, a mu sube life, fate xabe foure mu na, a xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma xi solofere bun ma. ³² Serexedube xa na fure mato xi solofere nde loxoe. Xa fure mu lantanfe a i, fate xabe mu fiixe na longori, fi ya mu itilixi, a mu sube lixi, ³³ na kanyi xa a xunsexe nun a dexabe bi a xa a ba fi ra. Serexedube man xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoxun keren. ³⁴ Serexedube xa na fure man mato xi solofere nde loxoe. Xa a mu lantanxi a i, a ya mu itilixi, a mu sube lixi, serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra. A xa a xa dugie xa, a seniyen. ³⁵ Kono serexedube xa masenyi dangi xanbi, xa fure bara lantan ye furema fate ma, ³⁶ serexedube man xa a mato. Xa fure bara lantan ye, hali serexedube mu fate xabe fiixe fen. Na kanyi bara findi mixi seniyantare ra. ³⁷ Kono xa

na fure mu lantanxi a i, fate xabe foorɛ nde tan bara mini, fure bara yalan. Na kanyi mixi seniyeŋxi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyeŋxi na a ra.»

³⁸ «Xa xeme, xa na mu a ra gine fate kiri bara fiixe yire ndee, ³⁹ serexedube xa na mato. Xa na mu fiixe a gbe ra, kasi mooli nde gbansan na a ra. A seniyeŋ.»

⁴⁰ «Xa mixi nde xunsexe bara makon, terere kanyi na a ra, a mu jaaxu. Na kanyi seniyeŋ. ⁴¹ Xa mixi nde xunsexe makonxi a tigi de biri gbansan ne, terere na a ra a mu jaaxu. Na kanyi seniyeŋ. ⁴² Konɔ xa fure fiixe, xa na mu a ra fure gbeeli mini a xunyi ma, xa na mu a ra a tigi ma, fure jaaxi na a ra. ⁴³ Serexedube xa na mato. Xa na fure funtu naxan minixi a xunyi ma, a fiixe, xa na mu a ra a gbeeli alo fure jaaxi na ki naxe, ⁴⁴ furema na a ra, a mu seniyeŋxi. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyeŋtare ra. Fure na a xunyi ma.»

⁴⁵ «Na fure jaaxi kanyi xa dugi ibooxi ragoro a ma, a xa a xunyi bi, a xa a de xabe makoto a belexe ra, a nu a fala a xui itexi ra (Seniyentare, Seniyentare.) ⁴⁶ Danmi na fure jaaxi na a ma, a mu seniyeŋ. Fo a xa lu a kerenyi ma jama yonkinde fari ma.»

⁴⁷ «Na fure jaaxi noma lude dugi ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra. ⁴⁸ A man noma lude se nde denbexi ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra. A man noma lude se nde ma naxan yailanxi xuruse kiri ra. ⁴⁹ Xa na fure bara ifoorɔ, xa na mu a ra a bara gbeeli dugi ma, kiri ma, xa na mu a ra se denbexi ma, fure jaaxi na a ra. A xa masen serexedube be, a xa na mato. ⁵⁰ Na fure na se naxan ma, na se xa ragata yire nde a kerenyi ma xi solofere bun ma. ⁵¹ Xi solofere nde loxoe serexedube man xa a mato. Xa na fure bara lantan ye i na dugi ma, xa na mu a ra na se denbexi ma, xa na mu a ra na kiri ma, fure jaaxi na a ra. Na bara findi se seniyeŋtare ra. ⁵² Serexedube xa se birin gan na fure na se naxan ma, dugi naxan yailanxi xuruse xabe ra, dugi naxan yailanxi gese fute ra, dugi denbexi, xa na mu a ra kiri. ⁵³ Konɔ xa serexedube bara a mato, na fure mu lantanxi na see ma, ⁵⁴ a xa yaamari fi na see xa maxa ye ra, e xa sa e kerenyi ma xi solofere bun ma sanmaya firin nde. ⁵⁵ A na ge maxade, serexedube man xa na mato. Xa fure mu masaraxi, hali a man mu lantanxi a i, na findixi se seniyeŋtare nan na. A birin xa gan te ra, hali fure na a lahalɛ kerenyi gbansan nan ma. ⁵⁶ Xa serexedube bara a to fure mu fiixe alo singe, a xa na yire gbansan ba na. ⁵⁷ Konɔ xa fure na lantanfe a i dugi ma, xa na mu a ra dugi denbexi ma, xa na mu a ra kiri ma, fure jaaxi na a ra, fo na xa gan te ra. ⁵⁸ Xa fure bara ba dugi ma, xa na mu a ra dugi denbexi ma, xa na mu a ra kiri ma ye ra a firin nde, a bara seniyeŋ.»

⁵⁹ Seriyɛ nan na ki fure jaaxi xa fe ra naxan noma lude dugi nde ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra, a nun dugi nde ma naxan denbexi, a nun kiri nde ma. Na seriyɛ noma a masende xa se nde seniyeŋ, xa na mu a ra seniyeŋ.

14

Furema seniyeŋtare

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Maraseniyeŋyi loxoe, fure jaaxi kanyi xa siga serexedube xon. ³ Serexedube xa siga jama yonkinde

fari ma na furema matode. Xa a bara yalan, ⁴ serexedube xa yaamari fi, a xa fa xoni jipe radaxaxi firin na, e nun sediri wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri furema be. ⁵ Serexedube xa yaamari fi, e xa xoni keren kon naxaba feje nde xun ma, dulon ye na naxan kui. ⁶ A xa xoni jipe tongo, a nun sediri wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri, a xa e birin dukulu xoni wuli xora e naxan kon naxabaxi dulon ye xun ma. ⁷ A xa na kasan sanmaya solofere na furema ma, naxan lanma a xa seniye. Serexedube xa masenyi ti, na mixi bara findi mixi seniye. Na temui a xa xoni jipe bejin wula i.»

⁸ «Naxan wama seniye, a xa a xa dugie xa, a xa a fate maxabe bi, a xa a maxa ye ra. Na kui, a seniye. Na dangi xanbi a noma sode jama yonkinde kui, kon a mu noma sode a xa kiri banxi tan kui xi solofere. ⁹ Xi solofere nde loxe, a man xa a xunsexe bi, a de xabe, a ya xinbi xabe, a nun a fate maxabe birin. A man xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa. Na kui, a seniye. ¹⁰ Xi solomasaxan nde loxe, a xa yexeyore xemema firin tongo, a nun yexe ginema, je keren daaxi, lanyuru mu na naxe ma. A man xa sansi xori dinxi konbo ya keren nun a tagi soto, ture masunbuxi naxan na, a nun ture sigaati ya keren naxan findima serexe ra. ¹¹ Serexedube xa furema nun a xa serexe ti n tan Alatala ya i horomolingira sode de ra. ¹² A xa yexeyore keren tongo, a xa a ba yete ragbilen serexe ra, a nun ture sigaati ya keren. A xa nee lintan n tan Alatala ya i. ¹³ A xa na yexe kon naxaba yire seniye yunubi xafari serexe nun serexe gan daaxi bama dennaxe. Serexedube nan gbe yete ragbilen serexe nun yunubi xafari serexe ra. Serexe seniye nan e ra. ¹⁴ Serexedube xa yete ragbilen serexe wuli nde tongo, a xa a sa furema yirefanyi tuli ma, a belexekura yirefanyi ma, nun a sankura yirefanyi ma. ¹⁵ A man xa na ture sigaati ya keren ifili a yete koola belexe kui. ¹⁶ A xa a belexesole yirefanyi sin ture kui, a nu bara naxan sa a koola belexe kui, a xa na ture kasan doxo solofere n tan Alatala ya i. ¹⁷ Ture naxan luxi serexedube belexe kui, a xa nde sa furema yirefanyi tuli ma, a nun a belexekura yirefanyi ma, a nun a sankura yirefanyi ma yete ragbilen serexe wuli fari. ¹⁸ Ture donxe naxan luxi serexedube yi ra, a xa na sa furema xunyi ma. Serexedube xa a xun sara n tan Alatala ya i. ¹⁹ Serexedube xa yunubi xafari serexe ba, a xa a xun sara a xa seniye. Na dangi xanbi a xa na serexe gan daaxi kon naxaba. ²⁰ A xa serexe gan daaxi nun sansi xori dinxi serexe ba serexebade fari. A xa furema xun sara alako a xa seniye.»

²¹ «Xa setare nan na furema ra, feere mu na a yi na serexe xa fe ra, a xa yexeyore keren gbansan ba yete ragbilen serexe ra, naxan lintan n tan Alatala ya i a xa findi furema xa xunsare ra. A xa sansi xori dinxi konbo ya tagi soto, ture masunbuxi naxan na, a nun ture sigaati ya keren, ²² nun ganbe firin, xa na mu a ra kolokonde yore firin. Keren xa findi yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. ²³ Xi solomasaxan nde loxe, a xa fa na serexe ra serexedube kon horomolingira sode de ra n tan Alatala ya i, alako a xa seniye. ²⁴ Serexedube xa yete ragbilen serexe yexe nun ture sigaati ya keren lintan n tan Alatala ya i. ²⁵ A xa na yexeyore kon naxaba yete ragbilen serexe ra. A xa a wuli nde tongo, a xa na sa furema yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, a nun a yirefanyi sankura ma. ²⁶ A xa ture nde ifili a yete koola belexe kui. ²⁷ A xa na ture kasan sanmaya solofere a belexesole yirefanyi ra n tan Alatala ya i. ²⁸ Ture naxan na a belexe kui, a xa dondoronti tongo, a na sa furema yirefanyi

tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, a nun a yirefanyi sankura ma wuli fari naxan keli yete ragbilen serexe ma. ²⁹ Ture naxan luxi a belexe kui, a xa na sa na furema xunyi ma, alako a xun xa sara n tan Alatala ya i. ³⁰ Serexedube xa ganbe keren ba, xa na mu a ra kolokonde yore, serexee ya ma furema naxee sotoxi. ³¹ A xa keren ba yunubi xafari serexe ra, boore xa findi serexe gan daaxi ra, a nun sansi xori dinxi. Serexedube furema xun sarama n tan Alatala ya i na ki ne. ³² Serye nan na ki maraseniyeanyi xa fe ra furemae be naxee findixi setaree ra.»

³³ Alatala naxa a masen Annabi Munsu nun Haruna be, ³⁴ «Wo na so Kanaan boxi ma, n naxan fima wo ma ke ra, xa fure jaaxi sa mini wo xa banxi kankee ma menni, ³⁵ banxi kanyi xa sa a fala serexedube be, «N bara fure jaaxi to n ma banxi ma.» ³⁶ Serexedube xa yaamari fi, e xa se birin namini banxi kui beenu a xa siga fure jaaxi matode, alako se naxan na banxi kui, na naxa findi se seniyantare ra. E na ge na rabade, serexedube xa siga na banxi matode.»

³⁷ «Serexedube xa na fure mato. Xa fure fooro, xa na mu a ra a gbeeli, a man ya naxa itilin, a banxi kanke suxu, ³⁸ serexedube xa mini banxi kui, a xa banxi naade balan loxun keren. ³⁹ Xi solofere nde loxo, serexedube man xa gbilen naa. Xa fure bara lantan ye i banxi kanke ma, ⁴⁰ serexedube xa yaamari fi, banxi gemee xa ba na fure na dennaxe, e xa e wole taa fari ma yire seniyantare. ⁴¹ Banxi kanke xa maxoolin banxi kui. Naxan bama, na xa woli taa fari ma yire seniyantare. ⁴² Geme gbete e xa sa booree joxoe ra, banxi kanke xa maso a neene ra.»

⁴³ «Na wali birin dangi xanbi, xa fure jaaxi man mini banxi ma, ⁴⁴ serexedube xa gbilen na mato ra. Xa fure bara lantan ye banxi kui, fure jaaxi na a ra, a findixi se seniyantare nan na. ⁴⁵ Na banxi xa rabira, a gemee, a wurie, nun a maso bende birin xa wole taa fari ma yire seniyantare. ⁴⁶ Naxan yo soma na banxi kui a balan xanbi, na kanyi fan findima mixi seniyantare nan na han nunmare ra. ⁴⁷ Naxan na a sa na banxi kui, xa na mu a ra a a dege naa, na lanma a xa a xa dugie xa.»

⁴⁸ «Na banxi yailan xanbi, xa serexedube sa gbilen na banxi kui, a fa a to fure mu lantanxi a i, a xa masenyi ti, na banxi bara seniyeanyi, fure bara jon naa. ⁴⁹ Na banxi kanyi xa na maraseniyeanyi rakamali serexe bafe ra. A xa xoni firin, sediri wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri soto. ⁵⁰ A xa xoni keren kon naxaba feje nde xun ma dulon ye na naxan kui. ⁵¹ A xa sediri wuri, hisopi wuri, gere mooli nde, nun xoni nje sin xoni kon naxaba wuli xora, naxan na dulon ye kui. A xa a kasan banxi ma sanmaya solofere. ⁵² A xa banxi raseniyeanyi xoni wuli, dulon ye, xoni nje, sediri wuri, hisopi wuri, nun gere mooli nde ra. ⁵³ A xa xoni nje bepin taa fari ma wula i. Na kui, na banxi xa fe jaaxi jonma ne, a seniyeanyi.»

⁵⁴ «Serye nan na ki fure jaaxie xa fe ra naxee minima mixi fate ma, ⁵⁵ dugie ma, banxie ma, ⁵⁶ naxee funtuma, naxee bulama, naxee fiixema, ⁵⁷ alako a xa kolon xa se seniyeanyi nan a ra, xa na mu a ra a mu seniyeanyi. Serye nan na ki na fure jaaxi xa fe ra.»

15

Korosila kanyi

nun gine xa kike wali

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ² «Wo xa a fala Isirayilakae be, korosila kanyi bara findi mixi seniyyentare ra. ³ Korosila kanyi bara findi mixi seniyyentare ra hali korosila mu na minife sinden, konɔ a na a fate kui. ⁴ Korosila kanyi sama sade naxan ma, se seniyyentare na a ra. A doxo gonyi naxan yo ma, na fan se seniyyentare na a ra. ⁵ Naxan na din a xa sade ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ⁶ Naxan doxoma a xa gonyi ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ⁷ Naxan yo din na furema fate ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ⁸ Xa furema de ye boxun mixi seniyyenxi nde ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ⁹ Dɔxose naxan sama soe ma, xa na mu a ra joxome ma, xa furema doxo na fari, na doxose findima se seniyyentare nan na. ¹⁰ Naxan na din sese ra furema bara doxo naxan fari, na kanyi bara findi mixi seniyyentare ra han nunmare ra. Na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa. ¹¹ Furema belexe seniyyentare kanyi dinma mixi naxan na, na xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ¹² Furema dinma fepe naxan na, na xa kana. Xa yirabase wuri daaxi na a ra, a lan a xa maxa ye ra.»

¹³ «Korosila kanyi na yalan, a mame tima ne loxun keren beenu a xa findi mixi seniyyenxi ra. A xa a xa dugie xa, a xa a maxa dulonyi ye ra. A seniyyenma na ki ne. ¹⁴ Xi solomasaxan nde loxoe, a xa ganbe firin tongo, xa na mu a ra kolokonde yore firin, a sa e so serexedube yi ra n tan Alatala ya i horomolingira sode de ra. ¹⁵ Serexedube xa xoni keren ba yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. Na kui, korosila kanyi bara a xun sara n tan Alatala ya i.»

¹⁶ «Xa xeme nde a xa wantanyi noxo, a xa a fate birin maxa. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ¹⁷ Dugi nun kiri naxan birin noxo, e xa maxa ye ra, e fan findima ne se seniyyentare han nunmare ra. ¹⁸ Xa xeme nun gine kafu e boore ra, e xa e fate maxa. E findima mixi seniyyentaree nan na han nunmare ra.»

¹⁹ «Gine naxan na a xa kike wali kui, a findima mixi seniyyentare nan na loxun keren bun ma. Naxan na din a ra, a fan findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ²⁰ Gine naxan na a xa kike wali kui, a sama sade naxan ma, se seniyyentare na a ra. A doxo sese naxan ma, na fan se seniyyentare na a ra. ²¹ Naxan yo na din a xa sade ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ²² Naxan yo na doxo a xa gonyi ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ²³ Xa se nde saxi na sade ma, xa na mu a ra na gonyi ma a nu doxoxi naxan ma, naxan dinma na se ra a findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ²⁴ Xa xeme nde nun na gine kafu, a xa kike wali wuli fa sa a fate ma, a fan findima mixi seniyyentare nan na loxun keren bun ma. A na sa sade yo ma, na fan findima se seniyyentare nan na.»

²⁵ «Xa wuli lu mini ra gine ma, naxan mu findixi a xa kike wali wuli ra, xa na mu a ra a xa kike wali temui xon naxa kuya, a findima mixi seniyyentare nan na alo gine naxan na a xa kike wali kui. ²⁶ A na a sa sade naxan ma, xa na mu a ra a doxo gonyi naxan ma, na birin findima ne

se seniyantare ra alo a xa kike wali temui. ²⁷ Naxan dinma na see ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa ye ra. A findima mixi seniyantare nan na han nummare ra.»

²⁸ «Wuli na ba minife, na gine xa mame ti loxoɔxun keren, a fa seniyen. ²⁹ Xi solofere nde loxoɔɛ, a xa ganbe firin, xa na mu a ra kolokonde yore firin tongo, a xa e xanin serexedube xon hɔrɔmolingira sode de ra. ³⁰ Serexedube xa xoni keren ba yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. Serexedube xunsare serexe bama na gine be n tan Alatala ya i na ki ne.»

³¹ «Wo xa Isirayilakae makuya seniyantarepa ra, xa na mu a ra, e na e makore n ma hɔrɔmolingira ra naxan na wo tagi, e faxama ne.»

³² «Seriye nan na ki korosila xa fe ra, a nun xeme naxan a xa wantanyi noxoma, ³³ gine naxan na kike wali kui, korosila naxan minima xeme nun gine fate i, nun xeme naxan nun gine seniyantare kafuma.»

16

Xunsare loxoɔɛ

¹ Haruna xa di firinyi to faxa e yete masenfe ra Alatala be, Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala i taara Haruna be, a na so hɔrɔmolingira kui, a naxa lu dangi ra dugi gbakuxi ra xa a dangi temui mu a lixi, alako a naxa faxa. Yire seniyenxi na a ra saate kankira na dennaxe. Xunsarade na na saate kankira nan fari, n minima nuxui kui dennaxe.»

³ «Haruna xa so hɔrɔmolingira kui tuura ra, naxan bama yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi serexe gan daaxi ra. ⁴ A xa guba seniyenxi gese fute daaxi ragoro a ma, a xa wantanyi gese fute daaxi so. A xa a tagi ixiri beleti gese fute daaxi ra, a xa xunmase doxo a xunyi ma. A na ge a maxade, a xa na dugi seniyenxi birin nagoro a ma. ⁵ Isirayila nama xa sikote firin so a yi ra yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi keren serexe gan daaxi ra. ⁶ Haruna xa tuura ba a yete xa yunubi xafari serexe ra alako a tan nun a xa denbaya xun xa sara. ⁷ A xa na sikote firinyi ti n tan Alatala ya i, hɔrɔmolingira sode de ra. ⁸ A xa n tan Ala maxandi a xa tonxuma masen n be na sikote firinyi xa fe ra. Keren xa findi n tan Alatala gbe ra, boore xa lu Sentane be wula i. ⁹ Sikote naxan sugandixi n tan Alatala gbe ra, Haruna xa a ba yunubi xafari serexe ra. ¹⁰ Sikote naxan sugandixi a xa findi Sentane gbe ra, na mu faxama. Haruna xa a ti n tan Alatala ya i, a xa findi xunsare ra, a xa a bepin sigafe ra wula i Sentane be. ¹¹ Haruna xa tuura ba a yete xa yunubi xafari serexe ra, a xa findi a tan nun a xa denbaya xunsare ra. A xa na tuura kon naxaba yunubi xafari serexe ra. ¹² A xa surayi ganse rafe te wole ra naxan tongoxi serexebade fari n tan Alatala ya i. A xa surayi fupi belexe ya firin fan tongo. A xa na birin xanin dugi gbakuxi xanbi ra yire seniyenxi kui. ¹³ A xa na surayi gan n tan Alatala ya i, alako tuuri naxan tema na xa saate kankira noxun a ma alako a naxa faxa. ¹⁴ A xa tuura wuli nde tongo a belexesole ra, a xa a kasan saate kankira makoto se ma xunsarade sogetede biri sanmaya solofere, a man xa a kasan na makoto se ya ra. ¹⁵ A xa sikote kon naxaba nama xa yunubi xafari serexe ra, a fa a wuli xanin dugi gbakuxi xanbi ra. A xa na wuli kasan saate kankira makoto se ma nun saate kankira makoto se ya ra, alo a rabaxi tuura wuli ra ki naxe.»

16 «Na ki a xunsare sotoma yire seniyeŋxi be Isirayilakae xa seniyeŋtareŋa, e xa fe kobie, nun e xa yunubie xa fe ra. A xa a raba na ki hoŋomolingira fan be, naxan tixi Isirayilaka seniyeŋtaree tagi. 17 Mixi yo naxa lu hoŋomolingira kui han Haruna minima yire seniyeŋxi fisamante kui temui naxe. A xa a tan nun a xa denbaya xun sara, a nun Isirayila pama birin. 18 A xa siga serexebade yire naxan na n tan Alatala ya i, a fa xunsare ba na serexebade be. A xa tuura nun sikote wuli sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naanie ra. 19 A xa wuli kasan a belexesole ra sanya solofere serexebade ma, alako a xa seniyeŋ Isirayilakae xa seniyeŋtareŋa xa fe ra.»

20 «Haruna na ge xunsare bade yire seniyeŋxi, hoŋomolingira, nun serexebade be, a xa sikote boore maso naxan mu nu faha. 21 A xa a belexe firinyie sa na sikote xun tagi, a fa Isirayilakae xa seniyeŋtareŋa, e xa fe kobie, nun e xa yunubi birin masen n tan Ala be. A na ge na kote birin sade sikote xun, a xa na sikote beŋin wula i mixi nde saabui ra naxan bara tin na wali ra. 22 Na sikote yunubi birin xaninma a xun ma wula i, a beŋin dennaxe.»

23 «Na dangi xanbi, Haruna xa so hoŋomolingira kui, a xa a xa dugi gese fute daaxie ba, a naxee ragoroŋi a ma beenu a xa so yire seniyeŋxi kui. A xa nee lu na. 24 A xa a maxa ye ra yire seniyeŋxi kui, a dugi gbete ragoro a ma. A na ge, a xa mini, a serexe gan daaxi firin ba, keren a yete be, boore pama be. A xunsare sotoma a yete be nun pama be na kui. 25 A man xa yunubi xafari serexe ture gan serexebade fari.»

26 «Naxan sikote beŋin wula i Sentane be, na lan a xa a xa dugie xa, a a fate maxa, a fa gbilen pama yonkinde. 27 Tuura nun sikote naxee baxi yunubi xafari serexe ra, naxee wuli findi xunsare ra yire seniyeŋxi, nee lan e xa xanin pama yonkinde fari ma, e kiri, e sube, nun e pape birin xa gan te ra. 28 Naxan na wali rabama, a xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa ye ra, a fa gbilen pama yonkinde.»

29 «Seriye nan na ki wo be naxan mu kanama abadan. Kike solofere nde, xi fu loxoe, wo xa sunyi suxu, wo naxa wali yo raba, wo tan, nun mixi naxee sabatixi naa kono e mu findi Isirayilakae ra. 30 Na findima xunsare loxoe ra wo be, alako wo xa seniyeŋ, wo xa yunubi birin xa xafari n tan Alatala ya i. 31 Na findima malabui nun sali loxoe ra wo be. Wo xa sunyi suxu na loxoe. Yi seriye mu kanama abadan.»

32 «Ala naxan sugandixi, a naxan tixi serexedube kuntigi ra, na nan wo xun sarama. A luma a baba xa wali raba ra. A luma serexedube dugi seniyeŋxie ragoro ra a ma. 33 A luma yire seniyeŋxi, hoŋomolingira, serexebade, serexedubee nun Isirayila pama birin xun sara ra. 34 Yi seriye mu kanama abadan, alako pe birin xunsare xa ba Isirayilakae be e xa yunubi birin ma fe ra.»

E Alatala xa yaamari birin suxu alo a masenxi Annabi Munsa be ki naxe.

17

Serexe bama dennaxe

1 Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, 2 «A fala Haruna be nun a xa die be, a nun Isirayilaka birin be, Alatala yi nan yamarixi. 3 Isirayilaka naxan ninge, xa na mu a ra yexee, xa na mu a ra si bama serexe ra pama yonkinde kui, xa na mu a ra pama yonkinde fari ma, 4 a mu a xaninma hoŋomolingira sode de xa ra alako a xa a fi n tan Alatala ma hoŋomolingira

yire, na kanyi luma ne alo faxeti. A bara faxe ti, a lanma na kanyi xa keru pama ya ma. ⁵ Yi yaamari wama a masenfe ne a Isirayilakae mu lanma e xa serexe ba burunyi. E xa fa xanunteya serexe ra serexedube nan xon n tan Alatala ya i n ma horomolingira sode de ra. ⁶ Serexedube xa na wuli kasan n tan Alatala xa serexebade seetie ma horomolingira sode de ra, a man xa na ture gan te i, a xa findi xiri fanyi ra n tan Alatala be. ⁷ Isirayilakae naxa sikote serexe ba kuye be sonon de. Na findima yanfanteya nan na n tan Alatala mabiri. Yi yaamari mu kanama abadan.»

⁸ «A fala e be, Isirayilaka, xa na mu a ra xone naxan sabatixi e tagi, xa a serexe gan daaxi, xa na mu a ra serexe gbete ba, ⁹ a mu a xanin horomolingira sode de ra, alako a xa fi n tan Alatala ma, na kanyi kerima ne a xa pama tagi.»

Wuli minfe tonyi

¹⁰ «Xa Isirayilaka nde, xa na mu a ra xone nde naxan sabatixi Isirayila boxi ma a naxa wuli min, n gbilenma ne na kanyi foxo ra, n fa a keru a xa pama ya ma, ¹¹ barima sube nii bara lu a wuli ya ma. N bara wuli findi wo xunsare ra, naxan bama serexe ra serexebade fari. Wuli nan na xunsare ra. ¹² Na na a ra, n bara Isirayilakae yamari e naxa wuli min. Wo xa xone naxee sabatixi Isirayila boxi ma, e fan naxa wuli min de. ¹³ Xa Isirayilaka, xa na mu a ra xone nde naxan na wo tagi, sa sube nde, xa na mu a ra xoni nde faxa naxan daxa a xa don, a xa na wuli ifli boxi ma, a bende sa a fari, ¹⁴ barima sube nii na a wuli nan ya ma. Na na a ra, n bara Isirayilakae yamari wo naxa sube wuli yo min, barima sube nii na a wuli nan ya ma. Naxan yo na raba, a fama keride Isirayila pama ya ma.»

¹⁵ «Xa Isirayilaka, xa na mu a ra xone nde naxan na wo tagi, na sube don naxan faxaxi a yete ma, xa na mu a ra sube gbete naxan faxaxi ki gbete ra, na kanyi xa a xa dugie xa ye ra, a man xa a yete maxa. A mu seniyenma han nunmare ra. ¹⁶ Xa a mu a xa dugie xa, xa a mu a yete maxa, na seniyentarepa luma ne a ma.»

18

Kafu seriye

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsu be, ² «A fala Isirayilakae be Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ³ Wo naxa Misirakae xa naamunye raba, wo nu na dennaxe. Wo man naxa Kanaankae fan ma naamunye raba, n wo xaninma dennaxe. Wo naxa bira e xa seriye foxo ra. ⁴ Wo xa n tan nan ma seriye nun n ma yaamarie rabatu, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ⁵ Wo xa bira n ma seriye nun n ma yaamarie nan foxo ra. Mixi naxan nee rabatuma, a simaya sotoma nee nan saabui ra. Alatala nan n na.»

⁶ «Wo naxa kafu wo nun wo barima. Alatala nan n na.»

⁷ «Wo naxa kafu wo nun wo nga, naxan findixi wo baba xa gine ra. Wo nga nan wo nga ra, wo naxa kafu a ra.»

⁸ «Wo naxa kafu wo nun wo nanden, naxan findixi wo baba xa gine ra.»

⁹ «Wo naxa kafu wo nun wo maagine, naxan findixi wo baba xa na mu a ra wo nga xa di ra, naxan barixi wo xonyi xa na mu a ra yire gbete.»

¹⁰ «Wo naxa kafu wo nun wo xa di xeme xa di gine, wo naxa kafu wo nun wo xa di gine xa di gine. E fatanxi wo yete fate nan na.»

¹¹ «Wo naxa kafu wo nun wo baba xa gine gbete xa di gine, wo baba naxan barixi. Wo maagine na a ra.»

12 «Wo naxa kafu wo nun wo baba maagine ra. Wo baba bariboore na a ra.»

13 «Wo naxa kafu wo nun wo nga xunya, xa na mu a ra a taara. Wo nga bariboore na a ra.»

14 «Wo naxa kafu wo nun wo baba xunya xa gine, xa na mu a ra a taara xa gine. Wo baba xunya xa na mu a ra a taara nan gbe findixi na gine ra. Wo nga nun wo mama nan lanxi e ma.»

15 «Wo naxa kafu wo nun wo xa di xa gine, wo xa di nan xa gine a ra.»

16 «Wo naxa kafu wo nun wo xunya, xa na mu a ra wo taara xa gine.»

17 «Xa wo nun gine nde bara kafu, wo nun a xa di gine tan naxa kafu de. Wo nun a xa di xeme xa di gine naxa kafu de, wo nun a xa di gine xa di gine naxa kafu de. Baribooremae na e ra, na fe mooli mu fan.»

18 «Wo nun wo xa gine xunya naxa kafu de, xa na mu a ra a taara, wo xa gine xa simaya kui. Na fe fama ne toone ra.»

19 «Wo nun gine naxa kafu a xa kike wali kui de, barima a mu seniye nxi na temui.»

20 «Sade fe naxa lu wo nun wo malanboore xa gine tagi de, na findima seniye nxi na na.»

21 «Wo naxa wo xa di yo ba serexe ra Molo ko kuye be. Wo naxa wo Marigi Ala xili be xu. Alatala nan n na.»

22 «Xeme naxa kafu nun xeme ra. Fe paaxi na a ra. Xeme lanma e nun gine nan xa kafu.»

23 «Xeme naxa kafu nun sube ra. Gine fan naxa kafu nun sube ra. Na fe mooli mu fan feo.»

24 «Wo naxa wo manoxo yi fe moolie ra, alo na sie a rabaxi ki naxe n naxee keru wo ya ra. 25 E xa fe paaxie bara boxi yati manoxo. N e ratonxi na nan ma, e mu luma yi boxi ma sonon. 26 Wo tan Isirayilakae nun xone naxee na wo tagi, wo xa n ma seriye nun n ma yaamarie rabatu. Wo naxa yi fe xonxie raba de. 27 Bekae nu bara na mooli raba beenu wo xa fa. Yi boxi findi yire seniye nxi na na nan ma. 28 Xa wo fan bira na mooli foxo ra, wo fan kerima ne yi boxi ma. 29 Mixi yo naxan na mooli rabama, a kelima ne a xa pama ya ma. 30 Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo naxa na fe xonxie raba alo mixi naxee nu na be beenu wo xa fa. Wo naxa findi mixi seniye nxi na na, wo Marigi Ala.»

19

Tinxinyi naxan nafan Ala ma

1 Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, 2 «A fala Isirayilakae be, wo xa seniye nxi, barima n tan seniye nxi, wo Marigi Alatala. 3 Birin xa e nga nun e baba binya. Birin xa malabui loxe seriye rabatu. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

4 «Wo naxa kuyee batu, wo naxa wure raxunu kuye yailanfe ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

5 «Wo xa xanunteya serexe ba n tan Alatala be a raba ki ma. 6 Serexe sube xa don a fana loxe, xa na mu a ra na kuye iba. Sube na xi saxan ti, na xa sa te i. 7 Naxan luma han xi saxan, a raharamuxi, a mu lan na mooli xa don. 8 Naxan na rabama, a na sare sotoma ne, barima a bara n tan Alatala xa se seniye nxi ye lebu. Na kanyi raminima ne Isirayila pama ya ma.»

9 «Wo na xe xaba wo xonyi, wo naxa a tuxuie xaba. Baloe naxan birama bōxi ma, wo xa na lu naa. 10 Wo na weni bogi ba wo xa sansie kōn na, wo naxa gbilen a ma a firin nde. Bogi naxee fan yolonma e yete ma, wo xa nee fan lu na setaree be, a nun mixie be naxee kelixi jamanε gbete ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

11 «Wo naxa muje ti. Wo naxa wule fala. Wo naxa wo boore yanfa. 12 Wo naxa wo kali n xili ra wule fari, barima na kui wo wo Marigi Ala xili nan kanama. Alatala nan n na.»

13 «Wo naxa wo ngaxakerenyi tōrō, wo naxa a muja. Wo naxa wo xa walike xa wali sare lu han tina.»

14 «Wo naxa tulixōri konbi, wo naxa dōnxui rabira. Wo xa gaaxu n tan Ala ya ra. Alatala nan n na.»

15 «Wo naxa kiiti sa tinxintareya ra. Wo naxa setare rafisa a boore be, wo naxa banna rafisa a boore be. Wo xa kiiti birin sa tinxinyi ra. 16 Wo naxa wo boore mafala. Wo naxa wo boore tōjerege alako a xa faxa. Alatala nan n na. 17 Wo naxa wo ngaxakerenyi xōn. Wo xa wo boore rasi, alako wo naxa yunubi soto a xa fe ra. 18 Wo naxa wo gberoxo. Wo naxa gbesenxōnneya ragata wo sondonyi kui wo ngaxakerenyi be. Wo xa wo boore xanu alō wo wo yete xanuma ki naxee. Alatala nan n na.»

19 «Wo xa n ma yaamarie rabatu. Wo naxa xuruse mōoli firin rate e boore ma. Wo naxa sansi mōoli firin si xe keren ma. Wo naxa dugi ragoro wo ma naxan degexi gese mōoli firin na.»

20 «Xa xeme nde nun konyi gine nde kafu xeme gbete naxan xa kote dōxōxi, naxan xun mu saraxi sinden, naxan mu xōreyaxi, e xa jaxankata. Kōnō wo naxa e faxa, barima konyi gine nan a ra. 21 Na xeme xa yexee kontonyi ba yete ragbilen serexe ra n tan Alatala be hōrōmōlingira sode de ra. 22 Serexedube xa na yexee kontonyi findi xunsare ra a be n tan Alatala ya i, a xa findi yete ragbilen serexe ra alako a xa yunubi xa xafari.»

23 «Wo na so bōxi kui n naxan fima wo ma, wo naxa wo xa sansi sixie bogie don sinden han je saxan. E mu seniyeen, e luxi alō sunnetare. Wo naxa e don. 24 Naxee fan bogima je naani nde ma, na birin fima n tan Alatala nan ma, a xa findi n ma matōxōe ra. 25 Naxee bogima je suuli nde ma, na tan birin findima wo baloe nan na. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

26 «Wo naxa sube yo don wo mu naxan kōn naxabaxi, a wuli xa mini. Wo naxa sematoe wali raba, wo naxa duureya raba. 27 Wo naxa wo xunsexe maxaba wo xunyi seetie ma a radigilinxi ra, wo naxa wo de xabe seetie maxaba, 28 wo naxa wo fate maxaba jōnyi to soxi wo ma. Wo naxa pirinti ti wo fate ma. Alatala nan n na.»

29 «Wo naxa wo xa di gine mati langoe ra, alako wo xa bōxi naxa bira langoepa fōxō ra, a xa rafe fe jaaxie ra. 30 Wo xa n ma malabui lōxōe binya, a nun n ma yire seniyeenxi. Alatala nan n na.»

31 «Wo naxa mixi fen naxan mixi faxaxie rawōyenma. Wo naxa bira sematoe fōxō ra, xa na mu a ra wo findima seniyeentaree nan na. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

32 «Wo xa mixi mōxie binya, naxee xunsexe bara fixe. Wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. Alatala nan n na.»

33 «Wo naxa mixi rawali a jaaxi ra, naxee kelixi jamanε gbete e xa sabati wo xa bōxi kui. 34 Wo xa na xōje mōoli rasene alō wo ngaxakerenyi. Wo

xa a xanu alo wo wo yete xanuma ki naxe. Wo fan nu na xɔŋeya nan kui Misira bɔxi ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

³⁵ «Wo naxa tinxintareya yo raba, kiiti sade, se kuyeya maniyade, se binye maniyade, se rafe daaxi maniyade. ³⁶ Wo xa sikeeli xa kamali. Wo se maniyaxe kamalixise rawali. Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo raminixi Misira bɔxi ma. ³⁷ Wo xa n ma seriye nun n ma yaamari birin nabatu. Alatala nan n na.»

20

Fe xɔnxie Ala mabiri

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsu be, ² «A fala Isirayilakae be, xa Isirayilaka nde, xa na mu a ra xɔŋe nde naxan sabatixi Isirayila bɔxi ma, a xa di nde ba serexe ra Mɔlɔkɔ kuye be, pama xa na kanyi magɔŋɔ gemee ra han a xa faxa. ³ N tan fan gbilenma ne na mixi fɔxɔ ra, n a ramini pama ya ma, barima a bara n ma yire seniyenxi yelevu, a bara n xili seniyenxi kana na serexe mɔɔli ra Mɔlɔkɔ kuye be. ⁴ Xa pama a ya raxi na fe ma, e tondi mixi faxade, naxan a xa di baxi serexe ra Mɔlɔkɔ be, ⁵ n tan gbilenma ne na mixi nun a xabile fɔxɔ ra, n nee kerɩ e xa pama ya ma, a nun mixi birin naxee n yanfama Mɔlɔkɔ kuye xa fe ra.»

⁶ «Xa mixi nde n yanfa, a bira sematoe fɔxɔ ra, a nun mixi naxan mixi faxaxie rawɔyenma, n gbilenma na kanyi fɔxɔ ra, n a kerɩ a xa pama ya ma. ⁷ Wo xa wo ɲere seniyenxi kui, alako wo xa seniyen, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ⁸ Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa e ratinme. Alatala nan n na, naxan wo raseniyenma.»

⁹ «Naxan yo a baba danku, xa na mu a ra a nga, wo xa na kanyi faxa. A tan nan a faxa fe ragirixi, barima a bara a baba danku, xa na mu a ra a nga.»

¹⁰ «Xa xeme nde yene raba a malan boore xa gine ra, na xeme nun na gine xa faxa e xa langoeɲa xa fe ra.»

¹¹ «Xa xeme nde kafu nun a baba xa gine ra, a bara fe ɲaaxi raba a baba ra. Wo xa na xeme nun na gine faxa e xa yunubi xa fe ra.»

¹² «Xa xeme nde kafu nun a xa di xa gine ra, wo xa e firinyi birin faxa na yunubi xa fe ra, barima na fe mɔɔli mu fan feo.»

¹³ «Xa xeme nde kafu nun xeme gbete ra alo xeme darixi a raba ra gine ra ki naxe, wo xa e firinyi birin faxa na fe xɔnxi xa fe ra.»

¹⁴ «Xa xeme nde kafu nun gine ra nun na xa di gine ra, e bara fe ɲaaxi raba. Wo xa e gan te ra, xeme nun gine, alako na fe xɔnxi mɔɔli naxa lu wo tagi.»

¹⁵ «Xa xeme nde kafu nun sube ra, wo xa na xeme nun na sube birin faxa.»

¹⁶ «Xa gine nde a maso sube ra kafu booreɲa ra, wo xa na gine nun na sube faxa na fe ɲaaxi xa fe ra.»

¹⁷ «Xa xeme nde kafu nun a maagine ra, a baba xa di gine, xa na mu a ra a nga xa di gine, fe mayaagixi nan a ra. Wo xa e kerɩ e xa pama ya ma, barima xeme bara kafu nun a maagine ra. Na kote xa lu a xun ma.»

¹⁸ «Xa xeme nde kafu nun gine ra naxan na a xa kike wali kui, a wuli naxa mini kene ma. E firinyi birin xa kerɩ pama ya ma na fe ma.»

¹⁹ «Wo naxa kafu nun wo nga xunya, xa na mu a ra wo nga taara ra, xa na mu a ra wo baba maagine ra, barima wo bariboore nan e ra. Naxan na mɔɔli rabama na kote xa lu a xun ma.»

²⁰ «Xa xeme nde kafu nun a baba xunya xa gine ra, xa na mu a ra a baba taara xa gine ra, e na kote xaninma ne. E birin fama faxade dibaritareña nan kui.»

²¹ «Xa xeme nde kafu nun a xunya xa gine ra, xa na mu a ra a kafu nun a taara xa gine ra, a bara fe seniyyentare raba. E birin fama faxade dibaritareña nan kui.»

²² «Wo xa n ma seriye nun n ma yaamari birin nabatu, wo xa na birin naba, alako wo mu fama keride ki naxe boxi ma n wo rasabatima dennaxe. ²³ Wo naxa bira na boxi sie xa seriye foxo ra, n fama naxee keride wo ya ra. E naxan nabama na mu rafxani n ma feo. ²⁴ N bara a fala wo be na boxi findima wo gbe ra. N bara na boxi fi wo ma, xiye nun kumi gbege na dennaxe. Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo sugandixi sie tagi. ²⁵ Wo xa sube raharamuxie nun sube radaxaxie tagi rasa, e nun xoni raharamuxie nun xoni radaxaxie, alako wo naxa findi seniyyentaree ra e saabui ra. N bara tonyi doxo na subee, na xonie, nun na boximasee ra. E mu seniyyen. ²⁶ Wo xa findi n ma jama seniyyenxi ra, barima n tan Alatala nan seniyyen. N bara wo sugandi sie tagi, alako wo xa findi n gbe ra.»

²⁷ «Mixi yo naxan mixi faxaxie rawoyenma, xa na mu a ra a findi sematoe ra, wo xa a magono gemee ra han a xa faxa. A tan nan a faxa fe ragirixi.»

21

Serexedube xa seniyyeni

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, «A fala Haruna xa di serexedube be, serexedube naxa a yete findi seniyyentare ra a xa mixi nde fure saabui ra, ² fo a xa mixi kende nde alo a nga, a baba, a xa di xeme, a xa di gine, a xunya xemema, a taara xemema, ³ nun a maagine, ginemedi na naxan na, a mu doxoxi xeme taa sinden, a na a xonyi. Serexedube na din e fure ra, a findima ne mixi seniyyentare ra. ⁴ A mu lanma serexedube xa findi seniyyentare ra a xa gine fure xa fe ra, xa na mu a ra a xa gine xa mixie fure xa fe ra.»

⁵ «Xa jonfe bara a li, a mu lanma serexedube xa a xunyi bi, xa na mu a ra a de xabee seeti maxaba, xa na mu a ra a fate maxaba. ⁶ E xa seniyyen e Marigi Ala be. E naxa e Marigi Ala xili kana, barima e tan nan serexe gan daaxie bama n tan Alatala be, naxee luxi alo n ma donse. E lan e xa seniyyen na nan ma. ⁷ A mu lanma serexedube xa langoe gine doxo, xa na mu a ra gine futi kane, xa na mu a ra gine xeme meexi naxan na. Serexedube tan seniyyen a Marigi Ala be. ⁸ Wo xa a kolon mixi seniyyenxi ra, barima a tan nan serexee fima Ala ma naxee luxi alo donse. Wo xa a kolon a seniyyen, barima n tan Alatala seniyyen, n tan naxan wo raseniyyenma. ⁹ Xa serexedube xa di gine nde a yete rayaagima findife ra langoe ra, a bara a baba rayaagi. A lanma na gine xa gan te ra.»

¹⁰ «Serexedube kuntigi naxan sugandixi a ngaxakerenyie tagi, e ture seniyyenxi sa a ma, e dugi seniyyenxi ragoro a ma, na naxa a xunxexe kana, a naxa a xa dugi iboo. ¹¹ A naxa so fure xun ma, a naxa findi seniyyentare ra fure xa fe ra, hali a baba xa na mu a ra a nga. ¹² A naxa mini yire seniyyenxi kui, a naxa a Marigi Ala xa horomolingira manoxo, barima n tan Ala nan a sugandixi, ture seniyyenxi saxi a xunyi ma. Alatala nan n na. ¹³ A xa ginemedi doxo gine ra. ¹⁴ A naxa kaape gine doxo, a naxa gine rabepinxi doxo, a naxa langoe doxo, a naxa gine doxo ginemedi mu

naxan na. A xa ginedimedi tongo gine ra a xa mixie ya ma, ¹⁵ alako a naxa a bonsoe rayaagi. Alatala nan n na naxan a raseniyenma.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁷ «A fala Haruna be, mixi mabenxi yo naxa serexedube wali raba, a serexe sa serexebade ma n tan Ala be. Na mu lanma abadan. ¹⁸ Mabenyie nan ya naxee mu daxa e xa e maso serexebade ra: naxan ya mu fan, naxan mu noma perede a fanyi ra, naxan salonse nde kanaxi, ¹⁹ naxan belexe, xa na mu a ra sanyi giraxi, ²⁰ naxan kuntinxi, naxan xa kuye mu kamalixi, naxan ya mu fanxi, fate kiri fure na naxan ma, nun xeme banaxi. ²¹ Mabenyi yo fatan serexedube Haruna xabile ra, a naxa a maso n tan Alatala xa serexebade ra serexe gan daaxi bafe ra a Marigi Ala be. ²² A noma n tan Ala xa donse seniyanxi mooli birin donde, ²³ konso a mu lan a xa a maso yire seniyanxi fisamante xa dugi ra, xa na mu a ra serexebade ra. A naxa n ma yire seniyanxi xili kana, barima Alatala nan n na, naxan a raseniyenma.» ²⁴ Annabi Munsa naxa na masenyi ti Haruna, a xa die, nun Isirayilaka birin be.

22

Serexee nun maraseniyanxi

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Haruna nun a xa die be, e xa Isirayilakae xa serexe seniyanxi ba a ba ki ma, barima e nee fima n tan nan ma. Serexedubee naxa n xili seniyanxi kana. Alatala nan n na.»

³ «A fala e be, xa e bonsoe mixi nde sa findi seniyantare ra, a naxa a maso Isirayilakae xa serexe ra e naxee fima n tan Alatala ma, na kanyi kerima ne n ya i. Alatala nan n na.»

⁴ «Kune fure na mixi yo ma Haruna bonsoe ya ma, xa na mu a ra korosila fure, na mu lan a xa serexe seniyanxi don fo a xa ge seniyanxi. A man mu lan mixi xa na raba xa a bara din mixi nde ra naxan bara din mixi fure ra. Xa ye seniyantare na minife mixi xemeya kui, a mu lan a xa serexe seniyanxi don. ⁵ Xa mixi nde bara din bubuse ra, xa na mu a ra mixi seniyantare ra, na mu lan a xa serexe seniyanxi don. ⁶ Naxan na rabama, na kanyi findima seniyantare nan na han nummare. Beenu a xa na serexe seniyanxi don, a xa a fate maxa. ⁷ Soge na goro, a bara seniyan, a noma serexe seniyanxi donde sonon, barima a baloe na a ra.»

⁸ «Serexedube naxa sube don naxan faxaxi a yete ma. A man naxa sube don sube gbete naxan faxaxi, alako a naxa findi seniyantare ra. Alatala nan n na.»

⁹ «Serexedubee xa n ma yaamarie rabatu e baloe xa fe ra, alako e naxa yunubi soto, e fa faxesa. Alatala nan n na, naxan e raseniyenma. ¹⁰ Mixi yo naxa serexe seniyanxi don xa serexedube mu a ra. Hali serexedube xa xone, xa na mu a ra a xa walike mu lanma a xa a don. ¹¹ Konso serexedube xa konyi, a naxan sara kobiri ra, a nun na konyi xa denbaya tan noma serexedube baloe donde. ¹² Serexedube xa di gine naxan doxoxi xeme Ala kolontare xon ma, naxa serexe seniyanxi don. ¹³ Serexedube xa di gine naxan findixi kaape gine ra, xa na mu a ra xeme meexi naxan na e mu di bari, a gbilen a baba xonyi alo a nu na naa ki naxe a dimedi ra, na gine noma a baba baloe donde. Mixi yo naxan mu findi Isirayilaka ra, na mu lanma a xa na mooli don. ¹⁴ Xa mixi nde sa serexe seniyanxi don kolontareya ma, a lan a xa a joxoe fi kobiri ra, a man xa nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na donse sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na so serexedube yi ra. ¹⁵ Serexedubee naxa fe

raba n tan Alatala xa serexe seniyenxie ra, a mu lan naxan xa raba ¹⁶ alako e naxa yunubi soto na serexee xa fe ra e naxee donxi. Alatala nan n na, naxan e raseniyenma.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁸ «A fala Haruna, a xa die, nun Isirayilakae birin be, Isirayilakae birin, a nun xope naxee sabatixi Isirayila boxi ma, mixi naxan serexe gan daaxi bama n tan Alatala be laayidi nde rakamalife ra, xa na mu a ra a yete janige rabafe ra, ¹⁹ a lan a xa tuura nan ba, xa na mu a ra yexee kontonyi, xa na mu a ra sikote, lanyuru mu na naxan ma. ²⁰ Wo naxa xuruse yo ba lanyuru na naxan ma, barima n tan Ala mu na mooli rasuxuma. ²¹ Xa mixi nde wama xuruse xungbe, xa na mu a ra xuruse lanma bafe xanunteya serexe ra n tan Alatala be, laayidi nde rakamalife ra, xa na mu a ra janige rabafe ra, na xuruse fate xa fan, lanyuru yo naxa lu a ma, xa na mu a ra n tan Ala mu a rasuxuma. ²² Wo naxa xuruse yo ba naxan ya mu fan, naxan maxonoxi, naxan mabenxi, fure na naxan kiri ma. Wo naxa na mooli sa n tan Alatala xa serexebade fari, a xa findi serexe gan daaxi ra. ²³ I noma ninge, xa na mu a ra yexee kepa jaaxi bade janige serexe ra, konɔ i mu noma na bade laayidi rakamali serexe ra de. ²⁴ Wo naxa xuruse banaxi, xemeya kanaxi, xa na mu a ra xemeya mu naxan be, ba serexe ra n tan Alatala be. Wo naxa na mooli ba serexe ra wo xa boxi ma. ²⁵ Wo naxa na xuruse mooli rasuxu xope yi ra, wo xa e ba serexe ra wo Marigi Ala be, barima e fate mu fanxi, e mu kamalixi. N tan Ala mu nee rasuxuma.»

²⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁷ «Ninge yore, yexee yore, nun si yore na bari, e xa lu e nga bun ma xi solofere, beenu e xa findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be. ²⁸ Wo naxa ninge, xa na mu a ra yexee, nun a xa di kon naxaba loxoe keren kui.»

²⁹ «Wo xa tantui serexe ba n tan Alatala be a ba ki ma alako n xa a suxu. ³⁰ Wo xa na serexe don na loxoe yati, a naxa lu han geesege. Alatala nan n na.»

³¹ «Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa e suxu. Alatala nan n na. ³² Wo naxa n xili seniyenxi kana. Isirayilakae birin xa a kolon n seniyen. Alatala nan n na, naxan wo raseniyenma. ³³ N tan nan wo ramini Misira boxi ra, n xa findi wo Marigi Ala ra. Alatala nan n na.»

23

Isirayila sali loxoe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, n tan Alatala xa sali loxoe nan ya, naxee seniyenxi wo be. ³ Wo xa wali xi senni, konɔ xi solofere nde findixi malabui loxoe nan na, malanyi seniyenxi rabama loxoe naxe. Wo naxa wali yo raba na loxoe. Na findixi n tan Alatala nan gbe ra. Wo xa na seriye suxu wo sabatide birin.»

⁴ «N tan Alatala xa sali loxoe gbete nan ya, wo jama maxilima loxoe naxee ma: ⁵ Kike singe, xi fu nun naani nde, soge dula temui, Sayamaleke Dangi Sali serexe xa ba n tan Alatala be. ⁶ N tan Alatala xa Taami Lebinitare Sali foloma na kike xi fu nun suuli nde loxoe ne. Wo xa taami lebinitaree don na xi solofere bun ma. ⁷ Na sali xi singe kui, wo xa malanyi seniyenxi raba. Wo naxa wali yo raba na loxoe. ⁸ Wo xa serexee gan daaxie ba n tan Alatala be na xi solofere bun ma. Xi solofere nde loxoe, wo man xa malanyi seniyenxi raba. Wo naxa wali yo raba na loxoe.»

⁹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁰ «A fala Isirayilakae be, wo na so bɔxi ma n naxan fima wo ma, wo na xe xaba, wo xa a xiri singe xanin serexedube xɔn. ¹¹ Serexedube xa na masen n tan Alatala be malabui lɔxɔe dangi xanbi, alako n xa a suxu wo be. ¹² Wo na xiri singe masenma n tan Alatala be lɔxɔe naxe, wo man xa yexee fanyi je keren daaxi ba serexe gan daaxi ra n be, ¹³ a nun sansi xɔri dinxi konbo ya keren naxan masunbuxi ture ra. Na findima serexe gan daaxi ra n tan Alatala be naxan xiri rafan n ma. Wo man xa weni litiri keren ba weni serexe ra. ¹⁴ Wo naxan soto xe xaba temui, wo naxa sese don, taami, tonsɔe ganxi, nun sansi xɔri ra, beenu wo xa na serexe ba wo Marigi Ala be. Seriyɛ nan na ki wo bɔnsɔe be wo sabatide birin. Na mu kanama abadan.»

¹⁵ «Fɔlo malabui lɔxɔe kuye iba ma, wo na xiri singe lintanma Alatala ya i serexe ra lɔxɔe naxe, lɔxun solofere xa dangi. ¹⁶ A xi tongo suuli nde, malabui lɔxɔe xi solofere nde kuye iba, wo man xa serexe ba n tan Alatala be daxamui neɛne ra. ¹⁷ Wo xa fa taami firin na wo naxan lintanma n tan Alatala ya i serexe ra, kelife ra wo xɔnyie. Wo xa e yailan sansi xɔri luxutaxi konbo ya keren na, wo lebini sunbu a ra. Bogise singe serexe nan na ki n tan Alatala be. ¹⁸ Wo man xa yexee fanyi je keren daaxi solofere sa na taami fari, tuura lanma keren, nun yexee kontonyi firin naxee bama serexe gan daaxie ra. Wo man xa sansi xɔri luxutaxi nun weni serexe sa nee fari. Nee gan xiri nafan n tan Alatala ma. ¹⁹ Wo man xa sikɔte keren ba yunubi xafari serexe ra, a nun yexee firin je keren daaxi, naxee findima xanunteya serexe ra. ²⁰ Serexedube na birin lintanma n tan Alatala ya i serexe ra, na taami singee, nun na yexee firinyie. E birin fima n tan Alatala nan ma, e fa lu serexedube be. ²¹ Na lɔxɔe wo xa malanyi seniyeɛnxi raba. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔe. Seriyɛ na a ra wo bɔnsɔe be yire birin abadan. ²² Wo na xe xaba wo xɔnyi, wo naxa a tuxuie xaba. Baloe naxan birama bɔxi ma, wo xa na lu naa setaree be, a nun mixie be naxee kelixi jamane gbetee ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

²³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁴ «A fala Isirayilakae be, kike solofere nde, xi singe, wo xa wo malabu na lɔxɔe, wo xa pama maxili sara xui ra, wo malanyi seniyeɛnxi raba. ²⁵ Wo naxa wali yo raba na lɔxɔe, wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be.»

²⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁷ «Kike solofere nde, xi fu nde xa findi Xunsare Lɔxɔe ra. Wo xa malanyi seniyeɛnxi raba, wo xa sunyi suxu, wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be. ²⁸ Wo naxa wali yo raba na lɔxɔe, barima Xunsare Lɔxɔe na a ra, wo xun sarama wo Marigi Alatala ya i lɔxɔe naxe. ²⁹ Mixi naxan tondima sunyi suxude na lɔxɔe, na kanyi raminima ne a xa pama ya ma. ³⁰ Mixi naxan wali yo rabama na lɔxɔe, n a sɔntɔma ne a xa pama tagi. ³¹ Wo naxa wali yo raba. Seriyɛ na a ra wo bɔnsɔe birin be yire birin, naxan mu kanama abadan. ³² Na findima malabui lɔxɔe nan na wo be. Wo xa sunyi suxu folofe na kike xi solomanaani lɔxɔe nunmare ra, han a xi fu lɔxɔe nunmare ra.»

³³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ³⁴ «A fala Isirayilakae be, kike solofere nde xi fu nun suuli nde, Bage Ti Sali folɔma, a bu xi solofere n tan Alatala xa binye bun ma. ³⁵ Sali xi singe malanyi seniyeɛnxi rabama ne. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔe. ³⁶ Wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be xi solofere bun ma. Xi solomasaxan nde wo xa malanyi seniyeɛnxi raba. Wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be. Sali xungbe na a ra, wo naxa wali yo raba.»

³⁷ «N tan Alatala xa sali loxoε xungbee nan na ki wo be. Wo xa serexe gan daaxie, sansi xori serexee, nun weni serexee ba a ba temui. ³⁸ Wo xa n tan Alatala xa malabui loxoεe rabatu, wo xa xanunteya serexee, wo xa laayidi serexee, a nun wo xa janige serexee wo naxee fima n ma, wo xa e rakamali.»

³⁹ «Kike solofere nde xi fu nun suuli nde, wo ge xanbi wo xa xee bogisee malande, wo xa sali raba n tan Alatala be xi solofere bun ma. Sali xi singe nun a xi solomasaxan nde findixi malabui loxoεe nan na. ⁴⁰ Sali xi singe, wo xa bogise fanyie ba sansi bilie kon na, tugi fensee, nun wuri tofanyi pingie. Wo xa seewa wo Marigi Alatala ya i xi solofere bun ma. ⁴¹ Wo xa yi sali raba Alatala be ne yo ne xi solofere bun ma. Seriyε na a ra wo bonsoεe birin be naxan mu kanama abadan. Wo xa na sali raba kike solofere nde kui. ⁴² Wo xa xi bagee kui na xi solofere bun ma. Isirayilakae birin xa xi bagee kui, ⁴³ alako wo bonsoεe xa a kolon a n a niyaxi ne wo benbae xa xi bagee kui n e ramini Misira boxi ra temui naxe. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

⁴⁴ Annabi Munsa xa masenyi nan na ki, a naxan masen Isirayilakae be Alatala xa salie xa fe ra.

24

Yire seniyenxi lanpui

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Isirayilakae yamari, e xa fa oliwi ture fanyi ra i xon, alako lanpuie xa dexe temui birin. ³ Haruna xa a pengi sa lanpuie xon, naxee na horomolingira kui, yire seniyenxi seeti ma. Saate kankira na na yire seniyenxi fisamante nan kui, dugi gbakuxi a sode de ra. A xa a niya lanpuie xa nu dexe n tan Alatala ya i temui birin, kelife nunmare ra han geesege. Seriyε na a ra wo bonsoεe be abadan. ⁴ Haruna xa a pengi sa lanpuie xon naxee doxoxi lanpui doxo se xexema daaxie fari n tan Alatala ya i.»

⁵ «Wo xa taami fu nun firin yailan sansi xori luxutaxi fanyi ra, taami keren, sansi xori dinxi konbo ya keren. ⁶ Wo xa e sa safe firin, senni na seeti keren, senni na seeti boore, teebili fari n tan Alatala ya i. ⁷ Wo xa surayi fanyi sa taami safee seeti ma, naxan fama gande taami joxoεe ra n tan Alatala be. ⁸ Taami xa sa teebili fari malabui loxoεe birin. Seriyε na a ra Isirayilakae be abadan. ⁹ Haruna nun a xa die xa na taamie don yire seniyenxi, barima serexe seniyenxi na a ra, naxee fixi Alatala ma a gan daaxi ra. Seriyε na a ra naxan mu kanama abadan.»

Ala xa seriyε matandie

¹⁰ Loxoεe nde mixi nde naxa so Isirayilakae ya ma. A nga findi Isirayilaka nan na, konɔ a baba naxa findi Misiraka ra. Gere naxa bira a i na mixi nun Isirayilaka nde tagi. ¹¹ Na kui, na Isirayila gine xa di naxa Alatala xili bexu, a a konbi. E naxa a xanin Annabi Munsa xon na fe ma. Na mixi nga xili ne Selomiti, Dibiri xa di gine, Dana bonsoεe. ¹² E naxa a suxu a fanyi ra han Alatala yati naxa a xa fe ya iba e be.

¹³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁴ «Nama xa yi konbiti xanin pama yonkinde fari ma. Naxee na konbi mexi, nee xa e belexee sa a xunyi, pama birin fa a magono geme ra han a faxa. ¹⁵ I xa a fala Isirayilakae be, mixi yo naxan n tan Ala konbima, na yunubi kote luma a xun ma. ¹⁶ Naxan na n tan Alatala xili bexu, pama birin xa a magono geme ra han a xa faxa.

Xa a findi xɔɓɛ ra, xa a findi beka ra, a xa faxa barima a bara n tan Alatala bexu.»

¹⁷ «Mixi naxan na adamadi faxa, a fan xa faxa. ¹⁸ Mixi naxan na mixi nde xa xuruse faxa, a xa a ɓɔxɔɛ so a yi. Nii ɓɔxɔɛ xa fi nii ra. ¹⁹ Mixi naxan na a boore maxɔɓɔ, a fan xa maxɔɓɔ na ki. ²⁰ Maxɔɓɔ ɓɔxɔɛ maxɔɓɔ nan na. Ya ɓɔxɔɛ ya nan na, ɓinyi ɓɔxɔɛ na ɓinyi nan na. A xa maxɔɓɔ aɔ a a rabaxi a boore ra ki naxe. ²¹ Mixi naxan na mixi xa xuruse faxa, a xa a ɓɔxɔɛ fi, kɔɓɔ mixi naxan na adamadi faxa, na kanyi fan xa faxa. ²² Seriyɛ kereen na a ra wo birin be, xɔɓɛe nun Isirayilakae. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

²³ Annabi Munsa to ge na masenyi tide Isirayilakae be, ɓama naxa na konbiti xanin ɓama yonkinde fari ma, e a magɔɓɔ geɓe ra han a faxa. Na kui e naxa Alatala xa yaamari suxu aɔ Annabi Munsa a masenxi e be ki naxe.

25

Malabui ɓe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be Turusinina geya fari, ² «A fala Isirayilakae be, wo na so ɓɔxi kui n naxan fima wo ma, wo xa a lu ɓɔxi xa malabu n tan Alatala xa binyɛ bun ma. ³ Wo xa xe wali suxu, wo xa mɛɛni weni bilie ma, wo xa e bogie ba. Wo xa na birin naba ɓe senni bun ma, ⁴ kɔɓɔ ɓe solofere nde wo xa a lu ɓɔxi xa a malabu n tan Alatala xa binyɛ bun ma. Wo naxa xe wali raba, wo naxa fefe raba weni bilie ra na ɓe kui. ⁵ Sansi bogi naxee bulama e yete ma, wo naxa e xaba. Weni bogie naxee bogima e yete ma, wo xa e lu naa barima malabui ɓe na a ra ɓɔxi be. ⁶ ɓɔxi naxan naminima na malabui ɓe kui, wo birin nɔma na donde, wo tan, wo xa konyie, wo xa walikee, wo xa xɔɓɛe, ⁷ wo xa xurusee, a nun burunyi sube naxa na ɓɔxi kui. ɓɔxi naxan namini a yete ra na ɓe ra, na nan findima wo baloe ra.»

Xɔɓɛya ɓe

⁸ «Wo xa malabui ɓe solofere kɔnti, ɓe tongo naani nun solomanaani, ɓe solofere dɔxɔ solofere. ⁹ A kike solofere xi fu nde, wo xa sarae fe ɓama be ɓɔxi birin kui, a findima Xunsare Lɔxɔɛ nan na. ¹⁰ Na ɓe tongo suuli nde xa findi xɔɓɛya ɓe ra ɓɔxi mixi birin be. Konyi birin xa xɔɓɛya sɔto, kankan xa gbilen a xɔɓɛya a xabile ya ma. ¹¹ Na ɓe tongo suuli nde findima Xɔɓɛya ɓe nan na wo be. Wo naxa sansi xɔɓɛ si, wo naxa sansi bogie nun weni bogie ba naxee bulama e yete ma, ¹² Xɔɓɛya ɓe nan na ra, waxati seniyeɓɓi na a ra wo be. ɓɔxi daxamui xa findi wo xa baloe ra.»

¹³ «Na Xɔɓɛya ɓe kui, birin xa gbilen e xa ɓɔxi ma. ¹⁴ Xa wo ɓɔxi matima wo ngaxakerenyi ma, xa na mu a ra wo bara nde sara wo ngaxakerenyi ma, wo naxa wo boore tɔɔɔ na kui. ¹⁵ Wo xa na sara sare tinxinxi ra, naxan ɓee kontima kelife Xɔɓɛya ɓe waxati. Wo ngaxakerenyi xa na mati wo ma seriye ki ma. A xa xe xaba ɓe kɔnti naxee luxi beenu Xɔɓɛya ɓe xa a li. ¹⁶ Xa ɓe wuyaxi luxi, a sare xa mate na ki. Xa ɓe wuyaxi mu luxi, a sare xa magoro. Wo xa a mato xe xabama sanmaya yeri beenu Xɔɓɛya ɓe xa a li. ¹⁷ Wo naxa wo boore tɔɔɔ na kui. Wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

¹⁸ «Wo xa n ma seriye suxu, wo xa n ma yaamarie rabatu, alako wo xa lu yi ɓɔxi ma ɓɔɓesa kui. ¹⁹ ɓɔxi daxamui fama wo wasade, wo man sabatima ɓɔɓesa kui. ²⁰ Xa wo sa maxorinyi ti yi ki, «Xa won mu sese sima ɓe solofere

nde kui, xa won mu sansi xabama na temui, won baloma munse ra fa?>
²¹ N tan nan baraka ragoroma wo ma je senni nde kui, naxan findima baloe ra wo be je saxan bun ma. ²² Wo xa sansi xori si je solomasaxan nde kui, konɔ wo donse ragataxi nan donma han je solomanaani nde. Donse naxan nagataxi, na wo ralima ne han baloe neene sa minima temui naxe.»

²³ «Wo naxa boxi mati a xa lu wo boore yi ra abadan, barima n tan nan gbe boxi ra. Wo luxi ne alo xonee naxee yigiyaxi n xonyi. ²⁴ Seriyɛ ki ma, wo xa tin yi boxi birin xun xa sara. ²⁵ Xa wo ngaxakerenyi nde a xa boxi mati a xa setarepa ma, a bariboore nde xa na boxi matixi xun sara. ²⁶ Xa a bariboore mu na naxan noma na boxi xun sarade, konɔ a tan naxa sa na xunsare feere soto a yete ra, ²⁷ a xa boxi sare konti seriyɛ ki ma, kelife a sara temui, a fa na joxoe ragbilen a sara mixi ma, alako a xa gbilen a xa boxi masoto ra. ²⁸ Konɔ xa a mu na xunsare feere soto, na boxi xa lu a sara mixi yi ra han Xoreya Ne ra. Na temui boxi kanyi man xa gbilen a xa boxi masoto ra.»

²⁹ «Xa mixi nde sa a xa banxi mati naxan na taa kui tete rabilinxi naxan na, a noma na banxi xun sarade je keren bun ma. ³⁰ Xa na banxi xun mu sara na je kui, a luma ne a sara mixi nun a bomsɔe yi ra abadan. Hali Xoreya Ne kui a sara mixi mu kelima naa. ³¹ Konɔ banxi naxee tixi taa xunxurie kui, naxee mu rabilinxi tete ra, nee luma alo boxi. E noma xun sarade. Naxan na mooli sarama, a lanma a xa mini na banxi Xoreya Ne ra.»

³² «Lewikae tan noma e xa banxie xun sarade e xa taae kui temui birin. ³³ Naxan bara Lewika nde xa banxi sara, a minima ne na kui Xoreya Ne temui, barima banxi naxee na Lewikae xa taae kui, nee findixi Lewikae nan gbe ra Isirayila nama tagi. ³⁴ Xe naxee na Lewikae xa taae rabilinyi, nee mu noma matide, barima Lewikae nan gbe e ra abadan.»

Doni seriyɛ

³⁵ «Xa wo ngaxakerenyi nde findi setare ra, feere mu na a yi ra a baloma naxan na, a lanma wo xa a mali alo xone, a xa lu wo fe ma. ³⁶ Wo naxa riba sa a xa doni xun ma. Wo xa gaaxu Wo Marigi Ala ya ra. Wo xa wo ngaxakerenyi yigiya. ³⁷ Wo naxa riba sa a xa doni xun ma, wo naxa riba sa a xa donse sare xun ma. ³⁸ Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo raminixi Misira boxi kui, n xa Kanaan boxi fi wo ma, n xa findi wo Marigi Ala ra.»

Mixi xun sara seriyɛ

³⁹ «Xa wo ngaxakerenyi nde a yete mati wo ma a xa setarepa ma, wo naxa konyi wali doxo a ma. ⁴⁰ A xa lu alo wo xa walike, xa na mu a ra wo xa xone han Xoreya Ne waxati. ⁴¹ Na temui, a tan nun a xa die xa xoreya, e xa gbilen e xabile ma, e benbae xa boxi ma, ⁴² barima n ma walikee nan Isirayilakae ra, naxee raminixi Misira boxi ra. A mu lanma e xa mati konyiya ra. ⁴³ Wo naxa e yamari a jaaxi ra, wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. ⁴⁴ Xa wo wama konyie xon, wo xa e sara si gbeteɛ tagi, naxee na wo rabilinyi. E tan nan xa findi wo xa konyie ra. ⁴⁵ Wo man noma konyie sarade si gbeteɛ xa mixie ya ma naxee doxoxi wo tagi, a nun e xabilee mixi naxee barixi wo xa boxi kui. Nee noma findide wo xa konyie ra. ⁴⁶ Wo noma e lude wo xa die yi ra ke ra. E noma lude konyiya kui abadan, konɔ wo ngaxakerenyi Isirayilakae mu noma lude e ngaxakerenyi xa yaamani xoxoxe bun ma.»

⁴⁷ «Xa wo ngaxakerenyi setare nde a yete mati xɔɔɛ bannaxi ma wo xa bɔxi kui, xa na mu a ra na xɔɔɛ xabile mixi nde ma, ⁴⁸ wo ngaxakerenyi bariboore nde nɔma a xun sarade. ⁴⁹ A sɔxɔ, xa na mu a ra a sɔxɔ xa di, xa na mu a ra a bariboore nde gbete, nɔma a xun sarade. Xa a fan feere sɔɔ, a nɔma a yete xun sarade. ⁵⁰ A xa na xunsare konti seriye ki ma, kelife a sara ɲe ma, han Xɔreya ɲe ra. A xa na ɲɔxɔe ragbilen a kanyi ma, a xa lu alo wali sare. ⁵¹ Xa ɲe wuyaxi luxi, a xunsare xa gbo na ki a kanyi mabiri. ⁵² Xa ɲe wuyaxi mu luxi beenu Xɔreya ɲe xa a li, a xunsare xa lan na ɲe xasabi ma. ⁵³ A nɔma lude alo walike a kanyi xɔnyi, kɔnɔ a mu lanma a kanyi xa a yamari a ɲaaxi ra. ⁵⁴ Xa a mu nɔma a yete xun sarade yi feere mɔɔli yo ra, a tan nun a xa die xa lu e kanyi yi ra han Xɔreya ɲe ra, ⁵⁵ barima n tan nan ma walikɛe na Isirayilakae ra, n naxee raminixi Misira bɔxi ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

26

Barake nun Danke

¹ «Wo naxa kuye yo yailan, wo naxa ala nde rafala, wo naxa gɛme batu daaxi dɔxɔ, wo naxa gɛme masolixi batu, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ² Wo xa n ma malabui lɔxɔe rabatu, wo xa n ma yire seniyeɲxi binya. Alatala nan n na.»

³ «Xa wo n ma seriye suxu, xa wo n ma yaamarie rabatu, ⁴ n tune ragoroma ne wo be a waxati, bɔxi daxamui raminima ne, sansie bogima ne xe ma. ⁵ Sansi bɔnɔ temui buma ne han weni bogi ba temui. Weni bogi ba temui fan buma ne han sansi si temui. Wo wasama ne baloe ra, wo sabati wo xa bɔxi ma bɔɲesa kui. ⁶ N hinnema wo ra alako wo xa xi bɔɲesa kui, alako burunyi subee nun geresoe naxa wo tɔɔɔ wo xɔnyi. ⁷ Wo nɔma ne wo yaxuie ra santidegema ra. ⁸ Wo xa sɔɔri suuli fama ne wo yaxui mixi keme keride. Wo xa sɔɔri keme fama wo yaxui mixi wulu fu keride. Wo fama node wo yaxuie ra gere kui. ⁹ Won birin na a ra. N di wuyaxi fima ne wo ma, n wo rawuya. N nan n ma saate rakamalima ne wo be. ¹⁰ Wo yala maale donma ne han maale xaba temui. Wo a fori bama ne a sasee kui a xa gboe ma, alako wo xa nɔ maale neɛne ragatade. ¹¹ N luma ne wo seeti ma, n mu mɛema wo ra. ¹² N ɲerema ne wo ya ma. Wo Marigi Ala nan n na, wo fan bara findi n ma ɲama ra. ¹³ Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo ramini Misira bɔxi ra alako wo naxa lu e yi ra. N bara konyiya kote ba wo xun ma, alako wo xa ɲere xunnakeli kui.»

¹⁴ «Kɔnɔ, xa wo mu n xui rame, xa wo mu n ma yaamarie birin nabatu, ¹⁵ xa wo mu n ma seriye suxu, xa wo mu bira n waxɔnfe fɔxɔ ra, xa wo n ma saate kana, ¹⁶ n yi nan nabama wo ra: N yihadi ragoroma ne wo ma, n wo rafurama ne fure ɲaaxi ra naxan wo yae kanama, naxan wo bɔɲe tɔɔɔma. Wo sansi xɔrie sima ne fufafu, barima wo yaxuie na birin donma ne. ¹⁷ N gbilenma ne wo fɔxɔ ra. Wo yaxuie nɔma ne wo ra, wo xɔnnantee wo yamarima ne. Wo luma gaaxui nan kui, wo nu wo gi hali mixi mu na wo fɔxɔ ra.»

¹⁸ «Kɔnɔ na birin kui, wo mu fama n xui ramede. N wo ɲaxankatama han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ¹⁹ N wo xa yete igboɲa kanama ne. N koore balanma ne wo ya ra han wo xa bɔxi xɔɔɔ alo wure gbeeli. ²⁰ Wo senbe ɲɔnma ne fufafu. Wo xa bɔxi tondima ne daxamui raminide, wo xa sansie mu bogima sɔnɔn.»

21 «Xa wo lu n matandi ra, xa wo mu n xui rame, n wo jaxankatama han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. 22 N burunyi subee rafama ne wo xili ma. E wo xa die faxama ne, e wo xa xurusee iboo, e wo sonto han mixi jon kirae xon ma.»

23 «Na birin naba xanbi wo ra, xa wo mu tin n ma seriye ra, xa wo lu n matandi ra, 24 n fe xoxoxe rafama ne wo ma, n wo jaxankata han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. 25 N gere rakelima ne wo ma n ma saate kanaxi xa fe ra. Wo na wo noxun wo xa taa makantaxie kui, n wo rafurama ne fure jaaxi ra, wo fa lu wo yaxuie sagoe. 26 N kaame radinma wo ma temui naxe, gine fu taami ganma ne taami ganse keren kui. E na itaxun a xunxuri ra, e a xanin wo xon ma wo a don, kono a mu wo wasama.»

27 «Na birin naba xanbi wo ra, xa wo mu wo tuli mati n na, xa wo tondi n waxonfe suxude, 28 n fe xoxoxe rafama ne wo ma, n wo jaxankata han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. 29 Wo fama wo xa die sube yati donde. 30 N wo xa kuye batudee kanama ne naxee na geyae fari. N wo xa gemee rabirama ne, wo naxee batuma. N furee malanma ne wo xa kuyee fari. N wo rabejinma ne, 31 n wo xa taae findi gbengberenyi ra, n wo xa batudee kana, n tondi wo xa serexee suxude sonton. 32 N na ge wo xa boxi kanade, wo yaxuie yati fama kaabade na xa fe ra. 33 N wo rayensenma ne jamanane gbete ma, n wo jaxankatama ne santidegema ra. Wo xa boxi kanama ne, mixi yo mu luma wo xa taae kui.»

34 «Na waxati bun ma wo xa boxi malabuma ne. Wo na wo yaxuie yire temui naxe, wo xa boxi fanma ne malabui saabui ra. 35 Wo xa boxi malabui sontoma na waxati nan kui a mu naxan soto wo nu na menni temui naxe. 36 Naxee mu faxama na geree kui, nee luma ne gaaxui kui e yaxuie yire, hali wuri burexe nan din e ra, fo e e gi. E e gima ne, e bira hali santidegema kanyi yo mu na e foxo ra. 37 E birama ne e boore fari, alo santidegema kanyi nan e foxo ra, a fa li mixi yo mu na e foxo ra. Wo mu noma tide wo yaxuie ya ra. 38 Wo sontoma ne si gbete tagi, wo yaxuie noma ne wo ra. 39 Naxee mu faxama geree kui wo ya ma, nee fama ne faxade e yaxuie xa boxi ma e xa yunubie nun e benbae xa yunubie xa fe ra.»

40 «E fama e xa yunubie nun e benbae xa yunubie masende n be, a nun e naxan nabaxi n na matandi kui. 41 N fan e tooroma ne e yaxuie xa boxi kui, alako mixi naxee e yete fixi n ma, e xa magoro. E xa e xa yunubie sare fi. 42 Na temui n nan n joxo sama ne n ma saate xon ma naxan n n tan, nun Yaxuba, Isiyaga, nun Iburahima tagi. N mu neemuma na boxi ma. 43 Boxi fama ne malabude na temui, barima Isirayilakae bara siga pon e xa yunubi sare fide. E bara n ma seriye bejin, e bara yo n ma yaamarie ma.»

44 «Kono, n na e keru sigafe ra e yaxuie yire temui naxe, n mu e rabejinma han e xa sonto. N mu n ma saate kanama e tan ma fe ra, barima Alatala nan n na, e Marigi Ala. 45 N nan n joxo sama ne n ma saate singe xon ma, n e ramini Misira boxi ra sie ya xori temui naxe, alako n xa findi e Marigi Ala ra. Alatala nan n na.»

46 Alatala xa seriye, a xa yaamarie, nun a xa masenyie nan na ki Alatala naxee masenxi Isirayilakae be Annabi Munsa saabui ra Turusinina geya fari.

27

Mixi naxee e yete fixi Ala ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsā be, ² «A fala Isirayilakae be, xa mixi nde laayidi tongo, a xa mixi nde fi n tan Alatala ma, a noma a xun sarade yi kōbiri xasabi nan na. ³ Xa xeme na a ra naxan xa simaya kelima je mōxōnen han je tongo senni, a xun sarama gbeti kole tongo suuli nan na naxan maniyama yire seniyeŋxi maniyase ra. ⁴ Xa giŋe na a ra, a xun sarama gbeti kole tongo saxan nun a tagi nan na. ⁵ Xa di xeme na a ra naxan xa simaya kelima je suuli han je mōxōnen, a xun sarama gbeti kilo mōxōnen nan na. Xa giŋe dimedi na a ra, a xun sarama gbeti kole fu nan na. ⁶ Xa di xeme na a ra naxan mu je suuli sotoxi sinden, a xun sarama gbeti kole suuli nan na. Xa di giŋe na a ra, a xun sarama gbeti kole saxan nan na. ⁷ Xa xemoxi na a ra naxan xa simaya dangima je tongo senni ra, a xun sarama gbeti kole fu nun suuli nan na. Xa jelexefori na a ra, a xun sarama gbeti kole fu nan na. ⁸ Xa setare bara na laayidi tongo, naxan mu noma na xunsare xasabi fide, a lan a xa a yete masen serexedube be naxan fama xunsare xasabi falade a be a noma naxan na.»

⁹ «Xa mixi nde laayidi tongo xuruse nde fi n tan Alatala ma. A bara seniyeŋxi ra n tan Alatala be, na xuruse xa fi n tan Alatala ma. A bara seniyeŋxi ra n tan Alatala be, na xuruse xa fi n tan Alatala ma. ¹⁰ Xuruse gbete mu fi ma a masare ra, a fan ba, a mu fan ba. Xa wo na rabama, e firinyi bara findi se seniyeŋxi ra. ¹¹ Xa sube raharamuxi na a ra, naxan mu bama serexe ra n tan Alatala be, a xa xanin serexedube xon. ¹² Serexedube xa xunsare nde fala sube kepa ma. Na xa findi a sare ra. ¹³ Xa a kanyi wama na sube xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kōbiri nde sa na fari. Na findima kōbiri naxan na, a na se sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na fi xunsare ra.»

¹⁴ «Xa mixi nde a xa banxi fi n tan Alatala ma, serexedube xa na sare fala banxi kepa ma. Na xa findi a sare ra. ¹⁵ Xa a kanyi wama a xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kōbiri nde sa na fari. Na findima kōbiri naxan na, a na banxi sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na fi xunsare ra. Na temui banxi xa gbilen a kanyi ma.»

¹⁶ «Xa mixi nde a xa xe fi n tan Alatala ma, a sare fatanma sansi xori xasabi nan na naxan noma garansande naa. Gbeti kole tongo suuli xa fi fundenyi maniyē busali naani xasabi ra. ¹⁷ Xa a a xa xe fi Xoreya Ne nan kui, a sare mu masarama. ¹⁸ Xa a a xa xe fi Xoreya Ne dangi xanbi ne, serexedube xa je konti naxee luxi beenu Xoreya Ne gbete xa fa. A xa nde ba xe sare ra na seriye kui. ¹⁹ Xa xe kanyi wama a xa xe xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kōbiri nde sa na fari. Na findima kōbiri naxan na, a na xe sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na fi xunsare ra. Na temui xe xa lu a yi ra. ²⁰ Xa a mu xe xun sara, a fa a mati mixi gbete ma, a mu noma a xun sarade sōnōn. ²¹ Xoreya Ne na a li, na xe kanyi neene xa keli na boxi ma. Boxi bara seniyeŋxi, a bara lu alo boxi naxan natonxi. A bara findi Alatala gbe ra, serexedubee xa na rawali. ²² Xa mixi bara xe saraxi fi Alatala ma, naxan mu na a xabile ke ya ma, ²³ serexedube xa a sare fala a seriye ki ma. A na kolonma je xasabi nan ma naxee luxi beenu Xoreya Ne xa a li. Na kanyi xa a sare fi na loxoe yati, barima a seniyeŋxi n tan Alatala be. ²⁴ Xoreya Ne na a li, na xe gbilenma na xe kanyi singe nan ma, boore a sara naxan ma. ²⁵ Na saree birin maniyama yire seniyeŋxi xa se maniya ki nan ma. A kole keren lanxi garamu fu nan ma.»

²⁶ «Mixi yo mu noma a xa xuruse di singe fide n tan Alatala ma, barima a jan findixi n tan Alatala gbe nan na. Xuruse xungbe nun a lanma di singe birin findixi n tan nan gbe ra. ²⁷ Mixi noma sube raharamuxi xa di singe xun sarade. Na mixi xa a sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na sube sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na fi a xunsare ra. Xa a kanyi mu a xun sarama, a xa a mati a sare ra.»

²⁸ «Kono se ndee na mixi naxee fima n tan Alatala ma a bope birin na e findi n gbe ra, adama mu noma nee xun sarade soton. Nee bara seniyen, nee bara findi n tan Alatala gbansan gbe ra. Nee noma findide mixi, xuruse, xe, xa na mu a ra se gbete ra. ²⁹ Mixi se naxee fima n tan Alatala ma na mooli ra, e xun mu noma sarade, fo e xa faxa ne.»

³⁰ «Boxi farile birin findima n tan Alatala nan gbe ra, sansi xori naxan naminima nun wuri bili naxan bogima. Na farile birin fima n tan Alatala nan ma. ³¹ Xa mixi nde wama a xa farile xun sarafe, a xa a sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma doxo suuli ra, a fa doxo keren ba a ra, a na fi a xunsare ra. ³² Xuruse farile birin findima n tan Alatala nan gbe ra, xuruse xungbe nun a lanma, xuruse demadonyi naxan birin kontima. Na farile birin fima n tan Alatala nan ma. ³³ Xurusee mu matoma xa a fan, xa a mu fan. Xuruse mu noma masarade xuruse gbete ra, xa na mu a ra na firinyi birin seniyenma ne, e findi n tan Alatala gbe ra, e sese mu noma xun sarade soton.»

³⁴ Alatala xa yaamarie nan na ki, a naxee so Annabi Munsa yi ra Turusinina geya fari Isirayilakae be.

Tawureta Munsa Isirayila xa Konti Tife Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Munsa xa kitaabui naani nde kui, Isirayila jama xa taruxui nde masenxi naa naxan tide gbo danxaniyatɔe birin be. Alatala nu bara Isirayila ramini Misira konyiya kui sigafe ra Kanaan bɔxi ma, a dennaxe laayidixi e benbae be. Na sigɛ kui a nu lanma e xa gbengberenyi igiri. E to Turusinina geya li, Alatala naxa mini jama ma alako e xa gaaxu a ya ra, e man xa a xa seriye kolon.

Kɔnɔ na dangi xanbi, Isirayila naxa tagan na jere ma, Ala naxa e xɔnɔ xui me. Ala nu fe birin nabama alako e xa a kolon a na mɛɛnife e ma biyaasi kui, kɔnɔ e mu wasa na ra. E to makɔre Kanaan bɔxi ra, Ala naxa mixie sugandi e ya ma naxee siga naa rabende. Nee xa dentɛge naxa a niya Isirayila xa kontɔfili a jaaxi ra, e fa tondi sigade na bɔxi suxude.

Na kui Alatala naxa nate tongo na mixie xili ma, naxee minixi Misira bɔxi ma, a e sese mu nu nɔma Kanaan bɔxi masɔtɔde fa, fo e xa die. Isirayila jama naxa je tongo naani raba gbengberenyi ma, alako forie birin xa faxa, e xa die xa mo na biyaasi kui.

A rapɔnyi, e naxa makɔre Kanaan naaninyi ra. Mowabakae mu tin e xa so, kɔnɔ Ala naxa a masen a fiixe ra a sese mu nɔma a niyade a xa a xa jama Isirayila rabɛnin. Hali e to bara nu yunubi sɔtɔ, Ala e jaxankataxi naxan ma fe ra, a mu danyi sa a xa hinne ma e be.

Seriye nan na ki danxaniyatɔe birin be. Yunubi mu fan, a Ala raxɔnɔma. Won na gbilen Ala xa seriye fɔxɔ ra, won xa a kolon na mu findima fe fanyi ra won be. Kɔnɔ Ala yuge na ki naxe, hali a yunubitɔe jaxankata a xa yunubie xa fe ra, a man kate birin nabama alako a xa tin a xa hinne ra naxan nɔma findide kisi ra a be abadan. Ala tinxin, a xa kiiti mu kanama. Kɔnɔ a xa xanunteya gbo dangi fe birin na. A wama ibunadama birin xa lu a xa jama ya ma, e fa so ariyanna. Ala xa na raba won birin be. Amina.

Tawureta Munsa Isirayila xa Konti Tife

Isirayila xeme konti tife

¹ Isirayilakae xa mini Misira je firin nde, kike firin nde, xi singe, Alatala naxa a masen Munsa be Turusinina gbengberenyi ma hɔrɔmɔlingira kui, ² «Wo xa Isirayila xeme birin konti a xabile nun a denbaya ki ma, ³ naxee xa simaya bara je mɔxɔnen li, naxee nɔma findide Isirayila sɔɔrie ra. I nun Haruna, wo xa e itaxun sɔɔri gaali ki ma. ⁴ Bɔnsɔe xunye xa wo mali na wali kui. ⁵ E xilie nan ya:

Ruben bɔnsɔe ya ma, Sedeyuri xa di xeme Elisuru.

⁶ Simeyon bɔnsɔe ya ma, Surisadayi xa di xeme Selumiyeli.

⁷ Yuda bɔnsɔe ya ma, Aminadabo xa di xeme Naxason.

⁸ Isakari bɔnsɔe ya ma, Suwara xa di xeme Netaneeli.

⁹ Sabulon bɔnsɔe ya ma, Xelon xa di xeme Eliyabi.

¹⁰ Yusufu xa di xeme Eframi bɔnsɔe ya ma, Amixudi xa di xeme Elisama. Yusufu xa di xeme Manasi bɔnsɔe ya ma, Pedasuru xa di xeme Gamaliyeli.

¹¹ Bunyamin bɔnsɔe ya ma, Gideyoni xa di xeme Abidan.

¹² Dana bõnsõe ya ma, Amisadayi xa di xeme Axiyeseri.

¹³ Aseri bõnsõe ya ma, Okiran xa di xeme Pagiyeli.

¹⁴ Gadi bõnsõe ya ma, Duweli xa di xeme Eliyasafa.

¹⁵ Nafatali bõnsõe ya ma, Enan xa di xeme Axira.»

¹⁶ Na bõnsõe xunyie nan xilixi, e xa findi Isirayila sõori mangæe ra. ¹⁷ E naxa kafu Munsa nun Haruna ma, ¹⁸ e xa Isirayila jama malan, na kike firin nde, xi singe. Xeme birin naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, e naxa e tenge e xabile nun e denbaya ki ma, ¹⁹ alo Alatala a yamari ki naxe. Munsa naxa e tenge Turusinina gbengberenyi ma.

²⁰ E naxa Isirayila xa di singe Ruben bõnsõe birin tenge e xabile nun e denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ²¹ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo naani nun senni, xeme keme suuli nan ma.

²² E naxa Simeyõn bõnsõe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ²³ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo suuli nun solomanaani, xeme keme saxan nan ma.

²⁴ E naxa Gadi bõnsõe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ²⁵ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo naani nun suuli, xeme keme senni tongo suuli nan ma.

²⁶ E naxa Yuda bõnsõe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ²⁷ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo solofere nun naani, xeme keme senni nan ma.

²⁸ E naxa Isakari bõnsõe birin tenge e xabile nun e denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ²⁹ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo suuli nun naani, xeme keme naani nan ma.

³⁰ E naxa Simeyõn bõnsõe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ³¹ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo suuli nun solofere, xeme keme naani nan ma.

³² E naxa Yusufu xa di xeme Efirami bõnsõe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ³³ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo naani, xeme keme suuli nan ma.

³⁴ E naxa Yusufu xa di xeme Manasi bõnsõe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ³⁵ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo saxan nun firin, xeme keme firin nan ma.

³⁶ E naxa Bunyamin bõnsõe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ³⁷ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo saxan nun suuli, xeme keme naani nan ma.

³⁸ E naxa Dana bõnsõe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu noma sõorija rabade. ³⁹ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo senni nun firin, xeme keme solofere nan ma.

⁴⁰ E naxa Aseri bõnsõe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xeme xili sebe, naxee xa simaya nu bara jê mõxõjen li, naxee nu

noma sɔɔriɲa rabade. ⁴¹ Na xasabi lan ne xeme wulu naani nun keren, xeme keme suuli nan ma.

⁴² E naxa Nafatali bɔnsɔe birin tengɛ e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemeɛ xili seɛɛ, naxee xa simaya nu bara ɲe mɔxɔɲen li, naxee nu noma sɔɔriɲa rabade. ⁴³ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo suuli nun saxan, xeme keme naani nan ma.

⁴⁴ Isirayila bɔnsɔe xunyi fu nun firinyi nan kafu Munsa nun Haruna ma na tengɛ tife ra. ⁴⁵ Isirayila xeme naxee nu bara ɲe mɔxɔɲen li, naxee nu noma sɔɔriɲa rabade, ⁴⁶ nee nu lanxi xeme wulu keme senni nun saxan, xeme keme suuli nun tongo suuli nan ma.

⁴⁷ Kɔnɔ Lewi bɔnsɔe mu nu na na konti ya ma, ⁴⁸ barima Alatala nu bara a masen Munsa be, ⁴⁹ «I naxa Lewikae tengɛ Isirayilakae ya ma. ⁵⁰ I xa hɔrɔmɔlingira nun a xa se birin taxu e ra. N ma saate tɔnxuma na a ra. E xa a maxanin, e xa mɛeni a ma, e xa yonkin a rabilinyi ra. ⁵¹ Wo na keli sigade, e xa a ragoro. Wo na yire neɛne li, e xa a ti. Xa mixi gbete a maso a ra naxan mu findi Lewi bɔnsɔe ra, na kanyi lan ne a xa faxa. ⁵² Isirayilaka birin xa yonkin yire e na dennaxe masen e be, e bɔnsɔe xa tɔnxuma bun ma, a nun e xa sɔɔrie. ⁵³ Lewi bɔnsɔeɛe xa yonkin hɔrɔmɔlingira rabilinyi, xa na mu a ra n xɔnɔma ne Isirayila ɲama ma. Lewikae xa e ɲengi sa hɔrɔmɔlingira xɔn ma.»

⁵⁴ Isirayilakae naxa Alatala xa yaamari birin suxu, a naxan soxi Munsa yi ra.

2

Bɔnsɔe dɔxɔ ki

¹ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ² «Isirayilaka birin yonkinma e xabile xa tɔnxuma nan bun ma. E birin ya rafindima e booree nan ma, hɔrɔmɔlingira fa lu e tagi.»

³ Yuda bɔnsɔe nan yonkinma sogetede mabiri e xa tɔnxuma bun ma. Aminadabo xa di Naxason nan e xa yarerati ra. ⁴ A xa sɔɔrie xasabi lan mixi wulu tongo solofere nun naani, mixi keme senni nan ma. ⁵ Isakari bɔnsɔe nan yonkinma Yuda bɔnsɔe seeti ma e xa tɔnxuma bun ma. Suwara xa di Netaneeli nan e xa yarerati ra. ⁶ A xa sɔɔrie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun naani, mixi keme naani nan ma. ⁷ Sabulon bɔnsɔe nan yonkinma Yuda bɔnsɔe seeti ma e xa tɔnxuma bun ma. Xelon xa di Eliyabi nan e xa yarerati ra. ⁸ A xa sɔɔrie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun solofere, mixi keme naani nan ma. ⁹ Gali naxan yonkin Yuda bɔnsɔe mabiri, e xasabi lan mixi wulu keme mixi wulu tongo solomasaxan nun senni, mixi keme naani nan ma. E tan nan tima yare ra.

¹⁰ Ruben bɔnsɔe nan yonkinma sogetede mabiri e xa tɔnxuma bun ma. Sedeyuri xa di Elisuru nan e xa yarerati ra. ¹¹ A xa sɔɔrie xasabi lan mixi wulu tongo naani nun senni, mixi keme suuli nan ma. ¹² Simeyɔn bɔnsɔe nan yonkinma Ruben bɔnsɔe seeti ma e xa tɔnxuma bun ma. Surisadayi xa di Selumiyeli nan e xa yarerati ra. ¹³ A xa sɔɔrie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun solomanaani, mixi keme suuli nan ma. ¹⁴ Gadi bɔnsɔe nan yonkinma Ruben bɔnsɔe seeti ma e xa tɔnxuma bun ma. Duweli xa di Eliyasafa nan e xa yarerati ra. ¹⁵ A xa sɔɔrie xasabi lan mixi wulu tongo naani nun suuli, mixi keme senni nun tongo suuli nan ma. ¹⁶ Gali naxan yonkin Ruben bɔnsɔe mabiri, e xasabi lan mixi wulu keme mixi

wulu tongo suuli nun keren, mixi keme naani nun tongo suuli nan ma. E tan nan sigama a firin nde.

¹⁷ Lewi bõnsõe naxan yonkinma e tagi, a birama e fõxo ra hõrõmõlingira xaninfe ra. Bõnsõe birin jere ma e safe ki nan ma e xa tõnxuma bun ma.

¹⁸ Efirami bõnsõe nan yonkinma sogegõrode mabiri e xa tõnxuma bun ma. Amixudi xa di Elisama nan e xa yarerati ra. ¹⁹ A xa sõorie xasabi lan mixi wulu tongo naani, mixi keme suuli nan ma. ²⁰ Manasi bõnsõe nan yonkinma Efirami bõnsõe seeti ma e xa tõnxuma bun ma. Pedasuru xa di Gamaliyeli nan e xa yarerati ra. ²¹ A xa sõorie xasabi lan mixi wulu tongo saxan nun firin, mixi keme firin nan ma. ²² Bunyamin bõnsõe nan yonkinma Efirami bõnsõe seeti ma e xa tõnxuma bun ma. Gideyoni xa di Abidan nan e xa yarerati ra. ²³ A xa sõorie xasabi lan mixi wulu tongo saxan nun suuli, mixi keme naani nan ma. ²⁴ Gali naxan yonkin Efirami bõnsõe mabiri, e xasabi lan mixi wulu keme mixi wulu solomasaxan, mixi keme nan ma. E tan nan sigama a saxan nde.

²⁵ Dana bõnsõe nan yonkinma yirefanyi mabiri e xa tõnxuma bun ma. Amisadayi xa di Axiyeleri nan e xa yarerati ra. ²⁶ A xa sõorie xasabi lan mixi wulu tongo senni nun firin, mixi keme solofere nan ma. ²⁷ Aseri bõnsõe nan yonkinma Dana bõnsõe seeti ma e xa tõnxuma bun ma. Okiran xa di Pagiyeli nan e xa yarerati ra. ²⁸ A xa sõorie xasabi lan mixi wulu tongo naani nun keren, mixi keme suuli nan ma. ²⁹ Nafatali bõnsõe nan yonkinma Dana bõnsõe seeti ma e xa tõnxuma bun ma. Enan xa di Axira nan e xa yarerati ra. ³⁰ A xa sõorie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun saxan, mixi keme naani nan ma. ³¹ Gali naxan yonkin Dana bõnsõe mabiri, e xasabi lan mixi wulu keme mixi wulu tongo suuli nun solofere, mixi keme senni nan ma. E tan nan sigama a dõnxõe ra e xa tõnxumae bun ma.

³² Isirayilaka naxee tenge e xabile ki ma nun e xa sõori gali ki ma, e xasabi lan mixi wulu keme senni nun saxan, mixi keme suuli nun tongo suuli nan ma. ³³ Lewi bõnsõe tan mu tenge Isirayilakae xun ma, alo Alatala a masen ki naxe Munsa be.

³⁴ Isirayilakae naxa bira Alatala xa yaamari birin fõxo ra, alo a Munsa yamari a ra ki naxe. E nu yonkinma e xa tõnxuma nan bun ma, e man nu jere ma e xabile nun e xa denbaya ki nan ma.

3

Serexedubee

¹ Haruna nun Munsa xa taruxui nan ya, Alatala to wõyen Munsa be Turusinina geya ma. ² Haruna xa di xemee xilie nan yi ki: a xa di xemee singe nu xili ne Nadabo, a xunyae, Abihu, Eleyasari, nun Itamari. ³ Nee nan sugandixi e xa findi serexedubee ra. ⁴ Kõno Nadabo nun Abihu naxa faxa Alatala ya i e to serexe gan te ra naxan mu lanxi. E mu di yo soto, kono Eleyasari nun Itamari naxa lu serexedubee na kui e baba Haruna xa yaamari bun ma.

⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁶ «I xa Lewi bõnsõe masen Haruna be, e xa a mali a xa serexedube wali kui. ⁷ E xa Haruna nun Isirayila nama mali hõrõmõlingira wali kui. ⁸ E xa e jõxo sa hõrõmõlingira raxunmasee xon na, e man xa hõrõmõlingira wali raba Isirayilakae be. ⁹ Na kui i Lewi bõnsõe sama Haruna nun a xa di xemee nan sago. E sugandixi Isirayilakae ya ma Haruna malife nan na. ¹⁰ I xa Haruna nun a xa die nan tun ti

serexedube wali rabafe ra. Xa mixi gbete sa a maso hōrōmōlingira ra, na kanyi xa faxa.»

¹¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹² «N bara Lewi bōnsōe sugandi Isirayilakae tagi Isirayila ginēe xa di singe birin jōxōe ra. Na bōnsōe findixi n gbe nan na, ¹³ barima n gbe nan na di xeme singe birin na. N to di xeme singe birin faxa Misira bōxi ma, n naxa Isirayila di xeme singe birin sugandi n yete be, a findi mixi ra, a findi xuruse ra. N tan nan na Alatala ra.»

Lewi bōnsōe tengefe

¹⁴ Alatala naxa a masen Munsa be Turusinina gbengberenyi ma, ¹⁵ «Lewi bōnsōe tengē a denbaya nun a xabile ki ma. Xeme birin tengema nē naxan ma simaya bara kike keren li.» ¹⁶ Munsa naxa e tengē alō Alatala a yamari ki naxē.

¹⁷ Lewi xa di xemēe xilie nan yi ki:

Gerison, Kehati, nun Merari.

¹⁸ Gerison xa di xemēe xilie nan yi ki a xabile ki ma:

Libini nun Simeyi.

¹⁹ Kehati xa di xemēe a xabile ki ma:

Amarama, Yisehari, Xebiron nun Yusiyeli.

²⁰ Merari xa di xemēe a xabile ki ma:

Maxali nun Musi.

Lewi xabile nan na ki e xa denbaya ki ma.

²¹ Gerison bōnsōe nu na Libini Simeyi xabile nan na. ²² Naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu solofere mixi keme suuli nan ma. ²³ Gerison xabile nu yonkinma hōrōmōlingira nan xanbi ra sogegorode mabiri ra. ²⁴ E xunyi nu na Layeli xa di xeme Eliyasafa nan na. ²⁵ Gerison xa mixie nu e jōxōe saxi hōrōmōlingira nan xōn ma, nun mafelenyi naxan felenma a xun ma, a nun a sode de ra, ²⁶ a nun kōlime naxee nu sama hōrōmōlingira nun serexebade rabilinyi ma, a nun na tete sode de ra, a nun luutie e na maxirima naxee ra.

²⁷ Kehati xa mixie nan yi ki: Amarama xabile, Yisehari xabile, Xebiron xabile, nun Yusiyeli xabile. Na xabilēe nan minixi e benba Kehati ma.

²⁸ E xa di xeme naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu solomasaxan keme senni nan ma. Kehati xa mixie nan nu mēenima hōrōmōlingira ma. ²⁹ E tan nu yonkinma hōrōmōlingira yirefanyi mabiri nē. ³⁰ Yusiyeli xa di xeme Elisafan nan nu na e xunyi ra. ³¹ Hōrōmōlingira saate kankira, teebili, lanpuie, serexebadee, yirabase naxee rawalima yire seniyenxi kui, nun dugi yarasa naxan na hōrōmōlingira kui, e nu taxuxi e tan nan na. ³² Lewi bōnsōe birin xunyi nu na Haruna xa di xeme Eleyasari nan na. A tan nan nu Lewi bōnsōe mixie xun ma, naxee mēenima hōrōmōlingira ma.

³³ Merari xa mixie nan yi ki: Maxali xabile nun Musi xabilē. ³⁴ E xa di xeme naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu senni keme firin nan ma. ³⁵ Abixayili xa di xeme Suriyeli nan nu na Merari xabilēe xunyi ra. E nu yonkinma hōrōmōlingira kōola mabiri nē.

³⁶ Hōrōmōlingira xebenyie, a wuri kuyee, a kontigibae, a sanbunyie, a xa yirabase, nun a rawalisee nu taxuxi e tan nan na. ³⁷ E man nu e jōxō sama kontigibae xōn ma naxee nu hōrōmōlingira tete rabilinxi, a nun e sanbunyie, e xa kōridie, nun e xa luutie.

³⁸ Munsa, Haruna, nun a xa di xemēe nu yonkinma hōrōmōlingira sode de nan na sogetede mabiri. E tan nan nu e jōxō sama hōrōmōlingira xōn

ma Isirayilaka birin xili ra. Xa mixi gbete sa a maso hɔrɔmɔlingira ra, na kanyi xa faxa. ³⁹ Lewi bɔnsɔɛ di xeme naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu mɔxɔɲen nun firin nan ma. Munsa nun Haruna nu bara e tenge e xabile ki ma alɔ Alatala e yamari ki naxe.

⁴⁰ Alatala naxa a masen Munsa be, «Di xeme singe birin tenge Isirayilakae ya ma, naxee simaya bara kike keren li, i xa e xilie sebe. ⁴¹ Lewi bɔnsɔɛ xa findi Isirayila di xeme singe birin ɲɔxɔɛ ra. Lewi bɔnsɔɛ xa gɔɔre xa findi Isirayilakae xa xurusee di singee ɲɔxɔɛ ra. N tan nan na Alatala ra.» ⁴² Munsa naxa Isirayila di xeme singe birin tenge alɔ Alatala a yamari ki naxe. ⁴³ Isirayila di xeme singe birin naxee xa simaya bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu mɔxɔɲen nun firin mixi keme firin tongo solofere nun saxan nan ma.

⁴⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁴⁵ «Lewi bɔnsɔɛ xa findi Isirayila di xeme singe birin ɲɔxɔɛ ra. Lewi bɔnsɔɛ xa gɔɔre xa findi Isirayilakae xa xurusee di singee ɲɔxɔɛ ra. N tan nan na Alatala ra. ⁴⁶ Na Isirayila di xeme singe mixi keme firin tongo solofere nun saxan naxee xasabi dangi Lewi bɔnsɔɛ konti ra, ⁴⁷ i xa kankan xun sara gbete giramu tongo suuli nun solofere ra naxan mɔɔli rawalima hɔrɔmɔlingira kui. ⁴⁸ I xa na gbete so Haruna nun a xa di xeme yi ra, di singee xunsare ra naxee xasabi nu dangi Lewi bɔnsɔɛ xasabi ra.» ⁴⁹ Munsa naxa na gbete suxu naxan fixi di singee xunsare xa fe ra, naxee xasabi nu dangi Lewi bɔnsɔɛ xasabi ra. ⁵⁰ A naxa na gbete kilo fu nun suuli nun a tagi rasuxu Isirayila di singee yi ra. Gbete nan a ra naxan nu rawalima hɔrɔmɔlingira kui. ⁵¹ Munsa naxa na xunsare gbete so Haruna nun a xa di xeme yi ra alɔ Alatala a yamari ki naxe.

4

Kehati xa mixie

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Kehati xa die tenge Lewi bɔnsɔɛɛ ya ma a xabile nun a denbaya ki ma, ³ naxee xa simaya bara ɲe tongo saxan li han ɲe tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ⁴ Kehati xa die lanma e xa meeni se seniyenxie ma naxee na hɔrɔmɔlingira kui. ⁵ Isirayilakae na keli sigade, Haruna nun a xa di xeme xa dugi yarasa ragoro, e saate kankira makoto a ra. ⁶ Na dangi xanbi e xa foye yexe kiri sa na fari, a nun gere dugi. A dɔnxɔɛ ra e xa wuri kuyee raso kankira tongosee ra.»

⁷ «E na gere dugi gbete itala teebili ma, e xa piletie, tɔnbilie, nun kundie sa na fari, naxee rawalima weni serexee ra. Taami naxan bama serexe ra, na fan sama ne na teebili nan fari. ⁸ E dugi gbeeli nan sama na birin xun ma, e fa foye yexe kiri itala na fari. Na dangi xanbi e xa wuri kuyee raso teebili tongosee ra.»

⁹ «E xa gere dugi dusu lanpui dɔxɔse, lanpuie, a yirabasee, xube sasee, nun ture kundie xun ma. ¹⁰ E xa na birin mafilin foye yexe kiri nan kui, e fa a sa xaninse fari. ¹¹ E xa gere dugi itala serexebade xema daaxi fari, e fa a makoto foye yexe kiri ra, e wuri kuyee raso a tongosee ra. ¹² Na hɔrɔmɔlingira raxunmase birin makotoma gare dugi nan na, e e mafilin foye yexe kiri kui, e fa na sa xaninse fari. ¹³ E xa xube ba serexebade wure gbeeli daaxi kui, e fa dugi gbeeli dusu a xun na. ¹⁴ E na a yirabasee sa a fari, alɔ surayi gansee, suxumee, pelie, nun pɔɔti xungbee, e xa na birin

mafilin foye γεχε kiri ra, e fa wuri kuyee raso a tongose ra. ¹⁵ Haruna nun a xa di xemee na γε na xunmase seniyeñxie nun a yirabasee makotode, Kehati xa die lanma e xa na birin xanin biyaasi kui. Konɔ e mu lanma e xa din na se seniyeñxie ra xa na mu e faxama ne. Kehati bonsoe xa wali nan na ki. ¹⁶ Haruna serexedube xa di xeme Eleyasari nan a joxo sama lanpui ture, surayi, sansi serexe, nun ture seniyeñxi xon ma. Horomolingira raxunmase seniyeñxie nun a yirabase birin taxuxi a tan nan na.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ¹⁸ «Wo naxa lu Kehati bonsoe xabillee xa ba Lewi bonsoe ya ma. ¹⁹ Haruna nun a xa di xemee xa e mati horomolingira kui, e fa e xa wali masen kankan be alako e naxa e makore se seniyeñxie ra, e fa faxes. ²⁰ E mu lan e xa e ya masa se seniyeñxie ma, hali dondoronti, xa na mu e faxama ne.»

Gerison xa mixie

²¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ²² «Gerison bonsoe tenge a xabile nun a denbaya ki ma, ²³ naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama horomolingira wali rabade. ²⁴ Gerison xabile xa wali nan yi ki. ²⁵ E horomolingira mafelenyie nan xaninma, a nun mafelenyi naxan yailanxi foye γεχε kiri ra, a nun mafelenyi naxan gbakuxi horomolingira sode de ra. ²⁶ E xa tete mafelenyie fan xanin naxee horomolingira nun serexebade rabilinma, a nun naxan gbakuxi tete sode de ra, a nun tete luutie. E xa e joxo sa na se mooli birin xon ma. ²⁷ Gerison xabile walima Haruna nun a xa di xemee xa yaamari nan bun ma, a findi kotee xaninfe ra, a findi wali gbete rabafe ra. Nee nan a falama e be e lan e xa naxan naba, a nun e lan e xa naxan xanin. ²⁸ Gerison bonsoe xa wali nan na ki horomolingira xa fe ra. E na wali rabama Haruna serexedube xa di xeme Itamari xa yaamari nan bun ma.»

Merari xa mixie

²⁹ «I xa Merari bonsoe fan tenge a xabile nun a denbaya ki ma, ³⁰ naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama horomolingira wali rabade. ³¹ See nan yi ki e tan lan e xa naxee maxanin horomolingira see ra: a xebenyie, a wuri kuyee, a kontigibae, nun e sanbunyie. ³² E xa tete fan xanin, a nun a kontigibae, e sanbunyie, e soronsee, e xa luutie, e xa yirabasee, nun e xa walise birin. Wo see masen kankan be, a lanma a xa naxee xanin. ³³ Merari bonsoe xa wali birin nan na ki horomolingira xa fe ra. E walima Haruna serexedube xa di xeme Itamari xa yaamari nan bun ma.»

Walikee tengefe Lewi bonsoe ya ma

³⁴ Munsa, Haruna, nun jama kuntigie naxa Kehati xa mixie tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma, ³⁵ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama horomolingira wali rabade. ³⁶ E xasabi lan mixi wulu firin, mixi keme solofere, tongo suuli nan ma. ³⁷ Xemee nan na ki Kehati xabillee ya ma naxee horomolingira wali rabama. Munsa nun Haruna bara e tenge alɔ Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

³⁸ E naxa Gerison xa mixie tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma, ³⁹ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama horomolingira wali rabade. ⁴⁰ E xasabi lan mixi wulu firin, keme senni, tongo saxan nan ma. ⁴¹ Xemee nan na ki Gerison xabillee ya ma

naxee hōrōmōlingira wali rabama. Munsa nun Haruna bara e tenge alo Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

⁴² E naxa Merari xa mixie tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma, ⁴³ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama hōrōmōlingira wali rabade. ⁴⁴ E xasabi lan mixi wulu saxan mixi keme firin nan ma. ⁴⁵ Xeme nan na ki Merari xabilee ya ma naxee hōrōmōlingira wali rabama. Munsa nun Haruna bara e tenge alo Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

⁴⁶ Munsa, Haruna, nun Isirayila kuntigie, e Lewi bōnsōe mixi naxee tengexi e xabile nun e xa denbaya ki ma, ⁴⁷ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama hōrōmōlingira wali rabade. ⁴⁸ E xasabi lan mixi wulu solomasaxan, keme suuli, tongo solomasaxan nan ma. ⁴⁹ Xeme nun e xa walie nan na ki Lewi naxee tengexi Munsa nun Haruna saabui ra alo Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

5

Mixi seniyantaree, haake tongoe, nun yenelae

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Isirayilakae yamari e xa kune kanyi nun kōrōsila kanyi birin namini e yonkinde, a nun mixi naxee dinxi fure nde ra, e fa findi seniyantaree ra. ³ A findi xeme ra, a findi gine ra, wo e ramini wo ya ma, e xa sa lu e xati ma alako e naxa seniyantarepa raso wo ya ma, n sabatixi dennaxe.» ⁴ Isirayilakae naxa a raba alo Alatala a yamarixi ki naxe, e naxa na mixie ramini e ya ma. Alatala a yamari ki naxe Munsa be, e naxa a raba na ki.

⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁶ «A fala Isirayilakae be, a findi xeme ra, a findi gine ra, naxan yo na haake nde raba a boore ra, haake naxan findima Alatala xui matandife ra, na fe dōxōxi a xun ma. ⁷ A lan ne a xa a ti na haake ra, a xa na fe yailan a nun na kanyi tagi, a man fa na fe kanaxi dōxō suuli nde sa na fari. ⁸ Xa a sa li a haake rabaxi naxan na, a bara faxesa, a xa mixi yo mu na naxan nōma na fe yailanxi rasuxude, na findima Alatala nan gbe ra, a so serexedube yi ra. Fe kane man fa yexee kontonyi keren ba a xa yunubi xafari ra, a a so serexedube yi ra. ⁹ Isirayilakae na serexe ba, e a fi serexedube ma, na serexe findima na serexedube nan gbe ra. ¹⁰ Naxan birin serexe bama, a naxan bama, a gbe nan na ki, kōnō a naxan fima serexedube ma, serexedube gbe nan na ki.»

¹¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹² «A fala Isirayilakae be, e yi nan nabama xa gine nde sa yene raba. ¹³ Xa e nun xeme gbete bara e sa gundo ra, gine xa mōri mu na kolon, seede mu na, mixi mu a suxu a kui, ¹⁴ kōnō a xa mōri bara a xa gine tōone fōlo, xa a xa gine seniyenxi, xa na mu a mu seniyenxi, ¹⁵ a xa a xa gine xanin serexedube yire, a mengi kilo saxan ba a be serexe ra ture nun surayi mu na naxan xun, barima tōone serexe nan a ra naxan bama a kolonfe ra xa yunubi rabaxi.»

¹⁶ «Serexedube xa na gine ti Alatala ya i, ¹⁷ a fa xube makō bōxi ma hōrōmōlingira kui, a a masunbu ye seniyenxi ra feje kui. ¹⁸ Gine na ti Alatala ya i, serexedube xa a xunxexe fulun, a fa tōone serexe sa gine belaxe maratuse ra. Serexedube tan xa na ye tongo naxan findima danka ra, a a lintan gine ya i.»

¹⁹ «Serexedube gine rakalima ne, a a fala, «Xa a sa li i tan nun xeme gbete mu kafuxi, i mu i xa mōri yanfa, i mu seniyantarepa soto futi kui,

i xa ratanga danke ma yi ye fama naxan na. ²⁰ Kɔnɔ xa a sa li, i bara i xa mɔri yanfa wo xa futi kui, i nun xeme gbete bara kafu seniyyentarepa kui, ²¹ Alatala xa a ragiri i furi xa kana. Na kui i ngaxakerenyie i dankama ne, e i konbi. ²² Yi ye naxan fama danke ra, a xa i furi mafuntu, a i xɔre maba.» Gine xa a ratin a falafe ra, «Amina, amina.»

²³ «Serexedube na ge na danke sebete kiri ma, a xa na kiri xa na ye seniyyenxi ra, ²⁴ a fa a fi gine ma, a xa a min. Na ye naxan noma findide danke ra, a soma a fate i. ²⁵ Serexedube toone serexe rasuxuma ne gine yi ra, a a dentegɛ Alatala be serexebade yire. ²⁶ Serexedube xa mengi suxui keren gan serexebade fari, a findi serexe tonxuma ra. A na ge na ra, a xa na ye fi gine ma, a xa a min. ²⁷ A na na ye min, xa a sa li na gine bara findi seniyyentare pa, a bara a xa mɔri yanfa, na ye naxan findima danke ra, a soma ne a fate i, a a tooro ki fanyi ra. A furi funtuma ne, a xɔre mabama ne, a ngaxakerenyie fama ne a dankade.»

²⁸ «Kɔnɔ xa a sa li a mu seniyyentarepa yo rabaxi, toonege bama ne a xun ma, a man noma di baride. ²⁹ Toone seriye nan na ki naxan nawalima xa gine findima seniyyentare ra, a a xa mɔri yanfa futi kui, ³⁰ xa na mu a ra, toone xaxili na so xeme furi, a fa siike a xa gine ma. A a xa gine xaninma Alatala ya i, serexedube fa na seriye rabatu a xa fe ra. ³¹ Na kui yunubi mu na na xeme ma, kɔnɔ gine tan a xa yunubi sare sɔtoma ne.»

6

Mixi xa seriye naxan a yete safe Alatala sago

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa xeme nde, xa na mu gine nde sa laayidi tongo Alatala be, a xa lu a sago, na nan na ki a xa findi Nasari ra, ³ na kanyi mu lan a xa weni nun beere min. A naxa sese min naxan kelixi weni bogi ma, xa na mu beere ma. A naxa weni bogi bunda don, a naxa a xare don. ⁴ A temui naxan birin nabama a xa Nasariya kui, a naxa sese don naxan keli weni bili ma, keli a bogi ma a sa doxo a xori ra.»

⁵ «A xa Nasariya kui, a mu lanma a xunyi xa bi. A xa lu seniyyenyi kui, a xunxexe xa nu kuya ra tun. ⁶ Na waxati bun ma, a mu lan a xa a maso fure ra, ⁷ hali a findi a baba ra, a nga, a taara, xa na mu a ra a xunya fure ra. A na Alatala nan sago tun, alo a xunxexe kepa a masenxi ki naxe. ⁸ A temui naxan birin nabama a xa Nasariya kui, a luma seniyyenyi nan kui Alatala be.»

⁹ «Xa mixi nde sa faxa a fe ma a terenna ki ma, a xunxexe bara findi se seniyyentare ra. Na temui a xa seniyyen loxun keren bun ma, a man fa a xunyi bi na xi solofere loxoɛ. ¹⁰ A xi solomasaxan loxoɛ, a fogotara firin nan xaninma serexedube xon ma horomolingira sode de ra, xa na mu ganbe firin. ¹¹ Serexedube xoni keren nan bama yunubi xafari serexe ra, boore findima a gan daaxi nan na, alako a xa yunubi xa xafari, barima a dinfe fure ra, na findima yunubi nan na. Na loxoɛ a man xa a xunyi raseniyyen. ¹² A na ge na ra, a man xa gbilen a xa laayidi ma. Fo a xa yexee keren ba yete ragbilen serexe ra, naxan je keren a ra a xa yunubi xafarife ra. Loxoɛ naxee bara dangi, nee mu kontima sonon, barima a nu bara seniyyentarepa soto.»

¹³ «Mixi na ge Nasariya rabade, a xa bira yi seriye nan foxo ra. A xa siga horomolingira sode de ra, ¹⁴ a xa serexe gan daaxi ba Alatala be, yexee naxan bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxan ma. A xa yunubi

xafari serexe fan ba, yexee gine naxan bara ne keren soto, lanyuru yo mu na naxan ma. A xa xanunteya serexe ba, yexee kontonyi, lanyuru yo mu na naxan ma. ¹⁵ A xa serexe ndee sa na fari, alo sansi xori dinxi serexe, weni serexe, taami lebinitare, leki yailanxi ture ra, nun leki ture masoxi naxee ma. ¹⁶ Serexedube na serexe see nan dentegema Alatala be, a fa yunubi xafari serexe ba, a nun serexe gan daaxi. ¹⁷ A xa na taami lebinitare masen Alatala be, a xa na yexee kontonyi ba xanunteya serexe ra, a xa sansi xori dinxi serexe nun weni serexe sa na fari.»

¹⁸ «Na temui Nasari xa a xunsexe bi horomolingira sode de ra, a naxan fixi Alatala ma. A xa na raso te xora xanunteya serexe na bafe dennaxe. ¹⁹ Nasari na ge a xunsexe bide, serexedube yexee kontonyi belexe ganxi keren nan tongoma a belexe ra, a nun leki lebinitare firin naxee na debe kui. ²⁰ A xa e dentegema Alatala be e lintanfe ra. Na findi donse seniyenxi nan na serexedube be, a nun na yexee ganyanyi nun a tabe. Na dangi xanbi, Nasari noma weni minde sonon. ²¹ Nasari seriye nan na ki. A lanma a xa na serexe ba Alatala be alo a panigexi ki naxe, a nun se gbetea a noma naxan na. Fo a xa a xa Nasari laayidi rakamali a seriye ki ma.»

²² Alatala naxa a masen Munsa be, ²³ «A fala Haruna nun a xa die be, e xa duba Isirayilakae be yi ki ne:

²⁴ «Alatala xa baraka sa i xa fe,
a xa i kanta.

²⁵ Alatala yatagi xa noro i ma,
a xa hinne i ra.

²⁶ Alatala xa a ya rafindi i ma,
a xa bonesa fi i ma.»

²⁷ E dubama Isirayilakae be na ki ne, n fan baraka sama ne e ma.»

7

Hadiya naxee fixi horomolingira rabi temui

¹ Munsa to ge horomolingira tide, a naxa ture seniyenxi sa a ma, a nun a xunmasee, a xa serexebadee, nun a yirabasee, alako nee xa seniyen Alatala be. ² Isirayila kuntigie, xabile xunyi naxee bonsoe tenge, e naxa hadiyae ba Alatala be. ³ E naxa fa saretu makotoxi senni nun ninge fu nun firin na horomolingira sode de ra, e xa findi e xa serexe ra Alatala be. ⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁵ «Yi hadiyae rasuxu e yi ra horomolingira wali xa fe ra. E taxu Lewi bonsoe xa mixie ra kankan xa wali bere ra.» ⁶ Munsa naxa na saretie nun ninge so Lewi xa mixie yi ra. ⁷ A naxa saretu firin nun ninge naani so Gerison xabile yi ra e xa wali bere ra. ⁸ A naxa saretu naani nun ninge solomasaxan so Merari xabile yi ra e xa wali bere ra. E nu na Haruna serexedube xa di Itamari xa yaamari nan bun ma. ⁹ Konso a mu sese so Kehati xabile tan yi, barima a nu lanma e xa se seniyenxie maxanin e tunki fari alo Alatala e yamarixi ki naxe.

¹⁰ Serexebade neene xa wali singe, ture seniyenxi to maso a ma temui naxe, kuntigie naxa fa e xa serexe ra serexebade yire. ¹¹ Alatala nu bara a masen Munsa be, «Laxe yo laxoe mixi keren xa fa a xa hadiya ra serexebade neene xa fe ra.» ¹² Na laxoe singe, Aminadabo xa di Naxason kelife Yuda bonsoe, ¹³ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe

ra. ¹⁴ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ¹⁵ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexεε kontonyi keren, nun yexεε keren naxan xa simaya bara pe keren li, ¹⁶ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ¹⁷ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexεε kontonyi suuli, nun yexεε suuli naxee xa simaya bara pe keren li. Aminadabo xa di Naxason xa hadiya nan na ki.

¹⁸ Na lɔxɔε firin nde, Suwara xa di Netaneeli kelife Isakari bɔnsɔε, ¹⁹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔrɔmɔlingira kui. E firin nafexi sansi xɔri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ²⁰ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ²¹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexεε kontonyi keren, nun yexεε keren naxan xa simaya bara pe keren li, ²² a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ²³ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexεε kontonyi suuli, nun yexεε suuli naxee xa simaya bara pe keren li. Suwara xa di Netaneeli xa hadiya nan na ki.

²⁴ Na lɔxɔε saxan nde, Xelon xa di Eliyabi kelife Sabulon bɔnsɔε, ²⁵ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔrɔmɔlingira kui. E firin nafexi sansi xɔri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ²⁶ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ²⁷ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexεε kontonyi keren, nun yexεε keren naxan xa simaya bara pe keren li, ²⁸ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ²⁹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexεε kontonyi suuli, nun yexεε suuli naxee xa simaya bara pe keren li. Xelon xa di Eliyabi xa hadiya nan na ki.

³⁰ Na lɔxɔε naani nde, Sedeyuri xa di Elisuru kelife Ruben bɔnsɔε, ³¹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔrɔmɔlingira kui. E firin nafexi sansi xɔri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ³² A man naxa fa pooti keren naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ³³ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexεε kontonyi keren, nun yexεε keren naxan xa simaya bara pe keren li, ³⁴ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ³⁵ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexεε kontonyi suuli, nun yexεε suuli naxee xa simaya bara pe keren li. Sedeyuri xa di Elisuru xa hadiya nan na ki.

³⁶ Na lɔxɔε suuli nde, Surisadayi xa di Selumiyeli kelife Simeyɔn bɔnsɔε, ³⁷ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔrɔmɔlingira kui. E firin nafexi sansi xɔri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ³⁸ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ³⁹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexεε kontonyi keren, nun yexεε keren naxan xa simaya bara

ɲe keren li, ⁴⁰ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁴¹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara ɲe keren li. Surisadayi xa di Selumiyeli xa hadiya nan na ki.

⁴² Na loxoe senni nde, Duweli xa di Eliyasafa fatanfe Gadi bonsoe ra, ⁴³ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔromolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁴⁴ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xeeɓa giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁴⁵ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara ɲe keren li, ⁴⁶ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁴⁷ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara ɲe keren li. Duweli xa di Eliyasafa xa hadiya nan na ki.

⁴⁸ Na loxoe solofere nde, Amixudi xa di Elisama fatanfe Eframi bonsoe ra, ⁴⁹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔromolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁵⁰ A man naxa fa pooti keren naxan yailanxi xeeɓa giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁵¹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara ɲe keren li, ⁵² a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁵³ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara ɲe keren li. Amixudi xa di Elisama xa hadiya nan na ki.

⁵⁴ Na loxoe solomasaxan nde, Pedasuru xa di Gamaliyeli fatanfe Manasi bonsoe ra, ⁵⁵ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔromolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁵⁶ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xeeɓa giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁵⁷ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara ɲe keren li, ⁵⁸ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁵⁹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara ɲe keren li. Pedasuru xa di Gamaliyeli xa hadiya nan na ki.

⁶⁰ Na loxoe solomanaani nde, Gideyoni xa di Abidan fatanfe Bunyamin bonsoe ra, ⁶¹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔromolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁶² A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xeeɓa giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁶³ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara ɲe keren li, ⁶⁴ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁶⁵ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi

suuli, nun yexɛɛ suuli naxee xa simaya bara ɲe keren li. Gideyoni xa di Abidan xa hadiya nan na ki.

⁶⁶ Na lɔxɔɛ fu nde, Amisadayi xa di Axiyeseri fatanfe Dana bɔnsɔɛ ra, ⁶⁷ a naxa fa yi hadiyae ra: piletɪ keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pɔɔti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔrɔmɔlingira kui. E firin nafexi sansi xɔri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serɛɛ ra. ⁶⁸ A man naxa fa pɔɔti keren na naxan yailanxi xɛɛma giramu kɛmɛ giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁶⁹ a nun naxee bama serɛɛ gan daaxi ra alo tuura keren, yexɛɛ kontonyi keren, nun yexɛɛ keren naxan xa simaya bara ɲe keren li, ⁷⁰ a nun sikɔtɛ naxan findima yunubi xafari serɛɛ ra, ⁷¹ a nun naxee bama xanunteya serɛɛ ra alo ninge firin, yexɛɛ kontonyi suuli, nun yexɛɛ suuli naxee xa simaya bara ɲe keren li. Amisadayi xa di Axiyeseri xa hadiya nan na ki.

⁷² Na lɔxɔɛ fu nun keren nde, Okiran xa di Pagiyeli fatanfe Aseri bɔnsɔɛ ra, ⁷³ a naxa fa yi hadiyae ra: piletɪ keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pɔɔti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔrɔmɔlingira kui. E firin nafexi sansi xɔri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serɛɛ ra. ⁷⁴ A man naxa fa pɔɔti keren na naxan yailanxi xɛɛma giramu kɛmɛ giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁷⁵ a nun naxee bama serɛɛ gan daaxi ra alo tuura keren, yexɛɛ kontonyi keren, nun yexɛɛ keren naxan xa simaya bara ɲe keren li, ⁷⁶ a nun sikɔtɛ naxan findima yunubi xafari serɛɛ ra, ⁷⁷ a nun naxee bama xanunteya serɛɛ ra alo ninge firin, yexɛɛ kontonyi suuli, nun yexɛɛ suuli naxee xa simaya bara ɲe keren li. Aminadabo xa di Naxason xa hadiya nan na ki.

⁷⁸ Na lɔxɔɛ fu nun firin nde, Enan xa di Axira fatanfe Nafatali bɔnsɔɛ ra, ⁷⁹ a naxa fa yi hadiyae ra: piletɪ keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pɔɔti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe hɔrɔmɔlingira kui. E firin nafexi sansi xɔri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serɛɛ ra. ⁸⁰ A man naxa fa pɔɔti keren na naxan yailanxi xɛɛma giramu kɛmɛ giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁸¹ a nun naxee bama serɛɛ gan daaxi ra alo tuura keren, yexɛɛ kontonyi keren, nun yexɛɛ keren naxan xa simaya bara ɲe keren li, ⁸² a nun sikɔtɛ naxan findima yunubi xafari serɛɛ ra, ⁸³ a nun naxee bama xanunteya serɛɛ ra alo ninge firin, yexɛɛ kontonyi suuli, nun yexɛɛ suuli naxee xa simaya bara ɲe keren li. Enan xa di Axira xa hadiya nan na ki.

⁸⁴ Isirayila kuntigie xa hadiya malanxie findixi yi nan na serɛɛbade nɛɛnɛ xa fe ra: piletɪ gbeti daaxi fu nun firin, pɔɔti gbeti daaxi fu nun firin, nun pɔɔti xɛɛma daaxi fu nun firin. ⁸⁵ Piletɪ keren keren lanxi gbeti kilo keren nun a tagi nan ma. Pɔɔti keren keren lanxi gbeti kilo keren nan ma. Se naxee yailanxi gbeti ra, nee lanxi kilo mɔxɔɲɛn nun naani nan ma, alo se maniyama ki naxe hɔrɔmɔlingira kui. ⁸⁶ Pɔɔti xɛɛma daaxi fu nun firin lanxi xɛɛma giramu kɛmɛ giramu fu nun naani nan ma, alo se maniyama ki naxe hɔrɔmɔlingira kui. Na pɔɔti fu nun firin lanxi xɛɛma kilo keren nun a tagi nan ma. E birin nafexi surayi nan na. ⁸⁷ Serɛɛ gan daaxi xuruse xasabi naxa lan tuura fu nun firin ma, a nun yexɛɛ kontonyi fu nun firin, nun yexɛɛ fu nun firin naxee xa simaya nu bara ɲe keren li, a nun e xa sansi xɔri dinxi serɛɛ. Yunubi xafari serɛɛ xuruse xasabi naxa lan sikɔtɛ fu nun firin ma. ⁸⁸ Xanunteya serɛɛ xa xuruse xasabi naxa lan

tuura mɔxɔɓɛn nun naani ma, yexɛɛ kontonyi tongo senni, sikote tongo senni, nun yexɛɛ tongo senni naxee bara jɛ keren soto. Nee nan findi hadiyae ra serexɛbade xa wali ɓɔɓɔ temui, ture seniyenxi to sa a ma.

⁸⁹ Munsu to so hɔrɔmɔlingira kui, a nun Alatala xa sumun, a naxa Alatala xui mɛ saate kankira derakote fari, a masenyi tima a bɛ maleke firinyie sawure tagi naxee na na kankira fari.

8

Lanpuie dɔxɔfe

¹ Alatala naxa a masen Munsu bɛ, ² «A fala Haruna bɛ, a xa lanpui solofere dɔxɔ alako e xa yanba e dɔxɔse ya ra.» ³ Haruna a raba na ki nɛ. A naxa lanpui dɔxɔ alɔ Alatala a yamari ki naxɛ Munsu bɛ. ⁴ Lanpuie dɔxɔse nu rafalaxi xɛema dinxi nan na, kelife a sanbunyi ma han a xunyi, alɔ Alatala a masenxi Munsu bɛ ki naxɛ.

⁵ Alatala naxa a masen Munsu bɛ, ⁶ «Lewi bɔnsɔɛ ba Isirayilakae ya ma, i xa e raseniyen. ⁷ I e raseniyenma yi ki nɛ. Maraseniyen ye makasan e ma. E xa e fate maxabe birin bi, e xa e xa dugie xa, alako e xa seniyen. ⁸ Na xanbi, e xa tuura keren ba serexɛ ra, a nun mengi naxan masunbuxi ture ra. I xa tuura gbete ba yunubi xafari serexɛ ra. ⁹ I xa Lewi bɔnsɔɛ nun Isirayilaka birin malan hɔrɔmɔlingira sode de ra. ¹⁰ Menni, Alatala ya xɔri, Isirayilakae xa e belexɛ sa Lewi bɔnsɔɛ mixie ma. ¹¹ Haruna nan fama e dentegede Alatala bɛ e xa lu alɔ serexɛ Isirayilakae jɔxɔɛ ra. Na kui e nɔma Alatala xa wali rabade.»

¹² «Lewi bɔnsɔɛ mixie xa e belexɛ sa na tuura firinyie ma. Keren bama yunubi xafari serexɛ nan na, boore ba serexɛ gan daaxi ra, alako e xa yunubie xa xafari. ¹³ Lewi bɔnsɔɛ na ti Haruna nun a xa die ya i, i xa e dentegɛ a serexɛ ki ma Alatala bɛ. ¹⁴ A lima nɛ, na temui, i bara Lewi bɔnsɔɛ tan ba Isirayilakae ya ma, e xa findi n gbe ra.»

¹⁵ «I na gɛ e raseniyende a serexɛ ki ma, Lewi bɔnsɔɛ fama nɛ sode e xa hɔrɔmɔlingira wali kui. ¹⁶ Isirayilakae nan e ra naxee findixi n gbe ra Isirayila di singe birin jɔxɔɛ ra. ¹⁷ Isirayila di singe birin nun e xa xuruse di singe birin findixi n gbe nan na, kafi n sa Misirakae xa di singe birin faxa temui naxɛ. ¹⁸ N naxa Lewi bɔnsɔɛ tongo Isirayila di singe birin jɔxɔɛ ra. ¹⁹ N bara e so Haruna nun a xa die yi ra Isirayilakae tagi, alako e xa hɔrɔmɔlingira wali raba Isirayilakae xili ra. E man xa yunubi xafari serexɛ ba Isirayilakae bɛ, alako gbaloe yo naxa goro Isirayilakae ma e na makore yire seniyenxi ra temui naxɛ.»

²⁰ Munsu, Haruna, nun jama birin naxa na raba Lewi bɔnsɔɛ ra alɔ Alatala a yamari ki naxɛ. ²¹ Lewi bɔnsɔɛ naxa e yete raseniyen, e naxa e xa dugie xa. Haruna naxa e dentegɛ Alatala bɛ. A naxa e xa yunubi xafari serexɛ ba e bɛ e xa seniyen. ²² Na to ba a ra, Lewi bɔnsɔɛ naxa fa e xa wali suxu hɔrɔmɔlingira xa fe ra Haruna nun a xa die xa yaamari bun ma, alɔ Alatala a yamari Munsu bɛ ki naxɛ.

²³ Alatala naxa a masen Munsu bɛ, ²⁴ «Lewi bɔnsɔɛ mixie xa simaya na jɛ mɔxɔɓɛn nun suuli li, e nɔma hɔrɔmɔlingira wali suxude. ²⁵ E na jɛ tongo suuli soto, e xa na wali lu naa. ²⁶ E nɔma e ngaxakerenyie malide na wali kui, kɔnɔ e tan mu nɔma na rabade sɔnɔn. I xa na seriyeɛ suxu Lewi bɔnsɔɛ xa fe ra hɔrɔmɔlingira wali rabafe ma.»

9

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Isirayilakae to mini Misira bɔxi ma, e fa lu gbengberen yire ɲe firin, na kike singe Alatala nu bara a masen Munsa be Turusinina gbengberenyi ma, ² «Isirayilakae xa Sayamaleke Dangi Sali raba ³ yi kike xi fu nun naani, soge dula temui alo a yamarixi ki naxe.»

⁴ Munsa naxa a fala Isirayilakae be, a e xa Sayamaleke Dangi Sali raba. ⁵ E naxa na sali raba kike singe xi fu nun naani soge dula temui Turusinina gbengberenyi ma. E naxa a raba, alo Alatala a yamari ki naxe Munsa be.

⁶ Kɔnɔ na lɔxɔe, mixi ndee mu nɔ Sayamaleke Dangi Sali raba barima e nu bara din mixi fure ra, e fa findi seniyyentare ra na lɔxɔe. Na lɔxɔe kerenyi e naxa siga Munsa nun Haruna yire. ⁷ E a fala e be, «Muxu mu seniyyen fure xa fe ra, kɔnɔ munfe ra muxu mu lan muxu xa fa muxu xa hadiya ra Alatala be alo Isirayilaka birin?» ⁸ Munsa naxa e yaabi, «Wo mame ti sinden, n xa a mato Alatala naxan yamarima wo xa fe ra.»

⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁰ «Xa wo mu seniyyen fure nde xa fe ra, xa na mu a ra wo na biyaasi kui, wo man nɔma Sayamaleke Dangi Sali rabade Alatala xa binye bun ma, keli wo tan ma han a sa wo bɔnsɔe li.

¹¹ Kɔnɔ e tan xa a raba kike firin nde xi fu nun naani soge dula temui. E yexe don a nun taami lebinitare nun burexe xɔne ra. ¹² A donxɔe yo naxa lu han geesege. A xori fan mu ibɔoma. E xa na sali raba a seriye ki ma.

¹³ Kɔnɔ xa mixi seniyyenxi naxan mu na biyaasi kui, a tondi Sayamaleke Dangi Sali rabade, na kanyi lanma a xa ba Alatala xa pama ya ma, barima a mu fa hadiya ra Alatala be a waxati. Na kanyi fama ne a xa yunubi sare sɔɔde.»

¹⁴ «Xa i xa xɔɲe nde wama Sayamaleke Dangi Sali rabafe, a xa a raba a seriye ki ma. Seriye naxan saxi taa kanyie ma, na seriye kerenyi nan luma na xɔɲe fan ma.»

¹⁵ Hɔrɔmɔlingira ti lɔxɔe, saate walaxee na dennaxe, nuxui nde naxa dusu na xun na. Keli nummare han kuye iba, a nu na hɔrɔmɔlingira fari, a maniyaxi te ra. ¹⁶ Temui birin a nu na na ki ne, nuxui nu na hɔrɔmɔlingira fari yanyi ra, a fa yanba alo te kɔe ra. ¹⁷ Nuxui nefɛ keli hɔrɔmɔlingira xun ma, Isirayilakae fan bara keli, e ɲere fɔlo han a goro, e fa yonkin menni.

¹⁸ Na kui Isirayilakae nu ɲere ma Alatala xa yaamari nan bun ma, e man nu yonkinma Alatala xa yaamari nan ma. Fanni nuxui na hɔrɔmɔlingira xun ma, e fan yonkinma menni ne. ¹⁹ Xa nuxui sa bu hɔrɔmɔlingira fari a gbe ra, Isirayilakae nu birama Alatala xa yaamari nan fɔxo ra, e lu menni.

²⁰ Temui ndee na nuxui mu buma, a keli. Isirayilakae nu luma Alatala xa yaamari nan bun ma, e fan keli, e yonkin nuxui yire. ²¹ Temui ndee nuxui bara lu yire xi keren, keli kɔe ra han kuye iba, a fa siga. A nefɛ keli, Isirayilakae fan bara keli, e bira a fɔxo ra. ²² Xa nuxui lu hɔrɔmɔlingira xun ma xi firin, xa na mu kike keren, xa na mu ɲe keren, Isirayilakae mu nu kelima e yonkinde, fo na nuxui na keli hɔrɔmɔlingira xun ma temui naxe. ²³ E nu yonkinma Alatala xa yaamari nan bun ma, e nu kelima Alatala xa yaamari nan bun ma. E nu birama Alatala xa yaamari nan fɔxo ra, a naxan fixi Munsa saabui ra.

10

Sara firin gbeti daaxi

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «I xa sara firin yailan gbeti bɔnbɔxi ra. E rawalima pama xilife nan na malanyi. E man nawalima pama kelife nan na biyaasi temui. ³ E firin na fe temui keren, pama birin xa malan i yire hɔrɔmɔlingira de ra. ⁴ Xa sara keren nan fe, Isirayila yareratie nun kuintigie gbansan xa malan i yire.»

⁵ «Wo kelima biyaaside temui naxe, sarae xa fe keren. Na kui naxee dɔxɔxi sogetede, e xa siga. ⁶ Sarae na fe firin, naxee dɔxɔxi yirefanyi ma, nee fan xa siga. Sara xui nan a masenma pama siga temui bara a li. ⁷ Sara xui keɲa gbete nan a masenma pama malan temui bara a li.»

⁸ «Haruna bɔnsɔe serexedubee nan na sarae fema. Seriyɛ nan na ra wo tan nun wo bɔnsɔee be abadan. ⁹ Wo na wo yaxuie gere wo xa bɔxi ma temui naxe, wo xa na sarae fe. Alatala ɲɔxɔ sama ne wo xɔn, a wo ratanga wo yaxuie ma. ¹⁰ Wo xa sali lɔxɔe xungbee nun wo xa kike neɛɛɛ sali lɔxɔee, wo man xa na sarae fe wo serexe gan daaxie nun xanunteya serexee bama temui naxe. Na nan a niyama, n nan n ɲɔxɔ sama wo xɔn ma. N tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

Isirayilakae tife kira xɔn ma

¹¹ Ne firin nde kike firin nde xi mɔxɔɲen lɔxɔe, nuxui naxan nu dɔxɔxi hɔrɔmɔlingira xun ma, Ala xa seede nu na dennaxe, a naxa ɲere folo.

¹² Na kui Isirayilakae naxa keli Turusinina gbengberenyi ma, e bira na nuxui fɔxɔ ra han a sa ti Paran gbengberenyi xun ma. ¹³ Alatala naxa e yamari Annabi Munsa saabui ra, e xa na biyaasi singe folo.

¹⁴ Yuda bɔnsɔe naxa ti yare, e xa tɔnxuma tixi e ya ra. E xunyi nu na Aminadabo xa di xeme Naxason nan na. ¹⁵ Suwara xa di xeme Netaneeli nan nu na Isakari bɔnsɔe xunyi ra. ¹⁶ Xelon xa di xeme Eliyabi nan nu na Sabulon bɔnsɔe xunyi ra. ¹⁷ Hɔrɔmɔlingira to mafagati, Gerison xa di xeme nun Merari xa di xeme naxa a xanin.

¹⁸ Ruben bɔnsɔe naxa bira e fɔxɔ ra, e xa tɔnxuma tixi e ya ra. Sedeyuri xa di xeme Elisuru nan nu na e xunyi ra. ¹⁹ Simeyɔn bɔnsɔe naxa bira e fɔxɔ ra. Surisadayi xa di xeme nan nu na e xunyi ra. ²⁰ Gadi bɔnsɔe naxa bira e fɔxɔ ra. Duweli xa di xeme Eliyasafa nan nu na e xunyi ra. ²¹ Kehati xabile naxa bira e fɔxɔ ra hɔrɔmɔlingira se seniɲenɲie ra. Booree tan lan ne e xa hɔrɔmɔlingira ti beenu Kehati xabile xa so. ²² Efirami bɔnsɔe naxa bira e fɔxɔ ra, e xa tɔnxuma tixi e ya ra. Amixudi xa di xeme Elisama nan nu na e xunyi ra. ²³ Manasi bɔnsɔe naxa bira e fɔxɔ ra. Pedasuru xa di xeme Gamaliyeli nan nu na e xunyi ra. ²⁴ Gideyoni xa di xeme Abidan nan nu na Bunyamin bɔnsɔe xunyi ra. ²⁵ Dana bɔnsɔee naxa ɲere e birin xanbi ra, e xa tɔnxuma tixi e ya ra. Amisadayi xa di xeme Axiyeseri nan nu na e xunyi ra. ²⁶ Okiran xa di xeme Pagiyeli nan nu na Aseri bɔnsɔe xunyi ra. ²⁷ Enan xa di xeme Axira nan nu na Nafatali bɔnsɔe xunyi ra. ²⁸ Isirayilakae nu ɲerema na ki ne e gali ki ma.

Kelife Turusinina geya

²⁹ Munsa naxa a fala a bitanyi Reyuweli Madiyanka xa di xeme Xobabo be, «Muxu na sigafe Alatala dennaxan laayidixi muxu be. I fan xa fa. Na findima soɔneya nan na i be, barima Alatala bara laayidi tongo a fe fanyie rabama ne Isirayila be.» ³⁰ Xobabo naxa a yaabi, «Ade, n xa gbilen n xɔnyi n ma mixie tagi.» ³¹ Munsa naxa a maxandi, «Yandi, i naxa keli muxu xun ma. I tan nan yi gbengberenyi birin kolon muxu nɔma yonkinde dennaxe.

I findima muxu raƚereɓa nan na. ³² Xa i muxu matima, muxu i kima ne hɛeri ra Alatala fama naxan fide muxu ma.»

³³ E naxa keli Alatala xa geya bun ma, e xi saxan ɲere raba. Alatala xa saate kankira nu tixi e ya ra na xi saxan bun ma yonkinde fenfe ra. ³⁴ E to nu kelima e yonkinde, Alatala xa nuxui nu tixi e xun ma fɛɛɲenyi kui. ³⁵ E to nu saate kankira rakelima temui naxe, Munsa nu a falama, «Alatala, i xa keli, i xa i yaxuie rayensen. Naxee i xonxi, nee fan xa e gi i ya ra.» ³⁶ E to nu saate kankira ragoroma temui naxe, Munsa nu a falama, «Alatala, i xa i magoro Isirayila ɲama wuyaxi tagi.»

11

Isirayilakae mawafe

¹ Lɔxɔe nde, ɲama naxa e mawa e xa tɔɔre xa fe ra Alatala ya i. Alatala naxa xɔnɔ na fe ma, a fa te rasin ɲama tagi, a yire nde gan yonkinde seeti ma. ² ɲama to gbelegbele Munsa ra, a naxa Alatala maxandi. Na kui te naxa xuben. ³ E naxa na yire xili sa Tabera, na nan na ki «Te mankanɛ,» barima Alatala nu bara te rasin e tagi.

⁴ Mixi kobi ndee to wa donse mɔɔli gbete xɔn ma, Isirayilakae man naxa e mawa, a falafe ra, «Muxu wama sube nan xɔn! ⁵ Muxu muxu ratuma na donse fanyi ma muxu naxan sɔto Misira boxi ma kɔbiri xanbi, alɔ yeɛɛ, kaakunboosi, basiketi, yebe, nun yebe maniye. ⁶ Kɔnɔ yakɔsi donse xɔli mu na muxu ma, barima «mana» donse nan tun na be.»

⁷ Na «mana» nu luxi ne alɔ funden xɔri fiixe. ⁸ ɲama nu minima a matongode, e fa a din geme ra, xa na mu, mulunyi kui. E nu lɛki yailanma a ra. A nu luxi alɔ ture nu na a ma. ⁹ Mana nu goroma xini goro temui.

¹⁰ Munsa naxa ɲama wa xui rame. Mixi birin nu e mawama e xɔnyi. Alatala naxa xɔnɔ ki fanyi ra. Munsa naxa kontɔfili. ¹¹ A naxa Alatala maxɔrin, «N Marigi, munfe ra i bara yi kontɔfili lu i xa konyi ma? N munse rabaxi naxan a niyama i xa yi ɲama xa kote dɔxɔ n xun ma? N tan nan nu wama a xɔn? ¹² N tan nan e barixi? Munfe ra i bara e sa n beleɛɛ, n xa e xanin boxi ma i naxan laayidixi e benbae be, alɔ dinge a xa di xaninma ki naxe? ¹³ N sube sɔtɔma minden yi ɲama birin be? E e mawama e wama sube xɔn. ¹⁴ N keren mu nɔma yi ɲama birin xa kote ra, a binya n be. ¹⁵ Faxɛ nan fisa na kote be. Xa n ma fe rafan i ma, i naxa n xun nakan.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Munsa be, «Isirayila fori tongo solofere malan n be, i naxee kolon taa yareratɛ nun kuntigie ra. E xa e malan hɔrɔmɔlingira de ra i seeti ma. ¹⁷ N fama gorode i yire, won xa wɔyen. N Xaxili Seniyanxi naxan fixi i ma, n na nde bama i ma, n xa na sa e fan ma, alako i keren naxa yi ɲama xa kote xanin sɔnɔn. Wo nun na kuntigie nan a xaninma fa.»

¹⁸ «A fala ɲama be, «Wo xa wo yete raseniyan, barima tina wo sube donma ne. Alatala bara wo wa xui me, a falafe ra, «Muxu wama sube nan xɔn ma. Lufe Misira nan fisa.» Alatala fama sube fide wo ma wo naxan donma. ¹⁹ Kɔnɔ wo mu a donma xe xi keren, xa na mu xi firin, xa na mu xi suuli, xa na mu xi fu, xa na mu xi mɔxɔɲen. ²⁰ Wo a donma ne han kike keren, han a mini wo ɲɔɛ kui, han a rapaaxu wo ma, barima wo bara Alatala rabɛɲin, naxan na wo ya ma. Wo bara wo mawa a falafe ra, «Munfe ra muxu minixi Misira?»)»

²¹ Munsa naxa a masen Alatala be, «I a falama i sube fima yi ɲama ma kike keren bun ma? N na xeme wulu keme senni nan ya ma. ²² Xuruse

gɔɔrɛ mu nɔma e ralide sube ra. Hali yexɛ naxee na baa ma, e mu nɔma e ralide.» ²³ Alatala naxa a yaabi, «N sɛnbɛ xurun na rabade? I fama a kolonde xa n ma wɔyɛnyi findixi nɔndi nan na.»

²⁴ Munsa naxa siga Alatala xa masenyi dentɛgɛde pama bɛ. A naxa pama forie mixi tongo solofere malan Ala xa hɔrɔmɔlingira rabilinyi. ²⁵ Alatala naxa goro nuxui kui, a masenyi ti Munsa bɛ. A naxa a yetɛ Xaxili Sɛniyenxi nde tongo naxan nu na Munsa ma, a sa na fori mixi tongo solofere ma. Na Xaxili Sɛniyenxi to goro e ma, e naxa so masenyi tife Ala xili ra, kɔnɔ e mu a ikuya.

²⁶ Kɔnɔ xɛmɛ firin nu na na fori tongo solofere ya ma naxee mu siga malanyi. E mu siga hɔrɔmɔlingira yire, e naxa lu yonkinde kui. Kɔnɔ Ala Xaxili Sɛniyenxi naxa goro e fan ma, e fa masenyi ti Ala xili ra pama tagi. ²⁷ Fonike nde naxa a gi, a sa a fala Munsa bɛ, «Eledade nun Medadi na masenyi tife Ala xili ra pama tagi.» ²⁸ Nunu xa di xɛmɛ Yosuwe, naxan nu Munsa malima kafi a fonike tɛmɔi, a naxa a fala Munsa bɛ, «N marigi, i xa na fe dan.» ²⁹ Munsa naxa a yaabi, «I tɔɔnɛ tife n tan nan ma fe ra? A xɔli n ma Alatala xa pama birin findi namijɔnmɛɛ ra naxee bara Ala Xaxili Sɛniyenxi sɔto!» ³⁰ Na tɛmɔi, Munsa nun Isirayila kuntigie naxa gbilen pama ya ma.

³¹ Alatala naxa foye xungbe ramini kelife baa ma, naxan xɔni gbege radin pama yonkinde rabilinyi, han kelife yonkinde tagi, a sa dɔxɔ fɛɛɛnɛn keren jɛrɛ ra. ³² Nama naxa fɛɛɛnɛn na xɔnie matongo ra, han na kuye iba. E man naxa fɛɛɛnɛn xɔnie matongo ra, han kankan naxa paani ya fu sɔto, litiri kɛmɛ saxan tongo suuli sama paani naxan kui. E naxa e rafu e xa yonkinde rabilinyi. ³³ Kɔnɔ beenu Isirayilakɛ xa gɛ na sube donde, Alatala naxa xɔnɔ e ma, a e jaxankata a xɔrɔxɔɛ ra. ³⁴ E naxa na yire xili sa Kibiroti Hataawa, na nan na ki «milante gaburi,» barima milante gali nan nagata menni. ³⁵ Nama naxa keli Kibiroti Hataawa, e sa yonkin Xaseroti.

12

Mariyama nun Haruna Munsa xili kanafe

¹ Munsa to nu bara Kusi gine dɔxɔ, Mariyama nun Haruna naxa Munsa mafala, ² a falafe ra, «Alatala wɔyɛnma Munsa nan gbansan saabui ra? A mu wɔyɛnma muxu fan saabui ra?» Alatala naxa na masenyi mɛ. ³ Munsa nu findixi yetɛ magoroe nan na dangife mixi birin na.

⁴ Alatala naxa Munsa, Haruna, nun Mariyama xili keren na, a e birin xa siga hɔrɔmɔlingira. E to siga naa, ⁵ Alatala naxa goro nuxui kui hɔrɔmɔlingira dɛ ra. A naxa Haruna nun Mariyama xili. E firin naxa e maso a ra. ⁶ Alatala naxa a masen e bɛ, «Wo tuli mati n ma masenyi ra. N namijɔnmɛ xɛɛma wo ya ma tɛmɔi naxɛ, n nan n yetɛ masenma na kanyi bɛ laamatunyi nan kui. N wɔyɛn a ra xiye ra. ⁷ Kɔnɔ n ma konyi Munsa tan gbe mu na na ki xɛ. A tan findixi n dugutɛgɛ nan na n ma wali birin kui. ⁸ N na n ma masenyi makenɛnma a bɛ, n mu taali wɔyɛnyi rawalima muxu tagi. N nan n yetɛ masenma a bɛ, a fa n niini igbɛfɛ. Munfe ra wo mu gaaxu n ma konyi Munsa mafalafe ra?»

⁹ Alatala naxa xɔnɔ e ma, a fa keli e xun ma. ¹⁰ Nuxui to keli hɔrɔmɔlingira xun ma, Mariyama fate naxa rafixɛ kunɛ ra keren na. Haruna to a to, kunɛ na Mariyama fate birin ma, ¹¹ a naxa Munsa mayandi,

«Yandi, n marigi, i naxa muxu raton muxu xa yunubi xa fe ra, muxu naxan nabaxi muxu xa xaxilitareɲa kui. ¹² Mariyama naxa lu alo di naxan faxaxi a nga furi, naxan fate sɛti bɔɔxi beenu a bari temui.» ¹³ Munsa naxa a xui rate Alatala ma, «N Marigi, n bara i maxandi, a rayalan!» ¹⁴ Alatala naxa a yaabi, «Xa a baba dɛye bɔxun a yatagi, a mu yaagima xɛ han loxun keren? I xa a ramini jama ya ma. A na ge loxun keren nabade jama yonkinde fari ma, wo noma a rasode wo ya ma.» ¹⁵ Na kui, e naxa a ramini jama ya ma, a xi solofere raba yonkinde fari ma. Nama mu keli e yonkinde han Mariyama naxa ragbilen e ya ma. ¹⁶ Na to ba a ra, jama naxa keli Xaseroti, e naxa sa yonkin Paran gbengberenyi ma.

13

Kanaan bɔxi rabenfe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «I xa yarerati keren keren sugandi bɔnsɔɛ birin ya ma, i xa e xɛɛ Kanaan bɔxi ma, e xa sa na bɔxi raben, n naxan fima Isirayilakae ma.» ³ Munsa naxa na mixie xɛɛ kelife Paran gbengberenyi ma, alo Alatala a yamarixi ki naxe. Na mixi birin findi Isirayila kuntigie nan na. ⁴ E xilie nan yi ki:

Kelife Ruben bɔnsɔɛ ma, Sakuru xa di xɛmɛ Samuwa.

⁵ Kelife Simeyon bɔnsɔɛ ma, Xori xa di xɛmɛ Safati.

⁶ Kelife Yuda bɔnsɔɛ ma, Yefune xa di xɛmɛ Kalebi.

⁷ Kelife Isakari bɔnsɔɛ ma, Yusufu xa di xɛmɛ Yigali.

⁸ Kelife Eframi bɔnsɔɛ ma, Nunu xa di xɛmɛ Hoseya.

⁹ Kelife Bunyamin bɔnsɔɛ ma, Rafu xa di xɛmɛ Paliti.

¹⁰ Kelife Sabulon bɔnsɔɛ ma, Sodi xa di xɛmɛ Gadiyeli.

¹¹ Kelife Yusufu xa di, Manasi bɔnsɔɛ ma, Susi xa di xɛmɛ Gadi.

¹² Kelife Dana bɔnsɔɛ ma, Gemali xa di xɛmɛ Amiyeli.

¹³ Kelife Aseri bɔnsɔɛ ma, Mikayeli xa di xɛmɛ Seturu.

¹⁴ Kelife Nafatali bɔnsɔɛ ma, Fofisi xa di xɛmɛ Naxabi.

¹⁵ Kelife Gadi bɔnsɔɛ ma, Maki xa di xɛmɛ Geyuweli.

¹⁶ Xɛmɛ xilie nan na ki Munsa naxee xɛɛ Kanaan bɔxi rabende. Munsa naxa Nunu xa di xɛmɛ Hoseya xili sa Yosuwe.

¹⁷ Munsa to e xɛɛ Kanaan bɔxi rabende, a naxa a fala e be, «Wo xa mini Negewi gbengberenyi biri, han wo geyae yire li. ¹⁸ Wo xa na bɔxi raben, wo xa a kolon xa mennikae senbe gbo, xa e senbe mu gbo, xa e wuya, xa e mu wuya. ¹⁹ Wo xa a mato xa na bɔxi fan. Wo xa a kolon xa tete na na taɛ rabilinyi ma. ²⁰ Wo xa a mato xa na bɔxi fan sansi be, xa wurie gbo naa. Wo kata wo xa fa na sansi bogi ndee ra.» Weni bilie bogi singe temui nan nu a ra.

²¹ E naxa sa na bɔxi raben, kelife Sini gbengberenyi ma, han Rexobo, Xamata mabiri. ²² E naxa dangi Negewi gbengberenyi ra, e sa Xebiron li, Anaki xa die Aximan, Sesayi, nun Talamayi nu sabatixi dennaxe. Xebiron taa nu tixi jɛ solofere beenu Sowan taa xa ti Misira. ²³ E to Esekoli gulunba li, e naxa weni bili salonyi nde rasege, a tɔnsɔɛ nu na naxan ma. Mixi firin naxa na xanin wuri kuye ra. E naxa xɔɔɛ bogi nde fan tongo, a nun bogise nde naxan xili girenadi, naxan maniyɛ kɔɔbe ra. ²⁴ E naxa na yire xili sa Esekoli, na nan na ki «Tɔnsɔɛ yire,» na weni bogi tɔnsɔɛ xa fe ra, e naxan baxi.

²⁵ E to xi tongo naani raba naa na bɔxi rabende, e naxa gbilen ²⁶ Munsa, Haruna, nun Isirayila jama yire. E nu na Kadesi, Paran gbengberenyi ma.

Menni e naxa dentεge sa, e na bɔxi sansi bogie masen e be. ²⁷ E naxa a fala Munsa be, «Muxu so ne bɔxi ma, i muxu xεε dennaxe. Bɔxi nan a ra, kumi nun xipe xeleva dennaxe. Na bogise ndee nan ya. ²⁸ Kɔnɔ pama naxan sabatixi na bɔxi ma, e senbe gbo. Tεte dɔxɔxi taa birin na. Taa xungbe nan e ra. Muxu Anaki bɔnsɔε yati toxi ne naa. ²⁹ Amalekikae sabatixi Negewi gbengberenyi nan ma. Xitikae, Yebusukae, nun Amoricakae, nee nan sabatixi geya yire. Kanaankae tan sabatixi baa de nan na, a nun Yuruden xure de ra.»

³⁰ Kalebi naxa pama masabari Munsa ya xɔri, a falafe ra, «Won xεε! Won xa yi bɔxi findi won gbe ra. Won nɔma na rabade.» ³¹ Kɔnɔ boore naxee siga bɔxi rabende, nee naxa a fala, «Won mu nɔma sigade na pama gere. E senbe gbo won be!» ³² Na kui e naxa fe jaaxi fala na bɔxi xa fe ra Isirayila pama be. E naxa a fala, «Muxu bɔxi naxan nabenxi, bɔxi nan a ra naxan mixi faxama. Mixi gbangbalanyie sabatixi naa. ³³ Muxu anabiyoroε to ne naxan fatanxi Anaki bɔnsɔε ra. Muxu nu luxi ne alo katoo e mabiri. E tan yo, muxu tan yo, e birin a toxi na ki ne.»

14

Isirayilakae Ala matandife

¹ Nama naxa wa xui ramini kɔε ra. ² Isirayilaka birin nu fa wɔyεn na Munsa nun Haruna ma, e nu a fala, «A nu fisa muxu xa faha Misira, xa na mu a ra yi gbengberen yire. ³ Munfe ra Alatala muxu rasofe yi bɔxi ma, muxu xa faha santidegema ra, muxu xa die nun muxu xa ginεε xa suxu gere kui. A mu fisa muxu xa gbilen Misira?» ⁴ E naxa a fala e boore be, «Won mange keren ti won xun na, won xa gbilen Misira.»

⁵ Munsa nun Haruna naxa e yatagi rafelen bɔxi ma Isirayilaka birin ya xɔri. ⁶ Nunu xa di xεmε Yosuwe nun Yefune xa di xεmε Kalebi naxa e xa donma ibɔɔ sunnunyi kui. Na mixi firin nu na na xεεraε ya ma, naxee siga Kanaan bɔxi rabende. ⁷ E naxa fa yi masenyi ti pama be, «Muxu bɔxi naxan matoxi, bɔxi fanyi fanyi nan a ra. ⁸ Xipe nun kumi yire nan a ra. Xa Alatala na won be, a won nasoma ne naa, a na bɔxi fi won ma. ⁹ Yandi, wo naxa Alatala matandi. Wo naxa gaaxu na bɔxi mixie ya ra. Won nɔma ne e ra. E sanke yo mu na sɔnɔn, barima Alatala na won tan nan be. Wo naxa gaaxu e ya ra.»

¹⁰ Nama nu wama e magɔnɔfe, kɔnɔ Alatala xa nɔre naxa mini hɔrɔmɔlingira Isirayilaka birin ya xɔri. ¹¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Yi pama bama n maberefe mun temui? Munfe ra e siikema hali n kaabanakoe rabama e tagi? ¹² N xa wuganyi radin e ma, n nee faha. Na temui n bɔnsɔε xungbe senbema nde rakelima ne i saabu ra, naxan dangi e tan na.»

¹³ Munsa naxa Alatala yaabi, «Misirakae bara a kolon, a i yi pama ramini e xa bɔxi ra i senbe nan na. ¹⁴ E bara bekaε rakolon. Nee bara a mε, a i tan Alatala na i xa pama fɔxɔ ra, a i i yεte masenma e ma, a i nuxui sama e xun ma, a i jεrema e ya ra nuxui kui yanyi ra, nun tε kui kɔε ra. ¹⁵ Xa i fa yi pama birin faha kerenyi ra, bɔnsɔε naxee i xa fe mexi, e a falama ne, ¹⁶ «Alatala senbe yo mu nu nɔma yi pama rasode bɔxi ma, a naxan laayidixi e be. Na nan a ra, a e birin sɔntɔ gbengberenyi ma.»

¹⁷ «I xa i senbe masen e be, alo i tan yati a yitaxi ki naxε, a falafe ra, ¹⁸ «N mu xɔnɔma mafuren mafuren. N ma dipe nun fanyi gbo. N mixie xa yunubie nun fe jaaxie xafarima. Kɔnɔ n mixi kobi nun mixi fanyi tagi

rasama. N benbae xa yunubi sare dɔxɔma e xa die xun ma han bɔnsɔe saxan, xa na mu naani.» ¹⁹ Yandi, n bara i maxandi, diɲe i xa ɲama xa yunubi ma i xa hinne xa fe ra, alo i a rabaxi kabi e mini Misira temui naxe.»

²⁰ Alatala naxa a yaabi, «N bara diɲe i xa maxandi xa fe ra. ²¹ Kɔnɔ, n bara n kali, nɔndi nan a ra alo n to na na, alo n ma nɔre naxan bɔxi rafema, ²² xeme naxan birin n ma nɔre nun n ma kaabanakoe toxi, n naxee raba Misira nun gbengberenyi ma, kɔnɔ e fa muruta n ma han sanya fu tuli xɔɔxɔe ra, ²³ nee sese mu bɔxi toma, n naxan laayidixi e benbae be. Naxan birin murutaxi n ma, e sese mu na toma. ²⁴ Kɔnɔ n ma konyi di Kalebi to bira xaxili gbete fɔxɔ ra, a fa n nabatu, n a tan nasoma ne na bɔxi ma, a naxan nabenxi. A bɔnsɔe ke sɔtɔma ne naa. ²⁵ Amalekikae nun Kanaankae to sabati gulunba kui, tina wo xa wo mafindi, wo xa gbilen gbengberenyi ma Xulunyumi Baa mabiri.»

²⁶ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ²⁷ «Yi ɲama kobi n matandima han mun temui? N bara Isirayilakae xui me, e naxan falama n be, e ti n kanke. ²⁸ A fala e be, «N bara n kali, nɔndi nan a ra, alo n to na na, n a rabama ne wo be alo n a mexi wo de i ki naxe. ²⁹ Wo tan matandilae, naxan birin kontixi Isirayila ɲama ya ma, naxee xa simaya bara dangi ne mɔxɔɲen na, wo faxama ne yi gbengberenyi ma. ³⁰ Wo mu soma bɔxi ma n naxan laayidi wo be, fo Yefune xa di xeme Kalebi nun Nunu xa di xeme Yosuwe. ³¹ Wo xa die, wo naxee ma a e birin faxama gere nan kui, n nee tan nasoma ne na bɔxi kui, wo mɛɛxi naxan na. ³² Wo faxama gbengberenyi nan ma, wo furee luma na ne. ³³ Wo xa die findima ɲeretie nan na ne tongo naani bun ma yi gbengberenyi ma. E wo xa yunubi sare xaninma han wo birin faxa gbengberenyi ma. ³⁴ Wo xi xasabi naxan naba na bɔxi rabende, wo na ne xasabi rabama gbengberenyi ma wo xa yunubi xa fe ra. Wo to xi tongo naani raba na bɔxi rabende, wo fama ne ne tongo naani rabade gbengberenyi ma, alako wo xa a kolon n na yunubi xɔɔxi ki naxe. ³⁵ N tan Alatala, n bara ge woyende. N bara na nate tongo yi ɲama kobi xa fe ra, naxan ti n kanke. E birin faxama ne gbengberenyi ma.»

³⁶ Munsa xa xɛɛrae to gbilen kelife na bɔxi rabende, e naxa fe xɔɔxɔe fala na bɔxi xa fe ra han Isirayila ɲama naxa ti Munsa kanke. ³⁷ Na kui, Alatala naxa e faxa keren na. ³⁸ Na xɛɛrae ya ma, Yefune xa di xeme Kalebi nun Nunu xa di xeme Yosuwe nan gbansan mu faxa.

³⁹ Munsa to na masenyi ti Isirayila ɲama be, e naxa sunnun ki fanyi. ⁴⁰ E naxa keli subaxe ma, e xa te geya longori. E naxe, «Muxu xa te yire, Alatala dennaxe masenxi muxu be. Muxu bara yunubi raba.» ⁴¹ Munsa naxa e maxɔrin, «Wo Alatala xa yaamari nan matandife? Wo mu geenima na kui. ⁴² Wo naxa te de, barima Alatala mu na wo ya ma sɔnɔn. Wo naxa a niya wo yaxuie xa nɔ wo ra. ⁴³ Amalekikae nun Kanaankae na wo ya ra, e wo sɔntɔma ne e xa santidegemae ra. Wo to bara wo kobe so Alatala ra, a mu na wo fɔxɔ ra.»

⁴⁴ Kɔnɔ Isirayila ɲama mu e tuli mati Munsa ra. E naxa te geya yire, kɔnɔ Alatala xa saate kankira nun Munsa mu keli ɲama xa yonkinde.

⁴⁵ Amalekikae nun Kanaankae naxee nu sabatixi na geya yire, e naxa goro Isirayilakae xili ma, e fa e bonbo, e e masege han Horoma.

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, «Wo na so bɔxi ma, n dennaxan fixi wo ma sabatide ra, ³ xa wo wama xuruse bafe serexe ra naxan nafan Alatala ma, alo serexe gan daaxi, laayidi serexe, serexe janigexi, xa na mu a ra sali serexe, ⁴ wo xa sansi xɔri dinxi serexe sa na fari, naxan findima sansi xɔri dinxi luxutaxi kilo saxan masunbuxi ture litiri keren nun a tagi ra, ⁵ a nun weni litiri keren nun a tagi. Na sama serexe gan daaxi nun serexe janigexi nan xun ma naxan findima yexee ra. ⁶ Xa a sa findi yexee kontonyi nan na, wo xa sansi xɔri dinxi serexe sa na fari, naxan findima sansi xɔri dinxi luxutaxi kilo senni masunbuxi ture litiri firin na, ⁷ a nun weni litiri firin. Na ganxi rafan Alatala ma.»

⁸ «Xa wo wama ninge bafe serexe ra naxan nafan Alatala ma, alo serexe gan daaxi, laayidi serexe, xanunteya serexe, ⁹ wo xa sansi xɔri dinxi serexe sa na fari, naxan findima sansi xɔri dinxi luxutaxi kilo solomanaani naxan masunbuxi ture litiri saxan na, ¹⁰ a nun weni litiri saxan. Na ganxi rafan Alatala ma.»

¹¹ «Na nan nabama ningee, yexee kontonyie, yexeee, nun sie birin be wo naxan bama serexe ra. ¹² Wo xa na raba xuruse birin be. ¹³ Isirayilaka birin xa a raba na ki ne e xa serexe birin be, e naxan bama te ra Alatala be. ¹⁴ Xɔɲe naxee na wo ya ma, e fan xa a raba na ki e serexe gan daaxi bama temui naxee. Na rafan Alatala ma. ¹⁵ Seriyɛ keren nan luma pama birin be, Isirayilakae ba, xɔɲee ba. Keli wo tan ma, han wo xa die, nun nee fan xa die naxee fama, wo tan yo, xɔɲe yo, wo birin xa Alatala xa seriyɛ suxu na ki ne. ¹⁶ Isirayilakae ba, xɔɲee ba, wo birin na seriyɛ keren nun yaamari keren nan bun ma.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁸ «A fala Isirayilakae be, «Wo na so bɔxi ma, n wo rasofe dennaxee, ¹⁹ wo fa na bɔxi daxamui sɔto, wo xa nde ba serexe ra n be. ²⁰ Wo na taami singe yailan sansi xɔri neene ra, wo xa nde ba serexe ra n be, alo wo sansi xɔri neene nde bama ki naxee xe xaba temui lonyi yire. ²¹ Wo xa na taami singe ba Alatala be ɲe yo ɲe.»

Yunubi janigetare

²² «Xa a sa li wo tantanxi ne Alatala xa yaamarie suxufe kui, a naxee masenxi Munsa be, ²³ kelife na masen temui, han wo xa die xa mamadie xa temui, ²⁴ xa wo mu na raba wo janige ra, wo a raba kolontareya kui, pama xa tuura ba serexe gan daaxi ra, naxan nafan Alatala ma. Wo xa sansi xɔri dinxi serexe nun weni serexe sa na fari a raba ki ma, a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra. ²⁵ Serexedube yunubi xafari maxandima ne Isirayilaka birin be. Alatala dipema ne e ma. Yunubi nan a ra, e mu naxan janigexi. E man bara serexe gan daaxi ba Alatala be, a nun e xa yunubi xafari serexe. ²⁶ Na yunubi xafarima ne Isirayilaka birin nun e xa xɔɲee be, barima tantanyi na nu a ra.»

²⁷ «Xa mixi keren nan yunubi raba janigetareɲa kui, a xa si gine keren ba yunubi xafari serexe ra, naxan bara ɲe keren sɔto. ²⁸ Serexedube yunubi xafari maxandima ne na mixi be naxan yunubi raba janigetareɲa kui Alatala ya xɔri. Na na ɲon, a xa yunubi bara xafari. ²⁹ Na seriyɛ kerenyi na Isirayilakae nun e xa xɔɲee be, yunubi rabafe janigetareɲa xa fe ra. ³⁰ Kɔɔo xa mixi nde sa Alatala matandi a janige ra, a findi Isirayilaka ra, a findi xɔɲe ra, na kanyi kerima ne pama tagi. ³¹ A bara Alatala xa masenyi mabere, a bara Alatala xa seriyɛ matandi. Na kanyi kerima ne pama tagi, barima na yunubi kote dɔxɔxi a xun ma.»

Malabui lɔxɛ kanafe

³² Isirayilakae to nu na gbengberenyi ma, e naxa mixi nde li malabui ɓɔxɔe a yege fenfe. ³³ E naxa a xanin Munsa nun Haruna xɔn pama ya xori. ³⁴ E naxa a suxu, kɔnɔ e mu a paxankata, barima nate mu nu tongoxi a xa fe ra sinden. ³⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, «Yi xeme lan ne a xa faxa. Nama birin xa a magɔnɔ han a faxa yonkinde fari ma.» ³⁶ Nama birin naxa a ramini e yonkinde fari ma, e a magɔnɔ han a faxa, alɔ Alatala a yamari Munsa be ki naxe.

Sosee xa seriyɛ

³⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, ³⁸ «A fala Isirayilakae be, e tan nun e xa die xa mamadie e xa e xa sosee sanbunyi rafutufutu, e gese gere daaxi xiri a de i. ³⁹ Na sanbunyi rafutufutuxi findima tɔnxuma nan na wo be, alako wo xa ratu Alatala xa yaamarie ma, wo man xa e rabatu. Wo naxa bira wo yete waxɔnfee fɔxɔ ra, naxee wo ratantanma. ⁴⁰ Na nan a niyama, wo ratuma n ma yaamarie ma, wo man e rabatu. Na kui, wo bara findi n ma mixie ra. ⁴¹ N tan nan Alatala ra, wo Marigi Ala, naxan wo ramini Misira ɓɔxi ra, alako n xa findi wo Marigi Ala ra. N tan nan Alatala ra, wo Marigi Ala.»

16

Kora Munsa matandife

¹ Lewi ɓɔnsɔe mixi nde, naxan xili Kora, Yisehari xa di xeme, Kehati xa mamadi, a nun Datan nun Abirami, Eliyabi xa di xeme, a nun Peleta xa di xeme Oni, naxan fatanxi Ruben ɓɔnsɔe ra, ² nee naxa ti Munsa kanke. Isirayilaka mixi keme firin mixi tongo suuli nu na e xanbi ra. Kuntigi belebelee nu na e ya ma. ³ E naxa e malan Munsa nun Haruna xili ma, e fa a fala e be, «Wo xa mangeya bara ɓɔn! Isirayila pama birin seniye, Alatala man na muxu tagi. Munfe ra wo tan gbansan wo yete itema Alatala xa pama xun ma?»

⁴ Munsa to na me, a naxa a yatagi rafelen ɓɔxi ma. ⁵ A naxa a fala Kora nun a xa mixie be, «Tina geesege, Alatala fama a masende won be, a xa mixi seniye naxan na. A tinma na kanyi xa makore a ra, a naxan sugandima. ⁶ Kora, i nun i xa mixie, wo xa surayi gansee tongo. ⁷ Tina wo te sa e kui, wo surayi gan Alatala be. Alatala na naxan sugandi, na nan seniye. Lewi ɓɔnsɔe, yakosi wo bara a radangi a i.»

⁸ Munsa man naxa a fala Kora be, «Lewi ɓɔnsɔe xa die, wo wo tuli mati. ⁹ Isirayila Marigi Ala wo sugandixi ne Isirayila pama ya ma a xa hɔrɔmɔlingira wali xa fe ra. Wo tan nan tima pama ya ra e sali temui. Na mu wo wasa? ¹⁰ A tinma wo tan Lewi ɓɔnsɔe xa makore a ra, kɔnɔ wo wama serexedube wali fan nan nabafe. ¹¹ Na kui i tan nun i xa mixie, wo bara lan wo boore ma wo xa Alatala matandi. Munfe ra wo na tife Haruna kanke?»

¹² Munsa naxa mixi xee Eliyabi xa di xeme Datan nun Abirami xilide, kɔnɔ e naxa tondi, e fa a fala, «Muxu tan mu sigama. ¹³ Munfe ra i bara muxu ramini ɓɔxi ma, kumi nun xipe xeleva dennaxe, alako muxu xa faxa yi gbengberenyi ma? I man wama i yete findife muxu xa mange ra? ¹⁴ I mu muxu rasoxi ɓɔxi kui kumi nun xipe xeleva dennaxe. I mu xee nun weni bilie xa fixi muxu ma ke ra. I ɓɔxɔ a ma, a i nun donxue nan a ra? Muxu mu sigama!» ¹⁵ Munsa naxa xɔnɔ ki fanyi ra, a a fala Alatala be, «I naxa e xa serexe suxu. N mu sese tongoxi e yi ra, hali sofale keren. N mu fe ɓaaxi yo rabaxi e ra.»

¹⁶ Munsa naxa a fala Kora be, «I tan nun i xa mixie, tina wo nun Haruna xa ti be Alatala ya i.» ¹⁷ Wo birin xa wo xa surayi gansee tongo, wo xa surayi sa a ma, wo wo yete masen Alatala be. Na lanma surayi ganse keme firin tongo suuli nan ma. I tan nun Haruna, wo fan xa wo xa surayi ganse suxu wo yi ra.» ¹⁸ E birin naxa te sa e xa surayi gansee kui, e naxa surayi sa a ma, e fa ti horomolingira de ra. Munsa nun Haruna fan nu na naa. ¹⁹ Kora to pama birin malan Munsa nun Haruna xili ma horomolingira de ra, Alatala xa nore naxa mini pama birin ma.

²⁰ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ²¹ «Wo mini yi mixie ya ma. N xa e sonto keren na!» ²² Munsa nun Haruna naxa e yatagi rafelen boxi ma, e fa a fala, «Alatala, Daali birin Mange, a lanma i xa xono pama birin ma, mixi keren xa yunubi xa fe ra?» ²³ Alatala naxa Munsa yaabi, ²⁴ «A fala pama birin be, e xa e makuya Kora, Datan, nun Abirami xonyi ra.»

²⁵ Munsa nun Isirayila kuntigie naxa siga Abirami nun Datan yire. ²⁶ A naxa a fala pama be, «Wo wo makuya yi yunubitoe xa lingirae ra. Wo naxa din e xa see ra, alako wo naxa fa faxe e xa yunubie xa fe ra.» ²⁷ Nama naxa a masiga Kora, Datan, nun Abirami xa lingirae ra. Datan nun Abirami naxa mini e xonyi, e ti naade ra, e nun e xa ginsee, nun e xa die.

²⁸ Munsa naxa a fala, «Wo a kolonma a Alatala nan n tixi yi wali birin na, n tan mu a ra. ²⁹ Xa yi mixie mu faxe kaabanakoe ra, Alatala mu n xexxi. ³⁰ Kono xa Alatala sa kaabanako raba, a boxi rabi, e goro e nipe ra a kui, e tan nun e ke birin, na nan a masenma wo be, a e bara Alatala mabere.»

³¹ Munsa to ge na falade, boxi naxa rabi e sanyi bun ma, ³² a e gerun, Kora nun a xa mixie, e xa lingirae, a nun e xa harige birin. ³³ E naxa goro aligiyama e nipe ra, e tan nun e sotose birin. Boxi naxa e makoto, e naxa loe pama tagi. ³⁴ Isirayilaka naxan birin nu na e seeti ma, e naxa e gi e gbelegbele xui ma, e nu fa a fala, «Boxi naxa muxu fan gerun de!» ³⁵ Alatala naxa te radin na mixi keme firin mixi tongo suuli ma, naxee surayi gan horomolingira de ra.

17

Nama raseniyenfe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Haruna serexedube xa di xeme Eleyasari be, a xa surayi gansee matongo te xora, a xa e te wolee rawoli yire makuye. Na surayi gansee bara findi se seniyenxie ra Ala be.

³ Wo xa na surayi gansee matongo, yunubitoe naxee rawalixi e fa faxe, wo e bonbo han e xa findi a kebela ra, wo e sa serexebade ma. Se seniyenxi na a ra barima a nu bara masen Alatala be. Na kui a findi tonxuma nan na Isirayilakae be.» ⁴ Eleyasari serexedube naxa na mixie xa surayi ganse wure gbeeli daaxie matongo, na mixi faxaxie naxee rawalixi, a e bonbo han e findi kebela ra, a e sa serexebade ma. ⁵ Na bara findi tonxuma ra Isirayilakae be, alako e xa ratu a ma a mu lan mixi yo xa surayi gan serexe ra bafe Haruna xa die, xa na mu a ra a fan luma ne alo Kora nun a xa mixie, alo Alatala a masenxi Munsa be ki naxe.

⁶ Na kuye iba, Isirayila pama naxa woyen folo Munsa nun Haruna ma, a e tan nan Alatala xa pama faxaxi. ⁷ E nu e malanfe temui naxe Munsa nun Haruna xili ma, e naxa a to nuxui naxa dusu horomolingira xun ma, Alatala xa nore fa mini e ma.

⁸ Munsu nun Haruna naxa siga hōrōmōlingira de ra. ⁹ Alatala naxa a masen Munsu be, ¹⁰ «Wo mini yi mixie ya ma, n xa e sōnto kerenyi ra.» Munsu nun Haruna naxa e yatagi rafelen bōxi ma, ¹¹ Munsu fa a fala Haruna be, «I xa te wole tongo serexebade yire, i a sa i xa surayi ganse kui a nun surayi nde. Na xanin mafuren mafuren jama mabiri, i sa yunubi xafari maxandi e be. Alatala bara a xa xōne fulun yi jama xili ma, sōntōe jan bara fōlo.»

¹² Haruna naxa surayi ganse tongo alō Munsu a fala a be ki naxe, a a gi a siga jama yire, sōntōe nu bara fōlo dennaxe. A naxa surayi ba serexe ra, a fa yunubi xafari maxandi jama be. ¹³ A naxa ti mixi faxaxie nun mixi jip̄ee tagi. Mixi faxafe naxa dan. ¹⁴ Mixi wulu fu nun naani mixi keme solofere nan faxa, bafe Kora xa mixie ra, naxee singe faxa. ¹⁵ Mixi faxafe to dan, Haruna naxa gbilen Munsu yire hōrōmōlingira de ra.

Haruna xa yisuxuwuri

¹⁶ Alatala naxa a masen Munsu be, ¹⁷ «A fala Isirayilakae be, bōnsōe xunyi birin xa yisuxuwuri keren so i yi ra, na lanma yisuxuwuri fu nun firin nan ma. I xa bōnsōe birin xili sebe a xa yisuxuwuri ma. ¹⁸ I xa Haruna xili sebe Lewi bōnsōe xa yisuxuwuri ma. Bōnsōe xunyi birin xa yisuxuwuri xa lu naa. ¹⁹ I na yisuxuwurie sama hōrōmōlingira nan kui, saate kankira ya tode ra, n luma n yete masen na wo be dennaxe. ²⁰ N mixi naxan sugandixi, na kanyi xa yisuxuwuri mabutunma ne. Na kui, n bara a niya Isirayilakae naxa wōyen wo ma sōnōn.»

²¹ Munsu naxa dentegē sa Isirayilakae be. Isirayila bōnsōe xunyi birin naxa fa e xa yisuxuwuri ra. Na naxa lan yisuxuwuri fu nun firin ma. Haruna gbe nu na e ya ma. ²² Munsu naxa na yisuxuwurie sa Alatala ya i, hōrōmōlingira kui, saate kankira na dennaxe. ²³ Na kuye iba, a to so hōrōmōlingira kui, a naxa a to Haruna xa yisuxuwuri, naxan sa Lewi bōnsōe xili ra, a bara butun, a bara fuga, a tamare bogi gbeeli ramini. ²⁴ Munsu naxa yisuxuwuri birin namini, a e masen Isirayila jama be. Bōnsōe xunyi birin to e to, e naxa e gbe tongo.

²⁵ Alatala naxa a masen Munsu be, «I man xa Haruna xa yisuxuwuri ragbilen saate kankira yire, a xa ragata tōnxuma ra matandilae be. Na kui e mu wōyenma n ma, e mu faxa.» ²⁶ Munsu naxa Alatala xa yaamari rabatu, alō a masen a be ki naxe. ²⁷ Isirayilakae naxa a fala Munsu be, «A mato, muxu birin jōnma ne halaki kui. ²⁸ Naxan yo a maso Alatala xa hōrōmōlingira ra, na kanyi faxama ne. Muxu birin xa sōnto?»

18

Serexedubee nun Lewi bōnsōe xa fe

¹ Alatala naxa a masen Haruna be, «I tan, i xa die, nun Lewi bōnsōe birin, wo tan nan yunubi sōtoma xa fe jaaxi sa raba hōrōmōlingira xa fe ra. Haruna i tan nun i xa die, wo tan nan yunubi sōtoma xa fe jaaxi sa raba serexedubēpa xa fe ra. ² I xa Lewi bōnsōe mixi birin maso i ra, alako e xa i tan nun i xa die mali wo xa wali ra hōrōmōlingira kui. ³ E i malima hōrōmōlingira wali kui, kōnō e naxa makōre yirabase seniyenxie nun serexebade ra, alako wo naxa faxa, e tan nun i tan. ⁴ E birama ne i fōxō ra i xa hōrōmōlingira wali birin kui. Mixi gbete yo naxa sunbu wo ra. ⁵ Wo tan gbansan xa seniyen lingira nun serexebade wali raba, alako Alatala naxa fa a xa xōne ramini Isirayilakae ma sōnōn. ⁶ N tan nan wo

ngaxakerenyi Lewi bõnsõ tongoxi Isirayilakae ya ma n yete be. N bara e sa wo sagoe, e xa wo mali hõrõmõlingira wali raba ra. ⁷ I tan nun i xa die, wo nõxo sama ne wo xa serexedube wali xõn ma serexebade nun yire seniyenxi fisamante, naxan na dugi gbakuxi xanbi ra. N tan nan na wali fixi wo ma. Mixi gbete na a maso na ra, a faxama ne.»

⁸ Alatala naxa a fala Haruna be, «N bara Isirayilakae xa hadiya seniyenxi birin fi i tan nun i xa die ma, barima wo tan nan sugandixi serexedubee ra abadan. ⁹ See nan yi ki naxee findima i gbe ra se seniyenxie tagi, te mu naxee ganxi: Isirayilakae xa serexe, e xa sansi xõri dinxi serexee, e xa yunubi xafari serexee, nun e xa yete ragbilen serexee. Na serexe seniyenxie findima i tan nun i xa die nan gbe ra. ¹⁰ Wo nee donma ne alo se seniyenxie. Xeme birin nõma e donde wo xa denbaya kui. Se seniyenxie nan e ra wo be.»

¹¹ «Se naxee baxi Isirayilakae xa hadiya seniyenxie ra, n nee fan fima ne i ma, naxee lintanma n ya i a masenfe ra n gbe na a ra. N na fima i tan, i xa di xeme, nun i xa di ginnee ma. I xa mixi birin naxee seniyenxi e nõma na donde. ¹² N man bara daxamui singee fi i ma, Isirayilakae naxee bama n na hadiya ra alo ture, weni, nun sansi xõrie dinxi. ¹³ Daxamui singee e fama naxan birin na n be, na birin findima i gbe nan na. I xa mixi birin naxee seniyenxi e nõma na donde.»

¹⁴ «Se naxan birin haramuxi mixie be Isirayila bõxi ma, a fa findi n gbe ra, n bara na fi i ma. ¹⁵ Di singe birin naxee fima Alatala ma, a findi mixi ra, a findi xuruse ra, na birin i tan nan gbe a ra. Kõnõ ibunadama xa di xeme singe nun sube haramuxi xa di xeme singe, e tan xun sarama ne. ¹⁶ E na kike keren soto, e xun xa sara gbete kole suuli, naxan kole keren lanma giramu fu ma.»

¹⁷ «Kõnõ i naxa ningee, yexee, nun sie xa di singee xun sara, barima e tan seniyenxi. E wuli xa kasan serexebade ma, e ture xa ba serexe ra. E xa gan te ra Alatala be. Na rafa na ma. ¹⁸ E ganyanyi nun e yirefanyi tabe findima i gbe nan na, barima e nu lintanxi n tan Alatala ya i serexe ra. ¹⁹ N bara nee fi i tan nun i xa die ma abadan, Isirayilaka naxan birin bama e xa serexe seniyenxie ra Alatala be. Saate nan a ra naxan mu kanama abadan, i tan nun i bõnsõ birin be Alatala ya i.»

²⁰ Alatala naxa a masen Haruna be, «I mu ke sõtõma Isirayila bõxi ma alo boore. N tan nan findima i ke ra Isirayilakae tagi. I hayi mu na sese gbete ma.»

²¹ «N Isirayila xa farile fima Lewi bõnsõ nan ma sare ra e xa hõrõmõlingira wali xa fe ra. ²² Isirayilakae naxa e maso hõrõmõlingira ra sõnõn, alako e naxa fa yunubi soto na kui e faxama naxan ma. ²³ Lewi bõnsõ nan hõrõmõlingira xa wali rabama. Xa yunubi yo sa mini na wali kui, e tan nan a kote tongoma. Na findima seriye nan na wo be abadan. Lewi bõnsõ mu fama ke sõtõde Isirayilakae tagi. ²⁴ N bara Isirayilakae xa farile fi Lewi bõnsõ ma ke ra. Na nan a toxi, n na a falaxi e xa fe ra, ke mu na e tan be Isirayilakae tagi.»

²⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ²⁶ «A fala Lewi bõnsõ be, «Isirayilakae na fa e xa farile ra, n naxan fima wo ma, wo xa na farile xa farile ba n tan be. ²⁷ Na kui wo fan a rabama ne alo wo ngaxakerenyi naxee farile bama e xa sansi xõri ra lonyi yire, xa na mu a ra e xa weni ra e a bunduma temui naxe. ²⁸ Wo xa wo xa hadiya ba n be Isirayilakae xa farile ra, wo fa a so Haruna serexedube yi ra. ²⁹ Wo xa farile ba n be hadiya

ra wo naxan birin sɔtɔma. Wo xa daxamui singee wo naxee sɔtɔma, wo xa n gbe ba na ra.» ³⁰ I man xa a fala e be, «Wo na ge daxamui fisamante bade n be, wo xa na farile ba sansi xɔri nun weni ra Lewi bɔnsɔe be. ³¹ Wo tan nun wo xa denbaye nɔma na donde wo wama a xɔn dennaxe. Wo xa hɔrɔmɔlingira wali sare nan na ki. ³² Daxamui singee bafe mu findima yunubi ra wo be. Wo mu Isirayilakae xa hadiya seniyenxie maberema na kui, wo man mu faxama na xa fe ra.»

19

Maraseniyen ye

¹ Alatala naxa a masen Munsu nun Haruna be, ² «Ala xa seriye nan ya. Isirayilakae xa fa ninge gine gbeeli ra, naxan mu mabenxi, lanyuru mu na naxan ma, a nun naxan mu sari bendunxi sinden. ³ I xa na so Eleyasari serexedube yi ra, a kon fa raxaba a ya xɔri yonkinde fari ma. ⁴ Eleyasari xa a wuli nde kasan a belexasole ra hɔrɔmɔlingira sode mabiri sanmaya solofere. ⁵ E xa na ninge gundi birin gan a ya xɔri, a kiri, a sube, a wuli, nun a paɲe. ⁶ Na ninge na ganfe temui naxe, serexedube xa sediri wuri nde, hisopi, nun gese gbeeli woli te xɔra.»

⁷ «Na dangi xanbi, serexedube xa a fate nun a xa sosee maxa, a fa so yonkin yire, konɔ a mu seniyenxi han nunmare. ⁸ Naxan bara ninge gan, na fan xa a fate nun a xa sosee maxa, konɔ a mu seniyenxi han nunmare. ⁹ Mixi seniyenxi nde xa na ninge ganxi xube makɔ, a sa e sa yire seniyenxi yonkinde fari ma. A ragatama menni ne Isirayila pama be alako e xa maraseniyen ye yailan ra. Yunubi xafari serexe nan a ra. ¹⁰ Naxan bara na ninge ganxi xube makɔ, na fan xa a fate nun a xa dugie xa, konɔ a mu seniyenxi han nunmare. Na seriye mu kanama abadan Isirayilakae nun e xɔɲee be.»

¹¹ «Naxan na din mixi faxaxi ra, na kanyi findima seniyantare nan na xi solofere bun ma. ¹² A xa a yete raseniyen yi maraseniyen ye ra a xi saxan nde nun a xi solofere nde ma. Xa a mu a raba na xi saxan nde nun na xi solofere nde ma, a mu seniyenma. ¹³ Xa naxan yo din mixi faxaxi fure ra, a fa lu a mu a yete raseniyen, na kanyi xa seniyantarepa dangima ne Alatala xa hɔrɔmɔlingira ma. Na kanyi xa kerɔ Isirayilakae ya ma. Maraseniyen ye to mu kasanxi a ma, a mu seniyenxi.»

¹⁴ «Seriye nan ya: Xa mixi faxesa kiri banxi nde kui, mixi yo naxan na naa, xa na mu a ra a soma naa, na kanyi findima mixi seniyantare nan na xi solofere bun ma. ¹⁵ Sesase rabixi birin findima se seniyantare ra. ¹⁶ Mixi naxan din mixi faxaxi ra wula i, naxan bara faxesa a paaxi ra, xa na mu a faxesa a yete ma, na kanyi findima seniyantare nan na xi solofere bun ma. Naxan din mixi faxaxi xɔrie ra, xa na mu a gaburi ra, na fan mu seniyenxi xi solofere bun ma.»

¹⁷ «A lanma na mixi mɔɔli xa seniyen ye ra, naxan masunbuxi na ninge ganxi xube ra. Na ye xa tongo dulonyi yire, xa na mu a ra xure. ¹⁸ Xeme seniyenxi nde xa hisopi wuri salonyi tongo, a a rasin na ye xɔra, a a kasan na kiri banxi ma, a kui se birin ma, nun mixie ma naxee nu na a kui. E man xa na raba mixi ra naxan dinxi mixi fure ra, naxan faxesa a paaxi ra, xa na mu a ra naxan faxesa a yete ma, a nun mixi naxan dinxi mixi xɔrie ra, xa na mu gaburi ra. ¹⁹ Mixi seniyenxi xa na ye kasan mixi seniyantare ma a xi saxan nde nun a xi solofere nde. A na ge na ra, a xa a yete nun a

xa sosee maxa ye ra, a fa findi mixi seniyeñxi ra na xi solofere nunmare ra.»

²⁰ «Mixi naxan tondi a yete raseniyeñde, na kanyi xa keru pama ya ma, barima a xa seniyeñtareña dangima ñe Alatala xa hõromõlingira ma. A to mu kasanxi maraseniyeñ ye ra, a mu seniyeñxi. ²¹ Yaamari nan na ki Isirayilakae be naxan mu kanama abadan.»

«Maraseniyeñ ye kasanma naxan ma, na kanyi xa a xa dugie xa. A mu seniyeñma fo nunmare. ²² Mixi seniyeñtare dinma se naxan na, na se bara findi se seniyeñtare ra. Mixi naxan dinma na se ra, na fan findima mixi seniyeñtare nan na han nunmare.»

20

Meriba ye

¹ Kike singe, Isirayila pama birin naxa so Sini gbengberenyi ma, e yonkin Kadesi. Mariyama naxa faxe menni, e fa a ragata gaburi kui.

² Ye to mu nu na pama yi ra, e naxa e malan Munsu nun Haruna xili ma.

³ E naxa sõnxõ Munsu ra, e nu a fala, «A nu fisa muxu fan xa faxe Alatala muxu ngaxakerenyie faxe temui naxe. ⁴ Munfe ra wo Alatala xa pama rafaxi yi gbengberenyi ma, muxu nun muxu xa xurusee xa faxe? ⁵ Munfe ra wo muxu raminixi Misira bõxi ra fafe ra yi yire paaxi, xõre bili, weni bili, girenadi wuri bili mu na dennaxe. Hali ye min daaxi mu sõtõma be.»

⁶ Munsu nun Haruna naxa keli pama ya ma, e e felen hõromõlingira sode de ra. Alatala xa nõre naxa mini e ma. ⁷ Alatala naxa a masen Munsu be, ⁸ «I xa yisuxuwuri tongo. I tan nun i taara Haruna, wo xa Isirayilaka birin malan, wo woyen fanye ra e ya xõri, alako a xa ye ramini. Wo ye ramini ma ñe Isirayila pama be alako e tan nun e xa xurusee xa ye min.»

⁹ Munsu naxa a xa yisuxuwuri tongo naxan nu na hõromõlingira kui, alo Alatala a yamari a be ki naxe. ¹⁰ Munsu nun Haruna naxa pama malan na fanye ya ra, e fa a fala e be, «Wo tuli mati, wo tan matandilae. Muxu xa ye ramini wo be yi fanye kui?» ¹¹ Munsu naxa a belexe ite, a fanye bõnbõ sanya firin a xa yisuxuwuri ra. Ye naxa gbusan fanye ra, pama nun xuruse birin naxa e min.

¹² Kõnõ Alatala naxa a masen Munsu nun Haruna be, «Wo to mu laxi n na, Isirayila pama ya xõri, wo xa binye ti n tan Seniyeñtõe ma, wo tan mu fama yi pama rasode na bõxi ma n dennaxe fixi e ma.» ¹³ E menni nan xili Meriba ye, barima Isirayilakae sõnxõ Alatala ma menni ñe, a fa a xa seniyeñyi masen e be.

Edon mange tondife Isirayila xa dangi

¹⁴ Munsu naxa xõerae xõe Edon mange ma keli Kadesi, a falafe ra a be, «I ngaxakerenyi Isirayilakae xui nan ya! I a kolon muxu tõrõxi ki naxe.

¹⁵ Muxu benbae goro ñe Misira, muxu naxa je wuyaxi raba menni. Kõnõ Misirakae naxa muxu nun muxu benbae paaxankata. ¹⁶ Muxu naxa Alatala maxandi, a fa muxu xui rame. A naxa a xa maleke xõe muxu ramini Misira. Yakõsi muxu na be Kadesi naxan na wo xa naaninyi ra. ¹⁷ A lu muxu xa dangi wo xa bõxi tagi. Muxu mu wo xa xõe nun wo xa weni bilie kanama. Muxu mu ye bama wo xa kolõnyie kui. Muxu mu sigama kõõla ma, muxu mu fama yirefanyi ma. Muxu tima wo xa kira xungbe kerenyi nan xõn, han muxu dangima wo xa bõxi ra temui naxe.» ¹⁸ Edon mange naxa a yaabi, «Wo mu dangima muxu xa bõxi ra fefe ma, xa na mu muxu wo gerema santidegema nan na.»

¹⁹ Isirayilakae man naxa a fala a be, «Muxu tan dangima ne kira xon. Xa muxu nun muxu xa xurusee wo xa ye nde min, muxu xa a sare fi. Muxu mu i maxorinxi sese ma, muxu wama dangife ne tun.» ²⁰ Edon mange man naxa a yaabi, «Wo mu dangima feo!» Na kui, a naxa a xa soorie ramini a senbe ki ma Isirayilakae ya ra. ²¹ Edon mange to tondi Isirayilakae xa dangi a xa boxi ra, Isirayila naxa gbilen.

Haruna faxafe

²² Isirayila nama naxa keli Kadesi, e naxa siga Horo geya yire. ²³ Alatala naxa a fala Munsa nun Haruna be Horo geya yire, Edon xa boxi naaninyi ra, ²⁴ «Haruna fama ne a benbae lide aligiyama. A mu soma na boxi ma n dennaxe fixi Isirayilakae ma, barima wo bara n ma yaamari matandi Meriba ye xa fe ra. ²⁵ I xa Haruna nun a xa di xeme Eleyasari xanin Horo geya fari. ²⁶ Menni i xa serexedube dugie ba Haruna ma, i e ragoro a xa di xeme Eleyasari ma. Haruna laaxirama ne menni, a fa a benbae yire li.» ²⁷ Munsa naxa a raba, alo Alatala a yamari ki naxe. E naxa te Horo geya fari Isirayilaka birin ya xori. ²⁸ Munsa naxa Haruna xa donmae ba a ma, a e ragoro a xa di xeme Eleyasari ma. Haruna naxa laaxira geya fari. Munsa nun Eleyasari naxa goro geya ra, ²⁹ e fa Isirayila nama rakolon Haruna faxa fe ra. Isirayila naxa a jon fe raba xi tongo saxan bun ma.

21

Isirayila xa gere singe gbengberenyi ma

¹ Aradi mange Kanaanka, naxan nu sabatixi Negewi boxi ma, a to a me, a Isirayila nu minife Atarima kira nan na, a naxa e gere, a ndee findi geelimanie ra. ² Na kui Isirayila naxa yi laayidi tongo Alatala be, «Xa i yi mixie sa muxu sagoe, muxu e xa taa birin kanama ne.» ³ Alatala naxa tin Isirayilakae xa laayidi ra, a naxa Kanaankae sa e sagoe. Isirayilakae naxa e sonto, e xa taae kana. Na nan a toxi e naxa menni xili sa Horoma, naxan wama a falafe «gbaloe.»

⁴ Isirayilakae naxa keli Horo geya ma Xulunyumi Baa kira xon ma, alako e xa Edon boxi mabilin. Kono limaniya naxa ba e yi ra, ⁵ e fa a fala Alatala nun Munsa be, «Munfe ra wo muxu raminixi Misira boxi ra, alako muxu xa fa faxe gbengberenyi ma? Taami mu na be, ye mu na be, fo yi donse naaxi naxan goroma koore ma!»

⁶ Na kui Alatala naxa a niya boximasee xa mini e tagi, e xa mixie xin, e mixi gbege faxe. ⁷ Nama naxa a fala Munsa be, «Muxu bara yunubi raba woyenfe ra i tan nun Alatala ma. I xa Alatala maxandi muxu be, a xa yi boximasee makuya muxu ra.» Munsa naxa tin na ra, a Alatala maxandi nama be. ⁸ Alatala naxa a yaabi, «Boximasee misaali rafala wure gbeeli ra, a gbaku wuri kuye ra. Mixi xinxi naxan a ya tima na ra, a mu faxama.» ⁹ Munsa naxa boximasee yaillan wure gbeeli ra, a a gbaku wuri kuye ra. Na temui boximasee mixi naxee xinxi, e nu noma e ya tide na ra, e kisi.

¹⁰ Isirayilakae naxa siga, e sa yonkin Oboti. ¹¹ E naxa keli menni, e siga Iye Abarimi gbengberenyi ma naxan ya rafindixi Mowaba boxi ma, sogetede mabiri. ¹² E to keli menni, e naxa siga Serede gulunba yire. ¹³ E to keli menni, e naxa siga Arinon de ra, xure naxan na Amori boxi ma. Arinon nan na naaninyi ra Mowabakae nun Amori tagi. ¹⁴ Na nan a ra, a sebexi sebeli nde kui, Alatala xa geree xa fe na naxan kui, «Wahebi nun a xa gulunbae na Sufa boxi ma,

¹⁵ Arinon gulunbae gexi han Ari,
a findi Mowaba naaninyi nan na.»

¹⁶ E to keli, e naxa siga Beeri, Alatala a masen Munsa be dennaxe, «Nama malan, n xa e ki ye ra.» ¹⁷ Isirayilakae yi suuki ba na waxati ne:

«Ye xa te kolonyi ra!

Wo xa beeti ba a xa fe ra!

¹⁸ Mangee nun kuntigie bara a ge,
mange tonxuma kanyie.»

¹⁹ E to keli gbengberenyi ma, e naxa siga Matana. E to keli Matana, e naxa siga Naxaliyeli. E to keli Naxaliyeli, e naxa siga Bamoti. ²⁰ E to keli Bamoti, e naxa siga Mowaba gulunba yire, Pisiga geya na dennaxe. Gbengberen yire birin toma ne na geya fari.

²¹ Isirayilakae naxa xerae xee Amorikae xa mange Sixon yire a falafe ra, ²² «Muxu wama girife i xa boxi nan ma. Muxu mu xe yire nun weni bogi yire lima. Muxu mu wo xa kolon ye minma. Muxu luma mange xa kira gbansan nan xon ma, han muxu i xa boxi igiri.»

²³ Sixon mu tin e xa dangi a xa boxi ma. A naxa a xa soorie malan, e naxa mini Isirayilakae xili ma gbengberenyi ma, e fa e gere Yahasi.

²⁴ Isirayilakae naxa geeni. E naxa e xa boxi birin tongo keli Arinon xure ma han Yaboko xure, han Amonikae xa boxi naaninyi ra. E mu no dangide na ra barima Amonikae senbe nu gbo. ²⁵ Konon Isirayilakae naxa Amorikae xa taee birin suxu, e fa sabati nee kui. E naxa Xesibon fan suxu, a nun a xa rabilinyi. ²⁶ Xesibon nan nu na Amorikae xa mange Sixon xa mangataa ra. A nu bara na taa ba Mowaba mange nde yi, a nun a xa boxi birin han Arinon xure.

²⁷ Na nan a ra, beetibae a falama,
«Wo fa Xesibon!

Sixon xa taa xa ti,
a man xa senbe soto!

²⁸ Te bara Xesibon gan,
Sixon xa taa bara kana te ra.
Mowaba boxi xa taa Ari fan bara gan,
naxan xa mixie nu noma Arinon tode.

²⁹ Naxankate na wo be Mowabakae,
wo tan Kemosi xa batulae.
A xa di xeme bara e gi.

A xa di ginnee bara findi geelimanie ra Amori mange Sixon xonyi.

³⁰ Konon muxu bara no e ra,
Xesibon bara kana han Dibon.
Muxu bara e halaki han Nofa,
han a sa Medeba li.»

³¹ Isirayila naxa sabati Amorikae xa boxi ma. ³² Munsa to ge Yaaseri taa rabende, Isirayila naxa Amorikae keri na longori birin ma. ³³ Na dangi xanbi, e naxa kira tongo sigafe ra Basan. Basan mange Ogo nun a xa soorie naxa e li Edereyi. ³⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «I naxa gaaxu a ya ra! N na sama ne i belexe, a nun a xa soorie nun a xa boxi birin. I xa a bonbo alo i Amori mange Sixon bonboxi ki naxe Xesibon.» ³⁵ Isirayilakae naxa Ogo, a xa die, nun a xa soori birin bonbo. Mixi keren mu no a bade e yi. E naxa a xa boxi findi e gbe ra.

22

Balaki xa xεεraya

¹ Isirayilakae naxa siga e sa yonkin Mowaba filii ma, Yuruden xure de, Yeriko ya tagi. ² Siporo xa di xeme Balaki nu bara a me Isirayilakae naxan nabaxi Amorikae ra. ³ Mowabakae nu bara gaaxu Isirayila pama belebele xa fe ra. ⁴ Na kui, e naxa a fala Madiyan kuntigie be, «Yi pama belebele fama won ma boxi birin xun nakanade, alo ningee mere xun nakanama ki naxe.» Balaki nan nu na Mowaba mange ra na temui.

⁵ A naxa xεerae xεe Beyori xa di xeme Balami yire, naxan nu sabatixi Petori, a bari taa xure de ra, a falafe ra, «Nama belebele nde bara keli Misira boxi ma, e fa yonkin n ma boxi seeti ma. ⁶ Yandi, i xa fa yi pama dankade, barima e senbe gbo n be. Temunde, na ki n noma ne e bonbode, n e kerii yi boxi ma. N a kolon, i na duba naxan be, na bara baraka. I man na naxan danka, na fan bara danka.» ⁷ Mowaba kuntigie nun Madiyan kuntigie naxa siga se matoe sare ra Balami xon, e fa Balaki xa xεera ya iba a be.

⁸ Balami naxa a fala e be, «Wo xa koe radangi be. Alatala na yaabi so n yi, n na falama ne wo be.» Na kui, Mowaba kuntigie naxa xi Balami xonyi. ⁹ Alatala naxa mini Balami ma, a a maxorin, «Nde na yi mixie ra i naxee rasenexi i xonyi yi ki?» ¹⁰ Balami naxa a yaabi, «Mowaba mange Siporo xa di xeme Balaki nan yi mixie xee, a e xa fa a fala n be, ¹¹ «Nama belebele nde bara keli Misira boxi ma, e fa sabati n ma boxi seeti ma. I xa fa yi pama danka, alako n xa no e keride.» ¹² Alatala naxa a masen Balami be, «I naxa bira yi mixie foxo ra, i naxa na pama danka. Barakatoe pama na a ra.»

¹³ Na kuye iba Balami naxa keli, a a fala Balaki xa kuntigie be, «Wo gbilen wo xa boxi ma, barima Alatala mu tinxi n xa bira wo foxo ra.» ¹⁴ Na kui, Mowaba kuntigie naxa gbilen Balaki yire, e a fala a be, «Balami bara tondi birade muxu foxo ra.»

¹⁵ Balaki man naxa kuntigi gbege gbetae xee, naxee tide dangi a singee ra. ¹⁶ E naxa siga Balami yire, e a fala a be, «Balaki xa masenyi nan ya: «N tan Siporo xa di xeme Balaki, n bara i mayandi, i naxa tondi talufe ra n yire! ¹⁷ N i sare fima ne a fanyi ra. I wama naxan yo xon, n na fima ne i ma. Yandi i xa yi pama danka n be.» ¹⁸ Kono Balami naxa Balaki xa xεerae yaabi, «Hali Balaki a xa banxi rafe gbeti nun xεema ra, a a so n yi ra, n mu noma fefe rabade n Marigi Alatala mu n yamari naxan na. ¹⁹ Wo naxan nabama, wo fan xa lu be han tina geesege. N man xa Alatala xa masenyi rame.» ²⁰ Alatala naxa mini Balami ma koe ra, a a masen a be, «Yi mixie to bara fa i xilide, i xa bira e foxo ra, kono n na naxan fala i be, i na nan nabama.»

²¹ Na kuye iba Balami naxa baki a xa sofale fari, a bira Mowaba kuntigie foxo ra. ²² Balami sigafe naxa Alatala raxono. Alatala xa maleke naxa siga kira ibolonde Balami ya ra. A nu doxoxi a xa sofale fari, a xa walike firinyie nu na a foxo ra. ²³ Balami xa sofale to Alatala xa maleke to kira tagi, santidegema suxuxi a yi, a raminixi a te i, a naxa keli kira xon ma, a so xe ra. Balami naxa sofale bonbo, alako a xa a xun ti kira ra.

²⁴ Alatala xa maleke man naxa sa ti e xa kira di xon ma weni bilie tete firinyie tagi. ²⁵ Sofale to Alatala xa maleke to, a naxa a raxeten tete ra, a Balami sanyi xeten tete ra a paaxi ra. Balami naxa gbilen a bonbo ra. ²⁶ Alatala xa maleke man naxa sa ti yire raxetenxi a fanyi ra. Dangide yo

mu nu na. ²⁷ Sofale to Alatala xa maleke to, a naxa a sa Balami bun ma. Balami naxa xonɔ a ma, a a bonbo a xa yisuxuwuri ra.

²⁸ Na kui, Alatala naxa sofale de ramini, a a niya a xa a fala Balami be, «A saxan nde nan yi ki i n bonboma. N munse rabaxi i ra?» ²⁹ Balami naxa a yaabi, «I n matandixi ne. Xa santidegema na n yi ra nu, n i faxama ne keren na.» ³⁰ Sofale naxa a fala Balami be, «N tan xa mu i xa sofale ra, i tema naxan fari temui birin? N darixi yi mooli raba ra?» Balami naxa a yaabi, «Ade.»

³¹ Na temui Alatala naxa Balami ya rabi maleke tofe ra, a tixi kira tagi, a xa santidegema baxi a te i, a suxuxi a belexe. Balami naxa a felen, a suyidi keren na. ³² Maleke naxa a maxorin, «Munfe ra i bara i xa sofale bonbo sanya saxan? N faxi ne n xa kira ibolon i ya ra, barima i na kira naxan xon yi ki, murutela xa kira na a ra. ³³ I xa sofale bara i ratanga n ma sanya saxan. Xa a tan mu a ra nu, n bara i faxa nu, konɔ n mu a tan faxama.» ³⁴ Balami naxa a fala a be, «N bara yunubi raba! N mu nu a kolonxi, i tixi n ya ra. Konɔ yakosi, xa yi biyaasi mu i kenenxi, n xa gbilen n xonyi.» ³⁵ Alatala xa maleke naxa a masen, «Ade, i xa bira yi mixie foxo ra, konɔ n na masenyi naxan masen i be, i na nan falama.» Na kui, Balami nun Balaki xa xerae naxa siga.

³⁶ Balaki to a me a Balami na fafe, a naxa siga a ralande taa nde ma Arinon xure de ra, Mowaba xa naaninyi yire. ³⁷ A naxa Balami maxorin, «Munfe ra i mu fa n ma xeraya singe xili ma? I joxo a ma n mu noma i sare fide?» ³⁸ Balami naxa Balaki yaabi, «N bara fa i xon, konɔ n mu noma woyende na ki tun. Alatala masenyi naxan sama n de i, n na nan tun falama.» ³⁹ Balami nun Balaki naxa siga, e so Kiriyati Xusoti. ⁴⁰ Balaki naxa ningee nun yexee ba serexe ra, a nde so Balami yi ra a nun kuntigi naxee nu na a foxo ra. ⁴¹ Na kuye iba, Balaki naxa Balami xanin Bamoti Baali geya fari. Menni a naxa Isirayila pama seeti nde to.

23

Balami dubafe Isirayila pama be

¹ Balami naxa a fala Balaki be, «I xa serexebade solofere yailan be. I man xa fa tuura solofere nun yexee kontonyi solofere ra.» ² Balami naxan maxorin, Balaki naxa a birin naba. E naxa tuura keren nun yexee kontonyi keren ba serexe ra na serexebade keren keren ma. ³ Balami naxa a fala Balaki be, «I xa lu be serexe fe ma, n tan xa n makuya dondoronti. Temunde Alatala fama minide n ma. A naxan yo masen n be, n a falama i be.» Balami to te geya nde fari, ⁴ Alatala naxa mini a ma. Balami naxa a fala a be, «N bara serexebade solofere yailan, n yexee kontonyi keren nun tuura keren nan baxi a birin keren keren fari.» ⁵ Alatala naxa masenyi fi Balami ma a naxan masenma. A naxa a yita a be, «Siga Balaki yire, i xa yi masenyi ti a be.»

⁶ Balami naxa gbilen Balaki yire, a a li a tixi a xa serexe fe ma, a tan nun Mowaba kuntigie. ⁷ Balami naxa a xa masenyi ti yi ki, «Balaki nan faxi n na kelife Siriya. Mowaba mange nan n xilixi, kelife sogetede geyae kon na. <Fa, Yaxuba bonsae danka n be! I xa xone radin Isirayila ma!»

⁸ N noma mixi dankade di, Alatala mu naxan dankaxi?

N noma xonode mixi ma di,
Ala mu xonoxi naxan ma?
9 N e toma kelife geya kon na,
keli yire itexi.

Nama nan a ra,
naxan luma a xati ma,
naxan tagi rasama e nun si gbete ra.

10 Nde noma Yaxuba bonsode kontide,
konti naxan dangima meyenyi konti ra?
E nu Isirayila jama itaxun donode naani ra,
nde noma a seeti keren yati kontide?

Ala xa n mali n xa aligiyama li tinxinyi kui.
Ala xa n mali n xa maniya e ra n ma saya kui.»

11 Balaki naxa a fala Balami be, «I munse rabaxi n na yi ki? N i rafaxi ne n yaxuie dankade, koni i tan na dubafe e be.» 12 Balami naxa a yaabi, «Alatala na masenyi naxan sa n de i, n mu lan n xa na fala?»

13 Balaki man naxa a fala a be, «Won xa siga yire gbete, i noma e tode dennaxe. I seeti keren nan gbansan toma be, i mu e birin toma. Menni i noma e birin tode, i fa e dank.» 14 A naxa Balami xanin Sofimi, Pisiga geya fari. A naxa serexebade solofere yailan menni, a tuura keren nun yexee kontonyi keren ba serexe ra na serexebade keren keren ma fari. 15 Balami naxa a fala Balaki be, «I xa lu be i xa serexe fe ma, n tan xa n makuya dondoronti, n nun Alatala xa lu yire keren.»

16 Alatala naxa mini Balami ma, a masenyi nde fi a ma, a fa a fala a be, «Siga Balaki yire, i xa yi masenyi ti a be.» 17 Balami naxa gbilen Balaki yire, a a li a tixi a xa serexe fe ma, a tan nun Mowaba kuntigie. Balaki naxa a maxarin, «Alatala munse masenxi?» 18 Balami naxa yi masenyi ti a be,
«Balaki, keli.

Siporo xa di xeme, i tuli mati.

19 Ala mixi mu a ra, a mu wule falama.
Adamadi mu a ra, a xa a xaxili masara.
A mu a xui masarama.
A mu neemuma a xa saate ma.
A mu laayidi kanama.

20 Ala bara n yamari n xa duba yi jama be.
Alatala bara baraka sa e ma.
N mu noma na masarade.

21 Tore mu luma Yaxuba bonsode ya ma.
Setarepa mu toma Isirayila.
E Marigi Alatala na e foxo ra.
Mange xui mema ne e tagi.

22 Alatala e raminixi Misira boxi ra,
senbe na e yi ra alo sexe ninge.

23 Karamoxo wali mu noma Yaxuba bonsode torode.
Sematoe mu noma sese rabade Isirayila xili ma.
A fama falade Yaxuba nun Isirayila xa fe ra,
Ala xa wali mato!

24 Yi jama kelima alo yete gine,
e tima alo yete xeme,
naxan mu a sama fo a xa sube don,
a naxan faxa,

fo a xa a wuli min.»

²⁵ Balaki naxa a fala Balami be, «Xa i mu wama e dankafe, hali i mu duba e be.» ²⁶ Balami naxa a yaabi, «N mu a fala i be, Alatala na naxan yo masen n be, n na nan falama?»

²⁷ Balaki naxa a fala Balami be, «Awa, won xa siga yire gbete. Temunde Alatala tinma i xa yi pama danka n be menni.» ²⁸ Balaki naxa Balami xanin Peyori geya fari, gbengberenyi toma dennaxe. ²⁹ Balami naxa a fala Balaki be, «Serexebade solofere ti be, i man xa fa tuura solofere nun yexee kontonyi solofere ra.» ³⁰ Balami naxan maxarin, Balaki naxa a birin naba. A naxa tuura keren nun yexee kontonyi keren ba serexe ra na serexebade keren keren ma fari.

24

Balami dubafe Isirayila be

¹ Balami to a to a Alatala nu wama baraka safe Isirayila xa fe ma, a mu karamoxo wali raba alo a darixi a raba ra ki naxe. A naxa a ya rafindi gbengberenyi ma. ² A to Isirayila pama to, e yonkinxi e bomsae ki ma, Ala Xaxili naxa goro a ma, ³ a fa yi masenyi ti:

«N yi nan masenma,
n tan Beyori xa di xeme Balami,
naxan xa se igbema a fanyi ra,

⁴ naxan Ala xui ramema,
naxan Ala Xili Xungbe Kanyi xa laamatunyi toma,
naxan fahaamui sotoma suyidi kui.

⁵ Yaxuba, i xa kiri banxie rayabu,
Isirayila, i xa lingirae tofan.

⁶ E gulunba rafema,
e luma alo laakoe naxan na xure de ra,
alo wuri bilie Alatala naxee sixi ye yire.

⁷ Ye mu jonma Isirayila pama yi ra,
tune goroma e xa sansie ma a fanyi ra.
E xa mange senbe gbo Agaga be,
Isirayila xa mangeya xili fanyi sotoma ne.

⁸ Ala naxa e ramini Misira boxi ma,
e senbe gbo alo sexe ninge.
E e yaxuie xun nakanama ne,
naxee e xori girama,
e e faxama xalie ra.

⁹ E e malabuma ne alo yete,
nde suusama e rakelide?
Baraka xa lu mixi be naxan na duba wo be,
danka xa lu mixi be naxan na wo danka!»

¹⁰ Na kui Balaki naxa xono Balami ma a jaaxi ra. A naxa a fala, «N i xili ne i xa n yaxuie danka, kono a sanya saxan nde nan yi ki, i na dubafe e be! ¹¹ Keli be keren na! Siga i xonyi! N nu bara laayidi tongo i be wali sare xa fe ra, kono Alatala mu tinxi i xa a soto!» ¹² Balami naxa a yaabi, «N mu a fala i xa xerae be, ¹³ «Hali Balaki a xa banxi nan nafe gbeti nun xema ra n be, n mu noma sese rabade Alatala mu n yamari naxan na. Alatala naxan masenma n be, n noma gbilende na foxo ra?» ¹⁴ Awa, yakosi, n na gbilenfe n xonyi, kono i xa a kolon yi pama naxan nabama wo ra.»

¹⁵ Na temui Balami naxa yi masenyi ti a be:
 «Beyori xa di xeme Balami xa masenyi nan ya,
 naxan see igbema a fanyi ra,
¹⁶ naxan Ala xui ramema,
 naxan Ala Xili Xungbe Kanyi xa laamatunyi toma,
 naxan fahaamui sotoma Ala Xili Xungbe saabui ra.
¹⁷ N fe toxi naxan fama rabade yare.
 N fe toxi naxan makuya yakosi ra.
 Tunbui nde fama tede kelife Yaxuba xa mixie ma.
 Mange tonxuma nde fama kelide Isirayila ya ma.
 A Mowaba xun nakanama ne,
 a Seti xa die xa fe nonma ne.
¹⁸ Edon xa fe goroma ne,
 Seyiri xa fe goroma ne,
 konon Isirayila senbe sotoma ne.
¹⁹ Mange nde kelima Yaxuba xa mixie ya ma,
 naxan bekae sontoma.»
²⁰ Balami to Amalekikae to, a naxa yi masenyi ti:
 «Amaleki si fisamante na nu a ra,
 konon a rajonyi, a bonoma ne!»
²¹ Balami to Kenikae to, a naxa yi masenyi ti:
 «Wo sabatide mabanbanxi,
 wo tee saxi fanye nan fari,
²² konon Asuri fama ne wo xun nakanade,
 a wo findi geelimanie ra.»
²³ Na temui a naxa a xa masenyi xun dusu:
 «Nde noma kiside Ala xa jaxankate ma?
²⁴ Kunkuie fama ne kelife Kitimi,
 e noma ne Asuri nun Xeberi ra,
 konon a rajonyi, e fan xun nakanama ne.»
²⁵ Na dangi xanbi, Balami naxa keli, a gbilen a xonyi. Balaki fan naxa
 keli naa.

25

Isirayilakae xa kuye batu

¹ Isirayilakae to nu yonkinxi Sitimi, e naxa so yene rabafe Mowaba ginnee
 ra. ² Na ginnee naxa Isirayila xeme xili e xa lan e xa serexee ma, naxee nu
 bama e xa kuyee be. ³ Isirayilakae to Peyori xa Bali kuye batu folo, Alatala
 naxa xono e ma. ⁴ Alatala naxa a fala Munsa be, a a xa pama yarerati
 birin gbaku wuri kon na a ya i, a e ya rafindi soge ma, alako a xa xone
 xa gbilen Isirayila foxo ra. ⁵ Munsa naxa Isirayila kiitise yamari, «Wo xa
 mixi birin faxa, naxan bara Peyori xa Bali kuye batu!»
⁶ A fefe na fala, Isirayilaka nde naxa fa Madiyanka gine nde ra a
 ngaxakerenyie ya i. Munsa nun Isirayila pama naxee nu na wafe
 horomolingira sode de ra, naxa na gine nun na xeme to. ⁷ Haruna xa
 mamadi, Eleyasari xa di xeme Finexasi serexedube to na gine nun na xeme
 to, a naxa keli, a tanbe tongo, ⁸ a bira na xeme foxo ra kiri banxi kui, a sa
 a tan nun na gine soxo a xa tanbe ra e furi ma keren na. Na temui Alatala
 xa xone naxa dan. ⁹ Mixi wulu moxonon nun naani nan faxa na gbaloe
 kui.

¹⁰ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹¹ «Haruna serexedube xa mamadi, Eleyasari xa di xeme Finexasi, bara n ma xone ba Isirayilakae ma. N ma xanunteya n ma pama be nu na a boje kui, a fa a niya a xa na raba. N tan mu Isirayila birin sonto n ma xanunteya xa fe ra. ¹² A fala Finexasi be, n bara bojesa saate xiri a tan nun n tan tagi. ¹³ Na saate luma n tan nun a bonsoe tagi, e fa findi serexedube ra abadan, barima n ma xanunteya nu na a boje kui, a man fa a niya Isirayilakae xa yunubi xa xafari.»

¹⁴ Isirayilaka naxan faxa e nun na Madiyan gine ra, a nu xili Simiri, Salu xa di xeme. Simeyon bonsoe xunyi nde nan nu a ra. ¹⁵ Na gine Madiyanka tan nu xili Kosibi, Suuru xa di gine. Madiyan xabile ndee xunyi nan nu a baba ra. ¹⁶ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁷ «Wo xa Madiyankae gere alo yaxuie! ¹⁸ E findixi wo be yaxuie nan na Peyori kuye xa fe ra, nun e maagine Kosibi xa fe ra. Kosibi findixi e xa yarerati nde xa di gine nan na, ¹⁹ naxan faxa Peyori kuye xa fe kui.»

26

Isirayilakae kontife a firin nde

¹ Na gbaloe to dangi, Alatala naxa a fala Munsa nun Haruna serexedube xa di xeme Eleyasari be, ² «Wo xa Isirayila pama birin xili sebe, keli a je moxonen ma han na xanbi, a denbaya ki ma, naxan birin noma soorija rabade.» ³ Munsa nun Eleyasari serexedube naxa a fala Isirayilakae be Mowaba boxi ma Yuruden xure seti ma Yeriko ya i, ⁴ «Isirayilaka birin xa konti, keli mixi ma naxan bara je moxonen soto han na xanbi, alo Alatala a yamari Munsa nun Isirayilakae be ki naxe.» Isirayila bonsoe naxee mini Misira boxi ra, nee nan yi ki.

⁵ A folo Isirayila xa di singe Ruben nan ma, a xa die nan yi ki: Xanoki, Palu, ⁶ Xesiron, Karimi, nun e xabilee. ⁷ Ruben bonsoe xabilee nan na ki. Nee xasabi lan mixi wulu tongo naani nun saxan keme solofere tongo saxan nan ma.

⁸ Palu xa di xeme Eliyabi ⁹ nan nu na Nemuweli, Datan, nun Abirami baba ra, naxee keli Munsa nun Haruna xili ma Isirayila kuntigie ya ma. E nun Kora nun a foxirabiree to keli Alatala xili ma, ¹⁰ boxi rabi ne, a fa e birin gerun. Na loxe Alatala mixi keme firin mixi tongo suuli gan ne te ra, e xa findi misaali ra pama be. ¹¹ Kono Kora xa die tan mu faxa na fe kui.

¹² Simeyon xa die nan yi ki e xabile ki ma: Nemuweli, Yamin, Yakimi, ¹³ Sera, Sawulu, a nun e xabilee. ¹⁴ Simeyon bonsoe xabilee nan na ki. Nee xasabi lan mixi wulu moxonen nun firin, mixi keme firin nan ma.

¹⁵ Gadi xa die nan yi ki e xabile ki ma: Sefon, Xagi, Suni, ¹⁶ Oseni, Eri, ¹⁷ Arodi, Areli, nun e xabilee. ¹⁸ Gadi bonsoe xabilee nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo naani, mixi keme suuli nan ma.

¹⁹ Yuda xa die nan yi ki: Eru nun Onan. Kono e tan faxa Kanaan boxi nan ma. ²⁰ Yuda xa die nan yi ki e xabile ki ma: Selaha, Peresi, Sera, nun e xabilee. ²¹ Peresi xa die nan yi ki: Xesiron, Xamuli, nun e xabilee. ²² Yuda bonsoe xabilee nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo solofere nun senni, mixi keme suuli nan ma.

²³ Isakari xa die nan yi ki e xabile ki ma: Tola, Puwa, ²⁴ Yasubu, Simiron, nun e xabilee. ²⁵ Isakari bonsoe nan na ki e xabile ki ma. E xasabi lan mixi wulu tongo senni nun naani, mixi keme saxan nan ma.

²⁶ Sabulon xa die nan yi ki e xabile ki ma: Seredi, Elon, Yaxaleeli, nun e xabilee. ²⁷ Sabulon bõnsõe xabilee nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo senni, mixi keme suuli nan ma.

²⁸ Yusufu xa die nan yi ki e xabile ki ma: Manasi nun Efirami. ²⁹ Manasi xa die nan yi ki: Makiri nun a xabilee. Makiri nan Galadi nun a xabilee soto. ³⁰ Galadi xa die nan yi ki e xabile ki ma: Yeseri, Xeleki, ³¹ Asireli, Sikemi, ³² Semida, Xeferi, nun e xabilee. ³³ Xeferi xa di xeme Selofexadi tan di ginsee nan tun soto. Nee xilie nan yi ki: Maxala, Nowa, Xogala, Milika nun Tirisa. ³⁴ Manasi bõnsõe xabilee nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun firin, mixi keme solofere nan ma.

³⁵ Efirami xa die nan yi ki e xabile ki ma: Sutela, Bekeri, Taxani, nun e xabilee. ³⁶ Sutela xa di nan yi ki: Eran nun a xabilee. ³⁷ Efirami xa die nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo saxan nun firin, mixi keme suuli nan ma. Yusufu xa mamadie nan na ki e xabile ki ma.

³⁸ Bunyamin xa die nan yi ki e xabile ki ma: Bela, Asibeli, Axirama, ³⁹ Sufami, Xufami, nun e xabilee. ⁴⁰ Bela xa die naxa findi Arade, Naaman, nun e xabilee ra. ⁴¹ Bunyamin xa die nan na ki e xabile ki ma. E xasabi naxa lan mixi wulu tongo naani nun mixi suuli keme senni ma.

⁴² Dana xa die nan yi ki e xabile ki ma. Suxami nun a xabilee. Dana bõnsõe nan na ki e xabile ki ma. ⁴³ E xasabi naxa lan mixi wulu tongo senni nun naani, mixi keme naani ma.

⁴⁴ Aseri xa die nan yi ki e xabile ki ma: Yimena, Yisiwi, Beriya, nun e xabilee. ⁴⁵ Beriya xa die nan yi ki: Xeberi, Malakiyeli, nun e xabilee. ⁴⁶ Aseri xa di gine nu xili ne Sera. ⁴⁷ Aserikae nan na ki e xabile ki ma. E xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun saxan, mixi keme naani nan ma.

⁴⁸ Nafatali xa die nan yi ki e xabile ki ma: Yaxaseeli, Guni, ⁴⁹ Yeseri, Silemi, nun e xabilee. ⁵⁰ Nafatali bõnsõe nan na ki e xabile ki ma. E xasabi lan mixi wulu tongo naani nun suuli, mixi keme naani nan ma.

⁵¹ Isirayilaka konti lanxi mixi wulu keme senni nun keren, mixi keme solofere tongo saxan nan ma.

⁵² Alatala naxa a masen Munsa be, ⁵³ «Kanaan bõxi itaxunma na mixie nan ma e bõnsõe xasabi ma, a findi e ke ra. ⁵⁴ Bõnsõe birin ke sotoma a xa mixie xasabi bere nan na. Bõnsõe naxee xa mixie gbo, i nee gbe ragbo dangi booree ra, naxee xa mixi xurun. ⁵⁵ N tan nan a ragirima bõnsõe birin lan a xa ke naxan soto e bõnsõe xasabi ma. ⁵⁶ Bõxi itaxunyi findima Ala xa maragiri nan na, bõnsõe xungbee nun bõnsõe xurie tagi.»

⁵⁷ Lewi bõnsõe nan yi ki naxee konti e xabile ki ma: Gerison, Kehati, Merari, nun e xabilee. ⁵⁸ Lewi bõnsõe xabilee nan yi ki: Libini, Xebiron, Maxali, Musi, nun Kora. Kehati nu bara Amarama soto. ⁵⁹ Amarama xa gine nu xili ne Yebedi, Lewi xa di gine, naxan bari Misira. A naxa Haruna, Munsa, nun e maagine Mariyama bari Amarama be. ⁶⁰ Haruna nu bara Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari soto di ra. ⁶¹ Nadabo nun Abihu faxa ne, e to serexe gan te ra naxan mu daxa. ⁶² Di xeme naxan konti Lewi bõnsõe ya ma, keli a kike keren ma han na xanbi, a xasabi lan mixi wulu mɔxɔɔn nun saxan nan ma. E xa konti nu na a xati ma, barima e mu bõxi soto ke ra Isirayilakae ya ma.

⁶³ Munsa nun Eleyasari serexedube na mixie nan konti Mowaba bõxi ma Yuruden xure seeti ma Yeriko taa ya i, ⁶⁴ konõ Munsa nun Haruna serexedube mixi naxee konti Turusinina gbengberenyi ma, na keren mu nu na Isirayilakae ya ma sɔnɔn. ⁶⁵ Alatala a fala ne, a nee birin faxama

ne gbengberenyi ma. Na kui, e sese mu lu duniya, fo Yefune xa di xeme Kalebi, nun Nunu xa di xeme Yosuwe.

27

Ginee xa ke seriye

¹ Yusufu xa di xeme Manasi, na fan xa di xeme Makiri, na fan xa di xeme Galadi, na fan xa di xeme Xeferi, na fan xa di xeme Selofexadi, di gine suuli nan soto, naxee nu xili: Maxala, Nowa, Xogala, Milika nun Tirisa. ² Na di ginee nan fa e yete kan dentege Munsa, Eleyasari serexedube, nun Isirayila yareratie be, Isirayila pama birin ya xori, hromolingira sode de ra. E naxa a masen, ³ «Muxu baba mu di xeme soto. A bara faxa gbengberenyi ma, kono a mu nu na Kora xa mixie ya ma naxee keli Alatala xili ma. A tan faxa a yete kan xa yunubi rabaxi nan ma. ⁴ Munfe ra muxu baba xili bama a xabile xa mixie ya ma, di xeme to mu na a be? Ke nde so muxu fan yi ra, muxu baba ngaxakerenyie tagi!»

⁵ Munsa naxa e xa fe dentege Alatala be. ⁶ Alatala naxa a masen a be, ⁷ «Selofexadi xa di ginee bara nondi fala. E baba ke so e yi ra alo e baba ngaxakerenyie a soto ki naxe. ⁸ A fala Isirayilakae be, «Xa xeme nde sa faxa di xeme xanbi, wo a ke so a xa di ginee yi ra. ⁹ Xa di gine fan mu na a be, wo a ke so a fafaxakerenyie yi ra. ¹⁰ Xa fafaxakeren yo mu na a be, wo a so a baba fafaxakerenyie yi ra. ¹¹ Xa a sa li, a baba fafaxakeren yo mu na, wo a ke so mixi yi ra, e nun naxan makore e boore ra a xabilee ya ma.» Na xa findi yaamari nun seriye ra Isirayilakae be, alo n tan Alatala a yamarixi i be ki naxe.»

Yosuwe findife Munsa joxoxe ra

¹² Alatala naxa a masen Munsa be, «Te yi Abarimi geya fari, alako i xa boxi mato n naxan fima Isirayilakae ma. ¹³ I na ge a matode, i taa masarama ne, i gbilen i benbae ma alo i taara Haruna, ¹⁴ barima wo bara n ma yaamari matandi. Isirayilakae to keli n xili ma ye xoli xa fe ra Kadesi, Sini gbengberenyi ma, wo mu seederjoxoya raba n ma seniyenyi xa fe ra.»

¹⁵ Munsa naxa a fala Alatala be, ¹⁶ «Alatala, daali birin Marigi Ala, mixi keren doxo pama xun ma, ¹⁷ naxan tima e ya ra, e mini temui nun e so temui, naxan e raminima, a e raso, alako i xa pama naxa lu alo xuruse naxee rabepinxi e yete ma, kantama yo mu e be.» ¹⁸ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa Nunu xa di Yosuwe sugandi, Xaxili Seniyenxi na naxan ma. I xa i belexe sa a ma. ¹⁹ I xa a ti Eleyasari serexedube nun pama birin ya xori, i fa yaamarie so a yi ra, ²⁰ i xa mangeya nde xa dangi a ma, alako Isirayila pama birin xa a xui suxu. ²¹ A tima ne Eleyasari serexedube ya i n waxonfe maxorinde geme sugandixie ra. N yaabi naxan fima, a tan nun pama birin jereama na nan ma. E minima Eleyasari serexedube xui nan ma, e soma Yosuwe xui nan ma.» ²² Munsa naxa Alatala xa yaamari raba. A naxa Yosuwe tongo, a sa a ti Eleyasari serexedube nun Isirayila pama ya i, ²³ a a belexe sa a ma, a yaamarie so a yi ra, alo Alatala nu bara a yamari ki naxe.

28

Geesee nun nunmare serexee

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, e xa n ma serexe ba a ba temui. Donsee nan e ra, naxee ganma, e xiri joxunme te n na.

³ «A fala e be, loxo yo loxo wo xa serexe gan daaxi ba Alatala be, yexee firin, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ⁴ Keren xa ba geesege, boore xa ba nunmare. ⁵ Wo man xa sansi xori dinxi kilo saxan ba serexe ra naxan namulanxi oliwi ture fanyi litiri keren nun a tagi ra. ⁶ Na serexe gan daaxi mooli nu bama n be Turusinina geya ma, a xiri joxunme nu tema n na. ⁷ Weni serexe litiri keren nun a tagi bama yexee seeti ma Alatala be. Na serexe rafalama yire seniyanxi nan kui. ⁸ Wo xa sansi xori dinxi serexe nun weni serexe ba nunmare temui yexee seeti ma. Na birin findima serexe gan daaxi nan na naxan xiri joxunme tema n tan Alatala ra.»

Malabu loxoe serexe

⁹ Malabui loxoe wo xa yexee firin ba malabu loxoe serexe ra, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. Sansi xori dinxi serexe naxan namulanxi ture kilo senni ra, nun weni serexe xa ba na yexee seeti ma. ¹⁰ Malabui loxoe gan daaxie nan bama geesege nun nunmare serexe ra, a nun e xa weni serexe.

Kike xi singe serexe

¹¹ Kike xi singe birin, wo xa tuura firin ba serexe gan daaxi ra, a nun yexee kontonyi keren, a nun yexee solofere, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ¹² Sansi xori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi xori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ¹³ Sansi xori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee keren yo yexee keren seeti ma. Serexe gan daaxi nan a ra naxan ganma, a xiri joxunme te n tan Alatala ra. ¹⁴ Weni litiri saxan serexe xa ba tuura birin be. Weni litiri firin serexe xa ba yexee kontonyi birin be. Weni litiri keren serexe xa ba yexee birin be. Na serexe mooli bama kike xi singe birin je kui. ¹⁵ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra, wo geesege nun nunmare serexe bama temui naxe, a nun a xa weni serexe.

Sayamaleke Dangi Sali serexe

¹⁶ Kike singe xi fu nun naani nde, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba Alatala xa binye bun ma. ¹⁷ Na kike xi fu nun suuli nde findima sali loxoe nan na. Wo xa taami lebinitare don xi solofere bun ma. ¹⁸ Na xi singe wo xa wo malan Ala batude. Wo naxa wali yo raba na loxoe. ¹⁹ Wo xa yi serexe gan daaxie ba Alatala be na loxoe: tuura firin, yexee kontonyi keren, nun yexee solofere, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ²⁰ Sansi xori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi xori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ²¹ Sansi xori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee yo yexee seeti ma. ²² Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. ²³ Wo xa na serexe sa geesege daaxie xun ma, naxee bama loxoe birin. ²⁴ Wo xa nee ba xi solofere bun ma. Serexe gan daaxi nan a ra naxan ganma, a xiri joxunme te n tan Alatala ra. Nee bama ne loxo yo loxo, e nun boore serexe gan daaxie, nun weni serexe. ²⁵ A xi

solofere nde, wo xa wo malan Ala batude. Wo naxa wali gbetẽe raba na ԼՅՁԷ.

Xe Xaba Sali serexe

²⁶ Xe Xaba Sali, wo na fa sansi bogi singee serexe ra Alatala xon ma, wo xa wo malan n batude. Wo naxa wali yo suxu na ԼՅՁԷ. ²⁷ Wo xa yi serexee ba: tuura firin, yexee kontonyi keren, nun yexee solofere, naxee bara je keren soto. Nee nan bama serexe gan daaxi ra, e xiri joxunme te n tan Alatala ra. ²⁸ Sansi xori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi xori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ²⁹ Sansi xori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee keren yo yexee keren seeti ma. ³⁰ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. ³¹ Wo xa na serexee sa boore serexee xun, wo naxee bama ԼՅՁԷ birin, e nun sansi xori nun weni naxan fan bama serexe ra. Lanyuru yo naxa lu na serexee ma.

29

Sara xa Sali serexe

¹ «Kike solofere nde xi singe, wo xa wo malan n batude. Wo naxa wali yo raba na ԼՅՁԷ. Wo sarae fema ne na ԼՅՁԷ. ² Wo xa tuura firin ba serexe gan daaxi ra, a nun yexee kontonyi keren, a nun yexee solofere, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ³ Sansi xori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi xori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ⁴ Sansi xori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee keren yo yexee keren seeti ma. ⁵ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. ⁶ Na serexe birin sama serexe gan daaxie nan xun, wo naxee bama ԼՅՁԷ yo ԼՅՁԷ, a nun wo naxee bama kike yo kike a xi singe, a nun sansi xori dinxi nun weni serexe naxan sama e seeti ma. Serexee nan e ra naxee ganma, e xiri joxunme te n tan Alatala ra.»

Yunubi xafari ԼՅՁԷ serexe

⁷ «Na kike solofere nde, xi fu ԼՅՁԷ, wo xa wo malan n batude, wo fan xa sunyi suxu. Wo naxa wali yo raba na ԼՅՁԷ. ⁸ Na ԼՅՁԷ wo xa tuura nde ba serexe gan daaxi ra, a nun yexee kontonyi keren, a nun yexee solofere, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ⁹ Sansi xori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura seeti ma. Sansi xori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ¹⁰ Sansi xori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee keren yo yexee keren seeti ma. ¹¹ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexe ra, dangife na yunubi xafari serexe, nun na serexe gan daaxie wo naxee bama ԼՅՁԷ yo ԼՅՁԷ, a nun sansi xori dinxi nun weni serexe.»

Bage Ti Sali serexe

¹² «Kike solofere nde, xi fu nun suuli, wo xa wo malan n batude. Wo naxa wali yo raba na ԼՅՁԷ. Wo xa sali nde raba n tan Alatala be xi solofere bun ma. ¹³ A xi singe, wo xa tuura fu nun saxan, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe gan daaxi ra n tan Alatala be, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. Wo na e gan, a xiri joxunme

te n tan Alatala ra. ¹⁴ Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa na tuura fu nun saxan seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa na yex̄ee kontonyi firin seeti ma. ¹⁵ Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa na yex̄ee fu nun naani seeti ma. ¹⁶ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra, dangife na yunubi xafari serex̄e, nun na serex̄e gan daaxie wo naxee bama loxo yo loxo, a nun sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e.»

¹⁷ «Sali xi firin nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ¹⁸ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ¹⁹ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama loxoɛ birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serex̄e ra.»

²⁰ «Sali xi saxan nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ²¹ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ²² Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama loxoɛ birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serex̄e ra.»

²³ «Sali xi naani nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ²⁴ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ²⁵ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama loxoɛ birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serex̄e ra.»

²⁶ «Sali xi suuli nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ²⁷ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ²⁸ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama loxoɛ birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serex̄e ra.»

²⁹ «Sali xi senni nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ³⁰ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ³¹ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama loxoɛ birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serex̄e ra.»

³² «Sali xi solofere nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ³³ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ³⁴ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama loxoɛ birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serex̄e ra.»

³⁵ «Sali xi solomasaxan nde, wo xa wo malan n tan Ala batude. Wo naxa wali gbetee raba na loxoɛ. ³⁶ Wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e gan daaxi ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma. E xiri joxunme tema n tan Alatala ma. ³⁷ Wo man xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e ba naxan lanma seriye ki ma na tuura, na yex̄ee kontonyi, nun na yex̄ee xa fe ra. ³⁸ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore

serexee nun, wo naxee bama loxoe birin, e nun sansi xori nun weni naxan fan bama serexee ra.»

³⁹ «Serexee nan na ki wo lan wo xa naxee ba n tan Alatala be wo xa sali loxoe, bafe wo xa laayidi serexee, wo xa serexee janigexie, wo xa serexee gan daaxie, wo xa sansi xori dinxi serexee, wo xa weni serexee, nun wo xa xanunteya serexee.»

30

Laayidi tongoxi seriye

¹ Munsa naxa Alatala xa yaamari birin fala Isirayilakae be, a naxee so a yi ra. ² Munsa naxa yi masenyi ti Isirayila bonsoe kuntigie be, «Alatala xa yaamarie nan ya: ³ Xa mixi nde sa laayidi tongo Alatala be fe nde ma, xa na mu a a kali Alatala ra fe nde ma, na kanyi lan ne a xa a xui rakamali. A naxan birin falaxi a de ra, a xa a birin naba.»

⁴ «Gine dimedi na sa laayidi tongo fe nde ma Alatala be, a na a baba xonyi temui naxe, a fa a kali, ⁵ a baba naxa a kolon a a xa di gine bara laayidi nde tongo, a baba mu sese fala na fe kui, a xa na laayidi rakamali. ⁶ Kono xa a baba mu tin na laayidi tongoxi ra a me temui, a mu lan na gine dimedi xa a rakamali. Alatala mu a suxuma a ra a baba waxonfe xa fe ra.»

⁷ «Gine na sa laayidi tongo, xa na mu a a kali woyenyi mafuraxi ra, ⁸ xa a xa mori sa na me, a fa lu a mu sese fala na fe ra, a xa na laayidi rakamali. ⁹ Kono xa a xa mori mu tin na fe ra a me temui, a mu lan na gine xa a rakamali. Alatala mu a suxuma a ra.»

¹⁰ «Kaape gine na laayidi tongo, xa na mu, gine naxan nun a xa xeme bara fatan, a xa a xa laayidi rakamali.»

¹¹ «Gine xeme taa idoxoe na laayidi tongo, xa na mu a a kali fe nde ma, ¹² xa a xa mori fa na fe kolon, kono a mu fefe fala na fe kui, a lanma na gine xa a xa laayidi rakamali. ¹³ A xa mori na a xa laayidi me temui naxe, a noma tinde a ra, xa na mu a ra, a noma tonyi doxode a ma. Alatala mu a suxuma a ra. ¹⁴ A xa mori noma tinde, xa na mu a ra tondide a xa laayidi nun a xa kali birin na. ¹⁵ Xa a mu fefe falama na fe kui, a xa gine lanma a xa a xa laayidi rakamali. A xa dundui a niyama ne gine xa a xa laayidi rakamali. ¹⁶ Xa a xa mori tonyi doxoma a xa gine xa laayidi ma temui gbete, a tan nan yati a xa gine xa kote xaninma.»

¹⁷ «Alatala xa seriye nan na ki a naxan fixi Munsa ma, gine xa fe ra naxan na xeme taa, xa na mu a ra gine naxan na a baba xonyi.»

31

Madiyankae gerefe

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be, ² «I xa Isirayilakae gbe joxo Madiyankae ma. I na ge na ra, i fa taa masara.» ³ Munsa naxa a fala pama be, «Xeme ndee xa geresosee tongo Madiyan xili ma wo gbe joxode Alatala xili ra. ⁴ Isirayila bonsoe birin xa mixi wulu keren keren ba geresoe ra.»

⁵ Isirayila bonsoe fu nun firin naxa mixi wulu keren keren ba geresoe ra. ⁶ Munsa naxa na soori wulu fu nun firin xee gere tide. Eleyasari serexedube xa di xeme Finexasi naxa e mati, se seniyanxie nu na a yi ra, a nun sara naxee tonxuma fima e boore ma gere xa fe ra. ⁷ E naxa siga gere tide Madiyan xili ma, alo Alatala a yamari ki naxe Munsa be. E naxa

na xeme birin faxa, ⁸ a nun Madiyan mange suuli: Efi, Rekemi, Suuru, Xuru, nun Reba. E naxa Beyori xa di xeme Balami fan faxa santidegema ra. ⁹ E naxa Madiyan ginnee nun e xa di birin findi konyie ra. E naxa e xa xurusee, e xa gooree, nun e harige birin tongo. ¹⁰ E naxa e xa taae nun e xa daaxae gan. ¹¹ E naxa e xa harige, e xa xurusee, nun e xa ginnee suxu, ¹² e w xani Munsa, Eleyasari, nun Isirayila pama xon ma e yonkinde Mowaba fiili ma, Yuruden xure de i, Yeriko ya tagi.

¹³ Munsa, Eleyasari serexedube, nun Isirayila pama yareratie naxa e ralan yonkinde fari ma. ¹⁴ Munsa naxa xono soori wulu xunyie nun soori keme xunyie ma, a a fala e be, ¹⁵ «Munfe ra wo mu yi ginnee faxa? ¹⁶ E tan nan bira Balami xa marasi foxo ra, e Isirayilakae ramini Alatala xa kira xon Peyori, Alatala fa gbaloe ragoro a xa pama ma. ¹⁷ Awa, yakosi, wo xeme dime birin faxa, a nun ginnee naxee bara xeme fe kolon. ¹⁸ Gine dimedie tan, wo xa nee ragata wo yete be. ¹⁹ Wo tan naxee bara mixi faxa, xa na mu wo bara din fure ra, wo xa lu yonkinde fari ma xi solofere, a nun mixie wo naxee suxu gere kui. Wo xa wo yete nun wo xa mixi suxuxie raseniyeen a xi saxan nde nun a xi solofere nde. ²⁰ Wo xa wo xa dugie fan naseniyeen a nun see naxan tan birin nafalaxi kiri, xi xabe, nun wuri ra.»

²¹ Eleyasari serexedube naxa a fala soorie be naxee gere tixi, «Alatala xa seriye nan ya a naxan masenxi Munsa be: ²² Xema, gbeti, wure gbeeli, wure, yoxui, nun sunbui, ²³ se naxan birin mu ganma te ra, wo xa a raso te, a xa seniyeen. Na dangi xanbi wo man xa a raseniyeen ye ra. Se naxan mu noma rasode te, wo xa na raseniyeen ye ra. ²⁴ Wo xa wo xa dugie xa a xi solofere nde. Na temui wo bara seniyeen, wo fa noma sode yonkinde.»

Sotose itaxunfe

²⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ²⁶ «I tan, Eleyasari serexedube, nun Isirayila kuntigie, wo xa yi mixi suxuxie, nun e xa xurusee konti, wo naxee sotoxi gere kui. ²⁷ I xa e itaxun soorie nun pama ra. ²⁸ Soorie gbe ya ma, i xa mixi keren tongo mixi keme suuli yo mixi keme suuli tagi, a xa findi n gbe ra. Xurusee fan na ki, keme suuli yo keme suuli, i keren nan tongoma e ya ma n be. A findi ningee ra, a findi sofalee ra, a findi xuruse lanmae ra. ²⁹ I xa nee ba soorie gbe ya ma, i e fi Eleyasari serexedube ma Alatala xili ra. ³⁰ Isirayila pama gbe ya ma, i xa mixi keren tongo mixi tongo suuli yo mixi tongo suuli ya ma, keme suuli yo keme suuli, i keren nan tongoma e ya ma n be. A findi ningee ra, a findi sofalee ra, a findi xuruse lanmae ra. I xa nee so Lewi bonsoe yi ra, naxee e joxo saxi n ma horomolingira xon.»

³¹ Munsa nun Eleyasari serexedube naxa a raba, alo Alatala a yamari ki naxe Munsa be. ³² Naxan soto gere kui, a xasabi lan xuruse lanma wulu keme senni wulu tongo solofere nun suuli nan ma, ³³ ninge wulu tongo solofere nun firin, ³⁴ sofale wulu tongo senni nun keren, ³⁵ gine naxee mu xeme fe kolon, mixi wulu tongo saxan nun firin. ³⁶ Seeti naxan fixi soorie ma naxee gere ti, a xasabi naxa lan xuruse lanma wulu keme saxan wulu tongo saxan nun solofere keme suuli ma. ³⁷ Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan xuruse lanma keme senni tongo solofere nun suuli ma. ³⁸ Ninge naxee fixi soorie ma, e xasabi naxa lan wulu tongo saxan nun senni ma. Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan ninge tongo solofere nun firin ma. ³⁹ Sofale naxee fixi soorie ma, e xasabi naxa lan wulu tongo saxan keme suuli ma. Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan sofale tongo senni

nun keren ma. ⁴⁰ Mixi naxee fixi sɔɔrie ma, e xasabi naxa lan wulu fu nun senni ma. Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan mixi tongo saxan nun firin ma. ⁴¹ Munsa naxa Alatala gbe fi Eleyasari sɛrɛxɛdube ma, alɔ Alatala a yamari ki naxe.

⁴² Isirayila pama gbe, Munsa naxan so e yi ra, naxan mu nu na sɔɔrie gbe ya ma, ⁴³ na findixi xuruse lanmae wulu kɛmɛ saxan tongo saxan nun solofere kɛmɛ suuli nan ma, ⁴⁴ a nun ninge wulu tongo saxan nun senni, ⁴⁵ a nun sofale wulu tongo saxan kɛmɛ suuli, ⁴⁶ a nun mixi wulu fu nun senni. ⁴⁷ Na kui, xurusee ba, mixie ba, tongo suuli yo tongo suuli, Munsa naxa keren keren ba a birin na, a e so Lewi bɔnsɔɛ yi ra, naxee e ɲɔɲɔ saxi Alatala xa hɔrɔmɔlingira xɔn, alɔ Alatala a yamari a bɛ ki naxe.

Tantui hadiya

⁴⁸ Sɔɔri kɛmɛ xunyie nun sɔɔri wulu xunyie naxa fa Munsa yire, ⁴⁹ e a fala a bɛ, «Muxu tan i xa konyie, muxu bara sɔɔrie konti naxee nu na muxu xa yaamari bun ma. E birin na na. ⁵⁰ Na nan a toxi muxu bara fa hadiyae ra Alatala bɛ xunsare xa fe ra. Kankan bara fa a sɔtɔsee ra alɔ bɛlɛxɛrasoe, xurundɛɛ, tulirasoe, nun kɔnmagore xɛɛma daaxi.»

⁵¹ Munsa nun Eleyasari sɛrɛxɛdube naxa na see xɛɛma daaxi rasuxu e yi ra. ⁵² Na xɛɛma birin, sɔɔri xunyie fa naxan na Alatala bɛ, a xasabi lan fayida xɛɛma kilo kɛmɛ tongo solofere nan ma. ⁵³ Sɔɔrie tan nu e gbee ragataxi e yi ra. ⁵⁴ Munsa nun Eleyasari sɛrɛxɛdube naxa na see birin nasuxu sɔɔri wulu xunyie nun sɔɔri kɛmɛ xunyie yi ra, e a xanin hɔrɔmɔlingira yire, alako na xa findi tɔnxuma ra Isirayila xa fe ra Alatala bɛ.

32

Bɔnsɔɛ saxan dɔxɔfe Yuruden xure sogetede

¹ Gɔɔrɛ gbege nan nu na Ruben bɔnsɔɛ nun Gadi bɔnsɔɛ yi ra. E to a to Yaaseri nun Galadi bɔxi fan xurusee bɛ, ² e naxa fa Munsa, Eleyasari, nun Isirayila kuntigie yire, ³ e a fala e bɛ, «Taa naxee xili Ataroti, Dibon, Yaaseri, Nimira, Xesibon, Eleyale, Sebami, Nebo, nun Beyon, nee na bɔxi ya ma, ⁴ Alatala naxan saxi Isirayila pama sagoe. Na longori fan xuruse kanyie bɛ alɔ muxu tan. ⁵ Xa wo bara tin a ra, be xa findi muxu tan gbe ra, hali muxu mu dangi Yuruden naakiri ma.»

⁶ Munsa naxa Gadi bɔnsɔɛ nun Ruben bɔnsɔɛ yaabi, «Wo ngaxakerenyie sigama ne gere sode, wo tan xa lu be? ⁷ Munfe ra wo wama limaniya bafe wo ngaxakerenyie yi ra, alako e naxa dangi Yuruden naakiri ma bɔxi ma Alatala naxan fixi e ma? ⁸ Wo babae fan bara na wali mɔɔli raba n to e xɛɛ Kanaan bɔxi rabende kelife Kadesi Barineya. ⁹ E to ge Esekoli gulunba rabende, e naxa gbilen, e fa limaniya ba Isirayilakae yi ra sofe ra bɔxi ma, Alatala naxan fixi e ma. ¹⁰ Alatala naxa xɔnɔ Isirayilakae ma na lɔxɔɛ, a fa a kali, ¹¹ «Yi mixi naxan birin kelixi Misira, naxan xa simaya bara dangi ɲɛ mɔxɔɲɛn na, e mu soma bɔxi ma n nan n kali Iburahima, Isiyaga nun Yaxuba bɛ dennaxan fife ra e ma, barima e mu bira n fɔxɔ ra e panige birin na. ¹² Fo Yefune xa di xɛmɛ Kalebi Kenisika, nun Nunu xa di xɛmɛ Yosuwe, nee nan peti bira n xui fɔxɔ ra e panige birin na.» ¹³ Alatala naxa xɔnɔ Isirayilakae ma ki fanyi, a fa e rabɛɲin gbengberenyi ma ɲɛ tongo naani bun ma, han na mixi birin faxa, naxee wali ki mu nu rafan a ma. ¹⁴ Wo tan yunubitɔɛ bɔnsɔɛɛ, wo na birafe wo benbae fɔxɔ ra Alatala

raxofofe ra Isirayila xili ma. ¹⁵ Xa wo keli Ala xa kira xon, a man Isirayila rabepinma ne gbengberenyi ma, e halaki wo xa fe ra.»

¹⁶ E naxa siga Munsa yire, e a fala a be, «Muxu wama goore tife be muxu xa xurusee be, a nun muxu wama yiree yailanfe be muxu xa ginée nun muxu xa die luma dennaxe. ¹⁷ Kono muxu bara tin sooripa rabade muxu ngaxakerenyi Isirayilakae be han e xa so e sode. Muxu xa die tan luma be muxu xanbi ra ne taa kantaxie kui, alako bekae naxa e tooro. ¹⁸ Muxu mu gbilenma muxu xonyi be, fo Isirayilaka birin a gbe boxi masoto. ¹⁹ Ke gbete mu luma muxu tan be sonon Yuruden naakiri ma. Muxu gbe na bebiri Yuruden sogetede ne.»

²⁰ Munsa naxa a fala e be, «Xa wo sa a raba alo wo a falaxi ki naxe, xa wo wo maxiri sigafe ra gere tide Alatala xili ra, ²¹ xa wo mu gbilen be Yuruden naakiri ma, han Alatala ge a yaxuie birin keride a ya ra, ²² na temui be bara findi wo xa boxi ra Alatala xili ra. Menni na lu Alatala xa yaamari bun ma, wo noma gbilende be. Na kui wo bara wo xa laayidi rakamali Isirayila nun Alatala be.»

²³ «Kono xa wo mu sa na seriye rabatu, na bara findi yunubi ra wo be, wo na sare fima ne. ²⁴ Yakosi, wo xa taee ti wo xa ginée nun wo xa die be. Wo xa gooree yailan wo xa xurusee fan be. Kono wo naxa neemu wo xa laayidi tongoxi ma de, wo xa na rakamali.» ²⁵ Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe naxa Munsa yaabi, «Muxu fama ne i xa yaamari birin suxude. ²⁶ Muxu xa die, muxu xa ginée, nun muxu xa xurusee birin luma be Galadi boxi ma, ²⁷ kono muxu geresosee tongoma ne, muxu fa gere so Alatala be alo i a yitaxi ki naxe, muxu marigi.»

²⁸ Munsa naxa Eleyasari serexedube, Nunu xa di xeme Yosuwe, a nun Isirayila kungtie yamari, ²⁹ «Xa Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe sa dangi Yuruden naakiri ma, e siga gere sode Alatala be, han wo naxa na boxi birin masoto temui naxe, wo xa Galadi boxi so e yi ra ke ra. ³⁰ Kono xa e mu na raba, e fan xa sabati wo tagi Kanaan boxi ma!» ³¹ Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe naxa e yaabi, «Alatala naxan birin masenxi a xa konyi die xa fe ra, muxu a birin nabama ne. ³² Muxu dangima ne Yuruden naakiri ma muxu xa geresosee ra sigafe ra Kanaan boxi ma Alatala ya tode ra, kono muxu ke tan findima boxi nan na Yuruden bebiri seeti ma.»

³³ Munsa naxa Amoriakae xa mange Sixon nun Basan mange Ogo xa boxi nun na rabilinyi fi Gadi bonsoe, Ruben bonsoe, nun Yusufu xa di xeme Manasi bonsoe seeti keren ma.

³⁴ Gadi xa die naxa gbilen Dibon ti ra, a nun Ataroti, Aroweri, ³⁵ Atiroti Sofana, Yaaseri, Yogbeha, ³⁶ Beti Nimira, nun Beti Xarani. E bara findi taa makantaxie ra, gooree gbegbe fan nu na.

³⁷ Ruben bonsoe naxa gbilen Xesibon ti ra, a nun Eleyale, Kiriyaatayimi, ³⁸ Nebo, Baali Meyoni, nun Sibima. E naxa na taa ndee xilie masara.

³⁹ Manasi xa di Makiri xa die to Galadi taa suxu, e Amoriakae keru naxee nu sabatixi naa, ⁴⁰ Munsa naxa na taa so e yi ra sabatide ra. ⁴¹ Manasi xa Yayiri fan naxa taa ndee suxu, a e xili Yayiri xa taee. ⁴² Noba fan naxa Kenata taa nun a rabilinyi suxu, a yete xili sa e xun ma.

¹ Nere nan ya Isirayilakae naxan naba e xunde ki ma Munsa nun Haruna xa yaamari bun ma e to keli Misira boxi ma. ² Munsa na birin sebexi ne alo Alatala a yamari a be ki naxe.

³ E naxa keli Ramesesi taa Misira boxi kike singe xi fu nun suuli. Sayamaleke Dangi Sali loxoe, na kuye iba Isirayilakae naxa mini Misira xoreya kui Misiraka birin ya xori. ⁴ A a lixi na temui, Misirakae nu na e xa di singee ragatafe, Alatala naxee faxa e ya ma a xa xone kui e xa kuyee xa fe ra.

⁵ Isirayilakae naxa keli Ramesesi, e sa yonkin Sukoti.

⁶ E to keli menni, e naxa siga Etama gbengberenyi de ra.

⁷ E to keli Etama, e naxa gbilen Pi Haxiroti mabiri,

Baali Sefon ya tagi, e sa yonkin Migidoli ya ra.

⁸ E to keli menni, e naxa baa igiri, e siga gbengberenyi ma.

E naxa xi saxan nere raba Etama gbengberenyi ma, e sa yonkin Mara.

⁹ E to keli menni, e naxa siga Elimi, e dulonyi fu nun firin nun tugi tongo solofere li dennaxe.

¹⁰ E to keli menni, e naxa siga Xulunyumi Baa seti ma.

¹¹ E to keli menni, e naxa siga Sini gbengberenyi ma.

¹² E to keli menni, e naxa sa yonkin Dofika.

¹³ E to keli menni, e naxa siga Alusu.

¹⁴ E to keli menni, e naxa siga Refidimi, kono e mu ye to naa.

¹⁵ E to keli menni, e naxa siga Turusinina gbengberenyi ma.

¹⁶ E to keli menni, e naxa siga Kibiroti Hataawa.

¹⁷ E to keli menni, e naxa siga Xaseroti.

¹⁸ E to keli menni, e naxa siga Ritima.

¹⁹ E to keli menni, e naxa siga Rimon Peresi.

²⁰ E to keli menni, e naxa siga Libina.

²¹ E to keli menni, e naxa siga Risa.

²² E to keli menni, e naxa siga Kehelata.

²³ E to keli menni, e naxa siga Seeferi geya ma.

²⁴ E to keli menni, e naxa siga Xarada.

²⁵ E to keli menni, e naxa siga Makeloti.

²⁶ E to keli menni, e naxa siga Taxati.

²⁷ E to keli menni, e naxa siga Tera.

²⁸ E to keli menni, e naxa siga Mitika.

²⁹ E to keli menni, e naxa siga Xasamona.

³⁰ E to keli menni, e naxa siga Mosera.

³¹ E to keli menni, e naxa siga Beneyaakan.

³² E to keli menni, e naxa siga Horo Gidigada.

³³ E to keli menni, e naxa siga Yotobata.

³⁴ E to keli menni, e naxa siga Abarona.

³⁵ E to keli menni, e naxa siga Esiyon Geberi.

³⁶ E to keli menni, e naxa siga Kadesi Sini gbengberenyi ma.

³⁷ E keli menni ne, e naxa siga Horo geya ma, Edon boxi naaninyi fe ma.

³⁸ Isirayilakae xa mini Misira ꞑe tongo naani kike suuli nde xi singe, Alatala naxa Haruna yamari a xa te Horo geya fari, a xa laaxira menni. ³⁹ Haruna nu bara ꞑe kemε mɔxɔꞑen nun saxan sɔto, a faxa temui Horo geya fari.

⁴⁰ Aradi mange, naxan sabatixi Negewi gbengberenyi Kanaan bɔxi ma, a naxa a kolon Isirayilakae bara fa.

⁴¹ Isirayilakae to keli Horo geya yire, e naxa sa yonkin Salamona.

⁴² E to keli menni, e naxa siga Punon.

⁴³ E to keli menni, e naxa siga Oboti.

⁴⁴ E to keli menni, e naxa siga Iye Abarimi, Mowaba bɔxi naaninyi ra.

⁴⁵ E to keli menni, e naxa siga Dibon Gadi.

⁴⁶ E to keli menni, e naxa siga Alamɔn Dibilatayima.

⁴⁷ E to keli menni, e naxa siga Abarimi geyae yire, Nebo geya yatagi.

⁴⁸ E to keli menni, e naxa siga Mowaba fili ma, Yuruden xure de ra, Yeriko taa yatagi.

⁴⁹ E naxa yonkin Yuruden xure de ra, Beti Yesimoti nun Abeli Sitimi longori Mowaba fili ma.

Kanaan bɔxi itaxunfe

⁵⁰ Alatala naxa a masen Munsa be Mowaba fili ma, Yuruden xure de ra, Yeriko taa yatagi, ⁵¹ «A fala Isirayilakae be, «Wo na Yuruden xure giri temui naxe sofe ra Kanaan bɔxi ma, ⁵² wo mennikae birin faxa. Wo xa e xa kuye birin kana, naxee masolixi gεme ra, naxee yailanxi wure raxunuxi ra. Wo xa e xa batudee fan kana. ⁵³ Wo xa na bɔxi suxu, wo fa sabati naa. N bara na bɔxi fi wo ma. ⁵⁴ Na bɔxi itaxunma wo ma Alatala xa maragiri keꞑa nan ma a xabile ki ma. Naxee bɔnsɔe xa mixie na wuya, e xa bɔxi belebele sɔto. Naxee bɔnsɔe xa mixie mu wuya, e xa bɔxi xa xurun. Alatala a ragirima kankan naxan sɔtɔma a bɔnsɔe ki ma. ⁵⁵ Kɔno xa wo mu mennikae faxa, e fama maniyade ꞑooge nan na naxan mixi ya tɔɔrɔma, xa na mu a ra tunbee naxee mixi fari masɔɔma. E findima ne wo yaxuie ra wo xɔnyi. ⁵⁶ Na temui, n e xa yunubi sare dɔxɔma wo tan nan ma.»

34

Isirayila bɔxi naaninyie

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A masen Isirayilakae be, «Wo na siga Kanaan bɔxi ma, n naxan fixi wo ma ke ra, a naaninyie nan yi ki: ³ Yirefanyi mabiri, wo xa bɔxi naaninyi sa fɔlɔma Sini gbengberenyi nan ma, Edon bɔxi mabiri. Na naaninyi sa fɔlɔma Fɔxɔe Baa nan ma sogetede mabiri, ⁴ a sa a kɔnkɔrɔn Tali Tede yirefanyi mabiri, a a xun sa Sini, a dangi Kadesi Barineya yirefanyi mabiri, a siga Xasari Adari mabiri, a sa Asimon li. ⁵ A sa keli Asimon, a a kɔnkɔrɔn han Misira dabonyi kui, a fa sa mini Baa Xungbe ma.»

⁶ «A sogeorode naaninyi findima Baa Xungbe nan na.»

⁷ «A kɔɔla naaninyi sa fɔlɔma Baa Xungbe nan ma, han a fa dɔxɔ Horo geya ra. ⁸ Kelife ra Horo geya ma, wo xa naaninyi sigama na ki ne han Xamata sode de ra, a sa dɔxɔ Sedade ra. ⁹ A na keli menni, a sigama Sifron

mabiri ne han a sa mini Xasari Enan ma. Wo xa boxi naaninyi nan na ki koola mabiri.»

¹⁰ «A sogetede, wo xa naaninyi sa kelima Xasari Enan nan ma, a siga han Seefami. ¹¹ A keli menni, a siga Ribila, Ayin sogetede biri, a man siga, a sa din tentenyie ra Kinereti baa sogetede biri ra, ¹² a sa mini Yuruden xure ma, a fa sa a rajon Fɔxɔe Baa ma. Wo xa boxi naaninyie nan na ki.»

¹³ Munsa naxa na yaamari radangi Isirayilakae ma, a falafe ra, «Boxi nan yi ki, naxan itaxunma Isirayila bɔnsɔe solomanaani nun a tagi ma, alɔ Alatala a ragirixi kankan ma ki naxe. ¹⁴ Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti bara e gbe ke soto e denbaya ki ma, ¹⁵ Yuruden naakiri ma, Yeriko ya tagi sogetede biri ra.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁷ «Eleyasari serexedube nun Nunu xa di xeme Yosuwe nan yi boxi itaxunma. ¹⁸ Wo xa yarerati keren keren sugandi bɔnsɔe birin kui, naxee lanma yi boxi itaxunyi.

¹⁹ E xilie nan yi ki:

Yuda bɔnsɔe, Yefune xa di xeme Kalebi.

²⁰ Simeyon bɔnsɔe, Amixudi xa di xeme Semuweli.

²¹ Bunyamin bɔnsɔe, Kisilon xa di xeme Elidada

²² Dana bɔnsɔe, Yogoli xa di xeme Buuki.

²³ Yusufu xa di Manasi bɔnsɔe, Efodo xa di xeme Xaniyeli.

²⁴ Efirami bɔnsɔe, Sifitan xa di xeme Kemuweli.

²⁵ Sabulon bɔnsɔe, Paranaki xa di xeme Elisafan.

²⁶ Isakari bɔnsɔe, Asana xa di xeme Palatiyeli.

²⁷ Aseri bɔnsɔe, Selomi xa di xeme Axihudi.

²⁸ Nafatali bɔnsɔe, Amixudi xa di xeme Pedaheli.»

²⁹ Alatala nee nan sugandi Kanaan boxi itaxunfe ra Isirayilakae ma.

35

Lewi bɔnsɔe xa taae

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, Mowaba filii ma, Yuruden xure fe ma, Yeriko ya tagi, ² «A fala Isirayilakae be, e xa taa ndee nun e rabilinyie sugandi e xa boxi kui, e naxee fima Lewi bɔnsɔe ma, e sabatima dennaxe.

³ Lewi bɔnsɔe sabatima na taee nan kui, e xa xurusee luma na rabilinyie.

⁴ Na taa rabilinyie xa gboya sigama ne han nongon wulu keren na taa seeti naani birin ma, ⁵ kelife taa tete ma sigafe nongon wulu firin a sogetede biri, a sogegorode biri, a koola ma, nun a yirefanyi ma.»

⁶ «Na taa tongo naani nun solomasaxan ya ma, wo xa taa senni sugandi naxee findima makantadee ra mixie be naxee bara faxe ti e mu a janigexi.

⁷ Wo xa na taa tongo naani nun solomasaxan nun e rabilinyie fi Lewi bɔnsɔe ma. ⁸ Bɔnsɔe naxee xa taee wuya, e xa taa gbege fi. Bɔnsɔe naxee xa taee mu wuya, e xa taa dondoronti fi Lewi bɔnsɔe ma.»

⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁰ «A fala Isirayilakae be, e na Yuruden xure igiri sofe ra Kanaan boxi ma, ¹¹ e xa taee sugandi, naxee findima makantadee ra mixie be naxee bara faxe ti e mu a janigexi. ¹² Na taee nan findima makantadee ra na mixie be, han kiitise e makiitima temui naxe. Na kui e xa ratanga mixie ma naxee wama e gbeɔxɔfe, naxee wama e faxafe keren na. ¹³ Wo xa taa senni sugandi na wali xa fe ra, ¹⁴ saxan Yuruden naakiri ma, saxan Kanaan boxi ma. Na taee nan findima wo makantadee ra. ¹⁵ Mixi yo mixi, a findi Isirayilaka ra, a findi xɔne ra, a

findi dangi mixi ra, xa naxan yo sa mixi nde faxa a mu a janigexi, na kanyi noma a nii ratangade na taa sennie nde kui.»

¹⁶ «Kɔnɔ xa mixi sa mixi bonbo wure ra han a faxa, nii ba nan a ra. A lan ne, a fan xa faxa. ¹⁷ Xa mixi sa mixi bonbo geme nan na han a faxa, nii ba nan a ra. A lan ne, a fan xa faxa. ¹⁸ Xa mixi sa mixi bonbo wuri nan na han a faxa, nii ba nan a ra. A lan ne, a fan xa faxa. ¹⁹ Gberɔɔɔe xa na faxeti faxa a a suxuxi temui naxe. ²⁰ Xa mixi nde sa a boore radin ye maraɲaaxui ma, xa na mu, a janige a xa a goɔɔ se nde ra, a faxa, faxeti nan a ra. ²¹ Xa mixi nde sa a boore din a belexe ra yaxuya ra, a faxa, faxeti nan a ra. A lan ne, a fan xa faxa. Gberɔɔɔe xa na faxeti faxa a a suxuxi temui naxe.»

²² «Kɔnɔ xa mixi nde sa a boore radin ye janigetareɲa kui, xone mu na, xa na mu a se nde woli a ma janigetareɲa kui, ²³ xa na mu a a goɔɔ geme ra janigetareɲa kui, a fa faxa, kɔnɔ xone nun yaxuya mu na a kui, ²⁴ pama xa a makiiti yi seriye ra gberɔɔɔe xa fe ra. ²⁵ Nama xa a ba gberɔɔɔe yi ra, a a raso makantade kui. A xa lu menni han serexedube kuntigi laaxirama temui naxe, Alatala naxan sugandixi. ²⁶ Kɔnɔ xa na kanyi sa mini makantade fari ma, a nu bara so dennaxe, ²⁷ gberɔɔɔe fa a to, a faxa, gberɔɔɔe mu findima faxeti ra. ²⁸ Mixi naxan nii bama janigetareɲa kui, a xa lu makantade han serexedube kuntigi laaxirama temui naxe. Serexedube kuntigi na laaxira temui naxe, mixi naxan nii baxi janigetareɲa kui, a noma gbilende a xonyi maratange kui.»

²⁹ «Seriye nan ya wo bonsoe be yire birin, temui birin. ³⁰ Faxeti mu lan a xa faxa seede keren xui ma, fo seede wuyaxi. ³¹ Faxeti mu lan a xun xa sara, a xa faxa. ³² Mixi naxan faxe ti janigetareɲa kui, a mu lan a xun xa sara alako a xa gbilen a xonyi beenun serexedube kuntigi laaxirama temui naxe. ³³ Wo mu lan wo xa boxi findi boxi seniyantare ra. Wuli raminife na nan nabama. Faxeti wuli gbansan nan findima boxi xunsare ra. ³⁴ Wo naxa wo xonyi findi yire seniyantare ra. N tan Alatala sabatixi wo tan Isirayilakae ya ma.»

36

Gine ke kanyi futife seriye

¹ Denbaya xunyi naxee nu na Galadi xabile ya ma, Makiri xa die, Manasi xa mamadie, Yusufu xabilee, nee naxa siga Munsu nun Isirayila denbaya xunye yire. ² E naxa a fala Munsu be, «Alatala bara a yamari i tan n marigi, i xa yi boxi itaxun Isirayila die ma Alatala xa maragiri keɲa ma, a xa findi e ke ra. Alatala man bara i yamari i xa muxu taara Selofexadi xa harige so a xa di ginee yi ra. ³ Kɔnɔ xa na di ginee sa doxo bonsoe gbete xeme xon, e ke bama ne muxu bonsoe ke ra, a sa e xa xeme bonsoe ke xun ma. Na kui nde bama ne muxu ke ra, naxan fixi muxu bonsoe ma maragiri kui. ⁴ Xoreya Ne na a li, e ke bama ne muxu benbae ke ra, a sa e xa xeme benbae ke xun ma.»

⁵ Munsu naxa Alatala xa yaamari radangi Isirayilakae ma, a falafe ra, ⁶ «Yusufu bonsoe, wo nɔndi. Alatala xa yaamari nan ya Selofexadi xa di ginee be. E xa doxo xeme xon naxan na xabile nde kui e baba bonsoe ya ma. ⁷ Sese mu bama Isirayila bonsoe nde ke ra, a findi bonsoe gbete ke ra. Birin a benba ke nan xun makantama. ⁸ Di gine ke kanyi xa doxo xeme xon naxan na xabile nde kui a baba bonsoe ya ma. ⁹ Sese mu bama

Isirayila bɔnsɔɛ nde ke ra, a findi bɔnsɔɛ gbɛɛ ke ra. Birin a benba ke nan xun makantama.»

¹⁰ Selofexadi xa di ginɛe naxa Alatala xa yaamari suxu alɔ Munsa a fala ki naxɛ. ¹¹ E xilie nan ya: Maxala, Tirisa, Xogala, Milika, nun Nowa. E birin naxa dɔxɔ e dɛɛxɔɛ xɔn ma. ¹² E dɔxɔ Manasi xa di xabilɛɛ nan xɔn ma. Na kui e ke naxa lu e benba Yusufu bɔnsɔɛ.

¹³ Alatala xa seriyɛ nun yaamarie nan na ki a naxee fixi Munsa ma, katarabi Isirayila ma, e nu na Mowaba filli ma temui naxɛ, Yuruden xure fɛ ma, Yeriko ya tagi.

Tawureta Munsa Annabi Munsa xa Masenyi Dɔnxɔe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala a xa masenyi singee fixi won ma Annabi Munsa nan saabui ra. Na masenyi dɔxo suulie findixi kitaabui keren nan na, naxan xili falama Tawureta Munsa. A dɔxo singe Ala xa pama folo ki nan masenma. Ala to Annabi Ibrahima sugandi, a a xee Kanaan boxi ma, a xa die naxa findi bɔnsɔe belebele ra menni. Annabi Yaxuba waxati, kaame naxa din boxi ra e nu dennaxe. Annabi Yaxuba xa die naxa siga Misira boxi ma baloe fende. Ala naxa a ragiri, e xa e xunya Yusufu li naa. Annabi Yusufu naxa e mali a fanyi ra.

Ala naxa na bɔnsɔe mali han e findi si belebele ra. Ne wuyaxi to dangi, Misira mange naxa gaaxu folo e ya ra. A naxa e findi konyie ra alako e naxa no Misirakae ra. Na konyiya naxa bu han Ala Annabi Munsa xee temui naxe. Ala naxa a mali xoreya fide a xa mixie ma. E naxa mini Misira boxi ma Ala senbe saabui ra, naxan baa botini maba alako e xa a igiri e sanyi ra.

Na kaabanako belebele xanbi, Ala naxa e xun ti Kanaan boxi ra, a dennaxe fi e ma. Kira ra, Ala naxa mini e ma Turusinina geya fari. A naxa a xa yaamari fu fi Annabi Munsa ma, e sebexi geme walaxe ma. Ala man naxa seriye gbete fala Annabi Munsa be alako pama xa lu e Marigi sagoe. Kono pama naxa Alatala matandi sanya wuyaxi gbengberenyi ma. Na taruxui birin sebexi Tawureta Munsa nan kui.

Beenun e xa Kanaan boxi soto, Annabi Munsa naxa e malan yire keren. Menni a naxa yi taruxui birin madoxo e be. A man naxa gbilen Ala xa seriye birin ma alako e naxa neemu a ma Kanaan. A to ge na birin tagi raba e be, e naxa laayidi tongo birafe ra Ala xa seriye foxo ra. Na masenyi dɔxo suuli nde birin xili falama, «Annabi Munsa xa masenyi dɔnxɔe.» Na dangi xanbi, Annabi Munsa naxa laaxiraya geya fari.

Yi kitaabui lonni fima won ma alako won xa Ala xa seriye kolon. Ala xa won mali na kolonfe ra. *Amina.*

Tawureta Munsa Annabi Munsa xa Masenyi Dɔnxɔe

Annabi Munsa xa masenyi singe

Kelife Xorebe geya

¹ Woyenyie nan yi ki, Annabi Munsa naxan masen Isirayilakae birin be. Na temui a nu na Yuruden sogetede biri ra, gbengberenyi ma naxan na Araba, Sufi ya tagi, Paran, Tofeli, Laban, Xaseroti, nun Disahabi longori.

² Keli Xorebe geya han Kadesi Barineya kira ra minife ra Seyiri geyae biri, xi fu nun keren jere na a ra. ³ E xa keli je tongo naani nde ma Misira, a kike fu nun keren nde, xi singe, Annabi Munsa naxa Alatala xa yaamari masen Isirayilakae be. ⁴ Na temui Annabi Munsa nu bara xutu soto Sixon ma, Amori mange, naxan nu sabatixi Xesibon, a nun Ogo, Basan mange, naxan nu sabatixi Asataroti nun Edereyi. ⁵ Yuruden sogetede biri Mowaba boxi ma, Annabi Munsa naxa Ala xa seriye tagi raba e be. Na woyenyi nan yi ki.

⁶ «Won nu na Xorebe geya yire temui naxe, won Marigi Alatala yi nan masen won be, «Wo bara bu yi geya bun ma. ⁷ Wo ti kira xɔn ma fa. Wo xa siga geya ma Amorikae na dennaxe, nun na longori birin, Araba bɔxi ma, geya biri, Sefela nun Negewi biri, baa de ra, han Kanaan bɔxi ma, han Liban sa dɔxɔ Efirati xure belebele ra. ⁸ Wo xa na bɔxi mato, n naxan fixi wo ma. Wo siga, wo xa na tongo, barima n tan Alatala yati nan na bɔxi laayidi tongoxi wo benbae be, Iburahima, Isiyaga, a nun Yaxuba, a nun e bɔnsɔe birin hali e dangi xanbi.»»

Annabi Munsaxa kiitisa

⁹ «Na temui n yi nan fala wo be, «N tan keren mu nɔma wo xa fe nɔde. ¹⁰ Wo Marigi Alatala bara wo ragbo ye. Yakɔsi wo bara gbo ye alo tunbuie naxe na koore ma. ¹¹ Wo benbae Marigi Alatala xa wo rawuya han. A xa baraka sa wo xa fe alo a masen ki naxe. ¹² N tan keren nɔma wo xa kalamuie makiitide di? ¹³ Wo kuntigi lɔnnilae sugandi, naxee kolonxi wo bɔnsɔe ya ma. N nee nan findima pama yareratie ra.» ¹⁴ Wo naxa n yaabi, a n ma maɔxunyi, a maɔxun fanyi na a ra. ¹⁵ N naxa wo xa yareratie tongo, wo xa kuntigi lɔnnila naxee kolonxi wo bɔnsɔe ya ma. N naxa e findi mixi wulu, mixi kemɛ, mixi tongo suuli, mixi fu xunye ra. N naxa e findi yareratie ra wo bɔnsɔe ya ma. ¹⁶ Na temui n naxa yaamari so wo makiitimaie yi ra. N naxe, «Wo xa wo tuli mati wo baribooree ra. Wo xa birin makiiti seriyɛ keɔa ma, wo ngaxakerenyie tagi nun e tan nun xɔnɛ tagi. ¹⁷ Wo naxa ti mixi yo xɔn ma kiiti sade. Wo naxa xurunyi nun gboe mato. Wo naxa gaaxu mixi yo ya ra, barima kiitisa na Ala nan na. Xa kiiti sa xɔrɔxɔ wo be han, wo fa a ra n xɔn, n tan kiiti sama.» ¹⁸ Na ki n bara fe birin masen wo be, a lan wo xa naxan naba.»

Ala matandife Kadasi

¹⁹ «Na to dangi, won naxa keli Xorebe geya, won mini gbengberenyi magaaxuxi ra wo bara dennaxe to. Won naxa bira kira fɔxɔ ra naxan sigama Amori geyae biri ra, alo won Marigi Alatala a masen won be ki naxe. Won naxa so Kadasi Barineya. ²⁰ N naxa a fala wo be, «Wo bara Amori geyae li, won Marigi Alatala dennaxe fixi won ma. ²¹ Wo a mato, wo Marigi Alatala bara yi bɔxi ti won ya i. Wo siga, wo xa na tongo alo wo benbae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe. Wo naxa gaaxu, wo xa limaniya.»»

²² «Na temui, wo birin naxa fa n yire, wo fa a fala n be, «Won xa mixie xɛɛ, e xa siga yi bɔxi ma, e xa naa rabɛn. Na xa findi nee fan ma wali ra, alako won xa a kolon won lan won xa won jɛrɛ kira naxan xɔn a nun won sigama taa naxee.» ²³ Wo xa maɔxunyi naxa findi n be fe fanyi ra. Na nan a to n naxa xɛmɛ mixi fu nun firin mayegeti wo ya ma, wo bɔnsɔe keren keren ma tagi. ²⁴ E naxa siga geyae biri ra han e naxa gulunba li naxan xili Esekoli. E naxa naa rabɛn. ²⁵ E naxa yi bɔxi bogisee ba, e fa e masen won be. E naxa dɛntɛge sa won be yi ki, «Won Marigi Alatala bɔxi fanyi nan fixi won ma.» ²⁶ Kɔnɔ wo mu tin tede, wo naxa tondi wo Marigi Alatala xa yaamari ra. ²⁷ Wo a maɔrɔxɔ nɛ wo xa kiri banxie kui. Wo naxa a fala, «Xɔnanteya na xɛxi, Alatala won tongoxi Misira bɔxi ma. A wama won sofe Amorikae nan yi ra alako e xa won halaki. ²⁸ Won sigama minden? Limaniya mu na won be, barima won ngaxakerenyie bara a fala won be a mennikae sɛnbe gbo. E man gbangbalan won be, nun na taae xa fe maɔrɔxɔ. Tete naxan naa rabilinxi, a ite han. Muxu Anaki bɔnsɔe yati to nɛ.»»

²⁹ «N naxa a fala wo be, «Wo naxa siike. Wo naxa gaaxu e ya ra! ³⁰ Wo Marigi Alatala naxan jɛrema wo ya ra, a gere soma ne wo be alo a a rabaxi wo ya xɔri ki naxe Misira bɔxi ma han gbengberenyi ma. ³¹ Wo man bara a to, wo Marigi Alatala faxi ne wo ra alo xeme a xa di xaninma ki naxe, wo jɛrɛxi kira naxan birin na han wo naxa fa be li. ³² Kɔnɔ na birin kui, wo mu nu laxi wo Marigi Alatala ra. ³³ A tan nan ti wo ya ra, a yire fen wo be wo luma dennaxe. Kɔe ra a tan nan nu kira iyalanma wo be te ra. Yanyi fan na, a findi nuxui ra, a ti wo ya ra. ³⁴ Alatala naxa wo xurutuxurutu xui me. A xa xone kui, a naxa a rakali, ³⁵ «Yi mixi kobi yo mu soma yi bɔxi fanyi ma, n naxan laayidixi wo babae be ³⁶ fo Kalebi, Yefune xa di. A tan a toma ne. A bɔxi dennaxe jɛrɛxi, na findima ne a gbe nun a bɔnsɔe gbe ra, barima a bara bira n tan Alatala xa kira fɔxo ra.»»

³⁷ «Wo tan xa fe ra Alatala bara xɔnɔ n fan ma. A naxa a masen, «I tan yete yati mu soma yi bɔxi ma. ³⁸ Yosuwe, Nunu xa di, i malima, nan fama sode. Limaniya fi a ma, barima a tan nan tima Isirayilakae ya ra yi bɔxi masotofe ra, a xa findi e ke ra. ³⁹ Wo xa die, wo a falaxi naxee be, e findima geelimanie ra. E tan naxan mu fe kobi nun fe fanyi tagi raba kolonxi, e tan nan fama sode na bɔxi ma. N fama na bɔxi fide e tan nan ma. A findima e tan nan gbe ra. ⁴⁰ Kɔnɔ wo tan man xa wo mafindi gbilenfe ra gbengberenyi biri ra, sigafe Kale baa mabiri.»»

⁴¹ «Wo naxa a yaabi, «Muxu bara findi yunubitɔe ra Alatala ya i, kɔnɔ yakɔsi muxu fa wama sigafe gere sode ne, alo muxu Marigi Alatala muxu yamarixi a ra ki naxe.» Kankan naxa geresose tongo, barima wo a marɔxun ne a yi geya taa masotofe a findima sɔnɛya ra. ⁴² Na nan a to Alatala naxa a masen n be, «A fala e be, wo naxa siga gere sode de, barima n mu na wo ya ma. Wo naxa siga de, wo yaxuie naxa fa wo bɔnbɔ.» ⁴³ N yi marasi fixi ne wo ma, kɔnɔ wo mu tin wo tuli matide n na. Wo naxa Alatala xui matandi, wo naxa te yete igboɲa kui geya fari. ⁴⁴ Na temui Amorika naxee nu sabatixi geya fari e naxa mini wo gere de alo kumi dinma mixi ra ki naxe. E naxa wo bɔnbɔ keli Seyiri han Horoma. ⁴⁵ Wo to gbilen, wo naxa wa Alatala ya i, kɔnɔ Alatala mu a tuli mati wo wa xui ra. ⁴⁶ Wo man naxa lu Kadesi, wo bu naa alo wo singe bui naxan naba.»

2

Isirayilakae taae mabilinfe

¹ «Na xanbi won naxa gbilen gbengberenyi kira suxu ra sigafe Kale Baa mabiri, alo Alatala a masen n be ki naxe. Won naxa xi wuyaxi raba Seyiri geyae rabilinyi.»

² «Alatala naxa a fala n be, ³ «Wo bara yi geya mabilin a gbe ra. Wo wo mafindi sigafe ra kɔola ma.» ⁴ A naxa a fala n be n xa yi yaamari fi wo ma. Wo fama dangide Seyiri bɔxi seeti ma, wo ngaxakerenyie na dennaxe, Esayu bɔnsɔe. E fama ne gaaxude wo ya ra, kɔnɔ wo wo yete masuxu e gerefe ra, ⁵ barima n mu sese soma wo yi ra e xa bɔxi ma, hali sanyi tide. N bara Seyiri geyae fi Esayu ma. ⁶ Wo na wa donse nun ye naxan xɔn fo wo a sara e ma gbeti ra. ⁷ Wo Marigi Alatala bara baraka sa wo wali fɔxi. A bara a jɔxɔ sa wo xa fe xɔn ma wo nu yi gbengberenyi igirima temui naxe. Yi jɛ tongo naani bun ma, wo birin nan nu a ra. Sese xa fe mu xɔxɔ wo ma.»

⁸ «Won naxa dangi won ngaxakerenyie ra yire makuye, Esayu bɔnsɔe naxan sabatixi Seyiri bɔxi ma. Won man naxa dangi Araba, Elata, Esiyon

Geberi kira ra yire makuye. Na xanbi won naxa won mafindi, won Mowaba gbengberenyi kira suxu.»

⁹ «Alatala naxa a fala n be, «Wo naxa gere giri Mowabakae ma de. Wo naxa gere ti e be de, barima n mu fama sese sode wo yi ra e xɔnyi. N bara Ari bɔxi fi Loti ma.»»

¹⁰ Singe ra, Emikae nan nu na Ari bɔxi ma. Nama gbangbalanyi nan nu e ra. E wuya, e fan kuya alo Anaki bɔnsɔe. ¹¹ Mixi ndee naxa e maɲɔxun Refakae ra, naxee maniya Anaki bɔnsɔe ra, kɔnɔ Mowabakae nu e xilima ne Emikae. ¹² Naxan findi Seyiri bɔxi ra, Xorikae nan singe nu na naa. Esayu bɔnsɔe naxa e masuxu, e e faxesa. E tan naxa sabati naa. Isirayilakae fan fama na mɔoli nan nabade bɔxi ma Alatala na dennaxe fi e ma.

¹³ «Alatala naxa a fala n be, «Yakɔsi, wo keli, wo xa Serede xure igiri.»» Won naxa na raba. ¹⁴ Ne tongo saxan nun solomasaxan dangi ne kabi won keli lɔxɔe Kadesi Barineya han won giri lɔxɔe Serede xure ra. Na waxati kui geresoe naxee nu na, nee birin nu bara faxesa alo Alatala a rakali e be ki naxe. ¹⁵ Alatala naxa e tuxunsan han e birin naxa halaki.

¹⁶ Na geresoe to bara halaki nama tagi, ¹⁷ Alatala naxa a masen n be, ¹⁸ «Wo fa sigafe dangide Mowaba naaninyi nan na sigafe Ari bɔxi ma. ¹⁹ Wo makɔrema ne Amonikae ra. Wo naxa gere giri e ma de. Wo naxa e fen gere ra, barima n mu fama sese sode wo yi ra e xa bɔxi ma. N naa fixi Loti bɔnsɔe nan ma.»

²⁰ E nu yi bɔxi maɲɔxunxi Refakae nan gbe ra. Kabi temui xɔnnakuye Refakae nan nu sabatixi naa. Amonikae nu e xilima ne Samisumikae. ²¹ Nama senbema nan nu lanxi e ma, e wuya, e man gbangbalan alo Anaki bɔnsɔe. Kɔnɔ Alatala naxa e halaki Amonikae saabui ra. Naa naxa findi Amonikae gbe ra, e naxa sabati naa. ²² Alatala naxa na mɔoli raba Esayu xa die be naxee sabatixi Seyiri bɔxi ma. A to nu Xorikae halakima e saabui ra, naa naxa findi e gbe ra. E sabatixi menni ne han yakɔsi. ²³ Naxan findi Awikae tan na, naxee nu sabatixi taae kui han Gasa, e naxa halaki Kafatorokae saabui ra. Naa naxa findi Kafatorokae gbe ra, e naxa sabati naa. Kafatorokae naxa keli Kafatoro.

²⁴ Alatala naxa a masen won be, «Wo ti kira xɔn ma, wo xa Arinon xure igiri. Wo a mato, n bara Sixɔn Amorika Xesibɔn mange so wo yi ra nun a xa bɔxi. Yakɔsi, wo na tongo, wo e gere. ²⁵ To n fama ne wo xa fe magaaxui lude dunjpa mixi birin ma. E na wo xili me, e fama ne serende gbirigbiri.»

Sixɔn mangeya sɔto ki

²⁶ «N xɛera xɛe ne Sixɔn, Xesibɔn mange ma, kelife ra Kedemoti gbengberenyi ma. N naxa yi bɔɲesa masenyi ti a be, ²⁷ «Muxu wama i xa bɔxi igirife. Muxu muxu ɲerema kira nan tun xɔn ma. Muxu mu sigama kɔla ma, muxu mu sigama yirefanyi ma. ²⁸ Muxu donse nun ye naxan minna, muxu fama ne a birin sare fide i ma gbeti ra. A lu kansan muxu xa dangi i xa bɔxi ma muxu sanyi ra. ²⁹ Esayu bɔnsɔe naxee sabatixi Seyiri bɔxi ma, nun Mowabakae naxee sabatixi Ari bɔxi ma, nee naxa muxu sagoe sa dangife ra e xa bɔxi ma. I fan xa muxu sagoe sa muxu xa Yuruden xure igiri, muxu xa so bɔxi ma muxu Marigi Alatala dennaxe fixi muxu ma.» ³⁰ Kɔnɔ Xesibɔn mange Sixɔn naxa tondi muxu sagoe fide dangife ra a xa bɔxi ma, barima wo Marigi Alatala nu bara a xaxili raxɔrɔxɔ. A naxa a bɔɲe balan alako a xa a so wo yi ra alo wo a toxi ki naxe to.»

³¹ «Alatala naxa a fala n be, «I bara a to, n bara ge Sixɔn nun a xa bɔxi sode i yi ra. Naa tongo i gbe.» ³² Sixɔn nun a xa pama birin naxa keli fafe ra won gereɗe Yahasi. ³³ Won Marigi Alatala naxa e so won yi ra xunnakeli kui. Won naxa nɔla sɔto e ma, a tan, a xa die a nun a xa pama birin. ³⁴ Won naxa na taae birin suxu, won naxa e birin kana. Won man naxa xemee, nun ginnee, a nun dimee birin faxes. Won mu mixi yo lu a piɗe ra, ³⁵ kɔnɔ won mu sese tongo fo xurusee a nun se xori naxee nu na na taae kui. ³⁶ Keli Aroweri Arinon xure de ra, a nun taa naxan na geya lanbanyi, sigafe ra han Galadi, taa yo senbe mu dangi won na. Won Marigi Alatala naxa a birin so won yi ra. ³⁷ Kɔnɔ wo mu wo makore Amonikae xa bɔxi ra, Yaboko xure de birin, taa naxee na geya fari, a nun Alatala tɔnyi dɔxo won ma bɔxi naxee gerefe ra.»

3

Basan bɔxi masɔto ki

¹ «Won naxa won mafindi tefe ra Basan kira xon ma. Ogo, Basan mange, naxa mini won gereɗe Ederi, a tan nun a xa pama birin. ² Alatala naxa a fala n be, «I naxa gaaxu a ya ra, barima n a niyama ne i xutu sɔto a tan nun a xa pama birin ma nun a xa bɔxi. I xa nɔ a ra alɔ i a rabaxi Amorikae xa mange Sixɔn na ki naxee.» ³ Won Marigi Alatala naxa a niya won xa xutu sɔto Basan mange Ogo nun a xa pama birin ma. Won naxa e birin faxes, mixi yo mu lu. ⁴ Na temui won nu bara e xa taae birin suxu. Na taa yo mu lu won mu dennaxe suxu, taa tongo senni na a ra naxan na Aragobo rabilinyi. Na taa birin nu na Ogo xa mangeya nan bun ma Basan bɔxi ma. ⁵ Na taae birin nu rabilinxi tete itexie nan na, nun naade mabalaxie ra. Taa ghegbe fan nu na tete mu nu naxee rabilinxi. ⁶ Won naxa na longori taa birin kana alɔ won a raba Xesibon, Sixɔn mange xa bɔxi ra ki naxee. Won naxa xemee, nun ginnee, a nun dimee birin faxes, ⁷ kɔnɔ won naxa e xa xurusee nun e harige tan xanin.»

⁸ «Won a raba na ki ne. Na waxati won naxa bɔxie rasuxu, naxee nu na Yuruden sogetede biri, Amorikae xa mange firinyie yi ra. Na longori keli Arinon xure han Xerimon geya. ⁹ Sidonkae na geya xili falama ne Siriyon. Amorikae tan na xili falama Seniri. ¹⁰ Taa naxee birin na lanbanyi ma, won naxa e birin masɔto, a nun Galadi bɔxi rabilinyi birin, sigafe ra Basan ma sa dɔxo Salika nun Ederi ra. Na taa birin nu na Ogo xa mangeya nan bun ma Basan bɔxi ma. ¹¹ Basan mange Ogo nan keren mu faxes Refakae ya ma. A xa wure sade nu na Raaba ne, Amonikae xa mangataa. A kuye nu sigaxi nongon solomanaani, a igboe nongon naani.»

Galadi nun Basan bɔxi itaxunyi

¹² «Na temui won naxa xutu sɔto na bɔxi ma. Kelifa Aroweri sigafe ra Arinon xure ma, a nun Galade geya seeti, nun a taae, n naxa na birin so Ruben nun Gadi bɔnsɔe yi ra. ¹³ N naxa Galade seeti dɔnxɔe nun Ogo xa mangeya naxan na Basan bɔxi ma so Manasi bɔnsɔe seeti yi ra. Aragobo rabilinyi nun Basan nu kolonxi Refakae xa bɔxi nan na. ¹⁴ Manasi xa di Yayiri naxa Aragobo bɔxi findi a gbe ra, han Gesurikae nun Maakakae naaninyi ra. A naxa a xili sa Basan xun ma, naxan xili falama han yakosi Yayiri taa. ¹⁵ N naxa Galade so Makiri yi ra. ¹⁶ N naxa Galade seeti so Ruben bɔnsɔe a nun Gadi bɔnsɔe yi ra, han a sa dɔxo Arinon xure ra. Xure nan na naaninyi ra, han a sa dɔxo Yaboko xure ra Amonikae naaninyi ra, ¹⁷ a

nun Araba bɔxi naxan nun Yurudɛn naaninyi baxi, keli Kinereti Baa ma, a sa dɔxɔ Araba Fɔxe Baa ra, naxan na Pisiga lanbanyi ma sogetede.»

¹⁸ «Na temui n naxa yi yaamari fi wo ma, «Wo Marigi Alatala bara yi bɔxi fi wo ma alako a xa findi wo gbe ra. Wo tan xeme kendee, wo findima ne wo ngaxakerenyi Isirayilakae xa soorie ra. ¹⁹ Wo xa ginɛe nun wo xa diyoree, nun wo xa xurusee nan gbansan fama lude taae kui n naxee soxi wo yi ra. N na a kolon xurusee gbegebe na wo yi ra. ²⁰ Wo sooriɲa rabama ne han wo Marigi Alatala malabui fima wo ngaxakerenyie ma temui naxe. Wo Marigi Alatala bɔxi fima e ma Yurudɛn naakiri nan ma. Na temui kankan fama gbilende a xa bɔxi ma n naxan soxi a yi ra.»

²¹ «Na temui n naxa yaamari so Yosuwe yi ra. N fa a fala a be, «I ya bara fee birin to i Marigi Alatala naxee rabaxi yi mangɛ firinyie ra. Alatala fama ne na rabade mangataa birin i na dangi dennaxe. ²² I naxa gaaxu e ya ra, barima i Marigi Alatala nan fama e gereɛde wo be.»

Annabi Munsu mu soma Kanaan

²³ «Na temui n naxa Alatala maxandi, ²⁴ «N Marigi Alatala, i bara i xa fisamanteya nun i senbe masen i xa konyi be. Ala gbete yo mu na koore ma a nun bɔxi naxan nɔma i fɔxi a nun i xa kaabanakoe rabade. ²⁵ N bara i mayandi, a lu n xa nɔ Yurudɛn xure igiride, alako n xa na bɔxi fanyi nun a xa geya fanyie to naxan na naakiri ma, a nun Liban.» ²⁶ Kɔnɔ wo tan xa fe ra, Alatala naxa xɔnɔ n ma. A mu n danxun. Alatala naxa a fala n be, «A mu lan i xa yi woyenyi fala n be sɔnɔn. ²⁷ Te Pisiga geya xuntagi, i xa sogegode biri, kɔɔla biri, yirefanyi biri, a nun sogetede biri mato, kɔnɔ i xa a kolon a fanyi ra i mu Yurudɛn igirima. ²⁸ I xa yaamari so Yosuwe yi ra, i xa limaniya nun senbe fi a ma, barima a tan nan fama tide pama ya ra Yurudɛn igirife ra. I bɔxi naxan toma, Yosuwe fama ne na bɔxi sode Isirayila yi ra, a findi e ke bɔxi ra.» ²⁹ Na nan a toxi, won naxa lu gulunba Beti Peyori yatagi.

4

Ala xa seriyɛ rabafe

¹ «Yakɔsi, Isirayila, wo wo tuli mati. Wo xa bira seriyɛ nun yaamari fɔxɔ ra n wo xaranfe naxee ra yi ki, alako wo xa simaya soto, wo man xa bɔxi soto wo babae Marigi Alatala naxan fixi wo ma. ² Wo naxa sese sa yaamari xun, n naxan falaxi wo be. Wo man naxa sese ba a ra. Wo xa wo Marigi Alatala xa yaamari rawali alo n na falaxi wo be ki naxe.»

³ «Wo yae bara fee to Alatala naxee rabaxi Peyori. Wo Marigi Alatala bara mixi birin faxa naxee Bali batuxi Peyori. ⁴ Kɔnɔ wo tan naxee biraxi wo Marigi Alatala xa fe fɔxɔ ra, wo birin man na simaya kui han to.»

⁵ «Wo a kolon, n bara wo xaran seriyɛ nun yaamari ra alo n Marigi Alatala a yamarixi n na ki naxe, alako wo xa a raba bɔxi ma dennaxe findima wo gbe ra. ⁶ Wo xa a ti xori ma, wo xa a raba, a xa findi lonni ra wo be, a xa xaxili fi wo ma. Si gbeteɛ na yi seriyɛe kolon, e fama ne a falade, «Yi si findixi lonnila fanyie nan na.» ⁷ Si mundun xa ala makɔrexi a ra alo won Marigi Alatala a makɔrema won na ki naxe won na a maxandi temui naxe? ⁸ Seriyɛ nun yaamari tinxinxɛ na si mundun be alo won ma seriyɛ n naxan soxi wo yi ra yi ki? ⁹ Wo xa fee ragata wo xaxili ma lɔxɔe birin wo xa simaya kui, wo naxee toxi. Wo naxa neemu nee ma, e naxa ba wo bɔɲe ma. Wo xa e masen wo xa die nun wo xa mamadie be.»

¹⁰ «Wo wo maɲɔxun lɔxɔe ma wo ti wo Marigi Alatala ya i lɔxɔe naxe, Xorebe geya fari. Na lɔxɔe Alatala naxa a fala n be, «Nama birin xa malan n yire. N xa n ma seriye fala e be alako e xa gaaxu n ya ra e xa dunijeigiri kui. E man xa a xaran e xa die fan na.» ¹¹ Wo naxa wo maso geya bunyi ra. Te nu bara din geya ra han koore ma. Dimi, nuxui, nun kunda naxa goro. ¹² Alatala naxa woyen wo be te tagi. Wo naxa a woyen xui me, kɔnɔ wo mu sese to. Wo nu a xui nan tun mema. ¹³ A naxa a xa saate masen wo be, wo naxan nawalima. A naxa na yaamari fu sebe geme walaxe firinyi ma. ¹⁴ Na waxati, Alatala naxa n yaamari n xa wo xaran seriye nun yaamari ra, alako wo xa a raba bɔxi ma naxan findima wo gbe ra.»

¹⁵ «Wo naxa wo yete ranemu lɔxɔe ma de Alatala woyen wo be lɔxɔe naxe, Xorebe geya fari te tagi, wo mu a gundi yati to. ¹⁶ Wo naxa findi yunubitɔe ra de kuyee yailanfe ra, naxee misaalixi xeme, gine, ¹⁷ sube, xoni, ¹⁸ hubuse nun yexee ra naxee na ye ma. ¹⁹ Wo naxa wo yae rate koore ma de, soge batufe ra, xa na mu a ra kike, xa na mu a ra tunbuie. Se naxee birin na koore ma, wo naxa wo igoro e be, wo naxa e batu. Wo Marigi Alatala nee daaxi si birin nan be, naxee na dunija ma. ²⁰ Kɔnɔ wo tan, Alatala wo ramini ne fe xɔrɔxɔe kui Misira bɔxi ma alako wo xa findi a xa jama ra, alɔ wo na ki naxe to lɔxɔe.»

²¹ «Alatala naxa xɔnɔ n ma wo xa fe ra. A naxa a kali a n mu Yuruden igirima, n mu fama sode yi bɔxi fanyi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra. ²² N tan, n fama faxade yi bɔxi nan ma. N mu fama Yuruden igiride feo. Kɔnɔ wo tan fama ne a igiride, na bɔxi fanyi findi wo gbe ra. ²³ Wo xa wo ɲengi sa wo yete xɔn ma alako wo naxa neemu wo Marigi Alatala xa saate ma a naxan tongoxi wo be. Wo naxa kuye yo yailan wo Marigi Alatala naxee ratɔnxi wo ma, ²⁴ barima wo Marigi Alatala luma alɔ te naxan se kanama, a mu wama a frin boore xɔn ma.»

²⁵ «Wo na die nun mamadie sɔtɔ temui naxe, wo na bu ki naxe bɔxi ma, xa wo kuye yailan se nde misaali ra, xa wo fe ɲaaxi raba wo Marigi Alatala ya i naxan mu rafa a ma, ²⁶ koore nun bɔxi nan na won seede ra to lɔxɔe, wo fama ne faxade mafuren bɔxi ma naxan fama findide wo gbe ra Yuruden naakiri ma. Wo mu fama simaya sɔtɔde, wo halakima ne. ²⁷ Alatala wo rayensenma ne jamanee ma. Wo si fama ne xurunde pamae tagi Alatala na wo xanin dennaxe. ²⁸ Menni wo fama kuyee nan batude, mixie naxee yailanxi wuri ra, xa na mu a ra geme, kuye naxee mu noma se tode, e mu fe mema, e mu e degema, e mu se xiri mema. ²⁹ Menni wo fama ne wo Marigi Alatala fende. Wo a toma ne xa wo a fen wo bɔɲe fanyi ra, wo ɲanige birin na. ³⁰ Wo xa tɔɔre kui na fe birin wo lima ne. Na temui wo fama gbilende wo Marigi Alatala ma, wo a xui mema ne, ³¹ barima wo Marigi Alatala, Ala na a ra naxan kinikinima mixi ma, naxan mu wo rabeɲinma, naxan mu wo halakima. A mu fama neemude saate ma a rakali naxan na wo babae be.»

³² «Wo wo maɲɔxun fe forie ma naxee bara dangi dunija ma kabi Ala adama daaxi temui naxe. Fe kaabanakoe gbete fan bara raba na xanbi ra? Nde bara na fe mɔɔli maniye me sinden? ³³ Nama gbete nde na ba, naxee bara Ala xui me te tagi, a man fa simaya sɔtɔ alɔ naxan bara raba wo tan be? ³⁴ Ala mundun bara pama ba pama gbete yi ra ɲaxankate ra, tɔnxuma ra, kaabanakoe ra, gere belebele ra, gere magaaxuxie ra, alɔ wo Marigi Alatala naxan naba wo be Misira bɔxi ma wo ya xɔri?»

³⁵ «Na bara fiixe wo be alako wo xa la a ra a Alatala keren peti nan Ala ra, Ala gbete yo mu na fo a keren. ³⁶ A naxa a xui ramini koore ma alako wo xa gaaxu a ya ra. A naxa te belebele masen wo be bɔxi fari, a wɔyen wo be a tagi. ³⁷ A naxa wo babae xanu, a naxa e bɔnsɔe fan sugandi hali e dangi xanbi. Na nan a toxi a wo raminixi senbe ra Misira bɔxi ma. ³⁸ A sie kerɔ wo be naxee senbe gbo wo tan be, a e xa bɔxi so wo yi ra ke ra alo wo a toxi ki naxe to. ³⁹ Wo lan ne wo xa a kolon to lɔxɔe wo bɔɔe kui, a Alatala keren peti nan na Ala ra koore nun bɔxi ma. Ala gbete mu na na fo a keren. ⁴⁰ Wo a xa seriye nun a xa yaamari rabatu, n naxan sofe wo yi ra to lɔxɔe, alako wo xa heeri sɔto wo tan nun wo bɔnsɔe, hali wo dangi xanbi, alako wo man xa simaya xɔnkuye sɔto bɔxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma abadan.»

Mixi ratanga taae

⁴¹ Annabi Munsa naxa taa saxan sugandi Yuruden sogetede biri. ⁴² Nee naxa findi mixi ratanga taae ra faxatie be naxee faxe tima, kɔnɔ e mu a panigexi. Na faxeti noma lude yi taa keren keren na ma kui alako a nii xa ratanga gbepɔxɔe ma. ⁴³ Na taae findi Beteseri nan na gbengberenyi ma geya fari, Rubenkae xɔnyi, Ramoti taa naxan na Galede, Gadikae xɔnyi, a nun Golan, taa naxan na Basan bɔxi ma Manasikae xɔnyi.

Annabi Munsa xa masenyi firin nde

⁴⁴ Ala xa seriye nan ya, Annabi Munsa naxan masenxi Isirayilakae be. ⁴⁵ Masenyi, seriye, nun yaamari nan ya, Annabi Munsa naxan fala Isirayilakae be e nu minima Misira bɔxi ra temui naxe. ⁴⁶ Na temui, e nu na Yuruden naakiri nan ma, gulunba Beti Peyori ya tagi, Amorikae xa mange Sixon xa bɔxi ma. Sixon nu sabatixi Xesibon ne. Annabi Munsa nun Isirayilakae to mini Misira bɔxi ma, e naxa nola sɔto Sixon ma. ⁴⁷ E naxa a xa bɔxi rasuxu a yi ra, a nun Basan mange Ogo xa bɔxi. Yi Amorikae xa mange firinyie nu na Yuruden naakiri ma sogetede biri. ⁴⁸ Yi taae nu sigaxi Aroweri han Arinon xure, sigafe ra Xerimon geya ma, naxan xili Siyon. ⁴⁹ Yi taae nan nu Araba bɔxi ma Yuruden naakiri ma, sogetede biri, a sa dɔxɔ Araba baa ra Pisiga geya bun ma.

5

Yaamari fu

¹ Annabi Munsa naxa Isirayila jama maxili, a naxa a fala e be, «Isirayilakae, wo wo tuli mati yi seriye nun yaamari ra, n naxan falafe wo be to lɔxɔe. Wo lan wo xa a xaran, wo xa fenten a raba ki ma. ² Won Marigi Alatala bara saate tongo won be Xorebe geya fari. ³ Alatala nun won babae xa mu yi saate xirixi. A xirixi won tan nan birin tagi, won tan naxee na simaya kui yi waxati. ⁴ Alatala wɔyen ne won be ya nun ya te tagi geya fari. ⁵ Na temui n tan nan nu na wo nun Alatala tagi alako n xa Alatala xa masenyi ya xaran wo be, barima wo nu gaaxuxi te ya ra. Wo mu te geya fari. A naxa a masen wo be, ⁶ «N tan nan na wo Marigi Alatala ra. N tan nan wo raminixi Misira, wo nu na konyiya kui dennaxe.»

⁷ «Wo naxa Ala gbete batu fo n keren.»

⁸ «Wo naxa kuye yailan misaali yo ra, se yo ra naxee na koore nun bɔxi ma, naxee na ye bun ma. ⁹ Wo naxa wo igoro e be de, wo naxa e batu de, barima n tan nan na wo Marigi Alatala ra, n mu wama n firin boore xɔn. Xa mixi nde n matandi, n na kanyi paxankatama ne, a tan nun a bɔnsɔe

han a sa dɔxɔ a tolobitee ra, xa na mu a ra a tolontolonyie ra naxee na n napaaxu. ¹⁰ Kɔnɔ n fe fanyi rabama nɛ bɔnsɔe wulu bɛ n nafan naxee ma, naxee n ma seriye rabatuma.»

¹¹ «Wo naxa wo Marigi Alatala xili yeľefu, barima Alatala mixi naxankatama nɛ naxan na rabama.»

¹² «Wo lan nɛ wo xa fenten malabui lɔxɔe ma, wo xa a binya alɔ wo Marigi Alatala a yamarixi wo bɛ ki naxɛ. ¹³ Xi senni nan na wo bɛ lɔxɔxunyi kui wali lɔxɔe ra, wo xa wali birin nabafe ra. ¹⁴ A xi solofere nde findixi wo Marigi Alatala xa malabui lɔxɔe nan na. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔe keli wo tan ma, a sa wo xa die li, wo xa konyie, wo xa ninge, wo xa sofalee, wo xa xuruse mɔoli birin, han a sa wo xa xɔnɛe li naxee na wo xɔnyi, alako wo xa konyie fan xa e malabu alɔ wo tan. ¹⁵ Wo naxa nɛemu konyi nan nu wo ra Misira. N naxa wo ramini na konyiya kui, a keli n senbɛ ma. N a falaxi wo bɛ na nan ma, wo xa malabui lɔxɔe binya.»

¹⁶ «Wo xa wo baba nun wo nga binya alɔ wo Marigi Alatala a yamarixi wo bɛ ki naxɛ, alako wo xa simaya xɔnkuye nun sɛwɛ sɔtɔ bɔxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma.»

¹⁷ «Wo naxa faxɛ ti.»

¹⁸ «Wo naxa yɛnɛ raba.»

¹⁹ «Wo naxa muɛ ti.»

²⁰ «Wo naxa wule seedeɔxɔya raba wo boore xun.»

²¹ «Wo naxa mila wo boore xa gine ma, a xa banxi, a xa xɛ, a xa konyi, a xa ninge, a xa sofale, nun se naxan birin findixi a gbe ra.»

²² «Alatala yi fee nan masen wo xa malanyi kui, a xui itexi ra, geya fari, tɛ tagi, nuxui nun kunda tagi. A mu sese sa a xun ma. A naxa e sɛbɛ gɛmɛ walaxɛ firin ma, a e so n yi ra.»

²³ «Wo yi xui mɛ kuye ifɔɔrɛ kui tɛmɛi naxɛ, tɛ tagi, geya fari, wo naxa wo maso n na, wo nun wo xa manglee nun kuntigie. ²⁴ Wo naxa a fala, «Muxu Marigi Alatala bara a xa nɔrɛ nun a xa gboe masen muxu bɛ. Muxu bara a xui mɛ wɔyɛn na tɛ tagi. Muxu bara a kolon tɛ a Ala nɔma wɔyɛnde mixi bɛ, na kanyi man fa lu a mu faxa. ²⁵ Yakɔsi, muxu fa muxu makɔrɛma faxɛ ra munfe ra? Yi tɛ muxu faxama nɛ. Xa muxu man muxu tuli mati won Marigi Alatala xui ra, muxu faxama nɛ. ²⁶ Mixi mundun luxi alɔ won tan naxan bara Alatala xui mɛ a wɔyɛnma tɛ tagi, na kanyi man fa lu a mu faxa? ²⁷ I tan Munsa, i maso won Marigi Alatala ra, i xa i tuli mati a xa masenyi ra, alako i xa na madangi muxu bɛ, muxu muxu tuli matima nɛ i ra, muxu man fa a xui rabatu.»

²⁸ «Alatala naxa wo xa wɔyɛnyi mɛ, wo naxan falaxi n bɛ. A naxa a masen n bɛ, «N bara jama fala xui mɛ. E naxan birin falaxi nɔndi na a ra. ²⁹ Xa n ma fe gaaxui lu e bɔɛ ma tɛmɛi birin, e man naxa n ma yaamari rabatu, e tan nun e bɔnsɔe fama nɛ hɛeri sɔtɔde abadan. ³⁰ Siga i xa sa a fala e bɛ, e xa so e xa kiri banxie bun ma. ³¹ Kɔnɔ i tan xa lu n fe ma bɛ. N xa n ma seriye nun yaamari birin masen i bɛ, i lan i xa e xaran naxan na, alako e xa nɔ na rapɛrɛde bɔxi ma n fama dɛnnaxɛ fide e ma.» ³² Wo Marigi Alatala naxan masenxi wo bɛ, wo xa wo tuli mati na ra, wo man xa a rabatu. Wo naxa siga kɔɔla ma, wo naxa siga yirefanyi ma. ³³ Wo xa bira yi kira fanyi nan fɔxɔ ra won Marigi Alatala naxan masenxi, alako wo naxa faxa, wo fa simaya xɔnkuye sɔtɔ sɛwɛ kui bɔxi ma wo fama dɛnnaxɛ sɔtɔde.»

6

Ala xa marafanyi nun a xa seriye

¹ «Seriye, yaamari, nun masenyi nan yi ki, wo Marigi Alatala naxan soxi n yi ra alako n xa a xaran wo ra, wo xa nɔ a rabade bɔxi ma a fafe naxan fide wo ma. ² Wo xa gaaxu won Marigi Alatala ya ra. Wo xa simaya kui, wo tan, wo xa die, a nun wo xa mamadie, wo xa yi seriye nun yi yaamari birin naba n naxan soxi wo yi ra, alako wo xa simaya xɔnkuye sɔtɔ. ³ Isirayilakae, wo wo jɛngi sa yi birin xɔn ma, wo man xa fɛnten a raba ki ma. Wo fama nɛ hɛeri sɔtɔde, wo fama nɛ findide jama gbegbe ra yi bɔxi ma xijɛ nun kumi gbegbe na dennaxe, alɔ wo benbae Marigi Alatala a falaxi wo bɛ ki naxe. ⁴ Isirayilakae, wo wo tuli mati. Won Marigi Alatala keren peti na a ra. ⁵ Wo lan nɛ wo xa wo Marigi Alatala xanu wo bɔɛ fiixexi ra, wo nii ra, a nun wo sɛnbɛ birin na. ⁶ N yi masenyi naxan xaranxi wo bɛ yi ki, a xa lu wo bɔɛ ma. ⁷ Wo fama nɛ a mabanbande wo xa die bɛ tɛmui birin, xa wo na banxi kui, xa wo na biyaasife, kɔɛ nun yanyi ra. ⁸ A xa xiri wo bɛlexɛ nun wo tigi ra tɔnxuma ra. ⁹ Wo xa a sɛbɛ wo xa banxi nun wo xa naadɛ ma.»

¹⁰ «Wo Marigi Alatala na wo xanin tɛmui naxe bɔxi ma a na dennaxe sofe wo yi ra, alɔ a rakali wo babae Iburahima, Isiyaga, a nun Yaxuba bɛ ki naxe, wo fama nɛ taa belebele tofanyie sɔtɔde wo mu naxee tixi, ¹¹ banxi rafexie harige mɔɔli birin na wo mu naxee fenxi, kɔlɔnyie wo mu naxee gexi, wɛni bilie nun oliwi bilie wo mu naxee sixi. ¹² Wo na wo dɛge han wo naxa wasa tɛmui naxe, wo naxa nɛɛmu wo Marigi Alatala ma de, naxan wo raminixi konyiya kui Misira bɔxi ma. ¹³ Wo xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra. Wo xa a keren nan batu. Wo xa wo kali a xili nan na. ¹⁴ Wo naxa ala gbɛtɛɛ batu de, mixie naxee batuma wo rabilinyi, ¹⁵ barima wo Marigi Alatala mu wama a firin nde xɔn. Xa na mu a ra a xɔnɔma nɛ wo ma, a man fa wo faxa.»

¹⁶ «Wo naxa wo Marigi Alatala mato de, alɔ wo naxan naba Masa. ¹⁷ Wo xa wo Marigi Alatala xa seriye, a xa masenyi, nun a xa yaamari rabatu tinxinyi kui a naxan soxi wo yi ra. ¹⁸ Wo xa wo jɛrɛ tinxinyi kira ra. Alatala wama fɛ naxan birin xɔn ma, wo lan wo xa na nan naba. Na tɛmui wo fama nɛ hɛeri sɔtɔde, wo fa bɔxi fanyɛ sɔtɔ Alatala a kali naxan na wo babae bɛ. ¹⁹ Wo wo yaxuie kerima nɛ alɔ Alatala a masenxi ki naxe.»

²⁰ «Wo xa die na wo maxɔrin tɛmui naxe, «Munse na yi masenyi, yi seriye, nun yi yaamari ra, won Marigi Alatala naxan soxi won yi ra yi ki?» ²¹ Wo fama nɛ e yaabide, «Firawuna xa konyie nan nu muxu ra Misira bɔxi ma, Alatala fa muxu ramini naa a sɛnbɛ ra. ²² Alatala naxa tɔnxuma nun kaabanako belebele magaaxuxie raba muxu ya xɔri Misirakae ra, Firawuna nun a xa denbaya birin na. ²³ A muxu ramini nɛ Misira alako a xa muxu xanin bɔxi ma, a a kali dennaxe xa fe ra won babae bɛ sofe ra won yi ra. ²⁴ Na tɛmui Alatala naxa muxu yaamari, a muxu xa yi seriye birin nawali a rawali ki ma. Xa won gaaxu won Marigi Alatala ya ra, a hɛeri nun simaya xɔnkuye fima nɛ won ma alɔ a na a rabafe ki naxe yakɔsi. ²⁵ Xa won sa won Marigi Alatala xa yaamari birin nabatu alɔ a masenxi won bɛ ki naxe, na findima nɛ tinxinyi ra won bɛ.»»

7

Isirayila nun Kanaankae

1 «Wo Marigi Alatala na wo xanin bɔxi ma temui naxe, a dennaxe fima wo ma, a fama ne si solofere keride naxee findi Xitikae, Girigasakae, Amorigae, Kanaankae, Peresikae, Hiwikae nun Yebusukae ra, si solofere naxee senbe gbo wo be, e man wuya wo be. 2 Wo Marigi Alatala na e lu wo sagoe temui naxe, wo xutu sɔtɔma ne e ma, wo e halaki. Wo naxa saate xiri wo tagi, wo man naxa kinikini e ma. 3 Wo nun e tan naxa futi malan de. Wo naxa wo xa di ginɛe fi e xa di xemɛe ma, wo naxa ginɛe fan fen e ra wo xa di xemɛe be. 4 Xa na mu a ra yi xɔɔɛe fama ne wo xa die rantande, e xa ala gbeteɛ batu. Alatala xɔnɔma ne wo ma na temui, a man fa wo faxa mafurenyi ra. 5 Kira nan yi ki wo lan wo xa mini naxan na yi mixie be. Wo xa e xa serexɛbadee a nun e xa gɛmɛ batuxie birin kana. Wo xa e xa Asera wuri masolixie bolon, wo xa e xa kuye birin gan.»

6 «Wo bara findi wo Marigi Alatala xa nama ra. Wo Marigi Alatala bara wo tan nan sugandi dunjɔna nama tagi bende fupɔi fari, alako wo xa findi a yete yati gbe ra. 7 Alatala mu wo sugandixi wo xa nama xasabi xa fe xa ra, barima wo xurun si birin be. 8 Alatala wo tan nan sugandixi a xa xanunteya xa fe ra. A bara wa saate rakamalife a naxan tongo wo benbae be. Na nan a toxi a wo raminixi bɔxi ma a senbe ra wo nu na konyiya kui dennaxe. A naxa wo ba Firawuna yi ra, Misira mange. 9 Wo xa a kolon wo Marigi Alatala, nan keren peti na Ala ra. Ala findixi Fonisire Mange nan na naxan a xa saate rakamalima, naxan heeri gbege fima wo ma. A na rabama wo bɔnsɔe be naxee fama wo xanbi ra, naxee a xanuma, e man a xa yaamarie rabatu. 10 Kɔnɔ a gbilenma ne mixie fɔxɔ ra naxee a xɔnma, a a xɔnnanteɛ ralɔɛma ne keren na. 11 Wo xa fenten n ma yaamari nun n ma seriye ma n naxan soxi wo yi ra to lɔxɔe.»

12 «Xa wo wo jɛngi sa yi yaamari xɔn ma, wo naxa fenten a ma, wo Marigi Alatala fama a xa saate rakamalide, a heeri fima ne wo ma alo a rakalixi wo benbae be ki naxe. 13 A wo xanuma ne, a barake sa wo xa fe, a man wo rawuya. A di gbege barife ragiri wo ma. Wo fa bɔxi daxamui fan sɔtɔde, mengi, weni neɛne nun ture. A man fa wo xa ningee nun wo xa xurusee rawuya. A yi birin nabama ne bɔxi ma, a rakali naxan na wo babae be sofe ra wo yi. 14 A wo barakama ne dangife si birin na. Dibaritane mu fama lude wo ya ma, xemɛ ba, ginɛ ba, xa na mu a ra xuruse. 15 Alatala wo ratangama ne fure dɔxɔe mɔoli birin ma, a nun fe jaaxi birin ma wo naxee kolonxi Misira bɔxi ma. Kɔnɔ a yi fure rasanbama mixie nan ma naxee na wo rapaaxu. 16 Wo lan ne wo xa mixi birin faxa, wo Marigi Alatala naxee soma wo yi ra. Wo naxa kinikini e ma, wo man naxa e xa alae batu, alako e naxa wo ratantan.»

17 «Wo fama a marɔxunde wo bɔɛe ma, «Yi sie gbo dangife won tan na. Won tan nɔla sɔtɔma nee ma di?» 18 Kɔnɔ, wo naxa gaaxu e ya ra. Wo xa ratu wo Marigi Alatala naxan nabaxi Firawuna nun Misira bɔxi ra. 19 Wo bara fe xɔɔxɔe to naxee dɔxɔxi e ma, tɔnxumae nun kaabanakoe naxee rabaxi. Wo bara wo Marigi Alatala senbe to a wo ramini ki naxe Misira bɔxi ma. Na nan a toma wo Marigi Alatala na mɔoli rabama namane birin na wo gaaxuxi naxee ya ra. 20 Wo Marigi Alatala fama ne wo yaxuie birin halakide, hali naxee nɔxunma wo ma. 21 Wo naxa gaaxu e ya ra, barima wo nun wo Marigi Alatala na a ra, Ala belebele naxan magaaxu.»

22 «Wo Marigi Alatala fama ne yi jama keride a xuri xuri ra wo ya i. Wo mu nɔma e birin faxade waxati keren bun, xa na mu a ra wula i subee fama ne wuyade, e wo toɔɔɔ. 23 Wo Marigi Alatala fama ne yi mixie sode wo yi ra. E ifuma ne kira ma, han e sa halaki. 24 A fama ne e xa mangɛe sode wo yi ra, wo e xili ralɔe. Mixi yo mu nɔma tide wo kanke. Wo e birin halakima ne.»

25 «Wo e xa ala yailanxie ganma ne. Wo naxa mila e xa xɛɛma nun gbeti ma naxan na kuyee ma. Wo naxa na findi wo gbe ra alako a naxa findi wo fan be gantanyi ra, barima fe nan na ki wo Marigi Alatala naxan naharamuxi. 26 Wo naxa na kuye mɔɔli jaaxi raso wo xa banxi kui de, alako wo naxa halaki alo kuyee. Wo nee findima se jaaxi nan na barima a raharamuxi.»

8

Nɛɛmufe Alatala ma

1 «Wo xa yi yaamari birin naba n naxan xaranfe wo be to lɔxɔe. Na nan fama a niyade wo xa simaya sɔɔɔ, wo fa findi jama gbegebe ra. Na temui, wo nɔma yi bɔxi sɔɔɔde alo Alatala a rakalixi wo babae be ki naxe.

2 Wo xa wo maɔɔxun jɛɛ xɔnkuye ma wo Marigi Alatala naxan nagiri wo ma yi gbengberenyi igirife ra yi jɛ tongo naani bun ma. A yi fe xɔɔɔxɔe rabaxi ne wo ra, alako wo xa wo yete magoro, a xa wo mato, a xa nɔ a kolonde fe naxan na wo sondonme ma. A man xa nɔ a kolonde xa wo wama a xa seriye mabanbanfe. 3 A bara wo xa fe magoro, a bara wo raxi kaame ra. A bara mana so wo yi ra, wo nun wo benbae mu donse naxan kolon. A a masen wo be na ki ne, a ibunadama mu nɔma balode donse xa kansan xun na, kɔnɔ masenyi fan birin na naxan fatanxi Alatala ra. 4 Wo xa donmae mu jɔnxi, wo sanyie mu funtuxi yi jɛ tongo naani bun ma. 5 Wo lan ne wo xa a kolon a wo Marigi Alatala na wo xurufe ne alo baba a xa di xuruma ki naxe. 6 Wo wo Marigi Alatala xa yaamari mabanban, wo xa wo yete suxu alo a wama a xɔn ma ki naxe, wo man xa gaaxu a ya ra.»

7 «Wo Marigi Alatala wo rasoma ne bɔxi fanyi ma xuree nun dulonyie na dennaxe. Ye gbegebe na na bɔxi bun ma, a man minima gulunba nun geya fari. 8 Bɔxi na a ra mɛngi, fundenyi maniye, weni bili, xɔɔɔe, kinkirinsi, oliwi, nun kumi na dennaxe. 9 Taami mu jɔnma sɔnɔn, se birin fama ne lude wo yi ra. Wure fama ne minide gemɛe kui, wure gbeeli fan sɔɔma ne geya kui.»

10 «Wo na wo dege han wo naxa luga, wo xa wo Marigi Alatala tantu yi bɔxi fanyi xa fe ra. 11 Wo naxa wo yete ranɛmu wo Marigi Alatala xa fe ma de, tondife a xa yaamari nun a xa seriye rabatufe ra, n naxan xaranxi wo be to lɔxɔe. 12 Wo na wo dege han wo naxa luga, wo na banxie ti, wo naxa sabati e kui, 13 wo xa xurusee xungbe nun a lanmae na wuya, wo xa gbeti nun wo xa xɛɛma na gbo, wo harige birin na gbo, 14 wo xa fenten wo yete ma a fanyi ra alako wo naxa wo yete igbo han wo xa nɛɛmu wo Marigi Alatala ma, naxan wo raminixi Misira bɔxi ma konyiya kui. 15 A bara wo radangi gbengberen yire magaaxuxi ra, bɔximase xɔne kanyi nun tali na dennaxe, ye mu na bɔxi naxan ma. A naxa ye ramini fanye kui. 16 A naxa mana donse so wo yi ra gbengberenyi ma, wo benbae mu nun naxan kolon, alako a xa wo xa fe magoro, a xa wo mato, a fa nɔ fe fanyi rabade wo be. 17 Wo naxa a maɔɔxun de a wo senbe nun wo xa kɔɔta nan yi harige fixi wo ma. 18 Wo xa wo ratu wo Marigi Alatala ma, a tan nan

yi senbe fima wo ma, alako wo xa na harige birin soto. A man bara saate masen wo be to loxɔe a naxan tongo a nun wo babae ra.»

¹⁹ «Xa wo neemu wo Marigi Alatala ma, xa wo bira ala gbete batufe foxo ra, xa wo tuubi e be, xa wo wo magoro e be, n xa a fala wo be to loxɔe, wo halakima ne. ²⁰ Iyo, wo halakima ne alo Alatala si gbete halakixi ki naxe wo ya xori, barima wo mu wo tuli matixi wo Marigi Alatala xa masenyi ra.»

9

Isirayilakae Ala matandife

¹ «Isirayilakae wo wo tuli mati. To loxɔe wo na sigafe Yuruden nan igiride. Wo fama ne sie ragide naxee gbo wo be, e senbe dangi wo ra. Wo fa e xa taae tongo naxee tete itexi han. ² Wo fama Anaki xa die nan masotode, mixi senbema naxee gbangbalan, wo naxee kolon a fanyi ra. Wo bara a me, e a falama, «Nde noma tide Anaki xa die ya i?» ³ Wo noma a kolonde yakosi, a wo Marigi Alatala na a jerefe wo ya ra, alo te naxan se birin kanama. A tan nan yati e halakima, a e xa fe magoro wo ya xori. Wo e kerima ne, wo e birin halakima ne alo wo Marigi Alatala a masenxi wo be ki naxe. ⁴ Wo Marigi Alatala na e keru wo ya ra temui naxe, wo naxa wo yete matoxo de han wo xa a fala, «Alatala na a xexi muxu yi boxi masotoxi muxu xa tinxinyi saabui ra.» E xa fe kobi raba na a toxi Alatala e kerixi beenun wo xa be li. ⁵ Wo naxa a mapoxun de a wo be sotoxi wo xa tinxinyi nun wo xa fanyi nan ma. Alatala yi sie kerima e xa yuge kobi nan ma, a man xa nate rakamali a naxan tongo wo babae Ibrahima, Isiyaga, nun Yaxuba be. ⁶ Wo xa a kolon wo xa tinxinyi xa mu a niyaxi wo Marigi Alatala yi boxi fanyi soxi wo yi ra a xa findi wo gbe ra. Nama xurutare nan na wo ra.»

⁷ «Wo xa wo ratu a ma wo wo Marigi Alatala raxono ki naxe gbengberenyi ma. Wo naxa neemu wo keli loxɔe ma Misira, han wo so loxɔe be, wo nu xurutarepa rabama ne wo Marigi Alatala ra. ⁸ Wo Alatala raxono ne Xorebe geya fari han a naxa wa wo faxafe. ⁹ N to te geya fari alako n xa walaxe geme daaxi tongo naxan findi saate ra Alatala nun won tan tagi, n naxa yanyi tongo naani nun kee tongo naani raba geya fari, n mu taami don, n mu ye fan min. ¹⁰ Alatala naxa yi walaxe geme daaxi firinyie so n yi ra, a naxan sebe a xonye ra. Alatala naxan fala wo be te tagi, wo nu malanxi loxɔe naxe geya fari, na birin sebexi walaxe ma.»

¹¹ «Yi yanyi tongo naani nun yi kee tongo naani dangi xanbi, Alatala naxa yi walaxe geme daaxi firinyi so n yi ra naxan findi saate ra. ¹² Alatala naxa a fala n be, «Keli, i xa goro mafuren barima i xa jama i naxan naminixi Misira boxi ra, e bara yangoe belebele raba, e bara e ba kira ma n naxan masen e be, e bara kuye yailan wure raxunuxi ra.» ¹³ Alatala man naxa yi masen n be, «N bara a to yi jama, jama xurutare na a ra. ¹⁴ Keli be, n xa e halaki, n xa e xili jon dunija ma. N i mafindima jama gbege ra naxan senbe gbo, e man wuya, dangi boore jama ra.» ¹⁵ N naxa goro geya fari, naxan nu luxi alo a na te nan tagi, na walaxe firinyie suxuxi n yi ra, Ala xa saate sebexi naxee ma. ¹⁶ Na temui n naxa a to wo bara yunubi fe raba wo Marigi Alatala ra. Wo ninge yailan wure raxunuxi ra. Wo wo ba kira ma Alatala naxan masen wo be. ¹⁷ N naxa yi walaxe geme daaxi firinyie suxu n belexe firinyi ra, n fa e wole, e naxa iboo wo ya xori.»

18 «N naxa bira bɔxi Alatala ya i alo n naxan naba a singe. N naxa lu naa yanyi tongo naani nun kɔɛ tongo naani, n mu taami don, n mu ye fan min. N na birin naba wo xa yunubi nan ma fe ra, naxan napaaxuxi Alatala ma, a a raxɔɔ. 19 N naxa gaaxu Alatala xa xɔɛ ra a xɔɔxi wo ma naxan ma han a wa wo halakife. Kɔɔ Alatala man naxa n ma maxandi suxu. 20 A bɔɛ n texi Haruna nan ma a gbe ra han a wa a halakife, kɔɔ n naxa Ala maxandi Haruna fan bɛ. 21 N naxa ninge tongo wo naxan yailanxi, naxan findixi wo xa yunubi fe ra, n a woli te xɔɔra, n a iwuru han a findi xube ra. N naxa na xube ibagan susui ye xɔɔra naxan kelima geya kɔn na.»

22 «Wo man bara Alatala raxɔɔ Tabera, Masa, nun Kibiroti Hataawa. 23 Alatala to wo xɛɛ kelife Kadesi Barineya yi xɛɛraya ra, «Wo siga, wo xa bɔxi tongo n naxan soxi wo yi ra,» wo naxa wo Marigi Alatala xui matandi. Wo mu la a fala xui ra, wo mu na fan suxu nɔndi ra. 24 Kabi n naxa sa wo kolon, wo xurutare fe nan tun nabafe Alatala ra.»

25 «Alatala to wa wo faxafe, n naxa n felen bɔxi ma, n a maxandi yanyi tongo naani nun kɔɛ tongo naani bun ma. 26 N naxa Alatala maxandi, «Marigi Alatala, i naxa i yetɛ xa pama halaki, i pama naxan xa xɔɛya soxi a yi i xa gboe saabui ra, i naxan naminixi Misira bɔxi ma i senbɛ ra. 27 I ratu i xa konyie ma, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba. I naxa i kobe rato yi pama xa xaxili xɔɔxɔya ma, e xa paaxui, nun e xa yunubi ma, 28 alako Misirakae naxa a fala, «Alatala mu nɔma yi mixie xaninde bɔxi ma a dennaxe laayidi tongoxi e bɛ. A e xɔɔxi nɛ. A e ramini alako a xa sa e faxes gbengberenyi ma.» » 29 Alatala i xa pama nan lanxi e ma. I gbe nan na e ra, i naxee xɔɛyaxi i senbɛ nun i xa mangeya ra.»

10

Ala xa xanunteya

1 «Na temui Alatala naxa yaamari fi n ma. A naxe, «Walaxe geme daaxi firin yailan alo a singee nu ki naxe. I man xa kankira wuri daaxi yailan. Na temui i xa fa n yire geya fari. 2 N man bilyenma nɛ yi seriye sebɛ ra naxan nu na boore walaxee ma, i naxee kanaxi. I fama e sade na kankira nan kui.» 3 N naxa kankira yailan wuri mɔɔli nde ra naxan xɔɔxɔ. N naxa walaxe geme daaxi firin fan yailan naxan maniya booree ra. N naxa te e ra geya fari. 4 Alatala naxa sebɛli ti yi walaxe nɛɛnɛɛ ma, alo naxan singe nu sebɛxi booree ma. Yi yaamari fu, a naxee yaxaran wo bɛ geya fari te tagi wo nu malanxi temui naxe, Alatala naxe e so n yi ra. 5 N naxa goro geya fari, n fa e sa kankira kui, n naxan yailanxi. E naxa lu naa alo Alatala a fala n bɛ ki naxe.»

6 Isirayilakae naxa keli Bene Yakan kolɔnyie ra sigafe ra Mosera. Haruna laaxira menni nɛ, a naxa bɛndɛ sɔtɔ naa. A xa di Eleyasari naxa findi a jɔxɔɛ ra serɛxɛdubɛra kui. 7 Na dangi xanbi Isirayilakae naxa siga Gudugoda. E to keli Gudugoda, e naxa siga Yotobata, xure gbegbe na bɔxi naxan ma. 8 Na waxati bun ma, Alatala naxa wali taxu Lewi bɔnsɔɛ ra, e xa findi kankira xaninyie ra, e xa ti Alatala ya i a xa wali rabafe ma, e man xa duba pama bɛ Alatala xili ra. Na nan nabafe han to lɔxɔɛ. 9 Na fe na a toxi Lewi bɔnsɔɛ mu ke sɔtɔxi e ngaxakerenyie ya ma. Alatala nan na e tan malima ra alo a a fala ki naxe.

10 «N naxa lu geya fari yanyi tongo naani nun kɔɛ tongo naani alo n naxan naba singe ra. Alatala man naxa n ma maxandi suxu, barima a mu

waxi wo faxafe. ¹¹ Alatala naxa a masen n be, «Nama rajere. E xa so boxi ma n nan nakalixi naxan na e babae be sofe ra e yi.»

¹² «Yakosi fa, Isirayilakae wo Marigi Alatala wama wo xa munse raba? A wama ne wo xa gaaxu a ya ra alako wo xa wo jere a xa kira xon ma, wo xa a xanu, wo xa a rabatu wo boje fiixe nun wo nii birin na. ¹³ Alatala wama ne wo xa a xa yaamari raba, wo xa a xa seriye rabatu, n naxan soxi wo yi ra to loxoe, alako wo xa simaya xa fan. ¹⁴ Wo Marigi Alatala nan gbe na koore nun boxi ra, a nun se naxan birin na a ma. ¹⁵ Alatala wo babae nan xanu. Yakosi fa wo tan nan na e bonsɔe ra, a wo tan nan sugandixi boore sie tagi, alo wo a toxi ki naxe to loxoe.»

¹⁶ «Wo lan ne wo xa wo xaxili raseniye, wo naxa xurutarepa raba sɔnɔn, ¹⁷ barima wo Marigi Alatala keren peti nan na Ala ra, mangee xa mange, Ala belebele senbema magaaxuxi, naxan mu mixi rafisa a boore be, naxan mu kiiti jaaxi kobiri rasuxuma. ¹⁸ A tan nan kiridie nun kaape ginɛ kantama ra. Xɔje rafan a ma, a donse nun sose soma e yi ra. ¹⁹ Wo tan fan, wo hinne xɔje ra naxee na wo ya ma. Wo xa wo mapɔxun xɔje nan nu na wo tan fan na Misira boxi ma. ²⁰ Wo xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra, wo xa tuubi a be, wo xa bira a foxo ra, wo man xa wo rakali a tan nan xili ra. ²¹ A tan nan na wo xa nɔre ra. A tan nan na wo Marigi Ala ra, naxan kaabanakoe nun fe magaaxuxie rabaxi wo ya xori. ²² Wo babae nu fama temui naxe Misira, e mu nu dangixi mixi tongo solofere ra. Yakosi wo Marigi Alatala bara wo rawuya dangi tunbuie ra naxee na koore ma.»

11

Won ma xanuteya Ala be

¹ Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo tuubi a be, wo xa a xa yaamari, a xa seriye, a xa masenyi, nun a xa tonyi rabatu temui birin.

² Wo xa a kolon to loxoe wo xa die mu Alatala xa kaabanako magaaxuxie toxi e ya ra. E mu wo Marigi Alatala xa seriye mexi e tuli ra. ³ E mu a xa laamatunye toxi Misira, a nun a naxan nabaxi Firawuna nun a xa boxi birin na. ⁴ E man mu fe toxi a naxan nabaxi Misira sɔorie ra, e xa soe nun gisee ra. E mu a to Ala Misira sɔorie madulaxi Kale Baa ma ki naxe, e to bira wo foxo ra, Alatala fa e birin halaki kerenyi ra. ⁵ E man mu fee toxi a naxee raba gbengberenyi ma beenun wo xa be li. ⁶ A naxa wo ratanga Datan nun Abirami ma, naxee findi Eliyabi xa di xemeɛ ra Ruben bonsɔe ya ma. Isirayilakae birin ya xori, boxi naxa a rabi, a fa a raxutu e nun e xa denbayae birin ma, e xa kiri banxie, nun mixi birin ma naxee nu biraxi e foxo ra. ⁷ Wo tan nan yati bara fe belebele to Alatala naxee rabaxi.

⁸ Na nan a toxi, wo lan wo xa yi seriye rabatu n naxan xaranfe wo be to loxoe, alako wo xa limaniya soto yi boxi masotofe ra wo na sigafe dennaxe. ⁹ Wo xa yi raba alako wo xa bu boxi ma Alatala a kalixi naxan xa fe ra, a sofe ra wo babae nun e bonsɔe yi, xije nun kumi gbegbe na boxi naxan ma. ¹⁰ Wo fama boxi naxan sɔtode, a mu luxi alo Misira boxi, wo kelixi dennaxe. Misira tan, wo na ge xe sade, fo wo nu ye maxanin a ma laakoe daaxi wo sanyi ra. ¹¹ Wo fama boxi naxan sɔtode, geya nun gulunba yire na a ra, tune ye naxan nafanma a fanyi ra. ¹² Boxi na a ra wo Marigi Alatala pengi saxi naxan xon. A man fa meeni a ma, keli je fole han je jonyi.

Ala xa laayidi

¹³ Xa wo yi seriye ratinme a fanyi ra n naxan xaranxi wo be yi ki to loxœ, xa wo wo Marigi Alatala xanu, wo a xa seriye raba boje fiixe ra nun wo nii ra, ¹⁴ a tune rafama ne wo xa boxi ma, jeme a nun sogofure, alako wo xa harige fanyi soto, alo mengi, weni neene, a nun ture. ¹⁵ A man pooge fan nafanma ne wo xa boxi ma wo xa xurusee naxan donma. Wo baloe gbegebe sotoma ne, wo a don han wo luga. ¹⁶ Wo xa fe mooli birin naba alako fefe yo naxa wo ba yi kira fanyi xon ma. Wo naxa wo igoro ala gbete batufe ra. ¹⁷ Xa wo na fe mooli raba, Alatala xonoma ne wo ma. Na temui a a niyama ne tune mu fa sonon, sansi yo mu fanma boxi ma sonon, wo fa halaki yi boxi ma Alatala naxan soxi wo yi ra.

¹⁸ Wo xa yi seriye rasabati wo boje ma nun wo nii ra. Wo nde xiri wo belexe nun wo tigi ra tonxuma ra, alako wo naxa neemu a ra. ¹⁹ Wo xa a xaran wo xa die ra wo xa banxie kui, wo xa biyaasie kui, wo sa temui, wo keli temui. ²⁰ Wo xa a sebe wo xa banxie nun wo xa naadee ma. ²¹ Na nan a toma wo xa simaya nun wo xa die xa simaya xon kuyama boxi ma Alatala naxan laayidixi wo benbae be han dunja raponyi. ²² Xa wo yi seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan xaranxi wo be, xa wo wo Marigi Alatala xanu, xa wo wo jere a xa kira xon ma, xa wo bira a foxo ra, ²³ Alatala fama ne yi sie birin keride wo ya xori, wo fa no e ra, naxee gbangbalan wo be, naxee senbe gbo wo be. ²⁴ Wo na wo sanyi ti dennaxe birin ma, naa findima wo gbe nan na. Wo xa boxi italama keli gbengberenyi ma han Liban, keli Efirati xure ma han Mediteran Baa ra. ²⁵ Mixi yo mu suusama tide wo ya ra. Wo na siga boxi naxan yo ma, wo Marigi Alatala a niyama ne mennikae xa gaaxu wo ya ra, e boje mini alo a masenxi wo be ki naxe.

²⁶ Wo a mato, n bara barake nun danke sa wo ya i to. ²⁷ Xa wo wo Marigi Alatala xa seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan soxi wo yi ra to, wo barake sotoma ne. ²⁸ Kono xa wo mu wo Marigi Alatala xa seriye ratinme, xa wo wo ba kira xon ma n naxan soxi wo yi ra to, xa wo bira ala gbete foxo ra wo mu naxee kolon, wo danke nan sotoma.

²⁹ Wo Marigi Alatala na wo xanin boxi ma a fama naxan sode wo yi ra, wo dube masenyi tima Garisimi geya nan fari, wo danke masenyi tima Ebal geya nan fari. ³⁰ Na geyae na Yuruden naakiri nan ma, kira xanbi ra naxan na sogegorode, Kanaankae xa boxi ma naxee sabatixi Araba, Giligali ya tagi, More wuri belebele fe ma. ³¹ Wo na Yuruden igiri sigafe ra boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe sofe wo yi ra, menni findima wo gbe nan na, wo man fa sabati naa. ³² Wo lan ne wo xa fenten yi seriye nun yi yaamarie ma, n naxee soxi wo yi ra to loxœ.

12

Sali xa seriye

¹ Wo xa yi seriye nun yaamarie rabatu boxi ma, wo babae Marigi Alatala dennaxe sofe wo yi ra. ² Wo xa yire birin kana geyae fari nun fotonyie kui, yi sie kuyee batuma dennaxe. Wo fama yi sie keride. ³ Wo xa e xa serexebadee kana, wo xa e xa geme tonxumae kana, wo xa e xa Aseri wuri masolixie gan, wo xa e xa kuyee rabira, wo xa e xilie jon naa.

⁴ Wo naxa wo Marigi Alatala batu na mooli ra de. ⁵ Wo xa Alatala fen yire nde a dennaxe sugandima wo bonsoe ya ma. Na findima Ala xa yire nan na, a xili matoxoma dennaxe. Wo xa siga menni ⁶ wo xa serexee mooli birin bade, alo serexe gan daaxie, serexe naxee mu ganma, farilee,

hadiyae, sɛrɛxɛ naxee bama alako wo waxɔnfe xa raba, janige sɛrɛxɛɛ, nun xuruse di singee. ⁷ Wo xa wo xa sɛrɛxɛɛ don menni, wo tan nun wo xa denbayae. Wo xa jɛlexin harige ra, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma.

⁸ A mu lanma kankan xa a yetɛ waxɔnfe raba, alo wo a rabafe ki naxe yakɔsi, ⁹ wo to mu so bɔxi ma, wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma malabude ra. ¹⁰ Kɔnɔ wo na Yuruden igiri, wo na sabati bɔxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma, a fama nɛ wo ratangade wo yaxuie birin ma naxee na wo rabilinyi, wo fa sabati naa bɔnɛsa kui. ¹¹ Na tɛmui, menni findima wo Marigi Alatala xa yire sugandixi nan na, a xili matɔxɔma dennaxe. Wo xa wo xa sɛrɛxɛɛ ba menni nɛ, n naxee yamarixi wo ra, alo sɛrɛxɛ gan daaxie, sɛrɛxɛ naxee mu ganma, farilɛɛ, hadiyae, a nun sɛrɛxɛ naxee bama alako wo waxɔnfe xa raba. ¹² Wo jɛlexinma nɛ wo Marigi Alatala ra, wo tan, wo xa die, wo xa konyie nun Lewi xa die naxee na wo ya ma barima bɔxi mu na e tan bɛ naxan findi e kɛ ra.

¹³ Wo naxa wo xa sɛrɛxɛ gan daaxie ba wo waxɔnde. ¹⁴ Wo e bama yire nɛ wo Marigi Alatala dennaxe sugandima wo bɔnsɔɛ ya ma. N naxan birin yamarixi wo ra, wo xa a birin naba menni. ¹⁵ Kɔnɔ i nɔma sube don daaxi faxade, Ala naxan fixi i ma, yire birin i na sabati dennaxe. Mixi seniyanxi nun mixi seniyantare nɔma a donde, alo xeli nun tɔɔke. ¹⁶ Kɔnɔ wo mu lan wo xa sube wuli min, wo xa a ifili bɔxi ma alo ye.

¹⁷ Wo mu lan wo xa mɛngi, wɛni nɛɛnɛ, nun ture don wo xɔnyi, naxee findima wo xa farilɛ ra Alatala bɛ. Wo mu lan wo xa wo xa xuruse di singee fan don wo xɔnyi, wo naxee bama sɛrɛxɛ ra Alatala bɛ, sɛrɛxɛ naxee bama alako wo waxɔnfe xa raba wo bɛ, nun wo xa janige sɛrɛxɛɛ. Wo mu lan wo xa wo xa bogi singee fan don wo xɔnyi, wo naxee bama sɛrɛxɛ ra. ¹⁸ Wo lan wo xa na see birin don wo Marigi Alatala nan ya i a xa yire sugandixi kui. Wo tan, wo xa die, wo xa konyie, a nun Lewi xa die naxee na wo ya ma, wo xa na sɛrɛxɛɛ don menni jɛlexinyi kui wo Marigi Alatala ya i, a naxan fixi wo ma. ¹⁹ Wo wo jɛngi sa Lewi xa die xɔn ma a fanyi ra. Wo naxa nɛɛmu e ma.

²⁰ Wo Marigi Alatala na wo xa bɔxi ragbo ye, alo a a laayidixi wo bɛ ki naxe, xa wo wa sube nan xɔn ma, wo nɔma na donde han wo wasa. ²¹ Xa wo makuya Alatala xa yire sugandixi ra a xili matɔxɔma dennaxe, wo nɔma xurusee faxade, wo Marigi naxee fixi wo ma, wo fa na sube don n ma seriye ki ma wo xɔnyie han wo wasa. ²² Mixi seniyanxi nun mixi seniyantare nɔma e donde alo xeli nun tɔɔke. ²³ Kɔnɔ wo mu lan wo xa sube wuli min, barima wuli findixi nii nan na. A mu lan wo xa sube nun a wuli don. ²⁴ Wo naxa wuli min, wo xa a ifili bɔxi ma alo ye. ²⁵ Wo naxa a min alako wo xa sɛɛwa, wo tan, nun wo xa die hali wo dangi xanbi. Wo xa fe tinxinie raba, Alatala wama naxee xɔn.

²⁶ Xa wo wama sɛrɛxɛ seniyanxi nan bafe Alatala bɛ, alako wo waxɔnfe xa raba wo bɛ, wo xa na sɛrɛxɛ ba yire nɛ Alatala dennaxe sugandima. ²⁷ Naxan findixi sɛrɛxɛ gan daaxi ra, wo xa na sube nun na wuli sa wo Marigi Alatala xa sɛrɛxɛbade. Naxan findixi sɛrɛxɛ boore daaxi ra, wo xa a wuli ifili wo Marigi Alatala xa sɛrɛxɛbade, wo fa a sube tan don.

²⁸ Wo wo tuli mati, wo lan nɛ wo xa yi seriye ratinmɛ n naxan soxi wo yi ra, alako wo xa sɛɛwa, wo tan nun wo xa die hali wo faxa xanbi abadan, barima fe fanyi na a ra naxan nafan wo Marigi Alatala ma.

²⁹ Wo Marigi Alatala na ge sie halakide wo saabui ra, wo na sabati e xa bɔxi ma, ³⁰ wo xa wo yete ratanga e xa fe kobi rabafe ma, e halaki xanbi. Wo xa wo yete ratanga e xa alae maxɔrinfe ma. Wo naxa a fala, «Yi sie nu tuubi rabirama e be di? N fan waxi na nan nabafe.» ³¹ Wo naxa na mɔɔli raba wo Marigi Alatala ra, barima e nu fe kobie rabama e xa alae be Alatala mu wama naxee xɔn. Mixi nan nu e ra, naxee nu e xa die ganma e xa kuyee be serexe ra.

13

Kuye batu

¹ Wo lan ne wo xa yi seriye raba a raba ki ma n naxan soxi wo yi ra. Wo naxa sese ba a ra, wo man naxa sese fan sa a xun ma. ² Xa namijonme nde, xa na mu a ra waliyu nde, ³ sa kaabanakoe fe nun tonxuma fe raba wo ya xori, a man fa a fala wo be, «Won bira kuye batufe foxo ra, wo tan mu alae naxee kolon.» ⁴ wo naxa wo tuli mati na namijonme ra a nun na waliyu ra de. Wo Marigi Alatala nan fama wo matode na ki, alako a xa no a kolonde xa a xa xanunteya na wo sondonme ma, xa wo a xanuxi wo nii ra. ⁵ Wo lan wo xa tuubi rabira wo Marigi Alatala nan keren be, wo xa gaaxu a ya ra, wo xa a xa yaamarie raba, wo xa a xui rabatu, wo xa a keren nan batu, wo xa bira a foxo ra. ⁶ Yi namijonme nun yi waliyu mɔɔli lan ne a xa faxa, barima a bara wa wo bɔje ratefe wo Marigi Alatala ma naxan wo raminixi konyiya kui Misira bɔxi ma. E bara wo ba kira xɔn Alatala wo tixi naxan na. Wo xa fe jaaxi jon wo tagi.

⁷ Xa wo ngaxakerenyi, xa na mu a ra wo xa di, xa na mu a ra wo xa baate gine, xa na mu a ra wo boore naxan nafanxi wo ma alo wo yete, sa wo manahane alako wo xa ala gbete batu, wo tan mu naxan kolon, wo babae fan mu naxan kolon, ⁸ si gbete naxee batuxi wo rabilinyi nun naxee makuya wo ra, keli bɔxi tuxui ma sa dɔxo boore tuxui ra, ⁹ wo naxa tin e xa woyenyi ra, wo naxa wo tuli mati e ra. Wo naxa kinikini e ma, wo naxa e noxun, wo man naxa e kanta. ¹⁰ Wo lan ne wo xa na kanyi faxa, wo a gɔno geme ra, nama fan fa a magɔno. ¹¹ Wo xa a magɔno han a xa faxa, barima a bara kata a xa wo ragbilen wo Marigi Alatala foxo ra naxan wo raminixi konyiya kui Misira bɔxi ma. ¹² Isirayilakae birin na na fe me, e luma ne gaaxui kui. Na temui na fe kobi mɔɔli mu noma rabade wo tagi sonon.

¹³ Xa wo a me taa nde xa fe ra, wo Marigi Alatala wo rasabatima dennaxe, ¹⁴ a mennika ndee a falama e boore be, «Won xa kuye neene ndee batu.» ¹⁵ a lanma wo xa na mixi kobie xɔn nafen alako wo xa e keja kolon. Wo xa a kolon xa na fe kobi bara raba wo tagi. ¹⁶ Xa a sa na ki ne, wo xa na taakae birin faxa santidegema ra. Wo xa na taa halaki nun a xa xurusee birin na. ¹⁷ Wo e harige birin malanma taa tagi ne, wo te sa a ma, wo taa birin gan wo Marigi Alatala ya i. Naa fama findide bɔxi rabɛjinxixi nan na. Menni tan mu findima taa ra sonon. ¹⁸ Wo naxa na se ratonxi sese tongo wo yete be, wo na naxan ganfe alako nde xa ba Alatala xa xone ra, a xa kinikini wo ma, a xa wo rawuya alo a rakalixi ki naxe wo babae be. ¹⁹ Xa wo tuubi rabira wo Marigi Alatala be a xa seriye rabatufe ma, n naxan soxi wo yi ra to loxɔe, xa wo fe tinxixi raba wo Marigi Alatala ya i, a fama ne na heeri birin fide wo ma.

14

Nɔnfe seriye

¹ Marigi Alatala xa die lanxi wo tan nan ma. Xa faxe fa sa ti, Wo naxa wo yete maxaba, wo naxa wo xunxexe bi wo tigi de ra. ² Wo bara findi wo Marigi Alatala xa jama seniyenxi ra. A wo tan nan sugandixi bɔxi jama birin tagi, wo xa findi a gbe ra.

Sube radaxamuxi nun a radaxamutare

³ Wo mu lan wo xa se seniyentare don. ⁴ Subee nan yi ki, wo lan wo xa naxee don: ninge, yexee, si, ⁵ xeli, gaale, tɔoke, muntui, burunyi si, geya fari sube naxan maniyaxi yexee ra, bole, ⁶ sube naxee tore itaxunxi, e man na jooqe don, e gbilen a rate ra e kɔn na.

⁷ Kɔnɔ na subee ya ma, naxee tore itaxunxi firinyi ra, naxee jooqe donma, e man fa gbilen a rate ra e kɔn na, ndee na e ya ma wo naxa e don alɔ jɔxɔme, yere, nun yere maniyɛ. E findixi sube seniyentaree nan na wo be, barima e jooqe donma, e man fa gbilen a rate ra e kɔn na, kɔnɔ e tore mu itaxunxi firinyi ra. ⁸ Xɔse naxan tore itaxunxi firinyi ra, kɔnɔ a mu jooqe donma, a man xa gbilen a rate ra a kɔn na, na nan a findixi sube seniyentare ra wo be. Wo naxa na sube don, wo man naxa wo belexe din a binbi ra.

⁹ Yexe naxee na ye xɔɔra, belee na naxee birin be a nun xalee, wo lan wo xa nee nan don. ¹⁰ Kɔnɔ wo mu lan wo xa yexe don bele mu naxan be a nun xale. Wo xa nee kolon yexe seniyentare ra.

¹¹ Wo nɔma xɔni seniyenxi birin donde. ¹² Kɔnɔ xɔnie xilie nan yi ki wo mu lan wo xa naxee don: yube, sege, xaruma gbɔntɔe, ¹³ a nun e maniyɛ birin. ¹⁴ Xaaxa fan wo naxa na don a nun a maniyɛ birin. ¹⁵ Xundi, koofole, a nun tagarantongoe, ¹⁶ wo naxa e don a nun e maniyɛ birin. ¹⁷ Gbongboe, yedɔnmɛ, ¹⁸ laaba, tuke, a nun e maniyɛ birin, wo naxa e don. ¹⁹ Nimase xunxuri gabutenyi kanyi birin raharamuxaxi. Wo mu lan wo xa e don. ²⁰ Wo lan wo xa nimasee nan don naxee seniyenxi.

²¹ Wo naxa sube don naxan faxaxi a yete ma. Wo xa a so xɔɔe Ala kolontaree yi ra, naxee na wo xɔnyi, alako e xa a don, xa na mu wo xa a mati mixi gbeteɛ ma. Wo tan bara findi wo Marigi Alatala xa jama seniyenxi ra.

Wo naxa si yɔɔe jin a nga xije ye ra.

Farile

²² Wo sansi naxan birin nawalima xe ma, wo lan ne wo xa farile ba a ra je yo je. ²³ Wo xa na farile don yire wo Marigi Alatala xili matɔxɔma dennaxe. Wo xa farile findima wo xa mengi, wo xa weni neene, wo xa ture, wo xa xurusee xa di singee nan na. Wo xa na ba alako wo nɔma gaaxude wo Marigi Alatala ya ra ki naxe lɔxɔe birin. ²⁴ Xa a sa li wo sabatide makuya wo Marigi Alatala xili matɔxɔde ra, na kote xaninfe xɔɔxɔma ne wo be, barima wo Marigi Alatala bara barake gbege fi wo ma. ²⁵ Na temui wo xa wo xa farile masara kɔbiri ra, wo fa na xanin wo Marigi Alatala xili matɔxɔde. ²⁶ Menni wo nɔma xurusee, weni, nun wo waxɔnse gbete sarade, alako wo nun wo xa denbayae xa wo dege wo Marigi Alatala ya i seewe kui. ²⁷ Wo naxa neemu Lewikae ma naxee sabatixi wo ya ma, barima se mu na e be naxan findima e ke ra.

²⁸ Ne saxan yo je saxan wo xa wo xa sansi farile birin nagata wo xɔnyi. ²⁹ Na temui Lewikae, ke mu na naxee be, wo xa xɔɔe, kiridie, a nun kaaje

gine naxee na wo ya ma, e birin xa fa e dagede wo xɔnyi han e luga. Na kui wo Marigi Alatala fama barake sade wo xa fe birin ma.

15

Dijɛfe doni ma

¹ Nɛ solofere yo jɛ solofere wo xa dijɛ donie ma. ² Na sɛriyɛ lan a xa raba yi ki nɛ: Fɛɛɛ kanyie naxee birin doni bɛjɛnxi e ngaxakerenyi bɛ, e lan nɛ e xa dijɛ na doni ma. Wo mu lan wo xa wo boore nun wo ngaxakerenyi paxankata doni fife ma jɛ kui Alatala naxan sugandixi. ³ Wo lan wo xa dɔxɔ Ala kolontare nan na a xa wo xa doni fi, kɔnɔ wo naxan donixi wo ngaxakerenyi bɛ, wo lan nɛ wo xa dijɛ na ma. ⁴ Na nan a toma setare mu kolonma wo ya ma, barima Alatala barake gbegbe sama nɛ wo xa fe bɔxi ma wo Marigi Alatala dennaxɛ soxi wo yi ra kɛ ra, alako a xa findi wo gbe ra. ⁵ A na rabama nɛ xa wo bira wo Marigi Alatala xui fɔxɔ ra. Wo xa a xa yaamari rabatu, n naxan falaxi wo bɛ to lɔxɔɛ. ⁶ Wo Marigi Alatala barake sama nɛ wo xa fe alɔ a masen ki naxɛ. Wo kɔbiri donima nɛ jama gbegbe bɛ, kɔnɔ wo tan mu doni tongoma. Wo fama nɛ dangide jama gbegbe ra, mixi yo mu dangima wo ra.

⁷ Xa setare na wo ngaxakerenyie ya ma wo nun naxee sabatixi bɔxi keren ma wo Marigi Alatala dennaxɛ fima wo ma, wo naxa wo nii raxutu, wo xa tondi doni bɛjɛnde e bɛ. ⁸ Wo lanma nɛ wo xa a doni sɛwɛ kui a hayi na naxan ma. ⁹ Wo xa wo mɛɛni ki fanyi ra, xaxili jaaxi naxa nɔ wo ra a falafe ra, «A gbe mu luxi jɛ solofere nde xa a li, a lan mixi xa dijɛ doni ma jɛ naxan na.» Wo xa wo mɛɛni, wo naxa kinikinitarepa masen wo ngaxakerenyi setaree bɛ tondife se nde sode a yi ra. Na na raba, a a yaxaseri masama nɛ Alatala bɛ wo xa fe ra, wo fa findi yunubitɔɛ ra. ¹⁰ Wo lan nɛ wo xa a ki bɔjɛ fiixɛ ra. Wo na bɔjɛ fanyi naxan nabaxi na ki, wo Marigi Alatala barake sama nɛ wo xa walie wo na so naxee yo ya ma. ¹¹ Setaree luma nɛ wo xa bɔxi ma, na nan a toxi n na a falaxi wo bɛ wo xa hinne wo ngaxakerenyie ra, misikiine a nun setare naxee na wo xa bɔxi ma.

Konyie xɔɛyafe

¹² Xa wo ngaxakerenyi Eburu xɛmɛ, xa na mu a ra gine, a yetɛ mati wo ma konyi ra, a walima nɛ wo bɛ jɛ senni. A jɛ solofere nde wo xa a xɔɛya. ¹³ Wo man naxa a bɛjɛn a yi igeli ra. ¹⁴ Wo Marigi Alatala se naxan birin fixi wo ma barake ra alɔ yɛxɛɛ, si, mengi, a nun weni, wo xa na ndee so a yi ra. ¹⁵ Wo wo ratu a ma konyi nan nu wo fan na Misira, wo Marigi Alatala fa wo xun sara. Na fe na a toxi, n yi sɛriyɛ soxi wo yi ra to lɔxɔɛ.

¹⁶ Xa konyi nde fa a fala wo bɛ a mu kelima wo xa denbaya ya ma barima wo bara rafaɛn a ma, ¹⁷ na tɛmɛi wo se tunbase nan tongoma. Wo a tuli tunba banxi naade ma. Na tɛmɛi a bara findi wo xa konyi ra kude. Wo na mɔoli nan nabama wo xa konyi gine fan na. ¹⁸ Wo naxa nimisa xɔɛya fife ra wo xa konyi ma, barima a xa wali jɛ senni bun ma na bara wo rageeni dɔxɔ firin dangi walikɛ sare ra. Na kui wo Marigi Alatala barake sama nɛ wo xa wali birin ma na xa fe ra.

Xuruse di singe

¹⁹ Wo xa ninge, yɛxɛɛ, nun si di xɛmɛ singe naxee barima, e birin findima wo Marigi Alatala nan gbe ra. Wo mu lan wo xa ninge xɛmɛ di singe rawali,

wo man mu lan wo xa yexee di xeme singe xabe maxaba a ma. ²⁰ Ne yo ne wo tan nun wo xa denbaya nan na donma yire, wo Marigi Alatala xa yire sugandixi. ²¹ Xa a mabɛnxi, xa a ya kanaxi, xa na mu fure gbete na a ma, wo naxa na fi wo Marigi Alatala ma serexe ra. ²² Wo nɔma na donde wo xɔnyi ne, wo nun mixi seniyɛnxie, xa na mu a ra, mixi seniyɛntaree, alo wo xeli nun toke donma ki naxe. ²³ Kɔnɔ wo naxa sube wuli don de. Wo a ifilima bɔxi nan ma alo ye.

16

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Abiba kike ra, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba wo Marigi Alatala xa fe ra, barima na kike kui, wo Marigi Alatala wo ramini Misira ra kɔe nan na. ² Wo serexe naxee bama wo Marigi Alatala be Sayamaleke Dangi Sali lɔxɔe, e tongoma xuruse nan ya ma: yexee, si, xa na mu a ra ninge. Na serexe bama Alatala xili matɔxɔde ne.

³ Wo naxa taami lebini daaxi don na sali xi solofere bun ma. Wo lan wo xa taami lebinitare nan don naxan findi kinikini taami ra. Na nan wo ratuma lɔxɔe ma wo gbataxi mini Misira bɔxi ra lɔxɔe naxe. Na a niyama ne wo mu nɛemu wo mini lɔxɔe ma Misira bɔxi ra. ⁴ Na xi solofere bun ma, a mu lan lebini siya xa to wo xɔnyi, wo xa bɔxi birin ma. Wo serexe naxan bama a xi singe nunmare ra, na mu lan a xa lu han geesege.

⁵ Na Sayamaleke Dangi Sali serexe mu lan a xa raba yire birin, wo Marigi Alatala wo rasabatixi dennaxe. ⁶ Wo a bama yire keren peti ne, wo Marigi Alatala xili matɔxɔde seniyɛnxi. Na serexe bama nunmare nan na soge goro temui, wo mini waxati naxan ma Misira bɔxi ra. ⁷ Wo sube pinna ne, wo a don yire wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi. Kuye na iba, wo fa siga wo xɔnyi. ⁸ Xi senni bun ma, wo taami lebinitare nan donma. A xi solofere lɔxɔe wo malanyi belebele raba wo Marigi Alatala xa binye bun ma. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔe.

Xɛ Xabe Sali

⁹ Wo na mengi xaba fɔlɔ, wo lɔxɔxun solofere nan kɔntima, ¹⁰ wo fa Lɔxunyie Sali raba wo Marigi Alatala be. Wo Marigi Alatala barake naxan fixi wo ma wo sɔtɔse ra, wo xa nde ba wo janige ra na barake bere ra. ¹¹ Wo seewama ne wo Marigi Alatala ra yire a dennaxe sugandixi a xili falafe ra, wo tan nun wo xa die, wo xa konyie, Lewikae naxee na wo xɔnyi, xɔɛe, kiridie, a nun kaape ginɛe. ¹² Wo xa ratu konyi nan nu na wo ra Misira bɔxi ma. Wo lan ne wo xa yi seriye rapere a rapere ki ma.

Bage Ti Sali

¹³ Wo na ge wo xa sansie bonbode lɔnyi ma, wo naxa weni bogi fan bundu, wo xa Bage Ti Sali raba xi solofere bun ma. ¹⁴ Wo xa seewa na sali kui, wo tan, wo xa die, wo xa konyie, Lewikae, xɔɛe, kiridie, a nun kaape ginɛe naxee na wo xɔnyi. ¹⁵ Wo yi sali rabama xi solofere nan bun ma wo Marigi Alatala be a na dennaxe sugandi, barima wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa xe wali nun wo xa wali birin ma, wo fa seewa ki fanyi ra.

¹⁶ Ne yo ne, xeme naxan birin na wo ya ma, e lan ne e xa ti e Marigi Alatala ya i sanya saxon, yire a dennaxe sugandixi: Taami Lebinitare Sali, Lɔxunyie Sali, a nun Bage Ti Sali. Wo mu lan wo xa siga Alatala ma wo yi igeli ra. ¹⁷ Wo keren keren ma fama serexe nan na wo nɔxi naxan na, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma barake ra.

Seriye raɲere ki

¹⁸ Taae birin kui, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma, bɔnsɔɛ yo bɔnsɔɛ, wo kiitisaɛ nan sugandima, e xa nama makiiti tinxinyi kui. ¹⁹ Wo naxa tɔɔɲɛɛ kiiti sa de, wo man naxa ti mixi yo xɔn ma. Wo naxa tin fe nde xa wo madaxu, barima se nɔma nɔndi faleɛ findide nɛ donxui ra, e nɔndi mafindi wule ra. ²⁰ Wo lanma wo xa kiiti tinxinxi yati nan sa, alako wo xa simaya sɔtɔ, wo man xa nɔ bɔxi masɔtɔde wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma.

Kuye rabatufe

²¹ Wo mu lan wo xa Aseri wuri masolixi ti sɛrɛxɛbade fe ma, wo dennaxe yailanxi wo Marigi Alatala bɛ. ²² Wo naxa gemɛ ti kuye ra, barima wo Marigi Alatala na fe mɔɔli xɔnxi.

17*Sɛrɛxɛ fanyi*

¹ Wo mu lan wo xa ninge xa na mu yɛxɛɛ ba sɛrɛxɛ ra wo Marigi Alatala bɛ, naxan kɛɲa mu fan, xa na mu a ra naxan mabenxi, barima wo Marigi Alatala na fe mɔɔli xɔnxi.

² Xa wo mixi nde to wo xa taae kui, wo Marigi Alatala naxee fixi wo ma, naxan ala gbɛtɛ batuma, a bara fe ɲaaxi raba naxan mu rafan wo Marigi Alatala ma. A bara Ala xa saate matandi ³ tuubi rabirafe ala gbɛtɛɛ bɛ, xa na mu soge, kike, nun tunbuie bɛ. ⁴ Wo na na fe mɔɔli ifalɛ mɛ, wo xa a xɔn nafen a fanyi ra. Wo na a kolon na fe xɔnxi bara raba Isirayila bɔxi ma, ⁵ a na findi xɛmɛ ra, xa na mu gine, wo a kanyi xaninma taa sode de nan na, wo a magɔnɔ gemɛ ra han a xa faxa.

⁶ Mixi naxan lan a xa faxa, a mu faxama sinden fo a tongo seede firin xui ma, xa na mu a ra saxan. A mu lan a xa faxa seede keren gbansan xui ma. ⁷ Seedeɛ nan singe gemɛ wolima a ma a faxafe ra, nama donxɔɛ fan fa a magɔnɔ. Wo fe ɲaaxi ɲɔnma wo tagi na ki nɛ.

Kiiti magaaxuxie

⁸ Xa faxa kiiti bara fa, xa na mu a ra galanbui, xa na mu maxɔnɛ, naxan findixi kiiti xɔrɔxɔɛ ra wo bɛ taa kui, wo xa siga yire wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi. ⁹ Wo sigama Lewika sɛrɛxɛdubɛɛ nan xɔn, a nun kiitisaɛ naxee na wo xun ma, wo a tagi raba e bɛ. E a falama wo bɛ na tɛmui a lan kiiti xa sa ki naxɛ. ¹⁰ E naxan falama wo bɛ yire, wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi, wo kiiti bolonma na ki nɛ. E naxan falama wo bɛ, wo xa na birin naba. ¹¹ E seriye naxan birin falama wo bɛ, wo xa na raba. Wo naxa binya yirefanyi ma, xa na mu kɔɔla ma. ¹² Xa mixi nde, a xa yɛtɛ igboɲa kui, mu a tuli mati kiitisaɛ nun sɛrɛxɛdubɛɛ ra, wo Marigi Alatala naxee sugandixi a xa wali rabafe ma, na kanyi lanma nɛ a xa faxa. Wo fe ɲaaxi ɲɔnma wo tagi na ki nɛ Isirayila. ¹³ Nama birin fama lude gaaxui nan kui na tɛmui. E na yi fe mɛ naxan nabaxi, mixi gbɛtɛ yo mu susuama na yɛtɛ igboɲa mɔɔli rabade fa.

Mangeya

¹⁴ Wo na so bɔxi ma tɛmui naxɛ, wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma, wo na sabati naa, tɛmunde wo fama nɛ a maɲɔxunde wo fan xa wo gbe mange sɔtɔ alo boore si naxee wo rabilinxi. ¹⁵ Wo Marigi Alatala na mixi naxan sugandi, na nan fama findide wo xa mange ra. Wo naxa tin

xɔŋe xa findi wo xa mangɛ ra, wo ngaxakerenyi mu naxan na. ¹⁶ A mu lan soe gbegbe xa lu wo xa mangɛ yi ra. A mu lan a xa mixie rasanba Misira e sarade, barima Alatala a falaxi nɛ wo bɛ, a wo naxa siga na bɔxi ma sɔnɔn. ¹⁷ A mu lan a xa gine gbegbe dɔxɔ. Na fee nan fama a ragbilende Alatala fɔxɔ ra. A mu lan a xa gbeti gbegbe nun xɛɛma gbegbe malan.

¹⁸ Mange na dɔxɔ a xa mangɛ kibanyi tɛmɛi naxɛ, sɛriyɛ kitaabui naxan nagataxi Lewika sɛrɛxɛdubɛɛ yi ra, a xa na misaali yailan a yetɛ bɛ. ¹⁹ A xa na kitaabui ragata a fɛ ma, a xa a xaran lɔxɔɛ birin a xa simaya kui, alako a xa gaaxu a Marigi Alatala ya ra, a man xa nɔ a xa sɛriyɛ nun a xa yaamari rabatude naxan sebɛxi a kui. ²⁰ Na fe nan fama a niyade, a mu a yetɛ rafisa a ngaxakerenyie bɛ, a man mu tantan sɛriyɛ ma, a mu binya yirefanyi ma nun kɔɔla ma. Na tɛmɛi a mangɛya xɔnkuyɛ sɔtɔma nɛ, a tan nun a xa die Isirayila ŋama tagi.

18

Sɛrɛxɛdubɛɛ xa wali

¹ Lewika sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewi xabile dɔnxɔɛɛ mu fama bɔxi sɔtɔde ke ra alɔ Isirayila di booree. E baloe findima sɛrɛxɛ gan daaxie nan na naxɛɛ bama Alatala bɛ. ² E mu fama kɛ sɔtɔde e ngaxakerenyie tagi. Alatala nan findima e ke ra alɔ a masen e bɛ ki naxɛ. ³ Lewika sɛrɛxɛdubɛɛ mabiri findima sɛrɛxɛɛ nan na Isirayilakɛɛ fama naxɛɛ bade alɔ ningeɛ, xa na mu a ra yɛxɛɛ. A lanma sube belexɛ, a banganyi, nun a furi nan xa so sɛrɛxɛdubɛɛ yi ra. ⁴ Wo man fa bɔxi daxamui singe so e yi ra: mengi, wɛni nɛɛnɛ, ture, a nun wo yɛxɛɛ xabɛ naxan singe maxabama. ⁵ Wo Marigi Alatala Lewi bɔnsɔɛ nan sugandixi bɔnsɔɛ birin tagi, alako e tan nun e xa die xa nɔ Alatala xili binyade tɛmɛi birin.

⁶ Xa Lewika nde wa kelife Isirayila taa kui a na dɛnnaxɛ, sigafe ra yire Alatala dɛnnaxɛ sugandixi, ⁷ mɛnni, a lanma a xa a Marigi Alatala xa wali raba a nun a ngaxakerenyi Lewikɛɛ ra naxɛɛ na naa. ⁸ A lan nɛ a xa baloe sɔtɔ alɔ sɛrɛxɛdubɛ booree, bafe a harige ra a faxi naxan na a xun ma, a bara naxan sɔtɔ.

Sematɔe nun duuree

⁹ Wo na so tɛmɛi naxɛ bɔxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, wo mu lan wo xa so wali ŋaaxie ya ma mɛnnikɛɛ na naxɛɛ kui. ¹⁰ Mixi naxa mini wo ya ma de naxan a xa di ganma sɛrɛxɛ ra, naxan findima sematɔe ra, ya kanyi ra, duure ra, kɔrɔmixi ra, ¹¹ naxan karamɔxɔ wali rabama, naxan wɔyɛnma barie, pinnɛɛ, nun mixi faxaxie ra. ¹² Wo Marigi Alatala na mixi mɔɔli xɔnxi. Na fe kobie na a toxi, wo Marigi Alatala yi sie halakima wo ya ra. ¹³ Wo xa lu wo Marigi Alatala waxɔnki. ¹⁴ Wo fama si naxɛɛ halakide na ki, e biraxi sematɔe xui nan fɔxɔ ra, kɔnɔ wo Marigi Alatala mu tinma wo tan xa na raba.

Namijɔnɔmɛ wali

¹⁵ Wo Marigi Alatala fama namijɔnɔmɛ nde rakelide wo ya ma, naxan luma alɔ n tan. Wo xa wo tuli mati a ra. ¹⁶ Wo na nan yati maxɔrin wo Marigi Alatala ma, wo nu malanxi lɔxɔɛ naxɛ Xorebe gɛya fari. Wo naxa a fala, «Muxu mu wama muxu Marigi Alatala xui mɛfe fa. Muxu mu wama yi tɛ belebele fan tofe kɔrɛ, alako muxu naxa faxa.» ¹⁷ Alatala naxa a masen n bɛ, «E fe fanyi nan falaxi n bɛ. ¹⁸ N fama nɛ namijɔnɔmɛ nde rakelide e ya ma, naxan luxi alɔ i tan. N fama n ma masenyi fide a ma, a

fa na tagi raba e be. ¹⁹ Mixi nde na lu, a mu a tuli mati na namijɔnɔme xa masenyi ra a naxan tima n xili ra, n tan yete yati nan na kanyi makiitima.»

²⁰ «Kɔnɔ xa namijɔnɔme yete igboe nde fa masenyi ti n xili ra, n mu naxan fixi a ma, xa na mu a masenyi ti ala gbete xili ra, a lanma ne na kanyi xa faha. ²¹ Temunde wo fama ne wo yete maxɔrinde, «Won nɔma a kolonde di xa yi wɔyenyi fatanxi Alatala nan na?» ²² Xa namijɔnɔme masenyi ti Alatala xili ra, a fa lu a mu kamali, na nan na ki a xa masenyi mu fatanxi Alatala ra. Namijɔnɔme nan na falaxi a xa yete igboja kui. Hali wo mu gaaxu a ya ra.»

19

Mixi ratanga taae

¹ Wo Marigi Alatala na fa sie halakide wo ya ra, a fa e xa bɔxi so wo yi ra, wo fa sabati e xa taee nun e xa banxie kui, ² wo xa taa saxan sugandi na bɔxi tagi, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma. ³ Wo xa bɔxi maniya, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra, wo fa a itaxun dɔxɔ saxan. Na nan a toma faxati nde nɔma sigade na taa nde kui, alako a nii xa ratanga.

⁴ Mixi naxan faxe tixi, a mu a rakelixi a ma, na faxati mɔoli nan gbansan nɔma sode yi taa nde kui a nii ratangafe ra. ⁵ Misaali nan ya: Xa mixi siga fɔtɔnyi wuri segeɗe, a nun a boore, a xa beera fa koren, a din a boore ra, na fa faha, na faxati mɔoli tan nɔma sode yi taa nde kui a nii ratangafe ra. ⁶ A xa na raba alako mixi naxan wama na fure gbepɔxɔfe a xa bɔjete kui, a naxa nɔ faxeti lide kira ra, a fa a faha. Na mu lanma, barima xɔnnanteya yo mu nu na a be na mixi faxaxi xa fe ra. ⁷ N yi yaamari fixi wo ma na nan ma. Wo xa taa saxan sugandi, nee xa findi mixi ratanga taee ra.

⁸ Xa wo Marigi Alatala wo xa bɔxi ragbo ye alo a rakali ki naxe wo babae be, xa a yi bɔxi birin so wo yi ra a naxan laayidixi wo babae be, ⁹ xa wo yi yaamari raba a raba ki ma n naxan falaxi wo be to lɔxɔe, wo Marigi Alatala naxa rafan wo ma, wo naxa bira a xa kira fɔxɔ ra, na temui wo man xa taa saxan sugandi, wo xa e sa yi taa saxanyi boore xun ma. ¹⁰ Na kui, mixi tɔɔjɛgexi mu faxama wo xa bɔxi ma, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra.

¹¹ Kɔnɔ xa mixi nde a yaxui xɔn, a a melen, a a faha, a fa so yi taa nde kui, ¹² na taa forie lan ne e xa a suxu, e a xanin mixi xɔn ma naxan wama na fure gbepɔxɔfe, alako faxeti xa faha. ¹³ Wo naxa kinikini yo ti na kanyi ma. Wo na faxati mɔoli jɔnma na ki ne Isirayila bɔxi ma, alako bɔjesa xa lu wo yi ra.

Bɔxi naaninyi nun seede wule fale

¹⁴ Wo na sabati bɔxi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra, wo naxa naaninyi tɔnxuma masiga de wo benbae naxee dɔxɔ. ¹⁵ Mixi naxan yunubi fe rabaxi, xa na mu a ra haake, na kanyi mu lan a xa makiiti mixi keren xa seede baxi ma. Na mɔoli makiitima seede firin, xa na mu, seede saxan xui nan ma.

¹⁶ Xa seede jaaxi ba nde sa mixi nde tɔɔjɛge fe nde ma, ¹⁷ yi gere mixi firinyie lan ne e xa siga Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, e sa e xa galanbui yaxaran serexedbee nun kiitisae be naxee na na waxati. ¹⁸ Kiitisae a fe xɔn nafenma ne a ki nun a kepa ma. E na a kolon seede wule nan saxi a ngaxakerenyi xun ma, ¹⁹ a ngaxakerenyi nu wama a makiitife ki naxe, wo xa na kiiti ragbilen a ma. Wo fe jaaxi jɔnma wo tagi na ki ne. ²⁰ Mixi

gbetɛe na na fe mɛ, gaaxui nan luma e ma, e mu suusama na fe kobi mɔɔli rabade fa. ²¹ Wo naxa kinikini na mixi mɔɔli ma. Xa a mixi nan faxaxi, wo a fan faxa. Xa a mixi ya nan kanaxi, wo a fan ya kana. Xa a mixi jinyi nan giraxi, wo a fan jinyi gira. Xa a mixi belexe nan bolonxi, wo a fan belexe bolon. Xa a mixi sanyi nan bolonxi, wo a fan sanyi bolon.

20

Gere scriye

¹ Wo na siga wo yaxuie gereɛde, wo fa a to e xa soee, geresosee, nun soorie dangi wo gbe ra, hali wo mu gaaxu. Wo Marigi Alatala naxan wo raminixi Misira bɔxi ra, a na wo fɔxɔ ra. ² Wo ne wo yailanma temui naxe gere sofe ma, serexɛdube nan tima a wɔyɛn pama be, ³ «Isirayila, wo wo tuli mati! To lɔxɔe wo faxi wo yaxuie nan gereɛde. Limaniya naxa ba wo yi ra de, wo naxa gaaxu, wo bɔɔɛ naxa mini a i, wo naxa serɛn, ⁴ barima wo Marigi Alatala na wo fɔxɔ ra wo yaxuie gereɛde. A e rayarabima ne wo be, wo fa xutu sɔtɔ e ma.»

⁵ Na temui mange xa kuntigie xa soorie maxɔrin, «Mixi nde na wo ya ma, naxan bara ge banxi tide kɔnɔ a mu soxi a kui sinden? Na kanyi xa gbilen a xɔnyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne sode a xa banxi kui. ⁶ Mixi nde na wo ya ma be, naxan weni bili sixi, a mu a bogi baxi sinden? Na kanyi xa gbilen a xɔnyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne a xa weni bogi bade. ⁷ Mixi nde na wo ya ma be, naxan bara wa gine xɔn, kɔnɔ a mu a futixi sinden? Na kanyi xa gbilen a xɔnyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne a xa gine futide.» ⁸ Mange xa kuntigie man xa soorie maxɔrin, «Mixi nde na wo ya ma be limaniya baxi naxan yi, a gaaxu? Na kanyi fan xa gbilen a xɔnyi alako a naxa limaniya ba a booree fan yi.» ⁹ Mange xa kuntigie na ge wɔyɛnde pama ra, e xa manglee ti yi soori xundee ya ra.

¹⁰ Wo na wo makɔre wo yaxuie xa taae ra gereso ki ma, wo xa lanyɛ maxɔrin e ma. ¹¹ Xa e tin na ra, e taa naade rabi wo be, e birin xa lu wo xa yaamari nan bun ma, e nu duuti fi. ¹² Kɔnɔ xa e mu tin lanyɛ ra, e fa wo yaabi gere ra, na temui wo xa na taa bilin. ¹³ Wo Marigi Alatala e rayarabima ne wo be. Wo xa xeme birin faxa santidegema ra, ¹⁴ wo xa ginee, dimee, xurusee, nun se naxan birin na taa kui, wo xa a tongo wo yete be seewe kui. Wo Marigi Alatala bara na fi wo ma.

¹⁵ Wo xa na mɔɔli raba taae fan na, naxee makuya wo ra, naxee mu na taae ya ma wo fama sabatide dennaxe. ¹⁶ Kɔnɔ wo naxa sese lu a jɛɛɛ ra taae kui, wo Marigi Alatala fama naxee fide wo ma ke ra. ¹⁷ Wo Xitikae, Amorikae, Kanaankae, Peresikae, Hiwikae, nun Yebusukae birin halakima ne alɔ wo Marigi Alatala a masenxi wo be ki naxe, ¹⁸ alako e naxa wo xaran na fe xɔnxie rabafe ra e naxee rabama e xa alae be, na fa findi yunubi fe ra wo be wo Marigi Alatala mabiri.

¹⁹ Wo na taa nde bilin a gerefe ma, a mu lan wo xa beera tongo sansie sege xili ma. E findima wo balose nan na. Na daaxa sansie xa mu findixi wo gerefae ra. ²⁰ Sansi naxee bogi mu nɔma donde, wo nɔma nee tan segede e xa findi geresose ra wo be taa mixie xili ma, wo nun naxee na gerefe han e sa rayarabima wo be temui naxe.

21

Faxati kolontare

¹ Xa a sa li wo naxa mixi nde fure to bɔxi ma burunyi, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma, kɔnɔ wo mu a faxama kolon sinden, ² wo xa forie nun wo xa kiitisaɛ xa a mato taa mundun makɔrexi na fure ra. ³ E na taa kolon naxan makɔrexi na ra, na taa forie xa ninge gine tongo, naxan singe mu nu wali, wuri mu nu xiri naxan kɔn ma, ⁴ e xa a xanin xure nde ma, naxan mu xɔrima, sansi mu rawalima dennaxe, e xa a kobe gira ye xɔɔra. ⁵ Na birin xa raba Lewi xa di serexedubee ya xɔri, barima wo Marigi Alatala nee nan sugandixi a xa wali rabafe ma, e xa duba mixi be Alatala xili ra, e xa kiiti sa gere xa fe ra.

⁶ Fori naxee birin na taa kui naxan makɔrexi fure yire ra, e xa e belexee raxa ninge gine fari, e naxan faxaxi xure kui. ⁷ E xa a fala, «Muxu tan xa mu faxe tixi, muxu mu a rabama fan kolon. ⁸ Alatala, i xa Isirayila pama xun sara, i naxan xɔreyaxi. Yandi, i naxa faxe kote dɔxɔ Isirayila xun ma, e fɔxi mu na naxan na.» Na tɛmɛi Alatala fama ne e xun sarade. ⁹ Wo nɔma ratangade yi faxe tife mɔoli ma, xa wo Alatala waxɔnfe rabama.

Gere xa geelimanie

¹⁰ Wo na siga wo yaxuie gere, xa wo Marigi Alatala e rayarabi wo be, wo e findi wo xa geelimanie ra, ¹¹ tɛmunde mixi nde ya fama ne sinde geelimani gine tofanyi nde ma. Xa na kanyi wama a dɔxɔfe ne, ¹² a nɔma a xaninde a xɔnyi. Na gine xa a yete xunyi bi, a a belexe xale maxaba, ¹³ a dugi fanyi ragoro a ma. A xa sabati a xa mɔri xɔnyi, a fa a baba nun a nga xa pɔnfe raba kike keren bun ma. Na dangi xanbi xeme nɔma a findide a xa gine ra. ¹⁴ Xa a sa li a xa fe naxa rapaaxu a ma, a nɔma a bejinde a xa siga a waxɔnde, kɔnɔ a mu lanma a xa a mati kɔbiri ra, a mu lanma a xa findi a xa konyi ra, barima a nu bara findi a xa gine ra.

Di fori tide

¹⁵ Xa a sa li gine firin na xeme nde yi ra, keren fa rafan a ma dangi boore ra, kɔnɔ e firinyie bara di bari a be, a mu lanma a xa baate gine xa di rafisa a boore xa di be, ¹⁶ a fa forija tide fi baate gine xa di ma, a fa a li na gine boore nan singe di barixi a be. ¹⁷ A lanma a xa a kolon gine naxan napaaxuxi a ma na ki, na nan ma di findixi di singe ra. A harige dɔxɔ firin nan soma di fori yi ra, barima na nan findixi a xa fonike di ra. A tan nan lanma a xa di forija tide soto.

Di xurutare

¹⁸ Xa a sa li xeme nde naxa di xeme kalabante xurutare bari, naxan mu a tuli matixi a baba nun a nga xui ra, naxan tondima birade e xa seriye fɔxɔ ra, ¹⁹ a lanma na di baba nun a nga xa a suxu, e xa a xanin forie xɔn ma taa sode de ra. ²⁰ E xa a fala e be, «Muxu xa di naxan yi ki, a xurutare, a kalabante. Muxu fe naxan birin falama a be, a mu a tuli matima a ra, fo wayɔna rabafe nun siisi fe.» ²¹ Na kui, a xa taa xeme birin xa a magɔnɔ geme ra, han a faxa. Wo fe paaxi pɔnma wo tagi na ki ne. Isirayilakae na na fe me, gaaxui luma ne e birin ma.

Mixi gbakuxi fure

²² Xa a sa li wo bara mixi gbaku wuri kɔn na, naxan bara yunubi fe raba a lan a xa faxa naxan ma, ²³ a fure mu lan a xa lu wuri kɔn na han geesege. A lan ne a xa ragata na lɔxɔ kerenyi, barima Ala bara fure

gbakuxi danka. Wo wo mɛɛni ki fanyi ra, xa na mu a ra na fure gbakuxi nan bɔxi dankama, wo Marigi Alatala dennaxɛ fixi wo ma kɛ ra.

22

Xuruse nun se lɔɛxiɛ

¹ Wo na wo ngaxakerenyi xa ninge, xa na mu a ra a xa yɛxɛɛ to, a murutaxi, wo naxa wo kobe ti a ra. Wo lan nɛ wo xa a xanin a kanyi xɔn ma. ² Xa wo ngaxakerenyi yire makuya, xa na mu wo mu a kanyi kolon, wo xa xuruse xanin wo xɔnyi. Wo a ragata han beenun wo a kanyi toma tɛmui naxɛ, wo fa a so a yi ra. ³ Wo na mɔɔli nan nabama wo ngaxakerenyi xa sofale fan na, a xa donma, a nun a gbe se naxan birin lɔɛxi a ma. Wo mu lan wo xa wo kobe ti a ra. ⁴ Xa wo bara wo ngaxakerenyi xa sofale, xa na mu a ra a xa ninge to, a bara bira kira xɔn ma, wo mu lan wo xa wo kobe ti a ra. Wo lan nɛ wo xa kafu a ma a rakelide.

Xɛmɛ naxɛɛ e yɛtɛ findima ginɛ ra

⁵ Ginɛ mu lan a xa xɛmɛ dugi so. Xɛmɛ fan mu lan a xa ginɛ dugi so. Mixi naxɛɛ na fe mɔɔli rabama, na kanyie mu rafan Marigi Alatala ma.

Kinikinife daalisee ma

⁶ Wo na a to kira xɔn ma, xɔni bara a tɛɛ sa wuri kɔn na, xa na mu a ra bɔxi ma, a nga felenxi a xɛlɛ ma, xa na mu a ra a xa die ma, wo mu lan wo xa a nga nun a xa die birin tongo. ⁷ Wo lan nɛ wo xa a nga tan nabɛnin, a xa siga, wo fa die tan tongo. Na kui wo fama nɛ simaya xɔnkuye nun hɛɛri sɔtɔde.

Mixi ratanga ki

⁸ Xa wo banxi nɛɛnɛ ti, wo lan nɛ wo xa bilixi nde rabilin banxi fuge ra, alako mixi naxɛɛ tema naa, e naxa bira, e fa faxa wo saabui ra.

Se masunbufe

⁹ Wo mu lan wo xa sansi gbɛtɛ si wo xa wɛni bilie ya ma, xa na mu a ra a bogi fama findide se raharamuxi nan na. ¹⁰ Wo nɛ yire buxama, wo mu lan wo xa ninge nun sofale xiri e boore ra sari ra. ¹¹ Wo mu lan wo xa sose ragoro wo ma naxan masunbuxi dugi yɛxɛɛ xabe daaxi nun gɛɛɛ fute daaxi ra.

Mafelenyi

¹² Wo gɛɛɛ nan nafalama ponpon na wo a singan wo xa dugi tuxui naanie ra, wo naxan felenma wo ma.

Ginɛ fe kiiti

¹³ Xa a sa li xɛmɛ nde naxa ginɛ dɔxɔ, e kafu, kɔnɔ a xa fe to rapaaxu xɛmɛ ma, ¹⁴ a a xili kana wɔyɛn kobi ra, a nu fa a fala, «N bara yi ginɛ dɔxɔ, kɔnɔ muxu to kafu n naxa a li a bara futi kana,» ¹⁵ Na tɛmui ginɛ baba nun a nga xa ginedimɛdi dugi xanin taa forie xɔn ma taa sode dɛ ra, naxan a masenxi a e xa di futi rasoxi. ¹⁶ A baba xa a tagi raba, «N bara n ma di ginɛ fi yi xɛmɛ ma, kɔnɔ a mu rafan a ma sɔnɔn. ¹⁷ A fa wule nan safe a xun ma a a mu futi rasoxi.» Na tɛmui tɛmɛdi xa mixie xa na ginedimɛdi dugi itala taa forie ya i.

¹⁸ Taa forie na na to, e xa na xɛmɛ suxu, e xa a paxankata. ¹⁹ E na a makiiti, e xa alamani bolon a ma naxan findima kɔbiri kole kɛmɛ sofe ra

temedi baba yi ra, Isirayila gine xili kanafe ma. Na xanbi a lan ne gine xa gbilen xeme xonyi, na xeme naxa mee a ra abadan.

²⁰ Kɔnɔ xa futi kanafe fa sa findi nɔndi ra, ginedimedi dugi yo mu na naxan a masenma a bara futi raso, ²¹ na gine xa xanin a baba xa banxi sode de ra, taa mixie fa a magɔnɔ geme ra han a faxa, barima a bara fe kobi raba gine mu lan a xa naxan naba Isirayila bɔxi ma, xeme fe kolonfe ra a na a baba xa nɔe bun ma temui naxe. Wo fe jaaxi jɔnma wo tagi na ki ne.

²² Xa wo xeme suxu, e nun gine xeme taa idɔxɔe saxi, na fe kobi raba firinyie lan ne e xa faxa, gine nun xeme. Wo fe jaaxi jɔnma na ki ne wo tagi Isirayila bɔxi ma.

²³ Xa xeme naralan gine dimedi nde ra taa kui, kote bara dɔxɔ naxan ma fe ra, a fa a futi kana, ²⁴ wo xa na mixi firinyie xanin taa sode de ra, wo e magɔnɔ geme ra han e xa faxa. Yi gine dimedi faxaxi ne, barima a mu sɔnxɔe ratexi taa kui. Xeme fan faxaxi ne, barima a bara gine futi kana kote bara dɔxɔ naxan ma fe ra. Wo fe jaaxi jɔnma wo tagi na ki ne.

²⁵ Kɔnɔ xa xeme naralan gine dimedi ra wula i, kote bara dɔxɔ naxan ma fe ra, a naxa dutun a ma, a a futi kana, na xeme nan keren lan a xa faxa. ²⁶ Wo naxa fefe raba gine dimedi tan na, barima a mu fe jaaxi yo rabaxi a lan a xa faxa naxan ma. Yi fe maniyaxi ne alɔ xeme naxan waxi a boore faxafe. ²⁷ Na naralanyi rabaxi wula ne. Hali yi gine dimedi xeme kanyi sɔnxɔe rate nu, mixi yo mu sɔtɔma naxan nɔma a ratangade.

²⁸ Xa xeme naralan gine dimedi ra kote mu nu dɔxɔ naxan ma fe ra, a naxa bagan a ma, a a futi kana, mixi nde fa e suxu na fe xun, ²⁹ na xeme kɔbiri kole tongo suuli nan sɔma gine baba yi ra, a fa yi gine dɔxɔ, barima a bara a futi kana. A xa simaya kui, a mu lan a xa mee na gine ra.

23

Langoepa mɔɔli nde

¹ Mixi yo mu lan a nun a baba xa gine xa kafu. A tana fe nan na ra a baba mabiri.

Mixi naxee mu lan e xa lan Alatala xa malanyi

² Mixi naxan xemeya kanaxi, xa na mu a ra a bolonxi, na kanyi mu lan a xa siga Alatala xa malanyi. ³ Yangamadi fan mu sigama Alatala xa malanyi hali a bɔnsɔe fu nde.

⁴ Amonikae nun Mowabakae mu sigama Alatala xa malanyi hali e bɔnsɔe fu nde. ⁵ A luma e be na ki ne kudei barima yi pamae mu fa wo ralande taami nun ye ra, wo nu na kira xɔn ma temui naxe wo kelixi Misira. E Beyori xa di xeme Balami nan sare fi wo dankafe ma Petori, Mesopotamiya bɔxi ma. ⁶ Kɔnɔ wo Marigi Alatala mu tin a tuli matide Balami ra. A naxa na danke masara barake ra barima wo rafan wo Marigi Alatala ma. ⁷ Wo naxa wo jɛngi sa e xa bɔpɛsa nun e xa baloe fe xɔn ma wo xa simaya kui.

⁸ Wo naxa fe jaaxi yo raba Edonkae ra, barima wo ngaxakerenyi nan na e ra. Wo naxa fe jaaxi yo niya Misirakae ra, barima wo saxanyi raba ne e xa bɔxi ma. ⁹ E fama bɔnsɔe naxee sɔtɔde, fo e tolobitee, nee nan fama sigade Alatala xa malanyi.

Sɔori tete kui xa seniyenyi

¹⁰ Wo na mini fafe ra tide wo yaxuie ya ra, wo lan ne wo xa wo yete ratanga fe kobi birin ma. ¹¹ Xa xeme nde na wo ya ma naxan mu seniyenxi, a bara makana wantanyi kui, a lan ne a xa mini soori tete fari ma. ¹² Nunmare ra, a na a maxa ye ra, soge goro temui a fa so soori tete kui.

¹³ Wo fama yire nde nan sugandide dennaxe makuya soori tete ra, naa xa findi suturade ra. ¹⁴ Yili ge se nde lan ne a xa lu wo xa kote i. Wo na siga suturade, wo yili ge. Wo na ge wo hayi rabade, wo a makoto, wo fa keli naa. ¹⁵ Wo xa soori tete lan ne a xa seniyen, barima wo Marigi Alatala a majerema a kui wo kantafe ra, a man fa wo yaxuie rayarabi wo be. Xa a fe jaaxi li soori tete kui, a a makuyama ne wo ra.

Seriye konyi xa fe ra

¹⁶ Xa konyi nde a gi a kanyi ma, a naxa siga lude wo xonyi, wo naxa gbilen a ra a kanyi xon ma de. ¹⁷ A lan ne a xa sabati wo xa taa nde kui dennaxe na rafan a ma. Wo man naxa a tooro de.

Langoeja

¹⁸ Isirayila xeme, xa na mu a gine mu lan a xa langoeja raba. ¹⁹ Langoe sare mu lan a xa so wo Marigi Alatala xa hɔromɔbanxi kui laayidi rakamalise ra, barima wo Marigi Alatala na fe mooli xonxi.

Doni nun daakan

²⁰ Wo na se nde doni wo ngaxakerenyi be, kobiri, donse, xa na mu a ra se gbete, wo naxa geeni yo fen a fari. ²¹ Ala kolontare nan lanma a xa wo xa geeni sa, konɔ wo ngaxakerenyi tan mu a ra de. Wo na na seriye rabatu boxi ma wo fama dennaxe sɔtode, wo Marigi Alatala barake sama ne wo isofe birin ma.

²² Wo na daakan tongo wo Marigi Alatala be, wo naxa taxiri a rabafe ma, xa na mu wo Marigi Alatala a maxorinma ne wo ma, wo fa findide yunubitɔe ra. ²³ Xa wo mu daakan tongoxi, yunubi fe mu na. ²⁴ Konɔ xa wo daakan tongo wo Marigi Alatala be, wo lan ne wo xa a raba keren na a fanyi ra. Wo fa a raba alo wo a janigexi wo de ra ki naxe.

²⁵ Wo noma wuri bogi ndee bade wo gbe mu naxee ra, wo a don han wo luga, konɔ a mu lan wo xa nde sa wo xa kote i. ²⁶ Wo na so mengi xe fan na, wo gbe mu naxan na, wo noma tonsɔe ndee bade wo belexe ra, konɔ wo mu lan wo xa worote tongo wo ngaxakerenyi xa mengi xili ma.

24

Xeme nun gine fatanfe

¹ A noma a lide xeme nde xa gine mu rafanxi a ma sonon, a fatan keedi sebe, a a so a yi ra, a fa a rasiga a baba xonyi. ² Na temui xa na gine dɔxo xeme gbete xon ma, ³ a xa fe ranaaxu na xeme fan ma, na fan fa fatan keedi sebe, a a so a yi ra, a fa a rasiga a baba xonyi, xa na xeme fa sa fana ne, ⁴ xeme naxan singe mee na gine ra, na mu lan a xa a findi a xa gine ra kore, barima a bara raharamuna a ma. Alatala na fe mooli xonxi. Wo mu lan wo xa na yunubi mooli raba boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma ke ra.

Seriye naxan ibunadama ratangama

⁵ Xeme naxan baxi gine dɔxɔde, a mu lan a xa sɔɔriɲa raba waxati nde bun ma. Kɔntɔfili gbete yo mu lan a xa dɔxɔ a ra ɲe keren bun ma, alako a xa mɛɛni a xa gine dɔxɔxi ma.

⁶ Wo mu lan wo xa mulunyi nun kile rasuxu mixi yi sɛɛke ra, xa na mu a ra kile gbansan, barima wo a balose nan bama a yi ra na ki.

⁷ Xa Isirayilaka a ngaxakerenyi nde suxu nɔɛ ra, a a findi konyi ra, xa na mu a a mati, a lan nɛ na kanyi xa faxa. Wo fe ɲaaxi ɲɔnma wo tagi na ki nɛ.

⁸ Wo lan nɛ wo xa fenten kune fure xa fe ra. N xaranyi naxan soxi Lewi xa di sɛɛxɛdubɛe yi, wo lan nɛ wo xa na raba a raba ki ma. ⁹ Wo xa ratu a ma a wo Marigi Alatala naxan naba Mariyama ra wo kelixi Misira temui naxɛ.

¹⁰ Wo na doni ti wo ngaxakerenyi bɛ, a mu lanma wo tan xa so a xɔnyi a xa sɛɛke se tongode. ¹¹ Wo xa lu tande, wo xa donifa xa fa sɛɛke se ra wo xɔn ma, a a so wo yi ra. ¹² Xa setare na a ra, a fa a xa xinbeli donma so wo yi sɛɛke se ra, wo mu lan wo xa na ragata wo xɔnyi kɔɛ ra. ¹³ Wo xa a ragbilen a ma soge goro waxati nɛ, alako a xa a felen a ma kɔɛ ra. Na kui a Ala maxandima nɛ wo bɛ. Setare malife na ki a findima tinxinyi nan na wo nun wo Marigi Alatala tagi.

¹⁴ Wo mu lan wo xa wo xa walike setaree tɔɔrɔ, e findi wo ngaxakerenyie ra, xa na mu e findi xɔɲɛ ra. ¹⁵ Lɔxɔɛ birin wo lan nɛ wo xa e xa wali sare fi e ma beenun soge xa goro, barima setare nan e ra, e hayi na na ma. Xa wo mu na rabama, a mawama nɛ Alatala bɛ wo xa fe ra, wo fa yunubi sɔtɔ na kui.

¹⁶ Di babae mu lan e xa faxa e xa die xa yunubie rabafe ma. Die fan mu lan e xa faxa e babae xa yunubie rabafe ma. Ibutadama lanma a xa faxa a yete xa yunubi rabaxi nan ma.

¹⁷ Wo naxa tinxintareya raba mixie ra naxee faxi sabatide wo xa bɔxi ma. Wo naxa kiridie tɔɔrɔ. Wo naxa kaɲɛ gine xa donma tongo sɛɛke ra. ¹⁸ Wo xa ratu a ma a wo Marigi Alatala wo xɔɛyaxi ki naxɛ wo xa konyiya kui Misira bɔxi ma. Na fe na a toxi n yi yaamari fixi wo ma.

¹⁹ Wo na ge xɛ xabade, wo naxa gbilen tɔnsɔɛ dɔnxɔɛ tongo ra. Wo xa e lu xɔɲɛ, kiridie, nun kaɲɛ ginɛɛ bɛ, alako wo Marigi Alatala xa barake sa wo xa fe. ²⁰ Wo na ge oliwi bili ifuyanfuyande, wo naxa gbilen bogi dɔnxɔɛɛ bade sansie kɔn na. Wo xa e lu xɔɲɛ, kiridie, nun kaɲɛ ginɛɛ bɛ. ²¹ Wo na ge weni bogi bade, wo naxa gbilen bogi dɔnxɔɛɛ ba ra. Wo xa e lu xɔɲɛ, kiridie, nun kaɲɛ ginɛɛ bɛ. ²² Wo xa ratu wo xa konyiya ma Misira bɔxi ma. Na fe na a toxi n yi yaamari fixi wo ma.

25

Seriye Luxusinyi

¹ Xa a sa li mixi firin naxa gere, kiitisa xa e mato tinxinyi kui seriye ki ma. ² Nɔndi mu na naxan bɛ, xa a lanma a xa bɔnbɔ, na xa raba kiitisa ya xɔri fe rabaxi berɛ ma. ³ Na kui, wo mu lan wo xa dangi luxusinyi ya tongo naani ra. Xa wo nde sa na fari, wo bara wo ngaxakerenyi rayarabi.

Ninge xa wali

⁴ Wo na ninge rawali mɛngi turuxunde temui naxɛ, wo mu lan wo xa a dɛ xiri.

Kaɲɛ gine ditare

⁵ Xa ngaxakerenma firin sabati yire keren, keren fa faxa a ditare ra, a xa kaajɛ gine mu lan a xa dɔxo xeme gbete xon ma xabile gbete kui. A lan a xa dɔxo a nimoxo nan xon ma, a findi a xa gine ra. ⁶ Na gine di singe naxan barima a nimoxo be, a xa findi a xa mɔri singe xa di nan na ke ki ma, alako a xa mɔri xili naxa loe Isirayila boxi ma.

⁷ Xa na xeme tondi a nimoxo dɔxode, kaajɛ gine xa siga taa forie nan xon ma kiitisae yire, a a tagi raba e be yi ki, «N nimoxo bara tondi bɔnsɔe fide a ngaxakerenyi ma, a mu tinma a xa seriye rakamalide n tan mabiri.» ⁸ Taa forie xa na xeme xili, e xa na fe mato. Xa na xeme tondi a ngaxakerenyi xa kaajɛ gine dɔxode, ⁹ kaajɛ gine xa a makore a ra taa forie ya xori, a xa a nimoxo xa sankiri ba, a deye boxun a yatagi, a falafe ra, «Yi mooli nan lan a xa raba xeme ra naxan tondima bɔnsɔe fide a ngaxakerenyi ma.» ¹⁰ Na temui Isirayila, na xeme xa denbaya xili falama ne, «Sankiri ba xa denbaya.»

Dinyi naxan mu lan a xa raba gere kui

¹¹ Xa a sa li xeme firin na gerefe, keren xa gine fa siga a xa mɔri bade boore yi ra a xemeya suxufe ra, ¹² wo xa na gine belexe bolon, wo naxa kinikini a ma.

Tinxinyi yuleya kui

¹³ Wo naxa kiloe kamalitare sa wo xa gbɔnfɔe kui, ndee binya, booree yelevu. ¹⁴ Wo naxa se maniyase kamalitare fan lu wo xɔnyi, ndee xungbo, booree xurun. ¹⁵ Kiloe kamalixi nun se maniyase kamalixi nan lan a xa lu wo yi ra. Na temui wo fama ne simaya xonkuye sɔtode boxi ma wo Marigi Alatala fama dennaxe sode wo yi ra. ¹⁶ Mixi yo na mooli rabama, a mu rafaɔma wo Marigi Alatala ma.

Wo yaxui Amalekikae

¹⁷ Wo xa ratu a ma Amalekikae naxan naba wo ra wo to keli Misira. ¹⁸ E mu gaaxu Ala ya ra. E mini ne wo ma kira xon, e xanbirati taganxie bonbo. ¹⁹ Yakosi, wo Marigi Alatala fama ne wo ratangade wo yaxuie ma, naxee na wo rabilinyi boxi ma a fama dennaxe sode wo yi ra. Wo fama Amalekikae rahalakide, alako e xili xa loe dunija ma. Wo naxa nɛemu e xa fe rabaxi ma.

26

Boxi daxamui singe nun farile

¹ Wo na so boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma ke ra, a xa findi wo gbe ra, wo xa sabati naa, ² wo keren keren ma fama na daxamui singe seeti bade wo Marigi Alatala be. Wo a sa debe kui, wo xa a xanin yire, wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi a xili matoxofe ra. ³ Wo xa siga serexedubee xon, naxee na naa na waxati, wo xa a fala e be, «To loxɔe won bara so boxi, won Marigi Alatala dennaxe laayidi won benbae be a sofe ra won yi ra.»

⁴ Serexedube na debe rasuxuma ne wo yi ra, a a dɔxo wo Marigi Alatala xa serexebade ya i. ⁵ Wo xa yi wɔyenyi fala wo Marigi Alatala be, «N baba, Aramika nan nu a ra naxan nu a jɛrema. A naxa goro Misira mixi ndee ra, a saxanyi raba naa. E naxa wuya, han e findi si belebele senbema ra, ⁶ kɔno Misirakae tan naxa muxu jaxankata, e muxu tɔɔɔ, e konyiya xɔɔxɔe dɔxo muxu ma. ⁷ Muxu naxa muxu benbae Marigi Alatala makula,

a xa muxu mali. A naxa muxu xa maxandi suxu, a man naxa muxu xa mantooroli to, e nu fe jaaxi nun fe xoxoxoe naxee doxoma muxu ma.»

⁸ «Alatala naxa muxu ramini Misira boxi ma senbe magaaxuxi, kaabanakoe, nun tonxumae ra. ⁹ A naxa fa muxu ra han be, a fa yi boxi so muxu yi ra, xije nun kumi xelema dennaxe. ¹⁰ Na nan a toxi, yakosi n faxi yi boxi daxamui singe ra i tan Alatala xon ma, i naxan fixi n ma.»

Wo xa na doxo wo Marigi Alatala ya i, wo a batu. ¹¹ Wo xa seewa wo boore ra, wo tan nun Lewikae, a nun xone naxee na wo ya ma, barake ra, wo Marigi Alatala naxan fixi wo nun wo xa denbaya ma.

¹² Ne saxan yo je saxan na a li, wo xa na je farile fi Lewikae, xone, kiridie, nun kaape ginnee ma, naxee na wo xa taee kui. Nee fan baloe findima na nan na. ¹³ Na temui, wo xa a masen wo Marigi Alatala be, «Naxan findixi i gbe ra, n bara a birin namini n xonyi. N bara a so Lewikae, xone, kiridie, nun kaape ginnee yi alo i a yamarixi ki naxe muxu be. N mu i xa yaamari matandixi, n mu neemuxi keren ma. ¹⁴ N mu farile siya donxi jonyi to so n ma, xa na mu a ra, n to lu seniyentareja kui. N mu a fixi serexe ra mixi faxaxi be. N bara bira i tan, n Marigi Alatala, xui nan foxo ra. I naxan yamarixi n be, n bara na birin naba. ¹⁵ I xa muxu mato, kelife i xa kooore seniyenxi ma. I xa barake sa i xa jama Isirayila ma, i xa barake sa boxi ma, i naxan fixi muxu ma, i naxan laayidixi muxu benbae be, xije nun kumi gbegebe na dennaxe.»

¹⁶ To loxoe wo Marigi Alatala bara wo yamari wo xa a xa masenyi nun a xa seriye rabatu a rabatu ki ma. Wo xa wo jengi sa na seriye xon ma wo boje fiixe ra. ¹⁷ To loxoe wo bara laayidi tongo Alatala be, a a tan nan na wo Marigi Alatala ra, a wo xa jere a xa kira xon ma, a wo xa a xa masenyi, a xa seriye, nun a xa yaamari rabatu. ¹⁸ Wo saate tongoxi ne a be, a wo tan nan na a xa jama ra, alo a a falaxi wo be ki naxe. Wo xa bira a xa seriye foxo ra, ¹⁹ alako a xa fisamanteya fi wo ma si birin xun ma a naxee daaxi. Wo xa noxe, wo xili, nun wo senbe xa dangi e birin na. Wo xa findi jama ra naxan a xa wali rabama, alo a masenxi wo be ki naxe.

27

Barake nun danke

¹ Annabi Munsu nun jama forie yi masenyi nan ti Isirayilakae be, «Wo xa meeni yi yaamarie ma, n naxee fixi wo ma to loxoe. ² Wo na Yuruden xure igiri temui naxe, sigafe ra boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, wo xa geme xungbe ndee ti, wo e mafixe. ³ Wo na Yuruden igiri sigafe ra boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, xije nun kumi gbegebe na dennaxe, alo wo babae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe, ⁴ wo xa yi gemee nan ti Ebali geya fari, n baxi naxee xa fe falade wo be ya, wo fa e mafixe.»

⁵ «Menni wo xa serexebade yailan gemee ra wo Marigi Alatala be, wure mu dinxi naxee ra, ⁶ naxee mu masolixi fefe ma. Wo xa serexe gan daaxi ndee ba wo Marigi Alatala be na serexebade fari. ⁷ Wo xa xanunteya serexee fan ba, wo naxee donma seewe kui wo Marigi Alatala ya i. ⁸ Wo xa Ala xa seriye sebe na geme tixie ma, alako jama xa no xarande a fanyi ra.»

⁹ Annabi Munsu nun Lewika serexedubee naxa yi masenyi ti jama be, «Isirayila jama, wo wo sabari. Wo xa wo tuli mati. To loxoe, wo bara findi wo Marigi Alatala xa jama ra. ¹⁰ Wo xa bira wo Marigi Alatala xui

fɔxɔ ra. Wo xa a xa masenyi nun a xa seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan xaranfe wo be to lɔxɔe.»

¹¹ Na lɔxɔe kerenyi, Annabi Munsu man naxa yi yaamari so pama yi ra, ¹² «Wo na Yuruden igiri, Simeyɔn bɔnsɔe, Lewi bɔnsɔe, Yuda bɔnsɔe, Isakari bɔnsɔe, Yusufu bɔnsɔe, nun Bunyamin bɔnsɔe xa ti Garisimi geya fari, e xa dubee ti. ¹³ Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, Aseri bɔnsɔe, Sabulon bɔnsɔe, Dana bɔnsɔe, nun Nafatali bɔnsɔe xa ti Ebali geya fari, e xa dankee ti. ¹⁴ Lewi bɔnsɔe xa na masenyi madangi Isirayila pama be e xui itexi ra.»

¹⁵ «Danke na mixi be naxan kuye masolima, xa na mu a ra a kuye yailanma yoxui raxunuxi ra, a tuubi a be dunxui ra. Alatala na se mɔɔli xɔxi.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁶ «Danke na mixi be naxan a baba nun a nga rayaagima.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁷ «Danke na mixi be naxan naaninyi tɔnxuma masigama.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁸ «Danke na mixi be naxan dɔnxui ratantanma kira ma.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁹ «Danke na mixi be naxan seriye rakanama xɔɔe, kiridi, xa na mu a ra kaape gine ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁰ «Danke na mixi be naxan sama a baba xa gine fe ma, a a baba rayaagi.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²¹ «Danke na mixi be naxan yene rabama xuruse ra, na findi xuruse yo ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²² «Danke na mixi be naxan nun a maagine kafuma, a baba xa di gine, xa na mu a nga xa di gine.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²³ «Danke na mixi be naxan nun a bitanyi ginema kafuma.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁴ «Danke na mixi be naxan a boore faxama nɔxunyi kui.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁵ «Danke na mixi be naxan kobiri rasuxuma mixi tɔɔɔɔɔɔɔɔ faxafe ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁶ «Danke na mixi be naxan tondima Ala xa seriye rabatude.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

28

Barake

¹ «Xa wo bira wo Marigi Alatala xui fɔxɔ ra bɔɔe fiixe ra, xa wo yi yaamarie rabatu n naxee soxi wo yi ra to lɔxɔe, Alatala wo findima ne si fisamante ra si birin tagi dunija kui. ² Wo yi barake nan sɔtɔma xa wo bira wo Marigi Alatala xui fɔxɔ ra.»

³ A barake sama ne taakae nun daaxakae ma, ⁴ e xa die, daxamui, yexxee, sie, nun ningee xun masama ne. ⁵ A wo xa sagae rafe bogi se ra, a barake sa wo xa farin namaxadee.

⁶ Wo xa simaya kui, a barake sama ne wo xa fe birin. ⁷ Wo yaxuie na fa wo gere, Alatala e rayarabima ne wo be. Xa e so kira keren nan na, e gbilenma e gi ra ne wo ya ra kira solofere xɔn. ⁸ Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa sansi rawalide nun wo na so fe naxan birin ya ma. A barake sa wo xa fe bɔxi ma, a dennaxe fima wo ma. ⁹ Xa wo wo Marigi Alatala xa masenyi raba a raba ki ma, wo man naxa bira a waxɔnfe fɔxɔ

ra, a wo findima a yete xa jama nan na alo a a rakalixi wo be ki naxe. ¹⁰ Bɔxi jamae birin a kolonma ne na temui, a wo tan nan sugandixi Alatala xa wali rabafe ma, e gaaxuma ne wo ya ra.

¹¹ Alatala wo harige xun masama ne bɔxi ma a dennaxe saate tongo wo benbae be sofe ra wo yi. A wo xa die rawuyama ne, a wo xa xurusee rawuya. ¹² Alatala ye ragatade rabima ne wo be koore ma, tune xa fa wo xa bɔxie ma a waxati ma, alako wo xa walie xa fan. Wo hayi mu birama kɔbiri doni fe ma, fo wo tan kɔbiri doni xɔjɔe be de. ¹³ Alatala wo tan nan findima si birin ma yarerati ra. Wo mu luma xanbi, wo fisamanteya nan sɔtɔma temui birin. Wo mu nimisama fefe ma, kɔnɔ fo wo xa yi yaamari rabatu ne a rabatu ki ma, n naxan xaranxi wo ra to lɔxɔe wo Marigi Alatala xa fe ra. ¹⁴ Fefe yo naxa a niya wo xa ba yi kira xɔn ma n naxan falaxi wo be. Wo naxa bira ala gbeteɛ batufe fɔxɔ ra fefe ma.

Danke

¹⁵ Xa wo fa tondi wo Marigi Alatala batude, xa wo tondi a xa yaamarie nun a xa seriyɛ rabade, n naxee xaranxi wo ra to lɔxɔe a xa fe ra, na temui a fama yi danke nan birade wo fɔxɔ ra. ¹⁶ A taakae nun daaxakae dankama ne. ¹⁷ A mu bogi se sama wo xa sagae kui, a man mu barake sama wo xa farin namaxadee. ¹⁸ A tondima ne di fide wo ma, wo man mu baloe sɔtɔma. Wo xa ningee, yɛxɛɛɛ, nun sie xun mu masama. ¹⁹ Wo danke nan sɔtɔma yire birin wo xa simaya kui.

²⁰ Wo na so fefe yo naxan ya ma, a danke ragoroma ne wo ma. A wo kui ifuma ne alako wo xa fe naxa sɔɔneya fefe ma, wo xun xa ra kana, barima wo bara fe jaaxi raba, wo man bara gbilen Alatala fɔxɔ ra.

²¹ Alatala fure jaaxi radinma ne wo ma, han wo jɔn bɔxi ma a dennaxe soma wo yi ra. ²² Alatala a niyama ne wo xa xɔsi, wo fate xa gan, wo xa fura a jaaxi ra. A man bɔxi xara, sansie gan soge bun ma, e fan fure jaaxi sɔtɔ. A na birin nabama ne wo ra, han wo lɔɛ. ²³ Koore nun bɔxi xarama ne a xɔrɔxɔe ra. ²⁴ Alatala tune mafindima ne xube ra, naxan goroma wo xa bɔxi ma, a wo sɔntɔ. ²⁵ Alatala senbe fima ne wo yaxuie ma e wo rayarabi. Xa wo e gere kira keren nan na, wo wo gima ne e ya ra kira solofere xɔn. Naxan nabama wo ra, a dunija birin magaaxuma ne. ²⁶ Wo binbie findima xɔnie nun wulai subee xa donse nan na. Mixi yo mu fama e keride.

²⁷ Alatala suuri ikonkonma ne wo ma alo a naxan naba Misirakae ra. A wo tɔɔrɔma ne mange faxe ra, kasi, nun xɛpenyi naxan mu yalanma. ²⁸ Alatala wo findima ne donxuie ra, a daxui fure fan fi wo ma. ²⁹ Yanyi ra wo ne wo jɛrɛma, wo luma kira melen na ne alo donxuie. Wo xa wali yo mu findima a ra, wo luma tɔɔrɔ ra ne. Mixie fama ne wo harige bade wo yi ra, e wo tɔɔrɔ a jaaxi ra. Marakisima yo mu luma wo be.

³⁰ Wo na kote dɔxɔ gine xa fe ra, xeme gbete a futi kanama ne. Wo na banxi ti, wo mu nɔma sode a kui. Wo na weni bilie si, wo mu nɔma e bogi bade. ³¹ Wo xa ningee kɔn naxabama ne wo ya xɔri, wo mu nɔ e sube donde. E wo xa sofale mupama ne wo ma, wo mu a masɔtɔma. Yaxuie wo xa xuruse yɔrɛɛ tongoma ne, mixi yo mu fama wo malide. ³² Si gbete mixie wo xa die suxuma ne wo ya xɔri, e e findi konyie ra. Wo taganma ne wo xa die mamede, wo mu nɔma na yaxuie ra fefe ma. ³³ Si nde wo mu naxan kolon e baloma wo xa sansie nan xun na, wo xa bɔxi daxamui findima e tan nan gbe ra. E wo rawalima ne, e man fe jaaxi raba wo ra. ³⁴ Na fe tofe wo findima ne daxuie ra.

³⁵ Alatala fi jaaxi dɔxɔma ne wo ma, naxan mu yalanma. A goroma xinbie nun belenyie nan ma, a fa yensen fate yire birin na, keli wo xunyi ma, a dɔxɔ wo sanyie ra. ³⁶ Alatala fama ne wo tan nun wo xa mangɛe rasigade bɔxi nde ma, wo tan nun wo benbae mu naxan kolon. Menni wo fama ne ala gbeteɛe batude, naxee masolixi wuri nun gɛme ra. ³⁷ Mennikae wo mayelema ne, e yoma wo ma.

³⁸ Wo sansi xɔri gbege rawalima ne wo xa xɛe ma, kɔnɔ wo dondoronti nan xabama, barima katɔe dinma ne a birin na. ³⁹ Wo weni sansi sima ne, wo mɛɛni a ma a fanyi ra, kɔnɔ wo mu a ye minma, barima kuli soma e i ne. ⁴⁰ Oliwi bilie luma ne bɔxi yire birin ma, kɔnɔ wo mu e ture masoma wo ma, barima oliwi bogie birama ne, e mu gbeeli.

⁴¹ Wo die barima ne, kɔnɔ e mu luma wo yi, barima wo yaxuie e xaninma ne. ⁴² Wo xa wurie nun bɔxi daxamui findima katɔe nan gbe ra. ⁴³ Xɔɔɛ naxee na wo ya ma, nee senbe xun masama ne temui birin, kɔnɔ wo tan xa fe magoroma ne. ⁴⁴ Fɛere luma ne e yi ra, kɔnɔ wo tan luma setareɔa nan kui. E findima ne wo xa yareratɛe ra, kɔnɔ wo tan luma e xanbi ra ne.

⁴⁵ Yi danke birin dɔxɔma ne wo fari, han wo birin gɛ halakide, barima wo bara tondi wo Marigi Alatala xui ratinmede. Wo mu a xa yaamari nun a xa seriye rabatuxi a rabatu ki ma. ⁴⁶ Na findima tɔnxuma nun deixare nan na wo tan nun wo bɔnsɔe be abadan.

⁴⁷ Wo to mu tin wo Marigi Alatala batude sɛɛwe nun bɔɔesa kui, fe fanyi birin xa lu wo yi ra, ⁴⁸ wo fama ne tɔɔɔde wo yaxuie yi ra. Kaame nun ye xɔli wo suxuma ne. Wo tima ne wo mageli ra, wo luma setareɔa nan kui. Na kui Alatala fama yɔlɔnxɔnyi sade wo kɔnyi ma, han wo gɛ halakide.

⁴⁹ A fama ne si ra wo mu naxan xa xui mema kelife yire makuye, a xa goro wo ma alɔ sege goroma tɔxɔe yɔre ma ki naxe. ⁵⁰ Mixi kaarinxie nan e ra, naxee mu forie binyama, naxee mu kinikinima dimeɛ ma. ⁵¹ E wo xa xuruse nun wo xa balɔe tongo e yete be, wo xa faxa kaame ra. E wo xa mengi, weni, ture, ninge yɔreɛ, yɛxɛɛɛ, nun sie birin xaninma ne. Wo fama ne halakide.

⁵² E fama ne wo xa taɛe birin nabilinde, wo Marigi Alatala naxee so wo yi ra. E wo gerema ne han wo xa tete itexi senbɛmae yolon, wo laxi naxee ra. ⁵³ Na gereɛ kui wo yaxuie wo rakaamema ne, han wo wo xa die sube yati don, die wo Marigi Alatala naxee fixi wo ma. ⁵⁴ Hali xɛme fanyi naxan luma wo ya ma, a mu kinikinima a ngaxakerenma, a xa gine, nun a xa die ma. ⁵⁵ A tondima ne a xa di sube itaxunde e ra, barima na findixi a balɔe dɔnxɔe nan na. Wo yaxuie na marayarabi sama ne wo fari wo xa taɛe birin kui. ⁵⁶ Hali gine fanyi naxan luma wo ya ma, naxan mu tinma a sanyi yati xa manɔxɔ, na tan fan mu kinikinima a xa mɔri fanyi nun a xa die ma. ⁵⁷ A tondima ne a xa diyɔre sube itaxunde e nun na xanbiratɔe ma a naxan barixi, barima a tan wama na donfe, a xa lu a tan gbansan be. Wo yaxuie fama na tɔɔre mɔɔli nan dɔxɔde wo ma.

⁵⁸ Xa wo mu mɛɛni yi masenyie ma naxee sebexi yi kitaabui kui, xa wo mu gaaxu wo Marigi Alatala xili xungbe magaaxuxi ya ra, ⁵⁹ Alatala fama ne fure jaaxi magaaxuxie dɔxɔde wo tan nun wo bɔnsɔe ma, naxan mu yalanma. ⁶⁰ A fure jaaxi ikonkoma ne wo xun na, wo nu gaaxuxi naxan ya ra Misira bɔxi ma. Na fure mɔɔli wo suxuma ne, a nɔ wo ra. ⁶¹ Alatala fure mɔɔli gbege dɔxɔma ne wo ma, naxee xili mu sebexi yi kitaabui kui, han wo birin gɛ sɔntɔde. ⁶² Wo tan naxee nu wuya dangi tunbuie ra koore ma, wo kɔnti xurunma ne, barima wo bara wo Marigi Alatala xui matandi.

⁶³ Alatala fe fanyi rabaxi wo be ki naxe, a nun a wo rawuyaxi ki naxe, a fama wo halakide na ki ne man, wo fa non boxi ma a naxan fi wo ma. ⁶⁴ A wo rayensen si birin ya ma, keli duniɲa tuxui ma, sa doxo boore tuxui ra. Wo fama ne ala gbete batude, wuri nun geme daaxie, wo tan nun wo benbae mu naxee kolon. ⁶⁵ Na sie tagi, wo mu malabui yo sotoma, wo mu yire yo sotoma wo sabatima dennaxe. Alatala wo boɲee ratema ne, a wo yaye ramini, a wo nii tooro. ⁶⁶ Wo xa simaya findima kontofili nan na, gaaxui fama ne wo raserende koɛ nun yanyi ra. ⁶⁷ Wo na na fe mooli to temui naxe, gaaxui fama wo boɲe rafede. Geesege, wo nu fa a fala, «Xa nunmare nan nu a ra nu!» Nunmare, wo nu fa a fala, «Xa geesege nan nu a ra nu!» ⁶⁸ Alatala wo xaninma ne kunkuie kui Misira, n a fala wo be dennaxe ma wo mu naa toma sɔnɔn. Menni, wo katama ne wo yete matide wo yaxuie ma konyie ra, xemee nun ginɛ, koɲo mixi yo mu wo sarama. ⁶⁹ Alatala yi saate nan so Annabi Munsa yi ra, a xa a mabanban e nun Isirayilakae tagi, Mowaba boxi ma. Yi saate nun boore saate tagi rasa naxan tongo Xorebe geya fari.

29

Ala xa saate

¹ Annabi Munsa naxa Isirayila pama birin maxili, a a masen e be, «Wo nu na Misira temui naxe, wo fe to ne Alatala naxan naba Firawuna ra, a xa soorie nun a xa boxi birin na. ² Wo bara fe xoroɲee to, tonxumae nun kaabanakoe a naxee raba e ra, ³ koɲo han to Alatala mu xaxili fi wo ma naxan noɲa yi fee kolonde. Wo yae mu a toma, wo tuli man mu a mema. ⁴ Ne tongo naani bun ma a wo ratangama gbengberenyi kui. Wo xa sose nun wo xa sankirie mu kana, ⁵ wo mu taami don, wo mu weni nun beere min. Alatala bara a noxo rasiga wo xa fe xon alako wo xa no a kolonde a tan nan na wo Marigi Ala ra. ⁶ Wo to so be, Xesibon mange Sixon, nun Basan mange Ogo, fa ne wo gereɲe, koɲo wo naxa no e ra. ⁷ Wo naxa e xa boxie tongo, wo a itaxun Ruben bonsoe ma, Gadi bonsoe ma, nun Manasi bonsoe seeti keren ma. ⁸ Na nan a toxi, wo lanma wo xa bira yi saate seriye foxo ra, alako wo na so fe naxan yo ya ma, a xa sooneya wo be.»

⁹ «Isirayilakae, wo tan nan malanxi yi ki to loxoɛ wo Marigi Alatala ya i. Birin na be, wo xa mangee, wo xa yareratie, wo xa forie, wo xa soori mangee, ¹⁰ wo xa ginɛ, wo xa die, nun xɔɲee naxee wuri segeɲa nun ye bama wo be. ¹¹ Wo Marigi Alatala bara saate mabanban kali ra. Wo na be to alako wo xa na xiri, wo tan nun wo Marigi Alatala tagi. ¹² Na temui wo tan nan na a xa pama ra, nun a tan nan na wo Marigi Ala ra, alɔ a kali wo benbae Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be ki naxe. ¹³ N mu yi saate mabanbanxi kali ra wo tan gbansan xa be, ¹⁴ wo tan naxee na be won Marigi Alatala ya i. N a mabanbanxi wo bonsoe nan fan be naxee mu nu bari sinden.»

¹⁵ «Wo a kolon won buxi Misira boxi ma ki naxe, nun won dangi si naxee xa boxie ra. ¹⁶ Wo bara yi kuye xonxie to yi sie nu naxee batuma, kuye naxee yailanxi wuri, geme, gbeti, nun xema ra. ¹⁷ Xeme yo, gine yo, bonsoe yo, xabile yo naxa gbilen wo Marigi Alatala foxo ra, birafe ra na sie xa alae batufe foxo ra. Wo ya ma, mixi yo naxa lu alɔ wuri sanke naxan poɲone xone raminima. ¹⁸ Na mixi mooli naxan bara ge yi kali mede, koɲo a fa seewa a boɲe ma a falafe ra, «Sooneya na n be, n xa n yete waxonfe

raba temui birin, jɛme nun sogofure,»¹⁹ Alatala mu dijɛma na kanyi ma. A fama ne a xa xɔne masende a be a jaaxi ra, barima a mu wama a firin nde xɔn. A danke ragoroma ne a ma, naxee seɓexi yi kitaabui kui. A a xili ralɔema ne dunija ma.²⁰ Alatala na mixi mɔoli raminima Isirayila jama ya ma a danke ki ma, alɔ a saate seɓexi ki naxe yi seriye kitaabui kui.»

²¹ «Wo bɔnsɔe naxee fama wo xanbi ra, a nun xɔne naxee kelima bɔxi makuye ma, e fama furee nun fe xɔrɔxɔe tode, Alatala naxee dɔxɔma wo xa bɔxi ma. ²² Soda nun fɔxɔe fama lude bɔxi fari. Bɔxi mu nɔma rawalide, sese mu nɔma fande, hali burexe keren a mu nɔma findide a ra. Bɔxi luma ne alɔ Sodoma, Gomora, Adamaha, nun Seboyimi, Ala taa naxee kana a xa bɔje xɔne kui. ²³ Na temui si gbete fama ne maxɔrinyi tide, «Alatala yi bɔxi niyaxi yi ki munfe ra? A bɔje xɔnɔxi yi mɔoli ra munfe ra?» ²⁴ E e yaabima ne, «Yi fe rabaxi ne barima yi jama bara saate kana, e benbae Marigi Alatala naxan tongo e be, a to e ramini Misira bɔxi ra. ²⁵ E bara kuyee batu e mu naxee kolonxi, Alatala mu tinxi naxee ra. ²⁶ Na fe na a toxi Alatala yi jaxankate birin dɔxɔxi yi bɔxi ma a xa xɔne kui alɔ a xa kitaabui a masenma ki naxe. ²⁷ A bara a xa xɔne belebele dɔxɔ a xa jama ma, a e tongo e xa bɔxi ma, a e kerɔ bɔxi gbete fan ma, e na dennaxe yi waxati.»

²⁸ «Fe naxee nɔxunxi, won Marigi Alatala nan keren peti nee kolon. Fe naxee masenxi won be, nun won ma die be, nee findixi won gbe nan na han dunija jɔn. A lanma won xa yi seriye masenxi birin nabatu.»

30

Ala xa laayidi

¹ N baraka nun danka naxee birin falaxi wo be, nee fama ne kamalide. Wo Marigi Alatala na wo rayensen ye temui naxe bɔxi gbete ma, wo wo mapɔxun yi fee ma. ² Xa wo gbilenma wo Marigi Alatala ma, wo man a xui suxu wo bɔje nun wo xaxili kui wo tan nun wo xa die, alɔ n a masenxi wo be ki naxe to lɔxɔe, ³ na temui wo Marigi Alatala wo raminima ne konyiya kui, a kinikini wo ma, a wo ba sie ya ma a wo rayensen ye dennaxe. ⁴ Hali wo na yire makuye konyiya kui, wo Marigi Alatala sigama ne wo fende, a fa wo malan ⁵ wo benbae xa bɔxi ma, alako wo xa naa masɔto, a fa meeni wo ma dangife wo benbae ra, a wo rawuya dangi e ra.

⁶ Na temui wo Marigi Alatala yete yati wo bɔnsɔe bɔje rasenyenma ne, alako wo xa a xanu wo bɔje nun wo xaxili birin na. Na kui wo nɔma simaya fanyi sɔtode. ⁷ N yi danke naxee birin seɓexi wo be yi ki, nee fama dɔxɔde wo yaxuie nun wo xɔnmae nan ma. ⁸ Na temui wo man tuubi rabirama ne a be, wo a xa seriye suxu n naxan fixi wo ma to lɔxɔe. ⁹ Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa fe birin ma. Wo di gbege sɔtoma ne, wo xa xurusee rawuyama ne, wo xa sansie fanma ne, barima wo fama ne rafande Alatala ma alɔ wo benbae. ¹⁰ Na nan nabama, wo na wo tuli mati a ra temui naxe, a xa seriye nun a xa yaamarie suxufe ra, naxee seɓexi yi kitaabui kui. Na temui wo wo yete ragbilenma ne a ma wo bɔje fixe ra, wo xaxili birin na.

Ala xa seriye

¹¹ N yi seriye naxan falaxi wo be yi ki to lɔxɔe, a kolon yo mu xɔnɔ wo be. ¹² A mu na koore xa ma, alako a xa fala, «Nde nɔma tede koore ma a xa sa fa a ra won be, a a xaran won be alako won xa nɔ a rabade?» ¹³ A mu na baa kiri fan xa ma, alako a xa fala, «Nde nɔma baa igiride a xa

sa fa a ra won be, a man xa a xaran won be alako won xa nɔ a rabade?»
 14 Ade, yi seriyɛ na wo sɛɛti ma nɛ, wo dɛ kui, a nun wo bɔɲɛ ma. Wo nɔma a rabade.

Simaya sugandi

15 Isirayilakae, wo a mato. To lɔxœ n bara simaya nun fe fanyi ti sɛɛti, faxe nun fe ɲaaxi fan boore sɛɛti. 16 To lɔxœ wo tin wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo xa ɲɛɛ a xa kira ma, wo xa bira a xa yaamari, a xa masenyi, nun a xa seriyɛ fɔxɔ ra, alako wo xa simaya fanyi sɔtɔ, wo xa wuya, alako Ala xa barakɛ sa wo ma yire a dennaxe findima wo gbe ra. 17 Kɔnɔ xa wo gbilen a fɔxɔ ra, xa wo tondi a be, xa wo bira kuye batufe fɔxɔ ra, 18 wo sɔntɔma nɛ feo, wo mu fa bude bɔxi ma wo fama dennaxe sɔtɔde Yuruden kiri ma. 19 To lɔxœ koore nun bɔxi na n seede ra, n bara simaya nun fe fanyi ti wo be sɛɛti keren na, faxe nun fe ɲaaxi fan na boore sɛɛti ra. Wo xa simaya fanyi sugandi, wo tan nun wo bɔnsœɛ. 20 Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo tuubi a be, wo a xa fe suxu. Wo nɔma simaya sɔtɔde na ki nɛ, wo fa ɲɛ gbeɲɛ raba bɔxi ma, Alatala dennaxe saate tongo fife ra wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba ma.

31

Yosuwe findife Annabi Munsa ɲɔxœ ra

1 Annabi Munsa naxa a fala Isirayilakae birin be, 2 «N bara ɲɛ kɛmɛ ɲɛ mɔxɔɲɛn sɔtɔ yi tɛmɛi, n mu nɔma mangɛya rabade fa. Alatala ɲan a fala nɛ n be a n mu Yuruden igirima. 3 Wo Marigi Alatala yɛtɛ yati nan wo rapɛrɛma. A sie birin faxama nɛ naxɛɛ na naakiri ma alako wo xa e xa bɔxiɛ masɔtɔ. Yosuwe nan findima wo xa mange ra, alɔ Alatala a fala ki naxɛ. 4 Alatala yi sie halakima nɛ alɔ a Sixɔn nun Ogo, Amorikae xa mangɛɛ, halaki ki naxɛ, nun e xa bɔxiɛ. 5 A e rayarabima nɛ wo be. Wo xa a xa yaamari raba e xa fe ra. 6 Wo limaniya, wo xa sɛnbɛ sɔtɔ, wo naxa gaaxu e ya ra, barima wo Marigi Alatala na wo kantafe, a mu wo rabɛɲinma fefe ma.»

7 Annabi Munsa naxa Yosuwe xili, a naxa wɔyɛn a be Isirayilakae birin malanxi tagi, «I xa limaniya, i xa sɛnbɛ sɔtɔ, barima i tan nan Isirayilakae rapɛrɛma bɔxi ma Alatala dennaxe saate tongoxi wo benbae be. I tan xa e xa kɛ so e yi ra. 8 Alatala tima nɛ i ya ra, a mu i rabɛɲinma. A mu gbilenma i fɔxɔ ra fefe ma. Hali i mu gaaxu, i man naxa i yɛtɛ rabolo.»

9 Annabi Munsa to yi seriyɛ sɛbɛ, a naxa a taxu sɛrɛxɛdubɛɛ ra, Lewi xa di naxɛɛ saate kankira xaninma, nun Isirayila forie. 10 Annabi Munsa naxa a masɛn e be, «Nɛ solofere yo ɲɛ solofere, wo dɲɛma doni ma ɲɛ naxan na, wo yi seriyɛ xaranma Bage Ti Sali lɔxœ nɛ. 11 Wo a xaranma wo xui itexi nan na Isirayilakae birin be, naxɛɛ faxi salide Marigi Alatala ya i a xa yire sugandixi. 12 Birin malanma mɛnni nɛ, xɛmɛ, gine, dimɛdi, a nun xɔɲɛ naxɛɛ na wo xɔɲi, alako e xa yi xaranyi mɛ, e xa wo Marigi Alatala binya, e xa bira yi seriyɛ fɔxɔ ra. 13 Dime naxɛɛ mu nu a kolonxi sindɛn, e fan a mɛma nɛ. Na kui e wo Marigi Alatala binya ki kolon, wo na fa bɔxi sɔtɔde Yuruden naakiri ma tɛmɛi naxɛ.»

14 Alatala naxa a masɛn Annabi Munsa be, «I faxa tɛmɛi bara makɔɛ, Yosuwe xili, wo birin xa siga n ma hɔrɔmɔlingira yire. Mɛnni n fa n ma yaamari fi a ma.» Annabi Munsa nun Yosuwe naxa siga Ala xa

hɔrɔmɔlingira yire. ¹⁵ Alatala naxa mini e ma nuxui kui naxan nu tema kiri banxi sode de ra.

¹⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, «I fa na faxafe ne. I xa faxe xanbi, Isirayila pama fama kuyee nan batude bɔxi ma e fama sigade dennaxe. E gbilenma ne saate fɔxɔ ra won lanxi naxan ma. ¹⁷ Na temui n bɔje tema ne, n xɔnɔ e ma han n e rabeɓin. N nan n yatagi nɔxunma ne e ma, si gbete e halaki, tɔɔre nun fe xɔrɔxɔe fa dusu e xun na. Isirayilakae a kolonma na temui ne, yi tɔɔre e lixi ne barima n tan, e Marigi Ala, mu na e ya ma sɔnɔn. ¹⁸ N nan n yatagi nɔxunma ne e ma, barima e bara fe naaxi raba kuyee batufe ra.»

¹⁹ «Yakɔsi i xa beeti sebe n naxan xaranma i be. Munsa, i xa a xaran Isirayilakae be alako e naxa neemu a ma, a man xa findi seede ra n tan nun Isirayilakae tagi. ²⁰ N fama yi pama xaninde bɔxi ma, xije nun kumi xelega dennaxe, alɔ n nan n kalixi e babae be ki naxe. E na baloe don a fanyi ra han e belebele, e fama birade ala gbete fɔxɔ ra, e man n ma saate kana. ²¹ Tɔɔree nun fe xɔrɔxɔe fa bira e fɔxɔ ra, yi beeti fan findima seede nan na won tagi. E bɔnsɔe mu neemu a ma. Naxan na e xaxili kui, n a kolon. A jan toma e ya ma beenu e xa so bɔxi kui n nan n kalixi e be naxan xa fe ra.» ²² Na lɔxɔe Annabi Munsa naxa na beeti sebe, Ala naxan masenxi. A naxa a xaran Isirayilakae ra.

²³ Na xanbi Alatala naxa a xa yaamari so Annabi Yosuwe yi ra, Nunu xa di. A naxa a masen a be, «I xa limaniya, i xa senbe sɔtɔ. I tan nan Isirayilakae rasoma bɔxi ma n nan n kalixi e be naxan xa fe ra. Won birin na a ra.»

²⁴ Annabi Munsa naxa Ala xa seriye birin sebe kitaabui kui. ²⁵ A to ge, a naxa woyen Lewikae ra, naxee Alatala xa saate kankira xaninma. A naxa a masen e be, ²⁶ «Wo yi kitaabui tongo, Ala xa seriye sebexi naxan kui, wo xa a sa wo Marigi Alatala xa saate kankira seeti ma. A xa lu menni seede ra Isirayilakae be, ²⁷ barima n wo xaxili xɔrɔxɔya kolon. Kantagbele nan wo ra. Xa wo Alatala matandima n wo tagi temui naxe, n faxa xanbi wo man a matandima ne. ²⁸ Yakɔsi wo wo malan n seeti ma, forie nun wo bɔnsɔe yareratie, alako n xa yi masenyi xaran wo be. Koore nun bɔxi nan findima seede ra wo xili ma. ²⁹ N a kolon n faxa xanbi, Isirayilakae yunubi fe rabama ne, e gbilen kira fɔxɔ ra n naxan falaxi e be. E na fe kobi raba naxan mu rafan Alatala ma, na rapɔnyi fa findi e be nimise ra barima a bɔje tema ne.»

³⁰ Annabi Munsa naxa yi beeti birin masen Isirayila pama be.

32

Annabi Munsa xa beeti

¹ «Koore, i tuli mati n ma woyenyi ra.

Bɔxi, i tuli mati n fala xui ra.

² N ma xaranyi xa yensen ye alɔ tune ye.

N ma masenyi xa lu alɔ xini,
naxan dɔxɔma burɛɛe ma.

³ N fa na Alatala xili nan masenfe.

Wo xa won Marigi Ala tantu.»

⁴ «Alatala maniyaxi fanye nan na,
naxan mixi kantama.

A walima tinxinyi nan na.
 A xa nateɛ birin fan.
 A xa wɔyɛnyi mu kanama,
 wule yo mu na a de kui.
 A tinxin.»

⁵ «Kɔnɔ wo tan, nama ɲaaxi,
 wo bara geregiri Alatala ma.
 Yaagi na wo be.

Wo bara findi ɲama kobi ra.

⁶ Nama daxui, nama xaxilitare,
 mixi lan a xa na fe moɔli raba a ra?
 Wo baba mu lanxi a tan xa ma, wo daa Marigi,
 naxan wo findixi a xa ɲama ra?

⁷ Wo wo maɲoxun loxɔɛ dangixie ma,
 wo ɲee mato,
 wo wo babae nun forie maxorin,
 e xa fe dangixie tagi raba wo be.

⁸ Ala Xili Xungbe Kanyi naxa boxi itaxun adamadie ma.
 A naxa boxie naaninyi sa Isirayila xa die xasabi ma.

⁹ Isirayila ɲama naxa findi a gbe ra.
 Alatala naxa Yaxuba xa die findi a yete gbe ra.»

¹⁰ «A Isirayila toxi gbengberen yire ne.
 A naxa a ɲengi sa a xon ma,
 a naxa meɛni a ma alo a ya di firinyie.

¹¹ A luxi ne alo sege,
 naxan luma a xa die xun ma,
 a a gabutenyi itala,
 a die xanin.

¹² Alatala keren peti nan a xa ɲama kantaxi.
 Ala gbete yo mu kafu a ma.»

¹³ «A naxa wo rasabati geya fari.
 A naxa wo rabalo xe sansie xun na.
 A naxa kumi nun ture ramini wo be geme longori ra.

¹⁴ A naxa ninge nun yexɛɛ xije fi wo ma.
 A naxa yexɛɛ, sie, nun si kontonyie fi wo ma sube ra
 kelife Basan boxi ma.
 A naxa mengi fi wo ma wo naxan donma,
 a naxa weni fi wo ma wo naxan minma.»

¹⁵ «Isirayila tinxinxi naxa belebele,
 a naxa findi di fanyi ra,
 kɔnɔ a bara gbilen Ala foxo ra, a daa Marigi,
 a bara a kantama, a rakisima rayaagi.

¹⁶ Isirayila naxa Ala raxɔnɔ
 barima a bira ne ala gbeteɛ foxo ra,
 e fe ɲaaxi raba.

¹⁷ E naxa seɛɛɛ ba ɲinnɛɛ be,
 naxee mu na Ala ra,
 e mu naxee kolon sinden,

e babae mu naxee kolon.

¹⁸ Isirayilakae, wo bara nɛɛmu wo kantama ma naxan wo raminixi dunɪɲa ma, naxan simaya fima wo ma.»

¹⁹ «Alatala to bara a xa die keɲa to, a naxa xɔnɔ e ma.

²⁰ A naxa a masen,

«N xa gbilen e kantafe fɔxɔ ra, n fa a mato fe naxan fama e lide.»

E mu fan.

Yanfante nan e ra.

²¹ E bara n naxɔnɔ ala wulee ra.

E bara n bɔɲɛ rate kuyee ra.

N tan fan e raxɔnɔma nɛ mixie ra, ɲama fanyi mu na naxee ra.

N e bɔɲɛ rate si xaxilitare ma.»

²² «Iyo, n ma xɔnɛ bara gbo ye, han a bara mixi faxaxie ramaxa. A luma alo tɛ naxan bɔxi nun a daxamui ganma, han a sa dɔxɔ geyae sanke ra.

²³ N fe ɲaaxi ragboma nɛ e fari, n nan n ma xalie birin wolima nɛ.

²⁴ N kaame rasoma bɔxi ma, n fure ɲaaxi rasanbama nɛ e ma, n wulai sube magaaxuxie raminima nɛ e ma, a nun bɔximase xɔnɛ kanyie.

²⁵ Naxee na tande, fanfore nan e faxama. Naxee na banxi kui, gaaxui nan e faxama.

E birin faxama nɛ, xɛmɛ nun gine, dimɛdi nun fori.»

²⁶ «N nu wama nɛ e birin halakife, e xili xa loɛ dunɪɲa ma.

²⁷ Kɔnɔ n mu tin yaxuie xa n mayele.

N mu wa e xa a maɲɔxun a e tan nan yi wali rabaxi, Ala xa fɔxi mu a ra.

²⁸ Xaxili kanyi mu na e ra, lɔnni mu e yi.

²⁹ Xa lɔnni kanyi nan e ra nu, e e sigade kolonma nɛ nu.

³⁰ Yaxui keren tan nɔma Isirayilaka wulu keren nagide di?

Yaxui firin nɔma birade mixi wulu fu fɔxɔ ra di? Iyo, xa e Marigi, e Kantama sa e lu e yaxuie sagoe, na nɔma nɛ rabade.

³¹ Yaxuie yati a kolon,

e xa ala e kantama mu dangi Isirayila Marigi Alatala ra.

³² E xa fe mu dangi Sodoma nun Gomora ra.

E birin maniyaxi weni bili nan na naxan bogi xɔnɛɛ raminima,

33 naxan ye luxi alo bɔximase xɔɛ.
 34 Na birin nagataxi gundo nan na n xɔnyi.
 35 E na bira,
 n nan n gberɔxɔma nɛ.
 A gbegebe mu luxi.
 E yigi tege lɔxɔɛ bara makɔɛ.»

36 «Alatala fama a xa pama makiitide,
 kɔɔ a man kinikinima nɛ e ma,
 barima e sɛnbe yo mu na.
 Mixi yo mu na naxan nɔma e malide.
 37 Ala e maxɔrinma nɛ fa,
 «Wo xa alae na minden,
 naxee nu wo kantama,
 38 wo naxee rabaloxi sube ture ra,
 wo nu wɛni soma naxee yi ra?
 E xa e yetɛ masen wo bɛ,
 e xa wo rakisi, e xa wo ratanga.
 39 Yakɔsi wo xa a kolon,
 n tan nan keren peti nɔma mixi rakiside.
 Ala gbete mu na fo n keren.
 N tan nan mixi faxama, n a rakeli.
 N tan nan mixi maxɔnɔma, n a rayalan.
 Nde gbete nɔma mixi nde bade n belexɛ?
 40 N kali naxan ti,
 n belexɛ tixi kooɛ ma na nan yi ki:
 N nɔpɛ. N mu faxama abadan!
 41 Xa n fanfore ralugan,
 xa n a suxu n belexɛ kui,
 n nan n gberɔxɔma nɛ n gerefae ma,
 n sare fima nɛ n xɔnmae ma.
 42 N nan n ma xalie rasiisima nɛ wuli ra,
 n ma fanfore sube donma nɛ.
 Geresoe yo mu kisima.»»

43 «Si birin xa sɛɛwa Alatala xa pama ra.
 Alatala a xa konyie xa faxɛ ɔxɔma nɛ.
 A tɔɔɛ dɔxɔma nɛ a gerefae ma.
 A a xa pama nun a xa bɔxi xun sarama nɛ.»

44 Annabi Munsa nun Annabi Yosuwe, Nunu xa di, naxa yi beɛti masenyi birin xaran pama bɛ e xui itexi ra. 45 Annabi Munsa to ge Alatala xa masenyi tide Isirayilakae bɛ, 46 a naxa a fala e bɛ, «Wo xa yi masenyi suxu sɛnbe ra n naxan xaranxi wo bɛ to lɔxɔɛ. Wo xa a xaran wo xa die bɛ, alako e xa nɔ Alatala xa seriye rabatude a fanyi ra. 47 Masenyi tilinxi nan yi masenyi ra, a naxa lu wo bɛ alo masenyi fufafui. A simaya nan fima wo ma bɔxi ma wo fama dennaxe sɔtɔde Yuruden naakiri ma.»

Annabi Munsa xa faxɛ ɔɔɔnyi

48 Na lɔxɔɛ kerɛnyi kui, Alatala naxa a masen Annabi Munsa bɛ, 49 «Siga Abarimi geya longori, Nebo geya fari Mowaba bɔxi ma, Yeriko ya tagi. Menni i xa Kanaan bɔxi mato, n naxan fima Isirayilakae ma. 50 I na te geya

fari, i fama saya sɔtɔde naa, i i benbae li aligiyama, alɔ i taara Haruna xa fe rabaxi ki naxɛ Horo geya fari. ⁵¹ Wo na sɔtɔxi nɛ, barima wo mu wo xaxili ti n na Isirayilakae ya xɔri Meriba ye yire, Kadesi biri ra, Sini gbengberenyi ma. Na kui wo mu tin n binyade pama ya xɔri. ⁵² Na fe na a niyaxi a i nɔma bɔxi tode yire makuye gbansan nɛ, n naxan fixi Isirayilakae ma, kɔnɔ i tan gundi mu soma naa.»

33

Munsa xa dubɛ Isirayila bɛ

¹ Beenu Annabi Munsa xa laaxira, Ala xa mixi, a duba nɛ Isirayilakae bɛ. A xa dubɛ masenyi nan ya:

² «Alatala keli nɛ Turusinina geya fari alɔ soge.
A naxa te Seyiri bɔxi ma Isirayilakae nu na dɛnnaxɛ.

A naxa keli Paran geya yirefanyi ma,
malekɛ gbegbe biraxi a fɔxɔ ra.

³ Alatala Isirayila bɔnsɔɛ xanuma.

A a xa mixie kantama,
naxɛɛ birama a xa sɛriyɛ fɔxɔ ra.

⁴ Annabi Munsa bara a xa sɛriyɛ fi won ma.

Na sɛriyɛ findixi Yaxuba bɔnsɔɛ xa dariyɛ mate nan na.

⁵ Alatala findixi Isirayila xa Mangɛ nan na,

pama mangɛɛ xa malanyi
e nun Isirayila bɔnsɔɛɛ birin na.»

⁶ «Alatala xa Ruben bɔnsɔɛ xa simaya xun masa.

A xa mixie xa gbo.»

⁷ Annabi Munsa yi masenyi nan ti Yuda bɔnsɔɛ xa fe ra,

«Alatala xa Yuda bɔnsɔɛ xui rame,
alako a xa gbilen a xa pama ma.

A na katafe.

Alatala xa a mali a yaxuie ya ra.»

⁸ Annabi Munsa yi masenyi nan ti Lewi bɔnsɔɛ xa fe ra,

«Alatala, i bara i xa tɔnxumae Tumimi nun Urimi so Lewi bɔnsɔɛ yi ra.

Bɔnsɔɛ tinxinxi nan e ra

i naxɛɛ mato Masa,

i naxɛɛ makiiti Meriba ye xa fe ra.

⁹ E mu birama e baba nun e nga sagoe xa fɔxɔ ra,

xa na mu e ngaxakerenyie nun e xa die,

e tan birama i xa masenyi gbansan nan fɔxɔ ra,

e birama i xa saate nan tun fɔxɔ ra.

¹⁰ E tan nan i xa yaamari masenma Yaxuba bɔnsɔɛɛ bɛ,

e tan nan i xa sɛriyɛ raxaranma Isirayilakae birin na.

E tan nan man surayi bama sɛrɛxɛ ra,

e sɛrɛxɛ gan daaxi ba i xa sɛrɛxɛbade.

¹¹ Alatala, i xa sɛnbɛ fi e ma,

i xa barakɛ sa e xa fe birin,

i xa e gerefae rakori,

i xa e yaxuie rabira

alako e naxa gbilen xanbi ra fefe ma.»

12 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Bunyamin bɔnsɔɛ xa fe ra,
«Alatala xanuntenyi nan lanxi e ma.
E Marigi Ala e ratangama nɛ,
a man luma nɛ e tagi,
a e kantama tɛmui birin.»

13 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Yusufu bɔnsɔɛ xa fe ra,
«Alatala bara barake sa e xa bɔxi.
E ye sɔtɔma nɛ keli koore ma,
e ye sɔtɔ keli bɔxi bun ma.

14 Soge sansie rafanma nɛ,
kike yo kike bogie gbeeli luma nɛ naa.

15 E daxamui fanyi sɔtɔma nɛ e xa geyae fari,
naxee tixi naa kabi a fɔlɛ.

16 Ala xa yi bɔxi daxamui se fan.
Naxan wɔyɛn wuri bili radɛxɛxi kui,
a xa hinne Yusufu ra,
a naxan sugandixi mangɛ ra a ngaxakerenyie tagi.

17 Xunnakeli na Yusufu bɛ.
A sɛnbɛ gbo alo ninge tuura,
feri firin nan na a xa geresose ra alo sɛxɛ ninge.
A sie birin bɔnbɔma nee nan na han yire makuye.
Efirami xa di wuyaxie nan a feri singe ra.
Manasi xa di wuyaxie nan a feri firin nde ra.»

18 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Sabulon bɔnsɔɛ xa fe ra,
«Sabulon bɔnsɔɛ, wo xa sɛɛwa yuleya nan kui.
Isakari bɔnsɔɛ, wo xa sɛɛwa wo xa kiri banxi nan kui.

19 Wo wo dɔxɔbooree xilima nɛ,
wo sɛrɛxɛ ba geya fari Ala wa xɔn ki ma,
barima wo wo baloe sɔtɔma fɔxɔ ye nɛ,
a nun hɛeri naxan na mɛyenyi kui.»

20 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Gadi xa fe ra,
«Ala xa barake sa mixi xa fe,
naxan Gadi xa fe gboma.
Gadi malabuma nɛ,

alo yete naxan a xa sube ibɔɔxi donma.

21 Gadi bara bɔxi fanyi findi a gbe ra,
alo mangɛ naxan a jɛrɛma pama ya ra.
A bara Alatala xa natɛ rakamali,
a man bara Ala xa kiiti sa Isirayila ma.»

22 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Dana bɔnsɔɛ xa fe ra,
«Dana luxi nɛ alo yete yɔrɛ,
naxan tunganma Basan bɔxi ma.»

23 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Nafatali bɔnsɔɛ xa fe ra,
«Xunnafanyi gbege na Nafatali nan bɛ.
Alatala a rakamalixi fe fanyi ra.

A xa bɔxi xa gbo ye sogegorode nun yirefanyi.»

²⁴ Annabi Munsa yi masenyi nan ti Aseri bɔnsɔe xa fe ra,
«Alatala xa barake sa Aseri, Yaxuba xa die tagi.
A ngaxakerenyie xa hinne a ra.
A xa ture xa gbo han.

²⁵ A xa naadɛe xa yailan wure nun wure gbeeli ra.
A sɛnɛe xa bu alo a xa simaya.»

²⁶ «Isirayila, Ala maniye yo mu na.
A a jɛrɛma koore ma fafe ra i malide.
A nuxui igirima nɔrɛ ra.

²⁷ Ala, fɔle mu naxan bɛ, na nan i kantama ra,
a belexe na i bun kabi fe fɔlo fɔle.
A tan nan i yaxuie kerima i ya ra,
a man fa a masen i bɛ i xa e halaki.

²⁸ Isirayila sabatima kantari nan kui.
Yaxuba bɔnsɔe luma Ala niini nan bun ma.
Mengi nun weni gboma nɛ na bɔxi kui,
ye fan kelima nɛ koore ma.

²⁹ Sɛɛwe na wo bɛ, Isirayilakae.
Wo maniye yo mu na sie tagi,
Alatala naxan kisixi,
a naxan kantaxi,
a naxan xun nakelixi.
Wo yaxuie fama nɛ e magorode wo ya ra,
wo fan e xa batudee kanama nɛ.»

34

Annabi Munsa xa faxe

¹ Annabi Munsa naxa te Nebo geya fari, Mowaba bɔxi ma, han Pisiga geya, naxan na Yeriko sogetede. Alatala naxa bɔxi birin masen a bɛ, keli Galadi a sa dɔxɔ Dana ra, ² Nafatali bɔxi, Eframi nun Manasi xa bɔxi, Yuda xa bɔxi han baa ma naxan na sogegorode, ³ Negewi bɔxi, a sa rajɔn Yuruden longorie ra, Yeriko lanbanyi, tugi bili taa, han Sowari. ⁴ Alatala naxa a masen a bɛ, «I ya ti bɔxi ra n naxan saate tongoxi Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba bɛ. N naxa a fala e bɛ, «N yi bɔxi fima wo bɔnsɔe nan ma.» N xa na bɔxi masen i bɛ, kɔnɔ i mu soma naa.»

⁵ Annabi Munsa, Alatala xa konyi, naxa laaxira menni, Mowaba bɔxi ma, alo Alatala a masen ki naxe. ⁶ Alatala naxa a ragata Mowaba bɔxi ma gulunba kui Beti Peyori ya tagi. Mixi yo mu nɔxi a xa gaburi yire kolonde han to. ⁷ Annabi Munsa laaxiraxi a jɛ kɛmɛ jɛ mɔxɔrɛn nan ma. Na birin a ya nu se toma a fanyi ra, a sɛnɛe fan nu gbo. ⁸ Isirayilakae naxa a wa Mowaba bɔxi ma xi tongo saxan bun ma. E Annabi Munsa xa jɔn fe raba na ki nɛ.

⁹ Annabi Munsa nu bara a belexe sa Annabi Yosuwe ma, Nunu xa di, a fa rafe xaxilimaya ra. Isirayilakae naxa Yosuwe xui rabatu birafe Annabi Munsa xa yaamarie fɔxɔ ra, Alatala naxee fixi a ma.

¹⁰ Isirayila bɔxi ma, namijɔnme yo mu nu na na naxan maniyama Annabi Munsa ra. A wɔyen Ala ra ya nun ya. ¹¹ Ala a xɛɛ nɛ Misira fe

kaabanakoe rabade Firawuna, a xa yareratie, nun a xa mixi birin xili ma.
¹² Annabi Munsa walixi senbe magaaxuxi nan na Isirayilakae birin ya xori.

Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayilakae xa taruxui sebexi kitaabui gbegebe nan kui. A foloma Tawureta Munsa nan ma. Isirayila kuntigie, Annabi Iburahima, Annabi Isiyaga, Annabi Yaxuba, nun a xa di fu nun firinyie, e birin xa taruxui toma Tawureta Munsa kitaabui singe nan kui, naxan xili «Fe Fole Fole.» Na kitaabui rajonyi a masenma won be Isirayilakae Misira boxi li ki naxe.

Tawureta Munsa kitaabui firin nde, naxan xili «Isirayilakae xa yete sote», a foloma Annabi Munsa xa taruxui nan ma. Ala naxa a ragiri a xa bari Misira boxi ma, alako a xa Isirayila pama ramini konyiya kui.

Isirayilakae to Xulunyumi Baa igiri Ala xa kaabanakoe saabui ra, e naxa so gbengberenyi ma. Ala nu wama e xaninfe Kanaan boxi nan ma, a dennaxe laayidi fife ra Isirayilakae ma. Tawureta Munsa kitaabui saxan nde, a naani nde, nun a suuli nde na biyaasi xa fe masenma. Isirayila pama naxa bu gbengberenyi ma je tongo naani beenun e xa Kanaan boxi li. E bu naa e xa danxaniyatareja nan ma fe ra.

E to keli Yuruden xure igiride, e xa so Kanaan boxi ma, Alatala naxa a masen Isirayilakae be a Yosuwe xa findi e xa yarerati ra Annabi Munsa joxoe ra. Annabi Yosuwe naxa e ragiri Yuruden xure ra Ala xa kaabanakoe ra, alo Annabi Munsa e ragiri xulunyumi Baa ra ki naxe.

Na dangi xanbi, Yosuwe naxa e xun ti Kanaan boxi ra, e xa gere so alako e xa na boxi soto. Ala nu wama na fife e ma a xa xanunteya nun a xa saate nan ma fe ra. Na kui, a naxa e mali na geree kui, han Kanaankae birin naxa gaaxu e ya ra. Isirayila bonsoe fu nun firinyi birin naxa e gbe boxi soto Ala naxan fi e ma e ke ra.

Na taruxui birin sebexi yi kitaabui kui, kelife pama Yuruden igiri temui naxe, han e naxa no Kanaan boxi birin na. Na kui won Ala senbe toma ne a fanyi ra. A xa pama rafan a ma. A laayidi yo tongo e be, a na rakamalima ne senbe nun xanunteya ra. Na birin findima misaali fanyi nan na won be. Xa won fan findi Ala xa mixie ra, a won malima won ma dunijeigiri kui a senbe ra, alo a a laayidi won be ki naxe.

Ala xa won mali alako won xa na masenyi fahaamu, won man xa la a ra. Amina.

Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe be

Isirayila yarerati Yosuwe

¹ Annabi Munsa, Alatala xa konyi to laaxira, Alatala naxa a masen Nunu xa di xeme Yosuwe be, Annabi Munsa malima, ² «N ma konyi Munsa bara laaxira. Yakosi, keli i xa Yuruden igiri nun yi pama birin na. Wo xa siga boxi ma n dennaxe sofe Isirayilakae yi ra. ³ Wo na wo sanyi ti dennaxe birin ma, n naa fima ne wo ma, alo n a masen Annabi Munsa be ki naxe. ⁴ Wo xa naaninyie kelima gbengberen yire ne, a sa doxo Liban geyae ra, han Efirati xure belebele ra, Xitikae xa boxi birin sa doxo Baa Xungbe ra sogegorode. ⁵ Mixi yo mu noma i ra i xa simaya kui. Won birin na a ra, alo muxu nun Munsa nu a ra ki naxe. N mu i rabepinma, n mu i raboloma.»

⁶ «I i senbe so, i xa limaniya, barima i tan nan findima saabui ra yi pama be, e xa no ke tongode, n nan n kali boxi naxan xa fe ra e babae be fife ra e ma. ⁷ I lan ne i xa i senbe so, limaniya xa lu i be ki fanyi ra. I xa i jengi

sa yi seriye birin xɔn ma, i xa a rabatu alɔ n ma konyi Annabi Munsa i yamarixi a ra ki naxe. I naxa binya yirefanyi ma, i naxa binya kɔɔla ma, alako i xa xutu sɔto yire ma i na siga dennaxe. ⁸ Yi seriye kitaabui fale mu lan a xa makuya i de ra. I xa i pengi sa a xɔn ma kɔe nun yanyi, alako i xa a birin nabatu. Naxan birin sebexi i xa a rawali, barima na nan a niyama i na so fe naxan birin ya ma, i xutu sɔtoma a ma, i findima a ra na ki ne. ⁹ N naxan falaxi i be, i naxa neemu. I i senbe so, i xa limaniya. I naxa gaaxu, i naxa hanme, barima i na siga dede, i nun n tan i Marigi Alatala birin na a ra.»

¹⁰ Yosuwe naxa yi yaamari so pama xunyie yi ra: ¹¹ «Wo wo jere pama tagi, wo e yaamari yi ra, «Wo wo xa donsee xunlan, barima won fama Yuruden igiride beenun xi saxon, alako wo xa bɔxi masɔto won Marigi Alatala naxan sofe wo yi.»

¹² Yosuwe naxa a fala Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti be, ¹³ «Wo ratu Alatala xa konyi Munsa xa yaamari ma. A to a fala, «Wo Marigi Alatala bara malabui fi wo ma. A bara yi bɔxi so wo yi.» ¹⁴ Wo xa ginɛe, wo xa die, nun wo xa xurusee nɔma lude bɔxi ma Annabi Munsa naxan soxi wo yi ra Yuruden kiri ma. Kɔnɔ wo tan tima a gereso ki nan ma wo ngaxakerenyie ya ra. Wo xa e mali, ¹⁵ han beenun Alatala malabui fima e ma temui naxe alɔ wo tan, han e fan xa bɔxi masɔto wo Marigi Alatala naxan fife e ma. Na xanbi, wo man fa gbilen wo xa bɔxi ma, Alatala xa konyi Munsa naxan fixi wo ma Yuruden kiri ma, sogetede biri.»

¹⁶ E naxa Yosuwe yaabi, «I muxu yamarixi fe naxan birin na, muxu a rabama ne. I na muxu xee dennaxe fan, muxu sigama ne. ¹⁷ Muxu i xui rabatuma ne fe birin ma, alɔ muxu Annabi Munsa xui rabatu ki naxe. I Marigi Alatala xa bira i fɔxɔ ra alɔ e nun Munsa nu a ra ki naxe. ¹⁸ Mixi yo kalabante i xui ma, a mu bira i wɔyen xui fɔxɔ ra, i fe naxan birin falama a be, a mu na me, na kanyii faxama ne. I xa i senbe so, i man xa limaniya.»

2

Fe rabenfe Yeriko

¹ Nunu xa di Yosuwe, naxa fe rabenyi firin xee a gundo ki ma keli Sitimi sigafe ra Yeriko. A naxa a fala e be, «Wo siga Yeriko taa nun a rabilinyi rabende.» E naxa siga, e sa so Raxabi langoe gine nde xa banxi kui. Na naxa e yigiya naa. ² Yerikoka ndee naxa sa a fala e xa mange be, «I bara a to, Isirayilaka mixi firin bara fa to kɔe ra, e xa fa yi bɔxi raben.» ³ Na kui, Yeriko mange naxa xerae xee Raxabi ma, e xa a fala a be, «Xeme naxee soxi i xɔnyi, e ramini, barima e faxi yi bɔxi ife nan birin nabende.»

⁴ Kɔnɔ Raxabi nu bara yi xeme firinyie xanin, a sa e nɔxun. A naxa a fala mange xa xerae be, «Iyo, yi xeme fa ne n xɔnyi, kɔnɔ n mu e kelide kolon. ⁵ E siga ne nunmare ra, taa naade balan temui. Yi xeme sigaxi dede, n mu a kolon. Xa wo sa wo xulun, wo nɔma e suxude!» ⁶ Raxabi nu bara yi xeme rate banxi gbanyi ra, a e nɔxun sansi xabaxi xaree ya ma. ⁷ E fenmae naxa siga Yuruden kira xɔn, han e xure igiride li. E to mini, taakae naxa taa naade balan.

⁸ Beenun fe rabenyie xa xi, Raxabi naxa te banxi gbanyi ra e yire. ⁹ A naxa a fala e be, «N bara a kolon, Alatala bara muxu xa bɔxi so wo yi ra. Wo mirinyi bara a niya limaniya bara ba muxu tan birin yi ra. Yi bɔxi mixie bara seren wo ya ra, ¹⁰ barima muxu bara a me a Alatala bara Xulunyumi Baa xara wo ya ra, wo nu minima Misira temui naxe. Muxu

man bara a me wo naxan nabaxi Amorikae xa mange firinyie ra, Sixon nun Ogo, naxee nu na Yuruden kiri ma. Wo naxa e raton, a nun e ke birin na. ¹¹ Muxu to na fe me, muxu boje naxa kana. Limaniya naxa ba kankan yi ra wo xa fe ra, barima wo Marigi Alatala nan na Ala ra koore nun boxi ma.»

¹² «Yakosi, wo xa wo kali n be Alatala xili ra, a n kui ifanyina naxan nabaxi wo be, wo fan noma na kui ifanyina mooli rabade n tan fan nun n ma denbaya be. Wo xa tonxuma nde so n yi ra, alako n xa a kolon ¹³ wo mu n baba, n nga, n xunyae, n taarae, nun e xa mixi keren faxama.»

¹⁴ Na xeme naxa Raxabi yaabi, «Muxu redixi faxafe ma wo joxoe ra. Xa i mu muxu xa fe fala mixi yo be, muxu fan kui ifanyina rabama ne i be dugutegeja nun tinxinyi ra, Alatala na yi boxi so muxu yi ra temui naxe.»

¹⁵ Raxabi naxa na xeme ragoro luuti ma wunderi ra, barima a xa banxi nu fatuxi tete nan na. A nu sabatixi na tete nan kui. ¹⁶ Raxabi naxa a fala e be, «Wo siga geya biri, xa na mu a ra wo fenmae wo toma ne. Wo xa wo noxun menni han xi saxon, beemanu wo fenmae gbilenma temui naxe. Na xanbi, wo fa siga wo xa jere ra.»

¹⁷ Na xeme naxa a fala Raxabi be, «Muxu mu muxu xa marakali kanama, ¹⁸ konfo i xa yi luuti gbeeli xiri wunderi ra, i muxu ramini dennaxe ra. Muxu na fa temui naxe yi boxi ma, a lanma muxu xa na luuti li naa. I man xa i baba, i nga, i taarae, i xunyae, nun i xa mixie birin malan be i xa banxi kui. ¹⁹ Xa mixi yo mini i xa banxi kui, xa na kanyi faja, a a tarixi ne, muxu tan foxi mu na ki. Konfo xa muxu xa mixi nde a belexe din i xa mixi nde ra i xa banxi kui, muxu muxu tarixi ne na temui. ²⁰ Xa i muxu xa fe fala mixi nde be, muxu bara fulun yi marakali ma.» ²¹ Raxabi naxa e yaabi, «Won bara lan na ma.» A naxa na xeme bepin, e naxa siga. Na temui a naxa na luuti gbeeli xiri wunderi ra.

²² Na xeme naxa siga. E to geya yire li, e naxa e noxun naa xi saxon, han e fenmae naxa gbilen. E fenmae naxa e fen kira xon, konfo e mu e to. ²³ Na temui na xeme firinyie naxa goro geya fari fa, e Yuruden igiri, e gbilen Nunu xa di Yosuwe yire. Fe naxan e soto, e naxa na birin tagi raba a be. ²⁴ E naxe Yosuwe be, «Muxu a kolon Alatala bara na boxi birin sa won belexe i. Limaniya bara ba na boxi mixi birin yi ra tife ra won kanke.»

3

Yuruden igirife

¹ Yosuwe naxa kurun keli ra Sitimi, e Yuruden li, a tan nun Isirayilakae birin. E naxa xi menni han beenun Yuruden igiri loxoe xa a li. ² A xi saxon nde, pama xunyie naxa pama yonkinde jere, ³ e fa pama yaamari yi ra, «Wo na wo Marigi Alatala xa saate kankira to temui naxe, a doxoxi Lewi die serexedubee xun ma, wo xa bira e foxo ra. ⁴ Konfo a lanma yaamile keren xasabi xa lu wo tan nun e tan tagi. Wo naxa wo makore e ra de. Wo fama kira tode na ki ne wo wo jere naxan xon, barima wo singe mu nu mini na kira ra sinden.» ⁵ Yosuwe naxa a fala pama be, «Wo wo yete raseniye, barima tina Alatala kaabanakoe masenma ne wo be.»

⁶ Na kuye iba, Yosuwe naxa a fala serexedubee be, «Wo saate kankira tongo, wo xa ti pama ya ra.» E naxa saate kankira tongo, e naxa e jere pama ya ra.

⁷ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «N i xa fe gbo foloma ne Isirayilakae birin ya xori to loxoe, alako e xa a kolon won birin na a ra, alo muxu nun

Munsa nu a ra ki naxe. ⁸ I tan fan xa yi yaamari so serexedubee yi naxee yi saate kankira xaninma, «Wo na Yuruden xure de li, na temui wo xa goro Yuruden ye xɔɔra.»

⁹ Yosuwe naxa a masen Isirayilakae be, «Wo fa be, wo xa wo tuli mati wo Marigi Alatala xa masenyi ra.» ¹⁰ Yosuwe naxa a masen, «Yi nan fama a niyade wo xa a kolon Ala piɲe na a ra. A na wo tagi, a tan fama ne Kanaankae, Xitikae, Hiwika, Perisikae, Girigasakae, Amorikae, nun Yebusukae ragide wo ya ra. ¹¹ Wo bara a to Marigi, naxan na dunija birin Marigi ra, na xa saate kankira tixi wo ya ra, a na Yuruden igirife. ¹² Yakɔsi wo xa xeme fu nun firin sugandi Isirayila bɔnsɔe fu nun firinyie ya ma, bɔnsɔe keren, xeme keren. ¹³ Serexedube naxee dunija birin Marigi Alatala xa saate kankira xaninma, ne nefɛ e sanyi rasin Yuruden xure ma, Yuruden ye bolonma ne. Ye naxan kelima fuge biri ra, na birin a malanma yire keren ne.»

¹⁴ Nama to mini e xa kiri banxie kui Yuruden igirife ra, serexedube naxee saate kankira xaninma, nee fan naxa e ɲere folo pama ya ra. ¹⁵ Serexedubee fefe Yuruden li, e e sanyie rasin ye xɔɔra, Yuruden xure naxan ye nu banbaranma yire birin na xe xaba temui, ¹⁶ na ye naxan kelima fuge biri ra, na naxa bolon, a fa malan yire makuye Adama taa longori, naxan nu na Saratan taa fe ma. Ye naxan goroma Fɔxɔe Baa ma Yuruden fole kui, na birin naxa bolon, pama naxa giri Yeriko ya tagi. ¹⁷ Serexedube naxee nu Alatala xa saate kankira xaninma, nee naxa ti Yuruden tagi bɔxi xare ma, han Isirayila bɔnsɔe birin naxa ge Yuruden igiride e xaraxi ra.

4

Geme fu nun firinyie

¹ Nama birin to ge Yuruden igiride, Alatala naxa a masen Yosuwe be, ² «Wo xeme fu nun firin mayegeti pama ya ma, bɔnsɔe keren, xeme keren. ³ Wo xa e yaamari e xa geme fu nun firin tongo Yuruden xure tagi serexedubee sanyi xaraxie nu tixi dennaxe. Wo e xanin yire wo kɔe radangima dennaxe.»

⁴ Yosuwe naxa xeme fu nun firinyie xili e naxee mayegetixi Isirayilakae ya ma, bɔnsɔe keren, xeme keren. ⁵ Yosuwe naxa a fala e be, «Wo dangi wo Marigi Alatala xa saate kankira ya ra, wo xa siga Yuruden xure tagi. Wo tan mixi keren kerenma birin xa geme keren keren tongo Isirayila bɔnsɔe konti ma, wo a dɔxɔ wo tunkie fari, ⁶ alako na xa findi tɔnxuma ra wo tagi. Wo xa die fama wo maxɔrinde tina, «Yi gemeɛ findixi wo be munse ra?» ⁷ Wo a falama ne e be, «Yi nan a masenxi a Yuruden ye bolon ne Alatala xa saate kankira ya ra. A nu Yuruden igirima temui naxe, xure ye birin naxa bolon. Yi gemeɛ findixi ɲɔxɔ rasiga se nan na Isirayilakae be temui birin.»

⁸ Yosuwe naxan fala Isirayilakae be, e naxa na raba. E naxa geme fu nun firinyie tongo Yuruden xure tagi, alɔ Alatala a masen Yosuwe be ki naxe, e sa e tongo Isirayila bɔnsɔe konti ma. E naxa e xanin pama yonkinde, e e dɔxɔ naa. ⁹ Yosuwe naxa geme fu nun firin gbeteɛ malan Yuruden xure tagi, Ala xa saate kankira xaninmae nu tixi dennaxe. Han to na geme malanxie na naa. ¹⁰ Serexedube naxee nu saate kankira xaninma, nee naxa ti Yuruden xure tagi, han pama ge Alatala xa yaamari birin nabatude, alɔ Annabi Munsa nu bara a masen Yosuwe be ki naxe. Nama birin naxa

dangi mafuren mafuren. ¹¹ E to bara ge dangide, serexedubee naxa dangi pama ya ra, e nun Alatala xa saate kankira. ¹² Ruben bõnsõe, Gadi bõnsõe, nun Manasi bõnsõe seeti naxa dangi, e ti e gereso ki ma Isirayila pama ya ra, alo Annabi Munsa a fala e be ki naxe. ¹³ Geresoe mixi wulu tongo naani põndõn naxa dangi Alatala ya tode ra, geresose na e yi ra, e redixi sigafe ra Yeriko fiili ma gere sode.

¹⁴ Na loxõe Alatala naxa Yosuwe xili gbo Isirayilakae birin ya xõri. E naxa a binya a xa simaya kui alo e nu Annabi Munsa binyama ki naxe.

¹⁵ Na xanbi Alatala naxa a masen Yosuwe be, ¹⁶ «Serexedubee yaamari, naxee serye kankira xaninma, e xa te Yuruden xure kui.» ¹⁷ Yosuwe naxa serexedubee yaamari, «Wo te Yuruden xure kui.» ¹⁸ Serexedubee naxee Alatala xa saate kankira xaninma, nee nu e sanyi talama temui naxe kelife ra Yuruden xure kui, Yuruden ye man naxa gbilen a yire, a man naxa a jere folo alo a singe. A naxa banbaran ye Yuruden yire birin ma.

¹⁹ Nama keli Yuruden xure kike singe xi fu nde ne, e fa sa yonkin Giligali, Yeriko sogetede biri.

²⁰ Yosuwe naxa gemẽ fu nun firinyie malan Giligali, e naxee tongo Yuruden xure tagi, ²¹ A naxa a fala Isirayilakae be, «Xa wo xa die sa wo maxõrin yi gemee xa fe ra, ²² wo xa e yaabi, «Isirayila yi Yuruden xure igiri a xaraxi nan na.» ²³ Wo Marigi Alatala yi xure xaraxi wo ya xõri ne, han wo birin naxa ge dangide alo wo Marigi Alatala a raba Xulunyumi Baa ra ki naxe. Na naxa xara muxu ya xõri han muxu birin naxa ge a igiride, ²⁴ alako dunija si birin xa nõ a kolonde Alatala xõnye findixi xõnye barakaxi nan na, wo man xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra.»

5

Sunna ti nun Sayamaleke Dangi Sali

¹ Amorikae xa mangee naxee nu na Yuruden kiri ma sogeorode, a nun Kanaan mangee naxee birin nu na baa de ra, e to a me, Alatala bara Yuruden xara Isirayilakae ya ra, han e birin naxa ge giride, e bojee naxa bolon, limaniya fan naxa ba e yi ra Isirayilakae xa fe ra. ² Na temui, Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Gemẽ xeyenxie yailan finee ra, i man xa Isirayilakae sunna.» ³ Yosuwe naxa gemee yailan finee ra, a naxa Isirayilakae sunna geya fe ma. E naxa naa xili sa laaga.

⁴ Yosuwe e sunna yi fe nan ma. Nama naxan birin keli Misira, xeme geresoe birin faxa ne gbengberenyi kira xõn ma, e keli xanbi Misira.

⁵ Nama naxan birin keli Misira, e birin nu sunnaxi, kono mixi naxee birin bari gbengberenyi kira xõn ma e keli xanbi Misira, nee keren mu nu sunnaxi. ⁶ Na kui, Isirayilakae nu bara je tongo naani jere raba gbengberenyi ma, han xeme geresoe birin naxa ge faxade naxee tondi Alatala xa yaamari rabatude. Alatala nu bara a kali, a e mu fama boxi tode Alatala a kali e babae be naxan xa fe ra a sofe ra e yi, xijne nun kumi xeleva boxi naxan ma. ⁷ Alatala e xa die nan findixi e joxõe ra. Yosuwe naxa e sunna, barima e mu nu sunnaxi biyaasi kui.

⁸ E to ge bõnsõe birin sunnade, e naxa lu yire keren malabude han e birin ge yalande. ⁹ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «To loxõe n bara Misira yaagi makuya wo ra.» Na nan a toxi menni xili falama Giligali han to.

¹⁰ Isirayilakae naxa yonkin Giligali Yuruden fili ma Yeriko biri ra, e Sayamaleke Dangi Sali raba naa nunmare temui, kike xi fu nun naani

nde. ¹¹ Sayamaleke Dangi Sali kuye iba, e naxa na bɔxi daxamui, taami lebnitäre, nun sansi xɔri ganxie don. ¹² E to bɔxi daxamui don, na kuye iba, mana mu goro sɔnɔn. Isirayilakae fa Kanaan bɔxi daxamui gbansan nan don na jɛ ra.

Yeriko suxui

¹³ Lɔxɔɛ nde Yosuwe nu na Yeriko longori. A naxa xɛmɛ nde to, a tixi a ya i, a xa santidegema mageli suxuxi a yi. Yosuwe naxa a makɔrɛ a ra, a a maxɔrin, «I na muxu tan nan bɛ, ka muxu yaxui nan lanxi i ma?» ¹⁴ A naxa Yosuwe yaabi, «N tan nan na Alatala xa sɔɔrie xa mange ra. N bara fa.» Yosuwe naxa a felen a bun ma, a fa a fala a bɛ, «N Marigi munse masenxi a xa konyi bɛ?» ¹⁵ Alatala xa sɔɔri mange naxa a fala Yosuwe bɛ, «I xa sankirie ba i sanyi, barima i tixi yire naxɛ yi ki, yire seniɣenxi na a ra.» Yosuwe naxa a xa sankirie ba a sanyi.

6

Yosuwe xa xutu sɔtɔɛ Yeriko ma

¹ Yeriko sode dɛ birin nu mabalanxi nɛ Isirayilakae xa fe ra. Mixi mu minima, mixi mu soma. ² Alatala naxa a masen Yosuwe bɛ, «A mato, n bara Yeriko taa sa i bɛlɛɛ, a mange, nun a sɔɔri palamae. ³ I xa geresoe birin xa yi taa rabilin sanmaya keren xi keren kui, xi senni bun ma. ⁴ Sɛrɛxɛdubɛ mixi solofere xa yɛxɛɛ kontonyi ferɛ solofere suxu e yi ra, e xa jɛrɛ saate kankira ya ra. A xi solofere nde, wo xa taa rabilin sanmaya solofere, sɛrɛxɛdubɛɛ nu fa ferɛ fe. ⁵ E na yɛxɛɛ kontonyi ferɛ fe, wo naxa a xui mɛ, pama birin xa sɔnxɔɛ gbegbe rate. Na tɛmɛi tɛtɛ naxan taa rabilinxi, na birama nɛ a yɛtɛ ma. Kankan tixi dennaxɛ biri, a xa so menni ra.»

⁶ Nunu xa di Yosuwe naxa sɛrɛxɛdubɛɛ xili, a a fala e bɛ, «Wo Alatala xa saate kankira tongo. Sɛrɛxɛdubɛ solofere xa yɛxɛɛ kontonyi ferɛ solofere tongo, wo xa ti Alatala xa saate kankira ya ra.» ⁷ A naxa a fala pama bɛ, «Wo dangi, wo xa taa rabilin. Makantati singee xa ti Alatala xa saate kankira ya ra.»

⁸ Yosuwe a fala pama bɛ ki naxɛ, e naxa a raba na ki. Sɛrɛxɛdubɛ solofere, yɛxɛɛ kontonyi ferɛ solofere nu suxuxi naxɛ yi Alatala ya i, nɛ naxa e jɛrɛ, e nu fa ferɛ fe. Alatala xa saate kankira xaninmae naxa bira e fɔxɔ ra. ⁹ Makantati singee naxa ti sɛrɛxɛdubɛɛ ya ra naxɛɛ nu ferɛ fefe. Makantati dɔnxɔɛɛ naxa ti saate kankira xanbi ra. E nu fa e jɛrɛ ferɛ xui ma. ¹⁰ Yosuwe nu bara yi yaamari so pama yi ra, «Wo naxa sɔnxɔɛ rate, wo naxa wo xui ite, mixi yo naxa wɔyɛn han n na a falama wo bɛ lɔxɔɛ naxɛ. Na tɛmɛi kɔrɛ, wo fa sɔnxɔɛ rate.» ¹¹ Alatala xa saate kankira naxa taa rabilin sanmaya keren. Na xanbi e naxa gbilen pama yonkinde, e xi naa.

¹² Yosuwe naxa keli subaxɛ ma, sɛrɛxɛdubɛɛ naxa Alatala xa saate kankira tongo. ¹³ Sɛrɛxɛdubɛ solofere, ferɛ solofere suxuxi naxɛɛ yi, nɛ naxa e jɛrɛ folɔ Alatala xa saate kankira ya ra, e nu fa ferɛ fe. Makantati singee tixi yare, Alatala xa saate kankira ya ra. Makantati dɔnxɔɛɛ fan tixi a xanbi ra, e e jɛrɛma ferɛ xui ma. ¹⁴ A xi firin nde, e naxa taa rabilin sanmaya keren, e fa gbilen pama yonkinde. E naxa na mooli raba xi senni bun ma.

¹⁵ A xi solofere nde, e naxa keli subaxɛ ma, e taa rabilin alɔ e darixi a ra ki naxɛ. Kɔnɔ yi biyaasi, e naxa na raba sanmaya solofere. E taa rabilin sanmaya solofere na xi solofere nde kansan nɛ. ¹⁶ A sanmaya solofere nde,

serexedubee naxa feri fe fa. Yosuwe fa a fala pama be, «Wo sɔnxɔe rate, barima Alatala bara yi taa sa wo belexe. ¹⁷ Alatala bara yi taa ratɔn nun a isee birin natɔn, fo Raxabi langoe gine kerenyi peti naxan natangaxi, nun mixi naxee birin na a xa banxi kui, barima a tan nan yigiya fi won ma xerae ma. ¹⁸ Kɔnɔ wo a idɔyin se ratɔnxie ma, wo naxa keren xanin wo xun, xa na mu a ra Isirayila pama findima ne se ratɔnxi ra. ¹⁹ Gbeti, xema, wure, nun wure gbeeli, nee findima Alatala nan gbe ra. Wo xa e ragata a be.»

²⁰ Nama naxa sɔnxɔe rate, serexedubee nu fa feri fe. Nama to feri xui me, e naxa sɔnxɔe gbegbe rate. Tete naxa bira a yete ma, pama fa so keren na taa kui. Taa naxa findi e gbe ra. ²¹ E naxa taa ratɔn, e na taa mixi birin faha santidegema ra, xeme nun ginee, dime nun forie, ningee, yexee nun sofalee. ²² Yosuwe nu bara a fala yi xeme firinyi be, naxee siga yi boxi rabende, «Wo siga na langoe gine xa banxi kui, wo a ramini a nun a xa mixie birin, alo wo wo kali a be ki naxe.» ²³ Yi segetala fe rabenyi firinyie naxa siga, e sa Raxabi ramini banxi kui. E naxa a baba, a nga, a taarae, a xunyae, nun a baribooree birin namini, e fa e makanta e kerenyi ma Isirayila pama yonkinde seeti ma. ²⁴ Isirayilakae naxa taa gan a nun a isee birin na, fo gbeti, xema, wure, nun wure gbeeli. E naxa nee raso nafuli ragatade Alatala xa banxi kui.

²⁵ Yosuwe naxa Raxabi langoe gine lu a si ra, a nun a xa mixie birin. Raxabi naxa sabati Isirayilakae ya ma. Han to a bɔnsɔe na naa, barima a yigiya fi ne Yosuwe xa xera fe rabenyi firinyie ma Yeriko.

²⁶ Na waxati Yosuwe naxa yi marakali ti, «Danke na mixi be naxan gbilenma Yeriko taa ti ra. Na kanyi xa di singe nan findima na biriki singe sare ra, nun a xa di dɔnxɔe nan findima taa naade sare ra.»

²⁷ Alatala nun Yosuwe nan nu a ra. Yosuwe xili naxa te, a din boxi birin na.

7

Akan xa gbaloe

¹ Kɔnɔ Isirayilakae naxa Alatala xui matandi, e se ndee tongo a tɔnyi dɔxɔxi naxee ra. Akan, Karimi xa mamadi, Sabidi tolobite, Sera xa tolontolonyi, Yuda bɔnsɔe ya ma, nu bara se ratɔnxie tongo, Alatala bɔne fa te Isirayilakae xili ma na xa fe ra.

² Yosuwe naxa mixie xee keli Yeriko, sigafe ra Ayi, dennaxe na Beti Aweni fe ma, Beteli sogetede. A naxa a fala e be, «Wo te, wo xa sa na boxi raben.» Na xeme naxa te Ayi boxi rabende. ³ E naxa gbilen Yosuwe yire, e a fala a be, «Hali pama birin mu siga, mixi wulu firin, xa na mu mixi wulu saxan nan xa te, e Ayi mixie bɔnbɔma ne. I naxa pama birin natagan yi fe ma, barima won gerefae mu gbo.» ⁴ Na kui mixi wulu saxan jɔndɔn naxa te gere xili ma. Kɔnɔ Ayi mixie naxa no e ra, e fa e gi e ya ra. ⁵ Ayikae naxa mixi tongo saxan nun senni faha Isirayilakae ra. E naxa e kerikeli taa sode de ra han Sabarimi. E goro goro ma na kira ra, e naxa no e ra.

Na kui Isirayila pama bɔne naxa kana, limaniya naxa ba e yi ra. ⁶ Yosuwe naxa a xa sose ibɔɔ a ma, a naxa a yatagi rafelen boxi ma Alatala xa saate kankira ya i han nunmare, a tan nun Isirayila forie. E naxa bendee maso e xunyie ma nimise xa fe ra. ⁷ Yosuwe naxa a fala, «N Marigi Alatala, munfe ra i a niyaxi yi pama xa Yuruden igiri? I wama muxu safe Amoriakae belexe

ne, i xa gan muxu ra? Muxu na a kolon nu, hali muxu lu Yuruden naakiri ma nu. ⁸ N Marigi, n munse falama korɛ, Isirayilakae to e gixi e yaxuie ya ra? ⁹ Kanaankae nun yi bɔxi mixie na yi fe mɛ, e muxu diglinma ne, e muxu xili jon yi bɔxi ma. Na kui, i tan fa munse rabama i xili xungbe xa fe ra?»

¹⁰ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Keli, i i yatagi rafelenxi bɔxi ma munfe ra yi ki? ¹¹ Isirayila bara yunubi raba. Na kui e bara saate kana n naxan tongo e be. Iyo, e bara se ratonxie tongo a mu lan e xa naxan tongo. E bara a muna, e a noxun e xa kote kui. ¹² Isirayilakae mu noma tide e yaxuie ya ra. E e gima ne e yaxuie ma, barima e fan yete yati bara findi mixi ratonxie ra. N mu luma wo foxo ra, xa wo mu yi se ratonxie kana wo naxee tongoxi. ¹³ Keli, i xa nama raseniyeɛn. I xa a fala e be, «Beemanu tina, wo xa wo yete raseniyeɛn. Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: «Se ratonxie na wo tagi. Isirayila mu noma tide e yaxuie ya ra, danmi na se ratonxie na wo yi ra.» ¹⁴ Tina geesege wo wo maso wo bonsoe ki ma. Alatala na bonsoe naxan masen, na xa a maso a xabile ki ma. Alatala na xabile naxan masen, na xa a maso a denbaya ki ma. Alatala na mixi naxan masen denbaya ya ma, na xa a maso. ¹⁵ Na mixi nun na se ratonxie ganma ne te ra, barima a bara Alatala xa saate kana, a bara fe raba Isirayila, a mu lan a xa naxan naba.»»

¹⁶ Yosuwe naxa keli subaxe ma, a naxa Isirayila ti a bonsoe ki ma. A fe naxa ti Yuda bonsoe. ¹⁷ A naxa Yuda xabilee maso, a fe naxa ti Sera xabile. A naxa Sera xabile maso, a denbaya ki ma, a fe naxa ti Sabadi. ¹⁸ A naxa denbaya xunyie maso, a fe naxa ti Akan, Karimi xa di xeme, Sabadi xa di xeme, Sera xa di naxan fatan Yuda bonsoe ra.

¹⁹ Yosuwe naxa a fala Akan be, «N ma di, tantui rasiga Alatala ma, Isirayila Marigi Ala. A tantu. I naxan nabaxi, na tagi raba n be a ki ma. I naxa a noxun n ma.» ²⁰ Akan naxa Yosuwe yaabi, «Nondi na a ra. N tan nan yunubi rabaxi Alatala ra, Isirayila Marigi Ala. N naxan nabaxi a tan nan yi ki. ²¹ N Sinari donma nde to ne na see ya ma, naxan xa tofanyi maniyɛ mu na, a nun gbeti kole keme firin, nun xema, naxan kilo tagi lima. N naxa mila e ma, n fa e tongo. N bara e biri yili kui n ma kiri banxi bun ma. Gbeti saxi xema nun donma bun ma.»

²² Yosuwe naxa mixie xee e gi ra, e xa Akan xa kiri banxi mato. Na see nu noxunxi yili kui, gbeti saxi e bun ma. ²³ E naxa a birin nate yili kui kiri banxi bun ma, e a xanin Yosuwe xon ma, Isirayila nama tagi. E naxa a ibagan bɔxi Alatala ya i. ²⁴ Yosuwe naxa Sera xa di Akan suxu. A naxa a xa see birin tongo, na gbeti, na donma tofanyi, na xema, nun a xa kiri banxi. A man naxa a xa di xeme, a xa di ginɛe, a xa ningee, a xa sofalee, nun a xa xurusee, a naxa na birin suxu, a a xanin Akori gulunba kui. Isirayila birin naxa bira a foxo ra.

²⁵ Yosuwe naxa a fala Akan be, «I bara muxu xun mapaaxu, Alatala i fan xun mapaaxuma ne to loxoɛ.» Na masenyi xanbi, Isirayilakae birin naxa e magono geme ra, e e gan. ²⁶ E naxa geme gbegbe koto a fari. Han to na kotoxi naa. Na kui Alatala bɔne naxa goro. Na nan a toxi han to, Akori gulunba xili falama na yire xun ma.

¹ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Hali i mu gaaxu, i boɔɔe naxa mini a i. Geresoe birin tongo, wo keli, wo xa siga Ayi gereede. A kolon, n bara Ayi mange sa i belexe a nun a xa pama birin na, a xa taa nun a xa boxi. ² I Ayi boxi nun a mange xa fe rabama ne alo i Yeriko boxi nun a mange xa fe raba ki naxe, kono yi biyaasi e xa se fanyie nun e xa xurusee findima wo harige nan na. I fama taa melende a xanbi xanbi nan ma.»

³ Yosuwe nun geresoe birin naxa keli, e naxa te Ayi. Yosuwe naxa soori geresoe fanyi mixi wulu tongo saxan mayegeti, e birin naxa te koe ra. ⁴ A naxa yi yaamari so e yi ra, «Wo a idoyin, wo xa taa melen a xanbi xanbi ma. Wo naxa wo makuya taa ra a gbe ra. Wo birin xa wo redi. ⁵ N tan nun n ma pama birin, muxu muxu makorema ne taa ra mennikae ya ra. E na mini muxu ralande alo a singe ra, muxu fama ne muxu gide e ya ra. ⁶ Na kui e birama ne muxu foxo ra a falafe ra, «E na e gife alo boore biyaasi.» Na ki muxu fama ne e raminide taa fari ma. ⁷ Na temui, wo tan xa mini wo noxunde, wo fa taa masoto. Wo Marigi Alatala naa sama ne wo belexe. ⁸ Wo na taa suxu, wo te so naa ra, wo naa gan. A tan nan na ki, wo xa Alatala waxonfe rakamali, wo xa n ma yaamari rabatu a rabatu ki ma.»

⁹ Yosuwe naxa e rasiga fa, e sa taa melen a xanbi xanbi ma. E naxa lu Ayi nun Beteli tagi, Ayi sogegorode. Yosuwe nun pama birin naxa xi yonkinde kui na koe ra. ¹⁰ Na kuye iba, Yosuwe naxa keli, a pama xunmato a ra. A tan nun Isirayila kuntigie naxa te pama ya ra, sigafe ra Ayi. ¹¹ E tan nun geresoe birin naxa e makore Ayi taa ra, e fa yonkinde yailan a koola biri ra. Gulunba naxa lu e tan nun Ayi tagi. ¹² Yosuwe nu bara xeme wulu suuli pondon xee taa melende Ayi nun Beteli tagi, Ayi taa sogegorode. ¹³ Na kui soorie xa yonkinde xungbe nu na taa koola ma, soori booree nu na taa melenfe sogegorode biri. Yosuwe naxa siga na koe radangi gulunba kui.

¹⁴ Ayi mange to Isirayila soorie to, a tan nun a xa pama naxa mini e gereede fiili yire Araba ya ra. Kono a mu nu a kolon xa Isirayilakae bara a xa taa melen a xanbi xanbi ma. ¹⁵ Na temui Yosuwe nun Isirayila pama birin naxa e yete ragi Ayi mixie ya ra gbengberenyi kira xon ma. ¹⁶ Ayikae naxa bira e foxo ra keren na. Yosuwe nun a xa soorie naxa e gi han e ge Ayi pama birin naminide taa fari ma. ¹⁷ Xeme keren mu lu Ayi nun Beteli taae kui, e birin naxa bira Isirayilakae foxo ra, e xa e suxu. E naxa taa lu na ki, a rabixi.

¹⁸ Na kui, Alatala naxa a masen Yosuwe be, «I xa tanbe itala Ayi biri ra, naxan suxuxi i yi ra, barima n bara a sa i belexe.» Yosuwe naxa a xun ti taa ra, a xa tanbe suxuxi a yi ra Ayi mabiri. ¹⁹ A to na raba, soori melentie naxa mini mafuren mafuren e noxunde kui, e fa so taa kui, e te so na ra keren na.

²⁰ Ayikae to e ya ragbilen e xanbi ra, e naxa a to tuuri na tefe koore ma kelife taa kui. E mu no e gide e xa siga dede. Isirayilaka naxee nu na e gife gbengberenyi kira xon Ayi mixie ya ra, nee naxa e mafindi e xili ma.

²¹ Yosuwe nun Isirayila pama to na tuuri to te ra, e naxa a kolon a soori melentie bara ge taa suxude. Na kui e naxa e mafindi, e fa Ayikae bonbo.

²² Na melentie fan naxa fa kelife taa kui, e xa Ayikae gere. Na kui Ayikae naxa raxeten, Isirayilakae fa e birin faxes. Mixi yo mu no a gide, mixi yo mu lu a pipje ra, ²³ fo Ayi mange, e naxan suxu, e a xanin Yosuwe xon.

²⁴ Isirayilakae to ge Ayikae faxade naxee bira e foxo ra gbengberenyi kira xon ma, e naxa gbilen taa fan kui, e Ayika donxoe birin faxes e xa santidegemae ra. ²⁵ Ayika naxee birin faxes na loxoe, xemee nun ginnee, e

konti naxa lan mixi wulu fu nun firin ma. ²⁶ Yosuwe to a xa tanbe itala Ayi xun ma, a mu a iso fo naakae birin to ge faxade. ²⁷ Na kui, Isirayila naxa a wasaso Ayi xuruse nun a harige ra, alo Alatala a masen ki naxe Yosuwe be.

²⁸ Yosuwe naxa Ayi taa birin kana, a a gan. Han to naa kiroxi. ²⁹ Naxan findi Ayi mange tan na, e naxa na gbaku wuri ma han nunmare. Nunmare to so, Yosuwe naxa yaamari fi e xa a fure ragoro wuri kon na. E naxa a rabira taa sode de ra, e fa geme gbegebe malan a fari. Han to na geme malanxi naa.

Serexebade Ebali geya fari

³⁰ Na temui Yosuwe naxa serexebade yailan Isirayila Marigi Alatala be Ebali geya fari, ³¹ alo Alatala xa konyi Munsa a fala Isirayilakae be ki naxe. E naxa serexebade geme daaxi ti, wure mu nu din naxan na, alo a sebexi Tawureta Munsa kitaabui kui ki naxe. E naxa serexe gan daaxie nun xanunteya serexee ba Alatala be na fari.

³² Menni Yosuwe naxa Ala xa serye sebe geme ma Isirayilakae birin ya xori, Annabi Munsa naxan sebe e be. ³³ Isirayilakae, e xa kuntigie, e xa soori mangle, e xa kiitise, nun xone naxee nu na e ya ma, e birin naxa siga ti ra Lewi bonsoe serexedube ya i, naxee nu Alatala xa saate kankira xaninma. Nama seeti keren naxa ti Garisimi geya biri, pama seeti boore naxa ti Ebali geya biri, alo Alatala xa konyi Munsa a fala Isirayila pama singe be ki naxe, a duba e be temui naxe. ³⁴ Na xanbi, Yosuwe naxa yi serye masenyi birin ti, dubee nun dankee, alo a sebexi Tawureta Munsa kitaabui kui ki naxe. ³⁵ Annabi Munsa xa masenyi sebexi keren mu lu, Yosuwe mu naxan tagi raba Isirayila pama birin be, hali ginnee, dimee, nun xone naxee nu na e ya ma.

9

Gabayonkae xa saate

¹ Yuruden naakiri mangle, Xitika, Amorigae, Kanaankae, Perisikae, Hiwika, nun Yebusukae xa mangle, e to yi gere xa fe me, naxan nabaxi Sefela boxi geyae fari, Baa Xungbe de ra, Liban geyae seeti ma, ² e naxa e malan, e lanyi xiri e tagi alako e xa Yosuwe nun Isirayila pama gere.

³ Gabayonkae to a me, Yosuwe naxan nabaxi Yeriko nun Ayi ra, ⁴ e naxa yanfanteya maxiri. E naxa siga a xon, beki kobie nun weni sase iboxie doxoxi e xa sofalee fari. ⁵ E naxa sankiri fori jonxi madegexie so e sanyi, e donma kobi jonxie ragoro e ma. E naxa taami xuntunyi xaxie sa e xa kote kui.

⁶ E to Yosuwe li yonkinde kui Giligali, e naxa a fala a tan nun Isirayilakae be, «Muxu sa kelixi boxi makuye ne yi ki, alako won xa saate xiri.»

⁷ Isirayilakae naxa a fala e be, «Won noma saate xiride di? Xa a sa li wo kelixi yi boxi nan ma, a mu lanma saate xa lu won tagi.» ⁸ E naxa Yosuwe yaabi, «I xa konyie nan lanxi muxu ma.» Yosuwe naxa e maxorin, «Nde na wo tan na? Wo kelixi minden?» ⁹ E naxa Yosuwe yaabi, «I xa konyie kelixi boxi makuye nan ma i Marigi Alatala xili xa fe ra, barima muxu bara a xa fe ifale me, a naxan nabaxi Misira, ¹⁰ a nun a xe naxan birin nabaxi Amorigae xa mangle firinyie ra Yuruden naakiri ma, Xesibon mange Sixon, nun Basan mangle Ogo, naxan nu sabatixi Asataroti.»

¹¹ «Muxu xa forie nun boxi mixi birin a falaxi ne muxu be, «Wo wo fande tongo wo naxan donma kira xon ma. Wo xa siga Isirayilakae ralan, wo xa

a fala e be wo xa konyie nan muxu ra.» Yakosi, won xa saate tongo won boore be. ¹² Wo bara muxu xa taamie to? Muxu to keli muxu xonyi, taami fanyi na nu a ra, kono yakosi a birin bara xara. ¹³ Muxu xa weni sase neene nu rafexi weni fanyi ra, kono yakosi na birin bara jon, weni sasee bara bo. Wo muxu xa donmae mato, a nun muxu xa sankirie. E birin bara kana yi kira xa makuye be.»

¹⁴ Isirayilakae naxa na birin mato, kono e mu Alatala maxorin xa a findixi nondi nan na. ¹⁵ Na kui Yosuwe naxa lanyi xiri e tagi e xa simaya makantafe ra. Marakali naxa lu e tagi.

¹⁶ Xi saxan to dangi na saate xirife ra, Isirayilakae naxa a kolon a e doxo booree nan lanxi e ma. ¹⁷ Na loxe Isirayilakae naxa siga, e sa e xa a taee kui, naxan findixi Gabayon, Kefira, Beeroti, nun Kiriya Yeyarimi. ¹⁸ Isirayilakae mu e faxesa saate xa fe ma, boxi yareratie naxan tongo Gabayonkae be Isirayila Marigi Alatala xili ra, kono pama birin naxa xurutuxurutu e xa yareratie ma. ¹⁹ Mangee naxa a fala pama be, «Muxu tan nan muxu kalixi e be Isirayila Marigi Alatala xili ra. Won mu noma won belexe dinde e ra. ²⁰ Yakosi won e xa fe suxuma yi ki ne. Won e luma e si nan na alako won naxa Alatala raxono marakali kanafe ra. ²¹ Won naxa e faxesa, kono won xa e rawali wuri segefe nun ye bafe ra pama birin be.» Na kui Isirayila yareratie xa saate mu kanama.

²² Yosuwe naxa e xili, a woyen e be, «Munfe ra wo muxu yanfaxi, wo a fala muxu be, a wo sabatixi yire makuye ne, a fa sa a li, wo sabatixi muxu seeti nan ma? ²³ Na kui wo bara danke soto, wo bara findi muxu xa konyie ra. Wuri segefe nun ye bafe wali luma wo tan nan xun ma muxu Marigi Ala xa pama be abadan.»

²⁴ E naxa Yosuwe yaabi, «Muxu bara a me, i Marigi Alatala a fala ne a xa konyi Munsa be, a xa yi boxi birin so wo yi ra, a xa bekae sonto wo ya xori. Wo xa fa bara gaaxui gbege lu muxu ma muxu nii xa fe ra. Na nan a toxi muxu bara wo yanfa. ²⁵ Yakosi, muxu na wo sago. Wo xa muxu xa fe raba alo wo wama a xon ma ki naxe tinxinyi kui.» ²⁶ Yosuwe naxa na tinxinyi raba, a mu a lu Isirayilakae xa e faxesa. ²⁷ Na loxe a naxa wuri segefe nun ye bafe wali doxo e xun ma Isirayila pama birin be, a nun Alatala xa serexebade be, naxan na Alatala xa yire sugandixi. Han to Gabayonkae na na wali kui.

10

Gere belebele Gabayon fe ma

¹ Darisalamu mange Adoni Sedeki naxa a me a Yosuwe bara Ayi taa suxu, a bara naa raton, a bara Ayi boxi nun a mange xa fe raba alo a Yeriko boxi nun a mange xa fe raba ki naxe. A man bara a me a Gabayon nun Isirayila bara lanyi xiri, a nee sabatixi e tagi. ² E naxa gaaxu na xa fe ra, barima mangataa belebele nan nu na Gabayon na, naxan xungbo Ayi be. E xa soorie nu findixi xeme gbangbalanyie nan na. ³ Darisalamu mange Adoni Sedeki naxa xera xee, a xa sa a fala Xebiron mange Hohami be, Yaramuti mange Pirami be, Lakisi mange Yafiya be, a nun Egilon mange Debiri be, ⁴ «Wo te n yire, wo xa fa kafu n ma alako won xa Gabayon gere, barima e tan nun Yosuwe nun Isirayilakae bara lanyi xiri.» ⁵ Yi Amori mange suulie: Darisalamu mange, Xebiron mange, Yaramuti mange, Lakisi mange, nun Egilon mange naxa te nun e xa soorie ra. E naxa e xa yonkinde yailan Gabayon ya ra, e fa gere ti e be.

⁶ Gabayonkae naxa xεεra xεε Isirayilakae xa yonkinde Giligali, e xa sa a fala Yosuwe be, «I naxa i xa konyie rabεpin. I xa te muxu yire mafuren. I xa muxu ratanga Amori mangee ma, naxee sabatixi geya yire, e wama muxu gerefe.» ⁷ Yosuwe nun a xa sɔɔri jalamae naxa keli Giligali, e siga Gabayon.

⁸ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «I naxa gaaxu e ya ra, barima n bara ge e sade i belexe. Mixi keren mu noma tide i ya ra e ya ma.» ⁹ Na kui Yosuwe nun a xa mixie naxa keli Giligali, e pεre kɔε ra, alako e xa sin Amorikae xun ma tεrenna ra. ¹⁰ Alatala naxa Amorikae keri Isirayila ya ra, a fa nɔ e ra senbe ra Gabayon. Isirayilakae naxa bira e fɔxɔ ra kira xɔn naxan tema Beti Xoron, e naxa e bɔnbɔ han Aseka nun Makeda. ¹¹ E to nu e gima Isirayilakae ya ra gorofe Beti Xoron kira xɔn, Alatala naxa balabalanyi xɔri belebele ragoro e ma keli koore ma, han e sa Aseka li. Na balabalanyi xa mixi faxaxie dangi mixie ra, Isirayilakae naxee faxa e xa santidegema ra.

¹² Alatala nu Amorikae safe Isirayila belexe temui naxe, Yosuwe nu bara Alatala maxandi Isirayilakae ya xɔri a xa soge raxara Gabayon xun, a xa kike raxara Ayalon gulunba xun. ¹³ Soge nun kike naxa e raxara, han Isirayila naxa ge e waxɔnyi rabade e yaxuie ra. Yi fe sebexi Yasari xa buki kui. Soge naxa a raxara koore tagi, soge mu gbata dulade fεεpɛn keren kui. ¹⁴ Han to na fe mɔɔli mu toxi dunija. Alatala nu bara Yosuwe xa maxandi suxu, a nu na gere sofe Isirayila be. ¹⁵ Na temui Yosuwe nun a xa sɔɔrie naxa gbilen e xa yonkinde Giligali.

¹⁶ Na mange suulie e gi ne, e sa e nɔxun Makeda fɔnme ra. ¹⁷ Mixi nde naxa a fala Yosuwe be, «Na mange suulie na e nɔxunfe Makeda fɔnme kui.» ¹⁸ Yosuwe naxa yaamari fi, «Wo geme belebelee mayindigilin na fɔnme de ma, wo sɔɔri ndee ti naa. ¹⁹ Wo tan dɔnxɔee, wo naxa dugundi, wo xa bira wo yaxuie fɔxɔ ra, wo fa kira bolon e ya ra, alako e naxa nɔ e xɔnyi masotɔde, barima wo Marigi Alatala bara e sa wo belexe.»

²⁰ Na kui Yosuwe nun a xa sɔɔrie naxa nɔ Amorikae ra, fo mixi keren kerenyi naxee e gi, e sa e xa taa makantaxie masotɔ. ²¹ Isirayila xa sɔɔrie birin naxa gbilen bɔpɛsa kui Yosuwe yire Makeda yonkinde kui. Mixi yo mu nɔ e ra.

²² Na temui Yosuwe naxa a fala, «Wo yi gemee ba fɔnme de ma, wo xa yi mange suulie ramini.» ²³ E naxa na mixi suuli ramini: Darisalamu mange, Xebiron mange, Yaramuti mange, Lakisi mange, nun Egilon mange. ²⁴ E to yi mangεe ramini Yosuwe ma, Yosuwe naxa Isirayila sɔɔrie birin xili, a a fala e xa yareratie be, «Wo wo maso, wo xa wo sanyi ti yi mangee konyie ma.» E naxa e maso, e e sanyi ti e konyie ma. ²⁵ Yosuwe naxa a fala e be, «Wo naxa gaaxu, wo bɔpɛ naxa mini a i. Wo wo senbe so, wo man xa limaniya, barima Alatala wo yaxuie birin ma fe rabama yi ki ne, wo nun naxee ne gerema.»

²⁶ Na birin to dangi, Yosuwe naxa e faxa, a fa e gbaku wuri suuli kɔn na han nunmare. ²⁷ Soge dula temui, Yosuwe naxa yaamari fi e xa e ragoro wuri kɔn na, e xa e raso fɔnme kui, e nu nɔxunxi dennaxe. E naxa geme belebelee dɔxɔ na de ma. Han to naa na na ki.

²⁸ Na lɔxɔe Yosuwe naxa Makeda fan suxu, a mennikae nun e xa mange sɔntɔ santidegema ra. A mu mixi keren lu. A naxa Makeda mange xa fe raba alo a Yeriko mange xa fe raba ki naxe.

²⁹ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Makeda, e siga Libina gereḁe.
³⁰ Alatala naxa naakae nun e xa mange sa e belexe. E naxa na mixi birin sɔnto e xa santidegema ra, e mu mixi keren lu. E naxa Libina mange xa fe raba alo e Yeriko mange xa fe raba ki naxe.

³¹ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Libina, e siga Lakisi gereḁe.
³² Na kuye iba, Alatala naxa Lakisi sa e belexe. E naxa na mixi birin faxa santidegema ra, alo e Libina xa fe raba ki naxe. ³³ Geseri mange Horami naxa te kafude Lakisi ma, kɔnɔ Yosuwe naxa a tan nun a xa sɔorie birin faxa, a mu mixi keren lu.

³⁴ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Lakisi, e siga Egilon gereḁe.
³⁵ Na loxɔe e naxa mennikae birin sɔnto, alo e Lakisi xa fe raba ki naxe.

³⁶ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Egilon, e siga Xebiron gereḁe.
³⁷ E naxa mennikae birin, e xa mange, nun e dɔxɔbooree sɔnto, e mu mixi keren lu. E naxa e xa fe raba alo e Egilon xa fe raba ki naxe, e mennikae birin faxa.

³⁸ Na temui Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa e mafindi Debiri taa xili ma, e xa e gere. ³⁹ E naxa mennikae birin, e xa mange, nun e dɔxɔbooree sɔnto, e mu mixi keren lu. E naxa e xa fe raba alo e Libina, a mange, nun Xebiron xa fe raba ki naxe.

⁴⁰ Yosuwe naxa nɔ na boxi birin na, geya yire, Negewi gbengberenyi, Sefela boxi, nun a mangee. A naxa na mixi birin sɔnto alo Isirayila Marigi Alatala a yamari ki naxe. ⁴¹ Yosuwe naxa e gere keli Kadesi Barineya han Gasa, Gosen boxi birin, sa dɔxɔ Gabayon na. ⁴² Yosuwe naxa nɔ na taae nun e mangee ra temui kerenyi ra, barima Isirayila Marigi Alatala nan nu gere soma Isirayila be. ⁴³ Na temui Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie birin naxa gbilen e xa yonkinde Giligali.

11

Gere xungbe Meromi xure fe ma

¹ Xasori mange Yabini to yi fee me, a naxa xeeɔe xee yi mixie xɔn ma: Madon mange Yobabo, Simiron mange, Akisafa mange, ² mange naxee nu sabatixi geyae fari koola ma, naxee nu sabatixi Yuruden gulunba kui, naxee nu sabatixi Kinereti Baa yirefanyi ma, naxee nu sabatixi Sefela boxi ma, naxee nu Dɔɔo rabilinyi ma sogegode, ³ Kanaankae naxee nu na sogetede nun sogegode, Amorikae, Xitikae, Perisikae, Yebusukae naxee nu na geyae fari, a nun Hiwikae naxee nu na Xerimon geya bunyi Misipa boxi ma. ⁴ Na mangee naxa e xa sɔorie birin malan, naxee wuya alo meyenyi baa de ra. Soe gbegebe nun sɔori ragise gbegebe fan nu na e yi. ⁵ Yi mangee naxa lan fe keren ma, e naxa sa e xa yonkinde ti Meromi xure fe ma Isirayilakae gerefe ma.

⁶ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Hali i mu gaaxu e ya ra, barima tina yi temui ma, n tan e birin sama ne i belexe, i e faxa Isirayilakae ya xɔri. I fama ne e xa soe san fasee bolonde, i fama ne e xa sɔori ragisee gande.»

⁷ Yosuwe nun a xa geresoe naxa sin e ma Meromi xure fe ma. ⁸ Alatala naxa e sa Isirayila belexe. E naxa e bonbo, e e keru han Sidon taa xungbe kui, han Misirefoti Mayimi, han Misipa gulunba ra sogetede biri. E naxa e bonbo, e mu mixi keren lu. ⁹ Yosuwe naxa e xa fe raba alo Alatala a masen a be ki naxe. A naxa e xa soe san fasee bolon, a e xa sɔori ragisee fan gan.

¹⁰ A gbilén gbilén ma, Yosuwe naxa Xasori bóxi fan suxu, a naxa a mange faxesa santidegema ra, barima a tan nan nu na mangataa ra na bóxi birin xun. ¹¹ Yosuwe xa sòorie naxa e sònto santidegema ra, e mu mixi keren lu a si ra. Na dangi xanbi e naxa Xasori taa gan.

¹² Yosuwe naxa na taae birin suxu, a mennikae nun e mangée faxesa santidegema ra, a menni raton alo Alatala xa konyi Munsa a fala a be ki naxe. ¹³ Kòno Isirayila xa sòorie mu taae gan naxee nu na geyae fari, fo Xasori keren Yosuwe dennaxe gan. ¹⁴ Isirayila naxa a wasaso yi taae harige nun e xa xurusee ra, kòno e naxa mixie tan birin faxesa santidegema ra. E mu mixi keren lu a pipé ra. ¹⁵ Alatala naxan yamari a xa konyi Munsa be, Annabi Munsa fan naxa na yamari Yosuwe be. Yosuwe naxa na birin naba alo Alatala a masen Annabi Munsa be ki naxe.

¹⁶ Yosuwe naxa na bóxi birin masoto: geya yire, Negewi gbengberenyi, Gosen bóxi, Sefela bóxi, nun Yurudén gulunba, kelife Isirayila geyae ma han baa de ra. ¹⁷ Keli geya Mageli itexi ra Seyiri biri ra, han Bali Gadi, Liban gulunba kui, Xerimon geya bunyi, a naxa naa mangée birin suxu, a e sònto. ¹⁸ Yosuwe nun yi mangée naxa gere xonkuye raba. ¹⁹ Taa yo mu nu na naxan tin Isirayila xa lanbooreja ra, fo Gabayon keren Hiwikae nu sabatixi dennaxe. Isirayilakae naxa na donxòee birin gere. ²⁰ Alatala nan Kanaankae xaxilie raxòròxo, alako Isirayila mixie xa e gere, e xa e raton, e naxa kinikini e ma fefe ma, alo Alatala a masen Annabi Munsa be ki naxe.

²¹ Na waxati kerenyi kui, Yosuwe naxa Anaki bònsoe fan gere, a e sònto Xebiron, Debiri, Anaba, nun geya yire naxee nu na Yudaya nun Isirayila bóxi ma. Yosuwe naxa e birin halaki, a e xa taae kana. ²² Na dangi xanbi Anaki bònsoe keren mu lu Isirayila bóxi ma. Naxee mu faxesa, nee naxa sabati Gasa, Gati, nun Asidodi taae kui. ²³ Na kui, Yosuwe naxa na bóxi birin masoto alo Alatala a masen Annabi Munsa be ki naxe. A naxa a itaxun Isirayila bònsoe ma e ke ra. Na temui, bóxi naxa xinbeli, gere yo mu so fa.

12

Mangee nefe

¹ Mangée nan ya Isirayilakae no naxee ra, e e xa taae tongo Yurudén sogetede biri ra, folòfe Arinon xure ma, a sa dòxo Xerimon geya ra, han a sa Yurudén gulunba birin li sogetede biri:

² Amori mange Sixon, naxan nu sabatixi Xesibon, a xa mangeya nu foloma Aroweri, naxan tixi Arinon xure de ra, han a sa dòxo Yaboko xure ra, Amoni naaninyi. Yi birin nu findixi Galadi bóxi seeti keren nan na. ³ A man naxa Yurudén gulunba sogetede fan yaamari, kelife Kinereti Baa han Fòxo Baa Yurudén gulunba ra, Beti Yesimoti taa na dennaxe. A xa bóxi nu sigaxi itala ra yirefanyi biri ra han Pisiga geya ra.

⁴ Basan mange Ogo, Refa bònsoe mixi donxòe nde, naxan nu dònxi Asataroti nun Edereyi taae. ⁵ A xa mangeya nu foloma Xerimon geya nan ma, a siga Salaka, han a sa Basan bóxi birin li. A xa mangeya naaninyi nu na Gesurikae nun Maakakae xa bóxi nan fe ma. Yi birin nu findixi Galadi seeti boore nan fan na, han Xesibon mange Sixon xa mangeya folode.

⁶ Annabi Munsa, Alatala xa konyi nun Isirayilakae naxa no na mangée birin na. Alatala xa konyi Annabi Munsa naxa e xa jamane so Ruben bònsoe, Gadi bònsoe, nun Manasi bònsoe seeti keren yi ra, menni xa findi nee gbe ra.

⁷ Mangeyae nan ya Yosuwe nun Isirayilakae naxee masoto Yuruden kiri ma sogegode, folofe Bali Gadi ma Liban gulunba, han Xalaka geya Seyiri biri ra. Yosuwe naxa yi boxi birin itaxun Isirayila bõnsõee ma, kankan xa a gbe ke soto. ⁸ E boxi naxee soto na birin nalanxi na, Isirayila geyae, Sefela boxi, Yuruden gulunba, gbengberen yire, nun Negewi gbengberenyi nan na. Xitikae, Amoriakae, Kanaankae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae nan nu sabatixi menni.

⁹ Mangee nan ya e noxi naxee ra:

Yeriko mange, Ayi mange naxan nu na Beteli fe ma,

¹⁰ Darisalamu mange, Xebiron mange,

¹¹ Yaramuti mange, Lakisi mange,

¹² Egilon mange, Geseri mange,

¹³ Debiri mange, Gederi mange,

¹⁴ Horoma mange, Aradi mange,

¹⁵ Libina mange, Adulama mange,

¹⁶ Makeda mange, Beteli mange,

¹⁷ Tapuwa mange, Xeferi mange,

¹⁸ Afeki mange, Lasaron mange,

¹⁹ Madon mange, Xasori mange,

²⁰ Simiron Meron mange, Akisafa mange,

²¹ Taanaki mange, Megido mange,

²² Kedesi mange, Yokanayimi mange naxan nu na Karemele biri,

²³ Dorõ mange, naxan nu na Dorõ boxi ma,

Goyimi mange naxan nu na Giligali boxi ma,

²⁴ nun Tirisa mange.

Na birin nalanxi, mange tongo saxan a nun keren.

13

Bõxi masotõtaree

¹ Yosuwe to ge foride, Alatala naxa a masen a be, «I bara fori kono namane gbege man na wo lan wo xa naxee soto. ² Filisitakae nun Gesurikae xa boxi luxi sinden. ³ Bõxi naxan foloma Sixori xure ma Misira ya tagi, han a sa Ekiron li, naxan na koola ma, na birin Kanaankae nan gbe nu a ra, kono na waxati Awikae nu naa suxuxi e yi, e nun Filisita mangedi suulie, naxee nu na Gasa, Asidodi, Asikalõn, Gati, nun Ekiron. ⁴ Kanaankae xa boxi fan luxi, folofe Meyara taa ma Sidonkae na dennaxe, han a sa Afeki li. Amoriakae xa boxi fan luxi.»

⁵ «Gebalakae nun Libankae xa boxi fan luxi, folofe Bali Gadi ma Xerimon geya bunyi, han a sa Xamata li. ⁶ Sidonka naxee birin na geyae fari, folofe Liban geyae ma, han a sa Misirefoti Mayimi li, n fama e keride Isirayilakae ya xori. I xa na birin fi Isirayila ma ke ra, alo n a masenxi ki naxe. ⁷ I xa yi boxi itaxun Isirayila bõnsõee solomanaani ma, a nun Manasi bõnsõee seeti boore ma.»

Manasi, Ruben, nun Gadi bõnsõee xa boxi

⁸ Manasi bõnsõee seeti singe, Ruben bõnsõee, nun Gadi bõnsõee nu bara e gbe ke soto Yuruden kiri ma sogetede biri ra, Ala xa konyi Munsa saabui ra. ⁹ E xa boxi sa folõxi kafi Aroweri, taa naxan na Arinon xure fe ma, a geya bunyi taa li, a Medeba fiili li, han a sa Dibon li, ¹⁰ a sa Amori mange Sixon Xesibonka xa taae birin li han Amonikae xa naaninyi ra. ¹¹ E man naxa Galadi soto, Gesurikae nun Maakakae xa boxi, Xerimon geya, nun

Basan bɔxi han a sa Salaka li. ¹² Basan mange Ogo fan xa bɔxi, naxan nu dɔxɔxi Asataroti nun Edereyi taee, naxan findi Refa bɔnsɔe mixi dɔnxɔe ra, na fan gbe birin naxa findi Isirayilakae gbe ra. Annabi Munsa naxa nɔ yi namane birin na, a naxa e xa bɔxi birin tongo. ¹³ Kɔnɔ Isirayilakae mu Gesurikae nun Maakakae kerɩ. Han to e sabatixi Isirayilakae ya ma.

Lewi bɔnsɔe ke

¹⁴ Annabi Munsa mu bɔxi yo fi Lewi bɔnsɔe tan ma, barima serexe gan daaxi naxee bama Isirayila Marigi Alatala be, e nee nan findixi e tan gbe ke ra alo Ala a masen ki naxe.

Ruben bɔnsɔe xa bɔxi

¹⁵ Annabi Munsa nu bara bɔxi fi Ruben bɔnsɔe ma, e xabile ki ma. ¹⁶ E xa bɔxi naxa folo Aroweri Arinon xure de ra, a taa li naxan na geya bunyi, han a sa Medeba rabilinyi li, ¹⁷ a Xesibon li, nun taa naxee birin na naa rabilinyi. Na taee xili: Dibon, Bamoti Bali, Beti Bali Meyoni, ¹⁸ Yahasi, Kedemoti, Mefaati, ¹⁹ Kiriyaatayimi, Sibima, Sereti Saxari naxan na geya fari, ²⁰ Beti Peyori, Pisiga geya fari, Beti Yesimoti, ²¹ taa naxee birin na fiili ma nun Amori mange Sixon, naxan nu dɔxɔxi Xesibon, na xa bɔxi birin. Annabi Munsa nu bara mange Sixon faxa, a nun Madiyan mangedie Efi, Rekemi, Suru, Xuru, nun Reba. E nu sabatixi bɔxi kui Sixon xa mangeya bun ma. ²² Isirayilakae naxa Beyori xa di xeme Balami fan faxa santidegema ra, naxan nu duureya rabama. ²³ Yuruden xure findixi Ruben bɔnsɔe xa naaninyi nan na sogegorode biri ra. Na taee nun e xa bɔxie findixi Ruben bɔnsɔe gbe nan na.

Gadi bɔnsɔe xa bɔxi

²⁴ Annabi Munsa naxa yi bɔxi fi Gadi bɔnsɔe ma e xabile ki ma: ²⁵ Yaaseri bɔxi, Galadi bɔxi taee birin, nun Amoni bɔxi seeti keren, han a sa Aroweri li, Raba ya tagi, ²⁶ kafi Xesibon han a sa Ramati Misipa nun Betonimi li, kafi Maxanayimi han a sa Debiri bɔxi li, ²⁷ a sa Beti Harama, Beti Nimira, Sukoti, nun Sefon li, taa naxee nu na Yuruden xure fe ma, a sa Xesibon mange Sixon xa bɔxi birin li, nun Yuruden rabilinyi sogetede biri han a sa dɔxɔ Kinereti Baa ra. ²⁸ Yi birin naxa findi Gadi bɔnsɔe ke ra e xabile ki ma, kankan nun a xa taa, nun a daaxa.

Manasi bɔnsɔe seeti singe xa bɔxi

²⁹ Annabi Munsa naxa yi bɔxi fi Manasi bɔnsɔe seeti singe ma, Manasi xa die seeti keren ma: ³⁰ Basan bɔxi birin, naxan nu Basan mange Ogo xa mangeya bun ma, folofe Maxanayimi, han a sa Yayiri li. Na findi taa tongo senni nan na. ³¹ E man naxa Galadi bɔxi seeti keren soto, e naxa Asataroti nun Edereyi taee soto, naxee nu findixi Basan mange Ogo gbe ra. Manasi xa di Makiri naxa yi birin soto a xa die seeti keren be e xabile ki ma.

³² Annabi Munsa naxa yi ke fi Isirayilakae ma a nu na Mowaba fiili ma temui naxe, Yuruden kiri ma Yeriko sogetede biri. ³³ Kɔnɔ Annabi Munsa mu bɔxi yo fi Lewi bɔnsɔe tan ma. Isirayila Marigi Alatala nan nu na a ke ra alo Ala a masen ki naxe.

14

Isirayila bɔnsɔe solomanaani xa bɔxi

¹ Nunu xa di Yosuwe, serexedube Eleyasari, nun xabile kuntigie Kanaan bɔxi itaxun Isirayilakae ma ke ra yi ki ne. ² Bɔxi naxa itaxun Isirayila bɔnsɔe solomanaani nun a tagi ma Ala xa mali saabui ra, alo Alatala a

masen Annabi Munsa be ki naxe. ³ Boxi naxan na Yuruden xure kiri ma sogetede biri, Annabi Munsa naxa na fi bõnsõe firin nun a tagi ma, kono a mu boxi yo fi Lewi bõnsõe tan ma. ⁴ Annabi Yusufu bõnsõe nu bara itaxun firin na, Manasi nun Efirami. Annabi Munsa mu boxi yo fi Lewi bõnsõe ma naxan findixi e gbe yati ra, fo taae, e sabatima dennaxe nun filie e xurusee demadonna dennaxe. ⁵ Isirayilakae naxa na boxi itaxun e boore tagi alo Alatala a masenxi ki naxe Annabi Munsa be.

Kalebi Xebiron sotofe

⁶ Yuda bõnsõe ndee nun Kenisi xa di Kalebi naxa siga Yosuwe xon. Kalebi naxa a fala a be, «I a kolon Alatala naxan fala Annabi Munsa be won firin xa fe ra Kadesi Barineya. ⁷ N je tongo naani nan nu a ra, Alatala xa konyi Annabi Munsa n xexxi temui naxe kelife Kadesi Barineya sigafe ra Kanaan boxi ma menni rabende. N to ge na ra, n naxa dentegẽ fanyi sa a be. ⁸ N nan ngaxakerenyi naxee n mati naa, nee naxa limaniya ba pama yi ra, kono n tan bira n Marigi Alatala nan tun foxo ra. ⁹ Na kui Annabi Munsa naxa laayidi tongo n be yi ki, «I i perexi boxi naxan ma, na findima ne i tan nun i xa die ke ra temui birin, barima i bara bira n Marigi Alatala xui foxo ra a ki ma.»

¹⁰ «Ne tongo naani nun suuli bara dangi kabi Alatala naxa na masen Annabi Munsa be, won nu na gbengberenyi ma temui naxe. Alatala bara n ma simaya rasiga han je tongo solomasaxan a nun suuli. ¹¹ To, n senbe man luxi alo Annabi Munsa n xexxi temui naxe. N noma gere sode yi waxati alo n na raba ki naxe a singe ra. ¹² Awa, i xa yi geya boxi fi n ma alo Alatala laayidi tongo n be ki naxe na loxoẽ. Na loxoẽ i nu a kolon Anaki bõnsõe na menni, e xa taa xungbe makantaxi a fanyi ra. Alatala gbansan xa lu n seeti ma. Na kui n noma e keride alo Alatala a masen ki naxe.»

¹³ Yosuwe naxa duba Yefune xa di Kalebi be, a Xebiron xa fi a ma ke ra. ¹⁴ Na taa na a xa die belexe han to, barima Yefune Kenisika xa di Kalebi bira Isirayila Marigi Alatala nan foxo ra. ¹⁵ Kabi na temui bojesa naxa lu na boxi ma, gere yo mu nu na sonon. Singe Xebiron xili nu falama ne Kiriya Araba, barima Araba nan nu findixi Anaki mixie xa kuntigi ra.

15

Yuda bõnsõe xa boxi

¹ Boxi naxan fixi Yuda bõnsõe ma e xabile ki ma Alatala xa maragiri saabui ra, sa foloxi Edon naaninyi nan na, a sa doxo Sini gbengberenyi ra yirefanyi ma. ² Na naaninyi foloxi Foxõe Baa de yirefanyi nan ma naxan na Negewi gbengberenyi ma, ³ a siga Tali geya yirefanyi ma Sini biri ra, a te Kadesi Barineya yirefanyi ma han a sa dangi Xesiron na, a man te Adari, a siga han Karaka. ⁴ Na xanbi a Asimon li, a siga Misira xure han baa de ra. Yudayakae xa naaninyi nan na ki yirefanyi biri ra.

⁵ Yudaya naaninyi sogetede biri findixi Foxõe Baa de nan na, han Yuruden xure sinma baa xun dennaxe.

A naaninyi koola biri foloma Yuruden xure sinma baa xun dennaxe, ⁶ a te Beti Xogala biri ra, a siga Beti Araba, han Ruben xa di Bohan xa geme yire ra. ⁷ Na naaninyi texi han Debiri, a dangi Akori gulunba kui ra, a siga koola ma han Giligali, naxan na Adumimi geya ya ra, xure yirefanyi ma. Na naaninyi sigaxi han En Semesi dulonyi ra, a mini En Rogeli ra. ⁸ A keli menni, a goro Hinoma xa gulunba kui, Yebusukae xa taa yirefanyi ma. Na taa findixi Darisalamu nan na. A siga han geya fari ma Hinoma xa

gulunba ya ra sogetede biri nun Refa bõnsõe xa gulunba rajõnyi ra koola biri ra. ⁹ Kelife na geya fari ma, naaninyi sigama han Nefetowa dulonyi ra. Na xanbi a taa ndee li naxee na Eferon geya fari, a siga Baala, dennaxe xili Kiriyati Yeyarimi. ¹⁰ A Keli menni a siga sogegoroode biri han a Seyiri geya li, a siga Yeyarimi geya seeti ma, dennaxe xili Kesalon. A man siga Beti Semesi, han a Timina li. ¹¹ Na naaninyi sigaxi Ekiron nun Sikiron taa seeti ma, han a Baala geya li, a siga Yabaneeli. Na dangi xanbi a sa baa li.

¹² Baa Xungbe de ra findi na naaninyi nan na sogegoroode biri ra. Yudayakae xa naaninyie nan na ki. E xabilee birin na menni ne.

Kalebi xa bõxi

¹³ Yosuwe naxa Yudayakae xa bõxi nde fi Yefune xa di Kalebi ma, alo Alatala a yamari ki naxe. A xa taa singe findi Kiriyati Araba nan na, naxan xili Xebiron. Mixi naxan nu xili Araba, na nan lanxi Anaki bõnsõe benba ma. ¹⁴ Kalebi naxa Anaki xa di xeme saxanyie keru. Nee nu xili ne Sesayi, Aximan, nun Talama. ¹⁵ Na xanbi e naxa te Debiri xili ma, dennaxe nu xili Kiriyati Sifa. ¹⁶ Kalebi naxa a fala, «Mixi yo naxan na no Sifa taa ra, n nan n ma di gine Akasa fima ne a ma.» ¹⁷ Kalebi xunya Kenasi xa di xeme Otiniyeli naxa no Sifa taa ra. Kalebi naxa a xa di gine Akasa fi a ma.

¹⁸ Akasa to siga Otiniyeli xon, a naxa a fala a be a xa bõxi gbete maxorin a baba ma. Akasa to goro a xa sofale fari, Kalebi naxa a maxorin, «I wama munse xon?» ¹⁹ A naxa a yaabi, «N wama naxan xon, i bara bõxi fi n ma naxan na yirefanyi biri ra. Yakosi i man xa ye yire fan fi n ma.» Awa, a baba naxa geya yire fi a ma. Ye nu na na geya fari, a man nu na geya bunyi.

Yuda bõnsõe xa bõxi

²⁰ Yuda xa die ke nan yi ki, e xabile ki ma: ²¹ Taa naxee nu na yirefanyi ma, Negewi gbengberenyi ma, Edon naaninyi fe ma, e xili Kabaseeli, Ederi, Yaguru, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kedesi, Xasori, Yitinan, ²⁴ Sifi, Telemi, Beyaloti, ²⁵ Xasori Xadata, Keriyoti Xesiron, naxan findixi Xasori ra, ²⁶ Amama, Sema, Molada, ²⁷ Xasari Gada, Xesimon, Beti Peleti, ²⁸ Xasari Suwali, Beriseeba, Bisiyoteya ²⁹ Baala, Iyimi, Esemi, ³⁰ Elitoladi, Kesili, Horoma, ³¹ Sikilaga, Madamanna, Sansanna, ³² Lebayoti, Siliximi, Ayin, e nun Rimon. E birin nalanxi taa maxorin nun solomanaani, nun e daaxae.

³³ Taa naxee nu na Sefela bõxi, e xili Esetayoli, Soraha, Asena, ³⁴ Sanowa, En Ganimi, Tapuwa, Enama, ³⁵ Yaramuti, Adulama, Soko, Aseka, ³⁶ Saarayimi, Aditayimi, Gedera, e nun Gederotayimi. E birin nalanxi taa fu nun naani, nun e daaxae.

³⁷ Senan, Xadasa, Migidali Gadi, ³⁸ Dilana, Misipa, Yokatili, ³⁹ Lakisi, Bosikati, Egilon, ⁴⁰ Kabon, Laxamasi, Kitalisi, ⁴¹ Gederoti, Beti Dagon, Nama, e nun Makeda. E birin nalanxi taa fu nun senni, nun e daaxae.

⁴² Libina, Eteri, Asan, ⁴³ Yifita, Asena, Nesibi, ⁴⁴ Keyila, Akisibu, nun Maresa. E birin nalanxi taa solomanaani, nun e daaxae.

⁴⁵ Ekiron nun a daaxae, ⁴⁶ taa naxee na Ekiron nun Asidodi tagi sogegoroode, ⁴⁷ Asidodi nun a daaxae, Gasa nun a daaxae, han Misira xure nun Baa Xungbe naralanda.

⁴⁸ Taa naxee nu na geya yire, e xili Samiri, Yatiri, Soko, ⁴⁹ Danna, Kiriyati Sanna naxan findi Debiri ra, ⁵⁰ Anaba, Esitemowa, Enama, ⁵¹ Gosen, Xolon, Giloka. E birin nalanxi taa fu nun keren, nun e daaxae.

⁵² Arabi, Duma, Eseyan, ⁵³ Yanimi, Beti Tapuwa, Afeka, ⁵⁴ Xumeta, Kiriyaati Araba naxan findi Xebiron na, e nun Siyoro. E birin nalanxi taa solomanaani, nun e daaxae.

⁵⁵ Mayon, Karemele, Sifi, Yuta, ⁵⁶ Yisireeli, Yokodeyan, Sanowa, ⁵⁷ Kayin, Gibiya, nun Timina. E birin nalanxi taa fu, nun e daaxae.

⁵⁸ Xalixuli, Beti Suru, Gedori, ⁵⁹ Maarati, Beti Anoti, nun Elitekon. E birin nalanxi taa senni, nun e daaxae.

⁶⁰ Kiriyaati Bali naxan findi Kiriyaati Yeyarimi, nun Raba. E birin nalanxi taa firin, nun e daaxae.

⁶¹ Taa naxee nu na gbengberen yire, e xili Beti Araba, Midin, Sekaka, ⁶² Nibisan, Fɔxɔɛ taa, e nun En Gedi. E birin nalanxi taa senni, nun e daaxae.

⁶³ Yuda bɔnsɔɛ mu nɔ Yebusukae keride, naxee dɔxɔxi Darisalamu taa kui. Han to e na Yudayakae ya ma.

16

Eframi nun Manasi bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹ Bɔxi naxan fi Yusufu xa die ma Alatala xa maragiri saabui ra, a folo Yuruden xure nan ma Yeriko sogetede biri, Yeriko dulonyi na dennaxe. Na naaninyi dangi Yeriko taa nan na, a siga wula i, han a Beteli geya li. ² A keli naa, a siga Lusi han Ataroti taa, Arakakae na dennaxe. ³ Na xanbi a siga sogogorode biri Yefeletikae yire han Beti Xoron Labe, han Geseri, han Fɔxɛ Ye Baa de ra. ⁴ Yusufu xa die Manasi nun Eframi na nan sɔto ke ra.

⁵ Eframi xa bɔxi nan ya e xabile ki ma: Naaninyi naxan na fuge ra, a folo Ataroti Adari ne han Beti Xoron Fuge, ⁶ han a baa de li. A keli Mikimetati koola ma, a dangi Taanati Silo fuge ra, a siga Yanowa. ⁷ A goro han Ataroti nun Naarata. A man dangi Yeriko ra, a sa mini Yuruden xure ma. ⁸ A keli Tapuwa, a siga sogogorode biri han Kanna xure, han baa de ra. Eframi bɔnsɔɛ ke nan na ki e xabile ki ma. ⁹ Eframi bɔnsɔɛ naxa taa nun daaxa ndee fan sɔto Manasi bɔnsɔɛ xa bɔxi kui. ¹⁰ Eframi bɔnsɔɛ mu Kanaankae kerri Geseri. Han to nee na Eframikae ya ma, kono e findixi konyie nan na.

17

Manasi bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹ Yusufu xa di singe Manasi naxa a gbe ke sɔto Alatala xa maragiri saabui ra. Manasi xa di singe Makiri, naxa findi Galadikae benba ra. A naxa Galadi nun Basan bɔxi sɔto barima geresoe nan nu a ra. ² Manasi xa mamadie birin naxa e gbe ke sɔto e xabile ki ma. E xilie nan ya: Abiyeseri, Xeleki, Asireli, Sikemi, Xeferi, nun Semida. Yusufu xa di Manasi xa die nan na ki, nun e xabilee.

³ Selofexadi, Xeferi xa di, Galadi xa di, Makiri xa di, Manasi xa di mu di xeme yo bari, fo di gine suuli. E xilie nan ya: Maxala, Nuha, Xogala, Milika, a nun Tirisa. ⁴ E naxa siga serexedube Eleyasari, Nunu xa di Yosuwe, nun Isirayila kuntigie xɔn ma, e a fala e be, «Alatala a masen ne Annabi Munsa be a xa muxu gbe ke fi muxu ma alo muxu benba barenyie na a sɔtofe ki naxe.» Awa Yosuwe naxa e gbe ke fi e ma alo a a raba e baba xunya xemema be ki naxe. ⁵ Manasi bɔnsɔɛ naxa dɔxɔ fu sɔto, bafe Galadi nun Basan na, naxan na Yuruden kiri ma. ⁶ Manasi xa di ginee naxa ke sɔto alo a xa di xeme. Galadi bɔxi naxa lu Manasi xa di gbete be.

⁷ Manasi xa bōxi naxa fōlo Aseri bōxi naaninyi ra han Mikimetati taa, naxan na Sikemi sogetede biri ra. A man sigaxi han Yamin naxan na En Tapuwa fe ma. ⁸ En Tapuwa xa bōxi nu findixi Manasikae gbe nan na, kōnō Tapuwa taa naxan nu na naaninyi ra, na tan nu findixi Efirami nan gbe ra. ⁹ Na naaninyi nu goroxi han Kanna xure de ra. Manasi xa bōxi naaninyi findi Kanna xure nan na yirefanyi ma han baa de ra, kōnō Efirami xa taa ndee nu na Manasi xa taae ya ma. ¹⁰ Efirami xa bōxi nu Kanna xure yirefanyi nan ma. Manasi gbe nu na kōola ma. Baa fan nu findixi e naaninyi nan na. Manasi xa bōxi kōola ma, nu na Aseri xa bōxi nan seeti ma. A sogetede biri nu na Isakari xa bōxi nan seeti ma.

¹¹ Manasi naxa taa ndee soto Isakari nun Aseri xa bōxie kui. E xili nan ya: Beti Saan, Yibeleyami, Doro, En Doro, Taanaki, nun Megido, nun e daaxae. Na saxanyi dōnxōee nu na Doro xa mangeya nan bun ma. ¹² Manasi bōnsōe mu nō na taae ra, Kanaan mixie naxa lu naa. ¹³ Kōnō Isirayilakae to senbe soto, e naxa konyiya dōxo Kanaankae ma, kōnō e mu nō e keride.

¹⁴ Yusufu xa die naxa Yosuwe maxōrin, «I yi bōxi kerenyi gbansan fixi muxu xa munfe ra? Muxu xabile wuya, barima Alatala bara barake sa muxu xa fe a fanyi ra.» ¹⁵ Yosuwe naxa e yaabi, «Xa wo wuya Efirami geya yire be, wo xa siga Perisikae nun Refakae xa wondi yire, wo menni masege alako wo xa bōxi soto.» ¹⁶ Yusufu bōnsōe naxa a fala a be, «Yi geyae xurun muxu be. Kanaanka naxee fan sabatixi geyae bunyi, Beti Saan nun e daaxae, naxee na Yisireeli geya bunyi, geresoe ragise wure daaxi na e yi ra.» ¹⁷ Yosuwe naxa Yusufu bōnsōe yaabi, «Eframikae nun Manasikae, wo bara nōndi fala kōnō wo wuya, wo senbe fan gbo. A mu lanma wo xa ke dōxode keren gbansan soto. ¹⁸ Wo na geyae findi wo gbe ra, hali wondi to a ra. Wo naa masege alako wo xa na tōne soto. Wo fama Kanaankae keride hali geresoe ragisee wure daaxi nan to na e yi ra.»

18

Bōxi naxan luxi

¹ Isirayila nama to ge nōde bōxi ra, e naxa e malan Silo, e Ala xa hōrōmōlingira ti naa. ² Isirayila bōnsōe solofere nu na na tēmui, naxee mu nu e gbe ke sotoxi sinden.

³ Yosuwe naxa a fala Isirayilakae be, «Wo dōxoxi be munfe ra? Munfe ra wo mu sigama wo xa bōxi tongode wo benbae Marigi Alatala naxan fi wo ma? ⁴ Yakōsi wo xa mixi saxan sugandi bōnsōe birin ya ma. N xa e xee, e xa e bōnsōe xa bōxi birin mato, e fa sa na dentēge n be. ⁵ Na bōxi xa itaxun dōxo solofere ra. Yuda bōnsōe xa lu na bōxi yirefanyi ma, Yusufu bōnsōe fan xa lu na bōxi kōola ma. ⁶ Wo na ge na bōxi itaxunxi dōxo solofere masende n be, n fama nate tongode won Marigi Alatala xa mali saabui ra, alako nee xa itaxun wo ma. ⁷ Kōnō Lewi bōnsōe mu bōxi yo soto, barima e gbe ke findi serexedubepa nan na Alatala be. Gadi, Ruben, a nun Manasi bōnsōe seeti singe jan bara e gbe soto Yuruden xure kiri ma sogetede biri ra alō Annabi Munsu a fi e ma ki naxe.»

⁸ Na kui na xemee naxa siga. Yosuwe nu bara e yamari, «Wo siga, wo bōxi ipere. Wo xa a mato a na ki naxe. Na xanbi wo xa fa be Silo, n xa nate tongo won Marigi Alatala xa mali saabui ra, won na bōxi itaxunma wo ma ki naxe.» ⁹ Na xemee naxa siga bōxi matode. E taa naxee to na yire solofere kui, e naxa nee birin xilie sebe, e fa a ra Yosuwe xon Silo

yonkinde kui. ¹⁰ Yosuwe naxa nate tongo Silo Alatala xa mali saabui ra. A naxa na boxi birin itaxun Isirayila bõnsõe ma.

Bunyamin bõnsõe xa boxi

¹¹ Bunyamin bõnsõe xabillee birin naxa e gbe soto Yuda bõnsõe gbe nun Yusufu xa die gbe tagi Alatala xa maragiri saabui ra. ¹² E xa naaninyi koola ma folo Yuruden xure nan ma, a dangi Yeriko ra koola biri ra, a te geya ma sogegorode biri ra han a Beti Aweni gbengberenyi li. ¹³ A keli menni, a dangi Lusi ra, naxan man xili Beteli, yirefanyi biri ra. A goro han Ataroti Adari, a te geya fari, naxan na Beti Xoron Labe yirefanyi ma.

¹⁴ Na naaninyi naxa goro na geya fari a siga baa seeti xon ma sigafe ra Kiriyati Bali, naxan man xili Kiriyati Yeyarimi. Na taa findi Yuda xa die nan gbe ra. Naaninyi nan na ki naxan na sogegorode.

¹⁵ Naxan na yirefanyi ma, a folo Kiriyati Yeyarimi ne, a siga sogegorode biri ra han a Nefetowa dulonyi li. ¹⁶ Na naaninyi naxa goro menni, a siga han Ben Hinoma geya bunyi ra, Refakae xa gulunba kui koola mabiri. A keli menni, a goro Ben Hinoma geya bunyi ra, Yebusukae fe ma. A yirefanyi ma, a siga han En Rogeli. ¹⁷ Na naaninyi sigaxi En Semesi koola biri ra, a siga Gelliloti, naxan na Adumimi geya ya ra. A goro han Ruben xa di Bohan xa fanye ma. ¹⁸ A dangi geya ra koola biri ra, geya naxan na Yuruden gulunba ya tagi. A goro Yuruden gulunba kui, ¹⁹ a dangi Beti Xogala ra, koola biri ra. Na yirefanyi naaninyi danxi Yuruden xure sode nan ma Fõxe Baa xun.

²⁰ Yuruden xure findixi Bunyamin xabillee xa boxi naaninyi nan na sogetede biri ra. Bunyamin bõnsõe xa naaninyi birin nan na ki.

²¹ Taa naxee fi Bunyamin bõnsõe xabillee ma, nee nan ya: Yeriko, Beti Xogala, Emeki Kesisi, ²² Beti Araba, Semarayima, Beteli, ²³ Awimi, Para, Ofara, ²⁴ Kefarahamoni, Ofini, nun Geba. Na birin lanxi taa fu nun firin nan ma, a nun e daaxae. ²⁵ Gabayon, Ramati, Beeroti, ²⁶ Misipa, Kefira, Mosa, ²⁷ Rekemi, Yiripeeli, Tarala, ²⁸ Sela, Elefi, Yebusu naxan man xili Darisalamu, Gibiya, a nun Kiriyati Yeyarimi lanxi taa fu nun naani nan ma a nun e daaxae. Bunyamin bõnsõe xabillee ke nan na ki.

19

Simeyõn bõnsõe xa boxi

¹ Boxi taxun firin nde kui, naxan nabaxi won Marigi Alatala xa mali saabui ra, Simeyõn bõnsõe naxa e gbe ke soto Yuda bõnsõe xa boxi kui.

² Taa naxee fixi Simeyõn bõnsõe ma, nee nan ya: Beriseeba, Seeba, Molada, ³ Xasari Suwali, Bala, Esemi, ⁴ Elitoladi, Betuli, Horoma, ⁵ Sikilaga, Beti Marakaboti, Xasari Susa, ⁶ Beti Lebayoti, a nun Saruxen. Na birin lanxi taa fu nun saxan nan ma, a nun e daaxae. ⁷ Ayin, Rimõn, Eteri, nun Asan lanxi taa naani nan ma, a nun e daaxae. ⁸ Na daaxae sigama han Baalati Beeru, naxan nu xili Ramati Negewi gbengberenyi ma. Simeyõn bõnsõe xabillee ke nan na ki. ⁹ E ke nu na Yuda bõnsõe xa boxi nan kui, barima boxi naxan so Yuda bõnsõe yi ra, a nu gbo. Nde ba na boxi nan na, a naxa so Simeyõn bõnsõe yi ra.

Sabulon bõnsõe xa boxi

¹⁰ Boxi taxun saxan nde naxa findi Sabulon bõnsõe xabillee gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. E xa boxi naaninyi sigaxi han Saridi, ¹¹ a te Marala sogegorode, han Dabeseti, a man siga xure de ra naxan na Yokanayimi ya

ra. ¹² A keli Saridi a a ibilin sogetede biri ra, a Kisiloti Taboro li. A siga han Daberati, han Yafiya. ¹³ A tan na sogetede biri ra, a siga Gati Xeferi nun Eta Kasin. A na Rimon li, a siga Neya biri ra. ¹⁴ Koola ma, na naaninyi nan sigaxi Xanaton han a Yifita Eli gulunba li. ¹⁵ E man naxa Katati, Nahalali, Simiron, Yidala, nun Beteleemu soto. Na birin nalanxi taa fu nun firin, a nun e daaxae. ¹⁶ Sabulon bõnsõe xabilee ke nan na ki, e xa taae nun e daaxae.

Isakari bõnsõe xa bõxi

¹⁷ Bõxi taxun naani nde naxa findi Isakari bõnsõe xabilee gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ¹⁸ E xa naaninyi naxa yi taae birin li: Yisireeli, Kesuloti, Sunemi, ¹⁹ Xafarayimi, Siyon, Anaxarati, ²⁰ Rabiti, Kisiyon, Abesi, ²¹ Remeti, En Ganimi, En Xada, Beti Pasesi, ²² Taboro, Saxasima, nun Beti Semesi. Naaninyi danxi Yuruden xure de nan na. E birin nalanxi taa fu nun senni, a nun e daaxae. ²³ Isakari bõnsõe xabilee ke nan na ki, e xa taae nun e daaxae.

Aseri bõnsõe xa bõxi

²⁴ Bõxi taxun suuli nde naxa findi Aseri bõnsõe xabilee gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ²⁵ E xa naaninyi na yi taae nan na: Xelekati, Xali, Beten, Akisafa, ²⁶ Alameleki, Amada, nun Misala. E xa naaninyi sogegorode biri na Karemele geya nun Sixori Libanati xure nan na. ²⁷ E xa naaninyi sogetede biri foloxi Beti Dagon ne, Sabulon bõnsõe na dennaxe, nun Yifita Eli gulunba. A siga koola ma Beti Emeki nun Neyiyeli. A dangi Kabulu ra koola biri ra. ²⁸ A naxa siga Abadon, Rexobo, Xamon, nun Kanna, han Sidon taa xungbe. ²⁹ Naaninyi keli Sidon, a siga Ramati nun Tire taa makantaxi mabiri. A siga Xosa, a mini Foxe Ye Baa ma Akisibu bõxi ma, ³⁰ Uma, Afeki, nun Rexobo taae. E birin lanma taa moxõpen nun firin nan ma, a nun e daaxae. ³¹ Yi taae nun daaxae birin findixi Aseri bõnsõe xabilee ke nan na.

Nafatali bõnsõe xa bõxi

³² Bõxi taxun senni nde naxa findi Nafatali bõnsõe xabilee gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ³³ Na bõxi naaninyi naxa folo Xelefa taa ma, a siga wuri bili belebele nde ma naxan na Saananimi. A dangi Adami Nekebi nun Yabaneeli ra, a Lakuma li, a siga han Yuruden xure de ra. ³⁴ Na naaninyi naxa siga sogegorode biri ra han a Asanoti Taboro li, a sa mini Huloku taa ma. A Sabulon bõnsõe xa bõxi li yirefanyi ma, a Aseri bõnsõe xa bõxi li sogegorode biri ra. A Yuruden xure li sogetede biri ra. ³⁵ Taae nan ya tete hagigee nu soxi naxee ra: Sidima, Sere, Xamata, Rakati, Kinereti, ³⁶ Adama, Ramati, Xasori, ³⁷ Kedesi, Edereyi, En Xasori, ³⁸ Yiron, Migidali Eli, Xoremi, Beti Anati, Beti Semesi. Na birin lanxi taa fu nun solomanaani nan ma, a nun e daaxae. ³⁹ Nafatali bõnsõe xabilee ke nan na ki.

Dana bõnsõe xa bõxi

⁴⁰ Bõxi taxun solofere nde naxa findi Dana bõnsõe xabilee gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ⁴¹ E xa bõxi naaninyi na yi taae nan na: Soraha, Esetayoli, Iri Semesi, ⁴² Saalabin, Ayalon, Yitila, ⁴³ Elon, Timina, Ekiron, ⁴⁴ Eliteke, Gibeton, Baalati, ⁴⁵ Yehudu, Beneberaki, Gati Rimon, ⁴⁶ Yarakon dulonyi, Rakon, nun bõxi naxan na Yafa ya ra. ⁴⁷ Kõno na bõxi kanyie man naxa gbilen e xa bõxi ma. Na kui Dana bõnsõe naxa siga Lesemi gereede. E naxa naa masoto, e mennikae faxa santidegema ra. E sabati menni, e

fa e baba Dana xili sa naa xun. ⁴⁸ Yi taee nun daaxae birin findixi Dana xabilɛe kɛ nan na.

Yosuwe xa bɔxi

⁴⁹ E to gɛ e xa bɔxi itaxunde, e naxa Nunu xa di Yosuwe kɛ fi a ma e tagi Alatala xa maragiri saabui ra. ⁵⁰ Yosuwe taa naxan maxɔrin e ma, Timina Sera, e naxa na fi a ma alo Alatala a masen e bɛ ki naxe. Na taa na Efirami bɔnsɔɛ xa geya bɔxi nan kui. Yosuwe naxa taa ragbilen a nɛɛnɛ ra, a sabati naa. ⁵¹ Serɛxɛdubɛ Eleyasari, Yosuwe, nun Isirayila bɔnsɔɛ xabile kuntigie bɔxi itaxun Alatala xa mali saabui ra na ki nɛ, a xa hɔrɔmɔlingira naade ra naxan nu na Silo.

20

Yɛtɛ ratanga taee

¹ Alatala naxa a masen Yosuwe bɛ, ² «A fala Isirayilakae bɛ e xa taa ndee sugandi mixie ratangama dennaxe, alo n a fala Annabi Munsa bɛ ki naxe. ³ Xa mixi nde sa a boore nde faxa, kɔnɔ a fa a li a mu a rakelixi a ma, a xa a gi, a siga na taa nde a ratangama gbɛrɔxɔɛ ti ma dennaxe. ⁴ A na na taa li temui naxe, a xa ti naa sode dɛ ra, a fa a dentɛgɛ forie bɛ. Nee xa a raso taa kui, e a yigiya e xɔnyi. ⁵ Xa gbɛrɔxɔɛ ti sa siga naa, e naxa na faxɛti so a yi ra de, barima na faxɛ mu kelixi panige xa ma. ⁶ Faxɛti xa lu na taa kui han a xa makiiti mennikae ya xɔri. E xa a lu na taa kui han serɛxɛdubɛ kuntigi faxama temui naxe. Na xanbi na mixi xa gbilen a xɔnyi, a kelixi dennaxe.»

⁷ E naxa yi taee sugandi: Kedesi naxan na Galile bɔxi ma Nafatali geyae na dennaxe, Sikemi naxan na Efirami geyae fari, Kiriya Araba naxan xili Xebiron, naxan na Yudaya geyae ma. ⁸ E naxa taa gbɛtɛɛ fan sugandi Yuruden xure kiri ma sogetede biri ra: Beteseri, naxan na Ruben xa gbengberenyi ma, Ramoti naxan na Galadi bɔxi ma, Gadi bɔnsɔɛ na dennaxe, Golan naxan na Basan bɔxi ma, Manasi bɔnsɔɛ na dennaxe. ⁹ Taee nan na ki naxee sugandixi Isirayilakae nun e xa xɔrɛɛ bɛ, alako naxan na mixi faxa, kɔnɔ a mu a rakelixi a ma, a xa a yɛtɛ ratanga gbɛrɔxɔɛ ti ma mɛɛni. Na kui mixi mu faxama gbɛrɔxɔɛ ti saabui ra, beenun pama xa a makiiti.

21

Lewi bɔnsɔɛ xa taee

¹ Lewi bɔnsɔɛ kuntigie naxa siga serɛxɛdubɛ Eleyasari, Nunu xa di Yosuwe, nun Isirayila bɔnsɔɛ xabile kuntigie xɔn ma Silo taa kui Kanaan bɔxi ma. ² E sa a fala e bɛ, «Alatala a masen nɛ nu Annabi Munsa bɛ a muxu xa taee sɔto muxu sabatima dennaxe, a nun muxu xa fiilie fan sɔto muxu xa xurusee bɛ.» ³ Na kui Isirayilakae naxa yi taee nun yi fiilie fi Lewi bɔnsɔɛ ma, e xa findi e kɛ ra alo Alatala a yamari ki naxe.

⁴ Kehati xabile gbe nan ya: Serɛxɛdubɛ Haruna xa die naxa taa fu nun saxan sɔto Yuda bɔnsɔɛ xa taee ya ma, Simeyon bɔnsɔɛ gbee ya ma, nun Bunyamin bɔnsɔɛ gbee ya ma. ⁵ Kehati xabile, naxee nu luxi, nee naxa taa fu sɔto Efirami bɔnsɔɛ gbee ya ma, Dana bɔnsɔɛ gbee ya ma, nun Manasi bɔnsɔɛ sɛti boore gbee ya ma. Na natɛ birin tongoxi Ala xa maragiri saabui ra.

⁶ Gerison xa die naxa taa fu nun saxan sɔto Isakari bɔnsɔɛ gbee ya ma, Aseri bɔnsɔɛ gbee ya ma, Nafatali bɔnsɔɛ gbee ya ma, a nun Manasi bɔnsɔɛ

sɛeti singe naxan na Basan bɔxi ma, na gbee ya ma. Na nate birin tongoxi Ala xa maragiri saabui ra.

⁷ Merari xa die naxa taa fu nun firin sɔto e xabile ki ma Ruben bɔnsɔe gbee ya ma, Gadi bɔnsɔe gbee ya ma, nun Sabulon bɔnsɔe gbee ya ma. Na nate birin tongoxi Ala xa maragiri saabui ra.

⁸ Na kui Isirayilakae naxa yi taee nun e filie fi Lewi bɔnsɔe ma alo Alatala a yamari ki naxe Annabi Munsa saabui ra. ⁹ Taa naxee fixi e ma Yuda nun Simeyon bɔnsɔe ya ma, nee nan ya. ¹⁰ Haruna xa die gbe, naxee keli Kehati xabile, nee naxa yi taee sɔto Ala xa maragiri saabui ra sugandi singe kui: ¹¹ Kiriyati Araba, naxan findi Xebiron na, a nun fili naxee na Yudaya geya bɔxi rabilinyi ma. Araba findi Anakie benba nan na. ¹² Daaxae nun taa xunxuri naxee na taa fari ma nee findi Yefune xa di Kalebi gbee nan na.

¹³ E taa naxee fi sɛrɛxɛdubɛ Haruna xa die ma, nee nan yi ki: Xebiron, mixi ratanga taa nde, Libina, ¹⁴ Yatiri, Esitemowa, ¹⁵ Xolon, Debiri, ¹⁶ Ayin, Yuta, nun Beti Semesi, nun e filie. Na birin nalanxi taa solomanaani, kelife yi bɔnsɔe firinyi ma.

¹⁷ E naxa yi taee sɔto Bunyamin bɔnsɔe xa bɔxi kui: Gabayon, Geba, ¹⁸ Anatoti, Alamon, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ¹⁹ Sɛrɛxɛdubɛ Haruna xa die naxa taa fu nun saxan sɔto, nun e filie.

²⁰ Lewika naxee kelixi Kehati xa di booree ya ma, Ala xa maragiri naxa a niya nee naxa taee sɔto Eframi bɔnsɔe ya ma. ²¹ Na taee nan ya: Sikemi naxan na Eframi geya bɔxi fari, mixi nɔma ratangade gbɛpɔxɔe ti ma dennaxe, Geseri, ²² Kibisayimi, Beti Xoron, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ²³ E naxee sɔto Dana xa bɔxi kui, nee nan ya: Eliteke, Gibeton, ²⁴ Ayalon, Gati Rimon, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ²⁵ E naxee sɔto Manasi bɔnsɔe sɛeti boore xa bɔxi kui, nee nan ya: Taanaki, Gati Rimon, nun e filie. Na birin nalanxi taa firin. ²⁶ Yi taa fu nun e filie naxa findi Kehati xa die xabilee gbe ra naxee mu nu na Haruna xa die ya ma.

²⁷ Gerison xabilee naxa taee sɔto Manasi bɔnsɔe sɛeti singe ya ma. E xili Golan, mixi ratanga taa nde naxan na Basan bɔxi ma, Besetera, nun e filie. Na birin nalanxi taa firin. ²⁸ E naxee sɔto Isakari bɔnsɔe xa bɔxi kui, nee nan ya: Kisiyon, Daberati, ²⁹ Yaramuti, Ganimi, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³⁰ E naxee sɔto Aseri bɔnsɔe xa bɔxi kui, nee nan ya: Misala, Abadon, ³¹ Xelekati, Rexobo, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³² E naxee sɔto Nafatali bɔnsɔe xa bɔxi kui, nee nan ya: Kedesi, mixi ratanga taa nde naxan na Galile bɔxi kui nun a filie, Xamoti Doro nun a filie, Karatan nun a filie. Na birin nalanxi taa saxan.

³³ Gerison xabilee naxa taa fu nun saxan sɔto nun e filie. ³⁴ Lewikae naxee luxi, Merari xabilee ra, e naxee sɔto Sabulon bɔnsɔe ya ma, nee nan ya: Yokanayimi, Karata, ³⁵ Dimina, Nahalali, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³⁶ E naxee sɔto Ruben bɔnsɔe xa bɔxi kui, nee nan ya: Beteseri, Yahasi, ³⁷ Kedemoti, Mefaati, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³⁸ E naxee sɔto Gadi bɔnsɔe xa bɔxi kui, nee nan ya: Ramoti, mixi ratanga taa nde naxan na Galadi bɔxi kui, Maxanayimi, ³⁹ Xesibon, Yaaseri, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ⁴⁰ Taa naxee birin fixi Merari xabilee ma, e ralanxi taa fu nun firin. ⁴¹ Taa naxee birin fixi Lewi bɔnsɔe ma Isirayilakae xa bɔxi kui, e ralanxi taa tongo naani nun solomasaxan, nun e rabilinyie. ⁴² Fiilie nu na taee birin nabilinxi.

⁴³ Alatala naxa na bɔxi birin fi Isirayilakae ma alo a a laayidi e benbae be ki naxe. Na bɔxi birin naxa findi e gbe ra, e naxa sabati naa. ⁴⁴ Alatala naxa bɔpɛsa fi e ma e naaninyi birin na, alo a a laayidi e benbae be ki naxe. E yaxui yo mu no xunnakeli sɔtode e xun, barima Alatala e yaxui birin sa ne e sagoe. ⁴⁵ Alatala xa laayidi birin naxa kamali Isirayilakae be. Keren mu lu naxan mu kamali.

22

Serexebade yailanxi Yuruden

¹ Na temui Yosuwe naxa Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe xili. ² A a fala e be, «Alatala xa konyi Munsa fe naxan birin fala wo be, wo bara na birin naba. Wo man bara bira n xui birin fɔxo ra. ³ Wo mu wo ngaxakerenyie rabeɲin yi xi wuyaxie bun ma han to. Wo Marigi Alatala yaamari naxan so wo yi ra, wo bara wo pɛngi sa a xon ma. ⁴ Yakosi wo Marigi Alatala bara malabui fi wo ngaxakerenyie ma, alo a a masen e be ki naxe. Yakosi wo siga wo xonyi. Wo xa gbilen na bɔxi ma Alatala xa konyi Munsa dennaxe soxi wo yi ra Yuruden kiri ma. ⁵ Wo xa meeni yi seriye nun yi yaamari rabafe ma, Alatala xa konyi Munsa naxan soxi wo yi ra. Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo xa bira a xa kira birin fɔxo ra, wo xa wo pɛngi sa a xa yaamari xon wo janige fiixe ra nun wo nii birin na.»

⁶ Yosuwe naxa duba e be, e fa siga e xonyi. ⁷ Annabi Munsa nu bara ke so Manasi bɔnsɔe seeti keren yi ra Basan. Yosuwe fan naxa ke so yi seeti boore yi ra e ngaxakerenyie fe ma Yuruden sogegorode. Yosuwe to nu e rasigama e xonyi, a naxa duba e be. ⁸ A naxe e be, «Wo nun harige gbegebe xa gbilen wo xonyi, nun xurusee, gbeti, xɛɛma, yoxui, wure, nun dugie. Wo nun wo ngaxakerenyie xa wo yaxuie harige itaxun wo wo wasasoxi naxe.»

⁹ Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe naxa gbilen. E naxa keli Isirayilakae xun ma Silo, Kanaan bɔxi ma, e siga Galadi bɔxi ma, bɔxi naxan findi e gbe ra Alatala xa yaamari bun ma Annabi Munsa saabui ra. ¹⁰ E to so Yuruden nabilinyi Kanaan bɔxi ma, Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe naxa serexebade belebele yailan Yuruden xure de ra.

¹¹ Isirayilakae to na me, e naxa a fala, «Wo bara a to, Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe bara serexebade yailan Kanaan bɔxi ma, Yuruden taae kui Isirayilakae fe ma.» ¹² Isirayilakae to na fe kolon, e birin naxa e malan Silo alako e xa te e gere de.

¹³ Isirayilakae naxa Finexasi, serexedube Eleyasari xa di xee Galadi bɔxi ma, Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe nun Manasi bɔnsɔe seeti singe xon.

¹⁴ Mange fu, bɔnsɔe yo bɔnsɔe mange keren, naxa a mati. Nee birin nu findixi e xabile xunyie nan na Isirayilakae wulu wulu tagi.

¹⁵ E naxa siga Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe yire, Galadi bɔxi ma. Finexasi naxa a fala e be, ¹⁶ «Alatala xa pama birin yi nan masenxi, «Wo Isirayila Marigi Ala yanfaxi munfe ra? To, wo gbilenxi Alatala fɔxo ra munfe ra? Wo serexebade yailanxi munfe ra, naxan findixi Alatala matandife ra? ¹⁷ Won fe paaxi naxan naba Peyori, han to won na na toore nan kui yi ki. Hali Alatala to paxankate doxo a xa pama birin ma na fe ma, han to won mu nu seniye naxan. ¹⁸ To, wo bara muruta wo Marigi Alatala ma. Xa wo Alatala matandima to, tina a xa xone fama

ne dusude Isirayila jama nan birin xun ma. ¹⁹ Na kui, boxi naxan findi wo gbe ra, xa na mu seniyenxi, wo xa gbilen Alatala xa boxi ma, alako wo xa wo yete boxi soto muxu tagi. Kono wo naxa Alatala nun Isirayilakae matandi serexebade yailanfe ra de, naxan mu findixi won Marigi Alatala xa serexebade ra. ²⁰ Sera xa di Akan to tinxintareya raba se ratonxie ra, see ra a mu lan naxee xa tongo, Alatala naxa xono Isirayilakae birin ma. A keren xa mu halaki a xa yunubi rabaxi ma.»

²¹ Ruben bonsɔe, Gadi bonsɔe, nun Manasi bonsɔe seeti singe naxa Isirayila manglee yaabi, ²² «Marigi Alatala, a tan nan na Mangle Ala ra! A tan nan a kolon muxu yi rabaxi fe naxan ma. Isirayilaka birin fan fama a kolonde. Xa muxu bara Alatala matandi, xa muxu bara tinxintareya raba, muxu naxa kisi to loxo. ²³ Xa muxu serexebade yailanxi muxu yete nan be, alako muxu xa gbilen muxu Marigi Alatala foxo ra, muxu xa serexe gan daaxi, serexe janigexi, nun xanunteya serexe ba, Alatala yete yati nan fama muxu makiitide.»

²⁴ «Kono na mooli xa mu a ra. Muxu yi rabaxi ne barima muxu nu bara kontofili, tina wo xa die noma ne a falade muxu xa die be, «Dari mundun na wo tan nun Isirayila Marigi Alatala tagi? ²⁵ Alatala Yuruden nan findixi won naaninyi ra. Ruben bonsɔe nun Gadi bonsɔe, wo gbe yo mu na Alatala gbe ya ma.» Muxu xa die bama ne gaaxufe Alatala ya ra wo xa die saabui ra.»

²⁶ «Na kui muxu naxa a fala, won fan xa serexebade yailan. Serexe gan daaxi nun serexe mooli gbete yo mu bama na, ²⁷ kono na xa findi seede ra wo tan nun muxu tan tagi, wo bonsɔe nun muxu bonsɔe tagi hali won tan dangi xanbi, muxu Alatala rabatuma serexe gan daaxi, serexe janigexi, nun xanunteya serexe ra a xa horomolingira ya ra. Na temui wo xa die naxa fa sa a fala muxu xa die be, «Wo gbe yo mu na Alatala gbe ya ma.» ²⁸ Muxu bara a fala, tina, xa e sa na woyenyi fala muxu be, xa na mu muxu xa die be, muxu fan e yaabima ne, «Wo Alatala xa serexebade kepa mato, muxu babae naxan yailanxi. Serexe gan daaxi nun serexe mooli gbete yo mu bama naa, kono na xa findi seede ra wo tan nun muxu tan tagi.» ²⁹ Ala xa muxu tanga muxu boje ratefe ra Alatala xili ma. A xa muxu tanga muxu gbilenfe ra a foxo ra to loxo serexebade yailanfe ra, serexe gan daaxie, serexe janigexie, nun xanunteya serexe bama dennaxe. Nee bama won Marigi Alatala xa serexebade gbansan ne, naxan na won Marigi Alatala xa horomolingira ya ra.»

³⁰ Serexedube Finexasi, mangedie nun Isirayila wulu wulu manglee to yi masenyi me, Ruben bonsɔe, Gadi bonsɔe, nun Manasi bonsɔe seeti singe naxan masenxi, e boje naxa rafan e ma. ³¹ Serexedube Eleyasari xa di Finexasi naxa a masen Ruben bonsɔe, Gadi bonsɔe, nun Manasi bonsɔe seeti singe be, «Muxu bara a kolon Alatala na won ya ma to loxo, barima wo mu tinxintareya rabaxi Alatala ra. Wo bara Isirayilakae ratanga Alatala belexe i.»

³² Serexedube Eleyasari xa di Finexasi nun manglee naxa keli Galadi boxi ma, Ruben, nun Gadi bonsɔe nu na dennaxe, e gbilen Kanaan boxi ma Isirayilakae yire, e dentegbe sa e be. ³³ Yi dentegbe naxa rafan Isirayilakae ma, e naxa Ala tantu. Gere sofe, e xa Ruben nun Gadi xa boxi sonto, na mapoxunyi mu lu e yi soton. ³⁴ Ruben nun Gadi bonsɔe naxa yi xili sa na serexebade xun ma: «A tan nan na won tagi seede ra a Alatala nan na Ala ra.»

23

Yosuwe xa masenyi dɔnxɔɛ

¹ Temui gbege dangi ne kafi Alatala naxa malabui fi Isirayila pama ma, a ratangafe a yaxuie ma a rabilinyi. Yosuwe nu bara fori, a xa simaya nu bara bu. ² Na kui Yosuwe naxa Isirayila birin malan, a forie, a mangee, a kiitisae, nun a soori mangee. A naxa a fala e be, «N bara fori, n ma simaya bara a ikuya. ³ Wo bara a to wo Marigi Alatala fe naxan birin nabaxi yi sie ra wo xa fe ra. Wo Marigi Alatala nan gere soxi wo be.»

⁴ «Wo a mato, n bara ke boxi so wo yi ra, Ala naxan panigexi wo bɔnsɔɛ be. Na boxi birin, sie gbeteɛ nu dennaxe, nun dennaxe suxu daaxi luxi, Yuruden nun Baa Xungbe longori sogegode, n bara na birin itaxun wo ma. ⁵ Wo Marigi Alatala e makuyama ne wo ra pon, a e faxa wo ya ra, wo fa e xa boxi tongo alo wo Marigi Alatala a masen wo be ki naxe.»

⁶ «Wo wo senbe so. Wo xa wo meeni seriye birin nabatufe ma naxan sebɛxi Tawureta Munsu kui. Wo naxa binya yirefanyi ma, wo naxa binya koola ma. ⁷ Wo naxa sunbu yi sie ra, naxee luxi wo ya ma. Wo naxa e xa alae maxandi, wo naxa wo kali e xili ra. Wo naxa e batu, wo naxa wo tuubi e be. ⁸ Kɔnɔ wo tan xa wo tagi ixiri wo Marigi Alatala xa fe ra, alo wo bara fa a raba ra ki naxe han to.»

⁹ «Alatala bara si gbangbalanyi senbɛmae halaki wo ya ra, keli na ma, han to, mixi keren mu noxi tide wo ya ra. ¹⁰ Wo ya ma, mixi keren nu mixi wulu nan kerima, barima wo Marigi Alatala nan nu gere soma wo be alo a laayidi wo be ki naxe. ¹¹ Wo xa wo jengi sa wo yete kan xɔn ma a fanyi ra, wo xa wo Marigi Alatala xanu.»

¹² «Kɔnɔ xa wo wo kobe ti wo Marigi Alatala ra, wo naxa bira si gbeteɛ fɔxɔ ra naxee luxi wo ya ma, wo naxa sunbu e ra, wo naxa e xa di ginɛɛ dɔxɔ, ¹³ wo xa a kolon wo Marigi Alatala mu fama yi sie ragide wo ya ra sɔnɔn. E findima wo be yeɛ nun gantanyi nan na, e findi luxusinyi ra wo fari, e findi tunbe ra wo ya kui, han wo birin ge halakide yi boxi fanyi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma.»

¹⁴ «A gbe mu luxi n xa faxa alo nimase birin naxee na dunija bende fuji fari. Wo xa a kolon wo boje kui, wo nii birin na, wo Marigi Alatala laayidi yo naxan tongoxi wo be, na mu kanama. A xa laayidi birin bara kamali, keren mu kanaxi. ¹⁵ Wo xa a kolon wo Marigi Alatala a xa laayidi fanyi rakamalixi ki naxe, a man fama a xa laayidi jaxankate daaxi rakamalide na ki ne, han a ge wo halakide yi boxi fanyi ma a dennaxe fixi wo ma. ¹⁶ Xa wo tondi yi saate rakamalide wo Marigi Alatala wo yamarixi naxan na, xa wo wo tuubi ala gbeteɛ be, wo naxa wo felen e be, Alatala xɔnɔma ne wo ma, wo fa halaki, a wo ralɔɛ yi boxi fanyi ma, a dennaxe fixi wo ma.»

24

Malanyi dɔnxɔɛ Sikemi

¹ Yosuwe naxa Isirayila bɔnsɔɛ birin malan Sikemi, a fa Isirayila forie, a mangee, a kiitisae, nun a soori mangee maxili, e birin naxa sa e yete dentege Ala be. ² Yosuwe naxa a masen pama birin be, «Isirayila Marigi Alatala xui nan ya, «Wo benba Tera nun a xa die Iburahima nun Naxori nu sabatixi kafi temui xɔnkuye xure kiri ma, e nu ala gbeteɛ nan batuma. ³ N naxa wo baba Iburahima tongo xure kiri ma, muxu naxa Kanaan boxi

birin isa, n fa a bõnsõe iwuya. N naxa a xa di Isiyaga fi a ma, ⁴ n fa a niya Isiyaga xa a xa die Yaxuba nun Esayu bari. N naxa Seyiri geya bõxi so Esayu yi ra, kõnõ Yaxuba nun a xa die tan naxa goro Misira bõxi ma.»

⁵ «N naxa Munsa nun Haruna xee Misira bõxi ma, n fa paxankate wuyaxi dõxõ Misirakae ma e saabui ra. Na kui n naxa wo ramini Misira ra. ⁶ N to wo babae ramini, Misirakae naxa bira e fõxõ ra han Xulunyumi Baa de ra. E bakixi sõõri ragisee nun soe fari. ⁷ Wo babae to gbelegbele Alatala ra, a naxa dimi rasin e nun Misirakae tagi. Misirakae to bira wo babae fõxõ ra baa tagi, Alatala naxa baa radin e xun ma. Wo yae bara na birin to, a naxan nabaxi Misirakae ra. Na dangi xanbi, wo naxa temui xõnkuye raba gbengerenyi ma.»

⁸ «N naxa wo xanin Amorikae xa bõxi ma dennaxe na Yuruden kiri ma. E naxa wo gere, kõnõ n naxa e sa wo belexe i, n e keru wo ya ra, wo fa e xa bõxi masotõ. ⁹ Siporo xa di Balaki, naxan findixi Mowaba mangẽ ra, a fan naxa keli a xa Isirayila gere. A naxa Beyori xa di xeme Balami xili, alako a xa wo danka, ¹⁰ kõnõ n to mu wa n tuli matife na danke ra, Balami xa wõyenyi naxa mafindi, a fa duba wo be. Na kui n naxa wo ba a belexe i.»

¹¹ «Wo to Yuruden igiri, wo naxa Yeriko li. Yerikokae naxa wo gere, alõ Amorikae, Perisikae, Kanaankae, Xitikae, Girigasakae, Hiwikae, nun Yebusukae fan nabaxi ki naxe, kõnõ n naxa e birin sa wo belexe i. ¹² N fa puri nde radin Amori mangẽ firinyie ma wo ya ra. A naxa e keru, kõnõ na mu findi wo yete xa santidegema nun wo xa xali ra. ¹³ N bõxi nan fixi wo ma wo mu naxee rawalixi. N taee nan fixi wo ma, wo mu naxee tixi. N weni bilie nun oliwi bilie nan fixi wo ma, wo mu naxee sixi. Wo na balofe nee nan xun na yi ki.»

¹⁴ «Yakõsi wo xa gaaxu Alatala ya ra, wo xa a rabatu janige fanyi nun tinxinyi ra. Wo xa gbilen na alae fõxõ ra wo babae naxee batuxi xure kiri ma nun Misira bõxi ma. Wo xa Alatala batu! ¹⁵ Xa wo mu tinna na ra, wo xa nate tongo wo alae naxee batuma, alõ Amorikae xa alae e naxee batuma yi bõxi ma, xa na mu alae wo babae nu naxee batuma xure kiri ma. Kõnõ wo xa a kolon a n tan nun n ma denbaya, muxu Alatala nan batuma.»

¹⁶ Nama naxa a yaabi yi wõyenyie ra, «Na xaxili makuya muxu ra gbilenfe ra Alatala fõxõ ra, muxu mu nõma birade ala gbeteẽ fõxõ ra, ¹⁷ barima Alatala nan na won Marigi Ala ra. A tan nan muxu ramini Misira bõxi ra, konyiya kui, muxu tan nun muxu babae. A gere so ne muxu be muxu ya xõri yi kaabanako belebelee ra. A naxa muxu kanta muxu xa pere birin kui, nun pamae tagi muxu dangixi naxee birin na. ¹⁸ Alatala bara pama birin keru muxu ya ra, a nun Amorikae naxee sabatixi yi bõxi ma. Muxu tan fan Alatala nan batuma, barima a tan nan na muxu Marigi Alatala ra.»

¹⁹ Yosuwe naxa a fala pama be, «Wo mu nõma Alatala batude, barima Alatala seniye, Ala tõnõxi na a ra. A mu dijema wo xa matandi nun wo xa yunubi ma. ²⁰ Xa wo Alatala finsiriwali birafe ala gbeteẽ fõxõ ra, a gbilenma ne a xa fe fanyie fõxõ ra a nu naxee rabama wo be, a fa gbaloe ramini wo ma, han a wo rajõn.»

²¹ Nama naxa a fala Yosuwe be, «Ade, muxu Alatala nan batuma.» ²² Yosuwe naxa a fala pama be, «Wo bara findi wo yete kan ma seedee ra. Wo tan nan yete yati Alatala sugandixi alako wo xa a batu.» E naxa Yosuwe yaabi, «Muxu bara findi seedee ra.» ²³ Yosuwe man naxa a fala e be, «Yakõsi wo xa gbilen ala gbeteẽ fõxõ ra, naxee na wo tagi. Wo xa wo

xaxili ti Alatala ra, Isirayila Marigi Ala.» ²⁴ Nama naxa a fala Yosuwe be, «Muxu muxu Marigi Alatala nan batuma, muxu a xui rabatu.»

²⁵ Na λῶξε, Yosuwe nun pama naxa saata. A naxa scriye nun yaamarie so pama yi ra Sikemi. ²⁶ Yosuwe naxa yi fe birin sebe Ala xa Scriye Kitaabui kui. A naxa geme belebele tongo, a naxa a ti wuri tofanyi bun ma naxan nu na Alatala xa horomolingira yire. ²⁷ Yosuwe fa a fala pama be, «Wo bara yi geme to? A findima won be seede nan na, barima a bara woyenyi birin me, Alatala naxan masenxi won be. A findima seede nan na won be, alako wo naxa wo kobe so wo Marigi Alatala ra.» ²⁸ Na kui Yosuwe naxa pama lu, e birin naxa siga e xa boxi ma dennaxe findi e ke ra.

Yosuwe xa say

²⁹ Yi fe to dangi, Nunu xa di Yosuwe, Alatala xa konyi, naxa laaxira a xa simaya ne keme ne fu ma. ³⁰ A naxa ragata boxi ma a ke naxan na, Timina Sera, Efirami geyae biri ra, Gaasi geya koola biri ra. ³¹ Isirayila Alatala batu ne Yosuwe xa simaya birin kui, a nun forie xa simaya birin kui, Yosuwe singe faxa naxee be, naxee nu fe birin kolon Alatala naxan naba Isirayilakae be.

³² Isirayilakae Yusufu xori naxee xanin e xun ma keli Misira, e sa e ragata Sikemi boxi nan ma, Yaxuba boxi naxan sara Xamori xa die ma, Sikemi baba ma, mennikae xa kobiri kole keme ra. Na bara findi Yusufu xa die ke ra. ³³ Haruna xa di Eleyasari fan naxa faxa. E naxa a ragata a xa di Finexasi xa geya fari, dennaxe nu bara findi a ke ra Efirami bonsoe xa boxi ma geya longori.

Ala xa Masenyi Kiitisaе бє Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Munsа to Isirayila nаma ramini Misira бoxi ra, Annabi Yosuwe nаxa e xanin Kanaan. Alatalа nu bara saate tongo Annabi Iburahima бє, а Isirayila бonsоe fama na бoxi sоtоde, а findi e gbe ra. Na birin nаxa raba аlо Ala а masen ki naxe, Annabi Yosuwe fa laaxira. Na taruxui birin sebеxi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe бє.»

Na dangi xanbi, Isirayila die nаxa sabati Kanaan бoxi ma, Ala dennaxe fi e ma. Kоnо e nu bara mixi naxee kerі naa, nee man nаxa Isirayila gere fоlо. Alatalа yati nаxa а lu e xa na raba, barima Isirayila nu na gbilenfe Ala xui fоxо ra. Na tоore to Isirayila li, e nаxa ratu Alatalа xa seriyе ma, e fa bira а fоxо ra аlо а lan ki naxe. Na kui, Ala fan nаxa e mali alako e xa nо e yaxuie ra. А nu na rabama mixi seniyenxie nan саabui ra naxee findi Isirayila «kiitisaе» ra. Na birin sebеxi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Kiitisaе бє.»

Na taruxui lonni xungbe masenma won бє. Xa won gbilen Alatalа fоxо ra, а fe fanyi naxan fixi won ma, а nee bama ne won yi ra, won fa tоorо а nаaxi ra. Kоnо Ala mu tinma won xa lu na tоore mooli kui, barima а won xanuxi. Xa won bara won ma yunubi kolon, won fa na masen Ala бє, won а mayandi а xa dije, а mu tondima. Ala бoje fan, а senbe gbo. Xa а sa а li won bara tоore soto won ma yunubi саabui ra, Ala wama won malife alako won xa gbilen а xa kira ma. Won Marigi mu tinma won xa lоe, а fe birin nabama won be alako won xa lu seniyenyi kui seewe sоtоma dennaxe.

Ala xa won mali won ma dunijeigiri kui. Amina.

Ala xa Masenyi Kiitisaе бє

Isirayila Kanaan бoxi sоtоfe

¹ Yosuwe faxa xanbi, Isirayilakae nаxa Alatalа maxorin, «Nde singe kelima muxu ya ma tefe ra Kanaankae gere?» ² Alatalа nаxa e yaabi, «Yuda бonsоe nan tema. N bara бoxi sa e sagoe.» ³ Yuda бonsоe nаxa а fala e ngaxakerenyi Simeyonkaе бє, «Won birin xa siga e dennaxe soxi muxu yi ra, won xa sa Kanaankae gere. Na dangi xanbi, won birin nan sigama e dennaxe soxi wo tan fan yi ra.» Simeyon бonsоe nаxa tin na ra.

⁴ Yudayakae to te, Alatalа nаxa Kanaankae nun Perisikae sa e sagoe. E nаxa xeme wulu fu faxa Beseki. ⁵ Na kui e nаxa Kanaankae nun Perisikae бонbо. E to Beseki mange li naa, e nаxa na fan gere. ⁶ A nаxa а gi, kоnо e nаxa bira а fоxо ra han e nаxa а suxu, e fa а belexekurae nun а sankurae mabolon. ⁷ Adoni Beseki nаxa а fala, «Temui dangixi, n tan bara mange tongo solofere suxu, n e belexekurae nun e sankurae болon. E nаxa e dege donse ra naxan nu birama n degede. Yakosi Ala na na sare ragbilenfe n ma.» E nаxa а xanin Darisalamu, а nаxa faxa menni.

⁸ Yuda бonsоe nаxa Darisalamu gere. E to а suxu, e nаxa mennikae sonto santidegema ra, e taa gan. ⁹ Na dangi xanbi, e man nаxa goro Kanaankae gere, naxee nu sabatixi Isirayila geyae fari, Negewi gbengberenyi nun Sefela бoxi mabiri.

¹⁰ Yuda bõnsõe naxa siga Kanaankae gereede, naxee nu sabatixi Hebiron, dennaxe xili nu falama singe ra nu Kiriyati Ariba. E naxa Sesayi, Aximan, nun Talama bõnbõ. ¹¹ E naxa keli menni sigafe ra Debrikae gereede, dennaxe xili nu falama singe ra nu Kiriyati Sifa. ¹² Kalebi naxa a masen, «Mixi naxan Kiriyati Sifa masõtõma n be, n nan ma di gine Akasa fima ne na kanyi ma, a findi a xa gine ra.» ¹³ Kenasi xa di xeme Otiniyeli, Kalebi xunya nan na masõtõ. Kalebi fa a xa di gine Akasa fi a ma.

¹⁴ Lõxõe nde Akasa naxa a fala Otiniyeli be, a xa a bitanyi mayandi a xa xe nde fi a ma. Akasa to goro a xa sofale fari, Kalebi naxa a maxõrin, «I wama munse xõn?» ¹⁵ A naxa a yaabi, «N wama ne i xa fe fanyi nde raba n be. I bara bõxi nde so n yi ra yirefanyi ma. I xa ye dula nde fan fi n ma.» Kalebi naxa tin na ra, a fa ye dula ndee fi a ma. Keren nu na fuge, boore nu na labe.

¹⁶ Annabi Munsa bitanyi Kenika xa die naxa keli Yeriko, taa naxan xili «Tugi taa,» e nun Yuda bõnsõe. E naxa siga sabatide gbengberenyi Yudaya bõxi ma, Negewi Aradi yirefanyi ma. E naxa sabati pama tagi. ¹⁷ Yudayakae nun e ngaxakerenyi Simeyõnkæ naxa siga Kanaankae gereede, naxee nu sabatixi Sefati. E naxa na taa ratõn. Na nan a toxi a xili falama Horoma. ¹⁸ E man naxa Gasa, Asikalõn, nun Ekiron masõtõ, a nun e xa bõxie. ¹⁹ Alatala nun Yuda bõnsõe nan nu a ra. E naxa Isirayila geyae masõtõ, kõnõ e mu nõ mixie ra naxee nu sabatixi lanbanyi ma, barima sõõri ragisee wure daaxi nan nu na e yi ra.

²⁰ E naxa Hebiron so Kalebi yi ra, alõ Annabi Munsa a fala ki naxe. Kalebi naxa Anaki xa di saxanyie keru naa. ²¹ Bunyamin xa die mu nõ Yebusukae keride, naxee nu sabatixi Darisalamu. Han to Yebusukae sabatixi Darisalamu Bunyamin bõnsõe ya ma.

²² Yusufu bõnsõe naxa Beteli gere. E nun Alatala nan birin nu a ra. ²³ E naxa mixi xee Beteli, e xa menni mato. Yi taa xili nu falama ne singe ra nu Lusi. ²⁴ Na xerae naxa xeme nde to, a na minife taa kui. E naxa a fala a be, «Taa sode masen muxu be. Muxu fan fe fanyi rabama ne i be na temui.» ²⁵ A to taa sode masen e be, e naxa mennikæ faxa santidegema ra, kõnõ e naxa yi xeme nun a xa denbaya lu na. ²⁶ Yi xeme naxa siga Xitikæ xa bõxi ma, a naxa taa ti, a Lusi xili sa a xun. Han to na xili nan falama na xun.

²⁷ Kõnõ Manasi bõnsõe mu nõ Beti Saan, Taanaki, Dõrõ, Yibeleyami, Megido, nun e xa bõxie masõtõde. Kanaankæ mu tin kelide na bõxi ma. ²⁸ Isirayila to senbe sõtõ a fanyi ra, e naxa Kanaankæ findi e xa konyie ra, kõnõ e mu e keru.

²⁹ Efirami bõnsõe fan mu nõ Kanaankæ keride naxee nu sabatixi Geseri. Kanaankæ naxa lu naa Efiramikæ ya ma.

³⁰ Sabulon bõnsõe fan mu nõ Kanaankæ keride naxee nu sabatixi Kitiron nun Nahaloli. Kanaankæ naxa lu naa Sabulonkæ ya ma, kõnõ Isirayilakæ naxa e findi e xa konyie ra.

³¹ Aseri bõnsõe fan mu nõ Ako, Sidõn, Axalabi, Akisibu, Xeleba, Afeki, nun Rexobo masõtõde. ³² Na nan a toxi Aserikæ naxa sabati Kanaankæ tagi na bõxi ma. ³³ Nafatali bõnsõe fan mu nõ Beti Semesi nun Beti Anati masõtõde. Nafatalikæ naxa sabati Kanaankæ tagi na bõxi ma. Beti Semesikæ nun Beti Anatikæ naxa findi e xa konyie ra.

³⁴ Dana bõnsõe fan mu nõ Amorikæ keride Isirayila geya bunyie. Na nan a toxi Danakæ naxa sabati geyae fari. ³⁵ Amorikæ naxa wa lufe

Xereše geya, Ayalon, nun Saalabimi, kono Yusufu bonsoe naxa senbe soto, e Amorikae findi e xa konyie ra. ³⁶ Amorikae xa naaninyi nu foloxi Akarabimi, a siga han Sela.

2

Isirayila Alatala xa saate kanafe

¹ Alatala xa maleke naxa keli Giligali, a siga Bokin. A naxa a masen Isirayilakae be, «N bara wo tongo Misira, n fa wo xun ti boxi ra, n dennaxe saate tongo marakali ra wo benbae be. N nu bara a fala, «N mu n ma saate kanama abadan.» ² A mu lan wo tan xa saate tongo yi boxi mixie be. A nu lan ne wo xa e xa serexebadee rabira, kono wo mu n ma yaamari suxul! Wo yi wali mooli rabaxi munfe ra? ³ Na nan a toxi, n xa a fala wo be, n mu fama e keride wo ya ra. E fama lude wo seti ma ne. E xa alae findima gantanyi nan na wo be.»

⁴ Alatala xa maleke to ge yi woyenyi masende Isirayilakae be, e naxa wa e xui itexi ra. ⁵ E naxa Bokin xili fala yi yire xun, e fa serexee ba Alatala be.

Yosuwe xa faxe

⁶ Yosuwe to pama bepin, Isirayilakae naxa siga e xa boxi masotode naxan nu findixi e ke ra. ⁷ Nama naxa Alatala xa seriyе suxu Yosuwe xa waxati kui, nun forie xa waxati kui, naxee xa simaya dangi Yosuwe ra, naxee nu bira Alatala xa kaabanakoe to, a naxee rabaxi Isirayila be. ⁸ Nunu xa di Yosuwe, Alatala xa konyi, naxa laaxira a xa simaya je keme je fu ma. ⁹ E naxa a ragata a xa boxi ma naxan findi a ke ra, Timinati Xereše, Eframi geya yire, Gaasi geya koola biri.

¹⁰ Yosuwe xunlanmae birin to faxes, mixi gbete naxa mini naxee mu Alatala kolon. E mu a kolon a nu bara naxan naba Isirayila be. ¹¹ Na temuи Isirayilakae naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa tuubi Bali kuyee be. ¹² E naxa Alatala finsiriwali, e benbae Marigi Alatala, naxan e ramini Misira boxi ma. E naxa bira ala gbete foxo ra, e rabilinyi mixie nu ala naxee batufe, e nu fa e felen nee be. E naxa Alatala rapaaxu, ¹³ e a finsiriwali, e Bali kuyee nun Asitarate kuyee batu.

¹⁴ Alatala naxa xono Isirayila ma, a naxa e sa e wuru mixie belexe. A naxa e sara e yaxuie ma e rabilinyi. E mu fa no tide e yaxuie ya ra sonon. ¹⁵ E nu sigama gere sode dennaxe birin, Alatala nan nu e bonboma, a nu fe paaxi doxo e ma, alo a nu bara a masen e be ki naxe marakali ra. E naxa tooro ki fanyi. ¹⁶ Alatala naxa kiitisaе rakeli, e xa e ratanga e wuru mixie ma. ¹⁷ Kono Isirayilakae mu tin e tuli matide na kiitisaе ra, barima e nu wama ala gbete nan batufe, e xa e felen e be. E naxa gbilen e benbae xa kira foxo ra mafuren. E benbae nu bara bira Alatala xa seriyе foxo ra, kono e tan mu tin na ra feo.

¹⁸ Alatala to nu kiitisaмаe raketima, a naxa e mali e xa simaya birin kui alako Isirayilakae xa ratanga e yaxuie ma. Alatala nu kinikinima e ma e xa toore birin kui. ¹⁹ Kono kiitisa to bara faxes, e man naxa bira ala gbete foxo ra dangife e babae ra. E naxa e batu, e felen boxi ma e be. E mu sese ba e xa wali kobie ra, e boje xoxoxi tun.

²⁰ Na kui Alatala boje naxe te Isirayilakae xili ma, a fa a masen, «Yi pama bara e kobe ti n ma saate ra n naxan tongo e benbae be. E bara n xui matandi. ²¹ Na kui, n tan fan mu fama si keren keride e ya ra sonon,

naxee nu na yi bõxi ma Yosuwe faxa temui naxe. ²² N fama Isirayilakae matode xa e tinma, xa e mu tinma, birade Alatala xa kira foxo ra alo e benbae a raba ki naxe.» ²³ Alatala naxa yi sie lu naa, a mu naxee saxi Yosuwe sago. A mu gbata e keride sonon.

3

Ala Isirayilakae matofe

¹ Alatala naxa yi sie lu Kanaan bõxi ma alako e xa Isirayilakae mato, naxee mu nu na gere singee kolon. ² Na rabaxi ne alako Isirayila lanfanmae xa na gere xa fe kolon, naxee mu nu a kolonxi nu. ³ Si naxee lu Kanaan bõxi ma, nee nan yi ki: Filisitakae xa mangɛ suuli, Kanaankae birin, Sidonkae, nun Hiwikaе naxee nu sabatixi Liban geyae fari, kelife Bali Xerimon geya ma, a sa doxo Xamata sode de ra.

⁴ Yi sie lu ne naa alako Alatala xa Isirayilakae mato, a xa a kolon xa e sa birama a xa seriye foxo ra, a naxan sebe e babae be Annabi Munsa saabui ra. ⁵ Isirayilakae naxa sabati Kanaankae, Xitikaе, Amorikaе, Perisikaе, Hiwikaе, nun Yebusukaе tagi. ⁶ Isirayilakae naxa mennikaе xa di ginɛe doxo, e fan naxa e xa di ginɛe fi mennikaе xa di xemee ma. Isirayilakae man naxa e xa alae batu. Kiitisa mixi fu nun firin

Otiniyeli, Isirayila kiitisa

⁷ Isirayilakae naxa fe paaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa neemu Alatala ma, e Marigi Ala, e fa Bali kuyee nun Aseri wuri masolixi batu. ⁸ Alatala naxa xono Isirayila ma, a fa e sa Kusan Risatayimi sago, Mesopotamiya mange, Isirayilakae nu na naxan xa yaamari bun ma ne solomasaxan. ⁹ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e be, Kenasi xa di Otiniyeli, Kalebi xunya. ¹⁰ Alatala Xaxili naxa goro a ma. A naxa findi Isirayila kiitisa ra. A to siga gere sode, Alatala naxa Mesopotamiya mange, Kusan Risatayimi, sa a sago senbe ra. ¹¹ Bõxi naxa lu bõpɛsa kui ne tongo naani. Na temui Kenasi xa di Otiniyeli naxa faxa.

Exudu, Isirayila kiitisa

¹² Isirayilakae man naxa fe paaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. Na nan a toxi, Alatala naxa senbe so Mowaba mange Egilon yi ra Isirayila xili ma, naxan nu bara fe paaxi raba Alatala ya i. ¹³ Egilon naxa Amonikaе nun Amalekikaе xili, e birin xa Isirayila gere. Na kui e naxa Tugi taa masoto. ¹⁴ Isirayilakae naxa lu Mowaba mange Egilon xa yaamari bun ma ne fu nun solomasaxan.

¹⁵ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e be, Gera Bunyaminka xa di Exudu, naxan nu walima a koala belexe ra. Isirayilakae naxa a xee, a xa duuti xanin Mowaba mange Egilon xon. ¹⁶ Exudu naxa santidegema de firin yailan, naxan xa kuye nongon ya keren lima, a fa a noxun a xa donma bun ma a yirefanyi tabe fari. ¹⁷ A naxa duuti fi Mowaba mange Egilon ma, naxan fate xungbo a gbe ra. ¹⁸ A to ge duuti fide, a naxa xemee ragbilen naxee nu bara na kote xanin.

¹⁹ Exudu to kuyee li naxee nu na Giligali, a naxa gbilen Egilon yire, a fa a fala, «Mange, n wama gundo nde falafe i be.» Mange naxa a fala booree be, «Wo wo magbilen sinden.» Naxee birin nu na a seti ma, e naxa e magbilen. ²⁰ Exudu naxa a maso Egilon na, naxan nu doxoxi a xa konkoe

itexi xinbelixi kui, dennaxe nu yailanxi a keren peti be. Exudu naxa a fala a be, «Ala bara n xee, n xa yi masenyi fala i be.» Egilon naxa keli a xa doxoсе kui. ²¹ Na temui Exudu naxa a xa santidegema ba a tee i a koola belexe ra a yirefanyi seeti, a Egilon furi soxo a ra. ²² A kole nun a fe birin naxa so a furi, a mini a fari. Ture naxa raxi a xun ma, barima a bara santidegema lu naa.

²³ Exudu to mini konkoe kui, a naxa naade balan a xun ma saabi ra. ²⁴ Na dangi xanbi, mange xa konyie naxa fa. E naxa a to konkoe itexi naade balanxi. E nu fa a fala, «A na fe nde nan xun ma banxi xinbelixi kui.» ²⁵ E naxa mame ti han, konо mange to mu nu konkoe itexi naade rabima, e naxa saabi tongo, e na rabi. E naxa e xa mange to boxi ma, a bara faxa.

²⁶ E nu mame tife temui naxe, Exudu nu bara a gi. A naxa dangi kuyee yire ra, a sa a yete ratanga Seyira biri. ²⁷ A fefe so, a naxa feri fe. Isirayilakae naxee nu na Efirami geyae fari, e naxa goro, e naxa ti a xanbi ra. ²⁸ A naxa a fala e be, «Wo bira n foxo ra, barima Alatala bara wo yaxui Mowabakae sa wo sagoe.» E naxa bira a foxo ra, e siga, e sa ti Yuruden xure de Mowaba biri ra. E mu tin mixi gbete xa xure igiri menni. ²⁹ Na waxati bun ma, e naxa Mowabaka xeme gbangbalanyi mixi wulu fu faxa. Mixi yo mu no a gide e ya ma. ³⁰ Na loxoс Isirayilakae naxa Mowabakae rayaagi. Boxi naxa lu bojesa kui je tongo solomasaxan.

Samagari, Isirayila kiitisa

³¹ Na to dangi, Anati xa di Samagari naxa findi kiitisa ra. A naxa Filisitaka xeme mixi keme senni faxa ninge rapere wuri ra. Na kui a fan naxa Isirayila ratanga.

4

Debora, Isirayila kiitisa

¹ Isirayilakae man naxa fe paaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. Exudu nu bara faxa na temui. ² Alatala fan naxa e sa Yabini sagoe, Kanaan mange nde, naxan nu na Xasori. Sisera, a xa soorie xunyi, nu sabatixi Xarosei Goyimi. ³ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, barima soori ragise wure daaxi keme solomanaani nan nu na Yabini yi ra. A naxa Isirayilakae tooro a paaxi ra je moxonen bun ma.

⁴ Na waxati kui, Debora namijonme gine, Lapidoti xa gine, nan nu kiitisa ra Isirayila boxi ma. ⁵ A nu kiiti sama tugi bunyi ne, naxan xili «Debora xa tugi.» Raama nun Beteli tagi, Efirami geyae ma. Isirayilakae nu sigama a yire, a xa e xa kiiti sa.

⁶ Debora naxa Kedesika Abinowami xa di Baraki xili, naxan nu na Nafatali bonsoe xa boxi ma, a fa a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala yi yaamari nan soxi i yi ra. I xa Nafatalikae nun Sabulonkaе xeme wulu fu xanin Taboro geya fari. ⁷ N fama Sisera, Yabini xa soori mange, bendunde i ma Kison xure mabiri. N a xa soori birin nun e ragisee sama ne i sago.»

⁸ Baraki naxa a fala a be, «Xa won birin nan a ra, n sigama, konо xa won birin mu a ra, n mu sigama feo.» ⁹ Debora naxa a yaabi, «Na kui, won birin nan sigama, konо i mu fama matoxoe yo sotode na kui, barima Alatala fama Sisera sade gine nde nan sagoe.» Na temui, Debora nun Baraki naxa siga Kedesi.

¹⁰ Baraki naxa Nafatalikae nun Sabulonkaе maxili Kedesi. Xeme mixi wulu fu naxa bira a foxo ra. Debora fan nu na e ya ma. ¹¹ Heberi Kenika

nu bara gbilen a bɔnsɔe fɔxɔ ra, naxan findi Xobabo xa die ra, Annabi Munsa bitanyi xemema. Heberi nu bara a xa kiri banxi ti Saananimi, wuri belebele nde bun, Kedesi fe ma.

¹² Mixi nde to a fala Sisera be, a Abinowami xa di Baraki bara te Taboro geya fari, ¹³ a naxa a xa sɔɔri birin nun a xa sɔɔri ragise keme solomanaani xun lan Kison xure, kelife Xaroseti Goyimi. ¹⁴ Na temui Debora naxa a fala Baraki be, «Keli, to Alatala fama Sisera sade i sagoe. Alatala nan tima i ya ra.» Baraki naxa goro Taboro geya fari, xeme mixi wulu fu biraxi a fɔxɔ ra. ¹⁵ Alatala naxa Sisera nun a xa sɔɔri birin nagi Baraki xa santidegema xepɛnxi ya ra. Sisera naxa goro a xa sɔɔri ragise kui, a a gi a sanyi ra. ¹⁶ Baraki naxa Sisera xa geresoe keru han Xaroseti Goyimi, e xa sɔɔri ragisee kui. Baraki xa sɔɔrie naxa e birin faxa santidegema ra, mixi keren mu lu.

¹⁷ Sisera naxa a gi a sanyi ra, a sa a nɔxun Yayeli xa kiri banxi kui, Heberi Kenika xa ginε. A na rabaxi ne barima lanyu nu na Xasori mange Yabini nun Heberi Kenika xabile tagi. ¹⁸ Yayeli naxa mini Sisera ya ra, a fa a fala a be, «N marigi, fa be, i nɔxun n xɔnyi, hali i mu gaaxu.» A naxa sa a nɔxun Yayeli xa kiri banxi kui sade dugi bun ma. ¹⁹ Sisera naxa a fala Yayeli be, «N bara i maxandi, n ki ye ra, n xa a min. Ye xɔli na n ma.» Yayeli naxa xipe sase de rabi, a a so a yi. Sisera to a min, Yayeli naxa gbilen a makoto ra. ²⁰ A man naxa a fala Yayeli be, «Ti kiri banxi sode de ra. Xa mixi nde fa sa i maxorin a falafe ra, «Mixi nde mu soxi be?», i xa na kanyu yaabi, «Ade.»»

²¹ Heberi xa ginε Yayeli naxa kiri banxi mabanban wuri nde tongo, derema suxuxi a yi. Xi xoli nu bara ge Sisera nde taganyu saabui ra. A naxa a makore Sisera ra doyin, a fa na wuri banban a gbege xɔnyi ma han a soti bɔxi. Sisera naxa faxa keren na. ²² Yayeli naxa mini Baraki ya ra, naxan nu na birafe Sisera fɔxɔ ra. A naxa a fala a be, «Fa be, i xeme naxan fenfe, n xa a masen i be.» Baraki naxa so Yayeli xɔnyi, a fa Sisera faxaxi to, wuri banbanxi a gbege xɔnyi.

²³ Na lɔxɔe Alatala naxa Kanaan bɔxi mange Yabini rayaagi Isirayilakae ya xori. ²⁴ Isirayilakae belexe sa Kanaan mange Yabini ma na ki ne a xuri xuri ra, han e naxa a faxa.

5

Debora xa beeti

¹ Na lɔxɔe, Abinowami xa di Baraki nun Debora naxa yi beeti ba:

² «Alatala tantu!

Isirayila senbemaе bara keli.

Nama fan bara tin na gere ra.

³ Mangεe, mangεdie, wo wo tuli mati a fanyi ra.

N tan beeti bama ne, n a bama Alatala nan be.

N xa Isirayila Marigi Alatala binya beeti ra.

⁴ Alatala, i to keli Seyiri, Edonkaе xa bɔxi ma, bɔxi naxa serεn,

koore nuxui naxa tunc ragoro.

⁵ Geyae naxa xɔyɔ Alatala ya i,

yi Turusinina geya fan naxa serεn Isirayila Marigi Alatala ya i.

⁶ Yayeli nun Anati xa di Samagari waxati,

mixi mu nu noma biyaaside mupetie xa fe ra.

7 Isirayilakae mu nu noma lude daaxae sonon,
e birin naxa keli naa,
han n tan Debora minixi temui naxe.
N bara findi Isirayila nga ra.

8 E nu bara ala neenee batu folo.
Gere nu bara fa han taa naadee ra,
soori makantase nun tanbe yo mu nu na Isirayilaka mixi wulu tongo naani
yi ra.»

9 «Alatala tantu!
N boje na Isirayila mangee nun pama foxo ra,
naxee e yete janigexi.

10 Wo tan naxee tema sofale gine fiixee fari,
wo tan naxee doxoma dugi fanyi fari,
wo tan naxee jereema kira ra, wo wo mapoxun.

11 Naxee ye bama kolonyi ra,
e Alatala tantuma a xa fe fanyie ma.
Alatala fe fanyi raba ne Isirayila be,
a xa pama tixi taa sode de ra temui naxe.»

12 «Debora, xunu!
Xunu, i xa beeti ba.
Abinowami xa di Baraki, keli!
I xa yaxuie xanin.

13 Alatala naxa xunnakeli fi a xa pama fanyi ma,
a naxa n xun nakeli senbemaie tagi.

14 Efirmikae naxa fa,
naxee kelixi Amalekikae xa boxi ma,
Bunyaminkae naxa bira e foxo ra.
Makiri mangee fan naxa goro,
a nun Sabulon yareratie.

15 Isakari mangee naxa lu Debora seeti ma.
E naxa Baraki mali,
e goro geya bunyi,
kono Rubenkae tan naxa woyen han.

16 Wo luxi wo xa xurusee tagi munfe ra,
wo nu fa wo tuli mati e wa xui ra?
Rubenkae tan fo woyenyi jontare.

17 Galadikae fan naxa lu Yuruden naakiri ma.
Danakae lu e xa kunkuie fe ma munfe ra?
Aserikae fan naxa lu wafu ra, baa de.

18 Sabulonkae tan naxa ti faxe ya i.
Nafatalikae fan naxa suusa gere ra.»

19 «Mangee naxa fa.
Kanaan mangee naxa fa gere sode Taanaki, Megido xure de ra,
kono e mu harige nun gbeti yo soto na kui.

20 Koore naxa gere so,
tunbuie naxa Sisera gere.

21 Kison xure fori naxa e xanin.
N boje xa senbe so,
n xa siga yare!

22 Na temui, soorie naxa e xa soe ragi.
E naxa e xulun, e gbataxi.

23 Alatala xa maleke naxa a fala,
«Wo xa Merosi danka.
Wo xa Merosikae birin danka.
E mu nu biraxi Alatala foxo ra senbemaе tagi.»

24 «Yayeli barakatoe gine nan a ra,
Heberi Kenika xa gine.
Barakatoe belebele nan a ra ginee tagi,
naxee sabatixi kiri banxi kui.

25 Sisera to ye makula, a naxa xipe fi a ma.
A naxa xipe fanyi so a yi ra pooti tofanyi kui.

26 Kiri banxi mabanban wuri suxuxi a yi,
derema fan na a yirefanyi belexe.
A naxa a banban Sisera xunyi,
a xunyi naxa boo.

27 Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun ma,
a saxi boxi, a naxa faha.
Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun ma,
a saxi boxi, a naxa faha.»

28 «Sisera nga tixi wunderi ra,
a a falama, «Munfe ra a ragise mu nu fa sinden?
Munfe ra a soori ragisee buxi fade?»

29 A xa lonnilae naxa a yaabi yi woyenyi ra,

30 «Temunde e mu na e harige see xa tongofe?
E mu na nee xa itaxunfe?

Gine keren soori keren,
xa na mu a ra soori keren, gine firin.
E e wasaso se mapingixie ra naxee nu rafan Sisera ma,
e e wasaso donma mapingi dinxie ra.

Donma mapingixi keren, donma dinxi firin,
xunnakeli kanyi xa na soto.»

31 Alatala, i yaxuie birin xa halaki na ki ne,
kono i xanuntenyie xa yanba alo soge itexi.»

Na dangi xanbi, boxi naxa lu xaxilisa kui je tongo naani.

6

Gedeyon findife kiitisa ra

¹ Isirayilakae man naxa fe kobi raba Alatala ya i naxan mu rafan a ma.
A naxa e sa Madiyankae xa noe bun ma han je solofere. ² Madiyankae
naxa fe xoroxxoe doro Isirayila ma. Na nan a to, Isirayilakae naxa folee ge
geya fari, e yete makantadee yailan geme longori ra. ³ Isirayilakae na xe
sa temui naxe, Madiyankae, Amalekikae, nun bonsoe gbete naxee kelima
sogegorode, nee nu tema ne, e ti e kanke. ⁴ E nu lu e fe ma e xa Isirayilakae
xa daxamui birin kana han Gasa. E mu nu sese luma Isirayila, hali boxi
daxamuie, yexee, ningee, xa na mu a ra sofalee. ⁵ Na mixie nu tema temui
naxe, nun e xa xurusee ra, kiri banxie, nun joxomee, e nu luma ne alo
katoe gali naxan kasare rabama boxi ma.

⁶ Madiyankae to Isirayila findi setare bɔxi ra, Isirayilakae naxa Alatala maxandi. ⁷ E to Alatala makula Madiyankae xa fe ra, ⁸ Alatala naxa namijɔnɔmɛ keren xɛɛ e ma. A naxa a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan yi ki, «N bara wo ramini Misira bɔxi ma, wo nu na konyiya kui dennaxe. ⁹ N bara wo ba Misirakae belexe, a nun wo yaxui birin. N bara e keru wo ya ra, n fa e xa bɔxi fi wo ma. ¹⁰ N bara a masen wo be, «N tan nan na Alatala ra, wo Marigi Ala. Wo naxa gaaxu Amorikae xa alae ya ra, wo sabatixi bɔxi naxee ma.» Kɔnɔ wo mu biraxi n xui fɔxɔ ra.»

¹¹ Alatala xa maleke naxa so Ofara daaxa kui, a naxa dɔxɔ wuri bili bun ma, naxan tixi Yowasi xɔnyi, naxan nu na Abiyesa bɔnsɔɛ ya ma. Yowasi xa di Gedeyon nu na mengi bɔnbɔfe yili kui weni bogi nu bunduma dennaxe, alako a xa a noxun Madiyankae ma. ¹² Alatala xa maleke naxa mini a ma, a fa a fala a be, «I tan geresoe fanyi, wo nun Alatala birin nan a ra.» ¹³ Gedeyon naxa a fala a be, «N Marigi, xa muxu nun Alatala birin nan a ra, yi fe xɔrɔxɔɛ birin fa muxu lixi munfe ra? A xa kaabanakoe na minden? Muxu babae bara kaabanako nde madɔxɔ muxu be. E naxe, «Alatala nan muxu ramini Misira ra.» Yakɔsi Alatala bara won nabɛjin, a won sa Madiyankae sago.»

¹⁴ Alatala naxa a masen a be, «I senbe so. I fama ne Isirayila ratangade Madiyankae belexe. N tan xa mu i xɛxi?» ¹⁵ A naxa a yaabi, «N Marigi, n tan nɔma Isirayila ratangade a yaxuie ma? N xabile xa setarepa dangi xabile birin gbe ra Manasi bɔnsɔɛ ya ma. N baba xa di dɔnxɔɛ na n tan nan na.» ¹⁶ Alatala naxa a masen a be, «Kɔnɔ won birin nan a ra. Na kui i fama Madiyankae birin bɔnbɔde alo i na mixi keren nan bɔnbɔfe.» ¹⁷ Gedeyon naxa a yaabi, «Xa i bara hinne n na, tɔnxuma nde masen n be, naxan a masenma i tan yati nan wɔyenxi n be. ¹⁸ Yandi, i naxa i makuya be ra, beemanu n xa fa n ma serexe ra i be.» Alatala naxa a fala, «N luma be han i fama temui naxe.»

¹⁹ Gedeyon naxa siga, a sa si yɔre keren faxa, a farin busali keren nafala taami lebinutare ra. A naxa sube sa debe kui, a naxa bɔre sa bɔre sase kui, a naxa e dentege Alatala be wuri bili bun ma. ²⁰ Alatala xa maleke naxa a masen a be, «Sube nun taami lebinutare tongo, i xa e sa yi geme fari, i bɔre sa a ma.» Gedeyon to ge na rabade, ²¹ Alatala xa maleke naxa a yisuxuwuri itala, a naxa a din sube nun taami lebinutare ra. Na kui te naxa dexe geme ma, a sube nun taami lebinutare birin gan. Na xanbi Alatala xa maleke naxa lɔɛ a ma. ²² Gedeyon to a to Alatala xa maleke yati nan a ra, a naxa a fala, «N Marigi Alatala! N bara Alatala xa maleke to, a tixi n ya i.» ²³ Alatala naxa a masen a be, «Hali i mu gaaxu, i mu faxama. I bɔre xa sa.» ²⁴ Gedeyon naxa serexebade yailan Alatala be menni, a fa a xili fala na xun, «Alatala xa bɔnɛsa.» Han to, menni na Ofara, Abiyesa xabile na dennaxe.

²⁵ Na lɔxɔɛ kɔɛ ra Alatala naxa a masen Gedeyon be, «I baba xa tuura tongo, naxan bara je solofere sɔtɔ. I xa i baba xa Bali kuye serexebade kana, a nun na Aseri wuri masolixi, naxan tixi a xun. ²⁶ Na dangi xanbi, i xa serexebade gbete yailan i Marigi Alatala be yi yire magaaxuxi fari. I xa na tuura ba serexe gan daaxi ra. Na Aseri wuri masolixi, i naxan kanama, na xa findi yege ra na serexe ganse ra.»

²⁷ Gedeyon naxa mixi fu tongo a xa konyie ya ma, a na birin naba, Alatala naxan masenxi a be. A na raba kɔɛ nan na, barima a nu gaaxuxi a baba xa mixie nun taakae ya ra. ²⁸ Taakae to keli subaxe ma, e naxa a to Bali kuye serexebade rabiraxi, Aseri wuri masolixi naxan nu tixi a xun ma, na fan

nabiraxi. E man naxa tuura to naxan baxi serexe gan daaxi ra serexebade neene fari. ²⁹ E naxa e boore maxorin, «Nde yi rabaxi?» E to na fe fen, e fa a fala e boore be, «Yowasi xa di Gedeyon nan foxi a ra.» ³⁰ Na kui taakae naxa a fala Yowasi be, «I xa di ramini, a xa faxa, barima a bara Bali kuye serexebade kana, a man bara Aseri wuri masolixi rabira, naxan nu tixi a xun.»

³¹ Yowasi naxa mixie yaabi, naxee nu tixi a kanke, «Wo tan nan Bali xun mafalama? Wo tan nan a ratangama? Mixi yo naxan Bali xun mafala, na kanyi nan singe faxama beemanu kuye xa iba. Xa Ala nan na Bali ra, a tan xa a yete xun mafala, barima e a tan nan xa serexebade rabiraxi.» ³² Na loxo, e naxa Yerubaali xili fala Gedeyon xun ma, e nu fa a fala, «Bali xa a yete xun mafala, barima a bara a xa serexebade rabira.»

³³ Madiyankae, Amalekikae, nun bonsoe gbete naxee keli sogetede, nee naxa e malan, e fa Yuruden igiri, e lu Yisireeli geya bunyi. ³⁴ Alatala Xaxili naxa lu Gedeyon be. A naxa feri fe, a xa Abiyeseri bonsoe maxili alako e birin xa bira a foxo ra. ³⁵ A naxa xerae xee Manasi boxi ma, nee fan xa bira a foxo ra. A man naxa xerae xee Aseri, Sabulon, nun Nafatali boxi ma, mennikae fan naxa kafu a ma.

³⁶ Gedeyon naxa a fala Alatala be, «Xa i wama Isirayila ratangafe n saabui ra, alo i a masenxi ki naxe, i xa yi raba n be. ³⁷ N xa yexee kiri itala lonyi xun, a xa lu menni ko ra. Xa xini doxo yexee kiri nan kansan ma, boxi tan nabilinyi naxa xara, n fama a kolonde na temu ni, i tan nan Isirayila ratangama n saabui ra, alo i a masenxi ki naxe.» ³⁸ A naxa na raba na ki. Na kuye iba, a naxa keli subaxe ma, a yexee kiri bundu alako a xa a kolon xa xini doxoxi kiri ma. Ye, pooti ya keren naxa mini na kui.

³⁹ Gedeyon man naxa a fala Ala be, «Hali i boje mu te n xili ma, n ma woyen donxo nan yi ki. N man waxi seedejoxoya nan matofe yi kiri ra. Kiri kansan xa xara, xini xa boxi birin bunda.» ⁴⁰ Na ko ra, Ala naxa na raba na ki. Kiri kansan naxa xara, xini fa boxi birin bunda.

7

Madiyankae masote

¹ Yerubaali, naxan findi Gedeyon na, a nun pama naxan birin nu biraxi a foxo ra, e naxa keli subaxe ma, e sa kuru Xarodi dulonyi fe ma. Madiyankae nu malanxi koola biri More geya bunyi. ² Alatala naxa a masen Gedeyon be, «I xa soorie bara gbo ye. Xa n bara Madiyankae sa e sagoe, Isirayilakae fama ne e yete wasude n na, e a fala, «Muxu tan nan muxu yete kan natangaxi.» ³ I xa pama yaamari, «Gaaxui bara naxee birin seren, e xa gbilen Galadi geya yire.» Xeme mixi wulu moxonen a nun firin naxa gbilen, konko xeme mixi wulu fu tan naxa lu naa.

⁴ Alatala naxa a masen Gedeyon be, «Han ya pama man gbo. Goro e ra xure biri, n fama e mayegetide menni ne. N na a fala i be naxan na, wo nun yi nan sigama, wo nun na kanyi xa siga. N na a fala xeme naxan birin na, e mu sigama, nee naxa bira i foxo ra.»

⁵ A naxa pama ragoro xure de ra. Alatala naxa a masen Gedeyon be, «Naxee birin na ye kon e nenyi ra alo bare, i xa nee ti e xati ma. Naxee fan birin na e xinbi sin, e ye min, i xa nee fan ti e xati ma.» ⁶ Naxee birin ye ko e belexe kui, e naxa a min, e konti naxa siga xeme mixi keme saxan. Nama donxo naxa e xinbi sin, e nu fa ye kon e nenyi ra. ⁷ Alatala naxa a masen Gedeyon be, «Yi xeme mixi keme saxan naxee ye koxi e belexe kui,

n fama wo ratangade e tan nan saabui ra. N Madiyankae sama ne i sago. Yi nama donxoe, kankan xa siga a xonyi.» E naxa fandε tongo a nun feri naxee nu na namae yi. ⁸ Gedeyon naxa e ragbilen e xonyi, na xeme mixi keme saxan gbansan naxa lu a yire. Madiyan xa soorie nu na a labe ra geya bunyi.

⁹ Na koe ra Alatala naxa a masen Gedeyon be, «I xa goro Madiyan soorie yire, barima n bara e sa i sago. ¹⁰ Xa gaaxui na i ma yi gere xa fe ra, wo nun i xa konyi Pura xa goro Madiyankae yire. ¹¹ I naxan mema naa, na fama i ralimaniyade. Goro e xa soorie yire sinden.» A tan nun a xa konyi Pura naxa goro, han soorie yonkinde fe ma.

¹² Madiyankae, Amalekikae, nun bonsoe gbete naxee keli sogetede, nu na geya bunyi. E wuya alo katoe. E xa joxome fan nu wuya alo meyenyi naxan na baa de ra. ¹³ Gedeyon to naa li, xeme nde naxa a xa xiye fala a boore be. A naxa a masen, «N yi xiye nan saxi. N taami ganxi nan toxi a firifirima Madiyan soorie yonkinde. A naxa a bonbo kiri banxi nde ra, a a rabira.» ¹⁴ A boore naxa a yaabi, «A mu findixi sese ra fo Gedeyon xa santidegema, Yowasi xa di Isirayilaka. Ala bara Madiyankae nun e xa soorie sa a sago.» ¹⁵ Gedeyon to ge xiye xa fe tagi raba ramede, a naxa a felen boxi ma, a Ala tantu. Na xanbi, a naxa gbilen Isirayila soorie yire, a a fala e be, «Wo keli, barima Alatala bara Madiyan soorie sa won sago.»

¹⁶ A naxa yi xeme mixi keme saxan itaxun doxo saxan na. A fa feri nun feje lanmadie so e birin yi ra, te na feje kui. ¹⁷ A naxa a fala e be, «Wo xa n mato, n na naxan naba, wo fan xa na raba. N nefe soorie yire li, n na naxan naba, wo fan xa na raba. ¹⁸ Muxu feri fema temui naxe, wo fan xa wo gbe fe soorie yonkinde rabilinyi. Wo xa a fala wo xui itexi ra, «Alatala nun Gedeyon be!»

¹⁹ Gedeyon nun a xa soori mixi keme saxan, naxa Madiyan soorie yire li, e e xa yire makantade masara koe tagi temui naxe. E naxa feri fe, e feje iboo. ²⁰ Yi mixi kuru saxanyie naxa feri fe, e naxa feje iboo, te suxuxi e koola belexee ra, feri suxuxi e yirefanyi belexee ra e naxan fema. E nu fa a fala e xui itexi ra, «Won xa gere so Alatala nun Gedeyon be.» ²¹ E birin naxa ti e tide, Madiyan soorie rabilinyi. Madiyankae naxa e gi, e siga donxo ra. ²² Isirayila soori mixi keme saxanyie nu feri fe temui naxe, Alatala naxa a niya Madiyankae xa e boore faxesa santidegema ra. Soori donxo naxa e gi han Beti Sita, Serera mabiri, han Abeli Mexola, Tabati mabiri.

²³ Isirayila xeme naxa e malan, Nafatalikae, Aserikae, nun Manasikae. E birin naxa Madiyankae keri. ²⁴ Gedeyon naxa xerae xee Efirami geyae yire, e xa a fala, «Wo goro Madiyankae ya ra, wo singe xa ti Yuruden xure igirima dennaxe han Beti Baara.» Na kui Efirami xeme naxa e malan, e siga Yuruden xure igirima dennaxe, han Beti Baara. ²⁵ E naxa Madiyankae xa mange firinyie suxu, Orebi nun Seebi. E naxa Orebi faxesa Orebi fanye yire, e naxa Seebi faxesa Seebi weni bogi bunduma dennaxe. E naxa Madiyankae keri, e fa Orebi nun Seebi xunyie ra Gedeyon xon Yuruden fe ma.

¹ Eframi xemee naxa a fala Gedeyon be, «I yi mooli rabaxi muxu ra munfe ra? I to siga Madiyankae gere, munfe ra i mu muxu xili, won birin xa siga?» Sonxæ belebele naxa bira a i e tagi. ² A naxa e yaabi, «Wo naxan nabaxi, na dangi n gbe rabaxi ra pon. Eframikae xa wali lanmadi tide gbo Abiyeseri bonsoe xa wali xungbe be. ³ Alatala Madiyankae xa mangee Orebi nun Seebi saxi wo tan nan sago. N munse rabaxi naxan tide gbo na be?» A to ge woyende, e boje naxa goro.

⁴ Hali Gedeyon nun a xa soorie mixi keme saxanyie to nu taganxi, e Yuruden igiri ne Madiyankae kerife ra. ⁵ A naxa a fala Sukotikae be, «N bara wo maxandi, wo taami nde so n ma mixie yi ra, barima e bara tagan. N na Madiyankae xa mangee Seba nun Salamuna nan kerife.» ⁶ Sukoti mangee naxa Gedeyon yaabi, «Wo jan bara ge Seba nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa soorie yi ra munfe ra?» ⁷ Gedeyon naxa a fala, «Alatala na Seba nun Salamuna sa n sago temui naxe, n fama wo fatee mabode gbengberen yire tunbee nan na.»

⁸ Gedeyon naxa keli menni, a siga Peniyeli. A naxa mennikae fan makula taami ra. Peniyelikae fan naxa a yaabi alɔ Sukoti mixie a yaabi ki naxe. ⁹ A naxa a fala nee fan be, «N na xunnakeli soto, n fama be wo xa taa tete birin nabirade.»

¹⁰ Seba nun Salamuna nu na Karakore, e nun e xa soori mixi wulu fu nun suuli jondon. E tan gbansan nan nu luxi. Soori mixi wulu keme mixi wulu moxonon nu bara faxesantidegema ra bonsoe ya ma naxee kelixi sogetede. ¹¹ Gedeyon naxa te kira xon ma Noba nun Yogbeha sogetede biri. A naxa soorie bonbo naa, naxee nu laxi a ra a gere mu e lima sonon. ¹² Madiyan mangee Seba nun Salamuna fan naxa e gi. Gedeyon naxa bira e foxo ra, han a e suxu, a fa e xa soorie birin nagi.

¹³ Yowasi xa di Gedeyon to fa kelife gere sode Xeresε geya fari, ¹⁴ a naxa Sukoti fonike nde suxu, a a karaxan a xa Sukoti mangee nun kuntigie xilie sebe a be. Nee naxa lan mixi tongo solofere a nun solofere ma. ¹⁵ Gedeyon naxa siga Sukoti, a a fala e be, «Seba nun Salamuna nan yi ki, wo n konbi naxee xa fe ra. Wo naxa a fala, «Wo jan bara ge Seba nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa soorie yi ra munfe ra?»» ¹⁶ Na kui a naxa taa kuntigie suxu, a e bonbo gbengberen yire tunbee ra. ¹⁷ A naxa Peniyeli tete fan nabira, a fa mennikae faxesa.

¹⁸ Gedeyon naxa Seba nun Salamuna maxorin, «Wo mixi naxee faxesa Taboro, e nu na di?» E naxa a yaabi, «E nu ne alo i tan. E birin nu luxi alo mangedie.» ¹⁹ Gedeyon naxa a fala e be, «N taarae nan nu na e ra, n nga xa die. N bara n kali Alatala nje ra, xa wo mu e faxesa nu, n fan mu wo faxama nu.» ²⁰ A naxa a fala Yeteri be, a xa di singe, «E faxesa!» Konɔ Yeteri mu a xa santidegema ba a tee i, barima fonike nan nu a ra, a gaaxuxi. ²¹ Seba nun Salamuna naxa a fala Gedeyon be, «Xa xeme nan i ra, i tan yete yati xa muxu faxesa.» Gedeyon naxa keli keren na, a e faxesa. A naxa konmagoree ba e xa joxomee kon ma.

²² Isirayila xemee naxa a fala Gedeyon be, «I xa findi muxu xa mange ra, na dangi xanbi i xa di, nun na xa di. I bara muxu ratanga Madiyankae ma.» ²³ Gedeyon naxa a fala e be, «N tan nun n ma di, muxu mu findima wo xa mange ra. Alatala nan na wo xa mange ra.»

²⁴ Gedeyon man naxa woyen e be. A naxe, «Xa wo bara tin, a xoli n ma kankan xa xurunde keren so n yi ra, wo naxan sotoxi wo wasaso see ra gere kui.» Xurunde xema daaxi nu soxi Madiyankae belexee ra, barima

e kelixi Sumayila бонсәе нә. ²⁵ E naxa a fala, «Muxu bara tin na ra.» E fa dugi itala, e birin fa e xa xurundә keren keren sa dugi kui e naxan soto wasaso see ra.

²⁶ Gedeyon xәema naxan maxorin, a binye naxa siga han kilo moxoren, bafe xunmasee ra, tuli rasoe, donma gbeeli Madiyan mange daaxi, a nun joxome konmagore. ²⁷ Gedeyon naxa serexedube kuntigi donma yaılan na xәema ra, a a ti Ofara, a xa taa kui. A raponyi, na naxa findi gantanyi ra Gedeyon nun a xa denbaya be, barima Isirayilakae birin naxa na findi e xa ala ra.

²⁸ Isirayilakae naxa Madiyan lu e xa noe bun ma, nee mu xunnakeli soto sonon. Boxi naxa lu bojesa kui je tongo naani Gedeyon xa simaya kui. ²⁹ Yowasi xa di Yerubaali naxa gbilen a xonyi. ³⁰ Gedeyon naxa di tongo solofere bari, barima gine gbegbe nan nu doxoxi a xon. ³¹ A xa konyi gine naxan nu na Sikemi, na fan naxa di xeme bari a be. A naxa Abimeleki xili fala a xun. ³² Yowasi xa di, Gedeyon naxa faxa simaya fanyi kui. E naxa a ragata Yowasi xa gaburi yire Ofara, Abiyesa бонсәе nu na dennaxe.

³³ Gedeyon to faxa, Isirayilakae man naxa Alatala bepin, e xa Bali kuyee batu. E naxa Bali Beriti findi e xa ala ra. ³⁴ Isirayilakae naxa nәemu e Marigi Alatala ma, naxan e ratanga e yaxui birin belexe i, naxee nu e rabilinxi. ³⁵ E mu dugutegepa rasiga Yerubaali xa denbaya ma fefe ma, hali a to nu bara fe fanyi gbegbe raba Isirayila be.

9

Abimeleki findife mange ra

¹ Yerubaali xa di Abimeleki naxa siga Sikemi a nga xunye yire. A naxa yi masenyi ti a nga xabile be, ² «Katarabi Sikemi kuntigie birin ma, «Wo wama a xon ma Yerubaali xa di tongo solofere birin xa findi wo xa managee ra, ka mixi keren gbansan xa findi wo xa manage ra? Wo xa wo ratu a ma, won findixi wuli keren fase keren nan na.» ³ A nga xunye naxa na masenyi birin tagi raba Sikemi kuntigie be. Kuntigie naxa tin birafe Abimeleki foxo ra, barima e ngaxakerenyi nan nu a ra. ⁴ E naxa gbeti kilo solomasaxan fi a ma, kelifе Bali Beriti xa salide kui. Abimeleki naxa kobiri so xeme rabepinxie nun kalabantee yi ra, alako e xa bira a foxo ra.

⁵ A naxa siga a baba xonyi Ofara, a a xunye birin faxa. Yerubaali xa di tongo solofere birin naxa faxa fanye keren fari, fo Yotami, Yerubaali xa di donxoe, naxan nu bara a noxun e ma. ⁶ Sikemi kuntigie nun Beti Milo nama birin naxa e malan Sikemi, geme belebele nun wuri tofanyi tixi dennaxe. E naxa Abimeleki findi manage ra menni.

⁷ Yotami to na fe me, a naxa siga a sa ti Garisimi geya fari, a fa a fala a xui itexi ra, «Sikemi kuntigie, xa wo wama ne Ala xa a tuli mati wo ra, wo xa wo tuli mati n tan na. ⁸ Loxoe nde, wuri bilie naxa a nate e xa manage keren sugandi. E naxa a fala oliwi bili be, «Findi muxu xa manage ra.» ⁹ Kono oliwi bili naxa e yaabi, «N tan mu gbilenma n ture raminife foxo ra, ture naxan findima binya se ra Ala nun mixie be, alako n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.»

¹⁰ «Wuri bilie naxa a fala xore bili be, «I tan xa fa be, i xa findi muxu xa manage ra.» ¹¹ Kono xore bili naxa a fala e be, «N tan mu gbilenma n bogi joxunme fanyi raminife foxo ra, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.»

¹² «Wuri bilie naxa a fala weni bili be, «I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mange ra.» ¹³ Kɔnɔ weni bili naxa e yaabi, «N tan mu gbilenma n ma weni raminiƒe ƒɔɔ ra naxan Ala nun mixie raseewama, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.»

¹⁴ «Na kui wuri bilie naxa a fala tunbe kungsi be, «I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mange ra.» ¹⁵ Tunbe kungsi naxa wuri bilie yaabi, «Xa wo waxi panige fanyi nan nabafe n be alako n xa findi wo xa mange ra, wo fa be, wo xa fa lu n niini bun ma. Xa na mu a ra, te minima ne tunbe kungsi kui, a Liban wuri bili fanyi birin gan.»

¹⁶ Yotami man naxa a masen e be, «Yakɔsi, wo tan Abimeleki findife mange ra, wo a rabaxi tinxinyi nan ma? Wo fe fanyi nan nabaxi Yerubaali nun a xa denbaya ra na ki? Wo a xa fe fanyi sare ragbilenxi a ma na ki ne? ¹⁷ N baba gere soxi ne wo tan be, a a nii fi gere ma, a wo ratanga Madiyankae belexe i. ¹⁸ Kɔnɔ wo tan, wo bara keli n baba xa denbaya xili ma to loxɔe, wo bara a xa di xeme mixi tongo solofere faxa fanye keren fari, wo fa Abimeleki findi mange ra kuntigie xun ma Sikemi. Wo bara Gedeyon xa konyi gine xa di findi wo xa mange ra, barima wo ngaxakerenyi lanxi a tan nan ma. ¹⁹ Xa na birin kelixi panige fanyi nun tinxinyi nan ma Yerubaali nun a xa denbaya mabiri, awa wo tan nun Abimeleki xa rafan wo boore ma. ²⁰ Xa na mu a ra, te xa mini Abimeleki, a xa Sikemi kuntigie nun Beti Milo mixie gan. Te xa mini e fan ma, a xa Abimeleki gan!» ²¹ Yotami naxa keli naa, a sa a noxun Beeri, dennaxe makuya a taara Abimeleki ra.

²² Abimeleki naxa Isirayila yamari ne saxan bun ma. ²³ Na temui, Ala naxa xaxili kobi raso Abimeleki nun Sikemi kuntigie tagi. Sikemi kuntigie fa Abimeleki yanfa. ²⁴ Na kui e birin xa e xa fe naaxi sare soɔ. Abimeleki nu bara a ngaxakerenyie faxa, Yerubaali xa di tongo solofere. Sikemikae nu bara Abimeleki mali na faxe tife ra. ²⁵ Sikemi kuntigie naxa mixie ti yanfanteya ra Abimeleki xili ma geyae xun tagi, e nu mixie fetenken naxee nu dangima kira ra e yire. Abimeleki naxa na fe me.

²⁶ Loxɔe nde Ebedi xa di Gaali nun a xunyae naxa fa Sikemi. Taa kuntigie naxa lanlanteya sa a ma. ²⁷ E birin naxa siga weni bilie yire, e xa weni bogi ba. E naxa na bogie bundu, e fa xulunyi ti. E naxa so e xa ala batude kui, e naxa e dege, e e min, e fa Abimeleki danka. ²⁸ Ebedi xa di Gaali naxa a fala e be, «Won tan Sikemikae luxi Abimeleki xa noe bun ma munfe ra? Yerubaali xa di xa mu lanxi a ma? Abimeleki mu Sebulu xa findixi taa gomina ra? A lanma wo xa lu Hamori xa mixie tan xa yaamari bun ma, barima Hamori nan Sikemi benba ra. Won luxi Abimeleki xa mangeya bun ma munfe ra? ²⁹ Xa Sikemikae fa bira n tan ƒɔɔ ra nu, n Abimeleki kerima ne keren na.» Na masenyi dangi xanbi, Gaali naxa a fala Abimeleki be, «I xa soorie ramini, won xa gere.»

³⁰ Sebulu, taa gomina to Ebedi xa di Gaali xa masenyi me, a boɔne naxa te. ³¹ A naxa xerae xee gundɔnɔɔɔna ra Abimeleki xɔn, e xa a fala a be, «Ebedi xa di Gaali nun a xunyae bara fa Sikemi, e na taa mixie boɔne ratefe i xili ma. ³² Keli, i xa fa to kɔe ra, i tan nun pama naxan birin biraxi i ƒɔɔ ra, wo xa taa melen. ³³ Subaxe, i xa keli, i fa taa suxu. Gaali nun a xa mixie na ti wo ya ra, wo xa wo senbe masen e be.»

³⁴ Abimeleki nun a xa soori xunde naani naxa keli kɔe ra, e sa Sikemi melen. ³⁵ Ebedi xa di Gaali to keli geesege, a sa ti taa sode de ra, Abimeleki nun a xa soorie naxa mini kene ma. ³⁶ Gaali to soorie to, a naxa a fala

Sebulu бe, «Nama nde nan na gorofe geya fari yi ki.» Sebulu naxa a yaabi, «I geya niini nan findixi mixie ra na ki.» ³⁷ Gaali man naxa a fala, «Nama yati nan na gorofe taa kui yi ki. Nama gbete fan na fafe sematoe xa wuri bili kira xon.» ³⁸ Sebulu naxa a yaabi, «I xa woyen xungbe na minden, i tan naxan nu a falama, «Sikemi luxi Abimeleki xa yaamari bun ma munfe ra?» I mu nu yi mixie konbi xe? Siga, i sa e gere.»

³⁹ Gaali naxa ti Sikemi kuntigie ya ra, e naxa Abimeleki gere. ⁴⁰ Mixi gbegebe naxa faxa taa sode de ra. Abimeleki naxa Gaali keri ⁴¹ han Aruma. Sebulu naxa Gaali ngaxakerenyie keri Sikemi kui, hali keren, a mu lu naa.

⁴² Na kuye iba, pama naxa siga daaxa. Abimeleki to na fe kolon, ⁴³ a naxa soorie tongo, a e itaxun xunde saxan na. E naxa e noxun daaxa han pama birin naxa mini, e fa keli e xili ma, e e bonbo. ⁴⁴ Abimeleki xa xunde naxa sa ti taa sode de ra. Boore xunde firinyi naxa sin na mixie ma, naxee nu na daaxa, e naxa e birin sonto. ⁴⁵ Abimeleki naxa gere so na taa ma yanyi birin, han a naxa no a ra, a mennikae birin faxa. A man naxa na taa rabira, a foxe sa na ma.

⁴⁶ Sikemikae naxee luxi, e to na fe me, e naxa so Eli Beriti kuye xa salide kui. ⁴⁷ E naxa sa a fala Abimeleki be, a Sikemi taa kuntigie bara malan salide kui. ⁴⁸ Na kui Abimeleki naxa te Salamon geya fari nun pama naxan nu biraxi a foxo ra. Abimeleki naxa beera suxu a belexe. A naxa wuri salonyi nde sege, a a sa a kon ma. Na xanbi, a naxa a fala pama be naxan nu biraxi a foxo ra, «Wo bara a to n naxan nabaxi? Wo fan xa na mooli raba mafuren mafuren.» ⁴⁹ Nama birin naxa wuri salonyi keren keren sege, e fa bira Abimeleki foxo ra. E naxa na wurie ti na salide sode de ra, e fa te so, e mixi birin gan. Sikemika wulu keren, ginee nun xemeе, naxa sonto na ki.

⁵⁰ Na dangi xanbi, Abimeleki naxa siga Tebeti, a xa mennikae gere. A to yonkinde yailan menni, a naxa no Tebeti ra. ⁵¹ Makantade itexi nde nu na taa tagi, xemeе nun ginее naxa sa e noxun menni, a nun taa kuntigie. E naxa na balan e xun ma, e tixi na fari.

⁵² Abimeleki to menni li, a naxa makore a naade ra alako a xa te sa na ma. ⁵³ Na nan lan gine nde naxa mengi din se geme daaxi sin Abimeleki xunyi, a xunyi naxa boo. ⁵⁴ Abimeleki naxa a fala a xa fonike be, naxan nu a xa geresose xaninma, a naxe, «I xa santidegema ba a tee i, i xa n narjon, alako mixi naxa a fala gine nan n faxaxi.» Na kui na fonike naxa a soxo santidegema ra, a a faxa. ⁵⁵ Isirayila xemeе to a to Abimeleki bara faxa, e birin naxa gbilen e xonyi.

⁵⁶ Na kui Ala Abimeleki xa wali kobi ragbilen ne a ma, a naxan naba a baba ra, a xunya tongo solofere faxafe ra. ⁵⁷ Ala na toore birin nagbilen ne Sikemikae ma e xa kobija sare ra. Yerubaali xa di xeme Yotami xa danke naxa e birin nayarabi.

10

Isirayila kiitisa Tola

¹ Abimeleki to faxa, Puwa xa di Tola, Dodo xa mamadi, naxan fatanxi Isakari bonsoe ra, a naxa keli a xa Isirayila ratanga. A nu sabatixi Samiri ne, Eframami geyae fari. ² A naxa findi kiitisa ra Isirayila je moxonnen nun saxan. Na xanbi a naxa faxa, e sa a ragata Samiri.

Isirayila kiitisa Yayiri

³ Tola to dangi, Yayiri Galadika naxa keli, a findi Isirayila kiitisa ra ꞑe mɔxɔꞑen nun firin. ⁴ Di tongo saxan nan nu na a be. E nu ꞑereṃa sofale tongo saxan nan fari, e nu taa tongo saxan yamarima Galadi bɔxi ma. Han to na taae xili falama Yayiri xa taae. ⁵ Yayiri naxa faxa, e sa a ragata Kamon.

Isirayila kiitisa Yefite

⁶ Isirayilakae man naxa fee raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa Bali nun Asitarate kuye batu, Aramikae xa alae, Sidonkae xa alae, Mowabakae xa alae, Amonikae xa alae, a nun Filisitakae xa alae. E naxa Alatala finsiriwali, e tondi tuubide a be. ⁷ Alatala bɔꞑe naxa te Isirayila xili ma, a fa e sa Filisitakae nun Amonikae sagoe. ⁸ E naxa Isirayilakae tɔɔɔ, e e ꞑaxankata na ꞑe bun ma. E man naxa Isirayilakae ꞑaxankata naxee fan nu sabatixi Yuruden naakiri ma, Amonikae xa bɔxi ma, ꞑe fu nun solomasaxan bun ma. ⁹ Amonikae naxa dangi Yuruden na, alako e xa sa Yudaya, Bunyamin, nun Efirami fan gere. Isirayila bɔꞑe tɔɔɔ ne ki fanyi na waxati.

¹⁰ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, e nu fa a fala, «Muxu bara yunubi raba i ra, barima muxu bara gbilen muxu Marigi Ala fɔxɔ ra, muxu man bara Bali kuyee batu.» ¹¹ Alatala naxa a masen Isirayilakae be, «Misirakae, Amorikae, Amonikae, Filisitakae, ¹² Sidonkae, Amalekikae, nun Mayonkae to wo tɔɔɔ, wo naxa n xili wo xui itexi ra. Na temui, n mu wo ba xe e sagoe? ¹³ Kɔnɔ wo tan bara n finisiriwali, wo fa ala gbeteɛ batu. Na nan a toxi n mu wo ratangama sɔnɔn. ¹⁴ Wo sa sɔnxɔ wo xa alae ra, wo naxee sugandixi. E xa wo ratanga wo xa tɔɔɛe ma.»

¹⁵ Isirayilakae naxa a masen Alatala be, «Muxu bara yunubi raba. I xa i waxɔnfe raba muxu ra, kɔnɔ yandi i xa muxu rakisi to.» ¹⁶ Na temui e naxa gbilen si gbeteɛ xa alae fɔxɔ ra, e fa Alatala batu. Alatala nu bara kinikini e ma e xa tɔɔɛe kui.

¹⁷ Amonikae naxa e malan, e sa kuru Galadi. Isirayilakae fan naxa e malan, e sa kuru Misipa. ¹⁸ Galadi ꞑama nun mangɛe nu fa a fala e boore be, «Xeme mundun fama yi gere folode Amonikae ma? Na kanyi nan findima Galadikae xa mange ra.»

11

Isirayila kiitisa Yefite

¹ Yefite Galadika, gereso hagige nan nu na a ra. Langoe gine nde nun Galadi nan ma di nu a ra. ² Galadi xa gine naxa die bari a be. Na gine xa die naxa mɔ, e fa Yefite kerɛ, e a fala a be, «I mu fama muxu baba ke sɔtɔde, barima gine gbeteɛ nan ma di lanxi i ma.» ³ Yefite naxa keli, a makuya a taarae ra, a sa sabati Tobo bɔxi ma. Menni xeme rabɛꞑinxie naxa lu a fe ma, e xa bira a fɔxɔ ra.

⁴ Na dangi xanbi, Amonikae to Isirayilakae gere, ⁵ Galadi forie naxa siga Yefite fende Tobo bɔxi ma. ⁶ E naxa a fala Yefite be, «Won xee, i xa findi muxu xa yarerati ra alako won xa Amonikae gere.» ⁷ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Wo mu n xɔnxi xe? Wo mu n kerɛ n baba xa banxi kui? Munfe ra wo n fenma yakɔsi wo xa tɔɔɛe kui?»

⁸ Galadi forie naxa a fala Yefite be, «Na fe yati nan a xeeɛi muxu faxi i yire yakɔsi, alako won birin xa siga, i xa Amonikae gere, i man xa findi Galadikae birin xa mange ra.» ⁹ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Xa wo n nagbilen alako n xa Amonikae gere, xa a sa a li Alatala naxa e sa n sagoe, n

tan yati nan findima wo xa mange ra.» ¹⁰ Galadi forie naxa a fala Yefite be, «Alatala bara findi won seede ra, muxu fama i xa woyenyi rakamalide.» ¹¹ Yefite nun Galadi forie naxa siga, pama naxa a findi e xa mange nun e xa soorie yarerati ra. Yefite naxa gbilen a xa masenyi birin ma Alatala ya i Misipa.

¹² Yefite naxa xerae xee Amonikae xa mange xon, e xa a fala a be, «Munfe ra i faxi n gereде n ma boxi ma?» ¹³ Amonikae xa mange naxa Yefite xa xerae yaabi, «Isirayilakae to keli Misira, e naxa n ma boxi birin tongo folofe Arinon xure ma, sa doxo Yaboko xure ra, han Yuruden xure. I xa na ragbilen n ma lanyi kui.»

¹⁴ Yefite man naxa xerae xee Amonikae xa mange xon. ¹⁵ E xa a fala a be, «Yefite woyen xui nan yi ki. Isirayilakae mu Mowaba boxi nun Amoni boxi yo tongoxi. ¹⁶ Isirayila pama to keli Misira boxi ma, e naxa e jere gbengberenyi ma han Xulunyumi Baa, e fa so Kadesi. ¹⁷ Na temui Isirayila naxa xerae xee Edon mange xon, e xa a fala a be, «A lu muxu xa dangi i xa boxi ma.» Kono Edon mange mu tin na ra fefe ma. E naxa xerae xee Mowaba mange fan xon. A naxa tondi, Isirayilakae fa lu Kadesi.»

¹⁸ «Na dangi xanbi, e naxa Edon boxi nun Mowaba boxi mabilin gbengberenyi ma. E e jere Mowaba boxi sogetede biri, han e Arinon xure igiri. Na kui e mu soxi Mowaba boxi ma, barima Arinon findixi Mowaba xa naaninyi nan na. ¹⁹ Na temui Isirayilakae naxa xerae xee Sixon xon, Amorikae xa mange naxan nu na Xesibon. Isirayilakae naxa a fala a be, «A lu muxu xa mini i xa boxi ra, muxu xa siga muxu xa boxi ma Ala naxan sugandixi muxu be.» ²⁰ Kono Sixon mu tin Isirayilakae xa mini a xa boxi ra. A naxa a xa pama birin malan, e naxa kuru Yahasi, e Isirayila gere. ²¹ Isirayila Marigi Alatala naxa Sixon nun a xa pama sa Isirayila sagoe. Isirayilakae naxa no e ra, e fa sabati Amorikae xa boxi birin ma, ²² folofe Arinon xure ma, sa doxo Yaboko xure ra, folofe gbengberenyi ma, sa doxo Yuruden na.»

²³ «Isirayila Marigi Alatala bara Amorikae xa boxi fi muxu ma, i tan wama na boxi bafe muxu yi munfe ra? ²⁴ I xa ala Kemosi, a boxi naxan soxi i yi ra, i mu i wasasoma ne? Muxu fan, muxu Marigi Alatala boxi naxan birin soxi muxu yi ra, muxu na suxuma ne. ²⁵ I joxo a ma i senbe dangixi ne Balaki ra, Siporo xa di, Mowaba mange? Na tan mu tin Isirayila gereде fefe ma. ²⁶ Ne keme saxan nan yi ki, Isirayila sabatixi Xesibon nun a rabilinyie, Aroweri nun a rabilinyie, a nun taa birin naxee na Arinon xure de ra. Munfe ra wo mu e rasuxu na waxati bun ma? ²⁷ N tan mu haake yo rabaxi i ra. I tan nan fe jaaxi rabafe n na, gere tife n be. Alatala, kiitisa xungbe, a xa Isirayilakae nun Amonikae makiiti to loxo.»

²⁸ Amonikae xa mange mu tin a tuli matide Yefite xa masenyi ra. ²⁹ Alatala Xaxili naxa goro Yefite ma. Yefite naxa Galadi nun Manasi igiri. A naxa dangi Misipa ra Galadi boxi ma. A naxa siga naxa Amonikae xa boxi ma. ³⁰ Yefite naxa laayidi tongo Alatala be, a a fala a be, «Xa i sa Amonikae birin sa n sagoe, ³¹ naxan singe na mini n ma banxi naade ra fafe n nalande, n ne gbilenma kelifе ra Amonikae xa boxi ma seewe kui temui naxe, na kanyi bama serexe gan daaxi nan na Marigi Alatala be.»

³² Yefite naxa siga Amonikae xa boxi ma e gereде. Alatala naxa e sa a sagо. ³³ A naxa e bonbo a xoxoxe ra folo Aroweri ma, sa doxo Miniti biri ra, taa moxonen, han Habila Keramimi. Amonikae naxa lu yaagi kui Isirayilakae ya i.

Yefite xa di gine

³⁴ Yefite naxa gbilen Misipa. A to a xonyi li, a xa di gine naxa mini a ralande. A nu fare boronma maxasee xui ra. A xa di kerenyi nan nu a ra, di xeme mu nu na, di gine gbete fan mu nu na a be. ³⁵ A fefe a xa di gine to, a naxa a xa donmae iboo, a a fala, «N ma di gine, i bara n naso toore xungbe kui, i bara a niya n xa sunnun a paaxi ra. N bara laayidi tongo Alatala be, n mu noma gbilende na ma sonon.»

³⁶ A xa di gine naxa a fala a be, «N baba, i laayidi naxan tongo Alatala be, i xa na rakamali. I naxan fala Alatala be, i xa na raba n na, barima Alatala bara i gbeɲoxo i yaxui Amonikae ma.» ³⁷ A man naxa a fala a baba be, «I xa fe keran naba n be. I xa mame ti kike firin alako n xa siga geyae fari, a nun n booree, muxu xa wa ti barima n mu fama doxode xeme xon.» ³⁸ A baba naxa a yaabi, «Siga.» A naxa a xa di gine mame kike firin. A nun a booree naxa siga wa tide geyae fari, barima a mu fama doxode xeme xon.

³⁹ Na kike firinyie raponyi, a naxa gbilen a baba yire. A baba naxa a xa laayidi tongoxi rakamali. A xa di mu nu xeme fe kolonxi. Na nan a toxi Isirayilakae naxa yi naamunyi ramini: ⁴⁰ Ne birin Isirayila ginedimedio Yefite Galadika xa di gine xa kinikini rabama ne xi naani, alako e xa ratu a xa fe ma.

12

Eframikae nun Galadikae xa gere

¹ Eframi xeme naxa e malan, e Yuruden igiri. E to Sefon li, e naxa a fala Yefite be, «Munfe ra i sigaxi Amonikae gere, i mu muxu xili alako won birin xa siga? Muxu fama te nan sade i xa banxi ma, wo birin xa gan.»

² Yefite naxa e yaabi, «N tan nun n ma pama, nu na lantareya belebele nan kui yi ki, muxu nun Amonikae ra. N wo maxili temui naxe, wo mu tin fade n bade e sago. ³ N to a to wo mu fafe n natangade, n naxa te Amonikae gere, hali na to findi fe xoxoxe ra n be. Alatala naxa e sa n sago. Wo faxi n gere munfe ra?»

⁴ Yefite naxa Galadi xeme birin malan, e xa Eframikae gere. Galadi xeme naxa Eframikae bonbo, barima e nu bara a fala, «Wo tan Galadikae, wo wo gixi ne kelife Eframi, wo siga Manasi boxi ma.» ⁵ Na gere dangi xanbi, Galadikae naxa ti Yuruden xure igiride ra gbilenfe ra Eframi boxi ma. Eframika nde na wa gbilenfe a xonyi kelife gere yire, fo a xa a fala na Galadikae be, «N wama Yuruden igirife.» Galadikae na kanyi maxorinma ne, «Eframika nan na i ra?» A na e yaabi, «Ade,» ⁶ Galadikae man a falama a be, «Awa, a fala ba Xiboleti.» Eframikae to mu fata na falade, e tan nu a falama ne, «Kiboleti.» Na kui Galadikae a kolonma na kanyi findixi Eframika nan na naxan wama a gife. E a kon naxabama keran na menni Yuruden xure igiride ra. Eframika mixi wulu tongo naani nun firin sonto na ki ne.

⁷ Yefite Galadika naxa findi Isirayila kiitisa ra ne senni bun ma. A to faza, a naxa ragata Galadi tae tagi.

Isirayila kiitisa Ibisan

⁸ Yefite dangi xanbi, Ibisan Betelemuka naxa findi kiitisa ra Isirayila.

⁹ A naxa di xeme tongo saxan nun di gine tongo saxan bari. A naxa a xa di gine fi bonsoe gbete xeme ma. A man naxa gine tongo saxan fan

fen bɔnsɔɛ gbɛtɛɛ ra a xa di xɛmɛɛ bɛ. A naxa findi Isirayila kiitisa ra jɛ solofere bun ma. ¹⁰ Ibisani to faxa, a naxa ragata Bɛtɛlɛɛmu.

Isirayila kiitisa Elon

¹¹ Ibisani dangi xanbi, Elon Sabulonka naxa findi kiitisa ra Isirayila bɔxi ma jɛ fu bun ma. ¹² A to faxa, a naxa ragata Ayalon, Sabulon bɔxi ma.

Isirayila kiitisa Abadon

¹³ Ibisani dangi xanbi, Hileli xa di Abadon Piratonka naxa findi kiitisa ra Isirayila. ¹⁴ A naxa di tongo naani nun mamadi tongo saxan sɔtɔ, e te sofale tongo solofere fari. A naxa findi Isirayila kiitisa ra jɛ solomasaxan bun ma. ¹⁵ Hileli xa di Abadon Piratonka to faxa, a naxa ragata Piraton Efirami bɔxi ma, Amalɛkikae xa geya fari.

13

Samison barife

¹ Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba Alatala ya i. Na nan a toxi Alatala naxa e lu Filisitakae sagoe jɛ tongo naani bun ma.

² Dana bɔnsɔɛ mixi nde nu na Soraha naxan xili Manowa. Dibaritare nan nu a xa giɛ ra. ³ Alatala xa maleke naxa mini na giɛ ma, a fa a fala a bɛ, «Hali dibaritare to i ra, i fama tegede, i fa di xɛmɛ bari. ⁴ I naxa sese min naxan nɔma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyeɛxi, ⁵ barima i fama tegede, i di xɛmɛ bari. I naxa a xunyi bi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari. Na kui a xili «Ala xa Nasari.» A tan nan Isirayilakae rakisi folɔma Filisitakae ma.»

⁶ Na giɛ naxa siga, a sa a fala a xa mɔri bɛ, «Ala xa mixi nde bara fa n yire, a luxi n bɛ alo Ala xa maleke. A magaaxu. N mu a maxɔrin a kelixi dennaxe, a fan mu a xili fala n bɛ. ⁷ A naxa a masen n bɛ, «I fama tegede, i fa di xɛmɛ bari. I naxa sese min naxan nɔma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyeɛxi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari, han a laaxirama temui naxe. Ala xa Nasari na a ra.»

⁸ Manowa naxa Alatala maxandi yi ki, «N Marigi, i man xa i xa mixi xɛɛ muxu xɔn ma alako a xa muxu xaran na di xuru ki ra.» ⁹ Ala naxa Manowa xa dube suxu, a man naxa a xa maleke xɛɛ a xa giɛ xɔn ma. Manowa xa giɛ nu dɔxɔxi xɛ ma a xa mɔri mu nu na naa. ¹⁰ A to a to, a naxa a gi keren na, a sa a fala a xa mɔri bɛ, «Xɛmɛ naxan fa n yire, a man bara fa.»

¹¹ Manowa naxa keli, a bira a xa giɛ fɔxɔ ra. A to na xɛmɛ li, a naxa a maxɔrin, «I tan nan wɔyen n ma giɛ ra?» A naxa a yaabi, «Iyo.»

¹² Manowa man naxa a maxɔrin, «I xa masenyi na kamali temui naxe, a lanma muxu xa na di xuru di?» ¹³ Alatala xa maleke naxa a yaabi, «I xa giɛ xa a raba alo n a fala a bɛ ki naxe. ¹⁴ A naxa weni sansi bogi yo don, a naxa weni nun a maniye min, a naxa donse seniyantare don. A xa na birin naba alo n a fala a bɛ ki naxe.»

¹⁵ Manowa naxa a fala Alatala xa maleke bɛ, «I xa lu be sinden, muxu xa si jin i bɛ.» ¹⁶ Alatala xa maleke naxa a yaabi, «Hali n lu be, n mu i xa donse donma, kɔnɔ xa i wama sɛrɛxe gan daaxi tan bafe Alatala bɛ, na fan.» Manowa mu xa a kolon Alatala xa maleke nan a ra. ¹⁷ Manowa naxa a maxɔrin, «I xili di? Muxu xa na kolon alako muxu xa i matɔxɔ i xa masenyi kamalima temui naxe.» ¹⁸ Alatala xa maleke naxa a maxɔrin, «I wama n xili kolonfe munfe ra? Gundo nan a ra.»

¹⁹ Manowa naxa na si nun farin nde ba serexe gan daaxi ra fanye nde fari Alatala be. Na temui kaabanako nde naxa raba e ya xori. ²⁰ Na te nu na tefe koore ma temui naxe, Alatala xa maleke fan naxa te koore ma na te kui. Manowa nun a xa gine to na to, e naxa e felen boxi ma. ²¹ Alatala xa maleke to siga, Manowa nun a xa gine mu nu a to sɔnɔn. E naxa a kolon Alatala xa maleke yati yati nan nu a ra. ²² Manowa naxa a fala a xa gine be, «Won fama faxade ya barima won bara Ala yati yati to.» ²³ A xa gine naxa a yaabi, «Xa Alatala wama won faxafe nu, a mu won ma serexe gan daaxi suxuma nu, a mu na kaabanako masenma won be nu.»

²⁴ Na dangi xanbi, Manowa xa gine naxa di bari. E naxa a xili fala Samison. A naxa mo Alatala xa barake kui. ²⁵ Alatala Xaxili naxa goro Samison ma a singe ra Maxane Dana, taa naxan na Soraha nun Esetayoli tagi.

14

Samison xa gine Filisitaka

¹ Lɔxɔe nde Samison naxa siga Timina. Menni a naxa sungbutunyi Filisitaka nde to. ² A to gbilen a baba xonyi, a naxa a fala a baba nun a nga be, «N bara Filisitaka sungbutunyi nde to Timina. Wo xa na fen n be a xa findi n ma gine ra.» ³ A baba nun a nga naxa a fala a be, «Munfe ra i mu gine fen i ngaxakerenyie ya ma, xa na mu a ra won bɔnsɔe ya ma? Na mu fisa Filisitaka nde be, na jama sunnatere?» Samison naxa a baba yaabi, «Na fen n be. A tan nan nafa n ma.» ⁴ A baba nun a nga mu nu a kolon na birin kelixi Alatala nan ma. A nu na gere fenfe Filisitakae ra, barima na waxati e nu na Isirayilakae yamarife.

⁵ Samison nun a baba nun a nga naxa goro Timina. E to weni bilie yire li, yete nde naxa mini Samison ma, a xa a faxes. ⁶ Alatala Xaxili naxa goro a ma alako a xa no yete iboode a belexe ra alo si yore, hali geresose yo to mu nu na a yi ra. A mu na fe fala a baba nun a nga be. ⁷ E naxa siga woyende na sungbutunyi ra, naxan bara rafa Samison ma ki fanyi.

⁸ Na biyaasi dangi xanbi, Samison naxa gbilen Timina na sungbutunyi yire, a xa a findi a xa gine ra. Beenun a xa a li, a naxa mini kira ra, alako a xa na yete binbinyi mato. A naxa kumi tee li naa, e ture na yete xorie longori ra. ⁹ A naxa nde tongo a belexe ra, a xa a kon kira xon ma. A to gbilen a bari mixie yire, a naxa nde fi nee fan ma. E naxa a kon, konɔ Samison mu a fala e be na kumi kelixi dennaxe.

¹⁰ Samison baba fan naxa goro na sungbutunyi xonyi. Na temui Samison naxa xulunyi ti naa, alo segetalae darixi a ra ki naxe. ¹¹ Na sungbutunyi xa mixie to Samison to, e naxa mixi tongo saxan xili naxan luma a seeti ma. ¹² Samison naxa a fala e be, «N xa taali nde sa wo bun ma. Xa wo no na tagi rabade n be beenu yi xulunyi xi solofere xa ba a ra, n donma nun dugi tongo saxan fima wo ma. ¹³ Konɔ xa wo mu no n ma taali tagi rabade n be, wo keren keren ma birin donma nun dugi tofanyi fima n tan nan ma.» E naxa a fala a be, «Awa yire, i xa taali fala. Muxu muxu tuli matixi i ra.» ¹⁴ Na kui a naxa taali nde fala e be, «Naxan se donma, a donse raminima. Se joxunme kelixi senbema nan ma.» E naxa na taali fen xi saxan bun ma, konɔ e mu no na kolonde.

¹⁵ A xi naani nde, e naxa a fala Samison xa gine be, «Woyen i xa mori be alako a xa na taali tagi raba muxu be, xa na mu a ra muxu fama i tan

nun i baba xa denbaya gande. A mu lanma wo xa muxu xili be, wo xa fa muxu mupa.»

¹⁶ Samison xa gine naxa wa folo a xa mōri ya i, a a fala a be, «N mu rafan i ma. I bara n xon, xa na mu a ra i na taali tagi rabama ne n be nu.» A naxa a yaabi, «N mu naxan fala n nga nun n baba be, n na falama i tan nan be?» ¹⁷ Na gine naxa wa Samison ya i xi solofere bun ma, na xulunyi temui. Xulunyi loxoe donxoe a naxa na taali tagi raba a xa gine be, barima a nu na a toorofo tun. Na temui na gine naxa na taali tagi raba a xa mixie be.

¹⁸ Beenun soge dula temui xi solofere nde, taakae naxa Samison xa taali fasari a be yi maxorinyi ra, «Munse joxun kumi be, munse senbe gbo yete be?» Samison naxa e yaabi, «Xa wo mu n ma gine mafuruku nu, wo mu noma n ma taali kui kolonde feo.»

¹⁹ Na dangi xanbi, Alatala Xaxili naxa goro Samison ma. A naxa siga Asikalon, a xeme tongo saxan faxa, a e xa donmae nun dugie tongo, a nee fi mixie ma naxee nu bara na taali tagi raba a be. Na temui Samison naxa gbilen a baba xonyi, a xonoxi a jaaxi ra. ²⁰ Na kui Filisitakae naxa Samison xa gine fi xeme gbete ma, xulunyi binye fixi naxan ma.

15

Samison Filisitakae gerefe

¹ Xe xaba temui, Samison naxa si xanin a xa gine xon. A naxa a fala a bitanyi be, «A xoli n ma n tan nun n ma gine xa lu yire keren.» A bitanyi mu tin na ra, ² a fa a fala Samison be, «N joxo a ma i mēxi a ra ne, na nan a ra, n bara a fi na xeme ma i xa xulunyi binye fi naxan ma. I xa a xunya doxo, na fan a be pon.»

³ Samison naxa a yaabi, «Yi biyaasi, xa n fe jaaxi raba wo tan Filisitakae ra, wo tan nan a niyaxi.» ⁴ A naxa siga, a xulumase keme saxan suxu. A naxa nee xuli xiri e boore ra firin firin na, a sexe maxiri e xulie ra. ⁵ A naxa sexe radexe naxan nu maxirixi e xulie ra, a e rabepin Filisitakae xa xee ma. Te naxa xee birin gan, sansi naxan nu kotoxi xee ma, a nun sansi naxan mu nu xabaxi sinden. Hali oliwi bili naxee nu na menni, e fan gan ne. ⁶ Filisitakae naxa e booree maxorin, «Nde yi wali rabaxi?» Mixi ndee naxa e yaabi, «Samison foxi nan a ra, barima a bitanyi Timinaka bara a xa gine fi xeme ma, a tan Samison xa xulunyi binye fi naxan ma.» Na kui Filisitakae naxa siga na gine nun a baba gande.

⁷ Samison naxa a fala e be, «Xa wo a raba na ki, n fan n gberoxoma ne wo ma.» ⁸ A naxa e gere a jaaxi ra, a mixi gbegbe faxa. Na xanbi, a naxa siga, a lu fonme kui Etami geya mabiri.

⁹ Filisitakae naxa soorie xee Yudaya Lexi mabiri. ¹⁰ Yudayakae naxa e maxorin, «Wo faxi muxu gerede munfe ra?» E naxa e yaabi, «Muxu faxi Samison nan suxude, muxu xa fe jaaxi raba a ra alo a a rabaxi muxu ra ki naxe.»

¹¹ Yudayakae xeme wulu saxan naxa siga Samison foxo ra Etami geya yire. E naxa a fala a be, «I munse rabaxi muxu ra yi ki? I mu a kolon won na Filisitakae xa yaamari nan bun ma?» Samison naxa e yaabi, «N e xa fe jaaxi nan tun sare ragbilenxi e ma.» ¹² Yudayakae naxa a fala a be, «Muxu faxi be i xiride ne, muxu xa i so e yi ra.» Samison naxa a fala e be «Wo xa wo rakali xa wo tan mu fama n faxade.» ¹³ E naxa a fala a be,

«Won bara lan na ma. Muxu mu i faxama. Muxu xa i xiri, muxu xa i so Filisitakae yi ra tun.» E naxa a xiri luuti n̄ene firin na, e a xanin.

¹⁴ E to Lexi li, Filisitakae naxa s̄ox̄e rate. Alatala Xaxili naxa goro Samison ma, a na luutie bolon alo gese ganxi bolonma ki naxe. ¹⁵ A naxa sofale banganyi x̄ori nde tongo b̄oxi ma, a Filisitakae mixi wulu keren faxesa na ra. ¹⁶ Samison naxa a fala, «N bara sofale banganyi x̄ori s̄oto, sofale keren sofale gbegebe ya ma. N bara xeme wulu keren faxesa sofale banganyi x̄ori ra.» ¹⁷ A to ge na masenyi ra, a naxa na banganyi x̄ori w̄ole. Menni xili naxa sa Ramati Lexi, «Banganyi x̄ori geya.»

¹⁸ Ye x̄oli x̄ox̄e naxa Samison suxu. A naxa Alatala maxandi, «I bara a niya n xa xutu s̄oto yi mixie ma. N mali alako n naxa faxesa ye x̄oli ma, yi mixi sunnataree naxa fa n xanin e x̄onyi.» ¹⁹ Ala naxa fanye ib̄o Lexi mabiri, ye naxa mini. Samison to ye min, a man naxa senbe s̄oto, a b̄one naxa sa. E naxa na yire xili fala «Hakore dulonyi.» Han ya na dulonyi na Lexi mabiri. ²⁰ Samison naxa bu kiiti sa ra Isirayila ne m̄ox̄en Filisitakae xa waxati.

16

Samison nun Dalila

¹ L̄ox̄e nde Samison naxa siga Gasa. A to langoe nde to naa, a naxa so a x̄onyi. ² Gasakae naxa a kolon Samison nu na na. E naxa menni melen, alako kuye na iba e xa a faxesa taa sode de ra. ³ K̄e tagi Samison naxa keli, a taa naade suxu, nun a gbakuxi wure naxee ra wurie ma, a na birin tala, a a d̄ox̄o a tunki fari. A naxa a xanin geya fari naxan na Hebrion ya tagi.

⁴ Na dangi xanbi, Samison naxa gine nde kolon Soreki gulunba naxan xili Dalila. Samison naxa na gine xanu. ⁵ Filisitakae xa mangee naxa siga na gine x̄on, e a fala a be, «I xa a kolon Samison senbe kelixi dennaxe, alako muxu xa n̄o a ra. Xa i ge na kolonde, muxu a xirima ne, muxu keren keren ma fa k̄obiri kole wulu keren nun k̄obiri kole keme fi i ma.»

⁶ Na temui Dalila naxa a fala Samison be, «Yandi, i xa i gundo fala n be, i senbe s̄otoma ki naxe. Mixi n̄oma munse rabade, e xa i xiri, e n̄o i ra?» ⁷ Samison naxa a yaabi, «Xa e n xirima luuti n̄ene ra, naxee mu nu xara sinden, n senbe bama n yi, n luma ne alo xeme booree.»

⁸ Filisitakae naxa luuti n̄ene xaratare solofere xanin Dalila x̄on ma. A naxa Samison xiri e ra. ⁹ Filisitakae naxa a xa konkoe melen. Dalila naxa a xui ramini Samison ma, «Filisitakae bara fa i suxude.» Samison naxa na luutie bolon keren na, alo gese naxan ganxi. Na temui e mu n̄o a senbe gundo kolonde.

¹⁰ Dalila naxa a fala Samison be, «I wama n madaxufe ne. I bara wule fala n be. Yak̄osi, yandi, i xa i gundo fala n be. E n̄oma i xiride munse ra?»

¹¹ Samison naxa a fala a be, «Xa mixi n xirima luuti n̄ene ra, sese mu nu xiri naxee ra, n senbe luma alo adamadi birin na ki naxe.» ¹² Dalila to ge a xiride luuti n̄ene ra, a naxa gbelegebe, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Filisitakae nu bara a xa konkoe melen. Samison naxa luuti bolon a xirixi naxan na alo gese bolonma ki naxe.

¹³ Dalila naxa a fala Samison be, «Han to i na n madaxufe, i wule nan tun falafe n be. A fala n be a lanma i xa xiri se naxan na.» Samison naxa a yaabi, «N xunxexe, naxan denbexi solofere ra, xa i na birin dege mab̄e dugi ra, wo naxa dugi s̄ox̄o se fan s̄oti n xunxexe kui, a sa s̄or̄on b̄oxi, n senbe luma alo adamadi birin na ki naxe.» ¹⁴ Dalila to ge dugi s̄ox̄o se sode

a fanyi ra, a man naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Samison naxa xunu, a naxa dugi soxo se birin tala.

¹⁵ Dalila naxa a fala Samison be, «I naxe a marafanyi na won tagi, konon ma xanunteya mu na i be. A sanya saxan nan ya i n madaxuma. Han to i tonxixi i gundo falade n be, i senbe kelixi dennaxe ma.» ¹⁶ Loxoe birin Dalila nu a tooroma yi woyenyi mooli ra. A to doxo a ra, ¹⁷ Samison naxa a gundo fala a be, a naxe, «Kafi n bari temui n xunyi mu bixi, barima e n fixi Ala nan ma, Ala xa Nasari nan n na. Xa n xunyi bi, n senbe luma alo adamadi birin gbe na ki naxe.»

¹⁸ Dalila to a kolon Samison bara nondi yati yati fala a be, a naxa Filisita mangee xili, a fa a fala e be, «Wo man xa fa, barima yi biyaasi a bara a xa gundo fala n be.» Filisita mangee naxa siga a xonyi, e man kobiri xanin e saataxi naxan ma. ¹⁹ Dalila naxa Samison raxi, a saxi a sanyi ma. A naxa xeme nde xili, a naxa Samison xunxexe denbexi solofere maxaba. Na bara a niya Dalila xa no a ra. A senbe birin nu bara siga.

²⁰ Na temui Dalila naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Samison to xunu, a naxa a fala a yete be, «N man xa mini yi fe kui alo boore biyaasi.» A nu a kolon Alatala nu bara a rabepin. ²¹ Filisitakae naxa a suxu, e a yae soxo, e a xanin Gasa. Menni e naxa a xiri yolonxonyi yoxui daaxi ra geeli kui, a xa nu se binyee mayindigilin, naxan sansi xori luxutama.

Samison xa faxe

²² Na waxati a xunxexe, naxan nu bixi, na naxa mini folo. ²³ Loxoe nde Filisita mangee naxa e malan, e xa serexe xungbe ba e xa kuye Dagon be pelaxinyi kui. E naxa a fala, «Won ma ala bara Samison sa won sagoe!» ²⁴ Nama to Dagon to, e naxa a matoxo, e fa a fala, «Won ma ala bara won yaxui sa won sagoe, naxan bara won ma boxi kana, a man bara won ma mixie faxe.» ²⁵ Na seewe kui, e naxa a fala, «Won xa Samison xili, won xa a mayele.» E naxa fa a ra kelife geeli kui, e a xiri e xa salide sanyie ra. E naxa a findi mayele se ra.

²⁶ Samison naxa a fala a rapereba be, «A lu n belexe xa sa salide sanyie ma, n xa n kilon e ra.» ²⁷ Xeme nun gine gbege nu na salide kui. Filisita mangee fan nu na. Na birin findi mixi wulu saxan nan na, e birin nu fa Samison mayele. ²⁸ Samison naxa Alatala maxandi, «N Marigi Alatala, i xa ratu n ma. N bara i mayandi, Ala, senbe fi n ma alako n xa n gbepoxo Filisitakae ma n yae xa fe ra.» ²⁹ Samison naxa a kilon na salide sanyie ra, keren na a yirefanyi ma, keren na a koola ma. ³⁰ Samison naxa a fala, «N xa faxe n nun Filisitakae ra.» A naxa salide sanyie tutun a senbe birin na. Salide naxa bira Filisitakae nun mangee ma, naxee nu na salide kui. Filisitaka naxee faxe na fe kui, na konti dangi mixie ra Samison naxee faxe a xa dunijeigiri birin kui.

³¹ A xunxae nun a baba xa denbaya birin naxa goro naa a fure tongode. E naxa a ragata Soraha nun Esetayoli tagi, a baba Manowa xa gaburi kui. Samison nu bara Isirayila yamari je moxonen beenu a xa faxe.

17

Ala maxandife Mike xa banxi kui

¹ Xeme nde nu na Efirami geyae fari naxan xili Mike. ² A naxa a fala a nga be, «I xa gbeti kilo fu nun keren a nun a tagi, naxan muxaxi i ma,

a na n xonyi. N bara i xui me, i to nu na muḡeti dankafe. N tan nan na tongoxi.» A nga naxa a fala, «Alatala xa n ma di baraka.» ³ A naxa yi gbeti kilo fu nun keren a nun kilo tagi so a nga yi ra. A nga fa a fala a be, «N tan yi gbeti fima Alatala nan ma. N a raxunuma ne, a xa findi kuye ra n ma di be. N fama yi gbeti ragbilende i ma na ki ne.»

⁴ A to gbeti so a nga yi ra, a nga naxa gbeti kilo firin nun a tagi so xabui yi ra. A naxa a raxunu, a a yailan kuye ra. E fa na ti Mike xa banxi kui. ⁵ Mike kuye batude nde soto na ki ne. A naxa serexedube xa dugi nun kuye gbetee yailan. A naxa a xa di nde findi serexedube ra.

⁶ Na waxati kui, mange yo mu nu na Isirayila. Kankan nu a waxonfe nan tun nabama. ⁷ Fonike nde nu na naxan kelixi Beteleemu Yudaya boxi ma. Lewi bonsoe nan nu a ra. ⁸ Yi xeme naxa keli Beteleemu Yudaya boxi ma, a xa yire gbete fen a sabatima dennaxe. A naxa jere han a Efirami geyae li, Mike xa banxi nu na dennaxe. ⁹ Mike naxa a maxorin, «I kelixi minden?» A naxa a yaabi, «Lewika nan n na. N kelixi Beteleemu Yudaya boxi nan ma. N na yire fenfe n sabatima dennaxe.» ¹⁰ Mike naxa a fala a be, «Won birin xa lu be. I xa findi n ma denbaya xa serexedube ra, n xaxili tima naxan na. N gbeti kilo firin fima i ma je keren kui, a nun sosee nun donsee.» Na Lewi bonsoe mixi naxa tin na ra, ¹¹ a xa lu Mike yire. Mike naxa meeni a ma, a lu alo a xa di. ¹² Mike naxa a findi a xa serexedube ra, a fa lu a xa banxi kui. ¹³ Mike fa a fala, «Yakosi n bara a kolon Alatala fa fe fanyi rabama ne n be, barima Lewi bonsoe mixi nan na n ma serexedube ra.»

18

Danakae sabatife Layisa

¹ Na waxati mange yo mu nu na Isirayila. Dana bonsoe fan nu na boxi fenfe e luma dennaxe, barima e mu nu ke sotoxi Isirayila bonsoe ya ma sinden. ² Danakae naxa xeme gbangbalanyi mixi suuli mayegeti e bonsoe ya ma, naxee nu na Soraha nun Esetayoli. E naxa e xee, e xa Isirayila boxi raben. E naxa a fala xerae be, «Wo siga na boxi rabende.» E naxa Mike xa banxi li Efirami geyae ma. E naxa xi naa. ³ E nu na menni temui naxe, e naxa na fonike Lewika xui rakosi. E naxa a maxorin, «Nde faxi i ra be? I munse rabafe yi yire? I na be munfe ra?» ⁴ A naxa e yaabi, «Mike bara fe fanyi raba n be, a wali sare fima n ma, n xa findi a xa serexedube ra.» ⁵ E naxa a fala a be, «Ala maxorin muxu be alako muxu xa no a kolonde xa muxu xa biyaasi sooneyama ne.» ⁶ Na serexedube naxa e yaabi, «Wo siga bonesa kui, barima wo nun Alatala birin nan a ra.»

⁷ Yi xeme suulie naxa siga, e so Layisa. E naxa a to, mennikae sabatixi bonesa kui, alo Sidonkae darixi a ra ki naxe. Si gbete yo mu nu na naxan e tooroma, xa na mu a ra e yamarima. E nu bara makuya Sidonkae ra, e mu lanyo yo xiri e nun bonsoe gbete tagi.

⁸ Yi xeme mixi suuli to gbilen Soraha nun Esetayoli, e ngaxakerenyie naxa e maxorin, «Wo munse toxi naa?» ⁹ E naxa e yaabi, «Wo keli, won xee. Won xa sa mennikae gere, barima boxi fanyi na e yi ra. Won xa won xulun. Won xa siga naa keren na, won xa na boxi soto!» ¹⁰ Wo na so naa, wo a toma ne mennikae boje saxi lepu. Boxi belebele na e yi ra, Ala bara na sa wo belexe. Yire nan a ra, sese mu na yi dunija bende fuji fari naxan mu na na.»

¹¹ Dana bõnsõe sõori mixi keme senni naxa keli Soraha nun Esetayoli, geresose na e yi ra. ¹² E naxa te, e sa kuru Kiriyati Yeyarimi Yudaya bõxi ma. Na nan a toxi, han to yire naxan na Kiriyati Yeyarimi xanbi ra, na xili falama Maxane Dana. ¹³ E naxa keli menni, e siga Eframi geyae yire, han Mike xa banxi nu na dennaxe.

¹⁴ Na temui yi xeme mixi suuli naxee siga Layisa bõxi rabende, nee naxa a fala e ngaxakerenyie be, «Wo a kolon yi banxie kui serexedube kuntigi donma na na, a nun kuye masolixi, nun kuye naxan nafalaxi yõxui ra. Wo xa na birin mato.» ¹⁵ E naxa so na fonike Lewika xõnyi, naxan nu na Mike xa banxi kui. E naxa a xeebu. ¹⁶ Dana bõnsõe sõori mixi keme senni nu tixi naade ra, geresose na e yi ra. ¹⁷ Yi xeme suuli naxee siga bõxi rabende, nee naxa so banxi kui, e naxa kuye masolixi tongo, a nun serexedube kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye naxan nu raxunuxi. Serexedube nu tixi banxi sode de ra, a nun yi sõori mixi keme senni, e xa geresose suxuxi e yi.

¹⁸ E to ge kuye masolixi tongode Mike xa banxi kui, a nun serexedube kuntigi xa donma, kuyee, nun kuye naxan nu raxunuxi, serexedube naxa a fala e be, «Wo na munse rabafe?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Dundu, i naxa sese fala. I xa bira muxu fõxo ra tun. I xa findi muxu xa serexedube ra, muxu xaxili tima naxan na. A lanma i xa findi serexedube ra mixi keren ma denbaya be, ka Isirayila bõnsõe nde be?» ²⁰ Serexedube naxa seewa na wõyenyi ra. A naxa serexedube kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye masolixi tongo, a naxa bira e fõxo ra.

²¹ E naxa ti kira xõn ma, dimæe, xurusee, nun kote na e ya ra. ²² E to makuya Mike xa banxi ra, Mike dõxõbooree naxa e malan, e fa bira Dana xa die fõxo ra. ²³ E naxa sõnxõe rate Dana xa die ma. Danakae naxa a fala Mike be, «Munse niyaxi? I wama gere sofe munfe ra?» ²⁴ A naxa e yaabi, «Wo bara n ma kuyee nun n ma serexedube xanin. Munse fa luma n yi? N wo gerema na nan ma.» ²⁵ Dana xa die naxa a fala a be, «I naxa sõnxõ muxu ra, xa na mu xeme ndee fama wo bõnbode xõne ra. Na kui i fama ne gande i tan nun i xa denbaya ra.» ²⁶ E to na fala, e naxa siga. Mike naxa a kolon e senbe gbo a be, na na a niya, a naxa gbilen a xõnyi.

²⁷ E naxa Mike xa see nun a xa serexedube xanin Layisa. E naxa mennikae faxa santidegema ra, e na taa birin gan. Layisakae mu nu sese kolon barima e bõne nu saxi, yaxui yo mu nu na e yi ra. ²⁸ Mixi yo mu nõ e ratangade, barima e nu makuya Sidõn na, dari mu nu na e nun si gbete tagi. E nu na geya bunyi Beti Rexobo biri. Dana xa die naxa gbilen Layisa taa ti ra a firin nde, e sabati naa. ²⁹ E naxa e baba Isirayilaka Dana xili sa na taa xun, naxan singe nu xili Layisa. ³⁰ Dana xa die naxa Mike xa kuye ti naa. Gerisomi xa di Yonatan, Munsa xa mamadi, naxa findi Dana bõnsõe xa serexedube ra, han e yaxuie e xanin jamane ma temui naxe. ³¹ E nu Mike xa kuye nan batuma, Ala xa banxi nu na Silo waxati naxan ma.

19

Fe jaaxi Bunyamin bõxi ma

¹ Mange yo mu nu na Isirayila bõxi ma na temui. Lewika nde, naxan nu na Eframi geyae yire, naxa konyi gine nde fen Betelæemu Yudaya bõxi ma. ² Kõnõ na gine naxa yene raba, a keli a xa mõri xun ma, a siga Betelæemu Yudaya bõxi ma a baba xõnyi. A to kike naani raba naa, ³ a xa mõri naxa siga a yire alako e xa lan fe keren ma. A xa konyi fonike naxa a mati, e

sigafale firin fari. Na gine naxa a raso a baba xonyi. Na gine baba to na xeme to, a naxa a rasene seewe ra. ⁴ A bitanyi naxa a makankan, e fa lu a xonyi xi saxan. A naxa e yigiya a fanyi ra.

⁵ Xi naani nde, Lewika naxa kurun a xa kote yailan na, kono a bitanyi naxa a fala a be, «I de iba taami ra sinden, wo fa siga.» ⁶ E naxa doxo, e naxa e dege yire keren. Na xanbi a bitanyi naxa a fala a be, «I xa xi be to koe ra. I xa tin na ra alako i boje xa rafan i ma.» ⁷ Na gine xa mori naxa keli, a xa siga, kono a bitanyi naxa a karaxan a xa na koe radangi naa.

⁸ Xi suuli nde, a man naxa kurun, a xa siga. A bitanyi man naxa a fala a be, «N bara i mayandi, i xa i de iba sinden, i fa siga nummare ra.» E man naxa e dege yire keren. ⁹ Na xeme to keli, a xa siga, a tan nun a xa gine, nun a xa fonike konyi, a bitanyi man naxa a mayandi, «I bara a to, koe na sofe. Wo xa xi be to, i boje xa rafan i ma. Tina wo xa kurun, wo xa siga wo xonyi.» ¹⁰ Na gine xa mori mu tin na ra. A naxa keli, a nun a xa gine naxa doxo sofale firinyie fari, e siga Yebusu biri ra, naxan findixi Darisalamu ra. ¹¹ E makorexi Yebusu ra temui naxe, nummare nu bara so. Yi fonike konyi naxa a fala a marigi be, «Won xa ti be Yebusu taa kui, won xa xi be.» ¹² A marigi naxa a yaabi, «Won mu soma taa i si gbete sabatixi dennaxe. Won xa xi Isirayila taa nde ne Gibiya.» ¹³ A man naxa a fala a xa fonike konyi be, «Won xee, won xa so Gibiya, xa na mu Rama, won xa xi menni.» ¹⁴ E naxa jere han soge dula temui. E nu bara makore Gibiya ra, Bunyamin bonsoe xa boxi ma. ¹⁵ E naxa so Gibiya, e xa xi naa. E naxa ti taa tagi, kono mixi yo mu tin e yigiyade.

¹⁶ Fori nde, naxan keli Eframi geyae mabiri, kono a nu sabatixi Gibiya ne, a naxa so taa kui nummare, kelife walide xe ma. Menni mixie tan Bunyamin xa die nan nu e ra. ¹⁷ Na fori to xone to taa tagi, a naxa e maxorin, «Wo kelixi minden? Wo sigafe minden?» ¹⁸ E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Beteleemu Yudaya boxi nan ma, muxu na sigafe Eframi geyae ma, n sabatixi dennaxe. N kelixi Beteleemu Yudaya boxi nan ma, n na sigafe Alatala xa banxi, kono n mu yigiya sotoxi sinden.» ¹⁹ Nooge nun burexe na muxu yi muxu xa sofale naxan donma. Taami nun weni fan na muxu yi muxu naxan donma, n tan, n ma gine, nun n ma fonike konyi. Sese mu luxi naxan mu na muxu yi ra.» ²⁰ Na fori naxa a fala a be, «Ala xa wo boje sa. N bara wo yigiya, wo mu luma taa tagi to koe ra.» ²¹ A naxa e xanin a xa banxi kui, a nooge so sofalee yi. Biyaasilae to e sanyie maxa, e naxa e dege, e naxa e min.

²² E to nu na e degefe, taa mixi rabejinxie naxa fa, e naxa banxi bilin, e naade konkon senbe ra. E nu fa a fala fori be, banxi kanyi, «Xeme naxan soxi i xa banxi kui, a ramini alako muxu xa yene raba a ra.» ²³ Banxi kanyi naxa mini, a a fala e be, «Ade, n ngaxakerenyie, wo naxa yi fe paaxi raba n ma xone ra. N bara wo mayandi. Yi xeme bara so n xonyi, wo naxa yi yunubi xonxi raba a ra.» ²⁴ N ma di ginedimedi nan yi ki, a nun yi xeme xa gine, n xa nee ramini wo ma, wo xa wo waxonfe raba e ra. Kono wo naxa na fe xonxi mooli raba yi xeme ra.» ²⁵ Yi xeme mu tin e tuli matide a ra. Na kui, xeme naxa a xa gine suxu, a a ramini e ma tande. E naxa a kolon gine ra, e fa a maxi na koe birin na han geesege. Kuye to iba, e naxa a bejin.

²⁶ Subaxe yi gine naxa fa, a bira banxi de ra, a xa mori yigiyaxi dennaxe. A naxa lu naa han geesege. ²⁷ Geesege a xa mori naxa keli, a xa siga. A to naade rabi, a naxa a xa gine to banxi sode de ra, a belexe saxi naade

gonyi ma. ²⁸ A naxa a fala a xa gine be, «Won xee,» kono a mu a yaabi. A nu bara faha. Na kui a naxa a sa a xa sofale fari, a siga a xonyi. ²⁹ A to so a xonyi, a naxa fine tongo, a naxa a xa gine ibolon a salonsee ma doxo fu nun firin. A naxa na xuntunye rasanba Isirayila bonsoe fu nun firinyie ma.

³⁰ Naxee birin na to, e naxa a fala, «Kafi Isirayilakae naxa keli Misira boxi ma, han to, yi fe naaxi mooli mu nu raba sinden. Won xa lu yire keren, wo xa nate tongo yi xa fe ra.»

20

Isirayilakae nun Bunyamin bonsoe gerefe

¹ Isirayilakae birin, folo Dana ma, sa doxo Beriseeba nun Galadi ra, e naxa e malan Ala ya i Misipa. ² Isirayila bonsoe kuntigi birin nu na Ala xa pama xa malanyi. Soori wulu keme naani nu na, e birin fata santidegema ra. ³ Bunyaminkae naxa a kolon Isirayilakae nu malanxi Misipa.

Isirayilakae naxa a fala na Lewika be a xa yi fe naaxi dentege sa e be. ⁴ Na kui Lewika naxan ma gine faxaxi, a naxa a masen e be, «Muxu nun n ma gine naxa Gibiya li Bunyamin boxi ma, muxu xa xi naa. ⁵ Gibiya xeme naxa keli n xili ma ke ra. E naxa banxi bilin n nu na dennaxe, e xa n faha. E naxa e waxonfe raba n ma gine ra han na faha. ⁶ N naxa a fure ibolon bolon, n naxa a xuntunye rasanba Isirayila bonsoe birin ma, e xa a kolon yi fe naaxi naxan nabaxi Isirayila boxi ma. ⁷ Yakosi, Isirayilakae birin, wo xa woyen, wo xa kiiti sa.»

⁸ Nama birin naxa lan a ma mixi yo naxa gbilen a xonyi, ⁹ fo e xa mixie sugandi sinden naxee tema Gibiya xili ma. ¹⁰ E naxa a fala, «Xeme fu yo xeme fu, won xa keren xee a xa donse fen soorie be. Naxee luxi, e xa te Gibiya e xa wali naaxi sare ragbilen mennikae ma, naxee bara fe xonxi raba Isirayila boxi ma.» ¹¹ Na kui Isirayila xeme birin naxa e malan na taa xili ma.

¹² Isirayila bonsoe naxa xerae xee Bunyamin xabile birin ma, e xa e maxorin, «Yi fe naaxi mooli dangixi wo tagi di? ¹³ Wo xa na Gibiyaka mixi naaxie so muxu yi ra, muxu xa e faha alako yi yunubi xa ba Isirayila ma.» Bunyaminkae naxa tondi e ngaxakerenyi Isirayilakae xui suxude. ¹⁴ E naxa keli e xa taee kui, e fa xa malan Gibiya Isirayilakae gere. ¹⁵ Santidegema kanyi wulu moxonen nun senni nu na Bunyaminkae ya ma, nun Gibiyaka mixi keme solofere naxee sugandixi gere xili ma. ¹⁶ Soori yi matinxinxi keme solofere nu na e ya ma, naxee fata gema wolide laati ra e koola belexe ra. E fata se birin gonode na ra. ¹⁷ Isirayilaka soorie santidegema kanyie nu lanxi xeme wulu keme naani bafe Bunyaminkae ra. ¹⁸ E naxa te Beteli, e Ala maxorin, «Nde singe tema muxu ya ma a xa Bunyaminkae gere?» Alatala naxa e yaabi, «Yudayakae singe xa na gere folo.»

¹⁹ Geesegge, Isirayilakae naxa kuru Gibiya xili ma. ²⁰ E naxa Bunyaminkae gere Gibiya ya tagi. ²¹ Bunyaminka naxee keli Gibiya, nee naxa Isirayilaka wulu moxonen nun firin faha. ²² Na dangi xanbi, Isirayilakae naxa limaniya, e man naxa te Bunyaminkae xili ma, e nu na dennaxe na loxo singe. ²³ E man naxa te Beteli, e naxa wa han nunmare, e fa Alatala maxorin, «A lanma muxu man xa Bunyaminkae gere, muxu ngaxakerenyie?» Alatala naxa e yaabi, «Wo e gere.»

²⁴ Awa na xi firin nde, Isirayilakae man naxa te Bunyamin xa die xili ma. ²⁵ Na lɔxɔɛ Bunyaminka naxee keli Gibiya naxa Isirayila xeme wulu fu nun solomasaxan faxa santidegema ra. ²⁶ Na temui Isirayilakae birin naxa te Beteli, e naxa wa Alatala ya i. E naxa sunyi suxu han nunmare, e serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba Alatala be. ²⁷ E naxa Alatala xa marasi fen. Na waxati Ala xa saate kankira nu na Beteli. ²⁸ Finexasi, Eleyasari xa di, Haruna xa mamadi, nu a jengi saxi na birin xon ma. E naxa Ala maxorin, «A lanma muxu man xa te Bunyaminkae xili ma, muxu ngaxakerenyie, ka a lanma muxu xa gere lu naa?» Alatala naxa e yaabi, «Wo man xa gere so. Tina n e sama wo sagoe.»

²⁹ Na temui Isirayilakae naxa Gibiya melen. ³⁰ E to te Bunyaminkae xili ma Gibiya ya tagi e nu na dennaxe boore biyaasi, ³¹ Bunyamin xa die naxa mini e gerede. E naxa mixi tongo saxan faxa Beteli nun Gibiya kirae xon ma. ³² Bunyaminkae naxa a fala e booree be, «Won man na e bonbofe ne yi ki alo a singe,» konɔ Isirayilakae tan nu bara a fala e boore be, «Won xa won makuya taa ra, e xa bira won foxo ra kirae xon ma.»

³³ Isirayila xeme naxa e malan Bali Tamari. Naxee nu na Gibiya melenfe, nee fan naxa mini kene ma. ³⁴ Isirayila soori fanyi wulu fu naxa Gibiya gere a jaaxi ra. Bunyaminkae mu gexi a kolonde gbaloe nu bara e li. ³⁵ Alatala naxa Bunyamin bonsɔɛ bonbo Isirayila ya xori. Xeme santidegema kanyi wulu mɔxɔɔɛn nun suuli, xeme keme naxa faxa na lɔxɔɛ. ³⁶ Bunyamin xa die naxa a kolon e mu geenixi yi biyaasi. Isirayilakae naxa a lu e xa gbilen Gibiya mabiri, barima e a kolon soori gbeteɛ nu na e melenfe.

³⁷ Soori naxee nu Gibiya melenfe, nee naxa so taa kui keren na, e mixi birin faxa santidegema ra. ³⁸ E nu bara lan a ma e xa te so taa ra, tuuri ghegbe xa te koore ma. ³⁹ Isirayilaka booree to na to, e naxa e mafindi Bunyaminkae xili ma. Bunyaminkae to bara mixi tongo saxan faxa, e naxa a fala e boore be, «Won na e bonbofe ne yi ki alo a singe.» ⁴⁰ Konɔ e to tuuri to te ra koore ma kelife e xa taa kui, ⁴¹ Bunyaminkae naxa gaaxu na gbaloe ya ra. Isirayilakae naxa e mafindi, e xa e gere.

⁴² Bunyaminkae naxa gbilen e foxo ra, e e gi gbengberen kira xon ma. Soori naxee nu na taa kui, nee mu tin e xa e ba e yi. E naxa bira e foxo ra, e e faxa, barima e nu bara makore e ra. ⁴³ Isirayilakae naxa e rabilin, e bira e foxo ra Gibiya fuge ra. ⁴⁴ Bunyamin soori fanyi wulu fu nun solomasaxan naxa faxa na gere kui. ⁴⁵ Xeme wulu suuli naxa faxa, naxee nu bara e gi gbengberen kira xon ma, sigafe ra Rimon geya mabiri. Xeme wulu firin naxa faxa, naxee nu bara e gi han Gidomi. ⁴⁶ Na lɔxɔɛ Bunyamin soori fanyi wulu mɔxɔɔɛn nun suuli naxa faxa, e birin santidegema kanyi. ⁴⁷ Xeme keme senni, naxee nu bara e gi gbengberenyi Rimon geya mabiri, naxa lu menni kike naani. ⁴⁸ Isirayilakae naxa bira Bunyamin xa die foxo ra e xa taa birin kui. E naxa e faxa santidegema ra, xeme nun xurusee. E naxa te fan so e xa taa birin na.

21

Bunyamin bonsɔɛ xa gine sɔtɔɛ

¹ Isirayila xeme nu bara e yete rakali Misipa, a falafe ra, «Mixi yo naxa a xa di gine fi Bunyaminka nde ma.» ² Nama naxa siga Beteli, e naxa lu Ala ya i han nunmare. E naxa wa e xui itexi ra. ³ E nu fa a fala, «Isirayila

Marigi Alatala bõnsõe nde baxi muxu ra munfe ra?» ⁴ Na kuye iba, e naxa keli subaxe ma, e serexebade yailan, e fa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba Ala be. ⁵ Isirayilakae naxa a maxõrin, «Xabile mundun mu na won ya ma to naxan mu faxi Alatala xa malanyi?» E nu bara e rakali mixi xili ma naxan mu fama Alatala xa malanyi Misipa. E nu bara a fala na kanyi xa faxes.

⁶ Isirayilakae naxa kinikini e ngaxakerenyi Bunyaminkae ma, e nu fa a fala, «To loxõe bõnsõe keren bara ba Isirayila ra. ⁷ Won munse rabama e be alako e xa ginõe soto, barima won tan bara won kali Alatala ra, won mu won ma di ginõe fima e ma?» ⁸ Na kui, e naxa a fala, «Xabile nde na Isirayila bõnsõe ya ma naxan mu te Alatala yire Misipa?» E naxa a mato fa Yabesi Galadi mixi yo mu nu na e ya ma.

⁹ E to jama mato, e naxa a kolon Yabesi Galadi xabile mu nu na e ya ma. ¹⁰ Nama naxa soõri wulu fu nun firin xee Yabesi Galadi e xa mixi birin, ginõe nun dimedie, faxes santidegema ra. ¹¹ «Wo lan ne wo xa menni xeme birin faxes. Wo man xa ginõe faxes naxee mu findixi ginõedimedi ra.» ¹² E naxa ginõedimedi keme naani li Yabesi Galadi, naxee mu xeme fe kolon. E naxa e xanin Silo Kanaan bõxi ma.

¹³ Nama birin naxa xerae xee Bunyamin xa die xõn ma naxee nu na Rimõn geya mabiri. E naxa lanyi woyenyi masen e be. ¹⁴ Na temui Bunyaminkae naxa gbilen Isirayila bõxi ma. Isirayilakae naxa Yabesi Galadi ginõe so e yi ra, kõõõ e birin mu ginõe soto.

¹⁵ Nama naxa kinikini e ma, barima Alatala nu bara a ragiri nde xa ba Isirayila bõnsõe ra. ¹⁶ Forie naxa a fala, «Won munse rabama e be alako naxee mu ginõe soto, e fan xa ginõe ndee dõõõ? Bunyaminka ginõe birin bara faxes. ¹⁷ A lanma e xa ke tongoe soto, alako bõnsõe nde naxa ba Isirayila ya ma. ¹⁸ Kõõõ won mu nõma won ma die sode e yi ra, barima won bara won nakali, «Mixi naxan a xa di ginõe fima Bunyaminka nde ma, na kanyi xa danka.»

¹⁹ «Awa, won naxan nabama, na nan yi ki. Ne yo je sali nde rabama Silo, Beteli kõõõ ma, Beteli nun Sikemi kira fuge ra, Lebona yirefanyi ma.» ²⁰ E naxa a fala Bunyaminkae be, «Wo siga, wo sa wo nõxun weni bilie xõõõra. ²¹ Silo ginõe na mini fare boronde, wo xa mini weni bilie xõõõra, wo xa Silo ginõe ndee tongo wo yete be, wo man xa gbilen Bunyamin bõxi ma. ²² Xa e baba, xa na mu a ra e taarae, fa wo kalamude muxu xõn, muxu a falama ne e be, «Wo xa dijõe e ma muxu xa fe ra, barima muxu mu ginõe sotoxi e xa soõri birin be. Wo tan xa mu wo xa die fixi e ma. Na kui wo mu na marakali kanaxi.»

²³ Bunyamin xa die naxa na birin naba. E naxa ginõe tongo e xa konti ma ginõe ya ma, naxee nu na fare boronfe. E naxa e xanin e xa bõxi ma, e man naxa e xa taee ti, e sabati naa. ²⁴ Isirayilakae fan naxa gbilen e xõnyi, e bõnsõe nun xabile nu na bõxi naxan ma. ²⁵ Na waxati mangõe yo mu nu na Isirayila. Kankan nu a waxõnfe nan nabama.

Ruti xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi taruxui di nan na gine firin xa fe ra. Gine nde nun a xa mōri nan keli e xonyi Isirayila bōxi ma, e tunu Mowaba bōxi ma. Menni, na xeme nun a xa di xeme firinyie naxa faxa. Na kaape gine nun a xa die xa ginee naxa lu naa e keren setarepa kui. A rajōnyi, na kaape gine naxa nate tongo a xa gbilen a xōnyi. A xa mamadi Ruti naxa bira a fōxo ra xanunteya xa fe ra. E to so Isirayila bōxi ma e xa sunnunyi kui, Alatala naxa kaabanakoe nde raba naxan a masenma a tōwōmixie xanuma. A naxa mēeni na gine firinyie ma a fanyi ra, alako e naxa lu setarepa kui e kerenyi ma.

Yi taruxui nōma limaniya fide to mixie ma, naxee nōma a maḡoxunde a Ala bara nēemu e ma. Xa mixi bira Ala fōxo ra, e a sago rabama, Ala mu nēemuma e ma fefe ma. Tōwe nde nōma e lide, kōno Alatala nōma na tōwe mafindi fe fanyi ra. Yi taruxui fōle makinikini, kōno a rajōnyi a Ala senbe nun a xa xanunteya masenma won be. Ala xa won mali na kolonde won ma dunjɛigiri kui. Amina.

Ruti xa Taruxui

Elimeleki xa denbaya tunufe Mowaba

¹ Alatala xa kiitisae xa waxati, kaame din ne Isirayila bōxi ra. Xeme nde naxa keli Beteleemu, naxan nu na Yudaya bōxi ma. A naxa tunu Mowaba bōxi ma, a tan, a xa gine, nun a xa di firinyie. ² Na xeme xili Elimeleki, a xa gine Nowemi, a xa die, Maxalōn nun Kilyon. E fatan Efarata xabile nan ma. E naxa sa sabati Mowaba bōxi ma.

³ Na temui Nowemi xa mōri Elimeleki naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa, a nun a xa di firinyie. ⁴ Na di firinyie naxa Mowaba ginee dōxo. Gine singe xili Oropa, a firin nde Ruti. E naxa lu menni han je fu. ⁵ Na xanbi Maxalōn nun Kilyon fan naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa a keren. Xeme mu na, di mu na.

⁶ Nowemi to a me a Alatala bara a xa pama mali baloe fe ra, ⁷ Nowemi nun a xa die xa gine firinyie naxa keli Mowaba bōxi ma, e nu sabatixi dennaxe. E to kira li naxan sigama Yudaya bōxi ma, ⁸ Nowemi naxa a fala a xa die xa ginee be, «Wo xa gbilen wo ngae xōnyi. Alatala xa hinne wo ra, alo wo a rabaxi n tan nun n ma die be ki naxe. ⁹ Alatala xa xeme fi wo ma, wo sabatima naxan xōn bōpesa kui.» Nowemi naxa findigilin e ma, kinikini naxa e rawa.

¹⁰ E naxa a fala a be, «Ade, na mu lanma. Won birin xa siga i bōnsōe yire.» ¹¹ Nowemi naxa e yaabi, «N ma mamadie, wo xa gbilen. Munfe ra wo wama birafe n fōxo ra? N tan nōma di gbete baride sōnōn wo dōxoma naxee xōn? ¹² N ma mamadie, fo wo xa gbilen wo xōnyi. N bara fori. N mu nōma xeme gbete sōtōde sōnōn. Hali n sa xeme gbete sōtō to, n fa di bari to kōe ra, ¹³ wo nōma na di memede han a mō wo fa dōxo a xōn ma? Wo nōma na ra? N ma mamadie, wo mu nōma na ra. Na xōrōxo. Wo nōma tondide xeme gbete be, han n ma die mō? Alatala naxan nagirixi n ma, a xōrōxo dangife wo xa tōwe ra. Alatala bara n tōwō ki fanyi.»

¹⁴ Na kui Oropa nun Ruti man naxa wa fōlo. Oropa naxa findigilin Nowemi ma, a fa gbilen a xōnyi, kōno Ruti tan naxa kankan Nowemi ma.

¹⁵ Nowemi naxa a fala a be, «Ruti, Oropa bara gbilen a xa mixie xonyi. A bara gbilen a xa diine ma. I tan fan, i xa bira a foxo ra.» ¹⁶ Ruti naxe, «I naxa n karaxan n xa gbilen i foxo ra. I naxa n keru. I nu siga dede, n fan sigama menni ne. Won sabatima ne yire keru. I xa mixie findima n ma mixie nan na. I Marigi Ala findima n fan Marigi nan na. ¹⁷ N luma i seeti ma han i faxes, n fa ragata i xa gaburi seeti ma. Xa n i bepin, Alatala xa i haake mini n i. Saya gbansan xa won nafatan.»

¹⁸ Nowemi to a kolon, Ruti xa nate mu masarama, a naxa dundu. ¹⁹ E firin naxa ti kira xon ma han Beteleemu. E to so taa kui, jama naxa terenna e tofe ra. Ginee nu fa maxorinyi ti, «Nowemi nan ya?» ²⁰ Nowemi nu fa e yaabi, «N mu xilima Nowemi sonon. Wo xa n xili Mara, barima Ala Senbema bara n ma dunijeigiri raxoxo n ma.» («Nowemi» wama a falafe ne «a joxun.» «Mara» wama a falafe ne «a xono.») ²¹ «N siga sigama, n nun fe fanyi nan siga, konu Alatala bara n nagbilen n belexe igeli ra. Munfe ra wo n xilima Nowemi? Alatala Senbema bara ti n kanke, a bara jaxankate doko n ma.»

²² Nowemi gbilen a xonyi na ki ne, a tan nun a xa di xa gine Ruti Mowabaka. E soxi Beteleemu funden maniye xaba temui ne.

2

Boosu Ruti malife

¹ Senbema nde nu na Isirayila boxi ma, naxan xili Boosu. A fatan Elimeleki xabile nan na. ² Ruti Mowabaka naxa a fala Nowemi be, «N wama sigafe xe ma funden maniye donxoe matongode. Temunde n xe kanyi nde toma naxan hinnema n na.» Nowemi naxe, «Awa n ma mamadi, i n lima be.»

³ Ruti naxa siga funden maniye donxoe matongode xe walikexanbi ra. Alatala naxa a ragiri, a xa a xun ti Boosu, Elimeleki xabile mixi nde xa xe ra. ⁴ Na waxati Boosu nu baxi sode keli Beteleemu. A naxa a xa walikexebu, «Wo nu wali, Alatala xa wo ratanga.» E naxa a ratin, «Amina, Alatala xa barake fi i fan ma.» ⁵ Boosu naxa maxorinyi ti walikexunyi ma, «Nde na na sungbutunyi ra?» ⁶ A naxa a yaabi, «Na sungbutunyi Mowabaka na a ra, naxan fa Nowemi matide keli Mowaba boxi ma. ⁷ A mayandi nan ti a xa funden maniye donxoe matongo walikexanbi ra. Kafi a fa geesege, han yakosi a na walife, fo a to a malabufe yi ki bage bun ma.»

⁸ Na temui Boosu naxa a fala Ruti be, «N ma di, i tuli mati. I xa lu be n ma walike ginee xanbi ra. Hali i mu siga xe gbete ma funden maniye donxoe matongode. ⁹ E na siga xe naxan ma, i fan xa bira e foxo ra. N bara jungui lu n ma xeme ma, e naxa i tooro. Xa ye xoli i suxu, i xa siga ye minde, walikexa ye naxan saxi fepe kui.»

¹⁰ Ruti naxa a igoro boxi ma jalexinyi saabui ra, a fa a fala, «N tan, beka mu n na, konu i bara hinne n na. I hinnexi n na munfe ra?» ¹¹ Boosu naxa a yaabi, «Mixie bara a fala n be, i naxan nabaxi i mama be kafi i xa mori naxa faxes. E naxe, i bara i baba yo, i nga yo, nun i baride, i bara a birin bepin, i fa siga mixie xonyi i mu dennaxe kolon. ¹² Ala xa i baraayi. Isirayila Marigi Ala xa i sare rakamali, i xaxili tixi Marigi naxan na.» ¹³ Ruti naxa a fala Boosu be, «N ma mange, i bara hinne n na, i bara nde ba n ma toore ra. I xa woyenyi bara so n tan i xa konyi bope kui, na binye gbo n tan be.»

¹⁴ E dege waxati Boosu naxa a fala Ruti be, «Fa be, i xa taami nun bore nde don.» Ruti naxa doxo walikée fe ma. Boosu naxa funden maniye gilixi nde so a yi ra. A naxa na don han a luga, a fa a donxoε ragata.

¹⁵ A man to siga funden maniye matongode, Boosu naxa yaamari fi a xa walikée ma. A naxe, «Hali a so a xabatare fan xora, wo naxa sonxo a ma.

¹⁶ Wo na funden maniye raxiri, wo xa nde lu naa, a xa na fan matongo. Hali wo mu sese fala a be.»

¹⁷ Ruti naxa wali han nummare. A to ge walide, a naxa funden maniye bonbo, a konbo ya firin nan soto. ¹⁸ Ruti to so na birin na taa kui, a naxa a masen Nowemi be. A donse naxan don Boosu yire, a naxa na donxoε fan so Nowemi yi ra. ¹⁹ Nowemi naxa Ruti maxorin, «I walixi xe mundun ma to? I yi funden maniye matongoxi minden? Ala xa na mixi baraayi naxan hinnexi i ra.» Ruti naxa a birin ya maxaran a mama be. A man naxa a fala, «Mixi naxan n malixi, a xili ne Boosu.»

²⁰ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, «Ala xa a baraayi, Ala naxan mu a xa saate fanyi kanama, a fa hinne a xa mixie ra naxee na dunjpa a nun naxee na aligiyama. Yi xeme lanxi won xabile mixi nde nan ma. Won xabile ratangama nan a ra.»

²¹ Ruti Mowabaka naxa a yaabi, «Na xeme naxe, a n xa wakili a xa walikée foxo ra han funden maniye xabe xa ba a ra.» ²² Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, «N ma di, a lanma i xa bira a xa walike ginee foxo ra, alako mixi yo naxa i toroε xe gbetee ma.»

²³ Na kui Ruti naxa lu Boosu xa walike ginee foxo ra han funden maniye nun mengi maniye xabe naxa jon. Ruti sabati Nowemi xonyi, na ki ne.

3

Ruti nun Boosu xa lanyi

¹ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, a naxe, «Ruti, n wama i xa xeme taa fanyi soto. ² I a kolon, Boosu, i sa walixi naxan xonyi nun a xa walike ginee ra, won xabile nan a ra. To nummare ra, Boosu sigama lonyi ma funden maniye bonbode. ³ I naxan nabama, i xa i yailan a fanyi ra. I xa i maxa, i labunde sa i ma, i i maxiri dugi fanyi ra. Na temui i xa siga lonyi yire. I i ya manoxun Boosu ma han a xa ge a degede. ⁴ A na so a sade, i xa a mato a saxi dennaxe. A na xi, i xa a xa dugi ba a sanyie ma, i i sa a san labe ra. A fama i rabafe falade i be.» ⁵ Ruti naxa a yaabi, «Awa, n a birin nabama ne alo i a falaxi ki naxe.»

⁶ Na temui Ruti naxa siga na lonyi ma. A mama naxan falaxi a be, a naxa na raba. ⁷ Boosu to ge a degede, a naxa a sa funden maniye kuruxi fe ma jalexinyi kui. Ruti naxa a maso a ra doyin doyin, a dugi ba a sanyie ma, a fa a sa a san labe ra. ⁸ Koe tagi, Boosu naxa xunu, a naxa gine to a san labe ra. ⁹ A naxa a maxorin, «Nde a ra?» Ruti naxa a yaabi, «I xa konyi nan n na. N xili Ruti. N faxi ne, xa i noma n futide, barima muxu xabile ratangama na i ra.»

¹⁰ Boosu naxa a masen a be, «N ma di, Ala xa i baraayi. Yi hinne fan i xa hinne singe be, barima i mu sigaxi segetala se kanyi foxo ra, i mu sigaxi segetala setare foxo ra. ¹¹ N ma di, xanmeri yo naxa lu i yi ra. N a birin nabama ne i be i naxan maxorinxi, barima jama birin a kolon gine fanyi nan i ra. ¹² I bara nondi fala. N tan, wo xabile ratangama nan n na, kono xabile ratangama gbetee na naxan makore i ra n tan be. ¹³ Koe radangi be to. Geesege, xa na mixi tin i ratangade, awa. Xa a mu tin, n tan i ratangama ne. N bara n kali Alatala ra! I xa xi be han kuye xa iba.»

¹⁴ Ruti naxa a sa Boosu san labe ra han subaxe ma. A naxa keli beenun soge xa te, barima Boosu mu nu wama mixi xa a kolon yi gine nu na lonyi ma. ¹⁵ A naxa a fala a be, «I xa mafelenyi tongo, a de suxu.» Ruti to a xa mafelenyi de suxu, Boosu naxa funden maniyε konbo ya keren sa a kui. Boosu naxa Ruti rate na kote ma, Ruti fa siga taa kui.

¹⁶ A naxa gbilen a mama Nowemi xonyi. Nowemi naxa a maxorin, «N ma mamadi, fe bara dangi a fanyi ra?» Ruti naxa a ya maxaran Boosu naxan birin nabaxi a be. ¹⁷ A naxe, «A bara yi funden maniyε konbo ya keren fi n ma. A naxe n be, «I mu gbilenma i mama xonyi i belexe igeli.» ¹⁸ Nowemi naxa a fala a be, «N ma mamadi, i xa lu be han won xa a kolon yi fe rajonma ki naxe. Na xeme mu a raxarama, fo yi fe xa yailan to yati ne.»

4

Boosu Ruti futife

¹ Boosu naxa siga taa naade ra, taakae malanma dennaxe, a dɔxɔ. Na xabile ratangama, Boosu nu naxan xa fe falama, na naxa fa. Boosu naxa a fala a be, «N ba, fa i magoro be.» A naxa fa, a dɔxɔ. ² Boosu man naxa a fala taa kuntigi fu be, «Wo fa, wo wo magoro be.» E to dɔxɔ, ³ Boosu naxa a masen na xabile ratangama be, «Nowemi, naxan kelixi Mowaba, a wama Elimeleki xa boxi matife. I a kolon, Elimeleki won taara na a ra. ⁴ N nu wama i xa kolon soto na fe ma, i xa na boxi xun sara taakae nun taa kuntigie ya xori. Xa i noma a xun sarade, i xa a raba. Xa i mu noma na ra, a fala n be, alako n xa a kolon, barima mixi gbete mu noma a xun sarade fo i xa i xui fi. N tan nan i xanbi ra.» Na xeme naxa a yaabi, «N a xun sarama ne.»

⁵ Na temui Boosu naxa yi woyenyi sa na fari, a naxe, «I ne yi boxi sarama loxoe naxe Nowemi nun Ruti Mowabaka ma, i man xa na kaape gine fan dɔxɔ, alako faxamixi xili naxa loe na boxi xun ma.» ⁶ Na xabile ratangama naxa a yaabi, «Na kui n mu noma a xun sarade, xa na mu a ra n yete ke kanama ne. I xa a xun sara, n tan mu noma.» ⁷ Singe ra Isirayila boxi ma, xa mixi nde nu wama lanyi xirife, fo a xa sankiri ba, a xa a so a boore yi ra. Na nan a masenna lanyi bara ge xiride. ⁸ Na kui, na xabile ratangama to a fala Boosu be, «I xa na boxi xun sara i yete be,» a naxa a xa sankiri ba, a a so Boosu yi ra.

⁹ Na dangi xanbi Boosu naxa a masen taa kuntigie nun nama be, «Wo bara findi seedee ra to. Elimeleki, Kilon, nun Maxalon xa see, n bara e birin sara Nowemi ma. ¹⁰ Maxalon xa gine, Ruti Mowabaka, n bara na fan dɔxɔ alako faxamixi xili naxa loe a xa boxi xun ma, a xabile nun a xa taa mixie naxa neemu a xa fe ma. To wo bara findi yi fe seedee ra.» ¹¹ Nama nun kuntigie naxa a yaabi, «Muxu bara tin findide seedee ra! Muxu bara Alatala maxandi yi gine be naxan sofe i xonyi.

Alatala xa a lu alo Raxele nun Leya naxee bara die soto, e findi Isirayila nama ra.

Alatala xa senbe fi i ma Efarata xabile ya ma.

Alatala xa xili xungbe fi i ma Beteleemu taa kui.

¹² Alatala xa di gbege fi i ma yi sungbutunyi saabui ra.

Alatala xa wo xa die findi denbaya ra alo Peresi xa denbaya, Peresi naxan Tamari barixi Yuda be.»

¹³ Na temui, Boosu naxa Ruti xa futi xiri. E to lu yire keren, Alatala naxa a ragiri Ruti xa tege, a di soto. ¹⁴ Na kui ginnee naxa a fala Nowemi be, «Ala tantu, barima Alatala bara xabile ratangama fi i ma. Isirayilakae xa tantui rasiga Ala ma! ¹⁵ Yi di fama meenide i ma, a i kantama i xa jexexeforija kui. I xa mamadi Ruti, naxan yi di sotoxi i be, a fan i xanuma, a tide gbo i be dangi di solofere ra.»

¹⁶ Nowemi naxa na diyore tongo, a a sa a kanke ma, a findi a meenima ra. ¹⁷ Nowemi doxooboore ginnee naxa xili sa yi diyore xun ma, a falafe ra, «Nowemi bara di soto, a xili Obedo.» Obedo xa di nan Yisayi ra. Yisayi xa di nan Dawuda ra.

¹⁸ Peresi xa taruxui nan ya:

Peresi naxa Heseron soto.

¹⁹ Heseron naxa Rami soto.

Rami naxa Aminadabo soto.

²⁰ Aminadabo naxa Naxason soto.

Naxason naxa Salimon soto.

²¹ Salimon naxa Boosu soto.

Boosu naxa Obedo soto.

²² Obedo naxa Yisayi soto.

Yisayi naxa Dawuda soto.

Ala xa Masenyi singe Annabi Samuweli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila bɔnsɔe fu nun firinyie to mini Misira xa konyiya bun ma, Annabi Munsa nan nu findixi e xa yarerati ra. A lu ne e ya ma han e so Kanaan bɔxi ma, Ala naxan laayidixi e be. Na temui e nu birama Annabi Yosuwe fɔxo ra. A xa waxati dangi xanbi, Isirayila bɔnsɔe birin nu na e xati ma. Kɔnɔ e yaxuie to kata e tɔɔɔde, Ala naxa «Kiitisa» ramini naxee nu luma e mali ra na waxati xɔrɔxɔe bun ma.

Yi temui sɛrɛxɛdube nde nu na Silo, Ala xa saate kankira nu ragatama dennaxe. A bɔɔe nu fanxi, kɔnɔ a xa die mu nu luma Ala xa seriye xa kira xɔn ma alɔ e baba. Na kui Alatala naxa a niya Samuweli xa findi namjɔnmɛ ra Isirayila be, naxan noma e ratangade e yaxuie ma. Kɔnɔ pama tan nu wama mange nde xɔn ma naxan nu luxi alɔ pamane gbete xa mange, naxan findi sɔɔri gali xunyi ra.

Nama waxonfe mu nu rafanxi Samuweli ma, kɔnɔ Ala naxa tin na ra, a fa Sɔlu ti mange ra Isirayila xun ma. Kɔnɔ a mu bu Sɔlu naxa findi Ala matandila ra. Na kui Samuweli naxa a fala a be a mixi gbete findima ne mange ra a jɔxɔe ra.

Dawuda xa taruxui fɔlɔxi na ki ne. Ala naxa Dawuda masen Samuweli be, a xa a rakolon a findima ne Isirayila mange ra Sɔlu dangi xanbi. A segetala temui, Dawuda naxa lu Sɔlu seeti ma, a a mali fe wuyaxi kui. Kɔnɔ Sɔlu to a kolon a Ala fama mangeya fide Dawuda nan ma, a naxa fe birin naba alako a xa a faxa. Kɔnɔ Dawuda to findi Ala xa mixi tinxinxi nan na, a mu mange Sɔlu yelebu. A nu xanunteya masenma Sɔlu be, barima a naxe Alatala nan a sugandixi mange ra a xa pama xun ma.

Na tinxinyi yati findixi misaali nan na won birin be. Ala to findi ibunadama Marigi ra, a lanma won birin xa bira a xui fɔxo ra. Hali dunija mange lan e xa na kolon. Ala noma mixie findide pama yareratie ra, kɔnɔ xa e ba Ala xa kira xɔn ma, e xa fe mu sɔɔneyama. Dawuda findixi Isirayila mange xungbe nan na barima a nu perema Ala xa seriye nan xɔn.

Annabi Samuweli to Dawuda ti Isirayila mange ra, a naxa masenyi gbete ti naxan tide gbo won be han to lɔxɔe. A naxe Ala xa mange xungbe fama minide Dawuda bɔnsɔe ya ma. Na mixi findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, naxan ma fe falaxi Inyila Isa kui. Ala xa won mali birafe a xa mangeya fɔxo ra abadan. Amina.

Ala xa Masenyi singe Annabi Samuweli be

Samuweli bari ki

¹ Xeme nde nu na Ramatayimi taa kui, Sofimu yire, Eframi geya longori, naxan xili Elekana. Eframi bɔnsɔe nan nu a ra, fatanfe a benba Sufu, Tohu, nun Elihu ra. Yeroxama xa di nan nu a ra. ² A gine firin nan dɔxɔ: Ani nun Peninna. Peninna nu bara die bari, kɔnɔ di yo mu nu na Ani tan yi ra. ³ Ne yo ne Elekana nu kelima a xonyi, a siga Silo, a xa Alatala Mange Xungbe batu, a sɛrɛxe ba a be. Eli xa di firinyie, Xofini nun Finexasi, nan nu na Alatala xa sɛrɛxɛdube ra menni na temui.

⁴ Elekana ne a xa sɛrɛxe bama, a nu darixi sɛrɛxe sube nde fi ra a xa gine Peninna nun na xa die ma. ⁵ Kɔnɔ a nu naxan fima a xa gine Ani tan ma, na gbo boore gbete be. A nu na rabama ne barima Ani nu rafan a ma ki

fanyi ra, hali Alatala to mu nu di fe ragiri na ma. ⁶ A siina nu a mayelema temui birin a xa dibaritarepa xa fe ra. ⁷ Ne yo ne, Ani ne tema Alatala batu banxi, a siina Peninna nu a mayelema han a nu tondi a degede, a bonbo wa tun na. ⁸ A xa mōri Elekana nu a maxōrin, «Munfe ra, i tondima i degede, i nu fa wa? Munfe ra i nimisaxi? N tan mu i wasa dangi di fu ra?»

⁹ Yi biyaasi tan, Elekana xa mixie to ge e degede nun e minde Silo, Ani tan naxa keli e ya ma, a siga Alatala batu banxi. Eli serexedube nu magoroxi naa a xa doxoŋe ma naade fe ma. ¹⁰ Ani boŋe to mapaxuxi a ra, a naxa Alatala maxandi yaye gbegebe ra. ¹¹ Na kui a naxa laayidi tongo Alatala be a falafe ra, «Alatala Mange Xungbe, xa i sa i ya ragoro i xa konyi gine xa yaagi ma, xa i sa ratu n ma, xa i mu neemu i xa konyi gine ma, xa i di xeme keren fi i xa konyi gine ma, n na fima ne i ma a xa simaya birin kui, a xunyi mu bima feo.»

¹² A xa Ala maxandi xon to kuya, Eli naxa Ani rakorosi a de ramaxama, ¹³ konon xui yo mu minima. Ani nu woŋenfe a boŋe nan ma, konon Eli tan joxoxo a ma a a siisixi ne. ¹⁴ Na kui a naxa a fala a be, «I luma yi siisi kui han mun temui? Sa na raba yire gbete!» ¹⁵ Ani naxa a yaabi, «N marigi, n mu weni minxi, n mu bere minxi. N na n ma kontofili nan masenfe Alatala be. ¹⁶ I naxa n mapoxun siisila ra. N ma toore xa gboe nan a niyaxi, n na n boŋe ma fe masenfe Alatala be.» ¹⁷ Eli naxa a yaabi, «Awa, siga boŋesa kui. Isirayila Marigi Ala xa i xa maxandi suxu.» ¹⁸ Ani naxa a fala a be, «I xa hinne n tan i xa konyi gine ra.» Na dangi xanbi, a naxa a dege, a boŋe naxa rafaŋ a ma, a yatagi naxa masara. ¹⁹ Na kuye iba, Elekana nun a xa denbaya naxa kurun. E to ge salide, e naxa gbilen e xonyi Rama.

Na dangi xanbi, Elekana nun a xa gine Ani naxa kafu, Alatala fa ratu a xa fe ma. ²⁰ Ani naxa teege, a fa di xeme bari, a a xili sa Samuweli, naxan nu wama a falafe, «Alatala bara a me.» A na xili saxi ne a xun ma barima a nu a falama a yete ma, «N yi di maxandixi Alatala nan ma.»

²¹ Na ne igbilenyi Elekana nun a xa denbaya man naxa te Silo serexe bade Alatala be, a man xa a xa laayidi rakamali. ²² Konon Ani tan mu te. A naxa a fala a xa mōri be, «N xa mame ti han diyore de ba temui, n fa a xanin Silo a dentegede Alatala be, a xa lu naa kerenyi ra.» ²³ A xa mōri naxa a yaabi, «Naxan nafan i ma, na raba. Lu be han a de ba temui. Alatala xa a xa masenyi rakamali.» Na kui Ani naxa lu banxi han a xa di de ba temui.

²⁴ A to Samuweli de ba, a naxa a xanin Silo Alatala batu banxi, a nun tura ne saxan daaxi, farin kilo fu, nun weni. Na temui a xa diyore nu xurun. ²⁵ E naxa tura kon naxaba serexe ra, e fa diyore dentege Eli be. ²⁶ Ani naxa a fala a be, «N marigi, i haake to n be. Gine naxan fa be Alatala maxandide i ya xori, n tan nan nu a ra. ²⁷ N nu a maxandife yi di xeme nan ma fe ra. Alatala bara n ma maxandi suxu. ²⁸ N tan fan wama a fife Alatala ma, a xa lu Alatala sagoe a xa simaya birin kui.» Na dangi xanbi, e naxa suyidi Alatala be.

2

Ani xa suuki

¹ Na kui, Ani yi suuki nan ba Alatala be, «Alatala bara n boŋe raseewa, a bara n xun nakeli. N de bara mafulun n yaxuie xili ma,

n seewaxi Alatala xa mali xa fe ra.

² Alatala xa seniye nyi maniye mu na.

Ala gbete yo mu na, bafe a tan na.

Senbema yo mu na alo won Marigi Ala.

³ Wo naxa wo yete igbo,

na woyenyi mooli naxa mini wo de i,
barima Alatala, Ala nan a ra naxan fe birin kolon,
naxan mixi xa wali birin maniyama sikeeli ra.

⁴ Gereso senbema e xa xali igirama ne,
kono yete magoroe senbe sotoma.

⁵ Naxee singe nu lugaxi,
nee nu walima ne alako e xa taami sare soto,
kono naxee nu kaamexi,
nee tan bara wasa.

Gine dibaritare di solofere barima ne,
kono dibari bara findi dibaritare ra.

⁶ Alatala nan mixi faxama,
a tan nan mixi baloma.

A mixi rasigama aligiyama,
a tan nan mixi rakelima faxe ma.

⁷ Alatala nan keren mixi rabannama,
a tan nan mixi rafuxarima.

A mixi itema,
a tan nan mixi igoroma.

⁸ A misikiine bama a xa setarepa kui,
a niya a xa doko kuntigie tagi binye ra.
Alatala nan gbe na dunjina tunxunyie ra,
a baxi italaxi e tan nan fari.

⁹ A joko sama ne a batulae jere ki xon ma,
kono mixi kobie tan loma ne dimi kui.
Mixi yo mu geenima a yete senbe ra.

¹⁰ Alatala matandilae xa fe kanama ne.
Galanyi bulama e tan nan xili ma.

Alatala baxi birin makiitima ne.
A senbe fima ne a xa mange sugandixi ma,
a fa a xa Masiihu senbe gbo.»

¹¹ Na dangi xanbi, Elekana naxa gbilen a xonyi Rama. A naxa a xa di Samuweli lu Alatala xa wali ra Eli serexedube fe ma.

Eli xa die xa wali paaxi

¹² Fuyante nan nu na Eli xa die ra, naxee mu nu birama Alatala foxo ra. ¹³ Yi serexedubee nu walima yi ki ne pama ra: Mixie to nu fama serexe bade, e ne serexe sube jinma, serexedube xa walike nu sube soko se belebele ¹⁴ ragoroma ne tunde kui, xa na mu se jin se gbete kui, a nu naxan yo soko, a a rate, a na soma serexedube nan yi ra. E nu na mooli rabama Isirayilakae birin na naxee nu fama Silo. ¹⁵ Waxati ndee beenun xuruse ture gan temui xa folo, serexedube xa walike nu a falama ne serexe kanyi be, «Beenun i xa na sube gan, i xa nde so n yi ra serexedube be. A mu wama sube ganxi xon.» ¹⁶ Xa serexe kanyi a yaabi, «A lanma ture xa gan sinden. Na dangi xanbi, i na wa naxan xon, i xa na tongo.» Serexedube xa walike nu a yaabima ne, «N tondi. Xa i mu tin, n a tongoma senbe nan na.» ¹⁷ Na kui, Eli xa die nu yunubi paaxi nan sotoma Alatala ra, barima e mu nu binye yo saxi serexe ma naxee nu bama a be.

¹⁸ Samuweli nu Alatala xa wali rabama ne, donma kuye serexedube daaxi ragoroxi a ma. ¹⁹ Ne yo ne a nga nun a baba nu fama Silo serexe bade. A nga nu a sanbama guba di ra. ²⁰ Eli nu Ala maxandima ne Elekana nun a xa gine be a falafe ra, «Alatala xa a ragiri i xa gine xa di gbete bari i be di xoxe ra a naxan fixi Alatala ma.» Na dangi xanbi, Elekana nun Ani naxa gbilen e xonyi. ²¹ Alatala naxa hinne Ani ra, a fa di xeme saxan nun di gine firin bari. Na temui Samuweli nu na mofe Alatala ya i.

²² Eli serexedube naxan nu bara fori ki fanyi ra, a naxa a kolon a xa die nu na fe paaxi rabafe Isirayilakae ra. E nun gine naxee nu wali rabama horomolingira sode de ra, e nu yene rabama nee yete yati ra. ²³ Eli naxa a xa die maxarin, «Munfe ra wo yi mooli rabama? Nama birin wo xa wali kobi nan falafe n be. ²⁴ N ma die, wo xa ba na mooli rabafe. N naxan mefe wo xun, a mu fan feo. Wo Alatala xa jama ramurutama ne a xa seriye ma. ²⁵ Xa mixi yunubi raba a boore ra, Ala nan a makiitima, kono xa mixi sa yunubi raba Alatala ra, nde xari sama na kanyi be?» Kono Eli xa die mu tin e tuli matide e baba ra, barima Ala sago na nu a ra e xa faxa.

²⁶ Na fonike Samuweli nu na mofe a fanyi ra. A nu rafan Ala ma, a nu rafan mixie ma.

²⁷ Loxe nde namiponme nde naxa fa Eli yire, a a fala a be, «Alatala xa masenyi nan ya: N mu n yete masen xe i benbae be Misira, e nu na Firawuna xa yaamari bun ma temui naxe? ²⁸ N tan nan i benba sugandi Isirayila bonsae birin tagi, a xa findi serexedube ra n ma horomolingira kui, a xa te n ma serexe gande, a xa surayi gan serexe ra, a nun a xa serexedube donma kuye ragoro a ma n ya i. Isirayila e xa serexe ganxi naxan birin fima n ma, n a birin fi i benba bonsae nan ma.»

²⁹ «Munfe ra wo n ma hadiyae nun n ma serexe yelebuma, n naxee yamarixi e xa ba n be n ma banxi kui? Munfe ra i i xa die binyaxi dangi n tan na, alako wo xa wo yete raboroge hadiya singee ra, n ma jama Isirayila naxee baxi? ³⁰ Na kui, n tan Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Singe n nu bara laayidi tongo wo be, wo xa denbaya nun wo benbae xa denbaya xa n ma wali raba, kono yakosi n bara na nate masara, barima n mixi nan binyama naxan n binya, kono naxee tan n maberema, n yaagi nan dusuma e xun. ³¹ N fama ne i tan nun i xa denbaya senbe xun nakanade, xemoxi yo mu toma wo ya ma. ³² Isirayila xa fe na te, i fama toore sotode n ma banxi xa fe ra. I xa mixie mu simaya xonkuye sotoma sonon. ³³ I xa mixi nde luma n ma serexebade xa wali kui, kono na findima yaye nun toore nan na i be. I xa mixie mu simaya xonkuye sotoma.»

³⁴ «Fe naxan i xa di firinyie sotoma, na nan findima i be tonxuma ra: Xofini nun Finexasi birin faxama loxe keren ne. ³⁵ N serexedube tinxinxi nde fenma, naxan n boje nun n xaxili waxonfe rabama. N bonsae fima ne a ma naxan jereama Masihu ya i, n naxan sugandima. ³⁶ I bonsae mixie fama ne e magorode a bun ma, alako e xa kobiri di soto, xa na mu, donse di. E fama a falade a be, «Serexedube wali nde fi n ma, alako n xa n baloe nde soto.»»

3

Alatala Samuweli xilife

¹ Na fonike Samuweli nu na Alatala xa wali rabafe Eli fe ma. Na temui Alatala mu nu woyenma mixie be a gbe ra, a xa laamatunye fan mu nu

wuya. ² Kɔɛ nde ra Eli sɛrɛxɛdubɛ nu saxi a xa konkoe kui. A yae mu nu se toma a fanyi ra, a gbe mu nu luxi a xa findi dɔnxui ra. ³ Ala xa lanpui mu nu xubenxi sinden. Samuweli tan nu a saxi Alatala xa banxi kui, saate kankira nu na dennaxɛ. ⁴ Alatala naxa Samuweli xili. Samuweli naxa a ratin, «N tan nan ya.» ⁵ Na kui a naxa siga a gi ra Eli yire, a a fala a bɛ, «N bara fa i xa xili ma.» Eli naxa a yaabi, «Ade, n mu i xili de. Siga, i i sa.» Samuweli naxa gbilen, a sa a sa.

⁶ Alatala man naxa Samuweli xili. Samuweli naxa keli, a siga Eli yire, a a fala a bɛ, «I to n xili, n bara fa» Eli naxa a yaabi, «Ade, n mu i xili. Siga, i sa i sa.» ⁷ Samuweli mu nu Alatala kolonxi sinden, barima han na temui Alatala mu nu wɔyɛn a bɛ. ⁸ Alatala man naxa Samuweli xili a saxan nde. Samuweli naxa keli, a siga Eli yire, a a fala a bɛ, «I to n xili, n bara fa.» Na kui Eli naxa a fahaamu a Alatala nan na fonike xilife. ⁹ Eli naxa a fala Samuweli bɛ, «Gbilen i sa i sa. I na na xui mɛ sɔnɔn, i xa a ratin, «Alatala, wɔyɛn. I xa konyi di a tuli matima i ra.» Samuweli naxa gbilen, a sa a sa a sade. ¹⁰ Alatala naxa fa a yire, a man naxa a xili, «Samuweli, Samuweli.» Samuweli naxa a ratin, «Alatala, wɔyɛn. I xa konyi di a tuli matixi i ra.»

¹¹ Alatala naxa a masen Samuweli bɛ, «N fama nɛ fe nde rabade Isirayila, naxan mixie de ixarama. ¹² Na lɔxɔɛ, n naxan birin falaxi Eli xa denbaya xa fe ra, n a birin nakamalima nɛ, kelife a fɔlɛ han a raɲɔnyi. ¹³ N bara a fala a bɛ, a n fama nɛ a xa denbaya paɲankatade abadan a xa yunubi xa fe ra. A nu a kolon a a xa die na n maberefe, kɔnɔ a tan mu tɔnyi dɔxɔ e ma. ¹⁴ Na nan a ra, n bara n kali Eli xa denbaya xa fe ra, xunsare yo mu na e bɛ. Sɛrɛxɛ nun hadiya mu nɔma e xa yunubie xafaride.»

¹⁵ Samuweli naxa a sa han gɛɛsɛgɛ, a fa Alatala xa banxi naadɛɛ rabi. Samuweli nu gaaxuxi a xa laamatunyi yabade Eli bɛ, ¹⁶ kɔnɔ Eli naxa a xili, a a fala a bɛ, «N ma di Samuweli.» Samuweli naxa a ratin, «N na be.» ¹⁷ Eli naxa a maxɔrin, «Alatala munse masenxi i bɛ? I naxa sese nɔxun n ma. Xa i wɔyɛn keren nɔxun n ma, Ala xa na sare ragbilen i ma, a fa nde sa na fari.» ¹⁸ Na kui, Samuweli naxa Ala xa masenxi birin nadangi Eli ma, a mu sese nɔxun a ma. Eli naxa a fala, «Alatala nan a ra. A xa a sago raba.»

¹⁹ Samuweli nu na mɔfe, Alatala fan nu na a fɔxɔ ra. A mu Alatala xa masenxi yo rabeɲinxi. ²⁰ Kelife Dana han Beriseeba, Isirayila birin naxa a kolon a Samuweli findixi Alatala xa namijɔnme nan na. ²¹ Alatala nu luma mini ra Samuweli ma Silo, a a xa masenxi ti a bɛ.

4

Saate kankira lɔsɛ

¹ Na waxati Samuweli nu Alatala xa masenxi kawandima Isirayilakae birin bɛ.

Isirayilakae naxa mini Filisitakae gereɛde. E naxa yonkin Ebeneseri, Filisitakae naxa sa yonkin Afeki. ² Filisitakae naxa mini a gere ki ma Isirayilakae ya i. Na gere kui e naxa Isirayilakae bɔnbɔ, e mixi wulu naani faxa. ³ Sɔɔrie to gbilen yonkin yire, Isirayila forie naxa maxɔrinyi ti, «Munfe ra Alatala a luxi Filisitakae xa won bɔnbɔ to? Won xɛɛ Silo Alatala xa saate kankira tongode. A xa lu won tagi, a xa fa won nakisi won yaxuie ma.»

⁴ E naxa mixie xɛɛ Silo Alatala xa saate kankira tongode, naxan dɔxɔxi maleke sawure firinyie tagi. Eli xa di firinyie Xofini nun Finexasi naxa

na saate kankira mati han Isirayilakae nu yonkinxi dennaxe. ⁵ Alatala xa saate kankira to so yonkinde, Isirayilakae naxa e xui ite han bɔxi fa serɛn. ⁶ Filisitakae to na mɛ, e naxa a fala, «Munse na yi xui gbe ra naxan tefe Isirayilakae xɔnyi yi ki?» E to a kolon a Alatala xa saate kankira bara fa Isirayilakae yonkinde, ⁷ e naxa gaaxu, barima e nu a falama, «Ala bara fa e yire. Naxankate na won bɛ, naxan maniye mu toxi sinden. ⁸ Naxankate na won bɛ. Nde won kantama yi ala senbɛmae ma? Alae nan yi ki naxee gbaloe mɔɔli birin dɔxɔ Misirakae ma gbengberenyi ma. ⁹ Filisitakae, won xa limaniya, won xa lu alo xɛmɛ senbɛmae, alako Isirayilakae naxa nɔ won na alo won tan nɔxi e ra ki naxe. Won xa findi xɛmɛ senbɛmae ra, won xa gere so!»

¹⁰ Filisitakae naxa gere ti, e naxa Isirayilakae bɔnbɔ han e gi e siga e xɔnyi. Na lɔxɔɛ kasarɛ naxa gbo. Isirayilaka mixi wulu tongo saxan naxa faxa na gere kui. ¹¹ Filisitakae naxa Ala xa saate kankira suxu, e fa Eli xa di firinyie Xofini nun Finexasi faxa.

¹² Na lɔxɔɛ Bunyamin bɔnsɔɛ mixi nde naxa a gi kelife gere yire han Silo taa kui. A xa dugie ibɔɔxi a ma, xubutanyi soxi a xunyi birin ma. ¹³ A to so, a naxa Eli li, a dɔxɔxi kira de ra, barima a nu kɔntɔfili kui saate kankira xa fe ra. Xɛɛra fe naxan to gere yire a naxa na tagi raba a bɛ, taakae naxa gbelegbele. ¹⁴ Eli to e gbelegbele xui mɛ, a naxa maxɔrinyi ti, «Munfe ra e na gbelegbelefe yi ki?» Xɛɛra naxa fa a yire keren na, a na xibaaru fala a bɛ. ¹⁵ Eli nu bara jɛ tongo solomanaani nun solomasaxan sɔtɔ, a yae mu nu sese toma sɔnɔn. ¹⁶ Xɛɛra naxa a fala Eli bɛ, «N faxi n gi ra nɛ yi ki kelife gere yire.» Eli naxa a maxɔrin, «N ma di, munse dangixi naa?» ¹⁷ Xɛɛra naxa a yaabi, «Isirayila a gixi nɛ Filisitakae ya ra, nee bara nɔ e ra a fanyi ra. I xa di firinyie fan bara faxa, Xofini nun Finexasi. Filisitakae bara Ala xa saate kankira suxu.» ¹⁸ A fefe Ala xa saate kankira xa fe mɛ, Eli naxa bira a legere ma taa naade sɛɛti ma. A kobe naxa gira, a naxa faxa, barima xɛmɔxi tirɔnxi nan nu a ra. A nu bara findi Isirayila yarerati ra jɛ tongo naani bun ma.

¹⁹ A xa di Finexasi xa ginɛ nu furuxi, a gbe mu nu luxi a xa di bari. A to a mɛ a Ala xa saate kankira bara suxu, a tanun nun a xa mɔri fan bara faxa, a naxa a felen a furi ma xɔnɛ kui, a di bari keren na. ²⁰ A to nu na faxe de nan ma, ginɛɛ naxa a fala a bɛ, «I xa limaniya, i di xɛmɛ nan barixi.» Kɔnɔ a mu a jɔxɔ yo saxi na wɔyenyi xɔn ma, a mu a yaabi. ²¹ A naxa diyɔre xili sa Ikabodi, naxan nu wama a falafe, «Nɔrɛ bara jɔn Isirayila.» A na fala nɛ barima Alatala xa saate kankira nu bara suxu, a xa mɔri nun a tanun fan nu bara faxa. ²² A naxa a fala, «Nɔrɛ bara jɔn Isirayila, barima e bara Alatala xa saate kankira suxu.»

5

Ala xa saate kankira Filisitakae xɔnyi

¹ Filisitakae naxa Ala xa saate kankira suxu Ebeneseri, e a xanin Asidodi. ² E naxa a xanin e xa kuye xungbe Dagon batu banxi, e sa a dɔxɔ na kuye fe ma. ³ Na kuye iba, Asidodikae naxa Dagon li, a rabiraxi a ya tagi ma Ala xa saate kankira bun ma. E naxa a rakeli, e a dɔxɔ a dɔxɔde.

⁴ Na kuye iba, e man naxa Dagon li, a man nabiraxi Ala xa saate kankira bun ma, a xunyi nun a belexɛɛ bolonxi, e saxi sode de ra. Kuye gundi nu na a xati ma. ⁵ Na nan a ra, han yakɔsi, Dagon kuye xa sɛrɛxɛdubɛɛ nun

naxee birin soma Dagon batu banxi kui Asidodi, e mu lan e xa e sanyi ti na sode de ra.

⁶ Alatala naxa a senbe ragoro Asidodikae ma, a kasare gbegebe raba e tagi, a a niya fie xa mini e ma na longori birin. ⁷ E to na fe to, e naxa a fala, «Isirayila xa Ala xa saate kankira mu luma won xonyi, barima a na won tan nun won ma ala Dagon paxankatafe ki fanyi.» ⁸ E naxa Filisitakae kuntigi birin malan, e e maxorin, «Won munse rabama Isirayila xa Ala xa saate kankira ra? A xa xanin Gati.» E naxa Isirayila Marigi Ala xa kankira xanin Gati. ⁹ Kono na dangi xanbi, Alatala naxa a senbe ramini Gatikae ma, kelife e xa dimee ma han a sa doxo e xa forie ra. Na fi naaxi naxa din e birin na.

¹⁰ Na kui e naxa Ala xa kankira xanin Ekiron. A to so naa, Ekironkae naxa gbelegbele a falafe ra, «E bara Isirayilakae xa Ala xa kankira rafa muxu xonyi, alako a xa muxu xa mixie faxesa.» ¹¹ E fan naxa Filisitakae kuntigie malan, e a fala e be, «Wo xa Isirayilakae xa Ala xa kankira ragbilen a yire, alako a naxa muxu xa mixie faxesa.» Na taa birin nu bara kontofili na faxe xa fe ra. Ala nu bara a senbe masen e be. ¹² Mixi naxee mu nu faxesa, fi naaxi naxa doxo nee ma. Nama xa maxandi naxa te han koore ma.

6

Ala xa saate kankira gbilenfe

¹ Alatala xa saate kankira kike solofere nan naba Filisitakae xa boxi ma. ² Na temui e naxa e xa serexedubee nun e sematoo malan, e e maxorin, «A lanma muxu xa munse raba Alatala xa saate kankira ra? Wo na ragbilen ki fala muxu be.» ³ E naxa e yaabi, «Xa wo sa Alatala xa saate kankira ragbilen a yire, wo naxa a ragbilen yete ragbilen serexe xanbi. Fo wo xa wo xunsare ba, alako wo xa yalan, wo man xa a kolon fe naxan a niyaxi a a senbe mu gbilenxi wo foxo ra.»

⁴ Filisitakae naxa maxorinyi ti, «A lanma muxu xa munse ba yete ragbilen serexe ra a be?» E naxa e yaabi, «Wo xa se suuli yailan xema ra na fi naaxi misaali ra. Wo man xa se suuli gbete yailan xema ra jene misaali ra. Na xasabi nan lanxi Filisita mange suulie xasabi ma, gbaloe ragoroxi naxee xa boxi ma. ⁵ Wo na ge na fi naaxi misaali yailande xema ra, a nun na jene xema daaxi naxee jene misaalixi wo xa boxi kasara naxee xa fe ra, wo xa Isirayila Marigi Ala matoxo. Temunde a xa xone nde bama wo tan, wo xa kuyee, nun wo xa boxi ma. ⁶ Wo naxa wo xaxili xoxoxo alo Misirakae nun e xa Firawuna. Wo mapoxun paxankate ma Ala naxan doxo e ma han e Isirayilakae keru e xonyi e siga. ⁷ Yakosi, wo xa saretu neene yailan. Wo ninge dingge firin tongo, wuri singe mu nu sa naxee kon, wo e xiri saretu ra. Wo xa e xa die ragbilen banxi. ⁸ Wo na ge na wali ra, wo xa Alatala xa saate kankira baki saretu fari. Na se yailanxie xema ra, naxee findixi wo yete ragbilen serexe ra, wo xa nee sa kankira lanma nde kui, wo na kankira baki boore fe ma. Na dangi xanbi, wo xa na ningee nun na saretu bejin, e xa siga e yete ra. ⁹ Xa e e xun ti Isirayila boxi nan na Beti Semesi biri ra, na findima tonxuma nan na a Alatala nan yi gbaloe ragoroxi won ma, kono xa e mu siga na biri, na fan findima tonxuma nan na a yi gbaloe mu kelixi Alatala xa ma, a ilanxi ne a ra tun.»

¹⁰ Filisitakae na nan naba. E naxa ninge dingge firin tongo, e e xiri saretu ra, e na ningee xa die mabalan kule kui. ¹¹ E naxa Alatala xa saate kankira

baki sareti kui, a nun kankira boore, ɲene xεema daaxi nun e xa fi misaali yailanxi xεema ra nu na naxan kui. ¹² Na ninge dingee naxa ti kira xon ma naxan sigama Beti Semesi biri. E naxa bira na kira kerenyi foxo ra e xui ramini ra. E mu siga koola ma, e mu siga yirefanyi ma. Filisita manglee naxa bira e foxo ra han Beti Semesi naaninyi ra.

¹³ Beti Semesikae nu na fundenyi maniye xabafe gulunba kui. E to Alatala xa saate kankira to fa ra, e naxa seewa. ¹⁴ Sareti naxa ti Yosuwe Beti Semesika xa xe ma. Geme xungbe nu na menni. E naxa sareti wuri iboo, e na ningee ba serexe gan daaxi ra Alatala be. ¹⁵ Lewi bonsoe mixie naxa Alatala xa saate kankira ragoro, nun na kankira, naxan nun doxoxi a fe ma, xεema see nu na naxan kui. E naxa nee doxo na geme xungbe fari. Na loxoε Beti Semesikae naxa serexe gan daaxie nun serexe mooli gbtee ba Alatala be. ¹⁶ Filisita manglee suulie to na birin to, e naxa gbilen Ekiron na loxoε kerenyi.

¹⁷ Filisitakae nu bara se suuli yailan xεema ra naxee misaalixi na fi ɲaaxi ra. E nee fi e yete ragbilen serexe nan na Alatala be, keren Asidodi be, keren Gasa be, keren Asikalon be, keren Gati be, keren Ekiron be. ¹⁸ ɲene xεema daaxi keren keren, e na nan ba Filisita manglee xa taa suuli be, a nun e xa daaxae be naxee na geme xungbe lima, Alatala xa saate kankira doxo naxan fari, Yosuwe Beti Semesika xa xe yire.

¹⁹ Alatala naxa mixi tongo solofere faxa Beti Semesi pama mixi wulu tongo suuli ya ma, barima e nu bara saate kankira rabi, e a kui mato. Taa birin naxa sunnun na gbaloe xa fe ra, Alatala naxan nagoroxi e ma. ²⁰ Beti Semesikae naxa a fala, «Nde noɲa tide Alatala ya i, naxan findixi Ala Seniyenxi ra? Won yi kankira makuyama won na minden?» ²¹ E naxa xεerae xεe Kiriyati Yeyarimi a falafe ra, «Filisitakae bara fa Alatala xa saate kankira ra. Wo fa a xanin wo xonyi.»

7

Isirayilakae gbilenfe Ala ma

¹ Kiriyati Yeyarimi xεeme naxa fa Alatala xa saate kankira tongode, e a xanin Abinadabo xonyi geya nde fari. E naxa a xa di xeme Eleyasari findi a kantama ra. ² Alatala xa saate kankira ɲe moxoren nan naba Kiriyati Yeyarimi. Na temui Isirayila pama nu wama gbilenfe Alatala ma. ³ Samuweli naxa a fala Isirayilakae be, «Xa wo wama wo yete ragbilenfe Alatala ma wo boɲe birin na, wo xa Asataroti kuye nun kuye gbtee ba wo tagi, wo Alatala keren batu. Na temui, a wo rakisima ne Filisitakae ma.» ⁴ Na kui, Isirayilakae naxa Bali kuyee nun Asataroti kuyee ba e tagi, e fa Alatala keren batu.

⁵ Samuweli naxa e yamari, «Isirayilaka birin xa malan Misipa, n xa Alatala maxandi wo be.» ⁶ Isirayilakae naxa e malan Misipa Samuweli xa yaamari bun ma. E naxa ye ba, e a ifili Alatala ya i sunyi kui. Menni e naxa a fala, «Muxu bara yunubi raba Alatala ra.»

⁷ Filisita manglee to a me a Isirayilakae malanxi Misipa, e naxa siga e gereede. Isirayilakae naxa gaaxu e ya ra, ⁸ e a fala Samuweli be, «I naxa muxu rabepin. I xa muxu Marigi Alatala makula muxu be, a xa muxu ratangu Filisitakae ma.» ⁹ Samuweli naxa yexee yore keren ba serexe gan daaxi ra Alatala be, a a makula Isirayila xa fe ra. Alatala naxa a xa maxandi suxu.

¹⁰ Samuweli nu na serexe bafe Alatala be temui naxe, Filisitakae naxa Isirayilakae gere, kono Alatala naxa galanyi xui ramini a belebele ra e xili ma. Na kui Filisitakae naxa gaaxu, Isirayilakae fa no e ra. ¹¹ Isirayilakae naxa Filisitakae keru Misipa, e e bonbo han Beti Kara. ¹² Samuweli naxa geme nde tongo, a naxa a sa Misipa nun Seeni tagi a falafe ra, «Alatala muxu mali ne han be.» ¹³ Filisitakae rayaagi na ki ne, e mu fa Isirayila boxi ma sonon. Alatala naxa a senbe masen Filisitakae be Samuweli xa simaya bun ma. ¹⁴ Filisitakae taa naxee ba Isirayilakae yi ra, e naxa gbilen Isirayila ma, kelife Ekiron han Gati. Na temui lanyi naxa lu Isirayila nun Amoriakae tagi.

¹⁵ Samuweli findi ne Isirayila yarerati ra a xa simaya birin kui. ¹⁶ Ne yo je, a nu biyaasi nde rabama sigafe ra Beteli, Giligali, nun Misipa alako a xa Isirayilakae rapere. ¹⁷ Na biyaasi dangi xanbi a nu gbilenma ne a xonyi Rama, a findi mennikae fan xa mange ra. A serexebade yailan Alatala be na taa kui.

8

Isirayila wama mange xungbe xon

¹ Samuweli to fori, a naxa a xa die findi kiitisae ra Isirayila xun ma. ² A xa di xeme singe xili ne Yoweli, a firin nde xili Abiya. E tan nan nu na kiitisae ra Beriseeba. ³ Samuweli xa di xeme mu bira e baba xa misaali foxo ra. Kobiri nu rafan e ma, e mu nu kiiti sama tinxinyi ra. ⁴ Na kui Isirayila kuntigie naxa e malan, e siga Samuweli xonyi Rama. ⁵ E naxa a fala a be, «I bara fori, i xa di xeme mu birafe i xa misaali foxo ra. Kiitisa nde doxo muxu xun ma naxan findima muxu xa mange xungbe ra, alo pamane booree a rabama ki naxe.» ⁶ Samuweli to e xa masenyi me, a falafe ra, «Mange nde so muxu yi ra naxan muxu makiitima,» na fe mu rafan a ma. Na kui a naxa Alatala maxandi. ⁷ Alatala naxa Samuweli yaabi, «I tuli mati pama xui ra. E mu mexi i tan xa ra, e mexi n tan nan na. E mu tinma sonon n xa findi e xa mange ra. ⁸ E naxan nabafe i ra, e na nan tun nabafe kabi n sa e ramini Misira han to. E bara mee n na, e xa ala gbete batu. ⁹ Yakosi, i tuli mati e xui ra, kono i xa e rakolon a fanyi ra mange fama e yamaride ki naxe.»

¹⁰ Samuweli naxa Alatala xa masenyi birin nadangi pama ma, naxee nu wama mange xon. ¹¹ A naxe, «Mange naxan fama doxode wo xun ma, a wo xa di xeme nan findima a xa soorie nun a xa soe ragie ra. Ndee nu e yi a ragise ya ra. ¹² Ndee findima yareratie nan na mixi wulu xun ma, xa na mu a ra mixi tongo suuli. Ndee a xa xee buxama, ndee a xa xee xabama. Ndee geresose nun soori ragisee yailanma. ¹³ A wo xa di ginee nan findima a xa labunde yailanyie ra, a xa kurisomae, a nun a xa taamiganyie. ¹⁴ A wo xa weni sansi fanyie nun wo xa oliwi wuri fanyie tongo, a e so a xa mixie yi ra. ¹⁵ A wo xa sansie farile nun wo xa weni farile tongoma ne, a a fi a xa walikee nun a xa mixie ma. ¹⁶ A wo xa walike fanyie, wo xa fonikee, nun wo xa sofalee tongoma ne a yete xa wali xa fe ra. ¹⁷ A wo xa xuruse farile bama ne, a wo fan findi a xa konyie ra. ¹⁸ Na loxe wo de rawama ne Alatala be mange xa fe ra wo naxan sugandixi, kono a mu wo yaabima.»

¹⁹ Nama mu tin e tuli matide Samuweli xa masenyi ra. E naxa a yaabi, «Ade! Mange xa doxo muxu xun ma, ²⁰ muxu fan xa lu alo pamane boore na ki naxe. Muxu xa mange xa muxu yamari, a xa ti muxu ya ra geree

kui.» ²¹ Samuweli to pama xui me, a naxa a madangi Alatala be. ²² Alatala naxa Samuweli yaabi, «I tuli mati e ra. I mange doxoma ne e xun ma.» Samuweli naxa a fala Isirayila pama be, «Birin xa gbilen e xa taa kui.»

9

Solu sugandife mange ra

¹ Xeme senbema nde nu na Bunyamin bonsœ ya ma, a xili Kisu. A benbae nan yi ki: Abiyeli, Serori, Bekorati, nun Afiya. ² A xa di xeme gbangbalanyi nde nu na naxan xili Solu. A nu rayabu Isirayilaka birin be, a man nu kuya dangi e birin na. ³ Loxœ nde Kisu xa sofale lanmae naxa lœ, a naxa a fala a xa di xeme Solu be, «Konyi keren tongo, i sa n ma sofale lanmae fen.»

⁴ E naxa mini Eframi geyae ra, e Salisa boxi ipere, konœ e mu sofalee to. E naxa Bunyamin bonsœ xa boxi fan ipere, konœ e mu e to. ⁵ E to so Sufu boxi ma, Solu naxa a fala a xa konyi be naxan nu biraxi a foxo ra, «Won gbilen, alako n baba naxa kontofili won ma fe ra, dangi sofalee xa fe ra.» ⁶ Na konyi naxa a yaabi, «Ala xa mixi binye nde na yi taa kui, naxan xa masenyi kamalima temui birin. Won xa a maxorin a xa sooneya kira masen won be.» ⁷ Solu naxa a fala a xa konyi be, «Mixi noma sigade Ala xa mixi ma a belœxe igeli ra? Hali taami keren mu na won ma gbœnfœ kui. Sese mu na won yi ra, won naxan fima Ala xa mixi ma. Won na rabama di?» ⁸ A xa konyi naxa a yaabi, «Kobiri di na n yi ra won naxan fima Ala xa mixi ma, alako a xa sooneya kira masen won be.» ⁹ Na waxati, Isirayilaka naxee nu wama maxorinyi tife Alatala ma e nu a falama, «Won xa siga sematoe yire.» To na sematoe xili falama namijonme.

¹⁰ Solu naxa a fala a xa konyi be, «Awa, won xœe.» E naxa siga na taa kui, na Ala xa mixi nu na dennaxe. ¹¹ E to so naa, e naxa ginédimédie li kira xon, e sigafe ye bade. E naxa e maxorin, «Sematoe na be?» ¹² Ginédimédie naxa e yaabi, «Iyo, a baxi sode yakœsi, konœ wo xulun de, barima a faxi serexe bade pama nan be geya fari. ¹³ Xa wo soma taa kui yakœsi, wo a lima ne naa beenun a xa te geya fari serexe xolide. Nama mu a degema a xanbi, fo a xa serexe duba beenun mixie xa a xoli. Wo te yakœsi. Wo a lima naa.»

¹⁴ E to so taa kui, Samuweli naxa mini e ralande sigafe ra geya fari. ¹⁵ Beenun Solu xa fa, Alatala nu bara a fala Samuweli be, ¹⁶ «Tina, yi waxati, n Bunyamin bonsœ mixi nde xœma i yire. I xa ture sa a xunyi ma a masenfe ra a a xa findi n ma Isirayila pama mange ra. A fama n ma pama rakiside Filisitakae ma. N bara n ma pama xui me.»

¹⁷ Samuweli to Solu to, Alatala naxa a fala a be, «N xeme naxan xa fe fala i be, a tan nan yi ki. Yaamari luma a yi ra n ma pama xun na.» ¹⁸ Solu naxa a maso Samuweli ra taa sode de ra, a naxa a fala a be, «Yandi, sematoe xa banxi masen muxu be.» ¹⁹ Samuweli naxa a yaabi, «Sematoe na n tan nan na. Won xœe geya fari. Won birin xa won dege yire keren. Tina n i xa kontofili bama i ma, n fa i bepin. ²⁰ I naxa kontofili i xa sofale lanmae xa fe ra naxee lœxi kabi xi saxon. Sese mu e toxi, e bara to. Naxan tide gbo Isirayila, a findima nde gbe ra? I tan xa mu a ra, a nun i baba xa denbaya birin?» ²¹ Solu naxa a fala a be, «Bunyamin naxa n na. Muxu tan xa mu xurun bonsœ birin be Isirayila? Muxu xabile fan mu xurun xabile birin be Bunyamin bonsœ tagi? Munfe ra i wœyenma n be yi ki?»

²² Samuweli naxa Sölu nun a xa konyi raso banxi kui, a naxa binye magorode so e yi ra mixi xilixi tongo saxan tagi. ²³ Samuweli naxa a fala kurisoma be, «Fa donse ra n nu naxan ma i xa a sa a xati ma.» ²⁴ Kurisoma naxa fa sube tabe ra, a a doxo Sölu ya i. Samuweli naxa a fala Sölu be, «Yi sube don, naxan saxi a xati ma i be, n to yi malanyi maxili.» Na loxo, Sölu nun Samuweli naxa e degge yire keren. ²⁵ Na dangi xanbi, e naxa goro kelife geya fari, e so taa kui. E naxa lu yire keren banxi fari, berede nu na dennaxe.

²⁶ Na kuye iba subaxe, e naxa keli. Samuweli naxa Sölu xili banxi fari ma, e xa e boore to. A naxa a fala a be, «Keli, n xa i mati kira xon.» Sölu naxa keli, e naxa mini kira ma, a tan nun Samuweli. ²⁷ E to mini taa fari ma, Samuweli naxa a fala Sölu be, «A fala i xa konyi be, a xa dangi yare.» Konyi to dangi yare, Samuweli naxa a fala Sölu be, «Ti be, alako n xa Alatala xa masenyi nde fala i be.»

10

Sölu tife mange ra

¹ Samuweli naxa ture bitire keren tongo, a a surusuru Sölu xunyi. A naxa a sunbu, a a fala a be, «Alatala bara i sugandi, a i xa findi mange ra a xa nama ke tongoma xun ma. ² I na keli be to, i mixi firin lima Raxelexe gaburi fe ma Bunyamin bonsoe naaninyi ra, yire nde naxan xili Selesa. E fama a falade i be, «Wo siga sofale lanma naxee fende, e bara to. Yakosi i baba fa kontofilixi wo tan nan ma fe ra. A naxe, «N ma di toma di kore?»» ³ I na keli menni, i siga han i sa so Taboro, wuri belebele na dennaxe. I xeme saxan lima na naxee na tefe Ala maxandide Beteli. Si saxan na xeme keren yi ra, taami saxan na xeme firin nde yi ra, weni na xeme saxan nde yi ra. ⁴ E na i xebu, e taami firin fima i ma. ⁵ I na keli menni, i siga Gibeya Elohimu, Filisitakae xa soori gali nde na dennaxe. I na so taa kui, i namijonme gali nde lima, naxee gorofe geya fari e beeti bafe Ala be kora, maxasee, nun xule ra. ⁶ Alatala Xaxili ragoroma ne i ma, wo birin nan Alatala xa xera ibama, i findima mixi neene nan na. ⁷ Na tonxuma na raba i be, i xa fe raba naxan na i boje ma, barima Alatala na i foxo ra. ⁸ Na dangi xanbi, i xa goro Giligali n ya ra. N na i li naa, n fama ne serexe gan daaxie nun xanunteya serexee bade. I xa n mame xi solofere, beenun n xa i yire li, n fa i rakolon a lanma i xa naxan naba.»

⁹ Sölu fefe keli Samuweli xun ma, Alatala naxa a xaxili masara, na tonxuma birin naxa raba a be na loxo yati. ¹⁰ E to so Gibeya, e naxa namijonme gali li naa. Alatala Xaxili naxa goro Sölu ma, a fa masenyi ti Ala xili ra e tagi. ¹¹ A kolonmae to a to a Sölu bara namijonme masenyi ti, e naxa a fala e boore be, «Munse Kisu xa di sotoxi? Sölu fan bara findi namijonme ra?» ¹² Mixi nde naxa maxorinyi ti e ya ma, «Nde na e karamoxo ra?» Na kui yi taali fala folo na loxo ne, «Sölu fan bara findi namijonme ra?»

¹³ A to ge Alatala xa masenyi tide, a naxa te geya fari. ¹⁴ Sölu soxo naxa Sölu nun a xa konyi maxorin, «Wo tan siga minden?» Sölu naxa a yaabi, «Muxu sigaxi sofale lanmae nan fende, konu muxu mu e to. Na nan a ra, muxu naxa siga Samuweli yire.» ¹⁵ A soxo naxe, «Samuweli naxan fala wo be, a fala n be.» ¹⁶ Sölu naxa a soxo yaabi, «A a fala ne muxu be, a sofale lanmae bara to.» Konu Sölu mu sese masen mangeya xa fe ra, Samuweli naxan fala a be.

¹⁷ Samuweli naxa jama birin maxili Misipa Alatala ya i, ¹⁸ a a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, «N tan nan Isirayila ramini Misira boxi ra, n wo ba e belexe. N bara wo ratanga wo yaxuie ma.» ¹⁹ Kono to wo tan bara wo Marigi Ala bejin, naxan wo ratanga gbaloe nun kontofilie ma. Wo naxe, «Mange nde dɔxɔ muxu xun ma!» Awa, wo xa ti Alatala ya i wo bɔnsɔe ki ma, wo xabile ki ma.»

²⁰ Samuweli to ge Isirayila bɔnsɔe birin masende Ala be, Bunyamin bɔnsɔe naxa sugandi. ²¹ A to ge Bunyamin bɔnsɔe masende a xabile ki ma, Matiri xabile naxa sugandi. Na Matiri xabile ya ma, Kisu xa di Solu naxa sugandi, kono a mu nu na e ya ma. E naxa a fen, e mu a to. ²² E naxa Alatala maxorin, «Solu na be?» Alatala naxa e yaabi, «A nɔxunxi kotee longori ra.» ²³ E naxa siga e gi ra, e sa a suxu naa, e a ti jama birin ya i. A nu kuya e birin be. ²⁴ Samuweli naxa a fala jama birin be, «Wo bara a to, Alatala naxan sugandixi? A maniye mu na jama tagi.» E birin naxa jalexinyi xui ramini, e a fala, «Kisi na mange be.»

²⁵ Samuweli naxa seriye sebe mangeya xa fe ra, a na sebeli sa Alatala ya i. A dangi xanbi, a naxa jama ragbilen a xonyi. ²⁶ Solu fan naxa gbilen a xonyi Gibeya. Kuntigi ndee naxa a mati, Alatala naxee bɔje ya rafindi a ma. ²⁷ Fuyante ndee fan nu na, naxee nu a falama, «Yi xeme nan won nakisima?» E naxa yo a ma, e mu fa buɔa yo ra a xon ma, kono Solu mu sese fala na fe ma.

11

Solu xa gere singe

¹ Amoni mange Naxasa naxa yonkin Yabesi taa ya ra Galadi boxi ma. Yabesikae naxa a fala a be, «Won xa saate xiri, muxu xa lu i sagoe.»

² Naxasa Amonika naxa e yaabi, «Won noma saate xiride, kono fo wo xa tin n xa wo yirefanyi ya kana, alako yaagi xa dusu Isirayila birin xun na.»

³ Yabesi kuntigie naxa a fala a be, «Xi solofere fi muxu ma, alako xerae xa siga Isirayila taa birin. Xa mixi yo mu noma muxu ratangade, muxu luma i sagoe.»

⁴ Xerae naxa siga Gibeya Solu xonyi. E to ge dentegɛ sade, jama birin naxa wa a xɔɔxɔe ra. ⁵ Na temui, Solu naxa fa kelife xe ma a xa ningee foxɔ ra. A naxa maxorinyi ti, «Munfe ra jama na wafe yi mɔli ra?» E naxa Yabesikae xa masenyi dentegɛ a be. ⁶ Solu to na me, Alatala Xaxili naxa goro a ma, a bɔje naxa te senbe ra. ⁷ A naxa ninge firin tongo, a e ibolon a xuntun xuntunyi ra. A naxa na xuntunyie rasanba Isirayila taa birin ma na xerae saabui ra, a falafe ra, «Xa naxan yo mu bira Solu nun Samuweli foxɔ ra, na kanyi xa ningee fan nabama yi ki ne.» Alatala xa yaragaaxui naxa goro Isirayilakae ma, e birin naxa te gere xili ma lanyi kui. ⁸ Solu naxa e konti Beseki. Isirayila xeme xasabi lan mixi wulu keme saxan nan ma. Yuda bɔnsɔe xeme lan mixi wulu tongo saxan. ⁹ E naxa a fala xerae be, «Wo sa a fala Yabesikae be Galadi boxi ma, «Tina, soge na xono, wo xun fama rakelide.» Xerae to na xibaaru masen Yabesi jama be, e naxa jalexin ki fanyi ra. ¹⁰ Na kui Yabesi jama naxa a fala Amonikae be, «Tina, muxu luma wo sagoe, wo wo waxonyi rabama ne muxu ra.»

¹¹ Na kuye iba, Solu naxa jama findi gali saxan na. Subaxe e naxa so Amonikae yonkinde, e e bɔnbɔ han yanyi tagi. Mixi naxee mu faxa, nee naxa yensen han mixi firin mu no lude yire keren.

¹² Nama naxa a fala Samuweli be, «Ndee a fala a Solu mu noma mangeya rabade won xun ma? Wo na mixie ramini, muxu xa e faxa.» ¹³ Kono Solu naxa e yaabi, «Mixi yo mu faxama to, barima to Alatala bara Isirayila rakisi.» ¹⁴ Samuweli naxa a fala pama be, «Won xee Giligali, alako mange xa magoro a xa kibanyi kerenyi ra.» ¹⁵ Nama birin naxa siga Giligali, e naxa Solu ti mange ra Alatala ya i. E naxa xanunteya serexe ba menni Alatala be, Solu nun Isirayilakae naxa seewa ki fanyi ra.

12

Samuweli xa masenyi dɔnxɔɛ

¹ Samuweli naxa a masen Isirayilakae birin be, «Wo a kolon n bara n tuli mati wo ra, n naxa mange dɔxɔ wo xun ma. ² Mange nan yi ki naxan tima wo ya ra. N tan bara fori, n xunxexe bara fiixe, n ma die na wo ya ma. N bara ti wo ya ra kelife n fonike temui ma han to. ³ Awa, n tixi wo ya i na nan ma, alako wo xa a fala n be Alatala nun mange sugandixi ya xɔri, xa a sa li n bara ninge xa na mu sofale nde ba wo yi ra. Wo xa a fala xa n bara mixi nde tɔɔɔ, xa n bara mixi nde xun nakana, xa n bara kɔbiri rasuxu funmaya ra. Wo xa na fala, n xa na sare ragbilen wo ma.» ⁴ E naxa a yaabi, «I mu muxu tɔɔɔ, i mu muxu xun nakana, i mu kɔbiri rasuxu muxu yi.» ⁵ A man naxa a fala e be, «Alatala nun a xa mange sugandixi na seede ra to lɔxɔɛ, wo mu n nakɔɔsixi sese xa fe ra.» E naxa a yaabi, «A na na fe seede ra!»

⁶ Samuweli naxa a masen pama be, «Alatala nan Munsa nun Haruna ti wo xun ma, a tan nan wo benbae ramini Misira bɔxi ra. ⁷ Awa yakɔsi, wo ti Alatala ya i, n xa wo ratu fe fanyie ra, Ala naxan nabaxi wo tan nun wo babae be. ⁸ Yaxuba fa xanbi Misira, wo babae naxa Alatala xili a xa fa e mali. Alatala naxa Munsa nun Haruna xee wo benbae ramini Misira kui, e fa e rasabati yi bɔxi ma. ⁹ Kono e to neemu e Marigi Alatala ma, a naxa e lu Xasori xa sɔorie xa mange Sisera belexe. Filisitakae nun Mowabakae fan naxa e gere. ¹⁰ Isirayilakae naxa a fala Alatala be, «Muxu bara yunubi raba Alatala rabolofe ra, muxu fa Bali kuye nun Asiteroti batu. Yandi, i xa muxu ba muxu yaxuie belexe. Muxu i batuma ne.» ¹¹ Na nan a niya, Alatala naxa Yerubaali, Bedan, Yefite, nun Samuweli xee wo bade wo yaxuie yi ra naxee nu wo rabilinxi. Na kui wo naxa lu bɔnesa kui.»

¹² «Wo to a to Amonikae xa mange Naxasa na fafe wo gere, wo naxa a fala n be, «Muxu wama mange xa ti muxu xun ma.» Kono wo Marigi Alatala nan findixi wo xa mange ra! ¹³ Awa yakɔsi, Alatala bara mange nde ti wo xun na, alo wo nu wama a xɔn ma ki naxe. ¹⁴ Xa wo sa gaaxu Alatala ya ra, xa wo sa a batu, xa wo sa wo tuli mati a ra, xa wo mu sa a matandi, xa wo nun wo xa mange sa bira Alatala fɔxɔ ra, fe birin sɔoneyama ne wo be. ¹⁵ Kono xa wo mu wo tuli mati Alatala ra, xa wo sa a matandi, Alatala xa xone goroma ne wo ma, alo a goro wo benbae ma ki naxe. ¹⁶ Yakɔsi wo ti, wo xa a mato Alatala fe xungbe naxan nabama wo ya xɔri. ¹⁷ Mengi xaba temui nan to, kono n Alatala maxandima ne, a xa tune nun galanyi rabira bɔxi ma, alako wo noma a kolonde wo bara fe jaaxi raba Alatala ya i mange maxandife a ma.»

¹⁸ Samuweli naxa Alatala maxandi. Na lɔxɔɛ yati, Alatala naxa galanyi nun tune rabira bɔxi ma. Nama naxa gaaxu Alatala nun Samuweli ya ra, ¹⁹ e fa a fala Samuweli be, «I xa i Marigi Alatala maxandi muxu be, i

xa konyi die, alako muxu naxa faxa, barima muxu bara nde sa muxu xa yunubie fari, a falafe ra, «Mangε nde ti muxu xun ma.»²⁰ Samuweli naxa a fala pama be, «Hali wo mu hanme. Wo bara na fe kobi birin naba, kono wo naxa makuya Alatala ra, wo xa a xa yaamarie raba wo bope birin na.²¹ Wo naxa wo makuya a ra, wo naxa bira fe fufafu foxo ra, naxee munafanyi yo mu na, naxee mu wo malima fefe ma, barima ala wule daaxie nan e ra.²² Alatala mu a xa pama raboloma a yete xili xungbe xa fe ra, barima a bara nate tongo wo xa findi a xa pama ra.²³ N mu bama Alatala maxandife wo be, xa na mu a findima yunubi nan na n be Alatala ya i. N luma wo xaran na fe fanyi nun tinxinyi nan na.²⁴ N naxan tun falama wo be, wo xa gaaxu Alatala ya ra, wo a xa yaamarie raba wo bope birin na. Wo xa ratu a xa fe xungbee ma a naxee rabaxi wo ya i.²⁵ Kono xa wo fe kobi raba, wo bonoma ne, wo tan nun wo xa mangε.»

13

Solu xa yunubi

¹ Solu nu bara pe tongo saxan soto a to findi mange ra. A xa mangeya bu ne pe tongo naani nun firin.² Solu naxa xeme wulu saxan sugandi soorie ra Isirayila. Xeme wulu firin nu na a seeti ma Mikimasi nun Beteli geya fari, xeme wulu keren nu na a xa di Yonatan seeti ma Gibeya, Bunyamin xonyi. A naxa pama donxoe ragbilen e xonyi.³ Loxoe nde Yonatan naxa Filisitakae xa soorie bonbo, naxee nu na Geba. Filisitaka booree naxa na fe me. Solu naxa yaamari fi feru xa fe boxi birin kui, Isirayilakae xa a rame.⁴ Isirayila birin naxa a me a Solu bara Filisitakae xa soorie bonbo, Isirayila naxa rapaaxu Filisitakae ma. Isirayila pama naxa malan Solu fe ma Giligali.

⁵ Filisitakae fan naxa e malan Isirayila gere xili ma. Soori ragise wulu tongo saxan nan nu na e yi ra, a nun soe ragie wulu senni. Na pama nu wuya alo meyeniyi naxan na baa de ra. E naxa yonkin Mikimasi, Beti Aweni sogetede.⁶ Isirayila mixie bope naxa rapaaxu e ma, barima Filisitakae nu bara e raxeten. E naxa siga e noxun fonme nun yilie kui geme yire.⁷ Ndee naxa Yuruden xure igiri, e siga Gadi nun Galadi boxi ma. Solu nu na Giligali. Nama naxan nu na a fe ma, nee birin nu bara gaaxu ki fanyi ra.

⁸ Solu naxa Samuweli mame xi solofere alo e nu lanxi a ma ki naxe, kono Samuweli mu fa, pama naxa yensen folo.⁹ Na kui Solu naxa yaamari fi, «Wo fa serexe gan daaxi ra, a nun xanunteya serexe.» A naxa na serexe gan daaxi ba.¹⁰ A to ge na ra, Samuweli naxa so. Solu naxa siga a xeebude.¹¹ Samuweli naxa a maxarin, «I munse rabaxi?» Solu naxa a yaabi, «N to a to pama na yensenfe, i tan mu faxi a waxati, a nun man Filisitakae bara malan Mikimasi,¹² n naxa a mapoxun, «Filisitakae goroma ne n foxo ra Giligali, beenun n xa Alatala maxandi.» Na nan a ra, fere to mu na n yi, n bara serexe gan daaxi ba.»¹³ Samuweli naxa a fala Solu be, «I bara xaxilitarepa raba i Marigi Alatala xa seriye matandife ra. Alatala nu wama i xa mangeya rasabatife Isirayila xun ma abadan,¹⁴ kono yakosi i xa mangeya bara kana. Alatala bara mixi gbete fen naxan bope lanxi Ala bope ma. A bara na kanyi ti mange ra a xa pama xun ma, barima i tan mu Alatala xa yaamari rabatuxi.»

¹⁵ Na temui Samuweli naxa keli Giligali, a siga Gibeya, Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi. Solu naxa a xa sɔɔrie kɔnti, a fa li xeme mixi keme senni nu na a yi ra. ¹⁶ Solu nun a xa di xeme Yonatan naxa e xa sɔɔrie ti a gere ki ma Geba Bunyamin xɔnyi. Filisitakae nu tixi Mikimasi. ¹⁷ Sɔɔri gali saxan naxa mini Filisitakae xa yonkinde. Keren naxa e xun ti Ofara kira ra, Suwali bɔxi mabiri. ¹⁸ Keren naxa e xun ti Beti Xoron kira ra. Keren naxa e xun ti naaninyi kira ra, naxan goroma Seboyima gulunba gbengberenyi fe ma.

¹⁹ Xabui yo mu nu toma Isirayila bɔxi birin ma, barima Filisitakae nu bara yi tɔnyi dɔxɔ, «Eburu mixie naxa santidegema nun tanbe yo yailan.» ²⁰ Isirayilakae birin nu sigama Filisitakae nan xɔn ma, e xa walisee ralugand alo kerie, bɔxi buxa see, nun beerae. ²¹ Bɔxi buxa se nun kerri ralugan sare findixi gbeti giramu solomasaxan nan na. Beera nun sɔxɔse ralugan sare findixi gbeti giramu naani nan na. ²² Na nan a niya gere lɔxɔɛ santidegema nun tanbe mu nu na Isirayilaka yo yi ra, hali Solu nun a xa di Yonatan. ²³ Filisitakae xa sɔɔri gali nde naxa fa yonkin Mikimasi yatagi.

14

Yonatan xa gere nde

¹ Lɔxɔɛ nde, Solu xa di Yonatan naxa a fala a xa konyi be, naxan nu a xa geresosee maxaninma, «Won xa be igiri, won xee Filisitakae yonkinde.» A mu sese fala a baba be na xa fe ra. ² Solu nu na Gibeya naaninyi Migiron wuri nde bun ma naxan xili «girenadi.» Xeme keme senni nu na a yi ra. ³ Alatala xa serexedube nde nu na a fe ma, naxan xili Ahiya, Axituba xa di xeme, Ikabodi xa neegaari. Alatala xa serexedube, Eli xa di xeme Finexasi nan xa di xeme nu na Ikabodi ra. Mixi yo mu nu a kolon a Yonatan bara siga Filisitakae yire.

⁴ Yonatan naxa dangi fanye firin tagi. Keren nu xili ne Bɔsesi, boore fan nu xili ne Sene. ⁵ Keren nu na kɔɔla ma Mikimasi ya tagi, boore nu na yirefanyi ma Geba ya tagi.

⁶ Yonatan naxa a fala a xa konyi be, naxan nu a xa geresosee maxaninma, «Won xee yi sunnataree yire. Temunde Alatala fe nde rabama won saabui ra, barima Alatala nɔma marakisi rabade mixi xurudi saabui ra, xa na mu mixi wuyaxi saabui ra.» ⁷ A xa konyi naxa a yaabi, «I waxɔnfe birin naba, hali i mu siike, won birin na xaxili keren.» ⁸ Yonatan naxa a fala a be, «Won xee han na mixie xa won to. ⁹ Xa e a fala «Wo ti menni, muxu fama ya», won tima menni ne, won mu tema e yire. ¹⁰ Kɔnɔ xa e a fala, «Wo fa be», won tema ne, barima Alatala bara e sa won belexe. Na nan findima won be tonxuma ra.»

¹¹ E to mini Filisitakae ma, nee naxa a fala, «Isirayilakae nan yi ki. E na minife fɔnmɛ kui, e nu e nɔxunxi dennaxe.» ¹² Filisitaka naxee yonkinxi menni, e naxa a fala Yonatan nun a xa konyi be, «Wo fa be, muxu xa fe nde fala wo be.» Yonatan naxa a fala a xa konyi be, naxan nu a xa geresosee xaninma, «I xa te n fɔxɔ ra, barima Alatala bara yi mixie sa Isirayilakae belexe.» ¹³ Yonatan naxa te a wulumen na, a xa konyi na a xanbi ra. Yonatan nun a xa konyi naxa na Filisitakae faxesa. ¹⁴ Na gere kui Yonatan nun a xa konyi naxa mixi mɔxɔɔɔn nun nde faxesa na yire raxetɛnxi. ¹⁵ Filisitakae bɔɔɔe naxa mini yonkinde kui, gaaxui fa pama

suxu na longori birin. Bɔxi yati naxa serɛn. Alatala nu bara a ragaaxu a ɲaaxi ra.

¹⁶ Solu xa yire makantɛe, naxee nu na Gibeya, Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi ma, nee naxa Filisitakae to e yensenfe gi kui. ¹⁷ Solu naxa a fala sɔorie be, «Wo kɔnti ti, won xa a kolon naxan minixi won ya ma.» E to kɔnti ti e naxa a to a Yonatan nun a xa konyi mu na pama ya ma. ¹⁸ Alatala xa saate kankira to nu na Isirayilakae yonkinde kui, Solu naxa a fala Ahiya be, «Fa Alatala xa saate kankira ra.» ¹⁹ Solu nu wɔyenma serɛxedube ra temui naxe, gere sɔnxɔ xui fan nu gboma nan tui Filisitakae yonkinde. Na kui Solu naxa a fala serɛxedube be, «Hali i mu Ala maxandi kɔre.» ²⁰ Solu naxa a xa sɔorie xili, e fa siga gere yire. Menni e naxa a to Filisitakae nu na e boore sɔxɔfe santidegema ra ɲaxasi daaxi. ²¹ Isirayilaka ndee, naxee nu na Filisitakae xa nɔɛ bun ma, nee naxa fa Solu nun Yonatan mabiri. ²² Isirayilaka naxee nu bara e nɔxun Efirami geya longori ra, e birin naxa mini Filisitakae gerede e gi temui. ²³ Na lɔxɔɛ, Alatala Isirayila rakisi ne. Gere naxa lantan yɛ han Beti Aweni.

²⁴ Isirayilakae nu na tɔɔre nde kui na lɔxɔɛ, barima Solu nu bara a kali pama be, «Danke na mixi be, naxan a degema beenun n xa n gbe ɲɔxɔ n yaxuie ma.» Na kui, mixi yo mu donse don na lɔxɔɛ. ²⁵ Nama xa ɲere kui, e naxa kumi li fɔtɔnyi nde kui, ²⁶ kɔnɔ mixi yo mu a nemunnemun Solu xa marakali xa fe ra. ²⁷ Yonatan to na yire li, a fa kumi to, a naxa a xa yisuxuwuri rasin kumi kui, a a makɔn. A ya naxa iyalan keren na. A mu nu a baba xa marakali mexi. ²⁸ Mixi nde naxa a fala a be, «I baba bara pama rakali a falafe ra, «Danke na mixi be naxan a degema to.» Na nan a toxi pama na tɔɔre kui yi ki.» ²⁹ Yonatan naxa a yaabi, «N baba na pama tɔɔrɔfe ne na ki. Wo a mato n ya iyalanxi ki naxe, n to yi kumi kɔnxi. ³⁰ Xa won ma sɔori gali won yaxuie xa donse nde don to nu, nde ɲan bara sa Filisitakae xa xunnakane fari nu.»

³¹ Na lɔxɔɛ e naxa Filisitakae bɔnbɔ, kelife Mikimasi ma, han Ayalon. Nama nu bara tagan ki fanyi ra. ³² E naxa din e yaxuie xa see ra. E naxa yexɛɛɛ, sie, nun ningee kɔn naxaba keren na, e fa e don a nun e wuli ra. ³³ Mixi ndee to a fala Solu be, a a xa sɔorie na yunubi sɔɔfe Alatala ra sube donfe a wuli ra, Solu naxa a fala pama xa fe ra, «Yanfante nan e ra. Wo fa geme xungbe ra be. ³⁴ Wo yensen pama tagi, wo a fala e be, mixi birin xa fa a xa ninge ra, a xa yexɛɛ, xa na mu a ra a xa si. E xa a faxa be. Na kui, e nɔma a donde, e mu yunubi sɔɔ Alatala ra sube donfe a wuli ra.» Kɔɛ ra, mixie birin naxa siga menni e xa xuruse ra, e xa a kɔn naxaba naa. ³⁵ Solu serɛxebade singe ti ne Alatala be menni.

³⁶ Na temui Solu naxa a fala, «Won xa bira na Filisitakae fɔxɔ ra to kɔɛ ra yati. Won xa e tuxunsan han subaxe, won naxa mixi keren lu na.» Sɔorie naxa a yaabi, «Won xa a raba alɔ i wama a xɔn ma ki naxe.» Serɛxedube naxa a fala, «Won xa Ala maxɔrin sinden.»

³⁷ Na kui Solu naxa Ala maxɔrin, «A lanma n xa bira Filisitakae fɔxɔ ra? I tan e sama ne Isirayila belexe?» Kɔnɔ na lɔxɔɛ, Ala mu a yaabi. ³⁸ Solu naxa a xa sɔori gali xunyie xili, a a fala e be, «Wo xa a mato yunubi naxan nabaxi to. ³⁹ N bara n kali Isirayila Rakisima Alatala ra, hali n ma di Yonatan nan a rabaxi, n na a faxama ne.» Nama birin ya ma, mixi yo mu a yaabi. ⁴⁰ A naxa a fala Isirayila pama be, «Wo ti menni, n tan nun n ma di Yonatan, muxu tima bebiri.» Nama naxa a yaabi, «I waxɔnyi raba.» ⁴¹ Na temui Solu naxa Alatala maxandi, «Isirayila Marigi Ala, kiiti

sa muxu tagi.» Alatala naxa a masen a kiiti fanxi jama nan be, a mu fanxi Sölu nun Yonatan be. ⁴² Sölu man naxa Alatala maxandi kiiti xa sa a tan nun Yonatan tagi. Na kui kiiti mu fanxi Yonatan be.

⁴³ Sölu naxa a xa di Yonatan maxorin, «I munse rabaxi?» Yonatan naxa a yaabi, «N kumi nde nan kon, n naxan tongo n ma yisuxuwuri ra. N tan nan yi ki, i xa n faxa.» ⁴⁴ Sölu naxa a fala, «I nondi. Yonatan, i xa faxa. Xa n mu i faxa, Ala xa n jaxankata a jaaxi ra.» ⁴⁵ Kono soori gali naxa a fala Sölu be, «A lanma Yonatan xa faxa, naxan geeni soto Isirayila be senbe ra? Astofulahi. Muxu bara muxu kali Alatala ra, hali xunsexe keren a mu bama a xunyi ra, barima Yonatan walixi to Ala xa mali saabui nan na.» E Yonatan ratanga Sölu ma na ki ne. ⁴⁶ Sölu to ge Filisitakae keride waxati nde bun ma, a naxa gbilen a xonyi. Filisitaka naxee luxi, e fan naxa siga e xonyi.

⁴⁷ Sölu to findi Isirayila mange ra, a naxa gere ti a yaxuie birin be: Mowabakae, Amonikae, Edonkae, Soba mangee, nun Filisitakae. ⁴⁸ A naxa Amalekikae bonbo senbe ra, a Isirayila ba mixie belexe naxee nu e xa boxi tuxunsanma.

⁴⁹ Sölu xa di xemee nu xili ne: Yonatan, Yisiwi, nun Malakisuwa. A xa di ginne nu xili ne: Merabi, nun a xanbiratoe Mikali. ⁵⁰ Sölu xa ginne nu xili ne Axinowama, Aximaasi xa di. A xa soori gali mange nu findi Abeneri nan na, Sölu soxo Neri xa di. ⁵¹ Sölu baba Kinsi nun Abeneri baba Neri nan lanxi Abiyeli xa die ma. ⁵² Sölu nu Filisitaka gerema a xa simaya birin kui. Sölu nu gbangbalanyi senbema birin naso ne a xa soorie ya ma.

15

Sölu xa tantanyi

¹ Samuweli naxa a fala Sölu be, «Alatala n tan nan xee n xa i sugandi mange ra a xa jama Isirayila xun ma. I tuli mati Alatala xa masenyi ra.

² Mange Alatala xui nan ya: «N bara nate tongo Amalekikae xa fe ra, naxee tondi Isirayila xa dangi e xa kira xon kelife ra Misira. ³ Yakosi, siga, e raton. I naxa e sese lu naa. I xa e xa xemee, e xa ginne, e xa die, e xa diyoree, e xa ningee, e xa yexee, e xa sie, e xa joxomee, e xa sofalee birin faxa.»

⁴ Sölu naxa a xa soori gali malan Telayimi. Xeme mixi wulu keme firin nan faxi kelife koola ma, xemee mixi wulu fu nan faxi kelife Yuda bonsoe ma. ⁵ Sölu naxa gantanyi te fole kui Amalekikae xa taa fari ma. ⁶ A naxa a fala Keni bonsoe be, «Wo mini Amalekikae tagi, alako wo naxa sonto e ya ma, barima wo hinne ne Isirayilakae ra e minixi Misira boxi ra temui naxe.» Keni bonsoe naxa mini Amalekikae ya ma.

⁷ Sölu naxa Amalekikae bonbo kelife Hawila ma han Suri sode de ra Misira ya ra. ⁸ A naxa Amaleki mange Agaga suxu, a mu a faxa, kono a naxa a xa jama tan birin sonto santidegema ra. ⁹ Sölu nun a xa jama mu tin Agaga faxade. E naxa a lu a nii ra, a nun a xa xuruse fanyi borogexie, a xa yexee, a xa sie, nun a xa ningee. E mu tin nee sontode, kono naxee mu fanxi, e nee nan faxa.

¹⁰ Alatala naxa yi masenyi ti Samuweli be, ¹¹ «N nimisaxi Sölu xa fe ra n naxan tixi mange ra, barima a bara a kobe so n na, a mu biraxi n woyen xui foxo ra.» Samuweli naxa sunnun ki fanyi, a Alatala makula na koe birin na. ¹² A naxa keli subaxe ma, a siga Sölu yire. Mixi nde naxa a fala a be a Sölu bara siga Karemele geya fari tonxuma nde tide. Na dangi xanbi, a keli menni, a goro Giligali. ¹³ Samuweli to Sölu yire li, Sölu naxa a fala a be,

«Ala xa baraka sa i ma. N bara Alatala xa yaamari ratinme.» ¹⁴ Samuweli naxa a maxorin, «N xuruse wa xui mundun mefe yi ki?» ¹⁵ Solu naxa a yaabi, «Nana nan faxi yi xurusee ra e naxan tongoxi Amalekikae yi ra, alako e xa e ba serexe ra i Marigi Alatala be. Muxu bara na donxoe tan sonto.»

¹⁶ Samuweli naxa a fala Solu be, «Awa yire. N xa Alatala xa masenyi fala i be a naxan fixi n ma yi koe ra.» Solu naxa a fala, «Awa, na fala n be.»

¹⁷ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu i tixi xe mange ra Isirayila bonsoe xun ma, hali i to nu a kolon mixi xurudi nan i ra? ¹⁸ Alatala i xee ne, a a fala i be, «Siga Amaleki yunubitoe sontode. I xa e birin jon feo». ¹⁹ Munfe ra i mu i tuli matixi Alatala xui ra? Munfe ra i baganxi na see ma, i fe jaaxi raba Alatala ya i?»

²⁰ Solu naxa Samuweli yaabi, «N bara Alatala xui rabatu a fanyi ra. N bara bira a xa kira foxo ra, a n tixi naxan xon ma. N faxi Amaleki mange Agaga nan tun na, n bara Amaleki jama donxoe birin sonto. ²¹ Kono jama bara a xa xuruse fanyie mayegeti, nee xa findi serexe fisamantee ra i Marigi Alatala be Giligali.» ²² Samuweli naxa a yaabi, «Alatala jalexinma serexe gan daaxie nun hadiyae nan na ba, ka a jalexinma mixie nan na naxee a xui rabatuma?

N xa a fala i be,
yaamari rabatufe fisa serexe bafe be,
yete magoroe fisa, yexee kontonyi ture be.

²³ Ala xui matandife jaaxu,
alo sematoe xa wali jaaxuxi ki naxe.
Ala xa yaamari matandife jaaxu,
alo kuye batufe jaaxuxi ki naxe.
I to bara Alatala xa yaamari rabepin,
a fan fama ne i rabepinde,
a mangeya ba i yi ra.»

²⁴ Solu naxa a fala Samuweli be, «N bara yunubi raba. N bara Alatala xa seriye kana, n bara i fan xui matandi. N nu gaaxuxi jama nan ya ra, n naxa n tuli mati e ra. ²⁵ Yakosi n bara i mayandi, dipe n ma yunubi ma. I naxa gbilen n foxo ra. Na kui n fan xa suyidi Alatala be.» ²⁶ Samuweli naxa a fala Solu be, «N mu birama i foxo ra, barima i bara i kobe raso Alatala xa masenyi ra, Alatala fan bara i rabepin, a bara Isirayila mangeya ba i yi ra.» ²⁷ Samuweli to a mafindi sigafe ra, Solu naxa a xa donma suxu, a fa boo a yi ra. ²⁸ Samuweli naxa a fala a be, «To Alatala fan bara Isirayila mangeya ba i yi ra na ki, a a fi i boore ma, naxan fan dangi i tan na. ²⁹ Alatala naxan findixi Isirayila senbe ra, a mu wule falama, a xaxili mu masarama. Ibunadama mu a ra.» ³⁰ Solu man naxa a fala, «N bara yunubi raba. Yandi, n bara i maxandi, i xa n binya Isirayila nun a kuntigie ya i. Bira n foxo ra, n xa suyidi i Marigi Alatala be.»

³¹ Na temui Samuweli naxa bira Solu foxo ra. Solu naxa suyidi Alatala be. ³² Na dangi xanbi Samuweli naxa a fala, «Wo fa Amaleki mange Agaga ra.» Agaga naxa fa bopesa kui, barima a maroxunxi ne e mu xonxi a ma sonon e xa a faxa. ³³ Samuweli naxa a fala a be, «I to dingee xa die faxa i xa santidegema ra, i nga fan xa di bama a yi ra.» Samuweli to na fala, a naxa a faxa Alatala ya i Giligali.

34 Samuweli naxa siga Rama. Sölu fan naxa siga a xonyi Gibiya.
 35 Samuweli mu Sölu to sɔnɔn. A naxa sunnun Sölu xa fe ra. Alatala fan naxa nimisa a Sölu findife mange ra Isirayila.

16

Samuweli Dawuda tife mange ra

1 Alatala naxa a masen Samuweli be, «I sunnunma Sölu xa fe ra han mun temui? N bara a rabejin, n bara Isirayila mangeya ba a yi. I xa feri ture sase rafe ture ra, i xa siga Beteleemu. N i xeefe Yisayi Beteleemuka nan xonyi, barima n bara mange sugandi a xa di xeme ya ma.» 2 Samuweli naxa a fala, «N sigama di? Sölu na a kolon, a n faxama ne.» Alatala naxa a fala, «I xa ninge xanin i xun ma, i a fala, «N fafe yi serexe bade Alatala be.» 3 I xa Yisayi xili na serexe ma. Na temui n i rakolonma i lan i xa naxan naba. I fama ne mixi sugandide, n naxan masenma i be.»

4 Samuweli naxa a raba alo Alatala a fala a be ki naxe, a siga Beteleemu. Taa forie to a to, e naxa gaaxu. E naxa a maxorin, «I faxi fe fanyi nan na muxu be?» 5 A naxa e yaabi, «Iyo, n faxi serexe bade Alatala nan be. Wo xa wo raseniye, wo xa fa lan na serexe ba ma.» A naxa a fala Yisayi nun a xa die fan be, e fan xa e raseniye, e xa lan serexe ba ma.

6 Mixie to fa, Samuweli naxa Yisayi xa di Eliyabi to. A naxa a maroxun, «Mixi nan na ki Alatala naxan sugandixi mange ra.» 7 Kono Alatala naxa a fala Samuweli be, «I naxa mixi fate bende xa mato. N mu na xeme sugandixi. N ya mu tima fe ra, adamadi ya tima naxan na. N tan mixi boje ma fe nan matoma.»

8 Yisayi naxa Abinadabo xili, a a masen Samuweli be. Kono Samuweli naxa a fala, «Alatala mu yi fan sugandixi.» 9 Yisayi naxa Sanma masen Samuweli be. Kono Samuweli naxa a fala, «Alatala mu yi fan sugandixi.» 10 Yisayi naxa a xa di soloferee birin masen Samuweli be keren keren, kono Samuweli naxa a fala Yisayi be, «Alatala mu e sese sugandixi.»

11 Na temui Samuweli naxa a maxorin, «Di gbete yo mu na i yi ra?» Yisayi naxa a yaabi, «Dimedi keren nan fa luxi, kono na tan na xurusee demadonfe.» Samuweli naxa a yaabi, «I xa mixi nde xee a foxo ra, a xa fa. Won mu serexe donma fo a xa fa.» 12 Yisayi naxa mixi nde xee a xilide. A to fa, Samuweli naxa a to a xeme tofanyi na nu a ra. A ya iyalan, a fate bende fan. Alatala naxa a fala Samuweli be. «A tan nan ya. I xa ture sa a xunyi a sugandife ra.» 13 Samuweli naxa feri ture sase tongo naxan nu rafexi ture ra, a ture sa Dawuda xunyi a taarae ya xori. Kelife na loxo, Ala Xaxili Seniyenxi naxa lu Dawuda foxo ra. Na dangi xanbi, Samuweli naxa gbilen Rama.

14 Kono Alatala Xaxili naxa gbilen Sölu foxo ra. Alatala naxa a niya pinne nde xa a tooro. 15 Sölu xa walikee naxa a fala a be, «Ala bara a niya pinne nde xa i tooro. 16 Muxu marigi, i xa yaamari fi muxu ma, i xa konyi die, muxu xa sa mixi fen naxan fata kora raberede. Ninne na i tooro, na kanyi xa kora rabere i boje safe ra.» 17 Sölu naxa a sago fi a falafe ra, «Wo sa na mixi fen n be, naxan fata a fanyi ra.»

18 A xa walike nde naxa a fala, «N bara Yisayi xa di xeme to Beteleemu. A kora raberema a fanyi ra. Gbangbalanyi tofanyi na a ra, naxan fata gere sode. A woyen ki fan. Alatala xa barakatoe na a ra.» 19 Sölu naxa mixie xee Yisayi xon ma, a falafe ra a xa a xa di Dawuda so a yi ra, naxan na

xurusee demadonfe. ²⁰ Yisayi naxa taami, weni, nun si baki sofale fari, a a so a xa di Dawuda yi ra katarabi Solu ma. ²¹ Dawuda naxa siga a yete dentegede Solu be. Dawuda naxa rafan a ma ki fanyi. Solu naxa a findi a xa geresose xaninma ra. ²² Solu naxa xera ti Yisayi ma a falafe ra a be, «Yandi, Dawuda xa lu n yi ra. A rafan n ma ki fanyi.» ²³ Ala to a niya jinne xa bira Solu foxo ra, Dawuda nu fa kora rabere han Solu fisa, jinne fa gbilen a foxo ra.

17

Goliyati xa gere woyenyi

¹ Filisitakae naxa e xa soorie malan gere xili ma Efesi Damimi, Soko nun Aseka tagi Yudaya boxi ma. ² Solu nun Isirayila xa soorie fan naxa e malan, e sa yonkin Terebinti gulunba kui Filisitakae ya ra. ³ Filisitakae nu na geya yire seeti keren, Isirayilakae fan nu na boore seeti, gulunba na e tagi.

⁴ Filisitakae xa senbema nde naxa mini, naxan nu xili Goliyati, a kuya metiri saxan. ⁵ Soori xunyi makantase nu na a xun na, naxan yailanxi wure gbeeli ra. Kanke makantase wure gbeeli daaxi nu na a ma, naxan binye lanxi kilo tongo senni ma. ⁶ Sanyi makantase wure gbeeli daaxi nu na a sanyie ma, tanbe wure gbeeli daaxi fan nu gbakuxi a fari. ⁷ A xa tanbe nu yailanxi wuri kuye ra naxan xungbo alo maboe xa wuri, dugi masoxo se. A xa tanbe noe nu yailanxi wure ra, a xa binye kilo solofere. A xa makantase xungbe nu na mixi nde yi ra naxan nu tixi a ya ra.

⁸ Goliyati naxa ti Isirayila xa soorie ya ra, a a fala e be a xui itexi ra, «Munfe ra wo tixi gere ki ma? Filisitaka nan n na, Solu xa konyie nan wo tan na. Wo mixi keren sugandi wo ya ma, a xa fa, muxu firin xa gere. ⁹ Xa a no n na, muxu findi wo xa konyie ra, muxu xa wali wo be. Kono xa n tan no a ra, wo fan findi muxu xa konyie ra, wo xa wali muxu be.» ¹⁰ Na Filisitaka naxa a fala, «To n bara yi gere mooli ti wo be. Wo mixi keren sugandi, muxu xa fa gere.» ¹¹ Solu nun Isirayila xa soorie to na masenyi me, e naxa gaaxu ki fanyi ra.

¹² Dawuda baba findixi Yisayi Eframika nan na, naxan nu na Beteleemu Yuda bonsoe xa boxi ma. Di xeme solomasaxan nan nu na a yi ra. Solu xa waxati, a nu bara fori. ¹³ Yisayi xa di saxan singee nu biraxi Solu foxo ra gere kui. E xilie nan ya: di singe Eliyabi, di firin nde Abinadabo, di saxan nde Sanma. ¹⁴ Dawuda nan nu na e birin xanbiratoe ra. Na nan a ra, Dawuda taara saxanyie to siga Solu yire gere xa fe ra, ¹⁵ Dawuda nu luma siga ra Solu yire, a man nu fa gbilen a baba Yisayi xonyi xurusee demadonfe ra Beteleemu. ¹⁶ Xi tongo naani bun ma, na Filisitaka nu minima ne Isirayilakae ya i geesege nun nummare.

¹⁷ Na temui Yisayi naxa a fala Dawuda be, «Yi donse magilinxi nun yi taami fu xanin mafuren i taarae xon ma, e yonkinma dennaxe. ¹⁸ I xa yi xijne xuti fu fan xanin e xa yarerati xon ma. I taarae xun mato a ra, i xa fa n kunfa ba. ¹⁹ E na Solu nun Isirayila xa soori birin foxo ra Terebinti gulunba kui, Filisitakae gerefe ra.»

²⁰ Dawuda naxa kurun subaxe ma. A to xurusee taxu mixi nde ra, a naxa a xa kote tongo, a siga a baba xa yaamari ra. A to so Isirayila yonkinde, a a li ne soorie nu na minife gere xili ma e xui itexi ra. ²¹ Isirayilakae nun Filisitakae nu tixi gere ki ma e boore ya i. ²² Dawuda naxa a xa kote lu kote kante yi ra, a fa a gi a siga soorie yire. A fefe so, a naxa a taarae xebu. ²³ E

nu woyenfe temui naxe, Filisitakae xa senbema naxa mini. Gadika nan nu a ra, naxan nu xili Goliyati. A naxa a xa masenyi kerenyi ti Dawuda ya xori. ²⁴ Isirayilakae to na senbema to, e naxa e magbilen e xanbi xanbi ma gaaxui be. ²⁵ E nu a fala e boore be, «Wo bara a to mini ra? A faxi Isirayila nan tun maberede. Xa Isirayilaka nde sa no yi faxade, Solu naafuli gbege nan fima na kanyi ma, a a xa di gine fan fi a ma, a man duuti fe bama ne a xa denbaya xun ma Isirayila boxi ma.»

²⁶ Dawuda naxa mixi ndee maxorin a fe ma, «Naxan na yi Filisitaka faha a fa yaagi ba Isirayila ma, munse rabama na kanyi be? Pe, nde na yi Filisitaka gaantare ra, naxan na Ala Kisi Kanyi xa soorie maberere?» ²⁷ Nama naxa a yaabi, e fe fala a be naxan nabama mixi be naxan na Filisitaka faxama. ²⁸ Dawuda taara Eliyabi to na woyenyi me, a naxa xono a xunya ma. A naxa a fala a be, «Munse i rafaxi be? I xurusee luxi nde yi ra gbengberenyi ma? N i kolon a fanyi ra. Yete igboe nan i ra, i tan fuyante. I faxi sunbude gere nan na?» ²⁹ Dawuda naxa a fala, «N munse rabaxi? N mu maxorinyi xa tun tixi?» ³⁰ Na kui a naxa a kobe so a taara ra, a man naxa mixi gbete maxorin na fe ma. E fan naxa na yaabi kerenyi fala a be.

³¹ Na mixie to Dawuda xa masenyi fala Solu be, Solu naxa a xili. ³² Dawuda naxa a fala Solu be, «Mixi yo naxa gaaxu yi Filisitaka ya ra. N tan yati, i xa konyi, n a gerema ne.» ³³ Solu naxa a yaabi, «I mu noma yi Filisitaka gere. Dimedi nan i ra. A tan bara mo gere fe kui kabi a fonike temui.» ³⁴ Dawuda naxa a fala Solu be, «N tan i xa konyi, n tan nan n baba xa xurusee demadonna ra. Wula sube alo yete na fa n ma xuruse nde suxude, ³⁵ n a kerima ne, n a bonbo han n na xuruse ba a de i. Xa a a ya rafindi n ma, n a suxuma a kon xabe nan ma, n a faha. ³⁶ I xa konyi to fata yete nun wulai sube bonbode na ki, n na mooli fan nabama ne yi Filisitaka sunnatore ra, barima a Ala Kisi Kanyi xa soorie maberema.» ³⁷ Dawuda man naxa a fala, «Alatala naxan n natanga yete nun wulai sube ma, a fama n natangade yi Filisitaka fan ma.» Na kui, Solu naxa a yaabi, «Siga, Alatala xa lu i seeti ma.»

³⁸ Solu naxa a xa makanta see ragoro Dawuda ma, a xa soori xunyi makantase wure gbeeli daaxi, a nun a kanke makantase. ³⁹ Dawuda naxa Solu xa santidegema ragoro a tee kui, naxan nu xirixi a tagi, konko a fefe pere folo a mu no, barima a mu darixi na mooli ra. Na kui a naxa a fala Solu be, «N mu noma sigade yi kanta see ra n ma, barima n mu darixi a ra.» Dawuda naxa na kanta see birin ba a ma. ⁴⁰ A naxa a xa yisuxuwuri tongo, a geme manoxunxi suuli fen fole kui, a e sa a xa gbomfoe kui. A naxa siga na Filisitaka xili ma, a xa laati suxuxi a yi ra.

⁴¹ Filisitaka naxa a makore Dawuda ra, a xa kanke makantase xungbe xaninma tixi a ya ra. ⁴² A to Dawuda to, a fonike tofanyi na a ra, a naxa yo a ma. ⁴³ Filisitaka naxa a fala Dawuda be, «Pe, bare nan n na, i to fama n gere de wuri ra?» A naxa Dawuda danka a xa alae xili ra, ⁴⁴ a fa a fala a be, «Fa be, n i sube soma xonie yi ra naxee jere ma koore ma, a nun subee naxee na wula i.»

⁴⁵ Dawuda naxa a yaabi, «I tan fafe n gere de santidegema nun tanbe mooli firin nan na. N tan i gerema Isirayila xa soorie Marigi Alatala nan xili ra, i naxan maberema. ⁴⁶ To Alatala i sama ne n belexe. N i bonboma ne, n i xunyi bolon, n Filisitakae binbi fima ne xonie nun sube xaapee ma. Na temui, dunija birin a kolonna ne a Ala na Isirayila foxo ra. ⁴⁷ Yi

pama birin fama a kolonde a Alatala mu mixi rakisima santidegema nun tanbe saabui ra. Mixi kisima Alatala nan saabui ra, naxan wo sama muxu belexe.»

⁴⁸ Filisitaka to siga folo Dawuda ma, Dawuda naxa a gi keren na e nun Filisitaka xa naralan. ⁴⁹ A naxa a belexe ragoro a xa gbɔnfɔe kui, a gɛme keren tongo, a woli a xa laati ra. Gɛme naxa na Filisitaka gɔnɔ a tigi ma, a a xun konkota boɔ. A naxa bira a yatagi ma boxi. ⁵⁰ Dawuda senbe gbo Filisitaka be na ki ne, a a faxa laati nun gɛme keren peti ra santidegema xanbi. ⁵¹ Dawuda naxa a gi a siga na Filisitaka saxi dennaxe, a Filisitaka xa santidegema ba a tee i, a a faxa a ra, a a xunyi bolon a de i.

Filisitakae to a to e xa senbema bara faxa, e naxa e gi. ⁵² Isirayilakae nun Yudakae naxa e xui ramini, e fa Filisitakae kerɛ gulunba folɛ, han Ekiron taa naade ra. Filisitaka binbie nu saxi kira xɔn kelife Saarayimi han Gati nun Ekiron. ⁵³ Isirayilakae to ge Filisitakae keride kira xɔn ma, e naxa gbilen nee yonkinde, e e xa see xanin. ⁵⁴ Dawuda naxa na Filisitaka xunyi xanin Darisalamu, a a xa geresose ragata a yete xa kiri banxi kui.

⁵⁵ Solu to Dawuda to sigafe ra na Filisitaka gereɛ, a naxa a xa soori mange Abeneri maxɔrin, «Nde xa di na yi segetala ra?» Abeneri naxa a yaabi, «Mange, n mu na kolon feo.» ⁵⁶ Mange naxa a yamari, «I xa a kolon naxan xa di na yi segetala ra.» ⁵⁷ Dawuda to gbilen kelife na Filisitaka faxade, Abeneri naxa a xanin Solu yire. Filisitaka xunyi nu suxuxi Dawuda belexe. ⁵⁸ Solu naxa a fala a be, «N ma di, nde na i baba ra?» Dawuda naxa a yaabi, «I xa konyi Yisayi Betelɛemuka xa di nan n na.»

18

Yonatan nun Dawuda xa saate

¹ Dawuda nun Solu to ge de masarade, Yonatan naxa findi Dawuda xanuntenyi ra. Yonatan nu a xanuxi alo a yete yati. ² Na loxoɛ Solu naxa kankan Dawuda ma, a mu tin a xa gbilen a baba xɔnyi. ³ Yonatan nun Dawuda naxa saata, barima Dawuda nu rafan a ma alo a yete yati. ⁴ Yonatan naxa a xa donma xungbe ba a ma, a a ragoro Dawuda ma, a nun a xa santidegema, a xa xali, nun a xa beleti. ⁵ Solu Dawuda rasanba dede gere sode, Dawuda nu geenima ne. Na nan a to Solu naxa a findi a xa soorie xunyi ra. Na fe naxa rafan pama ma, a nun Solu xa mixie yati.

⁶ Soorie nu gbilenma temui naxe kelife gere sode, Dawuda Goliyati faxe gere naxan kui, Isirayila ginɛe naxa mini Solu ralande. E nu sigi sama maxase mooli ndee ra, e nu fare boronma, e nu e xui itema seewe kui.

⁷ Na sigie kui ginɛe nu a falama, «Solu bara mixi wulu wulu bonbo, kono Dawuda tan mixi wulu wulu doxo fu nan bonboxi.»

⁸ Solu naxa xono ki fanyi ra na sigi xa fe ra. A naxa a fala, «E naxe Dawuda bara wulu fu bonbo, n tan bara wulu keren bonbo. A gbe mu luxi a xa n ma mangeya soto.» ⁹ Kelife na loxoɛ ma, Solu boje naxa rapaaxu a ma Dawuda xa fe ra.

¹⁰ Na kuye iba, Ala naxa a niya pinne xa bira Solu foxo ra, a masenyi ti alo namijonme. A xa tanbe nu suxuxi a yi ra. Dawuda nu na kora raberefe a be, alo a darixi a ra ki naxe temui birin. ¹¹ Solu naxa a xa tanbe ite, a fa a fala, «N Dawuda mabanbanma ne banxi kanke.» A naxa kata sanya firin, kono Dawuda naxa keli tanbe ya i. ¹² Solu mu nu suusaxi Dawuda ra sonon, barima Alatala nu na Dawuda foxo ra, a gbilen Solu tan foxo ra.

¹³ Sölu naxa Dawuda findi sööri wulu keren mange ra, alako a xa a makuya a ra. Dawuda nun a xa söörie nu luma siga ra gere sode, Dawuda nu fa gbilen ¹⁴ xunnakeli kui, barima Alatala nu na a foxo ra. ¹⁵ Sölu to a to fe birin sööneyaxi Dawuda be, a naxa lu gaaxui kui a ya ra. ¹⁶ Kóno Dawuda nu rafan Isirayila nun Yuda bõnsõe ma, barima a nu tima e ya ra na gere birin kui.

¹⁷ Loxõe nde Sölu naxa a fala Dawuda be, «N ma di gine singe nan ya, a xili Merabi. N bara a fi i ma. I xa sööri wali tun naba n be Alatala xa geree kui.» Sölu nu a falama a bõje kui, «Hali n mu a faxa n yete ra, n xa a lu Filisitakae xa na raba n be.» ¹⁸ Dawuda naxa Sölu yaabi, «Nde na n tan na? N baba xabile xurun Isirayila bõnsõe ya ma, n tan xa findi mange bitanyi ra?» ¹⁹ Waxati to a li a nu lanma Sölu xa di gine Merabi xa fi Dawuda ma, Sölu naxa a fi Mexolaka Adiriyeli ma.

²⁰ Sölu xa di gine Mikali nu Dawuda xanuxi. E to na fala Sölu be, na naxa rafan a ma. ²¹ Sölu nu a falama a yete ma, «N xa a fi a ma, alako a xa findi gantanyi ra a be, Filisitakae xa a faxa.» Na kui Sölu man naxa a fala Dawuda be, «To i xa findi n bitanyi ra.»

²² Sölu naxa yaamari fi a xa mixie ma, «Wo a fala Dawuda be gundo ra, «I bara rafan mange nun a xa mixi birin ma. I xa tin findide mange bitanyi ra.»» ²³ Sölu xa mixie to na fala Dawuda be, a naxa e yaabi, «Wo tan be, fe xuri nan a ra findife mange bitanyi ra? Setare na n tan na, naxan tide mu gbo feo.» ²⁴ Sölu xa walikee naxa na dentegẽ sa Sölu be. ²⁵ Sölu naxa e yamari, «Wo a fala Dawuda be, «Mange mu wama sese xon kote ra fo i xa Filisitaka xeme keme soli xaba, i fa e ra be, alako a xa a gbe joxo a yaxuie ma.»» Na kui Sölu nu wama Filisitaka xa Dawuda faxa. ²⁶ Sölu xa walikee to a xa masenyi ti Dawuda be, na fe naxa a kenen, a naxa a mañoxun na noma a niyade a xa findi mange bitanyi ra. Beenun loxõe dõnxõe xa a li, ²⁷ Dawuda nun a xa söörie naxa sa Filisitaka xeme keme firin faxa. Dawuda naxa e soli xaba, a fa na xasabi kamalixi ra mange xon ma, alako a xa findi mange bitanyi ra. Na temui Sölu naxa a xa di gine Mikali fi Dawuda ma, a xa findi a xa gine ra.

²⁸ Sölu nu bara a kolon Alatala na Dawuda foxo ra. Sölu xa di gine Mikali nu Dawuda xanuxi. ²⁹ Sölu nu gaaxuxi Dawuda ya ra, a a findi a yaxui ra abadan. ³⁰ Filisita kuntigie nu gere tima Isirayila be, kóno Dawuda nu e bõnbõma dangife Sölu xa söörie birin na. Na kui a naxa xili xungbe soto.

19

Yonatan Dawuda malife

¹ Sölu naxa a fala a xa di Yonatan nun a xa mixie be, a e xa Dawuda faxa. Kóno Dawuda nu rafan Yonatan ma ki fanyi. ² Na nan a ra, Yonatan naxa sa na fe yaba Dawuda be, «N baba wama i faxafe. I xa meeni i yete ma tina geesege. I xa i noxon. ³ Tina n nan n baba matima daaxa i i noxonma dennaxe. N i xa fe falama a be, n xa a nate kolon, alako n xa na fala i be.» ⁴ Yonatan naxa Dawuda xun mafala a baba Sölu be, a falafe ra, «Mange, i naxa yunubi soto i xa konyi Dawuda xa fe ra, barima a mu fe ñaaxi yo rabaxi i ra. A hinnexi ne i ra tun. ⁵ A mu gaaxu faxe ya ra, alako a xa na Filisitaka faxa. Na kui Alatala naxa Isirayila xun nakeli. I fan bara na to, i fan bara ñelixin na xa fe ra. Munfe ra yakosi i wama yunubi rabafe, mixi nii bafe ra tõõjege kui? Munfe ra i wama Dawuda faxafe na ki tun?»

6 Solu naxa a xa di Yonatan xui rame a fanyi ra. A naxa a kali Alatala ra, a Dawuda mu faxama. 7 Yonatan naxa Dawuda xili, a na birin tagi raba a be. A naxa Dawuda xanin Solu yire, Dawuda man naxa wali Solu be alo a darixi a ra ki naxe.

8 Gere man naxa bira Isirayila nun Filisita tagi. Dawuda naxa mini Filisitakae gere, a naxa e bonbo a fanyi ra, e fa e gi. 9 Loxoe nde Ala naxa a niya jinne xa bira Solu foxo ra. A nu doxoxi a xonyi, tanbe suxuxi a yi ra. Dawuda nu na kora raberefe. 10 Solu naxa a xa xali woli Dawuda ma, a xa a soxo banxi kanke. Dawuda naxa tanbe de maba, tanbe naxa soron banxi kanke. Dawuda naxa a gi, a a noxun na koe ra.

11 Solu naxa mixie xee Dawuda xonyi, e xa a xa fe kolon, alako e xa a faxa geesege. Kono a xa gine naxa a fala a be, «Xa i mu i gi, e i faxama ne.» 12 A xa gine naxa a ragoro wunderi ra, a naxa a gi. A ratangaxi na ki ne. 13 Na dangi xanbi, Mikali naxa wuri masolixi sa Dawuda xa sade ma, a dugi felen a xun ma, a si kiri sa a xunsase fari. 14 Solu to mixie xee Dawuda suxude, a xa gine naxa a fala e be, «A mu yalanxi.» 15 Solu man naxa e xee alako e xa Dawuda gundi to. A naxa a fala e be, «Wo xa fa a ra a xa sade ma.» 16 Xerae to fa, e naxa a li wuri masolixi nan na sade ma, si kiri saxi xunsase fari. 17 Solu naxa a xa di Mikali maxorin, «I n yanfaxi yi ki munfe ra? I a niyaxi munfe ra n yaxui xa a gi?» Mikali naxa a yaabi, «A a fala ne n be, xa i mu a lu n xa siga, n i faxama ne.»

18 Dawuda a gi na ki ne, a siga Samuweli yire Rama. A naxa dentege sa a be Solu naxan nabaxi a ra. Na dangi xanbi, Dawuda nun Samuweli naxa siga, e sa lu Nayoti. 19 Mixi nde naxa Solu rakolon a Dawuda sa na Nayoti, Rama mabiri. 20 Solu naxa mixie xee Dawuda suxude, kono e naxa namijonmee to kira ra Samuweli foxo ra. Xerae to mixie to masenyi tife Ala xili ra, Ala Xaxili naxa goro e fan ma, e fan naxa so na masenyi mooli tide. 21 E to na dentege Solu be, a naxa mixi gbetee xee, kono nee fan naxa so masenyi tife Ala xili ra. A naxa mixie xee a saxan nde, kono nee fan naxa so masenyi tife Ala xili ra.

22 Na dangi xanbi Solu yete yati naxa siga Rama. A to kolonyi li Seku taa kui, a naxa mixie maxorin, «Dawuda nun Samuweli na minden?» E naxa a yaabi, a e sa na Nayoti, Rama mabiri. 23 A naxa Nayoti kira suxu Rama mabiri, kono Ala Xaxili naxa goro a ma kira xon. A naxa masenyi ti Ala xili ra han Nayoti, Rama mabiri. 24 A fan naxa donma rate a ma, a fa masenyi ti Ala xili ra Samuweli ya xori. A naxa a felen boxi ma donma mu a ma. A naxa lu na ki na yanyi nun na koe birin. Yi taali minixi na fe nan kui, «Solu fan bara findi namijonmee ra ba?»

20

Yonatan nun Dawuda xa saate

1 Dawuda naxa keli namijonmee yire Rama taa kui, a siga Yonatan tode, a sa a maxorin, «N munse rabaxi n xa haake soto i baba ra? N munse niyaxi a ra, a wama n faxafe naxan ma?» 2 Yonatan naxa a yaabi, «Ade, n baba mu i faxama. A mu sese rabama a mu a fala n be, a findi fe xuri ra, a findi fe xungbe ra. N baba mu fefe noxunna n ma. A mu fefe rabama a mu a fala n be.» 3 Dawuda naxa a fala a be, «I baba a kolon, a n nafan i ma. A naxe, «N mu yi falama Yonatan be, xa na mu a tooroma ne.» Kono n bara n kali Ala ra, san tongo keren mu na n tan nun faxe tagi.»

4 Yonatan naxa a fala Dawuda be, «I nu wa naxan yo xon, n na nan nabama.» 5 Dawuda naxa a yaabi, «Kike Neene Sali serexe nan tina. A lanma ne n nun mange xa muxu dege yire keren. A lu n xa siga, n xa n noxun daaxa, han a xi saxan nde loxo nunmare. 6 Xa a n ma fe maxorin, a fala a be, «Dawuda n maxandi ne, a n xa dije a ma, a xa siga a xonyi Beteleemu, a xa lan a xabile ma naxan serexe bama naa je yo je.» 7 Xa a i yaabi, «Na fan,» awa, bojesa na n be, i xa konyi. Kono xa a xono na fe ma, i bara a kolon nate na a yi, a wama n tooro fe ma. 8 I xa n xun mafala na ki ne, barima won bara saate xiri Alatala ya i. Xa i haake nan n ma, i yete xa n faxa, hali i mu n xanin i baba yire.»

9 Yonatan naxa a kali Dawuda be, «Xa n a kolon n baba wama i faxafe, n na falama ne i be.» 10 Dawuda naxa a fala Yonatan be, «Xa i baba fa i yaabi a xone ra, nde n nakolonma?» 11 Yonatan naxa a yaabi, «Won xa siga burunyi.» E to menni li, 12 Yonatan naxa a fala Dawuda be, «N bara n kali Isirayila Marigi Alatala ra, tina xa na mu tina bora yi waxati, n nan n baba maxorinma n xa a kolon naxan na a boje ma i xa fe ra. Xa fe fanyi na a ra, n i rakolonma. 13 Kono xa a sa li a wama i tooro fe ne, n mu fa na fala i be, Alatala xa n yete tooro, a xa nde sa a xun ma. Na temui, n a luma ne i xa siga bojesa kui, Alatala xa lu i foxo ra, alo a nu na n baba foxo ra ki naxe. 14 I xa hinne n na Alatala xa hinne ra n ma dunijeigiri birin kui. N faxa xanbi, 15 i naxa ba hinnefe n ma denbaya ra, hali Alatala i yaxui birin ba ne yi dunija bende fupi fari.» 16 Yonatan naxa saate tongo Dawuda bonsoe be, a fa a fala a be, «Alatala xa Dawuda gbe joxo a yaxuie ma.» 17 Yonatan man naxa Dawuda rakali a xa xanunteya xa fe ra, barima Yonatan Dawuda xanu ne alo a a yete xanu ki naxe.

18 Yonatan naxa a fala a be, «Tina nan na Kike Neene Sali ra. E na a to i mu na, e fama ne i xa fe maxorinde. 19 A xi saxan nde, i xa siga i sa i noxun dennaxe Eseli geme xanbi ra, yi fe to folo. 20 N xali saxan nan wolima i mabiri ra, alo n wama se nde nan bunfe. 21 Na temui, n didi xema ne xalie fende. Xa n a fala a be, «Xalie na i seeti ma,» na findima tonxuma nan na i be a i naxa gaaxu, barima heri nan tun na i be. Ala tantu. 22 Kono, xa n sa a fala didi be, «Xalie na i ya ra pon,» na findima tonxuma nan na i be i xa i gi, barima Ala nan a niyaxi i xa siga. 23 Alatala nan na won ma saate seede ra.» 24 Dawuda naxa a noxun fotonyi kui.

Kike Neene Sali to a li, mange Solu naxa a magoro teebili ra, a xa a dege. 25 A naxa doxo banxi bili kanke, alo a darixi a ra ki naxe. Yonatan naxa doxo a ya ra, Abeneri naxa doxo a fe ma. Kono Dawuda tan mu nu na a doxode. 26 Na loxo Solu mu sese fala Dawuda xa fe ra, barima a joxo a ma a mu faxi a xa seniyentareja xa fe nan ma. 27 Na kuye iba, Kike Neene Sali xi firin nde, Solu to a to Dawuda mu fa, a naxa Yonatan maxorin, «N ma di, munfe ra Yisayi xa di mu faxi a degede xoro, a mu fa to?» 28 Yonatan naxa Solu yaabi, «Dawuda n mayandi ne, n xa dije a ma, a xa siga Beteleemu. 29 A naxa a fala n be, «Yandi, a lu, n xa siga lande n xabile xa serexe ma. N taara bara n xili. I xa tin n xa siga n ngaxakerenyie yire.» Na nan a ra, Dawuda mu na be to mange xa teebili ra.»

30 Na temui Solu naxa xono a xa di Yonatan ma, a a fala a be, «Gine matandila xa di nan i ra. I joxo a ma a n mu a kolon a i na Yisayi xa di nan be? I xa yaagi nan na ki, a nun i nga! 31 I mu a kolon a fanni Yisayi xa di na dunija, xaxili sa yo mu na i be i xa mangeya xa fe ra? I xa mixi nde xee a suxude. A lanma a xa faxa.» 32 Yonatan naxa a baba Solu yaabi,

«Munfe ra a lanma a xa faxa? A munse rabaxi?»³³ Solu to a xa tanbe ite a xa di xili ma, Yonatan naxa a kolon a a baba nu wama Dawuda faxafe ne.³⁴ A naxa keli a xonoxi ra, a mu sese don na Kike Neene Sali xi firin nde. A boje nu rapaaxuxi a ma Dawuda nun a yete kan ma yaagi xa fe ra.

³⁵ Na kuye iba, Yonatan naxa siga daaxa yire nde, a nun Dawuda nu lanxi naxan ma. A naxa dimedi nde fan xanin naa. ³⁶ A naxa a fala a be, a naxe, «N na xali woli, i gi, i sa fa a ra.» Dimedi naxa a gi folo, Yonatan fa xali woli a ya ra pon. ³⁷ Dimedi to xali yire li, Yonatan naxa a xui ite a falafe ra, «Xali makuya menni ra pon!» ³⁸ A man naxa xonxo a ra, a naxe, «I xulun, i naxa ti de!» Yonatan xa dimedi naxa xalie matongo, a fa a ra a marigi xon ma. ³⁹ A mu nu sese kolon na fe kui, kon Dawuda nun Yonatan tan naxa e boore fahaamu. ⁴⁰ Yonatan naxa a xa xali nun a xa tanbee so dimedi yi ra, a a fala a be, «Yi see xanin taa kui.» ⁴¹ Dimedi to siga, Dawuda naxa mini koola mabiri, a fa a yatagi rafelen boxi sanya saxan. E naxa filinfilin e boore ma, e fa wa, a gbengbenyi Dawuda. ⁴² Yonatan naxa a fala Dawuda be, «Won bara saate xiri. Alatala na seede ra won tan nun won bonsoe tagi abadan. Yakosi, i xa siga bojesa kui.»

21

Dawuda xa gi

¹ Na dangi xanbi, Dawuda naxa siga Nobo, Yonatan naxa gbilen taa kui. ² Dawuda to Nobo li, a naxa siga serexedube Aximeleki xonyi. A to Dawuda to, a naxa gaaxu, a fa a maxorin, «I keren nan a ra? Mixi yo mu na i foxo ra?» ³ Dawuda naxa Aximeleki yaabi, a naxe, «Mange nan n xexxi, kon a a fala n be, a mixi yo naxa a kolon a n xexxi fe naxan ma. N bara a fala n ma soorie be, e xa n naralan yire nde. ⁴ Donse nde na na? Taami suuli so n yi ra, xa na mu donse gbete.» ⁵ Serexedube naxa a yaabi, «Taami yo mu na n yi ra, fo taami seniyanxi naxan baxi serexe ra. I xa soorie noma na donde xa a sa li e nun ginnee mu saxi yire keren yi saxanyi.»

⁶ Dawuda naxa a fala a be, «Tonyi jan doxoxi muxu ma gine fe rabafe ma muxu sigama gere sode temui naxe. N ma soorie maraseniyanxi rabama e ne sigama dede. Yi biyaasi tide to gbo biyaasi gbete be, e birin seniyanxi ki fanyi ra.» ⁷ Na kui serexedube naxa serexe taami so a yi ra, barima taami gbete yo mu nu na. Na serexe taami nu masarama taami neene ra loxo birin Alatala ya i. ⁸ Na loxo Solu xa mixi nde nu na menni sali xa fe ra. Edonka nan nu a ra, naxan xili Dowege, naxan findixi Solu xa xuruse kantee xunyi ra.

⁹ Dawuda naxa a fala Aximeleki be, a naxe, «Tanbe yo mu na i yi ra, xa na ma santidegema? N to gbataxi mange xa xeraya xa fe ra, n mu faxi n ma santidegema nun n ma geresose ra.» ¹⁰ Serexedube naxa a yaabi, «Goliyati Filisitaka xa santidegema na be, i naxan faxa Ela gulunba kui. A mafilinxi dugi nde kui, a saxi serexedube xa donma xanbi ra. Xa i wama a xon, a tongo. Gbete mu na be.» Dawuda naxa a fala, «A so n yi ra, a maniye yo mu na.»

¹¹ Na loxo Dawuda naxa keli, a a gi Solu ya ra. A naxa siga Gati mange Akisi xonyi. ¹² Akisi xa mixie naxa a fala a be, «Isirayila mange Dawuda xa mu yi ki, naxan xa fe falama, «Solu bara mixi wulu wulu faxa. Dawuda tan bara mixi wulu wulu doxo fu faxa?»

¹³ Dawuda to na fe me, a naxa gaaxu ki fanyi Gati mange Akisi ya ra. ¹⁴ Na kui a naxa a niya pama xa a mapoxun daxui ra. A naxa daxupa raba

e tagi, a se korin naade ma, a deye nu goro a de xabe ma. ¹⁵ Akisi naxa a fala a xa mixie be, a naxe, «Wo mu a toxi a findixi daxui nan na yi ki. Wo faxi yi xeme ra n xon ma munfe ra? ¹⁶ N hayi na daxui ma n xonyi? Yi mixi mooli xa so n ma banxi kui?»

22

Solu Aximeleki jaxankatafe

¹ Dawuda naxa sa a noxun Adulama fonme kui. A taarae nun a barenyie to na kolon, e naxa siga a foxo ra. ² Mixi naxee nu na toore nde kui alo doni kanyie, e naxa lu a fe ma, e a findi e xa mange ra. Mixi keme naani jondon nu na a foxo ra.

³ Dawuda naxa keli menni, a naxa siga Misipa Mowaba boxi ma. A naxa a fala Mowaba mange be, a naxe, «Yandi, a lu n baba nun n nga xa sabati be sinden, han n xa a kolon Alatala wama naxan xon n be.» ⁴ Dawuda naxa a xa mixie xanin na mange xonyi, e naxa lu menni Dawuda fe ma. ⁵ Annabi Gadi naxa a fala Dawuda be, a naxe, «I naxa lu yi mange xonyi. I xa gbilen Yudaya.» Dawuda naxa keli, a so Xereti fotonyi yire.

⁶ Solu to Dawuda nun a foxirabiree xa xibaaru me, a nu na Gibeya, tamare bili bun ma, geya fari. A xa tanbe nu suxuxi a yi ra, a xa mixie nu na a fe ma. ⁷ A naxa a fala e be, a naxe, «Wo wo tuli mati, wo tan Bunyamin bonsore. Yisayi xa di fama ne weni yiree nun xee fide wo ma? A wo findi soori wulu xunyie ra, xa na mu soori keme xunyie ra? ⁸ Wo birin bara n yanfa. Mixi yo mu n nakolonxi n ma di nun Yisayi xa di bara saate xiri. Wo mu kinikini n ma, wo mu a fala n be n ma di wama n ma konyi xunyi ikelife n xili ma, alako na xa gantanyi sa n ya ra alo a fa na ki naxe yi ki to.»

⁹ Solu xa xuruse kantee xunyi, Edonka Dowege, na naxa a fala Solu be, «N tan Yisayi xa di to ne Nobo, Axituba xa di Aximeleki xonyi. ¹⁰ Aximeleki naxa Alatala maxandi a be, a donsee so a yi ra, a nun Goliyati Filisitaka xa santidegema.»

¹¹ Mange naxa xerae xee serexedube Aximeleki xilide, a nun a xa denbaya nun serexedube naxee birin nu na Nobo. E to fa mange yire, ¹² Solu naxa a fala e be, a naxe, «Axituba xa di, i tuli mati n na.» A naxa a yaabi, «N marigi, n tuli matixi i ra.» ¹³ Solu naxe, «Munfe ra i yanfe maxirixi n xun ma, wo tan nun Yisayi xa di? Munfe ra i taami nun santidegema soxi a yi ra, i man fa Alatala maxandi a be, alako a xa a ya rafindi n ma, a xa gantanyi te n be alo a fa na ki naxe yi ki to.»

¹⁴ Aximeleki naxa woyenyi tongo, a naxe, «Nde tinxin i bitanyi Dawuda be i xa mixie ya ma? Nde xa binye dangima a ra i xa banxi kui? ¹⁵ N bara Alatala maxandi a be sanya wuyaxi. Mange, i naxa yi kalamu sa i xa konyi nun a xa denbaya xun ma, barima n mu sese kolon yi fe kui.» ¹⁶ Mange naxa a fala, «Aximeleki, n i tan nun i xa denbaya faxama to.» ¹⁷ Mange naxa a fala a xa soorie be, naxee nu tixi a fe ma, a e xa Alatala xa serexedubee faxesa, barima e mu a rakolon a Dawuda na gife a ma. Kono soorie tan mu tin na rabade.

¹⁸ Na kui mange naxa a fala Dowege be, «I tan xa yi serexedubee faxesa.» Awa Dowege Edonka naxa e faxesa. Na loxe a mixi tongo solomasaxan nun suuli nan faxesa, serexedube donma ragoroxi naxee ma. ¹⁹ A naxa e xa taa mixie fan faxesa santidegema ra, xeme yo, ginne yo, dime yo, diyore yo. Hali ningee ba, sofalee ba, yexee ba, e naxa e birin faxesa santidegema ra.

²⁰ Aximeleki xa di xeme Abiyatari, Axituba xa mamadi, na nan keren nɔ a gide. A naxa siga alako a xa bira Dawuda foxo ra. ²¹ A naxa a fala Dawuda be a Solu bara Alatala xa serexedubee faxesa. ²² Dawuda naxa a yaabi, «Na loxe n nu bara a mapoxun a Dowege Edonka fama ne n ma fe falade Solu be. N tan nan a niyaxi i xa mixie xa faxesa. ²³ Hali i mu gaaxu. Lu n seeti ma, barima naxan wama n faxafe, a wama i fan faxafe. I na kantari nan kui n fe ma.»

23

Dawuda gife

¹ E naxa fa a fala Dawuda be, a Filisitakae bara din Keyila taa ra, a e na e xa baloe mupafe lonyie yire. ² Dawuda naxa Alatala maxorin, a naxe, «N noma ne Filisitakae ra?» Alatala naxa a yaabi, «Siga, i xa Keyila ratanga Filisitakae ma.» ³ Kono Dawuda xa mixie naxa a fala a be, «Hali be Yudaya boxi, won bara gaaxu. Won mu susama sigade Keyila Filisitakae gerede.» ⁴ Dawuda man naxa Alatala maxorin na xa fe ra. Alatala naxa a yaabi, «Keli, i xa siga Keyila, barima n bara Filisitakae sa i sagoe.» ⁵ Na kui Dawuda nun a xa soorie naxa siga naa Filisitakae gerede. E naxa e bonbo, e fa e xa gooree tongo. Dawuda Keyilakae ratanga na ki ne.

⁶ Aximeleki xa di Abiyatari to siga Dawuda yire Keyila, a nu bara serexedube kanke raxunmase xanin naa.

⁷ E to a fala Solu be, a Dawuda bara so Keyila taa kui, Solu naxa a fala, «Ala bara a sa n belexe, barima Dawuda bara a yete balan Keyila taa kui naade xoxoxoe xanbi ra.» ⁸ Solu naxa a xa soorie xili, e xa goro naa Dawuda nun a xa soorie rabilinde.

⁹ Dawuda to Solu waxonfe paaxi kolon, a naxa a fala Abiyatari serexedube be, a xa fa serexedube kanke raxunmase ra. ¹⁰ Dawuda naxa Alatala maxorin, «Isirayila Marigi Alatala, n tan i xa konyi di bara a kolon a Solu wama fafe Keyila, a xa fa yi taa kana n tan nan ma fe ra. ¹¹ Keyila mangee n soma ne a yi ra? Solu fama ne be alo n a mexi ki naxe? Isirayila Marigi Alatala, i xa na masen n be.» Alatala naxa a yaabi, «Solu fama ne.» ¹² Dawuda man naxa a maxorin, «Keyila mangee n soma ne Solu yi ra, n tan nun n ma soorie?» Alatala naxa a yaabi, «E wo sama ne a sagoe.» ¹³ Na kui Dawuda nun a xa mixie naxa keli Keyila, mixi keme senni pondon, e siga yire gbete. Mixie to a fala Solu be, a Dawuda bara a gi Keyila, Solu naxa na gere lu na.

¹⁴ Dawuda naxa lu Sifi gbengberenyi ma geyae yire. Solu nu a fenma, kono Ala mu a sa a belexe i. ¹⁵ Dawuda naxa a to, Solu nu na a fenfe, a xa a faxesa. Dawuda nu na Xoresa, Sifi gbengberenyi ma. ¹⁶ Loxoe nde Yonatan naxa siga Xoresa Dawuda ralimaniyade. ¹⁷ A naxa a fala a be, «Hali i mu gaaxu, n baba Solu mu i masotoma feo. I findima ne Isirayila mange ra, n tan luma i seeti ma. N baba Solu na kolon.» ¹⁸ Na kui e naxa saate xiri Alatala ya i. Dawuda naxa lu Xoresa, Yonatan naxa gbilen a konyi.

¹⁹ Sifikae naxa siga Solu yire Gibeya, e sa a fala a be, «Dawuda noxunxi gbengberenyi yirefanyu ma Xakila geyae mabiri. ²⁰ Mange, xa i wama a xon, i xa goro naa. Muxu a sama ne i sagoe.» ²¹ Solu naxa e yaabi, «Alatala xa barake sa wo xa fe, barima wo bara kinikini n ma. ²² Wo siga sinden, wo man xa a mato ki fanyu ra. Wo xa a kolon a na dennaxe, wo man xa a kolon nde na a foxo ra. Mixi na a ra naxan koota ki fanyu. ²³ Wo na ge

a noxunde kolonde, wo xa na fala n be alako won birin xa siga. Xa a na Yudaya boxi ma, n a fenma ne yire birin han n a toma temui naxe.»

²⁴ Sifikae naxa gbilen e xonyi Sölu ya ra. Dawuda nun a xa mixie nu na Mayon gbengherenyi ma koola mabiri. ²⁵ Sölu nun a xa mixie naxa mini Dawuda fende. Dawuda to na kolon, a naxa siga fanye yire Mayon gbengherenyi ma. Sölu to na me, a naxa bira Dawuda foxo ra menni. ²⁶ Sölu nu jere ma geya seeti ma, Dawuda fan nu jere ma geya boore seeti ma, gulunba nu na e tagi. Dawuda nu a gife a senbe ra, kono Sölu xa mixie nu na a raxetenfe.

²⁷ Na temui xera nde naxa fa Sölu yire, a a fala a be, «I xa fa keren na. Filisitakae man bara din Isirayila boxi ra!» ²⁸ Na kui Sölu naxa gbilen Dawuda foxo ra na Filisitakae xa fe ra. Na nan a niya, e naxa menni xili sa Sela Hamalekoto. Na nan na ki «Fatan fanye.»

24

Dawuda tondife Sölu faxade ma

¹ Dawuda naxa siga En Gedi geya yire. ² Sölu to gbilen kelife Filisitakae gere, mixie naxa a fala a be, a Dawuda na En Gedi gbengherenyi ma. ³ Sölu naxa soori wulu saxan tongo, naxee fata gere sode dangi Isirayilakae birin na, e naxa mini Dawuda nun a xa mixie fende, han e sa so fanyee longori ra. ⁴ Sölu naxa dangi goore yire, naxee nu na kira de ra. A naxa so fonme kui a xa ye raffli. A mu a kolon Dawuda nun a xa mixie fan nu na na fonme kui. ⁵ Dawuda xa mixie naxa a fala a be, «Alatala bara yi loxo fi i ma. A xa masenyi bara kamali a falafe ra, «N tan nan i yaxui sama i belexe, alako i xa i sago raba a ra.»» Na temui Dawuda naxa a maso doyindoyin Sölu xanbi ra, a fa a xa burumusi seeti xaba.

⁶ Dawuda to ge na rabade, a naxa nimisa Sölu xa burumusi seeti xabafe ma. ⁷ A naxa a fala a xa mixie be, «Alatala xa n natanga na fe mooli ma. N bara na raba n marigi ra, Alatala naxan sugandixi mange ra.» ⁸ Dawuda naxa tonyi doxo a xa soorie ma Sölu gerefe ra. Sölu naxa mini fonme kui, a siga.

⁹ Dawuda fan naxa mini fonme kui, a fa Sölu xili a xui itexi ra, «N ma mange, n marigi!» Sölu to a kobe rato, Dawuda naxa a xunyi felen boxi ma, a suyidi a be. ¹⁰ Dawuda naxa a fala Sölu be, a naxe, «Munfe ra i tuli matima mixie xa woyenyie ra, naxee a falama, a n tan mu wama i xa fe fanyi xon ma? ¹¹ To loxo Alatala bara i sa n sagoe fonme kui. N ma mixie bara a fala n be, a n xa i faxa, kono n bara tondi. N bara a fala, «N mu n marigi gerema, Alatala naxan sugandixi mange ra.» ¹² I bara a to se naxan na n belexe? N bara i xa burumusi seeti xaba. N nu noma i faxade, kono n mu a raba. Na kui i noma a kolonde fe naaxi yo mu na n furi kui i xa fe ra. N mu wama i matandife, n mu wama haake xon, kono i tan na birafe n foxo ra, i xa n faxa.»

¹³ «Alatala xa won makiiti. Alatala xa n gbe joxo. N tan mu i faxama feo. ¹⁴ Forie a falama, «Naaxuja kelima mixi naaxie nan ma.» Na kui n xa a fala i be, n tan mu i faxama feo. ¹⁵ I tan Isirayila mange, i wama nde gerefe? I na birafe nde foxo ra? Mixi xurudi naxan tide mu dangi bare faxaxi ra, xa na mu a ra nimase xunxuri? ¹⁶ Alatala xa won firin makiiti. A xa nondi fi n ma, a xa n natanga i belexe.»

¹⁷ Dawuda to gɛ na masenyi tide, Sɔlu naxa a fala a be, a naxe, «I tan nan yati xui a ra, n ma di Dawuda?» Sɔlu naxa wa fɔɔ. ¹⁸ A fa a fala Dawuda be, a naxe, «I tinxin n tan be, barima i bara n ma fe kobi masara fe fanyi ra. ¹⁹ To tan i bara i xa marafanyi masen n be. Alatala nu bara n sa i sagoe, i fa tondi n faxade. ²⁰ Xa mixi a yaxui masɔɔ, a bejinma bɔɔsa kui? Alatala xa i sare fi i naxan nabaxi n be to ɔɔɔ. ²¹ N a kolon i fama ne findide mange ra, Isirayila fama xande i xa mangeya bun ma. ²² I xa i kali Ala xili ra, a i mu n bɔnsɔɔ sɔntɔma n faha xanbi, i man mu n xili kanama n ma mixie tagi.»

²³ Dawuda to a kali Sɔlu be, Sɔlu naxa gbilen a xɔnyi, Dawuda nun a xa mixie naxa siga kantari yire.

25

Nabali nun Dawuda xa galanbui

¹ Samuweli to laaxira, Isirayila birin naxa malan a xa ɔɔɔfe ma, e xa a ragata a xɔnyi Rama. Na temui Dawuda naxa goro Paran gbengberenyi ma. ² Kuntigi nde nu na Mayon, naxan ma yexe wulu saxan nun si wulu keren nu na Karemele. A nu sigaxi a xa na yexee xabe mabide. ³ Na xeme nu xili ne Nabali, a xa gine xili Abigayili. Gine xaxilima nan nu a ra, naxan tofan ki fanyi. Kɔɔ a xa mɔri xaxili nu xɔɔɔ, a nu luma fe ɔɔɔ raba ra. Kalebi bɔnsɔɔ nan a ra.

⁴ Dawuda naxa a me gbengberenyi ma a Nabali na a xa yexee xabe mabife. ⁵ A naxa a xa mixi fu xee, a falafe ra, «Wo siga Nabali yire, wo xa a xeebu n be. Wo xa yi masenyi ti n xili ra, wo naxe, ⁶ «Ala xa fe birin sɔɔneya i be, i tan nun i xa denbaya. ⁷ Muxu a mexi ne, a i xa walikee na i xa yexee xabe xabafe. Kabi i xa xuruse kantee faxi Karemele, muxu nu na e fɔɔ ra bɔɔsa kui. Sese mu baxi e yi ra na waxati bun ma. ⁸ I xa i xa mixie maxɔrin xa nɔndi na a ra. Na kui i xa hinne n ma mixie ra yi xulun ɔɔɔ. I xa muxu ki i nɔma naxan na, barima muxu findixi i xa konyie nan na, naxee birama i xa di Dawuda fɔɔ ra.»

⁹ Dawuda xa xerae to so naa, e naxa a xa xeraya iba Nabali be a xili ra, e mu sese sa na fari. ¹⁰ Nabali naxa xerae yaabi, a naxe, «Nde na Dawuda ra, nde na Yisayi xa di ra? Konyi gbegbe na na to, naxee e gima e marigi ma. ¹¹ Wo waxi ne n xa n ma taami nun n ma sube tongo, n naxee fenxi n ma walikee be, n xa na so mixie yi ra n mu naxee kelide yati kolon?»

¹² Dawuda xa xerae naxa gbilen. E to so, e naxa na birin denteege. ¹³ Dawuda naxa a fala a xa sɔɔrie be, a naxe, «Wo xa wo xa santidegema xiri wo tagi.» E naxa na raba. Dawuda fan naxa a xa santidegema tongo, a a xiri a tagi. Mixi keme naani ɔɔɔn naxa bira a fɔɔ ra, mixi keme firin naxa lu kotee san na.

¹⁴ Nabali xa walikee nde naxa sa na fe yaba a xa gine Abigayili be, a naxe, «Dawuda bara xerae xee won marigi ma keli gbengberenyi ma, e xa a xeebu, kɔɔ a mu e rasenexi a fanyi ra feo. ¹⁵ Kabi muxu na burunyi, na mixie fe fanyi nan naba muxu be. E mu muxu tɔɔɔ, e mu sese ba muxu yi. ¹⁶ E bara muxu kanta kɔɔ nun yanyi muxu xa xuruse demadonyi wali kui. ¹⁷ I xa a mato i nɔma naxan nabade, xa na mu a ra won marigi nun a xa denbaya fama fe ɔɔɔ sɔɔde. I xa mɔri xaxili xɔɔɔ, a mu mixi yo xa marasi mema.»

¹⁸ A xa gine Abigayili naxa taami keme firin tongo, a nun weni kundi firin, yexee ganxi suuli, kaabe ganxi busali firin, tamare mɔɔli nde suxui

keme, nun xore xaraxi xuti keme firin. A naxa na kote baki sofale fari. ¹⁹ A naxa a fala a xa konyie be, «Wo siga yare, n fafe.» A mu sese fala a xa mori Nabali be. ²⁰ A naxa baki sofale fari, a goro geya ma. Dawuda nun a xa soorie fan nu na gorofe, e fa naralan na gine ra. ²¹ Dawuda nu bara a fala a xa mixie be, a naxe, «N bara Nabali xa xurusee makanta fufafu gbengerenyi ma. Sese mu baxi a xa naafuli ra, kono a naxa n ma wali fanyi sare masara fe jaaxi ra. ²² Xa a sa li n mu Nabali xa xeme birin faxa beenun tina geesege, Ala xa n jaxankata a jaaxi ra.»

²³ Abigayili to sa Dawuda to, a naxa goro mafuren sofale fari, a suyidi Dawuda be. ²⁴ A to bira a sanyi bun ma, a naxa a fala a be, «N marigi, i xa i haake to n be. I xa i tuli mati n tan, i xa konyi gine xui ra. ²⁵ I naxa i tuli mati Nabali xui ra. Xaxilitare nan a ra, alo a xili «Nabali» a masenma ki naxe. A daxuna nan tun falama. N tan mu i xa xerae toxi. ²⁶ Ala to i ratanga nii bafe ma, a to i ratanga i gberoxofe ma, Ala xa a niya i yaxuie xa lu alo Nabali. Ala be, i tan be, naxee wama fe jaaxi rabafe i tan na, nee birin xa lu alo Nabali.»

²⁷ «Yakosi, n tan i xa konyi gine faxi buja naxan na, na xa itaxun i foxirabiree ma. ²⁸ Yandi, i xa dije muxu ma. Alatala xa i bonsoe sabati, barima Ala xa geresoe nan i ra. Ala xa i ratanga fe jaaxi birin ma. ²⁹ I Marigi Alatala xa i nii ratanga i yaxuie ma. Alatala xa i yaxuie makuya i ra pon. ³⁰ Alatala na ge hinnede i ra, a i findi Isirayila mange ra, alo a laayidixi i be ki naxe, ³¹ a mu lanma i boje xa tooro fe nde ma i naxan nabaxi, alo mixi nii bafe fufafu i gberoxo fe ra. Alatala na ge hinnede i ra, i ratu n ma.»

³² Dawuda naxa a fala Abigayili be, a naxe, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan i xexi n yire to. ³³ Ala tantu i xaxili fanyi xa fe ra, Ala xa baraka sa i xa fe, i tan naxan n natangaxi gbaloe rabafe ma alako n xa kisi. ³⁴ N xa a fala i be Isirayila Marigi Alatala xili ra, naxan n natangaxi fe kobi rabafe ma, xa i mu i xulun fafe ra n yire nu, beemanun kuye xa iyalan, Nabali xa xeme birin bara faxa nu.» ³⁵ Abigayili Dawuda sanba see naxee ra, Dawuda naxa e rasuxu, a fa a fala a be, «Gbilen i xonyi bojesa kui. N bara ge i xui suxude.»

³⁶ Abigayili to Nabali yire li, a naxa a to a na xulunyi xungbe tife jexinyi kui, a siisixi feo. A mu sese fala a xa mori be han geesege. ³⁷ Na kuye iba, siisi to ba Nabali fate i, a xa gine naxa dentege sa a be, a fa gaaxu ki fanyi ra. ³⁸ Xi fu pondon dangi xanbi, Alatala naxa Nabali faxa.

³⁹ Dawuda to Nabali faxa fe me, a naxa a fala, «Tantui na Alatala be, naxan n natanga Nabali xa xaxilitareja ma alako n naxa jaaxuna raba. Alatala bara Nabali xa jaaxuna sare ragbilen a ma.» Dawuda naxa xerae xee, e xa sa a fala Abigayili be, a xa findi a xa gine ra. ⁴⁰ E to siga Karemele na falade a be, ⁴¹ a naxa a yatagi felen boxi ma, a fa a fala, «N marigi Dawuda, i xa konyi gine nan n na, naxan mu tondima i xa walikee sanyie maxade.»

⁴² Abigayili naxa keli keren na, a te sofale fari, a bira Dawuda xa xerae foxo ra, a nun gine dimedi suuli. Na ki a naxa findi Dawuda xa gine ra.

⁴³ Dawuda nu bara Axinowama Yisireelika fan doxo. ⁴⁴ Solu nu bara a xa di gine Mikali, Dawuda xa gine singe, fi Layisa xa di Paliti Galimuka ma.

¹ Sifikae naxa siga Solu yire, e sa a fala a be, a Dawuda noxunxi Xakila geyae fari gbengberenyi ya ra. ² Solu naxa Isirayila soori fanyi wulu saxan xanin Sifi gbengberenyi ma Dawuda fende. ³ E naxa yonkin Xakila geyae yire, gbengberenyi ya ra kira de ra. Dawuda tan nu na gbengberenyi ma. A to a me a Solu na a fenfe gbengberenyi ma, ⁴ a naxa fe rabenyie xee. Na kui a naxa a kolon a Solu bara fa. ⁵ Na temui, Dawuda naxa siga Solu yonkinde. A naxa yire to Solu nun a xa soorie xunyi Abeneri, Neri xa di, nu xife dennaxe e xa soorie tagi.

⁶ Dawuda naxa Aximeleki Xitika nun Seruya xa di Abisayi, Yowaba xunya, maxorin, «Nde n matima Solu yire?» Abisayi naxa a yaabi, «N tan.» ⁷ Dawuda nun Abisayi naxa goro pama yire koε ra. Solu nu saxi pama tagi, a na xife, a xa tanbe soronxi a xun sade ra. Abeneri nun pama birin saxi a rabilinyi. ⁸ Abisayi naxa a fala Dawuda be, «Ala bara i yaxui sa i belexe to. A lu n tan xa a banban boxi ma n ma tanbe ra sanmaya keren. A mu findima firin na!» ⁹ Kono Dawuda naxa a fala Abisayi be, «I naxa a faxes! Nde noma Alatala xa mixi sugandixi faxade, na yunubi mu fa lu a xun ma? ¹⁰ N bara a fala i be Alatala xili ra, Alatala nan keren noma a faxade, a xa simaya kamalima temui naxe, xa na mu gere nde kui. ¹¹ Alatala xa n natanga n belexe safe ra Alatala xa mixi sugandixi ma! A xa tanbe nun a xa ye kundi tongo tun, won xee.» ¹² Na ki Dawuda naxa Solu xa tanbe nun a xa ye kundi xanin, mixi yo mu e to, mixi yo mu na fe kolon, mixi yo mu xunu. Alatala nu bara xi xoli tilinxu radangi e birin ma.

¹³ Dawuda naxa dangi boore seeti ma yire makuyaxi, a sa ti geya xun tagi. ¹⁴ Dawuda naxa a xui ramini pama nun Neri xa di Abeneri ma, a naxe, «Abeneri, i mu n xui ratinma?» Abeneri naxa a maxorin, «Nde na i ra, naxan gbelegbelefe mange ra yi ki?» ¹⁵ Dawuda naxa a fala Abeneri be, «Xeme gbangbalanyi mu i ra, naxan maniyε mu na Isirayila? Pe, munfe ra i mu fa i xa mange kanta, i marigi? Mixi nde so ne wo tagi a xa mange faxes. ¹⁶ I naxan nabaxi na ki, na mu fan. N xa a fala i be Alatala xili ra, a lan ne i xa faxes, i to mu wo xa mange kantaxi, Alatala xa mixi sugandixi. A mato ba, mange xa tanbe nun a xa ye kundi na minden, naxee nu na a xun sade ra?»

¹⁷ Solu naxa Dawuda xui kolon, a naxa a maxorin, «N ma di Dawuda, i xui nan na ki?» Dawuda naxa a yaabi, «N marigi, n tan nan a ra. ¹⁸ Munfe ra i na birafe n tan i xa konyi foxo ra? N munse rabaxi, naxan mu rafan i ma? ¹⁹ Yakosi, n marigi, i tuli mati n na. Xa Alatala nan i boje ratexi n ma, i xa serexe nde ba alako a xa dije n ma. Kono xa mixie nan i boje ratexi n ma, Alatala xa e danka, barima e wama n kerife Alatala xa pama ya ma, n xa siga ala gbeteε batude. ²⁰ N mu wama faxafe yire naxan makuya Alatala ya tode ra. A luxi alo i tan Isirayila mange na dondoli di nde nan gerefe, alo i na xoni xunxuri di nde nan fenfe geya ma.»

²¹ Solu naxa a yaabi, «N bara haake soto i ra. Dije, n ma di Dawuda, n mu fe paaxi yo rabama i ra sonon, barima to tan i bara hinne n na. N xaxilitareja naxan nabaxi i ra, a mu fan.» ²² Dawuda naxa a yaabi, «Mange xa tanbe nan yi ki, i xa konyi nde xa fa a tongo. ²³ Alatala mixi birin sare fima a xa tinxinyi nun a xa kinikini nan ma. To Alatala nu bara i sa n belexe, kono n mu tin Alatala xa mixi sugandixi toorode. ²⁴ I nii tide to gboxi n be to, tina n fan nii tide gboma ne Alatala be na ki, a n natangama ne toore birin ma.» ²⁵ Solu naxa a fala Dawuda be, «N ma di

Dawuda, Alatala xa i baraayi. Ala xa i xa fe birin sooneya.» Dawuda naxa siga a xa kira xon, Solu fan naxa gbilen a xonyi.

27

Dawuda sigafe Filisita boxi ma

¹ Dawuda naxa a fala a yete ma, a naxe, «Loxoe nde Solu man katama ne n faxade. N xa n gi a ya ra Filisita boxi ma, alako a xa gbilen n foxo ra Isirayila boxi ma. Na nan noma n bade a belexe.» ² Dawuda nun a xa mixi keme sennie naxa keli, e naxa siga Mayi xa di Akisi yire, naxan findixi Gati mange ra. ³ Dawuda naxa sabati Akisi xonyi Gati boxi ma, a tan nun a xa mixi keme senni, birin nun a xa denbaya. Dawuda xa denbaya fan nu na, a xa gine firinyie, Axinowama Yisireelika nun Abigayili Karemeleka, Nabali xa gine fori. ⁴ Solu to a kolon a Dawuda bara a gi Gati, a naxa gbilen a foxo ra.

⁵ Dawuda naxa a fala Akisi be, «Xa a sa i kenen mange, i xa yire nde so n tan yi ra, i xa konyi di, n luma dennaxe. A mu lanma n tan i xa konyi xa lu i seeti ma mangataa kui.» ⁶ Na loxoe Akisi naxa Sikilaga taa so a yi ra. Na nan a toxi Sikilaga naxa findi Yuda mangee gbe ra han to. ⁷ Dawuda je keren kike naani nan naba Filisita boxi ma.

⁸ Dawuda nun a xa soorie nu sigama Gesurikae, Girisikae, Amalekikae gere, barima nee nu sabatixi kelife Suru boxi ma han Misira boxi ma kabi temui xonkuye. ⁹ Dawuda nu darixi naakae sonto ra ginee nun xeme, a fa e xa xuruse xungbee, e xa xuruse lanmae, e xa sofalee, e xa joxomee, nun e xa dugie, a na birin xanin Akisi yire.

¹⁰ Akisi nu a maxorinma, «Wo gere so minden to?» Dawuda nu a yaabima, «Yudaya, Yerameeli, nun Keni xa gbengberenyie.» ¹¹ Dawuda nu na mixie faxama na nan ma, alako e naxa no sigade Gati, e sa dentege sa Dawuda xa fe rabaxi xa fe ra. A nu walima na ki ne Filisita boxi ma. ¹² Na kui Akisi nu laxi Dawuda ra, a nu a falama, «Dawuda bara a yete rapaaxu a xa pama Isirayila ma. A mu kelima n xun ma abadan.»

28

Solu sigafe karamoxoe yire

¹ Na waxati, Filisitakae nu bara e xa soorie malan sigafe ra Isirayilakae gere. Akisi naxa a fala Dawuda be, «I tan nun i xa soorie, wo xa n mali yi gere kui.» ² Dawuda naxa Akisi yaabi, «I fama a kolonde n noma naxan nabade.» Akisi naxa a fala a be, «N i findima ne n ma kantama ra abadan.»

³ Samuweli nu bara faxa. Isirayilakae birin a xa jonfe raba ne, a ragata Rama, a bari taa kui. Na waxati Solu nu bara tonyi doxo karamoxoe xa wali ra, naxee nu woyenma faxamixie nun pinnee ra.

⁴ Filisitakae naxa e malan Sunemi, Solu naxa Isirayilakae malan Gilibowa. ⁵ Solu to Filisita pama to, a bope naxa mini a i, a gaaxu a paaxi ra. ⁶ Solu naxa Alatala maxandi, kono Alatala mu a yaabi xiye ra, a mu a yaabi serexedube nun namiponme xui ra.

⁷ Na kui Solu naxa a xa mixi ndee xili, a naxe, «Wo sa gine sematoe nde fen, naxan fata woyende mixi faxaxie ra, alako a xa n mali.» Solu xa mixie naxa a yaabi, «Gine nde na Endori, naxan woyenma faxamixie ra.» ⁸ Solu to na me, a naxa a dugi masara alako mixi naxa a kolon a tan na a ra. A tan nun mixi firin, e naxa siga na gine yire koe ra. Solu naxa a fala a be,

«Se mato n be faxamixi nde saabui ra, n naxan xili falama i be.» ⁹ Gine naxa a yaabi, «I a kolon Solu tonyi naxan dɔxoxi karamɔxɔɛ wali ra, naxee woyenma faxamixie nun jinnɛe ra. Munfe ra i na gantanyi tefe n be, i xa n faxa?» ¹⁰ Solu naxa a rakali a be, «Alatala xili ra, i naxa kontɔfli. A findi kote yo ra, n tan nan a tongoma.»

¹¹ Na gine naxa a maxorin, «I wama woyenfe faxamixi mundun na?» A naxa a yaabi, «Samuweli.» ¹² Gine to Samuweli to, a naxa gbelegebele, a fa a fala Solu be, «Munfe ra i bara n madaxu? I tan nan yati na Solu ra!» ¹³ Mange naxa a fala a be, «Hali i mu gaaxu! I munse toxi?» Gine naxa a fala Solu be, «A luxi alo maleke nde na kelife bɔxi ma.» ¹⁴ A naxa a maxorin, «A lahalɛ na di?» Gine naxa a yaabi, «Xanfɔri nan a ra, burumusi ragoroxi a ma.» Solu naxa a kolon keren na a Samuweli nan a ra. A naxa a tigi sin bɔxi ma, a suyidi. ¹⁵ Samuweli naxa a fala Solu be, «Munfe ra i n tɔɔroxɔ, n xa mini i ma?» Solu naxa a yaabi, «N na kontɔfli belebele nan kui. Filisitakae bara fa n gereɗe. N tan bara Alatala xili, konɔ a bara mɛɛ n na, a mu n yaabixi namijɔnɔnmɛɛ saabui ra, a mu n yaabixi xiye saabui ra. N fa i xilixi na nan ma, alako i xa a masen n be a lanma n xa naxan naba.»

¹⁶ Samuweli naxa a maxorin, «Xa Alatala bara mɛɛ i ra, a bara findi i gerefa ra, i fa n tan maxorinma munfe ra?» ¹⁷ Alatala bara fe raba, alo a a fala i be ki naxe n tan saabui ra. A bara mangeya ba i yi ra, a a so Dawuda yi ra. ¹⁸ I to tondi Alatala xui suxude Amaleki xa fe ra, a nu xɔnɔxi naxan ma, Alatala tan na fe mɔɔli nan niyama i ra to. ¹⁹ Alatala fama ne i tan nun Isirayila sade Filisitakae sagoe. Tina, i tan nun i xa die birin luma ne n fe ma be, Alatala Isirayila xa sɔɔrie sama ne Filisitakae sagoe.»

²⁰ Na temui Solu naxa bira bɔxi gaaxui ra Samuweli xa masenyi xa fe ra. A senbe yo mu na, barima a mu nu sese donxi na loxɔɛ nun na kɔɛ ra. ²¹ Na gine to Solu xa gaaxui to, a naxa a fala a be, «To tan n bara i xui ratinme, hali na nu nɔma findide faxe ra n be. ²² Yakɔsi i xa i tuli mati n na. I xa tin n xa donse nde fi i ma, alako i xa nɔ senbe sɔtode biyaasi xa fe ra.» ²³ Konɔ Solu mu tin, a naxe, «N mu n degeɗa.» A xa mixie nun na gine naxa karaxan, alako a xa a dege. A rapɔnyi a naxa tin na ra, a keli bɔxi ma, a dɔxɔ sade ma. ²⁴ Gine naxa keli keren na, a naxa a xa ninge lanma bɔɔgexi faxa. A naxa taami lebinitare rafala farin nun ture ra. ²⁵ A naxa a fi Solu nun a xa mixie ma, e naxa e dege, e fa siga na kɔɛ yati ra.

29

Dawuda kelife Filisitakae ya ma

¹ Filisitakae naxa e xa sɔɔrie malan Afeki, Isirayilakae tan naxa e xa sɔɔrie malan dulonyi yire Yisireeli mabiri. ² Filisitakae xa sɔɔri mangɛe nu jɛrema e xa galie ya ra, ndee lanxi mixi keme ma, ndee nu lanxi mixi wulu ma. Dawuda nun a xa sɔɔrie nu na e xanbi ra mange Akisi seeti ma. ³ Filisita sɔɔri mangɛe naxa Akisi maxorin, «Pe, yi Isirayilakae na munse rabafe be?» Akisi naxa e yaabi, a naxe, «Dawuda nan a ra, naxan nu findixi Isirayila mange Solu xa mixi ra, konɔ a na n fɔxɔ ra kabi jɛ wuyaxi. Han yakɔsi n mu fe jaaxi yo toxi a ra, kabi a naxa so n xɔnyi.»

⁴ Filisita sɔɔri mangɛe naxa xɔnɔ Akisi ma na xa fe ra, e fa a fala a be, «A lanma i xa Dawuda ragbilen yire, i dennaxe soxi a yi ra. A mu lanma a xa bira won fɔxɔ ra, alako a naxa won yanfa gere kui. Na yanfanteya mɔɔli mu nɔma xe a niyade Solu xa dijɛ a ma?» ⁵ Mixie nu sigi sama, e

fare boron Dawuda matɔxɔfe ra. E nu a fala, «Sɔlu bara mixi wulu keren faxesa, kɔnɔ Dawuda tan bara mixi wulu fu faxesa.»

⁶ Akisi naxa Dawuda xili, a a fala a be, «N bara n kali Alatala ra, i tinxin. N nu wama ne, won birin xa siga gere kui, won man fa, barima n mu fe jaaxi yo toxi i ra. Kɔnɔ i mu rafan n ma sɔori mangee ma. ⁷ I naxan nabama, i xa gbilen muxu fɔxɔ ra bɔɔesa kui, alako Filisita sɔori mangee bɔɔe naxa rapaaxu e ma.» ⁸ Dawuda naxa a maxɔrin, «N tan i xa konyi, n munse rabaxi, naxan mu rafanxi i ma, naxan a niyama n xa gbilen n marigi yaxuie gerefe fɔxɔ ra?»

⁹ Akisi naxa Dawuda yaabi, a naxe, «N a kolon. I rafan n ma alɔ Alatala xa xɛɛra, kɔnɔ Filisita sɔori mangee naxe, «Muxu mu tinma a xa bira muxu fɔxɔ ra gere kui!» ¹⁰ Na nan a ra, tina subaxe i tan nun i xa mange xa sɔorie, naxee faxi i fɔxɔ ra, wo xa gbilen.» ¹¹ Dawuda nun a xa sɔorie naxa keli subaxe ma, e gbilen Filisita bɔxi ma. Filisitakae tan naxa te Yisireeli.

30

Dawuda nun Amalekikae xa gere

¹ A xi saxan nde, Dawuda nun a xa sɔorie to so e xɔnyi Sikilaga, e naxa a to a Amalekikae nu bara so Negewi bɔxi ma, e Sikilaga gan. ² E naxa mixi birin suxu, ginɛe yo, xɛmɛe yo, dimɛe yo, e e xanin e piɔɔe ra e xun ma. ³ Dawuda nun a xa sɔorie to e xɔnyi li, e naxa a to e xa taa nu ganxi, e xa ginɛe nun e xa die nu xaninxi. ⁴ Na kui, Dawuda nun a xa mixie naxa wa han e tagan. ⁵ Amalekikae nu bara Dawuda xa ginɛ firinyie fan xanin: Axinowama Yisireelika, nun Abigayili Karemeleka, Nabali xa kaape ginɛ.

⁶ Dawuda naxa tɔɔɔ ki fanyi, barima ɔama nu wama a magɔnɔfe. Birin bɔɔe nu rapaaxuxi e ma e xa die xa fe ra, kɔnɔ Dawuda naxa limaniya a xaxili tife ra a Marigi Alatala ra. ⁷ A naxa a fala Aximeleki xa di Abiyatari be, a naxe, «Fa Alatala maxɔrin see ra.» Abiyatari naxa fa a ra Dawuda xɔn. ⁸ Dawuda naxa Alatala maxɔrin, a naxe, «Xa n siga yi mixie fɔxɔ ra, n nɔma e masɔtɔde?» Alatala naxa a yaabi, «I xa siga e fɔxɔ ra. I fama ne e masɔtɔde, i man gbilenma ne e birin na.» ⁹ Dawuda nun a xa sɔorie mixi kɛmɛ senni naxa siga, e fa Besori xure li. ¹⁰ Mixi kɛmɛ firin naxa lu menni taganyi xa fe ra. Dawuda nun mixi kɛmɛ naanie naxa siga yare.

¹¹ E to Misiraka nde li wula i, e naxa fa a ra Dawuda yire. E naxa ye nun donse nde so a yi ra, ¹² alɔ xɔɔe nun tamare mɔɔli nde xaraxi. A to ge a degede, a naxa a yetɛ kolon. A nu bara fɛɛɔɔen saxan nun kɔɛ saxan ti, a mu a dege, a mu ye min. ¹³ Dawuda naxa a maxɔrin, «Nde xa mixi na i ra? I keli minden?» A naxa a yaabi, «Misiraka nan n na, Amalekika nde xa konyi. A xi saxan nan yi ki, n marigi n naboloxi, barima n to mu yalanxi. ¹⁴ Muxu Kereti nun Kalebi xa mixie bɔnɔ ne gbengberenyi ma, Yudaya. Muxu te so ne Sikilaga fan na.» ¹⁵ Dawuda naxa a maxɔrin, «I nɔma n xaninde yi mixie yire?» A naxa a yaabi, «Xa i kali Ala ra a i mu n faxama, a i mu n sama n marigi belexe, n i xaninma ne e yire.»

¹⁶ Na kui, a naxa e xanin Amalekikae yire. E naxa e li e nu na e degefɛ, e siisife see ra e naxee sɔto gere kui Filisita nun Yudaya bɔxi ma. ¹⁷ Dawuda naxa e gere, keli geesege han nunmare. Mixi yo mu nɔ a gide, fo segetala mixi kɛmɛ naani naxee siga ɔɔxɔmɛe fari. ¹⁸ Amalekikae se naxee suxu, Dawuda naxa a birin masɔto, a nun a xa ginɛ firinyie. ¹⁹ Dawuda naxa a xa mixi birin masɔto, dimɛe ba, forie ba, a nun e xa see birin. ²⁰ Dawuda

naxa e xa xuruse xungbee nun a lanmae tongo, mixie fa a fala, «See nan ya Dawuda naxee soto gere kui!»

²¹ Dawuda naxa gbilen na mixi keme firinyie yire, naxee nu bara lu Besori xure taganyi xa fe ra. E naxa mini Dawuda nun a foxirabiree ma. Dawuda naxa a maso e ra, a e xeebu. ²² Mixi kobi ndee naxee nu na Dawuda xa soori keme naani ya ma, nee naxa a fala, «Yi xeme naxee mu bira won foxo ra gere kui, a mu lanma e xa sese soto, fo e xa die nun e xa ginnee. E xa nee tongo, e xa siga.» ²³ Dawuda naxa a fala e be, «N ngaxakerenyie, wo naxa yi mooli raba see ra Alatala naxee fixi won ma, barima a bara won natanga, a won yaxuie sa won belexe. ²⁴ Nde wo xui ramema yi fe kui? A lanma won xa se birin itaxun won ma mixie birin na, naxee siga gere sode nun naxee lu kote san na.» ²⁵ Na loxo Dawuda naxa na findi seriye ra Isirayila boxi birin ma. Han to a na na ki ne.

²⁶ E to so Sikilaga, Dawuda naxa e sotose seeti rasanba a xanuntenyi Yuda forie ma a falafe ra, «Wo mabiri nan yi ki, muxu naxee sotoxi Alatala yaxuie yi ra!» ²⁷ A naxa na see rasanba yi mixie ma naxee na gere kui: Betelikae, Ramotika naxee nu na gbengberenyi ma, Yatirikae, ²⁸ Arowerikae, Sifimotikae, Esitemowakae, ²⁹ Rakalikae, Yrameeli mixie, Keni mixie, ³⁰ Horomakae, Bori Asankae, Atakika, ³¹ Hebrionkae, nun mixi naxee nu na yire birin Dawuda nun a xa soorie siga dennaxe.

31

Solu xa faxe

¹ Na temui Filisitakae naxa Isirayila gere. Isirayilakae naxa e gi e ya ra, mixi gbege naxa faxes Gilibowa geya fari. ² Filisitakae naxa Solu nun a xa die raxeten, e fa Solu xa die Yonatan, Abinadabo, nun Malakisuwaxa faxes.

³ Gere naxa no Solu ra. Xali wolie to Solu soxo, a nu serenma a paaxi ra. ⁴ Solu naxa a fala a xa soori be, naxan nu a geresose maxaninma, a naxe, «I xa n faxes i xa santidegema ra, alako yi sunnataree naxa n faxes xone paaxi ra.» Solu xa soori to mu tin na rabade gaaxui xa fe ra, Solu naxa a yete faxes a xa santidegema ra. ⁵ Solu xa geresose maxaninma to a to Solu bara faxes, na fan naxa a yete faxes a xa santidegema ra a fe ma. ⁶ Solu faxes na ki ne na loxo, a tan nun a xa di saxanyie, a xa soori naxan nu a xa geresose maxaninma, nun a xa soori birin.

⁷ Isirayilaka naxee nu na gulunba naakiri ma, nun Yuruden xure naakiri ma, nee naxa a to a Isirayila soorie na e gife. E man naxa a to a Solu nun a xa die bara faxes. Na kui e naxa keli e xa taee xun ma, e e gi. Filisitakae naxa sabati e xa taee kui. ⁸ Na kuye iba, Filisitakae to siga faxes mixie xa see tongode, e naxa Solu nun a xa di saxanyie fure to Gilibowa geya fari. ⁹ E naxa Solu xunyi bolon, e naxa a xa geresose tongo. E naxa na xibaaru masen Filisita boxi birin ma, e xa kuye banxie nun e xa pama ya ma. ¹⁰ E naxa Solu xa geresose raso Asitarate kuye xa banxi kui, e naxa a fure gbaku Beti San tete ra.

¹¹ Yabesikae Galadi boxi ma, e to a kolon Filisitakae fe naxan nabaxi Solu ra, ¹² e xa soori gbangbalanyie naxa jere na koe birin na, e fa Solu nun a xa di furee tongo Beti San tete ra, e gbilen Yabesi. Menni e naxa na furee gan, ¹³ e naxa e xorie ragata tamare bili nde bun ma Yabesi. E naxa sunyi suxu xi solofere bun ma.

Ala xa Masenyi firin nde Annabi Samuweli

βε

Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila mange singe Sölu to faxa, Dawuda naxa a binya ki fanyi ra. A naxa laayidi tongo Sölu xa mixie βε, a a mu fe jaaxi yo rabama e ra hali Sölu to nu bara findi Dawuda yaxui ra. Na birin a masenxi ne a Dawuda nu wama birafe Ala xa seriye foxo ra.

Yudayakae naxa Dawuda ti mange ra e xun ma, kono Isirayila bomsöe naxee nu na koola ma, nee mu tin. Gere naxa lu Yudaya nun Isirayila tagi. A raponyi Isirayilakae fan naxa tin Dawuda xa findi e xa mange ra.

Dawuda to findi mange ra, a naxa gbata sigade Ala xa saate kankira foxo ra, naxan mu nu soxi Darisalamu sinden. Ala naxa seewa na xa fe ra, a fa saate xiri a tan nun Dawuda bomsöe tagi. A naxa a fala Dawuda βε a mangeya mu bama a bomsöe yi ra abadan.

Dawuda xa yaamari naxa sabati a fanyi ra Isirayila boxi ma. A naxa senbe soto a yaxuie xun ma. Kono na mangeya sooneya kui, Dawuda naxa fe kobi nde raba. Ala naxa Annabi Natan xee Dawuda yire, a fa na yunubi nun na yunubi sare masen a βε a fiixe ra. Dawuda to tuubi, Ala naxa dije a ma. Na taruxui findixi masenyi fanyi nan na ibunadama βε, Ala yunubi xafarima ki naxe.

Kono yunubi tan fe birin kanama ne. Dawuda xa denbaya naxa tooo ki fanyi ra. A xa di Abisalomi naxa a matandi, a a keru Darisalamu. A raponyi, Dawuda naxa gbilen mangeya ra, kono a nu bara tooo a gbe ra a xa simaya kui.

Ala xa won mali xaxili fanyi sotode na taruxui birin kui. Amina.

Ala xa Masenyi firin nde Annabi Samuweli

βε

Dawuda Sölu xa faxe kolonfe

¹ Sölu faxa xanbi, Dawuda naxa gbilen Sikilaga kelife Amalekikae bonbode. A naxa lu naa xi firin. ² A xi saxan nde, xeme nde naxa fa keli Sölu yire. A nu bara a xa donma iboo a ma, a bende so a xunyi ma sunnun fe ma. A to so Dawuda yire, a naxa a xinbi sin a bun ma binye kui. ³ Dawuda naxa a maxorin, «I kelixi minden?» A naxa a yaabi, «N nan n gixi Isirayila xa gali nan ya ma.» ⁴ Dawuda naxa a fala a βε, «Munse dangixi naa? Na tagi raba n βε.» A naxa a yaabi, «Isirayilakae bara e gi gere ma. Mixi gbege bara faxa e ya ma. Hali Sölu nun a xa di xeme Yonatan bara laaxira.» ⁵ Dawuda naxa a fala xeme βε, naxan nu dentege safe a βε, a naxe, «I tan a kolonxi di, a Sölu nun a xa di xeme Yonatan bara laaxira?»

⁶ A naxa a yaabi, «N Sölu li Gilibowa geya nan fari a maxonoxi a jaaxi ra. A nu wama a yete faxafe tanbe ra, barima Filisita soori soe ragie nu bara a raxeten. ⁷ A to n to, a naxa n xili. N naxa a ratin. ⁸ A naxe, «Nde na i tan na?» N naxa a yaabi, «Amalekika nde nan n na.» ⁹ A naxa a fala n βε, «N mu gexi faxade, i xa n mali n xa faxa.» ¹⁰ Na kui n naxa a faxa, barima n na kolon, a mu kisima feo. N naxa fa a xa mange tonxuma nun a xa belexe rasoe ra i tan n marigi xon ma.»

¹¹ Dawuda nun a xa mixie naxa e xa donmae iboo sunnunyi kui na dentegε xa fe ra. ¹² E naxa Solu, a xa di xeme Yonatan, nun Alatala xa nama Isirayila bonsœ xa p̄nfe raba, naxee faxaxi gere kui. E naxa wa, e naxa sun han nummare nee xa fe ra.

¹³ Dawuda naxa na xeme maxorin, naxan fa dentegε sa a be, «I keli minden?» A naxa a yaabi, «X̄ɔɣe Amalekika xa di nan n na.» ¹⁴ Dawuda naxa a maxorin, «I tan mu gaaxu Ala xa Mixi Sugandixi faxade?» ¹⁵ Dawuda naxa a xa soori nde xili, a a yamari, «Yi xeme faxes!» A naxa na raba. ¹⁶ Dawuda naxa a fala na Amalekika be, «I to a fala a i bara Ala xa Mixi Sugandixi faxes, i bara i yete xun nakana. A lanma i xa faxes.»

¹⁷ Dawuda naxa yi suuki sebe Solu nun a xa di xeme Yonatan xa fe ra, ¹⁸ a fa yamari fi Yudayakae xa a xaran. A xili ne «Xali xa suuki.» A sebexi Yasari xa buki kui.

¹⁹ «Isirayila, wo xa mangle xungbe bara laaxira geya fari, soori fanyie bara faxes.

²⁰ Wo naxa na fala Gati taa kui, wo naxa na xibaaru masen Asikalon taa kui, alako Filisita di ginεe naxa fa seewa, alako e tan sunnatatee xa di ginεe naxa fa j̄lexin.

²¹ Gilibowa geyae, tunc nun xini naxa bira wo ma, wo xa xee naxa fan, barima mangle Solu xa kanke makantase bara yaagi soto naa, ture yo mu soma a ma s̄onon!»

²² «Yonatan xa xali bara soori xungbee faxes, Solu xa tanbe xa wali bara sooneya.

²³ Solu nun Yonatan naxee nu rafanxi mixie ma e xa simaya kui, e birin fa faxes loxœ keren. E nu xulun dangi segee ra. E senbe nu gbo dangi yetee ra.

²⁴ Isirayila di ginεe, wo xa wa Solu xa fe ra, naxan nu dugi fanyie ragoroma wo ma, naxan nu xema fima wo ma xunmasee ra.»

²⁵ «Korogbae bara faxes gere kui. Yonatan bara laaxira wo xa geyae fari.

²⁶ Yonatan ngaxakerenyi, n sunnuxi i xa fe ra. I xa fe nu x̄ox̄ox̄ n ma!

I xa xanunteya nu na n be dangi ginεe xa xanunteya ra.

²⁷ Korogbae bara faxes gere kui. Geresosee bara kana.»

2

Mangle firin

¹ Na to dangi, Dawuda naxa Alatala maxorin, a naxε, «N xa te Yuda taa nde kui?» Alatala naxa a yaabi, a naxε, «Iyo.» Dawuda man naxa a maxorin, «Yuda taa mundun?» Alatala naxa a yaabi, «Hebiron boxi.» ² Na kui Dawuda naxa te naa a nun a xa gine firinyie: Axinowama Yisireelika nun Nabali Karemeleka xa gine fori Abigayili. ³ Dawuda naxa a foxirabiree nun e xa denbayae xanin a xun ma. E naxa sa sabati Hebiron boxi.

⁴ Yuda xemee naxa e malan Hebrion, e fa Dawuda findi Yuda bõnsõe mange ra. Dawuda to a kolon a Yabesi Galadi xemee nu bara Solu ragata, ⁵ a naxa xerae xee e xon ma, e xa sa a fala e be, «Ala xa wo baraayi wo xa hinne xa fe ra wo naxan masenxi Solu be a xa maragate kui. ⁶ Alatala xa hinne wo ra, a xa lu wo seeti ma. N fan hinnema ne wo ra na xa fe ra. ⁷ Wo limaniya tongo, wo senbe soto, barima wo marigi Solu bara faxa, Yuda bõnsõe bara n tan sugandi e xa mange ra.»

⁸ Na temui, Solu xa soorie xa mange Abeneri nu bara Solu xa di Isiboseti xanin Maxanayimi. ⁹ A naxa a findi Asuri, Yisireeli, Eframi, nun Isirayila birin mange ra. ¹⁰ Solu xa di Isiboseti nu bara je tongo naani soto, a findixi mange ra temui naxe Isirayila xun ma. A naxa e yamari je firin bun ma. Kõõ Yuda bõnsõe tan naxa lu Dawuda xa mangeya bun ma. ¹¹ Dawuda naxa Yuda bõnsõe yaamari je solofere kike senni Hebrion kui.

¹² Neri xa di Abeneri nun Solu xa di Isiboseti xa mixie naxa keli Maxanayimi sigafe ra Gabayon. ¹³ Seruya xa di xeme Yowaba nun Dawuda xa soorie naxa e li Gabayon ye yire. E naxa ti seeti, booree naxa ti naakiri ma. ¹⁴ Abeneri naxa a fala Yowaba be, «Won ma soori ndee xa e boore gere won ya tode ra.» Yowaba naxa tin na ra. ¹⁵ Xeme fu nun firin naxa keli Bunyamin nun Solu xa di Isiboseti xa mixie ya ma. Xeme fu nun firin naxa keli Dawuda xa mixie ya ma. E naxa ti e boore kanke. ¹⁶ Birin naxa a gerefaxa suxu a xunyi ma, a santidegema raso a furi kui. E birin naxa faxa temui keren. Na kui e naxa menni xili sa Xelekati Asurin, naxan nu wama a falafe e xa xui ra «Santidegema yire.» ¹⁷ Na loxo Dawuda xa mixie naxa Abeneri nun Isirayila mixie bonbo a jaaxi ra.

¹⁸ Seruya xa di saxanyie nu na na gere kui: Yowaba, Abisayi, nun Asaheli. Asaheli to xulun alo xeli, ¹⁹ a naxa bira Abeneri foxo ra a xoxoxe ra. ²⁰ Abeneri naxa a ya rafindi a ma, a a maxorin, «I tan nan a ra Asaheli?» Asaheli naxe, «Iyo, n tan nan a ra!» ²¹ Abeneri naxa a fala a be, «I xa bira soori gbete foxo ra. I xa na faxa, i noma na xa geresose tongode i yete be.» Kõõ Asaheli mu tin gbilende a foxo ra. ²² Abeneri man naxa a fala Asaheli be, «N lu na. Xa n i faxa, n munse falama i taara Yowaba be?» ²³ Kõõ Asaheli mu tin. Na nan a niya, Abeneri naxa a soxo a furi ma, a xa tanbe fa mini a xanbi ra, a faxa keren na. Na dangi xanbi, naxan yo ne dangima Asaheli faxade ra, fo a ti naa.

²⁴ Yowaba nun Abisayi naxa bira Abeneri foxo ra, han soge dula temui, e fa so Ama geya yire, Giyaxa ya tagi, Gabayon gbengberenyi kira ra. ²⁵ Bunyamin bõnsõe soorie naxa ti gere ki ma Abeneri xanbi ra geya fari. ²⁶ Abeneri naxa a fala Yowaba be, «Santidegema faxe nan tun tima? I mu a kolon a na rapõnma fe jaaxi nan ma? I xa yaamari fi i xa mixie xa gbilen e ngaxakerenyie foxo ra.» ²⁷ Yowaba naxa a yaabi, «N xa a fala i be Ala ya xori. Xa i tan xa mu woyen nu, muxu birama ne wo foxo ra han geesege.» ²⁸ Na temui, Yowaba naxa feri fe, alako a xa soorie xa gbilen Isirayilakae foxo ra. Gere dan na ki ne.

²⁹ Abeneri nun a xa mixie naxa e jere ke birin na, e dangi Araba boxi ra, e Yuruden xure giri, e dangi Bitiron na, e sa so Maxanayimi. ³⁰ Yowaba to gbilen Abeneri foxo ra, a naxa a xa mixi birin malan. Asaheli nun mixi fu nun solomanaani nu baxi Dawuda xa mixie ra na gere xa fe ra. ³¹ Kõõ Dawuda xa mixie nu bara Bunyaminka mixi keme saxan tongo senni faxa, naxee nu na Abeneri foxo ra. ³² E naxa Asaheli fure xanin e xun ma, e sa

a ragata a benbae xa gaburi Beteleemu. Yowaba nun a xa mixie naxa e jere koe birin na, e sa so Hebron subaxe ma.

3

Solu nun Dawuda xa mixie (Yudaya Mang'ee I 3:1-4)

¹ Gere bu ne ki fanyi ra Dawuda xa mixie nun Solu xa mixie tagi, Dawuda senbe nu gboma, Solu xa mixie tan senbe nu xurunma. ² Dawuda xa die nan ya naxee barixi Hebron. A xa di singe findixi Aminon nan na, Axinowama Yisireelika naxan bari a be. ³ A xa di firin nde findixi Kileyaba nan na, Nabali Karemeleka xa gine Abigayili naxan bari a be. A xa di saxan nde findixi Abisalami nan na, Gesuri mange xa di gine Talamayi, Maaka naxan bari a be. ⁴ A xa di naani nde findixi Adoniya nan na, Hagi naxan bari a be. A xa di suuli nde findixi Sefataya nan na, Abitali naxan bari a be. ⁵ A xa di senni nde findixi Yitireyami nan na, a xa gine Egela naxan bari a be. Dawuda xa die nan na ki naxee bari Hebron.

⁶ Solu xa mixie nun Dawuda xa mixie nu na gerefe temui naxe, Abeneri nu katama senbe sotode Solu xa mixie ya ma. ⁷ Solu xa konyi gine nde nu na naxan xili Risipa, Aya xa di gine. Isiboseti naxa Abeneri maxorin, «Munfe ra i biraxi n baba xa konyi gine foxo ra?» ⁸ Abeneri naxa xono Isiboseti ma na woyenyi xa fe ra, a fa a yaabi, «Pe, bare nan n na Yudaya boxi ma? N fe gbege rabaxi ne i bonsoe be, i baba xa denbaya be, nun i baba boore be. I baba xa xanunteya xa fe ra, n mu tin i sode Dawuda yi ra. Kono yakosi i fa n kalamuxi yi gine nan ma fe ra?» ⁹ Ala xa n makiiti a jaaxi ra, xa n mu fe birin naba alako Dawuda xa fe xa kamali, alo Alatala a laayidixi a be ki naxe, ¹⁰ a xa mangeya ba Solu yi ra, a fa Dawuda xa mangeya mabanban Yudaya boxi ma, kelife Dana han Beriseeba.» ¹¹ Isiboseti mu suusa a yaabide woyen keren na, barima a gaaxuxi a ya ra.

¹² Abeneri naxa xerae xee Dawuda ma, e xa sa a fala a be a tan xili ra, «Nde gbe na yi boxi ra?» E man xa sa a fala a be, «Won xa saata, n xa i mali Isirayila birin ya xa rafindi i ma.» ¹³ Dawuda naxa a yaabi, «Awa, won xa saate xiri, kono n mu wama i xa fa n yire n ma gine Mikali xanbi, Solu xa di gine.» ¹⁴ Dawuda naxa xerae xee Solu xa di Isiboseti ma, a falafe ra, «N ma gine rasanba n ma be, n naxan xa kote doxo Filisitaka soli keme ra.» ¹⁵ Na kui Isiboseti naxa sa a ba a xa mori Palatiyeli yi ra, Layisa xa di. ¹⁶ A xa mori naxa bira a foxo ra han Baxurimi a wama, kono Abeneri naxa a fala a be, «Gbilin i xonyi.» Palatiyeli naxa gbilin. ¹⁷ Abeneri nun Isirayila forie naxa e boore to. A naxa a fala e be, «Singe wo nu wama ne Dawuda xa findi wo xa mange ra. ¹⁸ A lanma wo xa a raba yakosi, barima Alatala a fala ne a xa fe ra, «N nan ma nama bama ne Filisitakae nun a yaxuie birin yi ra n ma konyi Dawuda nan saabui ra.» ¹⁹ Abeneri naxa woyen Bunyamin bonsoe fan be. Na dangi xanbi, a naxa siga Hebron a falafe ra Dawuda be Isirayilakae nun Bunyamin bonsoe naxan natexi. ²⁰ Abeneri to siga Dawuda yire Hebron, a tan nun mixi maxorin, Dawuda naxa xulunyi ti a tan nun a xa mixie be. ²¹ Abeneri naxa a fala Dawuda be, «N marigi, tin n xa siga Isirayila birin xun lan, alako wo xa saate xiri, birin xa lu i xa mangeya bun ma, alo i wama a xonma ki naxe.» Dawuda naxa tin Abeneri xa masenyi ra, a naxa a lu a xa siga bopesa kui.

²² A mu bu, Yowaba nun Dawuda xa soorie naxa fa see ra e naxee soto gere nde kui. Abeneri mu nu na Dawuda yire Hebron, barima Dawuda nu bara a bejin boresa kui. ²³ Yowaba nun a xa soorie naxa a kolon Neri xa di Abeneri nu bara fa mange yire, a man fa siga boresa kui. ²⁴ Yowaba naxa siga mange yire, a a fala a be, «I munse rabaxi Abeneri to fa i yire? I a luxi munfe ra a xa siga boresa kui? ²⁵ I mu a kolon Neri xa di Abeneri faxi i madaxude nun i rabende ne?»

²⁶ Yowaba to keli Dawuda yire, a naxa mixie xee Abeneri foxo ra Sira ye kundi yire. E naxa fa a ra, kono Dawuda mu nu fefe kolon. ²⁷ Abeneri to gbilen Hebron, Yowaba naxa a mabendun a gundo ki ma taa naade ra, alo a ne wama e xa e boore to. A naxa a soxo fine ra a furi ma menni a xunya Asaheli gbejoxofe ra. Abeneri faxa na ki ne.

²⁸ Dawuda to na fe kolon, a naxa a fala, «Ala ya xori, Abeneri xa faxe mu findixi n ma kote ra, a mu findixi n ma mangeya xa kote ra. ²⁹ Yi faxe kote na Yowaba nun a bonsoe nan xun ma! Kundi fure xa lu a bonsoe mixi ndee ma abadan, xa na mu a ra, maben fure, faxe jaaxi, ka kaame.»

³⁰ Yowaba nun a taara Abisayi Abeneri faxa na ki ne, e xunya Asaheli xa fe ra, naxan faxa gere kui Gabayon. ³¹ Dawuda naxa a fala Yowaba nun a xa soorie be, a naxe, «Wo xa wo xa donmae iboo sunnunyi kui, wo xa jofe dugi ragoro wo ma Abeneri xa faxe xa fe ra.» Mange Dawuda naxa Abeneri fure mati gaburi de ra. ³² E naxa Abeneri ragata Hebron. Mange Dawuda naxa wa a xui itexi ra, a nun jama birin.

³³ Mange naxa yi suuki ba a be, a naxe, «Abeneri lan ne nu a xa faxa alo matandila nde?

³⁴ I belexee mu nu xirixi, i sanyie fan mu nu xirixi!

I faxaxi ne, alo mixi tinxintare nde naxan jaxankatama.»

³⁵ Nama birin naxa wa Abeneri xa fe ra. Dawuda xa mixie to wa a xa a dege, Dawuda naxa a kali, a naxe, «Ala xa n xun nakana a jaaxi ra xa n nan n degema beemanu soge dulama temui naxe.» ³⁶ Nama to Dawuda xa woyenyi me, na naxa rafan e ma. Mange Dawuda xa fe nu jama kenema.

³⁷ Nama birin naxa a kolon a Neri xa di Abeneri mu faxa mange xa yaamari xa ma. ³⁸ Mange naxa a fala a xa mixie be, a naxe, «N xa a fala wo be, to kuntigi xungbe bara faxa Isirayila. ³⁹ Hali n to findixi wo xa mange sugandixi ra, n senbe bara xurun Seruya xa die ya i. Ala xa e xa wali jaaxi sare ragbilen e tan tinxintaree ma.»

4

Isiboseti xa faxe

¹ Solu xa di Isiboseti to a me, a Abeneri bara faxa Hebron, limaniya naxa ba a yi, Isirayilakae fan naxa kontofili folo. ² Soori mange firin nu na Solu xa di yi ra. Keren nu xili Baana, boore nu xili Rekabu. Rimon Beerotika xa di xemee nan nu e ra. Beerotikae nu na Bunyamin bonsoe ya ma, ³ barima e e gixi ne, e sa doxo Gitayimi. Han to, e sabatixi menni ne.

⁴ Di mabenxi keren nu na Solu xa di Yonatan yi ra. A je suuli nan nu a ra, Solu nun Yonatan faxa temui naxe Yisireeli. Gine naxan nu xipe fima a ma, na naxa a tongo, a xa a gi. Na gbata kui, gine naxa bira, na di sanyi naxa maxono, a maben. Na di nu xili ne Mefiboseti.

⁵ Rimon xa di xemee Rekabu nun Baana naxa siga Isiboseti xonyi yanyi tagi. Isiboseti nu saxi, a nu a xife. ⁶ E naxa so banxi kui, alo e nu na donse

nan fenfe, kɔnɔ e naxa so Isiboseti yire, e fa a furi sɔxɔ a xa faxa a xa sade ma. E to gɛ na rabade, Rekabu nun a taara Baana naxa e gi. ⁷ E nu bara so Isiboseti xa banxi kui, e fa a li a saxi a xa sade ma a xa konkoe kui. E to gɛ a sɔxɔde, e a faxa, e naxa a xunyi bolon, e a xanin e xun ma. E naxa e jɛrɛ kɔɛ birin na Araba kira xɔn ma. ⁸ E naxa Isiboseti xunyi xanin Dawuda xɔn ma Hebron, e fa a fala, «Mange, Isiboseti xunyi nan yi ki, Solu xa di xɛmɛ, i yaxui naxan nu wama i faxafe. N marigi, Alatala bara i gbɛnɔxɔ Solu bɔnsɔɛ ma to.»

⁹ Dawuda naxa Rimɔn Beerotika xa die Rekabu nun Baana yaabi, «N bara n kali Alatala ra, naxan n natanga tɔɔrɛ birin ma, n xa nɔndi fala wo bɛ. ¹⁰ Mixi nde to a fala n bɛ, a mange Solu bara faxa, na kanyi jɔxɔ nu a ma, a a xibaaru fanyi nan ibaxi n bɛ. Kɔnɔ n tan bara yaamari fi, e xa a suxu, e a faxa Sikilaga taa kui. A xa xibaaru sare nan na ki! ¹¹ Mixi kobie na tinxintɔɛ nde faxa a xa banxi kui, han a xa sade ma, a mu lan xɛ e fan xa na nii sare fi? N mu lan xɛ n xa na mixie xa fe jɔn yi duniɲa ma?» ¹² Dawuda naxa a xa sɔɔrie yamari, e xa e faxa. E naxa e bɛlexɛe nun e sanyie bolon, e sa e furee singan Hebron ye yire. Kɔnɔ e naxa Isiboseti tan xunyi tongo, e a ragata Abeneri xa gaburi kui Hebron.

5

Dawuda findife Isirayila mange ra (Yudaya Mangee I 11:1-3)

¹ Isirayila bɔnsɔɛ birin naxa fa Dawuda yire Hebron, e fa a fala a bɛ, «Won birin bɔnsɔɛ keren. ² Solu xa mangɛya bun ma, i tan nan nu Isirayila rapɛrɛma e xa gereɛ kui. Alatala a masɛnxi nɛ i bɛ, «I tan nan mɛɛnima n ma pama Isirayila ma, i tan nan findima e xa yarerati ra.»»

³ Na kui, Isirayila fori birin to fa mangɛ Dawuda yire Hebron, e nun Dawuda naxa saate xiri Ala ya xɔri. Forie naxa ture nde sa Dawuda xunyi ma tɔnxuma ra a e bara a sugandi a xa findi Isirayila mange ra. ⁴ Dawuda xa simaya nu bara jɛ tongo saxan li na tɛmɛi. A xa mangɛya bu nɛ jɛ tongo naani. ⁵ A jɛ solofere kike senni nan naba mangɛya ra Hebron Yuda bɔnsɔɛ xun ma. A jɛ tongo saxan nun saxan nan naba mangɛya ra Darisalamu Isirayila nun Yuda bɔnsɔɛ xun ma.

⁶ Mange Dawuda nun a xa sɔɔrie naxa siga Darisalamu alako e xa Yebusukae gere, naxee nu sabatixi mɛnni. Mɛnnikae naxa a fala Dawuda bɛ, «I mu soma be feo. Hali dɔnxuie nun mabenye nɔma i keride!» E jɔxɔ a ma a Dawuda mu nɔma sode naa. ⁷ Kɔnɔ Dawuda naxa nɔ e ra, a Siyoni taa sɛnbɛ yire masɔtɔ. Na nan a toxi, na taa xili falama «Dawuda xa taa.» ⁸ Na lɔxɔɛ Dawuda naxa a fala, «Naxan wama yi Yebusukae masɔtɔfe, fo a xa so ye yire bɔxi nan bun ma. Na kui a nɔma Dawuda yaxuie ra naxee luma alo mabenye nun dɔnxuie!» Na nan a ra, mixie nu a falama a dɔnxui nun mabenye mu soma mange xa banxi kui.

⁹ Dawuda to nɔ e ra, a naxa sabati na yire makantaxi kui, a fa na xili sa «Dawuda xa taa.» A naxa a rabilinyie birin ti, kelife Milo han taa mabiri. ¹⁰ Dawuda sɛnbɛ nu gboma nan tui, barima Alatala Sɛnbema nu na a sɛeti ma. ¹¹ Tire mange Xirami naxa mixie xɛɛ Dawuda yire. E naxa sɛdiri wuri, banxi banbanyie, nun gemɛ masolie rasanba a ma, alako e xa mange banxi ti a bɛ. ¹² Dawuda nu a kolon, a Alatala nan a tixi mange ra Isirayila xun ma, a xa mangɛya xa sabati Alatala xa pama Isirayila xa fe ra.

¹³ Dawuda to keli Hebron, a naxa konyi ginnee nun gine gbetee soto Darisalamu, naxee bara die bari a be. ¹⁴ Na die xili nan yi ki, naxee barixi a be Darisalamu: Samuwa, Sowa, Natan, Sulemani, ¹⁵ Yibixari, Elisawa, Nefegi, Yafiya, ¹⁶ Elisama, Eliyada, Elifeleti.

¹⁷ Filisitakae to a me, a e bara Dawuda sugandi Isirayila mange ra, e birin naxa siga senbe ra a foxo ra, kono Dawuda to a me, a fa goro a xa yire makantaxi. ¹⁸ Filisitakae naxa fa, e naxa so Refa gulunba kui. ¹⁹ Dawuda naxa Alatala maxorin, a naxe, «A lanma n xa siga Filisitakae gere de? I e sama ne n sagoe?» Alatala naxa a yaabi, «Siga, n e sama ne i belexe.» ²⁰ Na kui Dawuda naxa siga, a e bonbo Baali Perasimi. A naxa a fala, «Alatala bara n yaxuie bonbo n ya ra, alo ye naxan bonboma xare ra diki iboma temui naxe.» Na yire xili sa Baali Perasimi na nan ma. ²¹ Filisitakae naxa e xa kuyee lu menni. Dawuda nun a xa mixie naxa nee birin xanin.

²² Na dangi xanbi Filisitakae man naxa te, e sa so Refa gulunba kui. ²³ Dawuda to Alatala maxorin, a naxa a yaabi, «I naxa te e ya ra de. I xa i mabilin e xanbi ra ne, i din e ra fotonyi ya ra. ²⁴ I na sanyi xui me wurie kon na temui naxe, i siga keren na Filisitakae foxo ra, barima a lima Alatala bara mini i ya ra e bonbode.» ²⁵ Dawuda naxa a raba, alo Alatala a falaxi a be ki naxe. A naxa Filisitakae bonbo, kelife Geba ma han Geseri.

6

Saate kankira tunufe Darisalamu (Yudaya Mangee I 13:4-14, 15:25-16:3)

¹ Dawuda man naxa Isirayila soorie malan, e konti naxa siga mixi wulu tongo saxan. ² E naxa siga Bale Yuda, Ala xa kankira tongode, Alatala xili falama naxan xun, Alatala Senbema magoroxi naxan ma malekee masolixie tagi. ³ E naxa Ala xa kankira dxoxo sareti neene nde fari, e fa e jere a seeti ma kelife Abinadabo xonyi geya fari. Abinadabo xa di xeme Usa nun Axiyo nan nu sareti neene raperefe. ⁴ E naxa a rapere kelife Abinadabo xonyi geya fari. Axiyo nu perefe sareti ya ra, Ala xa kankira nu na naxan fari. ⁵ Dawuda nun Isirayila pama nu na Alatala matoxofe maxase mooli birin na. Maxase wuri daaxie nun kora mooli ndee nu na e yi ra.

⁶ E to Nakon xa lonyi li, ningee naxa wa birafe. Na kui Usa naxa a belexe itala, a Ala xa kankira suxu. ⁷ Alatala naxa xono a ma a xa na karinyi ma, a fa a sonto Alatala xa kankira fe ma. ⁸ Dawuda naxa xono Alatala Usa faxafe ra. E naxa na yire xili sa Peresi Usa. Naa xili falama na ki ne han to loxe.

⁹ Dawuda naxa gaaxu Alatala ya ra na loxe, a a fala, «Alatala xa kankira fa soma n tan xonyi di?» ¹⁰ A naxa nate tongo a a mu lanma a xa a raso a xa taa kui sinden, a xa a xanin Obedo Edon Gatika xonyi. ¹¹ Alatala xa kankira naxa lu menni han kike saxan. Na waxati bun ma, Alatala naxa baraka sa Obedo Edon nun a xa mixi birin ma. ¹² E naxa sa na dentege mange Dawuda be. E naxe, «Alatala bara duba Obedo Edon xa foxe be Alatala xa kankira xa fe ra.»

Na kui Dawuda naxa siga Obedo Edon xonyi, a sa Alatala xa kankira tongo, a a xanin seewe ra a xa taa kui. ¹³ Kankira xaninyie to santongo senni raba, Dawuda naxa tuura nun ninge borogexi ba serexe ra. ¹⁴ Dawuda nu na fare boronfe a senbe birin na Alatala ya i, dugi fiixe

ragoroxi a ma. ¹⁵ Dawuda nun Isirayila jama naxa na kankira rasiga Darisalamu, e nu Alatala matoxo sarae fe xui ra.

¹⁶ E nu kankira rasoma Dawuda xa taa kui temui naxe, Solu xa di gine Mikali nu tixi wunderi ra. A to Dawuda to fare boron na, Ala xa kankira ya ra, a boje naxa rapaaxu a ma. ¹⁷ E naxa Alatala xa kankira doxo kiri banxi bun ma Dawuda nu naxan tixi a be. Na temui Dawuda naxa serexe gan daaxie nun xanunteya serexee ba. ¹⁸ A to ge na serexee bade, a naxa duba jama be Alatala Senbema xili ra. ¹⁹ A naxa taami keren, tamaree, nun xore maniye fi gine nun xeme birin ma, e fa gbilen e xonyi.

²⁰ Dawuda to gbilen a xonyi, a xa sa duba a xa denbaya be, Mikali naxa a ralan, a a fala a be, «I tan, Isirayila mange, i tan nan fare boronfe i mageli ra i xa konyie nun e xa ginee ya i yi ki, alo segetala xurutare nde, i mu yaagi?» ²¹ Dawuda naxa a yaabi, a naxe, «N a rabaxi Alatala nan be, naxan n sugandi, a n nafisa i baba nun a bonsoe birin be, a n findi a xa jama Isirayila mange ra. N matoxoe nan tife Alatala be. ²² N bara tin nde xa sa na fari, n man xa n yete magoro a be. Na konyi ginee i naxee xa fe fala, nee fan n binyama ne.» ²³ Na na a ra, Solu xa di gine Mikali mu di yo bari a xa simaya kui.

7

Ala xa laayidi Dawuda be (Yudaya Mangee I 17:1-27)

¹ Mange Dawuda to ge sabatide a xa mange banxi kui, a yaxui naxee birin a rabilinyie naxa lu a bun ma Alatala saabui ra, ² a naxa a fala Annabi Natan be, a naxe, «A mato ba, n tan sabatixi sediri wuri banxi fanyi nan kui yi ki, kono Ala xa seede kankira tan na kiri banxi nan bun ma.» ³ Natan naxa mange yaabi, a naxe, «Naxan birin na i boje ma, a birin naba, Alatala na i foxo ra.»

⁴ Na koe ra, Alatala naxa a masen Natan be, ⁵ «Siga, a fala n ma konyi Dawuda be, «Alatala yi nan masenxi, a n xa a fala i be, «I tan nan banxi tima n be n sabatima dennaxe? ⁶ Kabi n naxa Isirayila ramini Misira, han to, n mu lu banxi kui. N bara n jere n ma horomolingira kui naxan findixi kiri banxi ra. ⁷ N jere naxan birin naba n nun Isirayila bonsoe ra, n mu a fala n ma mixi sugandixi yo be, munfe ra i mu banxi ti n be sediri wuri ra?»»

⁸ «I xa a fala n ma konyi Dawuda be, «Alatala Senbema xa masenyi nan yi ki: N tan nan i tongo xuruse demadon wali kui, n i findi n ma jama Isirayila mange ra. ⁹ N bara i kanta i xa jere birin kui, n bara i yaxui birin sonto. Yakosi n i findima ne xili xunge kanyi ra dunija kuntigie ya ma. ¹⁰ N boxi fima n ma jama Isirayila jama ma e sabatima dennaxe, e fa lu bojesa kui abadan. Mixi kobi mu e toroma sonon alo temui dangixi. ¹¹ Keli n kiitisae doxo temui naxe n ma jama Isirayila xun na, han ya n i yaxui birin safe ne i sagoe.»

«Alatala xa masenyi nan ya: Alatala yati bonsoe fima ne i ma. ¹² I xa simaya na kamali, i fa i benbae li aligiyama, n a niyama ne i xa di xa findi mange ra i joxoe ra, n fa a xa mangeya mabanban. ¹³ A fama n ma horomobanxi tide, n a xa mangeya mabanbanma ne abadan. ¹⁴ N findima a baba nan na, a fan findi n ma di ra. A na ba n ma kira xon ma, n a jaxankatama ne mixie saabui ra. ¹⁵ Kono n ma hinne mu bama a ma, alo n a ba Solu ma ki naxe, n naxan igoroxi i ya i. ¹⁶ I bonsoe nun i xa

mangeya mabanbanma ne abadan, i xa kibanyi dɔxɔma ne temui birin.»
¹⁷ Natan naxa Ala xa masenyi birin dentegɛ Dawuda bɛ.

¹⁸ Na dangi xanbi, mangɛ Dawuda naxa a magoro Alatala ya i, a a masen a bɛ, «N Marigi Alatala, munfe ra i n tan nun n xabile xa fe itexi yi ki? ¹⁹ I man bara a fala e xa fe fama itede yare. N Marigi Alatala, i darixi na mooli raba ra Adama di nan bɛ? ²⁰ N tan Dawuda, i xa konyi, n nɔma munse falade i bɛ? I n boɲe birin kolon. ²¹ I bara yi fe xungbe raba i xa laayidi nun i janige xa fe ra, i fa a masen n tan i xa konyi bɛ. ²² N Marigi Alatala, i senbɛ gbo, i maniyɛ mu na. Ala gbete yo mu na bafe i tan na. Muxu na nan mɛxi muxu tuli ra. ²³ Bɔnsɔɛ mundun na yi dunija ma naxan luxi alo Isirayila bɔnsɔɛ, i xa pama sugandixi? I tan Ala bara na si kerenyi xun sara i yete bɛ, e fa findi matɔxɔɛ ra i bɛ. I tan bara kaabanakoe raba e bɛ, i fa sie nun e xa alae kerɛ i xa pama ya ra, i naxan xun saraxi Misira. ²⁴ I bara senbɛ so i xa pama Isirayila yi ra, alako a xa findi i xa pama ra abadan, i fan xa findi e Marigi Ala ra.»

²⁵ «Yakɔsi, n Marigi Alatala, i xa i xa laayidi rakamali n bɛ. I naxan fala n xabile xa fe ra, i xa na ragiri abadan. ²⁶ I xili xa ite abadan! Mixie xa a fala, «Alatala Senbema findixi Isirayila Marigi nan na! I xa senbɛ fi i xa konyi Dawuda bɔnsɔɛ ma!» ²⁷ I tan yati, Isirayila Marigi Alatala Senbema, i bara a masen n bɛ, «N bɔnsɔɛ fima nɛ i ma.» Na nan a ra, n tan i xa konyi bara limaniya sɔto n xa yi maxandi ti i ma. ²⁸ Yakɔsi, n Marigi Alatala, i tan nan na Ala ra. Nɔndi nan i xa masenyi ra. I bara i xa hinne masen n bɛ. ²⁹ Yakɔsi, baraka sa n xabile ma, alako e xa ti i ya tode ra abadan. I tan, n Marigi Alatala, i tan nan woyɛnxi. I xa masenyi nan a niyama n bɔnsɔɛ baraka sɔtɔma abadan.»

8

Dawuda gereɛ geenife (Yudaya Mangɛ I 18:1-17)

¹ Na birin dangi xanbi, Dawuda naxa Filisitakae bɔnbɔ, a e lu a xa yaamari bun ma.

² A naxa Mowabakae fan bɔnbɔ. Mixi naxee suxu, a naxa nee itaxun dɔxɔ saxan, a fa dɔxɔ firin faxa. Mowabakae naxa lu Dawuda xa nɔɛ bun ma, e nu fa duuti fi a ma.

³ Dawuda to gere ti Efirati xure longori, a naxa Rexobo xa di Hadadeseri bɔnbɔ, naxan findixi Soba mangɛ ra. ⁴ Dawuda naxa Hadadeseri xa soe ragi mixi wulu keren kɛmɛ solofere suxu, a nun sɔɔri mixi wulu mɔxɔɲɛn. A naxa soe birin san fase raxaba, bafe soe kɛmɛ ɲɔndɔn a naxee ragata a yete bɛ.

⁵ Aramikae naxa keli e xɔnyi Damasi, e xa Hadadeseri Soba mangɛ mali, kɔnɔ Dawuda naxa e xa mixi wulu mɔxɔɲɛn nun firin sɔntɔ. ⁶ Na kui Dawuda naxa a xa sɔɔrie rasabati Damasi, Aramikae fa lu a xa yaamari bun ma, e duuti fi. Alatala nu Dawuda xun nakelima yire birin.

⁷ Dawuda naxa kanke makantase xɛɛma daaxi gbɛgbɛ ba Hadadeseri xa mixie yi ra, a e xanin Darisalamu. ⁸ A naxa wure gbɛeli gbɛgbɛ fan tongo Betaxa nun Berotayi, Hadadeseri xa taee.

⁹ Xamata mangɛ Tohu to a mɛ, a Dawuda bara Hadadeseri xa sɔɔrie birin bɔnbɔ, ¹⁰ a naxa a xa di Yorami xɛɛ mangɛ Dawuda yire, a xa sa a xɛɛbu, a man xa a tantu Hadadeseri gerefe nun a bɔnbɔfe ra. Yorami naxa a sanba gbɛti, xɛɛma, nun wure gbɛeli ra. ¹¹ Mangɛ Dawuda naxa na birin

fi Alatala ma. A nu luma na raba ra xεema nun gbeti birin na a naxan sɔtɔma gere kui a yaxuie yi ra, ¹² alɔ Aramikae, Mowabakae, Amonikae, Filisitakae, Amalekikae, nun Rexobo xa di Hadadeseri Soba mange.

¹³ Na nan a ra Dawuda naxa xili xungbe sɔtɔ a to Aramikae bɔnbɔ Fɔxe Gulunba, a mixi wulu fu nun solomasaxan sɔntɔ dennaxe. ¹⁴ A naxa a xa sɔɔrie rasabati Edon bɔxi birin ma. Menni nu na Dawuda xa yaamari nan bun ma, barima Alatala nu xun nakeli fima a ma yire birin.

¹⁵ Dawuda naxa a xa pama Isirayila yamari tinxinyi nun nɔndi ra. ¹⁶ Seruya xa di Yowaba nan nu na Dawuda xa sɔɔrie xa mange ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa kɛedi ragatama ra. ¹⁷ Axituba xa di Sadɔki nun Abiyatari xa di Aximeleki nan nu na serexedube kuntigie ra. ¹⁸ Seraya nan nu na Dawuda xa sebeliti ra. Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xa mange ra. Dawuda xa di xεmεe fan nu walima e baba xa mangeya kui.

9

Dawuda mεεnife Mefiboseti ma

¹ Dawuda naxa maxɔrinyi ti, a naxe, «Sɔlu xabile mixi nde na na, n nɔma hinnede naxan na Yonatan xa fe ra?» ² Sɔlu xa konyi nde nu na naxan xili Siba. E to fa a ra Dawuda yire, mange naxa a maxɔrin, «I tan nan xili Siba?» A naxe, «Iyo mange, n tan nan a ra, i xa konyi di.» ³ Mange naxa a maxɔrin, «Mixi gbete mu na Sɔlu xabile ya ma n nɔma hinnede naxan na?» A naxa mange yaabi, a naxe, «Yonatan xa di xεmεe keren na na, naxan sanyi mabenxi.» ⁴ Mange naxa a maxɔrin, «A na minden?» Siba naxa a fala, «A na Amiyeli xa di Makiri xɔnyi Lodebara taa kui.»

⁵ Mange Dawuda naxa a xεε Amiyeli xa di Makiri fende Lodebara taa kui. ⁶ Yonatan xa di Mefiboseti, Sɔlu xa mamadi to Dawuda yire li, a naxa a yatagi rafelen bɔxi ma. Dawuda naxa a xεεbu, «Mefiboseti.» Mefiboseti naxa a ratin, «N tan nan ya, i xa konyi di.» ⁷ Dawuda naxa a fala a be, a naxe, «Hali i mu gaaxu, a kolon n wama hinnefe i ra i baba Yonatan xa fe ra. N Sɔlu xa bɔxie birin nagbilenma ne i ma. A xɔli n ma i xa i dege n xɔnyi lɔxɔ yo lɔxɔ.» ⁸ Mefiboseti man naxa a yatagi rafelen bɔxi ma, a a fala, «I wama n ma fe fanyi xɔnma munfe ra? N tide mu dangi hali bare faxaxi nde yati ra.»

⁹ Na temui mange naxa Siba xili, a a fala a be, «N bara Sɔlu nun a xa die xa se birin fi i marigi Yonatan xa di ma. ¹⁰ I tan, i xa die, nun wo xa konyie, wo xa xε sa a be, alako a xa baloe sɔtɔ. I marigi xa di Mefiboseti fama a degede n xɔnyi lɔxɔ yo lɔxɔ.» Di xεmεe fu nun suuli nun konyi mɔxɔɔren nan nu na Siba yi ra. ¹¹ Siba naxa a fala mange be, a naxe, «Mange, n i xa yaamari rabama ne alɔ i a falaxi n be ki naxe.» Dawuda nu bara a fala, a Mefiboseti a degema mange xɔnyi alɔ mange xa die a rabama ki naxe.

¹² Di lanma di nde nu na Mefiboseti yi ra, a xili Mike. Siba xa mixie birin nu walima Mefiboseti be. ¹³ Mefiboseti nu sabatixi Darisalamu ne, temui birin a nu a degema mange xɔnyi ne. A sanyi firinyie nu mabenxi.

10

Dawuda xa xεεrae Amonikae yire (Yudaya Mange I 19:1-19)

¹ Na to dangi, Amonikae xa mange naxa faxa, a xa di Xanun naxa findi mange ra a ꞑꞑꞑꞑ ra. ² Dawuda naxa a fala, «N hinnema ne Naxasa xa di Xanun na, alo a baba a rabaxi n tan be ki naxe.» Na kui Dawuda naxa xerae xee, e xa sa ꞑꞑꞑ xeebui ti a baba xa faxe ma. Dawuda xa xerae to Amoni ꞑꞑꞑ li, ³ kungtie naxa a fala Xanun be, e naxe, «I ꞑꞑꞑꞑ a ma a Dawuda yi mixie xeexi i baba xa ꞑꞑꞑfe nan kunfa bade? E faxi i xa ꞑꞑꞑi rabende ne, alako Dawuda xa be kana.» ⁴ Na kui Xanun naxa Dawuda xa xerae suxu, a e dexabe seeti bi, a e xa donmae ibꞑꞑ e xore yailanyi ma, a e keru e mageli ra yaagi kui. ⁵ Dawuda to a me e naxan nabaxi, a naxa mixie rasiga a xa xerae ralande, e a fala e be, «Wo xa lu Yeriko, han wo de xabee xa mini. Na temui, wo xa fa.» A na raba e xa yaagi xa fe nan ma.

⁶ Amonikae naxa a kolon, a e xa fe bara rapaaxu Dawuda ma. Na kui e naxa soorie malan kelife yire wuyaxi: mixi wulu mꞑꞑꞑꞑꞑꞑ kelife Beti Rexobo nun Soba Arami ꞑꞑꞑi ma, mixi wulu keren Maaka mange xa ꞑꞑꞑi ma, nun mixi wulu fu nun firin Tobo xa ꞑꞑꞑi ma. ⁷ Dawuda to na fe me, a naxa Yowaba nun a xa soorie rasiga na gere sode. ⁸ Amonikae naxa ti a gere ki ma e xa taa sode de ra. Aramika naxee tan kelixi Soba nun Beti Rexobo, sa soorie xun ma naxee keli Tobo nun Maaka, nee naxa lu e xati ma taa fari ma.

⁹ Yowaba naxa a to gere tixi a be yare nun xanbi. A naxa a xa soori senbema ti Aramikae ya ra, ¹⁰ a boore ti Amonikae ya ra, a xunya Abisayi xa yaamari bun ma. ¹¹ A naxa a fala a xunya be, «Won xa won boore senbe so. Aramikae senbe na gbo n be, i fa n mali, kꞑꞑꞑ n fan xa Amonikae senbe sa gbo i be, n sigama ne i malide. ¹² I xa limaniya, i xa senbe so. Won xa gere so won ma mixie nun won Marigi Ala xa taae be. Alatala fama a sago rabade.»

¹³ Yowaba nun a xa soorie to makore Aramikae ra, e naxa e gi a ya ra. ¹⁴ Amonikae to na to, e fan naxa e gi Abisayi ya ra, e so taa kui. Na gere dangi xanbi, Yowaba naxa gbilen Darisalamu.

¹⁵ Aramikae to a to, a Isirayilakae bara e bonbo, e man naxa e senbe birin xunlan. ¹⁶ Hadadeseri naxa Aramika gbetee xili kelife Efirati naakiri ma, e fa Hadadeseri xa soori mange Sobaki li Xelama taa kui. ¹⁷ Dawuda to na kolon, a naxa Isirayilakae birin xunlan, e naxa giri Yuruden xure naakiri ma, e siga Xelama. Aramikae naxa ti Dawuda ya ra, e fa a gere.

¹⁸ Kꞑꞑꞑ Aramikae mu no a ra, e naxa e gi Isirayila ya ra. Dawuda naxa e xa soe ragi wulu tongo naani faxa, a nun soori wulu tongo naani. A naxa e xa soori mange Sobaki fan bonbo, a naxa faxa menni. ¹⁹ Mange naxee birin nu na Hadadeseri malife, nee to a to Isirayila bara e bonbo, e naxa saate xiri e nun Dawuda ra, e fa lu a xa yaamari bun ma. Kabi na waxati, Aramikae mu suusa Amonikae malide sonon.

11

Dawuda nun Batiseba (Yudaya Mangae I 20:1)

¹ Na ꞑꞑ igbilenyi, mangae nu gere tima waxati naxe, Dawuda naxa Yowaba nun Isirayila soorie xee Amonikae gere, a nun Raba taa suxude. Kꞑꞑꞑ Dawuda tan naxa lu Darisalamu. ² Nunmare nde, Dawuda naxa keli a xa sade ma, a siga a maperede a xa kooe banxi fari. Kelife na yire itexi, a naxa gine tofanyi nde to, a na a maxafe. ³ Dawuda naxa mixi nde xee a xa fe maxorinde. A naxa fa a fala a be, a Eliyami xa di Batiseba nan a ra,

naxan dɔxɔxi Uri Xitika xɔn. ⁴ Dawuda naxa mixie xεε, e xa a xili. A to fa, Dawuda naxa a kolon ginε ra. Na dangi xanbi, Batiseba naxa gbilen a xɔnyi. Na temui a nu baxi gεde a xa kike wali ra. ⁵ Batiseba to a kolon a bara tεεge, a naxa na fala Dawuda be, a naxε, «N bara furi tongo.»

⁶ Na kui, Dawuda naxa Yowaba yamari, a xa Uri Xitika rafa a tan Dawuda ma keli gere yire. Yowaba naxa na raba, ⁷ Uri naxa siga Dawuda yire. Dawuda naxa maxɔrinyi ndee ti a ma Yowaba nun a xa sɔorie xa fe ra, naxee nu na gere sofe. ⁸ Na dangi xanbi, Dawuda naxa a fala Uri be, «Siga i xɔnyi, i xa sa i maxa.» Uri to keli mange banxi sigafe a xɔnyi, Dawuda naxa se fanyi nde rasanba a ma.

⁹ Kɔnɔ Uri mu gbilen a xɔnyi. A naxa xi mange xa buntunyi kui mange makantεe ya ma. ¹⁰ Na kuye iba mixi nde naxa sa a fala Dawuda be, «Uri mu siga a xɔnyi.» Na kui, Dawuda naxa Uri xili, a a maxɔrin, «Munfe ra i mu gbilen i xɔnyi? I mu kelixi biyaasi xε?» ¹¹ Uri naxa a yaabi, «Alatala xa saate kankira, Isirayila, nun Yudaya sɔorie, nun n marigi Yowaba, e birin na leele bun ma gere yire. A lanma n tan xa so n xɔnyi, n xa n dege, n xa n min, n nun n ma ginε xa kafu na kui? N bara n kali i xa simaya yati ra, n mu na fe mɔɔli rabama.»

¹² Dawuda naxa a yaabi, «I xa lu be to. Tina n i bεpinma nε.» Na kui Uri naxa lu Darisalamu na xi firinyi. ¹³ Dawuda naxa a xili a xa a dege a xɔnyi. Na temui Dawuda naxa a rasiisi, kɔnɔ na kɔε ra Uri mu siga a xɔnyi. A man naxa xi mange makantεe ya ma. ¹⁴ Na kuye iba, Dawuda naxa bataaxe sebe Yowaba ma, a a so Uri yi ra. ¹⁵ A seβexi na bataaxe kui, «Wo xa Uri ti yire nde gere xɔxɔxi dennaxe. Gere kui wo xa wo magbilen wo keli a xun, alako a xa faxa na gere kui.»

¹⁶ Yowaba naxa Uri ti yire nde a a kolon gere xɔxɔxi dennaxe ki fanyi. ¹⁷ Taakae to mini Yowaba xili ma, Dawuda xa mixi ndee naxa sɔntɔ. Uri Xitika nu na nee ya ma. ¹⁸ Yowaba naxa xεera xεε Dawuda yire, a fe birin dentege a be naxan dangixi na gere kui. ¹⁹ Yowaba naxa a fala na xεera be, «I na ge na dentege sade, ²⁰ xa mange fa xɔnɔ, a fa yi wɔyenyi mɔɔli fala, «Munfe ra wo wo masoxi na taa ra a gbe ra gere sode? Wo mu nu a kolon a e nɔma bunyi tide kelife taa tεte fari ma? ²¹ Yerubeseti xa di Abimeleki mu faxa na ki xε? Ginε nde nan a gɔnɔ gεmε xungbe ra kelife Tεbesi taa tεte ra. Wo wo masoxi na tεte ra munfe ra?» Na temui i xa yi wɔyenyi sa i xa dentege fari, a falafe ra, «I xa kɔnyi Uri Xitika fan bara faxa na gere kui.»

²² Xεera naxa siga, a fe birin dentege sa Dawuda be naxan dangi gere kui aɔ Yowaba a fala a be ki naxε. ²³ A naxε, «Yi mixie bara nɔ muxu ra. E to mini taa fari ma, muxu naxa e matutun han e man naxa so taa sode de ra. ²⁴ Kɔnɔ na temui mixi gbεtee naxa xalie woli muxu ma kelife taa tεte fari. Muxu xa mixi ndee naxa faxa, hali i xa kɔnyi di Uri, na Xitika.» ²⁵ Dawuda naxa na xεera yaabi yi ra, «Yowaba, i bɔne naxa rapaaxu i ma yi fe ma, barima gere tan kui, fo mixi nde xa faxa nε. I xa na taa suxu senbe ra, i a birin kana.» I tan fan xa a ralimaniya.

²⁶ Uri xa ginε to a me a xa mɔri bara faxa, a naxa kaape fe raba. ²⁷ A xa kaape fe to ba a ra, Dawuda naxa a xili, a a findi a xa ginε ra. Na temui a naxa di xεme keren bari a be. Kɔnɔ Dawuda naxan nabaxi, na mu rafan Alatala ma.

12

Annabi Natan xa maseryi Dawuda be

¹ Alatala naxa Natan xεε Dawuda xɔn ma. Natan naxa a fala a be, «Mixi firin nu na taa nde kui, keren nu findixi banna nan na, boore setare. ² Xuruse gbegbe nu na na banna yi ra, ³ kɔnɔ yεxεε ginε keren peti nan nu na setare tan yi ra. A na sara nε, a nu a balo a xɔnyi a xa die ya ma. A nu donse xuntunyie fima a ma, a nu ye fi a ma a yete xa tɔnbili ra. Kɔε ra yεxεε nu xima a kanke nan ma. A nu luxi nε a be alɔ a xa di. ⁴ Lɔxɔε nde xɔrε naxa fa na banna xɔnyi. Na banna to mu tin xuruse bade a yete xa xɔrε kui, a naxa siga a sa na setare xa yεxεε kerenyi tongo, a a faxa, a a rafala a xa xɔrε be.»

⁵ Dawuda to na mε, a naxa xɔnɔ ki fanyi ra na banna ma, a naxa a fala Natan be, «N bara n kali Alatala xili ra, na banna lan nε a xa faxa. ⁶ A man xa na yεxεε jɔxɔε naani ragbilen na setare ma, barima a bara fe kobi raba, a mu kinikini.»

⁷ Na temui Natan naxa a fala Dawuda be, a naxε, «I tan nan na na banna ra! Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxε, «N bara i sugandi Isirayila mange ra, n bara i ratanga Solu ma, ⁸ n fa a xa banxi so i yi ra, a nun a xa ginεε, a nun Isirayila nun Yudaya birin. Xa na mu i wasa nu, n nu nɔma nde sade na xun ma. ⁹ Munfe ra i Alatala xui maberexi, i wali jaxaxi raba? I bara Uri Xitika faxa Amonikae saabui ra, i bara Uri xa ginε tongo, i a findi i gbe ra. ¹⁰ Yakɔsi, gere mu makuyama i bɔnsɔε ra sɔnɔn, barima i bara n xui mabere, i Uri Xitika xa ginε findi i gbe ra. ¹¹ N xa a fala i be, n tan Alatala fama i tɔɔrɔde i bɔnsɔε tagi. N fama i xa ginεε bade i yi ra, n e so i xa mixi nde yi ra, e nun nee fa kafu kenε ma. ¹² I tan fe jaxaxi rabaxi a gundo daaxi nε, kɔnɔ n i sare ragbilenma a kenε ma daaxi nε Isirayila nama ya xɔri.»

¹³ Dawuda naxa a fala Natan be, «N bara yunubi raba Alatala ra!» Natan naxa a yaabi, «Alatala bara dijε i xa yunubi ma, i mu faxama. ¹⁴ Kɔnɔ i to a niyaxi Alatala yaxuie xa nɔ a maberede yi fe kui, i xa di naxan fama baride, na tan faxama nε.» ¹⁵ Natan naxa gbilen a xɔnyi.

Alatala naxa fure radin diyɔrε ma, Uri xa ginε naxan bari Dawuda be. ¹⁶ Dawuda naxa Ala maxandiyɔrε be, a man sunyi suxu a xa fe ra. A to so a xɔnyi, a naxa a sa bɔxi ma. ¹⁷ A xa forie naxa fe birin naba alako a xa keli bɔxi ma, a xa a dege, kɔnɔ a mu tin feo. ¹⁸ A xi solofere nde diyɔrε naxa faxa. Dawuda xa walikεε mu nu wama na falafe a be, barima e nu a falama e boore tagi, «Diyɔrε to mu nu faxaxi, muxu nu wɔyεn nε a be, a mu muxu danxun. Yakɔsi muxu fama a xa diyɔrε xa faxε falade a be di? A fama fe xɔnε nan nabade!»

¹⁹ Dawuda naxa sogi a xa walikεε ma, e na fe nde madukufe e xui igoroxi ra e boore tagi. Na kui a naxa a kolon a xa diyɔrε bara faxa. A naxa a xa walikεε maxɔrin, «Diyɔrε bara faxa?» E naxa, «Iyo, a bara faxa.» ²⁰ Dawuda naxa keli bɔxi, a a maxa, a labunde sa a ma, a dugie masara, a fa siga Alatala xa banxi kui suyidide Ala be. A to keli menni, a naxa siga a xɔnyi, a donse maxɔrin, a a dege. ²¹ A xa walikεε naxa a maxɔrin, e naxε, «Munfe ra diyɔrε nu baloxi temui naxε, i nu sunma, i nu wama, kɔnɔ diyɔrε to faxaxi fa, i bara keli, i i dege?» ²² A naxa e yaabi, «Diyɔrε to nu baloxi, n nu sunma, n nu wama, barima n jɔxɔ a ma a temunde Alatala dijεma n ma, a n ma diyɔrε rakisi. ²³ A to bara faxa, n fa sunma

munfe ra? N noma a ragbilende dunija ma fa? N tan a lima ne naa, kono a tan mu gbilenma n tan ma sonon.»

²⁴ Na temui Dawuda naxa a xa gine Batiseba madundu. E naxa lu yire keren, a naxa teege, a di xeme bari. E naxa a xili sa Sulemani. Alatala to a xanu, ²⁵ a naxa Annabi Natan xee Dawuda yire, a falafe ra, Yedideya xili fan xa sa a xun, naxan wama a falafe Alatala xanuntenyi.

²⁶ Yowaba naxa Amonikae xa mangataa Raaba gere, a na mange banxi suxu. ²⁷ A naxa mixie xee a falafe ra Dawuda be, «N bara Raaba gere, n man bara e xa ye yire suxu. ²⁸ Yakosi i xa soorie malan, wo xa te taa suxude. A mu lanma n tan xa na binye soto.»

²⁹ Dawuda to soorie malan, e naxa siga Raaba. A naxa din taa ra, a a suxu. ³⁰ A naxa Amoni mange xa mange tonxuma ba a xun ma, a fa a sa a yete xun ma. A binya kilo tongo saxon, a yailanxi xema nan na. Geme tofanyi fan nu na a ma. Dawuda naxa se gbege soto na taa kui. ³¹ A naxa na taakae findi konyie ra, naxee nu wuri xabama a nun biriki bonboma. A a raba na ki ne Amonikae xa taa birin kui. Na dangi xanbi Dawuda nun a xa soorie naxa gbilen Darisalamu.

13

Aminon nun Tamari

¹ Na to dangi, fe nde naxa Dawuda xa di Abisalomi xunya ginema tofanyi Tamari li. Dawuda xa di Aminon naxa a xanu folo. ² A naxa wa a maagine Tamari xon ma han na naxa findi a be fure ra. Gine dimedi nan nu a ra, kono Aminon mu noma a makorede a ra. ³ Aminon boore nde nu na na, naxan nu xili Yonadabo, Dawuda taara Simeya xa di. A nu koota ki fanyi ra. ⁴ A naxa a boore maxorin, «Mange xa di, munfe ra i yatagi ixonoxi loxe yo loxe? A fala n be.» Aminon naxa a yaabi, «N wama n bariboore Abisalomi maagine Tamari nan xon.» ⁵ Yonadabo naxa a fala a be, «I naxan nabama, i xa i sa, alo i na fura a gbe ra. I baba na fa i xebude, i xa a mayandi a falafe ra, «A lu n maagine Tamari xa fa n yire, a xa donse yailan n ya xori, a a so n yi ra a yete ra.»»

⁶ Na temui Aminon naxa a sa, alo a furaxi ne. Mange to fa a xebude, a naxa a fala a be, «Yandi, a lu Tamari xa fa n yire, a xa donse nde yailan n ya xori, a a so n yi ra a yete ra.» ⁷ Dawuda naxa mixie xee Tamari xonyi, a falafe ra, «I xa siga i taara Aminon xonyi, alako i xa donse yailan a be.»

⁸ Tamari naxa so a taara Aminon xa banxi kui, a naxa a li a saxi. A naxa donse nde yailan, a ture sa a ma, a a jin a ya tode ra. ⁹ A to ge, a naxa a makore a ra donse ra a yi tunde kui alako a xa a so a yi ra, kono Aminon mu tin a donde. A naxa yaamari fi mixi birin xa mini. E to mini, ¹⁰ a naxa a fala Tamari be, «Fa donse ra n ma konkoe kui. I xa a fi n ma i belexe ra.» Tamari naxa donse tongo a naxan yailanxi, a siga a ra a taara xa konkoe kui. ¹¹ A to donse ti a be, a naxa dutun a ma, a a fala a be, «N xunya, won xa kafu!» ¹² A maagine naxa a yaabi, «N taara yandi, i naxa dutun n ma, barima na fe mooli mu lanma a xa raba Isirayila boxi ma. I naxa yi daxuna raba. ¹³ N na yaagi mooli xaninma di? I xili fan kanama ne Isirayila. I xa mange mayandi, a mu tondima n fide i ma.» ¹⁴ A mu tin a tuli matide a ra, a naxa dutun a ma, a a futi kana.

¹⁵ Na to ba a ra, Tamari xa fe naxa rapaaxu Aminon ma, a fa a fala a be, «Keli, i siga!» ¹⁶ A naxa a yaabi, a naxe, «Ade! Xa i n keri, na paaxu dangi i naxan nabaxi n na!» Kono Aminon mu a tuli mati a ra. ¹⁷ A naxa a xa

konyi xili, a a fala a be, «Yi gine keri n be, i fa naade balan.» ¹⁸ Aminon xa konyi naxa a keri, a naade balan alo a falaxi a be ki naxe.

Donma nu ragoroxi Tamari ma, naxan jingi masunbuxi. Mange xa di gine naxee mu nu xeme fe kolon sinden nu darixi na donma mooli ra. ¹⁹ Tamari naxa xube radin a yete xun na, a xa donma iboo a ma. A naxa a belexee sa a xun ma, a siga gbelegebele ra. ²⁰ A taara Abisalomi naxa a maxarin, «I taara Aminon bara dutun i ma? N xunya, i sabari. I naxa kontofili yi xa fe ra. I taara nan a ra.» Kabi na temui Tamari naxa sabati a taara Abisalomi xonyi sunnunyi kui. ²¹ Mange Dawuda to na fe kolon, a naxa xono ki fanyi. ²² Abisalomi mu sese fala Aminon be na xa fe ra, kono xonnanteya naxa lu a boje kui Aminon mabiri, barima a nu bara fe kobi raba a maagine Tamari ra.

²³ Ne firin dangi xanbi, Abisalomi xa waliksee nu na a xa yexee xabe maxabafe Bali Xasori, Efirami boxi fe ma. Abisalomi naxa mange xa di birin xili naa, e xa xulunyi raba. ²⁴ Abisalomi naxa siga mange yire, a naxe, «Mange, n ma yexee xabe xaba temui bara a li. Xa i sa tinma, i xa fa a nun i xa mixie na xulunyi.» ²⁵ Mange naxa Abisalomi yaabi, a naxe, «Ade, n ma di, a mu lanma muxu birin xa siga, xa na mu a ra a findima kote xungbe nan na i be.» Abisalomi naxa a karaxan, kono mange naxa tondi, a fa duba a be. ²⁶ Abisalomi naxe, «N ba, xa fe na na ki ne, a lu n xunya Aminon tan xa fa.» Mange naxe, «Munfe ra?» ²⁷ Abisalomi naxa a karaxan, han mange naxa tin Aminon nun mange xa di birin xa siga na xulunyi.

²⁸ Abisalomi naxa a fala a xa konyie be, «Aminon na siisi, n fama yaamari fide wo ma wo xa a faxa. Na waxati hali wo mu gaaxu, n tan nan wo yamarixi. Wo xa limaniya, wo a faxa.» ²⁹ Abisalomi xa konyie naxa na raba Aminon na, alo Abisalomi e yamarixi ki naxe. Mange xa di birin to na to, e naxa e gi e xa soe fari.

³⁰ Mange Dawuda naxa na xibaaru me beenu e xa a yire li, a falafe ra, «Abisalomi bara mange xa di xeme birin faxa, keren mu luxi.» ³¹ Mange naxa a xa donma iboo sunnunyi kui, a fa goro boxi ma, a tan nun a xa mixie. ³² Dawuda taara Simeya xa di xeme Yonadabo, naxa a fala a be, «N marigi, i xa di xeme birin xa mu faxaxi. Aminon gbansan nan faxaxi. Na nate nu na Abisalomi furi kabi Aminon dutunxi a maagine Tamari ma temui naxe. ³³ Mange, i naxa la na xibaaru ra, a falafe ra i xa di xeme birin bara faxa. Aminon gbansan nan faxaxi.»

³⁴ Na kui Abisalomi naxa a gi. Na temui taa makante naxa mixi gbegebe to fa ra kira xon ma kelife geya yire. ³⁵ Yonadabo naxa a fala mange be, «I xa die nan fafe yi ki, alo n a fala i be ki naxe.» ³⁶ A pan mu ge woyende, mange xa die naxa so wa ra. Mange nun a xa mixie fan naxa wa folo.

³⁷ Abisalomi nu bara a gi, a siga Gesuri mange Amixudi xa di xeme Talamayi xonyi. Dawuda a xa di xa jonfe raba ne temui xonkuye. ³⁸ Abisalomi lu ne Gesuri xonyi je saxan. ³⁹ Mange Dawuda boje goro ne Aminon xa faxe xa fe ra, a Abisalomi lu na sinden.

14

Abisalomi gbilenfe Darisalamu

¹ Seruya xa di xeme Yowaba nu a kolon a Abisalomi rafan Dawuda ma.

² Na kui Seruya naxa Tekowa gine nde fen naxan koota. A naxa a fala a

be, «I xa i maxiri alo kaape gine. I naxa labunde nun ture sa i ma de. I xa lu alo gine naxan buxi jonfe sunnunyi kui temui xonkuye. ³ Na temui i xa siga mange yire, i fa woyen a be alo n a falama i be ki naxe.» Yowaba naxa na woyenyi birin masen a be.

⁴ Na gine Tekowaka naxa sa woyen mange be na ki. A naxa a yatagi rafelen boxi ma mange ya i, a fa a fala, «Mange, i xa n nakisi.» ⁵ Mange naxa a maxorin, «Munse niyaxi?» A naxa a yaabi, «Kaape gine nan n na, n ma mori bara faxes. ⁶ Di xeme firin nu na n yi ra. Loxoe nde e naxa gere daaxa. Mixi yo mu nu na naxan e tagi ibama. Na kui keren naxa boore faxes. ⁷ Yakosi n ma mixie bara a fala n be, a n xa n ma di so e yi ra naxan luxi, e xa a fan faxes n ma di faxaxi gberoxofe ra. E wama na ke tongoma kerenyi faxafe naxan luma n be, alako n ma mori xili nun a xa fe xa jon feo.»

⁸ Mange naxa a fala na gine be, «I naxa kontofli. Siga i xonyi. N yaamari fima i xa fe ra yakosi.» ⁹ Na Tekowa gine naxa a yaabi, «N ma fe rabaxi sare xa gbilen n tan nun n xabile ma. Na kote naxa lu mange nun a xa kibanyi xun ma.» ¹⁰ Mange naxa a fala a be, «Xa mixi nde sa i rakiiti, i xa fa a ra n xon ma. A mu i rakiitima sonon.» ¹¹ Na gine naxa a yaabi, «Mange, i xa laayidi tongo n be i Marigi Alatala xili ra, alako n ma di faxaxi gberoxofe soxi mixi naxan yi, na naxa nde sa n ma toore xun ma n ma di baloxi faxafe ra.» Mange naxa a fala a be, «N xa a fala i be Alatala xili ra, sese mu fama i xa di tode.»

¹² Na temui na gine naxa a fala mange be, «I xa i haake to, n xa masenyi nde ti i be.» A naxe, «Awa yire.» ¹³ Gine naxa a maxorin, «Munfe ra i na rabaxi Alatala xa pama ra? I xa woyenyi a masenxi i tan bara tantan, barima i mu tinxi mixi rafade i naxan kerixi. ¹⁴ Ibunadama birin faxama ne. E luxi ne alo ye ifilixi naxan mu makoma sonon! Kono Ala mu tinma mixi xa simaya xun nakanade. A fe birin nabama alako naxan bara a makuya a ra, na man xa makore a ra.»

¹⁵ «Mange, n bara yi birin masen mange be to, barima n bara gaaxu pama ya ra. N bara a mapoxun a temunde i noma tinde n tan i xa konyi xa masenyi ra. ¹⁶ N bara a mapoxun a i noma n bade n yaxui belexe i naxan wama n tan nun n ma di faxafe, muxu naxa lu sonon Ala xa pama ya ma. ¹⁷ Mange xa masenyi xa bopesa fi n ma. I tan luxi ne n be alo Alatala xa maleke naxan noma fe fanyi nun fe paaxi tagi rasade. I Marigi Alatala xa i mali.»

¹⁸ Mange naxa na gine yaabi, «Nondi fala n be, i naxa fefe noxun n ma.» Gine naxe, «Awa yire n mange n marigi.» ¹⁹ Mange naxa a maxorin, «I xa masenyi birin fatanxi Yowaba nan na?» Gine naxa a fala a be, «Mange, i bara nondi yati fala. Mixi mu noma fefe noxunde i ma. Yowaba nan n xexi n xa na birin masen i be. ²⁰ I xa konyi Yowaba yi rabaxi ne, alako fe nde xa masara. Kono i tan, n marigi, i xaxili fan alo Alatala xa maleke nde. I fe birin kolon naxan dangima yi boxi ma.»

²¹ Mange naxa a fala Yowaba be, a naxe, «I naxan fala, n wama na nan nabafe. Siga, i sa fa n ma di Abisalomi ra.» ²² Yowaba naxa a magoro boxi ma binye kui, a fa duba mange be. A naxa a fala mange be, «Mange n marigi, to n bara i xa hinne to n mabiri, barima i bara tin n ma woyenyi ra.» ²³ Yowaba naxa siga Gesuri Abisalomi foxo ra, a fa fa a ra Darisalamu. ²⁴ Kono Abisalomi to Darisalamu li, mange naxa yaamari fi a a naxa fa

mange yire, a xa lu a xonyi. Na kui Abisalomi naxa siga a xonyi, a mu mange yire li.

²⁵ Mixi yo mu nu na Isirayila boxi ma, naxan nu tofan alo Abisalomi, kelife a xunyi han a sanyi. Nama birin na to ne. ²⁶ Ne yo je a nu luma a xunyi bii ra, barima a xunsexe nu binya han kilo firin mange maniyase ki ma. ²⁷ Abisalomi di xeme saxan nan bari, a nun di gine nde naxan xili Tamari. Gine tofanyi na nu a ra.

²⁸ Abisalomi naxa lu Darisalamu je firin, mange mu tin e xa boore to ra. ²⁹ Abisalomi naxa Yowaba xili alako a xa a masen mange be, konɔ Yowaba fan mu tin e xa boore to ra. Abisalomi naxa a xili a sanya firin nde, konɔ Yowaba mu a xa xili ratin. ³⁰ Na kui Abisalomi naxa a fala a xa mixie be, «Wo a kolon, Yowaba xa mengi xe na n gbe fe ma. Wo sa te so naa ra.» ³¹ E to ge na rabade, Yowaba naxa siga Abisalomi yire, a sa a maxorin a a xa xe ganxi fe naxan ma. ³² Abisalomi naxa a yaabi, «N bara i xili alako n xa i xee mange xon, i xa a maxorin n be, «Munfe ra i n tongoxi Gesuri, i fa n na be? Xa i mu wama n tofe, a nu fisa n xa lu menni!» Yakosi n wama n yete dentegefe mange be. Xa n bara seriye nde kana, a xa n faxa.» ³³ Yowaba naxa siga mange yire, a sa Abisalomi xa xera iba mange be. Na temui mange naxa Abisalomi xili. Abisalomi to siga mange yire, a naxa a magoro boxi ma binye kui, mange fa a sunbu.

15

Abisalomi findife mange ra

¹ Na temui Abisalomi naxa soori ragise nun soee soɔɔ, a nun soori mixi tongo suuli, naxee nu jereɔma a ya ra. ² Abisalomi nu kelima geeɔsege, a ti kira de ra naxan nu soma mangataa. Mixi naxee nu minima naa ra sigafe ra mange yire alako e xa e xa kontofili masen a be, Abisalomi nu nee maxorinma, «Wo kelixi minden?» E na e kelide fala a be, ³ Abisalomi nu a falama ne e be, «Nondi na wo be, konɔ mixi yo mu a tuli matima wo ra mange xonyi. ⁴ Xa n tan nan findixi kiitisa ra Isirayila boxi ma nu, n mixi birin makiitima tinxinyi nun nondi nan na nu.» ⁵ Mixi naxee nu e xinbi sinna a be, Abisalomi nu e belexe suxuma, a e sunbu. ⁶ Abisalomi nu na nan nabama Isirayilakae birin be, naxee nu sigama mange yire kiiti nde xa fe ra. Na kui a naxa e boje ya rafindi a yete ma.

⁷ Ne naani dangi xanbi, Abisalomi naxa a fala mange be, «Dije n ma, n xa siga Hebrion laayidi nde rakamalide, ⁸ n naxan tongo Alatala be, n nu na Gesuri taa kui temui naxe Arami boxi ma. N a fala ne, xa Alatala n nagbilen Darisalamu, n serexe bama ne a be Hebrion.» ⁹ Mange naxa a fala a be, «Siga bojesa kui.» Na temui Abisalomi naxa a xun ti Hebrion na.

¹⁰ Abisalomi naxa mixie xee Isirayila bonsoe birin ma, e xa a fala, «Wo na sara xui me temui naxe, wo xa a fala, Abisalomi bara mangeya tongo Hebrion.» ¹¹ A naxa mixi keme firin tongo Darisalamu, naxee a mati Hebrion, konɔ e mu a kolon Abisalomi nu wama naxan nabafe naa. ¹² Abisalomi to nu serexe bama Alatala be Hebrion, a naxa Axitofeli xili Gilo taa kui. Axitofeli nu findixi Dawuda rasima nde nan na. Na waxati Abisalomi nu senbe soɔɔma, mixi gbegebe nu luma a seeti ma.

¹³ Na temui mixi nde naxa a masen Dawuda be, «Abisalomi rfan Isirayilakae ma.» ¹⁴ Na kui Dawuda naxa a fala a xa mixie be Darisalamu, «Won xa won gi, xa na mu a ra Abisalomi fama ne won sontode. Wo xulun

alako a naxa won li taa kui, a fa won faxa santidεgema ra.» ¹⁵ Mange xa mixie naxa a yaabi, «Mange, i na wa fefe xɔn ma, muxu na i xanbi ra.» ¹⁶ Mange nun a xa mixie naxa keli a xɔnyi, e xa e gi. A naxa konyi gine fu lu naa alako e xa mεeni mange xa banxi ma. ¹⁷ Nama birin naxa bira mange fɔxɔ ra kelife Darisalamu. E to banxi dɔnxɔε li, e naxa ti naa.

¹⁸ A xa sɔorie, a xa sɔori Keretikae nun Peletakae, nun a xa sɔori keme senni naxee keli Gati, e birin naxa dangi mange ya tode ra. ¹⁹ Mange naxa a fala Gatika Itayi be, «Munfe ra i fan faxi muxu fɔxɔ ra? I xa lu be mange neene sεeti ma. Xɔre nan i ra, naxan jan bara keli a xa bɔxi ma. ²⁰ I faxi xoro ne. A mu lanma i xa lintan muxu fɔxɔ ra, barima n tan yati mu n sigade kolon. Wo xa gbilen, i tan nun i ngaxakerenyie. Alatala xa hinne i ra a xa tinxinyi kui.» ²¹ Itayi naxa mange yaabi, «Mange, n xa a fala i be Alatala ya xori, i siga dede, n fan sigama naa. Xa na findi faxe ra, xa na findi kisi ra, n mu kelima i sεeti ma.» ²² Mange Dawuda naxa a fala Itayi be, «Awa yire.» Na kui Itayi, a xa mixie, nun e xa denbayae naxa lu Dawuda fɔxɔ ra.

²³ Nama birin nu na wafe e xui itexi ra, e dangi temui. Mange nun a xa pama naxa Sediron xure di igiri, e kira suxu naxan sigama gbengberenyi ma. ²⁴ Sadɔki nun Lewi bɔnsɔε mixie nu na na, Alatala xa kankira xaninfe ra. E naxa Alatala xa kankira ragoro, alako Abiyatari xa nu serexεe ba han pama xa ge minide taa kui. ²⁵ Mange naxa a fala Sadɔki be, «I xa Alatala xa kankira ragbilen taa kui. Xa Alatala wama hinnefe n na, a n nagbilenma ne, n xa a xa horɔmɔlingira nun a xa kankira to. ²⁶ Kɔnɔ xa a sa li n ma fe mu rafa Alatala ma sɔnɔn, a sago xa raba.»

²⁷ Mange man naxa a fala serexedube Sadɔki be, «Wo xa gbilen bɔnesa kui, i tan nun i xa di Aximaasi, a nun Abiyatari nun a xa di Yonatan. ²⁸ N luma gbengberenyi fiili ma, han n xibaaru sɔtɔma wo ra temui naxe.» ²⁹ Na kui Sadɔki nun Abiyatari naxa gbilen Darisalamu Alatala xa kankira ra, e fa lu menni.

³⁰ Dawuda nun a xa pama naxa te Oliwi kira xɔn ma sunnunyi kui, e nu wama, e xunyi makotoxi, e sanyi igeli. ³¹ Mixi nde naxa a fala Dawuda be, a Axitofeli nun Abisalomi birin na a ra yi fe kui. Dawuda naxa Ala maxandi, «Alatala, i xa Axitofeli xa marasie kana.»

³² Dawuda to so geya fari, mixie nu salima dennaxe, Xusayi Arika naxa fa a ralande, a xa donma ibɔxi a ma, xube soxi a xunyi ra sunnunyi xa fe ra. ³³ Dawuda naxa a fala a be, «Xa i bira n fɔxɔ ra, i findima kote nan na n be. ³⁴ I naxan nabama, i xa gbilen taa kui Abisalomi yire, i fa a fala a be, «Mange, n bara nate tongo n xa findi i xa konyi ra alɔ n a rabaxi i baba be ki naxe.» Na ki i nɔma Axitofeli xa marasie xun nakanade n be. ³⁵ Serexedube Sadɔki nun Abiyatari fan na n malife. I na naxan yo me mange xa banxi kui, i xa a fala e be. ³⁶ E fama e xa die Aximaasi nun Yonatan xεede n yire i xa xibaaru ra.» ³⁷ Dawuda xanuntenyi Xusayi gbilen taa kui na nan ma. A tan nun Abisalomi naxa so Darisalamu temui keren.

16

Dawuda nun Siba

¹ Dawuda to dangi geya xun tagi ra, a naxa naralan Mefiboseti xa konyi Siba ra. Sofale firin nu na a yi ra, taami keme firin bakixi e fari, tamare mɔoli nde suxui keme, xɔre xaraxi debe keme, nun weni lului keren.

² Mange naxa a maxorin, «I munse rabama yi birin na?» Siba naxa a yaabi, «Sofalee findima mange xa mixi maxanin see ra, taami nun xore findima donse nan na fonikee be, weni tan senbe nan fima mixie ma naxee taganma gbengberenyi ma.» ³ Mange naxa a maxorin, «I marigi xa di na minden?» Siba naxa a yaabi, «A na Darisalamu taa kui, barima a naxe, «Isirayilakae n baba xa mangeya ragbilenma ne n ma to.» ⁴ Mange naxa a fala Siba be, «N bara Mefiboseti ke birin fi i ma.» Siba naxe, «Mange n marigi, n bara i tantu. I xa hinne n na kudei.»

⁵ Mange Dawuda to Baxurimi li, Solu xabile xa mixi nde naxa mini naxan xili Simeyi. Gera xa di nan nu a ra. A naxa dankee rasiga Dawuda ma.

⁶ A naxa gemee mawoli Dawuda nun a xa mixie ma, naxee nu na e jerefe Dawuda xa jama nun a xa soorie tagi. ⁷ Simeyi nu a dankama yi ki ne, «Keli be, keli be, i tan faxeti seriyelatate. ⁸ Alatala xa Solu bonsoe nii sare doxo i xun ma, i tan naxan findixi mange ra a joxoe ra. Alatala bara mangeya ragbilen i xa di Abisalomi ma. Yi toore bara findi i xa faxeti sare ra.»

⁹ Seruya xa di Abisayi naxa a fala mange be, «N marigi, munfe ra won a luma yi xeme xurutare xa mange konbi? Sago fi n ma n xa a xunyi bolon a de i.» ¹⁰ Mange naxa a yaabi, «Seruya xa di, i mu na yi fe kui feo. Yi mixi n dankaxi ne, barima Alatala bara a yamari a xa n danki. Nde noma a falade a be, «Munfe ra i yi rabama?» ¹¹ Dawuda naxa a fala Abisayi nun a xa mixie be, «Xa n ma di barixi yati wama n faxafe, a mu findima n be terenna ra yi mixi fan xa n faxa naxan kelixi Bunyamin bonsoe! Wo a lu na. A xa n danki alo Alatala a yamarixi ki naxe. ¹² Temunde Alatala na n ma toore to, a fama to danke mafindide fe fanyi ra.»

¹³ Dawuda nun a xa mixie naxa bira e xa kira foxo ra. Kono Simeyi nu jerefe geya kanke Dawuda mabiri, a nu a danki, a nu gemee mawoli a ma, a nu xube rate a ma. ¹⁴ Mange nun a xa jama birin naxa e yonkinde li, e taganxi. Menni e naxa e malabu.

¹⁵ Abisalomi nun a xa jama tan naxa so Darisalamu. Axitofeli fan nu na a foxo ra. ¹⁶ Dawuda xanuntenyi Xusa Arika to so Abisalomi yire, a naxa a fala a be, «Kisi na mange be! Kisi na mange be!» ¹⁷ Abisalomi naxa Xusa yaabi, «Xanunteya mu na i boje kui i boore be? Munfe ra i mu bira i xanuntenyi foxo ra?» ¹⁸ Xusa naxa Abisalomi yaabi, «Ade! N tan birama mixi nan foxo ra Alatala nun Isirayila jama naxan sugandixi. N wama lufe na nan seeti ma. ¹⁹ A nun, a lanma n xa Dawuda xa di rabatu. A xa di mu i ra? N walima ne i be alo n wali i baba be ki naxe.»

²⁰ Abisalomi naxa a fala Axitofeli be, «Yakosi, a lanma won xa munse raba?» ²¹ Axitofeli naxa a fala Abisalomi be, «I xa i sa i baba xa konyi ginnee fe ma a naxee luxi mange banxi kui. Na kui Isirayilaka birin a kolonma ne xonnanteya bara lu i tan nun i baba tagi. I xa mixie limaniyama ne i xa fe ra.» ²² E to kiri banxi ti mange banxi fari, Abisalomi naxa a sa a baba xa konyi ginnee fe ma Isirayila jama ya xori.

²³ Na waxati Abisalomi nun Dawuda birin nu birama Axitofeli xa marasie foxo ra, alo marasie naxee kelixi Ala ma.

17

Xusa nun Axitofeli xa marasie

¹ Axitofeli naxa a fala Abisalomi be, «A lu n xa mixi wulu fu nun firin mayegeti, n xa siga Dawuda foxo ra to kee ra yati. ² N a lima naa, a taganxi,

limaniya yo mu na a be, fo gaaxui. Na kui pama e gima ne, n fa mange faxa a keren. ³ Na temui n pama birin malanma, e xa gbilen i ma. Na fatanma Dawuda xa faxe nan na. Nama fama lude bojesa kui na ki ne.»

⁴ Na masenyi naxa rafan Abisalomi nun Isirayila kuntigie birin ma.

⁵ Abisalomi naxa a fala, «Wo Xusa Arika xili. Won xa na fan xui rame.» ⁶ Xusa to fa, Abisalomi naxa a fala a be, «Axitofeli xa marasi nan ya. I tan a toma di? A lanma ka a mu lanma?» ⁷ Xusa naxa a yaabi, «Yi biyaasi, Axitofeli xa marasi mu fan. ⁸ I i baba kolon, i a xa soorie kolon. Gbangbalanyie nan e ra, e xaape alo yete naxan xa die baxi a yi. I baba gere kolon. A mu xima pama ya ma. ⁹ A lima yakosi a jan bara a noxon geya yire nde. I xa mixi nde na faxa na gere kui, pama fama ne a falade, «Abisalomi xa mixie bara sonto a naaxi ra!» ¹⁰ Limaniya fama ne bade mixie yi ra, hali soori xoxoxe. Isirayila i baba kolon soori ra, e a xa mixie kolon gbangbalanyie ra.»

¹¹ «N ma marasi nan ya. I xa Isirayila birin malan kelife Dana ma han Beriseeba. I xa mixie na wuya alo meyenyi naxan na baa de ra, i tan yati fama e rasode gere kui. ¹² A na dede, won fama a tode, won fama ne gorode a ma, alo xini goroma boxi ma ki naxe. Mixi keren mu luma e ya ma, muxu fama Dawuda nun a xa soori birin faxade. ¹³ Xa a sa a noxon taa nde kui, Isirayilakae fama na taa tete gemee bendunde luutie ra han tete birin ba naa.»

¹⁴ Abisalomi nun Isirayila kuntigie naxa a fala, «Xusa Arika xa marasi nan fan dangi Axitofeli xa marasi ra.» Alatala nu bara Axitofeli xa marasi kootaxi xun nakana, alako Abisalomi xa tooro.

¹⁵ Xusa naxa a fala Sadoki nun Abiyatari serexedubee be, «Axitofeli bara Abisalomi nun Isirayila forie rasi marasi nde ra, kono n tan bara e rasi fe gbete ra. ¹⁶ Yakosi wo xa xeraya iba Dawuda be keren na, a falafe ra, «I naxa lu fiili ma gbengberenyi seeti ma to koe ra de. I xa dangi naa ra pon, alako mange nun a xa mixie naxa sonto.»»

¹⁷ Yonatan nun Aximaasi nu na En Rogeli. Konyi gine nde naxa siga Xusa xa masenyi falade e be, alako e fan xa siga na xeraya ibade Dawuda be. E nu na En Rogeli ne barima e mu nu suusama lude Darisalamu taa kui. ¹⁸ Kono fonike nde naxa e to, a sa na fe dentete Abisalomi be. Yonatan nun Aximaasi naxa e xulun, e sa so Baxurimi taa kui mixi nde xonyi. E naxa goro na mixi xa kolonyi kui, naxan nu na a xa foxe ra. ¹⁹ Gine nde naxa dugi sa na kolonyi de ra, a fa sansi xori dinxi sa na dugi fari, alako mixi naxa sogi fe nde ma. ²⁰ Abisalomi xa soorie naxa so na gine xa banxi kui, e naxa a maxorin, «Aximaasi nun Yonatan na minden?» Gine naxa e yaabi, «E bara xure igiri.» Abisalomi xa soorie naxa e fen, kono e mu e to. Na temui e naxa gbilen Darisalamu.

²¹ E to gbilen, Aximaasi nun Yonatan naxa te kolonyi ra, e siga a fala Dawuda be, «Wo xa xure igiri mafurenyi ra. Axitofeli bara yi marasi fi Abisalomi ma wo xili ma.» ²² Na kui Dawuda nun a xa pama naxa Yuruden igiri subaxe ma, e mu mixi keren lu e xanbi ra.

²³ Axitofeli to a to a Abisalomi mu a xa marasi suxuxi, a naxa baki a xa sofale fari, a gbilen a bari taa kui. A naxa a xa fee yailan, a fa a yete gbaku. A faxa na ki ne. E naxa sa a ragata a baba xa gaburi seeti ma.

²⁴ Dawuda naxa so Maxanayimi. Abisalomi nun a xa soorie naxa Yuruden xure igiri. ²⁵ Abisalomi naxa Amasa ti a xa soorie yarerati ra, Yowaba noxoxe ra. Amasa findi Yeteri xa di nan na, naxan Naxasa xa di

gine Abigayili dɔxɔ. Abigayili findi Yowaba nga Seruya xunya nan na. ²⁶ Abisalomi nun a xa pama naxa yonkin Galadi bɔxi ma.

²⁷ Dawuda to so Maxanayimi taa kui, Naxasa xa di Soobi, naxan kelixi Raba taa kui Amonikae xa bɔxi ma, a nun Amiyeli xa di Makiri, naxan kelixi Lodebara, a nun Barasilayi, naxan kelixi Rogelimi taa kui Galadi bɔxi ma, ²⁸ nee naxa fa yi se birin na Dawuda xa mixie be: sadee, piletie, feɲee, fundenyi maniyɛ, mɛngi maniyɛ, farin, sansi xɔri ganxie, toge mooli firin, ²⁹ kumi, yɛxɛɛ nun ninge xijɛ. E naxa fa na birin na Dawuda nun a xa pama xɔn ma, alako e xa e dege, barima e nu yi nan falama, «Yi pama bara tagan. Kaame nun ye xɔli nan e suxuxi gbengberenyi ma yi ki.»

18

Dawuda Abisalomi gerefe

¹ Dawuda naxa a xa sɔorie kɔnti, a mangɛɛ sugandi gali die bɛ, mixi wulu keren nun mixi kɛmɛ daaxi. ² Dawuda naxa a xa sɔorie itaxun dɔxɔ saxan na. A singe xunyi naxa findi Yowaba ra, a firin nde xunyi naxa findi Seruya xa di Abisayi ra, Yowaba xunya, a saxan nde xunyi naxa findi Itayi ra, Gatika. Mange Dawuda naxa a fala e bɛ, «N fan luma wo sɛeti ma yi gere kui.» ³ Kɔnɔ a xa sɔorie naxa tondi, a falafe ra, «A mu lanma i fan xa so gere kui. Xa muxu sa muxu gima nɛ, na mu findima fefe ra e bɛ. Hali won ma gali die sɛeti sa faxa nɛ, na tide mu luma e bɛ. Kɔnɔ i tan tide dangi sɔori wulu fu ra. A fan ki ma, a lanma i xa lu taa kui, alako i xa nɔ minide muxu malide xa fee mu sa sɔoneya.» ⁴ Mange naxa e yaabi, a naxɛ, «Awa, wo sago.» Gali die naxa mini e dɔxɔ ki ma mixi wulu nun mixi kɛmɛ daaxi, mangɛ fan nu tixi taa naade ra. ⁵ Mange naxa Yowaba, Abisayi, nun Itayi yamari, «Wo naxa fe xɔrɔxɔɛ raba Abisalomi ra n ma fe xanunteya ma.» Nama birin naxa mangɛ xa yaamari mɛ, a naxan falaxi sɔori yareratie bɛ Abisalomi xa fe ra.

⁶ Gali die naxa mini taa fari ma Isirayila gere. Gere naxa sin ye Efirami fɔtɔnyɪ kui. ⁷ Dawuda xa sɔorie naxa xunnakeli fanyi sɔto, e Isirayilaka wulu mɔxɔɲɛn faxa na lɔxɔɛ kerenyi. ⁸ Gere naxa din bɔxi birin na. Sɔori gbege naxa lɔɛ fɔtɔnyɪ kui dangi a faxaxie ra santidegema ra.

⁹ Dawuda xa sɔorie naxa Abisalomi li fɔtɔnyɪ kui. A xa sofale tixi wuri xungbe nde bun ma, Abisalomi xunxɛɛ kuye kankanxi wuri salonyie ma, a fa singan kuye ma. A xa sofale naxa a gi. ¹⁰ Sɔori nde to na to, a naxa sa a fala Yowaba bɛ, a naxɛ, «N bara Abisalomi to, a gbakuxi wuri xungbe nde ra.» ¹¹ Yowaba naxa a yaabi, «I to a to, munfe ra i mu a faxa keren na? Xa i na raba nu, n gbeti kole fu nun bɛleti keren nan fima i ma na fe rabaxi sare ra.» ¹² Na xɛmɛ naxa a fala Yowaba bɛ, «Hali i gbeti kole wulu keren fi n ma, n mu dinma mangɛ xa di xɛmɛ ra, barima mangɛ i tan nun Abisayi yamari muxu birin ya xɔri nɛ, «Wo naxa fe xɔrɔxɔɛ raba Abisalomi ra n ma fe xanunteya ma.» ¹³ Xa n sa na fe raba nu, sese mu nɔma n tangade mangɛ ma, naxan fama fe birin kolonde. Hali i tan mu nɔma n natangade a ma.» ¹⁴ Yowaba naxa a fala a bɛ, «N mu luma be n dɛ makanafe ra i bɛ.» A naxa tanbɛ saxan tongo, a sa e banban Abisalomi sondonyi ma. Han na waxati Abisalomi nu gbakuxi wuri ma, a mu nu faxaxi. ¹⁵ Segetala fu naxee nu Yowaba xa geresosee maxaninma, nee naxa Abisalomi rabilin, e a bɔnbɔ han a faxa.

¹⁶ Na temui Yowaba naxa sara fe, alako pama xa gbilen Isirayilakae fɔxɔ ra. ¹⁷ E naxa Abisalomi tongo, e a sa yili xungbe nde kui fɔtɔnyi tagi, e gɛmɛ gbegebe koto a fari. Isirayilaka birin naxa e gi, e naxa siga e xɔnyi. ¹⁸ Abisalomi nu bara gɛmɛ tɔnxuma masoli, a a ti Mange xa Gulunba kui. A nu bara a fala, «Di yo mu na n be naxan n xili binyama.» Na kui a naxa a yete xili sa na gɛmɛ tɔnxuma xun ma. Han to mixie na xilima «Abisalomi xa gɛmɛ tɔnxuma.»

¹⁹ Sadɔki xa di Aximaasi naxa a fala Yowaba bɛ, «A lu n xa sa a masen mange be a Alatala bara a rakisi a yaxui belexɛ.» ²⁰ Yowaba naxa a yaabi, «Na mu findima xibaaru fanyi xa ra to. Temui gbete i nɔma xibaaru fanyi masende mange bɛ, kɔnɔ to mu lanma barima mange xa di bara faxa.» ²¹ Yowaba naxa a fala Kusika nde bɛ, «Siga, i sa a dentɛge mange be i naxan toxi be.» Kusika to gɛ a xinbi sinde Yowaba bun ma, a naxa siga mafurenɛni ra.

²² Sadɔki xa di Aximaasi fan naxa a fala Yowaba bɛ, «Yandi, a lu n fan xa siga mange yire Kusika fɔxɔ ra.» Yowaba naxa a yaabi, «N ma di, i wama sigafe munfe ra? Yi biyaasi mu findixi xibaaru fanyi ra.» ²³ Aximaasi naxa a fala a bɛ, «A fa findi fefe ra, n tan wama sigafe na masenɛni ra.» Yowaba naxa a yaabi, «Awa yire, siga.» Aximaasi naxa mini Yuruden gulunba biri ra, a dangi na Kusika ra.

²⁴ Dawuda nu dɔxɔxi taa naade dɛ ra. Taa kantama naxa te tɛtɛ fari naade biri ra. A to a ya rasiga, a naxa sa mixi nde to fa ra a keren. ²⁵ Taa kantama to na fala a xui itexi ra, mange naxa a fala, «Xa mixi keren na a ra, a na fafe xibaaru nan na.» Na xɛmɛ to nu na fafe, ²⁶ taa kantama naxa mixi gbete to, naxan na fafe a gi ra. A naxa a fala a xui itexi ra, «Mixi gbete na fafe a gi ra.» Mange naxa a fala a bɛ, «Na fan fafe xibaaru nde nan na.» ²⁷ Taa kantama naxa a fala, «A luxi n bɛ alɔ Sadɔki xa di Aximaasi nan yare. N a gi ki kolon.» Mange naxe, «Mixi fanyi nan a ra. A na fafe xibaaru fanyi nan na.» ²⁸ Aximaasi to makɔrɛ mange ra, a naxa a fala a xui itexi ra, «Gere bara sɔnɛya!» A naxa a yatagi rafelen bɔxi ma, a fa a fala, «Tantui na i Marigi Alatala bɛ, naxan n ma mange yaxuie ragoroma a bun ma!» ²⁹ Mange naxa a maxɔrin, «Abisalomi go, tana mu na n ma fonike ma?» Aximaasi naxa a yaabi, «Yowaba to n tan nun mange xa konyi nde xɛɛ, fe nde nu na, kɔnɔ n mu a kolon fe naxan a ra.» ³⁰ Mange naxa a fala a bɛ, «Lu be sinden.» Aximaasi naxa ti a xati ma.

³¹ Kusika to so, a naxa a fala, «N ma mange, n bara fa xibaaru nde ra i bɛ. To, Alatala bara i rakisi i yaxuie belexɛ tinxinyi ra.» ³² Mange naxa a maxɔrin, «Abisalomi go, tana mu na n ma fonike ma?» A naxa a yaabi, «Mange, mixi naxee fe paaxi rabama i ra, nun i yaxuie birin na, e xa fe xa nɔn alɔ na fonike Abisalomi.»

19

Dawuda wafe Abisalomi xa fe ra

¹ Na kui mange naxa sunnun ki fanyi. A naxa te a xa konkoe kui taa naade xun ma, a wama. A nu a fala a yete ma, «N ma di Abisalomi, n ma di Abisalomi, a nu fisa n tan xa faxa i jɔxɔɛ ra. Abisalomi, n ma di. Ee, n ma di!»

² E naxa na dentɛge Yowaba bɛ, e naxe, «Mange na wafe sunnunyi kui Abisalomi xa fe ra.» ³ E gere naxan geenixi na lɔxɔɛ, na naxa findi sunnunyi ra bɔxi birin bɛ, barima pama nu bara a mɛ a mange tɔrɔxi a

xa di Abisalomi xa faxe xa fe ra. ⁴ Söorie naxa so taa kui, e xun sinxi alo e na e gi gere ma yaagi kui.

⁵ Mange naxa a yatagi makoto, a nu fa gbelegbele a xui itexi ra, «N ma di Abisalomi! N ma di Abisalomi! N ma di!» ⁶ Yowaba naxa so mange yire, a a fala a be, «To i bara i xa söorie rayaagi, naxee i nii ratangaxi, a nun i xa die, i xa ginæ, nun i xa konyi ginæ. ⁷ I mixie xanuma, naxee i xonxi, i mixie xonma, naxee i xanuxi. To i bara a masen a i xa söorie nun e xa yareratie tide yo mu na i be. Xa muxu birin sa faxa nu fo Abisalomi, na nan nafanma i ma nu. ⁸ I naxan nabama, keli, i xa woyen fanyi fala i xa söorie be. Xa na mu a ra, n bara n kali Alatala ra, beenu koe xa so i xa xeme birin kelima ne i xun ma to. Na fe xoxoxoma i xa toore birin be i naxan kolon kabi i bari temui.» ⁹ Na temui mange naxa mini, a a magoro taa naade ra. Nama to na kolon, e naxa siga a yire.

Isirayilaka naxee nu biraxi Abisalomi foxo ra, nee nu bara e gi na temui e siga e xonyi. ¹⁰ Na bonsoe birin nu a falama, «Mange Dawuda bara won ba won yaxuie belexe i, a tan nan won baxi Filisitakae yi ra, konjo a a gixi ne Abisalomi tan ya ra. ¹¹ Yakosi, Abisalomi, won naxan findi mange ra, na bara faxa gere kui. Won munse mamefe, won mu sa mange ragbilenma?»

¹² Mange Dawuda tan naxa a fala serexedube Sadoki nun Abiyatari be, «Wo a fala Yuda forie be, «Munfe ra wo mu yarerati wali rabama mange ragbilenfe ra a xonyi? Mange jan bara Isirayila waxonfe me. ¹³ N ngaxakerenyi nan wo ra, won wuli keren, fase keren. Munfe ra wo na bufe mange ragbilenfe ra?» ¹⁴ Wo xa a fala Amasa fan be, «Won wuli keren, fase keren xa mu a ra? N bara n kali Ala ra, n i tima ne n ma söorie xa mange ra Yowaba joxoe ra kudei.» ¹⁵ Na kui Dawuda naxa a niya Yudakae birin xa lan a gbilenfe ma. E naxa xera xee mange ma, a xa gbilen, a tan nun a xa mixi birin.

¹⁶ Mange naxa gbilen folo, a fa Yuruden xure li. Yudayakae naxa siga Giligali, e xa a rasene. ¹⁷ Gera xa di Simeyi, naxan kelixi Bunyamin bonsoe, naxan nu Dawuda dankaxi Baxurimi, a fan naxa siga mange Dawuda ralande. Yudayakae nun ¹⁸ Bunyaminka söori mixi wulu keren nan nu na a foxo ra.

Siba, naxan nu bara wali Solu xa denbaya be, a tan nun a xa di fu nun suuli, a nun a xa konyi moxonen, e fan naxa siga Yuruden xure mange ralande. ¹⁹ Mixie nu na mange xa jama malife xure igiride temui naxe, Gera xa di Simeyi naxa bira mange bun ma, ²⁰ a a mayandi, «N marigi, i naxa xone ragata i boje kui n be. I naxa i gbe joxo n ma fe paaxi ra, n naxan nabaxi i ra i mini loxo. ²¹ N marigi, n bara n ma yunubi kolon. Na kui, to, n singe nan faxi i rasenede Yusufu xa mixie ya ma.»

²² Na temui Seruya xa di Abisayi naxa a fala Dawuda be, «A mu lanma xe Simeyi xa faxa, barima a bara mange danka, Alatala naxan sugandixi?» ²³ Dawuda naxa a yaabi, «Seruya xa die, munse na won tagi? Wo wama findife n yaxuie nan na to? A lanma mixi nde xa faxa to Isirayila boxi ma? N jan a kolon n bara ge mangeya sotode to.» ²⁴ Mange naxa a fala Simeyi be, «N tan Isirayila mange, n bara n kali, n mu i faxama.»

²⁵ Solu xa di Mefiboseti fan naxa siga mange ralande. Kabi mange Dawuda keli loxo Darisalamu, a mu a sanyie maxa, a mu a xa dugie xa, a mu a de xabe yailan. A nu mame tife ne mange xa gbilen bojesa kui. ²⁶ A to fa mange ralande Darisalamu, mange naxa a maxorin, «Mefiboseti, n to keli Darisalamu, munfe ra i mu bira n foxo ra nu?» ²⁷ A naxa a yaabi,

«N ma mange, n tan mu a ra. Na loxo e n ma konyi nan n madaxu. N a fala ne a be a xa n baki n ma sofale fari sigafe ra mange foxo ra. N nu a rabama na ki ne, barima n sanyie mu fan. ²⁸ Kono n ma konyi naxa siga n xun mafalade i xon. Yakosi, i tan naxan luxi alo Alatala xa maleke, i sagoe xa raba. ²⁹ A seriye ki ma a nu lanma i xa n baba bonsoe birin faxa e xa fe kobi xa fe ra i tan mabiri, kono i bara tin n xa lu i xa denbaya ya ma, won birin xa won dege yire keren. Na kui n mu noma i maxandide fefe ra fa.»

³⁰ Mange naxa a fala a be, «I naxa woyenyi yo sa na fari. N bara nate tongo Siba xa boxie xa itaxun.» ³¹ Mefiboseti naxa a yaabi, «N tan be a noma a birin tongode. N jalexinxi barima i tan mange bara so to i kendexi ra.»

³² Barasilayi Galadika nu bara mange mati han Yuruden xure keli Rogelimi. E to xure igiri, a naxa a jungu mange ma. ³³ Barasilayi xa simaya nu bara je tongo solomasaxan li. A nu bara meeni mange ma a to siga Maxanayimi kelife Darisalamu. Kuntigi belebele nan nu a ra. ³⁴ Mange naxa a fala Barasilayi be, «I xa lu n fe ma Darisalamu. N nan joxo sama ne i xon ma a fanyi ra.»

³⁵ Barasilayi naxa mange yaabi, «A lanma n xa te Darisalamu? Ne yeri luxi n ma simaya ra fa? ³⁶ N bara je tongo solomasaxan soto, n bara tagan sonon. Hali donse nun minse fanyi, n de mu noma na kolonde. N tuli mu noma sigi xui mede. A mu lanma n xa findi kote tun na n ma mange be. ³⁷ N man i matima ne dondoronti, kono i wama yi heeri mooli fife n ma munfe ra? ³⁸ Yandi, i xa dije n tan i xa konyi xa gbilen n baride, n xa sa faxa menni, n nga nun n baba xa gaburi na dennaxe. Kono i naxan nabama n be, i xa Kimehami xanin i xun ma, i xa a mali alo i wama a xon ma ki naxe.» ³⁹ Mange naxa a fala, «Awa, n xa Kimehami xanin n xun ma, n xa i waxonfe birin naba a be.» ⁴⁰ Nama birin to Yuruden xure giri, mange naxa Barasilayi sunbu, a duba a be. Na temui Barasilayi naxa gbilen a xonyi, ⁴¹ mange naxa siga Giligali, a nun Kimehami.

Yuda pama nun Isirayila pama seti keren nan mange mali Yuruden igiride. ⁴² Kono Isirayila xemee naxa e mawa mange xon, a falafe ra, «Muxu ngaxakerenyi Yudayakae i baxi muxu yi ra munfe ra? E tan i xa pama matixi munfe ra kelife ra Yuruden xure han i xonyi?» ⁴³ Yudaya xemee naxa Isirayilakae yaabi, e naxe, «Mange kelixi muxu bonsoe ne. A mu lanma wo xa xono na fe ma. Muxu bara mange makula donse ra? A bara muxu bupa?» ⁴⁴ Isirayilakae naxa a fala e be, «Muxu to findixi bonsoe fu ra, muxu tide gbo wo be mange mabiri, a gbengbenyi yi mange Dawuda. Wo wama muxu xurunfe munfe ra? Muxu tan xa singe mu mange gbilenfe fala?» Kono Yudayakae naxa xoxoxo dangi Isirayilakae ra.

20

Seeba mange Dawuda matandife

¹ Mixi seriyetare nde nu na, naxan nu xili Seeba, Bikiri xa di, fatanfê Bunyamin bonsoe ra. Seeba naxa ferî fe Isirayila pama ma, a a fala e be, «Won mu birama Dawuda foxo ra. Won nun Yisayi xa di mu na ke keren. Isirayila pama xa gbilen e xonyi!»

² Isirayila xeme birin naxa keli Dawuda xun ma, e bira Bikiri xa di Seeba foxo ra. Yudaya xeme tan naxa lu e xa mange seti ma, e sa a mati kelife Yuruden xure ma, han Darisalamu.

³ Mange Dawuda to so a xonyi Darisalamu, a naxa a xa konyi gine fu tongo, a nu bara naxee lu a xa banxi kantade, a e yigiya banxi makantaxi nde kui. A naxa a jengi sa e xon ma, konon a nun e tan mu kafu sonon. E naxa lu na banxi kui e kaape ki ma han e faxa.

⁴ Mange naxa a fala Amasa be, «Siga, sa Yudaya soorie malan beenun xi saxan wo xa be li.» ⁵ Amasa naxa siga na rabade, konon a naxa dugundi. ⁶ Na xi saxan to dangi, Dawuda naxa a fala Abisayi be, «Yakosi Bikiri xa di Seeba fama won tcorode dangife Abisalomi ra. I xa n ma soorie tongo, wo xa siga a fende, alako a naxa a noxun taa makantaxi nde kui, a fa loe won ma.» ⁷ Yowaba xa mixie fan naxa bira Abisayi foxo ra, a nun Keretikae nun Peletakae. E birin naxa mini Darisalamu ra, sigafe Bikiri xa di Seeba fende.

⁸ E to fanye xungbe yire li Gabayon, Amasa naxa mini e ya ra. Yowaba nu bara a xa fine te xiri a xa geresose donma tagi. A to nu makorefe Amasa ra, a xa fine naxa mini a te kui a bira. ⁹ Yowaba naxa Amasa xebu, «A rabaxi di ngaxakerenyi?» A naxa a dexabe suxu a yire fanyi belexe ra xebui kui. ¹⁰ Amasa mu a joxo sa fine xon ma naxan nu na Yowaba koola belexe i. Yowaba naxa Amasa furi soxo, a a furingee ramini kene ma, a naxa faxa keren na.

Na temui Yowaba nun a xunya Abisayi naxa siga Bikiri xa di Seeba fende. ¹¹ Yowaba xa mixi nde naxa ti Amasa fure fe ma, a a fala a xui itexi ra jama be, «Naxan na Yowaba nun Dawuda be, wo xa bira Yowaba foxo ra.» ¹² Amasa to nu saxi a wuli xora kira tagi, jama fan nu tixi naa a matode. Na kui Yowaba xa na mixi naxa Amasa fure bendun sexe xora, a dugi nde felen a ma, alako jama naxa ti naa a matode. ¹³ A to a ba kira ra, jama naxa bira Yowaba foxo ra, sigafe Bikiri xa di Seeba fende.

¹⁴ Yowaba naxa dangi Isirayila bonsoe birin na sigafe ra taa nde naxan xili Abeli Beti Maaka longori ra. Berimukae fan naxa bira a foxo ra. ¹⁵ E birin naxa Abeli Beti Maaka rabilin, Seeba nu na na taa kui. E naxa bende malan tete kanke, alako e xa a rabira, e xa so taa kui.

¹⁶ Na kui gine xaxilima nde naxa a fala a xui itexi ra kelife tete kui, a naxe, «Wo wo tuli mati! Wo Yowaba xili n be a xa fa be, muxu xa woyen.» ¹⁷ Yowaba to a makore, na gine naxa a maxorin, «Yowaba nan i ra?» A naxa a yaabi, «Iyo.» A naxa a fala a be, «I tuli mati n tan i xa konyi gine xui ra.» A naxe, «Awa.» ¹⁸ A naxa a fala, «Birin a kolon kabi temui xonkuye, yi Abeli taa findixi xaxilima yire nan na. Mixie fama be ne temui birin marasi fende. ¹⁹ Isirayila xa taa nde nan Abeli ra naxan bonesa kolon dangi a birin na. Munfe ra i wama taa kanafe naxan findixi Alatala gbe ra?»

²⁰ Yowaba naxa a yaabi, «Ala xa n natanga na ma. N mu wama Abeli Beti Maaka kanafe. ²¹ Muxu faxi Eframika nde nan foxo ra, Bikiri xa di Seeba. A bara mange Dawuda matandi. Xa wo a so muxu yi, muxu kelima ne be keren na.» Gine naxa a yaabi, «Muxu a xunyi nan wolima wo ma tete fari ma.»

²² Na gine naxa woyen a xa mixie ra xaxilimaya ra. E naxa Bikiri xa di Seeba xunyi bolon a de i, e a woli tete fari ma, Yowaba nun a xa mixie ma. Yowaba to na to, a naxa feri fe, a xa mixie birin naxa gbilen e xonyi. Yowaba naxa siga mange yire Darisalamu.

²³ Yowaba nan nu na Isirayila soorie xa mange ra. Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xunyi ra. ²⁴ Adorami nan nu na mange xa walikée xa yarerati ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa kēedi makantade xunyi ra. ²⁵ Sewa nan nu a xa sebeliti ra. Sadoki nun Abiyatari nan nu na serexedubee xunyie ra. ²⁶ Ira Yayirika nan nun na Dawuda xa serexedube ra.

21

Solu nun a bōnsōe

¹ Dawuda xa waxati, kaame sin ne bōxi ma je saxan. Dawuda to Alatala maxorin na fe keli fe naxan ma, a naxa a yaabi, «A kelixi Solu nun a bōnsōe Gabayonkae faxafe nan ma.» ² Mange naxa Gabayonkae xili, e xa de masara. Isirayilakae mu nu e tan na. Amorikae nan nu e ra, naxee nu bara saata e nun Isirayilakae ra. Kōnō Solu na saate kana ne, a e gere Isirayila nun Yudaya be.

³ Dawuda naxa a fala Gabayonkae be, «N nōma munse rabade wo be, naxan nōma a niyade wo xa dije Alatala xa nama Isirayila ma?»

⁴ Gabayonkae naxa a yaabi, «Gbeti nun xēema fe mu na muxu nun Solu bōnsōe tagi. Muxu tan mu nōma mixi yo faxade Isirayila bōxi ma.» Mange naxa a fala, «Wo naxan yo fala, n na nan nabama wo be.» ⁵ E naxa a fala mange be, «Solu nu wama muxu sōntofe ne, muxu xa jōn Isirayila bōxi ma. ⁶ Na kui a bōnsōe mixi solofere xa sa muxu sagoe, e binbie xa sa Alatala ya i Ala xa Mixi Sugandixi Solu xa taa kui, dennaxe xili falama Gibeya.» Mange Dawuda naxa e yaabi, «N e sama ne wo sagoe.»

⁷ Mange mu tin Solu xa mamadi Mefiboseti sode e yi ra. Yonatan xa di nan nu na ra. Dawuda nu bara a kali Solu xa di Yonatan be a mu fe naaxi yo rabama a xa denbaya ra. ⁸ Mange naxa Aya xa di gine Risipa, xa di xeme firin tongo, a naxee bari Solu be. Nee xili ne Aramoni nun Mefiboseti. A naxa Solu xa di gine Mikali, xa di xeme suuli fan tongo, a naxee bari Barasilayi xa di Adiriyeli be, Mexolaka. ⁹ A naxa na mixie so Gabayonkae yi ra, e fa e sangbon geya fari Alatala ya i loxōe keren kui, naxan findixi xe xabe loxōe singe ra.

¹⁰ Aya xa di gine Risipa naxa a xa kaape dugi itala fanye fari furee nu na dennaxe, a dōxo a ma kelife xe xabe han tune bire. A mu tin xōnie xa goro furee ma yanyi ra, a mu tin burun subee xa e don kōe ra. ¹¹ Mixi nde naxa sa na fe fala Dawuda be. Risipa na raba Solu nan xa fe ra, barima a xa konyi gine nan nu a ra. ¹² Na temui Dawuda naxa siga Solu nun a xa di xeme Yonatan xorie tongode Yabesi, Galadi bōxi ma. Filisitakae to e faxa Gilibowa, e e furee gbaku Beti San taa nan kui, Yabesikae fan nu bara sa e furee tongo, e e xanin Yabesi. ¹³ Na ki, Dawuda naxa Solu, a xa di, nun na mixi solofere xorie tongo, a e xanin. ¹⁴ A naxa yaamari fi, a Solu nun a xa di Yonatan xorie xa ragata Sela, Bunyamin bōnsōe xa bōxi ma, Solu baba Kisu xa gaburi yire. E to ge mange waxōnfe rabade, Ala naxa hinne e xa bōxi ra.

¹⁵ Gere man naxa bira a i Isirayila nun Filisita tagi. Dawuda nun a xa soorie naxa siga Filisitakae gerede. Dawuda nu bara tagan fōlo na temui. ¹⁶ Yisibi Benobi, naxan fatan Rafa bōnsōe ra, nu a falama a a wama Dawuda faxafe. Tanbe kuye nu na a yi ra naxan binye nu dangi kilo saxan na. Santidegema fan nu xirixi a tagi. ¹⁷ A nu na Dawuda gerefe temui naxe, Seruya xa di Abisayi naxa fa Dawuda malide, a na Filisitaka faxa. Na kui,

Dawuda xa mixie naxa a rakali a a yete mu minima gere sode sonon, alako mange fanyi naxa ba Isirayila xun.

¹⁸ Na gere to ba a ra, gere gbete man naxa bira a i Gobo, Filisitakae nun Isirayilakae tagi. Sibekayi, Husatika naxa Safa faxa, Rafa bonsoe nde.

¹⁹ Temui gbete, gere naxa bira a i Gobo man, Filisitakae nun Isirayilakae tagi. Na gere kui, Yare, Oregimu xa di Elexanan Betelalemuka naxa Goliyati Gatika faxa, naxan xa tanbe nu xungbo alo dugi soxo wuri.

²⁰ Gere gbete man naxa bira a i Gati. Rafa bonsoe senbema nde nu na, belexe sole senni senni nan nu na a belexe firinyi ma, san sole senni senni a sanyi firinyi fan ma, a birin nalanxi sole moxoren nun naani. ²¹ A to Isirayila konbi, Dawuda taara Simeya xa di Yonatan naxa a faxa.

²² Na Gatika naani birin kelixi Rafa bonsoe ne. Dawuda nun a xa soorie nan nee birin faxa.

22

Dawuda xa beeti

(Yabura Dawuda 18:1-50)

¹ Alatala to Dawuda ratanga Solu nun a yaxuie ma, Dawuda naxa yi beeti

ba Alatala be. ² A naxe,
«Alatala nan n ma fanye ra,
Alatala nan n ma yire makantaxi ra,
Alatala nan n nakisima ra.

³ N Marigi Ala luxi alo geme yire
n lingira sotoma dennaxe.

A luxi alo wure lefa n be,
alo senbema naxan n nakisima,
alo taa makantaxi n sabatima dennaxe.

I tan, n nakisima, i n natangama n yaxuie ma.

⁴ Ala tantu!

N to i xili,
i bara n natanga n yaxuie ma.

⁵ Faxe nu bara wa nofe n na,
alo moronyie naxee dusuma mixi xun na.

N nu bara kontofili gbaloe ra,

⁶ faxe luuti nu bara n xiri,
faxe yeke nu bara itala n ya ra.

⁷ N ma toore kui, n bara Alatala xili,
n bara n Marigi Ala maxandi.
A bara n xui me a xa horomolingira kui,
n wa xui bara a tuli li.

⁸ Awa, koore nun boxi naxa imaxa,
e seren Ala xa xone ya i.

⁹ Tuuri nu minima a joe i,
te nu minima a de i,
te wole nu kasanma.

¹⁰ A naxa koore walaxe penken,
a goro nuxui binye fari.

¹¹ A naxa ti maleke fari,
a a jere koore ma foye fari.

12 Nuxui ifoꝛoꝛxie nu na a rabilinyi,
e rafexi ye ra.

13 Tε wolee nu minima a xa yanbe ya ra.

14 Alatala xui nu luxi alo se sarinyi.
Kooꝛe Mange naxa a xui ramini.

15 A naxa seyamakonyie woli alo xalie,
e xa n yaxuie keru.

16 Baa bunyi naxa maba,
bɔxi xɔri naxa makenɛn,
Alatala ꝓɔɛ foye to mini.

17 A naxa a belexe itala keli kooꝛe ma,
a n suxu, a n namini baa ye xɔɔra.

18 A naxa n natanga n yaxui senbɛmae ma,
n xɔnnante naxee senbe gbo n be.

19 E nu n gerema n xunsin loxɔɛɛ kui,
kɔnɔ Alatala nu findixi n malima nan na.

20 A naxa n namini,
a naxa n nakisi a xa xanunteya xa fe ra.

21 Alatala n suxu n ma tinxinyi nan ma,
a n ma seniyeanyi sare ragbilen n ma,

22 barima n nu ꝓɛɛma Alatala xa kira nan xɔn,
n mu n baxi n Marigi Ala xa kira ma alo mixi ꝓaaxie.

23 N birama a xa yaamarie foɔɔ ra,
n mu gbilenma a xa seriye foɔɔ ra.

24 N tinxin ne a be,
n fe kobi birin lu na.

25 Na kui Alatala naxa n ma tinxinyi
nun n ma seniyeanyi sare ragbilen n ma.

26 Mixi naxan tima i seeti ma,
i fan tima na kanyi nan seeti ma.
Mixi naxan mu findi filankafui ra i mabiri,
i fan mu i xa laayidi kanama na kanyi be.

27 Mixi naxan seniyeanyi i ya xɔri,
i fan i xa seniyeanyi masenma na kanyi be.

Mixi naxan fe kanama,
i fan fata na sare ragbilende a ma.

28 I mixi magoroxie itema ne,
i yete igboee magoroma ne.

29 I tan Alatala nan na n ma naiyalanyi ra.
Alatala nan dimi iyalanma n be.

30 Xa i na n foɔɔ ra,
n mu gaaxuma soꝛi gali ya ra.

Xa n Marigi Ala na n foɔɔ ra,
n suusama ne gere ra.

31 Ala xa kira kamalixi.
Ala xa masenyeanyi seniyeanyi.

A findixi makante nan na mixi be,
naxan a yete taxu a ra.

32 Nde na Ala ra xa Alatala mu a ra?
Nde na ibunadama xa fanye ra xa muxu Marigi Ala mu a ra?

33 Ala nan na n ma yire makantaxi ra,
naxan kira fanyi yailanma n be.

34 A n malima n ma jere kui,
alo a xeli malima ki naxe a xa jere kui geyae fari.

35 A n malima n ma gere kui,
alo senbema naxan xali wure gbeeli daaxi italama.

36 I findixi n ma kantama nan na,
i n xun nakelima.

37 I n najerema a fanyi ra,
n ma kira mu findima toore ra n be.

38 N na n yaxuie kerima, n e sontoma.
N mu gbilenma e foxo ra fo n e birin faxa.

39 N e faxama ne, n e bonboma ne.
E mu kelima sonon, e luma n bun ma abadan.

40 I senbe fima n ma gere kui,
i n yaxuie ragoroma n bun ma.

41 I n yaxuie kerima n ya ra,
i n xonnantee raloma ne.

42 E e ya ragma ne, konjo e rakisima mu na!
E Alatala xilima ne, konjo a mu e yaabima!

43 N e luntunma ne e findi xube ra,
n e iboronma ne alo boora.

44 I bara n natanga n ma nama xa joxonsosoe ma,
i bara n findi pamanee xa mange ra,
i bara sie lu n sagoe n mu naxee kolon.

45 Si gbete e matoxoma,
e n ma yaamari birin suxuma.

46 Si gbete e mu suusama sonon,
e minima e xa yire makantaxie kui gaaxui ra.

47 Kisi na Alatala be,
tantui na a be naxan luxi alo fanye n be,
a xili xa matoxo.

48 Tantui na Ala be,
naxan n gbe joxoma,
naxan sie luma n sagoe,

49 naxan n bama n yaxuie yi ra,
naxan n natema yaxuie xun ma,
naxan n bama mixi jaaxi belexe i.

50 Na nan a ra, n i matoxoma sie tagi, Alatala!
N beeti bama i xili ra.

51 A bara a xa mange sugandixi rakisi,
a mu gbilen na mange foxo ra,
naxan findixi Dawuda nun a bonsoe ra abadan.»

23

Dawuda xa masenyi donxoe

¹ Dawuda xa masenyi donxoe nan ya:

Yisayi xa di Dawuda xa masenyi nan ya,
kuntigi xungbe,
Yaxuba Marigi Ala naxan sugandixi mange ra,
beetiba naxan maniyε mu na Isirayila bɔxi ma.

² «Alatala Xaxili bara so n de i,
a xa masenyi nan ya.

³ Isirayila Marigi Ala bara wɔyen,
Isirayila xa fanye bara a fala n be,
«Naxan na mangeya xaninfe tinxinyi ra,
naxan na mangeya xaninfe Ala xa yaragaaxui kui,

⁴ na kanyi luxi ne alo geεεge,
soge te temui nuxui yo mu a ya ma.
A luxi alo yanbe nun tunde naxan sansi raminima bɔxi ma.

⁵ N ma denbaya na na ki ne Ala be,
barima muxu xa saatε mu kanama abadan,
a mabanbanxi a fanyi ra.
A fama n ma kisi rakamalide,
a hinnema n na fe fanyi birin na.»

⁶ «Kɔno mixi seriyetare luxi ne
alo sansi tunbe daaxi naxan xun nakanama,
naxan mu matongoma belexe ra,

⁷ naxan xabama degema nun keru ra,
naxan ganma te ra a bulaxi dennaxe.»

*Dawuda xa senbemaε
(Yudaya Mangεe I 11:10-47)*

⁸ Dawuda xa soorie xunye nan ya: Xakimoni xa di Yasobeyami, naxan findi e xunyi ra. A tan naxan man nu xili Adino Esinika, nan mixi keme solomasaxan faha tanbe ra gere keren kui.

⁹ A firin nde findi Dodayi xa di Eleyasari nan na, Axowaka. A nu na Dawuda xa senbema saxanyie ya ma, naxee Dawuda mali Filisitakae gere, Isirayilakae to e gi e ma e siga geya fari. ¹⁰ A tan nan Filisitakae gere, han a belexe kankan a xa santidegema ma. Alatala naxa xun nakeli fanyi fi e ma na loxe. Nama mu gbilen Eleyasari yire fo gere to jon. E naxa mixi faxaxie harige tongo.

¹¹ A saxan nde findi Age xa di Sanma nan na, Hararaka. Filisitakae nu e malanxi Lexi temui naxe. Bɔxi nde nu na menni, toge nu sixi naxan ma. Isirayilakae nu bara e gi Filisitakae ma, ¹² kɔno Sanma naxa ti na toge xe tagi Filisitakae gere. Alatala naxa xunnakeli fanyi fi e ma na loxe.

¹³ Yarerati saxan, Dawuda xa yarerati tongo saxanyie ya ma, naxa siga Dawuda yire Adulama fonme ra. Filisitakae nu tixi Refa gulunba kui.

¹⁴ Na waxati Dawuda nu na a xa yire makantaxi kui, Filisitakae fan nu na Beteleemu.

¹⁵ Dawuda naxa a sago nde fala, «A xoli n ma n xa Beteleemu kolonyi ye min.» ¹⁶ Na soori yarerati saxanyie naxa Filisita naaninyi igiri, e sa ye ba kolonyi ra naxan na Beteleemu naade ra. E to fa na ra Dawuda be, a naxa tondi na minde. A naxa a ifili bɔxi ma serexe ra Alatala be. ¹⁷ A naxa a fala, «Ala xa n natanga na ma. N mu noma yi ye minde, n ma xemeε naxan soxi n be e nii sare ra. Na luma alo e nii tide mu gbo n be.» Na kui a naxa tondi ye minde a xa senbema saxanyie naxan so to a be.

¹⁸ Yowaba ngaxakerenyi Abisayi nan nu findixi na senbema saxanyie xunyi ra. A nu bara xeme keme saxan faxa a xa tanbe ra. A xili nu gbo alo na xeme saxanyie. ¹⁹ A naxa binye soto dangi e tan na, kono a mu nu na e ya ma hali a to nu findixi e xa mange ra.

²⁰ Yehoyada xa di Benaya Kabaseeli findi senbema nde xa di nan na. A nu bara fe xungbe gbege raba, alo Ariyeli Mowabaka firinyie faxafe. A man naxa yete nde faxa kolonyi kui balabalanyi temui. ²¹ Loxoe nde a naxa Misiraka gbangbalanyi nde faxa. Tanbe belebele nu na Misiraka yi ra. Benaya naxa na ba a yi ra wuri di ra, a a faxa a yete xa tanbe ra. ²² Yehoyada xa di Benaya xa fe xungbe nan na ki. A xili gbo na senbema saxanyi ya ma. ²³ A naxa binye soto dangi na xeme tongo saxan na, kono a senbe mu gbo na senbema saxanyi be. Dawuda xa gundo soori nan nu a ra.

²⁴ Senbema gbete nan ya:
Yowaba xunya Asaheli,
naxan nu na na mixi tongo saxanyie ya ma,
Dodo xa di Elexanan Beteleemuka,
²⁵ Samoti Harorika, Elika Xarodika,
²⁶ Xeleli Pelonka, Ikesi xa di Ira Tekowaka,
²⁷ Abiyeseri Anatotika, Mebunnayi Husatika,
²⁸ Salamon Ahoxika, Maharayi Netofaka,
²⁹ Baanna xa di Xeleda Netofaka, Ribayi xa di Itayi,
naxan keli Gibiya Bunyamin bonsoe xa boxi ma,
³⁰ Benaya Piratonka, Xurayi Gaasika,
³¹ Abiyeli Arabaka, Asamafeti Baxurimika,
³² Eliyaba Saalabonka, Hasemi xa di, Yonatan,
³³ Saama Hararaka, Sakara xa di Axiyama Hararaka,
³⁴ Maakaka xa di Axasabayi xa di Elifeleti,
Axitofeli Gilonka xa di Eliyami,
³⁵ Xesero Karemeleka, Paarayi Aribika,
³⁶ Natan ngaxakerenyi Yigali Sobaka, Bani Gadika,
³⁷ Seleki Amonika, Seruya xa di Naxarayi Berotika,
naxan nu Yowaba xa geresosee xaninma,
³⁸ Ira nun Garebe Yatirikae,
a nun ³⁹ Uriya Xitika.
E birin nalanxi, mixi tongo saxan nun solofere.

24

Isirayila nama kontife (Yudaya Mangee I 21:1-26)

¹ Na temui Alatala naxa xono Isirayila ma a sanya firin nde. A naxa manoxunyi nde raso Dawuda boje e xili ma, a a fala a be, «Siga Isirayila nun Yudaya mixie konti.» ² Na kui mange Dawuda naxa a fala a xa soorie xa mange Yowaba be, a naxe, «Siga Isirayila bonsoe birin xonyi, kelife Dana ma han Beriseeba. I xa na nama konti alako n xa mixi xasabi kolon.» ³ Yowaba naxa mange yaabi, «I Marigi Ala xa nama rawuya doxo keme i ya xori, kono mange, munfe ra i wama yi rabafe?»

⁴ Mange naxa a yaabi a xoxoxe ra. Yowaba nun soori mangee naxa keli mange xun, e siga Isirayila nama kontide. ⁵ E naxa Yuruden xure igiri, e yonkin Aroweri yirefanyi ma. Na taa na gulunba nan kui Gadi, Yaaseri biri.

⁶ E naxa siga Galadi bōxi ma, Tatimi Xodosi, Dana Yaan, nun Sidon biri.
⁷ E naxa siga Tire yire makantaxi, a nun taa birin naxee nu na Hiwikaē nun Kanaankae xa boxi ma. A raponyi, e naxa siga han Beriseeba, naxan na Yudaya bōxi yirefanyi biri.

⁸ E to ge bōxi birin isade kike solomanaani xi mōxōnen bun ma, e naxa so Darisalamu. ⁹ Yowaba naxa pama xasabi dentege mange be. Xeme mixi wulu keme solomasaxan nan nu na Isirayila, naxee nu noma findide sōorie ra. Xeme mixi wulu keme suuli nan nu na Yudaya fan, naxee nu noma findide sōorie ra.

¹⁰ Dawuda to ge pama kontide, a bōne naxa mapaaxu, a fa a fala Alatala be, «N to yi rabaxi, n bara yunubi belebele raba. Yakosi n bara i mayandi i xa dije i xa konyi xa yunubi ma. Na bara findi n ma daxuna ra.»

¹¹ Dawuda to keli geesege, a lixi Alatala nu bara masenyi ti a xa namijonme Gadi be, Dawuda xa waliyu, a naxe, ¹² «I xa a fala Dawuda be, Alatala yi nan masenxi i be, «N bara fe saxan masen i be, i xa keren sugandi i wama n xa naxan naba i ra.» ¹³ Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a be, «Alatala yi nan masenxi i be, «I bara tin jaxankate mundun na: kaame xa sin bōxi je solofere, xa na mu i yaxuie xa no wo ra e xa santidegema ra kike saxan, xa na mu fure jaaxi xa din Isirayila pama ma xi saxan bun ma. Yakosi i xa a mato n lan n xa naxan fala n xema be.» ¹⁴ Dawuda naxa Gadi yaabi, «N bōne bara mapaaxu a xōrōxōe ra. A lan n xa n sa Alatala nan belexe i, naxan xa kinikini gbo. Na fisa adamadie belexe be.»

¹⁵ Alatala naxa fure jaaxi radin Isirayila ma, kelife geesege han a waxati naxan fala. Na kui, kelife Dana han a sa dōxō Beriseeba ra, xeme wulu tongo solofere nan faxa Isirayila bōxi ma. ¹⁶ Ala xa maleke to Darisalamu kana folo, Alatala naxa nimisa na tōore xa fe ra. A naxa a masen maleke be naxan nu na pama ya ma, «Na lan. E lu na sinden.» Alatala xa maleke nu tixi Arawuna Yebusuka xa lonyi ma.

¹⁷ Dawuda to maleke to faxe ti ra pama tagi, a naxa a fala Alatala be, «N tan nan yunubi rabaxi, n tan nan yi fe kobi niyaxi. Yi pama munse rabaxi? N Marigi Alatala, i xa n tan nun n ma denbaya halaki, i xa i xa pama lu na.»

¹⁸ Na temui Annabi Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a be «Keli, i xa sa serexebade ti Alatala be Arawuna Yebusuka xa lonyi ma.» ¹⁹ Dawuda naxa te naa alo Gadi a fala a be Alatala xili ra ki naxe.

²⁰ Keli yire itexi nde ma, Arawuna naxa mange nun a xa mixie to fa ra a yire. A naxa keli keren na, a sa e ralan, a a felen bōxi ma mange bun ma. ²¹ Arawuna naxa a maxōrin, «Mange faxi munse fende a xa konyi yire?» Dawuda naxa a yaabi, «N wama yi lonyi nan sarafe i ma alako n xa serexebade ti Alatala be. Na ki fure jaaxi xa jon pama ma.» ²² Arawuna naxa Dawuda yaabi, «Mange, a tongo. N marigi xa a waxōnfe raba a ra. N bara yi ningee fan so i yi ra, e xa findi serexe gan daaxi ra. Yi saretie noma gande yege ra, yi mengi fan xa findi serexe ra. ²³ N bara yi birin fi i ma.» Arawuna man naxa a fala mange be, «I Marigi Alatala xa i xa serexe rasuxu.»

²⁴ Kono mange Dawuda naxa a fala Arawuna be, «Ade, n wama a sarafe ne kobiri ra naxan lanma seriye ki ma. N mu se bama serexe ra Alatala be, naxan mu kelima n yete harige ma. N mu noma serexe gan daaxi bade n mu naxan sare baxi.» Na kui Dawuda naxa Arawuna xa lonyi nun a xa ningee sara gbeti kilo tongo suuli ra. ²⁵ Dawuda naxa serexebade ti menni

Alatala be, a fa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba. Alatala naxa na serexe suxu Isirayila be, fure jaaxi dan na ki ne.

Isirayila Mangée xa Taruxui Səniyənxi singe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Isirayila mangée xa taruxui singe nan na. Annabi Samuweli xa kitaabui raṇonma mangé Dawuda xa taruxui nan na. Yi kitaabui fəloma boore raṇonxi dennaxe.

Alatala nan Dawuda tixi mangé ra a xa pama Isirayila xun ma. A xa pama nu rafan a ma, a nu wama e xa bira a xa seriye fəxo ra alako dunija xa na misaali to. Dawuda to tin birade Ala fəxo ra, Ala naxa laayidi tongo a bənsəe bə, e xa lu kibanyi kui abadan.

Dawuda to laaxira, a xa di Sulemani naxa ti Isirayila mangé ra. Ala naxa baraka sa a xa fe ma a fanyi ra, a findi mangé lonnixi banna ra. A naxa Alatala xa hərəməbanxi ti Darisalamu, pama nu serexəe bama dennaxe. Kəno a mu bu, a naxa makuya fəlo Ala xa seriye ra, a fa kuye batu masunbu Ala batu ra.

Mangé Sulemani to gbilen Ala xa seriye fəxo ra, Alatala naxa a xa tinxinyi masen, a fa Dawuda bənsəe xuru fəlo. A naxa a lu e xa e pərə kira paaxi xon ma, kəno a naxa a masen e bə na kira paaxi e xun tima dennaxe ra. Mangé nde bara na fahaamu, a fa gbilen Alatala xa kira ma, kəno boore mu na mē, a xa fe fa raṇon gbaloe ma.

Mangé Dawuda xa waxati Isirayilakae nu itaxunxi bənsəe fu nun firin nan na, naxee fatanxi Annabi Yaxuba xa di fu nun firinyi ra. Ala nu bara Annabi Yaxuba xili masara «Isirayila» ra, a Kanaan bəxi fi e ma kə ra, e xili naxa fala «Isirayilakae.» Kəno Alatala to Dawuda bənsəe paṇankata e xa filankafuija xa fe ra, a naxa bənsəe fu ba e xa yaamari bun ma, bənsəe firin gbansan naxa lu e yi ra.

Na bənsəe firinyi findixi Yudaya nun Bunyamin bənsəe nan na. Yudaya to xungbo boore bə, e birin xili naxa sa «Yudaya.» Na bənsəe fu naxan baxi Dawuda bənsəe xa yaamari bun ma, e fan xili naxa sa na waxati «Isirayila.» Mangeya firin nu na na temui, Yudaya nu na yirefanyi ma, Isirayila nu na koola ma.

Yudaya mangée kata nē e xa pama xa bira Ala xa seriye fəxo ra. Kəno Isirayila mangée mu tin na ra, e fa kuyee ti e xa mixie bə e xa na batu. Mangé Yerobowami naxa na wali kobi fəlo Beteli nun Dana, a fa yensen bəxi birin ma. Mangé Axabi naxa Samari findi Isirayila mangataa ra. E na birin naba nē alako pama naxa lu siga ra Darisalamu serexəe bade alo Alatala a yamarixi ki naxe.

Mangé Akabu xa waxati, Ala naxa namijonmē nde rakeli naxan xili Annabi Eliya. A xa fe mu nu rafan mangé ma fefe ma, kəno Ala naxa a mali a xa kaabanakoe belebelee raba Isirayilakae ya ma, alako e xa gbilen Ala waxonfe ma. Na kui Alatala mu tin a xa pama rabolode hali e to nu birama yunubie fəxo ra. A naxa fe birin naba alako e man xa tin lude a xa mangeya bun ma, e fa a sago raba.

Ala xa fe raba ki nan na ki. A a xa pama paṇankatama alako e xa gbilen a ma. A hinnema e ra temui birin, hali e na kira paaxi xon ma alako a raṇonyi e xa kisi soto. A na fe mooli fan nabama to mixie ra. Ala xa won mali na fahaamude. Amina.

Isirayila Mangée xa Taruxui Səniyənxi singe

Dawuda xa mangeya raḡonyi

¹ Mange Dawuda xa simaya nu bara a ikuya. Xinbeli nu na a fate i temui birin, hali dugie to nu felenma a ma a fanyi ra. ² Na kui, a xa mixie naxa a fala a be, «Ginedimedi nde xa fen i be, naxan mæenima i ma, a nu fa a sa i fe ma alako xinbeli xa ba i ma.» ³ E naxa ginedimedi tofanyi nde fen Isirayila bɔxi ma, han e sa Abisaga Sunamika to. E naxa na xanin mange xɔn ma. ⁴ Na temedi nu tofan ki fanyi. A nu mæeni mange ma, a nu wali birin naba a be. Kɔnɔ na kui mange mu a kolon gine ra.

⁵ Na temui Xagiti xa di Adoniya naxa a yete ite fɔlo, a nu fa a fala, «N tan nan findima Isirayila mange ra.» A naxa soe nun kuntigi mapeɾese tongo, a nun korogba tongo suuli. ⁶ A xa simaya kui, a baba Dawuda nu a luxi a yete nan yi, a mu nu a falama a be, «Yi lu, yi mu fan?» Adoniya fate nu tofan ki fanyi. Abisalomi xanbiratoe nan nu a ra.

⁷ A tan nun Seruya xa di Yowaba nun Abiyatari serexedube naxa lan fe keren ma, e xa kafu a ma Adoniya xa mangeya masoto. ⁸ Kɔnɔ Sadɔki serexedube, Yehoyada xa di Benaya, Annabi Natan, Simeyi, Rey, nun Dawuda xa sɔɔri senbemaɛ naxa tondi birade Adoniya fɔxo ra.

⁹ Adoniya naxa ningeɛ nun yexɛɛ bɔrɔgɛxie ba serexe ra Soxeleti fanye fe ma, dennaxe na En Rogeli sɛeti ma. A naxa a ngaxakerenyie, mange xa die, nun mange xa mixie birin xili. ¹⁰ Kɔnɔ a mu Annabi Natan, Benaya, mange xa sɔɔri senbemaɛ, nun a xunya Sulemani tan xili.

¹¹ Natan naxa a fala Sulemani nga Batiseba be, «I mu a mexi a Xagiti xa di Adoniya bara findi mange ra, a fa li won marigi Dawuda mu fefe kolonxi na fe kui? ¹² Yakɔsi i naxan nabama, i i tuli mati n ma marasi ra, alako i xa i tan nun i xa di Sulemani nii ratanga. ¹³ I xa siga mange Dawuda yire, i a fala a be, «Mange n marigi, i mu laayidi tongo xe n tan i xa konyi gine be, fa a fala n ma di Sulemani fama mangeya sotode i ɲɔxɔɛ ra, a doxo i xa kibanyi kui? Munfe ra Adoniya na findife mange ra yakɔsi?» ¹⁴ I nun mange wɔyenma temui naxe, n fan so temui nan na ki wo yire, n fa i xa wɔyenyi rakamali.»

¹⁵ Batiseba naxa so mange xa konkoe kui. Mange nu bara fori ki fanyi. Abisaga Sunamika nu na mæenife a ma. ¹⁶ Batiseba naxa suyidi, a a magoro mange ya i. Mange naxa a maxɔrin, «Munse niyaxi?» ¹⁷ Batiseba naxa a yaabi, «N marigi, i bara i kali i Marigi Alatala xili ra, a falafe ra a n ma di nan findima mange ra i ɲɔxɔɛ ra, a doxo i xa kibanyi kui. ¹⁸ Kɔnɔ mange n marigi, yakɔsi Adoniya nan fa findife mange ra, a fa li i mu fefe kolon na kui. ¹⁹ A bara ninge nun yexɛɛ turaxi gbegbe ba serexe ra. A bara mange xa die birin xili, fo n ma di Sulemani, naxan findixi i xa konyi fanyi ra. A bara Abiyatari serexedube nun Yowaba sɔɔri mange fan xili. ²⁰ Mange n marigi, Isirayila ɲama tuli matixi i tan nan na, alako i xa a masen naxan doxoɔma i xa kibanyi kui i ɲɔxɔɛ ra. ²¹ Xa na mu a ra, i na beɛ temui naxe i benbaɛ fe ma, yi ɲama fama n tan nun n ma di Sulemani xa fe xun nakanade ne alo kaafirie.»

²² A wɔyen temui, Annabi Natan naxa mange xɔnyi li. ²³ Mixi nde naxa a raso mange xa konkoe kui, a a fala, «Annabi Natan bara fa.» Natan naxa a magoro bɔxi ma mange ya i. ²⁴ Na temui a naxa a masen mange be, «Mange n marigi, i tan nan a falaxi, «Adoniya nan findima mange ra n ɲɔxɔɛ ra, a doxo n ma kibanyi kui?» ²⁵ N i maxɔrinxi ne na ma barima Adoniya ɲan bara ningeɛ nun yexɛɛ bɔrɔgɛxi gbegbe ba serexe ra. A bara mange xa die birin, sɔri mangeɛ, nun Abiyatari serexedube xili. E birin

na e degefe yire keren, e a falama, «Kisi na mange Adoniya be!» ²⁶ Kono, a mu n tan xilixi, n tan naxan findixi i xa konyi fanyi ra. A mu Sadoki serexedube xilixi, a mu Yehoyada xa di Benaya xilixi, a mu i xa di Sulemani xilixi, naxan fan findixi i xa konyi ra. ²⁷ Na fe kelixi i tan na ma, mange n marigi? Munfe ra i mu a fala n tan i xa konyi fanyi be, mixi naxan fama doxo de i xa kibanyi kui?»

²⁸ Mange Dawuda naxa a fala, «Wo Batiseba xili n be.» A to so mange yire, ²⁹ mange naxa a kali a be, «N bara n kali Alatala ra, naxan n natangaxi n ma toore birin kui, ³⁰ alo n nan n kali Alatala ra ki naxe a falafe ra, «I xa di Sulemani nan findima mange ra n joxoe ra, a tan nan doxoma n ma kibanyi kui,» to yati n fama ne na laayidi rakamalide.» ³¹ Batiseba naxa a magoro, a suyidi mange ya i, a fa a fala «Mange n marigi Dawuda xa kisi abadan!»

³² Mange Dawuda naxa a fala a xa mixie be e xa Sadoki serexedube, Annabi Natan, nun Yehoyada xa di Benaya xili. Nee to fa mange yire, ³³ a naxa a masen e be, a naxe, «Wo xa n ma mixie tongo, wo xa n ma di Sulemani doxo n ma sofale fari, wo goro a ra Gixon. ³⁴ Menni, serexedube Sadoki nun Annabi Natan xa ture surusuru a xunyi ma, a tife ra Isirayila mange ra. Wo na ge na rabade, wo xa feri fe, wo fa a fala wo xui itexi ra, «Kisi na mange Sulemani be!» ³⁵ Na temui wo birin xa gbilen, wo xa a doxo n ma kibanyi kui. A tan nan findima mange ra n joxoe ra. N bara a ti Isirayila nun Yudaya mange ra.»

³⁶ Yehoyada xa di Benaya naxa mange yaabi, «N ma mange, a xa raba na ki! A xa findi i Marigi Alatala sagoe ra! ³⁷ Alatala nu na n ma mange be ki naxe, a xa lu Sulemani fan be na ki. Sulemani xa mangeya xa gbo dangi n marigi mange Dawuda gbe ra.»

³⁸ Sadoki serexedube, Annabi Natan, Yehoyada xa di Benaya, Keretikae, nun Peletakae naxa Sulemani rate mange Dawuda xa sofale fari, e siga a ra Gixon. ³⁹ Sadoki serexedube naxa so horomolingira kui, a feri tongo ture seniyenxi nu na naxan kui. A naxa na ture surusuru Sulemani xunyi ma. Na temui e naxa sara fe, pama birin naxa a fala e xui itexi ra, «Kisi na mange Sulemani be!» ⁴⁰ Nama birin naxa bira a foxo ra jalexinyi kui. E nu xule fe, e nu e xui ite han boxi naxa seren na xui ma.

⁴¹ Adoniya nun a xa pama to ge e degede, e naxa na xui me. Yowaba to na sara xui me, a naxa a fala, «Soxoe mundun na taa kui na ki?» ⁴² Na temui yati, Abiyatari serexedube xa di Yonatan naxa so. Adoniya naxa a xili, a naxe, «Mixi hagige nan i ra, naxan faxi xibaaru fanyi ra.» ⁴³ Kono Yonatan naxa Adoniya yaabi, «Won marigi mange Dawuda bara Sulemani ti mange ra. ⁴⁴ Mange bara Sadoki serexedube, Annabi Natan, Yehoyada xa di Benaya, Peletakae, nun Keretikae xee Sulemani matide mange xa sofale fari. ⁴⁵ Sadoki serexedube nun Annabi Natan bara ture seniyenxi surusuru a xunyi ma Gixon, a xa findi mange ra. E birin bara keli menni seewe kui. Na jalexinyi bara din taa birin na. Wo na xui nan mefe yi ki. ⁴⁶ Sulemani nan bara a magoro mange kibanyi kui. ⁴⁷ Mange xa mixie birin bara fa won marigi mange Dawuda yire, e xa duba a be a falafe ra, «I Marigi Ala xa Sulemani xili ite dangi i tan na, a xa mangeya xa gbo dangi i gbe ra!» Mange naxa suyidi a xa sade ma. ⁴⁸ A naxa yi masenyi ti, a naxe, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan mixi nde doxoxi n ma kibanyi kui n ya xori.»»

⁴⁹ Adoniya xa mixie a naxee xili, nee birin naxa so serenge gaaxui ra. E naxa keli, kankan naxa siga a xonyi. ⁵⁰ Adoniya fan naxa gaaxu, a siga hōromōlingira, a serexebade ferie suxu. ⁵¹ Mixi nde naxa a fala Sulemani be a Adoniya to gaaxuxi Sulemani ya ra, a soxi hōromōlingira nan kui, a serexebade ferie suxu, a a fala, «Fo mange Sulemani xa a kali n be to, a mu n tan a xa konyi faxama santidegema ra.» ⁵² Sulemani naxa yi yaabi fi, a naxe, «Xa a sa findi mixi fanyi nan na, sese mu a toma. Kōnō xa a sa findi mixi kobi nan na, a faxama ne!» ⁵³ Na kui mange Sulemani naxa mixie xee, e xa a ragoro serexebade fari. Adoniya naxa siga mange yire, a suyidi a be. Sulemani naxa a fala a be, «Siga i xonyi.»

2

Dawuda xa jungui nun a laaxira temui

¹ Dawuda to a kolon a nu fa na saya kira nan xon, a naxa yi masenyi ti a xa di Sulemani be, a naxe, ² «N na saya kira nan xon ma yi ki alo ibunadama birin. I xa i senbe so, i xa ti gben. ³ I xa i joxo sa i Marigi Alatala xa yaamarie xon ma, i xa bira a xa kira foxo ra. I xa a xa seriye rabatu, i xa a xa yaamarie ratinme. I xa bira a xa lonni foxo ra, i xa a xui suxu alo a sebexi ki naxe Tawwureta Munsa kui, alako fe birin xa sooneya i be i siga dede. ⁴ Na nan a toma, Alatala a xa masenyi rakamalima, a naxan masen n be a to a fala, «Xa i xa die fe birin nabama alako e xa e jere n ma kira xon e boje birin na, e nii birin na, Isirayila mangeya luma e yi ra abadan.»»

⁵ «I a kolon Seruya xa di Yowaba naxan naba n na, i a kolon a naxan naba Isirayila soorie xa mangee, Abeneri, nun Amasa ra. A naxa e faxa bojesa waxati, a e wuli maso a xa beleti nun a xa sankirie ma. ⁶ Na kui i xa fere fen alako a naxa siga aligiyama bojesa kui. ⁷ I xa i joxo sa Barasilayi Galadika xa die xon ma, alako e xa e dege i xa teebili ra, barima na mooli nan naba n be n nu na n gife i taara Abisalomi ma temui naxe. ⁸ Fo i xa Gera xa di Simeyi Baxurimi xa fe fan mato, naxan fatanxi Bunyamin bonsoe ra. A n danka ne a jaaxi ra, n nu sigafe Maxanayimi loxo naxe. N to gbilen, a naxa n nalan Yuruden xure biri. Menni n naxa n kali Alatala ra a n mu a faxama santidegema ra. ⁹ Yakosi i naxa dije a ma de. Xaxilima nan i ra, i a kolon a lanma i xa a rasiga aligiyama ki naxe.»

¹⁰ Na temui Dawuda naxa laaxira, a naxa bele a benbae fe ma a xa taa kui. ¹¹ A je tongo naani mangeya nan naba Isirayila xun ma. A naxa je solofere raba Xebiron, a je tongo saxan nun saxan naba Darisalamu. ¹² A xa di Sulemani naxa magoro a xa kibanyi kui, a xa mangeya naxa mabanban.

¹³ Xagiti xa di Adoniya naxa siga Sulemani nga Batiseba yire. Batiseba naxa a maxorin, «I faxi bojesa kui?» A naxa a yaabi, «Iyo, n faxi bojesa kui.» ¹⁴ Adoniya naxa a fala a be, «N wama woyen keren nan falafe i be.» Batiseba naxa a yaabi, «Na fala n be.» ¹⁵ Adoniya naxa yi masenyi ti a be, «I a kolon a nu lanma n tan nan xa findi mange ra. Isirayila birin ya nu rafindixi n tan nan ma n xa findi mange ra. Kōnō Alatala naxa a niya mangeya xa so n xunya yi ra. ¹⁶ Yakosi, n wama fe keren gbansan nan xon ma i yi, i naxa tondi n be.» Batiseba naxe, «Na fala n be.» ¹⁷ Adoniya naxa a fala, «Yandi, i xa a fala mange Sulemani be a xa Abisaga Sunamika

fi n ma gine ra. A mu tondima i be.» ¹⁸ Batiseba naxa a yaabi, «Awa, n woyenma mange be i xa fe ra.»

¹⁹ Batiseba naxa siga mange Sulemani yire, a xa sa Adoniya xa fe fala a be. Mange to a nga to, a naxa keli a xa kibanyi, a siga a ralande. A naxa a igoro a nga be, a kibanyi gbete maxili. Sulemani nga naxa a magoro a yirefanyi ma. ²⁰ Na temu i nga naxa a fala a be, «N wama fe nde nan xon. I naxa tondi n be.» Mange naxa a yaabi, «Nga, i xa na fala n be, n mu tondima i be.» ²¹ A nga naxa a fala a be, «I xa Abisaga Sunamika fi gine ra i taara Adoniya ma.» ²² Mange Sulemani naxa a nga yaabi, «Munfe ra i Abisaga maxorinma Adoniya be? Na luxi alo i wama n ma mangeya nan sofe a yi ra, a to findixi n taara ra. I xa a so Abiyatari serexedube nun Seruya xa di Yowaba fan yi ra.»

²³ Na kui mange Sulemani naxa a kali Alatala ra, a naxe, «Ala xa n xun nakana xa Adoniya mu faxama a xa woyenyi xa fe ra! ²⁴ Yakosi, n bara n kali Alatala xili ra, naxan n dɔxɔxi n baba Dawuda xa mange kibanyi kui, to yati Adoniya faxama ne. N bara n kali Alatala ra naxan n ma fe birin sooneyama, naxan bɔnsɔe fima n ma.» ²⁵ Mange Sulemani naxa Yehoyada xa di Benaya yamari, a xa sa Adoniya faxa. A raba na ki ne.

²⁶ Na dangi xanbi, mange naxa a fala Abiyatari serexedube be, «Siga i xonyi Anatoti boxi ma. A lan i xa faxa, kɔnɔ n bara dije barima i Ala xa saate kankira xanin ne n Baba Dawuda ya i, i man tɔɔɔ ne n baba xa tɔɔɔ.» ²⁷ Sulemani Abiyatari kerri na ki ne. Na kui Alatala xa masenyi naxa kamali, Ala naxan masen Eli bɔnsɔe xa fe ra Silo.

²⁸ Yowaba nu bara Adoniya mali mange matandide, kɔnɔ a mu nu na Abisalomi tan xa mange matandife kui. Na kui, a to fe me Sulemani naxan naba, a naxa a gi, a siga hɔrɔmɔlingira kui, a sa serexebade ferie suxu. ²⁹ Mixie to a fala mange Sulemani be, a Yowaba bara a gi a siga hɔrɔmɔlingira kui serexebade yire, mange Sulemani naxa Yehoyada xa di Benaya yamari, «Sa a faxa!» ³⁰ Benaya naxa siga Alatala xa hɔrɔmɔlingira, a a fala a be, «Mange naxe i xa mini.» A naxa a yaabi, «N tondi! N xa faxa be!» Benaya naxa sa Yowaba xa woyenyi dentɛge mange be. ³¹ Mange naxa a fala Benaya be, «I xa a raba alo a a falaxi ki naxe. I na a faxa, a ragata. Na kui i fama n tan nun n ma denbaya ratangade Yowaba xa wuli raminixi fufafui ma. ³² Alatala fama na yunubi sare ragbilende a tan nan ma, barima a mixi firin faxa ne naxee nu tinxin a tan be, naxee xa fe binye nu dangi a tan gbe ra. N baba Dawuda mu nu a kolon a Neri xa di Abeneri nun Yeteri xa di Amasa, Isirayila soorie xa mange faxa Yowaba xa santidegema nan saabui ra. ³³ E wuli sare dɔxɔma Yowaba nun a bɔnsɔe nan xun ma abadan, kɔnɔ Alatala xa hinne nan luma Dawuda, a bɔnsɔe, a xa denbaya nun a xa mangeya ma.» ³⁴ Yehoyada xa Benaya naxa siga, a sa Yowaba faxa, a a ragata a xonyi gbengberenyi ma.

³⁵ Mange naxa Yehoyada xa di Benaya findi soorie xa mange ra. A naxa Sadɔki serexedube ti Abiyatari jɔxɔe ra.

³⁶ Mange naxa xɛera ti Simeyi ma, a a fala a be, «Banxi nde ti Darisalamu, i luma dennaxe. I naxa mini taa kui de. ³⁷ I na Sediron xure igiri lɔxɔe naxe minife ra taa kui, i faxama n lɔxɔe yati ne.» ³⁸ Simeyi naxa mange yaabi, a naxe, «Awa yire, i tan n marigi naxan falaxi, n na nan nabama.» Simeyi naxa bu Darisalamu ki fanyi, ³⁹ kɔnɔ je saxan to dangi, a xa konyi firin naxa e gi e siga Maaka xa di Akisi xonyi, Gati mange. Mixi ndee to a

fala a be, «I xa konyi firin na Gati,» ⁴⁰ a naxa te a xa sofale fari, a siga a xa konyie fɔxɔ ra Gati, Akisi xɔnyi. A to e masoto, a naxa e ragbilen.

⁴¹ Mixi nde naxa sa na fala mänge be, a Simeyi mini ne Darisalamu, a siga Gati, a man gbilen. ⁴² Mänge naxa Simeyi xili, a a fala a be, «N mu n kali Alatala ra xe i ya xori, fa a fala, «Xa i mini Darisalamu taa kui, n i faxama ne na loxe yati?» I mu a fala xe n be a i n xui suxuma ne a fanyi ra? ⁴³ Munfe ra i mu tin na laayidi rakamalide i naxan tongo Alatala be? Munfe ra i mu n ma yaamari suxu?» ⁴⁴ Mänge naxa a fala Simeyi be, «I a kolon i fe jaaxi naxan birin naba n baba ra, mänge Dawuda, Alatala fama na sare ragbilende i ma, ⁴⁵ konɔ a bara barake sa mänge Sulemani ma. Dawuda xa mängeya mabanbanxi a fanyi ra Alatala ya i.» ⁴⁶ Na temui mänge naxa Yehoyada xa di Benaya yamari a xa Simeyi faxa. A naxa na raba. Sulemani xa mängeya mabanban na ki ne.

3

Sulemani xa xaxilimaya (Yudaya Mängee II 1:2-13)

¹ Sulemani naxa lanyi xiri a tan nun Misira mänge firawuna tagi futi ra, a na xa di gine doxo. A naxa na gine yigiya «Dawuda xa Taa» kui, barima a mu nu gexi a xa mänge banxi, Alatala xa hɔromobanxi, nun Darisalamu tete tide. ² Nama nu serexe bama geyae nan fari, barima Alatala xa banxi mu nu tixi sinden. ³ Sulemani nu Alatala xanuma, a man nu birama a baba Dawuda xa yaamarie fɔxɔ ra, konɔ a fan nu serexe nun surayi bama geyae nan fari alo booree.

⁴ Mänge naxa siga Gabayon serexe bade, barima na geya tide nu gbo. Sulemani naxa serexe gan daaxi wulu keren ba menni na serexebade fari. ⁵ Alatala naxa mini Sulemani ma xiye kui Gabayon koe ra. Ala naxa a fala a be, «I wama fe naxan yo xon, a fala n be n xa a fi i ma.» ⁶ Sulemani naxa a yaabi, a naxe, «I bara hinnenteya belebele raba i xa konyi n baba Dawuda be, barima a a jere ne i ya i nondi ra, tinxinyi ra, nun janige fiixe ra. I bara hinne a ra, i di fi a ma, naxan magoroxi a xa kibanyi kui. Na nan a niyaxi n be to. ⁷ Yakosi, n Marigi Alatala, i tan nan n magoroxi mänge kibanyi kui n baba Dawuda joxoe ra. N luxi alo dimedi yi mängeya kui. ⁸ N na i xa jama sugandixi tagi, naxan wuya han e konti mu noma kontide. ⁹ Xaxilimaya fi n ma, alako n xa no jama rapereɗe a fanyi ra, n xa no fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade. Xa na mu, nde fata yi jama rapereɗe?»

¹⁰ Sulemani xa maxandi naxa rafan Marigi ma. ¹¹ Na kui, Ala naxa a masen Sulemani be, «I to waxi xaxilimaya nan xon yi jama rapereɗe ra, i mu simaya xonkuye xa maxorinxi, i mu bannaya xa maxorinxi, i mu i yaxuie faxafe xa maxorinxi, ¹² n bara i xa maxandi suxu. N xaxilimaya fanyi fima ne i ma, naxan maniye mu toxi sinden, a man mu toma temuie ma naxee sa fama. ¹³ N bannaya nun binye fima ne i ma, naxee maniye mu toma mänge gbeteɗe yi i xa waxati, hali i to mu e maxorinxi. ¹⁴ Xa i bira n ma kira fɔxɔ ra, i n ma seriye nun n ma yaamari ratinme, alo i baba Dawuda a raba ki naxe, n i xa simaya ikuyama ne.»

¹⁵ Na temui Sulemani naxa xunu na xiye ma. A naxa gbilen Darisalamu Alatala xa saate kankira yire. A naxa serexe gan daaxie nun xanunteya serexe ba, a fa na don a tan nun a xa mixie birin na.

¹⁶ Langoe gine firin naxa siga mange yire kiiti fenfe ra a yi. ¹⁷ Na gine nde naxa a fala a be, a naxe, «N marigi i xa i haake to n be. N nun yi gine, muxu birin nan na banxi keren kui. N naxa di bari a ya xori. ¹⁸ Xi saxan to dangi, a fan naxa di bari. Muxu doro nan tun nu a ra, mixi gbete yo mu nu na banxi kui fo muxu firin peti. ¹⁹ Koe nde kui, yi gine naxa a sa a xa di fari, a xa di naxa faxe. ²⁰ A to na to, a naxa n ma di tongo n seeti ma, a fa a xa di faxaxi sa n tan fe ma. N nu xife, n mu nu na sese kolon. ²¹ Geesege n to keli n xa xipe fi n ma di ma, n naxa a to na di bara faxe. Kono n to a igbe fa a fanyira, n naxa a to n ma di mu a ra, n naxan barixi.»

²² Boore gine naxa woyenyi tongo, a a fala, «A mu na na ki xe. N ma di nan baloxi, i tan nan xa di faxaxi.» Gine singe naxa boore matandi a falafe ra, «I wule! N ma di xa mu faxaxi, n gbe nan baloxi.» E nu woyenma na ki ne mange ya xori. ²³ Na kui mange naxa yi masenyi ti e be, «Nde naxe, «N ma di nan baloxi, i gbe nan faxaxi.» Boore naxe, «I wule. N gbe nan baloxi, i gbe nan faxaxi.»»

²⁴ Na woyenyi dangi xanbi, mange naxa mixie yamari, «Wo fa santidegema ra n be ba.» E to fa na santidegema ra a xon ma, ²⁵ a naxa a fala e be, «Wo yi diyore baloxi ibolon a tagi, wo seeti nde so yi gine yi ra, wo boore seeti so na boore gine yi ra.»

²⁶ Na temui gine naxan xa di baloxi, na boje naxa a xaba a xa di xa fe xanunteya xafe ra, han a a fala mange be, «Yandi, n bara i maxandi n marigi, wo di baloxi so a yi ra, wo naxa yi di faxe.» Kono boore gine tan naxa a fala, «Yi di naxa lu n yi ra, a naxa lu i fan yi ra. Wo a ibolon!» ²⁷ Mange to na me, a naxa a masen, «Wo naxa diyore faxe. Wo xa yi di baloxi so na gine singe yi ra, a nga nan na ki.»

²⁸ Isirayila jama to mange xa kiiti me, e naxa gaaxu a ya ra, barima e nu bara a kolon Ala xaxili nan na a boje ma mangeya raperefe ra tinxinyi kui.

4

Sulemani xa kuntigi xungbee

¹ Mange Sulemani nu Isirayila boxi birin yamarima. ² A xa kuntigi xungbee nan yi ki:

Sadoki xa di Asaraya, naxan findi serexedube ra.

³ Sifa xa di Elixorefa nun Ahiya, naxee findi sebelitie ra.

Axiludu xa di Yehosafati, naxan findi keedi ragate ra.

⁴ Yehoyada xa di Benaya, naxan findi soorie xa mange ra.

Sadoki nun Abiyatari, naxee findi serexedubee ra.

⁵ Natan xa di Asariyahu, naxan findi gominae xa mange ra.

Natan xa di Sabadi, naxan findi mange xa serexedube ra.

⁶ Ahisari, naxan findi mange xa banxi walikee xunyi ra.

Abeda xa di Adonirami, naxan findi konyie xunyi ra.

⁷ Mange Sulemani nu bara gomina fu nun firin ti Isirayila boxi xun ma. Kike yo kike ne kui, gomina keren nu fama baloe ra mange nun a xa denbaya be. ⁸ E xilie nan ya:

Xuru xa di, naxan nu gomina ra Eframi bonsoe xa geya boxi xun ma.

⁹ Dekeri xa di, naxan nu gomina ra Makasa, Saalabimi, Beti Semesi, Elon, nun Beti Hanan taae xun ma.

¹⁰ Xeseda xa di, naxan nu gomina ra Arubotu, Soko, nun Xeferi boxi xun ma.

¹¹ Abinadabo xa di, naxan nu gomina ra Doro boxi xun ma, naxan mange Sulemani xa di gine Tafati doxo.

¹² Axiludu xa di Bana, naxan nu gomina ra Taanaki, Megido, nun Beti Saan xun ma,

dennaxe na Saratan seeti ma.

A tan nan nu gomina ra Yisireeli fan xun ma, kelife Beti Saan han Abeli Mexola, han Yokineyami xanbi ra.

¹³ Geberi xa di, naxan nu gomina ra Ramoti, Galadi boxi ma.

A tan nan nu gomina ra Manasi xa di Yayiri xa taae xun ma, Galadi boxi ma.

A tan nan nu gomina ra na boxi xun ma, kelife Aragobo han Basan, taa xungbe makantaxi tongo senni nu na dennaxe.

¹⁴ Ido xa di Axinadabo nan nu gomina ra Maxanayimi xun ma.

¹⁵ Aximaasi nan nu gomina ra Nafatali boxi xun ma, naxan mange Sulemani xa di gine Basamati doxo.

¹⁶ Xusayi xa di Bana nan nu gomina ra Aseri nun Beyaloti xun ma.

¹⁷ Paruwa xa di Yehosafati nan nu gomina ra Isakari boxi xun ma.

¹⁸ Ela xa di Simeyi nan nu gomina ra Bunyamin boxi xun ma.

¹⁹ Uri xa di Geberi nan nu gomina ra Galadi boxi xun ma,

a Amorikae xa mange Sixon xa boxi, nun Basankae xa mange Ogo xa boxi.

Geberi keren nan nu na boxi birin gomina ra.

²⁰ Yudayakae nun Isirayilakae nu wuya alo baa de ra meyenyi. E nu e degema, e nu e minma seewe kui.

5

Sulemani xa mangeya (Yudaya Mangee II 2:1-16)

¹ Mange Sulemani nu boxi birin yamarima, kelife Efirati xure ma, han Filisita boxi, han Misira naaninyi ra. Na mixi birin nu duuti fima mange Sulemani ma a xa simaya birin kui.

² Mange Sulemani nun a xa mixie baloe findi yi nan na loxoere keren kui: farin fuji daaxi busali keme tongo saxon, noeraba busali keme firin tongo naani, ³ ninge borogexi fu, ninge demadon daaxi moxooren, xuruse lanma keme, bolee, xelie, burunyi sie, nun xoni borogexie.

⁴ Mange Sulemani nan nu boxi birin yamarima naxee nu na Efirati xure yirefanyi ma, kelife Tifisa han Gasa. Na boxi mangee nun e xa mixie nu sabatixi bolesa nan kui. ⁵ Yudayakae nun Isirayilakae birin, kelife Dana han Beriseeba, nu sabatixi bolesa nan kui e xa weni bilie nun e xa xore bilie tagi Sulemani xa mangeya bun ma.

⁶ Soe goore wulu tongo naani nu na Sulemani yi ra, naxee nu a xa soori ragisee bendunma. Soe ragi mixi wulu fu nun firin nan nu na Sulemani yi ra. ⁷ Sulemani xa gomina fu nun firinyie nu fama baloe ra a be nun a xa mixie be. Kike yo kike gomina nde nu fama mange hayi birin na. ⁸ E nu fama mengi nun sexe ra soe birin be gooree kui.

⁹ Ala xaxilimaya, lonni, nun fahaamui ghegbe nan so Sulemani yi ra. E nu gbo alo baa de ra meyenyi. ¹⁰ Sulemani xa xaxilimaya nu dangi fugerakae nun Misirakae xa xaxilimaya birin na. ¹¹ A xa xaxilimaya nu

dangi mixi birin na, hali Etani Esiraka, Maxolo xa die Heman, Kalikoli, nun Darada. A xili naxa din boxi birin na naxee nu Isirayila rabilinyi. ¹² A taali wulu saxan nan fala, a nun beeti wulu keren nun suuli. ¹³ A wuri gbegee xa fe fala, a folofe Liban wuri xungbe ma naxan xili sediri, a sa hisopi sansi xunxuri li naxan bulama banxi xale ma. A subee, xonie, bubusee, nun yexee fan xa fe fala. ¹⁴ Duniya mänge nu luma mixie xee ra e xa fa mänge Sulemani xa lonni nun xaxilimaya rame.

¹⁵ Tire mänge Xirami naxa kuntigie xee mänge Sulemani xon, barima a nu bara a me a a tan nan tixi mänge ra a baba joxoe ra. Xirami nu bara Sulemani baba Dawuda xanu kabi a rakuya. ¹⁶ Sulemani naxa Xirami yaabi, ¹⁷ «I nu n baba Dawuda kolon, a mu no banxi tide a Marigi Alatala be gere xa fe ra, naxan nu na a yire birin han Alatala naxa a yaxuie sa a sanyi bun ma. ¹⁸ Yakosi Alatala bara a ragiri n xa lu bojesa kui. Gere nun fe xone bara jon. ¹⁹ Na kui n bara a panige n xa banxi ti n Marigi Alatala be alo a a yitaxi ki naxe n baba Dawuda be. A naxa a masen a be, «I xa di, n naxan doxoma i xa kibanyi kui i joxoe ra, na nan fama banxi tide n be.» ²⁰ I naxan nabama, i xa yaamari fi Liban sediri wuyaxie xa xaba n be. N ma waliksee kafuma ne i xa waliksee ma. N e xa wali sare fima ne alo i wama a xon ki naxe. Mixi yo mu na naxan fata wuri xabade alo Sidonkae.»

²¹ Mänge Xirami to Sulemani xa woyenyi me, a naxa seewa ki fanyi ra, a fa a fala, «Alatala tantu. A bara di xaxilima fi Dawuda ma naxan noma yi pama xungbe rapere.» ²² Xirami naxa Sulemani yaabi, a naxe, «N bara i xa masenyi me. N i waxonfe birin nabama ne, sediri wurie nun sipire wurie xa fe ra. ²³ N ma waliksee wurie ragoroma ne kelife Liban han baa de ra. N e xirima e boore ra, alako n xa e rapere baa fari han i wama dennaxe xon. Menni n e rafulunma, i fa e xanin. N tan wama naxan xon na wali sare ra, i xa baloe fi n tan nun n ma mixie ma.»

²⁴ Mänge Xirami naxa sediri wuri nun sipire wuri birin so mänge Sulemani yi ra, a nu wama naxan xon. ²⁵ Ne yo je, mänge Sulemani nu farin busali wulu tongo solomasaxan nun ture fifa moxojen fima ne Xirami ma a xa banxi baloe xa fe ra. ²⁶ Alatala xaxilimaya fi ne Sulemani ma alo a a fala a be ki naxe. Defanyi naxa lu Xirami nun Sulemani tagi, e fa saate xiri e boore be.

²⁷ Mänge Sulemani naxa Isirayilaka wulu tongo saxan yamari e xa wali a be. ²⁸ Kike yo kike, a naxa mixi wulu fu rasiga Liban boxi ma, e xa wali kike keren menni, e fa kike firin naba e xonyi. Adonirami nan nu na na fe xunyi ra. ²⁹ Mixi wulu tongo solofere nan nu kote maxaninma, mixi wulu tongo solomasaxan nan nu geme masolima mänge Sulemani be geyae kon na Liban. ³⁰ Sulemani xa gominæ nu bara mixi wulu saxan keme saxan sugandi naxee nu wali xun matoma a ra. ³¹ Mänge nu bara yaamari fi, a waliksee xa geme xungbe tofanyie masoli naxee findima Ala xa banxi sanbunyi ra. ³² Sulemani nun Xirami xa banxitie nun Gebalaka naxa gemee masoli.

Wurie nun gemee yailan na ki ne Ala xa banxi xa fe ra.

6

Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tife

¹ Ne keme naani je tongo solomasaxan to dangi kelife Isirayila mini Misira boxi ra temui naxe, mänge Sulemani naxa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi

ti ƒolo Siwi kike kui. Na ƒe findixi a xa mangeya ƒe naani nde nan na Isirayila boxi xun ma. ² Sulemani Ala xa banxi ti yi maniye xasabi nan na: A kuye ƒongon ya tongo senni, a gboe ƒongon ya moxoƒen, a ite ƒongon ya tongo saxan. ³ A yatagi buntunyi xa kuye nu lanxi ƒongon ya moxoƒen nan ma, alo banxi xa kuye na ki naxe. A gboe fan findi ƒongon ya moxoƒen nan na.

⁴ A wunderie nu yailanxi banxi xale nan kui, wurie fan nu yailanxi e fari. ⁵ A naxa konkoe fatu hoƒomobanxi xale rabilinyi. ⁶ Konkoe singee xa gboe nu lanxi ƒongon ya suuli nan ma. Nee fari konkoe gbeteƒe naxa doxo naxee xa gboe nu lanxi ƒongon ya senni ma. Nee fan fari konkoe gbeteƒe naxa doxo naxee xa gboe nu lanxi ƒongon ya solofere ma. Hoƒomobanxi xale xa marabinye nu raxurunxi a fuge biri ra, alako konkoeƒe masa wurie nu soma banxi xale kui ki naxe. ⁷ E to nu hoƒomobanxi tima, e nu gemee rawalima naxee ƒan nu bara masoli geya yire e tongoxi dennaxe. Na ki walise yo xui mu nu mema hoƒomobanxi yire, alo derema, bera, xa na mu a ra walise gbeteƒe naxan yailanxi wure ra. ⁸ Naade nde nu na banxi yirefanyi ma naxan minima konkoeƒe yire ma. Tede same daaxi nde nu yailanxi banxi kui ma, naxan nu konkoeƒe kui masoƒoma koore ra. ⁹ E to ge banxi tide, Sulemani naxa a raxunma sediri wurie ra. ¹⁰ Konkoeƒe naxee nu tixi hoƒomobanxi seƒtie ma, e ite ƒongon ya suuli. Na birin nu xirixi banxi ma sediri wurie ra.

¹¹ Alatala naxa a masen mange Sulemani be, a naxe, ¹² «N xa a fala i be yi banxi tife xa fe ra, xa i sa i ƒere n ma kira xon ma, xa i sa n ma seriye rabatu, xa i sa n ma yaamarie suxu, n nan n ma laayidi rakamalima ne i be, n naxan fala i baba Dawuda be. ¹³ Na kui n luma ne n ma ƒama tagi, n mu i beƒinma abadan.»

¹⁴ Sulemani naxa Ala xa hoƒomobanxi ti, a wali ƒaƒon. ¹⁵ A naxa sediri wuri xebyenie mafatu banxi xale ma a kui, kelife a xale ƒole ma han banxi xunyi ra. A naxa sipire wuri xebyenie mafatu banxi gbaata ma. ¹⁶ A naxa sediri wuri xebyenie mafatu konkoeƒe ƒongon ya moxoƒen daaxi ma banxi kui dunixi ra, kelife a gbaata ma han fuge. Na nu findixi Yire Seniyenxi Fisamante nan na. ¹⁷ Banxi palaa doxoƒe naxan nu na na yatagi, nu kuya ƒongon ya tongo naani. Na nu findixi Yire Seniyenxi nan na. ¹⁸ Sediri wuri xebyenie naxee nu fatuxi banxi xale ma palaa ma, sansi bogie nun sansi fugee fan nu masolixi e ma. Na ki, gema mu nu toma banxi kui ma fefe ma.

¹⁹ Sulemani naxa Yire Seniyenxi Fisamante yailan hoƒomobanxi kui, Alatala xa saate kankira doxoƒoma dennaxe. ²⁰ Na yire kuya ƒongon ya moxoƒen, a igbo ƒongon ya moxoƒen, a ite ƒongon ya moxoƒen. Xeema nu masoxi na konkoeƒe xale birin ma, a nun seƒexebade ma naxan yailanxi sediri wuri ra. ²¹ Mange Sulemani naxa xeema maso na Yire Seniyenxi Fisamante xale ma. A naxa yolonxonnyi xunxuri xeema daaxie gbaku naa sode de ra. ²² Ba na ra, a nu bara xeema maso na hoƒomobanxi xale birin ma, a nun seƒexebade ma naxan nu na naa.

²³ A naxa maleke firin misaali masoli wulai oliwi wuri ra. E ite ƒongon ya fu. ²⁴ Maleke singe gabutenyi keren xa kuye ƒongon ya suuli, a gabutenyi firin nde fan xa kuye ƒongon ya suuli, naxan lanma ƒongon fu ma kelife a koƒla ma han a yirefanyi ma. ²⁵ Boore maleke fan gbee lanxi ƒongon ya fu nan ma. E firinyi nu yailanxi kepa keren nan na. ²⁶ E firinyi ite ƒongon ya fu. ²⁷ Sulemani naxa na malekeƒe ti Yire Seniyenxi Fisamante

tagi, alako malekee gabutenyie xa banxi xalee li, e fan xa e boore li banxi tagi. ²⁸ Sulemani naxa xεema maso na maleke firinyie birin ma.

²⁹ A naxa yaamari fi, a e xa malekee, tugi bilie, nun wuri fuge tofanyi misaalie masoli banxi xalee ma, naxee nu na Yire Seniyenxi Fisamante nun Yire Seniyenxi kui. ³⁰ A naxa xεema maso banxi gbaata ma na yire firinyie kui. ³¹ A naxa hɔrɔmɔbanxi xa naadee yailan wulai oliwi wuri ra. A e gbaku oliwi wuri xebenyie ra naxee xa marabinye mu nu banxi xalee gbe lima, fo dɔxɔ naani. ³² Na naadee firinyie nu yailanxi wulai oliwi wuri nan na. Maleke, tugi bili, nun wuri fuge tofanyie misaalie nu masolixi na naadee ma. Xεema nu masoxi na naadee nun na misaalie ma ³³ A naxa na mɔoli raba naadee ma naxee nu na Yire Seniyenxi ma. E yailanxi oliwi wuri ra, e gbakuxi wuri xebenyie ra naxee mu nu banxi xalee xa marabinye lima fo dɔxɔ saxan. ³⁴ Naadee firinyi gbete nu yailanxi sipire wuri ra. ³⁵ A naxa yaamari fi e xa malekee, tugie, nun sansi fuge tofanyi misaalie masoli e ma. Na dangi xanbi a naxa xεema maso naadee nun na misaalie ma.

³⁶ A naxa buntunyi yailan geme masolixie ra, naxee nu dɔxɔxi safee saxan na, a nun sediri wuri safee keren na.

³⁷ Alatala xa banxi dɔxɔ fɔlo Siwi kike nan na, Sulemani xa mangeya je naani nde. ³⁸ A naxa jɔn Bulu kike ra, kike solomasaxan nde, Sulemani xa mangeya je fu nun keren nde. Na banxi birin ti je solofere nan bun ma, a fa lu alo Ala nu wama a xɔn ma ki naxee.

7

Mangee banxi tife

¹ Sulemani bu ne je fu nun saxan a yete xa banxie tife ra. ² A banxi naxan singe ti a a xili sa ne «Liban fotɔnyi banxi.» A nu kuya jɔngɔn ya keme, a igbo jɔngɔn ya tongo suuli, a ite jɔngɔn ya tongo saxan. A xunyi wurie nu dɔxɔxi kinki safee naani naxee xun, nee nu yailanxi sediri wuri nan na. ³ Na kinkie fari nu makotoxi sediri xebenyi tongo naani nun suuli nan na a safee ki ma, fu nun suuli safee keren. ⁴ Banxi seetie ma, wunderi safee saxan nu na e ma, e ya rafindixi e boore ma. ⁵ Naadee saxan fan nu na wunderie ya tagi. ⁶ Buntunyi nu na naxan xa kuye jɔngɔn ya tongo suuli lima, a igboe jɔngɔn ya tongo saxan. ⁷ Banxi pala naxan fan nu yailanxi sediri wuri ra keli a gbata ma han fuge, nan nu findixi a xa kiiti sade ra.

⁸ A banxi gbete ti ne na xanbi ra a nu luma dennaxee. A ya yailan alo boore. Na xanbi ra, a naxa banxi gbete ti Firawuna xa di gine be a naxan dɔxɔ. ⁹ Nee birin ti geme masolixie nan na naxee xabaxi sera ra a kui nun a fari, kelife a bunyi ma han fuge. ¹⁰ Banxi sanbunyi dɔxɔ geme tofanyi xungbee nan na, naxee xabaxi jɔngɔn ya fu xa na mu a ra jɔngɔn ya solomasaxan ma. ¹¹ A fuge ra, sediri wuri nun geme tofanyie nu na naxee xabaxi a fanyir ra. ¹² Na tete xungbe nu yailanxi geme xabaxi safee saxan na, sediri wuri fan nu saxi na fari, alo Alatala xa banxi nun a gbutunyi.

¹³ Mangee Sulemani naxa mixi nde fen Tire, naxan xili Xiram. ¹⁴ Kaape gine nde xa di nan nu a ra fatanfe Nafatali bɔnsɔe ra. Tireka nan nu a Baba ra, naxan nu wure gbeeli rawalima. A lonnixi, a xaxili fan, a fata wure gbeeli rawalide a mɔoli birin na. A siga ne mangee Sulemani yire, a na wali mɔoli raba.

¹⁵ A kinki firin xabu wure gbeeli ra, naxee ite jɔngɔn ya fu nun solomasaxan, naxee xa radigilinyi lanxi jɔngɔn ya fu nun firin ma. ¹⁶ A xunyi firin xabu na kinki firinyie be, naxee ite jɔngɔn ya suuli. ¹⁷ A se

raxunmase fu nun naani xabu na xunyi firinyie be, xunyi keren solofere. ¹⁸ A mangoe bogi maniyee yailan safe firin na na se raxunmase radoxoxi firinyie ma. ¹⁹ A fuge maniyee masoli na kinki xunyi firinyie ma naxee nu na buntunyi ra. E ite jongon ya naani. ²⁰ A mangoe bogi maniyee keme firin masoli na kinki xunyi firinyie ma. ²¹ A na kinkie ti buntunyi ya tagi. Naxan nu na a yirefanyi ma, a xili naxa sa Yakin, naxan nu na a koola ma, na xili naxa sa Boosu. ²² Na kinkie konde ra, fugee nu masolixi mennie ma.

²³ A naxa ye sase xungbe digilixi yailan yoxui ra. A de igbo jongon ya fu, a ite jongon ya suuli, a xa radigilinyi jongon ya tongo saxan. ²⁴ Na ye sase de rabilinyi bunyi, ninge maniyee nu masolixi a ma e radoxoxi e boore ra a rabilinyi birin ma. Ninge fu na jongon ya keren ma, suuli a fari, suuli a bun. Ningee yo, ye sase yo, na birin yailanxi kerenyi nan na.

²⁵ Na ye sase nu doxoxi ninge maniyee gbete fu nun firin fari. Saxan ya rafindixi koola biri, saxan ya rafindixi sogegode biri, saxan ya rafindixi yirefanyi biri, saxan ya rafindixi sogetede biri. Na ye sase naxan nu xili «Baa» nu doxoxi na ningee fari, e ya rafindixi tande ma. ²⁶ Na ye sase xa marabinye nu findixi suxu keren nan na. A de kiri masolixi maniyee sansi fuge tofanyi ra. Ye fifa keme solofere fifa tongo suuli nu noma sade a kui.

²⁷ A naxa e sanbunyi fu yailan. E birin nu kuya jongon ya naani, e igbo jongon ya naani, a ite jongon ya saxan. ²⁸ E na sanbunye rafala ki naxe, wure ralenfetenxie nu na wure gbete naani tagi. ²⁹ Yete misaalie, ninge misaalie, nun maleke misaalie nu yailanxi na wure ralenfetenxie ma, a nun pirinti gbete. ³⁰ Wure digilixi naani nu na sanbunyi keren keren ma be a ti se ra, naxee nu xirixi e boore ra wure gbeeli firin na. Wure nde nu na na tuxui naanie ma ye sase bun ma. Na birin nu yailanxi temui kerenyi nan na. ³¹ Se digilixi nde nu na ye sase nu doxoxi naxan kui. Na ite jongon ya keren sanbunyi be, a igbo jongon ya keren nun a tagi. Se ndee nu masolixi na ma. Na wure ralenfetenxie mu nu digilixi, e seeti naanie birin xa maniyee nu lan. ³² Na wure digilixi naani naxee nu na a ye maxanin se tuxui naanie ra, e ite jongon ya keren nun a tagi, firin nu xirixi e boore ra wure gbeeli ra. ³³ Na wure digilixie maniyee soori ragise sanyie ra. E birin nu yailanxi wure gbeeli ra temui kerenyi ra.

³⁴ Se nde nu na tuxui naanie birin na naxee nu senbe fima e ma. ³⁵ Se digilixi nde nu na ye sase doxode kui. Na ite sanbunyi be jongon ya keren. Sanbunye fuge, a kilondee nun a wure ralenfetenxie birin nu yailanxi wure gbeeli nan na temui kerenyi ra. ³⁶ Maleke misaalie, yete misaalie, nun tugi misaalie nu yailanxi na kebelae ma, nun se gbete. ³⁷ Ye maxanin se fu nu yailanxi ki kerenyi ra na ki ne wure gbeeli ra. E birin nu lan.

³⁸ Xirami ye sase fu yailan ne wure gbeeli ra, naxee nu doxoxi na ye maxanin se fu fari. Ye litiri wulu keren keme senni jondon nu sama kankan kui. Ye sase nu igbo jongon ya naani. ³⁹ A naxa ye maxanin see doxo Alatala xa horomobanxi seetie ma, suuli koola biri, suuli yirefanyi biri. Na ye sase belebele naxan nu xili «Baa» a naxa na doxo banxi yirefanyi ma, a makore a sogetede biri ra. ⁴⁰ Xurami naxa ye sase, te xube ko see nun tondae yailan.

Na kui, Xurami naxa ge mänge Sulemani xa walie ra Ala xa horomobanxi xa fe ra. Na walie nan ya: ⁴¹ kinki firinyie, e xunyi tofanxie, se raxunmase naxee e fari, ⁴² koobe bogi maniyee keme naani gbakuxi e ra, koobe bogi

maniye safe firin se raxunmase keren ma kinkie xunyi ra, ⁴³ sunbui maxanin se fu, ⁴⁴ ye sase xungbe naxan xili «Baa,» ninge fu nun firin misaali naxee na ye sase xungbe bun ma, ⁴⁵ tundee, pelie, paanie. Xurami se naxee birin yailan mange Sulemani be Alatala xa banxi xa fe ra, a e yailan wure gbeeli raxunuxi nan na. ⁴⁶ Mange nu na yoxui raxunu Yuruden mere yire ne, Sukoti nun Saratan tagi. ⁴⁷ Mange Sulemani na birin yailan wure gbeeli nan na, naxan xa gboe xasabi mu nu noma kolonde.

⁴⁸ Sulemani se gbegbe yailan ne Ala xa banxi be, alɔ serexebade xema daaxi, teebili xema daaxi nde taami serexe sama dennaxe, ⁴⁹ lanpui doxo se xema daaxie naxee dexema Yire Seniyenxi kui seriye ki ma, a fuge misaalixie, lanpuie, te xube ko se xema daaxie, ⁵⁰ paanie, finɛe, pɔoti tofanyie, piletie, kolopɔoti xema fanyi daaxie, Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa naadee gbaku se xema daaxie, naxee nu na Yire Seniyenxi Fisamante sode de ra nun hɔrɔmɔbanxi sode de ra.

⁵¹ Sulemani Alatala xa hɔrɔmɔbanxi xa see yailan xema ra na ki ne. A to ge na ra, a naxa se birin naso Alatala xa hɔrɔmɔbanxi xa naafuli ragatade kui, a baba Dawuda naxee fixi Ala ma.

8

Saate kankira doxo fe hɔrɔmɔbanxi kui (Yudaya Mangee II 5:2-6:11)

¹ Na temui, Sulemani naxa Isirayila forie, bonsoe xunyiye, nun Isirayila denbaya xunyiye maxili alako e xa te Alatala xa saate kankira ra kelife Siyon, Dawuda xa taa. ² Isirayilaka birin naxa e malan mange yire alako e xa kike solofere sali raba. ³ Isirayila forie birin to menni li, Lewikae naxa saate kankira tongo, ⁴ e a xanin a nun Ala xa Naralande Kiri banxi, a nun se seniyenxi naxee nu na a kui. Lewika serexedubee nan na wali raba.

⁵ Mange Sulemani nun Isirayila pama naxee birin nu maxilixi, naxa ti saate kankira ya ra. E naxa xuruse lanmae nun a xungbe gbegbe ba serexe ra, naxan konti mu nu noma kolonde. ⁶ Serexedubee naxa Alatala xa saate kankira doxo a doxode Ala xa hɔrɔmɔbanxi, Yire Seniyenxi Fisamante kui. E a doxo malekee gabutenyie bun ma. ⁷ Malekee gabutenyie nu italaxi saate kankira nun a maxanin see xun ma. ⁸ Saate kankira maxanin see findixi wuri kuyee nan na, naxee jooe nu toma kafi pala ma yire seniyenxi kui, konɔ e mu nu noma tode hɔrɔmɔbanxi tande tan ma. Han to saate kankira na menni. ⁹ Sese mu nu na na saate kankira kui, fo na walaxe firinyi Annabi Munsa naxee sa a kui. A na raba Xorebe geya yire ne, Alatala saate xiri loxo e nun Isirayilakae tagi, e mini temui Misira.

¹⁰ Serexedubee to mini Yire Seniyenxi kui, nuxui nde naxa goro Alatala xa banxi ma, a a rafe. ¹¹ Serexedubee mu no lude menni e xa e xa wali raba, barima na nuxui nu na naa, Alatala xa noe nu bara lu banxi birin ma. ¹² Na kui, Sulemani naxa a fala, «Alatala a masen ne, a a sabatima nuxui fɔore nan kui.

¹³ Na kui n bara lingira ti i be, i sabatima dennaxe abadan.»

¹⁴ Mange naxa a ya rafindi, a duba Isirayila pama birin be. E birin nu tixi. ¹⁵ A naxa a masen, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan woyen n baba Dawuda be a kere ra. A fe naxan birin masen a be, a na birin nakamalixi ne. ¹⁶ A naxe, «Kafi n nan n ma pama ramini Misira boxi

ra, n mu nu taa sugandixi Isirayila bõnsõee tagi n banxi tima dennaxe. N man mu xeme sugandixi naxan findima n ma Isirayila jama yarerati ra. Kõnõ n bara Darisalamu nan sugandi alako n xili xa lu naa. N man bara Dawuda sugandi alako a xa findi n ma Isirayila jama xunyi ra.»

¹⁷ «N baba Dawuda naxa nate tongo a bõje kui, a fo a xa banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. ¹⁸ Alatala naxa a fala n baba Dawuda be, «I to nate tongo i bõje kui n ma banxi xa fe ra, na bara findi janige fanyi ra. ¹⁹ Kõnõ i tan xa mu na banxi tima. I xa di nan na tima. I naxan barixi, na nan n ma banxi tima.» ²⁰ Alatala bara a xa masenyi rakamali. N tan bara ti n baba Dawuda jõxõe ra Isirayila mange kibanyi kui, alõ Alatala a masen ki naxe. N man bara banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. ²¹ N bara Alatala xa saate kankira dõxõ naa, a xa saate walaxe na na kui. A na saate xiri a nun Isirayilakae nan tagi.»

²² Mange Sulemani naxa ti serexebade ya i jama birin ya xõri, a naxa a belexe itala koore ma, a fa a fala, ²³ «Isirayila Marigi Alatala, i maniye mu na koore nun bõxi ma. I dugutegexi i xa saate nun i xa hinne xa fe nan na i xa konyie mabiri, naxee jere ma i ya tode ra e bõje fixe ra. ²⁴ Na na a ra, to lõxõe i bara i xa laayidi rakamali i xa konyi n baba Dawuda be. ²⁵ Yakõsi, Isirayila Marigi Alatala, i laayidi naxan tongoxi i xa konyi n baba Dawuda be, i xa na rakamali. I bara a masen a be, «Xa i bõnsõe fenten e jere ki ma alõ i a rabaxi ki naxe, e naxa n ma seriye binya, mixi nde na e bõnsõe ya ma naxan fama lude Isirayila kibanyi kui abadan.» ²⁶ Yakõsi, Isirayila Marigi Alatala, i xa i xa masenyi rakamali, i naxan masen i xa konyi Dawuda be.»

²⁷ «Kõnõ Ala tan nõma sabatide dunjõna bende fupi fari adamadie tagi? Koore nun a xa gboe xurun i be. N banxi naxan tixi i be a xurun koore be. I luma menni di? ²⁸ N Marigi Alatala, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa a xa maxandi tongo, i xa i tuli mati i xa konyi wa xui ra. ²⁹ I xa i jengi sa yi banxi xõn ma kõe nun yanyi ra, barima i xili matõxõma be. I xa i xa konyi xa maxandi suxu yi banxi kui. ³⁰ I xa i tuli mati i xa konyi nun i xa jama wa xui ra, e i maxandima be temui naxe. Kelifi koore ma i dõxõxi dennaxe, i xa i tuli mati muxu ra, i man xa dije.»

³¹ «Xa mixi nde sa yunubi raba a boore ra, e fa a fala a be a xa kali nde ti serexebade yire yi banxi kui, ³² i xa na fe mato kelifi koore ma, i xa kiiti sa nõndi ra alako fe kane nun tinxintõe birin xa e sare soto.»

³³ «Xa i xa jama Isirayila sa yunubi raba i ra, e yaxuie fa nõ e ra na xa fe ra, xa e bara tin gbilenfe ra i yire, e i xili matõxõ, e i maxandi yi hõrõmõbanxi kui, ³⁴ i xa na fe mato kelifi koore ma, i xa i xa jama Isirayila xa yunubie xafari, i fa e ragbilen bõxi ma, i dennaxe fixi e tan nun e babae ma.»

³⁵ «Xa koore sa balan, tune yo mu fa, barima e bara yunubi raba i ra, xa e fa i maxandi be, e i xili matõxõ, e gbilen e xa yunubi fõxõ ra i e rayaagixi naxan ma, ³⁶ i xa na fe mato kelifi koore ma, i xa i xa konyie, i xa jama Isirayila xa yunubie xafari, i xa i xa seriye fanyi masen e be alako e xa na jere ki kolon, i fa tune ragoro i xa bõxi ma, i naxan findi e gbe ra.»

³⁷ «Xa kaame sa sin yi bõxi ma, xa na mu fure, xa na mu baloe kane, xa na mu gere, xa na mu gbaloe gbete, ³⁸ xa mixi nde sa i maxandi, xa i xa jama Isirayila a mawa i xõn, barima e bara a kolon e xa tõõre kelixi fe naxan ma, e fa e belexe itala yi banxi mabiri, ³⁹ i xa na fe mato kelifi koore ma i magoroxi dennaxe, i xa dije, i xa mixi birin sare fi a xa wali ra,

i tan naxan adama birin boŋe ma fe kolon. I keren peti nan ibunadama birin sondon ma fe kolon. ⁴⁰ Na kui e fama gaaxude i ya ra, e jere i xa kira xon e xa simaya birin kui yi boxi ma, i naxan fixi muxu babae ma.»

⁴¹ «Xa xone nde sa fa kelife jamanɛ ma, naxan mu findi i xa jama Isirayila mixi nde ra, ⁴² a fa i xili xungbe nun i senbe xa fe ra, a i maxandi yi banxi kui, ⁴³ i xa na fe mato kelife koore ma i i magoroxi dennaxe, i xa a xa maxandi suxu alako si birin xa gaaxu i xili ya ra dunjɔna, alo i xa jama Isirayila. E xa a kolon i tan nan xili maxandima yi banxi kui n naxan tixi.»

⁴⁴ «Xa i xa jama sa mini a yaxuie gereɗe alo i a masen e be ki naxe, xa e i maxandi yi taa mabiri ra i dennaxe sugandixi, xa e i maxandi yi banxi mabiri ra n naxan tixi i xili ra, ⁴⁵ i xa na fe mato, i xa e xa dube suxu, i xa kiiti tinxinxi sa e be.»

⁴⁶ «Xa e sa yunubi raba i ra, alo adamadi birin darixi naxan na, xa i boŋe te e xili ma, i fa e sa e yaxuie sagoe, e findi geelimanie ra yire makuye, xa na mu a ra yire makorexi, ⁴⁷ xa e bara xaxili soto na konyiya kui, e fa i maxandi e xa geeli kui, «Muxu bara yunubi raba, muxu bara fe jaaxi raba, muxu bara kobi,» ⁴⁸ xa e man e yete ragbilen i ma e boŋe fiixe ra, e nii birin na, e fa i maxandi jamanɛ ma konyiya kui yi boxi mabiri, i naxan fixi e babae ma, a nun yi taa mabiri, i naxan sugandixi, a nun yi banxi mabiri, n naxan tixi i be, ⁴⁹ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa i tuli mati e xa maxandi nun e wa xui ra, i xa kiiti tinxinxi sa e be, ⁵⁰ i xa dipe i xa jama ma naxan yunubi rabaxi i ra. I xa e xa yunubie xafari e naxan nabaxi i ra. I xa hinne e ra e yaxuie ya xori, alako e yaxuie fan xa hinne e ra. ⁵¹ E findixi i xa jama nan na, i ke tongoe, i naxee ramini Misira boxi ra konyiya kui.»

⁵² «Yakosi, n Marigi Ala, i xa muxu xa maxandi mato, i xa a rame, muxu naxan nabaxi yi banxi kui, ⁵³ barima i tan nan muxu ba dunjɔna bɔnsɔɛ tagi muxu xa findi i ke tongoe ra, alo i a masen Isirayila be ki naxe i xa konyi Munsa saabui ra, a to muxu benbae ramini Misira boxi ra.»

⁵⁴ Mange Sulemani to ge na maxandi tide Alatala be, a naxa keli Alatala xa serexebade yire, a xinbi nu sinxi dennaxe a belexee itexi koore ma.

⁵⁵ Na temui a naxa ti Isirayila jama ya xori, a duba e be a xui itexi ra. A naxe, ⁵⁶ «Tantui na Alatala be, naxan bara malabui fi a xa jama Isirayila ma, alo a a masen ki naxe. A masenyi naxee ti a xa konyi Annabi Munsa saabui ra, keren mu na a mu naxan nakamali. ⁵⁷ Won Marigi Alatala xa lu won seeti ma alo a raba won benbae be ki naxe. Ala naxa won nabolo, a naxa won nabepin. ⁵⁸ Ala xa won boŋe ya mafindi a ma, alako won xa won jere a xa kira xon ma, won xa a xa yaamari birin nabatu, won xa gbilen fee foxo ra a tonyi doxoxi naxee ra, won xa bira a xa seriye foxo ra a naxan so won benbae yi ra. ⁵⁹ Ala xa ratu n ma maxandi ma ke nun yanyi. Won Marigi Alatala xa n tan a xa konyi nun a xa jama Isirayila makanta fe jaaxi ma loxoɛ birin, ⁶⁰ alako dunjɔna birin xa a kolon a Alatala nan na Ala ra. Ala gbete mu na. ⁶¹ Wo boŋe birin xa lu won Marigi Alatala nan be, alako won xa a xa yaamarie ratinme, won xa won jere a xa seriye ma alo wo darixi a ra ki naxe.»

⁶² Mange nun Isirayila jama birin naxa serexe ba Alatala be. ⁶³ Mange Sulemani naxa ninge wulu moxɔɔɔn nun firin ba xanunteya serexe ra, a nun yexee wulu keme moxɔɔɔn. Na dangi xanbi, Mange nun jama naxa Ala xa banxi rabi. ⁶⁴ Sulemani naxa tete yire raseniyen serexe ra Alatala xa horomobanxi ya ra. A naxa serexe gan daaxie ba naa, a nun xanunteya

serexee ture nun sansi xori ra, barima serexebade yoxui daaxi, Sulemani naxan yailan, na nu xurun na serexee birin be.

⁶⁵ Sulemani nun Isirayilakae birin sali raba ne won Marigi Alatala ya xori xi solofere bun ma. Nama gbege fa ne kelife Xamata han Misira xure. E to ge na sali ra, e man naxa sali xi solofere gbete bun ma, a findi xi fu nun naani ra. ⁶⁶ A xi fu nun suuli nde, mange naxa jama bepin e xa gbilen e xonyi. E naxa duba mang'e be, e fa gbilen e xonyi seewe kui, Alatala xa hinne xa fe ra a xa konyi Dawuda nun a xa jama Isirayila mabiri.

9

Ala xa masenyi Sulemani be (Yudaya Mangee II 7:11-22)

¹ Mang'e Sulemani to ge Alatala xa banxi nun a yete xa banxi tide, a a waxofe birin naba na xa fe ra, ² Alatala man naxa mini a ma alo a raba Gabayon ki naxe. ³ Alatala naxa a fala a be, «N bara i xui me, n bara i xa maxandi suxu. N bara tin yi banxi xa findi n gbe ra, i naxan tixi. N xili xa lu a ma abadan, n nan n jengi sama ne a xon ma. ⁴ Xa i sa i jere n ma kira xon ma boje tinxinxi ra, alo i baba Dawuda, i fa n ma yaamarie, n ma seriy'e, nun n ma xaranyi suxu a fanyi ra, ⁵ n i xa mange kibanyi mabanbanma ne, alo n a saataxi i baba Dawuda be ki naxe. N a masen ne a be, «Isirayila mang'eya mu bama i bonsoe yi ra.» ⁶ Kono xa wo wo kobe ratoma, wo fa gbilen n ma seriy'e nun n ma yaamarie foxo ra, xa wo sa tuubi Ala gbete be, ⁷ n wo talama ne n ma boxi ma, n naxan fixi wo ma, n yi banxi rakasanje, n naxan findixi n xili falade ra. Na temui si birin fama ne yeleda Isirayila xa fe ma, e yo wo ma. ⁸ Na temui mixi ne dangima yi banxi ra, naxan bara xili fanyi soto, e de ixarama ne, e a fala, «Munfe ra Alatala yi boxi nun yi banxi xa fe xun nakanaxi yi ki?» ⁹ E a yaabima ne, «Ala yi birin niyaxi e ra ne barima e bara gbilen e babae Marigi Alatala foxo ra, naxan e ramini Misira boxi ra. E bara e tagi ixiri ala gbete ra, e e batu, e tuubi e be. E yi toore sotoxi na nan ma.»»

Mange Sulemani xa wali ndee (Yudaya Mangee II 8:1-18)

¹⁰ Mang'e Sulemani nu bara Alatala xa banxi nun a yete xa banxi ti je moxoren bun ma. ¹¹ Tire mange Xirami to bara nu sediri nun sipire wurie, nun xee ma so Sulemani yi ra, a nu wama naxan xasabi xon, a naxa taa moxoren fi Xirami ma Galile boxi ma. ¹² Xirami to mini na taae matode, nee mu rafan a ma. ¹³ A naxa a fala Sulemani be, «N ngaxakerenyi, i taa mooli mundun fixi n ma yi ki?» Xirami naxa na taae xili sa «Taa fufafu.» Na xili nan na e xun ma han to. ¹⁴ Kono Xirami naxa xee ma kilo wulu naani rasanba mang'e Sulemani ma.

¹⁵ Mang'e Sulemani nu bara tekun wali rakeli banxie nun taae tife ra, alo Alatala xa banxi, mange Sulemani xa banxi, Milo taa, Darisalamu tete, Xasori taa, Megido taa, nun Geseri taa. ¹⁶ Firawuna, Misira mange, dusu ne Geseri taa xun na, a te so na ra, na Kanaankae birin faxa. Na dangi xanbi a na fi a xa di gine ma, naxan doko mange Sulemani xon ma.

¹⁷ Mang'e Sulemani yi taa birin ti ne: Geseri taa, Beti Xoron Labe, ¹⁸ Baalati nun Tamari naxee nu na gbengberenyi ma, ¹⁹ nun taa gbete soori ragisee nun soee nu ragatama dennaxe. Sulemani nu bara banxi nun taa

gbegbe ti Darisalamu, Liban boxi, nun a xa boxi birin ma, alo a nu wama a xon ma ki naxe.

²⁰ Xitikaе, Amorikae, Peresikae, Hiwikaе, nun Yebusukae naxee lu Isirayila boxi ma, konо e mu findi Isirayilakae ra. ²¹ E babae mu faha Isirayila xa santidegema saabui ra Isirayilakae so temui. Na kui Sulemani na mixie findi ne konyie ra. Han to e na konyiya kui. ²² Konо Sulemani mu tin Isirayila di yo xa findi konyi ra. Isirayilakae nu findixi a xa soorie, sebelitie, soori xunyie, nun soe ragi xunyie nan na. ²³ Mange Sulemani mixi keme suuli mixi tongo suuli nan ti xunyie ra konyie xun ma naxee nu a xa wali rabama.

²⁴ Sulemani Firawuna xa di gine tongo ne Dawuda xa taa kui, a a ratunu banxi gbete kui, a naxan ti a be. Na temui fa a naxa Milo taa ti.

²⁵ Mange Sulemani nu serexe gan daaxie nun xanunteya serexee bama sanya saxan ne yo ne serexebade fari, a naxan yailan Alatala be. A nu surayi bama serexe ra serexebade nde fari naxan nu na Alatala ya i. A Alatala xa horomobanxi rajon.

²⁶ Mange Sulemani kunkuie yailan ne Esiyon Geberi, Elata fe ma, baa de ra naxan nu na Edon boxi ma. ²⁷ Mange Xirami walike ndee so ne Sulemani yi ra, naxee nu bakima na kunkuie kui Sulemani xa walikee seeti ma. E nu kunkui wali kolon a fanyi ra. ²⁸ Na kunkuie siga ne Ofiri boxi ma xema kilo wulu fu nun naani tongode mange Sulemani be.

10

Seeba Mange Gine fafe Mange Sulemani xebude (Yudaya Mangee II 9:1-12)

¹ Seeba mange gine to Sulemani xili gbe me Alatala xili xa fe ra, a naxa siga maxorinyi xoroxoe tide a ma. ² A naxa siga Darisalamu, a sanbase gbegbe xanin a xun ma joxomee fari alo labunde, xema, nun geme tofanyie. A naxa a xa maxorinyi birin ti Sulemani ma. ³ Mange Sulemani naxa a xa maxorinyie birin yaabi, na birin naxa sooneya a be.

⁴ Seeba mange gine to ge Sulemani xa lonni tode, a nun a xa banxie a naxee ti, ⁵ a xa donsee, a xa walikee nun e wali ki, e xa dugie, e ludee, na fe birin naxa a de ixara. ⁶ A naxa a fala mange be, «N fe naxee birin mexi n ma boxi ma i xa masenyie nun i xa lonni xa fe ra, na birin findixi nondi nan na. ⁷ Beenun n xa be to n yete ra, n mu la e xa masenyi ra. Konо yakosi n bara a kolon i xa lonni gbo dangife e naxan masenxi n be. I fe naxan birin tagi rabaxi n be nun i xa naafuli, na dangi i xili ra. ⁸ Nelexinyi na i xa mixie be, nelexinyi na i xa konyie be, barima e na i seeti ma temui birin i xa lonni ramefe ra. ⁹ Tantui na i Marigi Alatala be, naxan hinnexi i ra, a fa i doxo Isirayila mange kibanyi kui. I Marigi Ala na raba ne barima Isirayila rafan a ma abadan. A i findixi ne e xa mange ra alako i xa e yamari tinxinyi nun nondi ra.» ¹⁰ A naxa xema kilo wulu naani fi mange ma, a nun labunde gbegbe, nun geme tofanyie. Kabi na temui, Seeba mange gine labunde xasabi naxan fi mange Sulemani ma na jondon mu to Isirayila boxi ma sonon.

¹¹ Xirami nun Sulemani xa walikee naxee fa xema ra kelife Ofiri boxi ma, nee man naxa fa wuri nun geme tofanyie ra. ¹² Mange naxa na wuri rawali Alatala xa horomobanxi sode de ra, a nun mange xa banxi sode de ra. A man naxa na wuri rawali korae yailanfe ra beetibae be. Na wuri mooli mu nu toxi Yudaya sinden.

¹³ Mänge Sulemani naxa Seeba mänge giñe waxõñse birin so a yi ra dangife a naxan nasanbaxi a ma. Na xanbi, a naxa gbilen a xa bõxi ma, a tan nun a xa mixie.

Mänge Sulemani xa naafuli
(*Yudaya Mängee II 1:14-17, 9:13-28*)

¹⁴ Ñe yo ñe Sulemani nu xεema kilo wulu mõxõñen nun firin, kilo keme senni tongo naani nun naani sõtõma, ¹⁵ bafe a naxan sõtõ yuleya duuti ra. A man nu xεema nun gbeti sõtõma mängee nun gominae ra Arabu bõxi ma.

¹⁶ Mänge Sulemani naxa sõõri makantase keme firin yailan xεema ra, kankan yailanxi xεema kilo solofere nan na. ¹⁷ A man naxa sõõri makantase xunxuri keme saxan yailan xεema ra, kankan yailanxi xεema kilo saxan nan na. A naxa e gbaku banxi kui naxan xili falama Liban Fõtõn Banxi. ¹⁸ Mänge naxa kibanyi xungbe yailan sili ñinyi ra, a fa xεema fanyi maso a ma. ¹⁹ Santide senni nu na na kibanyi ma. A xanbi radigilinxi, belexe sade firin nu na a sεetie ma, yete masolixi firin fan nu na a sεetie ma. ²⁰ Yete fu nun firin fan masolixi nu na santidee sεetie ma, senni nu na yirefanyi ma, sennie nu na koola ma. Na kibanyi maniye mu nu na mangataa yo kui sinden. ²¹ Mänge Sulemani xa pooti birin nun Liban Fõtõn Banxi xa piletu birin nu yailanxi xεema nan na. A mu nu gbeti rawalima fefe ma, a tide mu gbo a be. ²² Kunkuie nu na mänge yi ra naxee nu sigama Tarasisi ñe saxan yo ñe saxan xεema, gbeti, sili ñinyi, kule, nun xõni tofanyie tongode. Xirami xa walikee nu a malima na wali kui.

²³ Mänge Sulemani xa bannaya nun a xa lõnni naxa gbo ye dangi bõxi mänge birin na. ²⁴ Bõxi mänge birin nu wama Sulemani xa lõnni ramefe Ala naxan saxi a xaxili ma. ²⁵ Nee birin nu mänge sanbama gbeti, xεema, dugie, geresosee, labundee, soe, nun sofalee ra ñe yo ñe.

²⁶ Sulemani naxa sõõri ragisee nun soe ragie malan. Sõõri ragisee wulu keren keme naani, nun soe ragie wulu fu nun firin nan nu na mangataa Darisalamu nun taa makantaxi gbetee. ²⁷ Mänge naxa a niya gbeti xa wuya Darisalamu dangife geme xõri ra. Wuri fanyi fan naxan xili sediti naxa wuya dangife sikomoro wuri ra naxee na Sefela bõxi ma. ²⁸ Sulemani nu soe sarama Misira nun Kowa bõxi nan ma. Mänge xa yulee nu sigama e tongode. ²⁹ E sõõri ragisee sara gbeti kilo solofere ra, e soe sara gbeti kilo keren nun a tagi. E na mooli sara Xiti nun Arami mängee fan be.

11

Sulemani gbilenfe Alatala fõxo ra

¹ Mänge Sulemani naxa giñe gbege dõxo naxee mu findixi Isirayilakae ra, alõ Firawuna xa di giñe, Mowaba giñe, Amoni giñe, Edon giñe, Sidõn giñe, nun Xiti giñe. ² Alatala nu bara a fala Isirayilakae be na sie xa fe ra, «Wo naxa siga e xõnyi, e fan naxa fa wo xõnyi. Xa na mu, e wo bõñee ya rafindima ne e xa alae mabiri.» Kõñõ Sulemani tan bira na mixie nan fõxo ra, giñe maxanufe ra. ³ A mänge di giñe keme solofere nan dõxo, a konyi giñe keme saxan fan tongo. Na giñe naxa a bõñe mafindi.

⁴ A to fori, na giñe nu bara a bõñe birin mafindi ala gbetee ma, a mu bira a Marigi Alatala fõxo ra alõ a baba Dawuda. ⁵ Mänge Sulemani nu Sidõnkae xa ala Asiteroti nun Amonikae xa ala Mõlõkõ fan batuma.

⁶ Mange Sulemani naxa fe raba, naxan mu rafan Alatala ma, a mu a xui rakamali Alatala be alo a baba Dawuda. ⁷ Na kui Sulemani naxa serexebade yailan Mowaba xa ala Kemosi be, a nun Amonikae xa ala Moloکو be geya fari, naxan nu na Darisalamu ya ra. ⁸ A nu na mooli rabama a xa ginεe birin be, naxee nu fatanxi si gbeteε ra, naxee nu surayi nun serexεe bama e xa alae be.

⁹ Alatala naxa xono mange Sulemani ma, barima a nu bara a kobe so Isirayila Marigi Alatala ra, naxan mini a ma sanya firin. ¹⁰ Alatala nu bara tonyi doxo ala gbeteε batufe ra, kono Sulemani mu Alatala xa yaamari suxu. ¹¹ Na kui Alatala naxa a fala Sulemani be, «I to bara na mooli raba, i mu bira n ma yaamarie foxo ra n naxee birin masen i be, i n ma saate kana, n i xa mangeya bama ne i yi ra, n fa a so i xa konyi nde yi ra. ¹² Kono i baba Dawuda xa fe ra, n mu na rabama i xa simaya kui, n mangeya bama ne i xa di xeme yi ra. ¹³ N mu mangeya birin bama a yi ra, n bonsoε keren nan luma i xa di be n ma konyi Dawuda xa fe ra, nun Darisalamu xa fe ra n naxan sugandixi.»

¹⁴ Alatala naxa Sulemani gerefa nde ramini, naxan nu xili Hadada. Edon mange xa di nan nu a ra. ¹⁵ Dawuda Edon boxi gere temui naxe, a xa soori mange Yowaba nu bara te naa Isirayila soorie furee ragatade. Na temui a man naxa Edon xeme birin faxa. ¹⁶ Yowaba nun a xa soorie naxa lu naa kike senni, han e ge xeme birin faxade ¹⁷ Hadada nun a baba xa konyi Edonka ndee nu bara e gi, e siga Misira. Na raba Hadada dimedi temui ne. ¹⁸ E to keli Madiyan, e naxa siga Paran. E naxa mixie tongo menni, e fa siga Misira Firawuna yire. Misira mange naxa banxi so a yi ra, a a joxo sa a xa donse fe xon ma, a boxi fan fi a ma.

¹⁹ Hadada naxa rafan Firawuna ma, han a a xa mange gine xunya fi a ma gine ra. ²⁰ Mange gine Tapenesi xunya naxa di xeme bari a be, naxan nu xili Genubati. Tapenesi na de ba Firawuna xonyi ne, a fa lu menni Firawuna xa die ya ma.

²¹ Hadada to a me a Dawuda nun a xa soori mange Yowaba bara faxa, a naxa a fala Firawuna be, a xa dije a ma a xa gbilen a xonyi. ²² Firawuna naxa a yaabi, «Munfe ra i wama gbilenfe i xonyi? I waxonfe birin na be.» A naxa a yaabi, «I nondi, kono dije n xa gbilen.»

²³ Ala naxa gerefa gbete ramini mange Sulemani be, naxan findixi Eliyada xa di Reson na, naxan nu bara a gi kelife Soba mange Hadadeseri xonyi, ²⁴ Dawuda nu na e gerefe temui naxe. Reson xa soorie nan malan a fe ma, e fa lu Damasi, e mangeya soto menni. ²⁵ Reson nun Hadada findi Sulemani yaxuie nan na a xa simaya birin kui. Arami mange Reson nu Isirayila nama xonxi.

²⁶ Nebati xa di Yerobowami nu kelixi Sereda ne Efirami boxi ma. A nga naxa findi kaaje gine nde ra, naxan xili Seruya. A nu walima mange Sulemani xa mixie ya ma, kono mange xa fe mu nu rafan a ma. ²⁷ Na rakeli yi fe nan ma: Mange Sulemani nu na Milo tife, a nun a baba xa taa tete yire nde. ²⁸ Yerobowami to findi gbangbalanyi fanyi nan na, Sulemani naxa a findi teku wali xunyi ra Yusufu bonsoε xun ma.

²⁹ Loxoe nde Yerobowami naxa mini Darisalamu, a Annabi Ahiya Siloka li kira xon ma e doru. Donma xungbe neene nu ragoroxi namijonme ma. ³⁰ Annabi Ahiya naxa a xa donma neene iboo xuntun fu nun firin na, ³¹ a fa a fala Yerobowami be, «Xuntun fu tongo, barima Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi n be, «N fama ne mangeya bade Sulemani yi ra,

n fa bõnsõe fu sa i tan xa yaamari bun ma. ³² N bõnsõe keren luma nẽ Sulemani bun ma n ma konyi Dawuda xa fe ra nun Darisalamu xa fe ra, n taa naxan sugandixi Isirayila bõnsõe ya ma. ³³ N na rabama nẽ barima e bara e kobe so n na, e Sidõn xa ala Asiteroti, nun Mowaba xa ala Kemosi, nun Amoni xa ala Mõlõkõ batu. E mu e jẽrema n ma kira xõn ma, e mu n ma yaamarie ratinmema alõ Sulemani baba Dawuda a raba nẽ ki naxe. ³⁴ N mu mangeya birin bama Sulemani yi ra, a xa lu mangeya kui a xa simaya birin na n ma konyi sugandixi Dawuda xa fe ra, naxan bara n ma yaamarie nun n waxõnfe rabatu. ³⁵ Kõnõ n mangeya bama nẽ Dawuda xa di Sulemani yi ra, n bõnsõe fu fi i ma. ³⁶ N bõnsõe keren nan luma a xa di yi ra, alako n ma konyi Dawuda fõxi xa lu Darisalamu abadan, n dennaxe sugandixi n xili xa fe ra. ³⁷ N i tongoma nẽ, n i findi mangẽ ra Isirayila xun na. I luma i waxõnde nẽ. ³⁸ Xa i sa i tuli mati n na, xa i sa i jẽrẽ n ma kira xõn, xa i sa wali n bẽ, i n ma yaamarie ratinmẽ, i n ma serye rabatu, alõ n ma konyi Dawuda a raba ki naxe, n luma nẽ i sɛeti ma temui birin, n i bõnsõe rasabatima nẽ, alõ n naxan nabaxi n ma konyi mangẽ Dawuda bẽ, n Isirayila fima nẽ i ma. ³⁹ N mangẽ Dawuda bõnsõee rayaagima nẽ, kõnõ kude xa mu a ra.» ⁴⁰ Mangẽ Sulemani naxa wa Yerobowami faxafe. Na nan a niya, Yerobowami naxa a gi, a sa a xunyi taxu Sisaki ra Misira mangẽ. A naxa lu menni han mangẽ Sulemani naxa faxa.

⁴¹ Sulemani xa taruxui dõnxõe, a fõle nun a rajõnyi, a sɛbexi Sulemani xa taruxui kui. ⁴² Sulemani xa mangeya naxa bu jẽ tongo naani Darisalamu nun Isirayila xun ma. ⁴³ Na xanbi, Sulemani naxa laaxira. E naxa a ragata a babae sɛeti ma a baba Dawuda xa taa kui. A xa di Robowami naxa lu a jõnxõe ra.

12

Robowami nun Yerobowami (Yudaya Mang'ee II 10:1-15)

¹ Robowami naxa siga Sikemi, barima Isirayilakae birin nu malanxi naa, e xa a ti mangẽ ra. ² Nebati xa di Yerobowami naxa na fe mẽ Misira, a to a gi Sulemani ma a siga dennaxe. ³ Mixi ndee naxa a xili a xa fa Isirayila bõxi ma. Yerobowami nun Isirayilakae birin naxa siga Robowami yire, e a fala a bẽ, ⁴ «I baba muxu suxu nẽ alõ konyie. Yakõsi tan, i xa nde ba muxu xa kote ra i baba naxan saxi muxu fari. Na kui muxu fama i xa yaamari rabatude.» ⁵ A naxa e yaabi, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» Nama naxa siga.

⁶ Mangẽ Robowami naxa marasi fen forie ra, naxee nu na a baba Sulemani fẽ ma a xa simaya kui, a fa e maxõrin, «Wo marasi mundun fima n ma n nan n ma jama yaabima naxan na?» ⁷ E naxa a yaabi, «Xa i fe fanyi rabama jama bẽ, xa i tin e waxõnfe ra, xa i wõyẽn fanyi fala e bẽ, e luma nẽ i xa yaamari bun ma temui birin.»

⁸ Kõnõ Robowami mu tin forie xa marasi ra. A naxa a lanfanma booree maxõrin a lanma a xa naxan naba. ⁹ A naxa e maxõrin, «Wo marasi mundun fima n ma n na n ma jama yaabima naxan na, jama naxan n mayandima n xa nde ba e xa kote ra n baba naxan saxi e fari.» ¹⁰ A lanfanmae naxa a yaabi, «I xa yi jama yaabi yi ki, naxee i mayandixi i xa nde ba e xa kote ra i baba naxan saxi e fari. I xa a fala e bẽ, «N bɛlɛxɛ sole lanmadi xungbo n baba tagi bẽ. ¹¹ Yakõsi, n baba xa kote xõrõxõ a naxan

dɔxɔ wo ma, n tan na xun masama ne. N baba wo bɔnbɔ luxusinyie nan na, kɔnɔ n tan fama wo bɔnbɔde talie nan na.»

¹² Xi saxan to dangi, Yerobowami nun jama naxa siga Robowami yire, naxan nu bara a fala, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» ¹³ Mange Robowami naxa e yaabi a xɔrɔxɔe ra, a mu forie xa marasi tongo. ¹⁴ A naxa e yaabi a lanfanmae xa marasi ra, «N na n baba xa kote xɔrɔxɔe xun ma sama ne a naxan dɔxɔ wo ma. N baba wo bɔnbɔ luxusinyie nan na, kɔnɔ n tan fama wo bɔnbɔde talie nan na.» ¹⁵ Na kui, mange mu tin a tuli matide jama ra. Marigi Alatala nu bara na ragiri alako a xa a xa masenyi rakamali a naxan fala Nebati xa di Yerobowami be Annabi Ahiya Siloka saabui ra.

¹⁶ Isirayilakae to a kolon mange mu tin a tuli matide e ra, e naxa a yaabi, «Munse na won nun Dawuda bɔnsɔe tagi?

Ke mu na muxu be Yisayi xa die tagi.

Isirayila xa gbilen e xɔnyi.

Yakɔsi Dawuda, i xa mɛɛni i xa banxi ma i yete ra.»

Na kui, Isirayila birin naxa gbilen e xɔnyi.

¹⁷ Isirayilaka naxee nu sabatixi Yudaya taae kui, nee naxa lu Robowami xa yaamari bun ma. ¹⁸ Na dangi xanbi, mange Robowami naxa Adorami xɛɛ, naxan jɛngi nu saxi teku wali xɔn ma, kɔnɔ Isirayilakae naxa a magɔnɔ han a faxa. Mange Robowami naxa a gi keren na sigafe ra Darisalamu a xa sɔori ragise kui. ¹⁹ Isirayila Dawuda xabile matandi na ki ne. Han to e mu lanxi.

²⁰ Isirayilaka birin to a mɛ a Yerobowami bara fa, e naxa e malan, e a xili, e a findi mange ra Isirayila birin xun ma. Yudaya nan keren sa Dawuda bɔnsɔe de ra.

²¹ Robowami to so Darisalamu, a naxa Yuda nun Bunyamin bɔnsɔe sɔorie malan, geresoe fanyi wulu kemɛ tongo solomasaxan, alako e xa Isirayila gere, Isirayila xa gbilen Robowami xa mangeya bun ma. ²² Kɔnɔ Alatala naxa a masen a xa mixi Semaya be, ²³ «A fala Sulemani xa di Robowami be, Yudaya mange, a nun Isirayilakae birin naxee na Yudaya nun Bunyamin bɔxi ma, ²⁴ Alatala xa masenyi nan yi ki: «Wo naxa te de sigafe ra won ngaxakerenyie gerede. Wo birin xa gbilen wo xɔnyi, barima n tan nan yi fe ragirixi.» E naxa Alatala xa masenyi rabatu, e naxa gbilen, e mu siga Yerobowami gerede sɔnɔn.

²⁵ Yerobowami naxa Sikemi taa ti Efirami geyae yire, a sabati naa. Na dangi xanbi, a man naxa siga, a Peniyeli ti. ²⁶ Yerobowami naxa a fala a bɔje ma, «Temunde yi jama fama gbilende, e lu Dawuda bɔnsɔe xa yaamari bun ma, ²⁷ xa e luma te ra sɛrɛxɛe bade Alatala xa banxi kui Darisalamu. Yi jama bɔje ya fama ne rafindide e marigi Robowami Yudaya mange ma, e n tan faxa, e fa gbilen Yudaya mange Robowami ma.»

²⁸ A to ge marasi fende, mange naxa ninge misaali firin yailan xɛema ra, a fa a fala jama be, «Wo xa sigɛ Darisalamu mu lanma sɔnɔn. Isirayila, wo xa alae nan yi ki naxee wo ramini Misira bɔxi ma.» ²⁹ A naxa keren ti Beteli, a keren ti Dana. ³⁰ Na nan findixi yunubi ra e be. Nama nu luma siga ra na kuyee batude Beteli, xa na mu a ra Dana. ³¹ Yerobowami naxa salidee ti yire itexi, a fa mixie ti sɛrɛxɛdube ra naxee mu findi Lewi die ra.

³² Yerobowami naxa sali nde raba kike solomasaxan nde xi fu nun suuli nde ra, alo sali naxan mɔoli nu rabama Yudaya. A yete yati naxa sɛrɛxɛe ba na kuye ninge daaxie be, a naxee yailan Beteli. A naxa sɛrɛxɛdube dɔxɔ Beteli na salide yiree, a naxee ti geyae kɔn. ³³ A naxa sɛrɛxɛ ba na

salide kui, a naxan yailan Beteli. A na raba kike solomasaxan nde xi fu nun suuli nde ne. A nu bara na kike sugandi a yete kan waxonki ra. A naxa sali xungbe raba Isirayilakae be, a surayi gan serexe ra Beteli serexebade fari.

13

Namijonme xa masenyi Yerobowami be

¹ Alatala xa xera nde naxa fa Beteli kelife Yudaya boxi ma. Yerobowami nu tixi serexebade fari, a na surayi ganfe serexe ra. ² Alatala xa xera naxa a xui ite serexebade a xorxo ra a Alatala xa masenyi fala a xui itexi ra. A naxe, «Serexebade, serexebade! Alatala xa masenyi nan ya: «Di xeme nde barima ne mange Dawuda bomsae ya ma, a xili Yosiya. A i xa serexedubee findi serexe ra i fari, naxee surayi bama serexe ra salide geyae fari. Mixi xorie nan yati ganma i fari!» ³ Na loxae a naxa tonxuma fi e ma, a naxa a fala e be, «Tonxuma nan ya alako wo xa a kolon a n tan Alatala xui yati nan falaxi wo be. Yi serexebade fama ne iboode, a xube ibogonma boxi ma.»

⁴ Mange Yerobowami to Ala xa xera xa masenyi me, a naxan fala a xui itexi ra Beteli serexebade xa fe ra, a naxa a belexe itala na serexebade fari, a fa a fala, «Na xeme suxu.» A to na raba, a belexe naxa xorxo a ra, a mu no a ramaxade sonon. ⁵ Na serexebade naxa iboo keren na, a xube naxa ibogon boxi ma, alo Alatala xa xera a fala ki naxe.

⁶ Na kui mange naxa a fala Ala xa xera be, «I Marigi Alatala maxandi n be, alako n belexe xa yalan.» Ala xa xera naxa Ala maxandi a be, Yerobowami belexe naxa yalan alo a singe. ⁷ Mange naxa a fala Ala xa xera be, «Fa n xonyi i xa i malabu, n buya nde fima i ma.» ⁸ Ala xa xera naxa mange yaabi, «Hali i naafuli gbegbe fima n ma, n mu soma i xonyi. N mu sese donma, n mu sese minma be, ⁹ barima Alatala n yamarixi yi nan na, «I naxa sese don, i naxa sese min na yire. I xa gbilen i xonyi kira gbete ra.» ¹⁰ A naxa gbilen kira gbete ra, a mu gbilen kira ra a fa naxan xon ma a singe.

¹¹ Namijonme xemoxi nde nu na Beteli taa kui. A xa di nde naxa na fe ya maxaran a be, Ala xa xera naxan birin naba Beteli na loxae, nun a woyenyi naxee fala mange be. A xa di to ge na fe birin masende a be, ¹² a naxa a tan nun a xunyaexa maxorin, «A gbilen kira mundun na?» A xa die nu bara a kolon na xera gbilen kira naxan na. E to na fala e baba be, ¹³ a naxa a fala e be, «Wo fa n ma sofale ra.» E to a yailan, a naxa te a fari, ¹⁴ a bira Ala xa xera foxo ra, han a sa a li wuri nde bun ma.

A naxa a fala a be, «Ala xa xera na i tan nan na naxan keli Yudaya?» A naxa a yaabi, «Iyo, n tan nan a ra.» ¹⁵ Namijonme xemoxi naxa a fala a be, «Won xa gbilen n xonyi, won xa won dege.» ¹⁶ Ala xa xera naxa a yaabi, «N mu noma gbilende, n mu noma sode i xonyi. N mu sese donma, n mu sese minma yi yire, ¹⁷ barima Alatala a masenxi ne n be, «I naxa sese don, i naxa sese min, i naxa gbilen kira ra i fa fama faxi naxan xon ma.»

¹⁸ Xemoxi naxa a fala a be, «N tan fan findixi namijonme nan na alo i tan. Maleke nde nan goroxi n ma, a Ala xa masenyi ti n be, a falafe ra, «Na mixi ragbilen i xonyi, a xa a dege, a xa a min.» A nu wule nan falafe a be. ¹⁹ Na kui Ala xa xera naxa gbilen, e naxa e dege, e naxa e min.

²⁰ E nu doxoxi teebili ra temui naxe, Ala xa masenyi naxa goro na namijonme xemoxi ma, ²¹ a naxa a xui ite Ala xa xera be naxan keli

Yudaya boxi ma. A naxa a fala a be, «Ala xa masenyi nan ya: «I to i Marigi Alatala xa yaamari matandi, i mu a xui suxu, ²² a falafe ra i naxa sese don, i naxa sese min be, i fure mu ragatama i benbae xa gaburi yire.»»

²³ Ala xa namijonme to ge a degede, na xemoxi naxa fa a xa sofale ra alako boore xa siga. ²⁴ A to siga, a xa biyaasi kui yete nde naxa dutun a ma kira xon ma, a a faxa. A fure naxa sa kira xon ma, a xa sofale nun na yete naxa ti a fe ma. ²⁵ Dangi mixie naxa a fure to kira de ra, yete tixi a fe ma. E to Beteli li, namijonme xemoxi nu na dennaxe, e naxa na fe fala mixie be.

²⁶ Namijonme xemoxi naxan Ala xa xera ragbilen a xonyi a to na fe me, a naxa a fala, «Na Ala xa xera nan a ra, naxan Alatala xa yaamari matandixi. Alatala bara a niya yete xa a iboo, a xa a faxa, alo a masenxi a be ki naxe.» ²⁷ Na temui a naxa a fala a xa die be, «Wo fa n ma sofale ra.» E naxa na raba. ²⁸ A to siga, a naxa Ala xa xera fure to kira xon ma, yete nun sofale tixi a fe ma. Yete mu fure donxi, a mu sofale ibooxi.

²⁹ Namijonme xemoxi naxa Ala xa xera fure tongo, a a sa a xa sofale fari, a gbilen a ra. Namijonme xemoxi naxa a raso taa kui, a a kasange, a a xa jon fe raba. ³⁰ A to a fure sa gaburi kui, a naxa a fala, «N ngaxakerenyi, i nu tooo.»

³¹ Na to ba a ra, xemoxi naxa a fala a xa die be, «N na faxa, wo xa n sa yi gaburi kui Ala xa xera fure saxi dennaxe. Wo xa n xorie sa a xorie fe ma. ³² A naxan fala Alatala xili ra Beteli nun yi serexebade naxee na geyae ma Samari boxi ma, a fama ne kamalide.»

³³ Na fee to dangi, Yerobowami mu gbilen a xa fe paaxie foxo ra. A mixi mooli birin ti serexedube ra na salidee kui geyae fari, naxee na tin na ra.

³⁴ Na nan findi Yerobowami bonsoe xa yunubi ra. Ala e sonto ne, a e fa e raloe dunija ma.

14

Yerobowami xa mangeya rajonyi

¹ Na temui Yerobowami xa di Abiya naxa fura. ² Yerobowami naxa a fala a xa gine be, «I xa i maxiri keja nde ra, alako mixi naxa a kolon a Yerobowami xa gine nan i ra. I siga Silo Annabi Abiya xon ma, naxan a fala n be, a n findima ne yi boxi mange ra. ³ I xa taami fu, se joxunme ndee, nun kumi nde xanin a xon. A a falama ne i be, fe naxan fama won ma di lide.»

⁴ Yerobowami xa gine naxa a raba na ki, a naxa siga Silo, a sa so Ahiya xonyi. Ahiya nu bara fori, a ya mu nu se igbema sonon. ⁵ Alatala nu bara a fala Ahiya be, «Yerobowami xa gine nan fafe yi ki, a faxi i maxorinde a xa di xa fe ma, barima na mu yalanxi. I xa n ma masenyi ti a be. A fama gundo ki nan ma, alako mixi mu a kolonma ki naxe Yerobowami xa gine na a ra.»

⁶ Ahiya to a sanyi xui me a bara makore naade ra, a naxa a fala a be, «So, Yerobowami xa gine. I faxi a gundo ki ma munfe ra? Masenyi xorochoe nan yi ra i be. ⁷ Siga, i sa a fala Yerobowami be, Isirayila Marigi Alatala naxe, «N bara i xa fe ite jama tagi, n bara i ti mange ra n ma jama Isirayila xun ma, ⁸ n bara mangeya ba Dawuda bonsoe yi ra, n a fi i tan ma. Kono i mu luxi alo n ma konyi Dawuda, naxan n ma seriye rabatu, a bira n foxo ra a boje birin na n waxonfe rabade. ⁹ I wali ki paaxu dangi mixi birin na. I bara n naxono i xa kuyee batufe ra, naxee yailanxi wure raxunuxi ra. I bara

i kobe raso n na. ¹⁰ Na nan a toxi, n gbaloe ragoroma i tan Yerobowami bõnsõe, i xa konyie, nun i xa mixi xõreyaxie ma. E birin sõtoma nẽ. N fe jaaxi bama nẽ wo tagi, alo gine banxi makõma ki naxe. ¹¹ Yerobowami bõnsõe naxan na faxa taa kui, baree nan na fure donma. Naxan na faxa wula i, xõnie nan na donma. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² Ahiya man naxa a fala na gine be, «Yakõsi i xa gbilen i xõnyi. I nefẽ i sanyi ti taa kui, wo xa di faxama nẽ. ¹³ Isirayilakae birin a jõn fe raba, e a ragata gaburi kui. A keren nan sama gaburi kui Yerobowami xa denbaya ya ma, barima a keren nan fe fanyi rabaxi Isirayila Marigi Alatala be Yerobowami xa mixie tagi. ¹⁴ A gbe mu luxi sõtõn Alatala xa fa mange dõxõ Isirayila xun ma Yerobowami jõxõe ra. ¹⁵ Alatala xa xõne sinma nẽ Isirayila ma, alo foye xungbe sinma kalee ma xure de ra ki naxe. A Isirayila talama nẽ yi bõxi fanyi ma, a naxan fi a benbae ma, a fa e rayensen ye xure kiri ma, barima e bara kuyee yailan. ¹⁶ A Isirayila sama nẽ a yaxuie belẽxe i yunubi xa fe ra, Isirayila naxan naba Yerobowami foxi ra.»

¹⁷ Yerobowami xa gine naxa siga. A to so Tirisa, a bara makõre naade ra a xõnyi, a xa di naxa faxa. ¹⁸ E naxa a ragata, Isirayila birin fa a jõn fe raba, alo Alatala a masen ki naxe a xa konyi Annabi Ahiya be.

¹⁹ Yerobowami xa taruxui dõnxõe na Isirayila mangẽe xa taruxui kui. A xa geree nun a xa mangeya xa fe birin sebexi a kui. ²⁰ Yerobowami mangeya raba nẽ je mõxõjõn nun firin. Na temui a naxa faxa, a xa di xemẽ Nadabo naxa ti mangẽ ra a jõxõe ra.

²¹ Sulemani xa di Robowami findi Yudaya mange ra temui naxe, a xa simaya nu na je tongo naani nun keren. A je fu nun solofere mangeya nan naba Darisalamu, Alatala taa naxan sugandi a xili xa fe ra Isirayila bõnsõe birin tagi. A nga Amonika nu xili nẽ Naama.

²² Yudayakae fan naxa Alatala raxõnõ e xa yunubie ra, e benbae mu nu darixi naxee mõõli ra. ²³ E fan naxa serexebadee yailan yire itexi birin fari wurie fe ma, e fa gemẽ masolixie nun Aseri wuri masolixie ti naa. ²⁴ Langoe fan nu na naa. E nu fe jaaxie rabama na sali mõõli kui, alo sie, Ala naxee keri na bõxi ma, nee nu a rabama ki naxe beenun Isirayilakae xa sabati naa.

²⁵ Na bara a niya Robowami xa mangeya je suuli nde ra, Misira mange Sisaki xa Darisalamu gere. ²⁶ A naxa naafuli birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mangẽ xa banxi kui. A naxa wure lefae fan tongo, Sulemani nu bara naxee maso xemã ra. ²⁷ Mangẽ Robowami naxa e jõxõe yailan yõxui ra, a e taxu sõõri mangẽe ra naxee mangẽ xa banxi naadee makantama. ²⁸ Mangẽ nu sigama Ala xa banxi kui temui naxe, sõõrie nu na wure lefae rawalima. Mangẽ na gbilen, e man fa na wure lefae ragbilen sõõri banxi kui.

²⁹ Robowami xa taruxui dõnxõe sebexi Yudaya mangẽe xa taruxui nan kui. ³⁰ Temui birin, Robowami nun Yerobowami nu luma e boore gere ra. ³¹ Robowami to laaxira, e naxa a ragata a benbae seeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Abiya naxa ti a jõxõe ra. A nga Amonika nu xili nẽ Naama.

15

Abiyami findife Yudaya mange ra (Yudaya Manglee II 13:1-22)

¹ Yerobowami xa mangeya je fu nun solomasaxan nde ra, Nebati xa di Abiyami naxa ti mangẽ ra Yudaya. ² A xa mangeya bu nẽ je saxan

Darisalamu. A nga nu xili ne Maaka, Abisaalon xa di. ³ A fan naxa bira yunubi fee fɔxɔ ra, a baba nu naxee rabama. A bɔɲe birin mu nu na a Marigi Alatala be, alo a benba Dawuda gbe nu na ki naxe. ⁴ Konɔ Alatala naxa a ti mange ra Darisalamu a baba Dawuda xa fe ra, ⁵ barima Dawuda nu bara Alatala waxɔnfe raba, a bira a xa seriye fɔxɔ ra a xa dunijeigiri birin kui, fo Uri Xitika xa fe. ⁶ Robowami nun Yerobowami nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

⁷ Abiyami xa taruxui dɔnxɔe seɓexi Yudaya mangee xa taruxui kui. Abiyami nun Yerobowami nu e boore gerema temui birin. ⁸ A naxa laaxira, e a ragata a benbae seeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Asa naxa ti mange ra a ɲɔxɔe ra.

*Asa findife Yudaya mange ra
(Yudaya Mangee II 14:1-2, 15:16-16:6,11-14)*

⁹ Isirayila mange Yerobowami xa mangeya ne mɔxɔɲen nde ra, Asa naxa ti mange ra Yudaya. ¹⁰ A ɲe tongo naani nun keren nan naba mangeya kui Darisalamu. A nga nu xili ne Maaka, Abisaalon xa di. ¹¹ Asa naxa Ala waxɔnfe raba alo a benba Dawuda a raba ki naxe. ¹² A naxa kuye fe kana, a babae naxee folo, a langooe keru na seɓexebadee xun ma.

¹³ A naxa mange gine binye ba a nga Maaka ma, barima a nu Asera kuye batuma. A naxa na kuye rabira, a a gan, a a xube woli Sediron xure kui.

¹⁴ Hali Asa bɔɲe birin to nu na Alatala nan be a xa simaya birin kui, a mu ge kuye seɓexebadee birin kanade yire itexie Yudaya boxi ma. ¹⁵ Asa naxa xɛema, gbeti, nun se fanyie raso Alatala xa banxi kui, a tan nun a baba naxee ba Alatala be.

¹⁶ Asa nun Isirayila mange Baasa nu e boore gerema e xa simaya birin kui. ¹⁷ Isirayila mange Baasa naxa te Yudaya gere xili ma. A naxa Rama taa ti, alako a xa kira ibolon Yudaya mange Asa ya ra. ¹⁸ Asa naxa gbeti nun xɛema tongo Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui, a a so xɛrae yi ra, a e xɛɛ Damasi taa, Arami mange Ben Hadada yire yi masenyi ra: ¹⁹ «Won xa saate xiri won tagi alo n baba nun i baba a raba ki naxe. Sanbase nan ya, xɛema nun gbeti. Saate kana naxan na i nun Isirayila mange Baasa tagi, alako a xa makuya n na.»

²⁰ Ben Hadada naxa tin mange Asa xa masenyi ra. A naxa a xa soori xunyie xɛɛ Isirayila taae suxude. E naxa Iyono, Dana, Abeli Beti Maaka, Kinereti, nun Nafatali boxi suxu. ²¹ Baasa to na fe me, a naxa Rama tife wali rati, a lu Tirisa taa kui. ²² Na wali to ti, mange Asa naxa Yudayakae birin xili, e xa fa teku gemɛe nun wurie tongode Baasa nu naxee rawalima Rama. E naxa na birin xanin, e a rawali Geba nun Misipa tife ra.

²³ Asa xa taruxui dɔnxɔe, a xa geree xa fe, a xa taa tife xa fe, nun a xa fe birin seɓexi Yudaya nun Isirayila mangee xa taruxui kui. Asa to fori, fure nde naxa a sanyie suxu. ²⁴ Asa naxa laaxira. E naxa a ragata gaburi kui a benba Dawuda xa taa a benbae fe ma. A xa di Yehosafati naxa ti mange ra a ɲɔxɔe ra.

Nadabo findife Isirayila mange ra

²⁵ Yerobowami xa di Nadabo naxa ti Isirayila mange ra Yudaya mange Asa xa mangeya ɲe firin nde ra. Nadabo naxa mangeya xanin ɲe firin Isirayila boxi ma. ²⁶ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a a ɲere a baba xa kira xɔn ma, naxan a niya Isirayila xa yunubi raba. ²⁷ Ahiya xa di Baasa, fatanfe Isakari bɔnsɔe ra, naxa yanfanteya maxiri a xun ma.

Baasa naxa a faxa Gibeton, a tan Nadabo nun Isirayilakae nu na Filisitakae gerefe temui naxe. ²⁸ Baasa a faxa Yudaya manglee Asa xa mangeya je saxan nde ne, a ti Isirayila manglee ra a joxoe ra. ²⁹ A to findi manglee ra, a naxa Yerobowami bonsoe birin faxa. A mu keren lu, a e birin sonto ne, alo Alatala nu bara a masen ki naxe Annabi Ahiya saabui ra, naxan nu na Silo. ³⁰ A faxa Yerobowami xa yunubi nan ma fe ra, naxan a niya Isirayila fan xa e kobe raso e Marigi Alatala ra.

³¹ Nadabo xa taruxui donxoe nun a fe naxan birin naba, na sebexi Isirayila manglee xa taruxui kui. ³² Asa nun Isirayila manglee Baasa nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

Baasa findife Isirayila manglee ra

³³ Yudaya manglee Asa xa mangeya je saxan nde ra, Ahiya xa di Baasa naxa ti Isirayila manglee ra Tirisa. A bu ne mangeya kui je moxoren nun naani. ³⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a bira Yerobowami xa kira foxo ra, naxan a niya Isirayila fan xa yunubi raba.

16

Baasa xa mangeya

¹ Alatala naxa yi masenyi ragoro Xanani xa di Yehu ma Baasa be: ² «N bara i tongo dunjina bende fupi fari, n i findi n ma jama xa manglee ra. Kono i tan bara bira Yerobowami xa kira foxo ra, i n ma Isirayila jama ti yunubi rabafe ra, naxan bara n naxono a jaaxi ra. ³ Na kui n i tan Baasa bama ne manglee ra, alo gine a xa banxi kui makoma ki naxe. N i bonsoe luma ne, alo n Nebati xa di Yerobowami bonsoe luxi ki naxe. ⁴ Baasa bonsoe naxan na faxa taa kui, baree nan na donma. Naxan na faxa wula i, xonie nan na donma.»

⁵ Baasa xa taruxui donxoe nun a xa gere ki fanyi, birin sebexi Isirayila manglee xa taruxui kui. ⁶ Baasa naxa laaxira, a naxa ragata Tirisa. A xa di Ela naxa ti manglee ra a joxoe ra. ⁷ Alatala a xa masenyi ti ne Baasa nun a bonsoe be, Xanani xa di Annabi Yehu saabui ra. Na masenyi ti a xa fe jaaxie nan ma fe ra, naxee mu rafanxi Alatala ma. A nu bara maniya Yerobowami bonsoe ra, a naxan sonto.

Ela findife Isirayila manglee ra

⁸ Asa xa mangeya je moxoren nun senni nde ra, Baasa xa di Ela naxa ti Isirayila manglee ra. A xa mangeya bu ne je firin. ⁹ Simiri, a xa soori manglee nde, naxan nu findixi a xa soori ragisee seeti keren xunyi ra, naxa yanfanteya xiri a xun. Loxoe nde Ela nu na Tirisa a siisife Arisa xonyi, naxan findi na manglee xa banxi kante ra. ¹⁰ Simiri naxa so naa, a a faxa. Yudaya manglee Asa xa mangeya je moxoren nun solofere nde ra, Simiri naxa ti Isirayila manglee ra Ela joxoe ra.

¹¹ A to findi manglee ra, a naxa doxo kibanyi, a Baasa bonsoe birin faxa ne. A mu na xa mixi yo lu, na boore nde ba, na joxoe ba. ¹² Simiri Baasa bonsoe birin sonto ne, alo Alatala a masen ki naxe Baasa xili ma Annabi Yehu saabui ra. ¹³ Baasa nun a xa di Ela faxa e xa yunubi fufafue nan ma fe ra, e Isirayila Marigi Alatala raxonoxi naxee ra. ¹⁴ Ela xa taruxui donxoe birin sebexi Isirayila manglee xa taruxui kui.

Simiri findife Isirayila manglee ra

¹⁵ Yudaya manglee Asa xa mangeya je moxoren nun solofere nde ra, Simiri naxa mangeya raba xi solofere bun ma Tirisa. Isirayila jama nu na

Gibeton Filisitakae gereede. ¹⁶ Nama to a me, a Simiri bara mange yanfa, a a faxa, e naxa soori xunyi Omiri ti Isirayila mange ra keren na. ¹⁷ Na temui Omiri nun Isirayila soorie naxa keli Gibeton, e sa Tirisa rabilin.

¹⁸ Simiri to a to, taa birin nabilinxi, a naxa so mange banxi kui, a na gan a yete xun ma. ¹⁹ A faxa a xa yunubie nan ma fe ra, naxee nu bara Alatala raxono. A nu bara bira Yerobowami xa kira foxo ra, a a niya Isirayila pama fan xa yunubi raba.

²⁰ Simiri xa taruxui donxoe nun a xa yanfanteya sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui.

Omiri findife Isirayila mange ra

²¹ Na temui Isirayila pama seeti nu wama Ginati xa di Tibini tife mange ra, boore seeti nu wama Omiri nan xon. ²² Nama seeti naxan nu na Omiri foxo ra, nee naxa no Ginati xa di Tibini xa pama ra. E naxa Tibini faxa, e Omiri ti mange ra.

²³ Yudaya mange Asa xa mangeya je tongo saxan nun keren nde ra, Omiri naxa findi Isirayila mange ra, a bu na kui je fu nun firin. A to ge je senni rabade Tirisa, ²⁴ a naxa Samari geya sara Semeri ma gbeti kilo tongo solofere ra. A naxa taa ti naa fari, a na taa xili sa Samari, barima na geya kanyi nu xili ne Semeri.

²⁵ Omiri nu fe paaxie rabama, naxee mu rafan Alatala ma. A xa fe paaxie nu dangi Isirayila mange singee gbee ra. ²⁶ A Nebati xa di Yerobowami foxi birin naba ne, a a niya Isirayila pama fan xa e Marigi Alatala raxono e xa fe fufafue ra.

²⁷ Omiri xa taruxui, nun a xa gere ki fanyi, na birin sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ²⁸ Omiri naxa laaxira, a ragata a benbae seeti ma Samari. A xa di Akabu naxa ti mange ra a joxoe ra.

Akabu findife Isirayila mange ra

²⁹ Yudaya mange Asa xa mangeya je tongo saxan nun solomasaxan nde ra, Omiri xa di naxa findi Isirayila mange ra. A bu ne mangeya kui Isirayila xun ma Samari je moxonen nun firin. ³⁰ Akabu naxa fe paaxie raba, naxee mu rafan Alatala ma, dangi mange singee ra. ³¹ Bafe Nebati xa di Yerobowami xa yunubi ra, a naxa Sidon mange Etibaali xa di Yesabela fan tongo gine ra, a fa na xa kuye Bali batu, a a xinbi sin na bun ma. ³² A naxa serexebade yailan Bali kuye be Bali xa banxi kui, naxan nu tixi Samari. ³³ Akabu naxa Aseri wuri masolixie fan yailan, naxee nu xili Asera. Akabu naxa Alatala raxono na fe moolie ra, dangife Isirayila mange singee ra.

³⁴ A xa waxati, Xiyeli Betelika naxa gbilen Yeriko taa ti ra. A naa ti folo a xa di singe Abirami sare nan na, a wali rapon naadee tife nan ma a xa di Segubu sare ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe Nunu xa di Annabi Yosuwe saabui ra.

17

Annabi Eliya

¹ Eliya Tisibeka, naxan findi Galadi boxi mixi nde ra naxa a fala mange Akabu be, «N xa a fala i be Isirayila Marigi Alatala xili ra, n naxan nabatuma, toofare tune nun xini yo mu fama, fo n Ala maxandi.» ² Alatala yi nan masen Annabi Eliya be, ³ a naxe, «Keli be, i xa siga sogetede biri ra, i sa i noxun Keriti xure yire. ⁴ I xure ye nan minma, n donse rasanbama ne i ma xaxae saabui ra.»

⁵ A naxa siga, a a raba alo Alatala a fala a be ki naxe, a sa sabati Keriti xure yire Yuruden sogetede biri. ⁶ Xaxae nu fama taami nun sube ra a xon ma geesege nun nunmare. A nu xure ye nan minma. ⁷ Kono temui nde to dangi, na xure naxa xori, barima tune mu nu fama na boxi ma na waxati.

⁸ Na temui Alatala naxa a masen a be, a naxe, ⁹ «Keli, i xa siga Sarepeta naxan na Sidon boxi ma. I xa lu naa. N bara yaamari fi kaape gine nde ma, a xa i balo.» ¹⁰ A naxa keli, a siga Sarepeta. A to so na taa kui, a naxa kaape gine nde to, a yege matongofe. A naxa na gine xili, a a fala a be, «Yandi, n ki ye ra n xa a min.» ¹¹ Gine to nu sigafe ye foxo ra a be, a man naxa a xili, a a fala a be, «Yandi, i xa fa taami xuntunyi fan na n be.»

¹² Gine naxa a yaabi, «N xa a fala i be i Marigi Alatala xili ra, taami yo mu na n yi ra, fo farin pooti ya keren, a nun ture dondoronti kundi kui. N na yege di matongofe na nan ma, n xa sa na yailan n tan nun n ma di be. Muxu na ge na donde, muxu fama faxade ne.»

¹³ Eliya naxa a fala a be, «Hali i mu gaaxu, sa a raba alo n a falaxi i be ki naxe. Kono i naxan nabama, i xa n ma taami nan singe yailan, i fa a ra. Na dangi xanbi, i xa i gbe nun i xa di gbe yailan. ¹⁴ Isirayila Marigi Alatala a masen ne, «Farin mu jonma pooti kui, ture mu jonma kundi kui, beenun Alatala tune rafama boxi ma temui naxe.»

¹⁵ Na kui gine naxa siga, a a raba alo Alatala a yamarixi ki naxe Annabi Eliya saabui ra. Na waxati bun ma baloe nu na a tan, a xa di, nun Annabi Eliya yi. ¹⁶ Farin mu nu jonma pooti kui, ture mu nu jonma kundi kui alo Alatala a masen ki naxe Annabi Eliya saabui ra.

¹⁷ Na fee to dangi, na kaape gine xa di naxa fura. Na fure senbe naxa gbo, han a jengi naxa jon a fate i. ¹⁸ Gine naxa a fala Annabi Eliya be, «Munse na won tagi, i tan Ala xa mixi? I faxi ne n xonyi i xa fa n natu n ma yunubie ra, i man xa n ma di faxes?» ¹⁹ Eliya naxa a yaabi, «I xa di so n yi ra.» A naxa dimedi tongo a nga yi ra, a a xanin a xa konkoe kui naxan nu na banxi kui koore kon na. A to a sa sade ma, ²⁰ a naxa Alatala maxandi a be, a naxe, «N Marigi Alatala, i wama n yatigi kaape gine toorofe yi ki ne, a xa di xa faxes?» ²¹ A naxa a yete itala dimedi fate fari sanya saxon, a Alatala maxandima a falafe ra, «N Marigi Alatala, n bara i maxandi, i xa yi di jengi ragbilen a fate i.» ²² Alatala naxa Annabi Eliya xa maxandi suxu, dimedi jengi naxa gbilen a fate i. ²³ Eliya naxa a tongo, a goro a ra a nga xon, a a fala a be, «I xa di mato, a kisixi.» ²⁴ Gine naxa a fala Eliya be, «Yakosi n bara a kolon a Ala xa mixi nan i ra, naxan Alatala xa masenyi tinxixi masenma.»

18

Annabi Eliya nun Mange Akabu

¹ Temui xon to kuya, Alatala naxa a masen Annabi Eliya be a pe saxon nde ra, a naxe, «Siga Akabu yire, n tune rafama ne boxi ma fa.» ² Eliya naxa siga Akabu yire. ³ Kaame nu bara senbe soto Samari boxi ma. Akabu naxa Abadiyasi xili, naxan nu walima mange banxi kui. A nu gaaxuma Alatala ya ra ki fanyi ra. ⁴ Yesabela nu Alatala xa namijonmee faxama temui naxe, Abadiyasi namijonme keme tongo ne, a sa e noxon mixi tongo suuli suuli ma fonme firin kui, a e balo ye nun taami ra.

⁵ Akabu naxa a fala Abadiyasi be, a naxe, «I xa boxi birin isa mere fende won ma soee nun won ma sofalee noma jooge sotode dennaxe, alako e

naxa faxa.» ⁶ Akabu nun Abadiyasi naxa bɔxi itaxun e bore ma, e xa a isa. Akabu naxa siga kira nde xɔn, Abadiyasi naxa siga kira gbete xɔn.

⁷ Abadiyasi naxa naralan Annabi Eliya ra kira xɔn. Abadiyasi to a to, a naxa a felen a bun ma, a a fala a be, «N marigi Eliya, i tan yati nan a ra?» ⁸ Eliya naxa a yaabi, «Iyo, n tan nan a ra. Sa a fala i xa mange be, i bara Annabi Eliya to.» ⁹ Abadiyasi naxa a fala, «N haake mundun nabaxi i ra naxan a niyama i xa yi mɔoli raba n na? Yi findima faxe nan na n be Akabu mabiri. ¹⁰ N xa a fala i be i Marigi Alatala xili ra, jamane nun bɔxi yo mu na, n ma mange mu i fenxi dennaxe. Mennikae na a fala i mu na, Akabu e rakalima xa e mu i toxi. ¹¹ Yakɔsi i naxe, «Sa a fala mange be i bara Annabi Eliya to.» ¹² Kɔnɔ n na keli i xun ma ya, Alatala Xaxili Seniyenxi fama i xaninde yire nde. Na kui, n na ge xeera ibade Akabu be, a lima muxu mu i toma be sɔnɔn, a fa n faxa na ma. N tan bara gaaxu Alatala ya ra kabi n dimedi temui. ¹³ N marigi, e mu a falaxi i be, n naxan naba Yesabela nu Alatala xa namipɔnmee faxama temui naxe? N Alatala xa namipɔnmee keme nan nɔxun fɔnmee kui tongo suuli suuli ma. N nu fa e balo taami nun ye ra. ¹⁴ Kɔnɔ yakɔsi, xa i n xee n ma mange xɔn ma, n xa a fala a be n bara Annabi Eliya to, a n faxama ne!» ¹⁵ Annabi Eliya naxa a yaabi, «N bara n kali n Marigi Alatala ra, to n nan n yete masenma ne Akabu be.»

¹⁶ Abadiyasi naxa siga Akabu yire, a fa dentegɛ sa a be. Akabu naxa siga Eliya fɔxɔ ra. ¹⁷ A to sa Eliya to, Akabu naxa a fala a be, «I tan nan Isirayila ya isoxi yi ki?» ¹⁸ Annabi Eliya naxa a yaabi, «N tan xa mu Isirayila ya isoxi. I tan nun i baba bɔnsɔe nan Isirayila ya isoxi, barima wo bara Alatala xa yaamarie rabolo, i bira Bali kuye fɔxɔ ra. ¹⁹ Yakɔsi, i xa Isirayila jama birin malan Karemele geya ma, a nun wo xa Bali kuye xa namipɔnmee keme naani tongo suulie, a nun Asera kuye xa namipɔnmee keme naanie, i xa ginɛ Yesabela naxee rabaloma.»

²⁰ Akabu naxa mixie xee Isirayilakae xilide. A naxa na namipɔnmee malan Karemele geya fari. ²¹ Na temui Eliya naxa a maso jama birin na, a fa yi masenyi ti e be, «Wo tan luma filankafuija kui han mun temui? Xa Alatala nan Ala ra, wo bira a fɔxɔ ra. Xa Bali nan Ala ra, wo bira a tan Bali fɔxɔ ra.» Nama mu a yaabi.

²² Annabi Eliya man naxa a fala e be, «N keren nan be Alatala xa namipɔnmee ra. Bali xa namipɔnmee mixi keme naani tongo suuli na be. ²³ Wo xa tuura firin so muxu yi ra. Bali namipɔnmee xa e gbe sugandi, e xa a ibolon, e a sa yege fari, kɔnɔ te mu dɔxɔma a ra. N tan fan xa tuura boore ibolon, n a sa yege gbete fari, n fan mu te dɔxɔma a ra. ²⁴ Muxu na ge na rabade, Bali namipɔnmee xa wo marigi ala maxandi. N tan fan xa Alatala maxandi. Ala naxan na te ragoro serexe ma, na nan findima jama birin Marigi Ala ra.» Nama birin naxa tin na fe ra.

²⁵ Eliya naxa a fala Bali xa namipɔnmee be, «Wo tuura keren sugandi, wo singe xa a ibolon, barima wo tan nan gbo. Wo wo marigi ala maxandi, kɔnɔ wo naxa te sa.» ²⁶ E naxa tuura keren tongo, e a ibolon, e a sa yege fari, e fa Bali maxandi fɔlo. Keli geesege ma, han yanyi tagi, e a falama, «Bali, muxu yaabi.» Kɔnɔ yaabi yo mu fa, xui nde yo mu me. E naxa tungan tungan fɔlo e xa serexebade ya i. ²⁷ Yanyi tagi to a li, Annabi Eliya naxa yo e ma, a falafe ra, «Wo wo xui ite de, barima a to findixi ala ra, fee wuya a yi. Temunde a na biyaasi kui, xa na mu a ra a na xife. Wo xa a raxunu.»

²⁸ E man naxa e xui ite senbe ra. E naxa e fate maxaba santidegema e nun tanbe ra, han e wuli mini. ²⁹ Yanyi to dangi, e naxa Bali kuye maxandi a namijonme daaxi han nunmare serexe ba temui. Kono yaabi yo mu fa, xui nde yo mu me, tonxuma nde yo mu to.

³⁰ Na temui Annabi Eliya naxa a fala jama be, a naxe, «Wo wo maso n na.» Nama to na raba, Eliya naxa Alatala xa serexebade yailan, naxan nu bara kana menni temui dangixi. ³¹ Eliya naxa geme fu nun firin tongo, naxan lanxi Yaxuba xa die konti ma, Alatala a masen naxan be, «I xili falama ne Isirayila.» ³² A naxa serexebade yailan na geme fu nun firinyi ra Alatala xili ra. A naxa fole ge na serexebade rabilinyi, ye konbo ya naani noma naxan nafede. ³³ A naxa yege sa na fari, a tuura ibolon, a na sa na yege fari.

³⁴ A to ge na ra, a naxa mixie yamari, «Wo yi feje naani rafe ye ra, wo a ifili yi yege nun yi serexe ma.» E to ge na rabade, a man naxa a fala e be, «Wo man xa a raba.» E to a raba a firin nde, Eliya man naxa a fala, «Wo man xa ye sa.» E naxa a raba a saxan nde. ³⁵ Ye nu soli serexebade ra, fole fa rafe ye ra.

³⁶ Nunmare serexe ba temui, Annabi Eliya naxa a maso serexebade ra, a a fala, «Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila Marigi Alatala, birin xa a kolon to a i tan nan na Ala ra Isirayila. Birin xa a kolon a n tan nan na i xa konyi ra, naxan yi fe birin nabaxi i xui ma! ³⁷ Alatala, i xa n ma maxandi suxu. Yandi, i xa a suxu, alako yi jama xa a kolon a i tan Alatala nan na Ala ra, naxan noma e boje ragbilende i ma.»

³⁸ Na kui Alatala naxa te ragoro, a serexe gan, a yege gan, hali geme nun boxi gan ne. Ye naxan nu fole kui, a birin naxa xara feo. ³⁹ Nama to na to, e naxa e yatagi rafelen boxi ma, e fa a fala, «Alatala nan Ala ra! Alatala nan Ala ra!» ⁴⁰ Annabi Eliya naxa a fala e be, «Wo Bali xa namijonmee suxu. A keren naxa a gi.» Nama naxa e suxu, Eliya naxa e xanin Kison xure yire, a e birin kon naxaba.

⁴¹ Na temui Eliya naxa a fala Akabu be, «Siga i xonyi. I xa i dege, i xa i min, barima na xui i naxan mexi yi ki na fama tune nan na.» ⁴² Akabu naxa te a xonyi a degede nun a minde, kono Annabi Eliya tan naxa te Karemele geya fari, a fa a felen boxi ma, a yatagi fa lu a sanyie tagi. ⁴³ A naxa a fala a xa konyi be, «Te yire itexi, i xa baa mabiri mato.» Konyi to te naa, a naxa baa mato, a mu sese gbete to. Eliya naxa a ragbilen na yire itexi sanya solofere baa matode. ⁴⁴ A sanya solofere nde, konyi naxa a fala, «Nuxui di nan tefe baa xun ma. A nun belexe monde lan.» Eliya naxa a fala a be, «Siga, i xa sa a fala Akabu be, a xa baki a xa soori ragise kui, a xa goro geya fari mafuren mafuren alako a naxa biri boora. Tune na fafe!»

⁴⁵ Nuxuie naxa koore birin ifooro, foye naxa keli, tune belebele naxa sin boxi ma. Akabu naxa te a xa soori ragise kui, a siga Yisireeli. ⁴⁶ Alatala naxa senbe fi Eliya ma, a fa a gi a sanyi ra, a dangi Akabu ya ra han Yisireeli sode de ra.

19

Annabi Eliya gaaxufe

¹ Akabu naxa sa dentege sa Yesabela be, Eliya naxan birin nabaxi, a a xa namijonmee faxaxi santidegema ra ki naxe. ² Yesabela naxa xera xee

Eliya ma, a a fala a be, «Xa n lu mu i faxa beenun tina yi waxati alo i n ma namijonmee faxa ki naxe, alae xa n danka.»

³ Annabi Eliya to na me, a naxa a gi a xa a nii ratanga. A naxa so Beriseeba Yudaya boxi ma, a naxa a xa konyi lu menni. ⁴ A tan naxa siga gbengberenyi ma a fejen keren jere raba, a doxo wuri nde bun ma, a Ala maxandi faxe ra. A naxe, «Alatala, n ma toore bara dangi a i. N nii tongo, barima n mu fisa n benbae be.»

⁵ Na temui a naxa a sa, a xi na wuri bun ma. Maleke nde naxa goro a ma, a din a ra, a a fala a be, «Keli i xa i dege.» ⁶ Taami jinxu nu na menni geme furee fari, a nun ye feje. A naxa a dege, a ye min, a man naxa a sa. ⁷ Ala xa maleke naxa fa a ma a firin nde, a din a ra, a a fala a be, «Keli i xa i dege, barima biyaasi xonkuye na i ya ra.» ⁸ A naxa keli, a a dege, a ye min. A senbe naxan soto na donsee ra, na naxa a niya a xa no a jerede xi tongo naani, ke tongo naani bun ma, han a Ala xa Xorebe geya li.

⁹ Menni a naxa ke radangi fonme nde kui. Na temui a naxa yi masenyi me: «I na munse rabafe be Eliya?» ¹⁰ A naxa a yaabi. «N bara n yete fi i tan Alatala Senbema ma. Isirayilakae bara i xa saate rabolo, e bara i xa serexebadee kana, e bara i xa namijonmee faxa santidegema ra. N keren nan fa luxi, e na katafe n fan faxade.» ¹¹ Alatala naxa a masen a be, «Mini tande Alatala ya i, i keli fonme kui.» A to mini, Alatala naxa dangi a ya i. Foye xungbe senbema nde naxa a xun sa geya ma, a gemee ibooma, a fanyee ibutuxunma, kon Alatala mu nu na na foye kui. Na temui boxi fan naxa seren, kon Alatala mu nu na na boxi serenyi kui. ¹² Na dangi xanbi, te fan naxa mini, kon Alatala mu nu na na te xora.

Na to ba a ra, xui joxunme nde naxa mini doyi doyi ra. ¹³ Annabi Eliya to na me, a naxa a yatagi makoto a xa donma ra, a naxa mini fonme kui, a ti fonme de ra. A mu bu, xui nde naxa mini a ma, a naxe, «I na munse rabafe be Eliya?» ¹⁴ A naxa a yaabi, «N bara n yete fi i tan Alatala Senbema ma. Isirayilakae bara i xa saate rabolo, e bara i xa serexebadee kana, e bara i xa namijonmee faxa santidegema ra. N keren nan fa luxi, e na katafe n fan faxade.» ¹⁵ Alatala naxa a masen a be, «I xa gbilen gbengberenyi kira xon ma sigafe ra Damasi. I na so naa, i xa ture seniyenxi sa Xasayeli xunyi a masenfe ra, a xa findi Arami mange ra. ¹⁶ I xa ture seniyenxi sa Nimisi xa di Yehu fan ma, a xa findi Isirayila mange ra. Na dangi xanbi i xa ture sa Elise xunyi, Safati xa di, Abeli Mexolaka xa mamadi, a tan xa findi namijonme ra i joxo ra. ¹⁷ Naxan na tanga Xasayeli xa santidegema ma, Yehu a faxama ne. Xa naxan tanga Yehu xa santidegema ma, Elise a faxama ne. ¹⁸ Kon n mixi wulu solofere luma ne Isirayila, naxee mu suydixi Bali kuye be, e de mu a sunbuxi.»

¹⁹ Eliya naxa keli menni, a sa Safati xa di Elise li, a na boxi buxafe. Ninge moxonen nun naani nan nu jerefe a ya ra, a nu firinyi nan nawalife e xanbi ra. Eliya naxa dangi a fe ma, a naxa a xa donma woli a ma. ²⁰ Elise naxa a xa ningee rabolo, a a gi Eliya foxo ra, a a fala a be, «Yandi, i xa dije n xa sa n jundu nga nun n baba ma. Na temui n birama ne i foxo ra.» Eliya naxa a fala a be, «Gbilen i xa wali ra. I munse mexi n na?» ²¹ A to a makuya Eliya ra, a naxa ninge firin tongo, a e ba serexe ra. A naxa wurie findi yege ra e nu maxirixi naxee ra, a sube jin nama be. Na dangi xanbi, a naxa bira Annabi Eliya foxo ra, a findi a xa batula ra.

20

Arami mänge Samari taa gerefe

¹ Arami mänge Ben Hadada naxa a xa soorie birin malan. Mänge tongo saxan nun firin nan nu e ya ma, soe nun soori ragisee nu na e yi ra. E naxa Samari rabilin, e fa gere ti e be.

² Na kui Ben Hadada naxa xerae xee Isirayila mänge Akabu xon. ³ A naxa a fala a be, «A lanma i xa i xa gbeti, i xa xema, i xa gine tofanyie, nun i xa die birin findi n gbe ra.» ⁴ Isirayila mänge naxa a yaabi, «Mänge, n bara findi i xa konyi ra, n bara n harige birin fi i ma.»

⁵ Na dangi xanbi mänge naxa xera xetee xee a falafe ra, «Mänge Ben Hadada naxe, «A lanma i xa i xa gbeti, i xa xema, i xa gine tofanyie, nun i xa die birin findi n gbe ra. ⁶ Tina yi waxati, n mixie xema ne i xonyi, e xa sa i xa banxi kui mato, a nun i xa mixie xa banxie, e xa se birin tongo naxan tide gbo i be.»

⁷ Isirayila mänge naxa taa kuntigie xili, a a fala e be, «Wo xa a kolon, a yi mixi wama won toofofe ne. N nu bara a fala a be a n nan n ma ginee, n ma die, n ma xema, nun n ma gbeti birin fima ne a ma. N mu nu tondixi na sese ra.» ⁸ Kuntigie nun pama birin naxa a yaabi, «I naxa i tuli mati a ra, i naxa a danxun.»

⁹ Na kui Akabu naxa a fala Ben Hadada xa xerae be, «Wo sa a fala won ma mänge be a a naxan singe fala, n bara tin na ra, kono a naxan saxi na fari, n mu na rabama.» Xerae naxa gbilen na falade mänge Ben Hadada be. ¹⁰ Ben Hadada naxa xerae xee mänge Akabu ma a falafe ra, «Xa n mu Samari xun nakana, sese mu lu yi taa kui fa, mixi noma naxan matongode a belexesole ra, alae xa n danka.» ¹¹ Kono Isirayila mänge naxa a yaabi, «Soori naxan na sigafe gere sode, a mu lan a xa a yete matoxo, alo soori naxan bara ge gere sode.» ¹² Ben Hadada to na woyenyi me, a nu na bere minfe ne a nun mänge gbetee e xa leelee bun ma. A naxa a fala a xa soorie be, «Won xee gere sode.» Na kui e naxa e ya rafindi Samari taa ma.

¹³ Na temui namijonme nde naxa a maso Isirayila mänge Akabu ra, a naxa a masen a be, «Alatala naxe, «I yi soori gali to? To yati n e birin sama ne i sagoe, alako i xa a kolon a n tan nan na Alatala ra.» ¹⁴ Akabu naxa a maxorin, «A fama na rabade nde saabui ra?» Namijonme naxa a fala a be, «Alatala naxe i fama na rabade gominae xa segetalae nan saabui ra.» Akabu naxa a maxorin, «Nde findima e xa yarerati ra na gere kui?» A naxa a yaabi, «I tan.» ¹⁵ Na kui Akabu naxa gominae xa segetalae malan, e findi mixi keme firin mixi tongo saxan nun firin na. Isirayila pama naxan nu na e xanbi ra, e findi mixi wulu solofere nan na.

¹⁶ E naxa mini gere sode yanyi tagi. A lixi Ben Hadada nun a malima mänge tongo saxan nun firin nu na bere minfe e xa leelee bun ma. ¹⁷ Gominae xa segetalae singe naxa mini gere sode. Mixie naxa a fala Ben Hadada be, «Soorie bara mini Samari taa kui.» ¹⁸ A naxa e yaabi, «Xa na soorie fafe lanyi nan fende, xa na mu a ra e wama gere sode, wo xa e suxu kono wo naxa e faxa de.»

¹⁹ Isirayila gominae xa segetalae naxa mini, e nun Isirayila soori pama. ²⁰ E to gere so, kankan naxa mixi nde faxa. Aramikae naxa e gi keren na, Isirayilakae fa bira e foxo ra. Arami mänge Ben Hadada fan naxa a gi a xa soe fari, a nun soori nde naxee nu na soori ragisee kui. ²¹ Isirayila mänge naxa mini, a Aramikae xa soee faxa, a e xa soori ragisee kana. Na findi

ne gbaloe ra Aramikae be. ²² Na namijonme man naxa a maso Isirayila mange ra, a a fala a be, «I xa wakili, i xa fee rafala, barima tamuna Arami mange man fama ne i gerede.»

²³ Arami soorie naxa a fala e xa mange be, «Isirayilakae xa ala senbe gbo geya nan fari. Na nan a toxi e won bonboxi. Xa won sa e gere fili nan ma nu, won noma ne e ra. ²⁴ I naxan nabama, i xa na mange ba naxee na i xa mixie ya ma, i fa gominæ ti e joxoe ra. ²⁵ I xa soori gbete fen soori faxaxie joxoe ra, i xa soe nun soori ragisee fen a kanaxie joxoe ra. Na temui, won man sigama e gerede fili nan ma, won fama ne node e ra a fanyi ra.» Mange naxa na birin naba, alo e a fala a be ki naxe.

²⁶ Na je igbilenyi, Ben Hadada naxa a xa soorie malan, a e xanin Afeki biri ra, e xa Isirayila gere. ²⁷ Isirayilakae fan naxa e xa soorie malan, e fandæ soto, e siga e ralande. Isirayilakae to yonkin Arami jama ya i, e lu ne alo si goore lanmadi firin Aramikae xa gboe xa fe ra.

²⁸ Ala xa mixi naxa a maso Isirayila mange ra, a a masen a be, «Alatala xui nan yi ki: Aramikae to a fala a Alatala senbe gbo geya nan fari a nu findixi ala ra fili tan ma, n e sama ne i sagoe, alako i xa a kolon n tan nan Alatala ra.» ²⁹ E naxa yonkin e boore ya i xi solofere bun na. Na temui gere naxa folo, Isirayilakae fa Arami soorie mixi wulu keme faxa. ³⁰ A donxoe naxa mini e gi ra Afeki tete kui, konso tete fan yati naxa bira e ma, a mixi wulu moxoren nun solofere faxa. Ben Hadada tan nu bara a gi, a sa a noxon konkoe nde kui.

³¹ A xa soorie naxa a fala a be, «Muxu a me ne, a Isirayilakae xa mangee boje fan. Muxu xa beki dugi xiri muxu tagi, muxu xa luuti xiri muxu xunyie sunnunyi tonxuma ra, muxu xa muxu yete dentege Isirayila mange be. Temunde a dijema i faxafe ma.» ³² E naxa beki dugi xiri e tagi, e luutie xiri e xunyie sunnunyi tonxuma ra, e fa e yete dentege Isirayila mange be, e fa a fala, «I xa konyi Ben Hadada bara i mayandi i naxa a faxa.» Akabu naxa e yaabi, «A man baloxi? N ngaxakerenyi nan a ra.» ³³ Na mixie to na me, e naxa a mapoxun fe fanyi na a ra. E naxa mange yaabi, «Iyo, Ben Hadada i ngaxakerenyi nan a ra!» Akabu naxa e yamari, «Wo sa fa a ra.»

Ben Hadada naxa mini a nu na dennaxe, a siga Akabu yire. Akabu naxa a baki a xa soori ragisee kui. ³⁴ Ben Hadada naxa a fala a be, «N taee ragbilenma ne i ma, n baba naxee ba i baba yi ra. I noma i xa makiti tide Damasi, alo n baba gbe to nu na Samari.» Akabu naxa a fala a be, «Won xa saate xiri, n fa i bejin.» E to saate xiri, a naxa a bejin.

³⁵ Namijonme nde naxa a fala a jere boore be Alatala xui ra, «N bonbo.» Konso a jere boore mu tin a bonbode. ³⁶ Na kui, a naxa a fala a jere boore be, «I to mu tinxi i tuli matide Alatala xa masenyi ra, yete nde fama ne i faxade.» A to keli menni, yete naxa dutun a ma, a a faxa. ³⁷ Na namijonme naxa siga mixi gbete fan yire, a a fala a be, «N bonbo.» Na kanyi naxa a bonbo han a a maxono.

³⁸ Namijonme naxa sa ti kira ra mange nu dangima dennaxe. A naxa a yatagi maxiri dugi nde ra a fi daaxi. ³⁹ Mange to dangi naa, namijonme naxa a fala mange be a xui itexi ra, «N tan i xa soori, n nu na gere yire ne. Soori nde naxa mini gere ya ma, a fa won yaxui suxuxi nde taxu n na, a a fala n be, «Yi keme suxu gben. Xa a a ba i yi, i nii nan findima a sare ra, xa na mu i kobiri ba.» ⁴⁰ Konso n nu yanfaxi wali nde kui, na keme suxuxi

naxa no a gide.» Mange naxa a fala a be, «I bara i yete makiiti. A lanma i xa faxa.»

⁴¹ Na temui namijonme naxa dugi ba a yatagi ma, Isirayila mange naxa a kolon fa namijonme nde nan a ra. ⁴² A naxa a fala mange be, «I to bara i yaxui bejin n naxan saxi i belexe i, n mixi naxan natonxi, i nii nan findima a sare ra, i xa pama findima a xa pama sare nan na.» ⁴³ Na kui Isirayila mange naxa gbilen a xonyi Samari sunnunyi nun boje mapaaxui kui.

21

Naboti xa sansi yire

¹ Yisireelika nde nu na naxan xili Naboti. Sansi yire nu na a yi ra Samari mange Akabu xa boxi fe ma. ² Akabu naxa a fala Naboti be, «I xa i xa sansi yire so n yi ra, n xa a findi n ma laakoe yire ra, barima a makore n ma banxi ra. N sansi yire gbete soma i yi ra a joxoe ra naxan fan na be, xa na mu a ra, n xa a sara kobiri ra.» ³ Naboti naxa Akabu yaabi, a naxe, «Alatala xa n natanga n benbae ke sofe ra i yi.»

⁴ Akabu naxa so a xonyi, a sunnunxi ra, a boje mapaaxuxi Yisireelika Naboti xa masenyi xa fe ra, a falafe ra, «N mu n benbae ke soma i yi ra.» A naxa a sa, a a kobe raso mixie ra, a mu tin donse donde. ⁵ A xa gine Yesabela naxa siga a yire, a a maxarin, «Munfe ra i boje mapaaxuxi, i mu tin i degede?» ⁶ A naxa a yaabi, «N bara a fala Yisireelika Naboti be a xa a xa sansi yire so n yi ra, n xa a sara, xa na mu a ra, n xa sansi yire gbete so a yi ra, konɔ a mu tin na ra fefe ma.» ⁷ Na kui, a xa gine Yesabela naxa a fala a be. «Pe, i tan xa mu findixi Isirayila mange ra? Awa, mange, keli, i xa i dege jalexinyi kui. N tan Yisireelika Naboti xa sansi yire soma ne i yi ra!»

⁸ A xa gine naxa bataaxe sebe Akabu xili ra, a mange Akabu xa tonxuma sa a ma, a fa a rasanba forie nun kuntigie ma, naxee nu sabatixi Naboti xa taa kui. ⁹ A sebexi bataaxe kui, «Wo sunyi nun sali rabafe ti pama be, Naboti xa doxo pama birin ya i. ¹⁰ Wo xa fuyante firin doxo a ya i, naxee a tojnegema, a falafe ra a bara Ala nun mange konbi. Na kui wo xa a ramini taa kui, wo a magono geme ra han a xa faxa.»

¹¹ Naboti xa taa mixie, forie nun kuntigie naxa a raba, alɔ Yesabela a yamarixi ki naxe na bataaxe kui. ¹² E naxa sun e sali, e Naboti doxo pama birin ya tode ra, ¹³ e fa fuyante firinyi radoxo a yire. Na fuyante firinyie naxa Naboti tojnegema pama ya i, a falafe ra, «Naboti bara Ala nun mange konbi.» Nama naxa Naboti xanin taa fari ma, e a magono han a faxa. ¹⁴ E naxa xerae xee Yesabela ma, a falafe ra, «Naboti bara magono geme ra, a bara faxa.»

¹⁵ Yesabela to a me a Naboti bara magono geme ra han a bara faxa, a naxa siga Akabu yire, a a fala a be, «Yakosi keli, i xa Naboti xa sansi yire tongo, Naboti Yisireelika tondi naxan sarade i ma kobiri ra. Naboti a mu na sonon, a bara faxa.» ¹⁶ Akabu to a me, a Naboti bara faxa, a naxa keli keren na, a sa Naboti xa sansi yire findi a gbe ra.

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Eliya Tisibeka be, a naxe, ¹⁸ «Siga Isirayila mange Akabu yire Samari. A na Naboti xa sansi yire, a naxan findixi a gbe ra. ¹⁹ I xa a fala a be, «Alatala xa masenyi nan ya: «I bara faxe ti, i bara mixi ke mupa! Baree fama i wuli makonde, e Naboti wuli makonxi dennaxe.»» ²⁰ Akabu naxa Eliya yaabi, «I tan n yaxui, i bara n

to?» A naxa a fala a be, «Iyo, n bara i to. I to i yete fi fe jaaxi rabafe ma, naxan mu rafaaxi Alatala ma, ²¹ n gbaloe ragoroma ne i ma, n i bama ne Isirayila, n xeme birin faxa xore nun konyi i bomsœ ya ma Isirayila. ²² N i xa foxe luma ne, aló Nebati xa di Yerobowami nun Ahiya xa di Baasa xa foxee, barima i bara n naxono, i man bara Isirayila jama birin najere yunubi kui.»

²³ «Alatala xa masenyi nan ya Yesabela xa fe ra, a naxe, «Baree fama ne Yesabela donde Yisireeli tete fe ma. ²⁴ Akabu xa mixi naxan na faxa taa kui, baree nan na donma. Naxan na faxa wula i, yubee nan na donma.»

²⁵ Mixi yo mu na naxan a yete fi fe jaaxi rabafe ma aló Akabu. A xa gine Yesabela nu a boje ratema na fe kui. ²⁶ A nu fe jaaxi rabama dangi mixi birin na. A nu kuyee batuma aló Amorikae, Alatala naxee keru Isirayilakae ya ra.

²⁷ Akabu to Annabi Eliya xa masenyi me, a naxa a xa donma iboo sunnuni kui, a naxa sunnun dugi ragoro a ma, a sunyi suxu. A nu a sama sade ma, na sunnun dugi ragoroxi a ma, xa na mu a nu jere doyi doyi a sunnuxi ra. ²⁸ Alatala naxa a masen Eliya Tisibeka be, a naxe, ²⁹ «I bara a to Akabu a yete magoroxi n be ki naxe? A to bara a yete magoro n be, n mu gbaloe ragoroma a ma fanni a baloxi. N gbaloe ragoroma a bomsœ ma a xa di xa waxati ne.»

22

Akabu xa geree (Yudaya Mängee II 18:2-27)

¹ Ne saxan naxa dangi, gere yo mu lu Arami nun Isirayila tagi. ² A je saxan nde ra, Yudaya mänge Yehosafati naxa goro Isirayila mänge yire. ³ Isirayila mänge naxa a fala a xa mixie be, «Wo a kolon a Ramoti, naxan na Galadi boxi ma, won tan nan gbe a ra. Won naxa siike a rasuxude Arami mänge yi ra.» ⁴ Isirayila mänge Akabu naxa a fala Yudaya mänge Yehosafati be, «Won birin na a ra sigafe Ramoti Galadi boxi ma?» Yehosafati naxa a yaabi, «Iyo, i tan yo n tan yo, won birin keren. Won ma jamae nun won ma soe fan a birin keren.»

⁵ Yehosafati naxa a fala Isirayila mänge be, «N bara i maxandi, won xa Alatala sago fen yi fe kui yakosi.» ⁶ Isirayila mänge naxa namijonme keme naani malan, a e maxorin, «A lanma ka a mu lanma won xa siga Ramoti gerede Galadi boxi ma?» E naxa a yaabi, «Wo te, Ala fama e sade i sago mänge.» ⁷ Kono Yehosafati naxa mänge maxorin, «Alatala xa namijonme nde mu na be, won noma naxan maxorinde?» ⁸ Isirayila mänge naxa Yehosafati yaabi, «Xeme keren peti nan be, won noma Alatala maxorinde naxan saabui ra, kono a mu rafaaxi n ma, barima a xunnakane fe nan gbansan falama n ma fe ra. A mu xunnakeli fe yo falama n be. A xili Mike. Yimila xa di na a ra.» Yehosafati naxa a fala, «A mu lanma mänge xa na woyen mooli fala.» ⁹ Na kui, Isirayila mänge naxa a xa batula keren xili, a a fala a be, «Fa Yimila xa di Mike ra n be keren na.»

¹⁰ Isirayila mänge nun Yudaya mänge Yehosafati nu doxoxi e xa kibanyie kui, mänge donmae ragoroxi e ma. E nu na lonyi ma, Samari taa sode de ra. Namijonme nu na e xa masenyie tife e be. ¹¹ Kenaana xa di Sedekiya nu bara feri wure daaxie yailan, a fa a fala mänge be, «Alatala xa masenyi nan ya: «Wo Aramikae bonboma yi ferie nan na han e sonto.»

¹² Namijonme birin nu na masenyi mooli falama e be. E naxa a fala, «Wo

te Ramoti Galadi bōxi ma. Wo xunnakeli nan sōtōma, Alatala fama nē e sade mänge sagoe.»

¹³ Xēera naxan siga Mike xilide, na naxa a fala a bē, «I bara a to, namijōnmē birin bara lan e xa fe fanyi fala mänge bē. I fan xa kata, wo xui xa lu keren, i xa fe fanyi fala mänge bē.» ¹⁴ Mike naxa a fala, «Alatala jipe na a ra. N Marigi Alatala na naxan yo masen, n na nan falama.»

¹⁵ A to mänge yire li, mänge naxa a fala a bē, «Mike, a lanma ka a mu lanma muxu xa siga gere sode Ramoti Galadi bōxi ma?» Mike naxa a yaabi, «Wo te, wo xunnakeli nan sōtōma. Alatala fama nē e sade wo sagoe.» ¹⁶ Kōnō mänge naxa a fala a bē, «N jan bara a fala i bē sanya wuyaxi, i xa i kali nōndi yati nan falade n bē Alatala xili ra.»

¹⁷ Mike naxa a yaabi, «N bara Isirayila birin to, e yensenxi geyae fari, alō xuruse rabējinxie.

Alatala xa masenyi nan ya:

Marigi mu na yi pama bē.

Kankan xa gbilen a xōnyi bōnesa kui.»

¹⁸ Isirayila mänge naxa a fala Yehosafati bē, «N mu a fala xē i bē, a mu nōma fe fanyi masende n ma fe ra, fo fe jaaxi tun?»

¹⁹ Na tēmui Mike naxa a fala e bē, «Yakōsi, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. N bara Alatala to a xa kibanyi kui, a xa maleke gali nu tixi a yirefanyi ma nun a kōola ma. ²⁰ Alatala naxa a fala, «Nde wama sigafe xaxili kobi rasode Isirayila mänge Akabu xunyi, a xa sa Ramoti gere Galadi bōxi ma alako a xa faxa?» Nde naxa a yaabi xaxili nde ra, nde fan naxa a yaabi xaxili gbete ra. ²¹ Na kui pinne nde naxa mini, a ti Alatala ya i, a a fala, «N tan nōma nē a ra.» Alatala naxa a maxōrin, «I nōma di?» ²² A naxa a yaabi, «N sigama nē, n fa wule fala mänge bē a xa namijōnmēe saabui ra.» Alatala naxa a fala a bē, «I fama nē a nōde, na sōōneyama nē. Siga, i xa sa na raba.» ²³ Yakōsi, Alatala bara wule sa i xa namijōnmēe dē i. Ala bara nate jaaxi tongo i xa fe ra.»

²⁴ Na tēmui, Kenaana xa di Sedekiya naxa a maso, a Mike dē ragarin, a fa a fala, «Alatala Xaxili minixi kira mundun na n ma n xa wōyēn i bē?»

²⁵ Mike naxa a yaabi, «I fama na tode, i i gima i nōxunde fende tēmui naxē.» ²⁶ Isirayila mänge naxa a fala, «Wo Mike xanin taa mänge Amon nun mänge xa di Yowasi xōn ma. ²⁷ Wo xa a fala e bē, «Mänge naxē, a wo xa yi xēmē sa geeli kui, a wo naxa donse so a yi ra, fo taami xare nun ye, han n sa fama tēmui naxē xunnakeli kui.» ²⁸ Mike naxa a yaabi, «Xa i sa gbilen xunnakeli kui, n ma masenyi mu kelixi Alatala ma.» A man naxa a fala pama ya xōri, «Nama birin, wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra a fanyi ra!»

²⁹ Isirayila mänge nun Yudaya mänge Yehosafati naxa te Ramoti Galadi bōxi ma. ³⁰ Isirayila mänge naxa a fala Yehosafati bē, «I xa so gere kui mänge donma ragoroxi i ma.» Isirayila mänge tan naxa mänge dugi ba a ma, a sōōri donma gbansan nagoro a ma, a siga gere sode. ³¹ Arami mänge nu bara a fala a xa sōōri tongo saxan nun firinyi bē, naxee findixi sōōri ragise xa sōōrie yareratie ra, «Wo xa kate birin naba wo xa Isirayila mänge gbansan nan fen, wo a faxa.» ³² Sōōri ragise xa sōōrie yareratie to Yehosafati to, e naxa a maṗoxun tēmunde Isirayila mänge nan a ra. E naxa e xun ti a ra, e xa sa a gere. Yehosafati naxa a malimae xili. ³³ Sōōri

ragise xa soorie yareratie naxa a kolon Isirayila mange xa mu a ra, e fa gbilen a foxo ra.

³⁴ Na temui soori nde naxa xali woli na ki tun. Tanbe naxa sa Isirayila mange soxo a kanke makantase lenbee tagi. Mange naxa a fala a xa soori ragise ragima be, «Gise mafindi, i xa n namini gere fari ma, barima n bara maxono.» ³⁵ Gere naxa xoxoxo na loxo ki fanyi ra. Mange nu tixi a xa soori ragise kui, a ya rafindixi Aramika ma. A naxa faxa na nunmare ra, a wuli gbege nu na a xa soori ragise kui. ³⁶ Soge goro temui, yaamari naxa fi, «Birin xa gbilen e xonyi, birin xa siga e xa boxi ma.»

³⁷ Mange faxa na ki ne, a naxa ragata Samari taa kui. ³⁸ E to mange xa soori ragise kui ixa Samari ye yire, baree naxa Akabu wuli makon, langoe ginfe fan naxa e maxa naa, alo Alatala a masen ki naxe.

³⁹ Akabu xa taruxui donxo, nun a fe naxan birin naba, nun a banxi tixi ki naxe sili jinyie ra, nun a taa naxee ti, na birin sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ⁴⁰ Akabu naxa ragata a benbae fe ma. A xa di Axasiya naxa findi mange ra a joxoe ra.

Yehosafati findife Yudaya mange ra (Yudaya Mangee II 20:31-21:1)

⁴¹ Asa xa di Yehosafati findi Yudaya mange ra, Isirayila mange Akabu xa mangeya je naani nde ne. ⁴² Ne tongo saxan nun suuli nu na Yehosafati be, a to nu findima mange ra Darisalamu. A nga nu na Sili xa di Asuba nan na. ⁴³ Yehosafati naxa jere a baba Asa xa kira xon ma, a mu a makuya Alatala xa kira ra. ⁴⁴ Kono kuye batufe yire itexie ma, na mu dan Yudaya boxi ma. Mixie mu tagan serexe bafe ra naa, a nun surayi ganfe serexe ra. ⁴⁵ Lanyi nu na Yehosafati nun Isirayila mange tagi.

⁴⁶ Yehosafati xa taruxui donxo, nun a xa gere ki fanyi, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ⁴⁷ A naxa tonyi doxo langoe xa wali ma kuye batudee, naxee nu na kabi a baba Asa waxati. ⁴⁸ Mange nu na Edon, Yudaya mange gomina nde nan ti naa. ⁴⁹ Yehosafati naxa kunkuie yailan Tarasisi, alako e xa siga xema fende Ofiri, kono kunkuie naxa kana Esiyon Geberi. ⁵⁰ Na kui Akabu xa di Axasiya naxa a fala Yehosafati be, «N ma mixie nun i i xa mixie birin xa siga na wali rabade kunkuie kui.» Kono Yehosafati mu tin na fe ra. ⁵¹ Yehosafati naxa bele a benbae fe ma, a ragata a benba Dawuda xa taa kui. A xa di Yehorami naxa ti mange ra a joxoe ra.

Isirayila mange Axasiya

⁵² Akabu xa di Axasiya naxa findi mange ra Samari, Isirayila boxi xun ma, Yudaya mange Yehosafati xa mangeya je fu nun solofere nde ra. A bu ne mangeya kui je firin Isirayila xun ma. ⁵³ A naxa fe raba, naxan mu rafa Alatala ma, a naxa a jere a baba nun a nga xa kira xon ma. A naxa fe raba alo Nebati xa di Yerobowami, naxan a niya Isirayila birin xa yunubi raba. ⁵⁴ A naxa Bali kuye batu, a a xinbi sin a be. Na kui a naxa Isirayila Marigi Alatala raxono, alo a baba a raba ki naxe.

Isirayila Mang'ee xa Taruxui Seniyenxi firin nde Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Isirayila mang'ee xa taruxui firin nde nan na. Yi kitaabui fóloma Annabi Elise xa waxati ne, Annabi Eliya te koore ma temui naxe. Alatala na namiponmee firinyie xee ne Isirayila mang'ee xa waxati alako e xa Ala xa masenyi ti e be. Na kawandi nu xoxoxoma ki fanyi ra mang'ee xa xaxilitareja xa fe ra. E nu wama birafe kuyee foxo ra alo si kaafirie naxee nu na e rabilinyi. Konó Annabi Elise naxa Alatala senbe magaaxuxi masen jama birin be, e xa a kolon Ala senbe gbo kuyee senbe be.

Yi kitaabui kui Isirayila xa taruxui nun Yudaya xa taruxui tagi rasaxi. Isirayila mang'ee nu kuyee batuma, e man nu noe xoxoxoe doxoma jama ma. E nu luma fe jaaxi raba ra e xa mixie ra temui birin. Mang'ee ndee naxa kata gbilenfe ra na fe mooli foxo ra, konó e mu nu wuya. Na kui, a raponyi Alatala naxa Asiriya mang'ee Isirayila boxi ma, a xa no Isirayilakae ra, a fa e xanin konyiya kui.

Na temui Yudayakae gbansan nan nu luxi boxi ma Ala nu bara naxan fi Annabi Iburahima bonsae ma. Mang'ee fanyi ndee nu na e xa taruxui ya ma naxee fe birin naba alako kuye yo naxa batu na boxi ma. Ndee naxa serexedubee mali alako Ala xa horomobanxi xa yailan, mixie xa batui raba seriyie ki ma. Konó Sentane nu luma e ratantan na. A raponyi, mang'ee naxee bira kira jaaxi foxo ra, nee naxa a niya jama xa gbilen Ala waxonfe foxo ra. Na kui Ala naxa Babilon mang'ee xee Yudaya boxi ma, a xa no mennikae ra, a fa e xanin konyiya kui.

Na birin findixi misaali belebele nan na to mixie be. Ala fe birin nabama alako adamadie xa bira a xa seriyie foxo ra. Konó xa adama mu tin lude na kira xon ma, a fama a tode na kira a xaninma dennaxe. Mixi mu noma yode Ala ma, a mu na sare soto. Ala xa seriyie fan won be. Ala xa won mali alako won xa lu na kira fanyi xon ma naxan won xaninma ariyanna. Amina.

Isirayila Mang'ee xa Taruxui Seniyenxi firin nde

Annabi Eliya nun Mang'ee Axasiya

¹ Akabu faxa xanbi, Mowabakae naxa muruta Isirayilakae xili ma. ² Axasiya naxa bira kelife a xa koore banxi kon na Samari, a maxono a belebele ra. A naxa xerae rasiga Ekironkae xa ala Bali Sebbu maxorinde xa a noma yalande. ³ Na temui Alatala xa maleke naxa a fala Annabi Eliya Tisibeka be, «I xa siga Samari mang'ee xa xerae ya ra, i a fala e be, «Ala mu na Isirayila boxi ma, wo to fa sigama Ekironkae xa ala Bali Sebbu maxorinde? ⁴ Na xa fe ra, Alatala xa masenyi nan ya Axasiya be, i mu goroma sade ma i saxi naxan kon na. I faxama ne.» Annabi Eliya to ge na falade mang'ee xa xerae be, a naxa siga.

⁵ Xerae naxa gbilen mang'ee Axasiya yire. A naxa e maxorin, «Wo gbilenxi munfe ra?» ⁶ E naxa a yaabi, «Mixi nde nan muxu ralanxi, a a fala muxu be «Wo gbilen mang'ee yire, naxan wo xeexi, wo a fala a be, Ala

mu na Isirayila boxi tan ma, i to fa xεεrae xεema Ekironkae xa ala Bali Sebulu maxorinde? Na xa fe ra, i mu goroma sade ma i saxi naxan ma. I faxama ne.» ⁷ Axasiya naxa e maxorin, «Yi xeme nu na di, naxan wo ralanxi a yi woyneni fala wo be?» ⁸ E naxa a yaabi, «Fate maxabe kanyi nan nu a ra, beleti kiri daaxi xirixi a tagi.» Axasiya naxa a fala keren na, «Eliya nan a ra, na Tisibeka.»

⁹ A naxa soori mange nde xεε, naxan nu soori mixi tongo suuli yamarima, a xa Annabi Eliya suxu. Na to siga Eliya yire, a naxa a li a doxoxi geya xun tagi. A naxa a fala Eliya be, «Ala xa mixi, mange naxe, a i xa goro!» ¹⁰ Eliya naxa a fala na soori mange be, naxan nu soori mixi tongo suuli yamarima, «Xa Ala xa mixi nan n na, te xa goro keli koore ma, a xa i tan nun i xa mixi tongo suuli birin gan.» Na kui, te naxa goro keren na, a a tan nun a xa mixi tongo suuli gan.

¹¹ Axasiya naxa soori mange gbete xεε, na fan nun a xa soori mixi tongo suuli, e xa Eliya suxu. Na soori mange naxa a fala Eliya be, «Ala xa mixi, mange naxe a i xa goro keren na!» ¹² Eliya naxa a yaabi, «Xa Ala xa mixi nan n na, te xa goro keli koore ma, a xa i tan nun i xa mixi tongo suuli gan.» Na kui Ala naxa te ragoro, a a tan nun a xa mixi tongo suuli gan.

¹³ Axasiya man naxa soori mange saxan nde xεε, na fan nun a xa soori mixi tongo suuli ra. Na soori mange saxan nde naxa te geya kon na. A to Eliya yire li, a naxa a xinbi sin a bun ma, a a mayandi, «Ala xa mixi, n bara i maxandi, i xa kinikini n tan nun n ma mixi tongo suuli ma. ¹⁴ Ala bara te ragoro keli koore, a na soori mange firinyi singe nun e xa mixie gan. Konɔ yakosi, i xa kinikini muxu tan ma, i xa muxu ratanga na ma.»

¹⁵ Ala xa maleke naxa goro, a a fala Annabi Eliya be, «Wo birin xa goro. I naxa gaaxu a ya ra.» Eliya nun a tan soori mange naxa goro mange yire, ¹⁶ Eliya naxa a fala mange be, «Alatala xui nan ya, «Ala mu na Isirayila boxi tan ma, i to fa xεεrae xεema Ekironkae xa ala Bali Sebulu maxorinde? Na xa fe ra, i mu goroma sade ma i saxi naxan kon na. I faxama ne.»

¹⁷ Axasiya naxa faha alɔ Alatala a masen ki naxe Annabi Eliya saabui ra. A xunya Yorami naxa ti mange ra a noxɔe ra Isirayila. Na raba Yudaya mange Yosafati xa di Yehorami xa mangeya ne firin nde nan na, barima di mu nu na Axasiya tan be. ¹⁸ Axasiya xa taruxui donxɔe, nun a fe naxee raba, na sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui.

2

Annabi Eliya ratefe koore ma

¹ Beenun Alatala xa Annabi Eliya rate koore ma foye xungbe kui, Eliya nun a xa taalibi Elise nu kelifa Giligali ne. ² Eliya naxa a fala Elise be, «I xa lu be yandi, barima Alatala wama n xεefe Beteli.» Konɔ Elise naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yete nii ra, n mu gbilenma i foxɔ ra feo!» Na kui e firin birin naxa goro Beteli.

³ Namijonme naxee nu na Beteli, nee to Elise to, e naxa a fala a be, «I a kolon a Alatala i karamoxɔ ratema ne koore ma to?» A naxa e yaabi, «Iyo n a kolon. Wo wo sabari.» ⁴ Eliya naxa a fala a be, «Elise, i xa lu be, barima Alatala wama n xεefe Yeriko.» A naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yete nii ra, n mu gbilenma i foxɔ ra feo!» Na kui e firin birin naxa goro Yeriko.

⁵ Namijonme naxee nu na Yeriko, nee to Elise to, e naxa a fala a be, «I a kolon a Alatala i karamoxɔ ratema ne koore ma to?» A naxa e yaabi, «Iyo,

n a kolon. Wo wo sabari.» ⁶ Eliya naxa a fala a be, «I xa lu be, barima Alatala wama n xefe Yuruden mabiri.» A naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yete nii ra, n mu gbilenma i foxo ra feo!» Na kui e firin birin naxa siga.

⁷ Namijonme mixi tongo suuli naxa fa, e ti yire nde. E naxa Eliya nun Elise to Yuruden xure de ra. ⁸ Eliya naxa a xa donma rate a ma, a a mafilinfilin, a xure garin a ra. Xure naxa itaxun firin na, e fa giri e sanyi xaraxi ra. ⁹ E to nu dangife, Eliya naxa Elise maxarin, «I wama n xa munse raba i be beenun n xa tongo i xun ma?» Elise naxa a yaabi, «Yandi, n wama naxan xon, i xa xaxilimaya namijonme daaxi doxo firin xa lu n ma.» ¹⁰ Eliya naxa a yaabi, «I fe xoxoxe nan maxarinxi na ki, konon xa i n to, n tongoma i xun ma temui naxe, na rabama ne i be. Xa n mu tongoma i ya xori, na mu rabama i be.»

¹¹ E sigama woyen na temui naxe, soe nun gise te daaxi naxa e rafatan, Eliya naxa te koore ma foye xungbe kui. ¹² Elise naxa a ya ti a ra, a gbelegbele, «N baba! N baba! Isirayila xa senbema!» Na temui a mu Eliya to sonon. A naxa a xa donma iboo firin na sunnunyi kui, ¹³ a fa Eliya xa donma tongo naxan bira boxi ma.

A naxa gbilen Yuruden xure de ra. ¹⁴ A naxa xure ye garin donma ra Eliya naxan lu a yi ra, a a fala, «Eliya Marigi Alatala na minden?» Xure ye man naxa itaxun firin na alo a singe, Elise fa giri a sanyi xaraxi ra. ¹⁵ Yeriko namijonmee nu tixi e na a matofe. E naxa a fala, «Eliya xa xaxilimaya namijonme daaxi bara dangi Elise ma.» E naxa siga a ralande, e sa e igoro a be boxi.

¹⁶ E naxa a fala a be, «I malima gbangbalanyi mixi tongo suuli na be muxu ya ma. E xa siga i marigi fende. Temunde Alatala Xaxili bara a xanin, a sa a lu geya nde kon na, xa na mu a ra gulunba nde kui.» A naxa e yaabi, «Wo naxa e rasiga de.» ¹⁷ Konon e to na fe maxoxoxo, a naxa tin na ra. E naxa na mixi tongo suuli xee Eliya fende. E naxa a fen xi saxan bun ma, e mu a to. ¹⁸ E to gbilen Yeriko Elise yire, a naxa a fala e be, «N mu a fala xe wo be, wo naxa siga?»

Annabi Elise xa kaabanakoe singee

¹⁹ Yerikokae naxa a fala Annabi Elise be, «Muxu marigi, i a kolon yi taa fan sabatide ra alo i a toxi ki naxe, konon a ye mu fanxi, xe fe mu sooneyaxi.» ²⁰ A naxa a fala e be, «Wo fa se sase neene nde ra n be, a nun foxe.» E naxa fa na ra. ²¹ A naxa siga ye dulonyi yire, a foxe woli ye ma, a fa a fala, «Alatala xa masenyi nan ya: «N bara yi ye yailan. A mu nimasee faxama sonon, a mu xe kanama sonon.»» ²² Sa kelifa na loxo ma han to, na ye fanxi alo Annabi Elise a masenxi ki naxe.

²³ Annabi Elise naxa keli menni, a te Beteli. A to nu na kira xon ma, dimedi gali naxa mini taa kui, e fa a mayeleda, a falafe ra, «Dangi, i tan lela kanyi!» ²⁴ A naxa a ya ragbilen e ma, a e danka Alatala xili ra. A to na raba, wulai sube firin naxa mini fotonyi kui, a mixi tongo naani nun firin iboo na dimee ra. ²⁵ Annabi Elise to keli menni, a naxa siga Karemele geya fari. A keli menni ne, a gbilen Samari.

¹ Akabu xa di xeme Yorami naxa ti mange ra Isirayila boxi ma Samari, Yudaya mange Yehosafati xa mangeya je fu nun solomasaxan nde ra. A mangeya je fu nun firin nan naba. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, kono a xa yunubi rabaxi mu lu alo a baba nun a nga naxan naba. Yorami tan naxa Bali kuye rabira, a baba naxan ti. ³ Kono a naxa bira Nebati xa di Yerobowami xa yunubi mooli foxo ra, naxan a niya Isirayila jama xa yunubi raba. A mu tin a makuyade na fe mooli ra.

Isirayilakae nun Mowabakae gerefe

⁴ Mowaba mange Mesa nu xuruse nan demadonna. A nu duuti fima ne Isirayila mange ma yexee yore wulu keme nun yexee kontonyi wulu keme ra, e xabee saxi na nan fari. ⁵ Isirayila mange Akabu faxa xanbi, Mowaba mange naxa muruta Isirayila mange xili ma. ⁶ Na kui mange Yorami naxa mini Samari taa kui, a sa a xa soorie xun mato a ra Isirayila boxi birin ma.

⁷ A to a redi Mowaba gerefe ma, a naxa xera xee Yudaya mange Yehosafati ma, a falafe ra, «Mowaba mange bara muruta n xili ma, i tinma n malide a gerede?» Yehosafati naxa a yaabi, «Won birin nan tema Mowabakae gerede. N ma jama, i xa jama nan a ra, n ma soee, i xa soee nan e ra.» ⁸ A man naxa a maxorin, «Won tema kira mundun na?» Yehosafati naxa a yaabi, «Won tema Edon gbengberen yire nan na.» ⁹ Isirayila mange, Yudaya mange, nun Edon mange to e jere xi solofere, ye min daaxi naxa jon e xa soorie nun e xa xurusee yi ra. ¹⁰ Na kui Isirayila mange naxa a fala, «Alatala bara wa won tan mange saxanyie safe Mowabakae belexe i.»

¹¹ Kono Yehosafati naxa e maxorin, «Alatala xa namijonme yo mu na won ya ma, naxan noma Alatala xilide won be?» Isirayila mange xa mixi nde naxa a yaabi, «Annabi Elise na be, Safati xa di xeme, Annabi Eliya foxirabire.» ¹² Yehosafati naxa a fala, «Alatala xa masenyi na a yi ra.» Isirayila mange Yehosafati nun Edon mange naxa goro a yire. ¹³ Annabi Elise naxa a fala Isirayila mange be, «Munse na won tan tagi? Siga i baba nun i nga xa namijonmee yire.» Isirayila mange naxa a yaabi, «Ade, barima Alatala yi mange saxanyi xilixi ne be, a xa fa e sa Mowabakae sagoe.»

¹⁴ Annabi Elise naxa a fala a be, «N bara n kali mange Alatala ra, n naxan batuma, xa n mu binye saxi Yehosafati xa ma nu, n mu tinma yati i xa ti n ya i nu. ¹⁵ Wo fa kora bonboe nde ra n be.» A to kora bonbo folo, Alatala naxa fa Elise ma, ¹⁶ a a fala a be, «Wo yili wuyaxi ge yi gulunba kui. ¹⁷ Alatala yi nan masenxi, wo mu foye toma, wo mu tune toma, kono yi gulunba birin nafema ne ye ra, wo nun wo xa xurusee naxan minma. ¹⁸ Kono na tan findixi fe xuri nan na Alatala be. Naxan dangima a ra, a Mowabakae sama ne wo sagoe. ¹⁹ Wo e xa taa kantaxie nun e xa taa xungbee birin kanama ne. Wo e xa wuri bogilae birin nabirama ne. Wo e xa ye dulonyie birin desema ne. Wo gemee rayensenma ne e xa xe fanyie ma.» ²⁰ Na kui geesege serexe ba temui, ye naxa fa keli Edon biri ra, a boxi makoto ye ra.

²¹ Mowabakae to a me a mangse na tefe e gerede, e naxa mixie malan naxee fata geresose ra, e fa ti Mowaba naaninyi ra. ²² E to keli geesege gbe, soge yanbe nu tixi na ye ma, a fa lu Mowabakae be alo gulunba rafexi wuli nan na. ²³ E naxa a fala, «Wuli nan a ra. Mangee bara santidegema tongo

e boore xili ma, e e boore faxa. Yakosi, Mowabakae won xee, won sa e xa see tongo.»

²⁴ E to Isirayilakae yonkinde li, Isirayilakae naxa keli, e e bonbo han e naxa e gi e ya ra. ²⁵ Isirayilakae naxa Mowaba taae kana, e gemee ba na tete ma, e e mawoli Mowabakae xa xee ma. E naxa ye dulonyie dese gemee ra, e wuri bogilae birin nabira.

Kire Xareseti taa tete gemee nan tun nu fa luxi. Laati kanyie naxa a rabilin, e a magono. ²⁶ Mowaba mänge to a to gere senbe bara gbo a be, a naxa santidegema kanyi keme solofere tongo, e xa kira raboo sigafe ra Edon mänge yire, kono e mu no. ²⁷ Na kui a naxa a xa di xeme singe tongo, naxan nu lan a xa ti mänge ra a joxoe ra, a a ba serexe ra taa tete fari. Na temui, xone belebele naxa goro Isirayilakae ma, e fa e makuya Mowaba mänge ra, e gbilen e xa boxi ma.

4

Annabi Elise kaape gine nde malife

¹ Namijonme nde xa gine naxa a mawa Elise xon, a naxe, «I xa batula nde, naxan nu gaaxuma Alatala ya ra, n ma xeme nan nu a ra, kono a bara faxa. Mixi nde, naxan xa doni nu na a ma, na bara fa n ma di firinyie tongode, e xa findi konyie ra na doni joxoe ra.» ² Elise naxa a fala a be, «N noma munse rabade i be? Munse na i yi ra banxi?» Gine naxa a yaabi, «Sese mu na n tan i xa konyi yi ra, fo ture pooti keren.» ³ Elise naxa a fala a be, «Siga, i xa se sase wuyaxi yefu. I naxa dondoronti gbansan fen, i xa a gbegbe nan fen. ⁴ I na gbilen banxi, i xa naade balan wo nun i xa die xun ma. I xa na ture pooti keren ifili na se sase birin kui. Naxan na a rafe, i xa na doxo a xati ma.»

⁵ Na gine naxa siga, a sa se sasee yefu. A naxa so a xonyi a naade balan a tan nun a xa die xun ma. A xa die nu fa se sasee radangi a ma, a nu ture sa e kui. ⁶ A to ge se sase ndee rafede, a naxa a fala a xa di be, «Se sase gbete man so n yi ra.» A xa di naxa a yaabi, «Se sase gbete yo mu na fa.» Na temui, ture fan naxa a iti. ⁷ A naxa sa na birin yaba Ala xa mixi Annabi Elise be. Elise naxa a fala a be, «Sa na ture mati, i fa i xa doni fi. Na temui wo nun i xa die xa balo na donxoe ra.»

Sunamika xa di xeme

⁸ Loxoe nde Annabi Elise naxa siga Sunami taa kui. Gine kuntigi nde nu na menni, naxan Elise karaxan a fo a xa a dege a xonyi. Sa kelife na loxoe ma, xa Elise minima menni ra, a nu a degema naa ne. ⁹ Gine naxa a fala a xa mori be, «N a kolon, yi xeme naxan luma dangi ra won xonyi, Ala xa mixi seniyanxi nan a ra. ¹⁰ Yandi, won xa konkoe lanmadi keren yailan a be banxi koore ra, won sade, teebili, gonyi, nun lanpui doxo a be naa kui, alako menni xa findi a malabude ra, a na fa won xonyi temui naxe.»

¹¹ Loxoe nde Elise naxa siga naa, a sa a malabu na konkoe kui. ¹² A naxa a fala a foxirabire Gexasi be, «Yi gine Sunamika xili ba.» Gexasi naxa a xili, gine naxa fa Elise yire. ¹³ Elise naxa a fala Gexasi be, «A fala yi gine be, I bara fe gbegbe raba muxu be. Muxu tan noma munse rabade i be? Muxu xa fe fanyi fala mänge be i xa fe ra, xa na mu soorie xa mänge be?» Gine naxa a yaabi, «N sabatixi n ma nama nan tagi.»

¹⁴ Na woyenyi masare dangi xanbi, Elise naxa Gexasi maxorin, «Awa, won xa munse raba yi gine be?» Gexasi naxa a yaabi, «Di yo mu a be, a

xa mōri fan bara fori.» ¹⁵ Elise naxa a fala Gexasi be, «I man xa a xili.» Gexasi naxa na gine xili, gine naxa fa, a ti naade ra. ¹⁶ Elise naxa a fala a be, «Yi temui tamuna, i fama di baride, i a sa i kanke ma.» Gine naxa a fala, «Ade n marigi, Ala xa mixi, i naxa n tan i xa konyi gine mayenden.»

¹⁷ Na gine naxa teege, a di xeme bari na temui yati ma, alo Elise a fala a be ki naxe.

Sunamika xa di xa faxe

¹⁸ Na di to mo, loxoε nde a naxa siga a baba yire xe ma xe xaba temui.

¹⁹ A naxa a fala a baba be, «N baba, n xunyi n xonoma a naaxi ra.» A baba naxa a fala a xa konyi be, «A xanin a nga xon ma.» ²⁰ Na konyi naxa a tongo, a a xanin a nga xon ma. Didi naxa lu a nga san ma han yanyi tagi, a fa faxa.

²¹ Gine naxa te a xa di ra, a a sa Ala xa mixi xa sade ma, a naade balan a xun ma, a mini. ²² A naxa a xa mōri xili, a a fala a be, «Yandi i xa konyi keren nun sofale keren so n yi ra, n xa siga na Ala xa mixi foxo ra, n man fama.» ²³ A xa mōri naxa a maxorin, «To, i sigafe a tode munfe ra? Kike Neene Sali mu a ra, malabui loxoε fan mu a ra.» A naxa a yaabi, «I naxa kontofili.» ²⁴ Na kui, gine naxa a fala a sofale xa yailan a biyaasi ki ma. A naxa a fala a xa konyi be, «I xa sofale rapere mafurenyi ra. Won naxa ti kira xon ma de, fo n na a fala i be temui naxe.»

²⁵ E naxa e xun ti Ala xa mixi yire ra Karemele geya kon. Ala xa mixi to sa a to yire makuye, a naxa a fala a foxirabire be, «Na gine Sunamika nan fafe na ki. ²⁶ I gi i sa a maxorin, «Munse niyaxi? Tana mu na i xa mōri ma? Tana mu na i xa di ma?» Gine naxa a yaabi, «Tana yo mu na,» ²⁷ kon a fefe Ala xa mixi yire li geya kon, a naxa bira a bun ma, a a sanyie suxu. Gexasi naxa wa a masigafe a marigi ra, kon Elise naxa a fala a be, «A lu na, a sunnunxi ne. Fe xoxoxe nde bara a soto, kon Ala na fe noxunxi n ma ne sinden, a mu n nakolonxi na ra.» ²⁸ Na temui gine naxa a fala a be, «N marigi, n di maxorin ne i ma? N mu a fala xe i be, i naxa n mayenden?»

²⁹ Annabi Elise naxa a fala a foxirabire be, «Keli, i i tagi ixiri, i xa n ma yisuxuwuri tongo, i siga mafuren na di yire, i n ma yisuxuwuri sa a yatagi ma. I naxa dugundi kira xon ma mixi xebufe ra.» ³⁰ Didi nga naxa a fala, «N bara n kali Alatala nun i tan xili ra, n mu sigama i xanbi.» Na kui e naxa keli, e birin naxa siga.

³¹ Gexasi tan nu bara ti yare, a Elise xa yisuxuwuri sa didi yatagi ma. Kon na di faxaxi mu a xui yo ramini, a mu a ramaxa. Gexasi naxa gbilen Elise ralande, a dentege sa a be, a naxe, «Didi mu kelixi de.»

³² Annabi Elise to so banxi kui, a naxa a li didi faxaxi saxi a xa sade ma.

³³ Elise naxa naade balan a tan nun na fure xun ma, a xa Alatala maxandi. ³⁴ A naxa te sade ma, a a itala didi fure fari. A naxa a de sa a de ma, a a ya sa a ya ma, a a belexee sa a belexee ma. A naxa lu na ki, han didi fate naxa wolen. ³⁵ Elise naxa so a maperefe konkoe kui, a man naxa gbilen te ra didi fari. Na temui didi naxa tison sanya solofere, a fa a ya rabi. ³⁶ Elise naxa Gexasi xili, a a fala a be, «Yi gine Sunamika xili ba.» Gine to fa Elise yire, Elise naxa a fala a be, «I xa di tongo.» ³⁷ Gine naxa fa a a xinbi sin Annabi Elise bun ma, a a sanyie suxu. Na temui a naxa a xa di tongo, a mini.

Annabi Elise nun donse naaxi

³⁸ Elise naxa gbilen Giligali. Na temui kaame nu dinxi boxi ra. Namijonmee to nu doxoxi Annabi Elise san na, a naxa a fala a foxirabire

be, «Tunde dɔxɔ tɛ ma, i xa donse nde yailan yi namijɔnmɛe be.» ³⁹ Keren naxa mini e ya ma, a siga burunyi bogi se ndee fende. A naxa sansi nde to, a na bogi gbegbe matongo, a e sa a xa donma kui. A to so namijɔnmɛe yire, a naxa e maxaba, a e sa tunde kui, kɔnɔ e mu a kolon se naxan a ra.

⁴⁰ Donse to gɛ rafalade, e birin naxa a don fɔlɔ, kɔnɔ e fefe a raso e de i, e naxa gbelegebe, e naxe, «Ala xa mixi, xɔnɛ nde na yi donse ma tunde kui.» E mu nɔ a donde. ⁴¹ Elise naxa a fala, «Wo farin nde tongo.» A naxa na nde sa tunde kui, a fa a fala, «Wo yi donse sa yi mixie be, e xa e dege.» Donse nu bara gɛ fande, xɔnɛ yo mu nu na a i fa.

Annabi Elise taami rawuyafe

⁴² Mixi nde nan fa kelifɛ Baali Salisa. A nu fafe taami nun sansi bogi singee nan na Ala xa mixi xɔn ma, taami mɔxɔɔɔnɛn nun mɛngi nɛɛnɛ beki keren. Annabi Elise naxa a fala a batula be, «I xa yi donse fi yi nama ma, alako e xa e dege.» ⁴³ A batula naxa a fala a be, «N yi donse itaxunma yi xɛmɛ kɛmɛ birin na di?» Elise naxa a fala, «Donse itaxun yi mixie ra tun, alako e xa e dege, barima Alatala nan a masenxi, «Yi mixie birin e degema nɛ, taami dɔnxɔɛ man lu.»» ⁴⁴ Na kui a naxa taami itaxun e ra, e naxa a don han e luga, a dɔnxɔɛ naxa lu alɔ Ala a masen ki naxe.

5

Naaman xa yalanyi kune fure ma

¹ Arami mangɛ xa sɔɔrie xunyi Naaman nu rafan a xa mangɛ ma. A tide nu gbo a xa mangɛ be, barima Alatala xunnakeli fi Arami bɔxi ma a tan nan saabui ra. Kɔnɔ kune fure nu na yi sɔɔri xunyi gbangbalanyi ma. ² Lɔxɔɛ nde Aramikae to siga Isirayila gerede, e tɛmɛdi nde suxu nɛ, e a xanin e xun ma, a xa findi Naaman xa gine xa konyi ra. ³ Na tɛmɛdi naxa a fala a marigi be, «Xa n marigi xa mɔri siga nu namijɔnmɛe yire, naxan na Samari, na nɔma nɛ yi kune fure bade a ma nu.»

⁴ Naaman naxa na dentɛge sa a xa mangɛ be, tɛmɛdi Isirayilaka naxan falaxi a be. ⁵ Arami mangɛ naxa a fala Naaman be, «I xa siga Samari. N bataaxe sɛbɛma Isirayila mangɛ ma i xa fe ra.» Naaman naxa gbeti kilo kɛmɛ saxon, xɛɛma kilo tongo senni, nun donma tofanyi fu xanin a xun ma.

⁶ A naxa na bataaxe xanin Isirayila mangɛ xɔn ma, a nu sɛbɛxi naxan kui, «N bara n ma sɔɔrie xunyi Naaman xɛɛ i yire, alako i xa kune fure ba a ma.» ⁷ Isirayila mangɛ to gɛ bataaxe xarande, a naxa a xa donma ibɔɔ, a fa a fala, «Pe, Ala nan n na, naxan faxɛ tima, naxan mixi rakisima, yi mangɛ to fa a falama n be, a n xa kune fure ba mixi nde ma? Wo a mato, n tan be, a wama gere nan xɔn.»

⁸ Ala xa mixi Elise to a mɛ, a mangɛ bara a xa donma ibɔɔ sunnunyi kui, a naxa xɛɛra xɛɛ mangɛ ma, a falafe ra, «I i xa donma ibɔɔxi munfe ra? I naxan nabama, a xɛɛ n yire, alako a xa a kolon namijɔnmɛe nde na Isirayila bɔxi ma.» ⁹ Na kui, Naaman naxa siga a xa soee nun a xa sɔɔri ragise ra, a fa ti Annabi Elise xa banxi sode de ra. ¹⁰ Elise naxa mixi xɛɛ tande a falafe ra Naaman be, «Sa i maxa Yuruden xure ma sanya solofere. Na kui i fate yalanma nɛ, i fa seniyen.»

¹¹ Naaman naxa xɔnɔ na woyenyi ma, a nu fa siga a fala ra, «N nɔxɔ a ma, a minima nɛ nu n ya i, a a Marigi Alatala maxandi, a a belexɛ sa kune yire ma n fate i, kune fure xa ba n ma. ¹² Xure fanyi mu na n xɔnyi

Damasi, alɔ Abana nun Farpara xuree, naxee dangi Isirayila xuree birin na? N mu nɔma n maxade xe menni, n seniyen?» Na kui a naxa gbilen a xɔnɔxi ra.

¹³ Kɔnɔ a xa konyie naxa a fala a be, «Xa yi namijɔnme sa fe xɔrɔxɔe nde nan fala i be nu, i mu a rabama xe nu? A to a falaxi i be a i xa sa i maxa, a mu lanma xe i xa na raba?» ¹⁴ Na kui Naaman naxa goro Yuruden xure, a sin a xɔra sanya solofere, alɔ Ala xa mixi a masen ki naxe. Na dangi xanbi a fate naxa fan alɔ dimedi, a seniyen.

¹⁵ Naaman naxa gbilen Ala xa mixi yire, a tan nun a jere booree birin na. A to so, a naxa ti a ya i, a a fala, «N bara a kolon, Ala mu na dede xa Isirayila bɔxi xa mu a ra. Yakɔsi, n bara i mayandi, i xa n ma buɔa rasuxu.» ¹⁶ Elise naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n naxan batuma, n mu nɔma i xa buɔa rasuxude.» Naaman naxa a karaxan a xa na rasuxu, kɔnɔ a naxa tondi.

¹⁷ Na temui Naaman naxa a fala Elise be, «Awa yire, i naxan nabama n be, i xa be bɔxi bende nde so n tan i xa konyi yi ra, sofale firin nɔma naxan xaninde. N wama serexebade tife na bende fari, n fa serexe gan daaxi nun serexe gbete ba Alatala gbansan be. N mu serexe yo bama ala gbete be sɔnɔn. ¹⁸ Kɔnɔ Alatala xa diɔe n ma yi fe kerenyi ma. N ma mange ne soma a xa ala Rimɔn xa salide kui, alako a xa suyidi a be, a luma n belexe suxu ra a yi, na a niyama ne n tan fan xa n igoro bɔxi ma Rimɔn kuye xa banxi kui. Alatala xa diɔe n ma na xa fe ra.» ¹⁹ Elise naxa a yaabi, «Siga bɔjesa kui.» Na temui Naaman naxa keli a xun a siga.

A to a makuya dondoronti, ²⁰ Elise fɔxirabire Gexasi naxa a fala a bɔje ma, «N marigi bara a lu yi Aramika xa siga, a mu a xa buɔa rasuxu. N bara n kali Alatala ra, n tan xa n gi a fɔxɔ ra ba, alako n xa se nde sɔto a ra.» ²¹ Awa, Gexasi naxa a gi Naaman fɔxɔ ra. Naaman to sa a to a gi ra fafe ra a fɔxɔ ra, a naxa goro mafuren a xa gise kon na, a sa a ralan, a a maxɔrin, «Munse niyaxi? Tana mu na?» ²² A naxa a yaabi, «Heri tun. N marigi nan n xexi n xa fa a fala i be, «Namijɔnme xɔje firin nan faxi n xɔnyi keli Efirami geyae ma. Yandi, gbete kilo tongo saxan nun donma firin fi n ma e be.» ²³ Naaman naxa a fala a be, «I xa gbete kilo tongo senni rasuxu.» A naxa a karaxan, a na gbete sa beki firin kui, a nun donma firin, a e so a xa konyi firin yi ra. Nee naxa ti Gexasi ya ra, e a xanin a be.

²⁴ E to tentenyi fari li, Gexasi naxa kote rasuxu e yi ra, a a raso banxi, a fa na mixie ragbilen, nee naxa siga. ²⁵ Na dangi xanbi, a naxa fa a marigi yire. Annabi Elise naxa a maxɔrin, «I kelixi minden yi ki Gexasi?» Gexasi naxa a yaabi, «N mu siga dede.» ²⁶ Kɔnɔ Elise naxa a fala a be, «Naaman to goro a xa gise kui i ralande, n mu na to xe n bɔje ma? Yi waxati a lanma i xa gbete, donmae, oliwi bilie, sansie, xuruse lanmae nun a xungbee, konyi ginee nun konyi xemee fen yi ki? ²⁷ Naaman xa kune fure luma ne i nun i bɔnsɔe ma abadan!» Gexasi naxa keli a ya i. Kune naxa din a fate birin na, a fa rafiixe alɔ kunda.

6

Beera kole tofe

¹ Namijɔnme ndee naxa a fala Annabi Elise be, «Yi lude xurun won be.

² Xa i tinma a ra, won xee Yuruden xure, kankan xa wuri keren keren sege, won xa yire yailan malande ra be.» Annabi Elise naxa tin na a ra, a fa a

fala e be, «Wo siga,»³ kono mixi nde naxa a fala e ya ma, «Yandi, i fan xa fa muxu foxo ra.» Elise naxa tin na ra, a naxe, «Awa, won birin na a ra.»

⁴ Na kui e birin naxa siga Yuruden xure de ra, e naxa so wurie segefe.

⁵ Mixi nde to nu wuri segefe, a xa beera kole naxa koren, a sin ye xcora. A naxa gbelegebe, a naxe, «Ee! N marigi, beera yefuxi nan a ra.»⁶ Ala xa mixi naxa a fala, «A biraxi minden?» A to a birade masen a be, Annabi Elise naxa wuri xuntunyi nde bolon, a naxa a woli na yire yati, beera kole fa te ye fari.⁷ Elise naxa a fala a boore be, «A tongo.» Boore naxa a belexe itala, a beera kole tongo.

Annabi Elise nefe Arami soorie ra

⁸ Arami mange nu na Isirayila gerefe. Na kui a nu luma yire xa fe fala ra a xa kuntigie be, e xa soorie fama yonkinde dennaxe.⁹ Kono Ala xa mixi naxa xera xee Isirayila mange ma, a falafe ra, «I naxa siga na yire de, xa na mu a ra i Aramikae lima ne naa.»¹⁰ Awa, Isirayila mange naxa a xa soorie rasanba yire, Ala xa mixi dennaxe matonxuma a be alako e xa naa madoxo. Na naxa raba sanmaya wuyaxi.

¹¹ Arami mange boje naxa ifu a ma na fe ma. A naxa a xa kuntigie xili, a a fala e be, «Yanfante nde na won ya ma, naxan won ma gundoe falama Isirayila mange be. Nde na ra?»¹² A xa kuntigi nde naxa a yaabi, «Mange, muxu tan mu a ra! Isirayila xa namjonme Elise nan i xa woyenyi birin nadangima Isirayila mange ma, hali i naxan falama i xa konkoe kui.»

¹³ Mange naxa a fala e be, «Wo sa a lude kolon, n xa mixie xee e xa sa fa a ra.» E naxa a yaabi, «A na Dotan.»¹⁴ Mange naxa soori gali xee naa, soe nun soori ragisee fari. E naxa so naa koe ra, e Dotan taa rabilin.¹⁵ Ala xa mixi foxirabire to keli subaxe ma, a naxa soori gali to taa rabilinyi soe nun e ragisee ra. A naxa na dentege sa Ala xa mixi be, a naxe «Ee! N karamoxo, won munse rabama?»¹⁶ A naxa a yaabi, «I naxa gaaxu, naxee na won foxo ra, nee gbo dangi mixie ra, naxee na e tan foxo ra.»¹⁷ Annabi Elise naxa Ala maxandi a foxirabire be, a naxe, «N Marigi Ala, a ya rabi alako a xa to ti.» Ala naxa a ya rabi, a naxa soe nun soori ragisee te daaxie to geyae fari Elise rabilinyi birin na.

¹⁸ Aramikae nu na gorofe Elise yire. Annabi Elise naxa Ala maxandi a xa na soorie ya donxu. Ala naxa Elise xa maxandi suxu, a nee radonxu.¹⁹ E to Elise yire li, a naxa a fala e be, «Na kira mu yi ki, na taa fan mu yi ki. Wo bira n foxo ra, n xa wo mati mixi yire, wo naxan fenfe.» Na kui a naxa e xanin Samari taa kui.

²⁰ E to so naa, Elise naxa Alatala maxandi, a xa na mixie ya raboo, alako e xa to ti. Alatala to e ya rabi, e naxa fa a to, e na Samari taa nan kui.

²¹ Isirayila mange naxa Elise maxarin, «N ba, n xa e faxes? A lanma e xa sonto?»²² A naxa a yaabi, «I naxa e faxes. I naxee suxuma gere kui santidegema nun xali ra, i luma e findi ra geelimanie nan na, i mu e tan faxama, ka? Donse nun ye fi yee ma, i fa e rabepin e xa siga e marigi yire.»²³ Na kui Isirayila mange naxa donse gbege so e yi ra. E to ge e degede, mange naxa e bepin sigafe e marigi yire. Na dangi xanbi, Aramikae xa soorie mu gbilen fa ra Isirayila boxi ma sonon.

Kaame sofe Samari

²⁴ Na fe to ba a ra, Arami mange Ben Hadada naxa a xa soorie birin malan, e xa siga Samari taa gerefe.²⁵ Taa xa suxui naxa a niya, kaame xungbe xa so Samari. Na fe naxa xoroxo han sofale xunyi naxa mati gbeti

kole tongo solomasaxan na, ganbe sube itaxunxi doxo naani ra, na doxo keren gbeti kole suuli. ²⁶ Isirayila mange nu na a manerefe taa tete fari temui naxe, gine nde naxa a fala a be a xui itexi ra, «Mange, muxu rakisi, n marigi.» ²⁷ A naxa a yaabi, «Xa Alatala mu i rakisi, n tan i rakisima di? Sese mu na lonyi ma, sese mu na weni bogi sase kui.» ²⁸ Mange naxa a maxorin, «Munse niyaxi?» Gine naxa a yaabi, «Yi gine nan a fala n be, a muxu xa n gbe di don to, tina muxu a fan gbe don. ²⁹ Muxu bara n gbe jin, muxu bara a don, konon na kuye iba, n naxa a fala a be a xa fa a xa di ra, muxu xa na fan don, konon a bara a xa di noxun.»

³⁰ Mange to na gine xa masenyi me, a naxa a xa donma iboo a ma. A to nu na a manerefe tete nan fari, jama naxa no a tode a beki dugi ragoroxi a ma a xa mange donma bun ma. ³¹ Mange nu fa a fala, «Ala xa n ma tooxe xunmasa dangi yi fan na xa n mu Safati xa di xeme Elise xunyi ba a de i to.»

³² Elise nu doxoxi a xonyi, taa forie nu na a seti ma. Mange naxa a xa mixi nde xee Elise ma, konon beenun na xera xa banxi li, Elise nu bara a fala taa forie be, «Wo a to, na faxeti xa di bara mixi nde xee, a xa fa n xunyi bolon n de i. Wo wo redi. Na xera na fa, wo naade balan a ya ra, wo naxa tin a xa so. A marigi sanyie xui jan xa mu a xanbi ra na ki?»

³³ A jan mu a xa woyenyi raponxi, xera naxa fa a ma, a falafe ra, «Yi paxankate kelixi Alatala yati nan ma. N na n xaxili tima Alatala ra munfe ra sonon?»

7

¹ Elise naxa a fala, «Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, «Tina, yi waxati, won farin kilo fu nun firin, xa na mu mengi maniye kilo moxonon nun naani sarama gbeti kole keren nan na Samari taa sode de.» ² Mange xa mixi nde, naxan nu mange matima yire birin, na naxa Ala xa mixi yaabi, «Hali Alatala koore rabi ne, i naxan falaxi na ki, na mu noma rabade?» Elise naxa a fala a be, «I tan a toma ne i ya ra, konon i mu a donma feo!»

Arami soorie e gife e xa see xun ma

³ Kune kanyi naani nu na taa sode de ra. Nee naxa a fala e bore be, «Won na faxe mamefe be munfe ra? ⁴ Xa won sa so taa kui, won faxama ne kaame ra. Xa won man lu be, won faxama ne. Won naxan nabama, won xa sa won yete so Aramikae yi ra e yonkinde kui. Xa e dipe won ma, won baloma ne. Xa e won faxa, won faxama ne.»

⁵ Na kui e naxa keli nunmare ra, e xa sa e yete so Aramikae yi ra, konon e to nee yonkinde li, mixi yo mu nu na menni. ⁶ Marigi nu bara soe nun gise gali xui ramini Aramikae yonkinde kui, alo soori gali ne fama. Na kui, e naxa a fala e bore be, «Isirayilakae bara Xitakae nun Misirakae xili e malide gere kui.» ⁷ Na naxa a niya e xa e gi, e e xa se birin lu naa. E naxa keli e xa kiri banxie, e xa soe, nun e xa sofalee xun ma, e e yonkinde lu na ki, e e gi e nii ratangafe ra.

⁸ Kune kanyie to na fe li yonkinde kui, e naxa so kiri banxi nde bun ma, e e dege. E to ge e degede, e naxa gbeti, xee ma, nun sosee xanin, e sa na see noxun yire nde. E man naxa gbilen kiri banxi gbete kui, e sa see tongo, e e xanin e noxunde.

⁹ Na dangi xanbi, e naxa a fala e bore be, «Won mu na fe fanyi xa rabafe yi ki. To loxo findixi xibaarui fanyi iba loxo nan na, xa won dundu yi fe ma, subaxe naxa yi fe li won yi, paxankate paaxi won lima ne. Won xee,

won xa sa mangée rakolon yi fe fanyí ra.» ¹⁰ E naxa siga e sa taa naade kante xili, e a fala a be, «Muxu bara so Aramikae yonkinde kui, muxu mu mixi yo lixi naa. E birin siga. E bara keli e xa soee nun e xa sofalee xirixi xun ma, mixi yo mu na e xa kiri banxie kui.»

¹¹ Taa naade kante naxa na denteege sa mange be. ¹² Mange naxa keli na koɛ ra, a a fala a xa mixie be, «Aramikae wama naxan nabafe won na, n xa na fala wo be. E to a kolonxi kaame na won ma, e kelixi ne e yonkinde, e sa e noxun burunyi, e nu fa a fala, «E nefɛ mini e xa taa kui, won baganma ne e ma, won fa so e xa taa kui.» ¹³ A xa mixi nde naxa a yaabi, «Yandi, won xa mixi suuli sugandi, e xa soe ndee tongo naxee luxi won yi ra taa kui, e xa siga yi fe matode. Hali e faxa naa, na mu naaxu dangi faxafe ra taa kui be. Won fama a matode fe naxan a ra.» ¹⁴ E naxa gise nun soe rafi firin xee Arami soorie foxo ra, alako e xa a kolon fee na ki naxe. ¹⁵ Nee naxa bira e foxo ra han Yuruden xure. Aramikae nu bara e xa sosee nun e xa geresosee lu kira xon ma e xa gi kui. Isirayila xerae naxa gbilen e xa mange yire, e na denteege sa a be. ¹⁶ Na temui nama naxa mini taa kui, e sa se birin tongo Aramikae yonkinde kui.

Na kui farin fuɲi kilo fu nun firin naxa sara gbeti kole keren na. Mengi maniye kilo moxoxen nun naani naxa sara gbeti kole keren na, alɔ Alatala a masen ki naxe. ¹⁷ Mange nu bara a matima lu taa sode de ra. Nama to mini taa kui e xa gbata gbata kui, e naxa na mange xa mixi maboron, a faxa. Namijonme xa masenyi naxa kamali, a naxan fala mange be a to siga a yire. ¹⁸ Namijonme nu bara a fala mange be, «Tina yi waxati, Samari taa naade ra, mixi farin kilo fu nun firin sarama gbeti kole keren nan na, xa na mu mengi maniye kilo moxoxen nun naani sarama gbeti kole keren na.» ¹⁹ Mange matima nu bara a yaabi, «Hali Alatala koore rabi ne, i naxan falaxi na ki, na mu noɲa rabade?» Elise naxa a fala a be, «I tan a toma ne i ya ra, konɔ i mu a donma feo!» ²⁰ Fee dangi na ki ne yati. Nama naxa a maboron e xa gbata gbata kui taa sode de ra, a naxa faxa.

8

Sunami gine xa boxi

¹ Annabi Elise nu bara a fala Sunami gine be, a naxan xa di rakeli faxe ma, «I tan nun i xa denbaya, wo tunu, wo xa siga yire gbete, barima Alatala fama ne kaame radinde yi boxi ma han pe solofere.» ² Na Sunami gine naxa a xui suxu, a siga Filisita boxi ma, a nun a xa denbaya, e lu naa pe solofere. ³ Na pe solofere dangi xanbi, na gine naxa gbilen Isirayila, kelife Filisita boxi ma. A naxa siga mange yire, a a mayandi a xa a xa banxi nun a xa boxi ragbilen a ma.

⁴ Beenun a xa so naa, mange nun Annabi Elise xa batula Gexasi nu na sumunfe. Mange naxe, «Annabi Elise xa kaabanako fee fala n be.» ⁵ Gexasi to nu na a falafe a be, Annabi Elise Sunami gine xa di rakeli ki naxe faxe ma, na gine fan so temui nan na ki mange yire, alako a xa a maxandi a xa boxi nun a xa banxi ma. Gexasi naxa a fala mange be, «Na gine yati nan ya, a nun a xa di Annabi Elise naxan nakeli faxe ma.» ⁶ Mange naxa na gine maxorin na fe ma. Sunami gine naxa na birin yaba a be. Mange naxa gine xa fe so a xa walike xungbe nde yi ra, a a fala naxan be, «Won xa yi gine xa se birin nagbilen a ma, a nun geení naxan birin soxoxi a xa boxi ma kabi a keli temui be.»

Annabi Elise nun Xasayeli

⁷ Annabi Elise to biyaasi raba sigafe ra Damasi, Arami mange Ben Hadada naxa fura. Mixi nde naxa a fala mange be a Annabi Elise nu na Damasi. ⁸ Mange naxa Xasayeli yamari, a naxe, «I xa buɓa nde xanin Annabi Elise xon, alako a xa Alatala maxorin n be, xa n kisima yi fure ma?»

⁹ Xasayeli naxa Damasi boxi se fanyie baki joxome tongo naani fari, a a xanin Elise xon sanbasee ra. A to so a yire, a naxa ti a ya i, a a fala a be, «I xa di Ben Hadada, Arami mange nan n xeexi i xon ma, n xa i maxorin xa a yalanma yi fure ma?» ¹⁰ Elise naxa a yaabi, «Sa a fala a be, «Iyo, i yalanma.» Kono a nondi ki ma, i xa a kolon a Alatala bara a fala n be, a mange faxama ne.» ¹¹ Ala xa mixi Elise naxa a ya banban a ra, a mu a magirama, han Xasayeli fa yaagi. Na temui Elise naxa so wafe. ¹² Xasayeli naxa a maxorin, «I na wafe munfe ra?» Elise naxa a yaabi, «N na wafe ne barima n a kolon, i fama ne fe jaaxi doxode Isirayilakae ma. I fama ne e xa yire makantaxie gande, i e xa fonikee faxa santidegema ra, i e xa diyoree maboron, i e xa furuginnee furi raboo.» ¹³ Xasayeli naxa a maxorin, «N tan mixi xuri noma na fe mooli xungbe rabade di?» Elise naxa a yaabi, «Alatala bara a masen n be a i fama ne findide Arami mange ra.»

¹⁴ Xasayeli naxa keli Elise xun ma, a gbilen a xa mange yire. Na naxa a maxorin, «Elise munse falaxi i be?» A naxa a yaabi, «A a falaxi ne a i yalanma.» ¹⁵ Na kuye iba, Xasayeli naxa sade dugi tongo, a a rasin ye xora, a a dusu mange yatagi xun na, a fa a madekun han a faxa. Na dangi xanbi, Xasayeli naxa ti mange ra Ben Hadada joxoe ra.

Yehorami xa mangeya Yudaya xun ma (Yudaya Mangee II 21:2-20)

¹⁶ Akabu xa di Yorami xa mangeya je suuli nde ra Isirayila xun ma, Yehosafati xa di Yehorami naxa findi Yudaya mange ra. ¹⁷ A nu findima mange ra temui naxe, a je tongo saxan nan nu a ra. A naxa mangeya xanin Darisalamu je solomasaxan. ¹⁸ A naxa a jere Isirayila mangee xa kira xon ma, alɔ Akabu nun a bonsoe a raba ki naxe, barima Akabu xa di gine nde nan nu doxoxi a xon ma. A naxa fe jaaxie raba naxee mu rafan Alatala ma. ¹⁹ Kono Alatala mu nu wama Yudaya sontofe, mange Dawuda xa fe ra, a a fala naxan be a mangeya luma ne a tan nun a bonsoe yi ra abadan.

²⁰ Yehorami xa mangeya kui, Edon boxi naxa Yudaya xa mangeya matandi, e fa e yete xa mange doxo. ²¹ Yehorami naxa siga Sayiri nun a xa soori ragisee birin na. A naxa keli koe ra, a Edonkae gere. Nee naxa a xa soori gali rabilin, e no e ra. Na kui Isirayila xa soorie naxa gbilen e xonyi. ²² Han to Edonkae mu lu Yudaya xa yaamari bun ma. Libina fan Yudaya xa yaamari matandi na temui ne.

²³ Yehorami xa taruxui donxoe nun a fe naxee birin naba, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ²⁴ A naxa laaxira, e fa a ragata a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. A xa di Axasiya naxa findi mange ra a joxoe ra.

Yorami xa mangeya Yudaya xun ma (Yudaya Mangee II 22:1-6)

²⁵ Akabu xa di Yorami xa mangeya je fu nun firin nde ra Isirayila xun ma, Yehorami xa di Axasiya naxa ti mange ra Yudaya. ²⁶ Axasiya xa simaya nu na je moxopen nun firin a findi mange ra temui naxe. A naxa mangeya

Ƶe keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Atalaya, Isirayila mänge Omiri xa di ginε. ²⁷ A to kelixi Akabu bɔnsɔε ne, a naxa a Ƶere na kira xɔn, a fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

²⁸ A tan nun Akabu xa di Yorami naxa siga Arami mänge Xasayeli gereɗe Ramoti, Galadi bɔxi ma, kɔnɔ Aramikae naxa nɔ e ra. ²⁹ Mänge Yorami naxa gbilen Yisireeli, a xa a dandan, barima Aramikae nu bara a maxɔnɔ gere kui Rama, a to nu Arami mänge Xasayeli gerefe. Yudaya mänge Yehorami xa di Axasiya naxa goro Yisireeli Akabu xa di Yorami xɔnyi, barima a nu furaxi.

9

Yehu tife mänge ra Isirayila

¹ Annabi Elise naxa a xa taalibi nde xili, a a fala a be, «I tagi ixiri beleti ra alako i xa yi ture xanin Ramoti taa kui, Galadi bɔxi ma. ² I na menni li, i xa Yehu fen, Yehosafati xa di, Nimisi xa mamadi. I xa a xili keli a ngaxakerenyie tagi, wo sa lu wo doro ma. ³ I yi ture tongo, i a surusuru a xunyi, i a fala a be, Alatala yi nan masenxi, «N bara i sugandi, i xa findi mänge ra Isirayila xun ma.» I na ge na rabade, i xa i gi, i keli naa mafuren.»

⁴ Na kui, na namijɔnme fonike naxa siga Ramoti, Galadi bɔxi ma. ⁵ A so temui naxe, sɔɔri mänge nu na malanyi. A naxa a fala, «Mänge, n xεxi i xɔn.» Yehu naxa a maxɔrin, «I wama wɔyεnfe nde be muxu ya ma?» A naxa a yaabi, «Mänge, i tan.»

⁶ Na kui, Yehu nun namijɔnme xa taalibi naxa so banxi kui. Xεera naxa ture surusuru Yehu xunyi, a a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi i be, «N bara i sugandi, i xa findi Ala xa jama Isirayila xa mänge ra. ⁷ I fama i xa mänge Akabu bɔnsɔε sɔntɔɗe, alako n ma namijɔnmee nun n ma konyie gbe xa jɔxɔ. ⁸ Akabu bɔnsɔε birin sɔntɔma ne, a xa xeme yo mu kisima, hali naxan senbe mu gbo. ⁹ N Akabu bɔnsɔε ragoroma ne alo n a raba Nebati xa di Yerobowami nun Ahiya xa di Baasa ra ki naxe. ¹⁰ Baree nan Yesabela donma Yisireeli xεε ma, a mu ragatama feo.» A to ge na falade, a naxa siga keren na a gi ra.

¹¹ Yehu to gbilen a xa mänge xa walikεe yire, nee naxa a maxɔrin, «Munse niyaxi? Yi daxui faxi i tode munfe ra?» Yehu naxa e yaabi, «Wo yi mixi mɔɔli kolon. Fefe mu a ra.» ¹² Kɔnɔ e naxe, «I wule fu! A fala muxu be.» A naxa na dentege sa e be. A naxe, «Alatala yi nan masenxi, «N bara i sugandi, i xa findi Isirayila mänge ra.» ¹³ A to na fala, sɔɔri mänge birin naxa e yete xa sosee ba, e a itala Yehu bun ma. E naxa feri fe tɔnxuma ra, e fa a fala, «Yehu nan mänge ra!»

¹⁴ Na kui, Yehosafati xa di Yehu, Nimisi xa mamadi naxa mänge Yorami yanfa. Yorami nun Isirayila xa sɔɔri gali nu na Ramoti makantafe, Galadi bɔxi ma, barima Arami mänge Xasayeli nu wama e gerefe. ¹⁵ Kɔnɔ mänge Yorami nu bara gbilen a dandande Yisireeli. Aramikae nu bara a maxɔnɔ gere kui. Yehu naxa a fala a booree be, «Wo to bara n findi mänge ra, mixi yo naxa mini taa kui sigafe ra Yisireeli n ma fe falade naa.»

¹⁶ Yehu naxa te a xa gise kui, a siga Yisireeli, Yorami nu na a dandanfe dennaxe. Yuda mänge Axasiya fan nu bara siga naa Yorami xεebude. ¹⁷ Taa makante naxan nu tixi Yisireeli tete kɔn na, na to Yehu xa mixie to fa ra, a naxa a fala, «Nama nde nan fafe yi ki.» Mänge Yorami naxa a yamari, «Sɔɔri nde xεε soe fari, a xa a kolon fe naxan niyaxi.» ¹⁸ Na sɔɔri

to Yehu yire li, a naxa a maxorin, «Mange wama a kolonfe ne fe naxan niyaxi?» Yehu naxa a yaabi, «I xa fe mu na a ra. I tan xa bira n foxo ra tun.» Taa makante naxa a fala mange be, «Won ma xera bara sa jama li, konɔ a mu na gbilenfe.»

¹⁹ Yorami man naxa soori gbete xee soe fari. Na fan to Yehu yire li, a naxa a fala a be, «Mange wama a kolonfe ne fe naxan niyaxi?» Yehu naxa a yaabi, «I xa fe mu na a ra. I tan xa bira n foxo ra tun.» ²⁰ Taa makante naxa dentege sa, «Won ma xera bara sa jama li, konɔ a mu na gbilenfe. A luxi n be alo naxan gise ragife, a ragi ki xoxoxe maniya Nimisi xa di Yehu ra.» ²¹ Awa Yorami naxa a fala a xa mixie be, «Wo fa n ma gise ra.» E to fa na ra a be, Isirayila mange Yorami nun Yudaya mange Axasiya naxa te e xa gisee fari sigafe ra Yehu yire. E naxa a li Naboti Yisireelika xa xee fe ma. ²² Yorami to Yehu li naa, a naxa a maxorin, «Yehu, tana mu na?» Yehu naxa a yaabi, «Tana yati yati na na. I nga Yesabela na kuye batufe, a na manduruna rabafe.»

²³ Yorami to na me, a naxa a xa gise mafindi a a gi, a naxa a fala a xui itexi ra Axasiya be, «Yanfante ya nan a ra Axasiya!» ²⁴ Yehu naxa xali woli, a so Yorami tunki firinyie tagi, a a sondonyi soxo. Yorami naxa bira a xinbie ma gise kui. ²⁵ Yehu naxa a fala Yorami ragima Bidikari be, «A fure woli be Yisireelika Naboti xa xe ma. I i ratuxi, won firin to nu na a baba Akabu foxo ra, Alatala a masen ne: ²⁶ «I xa a kolon a n tan bara Naboti nun a xa die wuli to, i naxan naminixi xoro. N i sare fima yi boxi yati nan fari. Alatala xui nan na ki.» Awa, i xa a fure woli yi xe yati ma, alo Alatala a masenxi ki naxe.»

²⁷ Yuda mange Axasiya to na fe to, a naxa a gi Beti Hagan kira xon ma. Yehu naxa bira a foxo ra, a a fala a xa soorie be, «Wo a fan soxo.» E naxa a soxo a xa soori ragise kui Guru geya tede ra, Yibeleyami fe ma. A naxa no a gide, a siga Megido, konɔ a naxa faxa menni. ²⁸ A xa konyie naxa a xanin gise kui han Darisalamu, e sa a ragata a benbae fe ma, Dawuda xa taa kui. ²⁹ Axasiya findi Yudaya mange ra, Akabu xa di Yorami xa mangeya je fu nun keren nde ne.

³⁰ Yehu naxa siga Yisireeli. Yesabela to na fe me, a naxa lini ti a ya ra, a a xunxexe yailan, a fa sa ti wunderi ra koore banxi kon na. ³¹ Yehu to nu sofe taa naade ra, Yesabela naxa a maxorin, «Tana mu na Simiri, i tan naxan i xa mange faxaxi?» ³² Yehu naxa a ya rate wunderi ra, a maxorinyi ti, «Nde na n be? Nde?» Mange gine makante ndee naxa e ya ragoro Yehu ma. ³³ Yehu naxa a fala nee be, «Wo na gine woli boxi ma!» E naxa a woli boxi ma. A wuli naxa kasan banxi xale nun soee ma, Yehu fa a xa gise rapere a fari. ³⁴ Na xanbi, a naxa so taa kui, a a dege. A to ge, a naxa a fala, «Wo sa na gine dankaxi ragata, barima mange xa di gine nan nu a ra.» ³⁵ E naxa siga, konɔ a fure sese mu nu luxi naa fa, fo a xunkonkota, a sanyie, nun a belexee. ³⁶ E to na fe dentege mange Yehu be, a naxa a fala, «Alatala xa masenyi nan kamalixi, a naxan ti Annabi Eliya Tisibeka saabui ra. A a fala ne, «Baree Yesabela sube donma ne Yisireeli boxi ma. ³⁷ Yesabela binbi luma ne alo jape naxan xee rafanma. Mixi yo mu noma a falade sonon Yesabela nan yi ki.»

¹ Akabu xa di xeme tongo solofere nu na Samari boxi ma. Yehu naxa bataaxee rasanba Yisireeli mängee ma Samari boxi ma, forie ma, a nun mixie ma, naxee joxo nu saxi Akabu xa die xon ma. Yi nan nu sebexi na bataaxee kui: ² «Wo xa mänge xa die, a xa soori ragisee, a xa soee, a xa taa makantaxi, nun a xa geresosee to na wo yi ra, ³ wo xa wo xa mänge xa di palama nde doxo a baba xa kibanyi kui alako wo xa wo xa mänge bõnsõe makanta.»

⁴ E to na bataaxee masoto, e boje naxa mini, e fa a fala, «Mänge firin mu sa no tide a kanke, muxu tan na rabama di?» ⁵ Mänge xa banxi xunyi, taa mänge, forie nun mixi naxee joxo nu saxi mänge xa die xon ma, nee naxa yi masenyi rasanba Yehu ma, «Muxu tan bara findi i xa walikee ra, i wama naxan yo xon, muxu na nan nabama. Muxu mu mixi yo tima mänge ra. I xa i sago raba.»

⁶ Yehu naxa e yaabi a xa bataaxee firin nde kui, a naxe e be, «Xa wo na n tan nan be, wo xa wo xa mänge xa die xunyie bolon, wo fa n yire Yisireeli tina yi waxati ma.» Mänge xa di tongo solofere nu itaxunxi taa kuntigie ma, nee nu na e maxurufe. ⁷ E to na bataaxee masoto, e naxa mänge xa di mixi tongo solofere birin xunyi bolon e de i, e e sa sagae kui, e a rasanba Yehu ma Yisireeli. ⁸ Xera naxa sa a fala Yehu be, «E bara fa mänge Yorami xa die xunyie ra.» Yehu naxa a yamari, «E malan doxo firin taa naade ra han geesege.» ⁹ Na kuye iba, Yehu naxa mini, a ti jama ya i, a fa a fala e be, «Yunubi mu wo ma. N tan nan n ma mänge yanfaxi, n a faxa. Kõno nde yi mixie tan faxaxi? ¹⁰ Wo xa a kolon, Alatala xa masenyi birin bara kamali Akabu bõnsõe xili ma. Alatala naxan masen Annabi Eliya saabui ra, na bara kamali.» ¹¹ Yehu naxa Akabu bõnsõe birin faxa naxee nu na Yisireeli, a xa kuntigie, a booree, nun a xa serexedubee. Akabu xa mixi keren mu kisi.

¹² Na dangi xanbi, Yehu naxa siga Samari. A nu na Beti Ekeda Xurusee kira xon ma temui naxe, ¹³ Yehu naxa Yudaya mänge Axasiya ngaxakerenyi ndee to. A naxa e maxorin, «Nde na wo tan na?» E naxa a yaabi, «Axasiya ngaxakerenyie nan muxu ra. Muxu na sigafe mänge nun mänge nga xa di xeme nan xebude.» ¹⁴ Yehu naxa yaamari fi, «Wo e suxu e nje ra.» E naxa e suxu, e e birin xanin Beti Ekeda, e e kon naxaba menni, e e woli ye ragatade kui. E konti nu lanxi mixi tongo naani nun firin nan ma. Mixi keren mu kisi.

¹⁵ A to keli menni, a naxa Rekabu xa di Yehonadabo li kira xon ma, na nu fafe a ralande. Yehu naxa a xebu, a a maxorin, «I janige fiixexi n be, alo n gbe fiixexi i be ki naxe?» Yehonadabo naxa a yaabi, «Iyo.» Yehu naxa a fala a be, «Xa a na na ki ne, te be n seeti ma n ma gise kui.» Yehu naxa a belexe itala Yehonadabo be, a a rate a xa gise kui. ¹⁶ Yehu naxa a fala a be, «Won xee, i xa a mato n na walife Alatala be senbe naxan na.» A naxa a xanin a xun ma a xa gise kui. ¹⁷ E to so Samari, Yehu naxa Akabu xa mixi dõnxõe birin sonto feo, alo Alatala nu bara a masen ki naxe Annabi Eliya saabui ra.

¹⁸ Na xanbi, Yehu naxa jama birin malan, a a fala e be, «Wo xa a kolon, n fama Bali kuye batude dangife Akabu ra. ¹⁹ Yakosi fa wo Bali kuye xa namijõnmee birin maxili, a xa serexedubee birin nun a batuma birin, keren naxa lu. E birin xa fa n yire, barima n wama serexe gbege bafe Bali kuye be. Xa naxan yo mu lan na serexe, n na kanyi faxama ne.» Kõno na masenyi kui, Yehu nu wama e madaxufe ne, alako a xa Bali kuye batui birin sonto. ²⁰ Yehu naxa yaamari fi, «Wo xulunyi belebele ti Bali kuye

be.» E naxa na masenyi ti jama be. ²¹ Yehu naxa xεεrae rasanba Isirayila bɔxi yire birin ma. Bali kuye batui birin naxa fa. Keren mu lu, naxan mu fa. E birin naxa so Bali xa salide kui, a rafe tapu. ²² Yehu naxa yaamari fi, guba xa ragoro Bali kuye batui birin ma. E naxa na raba. ²³ Yehu nun Rekabu xa di Yehonadabo naxa siga Bali xa salide kui, Yehu fa a fala e be, «Wo a mato, Alatala xa mixi yo naxa lu wo ya ma. Bali kuye batui nan gbansan xa lu be.» ²⁴ Yehu nun mixie naxa so, e xa xurusee ba sεrεxe ra Bali kuye be. Yehu nu bara sɔori tongo solomasaxan ti tande, a a fala e be, «Xa yi kuye batui mixi keren a ba wo yi ra, n wo nii nan findima a jɔxɔe ra.»

²⁵ E to ge sεrεxe bade, a naxa a fala a xa sɔori gbangbalanyie be, «Wo so, wo e birin faxa, mixi yo naxa kisi.» Sɔorie naxa e faxa e xa santidegemae ra, e e fure lu naa. Na dangi xanbi, e naxa so yire Bali kuye nu ragataxi dennaxe. ²⁶ E naxa na kuye masolixi ramini, e a gan. ²⁷ E Bali kuye nun a xa salide kana, e naa findi suturadee ra. Han to suturadee nan na menni ra. ²⁸ Yehu naxa Bali kuye xa fe jɔn Isirayila. ²⁹ Kɔnɔ Yehu nu a makuya Yerobowami Nebati xa di xa yunubie ra, naxan Isirayilakae ti yunubi rabafe ma. A mu na mɔoli raba na tan xa kuyee ra, na ninge masolixi firinyi xεema daaxi naxee nu batuma Beteli nun Dana.

³⁰ Alatala naxa a masen Yehu be, «I to bara n sagoe raba Akabu bɔnsɔe xa fe ra, n i bɔnsɔe dɔxɔma ne Isirayila kibanyi ma han i tolontolonyi.»

³¹ Kɔnɔ na birin kui, Yehu mu Isirayila Marigi Alatala waxɔnfe ratinme a bɔje birin na. A mu danyi sa Isirayila xa kuye batui jaaxi ma, Yerobowami naxan fɔlo.

³² Na waxati, Alatala naxa a niya nde xa nu ba ra Isirayila xa bɔxi ra. Xasayeli naxa e tɔɔɔ e xa bɔxi sogetede. ³³ A naxa nɔ Galadi bɔxi birin na, Gadikae, Rubenkae, nun Manasikae nu sabatixi dennaxe, sa keli Aroweri xure ma, a siga Arinin gulunba kui, han a sa Basan bɔxi li.

³⁴ Yehu xa taruxui dɔnxɔee nun a fe fanyi naxee birin naba, nee sɛbexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ³⁵ Yehu naxa laaxira, e a ragata Samari. A xa di Yehowaxasi naxa ti mange ra a jɔxɔe ra. ³⁶ Yehu je mɔxɔɔɔn nun solomasaxan mangeya nan naba Isirayila, Samari taa kui.

11

Yudaya mange gine Atalaya (Yudaya Mangee II 22:10-12)

¹ Axasiya nga Atalaya to a to a xa di bara faxa, a naxa nate tongo a xa mange bɔnsɔe birin faxa. ² Kɔnɔ Yehoseeba, mange Yorami xa di gine, Axasiya fan maagine, naxa Axasiya xa di Yowasi tongo mange xa die ya ma, alako Atalaya naxa a tan faxa alɔ booree. Yehoseeba naxa sa a nɔxun konkoe nde kui, a nun dingε naxan jɔxɔ nu saxi a xɔn. ³ E naxa lu naa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui je senni, Atalaya xa mangeya bun ma.

Yowasi tife mange ra (Yudaya Mangee II 23:1-21)

⁴ A je solofere nde ra, Yehoyada naxa xεera ti Karikae xa sɔori mange nun mange makantee ma. A naxa e raso Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, e fa saate gundo daaxi xiri e bore tagi naa. Na dangi xanbi, a naxa mange xa di masen e be. ⁵ A naxa yi yaamari so e yi ra, a naxe, «Wo yi nan nabama. Wo tan naxee walima malabui lɔxɔe, wo xa wo itaxun dɔxɔ

saxan na. Dɔxo keren xa mange xa banxi makanta, ⁶ dɔxo firin nde xa sa Suru naade makanta, dɔxo saxan nde xa naade makanta mange makantee xanbi ra. Wo xa mange xa banxi makantafe masara wo boore tagi. ⁷ Sɛeti boore firinyi, naxee mu walima malabui lɔxɔɛ, nee tan xa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi makanta a fanyi ra mange nɔxunxi dennaxe. ⁸ Wo mange rabilinna ne, geresosee ra wo yi. Mixi yo a maso wo ra, wo a faxes. Wo xa lu mange fe ma, a na siga dede.»

⁹ Sɔori xunyi naxee tixi sɔori keme xun na, e naxa serexedube Yehoyada xa yaamarie rabatu, alo a a falaxi ki naxe. Kankan naxa a xa sɔori mixi keme denteege Yehoyada be, naxee nu walima malabui lɔxɔɛ, nun naxee nu nu walima na lɔxɔɛ. ¹⁰ Serexedube naxa mange Dawuda xa tanbee nun kanke makantasee so sɔori xunyi yi ra, naxee nu ragataxi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui. ¹¹ Mange makantee naxa geresosee tongo, e naxa ti kelife Alatala xa hɔrɔmɔbanxi yirefanyi ma han a koola ma, serexebade nun banxi fe ma, alako e xa mange makanta. ¹² E to ti naa, Yehoyada naxa mange xa di ramini, a mange tonxuma dusu a xun na, a munyaati so a yi ra. A naxa ture seniyanxi surusuru a xunyi, a a ti mange ra. Nama naxa e belexee bonbo, e nu a fala e xui itexi ra, «Kisi na mange be!»

¹³ Atalaya to mange makantee nun jama xui me, a naxa siga e yire Alatala xa hɔrɔmɔbanxi. ¹⁴ A naxa a to, mange tixi hɔrɔmɔbanxi kinki fe ma, alo mangee darixi a ra ki naxe. Mange makantee tixi mange fe ma, e sarae fema. Nama birin nu seewaxi, e sarae xui ramini. Atalaya naxa a xa sosee iboo a yete ma sunnunyi kui, a gbelegbele, «Yanfante! Yanfante!» ¹⁵ Na kui serexedube Yehoyada naxa sɔori keme xunyi yamari, «Wo a ramini hɔrɔmɔbanxi fari ma sɔorie yire. Mixi yo na wa a malife, wo na kanyi faxes santidegema ra.» Serexedube mu nu wama a xa faxes Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui. ¹⁶ Sɔorie naxa a suxu, e a xanin mange xa banxi kui kira ra soee soma dennaxe ra, e a faxes menni ne.

¹⁷ Yehoyada naxa saate xiri Alatala, mange, nun jama tagi, a falafe ra e birin xa bira Alatala foxo ra. ¹⁸ Bɔxi jama birin naxa so Bali kuye xa banxi kui, e serexebadee nun kuyee kana. E naxa Bali kuye xa serexedube Matan faxes serexebade fe ma. Yehoyada serexedube naxa sɔorie ti, naxee Alatala xa hɔrɔmɔbanxi makantama. ¹⁹ A naxa sɔori keme xunyi tongo, Kari sɔorie, mange makantee, nun bɔxi jama birin, e fa mange mati kelife Alatala xa hɔrɔmɔbanxi han mange banxi. E naxa so mange banxi kui mange makantee xa naade ra. Mange Yowasi naxa a magoro mange kibanyi kui. ²⁰ Bɔxi jama birin nu na seewe nun sabari nan kui, barima Atalaya nu bara faxes santidegema ra mange banxi kui.

12

Yudaya mange Yowasi (Yudaya Manglee II 24:1-14)

¹ Yowasi findi mange ra temui naxe, a je solofere nan nu a ra. ² Yehu xa mangeya je solofere nde ra Isirayila bɔxi ma, Yowasi findi mange ra na je nan na. A naxa je tongo naani mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Sibeya, Beriseebaka nan nu a ra. ³ Yowasi nu fe fanyi nan tun nabama Alatala ya i, alo serexedube Yehoyada a masen a be ki naxe. ⁴ Kɔno na birin kui, kuye batudee mu kana Yudaya. Nama man nu luma siga ra serexe bade nun surayi gande na kuyee be.

⁵ Yowasi naxa a fala serexedubee be, «Kobiri naxan birin bama serexe ra Alatala xa banxi kui, kobiri naxan fima mixie xunsare ra, xa na mu fe gbete ra, ⁶ serexedubee xa a rasuxu, a xa rawali yire kanaxie yailanfe ra Alatala xa banxi ma.» ⁷ Kono han Yowasi xa mangeya je moxonen nun saxan nde ra, serexedubee mu nu Alatala xa banxi yailanxi sinden. ⁸ Mange Yowasi naxa serexedube Yehoyada nun a booree xili, a a fala e be, «Munfe ra wo mu Alatala xa banxi yailanxi sinden? Yakosi wo naxa kobiri yo tongo kobiri ragatade kui, naxan mu rawalima Alatala xa banxi yailanfe ra.» ⁹ Serexedubee naxa lan a ma, a e naxa kobiri yo rasuxu mixie yi ra sonon, e mu naxan nawalima banxi yailanfe ra.

¹⁰ Na kui serexedube Yehoyada naxa kankira nde tongo, a yale ti a ma, a a doko serexebade yirefanyi ma, mixie nu soma Alatala xa banxi kui dennaxe ra. Serexedube naxee nu e joko saxi sode de xon ma, nee nu kobiri sama na kankira nan kui, mixie nu fama naxan na Alatala xa banxi kui. ¹¹ E na a to kobiri bara gbo kankira kui, serexedube xungbe nun mange xa sebeliti nu fama ne na kobiri sade beki kui, e kobiri konti, naxan na Alatala xa hromobanxi kui, ¹² e a so walike xunyie yi ra, naxee nu Alatala xa banxi yailanma. Walike xunyie nu na kobiri soma kamuderie nun banxitie nan yi ra, naxee nu Alatala xa banxi yailanma, ¹³ a nun geme masolie nun banxi dokoe yi ra. Na kobiri fan nu findima wuri, geme masolixi, nun se gbete sare nan na, naxee nu rawalima Ala xa banxi yailanfe ra. ¹⁴ Kono na kobiri mu nu rawalima se sase gbete daaxie, finee, paanie nun sarae yailanfe ra Alatala xa banxi xa fe ra. ¹⁵ A nu soma banxi rawalie nan yi ra, alako e xa Alatala xa banxi yire kanaxie gbansan yailan. ¹⁶ E mu nu na kobiri rawali ki maxorinma banxi rawalie ma, barima e nu tinxin na fe kui. ¹⁷ Kobiri naxan nu soma yete ragbilen serexee ra nun yunubi xafari serexee ra, na mu nu sama na kankira kui Alatala xa banxi kui. A nu soma serexedubee nan yi ra.

¹⁸ Na temui, Arami mange Xasayeli naxa siga Gati gerede. A to no a ra, a naxa wa Darisalamu fan gerefe. ¹⁹ Yudaya mange Yowasi naxa xema birin ba Alatala xa banxi nafuli ragatade kui, a benba Yudaya mangee Yehosafati, Yehorami, nun Axasiya naxan fi Alatala xa hromobanxi ma, a nun e naxan sa Yudaya mange xa banxi kui, a fa na birin nasanba Arami mange Xasayeli ma. Na naxa a niya a xa gbilen Darisalamu gerefe foxo ra.

²⁰ Mange Yowasi xa taruxui donxoe sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ²¹ A raponyi a xa mixie naxa a yanfa, e a faxa Beti Milo, Sila mabiri. ²² A xa mange banxi mixie, Simeyata xa di Yosabadi nun Someri xa di Yehosabadi nan a faxa. Yowasi naxa ragata a benbae fe ma, Dawuda xa taa kui. A xa di Amasiya naxa ti a joxoe ra.

13

Isirayila mange Yehowaxasi

¹ Axasiya xa di Yowasi xa mangeya je moxonen nun saxan nde ra Yudaya xun ma, Yehu xa di Yehowaxasi naxa ti mange ra Isirayila boxi ma. A mangeya je fu nun solofere nan naba Samari. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. A naxa bira Nebati xa di Yerobowami xa yunubie foxo ra, naxan nu bara Isirayila ratantan na kui. Yehowaxasi mu gbilen na yunubie foxo ra. ³ Alatala xono ne Isirayila ma na fe ma, a nu e rabolo Arami mangee yi ra, Xasayeli nun a xa di Ben Hadada.

⁴ Yehowaxasi naxa Alatala maxandi a xa hinne a ra. Alatala naxa a xa maxandi suxu, barima, a nu bara Isirayila xa tóore to Arami mänge xa nœ bun ma. ⁵ Alatala naxa Isirayila rakisima nde fi e ma, a e ba Arami xa mangeya bun ma, e fa lu bõp̄esa kui. ⁶ Kõnõ e mu gbilen Yerobowami bõnsœ xa yunubie fõxõ ra. Asera kuye masolixie yati nu tixi Samari taa kui. ⁷ Yehowaxasi xa sõri gali nu bara xurun, soe ragi mixi tongo suuli, gise fu, nun sõri wulu fu nan tun nu fa luxi, barima Arami mänge nu bara e bõnbõ, alõ bõxi iboronma ki naxe.

⁸ Yehowaxasi xa taruxui dõnxœ, a fe fanyi naxee birin naba, nee sebexi Isirayila mänge xa taruxui kui. ⁹ A naxa laaxira, a ragata a benbae fe ma Samari. A xa di Yowasi naxa ti a jõxœ ra.

Isirayila mänge Yehowasa

¹⁰ Yowasi xa mangeya j̄e tongo saxan nun solofere nde ra Yudaya xun ma, Yehowaxasi xa di Yehowasa naxa ti mänge ra Isirayila xun ma. A naxa mangeya j̄e fu nun senni raba Samari. ¹¹ A naxa fe raba naxan nu rafan Alatala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie fõxõ ra. ¹² Yowasi xa taruxui dõnxœ, a fe fanyi naxee birin naba, alõ a Yudaya mänge Amasiya gere ki naxe, na fee birin sebexi Isirayila mänge xa taruxui kui. ¹³ Yowasi naxa laaxira, a ragata Isirayila mänge seeti ma Samari. Yerobowami naxa ti mänge ra a jõxœ ra.

Elise xa faxe

¹⁴ Annabi Elise to fura, a nu laaxirama fure naxan ma, Isirayila mänge Yowasi naxa goro a yire sunnunyi kui, a yi wõyenyi ti a be wa kui, «N ba, n ba, Isirayila senbema.» ¹⁵ Elise naxa a yaabi, «Xali nun tanbe nde tongo.» Mänge naxa na raba. ¹⁶ Na xanbi Elise naxa a fala Isirayila mänge be, «Xali rafala.» Elise naxa a belexee sa mänge belexee ma, a fa a fala a be, ¹⁷ «Wunderi rabi naxan na sogetede biri.» A naxa a rabi. Elise naxa a fala a be, «Xali woli.» A naxa a woli. Elise naxa a fala a be fa, «Xunnakeli tanbe nan yi ki Alatala be, a naxan fima i ma Aramikae xili ma. I Aramikae bõnbõma ne Afeki taa kui han i e sõntõ.» ¹⁸ Na temui Elise naxa a fala, «Xalie tongo.» Mänge naxa e tongo. Elise naxa a fala a be, «Bõxi bõnbõ xalie ra.» Mänge naxa bõxi bõnbõ sanya saxan, a fa a iti. ¹⁹ Annabi Elise naxa xõnõ a ma, a naxe, «Xa i bõxi bõnbõ ne sanya suuli nu, xa na mu sanya senni, i nu nõma ne Aramikae sõntõde. Kõnõ yakõsi i fama e bõnbõde sanya saxan gbansan ne.»

²⁰ Na dangi xanbi, Annabi Elise naxa laaxira, e fa a ragata. Na j̄e xun gbilenyi, Mowaba sõorie naxa so Isirayila bõxi ma. ²¹ Na temui Isirayilakae nu na e xa mixi faxaxi nde ragatafe. E to Mowabakae to fa ra, e naxa e xa mixi fure sa mafurenyi ra Annabi Elise xa gaburi kui. Na fure to din Elise xõrie ra, a naxa keli faxe ma, a gbilen balo ra.

²² Arami mänge Xasayeli nu Isirayilakae tõrõma Yehowaxasi xa mangeya bun ma. ²³ Kõnõ Alatala naxa kinikini e ma. A naxa hinne e ra a xa saate xa fe ra, a naxan xiri Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba tagi. Han yakõsi Alatala mænima e ma na nan ma. ²⁴ Arami mänge Xasayeli naxa faxa, a xa di Ben Hadada naxa ti mänge ra a jõxœ ra. ²⁵ Yehowaxasi xa di Yehowasa naxa taee ba Ben Hadada yi ra, na baba Xasayeli naxee ba a baba Yehowaxasi yi ra gere kui. Yowasi naxa a bõnbõ sanya saxan, a na taee masõto.

14

Yudaya mange Amasiya
(Yudaya Mangee II 25:1-28, 26:1-2)

¹ Yehowasa xa di Yowasi xa mangeya je firin nde ra Isirayila boxi ma, Yowasi xa di Amasiya naxa ti mange ra Yudaya. ² A je moxojen nun suuli nan nu a ra, a ti mange ra temui naxe. A naxa je moxojen nun solomanaani mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Yehowadin, Darisalamuka nan nu a ra. ³ A naxa Alatala waxonfe raba, konɔ a mu lu alo a benba Dawuda. A bira a baba Yowasi xa misaali nan yati foxo ra. ⁴ Na birin kui, kuye batudee nu na geya yiree, mixie man nu serexee nun surayi bama menni.

⁵ Amasiya xa mangeya to senbe soto, a naxa mixie faxa, naxee a baba faxa. ⁶ Konɔ a mu nee xa die tan faxa, alo Alatala a yamarixi ki naxe Tawureta Munsaka kitaabui kui a falafe ra, «A mu lanma babe xa faxa a xa di xa yunubi xa fe ra. Di fan mu lanma a xa faxa a baba xa yunubi xa fe ra. Kankan lan a xa faxa a yete kan xa yunubi nan xa fe ra.»

⁷ Amasiya naxa Edonka mixi wulu fu faxa foxe gulunba kui, a Sela taa tongo, a a xili sa Yokatili. A xilima na ki ne han to.

⁸ Amasiya to ge marasi fende mixi gbetee ra, a naxa xerae xee Isirayila mange Yehu xa mamadi Yehowasa ma, Yehowaxasi xa di, a falafe ra, «Fa, won xa fa gere.» ⁹ Isirayila mange Yehowasa naxa Yudaya mange Amasiya yaabi yi ra, «Liban tunbe di naxa xera xee Liban sediri wuri xunge ma a falafe ra, «I xa di gine fi n ma di ma.» Na dangi xanbi, Liban wulai sube nde naxa tunbe maboron. ¹⁰ I bara Edon bonbo a fanyi ra, na bara a niya i xa i yete igbo. Seewa i xa xunnakeli ra, i xa lu i xonyi. I gbaloe fenfe i yete be munfe ra? I sontoma ne, i nun Yudaya ra» ¹¹ Konɔ Amasiya mu a tuli mati a ra. Na kui Isirayila mange Yehowasa naxa siga a xili ma, a tan nun Yudaya mange Amasiya naxa e bore gere Beti Semesi, Yudaya boxi ma. ¹² Isirayila naxa Yudaya bonbo, e fa e gi e so e xonyi. ¹³ Isirayila mange Yehowasa naxa Axasiya xa mamadi Amasiya findi a xa geelimani ra Beti Semesi. A naxa fa Darisalamu tete rabira kelifa Eframi xa naade ra han naade naxan na tunxui ma, ngonon ya keme naani pondon. ¹⁴ A naxa xema nun gbeti birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui. A naxa mixi ndee fan suxu, a gbilen Samari.

¹⁵ Yehowasa xa taruxui donxoe, a fe fanyi naxee raba, nun a xa gere e nun Yudaya mange Amasiya, na birin sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ¹⁶ Yehowasa naxa laaxira, e a ragata Isirayila mangee fe ma Samari. A xa di Yerobowami naxa ti mange ra a joxoe ra.

¹⁷ Isirayila mange Yehowaxasi xa di Yehowasa to faxa, Yudaya mange Yowasi xa di Amasiya xa mangeya xon man naxa kuya je fu nun suuli. ¹⁸ Amasiya xa taruxui donxoe, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ¹⁹ Mixi ndee naxa yanfanteya maxiri a xun ma Darisalamu, a naxa a gi, a siga Lakisi. E naxa bira a foxo ra Lakisi, e sa a faxa menni. ²⁰ E naxa a fure xanin soe fari, e sa a ragata Darisalamu a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. ²¹ Yudaya pama birin naxa Amasiya xa di Asaraya ti mange ra a baba joxoe ra. A je fu nun senni nan nu a ra. ²² Mange Amasiya xa faxe dangi xanbi, Asaraya naxa Elata taa ti, a a sa Yudaya xa boxi xun ma.

²³ Yowasi xa di Amasiya Yudaya mange, xa mangeya je fu nun suuli nde ra, Yowasi xa di Yerobowami naxa ti Isirayila mange ra Samari. A mangeya je tongo naani nun keren naba. ²⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubi foxo ra, a Isirayilakae ti naxan na. ²⁵ A naxa a niya Isirayila naaninyie xa gbilen a ra kelife Lebo Xamata koola ma, han Araba baa de ra yirefanyi ma, alo Isirayila Marigi Alatala nu bara a masen ki naxe Amitayi xa di Annabi Yunusa be, naxan findi Gati Xeferika ra. ²⁶ Alatala naxa Isirayila xa toore xoxoxe to, e rakisima yo mu nu na, ²⁷ a naxa e rakisi Yowasi xa di Yerobowami saabui ra. A mu nu wama a xon Isirayila xili xa jon dunija ma.

²⁸ Yerobowami xa taruxui donxoe, a fe fanyi naxee birin naba, nun a xa xunnakeli Damasi nun Xamata ragbilenfe ra Yudaya ma, na birin sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ²⁹ Yerobowami naxa laaxira, e a ragata Isirayila mange fe ma Samari. A xa di Sakari naxa ti mange ra a joxoe ra.

15

Yuda mange Asaraya (Yudaya Mangee II 26:1-23)

¹ Yerobowami xa mangeya je moxonen nun solofere nde ra Isirayila xun ma, Amasiya xa di Asaraya naxa ti mange ra Yudaya. ² A mangeya soto a je fu nun senni nan ma, a fa je tongo suuli nun firin mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Yekoliya, Darisalamuka nan nu a ra. ³ A Alatala waxonfe raba ne a ki ma, alo a baba Amasiya. ⁴ Kono na birin kui, kuye batudee mu jon geyae yire, mixie nu luma serexee nun surayi man ba ra menni. ⁵ Alatala naxa kune fure sa mange ma, han a faxa loxoe. A nu sabatixi banxi nde nan kui, naxan nu na a xati ma. A xa di Yotami nan nu na a xa foxoe xunyi ra, a man nu a xa mangeya fan naperema boxi kui.

⁶ Asaraya xa taruxui donxoe, a fe fanyi naxee birin naba, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ⁷ Asaraya naxa laaxira, e a ragata a benbae fe ma, Dawuda xa taa kui. A xa di Yotami naxa ti mange ra a joxoe ra.

Isirayila mange Sakari

⁸ Yudaya mange Asaraya xa mangeya je tongo saxan nun solomasaxan nde ra, Yerobowami xa di Sakari naxa ti Isirayila mange ra Samari, kike senni bun ma. ⁹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a benbae naxan naba. A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubi foxo ra, a Isirayila ti naxan na. ¹⁰ Yabesi xa di Salumu naxa yanfanteya maxiri a xun ma, a a faxa Yibeleyami, a ti mange ra a joxoe ra. ¹¹ Sakari xa taruxui donxoe sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ¹² Alatala xa masenyi nan kamali a xa faxe kui, a naxan masen Yehu be, a to a masen, «I bonsoe Isirayila yamarima ne han i tolontolonyi.» A raba na ki ne.

Isirayila mange Salumu

¹³ Yabesi xa di Salumu naxa ti mange ra Isirayila, Yudaya mange Osiyasi xa mangeya je tongo saxan nun solomanaani nde ra. A naxa mangeya raba kike keren Samari. ¹⁴ Menaxemi, Gadi xa di Salumu naxa keli Tirisa, a te Samari, a Yabesi xa di Salumu faxa, a ti mange ra a joxoe ra. ¹⁵ Salumu xa taruxui donxoe, nun a yanfe naxan ti, na sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ¹⁶ Na temui, Menaxemi naxa keli Tirisa, a siga Tifisa taa gereede. A naxa mennikae birin faxa, a nun naxee nu na naa rabilinyi,

barima e mu nu tinma a xa yaamari ra. Hali gine furuxie, a nu e faxa ne, a e furi raboo.

Isirayila mange Menaxemi

¹⁷ Yudaya mange Asaraya xa mangeya ne tongo saxan nun solomanaani nde ra, Gadi xa di Menaxemi naxa ti Isirayila mange ra. A mangeya ne fu nan naba Samari. ¹⁸ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie foxo ra, a Isirayila jama ti naxan na.

¹⁹ Asiriya mange Pulu naxa so Isirayila boxi kui, a xa naa gere, kono Menaxemi naxa gbeti kilo wulu tongo saxan fi a ma, alako a xa a mali a xa mangeya xa mabanban. ²⁰ Menaxemi naxa na kobiri soto Isirayila bannae ra, mixi keren keren gbeti kole tongo suuli. A to na fi Asiriya mange ma, na naxa Isirayila boxi gerefe lu na, a gbilen a xonyi.

²¹ Menaxemi xa taruxui donxoe, nun a naxan birin naba, na sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui. ²² Menaxemi naxa laaxira, a ragata a benbae fe ma. A xa di Pekaxaya naxa ti mange ra a joxoe ra.

Isirayila mange Pekaxaya

²³ Yudaya mange Asaraya xa mangeya ne tongo suuli nde ra, Menaxemi xa di Pekaxaya naxa ti Isirayila mange ra Samari. A naxa mangeya ne firin naba. ²⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie foxo ra, a Isirayilakae tixi naxee ra. ²⁵ A malima nde, Remalياهو xa di Peka, naxa a yanfa, a a faxa mange banxi kui Samari. Galadika mixi tongo suuli naxa a mali na kui, e Aragobo nun Ariye fan faxa. Na dangi xanbi Peka naxa ti mange ra Pekaxaya joxoe ra.

²⁶ Pekaxaya xa taruxui donxoe, a fe fanyie naxee birin naba, na birin sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui.

Isirayila mange Peka

²⁷ Yudaya mange Asaraya xa mangeya ne tongo suuli nun firin nde ra, Remalياهو xa di Peka naxa ti Isirayila mange ra Samari. A naxa mangeya ne moxonen naba. ²⁸ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie foxo ra, a Isirayila jama ti naxee ra. ²⁹ Peka nu mange ra temui naxe Isirayila, Asiriya mange Tigilati Pileseri naxa fa, a Iyono, Abeli Beti Maaka, Yanowa, Kedesi, Xasori, Galadi, nun Galile suxu, Nafatali boxi birin, a na mixi birin xanin Asiriya. ³⁰ Hoseya, Ela xa di xeme naxa yanfanteya maxiri, Remalياهو xa di Peka xun ma, a na faxa. A naxa ti mange ra a joxoe ra, Osiyasi xa di xeme Yotami xa mangeya ne moxonen nde ra. ³¹ Peka xa taruxui donxoe, a fe naxan birin naba, na sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui.

Yudaya mange Yotami (Yudaya Mangee II 27:1-9)

³² Remalياهو xa di Peka xa mangeya ne firin nde ra Isirayila boxi ma, Osiyasi xa di Yotami naxa ti mange ra Yudaya xun ma. ³³ A ne moxonen nun suuli nan nu a ra. A naxa mangeya ne fu nun senni raba Darisalamu. Sadoki xa di Yerusa nan nu na a nga ra. ³⁴ A naxa fe raba naxan nafan Alatala ma, alo a baba Osiyasi a raba ki naxe. ³⁵ Kono na birin kui, kuye batudee mu jon geyae yire, mixie nu luma serexee nun surayi man ba ra menni. Yotami naxa Alatala xa banxi naade nde ti, naxan xili Fuge Naade.

³⁶ Yotami xa taruxui dɔnxɔe, a fe naxan birin naba, na sebexi Yudaya mängee xa taruxui kui. ³⁷ Na temui Alatala naxa a niya Arami mänge Resin nun Remalياهو xa di Peka xa Yudaya gere. ³⁸ Yotami naxa laaxira, e a ragata a benbae fe ma a benba Dawuda xa taa kui. A xa di Axasi naxa ti mänge ra a jɔxɔe ra.

16

Yudaya mänge Axasi (Yudaya Mängee II 28:1-27)

¹ Remalياهو xa di Peka xa mängeya je fu nun solofere nde ra, Yotami xa di Axasi naxa ti mänge ra Yudaya bɔxi ma. ² A je mɔxɔɔɔn nan nu a ra na temui. A naxa je fu nun senni mängeya raba Darisalamu. A mu a Marigi Alatala waxonfe raba alo a benba Dawuda a raba ki naxe. ³ A nu birama Isirayila mängee xa kira nan fɔxɔ ra. A naxa a xa di yati ba serexe gan daaxi ra, alo si gbeteɛ nu a rabama ki naxe, Alatala naxee kerɛ Isirayilakae ya ra. ⁴ A nu serexee bama, a nu surayi gan serexe ra geyae fari nun wuri bilie bun ma.

⁵ Na temui Arami mänge Resin nun Isirayila mänge Peka Remalياهو xa di, naxa Darisalamu gere. E naxa Axasi rabilin a xa taa kui, kɔnɔ e mu nɔ a ra. ⁶ Na waxati Arami mänge Resin nu bara Elata taa lu Arami bɔxi xa nɔe bun ma. A nu bara Yuda bɔnsɔe tongo naa. Edonkae sabati naa e jɔxɔe ra. Nee na menni han to. ⁷ Axasi naxa xerae xee Asiriya mänge Tigilati Pileseri xɔn, e xa sa a fala a be, «I xa konyi nan lanxi n ma, n xaxili tixi i tan nan na. I xa fa n natangade Arami mänge nun Isirayila mänge ma, e faxi n gere.» ⁸ Axasi naxa gbete nun xema tongo, naxan nu na Alatala xa banxi kui nun mänge banxi kui, a naxa a rasanba Asiriya mänge ma duuti ra. ⁹ Asiriya mänge naxa tin na fe ra, a fa siga Damasi gere. A to nɔ na taa ra, a naxa mennikae findi konyie ra, a e rasiga Kire taa kui. A Resin faxa, menni mänge.

¹⁰ Mänge Axasi to siga Damasi, Asiriya mänge Tigilati Pileseri yire, a naxa serexebade to naa. A naxa na serexebade pirinti nun a yailan ki rasanba Uri serexedube ma Darisalamu. ¹¹ Uri naxa na serexebade mɔɔli ti Darisalamu, beenun mänge Axasi xa gbilen kelife Damasi. ¹² Mänge to gbilen kelife Damasi, a fa na serexebade to, a naxa a maso a ra, a serexe ba a fari. ¹³ A naxa a xa serexe gan daaxi nun a xa sansi xɔri serexe gan na fari. A naxa weni serexe ifili a fari, a xanunteya serexe wuli makasan a ma. ¹⁴ Serexebade naxan nu yailanxi wure gbeeli ra, naxan nu na Alatala ya i, hɔrɔmɔbanxi nun serexebade neene tagi, a naxa na ti serexebade neene fe ma kɔɔla biri ra. ¹⁵ Mänge Axasi naxa serexedube Uriya yamari yi ra, «Geesege serexe gan daaxi, nunmare serexe, mänge xa serexe gan daaxi, nun sansi xɔri hadiya, pama xa serexe gan daaxi, pama xa sansi xɔri hadiya, nun pama xa serexe ture daaxi, nee birin xa ba yi serexebade xungbe fari. Serexebade wure gbeeli daaxi xa rawali n tan be.» ¹⁶ Serexedube Uriya naxa a raba alo mänge Axasi a yamari ki naxe.

¹⁷ Mänge Axasi naxa Ala xa banxi ye sasee dɔxɔde ba a bore ra, a na ye sasee tongo e fari. A ye sase xungbe ragoro keli tuura wure gbeeli daaxie fari, a a dɔxɔ bɔxi ma. Na ye sase nu xili ne «Baa.» ¹⁸ A naxa malabui lɔxɔe malande masara Ala xa banxi kui, a nun mänge sode, Asiriya mänge xa fe ra.

¹⁹ Axasi xa taruxui δὼνχοε, a fe naxan birin naba, na seβexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ²⁰ Axasi naxa laaxira, a ragata a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. A xa di Xesekiya naxa ti mange ra a ποχοε ra.

17

Isirayila mange Hoseya

¹ Yudaya mange Axasi xa mangeya je fu nun firin nde ra, Ela xa di Hoseya naxa findi Isirayila mange ra Samari. A je solomanaani mangeya raba. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, konɔ a mu lu alo mange singee, naxee xa yunubie dangi a gbe be. ³ Asiriya mange Salamanesari to sa Hoseya gere, a a lu a xa noe bun ma, Hoseya naxa tin duuti fife ra a ma. ⁴ Konɔ Asiriya mange naxa a kolon fa, a Hoseya nu wama a matandife. A tondi duuti rasanbade a ma, a man xerae xee Misira mange So xon ma, mali fende a ra. Na kui Asiriya mange naxa Hoseya suxu, a a raso geeli. ⁵ Na dangi xanbi, a naxa din Isirayila boxi birin na, a Samari rabilin, je saxan bun ma naa suxuxi a yi ra. ⁶ Hoseya xa mangeya je solomanaani nde ra, Asiriya mange naxa no Samari taa ra, a Isirayilakae xanin Asiriya boxi ma konyiya kui. A naxa e rasabati Xala taa kui Gosan boxi ma Xaboro xure de ra, a nun Medekae xa taae kui.

Isirayila xa yunubie

⁷ Na fe birin naba ne, barima Isirayilakae nu bara yunubi raba e Marigi Alatala ra, naxan e ramini Misira boxi ra Firawuna xa noe bun ma. Isirayila nu bara bira ala gbeteε foxo ra, ⁸ e nu e batu alo si booree Alatala naxee kerixi e ya ra. Isirayilakae nu bara e tuli mati e xa mangee ra na fe kui. ⁹ Isirayilakae nu bara fee raba gundo ra e Marigi Alatala ra, e mu lan e xa naxee raba. E nu bara kuye batudee yailan yire itexie e xa taae birin kui, keli yire makantadee ma han taa makantaxie kui. ¹⁰ E naxa geme masolixie nun Asera kuyee ti geyae kon na, wurie bun ma. ¹¹ Menni, e naxa surayi gan serexe ra na kuyee be, alo sie nu a rabama ki naxe, Alatala naxee kerixi e ya ra. E naxa Alatala matandi e xa na fe jaaxie ra. ¹² E nu kuyee batuma, hali Alatala to bara nu tonyi doxo na fe ma, a falafe ra, «Wo naxa na mooli raba.» ¹³ Alatala nu bara Isirayila nun Yudaya rakolon na birin na a xa namiponmee saabui ra. A nu bara a fala, «Wo xa gbilen wo xa wali kobie foxo ra. Wo xa bira n ma yaamarie nun n ma tonyie foxo ra, alo n ma seriye a masenxi ki naxe, e naxan yamari wo benbae ra n ma konyi namiponmee saabui ra.»

¹⁴ Konɔ e mu e tuli mati Alatala ra. E naxa e boje raxoroxo, alo e benbae naxee mu danxaniya e Marigi Alatala ma. ¹⁵ E naxa Alatala xa yaamarie matandi, e a xa saate kana naxan nu xirixi Ala nun e benbae tagi. E naxa bira fe fufafu foxo ra, e e yete findi fuyantee ra. E naxa bira sie xa naamunyiε foxo ra, naxee e rabilinxi, Alatala tonyi doxo naxee ma. ¹⁶ E naxa e Marigi Alatala xa yaamarie birin matandi. E naxa ninge wure daaxi firin yailan kuyee ra, e naxa Asera kuye masoli wuri ra, e naxa suyidi tunbuie be, e naxa Bali kuye batu. ¹⁷ E naxa e xa di xemee nun e xa di ginεe ba serexe gan daaxi ra. E naxa bira duureya nun sematofe foxo ra. E naxa e yete fi ala gbeteε ma, e fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

¹⁸ Na nan a niya Alatala naxa xono Isirayila bonsoe ma, a fa e makuya a ya tode ra. Yuda bonsoe keren nan lu fa. ¹⁹ Hali Yuda bonsoe, e mu nu birama e Marigi Alatala xa yaamarie foxo ra a raba ki ma. E fan naxa bira

Isirayila xa misaali fɔxo ra. ²⁰ Alatala naxa mee Isirayila bɔnsɔe birin na, a naxa e paxankata, a e rabolo a xunnakanamae belexe i, a e keri a ya tode ra. ²¹ A to Isirayila ba Dawuda bɔnsɔe ra, a naxa e lu Nebati xa di Yerobowami xa mangeya bun ma, naxan bara e ragbilen Alatala fɔxo ra a xa yunubi xungbe saabui ra. ²² Isirayilakae naxa bira Yerobowami xa yunubie birin fɔxo ra. E mu e makuya nee ra, ²³ han Alatala naxa Isirayila makuya a ya tode ra, alo a a masen a xa konyi namijonmee be ki naxe. Na kui Isirayilakae naxa makuya e xa bɔxi ra, e sa lu Asiriya bɔxi ma han to.

Samarikae

²⁴ Asiriya mänge naxa fa mixie ra keli Babilon, Kuta, Awi, Xamata, nun Sefarawayimi, a fa nee lu Samari taae kui Isirayilakae jɔxoɔe ra. Na kui e naxa Samari findi e gbe ra, e sabati naa. ²⁵ Nee to mu nu gaaxuma Alatala ya ra, Alatala naxa yetee radin e ma, e nu e faxa. ²⁶ E naxa a fala Asiriya mänge be, «I mixi naxee xaninxi e xa sabati Samari bɔxi ma, nee mu menni alae batu ki kolon. Naa alae bara yetee radin e ma e e faxa a kolontareya ma.» ²⁷ Asiriya mänge naxa yi yaamari fi, «Serexedube nde xa sabati na bɔxi ma, a xa e xaran na bɔxi alae batu ki ra.» ²⁸ Serexedube keren, naxan nu bara xanin Asiriya bɔxi ma, na naxa siga Beteli taa kui Samari bɔxi ma, a mennikae xaran Alatala yara gaaxui ra.

²⁹ Kɔno na sie, kankan nu a gbe alae tima na kuye banxie kui, Samarikae nu bara naxee ti e xa taae kui nun yire itexie fari. ³⁰ Babilonkae naxa Sukoti Benoti kuye ti. Kutakae naxa Nerigali kuye ti. Xamatakae naxa Asima kuye ti. ³¹ Awikae naxa Nibahasi nun Taritaki kuye ti. Sefarawayimikae tan nu luma e xa die nan ba ra serexe gan daaxi ra e xa kuyee, Adarameleki nun Anameleki be. ³² Na sie to nu gaaxuma Alatala fan ya ra, e nu mixi mooli nan birin tima Alatala xa serexedube ra, nee xa nu serexee ba e be na yire itexie fari. ³³ Na kui, e nu Alatala batuma, kɔno e man nu e gbe kuye fan batuma e gbe ki ma.

³⁴ Han to e birama na naamun forie fɔxo ra, e mu gaaxuma Alatala ya ra. E mu nu e yete xa naamunyi rakamalima, e man mu nu Alatala xa seriye fan nakamalima, a naxan so Yaxuba bɔnsɔe yi ra, a naxan xili sa Isirayila. ³⁵ Alatala nu bara yi saate tongo e be, a e yamari yi ra, «Wo naxa gaaxu ala gbetee ya ra, wo naxa suyidi e be, wo naxa e batu, wo naxa serexe yo ba e be. ³⁶ A lanma wo xa gaaxu Alatala nan keren ya ra, naxan wo raminixi Misira bɔxi ma a senbe xungbe ra. Wo xa suyidi a tan nan be, wo man xa serexe ba a keren nan be. ³⁷ Wo xa wo jɔxo sa a xa kiraya, a xa seriye nun a xa yaamarie xon ma loxoɔe birin, a naxee seboxi wo be. Wo naxa gaaxu ala gbetee ya ra. ³⁸ Wo naxa neemu n ma saate ma, wo naxa gaaxu ala gbetee ya ra. ³⁹ A lanma wo xa gaaxu wo Marigi Alatala nan ya ra, barima a tan nan wo baxi wo yaxuie birin belexe i.»

⁴⁰ Kɔno e mu e tuli mati Alatala xui ra, e naxa bira e xa naamunyi forie fɔxo ra. ⁴¹ Yi sie nu Alatala batuma, e man nu e xa kuye masolixie fan batuma. E xa die nun nee fan ma die na e benbae xa kira xon ma han to.

18

Yudaya mänge Xesekiya

(Yudaya Mängee II 29:1-2, 31:1, 32:1-19, Annabi Esayi 36:1)

¹ Ela xa di Hoseya xa mangeya je saxan nde ra, Axasi xa di Xesekiya naxa ti mange ra Yudaya boxi ma. ² A je moxonen nun suuli nan nu a ra. A naxa mangeya je moxonen nun solomanaani raba Darisalamu. A nga nu xili ne Abi, Sakari xa di gine. ³ A naxa fe raba naxan nafan Alatala ma, alo a benba Dawuda a raba ki naxe. ⁴ A kuye batudee kana yire itexie fari, a gemε masolixie iwuru, a Asera kuye bolon. A naxa boximase wure gbeeli daaxi fan kana, Annabi Munsa naxan yailan, barima Isirayilakae nu surayi ganma a fan be serexe ra, e nu a xili Nexusetana.

⁵ Xesekiya nu a xa lanlanteya sama Isirayila Marigi Alatala ma dangife Yudaya mange birin na. ⁶ A boje nu xirixi Alatala ra, a tondi a xa kira bejinde, a bira Alatala xa seriye foxo ra, a naxan so Annabi Munsa yi ra. ⁷ Alatala nu luma a seeti ma, a a niya a xa fe birin xa nu sooneya ra. Xesekiya naxa tondi lude Asiriya xa mangeya bun ma. ⁸ A naxa Filisitakae bonbo han Gasa mabiri, kelife e xa yire makantadee ma han e xa taa makantaxi kui.

⁹ Xesekiya xa mangeya je naani nde ra, naxan ilan Ela xa di Hoseya xa mangeya je solofere nde ra Isirayila, Asiriya mange Salamanesari naxa fa Samari gere, a a rabilin. ¹⁰ Ne saxan dangi xanbi, Xesekiya xa mangeya je senni nde nan nu a ra, Isirayila mange Hoseya fan xa mangeya je solomanaani nde, Samari naxa lu Asiriyakae belexe i. ¹¹ Asiriya mange naxa Isirayilakae xanin Asiriya boxi ma Xala mabiri nun Xaboro de ra Gosan xure, a nun Medekae xa taae kui. ¹² E Marigi Alatala na raba ne e ra, barima e tondi ne e tuli matide a ra, e a xa saate kana. E mu Alatala xa konyi Annabi Munsa xa seriye rabatu.

¹³ Mange Xesekiya xa mangeya je fu nun naani nde ra, Asiriya mange Senaxeribi naxa Yudaya taa makantaxie gere, a no e ra. ¹⁴ Yudaya mange Xesekiya naxa xera xee Asiriya mange ma Lakisi, a naxe, «Dije, n bara won ma saate kana. Gbilen n foxo ra, n xa tin i waxonfe birin na.» Na kui, Asiriya mange naxa Xesekiya yamari a xa fa gbeti kilo wulu solomanaani, a nun xema kilo keme solomanaani ra. ¹⁵ Xesekiya naxa gbeti birin fi a ma, naxan nu na Alatala xa horomobanxi nun mange banxi kui. ¹⁶ A naxa gbeti nun xema ba, naxan nu fatuxi Alatala xa horomobanxi naadee nun e gbanyie ma, a na birin fi Asiriya mange ma.

¹⁷ Asiriya mange naxa a xa soori mange, a xa kuntigie xunyi, nun a rasima singe xee Xesekiya xon ma Darisalamu, kelife ra Lakisi. E to Darisalamu li, e naxa ti ye yire xungbe fe ma, mixie nu gare soma dennaxe. ¹⁸ E naxa mange xili menni. Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi, mange xa sebeliti Sebena, nun Asafi xa di Yowa, naxan findixi mange xa keedi ragate ra, nee naxa mini Asiriyakae ralande.

¹⁹ Asiriya mange rasima singe naxa yi masenyi ti e be, «Wo a fala Xesekiya be, Asiriya mange xungbe yi nan masenxi, «I xaxili tixi munse ra? ²⁰ I woyen fufafu nan tun falaxi! I joxo a ma a i bara fere nun senbe soto n gerefe ra? I laxi nde ra, naxan a niyama i xa n matandi? ²¹ I i xa lanlanteya saxi Misirakae nan ma fa? E luxi alo wuri ponpoe naxan girama, a fa i soxo i kilonma a ra temui naxe. Misira mange Firawuna na na ki ne mixi birin be, naxee e xaxili tixi a ra. ²² Temunde wo n yaabima ne, «Muxu xaxili tixi muxu Marigi Alatala nan na.» Kono n xa a fala wo be Xesekiya bara ge serexebadee kanade geyae fari, a fa a fala Yudayakae nun Darisalamukae be, «Wo Alatala batu Darisalamu xa serexebade gbansan ne.»»

²³ «Xa i sa noma soe rāgi wulu firin sōtode i xa pama ya ma, n marigi Asiriya mänge soe fima ne i ma, e naxee ragima. ²⁴ Hali i i xaxili ti Misirakae ra, soe ragie nun gisee xa fe ra, i senbe xurun n ma mänge xa mixi xuri di nde nofe ra. ²⁵ Bafe na ra, wo marigi Alatala xa mu waxi n xa be gere? Alatala nan a falaxi n be, «Siga, i na boxi kana.»»

²⁶ Xilikiya xa di Eliyakimi, Sebena, nun Yowa naxa a fala Asiriya mänge rasima be, «Yandi, i xa woyen muxu be Arami xui ra, muxu tan i xa konyie na xui fahaamuma. I naxa woyen muxu be Yuda xui ra pama ya xori naxan na tete fari.» ²⁷ Kono Asiriya mänge rasima naxa e yaabi, «N marigi n xeexi yi masenyi falade i xa mänge nun i tan nan gbansan be? N mu woyenfe yi mixie fan xa be, naxee doxoxi tete fari yi ki, naxee fama e yete xa gbi fuxi donde nun e yete xoli minde nun wo tan na?»

²⁸ Mänge rasima naxa keli, a a fala a xui itexi ra Yudaya xui ra, a naxe, «Wo wo tuli mati Asiriya mänge xungbe xa masenyi ra, ²⁹ «Wo naxa tin Xesekiya xa wo madaxu, barima a mu fata wo ratangade n belexe i! ³⁰ Wo naxa tin a xa wo madaxu wo xaxili tife Alatala ra, a falafe ra, «Alatala muxu rakisima ne, yi taa mu luma Asiriyakae xa mänge sagoe.» ³¹ Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra de! Asiriya mänge yi nan falaxi, «Xa wo tin lude n ma yaamari bun ma, kankan fama a xa xee bogisee donde, kankan a xa kolonyi ye min, ³² han n sa fama wo xaninde boxi nde ma temui naxe, naxan luxi alo wo xa boxi, mengi nun weni fanyi, taami nun weni xee, oliwi bilie nun kumi na dennaxe. Na kui, wo baloma ne a fanyi ra, wo ratanga faxe ma.» Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra, naxan wama wo madaxufe a falafe ra, «Marigi Alatala won nakisima ne.» ³³ Si gbete xaxi ala n ne e xa mixie bade Asiriya mänge belexe i? ³⁴ Xamata nun Arapadi xa alae go? Sefarawayimi, Hena nun Iwa xa alae go? Nee bara Samari ba n belexe i? ³⁵ Namanee birin xa alae ya ma, ala mundun a xa mixie rakisixi n belexe i? Alatala tan noma Darisalamu ratangade n ma?»»

³⁶ Nama naxa dundu, e mu a yaabi, barima mänge a fala ne, «Wo naxa a yaabi de.» ³⁷ Xilikiya xa di Eliyakimi, mänge xa banxi xunyi, Sebena sebeliti, nun Asafi xa di Yowa keedi ragate, nee naxa siga mänge Xesekiya yire e xa sosee iboxi e ma sunnunyi kui, e fa Asiriya mänge rasima xa masenyi dentegē a be.

19

Xesekiya nun Annabi Esayi xa sunnunyi (Annabi Esayi 37:1-38)

¹ Mänge Xesekiya to na fe me, a naxa a xa donma iboo a ma, a beki dugi ragoro a ma sunnunyi kui, a fa siga Alatala xa banxi kui. ² A naxa a xa banxi xunyi Eliyakimi, i xa sebeliti Sebena, nun serexedube forie xee Amosu xa di Annabi Esayi xon, beki dugi ragoroxi e ma. ³ E naxa a fala a be, Xesekiya yi nan falaxi, «To findixi sunnunyi, paxankate, nun bope mapaxu loxe nan na. A luxi alo die bari temui bara a li, kono senbe mu na sonon e xa bari. ⁴ I Marigi Alatala na Asiriya mänge xa xera xa masenyi me Ala nipe rasotofe ra, temunde a a paxankatama ne a xa na woyenyie ma. I xa Ala maxandi alako won ma mixi donxose naxa faxa.»

⁵ Mänge Xesekiya xa mixie naxa siga Annabi Esayi yire. ⁶ Esayi naxa a masen e be, «Wo a fala wo xa mänge be, Alatala yi masenyi nan tixi, «I naxa gaaxu Asiriya mänge xa xerae xa marasotose xa fe ra, a naxee falaxi

n be. ⁷ N fama a xaxili mafindide xibaarui nde ra, a fa gbilen a xonyi. N a faxama santidegema ra menni ne.»

⁸ Mänge xa xera to gbilen Asiriya mänge yire, a naxa a li a xa mänge nu bara keli Lakisi, a nu na Libina gerefe. ⁹ Na temui Asiriya mänge naxa a kolon a Kusi mänge Tirihaka na fafe a gerede. Na kui a man naxa xerae xee Xesekiya ma, a falafe ra, ¹⁰ «Wo a fala Yudaya mänge Xesekiya be, «I xa ala, i laxi naxan na, na naxa i madaxu de a falafe ra, «Darisalamu mu luma Asiriya mänge belaxe i.» ¹¹ I a kolon a fanyi ra Asiriya mänge naxan nabaxi pamanee birin na. E e sonto ne a paaxi ra. I tan fa fama i bade n yi ra di? ¹² N benbae si naxee bonbo, e xa alae e ratanga ne, alo Gosan, Xarani, Resefa, nun Eden bonsoe naxee na Teli Asari? ¹³ Xamata mänge, Arapadi mänge, Sefarawayimi mänge, Hena mänge, nun Iwa mänge na minden?»

¹⁴ Xesekiya naxa bataaxe rasuxu xerae yi ra, a naxa a xaran. Na dangi xanbi, a naxa te Alatala xa banxi, a a itala Alatala ya i. ¹⁵ Xesekiya naxa Alatala maxandi, a naxe, «Isirayila Marigi Alatala, naxan magoroxi malekee tagi, i tan nan na dunija birin Marigi ra, i tan nan koore naxan boxi daaxi. ¹⁶ Alatala, i i tuli mati a fanyi ra, i xa Senaxeribi xa masenyi rame, naxan a xa mixi xeexi Ala Nijne rasotode. ¹⁷ Alatala, nondi na a ra, Asiriya mänge bara si birin sonto, a e xa fe xun nakana. ¹⁸ E naxa nee xa alae woli te i, e e kana. A nondi ki ma, na kuyee mu findixi Ala ra, barima ibunadama nan nee yailanxi wuri nun geme ra. ¹⁹ Yandi, muxu Marigi Alatala, i xa muxu ratanga Senaxeribi ma, alako dunija birin xa a kolon, a i tan nan keren na Ala ra.»

²⁰ Awa, Amosu xa di Annabi Esayi naxa xera xee mänge Xesekiya ma, a naxe, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, «N bara i xa maxandi suxu i naxan tixi Asiriya mänge Senaxeribi xa fe ra. ²¹ Alatala xa masenyi nan ya a xili ma,

Siyoni taa fama yode i ma,
Darisalamu tofanyi fama i maberede.

²² I nde konbixi, i nde maberexi?

I sonxoxi nde ma?

I bara i yete igbo Isirayila Seniyentoe ma.

²³ I xa xerae bara Marigi rasoto.

I bara a fala, «N tan bara te han Liban geyae fari
n ma gisee kui.

N sediri wuri itexie fon,

n sipire wuri tofanyie sege fotonyi depxi kui.

²⁴ N tige ge pamanee ma, n e ye min.

N Nili xure senkinnee birin xorima ne n sanyie ra.»»

²⁵ Alatala naxe, «I mu a mexi ba,

a n bara yi fee nate nu a rakuya,

kafi n i daa temui?

N fa na e rabafe ne.

I tan findixi taa senbemaee sontoma nan tun na,

²⁶ na taa mixie senbe mu na e xa ti wo kanke.

Gaaxui nun yaagi nan tun e sotoma.

E luma alo nooge xare, alo sexe naxan na banxi kon na,
alo mengi bili naxan xarama beenun a xa bogi.

²⁷ Κονο n i δωχο temui, i mini temui sigafe ra gere sode, i fa temui, n na birin kolon.

I man na n matandi, n na fan kolon.

²⁸ I to bara n matandi na ki, i i yete igbo n ma, n na n ma xurunde gbakuma ne i jwe ra, n na n ma karafoe soti i de kui, n i ragbilen i kelide.»

²⁹ Alatala naxe, «Xesekiya, tonxuma nan ya i be:

Toofare wo sansi xori yolonxi nan donma.

Tamuna wo sansi bali nan donma.

Κονο tamuna boore, wo sansie nan donma wo naxee sima wo e xaba, wo weni min naxan kelima weni bilie ma, wo naxee sima.

³⁰ Yuda bonswee naxee kisima, nee luma ne alo wuri bili

naxan a sanke na boxi bun ma, a fa a bogi ramini a fuge biri ra.

³¹ Barima mixi ndee ratangama ne faxe ma Darisalamu, Siyoni mixi ndee kisima ne.

Alatala Senbema a mafurama ne na birin nabade.»

³² Na kui, Alatala yi masenyi nan tixi Asiriya mange xa fe ra,

«A mu soma yi taa kui,

a mu xali yo wolima be,

a mu tima wo kanke a xa wure lefa ra,

a mu bende matema tunganfe ra wo xa tete ra.

³³ A gbilenma a fa kira nan na,

a mu soma yi taa kui!

Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁴ N yi taa makantama ne,

n a rakisima ne n xili nun n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

³⁵ Na kee ra Alatala xa maleke naxa mini, a sa Asiriyaka wulu keme tongo solomasaxan nun suuli faxes. A donxwee to keli geesege, e naxa na furee to e ya ma.

³⁶ Na kui, Asiriya mange Senaxeribi naxa gbilen a xonyi Ninewe.

³⁷ Loxwee nde, a to nu na salife a xa ala Nisiri xa banxi kui, Adarameleki nun Sareseri naxa a faxes santidegema ra, e e gi Ararati boxi ma. Esarixadoni naxa ti mange ra a baba Senaxeribi joxwe ra.

20

Xesekiya xa fure

(Yudaya Margee II 32:24-26, Annabi Esayi 38:1-8,21-22)

¹ Na jee ra, Xesekiya naxa fura a paaxi ra. A gbe mu nu luxi a xa faxes. Amosu xa di Annabi Esayi naxa siga a yire, a a fala a be, Alatala yi nan masenxi, «I xa yaamarie fi i xa mixie ma, barima i na faxafe ne yi ki, i mu kisima yi fure ma.»

² Xesekiya naxa a yatagi mafindi banxi xale ma, a Alatala maxandi, a naxe, ³ «Alatala, yandi hinne n na, i a kolon a n nan perexi ne kira tinxixi xon ma n ma dunjeigiri kui n boje fiixe ra. N mu i matandi, n mu gbilen i waxonfe foxo ra.» Xesekiya naxa wa ki fanyi ra.

⁴ Annabi Esayi mu nu gexi mininde mange banxi tete kui, Alatala man naxa a masen a be, a naxe, ⁵ «Gbilen i xa sa a fala n ma nama yarerati Xesekiya be, i benba Dawuda Marigi Alatala yi nan masenxi, «N bara i xa

maxandi me, n bara i yaye to. N i yalanma ne, a xi saxan nde, i tema ne Alatala xa banxi. ⁶ N je fu nun suuli sama ne i xa simaya xun ma. N i tan nun yi taa ratangama ne Asiriya mange ma. N yi taa makantama ne n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

⁷ Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya xa mixie be, «Wo xore bogi xaraxi nde mendo, wo xa a sa a xa fi ya i.» E naxa na raba, Xesekiya naxa yalan. ⁸ Xesekiya nu bara a fala Annabi Esayi be, «N a kolonma tonxuma mundun ma, a Alatala n na yalanma ne, n man fa siga a xa banxi a xi saxan nde ma?» ⁹ Annabi Esayi naxa a yaabi, «Yi nan findima Alatala xa tonxuma ra i be, alako i xa a kolon a Alatala a xa masenyi rakamalima ne. I wama soge niini xa a magbilen a xanbi xanbi ma doxo fu, ka a xa siga a yare yare ma doxo fu?» ¹⁰ Xesekiya naxa a yaabi, «Soge niini luma siga ra a yare yare nan ma. I xa a niya a xa gbilen a xanbi xanbi ma.» ¹¹ Na temui, Annabi Esayi naxa Ala maxandi a xa na raba. Alatala naxa soge niini magbilen a xanbi xanbi ma doxo fu. Na soge niini nu tixi Axasi tede nan ma.

Xesekiya nun Babilon mange xa xerae
(Annabi Esayi 39:1-8)

¹² Na temui Babilon mange Merodaki Baladan naxa bataaxe nun bunya rasanba Xesekiya ma, barima a nu bara Xesekiya furafe me. ¹³ Xesekiya naxa na xerae rasene, a a xa naafuli birin masen e be, alo gbeti, xema, surayi, labunde nun ture xiri joxunme, a xa geresose ragatade nun a xa bannaya birin dennaxe. Sese mu lu, Xesekiya mu naxan masen e be a xa banxi nun a xa boxi kui. ¹⁴ Na dangi xanbi, Annabi Esayi naxa fa Xesekiya yire, a a maxarin, «Na mixie munse falaxi i be? E kelixi minden?» Xesekiya naxa a yaabi, «E kelixi boxi makuye nde ne, dennaxe xili Babilon.» ¹⁵ Esayi man naxa a maxarin, «E munse matoxi i xa banxi kui?» Xesekiya naxa a yaabi, «Se naxan birin na n ma banxi kui. Sese mu luxi n xonyi n mu naxan masenxi e be.»

¹⁶ Na kui, Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya be, «I tuli mati Alatala xa masenyi ra, ¹⁷ Loxoe na fafe, yi mixie fama i harige birin xaninde Babilon, i benbae naxan luxi i yi ra. Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁸ E fama i xa die suxude, i naxee barixi, e e bana Babilon mange be.» ¹⁹ Xesekiya naxa a fala Esayi be, «Alatala xa masenyi i naxan tixi, a fan.» A na fala ne barima a naxe, «Bonesa nun kantari tan luma ne be, n ma simaya birin kui.»

²⁰ Xesekiya xa taruxui donxoe nun a xa wali fanyie a naxee raba, alo ye sase yailanfe nun ye kira raboofe sofe ra taa kui, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ²¹ Xesekiya naxa laaxira, e a bele a benbae fe ma. A xa di Manasi naxa ti mange ra a joxoe ra.

21

Yudaya mange Manasi
(Yudaya Mangee II 33:1-20)

¹ Manasi je fu nun firin nan nu a ra a findi mange ra temui naxe. A naxa lu kibanyi kui je tongo suuli bun ma Darisalamu. A nga nu xili ne Xefesiba. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a bira sie xa naamunyi naaxie foxo ra, Alatala naxee keru na boxi ma Isirayila bonsoe ya ra. ³ A naxa kuye batudee yailan a baba nu bara naxee kana. A naxa Bali kuye xa serexebadee yailan, a Asera kuye ti, alo Isirayila mange Akabu a raba ki naxe. A man naxa tunbuie batu folo, a a xinbi sin nee bun ma.

⁴ A naxa serexebade ndee ti kuyee be Alatala xa banxi kui, naxan nu tixi Darisalamu Alatala xili xa fe ra. ⁵ A naxa serexebade ndee ti tunbuie batufe ra, Alatala xa banxi tete firinyie kui. ⁶ A naxa a xa di gan serexe ra. A nu duure fe nun sematoo fe raba, a nu woyen jinnee nun mixi faxaxie ra. A ti Alatala kanke, a nu fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

⁷ A naxa Asera kuye masolixi ti Alatala xa banxi kui. Alatala nu bara a masen Dawuda nun a xa di Sulemani be banxi naxan ma fe ra, «N bara Darisalamu nun yi banxi sugandi Isirayila bomsae birin ya ma, n xili sabatide ra abadan. ⁸ N mu Isirayila kerima e xa boxi ma sonon, n naxan fixi e benbae ma, xa e sa birama n ma yaamarie nun n ma seriye foxo ra, n ma konyi Munsa naxan masen e be.»

⁹ Kono Isirayila mu Alatala xui suxu. E xa mange Manasi naxa e xun ti kira jaaxi xon ma. E xa yunubie naxa dangi sie xa yunubie ra, Alatala naxee sonto Isirayila ya ra. ¹⁰ Na kui Alatala naxa a xa masenyi ti a xa namijonmee saabui ra, a falafe ra, ¹¹ «Yudaya mange Manasi, i to bara yunubi raba dangife Amorikae ra, i a niya Yudayakae xa kuyee batu, ¹² n tan Isirayila Marigi Alatala xa a masen i be, n gbaloe ragoroma ne Yudaya nun Darisalamu ma, naxan findima terenna ra mixi birin be. ¹³ N Darisalamu makiitima ne alo n a raba Samari ra ki naxe. N wo xa fe matoma ne alo n Akabu bomsae xa fe mato ki naxe. N Darisalamu mafindima ne a legere ma, alo pileti mafindima ki naxe a na ge maxade. ¹⁴ N na n ma jama donxoe rabejinma ne, n e lu e yaxuie sagoe, e xun nakana, e halaki, ¹⁵ barima e bara fe raba naxan mu rafan n ma, e ti n kanke kabi n e benbae raminixi temui naxe Misira boxi ra.»

¹⁶ Bafe Yudaya xun tife ra kira jaaxi xon ma, Manasi naxa Darisalamuka gbege man faxa tojenge kui. ¹⁷ Manasi xa taruxui donxoe, a fe jaaxi naxee birin naba, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ¹⁸ A naxa laaxira, e naxa a ragata a benbae fe ma gaburi nde kui mange banxi xanbi ra, mange Usa ragata dennaxe. A xa di Amon naxa ti mange ra a joxoe ra.

Yudaya mange Amon (Yudaya Mangee II 33:21-25)

¹⁹ Amon nu bara je moxoren nun firin soto, a ti mange ra temui naxe. A naxa mangeya je firin naba Darisalamu. A nga nu xili ne Mesulemeti, Xarusu naxan bari Yotoba be. ²⁰ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a baba Manasi a raba ki naxe. ²¹ A naxa bira a baba xa kira foxo ra fe birin kui, a naxa kuyee batu a baba naxee batu, a suyidi e be. ²² A naxa mee a benbae Marigi Alatala ra, a mu bira a xa kira foxo ra. ²³ A xa kuntigie naxa a yanfa, e a faxa a yete banxi kui. ²⁴ Kono jama naxa na yanfantee faxa, e a xa di Yosiya ti mange ra a joxoe ra. ²⁵ Amon xa taruxui donxoe, a fe naxee birin naba, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ²⁶ E naxa a ragata a xa gaburi kui, mange banxi xanbi ra, mange Usa ragata dennaxe. A xa di Yosiya naxa ti mange ra a joxoe ra.

22

Yudaya mange Yosiya (Yudaya Mangee II 34:1-2)

¹ Yosiya je solomasaxan nan nu a ra, a findi mange ra temui naxe. A naxa mangeya je tongo saxan nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Yedida, Adaya naxan bari Bosikati be. ² A naxa fe raba naxan nafan

Alatala ma, a a jere a benba Dawuda xa kira xon ma. A mu ba na kira ma fefe ma.

*Serexedube kuntigi saatε kitaabui tofe
(Yudaya Mangee II 34:8-18)*

³ Yosiya xa mangeya ne fu nun solomasaxan nde ra, a naxa Asaliya xa di, Mesulama fan xa mamadi Safan sebeliti xee Alatala xa banxi, yi yaamari ra: ⁴ «Siga serexedube xungbe Xilikiya yire, a xa kobiri konti nama faxi naxan na Alatala xa banxi naade kantee xon ma. ⁵ A xa so walike xunyie yi ra, naxee joxo saxi Alatala xa banxi yailanfe xon ma. E xa a so walikee yi ra naxee na yire bulaxie yailanfe banxi xale ma, ⁶ nun xabuie, banxitie yi ra. A man xa findi wuri nun geme sare ra, walikee hayi na naxan ma Alatala xa banxi xa fe ra. ⁷ Kono e naxa na kobiri rawali ki maxorin e ma de, barima mixi tinxinxie nan e ra.»

⁸ Na temui serexedube xungbe Xilikiya naxa a fala Safan sebeliti be, «N bara won ma seriyε kitaabui to Alatala xa banxi kui!» Xilikiya naxa a so Safan yi ra, Safan naxa a xaran folo a xui itexi ra. ⁹ Na dangi xanbi, a naxa siga mange yire, a dentege sa mange be a falafe ra, «Kobiri naxan nu na Alatala xa banxi kui, i xa walikee bara na so walike xunyie yi ra naxee joxo saxi Alatala xa banxi yailanfe xon ma.» ¹⁰ A naxa yi masenyi fan sa na fari, a naxe, «Serexedube Xilikiya bara kitaabui nde so n yi ra.» Safan naxa a xaran mange be a xui itexi ra.

¹¹ Mange to seriyε kitaabui xa masenyi me, a naxa a xa sosee iboo sunnunyi kui. ¹² A naxa serexedube Xilikiya, Safan xa di Axikama, Mike xa di Akibori, Safan sebeliti, nun mange rasima Asaya yamari, ¹³ «Wo siga Alatala maxorin n tan nun Yudaya nama be yi kitaabui xa masenyi wama naxan falafe won be, won naxan toxi. Alatala xa xone bara gbo. A xonoxi won ma, barima won babae mu tin birade yi kitaabui xui foxo ra, e mu jere kira xon ma, naxan sebexi na kitaabui kui.»

¹⁴ Serexedube Xilikiya, Axikama, Akibori, Safan, nun Asaya naxa siga namijonme gine Xulida yire, Salumu xa gine, Tikifa xa di, Xaraxasi xa mamadi. Na gine nu sabatixi Darisalamu taa neene nan kui, a nu meenima mange xa sosee ma. Xεerae to dentege sa na gine be, ¹⁵ a naxa e yaabi, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: «Wo a fala wo xεema be, ¹⁶ a Alatala naxe a n gbaloe ragoroma ne yi boxi nun a xa mixie ma, alo Yudaya mange a xaranxi yi kitaabui kui ki naxe. ¹⁷ E to bara n nabololo, e nu surayi gan ala gbeteε be e naxee yailanxi e yete belexee ra, n boje bara te yi yire xili ma. A luxi alo te naxan mu xubenma mukul!» ¹⁸ Kono wo a fala Yudaya mange be, naxan wo xεxi be Alatala maxorinde, wo naxe, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: ¹⁹ I tan Yosiya to gaaxu n ya ra i i yete magoro n tan Alatala be n ma masenyi xa fe ra yi boxi nun a xa mixie xili ma, n bara i xa maxandi suxu. I to i xa sosee iboo sunnunyi kui, i fa wa n ya i, n bara i xui me. Alatala xa masenyi nan na ki. ²⁰ Na xa fe ra, i ragatama ne i benbae fe ma bojesa kui. I yae mu fama gbaloe birin tode, n naxee ragoroma yi yire ma.» Na dangi xanbi, na xεerae naxa na masenyi dentege mange be.

1 Mange naxa Yudaya nun Darisalamu forie birin xili. 2 A naxa te Alatala xa banxi, pama birin biraxi a foxo ra: Yudayakae, Darisalamukae, serexedubee, namipnonmee nun pama birin, kelife dimedie ma han a sa forie li. A naxa saate kitaabui xaran e be, naxan to Alatala xa banxi kui. 3 Mange nu tixi buntunyi nan na, a laayidi tongo birafe ra Alatala foxo ra, a xa a xa yaamarie, a xa seriyee, nun a xa masenyi birin nabatu a bope nun a nii birin na, alako na saate kitaabui xa masenyi xa kamali. Nama fan naxa na saate tongo.

4 Mange naxa yamari fi serexedube kuntigi Xilikiya ma, nun a xa serexedubee ma, nun Alatala xa banxi naade kantee ma, a e xa see birin namini Alatala xa banxi kui, naxee nu yailanxi Bali, Asera, nun kooremasee be. A naxa sa e gan Darisalamu taa fari ma Sediron gulunba kui, e xube fa xanin Beteli. 5 A naxa kuyee xa serexedubee ba, Yudaya mangee naxee ti surayi ganfe ra kuyee be geyae fari Yudaya taae kui nun Darisalamu taa fari ma. E nu serexee bama Bali kuyee, soqe, kike, nun tunbuie be. 6 A naxa Asera kuye masolixi ramini Alatala xa banxi kui, a a xanin Darisalamu fari ma Sediron gulunba kui, a a gan han a findi te xube ra. A naxa na xube woli gaburie fari. 7 A naxa konkoe rabira Ala xa banxi kui, yene lae nu yene rabama dennaxe e xa kuyee xa fe ra. Ginee fan nu sosee yailanma Asera kuye be naa.

8 Yosiya naxa Yudaya serexedubee birin xili, e xa kuye batudee kana geyae fari, mixie nu surayi ganma serexee ra dennaxe, kelife Geba ma han Beriseeba. A naxa kuye batudee kana, naxee nu na taa mange Yosuwe xa naade sode de ra, nun taa naade sode de koola ma. 9 Serexedubee naxee nu serexee bama kuyee be geyae fari, nee mu nu sigama Alatala xa serexebade yire Darisalamu, konoe e nu sunbuma e ngaxakerenyi Alatala xa serexedubee ra, e nu taami lebinitaree don nee ya ma.

10 Mange Yosiya naxa serexebade nde kana naxan nu xili Tofeti, alako mixi yo naxa a xa di ba serexee gan daaxi ra Moloko kuye be sonon. Na serexebade nu na Ben Hinoma xa gulunba nan kui. 11 A naxa kuyee kana Alatala xa banxi sode de ra, naxee nu masolixi soe daaxie nun gise daaxie ra. Yudaya mangee nan nee ti naa soqe batufe ra. Nee nu na Natan Meleki xa konkoe nan fe ma Alatala xa banxi tete kui. 12 Mange naxa serexebade ndee kana, naxee nu na Axasi xa konkoe fe ma koore ra, Yudaya mangee nun Manasi naxee ti Alatala xa banxi tete kui. A to ge e kanade, a naxa e gan, a e xube woli Sediron gulunba kui. 13 Mange naxa kuye batudee ndee kana, naxee nu na Darisalamu yatagi, Kasare geya yirefanyi biri ra, Isirayila mange Sulemani naxan ti Asitarate be, Sidonkae xa kuye paaxi. A man naxa serexebadee kana naxee nu tixi Kemosi be, Mowabakae xa kuye paaxi, a nun Moloko be, Amonikae xa kuye paaxi. 14 A naxa na geme masolixie ibutuxun, a naxa na wuri masolixie gan, a fa mixi faxaxi xorie rayensen na yire seniyantaree ma.

15 Yowasi naxa na mooli raba Beteli serexebade fan na, Nebati xa di Yerobowami naxan ti alako Isirayilakae xa yunubi raba. A naxa na serexebade kana na yire itexi fari, a fa menni nun na Asera kuye masolixi gan, a na birin findi te xube ra. 16 Yosiya to gaburi ndee to geya mabiri, a naxa mixi faxaxi xorie tongo naa, a e gan na serexebadee fari, alako a xa findi yire seniyantaree ra, Alatala xa masenyi xa kamali alo namipnonme a fala ki naxe. 17 Na temui Yosiya naxa pama maxorin, a naxe, «Munse na yi geme tonxuma ra naxan tixi be?» Mennikae naxa a yaabi, «Ala xa mixi nde xa gaburi nan a ra naxan keli Yudaya boxi ma, a woyen Beteli

serexebade xili ma, a fee fala i naxee rabaxi yi ki.» ¹⁸ A naxa a fala e be, «Wo yi gaburi lu na, mixi yo naxa yi Yudaya namijonme xorie tongo, a nun namijonme xorie naxan keli Samari, nee tan xorie xa ragata e xa gaburie kui.»

¹⁹ Yosiya man naxa kuye banxie birin kana, Isirayila mange naxee ti Samari taae kui, e nu Alatala matandima naxee kui. Yosiya naxa na birin kana, alo a a raba ki naxe Beteli. ²⁰ A naxa na kuye xa serexedubee faxesa, a e xorie gan e xa serexebadee fari. A to ge na rabade, a naxa gbilen Darisalamu.

²¹ Mange naxa yi yaamari fi jama ma, «Wo Saya Maleke Dangi sali raba wo Marigi Alatala xa binye bun ma, alo a sebexi saate kitaabui kui ki naxe.»

²² Isirayila bomsœ mu nu Saya Maleke Dangi sali raba na ki kafi kiitisae nu boxi yamarima temui naxe. Na sali mu nu rabama Isirayila mangee nun Yudaya mangee xa waxati. ²³ Na rabaxi Yosiya xa mangeya je fu nun solomasaxan nde gbansan ne. A naxa na sali raba Alatala xa binye bun ma Darisalamu.

²⁴ Yosiya man naxa mandurulae, naxee woyenma mixi faxaxie ra, sematoee, denbaya kuyee, kuye gbete, nun se jaaxie, a naxa na birin jon Yudaya nun Isirayila boxi ma, alako Alatala xa seriye xa rabatu naxan sebexi saate kitaabui kui, serexedube Xilikiya naxan to Alatala xa banxi kui. ²⁵ Isirayila mange yo mu nu na naxan luxi alo Yosiya, naxan gbilenxi Alatala ma a boje, a nii, nun a senbe birin na, alo Annabi Munsa xa seriye a masenxi ki naxe. Kabi a waxati han a dangi xanbi, a maniyee yo mu soto.

²⁶ Hali na birin to raba, Alatala xa xone mu gbilen Yudaya foxo ra, Manasi xa fe rabaxie saabui ra, a a matandi naxee kui. ²⁷ Alatala naxa a masen, «N Yudaya fan makuyama ne n ya tode ra, alo n a rabaxi Isirayila ra ki naxe. N ma taa sugandixi Darisalamu raboloma ne, a nun n ma banxi, n a masen dennaxe xa fe ra, «N xili luma be ne.» ²⁸ Yosiya xa taruxui donxoe, a fe fanyi naxan birin naba, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui.

²⁹ Na temui Misira mange Firawuna, naxan xili Neko, naxa siga Asiriya mange gerede Efirati xure mabiri. Yosiya to mini a gere ki ma, Firawuna naxa a faxesa Megido. ³⁰ Yudayakae naxa a fure baki soori ragise nde kui, e a xanin keli Megido sigafe ra Darisalamu, e sa a ragata a xa gaburi kui. Nama naxa a xa di Yehowaxasi tongo, e ture surusuru a xunyi ma, e a ti mange ra a baba joxoe ra.

Yudaya mange Yehowaxasi (Yudaya Mangee II 36:2-4)

³¹ Yehowaxasi je moxonjen nun saxan nan nu a ra, a ti mange ra temui naxe. A naxa kike saxan mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Xamutali, Yeremi xa di naxan keli Libina. ³² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a benbae a raba ki naxe. ³³ Firawuna naxan xili Neko, na naxa no a ra, a a xiri yolonxonnyi ra Ribila, Xamata boxi ma. Neko naxa duuti fife ti Yudaya ma, naxan findi gbeti kilo wulu saxan nun xexema kilo tongo saxan na. ³⁴ A naxa Yosiya xa di Eliyakimi ti mange ra a baba Yosiya joxoe ra. A naxa a xili masara Yehoyakimi ra. A naxa Yehowaxasi suxu geelimani ra, a a xanin Misira boxi ma. Yehowaxasi naxa faxesa naa. ³⁵ Yehoyakimi naxa Yudayakae yamari e xa duuti fi e xa naafuli xasabi ma, alako a xa gbeti nun xexema fi Firawuna Neko ma, a a yamarixi naxan na.

Yudaya mang'e Yehoyakimi
(*Yudaya Mang'ee II 36:5-8*)

³⁶ Yehoyakimi j'e moxɔɾen nun suuli nan nu a ra, a findi mang'e ra temui naxe. A naxa mang'eya j'e fu nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili n'e Sebida, P'edaya xa di naxan keli Ruma. ³⁷ A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, alo a benbae a raba ki naxe.

24

Yudaya mang'e Yehoyakimi

¹ Yehoyakimi xa mang'eya waxati, Babilon mang'e Nebukadansari naxa gere rakeli a ma. Yehoyakimi naxa lu a xa no'e bun ma j'e saxan, konɔ na dangi xanbi a naxa a matandi. ² Alatala naxa Kalidikae, Aramikae, Mowabakae, nun Amonikae rakeli, e xa fa a gere. A nee xee n'e e xa fa Yudaya sonto, alo a masenxi ki naxe a xa konyi namijonm'ee saabui ra. ³ Na raba Alatala xa yaamari nan ma, barima a nu wama Yudakae makuyafe a ra e xa yunubie xa fe ra, e naxee matinkan Manasi foxo ra. ⁴ A man nu wama e j'axankatafe Manasi xa tɔɔɾege xa fe ra, naxan a niya a xa Darisalamuka g'begbe faxa. Alatala mu wa dij'efe na fe ma.

⁵ Yehoyakimi xa taruxui donxɔe, a fe naxan birin naba, na sebexi Yudaya mang'ee xa taruxui kui. ⁶ Yehoyakimi naxa ragata a benbae fe ma. A xa di Yehoyakini naxa ti mang'e ra a j'oxɔe ra. ⁷ Misira mang'e mu mini a xa boxi kui sɔnɔn, barima Babilon mang'e nu bara a xa boxi birin ba a yi ra, kelife ra Misira susude ma, han a sa Efirati xure li.

Yudaya mang'e Yehoyakini
(*Yudaya Mang'ee II 36:9-10*)

⁸ Yehoyakini j'e fu nun solomasaxan nan nu a ra, a findi mang'e ra temui naxe. A naxa mang'eya kike saxan naba Darisalamu. A nga nu xili Nexuseti, Elinatan xa di, naxan keli Darisalamu. ⁹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a baba a raba ki naxe.

¹⁰ Na waxati Babilon mang'e Nebukadansari xa soorie naxa siga Darisalamu gere. E naxa na taa rabilin, alako mixi yo naxa so, mixi yo naxa mini. ¹¹ Babilon mang'e Nebukadansari naxa fa, a ti taa yatagi a xa soorie nu taa rabilinfe temui naxe. ¹² Na temui Yudaya mang'e Yehoyakini naxa a yete so Babilon mang'e yi ra, a tan, a nga, a rasimae, a xa kuntigie, nun a xa banxi m'eenimae. Babilon mang'e naxa a findi geelimani ra a xa mang'eya j'e solomasaxan nde ra. ¹³ A naxa naafuli birin tongo naxan nu ragataxi Alatala xa banxi nun mang'e xa banxi kui. A naxa yirabase x'ema daaxie ibolon a xuntunyie ra, mang'e Sulemani naxee yailan Alatala xa banxi xa fe ra, alo Alatala a yamari ki naxe. ¹⁴ A naxa Darisalamukae birin xanin. Kuntigie, soori fanyie, walik'ee, nun xabuie birin. E birin nalanxi mixi wulu fu. A setaree nan gbansan lu naa. ¹⁵ A naxa Yehoyakini xanin Babilon, a tan, a nga, a xa gin'ee, a xa kuntigie, nun a xa boxi senb'ema, ¹⁶ soori wulu solofere, nun xabui wulu keren. Mixi naxee birin nu noma gere sode nu na na pama ya ma. Babilon mang'e naxa e birin xanin Babilon boxi ma. ¹⁷ A naxa Yehoyakini sɔxo Mataniya naxa ti mang'e ra a j'oxɔe ra. A naxa a xili masara Sedekiya.

Yudaya mang'e Sedekiya
(*Yudaya Mang'ee II 36:11-16, Annabi Yeremi 39:1-7, 52:1-11*)

¹⁸ Sedekiya ꞑe mɔxɔꞑen nun keren nan nu a ra, a ti mange ra temui naxe. A naxa mangeya ꞑe fu nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Xamutali, Yeremi xa di naxan keli Libina. ¹⁹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alɔ Yehoyakimi a raba ki naxe. ²⁰ Alatala nu bara yi fe birin nagiri Darisalamu nun Yudaya ma a xa xɔne kui. A e makuya a ra na nan ma. Na dangi xanbi, Sedekiya naxa Babilɔn mange matandi.

25

Nebukadansari Darisalamu suxufe

(Yudaya Mangee II 36:17-21, Annabi Yeremi 52:3-30)

¹ Babilɔn mange Nebukadansari xa mangeya ꞑe solomanaani nde, kike fu, xi fu nde ra, a naxa fa a nun a xa sɔɔri gali ra Darisalamu gere xili ma. E naxa yonkin taa rabilinyi ra, e se nde ti alako e xa nɔ tede tete fari. ² Taa naxa lu suxui kui han mange Sedekiya xa mangeya ꞑe fu nun keren nde ra. ³ Kike naani nde xi solomanaani nde ra, kaame to bara nu senbe sɔto taa kui, donse yo mu nu na pama yi ra sɔnɔn, ⁴ taakae naxa yale ti taa tete ma kɔe ra, sɔɔri senbemaef fa mini naade ra naxan na tete firinyie tagi, mange xa malabude fe ma, e fa siga Araba filii ma. Kalidikae nu yonkinxi taa rabilinyi.

⁵ Kalidikae to taa sɔɔrie to e gi ra, e naxa bira e xa mange foxɔ ra, e fa a suxu Yeriko filii ma. Mange xa sɔɔrie naxa e gi a xun ma, e yensen ye. ⁶ Kalidikae naxa mange suxu, e a xanin Babilɔn mange xɔn ma Ribila. Menni e naxa a makiiti. ⁷ E naxa Sedekiya xa die kɔn naxaba a ya xɔri, e fa a tan yae kana. Na dangi xanbi, Babilɔn mange naxa a xiri wure gbeeli yɔlɔnxɔnyi ra, a a xanin Babilɔn.

Nebukadansari Darisalamu kanafe

⁸ Kike suuli nde xi solofere nde ra, Nebukadansari xa mangeya ꞑe fu nun solomanaani nde nan nu a ra Babilɔn xun ma, Nebusaradan Babilɔn mange xa sɔɔri xunyi naxa siga Darisalamu. ⁹ A naxa Alatala xa banxi, mange xa banxi, nun Darisalamu banxi xungbe birin gan. ¹⁰ Kalidikae xa sɔɔri naxee nu na a foxɔ ra, e naxa tete rabira naxan nu Darisalamu rabilinxi.

¹¹ Nebusaradan, Babilɔn sɔɔri mange naxa Darisalamu pama dɔnxɔee xanin Babilɔn, naxee nu luxi taa kui, nun naxee e yete so Babilɔn mange yi ra. ¹² Kɔnɔ a naxa tin setare ndee tan xa lu naa, e xa nu bɔxi rawali, e nu weni bilie si.

¹³ Kalidikae naxa see tongo naxee yailanxi wure gbeeli ra, e e raxunu alako e xa na wure gbeeli xanin Babilɔn. Na kui, e naxa kinki firin, ye sase xungbe, nun a dɔxɔdee kana. ¹⁴ E naxa Alatala xa banxi tundee, pelie, finɛe, tɔnbilie, nun yirabase birin tongo, naxee nu yailanxi wure gbeeli ra. ¹⁵ A naxa yirabasee nun pɔotie fan birin tongo naxee nu yailanxi xɛema nun gbeti ra. ¹⁶ Banxi kinki firinyie, ye sase xungbe naxan xili «baa,» a dɔxɔde naxee nu na a bun ma, Sulemani naxee yailan Alatala xa banxi be, na birin findixi wure gbeeli gbegebe nan na, naxan xasabi mu nu nɔma kolonde. ¹⁷ Na banxi kinki firinyie xa maiteya nu nɔngɔn ya fu nun solomasaxan lima. Na kinki xunyie nu yailanxi wure gbeeli nan na, e masoli kɔobe bogi maniyee ra. Nee xa maiteya nu nɔngɔn ya saxan lima.

¹⁸ Babilɔn sɔɔri mange naxa serexedube kuntigi Seraya, serexedube firin nde Sefaniya, nun hɔrɔmɔbanxi naade makante saxanyie xanin a xun ma.

19 A naxa yi mixi xungbee fan xanin: soori mange, mange rasima suuli, kuntigi nde naxan nu soorie sugandima, nun na kuntigi xa mixi tongo senni. 20 Babilon soori mange Nebusaradan naxa na mixi birin xanin Babilon mange xon ma Ribila. 21 Babilon mange naxa e faxa Ribila, Xamata boxi ma. Yudayakae rakelixi e xa boxi ma na ki ne.

Yudaya mange Gedalaya

(Annabi Yeremi 40:7-9, 41:1-3)

22 Nebukadansari pama donxoe naxan lu Yudaya, a naxa Axikama xa di, Safan xa mamadi Gedalaya, findi e xa mange ra. 23 Isirayila soori mangee to a kolon a Babilon mange bara Gedalaya ti mange ra, e birin naxa siga a xeebude Misipa nun e xa soorie ra. Na soori mangee xilie nan ya: Netaniya xa di Sumayila, Kareya xa di Yoxanan, Tanxumeti xa di Seraya Netofaka, nun Maakaka xa di Yaasaniya. 24 Gedalaya naxa laayidi tongo e tan nun e xa soorie be, a naxe, «Wo naxa gaaxu Kalidikae ya ra. Wo lu yi boxi ma Babilon mange xa yaamari bun ma, na kui wo xa fe sooneyama ne.»

25 Konɔ a kike solofere nde ra, Netaniya xa di Sumayila, naxan tanun findi Elisama ra mange bonsoe ya ma, naxa fa a nun mixi fu ra, e fa Gedalaya faxa, a Yudakae nun Kalidikae faxa, naxee nu na a seti ma Misipa. 26 Na kui pama birin, forie, dimedie nun soori mangee naxa e gi e siga Misira boxi ma, barima e nu gaaxuxi Kalidikae ya ra.

Efili Merodaki hinnefe Yehoyakini ra

(Annabi Yeremi 52:31-34)

27 Yudaya mange Yehoyakini xa sige je tongo saxan nun solofere nde ra Babilon boxi ma, a kike fu nun firin nde, xi mɔxɔɔn nun solofere nde ra, Babilon mange Efili Merodaki naxa Yudaya mange Yehoyakini ramini geeli. 28 A naxa hinne a ra, a a xa kibanyi radangi mange gbetee ra, a tan nun naxee nu a ra Babilon boxi ma. 29 A naxa a xa geelimani sosee masara, a nu fa lu a dege ra mange xa teebili ra temui birin. 30 Babilon mange naxa a joxo sa a xa fe xon ma a fanyi ra a xa simaya birin kui.

Yudaya Mangee xa Taruxui Seniyenxi singe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila findixi Ala xa pama nan na. E xa taruxui noma lonni belebele fide to mixie ma, barima na kui won noma a kolonde a lanma Ala xa konyie xa jere ki naxe. Na taruxui toma kitaabui naani kui. Firin xili «Isirayila Mangee xa Taruxui,» yi boore firinyie xili «Yudaya Mangee xa Taruxui.» A singe, Isirayila nu lanxi si keren nan ma, kono seeti keren to kuye batu folo, a naxa findi Isirayila pama ra, boore seeti naxa findi Yudaya pama ra. Mangee birin xa taruxui sebexi «Isirayila Mangee xa Taruxui» firinyi kui. «Yudaya Mangee xa Taruxui» firinyi, Yudaya mangee xa fe nan gbansan masenma.

«Yudaya Mangee xa Taruxui» kitaabui singe foloma sora solomanaani nan ma, naxee mixi xilie masenma naxee bara lu dunjina kelifa baba Adama xa waxati han mangee Solu xa waxati. Solu findixi Isirayila mangee singe nan na. Ala naxa a sugandi, kono a mu bu Ala xa kira xon ma. Na na a ra, Ala naxa Dawuda ti a joxoxe ra. Dawuda findixi Isirayila mangee xungbe nan na, naxan fata pama rapereede, a man fata birade Ala xa seriye foxo ra. Ala naxa barake sa a xa fe ma han a xili xungbe soto dunjina birin ma. Ala naxa saate tongo Dawuda nun a bonsoe be, a xa di nde xa Ala xa pama rapere abadan. Na taruxui birin sebexi yi kitaabui singe nan kui.

«Yudaya Mangee xa Taruxui» kitaabui firin nde foloma Dawuda xa di Sulemani xa mangeya xa taruxui nan ma. Sulemani naxa bira a baba jere ki foxo ra. A naxa pama yamari lonni ra, a man naxa Ala batu soobe ra. Ala naxa tin Sulemani xa a xa horomobanxi ti Darisalamu.

Sulemani to faxa, a xa di Robowami naxa ti a joxoxe ra. Robowami naxa a tuli mati a lanfanmae xa marasi ra naxee bara a niya Isirayilakae boje xa rapaaxu e ma. Isirayila bonsoe fu naxa mini Robowami xa yaamari bun ma, e Yerobowami ti e xa mangee ra. Robowami xa mangeya xili ne Yudaya, Yerobowami xa mangeya xili ne Isirayila.

Mange naxee tixi Robowami dangi xanbi, ndee findixi mangee fanyie nan na naxee bira Ala xa seriye foxo ra. Kono ndee mu tin Ala xa kira ra, e fa kuye batu, e mixi tooro. Na kui Ala naxa e jaxankata si gbetee saabui ra naxee fa e gerede. Yudayakae to na toore to, e naxa gbilen Ala ma, Ala fan naxa e tongo, a e mali node e yaxuie ra. Mange fanyie nun mangee jaxuie nu fa masara e boore tagi. Na mooli naxa bu je keme saxon je tongo solofere nun firin. A raponyi Ala naxa a lu Isirayila nun Yudaya yaxuie xa no e ra, e e xanin konyiya kui Asiriya nun Babilon boxi ma.

Yi taruxui makinikini, barima a a masenma won be mixi naxan na heeri kui, e noma Ala rabolode, na fa findi konyiya xoxoxe ra e be. Ala xa won natanga na ma. Isirayila pama xa findi misaali ra won be. Xa won luma Ala xa kira xon ma, won ma dunjineigiri fanma ne, kono xa won tondima na ra, won toore gbansan nan soto ma. Ala xa na lonni raso won xaxili kui. Amina.

Yudaya Mangee xa Taruxui Seniyenxi singe

*Benba Adama han Annabi Ibrahima
(Fe Fole Fole 5:1-32, 10:1-32, 11:10-32)*

¹ Adama naxa Seti soto. Seti naxa Enosi soto. Enosi naxa Kenan soto. ² Kenan naxa Mahalaleli soto. Mahalaleli naxa Yeredi soto. ³ Yeredi naxa Enoki soto. Enoki naxa Metusela soto. Metusela naxa Lemeki soto. ⁴ Lemeki naxa Nuha soto. Nuha naxa di xeme saxan soto: Semi, Hami, nun Yefeti.

⁵ Yefeti xa die nan ya: Gomeri, Magogo, Madayi, Yawani, Tubali, Meseki, nun Tirasi. ⁶ Gomeri xa die nan ya: Asikenasi, Rifati, nun Togarama. ⁷ Yawani xa die nan ya: Elisaha, Tarasisi, Kitimi, nun Rodanimi.

⁸ Hami xa die nan ya: Kusi, Misirayimi, Puti, nun Kanaan. ⁹ Kusi xa die nan ya: Seba, Xawila, Sabata, Raama, nun Sabiteka. Raama xa die nan ya: Seeba nun Dedan. ¹⁰ Kusi naxa Nimirodi bari, naxan findi geresoe singe ra adamadie tagi. ¹¹ Misirayimi naxa die soto, naxee findixi Ludukae, Anamikae, Lehabakae, Nafatukae, ¹² Patirusukae, Kasaluxukae, nun Kafatorokae ra. Filisitakae benba na Kafatoro nan na. ¹³ Kanaan naxa die soto, naxee findixi Sidonkae, Xitikae, ¹⁴ Yebusukae, Amorikae, Girigasakae, ¹⁵ Hiwika, Arakakae, Sinikae, ¹⁶ Arawadakae, Semarakae, nun Xamatakae ra.

¹⁷ Semi xa die nan ya: Elama, Asuri, Arafaxadi, Ludu, nun Arami. Arami xa die nan ya: Usu, Xulu, Geteri, nun Meseki. ¹⁸ Arafaxadi naxa Sela soto. Sela naxa Eberi soto. ¹⁹ Eberi naxa di xeme firin soto. Keren xili Pelegi barima boxi itaxunxi a xa waxati. A firin nde xili Yokatan. ²⁰ Yokatan xa die nan ya: Alomodadi, Selefa, Xasaramawete, Yera, ²¹ Hadorami, Usali, Dikila, ²² Obala, Abimaye, Seeba, Ofiri, Xawila, nun Yobabo. ²³ Yokatan xa die nan na ki.

²⁴ Semi naxa Arafaxadi soto. Arafaxadi naxa Sela soto. ²⁵ Sela naxa Eberi soto. Eberi naxa Pelegi soto. Pelegi naxa Rewu soto. ²⁶ Rewu naxa Serugu soto. Serugu naxa Naxori soto. Naxori naxa Tera soto. ²⁷ Tera naxa Iburama soto naxan findi Iburahima ra.

*Annabi Iburahima xa die
(Fe Fole Fole 25:1-4, 12-16)*

²⁸ Iburahima xa die nan ya: Isiyaga nun Sumayila. ²⁹ Sumayila xa die nan ya: Sumayila xa di singe Nebayoti, Kedari, Adabeeli, Mibisami, ³⁰ Misema, Duma, Masa, Hadada, Tema, ³¹ Yeturi, Nafisi, nun Kedema. Sumayila xa die nan na ki.

³² Iburahima xa konyi gine Ketura xa die nan ya a naxee bari Iburahima be: Simiran, Yokosan, Medan, Madiyan, Yisebaki, nun Suuwa. Yokosan naxa Seeba nun Dedan soto. ³³ Madiyan naxa Efa, Efere, Xanoki, Abida, nun Elidaa soto. Yi die birin fatanxi Ketura nan na.

³⁴ Iburahima naxa Isiyaga soto. Isiyaga xa die nan ya: Esayu nun Isirayila. ³⁵ Esayu xa die nan ya: Elifasi, Reyuweli, Yeyusu, Yalami, nun Kora. ³⁶ Elifasi xa die nan ya: Teman, Omaru, Sefi, Gatami, Kenasi, Timina, nun Amaleki. ³⁷ Reyuweli xa die nan ya: Naxati, Sera, Saama, nun Misa.

³⁸ Seyiri xa die nan ya: Lotan, Sobali, Sibeyon, Ana, Dison, Eseri, nun Disan. ³⁹ Lotan xa die nan ya: Xori nun Homami. Lotan maagine xili Timina. ⁴⁰ Sobali xa die nan ya: Aliban, Manaxati, Ebali, Sefi, nun Onan. Sibeyon xa die nan ya: Aya nun Ana. ⁴¹ Ana xa di xili Dison. Dison xa die nan ya: Xemedan, Eseban, Yitiran, nun Keran. ⁴² Eseri xa die nan ya: Bilihan, Saawan, Yaakan. Disan xa die nan ya: Usu nun Aran.

⁴³ Mangce nan ya naxee bara Edon boxi yamari beenu Isirayilakae xa mangce nde soto: Beyori xa di Bela, naxan kelixi Dinhaba taa. ⁴⁴ Bela to

faxa, Sera xa di Yobabo, naxan kelixi Bosara, naxa boxi yamari. ⁴⁵ Yobabo to faxa, Xusama, naxan kelixi Teman, naxa boxi yamari. ⁴⁶ Xusama to faxa, Bedada xa di Hadada, naxan nu bara Madiyankae bonbo Mowaba boxi ma, naxa boxi yamari. A kelixi Abiti taa ne. ⁴⁷ Hadada to faxa, Masareka Samala naxa boxi yamari. ⁴⁸ Samala to faxa, Sawulu naxan kelixi Rehoboti, taa naxan na xure de ra, naxa boxi yamari. ⁴⁹ Sawulu to faxa, Akibori xa di Bali Xanan naxa boxi yamari. ⁵⁰ Bali Xanan to faxa, Hadada, naxan kelixi Pawu, naxa boxi yamari. A xa gine xili Mehetabeli. Na nga xili Matiredi, a mama xili Mesahabi. ⁵¹ Hadada fan naxa faxa.

Edon mang'ee nan ya: Timina, Aliba, Yeteti, ⁵² Oholibama, Ela, Pinon, ⁵³ Kenasi, Teman, Mibisari, ⁵⁴ Magadiyeli, nun Irami. Edon mang'ee nan na ki.

2

Isirayila xa die

¹ Isirayila xa die nan ya: Ruben, Simeyon, Lewi, Yuda, Isakari, Sabulon, ² Dana, Yusufu, Bunyamin, Nafatali, Gadi, nun Aseri.

³ Yuda xa die nan ya: Eri, Onan, Sela. Suwa xa di gine Kanaanka nan e barixi. Yuda xa di singe Eri naxa fe jaaxi raba Alatala ya i. A a faxa na nan ma. ⁴ Yuda xa mamadi Tamari naxa Peresi nun Sera bari a be. Yuda di suuli soto na ki ne.

⁵ Peresi xa die nan ya: Xesiron nun Xamuli. ⁶ Sera xa di suulie nan ya: Simiri, Etani, Heman, Kalikoli, nun Darada. ⁷ Karimi naxa Akan soto, naxan bara fe jaaxi raba Isirayila ra a to se ratonxi tongo. ⁸ Etani naxa Asaraya soto.

⁹ Xesiron xa die nan ya: Yerameeli, Rami, nun Kalebi.

¹⁰ Rami naxa Aminadabo soto. Aminadabo naxa Naxason soto, naxan findi Yudayakae xa mange ra. ¹¹ Naxason naxa Salimon soto. Salimon naxa Boosu soto. ¹² Boosu naxa Obedo soto. Obedo naxa Yisayi soto. ¹³ Yisayi xa die nan ya: Eliyabi, a xa di singe, Abinadabo, a xa di firin nde, Simeya, a xa di saxan nde, ¹⁴ Netaneeli, a xa di naani nde, Radayi, a xa di suuli nde, ¹⁵ Osemi, a xa di senni nde, nun Dawuda, a xa di solofere nde. ¹⁶ Yisayi xa di ginee nan ya: Seruya nun Abigayili. Seruya naxa di xeme saxan soto: Abisayi, Yowaba, nun Asaheli. ¹⁷ Abigayili naxa Amasa soto Yeteri be, naxan fatanxi Sumayila bonsoe ra.

¹⁸ Xesiron xa di Kalebi naxa die soto a xa gine Asuba ra. E xili Yesere, Sobabo, nun Aradon. A xa gine Yeriyoti fan naxa di nde soto a be. ¹⁹ Asuba to faxa, Kalebi naxa Efarata doxo, naxan Xuru bari a be. ²⁰ Xuru naxa Uri soto. Uri naxa Besaleli soto. ²¹ Xesiron to je tongo senni soto, a naxa Galadi baba Makiri xa di gine doxo. E naxa Segubu soto. ²² Segubu naxa Yayiri soto, naxan taa moxonon nun saxan yaamari Galadi boxi ma. ²³ Gesurikae nun Siriyakae naxa Yayiri xa taee soto a nun Kenata nun taa tongo senni naxee na a rabilinyi. Yi mixi birin kelixi Makiri bonsoe ne, Galadi baba. ²⁴ Xesiron to faxa Kalebi Efarata, a xa gine Abiya naxa Asexuri bari a be, naxan findi Tekowa baba ra.

²⁵ Xesiron xa di singe Yerameeli xa die nan ya: Rami, a xa di singe, Buna, Oreni, Osemi, nun Ahiya. ²⁶ Yerameeli xa gine boore Atara naxa Onan soto. ²⁷ Yerameeli xa di singe Rami xa die nan ya: Maasa, Yamin, nun Ekeri. ²⁸ Onan ma die nan ya: Samayi nun Yada. Samayi xa die nan ya: Nadabo nun Abisuri. ²⁹ Abisuri xa gine Abixayili naxa Axaban nun

Molidi soto. ³⁰ Nadabo xa die nan ya: Seleda nun Apayimi. Seleda naxa faxes a ditare ra. ³¹ Apayimi naxa Yiseyi soto. Yiseyi naxa Sesaan soto. Sesaan naxa Axalayi soto. ³² Samayi xunya Yada xa di nan ya: Yeteri nun Yonatan. Yeteri naxa faxes a ditare ra. ³³ Yonatan xa die nan ya: Peleta nun Sasa. Yerameeli xa die nan na ki. ³⁴ Sesaan mu di xeme yo soto fo di ginee. A xa konyi Misiraka xili Yara. ³⁵ Sesaan naxa a xa di gine fi a xa konyi Yara ma. A naxa Atayi bari. ³⁶ Atayi naxa Natan soto. Natan naxa Sabadi soto. ³⁷ Sabadi naxa Efilali soto. Efilali naxa Obedo soto. ³⁸ Obedo naxa Yehu soto. Yehu naxa Asaraya soto. ³⁹ Asaraya naxa Xeleesi soto. Xeleesi naxa Eleyasa soto. ⁴⁰ Eleyasa naxa Sisimayi soto. Sisimayi naxa Salumu soto. ⁴¹ Salumu naxa Yekamiya soto. Yekamiya naxa Elisama soto.

⁴² Yerameeli xunya Kalebi xa di singe xili Mesa. Mesa naxa Sifi nun Maresa soto, naxan findi Xebiron baba ra. ⁴³ Xebiron xa die nan ya: Kora, Tapuwa, Rekemi, nun Sema. ⁴⁴ Sema naxa Raxami soto. Raxami naxa Yoreyami soto. Rekemi naxa Samayi soto. ⁴⁵ Samayi naxa Mayon soto. Mayon naxa Beti Suru soto. ⁴⁶ Kalebi xa konyi gine Efa xa die nan ya: Xarani, Mosa, nun Gasesi. Xarani naxa Gasesi soto. ⁴⁷ Yadayi xa die nan ya: Regemi, Yotami, Gesana, Peleti, Efa, nun Saafi. ⁴⁸ Kalebi xa konyi gine Maaka xa die nan ya: Seberi nun Tirana. ⁴⁹ A man naxa Madamanna baba Saafi nun Makabena nun Gibiya baba Sewa bari. Kalebi xa di gine xili Akasa. ⁵⁰ Kalebi xa die nan ya: Sobali, Xuru xa di, a xa gine Efarata xa di singe, Kiriyati Yeyarimi baba, ⁵¹ Salima, Beteleemu baba, nun Xarefa, Beti Gaderi baba. ⁵² Kiriyati Yeyarimi baba Sobali xa die nan ya: Harowe, Menuhoti bõnsõe tagi. ⁵³ Kiriyati Yeyarimi xabilee nan ya: Itirikae, Putikae, Suumaka, nun Miserayikae. Soreyatacae nun Esetayolikae fatanxi e tan nan na. ⁵⁴ Salima xa die nan ya: Beteleemu, Netofakae, Atiroti Beti Yowaba, Menuhoti bõnsõe tagi, Sorahakae, ⁵⁵ sebelitie xabile naxee sabatixi Yabesi, Tiratikae, Simeyatacae, nun Sukatikae. Kenikae nan na ki, naxee fatanxi Xamata, Rekabu baba ra.

3

Mange Dawuda xa die

¹ Dawuda xa di naxee barixi Xebiron, nee nan ya: A xa di singe Aminon, naxan nga findi Axinowama ra Yisireelika, a xa di firin nde Daniyeli, naxan nga findi Abigayili ra Karemeleka, ² a xa di saxan nde Abisalomi, naxan nga findi Gesuri mange Talamayi xa di gine Maaka ra, a xa di naani nde Adoniya, naxan nga findi Xagiti ra, ³ a xa di suuli nde Sefataya, naxan nga findi Abitali ra, a xa di senni nde Yitireyami, naxan nga findi Egela ra. ⁴ Yi di senni barixi Xebiron ne. Dawuda naxa mangeya raba Xebiron je solofere, kike senni, a naxa mangeya raba Darisalamu je tongo saxan nun saxan.

⁵ Di naani nan ya a naxee soto Darisalamu Amiyeli xa di gine Batiseba ra: Simeya, Sobabo, Natan, Sulemani. ⁶ Dawuda xa di solomanaanie nan ya: Yibixari, Elisuwu, Elifeleti, ⁷ Noga, Nefegi, Yafiya, ⁸ Elisama, Eliyada, nun Elifeleti. ⁹ Dawuda xa die, a naxee soto konyi ginee saabui ra mu na yi die ya ma. Tamari findi e maagine nan na.

¹⁰ Sulemani naxa Robowami soto. Robowami naxa Abiya soto. Abiya naxa Asa soto. Asa naxa Yehosafati soto. ¹¹ Yehosafati naxa Yorami soto. Yorami naxa Axasiya soto. Axasiya naxa Yowasi soto. ¹² Yowasi naxa Amasiya soto. Amasiya naxa Asaraya soto. Asaraya naxa Yotami soto. ¹³ Yotami naxa Axasi soto. Axasi naxa Xesekiya soto. Xesekiya naxa Manasi soto. ¹⁴ Manasi naxa Amon soto. Amon naxa Yosiya soto. ¹⁵ Yosiya xa di singe naxa findi Yoxanan na, a xa di firin nde, Yehoyakimi, a xa di saxan nde, Sidekiya, nun a xa di naani nde, Salumu. ¹⁶ Yehoyakimi naxa Yekoniya nun Sidekiya soto.

Yudaya Mang'ee xoreya soto xanbi

¹⁷ Mange Yekoniya naxan nu na konyiya kui, a xa die nan ya: Salatiyeli, ¹⁸ Malakirami, Pedayay, Seenasari, Yekamiya, Hosama, nun Nedabiya. ¹⁹ Pedayay xa die nan ya: Sorobabeli nun Simeyi. Sorobabeli xa die nan ya: Mesulama nun Xananiya. Selomiti naxa findi e maagine ra. ²⁰ Pedayay xa di suuli booree nan ya: Xasuba, Oheli, Berekiya, Xasadiya, nun Yusabi Xeseda. ²¹ Xananiya xa die nan ya: Pelataya, Yesaya, Refaya xa die, Aranan xa die, Abadiyasi xa die, Sekanaya xa die. ²² Sekanaya xa di findi Semaya nan na. Semaya xa die nan ya: Xatusi, Yigali, Bariya, Neyaraya, nun Safati, e birin nalanxi mixi senni. ²³ Neyaraya xa die nan ya: Eliyowenayi, Xisikiya, nun Asirikama, e birin nalanxi mixi saxan. ²⁴ Eliyowenayi xa die nan ya: Hodafiya, Eliyasibu, Pelaya, Akubu, Yoxanan, Delaya, nun Anani, e birin nalanxi mixi solofere.

4

Yuda xabil'ee

¹ Yuda xa die nan ya: Peresi, Xesiron, Karimi, Xuru nun Sobali. ² Sobali xa di Reyaya naxa Yaxati soto. Yaxati naxa Axumayi nun Lahadi soto. Soreyatakae xabil'ee fatanxi nee nan na. ³ Etami xa die nan ya: Yisireeli, Yisema, nun Yidibasi. E maagine xili Haseleliponi. ⁴ Penuweli findi Gedori baba nan na. Eseri naxa findi Xusa baba ra. Yi mixie fatanxi Xuru nan na, Efarata xa di singe, Beteleemu baba. ⁵ Tekowa baba Asexuri naxa gine firin doxo, Xela nun Nayara. ⁶ Nayara naxa Axusami, Xeferi, Temeni, nun Axasetari bari Asexuri be. ⁷ Xela naxa Sereti, Soxara, Etenani, nun Kosi bari a be. ⁸ Kosi naxa Anubi nun Sobeba soto, a nun Harumi xa di Axaraxeli xabil'ee.

⁹ Yabesi naxa binye soto dangife a ngaxakerenyie birin na. A nga naxa a xili sa Yabesi barima a a soto toore nan kui. ¹⁰ Yabesi naxa Isirayila Marigi Ala maxandi, «I xa barake sa n ma, i xa n ma boxi xun masa, i xa n mali i senbe ra, i xa n natanga toore ma.» Ala naxa a xa dube suxu.

¹¹ Suuxa ngaxakerenyi Kelubu naxa Mexiri soto. Mexiri naxa Eseton soto. ¹² Eseton naxa Beti Rafa, Paseya, nun Texinna soto. Texinna naxa Iri Naxasa soto. Yi mixie findixi Rekakae nan na.

¹³ Kenasi xa die nan ya: Otiniyeli nun Seraya. Otiniyeli xa die nan ya: Xatati nun Meyonotayi. ¹⁴ Meyonotayi naxa Ofara soto. Seraya naxa Yowaba soto, naxan findi xabuie baba ra naxee nu na Xabuie xa gulunba. ¹⁵ Yefune xa di Kalebi xa die nan ya: Iru, Ela, nun Naami. Ela naxa Kenasi soto. ¹⁶ Yehaleleli xa die nan ya: Sifi, Sifa, Tiriya, nun Asareeli. ¹⁷ Esira xa die nan ya: Yeteri, Meredi, Efere, nun Yalon. Meredi xa gine nde naxa Mariyama, Samayi, nun Yiseba bari. Yiseba naxa findi Esitemowa baba

ra. ¹⁸ Meredi xa gine Yudayaka xa die nan ya: Gedori baba Yeredi, Soko baba Xeberi, Sanowa baba Yekutiyeli. Firawuna xa di Bitiya, naxan nu bara doxo Meredi xon ma, na nan na die bari. ¹⁹ Hodiya xa gine, Naxami maagine, naxa Keyila baba Garimika soto, a nun Esitemowa Maakaka. ²⁰ Simon xa die nan ya: Aminon, Rinna, Ben Xanan, nun Tilon. Yiseyi naxa Soxeti nun Ben Soxeti soto.

²¹ Yuda xa di Sela xa die nan ya: Leka baba Eri, Maresa baba Laada, Asibeya xabile naxee dugi yailanma, ²² Yokimi, Kosebake, Yowasi, nun Sarafi, naxan Mowaba nun Yasubi Lexemi yaamari kabi temui xonnakuye. ²³ E tan nan nu feje yailanma mange be Netayimi nun Gedera taae kui e nu sabatixi dennaxe.

Simeyon xa die

²⁴ Simeyon xa die nan ya: Nemuweli, Yamin, Yaribu, Sera, nun Sawulu. ²⁵ Sawulu naxa Salumu soto. Salumu naxa Mibisami soto. Mibisami naxa Misema soto. ²⁶ Misema naxa Xamuweli soto. Xamuweli naxa Sakuru soto. Sakuru naxa Simeyi soto. ²⁷ Simeyi naxa di xeme fu nun senni nun di gine senni soto. A ngaxakerenyie mu di ghegbe soto. E xabilee mu wuya alo Yuda bonsoe. ²⁸ E sabatixi Beriseeba, Molada, Xasari Suwali, ²⁹ Bila, Esemi, Toladi, ³⁰ Betuweli, Horoma, Sikilaga, ³¹ Beti Marakaboti, Xasari Susimi, Beti Biri, nun Saarayimi. E naxa lu na taae kui han Dawuda xa mangeya temui. ³² E man nu na Etami, Ayin, Rimon, Token, nun Asan, na taa suuli ³³ nun e rabilinyi han Baalati. E xa boxie nun e benbae nan na ki.

³⁴ Simeyon bonsoe xunyie nan ya: Mesobabo, Yameleki, Amasiya xa di Yosa, ³⁵ Yoweli, Yosibiya xa di Yehu, Asiyeli xa di Seraya, ³⁶ Eliyowenayi, Yaakoba, Yesohaya, Asaya, Adiyeli, Yesimiyeli, Benaya, ³⁷ nun Sisa, Sifyei xa di, Alon xa di, Yedaya xa di, Simiri xa di, Semaya xa di.

³⁸ Xabilee mangee nan na ki. E xa denbayae naxa wuya ki fanyi ra. ³⁹ E naxa siga han Gedori gulunba sogetede nooge yire fende e xa xurusee be. ⁴⁰ E naxa filli fanyie to naa. A belebele, mixi yo mu nu na. Singe Hami bonsoe nan nu na menni. ⁴¹ Yudaya mange Xesekiya xa waxati kui, yi mixi naxee xili sebexi, e naxa siga naa, e banxie birin kana, e mennikae raton alako e xa sabati na, nooge fanyi nu na dennaxe e xa xurusee be. ⁴² Simeyon bonsoe mixi keme suuli naxa siga Seyiri geyae yire. E xa yareratie findi Yiseyi xa die nan na, Pelataya, Neyaraya, Refaya, nun Yusiyeli. ⁴³ E to ge Amalekikae bonbode, naxee nu luxi naa, e naxa sabati menni. Han to e bonsoe na naa.

5

Ruben xa die

¹ Isirayila xa di singe findi Ruben nan na, konjo di singe tide naxa ba a yi ra, a so Isirayila xa di Yusufu xa die yi ra, barima Ruben nu bara a baba xa gine kolon gine ra. ² Yuda naxa senbe soto a ngaxakerenyie tagi han mangeya naxa lu a bonsoe yi, konjo di singe tide tan naxa lu Yusufu xa die yi.

³ Isirayila xa di singe Ruben xa die nan ya: Xanoki, Palu, Xesiron, nun Karimi. ⁴ Yoweli bonsoe nan ya: Semaya naxa Gogo soto. Gogo naxa Simeyi soto. ⁵ Simeyi naxa Mike soto. Mike naxa Reyaya soto. Reyaya naxa Bali soto. ⁶ Bali naxa Beera soto. Asiriya mange Tigilati Pileseri naxa Ruben bonsoe mangedi Beera xanin konyiya kui.

⁷ Bɛɛra ngaxakerenyie nan ya, e xabilɛ ki ma: Yeyiyeli, Sakari, ⁸ nun Bela, Asasi xa di, Sema xa di, Yoweli xa di. E naxa sabati bɔxi ma fɔlɔfe Aroweri sa dɔxɔ Nebo nun Bali Meyoni ra. ⁹ E nu sabatixi gbengberenyi fɔle ma, han Efirati xure ra. Xuruse gbegebe nu na e yi ra Galadi bɔxi ma. ¹⁰ Mange Sɔlu xa waxati kui, Ruben bɔnsɔɛ naxa Hagarikae gere, naxee nu na Galadi naaninyi sogetede biri.

Gadi xa die

¹¹ Gadi bɔnsɔɛ nun Ruben bɔnsɔɛ sabatixi e boore nan ya i Basan bɔxi kui, han Salaka. ¹² E xilie nan ya: Yoweli, mixi singe, Safami, a firin nde, Yaanayi, nun Safati naxee nu na Basan bɔxi ma. ¹³ E xunya solofere nan ya: Mikayeli, Mesulama, Seeba, Yorayi, Yakan, Siya, nun Eberi. ¹⁴ Abixayili xa die nan na ki, Xuri xa di, Yarowa xa di, Galadi xa di, Mikayeli xa di, Yesisayi xa di, Yado xa di, Busi xa di. ¹⁵ Abidiyeli xa di Axi, Guni xa mamadi, e naxa findi e xabilɛe xunyi ra. ¹⁶ E sabatixi Galadi, Basan, na rabilinyi, han Sarɔn naaninyie ra. ¹⁷ Yudaya mange Yotami nun Isirayila mange Yerobowami naxa e xilie sɛbɛ.

¹⁸ Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ sɛɛti keren, e xa sɔɔri xasabi sigama han mixi wulu tongo naani nun naani, mixi kɛmɛ solofere tongo senni. E birin fata gere sode. Makantase, santidegema, nun xali nu na e yi ra. ¹⁹ E naxa Hagarikae, Yeturikae, Nafisikae, nun Nodabokae gere. ²⁰ Ala naxa xun nakeli fi e ma Hagarikae xun ma, barima e nu bara Ala maxandi gere kui. Ala naxa e xa duba suxu barima e laxi a ra. ²¹ E naxa e yaxuie xa xurusee ba e yi: ɲɔxɔmɛ wulu tongo suuli, yɛxɛɛ nun si wulu kɛmɛ firin tongo suuli, nun sofale wulu firin. E naxa mixi wulu kɛmɛ fan suxu. ²² E e yaxui gbegebe faxa nɛ barima na gere kelixi Ala yati nan ma. E naxa sabati naa han e siga konyiya kui tɛmɛi naxɛ.

Manasi bɔnsɔɛ sɛɛti keren

²³ Manasi bɔnsɔɛ sɛɛti keren sabatixi bɔxi nan ma naxan fɔlɔxi Basan han Bali Xerimon, sa dɔxɔ Seniri, nun Xerimon geya ra. E wuya. ²⁴ E xa denbaya mangɛɛ nan ya: Efere, Yiseyi, Eliyeli, Asiriyeli, Yeremi, Hodafiya, nun Yaxadiyeli. Yi denbaya mangɛɛ sɛnɛ gbo, naafuli gbegebe na e yi. ²⁵ Kɔnɔ e naxa e babae Marigi Ala yanfa, e mennikae xa kuyee batu, Ala nɔ naxee ra a singe. ²⁶ Na kui Ala naxa a niya, Asiriya Mangɛɛ Pulu nun Tigilati Pileseri bɔɲɛ xa te, e fa Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ tagi xanin Xala, Xaboro, nun Hara, han Gosan xure e na dennaxɛ han to. ²⁷ Lewi xa die nan ya: Gerison, Kehati, nun Merari. ²⁸ Kehati xa die nan ya: Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyeli. ²⁹ Amarama di xɛmɛ firin nan sɔto, Haruna nun Munsu, a nun di gine keren, Mariyama. Haruna xa die nan ya: Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari. ³⁰ Eleyasari naxa Finexasi sɔto. Finexasi naxa Abisuwa sɔto. ³¹ Abisuwa naxa Buuki sɔto. Buuki naxa Usi sɔto. ³² Usi naxa Seraxaya sɔto. Seraxaya naxa Merayoti sɔto. ³³ Merayoti naxa Amaraya sɔto. Amaraya naxa Axituba sɔto. ³⁴ Axituba naxa Sadɔki sɔto. Sadɔki naxa Aximaasi sɔto. ³⁵ Aximaasi naxa Asaraya sɔto. Asaraya naxa Yoxanan sɔto. ³⁶ Yoxanan naxa Asaraya sɔto, naxan findi sɛrɛxɛdube ra Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui Sulemani naxan tixi Darisalamu. ³⁷ Asaraya naxa Amaraya sɔto. Amaraya naxa Axituba sɔto. ³⁸ Axituba naxa Sadɔki sɔto. Sadɔki naxa Salumu sɔto. ³⁹ Salumu naxa Xilikiya sɔto. Xilikiya naxa Asaraya sɔto. ⁴⁰ Asaraya naxa Seraya

soto. Seraya naxa Yehosadaki soto. ⁴¹ Alatala to Yudaya nun Darisalamu xanin konyiya kui, Nebukadansari naxa Yehosadaki xanin a xun ma.

6

Lewi xa die

¹ Lewi xa die nan ya: Gerison, Kehati, nun Merari. ² Gerison ma die nan ya: Libini nun Simeyi. ³ Kehati xa die nan ya: Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyele. ⁴ Merari xa die nan ya: Maxali nun Musi.

⁵ Lewi bõnsõee babae nan ya: Gerison naxa Libini soto. Libini naxa Yaxati soto. Yaxati naxa Sima soto. ⁶ Sima naxa Yowa soto. Yowa naxa Ido soto. Ido naxa Sera soto. Sera naxa Yeyaterayi soto.

⁷ Kehati xa die nan ya: Kehati naxa Aminadabo soto. Aminadabo naxa Kora soto. Kora naxa Asiri soto. ⁸ Asiri naxa Elekana soto. Elekana naxa Ebiyasafi soto. Ebiyasafi naxa Asiri soto. ⁹ Asiri naxa Taxati soto. Taxati naxa Uriyeli soto. Uriyeli naxa Yusiya soto. Yusiya naxa Sawulu soto. ¹⁰ Elekana xa die nan ya: Amasayi nun Aximoti. ¹¹ Elekana naxa Sofayi soto. Sofayi naxa Naxati soto. ¹² Naxati naxa Eliyabi soto. Eliyabi naxa Yeroxama soto. Yeroxama naxa Elekana soto. ¹³ Elekana naxa Samuweli soto. Samuweli xa die nan ya: Yoweli, a xa di singe, nun Abiya. ¹⁴ Merari xa die nan ya: Merari naxa Maxali soto. Maxali naxa Libini soto. Libini naxa Simeyi soto. Simeyi naxa Usa soto. ¹⁵ Usa naxa Simeya soto. Simeya naxa Xagiya soto. Xagiya naxa Asaya soto.

Bæetibae Dawuda xa waxati

¹⁶ Saate kankira to doxo Alatala xa hõromõlingira kui, Dawuda naxa bæetibae sugandi naxee bæeti bama. ¹⁷ Singe e nu bæeti bama Alatala xa hõromõlingira nan ya ra, Kiri Banxi Naralande. E naxa na wali raba menni han mangẽ Sulemani Alatala xa hõromõbanxi tixi Darisalamu temui naxe.

¹⁸ Bæetibae xilie nan ya a nun e xa die: Kehati xabile ya ma, Heman bæetiba, Yoweli xa di, Samuweli xa di, ¹⁹ Elekana xa di, Yeroxama xa di, Eliyeli xa di, Towa xa di, ²⁰ Sufu xa di, Elekana xa di, Maxati xa di, Amasayi xa di, ²¹ Elekana xa di, Yoweli xa di, Asaraya xa di, Sefaniya xa di, ²² Taxati xa di, Asiri xa di, Ebiyasafi xa di, Kora xa di, ²³ Yisehari xa di, Kehati xa di, Lewi xa di, Isirayila xa di.

²⁴ Heman malima, naxan nu tixi a yirefanyi ma, na findi Asafi nan na, Berekiya xa di, Simeya xa di, ²⁵ Mikayeli xa di, Baaseya xa di, Malakiya xa di, ²⁶ Etini xa di, Sera xa di, Adaya xa di, ²⁷ Etani xa di, Sima xa di, Simeyi xa di, ²⁸ Yaxati xa di, Gerison ma di, Lewi xa di.

²⁹ Naxee kelixi Merari xabile ya ma, nee nu tima koola nan ma. E xunyi findi Etani nan na, Kisi xa di, Abidi xa di, Maluku xa di, ³⁰ Xasabiya xa di, Amasiya xa di, Xilikiya xa di, ³¹ Amasi xa di, Bani xa di, Semeri xa di, ³² Maxali xa di, Musi xa di, Merari xa di, Lewi xa di.

³³ E ngaxakerenyie Lewi bõnsõee ya ma, nu na Alatala xa hõromõlingira wali kui. ³⁴ Haruna nun a xa die naxa serexe gan daaxi ba serexebade fari, e man surayi gan serexe ra surayi serexebade fari. E na wali birin naba yire seniyenxi fisamante nan kui naxan findi Isirayila xunsare ra, alo Ala xa konyi Munsã a masenxi ki naxe.

³⁵ Haruna xa die nan ya: Eleyasari, a xa di Finexasi, a xa di Abisuwa, ³⁶ a xa di Buuki, a xa di Usi, a xa di Seraxaya, ³⁷ a xa di Merayoti, a xa di Amaraya, a xa di Axituba, ³⁸ a xa di Sadoki, a xa di Aximaasi.

Lewi bõnsõe xa taae
(Yosuwe 21:1-42)

³⁹ E xa taae nan ya e sabatixi dennaxe: Haruna xa die, naxee kelixi Kehati xabile ya ma, nee nan singe bõxi soto Ala xa maragiri kui. ⁴⁰ Xebiron nun a rabilinyi naxa findi e gbe ra, Yudaya bõxi ma, ⁴¹ kono Xebiron daaxa nun taa naxee nu na na rabilinyi, nee naxa findi Yefune xa di Kalebi gbe ra. ⁴² Haruna xa die naxa Xebiron soto, naxan findixi mixi ratanga taa ra, e naxa Libina nun a rabilinyi, Yatiri, Esitemowa nun a rabilinyi soto, ⁴³ e naxa Xilen nun a rabilinyi, Debiri nun a rabilinyi, ⁴⁴ Asan nun a rabilinyi, Beti Semesi nun a rabilinyi fan soto. ⁴⁵ E taa naxee soto Bunyamin bõxi ma nee nan ya: Gabayon, Geba, a rabilinyi, Alemeti, a rabilinyi, Anatoti, nun a rabilinyi. E naxa taa fu nun saxan soto e xabile ki ma. ⁴⁶ Kehati xa di booree naxa taa fu soto Ala xa maragiri kui Eframi bõnsõe, Dana bõnsõe seeti keren, nun Manasi bõnsõe seeti keren xa bõxie ma. ⁴⁷ Gerison ma die naxa taa fu nun saxan soto e xabile ki ma Isakari bõnsõe, Aseri bõnsõe, Nafatali bõnsõe, nun Manasi bõnsõe seeti keren xa bõxie ma naxee nu na Basan bõxi ma. ⁴⁸ Merari xa die naxa taa fu nun firin soto Ala xa maragiri kui Ruben bõnsõe, Gadi bõnsõe, nun Sabulon bõnsõe xa bõxie ma.

⁴⁹ Isirayilakae taae nun e rabilinyie fi Lewi bõnsõe ma na ki ne. ⁵⁰ E naxa na taae fi e ma Ala xa maragiri kui, taa naxee nu na Yuda, Simeyon, nun Bunyamin bõnsõe xa bõxie ma. ⁵¹ Kehati xabile booree naxa taae soto Eframi bõnsõe xa bõxi ma. ⁵² E naxa mixi ratanga taa Sikemi nun a rabilinyi fi e ma Eframi geya ma, a nun Geseri, a rabilinyi, ⁵³ Yokineyami, a rabilinyi, Beti Xoron, a rabilinyi, ⁵⁴ Ayalon, a rabilinyi, Gati Rimon, nun a rabilinyi. ⁵⁵ E naxa Aneri, a rabilinyi, Bileyami, nun a rabilinyi soto Manasi bõnsõe tagi xa bõxi ma. Kehati xabile booree xa taae nan na ki.

⁵⁶ Gerison ma die xa taae nan ya: Golan, a rabilinyi, naxan na Basan bõxi ma, Asataroti, a rabilinyi, naxee na Manasi bõnsõe tagi xa bõxi ma, ⁵⁷ Kadesi, a rabilinyi, Daberati, a rabilinyi, ⁵⁸ Ramoti, a rabilinyi, Anemi, a rabilinyi, naxee na Isakari bõnsõe xa bõxi ma. ⁵⁹ E xa taa naxee na Aseri bõnsõe xa bõxi ma nee nan ya: Masala, a rabilinyi, Abadon, a rabilinyi, ⁶⁰ Hukoki, a rabilinyi, Rexobo, nun a rabilinyi. ⁶¹ E xa taa naxee na Nafatali bõnsõe xa bõxi ma, nee nan ya: Kadesi naxan na Galile bõxi ma, Xamon, a rabilinyi, Kiriyatayimi nun a rabilinyi.

⁶² Merari xa die xa taae nan ya: Rimono, a rabilinyi, Taboro, a rabilinyi, naxee na Sabulon bõnsõe xa bõxi ma. ⁶³ E xa taa naxee na Ruben bõnsõe xa bõxi ma Yuruden naakiri ma Yeriko ya ra, nee nan ya: Beteseri naxan na gbengberenyi ma, a rabilinyi, Yahasa, a rabilinyi, ⁶⁴ Kedemoti, a rabilinyi, Mefaati, a rabilinyi. ⁶⁵ E xa taa naxee na Gadi bõnsõe xa bõxi ma, nee nan ya: Ramoti naxan na Galadi bõxi ma, a rabilinyi, Maxanayimi, a rabilinyi, ⁶⁶ Xesibon, a rabilinyi, Yaaseri, nun a rabilinyi.

7

Isakari xa die

¹ Isakari xa di naani nan ya: Tola, Puwa, Yasubu, nun Simiron. ² Tola xa die nan ya: Usi, Refaya, Yeriyeli, Yamayi, Yibisami, nun Samuweli. Yi mixie nan findixi e xabile mang'ee ra. Mange Dawuda xa waxati kui, Tola xa di mixi wulu moxõpen nun firin, keme senni findi soorie nan na. ³ Usi xa di xili Yisiraxiya. Yisiraxiya xa die nan ya: Mikayeli, Abadiyasi, Yoweli, nun Yisiya. Yi mixi suuli nan findi e xabile mang'ee ra. ⁴ Usi xa mixi wulu

tongo saxan nun senni findi soorie nan na, barima e xa gince nun e xa die wuya. ⁵ Isakari xabilee birin ya ma, xeme mixi wulu tongo solomasaxan nun solofere findi soori gbangbalanyie nan na.

Bunyamin xa die

⁶ Bunyamin xa die nan ya: Bela, Bekeri, nun Yediyayeli. ⁷ Bela xa di suuli nan ya: Esibon, Usi, Yusiyeli, Yerimoti, nun Yiri. Yi mixie nan findi e xabile mangce ra. Soori gbangbalanyi mixi wulu maxonen nun firin, tongo saxan nun naani nu na e ya ma. ⁸ Bekeri xa die nan ya: Semira, Yowasi, Eliyeseri, Eliyowenayi, Omeri, Yeremoti, Abiya, Anatoti, nun Alemeti. Yee birin Bekeri xa die nan e ra. ⁹ E xabilee xunyie xilie sebexi, e soori mixi wulu maxonen keme firin nu na. ¹⁰ Yediyayeli xa di xili Bilihan. Bilihan xa die nan ya: Yeyusu, Bunyamin, Exudu, Kenaana, Setani, Tarasisi, nun Axisaxari. ¹¹ Yediyayeli xa die birin findi e xabilee xunyie nan na. Soori mixi wulu fu nun solofere keme firin nu na e ya ma. ¹² Iri xa die nan ya: Supimi nun Xupimi. Axeri xa di xili Xusimi.

Nafatali xa die

¹³ Nafatali xa die nan ya: Yaxaseeli, Guni, Yeseri, nun Salumu, Bila xa di.

Manasi xa die

¹⁴ Manasi xa die nan ya: A xa konyi gine naxan kelixi Siriya boxi ma naxa Asireli nun Makiri bari a be. Makiri naxa Galadi soto. ¹⁵ Makiri naxa gine fen Xupimi nun Supimi be. Makiri maagine xili Maaka. Makiri xa di firin nde xili Selofexadi. Selofexadi mu di xeme yo soto, fo di gine. ¹⁶ Makiri xa gine Maaka naxa di bari, a xili sa Peresi xun ma. A xunya xili Seresi. Peresi xa die nan ya: Ulami nun Rakemi. ¹⁷ Ulami xa di xili Bedan. Galadi xa die nan na ki, Makiri xa di, Manasi xa di. ¹⁸ Galadi maagine Hamoleketi xa die nan ya: Isihodi, Abiyeseri, nun Maxala. ¹⁹ Semida xa die nan ya: Axiyani, Sikemi, Likixi, nun Aniyama.

Eframi xa die

²⁰ Eframi xa die nan ya: Eframi naxa Sutela soto. Sutela naxa Bereda soto. Bereda naxa Taxati soto. Taxati naxa Eleyada soto. Eleyada naxa Taxati soto. ²¹ Taxati naxa Sabadi soto. Sabadi naxa Sutela soto. Gatikae naxa Eseri nun Eleyadi faxa nee to siga e xa xurusee mupade. Eseri nun Eleyadi bari menni ne. ²² E baba Eframi naxa sunnun temui xonkuye. E ngaxakerenyie naxa a madundu. ²³ Na dangi xanbi a xa gine naxa teege. A to di bari, a naxa a xili sa Beriya barima toore nu bara gbo a xonyi. ²⁴ A naxa di gine soto naxan xili Seera. Na naxa Beti Xoron Labe nun Beti Xoron Fuge ti, a nun taa gbete naxan xili Useni Seera. ²⁵ Eframi naxa Refa soto. Refa naxa Resefa soto. Resefa naxa Tela soto. Tela naxa Taxani soto. ²⁶ Taxani naxa Ladana soto. Ladana naxa Amixudi soto. Amixudi naxa Elisama soto. ²⁷ Elisama naxa Nunu soto. Nunu naxa Yosuwe soto.

²⁸ E naxa sabati Beteli nun a rabilinyi, Naarani, a sogetede, Geseri nun a rabilinyi, a sogegorode, Sikemi nun a rabilinyi, han Aya nun a rabilinyi. ²⁹ Manasi bonsoe xa taae nan ya: Beti Saan, a rabilinyi, Taanaki, a rabilinyi, Megido, a rabilinyi, Doro, nun a rabilinyi. Isirayila xa di Yusufu bonsoe sabatixi yi taae nan kui.

Aseri xa die

³⁰ Aseri xa die nan ya: Yimina, Yisiwa, Yisiwi, nun Beriya. E maagine xili Sera. ³¹ Beriya xa die nan ya: Xeberi nun Malakiyeli, naxan findi Birisafiti baba ra. ³² Xeberi xa die nan ya: Yefeleti, Someri, nun Xotama. E maagine xili Suwa. ³³ Yefeleti xa die nan ya: Pasaki, Bimali, nun Asefati. Yefeleti xa die nan na ki. ³⁴ Someri xa die nan ya: Axi, Roga, Xuba, nun Arami. ³⁵ Someri xunya Helemi xa die nan ya: Sofaxa, Yimena, Selesi, nun Amali. ³⁶ Sofaxa xa die nan ya: Suwa, Xaraneferi, Suwali, Beri, Yimira, ³⁷ Beteseri, Hodo, Saama, Silesa, Yitiran, nun Beera. ³⁸ Yeteri xa die nan ya: Yefune, Pisepa, nun Ara. ³⁹ Ula xa die nan ya: Ara, Xaniyeli, nun Risiya. ⁴⁰ Aseri xa die nan na ki, mang'ee, mixi xungbee, soorie gbangbalanyie, mang'edie nan nu e ra e xabil'ee ya ma, naxee konti siga han mixi wulu moxoxen nun senni.

8

Bunyamin xa die

¹ Bunyamin xa die nan ya: Bela, a xa di singe, Asibeli, a xa di firin nde, Axara, a xa di saxan nde, ² Noxa, a xa di naani nde, nun Rafa, a xa di suuli nde. ³ Bela xa die nan ya: Adari, Gera, Abihudi, ⁴ Abisuwa, Naaman, Axowa, ⁵ Gera, Sefufani, nun Xurami. ⁶ Exudu xa die nan ya, naxee findi xabile mang'ee ra: ⁷ Naaman, Ahiya, nun Gera. Singe e nu na Geba, kon'o Gera naxa e xanin Manaxati. Gera naxa Usa nun Axixudi soto. ⁸ Saxarayimi to mee a xa gine Xusimi nun Baara ra, a naxa die soto Mowaba boxi ma. ⁹ A xa gine Xodesi xa die nan ya: Yobabo, Sibiya, Mesa, Malakama, Yeyusi, Sakiya, nun Mirima. ¹⁰ A xa die nan na ki naxee findi xabile mang'ee ra.

¹¹ A xa gine Xusimi xa die nan ya: Abitubu nun Elipaali. ¹² Elipaali xa die nan ya: Eberi, Misami, nun Semedi, naxan Ono, Lodi, nun e rabilinyi tixi.

¹³ Beriya nun Sema, naxee findi Ayalon xabile mang'ee ra, naxa Gatikae keri. ¹⁴ Beriya xa mixie nan ya: Axiyo, Sasaki, Yeremoti, ¹⁵ Sebadaya, Aradi, Ederi, ¹⁶ Mikayeli, Yisepa, nun Yoxa. ¹⁷ Elipaali xa die nan ya: Sebadaya, Mesulama, Xisiki, Xeberi, ¹⁸ Yisemerayi, Yisiliya, nun Yobabo. ¹⁹ Simeyi xa die nan ya: Yakimi, Sikiri, Sabidi, ²⁰ Eliyenayi, Siletayi, Eliyeli, ²¹ Adaya, Beraya, nun Simirati. ²² Sasaki xa die nan ya: Yisepan, Eberi, Eliyeli, ²³ Abadon, Sikiri, Xanan, ²⁴ Xananiya, Elama, Antotiya, ²⁵ Yifideya, nun Penuweli. ²⁶ Yeroxama xa die nan ya: Sameserayi, Sexaraya, Atalaya, ²⁷ Yaaresiya, Eliya, nun Sikiri. ²⁸ Darisalamu xabile mang'ee nan na ki.

²⁹ Gabayon baba Yeyiyeli sabati Gabayon ne. A xa gine xili Maaka. ³⁰ A xa die nan ya: Abadon, a xa di singe, Suru, Kisu, Bali, Neri, Nadabo, ³¹ Gedori, Axiyo, Sekeri, ³² nun Mikiloti, naxan findi Simeyami baba ra. E fan sabati Darisalamu ne e bari mixie ya ma.

³³ Neri naxa Kisu soto. Kisu naxa Solu soto. Solu xa die nan ya: Yonatan, Malakisuwu, Abinadabo, nun Esibaali. ³⁴ Yonatan xa di xili Meribaali. Meribaali naxa Mike soto. ³⁵ Mike xa die nan ya: Piton, Meleki, Tareya, nun Axasi. ³⁶ Axasi naxa Yehowada soto. Yehowada xa die nan ya: Alemeti, Asamafeti, nun Simiri. ³⁷ Simiri naxa Mosa soto. Mosa naxa Bineya soto. Bineya naxa Rafa soto. Rafa naxa Eleyasa soto. Eleyasa naxa Aseli soto. ³⁸ Aseli xa die nan ya: Asirikama, Bokeru, Sumayila, Seyaraya, Abadiyasi, nun Xanan. Aseli xa die nan na ki. ³⁹ Aseli xunya Eseka xa die nan ya:

Ulami, a xa di singe, Yeyusu, a xa di firin nde, nun Elifeleti a xa di saxan nde. ⁴⁰ Ulami xa die soori gbangbalanyie nan nu e ra. E fata xali ra. E xa die nun mamadie wuya e konti sigama han mixi keme tongo suuli. Bunyamin bonsœ nan e birin na.

9

Darisalamukae

¹ Isirayilakae xilie birin sebexi Isirayila mangee xa buki nde kui. ² Yuda bonsœ nu bara siga konyiya kui Babilon boxi ma e xa yanfanteya xa fe ra. Naxee singe gbilen sabatide e xonyi Isirayila boxi ma, e findi Isirayila serexedubee, Lewikae, nun mixie nan na, naxee walima Ala xa hõromõbanxi kui. ³ Yuda bonsœ, Bunyamin bonsœ, Eframi bonsœ, nun Manasi bonsœ mixi ndee naxa sabati Darisalamu. ⁴ Yuda bonsœ xa mixi, naxee sabati Darisalamu, findi Utayi nan na, Amixudi xa di, Omeri xa di, Imiri xa di, Bani xa di, Peresi xa di, Yuda xa di. ⁵ Siloka naxee sabati naa, nee findi Asaya nan na, di singe, nun a xa die. ⁶ Sera xa di naxee sabati naa, nee findi Yuweli, nun a ngaxakerenyie nan na, mixi keme senni, mixi tongo solomanaani. ⁷ Bunyamin xa di naxee sabati naa, nee nan ya: Mesulama xa di Salu, Hasenuwa xa di, Hodafiya xa di, ⁸ a nun Yeroxama xa di Yibineya, a nun Usi xa di Ela, Mikiri xa di, a nun Sefataya xa di Mesulama, Reyuweli xa di, Yibiniya xa di, ⁹ a nun e ngaxakerenyie e xabile ki ma, mixi keme solomanaani, mixi tongo suuli nun senni.

¹⁰ Serexedube naxee sabatixi Darisalamu, nee nan ya: Yedaya, Yehoyaribu, Yakin, ¹¹ Xilikiya xa di Asaraya, Mesulama xa di, Sadoki xa di, Merayoti xa di, Axituba xa di, naxan findi Ala xa hõromõbanxi wali xunyi ra, ¹² Yeroxama xa di Adaya, Pasura xa di, Malakiya xa di, Masayi xa di, Adiyeli xa di, Yasera xa di, Mesulama xa di, Mesilemiti xa di, Imeri xa di, ¹³ a nun e ngaxakerenyie, e denbaya xunyi, mixi wulu keren, keme solofere tongo senni. E birin findi kuntigie nan na, naxee walima Ala xa hõromõbanxi kui. ¹⁴ Lewi bonsœ mixi naxee sabatixi Darisalamu, nee nan ya: Xasubu xa di Semaya, Asirikama xa di, Xasabiya xa di, Merarika, ¹⁵ a nun Bakibakari, Xeresi, Galali, Mataniya, Mika xa di, Sikiri xa di, Asafi xa di, ¹⁶ a nun Semaya xa di Abadiyasi, Galali xa di, Yedutun xa di, a nun Asa xa di Berekiya, Elekana xa di, naxan sabatixi Netofakae xa taae kui.

¹⁷ Ala xa hõromõbanxi naade makantee nan ya: Salumu, naxan findi e xunyi ra, Akubu, Talamon, Aximan, a nun e ngaxakerenyie. ¹⁸ Salumu bonsœ nan naade makanta wali rabafe han to hõromõbanxi sogetede biri ra. Naade naxan xili «Mange naade.» E benbae findi ne naade makantee ra Lewikae be. ¹⁹ Salumu, Kore xa di, Ebiyasafi xa di, Kora xa di, a nun a ngaxakerenyi naxee findi naade makantee ra, naxa Alatala xa hõromõngira kanta alo e babae singe a raba ki naxe. ²⁰ Finexasi, Eleyasari xa di, nu findixi naade makantee xunyi nan na. Alatala nu na a seeti ma. ²¹ Meselemiya xa di Sakari nu bara findi Kiri Banxi Naralande naade makante ra. ²² Mixi keme firin, fu nun firin nu bara sugandi na wali rabade. E xili birin sebexi a nun taa xilie e sabatixi dennaxe. Dawuda nun Annabi Samuweli nu bara na wali so e yi ra. ²³ E tan nun e xa die naxa Alatala xa hõromõngira naade kanta. ²⁴ Naade makante ndee nu tixi sogetede, sogegorode, koola, nun yirefanyi ma. ²⁵ E ngaxakerenyi naxee nu na taae kui, e nu fama e malide xi solofere bun ma. ²⁶ Naade makante

kuntigie Lewikae, naxa yiree kanta Ala xa hōrōmōbanxi kui naafuli nu ragataxi dēnnaxē. ²⁷ E nu xima Ala xa hōrōmōbanxi rabilinyi nē alako e xa menni makanta, a nun e xa naadee rabi gēeṣeḡe.

²⁸ Lewika ndee nu yirabasee ragatama, e nu e ramini lōxō yo lōxō, e man nu e kōnti. ²⁹ Booree nu yirabasee ragata, naxee nu na yire ṣeniyenxi, a nun farin, weni, ture, surayi, nun se jōxunmēe. ³⁰ Ṣerexēdubēe xa die nu labundēe masunbu. ³¹ Salumu xa di Matitiya Lewika, naxan keli Kora xabile ya ma, nu taami ganma naxan nu bama ṣerexē ra. ³² E ngaxakerenyi ndee, Kehati bōnsōe ya ma, nu taami dōxōma teebili ra malabui lōxōe birin. ³³ Bēetiba naxee findi Lewi xabilee xunyie ra, nu sabatixi Ala xa hōrōmōbanxi yigiyadee kui. Wali gbete yo mu nu na e yi ra, barima e findi wali birin xunyi nan na. E nu walima kōe nun yanyi. ³⁴ Lewi xabilee xunyie nan na ki, naxee sabatixi Darisalamu.

Sōlu bōnsōe

(Isirayila Mang'e I 8:29-38)

³⁵ Gabayon baba Yeyiyeli nu sabatixi Gabayon taa nan kui. A xa gine xili Maaka. ³⁶ A xa di nan ya: Abadon, a xa di singe, Suru, Kisu, Bali, Neri, Nadabo, ³⁷ Gedori, Axiyo, Sakari, nun Mikiloti. ³⁸ Mikiloti naxa Simeyami soto. E nu sabatixi e ngaxakerenyie fē ma Darisalamu. ³⁹ Neri naxa Kisu soto. Kisu naxa Sōlu soto. Sōlu xa die nan ya: Yonatan, Malakisuwa, Abinadabo, nun Esibaali. ⁴⁰ Yonatan naxa Meribaali soto. Meribaali naxa Mike soto. ⁴¹ Mike xa die nan ya: Piton, Meleki, Tareya, nun Axasi. ⁴² Axasi naxa Yara soto. Yara xa die nan ya: Alemeti, Asamafeti, nun Simiri. Simiri naxa Mosa soto. Mosa naxa Bineya soto. ⁴³ Bineya naxa Refaya soto. Refaya naxa Eleyasa soto. Eleyasa naxa Aseli soto. ⁴⁴ Aseli xa di senni nan ya: Asirikama, Bokeru, Sumayila, Seyaraya, Abadiyasi, nun Xanan. Aseli xa die nan na ki.

10

Mang'e Sōlu xa faxe

(Samuweli I 31:1-13)

¹ Filisitakae naxa Isirayilakae gere. Isirayilakae naxa e gi, a gbeḡbe naxa faxa Gilibowa geya fari. ² Filisitakae naxa bira Sōlu nun a xa die fōxō ra, han e Yonatan, Abinadabo, nun Malakisuwa faxa. ³ Gere naxa xōrōxō. Tanbe nde naxa Sōlu sōxō a paaxi ra. ⁴ A naxa a fala a xa geresose maxaninyi bē, «N faxa i xa santideḡema ra, alako yi gaantaree naxa n nayaagi.» Kōnō na xeme mu suusa na rabade. Na na a ra, Sōlu naxa a yete faxa a xa santideḡema ra. ⁵ A xa geresose maxaninyi to na to, a fan naxa a yete faxa. ⁶ Sōlu nun a xa di saxanyi faxa na ki nē. A xa denbaya birin naxa laaxira temui keren. ⁷ Isirayilakae, naxee nu sabatixi geya lanbanyi, e to a kolon a sōorie na e gife, Sōlu nun a xa die bara faxa, e fan naxa e gi. Filisitakae e xa taee birin soto na ki nē.

⁸ Na kuye iba, Filisitakae naxa gbilen gere yire, e xa sōori faxaxie harige tongo. E naxa Sōlu nun a xa die to Gilibowa geya fari. ⁹ E to ḡe e xa harige tongode, e naxa Sōlu xunyi nun a xa geresosee xanin sōorie yire. E naxa na xibaarui masen Filisitakae birin bē, a nun e xa kuyee bē. ¹⁰ E naxa Sōlu xa geresosee lu e xa ala xa banxi kui, e a xunyi gbaku e xa ala Dagon xa banxi kui. ¹¹ Yabesikae, naxee na Galadi, e to a mē Filisitakae naxan nabaxi Sōlu ra, ¹² e naxa siga e sa Sōlu nun a xa die furee tongo, e fa e ragata Yabesi terebinti wuri bun ma Galadi. Yabesikae naxa sunyi

suxu xi solofere. ¹³ Solu faxa a xa yanfanteya nan ma fe ra a naxan niya Alatala ra. A mu Alatala xa woyenyi suxu, a naxa marasi fen mixie ra naxee woyenma mixi faxaxie ra. ¹⁴ A mu marasi fen Alatala ra, na na a ra Alatala naxa a faxa, a Solu xa mangɛya fi Yisayi xa di Dawuda ma.

11

Dawuda findife Isirayila mangɛ ra (Samuweli II 5:1-10)

¹ Isirayilakae birin naxa a masen Dawuda be Xebiron, «Won wuli keren, fase keren. ² Hali Mangɛ Solu xa waxati i tan nan nu Isirayila rapɛrema. I Marigi Alatala naxa a masen i be, «I xa n ma nama Isirayila rapɛre, i xa findi e xa yarerati ra.» ³ Isirayila forie birin naxa siga a foxo ra Xebiron. Dawuda naxa saate xiri e tagi Alatala ya i. E naxa ture sa a xunyi ma Isirayila mangɛ ki ma, alo Alatala nu bara a masen Annabi Samuweli be ki naxe.

⁴ Mangɛ Dawuda nun Isirayilakae naxa siga Darisalamu, naxan man nu xili Yebusu, barima Yebusu bonsoɛ nu sabatixi naa. ⁵ E naxa a fala Dawuda be, «I mu soma be feo.» Kono Dawuda naxa no Siyon yire makantaxi masotode. Na kui e menni xili fala Dawuda xa taa. ⁶ Dawuda nu bara a fala, «Naxan singe na Yebusu gere, n na kanyi findima ne mangɛ ra.» Seruya xa di Yowaba singe nan gere so, a fa findi soorie xa mangɛ ra. ⁷ Dawuda naxa sabati na yire makantaxi kui, na na a ra naa xili naxa fala Dawuda xa taa. ⁸ Dawuda naxa menni nun a rabilinyi yailan. Yowaba fan naxa wali gbete raba Darisalamu alako naa xa fan. ⁹ Dawuda senbe nu luma gbo ra, barima a nun Mangɛ Alatala nan nu a ra.

¹⁰ Dawuda xa soori xunyi, naxee bara a mali Isirayila mangɛya sotode, alo Alatala nu bara a masen ki naxe, ¹¹ na soori gbangbalanyie xilie nan ya: Xakimoni xa di Yasobeyami, naxan findi e xunyi ra. A nu bara mixi keme saxan faxa tanbe ra gere keren kui. ¹² A firin nde findi Dodayi xa di Eleyasari nan na, Axowaka. A nu na Dawuda xa senbema saxanyie ya ma. ¹³ A nu bara Dawuda mali Filisitakae gere de Pasi Damimi. A xa soorie naxa e gi Filisitakae ma, mengi xe nu dennaxe. ¹⁴ Kono Eleyasari naxa lu naa han a Filisitakae bonbo Alatala xa mali ra.

¹⁵ Yarerati saxan, Dawuda xa yarerati tongo saxanyie ya ma, naxa siga Dawuda yire Adulama fonme ra. Filisitakae nu tixi Refa gulunba kui. ¹⁶ Na waxati Dawuda nu sabatixi yire makantaxi, Filisitakae nu sabatixi Beteleemu mabiri. ¹⁷ Dawuda naxa a sago nde fala, «A xoli n ma n xa Beteleemu kolonyi ye min.» ¹⁸ Na soori yarerati saxanyie naxa Filisitakae xa naaninyi igiri, e sa ye ba kolonyi ra naxan na Beteleemu naade ra. E to fa na ye ra Dawuda be, a naxa tondi a minde. A naxa a ifli boxi ma serexe ra Alatala be. ¹⁹ A naxa a fala, «Ala xa n natanga na ma. N mu noma yi ye minde, n ma xeme naxan sotoxi n be e nii sare ra. Na luma alo e nii tide mu gbo n be.» Na kui a naxa tondi na ye minde a xa senbema saxanyie naxan soto a be.

²⁰ Yowaba ngaxakerenyi Abisayi nan nu findixi na senbema saxanyie xunyi ra. A nu bara xeme keme saxan faxa a xa tanbe ra. A naxa xili xungbe soto na xeme saxanyie ya ma. ²¹ E naxa a binya, e a findi e xa mangɛ ra, kono a mu lu e ya ma.

²² Yehoyada xa di Benaya Kabaseelika nu findixi soori magaaxuxi nan na. A nu bara fe xungbe gbege raba, alo Ariyeli Mowabaka firinyi faxafe.

A man naxa yete nde faxa kolonyi kui balabalanyi temui. ²³ Λοχοε nde a naxa Misiraka gbangbalanyi nde faxa, naxan xa maiteya kanke ya firin lima. Tanbe belebele nu na na Misiraka yi ra, naxan gbo alo dugi soxo wuri. Benaya naxa na ba a yi ra, a a faxa a yete xa tanbe ra. ²⁴ Yehoyada xa di Benaya xa fe xungbe nan na ki. A xili gbo na senbema saxanyi ya ma. ²⁵ A naxa binye soto dangi na xeme tongo saxan na, kono a senbe mu nu gbo na senbema saxanyie be. Dawuda xa gundo soori nan nu a ra.

²⁶ Senbema gbete nan ya: Yowaba xunya Asaheli, Dodo xa di Elexanan Betel'emuka, ²⁷ Samoti Harorika, Xeleli Pelonka, ²⁸ Ikesi xa di Ira Tekowaka, Abiyeseri Anatotika, ²⁹ Sibekayi Xusaka, Ilayi Axowaka, ³⁰ Maharayi Netofaka, Baanna xa di Xeleda Netofaka, ³¹ Ribayi xa di Itayi, naxan keli Gibiya Bunyamin bonsoe xa boxi ma, Benaya Piratonka, ³² Xurayi naxan keli Gaasi gulunba yire, Abiyeli Arabaka, ³³ Asamafeti Baxurimika, Eliyaba Saalabonka, ³⁴ Hasemi xa die Gisonkae, Saage xa di Yonatan Hararaka, ³⁵ Sakara xa di Axiyama Hararaka, Uru xa di Elifala, ³⁶ Xeferi Mekeraka, Ahiya Pelonka, ³⁷ Xesero Karemeleka, Esibayi xa di Naarayi, ³⁸ Natan ngaxakerenyi Yoweli, Hagari xa di Mibixari, ³⁹ Seleki Amonika, Naxarayi Berotika, Seruya xa di Yowaba xa geresose xaninna, ⁴⁰ Ira nun Garebe Yatirikae, ⁴¹ Uriya Xitika, Axalayi xa di Sabadi, ⁴² Siisa xa di Adina Rubenkae xa mange nun a xa mixi tongo saxan, ⁴³ Maaka xa di Xanan, Yosafati Mitinika, ⁴⁴ Usiya Asatarotika, Xotama xa die Saama nun Yeyiyeli Arowerikae, ⁴⁵ Simiri xa die Yediyayeli, Yoxa xunya Tisika, ⁴⁶ Eliyeli Maxawika, Eliyeli xa die Yeribayi nun Yosawiya, Itima Mowabaka, ⁴⁷ Eliyeli, Obedo, nun Yaasiyeli Mesobaka.

12

Soori gbete birafe Dawuda foxo ra

¹ Soorie nan ya naxee siga Dawuda yire Sikilaga, alako e xa a mali gere sode. Na waxati Dawuda mu nu na Kisu xa di Solu fe ma. ² Bunyamin bonsoe nan nu e ra, Solu ngaxakerenyie. E nu fata tanbe nun gemee wolide e yirefanyi nun e koola belexe ra. ³ E xilie nan ya: Mange Axiyeseri, Sema xa die Yowasi Gibiyaka, Asamafeti xa die Yesiyeli nun Peleti, Beraka nun Yehu Anatotika, ⁴ Yisemaya Gabayonka, naxan findi soori xungbe ra na soori tongo saxan ya ma, a fan findi e xa mange nan na, ⁵ Yeremi, Yaxasiyeli, Yoxanan, nun Yosabadi Gederaka, ⁶ Elusayi, Yerimoti, Beyalaya, Semaraya, Sefataya Xarufuka, ⁷ Elekana Koraka, Yisiya Koraka, Asareli Koraka, Yoweseri Koraka, Yasobeyami Koraka, ⁸ nun Yeroxama Gedorika xa die Yowela nun Sebadaya.

⁹ Soori gbangbalanyi Gadika ndee naxa siga Dawuda yire wula i. Nee fata gere ra, geresose nu na e yi ra alo kanke makantase nun tanbe. E senbe nu gbo alo yete, e xulun alo xeli naxee e gima geyae fari. ¹⁰ E xilie nan ya: Eseri, e xunyi, Abadiyasi, a firin nde, Eliyabi, a saxan nde, ¹¹ Misemanna, a naani nde, Yeremi, a suuli nde, ¹² Atayi, a senni nde, Eliyeli, a solofere nde, ¹³ Yoxanan, a solomasaxan nde, Elesabada, a solomanaani nde, ¹⁴ Yeremi, a fu nde, a nun Makabanayi, a fu nun keren nde. ¹⁵ Gadikae nan yi ki naxee findi soori xungbee ra. Naxan xurun e ya ma, a senbe gbo mixi keme be. Naxan xungbo e ya ma, a senbe gbo mixi wulu be. ¹⁶ Nee naxa Yuruden xure giri a rafexi temui naxe, kike singe, e fa geya lanbanyi mixie keru sogetede nun sogegode mabiri.

¹⁷ Bunyaminka nun Yudayaka ndee naxa siga Dawuda xa yire makan-taxi. ¹⁸ Dawuda naxa e ralan, a a fala e be, «Xa wo faxi bo'nesa nan kui alako wo xa n mali, won bo'nee findima keren nan na. Kono xa a sa a li wo faxi n yanfade n yaxuie nan be, n tan naxan mu fe jaaxi yo rabaxi, won benbae Marigi Ala kiiti sama ne.» ¹⁹ Na temui Alatala Xaxili Seniyenxi naxa goro Amasayi ma, naxan findi soori tongo saxan xunyi ra. A naxa a fala,

Ala xa Yisayi xa di Dawuda mali,
Ala xa bo'nesa fi a ma,
Ala xa bo'nesa fi Dawuda malima ma,
barima Ala nan Dawuda malixi.

Na kui Dawuda naxa e rasene, e xa lu a xa soori mang'ee ya ma.

²⁰ Manasi soori ndee nu bara e sa Dawuda de ra a nu wama kafufe Filisitakae ma temui naxe Solu gere. E nun Dawuda mu no Filisitakae malide barima Filisita mang'ee ndee nu bara gaaxu, e fa a fala, «Dawuda fama ne won yanfade, a kafu a marigi Solu ma, e won gere.» ²¹ E to na fala, Dawuda naxa gbilen Sikilaga. Manasika naxee nu biraxi a foxo ra, e xilie nan ya: Adena, Yosabadi, Yediyayeli, Mikayeli, Yosabadi, Elihu, nun Siletayi. Soori wulu keren mang'ee nan nu na e birin na. ²² E nu Dawuda malima a xa soorie rapere, barima e birin fata soorija rabade. Singe, e nu Isirayila soorie nan rapere. ²³ Loxo yo loxo Dawuda malimae xun nu masama han a xa soori gali naxa lu alo Ala gbe.

²⁴ Soori xasabi nan ya naxee fa Xebiron Dawuda yire, alako e xa Dawuda mali, Solu xa mang'eya xa radangi a ma alo Alatala nu bara a masen ki naxe: ²⁵ Yudayakae, soori wulu senni keme solomasaxan. Geresose nu na e birin yi ra. ²⁶ Simeyokae, soori gbangbalanyi wulu solofere soori keme. ²⁷ Lewikae, soori wulu naani keme senni. ²⁸ Yehoyada, naxan findi yarerati ra Haruna joxoe ra, a nun a xa soori wulu saxan keme solofere. ²⁹ Sadoki, segetala soori gbangbalanyi, nun a xabile kuntigie, mixi moxonen nun firin. ³⁰ Bunyaminkae, Solu bonsoe, soori wulu saxan. E mu nu gbo barima a gbege nu na Solu nan ma seeti. ³¹ Eframikae, soori wulu moxonen keme solomasaxan. E birin soori gbangbalanyi naxee benbae xili nu gbo. ³² Manasikae, soori wulu fu nun solomasaxan. E tan nan nu sugandixi mang'eya radangife ra Dawuda ma. ³³ Isakarikae, kuntigi keme firin nun e xa mixi naxee nu na e xa yaamari bun ma. E fan nu bara a kolon Isirayila lan a xa naxan naba na waxati. ³⁴ Sabulonkae, soori wulu tongo suuli. E redixi gere xili ma, geresose nu na e yi ra. ³⁵ Nafatalikae, soori xunyi wulu keren, a nun soori wulu tongo saxan nun solofere. Wure lefa nun tanbe nu na e birin yi ra. ³⁶ Danakae, soori wulu moxonen nun solomasaxan keme senni. Geresose na e birin yi ra. ³⁷ Aserikae, soori wulu tongo naani. E birin redixi. ³⁸ Soori naxee keli Yuruden naakiri ma sogetede biri, nee findi Rubenkae, Gadikae, nun Manasikae nan na, e lan mixi wulu keme moxonen nan ma. Geresosee na e birin yi ra.

³⁹ Yi soorie fa ne Xebiron alako e xa Dawuda doxo mang'ee ra Isirayila xun na. Na janige nan nu na e be. Isirayilakae birin nu bara na nate tongo. ⁴⁰ E naxa lu menni Dawuda yire xi saxan e e degema, e e minma. E ngaxakerenyie nan nu na donse rafalama e be. ⁴¹ E doxobooree fan naxa fa donse ra kelifa ra Isakari boxi, Sabulon boxi, nun Nafatali boxi ma. E naxa fa na ra sofalee, joxomee, soee, nun ningee fari. E naxa fa kote mooli birin na alo donse, farin, xore xaraxi, weni bogi xaraxi, weni, ture, xuruse

lanma nun a xungbe. E naxa fa a gbege ra barima Isirayilaka birin nu seewaxi.

13

Dawuda saate kankira xaninfe Darisalamu.

(Samuweli II 6:1-11)

¹ Dawuda naxa soori wulu xunyie, soori keme xunyie, nun kuntigi birin xili, e xa malan. ² Dawuda naxa a fala Isirayila nama birin be, «Xa a findixi fe fanyi nan na, xa a kelixi won Marigi Alatala nan ma, won xa xerae xee won ngaxakerenyie ma, naxee na Isirayila boxie ma. Won xa serexedubee nun Lewikae fan xili, naxee na Isirayila taae kui, alako won birin xa lu yire keren. ³ Won xa won Marigi xa saate kankira ragbilen won yire, barima Solu xa mang'eya waxati, won mu siga a foxo ra.» ⁴ Nama birin naxa tin na fe fanyi ra.

⁵ Dawuda naxa Isirayila birin malan, keli Sixori xure ma Misira boxi, sa doxo Xamata ra, alako e xa Ala xa saate kankira tongo Kiriyati Yeyarimi. ⁶ Dawuda nun Isirayila birin naxa te Baala Yudaya boxi ma, dennaxe xili Kiriyati Yeyarimi. E nu wama Ala xa saate kankira tongofe. Alatala xa kibanyi nu na maleke sawure firin tagi na kankira fari, Alatala maxandima dennaxe. ⁷ E naxa Ala xa saate kankira tongo Abinadabo xonyi, e a doxo kote xanin se neene kui. Usa nun Axiyo naxa a ragi. ⁸ Dawuda nun Isirayilakae naxa seewa ki fanyi Ala ya xori. E naxa beeti ba korae, maxasee, nun sarae xui ra.

⁹ E to lonyi li e dennaxe ma Kidon, ninge naxee nu kote xanin se mabendunma, naxa salaxun e wa birafe. Usa naxa saate kankira suxu a belexe ra alako a naxa bira. ¹⁰ Alatala naxa xono Usa ma, a a faxe keren na, barima a mu nu lan a xa a belexe din saate kankira ra. Usa faxe na ki ne Ala ya xori.

¹¹ Dawuda naxa xono Usa faxafe ma. Menni xili naxa sa «Usa gbaloe.» Han ya na xili saxi naa xun. ¹² Dawuda naxa gaaxu Ala ya ra na loxo. A naxa a yete maxorin, «N Ala xa saate kankira rasoma n xonyi di?» ¹³ Na loxo Dawuda mu saate kankira xanin a xonyi Darisalamu. A naxa a raso Obedo Edon xa banxi kui, naxan na Gati. ¹⁴ Ala xa saate kankira naxa lu Obedo Edon xa denbaya yire kike saxan. Alatala naxa barake sa e ma na xa fe ra.

14

Dawuda xa denbaya

(Samuweli II 5:11-16)

¹ Tire mange Xirami naxa mixie xee Dawuda xon ma alako e xa banxi belebele ti a tan Dawuda be. E naxa sediri wuri xanin e xun ma, a nun walike naxee a rawalima. ² Dawuda naxa a kolon a Alatala yati nan a findixi Isirayila mange ra. A a kolon Ala luma a xa mang'eya ite ra a xa nama xa fe ra. ³ Dawuda naxa gine gbetee doxo Darisalamu. E naxa di ginee nun di xemee bari a be. ⁴ A xa di naxee barixi Darisalamu, e xilie nan ya: Samuwa, Sobabo, Natan, Sulemani, ⁵ Yibixari, Elisawa, Elipeleti, ⁶ Noga, Nefegi, Yafiya, ⁷ Elisama, Beeliyada, nun Elifeleti.

Filisitakae Dawuda gerefe

(Samuweli II 5:17-25)

⁸ Filisitakae to a me Dawuda bara findi Isirayila mange ra, e naxa siga a gereede. Dawuda fan naxa mini e ya ra. ⁹ Filisitakae naxa gere ti Isirayilakae be naxee nu na Refa gulunba. ¹⁰ Dawuda naxa Ala maxarin, «N xa siga Filisitakae gereede? I e sama n sagoe?» Alatala naxa a masen a be, «Siga, n fama ne e sade i sagoe.»

¹¹ Dawuda nun a xa soorie naxa te Bali Perasimi, e fa Filisitakae bonbo. Na kui Dawuda naxa a fala, «Ala bara n yaxuie kana, alo ye gbegbe bogoni booma a ra ki naxe.» Na fe nan a toxi, Bali Perasimi xili falaxi yi yire xun. ¹² Filisitakae nu bara e xa kuyee lu gere yire. Dawuda naxa yaamari fi e xa gan.

¹³ Filisitakae man naxa gere ti Isirayilakae be naxee nu na Refa gulunba. ¹⁴ Dawuda man naxa Ala maxarin xa a lanma a xa e gere. Ala naxa a yaabi, «I naxa bira e foxo ra de. I xa e mabilin han wondi yire. I xa mame ti menni ¹⁵ han i xa xui nde me wuri bilie kon na. Na temui i fa mini wondi kui e gereede. N tan nan minima i ya ra, nee bonbo i be.» ¹⁶ Dawuda naxa a raba alo Ala a masenxi a be ki naxe. E naxa Filisitakae bonbo kelife Gabayon, sa doxo Geseri ra. ¹⁷ Na kui Dawuda xili naxa xungbo yire birin. Alatala naxa a niya si birin xa gaaxu Dawuda ya ra.

15

Ala xa saate kankira sigafe Darisalamu

¹ Dawuda naxa banxie ti Darisalamu taa kui, dennaxe nu xili Dawuda xa taa. Menni a naxa kiri banxi ti Ala xa saate kankira luma dennaxe.

² Dawuda naxa yaamari fi a mixi yo mu Ala xa saate kankira maxaninma fo Lewikae, barima Alatala e tan nan sugandixi na ma. Na bara findi e xa wali ra temui birin. ³ Dawuda naxa Isirayila birin xunlan Darisalamu Alatala xa saate kankira rasofe ra banxi kui naxan nu yailanxi na xa fe ra.

⁴ Dawuda naxa Haruna xa die nun Lewikae malan:

⁵ Kehati xa die, mixi keme mixi moxoren.

E xunyi na Uriyeli nan na.

⁶ Merari xa die, mixi keme firin mixi moxoren.

E xunyi na Asaya nan na.

⁷ Gerison xa die, mixi keme mixi tongo saxon.

E xunyi na Yoweli nan na.

⁸ Elisafan xa die, mixi keme firin.

E xunyi na Semaya nan na.

⁹ Xebiron xa die, mixi tongo solomasaxan.

E xunyi na Eliyeli nan na.

¹⁰ Yusiyeli xa die, mixi keme mixi fu nun firin.

E xunyi na Aminadabo nan na.

¹¹ Dawuda naxa serexedubee Sadoki nun Abiyatari, a nun Lewikae Uriyeli, Asaya, Yoweli, Semaya, Eliyeli nun Aminadabo xili. ¹² A naxa a fala e be, «Wo tan nan na Lewi xa denbayae xunyi ra. Wo wo yete raseniye, wo tan nun wo xa mixie. Wo xa te wo Marigi Alatala xa saate kankira ra. Wo xa a xanin yire n dennaxe yailanxi a be. ¹³ Temui dangixi won Marigi Alatala nu bara xono won ma, barima Lewikae nan nu lan e xa na xanin a seriye ki ma.»

¹⁴ Serexedubee nun Lewikae naxa e yete raseniye beenu e xa te Isirayila Marigi Alatala xa saate kankira ra. ¹⁵ Lewikae naxa Alatala xa saate

kankira suxu wurie ma a xaninma naxee ra, e e sa e tunkie fari alo Alatala Annabi Munsa yamari ki naxe.

¹⁶ Dawuda naxa a fala Lewikae xunyie be e xa beetiba ndee sugandi e xa mixie ya ma naxee beeti bama korae nun maxasee xui ra pelexinyi kui. ¹⁷ Lewikae naxa Yoweli xa di Heman sugandi, a nun Berekiya xa di Asafi, nun Kusaya xa di Etani, naxan nu na Merari xa die ya ma. ¹⁸ Lewikae gbete nan nu na naade kantee ra: Sakari, Ben, Yasiyeli, Semiramoti, Yexiyeli, Unni, Eliyabi, Benaya, Maaseya, Matitiya, Elifelehu, Mikineyahu, Obedo Edon, nun Yeyiyeli. ¹⁹ Lewika gbete nan nu na beetibae ra: Heman, Asafi, nun Etani. E nu maxasee raberema pelexinyi kui. ²⁰ Sakari, Asiyeli, Semiramoti, Yexiyeli, Unni, Eliyabi, Maaseya, nun Benaya nu korae raberema. ²¹ Matitiya, Elifelehu, Mikineyahu, Obedo Edon, Yeyiyeli, nun Asasiya nu korae luuti solomasaxan daaxi raberema. ²² Lewika Kenaniya naxa findi xunyi ra naxan Ala xa saate kankira xaninma. A nu na wali kolon. ²³ Berekiya nun Elekana nu a malima na wali kui. ²⁴ Serexedube Sebanaya, Yosafati, Netaneeli, Amasayi, Sakari, Benaya, nun Eliyeseri nan nu sarae fema Ala xa saate kankira ya ra. Obedo Edon nun Yexiya nan nu saate kankira xaninyie ra.

²⁵ Dawuda, Isirayila forie, nun soori wulu xunyie naxa ti kira xon alako e xa sa Alatala xa saate kankira mati pelexinyi kui kelife ra Obedo Edon xonyi. ²⁶ Ala naxa Lewikae mali a xa saate kankira xaninde. Na kui e nu bara tuura solofere nun yexee kontonyi solofere ba serexe ra. ²⁷ Dawuda, Lewika naxee saate kankira xaninma, beetibae, nun Kenaniya, beetibae xa mange, e birin nu maxirixi donma tofanyie kui. Dawuda naxa serexedube donma fan nagoro a ma. ²⁸ Isirayilakae birin naxa te Alatala xa saate kankira ra pelexinyi kui. Ndee naxa ferie nun sarae fe, ndee naxa maxasee nun korae rabere.

²⁹ Solu xa di gine Mikala naxa Isirayilakae to Alatala xa saate kankira raso ra Dawuda xa taa kui. A to mange Dawuda to fare boron na pelexinyi kui, a naxa mange Dawuda rapaaxu.

16

Dawuda Ala tantufe

¹ E to so Darisalamu, e naxa Ala xa saate kankira doxo horomolingira kui, Dawuda naxan yailanxi a lude ra. E naxa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba. ² Dawuda to ge na serexee bade, a naxa duba Isirayila jama be Alatala xili ra. ³ Na xanbi a naxa taami, sube, nun donse joxunme so Isirayilakae birin yi ra.

⁴ A Lewika naxee sugandi dubafe ra jama be, e Isirayila Marigi Alatala matoxo, e a tantu a xa saate kankira ya ra. Nee xilie nan ya: ⁵ Asafi, naxan findi e xunyi ra, Sakari, naxan na na xanbi ra, Yeyiyeli, Semiramoti, Yexiyeli, Matitiya, Eliyabi, Benaya, Obedo Edon, nun Yeyiyeli. Korae nu na e yi ra, maxasee nu na Asafi yi ra. ⁶ Serexedube Benaya nun Yaxasiyeli nu sarae fema Ala xa saate kankira ya ra.

⁷ Na loxe Dawuda naxa yi beeti so Asafi nun a xa mixie yi ra alako e xa Alatala tantu.

⁸ Wo Alatala matoxo, wo a maxandi.

Wo a masen sie be a fe xungbe naxee rabaxi.

⁹ Wo beeti ba a be, wo a tantu binye kui.

Wo wo mapoxun a xa fe fanyi birin ma.

- 10 Wo a xili seniyeñxi matoxo.
 Wo tan naxee na Alatala fenfe,
 seewe xa lu wo boñee kui.
- 11 Wo xa bira Alatala nun a senbe foxo ra.
 Wo wo ya rafindi a ma.
- 12 Wo wo ratu a xa kaabanakoe ma,
 a xa fe fanyie ma a naxee rabaxi,
 a nun a xa marasi.
- 13 Wo tan Isirayila bara findi a xa konyie ra.
 Yaxuba xa die, Alatala bara wo sugandi.
- 14 Alatala nan na won Marigi Ala ra,
 A tan nan kiiti sama boxi birin ma.
- 15 Wo wo ratu a xa saate ma temui birin,
 a xa woyenyi ma abadan.
- 16 A na saate naxan tongo Iburahima be,
 a a kali Isiyaga be.
- 17 A na nan xirixi e nun Yaxuba tagi,
 a findi saate ra Isirayila be
 naxan mu kanama abadan.
- 18 Na saate nan ya:
 «N Kanaan boxi fima ne wo ma,
 a findi wo ke ra.»
- 19 Wo mu nu gbo,
 xone nan nu wo ra na boxi kui.
- 20 Wo to siga pamane gbetee ma,
 wo naxa lu e xa mangeya bun ma,
- 21 Ala mu tin mixi yo xa wo naxankata.
 A naxa mangee rakorosi wo xa fe ra,
- 22 «Wo naxa wo belexe din n ma mixi sugandixie ra,
 wo naxa n ma namijonmee tooro.»
- 23 Dunija birin xa beeti ba Alatala be.
 Loxoe birin wo xa a xa kisi xa fe masen.
- 24 Wo xa a xa fe fanyie tagi raba si gbetee be,
 wo xa a xa kaabanakoe masen dunija birin be.
- 25 Alatala senbe gbo, a lanma won xa a matoxo.
 A magaaxu alae birin be.
- 26 Wule nan na si gbetee xa alae ra,
 konoo Alatala nan koore daaxi.
- 27 Nore xungbe na a yi ra,
 senbe nun seewe gbo a xonyi.
- 28 Si birin, wo xa Alatala matoxo,
 wo xa a senbe kolon.
- 29 Wo xa a xili matoxo,
 wo xa serexee ba a be a xa horomolingira kui,
 wo xa a batu seniyeñyi kui.
- 30 Adama birin xa seren a ya ra.
 Ala mu tinma dunija xun xa rakana.
- 31 Koore nun dunija xa seewa,
 birin xa a kolon Alatala nan mangere ra.
- 32 Baa nun yexeee xa Ala senbe masen,
 boxi nun subee xa Ala xa fanyi masen.

³³ Wondi wuri xa Alatala xili masen, naxan fafe dunija makiitide.

³⁴ Wo xa Alatala tantu barima a fan, a xa xanunteya mu kanama abadan.

³⁵ Wo xa a masen Ala be, «Ala, muxu rakisi, muxu ratanga si gbetee ma, alako muxu xa i xili matooxo, na xa findi fe fanyi ra muxu be.

³⁶ Tantui na Isirayila Marigi Alatala be temui birin.»

Nama naxa a ratin, «Tantui na Alatala be.»

³⁷ Dawuda naxa Asafi nun a xunyae yamari e xa meeni Alatala xa saate kankira ma temui birin. ³⁸ A naxa Yedutun xa di Obedo Edon, nun Xosa, a nun a xa mixi tongo senni nun solomasaxan yamari e xa hoomolingira naade kanta. ³⁹ Serexedube Sadoki nun a xa mixie naxa lu Alatala xa hoomolingira naxan nu na Gabayon geya fari. ⁴⁰ A nu lan ne e xa serexe gan daaxi ba geesege nun nummare temui Alatala be alo a sebexi Isirayilakae be kitaabui kui ki naxe. ⁴¹ Heman, Yedutun, nun boore naxee nu sugandixi fan nu na alako e xa Alatala tantu, barima a xa fonisireya mu jonna abadan. ⁴² Heman nun Yedutun nu sarae fema, e nu maxasee raberema alako e xa beeti ba Alatala be. Yedutun xa die nan nu na naade kantee ra. ⁴³ Na dangi xanbi, pama birin naxa siga e xonyi. Dawuda fan naxa gbilen a xonyi, a xa duba a xa denbaya be.

17

Ala xa saate Dawuda be (Samuweli II 7:1-17)

¹ Dawuda to ge sabatide a xa banxi neene kui, a naxa a fala Annabi Natan be, «I bara a to, n na banxi tofanyi nan kui naxan yailanxi sediri wuri ra, kono Alatala xa saate kankira tan na kiri banxi nan kui.» ² Annabi Natan naxa Dawuda yaabi, «I xa i waxonfe raba, barima wo nun Ala na a ra.»

³ Na koe ra, Ala naxa a masen Annabi Natan be, ⁴ «Sa a fala n ma konyi Dawuda be Alatala xa masenyi nan ya, «I tan mu banxi tima n be n luma dennaxe. ⁵ Kabi n Isirayila ramini Misira boxi kui han to, n na kiri banxi nan kui. Banxi gbete yo mu nu na n yi ra. ⁶ Muxu nun Isirayila xa pere kui, n mu a fala n ma pama xa yarerati yo be, n naxee sugandi e xa meeni n ma pama ma, e xa banxi sediri wuri daaxi ti n be.» ⁷ Yakosi i xa a masen n ma konyi Dawuda be, «Mange Alatala xa masenyi nan ya: I nu na goore ne xuruse kantade, n naxa i findi n ma pama Isirayila xa mange ra. ⁸ I nu sigama dennaxe birin won birin nan nu a ra, n naxa i yaxuie halaki i ya ra, n naxa i xili rate alo mixi binye naxee na boxi fari. ⁹ N bara yire nde sugandi n ma pama Isirayila be e sabatima dennaxe, alako e naxa gaaxu soxon, tinxintaree xa e lu naa. ¹⁰ N e malima ne alo n a raba ki naxe n to kiitisae doxo n ma pama Isirayila xun ma. N man na rabama i tan fan be, i xa ti i yaxuie fari. N tan Alatala fama ne senbe fide i ma a nun i xabile birin. ¹¹ I xa dunijeigiri na kamali temui naxe, i naxa gbilen i benbae yire, n meenima ne i xa die ma. N keren sugandima ne, a xa findi mange ra i joxoe ra. ¹² Na kanyi nan fama hoomobanxi tide n be. N a rasabatima mangeya kui, alako a xa bu abadan. ¹³ N findima a baba nan na, a tan fan

findima n ma di nan na. N ma fonisireya mu bama a yi ra alo n a ba ki naxe mange singe yi ra. ¹⁴ N a findima n ma pama xa mange nan na, a xa mangeya mu kanama abadan.»

¹⁵ Annabi Natan naxa Ala xa masenyi ti Dawuda be alo Ala a masenxi a be ki naxe. ¹⁶ Na xanbi mange Dawuda naxa siga, a sa a yete dentege Marigi Alatala be, a a fala, «N Marigi Alatala, nde na n tan na a nun n ma denbaya ra naxan a niyama i xa yi nate mooli tongo muxu be? ¹⁷ N Marigi Ala, i naxan falaxi i xa konyi xa denbaya xa fe ra, fe xuri mu a ra de! N Marigi Alatala i bara hinne n na alo mixi xungbe. ¹⁸ N tan Dawuda, n noma munse falade i be yi xunnakeli xa fe ra i naxan fixi i xa konyi ma? I i xa konyi kolon. ¹⁹ Marigi Alatala, i bara yi nate tongo n be i xa xanunteya xa fe ra alako dunija xa i senbe kolon.»

²⁰ «Alatala, i maniyé mu na, ala gbete mu na ba i tan na. Muxu bara na kolon. ²¹ Si gbete na dunija naxan luma alo Isirayila naxan Marigi a raminixi konyiya kui, a a findi a xa pama ra? I bara kaabanakoe raba, fe magaaxuxie. I bara sie ker i xa pama ya ra, i naxan naminixi Misira boxi ra, alako i xili xa kolon. ²² Marigi Alatala, i bara a ragiri Isirayila xa findi i xa pama ra, i fan bara findi e Marigi Ala ra. Na mu kanama abadan.»

²³ «Marigi Alatala, i xa masenyi i xa konyi nun a xa denbaya xa fe ra, na xa kamali. I naxan fala, yandi i xa na ragiri. ²⁴ I xa na ragiri alako i xili xa gbo temui birin. Dunija xa a fala, «Mange Alatala, Isirayila Marigi Ala nan a ra.» I xa konyi Dawuda, nun a xa denbaya, i xa meeni e ma abadan. ²⁵ N Marigi Ala, i bara i panige masen i xa konyi be a falafe ra i xa a xa denbaya xun nakeli. Na na a ra i xa konyi bara limaniya i maxandife ra. ²⁶ Alatala, i tan nan na Ala ra. I bara yi masenyi fanyi ti i xa konyi be. ²⁷ I bara wa i xa konyi xa denbaya barakafe, alako a xa balo i ya i abadan. Alatala barake sama naxan ma, na barake mu bama a yi ra abadan.»

18

Dawuda nola scotfe (Samuweli II 8:1-18)

¹ Na to dangi, Dawuda naxa Filisitakae bonbo, a e rayaagi. A naxa Gati nun a rabilinyie ba e yi ra. ² A naxa Mowabakae fan bonbo, e fa lu a xa yaamari bun ma, e duuti ba. ³ Dawuda naxa Soba mange Hadadeseri fan bonbo Xamata mabiri, barima a nu wama Efirati xure xa lu a xa yaamari bun ma. ⁴ Dawuda naxa soori ragise wulu keren, soe ragi wulu solofere, nun soori wulu moxonen ba e yi ra. A naxa soe birin tore bolon fo soe keme pondon a naxee ragata a yete be.

⁵ Siriyaka naxee na Damasi naxa fa Soba mange Hadadeseri malide, konko Dawuda naxa soori wulu moxonen nun firin bonbo e ra. ⁶ Dawuda naxa a xa soorie doxo Siriya boxi ma Damasi taa kui. Siriyakae naxa lu Dawuda xa yaamari bun, e duuti ba a be. Dawuda siga dede, Alatala nu xunnakeli fima ne a ma. ⁷ Dawuda naxa Hadadeseri xa soorie xa wure lefa xanin Darisalamu xema masoxi naxee ma. ⁸ A naxa Hadadeseri xa yoxui gbege tongo Tibati nun Kunu. Sulemani naxa na yailan maxase xungbe ra, salide kontigibae, a nun serexebade walisee ra naxee nu rawalima horomobanxi kui.

⁹ Xamata mange Tohu naxa a me a Dawuda bara Soba mange Hadadeseri xa soorie birin bonbo. ¹⁰ A naxa a xa di Hadorami xee mange Dawuda xon, a xa a xebu a be, a man xa a matoxo a xa gere xa fe ra Hadadeseri mabiri

ra. A man naxa xɛɛma, gbeti, nun yoxui fi Dawuda ma, barima gere nu na Tohu nun Hadadeseri tagi. ¹¹ Mangɛ Dawuda naxa na birin fi Alatala ma, a nun gbeti nun xɛɛma a naxan nasuxu sie birin yi ra alo Edon, Mowaba, Amoni, Filisita, nun Amaleki.

¹² Seruya xa di Abisayi naxa Edonka wulu fu nun solomasaxan bonbo gulunba kui Foxɔɛ yire. ¹³ A naxa soorie lu Edon alako naa birin xa lu Dawuda xa yaamari bun ma. Dawuda siga dɛdɛ, Alatala nu xunnakeli fima nɛ a ma.

¹⁴ Dawuda naxa a xa pama Isirayila yamari seriye nun tinxinyi ra. ¹⁵ Seruya xa di Yowaba nan nu na soorie xa mangɛ ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mangɛ xa xui madangi ra. ¹⁶ Axituba xa di Sadoki nun Abiyatari xa di Abimeleki nan nu na sɛrɛxɛdubɛe ra. Sawesa nan nu na mangɛ xa sebeliti ra. ¹⁷ Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xunyi ra. Mangɛ Dawuda xa die nan nu na a xanbi ra.

19

Dawuda nun Amonikae xa gere (Samuweli II 10:1-19)

¹ Na to dangi, naxan naba na nan yi ki. Amonikae xa mangɛ Naxasa naxa faxa, a xa di naxa ti a Foxɔɛ ra. ² Dawuda naxa a maroxun, «N fe fanyi rabama nɛ Naxasa xa di Xanun bɛ, barima a baba fe fanyi raba nɛ n bɛ.» Dawuda naxa xɛɛrae xɛɛ Xanun xɔn e xa sa a nu tɔɔɔɔ a nu sege sa a baba jonfe ma. Dawuda xa xɛɛrae naxa so Amonikae xa boxi ma Xanun yire, e xa a nu tɔɔɔɔ sa. ³ Kɔnɔ Amonikae xa kuntigie naxa a fala Xanun bɛ, «I Foxɔɔ a ma Dawuda yee xɛxi i nu tɔɔɔɔ sade i baba jonfe nan ma? E faxi nɛ e xa fa be kolon, e xa be ya iso, e xa yi boxi tegerenya raba. A xa xɛɛrae faxi be na nan ma.»

⁴ Na kui Xanun naxa Dawuda xa xɛɛrae suxu, a naxa e dɛ xabe maxaba, a naxa e xa donmae raxaba e xɔrɛ yailanyi, a fa e rabejin. ⁵ Mixi nde to na fe dentegɛ Dawuda bɛ, a naxa mixie xɛɛ a xa xɛɛrae yire a falafe ra, «Wo lu Yeriko han wo dɛ xabee xa mini. Na temui wo xa gbilen be.» Dawuda xa xɛɛrae xaxili nu bara ifu ki fanyi ra.

⁶ Xanun nun Amonikae to a kolon a e bara xɔnnanteya raso e nun Dawuda tagi, e naxa gbeti kilo wulu tongo saxan nun naani fi Siriyakae ma, naxee nu na Mesopotamiya, Maaka nun Soba, alako e xa fa soori ragisee nun soe ragie ra e bɛ. ⁷ Na kui Maaka mangɛ nun a xa pama naxa fa soori ragise wulu tongo saxan nun firin na, e fa malan Medeba. Amonikae fan naxa mini e xa taee kui, alako e xa Dawuda gere. ⁸ Dawuda fɛfɛ na kolon, a naxa soori mangɛ Yowaba nun a xa soori gbangbalanyi birin xɛɛ e yire. ⁹ Amonikae naxa mini, e ti gere ki ma taa sode dɛ ra. Mangɛ naxee fa e malide, e nu tixi e xati ma daaxa i.

¹⁰ Yowaba naxa a kolon gere na a ya ra, a man na a xanbi ra. A naxa Isirayila soori fanyie mayegeti, a e ti Siriyakae ya ra. ¹¹ A naxa soori donxɔɛ lu a xunya Abisayi xa yaamari bun ma, e xa ti Amonikae ya ra. ¹² Yowaba naxa a fala a xunya bɛ, «Xa Siriyakae senbe gbo n bɛ, i xa fa n malide. Xa Amonikae fan senbe gbo i bɛ, n fan sigama i malide. ¹³ I xa limaniya, won xa won senbe so won bonsoe xa fe ra nun won Marigi Ala xa taee xa fe ra. Alatala xa a waxɔnfe raba.»

¹⁴ Yowaba nun a xa soorie naxa Siriyakae gere. Nee naxa e gi Yowaba ma. ¹⁵ Amonikae to a to, Siriyakae bara e gi, e fan naxa e gi Abisayi ma. Yowaba xunya naxa so taa kui, Yowaba naxa gbilen Darisalamu.

¹⁶ Siriyakae to a kolon Isirayila bara e bonbo, e naxa xerae xee Siriyakae ma naxee nu na xure naakiri ma. Hadadeseri xa soori mange Sofaki nan nu na e xunyi ra. ¹⁷ Dawuda to na kolon, a naxa Isirayilakae birin malan, e naxa fa e Yuruden igiri, e siga Siriyakae gere. Siriyakae man naxa e gi Isirayilakae ya ra. ¹⁸ Dawuda naxa soori nun e ragise doxo wulu solofere faxes, a nun soori wulu tongo naani gbete. A naxa soori mange Sofaki fan faxes. ¹⁹ Hadadeseri malimae to a kolon a Isirayilakae bara e bonbo, e naxa lanyi xiri e nun Dawuda tagi, e naxa lu a xa yaamari bun. Kabi na waxati, Siriyakae mu tinma Amonikae malide sonon.

20

Dawuda Amonikae nun Filisitakae gerefe (Samuweli II 11:1, 12:26-31)

¹ Na ne igbilenyi, gere temui to a li, Yowaba nun a xa soori gbangbalanyie naxa siga Amonikae gere. Yowaba naxa taa nde suxu naxan xili Raba, a fa menni kana. Dawuda tan naxa lu Darisalamu. ² Dawuda naxa mange tonxuma xema daaxi ba Amonikae xa mange xunyi ma, naxan xa binye dangi kilo tongo saxan na. Geme tofanyi diyaman daaxi fan nu na a ma. Na mange tonxuma naxa doxo Dawuda xun ma, a fa se gbegbe xanin a xun ma a naxan soto gere kui. ³ Nama naxan nu na naa, Dawuda naxa e xanin a xun ma, a e findi konyie ra naxee wuri, geme, nun wure xabama. A Amonikae xa taa birin xa fe raba na ki ne. Na xanbi, Dawuda nun a xa soorie naxa gbilen Darisalamu.

⁴ Na to dangi, Isirayilakae nun Filisitakae naxa gere Geseri. Na gere kui, Sibekayi Xusaka naxa Sipayi faxes. Sipayi findi Refa bonsoe nan na. Filisitakae naxa yaagi na fe ma.

⁵ Isirayilakae nun Filisitakae man naxa gere. Yi biyaasi Yayiri xa di Elexanan naxa Goliyati xunya Laxami Gatika faxes. A senbe nu gbo, a xa tanbe xa xungboe nu luxi alo dugi soto wuri.

⁶ Gere gbete naxa mini Gati. Xeme kuye nde nu na, sole senni nan nu na a salonse birin ma, nee malanxi maxoren nun naani. Na fan Rafa bonsoe nan nu a ra. ⁷ A to Isirayila konbi, Dawuda xunya Simeya xa di Yonatan naxa a faxes. ⁸ Yi xeme birin fatanxi Rafa bonsoe nan ma naxan nu sabatixi Gati. Dawuda nun a xa soorie naxa e birin soto.

21

Isirayila nama kontife (Samuweli II 24:1-9)

¹ Sentane to wa Isirayila ratantanfe, a naxa Dawuda boje rate a xa Isirayilakae konti. ² Dawuda naxa a fala Yowaba nun kuntigie be, «Wo siga, wo xa sa Isirayilakae konti, keli Beriseeba ma, sa doxo Dana ra. Wo xa na xasabi dentege n be.» ³ Yowaba naxa a yaabi, «Alatala xa Isirayila nama rawuya doxo keme. Mange, n marigi, i xa konyie xa mu nee birin na? I yi mooli maxorinxi munfe ra? Munfe ra i wama Isirayila xa yi yunubi soto?» ⁴ Kono mange xui mu matandima, na na a ra Yowaba naxa mini, a naxa Isirayila birin injere, a fa gbilen Darisalamu. ⁵ A naxa nama xasabi

fala Dawuda be. Isirayilakae xa konti nan ya: xeme santidegema kanyi miliyon keren, wulu keme. Yudayakae xa konti nan ya: xeme santidegema kanyi wulu keme naani, tongo solofere. ⁶ Yowaba mu Lewi nun Bunyamin bonsoe konti, barima mange xa yaamari mu nu rafanxi a ma.

⁷ Yi yaamari naxa rapaaxu Ala ma. A naxa Isirayila xa tantanyi seri ba. ⁸ Dawuda naxa a fala Ala be, «N to yi rabaxi, n bara yunubi belebele raba. Yakosi n bara i mayandi i xa dije i xa konyi xa yunubi ma. Na bara findi n ma daxuja ra.» ⁹ Alatala naxa a masen Gadi be, naxan findi namijonme ra mange be Dawuda xa waxati, ¹⁰ «I xa a fala Dawuda be, Alatala yi nan masenxi i be, «N bara fe saxan masen i be, i xa keren sugandi i wama n xa naxan naba i ra.» ¹¹ Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a be, «Alatala yi nan masenxi i be, ¹² «I bara tin paxankate mundun na: kaame xa sin boxi je saxan, xa na mu i yaxuie xa no wo ra e xa santidegema ra kike saxan, xa na mu Alatala xa a xa maleke xee a xa Isirayila pama halaki, a xa boxi birin kana a xa santidegema ra nun fure jaaxi ra xi saxan. Yakosi i xa a mato n lan n xa naxan fala n xema be.» ¹³ Dawuda naxa Gadi yaabi, «N boje bara mapaaxu a xoxoxe ra. A lan n xa n sa Alatala belexe i naxan xa kinikini gbo. Na fisa adamadie belexe be.» ¹⁴ Alatala naxa fure jaaxi radin Isirayila ma han xeme wulu tongo solofere naxa faha Isirayila boxi ma. ¹⁵ Ala naxa maleke xee Darisalamu, a xa sa naa kana. A nu naa kanafe temui naxe, Alatala naxa e xa toore mato, a fa nimisa. A naxa a masen maleke be naxan nu na naa kanafe, «Na lan. E lu naa sinden.» Alatala xa maleke nu tixi Oronan Yebusuka xa lonyi ma. ¹⁶ Dawuda to a ya rate, a naxa Alatala xa maleke to, a tixi koore ma, a xa santidegema baxi a tee i, a ya rafindixi Darisalamu ma. Dawuda nun forie naxa sunnun donma ragoro e ma, e e yatagi rafelen boxi. ¹⁷ Dawuda naxa a fala Ala be, «N tan xa mu yaamari ti e xa Isirayila pama konti? N tan nan yunubi rabaxi, n tan nan yi fe kobi niyaxi. Nama tan munse rabaxi? N Marigi Alatala, i xa n tan nun ma denbaya halaki, i xa i xa pama lu naa.»

¹⁸ Alatala xa maleke naxa a masen Gadi be a xa a fala Dawuda be, a xa te serexebade yailande Alatala be Oronan Yebusuka xa lonyi ma. ¹⁹ Dawuda naxa te naa alo Gadi a fala a be Alatala xili ra ki naxe.

²⁰ Oronan to nu naa lonyi ma, a mengi bonbofe, a naxa a mafindi, a fa maleke to. A tan nun a xa di naanie naxa e noxun. ²¹ Na waxati, Dawuda fan nu sigafe Oronan yire. Oronan to a to, a naxa keli lonyi ma, a sa a felen boxi ma Dawuda bun ma. ²² Dawuda naxa a fala Oronan be, «N wama yi lonyi sarafe i ma, alako n xa serexebade ti Alatala be. A mati n ma a sare ra, alako fure jaaxi xa jon pama ma.» ²³ Oronan naxa Dawuda yaabi, «Mange, a tongo. N marigi xa a waxonfe raba a ra. N bara yi ningee fan so i yi ra, e xa findi serexe gan daaxi ra. Yi saretie noma gande yege ra, yi mengi fan xa findi serexe ra. N bara yi birin fi i ma.»

²⁴ Kono mang'e Dawuda naxa a fala Oronan be, «Ade, n wama a sarafe ne kobiri ra naxan lanma seriye ki ma. N mu se bama serexe ra Alatala be, naxan findima i tan harige ra. N mu noma serexe gan daaxi bade n mu naxan sare baxi.» ²⁵ Na kui Dawuda naxa xema kilo solofere fi Oronan ma na lonyi xa fe ra. ²⁶ Dawuda naxa serexebade ti menni Alatala be, a fa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba. A to Alatala maxandi, Alatala naxa a yaabi te ra naxan sinxi serexebade ma keli koore ma. ²⁷ Na temui Alatala naxa woyen maleke be, a fa santidegema raso a tee i.

28 Dawuda nu serexɛ bama Oronan Yebusuka xa lonyi nan ma sɔnɔn, barima a nu bara a kolon a Alatala a yaabima menni nɛ. 29 Alatala xa hɔrɔmɔlingira, Annabi Munsa naxan yailan gbengberenyi ma, a nun serexɛbade serexɛ gan daaxi bama dennaxɛ, nɛe nu na yire itexi nde nɛ Gabayon na waxati. 30 Kɔnɔ Dawuda mu nu nɔma sode naa, a xa wɔyɛn Ala ra, barima a nu hɛnmɛxi Alatala xa maleke xa santidɛgɛma ra.

22

Ala xa hɔrɔmɔbanxi fɔlɔfe

1 Dawuda naxa a masen, «Won Marigi Alatala xa banxi xa ti be, a nun serexɛbade, serexɛ gan daaxi bama dennaxɛ.»

2 Dawuda naxa yaamari fi, xɔɲɛ konyi birin naxee sabatixi Isirayila bɔxi ma, e xa malan. A naxa e findi gɛmɛ xabamae ra Ala xa banxi xa wali xa fe ra. 3 Dawuda naxa wure gbegbe fen, naxan findima lantumae nun naade gbaku see ra. A naxa yɔxui gbegbe fan fen naxan mu nu nɔma maniyade a gboe xa fe ra. 4 Sidɔnkae nun Tirekae naxa Dawuda mali, a naxa wuri fanyi gbegbe sɔtɔ. Na wuri mɔɔli xili nɛ sɛdiri. 5 Dawuda nu fa a fala, «N ma di Sulemani dimɛdi na a ra, a mu wali kolon sinden. Hɔrɔmɔbanxi naxan tima Alatala bɛ, na lanma a xa tofan, a xa rayabu, a xili xa gbo si birin ya ma.» Na kui, Dawuda se gbegbe malan nɛ na banxi tima naxan na beenu a xa faxa

6 Dawuda naxa a xa di Sulemani xili, a a fala a bɛ a xa banxi ti Isirayila Marigi Alatala bɛ. 7 A naxɛ, «N ma di, nate nu na n bɛ n xa banxi ti n Marigi Alatala bɛ, 8 kɔnɔ Alatala bara yi masen n bɛ yi ki, «I bara wuli ifili a gbe ra n ya i i xa yihadi gereɛ kui, i mixie gbegbe faxa. Na nan a ra, i tan nu lan i xa banxi ti n bɛ. 9 Kɔnɔ i fama di nde sɔtɔde, naxan findima bɔɲɛsa mixi ra, n malabui fima naxan ma a yaxuie xa fe ra. A xili fama falade Sulemani. Isirayila luma bɔɲɛsa nun maraxare kui a xa simaya birin kui. 10 A tan nan fama banxi tide n bɛ, a fa findi n ma di ra, n fan findi a baba ra. A xa mangeya kibanyi buma abadan Isirayila.»

11 «Yakosi, n ma di, Alatala xa lu i sɛti ma, alako i xa i Marigi Alatala xa banxi ti sɔnɛya ra alɔ a a falaxi i xa fe ra ki naxɛ. 12 Alatala xa lɔnni nun xaxili fanyi fi i ma a i tima mange ra temui naxɛ Isirayila bɔxi ma, alako i xa i Marigi Alatala xa seriye rabatu. 13 Fe birin fama nɛ sɔnɛyade i bɛ xa i Alatala xa seriye nun a xa yaamarie rabatuma, a naxee soxi Annabi Munsa yi ra Isirayila bɛ. I xa i senbe so, i xa limaniya. I naxa gaaxu fefe ya ra, i bɔɲɛ naxa mini.»

14 «N ma kate kui, n bara xɛɛma kilo miliyɔn saxan, kilo wulu kemɛ naani malan Alatala xa banxi xa fe ra. N man bara gbeti kilo miliyɔn tongo saxan nun naani malan. Yɔxui nun wure bara gbo han na kɔnti mu nɔma kolonde. N bara wuri nun gɛmɛ fan fen. I man fama nde sade na xun. 15 Walike gbegbe na i yi ra naxee fata gɛmɛ xabade, naxee fata gɛmɛ nun wuri masolide. E wali mɔɔli birin kolon. 16 Xɛɛma, gbeti, yɔxui, nun wure na i yi ra han a bara dangi a i. Keli, i xa wali suxu keren na! Alatala xa i mali.»

17 Dawuda naxa a fala Isirayila kuntigi birin bɛ, e xa fa a xa di Sulemani mali. A naxa a fala e bɛ, 18 «Wo Marigi Alatala mu na wo fɔxɔ ra? A mu bɔɲɛsa fixi wo ma wo yaxui birin ya ra? A bara bekae sa n belɛɛe i. Yi bɔxi bara findi Alatala nun a xa pama gbe ra. 19 Wo xa wo Marigi Alatala fen wo bɔɲɛ nun wo nii birin na. Wo keli, wo xa hɔrɔmɔbanxi seniyeɲxi

ti wo Marigi Alatala be, alako wo xa fa Alatala xa saate kankira nun a xa se seniyeñxie raso Ala xa banxi kui.»

23

Lewi bənsəe xa konti

¹ Dawuda to bara ge foride, a naxa a xa di Sulemani sugandi Isirayila mange ra. ² A naxa Isirayila kuntigie, serexedubee, nun Lewikae malan. ³ E naxa Lewikae konti, naxee nu bara je tongo saxan soto. E konti naxa siga xeme wulu tongo saxan nun solomasaxan. ⁴ Dawuda naxa a fala, «N bara mixi wulu moxonen nun naani ba, e xa e pengi sa Alatala xa banxi wali rabafe xon. Mixi wulu senni xa findi kitiisae ra. Mixi wulu naani xa findi naade kantee ra. ⁵ Mixi wulu naani xa Alatala matoxo maxasee xui ra, n naxee yailanxi a matoxo se ra.»

⁶ Dawuda naxa Lewikae itaxun xunde ma, e benba Lewi xa die ki ma: Gerison, Kehati, nun Merari. ⁷ Gerison xa die: Ladana nun Simeyi. ⁸ Ladana xa die: Yexiyeli, di singe, Setama nun Yoweli, e mixi saxan. ⁹ Simeyi xa die: Selomoti, Xasiyeli, nun Xarani, e mixi saxan. Ladana xa denbaya kuntigie nan na ki.

¹⁰ Simeyi xa die: Yaxati, Sisa, Yeyusu nun Beriya. Simeyi xa di naani nan na ki. ¹¹ Yaxati, di singe, Sisa, di firin nde. Yeyusu nun Beriya mu di gbegbe soto. E naxa findi denbaya keren na.

¹² Kehati xa die: Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyele, e mixi naani. ¹³ Amarama xa die: Haruna nun Munsa. Haruna naxa findi Ala xa mixi seniyeñxi ra, a nun a bənsəe abadan, alako e xa surayi ba serexe ra Alatala be, e xa a xa wali gbete raba, e man xa duba mixi be Ala xili ra temui birin. ¹⁴ Munsa findi Ala xa mixi nan na. A xa die naxa lu Lewi bənsəe ya ma. ¹⁵ Munsa xa die: Gerisomi nun Eliyeseri. ¹⁶ Gerisomi xa die: Sebuweli, di singe. ¹⁷ Eliyeseri xa die: Rexabiya, di singe. Eliyeseri mu di gbete soto, konə Rexabiya naxa di gbegbe bari. ¹⁸ Yisehari xa die: Selomiti, di singe. ¹⁹ Xebiron xa die: Yeriya, di singe, Amaraya, di firin nde, Yaxasiyeli, di saxan nde, nun Yekameyami, di naani nde. ²⁰ Yusiyele xa die: Mike, di singe, nun Yisiya, di firin nde.

²¹ Merari xa die: Maxali nun Musi. Maxali xa die: Eleyasari nun Kisi. ²² Eleyasari faxa ne, a mu di xeme yo lu, konə a di ginēe tan lu ne. Kisi xa die naxa e dōxo ginēe ra, barima e dexoe nan nu e ra. ²³ Musi xa die: Maxali, Ederi nun Yerimoti, e di saxan.

²⁴ Yee nan findi Lewi bənsəe ra denbaya xunye ki ma. E birin kontixi keren kerenyi ra. E nu walima Alatala xa banxi kui kabi e na je moxonen. ²⁵ Dawuda nu bara a fala, «Isirayila Marigi Alatala bara bəpəsa fi a xa pama ma. E xa lu Darisalamu abadan. ²⁶ Lewikae mu fama Ala xa hōrōmolingira nun a yirabasee xaninde sonon.» ²⁷ Dawuda xa nate dōnxoe nan na ki, Lewikae kontife naxee bara je moxonen soto. ²⁸ E nu Haruna xa die malima Alatala xa banxi wali ra, alə mēenife tete nun konkoe ma, se raseniyeñfe, wali xunxuri rabafe Ala xa banxi kui, ²⁹ taami yailanfe naxan bama serexe ra Ala be, farin dinfe naxan findima serexe ra, taami lebinitare yailanfe, nun donse mooli birin nafalafe. ³⁰ E nu lanma e xa Alatala matoxo geesege nun nunmare birin. ³¹ E man nu serexe gan daaxie bama Alatala be malabui ləxoe ma, Kike Neene Sali, nun sali xungbe waxati. E nu lanma e xa Alatala rabatu a seriye ki ma. ³² E tan nan nu Kiri

Banxi Naralande nun yire seniyeñxi kantama. E man nu e ngaxakerenyi Haruna xa die xa yaamari rabatuma Alatala xa banxi wali rabafe ma.

24

Serexedubee itaxunfe

¹ Haruna nu bara di naani soto: Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari.

² Nadabo nun Abihu singe naxa faxe a baba be. E mu di yo bari. Eleyasari nun Itamari nan nu na serexedubee ra. ³ Sadoki, Eleyasari xa di, nun Aximeleki, Itamari xa die, naxa Dawuda mali Haruna xa die itaxunfe ra e wali ki ma.

⁴ Mangee nu wuya Eleyasari xa die nan ya ma, dangi Itamari xa die ra. Na nan a to e naxa Eleyasari xa die findi denbaya fu nun senni ra. Itamari xa die naxa findi denbaya solomasaxan na. ⁵ E naxa e sugandi Ala xa mali ra, barima Eleyasari xa die nun Itamari xa die birin findixi Ala xa walikee nan na. ⁶ Netaneeli xa di Semaya Lewika nan nu e xilie sebema mangee, kuntigie, serexedube Sadoki, Abiyatari xa di Aximeleki, nun serexedubee xa denbaya xunyiye, nun Lewikae ya xori. E naxa denbaya keren sugandi Eleyasari xa die ya ma, e man naxa keren sugandi Itamari xa die ya ma.

⁷ Ala naxa a ragiri denbayae xa sugandi yi ki: a singe Yehoyaribu, a firin nde Yedaya, ⁸ a saxan nde Xarima, a naani nde Seyorimi, ⁹ a suuli nde Malakiya, a senni nde Miyamin, ¹⁰ a solofere nde Hakosi, a solomasaxan nde Abiya, ¹¹ a solomanaani nde Yosuwe, a fu nde Sekanaya, ¹² a fu nun keren nde Eliyasibu, a fu nun firin nde Yakimi, ¹³ a fu nun saxan nde Xupa, a fu nun naani nde Yesebeyabi, ¹⁴ a fu nun suuli nde Biliga, a fu nun senni nde Imeri, ¹⁵ a fu nun solofere nde Xesiri, a fu nun solomasaxan nde Hapisesi, ¹⁶ a fu nun solomanaani nde Petaxiya, a moxoren nde Yesekeyeli, ¹⁷ a moxoren nun keren nde Yakin, a moxoren nun firin nde Gamulu, ¹⁸ a moxoren nun saxan nde Delaya, a moxoren nun naani nde Maasiya.

¹⁹ A nu lan e xa Alatala xa horomobanxi xa wali suxu na ki ne, alo e benba Haruna a fala e be ki naxe. Isirayila Marigi Alatala nu bara na yaamari so Haruna yi ra.

²⁰ Lewi bonsoe gbetee nan ya. Amarama xa die: Subayeli. Subayeli xa die: Yexedeya. ²¹ Rexabiya xa die: Yisiya, di singe. ²² Yisehari xa die: Selomoti. Selomoti xa die: Yaxati. ²³ Xebiron xa die: Yeriya, di singe, Amaraya, di firin nde, Yaxasiyeli, di saxan nde, Yekameyami, a xa di naani nde. ²⁴ Yusiyeli xa die: Mike. Mike xa die: Samiri. ²⁵ Mike xunya: Yisiya. Yisiya xa die: Sakari. ²⁶ Merari xa die: Maxali nun Musi a nun a xa mamadi Yaasiyahu. ²⁷ Merari xa mamadie: Yaasiyahu, Sohami, Sakuru, nun Ibiri. ²⁸ Maxali xa die: Eleyasari. Eleyasari mu di yo soto. ²⁹ Kisi xa die: Yerameeli. ³⁰ Musi xa die: Maxali, Ederi, nun Yerimoti. Lewi xa die nan ya a denbaya ki ma.

³¹ E fan sugandixi Ala xa mali nan na alo e ngaxakerenyie Haruna xa die. Na raba mänge Dawuda, Sadoki, Aximeleki, serexedubee xa denbaya xunyiye, nun Lewikae ya xori. Na kui Eleyasari nun Itamari xa denbayae birin lan.

25

Bestetibae

¹ Dawuda nun sori mangee naxa Asafi, Heman, nun Yedutun bonsoe sugandi e xa namiponme masenyi ti beeti daaxi, korae nun maxasee xui

ra. Xeme xilie nan ya naxee nu na wali rabama: ² Asafi xa die: Sakuru, Yusufu, Netaniya, nun Asareela. Asafi xa die, naxee nu na a xa yaamari bun ma, naxee nu namiponme masenyi tima mange be: ³ Yedutun xa die: Gedalaya, Seri, Yesaya, Simeyi, Xasabiya, nun Matitiya. Na mixi senni naxa lu e baba Yedutun xa yaamari bun ma. Yedutun nu namiponme masenyi tima kora xui ra, alako a xa Alatala matoxo, a xa a tantu.

⁴ Heman xa die: Buukiya, Mataniya, Yusiyei, Sebuweli, Yerimoti, Xananiya, Xanani, Eliyata, Gidaliti, Romanti Eseri, Yosobekasa, Maloti, Hotiri, Maxasiyoti. ⁵ Yi mixi birin findixi Heman xa die nan na, naxan nu Ala xui madangima mange be. Ala naxa senbe fi a ma, a xa di fu nun naani soto, a nun di gine saxan. ⁶ Nee birin nu na e baba xa yaamari bun ma, e xa beeti ba korae xui ra Alatala xa banxi kui. Asafi, Yedutun, nun Heman nu na mange xa yaamari nan bun ma. ⁷ Yi karamoxo naxee fata beeti bade Alatala be, e findi mixi keme firin mixi tongo solomasaxan nun solomasaxan nan na. ⁸ E birin sugandixi Ala xa mali nan na e xa wali kepa ma, tagi rasa yo mu nu na a lanmadi, a xungbe, a karamoxe, nun a xarandi tagi.

⁹ Ala naxa a ragiri e xa sugandi yi ki: A singe, Asafi xa di Yusufu. A firin nde, Gedalaya, a xunyae, nun a xa die, e mixi fu nun firin. ¹⁰ A saxan nde, Sakuru, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹¹ A naani nde, Yisiri, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹² A suuli nde, Netaniya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹³ A senni nde, Buukiya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁴ A solofere nde, Yesarela, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁵ A solomasaxan nde, Yesaya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁶ A solomanaani nde, Mataniya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁷ A fu nde, Simeyi, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁸ A fu nun keren nde, Asareli, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ¹⁹ A fu nun firin nde, Xasabiya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁰ A fu nun saxan nde, Subayeli, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²¹ A fu nun naani nde, Matitiya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²² A fu nun suuli nde, Yerimoti, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²³ A fu nun senni nde, Xananiya, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁴ A fu nun solofere nde, Yosobekasa, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁵ A fu nun solomasaxan nde, Xanani, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁶ A fu nun solomanaani nde, Maloti, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁷ A moxoren nde, Eliyata, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁸ A moxoren nun keren nde, Hotiri, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ²⁹ A moxoren nun firin nde, Gidaliti, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ³⁰ A moxoren nun saxan nde, Maxasiyoti, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin. ³¹ A moxoren nun naani nde, Romanti Eseri, a xa die, nun a xunyae, e mixi fu nun firin.

26

Həroməbanxi naade kantee

¹ Naade kantee nan ya: Kore xa die naxan baba findi Asafi ra: Meselemya. ² Meselemya xa die: Sakari nan na di singe ra, Yediayeli, nan na a firin nde ra, Sebadaya nan na a saxan nde ra, ³ Yataniyei nan na a naani nde ra, Elama nan na a suuli nde ra, Yehoxanan nan na a

senni nde ra, Eliyehowenayi nan na a solofere nde ra. ⁴ Obedo Edon xa die: Semaya, di singe, Yehosabadi di firin nde, Yowa di saxan nde, Sakara di naani nde, Netaneeli, di suuli nde, ⁵ Amiyeli, di senni nde, Isakari, di solofere nde, Pewuletayi, di solomasaxan nde. Ala nu bara baraka sa Obedo Edon xa fe. ⁶ A xa di singe Semaya naxa di xem'ee bari naxee findixi kuntigie ra e xa denbayae xun ma barima e senbe nu gbo. ⁷ Semaya xa die: Otini, Refayeli, Obedo, Elesabada, nun e xun'ya'e Elihu nun Semakiya, xem'ee gbangbalanyie. ⁸ Yi mixi tongo senni nun firin birin baba nu lanxi Obedo Edon nan ma. E senbe nu gbo ki fanyi Ala xa wali kui.

⁹ Meselemiya xa die nun a xun'ya'e findixi mixi fu nun solomasaxan nan na. E senbe fan nu gbo. ¹⁰ Merari xa di Xosa naxa di xem'ee bari: Simiri, a baba naxan findi xunyi ra hali di singe to nu nu a ra. ¹¹ Xilikiya, a firin nde, Tebaliya, a saxan nde, Sakari, a naani nde. Xosa xa die nun a xun'ya'e nu lanxi mixi fu nun saxan nan ma. ¹² Yi mixi birin nun e xun'ya'e findixi naade kantee nan na Alatala xa banxi kui. ¹³ E nu luma mixi sugandi ra Ala xa mali ra alako e xa a kolon nde lan a xa naade mundun kanta. Denbaya birin, mixi xuri nun mixi xungbe, e birin nu na na konti kui.

¹⁴ Ala naxa a ragiri sogetede naade xa ilan Selemiya ra. Koola naade naxa ilan a xa di Sakari ra, naxan findixi lonnila ra. ¹⁵ Yirefanyi naade naxa ilan Obedo Edon na. A xa die fan naxa lan banxi ma see ragatama dennaxe. ¹⁶ Sogegorode naade naxa ilan Supimi nun Xosa ra Alatala xa maragiri saabui ra. E naxa Saaleketi naade fan kanta, naxan nu na kira ma naxan tema. Xunde firin nu na menni, e ya rafindixi e boore ma. ¹⁷ Lewika senni nu na sogetede biri, mixi naani koola biri, mixi naani yirefanyi biri, mixi naani see ragatama banxi naxan kui, yire firin, ¹⁸ sogegorode biri, mixi naani nu na kira de ra, mixi firin banxi sode de ra. ¹⁹ Naade kantee nan na ki naxee kelixi Kore nun Merari xa die ya ma.

²⁰ Lewikae nan ya naxee nu e jengi sama naafuli nun se seniyenxie xon ma naxee ragatami Ala xa horomobanxi kui. ²¹ Ladana xa di naxee fatanxi Gerison bonsoe ra Ladana saabui ra, e xa denbaya xunyi nu lanxi Yexiyeli nan ma. ²² Yexiyeli xa die fan, Setama nun a xunya Yoweli, nu e jengi saxi naafuli xon ma naxan nagatami Alatala xa horomobanxi kui.

²³ Amaramakae, Yiseharikae, Xebironkae, nun Yusiyelikae ²⁴ naxa Gerisomi xa di Sebuweli, Munsa xa mamadi, sugandi a xa meeni naafuli ma, ²⁵ e nun a bari boore naxee fatanxi Eliyeseri xabile ra. E findi Eliyeseri xa di Rexabiya nan na, na fan xa di Yesaya, na fan xa di Yorami, na fan xa di Sikiri, nun na fan xa di Selomiti. ²⁶ Selomiti nun a bari boore nan nu e jengi sama naafuli nun se seniyenxie xon ma, mang'e Dawuda naxee radaxa xabile mixi wulu yarerati, mixi keme yarerati, nun soori xunyi nan nee fixi Ala ma. ²⁷ E nu bara e harige ba Alatala xa banxi be e naxan soto gere kui. ²⁸ Selomiti nun a xun'ya'e man nu e jengi sama naafuli fan xon ma, Annabi Samuweli, Kisi xa di Solu, Neri xa di Abeneri, nun Seruya xa di Yowaba naxan fixi Ala ma. ²⁹ Kenaniya nun a xun'ya'e, naxee findi Yisehari bonsoe ra, nan nu e jengi saxi kiiti safe xon ma Darisalamu fari ma Isirayila. ³⁰ Xasabiya nun a xun'ya'e, naxee nu na Xebiron, xem'ee gbangbalanyie, e mixi wulu keren keme solofere, e nu e jengi sama Isirayila boxi xon ma naxan nu na Yuruden naakiri ma sogegorode mabiri. E nu e jengi sama Alatala nun mange xa wali xon ma menni biri. ³¹ Yeriya findi Xebiron mange nan na a xabile ki ma. Dawuda xa mangeya je tongo naani nde, mixi ndee naxa taruxuie

mato, e fa a kolon xeme gbangbalanyie na Yaaseri, Galadi boxi ma. ³² A ngaxakerenyi gbangbalanyie nu lanxi mixi wulu firin keme solofere nan ma, e birin xabile xunyie. Mang'e Dawuda naxa e findi Ruben, Gadi, nun Manasi bõnsõe seeti keren xunyie ra.

27

Isirayila sõorie

¹ Isirayila sõorie xunyie nan ya naxee findi denbaya xunyie ra. E tan nan nu findixi mange xa sõori gali xunyie ra, sõori wulu nun sõori keme ki ma. Kike yo kike xeme wulu mõxõjen nun naani nu sõori wali rabama.

² Sabadiyeli xa di Yasobeyami findi xunde singe xa mange nan na, je kike singe. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

³ Sabadiyeli findi Peresi xa di nde nan na. A findi sõori birin xa mange nan na je kike singe.

⁴ Dodayi Axowaka findi xunde firin nde mange nan na je kike firin nde. Mikiloti naxa findi a xa sõorie xunyi ra. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

⁵ Serexedube Yehoyada xa di Benaya findi xunde saxan nde mange nan na je kike saxan nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma. ⁶ Benaya nan nu na Dawuda xa sõori tongo saxanyie xunyi ra. A xa di Amisabadi nu na a baba xa yaamari bun ma.

⁷ Yowaba xunya Asaheli findi xunde naani nde mange nan na je kike naani nde. A xa di Sebadaya naxa findi a jõxõe ra. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

⁸ Samehuti Yisiraka findi xunde suuli nde mange nan na je kike suuli nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

⁹ Ikesi xa di Ira Tekowaka findixi xunde senni nde mange nan na je kike senni nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁰ Xeleli Pelonka naxan fatan Eframi bõnsõe ra findi xunde solofere nde mange nan na je kike solofere nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹¹ Sibekayi Xusaka naxan fatan Sera xabile ra findi xunde solomasaxan nde mange nan na je kike solomasaxan nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹² Abiyeseri Anatotika naxan fatan Bunyamin bõnsõe ra findi xunde solomanaani nde mange nan na je kike solomanaani nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹³ Maharayi Netofaka naxan fatan Sera xabile ra findi xunde fu nde mange nan na je kike fu nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁴ Benaya Piratonka naxan fatan Eframi bõnsõe ra findi xunde fu nun keren nde mange nan na je kike fu nun keren nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁵ Xeledayi Netofaka naxan fatan Otiniyeli xabile ra findi xunde fu nun firin nde mange nan na je kike fu nun firin nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁶ Isirayila bõnsõe xa sõorie xa mang'ee nan ya: Ruben bõnsõe xun ma, Sikiri xa di Eliyeseri. Simeyõn bõnsõe xun ma, Maaka xa di Sefataya,

¹⁷ Lewi bõnsõe xun ma, Kemuweli xa di Xasabiya. Serexedube Sadoki nan nu na Haruna xabile xun ma. ¹⁸ Yudaya bõnsõe xun ma, Dawuda taara

Elihu. Isakari bönsöe xun ma, Mikayeli xa di Omeri. ¹⁹ Sabulon bönsöe xun ma, Abadiyasi xa di Yisemaya. Nafatali bönsöe xun ma, Asiriyeli xa di Yerimoti. ²⁰ Efirami bönsöe xun ma, Asasiya xa di Hoseya. Manasi bönsöe seeti keren xun ma, Pedayaxa di Yoweli. ²¹ Manasi bönsöe seeti boore xun ma sogetede biri, Sakari xa di Ido. Bunyamin bönsöe xun ma, Abeneri xa di Yaasiyeli. ²² Dana bönsöe xun ma, Yeroxama xa di Asareli. Isirayila bönsöe xa söorie xa mängee nan na ki.

²³ Dawuda mu mixie konti, naxee nu bara ge ne möxönen sotode, barima Alatala nu bara a masen a Isirayilakae wuyama ne alo tunbuie. ²⁴ Seruya xa di Yowaba nu bara Isirayilakae konti fölo, kono a mu a rajon Alatala xa xone xa fe ra Isirayila ma. Na konti mu sebexi Dawuda xa taruxui buki kui.

²⁵ Adiyeli xa di Asamafeti findi mänge xa naafuli ragate nan na. Yusiya xa di Yonatan fan findi mänge xa naafuli ragate nan na Darisalamu fari ma, daaxa nun taa gbete kuu. ²⁶ Kelubu xa di Esiri findi mänge xa xe sae xunyi nan na. ²⁷ Simeyi Ramatika nan nu a joxo sama mänge xa weni bilie xon na. Sabidi Sefamika nan fan nu a joxo sama mänge xa weni ragatadee xon ma. ²⁸ Bali Xanan Gederika nan nu meenima mänge xa oliwi nun sikomoro xee ma Sefela boxi ma. Yowasi nan fan nu meenima mänge xa ture ragatadee ma. ²⁹ Sitirayi Saronka nan nu meenima mänge xa xuruse xungbee ma Saron boxi ma. Adalayi xa di Safati nan fan nu meenima mänge xa xuruse xungbee ma gulunba kui. ³⁰ Sumayila xa di Obili nan nu meenima mänge xa joxomee ma. Yexedeya Meronotika nan fan nu meenima mänge xa sofalee ma. ³¹ Yasisi Hagarika nan nu meenima mänge xa xuruse lanmae ma. Yi mixie birin nu e jengi sama mänge Dawuda harige nan xon ma.

³² Mänge Dawuda baba xunya Yonatan findi mixi rasi, lonnila, nun sebeliti nan na. Xakimoni xa di Yexiyeli nan nu meenima mänge xa die ma. ³³ Axitofeli fan findi mänge rasima nan na. Arakika Xusayi findi mänge defanboore nan na. ³⁴ Benaya nun Abiyatari xa di Yehoyada naxa findi Axitofeli joxoe ra. Yowaba naxa findi söorie xa mänge xungbe ra.

28

Dawuda waxonfe Ala xa hoxomöbanxi xa fe ra

¹ Dawuda naxa Isirayila xunyiie birin malan Darisalamu, bönsöe xunyiie, söori xundee xunyiie, mixi wulu nun mixi keme xunyiie, mänge xa naafuli meenimae, mänge xa xuruse meenimae, mänge xa die meenimae, mänge xa denbaya meenimae, xeme gbangbalanyie, nun kuntigi birin. ² Mänge Dawuda naxa ti, a a masen e be, «N ngaxakerenyie nun n ma pama, wo wo tuli mati n na. Nate nu na n be, n xa banxi ti Alatala xa saate kankira döxoma dennaxe, naxan noma findide won Marigi Ala lude ra. Na kui, n bara na wali fölo.»

³ «Kono Ala naxa a masen n be «I mu banxi tima n be n luma dennaxe, barima yihadila nan i ra. I bara adamadie faxa.» ⁴ Isirayila Marigi Alatala n tan nan sugandixi n baba xa mixi birin tagi, n xa findi Isirayila mänge ra abadan, barima a Yuda nan sugandixi a xa findi xunyi ra, a n baba xa denbaya sugandi Yuda bönsöe birin tagi. N baba xa die birin ya ma, a n tan nan sugandixi, n xa findi Isirayila mänge ra. ⁵ N ma di xeme wuyaxie tagi, Ala naxee fixi n ma, a n ma di Sulemani nan sugandixi Isirayila mänge ra, Alatala xa mangeya bun ma.»

⁶ «Ala naxa a masen n be «I xa di Sulemani nan n ma hōromōbanxi nun a tete tima, barima n bara a sugandi n ma di ra, n tan yete yati nan findima a baba ra. ⁷ N fama a xa mängeya rasabatide abadan, xa a n ma yaamarie nun n ma seriyee rabatuma alo a na rabafe ki naxe to.»

⁸ «To λῶξε, n bara a fala won Marigi Ala ya xōri Isirayilaka birin be, Alatala xa pama, wo xa wo Marigi Alatala xa seriyē birin nabatu. Wo xa na nate tongo Ala ya xōri naxan wo xui birin namema. Wo xa na raba alako wo xa yi bōxi fanyi masoto, a xa findi ke ra wo xa die be naxee fama wo xanbi ra abadan. ⁹ N ma di Sulemani, i xa i baba Marigi Alatala kolon, a naxan batuma. I fan xa a batu i bōpe nun i janige birin na, barima Alatala a kolon naxan na sondonyi birin kui. A adama janige birin kolon. Xa i Alatala fen, a tinma ne i xa a to. Konō xa i a rabejin, a fan i rabejinma ne kerenyi ra. ¹⁰ I xa a mato, Alatala bara i sugandi, alako i xa a xa hōromōbanxi ti. I xa limaniya, i xa na wali suxu.»

¹¹ Dawuda naxa hōromōbanxi ti ki tagi raba Sulemani be, a tete, a rabilinyi banxie, naafuli yire, konkoe itexie, konkoe gbeteē, nun saate kankira dōxode. ¹² Dawuda naxa fe birin masen a xa di be naxan nu na a xaxili ma Alatala xa hōromōbanxi tife ra, alo tete, konkoe, naafuli yire, nun se seniyenxie yire. ¹³ A man naxa a tagi raba a be serexedubee nun Lewikae itaxunma ki naxe, a nun e walima ki naxe Alatala xa banxi kui. A naxa se birin masen a be naxan nawalima Alatala xa banxi kui. ¹⁴ A naxa wali se xεema daaxie nun gbeti daaxie xa binye xasabi masen a be. ¹⁵ A naxa lanpui dōxosee nun lanpuie xa binye xasabi masen a be, naxee yailanma xεema ra a nun naxee yailanma gbeti ra. ¹⁶ A naxa xεema nun gbeti binye xasabi masen a be naxan yailanma teebilie ra serexe taami sama naxee fari. ¹⁷ A naxa yirabase xεema nun gbeti daaxi mōoli birin xa binye xasabi masen a be. ¹⁸ A naxa surayi serexebade xεema daaxi xa binye xasabi masen a be, a nun na yailan ki. A naxa a masen a be na mänge ragise nun na maleke sawure xεema daaxie, naxee gabutenyie italaxi Alatala xa saate kankira xun ma, nee yailanma ki naxe.

¹⁹ Dawuda naxa a fala a be, «Alatala nan yi birin sebexi. N naxan masenxi i be a fatanxi a xaxili nan na.» ²⁰ Dawuda naxa a fala a xa di Sulemani be, «I senbe so, i xa limaniya. Wali suxu. I naxa gaaxu fefe ma, barima n Marigi Alatala na i seeti ma. A mu i rabejinma. A mu i raboloma han i ge a xa hōromōbanxi wali birin na. ²¹ Serexedube nun Lewika xunde birin na i xanbi ra Ala xa banxi xa wali xa fe ra. Walike mōoli birin na naa naxee fata wali ra. Kuntigie nun pama fan e tuli matima i xa yaamari birin na.»

29

Dawuda xa masenyi Isirayila be

¹ Mänge Dawuda naxa a fala pama birin be, «N ma di Sulemani, Ala naxan sugandixi, a mu gexi mode, a senbe mu gbo sinden. Wali naxan na be, a gbo, barima banxi xa mu a ra naxan tima mixi be. A tima Alatala nan be. ² N bara n senbe birin sa n Marigi Ala sagoe a xa banxi tife ra. N bara xεema, gbeti, yoxui, wure, wuri, geme tofanyi, diyaman mōoli birin, nun geme fiixe ghegbe malan, alako e xa rawali e rawali ki ma. ³ Dangi na ra, n bara n harige birin, xεema nun gbeti, fi n Marigi Ala xa hōromōbanxi xa fe ra, barima yi wali tide gbo n be. ⁴ N harige nan ya: xεema Ofiri daaxi kilo wulu keme wulu firin, gbeti fanyi kilo wulu keme firin tongo saxon

nun solomasaxan. Na findima banxi yiree maso se nan na. ⁵ Xee ma nun gbeti birin xa rawali a rawali ki ma, alako walik'ee xa wali xa sooneya. Yakosi, nde bara janige nde tongo Alatala be to?»

⁶ Denbaya xunyie, Isirayila b'ons'e kuntigie, mixi wulu nun mixi keme xunyie, nun mange xa wali xunyie naxa janige tongo yi wali xa fe ra. ⁷ E naxa yi harige xasabi fi Ala xa banxi xa fe ra: xee ma, kilo wulu keme tongo solofere, gbeti kilo wulu keme saxan tongo naani, yoxui kilo wulu keme senni fu nun firin, a nun wure kilo milliyon saxan wulu keme naani. ⁸ Birin naxa g'eme tofanyie so Yexiyeli Gerisonka yi ra, naxan nu naafuli ragatama Alatala xa banxi xa fe ra. ⁹ Nama naxa seewa e janige xa fe ra, barima e na rabaxi e b'one birin nan na Alatala be. Mange Dawuda fan naxa seewa na xa fe ra.

¹⁰ Dawuda naxa Alatala tantu jama birin ya x'ori. A naxa a fala, «Muxu benba Isirayila Marigi Alatala, tantui na i be abadan.

¹¹ Alatala, binye, senbe, nun mat'ox'e birin na i be. Se naxan birin na koore nun boxi ma, i tan nan gbe a ra.

Dunija birin na i tan nan xa mang'eya bun ma.

¹² Bannaya nun xunnakeli fatanxi i tan nan na.

I se birin yamarima, senbe birin na i yi ra.

I keren nan noma mixi gbode, i keren nan noma a rasabatide.»

¹³ «Muxu Marigi Ala, to, muxu bara i tantu, muxu bara i xili makaabaxi mat'ox'o. ¹⁴ N tan nun n ma jama senbe mu noma yi harige m'ooli so'tode. A birin kelima i tan nan ma. Muxu tan mu sese fima, i tan singe mu naxan fixi muxu ma. ¹⁵ Muxu luma alo x'one i ya i, alo muxu benbae. Muxu xa simaya luxi ne yi bende fupi fari alo niini naxan minima a mu bu a loe. Xaxili tide yo mu na muxu be. ¹⁶ Muxu Marigi Alatala, yi harige fanyi birin kelima i tan nan ma, muxu naxan xunlanxi alako muxu xa banxi ti i xili seniyenxi be. I tan nan gbe na a birin na.»

¹⁷ «N Marigi Ala, n a kolon i b'one birin kolon, tinxinyi man rafan i ma. N yi serexe janigexi i be n b'one tinxinxi nan na. N man bara a to, i xa jama fan serexe fixi i ma a tan janige kerenyi nan kui e seewaxi ra. ¹⁸ Muxu babae Iburahima, Isiyaga, Isirayila Marigi Alatala, i xa yi xaxili rasabati i xa jama b'one kui, alako e naxa i yanfa. ¹⁹ N ma di Sulemani mali alako a fan xa bira i xa yaamari, i xa xaranyi, nun i xa seriye foxo ra a b'one birin na. A man xa yi banxi ti n naxan foloxi yi ki.»

²⁰ Dawuda naxa a fala jama birin be, «Wo wo Marigi Alatala tantu.» Nama naxa e babae Marigi Alatala tantu, e fa e igoro, e e felen Alatala be mange ya x'ori. ²¹ Na lox'e kuye iba, Isirayila naxa serexe nun serexe gan daaxi g'egbe ba Alatala be: tuura wulu keren, yex'e kontonyi wulu keren, yex'e lanma wulu keren, weni serexe, a nun serexe gbete. ²² E naxa e dege na lox'e, e e min Alatala ya i j'elxinyi belebele kui. E man naxa Dawuda xa di Sulemani ti mange ra a sanmaya firin nde. E naxa ture sa a xunyi ma Alatala ya i, a xa findi e xa yarerati ra. E naxa Sad'oki fan ti serexedube ra. ²³ Sulemani naxa doxo Alatala xa mange kibanyi kui, a findi mange ra a baba Dawuda j'ox'e ra. A naxa xunnakeli so'to, Isirayila birin naxa a xa yaamari rabatu. ²⁴ Kuntigie, so'orie, nun mange Dawuda xa die birin naxa tin lude mange Sulemani xa yaamari bun ma. ²⁵ Alatala

naxa Sulemani xa fe ite Isirayilaka birin ya xɔri. A naxa a xa mangɛya ite dangi Isirayila mangɛ singee birin na.

Dawuda xa laaxira

²⁶ Yisayi xa di Dawuda naxa mangɛya raba Isirayila birin xun na. ²⁷ A ɲɛ tongo naani mangɛya nan naba. A ɲɛ solofere raba Xebiron, a ɲɛ tongo saxan nun saxan naba Darisalamu. ²⁸ A naxa simaya fanyi kamalixi soto, a laaxiraya foriɲa fanyi nun sɛɛwɛ kui. Harige kanyi nan nu a ra, a xili fan nu gbo. A xa di Sulemani nan ti mangɛ ra a ɲɔxɔɛ ra. ²⁹ Mange Dawuda naxan nabaxi, a foɛ nun a raɲɔnyi, na birin sebexi Annabi Samuweli, Annabi Natan, nun Annabi Gadi xa kitaabuie kui. ³⁰ Yi kitaabuie a xa mangɛya fanyi xa fe falama, naxan dangixi a xa waxati Isirayila boxi ma nun boxi gbetɛɛ ma.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi firin nde Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila findixi Ala xa pama nan na. E xa taruxui noma lonni belebele fide to mixie ma, barima na kui won noma a kolonde a lan Ala xa konyie xa e jere ki naxe. Na taruxui toma kitaabui naani kui. Firin xili «Isirayila Mangɛe xa Taruxui,» yi boore fan firin xili «Yudaya Mangɛe xa Taruxui.» Singe, Isirayila nu lanxi si keren nan ma, kono seeti keren naxa so kuye batufe, e naxa findi Isirayila pama ra, boore seeti naxa findi Yudaya pama ra. Mangɛe birin xa taruxui sebexi «Isirayila Mangɛe xa Taruxui» firinyi kui. «Yudaya Mangɛe xa Taruxui» firinyi Yudaya mangɛe xa fe nan gbansan masenma.

«Yudaya Mangɛe xa Taruxui» kitaabui firin nde foloma Dawuda xa di Sulemani xa mangɛya xa taruxui nan ma. Sulemani naxa bira a baba jere ki foxo ra. A naxa pama yamari lonni ra, a man naxa Ala batu soobe ra. Ala naxa tin Sulemani xa a xa horomobanxi ti Darisalamu.

Sulemani to faxa, a xa di Robowami naxa ti a joxoe ra. Robowami naxa a tuli mati a lanfanmae xa marasi ra naxee bara a niya Isirayilakae boje xa rapaaxu e ma. Isirayila bonsoe fu naxa mini Robowami xa yaamari bun ma, e Yerobowami ti e xa mangɛe ra. Robowami xa mangɛya xili ne Yudaya, Yerobowami xa mangɛya xili ne Isirayila.

Mangɛe naxee tixi Robowami dangi xanbi, ndee findixi mangɛe fanyie nan na, naxee bira Ala xa seriye foxo ra. Kono ndee mu tin Ala xa kira ra, e fa kuye batu, e mixi tooro. Na kui Ala naxa e jaxankata si gbete saabui ra naxee fa e gerede. Yudayakae to na toore to, e naxa gbilen Ala ma, Ala fan naxa e tongo, a e mali node e yaxuie ra. Mangɛe fanyie nun mangɛe jaaxie nu fa masara e boore tagi. Na mooli naxa bu je keme saxon je tongo solofere nun firin. A raponyi Ala naxa a lu Isirayila nun Yudaya yaxuie xa no e ra, e e xanin konyiya kui Asiriya nun Babilon boxi ma.

Yi taruxui makinikini, barima a a masenma won be mixi naxan na hɛeri kui, e noma Ala rabolode, na fa findi konyiya xoxoxoe ra e be. Ala xa won natanga na ma. Isirayila pama xa findi misaali ra won be. Xa won luma Ala xa kira xon ma, won ma duniɛigiri fanma ne, kono xa won tondima na ra, won toore gbansan nan sotoma. Ala xa na lonni raso won xaxili kui. Amina.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi firin nde

*Sulemani xa mangɛya folɛ
(Isirayila Mangɛe I 3:1-15)*

¹ Dawuda xa di Sulemani xa mangɛya nu mabanbanxi a fanyi ra, barima a Marigi Alatala nu na a seeti ma, a nu a xa fe mate. ² Na temui Sulemani naxa Isirayila pama birin xili, mixi wulu xunyie, mixi keme xunyie, kiitisae, Isirayila yareratie, a nun denbaya xunyi birin. ³ Sulemani nun pama naxa siga Gabayon, yire itexi Kiri Banxi Naralande nu na dennaxe, Alatala xa konyi Munsu nu bara naxan yailan gbengerenyi ma. ⁴ Dawuda nu bara Alatala xa saate kankira tan xanin Darisalamu, a a doxo kiri banxi nde kui a nu bara naxan ti. Singe, na kankira nu na Kiriyati Yeyarimi ne.

⁵ Serexebade yoxui daaxi, Uri xa di Besaleli, Xuru xa mamadi, nu bara naxan yailan, na nu na Alatala xa hōromolingira ya ra. Sulemani nun pama naxa siga Alatala waxonfe fende menni. ⁶ Sulemani naxa te na serexebade yoxui daaxi fe ma, Alatala ya xori, Kiri Banxi Naralande na dennaxe, a fa serexe gan daaxi wulu keren ba.

⁷ Na koe ra, Ala naxa mini Sulemani ma, a a masen a be, «I wama se naxan xon, a fala n be, n xa a fi i ma.» ⁸ Sulemani naxa Ala yaabi, «I bara hinne n baba Dawuda ra, i bara n ti mange ra a joxoe ra. ⁹ Yakosi, n Marigi Alatala, i naxan masen n baba Dawuda be, i xa a rakamali, barima i bara n ti pama xun ma naxan gbo alo xube. ¹⁰ N bara i maxandi yakosi, i xa lonni nun fe kolonyi fi n ma, alako n xa no yi pama rapere. Xa na mu a ra nde noma yi pama gbegbe rapere?»

¹¹ Ala naxa a masen Sulemani be, «Yi nan faxi i sondonyi ma. I mu bannaya maxandi, xa na mu a ra naafuli, xa na mu a ra binye. I mu n maxandi n xa i xonnantee faxa. I mu n maxandi n xa i xa simaya xon nakuya. I lonni nun fe kolonyi nan maxandixi, alako i xa n ma pama rapere, n i tixi naxee xun ma. ¹² Na na a ra n bara i xa maxandi suxu. N lonni nun fe kolonyi fima ne i ma, n man bannaya, naafuli, nun binye sama na fari dangife mange birin na naxee singe ti a nun naxee tima i dangi xanbi.» ¹³ Na kui, Sulemani naxa keli Gabayon yire itexi, Kiri Banxi Naralande nu na dennaxe, a gbilen Darisalamu, a Isirayila rapere.

¹⁴ Sulemani naxa soori ragisee nun soe ragie malan. Soori ragisee wulu keren keme naani, nun soe ragi wulu fu nun firin nan nu na mangataa ra Darisalamu nun taa makantaxi gbetee kui. ¹⁵ Mange naxa a niya gbeti nun xema xa wuya Darisalamu dangife geme xori ra. Wuri fanyi naxan xili sediri, na naxa wuya dangife sikomoro wuri ra naxee na Sefela boxi ma. ¹⁶ Sulemani nu soe sarama Misira nun Kowa boxi nan ma. Mange xa yulee nan nu sigama e sarade a be. ¹⁷ E soori ragisee sara gbeti kilo solofere ra, e soe sara gbeti kilo keren nun a tagi ra. E na mooli sara Xiti nun Siriya manglee fan be.

¹⁸ Sulemani naxa yaamari fi a hōromobanxi xa ti Alatala be, mange banxi xa ti a tan fan be.

2

Ala xa hōromobanxi tife (Isirayila Mang'ee I 5:1-12)

¹ Sulemani naxa xeme wulu tongo solofere yamari e xa findi kote xaninyie ra. A man naxa xeme wulu tongo solomasaxan tongo geme masolie ra, naxee walima geya ma. A man naxa xeme wulu saxan keme senni soto wali xunyie ra. ² Sulemani naxa xera xee Tire mange Xirami xon, a xa sa a fala a be, «Temui dangixi i bara sediri wuri rasanba n baba Dawuda ma alako a xa a xa banxi ti. ³ Yakosi n fafe hōromobanxi tide n Marigi Alatala be, serexee bama dennaxe. Menni surayi fama gande serexe ra, taami serexe sama teebili ma Ala be, serexe gan daaxi bama geesege nun nunmare birin, sali rabama malabui loxoe ra, kike neenee ra, nun sali xungbee ra. Yi seriye mu kanama Isirayila boxi ma abadan. ⁴ N hōromobanxi naxan tima, a lan a xa findi banxi xungbee nan na, barima muxu Marigi Ala dangi alae birin na. ⁵ Nde noma banxi tide Ala be, naxan xa gboe dangima koore xa gboe ra? N tan naxan ya, n mu noma

hōrōmōbanxi tide a be. N nōma naxan gbansan na, n yire nde yailanma serexe gan daaxi bama a be dennaxe.»

⁶ «Yakōsi, mixi fanyi nde rasanba n ma, naxan fata xεema, gbeti, yoxui, nun wure rawalide. A xa fata gese gbeeli nun a fōore rawalide, a man xa fata se masolide. A xa fa Yudaya nun Darisalamu, a xa kafu n ma walike fanyie ma, n baba Dawuda naxee sugandixi. ⁷ I xa Liban wuri bilie rasanba n ma alō sēdiri, sipire, nun santali. N a kolon i xa walikee fata Liban wuri bolonde. N ma walikee fan sigama ne e malide. ⁸ E wuri gbege fenma ne n be, barima n hōrōmōbanxi naxan tima, a lanma a xa xungbo, a xa tofan. ⁹ N sare naxan fima i xa wuri bolonyie ma na nan ya: mengi maniyε busali wulu tongo solomasaxan, fundenyi maniyε busali wulu tongo solomasaxan, weni fifa wulu suuli, nun ture fifa wulu suuli.»

¹⁰ Tire mangε Xirami naxa Sulemani yaabi bataaxe ra, «Alatala nan i tixi mangε ra a xa xanunteya xa fe ra a xa jama be.» ¹¹ A man naxa a fala, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan koore nun bōxi daaxi. A bara di xeme fi Dawuda ma naxan xa lonni nun xaxili gbo, naxan nōma banxi tide Alatala be a nun mangε banxi a yetε kan be. ¹² Yakōsi, n bara Xuramabi xεε i yire. A fata walide ki fanyi ra. ¹³ A nga kelixi Dana bōnsōε ne, Tireka nan na a baba ra. A fata xεema, gbeti, yoxui, wure, gεme, nun wuri rawalide, a nun gese gbeeli nun a fōore rawalide. A dugie kolon. A fata se birin masolide i wama naxee xōn. A kafuma i xa walikee ma wali kui, a nun n marigi i baba Dawuda xa walikee ma. ¹⁴ I naxan fala mengi maniyε, fundenyi maniyε, ture, nun weni xa fe ra, i xa na raba. ¹⁵ I wama Liban wuri xasabi naxan xōn ma, muxu na segema ne, muxu man e maxaninma ne kunkuie kui baa ma han Yafa. Menni i nōma e ratede Darisalamu.»

¹⁶ Sulemani naxa mixie kōnti naxee nu na Isirayila bōxi ma, kōnō e mu findi Isirayilakae ra. A baba Dawuda fan nu bara na mōoli raba. Na mixi xasabi nu lanxi mixi wulu keme tongo suuli nun saxan keme senni nan ma. ¹⁷ Yi mixie ya ma a naxa xeme wulu tongo solofere yamari e xa findi kote xaninyie ra. A man naxa xeme wulu tongo solomasaxan tongo gεme masolie ra, naxee walima geya ma. A man naxa xeme wulu saxan keme senni soto wali xunyyie ra naxee mixie rawalima.

3

Hōrōmōbanxi wali fōlōfe (Isirayila Mangee I 6:1-38)

¹ Sulemani naxa Alatala xa banxi ti fōlō Darisalamu, Moriya geya fari, a baba Dawuda dennaxe sugandi, Yebusuka Oronan xa lonyi fari. ² A naxa wali fōlō a xa mangeya jε naani, kike firin, xi firin nde lōxōε ma. ³ Sulemani Ala xa banxi ti yi xasabi nan na: A xa kuyε nōngon ya tongo senni, a xa gboε nōngon ya mōxōrēn. ⁴ A yatagi buntunyi xa gboε nōngon ya mōxōrēn, alō banxi xa gboε na ki naxe. A xa maite fan findi nōngon ya keme mōxōrēn nan na. Sulemani naxa a kui birin yailan xεema tinse ra. ⁵ A naxa banxi kui banban sipire wuri ra, a fa e raxunma xεema tinse ra, tugi fense denbexi masolixi e ma. ⁶ A man naxa e raxunma gεme tofanyie ra, a nun xεema ra naxan keli Parawayimi bōxi ma. ⁷ A naxa banxi birin maso xεema ra, a a maso banxi kinkie ma, naadeε ma, naadeε gbanyie ma, nun a seetie ma. A man naxa maleke misaali yailan banxi kankee ma.

⁸ A naxa a yire seniyeñxi fisamante ti. A xa kuye nongon ya moxoñen, alo hoñomobanxi fan xa gboe to findixi nongon ya moxoñen na. A naxa a maso xeema tinse fanyi ra naxan xasabi nu lanxi kilo keme firin kilo naani ma. ⁹ A naxa xeema kilo senni findi lantuma ra. A man naxa konkoe fan naxunma xeema ra naxee na koore.

¹⁰ A naxa maleke firin yailan yire seniyeñxi fisamante kui bafata raxunuxi ra, a fa a maso xeema ra. ¹¹ Maleke gabutenyie xa kuye nu lanxi nongon ya moxoñen nan ma. Maleke singe koala gabutenyi xa kuye nongon ya suuli, a yire seniyeñxi seeti lixi. A yirefanyi gabutenyi boore maleke gabutenyi lixi. Na gabutenyi fan lanxi nongon ya suuli nan ma. ¹² Maleke firin nde yirefanyi gabutenyi xa kuye nongon ya suuli, a yire seniyeñxi seeti lixi. A koala gabutenyi boore maleke gabutenyi lixi. ¹³ Na maleke firinyi gabutenyie xa kuye nu lanxi nongon ya moxoñen nan ma. E tixi e sanyie xun na, e yatagi rafindixi banxi ma. ¹⁴ A naxa dugi tofanyi gbaku na, naxan nagbeelixi nun a rafooñoxi, maleke pirintie masooñoxi a ma.

¹⁵ A naxa geme firin ti banxi yatagi, e xa maite nongon ya tongo saxan nun suuli. E xuntagi masolixi, na masoli xa kuye nongon ya suuli. ¹⁶ Na geme xuntagi masolixie maniya luuti denbexie ra, koobe bogi maniye keme rafalaxi gbakuxi e ra. ¹⁷ A naxa na geme firinyi ti banxi yatagi, keren na koala ma, boore na yirefanyi ma. Naxan na yirefanyi ma na xili Yakin, naxan na koala ma na xili Boosu.

4

Hoñomobanxi se seniyeñxi *(Isirayila Mang'ee I 7:23-51)*

¹ A naxa yoxui serexebade yailan, naxan xa kuye nongon ya moxoñen lima, a igboe nongon ya moxoñen, a ite nongon ya fu.

² A naxa ye sase xungbe digilixi yailan yoxui ra. A de xa maigboe nongon ya fu, a ite nongon ya suuli, a xa maradigilinyi nongon ya tongo saxan. ³ Na ye sase de rabilinyi bunyi masolixi maniya ningee ra, naxee doñoxi e boore ra. Ningee fu na nongon ya keren ma, suuli a fari, suuli a bun. Ningee yo, ye sase yo, na birin yailanxi a boore nan na kerenyi ra. ⁴ Na ye sase nu doñoxi ninge gbete fu nun firin fari. Saxan ya rafindixi koala ma, saxan ya rafindixi sogegorode ma, saxan ya rafindixi yirefanyi ma, saxan ya rafindixi sogetede ma. Na ye sase naxan nu xili «Baa» nu doñoxi na ningee fari, e ya rafindixi tande ma. ⁵ Na ye sase xa de rabinye suxu keren. A de kiri masolixi maniya sansi fuge tofanyi ra. Ye fifa keme solofere fifa tongo suuli nu noma sade a kui.

⁶ A man naxa ye sase fu gbete yailan alako e xa xuruse serexe gan daaxie maxa menni. Suuli nu doñoxi hoñomobanxi yirefanyi ma, suuli nu doñoxi a koala ma. Serexedubee tan nu e maxama ye nan na, naxan nu na ye sase xungbe kui, naxan nu xili «Baa.»

⁷ A naxa lanpui doñoxe fu yailan xeema ra, alo a nu sebexi ki naxe. A naxa e doñoxi hoñomobanxi kui, suuli yirefanyi ma, suuli koala ma.

⁸ A naxa teebili fu fan yailan, a e doñoxi hoñomobanxi kui, suuli yirefanyi ma, suuli koala ma. A naxa pooti tofanyi keme yailan xeema ra.

⁹ A naxa serexedubee xa tete yailan, a nun tete xungbe gbete nun a naadee. A naxa naadee maso yoxui ra. ¹⁰ Na ye sase digilixi xungbe

Alatala xa banxi rafe. ¹⁴ Serexedubee mu no lude naa e xa wali rabade na nuxui xa fe ra. Alatala xa nore nu bara a xa banxi rafe.

6

Sulemani xa masenyi (*Isirayila Mang'e I 8:14-21*)

¹ Na temui Sulemani naxa a masen, «Alatala, a fala ne a a luma nuxui magaaxuxi kui. ² N tan bara lingira ti Ala be, a luma dennaxe abadan.»

³ Mang'e naxa a ya rafindi, a duba Isirayila jama birin be. E birin nu tixi. ⁴ A naxa a masen, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan woyen n baba Dawuda be a kere ra. A fe naxan birin fala a be, a na birin nakamalixi ne. ⁵ «Kafi n nan n ma jama ramini Misira boxi ra, n mu nu taa sugandixi Isirayila bonsoe tagi n banxi tima dennaxe. N man mu xeme sugandixi naxan findima n ma Isirayila jama xa yarerati ra. ⁶ Kono n Darisalamu nan sugandixi, alako n xili xa lu naa. N man Dawuda nan sugandixi alako a xa findi n ma Isirayila jama xunyi ra.»

⁷ «N baba Dawuda naxa nate tongo a boje kui, fo a xa banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. ⁸ Alatala naxa a fala n baba Dawuda be, «I to nate tongo i boje kui n ma banxi xa fe ra, na bara findi janige fanyi ra. ⁹ Kono i tan xa mu na banxi tima. I xa di nan tan na tima. I naxan barixi, na nan n ma banxi tima.» ¹⁰ Alatala bara a xa masenyi rakamali. N tan bara ti n baba Dawuda joxoe ra Isirayila mange kibanyi kui, alo Alatala a masen ki naxe. N man bara banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. ¹¹ N bara Alatala xa saate kankira doxo naa, a xa saate walaxe na na kui. A na saate xiri a nun Isirayilakae nan tagi.»

¹² Sulemani naxa ti Alatala xa serexebade ya ra, Isirayila jama birin ya xori, a fa a belexe itala. ¹³ Sulemani nu bara tide yailan yoxui ra tete tagi, a kuya nongon ya suuli, a igbo nongon ya suuli, a ite nongon ya saxan. A naxa a xinbi sin naa Isirayila jama ya xori, a a belexe itala, a fa a fala, ¹⁴ «Isirayila Marigi Alatala, i maniye mu na koore nun boxi ma. I dugutegexi i xa saate nun i xa hinne xa fe ra i xa konyie mabiri, naxee jere ma i ya tode ra e boje fiixe ra. ¹⁵ Na na a ra, to loxo e i bara i xa laayidi rakamali i xa konyi n baba Dawuda be. ¹⁶ Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i laayidi naxan tongoxi i xa konyi n baba Dawuda be, i xa na rakamali. I bara a masen a be, «Xa i bonsoe fenten e jere ki ma alo i a rabaxi ki naxe, e naxa n ma seriye binya, mixi nde luma ne e ya ma naxan luma Isirayila kibanyi kui abadan.» ¹⁷ Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i xa i xa masenyi rakamali, i naxan fala i xa konyi Dawuda be.»

¹⁸ «Kono Ala tan noma sabbatide dunija bende fupi fari adamadie tagi? Koore nun a xa gboe xurun i be. N banxi naxan tixi i be a xurun koore be. I luma menni di? ¹⁹ N Marigi Alatala, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa a xa maxandi tongo, i xa i tuli mati i xa konyi wa xui ra. ²⁰ I xa i pengi sa yi banxi xon ma koe nun yanyi, barima i naxe a i i yete masenma be ne. I xa i xa konyi xa maxandi suxu yi banxi kui. ²¹ I xa i tuli mati i xa konyi nun i xa jama wa xui ra, e i maxandima be temui naxe. Kelifa koore ma i doxoxi dennaxe, i xa i tuli mati muxu ra, i man xa dije.»

²² «Xa mixi nde sa yunubi raba a boore ra, e fa a fala a be a xa marakali nde raba i xa serexebade yire yi banxi kui, ²³ i xa na fe mato kelifa koore ma, i xa kiiti sa tinxinyi ra alako yunubitoe nun tinxintoe birin xa e sare soto.»

²⁴ «Xa i xa pama Isirayila sa yunubi raba i ra, e yaxuie fa no e ra na xa fe ra, xa e tin e yete ragbilende i ma, e i xili matoxo, e i maxandi yi hōromōbanxi kui, ²⁵ i xa na fe mato kelife koore ma, i xa i xa pama Isirayila xa yunubie xafari, i fa e ragbilen bōxi ma, i dennaxe fixi e tan nun e babae ma.»

²⁶ «Xa koore sa balan, tune yo mu fa, barima e bara yunubi raba i ra, xa e fa i maxandide be, e i xili matoxo, e gbilen e xa yunubi fōxo ra i e rayaagixi naxan ma, ²⁷ i xa na fe mato kelife koore ma, i xa i xa konyie, i xa pama Isirayila xa yunubie xafari, i xa i xa seriyē fanyi masen e be alako e xa na rapere ki kolon, i fa tune ragoro i xa bōxi ma, i naxan findi e gbe ra.»

²⁸ «Xa kaame sa sin yi bōxi ma, xa na mu fure, xa na mu baloe kanē, xa na mu gere, xa na mu gbaloe gbete, ²⁹ xa mixi nde sa i maxandi, xa i xa pama Isirayila e mawa i be, barima e bara e xa tōore saabui kolon e fa e ya rafindi yi banxi ma e i maxandi, ³⁰ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa dije, i xa mixi birin sare fi a xa wali ra, i tan naxan adama birin bōje ma fe kolon. I keren peti nan ibunadama birin sondon ma fe kolon. ³¹ Na kui e fama gaaxude i ya ra, e e jere i xa kira xon e xa simaya birin kui yi bōxi ma, i naxan fixi muxu babae ma.»

³² «Xa xōje nde sa fa kelife pamane gbete ma, naxan mu findi i xa pama Isirayila mixi nde ra, a fa i xili xungbe nun i senbe xa fe ra, a i maxandi yi banxi kui, ³³ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa a xa maxandi suxu alako si birin xa gaaxu i xili ya ra dunija, alo i xa pama Isirayila. E xa a kolon i tan nan xili maxandima yi banxi kui n naxan tixi.»

³⁴ «Xa i xa pama sa mini a yaxuie gerede alo i a fala e be ki naxe, xa e i maxandi yi taa mabiri ra i dennaxe sugandixi, xa e i maxandi yi banxi mabiri n naxan tixi i xili ra, ³⁵ i xa na fe mato, i xa e xa dube suxu, i xa kiiti tinxinx i sa e be.»

³⁶ «Xa e sa yunubi raba i ra, alo adamadi birin darixi naxan na, xa i bōje te e ma, i fa e sa e yaxuie sagoe, e findi geelimanie ra yire makuye, xa na mu a ra yire makorexi, ³⁷ xa e sa xaxili soto na konyiya kui, e fa i maxandi e xa geeli kui, «Muxu bara yunubi raba, muxu bara fe paaxi raba, muxu bara kobi,» ³⁸ xa e man e yete ragbilen i ma e bōje fiixe ra, e nii birin na, e fa i maxandi pamane ma konyiya kui, e e ya rafindi yi bōxi mabiri, i naxan fixi e babae ma, a nun yi taa mabiri, i naxan sugandixi, a nun yi banxi mabiri, n naxan tixi i be, ³⁹ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa i tuli mati e xa maxandi nun e wa xui ra, i xa kiiti tinxinx i sa e be, i xa dije i xa pama ma naxan yunubi rabaxi i ra. ⁴⁰ Yakosi, n Marigi Ala, i xa muxu xa maxandi mato, i xa a rame, muxu naxan nabaxi yi banxi kui.»

⁴¹ «Yakosi n Marigi Alatala, keli, i fa i xa malabude, i tan nun i senbe xa lu saate kankira fōxo ra, alako kisi xa lu i xa serexedubee be, alako i xa danxaniyotoe xa lu heeri kui, n Marigi Alatala. ⁴² N Marigi Alatala i naxa i xa mixi sugandixi rabepin, i xa ratu i xa konyi Dawuda xa dugutegejna ma.»

7

*Ala xa nore gorofe a xa hōromōbanxi kui
(Isirayila Mängee I 8:62-66)*

¹ Sulemani to ge salide, te naxa goro keli koore ma, a serexɛ gan daaxi nun serexɛ gbeteɛ birin gan. Alatala xa nɔre fan naxa hɔrɔmɔbanxi rafe. ² Serexɛdubɛe mu nɔ sode Alatala xa banxi kui, barima Alatala xa nɔre nu bara a xa banxi rafe. ³ Isirayilakae birin to te nun Alatala xa nɔre to hɔrɔmɔbanxi kui, e naxa e yatagie rafelen bɔxi ma, e fa Alatala matɔxɔ yi masenyi ra, «Ala fan, a xa fonisireya mu ɲɔnma abadan.»

⁴ Mange nun pama birin naxa serexɛ ba Alatala be. ⁵ Mange Sulemani naxa ninge wulu mɔxɔɲen nun firin ba serexɛ ra, a nun yexɛe wulu keme mɔxɔɲen. Na dangi xanbi, mange nun pama naxa Ala xa banxi rabi. ⁶ Serexɛdubɛe nun Lewikae naxa ti e tide e boore ya ra. Beɛtibasee, mange Dawuda nu bara naxee yailan Alatala matɔxɔfe ra, nu na Lewi beɛtibae yi ra. E naxa Alatala matɔxɔ yi masenyi ra, «Ala xa fonisireya mu ɲɔnma abadan.» Serexɛdubɛe tan naxa sarae fe, Isirayilakae birin fa keli, e ti.

⁷ Sulemani naxa tete yire raseniyen serexɛ ra Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ya ra. A naxa serexɛ gan daaxie gan naa, a nun xanunteya serexɛe naxee findi a ture yiree ra, barima yɔxui serexɛbade, Sulemani naxan yailanxi, a xurun na serexɛe birin be. ⁸ Sulemani nun Isirayilakae birin sali raba ne xi solofere bun ma. Nama gbege fa ne kelifɛ Xamata han Misira xure. ⁹ A xi solomasaxan nde, e naxa sali xungbe raba. E nu bara serexɛbade raseniyen xi solofere bun ma. Na dangi xanbi, e man naxa sali xi solofere gbete bun ma. ¹⁰ Kike solofere nde, xi mɔxɔɲen nun saxan lɔxɔɛ, Sulemani naxa pama ragbilen e xɔnyi. E birin nu bara sɛewa e bɔɲe kui fe fanyi ra, Alatala naxan nabaxi Dawuda, Sulemani, nun a xa pama Isirayila be.

¹¹ Sulemani to ge Alatala xa banxi nun a xa mange banxi wali ra, a to a waxɔnfe birin nakamali na wali firinyi xa fe ra, ¹² Alatala naxa mini Sulemani ma kɔɛ ra, a a masen a be, «N̄ bara i xa dube suxu. Yi banxi bara findi serexɛbade ra. N bara na nate tongo. ¹³ N na koore balan temui naxe, tunc mu fa, xa na mu a ra n na katoe yamari temui naxe, e xa sa bɔxi tuxunsan, xa na mu a ra n na fa fure ɲaaxi ra n ma pama ma, ¹⁴ xa n ma pama, n xili falaxi naxan xun, naxa e magoro, e n maxandi, e fa gbilen e xa wali kobie fɔxɔ ra, n nan n tuli matima ne e ra koore ma, n fa e xa yunubie xafari, n e xa bɔxi rayalan. ¹⁵ Yakɔsi n nan n yae tima ne yi yire ra. N nan n tuli matima ne maxandie ra naxee rabama be. ¹⁶ N bara nate tongo n xili xa fala be abadan. N yae nun n bɔɲe mu kelima be.»

¹⁷ «I tan fan, xa i ɲere n ma kira xɔn ma alo i baba Dawuda, i fa n ma yaamarie, n ma seriye, nun n ma xaranyi suxu a fanyi ra, ¹⁸ n i xa mange kibanyi mabanbanma ne, alo n a rasaataxi i baba Dawuda be ki naxe. N a masen ne a be, «Isirayila mangeya mu bama i bɔnsɔɛ yi ra.» ¹⁹ Kɔnɔ xa wo wo kobe so n na, wo fa gbilen n ma seriye nun n ma yaamarie fɔxɔ ra, xa wo sa tuubi Ala gbeteɛ be, ²⁰ n wo talama ne n ma bɔxi ma, n naxan fixi wo ma, n yi banxi rakasan ye i, n naxan findixi n xili falade ra. Na temui sie birin fama ne yeledɛ Isirayila xa fe ma, e yo wo ma. ²¹ Mixie ne dangima yi banxi itexi ra, e de ixarama ne, e a fala, «Alatala yi bɔxi nun yi banxi xa fe ralɔxi yi mɔoli ra munfe ra?» ²² E e yaabima ne, «Ala yi birin niyaxi e ra ne barima e bara gbilen e babae Marigi Alatala fɔxɔ ra, naxan e ramini Misira bɔxi ra. E bara e tagi ixiri ala gbeteɛ batufe ra, e tuubi e be. E yi tɔɔre sɔtɔxi na nan ma.»

8

Sulemani xa wali gbeteε
(Isirayila Mangee I 9:10-28)

¹ Ne mαxαrɔn bun ma, Sulemani naxa Alatala xa banxi nun a yetε banxi ti. ² A naxa taaε yailan, Xirami naxee so a yi ra, a fa Isirayilakae rasabati naa. ³ Sulemani naxa Xamata Soba gere, a nα a ra. ⁴ A naxa Tadimoro ti gbengberenyi ma, a nun taa gbeteε Xamata bαxi ma mange harige ragatama dennaxe. ⁵ A naxa Beti Xoron Fuge nun Beti Xoron Labe ti, a na taaε makanta tεtε fanyie nun naade xungbee ra. ⁶ A naxa Baalati ti a nun taa gbeteε mange harige ragatama dennaxe, alα sαori ragisee nun soee. Sulemani naxa yire gbegbe ti a yetε be Darisalamu, Liban, nun a xa bαxi birin a naxan yamarima.

⁷ Xitikae, Amoriakae, Peresikae, Hiwikae, nun Yebusukae naxee lu Isirayila bαxi ma, naxee mu findi Isirayilakae ra, ⁸ Isirayilakae mu naxee faxe, Sulemani naxa e findi konyie ra. Han to e na na ki ne. ⁹ Sulemani mu tin Isirayilaka yo xa findi konyi ra a xa walie xa fe ra, barima geresoe nun sαori xunyie nan nu lanxi e tan ma, e nu mεnima a xa sαori ragisee nun a xa soee ma. ¹⁰ Mange Sulemani naxa mixi keme firin mixi tongo suuli ti xunyie ra nαma xun. ¹¹ Sulemani naxa Firawuna xa di gine tongo Dawuda xa taa kui, a a ratunu banxi gbete kui, a naxan tixi a be. A naxa a fala, «N ma gine mu luma Isirayila mange Dawuda xa banxi kui, Alatala xa saate kankira na dennaxe. Naa findixi yire seniyenxi nan na.»

¹² Sulemani nu serexe gan daaxie bama Alatala be, a xa serexebade fari naxan nu tixi hαrαmαbanxi ya ra. ¹³ A serexee ba ne alα Annabi Munsα a yamari ki naxe lαxα yo lαxα, malabui lαxαee ra, kike neene ra, nun sali xungbe saxanyie ra ne yo ne. Nee findi Taami Lebinitare Sali, Loxunyie Sali, nun Bage Ti Sali nan na.

¹⁴ Sulemani naxa a baba Dawuda xa natεe rakamali serexedubee nun Lewikae xa fe ra. Kankan nu a gbe wali rabama. Lewikae nu Ala matαxαma, e man nu fa serexedubee mali. Naade kantεe fan naxa e gbe wali raba, kankan naxa ti a tide alα Ala xa mixi Dawuda a yamari ki naxe. ¹⁵ Serexedubee nun Lewikae mu mange xa yaamari yo matandi, hali a naxan fala naafuli xa fe ra. ¹⁶ Sulemani xa wali birin kamali na ki ne, kelife Alatala xa banxi kαorin lαxαe ma, a sa dαxα a rapαnyɔi ra. Alatala xa banxi wali birin raba ne, a kamali a fanyi ra.

¹⁷ Na to dangi Sulemani naxa siga Esiyon Geberi nun Elata baa de ra Edon bαxi ma. ¹⁸ Mange Xirami naxa kunkuie nun e rapεrema fanyie rasanba Sulemani ma. Nee naxa sa a gbee xun ma Ofiri bαxi ma, alako e xa xεema kilo wulu fu nun suuli kilo keme saxan tongo mange Sulemani be. E nun mange Sulemani xa walikee naxa siga na ra Sulemani xαn ma.

9

Seeba mange gine sigafe Darisalamu
(Isirayila Mangee I 10:1-13)

¹ Seeba mange gine to Sulemani xili xa gboe me, a naxa siga Darisalamu mαxαrɔnyɔi xαrαxαee tide a ma, alako a xa a xa lαnni mato. A xa kuntigie naxa a mati naa, e naxa labunde, xεema gbegbe, nun gεme tofanyie xanin nαxαmεe fari sanbasee ra. A naxa mαxαrɔnyɔi gbegbe ti Sulemani ma.

² Sulemani naxa a xa mαxαrɔnyɔi birin yaabi, na sese mu nu xαrαxα a be.

³ Seeba mang'e giñe to ge Sulemani xa lonni tode, a nun a xa banxi a naxan tixi, ⁴ a xa baloe naxan saxi a xa teebili ma, a xa walikee nun e xa dugi tofanyie, a nun a xa serexee a naxee bama Alatala xa hōromōbanxi kui, a de naxa ixara na fe birin ma. A naxa a fala mang'e be, ⁵ «N fe naxee birin mexi n ma bōxi ma i xa masenyie nun i xa lonni xa fe ra, na birin bara findi nōndi ra. ⁶ Beenun n xa be to n yete ra, n mu nu laxi e xa masenyi ra. Kōnō yakōsi n bara a kolon i xa lonni gbo dangife e naxan masenxi n be. E fe naxan birin tagi rabaxi n be i xa fe ra, i xili dangi na birin na. ⁷ Nelexinyi na i xa mixie be, nelexinyi na i xa konyie be, barima e na i seeti ma temui birin i xa lonni ramefe ra. ⁸ Tantui na i Marigi Alatala be, naxan hinnexi i ra, a fa i dōxō a xa mang'e kibanyi kui, i xa mangeya raba alo a wama a xōn ma ki naxe. I Marigi Ala na raba ne barima Isirayila rafan a ma, a man wama Isirayila xa bu temui birin. A i findi ne e xa mang'e ra, alako i xa e yamari tinxinyi nun nōndi ra.» ⁹ A naxa xee ma kilo wulu naani fi mang'e ma, a nun labunde gbegebe nun geme tofanyie. Kabi na temui, na labunde mooli mu toma Isirayila, Seeba mang'e giñe naxan fixi mang'e Sulemani ma.

¹⁰ Xirami nun Sulemani xa walike naxee fa xee ma ra kelife Ofiri bōxi ma, nee man naxa fa wuri nun geme tofanyie ra a be. ¹¹ Mang'e naxa na wuri rawali Alatala xa hōromōbanxi sode dee ra, a nun mang'e xa banxi sode dee ra. A man naxa na wuri rawali korae yailanfe ra beetibae be. Na fe mooli mu nu toxi Yudaya sinden. ¹² Mang'e Sulemani naxa Seeba mang'e giñe waxōnse birin so a yi ra dangife a tan naxan sanbaxi a ra. Na xanbi, a naxa gbilen a xa bōxi ma, a tan nun a xa konyie.

Sulemani xa bannaya (Isirayila Mang'e I 10:14-29)

¹³ Ne yo ne Sulemani nu xee ma kilo wulu mōxōpen nun firin, kilo keme senni tongo naani nun naani sōtōma, ¹⁴ bafe a nu naxan sōtōma yulēe yi duuti ra. A man nu xee ma nun gbeti sōtōma mang'ee nun gominae ra Arabu bōxi ma. ¹⁵ Mang'e Sulemani naxa wure lefa keme firin maso xee ma ra, kankan nafalaxi xee ma kilo solofere nan na. ¹⁶ A man naxa wure lefa xunxuri keme saxan maso xee ma ra, kankan masoxi xee ma kilo saxan nan na. A naxa e gbaku banxi kui, naxan xili falama Liban fōtōn banxi. ¹⁷ Mang'e naxa kibanyi xungbe yailan sili piñyi ra, a fa a maso xee ma tinse ra. ¹⁸ Na kibanyi te see findixi xee ma nan na, kibanyi nu na yete masolixi firin tagi. ¹⁹ Yetē fu nun firin fan masolixi nu na te see seetie ma, senni na yirefanyi ma, sennie na kōola ma. Na kibanyi maniye mu nu na mangataa yo kui sinden. ²⁰ Mang'e Sulemani xa pōoti birin nun Liban fōtōn banxi xa piletī birin findixi xee ma nan na. A mu nu gbeti rawalima fefe ma. ²¹ Kunkuie nu na mang'e yi ra naxee nu luma siga ra Tarasisi ne saxan yo ne saxan xee ma, gbeti, sili piñyi, kule, nun xōni tofanyi tongode. Xirami xa walikee nu a malima na wali kui.

²² Mang'e Sulemani xa bannaya nun a xa lonni naxa gbo ye dangi bōxi mang'e birin na. ²³ Bōxi mang'e birin nu wama Sulemani xa lonni ramefe Ala naxan fixi a ma. ²⁴ Nee birin nu mang'e sanbama gbeti, xee ma, dugie, geresose, labundee, soe, nun sofalee ra ne yo ne. ²⁵ Soe nun sōori ragise ragatade wulu naani nu na Sulemani yi ra. Sōori soe rāgi wulu fu nun firin fan nu na a yi ra taa makantaxie nun Darisalamu kui, mang'e xōnyi. ²⁶ Mang'e birin, kelife xure xungbe ma, sa dōxō Filisita bōxi ra, han a sa

dɔxɔ Misira naaninyi ra, e birin nu na a xa yaamari bun ma. ²⁷ Mange nan a niya gbeti xa wuya Darisalamu alɔ gɛmɛ xɔri. Sediri wuri fan naxa wuya alɔ sikomoro wuri na Sefela bɔxi ma ki naxe. ²⁸ Sulemani xa soe nu kelima Misira nɛ nun bɔxi gbeteɛ ma.

Sulemani xa faxɛ

(Isirayila Mang'ee I 11:41-43)

²⁹ Sulemani xa taruxui dɔnxɔɛ, a fɔlɛ nun a raɔnyɛ, sebɛxi Annabi Natan xa taruxui sebɛxi kui, a na Annabi Ahiya Siloka xa namipɔnme masenyi sebɛxi kui, nun Annabi Ido xa laamatunyi masenyi sebɛxi kui Nebati xa di Yerobowami xa fe ra. ³⁰ Sulemani xa mang'eya naxa bu jɛ tongo naani Darisalamu nun Isirayila xun ma. ³¹ Na xanbi, Sulemani naxa laaxira. E naxa a ragata a babae seeti ma a baba Dawuda xa taa kui. A xa di Robowami naxa ti a jɔxɔɛ ra.

10

Isirayila Robowami matandife

(Isirayila Mang'ee I 12:1-20)

¹ Robowami naxa siga Sikemi, barima Isirayilakae birin nu malanxi naa nɛ, e xa a ti mang'ɛ ra. ² Nebati xa di Yerobowami to na fe mɛ Misira bɔxi ma, a a gi dennaxe Sulemani ma, a naxa gbilen Isirayila. ³ A to Isirayila li, mixi ndee naxa a xili. A nun Isirayilakae birin naxa siga Robowami yire, e a fala a bɛ, ⁴ «I baba muxu suxu nɛ alɔ konyie. Yakosi tan, xa i nde bama muxu xa kote ra i baba naxan dɔxɔ muxu fari, muxu fama i xa yaamari rabatude.» ⁵ A naxa e yaabi, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» Na kui, pama naxa siga.

⁶ Mange Robowami naxa marasi maxɔrin forie ma, naxee nu na a baba Sulemani fɛ ma a xa simaya kui. A naxa e maxɔrin, «Wo marasi mundun fima n ma n pama yaabima naxan na?» ⁷ E naxa a yaabi, «Xa i fe fanyi rabama pama bɛ, xa i tin e waxɔnfe ra, xa i wɔyɛn fanyi fala e bɛ, e luma nɛ i xa yaamari bun ma temui birin.»

⁸ Kɔnɔ Robowami mu tin forie xa marasi ra. A naxa a lanfanmae maxɔrin a lanma a xa naxan naba. ⁹ A naxe e bɛ, «Wo marasi mundun fima n ma, n pama yaabima naxan na, pama naxan n mayandixi n xa nde ba e xa kote ra n baba naxan dɔxɔ e fari.» ¹⁰ A lanfanmae naxa a yaabi, «I xa yi pama yaabi yi ki nɛ, naxee i mayandixi i xa nde ba e xa kote ra i baba naxan dɔxɔ e fari. I xa a fala e bɛ, «N belexɛ sole lanmadi xungbo n baba tagi bɛ. ¹¹ Yakɔsi, n baba xa kote xɔrɔxɔ a naxan dɔxɔxi wo ma, n na a xunmasama nɛ. N baba wo bɔnbɔ luxusinyie nan na, kɔnɔ n tan fama wo bɔnbɔde talie nan na.»

¹² Xi saxan to dangi, Yerobowami nun pama naxa siga Robowami yire, naxan nu bara a fala e bɛ, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» ¹³ Mange Robowami naxa e yaabi a xɔrɔxɔɛ ra. A mu forie xa marasi tongo fefe ma. ¹⁴ A naxa e yaabi a lanfanmae xa marasi ra, «N baba kote xɔrɔxɔɛ naxan dɔxɔ wo xun ma, n na xunmasama nɛ. N baba wo bɔnbɔ luxusinyie nan na, kɔnɔ n tan fama wo bɔnbɔde talie nan na.» ¹⁵ Na kui, mange mu tin a tuli matide pama ra. Marigi Alatala nu bara na ragiri alako a xa a xa masenyi rakamali a naxan fala Nebati xa di Yerobowami bɛ Annabi Ahiya Siloka saabui ra.

¹⁶ Isirayilakae to a kolon mange mu tin a tuli matide e ra, e naxa a yaabi, «Muxu gbe se mundun na Dawuda yi?»

Ke mu na muxu be Yisayi xa die tagi.

Isirayila xa gbilen e xonyi.

Yakosi Dawuda, i xa meeni i xa banxi ma i yete ra.»

¹⁷ Isirayila birin naxa gbilen e xonyi. Isirayilaka naxee nu sabatixi Yudaya taae kui, e naxa lu Robowami xa yaamari bun ma. ¹⁸ Na dangi xanbi, mange Robowami naxa Hadorami xee, naxan jengi nu saxi wali xoxoxe rabafe xon ma, konko Isirayilakae naxa a magono han a faxa. Na kui, mange Robowami naxa a gi keren na sigafe ra Darisalamu a xa soori ragise kui. ¹⁹ Isirayila Dawuda bonsoe matandi na ki ne. Han to e mu lanxi.

11

Robowami xa mang'eya

(Isirayila Mang'ee I 12:21-24)

¹ Robowami to so Darisalamu, a naxa Yuda nun Bunyamin bonsoe soorie malan, geresoe fanyi wulu keme tongo solomasaxan, alako e xa Isirayila gere, Isirayila xa gbilen Robowami xa mang'eya bun ma. ² Konko Alatala naxa a masen a xa mixi Semaya be, ³ «A fala Sulemani xa di Robowami be, Yudaya mange, a nun Isirayilakae birin naxee na Yudaya nun Bunyamin boxi ma, ⁴ «Alatala xa masenyi nan yi ki: Wo naxa te de, sigafe ra wo ngaxakerenyie gerede. Wo birin xa gbilen wo xonyi, barima n tan nan yi fe ragirixi.» E naxa Alatala xa woyenyi rabatu, e gbilen, e mu siga Yerobowami gerede sonon.

⁵ Robowami naxa sabati Darisalamu, a taa makantaxie ti Yudaya, ⁶ alo Betelxemu, Etami, Tekowa, ⁷ Beti Suru, Soko, Adulama, ⁸ Gati, Maresa, Sifi, ⁹ Adorayimi, Lakisi, Aseka, ¹⁰ Soraha, Ayalon, nun Hebiron. Robowami yi taa makantaxie ti Yudaya nun Bunyamin boxi nan ma. ¹¹ A nee yailan a fanyi ra gere ki ma. A soori xunye lu naa, a baloe, ture, nun weni so e yi ra. ¹² Wure lefa nun tanbee nu na e yi ra, e senbe nu gbo. Yuda nun Bunyamin bonsoe lu ne a xa yaamari bun ma na ki ne.

¹³ Serexedubee nun Lewikae naxa keli e xonyi Isirayila boxi birin ma, e xa fa Yudaya, e kafu Robowami ma. ¹⁴ Lewikae nu bara mee e xa banxie nun e harige ra sigafe ra Yudaya nun Darisalamu, barima Yerobowami nun a xa die mu tin e xa serexedube wali raba Alatala be. ¹⁵ Yerobowami nu bara serexedubee ti kuye batudee ra geyae fari, yexee kontonyi nun ninge masolixie tixi dennaxe kuye ra. ¹⁶ Isirayilaka naxee nu wama e Marigi Alatala batufe, kelife bonsoe birin, nee naxa bira Lewikae foxo ra sigafe ra Darisalamu, alako e xa serexe ba e babae Marigi Alatala be. ¹⁷ Na kui e naxa Sulemani xa di Robowami xa mang'eya mabanban Yudaya je saxan bun ma. Na waxati kui, e naxa jere Dawuda nun Sulemani xa kira xon ma.

¹⁸ Robowami naxa Yerimoti xa di gine Mahalata doxo. Na gine findi Dawuda xa di xeme Yerimoti, nun a xa gine Abixayili, xa di gine nan na. Abixayili findi Yisayi xa di xeme Eliyabi xa di gine nan na. ¹⁹ Mahalata naxa die bari a be: Yeyusu, Semaraya, nun Sahami. ²⁰ Robowami naxa Abisalomi xa di gine Maaka fan doxo. Maaka naxa Abiya, Atayi, Sisa, nun Selomiti bari a be. ²¹ Abisalomi xa di gine Maaka nu rafan Robowami ma, dangife a xa ginee nun a xa konyi ginee birin na. Gine fu nun solomasaxan nun konyi ginee tongo senni nu na a yi ra. A naxa di xeme moxoxen nun solomasaxan nun di gine tongo senni soto na ginee ra.

²² Robowami naxa Maaka xa di Abiya findi a xa di fisamante ra. A nu wama na nan xa findi mänge ra. ²³ A naxa xaxilimaya raba, a a xa di booree birin nasabati Yudaya nun Bunyamin taa makantaxie kui, a fa baloe nun gine gbege fen e be.

12

Robowami xa mangeya kanafe (Isirayila Mängee I 14:25-28)

¹ Robowami xa mangeya to mabanban, a tan nun Isirayilakae birin naxa Alatala xa seriye rabolo. ² Na bara a niya Misira mänge Sisaki xa Darisalamu gere Robowami xa mangeya je suuli nde ra. ³ Soori ragise wulu keren keme firin nun soe ragi wulu tongo senni nan nu na a yi ra. A naxa keli Misira boxi ma e nun jama gbege ra, naxee findixi Libiyakae, Sukikae, nun Etiyopikae ra. ⁴ A naxa no Yudaya taa makantaxie ra, a so Darisalamu.

⁵ Na temui, Annabi Semaya naxa siga Robowami yire. Yudaya yareratie fan nu na naa, barima e fa Darisalamu Sisaki xa fe nan na. A naxa a fala e be, «Alatala xa masenyi nan ya: «Wo bara n nabepin, n fan wo rabejinma Sisaki sagoe.»» ⁶ Isirayila mänge nun yareratie naxa e magoro Alatala be, e fa a fala, «Alatala tinxin.» ⁷ Alatala to a to e bara e magoro a be, a naxa a masen Semaya be, «E to bara e yete magoro n be, n mu fama e halakide. A gbe mu luxi n xa e rakisi. N ma xone mu fama lude Darisalamu ma Sisaki saabui ra. ⁸ Kono e xa lu Sisaki xa noe bun ma sinden, han e xa a kolon, si gbete e xa mangeya rabatufe nun Ala xa mangeya rabatufe, naxan fan.»

⁹ Misira mänge Sisaki naxa te Darisalamu gere. A naxa naafuli birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mänge xa banxi kui. A naxa wure lefae fan tongo, Sulemani nu bara naxee maso xema ra. ¹⁰ Mänge Robowami naxa e joxoe yailan yoxui ra, a e taxu soori mänge ra naxee mänge xa banxi naadee makantama. ¹¹ Mänge nu sigama Ala xa banxi kui temui naxe, soorie nu na wure lefae xaninma a mati ra. E na ge na ra, e man nu fa e ragbilen soori banxi kui. ¹² Robowami to bara a magoro Alatala be, a mu gbaloe soori Alatala xa xone saabui ra. Na waxati Ala yaragaaxui fanyi nde nu na Yudaya.

¹³ Mänge Robowami mangeya soxi temui naxe, a nu bara je tongo naani nun keren soxi simaya ra. A naxa Isirayila yaamari je fu nun solofere Darisalamu kui, Alatala taa naxan sugandi Isirayila bonsoe birin ya ma, alako a xili xa matoxo naa. Robowami nga Amonika nan nu a ra, a xili ne Naama. ¹⁴ Robowami fe jaaxi raba ne, barima a mu Alatala fen a boje birin na. ¹⁵ Robowami xa taruxui, a fole nun a rajonyi birin sebexi Annabi Semaya xa taruxui kui, a nun Annabi Ido xa laamatunyi masenyi sebexi kui, alako mixi xa a kolon. ¹⁶ Robowami to laaxira, e naxa a ragata a babae seeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Abiya naxa ti a joxoe ra.

13

Abiya xa mangeya (Isirayila Mängee I 15:1-8)

¹ Yerobowami xa mangeya je fu nun solomasaxan nde ra, Abiya naxa ti mänge ra Yudaya. ² A xa mangeya bu ne je saxan Darisalamu. A nga nu xili ne Mikayahu, Uriyeli Gibeyaka xa di gine. Gere naxa sin Abiya nun

Yerobowami tagi. ³ Abiya naxa gere rakeli, a tan nun soori fanyi xeme wulu keme naani, kono Yerobowami naxa soori fanyi xeme wulu keme solomasaxan ti a ya ra.

⁴ Abiya naxa te Semarayima geya fari, Eframi geyae ma, a fa a fala, «Yerobowami nun Isirayilakae, wo wo tuli mati n na. ⁵ Wo mu a kolon Isirayila Marigi Alatala bara Isirayila mangeya fi Dawuda nun a xa die ma abadan? Na saate mu noma kanade. ⁶ Kono Yerobowami, naxan findixi Dawuda xa di Sulemani xa walike Nebati xa di ra naxa keli, a a marigi matandi. ⁷ Mixi rabejinxixi ndee naxa a rabilin, e noe deren Robowami ma, Sulemani xa di naxan mu nu gexi mode, naxan xa mapoxunyi xon mu nu kuyaxi. Na kui Robowami nu no e ra.»

⁸ «Yakosi, wo tixi a xa mangeya nan kanke, Alatala naxan taxuxi Dawuda bomsae ra. Soori gbegbe na wo yi ra. Ninge masolixie fan na wo yi ra, Yerobowami naxee yailanxi wo be xema ra. E bara findi wo xa alae ra. ⁹ Na kui wo bara Haruna xa die rabolo, Alatala naxee tixi serexedubee ra. Wo bara wo yete findi serexedubee ra, alo si gbetea a rabama ki naxe. Mixi yo naxan fama tuura lanma nun yexee kontonyi solofere ra, alako a xa na wali raba, wo na tima serexedube ra ala nde be naxan mu findixi Ala ra.»

¹⁰ «Alatala nan na muxu tan Marigi Ala ra. Muxu mu a raboloxi, muxu man bara tin Haruna xa die xa findi Alatala xa serexedubee ra, Lewikae fan xa e xa wali raba. ¹¹ Geesege yo geesege, nummare yo nummare, muxu serexe gan daaxie bama Alatala be, muxu surayi ganma serexe ra, muxu taami serexe sama Ala xa teebili seniyenxi fari, muxu lanpui xema daaxi radexema nummare yo nummare, barima muxu tan birama muxu Marigi Alatala xa seriye nan foxo ra. Kono wo tan, wo bara a rabolo. ¹² Ala nun a xa serexedubee nan na muxu xunyi ra. Sarae na muxu yi ra naxee noma xui xungbe raminide alako gere xa ramaxa wo xili ma. Isirayila xa die, wo naxa wo babae Marigi Alatala gere. Wo mu xunnakeli sotoma na kui.»

¹³ Yerobowami xa soorie naxa Yudayakae bilin. Ndee nu na e ya ra, ndee nu na e xanbi ra. ¹⁴ Yudayakae to a to gere na e ya ra, a man na e xanbi ra, e naxa Alatala xili e xui itexi ra, serexedubee fa sarae fe. ¹⁵ Yudayakae to e xui ite, Alatala naxa Yerobowami nun Isirayilakae bonbo Abiya nun Yudayakae ya xori. ¹⁶ Isirayilakae naxa e gi Yudayakae ma, Ala naxa e sa Yudaya sagoe. ¹⁷ Abiya nun a xa pama naxa Isirayila xa soori fanyi wulu keme suuli faxa na gere kui. ¹⁸ Na findi ne yaagi ra Isirayilakae be. Yudayakae tan xun nakeli ne, barima e babae Marigi Alatala nu bara e mali.

¹⁹ Abiya naxa bira Yerobowami foxo ra, a fa tae rasuxu a yi ra, alo Beteli, Yesana, Eferon, nun e rabilinyie. ²⁰ Yerobowami mu senbe soto Abiya xa waxati. Alatala nan a bonbo, a naxa faxa. ²¹ Kono Abiya xa mangeya mabanban ne a fanyi ra. Gine fu nun naani nu na a yi ra. E di xeme moxonon nun firin bari, nun di gine fu nun senni.

²² Abiya xa taruxui gbetea, a naxan nabaxi nun a naxan falaxi, a sebexi Annabi Ido xa taruxui sebexi kui. ²³ Abiya to laaxira, e naxa a ragata a babae seeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Asa naxa ti a paxoe ra.

14

Asa xa mangeya

¹ Asa naxa fe fanyi raba tinxinyi kui a Marigi Alatala ya xori. ² A naxa serexebadee kana yire itexie kuye nu batuma dennaxe. A man naxa kuye

gemee nun Aseri wuri masolixie kana. ³ A naxa a fala Yuda bõnsõe be a e xa e babae Marigi Alatala fen, e xa a xa seriye nun a xa yaamarie rabatu. ⁴ Asa naxa kuye batude birin kana Yudaya bõxi ma, a nun serexebadee surayi nu ganma dennaxe kuyee be. A xa mangeya lu ne bõpessa kui a xa waxati. ⁵ A naxa taa makantaxie ti Yudaya, bõpessa nu na bõxi birin ma. Gere yo mu nu na naa na p̄ee bun ma Alatala saabui ra. ⁶ Asa naxa a fala Yudayakae be, «Won xa yi taae yailan alako e xa senbe soto. Won xa tetee nun wure naade ti. Han ya yi bõxi findixi won gbe nan na, barima won bara won Marigi Alatala fen. Na bara a niya won xa lu bõpessa kui yi waxati.» Na kui e naxa bõnbõ wali ra, na birin naxa sõoneya.

⁷ Yudaya sõori xeme wulu keme saxon nu na Asa yi ra. Wure lefa xungbee nun tanbee nu na e yi ra. Bunyamin sõori xeme wulu keme firin tongo solomasaxon fan nu na. Wure lefa lanmadie nun xalie nu na e yi ra. E birin findi gereso jalamae ra.

⁸ Sera Kusika naxa mini e gerede sõori gali ra. Sõori ragise keme saxon nu na e yi ra. E naxa siga han Maresa. ⁹ Asa fan naxa siga naa e gerede. E birin naxa ti gere ki ma Sefata gulunba Maresa mabiri. ¹⁰ Asa naxa a Marigi Alatala maxandi, «Alatala, i maniyee mu na naxan noma senbetare malide senbemaie ya i. Muxu Marigi Alatala, i xa muxu mali. Muxu bara muxu xaxili ti i ra yi gere xungbe xa fe ra. Alatala i tan nan na muxu Marigi Ala ra. I naxa tin mixi yo xa nõ i ra.»

¹¹ Alatala naxa Kusikae bõnbõ Asa nun Yudayakae ya xõri, e naxa e gi. ¹² Asa nun a xa sõori gali naxa bira e fõxõ ra han Gerara. Kusika gbege naxa faxa. E mu nõ e yete sõtode sõnõn, barima Alatala nun a xa senbemaie nu bara ge e xun nakanade. Yudayakae naxa harige gbege xanin. ¹³ E naxa taae birin kana Gerara rabilinyie, barima mennikae mu suusa Alatala ya ra. E naxa harige gbege ba e yi ra barima bannaya nu na menni ki fanyi ra. ¹⁴ E naxa xuruse kanyie fan suxu, e xurusee nun jõxõmee ba e yi ra, e gbilen Darisalamu.

15

Asa kuyee kanafe

¹ Ala Xaxili to goro Odedi xa di Asaraya ma, ² a naxa siga Asa yire, a a masen a be, «Asa, Yudayakae, nun Bunyaminkae, wo wo tuli mati n na. Xa wo bira Alatala fõxõ ra, a fan na wo fõxõ ra. Xa wo a fen, wo a toma ne. Kõnõ xa wo a rabolo, a fan wo raboloma ne. ³ Ne wuyaxi Isirayila mu Ala jipe fen. Serexedube mu nu na naxan e xaranma. Seriye mu nu na bõxi ma. ⁴ Kõnõ e xa tõore kui, e naxa gbilen Isirayila Marigi Alatala ma. E to a fen, a naxa tin e xa a to. ⁵ Na waxati mixi mu nu p̄erema bõpessa kui, barima fe xõrõxõe nu na bõxi birin ma. ⁶ Sie nu e boore gerema, taae nu e boore gerema. Ala nan na tõore mooli birin niyaxi e ra. ⁷ Kõnõ wo tan, wo wo senbe so, wo wo tunnabexi, barima wo xa wali sare fama ne ragbilende wo ma.»

⁸ Mänge Asa to Annabi Odedi xa namipõnme masenyi me, a naxa limaniya, a fa kuye birin kana Yudaya nun Bunyamin bõxi ma, a nun a taa naxee masoto Efirami geya yire. A man naxa Alatala xa serexebadee yailan, naxan nu na hõrõmõbanxi ya ra. ⁹ A naxa Yudayakae nun Bunyaminkae birin malan, a nun xõpe naxee kelixi Efirami, Manasi, nun Simeyõn bõnsõee xa bõxie ma. Kabi e naxa a to Marigi Alatala nu na nee seeti

ma, xɔɲe gbege naxa kafu e ma kelife Isirayila bɔxi ma. ¹⁰ Na malanyi raba Darisalamu ne kike saxan nde Asa xa mang'eya ɲe fu nun suuli nde ra. ¹¹ Na lɔxɔe e naxa xuruse xungbe keme solofere nun xuruse lanma wulu solofere ba serexe ra Alatala be. E nee sɔto na gere nan kui. ¹² E naxa nate tongo e xa e babae Marigi Alatala fen e bɔɲe nun e nii birin na. ¹³ Mixi yo tondi Isirayila Marigi Alatala fende, na kanyi lan ne a xa faxa, dimedi yo, fori yo, xeme yo, xa na mu gine. ¹⁴ E naxa e rakali Alatala ra e xui itexi ra, e fa sarae nun feri fe. ¹⁵ Yudayakae birin naxa seewa yi marakali ra, barima e a rabaxi e bɔɲe birin nan na. E nu bara Alatala fen sɔɔbe ra, a tan nan bara tin e xa a to. Alatala naxa bɔɲesa lu e xa bɔxi birin ma.

¹⁶ Mang'ee Asa man naxa a mama Maaka tide magoro, barima a nu bara Asera kuye yailan. Asa naxa a xa kuye yensen, a fa a gan Sediron gulunba kui. ¹⁷ Kɔnɔ hali Asa to nu bara a yete fi Alatala ma a xa simaya birin kui, a mu ge kuye batudee birin kanade Isirayila geyae fari. ¹⁸ A naxa gbeti, xema, nun se gbete raso Ala xa banxi kui, a tan nun a baba naxee fixi Ala ma. ¹⁹ Gere yo mu lu Isirayila bɔxi ma, han Asa xa mang'eya ɲe tongo saxan nun suuli nde.

16

Asa xa mang'eya rapɔnyi (Isirayila Mang'ee I 15:16-22)

¹ Asa xa mang'eya ɲe tongo saxan nun senni nde, Isirayila mang'ee Baasa naxa te Yudaya gere. A naxa Rama yailan, alako Yudaya mang'ee Asa nun a xa mixie naxa fere soto sofe ra menni e xa e keri. ² Asa naxa gbeti nun xema tongo Alatala xa banxi nun mang'ee xa banxi kui, a fa xerae xee Siriya mang'ee Ben Hadada yire Damasi yi masenyi ra, ³ «Won xa saate xiri won tagi alo n baba nun i baba a raba ki naxe. Sanba se nan ya, xema nun gbeti, saate kana naxan ma i nun Baasa tagi, alako a xa makuya n na.»

⁴ Ben Hadada naxa tin mang'ee Asa xa masenyi ra. A naxa a xa sɔri xunyi xee Isirayila taee suxude. E naxa Iyono, Dana, nun Abeli Mayimi suxu, a nun taa gbete baloe nu ragatama dennaxe Nafatali bɔxi ma.

⁵ Baasa to na fe me, a naxa Rama taa tife wali iti. ⁶ Na wali to iti, mang'ee Asa naxa fa Yudayakae ra, e fa gemee nun wurie xanin, Baasa nu naxee rawalima Rama. E naxa na birin nawali Geba nun Misipa tife ra.

⁷ Na temui Annabi Xanani naxa siga Yudaya mang'ee Asa xɔn, a a fala a be, «I to i xaxili ti Siriya mang'ee ra i Marigi Alatala ɲɔxɔe ra, Siriya xa sɔrie bara ge e yete sɔto de i ya ra. ⁸ Kusikae nun Libiyakae xa sɔri gali gbo, sɔri ragise nun soe na e yi ra. Kɔnɔ Alatala mu e sa i sago xe i i xaxili ti a ra temui naxe? ⁹ Alatala adamadi birin matoma ne alako a xa a kolon naxee e bɔɲe fixi a ma. I bara lu alo xaxilitare yi fe kui. Yakosi gere luma ne i xa bɔxi ma temui birin.» ¹⁰ Asa naxa xɔnɔ na namipɔnme ma, a fa a raso geeli kui, a nun mixi gbete naxee mu rafanxi a ma.

¹¹ Asa xa taruxui, a fole nun a rapɔnyi, a sebexi Yudaya nun Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ¹² A xa mang'eya ɲe tongo saxan nun solomanaani nde, fure ɲaaxi naxa Asa suxu a sanyie ma. Na kui a mu Alatala fen, a seribae gbansan nan fen na fure xa fe ra. ¹³ A xa mang'eya ɲe tongo naani nun keren nde, Asa naxa laaxiraya. ¹⁴ E naxa a ragata a xa gaburi gexi kui

Dawuda xa taa. E naxa a beɛe sade nde ma, labunde fanyi nu saxi dennaxe ma. Surayi gbegebe fan naxa gan a fure be.

17

Yehosafati xa mangeya

¹ Asa xa di Yehosafati naxa ti mange ra a baba joxoxe ra. A naxa a senbe so Isirayila xili ma. ² A naxa soorie lu Yudaya taa makantaxie birin kui. A man naxa e lu taae kui, a baba nu bara naxee soto Yudaya nun Efirami boxi ma. ³ Alatala naxa Yehosafati mali, barima a nu jere ma a baba Dawuda xa kira singe nan xon, a mu Bali kuye batu. ⁴ A nu a baba Marigi Ala nan batuma, a bira a xa yaamarie foxo ra, Isirayila mu nu tinma naxee ra. ⁵ Alatala naxa Yehosafati xa mangeya mabanban, Yudayakae birin nu fama buxae ra a xon. A xa naafuli nun a xili fanyi naxa gbo. ⁶ A boje naxa bira Alatala foxo ra. A naxa kuye batudee kana Yudaya geyae fari, a man naxa Aseri kuye wuri daaxie kana na.

⁷ A xa mangeya je saxan nde, a naxa a xa kuntigie Ben Xayili, Abadiyasi, Sakari, Netaneeli, nun Mike xee mixie xarande Yudaya taae kui. ⁸ Lewikae xilie nan ya, naxee siga e matide: Semaya, Netaniya, Sebadaya, Asaheli, Semiramoti, Yonatan, Adoniya, Tobiya, Tobo Adoniya. Serexedubee xilie nan ya, naxee siga e matide: Elisama nun Yehorami. ⁹ E naxa Alatala xa kitaabui xanin e xon ma, e xa Tawureta Munsa xaran mixie be Yudaya taa birin kui.

¹⁰ Alatala xa yaragaaxui naxa lu si gbete yi ra Yudaya rabilinyi, e mu Yehosafati gere sonon. ¹¹ Filisitakae naxa fa buxae nun duuti ra Yehosafati xon. Arabue fan naxa fa yexee kontonyi wulu solofere keme solofere ra, a nun sikote wulu solofere keme solofere. ¹² Yehosafati xa fe nu tema a fanyi ra. A naxa yire makantaxie ti Yudaya, a nun taa gbete baloe ragatama dennaxe. ¹³ Baloe gbegebe nu na a yi ra Yudaya taae kui. A xa soorie fan nu wuya Darisalamu.

¹⁴ Na soorie xasabi nan ya e denbaya ki ma: fatanfe Yuda bonsoe ra, soori wulu wulu mange Adina, a nun a xa soori jalama mixi wulu keme saxan. ¹⁵ Mange Yehoxanan nu na a seeti ma, a nun xeme wulu keme firin xeme wulu tongo solomasaxan. ¹⁶ Sikiri xa di Amasiya fan nu na a seeti ma, a nun a xa soori jalama wulu keme firin. Amasiya nu bara a yete fi Alatala ma. ¹⁷ Fatanfe Bunyamin bonsoe ra, soori jalama Eliyada, a nun a xa soori wulu keme firin nu na. Xalie nun wure lefae nu na e yi ra. ¹⁸ Yehosabadi nu na a seeti ma, a nun a xa soori wulu keme wulu tongo solomasaxan. Geresose fan nu na e yi ra. ¹⁹ Soorie nan na ki naxee nu na mange bun ma, bafe naxee nu na Yudaya taa makantaxie kui.

18

Yehosafati nun Axabi

(Isirayila Mangee I 22:1-28)

¹ Yehosafati naxa bannaya nun binye gbegebe soto. A naxa saate xiri e nun Isirayila mange Axabi tagi futi nde saabui ra. ² Ne ndee to dangi, a naxa siga Axabi yire Samari. Axabi naxa xuruse lanmae nun a xungbe gbegebe ba serexe ra a be nun a xa mixie be. A naxa a maxandi a xa bira a foxo ra sigafe ra Ramoti gerede Galadi boxi ma. ³ Isirayila mange Axabi naxa a fala Yudaya mange Yehosafati be, «Won birin na a ra sigafe ra

Ramoti Galadi boxi ma?» Yehosafati naxa a yaabi, «Iyo, i tan yo n tan yo, won birin keren. Won ma jamae fan birin keren. Won birin nan sigama gere sode.»

⁴ Yehosafati naxa a fala Isirayila mange be, «Yakosi n bara i maxandi, won xa Alatala sagoe fen yi fe kui.» ⁵ Isirayila mange naxa namijonme keme naani malan, a e maxorin, «A a lanma ka a mu lanma won xa siga Ramoti gere Galadi boxi ma?» E naxa a yaabi, «Wo te, Ala fama e sade i sagoe mange.» ⁶ Konɔ Yehosafati naxa mange maxorin, «Alatala xa namijonme nde mu na be, won noma naxan maxorinde?» ⁷ Isirayila mange naxa Yehosafati yaabi, «Xeme keren peti nan be, won noma Alatala maxorinde naxan saabui ra, konɔ a mu rafan n ma, barima a gbaloe fe nan gbansan falama n ma fe ra. A mu xun nakeli fe yo falama n be. A xili Mike. Yimila xa di na a ra.» Yehosafati naxa a fala, «A mu lanma mange xa yi woyen mooli fala.» ⁸ Na kui, Isirayila mange naxa a xa batula keren xili, a a fala a be, «Fa Yimila xa di Mike ra n be keren na.»

⁹ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati nu doxoxi e xa kibanyie kui, mange donmae ragoroxi e ma. E nu na lonyi ma, Samari taa sode de ra. Namijonmee nu na e xa masenyie tife e be. ¹⁰ Kenaana xa di sedekiya nu bara feri wure daaxie yailan, a fa a fala mange be, «Alatala xa masenyi nan ya: Wo Siriyakae bonboma yi ferie nan na han e sonto.» ¹¹ Namijonme birin nu na masenyi mooli nan falama e be. E naxa a fala, «Wo te Ramoti Galadi boxi ma. Wo xun nakeli nan sotoma, Alatala fama e sade mange sagoe.»

¹² Xera naxan siga Mike xilide, na naxa a fala a be, «I bara a to, namijonme birin bara lan e xa fe fanyi fala mange be. I fan xa kata, wo xui xa lu keren, i xa fe fanyi fala a be.» ¹³ Mike naxa a fala, «Alatala jije na a ra. N Marigi Alatala na naxan yo masen, n na nan falama.» ¹⁴ A to mange yire li, mange naxa a fala a be, «Mike, a lanma ka a mu lanma muxu xa siga gere sode Ramoti Galadi boxi ma?» Mike naxa a yaabi, «Wo te, wo xun nakeli nan sotoma. Alatala fama e sade wo sagoe.» ¹⁵ Konɔ mange naxa gbilen a fala ra a be, «N jan bara a fala i be sanya wuyaxi, i xa i kali nondi yati nan falafe ra n be Alatala xili ra.» ¹⁶ Mike naxa a yaabi, «N bara Isirayila birin to

yensenxi geyae fari,

alo xuruse rabepinxie.

Alatala xa masenyi nan ya:

Marigi mu na yi jama be.

Kankan xa gbilen a xonyi bojnesa kui.»

¹⁷ Isirayila mange naxa a fala Yehosafati be, «N mu a fala xe i be, a mu noma fe fanyi masende n ma fe ra, fo a jaaxi tun?» ¹⁸ Na temui Mike naxa a fala, «Yakosi, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. N bara Alatala to a xa kibanyie kui, a xa maleke gali nu tixi a yirefanyi nun a koola ma. ¹⁹ Alatala naxa a fala, «Nde wama sigafe xaxili kobi rasode Isirayila mange Axabi xunyi, a xa sa Ramoti gere Galadi boxi ma alako a xa faxa?» Nde naxa a yaabi xaxili nde ra, nde fan naxa a yaabi xaxili gbete ra. ²⁰ Na kui jinne nde naxa mini, a ti Alatala ya i, a a fala, «N tan noma ne a ra.» Alatala naxa a maxorin, «Di?» ²¹ A naxa a yaabi, «N sigama ne, n fa wule fala mange be a xa namijonmee saabui ra.» Alatala naxa a fala a be, «A madaxu ki nan na ki. Siga, i xa sa na raba.» ²² Yakosi, Alatala bara wule sa i xa namijonmee dei. Ala bara nate jaaxi tongo i xa fe ra.»

²³ Na temui, Kenaana xa di sedekiya naxa a maso, a Mike de ragarin, a fa a fala, «Alatala Xaxili minixi kira mundun na n ma n xa woyen i be?»
²⁴ Mike naxa a yaabi, «I fama a tode a fanyi ra, i na so i nɔxunfe banxie kui temui naxe.»
²⁵ Isirayila mange naxa a fala, «Wo Mike tongo, wo sa a taxu taa xunyi Amon, nun mange xa di Yowasi ra.
²⁶ Wo xa a fala, «Mange naxe wo xa yi xeme sa geeli. Wo naxa donse yo so a yi ra fo taami xuntunyie nun ye han n gbilenma temui naxe xaxilisa kui.»
²⁷ Mike naxa a fala, «Xa i gbilen xaxilisa kui, Alatala mu masenyi yo tixi n be.» A man naxa a fala, «Namae, wo n xui suxu.»

²⁸ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati naxa te Ramoti Galadi boxi gerebe.
²⁹ Isirayila mange naxa a fala Yehosafati be, «N na so gere kui, n donma gbete ragoroma ne n ma, konɔ i tan xa mange donmae ragoro i ma.»
 Isirayila mange naxa donma gbete ragoro a ma, e fa siga gere sode.
³⁰ Siriya mange nu bara soori ragise xunyiye yaamari, «Wo naxa soori lanma nun a xungbe yo gere bafe Isirayila mange ra.»

³¹ Soori ragise xunyiye to Yehosafati to, e naxa a fala, «Isirayila mange nan na ki.» E naxa a rabilin a gere ki ma. Yehosafati naxa Ala maxandi, Alatala fa a demen. Ala naxa e makuya a ra.
³² Soori ragise xunyiye to a to Isirayila mange mu a ra, e naxa gbilen a foxo ra.
³³ Na temui soori nde naxa xali woli, na xali naxa sa a ilan Isirayila mange Axabi ra, a a soxo a kanke gbuli ma a xa wure donma de firinyie tagi. Mange naxa soori ragise rapere ma yaamari, «Gbilen xanbi, won xa mini yi gere kui. N bara maxonɔ.»
³⁴ Gere naxa xoxoxo na loxoe birin. Isirayila mange naxa a kilon a xa soori ragise ra Siriyakae ya i han nunmare. A naxa faxa soge dula temui.

19

Yehosafati na Ala xa mangeya bun ma

¹ Yudaya mange Yehosafati naxa gbilen a xonyi Darisalamu bojesa kui.
² Annabi Xanani xa di Yehu naxa siga Yehosafati yire, a a fala a be, «I mixi kobi malixi munfe ra? Alatala yaxui noma rafande i ma? Alatala bara xonɔ i ma na fe ma.
³ Konɔ i fan bara fe fanyi ndee raba alo Aseri wuri masolixie kanafe boxi ma, i man bara Ala fen i boje birin na.»

⁴ Yehosafati naxa lu Darisalamu, konɔ a man naxa boxi ipere keli Beri Seeba, sa doxo Efirami geya ra, a fa mixie ragbilen e babae Marigi Alatala ma.
⁵ A naxa kiitisaie doxo Yudaya taa makantaxi birin kui.
⁶ A naxa a fala kiitisaie be, «Wo xa wo pengi sa wo xa wali xon ma a fanyi ra, barima wo mu kiiti sama mixie xa fe xa ra, wo na rabama Alatala nan be. Na kui Ala luma ne a xa seriye masen na wo be.
⁷ Yakosi, Alatala xa yaragaaxui xa lu wo be. Wo xa wo xa wali raba soobe ra, barima won Marigi Alatala mu wama mure xon, a mu tinma wo xa mixi rafisa a boore be, a fan mu wama wo xa tinxintareya raba kobiri xa fe ra.»

⁸ Yehosafati to gbilen Darisalamu, a naxa Lewikae, serexedubee, nun Isirayila denbaya xunyiye ti kiitisaie ra Darisalamu, alako Alatala xa seriye xa gere rapon nama tagi.
⁹ A naxa e yaamari, «Wo xa wali dugutegepa nun boje fiixe ra Alatala xa yaragaaxui kui.
¹⁰ Wo wo ngaxakerenyie makiitima temui naxe e xonyi faxeti fe ra, xa na mu a ra yaamari nde matandi fe ra, wo xa na birin tagi raba e be a fanyi ra alako e naxa yunubi soto Alatala mabiri, a fa xonɔ wo nun wo ngaxakerenyie ma. Xa wo na rabama a raba

ki ma, wo mu yunubi sɔtoma. ¹¹ Serexedube Amaraya nan na wo birin xun Alatala xa seriye xa fe ra. Sumayila xa di Sebadaya nan na wo birin xun bɔxi mange xa seriye xa fe ra. Yudaya gomina nan na a ra. Lewikae nan findi wo xa kiitisae ra. Wo wo senbe so, wo xa wali a fanyi ra. Alatala xa fe fanyi rabae mali.»

20

Yehosafati Mowabakae gerefe

¹ Na to dangi, Mowabakae, Amonikae, nun Mewuni naxa siga Yehosafati gerefe. ² Mixi nde naxa siga, a sa a fala Yehosafati be, «Nama xungbe na fafe i gerefe kelife baa naakiri ma, Siriya bɔxi ma. E na Xasason Tamari, e dennaxe ma En Gedi.»

³ Yehosafati naxa gaaxu, a fa nate tongo a xa Alatala maxandi. A Yudayakae yaamari e xa sunyi suxu na xa fe ra. ⁴ Yudayakae naxa e malan, e xa Alatala maxandi. Mixie fa na nan ma kelife Yudaya taa birin. ⁵ Yehosafati naxa ti Yudaya nun Darisalamu pama tagi, Alatala xa banxi kui tete neene ya ra. ⁶ A naxa a masen, «Muxu babae Marigi Alatala, i tan xa mu na Ala ra koore ma? I tan xa mu na si birin ma mange ra? Senbe birin kanyi mu i tan xa ra? I noma fe birin na. ⁷ I tan xa mu na muxu Marigi Ala ra, naxan yi bɔxi mixie kerixi i xa pama Isirayila ya xori? I tan xa mu na muxu Marigi Ala ra, naxan yi bɔxi fixi i xanuntenyi Iburahima bɔnsɔe ma, a xa lu e yi ra abadan? ⁸ E naxa sabati be, e naxa i xa hɔrɔmɔbanxi fan ti be. E bara a fala, ⁹ «Xa fe xɔrɔxɔe muxu li, alɔ gere naxan fatanxi Ala xa kiiti ra, fure paaxi, xa na mu a ra kaame, muxu fama tide yi banxi ya i i ya xori, barima i xili nan falama be. Muxu i xilima ne alako i xa muxu demen muxu xa tɔɔre kui, i xa i tuli mati muxu ra, i xa muxu rakisi.» ¹⁰ Yakosi Amonikae, Mowabakae, nun Seyiri geya mixie, i mu tin muxu benbae xa so naxee xonyi e mini Misira bɔxi ma temui naxe, e tan, muxu benbae mu naxee sɔntɔxi, ¹¹ nee bara na sare ragbilen muxu ma, e xa muxu kerɔ bɔxi ma i dennaxe fixi muxu ma. ¹² Muxu Marigi Ala, i mu e makiitima xe? Muxu senbe bara nɔn yi gali ya i naxan wama muxu gerefe. Muxu ma kolon muxu fefe naxan nabama, kɔnɔ muxu xaxili tixi i tan nan na.»

¹³ Yudayaka birin naxa ti Alatala ya i. E xa mamadie, e xa die, nun e xa ginɛe birin nu na naa. ¹⁴ Na temui Alatala xaxili naxa goro Yaxasiyeli ma, Sakari xa di, Benaya xa di, Yeyiyeli xa di, Mataniya xa di. Lewika nan nu a ra naxan kelixi Asafi xa die ya ma. ¹⁵ Yehosafati naxa a fala, «Yudayakae, Darisalamukae, i tan mange Yehosafati, wo wo tuli mati n na. Alatala xa masenyi nan ya: «Wo naxa gaaxu, wo naxa kontɔfli yi pama xungbe ya ra, barima wo gbe gere mu ya. Ala nan ma gere a ra. ¹⁶ Tina wo xa goro yi gere xili ma. E tema Sisi mabiri, wo fama e lide gulunba rapɔnyi Yeruweli gbengberenyi ma. ¹⁷ Hali wo mu e gere, wo xa ti na, e ya ra, wo fama a tode Alatala wo rakisima ki naxe. Yudaya nun Darisalamu, gaaxui nun kontɔfli naxa lu wo yi ra tina. Wo xa mini tun, wo nun Alatala na a ra.»

¹⁸ Yehosafati, Yudayakae, nun Darisalamukae birin naxa e igoro, e e yatagie rafelen bɔxi ma Alatala ya i. ¹⁹ Lewikae, Kehati xa die nun Kore xa die ya ma naxa keli, e Isirayila Marigi Alatala matɔxɔ e xui itexi ra.

²⁰ Nama naxa keli subaxe ma, e naxa siga Tekowa gbengberenyi mabiri. E nu minima temui naxe, Yehosafati naxa ti e ya ra, a fa a fala, «Yudayakae nun Darisalamukae,

Wo wo tuli mati n na.

Wo xa limaniya wo Marigi Alatala saabui ra,
alako wo xa senbe soto.

Wo xa limaniya Ala xa namijonmee saabui ra,
alako wo xa xun nakeli soto.»

²¹ Na xanbi, a naxa woyen pama be, e xa Alatala xa beetiba ndee sugandi naxee Alatala xa mangeya seniyenxi matoxoma, soorie minima taa kui temui naxe. E naxa yi tantui rasiga Ala ma, «Wo Alatala matoxo, barima a xa hinne buma ne abadan.» ²² E to na matoxoe folo, Alatala naxa Amonikae, Mowabakae, nun Seyiri geya mixie ya iso naxee nu faxi Yudaya gere xili ma. E nu fa e boore bonbo. ²³ Amonikae nun Mowabakae naxa din Seyiri geya mixie ra, alako e xa e raton, e xa e sonto. E to ge na ra, e naxa e boore fan faxesa folo.

²⁴ Yudayakae to so gbengberenyi folode, e naxa gali xungbe to, konjo e birin nu faxaxi. Binbie gbansan nan nu menni. Mixi keren mu nu kisixi e ya ma. ²⁵ Yehosafati nun a xa pama naxa xi saxan naba soori faxaxie harige xaninfe ra. E naxa naafuli gbegbe to na, han e mu no na birin xaninde. ²⁶ A xi naani loxoe, e naxa sa e malan Beraka gulunba kui Alatala tantude. Han to e na yire xili falama Beraka na nan ma. ²⁷ Yudaya nun Darisalamu soorie naxa gbilen Darisalamu jalexinyi kui Yehosafati xa mangeya bun ma. Alatala nu bara e raseewa e yaxuie saabui ra. ²⁸ E to so Darisalamu, e naxa siga han Alatala xa banxi kui, korae nun sarae nu raberema dennaxe. ²⁹ Si birin to a me a Alatala bara Isirayila yaxuie gere, Alatala xa yaragaaxui naxa lu e yi ra. ³⁰ Yehosafati xa mangeya naxa lu bonesa kui a Marigi Ala saabui ra.

Yehosafati xa mangeya raponyi (Isirayila Mangee I 22:41-51)

³¹ Yehosafati mangeya soto Yudaya a je tongo saxan nun suuli nan ma, a fa je motonon nun suuli mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Asuba, Silixi xa di gine. ³² Yehosafati nu jere ma a baba Asa xa kira xon a xa simaya birin kui, a lu Alatala xa tinxinyi kui. ³³ Konjo kuye batudee mu nu gexi kanade boxi kui geyae fari. Nama mu nu e bonje xirixi e babae Marigi Ala ra sinden.

³⁴ Yehosafati xa taruxui donxoe, a fole nun a raponyi birin sebexi Xanani xa di Yehu xa taruxui kui, naxan toma Isirayila mangee xa taruxui kui.

³⁵ Na to dangi Yudaya mange Yehosafati naxa saate xiri a nun Isirayila mange Axasiya tagi, naxan jere ki jaaxu. ³⁶ E naxa kunkuie yailan naxee sigama Tarasisi. E naxa ndee yailan Esiyon Geberi. ³⁷ Na kui, Dodawahu Maresa xa di Annabi Eliyeseri naxa namijonme masenyi ti Yehosafati be, «I to saate xirixi i nun Axasiya tagi, Alatala i xa wali kanama ne.» Na na a to, a xa kunkuie naxa gan, e mu siga Tarasisi.

21

Yehorami xa mangeya (Isirayila Mangee II 8:16-24)

¹ Yehosafati naxa laaxiraya, e naxa a ragata a babae seeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Yorami naxa ti a joxoe ra. ² Yorami xunyae nan ya, Isirayila mange Yehosafati xa die: Asaraya, Yexiyeli, Sakari, Asariyahu, Mikayeli, nun Sefataya. ³ E baba nu bara harige gbegbe fi e ma, gbeti, xema, nun

boxie alo taa makantaxie Yudaya boxi ma. Kono a naxa mangeya lu Yorami yi, barima a tan nan na di singe ra.

⁴ Yehorami to ti a baba joxoe ra, a fa a xa mangeya mabanban, a naxa a xunyae birin nun Isirayila kuntigi ndee faxa santidegema ra.

⁵ Yehorami mangeya soto a xa simaya je tongo saxan nun firin nan ma, a fa je solomasaxan mangeya raba Darisalamu. ⁶ A naxa jere alo Isirayila mangee darixi a ra ki naxe. A naxa bira Axabi xa misaali foxo ra, barima a nu bara Axabi xa di gine doxo. A naxa fee raba naxee mu rafan Alatala ma. ⁷ Kono Alatala mu tin Dawuda bonsoe bade mangeya ra saate xa fe ra, a naxan tongo Dawuda be, a falafe ra mangeya mu bama a tan nun a xa die yi ra abadan.

⁸ A xa mangeya kui, Edon naxa Yudaya xa mangeya matandi, e fa e yete xa mangee doxo. ⁹ Yehorami nun a xa soori xunyie naxa siga soori ragisee kui Edonkae gereede. Edonkae naxa e mabilin koe ra, kono Yorami nun a xa soori ragisee xunyie naxa no e ra. ¹⁰ Han to Edon mu tinxi lude Yudaya xa yaamari bun ma. Libina fan naxa a xa mangeya matandi. Na birin Yorami lixi ne barima a nu bara a babae Marigi Alatala rabolo.

¹¹ Yorami naxa kuye batudee yailan Yudaya geyae fari. A naxa Darisalamukae nun Yudayakae ratantan na yanfante ya ra. ¹² Annabi Eli naxa keedi rasanba a ma naxan a falaxi, «I baba Dawuda Marigi Alatala xa masenyi nan ya: I to mu i jere xi i baba Yehosafati nun Yudaya mangee Asa xa kira xon ma, ¹³ i i jere xi Isirayila mangee nan ma kira xon, i Yudayakae nun Darisalamukae ratantan Ala rabolofe ra alo Axabi bonsoe a rabaxi ki naxe, i jan man fa i xunya fafaxakerenyie faxa naxee nu fisa i tan be, ¹⁴ Alatala fama ne fure jaaxi ra i xa jama ma, a nun i xa die, i xa ginee, i xa xurusee, ¹⁵ a nun i tan ma. Na fure jaaxi xunmasama ne loxo yo loxo i furi kui han a bula.»

¹⁶ Filisitakae nun Arabue naxee nu sabatixi Kusikae fe ma, Alatala naxa nee rakeli Yehorami gere xili ma. ¹⁷ E naxa siga Yudaya, e fa mangee harige birin tongo, a xa die nun a xa ginee. E naxa a xa di lanma Yehowaxasi gbansan lu na.

¹⁸ Na gere dangi xanbi, Alatala naxa Yorami fura a furi ma, fure ra, naxan mu yalanma. ¹⁹ Na toore xun nu fa masa loxo yo loxo je firin bun ma, han Yorami furi naxa bula, a faxa toore jaaxi kui. A xa jama mu surayi gan a be binye daaxi ra alo e a rabaxi a babae be ki naxe.

²⁰ A mangeya soto a je tongo saxan nun firin nan ma, a fa je solomasaxan mangeya raba Darisalamu. A to faxa, mixi yo mu kinikini a ma. E naxa a ragata Dawuda xa taa kui, kono e mu tin a sade mangee xa gaburie yire.

22

Axasiya xa mangeya

(Isirayila Mangée II 8:25-29, 9:27-29)

¹ Darisalamukae naxa Yorami xa di lanma Axasiya ti Yehorami joxoe ra. Arabue nu bara a xa di booree faxa. Yorami xa di Axasiya findi Yudaya mangee ra na ki ne. ² Axasiya mangeya soto a je tongo naani nun firin nan ma. A mangeya raba Darisalamu je keren. A nga nu xili ne Atalaya, Omiri xa di gine nan nu a ra. ³ Axasiya fan naxa a jere Axabi bonsoe xa misaali ma, barima a nga nu marasi jaaxi nan fima a ma. ⁴ A naxa fee

raba naxee mu rafan Alatala ma, alo Axabi bõnsõe a raba ki naxe. A baba faxa xanbi, Axabi rasimae nu luma a ratantan na.

⁵ Na bara a niya Axasiya xa bira Isirayila mange Axabi xa di Yehorami fõxo ra, e xa siga Siriya mange Xasayeli gerede Ramoti Galadi bõxi ma. Siriyakae naxa Yorami maxõno na gere kui. ⁶ Siriyakae to a maxõno Rama, Yorami naxa gbilen Yisireeli a dandande. Gere to jõn Isirayila nun Siriya mange Xasayeli tagi, Yudaya mange Yorami xa di Asaraya naxa goro Yisireeli Axabi xa di Yorami xeebude, barima a nu maxõnoxi a jaaxi ra.

⁷ Ala xa maragiri kui, Axasiya to fa Yorami yire, na nan findi Axasiya be bõnõe ra. A to so na, a tan nun Yehorami naxa mini sigafe ra Nimisi xa di Yehu yire. Alatala nu bara Yehu sugandi a xa Axabi bõnsõe sõnto. ⁸ Yehu nun Axabi bõnsõe xa gere kui, Yehu naxa Yudaya kuntigie nun Axasiya xa mamadie li naa, a naxa e faxa. Axasiya xa mamadie nu na Axasiya xa yaamari nan bun ma. ⁹ E naxa Axasiya fen, e naxa a suxu Samari a nu nõxunxi dennaxe. E naxa fa a ra Yehu yire, e fa a faxa. Na xanbi, e naxa a ragata, barima e nu a falama ne, «Yehosafati xa di na a ra, naxan nu Alatala fenma a bõne birin na.» Axasiya xa mixi yo mu nu na naxan nõma findide mange ra.

Mange gine Atalaya xa mangeya
(Isirayila Mangee II 11:1-3)

¹⁰ Axasiya nga Atalaya to a to a xa di bara faxa, a naxa keli, a mange xa die birin faxa Yudaya. ¹¹ Kõno mange xa di gine Yehoseeba, naxa Axasiya xa di Yowasi tongo gundo ra mange xa die ya ma Atalaya nu wama naxee faxafe, a fa a xanin gine di maxurui nde xõn, a diyõre nun na di maxurui nõxun hõrõmõbanxi konkoe nde kui. Mange Yehorami xa di gine Yehoseeba, serexedube Yehoyada xa gine, Axasiya xunya ginema, Yowasi nõxun na ki ne Atalaya ma, a mu nõ a faxade. ¹² E Yowasi nun a xuru mixie nõxun ne, Alatala xa hõrõmõbanxi kui je senni bun ma. Na waxati, Atalaya nan nu bõxi yamarima.

23

Yowasi xa mangeya
(Isirayila Mangee II 11:4-20)

¹ Ne solofere nde ra, Yehoyada naxa limaniya xõrõxõe tongo, a saate xiri a nun mixi kemẽ xunyie tagi: Yeroxama xa di Asaraya, Yehoxanan xa di Sumayila, Obedo xa di Asaraya, Adaya xa di Maaseya, nun Sikiri xa di Elisafati. ² A naxa Yudaya ipere, a naxa Lewikae nun denbaya xunyie xanin Darisalamu, naxee nu na Yudaya taae kui.

³ Na nama naxa saate tongo mange be Ala xa banxi kui. Yehoyada naxa a masen, «Mange xa di nan ya. A tan nan fama mangeya sõtode alo Alatala a masenxi ki naxe Dawuda bõnsõe xa fe ra. ⁴ Wo naxan nabama, serexedubee nun Lewikae naxee walima malabui lõxõe, a xunde singe xa hõrõmõbanxi sode deẽ kanta. ⁵ Xunde firin nde xa lu mange banxi kui. Xunde saxan nde xa lu Yesodi xa naade ra. Nama tan fama lude Alatala xa banxi tete nan kui. ⁶ Mixi yo naxa so Alatala xa banxi kui, fo serexedubee nun Lewikae naxee walima naa. Nee nan nõma sode, barima seniyantõee nan e ra, kõno nama tan mu nõma sode naa kui. ⁷ Lewikae xa mange bilin, santidegema suxuxi e yi ra. Mixi yo naxan katama a xa so na banxi kui, wo a faxa. Wo xa lu mange seeti ma a so temui nun a mini temui.»

⁸ Lewikae nun Yudayakae birin naxa bira serexedube Yehoyada xa yaamari foxo ra. Kankan naxa bira a xa xunde foxo ra, naxan soma banxi kui malabui loxo'e nun naxan minima na loxo'e. Serexedube Yehoyada mu tin xunde yo xa ba na wali kui. ⁹ Serexedube Yehoyada naxa tanbee nun wure lefa xungbee nun a lanmae so mixi keme xunyie yi ra. Na tanbee nun makanta see nu findixi mange Dawuda nan gbe ra, naxee nu ragataxi Ala xa banxi kui. ¹⁰ A naxa nama birin ti a yire, e xa geresose na e yi ra, kelife banxi yirefanyi ma, sa doxo banxi koola ra, kelife serexebade ma, sa doxo banxi kanke ra, alako e xa mange bilin. ¹¹ E naxa mange xa di ramini kene ma, e mange tonxuma sa a xun ma, e Ala xa saate sebexi so a yi ra, e ture surusuru a xunyi ma, e fa a masen e xui itexi ra, «Simaya xa lu mange be!»

¹² Atalaya to nama xui me mange matoxo ra a itexi ra, ¹³ a naxa nama sagata Ala xa horomobanxi. Menni, a naxa mange to, a tixi horomobanxi sanyie seeti ma sode de ra, yareratie nun sara fee tixi a seeti ma, Yudaya nama seewaxi, sarae nu fema, beetibae nu beeti bama korae xui'e ra. Atalaya naxa a xa donma iboo xone kui, a fa a fala, «Yanfanteya, yanfanteya!»

¹⁴ Na temui, serexedube Yehoyada naxa soori keme xunyie ramini, a fa e yaamari, «Wo xa a ramini be kui, wo xa a faxa santidegema ra. Naxan yo birama a foxo ra, wo na kanyi fan faxa.» Serexedube nu bara a fala, «Wo naxa a faxa Alatala xa banxi kui de.» ¹⁵ E naxa a suxu mange xa banxi naade ra naxan xili «Soe naade,» e fa a faxa menni.

¹⁶ Yehoyada naxa saate tongo, a tan yo, nama yo, mange yo, e birin xa findi Alatala xa nama ra. ¹⁷ Nama birin naxa so Bali kuye xa banxi kui, e fa na kuyee nun serexebadee kana. E naxa Bali xa serexedube Matan suxu, e a faxa serexebade yire. ¹⁸ Yehoyada naxa serexedubee nun Lewikae yaamari e xa Alatala xa banxi wali suxu alo Dawuda nu bara a fala e be ki naxe. E birin nu itaxunxi xunde kima, e xa serexe gan daaxi ba Alatala be alo a sebexi Tawureta Munsa kui ki naxe. Dawuda nu bara a fala na birin xa raba tantui nun beeti ra. ¹⁹ Yehoyada naxa yire kantee ti horomobanxi naadee ra alako mixi seniyantare yo naxa so menni. ²⁰ A naxa soori keme xunyie, kuntigie, yareratie, nun nama birin maxili e xa mange mati kelife Alatala xa horomobanxi, han mange xa banxi. E naxa mange raso naade xungbe ra, e fa a doxo mange kibanyi kui. ²¹ Nama birin naxa seewa, taa naxa lu bo'nesa kui, Atalaya faxa xanbi santidegema ra.

24

Yehowasa Ala xa horomobanxi yailanfe (Isirayila Mang'e II 12:1-17)

¹ Yehowasa mangeya soto a xa simaya ne solofere nan ma, a fa ne tongo naani mangeya raba Darisalamu. A nga xili Sibiya, Beriseebaka nan nu a ra. ² Serexedube Yehoyada xa waxati, Yehowasa naxa lu tinxinyi kui Alatala ya i. ³ Yehoyada naxa gine firin fen Yowasi be. A di xemee nun di ginee soto na kui.

⁴ Na to dangi, Yowasi naxa a panige a xa Alatala xa banxi yailan. ⁵ A naxa serexedubee nun Lewikae malan, a a fala e be, «Wo siga Yudaya taae kui nun Isirayila boxi ma ne yo ne kobiri malande, alako wo xa wo Marigi Ala xa banxi yailan. Wo xa gbata yi wali ra.» Kono Lewikae mu a suxu soobe ra.

⁶ Mänge naxa serexedube kuntigi Yehoyada xili, a a maxorin, «Munfe ra i mu Lewikae karaxanxi e xa duuti maxili Yudaya nun Darisalamu, alo Alatala xa konyi Munsa a yamari ki naxe, nun Isirayila jama fan tin a ra ki naxe Ala xa horomolingira xa fe ra, seedejoxoya na dennaxe?»
⁷ Atalaya, mänge gine jaaxi nun a xa die nu bara se seniyenxie birin ba Alatala xa banxi kui, e xa nee rawali Bali kuyee be. ⁸ Na kui, mänge naxa a fala a kankira xa yailan, a xa doxo Alatala xa banxi naade ra tande.
⁹ Marakolonyi naxa ti Yudaya nun Darisalamu, a kankan lan a xa fa kobiri ra Alatala be, alo Alatala xa konyi Munsa nu bara Isirayila yaamari a ra ki naxe gbengberenyi ma. ¹⁰ Kuntigie nun jama birin naxa tin na ra, e naxa fa kobiri ra, e a sa kankira kui han a a rafe. ¹¹ Kankira to rafe kobiri ra, e naxa a xanin Lewikae xonma alako nee xa a kui ife kolon mänge xili ra. Mänge xa sebeli ti nun serexedube kuntigi fe mati naxa kankira iba. E to ge, e man naxa kankira doxo a doxode. E nu na rabama ne loxo yo loxo. Kobiri gbegebe naxa soto na kui. ¹² Mänge nun Yehoyada nu na kobiri soma walike xunyie nan yi ra, e xa nu walikee sare fi a ra. Walikee nu na naxee geme masolima, naxee kamuderi wali rabama, naxee wure nun yoxui rawalima Alatala xa banxi yailanfe ra. ¹³ Wali naxa sooneya walikee wakili saabui ra. Ala xa horomobanxi naxa gbilen a xa tofanyi singe ma, nde naxa sa a senbe xun ma. ¹⁴ E to ge na wali ra, e naxa kobiri donxoe ragbilen mänge nun Yehoyada ma. Mänge naxa se gbete yailan na kobiri ra, naxee nu rawalima Alatala xa banxi kui, alo gbeti pooti nun xema pooti, a nun yirabasee naxee nu rawalima serexe gan daaxi bafe ra. Serexe gan daaxie nu bama Alatala xa banxi kui Yehoyada xa simaya birin kui.

¹⁵ Yehoyada xa simaya to kamali a fanyi ra, a naxa laaxiraya. A xa simaya nu bara siga han ne keme ne tongo saxon. ¹⁶ E naxa a ragata Dawuda xa taa kui boxi mänge fe ma, barima a nu bara fe fanyi raba Isirayila boxi ma Ala nun a xa banxi be.

¹⁷ Yehoyada to faxa, Yudaya kuntigie naxa fa mänge yire, e fa e felen boxi ma a bun ma. Na kui, mänge naxa a tuli mati e xa marasi ra. ¹⁸ E naxa e babae Marigi Alatala xa banxi rabepin, e fa tuubi Aseri kuyee be. Alatala naxa xono Yudaya nun Darisalamu ma e xa yunubie xa fe ra.

¹⁹ Alatala naxa namiponmee xee e xon a xa seriye ra, konu e mu tin e tuli matide na masenyi ra. ²⁰ Ala Xaxili naxa lu serexedube Yehoyada xa di Sakari ma, a fa a masen jama be, «Ala xa masenyi nan ya: Munfe ra wo na n tan Alatala xa seriye matandife? Wo xa fe yo mu sooneyama, barima wo bara n tan Alatala rabepin. N fan fama wo rabepinde na nan ma.» ²¹ Na kui, jama naxa nate tongo e xa Sakari yanfa. Na naxa a niya mänge xa yaamari fi e xa Sakari magono geme ra Alatala xa banxi tete kui han a xa faxa. ²² Mänge Yowasi nu bara neemu Sakari baba Yehoyada xa hinne ma, a naxan naba a be. A Sakari faxa. Beenu Sakari xa faxa a yi nan masen, «Alatala xa i foxi to, a xa i sare ragbilen i ma.»

²³ Ne keren to dangi, Siriya soori gali naxa Yowasi gere. E naxa so Yudaya nun Darisalamu, e naxa kuntigi birin faxa, e fa e harige xanin Damasi mänge xon ma. ²⁴ Siriya soorie mu nu wuya, konu Alatala nan Yudaya soori gali xungbe sa e sagoe, barima Yudayakae nu bara e babae Marigi Alatala rabepin. Ala Siriyaake rawali ne alako Yowasi xa paxankata. ²⁵ Siriyaake nu bara Yowasi maxono gere kui. E naxa gbilen e xonyi, Yowasi tan nu toofofe na temui a xa sade ma. A xa walikee naxa nate tongo e xa a faxa,

barima a nu bara serexedube Yehoyada xa di faxa. E naxa a faxa a xa sade ma. Nama naxa Yowasi ragata Dawuda xa taa kui, kɔnɔ e mu tin a ragatade mangée xa gaburie yire. ²⁶ Mixie xilie nan ya naxee Yowasi yanfa: Amonika Simeyata xa di Sabadi, nun Mowabaka Simiriti xa di Yosabadi. ²⁷ Fɔlɔ a xa die xilie ma, namijɔnmɛ masenyi wuyaxie naxee ti a xa fe ra, a sa dɔxɔ Ala xa banxi wuli ra a naxan naba, na birin sebexi mangée xa taruxui kui. A xa di Amasiya naxa ti a jɔxɔe ra.

25

Amasiya xa mangeya (Isirayila Mangée II 14:1-20)

¹ Amasiya mangeya sɔtɔ a xa simaya jɛ mɔxɔɔnɛn nun suuli nan ma, a fa jɛ mɔxɔɔnɛn nun solomanaani mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Yehowadin. Darisalamuka nan nu a ra. ² Amasiya naxa jɛrɛ Alatala xa tinxinyi ra, kɔnɔ a mu a raba a bɔjɛ birin na. ³ A xa mangeya to mabanban, a naxa walikɛe faxa naxee a baba faxa a xa mangeya kui. ⁴ Kɔnɔ a mu na walikɛe xa die tan faxa, barima Alatala xa yaamari sebexi Tawureta Munsu kui, «Baba mu lan a xa faxa a xa di xa yunubi xa fe ra. Di fan mu lan a xa faxa a baba xa yunubi xa fe ra. Kankan lan a xa faxa a yete nan ma yunubi xa fe ra.»

⁵ Amasiya naxa Yudayakae malan, a fa e ti e xabilɛ ki ma. A naxa mixi wulu xunyie nun mixi kɛmɛ xunyie sugandi Yuda nun Bunyamin bɔnsɔɛ bɛ. A to xɛmɛ konti naxee nu bara gɛ jɛ mɔxɔɔnɛn sɔtɔde, a naxa xɛmɛ wulu kɛmɛ saxan sɔtɔ naxee fata tanbɛ nun wure lefa ra gere kui. ⁶ A man naxa kɔbiri fi Isirayila sɔɔri jɔalama mixi wulu kɛmɛ ma alako nee xa sa e xun.

⁷ Ala xa mixi nde naxa fa, a fa a fala a bɛ, «Mangɛ, i naxa Isirayila sɔɔri gali xanin, barima Alatala mu Isirayila nun Efirami bɔnsɔɛ bɛ. ⁸ Xa i e xanin gere sode, hali i gere so a mɔɔli birin na, Ala fama nɛ i lude i yaxuie sagoe. Senbɛ na Ala nan yi ra mixi malife ra xa na mu a ra mixi ralɔɔsife ra.» ⁹ Amasiya naxa a fala Ala xa mixi bɛ, «N jan bara gbeti kilo wulu saxan kilo kɛmɛ naani so e yi ra.» Ala xa mixi naxa a yaabi, «Alatala noma i kide dangife na ra.» ¹⁰ Na kui, Amasiya naxa Efirami sɔɔrie ragbilen e xɔnyi. E naxa gbilen e xɔnyi, kɔnɔ e bɔjɛ nu texi Yudaya xili ma.

¹¹ Amasiya naxa a senbɛ so, a fa a xa sɔɔri gali rajɛrɛ gere kui. E naxa Seyirika wulu fu faxa gulunba kui fɔxɔɛ jinma dennaxɛ. ¹² Yudaya sɔɔrie naxa Seyirika wulu fu gbete suxu, e naxa e xanin gelenyi fari, e fa e radin yɛ, e faxa.

¹³ Efiramikae, Amasiya naxee ragbilen e xɔnyi, nee naxa bagan Yudaya taaɛ ma kelife Samari ma, sa dɔxɔ Beti Xoron na. E naxa mixi wulu saxan faxa, e fa mennikae harige xanin e xun ma.

¹⁴ Amasiya to gɛ Edonkae bɔnbɔde, a naxa fa e benba Seyiri xa kuyee ra, a e findi a xa alae ra. A naxa e batu, a surayi gan e bɛ serɛxɛ ra. ¹⁵ Na kui Alatala naxa xɔnɔ Amasiya ma, a fa namijɔnmɛ xɛɛ a yire a falafe ra, «Munfe ra i yi sie xa kuyee batuxi, naxee mu nu nɔma e xa jama ratangade i ma?» ¹⁶ A to na wɔyɛnyi fala a bɛ, Amasiya naxa a maxɔrin, «Muxu bara i ti mange rasima ra? Yi masenyi lu na, xa i mu wama gbalɔe xɔn.» Namijɔnmɛ naxa a xa masenyi rajɔn, «N bara a kolon Ala bara nate tongo a xa i sɔntɔ, barima i bara kuyee batu, i man bara tondi n ma marasi ramede.»

¹⁷ Amasiya to ge marasi fende mixi gbetee ra, a naxa xεεrae xεε Isirayila mang'e Yowasi ma, Yehowaxasi xa di, «Fa, won xa fa gere.» ¹⁸ Isirayila mang'e Yowasi naxa a yaabi, «Liban tunbe di naxa xεεra xεε Liban sediri wuri xungbe ma a falafe ra, «I xa di gine fi n ma di ma.» Na dangi xanbi Liban wulai sube nde naxa tunbe maboron. ¹⁹ I naxe i bara nɔ Edon na. I bara i yete igbo na fe ma. I naxan nabama, i xa lu i xɔnyi. Munfe ra i wama naxankate fenfe? I fama birade, i tan nun Yuda bɔnsɔe!»

²⁰ Ala naxa a niya Amasiya xa tondi na wɔyenyi ra, barima a nu wama a lufe a yaxuie sagoe a xa Edon kuye batui xa fe ra. ²¹ Isirayila mang'e Yowasi naxa te Yudaya mang'e Amasiya gere. Na gere naxa raba Beti Semesi Yudaya bɔxi ma. ²² Isirayila naxa nɔ Yudaya ra, Yudayakae birin naxa e gi e so e xɔnyi. ²³ Isirayila mang'e Yowasi naxa Yudaya mang'e Amasiya findi geelimani ra Beti Semesi. A naxa a xanin Darisalamu, a menni tete kanke ya keme rabira kelife Efirami naade ma, sa dɔxɔ Tuxui naade ra. ²⁴ A naxa xεema, gbeti, nun yirabase birin tongo Ala xa banxi kui, Obedo Edon ɲengi nu saxi naxee xɔn ma. A man naxa mang'e xa naafuli tongo a xa banxi kui. A naxa mixi ndee fan tongo, a gbilen Samari.

²⁵ Isirayila mang'e Yowasi, Yehowaxasi xa di to faxa, Yudaya mang'e, Yowasi xa di Amasiya xa mang'eya xɔn man naxa kuya ɲe fu nun suuli. ²⁶ Amasiya xa taruxui, a fɔle nun a raɲɔnyi birin seɲexi Yudaya nun Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ²⁷ Alatala to Amasiya rabɛɲin, yanfe naxa a suxu Darisalamu. A naxa a gi a siga Lakisi, kɔnɔ mixi ndee naxa siga a fɔxɔ ra, e a faxa menni. ²⁸ E naxa a fure xanin soee fari, e a ragata a babae fe ma Yudaya mang'ataa.

26

Osiyasi xa mang'eya

(Isirayila Mang'ee II 14:21-22, 15:1-7)

¹ Yudayakae naxa Osiyasi ti mang'e ra a baba Amasiya ɲɔxɔe ra. A nu bara ɲe fu nun senni soto na waxati. ² A baba to taa masara, Osiyasi naxa Elata taa raso Yudaya xa mang'eya bun ma. ³ Osiyasi mang'eya soto a ɲe fu nun senni nan ma, a fa ɲe tongo suuli nun firin mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Yekoliya. Darisalamuka nan nu a ra. ⁴ A ɲere ne Alatala xa tinxinyi kui alo a baba Amasiya.

⁵ Osiyasi naxa Ala yaragaaxuiya matinkan Annabi Sakari saabui ra. Alatala nu luma xaxili fanyi fi ra Sakari ma laamatunyei kui. Osiyasi xa fe birin naxa sɔɔneya, barima a nu Alatala waxɔnfe fenma. ⁶ A to siga Filisitakae gere, a naxa Gati, Yabine, nun Asidodi tete rabira. A naxa tae ti Asidodi bɔxi ma Filisitakae ya ma. ⁷ Ala naxa a mali Filisitakae gere, a nun Arabue naxee nu sabatixi Guru Bali, a nun Mayonkae. ⁸ Mayonkae naxa duuti ba Osiyasi be, naxan senbe xa gboe nu bara kolon han Misira bɔxi ma. ⁹ A naxa koore banxi senbema ti Darisalamu Tuxui naade nun Gulunba naade xun ma. ¹⁰ A naxa yire makantadee ti daaxa. A naxa kolonyie fan ge na, barima xuruse gbegebe nu na a yi ra. A xa walikee nu walima naa mere fanyie ma, ndee fan nu meenima naa weni bilie ma Karemele geyae fari. Bɔxi rawalife nu rafan a ma. ¹¹ Sɔori gali nu na Osiyasi yi ra, naxee nu na mang'e xa mixi Xananiya xa yaamari bun ma. Sebeliti Yeyiyeli nun yarerati Maaseya nu bara na gali itaxun a xunde ki ma. ¹² Denbaya kanyi mixi wulu firin keme senni nan nu yi sɔori ɲalamae

rapere ma. ¹³ Sòori jalama wulu keme saxan nun solofere keme suuli nu na naa, naxee nu mangée malima a yaxuie gerede. ¹⁴ Osiyasi naxa wure lefae, tanbée, tunde leberée, tabe makoto see, xalie, nun laatie so e yi ra. ¹⁵ Xaxilima ndee naxa a mali xalie nun gеме xungbe woli see yailande Darisalamu. E naxa e dɔxɔ yire itexie fari. Na bara a niya a xa xili gbe soto han yire makuye. Ala nu a malima na birin kui alako a xa senbe soto.

¹⁶ Kɔnɔ a xa mangeya to gе mabanbande, a naxa a yete igbo. A naxa a Marigi Alatala xa seriye rabejin, a so Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui surayi gande serexebade fari. ¹⁷ Serexedube, Asaraya naxa bira a fɔxɔ ra, a nun Alatala xa serexedube tongo solomasaxan. ¹⁸ Yi xeme gbangbalanyie naxa yi woyenyi xɔrɔxɔe fala Osiyasi be, «Surayi ganfe serexe ra na mu findi i tan Osiyasi xa wali ra. Serexedubee nan ma wali na ra. Haruna xa die sugandixi ne Ala be e xa na wali raba. I tan xa mini hɔrɔmɔbanxi kui, barima i bara Ala xa seriye matandi. Na fe mu findima xun nakeli ra i be Marigi Alatala ya i.» ¹⁹ Osiyasi bɔpe naxa te serexedubee xili ma. Surayi sa se nu na a belexe i. Kune naxa mini a tigi ma keren na serexedubee ya xori, Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, surayi ganma serexebade naxan ma. ²⁰ Serexedube Asaraya nun a booree to na kune to a tigi ma, e naxa a ramini tande mafuren. A tan fan yete yati naxa gbata minife ra, barima Alatala nu bara a bɔnbɔ. ²¹ Mangée Osiyasi naxa findi kune kanyi ra, han a faxa temui. A naxa lu banxi nde kui a kerenyi ma, barima kune kanyi mu lan a xa so Alatala xa banxi kui. A xa di Yotami naxa mangeya soto, a fa lu mange banxi kui, a naxa yaamari.

²² Osiyasi xa taruxui dɔnxɔe, a fole nun a rapɔnyi, a birin sebexi Amosu xa di Annabi Esayi xa kitaabui kui. ²³ Osiyasi to laaxiraya, e naxa a ragata gaburi kui mangée xa bɔxi nde ma, barima e nu a falama ne, «Kune kanyi na a ra.» A xa di Yotami naxa ti mangée ra a jɔxɔe ra.

27

Yotami xa mangeya (Isirayila Mangée II 15:32-38)

¹ Yotami mangeya soto a pe mɔxɔnen nun suuli nan ma, a fa pe fu nun senni mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili Yerusa, Sadoki xa di gine.

² A pere ne Alatala xa tinxinyi kui. A bira ne a baba Osiyasi xa misaali fɔxɔ ra, kɔnɔ a tan mu so Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui serexe dubama dennaxe. Na waxati jama tan mu nu a xa wali jaaxi luma.

³ Yotami naxa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi naade nde yailan, naxan nu na fuge ra. A man naxa banxi gbege ti Ofeli tete kui. ⁴ A naxa taae ti Yudaya geyae yire, a nun koore banxie wondie kui. ⁵ A naxa Amoni mange gere, a no a ra. Amonikae naxa yi duuti fi pe saxan bun ma: gbeti kilo wulu saxan keme naani, mengi maniye busali wulu tongo naani, fundenyi maniye busali wulu tongo naani. ⁶ Yotami naxa senbe soto a fanyi ra, barima a bara pere a Marigi Alatala xa kira xɔn ma.

⁷ Yotami xa taruxui dɔnxɔe, a xa geree nun a xa walie, nee birin sebexi Isirayila nun Yudaya mangée xa taruxui kui. ⁸ A mangeya soto a pe mɔxɔnen nun suuli nan ma, a fa pe fu nun senni mangeya raba Darisalamu. ⁹ Yotami to laaxiraya, e naxa a ragata Dawuda xa taa kui. A xa di Axasi naxa ti a jɔxɔe ra.

28

Axasi xa mang'eya
(Isirayila Mang'ee II 16:1-9)

¹ Axasi mang'eya soto a jε moxɔɔn nan ma, a fa jε fu nun senni mang'eya raba Darisalamu. A mu lu Alatala xa tinxinyi kui, alo a baba a raba ki naxe. ² A naxa jεre Isirayila mang'ee foxi, a Bali kuyee yailan yoxui ra. ³ A naxa surayi gan serexe ra Hinoma xa die xa gulunba kui. A man naxa a xa die gan te ra, e xa findi serexe ra. Alatala sie naxee kerixi Isirayila, e nu na fe raharamuxi moolie nan nabama. ⁴ Axasi naxa surayi gan, a man naxa serexe ba kuye batudee geyae fari, nun wuri bili xindee bun ma.

⁵ A Marigi Alatala naxa a sa Siriya mange belexe i, naxan Isirayila xun nakana, a e findi geelimanie ra, a e xanin Damasi. Na kui Isirayila mang'e lu ne a xa noe bun, a tooro han. ⁶ Remalياهو xa di Peka naxa Yudaya soori jalama wulu keme moxɔɔn faxa loxoere keren kui, barima e nu bara e babae Alatala rabepin. ⁷ Efirami soori jalama Sikiri naxa mang'e xa di Maaseya, mang'e xa gomina Asirikama, nun mang'e xa soori yarerati Elekana birin faxa. ⁸ Isirayilakae naxa mixi wulu keme firin suxu geelimanie ra e ngaxakerenyie ya ma, ginεe, di xemeε, nun di ginεe. E man naxa harige gbegebe fan tongo, e a xanin Samari.

⁹ Alatala xa namijonme nde nu na menni naxan xili Odedi. A naxa mini soorie ya ra naxee nu na gbilenfe Samari. A naxa a masen e be, «Wo babae Marigi Alatala nu xoxoxi ne Yudayakae ma, na nan a toxi wo e masoxoxi. Koxo wo bara naxan naba e ra, na bara gbo ye han a bara koore li. ¹⁰ Yakosi wo wama Yuda xa die nun Darisalamu xa die xa findi wo xa konyie ra. Koxo wo tan go? Wo mu a kolon wo fan bara yunubi soto wo Marigi Alatala ra? ¹¹ Yakosi wo wo tuli mati n na. Wo xa yi geelimanie ragbilen e xonyi, wo ngaxakerenyie, barima Alatala bara xoxo wo ma.»

¹² Efirami kuntigi ndee Yehoxanan xa di Asaraya, Mesilemoti xa di Berekiya, Salumu xa di Yexisikiya, nun Xadalayi xa di Amasa, naxa keli soori gali xunyie xili ma. ¹³ E naxa a fala e be, «Wo naxa yi geelimanie raso be kui, barima na fama ne a niyade won xa yunubi soto Alatala ra. Wo wama ne won ma yunubie xun xa masa? Alatala nan xoxoxi Isirayila ma.» ¹⁴ Na kui soorie naxa geelimanie nun harige bepın, e naxan soto gere kui. E na birin naba kuntigie nun pama nan ya xori. ¹⁵ Na kuntigi naxee xilie sebexi, nee naxa na harige ya ma to, dugi nun sankiri naxan nu na, e naxa nee findi geelimani magelie xa sosee ra. E naxa baloe nun minse so e yi ra, e seri sa e xa fie ra. Na temui e naxa e raso Yeriko, tugi taa, e ngaxakerenyie yire. Naxee mu no e jεrede, e naxa nee tan xanin sofalee fari. E to ge na ra, e naxa gbilen Samari.

¹⁶ Na waxati, mang'e Axasi naxa Siriya mange maxandi a xa a mali. ¹⁷ Edonkae nu bara fa Yudayakae gere, e mixi ndee suxu, e e xanin. ¹⁸ Filisitakae fan nu bara taae gere naxee nu na Sefela nun Negewi biri Yudaya boxi ma. E naxa Beti Semesi, Ayalon, Gederoti, Soko, Timina, Gimiso, nun e rabilinyie suxu. ¹⁹ Alatala nan wa Yudaya rayaagife, barima Isirayila mang'e Axasi nu bara Yudaya ya iso a xa yanfanteya ra Alatala be. ²⁰ Asiri mang'e Tigilati Pileseri to fa Yudaya, a mu tin a malide, a naxa a gere. ²¹ Axasi naxa naafuli seeti tongo Alatala xa banxi, mang'e xa banxi, nun kuntigie xa banxi kui, a na fi Asiri mang'e ma, koxo na mu a niya Tigilati Pileseri xa a mali. ²² Hali a xa toore kui, Axasi mu gbilen Alatala

ma. ²³ A nu serex'e bama Damasikae xa alae be, naxee nu bara no a ra. A naxa a fala, «Siriya mange xa alae nan Siriya malixi, n fan serex'e bama ne e be, alako e xa n fan mali.» Na birin findi tantanyi nan na Axasi nun Isirayila be.

²⁴ Axasi naxa Ala xa banxi se seniyenxie birin kana, a Alatala xa banxi naadee balan. A naxa serex'edubee yailan Darisalamu yire birin, ²⁵ a man naxa yire itexie yailan Yudaya taa birin kui, alako e xa surayi gan serex'e ra ala gbete'e be. A a babae Marigi Alatala raxono na ki ne a naaxi ra.

²⁶ A xa taruxui donxoe nun a xa wali birin, a fole nun a raponyi birin sebexi Yudaya nun Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ²⁷ Axasi to laaxiraya, e naxa a ragata Darisalamu taa kui, kon'o e mu a ragata Isirayila mang'ee xa gaburi yire. A xa di Xesekiya naxa ti a noxoe ra.

29

Xesekiya xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 18:1-4)

¹ Xesekiya mang'eya soto a ne moxonen nun suuli nan ma, a fa ne moxonen nun solomanaani mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Abiya, Sakari xa di gine. ² A a nere ne Alatala xa tinxinyi kui, alo a baba Dawuda a raba ki naxe.

³ A xa mang'eya ne singe kike singe kui, a naxa Alatala xa banxi naadee rabi, a e yailan. ⁴ A naxa serex'edubee nun Lewikae maxili, a e malan tete kui sogeorode. ⁵ A naxa a masen e be, «Lewikae, wo wo tuli mati n na. Wo xa wo raseniyen, wo xa wo babae Marigi Alatala xa banxi raseniyen, wo xa se seniyantare birin ramini Alatala xa horomobanxi kui. ⁶ Won babae nu bara Alatala rabepin, e fe kobi raba e Marigi Alatala ra. E nu bara e kobe ti Alatala ra, nun a xa horomobanxi ra. ⁷ E naxa horomobanxi naadee yati balan. E naxa lanpuie raxuben, e mu surayi nun serex'e gan daaxi ba Isirayila Marigi Ala be yire seniyenxi kui. ⁸ Na kui, Alatala naxa xono Darisalamu nun Yudaya ma, a naa findi gbaloe yire ra. Si gbete'e yoma won ma alo wo a toxi ki naxe. ⁹ Na bara a niya won babae xa faxa santidegema ra, won ma ginee, nun won ma di xemee nun ginee bara findi geelimanie ra. ¹⁰ Yakosi n bara a janige n boje kui won xa saate tongo Isirayila Marigi Alatala be, alako a xa xone xa gbilan won foxo ra. ¹¹ Yakosi n ma die, wo xa wo tunnabexi, barima Alatala nan wo sugandixi, alako wo xa findi a xa konyie ra, wo xa surayi gan serex'e ra a be.»

¹² Na kui yi Lewikae naxa keli: Amasayi xa di Maxati, Asaraya xa di Yoweli, Kehati xa di ndee, Merari xa di ndee, Abidi xa di Kisi, Yehaleleli xa di Asaraya, Gerison xa di ndee, Sima xa di Yowa, Yowa xa di Eden, ¹³ Elisafan ma die Simiri nun Yeyiyeli, Asafi xa die Sakari nun Mataniya, ¹⁴ Heman xa die Yexiyeli nun Simeyi, nun Yedutun xa die Semaya nun Yusiyeli.

¹⁵ E to ge e yete raseniyyende, e naxa e ngaxakerenyie malan, e xa Alatala xa banxi fan raseniyen Alatala xa seriy'e ki ma. Mang'e nu bara na yaamari fi. ¹⁶ Serex'edubee naxa so Alatala xa banxi kui alako e xa naa raseniyen. E se seniyantare naxee birin li Alatala xa horomobanxi kui, nun a tete kui, Lewikae naxa na birin tongo, e a wole i Sediron gulunba kui. ¹⁷ E na wali folo kike xi singe ne. A xi solomasaxan nde, e nu bara ge menni birin naseniyyende han buntunyi ra. E man wali ne xi solomasaxan horomobanxi

fan yati raseniyyende. Kike singe xi fu nun senni nde, e naxa ge na wali birin na.

¹⁸ Na dangi xanbi, e naxa siga mange Xesekiya yire, e dentege sa a be, «Muxu bara Alatala xa banxi birin naseniyyen, serexebade, serexe gan daaxi bade nun a yirabasee, teebili, taami serexe sama dennaxe, nun a yirabasee. ¹⁹ Muxu bara se birin yailan, muxu bara se birin naseniyyen, mange Axasi naxan kose a xa tinxintareya kui a xa mangeya waxati. Na birin na Alatala xa serexebade ya ra.»

²⁰ Kuye to iba, mange Xesekiya naxa taa kuntigie malan, e te Alatala xa horomobanxi. ²¹ Mange naxa yaamari fi Haruna xa di serexedubee ma, e xa tuura solofere, yexee kontonyi solofere, yexeyore xemema solofere, nun sikote solofere ba yunubi xafari serexe ra Alatala xa serexebade fari. ²² Serexedubee naxa tuurae kon naxaba, e e wuli kasan serexebade ma. E naxa yexee kontonyie kon naxaba, e e wuli kasan serexebade ma. E naxa yexeyore kon naxaba, e e wuli kasan serexebade ma. ²³ Na dangi xanbi, e naxa fa sikotee ra naxee findima yunubi xafari serexe ra. Mange nun pama naxa e belexe sa e ma. ²⁴ Serexedubee naxa e kon naxaba, e e wuli ifili serexebade ma yunubi xafari serexe ra Isirayila birin be. Mange nu bara a fala a na serexe gan daaxi nun na yunubi xafari serexe xa raba Isirayila birin be. ²⁵ Mange naxa Lewikae ti Alatala xa horomobanxi kui, beetibasee alo maxasee nun korae nu na e yi ra, alo Dawuda, Annabi Gadi, nun Annabi Natan nu bara a yamari ki naxe. Alatala xa yaamari nan nu a ra, a naxan masenxi a xa namijonmee saabui ra. ²⁶ Lewikae naxa ti naa, Dawuda xa beetibasee suxuxi e yi ra, serexedubee fan naxa ti naa, sarae nu na e tan fan yi ra. ²⁷ Xesekiya naxa yaamari fi e xa serexe gan daaxi ba serexebade. E to na folo, beetibae fan naxa beeti ba folo Alatala be sarae xui nun Isirayila mange Dawuda xa beetibasee ra. ²⁸ Nama birin naxa e felen boxi, beetibae naxa beeti ba sarae xui han na serexe gan daaxi ge bade. ²⁹ E to ge serexe gan daaxi bade, mange nun pama naxan bira a foxo ra, e birin naxa e tuubi, e Ala batu. ³⁰ Na dangi xanbi, mange Xesekiya nun a xa kuntigie naxa Lewikae yaamari a e xa Alatala matoxo Dawuda nun Annabi Asafi xa beetie ra. E naxa Ala matoxo seewe ra, e fa e xin bi sin, e e felen boxi e Ala batu.

³¹ Na temui Xesekiya naxa a masen, «Yakosi, wo to nu fama, se nu na wo belexe i Alatala be, wo wo maso, wo nun wo xa serexee nun wo xa tantui serexee ra Alatala xa horomobanxi ra.» Nama naxa fa e xa serexee ra, a nun e xa tantui serexee ra. Naxee fan a panige e bope fanyie kui, nee fan naxa fa serexe gan daaxie ra. ³² Serexe gan daaxie nan ya pama naxee fi: ninge tongo solofere, yexee kontonyi keme, nun yexeyore keme firin. Na birin findi serexe gan daaxie nan na Alatala be. ³³ E man naxa ninge keme senni nun xuruse lanma wulu saxon ba serexe ra. ³⁴ Kon serexedubee to mu nu wuya, e mu no serexe gan daaxie birin bade. Na kui, e ngaxakerenyi Lewikae naxa e mali na wali raponde, beemanun serexedube booree xa ge e yete raseniyyende. Lewikae nu bara a panige e bopee kui a e xa e yete raseniyyen mafuren, dangi serexedubee waxonyi ra. ³⁵ Serexe gan daaxi gbege nu na, a nun ture naxan bama xanunteya serexe ra, a nun serexe yeerama naxan nu sama serexe gan daaxi xun ma. Na kui, pama naxa Alatala batu folo a xa banxi kui. ³⁶ Xesekiya nun pama birin naxa seewa, barima Alatala bara na wali birin nagiri sooneya ra.

Xesekiya Sayamaleke Dangi Sali rabafe

¹ Xesekiya naxa xεεrae xεε Isirayila nun Yudaya birin kui. A man naxa bataaxee sebe Eframikae nun Manasikae ma, alako e xa fa Alatala xa banxi Darisalamu Sayamaleke Dangi Sali rabade Isirayila Marigi Alatala xa binye bun ma. ² Mange, kuntigie, nun jama birin nu bara nate tongo Darisalamu e xa Sayamaleke Dangi Sali raba kike firin nde. ³ E mu no na rabade a waxati, barima serexedube birin mu nu gexi e yete raseniyende. Nama fan mu nu malanxi Darisalamu. ⁴ Mange nun jama naxa tin na nate ra. ⁵ E naxa Isirayila birin maxili, kelife Bere Seeba ma, sa dɔxɔ Dana na, alako e xa fa Sayamaleke Dangi Sali raba Darisalamu Isirayila Marigi Alatala xa binye bun ma. A nu bara bu jama mu na sali raba alo a sebexi ki naxe.

⁶ Xεεrae naxa mange nun kuntigie xa bataaxe xanin Isirayila nun Yudaya birin. E naxa mange xa yaamari masen, «Isirayilakae, wo gbilen Alatala ma, Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila Marigi Ala, alako a fan xa gbilen wo ma, a wo tan naxee ratangaxi Asiriya mänge belexe i. ⁷ Wo naxa lu alo wo babae nun wo ngaxakerenyie, naxee nu bara e babae Marigi Alatala rabepin. Ala bara gbaloe ragiri e ma, alo wo a toxi ki naxe. ⁸ Yakosi, wo naxa wo kobe ti Ala ra alo wo babae a rabaxi ki naxe. Wo wo belexe so Alatala yi ra, wo xa fa a xa horomobanxi, a naxan naseniyen waxati birin bun ma. Wo xa wo Marigi Alatala rabatu, alako a xa xone xa gbilen won foxɔ ra. ⁹ Xa wo gbilen Alatala ma, wo ngaxakerenyie nun wo xa die hinne sotoma ne mixie ra, naxee e xanin konyiya kui. Xa wo gbilen wo Marigi Alatala ma, a fama ne hinnede wo ra, a mu neemuma wo ma.» ¹⁰ Xεεrae naxa siga taae birin Eframi nun Manasi boxi ma, han Sabulon. Kɔnɔ na mixie mu tin e xa masenyi ra, e man fa yo xεεrae ma. ¹¹ Aserikae, Manasikae, nun Sabulonkae ndee naxa e yete magoro, e siga Darisalamu. ¹² Ala naxa a niya Yudayakae birin xa kafu e boore ma mange nun kuntigie xa yaamari rabafe ra alo Alatala a fala ki naxe.

¹³ Nama ghegbe naxa e malan Darisalamu, alako e xa Taami Lebinitare Sali raba kike firin nde. ¹⁴ E naxa keli, e kuye serexebade birin kana Darisalamu, a nun surayi gandee, e fa na birin wole i Sediron fole kui. ¹⁵ Kike firin nde, xi fu nun naani nde ra, e naxa Sayamaleke Dangi Sali xa serexe ba. Serexedubee nun Lewikae nu bara yaagi e xa seniyentarepa xa fe ra, e fa e yete raseniyen. E naxa serexe gan daaxie ba Alatala xa banxi kui. ¹⁶ Serexedubee naxa ti e yire alo Ala xa mixi Munsu a yamarixi ki naxe Tawureta Munsu kui. Lewikae to wuli so e yi ra, e naxa a kasan serexebade ma. ¹⁷ Mixi seniyentaree to nu wuyaxi jama ya ma, Lewikae naxa Sayamaleke Dangi Sali serexe ba e be, alako e xa a fi Alatala ma. ¹⁸ Mixi seniyentare wuyaxie nu na jama ya ma kelife Eframi, Manasi, nun Sabulon. E bara Sayamaleke Dangi Sali serexe don, kɔnɔ na mu radaxaxi Ala xa masenyi kui. Na nan a to, Xesekiya naxa Alatala maxandi e be, «Alatala naxan fan, dije ¹⁹ seniyentaree birin ma naxee na e babae Marigi Ala fenfe e bope kui.» ²⁰ Alatala naxa Xesekiya xa dube suxu, a dije jama ma.

²¹ Isirayilakae naxee nu malanxi Darisalamu naxa Taami Lebinitare Sali raba xi solofere bun ma jalexinyi kui. Lɔxɔe birin ma, Lewikae nun serexedubee nu Alatala matoxoma e xa beetibasee ra Ala xa binye bun ma e senbe birin na. ²² Xesekiya naxa Lewikae ralimaniya, barima e nu bara Alatala xa wali raba a raba ki ma. E naxa serexee don xi solofere bun ma. E man naxa xanunteya serexee ba e babae Marigi Alatala be.

²³ Nama birin naxa lan a ma, e xa xi solofere gbete sa na sali xun ma. E naxa na raba seewe kui. ²⁴ Yudaya mange Xesekiya naxa tuura wulu keren nun xuruse lanma wulu solofere ba serexe ra. Kuntigie fan naxa tuura wulu keren nun xuruse lanma wulu fu ba serexe ra. Serexedubee gbege naxa e yete raseniyen. ²⁵ Yudaya pama, serexedubee, Lewikae, Isirayilakae, nun xoree kelifie Isirayila boxi ma, e birin naxa seewa. ²⁶ Nelexinyi gbege naxa lu Darisalamu. Na fe mooli nu bara ba tofe Darisalamu kabi Isirayila mange Dawuda xa di Sulemani xa waxati. ²⁷ Serexedubee nun Lewikae naxa keli, e duba pama be. Alatala naxa na dube suxu a xa yire seniyenxi kui koore ma.

31

Xesekiya Ala xa seriye mabanbanfe (Isirayila Mang'ee II 18:4)

¹ Sali to non, Isirayilakae naxa siga Yudaya taae kui, e kuye geme masolixie kana, e Asera kuye wuri daaxie sege, e serexebade birin kana naxee nu na geyae fari Yudaya, Bunyamin, Efirami, nun Manasi boxi ma. Na dangi xanbi, Isirayilakae naxa gbilen e xonyi. ² Xesekiya naxa serexedubee nun Lewikae ti kankan xa wali ra: serexe gan daaxie bafe, xanunteya serexe bafe, horomobanxi wali rabafe, matoxoe nun tantui beeti bafe Alatala be, nun Alatala xa horomobanxi naade makantafe. ³ Mange naxa nde ba a harige ra a a fi serexe gan daaxie ra naxee bama geesege, nunmare, malabui loxoe, kike neene, sali xungbee alo a sebexi Alatala xa seriye kui ki naxe. ⁴ Xesekiya naxa a masen pama nun Darisalamukae be, e xa serexedubee nun Lewikae mali e xa harige soto, alako e xa senbe soto Alatala xa seriye kui. ⁵ E to na masenyi me, Isirayilakae naxa farile ba e xa sansie bogi singee ra, mengi, weni neene, ture, kumi, nun daxamui gbete. E naxan fixi, na nu gbo. ⁶ Isirayilakae nun Yudayakae, naxee nu sabatixi Yudaya taae kui naxa farile ba e xa xuruse xungbee nun e xa xuruse lanmae ra, e man naxa farile ba se seniyenxie ra e naxee fixi e Marigi Alatala ma. Na naxa findi kote gbege ra. ⁷ E naxa na kote malan folo kike saxon nde ra, e ge kike solofere nde ra. ⁸ Xesekiya nun kuntigie to na kote to, e naxa Alatala nun a xa pama tantu. ⁹ Xesekiya naxa serexedubee nun Lewikae maxorin na kote xa fe ma. ¹⁰ Na kui, serexedube kuntigi Asaraya, naxan kelixi Sadoki xabile naxa a yaabi, «Kabi won yi hadiya fe folo Alatala xa banxi kui, baloe bara gbo muxu yi ra han muxu mu noma na birin donde. Naxan luxi na nan ya. A gbo barima Alatala bara barake sa a xa pama ma.»

¹¹ Xesekiya naxa yaamari fi e xa konkoe yailan Alatala xa banxi kui. E naxa na raba. ¹² Mixie naxa fa hadiyae, farilee, nun se seniyenxie ra, e a sa na konkoe kui. Lewika Konaniyahu nun a xunya Simeyi naxa meeni na birin ma. ¹³ Mange Xesekiya nun Ala xa banxi yarerati Asaraya naxa mixie sugandi naxee luma Konaniyahu nun a xunya Simeyi xa yaamari bun ma. Na mixie xilie nan ya: Yexiyeli, Asaraya, Naxati, Asaheli, Yerimoti, Yosabadi, Eliyeli, Yisimakiya, Maxati, nun Benaya. ¹⁴ Yimina xa di Lewika Kore, naxan nu sogetede naade makantama, a tan nan nu a pengi saxi see xon ma, mixie naxee panigexi Ala be. A nu na se seniyenxie itaxunma. ¹⁵ Eden, Minyamin, Yosuwe, Semaya, Amaraya, nun Sekanaya nu Kore malima see itaxunde e ngaxakerenyie ma serexedubee xa taae kui. Mixi xungbee nun mixi lanmae bara e gbe soto e xunde ki ma. ¹⁶ E naxa see

itaxun xeme dimedi birin ma naxee nu bara ge ne saxan sotode, naxee xilie nu sebexi taruxui kui, naxee nu lanma e xa serexedube wali raba Alatala xa horomobanxi kui e xunde ki ma. ¹⁷ E naxa see itaxun serexedubee ma, naxee xilie nu sebexi taruxui kui e xa denbaya ki ma. E naxa see itaxun Lewikae ma e xa wali nun e xunde ki ma, naxee nu bara ge ne moxoren sotode. ¹⁸ E man naxa see itaxun Ala xa horomobanxi walike birin ma, naxee xilie nu sebexi taruxui kui, e naxa a i taxun e xa mamadie, e xa ginée, e xa di xeme nun e xa di ginée ma. ¹⁹ Haruna xa di serexedubee, naxee nu na daaxa, taa fari ma, taaka ndee nu bara sugandi naxee see itaxunma yi serexedubee nun yi Lewikae ma, naxee xilie nu sebexi taruxui kui.

²⁰ Xesekiya na nan naba Yudaya boxi ma. A wali ne hinne, tinxinyi, nun nondi kui a Marigi Alatala be. ²¹ A xa wali birin a naxan naba Ala batufe xa fe ra, a nun Ala xa seriye nun yaamari xa fe ra, na birin sooneyaxi ne a be. A na birin naba a boje birin nan na alako a xa a Marigi Alatala sagoe raba.

32

Xesekiya xa mangeya rajonyi

(Isirayila Mangée II 18:13-37, Annabi Esayi 36:1-22)

¹ Yi fe tinxinxie dangi xanbi, Asiri mange Senaxeribi naxa so Yudaya boxi ma, a naxa taa makantaxie mabilin a xa e soto. ² Xesekiya to a kolon a Senaxeribi wama Darisalamu gerefe ne, ³ a naxa kuntigie nun soori palamae maxili. E naxa nate tongo e xa ye badee dese naxee na taa fari ma. ⁴ Mixi gbege naxa na wali suxu, e naxa kolonyie dese, e ye kirae dese naxee nu kelima boxi bun ma. E naxa a fala, «Munfe ra won a luma Asiri mangée xa ye soto be?» ⁵ Xesekiya naxa wali suxu senbe ra. A naxa tete yailan dennaxe nu kanaxi, a naxa nde sa a xa maite xun ma, han a sa soorie xa yire makantaxi li, a naxa tete gbete ti tete singe fari ma, a naxa Milo yailan Dawuda xa taa kui, a naxa geresosee nun wure lefa gbege malan. ⁶ A naxa soori xunyie ti jama xun, a fa jama malan taa sode de ra. A naxa a masen e be, ⁷ «Wo limaniya, wo wo senbe so. Gaaxui yo naxa lu wo yi ra, wo naxa kontofli Asiri mange xa fe ra, a nun a xa soori gali. Naxan na won seeti ma na gbo dangife se be naxan na a tan seeti ma. ⁸ Adama senbe gbansan nan na a yi ra, konɔ won Marigi Alatala nan na won malima ra yi gere kui.» Nama naxa e xaxili ti Yudaya mange Xesekiya xa masenyi ra.

⁹ Na to dangi, Asiri mange Senaxeribi naxa xerae xee Darisalamu. Na temui a tan nu na Lakisi gerefe nun a xa soori birin na. A naxa yi xeraya rasiga Yudaya mange Xesekiya ma, a nun Yudaya mixie ma naxee nu sabatixi Darisalamu. ¹⁰ «Senaxeribi xa masenyi nan ya: Wo xaxili tixi munse ra naxan a niyama wo xa doxo toore kui Darisalamu? ¹¹ Xesekiya na wo madaxufe ne a falafe ra, «Won Marigi Alatala fama won natangade Asiri mange belexe ma.» A wama ne wo xa faxa kaame nun ye xoli ma. ¹² Xesekiya yati bara ala batudee nun serexebadee kana, a fa a fala Yudaya nun Darisalamu be wo xa wo tuubi serexebadee keren nan gbansan be, wo xa surayi gan menni. ¹³ Wo mu a kolon xe muxu naxan naba si gbete ra, n tan nun n babae? Na sie xa alae bara no e ratangade n belexe ma? ¹⁴ Ala mundun na sie ya ma, n babae naxee raton, naxee bara no a xa jama ratangade n belexe ma? Munfe ra wo a maroxunxi a wo xa ala noma wo

ratangade n ma? ¹⁵ Wo naxa a lu Xesekiya xa wo madaxu na ki de. Wo naxa la a ra, barima si xa ala yo mu nɔ a xa pama ratangade n belexe ma nun n babae belexe ma. Mang'eya yo mu nɔ muxu ra. Wo xa alae fan mu fama wo ratangade n belexe ma.»

¹⁶ Senaxeribi xa xεrae naxa na wɔyenyi mooli xun masa Alatala nun a xa konyi Xesekiya xili ma. ¹⁷ Senaxeribi nu bara bataaxe sebe naxan Isirayila Marigi Alatala konbima yi wɔyenyi ra, «Si gbeteε xa alae to mu nɔ e ratangade n belexe ma, Xesekiya xa ala fan mu nɔma a xa pama ratangade n belexe ma.» ¹⁸ E naxa wɔyen Eburu xui ra Darisalamukae be naxee nu na tete kɔn na alako gaaxui xa lu e yi ra, e xa taa masɔɔ. ¹⁹ E naxa Darisalamu Marigi Ala maniya si gbeteε xa alae ra, naxee findixi kuye yailanxie ra.

²⁰ Mange Xesekiya nun Amosi xa di Annabi Esayi naxa Ala maxandi folɔ mali ra. ²¹ Na kui Alatala naxa maleke nde xεε Asiri mange xa soori palamae xili ma, a e birin sɔntɔ a nun e xa yareratie. Mange to na to, a naxa gbilen a xɔnyi yaagi kui. A naxa so a xa ala xa banxi kui, a yete xa die naxa a faxa menni santidegema ra. ²² Alatala Xesekiya nun Darisalamukae ratanga Asiriya mange Senaxeribi belexe ma na ki ne. Ala naxa e ratanga e dɔxɔboore birin ma. ²³ Mixi gbegebe naxa fa buɓa fanyie ra Darisalamu Alatala nun Yudaya mange Xesekiya be. Keli na temui ma Xesekiya xili naxa te si birin ya ma.

²⁴ Na waxati Xesekiya naxa fura, a gbe mu lu a xa laaxiraya. A to Alatala maxandi, Alatala naxa a xa dube suxu, a kaabanako raba. ²⁵ Kɔnɔ Xesekiya mu na kaabanako kolon Alatala be, a a yete igbo. Na na a ra Alatala naxa xɔnɔ a tan nun Yudaya nun Darisalamu ma. ²⁶ Xesekiya naxa tuubi a xa yete igboe xa fe ra. Darisalamukae fan naxa tuubi. Na kui Alatala xa xɔne naxa gbilen e fɔxɔ ra Xesekiya xa mang'eya bun ma.

²⁷ Xesekiya xa naafuli nun a xa binye nu bara gbo. Gbeti, xεema, gεme tofanyie, surayi, wure lefae, nun se fanyi gbeteε nu na a yi ra. ²⁸ Banxie fan nu na a yi ra, a nu mengi, weni neene, ture, nun xurusee ragatama dennaxe. ²⁹ A naxa taae ti, a naxa xuruse xungbee nun a lanmae gbegebe sɔɔ Ala saabui ra. ³⁰ Xesekiya man naxa Gixon dulonyi dese fuge ra, alako na ye xa dangi Dawuda xa taa sogeorode mabiri. A xa wali birin sooneya ne.

³¹ Kɔnɔ Babilɔn kuntigi ndee to fa Xesekiya yire kaabanako xa fe ra naxan naba a xa boxi ma, Ala naxa a rabolo a yete xa na ya iba, alako a xa a boje ma fe kolon.

³² Xesekiya xa taruxui dɔnxɔe nun a xa dugutegeɓa wali, na birin sebexi Amosi xa di Annabi Esayi xa laamatunyi kui, a nun Isirayila nun Yudaya mange xa taruxui kui. ³³ Xesekiya naxa laaxiraya, e a ragata binye yire Dawuda xa die xa gaburie ya ma. Yudayakae nun Darisalamukae birin naxa a binya a laaxiraya temui. A xa di Manasi naxa ti a jɔxɔe ra.

33

Manasi xa mang'eya

(Isirayila Mang'ee II 21:1-18)

¹ Manasi mang'eya sɔɔ a jεe fu nun firin nan ma, a fa jεe tongo suuli nun suuli mang'eya raba Darisalamu. ² A naxa bira fe jaaxie fɔxɔ ra alo sie Alatala naxee kerɔ Isirayilakae ya ra. ³ A naxa kuye batudee yailan geyae fari, a baba Xesekiya naxee kana. A Bali kuyee xa sεrexebedee

yailan, a Aseri kuye wuri daaxie ti, a man tuubi tunbuie be naxee na koore ma. ⁴ A naxa yi serexebade moolie ti Alatala xa banxi kui, Alatala a fala dennaxe ma, n xili fama falade be ne Darisalamu temui birin. ⁵ A naxa serexebadee ti tunbuie be Alatala xa horomobanxi tete firinyi kui. ⁶ A naxa a xa die gan serexe ra Hinoma gulunba kui. A naxa duureya nun mandurupa mooli birin naba, a sematoe nun mixie maxorin naxee fata mixi faxie rawoyende. A xa fe naaxie xun naxa masa Alatala ya xori han a xono a ma.

⁷ A naxa kuye geme masolixi ti Ala xa banxi kui Ala a fala dennaxe ma Dawuda nun a xa di Sulemani be, «N bara yi banxi sugandi, n bara Darisalamu sugandi Isirayila bonsoe birin ya ma, n xili xa matoxo be abadan. ⁸ N mu Isirayila kerima yi boxi ma n naxan fixi wo babae ma xa wo n ma seriye, n ma yaamarie, nun n ma xaranyie rabatuma wo naxan soto Annabi Munsa saabui ra.» ⁹ Kono Manasi naxa Yudaya nun Darisalamu raloe, e xa naaxu dangife sie ra Alatala naxee sonto e ya ra. ¹⁰ Alatala naxa woyen Manasi nun a xa nama be, kono e mu e tuli mati a ra.

¹¹ Na na a ra, Alatala naxa a niya Asiriya soori xunyie xa fa e gereede. E naxa Manasi suxu, e yolonxonyi sa a ma, e konyi gbaku a banganyi ra, e a xanin Babilon boxi ma. ¹² A to lu na naxankate kui, a naxa a Marigi Alatala maxandi, a a yete magoro a babae Marigi Ala be. ¹³ A to a maxandi, Alatala naxa a xa dube suxu, a a ragbilen a xa mangeya Darisalamu. Na kui Manasi naxa a kolon Alatala nan Ala ra.

¹⁴ Na dangi xanbi, Manasi naxa tete ti Dawuda xa taa fari ma, kelife Gixon sogegorode mabiri gulunba kui, a sa doxo taa naade ra naxan xili «Yexe naade.» A naxa Ofeli geya mabilin. A naxa nde sa tete xa maite xun ma. A man naxa soori xunyie lu Yudaya taa makantaxie kui.

¹⁵ Na temui a naxa kuye birin ba Alatala xa horomobanxi kui, a serexebadee kana a nu bara naxee ti horomobanxi tentenyi fari nun Darisalamu taa kui. A naxa e birin wole i taa fari ma. ¹⁶ A to ge na ra, a naxa Alatala xa serexebade yailan, a fa xanunteya serexe nun tantui serexe ba naa. A naxa a masen Yudayakae be e xa Isirayila Marigi Alatala rabatu. ¹⁷ Nama tan mu gbilen kuye batudee foxo ra geyae fari, kono e nu e Marigi Alatala nan gbansan batuma mennie.

¹⁸ Manasi xa taruxui donxoe, a xa Ala maxandi nun namihonmee xa masenyie Isirayila Marigi Alatala xili ra, na birin sebexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ¹⁹ A xa Ala maxandi nun Ala na suxu ki naxe, na sebexi Hosayi xa sebeli kui. Manasi naxan nabaxi beenu a xa a yete magoro Ala be, a xa yunubie, a xa yanfanteya, a xa kuye batudee geyae fari, a xa Aseri kuye wuri daaxie, nun a xa geme masolixie, na birin masenxi na sebeli kui. ²⁰ Manasi naxa laaxiraya, e a ragata a xonyi. A xa di Amon naxa ti a noxoe ra.

*Amon xa mang'eya
(Isirayila Mang'ee II 21:19-26)*

²¹ Amon mang'eya soto a je moxoren nun firin nan ma, a fa je firin mang'eya raba Darisalamu. ²² A naxa bira fe naaxie foxo ra alo a baba Manasi, a serexee ba kuyee be a baba nu bara naxee yailan batu se ra. ²³ A nu a magoro Alatala be alo a baba Manasi a raba ki naxe. Amon xa yunubie naxa dangi a baba gbe ra. ²⁴ A xa soori xunyie naxa nate tongo, e fa a faxa a xa mange banxi kui. ²⁵ Kono nama tan mu tin na yanfantee ra, e naxa e fan faxa. Nama naxa Amon xa di Yosiya ti a noxoe ra.

34

*Yosiya xa mang'eya**(Isirayila Mang'ee II 22:1-20, 23:1-20)*

¹ Yosiya mang'eya soto a je solomasaxan nan ma, a fa je tongo saxan nun keren mang'eya raba Darisalamu. ² A Alatala waxonfe tinxinxi raba ne, a pere a baba Dawuda foxi. A mu siga yirefanyi ma, a mu siga koola ma.

³ A xa mang'eya je solomasaxan nde, a naxa a baba Dawuda Marigi Ala fen folo. Fonike nan nu a ra na temui. A xa mang'eya je fu nun firin nde, a naxa Yudaya nun Darisalamu raseniyeen folo. A naxa kuye batudee ba geyae fari, a Aseri kuye wuri daaxie kana, a kuye yoxui daaxie ba naa. ⁴ A naxa yaamari fi Bali kuye xa serexebadee xa kana, surayi ganma dennaxe kuye be xa ba naa, Aseri kuye wuri daaxie xa sege, kuye naxee yailanxi yoxui ra xa iluntun. A naxa na kuye iluntunxi fupi funfun e xa serexebae xa gaburie fari. ⁵ A naxa kuyee xa serexedubee xorie gan kuye serexebadee fari, alako Yudaya nun Darisalamu xa seniyeen. ⁶ A naxa siga Manasi, Eframi, Simeyon, nun Nafatali taae kui, nun e xa yire kanaxie kui, ⁷ a fa serexebadee nun Aseri kuye wuri daaxie kana. A naxa kuyee iluntun, a surayi serexebadee sege Isirayila boxi birin ma. Na temui a naxa gbilen Darisalamu.

⁸ Yosiya xa mang'eya je fu nun solomasaxan nde ra, a naxa Asaliya xa di Safan, nun taa gomina Maaseya, nun Yowaxasa xa di Yowa sebeliti xee a Marigi Alatala xa banxi yailande. A nu wama boxi nun horomobanxi raseniyeenfe. ⁹ E naxa siga serexedube kuntigi Xilikiya yire, e fa kobiri so a yi ra naxan nu bara fi Ala xa horomobanxi xa fe ra. Lewikae naxee findixi naade kantee ra nu bara na kobiri maxili pama ma, pama naxan kelixi Manasi, Eframi, Isirayila, Yudaya, Bunyamin boxi ma, nun Darisalamu. ¹⁰ E naxa na kobiri taxu Alatala xa banxi wali xunyie ra. Alako nee xa no kamuderie, banxitie nun walike mooli birin sare fide. ¹¹ E man xa no gemee nu wuri sarade, e xa banxi gbeteerakeli Yudaya mang'ee nu bara naxee lu e xa kana. ¹² Yi mixie wali ne soobe ra Lewika ndee xa yaamari bun ma. Nee xilie nan ya: Merari xa die Yaxati nun Abadiyasi, nun Kehati xa die Sakari nun Mesulama. ¹³ Yi Lewikae nan nu na beetiba fanyie ra. E naxa wali birin mato. Lewika gbeteer naxa e joxo sa sebeli tife nun naade makantafe xonna.

¹⁴ E to nu kobiri raminife, naxan nu bara xanin Alatala xa banxi kui, serexedube Xilikiya naxa seriye kitaabui to Alatala naxan fixi Annabi Munsa saabui ra. ¹⁵ Xilikiya naxa a fala sebeliti Safan be, «N bara Tawureta Munsa to Alatala xa banxi kui.» Xilikiya naxa na kitaabui so Safan yi ra. ¹⁶ Safan naxa kitaabui xanin mange xon, a fa a dentege, «I yaamari naxan fi, i xa walikee bara na birin naba. ¹⁷ E bara fa kobiri ra naxan nu na Alatala xa banxi kui, e na so wali xunyie yi ra a nun mixi yi ra naxee na na wali rabafe.» ¹⁸ Sebeliti Safan man naxa a dentege mange be, «Serexedube Xilikiya bara kitaabui nde so n yi ra.» Safan naxa na radangi mange ma. ¹⁹ Mange to na kitaabui xa masenyi me, a naxa a yete xa dugie iboo sunnunyi ma.

²⁰ Mange naxa yi yaamari so Xilikiya, Safan xa di Axikama, Mike xa di Abadon, sebeliti Safan, nun mange rasi Asaya yi ra, ²¹ «Wo siga, wo sa Alatala maxorin n be, a nun Isirayilakae nun Yudayakae be, yi masenyi xa fe ra naxan sebexi yi kitaabui kui wo naxan toxi. Alatala xa xone gbo

won xili ma, barima won babae mu Alatala xa seriye rabatu alo a sebexi yi kitaabui kui ki naxe.»

²² Xilikiya nun mänge xa xæera booree naxa siga Xulida xon ma, Salumu xa gine. Salumu Tokehati xa di, Xasira xa mamadi nan nu a ɲoxo saxi horomobanxi dugi seniye xonma. Xulida, namijonme gine nan nu a ra. A nu sabatixi Darisalamu, taa neene kui. E naxa de masara alo mänge a fala ki naxe. ²³ Xulida naxa a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: «A fala mänge be naxan wo xæxi, ²⁴ a Alatala xa masenyi nan ya: N fama paxankate ra yi taa nun a xa mixie be, n danke ragoroma ne naxee xaranxi Yudaya mänge be yi kitaabui kui, ²⁵ barima e bara n nabolo, e bara surayi gan serexe ra alae gbete be. Na bara a niya n xa xono e xa wali ma. N ma xone bara lu yi taa xun ma, a mu kelima naa.» ²⁶ Kono wo xa a fala mänge be naxan wo xæxi alako a xa Alatala xa nate kolon, Isirayila Marigi Alatala naxan masenxi, ²⁷ «I boje to bara yi fe suxu, i fa i magoro n be, i i tuli mati n woyenyi ra n naxan falaxi yi taa nun a xa mixie xili ma, i fa i xa dugie iboo yete magore kui, i i mawa n be, na birin kui, n tan Alatala fan bara i xui me. ²⁸ N i xaninma ne i benbae yire bojesa kui. E fama i ragatade, i yae mu yi taa nun a xa mixie xa paxankate toma.» E naxa na dentegge mänge be.

²⁹ Mänge naxa Yudaya nun Darisalamu forie xili. ³⁰ A naxa te Alatala xa banxi yire, Yudayakae, Darisalamukae, serexedubee, Lewikae, nun nama birin, kelife mixi moxie ma sa doxo dimee ra, birin naxa bira a foxo ra. Mänge naxa kitaabui xaran e be Ala xa saate fe sebexi naxan kui, e nu bara naxan to Alatala xa banxi kui. ³¹ Mänge naxa ti a tide, a saate tongo Alatala be a xa bira Alatala xa seriye, a xa yaamari, nun a xa xaranyi birin foxo ra a boje nun a nii birin na. ³² A naxa yaamari fi Darisalamukae, Bunyaminkae, nun mixi birin ma naxee nu na Darisalamu na waxati, e fan xa saate tongo e babae Marigi Ala be.

³³ Yosiya naxa kuye batui birin dan si gbete nun Isirayila nu naxan nabama. A naxa Isirayilakae birin yaamari e xa e Marigi Alatala rabatu. Mänge xa simaya birin kui, nama mu tin e babae Marigi Alatala rabolode.

35

Yosiya Sayamaleke Dangi Sali rabafe (Isirayila Mänge II 23:21-23)

¹ Yosiya naxa Sayamaleke Dangi Sali raba Darisalamu Alatala xa binye bun ma. E naxa na serexe ba kike singe xi fu nun naani loxo. ² A naxa serexedubee ti e xa wali ra Alatala xa banxi kui. A naxa e ralimaniya. ³ A naxa a fala Lewikae be, naxee nu Isirayila birin xaranma, naxee nu bara seniye Alatala xa wali xa fe ra, «Wo saate kankira seniye xoni doxo salide kui Dawuda xa di Sulemani, Isirayila mänge, naxan tixi. Wo mu a xaninma wo tunki fari sonon. Wo xa wali wo Marigi Alatala nun a xa nama Isirayila be. ⁴ Wo xa sali fe doxo a denbaya nun a xunde ki ma, alo Isirayila mänge Dawuda a sebexi ki naxe, alo a xa di Sulemani a yamarixi ki naxe. ⁵ Lewikae, xunde yo xunde a denbaya kima xa ti yire seniye xoni kui wo ngaxakerenyi booree ti kima e xabile ki ma. ⁶ Wo lan ne wo xa Sayamaleke Dangi Sali serexe ba, wo wo yete raseniye, wo na rafala wo ngaxakerenyie be Alatala xa seriye ki ma, Annabi Munsa naxan fixi wo ma.»

⁷ Yosiya naxa yexee, yexeyore, nun sie ba serexe ra jama be Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. A man naxa ninge wulu saxan ba a harige ra na mixi wulu tongo saxan be. ⁸ A xa kuntigie fan naxa xurusee ba serexe ra jama, serexedubee, nun Lewikae be. Xilikiya, Sakari, nun Yexiyeli, Ala xa banxi yareratie naxa xuruse lanma wulu firin keme senni nun ninge keme saxan ba serexe ra serexedubee be na sali temui. ⁹ Lewika xunyie, Konaniyahu a ngaxakerenyie, Semaya Netaneeli, Xasabiya, Yeyiyeli nun Yosabadi naxa xuruse lanma wulu suuli nun ninge keme suuli ba Lewikae be na sali temui.

¹⁰ Wali raba yi ki ne: Serexedubee nun Lewikae naxa ti e sanyi ra e xundee ki ma alo mange a yamarixi ki naxe. ¹¹ Sayamaleke Dangi Sali serexe kon to raxaba, Lewikae nu a wuli soma serexedubee yi ra, nee nu fa na wuli kasan serexebade ma. Lewikae na ge serexe burade, ¹² e nu na sube itaxunma jama ma e xabilee ki ma. Naxan findima serexe gan daaxi ra Alatala be, e nu na sama a xati ma alo a sebexi Tawureta Munsu kui ki naxe. Ninge fan naba na ki ne. ¹³ E naxa Sayamaleke Dangi Sali serexe gan te ra a seriye ki ma, e man donse seniye nxi gbetee jin tundee kui, e na itaxun jama ma. ¹⁴ Na dangi xanbi, e naxa e gbe nun serexedubee gbe jin. E nu a rabama na ki ne, barima Haruna xa di serexedubee nu serexe gan daaxie nun ture bama serexe ra han ke ra. Lewikae nan nu na birin nafalama Haruna xa di serexedubee be.

¹⁵ Asafi xa di beetibae naxa ti e tide alo Dawuda, Asafi, Heman, nun mange rasi Yedutun a yamari ki naxe. Naade kantee fan nu na e tide. E mu nu kelima e walidee, barima e ngaxakerenyi Lewikae nu e gbe donse rafalama. ¹⁶ Na loxo Alatala xa wali birin naba Sayamaleke Dangi Sali seriye ki nan ma, alako serexe gan daaxi xa ba Alatala xa serexebade fari alo Yosiya a yamari ki naxe.

¹⁷ Isirayilaka naxee nu na, nee naxa Sayamaleke Dangi Sali nun Taami Lebinitare Sali raba xi solofere bun ma. ¹⁸ Sayamaleke Dangi Sali yo mu nu raba na ki Isirayila boxi ma kabi Annabi Samuweli xa waxati. Isirayila mange yo mu nu lu na naxan nu bara a raba alo Yosiya, serexedubee, Lewikae, Yudayakae, Isirayilakae, nun Darisalamukae a rabaxi ki naxe. ¹⁹ Na Sayamaleke Dangi Sali raba Yosiya xa mangeya je fu nun solomasaxan nde ne.

²⁰ Na dangi xanbi, Yosiya to ge Alatala xa banxi yailande, Misira mange Neko naxa te Karakemisi gere, Efirati xure fe ma. Yosiya naxa wa gere tife Neko be. ²¹ Neko naxa xerae xee a yire a falafe ra, «Yudaya mange, i wama n gerefe munfe ra? N mu minixi i tan xa gere. N minixi n yaxui nde nan gere, alo Ala a fala n be ki naxe. I naxa ti Ala kanke xa na mu a ra i xun nakanama ne. Muxu nun Ala na a ra.» ²² Konu Yosiya mu gbilen a xa nate foxo ra, a naxa tondi a tuli matide Ala xa masenyi ra Neko naxan falaxi. A naxa siga Megido gulunba gere sode. ²³ Menni soorie naxa mange Yosiya soxo tanbee ra. A naxa a fala a xa mixie be, «Wo n xanin, barima n maxonxi a jaxi ra.» ²⁴ Yi gere yire, a xa mixie naxa a ramini na ra a xa soori ragise kui. E naxa a radangi a xa soori ragise firin nde kui, e fa a xanin Darisalamu. A naxa laaxiraya menni, e fa a ragata a babae xa gaburie fe ma. Yudaya nun Darisalamu birin naxa lu sunnunyi kui Yosiya xa faxe xa fe ra. ²⁵ Annabi Yereimi naxa nonfe beeti nde sebe Yosiya xa binye bun ma. Han to beetibae na bama Isirayila boxi ma, na fan sebexi nonfe beeti buki kui.

²⁶ Yosiya xa taruxui dɔnxɔɛɛ nun a xa dugutegeɽna Alatala xa seriye ma, ²⁷ a fɔle nun a rapɔnyi birin sebexi Isirayila nun Yudaya mangée xa taruxui kui.

36

Yehowaxasi xa mangeya (*Isirayila Mangée II 23:30-35*)

¹ Nama naxa Yosiya xa di Yehowaxasi ti mange ra Darisalamu a baba ɽɔxɔɛ ra. ² Yehowaxasi mangeya soto a ɽe mɔxɔɽen nun saxan nan ma, a kike saxan mangeya raba Darisalamu.

³ Misira mange naxa a ba mangeya ra Darisalamu, a fa gbeti kilo wulu saxan nun xɛɛma kilo tongo saxan maxili e ma duuti ra. ⁴ Misira mange naxa Yehowaxasi ngaxakerenyi Eliyakimi ti mange ra Yudaya nun Darisalamu xun ma. A naxa Eliyakimi xili masara Yehoyakimi ra. Neko naxa a ngaxakerenyi Yehowaxasi xanin Misira bɔxi ma.

Eliyakimi xa mangeya (*Isirayila Mangée II 23:36-24:7*)

⁵ Eliyakimi mangeya soto a ɽe mɔxɔɽen nun suuli nan ma, a fa ɽe fu nun firin mangeya raba Darisalamu. A naxa fe ɽaaxi raba a Marigi Alatala ya xɔri. ⁶ Babilɔn mange Nebukadansari naxa a gere, a fa yɔlɔnxɔnyi yɔxui daaxi sa a ma, a a xanin Babilɔn bɔxi ma. ⁷ Nebukadansari naxa see ba Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui, a fa e xanin a xɔnyi Babilɔn.

⁸ Yehoyakimi xa taruxui dɔnxɔɛɛ, a xa fe ɽaaxie nun a xa yunubie a naxee rabaxi, nee birin sebexi Isirayila nun Yudaya mangée xa taruxui kui. Yehoyakini naxa ti mange ra a ɽɔxɔɛ ra.

Yehoyakini xa mangeya (*Isirayila Mangée II 24:8-17*)

⁹ Yehoyakini mangeya soto a ɽe solomasaxan nan ma, a fa kike saxan xi fu mangeya raba Darisalamu. A naxa fe ɽaaxi raba a Marigi Alatala ya xɔri. ¹⁰ Naaraba fɔle, mange Nebukadansari naxa a xanin Babilɔn, a nun harige naxan nu na Alatala xa banxi kui. A naxa Yehoyakimi ngaxakerenyi sedekiya ti mange ra Yudaya nun Darisalamu xun ma.

Sedekiya xa mangeya (*Isirayila Mangée II 24:18-25:21, Annabi Yeremi 39:1-10, 52:1-27*)

¹¹ Sedekiya mangeya soto a ɽe mɔxɔɽen nun keren nan ma, a fa ɽe fu nun keren mangeya raba Darisalamu. ¹² A naxa fe ɽaaxi raba a Marigi Alatala ya xɔri. A mu a yete magoro Annabi Yeremi be, naxan nu wɔyenma Alatala xili ra.

¹³ A naxa mange Nebukadansari fan matandi, naxan nu bara a rakali Ala xili ra. A naxa a kobe ti Alatala ra, a naxa a bɔɽe balan gbilenfe ra Isirayila Marigi Alatala ma. ¹⁴ Serɛxɛdube kuntigie nun pama naxa Alatala rabolo, e fe ɽaaxi raba si gbete darixi naxan na. E naxa seniyantareɽna raba Alatala xa banxi kui, a nu bara naxan naseniyeɽn.

¹⁵ E babae Marigi Alatala nu xɛɛrae xɛɛma tɛmui birin, barima a nu wama a xa pama nun a xa hɔrɔmɔbanxi rakisife. ¹⁶ Kɔno e naxa yo Ala xa xɛɛrae nun e xa masenyi ma. E mu tin Ala xa namipɔnmɛɛ xa wɔyenyi ra fefe ma. Na na a ra Alatala naxa xɔno a xa pama ma, han na xɔne seri mu na sɔnoɽn. ¹⁷ Na kui Alatala naxa Kalidi mange xɛɛ e xili ma, a fa e xa segetalae faxa salide kui. Ala naxa pama birin so a yi ra, ginee nun xɛmɛɛ,

fonikee nun mixi moxie. ¹⁸ Nebukadansari naxa se birin ba Ala xa banxi kui, a lanmae nun a xungbee. A naxa naafuli tongo Alatala nun mange nun a xa kuntigie xa banxie kui. ¹⁹ A naxa Ala xa banxi gan, a Darisalamu tete rabira. A banxi fanyie nun se fanyi birin gan taa kui. ²⁰ Naxee mu faxes gere kui, Nebukadansari naxa nee xanin Babilon konyiya kui a tan nun a xa die be, nee lu naa ne han Perise mangeya waxati. ²¹ Alatala xa masenyi, a naxan masenxi Annabi Yeremi saabui ra, a kamalixi na ki ne. Na masenyi nan ya:

«Boxi fama a malabude ne tongo solofere,
han a xa malabui waxati kamali
a mu naxee raba gbaloe waxati.»

Sirusi xa yaamari

(Annabi Esidirasi 1:1-4)

²² Perise mange Sirusi xa mangeya ne singe, Alatala naxa a sa Sirusi xaxili ma alako a xa nate tongo yaamari nde xa fe ra, a man xa na masen, a xa na sebe a xa mangeya birin kui. Alatala nu bara na birin masen Annabi Yeremi saabui ra. Na yaamari nan ya: ²³ «Perise mange Sirusi xa masenyi nan ya: Alatala naxan na koore ma, naxan bara si birin sa n ma yaamari bun ma, na bara a masen n be n xa a xa hoxomobanxi ti Darisalamu Yudaya boxi ma. Naxee kelixi a xa pama ya ma, e xa te Darisalamu. E Marigi Alatala xa lu a seeti ma.»

Ala xa Masenyi Annabi Esidirasi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila xa taruxui findixi masenyi belebele nan na Ala xa mixie be. Alatala to Isirayila sugandi a xa pama ra, e jere ki a nun Ala e meeni ki naxe, na misaali xungbe masenma. Isirayila nu luxi ne alo di loxi naxan gbilenma a baba xa kira singe ma jaxankate saabui ra.

Isirayila bɔnsɔe fu nun firin to e Marigi xa kira beɔin, Ala naxa a niya si gbete xa nɔ Isirayila ra, e e kerɛ e xa boxi ma, e e findi konyie ra. Na naxa raba Isirayila seeti ra naxan nu na koola ma, a man naxa raba Isirayila seeti ra naxan nu na yirefanyi ma. Namijonme nu na birin kolonma ne, e fa a fala keɛ ma, beenun a xa raba. E xa masenyi kui, e nu a falama a Alatala na a niyama e xa xanin konyiya kui e xa yunubie xa fe ra, e man nu a falama a Alatala e ragbilenma ne e xa boxi ma je tongo solofere dangi xanbi.

Annabi Esidirasi xa waxati, na je tongo solofere nu bara kamali. Alatala naxa a niya Perise mange Sirusi xa nate tongo Isirayila konyie ragbilenfe e xonyi Darisalamu, alako e xa Ala xa horomobanxi ti. Sirusi nu wama a xon e xa serexe ba a be, kono Ala nu na birin nabama ne alako a xa a xa laayidi rakamali. A nu na meenife a xa pama ma.

Isirayila bɔnsɔe to gbilen e xonyi, e yaxuie naxa fe birin naba alako e naxa Ala xa horomobanxi ti. E naxa kalamui sa Perise mangee be Isirayila xa fe ra, kono a raponyi Isirayila naxa nɔ wali rabade. Ala xa namijonme Hagi nun Sakari naxa e ralimaniya na wali kui. Na limaniya luma Ala xa mixie yi ra han to. Xa mixi luma Ala seeti ma, e fama toere sotode Ala yaxuie saabui ra, kono a raponyi e xa fe sooneyama ne Alatala forome ra. Ala xa won mali lufe a xa sooneya kira xon. Amina.

Ala xa Masenyi Annabi Esidirasi be

Isirayilakae gbilenfe Darisalamu

¹ Perise mange Sirusi xa mangeya folo je naxan na, Alatala naxa wa fe rakamalife a naxan masen Annabi Yereɛi be. Alatala naxa a sa Sirusi boje ma, a xa yi masenyi fala, a man xa a sebe mixie be naxee na a xa yaamari bun ma. Na masenyi nan yi ki: ² «N tan Perise mange Sirusi xui nan ya. Marigi Alatala naxan na koore ma naxan dunija mangeya birin fixi n ma, a bara n yaamari, n xa horomobanxi ti a be Darisalamu, Yudaya boxi ma. ³ Naxee birin findixi Ala xa pama ra wo ya ma, e birin xa gbilen Darisalamu, Yudaya boxi ma, alako e xa horomobanxi ti Isirayila Marigi Alatala be, naxan na Ala ra Darisalamu. ⁴ Perisekae xa e doxoore Isirayila mixie ki gbete, xema, se fanyie, nun xurusee ra naxee bama serexe janigexie ra Ala xa horomobanxi kui Darisalamu.»

⁵ Yuda nun Bunyamin bɔnsɔe kuntigie, Lewi bɔnsɔe mixie nun serexedube naxee nu na e ya ma, a nun Ala naxee birin boje rate sigafe ra, e birin naxa siga Ala xa horomobanxi tide Darisalamu. ⁶ E doxoore naxa e ki gbete, xema, se fanyie, xurusee, nun harige ra, a nun serexe janigexie. ⁷ Mange Nebukadansari nu bara se gbege ramini Darisalamu horomobanxi kui a xa waxati, a fa e raso a xa ala xa banxi kui. Perise

mange Sirusi naxa na birin namini, ⁸ a e taxu kobiri ragatama Miteredati ra, a xa a rasanba Yudaya mange Sesebasari ma.

⁹ Na see konti nan yi ki: paani xεema daaxi tongo saxan, paani gbeti daaxi wulu keren, fine moxɔɔɛn nun solomanaani, ¹⁰ pileti xεema daaxi tongo saxan, pileti gbeti daaxi keme naani, pileti fu, a nun yirabase gbete wulu keren. ¹¹ Na se xεema daaxi nun gbeti daaxi birin konti naxa lan yirabase wulu suuli keme naani ma. Isirayila geelimanie to keli Babilon gbilenfe ra Darisalamu, Sesebasari naxa na naafuli birin xanin a xun ma.

2

Mixi naxee gbilen Yudaya

¹ Mixie nan yi ki mange Nebukadansari fa naxee ra Babilon boxi ma, naxee nu wama gbilenfe e xɔnyi Darisalamu nun Yudaya. ² Sorobabeli, Yesuwa, Nehemi, Seraya, Reelaya, Morodekayi, Bilesan, Mispari, Begifayi, Rexumi, nun Baanna naxa findi e xa yareratie ra. Na Isirayila xεeme konti nan yi ki:

³ Paroso xa die, mixi wulu firin, mixi keme, mixi tongo solofere nun firin.

⁴ Sefataya xa die, mixi keme saxan, mixi tongo solofere nun firin.

⁵ Ara xa die, mixi keme solofere, mixi tongo solofere nun suuli.

⁶ Mowaba Paxati xa die, mixi wulu firin, mixi keme solomasaxan nun mixi fu nun firin.

Mowaba Paxati kelixi Yesuwa nun Yowaba xabile nε.

⁷ Elama xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.

⁸ Satu xa die, mixi keme solomanaani, mixi tongo naani nun suuli.

⁹ Sakayi xa die, mixi keme solofere nun mixi tongo senni.

¹⁰ Bani xa die, mixi keme senni, mixi tongo naani nun firin.

¹¹ Bibayi xa die, mixi keme senni, mixi moxɔɔɛn nun saxan.

¹² Asigadi xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, nun mixi moxɔɔɛn nun firin.

¹³ Adonikama xa die mixi keme senni, mixi tongo senni nun senni.

¹⁴ Begifayi xa die mixi wulu firin, mixi tongo suuli nun senni.

¹⁵ Adin xa die, mixi keme naani, mixi tongo suuli nun naani.

¹⁶ Ateri xa die, Xesekiya xabile, mixi tongo solomanaani nun solomasaxan.

¹⁷ Beseyi xa die, mixi keme saxan mixi moxɔɔɛn nun saxan.

¹⁸ Yɔra xa die, mixi keme, mixi fu nun firin.

¹⁹ Xasuma xa die, mixi keme firin, mixi moxɔɔɛn nun saxan.

²⁰ Gibari xa die, mixi tongo solomanaani nun suuli.

²¹ Betelεemu xεeme, mixi keme, mixi moxɔɔɛn, a nun saxan.

²² Mixi naxee keli Netofa, mixi tongo suuli nun senni.

²³ Mixi naxee keli Anatoti, mixi keme mixi moxɔɔɛn nun solomasaxan.

²⁴ Mixi naxee keli Asamafeti, mixi tongo naani nun firin.

²⁵ Mixi naxee keli Kiriyaŋi Yeyarimi, Kefira, nun Beroti, mixi keme solofere, mixi tongo naani nun saxan.

²⁶ Mixi naxee keli Rama nun Geba, mixi keme senni, mixi moxɔɔɛn nun keren.

²⁷ Mixi naxee keli Mikimasi, mixi keme, mixi moxɔɔɛn nun firin.

²⁸ Mixi naxee keli Beteli nun Ayi, mixi keme firin, mixi moxɔɔɛn nun saxan.

- 29 Mixi naxee keli Nebo, mixi tongo suuli nun firin.
- 30 Magibisa xa die, mixi keme, mixi tongo suuli nun senni.
- 31 Elama gbete xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.
- 32 Xarima xa die, mixi keme saxan, mixi moxoren.
- 33 Mixi naxee keli Lodi nun Xadidi, mixi keme solofere, mixi moxoren nun suuli.
- 34 Mixi naxee keli Yeriko, mixi keme saxan, mixi tongo naani nun suuli.
- 35 Mixi naxee keli Senaa, mixi wulu saxan, mixi keme senni, mixi tongo saxan.
- 36 Serexedubee konti nan yi ki:
Yedaya xa di naxee kelixi Yesuwa xabile, mixi keme solomanaani, mixi tongo solofere nun saxan.
- 37 Imeri xa die, mixi wulu keren, mixi tongo suuli nun firin.
- 38 Pasura xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo naani, nun solofere.
- 39 Xarima xa die, mixi wulu keren, mixi fu nun solofere.
- 40 Lewi bomsae konti nan yi ki:
Yesuwa nun Kadamiyeli xa die, mixi tongo solofere nun naani.
- 41 Betibae konti nan yi ki:
Asafi xa die, mixi keme, mixi moxoren nun solomasaxan.
- 42 Horomobanxi makantee konti nan yi ki:
Salumu, Ateri, Talamon, Akubu, Xatita, nun Sobayi xa die, mixi keme, mixi tongo saxan nun solomanaani.
- 43 Horomobanxi walikée nan yi ki:
Sixa xa die, Xasufa xa die, Tabayoti xa die,
44 Kerosi xa die, Siyaha xa die, Padon xa die,
45 Lebana xa die, Hagabaha xa die, Akubu xa die,
46 Xagabi xa die, Salamayi xa die, Hanan xa die,
47 Gideli xa die, Gaxari xa die, Reyaya xa die,
48 Resin xa die, Nekoda xa die, Gasama xa die,
49 Usa xa die, Paseya xa die, Bisayi xa die,
50 Asana xa die, Mewunima xa die, Nefusima xa die,
51 Bakibuki xa die, Xakufa xa die, Xarixuri xa die,
52 Basiluti xa die, Mexida xa die, Xarasa xa die,
53 Barakosi xa die, Sisera xa die, Tema xa die,
54 Nesiya xa die, nun Xatifa xa die.
- 55 Mange Sulemani xa walikée xa die nan yi ki:
Sotayi xa die, Sofereti xa die, Peruda xa die,
56 Yaala xa die, Darakon xa die, Gideli xa die,
57 Sefataya xa die, Xatili xa die,
Pokereti Hasebayimi xa die, nun Ami xa die.
- 58 Horomobanxi walikée nun Sulemani xa walikée xa die birin findixi mixi keme saxan, mixi tongo solomanaani, nun firin nan na.

⁵⁹ Mixie nan yi ki naxee keli Mela, Xarasa, Kerubu Adan, nun Imeri. E mu no a masende a e xabile findixi Isirayilakae nan na.

⁶⁰ Delaya xa die, Tobiya xa die, nun Nekoda xa die, e findixi mixi keme senni mixi tongo suuli nun firin nan na.

⁶¹ Serexedubee xa die fan nu na e ya ma:

Xabaya xa die, Hakosi xa die, nun Barasilayi xa die.

Barasilayi xa die benba nu bara Barasilayi Galadika xa di ginε doxo, a man naxa na xili tongo.

⁶² E xilie to mu to taruxui kui, e mu noxi serexedube wali rabade. ⁶³ Mange naxa a fala e be, a e naxa donse seniyanxi don han serexedube nde noma e xa fe rafiixede Ala xa tonxumae Urimi nun Tumimi saabui ra temui naxe.

⁶⁴ Nama naxan gbilen Yudaya, a birin findi mixi wulu tongo naani nun firin, mixi keme saxan mixi tongo senni nan na. ⁶⁵ Konyi ginεe nun xemee mu nu na na konti ya ma. E fan lanxi mixi wulu solofere, mixi keme saxan tongo saxan nun solofere nan ma. Beetibae fan findi mixi keme firin nan na.

⁶⁶ Yi daalise xasabi nu na e yi ra: soe keme solofere, tongo saxan nun senni, soe banaxi keme firin, tongo naani nun suuli, ⁶⁷ noxome keme naani, tongo saxan nun suuli, a nun sofale wulu senni, keme solofere moxoɽen.

⁶⁸ Xabile kuntigie to Ala xa banxi li Darisalamu, e naxa serexe panigexi ba Ala xa banxi xa fe ra, alako a man xa ti menni. ⁶⁹ E naxa kobiri ba yi wali xa fe ra. Na kobiri findi kobiri kole wulu tongo senni nun keren nan na xema daaxi, a nun kobiri kole wulu suuli gbeti daaxi. E man naxa serexedube dugi keme ba yi wali xa fe ra.

⁷⁰ Na nan na ki serexedubee, Lewi bonsoe mixie, beetibae, horomobanxi kantae, nun horomobanxi walikεe, e birin naxa sabati e gbe tae kui, a nun Isirayilakae birin.

3

Ala xa serexebade nun horomobanxi tife

¹ Kike solofere to kamali, Isirayilaka naxee nu na na tae kui, nee birin naxa e malan Darisalamu. ² Yosadaki xa di Yesuwa nun a booree serexedubee, a nun Salatiyeli xa di Sorobabeli nun a booree, e naxa kafu e boore ma, e serexebade ti Isirayila Marigi Ala be, alako e xa serexe gan daaxie ba alo Annabi Munsa a masen seriye kui ki naxe. ³ E naxa na serexebade ti a yire fori, e man naxa serexe ba folo geesege nun nunmare. E nu na birin nabafe gaaxui nan kui si gbeteε xa fe ra, naxee nu na e rabilinyi. ⁴ E naxa Bage Ti Sali raba alo a sebexi kitaabui kui ki naxe, e man nu serexee bama loxo yo loxo seriye ki ma. ⁵ E nu serexe gan daaxi bama Kike Neene Sali nun sali xungbee waxati, a nun temui gbetε mixi nde na a panige temui naxe. ⁶ Na kike solofere nde loxoε singe, e naxa serexe ba folo Ala be, kono Alatala xa horomobanxi mu nu korinxi sinden.

⁷ Na temui e naxa kobiri ba alako Sidon nun Tire geme masolie nun banxitie xa fa e malide. E naxa sansi xorie, weni, nun ture fan ba e be, alako e xa fa wuri ra ye kira ra kelife Liban han Yafa, alo Perise mange Sirusi a yamari ki naxe. ⁸ Na je igbilenyi, kike firin nde, Salatiyeli xa di Sorobabeli, Yosadaki xa di Yesuwa, e ngaxakerenyie, serexedubee, Lewi bonsoe mixie, nun pama naxan keli konyiya kui Perise boxi ma, e birin naxa wali folo. Alatala xa banxi wali naxa taxu Lewi bonsoe mixie ra, naxee nu bara je moxoɽen nun a xanbi soto. ⁹ Yesuwa naxa a xa die, nun

a ngaxakerenyi Kadamiyeli, nun a xa die ti hōrōmōbanxi walikēe xunyie ra, a nun Xenadadi, a xa die, nun a ngaxakerenyi naxee kelixi Lewi bōnsōe.

¹⁰ Walikēe to gē Alatala xa hōrōmōbanxi kōorinde, sērēxēdubēe nun Asafi xa di Lewi bōnsōe mixie naxa Alatala matōxo sarae nun maxasee xui ra, Isirayila mänge Dawuda xa seriye ki ma. ¹¹ E nu Alatala tantu, e a matōxo yi bēeti ra,

«Alatala nan fan,
a hinnēma Isirayila ra abadan.»

Nama birin naxa Alatala matōxo e xui itexi ra, Alatala xa banxi kōorinfē xa fe ra. ¹² Fori naxee nu bara Ala xa hōrōmōbanxi singe to, e findi sērēxēdubēe ra, e findi kuntigie ra, e naxa wa e xui itexi ra. Booree naxa e xui rate sēwēe kui. ¹³ Nama mu nō pēlexinyi xui nun wa xui tagi rasade, barima pama xui xa gboe nu sigama han yire makuye.

4

Isirayila yaxuie xa kate

¹ Yuda bōnsōe nun Bunyamin bōnsōe yaxuie naxa a kolon, mixi naxee nu na konyiya kui Perise bōxi ma, e bara Isirayila Marigi Alatala xa hōrōmōbanxi ti fōlo. ² E naxa siga, e a fala Sorobabeli nun Isirayila kuntigie bē, «Muxu wama a xōn ma nē, won birin xa kafu won bore ma Ala xa hōrōmōbanxi tife ra. Muxu wo Marigi Ala nan batuma, muxu fan nu sērēxē bama nē a bē kabi Asiriya mänge Esarixadoni temui, naxan fa muxu ra bē.»

³ Kōnō Sorobabeli, Yesuwa, nun Isirayila kuntigie naxa e yaabi, «A mu lanma won birin xa yi wali raba. Muxu gbansan nan Ala xa hōrōmōbanxi tima Isirayila Marigi Alatala bē, alō Perise mänge Sirusi a yamari ki naxē.»

⁴ Na kui, mennikae naxa kata limaniya bade Yudayakae yi ra. E naxa fe birin naba alako e xa na salide tife lu na. ⁵ E naxa kobiri fi Yudaya marasima ndee ma alako na wali xa kana. Kelifē Perise mänge Sirusi xa temui, sa dōxo Perise mänge Dariyusi xa temui ra, e naxa fe birin naba na wali xun nakanafe ra.

⁶ Asuyerusu to mangeya sōto Perise bōxi ma, Yudayakae yaxuie naxa kalamui kēedi nde sēbē a ma Yudayakae nun Darisalamukae xa fe ra.

⁷ Perise mänge Atasakasi xa waxati fan, Bikilamu, Miteredati, Tabeeli nun e boore dōnxōe naxa bataaxe sēbē mänge ma Arami xui ra. ⁸ Gomina Rexumi xa sēbeliti Simesayi naxa yi bataaxe sēbē mänge Atasakasi ma a rakolonfe ra Darisalamu xa fe ma. A yi nan sēbē: ⁹ «Yi bataaxe fatanxi Gomina Rexumi nan ma, nun a xa sēbeliti Simesayi, a xa kuntigi naxee findixi kiitisae, sēbelitie Erekiakae, Babilōnkae, nun Susaka naxee kelixi Elama bōxi ma, ¹⁰ a nun si gbete mixie, mänge xungbe Usinapari naxee rasiga Efirati naakiri ma, e xa sabati Samari taae kui. ¹¹ Mänge Atasakasi, yi bataaxe fatanxi i xa konyie nan na, naxee na xure naakiri ma. ¹² Mänge, i xa a kolon Yuwifi naxee keli i xa bōxi ma, e bara fa muxu mabiri, e fa sabati Darisalamu. E na na taa rakelifē, naxan kolonxi matandilae xa taa ra. E bara a tete yailan fōlo. ¹³ Mänge, i xa a kolon, xa e na tete yailan, e naxa na taa ti, mennikae mu duuti yo fima i ma sōnōn. Na findima fe xōrōxōe nan na mangasanyi bē. ¹⁴ Na na a ra, muxu tuxu naxan tixi i xanbi ra, muxu mu nōma na fe binyetarepa tode, a fa lu muxu mu i rakolon. ¹⁵ I na i babae xa taruxuie xaran, i fama a tode na taaka matandilae mu mänge yo binyama. Kabi temui xōnkuye e luma mänge matandi ra. E

xa taa nu bara kana na nan ma. ¹⁶ Mange, muxu xa a fala i be, xa yi taa nun a tete rakeli, i fama ne gande i xa boxi ra naxan na bebiri Efirati xure naakiri ma.»

¹⁷ Mange naxa e yaabi yi sebeli ra, «I tan gomina Rexumi, nun i xa sebeliti Simesayi, nun I xa kuntigi naxee na Samari nun yire gbete Efirati xure naakiri ma, n bara wo xebu. ¹⁸ N ma mixie bara wo xa bataaxe madangi n ma xui ra, e a xaran n be. ¹⁹ N bara e yamari e xa na taa taruxui fen. Na kui n bara a kolon, na taa luma mangasanyi matandi ra kabi temui xonkuye. ²⁰ Mange gbangbalanyi ndee nu na Darisalamu, naxee nu jamanɛ birin yamarima naxee nu na Efirati xure naakiri ma. Birin nu duuti fima e ma. ²¹ Na kui, wo xa a fala na mixie be a e xa wali iti han n yaamari fima temui naxe. ²² Wo xa na mato a fanyi ra alako mangasanyi xun naxa rakana na fe ma.»

²³ Gomina Rexumi, nun a xa sebeliti Simesayi, nun mange gbete to mange Atasakasi xa bataaxe xaran, e naxa siga keren na Darisalamu Yuwifie yire, e xa na wali iti senbe ra. ²⁴ Na kui Ala xa banxi tife Darisalamu naxa iti han Perise mange Daryusi xa mangeya je frin nde.

5

Gbilɛfe hɔrɔmɔbanxi tife ma

¹ Na temui Annabi Xagayi nun Ido xa di Annabi Sakari naxa Isirayila Marigi Ala xa masenyi ti Yuwifie be, naxee nu na Yudaya nun Darisalamu.

² Na dangi xanbi, Salatiyeli xa di Sorobabeli nun Yosadaki xa di Yesuwa, naxa gbilen Ala xa hɔrɔmɔbanxi ti ra Darisalamu. Ala xa namijɔnmɛ naxa kafu e ma na wali kui.

³ Na waxati, Tatenayi, naxan findi gomina ra Samari boxi ma, a nun Setara Bosenayi, nun e xa kuntigie naxa fa, e e maxɔrin, «Nde wo yamarixi wo xa yi banxi nun yi tete ti? ⁴ Ndee na yi wali kui? Wo xa na kanyie xilie fala muxu be.» ⁵ Kɔnɔ Ala nu a jengi saxi Yuwifie kuntigie xɔn ma. Yuwifie yaxuie mu nɔ wali itide, beenun e xa bataaxe sebe mange Daryusi ma, e man xa a yaabi soto yi wali xa fe ra.

⁶ Samari gomina Tatenayi, Setara Bosenayi, nun e xa kuntigie naxa yi bataaxe sebe mange Daryusi ma: ⁷ «Mange Daryusi, muxu bara i xebu.

⁸ Mange, muxu xa i rakolon muxu bara siga Yudaya boxi ma, e na Ala Xungbe xa hɔrɔmɔbanxi tife dennaxe. Yuwifie na a tife geme xungbee ra, wurie saxi a kɔn na. E xa wali na soɔneyafe a fanyi ra. ⁹ Muxu bara e xa forie maxɔrin, «Nde wo yamarixi wo xa yi salide nun yi tete ti?» ¹⁰ Muxu man bara e xa yareratie xilie maxɔrin, alako muxu xa nee fala i be.»

¹¹ «Kɔnɔ e muxu yaabixi yi masenyi nan na: «Ala xa konyie nan muxu ra, naxan koore nun boxi daaxi. Muxu wama a xa hɔrɔmɔbanxi nan tife, Isirayila mange xungbe nde nu bara naxan singe ti temui xonkuye.

¹² Kɔnɔ kabi muxu benbae Ala Koore Daa Mange raxɔnɔ, a naxa e findi Babilon mange Nebukadansari xa konyie ra. Na Kalidika naxa yi salide kana, a man fa bekae xanin Babilon. ¹³ Na waxati dangi xanbi, Sirusi naxa findi Babilon mange ra, a fa yaamari fi a xa mangeya je singe ra, Ala xa hɔrɔmɔbanxi man xa ti. ¹⁴ Mange Sirusi naxa xɛma nun gbeti ba Babilon salide kui, Babilon mange Nebukadansari naxan tongoxi Darisalamu salide kui, a na birin so Sesebasari yi ra, a naxan ti Yudaya gomina ra. ¹⁵ A naxa a fala a be, «Yi se birin xanin Darisalamu, e xa raso Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui. Wo xa Ala xa banxi ti a yire fori.» ¹⁶ Sesebasari

to fa Darisalamu, a naxa Ala xa hōrōmōbanxi kōorin. Sa keli na lōxōe ma fa dōxō to ra, muxu na na wali nan fari, kōnō a mu jōnxi sinden.»

¹⁷ «Mange, na kui xa i bara tin a ra, i xa mange taruxui forie mato, alako i xa a kolon xa mange Sirusi yaamari fi nē Ala xa hōrōmōbanxi xa ti Darisalamu. Na temui, i xa i sago masen muxu bē na fe ma.»

6

Hōrōmōlingira rabife

¹ Mange Dariyusi naxa mixie yamari e xa na taruxui forie fen Babilon naafuli ragataxi dennaxe. ² E naxa sebeli nde to Axameta taa kui Mediya bōxi ma naxan yi masenxi: ³ «Mange Sirusi xa mangeya jē singe, a naxa a yamari a Ala xa hōrōmōbanxi, naxan nu na Darisalamu, a man xa gbilen ti ra, alako serexēe xa ba menni. A xa ti gēme xungbee fari. A xa ite nun a xa gboe xa lan nōngon ya tongo senni ma. ⁴ Gēme masolixi xa findi safe saxan na, wuri nēnē fan xa findi safe keren na. Na wali sare xa keli mangasanyi xa naafuli kui. ⁵ Mange Nebukadansari se naxee tongo Darisalamu hōrōmōbanxi kui, yirabase xēema nun gbeti daaxie, nee birin xa ragbilen, e xa raso Ala xa hōrōmōbanxi kui naxan tima Darisalamu.»

⁶ «Na nan a ra, Samari gomina Tatenayi, Setara Bosenayi, nun wo xa kuntigie, wo gbilen yi fe fōxō ra. ⁷ Wo xa a lu Yuwifii gomina nun e xa forie xa Ala xa hōrōmōbanxi ti a yire fori. ⁸ N bara wo yamari na Yuwifii xa wali xa fe ra, wo xa wo xa duutie fi e tan nan ma, a xa findi na wali sare ra, alako Ala xa banxi tife xa sōoneya. ⁹ E hayi na fe naxan birin ma, a xa findi Koore Ala xa serexē gan daaxi ra, wo xa na fi e xa serexēdubēe ma, alo tuura yōre, yexēe kontonyi, yexēe, mengi, fōxōe, weni, nun ture. Wo xa na fi e ma lōxō yo lōxō alo e wama a xōn ma ki naxe. Wo naxa na wali lu na de, ¹⁰ alako e xa serexē fanyi ba Koore Ala bē, e man xa duba mange nun a xa die bē. ¹¹ N bara yi yaamari sa na fari: Mixi yo naxan tondi n ma seriye ratinmede, wo xa wuri keren ba na kanyi xa banxi ma, wo xa a gbaku na wuri ma. A xa banxi xa kana a xa matandi xa fe ra. ¹² Mange nun mixi naxan birin katama e xa Ala xa hōrōmōbanxi rabira, naxan tixi Darisalamu, Ala xa na kanyie fan nabira. N tan Dariyusi, n ma yamari nan na ki. Fo wo xa na raba nē teku.»

¹³ Na kui, Samari mange Tatenayi, Setara Bosenayi, nun e xa kuntigie naxa na yaamari rabatu alo mange Dariyusi a yamarixi ki naxe. ¹⁴ Yuwifii xa wali naxa sōoneya a fanyi ra alo e xa forie nu wama a xōn ma ki naxe. Annabi Xagayi nun Ido xa di Annabi Sakari fan naxa lu Ala xa masenyi kawandi ra. Ala xa hōrōmōbanxi naxa ti alo Isirayila Marigi Ala a yamarixi ki naxe, Perise mangēe Sirusi, Dariyusi, nun Atasakasi sago bun ma. ¹⁵ Na hōrōmōbanxi naxa gē tide Adari kike, xi saxan nde, Dariyusi xa mangeya jē senni nde kui.

¹⁶ Isirayila serexēdubēe, Lewi bōnsōe, nun pama birin naxan kelixi konyiya kui Perise bōxi ma, e naxa Ala xa hōrōmōbanxi rabi seewe ra. ¹⁷ Na lōxōe e naxa tuura kēme, yexēe kontonyi kēme firin, nun yexēe kēme naani ba serexē ra. E man naxa si kontonyi fu nun firin ba yunubi xafari serexē ra Isirayila bōnsōe fu nun firin xa yunubie xa fe ra. ¹⁸ E naxa serexēdubēe nun Lewi bōnsōe mixie birin ti kankan xa wali ra hōrōmōbanxi kui Darisalamu, alo a sebēxi Tawureta Munsa kui ki naxe.

¹⁹ Yuwifii naxee kelixi konyiya kui Perise bōxi ma, nee naxa Sayamaleke Dangi Sali raba kike singe xi fu nun naani nde ma. ²⁰ Serexēdubēe nun

Lewi bõnsœ mixie birin nu bara e yete raseniyen, alako e xa Sayamaleke Dangi Sali serexe ba e ngaxakerenyie, serexedubee, nun pama birin be, naxee kelixi konyiya kui Perise bõxi ma. ²¹ Isirayilaka naxee keli konyiya kui nun e dõxõboore naxee gbilen na bõxi xa naamunyi fõxo ra, e birin naxa malan yire keren Isirayila Marigi Alatala xa fe fenfe ra. ²² E naxa Taami Lebinitare Sali raba xi solofere bun ma seewe kui, barima Alatala nu bara Asiriya mange bõpe mafindi e be, alako e xa Isirayila Marigi Ala xa hõrõmõbanxi ti.

7

Annabi Esidirasi xa wali

¹ Na waxati to dangi, Perise mange Atasakasi xa mangeya bun ma, Annabi Esidirasi naxa fa Darisalamu.

Esidirasi findi Seraya xa di nan na.

Seraya findi Asaraya xa di nan na.

Asaraya findi Xilikiya xa di nan na.

² Xilikiya findi Salumu xa di nan na.

Salumu findi Sadõki xa di nan na.

Sadõki findi Axituba xa di nan na.

³ Axituba findi Amaraya xa di nan na.

Amaraya findi Asaraya xa di nan na.

Asaraya findi Merayoti xa di nan na.

⁴ Merayoti findi Seraxaya xa di nan na.

Seraxaya findi Yusiyeli xa di nan na.

Yusiyeli findi Buuki xa di nan na.

⁵ Buuki findi Abisuwa xa di nan na.

Abisuwa findi Finexasi xa di nan na.

Finexasi findi Eleyasari xa di nan na.

Eleyasari findi Haruna serexedube kuntigi xa di nan na.

⁶ Annabi Esidirasi naxa fa Darisalamu kelife Babilõn bõxi ma. Karamõxo belebele nan nu a ra, a Tawureta Munsa kolon a fanyi ra, Isirayila Marigi Alatala seriye naxan so Annabi Munsa yi ra. Perise mange naxa Annabi Esidirasi waxõfe birin naba a be, barima mixi na a ra a Marigi Alatala pengi saxi naxan xõn ma. ⁷ Isirayilaka ndee, serexedubee, Lewikae, beetibae, salide naade kantae, a nun walikæe, e birin naxa te Darisalamu, mange Atasakasi xa mangeya pe solofere nde ra. ⁸ Annabi Esidirasi soxi Darisalamu, mange xa mangeya pe solofere kike suuli nde nan ma. ⁹ A keli Babilõn kike singe xi singe ne, a naxa so Darisalamu kike suuli nde a xi singe nde ma, Ala xa hinne saabui ra. ¹⁰ Annabi Esidirasi nu bara a tunnabexi xaranyi ma nun Alatala xa seriye rabafe ma. A nu Ala xa seriye tinxinxi masenma ne Isirayilakae be.

¹¹ Mange Atasakasi yi bataaxe nan sebe Annabi Esidirasi ma, naxan findi serexedube nun karamõxo ra, naxan Ala xa seriye birin kolon Isirayila xa fe ra. ¹² «Yi bataaxe kelixi n tan Atasakasi nan ma, mangee xa mange, katarabi Annabi Esidirasi ma, naxan mixi xaranma Koore Marigi Ala xa seriye ra. ¹³ N bara yaamari fi alako i tan xa nõ Isirayilakae, serexedubee, nun Lewi bõnsœ mixie birin xaninde Darisalamu, naxee na be Perise bõxi ma kõnõ e wama sigafe naa. ¹⁴ N tan mange nun n ma santigi solofere nan i xæxi, i xa sa a mato Udayakae nun Darisalamukae na Ala xa seriye rabatufe ki naxe. Na kitaabui na i yi ra. ¹⁵ I man xa gbeti nun xæema xanin, n tan nun n ma santigie naxan janigexi Isirayila Marigi Ala be naxan

na Darisalamu. ¹⁶ I man xa gbeti nun xεεma xanin, Babilonkae naxan soma i yi ra, a nun Isirayilakae nun e xa serexedubee naxan janigema e Marigi Ala xa horomobanxi be naxan na Darisalamu. ¹⁷ I xa tuurae, yexee kontonyie, yexeee, mengi, nun weni sara na naafuli ra, e xa ba serexe ra wo Marigi Ala xa serexebade ma Darisalamu. ¹⁸ I tan nun i ngaxakerenyie na wa fe naxan nabafe yi gbeti nun xεεma donxoe ra, wo xa a raba alo Ala wama a xon ma ki naxe. ¹⁹ I xa siga yirabasee birin na, muxu bara naxee so i yi ra, naxee lan e xa rawali wo Marigi Ala xa banxi kui. I xa na dentegε Ala be Darisalamu. ²⁰ Xa i hayi na kobiri gbete ma, i xa a tongo mange xa naafuli yire alako i Marigi Ala xa banxi wali xa sooneya.»

²¹ «N tan mange Atasakasi bara yaamari fi n ma kobiri yire xunyie ma naxan na xure naakiri ma, xa a sa a li Annabi Esidirasi, Ala xa serexedube naxan mixi xaranma Koore Ala xa seriye ra, xa a hayi na kobiri nde ma, wo xa a so a yi ra, ²² han gbeti kilo wulu saxon, kilo keme naani, mengi xori busali wulu keren, weni litiri wulu firin, litiri keme firin, ture litiri wulu firin, litiri keme firin, a nun foxoe a na wa naxan xasabi xon. ²³ Wo xa Koore Ala xa yaamari birin naba a fanyi ra a xa horomobanxi xa fe ra, alako a naxa xono won ma mangeya ma a nun n ma die ma. ²⁴ Wo naxa duuti yo rasuxu yi mixie yi ra, hali boxi igiri sare. Wo naxa sese ba yi serexedubee yi ra, a nun Lewi bonsoe mixie, beetibae, salide naade kantae, walikee, a nun naxee birin walima Ala xa banxi kui.»

²⁵ «I tan Annabi Esidirasi, i xa mangee nun kiitisee ti pama be naxee na xure naakiri ma alo Ala a masenma i be ki naxe lonni ki ma. E xa Ala xa pama yamari tinxinyi ra. I xa Ala xa seriye masen mixie be naxee mu a kolon. ²⁶ Mixi yo naxan mu i Marigi Ala xa seriye rabatu, a nun mange xa seriye, na kanyi xa faxa, xa na mu a xa keru boxi ma, xa na mu a xa kobiri ba, xa na mu a xa sa geeli.»

²⁷ Tantui na Alatala be, won benbae Marigi Ala, naxan mange boje rafalaxi a xa wali birin ma Alatala xa horomobanxi tife ra Darisalamu. ²⁸ Marigi bara hinne n na mange nun a xa santigie nun a xa batulae ya xori. N Marigi Alatala to na senbe fi n ma, n naxa Isirayila kuntigie malan alako muxu birin xa te.

8

Annabi Esidirasi xa biyaasi

¹ Denbaya kanyie xili nan ya, naxee n mati kelife Babilon sigafe ra Darisalamu mange Atasakasi xa waxati:

² Gerisomi, naxan keli Finexasi xabile.

Daniyeli, naxan keli Itamari xabile.

Xatusi, naxan keli Dawuda xabile.

³ Sekanaya xa di nde.

Sakari nun xeme keme tongo suuli, naxee keli Paroso xabile.

⁴ Eliyehowenayi, naxan keli Mowaba Paxati xabile.

Seraxaya xa di nde nun mixi keme firin.

⁵ Sekanaya xa di ndee.

Yaxasiyeli xa di nde nun mixi keme saxon.

⁶ Ebedi, naxan keli Adin xabile.

Yonatan xa di nun mixi tongo suuli.

⁷ Yesaya, naxan keli Elama xabile.

Atalaya xa di, nun mixi tongo solofere.

⁸ Sebadaya, naxan keli Sefataya xabile.

Mikayeli xa di nde nun mixi tongo solomasaxan.

⁹ Abadiyasi, naxan keli Yowaba xabile.

Yexiyeli xa di nun mixi keme firin mixi fu nun solomasaxan.

¹⁰ Selomiti xa di ndee.

Yosifiya xa di nun mixi keme mixi tongo senni.

¹¹ Sakari, naxan keli Bibayi xabile, a nun mixi mɔxɔɔn nun solomasaxan.

¹² Yoxanan, naxan keli Asigadi xabile, a nun mixi keme mixi fu.

¹³ Elifeleti, Yuweli, nun Semaya, naxee keli Adonikama xabile, nun mixi tongo senni.

¹⁴ Utayi nun Sabudu, naxee keli Begifayi xabile, nun mixi tongo solofere.

¹⁵ N naxa yi mixie malan xure de ra, xure naxan goroma Ahawa. Muxu naxa lu menni xi saxon. N to pama mato, n naxa a rakɔɔsi a serexedubee nu na, kɔɔ Lewi bɔnsɔe mixie mu nu na pama ya ma. ¹⁶ N naxa yi kuntigie xili: Eliyeseri, Ariyeli, Semaya, Elinatan, Yaribu, Elinatan, Natan, Sakari, nun Mesulama. N naxa karamɔxɔ Yoyaribu nun Elinatan fan xili.

¹⁷ N naxa e xee Kasifiya, mange Ido xɔnyi. N naxa a fala e be e xa Ido nun a ngaxakerenyie mayandi e xa mixi ndee so muxu yi ra naxee noma walide won Marigi Alatala xa hɔɔmɔbanxi kui. ¹⁸ Won Marigi Ala naxa muxu mali na fe kui, e fa Maxali xa di Serebiya xee, naxan keli Lewi bɔnsɔe ma. Xaxilima nan nu a ra. A naxa fa, a nun a xa die, nun a xunya. E birin nalanxi mixi fu nun solomasaxan. ¹⁹ Xasabiya nun Yesaya, naxan keli Merari bɔnsɔe, nun e xunya nun e xa die, e fan naxa fa. E lan mixi mɔxɔɔn nan ma. ²⁰ E naxa fa hɔɔmɔbanxi walike keme firin nun mɔxɔɔn na, alo mange Dawuda nun bɔxi kuntigie nu bara nate tongo ki naxe. Nee xa lu Lewi bɔnsɔe mixie xa yaamari bun ma. E xilie birin nu sebexi.

²¹ Na temui, n naxa a fala mixi birin be Ahawa xure de ra, muxu xa sunyi suxu, muxu xa muxu magoro muxu Marigi Ala be, alako muxu xa a maxandi a xa muxu xa biyaasi sɔɔneya muxu tan nun muxu xa die be. A xa muxu harige birin kanta. ²² N yaagixi mange maxɔɔnde a xa sɔɔrie xa sa muxu mati alako e xa muxu ratanga muxu yaxuie ma kira xɔn ma. N nu bara a fala mange be, «Muxu Marigi Ala meenima a foxirabiree ma, kɔɔ a xɔnoma senbe ra mixi birin ma naxan a raboloma.» ²³ Na nan a toxi muxu naxa sunyi suxu, muxu naxa muxu Marigi Ala maxandi. A naxa na duba suxu.

²⁴ N naxa mixi fu nun firin sugandi serexedube kuntigie ya ma. Nee findixi Serebiya, Xasabiya, nun e xunya fu nan na. ²⁵ N naxa gbeti, xee ma, nun yirabase maniya e be, mange, a xa santigie, a xa mangedie, nun Isirayilakae naxee soxi muxu yi ra muxu Marigi Ala xa hɔɔmɔbanxi be.

²⁶ N naxan soxi e yi ra na nan ya: gbeti kilo wulu fu nun firin, kilo keme, yirabase gbeti daaxi kilo wulu saxon kilo keme naani, xee ma kilo wulu saxon kilo keme naani, ²⁷ pɔɔti xee ma daaxi mɔxɔɔn, naxan sare kɔbiri kole xee ma daaxi wulu keren lima, nun yirabase firin naxan yailanxi yɔxui ra. Na sare gbo alo xee ma sare. ²⁸ N naxa a fala e be, «Wo bara findi wo benbae Marigi Alatala gbe ra, wo tan nun yi naafuli birin. Wo birin bara findi serexe janigexi ra a be. ²⁹ Wo xa wo jengi sa yi birin xɔn na han wo xa sa a dentegɛ serexedube kuntigie be, Lewi bɔnsɔe mixie nun Isirayila xabile kuntigie be Darisalamu, Alatala xa hɔɔmɔbanxi xa naafuli ragatama dennaxe.» ³⁰ Na nan na ki serexedubee nun Lewi bɔnsɔe mixie naxa xee ma, gbeti, nun yirabase maniyaxie soto, e naxan xaninma Darisalamu muxu Marigi Ala xa banxi kui.

³¹ Muxu naxa keli Ahawa xure de ra sigafe ra Darisalamu, kike singe xi fu nun firin nde ra. Ala naxa muxu ratanga muxu yaxuie ma kira xon ma. ³² Muxu to so Darisalamu, muxu naxa muxu malabu xi saxan. ³³ A xi naani nde, muxu naxa xeema, gbeti, nun yirabasee maniya Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui. Muxu naxa na so serexedube Meremoti, Uriya xa di yi ra, Finexasi xa di Eliyeseri, nun Yesuwa xa di Yosabadi, nun Binuwi xa di Nowadiya ya xori. E birin findixi Lewi bɔnsɔe mixie nan na. ³⁴ E to ge na birin kontide nun a maniyade, e naxa na xasabi sebe.

³⁵ Nama naxan keli konyiya Perise bɔxi ma, nee naxa serexe gan daaxi ba Isirayila Marigi Ala be. Na findi tuura fu nun firin nan na Isirayila bɔnsɔe birin be, nun yexee kontonyi tongo solomanaani nun senni, yexee tongo solofere nun solofere, nun sikote fu nun firin. Na findi yunubi xafari serexe nan na a gan daaxi. ³⁶ E naxa mange xa yaamari so a rasimae nun a xa gominae yi ra, naxee nu na naakiri ma, alako e xa Isirayilakae mali Ala xa banxi tide.

9

Si gbete ginɛe doxoƚe

¹ Na fe birin to ba a ra, kuntigie naxa fa n yire, e naxa a fala n be, e naxe, «I xa a kolon a Isirayilakae, serexedubee, nun Lewi bɔnsɔe mu gbilenxi si gbeteɛ xa naamunyi paaxie foxo ra. E bara bira Kanaankae, Xitikae, Perisikae, Yebusukae, Amonikae, Mowabakae, Misirakae, nun Amorikae xa wali kobie foxo ra. ² E bara na sie xa di ginɛe doxo, e man bara e fen futi ra e xa die be. E bara won ma si seniyenxi masunbu si gbeteɛ ra. Forie nun kuntigie nan singe na fe rafolo.»

³ N to na me, n naxa n ma donmae iboo, n naxa n xunsexe nun de xabe matala, n fa doxo yigitege kui. ⁴ Mixi naxee findi Ala yaragaaxuie ra, nee birin naxa fa n yire na mixie xa wali kobi xa fe ra. N naxa lu naa han nunmare serexe temui. ⁵ Nunmare serexe temui, n naxa siga, n naxa n xinbi sin, n nan n belexe ti n Marigi Alatala be n ma donma ibooxie ra n ma. ⁶ N naxa a fala, «N Marigi, n bara kontofili, n bara yaagi i xon ma, barima muxu xa yunubie i mabiri bara gbo han a bara dangi a i. ⁷ Kelife muxu benbae xa temui ma, fa doxo to ra, muxu na na wali kobie nan fari. Na na a ra, i bara muxu nun muxu xa mangee nun muxu xa serexedubee paxankata. I bara muxu lu si gbeteɛ yi ra, e xa muxu faxa santidegema ra, e xa muxu xanin, e xa muxu harige birin suxu. Han to muxu na na kontofili nan kui. ⁸ Kono yakosi, yi waxati di kui, i tan muxu Marigi Alatala bara hinne muxu ra, i bara nde rakisi, i bara muxu raso i xa yire seniyenxi, alako muxu xa limaniya, muxu xa heeri nde soto muxu xa konyiya kui. ⁹ Muxu nu na konyiya kui, kono muxu Marigi Ala mu muxu rabolo. A naxa hinne muxu ra Perise mangee ya xori. A naxa muxu rakisi alako muxu xa muxu Marigi Ala xa hɔrɔmɔbanxi ti a nu na dennaxe, muxu man xa kantari soto Yudaya bɔxi ma Darisalamu kui.»

¹⁰ «Yakosi, muxu Marigi Ala, muxu xa munse fala sonon? ¹¹ Muxu bara i xa seriye matandi, i seriye naxan so muxu yi ra i xa konyi di namijonmee saabui ra. E a fala ne, «Wo fama sode bɔxi naxan ma, wo lan wo xa doxo dennaxe, naakae xa yunubie bara gbo han a bara dangi a i. Menni birin bara findi yire seniyantare ra. ¹² Wo naxa tin wo xa die fide naakae ma. Wo man naxa na di ginɛe fan tongo wo xa die be. Wo naxa saate yo tongo e be, wo man naxa bira e harige foxo ra. Xa wo mu bira na fe naaxi moolie

foxo ra, wo fama ne senbe sotode, wo na boxi daxamui donma ne, wo xa die fan fama na boxi sotode ke ra.»

¹³ «Muxu Marigi, i bara muxu naxankata muxu xa yunubie xa fe ra, konɔ na naxankate mu gbo alo muxu xa yunubi gboxi ki naxe. I bara tin muxu rakiside, muxu tan naxee na be yi ki. ¹⁴ Munse noma a niyade muxu man xa gbilen i xui matandi ra, han muxu nun yi si gbete xa lu yire keren? Xa na na a ra, i fama xonode muxu ma han i muxu birin halaki. Mixi keren mu kisima. ¹⁵ Isirayila Marigi Alatala, i bara tin i xa muxu rakisi. Muxu tixi i ya tode ra, muxu tan yunubitoe, hali mixi seniyyentare yo mu daxa a xa ti i ya tode ra.»

10

Meefe si gbete ginee ra

¹ Annabi Esidirasi to nu wafe Ala xa banxi de ra yunubi xafari maxandife ra, Isirayilaka gbege naxa fa a seeti ma, xeme, ginee, a nun dime. E fan naxa wa folo ki fanyi ra. ² Awa, Yexiyeli xa di Sekanaya, naxan kelixi Elama bonsoe, a naxa a fala Annabi Esidirasi be, «Muxu bara wali kobi raba naxan mu rafan muxu Marigi Ala ma si gbete di ginee doxofo ra. Konɔ hali won to bara na raba, Ala tan noma won nakiside. ³ Won xa saate tongo won Marigi Ala be meefe si gbete ginee ra, alo i tan nun Ala yaragaaxuie wama a xon ma ki naxe. Won xa Ala xa seriyerabatu. ⁴ Yandi, i xa muxu mali, muxu xaxili tixi i tan nan na. Muxu na i xanbi ra. I i senbe so, i fe raba naxan lanma a xa raba.»

⁵ Na temui Annabi Esidirasi naxa serexedube kuntigie, Lewi bonsoe mixie, nun Isirayilaka birin nakali na masenyi ra. E to ge e rakalide, ⁶ Annabi Esidirasi naxa keli Ala xa banxi naade ra, a siga Eliyasibu xa di Yehoxanan xonyi. A nu na naa temui naxe, a mu sese don, a man mu ye min pama xa wali kobi xa fe ra. ⁷ Masenyi naxa rayensen Yudaya nun Darisalamu kui, a mixi naxan birin keli konyiya kui, e xa e malan Darisalamu. ⁸ Kuntigie nun forie man naxa a fala a mixi yo naxan tondima na ra beenun xi saxan bun, na kanyi harige birin bama ne a yi ra, a man fa keru Isirayilakae ya ma naxee kelixi konyiya kui.

⁹ Xi saxan kamalixi loxo naxe, Yudayakae nun Bunyaminkae naxa e malan Darisalamu. Na naxa sa lan kike solomanaani xi moxonende ma. Nama nu tixi Ala xa banxi de ra. E birin nu serenma na loxo nate tongoxi xa fe ra, nun tunde belebele fan nu na fafe. ¹⁰ Serexedube Esidirasi naxa keli, a a masen e be, «Wo bara wali paaxi raba si gbete ginee doxofo ra. Na bara findi yunubi xungbe ra Isirayila be. ¹¹ Wo xa wo xa yunubi masen wo babae Marigi Alatala be. Wo man xa a sago raba. Wo xa gbilen yi si gbete mixie nun e xa ginee foxo ra.»

¹² Nama birin naxa a yaabi e xui itexi ra, «Awa, muxu bara tin na ra, alo i a falaxi ki naxe. ¹³ Konɔ pama gbo, tunde fan na fafe yi temui. Won mu noma yi fe ya ibade tande ma. Xi keren xa na mu a ra xi firin fe mu yi ki, barima mixi gbege bara yunubi fe raba won ya ma. ¹⁴ Kuntigie xa lu be pama xili ra. Naxee birin si gbete di ginee doxofo won ma taae kui, e xa fa keren keren yi ra waxati ma naxan tongoxi e be. Taa yo taa xa forie nun kiitisae xa nee xa fe mato han Ala dijema won ma temui naxe.»

¹⁵ Asaheli xa di Yonatan nun Tikifa xa di Yaxaseya naxa kafu Mesulama nun Sabetayi Lewi bonsoe mixi ma, e gbansan mu tin na xaxili ra. ¹⁶ Konɔ e boore naxee kelixi konyiya kui, nee naxa tin na nate tongoxi ra. Annabi Esidirasi serexedube naxa kuntigie keren sugandi xabile keren keren birin

ya ma. E naxa na fe mato ƒolo kike fu nde, xi singe ra. ¹⁷ Kike singe xi singe nde ra, e naxa ge na xemee xa fe ya ibade naxee ginee gbete dɔxo.

¹⁸ A naxa a li, serexedubee fan xa di ndee nu bara si gbete ginee dɔxo, alo Yesuwa xa di ndee, Yosadaki xa di, nun a xunyae, Maaseya, Eliyeseri, Yaribu, nun Gedalaya. ¹⁹ E naxa laayidi tongo e xa e xa ginee bejin, e man xa yexee kontonyi ba serexe ra e xa yunubi xa fe ra.

²⁰ Nee xilie nan ya:

Fatanfe Imeri xabile ra: Xanani nun Sebadaya.

²¹ Fatanfe Xarima xabile ra: Maaseya, Eliya, Semaya, Yexiyeli, nun Yusiya.

²² Fatanfe Pasura xabile ra: Eliyowenayi, Maaseya, Sumayila, Netaneeli, Yosabadi, e nun Elaasa.

²³ Fatanfe Lewi bonsoe ra: Yosabadi, Simeyi, Kelaya, naxan man xili Kelita, Petaxiya, Yudaya, nun Eliyeseri.

²⁴ Kelife beetibae ya ma: Eliyasibu.

Kelife Ala xa horomobanxi naade makantamae ya ma: Salumu, Telemi, nun Uri.

²⁵ Boore Isirayilakae xilie nan ya naxee na mooli rabaxi:

Fatanfe Paroso xabile ra: Ramiya, Yesaya, Malakiya, Miyamin, Eliyeseri, Malakiya, nun Benaya.

²⁶ Fatanfe Elama xabile ra: Mataniya, Sakari, Yexiyeli, Abidi, Yeremoti, nun Eliya.

²⁷ Fatanfe Satu xabile ra: Eliyowenayi, Eliyasibu, Mataniya, Yeremoti, Sabadi, nun Asisa.

²⁸ Fatanfe Bibayi xabile ra Yehoxanan, Xananiya, Sabayi, nun Atelayi.

²⁹ Fatanfe Bani xabile ra: Mesulama, Maluku, Adaya, Yasubu, Seyala, nun Yeremoti.

³⁰ Fatanfe Mowaba Paxati xabile ra: Adina, Kelali, Benaya, Maaseya, Mataniya, Besaleli, Binuwi, nun Manasi.

³¹ Fatanfe Xarima xabile ra: Eliyeseri, Yisiya, Malakiya, Semaya, Simeyon, ³² Bunyamin, Maluku, nun Semaraya.

³³ Fatanfe Xasuma xabile ra: Matenayi, Matata, Sabadi, Elifeleti, Yeremayi, Manasi, nun Simeyi.

³⁴ Fatanfe Bani xabile ra: Maadayi, Amarama, Yuweli, ³⁵ Benaya, Bedeya, Keluhayi, ³⁶ Faniya, Meremoti, Eliyasibu, ³⁷ Mataniya, Matenayi, nun Yaasu.

³⁸ Fatanfe Binuwi xabile ra: Simeyi, ³⁹ Selemiya, Natan, Adaya, ⁴⁰ Makinadebaya, Sasayi, Sarayi, ⁴¹ Asareli, Selemiya, Semaraya, ⁴² Salumu, Amaraya, nun Yusufu.

⁴³ Fatanfe Nebo xabile ra: Yeyiyeli, Matitiya, Sabadi, Sebina, Yido, Yoweli, nun Benaya.

⁴⁴ Yi mixi birin nu bara si gbete ginee dɔxo, nde nu bara die bari.

Ala xa Masenyi Annabi Nehemi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila bonsoe fu nun firin to e Marigi xa kira bejin, Ala naxa a niya si gbete xa no Isirayila ra, e e keru e xa boxi ma, e e findi konyie ra. Namijonme nu na birin kolonma, e fa a fala kene ma, beenun a xa raba. E xa masenyi kui, e nu a falama a Alatala a niyama e xa xanin konyiya kui e xa yunubie xa fe ra, e man nu a falama a Alatala e ragbilenma ne e xa boxi ma je tongo solofere dangi xanbi.

Annabi Nehemi xa waxati, na je tongo solofere nu bara kamali. Annabi Esidirasi nu bara wali folo Darisalamu tife ra, konu wali nu bara rati. Nehemi to na fe kolon, a naxa lu sunnunyi kui. Mange xungbe naxa na sunnunyi rakorosi, a fa a maxarin a sunnunxi fe naxan ma. Nehemi to ge na tagi rabade, a naxa mange mayandi a xa tin a xa siga walide Darisalamu. Mange naxa tin, a fa a mali na biyaasi kui.

Annabi Nehemi to Darisalamu li, a naxa tete tife wali mato a fanyi ra. A naxa a fala pama be, e birin xa kafu e boore ma na wali rabafe ra. Na wali to sooneya folo, Isirayila yaxuie naxa fe birin naba alako wali xa kana. Konu e mu no Nehemi nun Isirayila pama ra. Wali naxa kamali, pama fa sali xungbe raba Alatala tantufe ra.

Isirayila xa taruxui findixi masenyi belebele nan na Ala xa mixie be temui birin. Alatala to Isirayila sugandi a xa pama ra, a naxa e yamari e xa lu a xa kira xon ma, xa na mu a ra, a naxe e fama paxankate paaxi sotode. Na to ge kamalide yati yati, Ala naxa hinne e ra, a fa e ragbilen a xa kira ma alako e xa lu heeri kui. Alatala na nan nabama a xa mixie birin be han won ma waxati. Ala xa won ya rabi na nondi ma. Amina.

Ala xa Masenyi Annabi Nehemi be

Nehemi xa Ala maxandi

¹ Annabi Nehemi, Xakalaya xa di, xa masenyi nan ya. Atasakasi xa mangeya je maxoren nde, Kisilewi kike ra, n tan Nehemi nu sabatixi Suse taa senbema nan kui. ² Ngaxakerenyi Xanani nun xeme ndee naxa fa, keli Yudaya boxi ma. N naxa e maxarin Yuwifile xa fe ma, naxee keli konyiya kui, e fa sabati Yudaya. N man naxa e maxarin Darisalamu taa xa fe ma. ³ E naxa n yaabi, «Naxee kelixi konyiya kui, e siga Yudaya, e na toore nun yaagi nan kui. Darisalamu tete yire nde kanaxi, a naadee ganxi.»

⁴ N to na masenyi me, n naxa wa, n naxa sun, n naxa Koore Mange maxandi. N naxe, ⁵ «Alatala, Ala naxan na koore ma, Ala xungbe naxan magaaxu, naxan saate mabanbanxi mixie be naxee a xanuxi, e fa bira a xa yaamarie foxo ra, ⁶ i xa i tuli mati i xa konyi xa maxandi ra. I xa n to. Koe nun yanyi ra n i maxandima i xa konyi Isirayilakae be. Muxu bara yunubi raba i ra, n tan, n ma denbaya, nun Isirayilakae birin. ⁷ Muxu bara fe paaxi raba i ra. Muxu bara i xa masenyi, i xa seriye, nun i xa yaamarie matandi, i naxee fi i xa konyi Annabi Munsa ma. ⁸ I a fala ne i xa konyi Annabi Munsa be, «Xa wo mu luma tinxinyi kui, n fama ne wo rayensende pamanee kui. ⁹ Konu xa wo sa wo yete ragbilen n ma, wo man bira n ma seriye foxo ra, n sa wo tongoma ne yire makuye, n fa wo ra yire n dennaxe sugandixi n xili matoxofe ra.» ¹⁰ Muxu tan nan na i xa konyie ra, i xa pama,

i naxee raminixi konyiya kui i senbe ra. ¹¹ Marigi, n bara i maxandi, i xa tin i tuli matide i xa konyie xa maxandi ra, naxee gaaxuma i xili ra. I xa sooneya raba n be to. N sigama mange naxan xon, i xa a niya a xa hinne n na.»

Na temui n tan nan nu na mange xa minse radangima ra.

2

Annabi Nehemi sigafe Darisalamu

¹ Mange Atasakasi xa mangeya je moxoren nde Nisan kike ra, mange nu na degefe temui naxe, n naxa weni so a yi ra sunnunyi kui. N to mu nu darixi na mooli ra, ² mange naxa n maxorin, «I sunnunxi munfe ra? I mu furaxi, konon i boje tan mu rafanxi i ma.» N naxa gaaxu a xa woyneni ra. ³ N naxa a yaabi, «Ala xa simaya gbege fi i ma! N sunnunxi ne barima n benbae ragataxi taa naxan kui, a birin bara kana, a naadee fan bara gan.» ⁴ Mange naxa a masen n be, «I wama munse xon ma?» N naxa Koore Ala maxandi n boje ma, ⁵ n fa mange yaabi, «Mange, xa i janige fanyi rabama n tan i xa konyi be, a lu n xa siga Yudaya boxi ma, alako n xa taa rakeli n benbae ragataxi dennaxe.»

⁶ Mange naxa n maxorin, a xa gine nu doxoxi a seeti ma, a naxe, «I xa biyaasi buma han mun temui?» N to xi konti fala a be n gbilenma naxan ma, mange naxa tin n xa siga. ⁷ N man naxa mange maxandi, «Mange, xa i bara tin, a xoli n ma i xa keedi sebe n naxan soma naakiri gominae yi ra, alako e xa a lu n xa dangi e xa boxi ma han n Yudaya li. ⁸ I xa keedi gbete sebe mange xa fonon makante Asafi ma, alako a xa wurie so n yi ra n naxee yailanma Ala xa horomobanxi tete naadee ra, a nun n naxee rawalima tete nun n ma banxi wali kui.» Mange naxa na birin naba n be, barima n Marigi Ala jengi saxi n ma fe xon ma.

⁹ N to xure xungbe igiri, n naxa na keedie so naakiri mangee yi ra, mange Atasakasi naxee sebe e ma. Soori mangee nun soe ragie nu bara n mati naa. ¹⁰ Sanbalati Xoronka nun a xa malima Tobiya Amonika to n ma fe me, e boje naxa rapaaxu e ma, barima e mu nu tinma mixi xa Isirayilakae mali.

¹¹ N to so Darisalamu, n naxa xi saxan naba menni. ¹² N mu fefe fala mixi yo be Ala naxan masenxi n be n boje kui n xa a raba Darisalamu. Na temui n nun xeme ndee naxa mini koe ra. N ma soe gbansan nu na muxu yi ra. ¹³ Muxu naxa mini taa kui Gulunba naade ra, muxu fa siga Daragon dula biri ra Xuruse Gbi naade yire. N to Darisalamu tete birin nabilin, n naxa a to yire nde kanaxi, naadee fan ganxi. ¹⁴ N naxa siga Dula naade biri mange xa ye yire na dennaxe, konon n ma soe mu dangide soto. ¹⁵ Na kui n naxa tete mato kelife fole ra, han n so taa kui Gulunba naade ra.

¹⁶ Taa mangee mu nu na kolonxi n nu na wali naxan kui. N mu nu sese tagi rabaxi Yuwifite, serexedubee, forie, kiitisee, nun kuntigie be. ¹⁷ Na temui n naxa a masen e be, «Wo won ma toore toxi! Darisalamu bara ge kanade. Te bara a naadee gan. Wo fa, won xa Darisalamu tete yailan. Na nan a toma won mu luma yaagi kui sonon.» ¹⁸ N naxa a yaxaran e be n Marigi Ala jengi saxi n xon ma ki naxe. N man naxa mange xungbe xa woyneni masen e be. E to na birin me, e naxa n yaabi, «Won keli, won xa a yailan.» E naxa limaniya na nate xa fe ra.

¹⁹ Sanbalati Xoronka, a malima Tobiya Amonika, nun Gesemi Arabuka to yi fe me, e naxa yo folo muxu ma, e nu fa a fala muxu be, «Wo na munse

rabafe be? Wo wama mangasanyi matandife ne?» ²⁰ N naxa e yaabi, «Ala naxan na koore ma, na nan fama xunnakeli fide muxu ma. A xa konyie nan muxu ra. Muxu fama kelide, muxu xa be yailan. Kɔnɔ wo tan, sese mu be naxan findima wo gbe ra. Darisalamu, wo xɔnyi mu a ra.»

3

Darisalamu tete yailanfe

¹ Eliyasibu sɛrɛxɛdubɛ kuntigi nun a ngaxakerenyi sɛrɛxɛdubɛɛ naxa keli, e tete naade nde yailan naxan xili Yɛxɛɛ naade. E to gɛ, e naxa wali masen pama bɛ, e Ala maxandi a xa fe ra. E tete rapɔn na ki nɛ fɔlɔfe Meya yire makantaxi ma, sa dɔxɔ Xananeli yire makantaxi ra.

² Yeriko xɛmɛɛ naxa tete yire nde yailan e sɛti ma.

Imiri xa di Sabudu naxa tete yire nde yailan nee sɛti ma.

³ Haseneya xa die naxa tete naade yailan naxan xili Yɛxɛ naade. E naxa naade see birin yailan alako a xa senbɛ sɔto, a man xa balan a fanyi ra.

⁴ Uri xa di Meremoti, naxan findixi Hakɔsi xa mamadi ra, naxa tete yire nde yailan Haseneya xa wali sɛti ma.

Berekia xa di Mesulama, naxan findixi Mesesabeli xa mamadi ra, naxa wali Meremoti xa wali sɛti ma.

Baanna xa di Sadɔki naxa wali Mesulama xa wali sɛti ma.

⁵ Tekowa naxa tete yire nde yailan Sadɔki xa wali sɛti ma, kɔnɔ e xa kuntigie mu tin lude wali yareratie xa yaamari bun ma.

⁶ Paseya xa di Yoyada nun Besodeya xa di Mesulama naxa Yesana naade yailan. E naxa naade isee birin yailan alako a xa senbɛ sɔto, a man xa balan a fanyi ra.

⁷ Melataya Gabayonka, Yadon Meronotika, Gabayonkae, nun Misipakae, naxee keli gomina taa naakiri ma, nee naxa wali Yoyada nun Mesulama xa wali sɛti ma.

⁸ Xarihaya xa di Yusiyeli, naxan fata xɛɛma rawalide, naxa tete yire nde yailan Melataya xa wali sɛti ma.

Xananiya, naxan labunde rafalama, naxa tete yire nde yailan Yusiyeli xa wali sɛti ma. E naxa Darisalamu tete yailan han a igbode.

⁹ Xuru xa di Refaya, naxan na Darisalamu sɛti mangɛ ra, naxa wali Xarihaya nun Xananiya xa walie sɛti ma.

¹⁰ Xarumafi xa di Yedaya naxa wali Refaya xa wali sɛti ma, a xa banxi ya ra.

Xasabeneya xa di Xatusi naxa wali Yedaya xa wali sɛti ma.

¹¹ Xarima xa di Malakiya nun Mowaba Paxati xa di Xasubu, naxa tete yire nde yailan nun yire makantaxi naxan xili Taami Gande.

¹² Haloxesi xa di Salumu, naxan na Darisalamu sɛti xunyi ra, naxa wali suxu Malakiya nun Xasubu sɛti ma.

¹³ Xanun nun Sanowakae naxa Gulunba naade yailan. E naxa naade isee birin yailan alako a xa senbɛ sɔto, a xa balan a fanyi ra. E man naxa tete yailan han Xuruse Nɔpɛ naade ra. Na xa kuyɛ nɔngɔn ya wulu keren.

¹⁴ Rekabu xa di Malakiya, naxan na Beti Hakeremi mangɛ ra, naxa Nɔpɛ naade yailan. A naxa naade isee birin yailan alako a xa senbɛ sɔto, a xa balan a fanyi ra.

¹⁵ Kolixose xa di Salumu, naxan na Misipa mangɛ ra, naxa Dulonyi naade yailan. A naxa naade isee birin yailan alako a xa senbɛ sɔto, a xa balan a fanyi ra. A man naxa tete yailan fɔlɔfe Xɛɛra Ye yire ma, mangɛ xa laakɔɛ fɛ ma, sa dɔxɔ Dawuda xa taa gorode ra.

16 Asibuki xa di Nehemi, naxan na Beti Suru seeti mange ra, naxa tete yailan han mange Dawuda xa gaburi, han ye ragata yire, han soori palamae xa banxi.

17 Bani xa di Rexumi, naxan keli Lewi bonsœ ma, naxa wali Nehemi xa wali seeti ma.

Xasabiya, naxan na Keyila seeti mange ra, naxa wali Rexumi xa wali seeti ma.

18 Xenadadi xa di Bafaya, naxan na Keyila seeti mange ra, naxa wali a ngaxakerenyi Xasabiya xa wali seeti ma.

19 Yesuwa xa di Eseri, naxan na Misipa taa mange ra, naxa tete yailan geresosee banxi ya ra, han tete tuxui ra.

20 Sabayi xa di Baruki, naxa tete yailan folofe na tuxui ra, sa doxo Serexedube Xungbe Eliyasibu xa banxi ra.

21 Uriya xa di Meremoti, naxan findixi Hakosi xa mamadi ra, naxa tete yailan folofe Eliyasibu xa banxi naade ra, han a xa banxi danxi dennaxe.

22 Serexedube naxee keli Darisalamu rabilinyi ra, nee naxa tete yailan Meremoti xa wali seeti ma.

23 Bunyamin nun Xasubu naxa tete yailan naxan nu na e xa banxi ya ra. Maaseya xa di Asaraya, naxan findixi Ananaya xa mamadi ra, a naxa tete yailan a xa banxi fe ma.

24 Xenadadi xa di Binuwi naxa tete yailan folofe Asaraya xa banxi, han tete tuxui ra.

25 Yusayi xa di Pelali naxa tete yailan na tuxui ya ra, yire makantaxi na dennaxe, folofe mange xa banxi, han geeli yire.

Paroso xa di Pedayi naxa tete yailan Yusayi xa wali seeti ma.

26 Horomobanxi walike naxee nu na Ofeli geya fari Darisalamu taa kui, nee naxa tete yailan han Ye naade, naxan nu na sogetede mabiri, yire makantaxi fe ma.

27 Tekowa naxa tete yailan folofe yire makantaxi, han tete Ofeli geya lima dennaxe.

28 Serexedubee naxa tete yailan han Soee xa naade. Kankan nu walima a yete xa banxi ya ra.

29 Imeri xa di Sadoki fan naxa tete yailan a xa banxi ya ra.

Sekanaya xa di Semaya, naxan Sogetede naade makantama, naxa tete yailan serexedubee xa wali seeti ma.

30 Selemiya xa di Xananiya nun Salafi xa di senni nde Xanun naxa tete yailan Semaya xa wali seeti ma.

Berekiya xa di Mesulama naxa tete yailan Selemiya nun Xanun xa wali seeti ma, a xa konkoe ya ra.

31 Malakiya, naxan xema walima, naxa tete yailan Mesulama xa wali seeti ma, folofe horomobanxi walikee xa banxie nun yulee xa banxi, sa doxo Mifikade naade han konkoe itexi tuxui ra.

32 Mixi naxee xema walima, a nun yulee, nee naxa tete yailan konkoe itexi tuxui ra nun Yexee naade lan tagi.

33 Sanbalati to a kolon e na tete yailanfe, a naxa xono ki fanyi ra. 34 A naxa yo Yuwifie ma. A naxa a fala a ngaxakerenyie nun soori Samarikae ya xori, «Yi Yuwifi kobilae na munse rabafe? E xa wali sooneyama ne? E fama serexee bade naa? E noma na wali ra? E noma na geme ganxie rakelide sonon?» 35 Tobiya Amonika, naxan nu na a fe ma, na naxa a fala, «E na tete tima ki naxe, hali xulumase noma na rabirade.»

36 Na kui Annabi Nehemi naxa Ala maxandi, a naxe, «Muxu Marigi Ala, yandi, i xa i tuli mati muxu ra barima e na yofe muxu ma. I xa na sare

ragbilen e ma, e xa findi konyie ra e yaxuie xa bōxi ma. ³⁷ I naxa dijne e ma. I naxa e xa yunubie xafari, barima e bara muxu konbi, muxu tan naxee na Darisalamu tete yailanfe.»

³⁸ Muxu naxa na tete yailan han a tagi, barima pama nu bara a janige e xa na wali suxu senbe ra.

4

Tete wali kanafe

¹ Sanbalati, Tobiya, Arabukae, Amonikae, nun Asidodikae to a me a Darisalamu tete bara yailan folo, e naxa xōno ki fanyi ra. ² E birin naxa lan e xa siga gere sode Darisalamu, na wali xa kana.

³ Na kui muxu naxa muxu Marigi Ala maxandi, a xa muxu kanta. Muxu man naxa yire makantee ti kōe nun yanyi ra muxu yaxuie xa fe ra. ⁴ Kōno Yudayakae nu a falama, «Muxu bara tagan. Tete xa kanē gbo han won pan mu nōma tete neene raketide kōre.» ⁵ Muxu yaxuie nu a falama, «E mu fama won tode han won so e tagi, won fa e faxes. Na kui e xa wali fama dande.»

⁶ Yuwifi naxee nu sabatixi e yaxuie seeti ma, nee naxa fa a fala muxu be han dōxo fu, «Wo fa muxu xōnyi.» ⁷ N naxa sōorie ti xabile ki ma xare ra, tete dennaxe mu ite, e xa menni kanta santidegema, xali, nun tanbe ra. ⁸ N to ge na birin matode, n naxa a fala kuntigie nun kiitisee be pama ya xōri, «Wo naxa gaaxu e ya ra. Wo xa ratu wo Marigi Magaaxuxi ma. Wo xa gere so won ngaxakerenyie be, wo xa di xemeē nun wo xa di ginēe, wo xa ginēe nun wo xa banxie xa fe ra.» ⁹ Yaxuie to a me muxu bara e janige kolon, Ala naxa e xa nate kana. Muxu birin man naxa gbilen tete yire, kankan naxa a xa wali suxu.

¹⁰ Keli na lōxōe ma n ma mixie seeti keren nu walima tete yire, boore seeti nu mixie makantama tanbee, kanke makantasee, nun xalie ra. Kuntigie tixi Yudayakae seeti ma. ¹¹ Walike naxee nu tete yailanma, nun naxee nu kote maxaninma, e nu walima geresose suxuxi e belexe, ¹² santidegema xirixi e tagi. E nu wali na ki ne. Naxan feri fema alako mixi xa a kolon e yaxuie na fafe, a nu tixi n tan seeti ma. ¹³ N naxa a fala kuntigie nun kiitisee be, pama ya xōri, «Wali gbo, walike tagi ikuya e boore ra. Won birin nayensenxi tete ra. ¹⁴ Wo naxan nabama, wo nefē feri xui me temui naxe, wo birin xa wo malan muxu seeti ma. Won Marigi Ala nan gere soma won be.»

¹⁵ Muxu nu walima na lahalē nan na. Tanbee na pama seeti keren belexe i, kelife subaxe han tunbuie mini temui. ¹⁶ Na temui yati n man naxa a fala pama be, «Birin nun a xa konyi xa xi Darisalamu kui alako won xa taa kanta kōe ra, won man xa wali yanyi ra.» ¹⁷ N tan, n ngaxakerenyie, n ma konyie, n ma kantamixi naxee nu biraxi n fōxo ra, hali muxu xa dugie, muxu mu e rate muxu ma. Kankan keren kerenma xa geresose nan nu suxuxi a yi ra, hali a sigama ye bade temui.

5

Konyiya nun doni

¹ Lōxōe nde Yudaya pama, xemeē nun ginēe, naxa kalamui sa e ngaxakerenyi ndee xa fe ra. ² Ndee naxa a fala, «Muxu xa di xemeē nun di ginēe bara wuya. Muxu wama mengi xōn ma alako muxu xa balo.» ³ Mixi gbeteē naxa a fala, «Muxu bara muxu xa xee, weni bilie, nun banxie dōxo

σεεκε, alako muxu xa baloe soto kaame temui.» ⁴ Mixi gbetee fan naxa a fala, «Muxu bara muxu xa xee nun muxu xa weni bilie doxo seeke ra, alako muxu xa duuti fi mange ma. ⁵ Na kui, hali won birin findixi wuli keren fase keren nan na, muxu xa die bara findi muxu ngaxakerenyie xa konyie ra. Muxu xa di gine gbege findixi konyie ra, muxu mu noma sese ra. Muxu xa kobiri bara jon, muxu xa xee nun weni bilie bara findi mixi gbetee gbe ra.»

⁶ N to e xa kalamui me, n bɔre naxa te a paaxi ra. ⁷ N naxa nate tongo n xa kalamui sa kuntigie nun kiitisae ma. N naxa e maxorin, «Munfe ra wo wo ngaxakerenyie donima kobiri alako wo xa geeni soto?» N naxa malanyi belebele xili na xa fe ra. ⁸ N naxa a fala e be, «Won bara won ngaxakerenyi Yuwifie xun sara kaafirie ma. Yakosi wo wo ngaxakerenyie yati nan matima wo bore ma?» E mu no sese yaabide, e birin naxa dundu. ⁹ N man naxa a fala e be, «Wo naxan nabaxi a mu fan feo! Wo mu gaaxuma Ala ya ra alako kaafirie naxa won nayaagi? ¹⁰ N tan, n ngaxakerenyie, nun n ma walikée, muxu fan bara e doni kobiri nun mengi, konɔ a mu lanma won xa geeni fen na kui. ¹¹ Wo xa e xa xee ragbilen e ma, e xa weni bilie, e xa oliwi bilie, a nun e xa banxie. Wo man xa wo xa geeni ragbilen e ma, naxan findixi kobiri, mengi, weni, nun ture ra.» ¹² E naxa n yaabi, «Muxu na birin nagbilenma ne e ma. Muxu mu sese bama e yi ra. I naxan falaxi, muxu na nan nabama.» Na xanbi kore n naxa serexedubee xili. N naxa donitie rakali e xa woyenyi ma serexedubee ya xori. ¹³ N man naxa n ma donma yuba fito, n naxa a ikuyukuyu, n fa a fala, «Ala xa yi mooli raba mixi ra naxan mu a xa laayidi rakamalima. Ala xa na kanyi xa banxi nun a harige birin ba a yi ra, a xa lu setarepa kui.» Mixi malanxie naxa a ratin, «Amina.» E naxa Alatala matoxo. Na dangi xanbi, pama naxa na laayidi rakamali.

¹⁴ Kabi n naxa findi gomina ra Yudaya, folo Atsakasi xa mangeya ne mɔxɔnen nde ma han a je tongo saxan nun firin nde ma, n tan nun n ngaxakerenyie mu balo duuti ra, naxan findi gomina sare ra. ¹⁵ Singe mangle nu pama tɔɔɔma a paaxi ra. E nu taami, weni, nun gbeti kilo tagi bama e yi duuti ra. E xa walikée fan nu mixie tɔɔɔma. Konɔ n mu na fe mooli raba, barima n gaaxuma Ala ya ra. ¹⁶ N bara n yete fi na tete wali ma, n tan nun n ma mixi birin. Muxu mu boxi yo soto na kui. ¹⁷ Yuwifie nun kuntigie, mixi keme mixi tongo suuli, nun xɔje naxee keli pamane ma, e birin nu e degema n xonyi ne. ¹⁸ Loxɔe birin ninge keren, yexee senni, nun xonie nu rafalama donse ra. Xi fu yo xi fu, weni fan nafalama. Na birin kui n mu tin gomina sare rasuxude, barima pama nu tɔɔɔfe tete wali xa fe ra.

¹⁹ «N Marigi Ala, i xa ratu n ma wali xa fe ra, n naxan nabaxi yi pama be.»

6

Isirayila yaxuie katafe wali kanade

¹ Sanbalati, Tobiya, Gesemi Arabuka, nun muxu yaxui birin to a me a muxu bara ge tete yailande, yale yo mu nu na a ma sonon, naade gbakufe gbansan nan nu fa luxi, ² Sanbalati nun Gesemi naxa xera xee n xon ma, a falafe, «Na, won xa won bore to Kefrimi daaxa, Ono gulunba kui.» E nu wama fe paaxi nan nabafe n na. ³ Konɔ n naxa xerae xee yi yaabi ra, «Wali gbege na n yi ra, n mu noma gorode wo yire, xa na mu a ra wali

kanama ne.» ⁴ E naxa xεεra xεε n yire sanmaya naani, kōnō n na yaabi kerenyi nan fi e ma.

⁵ A sanmaya suuli nde, Sanbalati naxa a xa konyi xεε n yire, bataaxε nde na a yi ra, naxan seβexi mixi birin ma. ⁶ Yi nan nu seβexi, «Si birin bara fe nde me wo xa fe ra. Gesemi fan naxε a nōndi na a ra. E naxε a i tan nun Yuwifie wama mangasanyi matandife, na nan a toxi wo na tete yailanfe. E man naxε a i tan yati wama findife Isirayilla mange ra. ⁷ I bara namijōnmee sugandi naxee fama a falade Darisalamukae xa lu i xa mangeya bun ma, i xa findi Yudaya mange ra. Mange xungbe fama na woyenyi birin mede. Awa, i xa fa, won xa won bore to.»

⁸ N naxa a yaabi, «I naxan birin falaxi yi ki, nōndi keren mu na a kui. I tan nan yi wule falaxi.» ⁹ Yi mixi birin nu wama muxu bōje nan naminife tun. E e majoxun ne limaniya bama muxu yi ra, muxu fa wali dan. «N Marigi, senbe fi n ma.»

¹⁰ Loxōe nde n naxa siga Semaya xōnyi, Delaya xa di, Mehetabeli xa mamadi. A nu a yete balanxi banxi kui. A naxa a fala n be, «Won xεε Ala xa hōrōmōbanxi kui, won xa naadee mabalan won ma, barima e fama kōe ra i faxade.» ¹¹ N naxa a yaabi, «N xa n gi? Xeme mu na n tan na? N nōma sode Ala xa hōrōmōbanxi kui, n man xa balo? Adama birin xa mu soma menni. N tan mu soma naa feo.» ¹² N naxa a kolon Ala xa mu a xεexi. Tobiya nun Sanbalati nu bara a sare fi alako a xa na woyenyi mōoli fala n be. ¹³ E bara wa n xa gaaxu, n xa bira e xa woyenyi fōxō ra, n xa yunubi soto na kui, alako e xa n xili kana, e xa n nayaagi.

¹⁴ «N Marigi Ala, i xa ratu Tobiya, Sanbalati, Nowadiya, nun namijōnmee wule falee xa fe jaaxi ma, e naxan nabaxi n na alako e xa n bōje ramini a i.»

¹⁵ Tete naxa ge yailande Elulu kike, xi mōxōjen nun suuli. Muxu naxa na wali raba xi tongo suuli nun firin bun ma. ¹⁶ Muxu yaxuie to yi fe me, e naxa gaaxu ki fanyi ra. Si birin naxa yaagi muxu rabilinyi, e fan naxa a kolon muxu nōxi na birin nabade muxu Marigi Ala nan saabui ra.

¹⁷ Na saxanyi bun ma, Yudaya kuntigi gbege nu bataaxεe rasanbama Tobiya ma, e fan a xa bataaxεe masotoma. ¹⁸ Yudayaka gbege nu bara saate tongo a be marakali ra, barima a bitanyi nan nu na Sēkanaya ra, Ara xa di. Yehoxanan nu bara Berekiya xa di Mesulama dōxō. ¹⁹ Temui birin e nu a xa fe fanyi ifalama n ya xōri, e man n ma woyenyie radangima a ma. Tobiya nu bataaxεe rasanbama n ma alako n xa gaaxu.

7

Taa makanta ki

¹ Tete nun naadee to ge yailande, naade makantee, beetibae, nun Lewikae birin naxa e xa wali suxu. ² N naxa n ma yaamarie so n xunya Xanani yi ra, a nun Xananiya naxan nu na soorie xun ma Darisalamu. Na nu bara findi mixi hagige ra, a nu tinxin, a man nu gaaxuma Ala ya ra. ³ N naxa a fala e be, «Wo naxa taa naadee rabi han soge xōnō temui, e man xa balan saabi ra wo ya xōri. Darisalamukae fan yire makantama ne, kankan xa lu a xa banxi naade ra.» ⁴ Darisalamu nu xungbo, kōnō na temui mixi mu nu wuya, banxie fan mu nu gexi tide.

⁵ N Marigi Ala naxa a raso n xaxili kui, n xa kuntigie, kiitisae, nun pama malan, n xa kōnti ti. N naxa taruxui buki to. Mixi naxee singe te, e xilie nu seβexi na kui. A seβexi, ⁶ «Babilōn mange Nebukadansari naxa fa yi mixie

ra kelife Darisalamu. E naxa lu konyiya kui, han e gbilenxi Darisalamu nun Yudaya temui naxe. Kankan naxa siga a xonyi. ⁷ Sorobabeli, Yosuwe, Nehemi, Asaraya, Raamiya, Naxamani, Morodekayi, Bilesan, Misipereti, Begifayi, Nexuma, nun Baanna naxa e mati. Isirayilakae xilie nun e konti nan yi ki:

⁸ Paroso xa die, mixi wulu firin, mixi keme, mixi tongo solofere nun firin.

⁹ Sefataya xa die, mixi keme saxon, mixi tongo solofere nun firin.

¹⁰ Ara xa die, mixi keme senni, mixi tongo suuli nun firin.

¹¹ Mowaba Paxati xa die, naxee fatanxi Yesuwa nun Yowaba ma, mixi wulu firin, mixi keme solomasaxan, mixi fu nun solomasaxan.

¹² Elama xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.

¹³ Satu xa die, mixi keme solomasaxan, mixi tongo naani nun suuli.

¹⁴ Sakayi xa die, mixi keme solofere, mixi tongo senni.

¹⁵ Binuwi xa die, mixi keme senni, mixi tongo naani nun solomasaxan.

¹⁶ Bibayi xa die, mixi keme senni, mixi tongo saxon nun solomasaxan.

¹⁷ Asigadi xa die, mixi wulu firin, mixi keme saxon, mixi tongo saxon nun firin.

¹⁸ Adonikama xa die, mixi keme senni, mixi tongo senni nun solofere.

¹⁹ Begifayi xa die, mixi wulu firin, mixi tongo senni nun solofere.

²⁰ Adin xa die, mixi keme senni, mixi tongo suuli nun suuli.

²¹ Ateri xa die, naxee fatanxi Xesekiya ra, mixi tongo solomanaani nun solomasaxan.

²² Xasuma xa die, mixi keme saxon, nun mixi tongo saxon nun solomasaxan.

²³ Beseyi xa die, mixi keme saxon, mixi tongo saxon nun naani.

²⁴ Xarifi xa die, mixi keme, mixi fu nun firin.

²⁵ Gabayon xa die, mixi tongo solomanaani nun suuli.

²⁶ Betelemukae nun Netofakae, mixi keme, mixi tongo solomasaxan nun solomasaxan.

²⁷ Anatotikae, mixi keme, mixi tongo saxon nun solomasaxan.

²⁸ Beti Asamafetikae, mixi tongo naani nun firin.

²⁹ Kiriayati Yeyarimi, Kefirakae, nun Berotikae, mixi keme solofere, mixi tongo naani nun saxon.

³⁰ Ramakae nun Gebakae, mixi keme senni, mixi tongo saxon nun keren.

³¹ Mikimasikae, mixi keme, mixi tongo saxon nun firin.

³² Betelikae nun Ayikae, mixi keme, mixi tongo saxon nun saxon.

³³ Neboka ndee, mixi tongo suuli nun firin.

³⁴ Elamaka ndee, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.

³⁵ Xarima xa die, mixi keme saxon, mixi tongo saxon.

³⁶ Yeriko xa die, mixi keme saxon, mixi tongo naani nun suuli.

³⁷ Lodi xa die, Xadidi xa die, nun Ono xa die, mixi keme solofere, mixi tongo saxon nun keren.

³⁸ Senaa xa die, mixi wulu saxon, mixi keme solomanaani, nun mixi tongo saxon.»

³⁹ «Serexedubee konti nan yi ki:

Yedaya xa die, naxee fatanxi Yesuwa xa denbaya ra, mixi keme solomanaani, mixi tongo solofere nun saxon.

⁴⁰ Imeri xa die, mixi wulu keren, mixi tongo suuli nun mixi firin.

41 Pasura xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo naani nun solofere.

42 Xarima xa die, mixi wulu keren, mixi fu nun solofere.»

43 «Lewikae konti nan yi ki:

Yesuwa, Kadamiyeli, nun Hodafiya xa die, mixi tongo solofere nun naani.»

44 «Beeti bae konti nan yi ki:

Asafi xa die, mixi keme, mixi tongo naani nun solomasaxan.»

45 «Naade makantee konti nan yi ki:

Salumu xa die, Ateri xa die, Talamon xa die, Akubu xa die, Xatita xa die, nun Sobayi xa die, mixi keme, mixi tongo saxan nun solomasaxan.»

46 «Horomolingira walikae konti nan yi ki:

Sixa xa die, Xasufa xa die, Tabayoti xa die,

47 Kerosi xa die, Saya xa die, Padon xa die,

48 Lebana xa die, Xagaba xa die, Salamayi xa die,

49 Hanan xa die, Gideli xa die, Gaxari xa die,

50 Reyaya xa die, Resin xa die, Nekoda xa die,

51 Gasama xa die, Usa xa die, Paseya xa die,

52 Bisayi xa die, Mewunima xa die, Nefusima xa die,

53 Bakibuki xa die, Xakufa xa die, Xarixuri xa die,

54 Basiluti xa die, Mexida xa die, Xarasa xa die,

55 Barakosi xa die, Sisera xa die, Tema xa die,

56 Nesiya xa die, nun Xatifa xa die.»

57 «Sulemani xa walikae xa die konti nan yi ki:

Sotayi xa die, Sofereti xa die, Perdida xa die,

58 Yaala xa die, Darakon xa die, Gideli xa die,

59 Sefataya xa die, Xatili xa die,

Pokereti Hasebayimi xa die, nun Amon xa die.»

60 «Horomobanxi walikae nun Sulemani xa walikae, mixi keme saxan, mixi tongo solomanaani, nun firin.»

61 «Mixie nan yi ki naxee keli Teli Mela, Teli Xarasa, Kerubu, Adan, nun Imeri, kon e mu no a masende a Isirayila die yati yati nan e ra:

62 Delaya xa die, Tobiya xa die, nun Nekoda xa die, mixi keme senni, mixi tongo naani nun firin.»

63 «Yi mixie nu na serexedube ya ma: Xabaya xa die, Hakosi xa die, nun Barasilayi xa die, naxan nu bara Barasilayi Galadika xa di gine nde doxo, e fa na xili sa a xun ma. 64 E naxa e ramini serexedube wali kui barima e mu no e ilie tode taruxui kui. 65 Gomina naxa e yaamari, e naxa serexedube donse seniyanxi don han serexedube nde xa Ala sagoe maxorin Urimi nun Tumimi ma.»

66 «Nama birin konti lanxi mixi wulu tongo naani nun firin, mixi keme saxan tongo senni nan ma. 67 E xa konyie konti lanxi mixi wulu solofere, mixi keme saxan tongo saxan nun solofere nan ma. Beetiba keme firin tongo suuli nun suuli fan nu na e ya ma. Nama nu bara xuruse gbege xanin naa: soe keme solofere, tongo saxan, nun senni, sofale keme firin, tongo naani, nun suuli, 68 joxome keme naani, tongo saxan, nun suuli, sofale mooli nde wulu senni, keme solofere moxoren.»

69 «Denbaya kanyie naxa see fi alako wali xa raba. Gomina naxa xema kole wulu keren, pooti fanyi tongo suuli, nun serexedube dugi keme suuli, tongo saxan fi wali xa fe ra. 70 Denbaya kanyie naxa xema kole wulu

мәхәңнән, nun gbeti kole wulu firin nun кеме firin fi wali xa fe ra. ⁷¹ Nama naxan luxi naa naxa xеema kole wulu мәхәңнән, nun gbeti kole wulu firin, nun серехедубе dugi tongo senni nun solofere fi wali xa fe ra.»

⁷² «Серехедубе, Lewikae, һәрәмәбанxi naade makantee, бәетibaе, nun һәрәмәбанxi walikee, nun Isirayilaka birin naxa sabati e xәnyi.»

8

Ala xa seriye xaranfe

¹ Kike solofere nde, Isirayilakae nu bara sabati e xa таее kui. Na temui e birin naxa e malan Darisalamu таа kui naade ya ra, naade naxan xili «Ye naade.» E naxa a fala seriye karamәxә Esidirasi be a xa fa Tawureta Munsа ra Alatala naxan fixi Isirayila ma. ² Esidirasi naxa fa a ra pama yire: xemeе, ginее, nun mixi naxee birin nәma masenyi fahaamude. Yi malanyi ti kike solofere nde xi singe lәxәe ne.

³ Keli geesege ma a sa dәxә yanyi tagi ra, Esidirasi nu kitaabui xaranma pama be naxan nu malanxi «Ye naade» ya ra. Xemeе, ginее, nun mixi naxee birin nәma masenyi fahaamude, e naxa e tuli mati a fanyi ra na xaranyi ra. ⁴ Seriye karamәxә Esidirasi nu tixi se nde fari naxan yaillanxi wuri ra alako mixi xa a to. Matitiya, Sema, Anaya, Uriya, Xilikiya, nun Maaseya nu tixi a yirefanyi ma. Pedaya, Mikayeli, Malakiya, Xasuma, Xasabadana, Sakari, nun Mesulama nu tixi a kәola ma. ⁵ Esidirasi naxa kitaabui rabi pama ya xәri. A nu na dennaxe pama birin a тоxi. A to kitaabui rabi, birin naxa ti. ⁶ Esidirasi naxa Marigi Xungbe Alatala tantu. Nama naxa a ratin, «Amina. Amina.» E naxa e belexe itala, e e mafelen bәxi ma Alatala ya i. ⁷ Lewika Yesuwa, Bani, Serebiya, Yamin, Akubu, Sabetayi, Hodiya, Maaseya, Kelita, Asaraya, Yosabadi, Hanan, nun Pelaya naxa yi seriye tagi raba pama be naxan tixi. ⁸ E naxa Tawureta Munsа, Ala xa seriye, xaran pama be a fanyi ra, e man a fasari alako birin xa a fahaamu.

⁹ Nama to na seriye me, e naxa sunnun, e wa fәlo. Na nan a тоxi gomina Nehemi, серехедубе nun seriye karamәxә Esidirasi, nun Lewika naxee nu pama xaranma, nee naxa a fala birin be, «To xa findi sali lәxәe ra won Marigi Alatala be. Wo naxa sunnun, wo naxa wa.» ¹⁰ Esidirasi man naxa a fala e be, «Wo siga, wo xa donse fanyi don, wo xa wo min a fanyi ra, wo man xa nde so setaree yi ra, barima to bara findi sali lәxәe ra won Marigi be. Wo naxa sunnun, barima Alatala xa seewe senbe fima ne wo ma.» ¹¹ Lewikae fan naxa pama masabari, e nu fa a fala, «Wo wo sabari, barima to bara findi sali lәxәe ra Ala be. Wo naxa sunnun.» ¹² E birin naxa gbilen e xәnyi, e xa sa e dege, e man xa e min. E naxa donse rasanba e booree ma jәlexinyi kui, alo a fala e be ki naxe.

Bage Ti Sali

¹³ Na kuye iba, denbaya kanyie Isirayilakae ya ma, серехедубе, nun Lewikae naxa e malan seriye karamәxә Esidirasi yire alako e xa Tawureta Munsа rame. ¹⁴ Yi seriye kui, Alatala naxan so Annabi Munsа yi ra, a sebexi Isirayilakae xa bagee ti, e xa lu e kui kike solofere nde sali temui. ¹⁵ Yi sali lәxәe ma, a lan ne e xa a fala Isirayilakae birin be, a nun naxee na Darisalamu, «Wo xa mini wula i oliwi salonyi, miriti salonyi, tugi fense, nun tufu salonyi fende, alako wo xa bagee ti alo a sebexi ki naxe.»

¹⁶ Na kui Isirayilakae naxa mini wuri salonyie segede. E naxa bagee ti e xa banxie fari, tande ma, horomobanxi tete kui, nun Ye Naade nun Efirami xa Naade ya ra. ¹⁷ Nama, naxee birin keli konyiya kui, e naxa bagee ti e lumaxa naxee kui. Na naxa findi seewe belebele ra. Kabi Nunu xa di Yosuwe temui, e mu nu na mooli raba.

¹⁸ Loxo yo loxo, e nu fa Tawureta Munsa xaran, kelife sali folo loxoe han a rapon loxoe. E naxa na raba xi solofere bun ma. A solomasaxan nde, e birin naxa e malan, e fa sali belebele raba alo a sebexi ki naxe.

9

Nama xa sunyi

¹ Na kike xi moxoren nun naani loxoe, Isirayilakae naxa e malan e xa sunyi suxu. E naxa sunnun donma ragoro e ma, e bende maso e fate ma.

² Isirayila bonsoe naxa lu yire keren, xoe yo mu nu na e ya ma. E naxa e xa yunubi nun e babae xa yunubi masen Ala be. ³ Kuye to iba, e naxa ti, e e tuli mati Tawureta Munsa xaranyi ra, e Marigi Alatala naxan soxi e yi ra. Soge to xono folo, e naxa e xa yunubi masen e Marigi Alatala be, e man naxa tuubi a be han sogе naxa te a fanyi ra.

⁴ Lewika Yesuwa, Bani, Kadamiyeli, Sebanaya, Buni, Serebiya, Bani, nun Kenani naxa ti wuri yailanxi ma, e fa e Marigi Alatala xili e xui itexi ra. ⁵ Lewika Yesuwa, Kadamiyeli, Bani, Xasabeneya, Serebiya, Hodiya, Sebanaya, nun Petaxiya naxa a masen pama be, «Wo keli, wo xa wo Marigi Alatala tantu, danyi mu na naxan ma.»

«Muxu bara i xili xungbe matoxo, naxan dangi tantui nun matoxoe birin na. ⁶ I tan nan na muxu Marigi Alatala ra, i keren, naxan koore nun tunbuie daa, naxan boxi nun a isee birin daa, naxan baa nun yexe birin daa. I bara na nimase birin daa. Hali tunbui naxee na koore ma, e fan bara tuubi i be. ⁷ I tan nan na Marigi Alatala ra naxan Annabi Iburama sugandixi, a a ramini Uru Kalidi boxi kui, a Iburahima xili sa a xun ma.

⁸ I naxa a to a boje tinxin i ya i. I naxa saate tongo a be, i xa Kanaan boxi fi a bonsoe ma, Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Perisikae, Yebusukae, nun Girigasakae nu na dennaxe. I bara na saate rakamali, barima i tinxin.»

⁹ «I naxa muxu benbae xa sunnunyi to Misira boxi ma, i man naxa e xui me Xulunyumi Baa ma. ¹⁰ I naxa kaabanakoe nun tonxumae raba Firawuna, a xa walikae, nun a xa pama birin xili ma, barima i bara a kolon e bara e yete igbo muxu benbae ma. Na kui i bara xili magaaxuxi soto, naxan na i yi ra han to. ¹¹ I naxa baa bolon e ya xori alako e xa giri. E naxa giri e xaraxi ra baa tagi, kono naxee nu biraxi e foxo ra, i naxa ye radin nee xun ma, i e radula alo geme goroma ye botini ma ki naxe. ¹² Yanyi ra, i naxa nuxui findi e rapere se ra. Koe ra, i naxa te ti e be naxan kira iyalanma, e e jere ma naxan na.»

¹³ «I naxa goro Turusinina geya fari, i fa woyen e be keli koore ma. I naxa seriye tinxinxi, nondi, marasi nun yaamari fanyie masen e be. ¹⁴ I xa walike Munsa saabui ra, i naxa i xa malabui loxoe seniyenxi xa fe masen e be, i xa yaamari, i xa marasi, nun i xa seriye. ¹⁵ Kaame to e suxu, i naxa taami ragoro e ma keli koore. Ye xoli nu na e ma temui naxe, i naxa ye ramini geme longori ra. I naxa e xee boxi tongode i i rakali naxan na sofe ra e yi ra.»

¹⁶ «Kono muxu benbae naxa finsiriwaliya raba e xa yete igboja kui. E mu e tuli mati i xa yaamari ra. ¹⁷ E mu tin i xui ratinmede. E mu ratu i

xa kaabanakoe ma, i naxee raba e be. E naxa e kobe ti i ra, e man naxa nate tongo gbilenfe ra konyiya kui. E mangɛ nde sugandi na nan ma. Kɔnɔ i tan mu e rabɛpin, barima Ala nan lanxi i ma naxan dijɛma, naxan kinikinima, naxan hinnɛma. I xa xɔnɛ mu mafura. I xa xanunteya gbo. ¹⁸ I mu e rabɛpin hali e to ninge kuye yaılan yoxui ra, e fa a fala, «Muxu xa ala nan yi ki naxan muxu ramini Misira bɔxi ma.» E to fe jaaxi fala i xa fe ra, i mu e rabɛpin fefe ma. ¹⁹ I xa fonisireya kui i mu e rabɛpin gbengberenyi ma. I mu nuxui ba e ya ra, naxan nu e rapɛrɛma yanyi ra. I mu tɛ ba naa, naxan nu kira iyalanma e be kɔɛ ra. ²⁰ I naxa i Xaxili Fanyi so e yi ra alako e xaxili xa fan. I naxa mana taami nun ye so e yi ra alako e xa balo. ²¹ Nɛ tongo naani bun ma, i jɛngi saxi e xa fe xɔn ma gbengberenyi ma. E hayi nu na se naxan birin ma, i naxa na so e yi ra. E xa dugie mu kana, e sanyie mu funtu.»

²² «I naxa mangɛyae nun si gbɛtɛɛ so e yi ra, bɔxi naxee nu na e xa bɔxi naaninyi ra. E naxa mangɛ Sixɔn xa bɔxi Xɛsibɔn tongo, e man naxa mangɛ Ogo xa bɔxi Basan tongo. ²³ I naxa e xa die rawuya dangife tunbuie ra naxee na koore ma. I naxa na bɔxi so e yi ra i naxan laayidi e babae be. ²⁴ E xa die naxa na bɔxi sɔtɔ. I naxa Kanaankae nun e xa mangɛɛ ragoro e ya i, i naxa e sa e belexɛ i, alako e xa e waxɔnfe raba e ra. ²⁵ E naxa taaɛ nun bɔxi fanyie sɔtɔ, a nun banxi naxee rafexi harige ra, kolonyie, wɛni bilie, oliwi bilie, nun sansi gbegbe naxee bogima a fanyi ra. E naxa e dege, e naxa luga baloe fanyi ra, e naxan sɔtɔ i xa hinne saabui ra.»

²⁶ «Kɔnɔ e mu lu i xa yaamari bun ma. E naxa i matandi, e naxa e kobe ti i xa seriye ra. E naxa i xa namijɔnmɛɛ faxa, naxee nu bara kawandi ti e be e xa gbilen i ma. E naxa fe jaaxi gbegbe raba i ra. ²⁷ Na kui i naxa e sa e yaxuie belexɛ i, naxee bara e jaxankata. Kɔnɔ e to i xili e xa tɔɔɛ kui, i naxa e xa maxandi suxu koore ma. I naxa marakisimae xɛɛ e xɔn ma, naxee bara e ba e yaxuie belexɛ i. ²⁸ E to malabui sɔtɔ, e man naxa fe jaaxi raba fɔlɔ i ra. Na kui, i naxa e rabɛpin e yaxuie yi ra, naxee bara nɔ e ra. Kɔnɔ e to gbilen i xili ra, i man naxa e xa maxandi suxu koore ma i xa fonisireya saabui ra. I bara e ratanga sanmaya wuyaxi. ²⁹ I naxa fe birin naba, alako e xa bira i xa seriye fɔxɔ ra, kɔnɔ e naxa e yete igbo, e mu e tuli mati i xa yaamarie ra. E naxa tondi i xa seriye rabatude, naxan nɔma a rabatumae rakiside. E naxa e kobe ti i ra, e mu i xui rabatu fefe ma.»

³⁰ «I naxa lu e sɛɛti ma kabi temui xɔnkuye. I nu e ralimaniyama i Xaxili ra i xa namijɔnmɛɛ saabui ra, kɔnɔ e mu e tuli mati i ra. Na kui i naxa e sa si gbɛtɛɛ belexɛ i. ³¹ Kɔnɔ hali i to na raba, i tondi nɛ e sɔntɔde i xa fonisireya xa fe ra. I mu e rabɛpin kerenyi ra, barima Ala nan na i ra naxan hinnɛma mixie ra, naxan kinikinima e ma.»

³² «Yakɔsi, i tan muxu Marigi Ala Xungbe, i sɛnbɛ gbo, i magaaxu, i i xa saate rakamalima, i hinnɛma mixi ra. Yandi, i xa i jɛngi sa muxu xa tɔɔɛ xɔn ma, muxu xa mangɛɛ, muxu xa kuntigie, muxu xa sɛrɛxɛdubɛɛ, muxu xa namijɔnmɛɛ, muxu babae, nun muxu xa jama birin. Kabi Asiriya mangɛɛ xa temui, han to muxu na tɔɔɛ nan kui. ³³ I bara fe tinxixi raba muxu be. I tan bara dugutegeɽa raba, kɔnɔ muxu tan bara fe jaaxi raba i ra. ³⁴ Muxu xa mangɛɛ, muxu xa kuntigie, muxu xa sɛrɛxɛdubɛɛ, nun muxu babae mu bira i xa seriye fɔxɔ ra. E mu e tuli matixi i xa yaamari nun i xa masenyi ra. ³⁵ Hali i to harige nun bɔxi fanyi sa e xa mangɛya bun ma temui naxɛ, e mu i xui rabatu, e mu gbilen e xa wali jaaxie fɔxɔ ra. ³⁶ To lɔxɔɛ muxu na konyiya nan kui. Muxu bara findi konyie ra bɔxi

ma i dennaxe fixi muxu benbae ma, alako e xa balo na boxi fanyi saabui ra. ³⁷ Kono na boxi bogi fanyi birin luma mange gbete nan be, muxu na naxee bun ma muxu xa yunubie xa fe ra. E e waxonfe rabama muxu fatee nun muxu xa xurusee ra. Muxu na toore belebele nan kui.»

10

Nama xa nate tongoxi

¹ Na birin kui, muxu bara yi nate sebexi tongo, muxu xa mangee, Lewikae, nun muxu xa serexedubee xa tonxuma donxoxi a ma. ² E xilie nan yi ki:

Gomina Nehemi Xakalaya xa di, Sedekiya,

³ Seraya, Asaraya, Yeremi,

⁴ Pasura, Amaraya, Malakiya,

⁵ Xatusi, Sebanaya, Maluku,

⁶ Xarima, Meremoti, Abadiyasi,

⁷ Daniyeli, Gineton, Baruki,

⁸ Mesulama, Abiya, Miyamin,

⁹ Maasiya, Biligayi, nun Semaya.

Serexedubee nan na ki.

¹⁰ Lewikae nan yi ki:

Asanaya xa di Yesuwa, Xenadadi xa di Binuwi, Kadamiyeli,

¹¹ nun e ngaxakerenyie,

Sebanaya, Hodiya, Kelita, Pelaya, Hanan,

¹² Mika, Rexobo, Xasabiya,

¹³ Sabudu, Serebiya, Sebanaya,

¹⁴ Hodiya, Bani, nun Beninu.

¹⁵ Kuntigie nan yi ki:

Paroso, Mowaba Paxati, Elama, Satu, Bani,

¹⁶ Buni, Asigadi, Bibayi,

¹⁷ Adoniya, Begifayi, Adin,

¹⁸ Ateri, Xesekiya, Asuru,

¹⁹ Hodiya, Xasuma, Beseyi,

²⁰ Xarifi, Anatoti, Nebayi,

²¹ Magapiyasi, Mesulama, Xesiri,

²² Mesesabeli, Sadoki, Yaduwa,

²³ Pelataya, Hanan, Anaya,

²⁴ Hoseya, Xananiya, Xasubu,

²⁵ Haloxesi, Pilixa, Sobeki,

²⁶ Rexumi, Xasabana, Maaseya,

²⁷ Ahaya, Hanan, Anan,

²⁸ Maluku, Xarima, nun Baanna.

²⁹ «Nama donxoe birin, serexedubee, Lewikae, naade makantee, beetibae, horomobanxi walikoe, nun mixi naxee birin mini si gbete ya ma e bira Ala xa seriye foxo ra, e xa ginee, e xa di xemee, e xa di ginee, nun mixi naxee birin fe fahaamuma, ³⁰ nee birin naxa kafu e ngaxakerenyi kuntigie ma. E naxa e rakali e xa bira Ala xa seriye foxo ra, Ala xa konyi Munsanaxan fixi e ma, e xa e Marigi Alatala xa yaamari, a xa masenyi, nun a xa seriye birin nabatu.»

³¹ «Muxu naxa nate tongo muxu xa tondi muxu xa die fide yi boxi mixie ma. Muxu fan xa tondi e xa di ginee fende muxu xa di xemee be. ³² Muxu

mu sese sarama malabui loxoee nun sali loxoee, yi boxi mixie fama naxee ra alo mengi, xa na mu a ra se gbete. Ne solofere nde birin na, muxu mu boxi rawalima, muxu man dijema ne donie birin ma. ³³ Ne yo je muxu xa gbete nde ba, a xa rawali muxu Marigi Ala xa horomobanxi kui, ³⁴ alo serexe taami, sansi xori naxee bama serexe ra loxo yo loxo, serexe gan daaxi naxee bama loxo yo loxo, naxee bama malabui loxoee, naxee bama kike neene ti loxoee, naxee bama sali loxoee, naxee bama seniyenyi xa fe ra, naxee bama Isirayila xa yunubi xafarife ra, a nun wali naxan birin nabama muxu Marigi Ala xa banxi kui.»

³⁵ «Serexedubee, Lewikae, nun nama birin naxa nate tongo Ala xa mali ra, xabilee naxee fama yege ra a waxati ki ma, naxan ganma Ala xa banxi kui, alo a sebexi kitaabui kui ki naxe. ³⁶ Muxu naxa nate tongo je yo je muxu xa muxu xa boxi daxamui singee nun muxu xa sansi bogi singee xanin Alatala xa banxi. ³⁷ Muxu man xa muxu xa di xeme singee nun muxu xa xuruse di singee xanin serexedubee xon ma, muxu Marigi Ala xa banxi kui, alo a sebexi kitaabui kui ki naxe.»

³⁸ «Muxu naxa nate tongo, muxu xa muxu xa farin xun singee, sansi bogi singee, weni neene, nun ture neene xanin muxu Marigi Ala xa horomobanxi bilie kui serexedubee be. Muxu man xa farile fi Lewikae ma. E luma siga ra na farile foxo ra muxu walima dennaxe. ³⁹ E xa na raba Haruna bonsoe serexedube nde ya xori. E xa farile ba na farile nan kui, e fa na tan xanin horomobanxi bilie kui, daxamui ragatama dennaxe. ⁴⁰ Isirayilakae nun Lewikae xa na mengi, weni neene, nun ture neene xanin na bilie kui horomobanxi xa see saxi dennaxe. Serexedubee, naade kantae, nun beetibae fan na menni ne. Muxu mu muxu Marigi Ala xa horomobanxi raboloma!»

11

Yuwifi naxee fa Darisalamu

¹ Nama kuntigie naxa sabati Darisalamu taa seniyenxi, a nun mixi gbete naxee sugandixi Ala xa mali ra. Mixi fu yo mixi fu, keren naxa sugandixi doxofo ra Darisalamu. Mixi donxo naxee luxi, nee naxa sabati taa gbete.

² Nama naxa duba mixie be, naxee bara tin lude Darisalamu.

³ Isirayilakae, serexedubee, Lewikae, horomobanxi walikae, nun Sulemani xa konyie xa die, naxee mu nu na Darisalamu, nee naxa sabati e xonyi, e xa taae kui Yudaya boxi ma.

⁴ Boxi mange naxee sabati Darisalamu, ndee keli Yuda bonsoe nun Bunyamin bonsoe ne. Naxee kelixi Yuda bonsoe, nee xilie nan yi ki: Atayaya nun Maaseya. Atayaya baba xili Yusiya. Na fan baba xili Sakari. Na fan baba xili Amaraya. Na fan baba xili Sefataya. Na fan baba xili Mahalaleli. Na fan baba xili Peresi. ⁵ Maaseya baba xili Baruki. Na fan baba xili Kolixose. Na fan baba xili Xasaya. Na fan baba xili Adaya. Na fan baba xili Yoyaribu. Na fan baba xili Sakari. Na fan baba xili Selaha.

⁶ Na kui, Peresi xabile naxee sabati Darisalamu, e findixi mixi keme naani, mixi tongo senni nun solomasaxan nan na.

⁷ Naxee kelixi Bunyamin bonsoe, nee xilie nan yi ki: Salu, nun a foxirabiree Gabayi nun Salayi. Salu baba xili Mesulama. Na fan baba xili Yowedi. Na fan baba xili Pedayu. Na fan baba xili Kolaya. Na fan baba xili Maaseya. Na fan baba xili Itiyeli. Na fan baba xili Yesaya. ⁸ Nee xa mixie malanxi mixi keme solomanaani, mixi moxonen nun solomasaxan.

⁹ Sikiri xa di Yoweli nan findixi e xa mange singe ra. E xa mange firin nde lanxi Hasenuwa xa di Yuda nan ma.

¹⁰ Naxee findixi serexedubee ra, nee xilie nan yi ki: Yoyaribu xa di Yedaya, Yakin, ¹¹ Seraya, nun e wali booree. Seraya baba xili Xilikiya. Na fan baba xili Mesulama. Na fan baba xili Sadoki. Na fan baba xili Merayoti. Na fan baba xili Axituba, Ala xa banxi yarerati. ¹² Nee birin malanxi mixi keme solomasaxan, mixi moxon nun firin. Adaya fan nu na, a nun a wali boore naxee findi denbaya kanyie ra. Adaya baba xili Yeroxama. Na fan baba xili Pelalaya. Na fan baba xili Amasi. Na fan baba xili Sakari. Na fan baba xili Pasura. Na fan baba xili Malakia. ¹³ Nee birin malanxi mixi keme firin, mixi tongo naani nun firin. Amasayi fan nu na, a nun a wali boore naxee findi kuntigie ra. A baba xili Asareli. Na fan baba xili Axesayi. Na fan baba xili Mesilemoti. Na fan baba xili Imeri. ¹⁴ Nee birin malanxi mixi keme, mixi moxon nun solomasaxan. Hagidoli xa di Sabadiyeli nan findi e xa yarerati ra.

¹⁵ Naxee findixi Lewikae ra, nee xilie nan yi ki: Semaya, naxan baba xili Xasubu. Na fan baba xili Asirikama. Na fan baba xili Xasabiya. Na fan baba xili Buni. ¹⁶ Sabetayi nun Yosabadi, Lewikae xa mange naxee nu Ala xa banxi yailanma. ¹⁷ Mataniya, naxan baba xili Mika. Na fan baba xili Sabadi. Na fan baba xili Asafi, mange naxan Ala matoxe nun Ala maxandi rabama. Bakibukiya nan findi na mange firin nde ra. Abeda, naxan baba xili Samuwa. Na fan baba xili Galali. Na fan baba xili Yedutun. ¹⁸ Lewika naxee nu sabatixi Darisalamu, Ala xa taa seniyenxi, e malanxi mixi keme firin, mixi tongo solomasaxan nun naani.

¹⁹ Naxee nu horombanxi naadee makantama, nee xilie nan yi ki: Akubu, Talamon, nun e ngaxakerenyie naxee nu naadee makantama. Nee malanxi mixi keme, mixi tongo solofere nun firin.

²⁰ Isirayllakae, serexedubee, nun Lewika naxee luxi, e tan sabatixi Yudaya tae nan kui e xonyi.

²¹ Horombanxi walikae sabatixi Ofeli geya nan fari. Sixa nun Gisepa nan findi e xa mangee ra. ²² Lewika naxee sabatixi Darisalamu, e xa mange findixi Yusayi nan na. A baba xili Bani. Na fan baba xili Xasabiya. Na fan baba xili Mataniya. Na fan baba xili Mika. Na fan baba xili Asafi, naxan findixi beetibae xa mange ra Ala xa banxi kui. ²³ Beetiba birin nu na mange xunge ba xa yaamari nan bun ma loxe birin.

²⁴ Petaxiya findixi mange xa marasima nan na jama be. A baba xili Mesesabeli. Na fan baba xili Sera. Na fan baba xili Yuda.

²⁵ Yuda bonsoe mixie sabatixi Kiriyati Araba, Dibon, Yekabeseeli, ²⁶ Yesuwa, Molada, Peleti, ²⁷ Xasari, Beriseeba, ²⁸ Sikilaga, Mekona, ²⁹ Rimon, Soraha, Yaramuti, ³⁰ Sanowa, Adulama, Lakisi, Aseka, e nun e rabilinyie. E naxa sabati folofe Beriseeba ma sa doxo Hinoma gulunba ra. ³¹ Bunyamin bonsoe mixie sabatixi Geba, Mikimasi, Aya, Beteli, nun e rabilinyie ne. ³² E man sabatixi Anatoti, Noba, Ananaya, ³³ Xasori, Rama, Gitayimi, ³⁴ Xadidi, Seboyima, Nebalati, ³⁵ Lodi, Ono, nun se yailanmae xa gulunba fan kui. ³⁶ Lewika ndee naxee kelixi Yudaya, nee naxa sabati Bunyamin boxi ma.

¹ Serexedubee nun Lewikae nan yi ki, naxee gbilen Darisalamu e nun Salatiyeli xa di Sorobabeli nun Yesuwa ra:

Seraya, Yeremi, Esidirasi,

² Amaraya, Maluku, Xatusi,

³ Sekanaya, Rexumi, Meremoti,

⁴ Ido, Gineton, Abiya,

⁵ Miyamin, Mowadiya, Biliga,

⁶ Semaya, Yoyaribu, Yedaya,

⁷ Salu, Emoki, Xilikiya, nun Yedaya.

Serexedube kuntigie nan na ki, nun e ngaxakerenyi naxee nu na Yesuwa xa waxati.

⁸ Lewikae nan yi ki:

Yesuwa, Binuwi, Kadamiyeli,

Serebiya, Yudaya, nun Mataniya.

E nu findixi beetiba mangee nan na. ⁹ E ngaxakerenyie Bakibukiya nun Unni nu tima e ya ra na wali kui.

¹⁰ Yesuwa findi ne Yoyakima baba ra. Yoyakima findi ne Eliyasibu baba ra. Eliyasibu findi ne Yoyada baba ra. ¹¹ Yoyada findi ne Yonatan baba ra. Yonatan findi ne Yaduwa baba ra.

¹² Yoyakima xa waxati, serexedube xabilee nun e xunyi nan ya:

Meraya nan findi Seraya xabile xunyi ra.

Xananiya nan findi Yeremi xabile xunyi ra.

¹³ Mesulama nan findi Esidirasi xabile xunyi ra.

Yehoxanan nan findi Amaraya xabile xunyi ra.

¹⁴ Yonatan nan findi Maluku xabile xunyi ra.

Yusufu nan findi Sebanaya xabile xunyi ra.

¹⁵ Adina nan findi Xarima xabile xunyi ra.

Xelekayi nan findi Merayoti xabile xunyi ra.

¹⁶ Sakari nan findi Ido xabile xunyi ra.

Mesulama nan findi Gineton xabile xunyi ra.

¹⁷ Sikiri nan findi Abiya xabile xunyi ra.

Pilitayi nan findi Minyamin nun Mowadiya xabile xunyi ra.

¹⁸ Samuwa nan findi Biliga xabile xunyi ra.

Yehonatan nan findi Semaya xabile xunyi ra.

¹⁹ Matenayi nan findi Yoyaribu xabile xunyi ra.

Yusayi nan findi Yedaya xabile xunyi ra.

²⁰ Kalayi nan findi Salayi xabile xunyi ra.

Eberi nan findi Emeki xabile xunyi ra.

²¹ Kasabiya nan findi Xilikiya xabile xunyi ra.

Netaneeli nan findi Yedaya xabile xunyi ra.

²² Serexedube xilie nun Lewika denbaya kanyie xilie nu sebexi Eliyasibu, Yoyada, Yonatan, nun Yaduwa xa waxati, Perise mange Dariyusi xa mangeya bun ma. ²³ Lewika denbaya kanyie xilie nu sebexi taruxui buki kui han Eliyasibu xa mamadi Yonatan xa waxati. ²⁴ Lewikae xa mangee Xasabiya, Serebiya, Kadamiyeli xa di Yosuwe, nu Alatala matoxoma temui naxe, e ngaxakerenyie nu tixi e ya i, alo Ala xa mixi Dawuda a yamari ki naxe.

²⁵ Mataniya, Bakibukiya, Abadiyasi, Mesulama, Talamon, nun Akubu nu horomobanxi naadee kantama, ²⁶ Yosuwe xa di Yoyakima xa waxati kui,

Yosadaki xa mamadi. Na waxati Nehemi nan nu na gomina ra, Esidirasi nan nu na serexedube nun seriye karamoxo ra.

Darisalamu tete rabi

²⁷ Darisalamu tete rabi, e xerae xee ne Lewikae birin ma Yudaya boxi ma, alako e xa fa Darisalamu jalexin xulunyi tide beetie ra, naxee bama maxa see nun kora mooli ndee xui ra. ²⁸ Beetibae naxa fa kelife Darisalamu fari ma, a nun Netofa foxoe ra, ²⁹ Beti Giligali, Geba, nun Asamafeti. ³⁰ Serexedubee nun Lewikae naxa e yete raseniyeen, e man naxa pama, nun taa naadee nun taa tete fan naseniyeen.

³¹ N naxa Yudaya mangee rate tete kon na. N man naxa beetiba pama frin sugandi. Nama singe xa jere tete kon na yirefanyi ma, Xuruse naade mabiri. ³² Hosaya nun Yudaya mangee seeti naxa bira yi pama foxo ra, ³³ e nun Asaraya, Esidirasi, Mesulama, ³⁴ Yuda, Bunyamin, Seraya, Yeremi, ³⁵ serexedube naxee feri fema, Yonatan xa di Sakari, naxan benbae findixi Semaya, Mataniya, Mike, Sabudu, nun Asafi ra. ³⁶ Sakari ngaxakerenyie Semaya, Asareli, Milalayi, Gilalayi, Maayi, Netaneeli, Yuda, nun Xanani naxa bira e foxo ra. Dawuda xa beetibasee nu na e yi ra. Seriye karamoxo Esidirasi nan nu na e xa yarerati ra. ³⁷ E to Dulonyi naade li, e naxa te Dawuda xa taa kui tete kon na. E naxa dangi Dawuda xa banxi ra han e sa Ye naade li sogetede biri.

³⁸ Na pama frin nde naxa siga koola ma. N naxa bira e foxo ra tete kon na, muxu nun pama donxoe. Muxu naxa mini yire makantaxi ra naxan xili Taami Gande, muxu naxa siga han tete igbode. ³⁹ Muxu naxa mini Efirami naade ra, Naade Fori, Yexe naade, Xananeli yire makantaxi, Meya yire makantaxi, han muxu Yexeyore naade li. Muxu naxa ti Geeli naade ya ra.

⁴⁰ Na pama firinyi naxa ti Ala xa banxi kui. N tan nun kiitisee nu na, nun ⁴¹ serexedubee Eliyakin, Maaseya, Minyamin, Mike, Eliyowenayi, Sakari, nun Xananiya. Ferie fan nu na e yi ra. ⁴² Serexedubee Maaseya, Semaya, Eleyasari, Usi, Yehoxanan, Malakiya, Elama, nun Eseri fan nu na. Yisiraxaya nan nu na beetibae xa mange ra.

⁴³ Nama naxa serexe gbegbe ba seewe kui barima e Marigi Ala nu bara e rasewa. Ginee nun dimee fan nu sewaxi. Na jalexinyi xui naxa siga yire makuye.

⁴⁴ Na loxoe muxu naxa xemee sugandi naxee bilie kantama, serexe bogise singee nun farile ragatama dennaxe. Yi xemee lan ne e xa sansi bogi singee xun lan, naxee fixi serexedubee nun Lewikae ma, kelife xee ma alo a sebexi kitaabui kui ki naxe. Yudayakae nu bara jalexin serexedubee nun Lewikae xa wali ra. ⁴⁵ E naxa e Marigi Ala xa wali raba a fan yi ra. E tan, beetibae, nun naade makantee nu e raseniyeenma alo Dawuda nun a xa di Sulemani a masenxi ki naxe. ⁴⁶ Dawuda nun Asafi xa waxati, beetiba mangee nu na naxee nu Ala matoxoma suukie nun tantuie ra. ⁴⁷ Sorobabeli nun Nehemi xa waxati, Isirayila birin nu baloe soma beetibae, naade makantee, Lewikae, serexedubee, nun Haruna xa die yi ra loxoe birin.

13

Nehemi xa wali donxoe

¹ E nu na Tawureta Munsu xaranfe pama be temui naxe, e naxa yi sebeli to, «Amonika nun Mowabaka mu daxa e xa so Ala xa mixie ya ma, ² barima e mu fa taami nun ye ra Isirayilakae ralande e xa biyaasi kui, e kobiri fi

Balami nan ma, a xa fa Isirayilakae danka. Kɔnɔ muxu Marigi Ala naxa na danke mafindi barake ra.» ³ E to na me, e naxa si gbete mixi birin kerɩ Isirayilakae ya ma.

⁴ Beenu na xa raba, serexedube Eliyasibu nan nu na bilie xunyi ra muxu Marigi Ala xa banxi kui. A bariboore nde nan nu lanxi Tobiya ma. ⁵ A nu bara bili belebele so a yi ra yi se birin nagatama dennaxe: mengi, surayi, horomobanxi isee, mengi farile, weni neene, nun ture, naxee fima Lewikae, betibae, nun naade makantee ma. ⁶ Na birin naba temui naxe, n mu nu na Darisalamu, barima n nu bara gbilen Babilon mange Atasakasi yire, a xa mangeya je tongo saxan nun firin nde ra. Na je to jon, mange naxa tin ⁷ n bejinde, n xa gbilen Darisalamu. N to naa li, n naxa Eliyasibu xa wali kobi to bili sofe ra Tobiya yi ra, Ala xa banxi kui. ⁸ Na fe naxa n boje rapaaxu n ma. N naxa Tobiya xa se birin woli tande. ⁹ N naxa e yaamari e xa na bilie raseniye, n fa Ala xa banxi see raso naa, alo serexee nun surayi.

¹⁰ N naxa a me fan, se naxee lan e xa fi Lewikae ma, e mu nu na fixi e ma. Lewikae nun betibae, naxee nu lanxi e xa Ala xa wali raba, nee nu bara siga e xa xee rawalide. ¹¹ N naxa sonxoe rate kiitisaie ma, n fa e maxorin, «Wo Ala xa banxi rabepinxi munfe ra?» N naxa Lewikae nun betibae malan, n fa e ragbilen e xa wali ra. ¹² Na temui kore Yudayaka birin naxa fa mengi farile, weni neene, nun ture ra, a xa malan bilie kui. ¹³ N naxa Selemiya serexedube ti, a xa na bilie makanta, a nun seriyee karamoxo Sadoki, Lewika Pedaya, Sabudu xa di Hanan, Mataniya xa mamadi. N na mixie sugandixi ne barima tinxin mixie nan nu na e ra. A nu lan ne e xa na see itaxun e ngaxakerenyie ma.

¹⁴ N Marigi Ala, i naxa neemu n ma na xa fe ra. I xa ratu n ma, n wali tinxinxi naxan naba i xa horomobanxi nun sali xa fe ra.

¹⁵ Na temui n naxa Yudayaka ndee to wali kui malabui loxoe. E sansi bogi bunduma, e mengi xabama, e a bakima sofale fari, e man weni bogi, weni, xore, nun kote gbete bakima, e a xanin Darisalamu malabui loxoe, e xa a mati. N naxa na tonyi doxo e ma senbe ra. ¹⁶ Tireka naxee sabatixi Darisalamu, e fan nu fama ne yexee nun kote mooli birin na Darisalamu, e xa a mati malabui loxoe Yudayakae ma. ¹⁷ N naxa sonxoe rate Yudaya kuntigie ma yi ki, «Wo na munse rabafe? Wo na binye nan bafe malabui loxoe ma? ¹⁸ Wo babae fan nu na nan nabama. Na nan a niyaxi won Marigi Ala naxa won jaxankata, a yi taa kana. Wo na a xa xone xun masafe, barima wo mu malabui loxoe binyaxi.»

¹⁹ Na temui n naxa yaamari fi, koe so temui, beenu malabui loxoe xa a li, Darisalamu naadee xa balan han malabui loxoe xa ba a ra. N man naxa n ma walike segetala ndee doxo naadee ra, e naxa tin kote yo xa so malabui loxoe. ²⁰ A bara sanya keren, xa na mu a ra firin li, yulee makiti sama Darisalamu fari ma, tete seeti ma. ²¹ N naxa na tonyi fan doxo e ma yi woyenyi ra, «Wo koe radangima tete seeti ma munfe ra? Xa wo na raba kore, n belexe wo lima ne.» Kafi na dangi, e mu fa malabui loxoe sonon.

²² N naxa a fala Lewikae be, e xa e yete raseniye, e xa fa naadee makantade, alako mixie xa malabui loxoe binya.

N Marigi Ala, i xa ratu n ma wali ma, i man xa n kanta i xa fonisireya kui.

²³ Na waxati, n naxa Yuwifi ndee to naxee bara ginnee doxo naxee keli Asidodi, Amoni, nun Mowaba boxi ma. ²⁴ E xa di ndee nu Asidodi xui falama, xa na mu a ra si gbete xui, e mu Yudaya xui falama. ²⁵ N naxa na

fan tonyi dɔxɔ e ma, n fa e danka. N naxa mixi ndee bɔnbɔ, n e xunsexe matala. N naxa fa e rakali Ala xili ra, «Wo naxa wo xa di ginɛ fi e xa di xɛmɛ ma, wo fan naxa e xa di ginɛ dɔxɔ wo yetɛ bɛ, xa na mu a ra wo xa die bɛ. ²⁶ Na fe xa mu a niyaxi Isirayila mange Sulemani findixi yunubitɔɛ ra? A maniye yo mu nu na dunɔna sie ya ma. Ala naxa a xanu, a man a findi Isirayila mange ra. Kɔnɔ si gbete ginɛ naxa a raso yunubi fe kui. ²⁷ Wo fan wama na yunubi mɔoli nan nabafe? Wo wama findife tinxintaree nan na won Marigi Ala bɛ, ginɛ futife ra si gbete ya ma?»

²⁸ Eliyasibu sɛrɛxɛdubɛ kuntigi xa di Yoyada nan nu na Sanbalati Xoronka bitanyi ra. N naxa a rabolo.

²⁹ N Marigi Ala, i xa ratu n ma fe ma, barima e bara sɛrɛxɛdubɛ wali manɔxɔ, e man bara sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewikae xa saate kana.

³⁰ N naxa si gbete mixi birin kerɛ sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewikae ya ma, n naxa e ti e xa wali ra. ³¹ N man naxa yege fi sɛrɛxɛdubɛɛ ma sali temui nun bɔxi daxamui singe sɛrɛxɛ ba temui.

N Marigi Ala, i xa ratu n ma fe ma i xa fonisireya kui.

Esita xa Taruxui **Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra**

Alatala nu bara Isirayila bõnsõe sa e yaxui Babilõnkae sagoe e xa yunubie xa fe ra. E naxa bu naa konyiya kui je wuyaxie bun ma. A rapõnyi si gbete fan naxa nõ Yuwififi yaxui singee ra, Yuwififi fa lu nee xa mangeya bun ma. Yi kitaabui fe falama naxan dangi Perise bõxi ma Yuwififi ndee xa fe ra, naxee nu xili Morodekayi nun Esita.

Yuwififi xa diine nu seriye nde masenma, naxan mu nu rafanxi kaafiri senbema nde ma Perise bõxi ma, naxan nu xili Haman. A nu wama mixi birin xa a xinbi sin bõxi ma a binyafe ra, kõnõ Morodekayi mu nu wama na rabafe, barima a nu na mooli rabama Alatala gbansan nan be. Na kui Yuwififi xa fe mu nu rafanxi a ma, a fa nate tongo a xa e tõõõõ.

Kõnõ Ala mænima a xa jama ma, a e mali e xa tõõõõ kui. Morodekayi taara xa di ginema Esita nu bara findi Perise mangẽ gine ra a xa tofanyi nun a xa tinxinyi xa fe ra. Na fe naxa a niya a xa nõ mangẽ xungbe mayandide a xa a mali yi fe kui. Haman waxõnfe jaaxi mu sõõneya, barima Ala nu bara a xa mixi Esita lu Perise mangẽ sseti ma Ala waxõn waxati ma. Ala xa mangeya gbo mangeya birin be. Amina.

Esita xa Taruxui

Mangẽ gine Fasati tondife mangẽ Asuyerusu be

¹ Mangẽ nde nu na naxan nu xili Asuyerusu. A xa mangeya fõlõ Inidiya bõxi nan ma, han a sa dõõõ Etiyopi bõxi ra. Bõxi kemẽ mõõõõen nun solofere nan nu na a xa nõõ bun ma. ² Na waxati, a nu dõõõõ Suse ne, a xa mangataa.

³ A xa mangeya je saxan nde, a naxa xulunyi ti a xa mangẽdie nun a xa walikẽe be. Perise nun Mediya sõõri mangẽe, kuntigie, nun bõxi gominæ naxa fa. ⁴ Mangẽ Asuyerusu naxa a xa naafuli, nun a xa dariye masen e be xi kemẽ tongo solomasaxan bun ma.

⁵ Na to dangi, mangẽ naxa xulunyi ti Suseka birin be a xa tete kui. Xi solofere bun ma, banna nun setare birin naxa fa na xulunyi. ⁶ Mangẽ banxi naxa rafe ki fanyi ra. Dugi fiixee nun dugi fõõõõõ nu gbakuxi luuti fiixee nun luuti gbeelie ra. Dugie gbakuxi luutie ma gbeti xurundee ra. Na birin nu xirixi gemẽ dõõõõ tofanyie ra. Xee ma kibanyi nun gbeti kibanyi tofanyie nu na. Bõxi gbaata nu yailanxi gemẽ tofanyi mooli moolie ra. ⁷ Mangẽ naxa weni gbege itaxun mixie ma, e xa na min xee ma pooti mooli wuyaxie kui. ⁸ Weni xasabi naxan e kenõn, e naxa na min, barima mangẽ nu bara a xa walikẽe yamari, e xa mixie waxõnfe raba.

⁹ Mangẽ gine Fasati fan naxa xulunyi ti ginẽe be mangẽ Asuyerusu xa banxi kui.

¹⁰ Xulunyi xi solofere nde, mangẽ Asuyerusu to siisi weni ra, a naxa a xa batula solofere xili. Yi kemẽ solofere nu xili Mehuman, Bisita, Xarabona, Bigita, Abagita, Setari, nun Karakasi. ¹¹ Mangẽ naxa a fala e be, e xa fa mangẽ gine Fasati ra a xõn ma. A xa a maxiri a fanyi ra, mangẽ gine tõnxuma xa dõõõ a xun ma, alako jama nun mangedi birin xa a xa tofanyi to. Gine tofanyi nan nu na Fasati ra. ¹² Kõnõ mangẽ gine Fasati naxa tondi

mange xa yaamari ra, xεεrae naxan masen a be. Na naxa mange xonɔ ki fanyi.

¹³ Awa, mange naxa a xa lonnila solofere xili naxee nu sɛriye nun naamunyi kolon a fanyi ra. ¹⁴ Yi mangedi solofere nan ya: Kasena, Setara, Adamata, Tarasisi, Mɛresi, Marasena, nun Memukan. Yi Mediyakae nun Perisekae tide nu gbo birin be, barima e tan nan nu na mange sɛeti ma. ¹⁵ Mange naxa e maxorin, «N tan mange Asuyerusu bara xεεrae rasiga mange gine Fasati ma a xa fa, konɔ a bara tondi n ma yaamari suxude. Sɛriye ki ma, a lanma n xa munse raba a ra?»

¹⁶ Memukan naxa a masen mange nun mangedie be, «Mange gine Fasati mu fe jaaxi rabaxi i tan mange gbansan xa ra, a man bara fe jaaxi raba mangedie nun pamae ra naxee na i xa mangeya bun ma. ¹⁷ Ginee na a me temui naxe, mange gine bara a xa mɔri matandi, boxi ginee birin fan luma ne e xa mɔrie matandi ra. Ginee a falama ne, «Mange Asuyerusu xεera rasiga ne mange gine Fasati ma a xa fa, konɔ a mu tin.» ¹⁸ Perise nun Mediya mangedie xa ginee na yi fe me temui naxe, e fan tondima ne e xa mɔrie binyade. Na na raba marapaaxui nun binyatereja mu nonma. ¹⁹ Mange, xa i bara tin, a lanma i xa mange gine Fasati yamari a naxa fa i yire sonon. Gine gbete tongo naxan fisa a be, na xa findi mange gine ra. Na yaamari xa sɛbe Perisekae nun Mediyakae xa sɛriye kui, naxan mu nonma masarade. ²⁰ Gine birin na yi yaamari xungbe me i xa mangeya bun ma, e fama ne e xa mɔrie binyade ki fanyi ra, kelife gine xuri ma, han gine xungbe.»

²¹ Na marasi naxa rafan mange nun mangedie ma. Asuyerusu naxa a raba alo Memukan a fala ki naxe. ²² A naxa bataaxee rasanba a xa boxi birin ma e gbe sebɛli ra nun e yete bari xui ra. Na keedi naxe a xeme birin xa findi denbaya xunyi ra, a nun a xa denbaya mixi birin xa a bari xui fala.

2

Esita findife mange gine ra

¹ Na dangi xanbi, mange boje naxa goro. A naxa ratu mange gine Fasati xa fe rabaxi ma, a nun a yete nate naxan tongoxi a xa fe ra. ² Mange xa batulae naxa a fala a be, «Ginedimedi tofanyi ndee xa fen i be. ³ Yaamari fi i xa boxi birin ma, e xa fa ginedimedi tofanyie birin na i xa mangataa Suse. E xa lu i xa ginee xa banxi kui. Hege, i xa walike banaxi naxan meenima i xa ginee ma, na xa a jengi sa e xon ma, alako nde xa sa e xa tofanyi xun ma. ⁴ Gine naxan na rafan i ma e ya ma, na xa findi mange gine Fasati joxɔe ra.» Yi woyenyi naxa mange kenen, a naxa na raba.

⁵ Yuwifi nde nu na Suse naxan nu xili Morodekayi. A findi Yayiri xa di nan na, Simeyi xa mamadi, Kisu tolobite kelife Bunyamin bonsoe ma. ⁶ Babilon mange Nebukadansari nan fa a ra konyiya kui, a nun Yudaya mange Yekoniya nun Isirayilaka gbete. ⁷ Morodekayi baba xunya xa di gine Hadasa, e nu naxan ma Esita, a nu na Morodekayi nan yi ra, kabi a baba nun a nga faxa temui. A naxa a xuru, a a findi a xa di ra. Ginedimedi tofanyi nan nu a ra.

⁸ Mange xa yaamari to masen a xa boxi mixie be, e naxa fa di gine wuyaxi ra Hege xon ma Suse. Esita nu na e ya ma. ⁹ A to rafan Hege ma, Hege naxa fate ratofan ture, donse fanyi, nun konyi gine solofere so a yi ra. A naxa e yigiya mange xa ginee xa banxi kui dennaxe fan yire birin be.

¹⁰ Esita nu fatanxi bõnsõe nun si naxan na, a mu na masen mixi yo be, barima Morodekayi nu bara na tõnyi dõxõ a ma. ¹¹ Lõxõe birin Morodekayi nu a makõrema mangẽ xa ginẽe xa banxi ra, a xa Esita xa fe xibaarui kolon.

¹² Na ginẽe birin naxa kike fu nun firin naba mangẽ xa ginẽe xa banxi kui. Kike senni bun ma, ture nun labunde mõõli ndee nu masoma e ma. Na dangi xanbi, ture nun labunde mõõli gbeteẽ nu masoma e ma. Na jẽe keren to kamali, ginẽe naxa nõ e yete masende mangẽ be. ¹³ Ginẽe ne sigama mangẽ xõn ma, e wa sese xanife e xun ma, e nu na soma ne e yi ra. ¹⁴ Ginẽe nu soma mangẽ xõnyi nunmare temui ne, e fa gbilen mangẽ xa ginẽe xa banxi firin nde kui. Menni mangẽ xa konyi banaxi Saasagasi nu mēenima e ma. Na xanbi e mu gbilenma mangẽ xõnyi, fo naxan na a kenen e ya ma, a na xili.

¹⁵ Abixayili xa di Esita, Morodekayi naxan xuruxi, na xa temui to a li sigafe ra mangẽ xõnyi, a mu sese xanin a xun ma fo mangẽ xa walike Hege naxan fala a be. Esita nu rafan mixi birin ma. ¹⁶ E naxa Esita raso mangẽ Asuyerusu xun ma a xa mangeya jẽe solofere nde ra, Tebeti kike fu nde ra. ¹⁷ Esita naxa rafan mangẽ ma dangi ginẽe birin na. A xa xanunteya to lu mangẽ bõjẽe kui dangi ginẽedimẽdie birin na, a naxa a findi mangẽ ginẽ Fasati jõxõe ra. ¹⁸ Mangẽ naxa xulunyi belebele ti Esita be, a a xa kuntigie nun a xa walikẽe birin xili. A na lõxõe findi malabui lõxõe ra a xa jama be, a e birin buja mangẽ ki ma.

Morodekayi mangẽ ratangafe

¹⁹ Ginẽedimẽdie to malan sanya firin nde ra, Morodekayi nu dõxõxi mangẽ xa banxi naade ra. ²⁰ Esita mu nu a bõnsõe nun a xa mixie xa fe falaxi mixi yo be, alõ Morodekayi nu bara a yamari ki naxe. Esita nu luma a xui suxu ra, alõ a darixi a ra ki naxe kabi a dimẽdi temui.

²¹ Lõxõe nde Morodekayi nu dõxõxi mangẽ xa banxi naade sēeti ma. Bigitana nun Teresi, naxee nu na mangẽ xa banxi sode de makantafe, e naxa xõnõ mangẽ Asuyerusu ma, e fa nate tongo e xa a faxa. ²² Morodekayi to na mē, a naxa a fala mangẽ ginẽ Esita be, alako a xa na masen mangẽ be a xili ra. ²³ Mangẽ to na fe xõn nafen, a naxa a kolon nõndi na a ra. A naxa na xeme firinyie gbaku wuri ma e faxafe ra. Na birin naxa sebe taruxui buki kui mangẽ ya xõri.

3

Haman wama Yuwifie faxafe

¹ Na dangi xanbi, mangẽ Asuyerusu naxa Hamẽdata Agagaka xa di Haman binya, a a ti mangẽdie birin xun ma. ² Mangẽ xa mixie birin nu e xinbi sinma Haman bun ma, alõ mangẽ e yamari ki naxe. Kõnõ Morodekayi tan nu tondima ne a xinbi sinde a bun ma, a man mu a felenma a be bõxi ma. ³ Mangẽ xa mixie naxa Morodekayi maxõrin, «I mangẽ xa yaamari matandima munfe ra?» ⁴ E nu luma Morodekayi maxõrin na na fe ma, kõnõ a mu a tuli matima e ra. Sa na fari, a nu bara a fala e be a Yuwifie na a ra. Na temui, e naxa na dentegẽ Haman be, e xa a mato a naxan nabama.

⁵ Haman to a to Morodekayi mu tinma a xinbi sinde a bun ma, a naxa xõnõ ki fanyi. ⁶ A to a kolon, Yuwifie nan Morodekayi ra, a mu tin a tan gbansan xa tõõrõ de fa. A nu wama a xa mixi birin nan nahalakife fa, Yuwifie naxee birin nu na Asuyerusu xa mangeya bun ma.

⁷ Awa, mänge Asuyerusu xa mängeya ɲe fu nun firin nde, kike singe, naxan xili Nisan, Haman naxa sematoe maxorin, a xa a kolon a lanma a xa Yuwifie faxa kike nun loxoɛ naxan ma. Sematoe naxa a to na lanxi kike fu nun firin nde nan ma, naxan xili Adari.

⁸ Na temui Haman naxa a masen mänge Asuyerusu be, «Si nde na i xa pama ya ma, naxan yensenxi i xa mängeya yire birin. E xa seriyɛ mu luxi alo si gbeteɛ xa seriyɛ, barima e tondima i xa yaamarie yati suxude. A mu lanma e xa sabati i xa boxi ma. ⁹ Mänge, xa i tinxi, yaamari fi e xa halaki. N tan yati bara tin kobiri gbeti kole wulu fu fide i xa mixie ma naxee yi wali rakamalima.»

¹⁰ Mänge naxa a xa tonxuma ba a belexesole ra, a naxa a so Hamadata xa di Haman yi ra, na Agagaka naxan nu findixi Yuwifie yaxui ra. ¹¹ Mänge naxa a fala a be, «I xa i xa kobiri ragata. I man xa i waxonfe raba yi mixie ra.»

¹² Na kike singe, xi fu nun saxan nde, Haman naxa mänge xa sebelitie malan, e xa a xa yaamari sebe mänge rasimae, boxi gominae, nun si birin mangedie ma. Bataaxɛ naxa sebe si birin xa sebeli ki ma nun si birin bari xui ra. E naxa nee sebe mänge Asuyerusu xili ra. E man naxa mänge xa tonxuma foxi sa na keɛdie ma. ¹³ Xɛerae naxa siga na keɛdie ra mangataa yire birin ma. A nu sebeɛ keɛdie kui, kike fu nun firin nde, kike naxan xili Adari, na xi fu nun saxan nde, Yuwifi birin xa faxa, dimedi yo, fori yo, diyore yo, gine yo. E sotose birin xa lu mixi gbetɛ be. Yi birin xa raba na loxoɛ ne. ¹⁴ A nu lan ne yi yaamari xa fi mixi birin ma, alako e xa no na rabade na loxoɛ.

¹⁵ Mänge xa xɛerae naxa siga e gi ra alo mänge a fala ki naxɛ. Asuyerusu nun Haman naxa lu yire keren e xa weni min, konɔ mixi naxee nu na Suse mangataa, e birin boɲe naxa mini a i.

4

Morodekayi Esita mayandife

¹ Morodekayi to yi fe birin me, a naxa a xa dugi iboo a ma, a sunnun donma ragoro a ma, a te xube maso a fate ma, a mini taa kui a wama a xui itexi ra. ² A naxa siga han mänge xonyi, konɔ a mu no sode, barima sunnun donma kanyi mu daxa sofe naa. ³ Mänge xa yaamari to so taa birin kui, Yuwifie naxa wa e xui itexi ra sunnunyi kui. E naxa sunnun donma ragoro e ma, e te xube maso e fate ma. E naxa na birin naba sunyi kui.

⁴ Esita xa konyi ginee nun xeme banaxi naxee nu meɛnima a ma, e to Morodekayi xa fe fala Esita be, sunnunyi naxa a boɲe suxu a ɲaaxi ra. A naxa dugi nde rasanba Morodekayi ma, konɔ a mu tin a xa sunnun donma ratede a ma. ⁵ Esita naxa Hataki xili, xeme banaxi mänge naxan yamari a xa meɛni Esita ma. A naxa a xɛɛ Morodekayi xon ma, alako a xa a kolon a sunnunxi fe naxan ma.

⁶ Hataki naxa sa Morodekayi li taa kui mänge xa banxi sode de ra. ⁷ Haman naxan naba, a nun a kobiri xasabi naxan laayidi mänge be Yuwifie faxafe ra, Morodekayi naxa na birin dentɛge Hataki be. ⁸ A naxa na bataaxɛ masen a be naxan xaranxi Suse taa kui Yuwifie faxafe xa fe ra. Morodekayi naxa a fala a be a xa na keɛdi so Esita yi ra, a man xa dentɛge sa a be. A nu wama ne Esita xa mänge mayandi Yuwifie be, alako a bonsoɛ naxa tooro.

⁹ Hataki naxa gbilen Esita yire, a naxa Morodekayi xa masenyi birin tagi raba a be. ¹⁰ Esita to na me, a man naxa Hataki xee Morodekayi xon ma, a xa sa yi fala a be, ¹¹ «Mange xa waliksee nun a xa mixi birin a kolon gine yo, xeme yo naxan sigama mange yire beenu mange xa a xili, na kanyi lanma seriye ki ma a xa faxa. Xa mange sa tin, a a xa sawuri xee ma daaxi itala a be, a noma dipede na kanyi ma. Kono a xi tongo saxan nan ya, mange mu n xili!»

¹² Hataki to na fala Morodekayi be, ¹³ Morodekayi naxa Esita yaabi, a naxe, «Esita, hali i to na mange nan xonyi, i naxa a mapoxun de a i keren noma kiside Yuwifife ya ma. ¹⁴ Xa i dundu yi fe ma, saabui gbete minima ne Yuwifife be, kono i tan nun i xabile halakima ne. Nde a kolon xa i findixi mange gine ra yi lxxoe yati yati nan ma fe ra?»

¹⁵ Na kui Esita naxa Morodekayi yaabi yi woyenyi ra, ¹⁶ «Siga, i sa Suse Yuwifife birin malan, wo xa sunyi suxu n be. Wo naxa ye min, wo naxa wo dege yanyi saxan nun koe saxan bun ma. N tan nun n ma konyie fan sunyi suxuma na ki ne. Na dangi xanbi, n sigama ne mange yire, hali tonyi to doxxi na ma. Xa e n faxa, awa yire.» ¹⁷ Na temui Morodekayi naxa Esita waxonfe raba, alo a fala a be ki naxe.

5

Esita sigafe mange Asuyerusu xon ma

¹ Sunyi xi saxan nde, Esita naxa a maxiri mange gine dugie ra, a sa siga mange yire. Mange nu doxxi a xa kibanyi kui, a ya tixi naade ra. ² A to mange gine Esita to, a tixi naa, a xa fe naxa rafan a ma. Mange naxa a xa sawuri xee ma daaxi itala a be, Esita naxa a belexe din na sawuri xunyi ra. ³ Mange naxa a maxorin, «Mange gine Esita, munse niyaxi? I wama munse xon ma? N mu tondima, hali i wama n ma mangeya tagi nan xon ma.»

⁴ Esita naxa a yaabi, «Mange, xa a sa i kenen, n wama a xon ma wo nun Haman xa fa n xonyi to, won birin xa won dege a fanyi ra i xa binye bun ma.» ⁵ Mange naxa xera rasiga Haman ma keren na, alako e xa sa Esita waxonfe raba. ⁶ Mange nun Haman naxa siga Esita xonyi, e e dege yire keren. E nu na weni minfe temui naxe, mange naxa Esita maxorin, «Esita, i wama naxan xon ma, a fala n be. N mu tondima. I waxonfe na munse ra? Hali i wama n ma mangeya tagi nan xon ma, n a soma ne i yi ra.» ⁷ Esita naxa mange yaabi, a naxe, «N wama naxan xon ma, ⁸ xa i bara tin a ra, a xoli n ma wo nun Haman man xa fa n xonyi tina. Na temui, won na ge won degede, n na n waxonfe falama i be.»

⁹ Na lxxoe Haman nu seewaxi ki fanyi, kono a to Morodekayi to mange xa banxi sode de ra, a boje naxa te a paaxi ra, barima Morodekayi tondixi a binyade, a mu gaaxuxi a ya ra fefe ma. ¹⁰ Na kui Haman naxa a sabari, a gbilen a xonyi. Menni a naxa a booree nun a xa gine Seresi xili. ¹¹ A naxa a yete igbo folo a xa naafuli xa fe ra, a xa di wuyaxi xa fe ra, nun a tide xa fe ra, mange naxan fixi a ma kuntigie nun mangedia tagi.

¹² Haman naxa a fala e be, «Safe na birin xun ma, mange gine Esita n tan keren nan xili, a muxu nun mange xa sa muxu dege a xonyi to. Tina fan, muxu man sigama ne naa. ¹³ Kono na birin mu findima seewe ra n be, danmi n na Yuwifife Morodekayi toma mange xa banxi sode de ra.»

¹⁴ A xa gine Seresi nun a booree naxa a fala a be, «I naxan nabama, tina geesege, i xa wuri kuye nongon ya tongo suuli ti, i fa mange mayandi

Morodekayi xa gbaku na kɔn na. Na kui wo nun mange sigama nɛ Esita xɔnyi sɛwɛ kui.» Na fe naxa rafan Haman ma ki fanyi ra, a fa na wuri ti naa.

6

Mange Morodekayi binyafe

¹ Na kɔɛ ra mange mu nɔ xide. A naxa xɛɛra rasiga bukie tongode naxee nu findixi mangeya xa taruxui ra. Na naxa xaran mange bɛ. ² E naxa fe nde xaran Morodekayi xa fe ra. A nu bara a kolon mange banxi kantamae Bigitana nun Teresi nu wama mange Asuyerusu faxafe nɛ. ³ Na kui mange naxa a xa batulae maxɔrin, «Won Morodekayi binya di na fe ma?» Mange xa batulae naxa a yaabi, «Fefe mu nu raba a bɛ sinden.»

⁴ Mange man naxa e maxɔrin, «Nde baxi sode n ma banxi kui yakɔsi?» Haman nu bara so mange xɔnyi, alako a xa a mayandi Morodekayi xa gbaku wuri ma, naxan nu bara gɛ tide naa. ⁵ Na na a ra mange xa batulae naxa mange yaabi, «Haman nan bɛ.» Mange naxa a fala e bɛ, «A xa fa n yire.» ⁶ Haman to so, mange naxa a maxɔrin, «Mixi nde na n wama naxan binyafe ki fanyi. N lan n xa munse raba na kanyi bɛ?» Haman naxa a maɔɔxun a bɔɔɛ ma, «Mixi gbete mu na mange wama naxan binyafe bafe n tan na.» ⁷ Na kui Haman naxa mange yaabi, «Mange, i wama mixi naxan binyafe, ⁸ a lanma mange dugi, mange bara naxan ragoro a ma, a xa na ragoro na mixi ma. E man xa fa soe nde ra i bara dɔxɔ naxan fari, mange tonxuma saxi naxan ma. ⁹ I xa mixi xungbe nde xa na dugi ragoro na mixi ma, i wama naxan binyafe. A na te soe fari, boore xa a rapɛɛ taa kui, a xa siga masenyi ti ra, «Wo a mato mange naxan nabama mixi bɛ, a wama naxan binyafe.»»

¹⁰ Awa, mange naxa a fala Haman bɛ, «I xulun, i sa dugi nun soe tongo, i fa i xa wɔyenyi birin nakamali Morodekayi bɛ, na Yuwifi naxan dɔxɔma mange xa banxi sode dɛ ra. I naxa nɛɛmu i fala xui sese ma.» ¹¹ Na temui Haman naxa sa dugi nun soe tongo. A naxa mange dugi ragoro Morodekayi ma. Morodekayi to te soe fari, Haman naxa soe rapɛɛ taa kui a masenfe ra jama bɛ, ««Wo a mato mange naxan nabama mixi bɛ, a wama naxan binyafe.»»

¹² E to gɛ na rabade, Morodekayi naxa gbilen mange xa banxi sode dɛ ra, Haman tan naxa a xulun sigafe ra a xɔnyi, a yatagi ixɔnɔxi. ¹³ Haman to na birin fala a xa gine Sɛresi nun a defanbooree bɛ, e naxa a yaabi, «Xa yi Morodekayi, Yuwifi bɔnsɔɛ na a ra, i mu nɔma tide a kanke. I fama nɛ i yete xun nakanade tun!»

¹⁴ Na temui yati mange xa mixi ndee naxa fa a xilide, a xa siga mange gine Esita xɔnyi a dɛgede.

7

Esita xa mayandi

¹ Mange nun Haman naxa siga mange gine Esita xɔnyi e dɛgede. ² Na siga firin nde kui, mange nu weni minma temui naxɛ, a man naxa gbilen Esita maxɔrin na, «Esita, i wama naxan xɔn ma, a fala n bɛ alako n xa na raba. Munse xɔli i ma? Hali i wama n ma mangeya tagi nan xɔn ma, n a fima nɛ i ma.»

³ Mange gine Esita naxa a yaabi, «Mange, xa i sa tin, n wama fe naxan xon ma, i xa n tan nun n bonsoe rakisi. ⁴ N tan nun n ma mixie bara mati, alako muxu xa halaki, muxu xa faxa, muxu xa jon feo. Xa e muxu mati konyie gbansan nan na nu, n mu fefe falama i be nu, n dunduma ne tun, barima na fe mu xoxoxo nu han n xa mange tooro.»

⁵ Mange Asuyerusu naxa mange gine Esita maxorin keren na, «Nde suusaxi yi fe mooli mapoxunde? Na kanyi na minden?» ⁶ Esita naxa a yaabi, «Muxu yaxui xungbe, naxan wama muxu toorofo, na findixi yi Haman mixi kobi nan na.» Haman to na woyenyi me, gaaxui naxa a suxu a naaxi ra.

⁷ Mange boje naxa te, a mini tande ma. Haman to a kolon mange jan bara nate tongo a xa fe ra, a naxa lu mange gine Esita fe ma, a xa a mayandi a xa a rakisi. ⁸ Haman to a felen mange gine Esita bun ma, mange so temui nan na ki kelife tande ma. Mange naxa sonxoe rate, «Yi xeme na munse rabafe yi ki? A man wama dutunfe mange gine Esita nan ma n ya xori n ma banxi kui?» Mange fefe na woyenyi fala, mixie naxa Haman yatagi makoto, e a xanin.

⁹ Xarabona, mange xa mixi nde, naxa a fala mange be, «Haman jan bara wuri ti a xonyi, a nu wama Morodekayi gbakufe dennaxe, Morodekayi naxan nu bara mange rakisi. Na wuri ite nongon ya tongo suuli.» Awa, mange naxa a yamari, «Haman xa gbaku menni ne.» ¹⁰ Na na a ra Haman naxa gbaku na wuri ma, naxan nu tixi Morodekayi xili ma a faxafe ra. Na dangi xanbi, mange boje naxa goro.

8

Yuwifie xunnakeli sotofe

¹ Na loxoe mange Asuyerusu naxa Yuwifie yaxui Haman xa se birin fi mange gine Esita ma. Morodekayi naxa a yete masen mange be, barima Esita nu bara a fala mange be a Morodekayi findixi a taara nan na. ² Mange naxa a xa tonxuma ba a yete belexe ra, a naxan nasuxu Haman yi, a a so Morodekayi yi ra. Esita naxa Haman harige birin taxu Morodekayi ra.

³ Na temui Esita naxa a mafelen mange bun ma, a a mayandi a naxa Haman Agagaka waxonfe kobi raba Yuwifie ra. ⁴ Mange naxa a xa mangeya sawuri xema daaxi itala Esita mabiri. Na nan a niya Esita naxa keli a ti a ya i. ⁵ A naxa a masen a be, «Mange, xa i tin, xa n ma fe rafan i ma, xa i bara nate tongo, xa i n xanuxi yandi i xa keedi sebe naxan Hamadata xa di Agagaka Haman xa yaamari kanama, yaamari naxan fi Yuwifie faxafe ra i xa mangeya birin kui. ⁶ N tan mu noma n ya tide n ma mixie ra toore nun gbaloe xa e soto.»

⁷ Awa, mange Asuyerusu naxa a masen mange gine Esita nun Yuwifie Morodekayi be, «N bara Haman faxa, barima a nu wama Yuwifie halakife ne. N man bara Haman harige fi Esita ma. ⁸ Yakosi wo naxan nabama, wo xa keedi sebe n xili ra, naxan noma Yuwifie xa fe fande. Wo xa n ma mange tonxuma sa a ma, barima xa n ma tonxuma na a ma, na yaamari mu noma masarade.»

⁹ Na loxoe yati, e naxa sebelitie maxili. Morodekayi naxa yaamari fi e ma naxan nabama Yuwifie xa fe ra. E naxa na bataaxe sebe mange rasimae, gominae, nun mangedie birin ma naxee nu na boxi keme moxojen nun solofere xun ma, kelife Inidya ma, han Etiyopi. Kankan gbe nu sebexi a xa sebeli ki ma nun a bari xui ra. Yuwifie fan naxa e gbe soto e xa sebeli ki

ma nun e bari xui ra. Na raba kike saxan nde ne, kike naxan xili «Sifan,» na xi moxopeñ nun saxan nde loxoε. ¹⁰ Na bataaxεε naxa seβε mange xili ra, a xa tonxuma naxa sa e ma. Xεεra naxee nu lan e xa bataaxεε rasanba, nee naxa siga e gi ra mange xa soe fanyie fari.

¹¹ Mange xa keedi a masen ne, Yuwifie noμα e malande e xa e yetε xun magere. Xa mixi yo wama e gerefe, mange bara tin Yuwifie xa e faxa, e nun e xa ginεε nun e xa die. E man noμα e harige birin tongode. ¹² Yi yaamari nu lanxi a xa raba mange Asuyerusu xa mangeya birin kui, Ada kike, pe kike fu nun firin nde, a xi fu nun saxan nde ma. ¹³ Na yaamari nu seβexi keedie ma, boxi yo boxi xa e gbe soto alako birin xa a kolon, Yuwifie fan xa rēdi e gbejoxode e yaxuie ma. ¹⁴ Mange to yaamari fi, xεεrae naxa siga e gi ra mange xa soe fanyie fari. Yi yaamari naxa xaran Suse mangataa kui.

¹⁵ Morodekayi naxa mini mange xa banxi kui, mange dugi fōore nun a fiixe ragoroxi a ma, mange tonxuma xεεma daaxi doxoxi a xun ma, nun donma xungbe gbeeli ragoroxi a ma. Susekae birin naxa seewa, e e xui rate pelexinyi kui. ¹⁶ Yuwifie naxa seewa ki fanyi ra e xa xunnakeli xa fe ra. ¹⁷ Yire birin nun taa birin mange xa yaamari xaranxi dennaxe, Yuwifie naxa xulunyi ti seewe kui. Mixi wuyaxi naxee kelixi si gbeteε ya ma, e naxa e yete findi Yuwifie ra, barima e nu bara gaaxu e ya ra.

9

Yuwifie yaxuie faxafe

¹ Ada kike fu nun firin nde, xi fu nun saxan nde to a li, mange xa yaamari nu lanma a xa raba. Na loxoε ma Yuwifie yaxuie nu wama e masotofe, kono fee naxa masara, Yuwifie naxa no e ra. ² Mange Asuyerusu xa mangeya yire birin, Yuwifie naxa e malan e yaxuie gerede. Mixi yo mu no tide e ya ra, sie birin naxa gaaxu. ³ Boxi birin mangēdie, mange rasimae, gominae, nun mange xa mixie naxa Yuwifie mali, barima e nu gaaxuxi Morodekayi ya ra. ⁴ Morodekayi nu bara findi mixi xungbe ra mange banxi kui. A xili fanyi naxa yire birin li, a tide xun nu masama tun. ⁵ Na na a ra Yuwifie naxa e yaxuie bonbo santidegema ra, e e faxa. E naxa e waxonfe birin naba e yaxuie ra.

⁶ Yuwifie naxa mixi keme suuli keme suuli faxa Suse mangataa. ⁷ E man naxa Parasandata, Dalifon, Asipata, ⁸ Porata, Adaliya, Aridata, ⁹ Paramasata, Arisayi, Aridayi, e nun Fayesata birin faxa. ¹⁰ Na mixi fu findi Hamedata xa di Haman xa die nan na, Yuwifie yaxui. E naxa na mixie faxa, kono e mu mixi yo harige tongo.

¹¹ Na loxoε yati, mange naxa a kolon mixi naxan xasabi faxaxi Suse mangataa. ¹² Mange naxa a fala mange gine Esita be, «Yuwifie bara mixi keme suuli faxa Suse mangataa, a nun Haman xa di fu. Xa e bara na mooli raba yi taa kui, e munse rabaxi yire gbeteε n ma mangeya kui? Kono i wama naxan xon, n na rabama ne i be. I waxonfe na munse ra di? Na birin nabama ne i be.» ¹³ Esita naxa a yaabi, «Xa i bara tin, Yuwifi naxee na Suse, e man xa no e gbejoxode tina. Haman xa di fu xa gbaku wuri ma.» ¹⁴ Mange naxa yaamari fi a xa raba alo Esita a falaxi ki naxe. Na yaamari naxa xaran Susekae be. Haman xa di fu fan naxa gbaku wuri ma. ¹⁵ Ada kike xi fu nun naani nde ra, Yuwifie man naxa e malan, e xeme keme saxan faxa taa kui, kono e mu e harige yo tongo.

¹⁶ Yuwifi naxee nu na boxi gbete ma, nee fan naxa e malan, e yete xun magerede e yaxuie ma. E naxa e yaxui mixi wulu tongo solofere a nun suuli faxes, kono e fan mu nee harige yo tongo. ¹⁷ Na birin naba Ada kike xi fu nun saxan nde ne. A xi fu nun naani nde ra, Yuwifie naxa e malabu seewe kui, e xulunyi ti. ¹⁸ Yuwifi naxee nu na Suse, nee naxa e yaxuie gere na xi fu nun saxan nde nun fu nun naani nde ma. E naxa e malabu seewe kui a xi fu nun suuli nde loxoe, e xulunyi fan ti. ¹⁹ Na nan a toxi Yuwifi naxee na daaxae, nee xulunyi tima Ada kike xi fu nun naani nde ma seewe kui, kankan a doxo boore bupama na temui.

²⁰ Morodekayi naxa na fe birin sebe bataaxe kui Yuwifie ma, naxee nu yire makuyee nun yire makoxie Asuyerusu xa mangeya kui. ²¹ A naxa a sebe, Yuwifie xa Ada kike xi fu nun naani nde nun a xi fu nun suuli nde findi sali loxoe ra je yo je, ²² barima e e yete soto e yaxuie yi ra na temui ne, e xa toxe findi jalexinyi nan na, e xa sunnunyi findi seewe nan na. Na loxoe a lan ne e xa e doxo booree bupa, e man xa setaree ki. ²³ Yuwifie naxa Morodekayi xa yaamari suxu, na naxa findi naamunyi ra e be je yo je.

²⁴ E na birin naba ne barima Hamedata Agagaka xa di Haman, Yuwifie yaxui, nu bara wa Yuwifie birin halakife. A nu bara jeli bonbo, naxan xili Puri, alako a xa e halaki, a xa e sonto. ²⁵ Kono Esita nu bara siga mange yire. Mange naxa keedi sebe yi ki, «Haman nu wama fe jaaxi naxan nabafe Yuwifie ra, na xa gbilen a ma. A xa die fan xa gbaku wuri ma.» ²⁶ Na nan a toxi yi loxoe xili falama «Purie,» barima e bari xui ra e jeli xili falama, «Puri.» Bataaxe sebela to kamali na ki, ²⁷ Yuwifie naxa na loxoe firinyie findi sali loxoe ra. Na naxa findi naamunyi ra e tan nun e bonsoe be, nun mixie be naxee soma e xa diine kui. E xa yi loxoe firinyie binya je yo je, e xa fe birin naba alo Morodekayi a yamari ki naxe. ²⁸ Ne naxee sa fama, Yuwifie xa denbayae naxee na yire birin, e xa yi Puri loxoe binya, alako e tan nun e bonsoe naxa neemu yi fe dangixi ma.

²⁹ Awa, Abixayili xa di Esita, naxan findixi mange gine ra, a nun Morodekayi, e naxa yi bataaxe mange daaxi firin nde sebe Puri Sali xa fe ra. ³⁰ E naxa bataaxe rasiga Yuwifie birin ma, naxee nu na mange Asuyerusu xa boxi keme moxonon nun solofere birin kui, alako mixie xa jere bopesa nun tinxinyi kui. ³¹ E man naxa a masen Yuwifie be, e xa Puri Sali loxoe raba a waxati yati ma, alo Morodekayi nun mange gine Esita e yamarixi ki naxe. E tan nun e bonsoe birin xa sunyi suxu, e xa Ala maxandi. ³² Mange gine Esita xa yaamarie Puri salie xa fe ra, na naxa findi seriye ra, e fa sebe yi kitaabui kui.

10

Morodekayi nun mange Asuyerusu senbe

¹ Mange Asuyerusu naxa duuti maxili mixi birin ma, kelife xare ma han surie ma. ² Mange senbe nun a xa limaniya birin sebexi Perise nun Mediya mange xa taruxui kui. Morodekayi tide gbo ki, na fan sebexi na kui.

³ Morodekayi Yuwifi naxa findi mange Asuyerusu xa mixi xungbe ra, a man naxa findi mixi kende ra Yuwifie be. E naxa a xanu ki fanyi, barima a nu wali fanyi rabama e be alako Yuwifie xa fe xa siga yare ma.

Ayuba xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Ayuba xa taruxui nan na naxan masenyi hagige masenma adamadie birin be. Kabi won benba Adama nun nene Mahawa to yunubi raba, mixi birin na dunija igrife na toore nan kui. Na toore noma a niyade mixie xa xonko Ala ma, e fa a maxarin munfe ra a e luma e xa tooro. Xa mixie joxo a ma a e bara e jere tinxinyi kui Ala ya i, na yaabi fife xoro.

Ayuba xa fe nu na na ki ne. A booree naxa a fala a be a toore jaaxi a soto a xa yunubie nan ma fe ra. Ayuba mu tin na yaabi ra, a fa a fala na mu a ra. Na kui a nu wama Ala xa kiiti xon alako a xa a kolon a jaxankataxi fe naxan ma. A rajonyi Ala naxa a masen Ayuba be a a mu noma Alatala xa fe raba ki fahaamude. Ayuba to so na fe kui a boje birin na, a xaxili naxa sa.

Konko bafe na masenyi ra, seriye gbete toma yi taruxui kui naxan tide gbo. Ala to barake sa Ayuba xa fe ma a xa tinxinyi xa fe ra, Sentane naxa Ayuba tojenge a falafe ra Ala be a Ayuba nu birama Ala waxonfe foxo ra alako a xa barake soto tun. Ala nu wama a masenfe Sentane be a a xa tinxintoe Ayuba nu na Ala xa seriye ratinmefe fe gbete nan ma. Ala naxa tin toore xa doko Ayuba ma, alako Sentane xa a to na toore mu nu noma a niyade Ayuba xa Ala xa seriye bejin.

Na kui won birin noma a kolonde a mu lanma won xa bira Alatala foxo ra alako won xa barake tun soto. A lanma won xa Ala xui suxu barima won Daa Marigi nan na Alatala ra. Xa won barake soto, xa won mu a soto, a lanma won xa won Marigi Alatala batu won ma fe birin kui. Ala xa won mali na rabade. Amina.

Ayuba xa Taruxui

Alatala nun Sentane xa de masare singe

¹ Xeme nde nu na Usu boxi ma naxan nu xili Ayuba. Mixi hagige nan nu lanxi a ma, a matinxin. A nu gaaxuma Ala ya ra, a mu nu birama fe jaaxi foxo ra. ² Di xeme solofere nun di gine saxan nu na a yi ra. ³ A xa goore nu lanxi yexee wulu solofere, joxome wulu saxan, ninge wulu keren, a nun sofale keme suuli nan ma. Walike gbege saxi na nan fari. Binye nu saxi yi xeme ma dangi mixi birin na na sogetede biri ra.

⁴ A xa die nu xulunyi tima ne e boore xonyie, e nu e maaginee xili alako e birin xa nu e dege yire keren. ⁵ Xulunye na ba a ra, Ayuba nu serexe gan daaxie bama ne a xa di birin be e raseniyenfe ra. A nu a majoxunma ne a temunde e bara yunubi nde soto, xa na mu a ra e bara Ala danka e boje kui. Na kui Ayuba nu luma serexe ba ra e be temui birin.

⁶ Loxoe nde Ala xa malekee naxa fa Alatala yire. Sentane fan nu na e ya ma. ⁷ Alatala naxa Sentane maxarin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunija iperede.» ⁸ Alatala man naxa a maxarin, «I bara n ma konyi Ayuba rakorosi? A maniyen yo mu na dunija ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe jaaxi mu rafa a ma.» ⁹ Sentane naxa a yaabi, «Ayuba xa gaaxui i ya ra tun mu a ra? ¹⁰ I mu a kantaxi xe, a tan, a xa denbaya, nun a harige birin? I bara barake sa a suxufe birin ma, alako a

xa gɔɔre xa gbo tun. ¹¹ Kɔnɔ xa a sa li i naxa din a harige ra, n xa a fala i be, a fama ne i dankade keren na.» ¹² Alatala naxa a fala Sentane be, «Awa yire, n bara a harige birin sa i sagoe, kɔnɔ i naxa a gundi tɔɔɔ de.» Na temui Sentane naxa keli Alatala yire.

¹³ Lɔxɔe nde Ayuba xa die nu na xulunyi tife e taara xɔnyi. ¹⁴ Xɛera nde naxa fa Ayuba yire, a a fala a be, «I xa walikɛe nu na ninge rawalife xɛ ma, sofalee fan nu na e de madonfe na longori. ¹⁵ Sebaka ndee naxa din i xa walikɛe ra, e e faxa santidegema ra. E man ninge fan xanin. N keren peti nan nɔ n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁶ Na mu ge na masenyi ra, xɛera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Ala bara a ragiri galanyi xa goro i xa yɛxɛe nun e makantamae ma. A bara e birin faxa. N keren peti nan nɔ n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁷ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xɛera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Kalidika, gaali dɔxɔ saxan bara bagan i xa jɔxɔmɛe ma, e e makantamae faxa santidegema ra, e jɔxɔmɛe xanin. N keren peti nan nɔ n bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁸ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xɛera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «I xa die to nu na xulunyi tife e taara xɔnyi. ¹⁹ Foye belebele faxi na temui ne keli gbengberenyi ma, a banxi rabira i xa die ma. E birin bara faxa. N keren peti nan kisixi. N faxi na nan dentegede i be.»

²⁰ Na kui Ayuba naxa keli, a a xa donma ibɔɔ a ma, a a xunyi bi sunnunyi ma, a fa a rafelen bɔxi ma. ²¹ A naxa a fala, «N faxi dunija n mageli nan na n bari temui, n man gbilenma n mageli nan na n siga temui. Alatala bara n ki harige ra, Alatala man bara na harige ba n yi. Tantui na Ala be.»

²² Na birin kui, Ayuba mu yunubi yo raba, a mu fe kobi yo fala Ala be.

2

Alatala nun Sentane xa de masare firin nde

¹ Lɔxɔe nde Alatala xa malekɛe man naxa fa a yire, Sentane man nu na e tagi. ² Alatala naxa Sentane maxɔrin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunija ijerede.» ³ Alatala man naxa a maxɔrin, «I bara n ma konyi Ayuba rakɔɔsi? A maniyɛ yo mu na dunija ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe jaaxi mu rafan a ma. Han ya a xa tinxinyi mu masara, hali i to waxi n xa a halaki tun.» ⁴ Sentane naxa a yaabi, «Adama fe birin nabama a fate xa tɔɔre matangafe nan na. A nɔma a harige birin masarade yalanyi ra. ⁵ Xa i a fate yati tɔɔɔma, a i dankama ne keren na.» ⁶ Alatala naxa a fala Sentane be, «Awa yire, n bara a fate sa i sagoe, kɔnɔ i naxa a faxa de.»

⁷ Na temui Sentane naxa keli Alatala yire. A naxa suurie ikonkon Ayuba fate birin ma, keli a sanyi kui ma han a xuntagi. ⁸ Ayuba naxa dɔxɔ te xube xɔɔra sunnunyi kui, a nu a fate xɔɔlin fɛɛɛ kebele ra. ⁹ A xa gine naxa a fala a be, «Han ya i na i xa tinxinyi kui? Ala rasoto sɔnɔn, i xa faxa.» ¹⁰ Kɔnɔ Ayuba naxa a yaabi, «I wɔyɛnfe ne na ki alo xaxilitare. Xa won tinma Ala xa heri ra, a mu lanma won xa tin a xa xɔɔxɔe fan na?» Na kui Ayuba mu yunubi yo sɔto a xa wɔyɛnyie kui.

Ayuba nun a boore saxanyie

¹¹ Ayuba boore saxanyie to a xa tɔɔre xa fe me, e naxa keli e xɔnyi sigafe ra Ayuba yire. E xili: Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka, nun Sofara Naamaka. E naxa lu yire keren, e lan fe keren ma, e xa sa Ayuba kunfa ba, e xa a madundu. ¹² E to sa a to keli yire makuye, e naxa san a ma, e bɔnbɔ gbelegebelefe ra. E naxa e xa donmae ibɔɔ e ma, e xube maso e ma sunnunyi kui. ¹³ E naxa dɔxɔ Ayuba sɛeti ma bɔxi, han xi solofere. Mixi yo mu wɔyen keren fala a be, barima e a to ne, a xa tɔɔre nu gbo ki fanyi ra.

3

Ayuba xa masenyi

«Ayuba nimisafe a xa bari ra»

¹ Na birin to dangi, Ayuba naxa a bari lɔxɔe danka ² yi masenyi ra:

³ «N bari lɔxɔe xa nɛmu duniɲa ra.

Na kɔe ra e naxe, «Di xeme na a ra.»

⁴ Ala xa na lɔxɔe findi dimi ra,

na lɔxɔe xa nɛmu a ra,

a xa tɔnyi dɔxɔ soge yanbafɛ ra na lɔxɔe kui.

⁵ Ala xa na lɔxɔe findi dimi ra,

a xa nuxui ifɔɔre dusu a xun na,

a xa lu dimi magaaxuxi kui.

⁶ Ala xa na kɔe ifɔɔrɔ,

a xa na ba kɔnti ra ɲe kui,

a xa na ba kɔnti ra kike kui.

⁷ Ala xa na kɔe kuma di ra,

sɛɛwe xui yo naxa ite.

⁸ A xa findi danke ti se ra mandurulae be,

naxee ninginange xilima.

⁹ Na lɔxɔe subaxe tunbuie naxa yanba,

kuye naxa iba,

naiyalanyi yo naxa mini,

¹⁰ barima a mu sese raba naxan

nu nɔma n barife dande,

naxan nu nɔma n nɔxunde n ma tɔɔre ma.

¹¹ Munfe ra n nga furi mu bira nu?

Munfe ra n mu faxa nu beenu n xa bari?

¹² Munfe ra n nga n nasenexi a san ma,

a xije fi n ma?

¹³ Xa na mu a ra, yi temui n belexi bɔɲesa kui nu

¹⁴ mangɛe nun rasimae fe ma,

naxee xa banxie bara ge kanade,

¹⁵ naxee nu bara xɛema nun gbeti gbege soto.

¹⁶ Munfe ra e mu n nagata,

alo diyɔre naxan mu waxi,

naxan mu mini kenɛ ma?

¹⁷ Gaburi tan kui, mixi ɲaaxie mu nɔma sese ra,

mixi taganxie e malabuma ne.

¹⁸ Konyie bɔɲesa sɔtɔma ne,

e mu e kanyi xui mema gaburi kui.

19 Dimēdie nun forie na mēnni,
konyie e yete sōtōma naa.

20 Munfe ra Ala a niyama adamadie xa mini kene ma,
naxee findi tōōromixie ra,
naxee nimisaxi e xa duniñeigiri kui,

21 naxee faxe xōli mawama, kōnō e mu faxa,
naxee faxe fenma dangi naafuli ra,

22 naxee ñelexinma gaburi life ra?

23 Munfe ra mixi barima,
Ala kira balanxi naxan ya ra,
Ala naxan naxetenma yire birin?

24 N ma donse findixi n ma tōōre nan na,
n ma minse findixi n yaye nan na.

25 N na gaaxu fe naxan na, na nan n lima.
Fe naxan na n naseren, n na nan sōtōma.

26 Bōñesa mu na n be,
n mu nōma n sabaride.
Malabui mu na n be, fo tōōre.»

4

Elifasi Temanka xa masenyi singe

«Tinxintōe mu tōōrōma»

1 Elifasi Temanka naxa a fala,

2 «Ayuba, i haake to n be n xa wōyen.
N mu nōma dundude.

3 I bara mixi gbegbe xaran,
i bara e ralimaniya.

4 I xa masenyie bara mixie mali,
i xa wōyenyie bara e senbe so.

5 Yakōsi i tan nan to fa na tōōrōfe,
limaniya bara ba i tan yi.

6 I mu i xaxili ti i xa danxaniya ra Ala ma?
I mu lama i xa tinxinyi ra?

7 I bara mixi fanyi to halakixi tōōre ma?
Tinxintōe nōma bōnōde?

8 N naxan nakōrosixi, fe ñaaxi rabae nan tōōrōma.

9 Ala e xun nakanama a xa xōne kui.

10 Yetē xa yirindinyi nun barate xa ñarandanyi magaaxu,
kōnō e ñinyie fama ñe magirade.

11 Yetē yati faxama kaame ra,
a xa die yensen ye.»

12 «Masenyi nde bara fala n be a gundo ki ma,
n tuli bara a makōlikōli xui me.

13 Xiye sa tēmui kōe tagi,

14 gaaxui naxa n suxu han n fate naxa seren.

15 Tubari nde naxa dangi n ya i.

N fate xabee naxa keli, e ti.

16 Tubari nu tixi naa.

N a to ñe, kōnō mixi yo a ra n mu a kolon.

N bara mixi maniye tan to.

N naxa xui nde me yi makolikoli ra,

¹⁷ Adamadi tinxin Ala ya i? A seniyen a Marigi ya i?

¹⁸ Xa Ala mu la a xa malekee ra a xa walikée,

xa a tantanyi toma nee ma,

¹⁹ ibunadama go, naxan yailanxi bende ra,

naxan noma iwurude alo kaari?

²⁰ Adamadie faxama loxo yo loxo, sese mu na kanama.

²¹ E xa simaya luuti bolonma ne,

e faxa fahaamutarepa kui.»

5

Elifasi Temanka xa masenyi firin nde

«Ayuba, Ala maxandi»

¹ «Yakosi, i xa xili ti i xui itexi ra.

Nde i yaabima?

I seniyentoe mundun xilima?

² Gbesenxonneya xaxilitare faxama ne,

toone lonnitare halakima ne.

³ N bara xaxilitare nde to,

a xa fe sooneyama,

konon na ikorexi ra n naxa yi danke bira a foxo ra.

⁴ Mali birin xa ba a xa die yi ra, kiiti xa kana e ra,

mixi yo naxa e mali na kui.

⁵ Kaametoe xa a xa xe don,

e xa baloe birin ba a yi ra hali naxan na tunbe xora.

Mixie xa mila a xa naafuli ma, e xa a ba a yi.»

⁶ Toore nun jaxankate fama ne.

⁷ Adamadi tooroma ne a xa dunijeigiri kui.

Na mu kanama, alo te na radexe,

a fulefule tefe fan to mu kanama.

⁸ Xa n tan nan a ra nu, n Alatala nan maxandima,

n nan n ma toore masen a be.

⁹ A kaabanakoe rabama,

a xa fe xungbee mu kontima.

¹⁰ A tune ragoro boxi ma,

a ye rasiga xe ma.

¹¹ A tooromixi xa fe itema,

a mixi sunnunxi rakisima.

¹² A mixi kootaxi xa fe xun nakanama,

alako e waxonfe naxa sooneya.

¹³ A mixi madaxui suxuma gantanyi ra,

a yanfante waxonfe kanama.

¹⁴ E xa yanyi findima e be dimi ra,

e luma alo donxui naxee mu se toma.

¹⁵ Alatala tooromixi ratangama woyen xoroxoe ma,

naxan kelima yanfantee de kui.

A e ratangama senbema xa fe jaaxi ma.

¹⁶ Xaxili tide luma ne tooromixi be.

Tinxintare de balanma ne.

¹⁷ Nelexinyi na adama be Ala naxan xuruma.

Wo naxa tondi Ala Senbe Kanyi xa xurui ra,
 18 barima a fi naxan sama mixi ma,
 a na fan dandanma,
 a fe xone naxan naminima, a na rayalanma.
 19 A mu tondima i ratangade toore ma,
 a i rakisima toore birin kui.
 20 Kaame na sin boxi ma, a i ratangama ne faxe ma,
 gere na mini, a i ratangama santidegema ma.
 21 A i ratangama ne woyen jaaxi ma,
 a i ba gbaloe kui.
 22 I mu gaaxuma kaame ya ra,
 i mu serenma sube xaaje ya ra,
 23 barima saate luma ne i nun duniya kui isee tagi,
 gemee nun subee mu i tooroma sonon.
 24 Bopesa luma ne i xonyi,
 mune yo mu tima i xa goore.
 25 I xa die wuyama ne,
 i bonsoe gboma ne alo burunyi sexe.
 26 I mu gaburi lima, i xa simaya mu kamalixi,
 alo maale fan to mu xabama a xaba temui mu a lixi.
 27 Muxu bara yi nondi kolon,
 i fan xa a rame, i xa a fahaamu.»

6

Ayuba xa masenyi singe

«N ma toore gbo n ma fe jaaxie be.»

1 Ayuba naxa a yaabi,
 2 «Xa n ma toore sa maniyama nu,
 xa a sa sama sikeeli ma nu,
 3 a binye dangima ne baa meyenye ra.
 Na nan a toxi yusi yo mu na n ma woyenyie ma.
 4 Ala Senbe Kanyi xa tanbe bara n soxo,
 na xone bara te n xaxili ra.
 Ala na n gerefe a jaaxi ra.
 5 Nooge fanxi dennaxe, sofale wama menni?
 Ninge wa xui meema a xa donse ya i?
 6 Bande donma foxe xanbi?
 Toxele pintare joxun?
 7 N mu nu wama naxan xon,
 na bara findi n baloe ra hali na fa kanaxi.
 8 Ala xa n ma dube suxu n be,
 a xa n waxonfe rakamali.
 9 Ala xa n xun nakana, a xa n faxa.
 10 Na kui, n madundui sotoma ne, hali n to yi toore birin kolonxi,
 n seewa n to mu gbilen Ala Seniyentoe xa yaamari foxo ra.
 11 N nan n xaxili tima senbe mundun na fa?
 N ma dije munse fanma n ma sonon?
 12 N senbe gbo alo fanye?
 N fate xoxoxo alo wure?
 13 Nde noma n malide?
 Senbe mundun luxi n ma?»

14 «Tɔɔɔɔmixi hayi na a dugutege xa mali ma,
hali na mu sa gaaxuma Ala Senbe Kanyi ya ra.

15 N ngaxakerenyie bara n yanfa,
alo xure naxan xɔrima.

16 Neme temui, ye banbaran ye, a radunda,

17 kɔnɔ sogofure ra, ye birin xɔri.

18 Biyaasilae kira bama a ma ye fenfe ra,
e fa lɛ gbengberen yire.

19 Tema Biyaasilae e xun tima ye yire ra.

Seebakae fan e xaxili tima na xure ra,

20 kɔnɔ e na menni li, e xure xɔriri nan toma.

Na kui limaniya bama ne e yi ra.

21 Wo luxi na ki ne n be.

Wo bara gaaxu n ma tɔɔɔɔ ya ra.

22 N xoro nu, n nu wo makula ne,

wo xa n xun sara wo xa naafuli nde ra?

23 N wo makula ne,

wo xa n xun sara n yaxui gbeeli nde ma?

24 Wo n xaran.

Wo n ma tantanyi masen n be,

alako n xa n sabari.

25 Nɔndi tan mu mixi yo tɔɔɔɔma.

Kɔnɔ wo xa masenyie tan fala xun?

26 Wo bara kiiti sa,

wo mu wo tuli matixi tɔɔɔɔmixi tan xa wɔyenyi ra.

27 Wo fata kiiti jaaxi sade kiridie ma.

Wo mu yanfanteya ba wo boore yete yati ra.

28 Kɔsi fa yandi, wo wo ya ti n na.

N mu wule falama wo be.

29 Wo xa kiiti tinxinxi sa,

alako n xili fanyi naxa kana.

30 Wo fe fale jaaxi mema n na?

N mu fata fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade?»

7

Ayuba xa masenyi singe de idɔɔɔɔ

«A a mawafe Ala be»

1 «Mixi xa fe mu luxi xe dunja ma alo sɔɔri?

A xa dunjeigiri mu luxi xe alo walike?

2 Konyi gbatama kɔe xa so,

walike gbatama a sare ra.

3 N tan fan, n ke bara findi tɔɔɔɔ ra,

n ma wali sare bara findi xɔne ra.

4 N ne n sama, n lu ra a mane, «N kelima temui mundun?»

Xixoli mu n tan be,

tɔɔɔɔ nan tun a ra kɔe birin kui.

5 Kuli dinfe n fate ra,

n kiri na bɔɔɔfe, yalee tife a ma.

6 N ma simaya xulun mabɔe xa mabɔe wuri be.

7 Ala, i xa ratu a ma n ma simaya jengi nan tun a ra,

n yae mu fe fanyi toma kore.

⁸ Ya naxan tixi n na,
na mu n toma sonon,
a gbe mu luxi n xa loe i ma.

⁹ Kunda na te, a man loe.
Adamadi fan na siga aligiyama, a mu gbilenma fa ra.

¹⁰ A mu gbilenma a xonyi sonon,
a xa foxoe mu ratuma a xa fe ma sonon.

¹¹ Na nan a toxi n mu n de suxuma,
n nan n ma toore ifalama ne,
n nan n mawa n ma xorore kui.

¹² N findixi i be baa nan na,
xa na mu a ra, daalise xun solofere kanyi,
i to fa biraxi n ma fe foxo ra yi mooli ra?

¹³ N na a fala, «N xa n sa, n xa xi, alako n xa n ma toore mayanfa,»

¹⁴ i n magaaxu xiye nun laamatunyi paaxie ra.

¹⁵ Faxe nan tun xoli fa n ma to,
dangi yi xorie ra naxee luxi n be yi ki.

¹⁶ N ma simaya bara rapaaxu n ma,
n mu wama bufe dunina ma sonon.
N bepin, n nii tide mu na sonon.

¹⁷ Munse na adama ra naxan a niyama i xa i joxo sa a xon ma,

¹⁸ i nu a mato temui birin?

¹⁹ I i yae bama n na temui mundun?
I n luma n yete ra mun loxoe?

²⁰ Xa n bara yunubi raba i ra,
na fala n be,
i tan naxan adamadi matoma.
N tan yegetixi i yi ra munfe ra matoe ra?

²¹ Munfe ra i mu dije n ma fe kobi ma?
Munfe ra i mu n ma yunubi xafari?
A gbe mu luxi n xa findi bende ra.
Na temui i mu n toma sonon.»

8

Bilidada Suuxaka xa masenyi singe

«Haake mu sigama Aligiyama.»

¹ Bilidada Suuxaka naxa a masen,
² «I yi woyenyi mooli falama han temui mundun?

I xa woyenyi luxi ne alo foye.

³ Ala noma nondi mafindide wule ra?
Ala Senbe Kanyi noma tinxinyi ifude?

⁴ Xa i xa die yunubi nan nabaxi a ra,
a e paxankataxi na nan ma.

⁵ Xa i tan Ala fenma,
xa i Ala Senbe Kanyi makulama,

⁶ xa yunubi mu na i ma, xa i tinxin,
Ala a pengi sama ne i xon ma,
a i rasabati i xa tinxinyi kui.

⁷ I harige donxoe fama dangide na singe ra.»

8 «Fahaamui fen won babae ra,
i xa xaxili soto nee benbae fan na.
9 Won tan mu buxi duniṅa ma,
xaxili xonkuye mu na won be.
10 E mu fahaamui fima xe i ma?
E e xaxili xa masenyie tima i be yi ki:
11 Wofiri bulama xare ma?
Xure i baare findima a ra ye mu dennaxe?
12 Hali a na a bili ma, a mu xabaxi,
a lisima mafuren dangi nooge birin na.
13 Na nan fama rabade mixie ra, naxee neemuma Ala ma.
Tinxintare xaxili tide nonma na ki ne.
14 A xaxili tide bara kana, alo mixi naxan a kilonma sayele tee ra.
15 A na a kilon na ra, a kanama ne, a kanyi bira.
16 A luma alo sansi, ye naxan kui rafexi,
a a salonyi iyan soge linlinyi ya ma laakoe xun ma,
17 a a sankee soti geme malanxi longori ra.
18 Xa i na sansi tala naa, a lisima ne,
19 a mu fanma menni sonon.
Sansi gbete man fa bula a nu na dennaxe.
20 Ala mu tinxintoe rawolema, a mu tinxintare senbe soma.
21 A gbe mu luxi a xa i raseewa,
i xa matoxoe fale ra i fama naxan tide.
22 I xonmixie fama lude yaagi kui, e xonyie fa bira.»

9

Ayuba xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti xoxoxo»

1 Ayuba naxa a yaabi,
2 «N na birin kolonxi nondi ra.
Ala noma nondi fide adama ma di?
3 Xa Ala na kiiti safe,
adama tan mu noma a de tongode a kanke ra.
4 A tan nan gbe na lonni nun senbe ra, nde noma tide a kanke?
5 Ala noma geyae talade e tide,
a e mafindi a xa xone kui.
6 A noma boxi bunyi raserende, a a boo a ra.
7 A noma soge nun tunbuie iforode.
8 A tan nan koore itala,
a a jere baa mronyie fari.
9 A tan nan tunbui birin sa,
kankan na a yire.
10 A bara fe xungbee raba
won mu noma naxee fahaamude.
A xa kaabanakoe mu noma kontide.
11 A noma dangide n seeti ma, n mu a to.
A loe, n mu no a tode.
12 Nde noma a xa se tongoxi ragbilende?
Nde noma a falade a be, «I na munse rabafe?»
13 Ala mu gbilenma a xa xone foxo ra.

Yete igboe xaxili tide birin birama a ya i.

14 N tan, n a yaabima di?

N woyen mooli mundun falama a be?

15 Hali nondi sa na n be, n mu noma tide a kanke.

N ma kiitisa madijefe nan tun luma n yi.

16 Xa n sa a xili, a naxa n yaabi,
n mu lama a ra a bara a tuli mati n na,

17 barima a bara n tooo a gbe ra,
a bara n paxankata na ki tun.

18 A mu n luma n xa malabu,
a bara n ma xone xun masa a paaxi ra

19 N mu noma a ra, barima a senbe gbo n be.

Muxu nun Ala mu noma makiitide,
barima kiitisa mu na muxu tagi.

20 Hali n sa tinxin nu, n de mu nondi fima n ma.

Hali yunubi mu na n ma nu,

n de kiiti rakanama ne n na.

21 Yunubi na n ma? N mu a kolon

N nimisaxi n ma duniyeigiri nan tun na.

22 N tan be, a birin keren,
barima Ala tinxintoe nun tinxintare birin paxankatama.

23 Gbaloe na tinxintoe li,

Ala mu na tooe toma.

24 Tinxintare na boxi nde soto tinxintareya kui,

Ala a niyama kiitisee xa tin na ra.

Xa Ala mu a ra, nde a ra fa?

25 N ma simaya xulun gila be,
A jonma beenun n xa heeri soto.

26 N ma simaya dangima alo kunkui,
alo sege naxan goroma toxeyoe ma.

27 N na a fala,

«N xa neemu n ma mawa ma,
n xa ba sunnunxi, n xa n senbe so,»

28 n ma tooe nan birin luma n magaaxu ra.

N a kolon i mu nondi fima n ma.

29 N to bara yunubi soto,

n nondi fenma n yete be munfe ra?

30 Hali n sa n maxa ne ye tinsexi ra,
hali n sa n belexee maxa xosi ba se ra,

31 i n nagoroma ne boora,
n xa rapaaxu n ma dugie ma.

32 Ala mu luxi alo adamadi,
n noma naxan xilide kiiti ma,

alako n xa n gbe fala,
kiitisa xa kiiti sa muxu tagi.

33 Kiitisa yo mu na

naxan noma kiiti sade n nun Ala tagi.

34 Ala xa a xa wuri bonbo ti se ba n xun ma,
a xa a xa fe magaaxuxi ba n yi ra,

35 alako n xa no woyende a ra gaaxutareja kui.

Kono n ma fe to mu na ki xe, n xa lu n keren.»

10

Ayuba xa masenyi firin nde de idoxoe

«Ayuba maxorinyi tife Ala ma»

- 1 «N ma duniɲeigiri bara rapaaxu n nii ma.
Na kui n xa n gbe fala.
Xone naxan na n furi kui, n xa na makenen.
2 N bara a fala Ala be, I naxa n suxu.
I xa n nakolon i n suxuxi fe naxan ma.
3 N toorofo rafan i ma,
n tan naxan findixi i xa daalise ra?
Tinxintare waxonfe rafan i ma?
4 I fe to ki mu makuya adamadi fe to ki ra?
5 I xa simaya maniya adamadi gbe ra?
6 I n toorofo munfe ra?
I na n ma yunubie fenfe munfe ra?
7 I ɲan n ma tinxinyi kolon,
i ɲan a kolon mixi yo mu n natangama i belexe i.
8 I tan nan n daaxi, i tan nan n sontoma.
9 I xa ratu a ma a i n daaxi bende nan na.
I man wama n nagbilenfe menni ne?
10 I bara n yailan alo mixi
naxan xiɲe yailanma donse fanyi ra.
11 I bara n fate birin yailan,
kiri, sube, xori, nun fase.
12 I bara n ma simaya xon kuya, i bara hinne n na,
i bara i ɲengi sa n nii xon ma.»
- 13 «Kono yakosi n bara a kolon
naxan nu na i xaxili ma n ma fe ra.
14 I bara wa n ma yunubi tofe,
alako i xa tondi diɲede n ma.
15 Xa yunubi na n ma, ɲaxankate na n be.
Xa yunubi mu na n ma, n na yaagi kui,
n mu noma n xunyi yati rakelide.
16 Xa n sa n xunyi rakeli,
i n bonboma i senbe magaaxuxi ra,
alo yete senbema a rabama ki naxe.
17 I xa xone na xun masafe n ma fe ra,
i xa ɲaxankate bara gbo ye.
18 I n naminixi n nga teege i munfe ra?
Xa n sa faxa naa ne nu, mixi yo mu nu n toma,
19 n mu baloma nu, n nu tongoma ne n nga teege,
n nagoro gaburi kui keren na.
20 Naxan luxi n ma simaya ra, a mu gbo sonon.
Yandi, i xa gbilen n foxo ra fa,
seewe dondoronti xa lu n be
21 beenu n xa siga aligiyama, dimi na dennaxe.
N mu gbilenma duniɲa ma sonon.
22 Dimi xungbe na aligiyama.
Adama xaxili ifuma naa.

Menni naiyalanyi yati nan findima dimi ra.»

11

Sofara xa masenyi singe

«Ayuba, i xa tuubi Ala ma»

- ¹ Sofara Naamaka naxa a fala,
- ² «A mu lan mixi xa i xa yi masenyi gbege yaabi?
Masenyi ratofanxi mu nɔndi fima masenyi ma.
- ³ I ꞑɔɔ a ma a mixi dunduma i xa wɔyenyie ma,
i xa yo Ala ma, mixi yo mu i rayaagi?
- ⁴ I naxe, «Sese mu luxi n ma lɔnni ra,
n bara seniyen Ala ya i.»
- ⁵ Xa Ala sa wɔyen i be nu,
- ⁶ a a xa lɔnni gundo masenma ne i be,
naxan dangima adamadi xa fe to ki ra.
- ⁷ I nɔma Ala xa tilinyi kolonde?
I nɔma Ala Senbe Kanyi xaxili birin fahaamude?
- ⁸ Na lɔnni ite koore xa maite be, a tilin aligiyama be.
I nɔma sode na kui?
- ⁹ A kuya bɔxi be,
a xa gboe dangi baa ra.
- ¹⁰ Xa Ala sa mixi suxu, a fa a makiiti,
nɔndi luma na kanyi be?
- ¹¹ Ala mixi ꞑaaxie kolonma,
a tinxintaree toma.
- ¹² Xaxilitare mu nɔma findide lɔnnila ra,
alɔ sofale fan to mu nɔma findide adamadi ra.
- ¹³ Xa i tan i yete ragbilen Ala ma,
xa i i belexe itala a be,
- ¹⁴ xa i gbilen tinxintareya fɔɔɔ ra,
xa i a matanga i xa denbaya kui,
- ¹⁵ na kui i xunnakeli sɔtɔma ne,
i senbe sɔtɔ, i limaniya a fanyi ra.
- ¹⁶ Na temui i neemuma ne i xa tɔɔre ma,
alɔ xure naxan bara dangi a rakuya.
- ¹⁷ I xa dunjeigiri yanbama ne alɔ soge,
i xa dimi bama ne,
a lu alɔ kuye na iba.
- ¹⁸ I bɔɔe a raxarama ne, xaxili tide lu i be,
fe ꞑaaxi a makuyama ne i ra, i xi xɔli fanyi raba.
- ¹⁹ I na i sa, mixi yo mu i xa xi xɔli kanama i ma.
Mixie fama ne i xa hinne e ra.
- ²⁰ Kɔnɔ tinxintaree xa fe xun nakanama ne,
e mu kisima, faxe nan e mamexi.»

12

Ayuba xa masenyi saxan nde

«Daalise birin na Ala xɔnye i.»

- ¹ Ayuba naxa a yaabi,

- 2 «Duniya xui nan na wo kon na.
A luxi ne yi ki alo lonni birin na wo tan gbansan yi ra.
- 3 Konɔ n tan fan, xaxili na n be alo wo tan.
Wo mu fisa n be de.
Wo naxan falaxi, nde mu noma na kolonde?
- 4 N na Ala maxandi,
alako n xa yaabi nde soto a ra,
tinxintɔe findi a booree be mayele se ra.
- 5 Mixie naxee mu na tɔɔɛ kui, e yoma tɔɔɔmixi xa tɔɔɛ ma.
E a falama e nun na tɔɔɛ nan lan.
- 6 Kontɔfili yo mu na muɲɛtie xɔnyi.
Kuye batuie Ala xili maberema, konɔ e boɲɛ saxi.
- 7 Maxɔrinyi ti subee ma wula i, e xa i ralɔnni.
Xɔnie fan xa na masen i be.
8 Bɔxi mato, na fan xa findi lonni ra i be.
Yɛɛɛ maxɔrin baa ma, nee fan xa na masen i be.
- 9 E birin a kolon Alatala foxi nan na ki.
- 10 Daalise birin nii na a xɔnye i,
adamadi birin ɲengi fatanxi a tan nan na.
- 11 Adama xa a ɲɔxɔ sa yi masenyie xɔn ma,
alo a de a ɲɔxɔ sama donse xɔn ma ki naxe.
- 12 Lonni na forie yi ra,
simaya xɔnkuye nan xaxili fima mixi ma.
- 13 Lonni nun senbe na Ala nan yi ra,
marasi nun xaxili fanyi na a tan nan be.
- 14 Xa Ala se kana, a mu noma rafalade sɔnɔn.
Xa a tan nan mixi balanxi, na kanyi mu minima.
- 15 Xa Ala kankan tune ma, se birin xarama ne.
Xa a a beɲin, a banbaran ye bɔxi ma.
- 16 Senbe nun nɔndi na a tan nan yi ra.
Mixi naxan madaxuxi nun mixi madaxui, e birin a gbe.
- 17 A noma marasimae suxude,
a noma kiitisee xaxili ifude.
- 18 Mange yolonxɔnyi naxan saxi mixie ma,
Ala na bama ne e ma, a a sa mangɛ tan ma.
- 19 Ala serɛɛdubɛe xaninma konyiya kui,
a mangasanyi rabira.
- 20 A masenyi bama marasimae yi, a forie xa lonni mafindima.
- 21 A kuntigie rayaagima, a senbɛmae igoroma.
- 22 A gundoe makenɛnma, a dimi findi naiyalanyi ra.
- 23 A pamanɛe xun nakelima, a man e xun nakana.
A e rasiga, a man e rafa.
- 24 A xaxili bama pamanɛe mangɛe yi ra,
a e ralɔɛ gbengberenyi ma.
- 25 E luma alo donxuie naxee mu naiyalanyi toma,
e luma alo siisilae kira ifuma naxee ma.»

13

Ayuba xa masenyi saxan nde de idɔxɔe

«Daalise birin na Ala xɔnye i»

- 1 «Iyo, n ya bara na birin to, n tuli bara na mɛ.
 2 Wo naxan kolon, n tan fan na kolon. Wo mu fisa n bɛ.
 3 N tan wama nɛ gbansan,
 n xa wɔyɛn Ala sɛnbɛ Kanyi ra,
 n wama n yɛtɛ nan xun mafalafe a bɛ.
 4 Wo tan bara n tɔɔpɛgɛ.
 Wo mu faxi seri yo ra n bɛ.
 5 Xa wo wo sabarixi nɛ nu, na nan fisa.
 Na nu nɔma findide nɛ lonni ra.
 6 Wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra,
 wo xa n xunmafala wɔyenyie ramɛ.
 7 Wo tan wama wɔyɛn tinxintaree nan falafe Ala xili ra?
 Wo wama wule nan falafe wo Marigi xili ra?
 8 Wo wama Ala malife nɛ?
 Wo wama Ala nan xun mafalafe?
 9 Wo munse rabama xa a sa wo sondonyie mato?
 Wo nɔma Ala madaxude alɔ wo mixi madaxuma ki naxɛ?
 10 N a kolon, a wo rakɔrɔsima nɛ xa wo tantanma wo xa gundoe kui.
 11 Wo mu gaaxuma a sɛnbɛ ya ra?
 Wo mu gaaxuma a xa xɔnɛ ya ra?
 12 Wo xa masenyie luma alɔ tɛ xube,
 wo makanta see sɛnbɛ mu na.
 13 Wo wo sabari, wo a lu n xa wɔyɛn.
 Fe naxan n lima, na n lima nɛ.
 14 N suusaxi n yɛtɛ raminide kɛnɛ ma munfe ra,
 hali na to nɔma findide nɛ faxɛ ra n bɛ?
 15 Hali Ala n faxa,
 n nan n xaxili tima a tan nan na.
 N nan n yɛtɛ xun mafalama a tan nan ya i.
 16 Na yati nɔma findide kisi ra n bɛ,
 barima tinxintare mu suusama tide a ya i.
 17 Wo n ma masenyie ramɛ,
 wo wo tuli mati e ra.»
- 18 «Wo a lu n xa n gbe fala,
 n a kolon nɔndi luma nɛ n bɛ.
 19 Nde nɔma n ma yunubi masende n bɛ?
 Xa na raba, n dunduma nɛ, n tin faxafe ra.»
- 20 «Ala, fe firin gbansan naba n bɛ,
 alako n naxa nɔxun i ma sɔnɔn.
 21 I xɔnyɛ ba n ma,
 i man xa ba n magaxufe.
 22 Na tɛmui n xili fa, n i yaabima nɛ,
 xa na mu a ra n nɔma nɛ wɔyɛnde, i n yaabi.
 23 N ma yunubi nun n ma fe jaaxi xasabi lanxi munse ma?
 N ma yunubi nun n ma fe jaaxi masen n bɛ.
 24 I mɛɛxi n na munfe ra?
 I n findixi i yaxui ra munfe ra?
 25 I wama sɛnbɛ xuri kanyi nan nasɛrɛnfɛ?
 I wama birafe mixi xurudi nan fɔxɔ ra?
 26 I bara n paxankata a jaaxi ra

n ma yunubie xa fe ra n naxee rabaxi n fonike temui ra.

²⁷ I yolonxonnyi nan saxi n sanyie ma,
alako i xa n jere ki birin kolon,
i xa naaninyi sa n ma jere ma.

²⁸ N fate na borofe ne yi ki, alo dugi xiye naxan xinxi.»

14

Ayuba xa masenyi naani nde

«Adama xa duniyeigiri xoxoxo»

¹ «Adama, gine bari di,

a xa simaya dunke, kontofili gbo a ma.

² A luxi ne alo fuge naxan minima, a fa xaba.

A luxi ne alo niini naxan mu buma.

³ I wama n maniyafe na nan na, i xa n makiiti?

⁴ Nde noma seniyenyi raminide seniyentareja kui?

Mixi yo!

⁵ Xa i tan nan mixi xa simaya konti ragirixi,

xa i tan nan nate tongoxi a xa simaya konti dande ma,

⁶ i xa gbilen a foxo ra,

alako a xa a malabu alo walike a malabuma ki naxe wali rajonyi.»

⁷ «Xa wuri bili na a ra nu,

a na xaba, a xuntunyi man gbilenma ne jingi ra,

a salonyie man fan.

⁸ Xa a sanke sa bu boxi bun ma,

a xuntunyi tan naxa faxa bende kui,

⁹ tune bire, a man noma findide a ra alo a singe.

¹⁰ Kono adamadi tan,

xa a faxa, a senbe birin jonma ne,

a mu baloxi sonon.

¹¹ Baa nun xure noma xoride,

¹² kono adamadi laaxiraxi mu kelima,

fo koore xa jon, a fa xunu.

¹³ A xoli n ma i xa n noxun aligiyama,

han i xa xone dangima temui naxe, i fa ratu n ma.

¹⁴ Kono Adama na faxa, a man gbilenma balo ra?

N mame tima ne n ma wali kui,

han n joxoe fa temui.

¹⁵ I na n xili, n fama i xa xili ratinde,

barima i wama ne i xa daali xon.

¹⁶ Yakosi i n sanyi tongo ki birin igbema.

I mu n ma yunubie toma.

¹⁷ N ma fe jaaxie noxun beki kui, n ma yunubie xafari!»

¹⁸ «Kono geya birama a yensen ye,

fanye tala a yire,

¹⁹ ye kira raboo gemee xon ma,

a boxi bende xanin a xun.

I fan adamadi xaxili tide rabama na ki ne.

20 I noma adama ra, a fa faxa.
 I na ge a tɔɔɔde, i a xanin aligiyama.
 21 Xa a xa die binye sɔtɔma, a mu na kolon.
 Xa binye bama e ma, a mu na toma.
 22 Adama xa tɔɔɔe gbo duniŋa bende fuŋi fari,
 a boŋe luma sunnunyi kui.»

15

Elifasi Temanka xa masenyi firin nde

«Ayuba xa wɔyenyi mu fan»

1 Elifasi Temanka naxa a fala,
 2 «Lɔnnila xa yaabi noma maniyade foye ra?
 A yete igboma na nan na?
 3 A noma a xun mafalade wɔyenyi fufafu ra?
 A noma masenyi falade naxan tide mu na?
 4 I na binye bafe Ala ma,
 i na limaniya bafe mixie yi ra Ala batufe ra.
 5 I xa fe ŋaaxi nan a niyafe i xa wɔyɛn na ki.
 I wama mixie madaxufe i de ra.
 6 I de yati nan findixi seede ra i xa fe ŋaaxie ma. N tan mu a ra.»

7 «Adama singe i tan nan na?
 I singe daa geyae be?
 8 I Ala xa gundo rame ne,
 alako i xa lɔnni sɔto i yete kan be?
 9 I munse kolon muxu tan mu naxan kolon?
 I fahaamui mundun sɔtoxi muxu tan mu naxan sɔtoxi?
 10 Forie na muxu ya ma naxee fori i baba be.
 11 I mu limaniya sɔto Ala xa masenyie kui,
 muxu naxee fala i be marafanyi ra?»

12 «I boŋe texi munfe ra, han i ya bara gbeeli a i,
 13 i de nu fa wɔyenyie fala xɔne kui Ala be?
 14 Adamadi seniyen? Gine bari di tinxin?
 15 Xa Ala mu lama a xa seniyentɔee ra,
 xa koore yati mu seniyen Ala ya i,
 16 adamadi go, naxan bara kana,
 naxan fe ŋaaxi rabama temui birin?»

17 «I tuli mati n na, n xa na tagi raba i be.
 N fe naxan toxi,
 n xa na fala i be,
 18 lɔnnilae naxan masenxi, e naxan sɔto e babae ra e mu a nɔxun.
 19 Ala bɔxi fixi e tan nan ma, xɔŋe gbete yo mu nu na sinden.
 20 Mixi ŋaaxi tɔɔɔma ne a xa simaya birin kui,
 konti saxi a xa simaya ma.
 21 A halaki fe mema, mupɛtie baganma a ma, e a xa boŋesa kana.
 22 A a kolon a mu kisima, santidegema na a mamefe.
 23 A a lintanma balo fende, a a kolon a mu ratangama dimi ma.
 24 Tɔɔɔe nun kɔntɔfili bara a magaaxu,

e gere tima alo mange nun a xa soorie,
²⁵ barima a bara a yete igbo Ala ma,
 a bara suusa Ala Senbe Kanyi ra.
²⁶ A bara suusa Ala gerede a xa wure lefae bun ma.
²⁷ A bara xungbo han a furi xale bara doxo,
²⁸ kono a fama sabatide taa kanaxie nan kui,
 naxee na birafe, mixie mu na dennaxe.
²⁹ A xa naafuli nonna ne,
 a xa bannaya kana.
 Barake mu luma a xa se sooe ma sonon.
³⁰ A mu noma kelide dimi kui.
 A bonsoe fama gande,
 a onto Ala kere foye ra.»

³¹ «Xa a xaxili tima fe fufafu ra, a fe fufafu nan sotoma.
³² Beenun a xa simaya xa kamali,
 a fama naxankate sotode.
³³ A luma alo sansi bogi naxee bama e xinde ra,
 alo sansi fuge naxee birama.
³⁴ Tinxintare xa denbaya mu gboma,
 mixi naxee kobiri rasuxuma tinxintareya kui,
 e xa banxie ganma ne te ra.
³⁵ Fe naaxi mapoxunfe findima toore nan na.
 Na mapoxunyi fama a kanyi yanfade.»

16

Ayuba xa masenyi suuli nde

«Ayuba xa seede na koore ma»

¹ Ayuba naxa a yaabi,
² «N bara wo xa masenyi maniyε gbege me.
 Wo mu fata mixi madundude.
³ Wo xa masenyie maniya foye ra.
 E nonna temui mundun?
 N ma yaabie bara wo raxono?
⁴ Xa wo tan nan nu na toorofo,
 n tan fan nu noma woyende ne alo wo tan,
 n wo toorege, n yo wo ma.
⁵ Kono n tan mu nu na rabama,
 n wo senbe soma n ma woyenyie nan na nu, n de wo ralimaniya.»

⁶ «N ma woyenyi mu n ma toore bama,
 n ma sabari fan mu a makuyama n na.
⁷ Yakosi fa, n bara tagan.
 Ala, i bara n ma denbaya birin halaki.
⁸ I bara n fate birin ba n ma,
 na bara findi seede ra n xili ma.
⁹ Ala xa xone bara dutun n ma,
 a bara n tooro a naaxi ra,
 alo n yaxui noma a rabade ki naxe.
¹⁰ N yaxuie fe naaxi falama n ma fe ra,
 e n nayaagima, e n bonboma.

E birin e malanma n xili ma.

¹¹ Ala mu n natanga fonike karinxie ma,
a n so mixi jaaxie yi ra.

¹² N nu bojesa nan kui,
konɔ a naxa n suxu,

a n imaxa, a n xun nakana.
N bara lu alo se a luma naxan bonbo ra.

¹³ A xa tanbee n nabilinxi yire birin,
e bara n boje soxo kinikinitareja kui,
e n furingee ramini kene ma.

¹⁴ A n gerema alo geresoe xaaje.

¹⁵ N bara sunnun donma ragoro n fate ma,
n bara n xun sin boxi ma.

¹⁶ Wa bara n yae gbeeli,
saya bara makore n na.

¹⁷ Konɔ n mu fe jaaxi yo rabaxi.
N nu Ala maxandima seniyenyi nan kui.

¹⁸ Bende, i naxa dusu n wuli xun na,
a lu n wa xui xa makenen yire birin.»

¹⁹ «Kelifa yakosi ma fa, n ma seede na koore ma,
n xunmafalama na yire itexi.

²⁰ N booree na yofe n ma,
konɔ n nan n mawama Ala nan be.

²¹ N seede xa n xun mafala Ala xon ma,
alo mixi a boore xun mafalama ki naxe,

²² a xa n xun mafala barima a gbe mu luxi n xa siga,
n mu gbilenma sigɛ naxan kui.»

17

Ayuba xa masenyi suuli nde de idoxe

«N xaxili tixi gaburi nan na»

¹ «N na n nii magagafe,
a gbe mu luxi n ma simaya ra, gaburi a de rabixi n ya ra.

² Mixie na yofe n ma, n mu noma xide.

³ Ala, yandi, taani n be,
mixi gbete yo mu tinma na rabade,

⁴ barima i bara n booree xaxili balan.
I naxa a lu e xa no n na.

⁵ E luma alo xeme naxan donse fima mixi gbete ma,
a xa di kaamexi ya xori.

⁶ Mixi birin n mayelema,
e e de ye boxunma n yatagi.

⁷ N ya mu fa sese toma marajaxui xa fe ra,
n fate birin bara ba n ma.

⁸ Tinxintoe kaabama n ma,
e fa xono tinxintaree ma.

⁹ Tinxintoe luma a xa kira xon,
seniyentoe senbe xun masama.

¹⁰ Wo tan birin noma fade,
konɔ n mu laxi a ra xa n lonnila keren toma wo ya ma.

11 N ma simaya konti bara ꞓon,
 n mu gexi n ma walie ra,
 n waxonfe mu sɔnɛyaxi n be.
 12 Yi tinxintaree fe mafindima,
 a falafe ra a dimi nan na naiyalanyi ra.
 E naxe a naiyalanyi bara makore,
 kɔnɔ e na falama dimi nan kui.
 13 N xaxili tixi aligiyama nan na fa,
 n xa sa bele dimi kui,
 14 gaburi xa findi n baba ra,
 kuli xa findi nga nun n maagine ra.
 15 N xaxili tixi munse ra sɔnɔn?
 N xaxili tide yo mu na fa.
 16 N xaxili tide na aligiyama nan na,
 n goroma dennaxe bende xɔɔra.»

18

Bilidada Suuxaka xa masenyi firin nde

«Mixi ꞓaaxie xa xunnakanɛ»

1 Bilidada Suuxaka naxa a fala,
 2 «Wo yi masenyi mɔɔli danma temui mundun?
 Wo xa xaxili sɔto alako won xa wɔyen a fanyi ra.
 3 Wo muxu maꞓɔxunxi subee ra munfe ra?
 Munfe ra muxu findixi wo be xaxilitare ra?
 4 Ayuba, i tan naxan xɔnɔxi, duniꞓa xa dan i xa fe ra?
 Geya xa tala i be a tide?»
 5 «N xa a fala wo be,
 mixi ꞓaaxi xa fe ꞓonma ne,
 alo te xubenma ki naxe, a ba naiyalanyi raminife.
 6 A xa denbaya xa fe ꞓonma ne,
 a yete xa fe danma ne.
 7 A mu a ꞓerema senbe ra sɔnɔn,
 a waxonfe fama ne a xun nakanade.
 8 A bara suxu yeɛ ra,
 a mu minima naxan kui sɔnɔn.
 9 Gantanyi bara a sanyi suxu,
 a mu a bama naxan yi sɔnɔn.
 10 Gantanyi luuti nu nɔxunxi bende bun ma,
 gantanyi nu texi sankira xɔn ma.
 11 Gaaxui bara a suxu a xa fe birin kui.
 12 Kaame bara a suxu, a bara lu tɔɔre kui.
 13 A fate bara ba a ma,
 a salonse na bɔɔfe saya kira xɔn ma.
 14 A bara keli a xɔnyi a nu laxi dennaxe ra,
 a na sigafe mange magaaxuxi yire.
 15 I nɔma lude a xa banxi kui,
 a gbe mu luxi sɔnɔn.
 Aligiyama bara findi a xɔnyi ra.
 16 A sankee bara xara,
 a salonyie bara lisi.

17 Dunija mixie bara neemu a ma,
e mu ratuma a xili ma sɔnɔn.

18 A bara keli naiyalanyi kui,
a so dimi kui dunija fari ma.

19 Di mu a be, i fa a i ne mamadi.

A nu sabatixi dennaxe,
bonsɔe yo mu a be menni sɔnɔn.

20 Bonsɔe naxee sa fama, keli sogetede nun sogegorode,
nee fama ne kaabade a xa xunnakane ma, gaaxui fa e suxu.

21 Tinxintare xa maraɔnyi luma na ki ne,
Ala kolontare xa fe rabama na ki ne.»

19

Ayuba xa masenyi senni nde

«N nakisima na fafe»

1 Ayuba naxa a yaabi,

2 «Wo fama n tɔɔrɔde han temui mundun?
Wo n boɔe halakima wo xa masenyi ra han temui mundun?

3 A dɔxɔ fu nan yi ki wo n konbima,
n tɔɔrɔfe mu wo yaagima?

4 Xa nɔndi na a ra, n na yunubi kui,
awa, na yunubi luma n tan nan ma.

5 Xa wo wama a masenfe n be a wo fisa n be,
xa wo wama n ma tɔɔre findife n ma yunubi ra,

6 wo xa a kolon xɔne naxan na n ma,
na fatanxi Ala nan na,
a tan nan n suxuxi a xa yeɛ ra.

7 Xa n sa gbelegbele n ma xɔne xa fe ra,
n mu yaabi yo sɔtɔma.

Xa n sa wa kiiti xa sa,
kiiti tinxinxi yo mu sama.

8 Ala bara kira ibolon n ya ra,
n mu nɔma dangide,

a bara n ma kira ifɔɔrɔ n ma.

9 A bara n xun nakana,
a bara binye birin ba n ma.

10 A bara n ma fe birin nabira.

A bara n xaxili tide tala alo sansi bili talama ki naxe.

11 A bara xɔnɔ n ma a jaaxi ra,
n bara findi a yaxui ra.

12 A xa geresoe bara n nabilin,
e na n gerefe,

n mu nɔma n gide e ma.

13 A bara n ngaxakerenyie makuya n na,
n kolonmae bara yensen ye.

14 N dɔxɔbooree bara n nabɛnin,
n defanbooree bara n nabolɔ.

15 N ma xɔɔe nun n ma konyie,
nee mu n kolon sɔnɔn.

16 N na n ma konyi xili, hali n a mayandi,
a mu n ma xili ratinma.

17 N de xiri bara raɲaaxu n ma giɲe ma,
n ma fe mu rafan n ngaxakerenyie ma.

18 Dimæe yati yoma n ma.

19 N gundo xiri boore bara n xɔn,
n xanuntenyie bara n yanfa.

20 N fate birin bara ba n ma, n xɔrie mini keɲe ma.
Sese mu luxi sɔnɔn.

21 N booree, wo kinikini n ma, yandi, wo kinikini n ma,
barima Ala nan n bɔnbɔxi.

22 Munfe ra wo n tɔɔrɔma alo Ala a rabaxi ki naxe?
Wo mu nu wasa sinden?»

23 «Xa n ma wɔyenyie seɓexi buki kui nu,

24 xa e masolixi gɛme ma wure ra nu,
na tɛmui e buma nɛ nu abadan.

25 Kɔnɔ n tan a kolon n nakisima ɲiɲe na a ra.
A fama wɔyenyi dɔnxɔe falade duniɲa ma.

26 N fate na ge bɔrɔde, n tan yati fama nɛ Ala tode.

27 N tan nan yati fama a tode n yae ra, a mu mataalima n be.
Na kui n bɔɲe seɓwama nɛ a fanyi ra.

28 Wo tan naxee maxɔrinyi tima, «Won a tɔɔrɔfe munfe ra?»
Wo fama n ma nɔndi kolonde.

29 Wo xa gaaxu santidegɛma ya ra,
barima ɲaxankate wo sɔtɔma nɛ wo xa fe ɲaaxie ma.
Na kui wo fama a kolonde a kiitisa nde na.»

20

Sofara xa masenyi firin nde

«Tɔɔre nan na tinxintare ke ra»

1 Sofara Naamaka naxa a fala,

2 «I xa masenyi bara n tɔɔrɔ,
fo n xa i yaabi.

3 N bara marakɔrɔsi nde mɛ
naxan bara n xaxili ifu.

N i yaabima n ma lɔnni ra na nan ma.

4 I mu a kolon kabi adama naxa daa, a lu duniɲa ma,

5 mixi ɲaaxie xa xunnakeli mu buma?
E xa ɲelɛxinyi dunke?

6 Hali a xa fe gbo ye,
hali a xunyi koore li,

7 a fama sɔntɔde a lu alo se naxan tide mu na,
a kolonmae nu fa maxɔrinyi ti, «A na minden?»

8 A dangima nɛ alo xiye.

9 A kolonmae mu a toma sɔnɔn,
a lɔɛma nɛ a xa mixie ma.

10 A xa die setaree kima see ra,
e baba naxee mɲaɲa.

E baba xa naafuli gbilenma nɛ na mixie ma.

11 Senbe naxan nu na a yi ra a fonike ra,
na birin kanama nɛ, a findi bende ra.

12 Fe ɲaaxi na rafan mixi ma,

a fa na ragata a furi kui,
 13 a mu a bejin,
 a mu gbilen na foxo ra,
 14 a xa donse findima pɔsɔne nan na a furi kui.
 15 A naafuli naxan donxi, a fama na boxunde.
 Ala yati na bama ne a furi kui.
 16 A boximase xa xone nan besuma,
 biida nan a faxama.
 17 A harige naxan sotoxi,
 naxan bara gbo ye alo xure,
 18 a na birin nagbilenma ne,
 a mu noma na sese donde.
 Na mu findima jalexinyi ra a be,
 19 barima a bara se ba toromixie yi ra.
 A bara e xa banxie ba e yi ra, a mu naxee tixi.
 20 Wasabali nan to nu a ra a xa mile kui,
 a harige keren mu ratangama.
 21 A to nu se birin maroxunxi a yete nan be,
 a xa heeri mu buma.
 22 A ne na a xa fanyi tagi,
 tooro sin temui nan na ki a ma.
 23 A dege temui, Ala fama a toorde a xa xone ra,
 na toore fa findi a xa donse ra.
 24 Xa geresose lanmadi mu a tooro,
 geresose xungbe nan nawalima a xili ma.
 25 Hali a tanbe tala e a sotoxi naxan na,
 fe magaaxuxi gbete fama ne a lide.
 26 A xa naafuli birin luma dimi nan kui,
 te fa na birin gan a xonyi.
 27 Ala a xa yunubi makenen ma,
 adamadie na sare ragbilen a ma.
 28 A xa naafuli birin sigama ne
 Ala xa xone loxo.
 29 Ala na nan fima mixi jaaxi ma ke ra.
 Na bara findi Ala janige ra na mixi mooli be.»

21

Ayuba xa masenyi solofere nde

«Munfe ra tinxintaree mu tooroma?»

1 Ayuba naxa a yaabi,
 2 «Wo wo tuli mati n ma masenyi ra.
 Wo xa na raba n be.
 3 Wo dije n be, n xa woyen.
 N na ge, wo fa yo n ma.
 4 N nan n xun mawaxi mixi nan xili ma?
 Folo yi temui ma, n dijema munfe ra fa?
 5 Wo wo ya ti n na, wo xa n fate igbe.
 Wo mu kaabaxi xe n fate ma?
 6 N nan n maroxun a ma,
 gaaxui nan n suxuma,
 n fate birin nu seren n ma.»

7 «Munfe ra mixi jaaxie buma dunija ma?
Munfe ra e findima xemoxi senbema ra?

8 E xa die xun nakelima,
e bonsoe fan fe fanyi sotoma e ya nije ra.

9 E xa denbayae luma bopesa kui,
gaaxui yo mu e ma,

Ala fan mu e toroma.

10 E xa tuurae senbe gbo,

e tema e xa ninge ginne ma,

nee die barima, e furi mu birama.

11 Na mixi jaaxie xa die fare boronma,

12 e sigi sama maxasee, kora, nun xule xui ra.

13 E xa simaya kamalima heeri kui,

e man fa faxa faxe sooneyaxi ra.»

14 «A nun, e nu a falama ne Ala be e xa simaya kui,
I makuya muxu ra, muxu mu wama i xa seriye kolonfe.

15 Muxu Ala Senbe Kanyi rabatuma munfe ra?

A maxandife findima geeni mundun na muxu be?»

16 N a kolon e harige mu nu fatanxi e yete xa ra,

n nan n makuyama mixi jaaxie xa marasi ra na nan ma.

17 Konon halaki mixi jaaxie lima temui birin ne?

Ala gbaloe gbegbe ragirima e ma a xa xone kui?

18 E xa fe kanama a gbe ra,

alo maale lagi foye

naxan na fanafananma?

19 Ala jaxankate ragatama e xa die be?

Munfe ra a mu e tan yati jaxankatama?

20 A lanma e tan yati xa e xa toore to e ya ra,

e tan yati xa Ala Senbe Kanyi xa xone kolon.

21 Xa mixi jaaxi ge faxade,

a mu a xa denbaya xa toore kolonma.

22 Adamadi noma lonni nde fide Ala ma,
mangeya birin na

naxan ma yaamari bun ma?

23 Mixi nde faxama bopesa kui,

a senbe gbo,

kontofili yo mu lu a ma,

24 a fate fan, a xorie xoxoxo gben.

25 Konon mixi gbete tan faxama toore kui,

a mu heeri yo nemunnemun.

26 Na mixi firinyi birin sama bende ne,

kuli fa e don.

27 N wo xa mapoxunye kolon a fanyi ra,

wo wama nondi rakanafe n na naxee xafe ra.

28 Wo naxe, «Kuntigi xa banxi na minden?

Mixi jaaxi xonyi na di?»

29 Konon wo mu maxorinyi tixi biyaasilae ma?

Wo mu wo tuli matixi e xa dentege ra?

30 Mixi jaaxi mu gbaloe sotoma gbaloe loxoe,
a ratangama ne na xone ma.

31 Nde tima a ya i a a makiiti?
 Nde a xa wali kobi sare ragbilenma a ma?
 32 Mixie a xaninma gaburi,
 e man fa binye sa a ma menni.
 33 Gaburi bendε mu a tɔɔrɔma,
 a binye sɔtɔ nama gbegbe ra.
 34 Na kui, wo n madunduma madundui fuyan na di?
 Madaxui masenyie nan tun na wo xa lonni masenyie kui.»

22

Elifasi Temanka xa masenyi saxan nde

«Ayuba xa gbilen Ala ma»

1 Elifasi Temanka naxa a fala,
 2 «Adama tide na Ala be?
 Ade, adama lonnixa noma a yete gbansan nan malide.
 3 I xa tinxinyi findima geeni mundun na Ala Senbe Kanyi be?
 I lufe nɔndi kui, na Ala malima di?
 4 Ala na i jaxankatafe i xa tinxinyi nan xa fe ra?
 A na kiiti jaaxi safe i ma na nan ma?
 5 I xa fe jaaxi mu gboxi xe?
 I xa yunubie mu wuyaxi xe han a dangi a i?
 6 I bara see rasuxu seeke ra i ngaxakerenyie yi ra.
 I bara e xa sosee yati ba e ma,
 i e mageli ti.
 7 I mu nu mixi kima ye ra, ye xɔli nu naxan ma,
 i mu nu kaametɔe kima donse ra.
 8 I nu bɔxi soma senbema nan yi ra,
 naa findi yete igboe sabatide ra.
 9 I nu kaape ginεe nun kiridie keri ne e belexe igeli ra.
 10 Na nan a toxi i rabilinxi gantanyie ra,
 fe magaaxuxie i sɔtɔxi.
 11 I mu na dimi jaaxi tofe?
 I mu na ye tofe i madulafe naxan xɔɔra?»
 12 «Ala mu na koore ma?
 Tunbuie mato, e itexi ki naxe.
 13 I fa a falama munfe ra,
 «Ala munse kolon?
 Ala naxan na nuxuie fari ma,
 na noma kiiti sade be?
 14 Nuxuie na Ala nun adamae nan tagi.
 Ala a jereɔma koore ma,
 kɔnɔ a mu noma adamae tode.»
 15 I wama lufe na kira fori nan xɔn ma,
 tinxintaree na dennaxe kabi temui xɔnnakuye?
 16 E faha ne e xa simaya kɔnti mu kamali,
 alo ye banbaranxi se xaninma ki naxe.
 17 E a fala ne Ala be,
 «Gbilen muxu fɔxɔ ra.
 Ala Senbe Kanyi noma munse rabade muxu be?»
 18 Kɔnɔ Ala nan harige gbegbe fi e ma.

Na nan a toma n mu n tuli matima mixi jaaxie xa marasi ra.

¹⁹ Tinxintɔɛe mixi jaaxie xa halaki toma nɛ,
a findi e bɛ jɛlɛxinyi ra.

Mixi fanyie yoma nɛ e ma, e a fala,

²⁰ «Muxu yaxuie bara sɔntɔ,
tɛ bara e xa naafuli gan.»

²¹ Na kui, i tan xa i xa fe yailan i tan nun Ala tagi,
alako i xa bɔjɛsa sɔtɔ, i man xa hɛɛri kolon.

²² I xa tin a xa marasi ra,
i xa a xa masenyi masɔtɔ i bɔjɛ kui.

²³ Xa i man gbilenma Ala Senbɛ Kanyi ma,
a fama i xun nakelide.

I xa fe jaaxi makuya i xɔnyi ra,

²⁴ i xa xɛɛma woli xure ma,
na xɛɛma naxan kelixi Ofiri bɔxi ma.

²⁵ Na temui Ala Senbɛ Kanyi nan findima i harige ra,
a findi i xa xɛɛma nun gbeti jɔxɔɛ ra.

²⁶ Ala Senbɛ Kanyi nan fama rafande i ma
dangife fe birin na.

I fama i xaxili tide a tan nan na.

²⁷ I na a maxandi, a i xa dube suxuma nɛ.

Na temui i xa i gbe laayidi rakamali a mabiri.

²⁸ A i xa natɛɛ sɔɔneyama nɛ,
a tɛ yanbama i bɛ i xa kirae birin xɔn ma.

²⁹ Ala a niyama nɛ i xa mixi magoroxi rakeli,
barima a luma na mixi mɔɔli mali ra.

³⁰ A nɔma yunubitɔɛ yati rakiside,
i xa seniyenyi saabui ra.»

23

Ayuba xa masenyi solomasaxan nde

«Ala na minden?»

¹ Ayuba naxa a yaabi,

² «To fan n ma yaxaseri masa xɔɔxɔ,
a xa kote gbo n xun,
n senbɛ bara jɔn.

³ Xa a sa li n nu nɔma Ala tode nu,
xa a sa li n nu nɔma sigade a xɔnyi nu,

⁴ n nan n xaxili kui ifee birin falama nɛ a bɛ nu.

⁵ Na kui n nu nɔma nɛ a xa yaabi kolonde,
alako n xa fahaamui sɔtɔ na kui.

⁶ A fama a senbɛ birin naminide n ma kiitife ra?
Ade, a a yae nan tima n na tun.

⁷ Na temui a n ma tinxinyi toma nɛ,
a fa nɔndi fi n ma.»

⁸ «Kɔnɔ Ala mu toma sogetede,
a mu toma sogekorode.

⁹ N a fenma kɔɔla ma, n a fenma yirefanyi ma,
kɔnɔ a mu toma.

¹⁰ Kɔnɔ a tan n toma a fanyi ra.
A na ge n tode, a nɔndi fima n ma.

¹¹ N biraxi ne a fɔxo ra,
n a xa seriye birin nabatu.

¹² N mu a xa yaamarie bepinxi.
A waxɔnfe findixi ne n waxɔnfe ra.»

¹³ «Nde nɔma a xa nate tongoxi masarade?
A wama naxan xɔn, a na nan nabama.

¹⁴ A naxan panigexi n ma fe ra,
a fama na nan nagiride n ma.
A fama fe gbete fan sade na fari.

¹⁵ Na nan a toma n gaaxuma a ya ra.
N na a xa fe marɔxun, n mu suusama.

¹⁶ Ala bara limaniya ba n yi,
Ala Senbe Kanyi bara n magaaxu,

¹⁷ kɔnɔ n mu dunduma na dimi xa fe ra,
na dimi mu nɔma n na.»

24

Ayuba xa masenyi solomasaxan nde de idɔxɛ

«Ala kiiti sama temui mundun?»

¹ «Munfe ra Ala Senbe Kanyi mu lɔxɔe ragataxi kiiti safe ma?
Munfe ra a xa mixie mu na lɔxɔe kolonxi?

² Mixie naaninyie tɔnxuma masigama,
e xurusee mupama, e e ragbengben yire gbete.

³ Kiridie xa sofale mupama e ma,
kaape gine xa ninge rasuxuma a yi ra seeke ra.

⁴ E setaree xa kira balanma e ya ra,
e tɔɔɔmixie karaxanma e xa e nɔxun.

⁵ Tɔɔɔmixie minima subaxe ma baloe fende e xa die be,
e walima alo sofale gbengberenyi ma,
e mu donse yo sɔtɔma.

⁶ E xe xabama tinxintaree be,
e e xa sansi bogie bama e be.

⁷ E kɔe radangima xinbeli ra,
dugi yo mu e yi ra e naxan felenma e ma.

⁸ Tunde e bundama naxan kelima geyae kɔn na,
bage to mu e be,

e e xide fenma gemee longori ra.

⁹ Kiridi nga xipee bama e de i,
seeke rasuxuma setaree yi ra.

¹⁰ Nee mageli nan sigama.
E kote xaninma kaame ra e ma.

¹¹ E sansi xorie wuruma, e ture ba a i,
e weni bogi boronma, e weni ba a i.

E na birin nabama ye xoli ra e ma.

¹² Mixie e mawama taa kui.
Mixi maxɔnoxie xili tima,
kɔnɔ Ala gbe fe yo mu na na fee.»

13 «Mixi jaaxie, nee mu naiyalanyi kolon,
e mu na kirae kolon,
e mu e jereema nee xon ma.

14 Faxeti kelima subaxe ma,
a tɔɔɔmixi nun setare faxa,
a muje ti kɔe ra.

15 Kuye na ifɔɔɔ, yeneɓa a falama,
«Mixi yo mu n toma,»

a fa mini dugi dusuxi a yatagi xun na.

16 Kɔe ra muɓetie naadee kanama,
yanyi ra e e yete mabalan banxie kui.
Naiyalanyi mu rafan e ma hali.

17 E tan, kɔe findixi e be e xa yanyi nan na,
dimi nan e malima.»

18 «Banbaranyi fama tinxintare xaninde,
a dankaxi nan a ra duniya ma.

A mu weni bilie toma sɔnɔn.

19 Aligiya yunubitɔe xa fe danma ne,
alo soge linlini balabalanyi ye xɔrima ki naxe.

20 Gine naxan xije fixi yunubitɔe ma,
na neemuma ne a ma,
kulie tan fa a don.

Mixi yo mu ratuma a ma sɔnɔn.

Na kui a xa tinxintareya bara tala
alo sansi talama ki naxe.

21 A fe jaaxi rabama gine dibaritare ra,
a mu kinikinima kaaje gine ma.

22 Kɔnɔ Ala naxan fata na tuuræe suxude senbe ra,
e nii jaaxu e ma,

23 a nee luma e xa bɔjɛsa kui,
a fa bira mixi gbete tan ma fe fɔxɔ ra.

24 Mixi minima waxati nde nan nabade,
kɔnɔ na waxati na kamali,
a xa fe xuben a jɔn.

Adamadi luxi ne alo maale na mo xe xun ma,
maale xabee fa a xaba.»

25 «Nde nɔma n ma masenyi matandide?
Nde nɔma a falade nɔndi mu a ra?»

25

Bilidada Suuxaka xa masenyi saxan nde

«Mangeya na Ala nan yi»

1 Bilidada Suuxaka naxa a fala,

2 «Mangeya na Ala nan yi,

fo won xa gaaxu a ya ra.

A tan nan bɔjɛsa ragirima kooe ma.

3 A xa gali kɔnti nɔma kolonde?

Nde na a xa soge yanbe mu naxan lima?

4 Adama tinxinma di Ala ya i?

Gine bari di seniyenma di?

⁵ Xa kike xa yanbe yete yati mu gbo Ala be,
xa tunbuie mu seniyen a ya i,

⁶ adamadi go,
naxan xurun alo kuli,
naxan findixi kuli yore di gbansan na?»

26

Ayuba xa masenyi solomanaani nde

«Nde noma Ala senbe fahaamude?»

¹ Ayuba naxa a yaabi,

² «I fata senbetare malide.

I fata mixi ralimaniyade.

³ I fata lonnitare raside.

I xaxili fanyi masenma,

⁴ kono i na masenma nde be?

Nde na xaxili fixi i ma?»

⁵ «Mixi faxaxie serenma baa nun boxi bun ma.

⁶ Aligiyama naade rabixi Ala ya tode ra,
a naa igbexi.

⁷ Ala nan koore daaxi,

a a singan kuye ma,

a boxi singan a yete ma.

⁸ A tune ye ragatama nuxuie kui,
ye xa binye man mu no e boode.

⁹ A a xa kibanyi ya makotoxi nuxuie nan na.

¹⁰ A naaninyi saxi naiyalanyi nun dimi tagi.

¹¹ Koore serenma, a kaabama Ala xaaje xui mefe ra.

¹² A senbe baa imaxama,
a baa yexee magaaxuxi ibooma a xaxili fanyi ra.

¹³ A kere foye koore raseniyenma,
a belexe boximase gixi soxoma.

¹⁴ Xa yee findixi a xa wali xurie nan na,
won mu noma naxee fahaamude a fanyi ra,
nde noma a senbe magaaxuxi tan fahaamude?»

27

Ayuba xa masenyi solomanaani nde de idoxoe

«Fo n xa nondi fala»

¹ Ayuba man naxa masenyi ti:

² «N bara n kali Ala Senbe Kanyi ra,

naxan mu nondi fima n ma,

naxan bara n nafe xone ra,

³ danmi n jengima,

danmi n jengi naxan fatanxi Ala ra na nan n fate i,

⁴ tinxintareya mu minima n de i,

N mu wule falama.

⁵ Han n faxa, n mu nondi fima wo ma,

n mu n yete tɔɔɲegema.

⁶ N tan a kolon n tinxin, sese man mu n bama menni.
N mu n ma fe jaaxi yo kolon.»

⁷ «N yaxui xa suxu alo mixi jaaxi,
n gerefa xa suxu alo tinxintare.

⁸ Ala na nate tongo a xa na mixi moolie faxa,
xaxili tide yo mu luma e be,

⁹ Ala nee maxandi xui tongoma e tɔɔɔ temui?

¹⁰ Ala rafan na mixi mooli ma?
A Ala maxandima temui birin?»

¹¹ «N xa Ala senbe masen wo be,
n mu Ala Senbe Kanyi waxɔnfe nɔxunma wo ma.

¹² Wo birin bara yi to a fanyi ra,
wo fa wɔyenyi fufafu falama munfe ra?»

¹³ «Ala naxan nagirima mixi jaaxi ma,
Ala Senbe Kanyi naxan soma a yi ra ke ra, na nan yi ki:

¹⁴ A xa die na wuya, e faxama santidegema nan na,
a xa mamadie faxa kaame ra.

¹⁵ A xa mixi ndee na lu,
nee fa faxa a xanbi,
e xa kaape ginɛe mu wama e xa fe ra.

¹⁶ A xa naafuli na gbo ye alo meyenyi,
a xa dugi na wuya alo bende gbegebe malanxi,

¹⁷ a tan nan na malanxi,
kɔnɔ tinxintɔe nan na dugi ragoroma a ma,
seniyentɔe nan na naafuli sɔtɔma.

¹⁸ A xa banxi luma alo turunturunyi,
alo xoni keri xa bage di.

¹⁹ A bannaxi nan a sama,
kɔnɔ a ragatama a tɔɔɔxi nan na.
A na a ya rabi, sese mu na a yi ra sɔnɔn.

²⁰ Gaaxui a suxuma terenna ra,
alo banbaranyi, alo turunnaade kɔe kui.

²¹ Foye xungbe a xaninma,
a a tala a sabatide.

²² Tanbee wolima a ma, a mu bama a ra,
fo a xa a gi ne.

²³ Mixie pelexinma ne a xa xunnakanɛ ra,
e yo a ma.»

28

Ayuba xa masenyi solomanaani nde de idɔxɔe man

«Lɔnni na minden?»

¹ «Yire na na gbeti bama bɔxi ma dennaxe,
xɛɛma raxunude fan na na.

² Yire na na wure bama bɔxi ma dennaxe,
gemɛ raxunuxi fan wure gbeeli raminima.

3 Mixi yili gema bɔxi bun dimi kui na see fenfe ra.

4 E yili gema wula i,
dennaxe makuya mixi sabatide ra.
Menni mixi goroma luuti ma bɔxi bun ma.

5 Baloe minima bɔxi fari,
kɔnɔ a bunyi tan luma alo te nan yiriyirima.

6 Menni e gɛmɛ tofanyie toma,
e xɛɛma fuɲi raminima.

7 Xɔni xaɲɛ mu mɛnni kira kolon,
sɛgɛ mu mɛnni toma.

8 Sube magaaxuxi mu e ɲɛɛma mɛnni,
yɛtɛ mu dangima naa.

9 Kɔnɔ adama tan gɛmɛ xɔrɔxɔɛ gema,
han a geya bunyi li.

10 A yili gema gɛmɛ kui,
alako a xa naafuli to.

11 A ye kira balanma,
a te xaninma naa alako a xa se nɔxunxi to.»

12 «Kɔnɔ lɔnni tan toma minden?
Xaxili fanyi lude na minden na?

13 Adama mu lɔnni tide kolon.
Lɔnni mu toma dunija mixi baloxie tagi.

14 A mu toma dabonyi xungbe kui,
a mu toma baa ma.

15 A mu sarama xɛɛma ra, a mu sɔtɔma gbeti ra.

16 A mu sama sikeeli ma xɛɛma sɛɛti ma,
xa na mu a ra gɛmɛ tofanyie sɛɛti ma.

17 A maniyɛ mu na.

A maniyɛ mu findi xɛɛma ra,
a mu findi gɛmɛ tinsexi ra,
a mu findi xɛɛma pɔɔti tofanyi ra.

18 Lɔnni tide gbo diyaman be,
a sɔtɔfe tide gbo gɛmɛ tofanyi be naxan toma baa ma.

19 Lɔnni maniyɛ mu findi gɛmɛ tofanyi ra,
naxan kelixi yire makuye.

A mu maniyama sikeeli ra alo xɛɛma.»

20 «Na kui, lɔnni kelixi minden?
Xaxili fanyi lude na minden na?

21 A nɔxunxi nimasee ma naxee na bɔxi ma,
a nɔxunxi xɔnie ma naxee na koore ma.

22 Aligiyama bara a xa fe nde mɛ, kɔnɔ a mu a kolon.

23 Ala nan lɔnni kira kolon,
a tan nan a lingira toma,

24 barima a tan nan dunija nun koore igbɛma han e dande.

25 A to gɛ foye nun ye itaxunde,

26 a to gɛ tunɛ, seyamakɔnyi, nun galanyi yamaride,

27 awa, a naxa lɔnni ramini, a a mato a fanyi ra.

28 Na kui a naxa a fala adamadie be,
Ala xa yaragaaxui findixi lɔnni nan na,

fe jaaxi beɓinfe findixi xaxili fanyi nan na.»

29

Ayuba xa masenyi donxɔ

«N ma temui fanyi dangixi»

¹ Ayuba naxa yi masenyi ti:

² «Xa n ma temui dangixie nan a ra yi ki nu, Ala nu meɓnima n ma temui naxe.

³ A xa naiyalanyi to nu na n xun ma, a to nu te tima n be kira xɔn ma dimi kui.

⁴ N senbe nu gbo na temui, n nun Ala de nu fan.

⁵ Na temui Ala Senbe Kanyi nu na n seeti ma, n ma die fan nu na n nabilinyi.

⁶ N ma fe birin nu soɓneyaxi, xipe nun ture nu gbo n yi ra.»

⁷ «N to nu sigama taa sode de ra, pama nu na dennaxe,

⁸ fonikee nu kira ibama ne n be, forie nu keli e ti n binyafe ma.

⁹ Kuntigie nu e sabarima ne n ya ra,

¹⁰ mangee nu woyenyi so n yi, e tan dundu,

¹¹ barima naxan na n xui me, a fe fanyi fala n ma fe ra. Naxee nu n toma, n nu rafanma e ma.

¹² N nu tooɓomixie malima, n nu kiridie kima, booree nu neemuma naxee ma.

¹³ Mixi naxan nu na saya kira xɔn ma, na nu dubama ne n be. N nu kaape gine boɓe raseewama.

¹⁴ N nu n jereɓa tinxinyi kui, nɔndi nu findixi n yuge nan na.

¹⁵ N nu findixi saabui fanyi nan na donxui nun mabenyi be.

¹⁶ N nu findixi babe nan na setaree be, n xɔɓee mali e xa tooɓe kui.

¹⁷ N nu tinxintaree xa fe xun nakanama, n misikiine ratanga e xa fe kobie ma.

¹⁸ N nu a maɓɔxunma saya n lima heeri nan kui, n ma simaya fa kamali alo baa de ra meyenyi.

¹⁹ N nu a maɓɔxunma n ma duniɓeigiri soɓneyama ne, alo sansi naxan sanke bara ye li, a salonyi xini soɓo.

²⁰ N nu a maɓɔxunma n xun nakelima ne temui birin, n tanbe woli senbe ra.»

²¹ «Mixie nu e tuli matima ne n na, e e sabari n ma marasi ramefe ra.

²² N ma masenyie nu rafanma e ma, e mu nu e matandima.

²³ E nu n mamema alo mixi tune mamema ki naxe, e n ma woyenyi birin suxu seewe kui.

24 E na n yatagi to,
e birin nu e xaxili tima n na.
25 N nu e ranerema,
n nu luxi ne e be alo e xa mange,
naxan doxi kibanyi kui e tagi,
a nu tooomixie madundu.»

30

Ayuba xa masenyi donxe de idoxe

«Ayuba xa sewe bara findi sunnuni ra»

- 1 «Kono yakosi tan, fonikee n mayelema,
naxee babae nu findixi n be fuyantee ra,
n nu yoma naxee ma.
2 E yusi mu nu na n be,
barima senbe yo mu nu e be.
3 Kaametoe nan nu e ra,
naxee nu sigama gbengberen yire baloe fende.
4 E nu noogee matalama fotonyie kui,
wuri sankee gbansan nan nu findima e xa donyi ra.
5 Mixie nu e kerima nama ya ma,
alo mugeti kerima ki naxe.
6 E nu yigiyama geme longorie nan na geyae kon na,
7 xa na mu a ra kunsie bun ma.
8 Fuyantee nan nu e ra,
naxee nu bara keru boxi kui.»
- 9 «Kono yakosi fa, nee nan n mayelema
e xa sigie nun e xa masenyie ra yi ki.
10 N ma fe mu rafa e ma.
E de ye boxunma n yatagi ma,
e nu fa e makuya n na.
11 Kabi Ala n nabolon ma tooe kui,
e xa mayele mu nonna.
12 Yi mixi ya manoxunxie kelima n xili ma,
e nu gantanyi naaxie te n be.
13 E n ma kira ibolonma n ya ra.
14 E luma alo soori naaxie, naxee soma taa kui tete yale ra.
15 Gaaxui bara n suxu,
n ma fe xun bara rakana,
n ma kisi bara dangi n na alo nuxui dangima ki naxe.»
- 16 «Yakosi, a gbe mu luxi n ma simaya xa non,
n ma tooe bara kamali.
17 N ma tooe bara gbo ye,
n mu xima ke ra sonon.
18 A luma alo dugi nde nan xirixi n konyi ma,
a xa n fasa.
19 Ala bara n nagoro han
n bara lu alo boora, xa na mu a ra te xube.»
- 20 «Ala, n bara i xili, konon i mu a ratinxi.

N bara ti i ya i, alako i xa n to.

²¹ I bara tɔɔɛ ɲaaxi dɔxɔ n ma,
i senbe bara nɔ n na.

²² A luxi alo turunnaade bara n nate koore ma.

²³ N a kolon i na n xaninfe aligiyama ne,
duniɲa mixi birin sigama dennaxe.»

²⁴ «Kɔnɔ mixi naxan na saya kira xɔn ma,
na mu Ala maxandima xe?

Mixi naxan na tɔɔɛ kui,
na mu Ala makulama xe?

²⁵ N mu n ya ye ramini tɔɔɔmixi be nu?

N mu kinikini setare ma nu?

²⁶ N wa heeri nan xɔn ma,
kɔnɔ ɲaxankate nan n lixi.

N wa lufe naiyalanyi nan kui,
kɔnɔ dimi nan dusuxi n xun na.

²⁷ N boɲe na tɔɔɔfe lɔxɔe birin.

²⁸ N na dimi kui,
naiyalanyi yo mu na.

N tixi ɲama tagi, n nu fa wa n xui itexi ra.

²⁹ N bara lu alo wula i baree nun burunyi xɔni ɲaaxie.

³⁰ N kiri bara fɔɔɔ n ma,
n fate birin kui na iganfe.

³¹ N ma kɔra sunnunyi xui tima,
n ma xule ɲɔn fe wa xui raminima.»

31

Ayuba xa masenyi dɔnxɔe ɲaɲɔnyi

«Yunubi sare nan ya»

¹ «N nate tongo ne,
n naxa yabu ginɛdimɛdi ra.

² Ala munse ɲanigema n be koore ma?

Ala Senbe Kanyi ke mundun fima n ma kelife ra a ma?

³ Setareɲa mu ragataxi mixi ɲaaxi xa be?

ɲaxankate mu tinxintare xa lima?

⁴ Ala mu nu n fɔxi birin matoma xe?

A mu nu n ma santongoe birin kɔntima xe?»

⁵ «Xa n bara n ɲere wule kui, xa n bara mixi madaxu,

⁶ Ala xa n maniya sikeeli tinxinxɪ ra.

A n ma tinxinyi toma ne.

⁷ Xa n bara kira tinxinxɪ beɲin,
xa n boɲe bara bira n ya waxɔnfe fɔxɔ ra,
xa n bara n manɔxɔ fe ɲaaxi ra,

⁸ mixi gbetɛe xa n ma sansi sixie bogi don,
n ma sansi sixie birin xa matala boxi ma.

⁹ Xa gine xoli bara n suxu,

xa n bara bira n dɔxɔboore xa gine fɔxɔ ra,

¹⁰ n ma gine xa bande ɲin xeme gbete be,
a tan nun na xa kafu,

11 barima yene findixi fe jaaxi nan na,
kiitisaе naxan makiitima a xoxoxe ra.

12 Yene, te nan a ra naxan sigama ganyi ti ra han yahannama,
a mixi harige birin xun nakana.»

13 «Xa n mu findi mixi tinxixi ra nu n ma konyie mabiri,
muxu to nu galanbuma,

14 n Ala yaabima di nu?

N nan n yete xun mafalama di nu?

15 Ala keren xa mu muxu birin daaxi muxu nga tege i?

Ala keren xa mu muxu birin nabaloxi muxu nga xije ra?»

16 «Xa n mu setaree ki nu,

xa n mu kaape gine mali nu,

17 xa n keren bara n ma donse don,

n mu kiridi ki,

18 n naxan xuru, n findi a be babe ra kabi a yore ra,

naxan nga kaape gine bara lu n xonyi kabi a tegexi a ma,

19 xa n mu tooromixi ki dugi ra nu,

20 na kanyi lu a mu duba n be

na dugi xa fe ra naxan kelixi n ma yexee xabe ma,

21 xa n bara kiridi nde tooro,

n to a kolonxi kiitisaе nondi fima n ma,

22 n belexe xa bolon n tunki ma,

n xorie xa magira,

23 barima n gaaxu Ala xa jaxankate ya ra a gbe ra,

n mu noma sese ra a senbe ya i.»

24 «Xa n bara n xaxili ti n ma xema ra,

xa n bara la n ma naafuli ra,

25 xa n bara jalexin n harige xa gboe ra,

n naxan soto n ma dunijeigiri kui,

26 xa n bara n ya ti soge nun kike xa yanbe ra,

27 n fa nee batu n boje kui gundo ra,

n nan n belexe sunbu e xa binye bun ma,

28 Ala xa n jaxankata,

barima na fe mooli mu fan,

n bara findi yanfante ra Ala mabiri.»

29 «N bara jalexin n xonma xa toore ra,

n seewa a xa jaxankate ra,

30 n tan naxan mu nu tinma a dankade n de ra,

n xa na yunubi mooli raba?

31 N ma xoree birin mu nu a falama xe:

«A n de wasaxi sube ra?»

32 N nu biyaasilae yigiyama ne alako e naxa xi tande.

33 N bara n ma fe jaaxie noxun n boje kui alo

adamadie darixi a ra ki naxe? Ade.

34 N bara gaaxu jama xa woyenyi ra,

xa na mu a ra n xabile xa woyenyi ra,

n fa lu n xonyi noxunyi kui n mu nondi fala? Ade.»

³⁵ «Xa mixi na naxan tinma a tuli matide n na,
n ma masenyi donxoe nan na ki.

Ala xa n yaabi.

A naxan toma n ma, a xa na sebe,

³⁶ n xa na doxo n xun ma, n xa a gbaku n kon ma.

³⁷ N dentege sama ne a be,

alo mixi dentege sama mange be ki naxe.

³⁸ Xa n ma boxi nde bara xono n xili ma,

xa mixi nde ya ye bara silon na,

³⁹ xa n bara donse nde don n mu a rawalima sare fi,

xa n bara a kanyi tooo,

⁴⁰ mengi naxan na n ma boxi ma, na xa findi tunbe ra,

n ma fundenyi xa findi pooge jaaxi ra.»

Ayuba xa masenyi donxoe nan na ki.

32

Elihu xa masenyi singe

«Ala nan lonni fima mixi ma»

¹ Yi xeme saxanyie naxa ba Ayuba xa woyenyi yaabife, barima a nu a yete findixi nondi fale nan na. ² Na kui Elihu, Barakeeli Buusika xa di, naxan fatan Rama xabile ra, a boje naxa te Ayuba xili ma, barima na nu a yete findixi nondi fale nan na Ala ya i. ³ A boje naxa te a boore saxanyie xili ma, barima e mu nu noma Ayuba yaabide hali e to a kolonxi nondi mu nu a be. ⁴ Na mixi saxanyie to nu moxi a be, Elihu mame ti na nan ma woyenfe ra Ayuba be. ⁵ Elihu nu bara a to, yaabi yo mu nu na yi mixi saxanyie yi ra fa. Na kui a boje naxa te.

⁶ Elihu, Barakeeli Buusika xa di, naxa a fala,

«Fonike nan n na, forie nan wo tan na.

N gaaxu n ma marakolonyi sade wo ya i na nan ma.

⁷ N naxe, «Fori nan fata woyende, a xa simaya xonkuye xa fe ra.»

⁸ Kono Ala Senbe Kanyi nan xaxili fima adama ma.

⁹ Simaya xonkuye gbansan xa mu xaxilimaya fima mixi ma,

forie gbansan xa mu findixi nondi kanyie ra.

¹⁰ Na kui n bara wo maxandi,

wo xa wo tuli mati n ma marakolonyi ra.»

¹¹ «N bara wo xa masenyi rajonyi mame,

n bara n tuli mati wo xa masenyi birin na,

wo naxan falaxi Ayuba xa fe ra.

¹² N bara wo xa masenyie rame, kono wo mu noxi Ayuba yaabide,

wo mu noxi nondi makenende a be.

¹³ Wo naxa a fala de,

«Won tan bara ge lonni sotode.

Won xa lu Ala xa yi xeme rafahaamu,

adamadi mu noma na rabade.»

¹⁴ Ayuba mu a xa masenyi tixi n tan xa xili ma.

N fan man mu a yaabima wo xa masenyie ra.»

¹⁵ «Limaniya bara ba wo yi ra.

Yaabi yo mu na sɔnɔn wo naxan tima.

¹⁶ N bara wo xa masenyi dande to,
yaabi yo mu minima wo de kui fa.

¹⁷ Yakɔsi n xa n gbe fala,

n tan fan xa n ma lɔnni masen kɔre,

¹⁸ barima fe gbegbe na n furi kui.

N xaxili na n tutunfe,

¹⁹ alo weni neene naxan xufuxufufe,
a wama a sase bulafe.

²⁰ N xa wɔyen alako n bɔre xa goro.

N de xa yaabi ti.

²¹ N mu mixi yo rafisama a boore be,

n mu taamixiya rabama mixi yo be.

²² N mu fata taamixiya ra,

n na na raba, Ala n naboloma ne.»

33

Elihu xa masenyi singe de idɔɔɔ

«*Xunmafalama xa lu Adama be.*»

¹ «Yakɔsi Ayuba, i i tuli mati n ma masenyi ra,
i xa n ma wɔyenyi rame.

² N bara n de rabi,

n nenyi bara keli.

³ N ma masenyi kelixi n bɔre fiixe nan kui,

nɔndi nan minima n de i.

⁴ Ala Xaxili bara n daa,

Ala Senbe kanyi jɛngi bara n findi mixi jɛre ra.

⁵ Xa i nɔma n yaabide,

i xa na raba.

⁶ Won firin birin lan Ala ya i.

N fan yailanxi bende nan na.

⁷ Na kui i naxa gaaxu n ya ra.

⁸ Kɔnɔ i bara wɔyenyi nde fala,

n naxan mexi n tuli ra.

⁹ I bara a fala, «N seniyen, n mu yunubi rabaxi,

¹⁰ kɔnɔ Ala man na fe nde tofe n na,

n findixi a yaxui ra naxan ma.

¹¹ A bara n sanyi mabalan yɔlɔnɔnyɔni kui,

a nu fa n foxi birin igbe.»

¹² Kɔnɔ n xa a fala i be,

nɔndi mu i be na fe kui,

barima Ala gbo mixi be.

¹³ I wama Ala rakiitife munfe ra?

A mu yaabi fima a xa fe rabaxi birin ma.

¹⁴ Ala fe masenma won be ki nde ra,

kɔnɔ won mu won jɔɔɔ sama na xɔn ma.

¹⁵ A nɔma wɔyende xiye ra kɔe ra,

mixi xima tɛmui naxe e xa sade ma.

¹⁶ A nɔma adamadie tuli rabide na tɛmui,

a e rakolon fee ra naxee kelixi a tan ma,

17 alako e xa kira jaaxi bepin,
 a man xa e ratanga e yete kan igbofe ma.
 18 Na kui, a e ratangama ne gaburi gbaloe ma,
 a e ratanga santidegema ma.
 19 Ala man noma masenyi tide adamadi be a xa toore nde ra,
 naxan xone soma han a xorie kui a xa fure dagi tagi.
 20 Donse yati fa rapaaxu a ma, a mu no a degede.
 21 A fate ba a ma, a xorie birin sa kene ma.
 22 A makore aligiyama ra, Sayamaleke fa a foxo ra.»

23 «Kono xa xera xunmafalama nde sa lu a be
 maleke galie ya ma,
 naxan fama tinxin ki masende na kanyi be,
 24 Na kui, xera xunmafalama findima saabui fanyi ra a be,
 Ala hinne a ra, a a masen Ala be,
 «A rakisi faxe ma, n bara a xunsare ba.»
 25 Na kui, a fate man gbilenma dimedija,
 a man fonike senbe soto.
 26 Adamadi na Ala hinnente maxandi,
 a Ala yatagi toma ne seewe kui,
 Ala fa tinxinyi fi a ma.
 27 Na kanyi beeti bama ne mixie ya i, a a fala,
 «N yunubi rabaxi ne,
 n tinxinyi madalin,
 kono na sare mu ragbilenxi n ma a ki ma.
 28 Ala bara n xoreya,
 n tan naxan xun nu tixi aligiyama ra.
 A man bara gbilen naiyalanyi masen na n be.»
 29 Ala nan na rabama adama be,
 keren, firin, han saxan,
 30 alako a xa a ba faxe yi,
 a xa a lu naiyalanyi kui.»

31 «Ayuba, i tuli mati n na,
 i xa i sabari, i xa n ma masenyi rame.
 32 Xa yaabi nde na i be, i xa na fala,
 barima n wama nondi fife i ma.
 33 Kono xa na mu a ra, i tuli mati n na,
 i xa i sabari alako i xa xaxili soto n na.»

34

Elihu xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti tinxin»

1 Elihu naxa a masen,
 2 «Lonnillae, wo wo tuli mati.
 Xaxilimae, wo n ma masenyi rame,
 3 barima tuli woyenyi sensima,
 alo nenyi donse sensima ki naxe.
 4 Won xa tinxinyi sugandi,
 won xa bira fe fanyi foxo ra.»

5 «Ayuba naxe, «N tinxin, kɔnɔ Ala mu nɔndi fixi n ma.

6 Hali n to tinxinxi, a bara n lu alo wule fale.

N mu yunubi yo rabaxi, kɔnɔ n na tɔɔɛ ɲaaxi kui.»

7 Nde yaagi sɔtɔxi dangi Ayuba ra?

8 A bara a ɲɛɛ tinxintareya kui,
a bara lu fe ɲaaxi rabae ya ma.

9 A bara a fala,

«Geeni mu na adamadi be
naxan birama Ala waxɔnfe fɔxɔ ra.»

10 Xaxilimae, wo wo tuli mati n na.

Ala nun fe ɲaaxi tagi ikuya,
Ala Senbe Kanyi mu tinxintareya kolon.

11 A mixie xa fe rabaxi sare ragbilenma e ma,
a kote dɔxɔma e xun ma e nun naxan lan.

12 Ala mu nɔma fe ɲaaxi rabade.

Ala Senbe Kanyi mu nɔma tinxinyi kanade.

13 Nde a ti a xa dunɲa yamari?

Nde dunɲa taxuxi a ra?

14 Xa Ala mu a ɲɛngi saxi adamadie xɔn ma nu,
a fa a xaxili nun a ɲɛngi ba e yi,

15 adamadi birin faxama kerenyi nan na nu, e findi bende ra.

16 Xa xaxili fanyi na i yi ra,
i xa i tuli mati n ma masenyi ra.

17 Tinxintare nɔma dunɲa yamaride?

I Tinxintɔɛ Senbema nan kalamuma?

18 I nɔma a falade mangɛ be,

«Mixi xuri di nan i ra?»

I nɔma a falade kuntigie be,

«Wo ɲaaxu?»

19 Ala mu mangɛ rafisa mixie be,

a mu bannae rafisa setaree be,
barima a tan nan birin daaxi.

20 Faxɛ man e birin terennama nɛ.

Namae e xunyi ikelima, kɔɛ kui e birin sɔntɔ.

Senbemaɛ yati faxama nɛ fɔyɔgontɔn.

21 Ala adamadie xa kira birin matoma,

a e fɔxi igbe.

22 Dimi mu na naxan nɔma tinxintaree nɔxunde.

23 Ala hayi mu na temui xɔnkuye ma mixi makiiɛife ra.

24 A nɔma senbemaɛ xun nakanade mafurenyi ra,

a fa mixi gbeteɛ dɔxɔ e ɲɔxɔɛ ra.

25 A na e xa fe ɲaaxi to,

a nɔma e bade dunɲa ma kerenyi ra kɔɛ kui.

26 A nɔma e bɔnbɔde alo mixi kobi ɲama ya xɔri,

27 barima e mɛɛxi a xa seriye nan na,

e a xa kira beɲin.

28 E bara a niya setare wa xui xa Ala li.

Ala tɔɔɔmixi malima.

29 Xa Ala a sabari, nde nɔma a kalamude?

Xa Ala a nɔxun, nde nɔma a tode?

Adamadi mu nɔma na ra,
ɲamanɛɛ yati mu nɔma na ra.

30 Ala mu tinxintare luma mangeya kui,
alako a xa gantanyi te nama be.

31 Na mixi mooli mu a falama Ala be,
«N bara gbilen fe naaxi foxo ra n ma naankate xa fe ra.

32 N fe naaxi naxan nabaxi,
na masen n be, n mu na rabama sonon?»

33 Ala lanma a xa a sare fi?

I tan nan a matandife, n tan mu a ra,
i tan nan yaabi tima.

34 Xaxilimae nun lonnilae naxee e tuli matixi n na,
muxu birin bara lan yi ma:

35 Ayuba woyenfe xaxilitarena nan kui,
lonni mu a yi.

36 Ayuba xa naankata han a dande,
barima a xa masenyie mu tinxin.

37 A xa yunubi xun nan tun masafe.
A woyenma muxu be yete igboja ra,
A a xa Ala matandi xun masama a xa woyenyi ra.»

35

Elihu xa masenyi saxan nde

«Ala i xa fe kolon»

1 Elihu naxa a fala,

2 «I foxo a ma nondi na i be i na a fala,
«N ma tinxinyi fatanxi Ala nan na?»

3 I bara a maxorin,
«Geeni mundun na n be xa n mu yunubi rabama?»

4 N tan nan i yaabima na ra, i tan nun i booree.

5 Koore mato. Nuxui mu na i xun ma xe?

6 Xa i yunubi raba, na findima toore ra Ala nan be?

Xa i a matandi, na findima kote mundun na a be?

7 Xa i tinxin, na findima geeni mundun na a tan be?

8 I xa fe naaxi noma adamadi nan gbansan toorode,
adamadi naxan luxi alo i tan.

I xa tinxinyi fan noma findide geeni ra adamadi nan gbansan be.

9 Mixie e wa xui mema barima fe naaxi rabae wuya.

Mixie xili tima na kobina xa fe ra.

10 Konon mixi yo mu a falama,

«N Daa Mange Ala na minden,

n beeti bama naxan be koe ra,

11 naxan lonni fima adamadie ma
dangife subee ra naxee na dunina ma,

dangife xonie ra naxee na kuye ma?»

12 Mixie xili tima, konon a mu e yaabima

fe naaxi rabae xa yete igboja xa fe ra.

13 E xili tima fufafu,

barima Ala mu a tuli matima e ra,

Ala Senbe Kanyi mu e xui ramema.

14 Konon i tan nan a falaxi a i mu Ala toxi,

i xa fe saxi a ya i, i na a mamefe tun.

15 A mu nu xɔnɔ i xa matandi wɔyenyie ma sinden.

16 Ayuba, i bara i de rabi fufafu xaxilitarepa falafe ra.»

36

Elihu xa masenyi naani nde

«Ala adama rasima»

1 Elihu man naxa a fala,

2 «I xa mame ti, n fama n ma lonni masende i be Ala xa fe kui.

3 N ma lonni kelima yire makuye ne.

N nondi fima ne n Daa Mange ma.

4 Wule yo mu na n ma masenyi kui.

I nun naxan a ra yi ki,

tinxintɔe nan a ra naxan xa lonni kamalixi.»

5 «Ala senbe gbo,

a mu yoma mixi yo ma.

A senbe gbo, a janige fan.

6 A mu a luma mixi jaaxie xa bu,

a meenima tɔɔɔmixie ma.

7 A meenima ne tinxintɔe ma,

a e rasabati mangɛ seeti ma kibanyi,

a e xa fe ite e xa bu abadan.

8 Kɔnɔ xa e suxuxi tɔɔɔe nan kui,

9 a e xa fe jaaxie masen e be,

e naxee rabaxi e xa yete igbɔpa kui.

10 A marasi fanyi fi e ma,

a a fala e be e xa tinxintareya bejin.

11 Xa e e tuli matima a ra, e na seriye rabatu,

e xa simaya xɔn kuyama ne heeri kui, e xa fe birin soɔneya.

12 Kɔnɔ xa e mu e tuli matima a ra,

e faxama ne santidegema ra lonnitarepa kui.

13 Tinxintaree xɔnɔma,

e mu Ala maxandima a na e suxu temui naxe.

14 E faxama e fonike nan na langoe ya ma.

15 Kɔnɔ Ala tɔɔɔmixie rakisima ne e xa tɔɔɔe saabui ra.

Tɔɔɔe nan marasi fima e ma.»

16 «A wama i tan fan nakisife i xa tɔɔɔe kui,

alako tɔɔɔe naxa i raxeten,

alako donse fanyi xa lu i yi ra.

17 Kɔnɔ i na a raba alɔ mixi jaaxie,

jaxankate naxan lan a xa doxo mixi jaaxie ma,

na kiiti tinxixi nan doxo ma i fan ma.

18 I naxa yo Ala ma i xa xɔne kui,

i naxa gbilen Ala foxɔ ra se nde xa fe ra.

19 I wa xui noma i raminide i xa tɔɔɔe kui?

I noma na rabade i yete senbe ra?

20 Kɔe naxa findi i be mixi tɔɔɔɔ se ra,

21 i naxa bira fe jaaxi foxɔ ra i xa tɔɔɔe xa fe ra.

22 Fisamante nan Ala ra a senbe xa fe ra.

Nde noma a raside?

23 Nde noma a yamaride?

Nde noma a falade, «I bara tantan?»

24 I xa a xa kewali matoxo,
alo mixie luma a ba ra beeti ra ki naxe.

25 Adamadi birin bara a xa wali to,
duniya birin a toma kelife yire makuye.

26 Ala senbe gbo, won mu noma na birin kolonde.

Won mu noma a xa abadan konti kolonde.

27 A ye tonbie mafindima tune ra,
a fa a ragoro boxi ma.

28 Nuxuie nan tune ye rayensenma adamadi birin xun ma.

29 Nde noma nuxui xa wali fahaamude?

Nde noma galanyi xa fe kolonde?

30 A seyamakonyi ragoroma baa ma,
a naiyalanyi xungbe ramini.

31 A pamane makiitima nee nan na.
A baloe fima e ma a fanyi ra.

32 A seyamakonyi wolima a waxonde.

33 Galanyi xui mixie rakolonma ne tune xa fa ma,

hali xuruse goree fan nakolonma ne,

e nu fa gbata e makorede e lingira ra.»

37

Elihu xa masenyi suuli nde

«Ala xa kewali senbe gbo»

1 «N boje serenna na nan ma.

2 Wo wo tuli mati Ala xui ra,
na xui gbe naxan minima a kere i.

3 A xa seyamakonyi koore birin nafema ne, a duniya naaninyi birin li.

4 Na dangi xanbi galanyi bula.
A luma alo Ala wama a xui xungbe xa me yire birin.

5 Ala xui findixi kaabanakoe nan na.
A fe xungbe rabama won mu naxan fahaamuma.

6 A a falama balabalanyi be, «Goro boxi ma.»
A tune ye fan nagoro a gbege ra.

7 A adamadie xa wali birin danma ne kerenyi ra,
alako e xa a kolon a tan nan na birin nagirima.

8 Sube xaapee fan soma e lingira na temui ne.

9 Turunnaade foye kelima a yire,
a sa findi foye xinbeli ra koola ma.

10 Ala a jengi foye findima balabalanyi ra
a baa ye fari birin naxoroxo gben,

11 a nuxuie raxinbeli, a a xa seyamakonyi lu e ma.

12 A xa yamari nan na birin na,
a tan nan nee birin najerema duniya bende fuji fari,
a waxonfe rabafe ra.

13 Na birin luma alo luxusinyi
a boxi isee xunsinma naxan na,
xa na mu a ra, alo fe fanyi a hinnema e ra naxan na.»

14 «Ayuba, i xa i tuli mati n ma masenyi ra.
I xa Ala xa kaabanakoe mato.
15 I na birin naba ki kolon Ala yi ra?
A seyamakonyi raminima nuxui kui ki naxe, i na kolon?
16 Nuxui luma koore ma ki naxe, i na fan kolon?
Na birin findixi Ala xa lonni xungbe nan na
naxan maniyε mu na.
17 Foye fure nefε mini,
kuye ifurama i tan naxan ma,
18 i fan noma koore walaxe nde yailande alo Ala?
19 Muxu naxan masenma Ala be na fala muxu be ba.
Na lonni mooli mu muxu yi.
20 N na woyen, fo mixi gbete xa na radangi ne a ma?
Fo fe nde xa fala a be a fa kolon soto na ma?
21 Yakosi soge mu toma nuxuie xanbi ra,
fo foye e ba a ya ma.»

22 «Yanbe tofanyi nde na kelife koola ma,
naxan findixi Ala xa nore xungbe ra.
23 Adama mu noma Ala Senbe Kanyi lide.
A senbe gbo,
a tinxin.
A mu noma tinxintoe toorode.
24 Adama lan a xa gaaxu Ala ya ra na nan ma.
Yete igboe mu rafan a ma.»

38

Ala xa masenyi singe Ayuba be

«Ayuba, n yaabi xa i noma»

1 Ala naxa Ayuba yaabi turunnaade foye kui, a naxe,
2 «Nde na n ma walie ya isofe a xa xaxilitare woyenyie ra?
3 I i tagi ixiri ghen alo gbangbalanyi,
n xa maxorinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.
4 I nu na minden n to nu dunija daama?
Na fala ba xa lonni kanyi na i ra.
5 I a kolon nde dunija maniyaxi?
Nde a maniyε luutie italaxi?
6 Dunija bunyi na minden?
Nde gεme tixi dunija na naxan fari?
7 Nde na raba tunbuie to nu e seewe xui itema,
maleke beetibae fan to nu n xili matoxoma?»
8 «Nde baa naadeε balan,
n to a ramini boxi ma?
9 N tan nan nuxui ragoro a ma, n dimi dusu a xun na,
10 n a naaninyi sa alako a naxa dangi menni ra.
11 N tan nan dande sa moronyie be,
alako e naxa te, e a radangi a i.»
12 «I bara yaamari fi loxe keren i xa simaya kui subaxe xa mini,

13 a xa mixi jaaxie raterenna, a e makenen?

14 Dunja birin makenenna ne subaxe naiyalanyi kui,
a lu alo bende bunda tonxuma saxi naxan ma.
A yire birin toma ne alo dugi mapingixi.

15 Konɔ mixi jaaxie tan bara kuma naiyalanyi ra, e senbe bara kana.»

16 «I baa ye kelide kolon?

I bara baa bunyi li?

17 I bara aligiyama sode de to?

I bara saya naade igbe?

18 I dunja igboja kolon?

A fala n be xa i na fe birin kolon.»

19 «Naiyalanyi kelima minden?

Dimi xonyi na minden?

20 I na yiree kolon?

I naa siga kira kolon?

21 Xa i na birin kolon, awa i jan nu bara bari,
i xa simaya gbo.

22 I balabalanyi ragatade kolon?

I bara na yire to?

23 N na balabalanyi ragataxi toore temui nan ya ra,
gere ti loxo ya ra.

24 Seyamakonyi kelima minden a yensen ye?

Foye naxan kelima sogetede, na a jere ma dunja ma di?

25 Nde tune kira raboma,
a seyamakonyi nun galanyi yamari e xa mini?

26 Nde a niyaxi tune xa bira boxi ma
mixi mu na dennaxe alo gbengberen yire?

27 Nde a niyaxi nooge xa bula wula i?

28 Nde findixi tune baba ra?

Nde xini raminima?

29 Nde balabalanyi daaxi naxan kelima koore ma?

30 Nde a niyama baa ye xa xinbeli a xoroxo,
a findi balabalanyi ra,
a dusu baa xun na a xoroxo alo gemee?»

31 «I tan nan tunbuie sa koore ma,
kankan xa lu a yire a tofan ki ma?

32 I tan nan tunbuie raminixi e waxati
alako adamadi xa no sube tonxumae tode e ya ma?

33 I koore yamari ki kolon?

I bara so boxi yailan ki kui?»

34 «I fata nuxuie yamaride alako ye xa banbaran ye?

35 I fata seyamakonyi yamaride alako e xa i xa wali raba?
E luma i xa yaamari bun ma, a falafe ra,
(Muxu na be?)

36 Nde lonni rasoxi adamadi boje kui,
a a xaxili daa?

37 Xaxilima mundun noma nuxui birin kontide?

Nde noma ye ragorode keli koore ma,
 38 alako bɔxi xa bunda, xube xa findi boora ra?»

39 «Yete ne saxi kaame ra e ma,
 40 i tan nan sube fima e ma e xa kaame ba?
 41 Xaxae go, e xa die ne wama koore ma,
 i tan nan e baloma?»

39

Ala xa masenyi firin nde Ayuba be

«Nde mɛɛnima subee ma?»

1 «I wula i si di bari temui kolon geyae fari?
 I bara xeli to di bari ra?

2 I e xa furi maxanin kike konti kolon
 beenu e di bari waxati xa a li?

3 E na e sa, e di barima,
 alako e xa fulun e furi xa xone ma.

4 E xa die na mo,
 e keli e nga xun ma, e mu fa sɔnɔn.»

5 «Nde luuti baxi sofale ma,
 a a rabejin wula i?

6 N tan nan wula findixi a xonyi ra
 n a lu yire, foxe sunbuxi bendɛ ra dennaxe.

7 Taa xa wundui mu rafan a ma,
 a mu tinma mixie xa a rapere.

8 A wula isama pooge fende a balose ra.»

9 «I noma sexe ninge rawalide?
 A kɔɛ radangima i xa goore kui?

10 I noma a xiride sari ra,
 a xa bɔxi buxa i be?

11 I i yigi suxuma a senbe gbe ra?
 I noma i xa wali xungbee taxude a ra?

12 I noma a xeede xe xabe, a xa i mali i xa baloe rasode?»

13 «Xoni mooli nde na na naxan
 gabutenyi dunkee ibonboma seewe kui,
 kono e mu tofan gbonghoe gabutenyie be.

14 A a xele sama bɔxi ma,
 a e lu meyenyi bun ma alako wuyenyi xa lu e ma,
 15 a mu a maroxun sube nde noma tide e fari, e bula.

16 A mu mɛɛnima a xa die ma,
 a luma alo a gbe mu e ra.

17 A na mooli rabama
 barima Ala mu lonni nun xaxili fanyi fixi a ma.

18 Kono a na a gi folo,
 a soe ragie nun soe luma ne a xanbi ra.»

19 «I tan nan soe senbe fima a ma?
 I tan nan a konyi xabee rakuyama?

20 I tan nan a niyama a xa nɔ tugande alo katoe,
a birin magaaxu a xui ra?

21 A bɔxi iboronma a sanyi ra, a jɛlɛxinxi a sɛnbɛ ra.

22 A mu gaaxuma sese ya ra,
a mu a magbilenma santidɛgɛma ya i.

23 Tanbɛe nun e sase gbakuxi a ma,

24 a gbataxi tunganma, a xulun a gide gere yire.

25 Gere sara na fe,
a tan kelima nɛ fa keren na a gereso ki ma.»

26 «I xa lɔnni bara a niya
sɛgɛ xa a jɛrɛ koore ma sigafe ra yirefanyi ma?

27 I tan nan yaamari fima a ma a xa a tɛɛ sa yire itexi?

28 Kɔɛ ra, a yigiyama gɛmɛ longori ra geyae fari.

Mɛnni nan findixi a bɛ a makantade nan na.

29 A subee toma na yire makuye nɛ,
a baloma naxee ra.

30 Sube xinde jɔxun a xa diyɔrɛɛ bɛ.
Binbi lu dɛdɛ a na mɛnni.»

40

Ala xa masenyi saxan nde Ayuba bɛ

«Nde mu lama Ala ra?»

1 Alatala man naxa a masen Ayuba bɛ,

2 «I tan naxan Ala Sɛnbɛ Kanyi kalamuma,
i suusama a rakiitide?

Xa lɔnnila na i tan na,
yaabi nde ti yi birin ma ba.»

3 Ayuba naxa Alatala yaabi,

4 «Mixi xuri di nan n na.

N tan i yaabima munse ra?

N bara n dɛ suxu n bɛlɛxɛ ra, n dundu yen.

5 N wɔyɛn nɛ keren, n naxa wɔyɛn firin.

Na xanbi, n mu sese sama na fari sɔnɔn.»

6 Ala man naxa a masen Ayuba bɛ turunnaadɛ foye kui,

7 «I i tagi xiri gben alo gbangbalanyi,
n xa maxɔrinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.

8 I mu laxi a ra n ma kiiti tinxin?

I wama nɔndi bafe n yi ra nɛ, a xa lu i tan bɛ?

9 I sɛnbɛ gbo Ala gbe bɛ?

I xui magaaxu alo a gbe?

10 Na kui, i i maxiri nɔrɛ nun xunnakeli ra ba,
i xa tofan, i xa i sɛnbɛ masen.

11 I xa i xa xɔnɛ magaaxuxi ramini ba,
i yetɛ igboee xun nakana.

12 E birin kuntan,
mixi jaaxie igbantɔ e yire.

13 Bɛndɛ radin e birin xun na,
e balan gaburi kui.

14 Na tɛmui n fan yetɛ yati i matɔxɔma nɛ,

barima i yete senbe bara i rakisi.»

¹⁵ «Mali mato ba a fanyi ra,
na sube magaaxuxi n naxan daaxi
alo n i fan daaxi ki naxe.
A jooge donma alo ninge.

¹⁶ A senbe gbe na a gungui ne,
senbe malanxi a furi kiri bun.

¹⁷ A xuli senbe gbo alo konde bili,
a sanyi fasee wuya, e gadara.

¹⁸ A xorie luxi alo yoxui, xa na mu a ra wure.

¹⁹ Ala xa daalise fisamante nan a ra,
konso a gaaxuma Ala xa santidegega ya ra.

²⁰ A a baloe fenma geyae kon sube xaapee ya ma.

²¹ A xima niini bun ma,
a a noxun dabonyie kui.

²² A a malabuma wuri bilie niini bun ma,
naxee na dabon de ra.

²³ Dabonyi ye xa gboe mu a magaaxuma.
Yuruden xure na banbaran ye, a mu a tooroa.

²⁴ A ya rabixi noma suxude?
A noma suxude gantanyi ra, a joe xa tunba?»

²⁵ «I noma sope suxude konyi ra?
I noma a de xiride, i a ba ye xora?

²⁶ I noma a joe, xa na mu a ra a de tunbade,
i luuti sa a ma?

²⁷ A i mayandima i xa a fulun?
A hayi na woyenyi noxunme ma a falafe ra i be?

²⁸ Wo saate xirima?
A findima i xa konyi ra a xa simaya kui?

²⁹ I noma berede a ra alo xoni di?
I noma a xiride, a findi i xa die xa bere se ra?

³⁰ I noma a matide?
Yulee a itaxunma e bore ma?

³¹ I noma a kiri masoxode tanbee ra?
I noma a xunyi soxode soxose nde ra?

³² Gere ti a be,
na mu neemuma i ra.
I mu na ifirinma sonon.»

41

Ala xa masenyi naani nde Ayuba be

«Ala xa daalise senbema»

¹ «Mixi mu noma a ra,
a xa toe gbansan findima gaaxui nan na.

² Xa mixi mu suusama a ya ra,
nde fa noma suusade n tan ya ra?

³ Nde n donixi se nde ra n naxan nagbilenma a ma?
Dunija birin findixi n gbe nan na.

- 4 N mu noma dundude na soje xa fe ma,
 a salonsee senbe gbo, a man tofan.
 5 A bura feere na nde be?
 Nde mu gaaxuma a pinyie ya ra?
 6 Nde noma a de rabide?
 A jinyi magaaxuxie a de kui rafexi.
 7 Xalee fatuxi a kiri ma alo soori xa wure lefa,
 8 e xetenxi e bore ra,
 foye sode yati mu na e tagi
 9 e fatuxi e bore ma a fanyi ra.
 10 A na jengi senbe ra,
 yanbe nan luma mini ra,
 a yae fan luxi alo geesege soje.
 11 Te yiriyiri minima a de i,
 e fulefulee nu fa yensen ye kuye ma.
 12 Tuuri nde minima a soe,
 na luxi ne alo fifa naxan doxoxi te ma, a satunfe.
 13 A jengi findima te ra,
 te yiriyiri nu fa mini a de i.
 14 Senbe xutunxi a konyi ra,
 birin gaaxuma a ya ra.
 15 A kiri xoxoxo, a senbe gbo.
 16 A kanke luxi alo geme xungbe.
 17 A na ti, limaniya bama ne senbemaie yi ra,
 e seren, e e gi.
 18 Santidegema na din a ra,
 a mu a xabama.
 Tanbe mooli yo mu na naxan noma a soxode.
 19 Wure luxi ne a be alo sexe,
 yoxui lu a be alo wuri boroxi.
 20 A mu gaaxuma tanbee ya ra,
 laati kuni luma a be alo maale lagi.
 21 Gbendegela luma a be alo sexe,
 tanbe xungbe mayele a be.
 22 Bele xepenxi nde nun tunbee na a furi bunyi,
 nee luma boora tirindin na ne alo sari to yire buxama.
 23 A baa ixufuxufuma alo ye ne satunma,
 a dabonyi lu alo ture ne satunma.
 24 A na a pere ye xora,
 moronyi fiixe nan luma te ra a xanbi ra.
 25 Mange yo mu a be dunija,
 a daaxi ne, gaaxui yo mu a yi.
 26 A a ya ragoroma ne daalise yete igboe ma,
 a findixi subee birin ma mange nan na.»

42

Ayuba xa yaabi firin nde nun Ala xa masenyi donxoe

1 Ayuba naxa Alatala yaabi,

2 «N bara a kolon i noma fe birin na,
 sese mu noma i panige kanade.

³ I a masen ne i xa masenyi kui,
 «Nde na n ma walie ya isofe a xa xaxilitare woyenyie ra?»
 I nondi, n bara woyen a xaxilitare daaxi,
 n mu nu i xa kaabanakoe fahaamuxi.
 I xa fe rabaxie gbo n xunyi be.

⁴ I man a masen ne,
 «I tuli mati n na, n xa woyen.
 N xa maxorinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.»

⁵ A singe n nu i xa fe ifale nan mema,
 konɔ yakɔsi, n bara so na fe kui.

⁶ N a kolonja na nan ma n naxan nabaxi a mu fan.
 N bara tuubi,
 n bara n magoro bende,
 n te xube maso n ma sunnunyi kui.»

⁷ Alatala to ge a xa masenyi tide Ayuba be, a naxa a masen Elifasi Temanka be, «N bara konɔ i tan nun i boore firinyie ma, barima wo mu nondi falaxi n ma fe ra, alo n ma konyi Ayuba a rabaxi ki naxe. ⁸ Na kui wo ninge nun yexee kontonyi solofere ba serexe gan daaxi ra wo yete be. Wo sa Ayuba fen, a xa duba wo be. Wo mu nondi falaxi n ma fe ra alo Ayuba a rabaxi ki naxe, konɔ n mu wo jaxankatama wo xa daxuna ma Ayuba xa fe ra.»

⁹ Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka, nun Sofara Naamaka naxa fe birin naba alo Alatala a yamari e ra ki naxe. Alatala naxa Ayuba xa dube suxu.

¹⁰ Ayuba to ge dubade a booree be, Alatala naxa a harige birin nagbilen a ma. A man naxa na harige xun masa doxo firin dangife a singe ra.

¹¹ Ayuba xunyae nun a taarae nun a kolonma birin naxa fa a xeebude a xonyi, e e dege yire keren. E naxa a nu tooro sa, e a kunfa ba toore xa fe ra Alatala nu bara naxan doxo a ma. Kankan naxa kobiri kole keren nun xurunde xee ma daaxi keren fi a ma.

¹² Alatala naxa barake sa Ayuba dangife a singe ra. A naxa yexee wulu fu nun naani soto, joxome wulu senni, ninge wulu keren, nun sofale wulu keren. ¹³ A naxa di xeme solofere nun di gine saxan soto. ¹⁴ A xa di gine singe nu xili ne Yemima, a firin nde Kesiya, a saxan nde Kerenapuku. ¹⁵ Gine yo mu nu na na boxi ma naxan nu tofan Ayuba xa die be. E baba naxa ke fi e fan ma, alo a rabaxi ki naxe e maaxeme be.

¹⁶ Na dangi xanbi, je keme je tongo naani naxa sa Ayuba xa simaya xun ma. A naxa a xa die to, a xa mamadie, a tolobitsee, nun a tolontolonyie.

¹⁷ Ayuba xa simaya kamalixi ne a fanyi ra, a fa laaxira.

Yabura Dawuda Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi beeti kitaabui nan na. Annabi Dawuda naxa yi beeti wuyaxie sebe Ala saabui ra, a e malan kitaabui kui danxaniyatooe be. A naxa beeti ndee sa kitaabui kui namijonme gbeteo naxee sebe alo Asafi (Yabura 50). Beetibae nu yi beetie bama Ala xa hooomobanxi kui sali temui. Dawuda to beeti ndee sebe, a naxa yaamari fi beetibae ma na beeti lanma a xa ba ki naxe (Yabura 3:3, 4:1). To danxaniyatooe fan noma yi beetie bade e gbe ki.

Bafe na ra, yi beetie findixi misaali xungbe nan na danxaniyatooe be kabi temui xonkuye. Mixi noma rakooaside yi beetie kui a Ala wama ne mixie xa e boje xa fe masen a be. Xa kontofili nde na mixie furi kui, Ala tinma e xa na masen a be, a findi Ala maxandi ra. Xa mixie na sofe fahaamui kui Ala xa gboe xa fe ra, e noma na fan masende Ala be, a findi Ala matooe ra. Adamadi lanma a xa na fe mooli birin masen e Marigi Ala be. Ala wama na de masare mooli xon ma a tan nun danxaniyatooe tagi.

Ala xa i mali yi xaranyi ra, a xa a niya i fan xa masenyi ti Ala be naxan na i furi kui, alako a fan xa i yaabi, wo de xa fan. Amina.

Yabura Dawuda

1

Kira firinyi

Ala xa seriye

¹ Nelexinyi na adama nan be,
naxan mu birama mixi jaaxi xa marasi foxo ra,
naxan mu a jereema yunubitoe foxo ra,
naxan mu a makorema mixie ra,
naxee yoma Ala fe ma.

² Nelexinyi na adama nan be,
Alatala xa seriye rafan naxan ma,
naxan a joxo sama Alatala xa seriye xon ma koe nun yani.

³ Na adama maniyee
wuri bili ra naxan tixi xure de.
A bogima a waxati.
A burexe mu lisima.
Na adama, fefe suxuma, a sooneyama ne a be.

⁴ Kono a mu na ki xe mixi jaaxie tan be.
E tan maniyee maale lagi ra foye naxan xaninma.

⁵ Mixi jaaxie bonoma ne kiiti waxati,
e mu luma tinxin mixie ya ma.

Lude mu na e be.

⁶ Alatala meenima tinxintooe ma a xa kira xon ma,
kono mixi jaaxi tan xa kira findima gbaloe kira nan na.

2

Ala xa Mixi Sugandixi

Ala xa seriyε

1 Munfe ra sie boƚε texi fufafu?

2 Dunija mangεε bara keli,
xunmatie bara ti Alatala
nun a xa mixi sugandixi kanke.

3 Na dunija mangεε naxε,
«Won xa won ba e yi ra,
Won xa mini e xa noε bun ma.»

4 Marigi naxan na koore ma,
na na yelefe e ma.

5 A xonoma e ma,
a e magaaxuma.

6 Ala xa masenyi nan ya,
«N tan nan mangεε sugandi,
n a doxo Siyoni geya fari, n ma yire seniyenxi.»

7 Na mangεε sugandixi xa masenyi nan ya,
«N xa Alatala xa nate masen wo be.
Ala bara a masen n be, To, i bara findi n ma di ra.
N tan bara findi i baba ra.

8 I xa n maxandi n xa si birin fi i ma,
e xa findi ke ra i be.
Dunija birin xa findi i gbe ra.

9 I e yamarima sawuri ra,
i e kanama alo wure feƚε booma ki naxε,
a kebelae yensen ye.»

10 Yakosi wo tan mangεε, wo xaxili soto.
Kuntigie, wo bira nondi foxo ra.

11 Wo Alatala batu gaaxui ra,
wo seewa a xa fe ra,
wo gaaxu a ya ra.

12 Wo wo xun sin a xa mixi sugandixi be.
Xa na mu a ra, a wo halakima ne wo xa dunijeigiri kui.
Ala xa xone dexema alo te nu so fiili ra.
Nelexinyi na adama nan be,
naxan kantari fenma Ala ra.

3*Dawuda nun a xa di Abisalomi**Ala maxandi*

1 Dawuda xa beeti a nu a gima a xa di Abisalomi ma temui naxε.

2 Alatala, n yaxuie bara wuya.
N gerefae bara gbo.

3 Mixi wuyaxi a falama,
Ala mu noma n nakiside.

Nengi rate.

4 Kono i tan Alatala, i findixi n kantama nan na.
N ma binyε nun n ma xunnakeli fatanxi i tan nan na.

5 N nan n xui rate Ala ma,

a n yaabima keli a xa geya seniyeŋxi fari.

Ŋengi rate.

⁶ N nan n sama, n xa xi,
n man xunuma xaxili sa kui,
barima Alatala nan na n demenma ra.
⁷ N mu gaaxuma yi nama duniŋa ya ra,
naxee mu wama n ma fe xon ma.
⁸ Alatala yandi, n nakisi, n Marigi Ala.
I n yaxuie de ragarinma ne,
i mixi naaxi jinyie magirama ne.
⁹ Marakisima nan na Alatala ra.
I xa barake sa i xa nama xa fe.

Ŋengi rate.

4

Alatala keren nan noma n kantade

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra.
² N Marigi Ala tinxinxi, n na n xui rate i ma, yandi a ratin n be.
N ma tɔɔre kui, i n boŋe sama.
Hinne n na, n ma dube suxu.
³ Adamadie, wo n ma binye masarama yaagi ra han mun temui?
Wo birama fe fufafu nun wule foxo ra han mun temui?
⁴ Wo xa a kolon Alatala bara tinxintɔe sugandi.
N nan n xui rate Alatala ma, a a ramema ne.
⁵ Wo fan xa gaaxu, wo gbilen yunubi fe foxo ra.
Wo wo yete rasi koe ra, wo xa wo raxara.
⁶ Wo xa seŋeŋe ba tinxinyi kui,
wo xa wo yete taxu Alatala ra.
⁷ Mixi gbegebe a falama,
«Nde noma heeri masende won be?»
Alatala, i xa nore masen muxu be.
⁸ I bara n boŋe rafe seŋeŋe ra
dangife xe xaba temui ra.
⁹ N na n sa, n xima boŋesa kui,
barima i tan Alatala, i keren nan noma n kantade.

5

N soma Ala xonyi

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be xule xui ra
² Alatala, i tuli mati n ma maxandi ra,
i xa n ma tɔɔre kolon.
³ N Marigi Ala, i tuli mati n ma maxandi ra,
n na i tan nan maxandife.
⁴ Alatala, kuye ne ibama, i n xui ramema.
Geesege, n nan n yete ragbilenma i ma, n i meme.
⁵ I mu jalexinma fe kobi ra.
Fe naaxi mu noma makorede i yire ra.

6 Yete igboe mu tima i ya i.
 I tinxintaree birin xonxi.
 7 I wule fale rahalakima.
 I faxatie nun yanfantee xonma.

8 Konon tan soma i xa banxi kui i xa fonisireya saabui nan na.
 N nan n igoroma i xa horomobanxi seniyanxi kui gaaxui ra.

9 Alatala, n yaxuie xa fe ra,
 n xun ti i xa tinxinyi ra,
 i xa kira yailan n ya ra.

10 Nondi mu na n yaxuie xa masenyi sese kui.
 E yuge mu fan.

E xa woyenyi mixi rafilima ne,
 barima e de jnaxun.

11 Ala, e paxankata.
 E xa yanfe xa gbilen e ma.
 E keru e xa fe kobi ma,
 barima e bara i matandi.

12 Konon mixi naxan birin a yete taxuma i ra,
 e birin xa seewa,
 e xa jnlexinyi naxa jnon abadan.

I xili rafanxi mixi naxee ma, e makanta,
 e xa seewa i xa fe ra,

13 barima i tan Alatala, i barake sama mixi tinxinxi xa fe.
 I xa hinne naxan e rabilinxi,
 a bara findi e xa kantari ra.

6

Furema wa xui

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba koru luuti solomasaxan xui ra.

2 Alatala, i naxa n paxankata i xa xone kui,
 i naxa n tooro i xa bope te kui.

3 Alatala, hinne n na, n bara halaki.
 Alatala, n nayalan, n xorie na serenfe ne yi ki.

4 N nii birin na serenfe toore ra.
 Alatala, han temui mundun fa?

5 Alatala, fa n nii rakisi.
 N natanga i xa fonisireya xa fe ra.

6 Mixi mu noma ratude i ma gaburi kui.
 Nde noma i tantude aligiyama?

7 N bara tooro han n senbe birin bara jnon.
 Koe yo koe n wama, han n ma sade birin bunda n ya ye ra.

8 Sunnunyi bara n ya maforo.
 N mu sese tofe n yaxuie xa gboe xa fe ra.

9 Wo wo masiga n na, wo tan tinxintaree, barima n wa xui bara Alatala li.

10 Alatala bara n ma maxandi me. Alatala bara n ma dube suxu.

11 N yaxuie birin yaagima ne, han e e gi.

7

*Kiitisa fanyi nan na Ala ra**Ala maxandi*

¹ Dawuda xa beeti mooli nde Alatala be Kusi Bunyaminka xa fe ra.

² N Marigi Alatala, i tan nan na n kantama ra.

N natanga n yaxuie ma, n ba e yi ra,

³ e naxa n faxa alo yete mixi faxama ki naxe.

A na naxan suxu, na mu bama a yi ra.

⁴ N Marigi Alatala,

xa n bara kobiri ramuruta,

⁵ xa n bara fe jaaxi raba mixi ra,

muxu nun naxan dɔxɔxi bɔɔesa kui,

xa n bara n gerefa muɲa tɔɔɲeɲe kui,

⁶ n yaxuie xa n kerɪ, e xa n masoto,

e xa n maboron, e n faxa.

⁷ Alatala, n mali,

i bɔɔɲe xa te n yaxuie ma.

N demen, seriye na i tan naxan yi ra.

⁸ I xa nɔɛ xa lu namae xun,

e xa lu i xa yaamari bun ma.

⁹ Alatala, namae makiiti.

Alatala, n ma nondi makenen e be

n ma tinxinyi nun n ma seriye bere ra.

¹⁰ Danyi sa fe kobi rabae xa fe ma.

Senbe fi mixi tinxinxie ma

i tan, Ala naxan tinxin,

naxan birin sondon ma fe kolon.

¹¹ Ala, n kantama na i tan nan na,
naxan mixi tinxinxi rakisima.

¹² Kiitisa fanyi nan na Ala ra,

naxan xɔnɔma tinxintaree ma temui birin.

¹³ Xa mixi jaaxie mu gbilen e yuge fɔxɔ ra,

Ala a xa santidegema raluganma ne,

a a xa xali maxiri.

¹⁴ Ala na faxatise yaillanma mixi jaaxie nan xili ma,

a a xa tanbee de findi te ra.

¹⁵ Mixi jaaxi luma fe jaaxi nan tun naba ra.

A a ɲɔxɔ sa a xɔn ma han a findi a ra.

¹⁶ A yili gema han a tilin,

a fa bira a yete xa yili gexi kui.

¹⁷ A xa fe jaaxi nun a xa geregeri bara gbilen a ma.

¹⁸ N Alatala tantuma ne a xa tinxinyi xa fe ra.

N suuki bama ne Alatala xili ra, Ala xili xungbe kanyi.

8

Xili xungbe kanyi nan lanxi Ala ma

Ala matɔxɔɛ

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba maxase luuti daaxi xui ra.

2 Muxu Marigi Alatala!

Xili xungbe kanyi nan lanxi i ma dunija bendɛ fuɲi fari, i tan naxan ma nɔrɛ na koore ma.

3 Dimɛɛ nun diyɔrɛɛ i sɛnbɛ matɔxɔma, i i yaxuie nun i gerefɛɛ de balanma na matɔxɔɛ ra.

4 N na koore mato, i naxan yailanxi i belexɛ ra, kike a nun tunbuie,

5 n nan n yetɛ maxɔrinma nɛ,

«Munse lanxi adama ma i to i maɲɔxunma a xa fe ma?

Munse lanxi adamadi ma i to i ɲengi sama a xa fe xɔn ma?

6 I a daaxi ki naxɛ, a gbe mu luxi a xa findi malekɛ ra.

I bara binyɛ nun fisamanteya fi a ma.

7 I bara yaamari so a yi ra i xa daalisee birin xun ma.

I bara dunija findi a sanyi bun ma se ra:

8 yɛxɛɛɛ, ningee, wulai subee,

9 xɔni naxɛɛ ɲɛrɛma koore ma,

yɛxɛ naxɛɛ birin ɲɛrɛma baa ma.

10 Muxu Marigi Alatala!

Xili Xungbe Kanyi nan lanxi i ma dunija bendɛ fuɲi fari!»

9*Alatala kolonxi a xa tinxinyi nan ma**Ala matɔxɔɛ*

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «Di xa faxɛ.»

2 Alatala, n i tantuma n sondonyi birin na,

n i xa wali fanyi ixaranma mixi birin be.

3 N sɛɛwama nɛ i xa fe ra, i tan Alatala Xili Xungbe Kanyi, n i matɔxɔ beeti ra.

4 N yaxuie gbilenma nɛ e kelide.

Xa e bara ti i ya i, e sanyie mu xanma bɔxi, e nii mu xanma dunija,

5 barima i xa tinxinyi kui, i tan mange bara kiiti so n yi.

6 I bara si gbɛtɛɛ kalamu, i fe kɔbi rabɛɛ rahalakima, i e xili ralɔɛma nɛ han dunija ɲɔn.

7 I bara e xa taaɛ sɔntɔ, na taa sɔntɔxie luma nɛ na ki han, e xa fe nɛɛmu mixie ra!

8 Alatala xa mangeya tixi, danyi mu na a ma.

A xa kibanyi dɔxɔxi kiiti safe nan ma.

⁹ A dunija makiitima tinxinyi kui,
a dɔxɔxi sie xun ma tinxinyi kui.

¹⁰ Tɔɔrɔmixie kantama nan na Alatala ra,
e ratangama na a tan nan na e xa kɔntɔfilie kui.

¹¹ Alatala, i kolonma laxi i ra,
barima i singe mu nu i fenma rabolo.

¹² Alatala dɔxɔxi a xa geya seniyeŋxi xun,
won xa a tantu beetie ra.

A bara fe naxee raba,
won xa nee masen si birin be.

¹³ Ala ratuxi wuli filixi ma,
a fan na ɲɔxɔma ne.
A tɔɔrɔmixie wa xui danxunxi.

¹⁴ Alatala, kinikini n ma.

I xa n mato.

A mato n yaxuie na n tɔɔrɔfe ki naxe.
I tan naxan n nakisima saya kira ma,

¹⁵ alako n xa i tantu Siyoni jama tagi,
n xa seewa i xa kisi ra.

¹⁶ Sie nu gantanyi naxan texi e yaxuie be,
e bara e yete sanyie suxu a ra.

¹⁷ Alatala kolonxi a xa tinxinyi nan ma.
Tinxintaree suxuma e yete belexe fɔxi nan saabui ra.

¹⁸ Matandila naxee neemuma Ala ma,
e birin naɲɔnma aligiyama ne.

¹⁹ Ala fama ratude tɔɔrɔmixi ma,
a mu neemuma e ma abadan.

²⁰ Alatala, keli, i naxa a lu adama xa nɔ i ra.
A makiiti.

²¹ Alatala, i xa e magaaxu.
E xa a kolon ibunadama gbansan nan e ra.

10

I naxa neemu setare ma

Ala maxandi

¹ Alatala, i i makuyaxi n na munfe ra?
I i nɔxunxi muxu ma muxu xa tɔɔre kui munfe ra?

² Yete igboe setaree tɔɔrɔma,
a xa maɲɔxunyi kobi nɔma e ra.

³ A a yete igboma a xa wali naaxi xa fe ra.
Alatala xɔnɔma a xa naafuli sɔtɔ ki ma.

⁴ Mixi naaxi yete igboe naxe,
«Ala mu na! A mu nɔma sese rabade n na!»
A xa maɲɔxunyi birin nan ya.

⁵ A xa wali birin sɔɔneyama ne.
A mu gaaxuma Ala xa kiiti ya ra.
A yoma a yaxuie ma.

6 A maḡoxunma a boḡe ma,
 «Sese mu a niyama n bira.
 Tōore man mu n suxuma.»
 7 A de mixi dankama, a wule fala.
 A fe ḡaaxi tinxintare nan tun falama.
 8 A mixi melenma taa fari ma, a xa mixi fanyi faxa.
 A mu taganma fe ḡaaxi rabafe ra mixi fanyi ra.
 9 A setaree melenma alo yete.
 A e suxu a xa gantanyi ra.
 10 Na setaree luma a xa nōe bun ma.
 11 A a falama a boḡe kui,
 «Ala mu sese toma. A ya raxixi.»

12 Alatala keli! I naxa nēemu setare ma.
 13 Munfe ra mixi ḡaaxi yoma Ala ma?
 Munfe ra a a falama a yete be,
 «Ala mu n ḡaxankatama»?
 14 Kōnō Ala, i tōore nun nimise toma.
 I tōorōmixie malima.
 Naxan mu nōma a yete kantade,
 a a yete taxuma i tan na na.
 I tan nan na kiridi malima ra.
 15 Mixi ḡaaxi senbe kana!
 E ḡaxankata e xa fe ḡaaxi xa fe ra!
 E ralōe yi duniḡa ma!

16 Mange nan Alatala ra.
 Na mu kanama abadan.
 Kuye batui mu luma a xa bōxi ma.
 17 Alatala, i i tuli tixi mixi magoroxie ra.
 I limaniya fima e ma.
 I e xa maxandi suxuma.
 18 I tōorōmixi nun kiridi kantama,
 alako adamadi naxan findixi bende ra, a naxa e magaaxu.

11

Tinxinyi rafan Ala ma

Ala matōxōe

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 N bara Alatala findi n yigi ra. Wo a falama n be di,
 «I i gi alo xōni naxan tuganma sigafe ra geya ma,
 2 barima mixi ḡaaxie bara e xa xalie tongo, e xa mixi boḡe fanyie faxa.»
 3 Xa seriye mu na mixie tagi sōnōn, tinxintōe fa munse rabama?
 4 Alatala na a xa ḡorōmōbanxi seniyeḡxi kui.
 A xa kibanyi na ariyanna.
 A adamadie matoma a fanyi ra,
 a xa a kolon naxan na e sondonyi kui.
 5 Alatala tinxintōe nun tinxintare matoma.
 Gbaloe rafan naxee ma, a nee rapaaxu.
 6 A tinxintare luma tōore mōoli birin kui.
 Na luma ne alo te wolenxi nun foye ḡaaxi.

⁷ Alatala tinxin. Tinxinyi rafan a ma.
Tinxintɔɛ fama a yatagi tode.

12

Naaxuɲa bara gbo ye

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba kɔra luuti solomasaxan xui ra.

² Alatala, muxu rakisi!
Lanlanteya mu na sɔnɔn,
nɔndi falee bara ɲɔn adamadie tagi.

³ Kankan a boore tɔɲɛgɛma,
a a yanfama wɔyɛn ɲɔxunme ra.
Filankafui nan e ra.

⁴ Alatala xa e de balan. E de igbo.

⁵ E naxe, «Muxu senbe gbo, muxu fata wɔyɛnde.
Nde nɔma muxu ra?»

⁶ Alatala a masenma,
«N kelima tɔɔrɔmixi nun setare xa fe ra ya.
N e ratangama mixie ma naxee e ɲaxankatama.»

⁷ Alatala xa masenyi seniyɛn.
A luma alo gbeti
mixi naxan naxunuma sanya solofere
alako a gbi xa ba.

⁸ Alatala, i tɔɔrɔmixi kantama,
i muxu ratangama yi mixi mɔoli ma temui birin.

⁹ Na mixi ɲaaxie e mapɛɛɛma yire birin,
ɲaaxuɲa bara gbo ye adamadie ya ma.

13

Han mun temui?

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

² Alatala, i neemuma n ma han mun temui?
I i ɲɔxunma n ma han mun temui?

³ N bɔɲɛ tɔɔrɔma han mun temui?
N sondonyi ɲaxankatama han mun temui?
N luma n yaxuie bun ma han mun temui?

⁴ N Marigi Alatala, a mato, i xa n yaabi.
Ti n fanga ra, xa na mu n faxama ne,

⁵ n yaxuie fa a fala, «N bara nɔ a ra.»
N yaxuie ɲɛlexinma ne n ma bire ra.

⁶ Kɔnɔ n tan bara la i xa hinne ra,
n bɔɲɛ bara ɲɛlexin i xa kisi xa fe ra.
N beeti bama Alatala be a xa hinne nan ma.

14

Naaxuɲa

Ala matɔxɔɛ

- ¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
Xaxilitare a falama a boɲe kui, «Ala mu na.»
A boɲe bara kana, a ɲaaxuna nan tun nabama.
Fe fanyi rabae mu na sɔnɔn.
- ² Alatala a ya ragorofe adamadie ma keli ariyanna,
a xa a to xa lɔnnila nde na na naxan Ala fenma.
- ³ Kɔnɔ birin bara kira beɲin, e ɲaaxu.
Hali fe fanyi rabama keren mu na sɔnɔn.
- ⁴ Maɲɔxunyi fanyi mu na fe kobi rabae be?
E na n ma ɲama xa geeni nan tun donfe.
E mu Alatala xilima fefe ma.
- ⁵ Kɔnɔ e fama seɣende Ala ya ra,
naxan na tinxintɔɛe ya ma.
- ⁶ Wo bara wa setaree waxɔnfe kanafe,
kɔnɔ e Kanta Marigi Alatala na na.
- ⁷ Nde fama kisi ra Isirayila be kelife Siyon?
Alatala nan fama a xa ɲama raminide konyiya kui.
Yaxuba bɔnsɔɛ seɛwama ne, Isirayila ɲelexinma ne!

15*Sali mixi**Ala xa seɣiye*

- ¹ Dawuda xa beeti
Alatala, nde nɔma lude i xa salide kui?
Nde nɔma sabbatide i xa geya seniyeɲxi fari?
- ² Mixi naxan ɲereɲa tinxinyi kira xɔn ma,
naxan fe fanyi rabama,
naxan nɔndi falama a boɲe fiixe ra.
- ³ A mu mixi mafalama,
a mu fe ɲaaxi rabama a boore ra,
a man mu a rayaagima.
- ⁴ A a makuyama mixi ra naxan mu rafan Ala ma,
kɔnɔ a mixi binyama naxan gaaxuma Ala ya ra.
Hali a tɔɔɔma, a mu a xa marakali masarama.
- ⁵ A mu mixi donima kobiri ra alako a xa geeni sɔto.
A mu kobiri rasuxuma a xa wule sa mixi xun ma.
Yi mixi mɔoli mu dinkonma abadan.

16*Ala xanuntenyi**Ala matɔxɔɛ*

- ¹ Dawuda xa suuki
Ala, i xa n kanta!
N ma kantari na i yi ra.
- ² Alatala, n Marigi nan i ra.
N ma fe fanyi birin na i tan nan yi.
- ³ Yi boxi seniyeɲɔɛe rafan n ma.
Mixi xungbe nan e ra.
- ⁴ Kuye batuie xa tɔɔɛ gboma ne.

Kɔnɔ n tan mu sɛrɛxɛ wuli daaxi bama kuyee bɛ.

N dɛ mu e xili falama.

⁵ Sese mu na n yi ra, fo Alatala.

N waxɔnfe birin, Ala nan a ra.

N ma dunjɛigiri birin na Ala yi ra.

⁶ Ala naxan soxi n yi ra na fan n bɛ,
n bara jɛlexin a ra.

⁷ N bara Alatala tantu, a marasi fima n ma.

Hali kɔɛ ra, n xaxili sɔtɔma nɛ.

⁸ Lɔxɔ yo lɔxɔ n xaxili tixi Alatala ra.

Xa a na n sɛɛti ma,
n mu birama.

⁹ N bɔjɛ jɛlexinma nɛ,

n xaxili sɛɛwama nɛ,

n fate fan malabuma nɛ bɔjɛsa kui,

¹⁰ barima i mu n nii rabɛjinma aligiyama.

I mu i xanuntenyi luma gaburi kui.

¹¹ I simaya kira masenma n bɛ.

Nɛlexinyi gbegbe na i yire.

Fe fanyi mu jɔnma i yire fanyi ma abadan.

17

N ma kiiti bolon

Ala maxandi

¹ Dawuda xa Ala maxandi

Alatala, n ma maxandi rame tinxinyi xa fe ra.

I tuli mati n wa xui ra.

I tuli mati n ma maxandi xui ra wule mu na naxan kui.

² I xa n ma kiiti bolon,
barima naxan tinxin, i na kolon.

³ I na n bɔjɛ mato kɔɛ ra,
i na n ma dunjɛigiri mato yanyi ra,
i mu tantanyi yo toma n na.

N mu tinma wɔyɛn jaaxi xa mini n dɛ i.

⁴ Mixi gbɛtɛɛ fe jaaxi rabama,
kɔnɔ n tan bara i xa yaamari suxu.

N mu birama suutee xa kirae fɔxɔ ra.

⁵ N birama i tan nan fɔxɔ ra,
n mu na kira bɛjinma.

⁶ Ala, n i xilima nɛ, barima i yaabi fima mixi ma.

Yandi, i xa i tuli mati n ma maxandi ra.

⁷ I xa hinne muxu ra,
i tan naxan mixie rakisima e yaxuie ma,
naxee yigiya fenma i ra.

⁸ Mɛɛni n ma alo i ya firinyie.

N nɔxun alo tɔxɛyɔrɛ
naxan a nɔxunma a nga gabutenyie bun ma.

⁹ Na na a toma, mixi jaaxi naxee n nabilinxi,
e mu nɔma n na.

¹⁰ Yetɛ igboe nan e ra, e dɛ igbo.

¹¹ E bara fa n fɔxɔ ra yakosi,

e n nabilin, e alako e xa n faxa.

¹² E luxi alo yete naxan sube fenma,
alo yete kaamxie naxee gbataxi sube faxade.

¹³ Alatala, keli! N yaxuie gere, i xa no e ra.
N natanga mixi paaxie ma i xa santidegema ra.

¹⁴ N natanga na dunjina mixi moolie ma,
naxee e masundi sotoma yi dunjiegiri gbansan kui.
E raluga na masundi ra, i naxan nagataxi e be.

E xa die fan xa wasa na ra,
a donxoe xa lu e xa mamadie be!

¹⁵ Kono n tan fama ne i yatagi tode tinxinyi saabui ra.
N na xunu, n wasama ne i yatagi ra.

18

Ala senbe magaaxuxi

Ala matoxoe

¹ Alatala xa konyi Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A yi beeti nan ba Alatala be a to a ratanga Solu nun a yaxui birin ma.

² Alatala, n senbe nun n xanuntenyi nan i ra.

³ N nakisima Alatala luma alo fanye, a findi n be tete ra.
N Marigi Ala luma alo geme xungbe, n yigiyama dennaxe.
Senbema nan a ra naxan n nakisima,
naxan n makantama.

⁴ N xa a fala n xui itexi ra:
Ala tantu! Ala bara n nakisi n yaxuie ma.

⁵ Saya nu bara n nabilin,
faxe nu bara gbaku n xun ma.

⁶ Laaxira nu bara makore n na,
gaburi nu bara a de rabi n ya ra.

⁷ N Alatala maxandima n ma toore kui,
n nan n Marigi Ala xilima n xui itexi ra.
A n xui mema a xa horomobanxi kui,
a a tuli matima n wa xui ra.

⁸ Boxi naxa seren,
geya naxa ramaxa Ala xa xone xa fe ra.

⁹ A xa xone naxa lu alo tuuri naxan tema,
alo te naxan minima a de i,
alo te wole dexexi.

¹⁰ Ala naxa kuye iboo firin na, a goro,
a sanyie tixi nuxui ifooroxi fari.

¹¹ A ti maleke xun ma,
a jere koore ma foye fari.

¹² A a noxun dimi kui,
tune nun nuxui ifooroxie tagi.

¹³ Seyamakonyi naxa mini a ya ra nuxuie kui.
Balabalanyi nun te naxa goro.

¹⁴ Alatala xui naxa lu alo galanyi kelife koore,
Ala Xili Xungbe Kanyi naxa a xui ramini,
balabalanyi nun te fan naxa goro.

¹⁵ A naxa a xa tanbee woli,
a a yaxuie rayensen seyamakonyi ya ra.

16 Baa nun bɔxi naxa rabi Alatala xa xɔnɛ ya ra.

17 Alatala naxa n suxu kelife koore ma, a n ba ye xɔra.

18 A naxa n natanga n yaxui senbɛmae ma,
n xɔnmixi naxee senbɛ gbo n bɛ.

19 E naxa n gere n ma tɔɔrɛ kui,
kɔnɔ Alatala naxa n natanga.

20 A naxa n namini gbaloe kui a xa xanunteya saabui ra.

21 Alatala bara n ma tinxinyi sare ragbilen n ma,
a bara n mali n ma kɛwali seniyɛnxi xa fe ra.

22 N bara lu Alatala xa kira xɔn,
n mu n Marigi Ala bɛɓin kobɔɓa ra.

23 N bara a xa seriyɛ birin suxu,
n mu tondixi a xa yaamarie rabatude.

24 N bara tinxin a ya ra,
n mu tin birade yunubi fɔxɔ ra.

25 Alatala bara n ma tinxinyi sare ragbilen n ma,
a bara n mali n ma kɛwali seniyɛnxi xa fe ra.

26 I dugutɛgɛɓa masenma dugutɛgɛɓa kanyi bɛ.
I tinxinyi masenma tinxintɔɛ bɛ.

27 I seniyɛnyi masenma seniyɛntɔɛ bɛ,
kɔnɔ i kɔɔta nde rabama mixi jaaxi ra.

28 I yetɛ magoroe rakisima nɛ,
kɔnɔ i yetɛ igboe tan magoroma nɛ.

29 Alatala, i tan nan naiyalanyi ra n bɛ.
N Marigi Ala, n ba dimi kui.

30 Xa won birin na a ra,
n mu gaaxuma gali xungbe gereɗe.
N nɔma gere xɔrɔxɔɛ ra Ala xa mali saabui ra.

31 Ala xa kira fan.
Alatala xa masenyi tinxin.
A mixie kantama naxee yigiya fenma a ra.

32 Ala gbete mu na, fo Alatala.
Senbɛma mu na, fo won Marigi Ala.

33 Ala nan senbɛ fima n ma,
a n naɓɛrɛ seniyɛnyi kui.

34 A n malima n xa lu alɔ xeli,
naxan fata ɓereɗe yire xɔrɔxɔɛ.

35 A bara n nafala gere kui,
a n malima xali fanyi rawalide.

36 I bara n xun nakeli,
i bara n tongo i xɔnyɛ i,
i bara i ɓɛngi sa n xɔn ma.
Na nan a niyaxi n dariyɛ sɔtɔxi,

37 n senbɛ sɔtɔxi, alako n naxa bira.

38 N birama n yaxuie fɔxɔ ra han n e suxu.
N mu gbilenma e fɔxɔ ra fo n nɔ e ra.

39 N nee rabirama nɛ han e mu nɔ kelide sɔnɔn,
e fa lu n sanyi bun.

40 I senbe soma n yi ra n ma gere kui.
 I n yaxuie ragoroma n bun ma,
 41 i a niya n xa no e ra.
 N xonmixie mu woyenma sonon.
 42 E mixie xilima e xa fa e mali,
 konon mixi yo mu e rakisima.
 E Alatala xilima, konon a fan mu e yaabima.
 43 N e luxutama ne e fa lu alo xube, foye naxan xaninma.
 N e boronma alo bende.

44 I bara n natanga nama murutaxi ma,
 i fa n findi sie xunyi ra.
 N mu naxan kolon na bara lu n bun ma.
 45 E n xui rabatuma,
 xore woyen joxunme falama n be.
 46 E mu suusama n ya ra.
 E minima e xa tete makantaxi kui gaaxui ra.
 47 Alatala senbe mu jonma abadan.
 Tantui na n ma Kantama be.
 Tantui na n Marigi Ala Marakisima be.
 48 Ala nan n gberoxoma.
 Ala nan sie rabirama n ma noe bun ma.
 49 Ala nan n natangama n yaxuie ma.
 I tan nan n itema n yaxuie xun ma.
 I tan nan n natangama suutee ma.
 50 Alatala, n i tantuma sie tagi na birin nan ma,
 n beeti bama ne i be.
 51 A xunnakeli nun hinne fima ne a xa mixi sugandixi ma,
 naxan findi mange Dawuda nun a xa die ra abadan.

19

Ala xa noe nun seriye

Ala matoxe

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 2 Koore Ala xa noe masenma.
 Koore walaxe Ala xa wali masenma.
 3 Yanyi lonni masenma loxo yo loxo.
 Dimi xaxili masenma koe yo koe.
 4 Xui yati yati mu a ra,
 woyenyi fan mu a ra.
 Tuli mu noma e xui mede.
 5 E foxi toma dunjia birin ma.
 E foxi yire makuye birin lima,
 han soge sa sama kankira naxan kui.
 6 Soge minima ne alo xeme naxan baxi gine doxode,
 a fa mini a xa konkoe kui,
 alo mixi xungbe naxan jereama a yete xa kira xon.
 7 A jere foloma sogetede, a sa jon sogeorode.
 Sese mu noma a wuyenyi bade.

8 Alatala xa seriye, seriye fanyi na a ra.

A senbe fima mixi ma.

Alatala xa nɔndi, nɔndi yati na a ra.

A lɔnnitare findima lɔnnila ra.

⁹ Alatala xa nɔɛ, nɔɛ tinxixi na a ra.

A mixi bɔɓɛ rapɛlexinma ne.

Alatala xa masenyi, masenyi tinsexi na a ra.

A mixi xaxili ya rabima ne.

¹⁰ Alatala xa yaragaaxui, fe seniyenxi na a ra.

A mu jɔnma abadan.

Alatala xa yaamari, yaamari fanyi na a ra.

A birin tinxin.

¹¹ Ala xa yaamari, a fan xɛɛma be,

a fan dangi xɛɛma fanyi birin na.

Ala xa yaamari, a jɔɔxun kumi be,

a jɔɔxun dangi kumi fanyi birin na.

¹² I xa konyi xaxili sɔtɔma ne i xa seriye kui.

A geeni gbegbe toma ne naa.

¹³ Nde nɔma a yetɛ kan yuge jaaxie birin kolonde?

I xa n ma yunubi nɔɔxunxi xafari n mu naxan kolon.

¹⁴ I xa n ma yunubi makenenxi makuya n na.

A naxa n suxu senbe ra.

Na temui n fama findide mixi tinxixi ra,

naxan mu yunubi jaaxi rabama.

¹⁵ Wɔyenyi naxan kelima n de i,

a nun wɔyenyi naxan kelima n bɔɓɛ ma,

Ala xa na tongo n be jɛlexinyi ra.

Alatala, n kantama nan i ra, i bara n xunsara.

20

Ala xa mange mali

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beɛti beɛtibae xa mange be

² Alatala xa i yaabi i xa tɔɔɛ kui.

Yaxuba Marigi Ala xa i ratanga.

³ Ala xa i mali kelife a xa yire seniyenxi,

a xa i mali kelife Siyon geya fari.

⁴ Ala xa i xa serexe birin suxu,

a xa jɛlexin i xa serexe gan daaxie ra.

⁵ Ala xa i waxɔnfe fi i ma,

a xa i xa wali sɔɔneya i be.

⁶ Won won xui itema jɛlexinyi kui.

Won won ma tɔɔxuma itema won Marigi Ala xili ra.

Alatala xa i xa maxandi birin nasuxu.

⁷ N a kolon a Alatala a xa mixi sugandixi rakisima ne.

A a yaabima ne a senbe ra kelife ra a xa yire seniyenxi.

⁸ Nde lama a xa sɔɔri ragise ra,

nde lama a xa soee ra,

kɔɔɔ won tan laxi won Marigi Alatala xili nan na.

Jɛngi rate.

⁹ Soee tan birama ne,
 koŋo won tan tixi tun.
¹⁰ Alatala xa mange rakisi,
 a xa won ma maxandi suxu.

21

Mange barakatɔe

Ala matɔxɔe

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
² Alatala, mange bara seewa i senbe ra.
 A xa jɛlexinyi gbo barima i bara a rakisi.
³ I bara a waxɔnfe raba,
 i bara a xa dube suxu.

Nengi rate.

⁴ I fama barake ra a be,
 i tɔnxuma mange daaxi dɔxɔma a xun ma,
 a yailanxi xɛema ra.
⁵ A bara i maxandi a xa simaya xa fe ra.
 I bara na maxandi suxu,
 a xa simaya xɔn naxa kuya han.
⁶ I to a rakisi, a xa binye naxa gbo.
 I naxa xunnakeli nun binye fi a ma.
⁷ I naxa a findi barakatɔe xungbe ra.
 I naxa a raseewa i ya i.
⁸ Mange lama Alatala nan na.
 A mu birama Ala Xili Xungbe xa hinne saabui ra.

⁹ I fama i yaxui birin suxude.
 I fama nɔde i xɔnmixie ra.
¹⁰ I na fa, i e jɔnma ne,
 alo te belebele wuri ganma ki naxe.
 Alatala xɔnɔma e ma han te e gan.
¹¹ I bɔnsɔee bama ne duniɲa ma, i adamadie rapɔn.
¹² E bara wa fe naaxi rabafe i ra.
 E bara kata han,
 koŋo na mu findixi sɔɔneya yo ra e be,
¹³ barima i tan nan fama e ragide i xa xali ra.
¹⁴ Alatala, i xa i senbe masen e be.
 Muxu wama beeti bafe i ya xori,
 muxu xa i matɔxɔ i senbe xa fe ra.

22

Ala, i naxa i makuya n na

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili
 «Subaxe xeli.»
² Ala, n Marigi Ala, i n naboloxi munfe ra?
 I kisi makuya n na, i mu n wa xui rame?
³ N Marigi Ala, kɔe nun yanyi, n i xilima,
 koŋo i mu n ma xili ratinma.

4 Kɔnɔ i tan Seniyentɔɛ,
 i xa kibanyi rabilinxi Isirayila xa tantui ra.
 5 Muxu benbae bara danxaniya i ma.
 I bara e rakisi e xa danxaniya saabui ra.
 6 E to i xili, i naxa e xɔɛya.
 E bara danxaniya i ma.
 I mu e lu yaagi kui.

7 Kɔnɔ n tan bara findi mixi xuri ra alɔ dondoli,
 alɔ mixi mu na n tan na.
 Adamadie n nayaagima, mixie n mayelema.
 8 Mixi naxan birin n toma,
 e yoma n ma.
 E dɛ petesima n ma,
 e e belexesole tima n ma a jaaxi ra.
 9 E naxɛ, «I ya ti Alatala ra.
 A i rakisima, a i ratangama,
 barima i rafan a ma!»
 10 Ee Ala, i bara n namini n nga tɛɛɛɛ,
 i bara n sa a kanke ma.
 11 N xaxili tixi i ra kafi n bari tɛmui.
 I findixi n Marigi Ala ra kafi n baxi foye tode.
 12 I naxa i makuya n na,
 barima kɔntɔfli bara wuya n xun.
 Malila yo mu na n fɛ ma.

13 Senbɛmae bara n nabilin alɔ Basan tuurae.
 14 E dɛ rabixi alɔ yete xaɔɔɛ.
 15 N nii na bafe n fate, n xɔrie na bafe e radɔxɔdee.
 N bɔɔɛ mu sama, limaniya bara ba n yi.
 16 N senbɛ doloxi alɔ boora.
 N nɛnyi bara kankan n kɔn na.
 I na n mafindife bɛndɛ ra.
 17 Mixi jaaxi gali bara n nabilin alɔ baree.
 E bara n belexɛ nun n sanyi tunba.
 18 N xɔri birin saxi kɛnɛ ma.
 E ya banbanxi n na.
 19 E n ma dugie itaxunma e bore ma,
 E n ma dugi fanyi matoma a lanma a xa lu naxan bɛ.

20 Alatala, i naxa i makuya n na!
 N ma senbɛma nan i ra.
 I xa i xulun n malide.
 21 I xa n nii rakisi santidɛgema ma.
 I xa n natanga na baree ma.
 22 I xa n nakisi na yetɛɛ ma.
 I xa n nakisi na tuurae ferie ma.

23 N i xili masenma nɛ n ma mixie bɛ,
 n i matɔxɔma nɛ pama tagi.
 24 Wo tan naxan gaaxuma Alatala ya ra,
 wo xa a tantu.

Wo tan naxan kelixi wo benba Yaxuba bonsoe,
wo xa a matoxo.

Wo tan naxan kelima Isirayila bonsoe,
wo xa gaaxu a ya ra.

²⁵ Ala mu yoma misikiine xa toore ma.

A mu a yete noxunma a ma xe,
a a xa maxandi suxuma ne.

²⁶ Ala, n i matoxoma nama xungbe ya ma.

N fama n ma laayidi rakamalide mixie be,
naxee gaaxuma Ala ya ra.

²⁷ Mixi magoroxie fama e degede, han e wasa.

Naxee Alatala fenma, e fama a matoxode.

Ala xa simaya fi wo ma.

²⁸ Dunipa birin fama ratude Alatala xa fe ma,

e man birin e ya rafindima a ma.

Si birin fama e magorode a be,

²⁹ barima birin na Alatala xa mangeya nan bun.

A si birin yamarima.

³⁰ Dunipa senbema na ge e degede,

e birin fama e magorode Ala be.

Naxee birin findima bende ra,

e fama e xun sinde Ala be.

E mu noma e yete nii ratangade.

³¹ Adamadie birin fama Ala batude.

E e Marigi xa fe falama e bore be.

³² Ala fama a xa tinxinyi masende

mixi birin be naxee fama baride.

Ala bara na ragiri.

23

Alatala n mɛɛnima

Ala matoxo

Dawuda xa beeti

¹ Alatala n mɛɛnima

alo xuruse kante a xa xuruse mɛɛnima ki naxe.

Se birin na n yi ra n hayi na naxan ma.

² Alatala n xaninma fe fanyi ma,

alo xuruse kante xurusee xaninma pooge fanyi ma ki naxe,

alo a e xun tima ye raxaraxi ra ki naxe.

³ A senbe fima n ma.

A n tima kira tinxinxɪ xɔn, barima Alatala nan a ra.

⁴ Hali n jere dimi kui, n mu gaaxuma,

barima i na n seeti ma.

I n kantama, i n xun tima yire fanyi ra.

⁵ I donse rafalama n be n yaxuie ya xori.

I se xiri noxunme sama n ma.

I n ma pooti rafema minse ra a fanyi ra.

⁶ Heeri nun hinnenteya birama n foxo ra n ma dunipeigiri kui.

N luma ne Ala xa horomolingira kui loxo yo loxo,

han n ma dunipeigiri non.

24

Nde soma Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui?

Ala xa seriye

Dawuda xa beɛti

¹ Alatala nan gbe na bɔxi nun a isee birin na, duniɲa nun adamadi birin.

² A tan nan bɔxi dɔxɔxi baae nun xuree tagi.

³ Nde nɔma tede Alatala xa geya fari?

Nde nɔma sode a xa hɔrɔmɔbanxi kui?

⁴ Naxan xa wali fan,
naxan bɔɲe sɛniyen,

naxan mu birama fe fufafu fɔxɔ ra,

naxan mu wule falama,

na kanyi nan soma Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui.

⁵ Alatala barake sama a ma,
a rakisima Ala a sare ragbilenma a ma.

⁶ Yi mixi mɔɔli nan Ala fenma.

Yaxuba xa mixie wama Ala kolonfe.

Nengi rate.

⁷ Tɛtɛ naadɛe xa rabi, hɔrɔmɔbanxi naadɛ forie fan xa rabi.

Nɔrɛ Kanyi na sofe.

⁸ Nde na yi Nɔrɛ Kanyi ra?

Alatala sɛnbɛma nan a ra, Alatala, naxan sɛnbɛ gbo gere kui.

⁹ Tɛtɛ naadɛe xa rabi, hɔrɔmɔbanxi naadɛ forie fan xa rabi.

Nɔrɛ Kanyi na sofe.

¹⁰ Nde na yi Nɔrɛ Kanyi ra?

Mange Alatala nan Nɔrɛ Kanyi ra.

25

Ala, hinne n na

Ala maxandi

Dawuda gbe

¹ N xaxili tixi i tan Alatala nan na.

² N Marigi Ala, n bara n yetɛ taxu i ra
alako yaagi naxa n sɔtɔ,
alako n yaxuie naxa n mayele.

³ Naxan yo la i ra, na kanyi mu yaagi sɔtɔma,
kɔnɔ yanfante tan, yaagi sɔtɔma nɛ a fanyi ra.

⁴ Alatala, i xa kira masen n bɛ,
n xaran i xa kira ra.

⁵ N naɲɛɛ i xa nɔndi kira xɔn,
i man xa n matinkan i xa kira ra,
barima i tan Ala nan n nakisima.

N xaxili tixi i ra lɔxɔɛ birin.

⁶ Alatala, i maɲɔxun i xa marafanyi nun i xa fonisireya ma,
barima e na na kabi duniɲa fɔle.

⁷ I naxa i maɲɔxun n ma yunubi ma,
n naxan nabaxi n ma sɛgetalaya kui,

n i raxɔnɔxi tɛmui naxɛ.

Alatala, i maɔɔxun n ma i xa fonisireya kui,
barima i fan.

⁸ Alatala fan, a tinxin.

Na nan a toxi a kira masenma yunubitɔɛɛ bɛ.

⁹ A tan nan mixi magoroxi rapɛrɛma tinxinyi kui.
A e matinkanma a xa kira ra.

¹⁰ Alatala xa fonisireya nun tinxinyi na mixie bɛ,
naxee a xa saate nun a xa yaamari mabanbanma.

¹¹ Alatala, n ma yunubie xafari i xili xa fe ra,
barima e mu xurun.

¹² Nde gaaxuma Alatala ya ra?

Alatala kira masenma na kanyi bɛ
a lanma a xa jɛrɛ naxan ma.

¹³ A aligiyama lima nɛ sɛɛwɛ kui.

A bɔnsɔɛ fan fama sabatide yi bɔxi ma.

¹⁴ Alatala a xa gundo masenma mixie bɛ,
naxee gaaxu a ya ra.

A a xa saate masenma nɛ e bɛ.

¹⁵ N xaxili tixi Alatala ra lɔxɔɛ birin
barima a tan nan n natangama fe jaaxi ma.

¹⁶ Alatala, yandi, hinne n na,
barima tɔɔrɔmixi nan n na,
n malima fan mu na.

¹⁷ N bɔjɛ bara tɔɔrɔ. N namini na tɔɔrɛ kui.

¹⁸ I ya rasiga n ma sunnunyi nun n ma jaxankate ma,
i xa dijɛ n ma yunubi birin ma.

¹⁹ I xa a mato n yaxuie wuyaxi ki naxɛ.
E n xɔnxi a jaaxi ra.

²⁰ N nii makanta, i xa n natanga,
alako yaagi naxa n sɔtɔ i xa niini bun ma.

²¹ Seriyɛ nun tinxinyi xa n kanta
barima n xaxili tixi i tan na.

²² Ala, Isirayila xunsara a xa tɔɔrɛ birin ma.

26

Tinxintɔɛ jɛrɛ ki

Ala maxandi

Dawuda gbe

¹ Alatala, i xa n ma kiiti sa, barima n jɛrɛ ki tinxin.
N bara n yete taxu i ra, n mu birama.

² Alatala, n bɔjɛ mato, n sondonyi makiiti,

³ barima n laxi i xa hinne ra,
n man n jɛrɛma i xa seriyɛ ma.

⁴ N mu luma wule faleɛ ya ma,
n mu jɛrɛma filankafuie tagi.

⁵ Fe kobi rabae mu rafan n ma,
n tan nun mixi jaaxie mu luma yire keren.

⁶ Alatala, n nan n jɛrɛ ki raseniyeɛn,

n man luma ne i xa serexebade.

⁷ N tantui beeti bama,

n i xa kaabanakoe masenma.

⁸ Alatala, i xa horomobanxi rafan n ma, i xa nore na dennaxe.

⁹ I naxa n nii ba alo yunubitose nun faxatie.

¹⁰ E fe jaaxie rabama, e kobiri rasuxuma tinxintareya ra.

¹¹ Kono n tan luma tinxinyi kui.

N xun sara, i xa dije.

¹² N jere ki tinxin.

N Alatala tantuma ne malanyie kui.

27

I xaxili ti Alatala ra

Ala maxandi

Dawuda gbe

¹ Alatala nan na n ma naiyalanyi ra.

N nakisima na a ra.

N lan n xa gaaxu nde ya ra?

N ma dunijegiri na Alatala nan ma niini bun ma.

N lan n xa gaaxu nde ya ra?

² N gerefae nun n yaxui naxee fe jaaxi rabama,

e na fa n nahalakide,

e tan nan birama.

³ Hali soori gaali n nabilin,

n boje mu serenma.

Hali soori gaali fa n gerede,

n boje suusama ne.

⁴ N fe keren nan maxorin Alatala ma,
n na na nan fenfe.

N wama lufe Alatala xa horomobanxi nan kui

n ma dunijegiri birin,

alako n xaxili xa ti Alatala xa fe fanyi ra,

n man xa no a xa horomobanxi matode.

⁵ A n natangama ne toore ma horomobanxi kui.

A n noxunma ne na niini bun ma.

A n natema ne geya fari.

⁶ A n xun nakelima ne n yaxuie ya xori naxee n nabilinxi.

N serexe bama ne a xa horomobanxi kui jalexinyi ra.

N suuki ba, n beeti ba Alatala be.

⁷ Alatala, i tuli mati n xui ra, n na i maxandife.

Hinne n na, i man xa n yaabi.

⁸ N boje wama i fenfe.

Alatala, n i fenma ne.

⁹ I naxa i kobe ti n na.

I naxa me i xa konyi ra xone kui.

I tan nan na n malima ra.

N ma marakisima Ala, i naxa n nabolo,

i naxa n nabepin.

¹⁰ Xa n nga nun n ba n nabolo,

Alatala tan a makorema ne n na.

¹¹ Alatala, i xa kira masen n be.

N xun ti kira tinxinxi ra,
alako n yaxuie naxa n suxu.

¹² I naxa n nabolon yaxuie xa e sago raba n na,
barima e bara findi tojnegelae ra n be.

Fe kobi rabae nan lanxi e ma.

¹³ N laxi a ra n Alatala xa fe fanyi toma ne
yi dunipa bende fuji fari.

¹⁴ I xaxili ti Alatala ra.

I senbe xun xa masa, i xa limaniya.

I xaxili ti Alatala ra.

28

Ala jengi dɔxɔxi a xa mixie xɔn ma

Ala maxandi

Dawuda gbe

¹ Alatala, n bara i xili.

I xa senbe luma n be alo fanye.

I tuli mati n na, xa na mu a ra n luma alo faxa mixi.

² N na n belexe ite i be i xa yire seniyanxi mabiri,
i xa n ma maxandi xui ramɛ.

³ I naxa n lu alo mixi paaxie nun tinxintaree.

E e boore yanfama, e boje mu fan.

⁴ E xa wali kobi sare ragbilen e ma.

E naxan nabaxi mixie ra,

i xa na raba e fan na.

A lanma e xa na mooli soto,

⁵ barima e mu Alatala xa wali kolon.

A fama e rabirade, e mu keli sonon.

⁶ Alatala tantu,

a bara n ma dube suxu.

⁷ Alatala nan na n senbe nun n kantama ra.

N xaxili tixi a tan nan na naxan n malima.

N boje seewama ne, n fa beeti ba a be.

⁸ Alatala nan a xa pama senbe ra,

a findi a xa mixi sugandixi kantama ra.

⁹ I xa pama rakisi, i xa barake ragoro e ma.

Meeni e ma

alo xuruse demadonyi meenima a xa goore ma ki naxe.

I jengi dɔxɔ e xɔn ma abadan.

29

Alatala xui magaaxuxi

Ala matɔxɔe

Dawuda xa beeti

¹ Malekee, wo Alatala matɔxɔ,
a xa binye nun a senbe xa fe ra.

² Wo xa Alatala matɔxɔ,

wo xa a batu a nɔrɛ sɛniyenxi kui.

³ Alatala xui mɛma baa ma,
Ala Binyɛ Kanyi xui luma alo galanyi,
a a xui rasigama baa xungbee ma.

⁴ Alatala xui sɛnbɛ gbo,
a magaaxu.

⁵ Alatala xui wuri bili xungbee igirama,
alo naxee na Liban bɔxi ma.

⁶ Alatala Liban wuri bilie ituganma alo ninge di,
a Siryon geya ituganma alo sexɛ i ninge.

⁷ Alatala xui tɛ rayensenma alo seyamakonyi.

⁸ Alatala xui Kadesi gbengberenyi raserɛnma.

⁹ Alatala xui a niyama xelie nun sie xa bari.
Nama birin e xui itema a xa hɔrɔmɔbanxi kui,
a a fala,

«Matɔxɔɛ na Ala bɛ!»

¹⁰ Alatala nu na a xa kibanyi kui dunija banbaran yɛ tɛmui naxɛ.
A xa mangɛya mu jɔnma abadan.

¹¹ Alatala nan sɛnbɛ fima a xa jama ma,
a barakɛ nun bɔjɛsa fima e ma.

30

Ala xa xɔnɛ mu buma

Ala matɔxɔɛ

¹ Dawuda xa bɛɛti a naxan sɛbɛ Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa fe ra

² N bara i matɔxɔ Alatala,
barima i bara n nakeli.

I mu tin n yaxuie xa xunnakeli sɔtɔ n xun ma.

³ N Marigi Alatala, n to i xili,
i naxa n nayalan.

⁴ Alatala, i naxa n nii rakisi saya ma,
i mu tin n xa goro gaburi kui.

⁵ Danxaniyatɔɛɛ, wo xa bɛɛti ba Alatala bɛ,
wo xa a xili matɔxɔ.

⁶ A xa xɔnɛ mu buma,
kɔnɔ a hinnɛma i ra i xa simaya birin kui.
Nunmare, mixie wama, kɔnɔ gɛɛsɛgɛ e fa jɛlexin.

⁷ N bɔjɛsa sɔtɔ tɛmui naxɛ n naxa a fala,
«N mu nɔma birade.»

⁸ Alatala, tɛmui dangixi i naxa n sɛnbɛ lu alo geya,
kɔnɔ yakɔsi i bara i nɔxun n ma.

N bɔjɛ bara ifu.

⁹ Alatala, n naxa i xili, n naxa i maxandi.

¹⁰ N naxa a fala i bɛ,
«N ma faxɛ findima geeni mundun na i bɛ?

Xa n bara goro gaburi kui,

na nɔma findide matɔxɔɛ ra i bɛ?

Na nɔma i xa lanlanteya masende dunija bɛ?»

¹¹ Alatala, i tuli mati n na, i xa kinikini n ma.
Alatala, n mali.

12 I bara n ma nimise masara seewe ra.
 I bara n ma sunnun donma masara jexin donma ra.
 13 N Marigi Alatala, na na a ra n mu dunduma,
 n tantui beeti bama ne i be abadan.

31

Lafe Ala ra

Ala maxandi nun Ala matoxe

- 1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 2 Alatala, n bara n xaxili ti i ra.
 I naxa tin n xa lu yaagi kui, i xa kiiti fanyi sa n ma.
 3 I xa i tuli mati n na, n nakisi.
 I xa lu n be alo fanye,
 alo yire makantaxi alako n xa kisi.
 4 N ma senbema nun n ma kantama nan i ra.
 I xa n xun ti kira fanyi xon i xili fanyi xa fe ra.
 5 N yaxuie bara yele itala n ya ra, konon i fama n natangade na ma.
 6 N bara n xaxili ti i ra.
 Alatala Nondi Marigi, i bara n nakisi.
 7 Kuye batui mu rafan n ma,
 n tan, nan n taxuma Alatala nan na.
 8 N seewama ne i xa hinne xa fe ra,
 barima i bara n ma toore to,
 n sondonyi na jaxankata, i na kolon.
 9 I mu n soxi n yaxuie yi ra, i bara n xoreya.
 10 Alatala, hinne n na,
 barima n na toore fe.
 N fate birin bara ba n ma.
 11 N ma simaya na jonfe toore kui.
 N ma duniyeigiri xorocho.
 N senbe bara jon n ma yunubi xa fe ra.
 N fate bara kana 12 n yaxuie xa fe ra.
 N bara yaagi n doxobooree xon ma.
 N booree, xa na mu a ra naxee n toma taa kui,
 e e gima ne n ma.
 13 E birin bara neme n ma alo n jan bara faxa.
 N luxi alo se loxi.
 14 N bara n yaxuie xui me.
 Gbaloe na n nabilinyi.
 E bara lan a ma e xa n faxa.
 15 Konon n tan bara n taxu i ra, i tan n Marigi Alatala.
 16 N na i sagoe.
 N natanga n yaxuie ma naxee wama n jaxankatafe.
 17 I xa i xa konyi to, n nakisi i xa hinne ra.
 18 Alatala, n na i xili, i naxa n lu yaagi kui.
 Ala xa mixi paaxie rayaagi,
 Ala xa e rasabari faxe ra.
 19 Ala xa e xui radundu,

barima yi wule false e yete igboma, e yo tinxintose ma.

²⁰ I xa hinne gbo, i naxan nagataxi i yaragaaxuie be,
naxee i xa kantari fenma.

²¹ I bara e yigiya alako fe kobi rabae naxa e suxu.

I bara e ratanga wule false ma.

²² Alatala tantu, barima a bara hinne n na n ma toore kui.

²³ N ma gaaxui kui, n nu bara a fala,

«I bara i noxun n ma,»

kono i bara n ma maxandi suxu.

²⁴ Danxaniyatose, wo xa Alatala xanu.

Alatala togondiyatose rakisima ne,

kono a yete igboe paxankatama ne.

²⁵ Wo tan naxee wo xaxili tixi Alatala ra,

wo wo senbe so, wo xa limaniya.

32

Ala yunubi xafarife

Ala matoxe

Dawuda xa lonni beeti

¹ Nelexinyi na adama be
naxan xa yunubi bara ba,
naxan xa fe kobi bara xafari.

² Nelexinyi na adama be

Alatala bara dije naxan ma fe kobi ma,
a nun maifui mu na naxan xaxili ya ma.

³ Danmi n dunduxi, n mu noma minide toore kui.

N nu tooroma ne yanyi birin na.

⁴ Koe nun yanyi i xa toore na n fari.

N senbe bara kana, a bara lu alo gbengberen yire.

⁵ N bara n ma yunubi masen i be,

n mu n ma yunubi noxunxi fa.

N bara a fala,

«Fo n xa n ma yunubi ya xaran Alatala be.»

I tan Alatala bara n ma yunubi ba n ma.

⁶ Mixi tinxinxi birin xa i maxandi a waxati.

Xa toore gbo alo banbaranyi,

a mu sese niyama a ra.

⁷ N ma kantari lanxi i tan nan ma.

I man sunnunyi bama n ma.

N i tantuma ne i xa maratange xa fe ra.

⁸ N wo xaranma ne kira ra

wo lan wo xa bira naxan foxo ra.

N wo rasima ne,

n nan n pengi sama ne wo xa fe xon ma.

⁹ Wo naxa lu alo soe,

xa na mu a ra sofale xaxilitare,

naxan mu rajereɓa fo karafoe ra.

¹⁰ Fe xone gbegbe ragataxi mixi jaaxi be,
kono naxan a xaxili tixi Alatala ra,
Ala xa fonisireya na kanyi rabilinma ne.

¹¹ Mixi tinxinxie, wo seewa Alatala ra,
wo man xa jalexin.
Wo Ala tantu jalexinyi kui wo xui itexi ra,
wo tan mixi tinxinxie birin.

33

Ala na woyen, a fe ragirima ne

Ala matoxo

¹ Tinxintooe, wo xa Alatala matoxo wo xui itexi ra.
Tinxintooe lan e xa Ala matoxo.

² Wo xa Alatala tantu kora ra,
wo xa beeti ba kora ra luuti fu daaxi.

³ Wo xa beeti neene ba a be,
wo xa na raba maxasee ra wo xui itexi ra.

⁴ Alatala xa masenyi tinxin,
a a xa wali birin nabama soobe ra.

⁵ Tinxinyi nun seriye rafan a ma,
duniya birin nafexi Alatala xa hinne ra.

⁶ Alatala naxa koore daa a xa woyenyi ra.
A to woyen keren fala, tunbuie naxa mini keren na.

⁷ A naxa baa fan malan yire keren,
a xa ye ragata.

⁸ Boxi birin xa gaaxu Alatala ya ra.
Duniya mixi birin xa a binya.

⁹ A na woyen, a fe ragirima ne.
A na yaamari fi, a rabama ne.

¹⁰ Alatala sie xa natee kanama ne.
A mu e xa wali sooneyama.

¹¹ Kono Alatala xa fe ragirixie buma abadan.
A waxonfe sooneyama ne waxati birin.

¹² Nelexinyi na si be naxan marigi findixi Alatala ra.
Nelexinyi na bonsae be Alatala naxan sugandixi.

¹³ Alatala a ya ragoroma duniya ma kelife ariyanna,
a mixi birin mato.

¹⁴ Kelife a xonyi, a duniya mixi birin matoma ne.

¹⁵ Naxan adamadie boje daaxi,
a a pengi sama e xa walie xon.

¹⁶ Mange yo mu kisima a xa soorie saabui ra.
Soori fan mu kisima a yete senbe ra.

¹⁷ Soori joxo a ma a xa soe noma a rakiside,
kono na tan mu findima kisi ra a be.

¹⁸ Alatala nan meenima mixie ma
naxee gaaxuma a ya ra,
naxee e xaxili tima a xa hinne ra,

¹⁹ alako e nii naxa laaxira,

alako e xa balo kaame waxati.

²⁰ Won xaxili tixi Alatala nan na.

A tan nan won malima ra,
a tan nan won kantama ra.

²¹ Won boɲɛe sɛwaxi a tan nan ma fe ra,
barima won bara la a xili seniyenxi ra.

²² Alatala, i xa hinne muxu ra,
barima muxu xaxili tixi i tan nan na.

34

Ala yaragaaxuie sare

Ala matɔxɔe

¹ Dawuda to a yete findi daxui ra Abimeleki ya i alako a xa a beɲin, a naxa yi beeti sebe.

² N Alatala tantuma waxati birin.

A xa matɔxɔe mu bama n de i.

³ N Alatala matɔxɔma n boɲɛ kui.

Tɔɔɔmixie fama ne na meɛde, e fa sɛewa.

⁴ Won birin xa Alatala binya,
won xa a xili matɔxɔ.

⁵ N to Alatala maxandi, a naxa n yaabi,
a n ma gaaxui birin ba n yi.

⁶ Naxan na a ya ti Ala ra,
a sɛwama ne, a mu yaagima.

⁷ Xa tɔɔɔmixi a xui ramini,
Alatala a meɛma ne, a fa a rakisi a xa tɔɔɛ kui.

⁸ Alatala xa maleke Ala yaragaaxuie rabilinma ne, a e kanta.

⁹ Wo a mato, Alatala fan de!

Nelexinyi na adama be naxan xaxili tixi a ra.

¹⁰ Seniyentɔee, wo xa gaaxu Alatala ya ra,
alako wo hayi birin xa fan.

¹¹ Kaame yetee suxuma ne,
kɔnɔ Alatala fenmae hayi birin fanma ne.

¹² N ma die, wo fa, wo xa fa wo tuli mati n na.
N xa Alatala yaragaaxui masen wo be.

¹³ Nde wama simaya xɔnkuye xɔn?

Nde wama lufe sɛewe kui temui birin?

¹⁴ Xa wo wama na xɔn,
woɲen ɲaaxie naxa mini wo de i,
wo naxa wule yo fala.

¹⁵ Wo xa fe ɲaaxi lu na, wo xa fe fanyi raba.
Wo xa wo tunnabexi boɲesa fenfe ra.

¹⁶ Alatala tinxintɔee toma ne, a a tuli matima e wa xui ra.

¹⁷ Alatala a kobe soma fe kobi rabae ra,
alako e xili xa neɛmu dunɲa ra.

¹⁸ Tinxintɔee na e mawa Alatala be, a a tuli matima ne e ra,
a e ba e xa tɔɔɛe kui.

19 Alatala luma mixi fe ma naxan sunnunxi a boɓe ma,
a mixi rakisima naxan xaxili bara ifu.

20 Tɔɔre gbeɓe tinxintɔe lima ne,
koɔɔ Alatala a rakisima na birin ma.

21 Alatala meɓnima ne a ma,
sese mu a toma.

22 Fe ɓaaxi nan mixi ɓaaxi faxama.
Tinxintɔe yaxuie fama ɓaxankatade.

23 Alatala a xa konyie xun sarama ne.
Naxan a xaxili tima Ala ra,
na mu kiiti ɓaaxi soɓoma.

35

Mixi ɓaaxi sare

Ala maxandi

Dawuda gbe

1 Alatala, i xa mixi tɔɔɔ naxan wama n tɔɔɔfe.
Naxan wama n gerefe, na kanyi gere.

2 Keli, i xa n mali i xa geresose ra.

3 I xa xali nun tanbe xa ite n yaxuie xili ma.
A fala n be, a i tan nan n ma marakisima ra.

4 Ala xa n yaxuie rayaagi, a xa e xaxili ifu,
naxee wama n faxafe.

Naxee fe ɓaaxie maxirima n xun ma,
Ala xa e rayaagi, a xa e keru.

5 E xa lu alo maale lagi foye naxan nayensenma.
Alatala xa maleke xa e keru.

6 Ala xa e lu dimi kui,
Ala xa e xa kira masalaxun.
Alatala xa maleke xa e keru.

7 E bara yeɓe itala n ya ra,
e bara yili ge n birama denname,
alako e xa n faxa hali n mu fe ɓaaxi yo rabaxi e ra.

8 Ala xa na sare ragbilen e ma.
Ala xa e suxu yeɓe kui, Ala xa e rabira yili kui.

9 Na temui n boɓe ɓelexinma ne Alatala ra.
N seewama ne a xa marakisi xa fe ra.

10 N boɓe a falama ne,
«Alatala, i maniyɓe mu na.
Nde noɓa tɔɔɔmixi ratangade senɓema ma?
Nde noɓa setare ratangade mujɓetie ma?»

11 Wule falɓe n tɔɔɓegema,
e nu fe fala e mu naxan kolon.

12 E n ma fe fanyi sare ragbilenma fe ɓaaxie ra.
Mixi birin bara n nabolɔ.

13 Koɔɔ e tan nu furaxi temui naxe,
n nu luma sunnun na e be,
n nu fa sunyi suxu,
n Ala maxandi e be temui birin.

14 N sunnunxi e be alo n sunnunma n boore be ki naxe,

xa na mu a ra n ngaxakerenyi be.
 N kinikinixi e be alo n kinikinima n nga be ki naxe.
¹⁵ Κοῖνο τῶρε to n tan li, e birin naxa jalexin.
 E naxa kafu e bore ma n xili ma,
 e xa n paxankata, e xa n nahalaki.
¹⁶ Mixi jaaxie nun konbitie,
 e birin n ma fe xonxi, e nu ye.
¹⁷ N Marigi, munfe ra i tinma na mooli xa raba?
 N nii ratanga e xa gere ma, n nii rakisi yi yetee ma.
¹⁸ Na kui n i tantuma ne malanyi xungbe kui,
 N i matoxoma nama gbegbe tagi.

¹⁹ Ala xa n natanga n yaxuie ma,
 naxee wama yofe n ma.
 Ala xa n natanga n xonmixie
 naxee wama n konbife hali n mu fe yo rabaxi e ra.
²⁰ E mu woyen fanyi yo falama,
 e mixi fanyi madaxuma tun.
²¹ E n toonegema a falafe ra, «Muxu bara a to.»
²² Alatala, i bara na birin to. I naxa dundu de.
 N Marigi, i naxa i makuya n na.
²³ N Marigi Ala, keli,
 i xa n xun magere so,
 i xa n xun mafala.
²⁴ N Marigi Alatala, i xa n ma kiiti sa i xa tinxinyi ra,
 alako n yaxuie naxa n mayele.
²⁵ I naxa tin e xa a fala,
 «Muxu bara no a ra, muxu bara a masoto.»
²⁶ Ala xa n xonmixie rayaagi, n yaxuie xaxili xa ifu.
²⁷ Ala xa n xanuntenyie raseewa,
 naxee a falama e xui itexi ra,
 «Tantui na Alatala be naxan a xa konyi luma bojesa kui.»
²⁸ N i xa tinxinyi masenma ne,
 n i tantuma ne temui birin.

36

Adama xa jaaxupa nun Ala xa hinne

Ala matoxoxe

¹ Alatala xa konyi Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
² N bara mixi jaaxi xa matandi mapoxun n boje kui.
 A mu a kolon a lanma a xa gaaxu Ala ya ra.
³ A a yete igboma han a mu noma a xa yunubi tode,
 a mu noma a jere ki xonde.
⁴ A xa woyenyi jaaxu, a nu mixi madaxu tun.
 A mu fe fanyi yo kolon.
⁵ A fe jaaxi mapoxunma koe ra, a fa kira jaaxi suxu,
 barima a mu tondima fe kobi lude.
⁶ Alatala, i xa hinne koore lima,
 i xa dugutegepa sigama han nuxui.

- 7 I xa tinxinyi gbo alo geyae.
 I xa kiiti tilin alo baa.
 I tan nan adamadie nun subee rakisima.
 8 Ala, i xa hinne fan.
 Adamadie birin yigiya sotoma ne i yi ra,
 alo toxoe yoree luma e nga gabutenyie bun ma ki naxe.
 9 E wasama i xa neme nan na,
 i xa fe fanyi luma e be alo ye xinbeli.
 10 I tan nan gbansan noma adama rabalode.
 I xa naiyalanyi bara muxu xa kira iyalan.
 11 I xa hinne i kolonmae ra,
 i xa i xa tinxinyi masen tinxintoe be.
 12 I xa n natanga yete igboee ma,
 i naxa a lu mixi naaxie xa n keru.
 13 Tinxintaree birama ne, e mu noma kelide sonon.

37

Mixi naaxi nun mixi fanyi masundi

Ala xa seriye

Dawuda gbe

- 1 I naxa kontofili mixi naaxie ra.
 I naxa tin lude alo e tan.
 2 E lisima ne mafuren alo pooge,
 e faxama ne alo sansie.
 3 I xa i taxu Alatala ra, i xa fe fanyi rabatu.
 I xa lu yi boxi ma, nondi xa findi i xa baloe ra.
 4 Alatala xa findi i waxonfe ra.
 Na kui a i waxonfe ragirima ne.
 5 I i xaxili ti Alatala ra, a birin taxu a ra.
 A tan nan fe ragirima.
 6 Ala fama i xa nondi makenende
 alo a soge raminima ki naxe geesege.
 A i xa xunnakeli makenenma
 alo soge naxan yanbama yanyi ra.
 7 I boje raxara Alatala ya i,
 i xa mame ti, Ala na na.
 I naxa mixi naaxi tone hali a xa fe birin sooneyaxi.
 8 I naxa xono, i i boje magoro.
 Na tone lu na, a mu fee sooneyama i be.
 9 Ala fama mixi naaxie raponde,
 kono naxee e xaxili tixi Ala ra,
 e fama yi boxi sotode ke ra.
 10 A mu buma mixi naaxie xa loe dunija ma.
 E mu toma dede.
 11 Naxee bojee magoroxi,
 e tan nan fama yi boxi sotode ke ra, e lu bojesa kui.
 12 Tinxintare tinxintoe yanfama, a xono a ma.
 13 Kono Marigi yeleva na mixi naaxi ma,
 barima a a kolon a fama naxan sotode.
 14 Mixi naaxie santidegema bama a tee i,

e xali fan suxu,
alako e xa misikiine nun setare tōro,
e xa tinxintōe kōn naxaba.

15 Kōnō e tan nan fama faxade e yete xa santidegema saabui ra.
E xa xalie fama girade.

16 Se xuri naxan na tinxintōe yi ra,
a fisa mixi jaaxie xa bannaya be,

17 barima Alatala e senbe kanama ne,
a fa tinxintōe mali.

18 Alatala jengi saxi mixi fanyi xōn.
E ke buma ne abadan.

19 E mu yaagima tōre temui, e lugama ne kaame waxati.

20 Kōnō mixi jaaxie faxama ne.
Alatala yaxuie luma ne alo fiili,
naxan sexe lisima, a fa gan.

21 Mixi jaaxi doni tongoma ne, kōnō e mu a fima.
Mixi fanyi tan mixie kima a xa fonisireya kui.

22 Alatala xa barakatōe yi boxi sōtōma ne ke ra,
kōnō Ala naxan dankama, na kanyi fama halakide.

23 Naxan jere ki rafa Alatala ma,
a na kanyi malima ne a xa duniyeigiri kui.

24 Hali a sa dinkon, a mu birama,
barima a belexe na Alatala yi ra.

25 Kabi n dimedi temui, han n xemoxi ra,
n mu tinxintōe keren toxi Ala naxan nabepinxi,
naxan xa die taami makulama.

26 Tinxintōe ki tima, a mixie donima.
A xa die barake sōtōma ne.

27 I xa fe kobi lu na, i xa fe fanyi raba.
Na kui i simaya xōnkuye sōtōma ne.

28 Seriyē rafa Alatala ma.
A mu a xa hinnentee rabepinma.
A e kantama ne abadan.

Kōnō mixi jaaxie bōnsōe fama ne halakide.

29 Tinxintōe fama ne yi boxi sōtōde ke ra, e lu be abadan.

30 Tinxintōe lōnni nan masenma,
seriyē nan minima a de kui.

31 A Marigi Ala xa seriyē na a bōpe kui,
a mu birama kira xōn.

32 Mixi jaaxi tinxintōe yanfama, a xa a faxes.

33 Kōnō Alatala mu tinxintōe luma a yaxuie sagoe.
A mu tinma e xa a tōjpege kiiti temui.

34 I xaxili ti Alatala ra, a xa kira suxu,
alako a xa i rakeli, i xa yi boxi sōtō ke ra.
Na temui i mixi jaaxie toma ne e halakixi.

35 Temui dangixi n bara senbema jaaxi nde to.
A xungbo alo wuri tofanyi.

36 Kɔnɔ n to dangi a yire a firin nde,
n naxa a li a xa fe xuben.
N naxa a fen, kɔnɔ n mu a to.

37 I xa mixi fanyi nan mato, tinxintɔɛ nan igbe.

Na mixi mɔɔli findima barakatɔɛ nan na.

38 Kɔnɔ yunubitɔɛɛ tan fama nɛ sɔntɔde,
e bɔnsɔɛ birin fa halaki.

39 Alatala tinxintɔɛɛ rakisima nɛ,
findi e xa makantama ra e xa tɔɔɛ kui.

40 A e malima nɛ, a e ratanga.
A e ratanga mixi paaxie ma, a e rakisi,
barima e yigiyaxi a tan nan ma.

38

N senbe bara kana

Ala maxandi

1 Dawuda xa maxandi bɛɛti

2 Alatala, i naxa n paaxankata i xa xɔnɛ kui,
i naxa n halaki i xa bɔɔɔɛte kui.

3 I bara n maxɔnɔ i xa tanbe ra, i bara n nabira.

4 Yalanyi yo mu na n be i xa xɔnɛ kui.

N ma yunubi bara a niya n fate birin xa tɔɔɔ.

5 N ma yunubie bara gbo n xun ma.
Na kote bara binya, n mu a nɔma sɔnɔn.

6 N ma fie bara gbo, e xiri bara paaxu.
Na birin fatanxi n ma xaxilitarepa nan na.

7 N bɔɔɔɛ bara kana, xunnakeli mu na n be.
N luma fɛɛɔnɛn na sunnunyi nan kui.

8 N fate birin wolenxi, yalanyi yo mu na sɔnɔn.

9 N senbe bara kana, n fate birin bara ba n ma.
N bɔɔɔɛ tɔɔɔxi tun.

10 N Marigi, i n waxɔnfe kolon, n ma tɔɔɔɛ mu nɔxunxi i ma.

11 N bɔɔɔɛ mu saxi, n senbe bara ɔnɔn.

N ya mu naiyalanyi toma sɔnɔn.

12 N xanuntenyie nun n booree bara keli n xun ma
n ma fure xa fe ra, n ngaxakerenyie bara e makuya n na.

13 Naxee wama n faxafe, e bara yeɛ itala n ya ra.

Naxee wama n tɔɔɔɔfe, e bara n konbi,
e n tɔɔɔɔɛɛma temui birin.

14 Kɔnɔ n mu n tuli mati na wɔyenyie ra,
n mu n de rabi n xa e yaabi.

15 N luma alɔ tuli xɔri, n luma alɔ boboe.

16 Alatala, n xaxili tixi i tan nan na.

N Marigi Ala, i tan nan gbansan nɔma n yaabide.

17 N naxe, «I naxa tin n yaxuie xa yo n ma,
e xa ɔɔɔɔɔɔɔɔ n ma tɔɔɔɔɔɔɔɔ xa fe ra.»

18 A gbe mu luxi n xa bira,
n na tɔɔɔɔfe temui birin.

19 N bara n ti n ma yunubi rabaxie ra,
 n yangoe naxee rabaxi, na fe bara n kontɔfili.
 20 N yaxuie tan kɛndɛ, e sɛnbɛ gbo.
 N xɔnmixie bara wuya, hali nɔndi mu na e bɛ.
 21 Naxee fe fanyi masarama fe jaaxi ra, e n tɔɔɔma,
 barima n tan birama fe fanyi nan fɔxɔ ra.
 22 Alatala, i naxa n nabɛɓin.
 N Marigi Ala, i naxa i makuya n na.
 23 N Marigi, i xa fa mafuren n malide.
 N Marigi, n ma marakisima nan i ra.

39

Adama luma alo foye

Ala maxandi

1 Dawuda xa bɛɛti bɛɛtibae xa mange Yedutun bɛ
 2 N bara a fala, «N fe birin nabama,
 alako n naxa yunubi raba n dɛ ra.
 N fe birin nabama,
 alako n naxa na wɔyɛnyi mɔɔli fala mixi jaaxie ya xɔri.»
 3 N ma tɔɔɔɛ xungbe kui,
 n naxa dundu, n mu sese fala, n naxa n sabari tun.
 4 N bɔɓɛ nu satunma, n ma tɔɔɔɛ naxa lu alo tɛ dɛxɛxi.
 Na bara a niya n xa yi wɔyɛnyi fala,
 5 «Alatala, a masen n bɛ n faxama tɛmui mundun,
 n ma simaya sigama han minden,
 alako n xa n sɛnbɛ xa xurunyi kolon.
 6 I bara n ma simaya radunke, a xɔn mu kuya sɔnɔn.
 Adama luma alo foye naxan dangima.»

Nengi rate.

7 Adama luxi nɛ alo niini, naxan minima, a fa dangi.
 A naafuli malanma, kɔnɔ naxan fama a sɔtɔde,
 a mu na kolon.
 8 N Marigi, n fa n xaxili tima nde ra?
 I tan nan gbansan nɔma n malide.
 9 N nakisi n ma yunubie birin ma.
 I naxa n nayaagi daxuie ya xɔri.
 10 N bara dundu, n mu sese falama,
 barima i tan nan na walife.
 11 I xa fure ba n ma, beenu i xa n naɓɓɔn tɔɔɔɛ kui.
 12 I mixi naxankatama a xa yunubi xa fe ra.
 Naxan nafan adama ma, i na bama a yi.
 Na fe luma nɛ alo kuli naxan bogise fanyi xun nakanama
 beenu mixi xa a matongo.
 Adamadi misaalixi foye nan na naxan dangima.

Nengi rate.

13 Alatala, n ma dube suxu,
 i xa i tuli mati n ma maxandi ra.
 I xa n wa xui mɛ, barima i xa xɔɓɛ nan n na.
 N luma alo n benbae,

n mu buma yi duniya bende fanyi fari.

¹⁴ I xa i xa naxankate ragbilen n fɔxɔ ra sinden,
xa na mu a ra n faxama ne.

40

N mu noma dundude

Ala maxandi nun Ala matɔxɔɛ

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

² N bara n xaxili ti Alatala ra,
a bara a tuli mati n na.

³ A bara n ba boora xɔɔra,
a n sanyi radiki fanye ra.

⁴ A bara beeti neene sa n boɔe ma
naxan findixi tantui ra Ala be.

Mixi gbegbe na na me, e gaaxuma ne Ala ya ra,
e e yete taxu Alatala ra.

⁵ Nelexinyi na adama nan be
naxan a xaxili tixi Alatala ra,
naxan mu a kobe ratoxi yete igboe ma,
naxan mu a kobe ratoxi kuye batufe ma.

⁶ N Marigi Alatala,
i bara i xa fe fanyi gbegbe masen muxu be.
I maniye mu na.

N wama na birin tagi rabafe mixie be,
konɔ i xa fe fanyi wuya han a bara dangi a i.

⁷ I mu wama serexe tun xa xɔn ma.
I bara n tuli rabi.

I mu wama serexe gan daaxi xɔn ma,
i mu wama serexe yunubi xafari daaxi fan xɔn ma.

⁸ N bara fa kitaabui makuntanxi ra naxan sebexi n be.

⁹ N Marigi Ala, n bara tin i waxɔnfe ma.
I xa seriye na n sondonyi kui.

¹⁰ N tinxinyi masenma jama be.

I xa a kolon Alatala, n mu fama dundude i xa fe ma.

¹¹ N mu noma dundude i xa nɔndi ma.

N i xa fe fanyi nun i xa marakisi fe falama ne.

N mu i xa fonisireya nun i xa nɔndi nɔxunma jama ma.

¹² I tan Alatala, i mu fama tondide n be i xa marafanyi ma.
I xa fonisireya nun i xa nɔndi n kantama ne temui birin.

¹³ Tɔɔre gbegbe bara n nabilin.

N ma yunubi fan bara gbo han a bara dangi a i.

E bara wuya dangife n xunsexee ra.

Limaniya bara ba n yi ra.

¹⁴ Alatala, yandi, n natanga.

Alatala, yandi, n mali.

¹⁵ Naxee wama n nii bafe, naxee wama n ma fe jaaxi xɔn ma,
e birin xa makuya n na yaagi kui.

¹⁶ Naxee n mayelema, yaagi xa e de ixara.

17 Naxee birin biraxi i fɔxɔ ra,
 e xa sɛɛwa, e xa ɲɛlexin i xa fe ra.
 Naxee wama i xa kisi xɔn ma,
 e xa a fala tɛmɛi birin, «Tantui na Alatala bɛ.»
 18 Setare nun misikiinɛ nan na n na,
 kɔnɔ Marigi bara ratu n ma fe ma.
 I tan nan na n ma malima ra a nun n nakisima.
 N Marigi Alatala, i naxa dugundi!

41

Furema Ala maxandife

Ala maxandi

1 Dawuda xa bɛɛti bɛɛtibae xa mange bɛ
 2 ɲɛlexinyi na mixi bɛ naxan hinnɛma tɔɔrɔmixi ra.
 Alatala a ratangama nɛ a xa tɔɔrɛ ma.
 3 Alatala a ratangama nɛ, a a rabalo.
 A ɲɛlexinma nɛ duniɲa.
 I mu a luma a yaxuie sagoe.
 4 Alatala a malima nɛ a fura tɛmɛi, a a rayalan.

 5 N a falama a bɛ,
 «Alatala, hinne n na.
 N nayalan barima n bara yunubi raba i ra.»
 6 N yaxuie wɔyɛn ɲaaxie falama, e naxɛ,
 «A faxama mun tɛmɛi?
 A xili lɛɛma mun lɔxɔɛ?»
 7 Naxan fama n xɛɛbude a filankafui wɔyɛnyi falama.
 Fe ɲaaxi gbo a bɔɲɛ kui.
 A na keli n xun ma, a na mɔɔli falama.

 8 N xɔnmixie n ma fe makɔlikɔlima e boore bɛ,
 e xa n tɔɔrɔ.
 9 E naxɛ, «Fure ɲaaxi bara a suxu,
 a bara tagan, a mu kelima sɔnɔn.»
 10 Hali n defanboore, n nu laxi naxan na,
 muxu nun naxan nu muxu dɛgema yire keren,
 na bara a kobe ti n na.

 11 Alatala, hinne n na, i xa n nakeli,
 alako n xa n yaxuie sare ragbilen e ma.
 12 N a kolon n nafan i ma,
 barima i mu n luma n yaxuie sagoe.
 13 I n malima nɛ barima n tinxin.
 I bara tin n xa lu i sɛɛti ma abadan.
 14 Tantui na Isirayila Marigi Alatala bɛ abadan.
 Amina. Amina.

42

N sondonyi nimisaxi munfe ra?

Ala maxandi

1 Kora xa die xa lonni bɛɛti bɛɛtibae xa mange bɛ

- 2 Ala, n wama lufe i yire.
N i fenma alo xeli ye fenma ki naxe.
- 3 N hayi na Ala piye ma.
N a yire lima mun temui?
- 4 Yakosi n wama koe ra,
n wama yanyi ra.
Mixi n maxarinma,
«I Marigi Ala na minden?»
- 5 N na ratu yi fe ma, n boje seewama ne.
Singe n nu nama rapere ma Ala xa horomobanxi nan kui,
e nu beeti bafe jalexinyi kui,
e tantui rasiga Ala ma.
- 6 Munfe ra n sondonyi nimisaxi?
Munfe ra n boje sunnunxi?
N xa n xaxili ti Ala ra,
n man xa a tantu a xa kisi xa fe ra.
- 7 N Marigi Ala, n boje nimisaxi n yete kan ma fe ra.
Na na a ra n nan n natuma i ma Yuruden,
n na dennaxe yi temui,
Xerimon nun Misari geyae na dennaxe.
- 8 N ma toore xun nan tun masafe.
A luma alo susui ye naxan sinma xure ye xun.
- 9 Alatala hinnema n na yanyi ra,
n fan beeti bama a be koe ra.
N Ala maxandima naxan n nabaloma.
- 10 N bara a fala Ala be,
naxan senbe gbo alo fanye,
«I neemuxi n ma munfe ra?
I n luxi toore kui
n yaxuie xa noe bun ma munfe ra?»
- 11 N yaxuie n tooroma konbi ra loxo yo loxo.
E n maxarinma, «I Marigi Ala na minden?»
- 12 N sondonyi nimisaxi munfe ra?
N boje sunnunxi munfe ra?
N xa n xaxili ti Ala ra,
n man xa a tantu a xa kisi xa fe ra.
N Marigi nan na n ma marakisima ra.

43

N boje sunnunxi munfe ra?

Ala maxandi

- 1 Ala, i xa n ma kiiti sa.
I xa n xun mafala nama danxaniyatara xon ma.
I xa n natanga yanfantee nun wule falee ma.
- 2 Ala n ma kantama na i tan nan na,
i n nabepinxi munfe ra?
I n luxi toore kui n yaxuie xa noe bun ma munfe ra?
- 3 I xa n ma kira iyalan i xa nondi ra,
i xa n xun ti sigafe ra i yire i xa geya seniyanxi fari.
- 4 N nan n makorema ne Ala xa serexebade ra,
Ala naxan findixi n ma seewe nun n ma jalexinyi ra.

N beeti bama n Marigi Ala be kora ra.
⁵ N sondonyi nimisaxi munfe ra?
 N boje sunnunxi munfe ra?
 N xa n xaxili ti Ala ra,
 n man xa a tantu a xa kisi xa fe ra.

44

Muxu mu i xa saate kanama

Ala maxandi

¹ Kora xa die xa lonni beeti beetibae xa mange be
² Ala, muxu bara a me muxu benbae saabui ra,
 i wali naxan nabaxi temui dangixi.
³ I bara sie keru be
 alako muxu benbae xa sabati yi boxi ma.
⁴ E mu be soto e xa santidegema xa ra,
 e mu kisi soto e yete senbe xa ra.
 I tan nan senbe bara e rakisi,
 i tan nan xa hinne bara findi na saabui ra.
⁵ Ala, i tan nan findi n ma mange ra.
 Yandi, i xa Yaxuba bonsoe rakisi.
⁶ Muxu fama muxu yaxuie ragbilende i tan nan saabui ra,
 muxu fama e ragorode i xili ra.
⁷ N mu n xaxili tixi n ma xali xa ra,
 n ma santidegema mu noma n nakiside.
⁸ Kono i tan nan muxu ratangama muxu yaxuie ma,
 i tan nan muxu xonmixie rayaagima.
⁹ Muxu Ala nan matoxoma temui birin,
 muxu i tan nan xili tantuma abadan.

Nengi rate.

¹⁰ Kono yakosi i bara muxu rabejin,
 i bara muxu rayaagi.
 I mu muxu xa soorie malima sonon.
¹¹ I bara muxu ragi muxu yaxuie ya ra,
 naxee muxu xonxi,
 nee bara muxu harige birin ba muxu yi ra.
¹² I bara muxu rabejin alako e xa muxu faxa alo xurusee,
 i bara muxu rayensen pamanegbetee ma.
¹³ I bara i xa pama mati sare xuri ra,
 naxan mu findima geeni ra i be.
¹⁴ I bara muxu rayaagi muxu daxobooree xon ma.
 Muxu rabilinyie yoma muxu ma.
¹⁵ I bara a niya si gbete e xa muxu mayele,
 e nu e xunyie lintan muxu ma.
¹⁶ N xaxili ifuxi temui birin, n bara yaagi.
¹⁷ Naxee n xonxi, nee n mayelema,
 e n konbima.
 E wama e gbejoxofe.

¹⁸ Hali yi birin to rabaxi muxu ra,
 muxu mu neemuxi i ma,

muxu mu i xa saate kanaxi.

¹⁹ Muxu bɔɛ mu gbilenxi i fɔxɔ ra,
muxu mu muxu makuyaxi i xa kira ra,

²⁰ naxan a niyama i xa muxu lu wulabaree tagi,
muxu xa faxa.

²¹ Xa muxu sa nɛɛmu muxu Marigi Ala xili ma,
xa na mu a ra muxu naxa ala gbeteɛ batu,

²² Ala mu a kolonma xɛ?

A mu mixi gundo birin kolon?

²³ Kɔɔ mixie na muxu faxafe alɔ xuruseɛ.
E na rabama temui birin i tan nan ma fe ra.

²⁴ N Marigi, xunu. I xife munfe ra?

Keli, i naxa mɛɛ muxu ra temui birin.

²⁵ I yatagi nɔxunma muxu ma munfe ra?

I nɛɛmuxi muxu xa tɔɔɛ nun yaagi ma munfe ra?

²⁶ Muxu bira nɛ bɔxi, muxu mu nɔma kelide sɔnɔn.

²⁷ Yandi, keli, fa muxu mali.

I xa muxu xun sara i xa hinne xa fe ra.

45

Mange xa futi

Ala matɔxɔɛ

¹ Kora xa die xa lɔnni beɛti beɛtibae xa mange be. A xa ba alɔ beɛti naxan xili «Fuge tofanyie.» Xanunteya sigi.

² Wɔyɛn fanyie bara n bɔɛɛ rafe.

N xa yi wali raba mange be.

N nenyi luma nɛ alɔ sebeliti fanyi xa kale.

³ I tofan adamadi birin be, i fata wɔyɛn nɔxunme tide,
barima Ala barake sama i xa fe ma temui birin.

⁴ I xa i xa santidegema xiri i tagi,
alako i xa xunnakeli nun i xa binyɛ xa kolon.

Sɔɔri senbema nan i ra.

⁵ I senbe gbo.

Te i xa sɔɔri ragise fari, nɔndi, magoroe, nun tinxinyi xa fe ra.

I xa fe xungbe raba.

⁶ I xa tanbee magaaxu.

E fama i yaxuie sondonyi sɔxɔde,
sie birama nɛ i sanyie bun.

⁷ «Ala, i xa mange kibanyi buma nɛ abadan.

Tinxinyi nan findixi i xa mangeya tɔnxuma ra.»

⁸ Tinxinyi nan nafan i ma.

Naaxujna mu rafan i ma fefe ma.

Na nan a toxi i Marigi Ala bara i sugandi seɛwe kui.

Fisamante nan i ra dangife i booree ra.

⁹ Labunde nun se xiri nɔxunme na i xa dugi ma.

Xulunyi tima i xa mange banxi tofanyi kui.

Korae nɛlexinyi xui raminima i be.

10 Mangɛɛ xa di ginɛ luma i sɛɛti ma,
i xa ginɛ fan na i fɛ ma, a maxirixi xɛɛma tofanyi ra.

11 N ma di ginɛ, i tuli mati n na.
I naxa kankan i bɔnsɔɛ ma,
xa na mu a ra i xa denbaya nun i baba ma.

12 I xa i igoro mangɛ bɛ
naxan findixi i marigi ra.
I tofan, i rafan a ma ki fanyi.

13 Tirekae fama bunsee ra i bɛ,
naafuli kanyie fan fanma i binyade.

14 Mangɛ xa di ginɛ soma banxi kui,
a maxirixi dugi tofanyi ra, xɛɛma na a ma.

15 A xa konyi ginɛ a matima mangɛ xɔn.
Mangɛ fan maxirixi dugi tofanyi ra.

16 Ginɛ so tɛmui, mixi birin jɛlɛxinxi,
e xulunyi tima.

17 I xa die fama lude alo i benbae,
e findi mangɛɛ ra bɔxi birin xun ma.

18 N i tan findima xili kanyi nan na abadan.
Bɔnsɔɛ birin i matɔxɔma nɛ waxati yo waxati.

46

Won mu gaaxuma

Ala matɔxɔɛ

1 Kora xa die xa bɛɛti bɛɛtibae xa mangɛ bɛ ginɛdimɛdi xui daaxi

2 Ala, won kantama nan a ra.

Won ma kantari na a yi ra.

A won malima won ma tɔɔrɛ birin kui.

3 Xa bɔxi sa sɛrɛn, won mu gaaxuma.

Xa geya sa bira baa ma, won mu gaaxuma.

4 Xa mɔrɔnyie sa xaɛrɛ, won mu gaaxuma.

Xa geya sa a imaxa, a sɛrɛn, won mu gaaxuma.

5 Xure nan a ra, naxan salonyie Ala xa taa raseɛwama.

Ala Xili Xungbe Kanyi xa horɔmɔlingira seniyɛnxi na mɛnni nɛ.

6 Ala na na taa kui, na taa mu a ramaxama,
a a malima subaxɛ nɛfɛ a li.

7 Sie sɔnxɔɛ ratema, mangɛyae birama nɛ.

Ala nɛfɛ a xui ramini, duniɲa birin xununma nɛ.

8 Mangɛ Alatala na won sɛɛti ma.

Won ma kantari na Yaxuba Marigi Ala yi ra.

9 Wo fa Alatala xa wali mato,
a gbaloe naxan luxi bɔxi ma.

10 A tan nan gere jɔnma duniɲa birin ma.

A xali girama nɛ.

A tanbɛ kanama nɛ,
a makantase gan.

11 «Wo wo raxara, wo xa a kolon Ala na n tan nan na.
N si birin yamarima.
N ma yaamari na dunija birin ma.»

12 Alatala na won sɛɛti ma,
Won ma kantari na Yaxuba Marigi Ala yi ra.

47

Ala fisamante mange

Ala matɔxɔ

1 Kora xa die xa bɛɛti bɛɛtibae xa mange bɛ
2 Wo tan sie birin, wo wo bɛlɛxɛ bɔnbɔ,
wo sɔnxɔ, wo xui ite jɛlɛxinyi kui Ala bɛ!
3 Alatala Xili Xungbe Kanyi magaaxu.
Mange xungbe nan a ra dunija birin xun ma.
4 A bara sie ragoro won bun ma,
e xa lu won sagoe.
5 A bara bɔxi fi won ma kɛ ra,
naxan findixi Yaxuba bɔnsɔɛ xa xunnakeli ra.
A won xanu.

Nengi rate.

6 Ala tema jɛlɛxin xui nan tagi,
a fama sarae fe xui ma.
7 Wo bɛɛti ba Ala bɛ, wo bɛɛti ba!
Wo bɛɛti ba won ma mange bɛ, wo bɛɛti ba!
8 Ala nan mange ra dunija birin xun ma,
wo xa lɔnni bɛɛti ba.
9 Ala magoroxi mange kibanyi seniyenxi kui,
si birin mange nan a ra.
10 Sie xa mangɛɛ kafuma Iburahima Marigi Ala xa jama ma,
barima Ala nan a ragiri mangɛɛ xa dunija kanta.
Ala na se birin xun.

48

Ala xa taa Siyon

Ala matɔxɔ

1 Kora xa die xa bɛɛti. Sigi seniyenxi.
2 Alatala gbo.
A lanma won xa a matɔxɔ
a xa taa kui a xa geya seniyenxi fari.
3 Ala xa geya Siyon tofan,
a rafan dunija birin ma.
Na findi Mange Xungbe xa taa nan na.
4 Ala a jɛngi sama a xa taa makantaxi xɔn,
a bara a yetɛ findi a kantama ra.
5 Mangɛɛ to e malan Siyon gere xili ma,
6 e naxa kaaba na tofe ra.
E naxa gaaxu, e fa e gi.
7 E to gaaxu na ya ra,
e naxa sɛrɛn alo ginɛ naxan na di barife,

⁸ xa na mara alɔ Tarasisi xa kunkuie
foye xungbe naxee imaxama.

⁹ Won Marigi Ala kaabanako naxan nabaxi a xa taa kui,
won bara na me, won bara na to.
Mangɛ Alatala na taa rakisima temui birin.

Ƴnengi rate.

¹⁰ Ala, muxu na so i xa Hɔrɔmɔlingira kui,
muxu ratuma i xa hinne nan ma.

¹¹ Ala Xili Xungbe Kanyi,
i xili tantuma ne dunija yire birin.
I xa mangeya tinxin.

¹² Nama jɛlexinma ne Siyon geya fari,
Yudakae seewama ne i xa kiiti xa fe ra.

¹³ Wo xa Siyon mabilin,
wo xa a xa soori tidee konti.

¹⁴ Wo xa a tete nun a yire makantaxie mato,
alako wo xa na fala wo xa die be.

¹⁵ Ala nan na won Marigi Ala ra abadan.
A won naperema han aligiyama.

49

Aligiyama sigafe mu kanama

Ala xa seriye

¹ Kora xa die xa beeti beetibae xa mangɛ be

² Wo wo tuli mati yi ra, wo tan nama birin.
Dunija nama birin, wo wo tuli mati n na.

³ Tide xuri kanyi, tide xungbe kanyi,
setare a nun se kanyi, wo birin xa wo tuli mati.

⁴ N fama woyenyi hagige nan falade wo be,
n boje xaxili fanyi naxan mapoxunxi.

⁵ N nan n tuli tixi taali ra,
n fama na tagi rabade wo be kora xui ra.

⁶ Munfera n fa gaaxuma gbaloe loxoɛ ya ra,
n yaxuie xa fe kobi n nabilinma temui naxɛ?

⁷ E laxi e xa bannaya nan na,
e nu fa e yete matoxo e harige xa gboe ra.

⁸ E mu noma e bore xunsarade,
E mu noma e xunsare fide Ala ma.

⁹ E nii xunsare xoxoxo,
e mu noma a fide abadan.

¹⁰ E tan mu faxama? E mu sigama aligiyama?

¹¹ Won a toma, lonnilae faxama,
lonnitaree fan faxama ne.
E fa e harige lu mixi gbeteɛ yi ra.

¹² Mixi naxee e xilie saxi boxie xun ma,
e mapoxunxi ne e xa banxie luma ne naa abadan,
e xonyi mu kanama keli lanfanmae ma,
a sa doxo lanfanma gbeteɛ ra.

¹³ Hali mixi xungbe, a mu buma.

A faxama ne alo subee.

¹⁴ Mixi naxee laxi e yete ra, e xa kira nan ya.

E xui rafan naxee ma, nee birama ne e foxo ra.

¹⁵ E aligiyama lima ne.

Faxe e raløema ne.

Mixi tinxinxie e maboronma ne.

E xa tofanyi kanama ne.

Aligiyama findima ne e xonyi ra.

¹⁶ Kønø Ala n nii xunsarama ne aligiyama,
a n xanin.

Nengi rate.

¹⁷ Mixi na findi banna ra, a harige na gbo,
i naxa gaaxu,

¹⁸ barima a mu sese xaninma aligiyama.

A harige mu birama a foxo ra.

¹⁹ A jølexinma ne a harige ra a xa dunijøigiri kui,
barima birin a matøxoma na xa fe ra,

²⁰ kønø a fa siga aligiyama

a a benbae li na,

naxee mu dunija toma sønøn.

²¹ Xa banna mixi xaxili mu na,
a luxi ne alo sube naxee faxama.

50

Serexe naxan nafan Ala ma

Ala xa serije

Asafi xa beeti

¹ Alatala na wøyenfe.

A na dunija birin xilife,
keli sogetede han sogegorode.

² Kelife Siyon, Ala xa tofanyi yanbama.

³ Won Marigi Ala na fafe,

a mu dunduxi.

Te belebele na a ya ra,
foye xungbe fan na a rabilinyi.

⁴ A xui tema koore ma,

a xui goroma bøxi
kiiti sade a xa mixie be.

⁵ «N batulae, naxee laayidi tongoxi n be serexe ra,
wo xa wo malan.»

⁶ Ala xa masenyi tinxinxie kelima koore nan ma,
barima kiitisa nan na Ala ra.

⁷ «N ma mixie, wo wo tuli mati, n xa wøyen.

Isirayila, n bara wo kalamu.

Ala nan n na, wo Marigi Ala.

⁸ N mu xønøxi wo xa serexe xa fe ra.

Wo serexe gan daaxie bama n be temui birin.

⁹ N mu tuura tongoma wo xonyi.

N mu si kontonyi fan tongoma wo xa kule.

¹⁰ N gbe nan na sube birin na wula i.

N gbe nan na sube birin na geyae ma.

¹¹ N gbe nan na xɔni birin na koore ma.

N gbe nan na sube birin na fiili ma.

¹² Xa kaame n suxuma nu, n ma falama wo tan be.

N gbe nan na duniɲa birin na.

¹³ N tan tuura sube donma? Ade.

N tan si kontonyi wuli minma? Ade.

¹⁴ A lanma wo xa tantui rasiga n ma,

na xa findi wo xa sɛrɛxɛɛ ra.

Wo xa wo xa laayidie rakamali n be, n tan Ala Xili Xungbe Kanyi.

¹⁵ Wo xa n xili wo xa tɔɔre kui.

N fama wo ratangade,

wo fan fama n matɔxɔde.»

¹⁶ Ala xa masenyi nan ya, mixi ɲaaxie be,

«wo na n ma yaamari nun n ma saate durusife munfe ra?

¹⁷ N ma sɛriye mu rafan wo ma.

Wo mu n ma wɔyɛnyi danxunma.

¹⁸ Wo nun muɲɛtie na a ra.

Wo nun yɛnɛ rabae na a ra.

¹⁹ Fe ɲaaxi nan tun minima wo de i,

wo wule nan tun falama.

²⁰ Wo nun naxan nga keren a ra,

wo na tɔɔɲɛgɛma.

²¹ Wo naxan nabaxi, na nan ya.

Han yakɔsi n bara n sabari.

Wo ɲɔxɔ a ma a n na wo sɛɛti ma,

kɔnɔ n fama xaɲɛde wo ma,

n fama a birin ya bade wo be.

²² Wo xa yi fe me,

wo tan naxee nɛɛmuxi Ala ma,

xa na mara n wo xa fe kanama nɛ.

Mixi yo mu wo ratangama.

²³ Naxan tantui sɛrɛxɛ bama n be,

na mixi bara n matɔxɔ.

Mixi naxan a ɲɛrɛ ki matoma a fanyi ra,

n fama n tan Ala xa marakisi masende a be.»

51

Dawuda xa yunubi

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beɛti beɛtibae xa mange be. ² Annabi Natan wɔyɛnfe Dawuda be a yunubi raba Batiseba ra temui naxe.

³ Ala, hinne n na alɔ i darixi a ra ki naxe.

⁴ Dije n ma fe ɲaaxi ma i xa bɔɲɛ fanyi saabui ra.

⁴ I xa n naseniye n ma fe kobi birin ma.

I xa n ma yunubi xafari.

⁵ N bara n ma yunubi kolon.

N mu nɔma nɛɛmude na ma.

6 N na fe jaaxi rabaxi i keren nan na.
N naxan nabaxi a mu rafan i ma.
I na n makiiti,
nondi luma ne i be.

7 N barixi yunubi fe nan kui,
kabi nga furi ba neene ra.

8 Kono nondi na lu mixi boje kui,
na nan nafan i ma.
Na lonni masen n be.

9 N seniyen hisopi burexe ra,
alako n xa fiixe.
N seniyen,
alako n xa fiixe foen alo xije.

10 Nelexinyi nun seewe fi n ma,
alako n boje xa sa.

11 I kobe ti n ma yunubi ra,
i xa n ma fe kobi birin ba n ma.

12 N Marigi Ala, n boje mafindi boje seniyenxi ra,
xaxili fanyi fi n ma.

13 I naxa n makuya i ya tode ra.
I naxa i Xaxili Seniyenxi ba n yi ra.

14 Kisi seewe nun limaniya fi n ma
naxan n malima.

15 N i xa kira masenma ne i matandilae be,
alako e man xa bira i foxo ra.

16 N nakisima Ala,
n bara mixi faxa.
Yandi, n xunsara,
alako n xa i xa fe fanyi masen.

17 N Marigi, na niya n be,
n xa i tantu.

18 Serexe mu rafan i ma,
xa na mu a ra n na bama ne i be nu.
I mu wama serexe gan daaxi xon.

19 Serexe fanyi findixi yete magoroe nan na.
Ala wama yi serexe mooli nan xon ma.

20 I xa hinne Siyoni ra,
i xa Darisalamu tete rakeli.

21 Na temui i jalexinma ne serexe tinxinxi
nun serexe gan daaxi ra.

Na temui tuurae nan bama serexe ra i xa serexebade.

52

De jaaxi

Ala xa seriyε

1 Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. 2 Masenyi nan ya Dowege Edonka xa fe ra, naxan a fala Solu be a Dawuda na Aximeleki xonyi.

3 I i yete igboma fe kobi rabafe ra munfe ra?
Ala xa hinne buma ne abadan.

⁴ I de luma alo fine naxan fe jaaxi rabama.
Yanfante nan i ra.

⁵ Fe jaaxi rafan i ma dangife fe fanyi ra.
Wule rafan i ma dangife nondi ra.

Nengi rate.

⁶ I woyen xui xaape, i de mu fan.

⁷ Na kui Ala fama i rahalakide temui birin.
A i suxuma ne, a i keru i xa banxi kui, a i keru dunija ma.

Nengi rate.

⁸ Tinxintoe naxee findima seedee ra
e fama yeleda na kanyi ma yi ki ne,

⁹ «Wo na mixi mato,
naxan mu nu a xaxili tixi Ala ra.
A naxa la a xa naafuli ra,
a a yete kanta a xa yanfanteya ra.

¹⁰ Kono, n tan naxan laxi Ala xa hinne ra,
n ma fe birin na sooneyafe
alo Oliwi wuri tofanyi naxan na Ala xonyi.»

¹¹ N i tantuma ne abadan i xa wali xa fe ra.
N xaxili tixi i xili fanyi nan na i xa danxaniyatose tagi,
barima i fan.

53

Xaxilitare xa masenyi

Ala xa seriye

¹ Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. A xa ba xule xui ra.

² Xaxilitare a falama a boje kui,
«Ala mu na.»
E fe haramuxie rabama, e mu tinxin.
Mixi yo mu na naxan fe fanyi rabama.

³ Ala a ya ragoroma adamadie ma kelife ariyanna,
a xa e mato xa xaxilima nde na na naxan Ala fenma.

⁴ Kono birin bara makuya Ala ra, e nu fe jaaxi raba.
Hali mixi keren mu na naxan fe fanyi rabama.

⁵ Tinxintaree xaxili mu na?
E nu n ma pama tooro tun.
E mu Ala xilima feo.

⁶ E fama serende gaaxui ra na nan ma,
barima Ala fama na mixi moolie rayensende, naxee wama wo toorofe.

⁷ Nde kelima Siyon a xa Isirayila rakisi?
Ala na a xa pama ramini konyiya kui,
Yaxuba bonsoe seewama ne, Isirayila jalexinma ne.

54

N Marigi tima n bun ma

Ala maxandi

¹ Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra. ² Sifikaie to a fala Solu be a Dawuda a noxunxi e xonyi, Dawuda naxa yi beeti ba.

³ Ala, n nakisi i xili ra, n ma kiiti sa i senbe ra.

4 Ala, n ma dube suxu, i tuli mati n ma woyenyi ra.

5 Xɔɲɛ ndee bara keli n xili ma,
mixi kobi naxee wama n faxafe.
E mu Ala kolon fefe ma.

ɲɛngi rate.

6 Ala n malima, n Marigi tima n bun ma.

7 A n yaxuie xa kobija sare ragbilenma e ma.
I xa e halaki i xa dugutegeɲa kui.

8 N bara a ɲanige n xa serexe ba i be.

Alatala, n i xili tantuma ne barima i fan,

9 i man n nakisima n ma tɔɔre kui, n fa no n yaxuie ra.

55

Yanfantee

Ala maxandi

1 Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra.

2 Ala, n ma dube suxu,
i naxa i noxun n ma maxandi ma.

3 I tuli mati n na, i xa n yaabi.
Xanmeri nun gaaxui bara ge n suxude

4 n yaxuie xa woyenyi xa fe ra,
a nun mixi ɲaaxie xa wali kobi xa fe ra.
E wama n tɔɔɔfe, e n tɔɔɲegema xone kui.

5 N boɲe bara seren, n sondonyi bara gaaxu faxe ya ra.

6 Gaaxui nun serenyi bara n suxu a ɲaaxi ra.
Na bara n natagan.

7 Xa gabutenyi nan nu na n be nu alo ganbe,
n nu bara siga yigiya fende nu,

8 n nu n gima ne, n siga yire makuye,
n sigama wula i ne nu.

ɲɛngi rate.

9 N xa n gi mafuren, alo foye xungbe.

10 N Marigi, fe kobi rabae rayensen ye.

I naxa e lu e xa lan fe kobi ma,
barima kobija nun gere bara gbo taa kui.

11 Koɛ nun yanyi ra fe kobi rabae taa rabilinma,
e xa fe ɲaaxi nun tinxintareya raba taa kui.

12 E bara fe birin kana.

Gbesenxonneya nun maifui bara gbo taa kui.

13 Xa yaxui nan tun n konbima nu, n diɲema.

Xa n xɔnmixi nan tun kelima n xili ma nu,
n nan n noxunma ne a ma nu.

14 Kɔno i tan n lanfanma nan i ra, n xanuntenyi, n defanboore.

15 Won de fan, won birin sigama Ala xa hoɔmɔbanxi.

16 E xa e terenna faxe ra,
e xa goro gaburi kui e ɲiɲe ra,
barima e e ɲereɲa fe ɲaaxie nan tun kui.

17 Kɔnɔ n bara Ala xili.

Alatala n nakisima nɛ.

18 N gbelegbelema kɔɛ a nun yanyi ra. A bara n xui mɛ.

19 N yaxuie to wuya, a bara n natanga na gere ma.

20 Ala naxan na a xa kibanyi kui kabi a fɔɛ,

a a tuli matima n na, a fa n yaxuie rabira,

Nɛngi rate

barima e tondixi tuubide.

E mu gaaxu Ala ya ra.

21 Yi mixie bara e bore gere, e saate kana.

22 E dɛ ɪnɔxun alɔ xɪɲɛ, kɔnɔ gere na e bɔɲɛ kui.

E xa wɔyɛnyi salaxun alɔ ture,

kɔnɔ e mixi tɔɔrɔma alɔ santidɛgema naxan baxi a tɛɛ i.

23 I xa i xaxili ti Alatala ra, a i malima nɛ.

A mu tinma tinxintɔɛ xa bira.

24 Ala, yi geresoe nun yi yanfantee xanin aligiyama.

I naxa e xa simaya kɔnti rakamali.

Ala, n bara n taxu i ra.

56

N mu gaaxuma sɔnɔn

Ala maxandi nun Ala matɔxɔɛ

1 Dawuda xa suuki bɛɛtibae xa mange bɛ. A xa ba alɔ bɛɛti naxan xili, «Ganbɛ na wuri makuye fari.» A a ba Filisitakae a suxu temui naxɛ Gati.

2 Ala, hinne n na barima mixie na n gerefe.

E gere tima n bɛ temui birin.

3 N yaxuie fɛɛɲɛnma gere ra.

Ala Xungbe, n gerefae bara wuya.

4 N na gaaxu temui naxɛ, n nan n xaxili tima i tan nan na.

5 N Ala xa masenyi matɔxɔma.

N mu gaaxuma sɔnɔn, barima n bara la Ala ra.

Ibunadama gbansan nɔma munse rabade n na?

6 Temui birin n yaxuie wama n tɔɔrɔfe e xa wɔyɛnyi ra.

N ma fefe mu rafanxi e ma.

7 E lanxi n ma ɲaxankate ma,

e bira n fɔxɔ ra yire birin alako e xa n faxa.

8 I naxa tin e xa ratanga e xa fe ɲaaxie ma.

Ala, i xa xɔnɛ xa e rabira.

9 I n ma dunɪɲɛigiri kolon, i n yaye toxi.

N ma tɔɔrɛ birin sebɛxi i yi ra.

10 N na i xili temui naxɛ, n yaxuie gbilenma nɛ n fɔxɔ ra.

N a kolon n nun Ala na a ra.

11 N Ala xa wɔyɛnyi matɔxɔma,

n Alatala xa masenyi matɔxɔma.

12 N mu gaaxuma sɔnɔn, barima n bara la Ala ra.

Ibunadama gbansan nɔma munse rabade n na?

13 Ala, n xa n ma laayidi rakamali i bɛ, n ma tantui sɛrɛxɛɛ ra,

14 barima i bara n natanga faxɛ ma.

I mu tin n xa bira,

alako n xa jere i xa kira xon ma yi bende fuji fari.

57

N bara limaniya soto

Ala maxandi

¹ Dawuda xa suuki beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «I naxa halaki ti.» Dawuda naxa yi ba a to a gi Solu ma, a sa so fonme kui.

² Ala, hinne n na, yandi i xa hinne n na.

N maratange fenma i yire

alo toxeyore a fenma a nga gabutenyi bun ma ki naxe
han fe xoxoxe xa dangi.

³ N bara Ala Xili Xungbe Kanyi maxandi
naxan n ma fe birin sooneyama.

⁴ N xonmixie n jaxankatama temui naxe,
Ala n nakisima ne kelife ariyanna,

Jengi rate

a hinne nun nondi ragoroma n ma.

⁵ Yetee bara n nabilin,

n saxi e tagi, e tan naxee adamadie faxama.

E jinyie luxi alo tanbee,

e nenyie luxi alo santidegema naxan baxi a tee i.

⁶ Ala, i xa i xa binye masen koore ma,

i xa a masen boxi ma.

⁷ E bara yele ti n ya ra, a gbe mu luxi n xa so a ra.

E bara yili ge n ya ra, konɔ e tan nan biraxi a kui.

Jengi rate.

⁸ Ala, n boje bara limaniya, n bara limaniya soto.

N beeti bama ne, n i tantuma ne.

⁹ N boje bara keli n na,

n xa n ma korae tongo, n xa beeti ba han subaxe.

¹⁰ Marigi, n i tantuma ne sie tagi.

N beeti bama ne i be bonsoee tagi.

¹¹ I xa hinne koore lima ne,

i xa tinxinyi tema ne han nuxuie.

¹² Ala, i xa i xa binye masen koore ma,

i xa a masen boxi ma.

58

Adamadie sare

Ala xa serije

¹ Dawuda xa suuki beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «I naxa kasare ti».

² Wo xa woyenyi mu tinxin.

Adamadie, wo noma kiiti sade nondi ra?

³ Ade, wo fe jaaxi rabama wo boje kui,

wo fe jaaxi rabama yi boxi ma,

wo mixi ratantanma dunja ma.

⁴ Kafi e bari temui,

e findixi mixi jaaxi nan na.

Wule falee bara le e kabi e bari loxo.

⁵ E xa xone luxi ne alo boximase xone,
alo boximase naxan mu boximase suxui xui ramema.
⁶ Hali boximase suxui fanyi, a mu noma a suxude.

⁷ Ala, i xa e jinyi kana e de i, barima e luxi ne alo yete.
Alatala, i xa e de wanwan.

⁸ E jonma ne alo ye naxan ifilima boxi.
E xa tanbe mu jereba senbe ra.

⁹ A luma alo boe naxan fate loma lingi kui.
A luma alo di naxan baxi a nga fate i, a mu foye to.

¹⁰ Beenun tunde xa fura yege malinsinxi ra,
xa na mu a ra yege xare ra,
Ala e koma ne, a e wole a i.

¹¹ Mixi tinxinxi fama jalexinde barima a fama gberoxoe sotode.
A fama a sanyi maxade mixi jaaxi wuli ra.

¹² Adamadie fama a falade, «Iyo, Ala mixi tinxinxi sare fima.
Iyo, Ala kiiti sama ne dunja ma.»

59

Bare xaape

Ala maxandi

¹ Dawuda xa suuki beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «I naxa halaki ti». A naxa a ba Solu to soorie xee e xa Dawuda faha a xa banxi kui.

² N Marigi Ala, n natanga n yaxuie ma.
N ma fe xa te dangife n yaxuie xa fe ra.

³ N natanga tinxintaree ma.

N nakisi faxetie ma,

⁴ barima e wama n faxafe.

Senbema na e malanfe n xili ma,
hali n mu findi fe kobi raba ra,
hali n mu yunubi yo raba Alatala ra.

⁵ Hali n mu na fe jaaxi rabafe,
e e gima n foxo ra, e xa n gere.

Keli, i fa n mali! Yandi n ma fe mato.

⁶ Isirayila Marigi Alatala, Mange Ala, keli,
i xa si danxaniyataree raton.

I naxa dije yi yanfante tinxintaree ma.

Jengi rate.

⁷ E fama koe ra alo bare xaape e fa taa rabilin.

⁸ E de luma alo bare de xunfe minima naxan kui.

E xa woyenyi mixi tooroma alo santidagama.
E naxe, «Nde noma won ma woyenyi mede?»

⁹ Kono Alatala, i tan nan yelega e ma.

I si danxaniyataree birin mayelema.

¹⁰ N nan n yete ratangama e senbe ma i tan nan saabui ra.
Ala nan na n ma kantama ra.

¹¹ N Marigi Ala, naxan xa hinne gbo, i xa ti n ya ra,
i xa n yaxuie rabira.

¹² N Marigi, n ma kantama, i naxa e faxa keren na.
I xa e rabira alako n ma nama naxa n̄emu i senbe ma.

¹³ E yunubi rabama e xa w̄oyenyie ra.
I xa e suxu e xa yete igboja kui.

E dankēe nun wulee nan tun falama.

¹⁴ I xa e rap̄on i xa x̄one ra, alako e naxa to s̄onon,
alako e xa a kolon Ala nan Mange ra
Yaxuba b̄ons̄ēe nun dunīna birin xun ma.

Nengi rate.

¹⁵ E fama k̄ē ra al̄o bare xaap̄ee e fa taa rabilin.

¹⁶ Baree donse fenma yire birin k̄ē ra,
k̄on̄o e mu lugama.

¹⁷ N i senbe mat̄ox̄oma b̄eeti ra.
N i xa hinne mat̄ox̄oma geesege,
barima n ma kantama nan i ra,
i n kantama n ma t̄ore kui.

¹⁸ N ma senbema, n b̄eeti bama i be.
N Marigi Ala nan n kantama ra,
n Marigi Ala nan n hinnema n na.

60

Ala fama xunnakeli ra

Ala maxandi

¹ Dawuda xa lonni suuki b̄eetibae xa mange be. A xa ba al̄o b̄eeti naxan xili «Fuge tofanyi al̄o Ala xa saate.» ² Isirayila to Sirenikae gere, e yi b̄eeti ba na temui ne. E nu kelixi Mesopotamiya nun Soba b̄oxi ma. Yowaba naxa Edonka wulu fu nun firin faxa fole kui f̄ox̄ē na dennaxe.

³ Ala, i bara muxu ral̄ē,
i bara nde ba muxu xa gali ra,
i bara x̄on̄o muxu ma,
k̄on̄o yak̄osi, i xa senbe fi muxu ma.

⁴ I bara b̄oxi raseren,
i bara a ib̄o.

I xa na yailan muxu be
barima b̄oxi wama kanafe.

⁵ I bara fe x̄or̄ox̄ēe d̄ox̄o i xa mixie ma,
han e bara lu al̄o siisila.

⁶ K̄on̄o naxee gaaxuxi i ya ra,
i bara t̄onxuma so e yi ra,
e xa n̄o e yaxuie ra.

⁷ I xa i xanuntenyie rakisi i senbe ra,
i xa muxu xa d̄ube suxu.

⁸ Ala xa masenyi nan ya,
a naxan falaxi h̄or̄om̄obanxi seniyenxi kui,
«N Sikemi taa fima ne wo ma xunnakeli kui,
n Suk̄oti geya lanbanyi fan fi wo ma.

⁹ Galadi b̄oxi, n gbe. Manasi b̄oxi, n gbe.
Efiramikae nan findima n ma geresoe ra.

N mange dɔxɔma nɛ Yudaya.

¹⁰ Mowabakae findima n ma konyie nan na.

Edon findi n ma bɔxi ra.

N gere xui ratema nɛ Filisita.»

¹¹ Ala, nde nɔma n xaninde na taa makantaxi kui?

Nde nɔma n xaninde han Edon bɔxi ma?

¹² I tan gbansan, i tan naxan muxu ralɔɛ,

i tan naxan mu nu na muxu xa sɔɔrie sɛeti ma.

¹³ Muxu mali muxu yaxuie gere.

Adamadi xa mali, sese mu a ra,

¹⁴ kɔnɔ Ala xa mali tan fama muxu yaxui birin halakide.

61

Kelifɛ yire makuye

Ala maxandi

¹ Dawuda xa bɛeti bɛetibae xa mange bɛ. A xa ba kɔra xui ra.

² Ala, i tuli mati n ma maxandi ra.

N ma maxandi rame.

³ N i maxandima kelifɛ ra bɔxi makuye.

N bɔɲɛ mu saxi.

N xanin geya fari naxan ite dangife n na.

⁴ I findixi n bɛ yire nan na

n kantaxi dennaxe n yaxuie ya i.

⁵ N wama lufe i xɔnyɪ tɛmui birin.

N wama lufe i xa kantari kui,

alɔ xɔni yɔrɛ luma a nga gabutenyi bun ma ki naxe.

⁶ N Marigi Ala, i bara i tuli mati n ma maxandi ra.

I bara kɛ fi n ma,

nun mixi birin ma naxee gaaxuxi i xili ya ra.

⁷ Mange xa simaya xunmasa,

alako a xa bu a gbege ra.

⁸ A xa mangɛya xa bu i ya i tɛmui birin,

I xa hinne a ra, i xa findi a dugutege ra.

⁹ Iyo, n mu taganma bɛeti bafe ra i xili binye bɛ,

barima i n ma maxandi yaabima tɛmui birin.

62

Ala xa bɔɲɛsa

Ala xa seriye

¹ Dawuda xa bɛeti bɛetibae xa mange Yedutun bɛ

² N bɔɲɛ saxi Ala nan saabui ra,

n ma kisi fatanxi a tan nan na.

³ A luxi n bɛ alɔ fanye,

n ma marakisima nun n makantama nan a ra.

N mu nɔma birade sɔnɔn.

⁴ Wo dutunma mixie ma han mun tɛmui,

wo xa e rabira, alɔ banxi nun tete fori?

⁵ E wule falama alako e xa mixie ba yire fanyi e nu dennaxe.

E dube tima e de ra, kono e danke tan tima e boje ra.

Ḥengi rate.

⁶ N bojesa sotoma Ala nan na,
barima n xaxili tixi a tan nan na.

⁷ A luxi alo fanye na a ra n be,
n ma marakisima nun n ma makantama nan a ra.
N mu noma birade sonon.

⁸ N ma kisi nun n ma binye na Ala nan yi.
Ala n makantama nan a ra,
n yigi tide nan a ra.

⁹ Nama, wo xa wo taxu a ra,
wo xa wo xa kontofili masen a be.
A tan nan noma won malide.

Ḥengi rate.

¹⁰ Adamadie luma alo foye naxan dangima.
Mixi xungbe findima mixi xuri ra,
Xa e xa fe bara maniya,
a yelevu alo foye.

¹¹ Wo naxa harige fen fe kobi ra,
wo naxa a fen muje ra.
Xa wo xa naafuli sa gbo,
wo naxa wo xaxili ti na ra.

¹² Ala bara fe firin fala n naxee mexi.
Keren, senbe na Ala be.

¹³ A firin nde, n Marigi nan hinnente ra,
barima a mixie sare ragbilenma e ma.

63

Ala xa hinne fan simaya be

Ala matoxo

¹ Dawuda xa beeti, a naxan ba Yudaya, a to nu gbengberenyi ma temui naxe

² Ala nan n Marigi ra.

Ala n i fenma, barima n hayi na i ma,
alo fate hayi to na ye ma gbengberenyi ma.

³ N luma i xa hoxomobanxi kui
alako n xa i senbe nun i xa binye to.

⁴ I xa hinne fan simaya be.
N bara i matoxo.

⁵ N i tantuma n ma simaya birin kui,
n nan n belexee itema i mabiri.

⁶ N bonsae wasama ne i tantufe ra seewe kui.

⁷ N na n sa n i xa fe mapoxunma ke birin,

⁸ barima i tan nan n malima.
N seewama ne i niini bun ma.

⁹ N nii bara fatu i ma, i belexe luma ne n bun ma.

¹⁰ Naxee katama n faxade, e tan nan faxama.

¹¹ Santidegema fama ne e soxode,
wulai baree fa e ibode.

¹² Mange seewama ne Ala xa fe ra.

Naxee e kalima Ala xili ra, nee fama ne a matoxode.

Kɔnɔ wule falee dee balanma ne.

64

Adama xa mapɔɔxunyi tilin

Ala maxandi

- ¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
² Ala, i tuli mati n wa xui ra,
 N natanga n yaxuie ma.
³ N nɔxun mixi naaxie ma
 naxee wama n tɔɔɔfe tinxintareya kui.
⁴ E de xaape alo santidegema,
 e xa woyen naaxie luma alo tanbee.
⁵ E mu gaaxuma tinxintɔe ya ra,
 e luma a naankata ra tun.
⁶ E de kobi, e yeɛe italama mixi ya ra.
 E naxe, «Nde na kolonma?»
⁷ E yanfanteya yailanma, e a fala,
 «Won xa keli a yanfa xili ma. A sɔɔneyama ne.»
 Adama xa mapɔɔxunyi tilin.
⁸ Kɔnɔ Ala na tanbee woli, e e lima ne keren na.
⁹ E bara wule fala.
 Naxee e toma, e e gima ne.
¹⁰ Na gaaxui adama birin suxuma ne.
 E Ala xa wali masenma,
 e a xa wali kolonma ne.
¹¹ Tinxintɔe seewama ne Alatala ra,
 a fa lu a niini bun ma.
 Sondon fanyi kanyi jɛlexinma ne.

65

Saabui fanyi

Ala matɔɔɔe

- ¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
² Matɔɔɔe na i tan Ala be Siyoni geya fari.
 Muxu laayidi naxan tongoxi i be,
 muxu na birin nakamalima ne.
³ Ala, i muxu xa maxandi birin mɛma ne.
 Dunija birin fama ne birade i fɔɔɔ ra.
⁴ Tantanyi to nɔ muxu ra, i bara muxu xa yunubi xafari.
⁵ I naxan sugandima a xa makɔre i xa salide ra,
 na jɛlexinma ne barima a buma ne i xɔnyi.
 Muxu bara wasa i xa fe fanyi ra,
 fe seniyeɔxi naxan kelixi i xa hɔɔmɔlingira.
⁶ I muxu xa maxandi yaabima kaabanako nun tinxinyi ra.
 Ala, i bara findi muxu rakisima ra.
 Dunija yire birin xaxili tixi i ra.
⁷ I bara geya daa i senbe ra
 barima senbema nan i ra.
⁸ I bara baa xui radundu, mɔɔɔnyi xui mu na.
 I bara nama fan masabari.

9 Duniya birin gaaxuma ne i xa kaabanakoe ya ra.
 Kelife sogetede han sogegode,
 e birin e jalexin xui raminima ne i xa fe ra.
 10 I boxi meeni, a a rafe fe fanyi ra.
 I xure rafema ye ra alako mixie xa baloe soto.
 11 I tune ye sama boxi ma alako boxi xa boroxo sansi be.
 I barake sama xe ma, a xa fan.
 12 Xe xaba temui i fe fanyi raminima ne.
 I xa sansi sase rafema ne, han a fili a ma.
 13 Gbengberenyi filie nun geyae fanma ne.
 14 Xurusee yiriwama ne fili ma.
 Sansi yiriwama ne geya bunyie.
 Na birin, Ala xa fe fanyi nan masenma won be seewe kui.

66

Ala xa kaabanakoe magaaxu

Ala matoxe

Beeti nun suuki beetibae xa mange be
 1 Adamadie birin xui xa ite seewe ra Ala be.
 2 Wo xa a xili binya beeti ra,
 wo xa a binya matoxe ra.
 3 Wo xa a fala Ala be,
 «I xa kaabanakoe magaaxu.
 I senbe gbo han. Hali i yaxuie serenma i ya ra.
 4 Duniya birin i batuma,
 e i binya beeti ra, e i xili matoxo.»

Jengi rate.

5 Wo fa Ala xa wali matode.
 A na fe raba adamadie tagi, na magaaxu.
 6 A baa findi xare ra,
 a mixi ragiri xure ma e sanyi xaraxi ra.
 Na kui, won jalexinma ne a ra.
 7 A duniya yamarima senbe ra abadan.
 A ya tixi sie ra, matandilae mu noma kelide sonon.

Jengi rate.

8 Sie, wo xa won Marigi Ala tantu,
 wo xa wo xui ramini a matoxofe ra.
 9 A bara simaya fi won ma,
 a mu tin won xa bira,
 10 barima Ala won boje kolon.
 A bara won mato alo mixi gbeti matoma ki naxe
 a a raxunu alako a gbi xa ba.
 11 I bara muxu xun ti yele kui ra,
 i man bara kote doro muxu xun ma.
 12 I bara a lu mixie xa no muxu ra,
 muxu xa toro ye nun te xora.
 Kono a rajonyi, i bara muxu xun ti daxamui yire ra.
 13 N fama serexe gan daaxi ra i xa banxi kui,
 n nan n ma laayidi rakamalima ne,
 14 n naxee fala n de ra n nu toro kui temui naxe.
 15 N xuruse turaxie bama ne serexe gan daaxi ra,

alo yexee kontonyie, tuuraa, nun si donbie.

ገንገላ ገላጽ።

¹⁶ Wo fa, wo xa wo tuli mati,
wo tan naxee gaaxuma Ala ya ra.
N xa a masen Ala naxan nabaxi n be.

¹⁷ N bara a xili, n bara a matoxo.

¹⁸ Xa yanfanteya nu na n boje kui nu,
n Marigi mu nu a tuli matima n na.

¹⁹ Kono Ala bara n xui rame,
a n ma dube suxu.

²⁰ Tantui na Ala be naxan bara n ma maxandi xui me,
a man bara hinne n na.

67

Si birin xa Ala xa marakisi kolon

Ala matoxe

¹ Beeti nun suuki beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra.

² Ala xa hinne won na,
Ala xa barake ragoro won ma,
Ala xa naiyalanyi xa yanba won ma,

ገንገላ ገላጽ።

³ alako a xa kirae xa kolon dunija ma,
alako si birin xa a xa marakisi kolon.

⁴ Ala, sie xa i tantu, si birin xa i tantu.

⁵ E xa beeti ba jalexinyi kui,
barima i sie makiitima nondi ra,
i tan nan e rajerema yi dunija bende fupi fari.

ገንገላ ገላጽ።

⁶ Ala, sie xa i tantu,
si birin xa i tantu.

⁷ Boxi bara daxamui ramini won be,
tantui na won Marigi Ala be.

⁸ Ala xa barake sa won ma,
dunija birin xa gaaxu a ya ra.

68

Ala nan dunija mange ra

Ala matoxe

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

² Ala xa keli, a yaxuie xa yensen ye.
Naxee a xonna, e xa e gi a ya ra.

³ I i yaxuie raløema ne
alo foye te tuuri raløema ki naxe.
Kaafiri løema ne Ala ya i,
alo ture xunuma te i ki naxe.

⁴ Kono mixi tinxixi jalexinma ne,
e e seewe xui itema ne Ala ya i.
E tan luma na jalexinyi nan kui.

⁵ Won xa beeti ba Ala be, won xa a xili matoxo beeti ra.
Naxan jereema nuxui fari, won xa a rasene.

A xili Alatala.

Won xa won sɛɛwɛ xui rate a ma.

⁶ Ala, misikiine baba nan a ra.

Ala, kaɔɔɛ makante nan a ra.

Ala xɔnyi seniyeɛn.

⁷ Ala denbaya fima denbayatare ma,

Ala xɔɔɛya fima geelimanie ma, e ɲɛlexinma nɛ.

Koɔ Ala matandie luma nɛ gbengberenyi ma.

⁸ Ala, i nu na i xa pama ya ra wula i tɛmɔi naxe,

⁹ bɔxi birin nu sɛɛnma nɛ.

Tunɛ ye nu goroma Ala ya i,

Isirayila Marigi Ala, naxan na Siyoni.

¹⁰ Ala nu tunɛ ye ragoroma bɔxi ma,

a xa sɛnbe fi a xa bɔxi taganxi ma.

¹¹ I bara i xa pama rasabati naa.

I bara tɔɔɔmɔmixi mali naa.

I na birin nabaxi nɛ barima i fan.

¹² Marigi masenyi fanyi soma a xa xɛɛrae yi ra.

Gali bebelebe nan e ra. E naxe,

¹³ «Geresoe mangɛɛ na e gife,

e na e gife wo ya ra.

Wo xa ginɛɛ naxee luxi banxi,

e fama yi gere naafuli itaxunde.

¹⁴ Wo fama wo malabude wo xa xurusee fɛ ma.

Ala mɛɛnima nɛ a xa pama ma

alɔ a mɛɛnima ganbee ma ki naxe.

E gabutenyi luma alɔ gbeti nun xɛɛma nan na e ma.»

¹⁵ Ala Xili Xungbe Kanyi bara mangɛɛ rayensen

Salamon geya ma balabalanyi saabui ra.

¹⁶ Basan geya, Ala naxan daaxi, konde wuyaxi naxan bɛ,

¹⁷ wo na Ala xa geya sugandixi matofe tɔɔnɛ ra munfe ra,

a bara a xa hɔɔɔmɔlingira ti dennaxe?

Ala luma nɛ mɛnni tɛmɔi birin.

¹⁸ Alatala xa geresoe xa gisee wuya dangi wulu fu ra.

A xa geresoe fan dangi wulu wulue ra.

Ala na e ya ma.

Sinayi geya na yire seniyeɛnxi kui.

¹⁹ N Marigi Alatala, i bara te koore ma.

I bara geelimanie xanin.

Adamadie bara i buɲa,

matandilae fan bara wa sofe i xɔnyi.

²⁰ Tantui na i bɛ lɔxɔɛ birin,

a won ma kote xaninfe lɔxɔ yo lɔxɔ.

Won ma marakisima na Ala nan na.

²¹ Won Marigi Alatala won nakelima nɛ faxɛ ma.

Won ma marakisima na Ala nan na.

²² Ala a yaxuie xunyi kanama nɛ.

Naxee ɲɛɛ kira ɲaaxi xɔn ma,

a nee fan xun xɔri bɔɔma nɛ.

²³ Marigi naxe, «N fama nɛ e ra kelife Basan,

n fa e ra kelife baa ma,

24 alako wo xa fa e wuli to wo sanlaabe ra.
Wo xa baree fan e donma ne.»

25 Ala, muxu bara i to fa ra pama ya ma.
Ala nun a xa mange sugandixi na sofe hɔrɔmɔlingira kui.

26 Beetibae na yare, kɔra bɔnbɔee na e fɔxɔ ra,
ginɛe na maxase ramaxafe e rabilinyi.

27 Wo xa Ala tantu malanyie,
Isirayila xa die, wo xa Alatala tantu.

28 Bunyamin nan ya,
naxan barixi donxɔe ra.
A tan nan findixi e xa mange ra.
Yudaya mangɛe nan ya, e nun e xa mixie.
Sabulon mangɛe nan ya,
Nafatali mangɛe nan ya.

29 Ala, i xa masenyi ti senbe ra.
I xa i senbe masen alo temui dangixi.

30 I xa banxi na Darisalamu.
Mangɛe fama i bunade naa.

31 I xa xaape Misira ma,
naxan maniye mali xungbe ra naxan na ye xɔɔra.
A luma alo tuura gali,
ninge yɔree biraxi naxee fɔxɔ ra.
Na ninge yɔree luma alo si gbeteɛ
naxee duuti fima Misira ma.
Si gbeteɛ naxee wama gere xɔn, i
xa e rayensen ye.

32 Misira xɛerae, a nun Kusi xɛerae, xa fa duuti ra Ala be.

33 Mange naxee birin na dunjɔna, nun a rabilinyi,
wo xa beeti ba Ala be, wo xa Alatala tantu,

34 naxan perema nuxui fari koore ma kabi a rakuya,
naxan galanyi xui raminima senbe ra.

35 Wo xa a kolon, Ala senbe gbo.
A Isirayila yamarima a senbe ra,
senbe naxan kelima koore ma.

36 Ala, i na i xa hɔrɔmɔlingira kui.
Ala, i magaaxu.
Isirayila Marigi Ala senbe fima ne a xa pama ma.
Ala tantu!

69

N na birife

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili,
«Fuge tofanyie.»

2 Ala, n nakisi!
Ye bara te han n konyi.

3 N na birife boora tilinxi kui,

n sanyi mu tide yo sɔtɔfe.

N na madulafe ye xɔɔra.

⁴ N bara i xili han n bara tagan,

n xui yo mu na sɔnɔn,

n ya bara n xɔnɔ i fenfe ra.

⁵ N xɔnmixie bara wuya dangi n xunsexe ra.

Senbɛmae nan e ra naxee wama n faxafe.

E findi n yaxuie ra hali n mu fefe rabaxi e ra.

N mu fe jaaxi yo rabaxi e ra,

kɔnɔ e wama n xa sare nde fi.

⁶ Ala, i n ma tantanyi kolon,

n ma yunubie mu nɔxunxi i ma.

⁷ Mange Alatala, i naxa a lu

daxxaniyatɔe xa yaagi n ma fe ra.

Isirayila Marigi Ala, i naxa a lu

i fenmae xa ifu n ma fe ra.

⁸ E n konbima i tan nan ma fe ra.

N bara yaagi han.

⁹ N xunyae mu n kolon sɔnɔn,

n bara lu n taarae be alɔ xɔje nde.

¹⁰ N wama i waxɔnfe rabafe.

I konbimae bara findi n yaxuie ra.

¹¹ N wama, n sunma.

Na birin man kui, mixie n konbima.

¹² N sunnun donma ragoroma n ma, e n mayelema.

¹³ Naxee dɔxɔxi taa sode de ra, nee n mafalama,

siisilae n mayelema sigi ra.

¹⁴ Kɔnɔ Alatala, n bara i maxandi.

Ala i xa hinne n na barima i xa hinne gbo.

¹⁵ N nakisi alako n naxa biri boora xɔɔra,

n natanga n xɔnmixie ma.

¹⁶ I naxa tin n xa madula, ye naxa n nalɔe,

n naxa goro aligiyama.

¹⁷ Alatala, n xui ratin,

i tan naxan fan, naxan xa hinne gbo.

I xa kinikini n ma, i xa n mali.

¹⁸ I naxa i nɔxun i xa konyi ma.

N na tɔɔre kui, yandi n mali.

¹⁹ I xa i makɔre n na,

i xa n xunsara, i xa n nakisi n yaxuie ma.

²⁰ I bara n ma tɔɔre nun n ma yaagi kolon,

n yaxuie birin na i ya i.

²¹ Konbi bara n bɔje kana han n bara fura.

N hayi na kinikini ma, kɔnɔ a mu na.

N hayi na mixi madundumae ma, kɔnɔ e mu toma.

²² E pɔsɔne sama n ma donse,

e minse xɔne soma n yi ra, ye jɔxɔe ra.

²³ E xa teebili xa findi gantanyi ra e be,

e xa naafuli xa findi yele ra naxan e suxuma.

²⁴ E ya xa ifofo, e xa donxu.

E tagi xa e xono han e xa bira.

²⁵ I xa xono e ma, e xa na te kolon.

²⁶ E xa goore xa non,

adamadie naxa lu e xonyi snon,

²⁷ barima e tooromixie xa toore xun masama,
i naxee naxankata.

E mixie mayelema, i naxee halaki.

²⁸ I xa e xa yunubi birin to,

alako e naxa i xa kisi soto snon.

²⁹ E xilie xa ba simaya sebeli kui,
e naxa lu tinxintose ya ma.

³⁰ N tan na toorofe yi temui,

Ala, i xa n nakisi, i xa n nakeli.

³¹ N fama Ala xili matoxode beeti ra,
n fama tantui rasigade a ma.

³² Na rafa Alatala ma dangife serexe ra,

hali ninge kamalixi na a ra,

hali tuura feri kanyi na a ra,

toree na naxan be.

³³ Tooromixie seewama ne na tofe ra.

Naxee Ala fenma, e simaya xonkuye sotoma ne.

³⁴ Alatala a tuli matima setaree ra,

a mu neemuma a xa mixie ma e xa toore kui.

³⁵ Koore nun boxi xa a matoxo,

baa nun yexee xa a binya.

³⁶ Ala fama Siyoni rakiside,

a Yuda taee tima ne.

A man jama sabati naa,

naa xa findi e gbe ra.

³⁷ Na findima a xa konyie xa mamadie ke nan na.

Ala xanuntenyie fama ne lude naa.

70

Ala fenmae xa seewa

Ala maxandi

¹ Dawuda xa maxandi beeti beetibae xa mange be

² Ala, n nakisi! Alatala, fa n mali mafuren.

³ Ala xa mixie rayaagi naxee wama n faxafe.

Ala xa e keru, Ala xa e ya ifu, naxee wama n toorofe.

⁴ Ala xa e keru yaagi kui, naxee a falama n be, «I xa tooro!»

⁵ I fenmae xa seewa.

Naxee wama i xa kisi xon, e xa Ala matoxo temui birin.

⁶ Ala, n findixi misikiine nun tooromixi nan na,

fa n mali, i naxa dugundi.

71

*Fori xa maxandi**Ala maxandi*

¹ Alatala, n kantama na i tan nan na,
i naxa tin n xa lu yaagi kui.

² I xa n nakisi, i xa n mali i xa tinxinyi kui.
I tuli mati n na, i n nakisi.

³ I xa n kanta.

I bara a fala n be n xa lu i xa niini bun ma temui birin,
alako n xa kisi.

N kantama na i tan nan na.

⁴ N Marigi Ala, n natanga mixi naaxie senbe ma,
n natanga xonnante tinxintaree ma.

⁵ N Marigi Alatala, n xaxili tixi i tan nan na
kabi n dimedi temui,

⁶ kabi n nu na n nga tēge i.

I tan nan a niya n xa bari.

N i matoxoma temui birin.

⁷ N findixi misaali nan na mixi wuyaxi be,
barima n kantama senbema na i tan nan na.

⁸ N i matoxoma temui birin.

⁹ I naxa mee n na n ma forija kui,
i naxa n nabepin n ma senbetareya kui.

¹⁰ N yaxuie n mafalama,
e woyenma e bora ra alako e xa n faxa.

¹¹ E naxe, «Ala bara a rabolo,
won xa bira a foxo ra, won xa a suxu.

Mixi yo mu noma a ratangade.»

¹² Ala, i naxa i makuya n na.

N Marigi Ala, fa n mali mafuren.

¹³ Ala xa e rayaagi, a xa e rapon, naxee n toonegema.

Ala xa e rayaagi, a xa e ya ifu, naxee wama n toorofe.

¹⁴ N xaxili tixi i ra kude i.

N luma i matoxo ra temui birin.

¹⁵ N i xa tinxinyi nun i xa kisi tantuma loxo e birin,
barima e wuya han n jan mu noma e birin kolonde.

¹⁶ N i xa kaabanako rabaxie matoxoma ne.

N Marigi Alatala, n fama i xa tinxinyi gbansan masende.

¹⁷ Ala, i na n xaranfe kabi n dimedi temui.

Han ya n i xa kaabanakoe matoxoma.

¹⁸ Ala, i naxa n nabepin yakosi,

n bara fori, n xunsexe fan bara fuga.

I naxa n nabepin

alako n xa i senbe masen to nun tina mixie be.

¹⁹ Ala, i xa tinxinyi gbo alo geya.

I xa kaabanako wuya.

I maniyē na minden?

²⁰ Hali i to bara a niya muxu xa tooro, muxu xa halaki,

i fama muxu rakiside,

i fama muxu rakelide gaburi tilinxi kui.

²¹ I xa n xun nakeli, i xa n madundu.

²² N Marigi Ala, na kui n i tantuma ne kora ra
i xa dugutegeɗa xa fe ra.

Isirayila xa Seniyentoe, n beeti bama i be kora ra.

²³ N beeti bama ne i be, n i matoxo,
barima i bara n xun sara.

²⁴ N i xa tinxinyi matoxoma ne temui birin,
barima naxee nu wama n tooɗofe,
e bara lu yaagi kui.

72

Isirayila mange

Ala maxandi

Sulemani gbe

¹ Ala, i xa a niya mange xa kiiti tinxinxi sa.

I xa tinxinyi xa lu mange xa di de i.

² Na kui a xa i xa jama makiiti nondi ra,
a xa tinxin tooɗomixie be.

³ Masenyi xa ti geyae fari, jama boɗe saxi ra,
xibaarui xa yensen boxi ma, tinxinyi nan jama yamarima.

⁴ Mange xa seriye raba tooɗomixie be,
a xa setare xa die rakisi, a xa e gerefae rayensen.

⁵ Mixie xa gaaxu i ya ra abadan,
danmi soge nun kike yanbama.

⁶ Mange xa lu alo tune naxan birama xee ma, naxan boxi rafanma.

⁷ Tinxintoe xa fe fanma na waxati ne,
danmi kike yanbama, boɗesa gboma ne.

⁸ A xa mangeya gboma ne,
sa folo sogetede han a sa doxo sogegorode ra,
a folo Efirati xure ma han sa doxo boxi danyi ra.

⁹ Mixi naxee na wula i, e xinbi sinma ne a bun ma,
a yaxuie lu a sanyi bun ma.

¹⁰ Tarasisi mangee nun Suri mangee fama ne buɗae ra.
Seeba nun Seba mangee fan duuti fima ne a ma.

¹¹ Mange birin e xinbi sinma ne a bun ma,
sie birin lu a xa yaamari bun ma.

¹² Na kui setaree fama ne a xilide marakisima.
A misikiine senbetare malima ne.

¹³ A kinikinima ne senbetaree nun setaree ma,
a tooɗomixie rakisi.

¹⁴ A e xoreyama ne maifui nun fe kobie ma,
barima e findixi a xanuntenyie nan na.

¹⁵ A xa mangeya xa bu!
A Seeba boxi xa xeeɗa soɗoma ne.
Mixie xa Ala maxandi a be temui birin,
e naxa tagan dubade a be.

¹⁶ Ala donse yiriwama ne boxi kui.

Geyae rafema ne sansie ra,
e bogie lu alo sansi bogi naxee na Liban.
Mixie gboma ne taa kui alo boxi sexe.

¹⁷ Mange Ala xili gbo abadan!
Dan mu na a xili ma soqe bun ma.
Si birin barake sotoma ne a saabui ra,
e fa a matoxo.

¹⁸ Isirayila Marigi Alatala tantu.
A keren nan kaabanakoe rabama.

¹⁹ A xili xungbe xa tantu abadan.
Duniya birin xa a xa binye kolon.
Amina! Amina!

²⁰ Yisayi xa di Dawuda xa maxandie raponyi nan na ki.

73

Naaxuja sare

Ala maxandi

¹ Asafi xa beeti
Nondi hagige nan ya: Ala fan Isirayila be,
a fan mixie be naxee sondonyi seniyenxi.

² A gbe mu nu luxi n tan yati xa ba kira ma,
n sanyie xa bira kira gbete foxo ra.

³ N nu yete igboe tounema,
n to a to mixi naaxie findixi naafuli kanyie ra.

⁴ Sese mu e ifuma han e xa faxe,
e fate yalanxi tun.

⁵ E mu adamadie xa toore kolon,
e mu naankataxi alo booree.

⁶ Yete igbopa findixi xunmase nan na e be,
e mixi tooroma loko yo loko.

⁷ E e ya tima se birin na,
e waxonfe bara dangi a i.

⁸ E yoma mixi ma,
e fe naaxi panigema yete igbopa kui.

⁹ E Ala fe maberema, e de mu dikima sese falafe ra duniya ma.

¹⁰ Na nan a ra, Ala xa nama a xun tima e ra,
e la e xa woyenyie ra.

¹¹ E naxe, «Ala tan won jere ki kolonma di?
Fahaamui mundun na a be?»

¹² Mixi naaxie na na ki ne.
E boje saxi naafuli yiriwafe kui.

¹³ N joko a ma, «N nan n boje raseniyenxi ne fu.
N gbilenfe fe kobie foxo ra, na mu fanxi n be.

¹⁴ N naankataxi temui birin,
loko yo loko nde sama n ma kote xun.»

15 Xa n sa na mooli fala nu,
n bara yanfanteya raba i xa die ra nu.

16 Awa, n naxa fahaamui fen yi fe ma.

Na nu xoxoxo n be,

17 han n so loxoxe Ala xa hoxomolingira kui,
n fa a maroxun fe naxan fe kobi rabae lima.

18 I e tima kira salaxunxi nan xon ma,
i fa e xun nakana.

19 E xa fe jonna kerenyi nan na, fe magaaxuxi e xaninma ne.

20 Marigi, alo xiye dangima ki naxe mixi xunu temui,
i na keli, e fan xa fe bama i ya i na ki ne.

21 N boje to nu maraaxuma,
a nu luxi ne n be alo tanbe nan n soxoma.

22 Daxui nan nu n na, n mu nu sese fahaamuxi.
N nu luxi ne alo xuruse xaxilitare i ya i.

23 Kono han ya n na i seeti ma,
n yirefanyi belexe suxuxi i yi ra.

24 I n narerema i xa marasi ra,
i man n nasenema ne i xa nore kui.

25 Nde gbete na n yi ra koore ma?
Ba i tan na, sese gbete xoli mu n ma yi dunija ma.

26 N fate nun n xaxili taganma ne,
kono Ala n boje sama ne abadan.

27 Naxee e makuyama i ra, bono mixi nan e ra.

I mixie de balanma, naxee birin i finsiriwalima.

28 Kono n ma heeri findixi n masofe nan na Ala ra.
N bara Marigi Alatala sugandi n xun taxude ra,
alako n xa i xa wali fanyie birin masen dunija be.

74

Ala xa hoxomolingira kanaxi xa fe

Ala maxandi

Asafi xa lonni beeti

1 Ala, munfe ra i muxu rabejinxu kerenyi ra?

Munfe ra i xa xone turuma i xa jama xili ma i naxan nabalofe?

2 I xa ratu i xa jama ma i naxan xun saraxi,
i ke fima naxan ma,

i sabatixi naxan ya ma Siyon geya ma.

3 I xa a yire mato a yaxuie naxan kanaxi,
i xa i xa hoxomobanxi to e naxan kasaraxi.

4 I yaxuie bara e xui ite i xa naralan banxi kui,
e bara e xa felekie rate naa.

5 E nu luxi alo beera kanyi naxee fotonyi segema.

6 E bara hoxomolingira xunmasee kana beera nun deremae ra,

7 e naa gan te ra.

E bara na yire mabere i xili sabatixi dennaxe.

8 E nu a falama ne e boje ma, «Won xa e sonto!»

E bara Ala xa batudee birin gan.

9 I xa kaabanakoe mu toma,
namijonmee fan mu na muxu ya ma kore.
Muxu mu a kolon yi fe buma han temui mundun.

10 Ee Ala, yaxui mayele tima han temui mundun?
Danyi mu na e xa konbie ma?

11 Munfe ra i mu i senbe magaaxuxi masen e be?
I xa keli, i xa e sonto!

12 Kabi temui xonkuye, Ala nan na n ma mange ra,
a tan naxan findixi xunnakeli saabui ra dunija ma.

13 I tan nan baa iboo i senbe ra,
i daalise magaaxuxie xunye ibutuxun naa.

14 I tan nan e xunye ibutuxun,
i e fi donse ra wulai subee ma.

15 I tan nan dulonyie nun xuree raboo,
i tan nan dabonyie raxori,
naxee mu darixi xori ra.

16 Yanyi nun koe findixi i gbe nan na,
kike nun soge, i tan nan e daaxi.

17 I tan nan boxie naaninyie birin saxi.
I tan nan sogofure nun jeme daa.

18 I xa ratu a ma a muxu yaxuie na i tan Alatala nan maberefe,
pama xaxilitare na i xili bexufe!

19 Yandi, i naxa i xa pama xanuxi rabolo
alo ganbe di raboloma sege yi ra ki naxe.
I naxa neemu i xa misikiinee ma.

20 I xa i joxo sa i xa saate ma,
barima fe kobie bara gbo yi boxi ma
han a bara dangi a i.

21 I naxa tooromixie lu e xa yaagi kui.
Misikiinee nun setaree xa i xili matoxo.

22 Ala, i xa keli i xili xunmafalafe ra.
I xa ratu xaxilitare xa mabere ma.

23 I naxa neemu i yaxuie xa woyenyie ma,
i naxa neemu i gerefae xa sonxoe ma naxan mu jonma.

75

Ala xa kiiti

Ala matoxoe

1 Asafi xa beeti beetibae mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «I naxa kasare ti.»

2 Muxu Marigi Ala, muxu bara i matoxo.
Matoxoe na i be, i tan naxan na muxu seeti ma,
i tan naxan xa kaabanakoe falama yire birin.

3 I naxe, «N ma waxati sugandixi na a li,
n tan nan kiiti sama tinxinyi ra.

4 Dunija nun a xa mixie fama xunude,
konon tan nan a kinkie senbe soma.

5 N a falama yete igboe nun mixi kobie be,

«Wo naxa wo yete igbo, wo naxa wo xunyi ite.

⁶ Wo naxa wo xunyi ite koore ma,
wo ba yete igboṅa woyenyi falafe ra.»

⁷ Wo xa a kolon xunnakeli mu kelima sogetede,
a mu kelima sogegorode, a mu kelima gbengberenyi ma.

⁸ Ala nan kiiti sama, a mixi nde xa fe ragoro, a mixi nde xa fe ite.

⁹ Tɔnbili nde na Alatala xonye,
weni xaape rafalaxi na naxan kui.

A na soma duniṅa mixi ṅaaxie nan yi, e a min han a ṅon.

¹⁰ N na masenyi tima temui birin,
n Yaxuba Marigi Ala matɔxɔma beeti ra.

¹¹ «N mixi ṅaaxie xa yete igboṅa xun nakanama ne,
n tinxintɔee xun nakeli.»

76

Ala xa xunnakeli

Ala matɔxɔe

¹ Asafi xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba kɔra xui ra.

² Ala kolonxi Yudaya bɔxi ma, a xili gbo Isirayila.

³ A xonyi na Salamu, a xa banxi na Siyon.

⁴ A geresosee alo xalie, wure lefae, nun santidegemae kana menni ne.

⁵ I xa nɔre gbo alo koyinma,
naxan gbilen kelife geyae ma, subee wuya dennaxe.

⁶ I bara nɔ senbemaē ra, naxee mu xunuma sɔnɔn,
naxee mu nɔ gere tide i kanke.

⁷ I tan Yaxuba Marigi Ala to keli e xili ma,
e xa soe ragie nun e xa soe naxa halaki.

⁸ I magaaxu! I xa xɔne kui, nde suusama i ya ra?

⁹ I to kiiti sa koore ma, duniṅa naxa sabari gaaxui kui.

¹⁰ I xa kiiti naxa tɔɔɔmixie rakisi.

¹¹ I xa xɔne ibunadama mabiri findixi i matɔxɔe nan na.

I xa bɔpete luxi ne alo beleti i i tagi ixirima naxan na gere kui.

¹² Wo xa wo xa daakan nakamali wo Marigi Alatala be,
wo xa fa serexee ra a xɔn ma,
wo tan naxee birin a rabilinxi.

¹³ A tan nan ṅengi bama senbemaē fate i,
a magaaxu duniṅa mange be.

77

Ala xa maratange mu masarama

Ala maxandi

¹ Asafi xa beeti beetibae xa mange Yedutun be

² N nan n xui ratefe Ala nan ma.

A a tuli matima ne n xui ra.

³ Lɔxɔ xɔɔxɔee na fa n ma, n nan n Marigi xilima ne.

Kɔɛ ra, n nan n bɛlɛxɛ itala a bɛ, kɔnɔ n mu madundui sɔtɔma.

⁴ N nan n natu Ala ma, n wa n bɔɔrɛ ma.

N nan n maɔɔxun a ma, limaniya ba n yi.

⁵ I mu tinma n xa xi.

N xaxili ifuxi, ɲan n mu nɔma wɔyɛnde.

⁶ N nan n maɔɔxunma waxati dangixie ma.

⁷ N nan n natuma nee ma n ma bɛɛtie saabui ra.

N nan n yetɛ maxɔrin,

⁸ «N Marigi mɛɛma nɛ ibunadama ra abadan?

A mu hinnɛma mixie ra sɔnɔn?

⁹ Danyi na a xa fanyi ma?

A tondima a xa laayidie kamalide?

¹⁰ A bara nɛɛmu a xa hinne ma?

A xa xɔnɛ bara nɔ a xa kinikini ra?

¹¹ N ma tɔɔrɛ kui a luma n bɛ

alɔ Ala Xili Xungbe Kanyi na masarafe.»

¹² A lanma n xa ratu Alatala xa walie ma,
a xa kaabanakoe a naxee rabaxi tɛmui dangixi.

¹³ N nan n xaxili rasigama nɛ i xa kɛwali birin ma,
n nan n maɔɔxunma nɛ i xa walie ma.

¹⁴ Ala, i xa kira sɛniyɛn.

Ala gbɛtɛ mu na, i maniye mu na!

¹⁵ I tan Ala nan kaabanakoe rabama,
i fe magaaxuxie masen pamanɛɛ tagi.

¹⁶ I i xa ɲama xun saraxi i sɛnbɛ nan na,
Yaxuba nun Yusufu xa mamadie.

¹⁷ Ala, baa xungbe to i to,
a dulonyi naxa sɛrɛn.

¹⁸ Nuxuie naxa ye gbegbe ragoro,
galanyi naxa bula kooɛ ma,
seyamakɔnyie naxa lu alɔ tanbɛ wolixie.

¹⁹ I xa sarinyi xui naxa bula,
seyamakɔnyɔ naxa duniɲa iyalan,
bɔxi naxa a imaxa, a sɛrɛn.

²⁰ I naxa kira rabɔɔ baa ma,
i dangi ye xungbe tagi, kɔnɔ i fɔxi mu to.

²¹ I naxa i xa ɲama ɲaɲɛrɛ alɔ xuruse gɔɔrɛ
Annabi Munsu nun Haruna saabui ra.

78

Ala nun Isirayila

Ala matɔxɔɛ

¹ Asafi xa lonni bɛɛti

N ma ɲama, wo wo tuli mati n ma xaranyi ra,
wo wo, tuli mati n ma masenyi ra.

² N misaali nde falama wo bɛ,
n fe dangixie madɔxɔ,

³ muxu fe naxee mɛ, muxu fe naxee kolon,

muxu babae saabui ra.

⁴ Muxu mu nee nɔxunma e bɔnsɔɛɛ ma,
muxu Alatala xa matɔxɔɛ falama ne e xanbiratie be,
muxu a senbe nun a xa kaabanakoe masenma ne e be.

⁵ Ala bara yaamarie masen Yaxuba be,
a seriye sa Isirayila bɔxi kui,
a won benbae yamari e xa na masen e xa die be,
⁶ alako di naxee fama tina, nee xa nɔ a kolonde,
e fan xa a masen e gbe die be e fama naxee baride.

⁷ Na kui e fama e xa lanlanteya sade Ala ma,
e mu neɛmuma a xa wali xungbee ma,
e e jɔxɔ sama ne a xa yaamarie xɔn ma.

⁸ E mu luma alo e benbae,
naxee tuli xɔɔxɔ,
naxee findi matandilae ra,
naxee tun mu rabexi,
naxee xaxili mu tixi Ala keren na.

⁹ Eframikae xali kanyie naxa e kobe so gere ra,

¹⁰ e mu Ala xa saate rakamali,
e mu bira a xa seriye fɔxɔ ra.

¹¹ E naxa neɛmu a xa wali magaaxuxie ra,
a nun a xa kaabanakoe ra a naxee masen e be.

¹² A kaabanako raba ne e benbae ya xɔri Misira, Sowan fili ma.

¹³ A naxa baa ibɔɔ, a e ragiri,
a ye rati alo bilixi.

¹⁴ A naxa e rapere nuxui saabui ra yanyi ra,
a naxa e rapere te yanbe ra kɔɛ ra.

¹⁵ A naxa fanye ibɔɔ gbengberenyi ma,
a ye gbegbe ramini na kui alo dabonyi.

¹⁶ A naxa ye ramini geme longori ra, a lu alo xure.

¹⁷ Kɔnɔ e mu gbilen e xa yunubi rabafe fɔxɔ ra,
e fa Ala matandi gbengberenyi ma.

¹⁸ E naxa Ala mato donsee maxɔrinfe ra.

¹⁹ E naxa Ala mabere a falafe ra,
«Ala nɔma won nabalode yi gbengberenyi kui?»

²⁰ A bara ye ramini fanye kui,
kɔnɔ a nɔma taami fan fide e ma?»

²¹ Ala to na me, a naxa xɔnɔ ki fanyi ra,
a fa te radexe Yaxuba xa nama xili ma,
a fa xɔnɔ Isirayila nama ma,

²² barima e mu nu laxi Ala ra,
e mu e xaxili tixi a xa kisi ra.

²³ Na kui Ala naxa yaamari fi koore naadeɛ xa rabi,

²⁴ «mana» xa goro e ma baloe ra,
naxan findi koore taami ra.

²⁵ Birin naxa na senbermae xa taami don, e fa wasa na ra.

²⁶ Ala naxa foye rafa keli sogetede biri,
a foye rafa a senbe ra keli yirefanyi ma,

27 naxan a niya xɔnie xa goro e ma
a gɔgbegbe ra alo xube nun baa de meyenyi.

28 A naxa e gɔgbegbe rayolon e yonkinde tagi,
e xa kiri banxie rabilinyi ma.

29 E naxa na don han e wasa.
Ala nu bara e hayi li.

30 Kɔnɔ hali e to nu bara donse sɔto,
a mu bu ³¹ Ala xa xɔne man naxa goro e ma,
a Isirayila senbema e nun e fonike faxa.

32 Hali na birin to raba, nana mu tin gbilende e xa yunubie fɔxo ra.
E mu la Ala xa kaabanakoe ra.

33 Na kui a naxa e lu e xa fuyante kui,
han e xa fe naxa rapɔn gaaxui kui.

34 Fo faxe na dutun e ma,
e fa so Ala fenfe,
e e yete ragbilen a ma,

35 e e ratu a Ala nan e senbe ra,
a Ala Xili Xungbe Kanyi nan e rakisima ra.

36 Kɔnɔ e nu wama a madaxufe e xa wɔyenyie nan na,
e wule fala a be e de ra.

37 A xa fe mu nu na e boje ma,
e mu nu birama a xa saate fɔxo ra.

38 Kɔnɔ Ala to findi hinnente ra,
a naxa e xa yunubie xafari, a e naxankatafe lu naa.
A naxa dije e ma sanya wuyaxi,
a mu tin a xa xɔne birin xa mini.

39 A nu a kolon a bende nan tun lanxi e ma,
e jɛngi na dan, a mu gbilen sɔnɔn.

40 Sanmaya yeri e murutama a ma gbengberenyi ma,
sanmaya yeri e a raxɔnoma na yire maxare ma?

41 E nu luma Ala mato ra,
e nu ti Isirayila xa Seniyentɔe kanke.

42 E mu e ratu a senbe ma.
E nɛemu a ma a e rakisi e gerefae ma temui naxe.

43 E nɛemu a xa tɔnxumae ma a naxee masen Misira boxi ma.
E nɛemu a xa kaabanakoe ma a naxee raba Sowan fili ma.

44 A naxa e xa Nili xure nun a salonyie findi wuli ra
han e mu nɔ na ye minde.

45 A naxa xɛerie radin e ma e halakife ra.
A naxa lanxansarimae malan menni e kasarafe ra.

46 A naxa tugumie radin e xa xee ma,
katoe naxa xe bogi don gbiki.

47 A naxa e xa weni sansie kana balabalanyi ra,
a naxa e xa sikomoro bilie tuxunsan tune xinbeli ra.

48 Balabalanyi naxa e xa xurusee faxa,
galanyi naxa e xa gɔɔre sɔntɔ.

49 A naxa a xa xɔne xɔrɔxɔe ramini e ma,
a boje naxa te e ma,
han a naxa maleke kasaratie ragoro e xili ma.

50 A naxa a xa xone fulun e ma,
a mu e nii ratanga faxe ma, a fe xoxoxoe radin e ma.

51 A naxa Misira di singe birin faxa,
e Hami bonsoe fonike birin faxa.

52 Na nan a ra a naxa a xa pama ramini alo yexee goore,
a naxa e rapere alo xurusee gbengberenyi ma.

53 A naxa e xanin bonesa kui gaaxui yo mu e soto,
kono a naxa e yaxuie madula baa ma.

54 Na ki, a naxa e xanin a xa boxi seniyeaxi ma,
a xa geya a naxan soto a senbe ra.

55 A naxa bonsoe keru e ya ra,
a fa na boxie itaxun Isirayila bonsoe ma ke ra,
a menni findi e sabatide ra.

56 Kono e man naxa gegeri Ala Xili Xungbe Kanyi ma,
e tondi a xa yaamarie rabatude.

57 E naxa e makuya Ala ra,
e findi yanfante ra alo e benbae a rabaxi ki naxe,
e lu alo xali kanaxi.

58 E naxa a raxono e xa kuye batudee ra,
e a ratone e xa wuri masolixie ra.

59 Ala to na fe me, a naxa xono ki fanyi, a Isirayila rabolo.

60 A naxa a xa lingira rabejin Silo, a nu naxan tixi mixie tagi.

61 A naxa a xa saate kankira lu yaxui sagoe,
e kankan a xa nore xa tonxuma ma.

62 A to xono a xa pama Isirayila ma,
a naxa a niya e xa sonto santidegema ra.

63 E xa fonikee naxa gan te ra,
e xa ginedimedi mu matoxoe soto,

64 e xa serexedubee naxa faxa santidegema ra,
e xa kaape ginee fan mu wa.

65 Marigi naxa keli
alo mixi naxan kelixi xi xoli ma,
alo soori naxan noma a xa siisi ra.

66 A naxa a yaxuie bonbo,
a e lu yaagi kui naxan mu nonma.

67 A naxa Yusufu bonsoe rabejin,
a tondi Eframi bonsoe sugandide.

68 A naxa Yuda bonsoe sugandi,
a nun Siyon geya naxan nu raxanxi a ma.

69 A naxa a xa horomolingira ti alo yire itexi,
alo a dunija tixi ki naxe, a xa bu xonkuye ra.

70 A naxa a xa konyi Dawuda sugandi, a a tongo goore ya ma,

71 a nu meenife yexee ma dennaxe,
alako a xa meeni Ala xa pama ma,
naxan findixi Yaxuba bonsoe Isirayila ra.

72 Dawuda naxa meeni e ma a bone fiixe ra,
a e masuxu xaxilimaya ra.

79

*Ala gberɔɔɔfe**Ala maxandi*

¹ Asafi xa beɛti

Ala, sie bara so i xa bɔxi kui,
e i xa hɔrɔmɔlingira findi yire seniyɛntare ra,
e Darisalamu kana.

² E bara i xa konyie furee findi xɔnie xa baloe ra,
e bara i xanuntenyie so wulai sube yi ra.

³ E bara e sɔntɔ Darisalamu rabilinyi, e mu ragata.

⁴ Si naxee na muxu rabilinyi e muxu konbima,
e yoma muxu ma.

⁵ Alatala, i xɔnɔma nɛ muxu ma abadan?

I xa tɔɔnɛ danma mun tɛmɔi?

⁶ I xa xɔnɔ pamanɛɛ ma naxee mu i kolon,
i xa xɔnɔ mangɛyɛɛ ma naxee mu i batuma,

⁷ barima e bara Isirayila xun nakana,
e bara a xa lingira rabira.

⁸ I naxa ratu muxu xa yunubi dangixie ma.

I xa hinne muxu ra mafuren,
barima senbe yo mu na muxu be sɔnɔn.

⁹ Kafu muxu ma, muxu rakisima Ala,

i xili xa nɔrɛ xa fe ra.

I xa muxu rakisɪ,

i xa muxu xa yunubie xafari i xili xa fe ra.

¹⁰ Munfe ra pamanɛɛ a falama,

«E Marigi Ala na minden?»

E xa a kolon i fama i xa konyie wuli gberɔɔɔde muxu ya xɔri.

¹¹ I xa i tuli mati geelmanie wa xui ra,

i senbe xa nee rakisi naxee xa kiitisae wama e faxafe.

¹² N Marigi, i xa sare dɔxɔ solofere ragbilen na sie ma,

naxee bara i bɛxu.

¹³ Na kui, muxu tan i xa pama fan fama nɛ i batude,

muxu tan i xa xurusee fama nɛ i xa matɔxɔɛ masende muxu bɔnsɔɛ be
abadan.

80

*Ala mɛɛnife a xa sansie ma**Ala maxandi*

¹ Asafi xa beɛti beɛtibae xa mange be. A xa ba alɔ beɛti naxan xili «Fuge tofanyie alɔ Ala xa saate.»

² Isirayila kantama, i i tuli mati n na,

i tan naxan Yusufu bɔnsɔɛ rajɛrɛma alɔ xuruse gɔɔrɛ.

I xa i xa nɔrɛ masen,

i tan naxan magoroxi malekɛ masolixie tagi.

³ I senbe ramini Efirami, Bunyamin, nun Manasi bɔnsɔɛ ya i,

i xa muxu rakisi.

⁴ Ala, i xa muxu ragbilen,

i xa hinne muxu ra alako muxu xa kisi sɔtɔ.

5 Mänge Ala, i tondima i xa pama xa maxandi suxude
i xa xone xa fe ra han mun temui?

6 I e rabaloma e yaye ra,
i e yaye fima e ma minse ra han mun temui?

7 I bara lantareya raso muxu nun muxu doxoobooree tagi,
e yoma muxu ma.

8 Mänge Ala, i xa muxu ragbilen,
i xa hinne muxu ra alako muxu xa kisi soto.

9 I weni bili nde tala ne Misira naxan findixi i xa pama ra.
I naxa sie ndee keru yire nde, i fa a tan si naa.

10 I to na yire yailan a be,
a naxa a sankee masoron, a boxi rafe.

11 Geyae naxa lu a xa niini bun ma,
a salonyie nu xungbo alo sediri wurie.

12 A salonyie nu kuya ra han e baa nun xure de li.

13 Kono i tan bara a xa tete kana,
dangi mixie fa a bogi ba.

14 Wulai xosee naa yegelenma,
buurunyi subee fan baloma a bogie ra. Munfe ra?

15 Mänge Ala yandi, i xa gbilen fa ra,
i ya ragoro muxu ma keli koore,
i muxu mato, kinikini na weni bili ma,

16 i naxan si i yete be i belexe ra.

17 Yakosi a bara gan, a sege i xa xone saabui ra.

18 I belexe xa lu Adama xa Di ma, naxan na i yirefanyi ma,
i naxan xun nakelixi.

19 Muxu mu muxu makuyama i ra sonon.
I xa kisi fi muxu ma alako muxu man xa i batu.

20 Mänge Ala, i xa muxu ragbilen,
i xa hinne muxu ra alako muxu xa kisi soto.

81

Tuli matife Ala ma

Ala maxandi

1 Asafi xa beeti beetibae xa mänge be. A xa ba maxase luuti daaxi xui ra.

2 Wo xa seewa xui rate Ala ma,
naxan findixi won senbe ra.

Wo wo xui rasiga Yaxuba Marigi Ala ma.

3 Wo xa beeti ba maxase nun kora xui ra.

4 Wo xa feri fe kike neene te temui,
won ma sali loxe na a ra.

5 Na findixi Ala xa scriye nan na Isirayila be,
Yaxuba Marigi Ala xa yaamari na a ra.

6 Yaamari na a ra Ala naxan so Yusufu bonsae yi ra,
a to mini Misira boxi xili ma.

N naxa xui nde me n mu naxan kolon, a naxe,

7 «N bara kote ba e xun ma,
n bara debe binye ba e belexee.

8 Wo to n xili wo xa jaxankate kui,
n naxa wo rakisi, n naxa wo yaabi kelife sesarinyi yire,
n naxa wo mato Meriba ye yire.

9 N ma jama Isirayila, wo wo tuli mati n ma marasi ra.

10 Wo naxa Ala gbete batu,
wo naxa wo xinbi sin Ala gbete ma.

11 N tan nan na wo Marigi Ala ra,
naxan wo ramini Misira boxi ra.

Wo wo de rabi a belebele ra, n a rafema ne.»

12 «Kɔnɔ n ma jama mu a tuli matixi n na,
Isirayila mu n xui ratinme.

13 Na kui n naxa e lu e xa boje xoxoxoya kui,
e xa jere e yete xaxili ma.

14 Xa a sa li nu n ma jama naxa a tuli mati n na,
xa Isirayila sa tin n ma kira ra nu,

15 n fama ne a yaxui birin nayaagide keren na,
n e ragoro temui birin.

16 Alatala yaxuie fama gaaxude a ya ra, e halaki abadan.

17 Kɔnɔ n wo tan baloma ne donse fanyi ra,
n kumi raminima ne geme kui wo be.»

82

Ala xa kiiti a xa senbemaē be

Ala matɔxɔ

1 Asafi xa beeti

Ala tixi a xa malanyi ya ra,
a kiiti safe koore senbemaē ya ma.

2 «Wo kiiti sama kobija ra han mun temui?
Wo nondi fima mixi jaaxie ma munfe ra?

3 Wo xa misikiinee nun kiridie xa kiiti sa seriye ki ma.
Wo xa setaree nun fuxarilae ratanga kiiti jaaxi ma.

4 Wo xa setaree nun tɔɔromixie rakisi.
Wo xa e ba mixi kobie belexe i.»

5 Kɔnɔ e mu fahaamui soto na fefe ma.

E e jere ma dimi nan kui tun.
Dunija sanbunyi birin serenma.

6 N a fala ne, «Kooore senbemaē nan wo ra,
Ala Xili Xungbe Kanyi xa die nan wo birin na,

7 kɔnɔ wo faxama ne alo adamadie,
wo birama ne alo dunija mangee.»

8 I tan Ala, keli, i xa dunija makiiti,
barima i tan nan gbe na sie birin na.

83

Isirayila yaxuie

Ala maxandi

1 Asafi xa beeti

² Ee Ala, i naxa i sabari!

Ala, i naxa lu dundui kui,

³ barima i yaxuie mu e raxaraxi,
i xonmae bara e xunyie ikeli.

⁴ E na yanfe xoxoxoe maxirife i xa pama xili ma,
e na e boore boje ratefe i xanuntenyie xili ma.

⁵ E naxe, «Won xa e xili jon sie ya ma,
alako birin xa nemu Isirayila xili ma.»

⁶ E bara lan e boore ma i xili ma.

⁷ Edonkae, Sumayila bomsoe, Mowabakae, Hagarikae,

⁸ Gebalakaе, Amonikae, Amalekikae,
Filisitakae, Tirekae,

⁹ nun Asiriyakae birin bara kafu Loti bomsoe ma.

¹⁰ I xa e bonbo alo i a raba Madiyankae ra ki naxe.

I xa e bonbo alo i a raba mange Yabini na ki naxe,
a nun a xa soori mange Sisera ra ki naxe Kison xure yire.

¹¹ E sonto ne Endori,
e fure naxa lu boxi ma, e mu ragata.

¹² I xa fe xoxoxoe raba e xa kuntigie ra,
alo i raba Orebi nun Seebi ra ki naxe.

E xa yareratie xa lu alo Seba nun Salamuna, naxee a fala,

¹³ «Won xa Ala xa pama xa boxi findi won gbe ra.»

¹⁴ N Marigi Ala, i xa na mixie lu alo sexe, foye naxan xaninma.

¹⁵ I xa e xun nakana alo te fotonyi ganma ki naxe geyae fari.

¹⁶ I xa bira e foxo ra xone kui alo turunnaade magaaxuxi.

¹⁷ Marigi, i xa e rayaagi alako e xa gbilen i ma.

¹⁸ Yaagi nun gaaxui xa lu e boje ma,
i xa e bomsoe rajon abadan.

¹⁹ E xa a kolon a i tan nan xili Alatala,
a Ala Xili Xungbe Kanyi na i tan nan na dunipa xun na.

84

Sigafe ra salide xungbe

Ala matoxoe

¹ Kora xa die xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba maxase luuti daaxi xui ra.

² Mange Alatala, i xa lingira tofan!

³ N wama sofe i xa tete kui n boje birin na.

Na waxonyi minima n de i i tan Ala nan be, i tan naxan nje a ra.

⁴ Hali xoni xunxurie alo turunna nun debelinyi
e tee sama i xa serexebade seeti ma e xa die luma dennaxe.

I tan Alatala Senbema, n ma Mange nun n Marigi,

⁵ seewe na mixie be, naxee sabatixi i xa banxi kui.

E luma i matoxo ra dennaxe abadan.

Nengi rate.

⁶ Seewe na mixie be naxee senbe lanxi i tan Ala ma,
naxee kira suxuxi sigafe ra salide xungbe.

⁷ E Baka gulunba igirima temui naxe,
e ye dulonyie to ne, tune ye gbegbe bara naa rafe.

8 E keli yire fanyi nde, e siga yire fanyi gbete.
E na birin to ne kira xon sigafe ra Ala yire
e e yete masen a be dennaxe.

9 N Marigi Alatala Senbema, n ma duba suxu!
Yaxuba Marigi Ala, i n ma maxandi rame.

Nengi rate.

10 Ala, hinne i xa mixi sugandixi ra
naxan findixi muxu xa wure lefa ra.

11 Xi keren nadangife i xa banxi kui,
na joxun dangife xi wulu wulu ra yire gbete.
N lufe i xa banxi de ra, na fan lufe ra tinxintaree xonyi,

12 barima Ala Xungbe findixi won ma kantari nan na,
a hinne nun binye fima ne won ma.

A mu tondima tinxintaree kide heeri ra.

13 Marigi Senbema, heeri na mixi be naxan a yete taxuma i ra.

85

Ala xa hinne

Ala maxandi

1 Kora xa die xa beeti beetibae xa mange be

2 Marigi, i xanunteya masenma i xa pama be,
i Yaxuba bonsae xun nakelima.

3 I dijema i xa pama xa fe paaxie ma,
i a xa yunubie birin xafarima.

Nengi rate.

4 I i xa xone ragbilenma a foxo ra,
i dijema a ma.

5 Ala, i man xa muxu rakisi, i man xa hinne muxu ra.

6 I xonoma ne muxu ma abadan?
Na xone mu bama muxu xa yi waxati kui?

7 I mu noma dijede mu ma,
i xa pama xa kisi, e xa seewa?

8 Alatala, i xa dugutegepa masen muxu be, i xa muxu rakisi.

9 N nan n tuli matima ne n Marigi Ala xa masenyi ra,
barima a bopesa nan fima a xa pama tinxinxi ma.
Ala xa e mali gbilenfe ra e xa daxupa ma.

10 A kisi yati yati nan fima mixie ma naxee gaaxuma a ya ra,
alako a xa nore xa sabati won ma boxi kui.

11 Dugutegepa nun nondi na yire keren.
Tinxinyi nun bopesa perema kira keren xon.

12 Nondi kelima lanbanyi ma,
tinxinyi kelima koore ma.

13 Alatala heri fima ne won ma,
alako won ma boxi xa daxamui ramini.

14 Tinxinyi perema a ya ra,
a findi sanyi foxi ra kira xon ma.

86

*N hayi na Ala ma**Ala maxandi*

- ¹ Dawuda xa Ala maxandi
Marigi, i i tuli mati n na, i xa n yaabi.
Misikiine fuxarixi na n na.
- ² I xa n makanta, i dugutege na n na.
N Marigi Ala, i xa i xa konyi di rakisi naxan a taxuxi i ra.
- ³ Kinikini n ma, n Marigi, barima n i xilima loxoe birin.
- ⁴ I xa seewe fi i xa konyi di ma,
n xaxili tixi i tan nan na, n Marigi.
- ⁵ I tan Marigi, i fan, i kinikini,
i xa dugutegeɗa gbo mixie be naxee birin i xilima.
- ⁶ Marigi, i xa i tuli mati n ma maxandi ra, i xa n ma dube suxu.
- ⁷ N i xilima n ma toore kui, barima i n natinma.
- ⁸ N Marigi, i maniyɛ mu na alae tagi,
i xa kaabanakoe dangi wali birin na.
- ⁹ I si naxee daa dunjɗa ma, nee fama ne e xinbi sinde i bun ma,
e i xili matoxo,
- ¹⁰ barima i gbo, i man kaabanakoe rabama.
I tan keren peti na nan Ala ra.
- ¹¹ N Marigi, i xa i xa kira masen n be,
n xa n pere i xa nondi kui.
Boɗe fanyi fi n ma, alako n xa gaaxu i xili ya ra.
- ¹² N i matoxoma n boɗe fiixe birin na, n Marigi Ala.
N i xili matoxoma ne abadan,
- ¹³ barima i xa hinne tilin.
I bara n nii ratanga faxe ma.
- ¹⁴ Ee Ala, yete igboe ndee bara keli n xili ma,
gbalotoe wama n faxafe.
E mu i kolon feo.
- ¹⁵ Konɔ n Marigi, i tan nan findixi Ala ra,
naxan kinikinima, naxan hinnema ibunadama ra,
naxan boɗe mu tema mafuren,
naxan mu taganma dugutegeɗa nun xanunteya ma.
- ¹⁶ I xa i ya rafindi n ma, i xa hinne n na.
I xa senbe fi i xa konyi di ma,
i xa i xa konyi gine xa di rakisi.
- ¹⁷ Tonxuma nde ramini n be seede ra,
alako naxee n xonxi, e xa a to, e xa yaagi,
i xa mali nun i xa madundui xa fe ra.

87

*Barife Siyoni**Ala matoxoe*

- ¹ Kora xa die xa beeti
Alatala xa taa tixi geya seniyenxie fari.
- ² Siyoni naade rafan Marigi ma,

dangi Yaxuba xa lingira birin na.

³ Mixie Ala xa taa matɔxɔma a fanyi ra

Nengi rate.

⁴ «N xa a fala Raxabi nun Babilɔn n kolonma,
a nun Filisita, Tire, nun Kusi.

⁵ A falaxi Siyonikae xa fe ra,
«E to barixi naa, Marigi Ala e makantama nɛ.»

⁶ Alatala bara a sebe sie xa buki kui,
«Yi tan barixi naa.»

Nengi rate.

⁷ Bɛɛtibae a falama e xui itexi ra,
«N ma saabui birin na i tan nɛ.»

88

Saya kira

Ala maxandi

¹ Kora xa die xa bɛɛti bɛɛtibae xa mange bɛ. A xa ba xule ra. Heman
Esiraka xa lɔnni bɛɛti.

² Marigi, n nakisima Ala,
n i xilima yanyi nun kɔɛ ra.

³ I xa n ma maxandi suxu,
i xa n ma dube tongo.

⁴ N bara tɔɔɔ n ma dunɪɲɛigiri kui,
yakɔsi n bara makɔre saya ra.

⁵ N na mixie ya ma naxee na saya kira xɔn ma.
N sɛnbe yo mu na sɔnɔn.

⁶ A luxi nɛ alɔ n ɲan saxi furee tagi gaburi kui,
i mu ratuxi naxee xa fe ma sɔnɔn,
naxee bara makuya i xa hinne ra.

⁷ I bara n na so yili tilinxi kui dimi xɔɔra.

⁸ I xa xɔnɛ bara dutun n ma,
a n makoto alɔ baa mɔɔɔnyi mixi makotoma ki naxe.

Nengi rate.

⁹ I bara n defanbooree makuya n na,
i bara e bɔɲɛɛ rapaaxu e ma.
N luma banxi kui,
n mu minima fefe ma.

¹⁰ N Marigi, n i xilima lɔxɔ yo lɔxɔ yaye ra,
n na n belexee tixi i bɛ.

¹¹ I kaabanakoe rabama mixi faxaxie nan bɛ?
E nɔma kelide, e i matɔxɔ?

¹² I xa dugutegeɲa xa fe falama gaburi kui?
I xa xanunteya masenma naa?

¹³ I xa kaabanako toma aligiyama?

I xa tinxinyi kolonma yire dennaxe xa fe bara nɛɛmu mixi ra?

¹⁴ N Marigi, n tan i xilima,
gɛɛsege yo gɛɛsege n i maxandima.

¹⁵ Marigi, i tondima n bɛ munfe ra?
I i kobe soma n na munfe ra?

16 N na tɔɔre kui kabi n dimɛdi tɛmɔi.
 N gaaxuxi, xaxilisa birin bara ba n yi ra.
 17 I xa xɔne senbe bara dangi a i,
 i xa fe magaaxuxie bara nɔ n na.
 18 E n nabilinxi alo banbaranyi,
 e dusu n xun na.
 19 I bara n xanuntenyie birin makuya n na,
 n dɔxɔboore bara keli n xun ma.

89

Ala xa saate

Ala matɔxɔe

1 Etani Esiraka xa lonni beɛti
 2 N beɛti bama n Marigi xa dugutegeɓa xa fe ra.
 N na masenma ne bɔnsɔe birin be, a falafe ra,
 3 «I xa dugutegeɓa mabanbanxi koore ma abadan.
 I xa hinne mu kanama.»
 4 «N bara saate xiri n nun n ma mixi sugandixi ra,
 n bara yi kere tongo n ma konyi di Dawuda be.
 5 «N i bɔnsɔe rasabatima ne abadan,
 n i xa kibanyi ti temui birin.»»

Ƴengi rate.

6 N Marigi, naxee na koore ma e i matɔxɔma,
 malekee i tantuma i xa dugutegeɓa xa fe ra.
 7 Nde na koore ma naxan maniyama Marigi Ala ra?
 Nde luxi alo Marigi Ala malekee ya ma?
 8 Ala magaaxu a xa seniyeɛntɔe xa malanyi,
 e birin e magoro a be.
 9 Marigi Ala, nde senbe gbo alo i tan Mange Ala?
 I xa dugutegeɓa na yire birin.
 10 I tan nan baa yamarima,
 i a mɔɔnyie raxara.
 11 I tan nan nɔ Misira ra, i a sɔntɔ.
 I i yaxuie rayensen i senbe ra.
 12 I tan nan gbe koore ra, i tan nan gbe boxi ra.
 I tan nan duniɓa birin daa.
 13 Se naxan na kɔɔla ma, se naxan na yirefanyi ma,
 i tan nan a birin daaxi.
 Taboro nun Xerimon geyae i xili matɔxɔma.
 14 I senbe gbo.
 15 Tinxinyi nun nɔndi nan na i xa kibanyi sanbunyi ra,
 xanunteya nun dugutegeɓa fan tixi i ya ra.

16 Marigi, seewe na pama be naxan i xili matɔxɔma,
 e e ɓereɓa i xa naiyalanyi nan ma.
 17 E seewama i xili xa fe ra, e xun nakelima i xa tinxinyi saabui ra.
 18 I tan nan findixi e xa naiyalanyi nun e senbe ra.
 Muxu senbe gbo i xa hinne xa fe ra.
 19 Muxu Marigi nan na muxu kantama nun muxu xa mange ra,
 Isirayila xa Seniyeɛntɔe na a ra.

20 I woyen ne i xa nama be laamatunyi ra, a falafe ra,
 «N bara senbe fi geresoe nde ma, n naxan xun nakelixa nama tagi.
 21 N bara n ma konyi Dawuda to,
 n ture seniyenxi surusuru a xunyi ma sugandi ra.
 22 N na n belexe rasoma a bun ma,
 n senbe fima ne a ma a fanyi ra.
 23 A yaxui mu a terennama,
 tinxintare mu a tɔɔɔma.
 24 N a yaxuie ibutuxunma ne,
 n a xɔnmae bɔnbɔma ne.
 25 N xanunteya nun n ma dugutegeɓa luma ne a ma,
 a senbe gboma n xili nan saabui ra.
 26 Baae nun xuree birin sama ne a xa mangeya bun ma.
 27 A a falama ne n be,
 «N Baba nan i ra, n Marigi Ala, n ma marakisima.»
 28 N a findima ne n ma di singe ra,
 naxan xungbo dunɓa mangɛe birin be.
 29 N na n ma dugutegeɓa mabanbanma ne a be,
 muxu saate naxan xirixi, a mu kanama abadan.
 30 N a bɔnsɔe rasabatima ne,
 n a xa mange kibanyi mabanbanma ne fanni koore na.
 31 A xa die na n ma seriye rabolo,
 e mu e jere n ma yaamari bun ma,
 32 e n xui matandi, e mu n waxɔnfe suxu,
 33 n e bɔnbɔma luxusinyi nan na,
 n e jaxankatama fure jaaxie ra.
 34 Kɔnɔ n mu n ma dugutegeɓa bama a ma.
 N mu n xui yanfama,
 35 n mu n ma saate kanama,
 n man mu n xui masarama.
 36 N na n kalixi n ma seniyenyi ra,
 n mu Annabi Dawuda yanfama.
 37 A bɔnsɔe kisima ne abadan,
 a xa kibanyi luma ne n ya i alɔ soge,
 38 a rasabatima ne alɔ kike,
 naxan findima seedeɓɔɔya ra abadan.»

Jengi rate.

39 Kɔnɔ i tan bara i xa mixi sugandixi makuya i ra,
 i bara mee a ra, i xɔnɔ a ma.
 40 I bara i xa saate kana i xa konyi be,
 i a ba a xa kibanyi kui.
 41 I bara a xa tete bɔɔ, i bara a makantade kana.
 42 Mixi naxee dangima, e harige bama naa.
 A dɔxɔbooree yoma a ma.
 43 I bara a yaxuie senbe so, han e bara seewa.
 44 I mu a xa santidegeɓa wali rasɔɔneya,
 i mu a malixi gere kui.
 45 I bara a xa fe raxuben,
 i bara a xa kibanyi woli bɔxi.
 46 I bara nde ba a xa fonikeya ra,
 i yaagi dusu a xun na.

Jengi rate.

- 47 Alatala, i i nɔxunma n ma han mun temui?
I xa xɔnɛ dɛxɛma alɔ tɛ han mun lɔxɔɛ?
- 48 I xa ratu a ma n ma simaya dunke ki naxɛ.
I ibunadama daaxi fuyan nan na?
49 Nde baloxi naxan mu faxama?
Nde nɔma a yetɛ bade saya kira xɔn ma?
- 50 N Marigi, i xa dugutegeɛna singe na minden,
i i kali naxan na Dawuda bɛ i xa tinxinyi kui?
- 51 N Marigi, i xa i ɲɔxɔ sa i xa konyie xa yaagi xɔn ma.
I xa na kote to mixi wuyaxie naxan dɔxɔ n xun ma.
- 52 N Marigi, i xa i ratu a ma i yaxuie n maberema ki naxɛ,
n tan i xa mixi sugandixi.
- 53 Tantui na Marigi bɛ abadan. Amina. Amina.

90

Adama birin faxama nɛ

Ala maxandi

- 1 Ala xa mixi Munsu xa Ala maxandi
N Marigi, i tan findixi muxu kantama nan na abadan.
- 2 Beenun geyae nun dunɪɲa xa daa,
i tan nan nu na Ala ra abadan.
- 3 I ibunadama ragbilenma bɛndɛ i.
I na nan fala, «Adamadi xa gbilen bɛndɛ.»
- 4 Nɛ wulu keren luxi nɛ i bɛ
alɔ lɔxɔ keren naxan bara dangi,
alɔ waxati keren naxan bara dangi kɔɛ kui.
- 5 I a niya adamadi mu keli a xa xixɔli ma.
A luxi alɔ ɲooɛ naxan minima a yetɛ ra.
- 6 A keli subaxɛ ma, a fuga,
nunmare temui a ɲan bara lisi, a xara.
- 7 I xa xɔnɛ muxu ɲɔnma nɛ, a muxu magaaxu.
- 8 I muxu xa yunubi birin kolon,
hali muxu xa fe ɲaaxi naxee findixi gundo ra.
- 9 Muxu xa simaya birin luma i xa xɔnɛ bun ma.
Muxu xa dunɪɲeigiri xa bui birin, ɲɛngi rate keren.
- 10 Muxu xa simaya buma ɲɛ tongo solofere,
ɲɛ tongo solomasaxan xa a sɔɔnɛya,
kɔnɔ na birin findixi tɔɔre nun ɲaxankate nan na.
Simaya dangima nɛ mafuren mafuren, a muxu lu dimi kui.
- 11 Nde i xa xɔnɛ sɛnbɛ kolon?
Nde gaaxuma na ya ra?
- 12 A muxu ratu simaya raɲɔnyi ma,
alako muxu xa xaxili sɔtɔ muxu xa dunɪɲeigiri kui.
- 13 N Marigi, i xa i ya rafindi muxu ma
I xa xɔnɛ buma han mun temui?
Kinikini i xa konyi die ma.

14 Kuye na iba, i xa muxu rawasa i xa dugutegeɓa ra,
alako muxu xa seewa muxu xa simaya birin kui.

15 I tɔɔre xasabi naxan dɔɔɔ muxu ma,
i yaagi xasabi naxan sa muxu ma,
i man xa muxu raseewa na xasabi ra.

16 I xa i xa kaabanakoe masen muxu be, i xa konyie.
I xa nɔre xa mini muxu xa die ma.

17 Muxu Marigi Ala xa tofanyi xa lu muxu ya i.
A xa muxu xa wali sooneya, a xa baraka sa muxu xa wali ma!

91

Gaaxutareɓa

Ala matɔɔɔ

1 Naxan luma Ala Xili Xungbe Kanyi xa kantari bun ma,
a a malabuma ne Ala xa kante kui.

2 N na a masenma Alatala be,
«I tan nan na n ma kantari nun n makantade ra,
i tan n Marigi Ala, n laxi naxan na.»

3 A tan nan i ratangama gantanyie ma naxee tema i be,
a i ratanga wuganyi ma.

4 A i makantama ne
alo tɔɔɔ a xa die makantama ki naxe a gabutenyi bun ma.
A xa dugutegeɓa luma ne alo soori xa wure lefa.

5 I mu gaaxuma ghaloe ra koe ra,
i mu gaaxuma xalie ra yanyi ra,

6 i mu gaaxuma wuganyi ra dimi kui,
i mu gaaxuma fure jaaxi ra soge bun ma.

7 Mixi wulu noma ne birade i koola ma,
mixi wulu fu noma birade i yirefanyi ma, kono sese mu i toma.

8 I na birin toma ne i ya i,
i findi seede ra tinxintare xa naxankate ma,

9 barima i bara la i Marigi ra, a bara findi i xa kantari ra.
Ala Xili Xungbe kanyi findixi i xa makantade nan na.

10 Sese mu i lima,
wuganyi yo mu soma i xonyi,

11 barima a xa malekee yamarima e xa i makanta yire birin.

12 E i tongoma ne e belexee kui,
alako i naxa i sanyi radin geme ra.

13 I noma yetee nun boximasee ra,
i senbe dangi barattee nun biidae ra.

14 Alatala xa masenyi nan ya:
«A to laxi n na, n a rakisima ne.
N a makantama ne barima a n xili kolon.

15 A na n xili, n a yaabima ne.
Tɔɔre na a li, n luma ne a seeti ma.
N a rakisima ne, n a xun nakeli.

16 N simaya xonkuye fima ne a ma,
n na n ma kisi masen a be.»

92

*Simaya kamalixi**Ala matɔxɔɛ*

¹ Bɛɛti naxan bama malabui lɔxɔɛ

² Marigi batufe fe fanyi na a ra.

Ala Xili Xungbe Kanyi, a lanma i xili xa matɔxɔ bɛɛti ra.

³ Kuye iba, a lanma i xa xanunteya xa matɔxɔ,

kɔɛ kui, muxu xa i tantu i xa dugutegeɾa xa fe ra.

⁴ Matɔxɔɛ xa ba kɔra luuti fu daaxi xui ra nun adamadi xui ra.

⁵ Marigi, n ɲɛlexinma i xa kaabanakoe ra,

n nan n sɛɛwɛ xui itema i xa wali xa fe ra.

⁶ Marigi, i naxan nabama, a makaaba, i xaxili tilin.

⁷ Xaxilitare mu sese kolonma na kui,

a mu fahaamui sɔtɔma i xa fe ma.

⁸ Ala kolontaree luma alɔ sansi

naxan bulama fiili ma, a fuga,

kɔnɔ na dangi xanbi, a ɲɔn abadan.

⁹ Kɔnɔ i tan Marigi, matɔxɔɛ na i bɛ tɛmui birin.

¹⁰ N Marigi, i yaxuie halakima nɛ,

i fe kobi rabae birin nayensen yɛ.

¹¹ I sɛnbɛ fima nɛ n ma alɔ sɛxɛ ninge,

i ture fanyi sa n ma.

¹² N yae a toma n gerefɛ xun goroma ki naxɛ,

n tuli e gi xui mɛ.

¹³ Tinxintɔɛɛ xa fe fanma nɛ alɔ tugi bili,

e xa fe te alɔ sediri wuri bili naxee na Liban.

¹⁴ E sabatixi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tete kui,

e xa fe fanma nɛ won Marigi Ala ya i.

¹⁵ Hali e forixi e xunseɛɛ fiixɛxi,

sɛnbɛ na e bɛ fe fanyi rabafe ra,

¹⁶ alako e xa a masen,

«Alatala tinxin, n tixi a xa sɛriyɛ nan fari,

tinxintareya yo mu na a ma.»

93

*Mangɛ Ala**Ala matɔxɔɛ*

¹ Marigi Alatala nan na mangɛ ra.

Xunnakeli na a yi, a sɛnbɛ gbo.

A xa dunɲa xanxi, a mu sɛrɛnma.

² I xa mangɛya fɔlɛ mu na, a dan mu na.

I tan nan na Ala ra abadan.

³ Marigi, baa mɔrɔnyi rawunduma alɔ galanyi,

galanyi naxan goroma, a bula.

⁴ I sɛnbɛ gbo na xui bɛ,

i xa xunnakeli dangi baa mɔrɔnyie ra.

Marigi sɛnbɛ gbo koore ma.

⁵ I xa sɛriyɛ xanxi, sɛniyɛntɔɛ nan lanxi i ma abadan.

94

*Ala xa paxankate**Ala xa seriye*

- 1 N Marigi Ala naxan a gberɔxɔma,
i xa i makenen i xa nɔre kui.
- 2 I tan naxan duniya kiiti sama, i xa keli,
i xa yete igboe xa walie ragbilen e ma.
- 3 N Marigi, a lanma mixi kobie xun xa rakeli han mun temui?
- 4 A lanma mixi jaaxie xa e yete matɔxɔ tun e xa yete igboya kui?
- 5 Alatala, e i xa nama tɔɔɔma, e i xa mixie halakima.
- 6 E kaape ginɛe nun xɔɔe faxama, e kiridie nii bama.
- 7 E nu fa a fala, «Alatala mu yi fee toma,
Yaxuba Marigi Ala mu yi rakɔɔsima.»
- 8 Wo tan xaxilitaree, naxee luma nama tagi,
wo xaxili sɔtɔma mun temui?
- 9 Naxan tuli daaxi, na luma a mu fe me?
Naxan ya daaxi, na luma a mu se to?
- 10 Naxan jamanɛe xuruma, na mu e paxankatama?
A tan nan xaxili fima ibunadama ma.
- 11 Alatala a kolon a adamadie xa maɔɔxunyie na ne fufafu.
- 12 Alatala, Sɛɛwe na mixi be i naxan matinxinma,
i naxan matinxinma i xa seriye ra,
- 13 alako a xaxili xa sa tɔɔre lɔxɔee,
han mixi jaaxie e gbe paxankate sɔtɔma temui naxe.
- 14 Alatala mu a xa nama raboloma,
a mu a xa mixie rabɛɛɛnma.
- 15 Kiiti tinxinxi fama ne sade,
tinxintɔe bɔɔe birama ne na fɔxɔ ra.
- 16 Nde n xun mafalama mixi jaaxie xɔn ma?
Nde tima n be mixi kobie xili ma?
- 17 Xa n Marigi mu findi n malima ra nu,
n ma fe danma ne gaburi kui nu.
- 18 N Marigi, n na maɔɔxun
a n sanyi mu tima sɔnɔn,
i xa dugutegeɛna n demenma.
- 19 N ma kontɔfilie na wuya,
i e bama n ma, i fa n naseɛwa.
- 20 I nɔma tinde mangɛya tinxintare ra,
naxan yaamari tima fe kobi ra?
- 21 E kafuma e bore ma tinxintɔe faxafe ra,
e mixi tɔɔɔɛɛ kiiti kui.
- 22 Kɔnɔ Marigi nan na n kantama ra,
a luma alɔ fanye n sabatima naxan fari.
- 23 A e xa wali kobie ragbilenma ne e ma,
a e xun nakana e xa jaaxuya ra.
Muxu Marigi Ala e sɔntɔma ne.

95

*Mange Ala matofe**Ala matoxɔɔ*

1 Won xa beeti ba Marigi be seewe ra,
won xa won xui ite won nakisima senbema be.
2 Won xa a matoxɔɔ,
won xa a matoxɔɔ ba a be beetie ra,
3 barima Alatala, Ala xungbe na a ra,
naxan findixi mange xungbe ra senbema birin xun ma.
4 Yire tilinxi na a belexe.
Geya xuntagie findixi a gbe nan na,
5 alo baa nun boxi a naxee daaxi a belexe ra.

6 Wo fa, won xa suyidi, won xa won igoro,
won xa won xinbi sin Alatala ya i naxan won daa,
7 barima a tan nan won Marigi Ala ra.
Won findixi a xa pama nan na a naxan demadonma,
alo xuruse demadonyi meenima goore ma ki naxe.

Wo xa a xui me to.

8 Wo naxa wo boje raxoxoxo alo naxan nabaxi Meriba,
alo naxan nabaxi Masa gbengberenyi ma temui dangixi.
9 Wo benbae n mato ne na loxɔɔ,
hali e to nu bara n wali foxi to.
10 Na bonsɔɔ xa fe naxa rapaaxu n ma je tongo naani bun ma.
N naxa a fala, «Nama xurutare nan yi ki,
naxan mu n waxonfe kolon.»
11 Na kui n naxa n kali n ma xone kui,
«E mu soma n ma malabude kui fefe ma!»

96

*Kiitisa na fafe**Ala matoxɔɔ*

1 Wo beeti neene nde ba Alatala be!
Duniya birin xa beeti ba Alatala be!
2 Wo beeti ba Marigi be, wo a xili matoxɔɔ.
Wo xa a xa kisi masen mixie be temui birin.
3 Wo xa a xa noɔɔ fala si birin be,
wo a xa kaabanakoe masen pama birin tagi.
4 Marigi Ala gbo, a lanma won xa a matoxɔɔ,
naxan dangi senbema birin na.
5 Sie birama ala naxee foxo ra,
e findixi kuyee fufafu gbansan nan na,
koxo Alatala nan kooɔɔ daa.
6 Noɔɔ nun naiyalanyi kelima a tan nan ma,
senbe nun naiyalanyi luma ne a xa hoxomobanxi kui.
7 Bonsɔɔ birin, wo xa tantui rasiga Alatala ma,
wo Alatala matoxɔɔ a xunnakeli nun a xa senbe xa fe ra.
8 Wo xa a xili binya alo a lanma wo xa a raba ki naxe.
Wo xa fa hadiya ra, wo xa a raso a xa hoxomobanxi tete kui.

9 Wo xa suyidi Marigi be a xa nore ya i.
Dunija birin xa seren a ya ra.

10 Wo xa a fala si birin be, «Alatala nan na Mange ra.
Dunija xanxi, a mu a imaxama.
Ala jamae makiitima tinxinyi ra.

11 Koore xa seewa, boxi xa jexelin.
Baa nun a kui isee xa wundu seewe ra.

12 Xee nun e xa bogi see xui xa ite,
wondi wuri bilie xa e seewa xui ite

13 Alatala ya ra naxan fafe.

A fafe dunija makiitide.

A dunija makiitima tinxinyi nan na,
a jamae makiiti nondi ra.»

97

Mange Ala magaaxu

Ala matoxe

1 Alatala nan na mange ra.
Dunija xa jexelin, surie xa seewa.

2 Nuxui nun kuye ifoxoxi a rabilinma.
A xa kibanyi doxoxi tinxinyi nun nondi fari.

3 Te tixi a ya ra, a a yaxuie birin ganma a rabilinyi.

4 A dunija iyalanma a xa seyamakonyie ra,
dunija mixie na a to, e serenma ne.

5 Geyae xunuma dunija Marigi Alatala ya ra alo kumi dole.

6 Koore a xa tinxinyi masenma,
si birin a xa nore toma.

7 Kuye batue fama ne yaagide a ya ra,
senbema e felenma ne a bun ma.

8 Siyonikae na a xui me, e seewama ne,
Yudayakae jexelinma ne i tan Alatala xa kiiti ra,

9 barima i tan Marigi xun nakelixa senbema birin be.

10 Alatala xanuntenyi xa fe jaaxi xon.
Alatala a batulae makantama ne,
a e ba mixi kobie belexe.

11 Naiyalanyi na tinxintoe nan be,
seewe na mixie be naxee boje fiixe.

12 Tinxintoe, wo seewa Marigi ra,
wo xa tantui rasiga a xili seniyenxi ma.

98

Beeti neene bama Alatala be

Ala matoxe

1 Beeti
Wo beeti neene ba Alatala be,
barima a bara kaabanakoe raba,
a belexe senbema bara xunnakeli soto a be.

2 Marigi bara a xa kisi masen,

a bara a xa tinxinyi sa keŋe ma jamanee ya i.

³ A mu neemu a xa dugutegeɗa nun a xa xanunteya ma Isirayila bonsoe mabiri.

Duniɗa birin bara won Marigi Ala xa kisi to.

⁴ Duniɗa birin xa Alatala matooɗo,
e xa beeti ba seewe kui.

⁵ Wo xa Alatala matooɗo kora xui nun beeti ra,

⁶ wo xa sarae fe seewe ra wo Mange Alatala ya i.

⁷ Baa nun duniɗa xa e xui ramini,

⁸ xuree xa e belexee bonbo,

geyae xa e xui ite seewe ra ⁹ Alatala ya ra,

barima a fafe duniɗa makiitide.

A duniɗa makiitima tinxinyi nan na,
a jamae makiitima nondi ra.

99

Mange Alatala seniyen

Ala matooɗe

¹ Ala dooxi a xa kibanyi kui kerubimi malekee tagi.

A xa nama tixi gaaxui kui, boxi na serenfe.

² Alatala gbo Siyoni, a tixi sie birin xun ma.

³ E xa i xili xungbe magaaxuxi matooɗo a xa seniyenyi xa fe ra.

⁴ Mange senbe xa matooɗo,

tinxinyi rafan a ma,

a kiiti sama nondi ra Yaxuba xa boxi ma.

⁵ Wo Marigi Alatala matooɗo,

wo wo magoro a bun ma a xa seniyenyi xa fe ra.

⁶ Munsa nun Haruna nu na a xa serexedubee ya ma,

Annabi Samuweli nu na mixie ya ma naxee a maxandima.

E to a xili, a naxa e yaabi.

⁷ A to seriyee nun yaamari masen e be nuxui kui,

e naxa a xui suxu.

⁸ Muxu Marigi Alatala, i bara e xa maxandi suxu.

I to Isirayila paxankata e xa yunubi xa fe ra,

i man bara diɗe e ma.

⁹ Wo xa wo Marigi Alatala matooɗo,

wo xa wo xinbi sin a xa geya seniyenxi fari,

barima won Marigi Alatala seniyen!

100

Tantui beeti

Ala matooɗe

¹ Tantui beeti

Duniɗa birin xa Alatala matooɗo!

- 2 Wo xa Alatala batu seewe kui.
Wo xa fa a ya i wo seewe xui itexi ra.
- 3 Wo xa a kolon Alatala nan wo Marigi Ala ra.
A tan nan won daaxi, won findixi a gbe nan na.
Won findixi a xa jama nan na,
naxan luxi alo a xa xuruse goore a naxan demadonna.
- 4 Wo so a xa naadee ra a tantufe ra,
wo so a xa hɔrɔmɔbanxi tete kui a matɔxɔfe ra!
Wo tantui rasiga a ma, wo a xili matɔxɔ,
5 barima Alatala fan, a xa xanunteya buma ne abadan,
a xa dugutegeɓa mu jɔnma duniɓa bende fupi fari ma.

101

Dawuda xa natse

Ala matɔxɔe

- 1 Dawuda xa beeti
N dugutegeɓa nun tinxinyi matɔxɔma ne.
N beeti bama i tan nan be Alatala.
- 2 N fe birin nabama lufe ra tinxintɔe xa kira xɔn.
I fama n yire mun temui?
N na n jereɓa ne n boɓe fiixexi ra n ma mixie tagi.
- 3 N mu n ya tima fe tinxintare ra,
n mu tinma yanfante xa kira ra,
n nun e tan mu lanma fe yo ma.
- 4 N tan nun mixi jaaxi tagi kuya,
n mu wama yunubi xɔn.
- 5 N mixi de balanma ne naxan a boore mafalama.
N mu tinma yete matɔxɔe nun yete igboɓa ra.
- 6 N na n jɔxɔ sama ne yi boxi dugutegee xɔn ma,
alako e xa lu n seeti ma.
N wama tinxintɔee nan xɔn ma, e xa n mali.
- 7 Yanfantee mu luma n ma mixie ya ma,
wule false mu tima n ya i.
- 8 Geesege birin n mixi kobie sɔntoma ne,
alako na mixi mooli naxa lu Alatala xa taa kui.

102

Furema xa maxandi

Ala maxandi nun Ala matɔxɔe

- 1 Tɔɔrɔmixi naxan Alatala maxandife a xa tɔɔre kui.
- 2 Alatala, i xa n ma maxandi suxu,
i xa i tuli mati n wa xui ra.
- 3 I naxa i kobe so n na n ma tɔɔre kui.
I xa n ma maxandi suxu mafuren.
- 4 N ma simaya na loefe alo tuuri loema kuye ma ki naxe,
n xorie na jɔnfe alo yege ganma te ra ki naxe,
5 n boɓe na lisife alo sexe naxan na fili ma.

N mu donse donma sɔnɔn.

⁶ N na wa n xui itexi ra, n xɔrie birin makenenma nɛ.

⁷ N bara lu alɔ xundi naxan toma wula i,
alɔ koofole naxan na banxi tonbolonyi kui.

⁸ N mu nɔma xide.

N kiroxi alɔ xɔni naxan na kerenyi ma banxi fari.

⁹ N yaxuie yoma n ma lɔxɔɛ birin,
e n xili rawalima danke wɔyɛnyi ra.

¹⁰ N dɛ rafexi texube ra alɔ donse,
n yaye silɔnma n ma minse xun ma

¹¹ i xa bɔpete nun i xa xɔnɛ xa fe ra.

I bara n kerɪ pon!

¹² N ma simaya bara lu alɔ niini naxan lɔɛma dimi kui,
alɔ sɛxɛ naxan lisima fili ma.

¹³ Kɔnɔ i tan Alatala luma nɛ i xa kibanyi kui abadan,
i xili mu lɔɛma dunɪja ma.

¹⁴ I fama nɛ kelide i xa kinikini Siyoni ma,
barima a lanxi i xa hinne a ra yi waxati sugandixi ma.

¹⁵ A gɛmɛɛ nun a bɔxi rafan i xa konyi die ma.

¹⁶ Sie birin fama gaaxude Alatala xili ya ra,
mangɛɛ birin fama e xinbi sinde i xa nɔrɛ ya ra.

¹⁷ Alatala man fama nɛ Siyoni tide,
a a yetɛ masen a xa nɔrɛ kui.

¹⁸ A a ya rafindima nɛ misikiine xa maxandi ma,
a mu yo a xa dube ma.

¹⁹ Na xa sɛbɛ bɔnsɔɛɛ bɛ naxɛɛ fama,
alako mixi naxɛɛ mu daaxi sinden e xa Alatala matɔxɔ,

²⁰ barima a a ya ragoroma won ma kelife a xa yire sɛniyɛnxi itexi.

Alatala bɔxi matoma kelife koore ma,

²¹ alako a xa geelimanie wa xui rame,

a xa mixie ratanga naxɛɛ na faxɛ xa kira ma,

²² alako e xa Alatala xili masen Siyoni taa kui,

e xa a matɔxɔ bɛɛti ra Darisalamu,

²³ sie na e malan tɛmɪ naxɛ Alatala batufe ra.

²⁴ A bara n ma sɛnbɛ ba n yi ra n ma dunɪjɛgiri kui,
a bara n ma simaya radunke.

²⁵ N naxa a fala a bɛ, «N Marigi Ala,

i naxa n nii ba n ma simaya tagi ra,

i tan naxan buma abadan,

²⁶ I tan nan dunɪja daa,

i tan nan koore itala i xɔnyɛ ra.

²⁷ E tan ɲɔnma nɛ, kɔnɔ i tan buma nɛ abadan,

e birin forima nɛ alɔ sose, kɔnɔ i tan e masarama nɛ alɔ donma.

I e masarama nɛ, alɔ donma naxan nagoroma, a wɔlɛ.

²⁸ Kɔnɔ i tan mu masarama, i mu ɲɔnma abadan.

²⁹ I xa konyie xa die fama nɛ sabatide bɛ,

e bɔnsɔɛ fa bu xaxilisa kui i ya i.»

103

*Ala xa marafanyi**Ala matɔxɔ*

1 Dawuda xa beeti

N xa Alatala tantu n nii birin na,
n xa a xili seniyenxi matɔxɔ.

2 N xa Alatala tantu n nii birin na,
n naxa nɛɛmu a xa hinne ma.

3 A tan nan dijɛma i xa yunubie ma,
a i xa furee rayalan,

4 a i ratanga faxɛ ma,

a i rabilin a xa xanunteya nun a xa kinikini ra.

5 A hinnema i ra i xa duniɛigiri kui,
alako i man xa senbe sɔto i xa foriɲa kui alo sege.

6 Alatala ɲɛrema tinxinyi kui,
a kiiti tinxinxi sama tɔɔrɔmixie be.

7 A bara a xa kira masen Annabi Munsu be,
a a xa kaabanakoe masen Isirayilakae be.

8 Alatala kinikinima mixie ma, a hinne e ra,
a mu xɔnɔma e ma mafuren mafuren,
a xa xanunteya gbo.

9 A mu mixie tɔɔrɔma temui birin,
a xa xɔnnanteya mu buma.

10 A mu won ɲaxankatama won ma yunubi rabaxi ki ma,
a mu won ma yunubi sare ragbilenma won ma.

11 Koore itexi bɔxi xun ma ki naxe,
a xa xanunteya fan gboxi na ki ne a yaragaaxuie be.

12 Sogetede makuyaxi sogegorode ra ki naxe,
a won ma yunubie fan makuyaxi won na na ki ne.

13 Babae kinikinima e xa die ma ki naxe,
Alatala fan kinikinima a yaragaaxuie ma na ki ne,

14 barima a a kolon won yailanxi se naxan na,
a ratuxi a ma a bende nan won na.

15 Adamadie xa simaya maniya sansi ra naxan fugama fili ma,

16 kɔnɔ foye na bɔnbɔ a ra, a xarama ne, a loɛ.

17 Kɔnɔ Alatala a yaragaaxuie xanuma ne abadan,
a xa tinxinyi birama ne e bɔnsɔɛɛ fɔxɔ ra,

18 naxee a xa saate binyama,
e a xa sɛriye rabatu.

19 Alatala bara a xa kibanyi dɔxɔ koore ma,
a duniɲa birin yamari.

20 Wo tan malekee, wo xa Alatala tantu,
wo tan naxee senbe gbo, wo tan naxee a rabatuma.

21 Wo tan senbema naxee na koore ma,
wo xa Alatala tantu,
wo tan naxee a waxɔnfe rabama.

22 Wo tan birin naxee daaxi,
wo xa Alatala tantu yire birin a xa mangeya bun ma.
N xa Alatala tantu n nii birin na.

104

*Alatala xa daalisee**Ala matəxəe*

¹ N xa Alatala tantu n nii birin na.

N Marigi Alatala, i senbe gbo, nore nun yanbe na i ma,
² a luxi alo naiyalanyi yati findixi i xa guba nan na.
 I koore italaxi alo dugi xungbe i sabatixi naxan bun ma,
³ i xa konkoe tixi nuxuie fari ye ragataxi dennaxe.
 I nuxuie findi i xa jere se ra,
 i i jere foye fari.
⁴ I foye xema i xa masenyi ra,
 i te rasanbama i xa wali rabafe ra.

⁵ Ala dunipa tixi ne alo banxi tixi ki naxe,
 a mu a mamaxama feo.
⁶ A baa dusu ne a xun ma alo dugi,
 a geyae xuntagi makoto.
⁷ I to xaape ye ma, a a gi i xa galanyi xui ma,
⁸ geyae nun gulunbae fa lu yire i nu wa dennaxe xon.
⁹ I naaninyi saxi ye be a mu tuganma naxan xun ma,
 alako a naxa gbilen din na xare ma.

¹⁰ I dulonyie findi xuree ra,
 naxee susuma geya longorie ra,
¹¹ a ye xoli ba burunyi subee birin ma,
 a ye xoli ba wulai sofalee ma.
¹² Xonie sabatixi nee fe ma,
 e e xui raminima wuri salonyie kon na burexee longori ra.
¹³ I geyae bundama ye ra keli koore ma,
 boxi wasama i xa wali ra.
¹⁴ I nooge raminima xurusee be,
 i sansie rabulama adamadie be,
 e baloe soto ma naxee ra.
¹⁵ I weni fima mixie ma, naxan e boje rafa ma e ma,
 i ture raminima e be, naxan e kiri ratofanma,
 i e baloma donse ra, naxan senbe fima e ma.
¹⁶ Liban wuri bilie, Marigi naxee sixi,
 e bara ye soto a fanyi ra,
¹⁷ xonie e tee sama e kon na.
 Gbongboe e tee sama sipire wuri bilie kon na,
¹⁸ wulai sie xima geyae fari,
 sagalee luma gema longorie ra.

¹⁹ I kike yailanxi sali waxatie kolonfe nan na.
 Soge a dula temui kolon.
²⁰ I dimi rafama kee ra, burun subee jere ma temui naxe.
²¹ Yetee na e xui ramini donse fenfe ra, Ala e kima baloe ra.
²² Soge nefee mini, e gbilen e xa fonmee ra.
²³ Mixie tan mini, e sa feren walide.

24 Alatala, i xa daalisee wuya.
I e birin daaxi xaxilimaya nan na.

Boxi rafexi i xa daalisee ra,
25 baa fan nafexi i xa daalisee ra,
ndee xurun, ndee xungbo, e wuya.

26 Kunkui xungbee jereema menni fari,
peremui jereema baa bun ma jɛɛxinyi ra.

27 Yi daalise birin e xaxili tixi i tan nan na e baloe xa fe ra.

28 I na e ki, e a sɔtoma ne i saabui ra, e wasa.

29 I na e kuma, e gaaxuma ne.

I na e jɛngi ba, e faxama ne, e gbilen bende.

30 I na i jɛngi raso e fate, e man balo,
boxi man fa fan.

31 Alatala xa nɔre xa bu abadan!

Alatala xa seewa a xa daalie ra!

32 A na boxi mato, a serenma ne,
a na din geyae ra, e ganma ne.

33 N Alatala matɔxɔma ne fanni n baloxi,
n beeti bama ne n Marigi Ala be fanni n na dunija ma.

34 N ma dube xa rafan a ma.

N seewama ne Alatala xa fe ra.

35 Kɔnɔ yunubitɔee tan xa loe dunija ma.

Mixi jaaxie naxa lu naa sɔnɔn!

N bara Alatala matɔxɔ n nii birin na. Wo Alatala tantu!

105

Isirayila xa xɔreya

Ala matɔxɔe

1 Wo Alatala xili matɔxɔ,
wo a xa kaabanakoe masen jamae tagi.

2 Wo beeti ba a be a xa kaabanakoe xa fe ra.

3 Wo xa seewa a xili seniyenxi xa fe ra,
mixi naxee Alatala fenma, e xa jɛɛxin.

4 Wo xa Alatala xa senbe fen,
wo xa kata lude a ya i temui birin.

5 Wo xa ratu a xa kaabanakoe ma,
wo naxa neemu a xa kiiti ma,

6 wo tan Ala xa konyi Iburahima bɔnsɔe,
wo tan Yaxuba xa die a naxee sugandi.

7 A tan nan won Marigi Alatala ra,
a kiiti sama dunija birin ma.

8 Alatala a ratuma a xa saate ma temui birin,
a mu neemuma a xa laayidi ma abadan,

9 a naxan tongoxi Iburahima nun Isiyaga be marakali ra.

10 A bara na nate tongo Yaxuba be,
a bara na saate xiri Isirayila ra,

11 a masenfe ra, «N bara Kanaan boxi fi wo ma ke ra.»

12 Beenu e xa wuya menni,
 13 e nu na lintanfe tun,
 14 Ala mu tin mixi yo xa nɔ e ra.
 A naxa a xɔɔxɔ jamane mangɛɛ bɛ a falafe ra,
 15 «Wo naxa n ma jama sugandixi tɔɔɔ de,
 wo naxa fe jaaxi raba n ma namijɔnmɛɛ ra.»

16 Beenu Ala xa kaame ragoro duniɲa ma, a baloe ba duniɲa yi ra,
 17 a naxa a xa mixi nde Yusufu rasiga e yara konyiya kui.
 18 A sanyie nun a kɔnyi nu balanxi yɔlɔnxɔnyi ra,
 19 han Ala xa laayidi naxa kamali, a nɔndi fi a ma temui naxe.
 20 Na temui mangɛ xungbe naxa yaamari fi a xa mini geeli kui,
 a xa fulun.
 21 Mangɛ naxa Yusufu findi a xa banxi xunyi ra,
 a a gbɛ se birin sa a nɔɛ bun ma,
 22 alako mangɛ xa mixie xa lu a waxɔn ki,
 bɔxi forie xa xaxili soto a saabui ra.

23 Na dangi xanbi, Isirayila jama Yaxuba bɔnsɔɛ naxa fa Misira,
 e sabati Hami xa bɔxi ma.

24 Ala naxa a xa jama wuya dangife e yaxuie ra.
 25 A naxa Misirakae bɔjɛ masara,
 han e fa a xa jama xɔn,
 e nate jaaxi tongo e xa fe ra.
 26 Na temui a naxa a xa kɔnyi di Munsa xɛɛ,
 a nun a xa mixi sugandixi Haruna.
 27 E naxa Ala xa tɔnxumae makaabaxie raba,
 Hami xa bɔxi xa mixie tagi.
 28 E to Ala xa masenyi ti Misirakae bɛ,
 Ala naxa dimi rasin bɔxi ma, kuye naxa ifɔɔɔ.
 29 A naxa menni ye mafindi wuli ra, yɛxɛɛ fa faxa.
 30 E xa bɔxi naxa rafe lanxansarimae ra,
 e so han mangɛ xa banxi kui.
 31 A naxa yaamari fi xɛɛrie nun saasie xa din bɔxi birin na.
 32 A naxa balabalanyi nun tune ragoro bɔxi ma,
 seyamakɔnyi naxa din menni ra.
 33 A naxa e xa weni bilie nun e xa xɔre bilie kana,
 a nun wuri bilie birin naxee nu na e xa bɔxi ma.
 34 A naxa yaamari fi katɔe xa wuya han,
 35 e fa sansie birin kana Misira bɔxi ma,
 e bɔxi daxamui birin don.
 36 A rapɔnyi a naxa di singe birin faxa e xa bɔxi kui,
 e naxee bari e senbɛ ra.

37 Ala naxa a xa jama ramini kɔbiri nun xɛɛma ra,
 mixi yo mu faxa e ya ma.
 38 Misirakae naxa sɛɛwa e xa mini ra,
 barima e nu bara gaaxu Isirayilakae ya ra.
 39 Ala naxa nuxui itala e xun ma yanyi ra,
 a tɛ ti koore ma kɔɛ ra naiyalanyi ra.

⁴⁰ E to a maxandi, a naxa fa kɔnkɔlɛe ra e bɛ,
naxan findixi koore baloe ra e bɛ.

⁴¹ A naxa fanye rabi,
a ye ramini e bɛ,
alo xure naxan jɛrɛma gbengberen yire tagi.

⁴² Ala to ratu a xa laayidi sɛniyenxi ma,
a naxan tongo a xa konyi di Ibrahima bɛ,

⁴³ a naxa a xa jama ramini sɛwɛ kui,
a a ragiri a xa mixi sugandixie xa jɛlexin bɛɛti ba.

⁴⁴ A naxa si gbɛtɛe xa bɔxi fi e ma,
jamanɛe xa naafuli naxa findi e gbe ra,

⁴⁵ alako e xa Ala xui suxu,
e xa a xa yaamarie rabatu.

Wo xa Alatala matɔxɔ!

106

Nɛɛmufe Ala xa xanunteya ma

Ala matɔxɛ

¹ Wo xa Alatala matɔxɔ.

Wo xa a tantu barima a fan,
a xa xanunteya buma abadan.

² Nde Alatala xa wali xungbe masenma,
nde a xa matɔxɛ bama?

³ Sɛwɛ na tinxintɔɛe bɛ,
naxee birama tinxinyi fɔxɔ ra lɔxɛe birin.

⁴ Alatala, i xa ratu n ma i hinnɛma i xa jama ra temui naxɛ,
i na e rakisi, i xa n fan mali,

⁵ alako n xa i xa mixi sugandixie xa hɛri sɔto,
n xa sɛwɛ i xa jama ra,
n xa jɛlexin i kɛ tongomae ya ma.

⁶ Muxu bara yunubi raba alo muxu benbae,
muxu bara fe kobie raba jaaxɔna kui.

⁷ Muxu benbae to nu na Misira bɔxi ma,
e mu e jɔxɔ sa i xa kaabanakoe xɔn ma,
e mu ratu i xa xanunteya ma.

E naxa e kobe raso i ra Xulunyumi baa fɛ ma.

⁸ Kɔnɔ a naxa e rakisi a xili xa fe ra,
alako a xa a sɛnbɛ masen.

⁹ A to xaɛɛ Xulunyumi baa ma, a naxa xɔri,
e naxa a igiri a xaraxi ra.

¹⁰ A naxa e rakisi e xɔnmixie bɛlɛɛ i,
a e xunsara e yaxuie bɛlɛɛ.

¹¹ Ye naxa dusu e yaxuie xun na,
hali mixi keren a mu kisi.

¹² Na kui e naxa la a xa masenyi ra, e a matɔxɔ bɛɛti ra.

¹³ Kɔnɔ a mu bu, e man naxa nɛɛmu a xa walie ma,
e tondi a waxɔnfe rabade.

¹⁴ E naxa bira e yɛtɛ waxɔnfe fɔxɔ ra gbengberenyi ma,
e Alatala mato.

15 A naxa e waxɔnse so e yi ra,
kɔnɔ na dangi xanbi, a naxa e rapɔn.

16 Ala xa pama naxa Munsa nun Haruna tɔnɛ,
naxee findixi Alatala xa konyi seniyenxie ra.

17 Boxi naxa a rabi,
a Datan nun Abirami xa mixie ragoro a kui.

18 Te naxa e foxirabire paaxie gan.

19 E naxa ninge misaali yailan wure ra,
e a batu kuye ra.

20 Ninge naxan sɛɛɛ donma,
e naxa na misaali findi e Marigi Alatala pɔxɔɛ ra.

21 E naxa nɛɛmu e Rakisima Ala ma,
naxan fe xungbee raba Misira,

22 naxan kaabanakoe raba Hami boxi ma,
naxan fe magaaxuxie raba Xulunyumi baa ma.

23 Ala nu wama e sɔntɔfe,
kɔnɔ a xa mixi sugandixi Munsa naxa a maxandi,
a xa a xa xɔnɛ xɔrɔxɔɛ lu na.

24 E naxa tondi a xa boxi fanyi suxude, e mu la a xa laayidi ra.

25 E naxa ti Alatala kanke e xa kiri banxie kui, e mu a xui suxu.

26 Na kui a naxa laayidi tongo e bɛ,
a xa e faxa gbengberenyi ma,

27 a xa e bɔnsɔɛ faxa pamanɛɛ tagi,
a xa e rayensen dunɪa ma.

28 E naxa Bali Peyori batu,
e sɛɛɛɛ sube don naxan baxi mixi faxaxie bɛ.

29 E naxa Ala raxɔnɔ e xa fe kobie ra,
han a naxa fure paaxi nde ragoro e ma.

30 Finexasi to keli, a naxa Ala maxandi e bɛ,
fure paaxi naxa ba e ra.

31 Mixi naxa na tinxinyi kolon a bɛ abadan.

32 Alatala xa pama naxa a raxɔnɔ Meriba xure fe ma.
Annabi Munsa naxa tɔrɔɔ e xa fe ra,

33 a to wɔyɛn xɔrɔxɔɛ fala e xa Ala matandi xa fe ra.

34 E mu Kanaan sie sɔntɔ alɔ Alatala e yamari ki naxɛ.

35 E naxa sabati e ya ma, e bira e naamunyie foxɔ ra.

36 E naxa nee xa kuyee batu, na fa findi gantanyi ra e bɛ.

37 E naxa e xa di xɛmɛɛ nun e xa di gine ba sɛɛɛɛ ra jinnɛɛ bɛ.

38 E to e xa die faxa sɛɛɛɛ ra Kanaan xa kuyee bɛ,
e naxa boxi findi boxi seniyentare ra.

39 E e yɛɛɛ findi mixi seniyentare ra na ki nɛ,
e e Marigi yanfa.

40 Na kui Alatala naxa xɔnɔ a xa pama ma,
a kɛ tongomae mu rafanxi a ma sɔnɔn.

41 A naxa e rabolo si gbɛtɛɛ yi ra,
e yaxuie naxa e yamari.

42 E yaxuie naxa nɔ e ra,
e fa lu e sɛnbɛ bun ma.

43 Sanya wuyaxi Ala naxa e rakisi,
kɔnɔ e mu gbilen a matandife ra.
Na kui e naxa lɔɛ e xa yunubie xa fe ra.

44 Kɔnɔ Ala naxa e tɔɔɛ to,
a naxa e wa xui mɛ.

45 A naxa ratu a xa saate ma,
a kinikini e ma a xa xanunteya tilinxi xa fe ra.

46 A naxa a niya mixie xa kinikini e ma konyiya kui.

47 Muxu Marigi Alatala, muxu rakisi.

I xa muxu ramini sie tagi,
alako muxu xa i xili seniyɛnxi tantu,
muxu xa sɛɛwa i matɔxɔfe ra.

48 Tantui na Isirayila Marigi Alatala bɛ abadan!

Nama birin xa a fala: «Amina!»

Wo xa Ala matɔxɔ!

107

Tantui sɛɛɛɛ kisi xa fe ra

Ala matɔxɔɛ

1 Wo Alatala tantu, barima a fan,
a xa xanunteya buma abadan!

2 Alatala naxan xun sara,
a naxee baxi e yaxuie yi ra,

3 a naxee ramini sie tagi sogetede nun sogegorode mabiri,
a naxee faxi kelife kɔɔla nun baa mabiri,
e birin xa Alatala tantu.

4 Ndee lɔɛxi gbengberenyi ma,
e mu sabatide yo toxi.

5 Kaame nun ye xɔli nu e halakima,
limaniya naxa ba e yi.

6 E to e dɛ rawa Alatala bɛ e xa tɔɔɛ kui,
a naxa e fulun e xa yaxankate ma.

7 A naxa e rapɛɛ kira tinxinxi nde xɔn ma,
alako e xa yire fanyi to e sabatima dennaxɛ.

8 E xa Alatala tantu a xa xanunteya xa fe ra,
nun a xa kaabanakooe xa fe ra a naxan nabaxi adamadie bɛ,

9 barima a ye xɔli bama mixie ma,
a kaametɔɛ rawasama donse fanyie ra.

10 Ndee nu sabatixi dimi kui nun faxɛ xa nɔɛ bun ma,
geeli xɔɔxɔɛ kui, yɔlɔnxɔnyi mabalanxi e ma.

11 Barima e muruta nɛ Ala xa masenyi xili ma,
e Ala xa marasi xɔn.

12 A naxa e bɔɔɛ mafiixɛ tɔɔɛ ra.
E naxa dagalan yɛ, mixi yo mu e mali.

13 E naxa Marigi maxandi nimise kui,
a naxa e rakisi e xa yaxankate ma.

14 A naxa e ramini dimi kui nun faxɛ xa nɔɛ bunma,

a naxa luutie bolon e nu xirixi naxee ra.

¹⁵ E xa Marigi batu a xa dugutegeɽna xa fe ra,
nun a xa wali makaabaxie xa fe ra adamadie be.

¹⁶ Barima a bara wure naadee wuru,
a kondonyie kana.

¹⁷ Xaxilitaree nu bara e yeɽe suxu e xa murute nun e xa fe jaaxie ra, e lu
nimise kui.

¹⁸ Donse birin bara nu raɽaaxu e ma,
e nu fa na faxe nan dei.

¹⁹ E xa na xɔɔɔɔe kui, e naxa e xui rate Alatala ma,
a naxa e rakisi e xa xɔɔɔɔe ma.

²⁰ A naxa a xa masenyi rasanba e ma, a e rayalan,
a e ba e xa jaxankate kui.

²¹ E xa Marigi tantu a xa dugutegeɽna nun a xa wali makaabaxie xa fe ra
adamadie be.

²² E xa seɽexe ba a xa wali fanyie kolon fe ra a be.

E man xa a xa wali fanyie ifala e xui itexi ra seewe kui!

²³ Naxee nu biyaasima kunkui xungbee kui baa ma,
e man nu yuleya raba yee xun ma,

²⁴ nee bara Marigi wali foxie
nun a xa wali makaabaxie to baa ma.

²⁵ A naxa masenyi ti, turunnaade foye naxa keli
a moɔnyie ramaxa,

²⁶ a nu biyaasilae xa kunkui ite a nu a sin,
e nu na jaxankate kui.

²⁷ E xun naxa magi a ra e naxa lu alo siisilae.

E xa xaxilimaya birin naxa lu e ma fu.

²⁸ E xa nimise kui e naxa Marigi xili e xui itexi ra,
a naxa e ratanga na gbaloe ma.

²⁹ A naxa turunnaade foye iti, a a masabari,
moɔnyie naxa e raxara.

³⁰ E naxa seewa nee xa maraxare ra,
a naxa e xunti e waxonde ra.

³¹ E xa Marigi tantu a xa dugutegeɽna nun a wali makaabaxie xa fe ra
adamadie be!

³² E xa a xa fe gbo nama be,
e xa a matoxo Forie xa malanyi!

³³ A xure xungbee masarama gbengberenyi ra,
a dulonyi findi boxi maxare ra.

³⁴ A boxi fanyi findima foxoe yire ra,
na boxikae xa fe jaaxi xa fe ra.

³⁵ A gbengberenyi findima xure ra

a yire maxare findi xure guli ra,

³⁶ a kaametoee rasabati naa,

e taa ti naa e sabatide.

³⁷ E xe sama, e wuri bilie sima

naxee bogi barakama.

³⁸ A dubama e be, e wuya,

a mu sese bama e xa xuruse konti ra.

³⁹ Ndee gbee xurunma,
toore nun jaxankate ra.

⁴⁰ A marajaaxui dusuma forie xun na,

a e ralɔɛ gbengberenyi ma kirae mu dennaxe ma,

⁴¹ A misikiinee bama tɔɔɛ kui,
a e xa denbayae rawuya alo xurusee.

⁴² Mixi tinxinxie na toma e ɲɛlexinma a ra,
Kɔnɔ tinxintaree birin de balanma nɛ.

⁴³ Xaxilima naxan na, a xa a ɲɔxɔ sa yi fe birin xɔnma,
a xa Marigi xa dugutegeɲa fahaamu.

108

Xunnakeli Ala saabui ra

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti

² Ala, n bara nate tongo n boɲɛ kui.

N Marigi Xunnakeli Kanyi, n n xui raminima nɛ beeti ra.

³ N n ma kɔrae nun n ma maxasee berema nɛ subaxe ma.

⁴ N Marigi, n i batuma nɛ sie tagi,
n i matɔxɔma nɛ beeti ra ɲamanɛe ya ma,

⁵ barima i xa dugutegeɲa gbo dangi koore ra,
i xa xanunteya ite alo nuxuie.

⁶ Ala, i xunyi rakeli koore ma,

i xa nɔɛ xa lu boxi birin xun ma,

⁷ alako i xanuntenyie xa kisi i senbe saabui ra.
Yandi, n ma duba suxu.

⁸ Ala bara wɔyɛn a xa lingira seniyenxi kui,

«N n xun nakelima nɛ,

n Sikemi boxi itaxun,

n Sukɔti gulunba sɔtɔma nɛ.

⁹ N gbe nan Galadi ra, n gbe nan Manasi ra.

Eframi boxi tan luma nɛ alo n xun makantase,

Yudaya findi n ma munyaati ra.

¹⁰ N n sanyi maxama Mowaba boxi ma,

n n ma sankiri wolima Edon nan ma a xa findi n gbe ra.

N gere ti xui mɛma nɛ Filisita boxi ma.»

¹¹ «Nde n xun tima taa makantaxi ra?

Nde n xaninma Edon boxi ma?

¹² Ala mu a ra, naxan muxu rabeɲinxi gere kui?

¹³ I xa fa muxu malide, i xa muxu ba muxu yaxuie yi ra.

Adamadie xa mali fufafu na a ra.

¹⁴ Won fama won senbe raminide Ala xa mali saabui ra.

A tan nan fama won yaxuie iwurude.»

109

Tɔɔɲegɛla xa maxandi

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

N Marigi Ala, n naxan matɔxɔma, i naxa lu dundui kui,

² barima mixi ɲaaxie na wule falafe n xun ma.

E de mu fan, e wule fala tun.

³ E na n nabilinfe xonnanteya woyenyie ra,
hali n mu fe jaaxi yo rabaxi e ra.

⁴ N na fe fanyi raba e be, e n gere.
N a ragbilenma i tan Ala nan ma.

⁵ E n ma wali fanyi sare ragbilenma n ma a kobi ra,
n ma xanunteya, e na masarama n be xonnanteya ra.

⁶ I xa na tɔɔɔɛgetɔɔ taxu mixi kobi nde ra,
a defanboore xa a yanfa.

⁷ A na makiiti, kiiti xa kana a ra.
I naxa a xa maxandi suxu.

⁸ A xa simaya xa dunke koti.
Mixi gbete xa a xa wali tongo.

⁹ A xa die xa findi kiridie ra, a xa gine xa findi kaape ra.

¹⁰ A xa die xa findi peretie ra naxee kule matima tun.
E xa makuya e baride ra naxan bara kana.

¹¹ Donifa xa a ke birin tongo,
a xa geeni birin xa findi si gbete gbe ra.

¹² Mixi yo naxa kinikini a ma,
mixi yo naxa hinne a xa kiridie ra.

¹³ A bɔnsɔɔe xa sɔntɔ, e xilie xa nɛɛmu mixie ra.

¹⁴ Alatala xa ratu a xa fe kobie ma,
a nga xa yunubi naxa xafari.

¹⁵ Alatala xa ratu na yunubie ma temui birin,
a xa e xa fe ranɛɛmu dunjɔa ra,

¹⁶ barima e mu dugutegeɔa rakamalima,
e misikiine nun fuxarilae tɔɔɔɔma, han e faxa sunnunyi kui.

¹⁷ Naxan mixi dankama, na kanyi xa danke sɔtɔ.
Naxan dubama mixie be, a xa barake sɔtɔ.

¹⁸ Danke xa ragoro a ma
alo a donma ragoroma a ma ki naxe.

A xa so a fate i alo ye,
a xa so a xorie alo ture.

¹⁹ A xa lu a ma alo a xa sose luma a ma ki naxe,
a xa bilin a ma alo a beleti bilinma a tagi ki naxe temui birin.

²⁰ Alatala xa na sare fi n ma yaxuie be,
naxee fe kobi falama n xun ma.

²¹ Kɔnɔ i tan n Marigi Alatala,
i xa hinne n na i xili xa fe ra,
i xa n nakisi i xa dugutegeɔa fanyi saabui ra.

²² N luxi ne alo misikiine fuxarila,
naxan bɔɔɔe na tɔɔɔfe ki fanyi ra.

²³ N ma fe ɔɔnfe alo niini naxan kuyama nunmare ra.
Mixi n kerima alo katoo kerima ki naxe.

²⁴ N xinbie serɛnma, n fate ɔɔnma,
sunyi xa fe ra.

²⁵ E n nayaagima temui birin.
E na n to, e yoma n ma tun.

²⁶ N Marigi Ala, i xa n mali,

i xa n nakisi i xa dugutegeɓa xa fe ra.

²⁷ E xa a kolon, i senbe na n malife.

²⁸ E tan n dankama,

konɔ i barake nan fima n ma.

Yaagi fama ne dusude e xun na,

konɔ n tan i xa konyi di, n seewama ne.

²⁹ N yaxuie xa ifu,

e xa yaagi xa dusu e xun na.

³⁰ N Alatala tantuma ne n xui itexi ra,

n a matɔɔma ne pama ya ma,

³¹ barima a tixi misikiine seeti ma,

a xa e ratanga mixie ma naxee wama e faxafe.

110

Alatala nan Mange Xungbe dɔɔma

Ala matɔɔɔ

Dawuda xa beeti

¹ Alatala xa masenyi n marigi be:

«I magoro n yifanyi ma,

han n xa i sanyi ti i yaxuie fari.»

² Alatala i senbe ragboma ne kelife Siyoni,

han i i yaxuie yamari.

³ I xa soorie luma ne i foxo ra gere kui.

Na kuye na iba subaxe ma,

i senbe gboma ne seniyenyi kui alo i fonike waxati.

⁴ Alatala bara a kali yi laayidi ra, naxan mu kanama:

«N bara i findi serexedube ra abadan,

a Melekisedeki daaxi.»

⁵ Marigi luma i yifanyi ma,

a mangee kanama ne a xa xone loxo.

⁶ A a xa kiiti rajereema ne pamanee fari,

a e sonto, a mange xungbe nde xun nakana.

⁷ Mange xure ye minma kira i.

A xun nakelima na nan ma.

111

Ala matɔɔma fe naxee ma

Ala matɔɔɔ

¹ Wo Alatala matɔɔ!

N Alatala batuma ne n boɓe birin na,

tinxintooe nun pama ya ma.

² Marigi xa walie makaaba.

E rafan mixie ma naxee tinma e matode.

³ A xa walie noroxi,

a xa tinxinyi buma ne abadan.

⁴ A a niya birin xa ratu a xa kaabanakoe ma.

Alatala hinnema adamadie ra, a kinikini e ma.

⁵ A baloe fima mixi ma naxan gaaxuma a ya ra, a ratu a xa saate ma abadan.

⁶ A bara a xa wali senbe masen a xa pama be, pamane gbete ke sofe ra e yi.

⁷ A walima nɔndi nun tinxinyi nan fari.

A xa yaamarie findima seriye fanyi nan na,

⁸ naxee mu kanama abadan, adamadie lanma e xa naxee rakamali.

⁹ A bara a xa pama xun sara, a bara a xa saate mabanban abadan. A xili seniyen, a magaaxu.

¹⁰ Xaxilimaya foloma Alatala yaragaaxui nan ma.

Mixi naxan gaaxuma Ala ya ra, a xaxili fanyi sotoma ne. Adamadie lanma e xa a matɔɔ abadan.

112

Tinxintɔe sare

Ala matɔɔe

¹ Wo Marigi Ala matɔɔ!

Hɛeri na mixi be naxan gaaxuma Marigi ya ra, naxan tinma a xa yaamarie rabatude.

² A bɔnsɔe senbe gboma ne bɔxi ma. Barake luma tinxintɔe nan ma.

³ Naafuli nun bannaya luma a yi ra, a xa tinxinyi xanxi abadan.

⁴ Yanbe minima dimi kui tinxintɔe be, naxan kinikinima a boore ma, naxan hinnema adamadie ra, naxan luma pere ra tinxinyi kui.

⁵ Barake luma mixi be naxan mixie kima, naxan tinma mixi donide, naxan walima tinxinyi ra.

⁶ Na kanyi mu birama, mixie mu nɛemuma a xa tinxinyi ma.

⁷ A mu gaaxuma xibaaru paaxi ya ra, barima a xaxili tixi Alatala ra, a bɔje xanxi.

⁸ A bɔje raxara, gaaxui yo mu a ma. A rapɔnyi, a noma ne a yaxuie ra.

⁹ A misikiine kima, a perema tinxinyi kui temui birin, a xun nakelima tun.

¹⁰ Mixi paaxi tɔɔɔma na tofe ra, a a pinyi maxinma, a xa fe xun nakanama. Mixi paaxie xa nate mu kamalima fefe ma.

113

Alatala maniye mu na

Ala matɔxɔɛ

1 Wo Alatala matɔxɔ!

Alatala xa konyi die, wo xa a matɔxɔ.

Wo Alatala xili matɔxɔ.

2 Tantui na Alatala be abadan.

3 Tantui na Alatala be yire birin,
kelife sogetede mabiri, han sogegorode.

4 Alatala xa nɔɛ na pamanɛɛ xun ma, a xa nɔɛ na koore ma.

5 Nde maniye won Marigi Alatala ra,
naxan magoroxi a xa kibanyi kui koore ma,

6 naxan a ya ragoroma koore nun bɔxi ma.

7 A misikiine xun nakelima,
a tɔɔɔmixi bama a xa setareɲa kui.

8 A a tima a xa kuntigie sɛɛti ma.

9 A di gbege fima gine dibaritare ma,
alako a xa sɛɛwa sɔɔ a xa die ya ma.

Wo Alatala matɔxɔ!

114*Isirayila bɔxi Ala xa pama rasɛnefe**Ala matɔxɔɛ*

1 Yaxuba bɔnsɔɛ naxan findixi Isirayila ra,
e naxa mini Misira xa konyiya ra,

2 e sabati Yudaya Ala xa hɔɔɔmɔlingira luxi dennaxɛ.
Isirayila bɔxi naxa findi Ala xa mangeya ra.

3 Xulunyumi baa to Isirayila pama to,
a naxa rabi mafuren.

Yurudɛn xure to e to fa ra, a man naxa kira fi e ma.

4 Isirayila geyae to e to, e naxa tugan tugan ɲɛlexinyi ra,
alɔ yɛxɛɛ kontonyie nun yɛxɛɛ yɔɔɛɛ tuganma ki naxɛ.

5 Munse a niyaxi na baa xa rabi mafuren?
Munse a niyaxi Yurudɛn xure kira fixi e ma?

6 Munse a niyaxi Isirayila geyae xa ɲɛlexin
alɔ yɛxɛɛ kontonyie nun yɛxɛɛ yɔɔɛɛ?

7 Dunija birin xa sɛɛɛn Marigi ya ra,
naxan findi Yaxuba Marigi Ala ra,

8 naxan ye dulonyi ramini fanye xɔɔɔxɔɛ kui.

115*Alatala gbo kuyee be**Ala matɔxɔɛ*

1 Matɔxɔɛ mu lanma muxu tan be,
matɔxɔɛ lanma Alatala nan be,
a xa hinne nun dugutegɛɲa xa fe ra.

² Munfe ra jamanee a falama,
 «E xa Ala na minden?»
³ Muxu Marigi Ala na koore ma,
 a a waxonfe birin nabama.

⁴ Konɔ e xa kuyee yailanxi xeeɓa nun gbeti nan na,
 e yeɗe belexee saabui ra.
⁵ De na e be, konɔ e mu woyenma,
 ya na e be, konɔ e mu se toma,
⁶ tuli na e be, konɔ e mu xui mema,
 jɔe na e be, konɔ e mu se xiri mema.
⁷ Belexe na e be, konɔ e mu se masuxuma,
 sanyi na e be, konɔ e mu e jereɓa.
 Xui yo mu minima e kon na!
⁸ E yailanmae fama ne lude alo e tan.
 Mixi naxee e xaxili tima e ra
 e findima senbetaree nan na.

⁹ Isirayila bonsoɗe, i xaxili ti Alatala ra,
 naxan findi i xa demeri nun i kantama ra.
¹⁰ Haruna bonsoɗe, i xaxili ti Alatala ra,
 naxan findi i xa demeri nun i kantama ra.
¹¹ Wo tan naxee findixi Ala yaragaaxuie ra,
 wo wo xaxili ti Alatala ra,
 naxan findi i xa demeri nun i kantama ra.

¹² Marigi a jɔxo saxi won xon ma.
 A won barakama ne.
 Isirayila bonsoɗe yo, Haruna bonsoɗe yo,
¹³ nun Ala yaragaaxuie birin yo,
 e barake sotoma ne.

¹⁴ Alatala xa wo tan nun wo xa die yiriwa.
¹⁵ Alatala naxan koore nun boxi daa,
 a xa barake fi wo ma.

¹⁶ Alatala nan gbe koore ra,
 konɔ a naxa duniɗa tan fi adamadie ma.
¹⁷ Mixi faxaxie xa mu Alatala matɔɔma,
 mixi naxee sigama aligiyama e mu noɓa matɔɔɗe rabade,
¹⁸ konɔ won tan naxee na duniɗa,
 a lanma won xa tantui rasiga Alatala ma,
 folo yi temui ma han dan mu naxan ma.

Wo Alatala matɔɔ!

116

Ala xa kisi faxe ma

Ala matɔɔɗe

¹ N Alatala xanuma barima a n xui mema.
 A naxa kinikini n wa xui ma.
² A to a tuli mati n na,

n a maxandima ne n ma simaya birin kui.

³ Faxɛ luuti nu bara n xiri,
aligiyama tɔɔrɛ nu bara n li,
nimise nun kɔntɔfli nu bara nɔ n na,
⁴ kɔnɔ na temui n naxa Alatala maxandi,
«Alatala, yandi, n nakisi!»

⁵ Hinnente nan Alatala ra, a tinxin.
Won Marigi Ala kinikinima won ma.

⁶ A mixi magoroxi kantama.
N senbe to ɲɔn, a naxa n nakisi.

⁷ N xa n nii raxara,
barima Alatala bara fe fanyi raba n be.

⁸ Alatala, i bara n nii ratanga faxɛ ma,
i yaye ba n ya ra,
i n sanyi senbe so,
⁹ alako n xa ɲɛɛ i tan Alatala ya ra mixi baloxi ya ma.

¹⁰ N to nu n xaxili tima i ra,
n naxa a fala i be,
«N na tɔɔɔfo.»

¹¹ Limaniya to ba n yi ra,
n naxa a fala, «Wule fale nan mixi birin na.»

¹² Alatala, n i sare fima di, i xa hinne xa fe ra?

¹³ N i xa maratange masenma ne pama be,
Alatala xili matɔɔfo ra.

¹⁴ N na n ma laayidie rakamalima ne Alatala be,
a xa pama birin ya xɔri.

¹⁵ Alatala a ɲɔɔɔ sama ne a batulae xa simaya xɔn ma.

¹⁶ I tan Alatala xa konyi di nan n na, i xa konyi gine xa di,
i naxan nafulunxi saya luuti ra.

¹⁷ N tantui serexe bama ne i be, n i xili matɔɔɔma ne.

¹⁸ N na n ma laayidie rakamalima ne Alatala be,
a xa pama birin ya xɔri,

¹⁹ Alatala xa banxi tete kui,
Darisalamu pama ya xɔri.

Wo Marigi matɔɔɔ!

117

Ala xa xanunteya

Ala matɔɔɔ

¹ Si birin xa Alatala matɔɔɔ,
bɔnsɔɛ birin xa a tantu,

² barima a xa xanunteya gbo won mabiri,
a xa dugutegeɲa mu ɲɔnma abadan.

Wo Alatala matɔxɔ!

118

Xaxili tife Alatala ra

Ala matɔxɔ

¹ Wo Alatala tantu barima a fan,
a xa xanunteya mu jɔnma abadan.

² Isirayila xa a fala,
«A xa xanunteya mu jɔnma abadan!»

³ Haruna bɔnsɔɛ xa a fala,
«A xa xanunteya mu jɔnma abadan!»

⁴ Ala yaragaaxuie xa a fala,
«A xa xanunteya mu jɔnma abadan!»

⁵ N ma tɔɔɛ kui, n naxa Alatala maxandi.
A naxa n ma duba suxu n fulunfe ra.

⁶ Alatala na n sɛɛti ma,
n mu gaaxuma fefe ma.
Adamadi nɔma munse niyade n na?

⁷ Alatala na n fɔxɔ ra, a n malima.
N fama nɛ nɔde n yaxuie ra.

⁸ Xaxili tife Alatala ra, na nan fan beenun xaxili tife adamadi ra.
⁹ Yɛɛ taxufe Alatala ra dangi yete taxufe duniya mangɛ ra.

¹⁰ Si birin nu n nabilinxi n gere xili ma,
kɔnɔ Alatala naxa a niya n xa nɔ e ra.

¹¹ E nu n nabilinxi a jaaxi ra,
kɔnɔ n naxa nɔ e ra Alatala xili ra.

¹² E naxa din n na alɔ kumi tɔnsɔɛ,
kɔnɔ e naxa jɔn alɔ sɛɛɛ xaraxi ganma ki naxe.
Alatala nan a niya n xa nɔ e ra.

¹³ E nu n matutunma senbe ra,
a gbe mu nu luxi n xa bira,
kɔnɔ Alatala naxa n mali.

¹⁴ Alatala nan na n senbe nun n ma sɛɛwɛ ra,
A bara n nakisi!

¹⁵ Sɛɛwɛ nun xunnakeli xui naxa mini tinxintɔɛɛ xonyi a falafe ra,

¹⁶ «Alatala naxa wali senbe ra!
A naxa a mangɛya masen,
a kaabanakoe raba.»

¹⁷ N mu faxa, n naxa kisi,
alako n xa Alatala xa kaabanakoe masen pama be.

¹⁸ Alatala bara n jaxankata,
kɔnɔ a mu n luxi n xa faxa.

¹⁹ Wo tinxinyi naadee rabi n be,
n soma menni Alatala tantufe ra.

- 20 Alatala xa naade nan yi ki,
tinxintɔɛɛ soma naxan kui.
- 21 N i tantuma nɛ, barima i bara n ma duba suxu,
i bara findi n nakisima ra.
- 22 Banxitie mɛɛ gɛmɛ naxan na,
na bara findi banxi sangantime ra.
- 23 Na kelixi Marigi nan ma.
Kaabanakoe na a ra won tan bɛ.
- 24 Lɔxɔɛ nan yi ki Alatala naxan panigexi,
won xa jɛlɛxin, won xa sɛɛwa a xa fe ra.
- 25 Yandi Alatala, muxu rakisi!
Yandi Alatala, muxu xun nakeli.
- 26 Baraka na mixi ma naxan fafe Marigi xili ra.
Muxu Alatala matɔxɔma a xa banxi kui.
- 27 Marigi nan na Alatala ra,
naxan xa nɔrɛ bara yanba won ma.
Wo xa sɛrɛxɛ xiri sɛrɛxɛbade sɛeti ma.
- 28 N Marigi Ala nan i ra, n i tantuma nɛ,
n Marigi Ala nan i ra, n i matɔxɔma nɛ.
- 29 Wo Alatala tantu barima a fan.
A xa xanunteya mu jɔnma abadan.

119

Ala xa sɛriye kerenyi

Ala xa sɛriye

- 1 Sɛɛwɛ na mixie bɛ naxee jɛrɛ ki tinxin,
naxee biraxi Alatala xa sɛriye fɔxɔ ra.
- 2 Sɛɛwɛ na mixie bɛ naxee Ala xa masenyi mɛma,
naxee a fenma e bɔjɛ birin na.
- 3 Nee mu tinxintareya rabama fefe ma,
e birama Ala xa kira nan fɔxɔ ra.
- 4 I bara i sago masen muxu bɛ,
alako muxu xa muxu jɔxɔ sa a xɔn ma a fanyi ra.
- 5 N wama fe birin nabafe
alako n xa i xa yaamarie rabatu.
- 6 Na kui n mu fama yaagide i waxɔnfe xa fe ra.
- 7 N na i xa yaamarie kolon,
n i batuma nɛ n bɔjɛ fiixɛ ra.
- 8 N i xa yaamarie ratinmɛma nɛ,
i naxa mɛ n na kerenyi ra.
- 9 Fonike jɛrɛma seniyenyi kui di?
A bira i xa masenyi fɔxɔ ra.
- 10 N i fenma n bɔjɛ birin nan na.
I naxa n lu n xa makuya i xa yaamarie ra.
- 11 N i xa masenyi ragatama nɛ n bɔjɛ ma,
alako n naxa yunubi raba i ra.

12 Ματοχθε na i be Alatala.

I xa yaamarie masen n be.

13 N i xa seriye durusima ne,
i naxan masenxi i kere ra.

14 N seewaxi birafe ra i xa masenyi foxo ra,
alo n na findi banna belebele ra.

15 N n joxo saxi i sago xon ma, n i xa kira matoma ne.

16 I xa yaamarie rafan n ma,
n mu neemuma i xa masenyi ma.

17 Fe fanyi raba n tan, i xa konyi di be,
alako n xa kisi, n xa i xa masenyi ratinme.

18 N ya rabi alako n xa i xa seriye fanyi igbe.

19 Xope nan lanxi n ma yi duniya ma,
i naxa i xa yaamarie noxun n ma.

20 N hayi na i xa tinxinyi ma.

21 I i xui ratema yete igboe xili ma,
mixi dankaxi naxee i xa yaamarie rabejinma.

22 I xa n natanga yaagi nun marapaaxui ma,
barima n i xa masenyi suxuxi.

23 Hali mangee n topegeema,
i xa konyi di a joxo sama ne i xa yaamarie nan xon ma.

24 I xa masenyi rafan n ma,
e n nasima a fanyi ra.

25 N na toore xungbe kui.

Yandi, i xa n nakisi i xa masenyi ra.

26 N to n ma jere ki masen i be, i n yaabi ne.

Yandi, i xa i xa yaamari masen n be.

27 N mali i sago fahaamufe ra,
alako n xa n joxo sa i xa kaabanakoe xon ma.

28 N na wafe nimise ma.

N xun nakeli alo i a laayidixi ki naxe.

29 Wule falafe makuya n na.

Hinne n na i xa seriye saabui ra.

30 N bara dugutegepa kira sugandi,
n bope birama i xa seriye nan foxo ra.

31 Alatala, n xirixi i xa seriye nan na,
i naxa n lu yaagi kui.

32 N na n jerefe i xa yaamarie xa kira nan xon ma,
barima i bara a niya i waxonfe xa lu n bope ma.

33 Alatala, n matinxin i xa yaamarie ra,
alako n xa lu i xa kira xon ma n ma simaya birin kui.

34 Xaxili fanyi fi n ma,
alako n xa n joxo sa i xa seriye xon ma,
n man xa a rabatu n bope birin na

35 N napere i xa yaamarie xa kira xon ma,
barima e rafan n ma

36 N bope rafindi i xa masenyi ma,
i naxa a rafindi bannaya tinxintareya ma.

37 N yae ba see ra naxee ꞑonma,
 n nakisi i xa kira xon ma.
 38 I xa laayidi rakamali i xa konyi di be,
 i naxan nagataxi i yaragaaxuie ya ra.
 39 N ba yaagi kui n gaaxuxi naxan ya ra,
 barima i xa seriye fan.
 40 N wama birafe i xa masenyi foxo ra a fanyi ra.
 N nakisi i xa tinxinyi kui.

41 Alatala, fa i xa xanunteya nun i xa kisi ra n be,
 alo i a laayidi ki naxe.
 42 Na temui, n noma ne n maberema yaabide,
 barima n tan laxi i xa masenyi ra.
 43 I naxa nondi masenyi ba n de i,
 barima n xaxili tixi i xa kiiti ra.
 44 N i xa seriye rabatuma ne abadan.
 45 N luma xoreya nan kui,
 barima n na i sago nan fenfe.
 46 N i xa masenyi falama ne mangee be,
 n mu fama lude yaagi kui.
 47 Birafe i xa yaamarie foxo ra, na rafan n ma.
 48 N na n belexee itema tantui ra
 i xa yaamarie xa fe ra, naxee rafan n ma.
 N wama n joxo safe i xa seriye xon ma.

49 I xa ratu i xa masenyi ma,
 i naxan masen i xa konyi di be,
 naxan xaxili sa fima n ma yare.
 50 N madunduma n ma toore kui
 i xa laayidi nan saabui ra.
 51 Yete igboe n mayelema ne,
 konon n mu i xa seriye kira bepinma.
 52 Alatala, n to n natu i xa kiiti tinxinxie ma
 i naxan saxi temui dangixi,
 n boje limaniyama ne.
 53 N boje texi a jaaxi ra tinxintaree xili ma
 naxee i xa seriye raboloma.
 54 N sabati dede, n beeti bama ne i xa yaamarie xa fe ra.
 55 Koe ra n na n natuma ne i xili ma.
 Alatala, n fama ne i xa seriye ratinmede.
 56 N darixi i sago rabatufe nan na.

57 Alatala, i tide gbo n be.
 N bara laayidi tongo i xa masenyi rabatufe ra.
 58 N wama lufe i seeti ma n boje birin na.
 Hinne n na alo i a masen ki naxe.
 59 N to n jere ki mato,
 n bara gbilen i xa masenyi ma.
 60 N gbatama ne,
 n mu dugundima i xa yaamarie rabatufe ra.
 61 Hali mixi jaaxie kankan n ma,

n mu nɛɛmuma i xa sɛriyɛɛ ma.

⁶² Kɔɛ tagi, n kelima nɛ, n i matɔxɔ i xa kiiti tinxinxɪ xa fe ra.

⁶³ I yaragaaxui birin findixi n jɛrɛboore nan na, nun naxee i sago rabatuma.

⁶⁴ Alatala i xa xanunteya na dunɪna birin ma, n xaran i xa yaamarie ra.

⁶⁵ Alatala, i bara fe fanyi raba n tan i xa konyi bɛ, alɔ i a laayidixi ki naxɛ.

⁶⁶ N xaran fe tagi rasade nun fe kolonyi ra, barima n laxi i xa yaamarie ra.

⁶⁷ N nu bara lɔɛ beemanu i xa n ma fe magoro, kɔnɔ yakɔsi fa n na i xa masenyi nan nabatufe.

⁶⁸ I fan, i fe fanyi rabama, n xaran i xa yaamarie ra.

⁶⁹ Hali yetɛ igboe wule sama n xun, n i xa yaamarie rabatuma nɛ n bɔjɛ birin na.

⁷⁰ E bɔjɛ xɔrɔxɔ alɔ gɛmɛ, kɔnɔ i xa sɛriyɛ jɔxun n bɛ.

⁷¹ N ma tɔɔrɛ bara n mali i xa yaamarie kolonfe ra.

⁷² I xa masenyi fan n bɛ xɛɛma nun gbeti ra.

⁷³ I tan nan n daaxi, i tan nan n nafalaxi i xɔnyɛ ra.

Fahaamui fi n ma i xa yaamarie kolonfe ra.

⁷⁴ I yaragaaxuie xa sɛɛwa n tofe ra, barima n xaxili tixi i xa masenyi ra.

⁷⁵ Alatala, n a kolon i xa kiiti tinxinxɪ ra, n a kolon i n ma fe magoroxi xanunteya nan ma.

⁷⁶ Yandi, i xa xanunteya xa n madundu, alɔ i a laayidi n tan, i xa konyi bɛ ki naxɛ.

⁷⁷ I xa kinikini n ma alako n xa kisi, barima i xa sɛriyɛ rafan n ma.

⁷⁸ Yetɛ igboe xa yaagi sɔtɔ, barima n mu fe yo rabaxi e ra e n tɔɔrɔma naxan ma.

N tan jɔxɔ sama i sago nan xɔn ma.

⁷⁹ I yaragaaxuie xa gbilen n ma, a nun naxee i xa masenyi kolon.

⁸⁰ N bɔjɛ xa i xa yaamarie suxu, alako yaagi naxa fa dusu n xun na.

⁸¹ A xɔli n ma n xa i xa kisi sɔtɔ, kɔnɔ n xaxili tixi i xa masenyi nan na.

⁸² N i xa laayidi rakamalixi mamefe.

N a falama n bɔjɛ kui, «I n madunduma mun tɛmui?»

⁸³ N luxɪ alɔ kundi naxan na raxarafe, kɔnɔ n mu nɛɛmuma i xa yaamarie ra.

⁸⁴ N xa mame ti han mun tɛmui, beenun i xa n yaxuie jaxankata?

⁸⁵ Yetɛ igboe gantanyi tima n ya ra. Sɛriyɛ mu na ki.

⁸⁶ I xa yaamari birin tinxin.

N natanga tɔɔŋɛɛ ma.

⁸⁷ A gbe mu luxi e xa n ma fe kana,
kɔɔ n tondi nɛ i xa yaamarie rabolode.

⁸⁸ N nakisi i xa xanunteya ra,
alako n xa i xa masenyi suxu.

⁸⁹ Alatala, i xa masenyi na koore ma abadan.

⁹⁰ I xa xanunteya buma nɛ kelife to bɔnsɔɛ ma han bɔnsɔɛ naxee sa fama.
I dunija xanxi nan daa.

⁹¹ I xa seriye buma han to,
birin na i xa mangeya nan bun ma.

⁹² Xa n mu sɛɛwa i xa seriye ra nu,
n bara bɔnɔ n ma tɔɔɛ kui nu.

⁹³ N mu nɛmuma i xa masenyi ra feo,
barima i n kisixi e tan nan saabui ra.

⁹⁴ N bara n yetɛ fi i ma, n nakisi.
N tinma i sago suxufe ra.

⁹⁵ Mixi jaaxie wama n faxafe,
kɔɔ n tan ɲɔɔ saxi i xa masenyi xɔn ma.

⁹⁶ N a kolon dunija fe birin ɲɔnma nɛ,
kɔɔ i xa seriye mu kanama abadan.

⁹⁷ I xa seriye rafan n ma.

N na n ɲɔɔ saxi a xɔn ma kude.

⁹⁸ I xa yaamarie n findima fahaamula nan na
dangi n yaxuie ra, barima e na n bɔŋɛ kui temui birin.

⁹⁹ N xaxili fan n karamɔɔɔɔe xaxili bɛ,
barima n na n ɲɔɔ saxi i xa masenyi nan xɔn ma.

¹⁰⁰ N fe kolon dangife forie ra,
barima n i sago rabatuxi.

¹⁰¹ N bara n sanyi ba kira jaaxie xɔn ma,
n xa bira i xa masenyi fɔɔ ra.

¹⁰² N mu i xa seriye bɛŋin, barima i tan nan yati n xaran na ra.

¹⁰³ I xa masenyi ɲɔxun n dɛ kui dangi kumi ra.

¹⁰⁴ N xaxili fanyi soto i sago nan na.
Na kui n bara kira jaaxie tan xɔn.

¹⁰⁵ I xa masenyi findixi lanpui nan na n san tide,
a findi naiyalanyi ra n ma kira xɔn ma.

¹⁰⁶ N bara laayidi tongo naxan mu kanama,
n fama nɛ birade i xa seriye tinxinxi fɔɔ ra.

¹⁰⁷ N bara tɔɔɔ a gbe ra.
Alatala, n nakisi i xa masenyi ra.

¹⁰⁸ Alatala, n bara i maxandi,
i xa n ma matɔɔɔe suxu sɛɛɛɛ ra,
i xa n xaran i sago ra.

¹⁰⁹ N nii na faxɛ ya i temui birin,
kɔɔ n mu nɛmuma i xa seriye ma.

¹¹⁰ Mixi jaaxie gantanyi tema n bɛ,
kɔɔ n mu n makuyama i sago ra.

¹¹¹ I xa masenyi findixi n kɛ nan na abadan,

a n bɔɓɛ rasɛɛwama nɛ.

112 N bɔɓɛ birama nɛ i xa yaamarie fɔxɔ ra abadan.

113 N filankafui xɔnma,
kɔnɔ i xa sɛriyɛ rafan n ma.

114 N kantari nun n makantama na i tan nan na,
n xaxili tixi i xa masenyi ra.

115 Wo wo masiga n na, wo tan mixi kobie,
alako n xa Ala xa yaamarie ratinmɛ.

116 N dɛmɛn alɔ i a laayidi ki naxɛ, alako n xa kisi.

I naxa fe kana n xaxili tixi naxan na.

117 I xa ti n fanga ra, alako n xa kisi.

N ya tixi i xa yaamarie ra.

118 I xa tondi mixie ra naxee e makuyama i xa sɛriyɛ ra,
barima madaxɔɓa nun wule na e xa fe birin kui.

119 I mixi kobie jɔnma nɛ yi duniɓa ma,
alɔ xabui gbeti gbi bama ki naxɛ.

Na nan a ra i xa masenyi rafan n ma.

120 N fate sɛrɛnma i xa magaaxui ra,
n hanmɛxi i xa kiiti ra.

121 N walima nɔndi nun tinxinyi nan na.

I naxa n lu n yaxuie yi ra.

122 I xa n ma fe sɔɔneya i senbɛ ra,
I naxa lu yetɛ igboe xa nɔ n na.

123 N ya tixi i xa kisi ra temui birin,
a nun i xa masenyi tinxinxi.

124 Hinne i xa konyi ra i xa xanunteya kui.
N xaran i xa yaamarie ra.

125 Fahaamui fi n tan, i xa konyi ma,
alako n xa i xa masenyi kui kolon.

126 Mixie na i xa sɛriyɛ matandife.

Alatala, a lanma i xa ti e ya ra yakɔsi.

127 I xa yaamarie rafanxi n ma dangife xɛema fanyi ra,

128 n to a maɓɔxun i sago tinxin,

n kira birin xɔnma nɛ naxan mu findi nɔndi ra.

129 I xa masenyi n dɛ ixarama,
n a rabatuma na nan ma.

130 I xa masenyi kui matofe,
a xaxili fima nɛ xaxilitaree ma.

131 A na n nii ra n xa i sago kolon.

132 I ya rafindi n ma, i xa hinne n na,
alɔ darixi a raba ra ki naxɛ i xanuntenyie bɛ.

133 I xa n ti i xa masenyi fari,
i naxa lu fe jaaxi yo xa nɔ n na.

134 N ba adamadie xa nɔɛ bun ma,
alako n xa i xa yaamarie ratinmɛ.

135 I yatagi nɔrɛ rayanba i xa konyi ma,
i xa n xaran i xa yaamarie ra.

136 N luma wa ra a gbe ra,

barima n a kolon mixie mu i xa seriye ratinmema.

137 Alatala i tinxin, i xa kiitie fan tinxin.

138 I xa masenyi tinxin, a man findixi nondi yati nan na.

139 N bope rapaaxuma ne n ma,
barima n yaxuie mu e tuli matima i xa masenyi ra.

140 I xa masenyi bara a yete xa nondi masen,
a rafan n tan i xa konyi ma.

141 Hali n xurun, mixie yoma n ma,
n mu neemuma i sago ma.

142 I xa tinxinyi buma abadan.
I xa seriye nondi na a ra.

143 Sunnunyi nun toore n suxuxi,
konɔ i xa yaamarie noxun n be.

144 I xa seriye tinxin abadan.
Fahaamui fi n ma alako n xa kisi.

145 Alatala, n na n de rawafe i be n bope birin na.
N yaabi, alako n xa no i xa yaamarie ratinmede.

146 N na n de rawafe i be.
N nakisi, alako n xa no i sago rabade.

147 N kelima beemanu subaxe xa a li,
n i maxandi i xa n demen.
N xaxili tixi i xa masenyi nan na.

148 N mu xima koɛ ra,
n na n maroxunma i xa masenyi nan tun ma.

149 I i tuli mati n xui ra i xa xanunteya xa fe ra.
Alatala, n nakisi i xa kiiti bere ra.

150 Mixie bara maso n na,
naxee wama fe paaxie xon.
E makuya i xa seriye ra.

151 Konɔ i tan Alatala, i makore n na,
i xa yaamarie findixi nondi nan na.

152 N a kolon kabi a rakuya,
i bara i xa masenyi mabanban alako a xa bu abadan.

153 N ma toore mato, i xa n nakisi,
barima n mu neemuxi i xa seriye ma.

154 I xa n xun mafala, i xa n xun sara.
N nakisi alo i a laayidi ki naxe.

155 Kisi makuya mixi paaxie ra,
barima e mu birama i xa yaamarie foxo ra.

156 Alatala, i xa kinikini gbo.
N nakisi i xa kiiti bere ra.

157 N gerefae wuya,
konɔ n mu gbilen i sago foxo ra.

158 I yanfamae tofe rapaaxu n ma,
barima e mu i xa masenyi suxuma.

159 A mato, i xa yaamarie rafan n ma.
Alatala, n nakisi i xa xanunteya xa fe ra.

160 I xa masenyi nondi na a ra,

i xa kiiti tinxinxi buma ne abadan.

161 Mangee n tōōroma hali n mu fe ŋaaxi yo rabaxi e ra,
kōno n gaaxuma i xa masenyi ya ra n bōje birin na.

162 N sēwaxi i xa laayidi ra,
alo mixi naxan geeni xungbe sōtōxi.

163 N wule xōnxi, a raŋaaxu n ma,
kōno i xa sēriye n xanuntenyi na a ra.

164 N i matōxōma sanmaya solofere lōxō yo lōxō
i xa kiiti tinxinxi xa fe ra.

165 Bōŋesa gbegbe nan na mixie be,
i xa sēriye rafanxi naxee ma.

Fefe mu e rabirama.

166 Alatala, n xaxili tixi i xa kisi ra,
n birama ne i xa yaamarie fōxō ra.

167 N i xa masenyi suxuma ne,
barima e rafan n ma ki fanyi ra.

168 N birama ne i sago nun i xa masenyi fōxō ra.
I n ŋere ki birin kolon.

169 Alatala, i xa n ma duba suxu.
Fahaamui fi n ma i xa masenyi saabui ra.

170 N ma maxandi xa i li.
N nakisi alo i a laayidi ki naxe.

171 I matōxōe xa mini n de i,
barima i n xaranfe i xa yaamarie nan na.

172 N de xa beeti nde ba i xa masenyi xa fe ra,
barima i xa yaamarie birin tinxin.

173 I xa fa n demen,
barima n i sago nan sugandixi.

174 Alatala, n nii na i xa kisi ma,
i xa sēriye n nasēwama ne.

175 I xa n nakisi alako n xa no i matōxode.
I xa kiitie xa n demen.

176 N nabēŋinxi ne alo yeŋe lōxi.
I xa n tan i xa konyi fen,
barima n mu neēmuxi i xa yaamarie ma.

120

Ratangafe gere ma

Ala maxandi

¹ Biyaasilae xa beeti nde
N na Alatala maxandi n ma tōōre kui,
a n yaabima ne.

² Alatala, n natanga wule falee de ma,
naxee mixie madaxuma.

³ Mixi madaxui, a fama munse rabade?

⁴ A fama sōxōe nan tide tanbe raluganxie ra,
a fama ganyi tide te wolee ra.

- 5 A xɔrɔxɔ n bɛ lufe ra Meseki bɔxi ma,
a xɔrɔxɔ n bɛ lufe ra Kedari bɔnsɔɛ ya ma.
6 N bara bu yi mixie ya ma,
naxee bɔɓɛsa xɔnxi.
7 N tan na bɔɓɛsa nan bɛ,
kɔnɔ n nɛfɛ wɔyɛn,
e tan wama gere nan xɔn ma.

121

Demeri kelima Ala ma

Ala matɔxɔɛ

- 1 Biyaasilae xa bɛɛti nde
N na n ya ratema geyae mabiri.
N ma demeri kelima minden?
2 N ma demeri fatanma Alatala nan na,
naxan koore nun bɔxi daaxi.
3 A mu tinma i xa bira.
A i kantama, a mu kinsɔnma.
4 Isirayila kantama mu kinsɔnma, a mu xima.
5 Alatala nan i kantama.
A findixi niini nan na i bɛ,
6 alako soge naxa i tɔɔrɔ yanyi ra,
kike naxa i tɔɔrɔ kɔɛ ra.
7 Alatala i ratangama nɛ tɔɔrɛ birin ma, a i nii makantama.
8 I na mini, Alatala luma nɛ i sɛɛti ma.
I na so, Alatala birama nɛ i fɔxɔ ra.
A na i sɛɛti ma yakɔsi, a na i sɛɛti ma abadan.

122

Bɔɓɛsa xa lu Darisalamu

Ala matɔxɔɛ

- 1 Biyaasilae xa bɛɛti nde Dawuda naxan sɛbɛ
N bara sɛɛwa n biyaasi booree xa wɔyɛnyi ma, a falafe ra,
«Won xɛɛ Alatala xa banxi!»
2 «Yakɔsi muxu sanyie tixi i tan Darisalamu sode dɛ ra.»
3 Darisalamu taa na a ra naxan tixi lanyi kui.
4 Alatala xa mixie tema nɛ naa e bɔnsɔɛ ki ma
alako e xa Alatala xili matɔxɔ alo a yamarixi ki naxɛ.
5 Kiitisa xa kibanyie dɔxɔxi mɛnni nɛ,
Dawuda bɔnsɔɛ xa mange kibanyie.
6 Wo bɔɓɛsa maxandi Darisalamu bɛ!
«Ala xa i xanuntenyie ratanga fe xɔrɔxɔɛ ma.
7 Ala xa a niya bɔɓɛsa xa lu i xa tɛtɛ kui.
Ala xa i ratanga gere ma.»
8 N ngaxakerenyie nun n xanuntenyie xa fe ra,
n a falama nɛ, «Bɔɓɛsa xa lu wo bɛ!

⁹ N i xa heeri fenma ne won Marigi Alatala xa horomolingira xa fe ra.»

123

Ala xa konyie

Ala maxandi

¹ Biyaasilae xa beeti nde

N na n ya ratema i tan nan na,
i tan naxan ma kibanyi na koore ma.

² Muxu yae tixi muxu Marigi Alatala nan na a xa kinikini xa fe ra,
alo konyie yae tixi e marigi ra ki naxe.

³ Alatala, kinikini muxu ma, barima pama bara yo muxu ma,

⁴ yete igboe bara muxu mabere.

124

Ala xa maratange

Ala matoxoe

¹ Biyaasilae xa beeti nde Dawuda naxan sebe

Isirayila pama xa a fala:

Xa Alatala mu lu won seeti ma nu,

² xa Alatala mu won mali gere kui nu,

³ na gerefae bara won xun nakana e xa xone ra nu,

⁴ alo banbaranyi dinma xure ma ki naxe,

⁵ a fa mixie madula ye xora senbe ra.

⁶ Tantui na Alatala be,

naxan mu tin e xa no won na.

⁷ Won bara kisi alo xoni naxan kisixi gantanyi ra.

Gantanyi bara kana,

yete bara boe a ra,

won bara e lu naa.

⁸ Won ma demeri na Alatala xili nan na,

naxan koore nun boxi daaxi.

125

Alatala a xa pama rabilinfe

Ala xa seriye

¹ Biyaasilae xa beeti nde

Naxee e xaxili tima Alatala ra,
e senbe sotoma ne alo Siyoni geya
naxan mu serenma, a bu abadan.

² Darisalamu rabilinxi geyae ra ki naxe,
Alatala a xa pama fan nabilinxi na ki ne abadan.

³ Mangasanyi paaxi mu tinxintoe xa boxi yamarima,
alako tinxintoe belexe naxa lan fe paaxi.

⁴ Alatala, hinne mixi fanyie ra, naxee bope fiixe,

⁵ kono i tan Alatala, i xa tinxintaree keru e yuge ma.

Ala xa boḡesa lu Isirayila boḡi ma.

126

Ala mixi xoreyafe

Ala matoxxe

¹ Biyaasilae xa beeti nde
Alatala to geelimanie ragbilen Siyoni,
a lu ne muxu be alo xiye.

² Muxu naxa yelee,
muxu naxa beeti ba seewe ra.
Sie nu a falama ne e bore be,
«Alatala bara kaabanakoe raba yie be.»

³ Iyo, Alatala bara kaabanakoe raba muxu be,
muxu seewaxi ki fanyi ra.

⁴ Alatala, muxu harige ragbilen muxu ma
alo ye ragbilenma Negewi boḡi xure xorixie ra ki naxe.

⁵ Mixi naxee xe sama yaye ra, e fama ne a xabade seewe kui.

⁶ Mixi naxan sigama sansi side, e na wafe,
na mixi gbilenma ne baloe ra, a seewaxi.

127

Ala nan banxi tife

Ala matoxxe

¹ Biyaasilae xa beeti nde Sulemani naxan ba
Xa Alatala xa mu banxi ti,
a timae walima ne fufafu.
Xa Alatala xa mu taa makantama,
a kantamae walima ne fufafu.

² Wo kelima subaxe ma,
wo walima han koe ra baloe sotofe ra.
Na kui wo walima tun.

Kono Ala a xanuntenyie man kima e sa temui.

³ Die findima ne ke ra mixi be Alatala naxan kima,
fe fanyi sare nan e ra,
naxee kelima a tan ma.

⁴ Die naxee sotoxi fonike temui,
nee tide luma ne alo soorie xa xalie.

⁵ Barake na mixi be
naxan xa xali sase rafexi.
A yaxuie mu noma a rayaagide pama ya i.

128

Di findixi baraka nan na

Ala xa seriyε

¹ Biyaasilae xa beeti nde
Seewe na Alatala xa yaragaaxui nan be,
naxan jereema a xa kira xon ma.

² I xa wali geeni luma i tan nan be,

a findi sɛɛwɛ nun harige ra i bɛ.

³ I xa gine luma nɛ alɔ wuri bogila i xa banxi kui,
i xa die luma nɛ alɔ wuri nɛnɛɛ i xa teebili sɛɛti ma.

⁴ A na na ki nɛ Alatala xa yaragaaxui bɛ,
a barakaxi.

⁵ Alatala xa i baraka kelife Siyoni.

I xa Darisalamu harige to i xa simaya birin kui.

⁶ I xa i xa die xa die to.

Ala xa bɔɛsa lu Isirayila bɔxi ma.

129

Ala xunnakeli fife tɔɔɔmixi ma

Ala matɔɔɔ

¹ Biyaasilae xa bɛɛti nde

Isirayila xa a fala:

N gerefɛe bara n tɔɔɔ kabi n fonike temui.

² E bara n tɔɔɔ a ɲaaxi ra kabi a fɔle,
kɔnɔ e mu nɔ n na.

³ E bara n fari ibɔɔ
alɔ xɛ sae bɔxi bɔɔma ki naxɛ.

⁴ Kɔnɔ Alatala tinxin.
A bara mixi kobie xa luuti xirixie bolon.

⁵ Ala xa Siyoni xɔnmixie rayaagi.

⁶ Ala xa e lu alɔ banxi fari ɲooge,

naxan xarama beenun a xa tala,

⁷ naxan mu findima baloe ra xɛ sae bɛ.

⁸ Dangi mixie naxa duba wo bɛ, a falafe ra,
«Ala xa wo baraka.

Muxu bara duba wo bɛ Alatala xili ra.»

130

Alatala Marakisima

Ala maxandi

¹ Biyaasilae xa bɛɛti nde

Alatala, n i xilima n ma tɔɔɔre tilinxi nan kui.

² N Marigi, i xa i tuli mati n xui ra,
i xa n ma maxandi rame kinikini kui.

³ Xa i tan Alatala ratuma mixie xa yunubie ma,
nde nɔma tide i ya ra sɔnɔn?

⁴ Kɔnɔ i tan yunubie xafarima nɛ.
Na kui mixi gaaxuma nɛ i ya ra.

⁵ N xaxili tixi Alatala nan na n nii birin na,
n ya tixi a xa masenyi nan na.

⁶ N xaxili naxan tixi n Marigi ra,
na dangi taa makante xa mame ti ra kuye iba ra.
A gbo na bɛ.

7 Isirayila, i xa i xaxili ti Alatala ra,
barima i xa xanunteya na a bɔɔɛ kui,
a i xunsare birin fima nɛ.

8 A tan nan Isirayila xun sarama a xa yunubie birin ma.

131

Danxaniyatɔɛ xa maraxare

Ala matɔxɔɛ

1 Biyaasilae xa bɛɛti nde Dawuda naxan ba
Alatala, yete igboe mu n na,
n mu la n yete ra.

N mu soma fee ya ma naxee senbe gbo n be,
naxee dangi n ma fahaamui ra.

2 N naxan nabaxi, n na n sabarixi nɛ,
n na n nii raxara alo di de baxi.

3 Isirayila, i xa i xaxili ti Alatala ra temui birin.

132

Ala xa laayidi Dawuda nun Darisalamu be

Ala maxandi

1 Biyaasilae xa bɛɛti nde
Alatala, i xa ratu Dawuda ma a nun a xa tɔɔɛ birin ma.

2 A naxa a rakali Alatala be,
a naxa a rakali Yaxuba Marigi Ala Senbema be,

3 «N mu soma n xɔnyi, n mu n sama,

4 n mu n ya maxima,
n mu n ya magirama,

5 han n sa lingira sɔtɔma Yaxuba Marigi Ala Senbema be temui naxe.»

6 Won nu bara a xa fe me Efarata bɔxi ma.

Won naxa a li Yaara xa xe ma.

7 «Won xee a xa hɔɔmɔlingira yire,
won xa won xinbi sin a santide ya i.

8 Alatala, keli i xa talu i sabatide, i tan nun i xa saate kankira.

9 I xa serexedubee xa lu xunnakeli kui,
i dugutegee xa e seewe xui rate.»

10 I xa konyi Dawuda xa fe ra,
i naxa mee i xa mange sugandixi ra.

11 Alatala a kali nɛ Dawuda be,
marakali naxan mu kanama,
a naxe, «N i bɔnsɔɛ nde nan dɔxɔma i xa kibanyi ma.

12 Xa i xa die sa n ma saate binya,
e n ma yaamarie rabatu,
e xa die fan luma nɛ i xa kibanyi ma abadan.»

13 Barima Alatala bara Siyoni sugandi,

menni nan nafanxi a ma a sabatide ra.

¹⁴ A naxe, «N sabatide nan be ra abadan.

N doxoma be n ma kibanyi kui barima be rafanxi n ma.

¹⁵ N barake sama ne Siyonikae ma,

n baloe fi e xa misikiinee ma.

¹⁶ N kisi fima ne e xa serexedubee ma,

e dugutegee beeti bama ne seewe kui.»

¹⁷ «Be n Dawuda senbe rakelima ne,

n naiyalanyi raminima ne n ma Mixi Sugandixi be.

¹⁸ N yaagi dusuma ne a yaxuie xun na,

kono n noxe dusuma a tan nan xun na.»

133

Ala xa pama xa lanyi

Ala matoxe

¹ Biyaasilae xa beeti nde Dawuda naxan ba

Ngaxakerenyie lanma e xa lu lanyi kui.

Fe fanyi yati yati nan na ki.

² Na fan alo ture naxan surusuruma Haruna xunyi ma,

a fa goro a dexabe ma,

han a dugi li.

³ Na luma ne alo xini naxan goroma Xerimon nun Siyoni geyae ma,

barima Alatala barake nun kisi ragoroma naa abadan.

134

Duba serexedube be

Ala matoxe

¹ Biyaasilae xa beeti nde

Wo tan Alatala xa konyie,

wo xa Alatala matoxo,

wo tan naxee walima kee ra Alatala xa horomobanxi kui.

² Wo xa wo belexe ite horomobanxi kui Alatala matoxofe ra.

³ Alatala naxan koore nun boxi daa,

a xa barake sa wo ma kelife Siyoni.

135

Isirayila xa matoxe

Alatala matoxe

¹ Wo Marigi Alatala matoxo, wo a xili matoxo.

Alatala xa konyie, wo xa a matoxo,

² wo tan naxee walima Alatala xa horomobanxi kui,

won tan naxee walima Ala xa banxi tete kui.

³ Wo xa Alatala matoxo, barima a fan.

Wo xa beeti ba a xili matoxofe ra, barima a rafan a ma.

⁴ Alatala bara Yaxuba sugandi a yete be,

alako Isirayila xa findi a xa pama fanyi ra.

5 N tan a kolon a Alatala gbo,
won Marigi dangi alae birin na.

6 Alatala a waxɔnfe rabama ne koore nun boxi ma,
a a rabama ne baa tilinxie ma.

7 A nuxuie ratema keli duniɓa tunxunyi naani ma,
a tunc rafa nun seyamakonyi, a foye xungbe ramini a ragatade kui.

8 A Misira di singee birin faxa,
keli mixie ma han a sa xurusee li.

9 A naxa tonxumae nun kaabanakoe raba Misira,
Firawuna nun a xa walikɛe birin xili ma.

10 A naxa sie wuyaxi bonbo, a mange senbema gbegebe faxa.

11 A naxa Amoriƙae xa mange Sixɔn,
Basan mange Ogo, nun Kanaan mange birin xa boxi tongo,

12 a naxa a fi a xa pama Isirayila ma ke ra.

13 Alatala, i xili mu loema abadan, i xili ifalama ne temui birin,

14 barima Alatala fama ne a xa pama gbeɓɔɔɔde,
a fa kinikini a xa konyie ma.

15 Si naxee mu Ala kolon,
e kuyee yailanma xɛema nun gbeti nan na e belexee ra.

16 De na na kuyee be, konɔ e mu woyɛnma.

Yae na e be, konɔ e mu se toma.

17 Tylie na e be, konɔ e mu fe mema. Nengi yo mu e fate i.

18 E rafalamae xa lu alo e tan, a nun naxee birin lama e ra.

19 Isirayilakae, wo tan xa Alatala tantu.

Haruna bonsoe, wo xa Alatala tantu.

20 Lewi bonsoe, wo xa Alatala tantu.

Wo tan Ala yaragaaxuie, wo xa Alatala tantu.

21 Tantui na Alatala be kelife Siyoni.

Tantui na Alatala be naxan sabatixi Darisalamu.

Wo xa Alatala matɔɔɔ!

136

Tantui na Ala be a xa xanunteya xa fe ra

Ala matɔɔɔ

1 Wo Alatala tantu, barima a fan,
dan mu na a xa xanunteya ma.

2 Wo Alatala tantu naxan dangi alae birin na,
barima dan mu na a xa xanunteya ma.

3 Wo marigie xa Marigi tantu,
barima dan mu na a xa xanunteya ma.

4 Wo xa a tan tantu,
a tan naxan keren kaabanakoe rabama,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,

5 a tan naxan koore daaxi a xa fahaamui ra,
barima dan mu na a xa xanunteya ma,

6 a tan naxan boxi itala yee fari,

- barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 7 a tan naxan yanba se xungbee daaxi,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 8 soqe, alako a xa yanyi iyalan,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 9 kike nun tunbuie, alako e xa kœe iyalan,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma.
- 10 Wo xa a tan nan tantu,
 a tan naxan Misirakae xa di singee faxa,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 11-12 a tan naxan Isirayila ramini Misira bœxi ma a senbe nun a xa nœe ra,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 13 a tan naxan Xulunyumi baa ibolon firin na,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 14 a tan naxan Isirayilakae radangi baa tagi,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 15 a tan naxan Firawuna nun a xa pama rasin Xulunyumi baa xœœra,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma.
- 16 Wo xa a tan nan tantu,
 a tan naxan a xa pama radangi gbengberenyi ra,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 17 a tan naxan mange xungbee faxa,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 18 a tan naxan mange senbœmae faxa,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 19 alœ Amori mange Sixœn,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 20 alœ Basan mange Ogo,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 21-22 a tan naxan e xa bœxi fi a xa konyi Isirayila ma ke ra,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma.
- 23 Wo xa a tan nan tantu,
 a tan naxan ratuxi muxu xa konyiya ma,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 24 a tan naxan muxu baxi muxu yaxuie yi ra,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma,
 25 a tan naxan nœmœ fima a xa daali birin ma,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma.
- 26 Wo Ala tantu naxan na koore ma,
 barima dan mu na a xa xanunteya ma.

137

Isirayila xa konyiya Babilœn bœxi ma

Ala matœœœ

- 1 Muxu nu dœœœxi Babilœn xuree de ra Siyoni xa fe ratufe ra.
 2 Muxu nu bara muxu xa kœœrae gbaku wuri bilie kœn na.

3 Muxu yaxuie nu Siyoni beɛtie maxɔrin muxu ma,
e nu wama beɛti seɛwaxi nde xɔn.
E naxe, «Siyoni beɛti nde ba muxu be.»

4 Muxu nɔma beɛti bade Alatala be yi konyiya kui di?

5 Darisalamu, xa n neɛmu i ma,
n belexe naxa nɔ kɔra raberede sɔnon,

6 n nɛnyi xa kankan n de kui.

Na xa raba n na xa a sa li n naxa neɛmu Darisalamu ma,
xa a xa fe mu findi n ma seɛwe ra.

7 Alatala, i xa ratu Edonkae xa fe raba ma Darisalamu xa nimise lɔxɔe.

E tan nan nu a falama,

«Won xa a kana han won sa a ba a bunyi ra.»

8 Babilɔn, wo xa xunnagore bara ge janigede,
seɛwe na a be naxan i sare ragbilenma i ma,
i fe naaxi naxan nabaxi muxu ra.

9 Seɛwe na mixi be

naxan i xa die suxuma,

a e butuxun fanye fari.

138

Ala batufe bɔɲe birin na

Dawuda xa beɛti

1 N i batuma ne n bɔɲe birin na,
n i matɔxɔ alae ya i.

2 N na n xinbi sinma ne i xa hɔrɔmɔlingira mabiri,
n i xili matɔxɔ i xa xanunteya nun dugutegeɲa xa fe ra,
barima i bara i xili nun i xa masenyi rate fe birin xun na.

3 N to i xili, i naxa n yaabi,
i naxa n nalimaniya i senbe ra.

4 Mange naxee birin na yi duniɲa ma,
e na i xa masenyi rame,
e xa i matɔxɔ.

5 E xa Alatala xa kira matɔxɔ,
barima Alatala xa nɔre gbo.

6 Hali Alatala na koore ma,
a meɛnima ne mixi magoroxie ma,
kɔnɔ a makuyama ne yete igboee ra.

7 N na lu tɔɔre kui,
i n nakisima ne,
i n yaxuie xa xɔne xun nakanama ne,
i fa n nakisi i senbe ra.

8 Alatala n ma fee rakamalima ne.
Alatala, dan mu na i xa xanunteya ma.
I naxa i xa daalie rabolo.

139

Ala mixie kolonfe

Ala matɔxɔɛ

¹ Dawuda xa beɛti beɛtibae xa mange be Alatala, i n bɔɲɛ birin kolon.

² I n dɔxɔ tɛmɔi kolon, i n keli tɛmɔi kolon, i n ma maɲɔxunɔyie birin kolon beenun n xa e maɲɔxun.

³ I n ɲɛɛ tɛmɔi kolon, i n sa tɛmɔi kolon, i n ma kirae birin kolon.

⁴ Beenun wɔyɛnyɪ xa mini n dɛ i, i tan ɲan bara a birin kolon.

⁵ I n nabilinma nɛ i xɔnyɛɛ ra.

⁶ Na fe kolonyi makaabaxi gbo n tan bɛ, a dangi n ma fahaamui ra.

⁷ N sigama minden, n xa n makuya i Xaxili ra? N na n gima minden, n xa n nɔxun i ma?

⁸ Xa n sa te koore nɛ, i na mɛnni.

Xa n sa goro aligiyama nɛ, n i lima nɛ naa.

⁹ Xa n sa keli subaxɛ ma, n baa igiri,

¹⁰ i belexɛ n naɲɛɛma nɛ, i sɛnbɛ n malima nɛ.

¹¹ Xa a sa li n fa a fala,

«N nɔma n nɔxunde dimi kui naiyalanyi mu na dennaxɛ.»

¹² i n toma nɛ na dimi kui alɔ n na soɲɛ nan bun ma.

¹³ I tan nan n nii daaxi, i tan nan n nafalaxi n nga tɛɛɛɛ.

¹⁴ N i matɔxɔma nɛ barima n daa ki makaaba.

I xa wali maniyɛ mu na.

N na kolonxi a fanyi ra.

¹⁵ N fate ki mu nu nɔxunxi i ma a to yailanxi gundo kui.

¹⁶ I yae naxa n to beenun n xa findi a ra.

N ma lɔxɔɛ birin nu seɲɛxi i xa buki kui beenun n xa daali.

¹⁷ Ala, i xa maɲɔxunɔyie gbo, e tilin.

¹⁸ Xa n sa e kɔntima nɛ nu, e wuya mɛyɛnyɪ xɔri bɛ.

Na birin kui, n luma i yi.

¹⁹ Ala, yandi, i xa mixi ɲaaxie faxa, i xa faxetie makuya n na.

²⁰ I yaxuie fe ɲaaxi falama i xa fe ra, e i xili kanama.

²¹ Alatala, a mu lanma n xa i xɔnmixie xɔn?

A mu lanma i matandilae xa rapaaxu n ma?

²² N e xɔnma nɛ.

E bara findi n yaxuie ra.

²³ Ala i xa n bɔɲɛ kui mato, i xa n ma kɔntɔfili kolon.

²⁴ A mato xa n na kira kobi nde nan xɔn ma, i naxan xɔnxi.

Xa a na na ki nɛ, i xa n ti kisi kira nan xɔn ma.

140*Mixi kobi alo bɔximase**Ala maxandi*

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

² Alatala, n natanga mixi jaaxie yi ra,

naxee wama n tɔɔrɔfe,

³ naxee nate tongoma e bɔɔɔ ma gere masofe ra lɔxɔ yo lɔxɔ.

⁴ E xa wɔyenyi xɔnɔ alo bɔximase xa xɔnɛ.

Ḥngi rate.

⁵ Alatala, i xa n natanga mixi jaaxie belexe i.

I xa n natanga mixi kobie ma naxee wama n nabirafe.

⁶ I xa n natanga yete igboe xa gantanyi nun luutie ma,

naxee yelɛe italama n ma kirae ra n suxufe ra.

⁷ Alatala, n Marigi Ala nan i ra.

I xa i tuli mati n wa xui ra.

⁸ Alatala, n nakisima senbema,

naxan n natangama n gere lɔxɔɛ,

⁹ i naxa tin mixi kobie waxɔnfe ra,

i naxa na sɔɔneya e be alako e xun naxa fa rakeli.

Ḥngi rate.

¹⁰ N gerefae xa fe jaaxi maxirixie xa gbilen e ma.

¹¹ Tɛ wole xa dɔxɔ e xun na,

e xa radin tɛ xɔɔra, e naxa fa mini na kui sɔnɔn.

¹² Fe jaaxi rabae naxa sabati yi bɔxi ma,

tɔɔɔɔ nan tun xa ragiri e ma.

¹³ N a kolon Alatala kiiti fanyi sama nɛ misikiinɛe be,
a nɔndi fima setaree ma.

¹⁴ Tinxintɔɛe i xili matɔxɔma nɛ,
nɔndilae kisima nɛ i ya i.

141*Mixi jaaxie xa gantanyi**Ala maxandi*

¹ Dawuda xa beeti

Alatala, n bara i maxandi, i xulun n malife ra,

i xa i tuli mati n ma maxandi ra.

² N ma duba xa te i mabiri alo surayi xiri,

n ma belexe ti xa lu alo nunmare serexe.

³ Alatala, n de makanta

alako fe jaaxi yo naxa mini n de kui.

⁴ I naxa tin n bɔɔɔ xa siga fe jaaxi ma,

n naxa lan wali kobi rabae ma n ma geeni xa fe ra.

⁵ Xa tinxintɔɛe n bɔnɔɔ, a fan n be,

a xa xurui fan alo labunde naxan sama n fate ma.

N mu tondima na fe ra.

Kɔnɔ n Ala maxandima a xa mixi jaaxi waxɔnfe kana.

⁶ E xa kiitisae xa radin gelenyi ra.

Mixi jaaxie xa a kolon n ma masenyi fan.

⁷ E xa a fala, «Muxu xɔrie bara yensen aligiyama, alo xe sa bɔxi buxama ki naxe.»

⁸ Kɔnɔ n Marigi Alatala, n ya tixi i tan na.

N kantari toma i sɛeti ma, i naxa n nii rabolo.

⁹ N natanga gantanyie ma e naxee tema n be, n natanga mixi jaaxie xa yelee ma.

¹⁰ E tan xa suxu nee ra, n tan xa kisi.

142

Danxaniyatɔe xa kantari

Ala maxandi

¹ Dawuda xa lonni beeti a to nu na fonme ra

² N na n xui ratema Alatala nan ma kinikini xa fe ra.

³ N na n ma kɔntɔfli dentegema a tan nan be, n na n ma nimise ya ba a be.

⁴ Limaniya na ba n yi ra, i tan n sigade kolon.

E bara gantanyi te n be n ma kira ra.

⁵ N nabilinyi mato: mixi yo mu na n be, kantari mu na n be, mɛenima yo mu na n be.

⁶ Alatala, i tan nan keren peti na n be sɔnɔn.

I keren nan findixi n kantama ra yi dunipa bendɛ fupi fari.

⁷ I xa n wa xui me, barima n senbe birin bara nɔn.

N ba n kerimae yi ra, barima e senbe gbo n be.

⁸ N namini geeli kui, alako n xa i xili matɔxɔ.

Na kui tinxintɔee fama ne e malande n yire i xa hinne xa fe ra.

143

Ala xa maxandi hagige

Ala maxandi

Dawuda xa beeti

¹ Alatala, i tuli mati n ma maxandi ra, i xa kinikini n wa xui ma.

I xa n ma duba suxu i xa dugutegeɓa nun i xa tinxinyi xa fe ra.

² I naxa i xa konyi makiiti, barima daali yo mu tinxin i ya i.

³ N yaxui birama ne n fɔxɔ ra, a n boronma ne bɔxi ma,

a n luma ne faxe niini bun ma alo faxamixie.

⁴ Na kui n xaxili bara ifu. Limaniya bara ba n yi.

⁵ N natuma ne lɔxɔe dangixie ma, n na n xaxili rasigama i xa wali birin ma, n na n nɔxɔ rasiga i xa daalie ma.

6 N na n belexe italama ne i be,
n nii i fenma ne alo gbengberenyi ye fenma ki naxe.

Nengi rate.

7 Alatala, yandi, i xulun n yaabife ra.
Limaniya bara ge bade n yi ra.
I naxa i kobe raso n na,
xa na mu n luma ne alo faxamixie.

8 Kuye na iba, i xa i xa dugutegeɲa masen n be,
barima n xaxili tixi i tan nan na.

N ɲere kira masen n be,
barima n xaxili tixi i tan nan na.

9 Alatala, n natanga n yaxuie ma,
barima n kantari soɔma i niini nan bun ma.

10 N xaran i waxonfe rabafe ra,
barima i tan nan na n Marigi Ala ra.

I Xaxili Seniyenxi xa n ti kira fanyi xon ma.

11 Alatala, i xa n nakisi i xili xa fe ra,
i xa n ba toore kui i xa tinxinyi xa fe ra,

12 i xa n yaxuie de balan i xa dugutegeɲa xa fe ra,
i xa n gerefae xun nakana,
barima i xa konyi nan lanxi n ma.

144

Munse na adamadi ra Ala be?

Ala maxandi

1 Dawuda xa beɛti
Tantui na Alatala be, naxan findixi n ma fanye ra,
naxan n belexe rawalima a xa gere kui,

2 naxan findixi n xanuntenyi senbema ra,
naxan findixi n kantama nun n nakisima ra,
naxan noɲa n yaxuie ra alako n xa kantari soɔo.

3 Alatala, munse na adama ra i to fa meenixi a ma?
Munse na adama xa di ra i to fa i ɲoxo saxi a xon ma?

4 Adamadi luxi ne alo ɲengi foye,
a xa simaya dangima ne alo niini dangima ki naxe.

5 Alatala, i xa koore rabi i gorofe ra,
i fa din geyae ra alako tuuri xa te.

6 I xa seyamakonyi rabula yaxuie rayensenfe ra.
Xalie woli alako e xa siga.

7 I xa i belexe itala kelife koore ma,
alako i xa n nakisi, i xa n natanga n yaxuie ma
alo mixi ratangama moronyie ma ki naxe.

8 N nakisi wule falee ma naxee wama n madaxufe.

9 Ala, n beɛti neene bama ne i be n ma kora luuti fu daaxi xui ra.

10 N i matoxoma ne, i tan naxan mangee xun nakelima,
naxan i xa konyi Dawuda ratangama santidegeɲa ɲaaxi ma.

11 N nakisi, n natanga n yaxuie ma,
 naxan wule falama mixi madaxufe ra.
 12 Na temui muxu xa di xεmee fanma ne alo wuri bilie,
 muxu xa di ginεε tofanma ne alo kontigiba,
 naxee masolixi mange banxi kui.
 13 Muxu xa banxie rafema ne daxamui mooli birin na,
 muxu xa goorεε wuyama ne a wulu wulu ma,
 14 Muxu xa ningee xungboma ne,
 lanyuru yo mu luma e ma,
 e furi mu birama,
 sonxεε mu mema muxu malandee.

15 Seewe na nama be Ala fama yi fe mooli rabade naxan na.
 Seewe na nama be Alatala findixi naxan Marigi Ala ra.

145

Ala xa kaabanakoe nun xanunteya

Ala matoxεε

Dawuda xa Ala matoxεε

- 1 N ma Mange Ala, n i matoxoma ne, n i xili tantuma ne abadan.
 2 Loxo yo loxo n i matoxoma ne, n i xili tantuma ne abadan.
 3 Alatala senbe gbo, matoxεε birin na a tan nan be,
 adamadi mu noma sode na birin kui.
 4 Yi waxati mixie fama ne i xa kaabanakoe falade boore waxati mixie be.
 5 E fama ne i xa nore tofanyi masende.
 N luma ne i xa kaabanakoe mapoxun na.
 6 E fama ne i senbe magaaxuxi xa fe falade.
 N luma ne i xa kaabanakoe masen na.
 7 E fama ne nεlexinde i xa hinne xungbe ra,
 e i xa tinxinyi masenma ne beeti seewaxi ra.
 8 Alatala hinne mixi ra, a kinikini,
 a dipexi, a xa xanunteya gbo.
 9 Alatala fe fanyi rabama mixi birin be,
 a kinikini a xa daali birin ma.
 10 Alatala, i xa daalie birin i matoxoma ne,
 i xa seniyeotoεε i tantuma ne.
 11 E i xa mangeya xungbe xa fe masenma ne,
 e i senbe xa fe falama ne,
 12 alako mixie xa i xa kaabanakoe kolon, a nun i xa mangeya noroxi.
 13 I xa mangeya mu nonna ne, i xa nεe buma ne abadan.
 14 Alatala bira mixi malima,
 a mixi magoroxi xun nakelima ne.
 15 Dunja birin a xaxili tixi i ra,
 i tan nan e baloma a waxati.
 16 I tan nan i belexe rabima,
 i birin nawasa e hayi na naxan ma.
 17 Alatala tinxin a xa fe birin kui,
 a dugutegexi a xa daalie ma.

¹⁸ Alatala makɔɔɛ a maxandilae ra,
naxee a maxandima e bɔɔɛ fiixe ra.

¹⁹ A a yaragaaxuie waxɔɔɛ rabama nɛ,
a e xa duba suxuma nɛ, a e rakisi.

²⁰ Alatala a xanuntenyie makantama nɛ,
kɔɔɔ a mixi paaxie birin sɔɔɔma nɛ.

²¹ N de Alatala matɔɔɔma nɛ.

Daali xa a xili seniyeɔxi matɔɔɔ temui birin.

146

Ala xa mali gbo adama xa mali be

Ala matɔɔɔɛ

¹ Wo Alatala matɔɔɔ!

N nii xa Alatala matɔɔɔ,

² n xa a matɔɔɔ n ma simaya birin na.

N n Marigi Alatala matɔɔɔma nɛ beeti ra, fanni n na n nii ra.

³ Wo naxa wo yete taxu mixi xungbee ra,
barima adamadie na e ra,
naxee mu nɔma mixi rakiside.

⁴ E nii bama nɛ e fate i, e gbilen bende.

Na lɔɔɔɛ yati, e naxan janigexi, na birin jɔɔɔma nɛ.

⁵ Seewe na mixi be, Yaxuba Marigi Ala naxan malima.

Seewe na mixi be, naxan a xaxili tima a Marigi Alatala ra,

⁶ Ala naxan koore nun bɔɔɔi daa,
Ala naxan baa nun a kui see birin daa,
dugutegeɔna na Ala naxan be abadan.

⁷ Alatala tɔɔɔɛgetɔɔɛ xun mafalama,
a donse fima kaametɔɔɛ ma,
a geelimanie raminima geeli kui,

⁸ a donxuie ya rabɔɔma,
a mixi magoroxie xun nakelima,

a tinxintɔɔɛ xanuma,

⁹ a meenima xɔɔɔɛ ma,
a kiridie nun kaape ginee bun tima,
kɔɔɔ a mixi paaxie tan xun nakanama nɛ.

¹⁰ Siyoni, wo Marigi Alatala xa mangeya mu jɔɔɔma abadan.
Wo xa Alatala matɔɔɔ!

147

Ala senbe maniyɛ mu na

Ala matɔɔɔɛ

¹ Wo Alatala matɔɔɔ.

A lanma Alatala xa matɔɔɔ beeti ra.

Fe fanyi na a ra.

² Alatala na gbilenfe Darisalamu ti ra,
a Isirayila xa mixi rafama nɛ kelife konyiya kui,

³ a tōōromixie ralimaniyama, a e rayalanma e xa fure kui.

⁴ Alatala tunbuie konti kolon,
a e birin xilima e xili ra.

⁵ Won Marigi Alatala senbe gbo,
dan mu na a xa fahaamui ma.

⁶ Alatala mixi magoroxi bun tima,
kōnō a yete igboe xa fe kanama.

⁷ Wo xa beeti ba Alatala be tantui ra,
wo xa beeti ba Ala be kōrae xui ra.

⁸ A tan nan nuxui raminima koore ma,
a tune rafa bōxi ma,
a sansie rasoli geyae fari.

⁹ A xurusee rabaloma,
a donse fima xaxa yōree ma, e na e xui ramini temui naxe.

¹⁰ Soe senbe mu findixi fefe ra Ala be.
Xeme xa senbe mu findixi fefe ra Ala be.

¹¹ Ala yaragaaxuiya nan nafanma a ma.
Ala wama mixi xōn naxan xaxili tixi a xa xanunteya ra.

¹² Darisalamu, i xa Alatala matōxō.
Siyoni, i xa Ala tantu,

¹³ barima a tan nan i xa naade makantama,
a tan nan barake sama i xa jama ma.

¹⁴ A bōnesa fima i xa bōxi ma,
a donse fanyi fima i ma.

¹⁵ Alatala dunija yamarima,
a a waxōnfe rayensenma mafuren mafuren.

¹⁶ A balabalanyi ragoroma ne alo gese fute,
a na rayensen alo te xube.

¹⁷ A ragoro bōxi ma, nde nōma tide na xinbeli ya ra?

¹⁸ A na a xui ramini e ma, e xunuma ne,
a na foye rafa, balabalanyi man findima ne ye ra.

¹⁹ Alatala bara Annabi Yaxuba rakolon a xa masenyi ra,
a bara a xa seriye nun a xa yaamarie masen Isirayila be.

²⁰ A mu na mōoli ragirixi si gbete yo be.
Nee luma Ala xa seriye kolontareya nan kui.

Wo xa Alatala matōxō!

148

Dunija xa Ala matōxō

Ala matōxōe

¹ Wo Alatala matōxō!

Wo Alatala matōxō kelife koore ma.
Wo a matōxō yire itexi kui.

² Alatala xa malekee xa a matoxo,
 a xa galie xa a matoxo koore ma.
³ Soge nun kike xa a matoxo,
 tunbui dexexie fan xa a matoxo.
⁴ Koore xa a matoxo,
 a nun ye naxan toma naa.
⁵ E birin xa Alatala xili matoxo,
 barima a yamari nan fi, e naxa daa.
⁶ A naxa e ti e tide, e xa lu naa abadan.
 A naxa na seriye sa, naxan mu kanama.

⁷ Wo Alatala matoxo kelife boxi ma.
 Baa nun nimase birin naxee na baa tilinyi kui,
⁸ seyamakonyi, balabalanyi, kunda, nuxuie,
 nun foye xungbe naxan a xa yaamari ratinmema,
⁹ geyae nun tentenyie, wuri bogilae nun sediri bilie,
¹⁰ wulai subee nun xurusee, bubusee nun xonie,
¹¹ duniya mangee nun sie,
 mangedie nun duniya kuntigie,
¹² fonikee nun ginedimedie, dimee nun forie,
¹³ e birin xa Alatala xili matoxo,
 barima a xili gbansan nan itexi,
 a nore dangi koore nun boxi ra.

¹⁴ A bara mange senbema rakeli a xa jama xun na,
 a xa seniyentoe naxan matoxoma,
 seniyentoe naxan findixi Isirayila a xa jama xanuxi ra.

Wo Alatala matoxo!

149

Beti neene

Ala matoxo

¹ Wo Alatala matoxo!

Wo beti neene ba a be,
 wo matoxo raba a batulae tagi.
² Isirayila xa seewa a daali Marigi ra.
 Siyoni jama xa seewa e xa Mange ra.
³ E xa a xili matoxo fare boron yi ra,
 e xa betie ba maxase nun kora xui ra,
⁴ barima Alatala seewaxi a xa jama ra,
 a kisi fima ne yete magoroe ma.
⁵ A xa seniyentoe xa seewa yi binye ra,
 e xa e seewe xui ite
 hali e xa sadee ma.
⁶ Ala matoxo xa lu e de i.
 Na luxi alo santidegema xaaxexi e belexe kui,
⁷ e naxan nawalima e gbe joxofe ra,
 si paaxie jaxankatafe ra.
⁸ E e yaxuie xa mangee sama ne yolonxonyie ra,

e e xa yareratie xirima ne a xoxoxe ra,
⁹ na fa findi e xa kobija sare ra.
 Xunnakeli belebele nan na ki Ala xa seniyantoe be.

Wo xa Alatala matoxo!

150

Birin Ala matoxofe

Ala matoxoe

¹ Wo Alatala matoxo!

Wo xa Ala matoxo a xa hoxomobanxi kui.
 Wo xa a matoxo koore ma.

² Wo xa a matoxo a xa kaabanakoe xa fe ra.
 Wo xa a matoxo a senbe xungbe xa fe ra.

³ Wo xa a matoxo feri xui nun kora xui ra,
⁴ wo xa a matoxo maxase nun fare boron yi ra,
 wo xa a matoxo kora maniyε nun xule xui ra,
⁵ wo xa a matoxo maxase xui itexi ra.

⁶ Nimase birin xa Alatala matoxo.

Wo Alatala matoxo!

Ala xa Taalie Masenyi Fole

Isirayila mange Dawuda to faxa, Alatala naxa a xa di Sulemani sugandi a xa findi Isirayila mange ra. Na kui Sulemani naxa Ala maxandi a xa a mali Isirayila yamaride. A nu wama lonni nan xon alako a xa no na wali rabade a raba ki ma. Na maxandi naxa Alatala makenen, a fa na duba suxu. Sulemani to findi lonnila belebele ra Ala saabui ra, dunija birin naxa na kolon a ma, e nu fa siga a xa marasi fende.

Na temui Annabi Sulemani naxa a xa fe kolonyi findi sebeli ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. A xa kitaabui sebexi ki naxe, a findi taali woyenyie nan na. Na sebe ki tofan, a man lonni belebele masenma to danxaniyatsee be.

Yi taalie masenyi hagigee masenma mixi be alo:

Woyen fanyi tide nan gbo adamadie tagi.

Langoeja findima toore nan na mixi be.

Ala xa seriye mixi malima dunijeigiri kui.

Tunnaxoneya findima ne setareja ra, tunnabexiya findima harige ra.

Yete igbopa mu fan, yete magore nan fan.

Lanyi xa lu denbaya kui.

Die xa xuru Ala xa seriye ra.

Wule nun xone woyenyi mu fan nama be.

Adamadie lanma e xa gaaxu Ala ya ra.

Ala xa a xa masenyi raso won boje kui, alako won xa a sago kolon, won man xa a rabatu won ma dunijeigiri kui. Na birin findima marasi fanyi nan na won be dunija nun aligiyama. Amina.

Ala xa Taalie

Yi kitaabui sebexi fe naxan ma

¹ Isirayila mange Dawuda xa di Sulemani, xa taalie nan ya:

² E sebexi ne mixie be alako e xa lonni, e xa rasi, xaxili fanyi xa lu e be, ³ xurui fanyi xa lu e yi, e xa bira tinxinyi, nondi, nun fe fanyi foxo ra.

⁴ Xaxili fanyi mu naxee yi, nee xa na soto, mapoxunyi fanyi xa lu fonikee be, e xa fe fanyie kolon, e lan e xa naxee raba.

⁵ Lonnila xa a tuli mati alako a xa fe kolonyi xun xa masa.

Xaxilima xa a tuli mati, alako a xa jere ki fanyi kolon,

⁶ taali kui fiixefe xa sooneya e be, e xa fahaamui soto lonnilae xa masenyie nun taalie ma.

⁷ Alatala xa yaragaaxui findixi lonni fole nan na. Xaxilitaree nan yoma lonni nun marasi ma.

⁸ N ma di, i i tuli mati i baba xa marasi ra, i naxa tondi i nga xa xurui ra,

⁹ barima xunmase tofanyi nan findima a ra i xunyi ma, kon magore nan a ra i konyi ma.

10 N ma di, i naxa tin yunubitɔɛe xa i ratantan.

11 Xa e a fala, «Bira muxu fɔxɔ ra,
won xa sa kira madɔxɔ mixie be, won xa e faxa,
won xa gantanyi te mixie be
naxee mu fefe rabaxi won na,

12 Won xa e xun nakana,
alo gaburi a rabama ki naxe mixie ra
naxee sigama aligiyama.

13 Won fama naafuli sɔtɔde na kui,
won ma banxie rafema ne se fanyie ra.

14 Lu muxu ya ma alako i xa nde sɔtɔ,
won ma kɔbiri malande xa findi keren na.»

15 N ma di, i naxa bira na mixi mɔɔli fɔxɔ ra,
i naxa lu na kira xɔn ma,

16 barima e fe naaxi nan tun nabama,
e gbataxi mixi nii bade.

17 Gantanyi mu tema xɔni ya xɔri,

18 kɔnɔ e tan gantanyi tema e yete kan suxuse nan na.
E e yete nan nii bafe e yete ra.

19 Birafe geeni tinxintare fɔxɔ ra,
nun mixi nii bafe,
na kira mɔɔli findima gantanyi nan na.

20 Xaxilimaya xili tima kira xunyie ra,
a a xui ramanima taa malandee.

21 A xili tima pama tagi,
a wɔyɛnma taa sode dee ra.

22 A naxe, «I tan xaxilitare,
i birama xaxilitarepa fɔxɔ ra han mun temui?
Mixi mayelee yoma mixi ma han mun temui?
Xaxilitaree fe kolonyi xɔnma han mun temui?

23 Wo gbilen fa ra n ma marasie ma.

N na n xaxili luma ne wo ma,
n fahaamui fima ne wo ma n ma masenyi xa fe ra.

24 N bara wo xili, kɔnɔ wo mu n ma xili ratinxi.
N bara n belexe itala wo be, kɔnɔ wo bara tondi.

25 Wo to bara tondi n ma marasie birin na,
wo to mu tinxi n ma seriye ra,

26 n fan fama ne yeledede wo ma wo xa tɔɔre kui.
Gaaxui na wo bojɛe ramini a i, n mu wo malima fefe ma.

27 Gaaxui fama ne wo lide alo turunnaade foye,
tɔɔre fama ne wo suxude alo foye xungbe.

Na tɔɔre nun kɔntɔfili na wo li temui naxe,
28 wo n xilima ne, kɔnɔ n mu wo xa xili ratinma.

Wo n fenma ne, kɔnɔ wo mu n toma,
29 barima wo bara xaxilimaya xɔn,
wo bara tondi Alatala xa yaragaaxui ra.

30 E mu nu wama n ma marasie xɔn,
e mu nu wama n ma seriye suxufe.

31 Na kui e fama e xa wali sare sɔtɔde,
e fama e jɛre ki rapɔnyi tode.

32 Xaxilitarepa nan fama xaxilitaree gande.

Lõnnitarepa nan fama lõnnitaree gande.

33 Kõnõ naxan tan a tuli matima n na,
na kanyi luma nẽ kantari kui a xõnyi,
a lu bõpẽsa kui, a mu gaaxuma tõõre ya ra.»

2

Xaxilimaya fan adamadie bẽ

1 N ma di, xa i n ma masenyie suxu,
xa i n ma seriyẽ rabatu,

2 xa i i tuli mati lõnni ra, xa nõndi rafan i bõpẽ ma,

3 xa i xaxili fanyi fen, xa i nõndi maxili,

4 xa i a fen alõ gbeti, xa i a fen a fanyi ra
alõ bannaya fenma ki naxẽ,

5 na kui, i Alatala xa yaragaaxui kolonma nẽ,
i Ala xa fe fahaamuma nẽ,

6 barima Alatala nan lõnni fima,
xaxili fanyi nun nõndi minima a kere i.

7 A fe fanyi gbege ragatama tinxintõõe bẽ.
A nõndi fale makantama.

8 A mixi tinxinxi makantama,
a a xanuntenyie ratangama kira xõn ma.

9 Na kui, i nõndi nun tinxinyi kolonma nẽ,
kira tinxinxi naxee mixi tima fe fanyi ma.

10 Lõnni fama i bõpẽ nan ma,
fe kolonyi jõxunma i bẽ,

11 xaxili fanyi i ratangama,
nõndi i makantama,

12 a i ratangama kira jaaxi ma,
a i ratangama wõyẽn kobi fale ma,

13 naxee gbilenma tinxinyi kira fõxõ ra,
naxee jere ma dimi kui,

14 fe jaaxi rafanxi naxee ma,
naxee jexexinxi kobija ra,

15 naxee xa kira mu tinxin,
naxee jere ki mu fan.

16 Lõnni i ratangama nẽ gine jaaxi ma,
langoe gine xa de jõxunyi ma,

17 naxan a xa xeme singe finsiriwalima,
naxan neemuma a Marigi Ala xa saate ma.

18 A xa wali kobi a rabirama nẽ,
a jere ki a xanin aligiyama.

19 Mixi naxee birama a fõxõ ra,
e mu gbilenma sõõõn, e mu kisi sõõõma.

20 A lanma i xa i jere mixi fanyie nan ma kira ra,
i xa tinxintõõe xa kira suxu.

21 Mixi tinxinxie luma nẽ yi bõxi ma,
mixi hagigee mu kelima be,

22 kõnõ mixi jaaxie tan jõnma nẽ yi bõxi ma,

tinxintaree kerima ne.

3

Ala xa seriye fan

- 1 N ma di, i naxa neemu n ma marasie ma,
i boɓe xa n ma seriye rabatu,
- 2 barima e fama i xa simaya xon nakuyade boɓesa kui.
- 3 I naxa dugutegeɓa nun nonɗi rabɓin,
i xa e xiri i kon ma, i xa e sebe i sondonyi ma.
- 4 I fama hinne nun xaxili fanyi sotoɗe na ki ne,
Ala nun adamadie ya i.
- 5 I yete taxu Alatala ra i boɓe birin na, i naxa la i yete ra.
- 6 I xa Ala kolon i xa kira birin xon,
a tan nan fama jere ki fanyi masende i be.
- 7 I naxa i xaxili ti i yete ra,
i xa gaaxu Alatala ya ra,
i xa gbilen fe jaaxi foxo ra.
- 8 Na findima yalanyi nan na i fate be,
a senbe fi i xorie ma.
- 9 Alatala binya i harige ra,
i xa daxamui singe fi a ma.
- 10 Na nan a niyama baloe nun minse gbo i yi ra,
i xa sagae birin nafe.
- 11 N ma di, i naxa tondi Alatala xa matinxinyi ra,
i xa a xa marasie suxu,
- 12 barima Alatala marasi fima ne a xanuntenyie ma,
alo babae e xa di matinxinma marafanyi kui ki naxe.
- 13 Seewe na mixi be naxan xaxilimaya sotoxi,
seewe na adama be naxan fahaamui soto.
- 14 Xaxilimaya xa geeni gbo gbeti be,
a tide dangi xema ra.
- 15 A fan geme tofanyi be,
a tide dangi i waxonse birin na.
- 16 Xaxilimaya findima simaya xonkuye nan na,
a findi bannaya nun xunnakeli ra.
- 17 Xaxilimaya kira fan,
a boɓesa fima adamadie ma.
- 18 A findixi simaya wuri nan na a suxumae be.
Mixi naxee kankanma lonni ma, nee seewama ne.
- 19 Alatala boxi yailanxi lonni nan na,
a koore yailanxi xaxili fanyi nan na.
- 20 A xa lonni nan ye raminixi boxi ma,
a xa xaxili fanyi nan ye ragataxi nuxuie kui.
- 21 N ma di, seriye nun nonɗi ragata i boɓe kui,
e naxa makuya i ra.
- 22 E simaya nun hinne fima ne i ma,
- 23 i xa dunjeigiri soneyama ne, i mu dinkonma.

24 I na i sa, i mu gaaxuma, i xima ne a fanyi ra.

25 I naxa gaaxu gbaloe ya ra,
i naxa gaaxu mixi jaaxie xa gere ya ra,

26 barima Alatala nan na i xa xaxilisa ra.
A i ratangama ne gantanyi birin ma.

27 I naxa tondi mixi malide
i noma naxan na.

28 I naxa a fala i boore be, «Siga, tina i fa,»
xa a mali xa feere na i be to.

29 I naxa i defanboore yanfa.

30 I naxa mixi toorege, naxan mu fe jaaxi yo rabaxi i ra.

31 I naxa geresoe tone, i naxa bira a jere ki foxo ra.

32 Alatala mixi jaaxi xonma,
kononoxon tinxintoxon tan nafan a ma.

33 Alatala mixi jaaxi xa banxi dankama ne,
kononoxon a barake sama ne tinxintoxon sabatide ma.

34 Ala yete igboe igoroma ne,
kononoxon a hinnema mixi magoroxi tan na.

35 Xaxilimae noroma ne,
kononoxon xaxilitaree tan yaagi nan sotoma.

4

A baba xa masenyi

1 N ma die, wo wo tuli mati wo baba xa marasi ra,
wo wo jengi sa na xon ma alako wo xa xaxili soto,

2 barima n na lonni fanyi nan fife wo ma yi ki.
Wo naxa tondi n ma masenyi ra.

3 Di fanyi nan nu n na n baba be.
Di kerenyi nan nu n na n nga be.

4 N baba nu n nasima yi woyenyi nan na, a naxe,
«I xa n ma masenyi ragata i boje kui,
i xa n ma seriye suxu alako i xa simaya soto.

5 I xa lonni fen, xaxili fanyi xa lu i be.
I naxa neemu n ma masenyi ma,
i naxa neemu n ma seriye ma.

6 I naxa e rabepin, e i makantama ne.
N ma seriye xa rafan i ma, a i ratangama ne.»

7 Lonni folo nan yi ki:

I xa lonni fen, i xa fe birin naba alako i xa xaxili soto.

8 Xa i xaxilimaya binya, a i itema ne.
Xa i a suxu, a i xunnakelima ne.

9 A findima xunmase tofanyi nan na i xunyi ma,
a findi diyaman xa yanbe ra i be.

10 N ma di, xa i i tuli mati n ma masenyi ra,
i xa simaya xon kuyama ne.

11 N bara xaxilimaya kira masen i be,
n bara i ti kira tinxinxi xon ma.

12 Xa i i jere ma na kira nan ma, i mu tooroma.

Xa i i gima kira nan xɔn ma, i mu dinkonma.

¹³ Lɔnni suxu, i naxa a rabolo, i naxa a rabɛɛɛn, barima a findima simaya nan na i bɛ.

¹⁴ I naxa bira mixi ɲaaxi fɔxɔ ra, i naxa mixi kobi xa kira suxu.

¹⁵ I naxa ɲɛɛ na xɔn, i naxa i makɔɛ na ra. I kobe so na ra, i dangi.

¹⁶ Mixi ɲaaxie mu nɔma xide e mu fe ɲaaxi raba. Xi xɔli mu nɔma e suxude e mu mixi ratantan.

¹⁷ Fe ɲaaxi findixi e xa donse nun minse nan na.

¹⁸ Tinxintɔɛ xa kira nɔɔma nɛ, a yanbɛ naiyalanyi raminima nɛ alo soɛ.

¹⁹ Kɔnɔ mixi ɲaaxie xa kira luxi nɛ alo dimi, e mu fe kolon naxan fama e rabirade.

²⁰ N ma di, i i ɲɛngi sa n ma masenyi xɔn ma, i i tuli mati n ma marasi ra.

²¹ E mato temui birin, i e ragata i sondonyi kui,

²² barima e findima simaya nan na mixie bɛ, naxee e fahaamuma.

E findima yalanyi nan na e fate bɛ.

²³ I bɔɲɛ kanta dangife se birin na, barima simaya kelima a tan nan ma.

²⁴ Wule naxa mini i dɛ i, i naxa mixi madaxu i xa wɔyɛnyi ra.

²⁵ I nɛ wɔyɛnma mixi bɛ, i i ya ti a ra, i naxa i ya rasiga yire gbɛɛ.

²⁶ I ɲɛngi sa i ɲɛɛ ki xɔn ma, i lu kira fanyi xɔn ma.

²⁷ I naxa binya yirefanyi ma, i naxa binya kɔɔla ma.

I naxa i sanyi ti kira ɲaaxi xɔn ma.

5

Yɛnɛ xa kanari

¹ N ma di, mɛɛni n ma lɔnni ma, i i tuli mati n ma xaxili fanyi ra,

² alako i xa fahaamui sɔɔ, i dɛ xa wɔyɛnyi xɔri fala.

³ Langoe xa wɔyɛnyie ɲɔxun alo kumi, a masalaxun alo suloɲi,

⁴ kɔnɔ a rapɔnyɔ xɔnɔ alo meli, a xɛɲɛn alo santidɛgɛma dɛ firinyi.

⁵ A sanyie a xun tima gbaloe ra, a xa kira mixi xaninma aligiyama nɛ.

⁶ A mu luma simaya kira xɔn ma. A lɔɛxi, kɔnɔ a mu a kolon.

⁷ Yakɔsi, n ma di, i i tuli mati n na, i naxa i makuya n ma masenyi ra.

⁸ I makuya langoe xa kira ra, i naxa i makɔɛ a xa banxi naade ra,

- 9 alako binye naxa ba i ma,
xeme ya ixaraxi naxa fa i xa dunijeigiri kana.
- 10 Xa na mu a ra mixi gbete nan lugama i harige ra,
i xa wali tone lu booree be,
- 11 i i xa simaya rajon toore kui,
i fate birin ba i ma a naaxi ra.
- 12 I a falama ne kore,
«N na marasi xon munfe ra?
N boje tondi na seriye ra munfe ra?»
- 13 Munfe ra n mu n tuli mati n karamoxoe ra,
n mu n tuli mati n nasimae ra?
- 14 N fa na toore birin donxoe nan kui yi ki nama ya xori.»
- 15 Ye min, naxan minima i yete xa kolonyi ra.
- 16 I naxa tin i xa kolonyi ye xa goro mixie bun ma,
i naxa tin i xa ye xa makana taa kui.
- 17 Na ye xa findi i keren nan gbe ra,
i tan nun xoje naxa na itaxun.
- 18 Barake xa lu i xa kolonyi ma,
i xa seewa i xa gine ra i
naxan futi i fonike ra.
- 19 I xa gine tofan alo bole, a fan alo xeli.
A xa marafanyi xa lu i boje kui,
i xa a maxanu temui birin.
- 20 N ma di, i birama mixi gbete xa gine foxo ra munfe ra?
Munfe ra i gine xije sunbuma
i gbe mu naxan na?
- 21 Alatala adama pere ki birin kolon.
A adama xa kira birin toma.
- 22 Mixi naaxi xa wali naaxie nan a suxuxi,
a xa yangoe nan findixi gantanyi ra a be.
- 23 A xa xurutareja nan a niyama a faxesa,
a xa daxupa nan a niyama a bono.

6

Tunnaxone nun langoeja

- 1 N ma di, xa i i yete taanixi i boore nde be,
i findixi hamilu ra a be e nun mixi gbete tagi,
- 2 xa i i yete raxetenxi i xa woyenyi nde ra,
xa i i yete xirixi na laayidi mooli ra,
- 3 n ma di, i xa fe birin naba i yete raminide a kui,
xa na mu a ra i luma ne i boore sagoe.
Siga, i i felen i boore be, i xa a mayandi.
- 4 I naxa xi de, na raba keren na.
- 5 I i yete ratanga yi fe mooli ma,
alo xeli a yete ratangama koyinma belexe ma ki naxe,
alo xoni fan a yete ratangama gantanyi ma ki naxe.
- 6 Tunnaxone, siga dondoli yire.
Marasi fen a ra, alako i xa findi xaxilima ra.

7 Mangel mu na dondoli be,
 kuntigi nun yarerati fan mu a be,
 8 kono a walima sogofure temui,
 alako a xa baloe soto a naxan donma jeme ra.
 9 I tan tunnaxone, i i sama han mun temui?
 I kelima xixoli ma temui mundun?
 10 Xixoli na i suxu, i na kinson, i na i sa,
 11 setareja fan fama ne i suxude terenna ra,
 alo mujeti mixi terennama ki naxe.
 Kaame i suxuma ne, alo sori mixi suxuma ki naxe.
 12 Fuyante mu tinxin, a wule rajerema a de i ne.
 13 A luma a ya magira ra,
 a nu mixi makebentin a sanyie nun a belexe ra wule tonxuma ra.
 14 Fe jaaxi na a xaxili kui,
 a gere masoma temui birin.
 15 Na kui kasare fama ne a suxude,
 a a xun nakana kerenyi ra.

16 Fe senni na Alatala naxee xonxi,
 a mu tinma nee ra fefe ma:
 17 yete igboe xa mixi mato ki,
 wule minima de naxan kui,
 belexe naxan nii bama fufafu ra,
 18 boje naxan fe tinxintare majoxunma,
 sanyi naxee e gima sigafe ra fe kobi rabade,
 19 seede naxan wule falama,
 a nun mixi naxan ngaxakerenmae tagi isoma.

20 N ma di, i baba xa seriye ragata,
 i naxa tondi i nga xa marasi ra.
 21 E xa lu i boje kui temui birin, e xiri i kon ma.
 22 E i rajerema ne i xa duniyeigiri kui,
 e i makanta i xa sade ma, e i rasi i keli temui.
 23 Na seriye findixi lanpui nan na,
 na xaranyi kira masenma ne i be,
 na marasi i xun tima simaya kira nan xon ma.
 24 E i ratangama gine kobi ma,
 nun xoje gine de joxunxi ma.
 25 I naxa wa na gine xon ma a xa tofanyi ma,
 i naxa tin a xa no i ra a yae ra.
 26 Langoe gine naxan mu na xeme taa, a mixi findima setare nan na,
 kono gine yenela naxan doxoxi xeme nde xon, a mixi faxama ne.
 27 Mixi nde noma te tongode, a a sa a yuba kui,
 a fa lu a xa donma mu gan?
 28 Mixi nde noma a perede te wole tagi,
 a fa lu a sanyi mu gan?
 29 Na maniyama ne alo xeme naxan yabuma gine xeme taa idoxe ra.
 Xeme yo din na gine ra, a fama jaxankate nan sotode.
 30 Mixi mu yoma mujeti ma,
 naxan mujete tixi a xa kaame ma,
 31 kono a na suxu fo a xa mujafe sare fi,

hali na findi a xa naafuli birin na.

³² Kɔnɔ xaxilitare nan tun yene rabama gine ra.

A a xun nakana na fe mooli ra.

³³ A fe xɔɔxɔe sɔtoma ne yaagi kui,

naxan mu gbilenma a foxɔ ra sɔnɔn,

³⁴ barima tɔɔne xeme boɔne ratema ne a naaxi ra.

Gine kanyi mu kinikinima a gbe ɲɔxɔe lɔxɔe.

³⁵ A boɔne mu goroma kobiri ra.

Hali i a gbegbe fi a ma, a mu a rasuxuma.

7

Yenela xa gantanyi

¹ N ma di, n ma woyenyi ragata i boɔne kui,
n ma seriye xa lu i sondonyi ma.

² N ma seriye suxu alako i xa simaya soto,
n ma xaranyi xa rafan i ma alo i ya firinyie.

³ N ma seriye xiri i belexesolee ra, a sebe i sondonyi ma.

⁴ Lonni xa findi i maagine ra,
xaxili fanyi xa findi i bari mixi ra.

⁵ N ma seriye i ratangama ne langoe ma,
e i ratangama ne yenela xeme taa idɔxɔe ma.

⁶ Lɔxɔe nde, n nu na n ma banxi kui,
n tande matoma wunderi ra.

⁷ N naxa xaxilitare nde to,
segetala naxan xa fahaamui mu gbo.

⁸ A naxa kira suxu naxan dangima langoe gine xa banxi de ra.
A nu bara a xun ti menni ra.

⁹ Nunmare temui nan nu a ra,
kɔe nu bara so, kuye nu bara ifɔɔɔ.

¹⁰ Gine nde naxa sa a ralan,
a maxirixi langoe gine ki,
a nu wama na xeme madaxufe ne.

¹¹ Gine murutaxi nan a ra,
naxan woyen xui ite, a mixi matandi.

¹² A ɲereɲa taa kui xeme fenfe ra.

¹³ A naxa na xeme suxu,
a a masunbu, a a fala a be yete igboɲa ra,

¹⁴ «N laayidi tongo ne Ala be,
n bara na rakamali serexe ra to.

¹⁵ N minixi i fende na nan ma.
Yakɔsi n bara i to.

¹⁶ Misira sade dugi maɲingixi na n sade ma,

¹⁷ a nun labunde xiri fanyi mooli birin na.

¹⁸ Fa be, won xa yene raba han geesege,
won xa won waxɔnyi birin naba,

¹⁹ barima n ma xeme mu na banxi,
a sigaxi biyaasi xɔnkuye.

²⁰ A bara kobiri gbegbe xanin a xun ma,
a mu fama fo yi kike ɲɔn.»

- 21 A naxa nɔ na xeme ra a xa koota saabui ra,
a naxa nɔ a ra a xa de ipoxunyi ra.
- 22-23 Xeme naxa bira a foxo ra keren na,
alo ninge naxan sigafe ninge faxade,
alo xeli naxan a sanyi rasofe yele kui,
alo xoni naxan tife gantanyi ma,
han tanbe fa a boje soxo, a faxa,
a mu a kolon a xa simaya danma menni ne.
- 24 Yakosi n ma die, wo wo tuli mati n na,
wo n ma masenyi rame.
- 25 I boje naxa i madaxu i xa bira na gine mooli foxo ra,
i naxa i jere a xa kira ra,
- 26 barima a bara mixi gbegbe faxa,
a bara senbemaie yati rabira.
- 27 A xa banxi findixi faxe kira nan na,
mixi goroma aligiyama dennaxe ra.

8

Lɔnni naxan fatanma Ala ra

- 1 Lɔnni mu mixi xilima xe?
Xaxili fanyi mu a yete masenma xe?
- 2 A xa masenyi tima yire itexi fari,
a woyenma kira de ra nun kira ralandee.
- 3 A a xui itema taa sode de ra mixi dangima dennaxe.
A naxe, ⁴ «Adamadie, n na wo tan nan maxilife,
masenyi na n yi ra ibunadama birin be.
- 5 Xaxilitare xa xaxili soto, lɔnnitare xa lɔnni fen.
- 6 Wo wo tuli mati n ma masenyi hagige ra,
masenyi tinxinxi naxan minima n de i.
- 7 N na nɔndi nan falafe wo be yi ki.
Tinxintareya mu rafan n ma fefe ma.
- 8 N ma woyenyi birin tinxin,
wule nun seniyentareya yo mu na e ya ma.
- 9 Nee fiixe xaxilima be, e tinxin lɔnnilae be.
- 10 Wo xa n ma lɔnni fen dangi gbeti ra,
wo xa a kolon xaxili fanyi tide gbo xema fanyi be,
- 11 fahaamui tide dangi geme tofanyi ra.
Sese mu na naxan tide dangima nee ra.»
- 12 «N tan lɔnni, n soma fe kui, n a tagi raba.
- 13 Xa Alatala xa yaragaaxui na i be,
i fe paaxi nan xonma.
Yeti igboja, fe paaxie, nun woyen kobie,
n nee nan xonma.
- 14 N gbe nan na marasi nun nɔndi ra,
xaxili fanyi nun senbe kanyi nan n na.
- 15 N tan nan mangee rapereɓa,
mange naxee yaamari tima tinxinyi ra.
- 16 N tan nan boxi yareratie rapereɓa,
n kuntigie tima adamadie ya ma.

17 N mixi nan xanuma, naxan n xanu.

Naxee n fenma, nee n toma nε.

18 Bannaya nun binye na n tan nan yi ra,
harige naxan mu kanama.

19 N naxan fima mixi ma a fan xεεma fanyi bε,
a xa geeni dangi gbeti ra.

20 N nan n jεrεma nɔndi kira nan xɔn ma,
tinxinyi na dennaxε,

21 alako n xanuntenyi xa harige sɔtɔ kε ra,
fe fanyi xa lu e yi ra dunijεigiri kui.»

22 «Alatala naxa n daa a xa wali birin fɔlε ra.

23 N nu na kabi fɔlε, beenun bɔxi xa daa.

24 N bari temui baa mu nu na, dulonyi mu nu na.

25 N bari nε beenun geyae xa mini,

26 beenun bɔxi nun fɔtɔnyi xa daa.

27 A to nu koore daafe, n nu na.

A to nu koore walaxε italafe, n nu na.

28 A to nu nuxui tife koore ma, n nu na.

A to nu ye raminiye sɛnbε ra bɔxi bun, n nu na.

29 A to nu naaninyi safe baa bε

alako ye naxa fa banbaran jε, n nu na.

A to nu dunija bunyi dɔxɔfe, n nu na.

30 N fan nu na a fε ma a malife ra,

lɔxɔ yo lɔxɔ n findi a bε sεεwε nan na,

n fa n jεlexin a ya i temui birin.

31 N jεlexinxi a xa dunija daaxi nan na,

a findixi n bε sεεwε ra lufe ra adamadie tagi.»

32 «Yakɔsi n ma die, wo wo tuli mati n na,
sεεwε na mixi bε naxan birama n ma kira fɔxɔ ra.

33 Wo wo tuli mati n ma xaranyi ra,

wo xa findi lɔnnilae ra.

Wo naxa a rabolo de.

34 Sεεwε na mixi bε naxan a tuli matima n na,

naxan luma n sɛeti ma temui birin,

naxan n mamema naade ra.

35 N kolonma bara kisi, Alatala bara hinne na kanyi ra.

36 Kɔnɔ n gerefa tan bara a yetε bɔnɔ,

n xɔnmixi na faxε fenfe na ki nε.»

9

Xaxilimaya nun lɔnnitareja

1 Lɔnni bara a xa banxi ti fanye solofere fari.

2 A bara xuruse nde faxa, a weni yailan,
a xa dɔxɔ teebili ra a dεgede.

3 A bara xεrae xεε taa kui mixi xilife ra,

4 «Wo tan xaxilitaree nun fahaamutare,
wo fa be.

5 Wo xa fa n ma taami don,
wo xa fa n ma weni fanyi min.

6 Wo xa gbilen fe jaaxie fɔɔ ra,
 wo xa bira xaxilima xa kira fɔɔ ra.»
 7 Mixi yo naxan katama yete igboe matinxinde,
 a maraɲaaxui nan sɔtɔma.
 Mixi yo naxan katama mixi jaaxi raside,
 a konbi nan sɔtɔma.
 8 Xa i xurutare rasi, a i xɔnma nɛ.
 Xa i xaxilima rasi, a i xanuma nɛ.
 9 I naxan falama lɔnnila bɛ,
 a nde nan sama a xa lɔnni xun.
 I naxan masenma tinxintɔɛ bɛ,
 a nde nan sama a xa tinxinyi xun.

10 Lɔnni fɔlɔma Alatala xa yaragaaxui nan ma.
 Fahaamui sɔtɔma Ala Seniyentɔɛ kolonfe nan ma.
 11 I xa duniɲeigiri xɔn kuyama nɛ lɔnni ra,
 i xa simaya ɲɛ kɔnti xun masama nɛ fahaamui ra.
 12 Xaxilima lɔnni sare nan sɔtɔma,
 kɔnɔ mixi naxan yoma a boore ma, na tɔɔrɛ nan tun sɔtɔma.

13 Xaxilitareɲa luxi nɛ alɔ gine naxan de wuya,
 a mu xuru, a mu fe kolon.
 14 A dɔxɔma a xa banxi sode dɛ nan na
 dɔxɔse ma naxan na yire itexi,
 15 alako a xa dangi mixie xili a xui itexi ra,
 naxee na e ɲɛrefe kira tinxinxie xɔn ma.
 16 A a falama mixie bɛ naxee mu fahaamui sɔtɔxi,
 «Wo tan xaxilitaree, wo fa bɛ.
 17 Minse muɲaxi ɲɔxun,
 taami donxi duxui ra, na fan ɲɔxun.»
 18 E mu a kolon faxɛ dimi nan menni ra.
 Mixi naxee a xa xili ratinma,
 nee xun tixi aligiyama nan na.

10

Taali wɔyɛnyie

1 Sulemani xa taalie
 Di xaxilima, a baba rasɛɛwama nɛ,
 kɔnɔ di lɔnnitare findima nimise nan na a nga bɛ.
 2 Harige sɔtɔ ki jaaxi mu sese gasama mixi ma,
 kɔnɔ tinxinyi nan simaya fima mixi ma.
 3 Alatala mu mixi tinxinxi luma kaame ra,
 kɔnɔ a tondima nɛ mixi jaaxi waxɔnfe ra.
 4 Bɛlɛɛ walitare setareɲa nan bɛndunma mixi ma,
 bɛlɛɛ wakilixi bannaya nan fima mixi ma.
 5 Di naxan wakilima xɛ xaba tɛmɔi a findixi xaxilima nan na,
 kɔnɔ di naxan xima xɛ xaba tɛmɔi a findixi yaagi nan na a baba bɛ.
 6 Barake na mixi tinxinxi fɔɔ ra,
 gbaloe bira nɛ tinxintaree fɔɔ ra.
 7 Tinxintɔɛ xili findima duba nan na,
 kɔnɔ mixi jaaxi xili lɔɛma nɛ.

- 8 Lõnnila tinma lude seriye bun ma,
kõno lõnnitare xa wõyenyi a xun nakanama ne.
- 9 Mixi naxan jereama nõndi ra,
a jereama kantari nan kui,
kõno mixi naxan mu a jereama tinxinyi ra,
na tan fama rayarabide ne.
- 10 Mixi naxan nõndi nõxunma a booree ma, a e tõõrõfe ne.
De kanyi xaxilitare a xun nakanama ne.
- 11 Wõyenyi tinxinxi tinxintõe xa simaya xõn kuyama ne,
kõno mixi jaaxi tan de gbaloe raminima ne.
- 12 Gbesenxõnneya gere rakelima ne,
kõno marafanyi dijema ne fe kanaxi birin ma.
- 13 Lõnni nan na xaxilima nenyi bun ma,
kõno gbendegela nan sinma xaxilitare fari ma.
- 14 Fe kolonyi ragataxi lõnnilae yi ra,
kõno lõnnitare xa wõyenyi fe nan tun kanama.
- 15 Banna mixi harige findixi a kanta se nan na,
kõno setareja nan misikiine xun nakanama.
- 16 Tinxintõe xa geeni findixi simaya nan na,
mixi jaaxi sare findixi jaxankate nan na.
- 17 Mixi naxan xurui fahaamuma, a tixi simaya kira nan xõn,
kõno naxan meema na marasi ra, a bõõma ne.
- 18 Wule fale gbesenxõnneya ragatama ne,
xaxilitare nan mixi tõõjegema.
- 19 Wõyenyi rawuyafe nõma mixi findide yunubitõe ra,
kõno xaxilima tan a de suxuma ne.
- 20 Tinxintõe xa wõyenyi tide gbo gbeti be,
kõno mixi jaaxi bõje tide xurun.
- 21 Tinxintõe xa marasi mixi rapereama ne,
kõno xaxilitare faxama lõnnitareja nan kui.
- 22 Alatala xa barake nan mixi bannama,
mixi senbe mu sese sama na fari.
- 23 Fe jaaxi rafan mixi kobi ma,
kõno lõnni rafan xaxilima ma.
- 24 Mixi jaaxi henmema fe naxan na, na nan a lima.
Mixi tinxinxi waxõnfe, Ala nan na nabama a be.
- 25 Fe xõrõxõe na fa, mixi jaaxi yo mu tima,
kõno tinxintõe tan tima ne abadan.
- 26 Muluxunyi fe naxan niyama mixi jinyi ra,
tuuri fe naxan niyama mixi ya ra,
tunnaxõne fan na nan niyama a xeeama ra.
- 27 Alatala xa yaragaaxui simaya nan fima mixi ma,
kõno mixi jaaxie xa simaya xõn mu kuya.
- 28 Mixi tinxinxie xa tina findima e be seewe nan na,
kõno mixi jaaxie xa tina findima e be tõõre nan na.
- 29 Alatala xa kira findixi kantari nan na mixi tinxinxie be,
kõno a findixi halaki nan na tinxintaree be.
- 30 Tinxintõe mu birama fefe ma,
kõno mixi jaaxi mu luma bõxi ma.
- 31 Mixi tinxinxi de lõnni nan masenma,
kõno wule fale nenyi bolonma ne.
- 32 Tinxintõe de fe fanyi nan falama,

kɔnɔ mixi jaaxi fe jaaxi nan falama.

11

Sikeeli kamalitare

¹ Alatala sikeeli kamalitare nan xɔnxi,
kɔnɔ sikeeli kamalixi rafaŋ a ma.

² Yete igboŋa findima yaagi nan na,
kɔnɔ yete magore findima lɔnni nan na.

³ Tinxinyi tinxintɔe rapereŋema ne,
kɔnɔ tinxintareya yanfante halakima ne.

⁴ Naafuli mu mixi malima Ala xa kiiti lɔxɔe,
tinxinyi gbansan nan mixi ratangama na faxe ma.

⁵ Tinxinyi tinxintɔe rapereŋema ne kira fanyi xɔn,
kɔnɔ jaaxura mixi jaaxi halakima ne.

⁶ Tinxinyi tinxintɔe rakisima ne,
yanfante tan luma mile gantanyi nan kui.

⁷ Mixi jaaxi na faxa, sese mu sɔɔneyama a be sɔɔnɔn.
A xa naafuli mu senbe yo fima a ma na temui.

⁸ Tinxintɔe ratangama ne paxankate ma,
mixi jaaxi tan luma na paxankate nan kui.

⁹ Mixi kobi a boore xun nakanama a xa wɔyenyie nan na,
kɔnɔ tinxintɔe ratangama ne a xa lɔnni saabui ra.

¹⁰ Tinxintɔe na heeri sɔtɔ, taa pelexinma ne.
Mixi jaaxi na faxa, birin bara geeni.

¹¹ Tinxintɔe munafanyi rafama ne a xa taa ma,
mixi jaaxie tan taa xun nakanama e xa wɔyenyie nan na.

¹² Lɔnnitare yoma ne a boore ma,
lɔnnila tan luma sabari nan kui.

¹³ Naafixi gundo makenenma ne,
dugutege tan a suturama ne.

¹⁴ Marasitareŋa pama rabirama ne,
kɔnɔ marasima wuyaxi tan findima kisi nan na e be.

¹⁵ Mixi yo taani mixi be fe nde ma, a fama ne nimisade.
Tondife na rabade, na nan fisa.

¹⁶ Gine fanyie binye sɔtɔma ne,
kɔnɔ xeme jaaxi naafuli nan tun sɔtɔma.

¹⁷ Xeme fanyi jere ki a malima ne,
kɔnɔ xeme jaaxi tɔɔre nan bendunma a yete ma.

¹⁸ Mixi jaaxi xa geeni fama ne a madaxude.
Tinxintɔe tan xa geeni findima sare fanyi nan na a be.

¹⁹ Tinxintɔe kisima ne,
kɔnɔ tinxintare faxe nan sɔtɔma.

²⁰ Bɔŋe jaaxi mu rafaŋ Alatala ma,
a wama tinxinyi nan xɔn.

²¹ Mixi jaaxi fama ne fe jaaxi sɔtɔde,
kɔnɔ tinxintɔe tan kisima ne.

²² Gine tofanyi xaxilitare luma ne alɔ
xurunde xema daaxi xɔse jɔe ra.

²³ Tinxintɔe fama ne fe fanyi sɔtɔde,
kɔnɔ xɔne nan luma mixi jaaxi tan be.

²⁴ Mixi naxan belexe yelefu ki tide, a bannaya sɔtɔma ne,

konɔ mixi kumaxi tan findima setare nan na.

²⁵ Mixi naxan a harige itaxunma, a fama nɛ harige sɔtɔde. Ye xɔli mu luma mixi ma naxan a boore kima ye ra.

²⁶ Nama mixi dankama nɛ naxan tondima baloe matide, e dubama nɛ mixi bɛ naxan tinma jama xa nde sɔtɔ.

²⁷ Fe fanyi rabae, fe fanyi sɔtɔma nɛ, konɔ fe jaaxi rabae, fe jaaxi nan sɔtɔma.

²⁸ Mixi naxan a xaxili tima a xa naafuli ra, a fama nɛ birade, tinxintɔɛ tan luma nɛ alɔ burexe naxan mu lisima.

²⁹ Mixi naxan tɔɔre bendunma a xa denbaya ma, fe fufafu nan fama findide a ke ra. Lonnitare fama lude nɛ lonnila xa yaamari bun ma.

³⁰ Tinxintɔɛe kisima nɛ, lonnilae mixie masɔtɔma nɛ.

³¹ Xa tinxintɔɛ a sare sɔtɔ dunija ma, mixi jaaxi nun yunubitɔɛ fan a sɔtɔma nɛ.

12

Marasi tide

¹ Mixi yo tinma marasi ra, na wama lonni nan xɔn, naxan tan mu tinma na ra, daxui nan a ra.

² Alatala hinnema nɛ mixi fanyi ra, a mixi kobi tan jaxankata.

³ Naaxuna mu xili xungbe fima mixi ma, konɔ sese mu a niyama tinxintɔɛ sankee xa tala.

⁴ Gine fanyi findima a xa mɔri xa xunnakeli nan na, gine jaaxi tan luma nɛ alɔ kuli naxan na jinyi kui.

⁵ Mixi tinxinxie xa mapɔxunyi fan, konɔ mixi jaaxi xa marasi mixi madaxuma nɛ.

⁶ Mixi jaaxi xa wɔyɛnyi mixi faxama nɛ, konɔ tinxintɔɛ tan xa wɔyɛnyi mixi rakisima nɛ.

⁷ Mixi jaaxie xa fe fama nɛ kanade, konɔ sese mu mixi tinxinxie xa denbayae toma.

⁸ Nama lonnilae matɔxɔma nɛ, konɔ bɔje jaaxi kanyie, e yoma nɛ nee ma.

⁹ Yete magore, malima keren peti na naxan bɛ, a fisa yete igboe bɛ, baloe mu na naxan yi ra.

¹⁰ Tinxintɔɛ mɛɛnima nɛ a xa xuruse ma, konɔ mixi jaaxi tan ya ixara.

¹¹ Bɔxi rawali baloe sɔtɔma nɛ, konɔ lonnitare birama fe fufafu nan fɔxɔ ra.

¹² Mixi jaaxi harige fenma tinxintareya ra, konɔ tinxintɔɛ sankee tan sigama bɔxi suxu ra nɛ.

¹³ Fe jaaxi findima gantanyi nan na mixi jaaxi bɛ, konɔ tinxintɔɛ a yete ratangama nɛ na tɔɔre ma.

¹⁴ Wɔyɛn fanyi findima xunnakeli nan na mixi bɛ, alɔ mixi to a xa wali sare sɔtɔma.

¹⁵ Lonnitare a mapɔxunxi a a xaxili fan, lonnila tan marasi nan fenma.

¹⁶ Lonnitare bɔje te rafura, lonnila tan mu konbi yaabima.

- 17 Tinxintɔɛ nɔndi nan falama a boore xun,
kɔnɔ seede ba ɲaaxi wule nan tun madɔxɔma.
- 18 Mixi dɛ wuyaxi xa wɔyɛnyi mixi maxɔnɔma nɛ alo santidɛgɛma,
kɔnɔ lɔnnila tan xa wɔyɛnyi mixi nan nayalanma.
- 19 Nɔndi fale xa masenyi mu masarama,
kɔnɔ wule fale xa masenyi luma nɛ masara ra.
- 20 Maifui nan na mixi ɲaaxi bɔɲɛ kui,
sɛɛwɛ na mixi bɛ, naxan gere raxubenma.
- 21 Fɛ ɲaaxi yo mu tinxintɔɛ lima,
kɔnɔ mixi ɲaaxie na nan tun sɔtɔma.
- 22 Alatala wule faleɛ xɔnma nɛ,
a hinnema nɛ nɔndi faleɛ ra.
- 23 Lɔnnila a xa lɔnni masen tɛmui kolon,
lɔnnitare tan a xa daxɔɲa nan ifalama a xui itexi ra.
- 24 Tunnabɛxilae findima mangɛɛ nan na,
kɔnɔ tunnaxɔnɛɛ findima konyie ra.
- 25 Kɔntɔfili luma nɛ mixi lahalɛ masara ra,
wɔyɛn fanyi tan a bɔɲɛ raseɛwama nɛ.
- 26 Tinxintɔɛ kira tinxinxi masenma nɛ a boore bɛ,
mixi ɲaaxi tan a boore ralɔɛma nɛ.
- 27 Koyinma tunnaxɔnɛ mu a xa tɔkɛ ganma,
kɔnɔ tunnabɛxila mɛɛnima nɛ a sɔtɔsɛ ma.
- 28 Simaya na kira tinxinxi nan xɔn ma.
Faxɛ mu fulama na kira ra.

13

Xurutare tondima marasi suxufe

- 1 Di lɔnnila a tuli matima a baba xa marasi nan na,
kɔnɔ xurutare mu a tuli matima marasi ra.
- 2 Mixi fanyi xa wɔyɛnyie fɛ fanyi nan naminima,
kɔnɔ yanfante tan wama gere nan xɔn.
- 3 Mixi naxan a dɛ suxuma, a xun nakelima nɛ,
naxan dɛ wuyaxi, na tan a xun nakanama nɛ.
- 4 Tunnaxɔnɛ xa fefe mu sɔnɛyama,
kɔnɔ tunnabɛxi harige gbɛgbɛ sɔtɔma nɛ.
- 5 Wule mu rafan tinxintɔɛ ma,
kɔnɔ mixi ɲaaxi tan a yetɛ rayaagima nɛ.
- 6 Tinxinyi tinxintɔɛ makantama nɛ,
fɛ ɲaaxi yunubitɔɛ tan nahalakima nɛ.
- 7 Mixi nde a yetɛ findima banna nan na,
kɔnɔ sese mu a yi ra.
Boore tan a yetɛ findima setare nan na,
kɔnɔ harige gbɛgbɛ na a yi ra.
- 8 Banna xa kɔbiri a xun sarama mixi kobie ma,
kɔnɔ mixi kobie mu sese fenma setare ra.
- 9 Tinxintɔɛ luxi nɛ alo lanpui dɛxɛxi,
mixi ɲaaxi tan xa lanpui xubenma nɛ.
- 10 Yetɛ igbɔɲa gere nan nabulama,
kɔnɔ marasi ramɛfɛ findima lɔnni nan na.
- 11 Harige naxan sɔtɔma tinxintareya kui, a sigama xurun na nɛ,
kɔnɔ harige naxan sɔtɔma dɔyi dɔyi tinxinyi kui, na sigama gbo ra nɛ.

- 12 Xa mixi mu a waxɔnfe sɔtɔma, a tɔɔrɔma ne,
kɔnɔ xa a sɔtɔ, a sɛewama ne dunjɛigiri kui.
- 13 Mixi naxan yoma marasi ma, a na sare sɔtɔma ne,
naxan tan marasi binyama, na fama ne sare fanyi sɔtɔde.
- 14 Xaxilima xa marasi findima simaya nan na,
a mixi ratangama gantanyi jaaxi ma.
- 15 Fahaamui findima hinne nan na mixi be,
kɔnɔ mixi jaaxi tan xa kira xɔrɔxɔ.
- 16 Xaxilima a xa lɔnni rawalima,
kɔnɔ xaxilitare daxɔɔna nan tun funfunma.
- 17 Xɛera tinxintare findima tɔɔre nan saabui ra,
xɛera tinxinxi tan fama yalanyi nan na.
- 18 Mixi naxan tondima marasi ra, a setareja nun yaagi sɔtɔma ne,
kɔnɔ naxan marasi ramema, a binye nan sɔtɔma.
- 19 A jɔxun, mixi waxɔnfe na raba a be,
kɔnɔ xaxilitare mu tinma gbilende a waxɔnfe jaaxi fɔxɔ ra.
- 20 Mixi na lu xaxilima fɔxɔ ra, a fan xaxili sɔtɔma ne,
kɔnɔ lɔnnitaree xa malan booreja, findima tɔɔre nan tun na.
- 21 Yunubitɔe sare findima fe jaaxi nan na,
tinxintɔe tan sare findima hɛeri nan na.
- 22 Mixi fanyi ke luma a xa mamadie nan be,
yunubitɔe tan ke luma tinxintɔee nan be.
- 23 Baloe gbegebe minima ne setare xa xe ma,
kɔnɔ tinxintareya luma ne kasara ra.
- 24 Babe naxan mu a xa di xuruma luxusinyi ra,
na di mu rafan a ma.
Babe naxan a xa di xuruma,
na di rafan a ma.
- 25 Tinxintɔe wasama ne baloe ra,
kɔnɔ tinxintare tan luma kaame ra ne.

14

Gine lɔnnila

- 1 Gine lɔnnila senbe fima ne a xa denbaya ma,
kɔnɔ gine lɔnnitare a xa denbaya xun nakanama ne.
- 2 Mixi naxan a jɛrema a tinxinxi ra, a gaaxuma ne Ala ya ra,
kɔnɔ naxan a jɛrema tinxintareya ra, na nan yoma Ala ma.
- 3 Yetɛ igboe xa wɔyenyi findima bɔnbɔe nan na a be,
lɔnnila tan xa wɔyenyi a makantama ne.
- 4 Xa ninge mu bɔxi buxama, saga mu rafema.
Ninge xa wali a niyama ne mixi xa baloe gbegebe sɔtɔ.
- 5 Seede fanyi mu wule falama,
seede jaaxi tan wule nan tun funfunma.
- 6 Mixi mayele lɔnni fenma ne, kɔnɔ a mu a sɔtɔma.
Lɔnni kolonfe mu xɔrɔxɔ xaxilima be.
- 7 I xa i makuya xaxilitaree ra,
barima i mu lɔnni yo sɔtɔma e ra.
- 8 Lɔnnila a jɔxɔ sama ne a jɛre ki xɔn ma,
lɔnnitare tan a yetɛ madaxuma ne.
- 9 Xaxilitare yoma yunubi tongofe ma,
kɔnɔ tinxintɔe Ala xa hinne nan fenma.

- 10 Mixi a yete xa tōore kolon a bōne kui,
a mu a xa sēwe masenma mixi gbete be.
- 11 Mixi jaaxie xa denbaya halakima ne,
tinxintōe tan xa denbaya fanma ne.
- 12 Mixi joxo a ma a a jere ki fan,
a fa li kore a na gbaloe kira nan xon ma.
- 13 Mixi noma yeleda a de ra, a tōoroxi a bōne kui.
Sēwe noma mafindide tōore ra.
- 14 Mixi jaaxi yo, mixi fanyi yo,
e birin e xa wali sare sōtoma ne.
- 15 Xaxilitare lama ne mixi birin xa masenyi ra,
kōno xaxilima kira matoma ne beenu a xa bira na fōxo ra.
- 16 Xaxilima gaaxuma ne Ala ya ra, a fa gbilen fe jaaxi fōxo ra,
kōno xaxilitare tan soma ne na fe jaaxi kui mafuren.
- 17 Mixi naxan bōne tema mafuren, a daxupa nan nabama.
Mixi madaxui mu rafan mixi yo ma.
- 18 Daxupa findima ne xaxilitare ke ra,
xaxilimae tan lōnni nan sōtoma.
- 19 Mixi jaaxie fama ne e xinbi sinde tinxintōe bun ma,
e kantari nan fenma tinxintōe xōnyi.
- 20 Setare rapaaxu birin ma, hali a dōxoboore,
kōno banna rafan mixi gbege ma.
- 21 Mixi naxan yoma a ngaxakerenyi ma, a bara yunubi soto,
kōno naxan kinikini tōorōmixi ma, na bara sēwe soto.
- 22 Mixi naxee fe jaaxi mapoxunma, nee bōnoma ne.
Kōno naxee fe fanyi mapoxunma,
na kanyie marafanyi nun nōndi nan toma.
- 23 Geeni na wali birin kui,
kōno wōyenyi gbansan findima setarepa nan na.
- 24 Bannaya nan na lōnnila sare ra,
daxupa nan tun luma lōnnitare tan yi ra.
- 25 Seede nōndi fale mixi nii ratangama ne,
kōno wule fale mixi madaxuma tun.
- 26 Mixi naxan gaaxu Alatala ya ra,
a tan nun a xa die luma ne kantari kui.
- 27 Alatala xa yaragaaxui simaya fima ne mixi ma,
alako e xa ratanga gantanyi ma naxan findima faxe ra.
- 28 Nama xa gboe findima mange xa xunnakeli nan na,
kōno nama xa xurunyi findima mange xa xunnagore nan na.
- 29 Xaxilima bōne te xōno,
kōno xaxilitare a xa daxupa masenma ne a xa bōne te saabui ra.
- 30 Bōnesa findima simaya nan na,
kōno mile tan findima fure nan na.
- 31 Naxan setare tōorōma, na bara yo setare Daa Mange ma,
kōno naxan kinikini setare ma, na bara a Daa Mange matōxo.
- 32 Mixi jaaxi xa jaaxupa a xun nakanama ne,
kōno tinxintōe kantari sōtoma ne hali faxe ya i.
- 33 Lōnni na xaxilima bōne kui,
xaxilitare yati noma na tode.
- 34 Tinxinyi bōxi rasigama ne yare,
yunubi tan nama rayaagima ne.

35 Walike lɔnnila rafan mange ma, kɔnɔ a walike yaagitare tan xɔnma nɛ.

15

Yaabi bɔrɔxɔxi

- 1 Yaabi bɔrɔxɔxi mixi bɔɲɛ ragoroma nɛ,
kɔnɔ wɔyɛn xɔnɛ tan mixi bɔɲɛ ratema nɛ.
- 2 Xaxilima xa wɔyɛnyi a niyama nɛ xaxili fanyi xa rafan mixie ma,
kɔnɔ xaxilitare xa wɔyɛnyi daxuɲa nan tun masenma.
- 3 Alatala mixi birin matoma,
mixi ɲaaxi nun mixi fanyi.
- 4 Wɔyɛn fanyi mixi rayalanma,
kɔnɔ wɔyɛn xɔnɛ mixi xaxili tɔɔrɔma nɛ.
- 5 Xaxilitare yoma nɛ a baba xa marasi ma,
xaxilima tan na marasi nan suxuma.
- 6 Harige fanyi na tinxintɔɛ xɔnyi,
kɔnɔ tɔɔrɛ gbansan nan findima tinxintare sare ra.
- 7 Lɔnnilae xa wɔyɛnyie xaxili fima nɛ mixi ma,
kɔnɔ fe fanyi yo mu na lɔnnitaree bɔɲɛ kui.
- 8 Alatala mixi ɲaaxi xa sɛrɛxɛ xɔnma,
kɔnɔ a tinxintɔɛ xa duba suxuma nɛ.
- 9 Alatala mixi ɲaaxi xa kira xɔnma,
kɔnɔ mixi naxan birama tinxinyi fɔxɔ ra a rafan a ma.
- 10 Kira fanyi bɛɲinfe findima ɲaxankate nan na.
Xurutareɲa mixi xun tima faxɛ kira nan ma.
- 11 Alatala to fe birin kolon,
hali naxan nabama aligiyama nun yahannama,
a ibunadama bɔɲɛ fan kolon.
- 12 Yɛtɛ igboe mu wama marasi xɔn ma,
a mu sigama lɔnnila yire.
- 13 Bɔɲɛ sɛɛwaxi mixi lahalɛ fanma,
kɔnɔ bɔɲɛ tɔɔrɔxi mixi lahalɛ kanama nɛ.
- 14 Xaxilima lɔnni nan fenma,
kɔnɔ xaxilitare daxu wɔyɛnyi nan tun falama.
- 15 Hali misikiine tɔɔrɔ a xa simaya kui,
xa a bɔɲɛ sɛɛwaxi, na findima nɛ baloe ra a bɛ.
- 16 Setare Ala yaragaaxui,
fan banna xaxili ifuxi bɛ.
- 17 Bande ɲiɲɛ donfe xanunteya kui,
na fan sube donfe bɛ gbɛsɛnxɔnnɛya kui.
- 18 Bɔɲɛ rate gere xɔrɛ isɔxɔma nɛ,
bɔɲɛ ragore sɔnxɔɛ raxinbelima nɛ.
- 19 Tunnaxɔnɛ xa kira mabalaxi tunbee nan na,
kɔnɔ tinxintɔɛ xa kira ɲɛrɛ ɲɔxun.
- 20 Di lɔnnixi findima sɛɛwɛ nan na a baba bɛ,
kɔnɔ di lɔnnitare yoma nɛ a nga ma.
- 21 Xaxilitareɲa rafan lɔnnitare ma,
kɔnɔ xaxilima xa kira tinxin.
- 22 Marasitareɲa wali kanama nɛ,
kɔnɔ marasi gbegbe wali nan sɔɔnɛyama.
- 23 Sɛɛwɛ na mixi bɛ naxan fata a boore yaabide.
Wɔyɛnyi tide gbo naxan falaxi a fala ki ma nun a fala temui ma.

- 24 Xaxilima xa kira a ratema ne koore ma,
a a mali a xa aligiya kira matanga.
- 25 Alatala yete igboe xa banxi rabirama ne,
kono a kaape gine xa boxi makantama ne.
- 26 Maroxun kobi rapaaxu Alatala ma,
kono woyen fanyi tan seniyen.
- 27 Milante findima ne toore ra a xa denbaya be,
kono naxan mu wama geeni tinxintare xon,
na kanyi kisi nan sotoma.
- 28 Tinxintoe fe matoma ne a fanyi ra beenu a xa yaabi nde fi,
kono fe paaxi mafura minide mixi paaxi de i.
- 29 Alatala makuya mixi paaxie ra,
kono a a tuli matima tinxintoe xa maxandi ra.
- 30 Xera ya iyalanxi mixi bope raseewama ne,
xeraya fanyi senbe nan fima mixi ma.
- 31 Mixi naxan a tuli matima kisi marasi ra,
na kanyi luma ne lonnilae ya ma.
- 32 Naxan tondima marasi ramede,
na yoxi a yete nan ma,
kono naxan tinma marasi ramede,
na kanyi xa lonni nan xun masama.
- 33 Ala xa yaragaaxui findima lonni nan na mixi be.
Yete magore fama binye nan na.

16

Ala xa maragiri

- 1 Adamadi nate tongoma a bope kui,
kono maragiri na Ala nan belexe.
- 2 Adama tan be, a xa kira birin fan,
kono kiiti sa mange Ala a bope kolon.
- 3 Wali birin taxu Alatala ra, alako a xa sooneya.
- 4 Alatala fe birin yailanxi fe nde nan ma.
Hali mixi paaxi daaxi gbaloe loxo nan ma fe ra.
- 5 Alatala yete igboe xonxi.
Naxankate nan a mamefe.
- 6 Yunubi xafarima hinne nun dugutegeya nan saabui ra.
Alatala xa yaragaaxui mixi ratangama fe paaxi nan ma.
- 7 Mixi nere ki na rafan Alatala ma,
a a niyama ne gere xa non na kanyi nun a yaxuie tagi.
- 8 Se dondoronti sotoxi tinxinyi ra
na nan fisa se gbege sotoxi be tinxintareya kui.
- 9 Mixi nate tongoma a xa fe rabaxi ma,
kono na fee ragiri mange na Alatala nan na.
- 10 Mange xa masenyi tide gbo,
a xa kiiti xa tinxin.
- 11 Alatala na sikeeli tinxinxi nan be,
a xa wali nan na se maniyase kamalixi ra.
- 12 Fe paaxi mu rafan mange ma,
barima tinxinyi nan mange kibanyi mabanbanma.
- 13 Mange xa hinne na tinxintoe be,

nɔndi fale rafan e ma.

¹⁴ Mange xa bɔɔɔte mixi faxama ne,
kɔnɔ lɔnnila fata mange bɔɔɔe ragerode.

¹⁵ Mange xa ɔɔexinyi findima simaya nan na,
a xa hinne luma ne alo nuxui naxee tune ye raminima.

¹⁶ Lɔnni sɔtɔe fan xɛɛma sɔtɔe be,
xaxili fanyi sɔtɔe fan gbeti sɔtɔe be.

¹⁷ Tinxintɔe xa kira mu sigama fe ɔaaxi ma.
Mixi naxan a ɔɔngi saxi a ɔɔɔɔe ki xɔn ma, na kisima ne.

¹⁸ Yetɛ igbɔɔa mixi nan xun nakanama,
yete iteya mixi nan nalɔɔema.

¹⁹ Lufe yetɛ magoree ya ma, na fan
naafuli itaxunfe be yetɛ igboee ya ma.

²⁰ Hɛɔɔri na mixi be naxan a ɔɔngi sama fe raba kie xɔn ma.
Sɛɛwe na mixi be naxan a xaxili tima Alatala ra.

²¹ Mixi sabarixi findima xaxilima nan na.
Wɔyɛn ɔɔxunme xaxili fima ne mixi ma.

²² Xaxili fanyi simaya nan fima xaxilima ma,
xaxilitareɔa findima ɔaxankate nan na xaxilitare be.

²³ Xaxilima a ɔɔngi sama a xa masenyi ma,
alako lɔnni fanyi xa mini a de kui.

²⁴ Wɔyɛn fanyi findixi kumi nan na,
naxan xaxili nun fate rayalanma.

²⁵ Adama a maɔɔxun ne a xa kira fanxi,
kɔnɔ a raɔɔnyɔi a xun tima faxe nan na.

²⁶ Walike xa kaame nan a tutunma wali ma.

²⁷ Fuyante fe ɔaaxi maɔɔxunma ne,
a xa masenyi mixi gan.

²⁸ Mixi kobi gere xɔɔɔe isɔxɔma ne,
naafixi defanmae tagi isoma.

²⁹ Mixi kobi a boore ratantanma ne,
a na ti kira ɔaaxi xɔn ma.

³⁰ Mixi naxan tɔnxuma masenma a ya nun a de ra,
a wama fe ɔaaxi nde nan nabafe.

³¹ Xunsexe fiixe findima binye nan na,
naxan sɔtɔma kira tinxinxi xɔn ma.

³² Diɔe mixi fan geresoe be,
yete suxui tide dangi taa suxufe ra.

³³ Mixi kanda bunma fe nde ma,
kɔnɔ fe birin nagiri mange na Alatala nan na.

17

Lantareya

¹ Taami xuntunyi sɔtɔfe bɔɔɔsa kui
na nan fisa sube gbegbe sɔtɔfe be lantareya na dennaxe.

² Walike xaxilima senbe gbo dangife wali kanyi xa di ra,
naxan fe mayaagixi rabama.

Na walike mɔli tan ke sɔtɔma ne na denbaya kui.

³ Xɛɛma nun gbeti matose na te nan na,
kɔnɔ Alatala nan adama bɔɔɔe matoma.

4 Fe kobi raba woyen tinxintare ramema,
a a tuli matima wule fale ra.

5 Mixi naxan yoma setaree ma,
na bara setare Daa Marigi yelebu.

Mixi naxan yelema a boore xa tɔɔre ma,
na jaxankate nan sɔtɔma.

6 Mamadie findixi forie xa sɛɛwe nan na,
babae fan findixi e xa die xa sɛɛwe nan na.

7 Mange xa woyenyi mu lan xaxilitare de i,
wule mu lan mange de i.

8 Ki tife naadɛe rabima ne, a fe birin sɔɔneyama ne.

9 Dijefefe konbi ma a marafanyi nan na gboma,
kɔɔɔ na ifalafe a xanuntenmae tagi isoma.

10 Tantanyi masenfe lonnila be a fahaamui fima ne a ma,
dangife lonnitare bonbofe luxusinyi ya keme ra.

11 Mixi jaaxi naxan mange matandima tun,
sɔɔri kinikinitare nan xɛema a xili ma.

12 Naralanfe sube xaape ra, naxan xa die baxi a yi,
na fisa naralanfe xaxilitare ra, naxan jereema a xa xaxilitareja kui.

13 Mixi naxan fe fanyi jɔxɔma fe jaaxi ra,
fe jaaxi mu makuyama na xa banxi ra.

14 Gere folofe luxi ne alo bogoni ibɔɔfe.
Na kui beenun sɔnxɔe xa mini, keli naa.

15 Mixi naxan nɔndi fima fe kobi rabama,
nun mixi naxan tinxintɔe tɔɔjɛgema,
e mu rafan Alatala ma.

16 Hali kɔbiri lu lonnitare yi ra,
a mu na rawalima lonni sɔtɔfe ra.

17 Mixi a defanboore xanuma temui birin,
a a ngaxakerenyi malima a tɔɔɔ temui.

18 Lonnitare naxan xaxili mu na,
na nan gbansan taanima a boore be.

19 Gere rafan mixi yo ma,
yunubi fan nafan na kanyi ma.

Mixi naxan a yete igboma,
xunnakanɛ nan a lima.

20 Mixi yo madaxui tima, na mu heeri sɔtɔma,
Mixi yo woyen kobi falama, na tɔɔɔma ne.

21 Mixi yo di lonnitare bari, na fama ne tɔɔɔde.
Mixi yo di xaxilitare sɔtɔ, na mu sɛɛwama.

22 Bɔɔe sɛɛwaxi, seri fanyi na a ra,
xaxili sunnunxi tan xɔrie nan xun nakanama.

23 Mixi jaaxi see rasuxuma gundo ra,
alako kiiti tinxinxi xa mafindi.

24 Lonni makɔre xaxilima ra,
kɔɔɔ xaxilitare ya tixi fe makuyaxi nan na.

25 Di xaxilitare findima tɔɔre nan na a baba be,
a findi xɔne ra a nga be.

26 A mu lan kɔbiri xa ba tinxintɔe yi ra,
a mu lan kuntigi xa bonbo a xa tinxinyi xa fe ra.

27 Xaxilima a de nan suxuma, a bɔɔe mu tema.

28 Xaxilitare noma a maroxunde lonnila ra xa a dunduxi,
a noma a maroxunde fahaamula ra xa a sabarixi.

18

Booretare

1 Booretare a waxonfe gbansan nan fenma,
a yo marasi birin ma.

2 Xaxilitare mu wama xaxili fanyi xon,
a wama a yete xa maroxunyi nan tun masenfe.

3 Mixi paaxie yoma mixie ma,
e yoma e ma han e sa yaagi.

4 Adama xa woyenyi tilin alo baa,
a lonni raminima naxan luxi alo dulonyi ye fanyi.

5 Nondi fife mixi paaxi ma, a mu fan.
A mu lanma tinxintoe xa tojrege.

6 Lonnitare sonxoe xore isoxoma,
a bonboe sotoma a de saabui ra.

7 Xaxilitare de a xun nakanama ne,
a nenyi findixi gantanyi nan na a nii be.

8 Naafixi xa masenyi luxi ne alo donse joxunme,
naxan goroma mixi furi kui.

9 Tunnaxone nun kasare raba,
nee nga keren, e baba keren.

10 Alatala findixi kantari senbema nan na,
tinxintoe luma naxan niini bun ma.

11 Naafuli findixi banna xa kantari nan na,
a joxo a ma tete na a ra
naxan mu noma kanade.

12 Gbaloe na yete igboja xanbi ra,
kononore na yete magore foxo ra.

13 Mixi naxan yaabi fima beenu a xa mixi xui rame,
a daxuna masenma ne, a a yete rayaagi.

14 Xaxili limaniyaxi mixi malima ne a xa fure kui,
konon limaniya baxi naxan yi,
na mu kelima sonon.

15 Lonnila katama se kolonde,
a a tuli matima masenyi fanyi ra.

16 Kira rabixi mixi be naxan ki tima,
mangee yati tofe sooneyama ne na kanyi be.

17 Mixi naxan singe a yete xun mafalama fe kui,
a luma ne alo nondi na a tan nan be,
konon a kalamuti maxorinyi xorochoe tima ne a ma.

18 Fe lufe Ala ma a sonxoe jonma ne,
a gere jon senbema tagi.

19 Mixi konbixi xa bore xorochoe luma ne alo taa makantaxi.
Na sonxoe mooli xorocho dangife geeli kondonyi ra.

20 Adama xa masenyi noma a baloe fide a ma,
a hayi fanma ne a xa woyenyi saabui ra.

21 Faxe nun simaya fatanma mixi xa woyenyi nan na.
Woyenla a sare sotoma ne.

22 Gine sotofe findixi heeri nan na,

naxan fatanxi Alatala ra.

²³ Setare mayandi tima,
kɔnɔ se kanyi a yaabima a xɔɔxɔɔ nan na.

²⁴ Xa mixi booree wuya, na nɔma findide tɔɔre ra a bɛ,
kɔnɔ boore nde na na naxan fan a ngaxakerenyi bɛ.

19

Setare tinxinxi

¹ Setare tinxinxi fan xaxilitare wule fale bɛ.

² Gbatafe ra i mu naxan kolon, a mixi ratantanma nɛ.

³ Adamadi a yete xun nakanama nɛ a xa daxuɲa ra,
kɔnɔ a fa a bɔɲe rate Alatala tan ma na xunnakane xa fe ra.

⁴ Bannaya a niyama nɛ mixi xa boore gbegbe sɔɔ,
kɔnɔ setareɲa defanbooreɲa kanama nɛ.

⁵ Tɔɔɲegeti fama nɛ ɲaxankate sɔɔɔde,
wule fale mu kisima.

⁶ Mixi gbegbe katama e yete rafande kinikinintee ma,
birin birama nɛ mixi fɔxɔ ra naxan ki tima.

⁷ Setare mu rafan a ngaxakerenyie yati ma,
a mu rafan a booree fan ma.

A na e maxandi, e mu e tuli matima a ra.

⁸ Mixi naxan xaxili fenma, a fe fanyi rabama nɛ a yete bɛ.
Mixi naxan fahaamui fenma, a xa fe sɔɔneyama nɛ.

⁹ Tɔɔɲegeti fama nɛ ɲaxankate sɔɔɔde,
halaki birama nɛ wule fale fɔxɔ ra.

¹⁰ Naafuli mu lan xaxilitare yi ra,
alo a to mu lan konyi fan xa kuntigie yaamari.

¹¹ Lɔnnila bɔɲe te xɔnɔ, a mu konbi ragbilenma.
Na kui a binye sɔɔɔma nɛ.

¹² Mange xa xɔnɛ maniya yete xaɲe ra,
a xa hinne fan maniya xini ra burexe xinde ma.

¹³ Di xaxilitare kɔntɔfli nan bendunma a baba ma,
gine xa sɔnxɔɔ xunxuri luxi nɛ alo ye

naxan luma mini ra feɲe yale di kui, a mu a itima.

¹⁴ Mixi banxi nun harige sɔɔɔma e baba ke ra,
kɔnɔ Ala nan gine xaxilima fima xeme ma.

¹⁵ Tunnaxɔnɛ mixi luma nɛ xixɔli kui,
a kaame nan tun sɔɔɔma.

¹⁶ Mixi naxan Ala xa seriye rabatuma,
a a yete ratangama nɛ faxe ma,
kɔnɔ naxan mu a ɲengi sama a ɲere ki xɔn ma,
a faxama nɛ.

¹⁷ Setare kife na maniyaxi Alatala donife nan na.
Ala fama nɛ na doni ragbilende a ma.

¹⁸ I xa fe birin naba i xa di xurufe ra alako a xa kisi,
xa na mu a ra, a faxama nɛ.

¹⁹ Mixi naxan luma xɔnɔ ra, a na sare fima nɛ.
Xa i a mali keren, a man gbilenma nɛ na ma.

²⁰ Xa i a tuli mati marasi ra, i xa tin e xa i xaran,
alako i xa findi xaxilima ra.

²¹ Maɲɔxun gbegbe na mixi bɔɲe kui,

kono Alatala waxonfe nan kamalima.
 22 Adamadi wama a boore xa dugutegeɗa a ma.
 Setare fisa wule fale be.
 23 Alatala xa yaragaaxui mixi rakisima ne.
 Na mixi na a sa koe ra, a mu hanmema toore yo ra.
 24 Tunnaxone a donse tongoma ne a belexe,
 kono a mu wakilima a rasofe ra a de i.
 25 Mixi mayele bonbo, alako xaxilitare xa xaxili soto.
 Xaxilima na rasi, alako a xaxili xun xa masa.
 26 Di naxan a baba kasarama, a a nga keru,
 mixi rayaagixi na a ra.
 27 N ma di, xa i mu marasi ramema,
 i bara i yete makuya fe kolonyi ra.
 28 Seede wule fale yoma seriye nan ma,
 tinxintareya nan minima mixi jaaxi de i.
 29 Mixi mayele jaxankatama ne,
 lonnitare bonboma ne.

20

Siisila xa xaxilitareɗa

1 Weni mixi rayaagima,
 beere mixi madaxuma ne.
 Siisila mu noma findide xaxilima ra.
 2 Mange boɗe texi maniya yete xaane ra.
 Mixi naxan mange raxonoma, na bara a yete tooro.
 3 Mixi binyaxi mu tinma gere ra,
 kono xaxilitare birama sonxoe nan foxo ra.
 4 Mixi tunnaxonoxi mu yire buxama a waxati.
 Xe xaba temui a baloe fenma ne, kono a mu sese toma.
 5 Marasi tilin alo ye naxan na baa ma.
 Fahaamui kanyi na birin matoma ne.
 6 Mixi gbegbe dugutegeɗa falama e yete xun ma,
 kono dugutege yati yati toma dunija ma?
 7 Tinxintoe jereɗa tinxinyi nan na,
 seewe na a xa die be.
 8 Mange kiitisa fata mixi boɗe jaaxi tode.
 9 Nde noma a falade, «Fe jaaxi yo mu n boɗe ma,
 n seniyeɗi, yunubi yo mu na n ma?»
 10 Sikeeli tinxintare mu rafan Alatala ma.
 11 Fonike xa jere ki tinxinxi a boɗe ki masenma ne.
 12 Tuli naxan fe mema, ya naxan se toma,
 Alatala nan na birin daaxi.
 13 Xixoli naxa rafan i ma de,
 xa na mu a ra i findima setare nan na.
 I ya lanma a xa rasege, alako i xa baloe soto a fanyi ra.
 14 Sareso nan a falama yule be,
 «Na sare mu fan n be feo,»
 kono a fa keli na xun ma a yete matoxofe ra.
 15 Xema nun geme tofanyi gbegbe na dunija,
 kono lonnila xa woyenyi tide gbo e birin be.
 16 Mixi xa seke se rasuxa a naxan taani xone be,
 xa na mu a ra a naxan taani langoe be.

- 17 Donse naxan soto wule ra, a fole a joxun,
kono a raponyi a luxi ne alo geme xori i de i.
- 18 Marasi fanyi nan wali sooneyama.
Nama naxa gere so marasi xanbi.
- 19 Naafixi lanlanteya kanama ne.
I naxa la mixi ra naxan de wuya.
- 20 Mixi na yo a nga nun a baba ma,
a duniya igirima dimi nan kui.
- 21 Harige naxan sotoma mafurenyi ra, na mu buma.
- 22 I naxa a fala, «N nan n gbejoxoma ne.»
I xaxili ti Alatala nan na, a i rakisima ne.
- 23 Alatala mu wama maniya se tinxintare xon ma.
Sikeeli tinxintare mu fan.
- 24 Alatala nan adamadi xun tima kira nde ra.
Ibunadama tan mu noma na fahaamude.
- 25 Laayidi tongofe Ala be mafuren mafuren mapoxunyi gbegbe xanbi,
na findixi gantanyi nan na adamadi be.
- 26 Mange lonnila fata mixi jaaxie mayegetide,
a ti e fari a xoxoxe ra.
- 27 Alatala xaxili fima adamadi ma, a findi a be lanpui ra,
alaka a xa a yete boje mato a fanyi ra.
- 28 Xanunteya nun dugutegeja mange kantama ne.
Mange kibanyi sabatima ne mange xa xanunteya saabui ra.
- 29 Fonike senbe findixi a xa xunnakeli nan na.
Xemoxi xunsexe fiixe findixi a xa binye nan na.
- 30 Bonboe findixi kobija seri nan na,
luxusinyi adama xaxili matinxinma ne.

21

Alatala mange raperefe

- 1 Alatala nan mange boje raperefe,
alo a xure raperefe ki naxe a waxonki ra.
- 2 Adamadi joxo a ma a xa kira birin tinxin,
kono Alatala nan mixi boje matoma sikeeli ra.
- 3 Wo xa bira nondi nun tinxinyi foxo ra.
Na rafan Alatala ma dangife serexe ra.
- 4 Yeti igboja nun fe jaaxi rabafe,
na birin findixi yunubi nan na.
- 5 Wakilila harige xun masama ne,
kono gbata gbegbe findima toore nan na.
- 6 Harige naxan sotoxi wule ra,
a mu buma, a mixi xaninma ne aligiyama.
- 7 Mixi jaaxie xun nakanama ne,
barima e mu tinxinyi rabatuma.
- 8 Mixi kobi mu tinxin,
kono mixi fanyi a jerefe kira tinxinxo xon ma.
- 9 Lufe ra banxi fari ma,
a fisa lufe ra gine geresoe seti ma banxi kui.
- 10 Mixi jaaxi wama fe jaaxi nan tun xon ma.
A mu kinikinima mixi yo ma, hali doxo boore.

- 11 Xaxilitare na a to e mixi mayele jaxankatama,
a xaxili di sɔtɔma nɛ,
kɔnɔ xaxilima tan fahaamui sɔtɔma lɔnni nan kui.
- 12 Ala naxan tinxin, a mixi jaaxi matoma nɛ,
a e xun nakana.
- 13 Mixi naxan tondima a tuli matide setare wa xui ra,
a fan fama nɛ wade, mixi mu a tuli matima a ra.
- 14 Bɔjɛte kife gundo ra, a bɔjɛ ragoroma nɛ.
Mixi kife suture ra, a xa xɔnɛ magoroma nɛ.
- 15 Nɛrefe tinxinyi kui, na findixi sɛɛwe nan na tinxintɔɛ bɛ,
kɔnɔ na jɛrɛ ki mɔɔli mu rafan mixi jaaxi ma.
- 16 Mixi naxan gbilenma kira fanyi fɔxɔ ra,
na fama nɛ lude mixi faxaxie ya ma.
- 17 Mixi naxan birama a waxɔnfe gbansan fɔxɔ ra,
na luma nɛ setareja kui.
Mixi naxan weni nun donse fanyi tun fenma,
na mu bannama.
- 18 Mixi jaaxi findima tinxintɔɛ xunsare nan na,
yanfante findi mixi fanyi xunsare ra.
- 19 Lufe ra gbengberenyi ma,
a fisa lufe ra ginɛ fitinetɔɛ sɛeti ma.
- 20 Harige fanyi nun ture gbegbe na lɔnnila xɔnyɛ,
kɔnɔ lɔnnitare bara a gbe birin don.
- 21 Mixi naxan birama tinxinyi nun hinne fɔxɔ ra,
a simaya, kiiti fanyi, nun binyɛ sɔtɔma nɛ.
- 22 Lɔnnila nɔma nɛ nɔde taa makantaxi ra,
a e xa tɛtɛ rabira e xaxili nu tixi naxan na.
- 23 Mixi naxan fata a dɛ suxude, na mu tɔɔrɔ ma.
- 24 Yɛtɛ igboe yoma nɛ mixie ma,
a fe birin suxuma na xaxili nan na.
25 Mixi tunnaxɔnɔxi waxɔnfe a faxama nɛ,
barima a mu tinma walide.
- 26 Lɔxɔɛ birin mixi tunnaxɔnɔxi milama nɛ a waxɔnse ma.
Tinxintɔɛ tan mixi kima a gbe se birin nan na.
- 27 Mixi jaaxi xa sɛrɛxɛ mu rafan Ala ma.
Xa a sa a ba majɔxunyi kobi ra, Alatala xa xɔnɛ xun masama nɛ.
- 28 Seede wule fale halakima nɛ,
kɔnɔ seede nɔndi fale xa simaya nan buma.
- 29 Mixi jaaxi a yatagi ifɔɔrɔma,
kɔnɔ tinxintɔɛ fe tinxinxi nan nabama.
- 30 Lɔnni yo mu na, fahaamui yo mu na, marasi yo mu na,
naxan senbɛ gbo Alatala bɛ.
- 31 Soe maxirima gere so lɔxɔɛ nɛ,
kɔnɔ xunnakeli fatanma Alatala nan na.

22

Xili fanyi

- 1 Xili fanyi fan naafuli bɛ,
binyɛ tide dangi xɛɛma nun gbeti tide ra.
- 2 Banna nun setare birin lan,
barima Alatala nan e birin daa.

3 Xaxilima na fe x̄or̄x̄oe to, a a yete nan natangama a ma.
Xaxilitare tan na fe x̄or̄x̄oe to, a soma a kui ne keren na,
a fa jaxankate soto.

4 Yete magore naxan gaaxuma Alatala ya ra,
a bannaya, binye, nun simaya s̄ot̄oma ne.

5 Tunbee nun gantanyie na tinxintare xa kira x̄on ma,
k̄on̄o mixi naxan m̄eenima a yete ma, a a makuyama ne menni ra.

6 Fonike matinxin kira fanyie ra,
alako a naxa gbilen na f̄ox̄o ra a mo temui.

7 Banna setare yamarima ne,
doni tongoe fan findi donifa xa konyi ra.

8 Mixi jaaxi t̄ore nan s̄ot̄oma a sare ra,
a senbe fama ne kanade.

9 Hinnente barakama ne,
barima a t̄or̄omixie kima a xa donse ra.

10 Mixi mayoe ker̄i, alako j̄ox̄ons̄os̄oe xa j̄on.
Na temui gb̄esenx̄onneya nun konbie danma ne.

11 B̄one xa seniyenyi rafen mixi naxan ma,
w̄oyen fanyie nan minima na de i,
a fa findi mange defanboore ra.

12 Alatala n̄ondi nan makantama,
k̄on̄o a yanfante xa w̄oyenyi xun nakanama ne.

13 Mixi tunnax̄on̄oxi nan a falama,
«Yete xaar̄exi na tande, n na mini kene ma, a n faxama ne.»

14 Gantanyi nan na langoe gine xa w̄oyenyi ra.
Alatala x̄on̄oxi mixi naxan ma, na suxuma na gantanyi kui.

15 Xaxilitareja naxan na dimedi b̄one kui,
a bama xuru luxusinyi nan saabui ra.

16 Mixi naxan setare t̄or̄oma geeni nde xa fe ra,
nun mixi naxan banna kima,
na firinyi findima fuxarila nan na.

L̄onn̄ila xa taalie

17 I i tuli mati l̄onn̄ilae xa marasi ra,
i b̄one rabi n ma masenyie be.

18 A lan i xa e ragata i sondonyi kui,
e naxa makuya i de ra.

19 N wama i rasife ne to l̄ox̄oe,
alako i xa i yete taxu Alatala ra.

20 N bara taali tongo saxan sebe i ma,
naxee findixi marasi nun l̄onni ra i be,

21 alako i xa n̄ondi x̄ori yati kolon,
i fan xa sa na iba i x̄ema be.

22 I naxa setare rahalaki i xa k̄obiri soto,
i naxa t̄or̄omixi t̄or̄ege,

23 barima Alatala tan e xun mafalama ne,
a fa t̄or̄omixie yaxuie t̄or̄o.

24 I naxa bira mixi b̄one gbe f̄ox̄o ra,
naxan x̄on̄oxi temui birin,

25 xa na mu a ra i fan darima ne na m̄oli ra,

na fa findi gantanyi ra
i suxuma naxan na.

²⁶ I naxa lu mixie ya ma naxee taanima e booree be,
naxee se doxoma seeke ra mixie be,

²⁷ xa na mu a ra e i xa sade raminima ne i bun ma,
a fa li kobiri mu na i yi ra i xa a fi.

²⁸ I naxa i babae xa naaninyi matonxuma saxi ba e yire de.

²⁹ Walike naxan fata a xa wali ra,
mangee nan hayi luma a ma.
A mu walima setaree be.

23

Naafuli xa gantanyi

¹ Wo nun kuntigi na doxo wo degede,
i xa i jengi sa i raba ki xon ma de.

² Xa kaame na i ma, i naxa a gbegbe don.

³ I naxa mile na donse fanyi ma,
barima a noma i madaxude.

⁴ I naxa i yete ratagan naafuli fenfe ma.
Kobiri xoli naxa findi i xaxili waxonfe birin na.

⁵ Xa i i ya ti bannaya ra,
a loema i ma alo sege
naxan tema kuye ma ki naxe, a siga.

⁶ I naxa mixi naaxi xa taami don,
i naxa mila a xa donse fanyi ma.

⁷ Na mixi mooli wama i madaxufe ne.
A a falama i be, «I dege, i min,»
konon marafanyi yo mu na a boje kui i be.

⁸ I fama ne na donse boxunde,
i xa woyen fanyi findi woyen fufafu ra.

⁹ I naxa masenyi ti xaxilitare be,
barima a yoma ne i xa woyen fanyi birin ma.

¹⁰ I naxa naaninyi tonxuma fori tala.
I naxa so kiridie xa xe ra,

¹¹ barima e xunmafalama senbe gbo,
a e gberoxoma ne.

¹² I boje rabi xaranyi be,
i i tuli mati marasi fanyi ra.

¹³ I naxa tagan fonike matinxinde,
xuru luxusinyi mu a faxama.

¹⁴ Xa i a xuru luxusinyi ra,
i bara a nii makanta.

15 N ma di, xa lonni fanyi lu i boɲe kui,
seewe bara lu n tan fan boɲe kui.

16 N boɲe jɛlexinma ne i xa woyen tinxinxie ra.

17 I naxa yunubitɔɔe tɔɔne,
i xa gaaxu Alatala nan ya ra,

18 alako i xa xunnakeli soto yare.

19 N ma di, i tuli mati a fanyi ra,
i xa xaxili soto,
i boɲe xa lu kira tinxinxi fari.

20 I naxa lu siisilae ya ma,
xa na mu a ra naxee xa donse xoli dangi a i.

21 Na mixi mɔɔlie findima ne setaree ra,
e xa tunnaxɔneya a niyama ne dunkobi gbansan nagoro e ma.

22 I i tuli mati i baba ra naxan i barixi,
i naxa yo i nga ma a na fori.

23 Nɔndi, lonni, xaranyi, nun xaxili fanyi fen,
i naxa mɛɛ e ra.

24 Tinxintɔɔe baba seewama ne,
xaxilima baba jɛlexinma ne.

25 I xa fe birin naba alako i baba nun i nga xa seewa,
i bari mixie xa lu jɛlexinyi kui.

26 N ma di, i i boɲe rabi n be,
i xa i ya ti n jere ki misaali ra.

27 Langoe gine findixi gantanyi nan na,
gine yenexi i rabirama ne.

28 Na gine mɔɔli i yanfama ne alo mupeti,
a a niyama ne xeme gbege xa findi yanfantee ra.

29 Nde tɔɔre nun nimise sɔtɔma?
Nde luma gere nun kalamui ya ma?
Nde bonboɛ fufafu sɔtɔma?
Nde ya gbeelima ne soe?

30 Siisilae nan luma na mɔɔli sɔtɔfe ra,
beere mɔɔli birin joxunxi naxee be.

31 I naxa i ya ti weni gbeeli ra,
naxan min mu xɔnɔ.

32 A mixi xinma ne alo boximase,
a i bun alo tali.

33 I yae see toma naxee mu na dunija,
i xaxili ifuma ne.

34 I luma ne fa alo xeme naxan saxi kunkui kui baa mɔrɔnyie fari.

35 Siisila nan a falama, «E bara n bonbo,
kɔnɔ sese mu n toxi.

N xunuma mun temui?

N man wama beere nde xɔn.»

24

Milafe mixi jaaxie ma

¹ I naxa mila mixi jaaxie ma,
i naxa tin lufe e ya ma.

² E bɔɲɛ kobi, e xa wɔyɛnyi xɔɔɔɔ.

³ Lɔnni banxi tima nɛ,
xaxili fanyi denbaya rasabati a kui.

⁴ Fe kolonyi a niyama nɛ e xa harige sɔɔ,
harige hagige naxan maniyɛ mu na.

⁵ Lɔnnila senbɛ gbo,
xaxilima senbɛ xun masama nɛ.

⁶ I hayi na marasima alako fe xa sɔɔnɛya,
xunnakeli sɔɔɔma marasimae nan saabui ra.

⁷ Lɔnni xɔɔɔɔ xaxilitare bɛ,
wɔyɛnyi yo mu na
a naxan falama malanyi kui.

⁸ Mixi naxan fe jaaxi xabuma,
a xili nɛ kɔɔta jaaxi xabui.

⁹ Xaxilitareɲa findixi yunubi nan na.
Adamadie mixi mayele xɔnma.

¹⁰ Xa limaniya bama i yi ra tɔɔɔɛ kui,
i senbɛ mu gbo.

¹¹ Mixie ratanga naxee na saya kira xɔn ma,
e ba mixie yi ra naxee wama e faxafe.

¹² Xa i a falama, «Muxu mu nu a kolon,»
naxan bɔɲɛɛ ma fe kolon, a mu na toma?
Naxan ɲɛngi saxi i xa simaya xɔn ma,
na mu i furi ife kolon?
A mu kankan sare ragbilenma a ma xɛ?

¹³ N ma di, kumi nde don,
barima se ɲɔxunmɛ nan a ra, a fan i fate bɛ.

¹⁴ Kɔɔɔ i xa a kolon xaxili luma nɛ alo kumi.
Xa i a sɔɔ, i xunnakeli lima nɛ yare,
i xaxili tima naxan na, na mu kanama.

¹⁵ I naxa gantanyi itala tinxintɔɛ bɛ,
i naxa a xɔnyi kana.

¹⁶ Tinxintɔɛ nɔma birade sanmaya solofere, a man keli.
Kɔɔɔ mixi jaaxi birama nɛ tɔɔɔɛ kui kerenyi ra.

¹⁷ I naxa ɲɛlexin i yaxui xa bire ra,
i bɔɲɛ naxa rafan i ma i na a to tɔɔɔ ra,

¹⁸ xa na mu a ra Alatala i xa maɲɔxunyi kobi toma nɛ,
a fa a xa xɔnɛ ragbilen i yaxui fɔxɔ ra.

19 I naxa xɔnɔ fe jaaxi rabaɛ ma, i naxa e tɔɔnɛ.

20 Mixi jaaxi mu fe fanyi lima yare,
e xa lanpui fama nɛ xubende.

21 N ma di, i xa gaaxu Alatala ya ra, i xa mangɛɛ binya,
i naxa lu matandilae ya ma,

22 barima halaki nan fama e raterennade.

Nde a kolon Ala halaki naxan dusuma e xun na?

23 Lonnila gbetɛɛ xa taalie nan ya:

Wo naxa mixi rafisa a boore bɛ kiiti kui.

24 Mixi naxan a falama mixi jaaxi bɛ, «I tinxin,»

jaama birin fama nɛ na kanyi dankade,
si birin xɔnɔma nɛ a ma.

25 Kɔnɔ mixi naxan mixi jaaxi kalamuma nɔndi kui,
na kanyi bara fe fanyi raba, a fama nɛ barake sɔtɔde.

26 Yaabi tinxinxi jaaxun nɛ alɔ xanuntenyi xa xɛɛbui.

27 Fɛntɛn i xa wali ma, i fe raba balɔe sɔtɔfe ra,
na temui i fa denbaya rasabati.

28 I naxa i dɔxɔboore tɔɔnɛɛɛ.

Wule naxa mini i dɛ kui.

29 I naxa a fala,

«A naxan nabaxi n na, fo n fan na raba a ra,
n a xa wali kobi sare ragbilenma nɛ a ma.»

30 N bara dangi tunnaxɔnɛ nde xa xɛ ra,
a nun xaxilitare nde xa sansi yire ra.

31 N tunbee nun jaooɛ jaaxie nan tun to naa.

Tɛtɛ fan nu biraxi.

32 N naxa na fe maɔjaaxun han a naxa findi xaxili ra n bɛ:

33 Xixɔli na i suxu, i kinsɔn fɔlɔ, i i belexɛɛ findigilin i ma,

34 setarepa fa dutun i ma alɔ muɔɔti jaaxi.

25

Fe nɔxunxi

1 Sulemani xa taali ndee nan ya, Yuda Mangɛ Xesekiya naxee sɛbɛ:

2 Ala fee nɔxunma, mangɛɛ katama e fahaamude.

3 Koore xa maiteya nun bɔxi xa tilinyi mu kolonma.

Mangɛ sondon ma fe fan mu nɔma kolonde.

4 Xa gbeti gbi ba, a nɔma findide se tofanyi ra.

5 Xa mixi jaaxi ba mangɛ rabilinyi,

a xa mangɛya sabatima nɛ tinxinyi saabui ra.

6 I naxa i yetɛ igbo mangɛ ya xɔri,

i naxa i yetɛ findi mixi xungbe ra.

7 A fisa kuntigi nan xa i xili i xa dɔxɔ yire nde,
dine a xa i rakeli mixi xungbe nde bɛ.

8 I na fe nde to, i naxa gbata sigafe ra kiiti banxi,
barima xa fe gbete minima i mu naxan kolon,
na noma i rayaagide i doxooboore ya xori.

9 Fe na so wo nun i doxooboore tagi,
i naxa mixi gbete xa gundo makenen,

10 xa na mu a ra mixi nde na na kolon,
a i rayaagima ne,
i fa xili kane soto abadan.

11 Woyenyi falaxi a ki ma,
a tofan alo xema nun gbeti.

12 Xaxilima xa marasi tide gbo xaxili fenyi be,
alo xurunde naxan yailanxi xema fanyi ra.

13 Dugutege xera noxun a xema be,
alo foye fanyi naxan fama walikee ma xe xaba temui.

14 Mixi naxan a falama a setaree kima, kono a mu a rabama,
na kanyi luxi ne alo nuxui nun foye naxan mu fama ye ra.

15 Tunnabexiya a niyama ne mange xa nate masara,
woyen noxunne senbe gbo han a noma xori ragirade.

16 I na kumi to, naxan i ralima, na nan kon.
Xa a radangi ye, i a boxunma ne.

17 I naxa i doxooboore xonyi sigafe radigan,
xa na mu a ra i xa fe fama ne rapaaxude a ma.

18 I doxooboore tojnegefe xono
alo santidegema xaapexi, alo tanbe rameluxi.

19 I xaxili tife yanfante ra, na luxi ne
alo jinyi kanaxi, alo sanyi mabenxi.

20 Mixi naxan sigi sama mixi sunnunxi ya xori,
na maniya mixi ra
naxan xinbeli dugi bama furema ma xinbeli temui.
A xa sunnunxi xun nan tun masama alo mixi na gbengbe sa fi ya i.

21 Xa kaame na i yaxui ma, donse so a yi ra.
Xa ye xoli na a ma, ye so a yi ra, a xa a min.

22 Xa i na wali mooli raba a be,
na luxi ne alo i bara te wole doxo a xun ma.
Alatala nan i gberoxoma.

23 Foye naxan kelima koola ma,
na fama ne tune ra.

Nenyi naxan naafixiya falama,
na mixi yatagi i xonoma ne.

24 Lufe ra banxi fari ma,
na fisa lufe ra gine fitinetoe seeti ma banxi kui.

25 Xibaaru fanyi naxan kelixi yire makuye,

a maniya ye xinbeli ra mixi taganxi be.

²⁶ Tinxintɔɛ naxan nate tongoma,
a xa bira mixi jaaxi fɔxo ra,
na maniyaxi ye dulonyi nan na naxan bara dunda,
a ye mu fan sɔnɔn.

²⁷ Kumi donfe a radangi a i, na mu fan.
Binye fenfe i yete ra, na fan mu fan.

²⁸ Mixi naxan mu noma a yete raxande a na xɔnɔ,
na luxi ne alo taa kanaxi naxan tete bara bira.

26

Lɔnnitare nun binye

¹ Kuye mu xinbelima sogofure ra,
tune mu fama maale xaba temui,
na ki a mu lan lɔnnitare xa binye sɔto.

² Danke mu mixi fanyɛ suxuma.
Na fe luma ne alo xɔni naxan mu dɔxɔma, koyinma xa a gɔnɔ.

³ Soe bɔnbɔma ne alako a xa a gi,
karafoe rasoma ne sofale de i alako mixi xa a rapere,
xaxilitare fan xuruma ne wuri ra alako a xa matinxin.

⁴ I naxa xaxilitare yaabi a maɲɔxun ki ra,
xa na mu a ra wo birin lan.

⁵ I xa xaxilitare yaabi a maɲɔxun ki ma,
xa na mu a ra a a yete findima xaxilima nan na.

⁶ Mixi naxan xaxilitare xɛɛma masenyi nde tide,
na bara a yete tɔɔɔ.

⁷ Taali wɔyenyi naxan minima xaxilitare de i,
na luxi ne alo mabenyi sanyi
naxan senbe mu na.

⁸ Xaxilitare binyafe luxi ne alo gɛme safe laati kui.

⁹ Taali wɔyenyi naxan minima xaxilitare de i,
na luxi ne alo luxusinyi
naxan na siisila belexe i.

¹⁰ Mixi naxan wali soma xaxilitare yi ra,
xa na mu a ra mixi yi ra a mu naxan kolon,
na luxi ne alo sɔɔri naxan tanbe wolima nama mabiri.

¹¹ Xaxilitare naxan gbilenma a xa daxɔna ma,
na luxi ne alo bare naxan gbilenma a xa bɔxunyi don na.

¹² Xaxilitare fan fisa mixi be naxan a yete findixi lɔnnila ra.
Fe sɔɔneyama ne na xaxilitare be dangife na yete igboe ra.

¹³ Mixi tunnaɲɔnɔxi nan a falama,
«Yetɛ na kira ra, yetɛ na taa kui.»

¹⁴ Naade rabima, a man nagalima,
alo tunnaɲɔnɔxi naxan a ya rabima a xa sade ma, a man xi.

¹⁵ Mixi tunnaɲɔnɔxi a donse suxuma a belexe ra,
kɔnɔ a mu a rasoma a de i tunnaɲɔnɔya saabui ra.

¹⁶ Mixi tunnaɲɔnɔxi a yete rafisa xaxilima solofere be

naxee yaabi fima xaxilimaya ra.

¹⁷ Dangi mixi naxan a yete rasoma gere kui naxan mu a matoxi, na maniya mixi ra naxan bare suxuma a tulie ma.

¹⁸⁻¹⁹ Mixi naxan a boore madaxu, a fa a fala, «Bere nan nu a ra,» na maniya daxui ra naxan te maxirima tanbe ma, a a woli.

²⁰ Xa yege mu na, te xubenma ne.

Xa mixi keren a sabari, sonxoe danma ne.

²¹ Tige findima ne te wole ra, yege findi te ra.

Sonxola fan gere rabirama na ki ne.

²² Naafixi xa masenyi luxi ne alo donse joxunme, naxan goroma mixi furi kui.

²³ Mixi jaaxi naxan woyen joxunme falama, na luxi ne alo biriki to jaaxie se fiixe masoma naxee ma.

²⁴ Mixi jaaxi a boore madaxuma woyen joxunme ra, kono yanfanteya na a boje kui.

²⁵ Hali a woyenyi joxun, i naxa la a ra de, barima kobija na a sondonyi kui.

²⁶ A xa xonnanteya noxunxi a xa mayendenyi saabui ra, kono a xa kobija fama ne minide kene ma mixie tagi.

²⁷ Mixi naxan yili gema gantanyi ra, a tan nan fama birade a kui.

Mixi naxan geme wolima, na geme gbilenma a tan nan ma.

²⁸ Wule fale tojnegeto nan xonma, Mixi naxan a boore matoxoma wule ra, na kasare nan tun nabama.

27

Tina xa fe

¹ I naxa i yete matoxo tina xa fe ra, barima i mu a kolon naxan fama rabade.

² I naxa i yete matoxo, a lu mixi gbete nan xa i matoxo. Mixi gbete xa matoxoe fisa i yete xa matoxoe be.

³ Kote nan geme ra, meyenyi fan binya, kono xaxilitare xa gbesenxonneya xoxoxo a birin be.

⁴ Boje xa te xoxoxo, xone fan magaaxu, kono nde noma tide tone tan ya ra?

⁵ Marakoxosi raminife kene ma mixi xa tantanyi xa fe ra, na fisa marakoxosi noxunfe marafanyi xa fe ra.

⁶ I xanuntenyi xa marakoxosi xono, kono la na ra.

⁷ I yaxui tan i madaxuma ne woyenyi joxunme ra.

⁷ Mixi lugaxi mu wama hali kumi xon, kono kaametoe tan, hali se xone nan a ra, a joxun a be.

⁸ Xeme naxan a makuyama a xonyi ra,
na maniya xoni ra naxan a makuyama a tee ra.

⁹ Labunde nun surayi boje raseewama ne,
alo i xanuntenyi xa marasi fanyi.

¹⁰ I naxa i defanboore rabolo,
i naxa i baba defanboore rabolo.

I naxa i bariboore xili i xa toore ma.

I doxoboore makorexi fisa i ngaxakerenyi makuyaxi be.

¹¹ N ma di, bira lonni foxo ra alako n boje xa rafan n ma.
Na kui n noma ne mixi yaabide naxan wama n nayaagife.

¹² Xaxilima a yete ratangama fe xoxoxe ma,
kono xaxilitare tan soma ne na kui, a fa jaxankate soto.

¹³ Mixi xa seeke se rasuxu a naxan taani xone be,
xa na mu a ra a naxan taani langoe be.

¹⁴ I na i doxoboore xeebu i xui itexi ra geesege gbe ra,
i bara a boje rapaaxu a ma i tan mabiri.

¹⁵ Gine fitinetoe luxi ne alo tune di naxan feepenma fa ra.

¹⁶ Na gine mooli raxanfe, na maniyama foye raxanfe ra,
a suxufe xoxoxo alo ture suxufe i belexe ra.

¹⁷ Wure nan wure raluganma.
Mixi a boore rakamalima ne.

¹⁸ Mixi naxan meenima xore bili ma, a a bogi donma ne.
Mixi naxan meenima a karamoxo ma, a binye sotoma ne.

¹⁹ Adama yatagi na ki naxe, na nan minima ye xora.
Adama yati na ki naxe, na toma ne a boje kui.

²⁰ Aligiya mu wasama mixi faxaxie ra,
adama fan mu wasama a waxonse ra.

²¹ Xee ma nun gbeti matoma te ra,
kono mixi makiitima a xili nan ma.

²² I na maale din, a lagi bama ne a ma,
kono xaxilitareja mu bama xaxilitare boje kui.

²³ I xa i xa xuruse birin kolon a fanyi ra, i xa meeni e ma,

²⁴ barima bannaya mu buma temui birin,
xunnakeli fan mu buma abadan.

²⁵ Xurusee na ge e balode nooge ra naxan toma filii ma nun geya fari,

²⁶ yexee xabe yailan dugi ra i be,

si kontonyi findi kobiri ra i xe sarama naxan na,

²⁷ si xipe findi i xa denbaya nun i xa konyie balo se ra.

28

Mixi jaaxi xa gaaxui

1 Mixi jaaxie luma ne gaaxui kui,
e e gima ne hali mixi mu e ɓɔɔ ra.
Tinxintɔee tan mu gaaxuma,
e suusa alo yete.

2 Mange die wuya jama matandila ya ma,
kono mange xaxilima fata jama raxande.

3 Setare naxan a boore setaree tɔɔɔma,
na maniya tune wunde ra naxan xe kanama.

4 Seriyɛ matandi mixi jaaxi matɔɔma ne,
seriyɛ rabatui tan xɔnoma ne mixi kobi ma.

5 Mixi jaaxie mu seriyɛ kolon,
kono Alatala fenmae a fahaamuma ne a fanyi ra.

6 Setare tinxinxi fisa banna tinxintare be.

7 Seriyɛ batula findixi di xaxili fanyi nan na,
kono wasatare tan a baba rayaagima ne.

8 Mixi naxan a xa naafuli xun masama riba ra,
a xa bannaya gbilenma ne kinikininte ma.

9 Mixi naxan tondima a tuli matide seriyɛ ra,
Ala mu a xa duba suxuma feo.

10 Mixi naxan tinxintɔee ratantanma,
a birama a yete kan xa gantanyi nan kui,
tinxintɔe tan fa ke fanyi sɔtode.

11 Banna mixi jɔɔɔ a ma a xa lonni gbo,
kono setare xaxilima noma ne na kanyi ra.

12 Tinxintɔee xun na rakeli, jama jɛlexinma ne,
kono tinxintare xun na rakeli, jama a nɔxunma ne.

13 Mixi naxan a xa yunubie nɔxunma, a xa fe mu sɔɔneyama,
kono mixi naxan a tima a xa yunubie ra, a gbilen e ɓɔɔ ra, Ala kinikinima
a ma.

14 Sɛɛwe na mixi be naxan gaaxuma Ala ya ra,
kono boje xɔɔɔɔe kanyi luma tɔɔre nan kui.

15 Mixi jaaxi naxan jama setare yamarima,
a luxi ne alo yete magaaxuxi nun wulai sube xaarɛ.

16 Mange xaxilitare mixi tɔɔɔma ne,
kono mange naxan naafuli tinxintare xɔnma,
na simaya xɔnkuye sɔtoma ne.

17 Mixi naxan a kolon a boje kui a faxe tixi,
na luma a gi ra ne han aligiyama.
Mixi yo naxa na kanyi mali.

18 Mixi naxan jɛrɛma tinxinyi ra, na kisima ne,
kono filankafui tan birama ne kerenyi ra.

19 Mixi naxan a xa boxi rawalima, na baloe sɔtoma ne,
kono naxan birama fe fufafu ɓɔɔ ra, na setareja nan sɔtoma.

- ²⁰ Mixi dugutegexi barake sotoma ne,
kono naxan gbatama bannaya ra, a paxankatama ne.
- ²¹ A mu lan mixi xa mixi rafisa a boore be,
kono mixi nde fe naaxi rabama taami xuntunyi xa fe ra.
- ²² Milante gbatama bannaya ra,
kono a mu a kolon a toore nan tun sotoma.
- ²³ Mixi naxan marasi xoxoxe fima mixi nde ma,
na hinne nan sotoma dangife mixi ra
naxan luma woyen joxunme gbansan fala ra mixie be.
- ²⁴ Mixi naxan a baba nun a nga mujama,
a fa a fala «A mu naaxu,»
na bara findi kasarati ra.
- ²⁵ Mixi naxan milama harige ma,
na findima geresoe nan na,
kono naxan bara a yete taxu Alatala ra,
na jan bara hერი gbegbe soto.
- ²⁶ Mixi naxan laxi a yete kan xaxili ra,
na bara findi xaxilitare ra,
kono mixi naxan jereama xaxili fanyi ra,
na kanyi kisima ne.
- ²⁷ Mixi naxan setare kima, na mu tooroma,
kono naxan setare kumama, na danke nan sotoma.
- ²⁸ Mixi naaxie xun na rakeli, jama a noxunma ne,
kono mixi naaxie na halaki, tinxintoe tan xun nakelima ne.

29

Marakoxsi tide

- ¹ Mixi naxan tondima marakoxsi ra,
na kanyi paxankatama ne kerenyi ra.
- ² Tinxintoe na senbe soto, jama seewama ne,
kono tinxintare na findi mange ra, jama tooroma ne.
- ³ Lonni rafan mixi naxan ma, na a baba rasewama ne,
kono naxan birama langoeja foxo ra, na ganma ne a harige ra.
- ⁴ Mange boxi rasabatima tinxinyi nan na,
kono mange naxan kobiri fenma a yete be,
na boxi xun nakanama ne.
- ⁵ Mixi naxan a boore tamixiyama,
a na yele italafe a boore nan be.
- ⁶ Mixi naaxi xa yunubi findixi gantanyi nan na a be,
kono tinxintoe xun nakelima ne seewe kui.
- ⁷ Tinxintoe katama ne tinxinyi xa raba setaree be,
kono mixi naaxi mu meenima setaree ma fefe ma.
- ⁸ Mixi mayelee a niyama ne taakae xa xono,
kono xaxilimae tan jama boje ragoroma ne.
- ⁹ Xa kiiti lu xaxilima nun xaxilitare tagi,
na xaxilitare sonxoe ratema ne tun,

bɔɲɛsa xa kana.

¹⁰ Faxɛtie tinxintɔɛ xɔnma,
kɔnɔ mixi tinxinxie e boore makantama nɛ.

¹¹ Xaxilitare bɔɲɛ xa te mafura,
kɔnɔ xaxilima tan a yete suxuma nɛ.

¹² Mange na bira wule fɔxɔ ra, a xa mixi birin findima nɛ mixi ɲaaxie ra.

¹³ Fe keren na setare nun mixi kobi tagi: Alatala nan e birin daa.

¹⁴ Mange naxan setare makiitima nɔndi ra,
na xa kibanyi mabanbanma nɛ abadan.

¹⁵ Di xurufe luxusinyi ra, na a niyama nɛ a xaxili sɔtɔ,
kɔnɔ di lufe a yete yi ra, na findima yaagi nan na a nga bɛ.

¹⁶ Mixi ɲaaxie na senbɛ sɔtɔ, yunubie gboma nɛ,
kɔnɔ tinxintɔɛɛ fama nɛ e xunnagore tode.

¹⁷ I xa di matinxin alako i xa lu bɔɲɛsa kui, a ɲɛɛ ki xa i raseɛwa.

¹⁸ Xa ɲama mu Ala xa fe toma,
e birama e yete waxɔnfe nan tun fɔxɔ ra.
Sɛɛwɛ na mixi bɛ naxan Ala xa seriyɛ rabatuma.

¹⁹ Wɔyɛnyi xa mu konyi matinxinma.
Hali a na mɛ, a mu a rabatuma.

²⁰ Xaxilitare fisa mixi bɛ,
naxan ɲɛngi mu sama a xa wɔyɛnyi xɔn ma.

²¹ Konyi naxan kanyi bara a kana kabi a dimɛdi tɛmɛi,
na findima tɔɔrɛ nan na a kanyi bɛ.

²² Bɔɲɛte nan gere raminima, a findi yunubie ra.

²³ Yetɛ igbɔɲa mixi rayaagima nɛ,
kɔnɔ yetɛ magore mixi xun nakelima nɛ.

²⁴ Mixi naxan kafuma mɲɛti ma, na bara a yetɛ gan.
A a kolon danke na seede tinxintare bɛ,
kɔnɔ a nɔndi nɔxunma nɛ.

²⁵ Gaaxufe mixi ya ra, na findima gantanyi nan na,
kɔnɔ naxan a yetɛ taxuma Alatala ra, a kisima nɛ.

²⁶ Mixi gbegbe mange xa hinne fenma,
kɔnɔ Alatala nan mixi birin makiitima nɔndi ra.

²⁷ Mixi ɲaaxie rapaaxu tinxintɔɛɛ ma,
tinxintɔɛɛ rapaaxu mixi ɲaaxie ma.

30

Aguru xa masenyi

¹ Yake xa di Aguru xa masenyi nan ya a naxan masenxi Itiyɛli nun Ukala bɛ:

² N ma lɔnni mu gbo alo booree,
n mu gɛxi fahaamui gbegbe sɔtɔde.

³ N mu findixi lɔnnila ra,

n mu lonni sotoxi Ala xa Seniyentoe xa fe ra.

⁴ Nde texi koore, a man naxa goro?

Nde foye malanxi a belexee kui?

Nde ye ragataxi a xa sosee kui?

Nde dunija naaninyie saxi?

A xili di? A xa di xili di?

I na kolon?

⁵ Ala xa masenyi birin findixi nondi nan na,
a findi kantari ra mixi be naxan lama a ra.

⁶ I naxa se sa na masenyi xun ma,
alako Ala naxa i suxu, a fa i xa wule to.

⁷ N wama fe firin maxorinfe i ma beenun n xa faxa.
I naxa tondi.

⁸ Madaxupa nun wule makuya n na.

I naxa n findi setare ra, i naxa n findi banna ra.

Baloe gbansan fi n ma, naxan n wasama.

⁹ Xa n sa se gbege soto,
n gaaxuma ne n naxa neemu i ma,
n fa a fala, «Nde na Alatala ra?»
Xa n sa lu setarepa fan kui,
n gaaxuma ne n naxa muje ti,
n fa i tan n Marigi Ala xili kana.

¹⁰ I naxa konyi xili kana a kanyi be,
alako a naxa i danka, na haake lu i ma.

¹¹ Mixi ndee e baba dankama, e e nga finsiriwali.

¹² Mixi ndee e yete findima seniyentoe ra,
kono e mu noma seniyentarepa bade e ma.

¹³ Mixi ndee e yete itema,
e a manoxun e dangi mixi birin na.

¹⁴ Mixi ndee na naxee luxi alo sube xaapee
naxee wama setaree faxafe, e xa e ba dunija.

¹⁵ Di firin na nisi be naxee a falama,
«N ki, n ki.»

Se saxan na na, xa na mu a ra, se naani,
naxee mu wasama, naxee mu a falama, «Na lan.»

¹⁶ E tan nan ya: aligiyama, gine dibaritare,
gbengberenyi, nun te.

Nee sese mu a falama, «Na lan.»

¹⁷ Mixi naxan yoma a baba ma,
naxan mu a nga xui rabatuma,
xaaxae kelima ne gulunba yire e a yae sakun,
sege yoree fa a donde.

¹⁸ Se saxan na na, xa na mu a ra, se naani,
n mu naxee fahaamuma e xa tilinyi xa fe ra.

¹⁹ E tan nan ya: Sege xa kira koore ma,

bɔximase xa kira fanye fari,
kunkui xa kira baa ma,
xeme xa kira ginɛdimedi xonyi.

²⁰ Gine yɛnela xa wali nan ya:
A na ge a degede, a a de raxa, a fa a fala,
«N mu fe naaxi yo rabaxi.»

²¹ Se saxan na na, xa na mu a ra, se naani,
naxee mu noma lude dunija fari.

²² E tan nan ya: Konyi findife mange ra,
xaxilitare findife banna ra,
²³ gine maxanutare doxofo xeme taa,
konyi gine naxan findife a kanyi ke tongoe ra.

²⁴ Sube naani na naxee xurun dunija subee birin be,
kono e xa lonni dangi a birin na.

²⁵ E tan nan ya: Dondoli naxan senbe mu gbo,
kono e baloe fenma a fen waxati.

²⁶ Yere maniyɛ nde naxan senbe mu gbo,
kono a yili gema geme longori yigiya sotode.

²⁷ Mange mu na katoe be,
kono e e jereɛma xunlande ki ma.

²⁸ Kasa naxan noma tongode belexe ra,
kono a toma mange xa banxi kui.

²⁹ Se saxan na na, xa na mu a ra, se naani,
naxee jere ki tofan.

³⁰ E tan nan ya: Yete naxan senbe gbo, a suusa sube birin be,

³¹ konkore naxan jereɛma a xun nakelixi ra,
si kontonyi, nun mange, soorie na naxan foxo ra.

³² Xa i bara i yete igbo xaxilitareɲa kui,
xa i bara wa fe naaxi nde rabafe,
i xa gbilen na foxo ra,

³³ barima xije na bonbo, a binyama ne,
ɲe na din, wuli minima ne,
xone xun na masa, a findima ne gere ra.

31

Mange Lemuweli xa marasi

¹ Mange Lemuweli xa masenyi nan ya a nga naxan fi a ma marasi ra:

² N ma di, i tuli mati n na,
n ma di fanyi, n naxan barixi,
n naxan soto Ala saabui ra.

³ I naxa i senbe fi gine naaxie ma,
naxee fata mangee ralode.
I naxa bira na gine mooli foxo ra.

⁴ Mange Lemuweli, a mu lanma mangee xa weni min.
Beere xoli mu lanma a xa mange suxu,

⁵ xa na mu a ra e neemuma ne e yete xa seriye ma,

e fa tɔɔɔmixi yanfa.

⁶ Na minse mɔɔli xa so mixie nan yi,
naxee na saya kira xɔn ma,

alako e xa nɛɛmu e xa fe xɔɔxɔɛ birin ma.

⁷ Naxan weni minxi a nɛɛmuma nɛ a xa setarepa ma,
a mu ratuma a xa tɔɔɛ ma sɔnɔn.

⁸ I xa dɛtare xunmafala,
i xa misikiine mali.

⁹ I xui ramini, kiiti sa nɔndi ra.

I xa tɔɔɔmixi nun setare xunmafala.

Gine fanyi

¹⁰ Nde nɔma gine fanyi sɔtɔde?

A tide gbo diyaman bɛ.

¹¹ A xa mɔri laxi a ra,

a findixi harige fanyi nan na a bɛ tɛmui birin.

¹² A fe fanyi rabama a xa mɔri bɛ,

a mu fe jaaxi yo rabama a ra a xa dunijeigiri kui.

¹³ A yɛxɛɛ xabe nun gɛsɛ fute fenma,
a nee rafalama sosee ra.

Na wali rafan a ma.

¹⁴ A luma alo yulɛ xa kunkui,

a sa baloe fenma yire makuye a fa a ra.

¹⁵ A kurunma nɛ alako a xa kuri so a xa denbaya bɛ,
a man wali so a xa walikɛ gineɛ yi ra.

¹⁶ A bɔxi matoma nɛ, a fa na sara.

A geeni naxan sɔtɔma a na sarama sansi nan na, a a si.

¹⁷ A tunnabɛxi, a walima sɛnbɛ ra.

¹⁸ A a kolon a xa wali sɔɔnɛyama nɛ.

A lanpui radɛxɛma nɛ, a wali kɔɛ fan na.

¹⁹ A yɛxɛɛ xabe findima nɛ gɛsɛ ra,

a gɛsɛ findima sose ra.

²⁰ A setare kima, a misikiine malima.

²¹ A mu gaaxuma jɛmɛ ya ra,

barima a xinbeli donma fanyie yailanxi a xa denbaya bɛ.

²² A sade dugi yailanma,

a dugi tofanyi dɛgɛma a yetɛ bɛ.

²³ Taa kuntigi nan a xa mɔri ra,

a dɔxɔxi forie ya ma.

²⁴ A sosee dɛgɛma, a e mati.

A bɛlɛtie fan yailanma,

yulɛɛ nee wafuma a ma.

²⁵ A sɛnbɛ gbo, mixie a binyama.

A mu gaaxuma fefe ma.

²⁶ A lɔnni masenma mixie bɛ,

a man e xaran a fanyi ra.

²⁷ A a jɛngi sama a xa denbaya xɔn ma,

a mu walitarepa kolon.

²⁸ A xa die a matɔxɔma,

a xa mōri a tantuma yi wōyenyi ra:

²⁹ «Gine fanyie na na de,
kōnō i maniyē mu na e ya ma.»

³⁰ Fate xa tofanyi mixi madaxuma nē, a mu buma.
Tantui na gine nan bē naxan gaaxuma Alatala ya ra.

³¹ Wo xa na gine xa wali fanyi sare fi a ma,
wo xa na gine mōoli matōxo taa kui.

Kawandila xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Sulemani yi kitaabui nan seɓexi a xa bannaya, a xa nɔɛ, nun a xa lonni belebele nan xa fe ra. Na birin findixi masenyi hagiɓe nan na a be Alatala xa maragiri kui. A naxa a fahaamu na birin findixi «fe fufafu» nan na. Birafe na fe mɔɔli fɔxɔ ra, na luxi alɔ mixi «naxan birama foye fɔxɔ ra.» Foye na na, kɔnɔ a sigama ne, a mu buma. A suxufe mu soɓneyama. A na na ki ne won ma dunijeigiri kui.

Yi kitaabui xa masenyi tide gbo barima to mixie mu taganma birade fe wuyaxi fɔxɔ ra naxan mu findixi Alatala xa seriye ra. E birin katama ne naafuli soɓode. E lonni fenma alako na tan fan xa findi kɔbiri ra. Na kira xɔn ma e fe mɔɔli birin nabama naxee nɔma rafande e fate ma. Na jere ki kui adamadi luma yunubi raba ra.

Alatala naxan masenma won be Annabi Sulemani saabui ra a findixi yi nan na: A lanma adamadi xa bira Alatala xa seriye fɔxɔ ra yi dunija bende fupɩ fari. Ala dunija naxan daaxi a fan adama be, kɔnɔ a mu lanma a xa findi a xa ala ra. Alatala jɛlexinyi fima mixi ma, kɔnɔ a wama ne e xa a kolon a tan nan findixi e Marigi ra. A lanma adama xa dunija igiri, a ya tixi Ala nan na. A xa a kolon dunija see mu buma, e luxi ne alɔ «foye» naxan lɔɛma yen.

Yi kitaabui a masenma ne won be a lanma won Marigi xa findi Alatala Daali Mange nan na, a naxa findi daali se nde ra. Ala xa won mali na kolonfe ra won boɓe kui. Amina.

Kawandila xa Kitaabui

Dunija fu na a ra!

¹ Dawuda xa di Darisalamu mange xa kawandi nan ya:

² Dunija findixi fe fufafu nan na.

Dunija fee tide yo mu na,

na birin findixi fuyan nan na.

N tan kawandila xa masenyi nan nan ki.

³ Adamadi geeni mundun soɓoma a xa wali ma soge bun ma?

⁴ Ndee faxama, ndee barima, dunija fan na keɓa keren loxɔɛ birin.

⁵ Soge tema, a goroma, a man gbilen a texi dennaxe.

⁶ Foye fan minima, a sigama yirefanyi ma, a a mafindima kɔɔla ma.

A na ge mafindide, a man gbilen a kelide.

⁷ Xure birin xun tixi baa nan na, kɔnɔ baa mu rafema.

Xuree kelima dennaxe, e man gbilenma menni ne.

⁸ Fe birin jereɓa, a mu taganma, a mu masarama.

Adama ya mu wasama fe matode,

a tuli fan mu lugama fe ramede.

⁹ Naxan bara dangi nu,

na nan man gbilenma a ra.

Naxan bara raba nu, na nan man nabama.

Fe neene mu rabama dunija ma naxan jɔndɔn mu nu raba.

¹⁰ Fe neene yo mu na naxan a niyama mixi xa a fala,

«Yi mato, fe nεεε na a ra!»

N xa a fala wo be, na fe mooli pan nu na beenun won tan xa bari.

¹¹ Nama mu ratuma fe dangixi ma,

fe naxan sa fama rabade, jama nεεmuma ne na fan na.

¹² N tan Kawandila, n bara findi mange ra Isirayila boxi ma Darisalamu.

¹³ N nate tongoxi ne, fe naxee birin nabafe yi dunija ma, n xa e mato a fanyi ra. Na kui n a to ne a Ala kote xoxoxe nan saxi adamadie fari. ¹⁴ N bara wali birin mato naxan nabama yi dunija ma. Fufafu na a birin na! Birafe na wali foxo ra, a luxi ne alo mixi na birafe foye nan foxo ra.

¹⁵ Naxan kuntinxi, na mu noma matinxinde,

naxan luxi, na mu noma kamalide.

¹⁶ N naxa a mapoxun n yete ma, a n tan bara lonni fen dangi Darisalamu mange birin na, naxee singe fa n tan yara. N bara lonni nun fe kolonyi gbegebe soto dunija xa fe ma. ¹⁷ N naxa nate tongo n xa xaxilimaya nun xaxilitarepa fan mato. Kono n bara a to na fan luxi alo birafe foye nan foxo ra.

¹⁸ Xaxilimaya nun kontofili nan perema kira keren xon ma.

Fe kolonyi gboma ki naxe, toore fan gboma na ki ne.

2

Adamadi waxonfe

¹ N a fala ne n yete be, «N xa jalexinyi mato, n xa a kolon naxan fan.» N naxa a to a jalexinyi fan mu buma. ² N naxa n yete maxorin, «Yelefe tun mu findixi fe kamalixi ra. Njalexinyi tide na munse ra?» ³ N naxa nate tongo n ma lonni fenfe kui, n xa jalexinyi fen weni ra. N nu wama a kolonfe munse munafanyi gbo adamadie be e xa dunijeigiri kui.

⁴ N naxa wali xungbe ndee suxu alo banxi tife nun xe safe. ⁵ N naxa yire tofanyie yailan naafuli kanyi e malabuma dennaxe sansi tofanyie ya ma.

⁶ N naxa ye yire ge naxee a niyama ye xa sa n ma sansie ma. ⁷ N naxa konyie sara, naxee bara die soto naxee findixi n gbe ra, e fa lu n xonyi. N naxa xuruse gbegebe soto, dangi Darisalamukae birin na naxee nu na beenu n xa bari. ⁸ N naxa gbeti, xema, nun naafuli mooli birin soto. N naxa yelibae soto, a nun gine gali adama waxonfe xa fe ra. ⁹ N naxa findi mixi xungbe ra dangife Darisalamukae birin na naxee nu na beenu n xa bari. N naxa na birin naba lonni fenfe ra.

¹⁰ N naxa n waxonfe mooli birin fen, n mu tondi sese ra naxan nu rfanxi n ma.

N ma wali yati nu rfanxi n ma, na nan findixi n ma geeni ra.

¹¹ Kono n to n ma wali birin mato,

n naxan nabaxi toore kui,

n naxa a to na birin fufafu.

A nu luxi ne alo mixi naxan birama foye foxo ra a mu sese suxu.

¹² Na temui n naxa n joxo sa xaxilimaya nun xaxilitarepa xon ma.

Naxan tima mange ra n joxoxe ra, na fama munse rabade?

¹³ N naxa a to xaxilimaya fan dangi xaxilitarepa ra, alo naiyalanyi fan to fanxi dimi be.

¹⁴ Xaxilima se toma a ya ra,
xaxilitare tan a jere ma dimi nan kui.
Kɔnɔ e firin birin faxama ne.

¹⁵ Na nan a ra n naxa a maɗoxun,
xa n tan nun xaxilitare birin faxama ne,
n ma xaxilimaya tide fa na munse ra?

N naxa a fala n yete be, «Xaxilimaya fan fe fufafu nan a ra.»

¹⁶ Xaxilima nun xaxilitare xa fe mu ratuma mixie ra,
e neɓumuma ne e firin birin ma, e firin birin faxama ne.

¹⁷ Na kui duniɗeigiri naxa raɗaaxu n ma, barima n bara a kolon n ma
wali mu buma. A luxi ne alɔ mixi naxan birama foye foxɔ ra, e mu a suxu.

¹⁸ N ma wali naxa raɗaaxu n ma, barima n bara a kolon fo n xa na birin
lu mixi gbete yi ra. ¹⁹ Na mixi findima xaxilima nan na, ka xaxilitare ra?
Nde no ma na kolonde? Kɔnɔ a tan yati no e sɔtɔma ne n ma wali birin
xun ma! Fe fufafu nan na ki. ²⁰ Na kui n naxa nimisa wali birin xa fe ra
n naxan naba yi duniɗa ma.

²¹ Mixi naxan walixi lonni nun fate ra, a fa na wali lu mixi nde yi ra
naxan mu sese raba na wali kui, na findixi fe fufafu nan na naxan xɔrɔxɔ
ki fanyi ra. ²² Mixi geeni mundun sɔtɔma a xa wali nun a xa kate kui a
naxan nabaxi yi duniɗa ma? ²³ A xa wali findixi tɔɔre xɔrɔxɔe nan na a
be. Hali kɔe ra a boɗe mu malabuma. Fe fufafu nan na ki.

²⁴ A lanma mixi xa a dege, a xa a min, a xa a xa wali raba seewe kui.
N bara a kolon na birin kelixi Ala nan ma. ²⁵ Mixi mu no ma a degede,
a fe fanyi kolon xa Ala mu a mali? ²⁶ Mixi naxan nafan Ala ma, Ala a
kima xaxili fanyi, fahaamui, nun seewe nan na. Kɔnɔ xaxilitare tan, Ala a
niyama ne a xa a harige birin so mixi gbete yi ra naxan nafan Ala ma. Yi
fan findixi fe fufafu nan na, alɔ mixi naxan birama foye foxɔ ra.

3

Temui na fe birin ma

¹ Temui na fe birin ma,
fe birin duniɗa ma, a xa waxati na na.

² Waxati nde na di barife ma,
waxati nde na faxafe ma.
Waxati nde na sansi sife ma,
waxati nde na sansi xabafe ma.

³ Waxati nde na faxe tife ma,
waxati nde na dandan tife ma.
Waxati nde na se kanafe ma,
waxati nde na se yailanfe ma.

⁴ Waxati nde na wafe ma,
waxati nde na yelefe ma.
Waxati nde na yaye raminife ma,
waxati nde na fare boronfe ma.

⁵ Waxati nde na gemɛe rayensenfe ma,
waxati nde na gemɛe malanfe ma.
Waxati nde na sunbu tife ma,
waxati nde na a titareya ma.

⁶ Waxati nde na se fenfe ma,
waxati nde na a lufe ma.
Waxati nde na se ragatafe ma,

waxati nde na a wolefe ma.

⁷ Waxati nde na se iboofe ma,

waxati nde na a degefe ma.

Waxati nde na woyenfe ma,

waxati nde na dundufe ma.

⁸ Waxati nde na xanu tife ma,

waxati nde na xon tife ma.

Waxati nde na geresofe ma,

waxati nde na saatafe ma.

⁹ Walike geeni mundun sotoma a xa kate kui? ¹⁰ N bara kote to Ala naxan doxoxi adamadie xun. ¹¹ A bara se birin natofan a waxati ma. A bara a niya adamadi xaxili xa siga abadan fe ma, hali a mu no Ala xa walie kolonde keli a fole ma han a raponyi. ¹² N a kolon fefe mu na naxan fan adamadi be, fo a seewa, a fe fanyi raba a xa dunijegiri kui. ¹³ Mixi a degefe, a a min, a seewa a xa wali kui, na nan findixi Ala xa ki ra adamadi be. ¹⁴ N a kolon Ala xa wali birin buma ne abadan. Sese mu sama a xun ma, sese mu bama a ra. Ala fe rabama ne alako adamadi xa gaaxu a ya ra.

¹⁵ Naxan na na, na jan nu na nu.

Naxan fama rabade, na jan nu na nu.

Adamadi naxan nabaxi, Ala fama ne na makiitide.

¹⁶ N bara fe gbete fan to yi dunija ma:

Nondi mafindima wule ra,

tinxinyi mafindima tinxintareya ra.

¹⁷ N naxa a mapoxun n xaxili kui,

Ala tinxintoe nun tinxintare makiitima ne,

barima fe birin a waxati na na.

¹⁸ N man naxa a mapoxun n xaxili kui, Ala na mixie matofe ne, alako e xa a kolon daalise nan lanxi e ma alo wulai subee. ¹⁹ E firin birin fama ne raponde yire keren, e firin birin faxama ne. E firin birin jengima ki keren, adama yo sube yo, e birin lan. Fe fufafu na na birin na. ²⁰ E birin sigade keren. E kelixi bende ne, e man gbilenma bende ne. ²¹ Nde a kolon xa mixi faxaxi xaxili tema koore ne, xa sube faxaxi xaxili goroma boxi ne?

²² N a kolon fefe mu na naxan fan adamadi be, fo a seewa a xa wali kui. Na nan findixi Ala xa maragiri ra adamadi be. Nde noma a masende a be naxan fama rabade a dangi xanbi?

4

Faxafe nun balofe

¹ N man bara n xaxili rasiga paxankate birin ma, naxan na rabafe yi dunija ma.

Mixi paxankataxi na wafe,

e madunduma yo mu na.

Noe na mixie be naxee na e paxankatafe.

E madunduma yo mu na.

² N bara a mapoxun, mixi faxaxi nan seewaxi dangife mixi baloxi ra.

³ Mixi naxan mu barixi sinden,

nee xa heeri dangi mixi faxaxi nun mixi baloxi ra,

barima e mu paxankate kolon naxan na rabafe yi dunija ma.

⁴ N bara a to, mixi walima e xunnakeli fenma mile kui. Yi fan findixi fe fufafu nan na, alo birafe foye foxo ra.

⁵ Xaxilitare a belexee findigilinx i ma, a mu walima, han a xun nakana.

⁶ Bɔɔnesa dondoronti fisa kate gbege be.

Na kate luxi ne alo mixi naxan birama foye foxo ra.

⁷ N bara fe fufafu gbege fan to yi dunija ma.

⁸ Xeme nde nu na naxan nu na a kerenyi ma, mixi yo mu nu na a be.

A nu walima temui birin, kono a mu wasa a xa naafuli ra.

A naxa a yete maxarin,

«N na walife toore kui nde be?»

Yi mooli fan findixi fe fufafu nan na.

⁹ Mixi firin malanxi sooneya dangife mixi ra naxan luma a keren.

Na firinyie xa wali dangi na mixi kerenyi gbe ra.

¹⁰ Xa a sa li keren bira, a boore a rakelima ne.

Kono mixi naxan birama, a malima mu na, na tooroma ne a jaaxi ra.

¹¹ Na maniyaxi mixi firin nan na, naxee saxi e boore fe ma xinbeli temui, e nu wuyenyi soto e boore saabui ra.

Kono mixi naxan na a kerenyi ma, na xinbeli bama di?

¹² Mixi jaaxi noma ne mixi keren na,

kono mixi firin tan tima ne a kanke.

Luoti xori saxan malanxi mu bolonma mafuren.

¹³ Misikiine xa di naxan xaxili fan, a senbe gbo mange be naxan mu fata marasi fanyi nun a jaaxi tagi rasade. ¹⁴ Na mixi mooli noma minide geeli kui, a findi mange ra. A barixi setareja nan kui, a fa mangeya soto.

¹⁵ Dunija mixi birin saxanyi nan nabama, i na dangi mixi gbege fa ti i joxoxe ra. ¹⁶ Mixi wuyaxi dangixi ne beenun na kanyi xa bari. Mixi naxee fama a xanbi ra, a xa fe mu fama rafande e ma. Na fan findixi fe fufafu nan na, alo mixi naxan birafe foye foxo ra.

¹⁷ I na siga salide Ala xa banxi, i xa i yete mato a fanyi ra. I na siga, i xa i tuli mati masenyi ra naxan tima naa. Na tide gbo dangife serexe bafe ra naxan nabama xaxilitareja kui, barima xaxilitaree mu a kolon, a e na fe kobi nan xun ma na ki.

5

Laayidi tongofe Ala be

¹ I naxa gbata i de rabide woyenyi xili ma,

i naxa gbata laayidi tongode Ala be,

barima Ala tan na koore ne, kono i tan na boxi nan ma.

Awa, i xa woyenyi naxa wuya.

² Alo xiye to kelima mapoxunyi gbege ma,

xaxilitareja fan kelima de wuya nan ma.

³ Xa i bara laayidi tongo Ala be, i naxa dugundi a rakamalide.

Xaxilitareja mu rafan Ala ma. A lanma i xa i xa laayidi rakamali. ⁴ Laayidi tongotareja fisa laayidi rakamalitareja be. ⁵ I naxa tin i xa woyenyi xa findi yunubi ra. I naxa a fala Ala xa xera be, «N mu nu wama laayidi yati tongofe.» Na fe mooli Ala raxonoma ne, a a niya i xa wali xun xa rakana. ⁶ Xiye wuyaxi safe nun woyenyi tife findixi fe fufafu nan na. Na kui a lanma i xa gaaxu Ala ya ra.

⁷ I naxa teɾenna xa a sa li i mixie toma taa kui naxee fuma misikiineɛ ma, e sɛriye kana, e kiiti jaaxi sa tinxintɔee ma. Mange a boore mange nan malima, han a mangeya xungbe sɔto. ⁸ E birin geenima xe samae nan saabui ra, hali mange xungbe.

⁹ Kobiri rafan mixi naxan ma, a mu wasama. Bannaya rafan naxan ma, a naafuli mu a ralima. Fe fufafu nan na ki.

¹⁰ Harige gboma ki naxe, a donmae fan gboma na ki ne. Na kui munafanyi mundun na harige kanyi be, ba a ya tife ra a harige ra?

¹¹ Walike luga ba, a mu luga ba, a xixɔli fanyi rabama ne. Kɔno banna xa naafuli a niyama ne a mu xixɔli fanyi raba.

¹² N fe magaaxuxi nde rakɔɔsɔxi yi dunija ma:

Kankanfe bannaya ma han a banna tɔɔɔ,

¹³ xa na mu a ra, bannaya lɔefe tɔɔɔe nde saabui ra, a fa li banna xa di mu ke sɔto.

¹⁴ Adamadi mini ki naxe a nga tege, a man gbilenma bendɛ a mageli ra na ki ne.

A mu sese xaninma a xun ma a naxan sɔto a xa wali kui.

¹⁵ Yi fe xɔɔɔɔ.

Adamadi fa ki naxe yi dunija ma, a man sigama na ki ne.

A xa kate findixi fe fufafu nan na.

¹⁶ A dunija igirima dimi nan kui,

kɔntɔfili, tɔɔɔe, nun bɔɔɔe maɔaaxui kui.

¹⁷ Na kui n naxa a fahaamu a fan adama be xa a a dɛge, a a min, a sɛɛwa a xa wali ra, a naxan nabama dunija ma a xa simaya kui, Ala naxan nagirixi a ma na nan findixi a xa geeni ra. ¹⁸ Xa Ala a ragiri mixi ma a xa harige sɔto, a fa sɛɛwa na ra han a wasa, na bara findi Ala xa ki nan na. ¹⁹ Na kui, a mu kɔntɔfilima a xa simaya xa dunke xa fe ra, barima Ala bara a niya a bɔɔɔe xa lu sɛɛwe kui tun.

6

Bannaya nun sɛɛwe

¹ N fe xɔɔɔɔe gbete nan to yi dunija ma: ² Ala bannaya nun binye ragirixi mixi nde ma han a wasa na birin na, kɔno Ala fa a niya a mu xan a yi, a fa a lu mixi gbete yi ra. Fe fufafu nan na ki naxan xɔɔɔɔ a gbe ra.

³ Hali mixi di keme sɔto, a naxa simaya xɔn kuye sɔto, xa a mu noma sɛɛwade a harige ra, jama mu fa a ragata gaburi kui a ragata ki ma, diyɔɔe naxan baxi a nga furi, na fisa na kanyi be. ⁴ Na diyɔɔe mu findima a ra, a kelima dimi nan kui, a xili yati mu falama. ⁵ A mu soge xa naiyalanyi toxi, a mu sese kolonxi, kɔno a xa fe fisa na naafuli kanyi be, ⁶ hali naafuli kanyi fa lu dunija ma ɔe wulu firin sɛɛwetareɔa kui. E birin mu sigama aligiyama xe?

⁷ Mixi xa kate birin nabama furi fe nan ma fe ra, kɔno a mu wasama feo.

⁸ Munse luma xaxilima yi ra naxan mu na xaxilitare yi ra?

Munse luma misikiine be xa a jere ki fan a boore ya xori?

⁹ Se toxi fisa mapoxunyi be?

Fe fufafu nan na ki

naxan luxi alo mixi naxan birafe foye foxo ra.

¹⁰ Daalise birin jan bara xili soto,

adama naxan nu na, a jan bara kolon.

Adama mu noma mixi ra naxan senbe gbo a be.

¹¹ Woyenyi na gbo, fe fufafu fan gboma ne.

A mu mixi yo malima.

¹² Nde a kolon fe naxan fan adamadi be a xa dunijeigiri kui, naxan dangima mafuren mafuren alo niini? Nde noma a falade a be fe naxan nabama a faxa xanbi?

7

Xaxili fanyi

¹ Xili fanyi fan dangi labunde fanyi ra.

I faxa loxo fe fan dangi i bari loxo ra.

² Sofe kaape banxi fisa sofe xulun banxi be, barima faxe ragirixi adama birin be.

A lanma mixi baloxi xa ratu na ma.

³ Sunnunyi fisa yele be,

barima mixi bope fanyi sotoma ne sunnunyi kui.

⁴ Xaxilima a joxo rasigama ne faxe ma, xaxilitare tan na yelefe nan tui.

⁵ Xaxilima xa xurui fisa xaxilitare xa matoxo be.

⁶ Xaxilitare xa yele luxi ne

alo bolee naxee mabulama tunde bun ma.

Fe fufafu nan na ki.

⁷ Kobiri tinxintare a niyama ne xaxilima xa findi xaxilitare ra, ye dexo a bope mafindima ne.

⁸ Fe raponyi fisa a fole be.

Mixi sabarixi fisa yete igboe be.

⁹ I bope naxa gbata tede,

barima xaxilitaree bope nan tema.

¹⁰ I naxa lu a fala ra,

«Singe dangi yakosi ra.»

Xaxilimaya woyenyi mu na na ra.

¹¹ Xaxilimaya luxi ne alo ke,

a munafanyi na dunja mixi birin be.

¹² Xaxilimaya findixi mixi xa kantari nan na,

kobiri fan findixi mixi xa kantari nan na,

kono xaxilimaya nan fisa,

barima a xaxilima rakisima.

¹³ Ala xa wali mato.

A naxan madalin, nde noma na matinxinde?

¹⁴ I xa seewa heeri temui.

Tore temui na a li, i xa ratu a ma,

a Ala nan na firinyi birin daaxi.
Na kui adamadi mu noma a xa tina kolonde.

15 N ma simaya fufafu kui,
n a toxi ne tinxintoe nde faxa simaya dunke kui hali a to tinxinxi,
tinxintare nde bu dunija hali a to mu tinxin.

16 I naxa i yete findi tinxintoe ra,
i naxa i yete findi lonnila ra,
xa na mu a ra i i yete kanama ne.

17 I naxa findi tinxintare ra,
xa na mu a ra i faxama ne beenu i xa waxati xa a li.

18 A lanma i xa i joxo sa na marasi firinyi xon ma.
Ala xa yaragaaxui xa fe sooneyama ne na birin kui.

19 Xaxilima xa xaxilimaya a senbe gboma ne dangi taa mange fu ra.

20 Tinxintoe mu na yi dunija ma,
naxan fe fanyi tun nabama, a mu yunubi yo raba.

21 I naxa i tuli mati mixi xa woyenyi birin na,
xa na mu a ra i fama i xa konyi xui mede a i dankama,
22 alo i tan yati bara a raba sanya wuyaxi mixie ra.

23 N na birin igbexi ne xaxilimaya ra.
N naxa a fala, «N xa findi xaxilima ra,» konon mu no.

24 Xaxilimaya tan tilin, a makuya won na,
nde noma a fahaamude?

25 Na kui n naxa kata na kolonde,
n xa so xaxilimaya kui, n xa fahaamui soto,
n xa a kolon tinxintareya findixi xaxilitarejna nan na,
xaxilitarejna fan findixi daxuja nan na.

26 N bara fe nde to naxan xono dangi faxe ra.

Gine na a ra naxan findixi yele ra,
naxan boje findixi gantanyi ra,
naxan belexee luxi alo luuti balanxi.

Mixi naxan nafan Ala ma,
a kelima ne na gine xun ma,
konon na gine yunubitoe nan masotoma.

27 N tan kawandila yi nan to n ma fe matoxi birin kui:

28 N naxa xeme tinxinxi keren to xeme wulu ya ma,
n naxa a fen han,

konon mu gine yo to nama ya ma naxan tinxin.

29 N yi nan gbansan to kore:

Ala adamadi daaxi ne e tinxinxi,
konon e tan naxa e yete madaxu.

8

Xaxilimaya nun mangeya

1 Xaxilima maniye mu na.

Nde fata fe tilinxi fatanfaside?

Xaxilima yatagi noroma a xa xaxilimaya saabui nan na,
a lahale masarama ne.

² N xa a fala wo be, a lanma wo xa mange xa yaamari rabatu, barima wo bara wo rakali Ala ya x̄ori. ³ I naxa gbata kelide mange ya x̄ori. I naxa ti fefe xanbi ra naxan mu fan. Mange a wax̄onfe nan nabama. ⁴ A lu ki yo ki, n̄e na mange nan yi. Nde n̄oma a matandide?

⁵ Mixi naxan mange xa yamari rabatuma, fe ɲaaxi yo mu a s̄otoma. Xaxilima a ɲere ki nun ɲere waxati kolon.

⁶ Fe birin lanma a xa raba a waxati nun a keɲa ma, hali na fa findima fe x̄or̄ox̄e ra mixi be.

⁷ Mixi to mu a kolon fe naxee fama rabade, nde n̄oma nee tagi rabade a be?

⁸ Mixi yo mu n̄oma a ɲengi yamaride, mixi yo mu n̄oma a faxa l̄ox̄e sugandide. Mixi mu n̄oma kelide gere xun ma, tinxintareya mu fe kobi rabae beɲinma.

⁹ N bara yi birin rak̄or̄osi duniɲa ma. N naxa mixi to a na a boore yamarife, a fa a yete t̄or̄o na kui. ¹⁰ N naxa mixi ɲaaxie to naxee ragatama binye kui, mixie nu naxee mat̄ox̄oma h̄or̄om̄olingira yire taa kui. Fe fufafu nan na ki.

¹¹ Xa fe kobi rabae mu ɲaxankate s̄oto a temui, pama fan fama ne birade e wax̄onfe ɲaaxie f̄ox̄o ra. ¹² N a kolon hali fe kobi rabae gbilen fe ɲaaxi rabafe ra han sanmaya keme, s̄oɲeya tan nabama ne mixi be naxan gaaxuma Ala ya ra, naxan luma a batu ra. ¹³ K̄on̄o fe mu s̄oɲeyama mixi ɲaaxie be naxee mu gaaxuma Ala ya ra, e xa simaya x̄on mu kuyama alo mixi niini.

¹⁴ Fe fufafu gbete na na yi duniɲa ma: Fe x̄or̄ox̄e naxan lan a xa d̄ox̄o mixi ɲaaxi ma, na nan d̄ox̄oma tinxint̄e ma. Fe fanyi naxan lan a xa raba tinxint̄e be, na nan nabama mixi ɲaaxi be. N xa a fala wo be, na fe m̄oɔli findixi fe fufafu nan na. ¹⁵ Na kui a lanma adama xa s̄eewa a xa duniɲeigiri kui. Fe yo mu na naxan fisa yi be: Mixi lanma e xa e dege, e xa e min, e xa s̄eewa. Na ki a s̄eewama ne a xa wali ra a xa duniɲeigiri kui, Ala naxan fixi a ma duniɲa bende fupi fari.

¹⁶ N to nate tongo n xa fahaamui s̄oto adamadi xa wali xa fe ra, a naxan nabama k̄e nun yanyi, ¹⁷ n naxa Ala xa wali mato. Mixi yo mu n̄oma sode fe birin kui naxan nabama duniɲa ma. Hali a kata han, a mu a kolonma feo. Hali xaxilima naxan a falama a bara ge na kolonde, a mu n̄oma na kolonde yati yati.

9

Adamadi mu yare kolon

¹ N to n maɲoxun na fe birin ma, n a toxi ne tinxint̄e, xaxilimae, nun e xa kate birin kelima Ala nan ma. Adamadi mu a kolon a fama naxan lide a yara, xanunteya xa na mu a ra x̄onnanteya. Na birin na Ala nan yi. ² Adamadi birin sigama ne aligiyama. Tinxint̄e ba, tinxintare ba, seniyent̄e ba, seniyentare ba, ser̄ex̄eba ba, ser̄ex̄ebatare ba.

Mixi fanyi ba, mixi ɲaaxi ba e birin sigama ne aligiyama. Mixi naxan laayidi tongoma ba, mixi naxan mu suusama na tongode ba, e birin sigama ne aligiyama.

³ Fe x̄or̄ox̄e nan yi ki fe birin ya ma dunija ma: marajon ki keren nan na nee birin be. Adamadie boje rafexi fe naaxi nan na, e walima xaxilitarepa nan na e xa dunijeigiri kui. Na dangi xanbi, e faxamixie lima ne aligiyama. ⁴ Mixi baloxi gbansan noma a xaxili tide fe nde ma. Bare jipe fisa yete faxaxi be.

⁵ Naxee baloxi, nee a kolon a e faxama ne, konon mixi faxaxie tan mu fefe kolon. Sare fi yo mu na e be sonon, e xa fe yati bara neemu mixie ra.

⁶ E xa xanunteya, e xa xonnanteya, e waxonfe, nee birin bara jon. E tan gbe yo mu na yi dunija fee tan ya ma sonon.

⁷ Siga, i i dege seewe kui, i i xa weni min boje fanyi kui. Ala wama na nan xon i be. ⁸ I xa sose fiixe ragoro i ma, i xa labunde fanyi sa i fate ma.

⁹ I xa dunija igiri seewe kui wo nun i xanuntenyi gine. Ala bara yi simaya nan fi i ma. Hali a to dangima alo foye, hali a x̄or̄ox̄o, Ala xa maragiri na a ra i be. ¹⁰ I noma wali naxan na, i xa na raba i senbe birin na, barima i naxan nabama dunija ma, alo walife, fe matofe, fe fahaamufe, nun fe kolonfe, na sese mu na aligiyama i sigafe dennaxe.

¹¹ N man bara fe gbete to yi dunija ma: Naxan xulun dangi a boore ra, a mu gbata geenima temui birin xe, naxan senbe gbo dangi a boore ra, a mu gere geenima temui birin xe, naxan xaxili fan a boore be, a mu donse sotoma temui birin xe, naxan ma lonni dangi a boore ra, a mu naafuli sotoma temui birin xe, naxan xa fahaamui gbo a boore be, a mu hinne sotoma temui birin xe. Ala xa maragiri tan fe birin nabama a waxati ne.

¹² Mixi yo mu a kolon fe fama a lide temui naxe: Yexe suxuma ne yeje x̄or̄ox̄e kui, xoni suxuma ne gantanyi ra. Na ki fe x̄or̄ox̄e adamadi terennama ne kerenyi ra.

¹³ N man bara yi xaxilimaya misaali to dunija ma naxan tide gbo. ¹⁴ Taa xuri nde nu na, mixi mu nu gbo dennaxe. Mange senbema nde naxa na taa gere, a fa tede yailan na taa tete bunyi. ¹⁵ Na taaka nde nu na, naxan findixi setare xaxilima ra. A naxa na taa rakisi a xa xaxilimaya saabui ra, konon na dangi xanbi mixi yo mu ratu a xa fe ma. ¹⁶ Na kui n naxe, Xaxilimaya fisa palamaya be, konon setare xa xaxilimaya maberema ne, mixi mu a xa masenyi suxuma.

¹⁷ Xaxilima xa masenyi raxaraxi ramefe, na fisa mange xa sonxoe rate be xaxilitaree tagi.

¹⁸ Xaxilimaya fisa geresosee be, konon yunubitee keren gbansan noma fe fanyi gbege xun nakanade.

10

Taali woyenyi

¹ Tugitugi na faxa labunde xun ma, labunde xiri kanama ne. Xaxilitarepa nan xui mema dangife xaxilimaya xui ra.

² Xaxilima boje matinse, xaxilitare boje naaxu.

³ Xaxilitare a xa xaxilitareja masenma ne birin be a xa jere kui.

⁴ Xa i xa mange xono i ma, i naxa keli i xa wali xun ma,
i xa sabari fe xoxoxe raboxoma.

⁵ N fe xoxoxe nde fan toxi yi dunija ma naxan kelixi mange ma:

⁶ A noe fima ne xaxilitare nde ma,
banna nde tan mu noe yo soto.

⁷ N bara konyi nde to a soe ragima,
mange nde fa a jere a sanyi ra.

⁸ Yili ge noma birade a xa yili gexi kui,
mixi naxan yale tima tete ma, boximase noma na fan xinde.

⁹ Mixi naxan geme masolima, a noma a maxonode geme ra.
Mixi naxan yege boma, a noma a maxonode yege ra.

¹⁰ Xa beera kole torixi, a mu ralugan, na a niyama ne wali xa xoxoxo.
Xaxilimaya xunnakeli fima mixi ma na ki ne.

¹¹ Xa boximase mixi xin beenun boximase suxuma xa a suxu,
mixi naxan boximase suxuma, a mu geenima.

¹² Hinne gbegebe na xaxilima xa masenyi kui,
kono xaxilitare tan xa woyenyi a yete bonoma ne.

¹³ A xa masenyi foloma lonnitareja ra,
a rajon daxuja ra.

¹⁴ Xaxilitare xa woyenyi wuya.

Adamadi mu a kolon fe naxan fama fade.
Nde a rakolonma fe ra naxan fama a lide?

¹⁵ Xaxilitare a yete rataganma,
hali taa kira, a mu a kolon.

¹⁶ Naxankate na taa be naxan xa mange findixi fonike yore ra,
naxan xa kuntigie kurunma xulunyi tife ra.

¹⁷ Jelixinyi na taa be naxan xa mange fatanxi mange bonsoe ra,
naxan xa kuntigie e degema a waxati ma senbe sotofe ra, e mu siisi.

¹⁸ Xa banxi kanyi tunnaxono, banxi xunyi birama ne,
xa a mu a findi tunnabexi ra, a xa banxi fama ne minide.

¹⁹ Mixi donse rafalama ne alako a xa jelixin,
a weni minma ne alako a xa seewa,
a kobiri sotoma ne alako a hayi birin xa fan.

²⁰ I naxa mange danka hali i xa mapoxunyi kui,
i naxa banna danka hali i xa konkoe kui,
barima xoni nde i xui xaninma ne, a na fala mixi nde be.

11

Wakilife

¹ Taali ndee nan yi ki:
Xa i taami woli ye ma,
i fama ne a masotode loxe nde.

² I xa i xa sɔtɔse taxu mixi solofere ra,
xa na mu a ra, mixi solomasaxan,
barima i mu a kolon ɲaxankate naxan fama dunija lide.

³ Xa nuxui rafexi ye ra,
tune fama ne birade boxi ma.
Xa wuri bira yire fanyi ma, xa a bira koola ma,
a luma naa ne.

⁴ Mixi yo bonbo foye rabenfe ra, na mu sansi sima.
Mixi yo bonbo nuxui matofe ra, na mu fama sansi xabade.

⁵ I mu ɲengi nun xorie rafala ki kolon furi gine furi kui,
i man mu Ala Daali Mange xa wali fan kolon.

⁶ I xa wakili kelife geesege han nunmare sansi sife ra,
barima i mu a kolon i xa wali mundun fama sooneyade.

⁷ Naiyalanyi tofe ɲoxun.

⁸ A lanma mixi xa seewa a xa simaya ra,
konɔ a naxa neemu dimi ma naxan nu na a xa simaya kui.
Fe naxan birin fama, fe fufafu na a ra.

⁹ Fonike, i xa ɲelxin i xa fonikeya kui,
i sondonyi xa seewa i xa fonikeya waxati kui.
I xa bira i boɲe nun i waxonfe foxo ra,
konɔ i xa a kolon a Ala i makiitima ne na birin ma.

¹⁰ Na kui kontofili makuya i ra,
tore keri i foxo ra.
Fonikeya findixi fe fufafu nan na.

12

Faxe makore

¹ I xa ratu i Daali Marigi ma i xa fonikeya kui,
beenun i nimisa loxoɛ xa fa,
beenun tore waxati xa i li, i fa a fala,
«Seewe yo mu na n be sonon.»

² I xa ratu a ma beenun soge xa dimi,
beenun kike nun tunbuie xa iforo,
beenun nuxui xa siga tune bira xanbi.

³ Na temui banxi kantee serenma ne,
xeme jalamae e feleenma ne,
maale dinmae xurunma ne,
mixi naxee se igbema e luma ne dimi kui,

⁴ banxi naadee balanma ne,
maale din xui danma ne,
xonɔ xui dunduma ne naxan nu mixie raxunuma,

⁵ xeme fama ne gaaxude yire itexi ra,
e fama ne gaaxude fe xoroxoɛ ra kira xon ma,
xemoxi xunsexe fama ne fiixede,
katoe bama ne kasare tife,
seri mu dandanyi tima sonon.

Na temui mixi sigama ne a xa lingira donxoe,
wa xui minima ne kirae xon ma.

⁶ Na rabama ne beenun gbeti xa bolon,
beenun xεεma tonbili xa kana,
beenun feje xa iboo dulonyi ma,
beenun ye bendun se xa kana kolonyi yire,

⁷ beenun adamadi xa gbilen bende a daaxi naxe,
a nii fan xa gbilen Ala ma naxan a raso a fate i.

⁸ N tan Kawandila xa a fala wo be,
«Fe fufafu nan na na birin na. A birin luxi ne alo foye!»

⁹ Wo xa a kolon yi Kawandila findixi xaxilima nan na, naxan bara pama xaran. A bara taalie mato, a e yailan. ¹⁰ Yi Kawandila kata ne a xa masenyi fanyie nun sebeli tinxinxie soto naxee nondi masenma. ¹¹ Xaxilimae xa masenyie luxi ne alo wuri rameluxi naxee xurusee rapεεma. Na masenyie malanxi luxi ne alo lantuma naxee mabanbanxi wuri ma. Na birin fatanxi Xuruse demadonyi keren nan na.

¹² N ma di, naxan dangi na masenyie ra, i xa i yetε ratanga na ma. Danyi mu na sebeli yailanfe ma. Xaranyi gbege mixi rataganma ne.

¹³ A birin xundusuxi yi masenyi nan na:

Won xa gaaxu Ala ya ra, won xa a xa yaamarie rabatu,
barima adamadi xa wali lanma a xa findi na nan na.

¹⁴ Won xa gaaxu Ala ya ra barima a tan nan mixi xa wali birin makiitima,
hali fe naxan birin noxunxi,
a findi a fanyi ra ba, a findi a paaxi ra ba.

Annabi Sulemani xa suuki fisamante Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Sulemani, naxan nu findixi Isirayila mange ra a baba Dawuda dangi xanbi, a nu bara kitaabui ndee sebe Ala xa lonni xa fe ra. Alatala nu bara fe gbege masen a be a xa mangeya kui, naxee bara findi lonni xungbe ra duniya birin be.

Yi kitaabui kui, Ala bara lonni mooli gbete masen Sulemani be, naxan findixi xanunteya ra xeme nun gine tagi. Tawureta Munsa a masenma won be, Alatala to xeme daa, a naxa a to a hayi nu na gine ma. A naxa e firin daa alako e xa kafu e booree ra, e xa wuya. Na kui won a kolonma xanunteya naxan na xeme nun gine tagi, a findixi Ala sago nan na. Xa a sa li xeme, xa na mu a ra gine, a wama na fe mooli xon futi mu na naxan na, na temui a bara findi yunubi ra. Yene mu rafan Ala ma, konon futi xirife xeme nun gine tagi, Alatala yati nan na yamarixi.

«Sulemani xa suuki fisamante» a na birin masenma taali wooyeni ra. Xeme wama gine xon, gine fan wama xeme xon. E bara e boore xanu han e wama lufe yire keren tun. Na xanunteya mooli mu jaaxu. Ala wama na xon mixie be naxee bara nate tongo e xa futi xiri. Ala fe naxan daaxi, na mu noma findide yunubi ra xa a rawalima a rawali ki ma.

Ala xa na seriye masen won be, alako won xa lu seniyeni kui alo Alatala wama a xon ma ki naxe. Amina.

Annabi Sulemani xa suuki fisamante

Gine xanuxi xa jalexinyi

¹ Annabi Sulemani xa suuki fisamante nan ya:

Gine xa masenyi a xanuntenyi be

² «I xa n masunbu.

I xa xanunteya joxun weni be.

³ I xiri joxunme luxi ne alo labunde,

naxan xiri fanyi minima.

Na nan a ra i rafan ginedime birin ma.

⁴ I xa n tongo,

won xa siga.

Mange xa n xanin a xonyi.

Ginedimee xa masenyi gine be

I xa fe na a niyama won xa lu seewe kui.

I xa xanunteya joxun weni be.

Nondi na mixi be i rafanxi naxan ma.»

Gine xa masenyi ginedimee be

⁵ «Darisalamu ginedimee, n kiri fooro,

konon tofan alo Kedari xa kiri banxie,

alo dugi naxee gbakuxi Annabi Sulemani xonyi.

⁶ Wo naxa n kiri fooroxi mato,

soge nan n fooroxi.

N nga xa di xeme nu xonoxi n ma,

e nu n xema e xa weni bilie rawalide.

N mu no n jengi sade n gbe xon ma.»

Gine xa masenyi a xanuntenyi be

7 «N xanuntenyi, i xa a fala n be
i xurusee de madonma dennaxe,
alako n naxa lu i fen na malabui temui
i booree xa xuruse gooree ya ma.»

Xeme xa masenyi gine be

8 «Gine tofanyi fisamante,
xa i mu na yire kolon,
i xa n ma yexeee foxi fen,
i xa i gbee de madon n ma goore longori ra.

9 N xanuntenyi,
i tofan alo Misira mange xa soe,
naxan a ragise bendunma.

10 I xa tulirasoee bara i xeree ratofan,
i konyi rayabu konmagore kui.

11 Won xa maratofan se gbete fen,
naxee yailanxi xema nun gbeti ra.»

Gine xa masenyi a xa xeme xa fe ra

12 «N ma labunde xiri nu mema,
mange xa xulunyi yire.

13 N xanuntenyi maniyaxi se sase nan na,
naxan gbakuxi n xipee tagi,
se xiri fanyi saxi a kui.

14 A xiri luxi ne alo sansi fuge xiri,
naxee kelixi weni bilie ya ma En Gedi boxi ma.»

Xeme xa masenyi gine be

15 «N xanuntenyi, i tofan, i tofan.
I yae rayabu alo ganbe.»

Gine xa masenyi xeme be

16 «N xanuntenyi,

i tofan, i tofan.

Won na dennaxe,
pooge fanyi bara findi won ma sade ra,

17 sediri wuri salonyie bara findi won ma banxi xunyi ra,
sipire wuri bara findi won ma banxi kanke ra.»

2

Xanuntenyie xa tofanyi

Gine xa masenyi xeme be

1 «N tan luma ne alo sansi fuge tofanyi,
naxan mooli toma Saron gulunba yire.»

Xeme xa masenyi gine be

2 «I tan luxi ne alo sansi fuge tofanyi tunbee ya ma.
I tofan ginedimee birin be.»

Gine xa masenyi a xa xeme xa fe ra

3 «N xanuntenyi luxi ne alo mangoe bili wondi kui.
A fan segetalae birin be.

N bara wa lufe a xa niini bun ma,
a xa fe rafan n ma
alo mangoe rafanma mixi ma ki naxe.

4 A bara n xanin a konyi,

a xa xanunteya bara findi ꞑelexinyi ra n be.»

Gine xa masenyi a xa xeme be

⁵ «Donse ꞑoxunme so n yi, n ki mangoe, barima xanunteya naxan na n boꞑe kui, a bara n senbe ba n yi ra.

⁶ N xunyi na n xanuntenyi belexe, a na n mafurukufe a yirefanyi ra.»

Gine xa masenyi ginedimæ be

⁷ «Darisalamu ginedimæ, n bara wo mayandi, tooke nun xeli xili ra naxee na wula i, wo naxa xanunteya raxunu, wo naxa a rakeli, beenu a wama a xon ma temui naxe.»

Gine xa masenyi a xa xeme xa fe ra

⁸ «N xanuntenyi xui na a ra, a na fafe a gi ra geyae fari.

⁹ A gima alo tooke, a tunganma alo xeli.

A na be won ma tete xanbi ra, a na be matofe wunderi ra.

¹⁰ A naxa a fala n be,

«N xanuntenyi tofanyi, keli, i xa fa,

¹¹ barima ꞑeme temui bara dangi, tune mu birama sonon.

¹² Sansi na bogife daaxa,

ꞑelexin waxati bara a li, xonie na e xui raminife won ma boxi ma.

¹³ Xore bili na bogife,

weni bili na fugafe, a xiri fan.

N xanuntenyi, keli, i xa fa.

¹⁴ N ma gine, i naxa i noxon

alo ganbe a noxonma gemæ longori ra ki naxe.

Mini, n wama i xui ꞑoxunme mefe,

n wama i yatagi tofanyi tofe.»

Xeme xa masenyi a xa mixie be

¹⁵ «Wo xulumasee suxu,

naxee wama muxu xa weni bili fugaxie kanafe.»

Gine xa masenyi xeme be

¹⁶ «N xanuntenyi findixi n gbe nan na,

n fan findixi a gbe nan na.

A a xa xurusee de madonma sansi fugaxie ya ma.

¹⁷ N xanuntenyi, beenu kuye xa iba,

i xa gbilen, i xa i gi alo tooke,

i xa i gi geyae fari alo xeli.»

3

Gine a xanuntenyi fenfe

Gine xa masenyi xeme xa fe ra

¹ «Koe ra n bara n xanuntenyi fen n ma sade ma, konon n mu a toxi.

² N naxa keli, n naxa mini taa kui, n xa n xanuntenyi to, konon n mu a toxi.

³ N to taa kantamae li, n naxa e maxorin,
 «Wo bara n xanuntenyi to?»

⁴ N to dangi e ra,
 n naxa n xanuntenyi li yire nde,
 n naxa a suxu, n mu a lu,
 n naxa a xanin n nga xonyi,
 a xa konkoe kui n barixi dennaxe.»

Gine xa masenyi ginedimɛe be

⁵ «Darisalamu ginedimɛe, n bara wo mayandi,
 toke nun xeli xili ra naxee na wula i,
 wo naxa xanunteya raxunu, wo naxa a rakeli,
 beenu a wama a xon ma temui naxe.»

⁶ «Nde na fafe kelife gbengberen yire?
 A na xube ratefe alo tuuri.
 Na tuuri luxi ne alo surayi tuuri naxan xiri fan.

⁷ Sulemani ragise na a ra,
 Isirayila xa soori gbangbalanyi tongo senni na a matife,
⁸ santidegema na e birin yi ra,
 e fata gere ra, e fata mixi makantade koe ra.

⁹ Mange Sulemani ragise na a ra,
 a yailanxi wuri fanyi ra naxan kelixi Liban.

¹⁰ A raxunmaxi xema, gbeti, nun dugi gbeeli ra.
 Darisalamu ginee nu bara dugi dege Sulemani ragise raxunmafe ra,
 mange xa marafanyi xa fe ra.

¹¹ Siyon ginedimɛe, wo xa mange Sulemani mato,
 mange tonxuma na a xun ma,
 a nga naxan soxi a yi ra a xa futi xiri loxoe.
 Na loxoe a nu seewaxi ki fanyi ra.»

4

Gine maniyaxi sansi yire nan na

Xeme xa masenyi gine be

¹ «N xanuntenyi, i tofan, i tofan.

I yae rayabu alo ganbe,
 e noxunxi mafelenyi kui.
 I xunsexe gbo.

E luxi ne alo si goore naxan goroma Galadi geya fari.

² I pinyi fiixe alo yexee goore naxan xabe maxabaxi,
 e kelixi maxade.

I pinyi keren mu baxi,
 e birin na e boore seeti ma.

³ I de tofan,
 i de kiri luxi ne alo luuti gbeeli.
 I xere tofan alo mangoe naxan ixabaxi a tagi.
 E makotoxi i xa mafelenyi kui.

⁴ I konyi filinxi,
 a luxi alo Dawuda xa yire makantaxi itexi.
 I xa konmagore maniyaxi soorie xa makantasee nan na,
 naxee gbakuxi soori banxi kanke.

⁵ I xijne firinyi luxi ne alo bole xa gulie,

naxee e de madonma sansie tofanyi tagi.

⁶ Soge na goro, kɔɛ naxa so,
n tema ne labunde nun surayi na dennaxe.

⁷ N xanuntenyi, i tofan,
sese mu luxi i xa tofanyi ra.

⁸ N ma gine, won xa keli Liban,
won xa keli Liban Amana geya fari,
Seniri nun Xerimon geyae fari,
yetee nun baratée na dennaxe.

⁹ N ma gine, i n sondonyi raseewama.
N xunya, i na i ya ti n na, n boje nelexinma ne.
I xa konmagore tofe rafan n ma.

¹⁰ N ma gine, i xa xanunteya noxun n be,
dangife weni ra.

A xiri fan dangife labunde ra.

¹¹ N ma gine, i de kiri noxun kumi be,
i nenyi noxun dangi kumi nun xije ra.
I xa dugi xiri luxi ne alo Liban xiri fanyi.»

¹² «N ma gine, i findixi n gbe nan na,
alo sansi yire tete rabilinxi naxan na.
N xunya, i luxi ne alo n ma kolonyi,
naxan balanxi, mixi gbete mu noma ye bade naa.

¹³ I fan alo sansi yire sansi mooli birin na dennaxe,
alo mangoe, laali, sansi xiri fanyi,

¹⁴ sansi fuge nerefunyi, wuri bili naxan funi noxun,
wuri bili naxan xiri fan, surayi mooli birin kelixi naxee ma.

¹⁵ I luxi ne alo ye naxan minima boxi ma,
naxan a niyama Liban sansi birin xa fan.»

Gine xa masenyi xeme be

¹⁶ «Foye fanyi xa fa kelife koola ma,
kelife yire fanyi ma,
alako n ma sansi xiri xa te.
N xanuntenyi xa fa n yire,
a xa sansi bogi fanyi don naxee findixi a gbe ra.»

5

Xeme xa tofanyi

Xeme xa masenyi gine be

¹ «N xanuntenyi, n bara so n ma sansi yire.
N xunya, n bara n ma surayi malan,
n bara kumi don,
n bara weni nun xije min.
N bara a fala n booree be e fan xa e min,
e xa xanunteya kolon.»

Gine xa masenyi xeme xa fe ra

² «N nu na xife, kono n boje mu xixi,
a n xanuntenyi xui mexi,
naxan nu bara naade konkon.»

Xeme xa masenyi gine be

«N maagine, n doxoɔgine, naade rabi n be.
 N ma tooke gine, naxan xa tofanyi maniyɛ mu na.
 Xini bara n xunyi xinbeli,
 a bara n xunsexe bunda.»

Gine xa masenyi xeme be

³ «N ɲan nu bara n ma dugi ba,
 fo n man xa a ragoro n ma?
 N ɲan nu bara n sanyi maxa,
 fo n man xa ti boxi ma?»

⁴ N xanuntenyi naxa a belexe raso naade longori ra,
 alako a xa a rabi.
 N boɲe naxa seewa a xa fe ra.

⁵ N naxa keli alako n xa naade rabi n xanuntenyi be.
 Labunde nu na n belexe ma,
 ture nu na n belexesolee ma.

Na birin naxa lu naade rabi se ma.

⁶ N naxa naade rabi n xanuntenyi be,
 koɲo a ɲan nu bara siga.
 N boɲe naxa sunnun.

N naxa a fen, koɲo n mu a toxi.

N naxa a xili, koɲo a mu n ma xili ratinxi.

⁷ Taa kantamae to n to,
 e naxa n suxu, e n bonbo,
 e n ma xinbeli dugi muɲa.»

Gine xa masenyi ginedimee be

⁸ «Darisalamu ginedimee,
 n bara wo mayandi,
 xa wo bara n xanuntenyi to,
 wo xa a fala a be a xoli bara n suxu xanunteya xa fe ra.»

Ginedimee xa masenyi gine be

⁹ «Gine tofanyi fisamante,
 i xanuntenyi fan a birin be?
 I bara muxu mayandi
 barima a fan a birin be?»

Gine xa masenyi ginedimee be

¹⁰ «N xanuntenyi kiri fiixe, a ragbeeli.
 A kolon ɲoxun na xeme wulu fu ya ma.

¹¹ A xunyi luxi ne alo xema fanyi,
 a xunsexe ifoɔɔxi alo xaxa foɔɔe xabe.

¹² A yae rayabu alo ganbe naxee tixi xure de ra,
 e fiixe alo xijɛ, e yanbama alo diyaman.

¹³ A xeree luxi ne alo labunde yailande,
 a de kiri maniyaxi sansi fuge tofanyi nan na,
 a xiri ɲoxun.

¹⁴ A belexe tofan alo belexesolerasoe xema daaxi,
 diyaman na naxan ma.

A fate luxi ne alo sili ɲinyi fiixe,
 geme tofanyi mooli nde, yee masoxi naxan ma.

¹⁵ A sanyi senbe gbo alo fanye fiixe,
 naxan tixi xema fari.

A tofan alo Liban,
 a ite alo sediri wuri bilie.

¹⁶ A de iṅoṅun, a xa fe birin fan.
Darisalamu ginédimée, n xanuntenyi na na ki ne,
n de fan boore nan a ra.»

6

Gine xa tofanyi

Ginédimée xa masenyi gine be

¹ «Gine tofanyi fisamante, i xanuntenyi sigaxi minden?
A siga minden mabiri alako won birin xa a fen?»

Gine xa masenyi ginédimée be

² «N xanuntenyi bara siga a xa sansi yire,
se xiri fanyi na dennaxe,
alako a xa a maṅere,
a xa sansi fuge tofanyi nde ba.

³ N findixi n xanuntenyi gbe nan na,
a fan findixi n gbe nan na.
A luma a maṅere ra sansi fuge tofanyie ya ma.»

Xeme xa masenyi gine be

⁴ «N de fan boore, i tofan alo Tirisa,
i rayabu alo Darisalamu,
i senbe gbo alo Isirayila xa soorie.

⁵ I naxa i ya ti n na,
xa na mu a ra n xaxili ifuma ne.
I xunxexe gbo.
E luxi ne alo si goore naxan goroma Galadi geya fari.

⁶ I jinyi fiixe alo yexee goore naxan xabe maxabaxi,
e kelixi naxee maxade.
I jinyi keren mu baxi,
e birin deṅexi.

⁷ I xere tofan alo mangoe naxan ixabaxi a tagi.
E noṅunxi i xa mafelenyi bun ma.

⁸ Mange gine tongo senni noṅma lude naa,
mange xa konyi gine tongo solomasaxan fan lu naa,
a nun a xa ginédime tofanyi gbegbe naxan konti mu kolon.

⁹ Kono gine keren peti nan n yi naxan dangi e birin na.
A keren nan na a nga be,
naxan nafanxi a ma dangife e birin na.
Ginédimée, mange ginee, nun mange xa ginee,
e birin a matoxoma yi woyenyi ra,

¹⁰ «Nde na yi gine ra,
naxan yanbama alo subaxe naiyalanyi,
naxan tofan alo kike,
naxan fate yanbama alo soge,
naxan mamirin alo tunbui gaali?»

Gine xa masenyi a xa futi xa fe ra

¹¹ «N wama gorofe sansi yire,
alako n xa sansi neene to gulunba kui,
alako n xa a kolon xa weni bili bara bogi,
xa mangoe bara fuga.

¹² N mu nu a kolon

xa n yete fama tede n ma nama xa mange ragise kui.»

7

Gine nun xeme xa xanunteya

Ginedimɛe xa masenyi gine be

¹ «Sulamika, i xa gbilen, i xa gbilen,
alako muxu xa i mato.»

Xeme xa masenyi gine be

«Munfe ra wo Sulamika matoma
a fare boronfe ki naxe nama ya ma?»

Xeme xa masenyi gine be

² «Mange xa di, i sanyi tofan sankiri kui.
I tagi bilinyi rayabu alo xunmase mixi naxan yailanxi.

³ I furi digilin, a rafexi fe fanyi ra,
i tagi luxi alo mengi malanxi,
a rabilinxi sansi fuge tofanyie ra.

⁴ I xije firinyi luxi alo xeli xa gulie.

⁵ I konyi filinxi, a luxi alo yire makantaxi itexi,
naxan yailanxi sili jinyi ra.

I yae luxi alo ye ragatadee Xesibon,
Bati Rabimi naade seti ma.

I jɔe luxi alo Liban xa yire makantaxi,
naxan ya rafindixi Damasi ma.

⁶ I xunyi luxi alo Karemele geya,
i xunsexɛ luxi alo dugi gbeeli.

Mange mu noma a ya bade naxan na.

⁷ N xanuntenyi, i tofan,
n xanuntenyi fanyi, i rafan n ma.

⁸ I kuya alo tugi bili,
i xije misaalixi naxan bogie ra.

⁹ N bara a fala n yete be,
«N xa te na tugi kon na, n xa na bogi suxu.»

I xije misaalixi weni bili bogi nan na,
i de xiri joxun alo mangoe,

¹⁰ i de rafan n ma dangife weni ra.»

Gine xa masenyi xeme be

«Iyo, a maniyaxi weni nan na,
naxan findixi n xanuntenyi gbe ra,
won firin naxan minma.

¹¹ N bara findi n xanuntenyi gbe ra,
a xoli na n tan nan ma.

¹² N xanuntenyi, won xa mini daaxa,
won xa koe radangi taa xunxurie kui.

¹³ Won kurunma ne sigafe ra weni bogi bili matode,
won xa a to xa e fugaxi,

won xa a mato xa mangoe fan fuge bara mini.
Menni n n ma xanunteya masenma ne i be.

¹⁴ Xanunteya joxun alo sansi bogi.

N na fe fanyi fori nun a neene ragataxi i tan nan be.»

8

*Xanunteya senbe gbo**Gine xa masenyi xeme be*

¹ «Xa i findixi n taara xemema nan na nu, n nga xijɛ fixi naxan ma, n nu noma i masunbude mixi ya xori n mu yaagima na ra.

² N nu noma i xaninde n nga yire, i xa findi n karamoxo ra, n fa weni fanyi nun mangoe ye so i yi ra.»

Gine xa masenyi ginɛdimɛe be

³ «N xunyi na n xanuntenyi belexe, a na n mafurukufe a yirefanyi ra.

⁴ Darisalamu ginɛdimɛe, n bara wo mayandi, wo naxa xanunteya raxunu, wo naxa a rakeli, beenu a wama a xon ma temui naxe.»

Ginɛdimɛe xa masenyi gine xa fe ra

⁵ «Nde na yi gine ra naxan kelixi gbengberen yire, a a xanuntenyi belexe suxuxi?»

Gine xa masenyi xeme be

«N bara i raxunu mangoe bili bun ma, i nga tooroxi i baride dennaxe.

⁶ N xa findi i keren gbe ra, alo i xa tonxuma naxan gbakuxi i kon ma, xa na mu a ra naxan nasoxi i belexesole ra, barima xanunteya senbe gbo dangife faxe ra.

N wama i xon n yete be, alo aligiyama wama mixie xon ma ki naxe. Xanunteya senbe gbo alo te, Alatala naxan nadexexi, a mu xubenma.

⁷ Baa ye mu noma xanunteya raxubende, xure ye mu noma a bade.

Mixi naxan wama a harige birin masarafe xanunteya ra, mixi na kanyi mayelema ne.»

Gine taara xememae xa masenyi

⁸ «Xunya ginɛma na muxu yi ra, a mu moxi sinden, a xijɛe xurun.

Muxu fama munse rabade a be mixi na a fen temui naxe?

⁹ Xa a luxi alo tete naxan balanxi, muxu a yensema ne gbeti ra, konɔ xa a luxi alo naade naxan nabixi, muxu a balanma ne.»

Gine xa masenyi xeme be

¹⁰ «N tan luxi ne alo tete naxan mu rabima, n xijɛe findixi yire makantaxie nan na.

Na kui n bara findi n xanuntenyi xa boɓesa ra.

¹¹ Weni sansi bili yire nu na Sulemani yi ra Bali Hamon.

A naxa a taxu a xa walikee ra, naxee nu lanma e xa gbeti kobiri kole wulu fi na xa fe ra.

¹² N tan nan n ma weni bilie yire makantama.

I bara gbeti kole wulu soto,

i xa walikɛe bara gbeti kole kɛmɛ firin sɔtɔ.»

Xɛmɛ xa masenyi gine bɛ

¹³ «I tan naxan na sansi yire,
i booree wama i xui ramɛfe,
kɔnɔ n tan nan na ramɛma.»

Gine xa masenyi xɛmɛ bɛ

¹⁴ «N xanuntenyi,
i xa i gi alo xeli,
i xa i gi alo tɔɔke tefe ra geyae fari,
surayi ɲɔxunmɛ na dennaxɛ.»

Ala xa masenyi Annabi Esayi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Esayi xa kitaabui findixi masenyi belebele nan na duniya birin be. Alatala a xilixi ne, a xa Yudaya mangee Osiyasi, Yotami, Axasi, nun Xesekiya mali a sago kolonde. Mange ndee nu birama kuyee foxo ra, ndee nu e yete taxuma mange booree ra naxee senbe gbo e be. Na birin kui Annabi Esayi naxa a masen e be, a Alatala gbansan nan noma mixi malide. Kuye tan findixi wuri senbetare nan na. Duniya mangee fan findixi ibunadama gbansan nan na, naxee mu noma sese ra Ala xa maragiri ya ra. Alatala nan findixi duniya mange seniye nxi ra.

Isirayila bonsoe fu nun firinyi nu fatanxi mangeya firin nan na. Naxan nu na koola mabiri, a xili Isirayila. Naxan nu na yirefanyi mabiri, a xili Yudaya. Annabi Esayi xa kitaabui a masenma e firin birin Ala matandixi ki naxe, e fa xanin konyiya kui jamanen ma na xa fe ra. Beenun na xa raba Yudaya, Alatala naxa yi masenyi fi a xa namijonme ma alako a xa jama xa ratanga na birin ma, kono jama mu tin e tuli matide Ala ra. Mange nde al Xesekiya naxa kata birade Ala foxo ra, kono booree tan mu tin na ra fefe ma.

Na kui Ala xa jaxankate naxa bira e birin foxo ra, e fa xanin konyiya kui Babilon boxi ma. Namijonme xa kawandi findixi marasi nan na won birin be. Mixi naxan tondima a tuli matide Alatala ra, a xa fe fama ne xun nakanade. Kono Annabi Esayi xa masenyi luma ne al boore namijonmee xa masenyi. E birin a falama a ibunadama xa yunubie a niyama ne e xa jaxankate soto, kono e man Ala xa hinne masenma naxan a niyama mixie xa tuubi, e gbilen e xa yunubie foxo ra, Ala fa e rakisi.

Ala xa kisi joxun. A foloma duniya nan ma, a fa aligiyama li. Mixi naxee birama Ala waxonfe foxo ra, e heeri toma ne na jere kui. Duniyeigiri xoxoxo, kono naxan luma Ala xa fe kui, a xunnakeli toma ne. Annabi Esayi man a masenma, yi duniya na jon, Ala fama ne a xa jama rasode a xonyi, boresa nun baraka luma dennaxe. Na kisi fan. Ala xa won mali na soto de a xa hinne saabui ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Esayi be

Isirayila xa serexe kanaxie a xa yunubie xa fe ra

¹ Masenyi naxee goro Amosu xa di Esayi ma, Yudaya nun Darisalamu xa fe ra, Yudaya mangee Osiyasi, Yotami, Axasi, nun Xesekiya xa waxati.

² Alatala nan masenyi tife,
koore nun boxi birin xa e tuli mati a ra.
Alatala naxe,

«N bara die xuru, n e ramo,
kono e bara muruta n ma.

³ Ninge yati a kanyi kolon,
sofale fan a kolon a kanyi donse sama a be dennaxe.
Kono Isirayila tan mu sese kolon,
n ma jama mu sese fahaamuxi.»

⁴ Jaxankate na yi jama yunubitoe be,

naxan yunubi kote xaninma,
 naxan findixi fe jaaxi rabae ra,
 naxan findixi di murutaxie ra.
 E bara me Alatala ra,
 e Isirayila xa Seniyentoe mabere,
 e e kobe raso a ra.

⁵ Wo na paxankate fenfe munfe ra?

Wo tondixi gbilende Alatala ma munse ma?
 Wo bara fura wo xunyi ma, wo tɔɔɔxi wo boɔɔe ma.

⁶ Kelife wo sanyi ma han wo xunyi, wo xa fefe mu lanxi.
 Wo xa fie ya mu ixaxi, e mu maxirixi, ture yo mu saxi e ma.

⁷ Wo xa boxi bara kana, wo xa taae bara gan.
 Si gbeteɛ na wo xa daxamui donfe wo ya xɔri,
 e na a birin tongofe e yete be.

⁸ Siyoni taa na a kerenyi ma alo bage di xe tagi,
 alo leele naxan tixi mere ma,
 alo taa naxan nabilinxi yaxuie ra.

⁹ Xa Alatala Senbema mu mixi ndee rakisi won be nu,
 won bara lu nu alo Sodoma nun Gomora taae.

¹⁰ Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra,
 wo tan naxee maniyaxi Sodoma kuntigie ra.
 Wo xa won Marigi Alatala xa seriye rame,
 wo tan naxee luxi alo Gomora jama.

¹¹ Alatala naxe,
 «N munse rabama wo xa serexe wuyaxie ra?

N bara luga yexe kontonyi serexee ra,
 n bara luga xuruse boregexie ture ra.
 Tuurae, yexee nun si kontonyie wuli mu rafan n ma.

¹² Nde wo xilixi fafe ra n ma horomobanxi tete kui, tife ra n ya i?

¹³ Wo ba fafe hadiya fufafu ra.

Surayi xiri mu rafan n ma fefe ma.

Wo xa kike neene salie, wo xa malabui loxoee, wo xa malanyie, nun wo
 xa salie xungbee,

e sese mu rafanxi n ma.

¹⁴ N wo xa kike neene salie xonxi,
 wo xa sali birin bara n boɔɔe rapaaxu n ma.

¹⁵ Wo na wo belexee itala sali kui temui naxe,
 n na n ya ragalima ne alako n naxa fa a to.

Hali wo maxandie bira e boore foxo ra,
 n mu e ramema, barima faxetie nan wo ra.

¹⁶ Wo lu fe fiixe kui, wo wo yete raseniyen,
 wo ba yunubie rabafe n ya i.

¹⁷ Wo wo matinkan fe fanyi rabade,
 wo lu tinxinyi kui,
 wo mixi kobie makiiti,
 wo kiridie nun kaaje ginɛe xun mafala.»

¹⁸ Alatala naxe, «Wo fa, won xa woyen.
 Hali wo xa yunubie to bara wo manoxo,
 wo noma fiixede foen.

Hali e sa x̄osi n̄e al̄o gare gbeeli,
e noma n̄e fiixede al̄o xuruse fiixe fate maxabe.

¹⁹ Xa wo tin wo tuli matide n na,
wo yi b̄oxi daxamui donma n̄e,

²⁰ k̄on̄o xa wo sa tondi n natinmede,
santidegema nan wo s̄ontoma.»
Alatala xui nan na ki.

²¹ Yi taa luxi n̄e al̄o gine naxan nu dugutegexi a xa m̄ori ma
a fa m̄e a ra, a findi langoe gine ra.

A singe a nu tinxin a fanyi ra,
k̄on̄o yak̄osi a bara findi faxati ra?

²² I xa gbeti bara findi se kanaxi ra,
i xa weni bara sunbu ye ra.

²³ I xa mangee bara muruta, e findi muj̄etie ra,
buja tinxintare rafan naxee ma.

Na kui e mu kiridie malima,
e mu kiiti fanyi sama kaape gine xa t̄ore xa fe ra.

²⁴ Alatala Senbema xui nan ya, na xa fe ra.

Isirayila Marigi Ala Senbema naxe,
«N̄ paxankate d̄ox̄oma n̄e n gerefae ma,
n na n gbe j̄ox̄o n yaxuie ma.

²⁵ N̄ gbilenma n̄e n yi sa ra i ma a x̄or̄ox̄oe ra,
n i raseniyen al̄o gbeti gbi bama ki naxe te ra,
alako i xa ba tinxintareya ma.

²⁶ N̄ kiitisa tinxinxie tima n̄e wo xun al̄o singe,
n marasima fanyie luma n̄e wo tagi al̄o temui dangixi.
Na dangi xanbi, i xili fama n̄e falade
«Taa tinxinxi naxan dugutegexi.»

²⁷ Siyoni xun sarama n̄e tinxinyi ra,
tuubi mixie kisima n̄e tinxinyi saabui ra.

²⁸ K̄on̄o gbaloe goroma n̄e murutelae nun yunubit̄oe ma,
halaki lu mixie f̄ox̄o ra, naxee e kobe soma Alatala ra.

²⁹ Wo fama n̄e yaagide f̄ot̄onyi ra wo nu kuye batuma dennaxe.
Wo yaagi belebele s̄ot̄oma n̄e na yiree xa fe ra.

³⁰ Wo fama n̄e lude al̄o wuri bili lisixi,
ye mu na naxan ma.

³¹ Senbema senbe j̄on̄ma n̄e,
a tan nun a xa wali birin gan,
a rakisima yo mu lu na.

2

Ala xa xunnakeli nun a xa x̄one

¹ Amosu xa di Annabi Esayi xa masenyi nan ya Yuda nun Darisalamu
xa fe ra.

² Waxati d̄on̄x̄oe Alatala xa banxi tixi geya naxan fari,
na fama n̄e lude geyae birin xun ma.
Si birin e xun tima n̄e na yire itexi ra.

³ B̄ons̄oe wuyaxi sigama n̄e naa, e a fala,
«Wo fa, won xa te Alatala xa geya fari,

Yaxuba Marigi Ala xa banxi na dennaxe.
 A won xaranma ne a xa seriye ra,
 alako won xa bira a xa kira foxo ra.»
 Alatala xa seriye minima Siyoni geya ma,
 a xa masenyi foloma Darisalamu taa kui.
 4 Alatala nan kiiti sama jamanee tagi,
 a findi si wuyaxi tagi ibama ra.
 E fama e xa santidegemae xabude kerie nan na,
 e e xa tanbee findi worotee ra.
 Gere nonna ne sie tagi,
 soorija mu matinkanma sonon.

5 Yaxuba bonsae, wo fa,
 won xa won jere Alatala xa naiyalanyi ma.
 6 Alatala, i bara i xa jama rabolo,
 barima e birama naamunyie foxo ra,
 naxee kelixi sogetede mabiri.
 Se matoe bara wuya naxee walima alo Filisitakae.
 I xa jama nun si Ala kolontaree bara lanyi xiri.
 7 I xa jama bara xeeema nun gbeti gbegebe soto,
 e xa naafuli mu nonna.
 E xa boxi bara rafe soori xa soee nun e ragisee ra.
 8 Kuyee toma ne yire birin.
 Kankan a xinbi sinma kuyee be, e naxee masolixi e belexe ra.
 9 E felenma ne e be, e e magoro e batufe ra.
 Na kui, i naxa dije e ma feo.

10 Wo wo noxun fanyee tagi boxi ma,
 alako wo xa wo makuya Alatala xa xone ra,
 naxan fama a xa nore makaabaxi kui.
 11 Adamadi xa yete igboya magoroma ne,
 mixie xa yete iteya kuntin.
 Alatala keren nan a yete itema na loxo.
 12 Alatala Senbema xa kiiti loxo fama yete igboe be.
 Naxee bara e yete ite, Ala fama ne e ragorode.
 13 A Liban sediri bili nun Basan xa wuri bili itexi birin nagoroma ne.
 14 A geya itexi fan bama ne.
 15 A mixie xa banxi makantaxie kanama ne,
 a e xa tetee rabira.
 16 A e xa kunkui xungbee radulama ne.
 17 Alatala fama ne Adamadi xa yete igboya ragorode,
 a mixie xa yete iteya kuntin.
 Alatala keren nan a yete itema na loxo.
 18 Kuye fe birin kanama ne.

19 Mixie e noxunna ne fonmee tagi geme longori ra,
 e yili gema ne boxi kui, e fa e noxun Alatala xa xone ma,
 naxan fama a xa nore makaabaxi kui,
 a na keli boxi raserende temui naxe.
 20 Na loxo, mixie fama ne e xa kuye wolede bale nun tuuke ma,
 e nu naxee yailanxi xeeema nun gbeti ra e batufe ra.

21 E e nɔxunma ne yilie nun fonmɛe kui fanye longori ra,
e xa e makuya Alatala xa xɔne ra,
naxan fama a xa nɔre makaabaxi kui,
a na keli bɔxi raserende temui naxe.

22 Wo ba wo yete taxufe adamadi ra,
ɲengi keren peti na naxan be.
Tide mundun na a ma?

3

Naxasi birafe Yudaya kui

1 Marigi Alatala Senbema bara nate tongo
Darisalamu nun Yudaya xun nakanafe ra.

A xa baloe nun ye ba e yi ra,

2 a xa e xa ɲalamae nun e xa sɔorie ragoro,
a xa e xa kiitisee nun namijɔnmɛe rasabari,
a xa e xa sematoe nun e xa forie makuya e boore ra,

3 a xa e xa sɔori mangɛe, e xa marasimae, e xa walike fanyie,
nun e xa mixi kɔɔtaxi birin ba e yi ra.

4 N fama fonikee nan tide mangɛya ra e xun ma,
dimɛe nan fama dɔxɔde e fari.

5 Kankan fuma ne a boore ma,
fonikee tima ne xemɔxie kanke,
fuyantee fan bagan mixi binye ma.

6 Na kui, mixi nde a falama ne a bari boore nde be,
«Donma fanyi to na i tan yi ra,
i xa findi muxu xa yarerati ra,
i xa mangɛya tongo yi ɲaxasi kui.»

7 Konɔ a ngaxakerenyi a yaabima ne,
«Seriba mu na n na,
donma nun donse yo mu na n ma banxi kui.
Wo naxa n findi ɲama xa mange ra.»

8 Darisalamu na birafe, Yudaya xun na kanafe,
barima e Alatala matandima e xa wɔyenyi nun e xa wali ra,
e bara muruta Alatala xa mangɛya ma.

9 E xa kaarinyi findi seede ɲaaxi nan na e xili ma.
E yunubi rabama kene nan ma,
alo Sodomaka naxee mu e xa yunubi nɔxun.
Naxankate na e be,
e na gbaloe nan bendunfe e yete ma na ki.

10 Wo a fala tinxintɔe be, a na kira fanyi xɔn ma,
a fama ne a xa tinxinyi sare sɔɔde.

11 Naxankate na mixi ɲaaxi tan be,
gbaloe fama ne a lide a ɲaaxi ra,
a fama ne a xa tinxintareya sare sɔɔde.

12 Dimɛe nan na n ma ɲama ɲaxankatafe,
ginɛe nan nɔe dɔxɔxi a ma,

mangee na a ralɔefe kira jaaxi xɔn ma.

¹³ Kɔnɔ Alatala bara a ikeli kiitisa yire,
a xa kalamui tinxinxi masen, a xa kiiti sa nɔndi ra.

¹⁴ Alatala na a xa jama kuntigie nun a mangee makiitife yi woyenyi ra,
«Wo bara n ma jama xun nakana. Wo bara misikiinee mupa.

¹⁵ Won n ma jama halakima munfe ra?

Wo setaree tɔɔrɔma munfe ra?»

Marigi Alatala Senbema xui nan na ki.

¹⁶ Alatala naxɛ, «Siyoni ginɛ findixi yetɛ igboe nan na,
naxee e jɛrɛma e xunyi rakelixi,
e e jɛrɛ mɛrɛmɛrɛ ra e sankɔnyi xunmasee nu e xui ramini.

¹⁷ Alatala fama nɛ suuri raminide e xunyi ma,
a e xunxɛɛ birin ba e ma.»

¹⁸ Na lɔxɔɛ, Alatala e xa xunmase birin bama nɛ e yi ra: e xa sankɔnyi
xunmase tofanyie, e xa kɔnmagore, e xa xunmase naxee misaalixi kike ra,
¹⁹ e xa tulirasoe, e xa belɛxerasoe, e xa mafelenyie, ²⁰ e xa xun maxirisee, e
xa sankɔnyi xunmasee, e xa belɛtie, e xa labunde sasee, e xa makantasee,
²¹ e xa belɛxesoie xurundɛɛ, e xa jɔɛ xurundɛɛ, ²² e xa xulun dugie, e
xa donma kuyee, e xa donma fari igoroe, e xa gbɔnfɔɛɛ, ²³ e xa dugie, e
xa donma bunmagore, e xa xunmaxirie, nun e xa mafelenyie. Alatala na
birin bama nɛ e yi ra.

²⁴ Se bɔrɔxi nan findima e xa labunde ra.

Luuti nan findima e xa belɛti ra.

E xunyi dɛnbɛxi bima nɛ.

Beki nan findima e xa dugi ra.

E fate kiri tofanyi ganma nɛ.

²⁵ Santidɛgɛma e xa mɔrie faxama nɛ,
e xa jalamae faxama gere nan kui.

²⁶ Siyoni jama wa xui minima nɛ sunnunyi kui,
alo kaajɛ ginɛ naxan dɔxɔ bɔxi ma, a wa.

4

Naxankatɛ rajɔnyi

¹ Na lɔxɔɛ ginɛ solofere a falama nɛ xɛmɛ keren bɛ,
«Muxu xa baloe nun muxu xa maxirisee xa findi muxu xa kote ra,
kɔnɔ i tan xa muxu dɔxɔ, i xili xa lu muxu xun,
alako yaagi xa ba muxu ma.»

² Na lɔxɔɛ Alatala xa salɔnyi tofanyi minima nɛ a xa nɔrɛ kui,
Isirayila bɔxi xa daxamui fanyi xa lu a xa mixie bɛ naxee kisixi.

³ Mixi naxee fama lude Siyoni nun Darisalamu,
e findima nɛ sɛniyɛntɔɛɛ ra naxee xili sebɛxi kisi mixie ya ma.

⁴ Marigi fama nɛ Siyoni ginɛ xa sɛniyɛntarɛja maxade,
a Darisalamukae rasɛniyɛn e xa faxɛ tife ma kiiti tinxinxi saabui ra,
a fa e sare ragbilen e ma.

⁵ Na tɛmui Alatala fama Siyoni gɛya makotode nuxui nun tuuri nan na
yanyi ra,
a tɛ xungbe ramini e xun ma kɔɛ ra.
A xa nɔrɛ nan luma se birin xun ma,

6 alɔ bage xungbe naxan niini mixi makantama soge ma,
a findi yire kantaxi ra tune goro temui.

5

Alatala xa sansi yire

1 N xa beɛti ba n xanuntenyi be,
n xanuntenyi naxan bara weni xe sa.

Weni xe nu na n xanuntenyi yi ra boxi turaxi ma.

2 A naxa boxi buxa, a gemɛe matongo, a sansi fanyie si a ma.

A naxa tide itexi ti naa tagi,

a yili ge weni bogi bunduma dennaxe.

A ɲɔɔ nu a ma a sansi fama ne weni bogi raminide,
kɔnɔ a bogi kanaxi nan naminixi.

3 Darisalamukae nun Yudayakae, wo kiiti n tan nun n ma weni xe ma.

4 Munse man luxi, n mu naxan nabaxi n ma xe be?

Munfe ra n xaxili to nu tixi bogi fanyi ra, a fa bogi kanaxi ramini n be?

5 N xa a fala wo be n naxan nabama n ma xe ra.

N sansanyi talama ne alako xurusee xa a maxin.

N tete bama ne alako a xa maboron.

6 N a raboloma ne alako tunbe nun ɲooɛe xa bula sansi fanyi ɲɔɔ ra.
N nuxuie yamarima, e naxa tune yo rayolon a ma.

7 Na weni xe misaalixi Alatala Senbema xa ɲama Isirayila nan na,
a man misaali Yudaya ɲama fan na.

Alatala nu wama tinxinyi nan xɔn, kɔnɔ a faxe tife nan tun to naa.

A nu wama fe fanyi nan xɔn, kɔnɔ a wa xui nan tun me naa.

8 ɲaxankate na mixie be, naxee banxie tima e fari idɔɔɔ,
naxee xee dɔɔɔma e bore ra, han e boxi birin tongo,
e tan keren gbansan lu naa.

9 Alatala Senbema a masen ne n be,

«Na banxi galie fama ne tuxunsande,

mixi mu sabatima na banxi tofanyie kui fa.

10 Weni xe xungbe, bogi dondoronti raminima ne.

Sansi xɔri gbeɛbe, findima maale dondoronti nan na.»

11 ɲaxankate na mixie be naxee kelima subaxe ma sigafe ra beere fende,
e fa na min han e ya gbeeli kɔe ra.

12 E kɔrae, maxasee, nun sarae raberema e xa xulunye kui,

kɔnɔ e mu Alatala xa wali tan kolonma, e mu a belexe foxi toma.

13 Na fahaamutareɲa nan a niyama e xa xanin konyiya kui ɲamane ma.

E xa ɲalamae faxama ne kaame ra,

e xa mixie tɔɔɔma ne ye xɔli ma.

14 Aligiyama naade rabima ne e be,

Siyoni kuntigie nun e xa ɲama xa so naa,

a nun taa xurutaree nun mixi ɲaaxie.

15 Adama xa fe xun nakanama ne,

yeɛe igboe xa fe goroma ne.

16 Kɔnɔ Alatala Senbema tantuma ne a xa tinxinyi xa fe ra.

Ala Seniyentɔe a yeɛe masenma a xa fe fanyie nan saabui ra.

17 Na temui yexee e de madonna ne na yire kanaxie ma alo e na e xonyi ne,
xore fan baloe toma naa.

18 Naxankate na mixie be, naxee yunubie bendunma e yete ma wule ra, naxee e e yete xirima fe naaxie ra alo kote naxan xirima sofale fari.

19 Na mixie nu fa a fala e de ra,
«Alatala xa a xulun a xa wali raba ra, alako muxu xa a to.
Isirayila Marigi Ala sago seniye nxi xa raba, alako muxu xa a kolon.»

20 Naxankate na mixie be, naxee fe naaxi findima fe fanyi ra,
e fe fanyi findi fe naaxi ra.
E dimi xili naiyalanyi,
e naiyalanyi xili dimi.
Fe xone luxi ne a be alo fe joxunme,
fe joxunme lu e be alo fe xone.

21 Naxankate na mixie be, naxee e yete maroxunxi fe kolonyie ra,
e e yete findi xaxilimae ra.

22 Naxankate na mixie be, naxee xili xungbe sotoma beere minfe kui,
e fisa e boore be siisi fe kui.

23 E nondi fi funmala ma kobiri xa fe ra,
e nondi ba nondi kanyi yi ra.

24 Na mixie xa fe xun nakanama ne alo sexe xaraxi ganma ki naxe.
E luma ne alo sansi naxee sankee boroma, e fugee yensen alo xube,
barima e bara me Alatala Senbema xa seriye ra,
e Isirayila xa Seniye nxi xa masenyi mabere.

25 Na nan a ra Alatala bore texi a xa nama xili ma,
a belexe italaxi, a xa e bonbo.
Geyae bara seren, binbie bara yensen taa kui.
Hali na birin to rabaxi, a xa xone mu joxni,
a belexe man italaxi e xili ma.

26 Alatala bara tonxuma masen pamane ma,
a e xili e xa fa kelifa yire makuye.

27 Mixi taganxi yo mu na e ya ma,
mixi yo sanyie mu binyaxi a bun ma,
mixi yo mu kinsone a xa xi,
mixi yo xa beleti mu fulunxi a tagi,
mixi yo xa sankiri luuti mu bolonxi.

28 Na mixie xa xalie jore raxanxi,
e xa tanbe woli see birin italaxi a fanyi ra,
e xa soe toree xoxoxo alo geme,
e xa soori ragise sanyie xui gbo alo turunnaade.

29 E parandan alo yete naxan sube suxuma,
a a xanin yire makuye.

30 Na laxe e parandanyi mema ne alo baa moronyie,
toore nan tun toma boxi ma,
naiyalanyi findima dimi nan na,
nuxui ifoxoxie lu koore ma.

6

Esayi findife Ala xa xεera ra

¹ Mange Osiyasi faxa γε naxan na, n naxa n Marigi Ala to a xa kibanyi itexi kui. A xa nɔre nu gbo, a xa donma xungbe nu italaxi a xa hɔromolingira kui. ² Malekee nu na a xun ma. Gabutenyi senni nu na kankan be: gabutenyi firin nu e yatagi makotoxi, firin nu e sanyie makotoxi, firin nan nu a niyama e xa jere koore ma. ³ E nu fa a fala e boore be e xui itexi ra, Alatala Senbema seniyen han! A xa nɔre dunija birin lima ne!

⁴ E xui nu hɔromɔbanxi naadee raserenma, banxi fa rafe tuuri ra.

⁵ Na kui n naxa gbelegebe, «Naxankate na n be, barima n findixi adamadi seniyentare nan na, naxan sabatixi jama seniyentare ya ma. N yae na n Marigi Ala Senbema to, n faxama ne!»

⁶ Na temui na maleke keren naxa tungan, a fa n yire, te wole keren na a yi ra a nu bara naxan tongo serexebade kui. ⁷ A naxa a doxo n de ra a fa a fala, «Yi to bara din i de ra, i xa tinxintareya bara ba, i xa yunubi bara xafari.»

⁸ N naxa n Marigi xui me a masen na, «N na n nde xεema? Nde sigama xεera ibade muxu be?» N naxa a yaabi, «N tan nan ya. I xa n tan xεε.»

⁹ Awa, a naxa a fala n be,

«Sa a fala yi jama be,

«Wo wo tuli matima n na, kɔnɔ wo mu fahaamui sɔtɔ?

Wo fe matoma, kɔnɔ wo mu a kui kolon?»

¹⁰ I xa yi jama xaxili raxɔrɔxɔ,

i xa e tuli dese, i xa e ya ragali.

E ya nu nɔma to tide,

e tuli nu nɔma fe mede,

e xaxili nu nɔma fahaamui sɔtode,

e fa tuubi, e kisi.»

¹¹ N naxa a maxɔrin, «N marigi, na buma han temui mundun?» A naxa n yaabi,

«Han e xa taee na γε kanade,

mixie xa jɔn naa, e xa banxi xa bira, e xa xεe xa gan.

¹² Han Alatala na γε jama xaninde yire makuye,

e xa bɔxi fa rabeɓin.

¹³ Hali mixi ndee fa kisi naa,

gbaloe man fama ne dinde naa ra.»

«Kɔnɔ wuri bili xungbe na sege,
a sanke seniyenxi luma ne bɔxi bun ma.»

7

Alatala xa masenyi mange Axasi be

¹ Yudaya mange Axasi xa waxati, naxan findixi Yotami xa di nun Osiyasi xa di mamadi ra, Arami mange Resin nun Isirayila mange Peka, Remaliyahu xa di, e naxa siga Darisalamu gere, kɔnɔ e mu nɔ a ra.

² Dawuda bɔnsɔe mixie to a kolon a Aramikae bara lanyi xiri Eframi bɔnsɔe ra, Mange Axasi nun a xa jama naxa seren gaaxui kui, alo foye wuri bilie ramaxama ki naxe. ³ Na temui Alatala naxa a masen Annabi Esayi be, «I tan nun i xa di Seyara Yasubu, wo xa siga mange Axasi

naralande ye ragatade xungbe xanbi ra, kira naxan sigama dugi xama dennaxe. ⁴ A fala a be, «I naxa kontofili. I xa limaniya. Hali i mu gaaxu yi mixi firinyi ra, naxee luma alo te xubenxi naxan tuuri tun raminiya. I naxa gaaxu Arami mange Resin nun Remalياهو bonsoe ya ra. ⁵ Aramikae, nun Remalياهو xa mixie Efirmikae bara yanfanteya nan xiri i xun ma na ki, a falafe ra, ⁶ «Won xa Yudaya gere, won xa a ya iso, won xa no a ra, Tabeeli xa findi e xa mange ra.»»

⁷ Kono Alatala xa masenyi nan ya na xa fe ra,

«Na mu sooneyama, n mu na rabama feo,

⁸ barima Damasi mange Resin nan Arami yamarima.

Ne tongo senni nun suuli gbansan nan luxi,

Eframi bonsoe xa yensen.

⁹ Samari mange Remalياهو nan Eframi yamarima.

Xa wo mu wo yete taxu wo Marigi Ala ra,
wo mu kisima.»

¹⁰ Alatala naxa yi masenyi fan ti Axasi be, a naxe, ¹¹ «I xa n tan i Marigi Alatala maxandi tonxuma ma n ma masenyi xa fe ra.» ¹² Axasi naxa a yaabi, «N mu sese maxandima i ma, barima n mu wama i tan Alatala matofe siike kui.»

¹³ Na kui Annabi Esayi naxa a fala, «Dawuda bonsoe, wo luma mixie ratagan na, kono yakosi wo wama Alatala nan fan nataganfe? ¹⁴ Alatala yete yati fama ne tonxuma nde fide wo ma: Gine dimedi nde fama tegede, a di bari, a na di xili sa Emanuweli, naxan fasarixi, «Ala na won ya ma.»

¹⁵ A xipe fene nun kumi nan donma han a mo, a no fe kobi nun fe fanyi tagi raba kolonde. ¹⁶ Kono beenun a xa na simaya soto, na mange firinyi i gaaxuxi naxee ra, nee xa boxie fama ne kanade. ¹⁷ Na temui Alatala fama ne gbaloe nde ra wo xun ma naxan mu kolonxi wo nun wo babae xa waxati kafi Eframi a makuyaxi Yudaya ra temui naxe. Alatala Asiriya mange nan xema wo yire.»

¹⁸ Na loxoe, Alatala xerie rafama ne kelife Misira xuree ma, a nun kumie kelife Asiriya boxi ma. ¹⁹ E fama ne lude folee kui, geme longorie ra, kunsie fari, nun ye yiree. ²⁰ Na loxoe Marigi fama ne Asiriya mange ra kelife xure xungbe naakiri ma, a xa wo rayaagi a naaxi ra, alo mixi naxan fate maxabe birin mabima. ²¹ Na loxoe, mixi fama ninge keren nun si firin nan gbansan sotode, ²² e xipe fene sotoma naxan na. E luma na nun kumi gbansan nan don na. ²³ Na loxoe, weni bili wulu keren nu na xe naxan ma, naxan sare nu gbeti kole wulu keren lima, naa findima ne tunbe nun baagi yire ra, ²⁴ koyinmae xalie wolima dennaxe. ²⁵ Xee nu sama geya naxee fari, tunbe nun baagi dinma ne naa ra, mixi yo mu suusa sigade naa sonon. Naa findima xurusee madonde nan gbansan na.

8

Annabi Esayi xa di xili safe

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «I xa keedi tongo, a sebe kale ra, «Maheri Salali Hasi Basi,» naxan fasarixi «Kasare ti, se birin xaninma mafuren mafuren.» ² I xa serexedube Uri nun Yeberekiya xa di Sakari xili seedee ra n be.»

³ Na temui, n naxa n maso n ma gine ra, a naxa tege a di bari. Alatala naxa a masen n be, «A xili sa, «Maheri Salali Hasi Basi.» ⁴ Beenun na di xa

ma, a fa no a falade, <N nga, n ba,> Asiriya mange fama ne naafuli xaninde a naxan toma Damasi taa kui nun Samari boxi ma.»

⁵ Alatala man naxa a masen n be, a naxe,

⁶ «Yi jama to bara Silowa xure xa baraka bejin, Ala naxan fixi e ma,

e fa bira Resin nun Remaliyahu xa di xa fe foxo ra,

⁷ n tan Alatala fama ne banbaranyi xungbe ra e xili ma, naxan findi Asiriya mange yete igboe ra.

A senbe luma ne alo banbaranyi naxan kelima xure, a fa dangi boxi birin ma,

⁸ a din Yudaya ra, a te han a gbe mu nu luxi mennikae fan xa madula. Emanuweli, na fama ne wo xa boxi birin xun nakanade.»

⁹ «Wo tan jamanen naxee na dunija, wo gere xui rate, konko wo xun nakanama ne.

Wo wo yete yailan gere xili ma, konko wo faxama ne.

Wo xa ti gere ki ma, konko wo birama ne.

¹⁰ Wo natse tongo, konko a mu sooneyama.

Wo lanyi xiri wo boore tagi, konko wo mu tima ne, barima Ala na muxu ya ma.»

¹¹ Alatala naxa n nasi senbe ra, a falafe ra n be, a n naxa bira yi jama jere ki kobi foxo ra. A naxe,

¹² «I naxa yanfanteya xili fala fe ma, yi jama a falama fe naxan ma yanfanteya.

I naxa gaaxu fe ya ra, yi jama gaaxuma fe naxan ya ra.

¹³ I xa Mange Alatala nan kolon seniye tae ra,

i xa xanne a tan nan xa fe ra,

i xa gaaxu a tan nan ya ra.

¹⁴ Na kui a findima ne wo be yire seniye nxi ra.

Konko Isirayila bonsoe firinyie be,

a findima ne geme ra e dinma naxan na, e fa bira,

a findima ne gantanyi ra Darisalamukae be.

¹⁵ Mixi gbege e sanyi radinma ne a ra,

e bira, e e maxono, e xanin konyiya kui.»

¹⁶ Yi seedejoxoya naxan sebexi, wo xa tonxuma sa a ma, wo xa a ragata n ma foxirabiree yire. ¹⁷ N tan xaxili tixi Alatala ra, naxan a kobe soxi Yaxuba bonsoe ra sinden. N bara n ma lanlanteya sa a ma. ¹⁸ N tan nun n ma die, Alatala naxee fixi n ma, muxu findixi tonxumae nan na Isirayila boxi ma Mange Alatala be, naxan sabatixi Siyoni geya fari.

¹⁹ Mixi ndee a falama wo be, wo xa siga karamoxoe yire, naxee mixi faxaxie rawoyenna makoyikoyi ra, wo xa gundo kolon. Konko a mu lanma mixie xa e xa maxorinyie ti e Marigi Ala tan ma? A lanma mixi baloxi xa maxorinyi ti mixi faxaxi ma? ²⁰ Won xa won tuli mati Ala xa seriye ra a seedejoxoya fixi naxan ma. Xa na mu a ra, jama luma dimi nan tun kui, ²¹ E boxi igrima kaame nun kontofili nan na. Kaame na xoxoxo e ma temui naxe, e e ya ratema ne koore ma, e e xa mange nun e Marigi Ala danka. ²² E na ge na rabade, e fa e ya ragoro dunija ma, e mu sese toma fo toore, dimi, nun bojesatareya.

²³ Konko na dimi mu luma boxi ma abadan, toore mu noma na jama ra. Sabulon nun Nafatali boxi halaki ne temui dangixi, konko na boxi naxan

xili falama «ɲamanɛ xa Galile,» na fama nɛ nɔrɔde kelife baa de ra, han Yuruden naakiri ma.

9

Di naxan findima mangɛ ra

¹ Nama naxan nu na a ɲɛɛfe dimi kui, e bara naiyalanyi xungbe to.

Tɔɔɛ xa nɔɛ nu na naxee fari, naiyalanyi xungbe bara yanba e ma.

² Alatala, i bara na ɲama xun nakeli, i bara sɛɛwɛ xungbe fi e ma.

E sɛɛwaxi i ya ra
alo mixie sɛɛwama sansi xaba tɛmɛi ki naxe,
alo mixie sɛɛwama harige sɔtɔfe ra ki naxe.

³ E sɛɛwaxi barima kote binye naxan nu detenxi e ma, i bara na ba naa,

luxusinyi naxan nu e bɔnbɔma e fari ma, i bara na kana alo i Madiyankae rabira tɛmɛi naxe.

⁴ E yaxuie xa sankiri naxee nu e maboronma, e donma naxee nɔxɔxi wuli ra, nee birin bara wɔle tɛ xɔɔra, e gan feo.

⁵ Barima Ala bara a niya won xa di nde sɔto, a mangɛya fixi naxan ma.

Na di fama xilide yi ki nɛ:

Marasima fisamante, Ala Sɛnbɛma,
Baba naxan buma abadan, Bɔɲɛsa Mangɛ.

⁶ A xa mangɛya nun a xa bɔɲɛsa mu ɲɔnma. A dɔxɔma nɛ Dawuda xa kibanyi kui abadan. A na mangɛya rabama tinxinyi nun nɔndi nan na, kelife yakɔsi ma han dan mu naxan ma.

Mangɛ Alatala fama na nan nabade, barima a mu wama a firin nde xɔn.

⁷ Marigi nu bara kiiti ɲaaxi sa Yaxuba bɔnsɔɛ ma, a naxan dɔxɔ Isirayila ma.

⁸ Eframikae nun Samarikae nu bara na kolon, kɔnɔ e naxa a fala e xa yetɛ igboya kui,

⁹ «Biriki banxi bara bira, kɔnɔ muxu fama a tide gɛmɛ masolixie nan na.

Sikomoro bilie bara sɛgɛ,
kɔnɔ muxu fama sɛdiri bilie side e ɲɔxɔɛ ra.»

¹⁰ Na wɔyɛnyi ma Alatala fama nɛ Resin yaxuie rageenide e xili ma,

¹¹ A fama nɛ Aramikae ra kelife sogetede,

A fa Filisitakae fan na keli sogegorode, alako e xa Isirayilakae sɔntɔ a ɲaaxi ra.

Hali na birin to raba,
Alatala xa xɔnɛ mu gbilenxi e fɔxɔ ra,

a bɛlɛxɛ man itexi e xili ma,

¹² barima ɲama tan tondi nɛ a yetɛ ragbilende a bɔnbɔma ma, e mu Mangɛ Alatala fen.

¹³ Na kui Alatala Isirayila xunyi nun a xuli bolonma ne,
a tugi bili nun kale xunxuri rabirama ne.

¹⁴ Isirayila xunyi na a xa yareratie nan na,
a xuli na a xa namijonme wule falee nan na.

¹⁵ Na yareratie bara nama raloe,
e bara e ifu.

¹⁶ Na nan a ra, Alatala mu jalexinma e xa fonikee ra,
a mu kinikinima e xa kiridie nun kaape ginnee ma,
barima e birin yunubi jaaxie rabama,
woyen kobie nan tun minima e de i.

¹⁷ Gbaloe na fafe e ma alo te naxan na fili ma,
a fa jooge jaaxi nun tunbe birin gan,
tuuri fa te koore ma.

¹⁸ Mange Alatala xa xone bara dunija raseren,
adamadie bara lu alo te naxee e boore gan, mixi yo mu kisi.

¹⁹ E bara e boore muja naxan nu na e yirefanyi ma,
konoo e naxa lu kaame kui.

E bara nde muja naxan nu na e koola ma,
konoo e mu wasa, kankan naxa din a boore ra.

²⁰ Manasikae bara Eframikae toooo,
Eframikae bara Manasikae toooo,
e firin bara din Yudaya ra.

Hali na birin to raba,
Alatala xa xone mu gbilenxi e foxo ra,
a belexe man itexi e xili ma.

10

Alatala xonofe yarerati jaaxie ma

¹ Naxankate na yareratie be,
naxee yaamari jaaxie sebema, naxee toojenge tima,

² alako e xa misikiine toooo kiiti jaaxi ra,
e tinxintareya raba setaree ra naxan baloe bama kaape ginnee nun kiridie
yi ra.

³ Wo munse rabama dentenge sa loxoe Alatala ya i?
Wo wo xaxili tima nde ra alako wo xa ratanga?

⁴ Wo birama ne geelimanie bun ma, wo bonoo mixi faxaxie ya ma.
Hali na birin to rabama,
Alatala xa xone mu gbilenma wo foxo ra,
a belexe man itema ne wo xili ma.

Asiriya xa naxankate

⁵ Naxankate na Asiriya be,
naxan findixi n ma wuri bonoo ti se ra n ma xone kui.
N ma gbendegela na a ra.

⁶ N e tan nan xeeema jamanee murutaxi xili ma,
n e tan nan nasigama nama xili ma, naxan n naxonoxi,
alako e xa naafuli ba na nama yi ra,
e fa e maboron taa kui alo boora.

⁷ Konoo Asiriyaake xa nate tan nu na fe gbete nan ma.

E nu bara nate tongo e xa e xun nakana kerenyi ra,
alo e luma a raba ra duniya ma ki naxe.

⁸ E xa mange naxe, «N ma soori yareratie birin mu findixi mangee xa ra?

⁹ Kalano taa mu sonto xe alo Karakemisi?

Xamata fan mu faxa xe alo Arapadi?

Samari mu kana xe alo Damasi?

¹⁰ Xa n bara no na boxie ra a nun e xa kuyee,
kuye naxee senbe gbo Darisalamu nun Samari gbee be,

¹¹ n mu na mooli rabama xe Darisalamu fan nun a xa kuyee ra?

N naxan nabaxi Samari nun a xa kuye ra,
n mu noma xe na fan nabade Darisalamu ra xe?»

¹² «Kono n tan Alatala na ge n ma wali birin nakamalide Siyoni geya fari
nun Darisalamu, n fama ne n ya rafindide Asiriya mange ma, n a xa yete
igboya sare ragbilen a ma, ¹³ barima a luma a fala ra,

«N bara yi birin naba n yete senbe ra,
n ma fahaamui nan a niya duniya boxi birin xa lu n yi ra,
n bara sie xa naafuli tongo n yete be,

n bara no mange birin na, n findixi mange senbema nan na.

¹⁴ N bara n belexe itala sie xa bannaya tagi,
n fa naafuli tongo alo mixi xoni xele bama a tee kui ki naxe.
Mixi yo mu no tonyi doxode n ma.»

¹⁵ «Bera kole a yete matoxoma a rawalima be?

Sera a yete matoxoma kamuderi be?

Bonbo wuri noma mixi belexe ratede?

Luxusinyi noma mixi bonbode?

¹⁶ Na kui Alatala Senbema fama ne a xa soori xungbee xoside,
a fa e gan te xoxoxe ra.

¹⁷ Isirayila Marigi Alatala luma ne alo te seniyenxi,
naxan e xa tunbe nun baagi birin ganma loxo keren.

¹⁸ Isirayila xa fotonyi nun a xa xee xun fama ne kanade alo furema naxan
na xosife.

¹⁹ Dimedi yati noma a xa wuri bili donxoxe kontide naxee luma a xa
fotonyie kui.»

Isirayila mixi donxoxe

²⁰ Na loxoxe Isirayila mixi donxoxe mu e xaxili tima mixie ra sonon,
naxee nu bara no e ra.

Yaxuba bonsoxe e xaxili tima Alatala nan na,
naxan findixi Isirayila xa Seniyentoxe ra.

²¹ Yaxuba bonsoxe mixi donxoxe fama ne gbilende Ala Senbema ma.

²² Isirayila, hali i xa pama sa gbo ne
alo meyenyi naxan na baa de ra,
dondoronti nan tun gbilenma e xonyi.

Alatala bara nate tongo tinxinyi kui Isirayilakae sontofe ra.

²³ Alatala Senbema fama ne na nate rakamalide boxi birin kanafe ra.

²⁴ Na kui Alatala Senbema bara yi masenyi ti, a naxe,
«Wo tan, n ma pama naxan sabatixi Siyoni,
hali wo mu gaaxu Asiriyakae ya ra,
naxee na wo bonbofe luxusinyi nun wuri ra,
alo Misirakae nu a rabama ki naxe.

25 A gbe mu luxi n ma xone xa gbilen wo foxo ra,
a fa e tan xun nakana.»

26 Alatala Senbema fama ne a xa luxusinyi itede e xili ma,
alo a naxan naba Madiyankae xa mangε Orebi ra.
A fama ne a xa yisuxuwuri itede baa xun ma,
alo a raba Misira boxi ma ki naxe.

27 Na loxoe Ala wo xa kote binye bama ne wo tunki ma e naxan saxi wo
xun ma.

Wo xun nakelima ne han na kote birin ba wo xun ma.

28 Wo yaxuie soma ne Ayata, e dangi Migiron ra, e kote nde lu Mikimasi.

29 E dangima menni ne, e yonkin Gebali.
Gaaxui Ramakae suxuma ne,
mixie e gima ne Solu xa boxi ma Gibeya.

30 Bati Galimukae na wafe.
«Layisakae, wo xa wo tuli mati.
Anatotikae, wo makinikini.»

31 Madamenakae na yesenfe,
Gebimikae na e noxunfe.

32 Na loxoe na yaxuie danma Nobo ne,
e e belexe ramaxa Siyoni geya xili ma Darisalamu.

33 Marigi Alatala Senbema mato,
a na wuri bili salonyi bolonfe senbe ra.
A na wuri bili itexi rabirafe boxi ma.

34 A fama ne Liban fotonyi belebele fonde a xa bera ra.

11

Al Masiihu xa mangeya

1 Salonyi nde bulama ne Yisayi bonsoe ma,
a sanke a niyama ne a xa bogi fanyi ramini.

2 Alatala Xaxili goroma ne a ma,
a findi fahaamui, kolonyi, marasi, senbe, nun Ala yaragaaxui ra.

3 A seewama ne Alatala xa yaragaaxui kui.
A mu kiiti sama fe toxi xa na mu a ra fe mexi tun xa ma.

4 A misikiinee makiitima ne tinxinyi ra,
a nate fanyi tongo setaree be.

A duniya makiitima ne a xoxoxoe ra,
a yaamari fi mixi jaaxie xa sonto.

5 A fe birin nabama tinxinyi nan na,
a xa laayidi mu kanama feo.

6 Na loxoe, wulai bare nun yexee luma ne yire keren,
xulumase nun si, ninge yore nun yete,
e birin luma ne yire keren,
dimedi nde fa e de madon.

7 Ninge nun barate e de madonma ne yire keren,
e xa die sa yire keren.

Yete nun ninge birin fama sexe nan donde.

8 Na loxoe diyore berema ne tanbalunbe ra,

dimedi a belexe raso sagale yili kui.

⁹ Fe xarxaxe yo mu sotoma n tan Alatala xa geya seniyenxi fari, dunija birin n kolonma ne alo yexee baa kolonma ki naxe.

¹⁰ Na laxoe, Yisayi bomsoe findima tonxuma nan na si birin be, e fa e xun ti a ra binye kui.

¹¹ Na laxoe, Alatala man a xonye italama ne a xa nama donxoe rakisife ra, naxee nu luma Asiriya, Misira, Patiroso, Kusi, Elama, Sinara, Xamata, nun baa surie ma.

¹² A tonxuma masenma ne si birin be. A Isirayila nun Yudaya mixie malanma ne, naxee nu rayensenxi dunija tunxun naani ma.

¹³ Efirami bomsoe xa tone jonna ne, Yuda bomsoe xa gere masofe fan jonna ne. Efirami boje xinbelima ne Yudaya mabiri, Yudaya fan gere luma ne.

¹⁴ E lanma ne Filisitakae gerefe ma sogetede mabiri, e e yaxuie fan gere naxee na sogeorode mabiri. E noma ne Edonkae nun Mowabakae ra, Amonikae fan lu e sagoe.

¹⁵ Alatala baa itaxun ne a xa nama be e to keli Misira boxi ma. A Efirati xure fan itaxunma ne a xa foye magaaxuxi ra, a fa findi kira ra, nama naxee igirima e xaraxi ra.

¹⁶ Alatala kira fima ne a xa nama donxoe ma, alako e xa keli Asiriya, alo e benbae Isirayilakae mini Misira boxi ra ki naxe.

12

Marakisi Mange xa mataxe

¹ Na laxoe wo fama ne a falade, «Muxu bara i tan Alatala mataxo.

I nu bara xono muxu ma, kono i xa xone bara gbilen muxu foxo ra, i fa muxu madundu.

² Muxu Rakisima nan na Ala ra. Muxu bara la i ra, sese mu muxu magaaxuma sonon, barima i tan Alatala nan na muxu senbe ra, i tan nan na muxu xa kisi ra. Na bara a niya muxu xa beeti ba i mataxofe ra.»

³ Wo fama ne ye bade kisi dulonyi kui seewe ra.

⁴ Na laxoe, wo fama ne a falade, «Wo xa Alatala mataxo, wo xa a xili masen dunija be, wo xa a xa wali fanyie fala pamane ma.

⁵ Wo xa Alatala mataxo beetie ra a xa kaabanakoe xa fe ra. Wo xa dunija birin nakolon a xa nore ra.

⁶ Wo tan Siyonikae, wo xa wo xui ramini seewe ra, barima Isirayila xa Seniyantoe senbe gbo wo tagi!»

13

Babilon xa fe raponyi

- ¹ Alatala xa masenyi Amosi xa di Annabi Esayi be Babilon xili ma.
- ² Wo tonxuma raba geya fari,
wo wo xui rate e yamarife ra,
e xa kuntigie xa naadee igbusan.
- ³ N bara yaamari fi n ma mixi sugandixie ma,
n bara n ma jalamae xili n ma xone masende xunnakeli kui.
- ⁴ Nama xui wunduma geyae fari,
pamae na e malanfe naa.
Mange Alatala na a xa soorie xilife gere ma,
⁵ e kelixi yire makuye kooore baanyi.
Alatala nun a xa mixie fama ne yi boxi paxankatade a xa xone kui.
- ⁶ Wo xa gbelegbele toore kui,
barima Alatala xa loxoe bara makore,
a na fafe alo gbaloe naxan kelixi Ala Senbema ma.
- ⁷ Mixie senbe nonna ne,
limaniya ba e bope ma.
- ⁸ Gaaxui nun toore nonna ne e ra,
e e kutun xone be alo gine di furi na keli a ra.
Gaaxui belebele toma ne e yatagie ma.
- ⁹ Alatala xa loxoe xoxoxoe na fafe,
a fama ne a xa xone ra naxan boxi xun nakanama,
naxan yunubitoe sontoma.
- ¹⁰ Tunbuie xa yanbe nonna ne,
soge ifoRoma ne, kike mu yanbama sonon.
- ¹¹ N dunjia ratonma ne a xa fe paaxi xa fe ra,
n yunubitoe paxankata e xa yunubie xa fe ra.
N yete igboe xun nakanama ne,
n funmalae xa noe rabira.
- ¹² N adamadie xurunma ne,
alo xema fanyi xurunma ki naxe.
- ¹³ N tan Mange Alatala,
n kooore nun boxi raserenma ne n ma xone kui.
- ¹⁴ Mixie luma ne e gi ra alo bole naxan na wula i,
e lu alo xuruse kantama mu naxan foxo ra.
E gbilenma ne e xonyi e kelixi dennaxe.
- ¹⁵ E naxee suxuma kira ra, e fama ne e soxode tanbe ra,
e fa faxade santidegema ra.
- ¹⁶ E xa die sontoma ne a paaxi ra e ya xori,
e xa banxie kasara, e xa ginee masa e ya xori.
- ¹⁷ N na birin nabama Medekae nan saabui ra,
gbeti nun xema mu naxee madaxuma.
- ¹⁸ E xa xalie fonikee rabirama ne,
e mu kinikinima diyoree ma,
e mu kinikinima dimedie ma.
- ¹⁹ Alatala nan Babilon xa fe xun nakanama,

alɔ a rabaxi Sodoma nun Gomora ra ki naxɛ.

Babilɔn, naxan xa nɔrɛ gbo dunɔna ma,
a birama nɛ a xa yete igboɔna kui.

²⁰ Mixi yo mu sabatima mɛnni sɔnɔn.

Hali biyaasilae nun xuruse demadonye mu yonkinma naa.

²¹ Wulai subee gbansan nan luma naa.

Wulai baree nun xundie nan xima naa banxi kanaxie kui.

Wulai sie toma nɛ naa tunganfe ra.

Sikote toma nɛ naa e tunganma.

²² Xulumasee nan luma e xui ramini ra mange banxie kui,
wulai baree e jɛrɛ na longori birin.

Babilɔn paxankata temui bara a li,

a gbe mu luxi sɔnɔn.

14

Babilɔn xa paxankate

¹ Alatala kinikinima nɛ Yaxuba bɔnsɔɛ ma, a fa e rasabati e xɔnyi Isirayila bɔxi ma. Xɔrɛɛ fan kafuma nɛ e ma, e lu lanyi kui Yaxuba bɔnsɔɛ ya ma. ² Sie e malima nɛ sabatide e xɔnyi, na sie fa findi Isirayila xa konyie ra. Mixi naxee nu bara e suxu, e tan yati bara findi Isirayila xa konyie ra.

³ Alatala na malabui fi wo ma wo xa tɔɔrɛ nun fe xɔrɔxɔɛ xa fe ra temui naxɛ, a fa wo ramini wo xa konyina wali xɔrɔxɔɛ kui naxan nu bara dɔxɔ wo ma, ⁴ wo fama nɛ yi masenyi tide Babilɔn mange be,

«Munse paxankate kanyi ralɔxi?»

A tɔɔrɛ naxan dɔxɔxi mixie ma, na jɔnxi di?

⁵ Alatala bara mixi jaaxi xa wuri bɔnbɔ ti se ibolon,

a bara mange kobi xa munyaati igira,

⁶ naxan nu pamae bɔnbɔma a xa bɔrɛ te ra, naxan mu danma naxan nu nɔɛ dɔxɔma jamanɛɛ ma a xa xɔnɛ kui.»

⁷ «Yakɔsi dunɔna na malabui nun xaxilisa nan kui fa,
birin na e xui itefe sɛɛwe kui.

⁸ Hali wuri bili naxee na Liban, e na jɛlexinfe i xa fe danyi ra, e nu fa a
fala,

«Kafi i bira, mixi yo mu muxu fɔnma sɔnɔn.»

⁹ Aligiyama na a yailanfe i fafe ra.

Kuntigie furee rakelima nɛ i ya ra aligiyama dimi kui,
si mangee birin nakelima nɛ e xa kibanyie kui,

¹⁰ i rasɛnefe yi wɔyɛnyi ra,

«I fan senbe bara kana alɔ muxu tan,
won birin bara lu yire keren.

¹¹ I xa yete igboya bara ragoro gaburi kui,

i xa sigie bara dundu, kulie bara lu i xa sade ma.»

¹² «I bara bira kelife koore ma,

i tan naxan nu yanbama alɔ subaxɛ looloe.

E bara i rabira bɔxi, i tan naxan nu nɔxi jamanɛɛ ra.

¹³ I nu a fala nɛ i bɔrɛ kui,

«N tan tema nɛ han ariyanna,

n findi naa mange ra, n dɔxɔ n ma kibanyi kui

malanyi ya ma naxan nabama na geya seniyeɛnxi fari.

14 N tema ne nuxui fari, n lu alo Ala Senbema.»»

15 «Kɔɔɔ i xa nate bara kana, e bara i ragoro kelife koore ma han gaburi
kui,

i xa lu yili tilinxi kui aligiyama.

16 Faxa mixi naxee i toma naa,
nee e ya banbanma ne i ra, e fa a mapɔxun,
«Yi nan findixi na mixi ra naxan nu dunija imaxama,
naxan nu mangɛya kanama,

17 naxan nu dunija findima gbengberenyi ra a xa taae kanafe ra,
naxan nu tondima a xa geelimanie bejinde?»»

18 «Namane mangɛe birin nagataxi e xa gaburi binye nan kui,

19 kɔɔɔ i tan mu ragataxi i xa gaburi kui,
alo salonyi naxan segema wuri ma,
alo soori naxan faxaxi santidegema ra a lu a booree furee ya ma,
e birin fa goro aligiyama yili kui.

20 Binye yo mu luma i xa ɲɔn fe kui alo e tan,
barima i bara i xa boxi tuxunsan, i bara i xa ɲama sonto.»

«Mixi ɲaaxi xa die xili neemuma ne dunija ra.

21 E xa die kɔn xa raxaba e babae xa yunubie xa fe ra,
e naxa e ikeli fa, e boxi soto e taae tima dennaxe.

22 N tan Alatala Senbema kelima ne e xili ma,
n Babilon xili nun a bɔnsɔe dɔnxɔe rapɔnma ne,
e xa di yo mu luma naa.

23 N e xɔnyi findima xundi yire nan na ye ɲaaxi luma dennaxe.

N nee xun nakanama feo.»

Alatala Senbema xa masenyi nan na ki.

Asiriya xa ɲaxankate

24 Mange Alatala bara a kali yi masenyi ra,

«N nate naxan tongoxi a fama kamalide,
n waxɔnfe mu kanama.

25 N Asiriya butuxunma ne n ma boxi kui,
n e boronma ne n ma geyae fari.

E xa nɔe bama ne n ma ɲama fari,
n e xa kote bama ne n ma mixie xun.»

26 Nate nan na ki naxan tongoxi dunija birin xili ma.

Alatala Senbema belexe nan na ki,
a naxan italaxi ɲamanee birin xili ma.

27 Alatala bara na nate tongo. Nde na kanama?
Alatala nan belexe italaxi. Nde na isoma?

Filisita xa ɲaxankate

28 Mange Axasi faxa ɲe naxan na, Ala yi masenyi nan ti,

29 «Filisitakae, wo naxa seewa wo yaxuie birafe ra.
Kelife boximase nde ma, boximase gbete nan barima,
naxan xulun, a xɔɔɔ na singe be.

30 Na kui, misikiinee fama ne balode,
toɔromixie malabuma ne xaxilisa kui,
kɔɔɔ wo tan Filisitakae, n wo faxama ne kaame ra,

n wo bɔnsɔɛ dɔnxɔɛ sɔntɔma nɛ.

³¹ Wa xui xa mini wo ya ma, limaniya xa ba wo yi!

Tuuri fɔɔrɛ na tefe kɔɔla biri ra,
sɔɔri yo mu baxi e ra.»

³² Yaabi mundun fima sie xa xɛɛrae ma?

E a falama nɛ, «Alatala nan Siyoni xa fe mabanbanxi,
a a xa jama tɔɔrɔxi kanta.»

15

Mowaba xa jaxankate

¹ Masenyi nan ya Mowaba xa fe ra:

A xa taa Ari xun bara rakana kɔɛ keren kui.

A xa taa Kiri xun bara rakana kɔɛ keren kui.

² Dibonkae sigama nɛ wade e xa kuyee yire.

Mowabakae na wafe e xa taae Nebo nun Medeba xa fe ra,

e e xunyi bii, e e dɛ xabee maxaba sunnunyi kui.

³ E jɔnyi dugie ragoroma e ma kira ra.

E birin wama nɛ e xui itexi ra e xa banxie kɔn na nun e xa taa malandee
kui.

⁴ Xɛsibɔnkae nun Eleyalekae na gbelegbelefe,

e wa xui sa mɛma han Yahasi taa kui.

Mowaba sɔɔrie na gbelegbelefe na nan ma,

limaniya bara ba e yi ra.

⁵ N bɔjɛ fan na wafe Mowabakae xa fe ra.

E xa mixie e gima nɛ han Sowari taa, han Egelati Selisiya taa.

E tema nɛ wa ra Luxiti,

e wa Xoronayimi kira ra,

⁶ barima Nimirin xure bara xɔri,

fiilie bara xara, sansie bara kana, burɛɛ xinde yo mu na sɔnɔn.

⁷ Na bara a niya e xa e xa se dɔnxɔɛɛ xanin konde yire xure fɛ ma.

⁸ Mowaba wa xui mɛma nɛ naaninyie ra,

han Egelayimi, han Beera Elimi.

⁹ Dimɔn xuree ragbeelixi wuli ra,

kɔnɔ n mu gɛxi sinden.

Gbaloe dinma nɛ Mowabakae birin na,

naxee e gima, nun naxee luma e xa bɔxi ma.

16

Mowabakae demeri fenfe Darisalamu

¹ Wo xa yɛɛɛ kontonyi nde rasanba bɔxi mange xɔn ma,

kelife Sela naxan na Mowaba wula i, han Siyoni geya tofanyi.

² Mowaba ginɛ e gima nɛ Arinon xure igiridee,

kɔnɔ e luma nɛ alɔ xɔni naxee kerixi e tɛɛ kui.

³ Mowabakae naxɛ, «Darisalamukae, wo xa wo bore to,

wo xa natɛ nde tongo muxu xa fe ra.

Wo xa muxu nɔxun wo xɔnyi,

wo naxa muxu yanfa won yaxuie ma.

⁴ Wo xa Mowabakae ratanga kasarati ma,

naxee kantari fenma wo xɔnyi, wo xa e makanta.»

Kasarati fama sigade,

a xa nate mu kamalima boxi kanafe ra.

⁵ Mange kibanyi fama ne mabanbande dugutegeya ra.

Tinxintoe nde naxan fatanxi Dawuda bonsoe ra,

naxan kiiti sama nondi ra tinxintoe be,

a fama ne a magorode a xa kibanyi kui.

⁶ Muxu bara Mowabakae xa yete igboja kolon.

A joxo a ma a fisa mixi birin be.

A a yete matoxoma temui birin,

konon nondi yo mu na na matoxoe kui.

⁷ Yakosi Mowabakae na wafe e xa boxi xa fe ra,

e na sunnunyi kui Kire Xareseti xa daxamui kan e xa fe ra.

⁸ Xesibon nun Sibima weni bilie bara kana.

Naman e mangee bara nee birin kana,

naxee nu sigama Yaaseri taa mabiri, han gbengberenyi ma, han baa de ra.

⁹ Na kui n fan wama ne Yaaseri seeti ma Sibima weni xe xa fe ra.

N yaye Xesibon nun Eleyale lima ne,

barima wo mu seewe xui raminima sonon wo xa xee nun wo xa weni bogie

xa fe ra.

¹⁰ Seewe xui bara jon wo xa sansi yiree.

Nelexin xui mu mema wo xa weni xee yire sonon.

Weni yailanmae mu weni bogi bunduma sonon,

e mu nelexin sigi sama na wali xa fe ra.

¹¹ N boje na toofo Mowaba xa fe ra,

n sondonyi na wafe Kiri Xareseti xa fe ra.

¹² Mowabakae bara mini sigafe ra e xa kuyee yire,

e xa sa e xa alae makula,

konon na fan findima fe fufafu nan na.

¹³ Alatala xa masenyi nan na ki Mowaba xa fe ra, naxan masenxi temui dangixi. ¹⁴ Konon yakosi Alatala naxe, «Beenun je saxan xa kamali, alo a kamalima walike be a xa lanyi kui ki naxe, Mowabakae xa xunnakeli jonma ne, a xa jama mabere. Mixi dondoronti nan natangama gbaloe ma.»

17

Damasi xa jaxankate

¹ Masenyi nan ya Damasi xa fe ra:

Damasi taa xun nakanama ne.

² Aroweri taae rabejinma ne,
e findi fili ra xuruse de madonma dennaxe.

Mixi yo mu luma naa naxan xurusee tooroma.

³ Efirami taa makantaxi xun nakanama ne.

Damasi mu findima mangataa ra sonon.

Arami mixi donxoe luma ne alo Isirayilakae.

⁴ «Na boxoe Yaxuba xa dariye xurunma ne,

a fate xosima ne.

⁵ A luma ne alo xee xaba temui Refa gulunba kui.

Sansie tixi, e xabamae fa e xaba.

⁶ Bogi keren keren nan luma a sansi kon na,

alo Oliwi bogi keren keren luma a bili kɔn na ki naxe,
firin xa na mu a ra saxan lu a kɔn na,
naani xa na mu a ra suuli to salonyi keren ma.»
Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

⁷ Na loxɔe mixie fama ne Daali Marigi tode, naxan findixi Isirayila xa Seniyentɔe ra. ⁸ E mu e ya rafindima kuyee ma sonɔn, e belexe naxee yailanxi. E mu sigama surayi gande e xa wuri masolixie yire, e belexe sole naxee rafalaxi.

⁹ Na loxɔe e xa taa senbemaie rabɛninma ne, e findi fotɔnyi ra geya fari, alo Amori xa taae rabɛnin ki naxe Isirayilakae ya ra. A birin kanama ne.

¹⁰ Wo bara neemu wo Rakisima Ala ma,
naxan findixi wo kantama ra.

Wo bara sansi fanyi si naxan kelixi yire makuye.

¹¹ Wo to e si, e naxa bula wo ya xɔri na kuye iba geesege.

E naxa fuga keren na, kɔnɔ a xaba temui wo mu bogi yo toma naa.
Wo luma tɔɔe nan tun kui.

¹² Naxankate xungbe nan na ki.

Nama gbegebe na wundufe alo baa mɔɔnyi,
e na sonxɔe ratefe alo susui belebele.

¹³ Kɔnɔ hali e wundu,

e e gima ne Alatala xa xaape ya ra,

e siga yire makuye alo foye maale lagi xaninma ki naxe,

alo foye sexe xaninma ki naxe geyae fari,

alo turunnaade xube rakelima ki naxe.

¹⁴ E fama gere ra nunmare temui ne,

kɔnɔ beenun kuye xa iba, sese mu luma naa sonɔn.

Naxee dusuma won xun na, e fu won ma,

nee xa fe rabama na ki ne.

Naxee baganma won ma, e won ma naafuli tongo, e xa fe rapɔnma na ki ne.

18

Kusi xa naxankate

¹ Wo tan naxee na Kusi xuree naakiri ma,
xɔni gabutenyi xui mema dennaxe,

² naxee xɛerae xɛema kunkui kui baa ma.

N tan bara xɛerae xulunxie xɛe na si ma,
si bɔnsɔe kuye rayabuxi,

naxan magaaxu kabi e folɛ gere xa fe ra,

naxan sabatixi bɔxi ma xure wuyaxi na dennaxe.

³ Wo tan dunija mixi birin, naxee sabatixi wo xa bɔxi ma,
wo na tɔnxuma to geya fari, wo wo ya ti na ra.

Wo na sare xui me, wo wo tuli mati na ra,

⁴ barima Alatala yi nan masenxi n be, a naxe,

«N magoroxi n xɔnyi xaxilisa kui,

alo wuyenyi luxi sansi ma sogofure temui ki naxe,

alo nuxui na ti xe xun ma jeme ra.»

⁵ Beenun sansi xaba temui xa a li,

sansi na ge fugade, kɔnɔ a bogi mu minixi sinden,

Alatala fama ne sansi fuge bolonde fine ra,
a fa salonyie yati masege.

⁶ A bogi nan luma xonie nun wulai sube be,
e naxan donma sogofure nun jeme ra.

⁷ Na temui si senbema nde fama ne hadiya ra Mangɛ Alatala be,
si bɔnsɔe kuye, rayabuxi,
naxan magaaxu yire birin,
naxan xa xui fala xɔɔ.
E fama na hadiya ra Siyoni geya nan fari,
Alatala Senbema xili matɔxɔma dennaxe.

19

Misira xa naxankate nun e xa kisi

¹ Naxankate na Misira be.

Alatala na fafe Misirakae xili ma nuxui fari.
E xa kuyee na serɛnfe a ya ra,
gaaxui bara lu e bɔne ma.

² N Misirakae radinma ne e boore ra,
kankan nu fa a ngaxakerenyi nun a de fan boore gere taa nun mangeya
xa fe ra.

³ Limaniya bama ne Misirakae yi ra,
n e xa nate birin kana ne e ra.
E marasi fenma ne e xa alae ra,
e e benba faxaxie maxandi sematoee nun duuree saabui ra.

⁴ N Misirakae soma ne mangee yi ra naxee xa fe maxɔrɔxɔ,
naxee xa yaamari findi tɔɔre ra pama be.
Alatala Senbema xa masenyi nan ya.

⁵ Baa nun xuree ye xɔrima ne.

⁶ Ye naxan luma xureguli, a bɔrɔma ne, a xiri jaaxi fa te.
Sansi birin naxee na xure de ra e lisima ne.

⁷ Hali naxee na Nili xure xungbe de ra, a soma baa ma dennaxe, e fan
lisima ne.

Xe naxee na xure de ra, e xarama ne, foye fa a birin xanin.

⁸ Yexe suxui birin wama ne,
naxee kɔnyi nun yeɛ wolima xure ma.

⁹ Naxee gese rawalima, e fan luma ne tɔɔre kui, limaniya ba e yi ra.

¹⁰ Naxee dugie rawalima, e xun nakanama ne, e bɔne rapaaxu e ma.

¹¹ Sowan mangee mu sese fahaamuma,
Firawuna xa marasie mu xaxili fanyi yo sɔtɔxi yi fe kui.

Mixi a falama di Firawuna be,
«Muxu tan findixi lɔnnilae nan na,
mange forie xa die nan muxu ra?»

¹² Wo xa lɔnnilae na minden?

E xa wo rakolon Mangɛ Alatala fama naxan nabade Misira ra.

¹³ Sowan mangee findixi xaxilitare nan na,
Nofa mangee mu gexi fahaamui sɔtɔde.

Misira bɔnsɔe yareratie na Misirakae ralɔefe ne.

¹⁴ Marigi bara e xaxili ya iso,

alako e xa Misirakae raløe e xa fe birin kui,
e fa lu alø siisila naxan birama a xa bõxunyi ma.

¹⁵ Misirakae mu nõma sese ra e xa mangee nun e xa kuntigie saabui ra.

¹⁶ Na lõxøe Misirakae na Mange Alatala xa senbe to, e serenma ne gaaxui kui alø ginæe. ¹⁷ Yudaya xili nan fama Misirakae magaaxude a jaaxi ra, fe ma Alatala Senbema naxan natexi e xili ma.

¹⁸ Na lõxøe taa suuli nan luma Misira bõxi ma, naxee Kanaan xui falama, e man lu Alatala Senbema yi ra. Na taa nde fama ne xilide Heresi.

¹⁹ Na lõxøe serexebade keren luma ne Alatala be Misira bõxi tagi, tønsuma geme fan tima ne a be Misira naaninyi ra. ²⁰ Na findima Alatala Senbema xa tønsuma nun seedejõxõya nan na Misira be. E na e xui rate Alatala ma, a marakisima xæema ne e ratangade e xa paxankatamae ma.

²¹ Na lõxøe Alatala a yete masenma ne Misirakae be, e fa a kolon Ala ra. E fama a batude serexæ nun sansi xõri hadiya nan na, e keræ tongo a be e naxan nakamalima. ²² Alatala gbaloe ragoroma ne Misirakae ma, kõnõ e na e yete ragbilen a ma, Alatala man kinikinima ne e ma a xa hinne ra.

²³ Na lõxøe kira luma ne Misira nun Asiriya tagi. Asiriyakæ sigama ne Misira, Misirakae fan siga Asiriya. E malanma ne yire keren Alatala batufe ra.

²⁴ Na lõxøe Isirayila, Misira, nun Asiriya, barakæ luma ne e saxanyi birin ma dunja. ²⁵ Alatala Senbema dubama ne e be, a a masen, «Barakæ xa lu n ma pama Misira ma, barakæ xa lu n ma daalise Asiriya be, barakæ xa lu n ke tongoma Isirayila be.»

20

Tønsuma Misira nun Kusi xa fe ra

¹ Asiriya mange Saragon to a xa soõri mange xe Asidodi taa gere, a fa nõ a ra, a a suxu, ² Alatala naxa yaamari nde fi Amosu xa di Annabi Esayi ma. A naxæ, «I xa i xa sunnunyi dugi nun i xa sankiri ba, i lu na ki fa.» Esayi naxa a rabatu, a fa a jere a mageli ra.

³ Ne saxan to dangi, Alatala naxa a masen, «N ma konyi Esayi a jere xi a mageli nan na yi je saxan bun ma tønsuma ki ma Misira nun Kusi xa fe ra.

⁴ Asiriya mange fama Misiraka nun Kusika mixi suxuxie xaninde na ki ne. Dimedie nun forie birin sigama e mageli nan na yaagi kui. ⁵ Mixi naxee xaxili nu tixi Misira nun Kusi ra, e luma gaaxui nun yaagi nan kui. ⁶ Na lõxøe naxee nu sabatixi baa de ra e a falama ne, «Fe mato naxan nabaxi Misirakæ nun Kusikæ ra. Muxu xaxili nu tixi e tan nan na e xa muxu ratanga Asiriya ma. Yakõsi muxu fa ratangama di fa?»»

21

Babilon xa paxankate

¹ Naxankate masenyi nan ya gbengberenyi be naxan na baa de ra. Mixi magaaxuxie na fafe alø turunnaade kelife Negewi gbengberenyi ma fe xõrõxõe kelima dennaxæ.

² N bara laamatunyi magaaxuxi to.

«Yanfante na yanfe tife, kasarati na kasaræ tife.

Elama, gere ti a be. Mediya, a rabilin.

N fama tõræ dande Babilon findixi naxan saabui ra.»

³ «Na kui n fate yati na tɔɔɔɔfe alo ginε di furi na keli a ra.
N naxan to, n naxan mε, na bara n kaaba.

⁴ N bɔɔɔɔ na tɔɔɔɔfe, n na sεrεnfe gaaxui kui.
N nu na bɔɔɔsa mamefe alako n xa malabui sɔɔɔ,
kɔɔɔ yakɔsi na bara findi fe magaauxui ra n bε.»

⁵ «Donse yailan, won xa won dεge yire keren.
Sɔɔɔri yareratie wo wo xa kanta see yailan.»

⁶ Alatala a masen nε n bε, a naxε,
«Yire makantε ti, alako a fe naxan toma a xa na masen wo bε.

⁷ A fama nε sɔɔɔrie tode firin firin na, soee, sofalee, nun ɔɔɔɔmεε fari.
A xa e mato a fanyɔ ra.»

⁸ A mu bu, yire makantε naxa a xui ramini alo yetε xaɔɔɔ, a falafe ra,
«Lɔɔɔ yo lɔɔɔ n tima naa fe matode,
kɔɔɔ yo kɔɔɔ n mame tima naa.

⁹ N sɔɔɔri ragie toma fa ra firin firin na.
E naxε, «Babilɔn bara bira,
e xa kuyee birin saxi bɔɔxi ma xuntun xuntunyi ra.»

¹⁰ Wo tan n ma pama naxan bara bɔɔnbɔ alo maale naxan na lonyi ma,
Isirayila Marigi Alatala Senbema xa masenyi nan yi ki.»

Duma xa ɔɔɔankatε

¹¹ ɔɔɔankatε na Dumakae bε.
Mixi nde n xilima kelife Seyiri, a naxε,
«Yire kantama, munse rabaxi yi kɔɔɔ ra?
Munse dangixi naa?»

¹² Yire kantama fa a yaabi,
«Kuyε na ibafe, kɔɔɔ kɔɔɔ man soma nε.
Xa wo wama na kolonfe,
wo man xa fa n maxɔrin.
Iyo, wo man xa fa.»

Arabu xa ɔɔɔankatε

¹³ ɔɔɔankatε na Arabue bε.
Wo tan Dedanka naxee yonkinma kɔɔɔ ra Arabu wula i,

¹⁴ wo xa fa ye ra mixie bε ye xɔli na naxee ma.

Temakae wo xa fa taami ra mixi bε

¹⁵ naxee na e gife santidεgεma ya ra naxan wama e faxafe,
naxee na e gife xali ya ra naxan wama e sɔɔɔɔfe.

¹⁶ Alatala yi nan masenxi n bε, «Nε keren nan tun luxi Kedari xa fe xa
dan, alo walike ɔɔɔ kontima ki naxε. ¹⁷ Kedari xa sɔɔɔrie xa xalie xurunma
nε.» Alatala nan xui a ra, Isirayila Marigi Ala.

22

Darisalamu xa ɔɔɔankatε

¹ ɔɔɔankatε na gulunba bε toe tima dennaxε.

Munse a niyaxi wo birin texi wo xa banxie fari?

² Singe wo nu xulunyi rabama, wo nu wo xui ite ɔɔɔexinyi kui,
kɔɔɔ yakɔsi wo xa fe na di?

Wo xa mixie mu faxa santidεgεma ra,
e mu faxa gere kui.

3 Wo xa mangēe nan tun e gixi e siga yire makuye.
Mixi naxee luxi, nee bara suxu gere yo mu so.

4 Na kui n naxa a fala, «Wo n lu na, n xa wa a xοrοxοe ra.
Wo naxa kata n madundufe ra n ma jama xa kasare ma.»

5 Alatala Senbema xa loxoe ya isoxi nan nu a ra,
kasare nun toore nu gboxi femui naxe gulunba kui toe tima dennaxe.
Tete nu birama, sonxoe nu tema geya fari.

6 Elamakae e xa xali sase gbakuma e ma,
e nu sigama soori ragisee kui nun soe fari.
Kirikae e xa wure lefae mabama.

7 Soori nu bara wuya wo xa gulunba fanyie kui,
e nu wuya wo xa taa naade ra.

8 Sese mu luxi wo nun wo yaxuie tagi sonon.

Na loxoe wo naxa geresosee tongo naxan nu nu mange xa banxi kui.

9 Wo naxa a to yale gbege nu bara ti Dawuda xa taa tete ma.
Wo naxa ye ragata yire nde lanbanyi.

10 Wo naxa Darisalamu banxie mato, wo fa nde rabira alako wo xa tete
senbe so.

11 Wo naxa ye ragatade yailan tete firinyie tagi,
ye sama naxan kui kelife ye ragatade fori.

Konon wo mu wo ya rafindixi Ala ma naxan nu bara na fori yailan.

Wo mu la a yailanma ra naxan nu bara nate tongo na wali xa fe ra kafi a
rakuya.

12 N Marigi Alatala nu bara xili ti na loxoe jama xa wa sunnunyi kui,
wo xa wo xunyie bi, wo xa sunnunyi dugi ragoro wo ma.

13 Konon wo mu tin na ra, wo naxa xulunyi ti jexixinyi kui,
wo ninge nun yexee faxa wo naxee donma,
wo weni min a falafe ra,

«Won xa won dege, won xa wo min, barima tina won faxama ne.»

14 Alatala Senbema bara a masen n be, a naxe,

«Wo xa yi yunubi tan mu xafarima han wo faxa loxoe.»
Mange Alatala xui nan yi ki.

15 N Mange Alatala naxa a masen n be, a naxe,

«Siga mange banxi xunyi Sebina yire, a fala a be,

16 «I gbe na munse ra be?

Nde na i be be naxan a niyama i xa gaburi tofanyi ge yi geya fari?

17 A gbe mu luxi, Alatala xa i suxu, a xa i woli yire makuye.

A i maxirima ne alo kote,

18 a i woli boxi belebele nde ma.

I tan nun i xa soori ragise fanyie xa fe nonma menni ne,
i tan naxan i xa mange bonsoe rayaagi.

19 N i kerima ne i xa walide,

n i tide bama ne i yi ra.»

20 «Na loxoe n Xilikiya xa di Eliyakimi xilima ne, a xa n ma wali raba.

21 N i xa mange guba ragoroma ne a ma, n i xa beleti xiri a tagi, n fa i xa
mangeya fi a ma. A findima Darisalamukae nun Yudayakae baba nan na.

22 N Dawuda xa mangeya saabi soma ne a yi ra. A na naade nde rabi, mixi
yo mu a balanma. A na naade nde balan, mixi yo mu a rabima. 23 A fama
ne binye ra a baba bonsoe be. N a tima ne alo wuri di naxan banbanxi a

fanyi ra banxi bili ma, ²⁴ a baba bɔnsɔɛ xa fe birin gbakuma naxan na, fe xunxurie nun fe xungbee.»

²⁵ Mange Alatala man naxa a masen, «Kɔnɔ lɔxɔɛ nde na wuri di naxan nu banbanxi a fanyi ra banxi bili ma, a fama nɛ bolonde, a bira a nun fe naxan birin nu gbakuxi a ra.» Alatala xui nan na ki.

23

Tire xa naxankate

¹ Naxankate na Tirekae bɛ.
«Tarasisi kunkui kanyie, wo xa wo wa xui ite,
barima Tire bɔxi xun bara rakana.
Banxi mu luma naa sɔnɔn,
wafu birin bara kana.»
Sipirika ndee xa masenyi nan na ki.

² Wo wo sabari, wo tan naxee sabatixi baa dɛ ra,
wo tan naxee findixi yulɛɛ ra Sidɔn taa kui,
wo tan naxee bara naafuli sɔto yuleya ra wafu dɛ saabui ra.

³ Baa bara a niya wo xa sansi xɔri sɔto kelifɛ Sixori.
Daxamui naxan mini Nili xure dɛ ra, na nan findixi bannaya ra wo bɛ.
Namanɛɛ xa makiti xungbe raba nɛ wo xɔnyi.

⁴ Sidɔnkae, wo yaagi,
wo tan naxee xa nɔɛ nu na baa xun ma.
Xui nde minima kelifɛ baa ma, a naxɛ,
«N luxi nɛ alɔ di baritare,
naxan mu di bari xɔnɛ kolon,
naxan mu di yo barima,
naxan mu di yo ramɔma, xɛmɛ xa na mu a ra ginɛ.»

⁵ Misirakae na na xibaaru mɛ Tire xa fe ra,
e fama nɛ gaaxude.

⁶ Wo xa siga Tarasisi.
Wo tan naxee na baa dɛ ra, wo xa wo wa xui ite.
⁷ Singe wo xa taa nu na jɛlɛxinyi nan kui,
kɔnɔ yakɔsi nde wo xa mixie xaninxɪ yire makuye?

⁸ Nde yi nate tongoxi Tire xili ma,
a tan naxan nu mangɛ tima,
a tan naxan xa yulɛɛ nu findixi kuntigie ra,
a tan naxan xa yulɛɛ nu binyaxi duniɲa birin ma?

⁹ Alatala Senbema nan yi nate tongoxi,
alako yetɛ igboya xa kana,
xili xungbe kanyie xa magoro.

¹⁰ Tarasisikae, wo xa bɔxi rawali
alɔ a rabama Nili xure dɛ ra ki naxɛ,
barima Sidɔn nun Tire xa wafue mu na sɔnɔn.

¹¹ Alatala bara a belɛxɛ itala baa xun ma,
a bara mangɛyae raserɛn.
A bara yaamari fi Fenisiya xa yire makantaxie xa kana.

¹² A naxɛ, «I tan Sidɔn taa tofanyi,
i mu luma bere ra sɔnɔn,

e fama ne i xun nakanade feo.
Hali wo wo gi Sipiri suri ma,
wo mu boḡesa sotoḡa.

¹³ Kalide boxi mato ba. E xun bara rakana.
Asiriyakae bara sa wulai subee sagoe.
E bara e xa yire makantaxie rabilin,
e fa e gere han sese mu luxi sonon.»

¹⁴ «Tarasisi kunkui kanyie, wo xa wo wa xui ite,
barima wo xa wafu makantaxi xun bara rakana.»

¹⁵ Tire luma neemui nan kui han ne tongo solofere, mange keren xa bui xasabi. Ne tongo solofere ranonyi, fe fama rabade Tire be alo a falaxi sigi kui langoe gine xa fe ra ki naxe,

¹⁶ «I tan langoe gine, birin neemuxi naxan ma,
i xa kora bonbo a fanyi ra taa kui,
i xa sigi sa alako mixie xa ratu i xa fe ma.»

¹⁷ Ne tongo solofere ranonyi, Marigi a ya rafindima ne Tire ma. A gbilenma ne a xa langoeḡa fori ma, a a yete sa dunija mangeyae birin sagoe kobiri xa fe ra. ¹⁸ Kono a xa geeni fama rawalide Alatala xa fe nan kui. A mu noma na ragatade a yete be, a luma mixie nan be naxee birama Alatala foxo ra, alako e xa donma fanyie nun baloe gbeḡbe soto.

24

Dunija xa naxankate

¹ Alatala fama ne dunija kanade,
sese mu lu boxi ma sonon,
adamadie yensenma ne.

² Mixi birin luma toore nan kui:
serexedube nun nama, kuntigi nun konyi,
gine banxi kanyi nun konyi gine, yule nun saresoe,
yefu ti nun setare, doni tongoe nun doni kanyi.

³ Dunija fama ne kanade,
a isee birin nonma ne a ma.
Alatala xui nan na ki.

⁴ Dunija tuxunsanma ne, a ixarama ne,
kuntigie yati halakima ne.

⁵ Dunija mixie bara dunija koso,
e bara e kobe so seriyē ra,
e Ala xa yaamarie matandi,
e a xa saate kana.

⁶ Na nan a ra Alatala dunija halakima,
na kote dusu adamadie xun na,
dunija mixie mu gbo sonon.

⁷ Xe xaba temui sansie xurunma ne,
xe xabae nimisa.

⁸ Sanbanyi nun kora xui danma ne,
xulunyi yensen.

⁹ Mixie mu e seewama sigi xui ra,
donse yati mu rafanma e ma.

¹⁰ Taa kanaxi luma na ki ne tun,

a banxie birin balan.

¹¹ Sɔnxɔɛ tema nɛ taa kui minse nun donse xa fe ra.
Sɛɛwɛ bara ɲɔn, ɲɛlexinyi bara siga.

¹² Sɔntɔɛ nan tun luma taa kui fa,
taa naade kana feo.

¹³ Na ɲaxankate na ɲɔn dunɲa bɛndɛ fupi fari ɲamanɛɛ tagi,
na luma nɛ alɔ oliwi bili naxan imaxama alako a bogie xa ba,
na luma nɛ alɔ sansi tɔnsɔɛ keren keren naxee luma xɛ ma xɛ xabae dangi
xanbi.

¹⁴ Kɔnɔ naxee na sogegorode biri,
nee e xui itema nɛ sɛɛwɛ ra,
e bɛɛti ba Alatala matɔxɔfe ra.

¹⁵ Naxee na sogetede biri,
nee Alatala matɔxɔma nɛ,
e Isirayila Marigi Alatala xili matɔxɔ baa surie ma.

¹⁶ Kelife dunɲa tunxun naanie ra,
won bɛɛti mɛma nɛ naxan a falama,
«Nɔrɛ kanyi nan Tinxintɔɛ ra.»

Kɔnɔ n tan naxa e yaabi,
«N xun nakanafe, n fate na bafe n ma.
Naxankate na n bɛ.

Tinxintaree bara n yanfa a ɲaaxi ra.»

¹⁷ Gbaloe nan wo lima, wo tan dunɲa mixie.

¹⁸ Naxan na a gi na gbaloe ya ra, a birama yili nan kui.
Naxan na te na yili kui, yeɛ nan dusuma a xun na.

Koore walaxe birama nɛ,
bɔxi fan sɛrɛn.

¹⁹ Dunɲa kanama nɛ, a ibɔɔ, a sɛrɛn.

²⁰ A dagalanma nɛ alɔ siisila,
a imaxa alɔ bage turunnaade mini temui,
barima a xa yunubie bara gbo.
A birama nɛ, a mu kelima sɔnɔn.

²¹ Na lɔxɔɛ Alatala koore daalie nun dunɲa mangɛɛ ɲaxankatama nɛ e xa
walie ma.

²² E fama nɛ malande yire keren alɔ geelimanie naxee na geeli kui.
E buma nɛ naa han e fa kiiti.

²³ Kike nun soge lɔɛma nɛ,
Mange Alatala yaamari tima nɛ Siyoni geya fari Darisalamu
forie ya i a nɔrɛ fanyi bun ma.

25

Tɔɔrɔmixi xa kantari na Ala nan na

¹ Alatala, n Marigi na i tan nan na.

N i xili matɔxɔma nɛ i xa fe makaabaxie xa fe ra,
n naxee natexi kabi temui xɔnkuye dugutɛgɛɲa kui.

² I bara muxu yaxuie xa taa makantaxi rabira,
a findi gɛmɛ yensɛnxie ra naxan mu tima sɔnɔn.

³ Na nan a ra ɲama sɛnbɛmae i matɔxɔma nɛ,

si ñaaxie fa i binyade.

⁴ I findixi misikiine xa kantari nan na, yire makantaxi tóorómixi luma dennaxe.

I luxi alo banxi fanyi turunnaade kui, alo bage naxan tixi soqe ya ma.

Si ñaaxi maniyaxi turunnaade nan na naxan bonboma banxi ra,

⁵ a lu alo wuyenyi naxan na gbengberenyi ma.

I pamane xa sonxoe raxinbelima ne, alo nuxui niini nde bama soqe xa wuyenyi ra ki naxe.

Na jama ñaaxi xa sigi sa danma na ki ne.

⁶ Yi geya fari, Alatala Senbema fama ne xulunyi belebele tide, jama birin xa minse nun donse ñoxunmee li naa.

⁷ Yi geya fari, Alatala fama ne mafelenyi bade bonsoe birin ma,

⁸ a saya xa fe kanama ne abadan.

Won Marigi Alatala yaye mafurukuma ne yatagi birin ma, a a xa jama xa yaagi birin ba duniya ya xori.

Alatala xui nan na ki.

⁹ Na loxo e a falama ne,

«Won Marigi Ala nan yi ki won won xaxili tixi naxan na.

A bara won nakisi.

Alatala nan yi ki won won xaxili tixi naxan na.

Won xa seewa a xa kisi ra.»

¹⁰ Alatala xonye luma ne yi geya fari,

konso Mowabakae maboronma ne alo sexe.

¹¹ E katama ne e xa e ba a yi ra,

konso Alatala e xa yete igboya ragoroma ne,

a e senbe birin jon.

¹² A e xa yire makantaxie rabirama ne,

a na birin butuxun han a findi xube ra.

A e xa yete igboya ragoroma ne feo.

26

Taa senbema xa beeti

¹ Na loxo e yi beeti nan bama Yudaya boxi ma:

Ala bara taa senbema fi won ma, naxan xa tete findima kisi ra won be.

² Naade xa rabi, jama tinxixi xa so, jama naxan mu lanlanteya kana.

³ Mixi naxan panige fan,

a findima bonesa kanyi nan na, barima a laxi i ra.

⁴ Wo wo yete taxu Alatala ra temui birin, barima Alatala nan na Ala ra naxan na abadan, naxan senbe gbo alo fanye.

⁵ A bara yete igboe ragoro,

a e xa taa itexi igoro, a findi xube ra,

⁶ misikiinee nun setaree naxan iboronma.

⁷ I tan Alatala tinxixi, i tinxintoe xa fe sooneyama ne.

⁸ Muxu jereema i xa seriye nan ma, muxu xaxili tixi i ra.

Muxu i xili matoxoma muxu boɲe birin na.

⁹ Muxu nii yati hayi na i ma kɔe ra, a i fenma geesege.

I na i xa kiiti sa duniɲa ma,
na nan duniɲa mixie matinkanma tinxinyi ra.

¹⁰ Kɔno mixi paaxie tan, hali e kinikini e ma,
e mu birama tinxinyi foxo ra.

Hali pama birin birama tinxinyi foxo ra,
e tan tondima ne gbilende fe paaxi foxo ra,
e mu gaaxuma Alatala xa mangeya ya ra.

¹¹ Alatala, i senbe gbo, kono e mu na toma.

I xanunteya naxan saxi i xa pama ma, a niya e xa na to,
na xa findi e be yaagi ra, i xa te fa e gan.

¹² Alatala, i bara boɲesa fi muxu ma,
barima i tan nan muxu xa wali birin nakamalima muxu be.

¹³ Muxu Marigi Alatala, marigi gbeteɛ bara noɛ doxo muxu ma bafe ra i
tan na,

kono muxu i tan nan keren batuma.

¹⁴ Na marigie bara faxa, e mu baloma sonon, e nii mu kelima abadan.

I bara keli e xili ma, i e sonto.

I bara e xa fe birin nalɔe.

¹⁵ Alatala, i bara i xa pamanɛ ragbo ye,
i bara e xa boxi naaninyie masara, boxi xa gbo.

I bara matoxoɛ soto na fe kui.

¹⁶ Alatala, e nu na i fenfe i xa paxankate kui,
e fa i maxandi.

¹⁷ E nu e xui itema i ma alo gine naxan na di barife toore kui.

¹⁸ Muxu bara tooro na di barife kui,
kono na fe findixi fufafu nan na.

Muxu mu wali yo rabaxi naxan findixi kisi ra duniɲa be,
e mu kisi soto muxu saabui ra.

¹⁹ Kono i tan nan faxa mixie rakelima faxe ma.

«Wo tan naxee saxi bende bun ma,

wo xa keli, wo xa seewa.

Wo luxi ne alo xini soge naxan ralɔema.

Wo fan nalɔema na ki ne.»

²⁰ N ma pama, wo xa gbilen wo xonyi,

wo xa naade balan saabi ra.

Wo xa wo noxun dondoronti han yi xone xa dangi sinden.

²¹ Alatala fama ne kelife a xonyi,

a fa duniɲa mixie raton e xa yunubie xa fe ra.

Boxi wuli dentegema ne a naxan minxi,

a mu mixi faxaxie ragatama sonon.

27

Isirayila xa kisi

¹ Na loxoɛ, Alatala ninginange magaaxuxi paxankatama ne a xa san-
tidegema xungbe ra.

Na xili Lewitan, a sabatixi baa nan ma.

A suxufe xoroɔ, barima a salaxun a gbe ra,

kɔnɔ Alatala a sɔntɔma nɛ.

² Na lɔxɔɛ, wo xa bɛɛti ba n ma weni bili fanyie xa fe ra.

³ N tan Alatala nan na a kantama ra.

N ye sama nɛ a ma tɛmɔi birin.

N a kantama nɛ kɔɛ nun yanyi ra alako mixi yo naxa a tɔrɔrɔ.

⁴ N xɔnɔ xɔnɔ, kɔnɔ xa n sa tunbee li naa,
n e gerema nɛ, n tɛ din e ra.

⁵ Xa a sa li e naxa fa n yire lanyi xiride,
n tinma nɛ a ra a fanyi ra.

⁶ Lɔxɔɛ na fafe, Yaxuba bɔnsɔɛ a sanke sɔrɔnma nɛ,
Isirayila bɔnsɔɛ a salonyie nun a fugee ramini,
a dunɔpa rafe a bogie ra.

⁷ Alatala Yaxuba bɔnsɔɛ bɔnbɔ nɛ, alɔ a e yaxuie bɔnbɔ ki naxɛ?
A e faxa nɛ, alɔ a e faxa ki naxɛ?

⁸ A xa xɔnɛ naxa din e ra, a e xanin alɔ foye xungbe.

⁹ Yaxuba bɔnsɔɛ xa yunubie xafari na ki nɛ.

Na kui, e naxa kuye sɛrɛxɛbadee kana,
e naxa Asera wuri masolixie ba e xa bɔxi ma,
e naxa kuye xa surayi gansee kana.

¹⁰ Taa sɛnbɛmae bara kiro,
e findi nɛ yire rabɛpinxi ra alɔ gbɛngberenyi.
Ningee nu luma naa e dɛmadonde,
e e sa, e mɛnni wuri burɛxɛ birin don.

¹¹ Wuri salonyie na xara, ginɛe nu e gan tɛ ra.

Nama xaxilitare nan nu a ra.

E daali mange mu kinikinixi e ma na nan ma.

Naxan e daaxi, na mu hinnɛxi e ra.

¹² Na lɔxɔɛ, Alatala wuri bilie imaxama nɛ, keli Efirati xure dɛ ra han
Misira xure dɛ ra. A wo tan Isirayila xa die birin matongoma nɛ keren
keren.

¹³ Na lɔxɔɛ, feri xungbe fema nɛ, alako mixi naxee nu lɔɛxi Asiriya bɔxi
ma, a nun naxee nu yensenxi Misira bɔxi ma, e birin gbilenma nɛ, e fa
suyidi Alatala bɛ geya sɛniyenxi fari Darisalamu.

28

Naxankatɛ na Samari bɛ

¹ Naxankatɛ na Efirami taa yetɛ igboe siisilae bɛ,
naxan tixi gulunba koore ra,

kɔnɔ a xa tofanyi luxi nɛ alɔ sansi fugee lisixi.

² Sɛnbɛmae nan fafe yi ki Marigi xili ra,
naxan luxi alɔ turunnaade foye xungbe,
alɔ balabalan tune naxan sɛnbɛ Samari xun nagoroma.

³ Efirami taa yetɛ igboe siisilae birama nɛ, e maboron.

⁴ Na sansi fugee lisixi naxan tixi gulunba koore ra,
a luxi nɛ alɔ xɔrɛ bogi mɔxi naxan donma kerenyi ra.

⁵ Na lɔxɔɛ, Alatala Sɛnbɛma luma nɛ alɔ mange katanyi tofanyi a xa pama
dɔnxɔɛɛ bɛ.

6 A xaxili tinxinxi fima ne kiitisae ma,
a senbe fi soorie ma naxee na gere kui.

7 Kono wo xa serexedubee nun namijonmee bara loe.
Beere e dagalanma ne,
e daxu laamatunyi to temui,
e mu fata fe tagi rabade.

8 E tixi e yete xa boxunyi tagi, e birin noxoxi a naaxi ra.

9 «Ala wama e xaranfe?
A fahaamui fima e ma?
E luxi alo diyore naxee de baxi e nga xijne ra.

10 Fo a xa woyen e be diyore daaxi.»

11 Alatala fama a masende yi nama be xone saabui ra,

12 «Malabude nan yi ki, wo xa wo malabu.

Yire raxaraxi na a ra.»

Kono e mu tin e tuli matide a ra.

13 Na kui Alatala fama ne masenyi tide e be diyore daaxi,
alako e xun xa rakana, yaxuie xa e suxu, e e xanin.

14 Awa, wo tan mixi mayelee,
wo tan naxee Darisalamu yamarima,
wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra.

15 Wo naxe, «Muxu nun saya bara saata,
muxu nun gaburi bara lanyi xiri.
Gbaloe yo mu muxu lima won ma kantari kui.»

Kono e na e noxunfe wule xanbi ra.

16 Alatala e yaabima ne,
«N bara geme haggide doko Siyoni,
geme fanyi naxan mu kanama.
Limaniya mu bama mixi yi ra naxan a taxuma na geme ra.

17 N bara tinxinyi ti seriye ra, n bara nondi sa kiiti ki ra.

Wo xa wule naxee findixi wo xa kantari ra,
banbaranyi fama ne e xaninde.

18 Wo xa saate, wo nun saya ra, a kanama ne,
wo xa lanyi, wo nun gaburi ra, a fulunma ne.
Gbaloe noma ne wo ra a fanyi ra.

19 Fe xoxoxe na wo li, a wo xun nakanama ne,
geesege yo geesege, fejen yo fejen, ke yo ke.
Wo na so yi fe kui, wo ifuma ne gaaxui ra.»

20 «Wo xa sade xurun, wo mu noma wo sade a ma.
Wo xa xinbeli dugi xurun, a mu wo kantama xinbeli ra.

21 Alatala kelima ne alo a keli Perasimi geya fari ki naxe,
a xonoma ne alo a xono Gabayon gulunba kui ki naxe,
alako a xa a xa wali makaabaxi raba.

22 Na kui wo ba mayele tife,
alako a naxa fa gbilen wo xiri ra,
barima Ala bara a xa nate masen n be boxi kanafe ra.»

23 «Wo wo tuli mati n xui ra,

wo wo tuli mati n ma masenyi ra.

²⁴ Xε sa xε buxama temui birin?

A bendε ramaxama lɔxɔε birin?

²⁵ A na ge bɔxi buxade, a mu sansi garansanma?

A mu sansi xɔri birin wolima a ki ma?

²⁶ A Marigi Ala a xaran a si ki ra.

²⁷ Sansi mɔoli nde mu bɔnbɔma wure ra,

a bɔnbɔma wuri nan na.

²⁸ Sansi mɔoli gbete noma bɔnbɔde wure ra,

kɔnɔ a mu radangima a i.

²⁹ Na wali ki birin fatanxi Alatala Senbema nan ma.

A xa walie makaaba, a xa fe fanyie gbo.»

29

Naxankate na Darisalamu be

¹ Naxankate na Ariyeli taa be,

mange Dawuda nu sabatixi dennaxe.

Wo xa nu wo xa salie raba ra ne yo ne alo wo darixi a ra ki naxe,

² kɔnɔ n fama ne Ariyeli xa tete rabilinde,

a fa tɔɔɔ gere kui, a xa lu alo serεxεbade naxan dexexi.

³ N fama ne wo rabilinde n ma sɔorie ra,

muxu xa wali raba wo xa tete kanade.

⁴ Wo xa fe fama ne magorode han a lu alo wo xui na minife bɔxi nan bun ma.

Wo xa wɔyenyi makolikolima ne kelifε gaburi kui.

⁵ Wo yaxuie wuyama ne alo xubutanyi,

e xa sɔorie luma ne alo maale lagi foye ma.

Kɔnɔ na temui ya magire keren kui,

⁶ Alatala Senbema fama ne sesarinyi nun galanyi ra, bɔxi serεnma ne, turunnaade goroma ne, te minima ne.

⁷ Na temui Ariyeli yaxuie lɔema ne keren na,

e fa lu alo xiye paaxi mixi raxunuma temui naxe.

Na sɔorie nun e xa gereso wali birin nɔnma ne feo.

⁸ A luma ne alo kaamεtɔε naxan xiye sa a na a degefe,

kɔnɔ a fa xunu kaame ra a ma.

A luma ne alo mixi naxan xiye sa a na ye minfe,

kɔnɔ a fa xunu ye xoli ra a ma.

A luma na ki ne na sɔori gali xa fe ra naxan na Siyoni mixie gerefe.

⁹ A xa findi wo be tεrenna ra, wo de xa ixara.

Wo wo yae raxi, wo xa findi donxuie ra.

Wo na dagalanfe siisi daaxi, kɔnɔ beere mu a ra.

¹⁰ Alatala nan wo raxixi,

a bara wo xa namijnɔnmεe yae balan,

a bara wo xa sematɔε xunyi makoto.

¹¹ Yi laamatunyi luxi ne alo sebeli matɔnxumaxi. Na soma mixi nan yi naxan fata a xarande alako a xa a xaran, kɔnɔ a fa a yaabi, «N mu noma a xarande wo be, barima a balanxi tɔnxuma ra.» ¹² Xa na mu a ra, a luxi alo sebeli naxan soma mixi xarantare yi ra alako a xa a xaran, kɔnɔ a fa a yaabi, «N tan mu fata a xarande.»

¹³ Alatala xa masenyi nan ya:

«Yi pama bara fa, e xa n matoxo e de ra, konɔ e boɲe tan makuya n na.
E xa batui findixi adamadie xa yaamari ratinmefe nan tun na.

¹⁴ Na nan a toxi n man yi pama de ixarama ne kaabanakoe ra.
Lɔnnilae xa lɔnni mu gema na kolonde,
fe kolonyie mu soma na fe kui.

¹⁵ Naxankate na mixie be naxee e nɔxunma Alatala ma nate kobi rabafe
ra.

E to e xa walie rabama dimi nan kui,
e maɲoxun, «Nde muxu toxi? Nde a kolon muxu naxan nabama?»

¹⁶ Wo xa daxuna senbe gbo.

Bende noma lude alo a yailanma?

Se yailanxi noma a falade a yailanma be, a mu n yailanxi?

Feɲe noma a falade a yailanma be, a xaxili mu fan?»

¹⁷ A gbe mu luxi Liban wondi xa masara xe ra,
xe fan xa masara wondi ra.

¹⁸ Na loxoɛ, tuli xorie kitaabui xaranmae xui mema ne,
donxuiɛ fan minima ne dimi xora, e se to.

¹⁹ Yetɛ magoroe seɛwama ne Alatala ra,
misikiineɛ seɛwama ne Isirayila xa Seniyentɔɛ ra.

²⁰ Funmala mu luma naa sonɔn,
mixi mayele loɛma ne.

Fe kobi rabae loɛma ne.

²¹ E mixi toɲɛgema wule ra, e gantanyi italama tinxintɔɛɛ be.

²² Yaxuba bonsoɛ Marigi xa masenyi nan ya naxan Iburahima xun saraxi:
«To dangi xanbi, Yaxuba bonsoɛ mu yaagima sonɔn,
a boɲe mu ranaaxuma a ma.

²³ A xa die na n ma walie to e tagi,
e n xili binyama ne,

e e magoroma ne Yaxuba xa Seniyentɔɛ be,
e gaaxuma ne Isirayila Marigi Ala ya ra.

²⁴ Mixi ifuxi fahaamui sotoma ne,
sonxoɛ rateɛ tinma ne lɔnni ra.»

30

Naxankate bonsoɛ murutɛla be

¹ Alatala xa masenyi nan ya,

«Naxankate na bonsoɛ murutɛla be.

E nateɛ tongoma, naxee mu kelixi n tan ma.

E saatɛɛ xirima, n Xaxili mu e yamarixi naxee ra.

Na kui e yunubi xun masama tun.

² E sigama Misira, e e yetɛ taxu menni mange ra.

E wama lufe a xa kante bun ma.

E na birin naba n tan xanbi.

³ Misira mange xa kante findima yaagi nan na wo be,

lufe a xa niini bun ma na wo toɲɔma ne tun.

⁴ Hali wo kuntigie xee Sowan nun Xanesi Misira boxi ma,

⁵ e birin fama lude yaagi nan kui na pama xa fe ra naxan mu e malima.

E mu wo demenma, e wo rayaagima tun.»

⁶ Naxankate na Negewi gbengberenyi subee be.

E bɔxi xɔrɔxɔe nan igirima yete nun bɔximasee na dennaxe,
e xa bannaya xaninfe ra sofalee nun nɔxɔmɛe fari nama xɔn ma,
naxan mu fata e malide fefe ma.

⁷ Misira xa mali findima fe fufafu nan tun na!

Na nan a ra, n naxa yi xili sa a xun ma: Turunnaade taganxi.

⁸ Yi fe sebe walaxe ma e be,

a sebe buki ma alako a xa findi seede ra abadan.

⁹ Nama murutela nan a ra, naxan a booree madaxuma,
naxan mu wama a tuli matife Alatala xa seriye ra.

¹⁰ E a falama sematoe be, «Wo naxa laamatunye to.»

E a falama namijɔnmɛe be, «Wo naxa masenyi tinxinxi ti.»

E naxe, «Wo xa masenyi nɔxunmɛe ti,
wo xa wɔyen fanyi fala, hali nɔndi mu a ra.

¹¹ Wo xa keli yi kira xɔn ma,
wo xa Isirayila xa Seniyentɔe masenyi lu naa.»

¹² Isirayila xa Seniyentɔe xa yaabi nan ya,

«Wo to tondi yi masenyi ra,

wo fa la tɔɔre nun madaxui ra,

¹³ yi yunubi luma ne wo be alo tete kanaxi,
naxan birama terenna ra.

¹⁴ A kanama ne alo feje kanaxi,
hali te ko se, xa na mu a ra ye base mu mini a kui.»

¹⁵ Marigi Ala naxan findixi Isirayila Seniyentɔe ra, a xa masenyi nan ya:

«Xa wo gbilen n ma, wo fa wo raxara,
n wo rakisima ne.

Xa wo dɔxɔ, wo fa wo taxu n na,

n senbe fima ne wo ma.

Kɔnɔ wo mu tin na ra.

¹⁶ Wo naxe, «Ade, muxu tan muxu gima soee nan fari.»

Awa yire, wo fama gide.

Wo naxe, «Muxu tan muxu gima soe xulunxie nan fari.»

Awa yire, kɔnɔ wo kerimae xulun wo be.

¹⁷ Wo wulu keren, wo gima ne wo yaxui keren ya ra.

Xa yaxui suuli na a ra, wo birin wo gima ne,

wo fa lu alo geya wuri keren gbansan tixi naxan fari.»

¹⁸ Kɔnɔ na kui Alatala na mame tife alako a xa hinne wo ra.

A fama ne kelide, a kinikini wo ma,

barima Alatala tinxin.

Seewe na mixi be, naxan a xaxili tixi a ra.

¹⁹ Siyonikae, wo tan naxee sabatixi Darisalamu,

wo mu yaye raminima sɔnɔn.

Wo na a xili, a hinnema ne wo ra,

a na wo xui me, a wo yaabima ne keren na.

²⁰ Hali wo Marigi a niya wo xa lu fe xɔrɔxɔe kui,

wo karamɔxɔe mu e nɔxunma wo ma sɔnɔn,

wo fama ne e tode wo yae ra.

²¹ Wo na siga yirefanyi ma, wo na siga kɔɔla ma,

wo fama ne masenyi mede wo xanbi ra naxan a falama wo be,

«Kira fanyi nan ya, wo xa wo jere a xon ma.»

²² Na kui wo xa kuye naxee yailanxi gbeti nun xεema ra,
wo fama ne nee wolide alo se seniyentaree,
wo fa a fala, «Wo keli be!»

²³ Na temui Alatala tune rafama ne wo xa sansie ma,
wo xa boxi daxamui gboma ne.

Na temui wo xa xurusee sigama ne e demadonde fili xungbee ma.

²⁴ Ninge nun sofale naxee xe buxama,
e fama se fanyi nan donde naxan nafalaxi e be.

²⁵ Xuree wuyama ne wo xa geyae fari.

Na temui faxe xungbe nan tima,
yire senbema itexie rabirama ne.

²⁶ Alatala fama ne a xa pama xa maxonee nun fie rayalande.
Na loxoe kike yanbama ne alo soge,
soge xa yanbe fan xun masama ne doxo solofere.

²⁷ Alatala na fafe kelife yire makuye,
a xonoxi a xoxoxoe ra, a fama ne tuuri belebele kui.
Te minima ne a kere kui xone xa fe ra.

²⁸ A jengi luxi ne alo banbaranyi naxan tema han mixi konyi.
A pamanee suxuma ne,
a karafoe sa e ma, a se nde raso e banganyie ra,
a e xanin yire e mu wama sigafe dennaxe.

²⁹ Konoo wo tan beeti bama ne na loxoe alo sali temui,
wo bonje seewama ne alo mixi naxee xule fema sigafe ra Alatala xa geya
fari,

Alatala naxan luxi alo fanye Isirayila be.

³⁰ Alatala a xui xaaje raminiima ne,
a a senbe masenma ne xone belebele nun te kasare ra.

A fama ne sesarinyi, galanyi, tune xungbe, turunnaade, nun balabalanyi
ra.

³¹ Alatala xui fama ne Asiriyakae butuxunde,
a e rabira a xa mangeya ra.

³² A na e bonbo wuri xoxoxoe ra temui naxe,
a xa pama beeti bama ne maxasee nun korae xui ra.

³³ Te yire bara yailan mange xili ma a rakuya.
A tilin, a igbo.

Yege gbege malanxi na te belebele xa fe ra.

Alatala jengi luxi ne alo te jaaxi naxan ganma a fanyi ra.

31

Misira xa mali

¹ Naxankate na wo be,
wo tan naxee wo yete taxuma Misira ra,
wo tan naxee lama e xa soori ragise wuyaxie ra,
wo tan naxee e xa soe ragimae matoma.

Wo mu Isirayila xa Seniyentoe fenma,
wo mu wama Alatala xa mali xon ma.

² Konoo Ala xaxili nan gbo,

a fata ɲaxankate ragorode mixie ma.
 A xui mu kanama.
 A kelima ɲama ɲaaxi xili ma,
 naxee mixi kobie malima.
³ Misirakae mu findixi Ala ra,
 adamadie nan tun na e ra.
 E xa soee mu findixi xaxili xa ra,
 sube nan tun na e ra.
 Alatala na keli temui naxe mixie xili ma,
 naxan mali tima yo, naxan mali fenma yo,
 a e birin halakima ne.

⁴ Alatala xa masenyi nan ya:
 «Yeɛ na yirindin a xa sube suxuxi xun ma,
 hali xuruse demadonyi gbegbee katama ne a keride,
 a mu gaaxuma e xa sɔnxɔe rate ya ra,
 a mu kelima na sube xun ma fefe ma.
 Alatala Senbema fan goroma ne gere sode Siyoni geya fari na ki ne.

⁵ Alatala Senbema Darisalamu makantama ne,
 alo xoni a gabutenyie italama a yɔreɛ xun ma ki naxe,
 a e kanta, a e rakisi, a a ti e xun ma.»

⁶ Isirayilakae, wo xa gbilen Ala ma wo bara wo makuya naxan na. ⁷ Na
 lɔxɔe wo fama ne wo xa kuyee rabɛɲinde wo naxee yailanxi gbeti nun
 xɛɛma ra yunubi xa fe ra.

⁸ «Asiriyakae fama ne sɔntode santidegema ra,
 naxan mu fatanxi ɲengi kanyi ra.

E e gima ne na ya ra, e xa fonikee xaninma ne konyiya kui.

⁹ E xa yire makantaxi birama ne gaaxui kui,
 limaniya bama ne e xa sɔori mangɛe yi ra gere fa temui.»
 Alatala xa masenyi nan na ki,
 naxan na gere te radɛxema Siyoni geya ma Darisalamu kui.

32

Mangɛya tinxixi

¹ Mangɛ fama ne mangɛya rapɛrede tinxinyi ra,
 a xa kuntigie kiiti sama ne sɛriye ki ma.

² Kankan luma ne alo banxi fanyi turunnaade dinma naxan na,
 alo xure naxee ye xaninma gbengberen yire,
 alo gɛmɛ niini boxi ixaraxi ma.

³ Na temui ya naxee se fenma, nee se igbema ne.
 Tuli naxee e matima, nee fe mema ne.

⁴ Xaxilitaree fama ne fahaamui sɔtode,
 boboe nenyi fama ne kelide, nee fa wɔyɛn a fanyi ra.

⁵ Mixi kobi mu xilima kuntigi,
 mixi tinxintare mu binye sɔtoma sɔnon,

⁶ barima e mu nondi falama, e mu fe fanyi maɲɔxunma.
 A fe seniyenxi bote rabama, a wule falama Alatala xa fe ra,
 a kaamɛtɔe luma a xa kaame kui,
 a tondi ye ma mixi be, ye xoli na naxan ma.

⁷ Mixi ɲaaxi wali ki mu fan,
 a a mato a misikiine xun nakanama tɔɔɲɛge ra ki naxe.

⁸ Kɔnɔ mixi fanyi tan a matoma ne a fe fanyi rabama ki naxe,

a xun nakeli a xa wali fanyi saabui ra,

⁹ Banna ginɛɛ, wo xa wo tuli mati n xui ra.
 Wo tan naxee laxi wo yete ra, wo xa n ma masenyi rame.
¹⁰ Beenun jɛ keren xa dangi, wo serɛnma nɛ gaaxui ra,
 wo tan naxee laxi wo yete ra,
 barima weni bogie kanama nɛ,
 xɛ xabɛ fan mu fanma.

¹¹ Banna ginɛɛ, wo xa wo magoro,
 wo tan naxee laxi wo yete ra, wo xa gaaxu.
 Wo xa wo xa dugi fanyi masara kaajɛ dugi ra.

¹² Wo xa wa wo xa weni bogi nun xɛ kanaxie xa fe ra.

¹³ Wo xa wa n ma jama xa boxi xa fe ra,
 naxan bara findi jooɛe nun tunbe yire ra.

Wo xa wa wo xa taaɛ xa fe ra jɛlexinyi jɔnxɪ dɛnnaxɛ.

¹⁴ Wo xa yire makantaxi raboloma nɛ,
 wo xa taa fanyi findima nɛ wula ra,
 sofale nun xuruseɛ dɛ madonma dɛnnaxɛ.

¹⁵ A luma na ki nɛ han Ala a Xaxili Seniyyenxi ragoroma won ma tɛmɪ
 naxɛ keli koore ma.

Na tɛmɪ na gbengberenyi findima nɛ sansi yire ra,
 a gbo yɛ alɔ fɔtɔnyɪ.

¹⁶ Seriyɛ rapɛrɛma nɛ gbengberenyi ma,
 tinxinyi fan sabatima nɛ sansi yire.

¹⁷ Tinxinyi xa wali findima bojɛsa nan na,
 a findi xaxilisa nun kantari ra waxati birin.

¹⁸ N ma jama luma nɛ naa bojɛsa kui, maraxarɛ kui.

¹⁹ Hali fɔtɔnyɪ kana, taa bira,

²⁰ hɛɛri nan luma wo bɛ,
 wo tan naxee sansi sima xure dɛ ra,
 wo tan naxee tinma wo xa ningee nun wo xa sofaleɛ xa e dɛ madon.

33

Gbaloe nun kisi

¹ Naxankatɛ na i bɛ, i tan naxan gbaloe rabama.

Naxankatɛ na i bɛ, i tan naxan yanfɛ tima.

I na gɛ na rabade, i xun fa rakana, yanfɛ gbilen i ma.

² Alatala hinne muxu ra, muxu xaxili tixi i tan nan na.

I xa muxu sɛnbɛ xun masa, i xa muxu ratanga fe xɔɔxɔɛ ma.

³ Sie e gima nɛ i xui ya ra,
 jamanɛɛ yensenma nɛ i xa gere xui ra.

⁴ Wo tan sie, mixie fama nɛ wo xa naafuli suxude,
 alɔ katɔɛ dinma xɛ ra ki naxɛ.

⁵ Wo tan Siyonikae, Alatala gbo, a sabatixi koore nan ma.

A tinxinyi nun nɔndi fima nɛ wo ma.

⁶ A wo bun ti.

A kisi, xaxili fanyi, nun fahaamui ragatama nɛ wo bɛ,
 wo tan naxee gaaxuma a ya ra.

7 Wo a mato, jalamae nun xεεrae na wafe tande.

8 Mixi yo mu toma kirae ma sɔnɔn.

Saate bara kana, saate seedee bara yaagi, binye yo mu na sɔnɔn.

9 Bɔxi na sunnunyi nun halaki nan kui.

Liban xa mere bara maxara,

Basan nun Karemele fɔtonyi burexεe na yolonfe.

10 Alatala naxε, «Yakɔsi n kelima nε fa, wo fa n matɔxɔ.

11 Wo to nate fufafu tongo, wo man fe fufafu nan sɔtɔma.

Wo jengi luxi nε alo tε naxan fama wo gande.

12 Tε dinma nε sie ra, e gan alo tunbe masegexi, sese mu lu.»

13 Wo tan naxee makuya n na, wo xa wo tuli mati n ma fe rabaxie ra.

Wo tan naxee makɔrε n na, wo xa la n senbε ra.

14 Yunubitɔε naxee na Siyoni, e bara gaaxu.

Alatala yaxuie bara serεn fɔlo.

«Nde nɔma lude tε kasarati sεeti ma?

Nde ratangama tε xubentare ma won ya ma?»

15 Mixi nan a ra naxan jεrεma tinxinyi ra,

naxan nɔndi falama, naxan tondima geeni sɔto ki jaaxi ra,

naxan mu a belεxε italama buɓa kobi bε,

naxan mu a tuli matima mixi faxafe nate tongoe ra,

naxan mu a xaxili tima fe jaaxi ra.

16 Na mixi mɔɔli tan sabatima nε geya fari yire makantaxi kui,

a baloe nun ye sɔto a fanyi ra.

17 Wo yae mange toma nε a xa tofanyi kui,

wo man fa bɔxi to naxan xa gboe mu jɔnma.

18 Wo ratuma nε wo gaaxu ki ma, a falafe ra,

«Na mange na minden? Duuti maxili go? Yire makantaxi xunmato go?»

19 Wo mu fama na bɔnsɔε yetε igboe tode sɔnɔn,

naxee xa xui fahaamufe xɔrɔxɔ.

20 Siyoni mato, won ma sali rabama dennaxε.

Menni wo Darisalamu toma nε,

taa naxan naxaraxi, jama naxan mu talama e xɔnyi sɔnɔn.

21 Won Marigi Senbema luma nε naa won ya ma xuree sεeti ma.

Won yaxuie mu nɔma tide na xuree ma e xa kunkuie kui,

22 barima Alatala nan na won ma kiitisa ra,

a seriye yati nan fima won ma.

Alatala nan na won ma Mange ra,

a won natangama fe jaaxi nan ma.

23 Wo tan sie, wo xa luutie bara yɔntɔn,

wo xa kunkui wuri mu tixi,

wo xa bela mu gexi italade.

Na kui wo xa naafuli fama nε xaninde,

hali mabenyie nɔma na rabade.

24 Siyonika yo mu a falama, «N mu yalanxi.»

E xa yunubie fama nε xafaride.

34

Edon xa kiiti

1 Wo wo maso, wo tan pamanee, alako wo xa wo tuli mati.
Sie, wo xa wo tuli mati n na a fanyi ra.

Duniya nama birin xa e tuli mati n ma masenyi ra,

2 barima Alatala xoxoxi pamanee nun e xa soori gaali birin ma.

A fama ne dinde e ra, a e raton.

3 E xa mixi faxaxie mu ragatama.

E binbie boroma ne, e xiri fa te koore ma.

E wuli ifilima ne geyae ma.

4 Hali tunbui naxee na koore ma, e birama ne,
alo burexee nun xoree birama ki naxe.

Koore walaxe makuntanma ne alo dagi.

5 Alatala naxe, «N ma santidegema na ge na wali ra,

a goroma ne Edon nama xili ma,

n fa e sonto kiiti xa fe ra.»

6 Wuli na Alatala xa santidegema ma.

A bara ge serexe kon naxabade a ra,
xurusee wuli nun ture na a ma.

Alatala na serexe nde kon naxabafe Bosara,

a na faxe tife a paaxi ra Edon boxi ma.

7 Nama sontoma ne, sexe ningee nun tuurae fan faxes,

han boxi yati bara noxo na wuli birin na.

8 Alatala xa nate nan na ki,

alako Siyoni gbe xa noxo Edon xa yaxuya xa fe ra.

9 Edon xa xuree nun boxi luma ne alo dole, a fa lu gan na.

10 A mu xubenma kee nun yanyi ra,

a tuuri luma ne te ra tun.

Menni findima gbengberenyi yire nan na abadan,

mixi yo mu dangima naa sonon.

11 Xoni nun wulai sube mooli birin luma ne naa.

Alatala bara nate tongo menni xa findi gbengberen yire ra.

12 Menni mange mu sese toma naa e yamarima rabama naxan xun na,
e xa kuntigie yensenma ne feo.

13 Menni xa yire makantaxie findima tunbee yire,

e xa taae luma ne alo wulai, wule baree nun xonie luma dennaxe.

14 Wulai subee mooli birin sabatima naa,

15 Boximase a xale sama ne naa,

a fa e rasege, a e kanta.

Hali yubee sabatima menni ne, e fa die rasege.

16 Alatala xa sebeli mato a fanyi ra.

Yi sube birin fama ne lude naa, e fa wuya.

Alatala bara na nate tongo, a Xaxili yati fama ne na rakamalide.

17 A tan nan yati e xa fe matoma, a na boxi itaxun e ra,

a fa findi e gbe ra abadan.

35

Ala xa kira

1 Nelexinyi xa lu gbengberen yire,

seewe xa lu wulai alo sansi fugaxie yire.

² Sansi tofanyie xa lu naa, seewe xui xa ite.

A xa lu alo Liban fotonyi, a xa tofan alo Karemele geya nun Saron yire. Won Marigi Alatala xa nore toma ne naa a fanyii ra.

³ Wo tan naxee bara gaaxu han wo belexe mu se suxuma, wo xinbi fa seren,
wo senbe xa so.

⁴ Wo a fala mixie be naxee bara gaaxu,
«Wo xa limaniya, hali wo mu gaaxu!
Wo Marigi Ala bara fa wo gbe joxode.
A fama wo rakiside a senbe ra.»

⁵ Na temui, donxuiye ya rabooma ne, tulixorie fe mema ne.

⁶ Mabenyie tunganma ne alo xeli, boboe fan seewe xui raminima ne, barima xuree minima ne gbengberenyi ma.

⁷ Boxi maxaraxi mafindima ne baa ra,
dulonyi minima ne gbengberen yire.
Wulai baree xonyi bara findi ye yire ra.

⁸ Kira mabama naa naxan xili falama, «Kira Seniyenxi.»

Mixi seniyyentare mu dangima menni, fo naxan lanma a xa dangi na. Xaxilitaree mu tima na kira xon ma.

⁹ Yetee nun burunyi sube mu toma naa, fo lasiri mixi.

¹⁰ Alatala naxee xoreyaxi, nee nan gbilenma e xonyi na kira xon ma. E soma ne Siyoni seewe ra naxan mu jonma. E jalexinma ne tun.

Sunnunyi nun toore bama ne e ma abadan.

36

Asiriya mange xa masenyi

¹ Mange Xesekiya xa mangeya je fu nun naani nde ra, Asiriya mange Senaxeribi naxa no Yudaya taa senbemaie ra. ² A to ge na rabade, Asiriya mange naxa a xa soori mange xee Darisalamu mange xon ma, kelife ra Lakisi, a tan nun a xa soori senbemaie. E naxa ti ye yire xungbe fe ma, mixie nu gare soma dennaxe. ³ Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi, mange xa sebeliti Sebena, nun Asafi xa di Yowa, naxan findixi mange xa keedi ragate ra, nee naxa mini Asiriyakae ralande.

⁴ Asiriya mange rasima singe naxa yi masenyi ti e be, «Wo a fala Xesekiya be, Asiriya mange xungbe yi nan masenxi, «I xaxili tixi munse ra? ⁵ I woyen fufafu nan tun falaxi! I joxo a ma i bara feere nun senbe soto n gerefe ra? I laxi nde ra, naxan a niyama i xa n matandi? ⁶ I i xa lanlanteya saxi Misirakae nan ma fa? E luxi alo wuri ponpoe naxan girama, a fa i soxo i kilonma a ra temui naxe. Misira mange Firawuna na na ki ne mixi birin be, naxee e xaxili tixi a ra. ⁷ Temunde wo n yaabima ne, «Muxu xaxili tixi muxu Marigi Alatala nan na.» Kono n xa a fala wo be Xesekiya bara ge serexebadee kanade geyae fari, a fa a fala Yudayakae nun Darisalamukae be, «Wo Alatala batu Darisalamu xa serexebade gbansan ne.»»

⁸ «Xa i sa noma soe ragi wulu firin sotode i xa pama ya ma, n marigi Asiriya mange soe fima ne i ma, e naxee ragima. ⁹ Hali i i xaxili ti Misirakae ra, soe ragic nun gisee xa fe ra, i senbe xurun n ma mange xa mixi xuri di nde nofe ra. ¹⁰ Bafe na ra, wo Marigi Alatala xa mu waxi n xa be gere? Alatala nan a falaxi n be, «Siga, i na boxi kana.»»

¹¹ Na temui Eliyakimi, Sebena, nun Yowa naxa a fala Asiriya mange rasima be, «Yandi, i xa woyen muxu be Arami xui ra, muxu tan i xa konyie na xui fahaamuma. I naxa woyen muxu be Yuda xui ra jama ya xori naxan na tete fari ma.» ¹² Kono Asiriya mange rasima naxa e yaabi, «N marigi n xexi yi masenyi falade i xa mange nun i tan nan gbansan be? N mu woyenfe yi mixie fan xa be, naxee doxxi tete fari yi ki, naxee fama e yete xa gbi fuxi donde nun e yete xoli minde nun wo tan na?»

¹³ Mange rasima naxa keli, a a fala a xui itexi ra Yudaya xui ra, a naxe, «Wo wo tuli mati Asiriya mange xungbe xa masenyi ra, ¹⁴ «Wo naxa tin Xesekiya xa wo madaxu, barima a mu fata wo ratangade n belexe i! ¹⁵ Wo naxa tin a xa wo madaxu wo xaxili tife Alatala ra, a falafe ra, «Alatala muxu rakisima ne, yi taa mu luma Asiriyakae xa mange sagoe.» ¹⁶ Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra de! Asiriya mange yi nan falaxi, «Xa wo tin lude n ma yaamari bun ma, kankan fama ne a xa xee bogisee donde, kankan a xa kolonyi ye min, ¹⁷ han n sa fama wo xaninde boxi nde ma temui naxe, naxan luxi alo wo xa boxi, mengi nun weni fanyi, taami nun weni xee na dennaxe.» ¹⁸ Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra, naxan wama wo madaxufe a falafe ra, «Marigi Alatala won nakisima ne.» Si gbete xaxi ala n ne e xa mixie bade Asiriya mange belexe i? ¹⁹ Xamata nun Arapadi xa alae go? Sefarawayimi, Hena nun Iwa xa alae go? Nee bara Samari ba n belexe i? ²⁰ Namanee birin xa alae ya ma, ala mundun a xa mixie rakisixi n belexe i? Alatala tan noma Darisalamu ratangade n ma?»

²¹ Nama naxa dundu, e mu a yaabi, barima mange a fala ne, «Wo naxa a yaabi de.» ²² Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi, Sebena sebeliti, nun Asafi xa di Yowa keedi ragate, nee naxa siga mange Xesekiya yire e xa sosee iboxi ra e ma sunnunyi kui, e fa Asiriya mange rasima xa masenyi denteg a be.

37

Mange Xesekiya marasi fenfe Annabi Esayi ra

¹ Mange Xesekiya to na fe me, a naxa a xa donma iboo a ma, a beki dugi ragoro a ma sunnunyi kui, a fa siga Alatala xa banxi kui. ² A naxa a xa banxi xunyi Eliyakimi, a xa sebeliti Sebena, nun serexedube forie xee Amosu xa di Annabi Esayi xon, beki dugi ragoroxi e ma. ³ E naxa a fala a be, Xesekiya yi nan falaxi, «To findixi sunnunyi, paxankate, nun bope mapaxu loxoe nan na. A luxi alo die bari temui bara a li, kono senbe mu na sonon e xa bari. ⁴ I Marigi Alatala na Asiriya mange xa xera xa masenyi me Ala nipe rasotofe ra, temunde a a paxankatama ne a xa na woyenyie ma. I xa Ala maxandi alako won ma mixi donxoe naxa faxe.»

⁵ Mange Xesekiya xa mixie naxa siga Annabi Esayi yire. ⁶ Esayi naxa a masen e be, «Wo a fala wo xa mange be, Alatala yi masenyi nan tixi, «I naxa gaaxu Asiriya mange xa xerae xa marasotoe xa fe ra, a naxee falaxi n be. ⁷ N fama a xaxili mafindide xibaarui nde ra, a fa gbilen a xonyi. N a faxama santidegema ra menni ne.»

⁸ Mange xa xera to gbilen Asiriya mange yire, a naxa a li a xa mange nu bara keli Lakisi, a nu na Libina gerefe. ⁹ Na temui Asiriya mange naxa a kolon a Kusi mange Tirihaka na fafe a gerefe. Na kui a man naxa xerae xee Xesekiya ma, a falafe ra, ¹⁰ «Wo a fala Yudaya mange Xesekiya be, «I xa ala, i laxi naxan na, na naxa i madaxu de a falafe ra, «Darisalamu mu

luma Asiriya mange belexe i.» ¹¹ I a kolon a fanyi ra Asiriya mangēe naxan nabaxi pamanēe birin na. E e sonto ne a paaxi ra. I tan fa fama i bade n yi ra di? ¹² N benbae si naxee bonbo, e xa alae e ratanga ne, alo Gosan, Xarani, Resefa, nun Eden bōnsōe naxee na Teli Asari? ¹³ Xamata mangē, Arapadi mangē, Sefarawayimi mangē, Hena mangē, nun Iwa mangē na minden?»

¹⁴ Xesekiya naxa bataaxe rasuxu xerae yi ra, a naxa a xaran. Na dangi xanbi, a naxa te Alatala xa banxi, a a itala Alatala ya i. ¹⁵ Xesekiya naxa Alatala maxandi, a naxe, ¹⁶ «Isirayila Marigi Alatala, naxan magoroxi malekee tagi, i tan nan na dunija birin Marigi ra, i tan nan koore nun bōxi daaxi. ¹⁷ Alatala, i i tuli mati a fanyi ra, i xa Senaxeribi xa masenyi rame, naxan a xa mixi xexi Ala Nije rasoto. ¹⁸ Alatala, nōndi na a ra, Asiriya mangēe bara si birin sonto, a e xa fe xun nakana. ¹⁹ E naxa nee xa alae woli te i, e e kana. A nōndi ki ma, na kuyee mu findixi Ala ra, barima ibunadama nan nee yailanxi wuri nun gēme ra. ²⁰ Yandi, muxu Marigi Alatala, i xa muxu ratanga Senaxeribi ma, alako dunija birin xa a kolon, a i tan nan keren na Ala ra.»

²¹ Awa, Amosu xa di Annabi Esayi naxa xera xee mangē Xesekiya ma, a naxe, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, «N bara i xa maxandi suxu i naxan tixi Asiriya mangē Senaxeribi xa fe ra. ²² Alatala xa masenyi nan ya a xili ma,

Siyoni taa fama ne yode i ma,
Darisalamu tofanyi fa i maberede.

²³ I nde konbixi, i nde maberexi?
I sōnxōxi nde ma?

I bara i yete igbo Isirayila Seniyentōe ma.

²⁴ I xa xerae bara Marigi rasoto.

I bara a fala, «N tan bara te han Liban geyae fari n ma gisee kui.

N sediri wuri itexie fōn,
n sipire wuri tofanyie sege fotonyi depxexi kui.

²⁵ N tigie ge pamanēe ma, n e ye min.

N Nili xure senkinēe birin xōrima ne n sanyie ra.»»

²⁶ Alatala naxe, «I mu a mexi ba,
n bara yi fee nate nu a rakuya,
kafi n i daa temui?

N fa na e rabafe ne.

I tan findixi taa senbemaēe sōntōma nan tun na,

²⁷ na taa mixie senbe mu na e xa ti wo kanke.

Gaaxui nun yaagi nan tun e sōtōma.

E luma ne alo pōoge xare, alo sexe naxan na banxi kōn na,

alo mengi bili naxan xarama beenun a xa bogi.

²⁸ Kōnō n i dōxō temui, i mini temui sigafe ra gere sode, i fa temui, n na birin kolon.

I man na n matandi, n na fan kolon.

²⁹ I to bara n matandi na ki, i i yete igbo n ma,

n na n ma xurunde gbakuma ne i pōe ra,

n na n ma karafōe soti i de kui,

n i ragbilen i kelide.»

³⁰ Alatala naxe, «Xesekiya, tōnxuma nan ya i be:

Toofare wo sansi x̄ori yolonxi nan donma.

Tamuna wo sansi bali nan donma.

Koŋo tamuna boore, wo sansie nan donma wo naxee sima wo e xaba, wo weni min naxan kelima weni bilie ma, wo naxee sima.

³¹ Yuda b̄ons̄oɛ naxee kisima,
nee luma n̄e āo wuri bili
naxan sanke na b̄oxi bun ma,
a fa a bogi ramini.

³² Barima mixi ndee ratangama n̄e faxe ma Darisalamu,
Siyoni mixi ndee kisima n̄e.

Alatala Senbema a mafurama n̄e na birin nabade.»

³³ Na kui, Alatala yi masenyi nan tixi Asiriya mange xa fe ra,
«A mu soma yi taa kui,
a mu xali yo wolima be,
a mu tima wo kanke a xa wure lefa ra,
a mu b̄ende matema tunganfe ra wo xa tete ra.

³⁴ A gbilenma a fa kira nan na,
a mu soma yi taa kui!
Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁵ N yi taa makantama n̄e,
n a rakisima n̄e n xili nun n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

³⁶ Na k̄oɛ ra Alatala xa maleke naxa mini, a sa Asiriyaka wulu k̄eme tongo solomasaxan nun suuli faxes. A d̄onx̄oɛ to keli ḡeɛsege, e naxa na furee to e ya ma. ³⁷ Na kui, Asiriya mange Senaxeribi naxa gbilen a x̄onyi Ninewe. ³⁸ L̄ox̄oɛ nde, a to nu na salife a xa ala Nisiri xa banxi kui, Adarameleki nun Sareseri naxa a faxes santidegema ra, e e gi Ararati b̄oxi ma. Esarixadoni naxa ti mange ra a baba Senaxeribi j̄ox̄oɛ ra.

38

Xesekiya xa yalanyi

¹ Na l̄ox̄oɛ mange Xesekiya naxa fura a jaaxi ra. A gbe mu nu luxi a xa faxes. Amosu xa di Annabi Esayi naxa siga a yire, a a fala a be, Alatala yi nan masenxi, «I xa yaamarie fi i xa mixie ma, barima i na faxafe n̄e yi ki, i mu kisima yi fure ma.» ² Xesekiya naxa a yatagi mafindi banxi xale ma, a Alatala maxandi, a nax̄e, ³ «Alatala, yandi hinne n na, i a kolon n nan j̄erexi n̄e kira tinx̄inxi nan x̄on ma n ma dun̄ijeigiri kui n b̄oɛ fiixe ra. N mu i matandi, n mu gbilen i waxonfe foxo ra.» Xesekiya naxa wa ki fanyi ra.

⁴ Annabi Esayi mu nu gexi minide mange banxi tete kui, Alatala man naxa a masen a be, a nax̄e, ⁵ «Gbilen i xa sa a fala n ma pama yarerati Xesekiya be, i benba Dawuda Marigi Alatala yi nan masenxi, «N bara i xa maxandi me, n bara i yaye to. N i yalanma n̄e, a xi saxan nde. N je fu nun suuli sama n̄e i xa simaya xun ma. ⁶ N i tan nun yi taa ratangama n̄e Asiriya mange ma. N yi taa makantama n̄e n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

⁷ Annabi Esayi naxa a yaabi, «Yi nan findima Alatala xa tonxuma ra i be, alako i xa a kolon a Alatala a xa masenyi rakamalima n̄e. ⁸ Ala nax̄e, «N a niyama n̄e soge niini xa gbilen a xanbi xanbi ma d̄oxo fu Axasi tede ma.» Na temui, soge niini naxa magbilen a xanbi xanbi ma d̄oxo fu a goroxi ki nax̄e.

⁹ Yudaya mange Xesekiya xa beeti nan ya, a naxan sebxexi a to yalan a xa fure ma:

¹⁰ N nu a fala ne nu,

«A lanma n xa laaxira yi waxati fanyi n ma dunijneigiri kui?

N ma simaya xa dunke na ki?»

¹¹ N man nu a fala ne nu,

«N mu Alatala toma yi dunija ma sonon,

n man mu ibunadama yo toma fa naxan sabatixi yi bende fupi fari.

¹² N ma lingira bara tongo n xun,

alo xuruse kante xa leele italama ki naxe.

N ma simaya na mafilinfe alo maboe xa gese.

Maboe na ge gese soxode, a donxoe naxan luxi, a na xaba.

Alatala, i tan fan, beenun nunmare xa so, i bara n ma simaya rapon.

¹³ N naxa mame ti han gesege,

konon i bara n xorie igira alo yete a rabama ki naxe.

Beenun koe xa so, i bara dan ti n ma simaya ma.

¹⁴ N nu n xui xurudi raminima ne alo debelin xoni,

n nu wama ne alo ganbe sunnunxi.

N nu n ya rate koore ma, n nu fa a fala,

«N Marigi n na torofe, i xa n mali.»

¹⁵ «N noma na tagi rabade di?

A tan yati bara n yaabi, a fa n ma duba suxu.

Na kui n fama n perede yete magore nan kui n ma simaya birin na.

¹⁶ N Marigi, ibunadama kisima na ki ne.

N jengife to na nan ma.»

«I tan bara n ma yalanyi ragbilen n ma, n xa kisi.

¹⁷ I bara n mali na toroe kui.

I xa xanunteya bara n natanga faxe ma,

i bara n ma yunubie birin woli i kobe ra.

¹⁸ I a kolon a n ma gaburi mu findima matoxoe ra i be,

saya mu i matoxoma,

faxa mixie fan mu i tantuma beeti ra.

Naxee goroma gaburi kui,

nee xaxili mu tixi i xa hinne ra sonon.

¹⁹ Mixi jijje nan i matoxoma, alo n na i matoxofe ki naxe to loxoe.

Babae masenyi tima e xa die be i xa hinne xa fe ra.»

²⁰ Alatala bara n nakisi.

Won xa beeti ba a be korae ra a xa horomobanxi kui.

Won xa lu na raba ra won ma simaya birin na.

²¹ Annabi Esayi nu bara a fala, a e xa fa xore bogi yailan, e a fatu mange Xesekiya xa fi ma, alako a xa yalan. ²² Xesekiya nu bara a yaabi, «Tonxuma mundun a niyama n xa a kolon n man noma tede Alatala xa horomobanxi?»

¹ Na temui Babilon mange Merodaki Baladan naxa bataaxe nun buɗa rasanba Xesekiya ma, barima a nu bara Xesekiya furafe nun a yalanfe me. ² Xesekiya naxa na xerae rasene, a a xa naafuli birin masen e be, alo gbeti, xema, surayi, labunde nun ture xiri joxunme, a xa geresose ragatade nun a xa bannaya birin na dennaxe. Sese mu lu, Xesekiya mu naxan masen e be a xa banxi nun a xa boxi kui. ³ Na dangi xanbi, Annabi Esayi naxa fa Xesekiya yire, a a maxorin, «Na mixie munse falaxi i be? E kelixi minden?» Xesekiya naxa a yaabi, «E kelixi boxi makuye nde ne, dennaxe xili Babilon.» ⁴ Esayi man naxa a maxorin, «E munse matoxi i xa banxi kui?» Xesekiya naxa a yaabi, «Se naxan birin na n ma banxi kui. Sese mu luxi n xonyi n mu naxan masenxi e be.»

⁵ Na kui, Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya be, «I tuli mati Alatala xa masenyi ra, ⁶ «Loxoe na fafe, yi mixie fama ne i harige birin xaninde Babilon, i benbae naxan luxi i yi ra. Alatala xa masenyi nan na ki. ⁷ E fama ne i xa die suxude, i naxee barixi, e e bana Babilon mange be.» ⁸ Xesekiya naxa a fala Esayi be, «Alatala xa masenyi i naxan tixi, a fan.» A na fala ne barima a naxe, «Boɗesa nun kantari tan luma ne be, n ma simaya birin kui.»

40

Ala a xa nama xunsarafe

¹ Ala xa masenyi nan ya:

«Wo xa n ma nama madundu e xa toore kui.

² Wo xa a fala Darisalamu be a a xa naxankate bara non, a xa yunubie sare bara ge fide, a Alatala bara na ragbilen a ma han doxo firin.»

³ Mixi nde na a xui raminife gbengberen yire a falafe ra, «Wo xa kira yailan Alatala be, wo sankira matinxin wo Marigi ya ra.

⁴ Gulunba xa ite, geya xa igoro, kira naaxi xa yailan a fanyi ra.

⁵ Alatala xa nore makenenma ne daali birin ya xori.» Alatala xa masenyi yati nan na ki.

⁶ Mixi nde bara a fala n be, «I xui rate.»

N bara a yaabi, «N xa munse fala?»

A naxe, «Adama xa nore luxi ne alo sansie.

⁷ E lisima ne, Alatala xa foye e fuge kana. Adamadie maniyaxi sansie nan na.

⁸ Sansie xarama ne, e fuge kana, konɔ Alatala tan xa masenyi mu kanama abadan.»

⁹ Siyoni, i xa te geya itexi nde fari.

Darisalamu, i xa i xui ite senbe ra limaniya kui.

A fala Yudaya taae be, «Wo Marigi Ala na be.»

¹⁰ Marigi Alatala na fafe senbe ra, nore xanxi a belexe i. Xunnakeli na a be.

¹¹ A menima ne a xa xurusee ma, a a xa yexe yoree tongoma ne, a e sa a kanke ma, a e ngae ragbengen.

12 Nde baa ye maniyaxi a belexe kui?
 Nde koore walaxe maniyaxi?
 Nde dunija bendε maniyaxi?
 Nde geyae dɔxɔxi sikeeli ra?
 13 Nde Alatala Xaxili kolon?
 Nde noma marasi fide a ma?
 14 Nde a yamarima? Nde a matinkanma?
 Nde fe kolonyi masenma a be?
 Nde a masenma a be se yailanma ki naxe?

15 Namanεε luxi ne a be alo se xunxurie.
 A e rakelima ne a fanyi ra.
 16 Liban sube birin nalanxi mu serεxe gan daaxi lima naxan daxa a be,
 Liban fɔtɔnyi belebele mu yege lima a xa serεxe ganfe ra.
 17 Sese mu pamanεε ra a ya i, e findixi a be fe fufafu nan na.
 18 Wo wama Ala maniyafe nde ra?
 Wo a misaalima munse ra?
 19 Yirawali kuye nan masolima,
 xabui xεema radin a ma,
 a fa gbeti yɔlonxɔnyie yailan a kuye gbakuma naxan na.
 20 Setaree wuri nde nan fenma naxan mu kanama mafuren mafuren,
 a mixi fen naxan fata a masolide alako a naxa bira.

21 Wo mu a kolon? Wo mu na fe mexi kabi temui xɔnkuye?
 Wo mu na fahaamuxi kabi dunija daa temui?
 22 A tan nan sabatixi dunija birin xun ma.
 Dunija mixie luxi ne a be alo katooe.
 A tan koore walaxe italaxi ne alo dugi naxan sama leele ma.
 23 A tan nan mangεε xun nakanama, a mixi xungbee xa fe magoro.
 24 E luxi ne alo sansi naxan si to,
 kɔnɔ beenu e xa mɔ, a fa wuyenyi radin e ma naxan e xarama gben.
 Na temui foye xungbe e xaninma ne alo sexe xare.

25 Ala Seniyentɔε xa masenyi nan ya:
 «Wo n tan Ala maniyama nde ra?
 N misaalixi nde be?
 26 Wo wo yae rakeli koore ma.
 Nde na se yanbaxie daaxi?
 Ala nan e yamarima, a e xilie kolon.
 A senbe xa saabui ra, sese mu luxi e ma.»

27 «Na kui, wo tan n ma pama,
 naxan fatanxi Yaxuba ra, naxan findixi Isirayila ra,
 munfe ra wo a falama,
 «Alatala mu fe toxi naxan dɔxɔxi muxu ma.
 Muxu Marigi Alatala mu wama muxu gbe nɔxɔfe.»
 28 Wo mu a kolon? Wo mu na fe mexi?
 Alatala findixi Ala nan na kabi abadan,
 a dunija yati nan daaxi a fole ra.
 A mu taganma, danyi mu na a xaxili ma.
 29 A senbe fima ne mixi taganxi ma,
 a limaniya fi senbetaree ma.

30 Hali dimēdie e taganma, segetalae birama,
 31 kōnō naxee e xaxili tima Alatala ra,
 nee senbe neene sōtōma ne, e fa tugaŋ alo segee.
 E e jere, e e gi, e mu taganma fefe ma.»

41

Ala nan na Isirayila xa mali ra

1 «Namanee, wo wo sabari.
 Si yensenxie, wo limaniya,
 wo xa wo maso n ma kiiti yire ra.»

2 «Nde mixi tixi kira xon ma keli sogetede,
 wo xa kiiti sama naxan xili ra?
 Nde namanee saxi a sagoe, a mangee xa fe igoro a be?
 A xa santidegema e xun nakanama ne, a xa xali e rayensen ye.

3 A e kerima ne senbe ra, a man siga yire gbete na rabade.

4 Nde na fee ragirixi a xa yaamari ra kabi duniŋa fole?
 N tan Alatala, naxan na fe fole nun fe raponyi ra,
 n tan bara na mooli birin nagiri.»

5 «Namanee gaaxuma ne na birin ya ra,
 sie seren gaaxui ra duniŋa birin.

6 E limaniya fima e bore ma, a falafe ra, «Wo wo senbe so!»

7 Yirawalie e bore malima alako xee ma xa sa kuye ma.
 E naxe, «A fan na ki ne.»
 E kuye banbanma lantumae ra alako a naxa fa bira.»

8 «Kōnō wo tan Isirayila findixi n ma konyi nan na.

N wo tan Yaxuba bōnsōe nan sugandixi,
 naxan fatanxi n xanuntenyi Iburahima bōnsōe.

9 N wo tongoxi duniŋa tunxunyie nan na, a falafe ra,
 «N ma konyi sugandixie nan wo ra, n mu mema naxee ra.»

10 Wo naxa gaaxu, barima n na wo fōxō ra.
 Wo naxa kōntōfili, barima n tan nan na wo Marigi Ala ra.
 N senbe fima wo ma n belexe tinxixi nan na.»

11 «Naxee birin wo maberefe, e fama yaagi nan tun sōtode.
 Naxee wo fenfe gere ra, e halakima ne, e jōn.

12 Wo na wo yaxuie fen, wo mu fama e tode, barima e lōema ne.
 Naxee wo fenma gere ra, nee jōnma ne.

13 Na rabama ne barima n tan nan na wo Marigi Alatala ra,
 naxan wo belexe rasuxu,
 a a fala, «Wo naxa gaaxu, n fafe wo malide.»

14 Yaxuba bōnsōe, wo naxa gaaxu.
 Isirayila, wo wo senbe so.

Hali wo findixi mixi xunxurie nan na alo kuli di,
 n tan naxan lanxi wo Rakisima ma, naxan findixi wo xa Seniyentōe ra,
 n tan yete yati fama ne wo malide.
 N xui nan na ki.»

15 «N a niyama ne wo xa senbe magaaxuxi soto wo yaxuie ya ra.

Wo luma ne alo wure wali se naxan geyae rabooma, a e findi xube ra.

16 Wo yaxuie rayensenma ne

alo xe sa naxee maale bonbo, foye fa maale lagi xanin.

Wo seewama ne Alatala ra,

wo Isirayila xa Seniyentoe tantuma ne.»

17 «Misikiinee nun setaree ye fenma, konoo e mu a toma.

E nenyi xarama ye xoli ra.

Konoo n tan Alatala, n e xa maxandi tongoma ne.

N tan Isirayila Marigi Ala, n mu neemuma e ma.

18 N xuree rabooma ne geya maxaraxie ma,

n dulonyi raminima ma gulunbae kui.

N gbengberenyi mafindima ne ye yire ra.

19 N sediri, kasiya, miriti, nun oliwi wuri bilie sima ne gbengberenyi ma.

N sipire, orimi, nun buyisi sansi bilie si wula i,

20 alako pama xa na to, e fa fahaamui soto,

a na birin findixi Isirayila xa Seniyentoe Alatala senbe wali nan na.»

21 Alatala naxe, «Wo fa, wo wo xa marakorosi masen n be.

Wo xa na birin tagi raba a fanyi ra Yaxuba Marigi be.

22 Wo xa fa wo xa kuyee ra alako e xa a fala muxu be fe naxee fama rabade.

Fe naxee singe rabaxi, e xa e raba ki fala muxu be,

alako muxu xa xaxili soto na kui.

E xa a fala muxu be fe naxan fama rabade,

23 alako muxu xa a kolon a e findixi alae nan na.

E xa fe nde raba, a na findi fefe yo ra,

naxan noma muxu de ixarade, muxu xa gaaxu e ya ra.

24 Wo tan kuyee, «Wo mu noma na sese ra, wo tide yo mu na.

Mixi naxan wo batuma, na mixi findixi mixi xonxi nan na.»

25 «N bara mixi nde rakeli koola mabiri,

a fama n xili ra kelife sogetede mabiri.

A mangee iboronma ne alo feje rafale bende iboronma ki naxe.

26 Nde na fe masenxi kabi a fole, alako muxu xa na kolon beenun a xa raba?

Nde na falaxi, alako muxu xa a kolon nondi fale nan a ra?

Kuye yo mu na fe masen.

Kuye yo mu na xibaarui fi.

Kuye yo mu e xui ite.

27 N tan nan na singe masen Siyoni be,

«Yi nan fama rabade.»

N tan xera nan xee Darisalamu.

28 N naxan toma yi kuyee tagi,

keren mu na naxan noma masenyi nde tide,

naxan noma n ma maxorinyie yaabide.

29 Wo xa e mato: Kuye fufafu nan e ra!

E wali foxi yo mu na!

Sese mu na yi kuyee ra!»

¹ N ma Konyi Sugandixi nan yi ki, n ɲoxo saxi naxan xon ma,
n naxan xanuma n nii birin na.
N bara n Xaxili ragoro a ma.

A tinxinyi masenma ne ɲamanee be,

² konɔ a mu xaɲema e ma, a mu sɔnxɔe ratema e ma,
a mu a yete igboma.

³ A mu kale kuntinxi igirama, a mu lanpui dexe xuri raxubenma.
A kiiti sama a seriye ki nan ma.

⁴ A mu dagalanma, a mu birama,
han a ge tinxinyi rasabatide dunɲa ma.
ɲamanee xaxili tima a xa yaamari tinxinxi nan na.

⁵ Alatala Nɔndi Kanyi xa masenyi nan ya,
Ala naxan koore daa, a a walaxe itala,
naxan boxi daa, a nun se birin naxan toma naa,
naxan ɲengi fixi dunɲa mixie ma, alako e xa dunɲa igiri.

⁶ «N tan Alatala nan na,
naxan i xexi, naxan i makantaxi,
naxan a niya i xa findi saate saabui ra ibunadama be,
naxan a niya i xa findi naiyalanyi ra ɲamanee be,
⁷ alako i xa donxue ya raboo, i xa geelimanie ramini geeli,
i xa mixie xoreya naxee na dimi kui.»

⁸ «Alatala nan n na, n xili nan na ki.
N mu wama n firin nde xon,
n mu tinma n ma matoxe xa fi kuyee ma.

⁹ N ma masenyi singee bara rakamali,
n man fe neene masenma ne wo be naxan fama rakamalide.
N nee xa fe rakolon wo ra beenu e xa raba.»

¹⁰ «Wo xa beeti neene ba Alatala be,
wo a matoxo sa keli dunɲa baanyi ra,
wo tan naxee biyaasima baa xun ma,
wo tan naxee baloma baa kui,
wo tan naxee sabatixi ɲamanee kui.

¹¹ Gbengberenyi nun taae xa e xui ite,
Kedarikae sabatixi dennaxe.
Selakae xa e seewe xui ite geyae fari.

¹² E xa Alatala matoxo alo a lan a xa matoxo ki naxe.
ɲamanee birin xa a matoxo.

¹³ Alatala minima ne alo ɲalama,
a boje te gere xa fe ra, a gereso xui ramini senbe ra.»

¹⁴ «Kabi a rakuya n sabarixi, n dunduxi, n nan n yete suxuxi.
Konɔ yakosi n nan n xui raminama alo gine naxan di barife.

¹⁵ N sansie ralisima ne geyae fari,
geya findi gbengberenyi ra.
N xuree mafindima ne xare ra,
n ye yiree xori.

¹⁶ N donxue rapereama ne kira nde ra, e mu naxan kolon,
n dimi findi e be naiyalanyi ra,
n boxi magexi findi boxi saxi ra e ɲereama dennaxe.

N na nan yati rabama e be, n mu e rabepinma.

¹⁷ Naxee e xaxili tixi kuyee ra,
e gbilenma ne yaagi kui.

Na kuyee yailanxi wure raxunuxi nan tun na,
kɔnɔ na mixie a falama e be, «Wo findixi won ma alae nan na.»

¹⁸ «Tulixorie, wo wo tuli mati.

Dɔnxuie, wo wo ya ti n na.

¹⁹ Nde dɔnxuxi, xa n ma konyi xa mu a ra?

Nde tuli xɔrixɔ, xa n n ma xɛɛra xa mu a ra?

Nde dɔnxuxi, xa n ma konyi bɔɛ saxi xa mu a ra?

²⁰ Wo bara fe gbege to, kɔnɔ wo mu wo ɲɔɔ saxi e xɔn ma.

E bara e tuli mati, kɔnɔ e mu fefe fahaamuxi.

²¹ Tinxinyi to rafan Alatala ma,

a bara wa a xa seriye binyafe, pama xa a kolon.

²² Kɔnɔ yi pama xun bara rakana,

e suxuxi yili nun geeli nan kui.

E yaxuie bara e xanin, mixi yo mu na naxan e rakisima,
mixi yo mu na naxan maxandi tima e be e xa gbilen.»

²³ Nde a tuli matima na fee ra wo ya ma?

Nde a ɲɔɔ sama na fee xɔn ma temui naxan sa fama?

²⁴ Nde Yaxuba soxi muɲeti yi ra?

Nde Isirayila soxi kasaratie yi ra?

Alatala xa mu a ra, won yunubi rabaxi naxan na?

E mu waxi perefefe a xa kira xa xɔn ma,
e man mu e tuli matixi a xa seriye xa ra.

²⁵ Na kui a naxa a xa xɔne dusu Isirayila xun na,

a niya gere xa e xun nakana.

Na te bara dexɛ e rabilinyi,
kɔnɔ e mu e ɲɔɔ saxi na xɔn ma.

43

Isirayila Rakisima kerenyi

¹ Alatala xa masenyi nan ya,

naxan Yaxuba daaxi,

naxan Isirayila yailanxi bendɛ ra:

«Hali wo mu gaaxu, barima n bara wo xun sara,
n bara wo xili wo xili ra, barima n gbe nan wo ra.

² Wo na baa igiri, won birin nan a ra.

Wo na xure igiri, a mu wo xaninma.

Wo na dangi te xɔra, a mu wo ganma, a mu wo tɔɔrɔma,

³ barima n tan Alatala nan na wo Marigi Ala ra,

Isirayila xa Seniyentɔɛ, wo Rakisima.

N Misira nan fixi i xunsare ra,

N Etiyopi nun Seba fixi wo ɲɔɔɛ nan na.

⁴ Wo tide to gbo n be n ma xanunteya xa fe ra,

n mixie nan bama wo ɲɔɔɛ ra, n pama fi wo nii rakisife ra.

⁵ Wo naxa gaaxu, n na wo fɔɔɔ ra.

N fama ne wo bɔnsɔɛ ra, kelife sogetede nun sogegorode mabiri,

⁶ n fama wo xilide kelife yirefanyi nun kɔɔla ma.

«Wo fa n ma die ra, kelife yire makuye,

7 e birin naxee xilixi n xili ra,
n naxan daaxi n ma nɔɔɛ xa fe ra.»

8 Namae xa fa naxee ya na kɔɔ e mu se toma,
e tuli na kɔɔ e mu fe mema.

9 Namae nun sie xa e malan.

Nde na e ya ma naxan nu bara yi fe masen won be beenu a xa raba?

E xa seedee ramini, naxee nɔma a fe rafixede,
alako booree xa a kolon a nɔndi na a ra.»

10 Alatala xa masenyi nan ya,

«Wo tan nan na n ma seedee ra, n ma konyi sugandixi,
alako wo xa n kolon, wo xa la n na.

Ala yo mu nu na n ya ra, Ala yo mu fama n xanbi ra.

11 N tan keren nan na Alatala ra.

Mixi rakisima yo mu na bafe n tan na.

12 N tan nan nɔndi masenxi, n tan nan wo rakisixi,
n tan nan fe neene masenma wo be.

Ala xɔɔɛ nde xa mu n na wo tagi.

Wo tan nan na n ma seedee ra a n keren nan na Ala ra.

13 Kabi folo folo n tan nan Ala ra.

Mixi yo mu nɔma mixi bade n belexe,

mixi yo mu nɔma n ma fe rabaxi masarade.»

14 Alatala xa masenyi nan ya,

Ala naxan wo xun sara,

Ala naxan findixi Isirayila xa Seniyentɔe ra.

A naxe, «N yaamari fima ne Babilɔn geelimanie xa fa e xa kunkuie kui,
e nu laxi naxee ra.

15 Alatala na n tan nan na, wo xa Seniyentɔe,

naxan Isirayila daa, naxan findixi wo xa mange ra.»

16 Alatala xa masenyi nan ya, Ala naxan kira boɔ baa tagi,

naxan dangide ramini mɔɔnyie xɔɔra,

17 naxan a niya soori ragi see nun soe ragie xa kata dangide menni,
e fa lu baa xɔɔra abadan, e mu te.

Na soori gali xubenxi ne alo lanpui xubenma ki naxe.

18 «Wo naxa wo mapɔxun fe singee ma,

wo fe forie lu na.

19 Wo mu a toxi, n na fe neene rabafe?

Wo mu gexi na kolonde?

N na kira nde boofe gbengberenyi ma,

n na xuree ramini fe yire maxaraxi ma.

20 Burunyi daalise n matɔxɔma,

alo wulai bare nun xundi, barima n ye ramini ma gbengberenyi ma,

n xure xungbee raboo yire maxaraxi ma,

alako n ma nama sugandixi xa ye min,

21 alako n nama naxan daaxi a xa n matɔxɔ.»

22 «Yaxuba, wo mu maxandi tima n xili ra.

Isirayila, wo mu fefe rabafe birafe ra n foxo ra.

23 Wo mu tin yexee bade serexe ra n be,

wo mu tin n binyade serexee ra.

N mu kote dɔxɔxi wo xun ma sansi serexee ra,
n mu wo karaxan surayi ganfe ra.

²⁴ Wo mu labunde fanyi sara n be,

wo mu ninge ture gbegbe ba serexee ra.

Wo naxan nabaxi, wo bara n natagan wo xa yunubie ra,
wo bara n naxɔnɔ wo xa naaxuna ra.»

²⁵ «N tan nan a ra, naxan i xa yunubie xafarima n xili xa fe ra,
n fa neemu i xa yunubie ma feo.

²⁶ I xa i xa fe dangixi masen n be,
won xa a mato kiiti na ki naxe.

²⁷ I benba singe yunubi raba ne.

I xa yarerati muruta ne n xili ma.

²⁸ Na nan a ra, n fama i xa serexedubee rayaagide,
naxee walima n ma horomolingira kui.

N a niyama ne Yaxuba bɔnsɔe xun xa rakana,
Isirayila bɔnsɔe xa yaagi.»

44

Kuye yailanma xa wali

¹ «N ma konyi Yaxuba bɔnsɔe, wo xa wo tuli mati,
n ma pama sugandixi Isirayila, wo xa n xui rame.

² Alatala xa masenyi nan ya,
naxan wo daaxi wo nga teege i,
naxan wo bun tima.

N ma konyi Yaxuba, hali i mu hanme,
wo tan Yesurun n naxan sugandixi,

³ barima n ye ragoroma ne wo xa boxi maxaraxi ma,
n xure raminima ne gbengberen yire ma.

N nan n Xaxili ragoroma ne wo bɔnsɔe ma,
n barake sama ne wo xa die ma.

⁴ E fanma ne alɔ jooge naxan toma fiili tagi,
alɔ wuri naxee sixi xure de i.

⁵ Nde a falama ne, «Alatala gbe nan n na,
a Yaxuba xili sa a xun ma.

Nde a sebema ne a belexe ma, «Alatala gbe,
a Isirayila xili sa a xun ma.»

⁶ «Alatala xa masenyi nan ya,
Alatala Senbema naxan findixi Isirayila mange nun a rakisima ra.

N tan nan na fe fole ra, n tan nan na fe rapɔnyi ra.
Ala gbete yo mu na bafe n tan na.

⁷ Nde maniyaxi n tan na? A xa na fala.

Na kanyi xa woyen ba, a xa fe dangixi masen kabi n ma pama daa temui.
A xa fe masen naxan fama rabade, iyo a xa na fala kene ma.

⁸ Wo naxa gaaxu, wo naxa seren.

N mu na masenxi wo be xe, beenu na fee xa raba?
N ma seedee nan wo ra.

Ala gbete na na, ba n tan na?

Ade, fanye gbete mu na hali keren.»

9 Fuyantee nan kuye yailanmae ra.
E xa wali tide yo mu na.

E xa seedee ya mu na, e xaxili ifuxi.
E fama lude na yaagi nan kui.

10 Nde kuye yailanma, naxan mu noma a malide fefe ra?

11 Na kanyie yaagima ne.
Adamadi nan tun na e ra.

E birin xa e malan, e xa ti n ya ra.
N e birin nagoroma ne gaaxui nun paxankate ra.

12 Kuye yailanma wure xabuma te xooa,
a kuyee yailan derema ra, a a rawali a yete senbe ra.
Kaame nun ye xoli luma ne a suxu ra, a fa tagan.

13 Kamuderi luuti italama ne a maniyafe ra, a a koorin.

A wali folo wali see ra,
a a yailan han a lu alo mixi tofanyi naxan tima a xa banxi kui.

14 A nu wuri ndee si fotonyi yire,
a mame ti han tune ye a ramo, a fa a sege.

15 A nde findi yege ra, alako xinbeli naxa a suxu,
a nde rawali taami ganfe ra.

Kono naxan luxi, a na findi ala ra a naxan batuma,
a kuye rafala, a suyidi a be.

16 A seeti findi yege ra,
a sube ganma naxan na,
a fa a dege, a a fala, «Yi te fan. Xinbeli mu n suxuma be.»

17 A wuri donxoe nan findima a xa kuye ala ra,
a suyidi naxan be a batufe ra.

A maxandi ti a be, a falafe ra,
«N nakisi, barima i tan nan n ma ala ra.»

18 Kono na mixi mu gexi fahaamui sotoe.
A luxi alo donxui naxan mu se toma,
a xaxili mu fata fee tagi rabade.

19 Sese mu a a boje ratima soton, a xa a maroxun,
«N bara wuri seeti sa te i,
alako n xa taami nun sube gan a te wole ra n naxan donma.
A lanma n xa na wuri donxoe rafala kuye ra Ala naxan xonma?
N xa n suyidi wuri xuntunyi be?»

20 Na kuye yailanma birama se nan foxo ra naxan findima te xube ra.
A boje bara a yete yanfa.

A mu fata a yete rakiside,
a man mu xaxili soto a falafe ra, «N naxan tixi n belexe ra wule ala nan a
ra.»

21 «Yaxuba bonsoe, wo xa ratu yi fee ma,
wo tan Isirayila pama naxan findixi n ma konyi ra.
N wo daa ne, alako wo xa findi n ma konyi ra.
Isirayila, n mu neemuma wo ma.

22 N bara wo xa yunubie xafari, wo naxan soto wo xa murute kui,
n bara nee ba naa alo nuxui bama kooore ma ki naxe.
Wo xa gbilen n ma, barima n bara wo xun sara.»

23 Koore xa sɛɛwa Alatala xa wali xa fe ra.

Bɔxi bunyi xa a xui ramini.

Geyae xa e xui ite alɔ wuri naxee na fɔtɔnyi kui,

barima Alatala bara Yaxuba xun sara,

a bara a nɔrɛ masen Isirayila ya ma.

24 Wo Rakisima Alatala xa masenyi nan ya naxan wo rafalaxi wo nga tɛɛɛ,

«N tan, Alatala nan n na, naxan fe birin daaxi,

naxan koore itala,

naxan bɔxi rafala a belexɛ ra,

25 naxan namijɔnmɛ wule falɛɛ xa tɔnxumae kana,

naxan sematoe rayaagi,

naxan lɔnnilae xa marasi mafindi lɔnnitarepa ra,

26 naxan a xa namijɔnmɛ konyie xa masenyie rakamali,

naxan a xa xɛɛrae xui findi nɔndi ra,

naxan a masenma Darisalamu xa fe ra, «Nama fama sabatide naa,»

naxan a masenma Yudaya taee xa fe ra, «E man fama nɛ tide,»

27 naxan a falama baa be, «Xara, n i xa ye raxɔrima nɛ,»

28 naxan mange Sirusi xɛɛma a sago rabade, alɔ xuruse madonyi a rabama ki naxɛ,

naxan a masenma Darisalamu xa fe ra, «A man xa ti,»

naxan a masenma hɔrɔmɔbanxi xa fe ra, «A man xa ti!»»

45

Ala xa wali nun Sirusi

1 Alatala xa masenyi nan ya a xa mixi sugandixi Sirusi be,

a naxan xɛɛxi pamanɛɛ xun nakanafe ra, e xa lu a xa yaamari bun ma,

a naade rabixi naxan be alako a xa wali xa sɔɔneya.

2 «N tima nɛ i ya ra, n tentenyi magoro i be,

n wure gbeeli naadeɛ kana, n wure naadeɛ yensen ye i ya ra.

3 N naafuli nɔxunxi fima nɛ i ma,

alako i xa a kolon n tan nan Isirayila Marigi Alatala ra,

naxan i xilixi i xili yati ra.

4 N ma konyi Yaxuba xa fe ra,

n ma pama sugandixi Isirayila,

n i xilixi i xili nan na, n binyɛ fima nɛ i ma hali i to mu n kolonxi sinden.

5 N tan nan na Alatala ra,

Ala gbete yo mu na bafe n tan na.

N senbe fima nɛ i ma hali i to mu n kolonxi sinden.

6 Na kui mixi birin fama nɛ a kolonde a Ala kerenyi nan n na,

kelife sogetede han sogegorode,

Ala gbete yo mu na.

7 N tan nan koore iyalanma, n dimi rasin,

n tan nan heri raminima, n gbaloe raba.

N tan Alatala na n na fee birin nabama.»

8 «Tunɛ ye xa goro kelife koore ma, nuxui xa rabi ye raminife ra.

Bɔxi fan xa rabi na ye sɔtofe ra.

Kisi xa sɔto alɔ sansi bulama ki naxɛ, tinxinyi xa lu na.

N tan Alatala nan na birin daaxi.»

9 Naxankate na mixi be, naxan a yailanma matandima,
naxan findixi feɲe xuntunyi tun na.

Bende doloxi a falama feɲe yailanma be,
«I n yailanfe munse ra? I xa wali mu fan!»

10 Naxankate na mixi be, naxan a falama a baba nun a nga be,
«Wo munse barixi?»

11 Alatala xa masenyi nan ya,

Isirayila xa Seniyentɔe naxan wo daaxi,

«Wo wama n maxorinfe tina fe nan ma n naxan nabama n ma die ra?

Wo wama n yamarife n ma wali xa fe nan na?

12 N tan nan boxi yailanxi, n fa mixi daa a fari.

N tan nan koore itala n belexe ra, n tunbuie yamari.

13 N tan nan man Sirusi xeeɲa n ma tinxinyi xa fe ra.

N kira rabooma ne a be alako a xa n ma taɔ ti,

a xa n ma pama xoroɲa xunsare xanbi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

14 Alatala xa masenyi nan ya,

«Misira nun Etiyopi xa naafuli luma ne i yi ra,

Sebakae findima ne i xa konyie ra,

e bira i foxo ra yolonxonɲi kui, e suyidi i be, e a fala i be,

«Ala na i foxo ra, a maniyɛ mu na, Ala gbete mu na.»»

15 Isirayila Marigi Ala, a Rakisima,

Ala nan i ra, naxan mu a yete masenma keɲe ma.

16 Kuye yailanmae fama ne lude yaagi kui, e e birin xanin,

17 kɔnɔ Alatala Isirayila tan rakisima ne abadan,

a mu fama yaagide feo.

18 Alatala naxan koore daaxi, naxan firin nde mu na,

naxan dunɲa daaxi a ki nun a keɲa nan ma,

a fa adamadie rasabati a ma,

a fa a fala, «Alatala nan na, Ala gbete yo mu na.

19 N mu woyenxi dunixui xa ra de.

N mu a fala Yaxuba bonsoe be e xa n fen na ki tun.

N tan Alatala nɔndi nan falama, n tinxinyi nan masenma.»

20 «Wo wo malan, wo fa, wo wo maso, wo tan mixi gixie kelife pamanee
ma,

Kuye batuie mu sese kolon,

e kuye maxandima naxee mu noma mixi rakiside.

21 Wo wo xui ramini, wo xa marakolonyi ti e be.

E xa e bore rasi.

Nde yi masenyi tixi kabi temui xonkuye? N tan xa mu a ra?

Ala gbete yo mu na bafe n tan na,

Ala naxan tinxin, naxan mixi rakisima.

22 Wo xa gbilen n ma, wo tan naxee kelima dunɲa tunxunɲie ma,

alako wo xa kisi soto,

barima Ala gbete yo mu na bafe n tan na.

23 N bara n kali n yete ra nɔndi ki ma,

n ma masenyi mu kanama fefe ma.

Xinbi birin sinma ne n bun ma,
kali birin nabama n tan nan xili ra.

²⁴ Nama a falama ne n be,

«Tinxinyi nun senbe toma i tan Alatala nan gbansan yi.»

Mixi naxee nu murutaxi a ma,
e fama ne a yire yaagi kui.

²⁵ Kono Isirayila bonsœ gbe noxoma ne Alatala saabui ra,
e fa xunnakeli soƙo.

46

Babilon xa alae

¹ Babilon xa kuye Beli a xinbi sinma.

A xa kuye Nebo fan a felenma boxi ma.

Sofalee e bendunma xanin se fari.

Na kote binya, a sofalee rataganma ne.

² E mu no na kuyee ratangade.

E birin xa siga konyiya kui.

³ «Yaxuba bonsœ, wo wo tuli mati n na.

Isirayilaka naxee luxi, wo wo tuli mati n na.

Kabi wo barixi temui naxe, n bara wo xanin n belexe, n bara wo bun ti.

⁴ N nu na raba ne han wo fori waxati.

Wo xunxexẽ to nu fixema, n tan nan man nu wo bun tima.

N to wo daa, n man nu wo malima ne, n wo xanin, n wo rakisi.

⁵ Wo n ma maniyẽ toma minden? Wo n firin nde kolon?

⁶ Naafuli kanyi xema nun gbeti raminima, a a sa sikeeli fari,

alako xabui xa kuye nde yailan a be,

a a xinbi sinma naxan be a batufe ra.

⁷ E na tongo, e a doxo e tunki fari, e a xanin yire, e a tima dennaxe.

Menni a tixi tun, a mu sigama dede.

Hali mixi nde a mawa a be, a mu a yaabima,

a mu mixi ratangama a xa toore ma.»

⁸ «Wo tan murutelaẽ, wo xa ratu na fee ma, alako wo xa no kisode.

⁹ Wo xa ratu n naxan nabaxi temui dangixi.

Ala gbete yo mu na bafe n tan na, n firin nde mu na.

¹⁰ Ala gbete mu na naxan fe masenma beenun a xa raba,

naxan no ma a falade,

«N waxonfe fama ne rakamalide. N tan nan a ragirima.»

¹¹ N tan nan xoni nde xilima kelife sogetede mabiri,

naxan n waxonfe rabama n be.

Iyo, n naxan falaxi, n a rabama ne,

n naxan natexi, n a rakamalima ne.

¹² Wo wo tuli mati n na, wo tan naxee xaxili xoxoxo,

wo tan naxee makuyaxi tinxinyi ra.

¹³ N ma kiiti tinxixi bara makore, a mu makuya feo.

N fama n ma kisi fan na, a mu buma.

N Siyon rakisima ne,

N nan n ma noore ragoroma ne Isirayila ma.»

47

Babilon birafe

1 «Babilon taa, keli i xa kibanyi kui, i dɔxɔ bɔxi ma.

I xa tofanyi nun i xa bannaya bama ne i yi.

2 Wali see tongo kuri sofe ra.

I xa mafelenyi bama ne i ma, i xa dugi mate, i xure igiri i mageli ra.

3 I jaibɔma ne yaagi kui,

n fama ne n gbe ɲɔxɔde kinikini xanbi.»

4 Alatala Senbema nan findi muxu xunsarama ra, Isirayila xa Seniyentɔe.

5 «Babilon ɲama, wo dɔxɔ, wo wo de balan.

Wo xa mangɛya bara ɲɔn.

6 N nu xɔnɔxi n ma ɲama ma, n fa e ke tongomae xun nakana.

N naxa e lu wo sagoe, kɔnɔ wo mu kinikini e ma fefe ma.

Hali forie, wo bara e ɲaxankata a ɲaaxi ra.

7 Wo nu a falama ne, «N ma mangɛya mu ɲɔnma abadan!»

Kɔnɔ wo mu wo ɲɔxɔ saxi fe xɔn ma naxan nɔma wo lide.»

8 «Yakɔsi wo wo tuli mati n na,

wo tan banna naxee a maɲɔxunxi a fefe mu nɔma wo tɔɔɔde,

naxee a falama, «N keren nan tide gbo duniɲa,

n mu findima kaape ra, n ma die mu bama n yi.»

9 Kɔnɔ n xa a fala wo be, na fe firinyie wo lima ne fɛɛɲen keren kui.

Wo ganma ne wo xa die ra, wo findi kaape ra

hali wo duureya nun karamɔxɔ wali rawuya.

10 Wo nu laxi wo xa ɲaaxunɲa nan na,

wo ɲɔxɔ a ma na mu toma.

Wo xa fe kolonyi bara wo madaxu.

Wo bara a fala wo bɔɲe ma, «N keren nan be, n tan nan gbansan tide gbo.»

11 Gbaloe fama ne wo lide, wo mu nɔma wo yete ratagade naxan ma wo
xa naafuli ra,

gbaloe naxan wo tɛɛɲnama.»

12 «Wo to laxi na fe mɔɔli nan na, wo xa lu wo xa duureya,

nun wo xa manduruya kui wo darixi naxan na.

Wo a maɲɔxun a na sɔɔneyama ne wo be, wo fa geeni wo yaxui xun ma,

13 kɔnɔ na birin fama ne wo ratagande.

Wo xa se matoe xili, naxee koore matoma,

e fe fala naxan fama wo lide.

14 Nee tan fan luma ne alo sexe naxan ganma te ra.

E mu nɔma e yete rakiside te xɔɔra.

Sese mu luma e yi ra, hali te xunxuri e dɔxɔma naxan seeti ma xinbeli
temui.

15 E mu nɔma fefe rabade wo be,

hali wo to bara wo xaxili ti e ra kabi wo dimedi temui.

E sigama ne yare e xa kira ɲaaxi xɔn ma.

Mixi yo mu nɔma wo rakiside.»

48

Isirayila nun Ala xa lanyi

¹ «Yaxuba bõnsõε naxan xili Isirayila, naxan fatanxi Yudaya ra,
 wo wo tuli mati n na.
 Wo tan naxee wo kalima Alatala xili ra,
 wo tan naxee Isirayila Marigi Ala maxandima tinxintareya kui,
² wo tan naxee wo yete xilima Taa Seniyeñxi Kanyie,
 wo tan naxee wo xaxili tima Isirayila Marigi Alatala ra,
³ n naxan masenxi wo be temui dangixi, n bara ge na ragiride.
⁴ N to a kolon wo xaxili xõrõxõ alõ wure,
⁵ n naxa wo rakolon na fe ra beenun a xa raba,
 alako wo naxa fa a fala,
 «Muxu xa kuye wuri daaxie nun wure daaxie nan na fe natexi.»
⁶ Wo bara na me? Wo bara so na fe kui?»

«Yakõsi n fe neeneε masenma ne wo be,
 naxee nu bara nõxun wo ma.
⁷ Nee minixi yi waxati ne,
 wo mu nu naxee kolon.
 Na kui wo mu nõma a falade, «Iyo, muxu nu nee kolon.»
⁸ Wo mu na fee fahaamuxi temui dangixi barima wo tuli xõrõxõ.
 Yanfantee nan wo ra kabi wo bari temui.
⁹ N xili xa fe ra, n mu n ma xõne ramini wo ma kerenyi ra.
 N ma matõxõε xa fe ra, n mu wo rabolo.
¹⁰ N bara wo mato,
 kõnõ n mu a rabaxi alõ xabui a rabama ki naxe gbeti ra.
 N wo matoma tõre nan saabui ra.
¹¹ N yi rabama n yete be alako n xili naxa kana,
 alako n ma matõxõε naxa fi n firin nde ma.»

¹² «Yaxuba bõnsõε, wo wo tuli mati n na.
 Isirayila n naxan xilixi, wo wo tuli mati n na.
 N tan nan na a singe ra, n tan nan na a dõnxõε ra.
¹³ N belexe nan dunjã bunyi saxi,
 n senbe nan koore italaxi.
 N na e xili, e tima ne keren na.»

¹⁴ «Wo xa wo malan, wo xa wo tuli mati n na.
 Kuye mundun bara yi fe masen wo be beenun a xa raba?
 Alatala bara mixi nde sugandi naxan a sagoe rabama Babilõn na,
 naxan e xili xun nakanama.
¹⁵ Iyo, n tan yati bara n ma masenyi ti,
 n bara a xili, a xa na wali rakamali.»

¹⁶ «Wo wo maso n na, wo xa wo tuli mati.
 Kabi a fõle, n mu wõyen dunxui ra.
 Na fe rabama n ya xõri.»

Yakõsi, n Marigi Alatala na n xeeεfe, a a Xaxili ragoroxi n ma.

¹⁷ Wo Rakisima Alatala, Isirayila xa Seniyeñtõε, a xa masenyi nan ya,
 «N tan findixi wo Marigi Alatala nan na,
 naxan wo xa fe sõneya ki masenma,
 naxan wo rapere ma pere ki fanyi ra.

18 Xa wo wo ɲoɲo sa n ma seriye xɔn ma nu,
bɔɲesa nun kisi nu gboma ne wo yi ra alo ye naxan na baa ma.

19 Wo bɔnsɔe nu wuyama ne alo meyenyi naxan na baa de ra,
wo xa die xilie mu nu bama n ya i.

20 Wo xa keli Babilɔn sɛwe xui ra.

Wo xa na masen dunɪɲa birin be.

Wo xa a fala, «Alatala bara a konyi Yaxuba xun sara.»

21 Ye xɔli mu luma e ma gbengberenyi ma,
a fanye ibɔɔma, a ye ramini a kui.

22 Mixi ɲaaxi xa fe mu sɔɔneyama.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

49

Alatala xa konyi

1 Si yensenxie, wo xa wo tuli mati n na.

Yire makuyee, wo xa wo ɲoɲo sa n wɔyen xui xɔn ma.

Alatala n xili ne kabi n nga tege,

a naxa n xili fala beenun n xa mini foye ra.

2 A naxa n de lu alo santidegema xeɲenxi a belexe,

a naxa n findi xali ɲɔe rameluxi ra,

a naxa n sa a xa xali gbɔnfɔe kui.

3 A naxa a fala n be, «Isirayila, n ma konyi nan i ra,

n na n ma nɔre masenma naxan saabui ra.»

4 Kɔɔ n naxa a yaabi, «N ma wali mu sɔɔneyaxi,

n bara kata, kɔɔ fufafu na a ra.

N ma wali sare na n Marigi Alatala nan yi.»

5 Na kui Alatala naxa masenyi nde ti,

naxan n daa n nga tege i, n xa findi a xa konyi ra,

alako n xa Yaxuba bɔnsɔe ragbilen a ma,

Isirayila ɲama man xa malan a fe ma.

Alatala bara binye xungbe fi n ma,

a tan naxan findixi n senbe ra.

6 A naxe, «Yaxuba bɔnsɔe Isirayila ragbilenfe n ma,

wali na a ra naxan xurun i be n ma konyi.

N man i findima ne naiyalanyi ra si gbetee be,

alako n ma kisi xa masen dunɪɲa yire birin.»

7 Alatala xa masenyi nan ya,

Alatala naxan findixi Isirayila Xunsarama ra, Isirayila xa Seniyentɔe,

won bɔnsɔe naxan xɔnxi,

naxan walixi mangee be,

«Mangee na wo to, e tima ne,

kuntigie na wo to, e e xinbi sinma ne wo bun ma,

barima dugutegɛ Alatala naxan Isirayila xa Seniyentɔe ra,

na nan wo sugandixi.»

8 Alatala xa masenyi nan ya,

«N wo yaabima yaabi temui ne,

n wo rakisima kisi loxɔe ne.

N wo makantama ne,

n wo tima ne alo pama n saate tongo naxan be,
alako wo xa boxi xa fan, naxan kanaxi a xa yailan.

⁹ Geelimanie minima ne,
mixi naxee na dimi xora, nee xoreya sotoma ne.

¹⁰ E luma ne alo xurusee naxee e demadonna filie ma,
kaame nun ye xoli mu e suxuma,
kuyefure nun soge xone mu e toroma.
E rahinnaema nan luma e rapere ra,
a e xun ti dulon yire ra.

¹¹ Tentenyi ragoroma ne, yili rafe, alako e xa kira xa fan.

¹² E fama ne kelifi yire makuye,
kelifi koola nun sogegorode ma,
kelifi Asuwan boxi ma.»

¹³ «Naxee na koore ma, e xa e seewe xui ite,
naxee na boxi ma, e xa jlexin,
naxee na geyae fari, e xa beeti ba,
barima Alatala a xa pama madunduma ne,
a kinikini toro mixie ma.»

¹⁴ Kono Siyonkae nu a falama ne,
«Alatala bara muxu rabolo,
Muxu Marigi bara nemu muxu ma.»

¹⁵ «Dinge noma nemeude a xa diyore ma?
A mu kinikinima xe a xa di ma?
Hali a tan nemu,
n tan mu nemuma wo ma.

¹⁶ Wo xilie korinxi n belexe kui,
n yae tixi ne i xa banxi ra temui birin.

¹⁷ Wo xa die na gbilenfe wo xonyi.
Naxee wo toroxi, nee na kelifi wo xun ma.

¹⁸ Wo wo ya ite. Wo xa die bara e malan, e na fafe.
N tan Alatala bara n kali n yete ra,
wo xa mixie fama ne lude wo seti ma,
alo dugi tofanyie luma gine ma ki naxe a xa futi xiri loxe.»

¹⁹ «Hali wo yaxuie to wo xonyi kanaxi, e wo xa pama rayensen ye,
yakosi wo fama ne wuyade han wo gbo wo xa boxi be.
Mixi naxee kasare tixi wo xonyi, e bara siga.

²⁰ Wo xa di naxee barixi yi toro waxati,
e fama ne a falade, «Be xurun won be.
Won xa yire neene ti won luma dennaxe.»

²¹ Na temui wo fama ne a falade,
«Nde yi die barixi n be?
Mixi rabepinxi nan nu na n na.
Ala nu bara n nabolola, a mee n na.
Nde yi die ramoxi?
N keren peti nan nu a ra.
Yi die kelixi minden?»

²² Won Marigi Alatala xa masenyi nan ya,

«N nan n belexe itema ne pamanee be,
n tonxuma masen e be,
alako e xa fa wo xa di xeme e ra e belexe,
e xa fa wo xa di ginnee ra e tunki ma.

²³ Mangee meenima ne wo xa die ma,
mange ginnee e ramo.

Na mixi xungbee e xinbi sinma ne wo bun ma,
e wo sanyie masunbuma ne.

Na kui wo fama ne a kolonde a Alatala na n tan nan na.
Mixi naxee e xaxili tima n na, na kanyi mu yaagima.»

²⁴ Soori xa se tongoxi noma rasuxude a yi ra?
Senbema xa mixi suxuxi noma bade a yi ra?

²⁵ Alatala wo yaabima yi ki ne:

«Iyo, n soori xa se tongoxi rasuxuma ne a yi ra,
n senbema xa mixi suxuxi bama ne a yi ra.

N wo gerefae gerema ne, n wo xa die rakisi.

²⁶ Naxee wo paxankatama, e fama ne e yete sube donde,
e siisima ne e yete wuli ra.

Na kui ibunadama birin a kolonma ne,
a n tan nan Alatala ra, wo Rakisima, wo Xunsarama, Yaxuba xa Senbema.»

50

Yunubi sare

¹ Alatala xa masenyi nan ya:

«N keedi mundun sebexi n xa mee wo nga ra?

N sare mundun sotoxi wo matife ra?

Wo matixi wo yete xa yunubie nan ma fe ra.

N meexi wo nga ra a xa matandi nan ma.

² Munfe ra wo mu n yaabima?

Munfe ra wo mu tima n ya ra?

Wo a maroxunxi ne n belexe mu fata wo fulunde?

Wo a maroxunxi ne n senbe mu noma wo rakiside?

N ma woyen keren noma baa xarade.

N noma xure findide gbengberenyi ra, yexee xa faxa, e xa boro.

³ N fata koore rafoorode,

alo mixi na kaape dugi ragoroxi a ma.»

⁴ N Marigi Alatala bara masenyi so n yi ra

naxan noma mixi taganxi malide.

A n na naxunuma geesege birin, a n tuli ibama,

alako n xa n tuli mati a ra alo xarandi fanyi.

⁵ N Marigi Alatala bara n tuli rabi,

n tan mu tondima birade a foxo ra.

⁶ N nan n fari tima ne n yaxuie xa n bonbo.

N na n xere fan tima ne e xa n de xabe matala.

N mu n ya tagi noxun e xa konbie ma,

n mu tondi e xa e de ye boxun n ma.

⁷ N Marigi Alatala to n mali,

n mu yaagi, n mu n gi.

N luma ne alo fanye, barima n a kolon n mu luma yaagi kui.

⁸ Naxan n gbe ɲɔxɔma a na n seeti ma.

Nde wama n sɔnxɔfe? Won xa wɔyɛn.

Nde wama n kalamufe? Kiiti xa sa.

⁹ N Marigi Alatala nan n malife.

Nde nɔma a ra?

E xa kalamui kanama ne alo dugi fori teese naxan donma.

¹⁰ Nde gaaxuma Alatala ya ra wo ya ma,

a Ala xa konyi xui suxu?

Naxan birin na ɲerefe dimi xɔɔra naiyalanyi xanbi,

a xa a xaxili ti Alatala xili ra, a la a ra.

¹¹ N xa a fala wo be,

wo tan naxee te radexema,

wo fa tanbe raxaɲenma gere xili ma,

N fama ne wo tɔɔrɔde a xɔɔxɔe ra.

51

Isirayila fatanxi dennaxe ra

¹ «Wo wo tuli mati n na, wo tan naxee tinxinyi nun Alatala fenfe.

Wo xa wo ya ti fanye ra Alatala wo raminixi dennaxe.

² Wo xa wo ya ti wo baba Ibrahima nun wo nga Sara ra naxee wo barixi.

N to a xili a keren nan nu a ra,

kɔnɔ n to ge dubade a be,

a findi ne bɔnsɔe wuyaxi benba ra.

³ Alatala Siyon madunduma ne,

a kinikini a xa kasare birin ma.

Alatala a xa gbengberenyi findima ne yire fanyi ra alo Eden bɔxi,

a a xa bɔxi ratofanma ne alo a darixi a ra ki naxe.

Seewe nun ɲelɛxinyi lu naa,

suuki nun beeti ba temui birin.»

⁴ «N ma pama, wo wo tuli mati n na.

N ma si, wo xa n xui rame.

Seriye fatanxi n tan nan na,

n ma kiiti tinxinxi findima ne naiyalanyi ra sie be.

⁵ N ma kiiti tinxinxi bara makɔre,

n ma kisi na fafe,

sie fama ne e xaxili tide n senbe ra.

⁶ Wo wo ya rate koore ma.

Menni lɔema ne alo foye tuuri ralɔema ki naxe.

Wo wo ya ti bɔxi ra.

Menni ɲɔnma ne alo dugi fori.

Mennikae faxama ne alo tugitugi.

Kɔnɔ n ma kisi tan abadan nan a ra,

n ma tinxinyi mu kanama.»

⁷ «Wo xa wo tuli mati n xui ra, wo naxan kolon tinxinyi ra.

N ma seriye sabatixi wo bɔɲe kui.

Wo naxa gaaxu mixie xa mabere ya ra,

wo naxa wo gi e xa sɔnxɔe ya ra.

⁸ Nimase xunxurie e donma ne alo dugi,

teese e raḡon alo gese fute.
Kono n ma tinxinyi buma ne abadan,
n ma kisi luma ne bonsoe ya ma temui birin.»

⁹ Alatala, i xa keli senbe ra.

I xa keli alo singe ra.

I tan xa mu Misirakae bonbo alo wulai sube magaaxuxi?

¹⁰ I tan xa mu baa xungbe raxori,

i fa kira iboo baa tagi i xa mixi rakisixie dangima dennaxe?

¹¹ Alatala xa mixi xoreyaxie gbilenma ne,

e fa so Siyon kui beeti ra, seewe nan luma e be abadan.

E bope rafanxi e ma, jalexinyi luma ne e sondonyi kui.

Nimise nun yaye makuyama ne e ra.

¹² «N tan nan wo bope madunduma.

Nde noma gaaxude adamadi ya ra,

naxan faxama, naxan nonma alo sexe?

¹³ Munfe ra wo fa nemuxi wo daalima Alatala ma,

naxan koore italaxi, a boxi bunyi sa?

Munfe ra wo luma gaaxui kui temui birin wo yaxuie ya ra naxee wama
wo torofe?

Wo gaaxuma e ya ra munfe ra?

¹⁴ A gbe mu luxi, wo xa geelimanie fama ne xoreya sotode,

e mu faxama geeli kui,

e mu faxama kaame ra.

¹⁵ N tan nan na wo Marigi Alatala ra,

naxan baa imaxama, a moronyie ramini.

N xili ne Alatala Senbema.

¹⁶ N nan n ma masenyi saxi ne i de i,

n na n belexe ti i xun ma,

n tan naxan koore itala, n boxi bunyi sa,

naxan Siyonkae xilima, «N ma nama.»»

¹⁷ «Darisalamukae, wo keli keren na,

wo tan naxee Alatala xa minse xoroxoe minxi,

wo tan naxee a xa xone kolonxi,

a to din wo ra, a fa a lu wo xa bira alo siisilae.

¹⁸ A xa di yo mu nu na naxan a malima a xa jere kui,

naxan lu a seeti ma a suxufe ra.

¹⁹ Na gbaloe xoroxoe bara wo soto,

kasare nun sontoe, kaame nun gere,

nde noma wo madundude?

²⁰ Wo xa die bara bira, e saxi kira xunyi ra,

alo xeli naxan suxuxi yele ra.

Alatala xa xone bara din e ra,

a bara e paxankata a jaaxi ra.»

²¹ Na kui wo tan toromixie, wo xa wo tuli mati yi masenyi ra
wo tan naxee luxi alo siisilae beere xanbi.

²² Wo Marigi Alatala naxan a xa nama makantama,

a xa masenyi nan ya,

«Awa, n mu xonoxi wo ma sonon,

na xone mu wo lima sonon.

²³ N ma xone sigama wo yaxuie nan ma naxee bara wo tooro,
e fa a fala «Wo wo felen boxi ma, muxu xa ti wo fari.»
E bara wo tooro na ki, e fa jere wo fari alo boxi.»

52

Xibaaru fanyi Darisalamu be

¹ Siyonikae, wo xa keli senbe ra,

wo xa dugi tofanyi ragoro wo ma, wo tan taa seniyenxi.
Sunnataree nun seniyentaree mu soma wo xonyi sonon.

² Darisalamukae, wo xa keli, wo xube ba wo ma, wo doxo kibanyi kui.
Yolonxonxi xa ba wo konyi ma.

³ Alatala xa masenyi nan ya,

«E wo matixi ne fufafu, wo xun mu sarama kobiri ra.»

⁴ Alatala Senbema xa masenyi nan ya,

«Singe n ma pama nu na Misira boxi nan ma konyiya kui.
Na dangi xanbi, Asiriyakae naxa e jaxankata, e e xanin.

⁵ Yakosi na findixi munse ra n be?

E bara n ma pama xanin fufafu, e fa yo e ma e xa yaamari kui.»

Alatala xa masenyi nan ya,

«Temui birin n xili na kanafe.

⁶ Na kui n bara nate tongo a n ma pama fama ne n xili kolonde,
e fa a kolon a n tan nan yi masenyi tixi, a n tan nan na e seeti ma.»

⁷ Xera tofe fa ra geya fari, fe fanyi na a ra.

A fama ne xibaaru fanyi ra naxan bopesa fima mixi ma,
naxan findima kisi ra,

naxan a masenma Siyoni be, «Wo Marigi Ala nan mange ra!»

⁸ Wo wo tuli mati wo kantamae ra,

e bara e xui ite seewe ra.

Alatala na gbilen Siyoni, e fama ne a tode e yae ra.

⁹ Darisalamukae, wo birin xa wo xui ite seewe ra,

barima Alatala na a xa pama mayotofe,

a na Darisalamu xun sarafe.

¹⁰ Alatala na a senbe seniyenxi masenfe pamané ma.

Dunija birin fama ne Alatala xa kisi tode.

¹¹ Wo siga, wo siga.

Wo naxa wo maso se seniyentare yo ra.

Wo xa mini na kui seniyenyi kui,

wo tan naxee horomolingira see xaninma Alatala be.

¹² Kontofili naxa a niya wo xa gbata,

gaaxui naxa a niya wo xa wo gi,

barima Alatala nan tixi wo ya ra,

Isirayila Marigi Ala nan tixi wo xanbi ra.

¹³ «N ma konyi xa fe sooneyama ne,

a xa fe te, a xun nakeli, a tide xungbe soto.

¹⁴ A xa fe magore findima terenna nan na mixi gbege be,

a lahale mafindi, a mu lu adama ki ma sonon,

¹⁵ a man mangee de ixarama ne maraseniyenyi ra,

a naxan fima bɔnsɔɛ gbegbe ma.
 E findima nɛ seedeɛ ra fe nde ma,
 e mu naxan singe toxi,
 e fahaamui sɔtɔma nɛ fe nde xa fe ra,
 e mu naxan singe mexi.»

53

Ala xa konyi findife sɛrɛxɛ ra

¹ Nde laxi won ma masenyi ra?

Nde Alatala sɛnbɛ toxi?

² A xa konyi lu nɛ alɔ sansi xuri, naxan tixi bɔxi xare ma.

A to ki mu nu rayabu, a xa tofanyi mu gbo.

³ Mixi rapaaxuxi nan nu a ra jama mu tinxi naxan na.

Tɔɔrɔmixi nan nu a ra, naxan darixi jaxankate ra.

Mixie mu tinxi e ya tide a bɛ.

E nu yo a ma, e mu tide yo fixi a ma.

⁴ A bara won ma tɔɔrɛ findi a gbe ra,

a bara won ma kɔntɔfli findi a gbe ra.

Won tan bara a maɔɔxun a Ala nan a dankaxi,

a a xa tɔɔrɛ fatanxi Ala nan na.

⁵ Kɔnɔ a sɔxɔ nɛ won ma yunubie xa fe ra,

a butuxun won ma jaaxuna xa fe ra.

A jaxankate sɔtɔ nɛ alako won xa yalanyi sɔtɔ,

a xa fie findixi kisi nan na won bɛ.

⁶ Won birin nu lɔxi nɛ alɔ xuruse naxee yensenma wula i,

kankan naxa siga a xa kira xɔn ma.

Kɔnɔ Alatala bara won ma yunubie kote dɔxɔ a xun.

⁷ Tɔɔrɛ nun fe xɔrɔxɔɛ to a li,

a mu a dɛ rabi hali keren.

A lu nɛ alɔ yɛxɛɛ naxan xaninfe a faxade.

A a sabari nɛ tɔɔrɛ kui,

alɔ yɛxɛɛ xabe maxaba tɛmui.

⁸ A to gɛ kiiti tinxintare sɔtɔde, a naxa faxa.

Nde nɔ a bade dunija mixie yi ra?

A jaxankataxi n ma jama xa yunubie nan ma fe ra.

⁹ E nu wama a fure ragatafe mixi jaaxie nan ya ma,

kɔnɔ a rapɔnyi a ragata mixi bannaxie nan ya ma,

barima a mu mixi tɔɔrɔ, a mu mixi madaxu.

¹⁰ Alatala bara nate tongo a xa a jaxankata tɔɔrɛ ra,

kɔnɔ sɛrɛxɛ na ba yunubie xa fe ra,

a fama nɛ a bɔnsɔɛ tode, a bu abadan.

Alatala waxɔnfe rakamalima a tan nan saabui ra.

¹¹ A na gɛ a xa wali rabade,

a fama nɛ sɛɛwade.

«N ma konyi tinxinxi jama findima nɛ tinxintɔɛɛ ra,

a e xun sara e xa yunubie xa fe ra.

¹² N tide xungbe soma nɛ a yi ra,

a xunnakeli sare soto senbe ra,
 a to faxa matandilae yi ra,
 a nu bara a yete fi serexe ra mixi gbegbe xa yunubie xa fe ra.»

54

Siyoni xa xunnakeli

¹ «Dibaritare, naxee mu noma di baride, wo xa seewa,
 wo xa beeti ba, wo tan naxee mu di sotoxi sinden.
 Wo fama ne di wuyaxi sotoɗe dangife gine gbetee ra.
 Alatala xa masenyi nan na ki.»

² «Wo xa wo xonyi raxungbo,
 wo xa nde sa wo xa banxie xa gboe xun,
 wo xa na birin yailan a fanyi ra,

³ barima wo yiriwama ne yirefanyi nun koola ma wo xa boxi kui.
 Wo xa mixie jamanɗe nde mixie kerima ne,
 e fa sabati e xa taae kui.

⁴ Hali wo mu hanne, wo mu yaagi yo sotoɗa.
 Wo naxa gaaxu na ya ra, wo xa fe mu ragoroma ne.
 Wo fama ne neɗmude na yaagi xa fe ra wo naxan soto wo fonike temui,
 wo mu lu ra mapoxun na wo xa kaape fe ra,

⁵ barima wo Daali Mange meɗnima wo ma
 alo xeme meɗnima a xa gine ma ki naxe,
 naxan xili falama wo Marigi Alatala Senbema,
 naxan findixi Isirayila xa Seniyentee ra,
 naxan wo Rakisima,
 naxan xili Ala duniya kanyi.

⁶ Alatala fama ne wo ragbilende a ma,
 alo gine naxan nu bara rabolo, a fa lu toore kui,
 alo sungbutunyi naxan xa mori bara mee a ra.
 Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁷ «Ala naxe, «N i rabolo ne temui dunke di,
 kono n man i masoma ne n na n ma xanunteya xungbe kui.

⁸ N i keru bojete xungbe nan kui temui dunke di,
 kono n man kinikinima ne i ma marafanyi kui abadan.»
 N tan Alatala wo kantama xa masenyi nan na ki.»

⁹ «A luma ne n be alo Nuha xa temui,
 n to n kali a banbaranyi mu duniya kanama sonon.
 N bara n kali a n mu xonoma wo ma, n mu wo sontoma sonon.

¹⁰ Hali geyae sa serɗefe ne, tentenyie naxa gira a ra,
 n ma xanunteya mu noma xurunde wo be,
 n mu ma bojɗesa saate kanama n naxan tongoxi won be.
 Alatala xa masenyi nan na ki naxan kinikinima wo ma.»

¹¹ «Wo tan bonsoe jaxankataxi,
 naxee bara tooro kinikinitareja kui,
 n man wo xa taa tima ne geme fanyi fari,
 n wo raxunma diyaman na,

¹² N wo xa yire itexi yailanma geme tofanyie nan na,

n wo xa naadæe raxunma gæme rayabuxie ra,
n wo xa tete ti gæme yanbaxie ra.

¹³ Wo xa die birin birama nê Alatala fɔxɔ ra,
e xa fe birin sɔnɛya.

¹⁴ N to wo gbe ɲɔxɔma,
wo man fama nê tide sɛnbɛ ra.
Wo yaxuie mu wo tɔɔɔɔma sɔnɔn,
wo mu luma gaaxui kui.

Wo mu gaaxuma fefe ya ra sɔnɔn.

¹⁵ Xa gere sa bula wo xili ma,
na mu kelixi n tan xa ma.
N xa a fala wo bɛ, wo gerefæe xa fe kanama nê.

¹⁶ N tan nan xabui daa,
naxan wure raxunuma tɛ ra, a fa geresose yailan.
Na kui n man fa sɔɔri daa, naxan a yaxuie xa fe kanama.

¹⁷ Kɔnɔ geresose naxan birin yailanxi wo tan xili ma,
n a niyama nê e mu wo li fefe ma.
Naxan yo wo tɔɔɲɛɛɛ, kiiti nan kanama na kanyie ra.
Alatala a xa konyie gbe ɲɔxɔma nê.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

55

Ala xa kisi ibunadama bɛ

¹ «Ye xɔli na wo tan naxee ma,
wo fa ye yire, wo xa fa ye min.
Hali kɔbiri mu na wo yi ra,
wo fa, wo xa fa donse sɔtɔ, wo xa wo dɛge.
Wo fa, wo xa weni nun xɪɲɛ min hali wo mu a sare fi.

² Munfe ra wo kɔbiri bama see xa fe ra naxee mu findi baloe ra?
Munfe ra wo wali rabama naxan tide mu na wo bɛ?
Wo wo tuli mati n na,
wo xa wo balo fe fanyi ra naxan sɛɛwɛ fima wo ma.

³ Wo wo tuli mati n na,
wo xa fa n yire alako wo xa baloe sɔtɔ.
Na kui n fama xanunteya saate xiride won tagi naxan mu kanama.
Na luma nê alɔ n saate naxan xiri Annabi Dawuda nun n tan tagi a seriye
ki ma,

⁴ n naxan tixi seede ra sie bɛ,
a findi mange xungbe ra e bɛ.

⁵ Wo fama nê sie xilide wo mu naxee kolon,
sie fama nê wo yire naxee mu nu wo kolon,
barima wo Marigi Alatala, Isirayila xa Seniyentɔɛ fama nê binyɛ fide wo
ma.

⁶ Wo xa gbilen Alatala ma, a to nɔma tode.
Wo xa a xili, a to na yire makɔrɛxi.

⁷ Mixi ɲaaxi xa gbilen a xa kira kobi fɔxɔ ra,
yunubitɔɛ xa a xa natɛ lu naa.
A xa gbilen won Marigi Alatala ma,
alako a xa kinikini a ma,
a xa a xa yunubie xafari.

⁸ N ma maɲɔxunyie nun wo tan xa maɲɔxunyie, e keren mu a ra.

N ma kirae nun wo xa kirae fan, e keren mu a ra.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁹ «Koore makuyaxi boxi ra ki naxe,
n ma kira makuyaxi wo gbee ra na ki ne.
N ma maṛoxunyie makuya wo gbee ra pon.

¹⁰ TUNE na goro boxi ma,
a mu gbilenma fo a boxi bunda, a sansie rafan, naxee adamadie birin
nabaloma.

¹¹ N ma masenyi fan na na ki ne naxan minima n de i.
A mu gbilenma n ma fo a n sagoe rakamali,
a n waxonfe raba, n a xeexi naxan ma.

¹² Wo minima seewe nun boṛesa nan kui,
geyae yati jeelexinyi sigi sama ne wo ya ra,
daaxa sansie e belexe bonboma ne wo be.

¹³ Sipire wuri bulama ne tunbe sansi nu na dennaxe,
wuri gbete bulama ne jooge jaaxi nu na dennaxe.
Na birin findima tonxuma nan na Alatala xa fe ra,
tonxuma naxan mu kanama abadan.»

56

Bonsae gbete kisi sotofe

¹ Alatala xa masenyi nan ya:
«Wo bira nondi nun tinxinyi foxo ra,
barima n ma kisi na fafe,
a gbe mu luxi n ma tinxinyi xa to.

² Baraka na mixi be naxan walima na ki,
naxan na seriye suxuma a fanyi ra,
naxan a joxo sama malabu loxo xa fe xon ma,
a mu a mabere, a mu a belexe ti wali jaaxi ma.»

³ «Xone naxan a xaxili ti Alatala ra, na naxa a fala,
«Alatala n bama ne a xa pama ya ma n ma xoneya xa fe ra.»
Mixi banaxi naxa a fala,
«N luxi ne Ala be alo wuri xaraxi naxan tide mu gbo.»»

⁴ Alatala xa masenyi nan ya:
«Mixi banaxi naxee e joxo sama malabui loxo xa fe xon ma,
naxee n waxonfe rabama,
naxee n ma saate mabanbanma,

⁵ n tonxuma nde tima ne nee be n ma banxi kui,
naxan tide dangi di barife ra.
N e xili xunghoma ne abadan,
na binye mu bama e ma fefe ma.

⁶ Xone naxee e xaxili tima Alatala ra,
e bira a xili foxo ra xanunteya kui,
e a batu,

e e joxo sa a xa malabui loxo xa fe xon ma,
e mu a mabere,
naxee n ma saate mabanbanma,

⁷ n e xaninma ne n ma geya seniyenxi ma,
e xa seewa n ma banxi kui mixi n maxandima dennaxe.

N e xa serexε gan daaxi nun e xa serexε gbetεε suxuma ne n ma serexεbade fari,

barima n ma banxi xili falama ne «Salide banxi si birin be.»

⁸ Alatala xa masenyi nan ya, Ala naxan Isirayila di rayensenxie malanma, a naxe, «N man e malanma ne n yire.»

⁹ Wo tan sube naxee na burunyi, wo fa wo de madon.

¹⁰ E kantamae luxi ne alo donxuiε,
e mu gexi fahaamui sotode.

E luxi ne alo bare naxee mu noma wonwonde,
e saxi temui birin, xi xoli nan tun joxun e be.

¹¹ E luxi ne alo bare naxee mu lugama e xa donse ra.
E luxi ne alo xuruse kantεε naxee mu gexi fahaamui sotode,
kankan biraxi a yete xa kira nan foxo ra geeni xa fe ra.

¹² E a falama e booree be,
«Wo fa, won xa beere fen, won xa sisi.
Tina fan won xa gbilen na raba ra.
Temunde tina fama ne fisade to be.»

57

Bɔnɛsa kanyi

¹ Tinxintεε na saya kira xon ma,
konɔ mixi yo mu a joxo sa na hinnetεε xa fe xon ma.
Mixie mu a kolon a Ala nan tinxintεεε bama tɔɔre kui.

² Naxan luma tinxinyi xa kira xon ma,
a malabui fanyi sotoma ne yare.

³ «Konɔ wo tan sematoe bonsoε,
naxee fatanxi yene nun langoεna ra, wo fa be.

⁴ Wo nde mayelefe? Wo nde maberefe wo de ra?

Matandilae nan wo ra naxee fatanxi wule faleε ra.

⁵ Wo yene rabama wurie bun ma mixi kuyee batuma dennaxe.
Wo die faxama serexε ra fole kui na kuyee be.

⁶ Na kuyee findixi wo xa alae nan na wo birama naxee foxo ra.

Wo minse serexε bama e be, wo sansi xori fima e ma.

A mu lanma n xa n gbe joxo na fe ma?»

⁷ «Wo bara sade yailan geya fari wo serexεε bama dennaxe.

⁸ Wo wo xa kuye tonxumae tima wo xa naade seeti ma.

Wo bara gbilen n tan foxo ra, wo fa kuyee xili e xa sa wo fe ma sade ma.

Wo to ge saate xiride wo bore tagi, wo naxa sade fe raba.

⁹ Wo bara ture nun labunde xanin wo xa mange xon,
wo bara xεεraε xεε han aligiyama.

¹⁰ Na birin findixi taganyi nan na wo be,
konɔ wo man tondixi gbilende na foxo ra.

Wo wo senbe nan tun sofe, lufe ra na kira xon ma.»

¹¹ «Pe, wo kontofilixi nde xa fe ra, naxan a niyama wo xa neemu n ma?

Wo gaaxuxi nde ya ra, naxan a niyama wo mu n ma fe mato sonon?

Munse a niyaxi wo xa n yanfa?

N to dunduxi a xonkuye ra, na nan a niyaxi wo mu gaaxuxi n ya ra sonon?

12 N wo makiitima ne wo xa wali ma, wo naxan xilima wali fanyi.

Na mu fanma wo be fefe ma.

13 Wo xa wo xa kuyee xili.

Won xa a mato xa e noma wo malide.

Foye e xaninma ne!

Kono naxan yo na a xaxili ti n tan na,

a yi boxi sotoma ne ke ra,

a te n ma geya seniye nxi nan fari.»

14 Alatala a falama ne,

«Wo wakili, wo xa kira yailan,

wo xa se naaxi birin ba n ma pama ya ra!»

15 Marigi Ala, naxan ma fe mu kanama abadan,

naxan xili seniye n, a xa masenyi nan ya,

«N sabatixi koore nan na seniye nyi kui.

N mixi xilima ne n seeti ma naxan boje toroxi,

naxan bara a yete magoro.

N wama e ralimaniyafe,

n wama e xun nakelife.

16 N mu wama n ma kone xa bu e foxo ra,

xa na mu n na n xaxili fixi mixi naxee ma, nee taganma ne.

17 Isirayila to mila yunubi rabafe ma,

n naxa e naankata, n e rabolo,

kono e xa murute nan tun xun nu masama.

18 N bara e wali ki yati to,

kono n e dandanma ne, n e mali, n e boje doko,

19 alako e man xa beeti ba n be.

N tan Alatala naxe,

«Bojesa xa lu yire makuyekae be!

N e rayalanma ne.»

20 Kono mixi naaxie tan luma ne alo baa moronyie,

naxee mu raxara, naxee nokoe tun natema.

21 N tan Alatala naxe,

«Bojesa yo mu na mixi naaxie tan be.»

58

Sunyi fanyi

1 «I xa i xui ite alo sara fe xui,

a falafe ra n ma pama be e bara muruta,

Yaxuba bonsoe bara yunubi soto.

2 Loko yo loko e ya rafindixi n ma.

A luxi ne alo e wama n waxonyi nan kolonfe,

alo pama naxan wama tinxinyi xon,

naxan mu gbilenxi Ala xa yaamari foxo ra.

E n maxandima kiiti tinxinxi safe ra,

a luxi ne alo e na wa Ala xa makoe e ra.»

3 «Kono e a falama, «Munfe ra muxu sunma,

kono i mu a suxuma?

Munfe ra muxu muxu suyidima i be, kono i mu a toma?»

N xa a fala wo be wo xa sunyi kui wo wo yete waxonfe nan tun nabama,

wo kote xoroxoe doko wo xa walikee xun ma.

4 Wo sunxi temui naxe, wo wo bore gerema,
wo sɔnxɔɛ ratema, wo wo bore bɔnbɔ mixi kobɔna kui.
N mu na sunyi mɔɔli suxuma feo!

5 N wama sunyi naxan xɔn, na findima mixi xa suyidi nan tun na?
Mixi a tigi tife bɔxi, alo maale mɔxi foye naxan ramaxama,
na keren findima sunyi ra?
Sunnunyi dugi ragorofe mixi ma, xube tefe mixi xunyi ra,
na xili falama sunyi fanyi naxan nafan Alatala ma?»

6 «N wama sunyi mɔɔli naxan xɔn,
wo xa gbilen tinxintareya fɔxɔ ra, wo xa kote xɔrɔxɔɛ ba mixi xun ma.
Geelimani xa xɔɛya, kote xɔrɔxɔɛ xa ba mixi xun ma.

7 Wo xa donse fi kaametɔɛ ma,
wo xa xide fi mixi ma a mu naxan yi,
wo xa dugi ragoro mixi ma a mu naxan yi,
wo naxa a lu wo ngaxakerenyi xa siga a bɛlexɛ igeli ra.

8 Na kui wo yanbama nɛ alo subaxe looloe,
wo yalanma mafuren mafuren,
wo xa tinxinyi kolonma nɛ wo ya ra,
Alatala xa nɔɛ wo kantama nɛ wo xanbi ra.

9 Na temui wo Alatala maxandima nɛ, a fa na suxu.
Wo na a xili a xa wo mali, a wo xa xili ratinma nɛ, «N na be.»»

«Xa wo mu mixi tɔɔrɔma,
xa wo mu mixi tɔɔɛɛɛma,

10 xa wo kaametɔɛ malima,
xa wo tɔɔrɔmixi kima,
na kui wo yanbama nɛ dimi kui, wo fa dimi kana alo soge yanyi tagi.

11 Alatala wo rapɛɛɛma nɛ temui birin,
a wo hayi fanma nɛ wo bɛ hali temui xɔrɔxɔɛ kui.

A sɛnbɛ fima nɛ wo ma,
wo fa lu alo laakɔɛ ye mu xɔrima naxan ma.

12 Wo xa pama fama nɛ wo xa yire kanaxie tide alo a singe.
E fama nɛ wo xili falade, «Taa bilitie, banxitie, nun taa yalanmae.»»

13 «Xa wo malabui lɔxɔɛ seriye rabatu,
xa wo mu wo waxɔnfe raba n ma lɔxɔɛ seniyeɛni kui,
xa wo sɛɛwa na lɔxɔɛ xa fe ra,
wo a binya wo xa nɛɛ ki fanyi ra, wo mu tin wɔyenyi fufafu ra,

14 na kui wo fama nɛ sɛɛwade Alatala xa fe kui,
n fa wo xa fe ite wo xa bɔxi fanyi ma,
wo xa nɛlexinyi na wo benba Yaxuba kɛ nan na.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

59

Tinxintareɲa rapɔnyɪ

1 Alatala fata wo rakiside,
a fata wo xa duba ramɛde,

2 kɔnɔ wo xa wali naxi nan wo makuyaxi wo Marigi Ala ra,
wo xa yunubie nan a yatagi nɔxunxi wo ma.

Na nan a ra, a mu wo xa maxandi suxuma.

³ Wuli na wo belexee ma, yunubi na wo ma.

Wo wule falama, fe jaaxi na wo de kui.

⁴ Mixi yo mu birama kiiti tinxinxi foxo ra,

nondi tide mu na wo xa kiitife kui.

Wo birama woyenyi fufafu nan foxo ra,

wo wulee falama naxee toore nun fe jaaxi ramanima.

⁵ Wo luxi ne alo boximase xele.

Naxan na donma, a kanyi faxama ne.

Na xale na bula, boximase nan minima.

Wo luxi ne alo sayele.

⁶ A gese mu findima dugi ra.

A naxan yailanma na mu noma a makotode.

Fe jaaxi na a ra, naxan mu tinxin feo.

⁷ E xulun fe jaaxi rabade,

e gbata mixi tooregede, e a faha.

E xa maroxunyi kobi, e fe xun nakanama nan tun.

⁸ E mu wama boresa xon ma,

tinxinyi yo mu na e xa kira xon ma.

E kira madalinxie nan yailanxi,

naxan mixi xun tima tinxintareya xon.

⁹ Na nan a ra, won makuyaxi tinxinyi ra,

a mu noma won lide.

Won naiyalanyi nan fenma,

kono dimi nan tun sinma won ma.

Won kuye iba nan mamefe, kono won luma koe tan nan kui.

¹⁰ Won na won santide fenfe alo donxui naxan jereema a yire masuxu ma.

Won birama yanyi ra, alo won na jerefe dimi nan kui.

Won luxi ne alo mixi faxaxi senbema tagi.

¹¹ Won xurundunma alo burun subee,

won wa xui ramanima alo ganbe.

Won gbe joxoe nan fenfe, kono won mu a sotoma.

Won xaxili tixi kisi nan na, kono a makuya won na.

¹² Muxu na na ki ne, barima muxu xa yunubie wuya,

e findixi seede nan na muxu xilima.

Muxu xa yunubie toma ne muxu ya ma,

muxu bara e kolon, muxu bara muxu ti e ra.

¹³ Muxu bara i matandi, muxu bara i yanfa.

Muxu bara gbilen muxu Marigi Ala foxo ra.

Muxu bara fe xoxoxoe doko muxu ngaxakerenyie ma,

muxu bara wule fala naxee fatanxi muxu boje kui.

¹⁴ Muxu nun tinxinyi tagi ikuya.

Nondi mu toma won ya ma soton. Yanfanteya gbo.

¹⁵ Nondi to xono, tinxintoe nan tun tootoma.

Alatala to a to, a tinxinyi mu na soton, na mu rafan a ma.

¹⁶ A a toxi ne mixi yo mu nimisaxi,

a a de rawa Alatala xon ma na fe ma.

Na kui a bara na kisi wali suxu a yete ra a xa tinxinyi xa fe ma.

17 A xa tinxinyi luxi nε alo kanke makantase,
 a xa kisi lu alo a xunyi makantase.
 Gbeηoxωε luxi nε a be alo donma a naxan nagoroma a ma,
 a xa wakili lu a be alo xinbeli donma.

18 Ala kankan sare fima nε a xa wali ra,
 a xonω a yaxuie ma yire makuye, a e sare fi.

19 Ibunadama gaaxuma nε Alatala xili ya ra,
 e a xa nōre binya kelife sogetede ma han sogegorode,
 barima Alatala senbe e lima nε alo ye naxan diki bōoma a ra.

20 «Xunsarama na fafe Siyon,
 Yaxuba bōnsωε be naxee tuubima e xa yunubie xa fe ra.
 Alatala xa masenyi nan na ki.»

21 Alatala naxe, «N ma saatε nan ya e be:
 <N Xaxili naxan goroxi i ma,
 na n ma masenyi naxan saxi i de i,
 nee mu kelima wo xun ma,
 nee mu kelima wo xa die xun ma,
 nee mu kelima e fan xa die xun ma abadan.>
 Alatala xa masenyi nan na ki.»

60

Darisalamu xa dariye

1 «Wo keli, wo xa naiyalanyi bara fa,
 Alatala xa nōre bara ti wo ma.

2 Dimi bara dusu bōxi birin xun na,
 kuye bara ifōrō na pamae ma,
 konω Alatala bara ti wo xun ma,
 a xa nōre bara lu wo ya ma.

3 Namanεε fama nε wo xa nōre ma,
 mangεε bendunma nε wo xa looloe xa yanbe ma.»

4 «Wo wo ya rage wo rabilinyi.
 E birin malanxi wo yire,
 wo xa die fafe kelife yire makuye,
 wo xa di ginεε dōxoxi mixie tunki fari.

5 Wo na na to, wo sεewama nε heri ra,
 wo bōne ηεlexin.
 Bannaya naxan na baa naakiri ma a findima nε wo gbe ra,
 pamanεε xa bannaya fa lu wo xōnyi.

6 Nōxōme gali wuyama nε wo xa bōxi ma,
 fafe ra kelife Madiyan nun Efa bōxi ma.
 Naxee fama kelife Seeba,
 e fama xεema nun surayi nan na,
 e nu Alatala matōxō.

7 Kedari xa xurusee malanma nε wo xōnyi,
 Nebayoti yεxεε kontonyie lu wo sagoe,
 ndee ba sεrεxε gan daaxi ra n ma sεrεxεbade fari.
 N ma hōrōmōbanxi yanbama nε n ma nōre ra.»

8 «Laaba fiixεε ηεrema koore ma alo ganbe naxee gbilenma e xōnyi.

9 Namanɛe xaxili tixi n na,
 Tarasisi kunkuie na yare fafe ra wo xa die ra kelife yire makuye.
 E fama ne gbeti nun xɛɛma ra wo Marigi Alatala binyafe ra,
 Isirayila xa Seniyentɔe naxan bara wo xun nakeli.»

10 «Xɔɔɛe yati fama ne wo xa tɛtɛ raketide,
 pamanɛe mangɛe walima ne wo be.
 Hali n to wo paxankata n ma xɔɔe kui,
 n fama ne hinnede wo ra n ma kinikini xa fe ra.
 11 Hali wo mu wo xa taa naadeɛ balan,
 barima mixie fama ne naafuli ra kelife pamanɛ ma,
 e xa mangɛe tixi yare.

12 Si yo naxan tondima walide wo be, a xun nakanama ne.»

13 «Liban xa wuri fanyie xaninma ne wo xɔɔyi,
 alako n ma hɔɔmɔɔbanxi xa rakeli,
 nɔɔre xa lu n sanyi tide.

14 Wo gerefae xa die fama ne e yetɛ magorode wo be,
 wo yaxuie e xinbi sin wo bun ma.

E fama ne wo xili falade, «Siyoni, Isirayila Marigi Seniyenxi Alatala xa taa.»»

15 «Hali n wo rabolo ne nu,
 mixi yo mu lu wo xa bɔxi ma,
 n fama ne wo findide si xungbe ra,
 naxan luma xunnakeli kui abadan.

16 Namanɛe xa mangɛe xipe fima ne wo ma.
 Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra,
 wo Rakisima, wo Xunsarama, Yaxuba Marigi Senbema.

17 N xɛɛma fima ne wo ma wure gbeeli ɔɔɔɔe ra,
 n gbeti fi wo ma wure ɔɔɔɔe ra,
 n wure gbeeli fi wo ma wuri ɔɔɔɔe ra,
 n wure fi wo ma gɛɛɛ ɔɔɔɔe ra.

Bɔɔɔɔɔa nun tinxinyi nan findima wo xa mangɛe ra.

18 Fe kobi mu toma wo xa bɔxi ma,
 gbaloe mu wo xɔɔyi lima.

Wo xa tɛtɛ xili falama ne «Kisi,»
 wo xa taa naade xili fala «Matɔɔɔɔe.»

19 Soge xa mu yire iyalanma wo be yanyi ra sɔɔɔɔn,
 kike xa mu yire iyalanma wo be kɔe ra sɔɔɔɔn.

A kelima Alatala yati nan ma,
 a a xa nɔɔre fima ne wo ma abadan.

20 Soge nun kike mu dulama sɔɔɔɔn,
 Alatala nan findima wo xa naiyalanyi ra temui birin.
 Wo xa sunnunyi temui ɔɔɔɔnma ne.

21 Wo xa pama luma tinxinyi nan kui,
 wo xa bɔxi lu wo be abadan.

Wo luxi ne alɔ sansi solie n naxee sixi n belexe ra,
 alako n xa n ma nɔɔre masen duniɔa be.

22 Hali wo xurun, wo senbe luma ne alɔ gali belebele.
 Alatala nan n na.

N yi wali rabama ne mafuren mafuren.»

61

Ala xa xεera kisixi

¹ N Marigi Alatala Xaxili na n ma,
barima a bara n sugandi xibaaru fanyi kawandide tōōromixie bε,
n xa e bōje nimisaxi rayalan.

A bara n xεε geelimanie xōreyade,
n xa mixie ramini e xa dimi kui.

² N xa mixie rakolon a Alatala xa hinne temui bara fa,
a e gbe jōxōma nε.

A fama nε e madundude,

³ a xa hinne ra a naxan fima Siyonikae ma, naxee na sunnunyi kui.

A dariye fima nε e ma e xa tōōre jōxōe ra,

a e wa xui madunduma sεewe nan na.

E xa nimise findima matōxōe nan na.

E xili falama nε «Konde fanyi Alatala naxan sixi,»

alako a xa a nōre masen dunija ma.

⁴ E e xa taa kanaxi yailanma nε,

e e xa tete biraxi rakeli,

e xa yire kanaxi fori findi yire fanyi ra.

⁵ Xōjεe fama nε wo xa xurusee dε madonde,

e wo xa xεe rawalima nε.

⁶ Wo tan xili falama nε «Alatala xa sεrexedube,

naxee Ala xa wali rabama.»

⁷ «N ma nama xa yaagi masarama hεeri gbegebe nan na,

e ke belebele nan sōtōma e xa yaagi jōxō ra.

E yire belebele sōtōma nε e xa bōxi singe tagi,

e fa sεewa abadan.»

⁸ «Tinxinyi nan nafan n tan Alatala ma,

kōnō funmaya rapaaxu n ma ki fanyi.

N mixi sare fima n xui bεre nan na,

n mu n ma saate kanama abadan.

⁹ E bōnsōe kolonma nε sie tagi,

e bōnsōe luma nε bōnsōe gbete ya ma.

Mixi naxee e toma,

e a kolon Alatala xa nama barakaxi nan e ra.»

¹⁰ N bara sεewa Alatala ra ki fanyi,

n jεlεxinxi n Marigi Ala xa fe ra,

barima a bara n nakisi,

a bara n matinxin,

alō guba ragoroma mixi ma ki naxe.

A luxi nε alō tōnxuma naxan tima sεrexedube xun ma,

alō kōnmagore naxan gbakuma kōn ma.

¹¹ Alatala tinxinyi nun matōxōe raminima nε dunija ya ma,

alō sansi xōrie findima solie ra ki naxe laakōe tagi.

62

Siyoni xa futi

¹ «N mu dunduma Siyoni xa fe ra,

n mu taganma Darisalamu xa fe ra,

han e gbe ꝑɔxɔma tɛmɔi naxɛ,
han e kisi sɔtɔ.

² Na tɛmɔi ꝑamanɛɛ wo xa tinxinyi toma nɛ,
e xa mangɛɛ kaabama nɛ wo xa dariyɛ ma.
Alatala xili nɛnɛnɛ fima nɛ wo ma.

³ Wo findima nɛ ꝑama tofanyi ra Alatala bɛlɛxɛ kui,
wo xa mangɛya yanba a yi.

⁴ E mu wo xili falama sɔnɔn «Bɔxi raboloxi,
xa na mu a ra «Bɔxi kanaxi.»

E wo xili falama nɛ «N ma baatɛ,
e wo xa bɔxi xili fala «Ginɛ dɔxɔɛ.»

E wo xilima na ki nɛ barima Ala wo xanuxi,
a bara wo xa bɔxi tongo a yetɛ bɛ
alɔ xɛmɛ ginɛ tongoma ki naxɛ.

⁵ Wo fan wo xa bɔxi tongoma wo yetɛ bɛ na ki nɛ,
Ala fan ꝑɛlɛxin wo ra.

⁶ N kantamaɛ tima nɛ Darisalamu tɛtɛ fari,
naxɛɛ luma Ala maxandi ra wo bɛ yanyi nun kɔɛ ra.

Wo tan naxɛɛ Alatala xilima,
wo naxa tagan na raba ra,

⁷ wo naxa wo sabari

han a xa Darisalamu rasabati,
a fa findi tantui ra dunɔna birin ma.»

⁸ Alatala a kalixi nɛ a sɛnbɛ ra,
«N mu i xa donse sama i yaxuie bɛlɛxɛ sɔnɔn,
e mu wo xa wɛni nɛnɛnɛ minma
wo naxan nawalixi.

⁹ Naxɛɛ xɛ sama, nɛɛ nan a donma tantui ra Alatala bɛ.
Naxɛɛ wɛni bogi bunduma, nɛɛ nan a minma n ma hɔrɔmɔbanxi buntunyi
ra.»

¹⁰ «Wo mini taa kui naadɛɛ ra,
wo sa n ma ꝑama xa kira rafala!
Wo a yailan, wo gɛmɛɛ ba kirae ra!
Wo xa tɔnxuma ti sie bɛ.

¹¹ Alatala xa masenyi nan yi ki dunɔna bɛ,
«Wo a fala Siyonikae bɛ,

Wo Rakisima na fafe.

A fama wo sare ra.»

¹² E xili falama nɛ «Nama Seniyɛnxi,»

Alatala naxan xun saraxi.

Wo xili falama nɛ «Nama fenxi,» «Nama naxan mu raboloxi.»

63

Gbɛꝑɔxɔɛ lɔxɔɛ

¹ Nde na fafe kelife Edon bɔxi ma,
dugi gbɛɛli ragoroxi naxan ma,
dugi naxan yailanxi Bosara taa kui?

A sɛnbɛ gbo, a tofan.

A fa a fala, «N xa a fala wo bɛ nɔndi ki ma,
n faxi wo rakiside nɛ!»

2 «Munfe ra i xa dugi gbeelixi alo mixi naxan weni bogi bunduma?»

3 «N tan keren bara wali alo mixi naxan weni bunduma.

Si yo mu n malixi na wali kui.

N bara e boron n ma xone kui,
e wuli fa kasan n ma dugi ma han a gbeeli soe.

4 N boje nu wama gbe joxoe nan xon.

Xunsare temui bara a li.

5 N mu mixi to naxan n malima,
na kui n bara kisi wali suxu n yete ra,
n ma xone fa n tutun yare.

6 N bara sie boron n ma xone kui,
e fa lu alo siisilae, e wuli lu boxi ma.»

7 N Alatala xa hinne fe falama ne wo be.

Won xa a tantu a xa fe rabaxie xa fe ra,
a naxan nabaxi won be.

A bara fe fanyi wuyaxi raba Isirayila bonsoe be,
a xa hinne nun kinikini saabui ra.

8 A a fala ne, «N laxi a ra n ma jama nan yi ki,
maifuya mu na naxee ya ma!»

Na kui a naxa findi e rakisima ra.

9 E xa toore xa fe nu a tooroma,
kono a fafe bara findi e xunsare ra.

A bara e tongo,

a e xanin a xa xanunteya nun kinikini kui kabi temui xon kuye.

10 Kono e naxa muruta a ma,

e fa a Xaxili Seniyenxi tooro.

Na kui a naxa e hepin,
a findi e yaxui ra e grefa.

11 Nama bara a majoxun fe singee ma,
naxan nabaxi Annabi Munsa xa waxati.

E bara e yete maxorin,

«Ala naxan Isirayilakae ragiri Xulunyumi baa ma,
na na minden?»

Ala naxan a xa jama tongo alo xuruse demadonyi,
na na minden?

Ala naxan a Xaxili Seniyenxi ragoro a xa jama ma,
na na minden?

12 Ala naxan Munsa mali a senbe karalanke ra,
naxan baa iboo e ya ra e ragirife ra,
alako a xili xa binya abadan,

13 na na minden?»

Na kui e mu bira.

E senbe nu gbo alo soe naxan a gima.

14 Alatala Xaxili nu malabui fima e ma,
e fa lu alo ninge naxan jooge donma fiili ma.

I bara i xa jama rapere na ki.

I bara xili fanyi soto na ma.

15 I xa i ya ragoro keli koore ma,
kelife i xa kibanyi seniyenxi kui,
naxan itexi, naxan luma nore kui,

i fa a mato i xa xanunteya nun senbe na e yete masenfe di?
I xa hinne nun kinikini makuya muxu ra.

¹⁶ Kɔnɔ hali Iburahima nun Isirayila neemu muxu ma,
i tan nan na muxu Baba ra,
Alatala nan muxu Baba ra,
muxu Xunsarama kabi temui xɔnkuye.

¹⁷ Munfe ra i a niyama, muxu xa i xa kira rabejin?
Munfe ra i muxu boje xɔrɔxɔma han muxu xa susa i ra?
Muxu Marigi, i xa muxu ragbilen i xa yaragaaxui kui.

¹⁸ I xa hɔrɔmɔbanxi nu na muxu belexe,
kɔnɔ yakɔsi muxu yaxuie bara menni boron.

¹⁹ I gbe nan muxu ra kabi temui xɔnkuye,
kɔnɔ e tan mu tinxi i xa yaamari ra,
e mu i xili falama.

Xa i sa koore rabi ne nu gorofe ra dunija,
geyae serenna ne i ya ra nu.

64

Isirayila xa maxɔrinyi

¹ Dunija rakolon i xili senbema ra,
alako sie xa seren gaaxui kui i ya ra.
A xa lu alo yege naxan dexema,
a fa ye satun a xɔrɔxɔe ra.

² I bara kaabanakoe raba naxee bara muxu terenna,
i bara goro, geyae fa seren i ya ra.

³ Yi fe mɔɔli mu kolonxi sinden.
I keren nan bara na fe mɔɔli kolon,
i tan naxan mixi malima naxee laxi i ra.

⁴ I fa ne mixi malide naxee tinma tinxinyi ra,
naxee wama birafe i xa kira fɔxɔ ra.

Kɔnɔ muxu tan bara yunubi raba,
i fa xɔnɔ muxu ma.

Muxu nɔma kiside sɔnɔn?

⁵ Muxu birin bara findi mixi seniyentare ra.
Muxu naxan nabama i be a nɔxɔxi alo dunkobi.
Muxu xa fe luxi ne alo burexe lisixi.

Muxu xa yunubie na muxu xaninfe alo foye burexe xaninma ki naxe.

⁶ Kɔnɔ mixi yo mu na muxu ya ma naxan i xilima,
e mu i xa fe suxuma,
barima i bara i yete makuya muxu ra,
i bara muxu tɔɔrɔ muxu xa yunubi xa fe ra.

⁷ Kɔnɔ yakɔsi, Muxu Marigi, Muxu Baba,
muxu bara lu alo bende doloxi i yi ra,
i naxan nawalima a xa findi feje tofanyi ra.
Muxu tan nan i belexe wali fɔxi masenma.

⁸ I naxa xɔnɔ muxu ma Marigi.
I naxa ratu muxu xa yunubie ma.
I ya ti muxu ra, i xa jama.

9 I xa taa seniyeñxie bara findi gbengberen yire ra,
 Siyoni bara findi yire maxaraxi ra,
 Darisalamu bara kana,
 10 i xa hōromōbanxi muxu nu sēewaxi naxan na,
 na bara gan.
 Muxu harige fanyi birin bara kana.
 11 Na birin kui, i tondixi muxu malide?
 I i sabarima han mun tēmui?
 I muxu paxankatama nan tui?

65

Kiiti nun kisi

1 «N bara n yete masen mixie be naxee mu nu n xilixi,
 mixie bara n to naxee mu nu n fenma.
 N bara a fala, «N tan nan ya,»
 si nde be naxan mu nu xilima.
 2 N na n belexe ti ne lōxōe birin jama tuli xōrōxōxi be,
 naxan jereama kira jaaxi xōn e yete waxōnyi fenfe ra.
 3 Na jama katama tēmui birin n naxōnōfe ra.
 E serexee bama sansi yire,
 e surayi fan gan serexee ra e xa alae be.
 4 E dōxōma gaburi sēeti ma kōe ra,
 e xōse sube don, a nun se seniyeñtare gbete.
 5 E a falama mixie be, «Wo naxa wo maso n na de,
 barima n seniyeñxi dangife wo ra.»
 Na mixi mōoli xa fe xōrōxō
 alō tuuri naxan tema te yire, a siga mixi ma.»

6 «Yi nan sebeñxi n ya i,
 N mu dunduma na ma feo.
 N na sare birin fima ne e ma.
 7 N tan wo Marigi naxe,
 «N wo xa yunubi sare fima ne,
 wo tan nun wo benbae ma,
 barima wo nu serexee bama geyae nan fari,
 wo nu fe jaaxi raba n na menni.
 Na kui n wo xa yunubi sare fima ne wo ma,
 wo xa fe paaxie xa fe ra.»»

8 Alatala xa masenyi nan ya,
 «Mixi na bogi nde bundufe tēmui naxe,
 e fa wa na bogi wōlefe,
 mixi gbete a falama ne e be,
 «I naxa na wōle. Ye nde man luxi a kui.»
 N fan na mōoli rabama ne n fōxirabiree ra.
 N mu e birin paxankatama.
 9 N Yaxuba xa di ndee rakelima ne,
 n Yuda xa di ndee ki n ma geyae ra.
 N na n ma geyae fima ne n ma jama sugandixi ma,
 e xa sabati naa, a fa findi e ke ra.
 10 Sarōn fili fima ne e ma e xurusee madonna dennaxe,

Akori gulunba findima malabude nan na e xa ɔɔrɛ be.
N na birin nabama nɛ n ma ɲama be naxan n fenma.»

¹¹ «Ƙɔɔ wo tan naxee wo kobe soxi n tan Alatala ra,
wo fa nɛmu n ma geya seniyeŋxi ma,
wo fa sɛrɛɛ ba wo xa alae be,
naxan xilima Gadi «Xunnaƴanyi kanyi»
xa na mu a ra, naxan xilima Meni «Maragiri kanyi»

¹² n bara nate tongo wo tan ɲaxankatama santidegema nan na,
wo birin fa faxa.

N bara wo xili, ƙɔɔ wo mu fa.

N bara wɔyeŋ, ƙɔɔ wo mu wo tuli mati.

Wo bara fe ɲaaxi raba naxan mu rafan n ma feo.»

¹³ Na kui wo Marigi Ala yi nan fala,

«N ma konyie e degema nɛ,

ƙɔɔ n wo tan luma kaame nan kui.

N ma konyie e minma,

ƙɔɔ ye xɔli luma nɛ wo tan ma.

N ma konyie sɛwama nɛ,

ƙɔɔ yaagi dusuma nɛ wo tan xun na.

¹⁴ N ma konyie beeti bama sɛwe nan kui,

ƙɔɔ wo tan wama nɛ tɔɔrɛ kui, wo boɲɛ fa ɲaɲaaxu wo ma.

¹⁵ Wo xili findima nɛ danke ra n ma ɲama tagi.

Alatala Senbema wo faxama nɛ,

ƙɔɔ a xili nɛne fima nɛ a xa konyie ma.

¹⁶ Mixi naxan dube rabama yi boxi ma,

a na rabama Nɔndi nan kui Ala xili ra.

Mixi naxan kali tima yi boxi ma,

a na rabama Nɔndi nan kui Ala xili ra.

Tɔɔrɛ dangixi nɛmuma nɛ n na, a ba n ya i.»

¹⁷ «Wo xa a kolon n fama nɛ koore nun boxi nɛne daade.

Mixi mu ratuma fe forie ma sɔɔnɔn.

¹⁸ Ƙɔɔ n ma daali, wo xa sɛwa abadan,

barima n Darisalamu daama nɛ a xa wo rasewa han.

¹⁹ N sɛwama nɛ Darisalamu tagi,

n fe fanyi raba n ma mixie be,

wa xui mu mema sɔɔnɔn.

²⁰ Di yo mu faxama a yɔrɛ ra sɔɔnɔn,

mixi moxi yo fan mu faxama fo a xa simaya kamali.

Mixi naxan ɲɛ kemɛ simaya sɔɔma, a fa faxa,

a luma nɛ alo a na faxa a dimedi temui,

a findi mixi dankaxi ra.

²¹ E banxie tima nɛ, e sabati e kui.

E wuri bilie sima nɛ, e e bogi don.

²² E mu banxie tima sɔɔnɔn, mixi gbetɛɛ fa sabati nee kui.

E mu sansi sima sɔɔnɔn, mixi gbetɛɛ fa na bogi don.

N ma ɲama buma nɛ, alo wuri xungbee.

N ma mixi sugandixie sɛwama nɛ e xa wali ra.

²³ E mu walima fu ra,

e xa die mu gbaloe sɔɔma.

E findima Ala bõnsõe barakaxi nan na,
 e tan nun e xa die luma na ki ne abadan.
 24 Beenu e xa n maxandi, a lima ne n ñan bara e xui suxu.
 Beenu e xa ge fe nde falade, n ñan bara na me.
 25 Xulumase nun si luma ne kule keren.
 Yete nun ninge ñooge donma ne yire keren.
 Kõno bõximase luma a balo ra xubutanyi nan na.
 E mu fe yo kanama n ma geya seniyeñxi fari.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

66

Kiiti nun kisi

1 Marigi xa masenyi nan ya,
 «Kooore nan na n ma kibanyi ra,
 dunija nan na n san tide ra.
 Banxi moli mundun nõma tide n tan be?
 Yire mundun nõma findide n malabude ra?
 2 N belexe nan see birin nafalaxi naxee na dunija.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

«Mixi naxan nafan n ma,
 a findixi yete magore nan na,
 a gaaxu n ya ra, a n xui suxu.
 3 Kõno mixi naxan ninge bama serexe ra gbansan,
 na tan luma ne alo faxeti.
 Mixi naxan yexee bama serexe ra gbansan,
 na tan luma ne alo mixi naxan bare konyi girama.
 Mixi naxan sansi xori bama serexe ra gbansan,
 na tan luma ne alo mixi naxan xose wuli bama serexe ra.
 Mixi naxan surayi ganma serexe ra gbansan,
 na tan luma ne alo kuye batui.
 E bara e xa kira sugandi,
 kira naxan findixi seniyentareña xonxi ra.
 4 Na kui n fan e ñaxankatama ne,
 n fe magaaxuxi ragoroma ne e ma,
 barima n to e xili, e mu n ma xili ratinxi,
 n to woyen, e mu e tuli mati n na.
 E bara fe ñaaxi raba n ya xori,
 e bara kira sugandi, naxan mu rafan n ma.»

5 Wo xa wo tuli mati Alatala xui ra,
 wo tan naxee gaaxuxi a ya ra,
 «Wo ngaxakerenyi naxee wo xõnma,
 e wo keru n xili xa fe ra, e naxe,
 «Wo xa Alatala tantu alako muxu xa wo xa seewe to.»
 Kõno e fama ne yaagide.

6 Wo bara na sõnxõe me kelife taa kui,
 kelife Ala xa hõromõbanxi kui?
 Alatala na a yaxuie sare fife.
 Na findixi na xui nan na wo naxan mema.»

7 Beenu di bari xõne xa a li,

a jan ge di baride.

Beenu tōore xa fa,

a jan bara di xeme soto.

⁸ Nde singe bara yi fe mooli me?

Nde singe bara yi fe mooli to?

Namane noma findide a ra loxoere keren kui?

Bonsore noma senbe sotode temui keren kui?

Kono Siyoni bara foye to keren na.

⁹ Wo Marigi Alatala naxe,

«N mixi malima han e di bari temui, n fa e rabolo na kui?

Gine furi na mo, n mu fama na di bari sooneyade xe?»

¹⁰ Wo tan Darisalamu rafan naxee ma,

wo xa seewa a xa fe ra.

Wo tan naxee wama a be,

wo xa jalexin a xa fe ra.

¹¹ Wo fama ne a xipe minde han wo luga,

wo bonesa soto a saabui ra,

a wo hayi birin fan.

¹² Alatala xa masenyi nan ya,

«N bonesa fima ne a ma alo xure xungbe,

n jamanee naafuli xaninma ne a xon ma alo banbaranyi.

A fama ne meenide wo ma alo dingee meenima a xa di ma ki naxe.

¹³ N wo xa tōore bama ne wo ma alo dingee a xa di xa tōore bama ki naxe.

Na birin toma ne Darisalamu.»

¹⁴ Wo na na to, wo bone seewama ne,

wo xa fe sooneya alo jooge naxan toma fili ma.

Alatala a senbe masenma ne a xa konyie be,

a yaxui fama ne a xa xone kolonde.

¹⁵ Alatala nan na ki, a na fafe te xora,

a jereama foye xungbe fari.

A a xa xone ragoroma ne senbe ra,

a jaxankate ti te ra.

¹⁶ Alatala a xa kiiti sama ne te nun santidegema ra,

a fa mixi gbegbe sontode.

¹⁷ Alatala naxe, «Mixi naxee serexe bama wondi kui, e fa xose nun bale sube don, a nun denese seniyentare gbetee Alatala naxee xonxi, e xa fe fama ne rajonde kerenyi ra.»

¹⁸ «N fama ne si birin malande, si naxee xui wuyaxi falama, n fa n ma nore masen e be e xa fe rabaxie nun e xa maroxunyie xa fe ra. ¹⁹ N tonxuma nde luma ne e tagi, n fa e xa mixi kisixie xee bonsore tagi, alo Tarasisi, Pulu, Ludu xali wolie, Tubali, Yawani, nun si gbetee naxee na yire makuyee, naxee mu n xili kolon, naxee mu n ma nore toxi sinden.

N ma xerae fama ne n ma nore masende e be. ²⁰ E man fama ne wo ngaxakerenyie ra naxee toma na jamanee tagi. E fama ne e ra n ma geya seniyenxi fari alo serexe fama ki naxe. E fama ne e ra soee nun joxomee fari, e tixi saretie kui. E fama ne na birin na alo Isirayilakae fama e xa hadiyae ra sesase seniyenxie kui ki naxe Alatala xa hōromobanxi kui. ²¹ N serexedube ndee sugandima ne e fan ya ma, e xa lu Lewi bonsore seeti ma.»

²² «N tan Alatala, n xa a fala wo be, a n fama ne koore neene nun boxi neene yailande wo be. Na buma ki naxe, wo xili nun wo bonsore buma na

ki ne abadan. ²³ Keli kike neene serexe ma han kike neene serexe gbete, keli malabu loxo ma han malabu loxo gbete, ibunadama birin fama ne suyidide n ya i. ²⁴ E mixi faxaxie toma ne naxee murutaxi n ma. Nimasee e furee donma ne, te fan e sube gan, e fa findi fe magaaxuxi ra adamadie be.»

Ala xa masenyi Annabi Yeremi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila nu bara itaxun doxo firin. Seeti naxan nu na koola ma a nu xili Isirayila, seeti naxan nu na labe ra a nu xili Yudaya. Alatala nu bara a niya Isirayila xa xanin konyiya kui Asiriya boxi ma a xa yunubie xa fe ra. Yudaya nu bara ratanga na ma barima mange ndee nu na naxee nu wama birafe Alatala xa seriye foxo ra, e mu kuye batu. Kono a donxoε ra, Yudaya fan bara suxu Sentane xa gantanyi ra, e fa kuye batu folo. Annabi Yeremi nu findixi Ala xa namijonme nan na na temui.

Annabi Yeremi naxa Ala xa seriye masen Yudayakae be a fanyi ra, alako e xa a kolon e xa kuye batui findima fe paaxi nan na e be Alatala mabiri. A naxa e kawandi han, kono e mu tin gbilende Ala ma. Na kui Annabi Yeremi xa masenyi bara xoxoxo. A naxa Ala xa nate tagi raba e be a falafe ra e yaxuie Babilonkae fama ne e bonbode na yunubi xa fe ra. Hali Yudaya to findixi Ala xa pama ra, Ala nu bara nate tongo e xa paxankate paaxi soto Babilonkae saabui ra. Annabi Yeremi to na fala Yudaya mange be, a naxa xono a ma, a a sa geeli kui.

Yudayakae mu laxi a ra a e findi Babilon xa konyie nan na e xa yunubi xa fe ra. E naxa a maroxun e noma e ratangade na paxankate ma Misirakae saabui ra. Annabi Yeremi naxa a masen e xa maroxunyi findixi wule nan na naxan mu rafanxi Ala ma. A nu lanma e xa tin Alatala xa paxankate ra, e xa a kolon e na sotoxi fe naxan ma.

Annabi Yeremi xa kitaabui na kawandi nun na taruxui birin masenma won be. Alatala xa masenyi a naxan fixi a xa namijonme ma, na birin bara kamali. Adamadi birin xa a kolon yunubi mu fan, a findixi paxankate nan na e be. Na nan a ra, fo e xa gbilen yunubi foxo ra, e xa bira Alatala xui foxo ra. Na gbansan nan noma findide sooneya ra adama be a xa duniyeigiri kui. Ala xa won mali na kira xon ma. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Yeremi be

Annabi Yeremi xa wali

¹ Annabi Yeremi xa masenyi nan ya. A baba xili Xilikiya, serexedube naxan keli Anatoti, Bunyamin boxi ma. ² Yudaya mange Yosiya naxan nu findixi Amon xa di ra, a xa mangeya je fu nun saxan nde, Alatala naxa woyen Annabi Yeremi be. ³ Annabi Yeremi man nu kawandi tima Yudaya mange Yehoyakimi xa waxati, han Yudaya mange Sedekiya xa mangeya je fu nun keren nde, kike suuli nde, Darisalamukae nu xaninma konyiya kui temui naxe. Yehoyakimi nun Sedekiya nan nu na Yosiya xa die ra.

⁴ Alatala naxa yi masenyi ti n be yi ki,

⁵ «Beenu n xa i nono i nga tæεε,
n tan nu i kolon.

Beenu i nga xa i soto,
n nu bara xεεraya ragiri i ma,
i xa findi namijonme ra sie birin xun ma.»

⁶ N naxa a yaabi,

«N Marigi Alatala, n mu fata masenyi tide,

barima fonike nan n na.»

⁷ Alatala naxa a masen n be,
«I naxa a fala a fonike nan i ra,
barima i tan nan sigama mixie xon ma,
n i xεεma dennaxe.
I xa n ma yaamari birin masen e be.

⁸ I naxa gaaxu e ya ra,
barima won birin nan a ra.
N i makantama ne.»
Alatala xa masenyi nan ya.

⁹ Na temui Alatala naxa a xonye itala n de ma, a fa a masen n be, «I bara a to, n bara n ma masenyi sa i xaxili ma. ¹⁰ To n bara i sugandi i xa findi n ma xεera ra dunija sie tagi. I xunnakane xa fe falama ne mangeya ndee be, e fa bira, e kana. I xunnakeli xa fe falama ne mangeya gbete be, e fa e sanke saron, e sabati a fanyi ra.»

¹¹ Alatala naxa yi woyenyi masen n be yi ki, «Annabi Yeremi, i munse toxi?» N naxa a yaabi, «N wuri nan toxi naxan bogima sinnanyi ma.»

¹² Alatala naxa a masen n be, «I bara a to a fanyi ra, n ma masenyi rakamalife mu kanama.»

¹³ Alatala man naxa yi woyenyi masen n be yi ki, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N tunde satunxi nan toxi koola biri.» ¹⁴ Alatala naxa a masen n be, «Naxankate birin kelima koola nan ma, a fa boxi pama birin halaki.

¹⁵ Alatala xa masenyi nan ya. N fama ne pama birin xilide kelife koola ma, e xa e xa mange kibanyie doxo Darisalamu sode de ra, e yi tete birin nabilin, e Yudaya taae birin suxu. ¹⁶ N e makiitama ne e xa fe kobi rabaxie ma, barima e bara n finsiriwali, e surayi gan serexe ra kuyee be, e tuubi e be e naxee yailanxi e belexe ra. ¹⁷ I tan xa i tagi ixiri, i xa keli, i xa n ma masenyi birin tagi raba e be. I naxa gaaxu e ya ra, xa na mu a ra n fe nde masenma ne i be naxan dangi nee ra pon. ¹⁸ To n bara i findi xεera ra Yudaya mange, kuntigie, serexedube, nun pama birin xun ma. I luma ne alɔ tete belebele wure daaxi, alɔ yire makantaxi. ¹⁹ E i gerema ne, konɔ e mu xutu sɔtoma i ma, barima n na i foxo ra i makantafe nan na.» Alatala xa masenyi nan ya.

2

Isirayilakae xa yanfe

¹ Alatala naxa yi woyenyi masen n be yi ki,

² «I xa sa a fala Darisalamukae be,
Alatala bara a masen, «N bara ratu wo xa xanunteya ma,
a nu na ki naxe singe ra wo fonike temui.
Wo nu bara bira n foxo ra gbengberen yire,
xεε mu nu saxi dennaxe.

Wo na raba marafanyi nan kui.

³ Isirayila nu findixi Alatala nan gbe ra,
alɔ sansi bogi singe.

Naxee e tɔɔɔ, nee fan fama ne tɔɔɔde.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

⁴ Yaxuba bonsoe, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra.

Isirayila xabile birin, wo xa wo tuli mati.

⁵ Alatala bara a masen,
«Wo babae n ma fe kobi mundun toxi
naxan a niyaxi e xa gbilen n ƒɔxɔ ra?

Wo bara bira fe fufafu ƒɔxɔ ra,
awa wo tan fan findima mixi fufafu nan na.

⁶ E mu a falaxi wo be,
«Alatala na minden,
naxan won naminixi Misira bɔxi ra,
naxan won xanin gbengberen yire?
Folee nun bɔxi maxare gbansan nan na menni.
Adamadie mu nɔma balode na bɔxi ma.»

⁷ N bara wo xanin bɔxi fanyi ma,
alako wo xa baloe fanyi sɔtɔ.
Kɔnɔ wo to fa, wo bara n ma bɔxi findi yire seniyentare ra,
wo bara fe xɔnxi raba naa n dennaxe fixi wo ma ke ra.

⁸ Sɛrɛxɛdubɛɛ mu Alatala fenxi.
Karamɔxɔɛ mu n kolon.
Yareratie bara n yanfa.
Namɪjɔnmɛɛ bara Bala kuye masenyi ti.
E bara bira se ƒɔxɔ ra naxan mu nɔma e malide.

⁹ Na nan a toxi n wo paxankatama.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

«N wo xa mamadie fan makiiti.
¹⁰ Wo sa Kitimi suuri mato,
wo xa mixie xɛɛ Kedari,
wo na birin mato a fanyi ra.
Wo mu yi kuye batufe mɔɔli toma naa.

¹¹ Si nde na na naxan Ala bɛɲin,
e fa kuye findi e xa ala ra?
N ma ɲama bara e xa xunnakeli masara,
e fa e xaxili ti kuye ra naxan mu nɔma e malide.

¹² Koore bara findi seede ra na fe ma.
Na bara findi kinikini nun kaabanako ra.
A lanma na xa wo xaxili ifu,
a xa wo dɛ ixara.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

¹³ «N ma ɲama bara fe ɲaaxi firin naba:
E bara n bɛɲin,
n tan naxan nu luxi alo ye fanyi e be,
ye naxan mu ɲɔnma.
E bara ɛɲɛɛ yailan, ye ragatama dennaxe,
kɔnɔ e ibɔɔxi, ye birin bara mini a ra.»

¹⁴ «Konyi nan na Isirayila ra,
ka a findixi di lasiri nan na?
Munfe ra a paxankataxi?

¹⁵ A luxi nɛ alo yɛɛɛ xaɲɛ nan na xaɲɛfe e ma.
E xa bɔxi bara findi gbaloe yire ra.
Mixi yo mu na sɔnɔn e xa taa ganxie kui.

¹⁶ Misiraka naxee na Nofi nun Tapanxesi,

e fama ne wo xun nakanade.

¹⁷ Na fatanxi fe naxan ma,
wo gbilenxi wo Marigi Alatala xa kira fanyi foxo ra.

¹⁸ Yakosi munfe ra wo na Misira kira xon?

Wo wama Nili xure ye nan minfe?

Munfe ra wo na Asiri kira xon?

Wo wama Efirati xure ye nan minfe?

¹⁹ Ala xa wo xa kobipa ragbilen wo ma.

Ala xa wo xa finsiriwaliya sare fi wo ma,

alako wo xa a kolon gbilenfe wo Marigi Alatala foxo ra,

a findixi fe jaaxi nun fe xone nan na.

Wo jaxankataxi ne barima wo bara tondi gaaxude n ya ra.»

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁰ «Kabi temui xonnakuye n bara wo lu wo yete yi.

Wo bara a fala a yanfanteya mu na wo boje kui,
konoo wo bara siga kuye batude geyae fari wuri bun ma.

Na bara findi langoeja ra wo be.

²¹ Wo nu luxi ne alo weni bili fanyi n naxan sixi.

Munse a niyaxi wo xa n naboloo?

Yakosi wo luxi ne alo weni bili jaaxi

naxan mu bogi fanyi raminima.

²² Hali wo wo maxa soda saafunyi ra,

wo xa yunubi mu noma bade.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

²³ «Wo noma a falade di,

«N mu noxoxi. N mu biraxi Bali kuye foxo ra?»

Wo wo foxi mato gulunba yire.

Wo xa wo joxoxi ti wo xa fe rabaxie ra.

Wo bara lu alo joxome gine rabejinxi,

²⁴ alo wulai sofale

naxan sofale xeme fenma a xiri ma gbengberen yire.

Nde noma a bade na ma?

Mixi naxan katama a suxude, a taganma ne.

A mu masotoma fo na waxati dangi.

²⁵ Wo naxa gbata birade kuye foxo ra.

Wo wo gima naa wo sanyi igeli ra,

hali ye xoli na wo ma.

Konoo wo bara n yaabi,

«Ade, muxu mu noma gbilende kuyee foxo ra.

E rafan muxu ma, muxu wama kafufe e ra.»»

²⁶ «Isirayilakae fama ne lude yaagi kui

alo mupeti naxan suxuxi.

Mangee, kuntigie, serexedubee, nun namiponmee,

e birin luma ne yaagi kui,

²⁷ naxee a falama wuri masolixi be, «N baba,»

naxee a falama geme masolixi be, «N daa mange.»

Na mixi mooli bara e kobe ti n na,

e bara tondi e ya rafindide n ma.

Konoo e xa toore kui,

e man a falama n be, «Keli, i xa muxu rakisi.»
 28 Wo xa kuyee na minden, wo naxee yailanxi,
 naxee bara wuya Yudaya taae kui?

E tan xa keli, e xa wo ratanga wo xa tōōre ma,
 xa e fata na rabade.

29 Munfe ra wo tan matandilae wama n makiitife?»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

30 «N bara wo xa die bōnbō alako e xa matinxin,
 kōnō e mu matinxinxi.

Wo bara wo xa namijōnmee faxa wo xa santidegema ra,
 alo yete xaapexi.

31 To mixie, wo xa la Ala xa masenyi ra.

N Isirayila luxi gbengberen yire ne, xa na mu a ra dimi kui?

Munfe ra n ma jama a falama,
 «Muxu wama lufe muxu yete ra,
 muxu mu birama i fōxō ra sōnōn?»

32 Gine dimedi nōma nēemude a xa kōnmagore ma,
 xa na mu a xa demui?

N ma jama bara nēemu n tan ma kabi temui xōnnakuye.

33 Wo bara wo maxiri alako wo xa xanuntenyi nde fen.

Wo bara dangi mixi birin na na wali kobi mōoli kui.

34 Wo bara setaree faxa, naxee mu fe jaaxi yo rabaxi.

Wo xa dugie nōxōxi e wuli ra.

35 Kōnō wo a falama,

«Muxu mu fe kobi rabaxi.

Ala xa xōne xa gbilen muxu fōxō ra.»

N tan nan wo makiitima nōndi ra,

barima wo bara a fala,

«Muxu mu yunubi rabaxi.»

36 Wo kira masaraxi munfe ra,

wo fa wo xaxili ti Misira ra?

Wo fama ne yaagide e xōn ma,

alo wo yaagixi Asiriya xōn ma ki naxe.

37 Wo minima ne e xōnyi wo belexe igeli ra,

barima wo taxuxi naxee ra, Alatala bara nee rabepin.

Wo mu xunnakeli yo sōtōma e saabui ra.»

3

Isirayila xa danxaniyatarepa

1 «Xa xeme mee a xa gine ra,
 na gine naxa sa dōxō xeme gbete xōn,
 a xa xeme singe man nōma gbilende a ma sōnōn?

Yi bōxi bara lu seniyentarepa kui.

Wo tan naxee bara langoeja raba wo xanuntenyi kuyee ra,
 yakōsi wo man fa wama gbilenfe n ma ne?»

Alatala xa masenyi nan na ki.

2 «Wo wo ya rate, wo xa a mato,

xa yire nde na wo mu langoeja rabaxi dennaxe.

Wo nu na wo xanuntenyi alae memefe kira xōn ma,

alo mupetie naxee e nōxunma kira de e xa dutun mixie ma.

Wo bara yi ɓɔxi nɔɔ wo ɲere ki seniyantare ra.

³ Na nan a ra n mu tune rafaxi,
n mu ɲeme tune ragoro wo be.
Ƙɔɔ wo ya xɔɔɔ alo langoe gine,
wo mu yaagixi fefe ma.

⁴ Han ya wo a falama n be,
«Muxu baba, naxan meenixi muxu ma muxu fonike temui,

⁵ han to i xɔɔxi muxu ma?

I mu dijɛma sɔɔɔn?»

Iyo, wo na nan falaxi,

ƙɔɔ wo mu wo baxi na kira ɲaaxi xɔn fefe ma.»

⁶ Alatala naxa a masen n be mange Yosiya xa waxati, «I bara Isirayila xa yanfanteya to? A bara yene raba geya birin fari, a nun wuri bili tofanyi birin bun ma. ⁷ N bara a maɲɔxun, na dangi xanbi a man fama ne gbilende n ma, ƙɔɔ a mu fa. A maagine tinxintare Yudaya fan a toxi. ⁸ N to mee Isirayila ra, n to fatan keedi so a yi ra a xa yene xa fe ra, a maagine Yudaya tinxintare mu gaaxu n ya ra feo. A fan bara siga yene rabade. ⁹ Isirayila xa kuye batufe, geme nun wuri daaxi, na bara ɓɔxi findi yire seniyantare ra. ¹⁰ Na birin kui Yudaya tinxintare, Isirayila maagine, a mu ɲanige tongoxi a ɓɔɲe kui a xa a yete ragbilen n ma. A na fala a de gbansan nan na.» Alatala xa masenyi nan na ki.

¹¹ Na temui Alatala naxa a masen n be,
«Isirayila tinxintare fisa Yudaya seniyantare be.

¹² I xa sa masenyi ti ƙɔɔla biri ra,
«Isirayila seniyantare, i yete ragbilen n ma.

N mu xɔɔxi wo ma sɔɔɔn.

Hinnente nan n na,

n ɓɔɲe mu luma xɔɔ ra temui birin.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹³ «Wo xa wo ti wo xa wali kobi ra.
Wo bara wo Marigi Alatala matandi,
wo bara bira ala gbetee fɔɔ ra wuri bilie bun ma.
Wo mu tin wo tuli matide n xui ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁴ Alatala xa masenyi nan ya,
«Wo tan kalabantee,
wo gbilen n ma.
N tan nan na wo Marigi ra.
N fama ne wo mayegetide taa nun xabile kui,
n fa wo ragbilen Siyon.

¹⁵ N yareratie tima ne wo be, naxee rafan n ma.
E lonni nun xaxili fanyi masenma ne wo be.»

¹⁶ Alatala xa masenyi nan ya.
«Wo na wuya wo xa ɓɔxi kui,
wo fama ne neemude Alatala xa saate kankira ma.
Wo mu a xa fe falama,
wo xa maɲɔxunyi mu sigama a ma.

Wo mu a kolonma a bara loe,
wo mu gbete fenma.

17 Kono na temui Darisalamu xili fama ne falade
«Alatala xa kibanyi.»

Si birin sigama naa Alatala xili ra.

E gbilenma ne e xa maroxunyi naaxi foxo ra.

18 Na waxati Yudayakae fama ne kafude Isirayilakae ma.

E birin kelima boxi nan ma naxan na koola ma,
e fa gbilen boxi ma n dennaxe fixi wo babae ma ke ra.

19 N tan nu bara a fala,

«N wama ne wo xa lu alo n ma die,

n xa boxi fi wo ma ke ra,

naxan tofan boxi birin be.»

N bara a maroxun a wo n xili falama ne «N Baba.»

N bara a maroxun wo mu gbilenma n foxo ra.

20 Kono wo tan Isirayila, wo bara n yanfa

alo gine naxan a xa mori yanfa a yene raba.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

21 Isirayilakae e xui itema geya fari,

e wama, e Ala maxandima,

barima e bara kira naaxi suxu,

e bara nemeu e Marigi Alatala ma.

22 Alatala naxe, «Wo tan matandilae, wo gbilen,

n noma wo rakiside wo xa yanfanteya ma.»

Isirayilakae naxa a yaabi,

«Awa, muxu gbilenma ne i ma,

barima i tan nan na muxu Marigi Alatala ra.

23 Iyo, xui naxan kelima geya fari, wule na a ra.

Iyo, muxu Marigi Alatala nan na Isirayila rakisima ra.

24 Kabi muxu dimedi temui,

kuye ratonxie bara muxu babae xa harige xun nakana,

e xa xurusee nun e xa die.

25 Na yaagi bara muxu soto,

binye birin bara ba muxu ma,

barima muxu bara yunubi raba won Marigi Alatala ra,

muxu tan nun won babae,

kabi muxu dimedi temui han to.

Muxu mu muxu tuli matixi muxu Marigi Alatala xui ra.»

4

Yudaya xa gbaloe

1 Alatala xa masenyi nan ya,

«Isirayila, xa wo wo yete ragbilen n ma,

xa wo fe ratonxi ba n ya tode ra,

xa wo mu lintan wo xa kewali ra,

2 xa wo wo kali Alatala xili ra tinxinyi nun nondi ra,

sie fama ne baraka nun binye sotode Alatala saabui ra.»

3 Alatala xa masenyi nan ya xeme be

naxee na Yudaya nun Darisalamu:

- «Wo xa xe neene masege,
 wo naxa sansi xori si kungsi tunbe xora.
 4 Xeme naxee na Yudaya nun Darisalamu,
 wo xa wo bope seniyen Alatala be.
 Wo xa fe naaxi ba wo sondonyi kui,
 alo fe naaxi bama wo ma ki naxe wo sunna temui.
 Wo xa na raba alako n bope naxa te wo ma,
 n ma xone fa wo gan alo te
 naxan mu noma xubende wo xa fe kobi rabaxie xa fe ra.
 5 Wo xa yi masenyi ti Yudayakae be,
 wo man xa a fala Darisalamukae be.
 Wo xa feri fe Isirayila yire birin,
 wo xa a fala wo xui itexi ra,
 <Wo xa so taa makantaxie kui.>
 6 Wo xa a matonxuma Siyonkae be e xa e gi,
 e naxa ti kira xon ma,
 barima n na fafe toore nun naxankate ra kelife koola ma.
 7 Sie kanama bara kira suxu, alo yete naxan minima sube fende.
 A bara keli a xonyi alako a xa wo xa boxi kana.
 Wo xa taee birin fama ne kanade,
 mixi yo mu luma naa.
 8 Na nan a ra wo lanma wo xa sunnun donma ragoro wo ma,
 wo xa sunnun, wo xa jonfe raba,
 barima Alatala xa xone mu gbilenma wo foxo ra.»
- 9 Alatala xa masenyi nan ya:
 «Na loxe limaniya bama ne mänge nun kuntigie yi ra.
 Serexedubee nun namijonmæe dee ixarama ne.»
- 10 N bara Ala yaabi,
 «N Marigi Alatala,
 munfe ra i bara a fala i xa pama nun Darisalamu be,
 <Wo fama bope sa sotode,>
 konõ santidegema bara ge e faxade?»
- 11 Na temui a fama ne a falade pama nun Darisalamu be,
 «Foye bara keli gbengberen yire.
 A mu fama fe fanyi ra,
 a fama n ma pama nan toorode.
- 12 A findixi foye magaaxuxi nan na,
 naxan kelixi n yire.
 Yakosi n e naxankatama ne.»
- 13 Yaxuie na fafe alo foye belebele naxan kelife koore ma.
 E xa soori ragisee luma ne alo turunnaade.
 E xa soe xulun alo segee.
 Gbaloe bara won li, won bara halaki.
- 14 Darisalamu, wo wo bope rasenyen, alako wo xa kisi.
 Kewali kobi luma wo bope ma han temui mundun?
- 15 Danakae bara na gbaloe masenyi ti,
 Eframikae fan bara na fala.
- 16 Wo xa sie rasi, wo xa Darisalamu fan nasi,
 yaxuie na kelife yire makuye ne, e na fafe Yudaya taee kui.

17 Alatala xa masenyi nan ya:
 «E bara Darisalamu rabilin
 alo xe kantamae xe rabilinma ki naxe.
 Na fama ne Darisalamu lide
 barima e bara n matandi.

18 Na findixi wo xa wali kobi sare nan na.
 Wo naxan nabaxi,
 na bara gbilen wo ma a naaxi ra,
 han a wo sondonyi sɔxɔ.»

19 N bɔɔɛ fan na tɔɔɔɔfe.
 N bara sunnun.
 N mu nɔma madundude,
 barima n bara sarae nun gere xui me fa ra.

20 E a falama gbaloe na fafe,
 bɔxi birin bara kana.
 N ma kiri banxie bara bira keren na,
 lingira yo mu na n yi ra.

21 Gere tɔnxuma a itima han mun temui?
 Gere xui minima han mun lɔxɔe?

22 Alatala naxe, «N ma naama xaxili mu na,
 e mu n kolon,
 e luxi ne alo di lonnitaree.
 E fe naaxi nan gbansan kolon,
 kɔnɔ e mu fata fe fanyi rabade.»

23 N bara laamatunyi to yi bɔxi xa fe ra.
 Sese mu luma yi bɔxi ma,
 hali koore mu yanbama a ma.

24 N bara laamatunyi to geyae xa fe ra.
 Geyae fama ne serende, tentenyie ramaxa.

25 N bara laamatunyi to nimase xa fe ra.
 Mixi mu luma yi bɔxi ma sɔnɔn,
 xɔnie fan bara e gi.

26 N bara laamatunyi to yi yire xa fe ra.
 Karemele geya findima ne gbengberenyi ra,
 taa birin fama gande Alatala nun a xa xɔne xa fe nan na.

27 Alatala bara a masen,
 «Yi bɔxi birin naaxankatama ne,
 kɔnɔ n mu a birin xun nakanama.

28 Na nan a ra yi bɔxi na sunnunyi kui, koore bara ifɔɔɔɔ.
 N tan nan a ragirixi,
 n mu gbilenma n ma nate fɔxɔ ra.

29 Geresoe na fa soe fari, mixi birin e gima ne.
 Geresoe na fa tanbee ra, mixi yo mu luma taa kui.
 Ndee e gima ne wondi yire, ndee e gi geyae fari.
 Mixi birin kelima ne taa kui.

30 I tan naxan xun nakanaxi, i na munse rabafe?
 I wama i maxirife dugi fanyi ra,
 i wama kɔnmagore xɛema daaxi ragorofe i ma,

i wama tofan se safe i ya kiri ma?

I na na birin nabafe i xanuntenyie be fufafu,
barima i mu rafan e ma sɔnɔn.

E wama i faxafe tun.

³¹ N bara wa xui nde me.

Na wa xui luxi ne alo furi gine naxan na a xa di singe barife.

Darisalamu na saya kira xɔn ma, a na a falafe,

«A gbe mu luxi sɔnɔn, faxetie xa n nii ba.»

5

Ala xa gberɔxɔ

Annabi Yeremi xa masenyi Darisalamukae be

¹ «Wo xa yire birin mato Darisalamu,
wo xa maxɔrinyi ti taa kui, alako wo xa tinxintɔe nde to,

naxan jɛrɛma kira fanyi xɔn ma,

naxan birama nɔndi fɔxɔ ra.

Xa wo sa na mixi mɔoli to,

n diɲɛma ne Darisalamu ma.

² E e kalima ne Alatala xili ra,

kɔnɔ na birin findixi wule nan na.

³ Alatala, n a kolon i wama tinxinyi nan xɔn ma.

I bara Isirayilakae paxankata,

kɔnɔ e mu fahaamui yo sɔtɔxi na kui.

I bara e tɔɔɔ, kɔnɔ e mu lɔnni sɔtɔxi na kui.

E bɔɲɛ bara xɔɔxɔ alo gɛme,

e tondi danxaniyade.

⁴ N bara a fala, setaree gbansan nan yi jama ra.

Na nan a ra e mu Alatala xa kira kolon,

e mu e Marigi Ala xa sɛriye fahaamuma.

⁵ A lanma n xa yi masenyi ti kuntigie nan be,

barima e tan Alatala xa kira kolon,

e e Marigi Ala xa sɛriye fahaamuma.

Kɔnɔ e birin lan, e sese mu tin birade Ala fɔxɔ ra.

E birin bara a matandi.

⁶ Na nan a ra burunyi yete e faxama,

wulai bare e ibɔɔ.

Barate e mɛlenma e xa taa sode dɛe ra, a xa e faxa,

barima e xa kewali kobi bara gbo, han a bara dangi a i.»

Alatala xa masenyi Darisalamukae be

⁷ «Darisalamu, a lanma n xa diɲɛ i ma?

I xa die bara n nabolo,

e e kalima kuye nan xili ra.

N nu bara e balo,

kɔnɔ e bara n yanfa, e bira langooe fɔxɔ ra.

⁸ E maniyaxi soe xɛmɛmae nan na,

kankan fa bira a dɔxɔboore xa gine fɔxɔ ra.

⁹ Alatala xa masenyi nan ya:

A mu lanma n xa yi mixi mɔoli paxankata?

A mu lanma n xa n gberɔxɔ yi si mɔoli ma?

¹⁰ Wo te e xa tɛtɛe fari, wo xa e rabira,

kɔnɔ wo naxa jama birin xun nakana.

Wo xa e tɔɔɔ,

barima e mu tinxi birade Alatala ƒɔɔ ra.

¹¹ Alatala xa masenyi nan ya:

Isirayila nun Yudaya birin bara n yanfa.

¹² E bara Alatala rabolo,

e fa a fala, «Ala mu na.

Won mu fama gbaloe sɔtɔde santidegema nun kaame ra.»

¹³ E xa namijɔnmɛ mu n xui xa masenma.

E fe ƒaaxi naxan masenma,

na xa gbilen e ma.»

¹⁴ Na nan a ra Mange Alatala bara a masen,

«Wo to na mɔɔli fala,

n bara n ma masenyi lu i de kui.

N ma masenyi luxi ne alo te

naxan fama yi ƒama gande alo te yege ganma ki naxe.»

¹⁵ Alatala xa masenyi nan ya:

«N xa a fala wo be Isirayila,

n fama ne ƒama nde ra wo xili ma.

ƒama senbema nan a ra naxan kelima yire makuye,

naxan bara bu duniƒa,

i mu naxan xui kolon,

i mu noma naxan fahaamude.

¹⁶ E xa tanbe ƒaaxu, e mixi faxama ne.

Geresoe gbangbalanxi nan e ra.

¹⁷ E wo xa baloe donma ne,

e wo xa di birin tongoma ne,

e wo xa xuruse birin muƒama ne,

e wo xa sansi sixi birin kanama ne,

e wo xa taa makantaxie rabirama ne e xa santidegema ra,

wo nu laxi taa naxee ra.»

¹⁸ Alatala xa masenyi nan ya:

«Kɔnɔ n mu wo birin sɔntoma.

¹⁹ Xa a sa li wo a fala,

«Munfe ra muxu Marigi Ala bara yi fe mɔɔli raba muxu ra?»

Ala wo yaabima ne,

«Wo to n nabolo alako wo xa kuyee batu wo xɔnyi,

naxee kelixi ƒamanɛ gbete ma,

wo tan findima na ƒamanɛ xa konyie nan na e tan xɔnyi.»

²⁰ Wo xa yi masen Yaxuba xa die be,

wo xa a fala Yudayakae be,

²¹ «Wo wo tuli mati,

wo tan ƒama xaxilitare, ƒama kinikinitare,

naxan ya mu se toma,

naxan tuli mu fe mema.

²² Alatala xa masenyi nan ya:

Wo mu gaaxuma n ya ra?

Wo mu sɛrenma n tofe ra,

n tan naxan baa naaninyi saxi meyeniyi ra,

alako baa naxa dangi yire nde?

Baa mɔɔnyi kelima ne,

kɔnɔ e mu nɔma dangide naaninyi ra naxan saxi.»

²³ Yi pama sondonyi xɔrɔxɔ.

E bara Ala matandi,
e bara gbilen a fɔxɔ ra.

²⁴ E mu a falama e bɔɛ kui,
«Won xa gaaxu won Marigi Alatala ya ra,
naxan tunɛ ye ragoroma ɲɛmɛ tɛmɛi,
a fɔle nun a rapɔnyɛ,
alako xɛ xa xaba a waxati.»

²⁵ Wo xa kɛwali kobi bara na birin kana,
wo xa yunubie bara a niya baloe xa ba wo yi ra.

²⁶ Mixi ɲaaxi ndee masunbuxi n ma pama ra,
naxee gantanyi italama mixi be alo xɔni suxuie.

²⁷ E e xa banxi rafema se mupaxie ra,
alo tɔxɔɛ kule naxan nafexi tɔxɔɛɛ ra.
E bannaxi na naafuli mɔɔli nan na.

²⁸ Fe ɲaaxie bara e xungbo han a bara dangi a i.
E mu fe fanyi rabama kiridie be,
e mu tinxin setaree mabiri.
E naafuli nan tun fenma.

²⁹ Alatala xa masenyi nan ya:
A mu lanma n xa yi mixi mɔɔli ɲaxankata?
A mu lanma n xa n gbɛɲɔxɔ yi si mɔɔli ma?

³⁰ Fe ratɔnxi naxee mu daxa,
nee bara so yi bɔxi kui.

³¹ Namɲɔnɲɛ na wule falafe,
sɛrɛxɛdubɛɛ na muɲɛ tife,
na birin bara rafan n ma pama ma.
Wo munse rabama wo xa bɔxi munafanyi xa fe ra?»

6

Darisalamu xa ɲaxankate

¹ «Bunyaminkae, wo wo gi, wo keli Darisalamu.
Sara fe Tekowa, gere tɔnxuma rate Beti Hakeremi,
barima ɲaxankate na fafe kelife kɔɔla ma,
a gbe mu luxi gbaloe xa wo li.

² Siyon, taa tofanyi, n wo xun nakanama nɛ.

³ Xuruse demadonyie fama nɛ e xa kiri banxie tide yire,
wo xa taa nu na dennaxɛ,
e fa e xa xurusee makanta mɛnni.»

⁴ «Siyon yaxuie, wo keli, wo gere so na taa xili ma.
Wo xa siga yanyi ra.

Soge na goro, wo naxa kontɔfili,

⁵ wo man xa siga kɔɛ ra,
banxi makantaxie kanade.»

⁶ Mange Alatala bara a masen Siyon yaxuie be,
«Wo sa wuri bilie xaba,
wo te se yailan alako wo xa so Darisalamu tete kui.
Taa na a ra naxan lanxi a xa ratɔn,
barima e luma e boore tɔɔrɔ ra tɛmɛi birin.

7 Fe ƚaaxi minima yi taa kui temui birin,
alo ye minima kolonyi kui ki naxe.
Kobiƚa nun fe ƚaaxi gbansan nan na e tagi.
Na birin luxi ne alo fure n naxan toma temui birin.»

8 «Darisalamu, i xa i tuli mati n ma marasi ra,
alako n naxa n makuya i ra,
i fa lu alo gbengberenyi, mixi mu sabatixi dennaxe.»

9 Mangle Alatala bara a masen,
«Isirayilaka naxee luxi,
e birin bama ne boxi ma,
alo sansi bogi gbilenma ba ra ki naxe.»

10 «Nde n ma masenyi ramema?
Nde findima na seede ra?
Wo tuli xoxoxo, wo mu fe mema.
Wo yoma Alatala xa masenyi ma,
wo mu wama a xa marasi xon.
11 Alatala xa xone gbo n boƚe kui,
n xa na fala wo be.»

«Ala xa xone Isirayilakae birin lima ne,
dimedi naxee berema kira ra,
fonike naxee malanma,
xeme nun gine naxee moxi a fanyi ra.

12 N nan n belexe tima e ma temui naxe,
mixi gbetee fama ne e xa banxie tongode,
e xa xee, a nun e xa gine.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

13 «Kelifa dimedi ma, doxofo xemoxi ra,
e birin na e yete xa geeni nan fenfe.
Namijonme nun serexedube fan na mixi madaxufe.

14 E mu fe gbegbe rabama n ma ƚama malife ra.
E a falama, «Wo naxa kontofili, wo boƚe xa sa.»
Kono boƚesa yo mu na.

15 A lanma e xa yaagi e xa fe kobie ra,
kono e mu yaagima.
Yaagitare nan lanxi e ma.
Na nan a ra, n fama e rabirade kiiti waxati.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

16 Alatala bara a masen,
«Wo xa kira fanyi fen,
wo xa a kolon kira forie nu na ki naxe.
Kira tinxixi na minden?
Wo xa lu na kira fari alako wo xa boƚesa soto.»

Kono ƚama bara a yaabi,
«Muxu mu wama lufe na kira xon ma.»

17 Ala bara a masen, «N bara wo xa soorie ti wo xa tete fari,
naxee meenima wo ma.
Wo xa e xui rame.»

Kono nama bara a yaabi,
«Muxu mu wama e xui ramefe.»

18 Ala bara a masen, «Namane birin, wo wo tuli mati,
wo xa a mato naxan fama rabade be.

19 Dunija birin, wo wo tuli mati.
N tan nan fama yi nama naxankatade,
n tan nan fama e mapoxunyi sare ragbilende e ma,
barima e mu tin e tuli matide n ma masenyi ra,
e bara yo n ma seriye ma.

20 N hayi na e xa surayi serexe ma, naxan kelixi Seeba?
N hayi na e xa labunde serexe ma,
naxan kelixi yire makuye?

Wo xa serexe gan daaxie mu rafan n ma,
n mu tinma wo xa serexe sese rasuxude.

21 Na nan a ra Alatala bara a masen,
N fama ne geme doxode yi nama ya ra,
e fama e sanyi radinde naxan na.
Babae nun e xa die,
doxobooree nun defanbooree,
e birin sontoma ne.»

22 Alatala bara a masen,
«Nama nde na fafe kelife koola ma,
nama gbegbe naxan na dunija yire birin.

23 Xali nun tanbe na e yi ra.
E naaxu, e mu kinikini kolon.
E xui gbo alo moronyi.
Soe kanyie nan e ra.
E birin malanxi alako e xa Siyon gere.»

24 Isirayila na woyenfe e bore tagi, «Won bara e xibaaru me,
limaniya bara ba won yi ra,
kontofili bara won suxu.
Won na toorofe alo gine naxan na di barife.

25 Wo naxa mini daaxa de,
wo naxa jere kira xon ma,
barima won yaxuie won nabilinxi,
santidagama na e yi ra.»

26 N bara e yaabi, «N ma nama, wo sunnun donma ragoro wo ma,
wo xa sunnun alo mixi naxan xa di kerenyi bara faxa.
Wo xa sunnunyi xa gbo,
barima won yaxuie na fafe keren na.»

27 Alatala bara a masen n be, «N i findixi mixi nan na
naxan n ma nama matoma.
I xa e mato alako i xa a kolon xa e jere ki fan.
I luxi ne alo mixi naxan wure nun gbeti raxunuma, a e gbi ba.

28 E birin findixi matandilae nan na naxee yoma Ala ma.
E luxi alo wure nun yoxui, naxan gbi mu baxi.
E mu fan.

29 Xabui te radexema a fanyi ra
alako a xa wure nun yoxui raxunu, e gbi xa ba.
Kɔnɔ fe jaaxi mu jonma n ma jama tagi.
E luxi ne alo sunbui naxan mu bama wure kui.

30 E xili falama «gbeti kanaxi,
barima Alatala bara e rabejin.»

7

Isirayila xa gbaloe

1 Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be,

2 «I xa ti Alatala xa hɔrɔmɔbanxi naade ra,
i fa yi woyenyi masen naa,
«Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra,
wo tan Yudayaka naxee birin soma yi naade ra fafe tuubide Alatala be.

3 Isirayila Mange Alatala naxe, xa wo kira masara,
wo naxa fe fanyi suxu,
n wo luma ne yi boxi ma.

4 Wo naxa la yi wule masenyi ra, wo nu fa a fala:
Alatala xa hɔrɔmɔbanxi nan yi ki,
Alatala xa hɔrɔmɔbanxi, Alatala xa hɔrɔmɔbanxi.

5 Xa wo kira masara,
xa wo fe fanyi suxu,
xa wo tinxin wo booree tagi,

6 xa wo mu xɔje, kiridi, nun kaaje gine tɔɔɔ,
xa wo mu mixi faxa tɔɔjege ra yi boxi ma,
xa wo mu bira ala gbetee foxo ra,
naxee findima tɔɔre ra wo be,

7 na temui n wo luma ne yi boxi ma abadan,
n naxan fixi wo babae ma.

8 Kɔnɔ wo bara bira wule foxo ra,
naxan mu sese fanma wo ma.

9 Munfe ra wo wama faxe nun yene rabafe,
wo wo kali wule ra,
wo surayi gan serexe ra Bala kuye be,
wo bira ala gbetee foxo ra,
wo mu naxee kolon?

10 Na xanbi wo fa fa tide n ya i,
n ma banxi kui, n xili matoxoma dennaxe.
Wo naxe wo bara kisi,
kɔnɔ wo fe xonxi rabama.

11 Wo yi banxi findixi mixi jaaxi banxi nan na,
n xili falama dennaxe?
N tan Alatala bara a birin to.

12 Wo xa ratu Silo ma,
n ma yire seniyenxi singe nu na dennaxe.
N bara menni fan jaxankata,
n ma Isirayila jama xa jaaxuna xa fe ra.»

13 Alatala xa masenyi nan ya.

«Yakōsi, wo to bara yi fe birin naba,
 wo to tondi n ma masenyi suxude,
 n naxan falaxi wo be temui birin,
 wo to tondi n ma xili ratinde,
 14 n fama ne fe rabade yi hōrōmōbanxi ra,
 alō n naxan nabaxi Silo ra.
 N na mōoli rabama ne yi banxi ra,
 n naxan fixi wo nun wo babae ma, wo laxi naxan na.
 15 N wo makuyama ne n yire ra,
 alō n wo ngaxakerenyie Efirami bōnsōe makuyaxi n na ki naxe.»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

16 «I tan, hali i mu Ala maxandi yi pama be,
 hali i mu i xui ite salide,
 hali i mu n makula,
 barima n mu i danxunma.
 17 I mu a toxi fe naxan nabama Yudaya taae nun Darisalamu kui?
 18 E xa die yege matongoma,
 babae te radexema,
 ginēe fan taami xinde ramulanma, e a ramōndo kuye be,
 wo naxan xilima koore mange ginēe.
 E man minse bama serexē ra.
 Na kui e bara n naxōno,
 19 n tan fan fama ne e tōōrōde.»

Alatala xa masenyi nan ya:

«E bara e yete tōōro,
 e bara e yete kan nayaagi.
 20 Na nan a toxi n tan Marigi Alatala naxe,
 «N ma jaxankate na yi bōxi ma,
 mixie nun subee nun bogisee ma.
 E birin fama ne gande te ra,
 naxan mu xubenma.»»

21 Isirayila Mange Alatala naxa a masen,

«Wo xa wo xa serexē gan daaxi fan don.
 22 N mu serexē fe gbansan xa fala wo babae be,
 n to e ramini Misira bōxi ra.
 23 Kōno n e yaamari yi nan na,
 «Wo bira n xui fōxo ra,
 alako n xa findi wo Marigi Ala ra,
 wo fan xa findi n ma pama ra.
 Wo xa jere n ma kira xōn ma,
 n naxan masenxi wo be,
 alako wo xa heeri soto.»

24 Kōno e mu e tuli mati n na,
 e bara bira e xa mapōxun kobi fōxo ra,
 e bara e kobe ti n na,
 e mu biraxi n fōxo ra.

25 Kabi wo babae naxa mini Misira bōxi ra han to,
 n na n ma konyi namipōnmēe xēefe wo ma.

26 Kōno wo mu wo tuli matixi n na.
 Wo xaxili xōrōxōxi,
 wo bara kobi dangife wo babae ra.»

27 «I na yi woyenyi birin fala e be,
e mu i danxunma.

I na e xili, e mu a ratinma.

28 Na temui i xa a fala e be,
«Si nan ya naxan mu e tuli matima
e Marigi Alatala xa masenyi ra.

E mu marasi mema.

Seriye yo mu na e yi ra.»

29 I xunsexe maxaba,

i naxan naluxi i xa kali xa fe ra.

Alatala bara xonɔ, a bara yi nama rabejin.

30 Yudayakae bara fe raba n mu wama naxan tofe.

E bara fe xonxi dɔxɔ n ma banxi kui,

n xili falama dennaxe.

E bara na findi yire seniyentare ra.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

31 «E bara kuye batude yailan geya fari Tofeti

nun Hinoma gulunba kui,

alako e xa e xa die gan serexe ra.

N tan mu e yamarixi na fe mooli ra,

a makuya n ma maroxunyi ra pon.»

32 Alatala xa masenyi nan ya.

«Lɔxɔe fama fade Tofeti xili masarama ne.

Hinoma gulunba fama ne xilide Faxɛ Tide.

Tofeti findima ne gaburi yire ra.

33 Xɔnie nun subee fama ne na nama binbie donde.

Mixi yo mu luma naa naxan e kerima.

34 Xulunyi nonna ne Yudaya nun Darisalamu boxi kui.

Sigi mu sama, yeliba mu woyenma.

Fuuti mu xirima na gbaloe xa fe ra.»

8

Isirayila nun Annabi Yeremi xa tɔɔɛ

Alatala xa masenyi

1 Alatala xa masenyi nan ya: «Na waxati Yudaya mangɛɛ, kuntigie, serɛɛdubee, namipnonmee, nun Darisalamukae, e xɔrie ratema ne gaburi kui, 2 e sa rayensen kene ma soge, kike, nun tunbuie bun ma, e naxee xanu, e naxee batu, e bira naxee foxɔ ra, e naxee fen, e tuubi naxee be. Na nan a ra, e xɔrie mu sama gaburi kui, e xa rayensen boxi ma. 3 Mixi naxee mu faza na nama naaxi ya ma, n fama ne e rayensende jamane ma, faxɛ xɔli e suxuma dennaxe.» Alatala xa masenyi nan na ki.

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

4 I xa a fala e be,

«Alatala bara a masen,

«Mixi noma birade, e mu keli?

Mixi noma e mafindide, e mu gbilen?»

5 Munfe ra Darisalamu nama n matandima?

Munfe ra e gbilenxi kira fanyi foxɔ ra, e bira kira naaxi foxɔ ra?

Yi mixie luma ne e xa yanfe kui,

e tondi gbilende n ma.

⁶ N nan n tuli matima ne e xui ra,
kono e xa woyenyi mu lanma.

Mixi yo mu gbilenma a xa kobina foxo ra.

A mu a falama, «N na munse rabafe?»

Kankan birama a yete waxonfe nan foxo ra,
alo soe naxan gbataxi sigafe gere sode.

⁷ Hali gbongboe naxan na koore ma,
a gbilen waxati kolon.

Ganbe, turunna, nun yedonme birin
e e gbilen waxati kolon.

Kono n ma nama mu Alatala xa seriye kolon.»

Alatala xa masenyi Isirayila be

⁸ «Wo a falama, «Lonnillae nan muxu ra,
muxu Alatala xa seriye kolon.»

Kono wo na falama di?

Wo xa diine sebelitie bara Ala xa seriye masara wule ra.

⁹ Wo xa lonnilae bara yaagi, e xaxili bara ifu,
barima e bara xanin konyiya kui.

E bara na soto barima e yoxi Alatala xa masenyi ma.

E findixi lonnila mooli mundun na?»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹⁰ «Na nan a ra n fama e xa ginnee fide xeme gbete ma.

Mixi gbete fama e xa xee bade e yi ra,

barima e birin na e yete xa geeni gbansan nan fenfe.

A folofe e xa namijonmee ma, a sa doxo e xa serexedubee ra,
e birin na wule falafe.

¹¹ E mu fe gbege rabama n ma nama malife ra.

E a falama, «Wo naxa kontofili, wo boje xa sa.»

Kono bojesa yo mu na.

¹² A lanma e xa yaagi e xa fe kobie ra,

kono e mu yaagima.

Yaagitare nan lanxi e ma.

Na nan a ra, n fama e rabirade kiiti waxati.»

Alatala xa woyenyi nan na ki.

¹³ Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara nate tongo n xa e rabolo.

N mu weni bogi fima e ma,

n mu xore bogi raminima e xa xore bilie kon na.

E burexe lisima ne,

mixi gbete fa e bogi bade.»

Isirayila xa masenyi e boore be

¹⁴ «Won na munse rabafe be?

Won xa malan, won xa won gi taa makantaxie kui,

won xa faxa naa,

barima won Marigi Alatala bara nate tongo

a xa won sonto, a xa xone doxo won ma won ma yunubie xa fe ra.

¹⁵ Won bara wa bojesa xon, kono bojesa yo mu na.

Won bara wa yalanyi xon, kono gere bara keli.

¹⁶ Won yaxuie xa soe xui mema Dana boxi mabiri,

bɔxi birin na sɛrɛnfɛ na xui ma.
E fama nɛ bɔxi birin xun nakanade,
e fa mixi birin sɔntɔde.»

Alatala xa masenyi Isirayila bɛ

¹⁷ Alatala xa masenyi nan ya:

«N na be. N bara bɔximase jaaxie rasanba wo ma.
Mixi yo mu nɔma e ra, e wo xinma nɛ.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala bɛ

¹⁸ «Fɛɛɛɛ yo mu na, n bɔɲɛ bara tɔɔɔɔ.

¹⁹ I tuli mati n bɔnsɔɛ wa xui ra naxan kelife yire makuye.

E a falama, «Alatala mu na Siyon?

Siyon mange mu na sɔnɔn?»

Ala e yaabima nɛ,

«Munfe ra e wama n naxɔnɔfɛ e xa kuyee ra
naxee tide yo mu na, naxee kelixi yire makuye?»

²⁰ Xɛ xaba tɛmui bara dangi,

sogofure fan bara dangi.

Han ya won mu kisi sɔtɔ.

²¹ N bɔnsɔɛ xa tɔɔɛ bara findi kote ra n bɛ.

N bara kinikini, limaniya bara ba n yi ra.

²² Seri yo mu na Galadi bɔxi ma?

Seriba yo mu naa?

Munfe ra n bɔnsɔɛ mu nɔma yalande?

²³ Ye yo mu na n fate kui sɔnɔn

naxan findima ya ye ra.

N bara wa kɔɛ nun yanyi ra n bɔnsɔɛ bɛ naxan tɔɔɔɔxi.»

9

Wule falafe

Alatala xa masenyi

¹ «Xa a sa li n mixi nde sɔtɔ naxee na biyaasi kui,

n kafuma nee nan ma, n na n ma ɲama rabɛɲin.

N wama n makuyafe nɛ e ra,

barima yenɛlae nun yanfantee nan e ra.

² E dɛ wule falama alɔ sɔɔri naxan tanbɛ wolima.

Wule sɛnbɛ gbo e ya ma, e mu nɔndi kolon.

E luma yunubi raba ra, e mu n kolon.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

³ «Wo naxa la wo boore ra,

wo naxa la wo ngaxakerenyi ra,

barima birin luma nɛ e boore madaxu ra,

e birin bira tɔɔɲɛge fɔxɔ ra.

⁴ Kankan wule falama e boore bɛ,

yanfanteya gbo e ya ma.

E dɛ bara wule matinkan,

e luma na yunubi kira nan xɔn ma.

⁵ Yanfantee nan e ra,

e mu wama n tan kolonfe.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

6 Mange Alatala bara a masen,
 «N fama ne e matode,
 alɔ xabui naxan wure raxunuma alako a gbi xa ba.
 N fama ne fe nde rabade e xa paaxɔŋa xa fe ra.

7 Wule fale nan e ra, yanfanteya rafan e ma.
 E fe fanƳi falama e boore be e de nan kui,
 koŋɔ yanfanteya na e boŋe ma.

8 A mu lanma n xa e paxankata na fe ma?
 A mu lanma xe e sare xa fi?»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

9 «N ya ye raminima geyae nun gbengberenyie xa fe ra.
 Na birin ganxi, mixi mu na, xuruse mu na.

10 N gemee malanma ne yire Darisalamu nu na dennaxe,
 menni xa findi wulai baree xɔnyi ra.

N Yudaya taae findima ne gbaloe yire ra, mixi yo mu lu naa.»
Isirayila xa masenyi

11 «Adamadi mundun noma na fe fahaamude?
 Xa Ala bara na tagi raba mixi nde be, a xa a masen muxu be.
 Be boxi findixi gbaloe boxi nan na,
 a birin ganxi, mixi mu na.»

Alatala xa masenyi

12 Alatala bara a masen, «Na gbaloe e lixi ne barima e bara n ma seriye
 rabolo n naxan fixi e ma. E mu e tuli matixi n ma masenyi ra, e mu n ma
 yaamarie rabatuxi. 13 E bara bira e yete waxɔnfe foɔɔ ra, e nu Bali kuyee
 batu e babae naxee masenxi e be. 14 Na nan a ra n tan Isirayila Marigi
 Alatala bara nate tongo yi pama xa pɔsɔne gerun. 15 N e rayensenma
 ne pamane ma, e tan nun e babae mu dennaxe kolon, n e sɔntɔma ne
 santidegema ra.»

Alatala xa masenyi

16 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «Wo wo tuli mati.

Wo mixie xili naxee fata wade,
 e xa e wa xui ramini.

17 E xa e xulun e wa xui raminide.
 Won tan fan xa wa,
 ya ye xa mini.»

Isirayila xa masenyi

18 Wa xui minima Siyon taa kui:

«Won bara gbaloe soto,
 won bara lu yaagi kui.
 Won bara keli won ma boxi ma,
 won ma banxie bara kana.»

Annabi Yeremi xa masenyi

19 «Wo tan ginnee, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra,
 wo wo tuli mati a xa wɔyenyi ra.

Wo wo xa die nun wo booree matinkan wa ra,

20 barima faxe bara so won xɔnyi.

Won ma die bara faxa kira ra,
 won ma fonikee bara faxa taa kui.»

Alatala xa masenyi

²¹ Alatala xa masenyi nan ya:
«A fala pama be mixie na faxafe,
e luxi boxi ma alo maale xiri naxee xabaxi,
kono mixi mu na naxan e malanma.»

²² Alatala xa masenyi nan ya:
«Lonna naxa a yete matoxo a xa lonni xa fe ra.
Senbema naxa a yete matoxo a senbe xa fe ra.
Banna mixi naxa a yete matoxo a xa bannaya xa fe ra.
²³ Xa mixi wama a yete matoxofe fe nde ma,
a xa a yete matoxo a xa danxaniya nan ma fe ra.
Alatala nan n na,
hinnente naxan tinxinyi nun seriye rawalima dunija ma.
Na fe mooli rafan n ma.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁴ Alatala xa masenyi nan ya:
«Loxoe fama fade, n mixi halakima ne,
naxan sunnaxi kono a boje mu seniyen,
²⁵ alo Misirakae, Yudayakae, Edonkae,
Amonikae, Mowabakae,
naxee birin e xunxexe maxabama
naxan na e xunyi setie ma.
Yi si birin naxee na gbengberenyi ma,
e sunnaxi, kono e mu sunna wali rabama.
Hali Isirayilakae mu sunna wali rabama,
e boje mu seniyen.»

10

Kuyee

Alatala xa masenyi

¹ Isirayila bonsoe, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra.

² Alatala xa masenyi nan ya:
«Wo naxa bira si gbetee jere ki foxo ra.
Wo naxa gaaxu tonxumae ya ra naxee na koore ma.
Si gbetee gaaxuma na fe mooli nan ya ra.

³ E xa diine mu findixi nondi ra.
E wuri segema wula i,
mixi nde a masoli beera ra.

⁴ E a raxunma gbeti nun xee ma ra,
e lantuma mabanban derema ra alako a naxa bira.

⁵ Na kuyee mu noma woyende.
A luxi ne alo wuri naxan tixi laakoe yire xonie magaaxu se.
A mu noma jerede, fo mixi a xanin.
Wo naxa gaaxu na kuye mooli ya ra,
barima a mu noma fe jaaxi xa na mu a fanyi rabade.

⁶ Alatala, i maniye mu na.
I senbe gbo, i xili magaaxu.

⁷ Dunija mange, nde na naxan mu gaaxuma i ya ra?
A lanma dunija birin xa gaaxu i ya ra,
barima i maniye yo mu na dunija lonnilae tagi,

xa na mu a ra duniņa mangēe ya ma.

⁸ Duniņa mixi findixi lōnntare nun xaxilitare nan na.
Na kolonma e xa wuri batui nan kui.

⁹ Kuyee findixi gbeti nan na Tarasisi daaxi,
a findixi xēema ra Ufasi daaxi.

Xabui nan a yailanma.

Dugi gbeeli ragoroxi a ma.

Walikēe nan kuye yailanma.

¹⁰ Kōnō Alatala nan findixi Ala ra nōndi ki ma.

Ala piņe nan Mangē ra abadan.

Duniņa sereņma a xa xōne nan ya ra,
sie mu nōma tide a ya ra.

¹¹ Wo xa a masen e be,

«Yi kuyee xa mu duniņa nun koore daaxi,
e mu nōma bude duniņa bēnde fuņi.»»

¹² Alatala nan bōxi daa a senbe ra,

a duniņa ti a xa lōnni ra,
a koore walaxe itala a xaxili ra.

¹³ A na yaamari fi, ye xa malan koore ma, a malanma ne,
a findi nuxui ra duniņa xun ma,
ye nun foye na mini, galanyi fan a xui ramini.

¹⁴ Adamadi xaxili mu na.

Kuye yailanma fama ne yaagide a xa wali xa fe ra,
barima kuyee findixi wule nan na,
e mu pēngima fefe ma.

¹⁵ Se fufafu nan e ra,

e findixi mixi xa wali nan na naxee tide yo mu na,
naxee dangima duniņa paxankatama lōxōe naxe.

¹⁶ Yaxuba Marigi mu maniyama kuye ra.

Yaxuba Marigi nan birin daaxi,
a Isirayila sugandi a xa pama ra.

A xili falama ne Mangē Alatala.

¹⁷ Wo wo harige malan,

wo tan naxee na taa suxuxi kui,

¹⁸ barima Alatala bara a masen,

«N bekae kerima ne
alō mixi naxan gēme wolima laati ra.

N e halakima ne, e mu kisima.»

Isirayila xa masenyi

¹⁹ «Naxankate birin na n be, n ma tōore gbo.

Kōnō n a falama ne n yete be,
tōore nan a ra n naxan soto,
n xa tin na ra.

²⁰ N ma kiri banxi bara bira,
a luutie bara bolon.

N ma die bara keli n xun ma,
mixi yo mu na naxan n malima banxi tide.

²¹ Isirayila yareratīe xaxili mu na,
e mu Alatala fenxi.

E xaxilitareņa toma na kui.

E fōxirabiree yensenxi na nan ma.

22 Won xui magaaxuxi mema ne naxan kelixi koola ma,
naxan fama Yudaya xa taae kanade,
e xa findi wulai baree xonyi ra.

23 Alatala, n a kolon adamadi mu fefe ragirima,
a mu a yete raperema dunipeigiri kui.

24 Alatala, n matinxin i xa seriyε ra,
kono i naxa xono n ma,
xa na mu a ra n faxama ne.

25 I xa xono si gbetee nan ma naxee mu i kolon,
i xa xono pamae nan ma naxee mu i xili falama,
barima e wama Yaxuba bonsoe nan faxafe,
e wama e xun nakanafe ne, e xa e sonto,
e wa e xonyi xa findi gbaloe yire ra.»

11

Alatala xa saate kanafe

Alatala xa masenyi

1 Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be,

2 «A fala Yudayakae nun Darisalamukae be,
«Wo wo tuli mati yi saate ra.

3 Isirayila Marigi Ala bara a masen,
danke na tuli xori be naxan mu yi saate ramema,

4 saate n naxan masenxi wo babae be
e mini loxoε kelife ra Misira boxi ma.
E to keli naa fe xoroxoε kui,

n naxa a fala e be,
Wo xa wo tuli mati n na,
wo xa n ma yaamari rabatu.

Na kui wo findima ne n ma pama ra,
n fan findi wo Marigi Ala ra.

5 N na n kali wo babae be naxan na,
boxi fanyi fife ra wo ma xipe nun kumi na dennaxe,
n bara na rakamali to loxoε.

Wo na na boxi nan ma to.»

Annabi Yeremi xa masenyi

N naxa a yaabi, «Amina Marigi Alatala.»

Alatala xa masenyi

6 Alatala naxa a masen n be,
«Yi masenyi ti i xui itexi ra Yudaya taae kui,
a nun Darisalamu kirae xon ma.
A fala, «Wo wo tuli mati yi saate ra, wo xa a rabatu.

7 Kabi n naxa wo babae ramini Misira boxi ra,
n bara e yaamari, e xa e tuli mati n na.»

8 Kono e mu tin n xui ramede.
Kankan bara bira a boje naaxi foxo ra.
Na nan a ra n fama n ma saate rakamalide,
n e yamarixi naxan na, e naxan matandixi.»

9 Alatala bara a masen n be,
«Yudayakae nun Darisalamukae wama n yanfafe.

10 E bara e babae xa pere ki naaxuna tongo,
e tondi n ma masenyi ra,

e fa bira ala gbeteε foxo ra, e e batu.
Isirayila bonsoε nun Yuda bonsoε bara n ma saate matandi,
n naxan tongo e babae be.

¹¹ Na kui Alatala xa masenyi nan ya:

«N fama ne e paxankatade han e mu no minide.
E fama ne e mawade n be, konon n mu e xui suxuma.

¹² Yudaya xa taaε nun Darisalamukae fama ne ala gbeteε maxandide,
e surayi ba serexeε ra naxee be.

Konon na kuyee mu fama e rakiside e xa toore kui.

¹³ Yudayakae, wo kuyee batuma wo xa taaε kui.

Na serexebadeε findixi yaagi nan na wo be.
Darisalamukae, kuye serexebade na wo xa kira birin xon ma,
wo surayi bama serexeε ra Bali kuye be dennaxe.»

¹⁴ I naxa duba yi jama be,

i naxa i mawa n tan Ala be, i naxa n maxandi,
barima n mu e wa xui suxuma.»

¹⁵ «Munfe ra n xanuntenyi fama n ma banxi kui,

a lu fe kobi raba ra temui birin?

Wo a manoxunxi ne wo xa serexee noma wo rakiside,
hali fe jaaaxi to fa rafan wo ma?

¹⁶ Alatala nu bara wo xili

«Oliwi wuri xinde, naxan bogi tofan.»

Konon yakosi wo fama ne gbelegbelede
barima te sama ne wo salonyie ma.

¹⁷ Mange Alatala naxan wo tixi,

a bara yaamari fi wo xa paxankata

Isirayila bonsoε nun Yudaya bonsoε xa yunubi xa fe ra.

E bara n naxonon e xa serexee ra,

e naxee baxi Bali kuye be.»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁸ «Alatala bara e waxonfe masen n be.

N bara a kolon e nu wama naxan nabafe n na.

¹⁹ N nu luxi ne alε yexeyore e naxan xaninma a faxade.

N mu nu a kolon e nu wama naxan nabafe n na.

E nu bara a fala n ma fe ra,

«Won xa yi wuri bili nun a bogi kana.

Won xa a nii ba dunija bende fupni fari,

alako mixi yo naxa ratu a xili ma.»

²⁰ Konon Mange Alatala findixi kiitisa tinxinxi nan na,

naxan mixi bojeε nun a sondonyi ma fe kolon.

N na n gbejoxofe luxi i tan nan ma,

barima n xaxili tixi i tan nan na.

²¹ Na nan a ra Alatala bara nate tongo Anatotikae xa fe ra,

naxee wama n faxafe, naxee n yamari,

«I naxa namijonme masenyi ti Alatala xili ra,

xa na mu a ra muxu i faxama ne.»

²² Mange Alatala bara a masen,

«N e paxankatama ne.

E xa fonikeε fama ne faxade santidegema ra,

e xa die faxa kaame ra.

²³ E xa mixi yo mu luma dunija ma,

barima n fa temui n Anatotikae halakima ne.»

12

Ala xa nate mixi paaxie xa fe ra
Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be

¹ «Alatala, i tinxin,
 konɔ n wama i maxorinfe i xa nate nde xa fe ra.
 Munfe ra mixi paaxie xa fe luma sooneya ra?
 Munfe ra bojesa na yanfantee be?

² I tan nan e daaxi, i tan nan e baloxi.
 E sigama yare, e fe rabama e xa dunijeigiri kui.
 E i xili falama e de ra,
 konɔ i xa fe mu na e boje kui.

³ Alatala, i n sondonyi ma fe kolon.
 I xa nate tongo mixi paaxie faxafe ra,
 alo yexee naxee xaninma e kon naxaba yire.

⁴ Bɔxi luma sunnunyi kui han mun loxɔe?
 Tunde tondima fade han mun temui?
 Subee nun xonie na faxafe mixi xa paaxuna saabui ra,
 barima e naxe, «Ala mu muxu toma.»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

⁵ «Xa i tagan i gide adamadie ya ma,
 i fa i gima di soe ya ma?
 Xa i bira taa kui, i jere ma Yuruden wula kui di?

⁶ I ngaxakerenyi naxee kelixi i baba xonyi,
 e fama ne i yanfade, e sonxɔe rate i ma.
 I naxa la e xa woyen joxunme ra.

⁷ N nan n ma banxi bejinma ne,
 n nan n ma pama raboloma ne,
 n xanuntenyie fi e yaxuie ma.

⁸ N na rabama ne barima n ma pama bara lu
 alo yete xaape wulai.
 N bara e xon.

⁹ N ma pama bara lu
 alo xoni maxonoxi segee birama naxan foxo ra.
 «Wulai subee, wo xa fa n ma pama sontode.»

¹⁰ Xuruse demadonyie bara n ma laakɔe kana,
 e n ma xe fanyi maboron, a findi yire xaraxi ra.

¹¹ N ma boxi bara findi gbaloe yire ra.
 A na sunnunyi kui n ya xori,
 sese mu fanma menni, mixi yo mu kinikinima a ma.

¹² Soori paaxie na fafe kelife gbengheren yire,
 barima Alatala bara a ragiri santidegema xa boxi birin li,
 mixi yo naxa lu bojesa kui.

¹³ E bara sansi xori si,
 konɔ e tunbe gbansan nan sotoma.

E e yete rataganma ne fufafu.
 Alatala bara xonɔ wo ma,
 na birin xa findi yaagi ra wo be.»

Alatala xa masenyi Isirayila yaxuie be

¹⁴ Alatala bara a masen,

«Si naxee sabatixi Isirayila rabilinyi,
si naxee n ma Isirayila jama xa bɔxi xun nakanama,
n naxan fixi e ma,
wo xa a kolon n fama ne wo fan keride wo xɔnyi,
n fa n ma jama ba wo yi ra.

¹⁵ N na ge e bade wo yi ra,
n man kinikinima ne e ma,
n fa e ragbilen e xa bɔxi ma naxan findixi e ke ra.

¹⁶ Xa na sie n ma jama xa seriye matinkan,
e fa e rakali n xili ra, «Alatala jine,»
n e rasoma ne n ma jama ya ma.
E nu bara n ma jama matinkan e kalide Bali xili ra,
n ma jama fan nɔma ne e matinkande kali ra n xili ra.

¹⁷ Kɔnɔ xa a sa li na sie mu e tuli mati n ma masenyi ra,
n e xun nakanama ne, n fa e sɔntɔ.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

13

Annabi Yeremi xa beleti

¹ Alatala naxa a masen n be, «Sa beleti dugi daaxi sara, i tagi xiri. I naxa a bunda ye ra.» ² N naxa siga beleti sarade alo Alatala a fala n be ki naxe. N naxa n tagi xiri.

³ Na dangi xanbi, Alatala man naxa a masen n be, ⁴ «Beleti tongo i naxan saraxi, i naxan xirixi i tagi. Keli, i siga Efirati xure mabiri. Menni i xa na beleti nɔxun geme longori ra.» ⁵ N naxa siga, n naxa beleti nɔxun Efirati mabiri alo Alatala a masenxi n be ki naxe.

⁶ Kike wuyaxi dangi xanbi, Alatala man naxa a masen n be, «Keli, i siga Efirati i beleti tongo i naxan nɔxunxi.» ⁷ N naxa siga Efirati xure beleti nɔxunxi tongode. N naxa a to a bara nu bɔrɔ, n mu nɔma a rawalide sɔnɔn.

Alatala xa masenyi

⁸ Alatala naxa yi masenyi ti n be,

⁹ «Alatala bara a masen,
a na na ki ne Yudaya nun Darisalamu xa yete igbɔna xa fe ra.

¹⁰ Nama jaaxi nan e ra naxan tondi n ma masenyi suxude,
naxan bɔje xɔrɔxɔ,
E birama ala gbeteɛ nan fɔxɔ ra, e tuubi e be.
E fama ne lude alo na beleti
naxan kanaxi, naxan mu fanxi sɔnɔn.»

¹¹ Alatala xa masenyi nan ya:
«N nu bara Isirayila nun Yudaya bɔnsɔɛ xiri n tagi,
alo mixi beleti xirima a tagi ki naxe.
N nu wama ne e xa findi n ma jama ra,
e xa fe xa findi binye nun matɔxɔɛ ra n be,
kɔnɔ e mu tin n ma masenyi ra.»

¹² «Na kui i xa a fala e be,
Isirayila Marigi Alatala bara a masen,
«Weni feje birin nafe weni ra.»
E fama ne i yaabide,

«Muxu a kolon a lanma weni feje xa rafe weni ra.»

13 I man xa e yaabi,

Alatala bara a masen,

«Mange birin naxee na Dawuda xa kibanyi kui,
a nun serexedubee, nun namiponmee, nun Darisalamukae,
n fama ne e birin lude alo siisilae.»

14 Alatala xa masenyi nan ya:

«N fama ne gere sode nama ya ma,
n die nun e babae tagi iso.

N mu kinikinima, n mu dijema.

N fama ne e birin xun nakanade.

15 Wo xa wo tuli mati n na,

wo naxa wo yete igbo,

barima Alatala xa masenyi nan na ki.

16 Wo xa wo Marigi Alatala matoxo,

beenu a xa dimi rasin boxi ma,

beenu wo xa bira geyae fari koe ra.

Wo wama naiyalanyi xon ma,

kono Alatala dimi naaxi nan nagoroma wo ma.

A luxi ne alo nuxui naxan fooroxi

a findi faxe ra wo be.

17 Xa wo mu wo tuli matima yi masenyi ra,

n fama ne wade n kerenyi ma wo xa yete igbora xa fe ra.

Ya ye fama ne minide n yae ra,

barima Alatala xa nama bara xanin konyiya kui.»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

18 «A fala mange nun a xa gine be,

wo goro boxi ma,

barima mangeya bara ba wo yi ra.

Mange tonxuma mu luma wo xun ma sonon.

19 Negewi xa taae balanxi,

mixi yo mu noma e naadse rabide.

Yudaya bonsae birin bara xanin pamanema.

20 Wo a mato, nama nde na fafe kelife koola ma.

Nama na minden, n naxan taxuxi i ra,

naxee luxi alo i xa xurusee gali i jalexinxi naxee ra?

21 Wo munse falama

wo defanbooree tima wo xun ma temui naxe yanfanteya ra?

Na toore mu luma xe alo di bari xa toore?

22 Xa wo wo yete maxorin,

munfe ra yi bara muxu li,

wo xa a kolon wo yaagi nun fe naaxi sotoma ne

wo xa yunubi wuyaxi xa fe ra.

23 Mixi foori kiri noma fiixede?

Barate xa makatunyi noma masarade?

Wo tan go, wo tan naxee darixi fe naaxi ra?

Wo noma lude kira fanyi xon ma?

24 N fama ne wo rayensende

alo maale lagi naxan loema gbengberenyi foye kui.»

25 Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara na naxankate mooli nate wo be,
barima wo bara neemu n ma,
wo bara la wule ra.

²⁶ N fama ne wo rayaagide a naaxi ra.

²⁷ N bara wo xa yene nun wo xa langoeja to,
wo birama naxan foxo ra geyae fari nun daaxae kui.
N bara wo xa fe naaxie to.

Naxankate na wo be Darisalamuka seniyentaree.
Wo luma na kira xon ma han mun temui?»

14

Kaame ragorofe Isirayila boxi ma

Alatala xa masenyi

¹ Alatala xa masenyi nan ya
a naxan tixi Annabi Yeremi be,
kaame to sin Isirayila boxi ma.

² «Yudaya na sunnunyi kui,
a xa taa kanaxie na gbelegbelefe boxi ma.

³ Denbaya kanyie e xa walikée xεema ye fende,
konɔ ye mu na kolonyie kui,
e fa gbilen feje igelixi ra.

E sunnun donma ragoroma e ma yaagi xa fe ra.

⁴ Boxi bara iboo folo,
barima tune yo mu faxi a ma.
Walikée fan luxi na yaagi nan kui,
e fa sunnun donma ragoro e ma.

⁵ Tɔɔke a xa di raboloma wula i,
barima nooge mu na e naxan donma.

⁶ Sofale tixi geyae fari,
e foye mamema alo wulai baree.
E nooge fenma
konɔ e mu sese toma.»

Isirayila xa masenyi Alatala be

⁷ «Alatala, hali muxu xa yunubi gbo,
i xa muxu rakisi i xili xa fe ra.
Muxu bara fe naaxi gbegbe raba,
muxu bara yunubi raba i ra.

⁸ Isirayila xaxili tixi i tan nan na,
i findixi muxu rakisima nan na muxu xa tɔɔre kui.
Munfe ra i bara lu alo xɔje muxu xɔnyi?
Munfe ra i bara lu alo biyaasila naxan na dangife tun?

⁹ Munfe ra i bara lu alo sɔɔri senbetare
naxan mu noma muxu rakiside?
Alatala, i na muxu ya ma,
i xili na muxu xun ma.
I naxa muxu rabolo.»

Alatala xa masenyi Isirayila be

¹⁰ Alatala bara a masen yi nama be,
«Neretie nan lanxi wo ma,
wo mu noma wo yete suxude.»

Annabi Yeremi xa masenyi

«E mu rafan Alatala ma.
 A e xa yunubie kolon,
 a fama e naxankatade na nan ma.»
Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be,

¹¹ Alatala bara a masen n be,
 «I naxa Ala maxandi fe fanyi ra yi jama be.

¹² Xa e sunyi suxu, n ma tongoma.
 Xa e serexee ba, n mu e suxuma,
 barima n wama e xun nakanafe ne
 santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be

¹³ N bara Ala yaabi,
 «N Marigi Alatala, namijonmee bara a fala e be,
 «Wo mu santidegema toma,
 wo mu kaame kolonma.
 Wo bojesa nan tun sotoma be.»»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹⁴ Alatala bara a masen n be,
 «Na namijonmee na wule nan falafe n xili ra.
 N tan mu e xexxi,
 n tan mu yaamari fixi e ma,
 n tan mu woyenxi e be.

E xa wule masenyi fatanxi laamatunyie nan na
 naxee mu findixi nondi ra,
 a fatanxi se matoe nun kuyee xa wali nan ma,
 a fatanxi e yete xaxili madaxuxi nan na.

¹⁵ Na nan a ra, Alatala bara a masen,
 «Namijonme naxan masenyi tima n xili ra
 n mu naxan fixi a ma,
 a fa a fala «Santidegema nun kaame mu yi boxi lima,»
 na namijonme mooli sontoma ne santidegema nun kaame ra.

¹⁶ A masenyi tima jama naxan be,
 e fama ne faxade Darisalamu kirae xon ma santidegema nun kaame ra.
 Mixi yo mu luma naa naxee e ragatama,
 mixi yo mu na naxee e xa ginee nun e xa die ragatama.
 N fa e xa fe jaaxi sare ragbilende e ma.»

¹⁷ I xa a fala e be,
 «Ya ye minima n ya ra koe nun yanyi temui birin,
 barima n ma jama seniyenxi bara toore belebele soto,
 gbaloe bara e li.

¹⁸ Xeme na daaxa naxee faxaxi santidegema ra.
 Furema kaamexie na taa kui.
 Namijonmee nun serexedubee fan boxi ijereema,
 kono e xaxili mu na sonon.»

Isirayila xa masenyi Alatala be

¹⁹ «Alatala, i bara Yudaya rabolo kerenyi ra?

Siyon mu rafanxi i boje ma sonon?

Munfe ra i muxu naxankatama,

i tondi muxu rayalande?

Muxu bara wa bojesa xon, kono muxu mu a sotoxi.

Muxu bara wa yalanyi xon, kono wa xui gbansan nan minixi.

²⁰ Alatala, muxu bara muxu xa jaaxu na kolon,

muxu bara muxu babae xa yunubie to.
Muxu bara yunubi raba i ra.

²¹ Kɔɔɔ i naxa xɔɔɔ i xili xa fe ra.

I naxa a lu nde xa ba i xa binye nun i xa yaragaaxui ra.
I xa ratu saate ma naxan na won tagi.

²² Wule kuye nde na dunija naxan tune ragoroma? Ade.

Koore noma tune rafade? Ade.

Muxu xaxili tixi i tan nan na,
barima i tan nan gbansan noma na fe mooli rabade.»

15

Ala xa nate

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹ Alatala bara a masen n be,
«Hali Annabi Munsa nun Annabi Samuweli
n maxandi ne yi pama xa fe ra,
n boje mu tin na duba suxude.
E xa e makuya n na, e xa siga.

² Xa yi pama i maxorin, «Muxu xa siga minden»,
i xa e yaabi, «Alatala nan a masenxi,
naxan lanma a xa faxa, na kanyi xa faxa,
naxan lanma a xa faxa santidegema ra,
na kanyi xa faxa santidegema ra,
naxan lanma a xa faxa kaame ra,
na kanyi xa faxa kaame ra,
naxan lanma a xa xanin konyiya kui,
na kanyi xa xanin konyiya kui.»

³ Alatala xa masenyi nan ya:
«N fama ne e paxankatade toore naani ra.
Santidegema e fama ne ndee faxade.
Baree fa ndee ibode.

Xoni naxee na koore ma nun wulai sube naxee na boxi,
e fama ne ndee sontode, e e don.

⁴ Dunija mangeya birin na na fe to, e luma gaaxui nan kui.
E fama ne a kolonde Yudaya mange Xesekiya xa di Manasi,
a fe paaxi naxan nabaxi Darisalamu,
na bara a niya Alatala xa e paxankata.

⁵ Darisalamu, nde kinikinima i ma?
Nde noma dijede i xa fe ra?
Nde i xa fe maxorinma?»

⁶ Alatala xa masenyi nan ya:
«Wo bara n nabolo,
wo bara gbilen n foxo ra.

Na fe na a ra n fama wo suxude, n mu kinikini wo ma.

⁷ N fama ne e rayensende alo maale lagi,
n fa e xa die bade e yi ra,
n fa n ma pama xun nakanade
barima e mu gbilenxi e xa wali kobi foxo ra.

⁸ E xa kaaje ginnee wuyama ne
alo meyenyi naxan na baa de ra.
Kasara ti fama ne dingee ma yanyi ra,

a fa fe magaaxuxi raba e ra.

⁹ Nga naxan bara di solofere bari,

a fama ne tagande,

a faxa yaagi kui a xa waxati mu a lixi.

Isirayila yaxuie fama ne e sontode santidegema ra.»

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁰ «N nga, paxankate na n be.

I bara n naso duniya

kɔnɔ n ma fe mu rafanxi beka yo ma.

N mu doni tongoma, n mu doni fima,

kɔnɔ mixi birin luma n danka ra.»

Alatala xa masenyi

¹¹ Alatala bara a masen,

«N mu wo rakisixi xe?

N mu yaxuie bonbo xe wo xa fe ra wo tɔrɔ temui?

¹² Wure nun yɔxui bolonma? Ade.

Mixi naxan kelima kɔla ma go?

¹³ N bara wo xa harige nun wo xa naafuli birin fi mixi ma

wo xa yunubie xa fe ra wo naxee rabaxi yi bɔxi ma.

¹⁴ N wo sama ne wo yaxuie sagoe,

e xa wo xanin bɔxi ma wo mu dennaxe kolon,

barima n bara xɔnɔ wo ma a jaaxi ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be

¹⁵ «Alatala, i bara a birin kolon.

I xa ratu n ma, n mali, n gberɔxɔ n yaxuie ma.

I naxa n faxa, i tan kinikininte,

barima n na tɔrɔfe i xili xa fe ra.

¹⁶ N to i xa masenyi me, n bara a suxu.

I xa seriye rafa n ma,

barima n findixi i gbe nan na, i tan Mange Alatala.

¹⁷ N mu lu mixi ya ma naxee nu yoma i ma,

barima i xa fe nu na n bɔpe kui.

N nu bara lu n keren,

n nu xɔnɔxi yi pama ma alo i tan.

¹⁸ Munfe ra n luma tɔre kui?

Munfe ra n mu yalanyi sɔtɔma?

I naxa i xa laayidi kana

alo kolɔnyi naxan mu ye raminima sɔnɔn.»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹⁹ Na nan a ra Alatala bara a masen,

«Xa i gbilen n ma,

n i ragbilenma ne i walide.

Xa i ba woyen jaaxi falafe,

n man i findima ne n ma xera ra.

Nama xa bira i fɔxɔ ra,

i tan naxa bira e fɔxɔ ra de.

²⁰ Yi pama fama ne i gereede,

kɔnɔ e mu nɔma i ra,

barima n i luma ne alo tete xɔrɔxɔe e ya ra.

N na i seeti ma, alako n xa i rakisi, n xa i ratanga.

Alatala xa masenyi nan na ki.

21 N i bama ne mixi jaaxi belexe,
n i ratanga mange senbema ma.»

16

Gbaloe Isirayila boxi ma

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹ Alatala bara yi masenyi ti n be,

² «I naxa gine dɔxo, i naxa die soto,

³ barima Alatala bara a masen die xa fe ra
naxee fama baride yi boxi ma,

a nun e nga naxee e barixi,

a nun e baba naxee e sotoxi,

⁴ e fama ne faxade fure ma,
kono nonfe mu rabama e be, e mu ragatama boxi ma.

E findima jape nan na bendɛ fuji fari.

E na faxa santidegema nun kaame ra,

xonie nun wulai subee fa e binbie donde.»

⁵ Alatala bara a masen n be,

«I naxa so banxi kui mixi na sunnunyi kui dennaxe,

i naxa siga non yire, i naxa mixi kunfa ba,

barima n bara bonesa ba n ma jama yi ra,

n bara tondi hinne nun kinikini ma e be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ «Mixi xungbee nun mixi lanmae faxama ne yi boxi ma.

E mu ragatama, e nonfe mu rabama.

E xa mixie mu e yete maxabama sunnunyi kui,

e mu e xunyi bima faxa mixie be.

⁷ E mu taami dɔxoma sunnun mixie be alako e xa madundu.

E mu minse dɔxoma sunnun mixie be,

naxee baba xa na mu a ra e nga bara faxa.

⁸ I naxa non fe bande don,

i naxa lu sunnun mixie fe ma e madundufe ra,

⁹ barima Isirayila Mange Alatala bara a masen,

«N bara fa yi waxati wo tagi

alako jalexinyi sigie xa dan,

xulunyie xa non futi xirimae tagi.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be

¹⁰ «N na ge yi masenyi tide jama be,

e fama ne n maxorinde,

«Munfe ra Alatala bara a masen a xa muxu paxankata?

Munse findixi muxu xa yunubi ra?

Muxu fe jaaxi mundun nabaxi muxu Marigi Alatala ra?»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹¹ «I xa e yaabi,

«Alatala xa masenyi nan ya:

Wo babae bara n nabolo,

e bara bira ala gbeteɛ foxo ra,

e bara e batu, e bara tuubi e be.

E bara n tan nabɛnin, e mu n ma seriyɛ suxu.

12 Wo tan bara fe jaaxi raba dangife wo babae ra.
Wo bara bira wo sondonyi jaaxi waxonfe foxo ra,
wo mu wo tuli mati n na.

13 N xa wo keru yi boxi ma,
wo xa siga yire nde wo nun wo babae mu dennaxe kolon.
Menni wo noma ne ala gbete batude ke nun yanyi ra,
barima n mu kinikinima wo ma sonon.»

14 Alatala xa masenyi nan ya:

«Loxe fama fade, mixi mu a falama sonon,
Alatala jipe bara Isirayilakae ramini Misira boxi ra.»

15 Mixie fama ne a falade,
Alatala jipe bara Isirayilakae ramini kola boxi ma,
a nun boxi birin ma e rayensenxi dennaxe.
N fama ne e ragbilende e xa boxi ma,
n naxan fi e babae ma.»

16 Alatala xa masenyi nan ya:

«N fama ne mixi suxue xede e yire,
e xa e suxu.
N fama ne koyinmae xede e yire, e xa e fen geyae fari gemse longori ra,

17 barima n bara e jere ki to.

E rabafe mu noxunxi n ma,
n e xa yunubie birin toma.

18 N fama ne e xa yunubi sare ragbilende e ma doxo firin,
barima e bara n ma boxi findi boxi seniyentare ra,
n naxan fixi e ma ke ra.

E bara na boxi rafe fe jaaxi nun fe ratonxi ra.»

Annabi Yereimi xa masenyi

19 «Alatala findixi n senbe nan na,
a findixi n kantama nan na,
a findixi n ma kantari nan na n ma toxe kui.
Sie fama ne fade i yire kelife dunja tuxui birin.
E fama ne a falade, «Muxu babae biraxi wule nan foxo ra,
wule naxan mu findixi munafanyi ra e be.»

20 Adamadi noma alae yailande?

E naxan yailanma, Ala mu a ra.»

Alatala xa masenyi

21 «Na nan a ra,
yi biyaasi n fama ne n senbe magaaxuxi masende e be,
alako e xa a kolon Alatala nan n na.»

17

Sondonyi seniyentare

Alatala xa masenyi

1 «Yudaya xa yunubi sebexi wure sebeli ti se xoxoxe nan na.

A sebexi e sondonyi ma,
a sebexi e xa serexebade ferie ma,
alo sebeli tima walaxe ma ki naxe.

2 E xa die fan natuma e xa serexebadee ma na ki ne,
a nun e xa Aseri wuri masolixie ma
naxee luxi sansi bun ma geyae fari.

³ N ma geya naxan na wo xa boxi ma,
a nun wo harige, nun wo xa naafuli birin,
nun wo xa kuye batude naxee na geyae fari,
n na birin soma ne wo yaxuie yi ra wo xa yunubi xa fe ra,
wo naxan nabaxi wo xa boxi birin ma.

⁴ Wo yete yati fama ne wo ke bejinde,
n naxan fixi wo ma.
N wo findima ne wo yaxui xa konyie ra boxi nde ma,
wo mu naxan kolon,
barima wo bara n naxoɔo a paaxi ra,
n ma xone luxi ne alo te xubentare.»

⁵ Alatala bara a masen,
«Danke na mixi be naxan xaxili tixi adamadi ra,
naxan a yete taxuma mixi nde ra,
naxan boɔe bara Alatala bejin.

⁶ A luma ne alo kumsi naxan tixi gbengberenyi ma.
A xa fe mu sooneyama na boxi xare ma,
mixi mu sabatixi dennaxe.

⁷ Nelexinyi na mixi be naxan xaxili tixi Alatala ra,
naxan a yete taxuma Ala ra.

⁸ A tan luxi ne alo sansi naxan sixi xure fe ma,
naxan sanke ye sotoma a fanyi ra.
Wuyenyi mu a lima menni,
a burexe fanma ne tun.
Hali sogofure temui, a burexe mu lisima,
a bogima ne temui birin.»

⁹ «Adama xa tinxintareya kobi fe birin be.
A mu noma matinxinde.
Nde na fahaamuma?

¹⁰ N tan Alatala, n mixi boɔe nan matoma,
n adama sondonyi kui nan fenma,
alako n xa kankan xa fe rabaxi sare ragbilen a ma.

¹¹ Naafuli tinxintare kanyi luxi ne
alo donme naxan xelee rasegema a gbe mu na naxee ra.
A xa naafuli loema a xa dunipeigiri nan kui,
a faha temui a fa kolonde a lonnitare nan a ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹² «Won Marigi Alatala xa kibanyi na noɔe kui,
a xa hoɔomolingira itexi na na kabi foɔe.

¹³ Alatala, Isirayila xaxili tixi i tan nan na.
Mixi naxan i bejinma, e luma yaagi nan kui.»

Alatala xa masenyi

«Mixi naxan n bejinma, e loema ne bende fuɔi fari,
barima e bara tondi Alatala ra,
naxan maniyaxi ye ra mixi baloma naxan na.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be

¹⁴ «Alatala, n nayalan, n nakisi.
N lama ne i ra, tantui na i be.

¹⁵ Alatala a falama n be,
«Alatala xa masenyi mu kamalima xe? A xa kamali.»

16 N mu tondima findide ꝓama yarerati ra.
I a kolon n mu wama gbaloe xa muxu li.
I n ma masenyi birin kolon.

17 I naxa n magaaxu,
barima n ma kantari nan i ra gbaloe kui.

18 I xa n yaxuie rayaagi,
kɔnɔ i naxa n tan lu yaagi kui.
I xa n yaxuie raseren,
kɔnɔ i naxa n lu gaaxui kui.
I xa gbaloe rasanba e ma,
i xa e halaki a ꝓaaxi ra.»

19 Alatala bara a masen n be, «Siga, i sa ti naade seeti ma naxan xili falama, ꝓNama xa naade,ꝓ Yudaya mangee soma dennaxe, e minima dennaxe ra. I man xa siga Darisalamu sode de birin na,²⁰ a fala ꝓama be, ꝓYudaya mange, Yudayakae, nun Darisalamukae, wo tan naxee birin soma yi naadee ra, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra.»

21 Alatala bara a masen,
«Wo xa a mato a fanyi ra,
wo naxa kote xanin malabui lɔxɔe,
wo naxa kote raso Darisalamu taa kui.

22 Wo naxa kote ramini wo xa banxi kui malabui lɔxɔe,
wo naxa wali yo raba na lɔxɔe.
Wo xa malabui lɔxɔe binya
alo n wo babae yamarixi ki naxe.

23 E mu n xui ramexi, e mu e tuli matixi n na.
E e kobe rasoxi n na, e tondi n ma seriyɛ ra.»

24 Alatala xa masenyi nan ya,
«Xa wo wo tuli mati n na,
xa wo mu kote yo raso taa kui malabui lɔxɔe,
xa wo malabui lɔxɔe binya,
xa wo mu wali yo raba na lɔxɔe,

25 mangee nun mangedie soma ne taa sode dee kui soe nun soori ragisee fari,

e fa dɔxɔ Dawuda xa kibanyi kui.
Yudayakae nun Darisalamukae fan soma ne taa kui,
Darisalamu fa sabati abadan.

26 Mixi fama ne kelife Yudaya taae kui,
kelife Darisalamu rabilinyi,
kelife Bunyamin bɔxi ma,
kelife Sefela bɔxi ma,
kelife geyae nun Negewi gbengberenyi ma.

E fama ne alako e xa serexe mooli birin ba Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui,
alo serexe gan daaxi, xanunteya serexe,
surayi serexe, nun tantui serexe.

27 Kɔnɔ xa wo mu wo tuli mati n na,
xa wo tondi malabui lɔxɔe binyade,
xa wo kote xanin na lɔxɔe,
wo e raso Darisalamu taa kui malabui lɔxɔe,
n wo xa taa sode dee ganma ne te ra naxan mu xubenma,
a fa Darisalamu yire makantaxi birin kana.»

18

*Fɛɲɛ yailanyi**Alatala xa masenyi*

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi bɛ,

² «Keli, i xa siga fɛɲɛ yailanyi xɔnyi.

Menni i fama nɛ n ma masenyi mɛdɛ.»

Annabi Yeremi xa masenyi

³ «Awa, n naxa siga fɛɲɛ yailanyi xɔnyi.

A nu na fɛɲɛ yailanfe,

⁴ kɔnɔ na fɛɲɛ to bɔɔ yire nde,

a man naxa gbilen a yailan na,

alako a xa lu alɔ a nu wama a xɔn ma ki naxɛ.»

⁵ «Alatala naxa a masen n bɛ,

⁶ Alatala xa masenyi nan ya:

Isirayila bɔnsɔɛ, n tan fan fe rabama nɛ wo ra,

naxan maniyaxi yi fɛɲɛ yailanyi xa wali ra.

Isirayila bɔnsɔɛ, wo na n bɛlɛxɛ kui

alɔ boora na fɛɲɛ yailanyi bɛlɛxɛ ki naxɛ.

⁷ Xa n nate tongo si, xa na mu a ra mangɛya, rabirafe ra,

n xa e halaki, n xa e xun nakana,

⁸ kɔnɔ e fa gbilen e xa fe ɲaaxi fɔxɔ ra,

na tɛmui n fan gbilenma nɛ n ma nate fɔxɔ ra,

n mu e ɲaxankatama sɔnɔn.

⁹ Xa n nate tongo si, xa na mu a ra mangɛya, tife ra,

¹⁰ kɔnɔ e fa fe ɲaaxi raba n na,

e gbilen n xui fɔxɔ ra,

na tɛmui n fan gbilenma nɛ fe fanyi fɔxɔ ra

n nu wama naxan nabafe e bɛ.»

¹¹ «A fala Yudayakae nun Darisalamukae bɛ,

Alatala bara a masen,

«N bara nate tongo wo xili ma,

n xa wo ɲaxankata.

Wo xa gbilen wo xa kira ɲaaxi fɔxɔ ra,

wo xa wo ɲɛrɛ ki masara.»

¹² Kɔnɔ e naxa a yaabi,

«Na mu fama sɔɔnɛyade,

barima muxu tan birama muxu xaxili nan fɔxɔ ra.

Muxu tan birama muxu waxɔnfe nan fɔxɔ ra,

hali a ɲaaxu.»

¹³ «Alatala man bara e yaabi,

«Wo xa a mato xa yi mɔɔli nu bara raba sie tagi.

Nde bara na fe mɔɔli mɛ sinden?

Isirayila seniyanxi bara fe xɔnxi raba.

¹⁴ Xinbeli nɔma kelide Liban geya fari?

Xure xunxuri naxee ye goroma naa, e nɔma xɔride?»

¹⁵ Kɔnɔ n ma ɲama tan bara nɛɛmu n ma fe ra,

e surayi gan sɛrɛxɛ ra kuyee bɛ,

e bira kira gbete yailantaree fɔxɔ ra,

e kira fori lu na.

¹⁶ E bara a niya e xa b̄oxi xa gbaloe s̄oto.

Dangi mixie na na to, e d̄e ixarama n̄e, e fa e mabere.

¹⁷ N fama n̄e e rayensende e yaxuie ya ra,

alo foye naxan kelima sogetede.

N nan n kobe rasoma e ra gbaloe l̄ox̄oe.»

Annabi Yereimi yaxuie xa masenyi

¹⁸ Mixi ndee bara a fala,

«Won xa Annabi Yereimi xa fe mabere barima
s̄er̄ex̄edub̄e mu j̄on̄ma naxee Ala xa s̄er̄iȳe masenma,
l̄onn̄ilae mu j̄on̄ma naxee mixi rasima,
nam̄ij̄on̄m̄e mu j̄on̄ma naxee masenyi tima.

Won xa wule sa a xun ma, won tondi a xa masenyi ra.»

Annabi Yereimi xa masenyi Alatala be

¹⁹ «Alatala, n mali, i tuli mati n yaxuie w̄oȳen xui ra.

²⁰ E lanma e xa fe fanyi masara fe jaaxi ra?

E wama n faxafe n̄e.

I xa ratu a ma n findixi i xa x̄eera nan na,
alako e xa ratanga i xa x̄one ma.

²¹ Na kui i xa e xa die faxa kaame ra,

i xa e faxa santid̄eḡema ra.

E xa gin̄e xa findi dibaritaree ra,

xa na mu a ra kaape gin̄e.

I xa a lu e xa m̄orie xa faxa,

e xa fonikee xa bira santid̄eḡema ra.

²² I na e yaxuie x̄e e yire,

wa xui xa mini e xa banxie kui,

barima e bara wa n nabirafe yili kui,

e bara wa n suxufe gantanyi ra.

²³ I tan Alatala, i e xa m̄ar̄ox̄unyi kobi birin kolon,

e wama naxan nabafe n na.

I naxa e xa yunubi xafari.

I naxa dipe e xa yunubi ma.

I xa e rabira i ya tode ra, i xa x̄on̄o e ma a jaaxi ra.»

19

Tofeti xa gbaloe

Alatala xa masenyi

¹ Alatala naxa a masen, «Siga, i sa fepe sara fepe yailanyi x̄onyi. Nama forie nun s̄er̄ex̄edub̄e forie xa i mati. ² I na ge na sarade, wo xa mini Beti Hinoma biri ra, «Fepe naade» na dennaxe biri. Menni i xa yi masenyi ti, ³ «Yudaya mange nun Darisalamukae, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra.»»

«Isirayila Mange Alatala bara a masen,

«N fama n̄e bekae paxankatade a jaaxi ra.

N naxan nabama e ra, mixi yo mu na fe m̄ooli m̄exi sinden.

⁴ N na rabama n̄e barima e bara n nabepin,

e bara yi b̄oxi findi yire seniyentare ra,

surayi ganma s̄er̄ex̄e ra kuyee b̄e dennaxe.

A singe e mu nu darixi na m̄ooli ra.

E babae nun Yudaya mange mu nu na m̄ooli rabama,

kɔnɔ yakɔsi e bara mixie nii ba,
naxee mu fe ɲaaxi yo rabaxi.

⁵ E bara batudee ti Bali kuye be geyae fari,
e e xa die bama serexe gan daaxi ra dennaxe.
N tan mu e yamarixi na mɔoli ra,
n mu na mɔoli falaxi,
na mɔoli mu luxi n ma marɔxunyi ya ma.»

⁶ «Alatala xa masenyi nan ya:
Na nan a ra lɔxɔɛ fama a lide
yi bɔxi xili mu falama Tofeti nun Ben Hinoma sɔnɔn,
a fama falade ne <Gbaloe gulunba.>

⁷ Be n Yudaya nun Darisalamu waxɔnfe kanama ne,
n e rabira e yaxuie xa santidegema ra,
naxee wama e sɔntɔfe.

N e binbie luma xɔnie nun wulai subee nan be.

⁸ N yi taa kanama ne,
a fa findi yaagi ra bekae be.
Dangi mixie na yi taa kanaxi to,
e de ixarama ne, e fa yo wo ma.

⁹ E yaxui naxee wama e sɔntɔfe,
e fama ne e tɔɔɔɔde taa kui
han bekae e yete xa die nun e dɔxɔbooree don.»

¹⁰ «I na ge na masenyi tide, i xa feɲe ibɔɔ forie ya xɔri naxee i matixi. I
xa a fala e be,

¹¹ «Mange Alatala xa masenyi nan ya:
N yi ɲama nun e xa taa xun nakanama na ki ne,
alo feɲe ibɔɔxi ki naxe.
Na feɲe mu yailanma sɔnɔn.
Tofeti findima mixi faxaxie ragatade nan na.»

¹² Alatala xa masenyi nan ya:
«N yi yire nun a xa mixie luma ne alo Tofeti.

¹³ Darisalamu banxie nun Yudaya mange xa banxie,
e birin findima yire seniyentare nan na alo Tofeti.
Singe ra, mixie bara surayi gan serexe ra banxie fari,
e bara tunbuie batu,
e bara minse ba serexe ra ala gbeteɛ be.»

¹⁴ Annabi Yeremi naxa fa kelife Tofeti, Alatala masenyi soxi a yi ra
dennaxe. A naxa ti Alatala xa banxi naade ra, a a fala ɲama be, ¹⁵ «Isirayila
Mange Alatala bara a masen, «N yi taa nun a rabilinyi ɲaxankatama ne.
N fama ne gbaloe ra e be barima e bara e kobe raso n na, e tondi n ma
seriye ra.»

20

Annabi Yeremi xa tɔɔɔɔ

¹ Serexedube Pasura, Imeri xa di, naxan findixi hɔɔmɔbanxi yarerati
ra, a to Annabi Yeremi xa kawandi me, ² a naxa a suxu, a a bɔnɔ, a a
sa kutunyi ra hɔɔmɔbanxi seeti ma Bunyamin sode de ra. ³ Kuye to iba,
Pasura naxa a ramini, kɔnɔ Annabi Yeremi naxa a yaabi, «Alatala bara i
xili masara. A mu falama sɔnɔn Pasura, a falama ne fa <Magori Misabiba,>

«Naxankate yire.»⁴ Alatala naxa a masen, «N gaaxui luma ne i tan nun i booree boɓe ma. I yaxuie i booree faxama ne santidegema ra i ya xori. N Yudaya boxi fan sama ne Babilon mange belexe, a e bonbo santidegema ra, a fa e xanin Babilon.»⁵ Harige nun naafuli naxan birin na yi taa kui, a nun naxan na Yudaya mangee yi ra, n na birin soma ne wo yaxuie yi ra yi gere kui, e xa a xanin Babilon.»⁶ I tan Pasura, nun i xa mixie, wo fan sigama ne konyiya kui Babilon boxi ma. I faxama menni ne, i ragata naa, i tan nun i booree i naxee kawandixi wule ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi

⁷ «Alatala, i bara n natantan,
n fan bara n yete lu na tantanyi kui.
I bara n suxu, i bara no n na.

Lɔxɔe yo lɔxɔe e n maberema, e birin yoma n ma.

⁸ N ma masenyi birin findima naxankate nun gbaloe nan na.
N na Alatala xa masenyi ti, nama birin yo n ma.

⁹ Xa n na a fala,

«N mu a xa fe kawandima sonon,
n mu woyenma a xili ra sonon,»

Alatala xa masenyi luma ne alo te n boɓe kui.

N mu noma na te raxubende,
fo n xa Alatala xa masenyi ti.

¹⁰ N bara toɓɓege gbege me.

Xa n a fala, «Gbaloe na fafe,»

mixi ndee a fala, «Won xa a masen mangasanyi be.»

N booree birin na n matofe,
alako e xa n suxu tantanyi kui.

E a falama, «Temunde won noma ne a suxude gantanyi ra,
won xa no a ra, won xa won gberɔɔ a ma.»

¹¹ Konɔ Alatala Senbema na n seti ma.

N yaxuie fama ne birade, e mu noma n na.

Na findima ne yaagi ra e be, e xaxili ifu.

¹² Mange Alatala tinxintɔee kolon,

a e boɓe nun e sondonyi matoma.

N a kolon Alatala fama ne n gberɔɔode e ma,
n xaxili tixi a tan nan na.

¹³ Wo Alatala matɔɔo, wo beeti ba a be,

barima a setaree rakisima ne e yaxuie belexe.

¹⁴ N bari lɔxɔe dankaxi.

N nga n barixi lɔxɔe naxe, lɔxɔe fanyi mu a ra.

¹⁵ Xɛera naxan n bari fe fala n baba be,

mixi dankaxi nan nu a ra.

N baba nu bara seewa na xibaaru ra,

¹⁶ konɔ na xɛera xa lu alo yi taae,

Alatala naxee halakixi kinikinitareɓa kui.

A xa e gbelegbele xui me geesege nun yanyi ra.

¹⁷ A nu lan ne a xa n faxa n nga teese,

n xa ragata menni abadan.

¹⁸ Munfe ra n fa minixi dunɓa ma,

n xa yi toore nun yi fe xone soto,

n ma dunɓeigiri xa findi yaagi ra n be?»

21

Darisalamu xa gbaloe masenyi

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, mange Sedekiya to Malakiya xa di Pasura nun Maaseya xa di Sefaniya serexedube xee a yire. E naxa a fala a be, ² «I xa Alatala maxandi muxu be barima Babilon mange Nebukadansari na won gerefe. Temunde Alatala noma kaabanako nde rabade won be alako Nebukadansari xa makuya won na.»

³ Annabi Yeremi naxa e yaabi, «Wo xa a fala Sedekiya be, ⁴ Isirayila Marigi Alatala bara a masen, «Wo Babilon mange nun a xa soorie gere geresose naxan na, n a niyama ne e xa findi wo xun nakanama ra. Naxee na wo gerefe taa fari ma, e fama ne sode taa kui. ⁵ N tan yati gere tima ne wo be senbe ra, barima n xonoxi wo ma a naaxi ra. N boje bara te. ⁶ N fama ne yi taakae bonbode, xeme nun xurusee, alako e xa faxa fure naaxi ma. ⁷ Na dangi xanbi, Yudaya mange Sedekiya, a xa mixie, nun pama naxan mu fama faxade fure, santidegema, nun kaame ra yi taa kui, n fama ne e sode e yaxui Babilon mange Nebukadansari yi ra, naxan wama e nii bafe. A fama ne e bonbode santidegema ra, a mu kinikinima e ma fefe ma. Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁸ «I xa a fala pama be, Alatala bara a masen, «N wo tima ne kira firin xon ma. Keren findi kisi kira ra, boore findi faxe kira ra. ⁹ Naxan luma yi taa kui, a fama ne faxade santidegema, kaame, nun fure ra, kononaxan a yete fima Babilonkae ma naxee bara wo xa taa rabilin, na kanyi kisima ne. ¹⁰ N bara nate tongo n xa fe naaxi raba yi taa ra. N mu hinnema a ra. N a soma ne Babilon mange yi ra, a fa a gan te ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹¹ «I xa a fala Yudaya mange bonsoe be, Wo wo tuli mati Alatala ra.

¹² Dawuda bonsoe, Alatala bara a masen, wo xa kiiti tinxinxi sa geesege yo geesege, wo xa tooromixi ratanga mixi kobi ma, alako n naxa xon wo ma, a fa lu alo te naxan mu xubenma wo xa kobija xa fe ra.

¹³ N bara xon wo ma, wo tan naxee sabatixi yi gulunba yire, wo tan naxee luxi alo geme filii ma, wo tan naxee a falama, «Nde noma won na? Nde noma sode won xonyi?» Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁴ «N fama ne wo naxankatade wo xa yunubie xa fe ra, n te so wo xonyi ra naxan wo birin ganma.» Alatala xa masenyi nan na ki.

22

Yudaya mange xa gbaloe

¹ Alatala bara a masen, «Siga Yudaya mange xonyi yi masenyi ra. ² I xa a fala a be, «Yudaya mange, i tan naxan na Dawuda xa kibanyi kui, i tan, i xa mixie, nun i xa pama naxan soma yi naade ra, wo wo tuli mati Alatala ra. ³ Alatala bara a masen, wo xa tinxin, wo xa seriye rabatu. Wo xa tooromixi ratanga mixi kobi ma. Wo naxa xone, kiridi, nun kaaje gine tooro. Wo

naxa fe jaaxi raba, wo naxa kobi, wo naxa mixi nii ba yi boxi ma. ⁴ Xa a sa li wo naxa bira yi seriyɛ foxo ra, mange naxee doxoma Dawuda xa kibanyi kui, e fama ne sode taa kui soe nun soori ragisee fari, e tan nun e xa mixie, nun e xa nama. ⁵ Kono xa wo mu yi seriyɛ rabatu, n bara n kali n yete ra, yi bɔnsɔɛ xun nakanama ne. Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi

⁶ Alatala bara a masen Yudaya mange be a bɔnsɔɛ xa fe ra, «I bara lu alo Galadi n be, i bara lu alo Liban geya, kono n bekae kerima ne, n be findi gbengberenyi ra.

⁷ N soorie xɛɛma ne geresosee ra, e xa sediri wurie xaba, e xa e gan.

⁸ Si gbegbe dangima ne naa, e fa a fala e boore be, «Munfe ra Alatala yi mooli rabaxi yi taa xungbe ra?»

⁹ Nde e yaabima ne, «E Marigi Alatala na rabaxi ne barima e bara a xa saate rabɛɛɛn, e fa ala gbeteɛ batu, e tuubi e be.»»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁰ «Wo naxa jonfe raba mixi faxaxie be, wo naxa sunnun.

Wo xa wa mixie be naxee xaninma pamanɛ ma, barima e mu gbilenma e xonyi abadan.

¹¹ Alatala bara a masen Yosiya xa di Salumu xa fe ra, naxan nu bara ti mange ra a baba joxɔɛ ra, «A mu gbilenma abadan.

¹² A faxama pamanɛ nan ma e a xaninma dennaxɛ. A mu yi boxi toma sonon.»»

Alatala xa masenyi

¹³ «Naxankate na mixi be naxan banxi tima tinxintareya kui, naxan a fari idoxoma muɛ saabui ra, naxan mixi rawalima toɔɔɛ kui, a tondi sare sode a xa walike yi ra.

¹⁴ Naxankate na mixi be naxan a falama, «N xa banxi belebele ti n yete be, naxan kui gbo, wunderi wuya naxan ma, naxan xunmasaxi sediri wuri ra, naxan masoxi se gbeeli ra.»

¹⁵ I findixi mange ra sediri wuri nan ma fe ra? I baba mu baloe nun minse soɔɔɔxi xɛ? Kono a naxa tinxinyi nun fe fanyi raba, na nan findixi soɔneya ra a be.

¹⁶ A naxa setare nun toɔɔomixi ratanga, na nan findixi soɔneya ra a be. Na birin a masenxi ne a bara n kolon.» Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁷ «Kono i tan birama i yete xa geeni nan tun foxo ra, hali na fa findi faxɛ tife ra, hali na fa findi mixi toɔɔɔfe ra.

¹⁸ Na nan a toxi Alatala masenyi tixi Yosiya xa di Yehoyakimi xa fe ra, Yudaya mange,

⟨E mu noma a binyade jɔnfe ra,
e mu a falama, N taara, N marigi.⟩

¹⁹ E mu a ragatama,
a luma ne alo sofale faxaxi naxan wolema Darisalamu fari ma.»

²⁰ «Wo xa te Liban,
wo xa wo xui ite Basan boxi ma,
wo xa gbelegbele Abarimi,
barima wo defanboore birin bara bira.

²¹ Beenun tɔɔre xa wo suxu,
n nu bara masenyi ti wo be,
konɔ wo mu tin na ramede.
Wo na na ki ne kabi wo dimedi temui,
wo mu wama n ma seriye rabatufe.

²² Wo xa yareratie bara loe alo foye,
wo meenimae bara siga konyiya kui.
Wo tan bara yaagi, wo xaxili bara ifu wo xa kobina xa fe ra.

²³ Wo tan naxee na Liban,
naxee luxi alo xonie e tee kui sediri wuri kon na,
wo fama ne tɔɔrɔde a naaxi ra gbaloe xa fe ra.
Wo fama ne lude tɔɔre kui alo gine naxan na di barife.»

²⁴ Alatala xa masenyi nan ya:
«N bara n kali,
hali Yehoyakimi xa di Yekoyakini, Yudaya mange,
sa fatu n ma alo n ma xurunde fanyi,
n mu tondima na bade n belexe ra.

²⁵ N i soma i yaxuie nan yi ra naxee wama i sontofe,
i gaaxuma naxee ya ra,
Nebukadansari, Babilon mange, nun Babilonkae.

²⁶ N wo kerima ne pamanɛ ma, i tan nun i nga,
wo mu barixi dennaxe.
Wo faxama naa ne.

²⁷ Wo mu gbilenma wo xonyi sɔnɔn, wo wama lufe dennaxe.
Wo mu gbilenma naa abadan.»

²⁸ «Yehoyakini bara lu alo feje iboɔxi,
mixi mu wama naxan xon?
Munfe ra e a tan nun a xa die kerima pamanɛ ma, e mu dennaxe kolon?

²⁹ N ma pama naxan sabatixi n ma boxi ma,
wo xa wo tuli mati Alatala ra.

³⁰ Alatala bara a masen,
⟨Wo xa sebeli ti yi mixi xa fe ra,
a mu di sɔtɔma,
a xa duniɲeigiri mu sɔɔneyama,
a xa di yo mu luma Dawuda xa kibanyi kui,
a xa di yo mu Yudaya yamarima sɔnɔn.⟩»

23

Alatala xa xera tinxixi
Alatala xa masenyi

¹ Alatala xa masenyi nan ya:

«Naxankatē na n ma pama yareratie bē
naxee bara n ma pama ralōe, e bara e rayensen.

² Isirayila Marigi Alatala bara a masen a xa pama yareratie xa fe ra,
wo bara n ma pama rayensen nē, wo bara e kerī.

Wo mu mēenixi e ma.

N fama wo paxankatade wo xa kobīna nan ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

³ «N fama nē n ma pama birin na,
n nu bara naxan xanin pamanē ma.

N fama nē e ragbilende e xōnyi

alako e man xa wuya, e xa fe man xa sōōneya.

⁴ N yareratie tima nē e bē naxee mēenima e ma.

E mu gaaxuma sōōn, e mu serēnma.

N e hayi birin fanma nē e bē.»

Alatala bara na masen.

⁵ Alatala xa masenyi nan ya:

«Lōxōe fama nē fade n Dawuda xa di tinxinxi rakelima lōxōe naxe.

A pama yamarima nē lōnni, tinxinyi, nun seriye ra bōxi kui.

⁶ Na waxati Yudaya kisima nē,

Isirayila bōpēsa sōō,

mixie a fala, «Alatala findixi won ma tinxinyi nan na.»»

⁷ Alatala xa masenyi nan ya:

«Lōxōe fama fade mixi mu a falama,

«Alatala pīpē naxan Isirayilakae raminixi Misira bōxi ra.»

⁸ E a falama nē, «Won bara won kali Alatala xili ra,

naxan Isirayila bōnsōe rakelixi,

a e ramini pamanē ra naxan na kōōla ma

a nun yire birin a e kerixi dennaxe.

E man fama nē e xa bōxi rasabatide.»»

Annabi Yeremi xa masenyi

⁹ «Masenyie nan ya namijōnmēe xa fe ra:

N bōpē bara kinikini.

N xōri birin na serēnfe,

n luxi nē alo siisila barima Alatala xa masenyi seniyenxi xōōxō.»

Alatala xa masenyi

¹⁰ «Yi bōxi rafexi yenēlae nan na.

Bōxi yati yati na danke kui na nan ma,

fiili bara xara,

pooge bara pōn.

Mixi mafura tinxintareya rabade.

E susama na ra a fanyī ra.

¹¹ Namijōnmēe nun serēxēdubē mu tinxin.

N bara kobīna to n ma banxi kui.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «Na nan a ra e xa kira xōōxō.

Dimi bara sin e xun ma.

E luma nē bira ra,

barima n bara nate tongo n xa e paxankata.

Na waxati na fafe.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

13 «N bara fe jaaxie to namijonme Samarikae ya ma.
E na masenyi tife Bali xili ra,
e bara n ma jama Isirayila raloe.

14 N man bara fe ratonxie to namijonme Darisalamukae ya ma.
E findixi yenelae nan na, e jereama wule ra,
e tinxintaree malima alako e naxa gbilen e xa wali kobi foxo ra.
E bara lu n be alo Sodomakae,
e xa mixie maniyaxi Gomorakae nan na.»

15 Na nan a ra Mange Alatala a masenxi namijonmee xa fe ra,
«N fe xone soma ne i yi ra baloe ra,
n ye jaaxi so i yi ra minse ra,
barima Darisalamu namijonmee bara a niya
n ma boxi birin xa findi boxi seniyentare ra.»

16 Alatala bara a masen,
«Wo naxa wo tuli mati namijonmee xa masenyi ra.
E naxan masenma wo be a findixi wule nan na.
E laamatunyie xa fe falama wo be
naxee fatanxi e yete xaxili ma.
Alatala xa mu a masenxi.

17 E bara suusa a falade n matandilae be,
«Alatala naxe wo bojesa sotoma ne.»
E man nu a fala mixie be,
naxee birama e yete waxonfe foxo ra,
«Fe jaaxi yo mu wo sotoma.»

18 Nde bara ti Alatala seeti ma, a xa a xa masenyi rame?
Nde bara a tuli mati a xa masenyi ra?
Nde bara na me?

19 Alatala bara xono mixi jaaxi ma.
Na luxi ne alo foye xungbe naxan dangima e xun ma.

20 Alatala xa xone mu gbilenma,
fo a xa kamali,
fo a xa nate birin xa raba.

Na birin na jon, wo xaxili sotoma ne.

21 N tan xa mu yi namijonmee xexxi, e e yete xaxili nan nawalife.
N mu masenyi tixi e be, e masenyi tixi e yete nan na.

22 Xa a sa a li e nu na n tan nan seeti ma,
e n ma masenyi nan masenma n ma jama be,
alako e xa gbilen e xa kira jaaxi foxo ra,
e xa kobina lu na.»

23 Alatala xa masenyi nan ya:
«Ala nan n na naxan makore wo ra,
n mu na yire makuye.

24 Adamadi noma a noxunde n ma?»
Alatala xa masenyi nan na ki.
«N mu na koore nun boxi birin ma xe?»
Alatala xa masenyi nan na ki.

25 «N bara na namijonmee xui me.
E wule nan falama,
e naxe, «N bara laamatunyi to, n bara laamatunyi to.»»

26 «Namijonmee luma wule fala ra han mun temui?
E e yete madaxuma han mun temui?
27 E majoxunxi ne a pama noma neemude n xili ra
e xa laamatunye saabui ra, e naxan falama e boore be,
alo e babae neemuxi n xili ma ki naxe e fa Bali batu.

28 Naxan bara xiye sa, a xa na nan fala.
Naxan bara n ma masenyi soto, a xa na fala nondi ra.
Munse na maale xori nun maale lagi tagi?
Alatala xa masenyi nan na ki.
29 «N ma masenyi mu luxi xe alo te?»
Alatala xa masenyi nan na ki.
«N ma masenyi mu luxi xe alo derema naxan geme ibooma?»

30 Alatala xa masenyi nan ya:
«Yi namijonmee mu rafanxi n ma.
E masenyi mujama e boore ma,
e fa a fala Ala xa masenyi na a ra.»

31 Alatala xa masenyi nan ya:
«Yi namijonmee mu rafanxi n ma.
E a falama, «Ala xa masenyi nan ya,
konon e de nan tun wuyaxi.»

32 Alatala xa masenyi nan ya:
«Yi namijonmee mu rafanxi n ma,
naxee laamatunyi wule falama,
naxee n ma pama raloma e xa wule fufafue ra.
N mu e xexi, n mu yaamari yo fixi e ma,
pama hayi mu na e ma feo.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

33 «Xa pama i maxorin,
xa na mu a ra namijonme, xa na mu a ra serexedube,
«Munse findixi Alatala xa nate ra,
i xa yi nate fala e be,
«Alatala bara wo rabepin.»

34 Xa namijonme, xa na mu a ra serexedube,
xa na mu a ra mixi nde a fala pama be,
«Alatala xa masenyi nan ya,
n fama ne na kanyi nun a bonsoe jaxankatade.

35 Wo wo boore maxorinma,
«Alatala munse yaabixi? Alatala munse masenxi?»

36 Konon a mu lanma wo xa a fala,
«Alatala xa masenyi nan ya,
barima na findixi wo yete xa masenyi nan na.
Wo wama Mange Alatala xa masenyi nan masarafe.

37 Wo namijonme maxorinma,
«Alatala munse yaabixi? Alatala munse masenxi?»

38 Xa wo man a falama,
«Alatala xa masenyi nan ya,»

n to a fala wo be a wo naxa na mooli fala,
³⁹ n wo rabejinma ne kerenyi ra,
 n wo makuya n na,
 wo tan nun wo xa taa n naxan fixi wo nun wo babae ma.
⁴⁰ N wo rayaagima ne abadan.
 Na yaagi mu bama wo ma, mixi mu neemuma a ra.»

24

Xore paani firin

¹ Babilon mange Nebukadansari to ge Yudaya mange Yehoyakini, Yehoyakimi xa di, a xa kuntigie, Yudaya kamuderie nun xabuiie xaninde konyiya kui Babilon boxi ma, Alatala naxa laamatunyi nde masen n be. Paani firin nu na Alatala xa horomobanxi ya ra. E nu rafexi xoree ra.
² Xore bogi fanyie, naxee luxi alo xore bogi ba singee, e nu saxi paani keren kui. Xore bogi jaaxie, naxee kanaxi, nee fan nu saxi paani boore kui.
³ Alatala naxa a masen n be, «Annabi Yeremi, i munse toxi?» N naxa a yaabi, «N xoree nan toxi. Ndee fan han, ndee fan kanaxi. Xore naxee kanaxi, e mu noma donde.»

⁴ Alatala naxa yi masenyi ti n be, ⁵ «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: I xore bogi fanyie toxi ki naxe, n tan fan Isirayilakae toxi na ki ne, naxee xaninxi konyiya kui Babilon boxi ma. ⁶ N nan n jengi sama ne e xon ma a fanyi ra. N e ragbilenma ne yi boxi ma, n e xa fe sooneyama ne. N mu e halakima sonon. ⁷ N xaxili fanyi fima ne e ma alako e xa a kolon n tan nan na Alatala ra. Xa e yete ragbilen n ma e boje birin na, e tan nan findima n ma jama ra, n tan fan findi e Marigi Ala ra.»

⁸ Alatala naxa a masen, «Yi xore bogi jaaxi naxee mu donma, e misaalixi Yudaya mange Sedekiya nun a xa kuntigie nan na, a nun Darisalamukae naxee birin luxi yi boxi ma, nun naxee sabatixi Misira boxi ma. ⁹ N e findima jama xonxi nan na dunija birin. E luma yaagi kui. Mixi yoma ne e ma, e e danka yire birin n e xaninma dennaxe. ¹⁰ N e rajonma ne santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra. E mu luma yi boxi ma, n dennaxe fixi e nun e babae ma.»

25

Isirayila xa konyiya

¹ Alatala naxa masenyi nde ti Annabi Yeremi be, Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya je naani nde kui Yudaya boxi ma. Na nu findixi Nebukadansari xa mangeya je singe nan na Babilon boxi ma. ² Annabi Yeremi naxa yi masenyi ti Yudayakae nun Darisalamukae be, ³ «Kabi Amon xa di Yosiya xa mangeya je fu nun saxon nde Yudaya boxi ma, han to, na je moxonen nun saxon nan ya. Na waxati Alatala nu bara masenyi nde ti n be. N bara na fala wo be temui birin, konjo wo mu tinxi wo tuli matide n na. ⁴ Alatala bara a xa konyi namijonmee xee wo ma waxati birin, konjo wo mu e xui ramexi, wo mu e xa masenyi suxuxi. ⁵ E naxa a masen wo be wo xa gbilen wo xa jere ki jaaxi foxo ra, alako wo xa bu yi boxi ma, Alatala naxan fixi wo nun wo babae ma, a xa findi wo gbe ra abadan.»

⁶ «Wo naxa bira ala gbete foxo ra, wo naxa e batu, wo naxa tuubi e be. Wo naxa n naxonjo, alako n naxa wo jaxankata. ⁷ Konjo wo mu n xui

suxuxi. Wo jere ki bara n naxono, n xa wo jaxankata. Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁸ Na nan a ra Mange Alatala naxa a masen, «Wo to tondi n ma masenyi ra, ⁹ n gali fenma ne koola ma, naxan na n ma konyi Babilon mange Nebukadansari xa yaamari bun ma. N e xema ne wo nun wo doxoore sontode. Mixi de ixarama ne wo xa fe ra, e fa yo wo ma. Wo luma naa xunnakane nan kui abadan. ¹⁰ Sigi mu sama wo xonyi sono, xulunyi mu rabama. Mixi mu maale din xui mema, e mu lanpui xa naiyalanyi toma. ¹¹ Gbaloe yi boxi lima ne, se birin kana. Wo nun wo doxoore luma konyiya nan kui Babilon mange xa noe bun ma je tongo solofere.»

¹² «Alatala xa masenyi nan ya: Kono na je tongo solofere na kamali, n Babilon mange nun a xa jama jaxankatama ne e xa fe jaaxi xa fe ra. N e xa boxi xun nakanama ne abadan. ¹³ N fe naxan birin falaxi yi jamae xili ma yi kitaabui kui Annabi Yeremi saabui ra, n fama ne na birin nakamalide. ¹⁴ Babilonkae fama ne lude si senbema wuyaxie xa yaamari bun ma. N e xa wali sare ragbilenma ne e ma.»

Alatala xa masenyi

¹⁵ Isirayila Marigi Ala bara a masen n be,
«N ma xone xa fe fala si birin be
n i xema dennaxe.

¹⁶ E na n ma xone to,
e luma ne alo siisilae santidegema ya ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁷ «N bara Alatala xa xone masen si birin be,
a n xexi dennaxe.

¹⁸ N bara a masen Darisalamu nun Yudaya taee kui,
e xa mangee nun kuntigie be.
Mixie de fama ne ixarade e xa gbaloe sotoxie xa fe ra,
e fa yo e ma, e e danka alo a rabafe ki naxe to loxo.

¹⁹ N bara a masen Misira mange firawuna be,
a xa konyie, a xa kuntigie, nun a xa jama birin be.

²⁰ N bara a masen sie be
naxee na sogeorode mabiri.
N bara a masen Usi mangee be, a nun Filisita mangee be,
naxee na Asikalon, Gasa, Ekiron, nun Asidodi.

²¹ N bara a masen Edon, Mowaba, nun Amoni mangee be.

²² N bara a masen Tire nun Sidon mangee be,
naxee na baa de ra.

²³ N bara a masen Dedan, Tema, nun Busi mangee be,
naxee na yire makuye.

²⁴ N bara a masen Arabu mangee be,
naxee na gbengberen yire.

²⁵ N bara a masen Sabidi, Elama, nun Mediya mangee be,

²⁶ a nun mange birin naxee na koola ma,
naxee makore nun naxee makuya duniya yire birin.
Nee birin dangi xanbi,
n man bara a masen Seesaki mange be.»

Alatala xa masenyi

²⁷ «I xa a masen e be,
Isirayila Mange Alatala bara a masen,
wo xa a xa xone kolon,

wo xa lu na xone kui han santidegema xa ge wo sontode
n naxan xεema wo tagi.»

28 Xa e tondi n ma xone kolonde, a fala e be,
Alatala bara nate xoxoxe tongo,
e xa n ma xone kolon.»

29 Alatala xa masenyi nan ya:
«N bara nate tongo
n xa n ma taa sugandixi naxankata,
n xili falama naxan xun ma.
Wo naxe a wo mu fe naaxi yo rabaxi
konɔ wo bara fe naaxi raba.
Na nan a ra n bara nate tongo,
wo xa sonto santidegema ra.»
Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

30 «I xa yi birin fala e be.
I xa a fala e be Alatala xui magaaxuxi bara mini
a xa hoxomolingira kui koore ma a xa boxi xili ma.
A bara a xui ramini a naaxi ra dunija xili ma.

31 Na xui bara dunija birin li.
Alatala na kiiti safe si birin ma naxee na dunija.
Naxan naaxu, a sontoma ne santidegema ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

32 Alatala bara a masen,
«Alatala xa xone bara keli
alo foye xungbe naxan sigama si birin ma dunija bende fuji fari.

33 Alatala naxee sontoma dunija ma na loxoxe,
non fe mu rabama e be, e mu gaburi sotoma,
e findima nane nan na bende fuji fari.

34 Nama yareratie, wo xa gbelegbele,
wo xa wo wa xui ramini,
barima gbaloe loxoxe bara wo li.
Wo fama ne yensende, wo bira,
alo se xunxuri naxan tide mu na.

35 Wo xa yareratie mu kisima sonon,
wo mu yigiya sotoma.

36 Wo wo xa yareratie wa xui mema ne,
wo e gbelegbele xui me,
barima Alatala na e xa boxi kanafe.

37 Alatala xa xone magaaxuxi bara a niya
xui yo mu minima sonon e xa boxi ma.

38 Alatala bara lu alo yete naxan bara a yire masara.
A bara boxi kana a xa xone xa fe ra.»

26

Annabi Yeremi makiitife

1 Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya folε Yudaya kui, Alatala naxa yi
masenyi ti Annabi Yeremi be, a naxe, ² «I xa ti n ma hoxomobanxi tete kui,
i sa woyen pama be naxan kelixi Yudaya taee kui fafe ra Alatala batude a
xa hoxomobanxi kui. I xa fe birin masen e be n naxan falama i be. I naxa

sese lu. ³ Temunde e e tuli matima ne na ra, e gbilen e xa wali kobie foxo ra. Na temui n fan gbilen n ma nate foxo ra e xa fe jaaxi xa fe ra. ⁴ I xa a fala e be, «Alatala bara a masen, xa wo mu wo tuli mati n ma seriyɛ ra n wo yamarixi naxan na, ⁵ xa wo mu wo tuli mati n ma konyi namijonmɛe ra, n naxee xɛɛxi wo ma, wo tondixi naxee xa masenyi ra, ⁶ na temui n fe rabama ne wo ra alo n naxan nabaxi Silo ra. Yi taa findima ne taa dankaxi ra duniɲa si birin tagi.»

⁷ Serɛɛdubɛe, namijonmɛe, nun pama birin naxa Annabi Yeremi xa masenyi me Alatala xa banxi kui. ⁸ Annabi Yeremi to ge Alatala xa masenyi tide pama be, serɛɛdubɛe, namijonmɛe, nun pama birin naxa a suxu, e fa a fala, «Won xa a faxa, won xa a faxa!» ⁹ E naxa a maxorin, «Munfe ra i a masenxi Alatala xili ra a falafe, yi banxi fama ne lude alo banxi naxan na Silo, yi taa fan fa kana, mixi yo mu lu a kui?» Gali birin nu bara Annabi Yeremi rabilin Alatala xa banxi kui.

¹⁰ Yudaya kuntigie to na fe me, e naxa keli mange xonyi, e siga Alatala xa banxi, e sa doxo Naade Neene seeti ma Marigi xa banxi sode de ra. ¹¹ Serɛɛdubɛe nun namijonmɛe naxa a fala kuntigie nun pama be, «A lanma yi xeme xa faxa, barima a bara yi taa xa fe jaaxi fala. Wo bara na me wo yete ra.»

¹² Annabi Yeremi naxa a fala kuntigie nun pama be, «Alatala nan n xɛɛxi yi masenyi tide yi banxi nun yi taa xa fe ra. ¹³ Yakosi wo tan xa wo pere ki masara, wo xa wo tuli mati wo Marigi Alatala xui ra, alako a xa gbilen a xa nate foxo ra wo xa fe ra. ¹⁴ N na wo sagoe. Wo xa wo waxonfe raba n na. ¹⁵ Kono wo xa a kolon, xa wo n faxa, wo tan nun Darisalamukae bara yunubi soto n ma faxe xa fe ra, barima n tan mu fe jaaxi yo rabaxi. Alatala nan n xɛɛxi yi masenyi falade wo be.»

¹⁶ Kuntigie nun pama naxa a fala serɛɛdubɛe nun xɛɛrae be, «Wo mu noma yi xeme faxade, barima a woyenxi won be Alatala nan xili ra.»

¹⁷ Fori ndee naxa keli, e fa a fala pama be, ¹⁸ «Mika Moresetika fan nu namijonmɛe masenyi tima ne Yudaya mange Xesekiya xa waxati. A nu bara a fala,

«Mange Alatala bara a masen,
Siyon fama ne lude alo xe naxan buxaxi,
Darisalamu findi gɛme malanxie ra,
Alatala xa horomobanxi findi fotonyi ra.»

¹⁹ «Yudaya mange Xesekiya bara faxa? A mu Alatala maxandixi xe? Na temui Alatala naxa gbilen a xa nate foxo ra. Yakosi, won naxa won yete yo tooro.»

²⁰ Mixi gbete fan nu na, naxan nu bara yi masenyi mooli ti Alatala xili ra Darisalamu nun Yudaya xili ma, alo Annabi Yeremi a rabaxi ki naxe. A nu xili Uriya Semaya xa di Kiriya Yeyarimi. ²¹ Mange Yehoyakimi nun a xa kuntigie nun a xa soorie to na masenyi me, e naxa kata a faxade, kono Uriya to a me, a naxa gaaxu, a gi sigafe ra Misira boxi ma. ²² Mange Yehoyakimi naxa Akibori xa di Elinatan nun mixi ndee xee a foxo ra Misira. ²³ E naxa fa Uriya ra kelife Misira, e a xanin mange Yehoyakimi yire. Yehoyakimi naxa a faxa santidegema ra, a fa a ragata setaree xa gaburi yire.

²⁴ Na kui Safan xa di Axikama naxa Annabi Yeremi mali, alako pama naxa a faxa.

27

Annabi Yeremi xa karafœ

¹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya fœle Yudaya kui, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi bœ, a naxe, ² «I xa karafœ ragoro i kœn ma. ³ I xa xœera xœe Edon, Mowaba, Amon, Tire, nun Sidœn mangœe xœn e xa mixie saabui ra, naxee faxi Darisalamu, Yudaya mange Sedekiya yire. ⁴ E xa a fala mangœe bœ, ‹Isirayila Mangœ Alatala bara yi masenyi ti mangœe bœ, ⁵ n tan nan bœxi, adamadie, nun daalise birin daaxi naxan na dunjœna bende fupi fari. N e daaxi n senbœ magaauxuxi nan na. N a birin fima mixi nan ma n wama naxan xœn.»

⁶ «Yakœsi n bara yi bœxi birin so Babilœn mange Nebukadansari yi ra. A tan nan findixi n ma konyi ra. N bara wulai subee fan lu a sagœe. ⁷ Namane birin fama lude a tan nan ma yaamari bun ma. E man luma nœ a xa di nun a xa mamadi fan ma yaamari bun ma, beenun a xa waxati xa kamali. Na temui pamane senbœmae nun mangœ xungbee fama nœ dusude a xun na.»

⁸ «Xa pamane mangœ nde tondi Babilœn mange Nebukadansari rabatude, n tan nan fama santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra na kanyi ma, han a xa pamane jœn Nebukadansari saabui ra. Alatala xa masenyi nan na ki. ⁹ Wo naxa wo tuli mati wo xa namijœnmœe, wo xa sematoe, wo xa duuree, nun wo xa mandurulae ra, naxee a falama wo bœ, ‹Wo mu luma Babilœn mangœ sagœe.› ¹⁰ E na wule nan falafe wo bœ, alako wo xa makuya wo xa bœxi ra, wo xa lu konyiya kui, han wo xa jœn. ¹¹ Kœnœ jœma naxan na a yete magoro Babilœn mangœ bœ, a a rabatu, n na pama xun nafanma nœ a xa bœxi ma, a xa wali menni, a sabati naa. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² N naxa yi masenyi ti Yudaya mange Sedekiya bœ, «Wo xa lu Babilœn mangœ xa yaamari bun ma, wo xa wo magoro a tan nun a xa pama bœ alako wo xa kisi. ¹³ Munfe ra i nun i xa pama wama faxafe santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra, alo Alatala a masenxi ki naxe jœma birin bœ naxan mu tin a magorode Babilœn mangœ bœ? ¹⁴ Wo naxa wo tuli mati namijœnmœe ra naxee a falama, ‹Wo mu luma Babilœn mangœ xa yaamari bun ma.› E wule nan tun falafe. ¹⁵ Alatala xa masenyi nan ya: ‹N tan xa mu e xœxi. E wule nan tun falafe wo bœ n xili ra, alako n xa wo keru, n man xa wo xun nakana, wo tan nun namijœnmœe naxee wœyœnfe wo bœ.»

¹⁶ N bara yi masenyi ti serexedubœe nun jœma bœ, «Alatala naxa a masen, ‹Wo naxa wo tuli mati wo xa namijœnmœe ra naxee a falama wo bœ a Alatala xa banxi yirabasee fama nœ ragbilende wo yire kelife ra Babilœn bœxi ma. E na wule nan tun falafe. ¹⁷ Wo naxa wo tuli mati e ra, wo wo magoro Babilœn mangœ bœ, alako wo xa kisi. Munfe ra wo wama yi taa xa kana? ¹⁸ Xa namijœnmœe nan e ra, xa e na Alatala xa masenyi nan tife, e xa Mangœ Alatala maxandi alako yirabase naxee luxi Alatala xa banxi kui, Yudaya mangœ xa banxi kui, nun Darisalamu kui, e naxa e xanin Babilœn bœxi ma. ¹⁹ Mangœ Alatala bara fe nde fala a xa banxi sanyie xa fe ra, na ye ragatade xungbe, nun na ye ragatade xunxurie, nun se gbete xa fe ra naxee na taa kui, ²⁰ Babilœn mangœ Nebukadansari mu naxee xanin, a to nu Yehoyakimi xa di Yudaya mangœ Yehoyakini, Yudaya kuntigie, nun Darisalamukae xaninfe a xœnyi. ²¹ Isirayila mangœ Alatala naxa masenyi ti yirabasee xa fe ra naxee nu luxi a xa banxi kui, Yudaya mangœ xa banxi kui, nun Darisalamu kui, ²² e birin xaninma nœ Babilœn bœxi ma. E luma nœ naa han a nate tongoma temui naxe, a man xa e ragbilœn Darisalamu.»

28

Annabi Xananiya xa masenyi

¹ Yudaya mange Sedekiya xa mangeya ꞑe naani, kike suuli nde ra, Asuru xa di Annabi Xananiya Gabayonka naxa woyen Alatala xa hōrōmōbanxi kui sereɛɛdubee nun ꞑama ya xōri. ² A naxe, «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, «N fama ꞑe Babilōn mange xa yaamari kanade. ³ Beenun ꞑe firin xa kamali, n man fama ꞑe Alatala xa hōrōmōlingira xunmase birin nagbilende be, Babilōn mange Nebukadansari naxan tongo, a e xanin Babilōn bōxi ma. ⁴ Alatala xa masenyi nan ya, n man fama ꞑe Yehoyakimi xa di, Yudaya mange Yehoyakini ragbilende, a nun mixi birin naxee nu xaninxi Babilōn. N Babilōn mange xa yaamari kanama ꞑe.»

⁵ Annabi Yeremi naxa Annabi Xananiya yaabi sereɛɛdubee nun ꞑama ya xōri Alatala xa hōrōmōbanxi kui. ⁶ Annabi Yeremi naxa a fala, «Amina, Alatala xa a raba na ki. Alatala xa i xa masenyi rakamali. A xa a xa hōrōmōbanxi xunmasee ragbilende be kelife Babilōn bōxi ma, a nun Isirayila ꞑama naxee na konyiya kui menni. ⁷ Kōnō n xa a fala i be, a nun ꞑama birin be, wo xa wo tuli mati n na. ⁸ Kabi temui xōnnakuye beenun won ma waxati, namijōnmee bara masenyi ti ꞑamanee nun mangeyae xili ma, a falafe ra e xa gere soto, tōore, nun fure ꞑaaxi. ⁹ Kōnō xa a sa li namijōnmee nde masenyi ti bōꞑesa xa fe ra, fo na masenyi xa kamali ꞑe beenun mixie xa a kolon Alatala nan na namijōnmee xeeɛɛl.»

¹⁰ Annabi Xananiya naxa karafoe ba Annabi Yeremi kōn ma, a naxa a igira. ¹¹ Na kui a naxa a fala ꞑama be, «Alatala xa masenyi nan ya. Beenun ꞑe firin, n fama ꞑe Babilōn mange Nebukadansari xa yaamari bade ꞑamanee birin ma.» Annabi Yeremi naxa siga.

¹² Annabi Xananiya to ge Annabi Yeremi xa karafoe igirade, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ¹³ «Siga, i sa a fala Xananiya be, «Alatala bara a masen i be, i bara karafoe wuri daaxi igira, kōnō n fama karafoe wure daaxi nan nagorode i kōn ma.» ¹⁴ Isirayila Mange Alatala xa masenyi nan ya, «N fama karafoe wure daaxi nan sade ꞑamanee birin kōn ma, alako e xa lu Babilōn mange Nebukadansari xa yaamari bun ma. N man bara wulai sube birin sa a sagoe.»

¹⁵ Annabi Yeremi naxa a fala Xananiya be, «I tuli mati Xananiya. Alatala xa mu i xeeɛɛ. I xaxilisa woyenyi naxan falafe ꞑama be, a findixi wule nan na. ¹⁶ Alatala naxa a masen, «N xa a fala i be, n i kerima ꞑe yi bōxi ma, i fa faxa toofare, barima i bara Alatala xa masenyi matandi.» ¹⁷ Annabi Xananiya naxa faxa na ꞑe kui, kike solofere nde.

29

Annabi Yeremi xa bataaxe

¹ Bataaxe nan ya, Annabi Yeremi naxan nasamba kelife Darisalamu, sigafe Babilōn. A a seɛɛ forie, sereɛɛdubee, namijōnmee, nun Isirayila ꞑama birin nan ma, Nebukadansari nu bara naxee xanin Babilōn kelife Darisalamu. ² Singe nu, mange Yehoyakini, a nga, mange batulae, Yudaya nun Darisalamu kuntigie, nun walike fanyie nu bara keli Darisalamu sigafe ra Babilōn. ³ Annabi Yeremi naxa yi bataaxe taxu Safan xa di Elaasa ra, a nun Xilikiya xa di Gemaraya ra. Yudaya mange Sedekiya nu bara Xilikiya singe xee mange Nebukadansari xōn Babilōn bōxi ma.

⁴ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, katarabi mixi ma naxee xaninxi konyiya kui Babilon bɔxi ma: ⁵ «Wo xa banxie ti, wo xa sabati naa. Wo xa laakɔɛ sa, wo xa balo a bogi xun na. ⁶ Wo xa ginɛɛ dɔxɔ, wo xa die sɔto. Wo xa ginɛɛ fen wo xa die bɛ, wo xa wo xa di ginɛɛ fi xɛmɛɛ ma futi ra, alako nee fan xa die sɔto. Wo xa wuya naa, wo naxa xurun. ⁷ Wo xa xunnafanyi fen na taa bɛ n wo xaninxi dennaxɛ. Wo man xa Alatala maxandi e bɛ, barima wo xa hɛɛri fatanxi e xa hɛɛri nan na.»

⁸ Isirayila Marigi Alatala naxa a masen, «Wo naxa tin wo xa namijonmɛɛ xa wo madaxu. Wo naxa wo tuli mati se matoe ra, wo naxa la wo yete xa xiye ra. ⁹ Wo xa namijonmɛɛ xa masenyi findixi wule nan na. E wɔyɛnma n xili nan na, kɔnɔ n tan xa mu e xɛɛxi. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁰ Alatala tan naxan masenxi na nan ya, «Wo na ge jɛ tongo solofere rabade Babilon, n nan n ma laayidi rakamalima nɛ wo ragbilɛnfe ra bɛ.

¹¹ N a kolon n fe naxan janigexi wo bɛ, fe fanyi na a ra, tɔɔrɛ mu na naxan kui. N a ragirima nɛ wo ma alako wo xa hɛɛri sɔto yare. Alatala xa masenyi nan na ki. ¹² Wo na n xili, n fama nɛ wo ragbilɛnde. Wo na n maxandi, n fama nɛ wo xa duba suxude. ¹³ Wo na n fen, wo fama nɛ n tode, barima wo n fenma wo bɔjɛ birin nan na. ¹⁴ N mu tinma n nɔxunde wo ma. N fama nɛ wo xa mixie raminide konyiya kui, n fa e ragbilɛnde bɛ kelife jamane birin ma, n e xanin dennaxɛ. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁵ Wo a falama, «Ala bara namijonmɛɛ ndee ramini won ya ma Babilon bɔxi ma.» ¹⁶ Alatala xa masenyi nan ya a naxan masenxi mangle bɛ naxan dɔxɔxi Dawuda xa kibanyi kui, a nun pama naxan sabatixi yi taa kui, wo ngaxakerenyi naxee mu xaninxi konyiya kui. ¹⁷ Mangle Alatala xa masenyi nan ya: «N fama nɛ santidɛgɛma, kaame, nun fure jaaxi ra e xili ma. N e luma nɛ alɔ xɔrɛ kanaxi naxan mu nɔma donde. ¹⁸ N birama nɛ e fɔxɔ ra santidɛgɛma, kaame, nun fure jaaxi ra. N e findima nɛ mixi dankaxie ra dandija birin ma. Mixie dɛ ixarama nɛ e xa fe ra, e yo e ma. E yaagima nɛ si birin tagi n nee rayensɛxi dennaxɛ. ¹⁹ Alatala xa masenyi nan ya. N na birin nabaxi nɛ barima e mu n ma masenyi suxuxi. N bara n ma konyi namijonmɛɛ xɛɛ e yire kabi fɔlɛ, kɔnɔ e mu e tuli matixi e xui ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»

²⁰ «Kɔnɔ wo tan, n naxee xɛɛxi Babilon, kelife Darisalamu, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. ²¹ Isirayila Mangle Alatala xa masenyi nan ya Kolaya xa di Akabu, a nun Maaseya xa di Sedekiya xa fe ra, naxee namijonmɛɛ masenyi wule daaxi falaxi wo bɛ n xili ra. N e sama nɛ Babilon mangle Nebukadansari sagoe, a e faxa wo ya xɔri. ²² Yudayakɛ naxee xaninxi konyiya kui Babilon bɔxi ma, e fama danke tide yi ki nɛ: «Alatala xa i xa fe raba alɔ a Sedekiya nun Akabu xa fe raba ki naxɛ.» Babilon mangle naxa e gan tɛ ra, ²³ barima e nu bara fe jaaxi raba Isirayila bɔxi ma. E nu yene raba e dɔxɔbooree xa ginɛɛ ra, e man nu wule fala n xili ra, hali n mu yaamari naxan soxi e yi.» Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁴ I xa a masen Semaya Nexelamika bɛ, ²⁵ «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, ∫I bara bataaxɛɛ rasanba i xili ra Darisalamu pama birin ma, a nun sɛrɛxɛdube Maaseya xa di Sefaniya, nun sɛrɛxɛdube birin ma. Yi nan sɛbɛxi e kui: ²⁶ «Alatala bara i findi sɛrɛxɛdube ra Yehoyada jɔxɔɛ ra, alako i xa mixie mato Alatala xa banxi kui naxee wama e yete findife namijonmɛɛ ra. A lanma na kanyie xa xiri wuri ma, xa na mu a ra yolonxonɔyi xa sa e ma. ²⁷ Munfe ra i mu Annabi Yeremi Anatotika tan

suxu, naxan bara a yete findi namijonme ra wo tagi, ²⁸ naxan bara bataaxe rasanba won ma Babilon a falafe ra won buma ne, a lanma won xa banxie ti, won xa sabati be, won xa laakoe sa, won xa e bogi don.»»

²⁹ Serexedube Sefaniya naxa na bataaxe xaran Annabi Yeremi ya xori. ³⁰ Alatala naxa yi masenyi so Annabi Yeremi yi ra: ³¹ «A masen Isirayilakae birin be naxee na konyiya kui Babilon boxi ma, «Alatala xa masenyi Semaya Nexelamika xa fe ra, na nan ya: Semaya to bara a yete findi namijonme ra, hali n tan xa mu a xexxi, a nu fa wo madaxu wule ra, ³² n tan Alatala bara nate tongo n xa Semaya Nexelamika nun a bonsoe jaxankata. N e birin bama ne yi jama ya ma. A mu fama n ma fe fanyi tode n naxan nabama yi jama be, barima a xa masenyi bara a niya mixie xa n matandi. Alatala xa masenyi nan na ki.»»

30

Ala xa laayidi Isirayila be

¹ Alatala xa masenyi nan ya a naxan masenxi Annabi Yeremi be. ² Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: «N ma masenyi sebe kitaabui. ³ Alatala xa masenyi nan ya: N xa a fala wo be, loxoe fama a lide n nan n ma jama raminima konyiya kui temui naxe. N Isirayila nun Yudaya ragbilenma ne boxi ma n dennaxe fixi e benbae ma. Na boxi man xa findi e gbe ra.»

⁴ Alatala xa masenyi nan ya Isirayila nun Yudaya xa fe ra:

⁵ Alatala bara a masen,
«Won bara sonxoe xoroxoe me,
a magaaxu, bonesa yo mu na.

⁶ Wo a kolon xeme mu di barima,
konjo yi waxati xeme e furi suxuma e belexe ra
alo gine e furi suxuma ki naxe e di bari temui.
Munfe ra e yatagi masaraxi?

⁷ Gbaloe loxoe na a ra naxan dangima a birin na.
A xoroxo Yaxuba bonsoe be, konjo e kisima ne.»

⁸ Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Na waxati na li,
n fama ne Babilon xa noe bade wo fari.
N wo xa yolonxonyi bolonma ne,
wo mu luma jamanane gbetee sagoe sonon.

⁹ Wo fama ne wo Marigi Alatala batude,
a nun wo xa mange Dawuda n naxan nakelima.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:

«N ma konyi Yaxuba, wo naxa gaaxu.
Isirayila, wo naxa seren.
N fama ne wo xoreyade,
n wo bonsoe ramini konyiya kui yire makuye,
Yaxuba fa sabati bonesa kui yi boxi ma.
Mixi yo mu i tooroma sonon,

¹¹ barima won birin na a ra.
N wo tan nakisima ne,
konjo n si gbetee tan jaxankata,
n wo rayensen ye dennaxe.

N wo paxankatama ne tinxinyi kui,
alo a lan a xa raba ki naxe,
kono n mu fama wo sontode.

¹² Alatala naxa a masen:

Wo xa gbaloe mu kanama, fo wo xa tooo.

¹³ Mixi mu na naxan wo malima,
naxan wo xa tooe dandanma.

Seri mu na wo be.

¹⁴ Wo xanuntenyie bara neemu wo ma,
e mu wo fenma sonon,
barima n tan bara wo bonbo a paaxi ra,
n bara paxankate xoxoxoe doxo wo ma,
wo xa yunubi wuyaxie nun wo xa kobina xa fe ra.

¹⁵ Munfe ra wo na wafe na gbaloe xa fe ra?

Munfe ra wo mu tinma na paxankate ra?

N na birin nabaxi wo xa kobina nun wo xa yunubi wuyaxie nan ma fe ra.

¹⁶ Na nan a ra, mixi naxee bara wo tooo,
e fan tooe nan sotooma.

Wo yaxui birin sigama ne konyiya kui.

Mixi naxee bara wo harige ba wo yi,

e fan harige bama ne e yi ra.

Mixi naxee bara wo xa taee kana,

n a niyama ne e tan fan xa taee xa kana.»

¹⁷ Alatala xa masenyi nan ya:

«N fama ne wo rakelide, n fa wo rayalande.

E bara wo xili Siyon rabejinxii,

¹⁸ kono Alatala bara a masen,

n Yaxuba harige ragbilenma ne a bonsoe ma,

n e xa lingirae rakelima ne,

n e xa taee tima ne taa fori kanaxi fari,

n e xa mange banxi yailan a yire fori.

¹⁹ E fama ne n matoxode e xui itexi seewe kui.

N e rawuyama ne, e mu xurunma.

N e binyama ne, alako e naxa lu yaagi kui sonon.

²⁰ Yaxuba xa die man luma ne alo a singe,

a bonsoe senbe soto n ya xori.

N e yaxuie gerema ne.

²¹ Mange minima ne Yaxuba bonsoe,

e xa mange fama findide e xa mixi nde nan na.

N tan na a raminiima, a xa a makore n na,

xa na mu a ra mixi yo mu noma na rabade a yete ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

²² «Wo findima ne n ma pama ra,

n fan findi wo Marigi Ala ra.

²³ Alatala xa xone nan ya,

a boje tema ne alo foye belebele,

a fa mixi paaxi xun nakana.

²⁴ Alatala xa xone mu bama

han a ge wali birin nabade a wama naxan xon.

Wo fama ne na birin fahaamude a waxati.»

31

Isirayila xa kisi

Alatala xa masenyi

¹ Alatala xa masenyi nan ya,
«Waxati nde fama, n findima ne Isirayila bõnsõe birin Marigi Ala ra.
E tan fan findima ne n ma pama ra.»

² Alatala bara a masen,
«Alatala bara hinne Isirayila ra
a naxan natangaxi santidẽgema ra gbengberen yire.
Isirayila fama ne malabui sõtode.»

³ Alatala bara a masen n be kelife yire makuye,
«N i xanuma ne abadan.
N ma hinne mu jõnma i be.

⁴ Isirayila, n i rakelima ne, n i yailan.
I man beeti bama ne seewe kui maxasee xui nun fare ra.
⁵ I man sansi sima ne Samari geyae fari.
Bõxi rawalimae sansi sima ne,
e man a bogi ba.

⁶ Lõxõe fama a lide,
kantamae xili tima ne Efirami geya fari,
«Wo keli, won xa te Siyon geya fari
won Marigi Ala na dennaxe.»

⁷ Alatala bara a masen,
«Wo xa seewa Yaxuba xa fe ra,
wo xa si birin xun ti Ala matõxõe ra.
Wo wo xui ramini, wo xa Alatala tantu,
naxan bara Isirayila rakisi, a xa pama naxan luxi.

⁸ N e ragbilenma ne kelife koola ma,
kelife dunja yire birin.
Dõnxuie nun mabolonyie na e tagi.
Furi ginẽe nun gine naxee na di barife na e ya ma.
Nama gbege gbilenma ne be.

⁹ E fama ne wa ra, e Ala maxandi.
N e ragbilenma ne ye yire kira fanyi xõn ma.
E mu birama barima n tan nan findixi Isirayila baba ra,
Efirami bõnsõe n ma di singe na a ra.

¹⁰ Si birin, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra,
wo sa a masen dunja birin be.
Wo xa a fala,

«Naxan Isirayila rayensenxi,
a fama ne e malande, a fa e kanta
alo xuruse demadonyi a xa gõõre makantama ki naxe.»

¹¹ Wo xa na fala, barima Alatala fama Yaxuba xõreyade,
a e xun sara mixi ma naxan senbe gbo e be.

¹² E gbilenma ne, e xunnakeli sõtõ Siyon fari.
E barake sõtõma ne Alatala belexe,
alo mengi, weni neene, ture, yexee, nun ningee.
E luma ne alo laakõe yire ye na dennaxe,

e mu tōōrōma sōnōn.

¹³ Gine dimēdie luma nē fare boron na, segetalae nun xēmōxie fan xulunyi raba.

E xa sunnunyi findima nē jēlexinyi ra.

N e madunduma nē e xa tōōre kui, e xa sēewa.

¹⁴ N sube turaxi fima nē sērēxēdubēe ma, n ma jama fa luga n harige ra.»

¹⁵ Alatala bara a masen,

«Wa xui minima nē Rama sunnunyi na dennaxe.

Raxele wama nē a xa die xa fe ra,

a mu nōma dundude barima a xa die mu na.»

¹⁶ Alatala bara a masen,

«I sabari, i naxa wa sōnōn.

N i xa wali sare ragbilenma nē i ma,

i xa die man gbilenma nē kelife e yaxuie yire.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁷ «Yigi na i bē yare,

i xa die gbilenma nē e xōnyi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁸ «N bara Efirami wa xui mē a a falama,

↓I bara n jaxankata, i bara n tōōrō,

alo ninge naxan mu xuruxi.

Yakōsi, n mali n xa gbilen, barima i tan nan n Marigi Alatala ra.

¹⁹ Singe n nu bara gbilen i fōxō ra,

kōnō na dangi xanbi, n bara tuubi.

N to n jērē ki mato fa, n bara xōnō n yetē ma.

N bara yaagi, n xaxili bara ifu,

barima kabi n dimēdi tēmui n jērē ki mu fan.»

²⁰ Efirami n ma di, fisamante xa mu a ra, n naxan xanuxi?

N mu nōma dundude a xa fe ma,

a xa fe luma nē n bōjē kui, n kinikinima nē a ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

²¹ «Isirayila seniyeñxi, i xa tōnxuma ti kira xōn ma,

i xa sebeli ti kira dē ra naxan i ragbilenma i xa taae kui.

Isirayila, i xa gbilen i xōnyi.

²² N ma di xurutare, i n matandima han mun tēmui?

Alatala wama fe nēnē raminife duniña ma,

fe nēnē, gine nan fa xēmē tan fenma.»

²³ Isirayila Mange Alatala bara a masen,

«N na Yudayakae ragbilen e xōnyi kelife konyiya kui,

mixi fama nē a falade Yudaya xa fe ra,

↓Marigi xa hinne i ra yire tinxixi, geya seniyeñxi fari.»

²⁴ Yudayakae fama nē sabatide e xa bōxi ma e xa taae kui,

e xa walikēe nun e xa xuruse makantamae.

²⁵ N fama nē mixi taganxie malide,

n tōōre ba e ma.»

Annabi Yeremi xa masenyi

²⁶ Na tēmui n naxa xunu. N nu bara xi a fanyi ra.

Alatala xa masenyi

27 Alatala xa masenyi nan ya:
 «ԼօժօԷ fama fade n a niyama nԷ
 Isirayila nun Yudaya bօnsօԷ xa wuya,
 e xa xurusee xa gbo.

28 ԹԵմուի dangixi n bara bira e ֆօժօ ra
 alako n xa e րաթօն, n xa e Խօրօ, n xa e xun nakana,
 n xa e keri, n xa e յախանկատա.
 Կօնօ yakօsi n birama nԷ e ֆօժօ ra
 alako n xa e ti, n xa e xun nafan.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

29 «Na ԹԵմուի yi taali mu falama sօնօն,
 ՎԵբաԷ na bogi se ԿօժօԷ don,
 e xa die ԵԷ barabarama nԷ.»

30 Kankan faxama nԷ a ԿԵԷ kan ma yunubi xa fe ra.
 Mixi yo naxan na bogi se ԿօժօԷ don,
 na kanyi nan ԵԷ barabarama.»

31 Alatala xa masenyi nan ya:
 «Waxati fama a lide, n saate nԷԷԷԷ tongoma nԷ Isirayila nun Yudaya
 bօnsօԷ ԵԷ.

32 A mu luma alo saate naxan nu tongoxi e babae ԵԷ,
 n to e suxu, n e ramini Misira Խօժի ra.
 E naxa na saate kana hali n to findixi e Marigi ra.

33 Saate nan ya n naxan tongoma Isirayila bօnsօԷ ԵԷ:
 Na waxati na dangi,
 n na n ma sԷriԷ luma nԷ e ԵթԷ ma,
 n a sԷԵԷ e sondonyi ma.

N findima nԷ e Marigi Ala ra,
 e fan findi n gbe յama ra.

34 Na waxati, mixi mu a boore xaranma sօնօն,
 mixi mu a falama a ngaxakerenyie ԵԷ,

«Wo xa Alatala fen,»
 barima a birin n kolonma nԷ,
 kelife dimԷdi ma a sa Եժժօ fori ra.
 N e xa yunubie xafarima nԷ,
 n mu ratuma e xa wali kobi ma sօնօն.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

35 Alatala bara a masen,
 «Mange Alatala nan a niyama sogԷ xa yanba yanyi ra,
 kike nun tunbuie xa yanba kօԷ ra.
 A mօրօնյի raketima, a mօրօնյի ramaxama.»

36 Alatala xa masenyi nan ya,
 «Xa a sa li na mօլի mu rabama sօնօն,
 na waxati, Isirayila bօnsօԷ fan mu findima si ra n ya ra.»

37 Alatala bara a masen,
 «Xa a sa li koore nօma maniyade,
 xa a sa li Խօժի Եժժօ ki nօma kolonde,
 na waxati n bara mԷԷ Isirayila bօnsօԷ ra e xa wali kobi xa fe ra.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

38 Alatala xa masenyi nan ya:

«Waxati fama fade yi taa man tima ne Alatala be,
kelife Xananeli xa yire itexi ma han taa sode de tuxui yire.
39 Luuti man italama ne a tinxinxi ra han Garebe geya fari,
han Gowa mabiri ra.
40 Gulunba, binbi nun te xube wolema dennaxe,
a nun xe naxee baxi Sediron gulunba ra,
han taa sode de naxan xili falama Soe naade,
naxan na tete tuxui fuge ra,
na yire birin findima ne Alatala gbe ra.
A mu kanama sonon.»

32

Annabi Yeremi xe sarafe

1 Alatala naxa masenyi ti Annabi Yeremi be Yudaya mange Sedekiya xa mangeya je fu. Nebukadansari xa mangeya nu bara je fu nun solomasaxan li. 2 Babilon mange xa soorie nu bara Darisalamu suxu. Annabi Yeremi nu saxi geeli kui Yudaya mange Sedekiya xonyi 3 a xa namijonme masenyi xa fe ra. Sedekiya nu bara a maxorin, «Munfe ra i a masenma a Alatala yi taa luma ne Babilon mange sago? 4 I man a fala a Alatala naxe, n tan Yudaya mange Sedekiya mu fama fotigolide Kalidikae yi, n fama lude Babilon mange nan sagoe, n xa n dentegge a ya xori. 5 Munfe ra i a falama a Alatala a masenxi, «Babilon mange Sedekiya xaninma ne Babilon boxi ma. A luma ne naa han n fa temui. Xa wo so Kalidikae gerefe, na mu findima wo be xunnakeli ra.»

6 Annabi Yeremi naxa a fala, «Alatala xa masenyi nan ya: 7 I soxo Salumu xa di Xanameli fama ne i yire, a fa a fala i be, «N ma xe sara naxan na Anatoti, barima i tan nan noma a xun sarade ke seriye ki ma.»

8 N soxo xa di Xanameli naxa fa n yire alo Alatala a masenxi n be ki naxe. A naxa n li geeli tete kui, a a fala n be, «N ma xe sara naxan na Anatoti, Bunyamin bonsoe xa boxi, barima i tan noma a xun sarade ke seriye ki ma. A xun sara.» N naxa a kolon Alatala xa masenyi kamalixi nan nu a ra. 9 N naxa n soxo xa di Xanameli xa xe sara, naxan nu na Anatoti. N naxa gbeti kilo firin maniya a be. 10 N naxa keedi sebe, n nan n ma tonxuma doxo a ma, n fa gbeti maniya sikeeli ra seede ya xori. 11 N naxa na keedi matonxumaxi tongo, seriye sebexi naxan kui, a nun keedi gbete naxan maniyaxi na singe ra. 12 N naxa na keedi so Baruki yi ra, Neriya xa di, Maxaseya xa mamadi. N bara na raba n soxo xa di Xanameli nun seede ya xori, naxee nu bara e belexe foxi sa keedi ma naxan xe sarafe, na xa fe sebexi keedi naxan ma. Yuwif naxee nu na geeli tete kui, e birin na toxi.

13 N naxa a fala Baruki be, 14 «Isirayila Marigi Mange Alatala xa masenyi nan ya: Yi keedi firin tongo, xe sara fe sebexi naxee kui, tonxuma doxoxi naxan ma, a nun boore tonxumatare, i xa e sa feje di kui alako e naxa kana, e xa bu.» 15 Isirayila Marigi Alatala naxa a masen, «Waxati fama fade, banxie, xee, nun weni sansie man matima ne yi boxi ma.»

16 N to na xe sara keedi so Neriya xa di Baruki yi ra, n naxa Alatala maxandi yi ki,

17 «N Marigi Alatala,
naxan bara koore nun boxi daa i xa senbe magaaxui ra,
i tan noma fe birin na.

18 I hinnema mixie ra han e bõnsõe wulu nde,
kõnõ i man nõma die jaxankatade e babae xa yunubie ma.
I tan nan Ala kalanke ra naxan sẽnbe gbo,
naxan xili Mangẽ Alatala.

19 I xa lonni gbo, i fe rabama sẽnbe ra.
I yae tixi ibunadama die ra kira birin xõn,
alako i xa e birin sare fi e xa wali ra.

20 I bara laamatunyie ramini,
i bara kaabanakoe raba Misira bõxi ma han to.
I man bara na raba Isirayila nun dunjã birin ma,
han i bara xili xungbe soto yi waxati.

21 I bara i xa nama Isirayila ramini Misira laamatunyie nun kaabanakoe
ra.

I sẽnbe magaaxuxi bara e birin naseren.

22 I bara yi bõxi fi e ma,
i i kalixi naxan na e benbae be,
xijẽ nun kumi gboxi dennaxe.

23 E to fa, e bara bõxi soto,
kõnõ e mu i xui rabatuxi,
e mu biraxi i xa seriye fõxõ ra,
e mu i xa yaamarie suxuxi.
Na nan a niyaxi i bara e lu yi gbaloe kui.

24 Kalidikae bara bende malan alako e xa te tete fari.
Yi taa fama ne lude e sagoe.

A fama ne kanade santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra.
I naxan masenxi a bara kamali i ya xõri.

25 Hali na birin to rabaxi,
i tan Marigi Alatala naxa a masen n be,
n xa xe sara gbeti ra seede ya xõri.
N na birin nabaxi Kalidikae gere temui ne.»

26 Alatala man naxa yi masenyi fi Annabi Yeremi ma:

27 «N tan nan daalise birin Marigi Alatala ra.

Fe nde na na n mu nõma naxan na?

28 Na nan a ra Alatala yi masenyi tima:

N fama ne yi taa sode Kalidikae yi ra.
Babilõn mangẽ Nebukadansari fama ne a suxude.

29 Kalidikae naxee soma yi taa kui,
e fama ne a birin gande te ra.
Wo surayi ganxi serexe ra Bali kuye be dennaxe,
e na kanama ne.

Wo minse serexe baxi ala gbete be dennaxe,
e na fan kanama ne.

Wo xa kuye batui bara n naxõnõ.

30 Kabi Isirayilakae nun Yudayakae dimedi temui,
e bara fe raba naxan mu rafan n ma.
E bara n naxõnõ e xa wali kobi ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

31 «Kabi e naxa yi taa ti han to,
e fe rabama naxan n naxõnõma.
Na nan na ki n bara n kobe raso e ra,

32 Isirayilakae, Yudayakae, Darisalamukae,
e xa mangēe, e xa kuntigie,
e xa serexedubee, nun e xa namijonmee,
e birin xa kēwali kobie xa fe ra.

33 E bara e kobe raso n na.
N nu bara e matinkan temui birin,
konō e mu n ma seriyē suxu.

34 E bara kuyee dōxō n ma banxi kui,
n xili falama dennaxe.

E bara n ma banxi manoxo na fe mōoli ra.

35 E bara salidee ti Bali kuyee be Ben Hinoma gulunba kui.
Menni e bara e xa die ba serexe ra Moloکو be.

N mu naxan fala e be,
naxan mu nōma findide n ma maroxunyi ra,
e bara na fe xonxi mōoli birin naba,
a fa findi yunubi ra Yudaya be.»

36 «Wo a falama a yi taa fama lude Babilon mange nan sagoe,
santidegema, kaame, nun fure naaxi saabui ra.

Konō Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya:

37 «N fama ne Isirayilakae raminide pamanee ma,
n e rayensenxi dennaxe n ma xone xungbe kui.

N bōpe nu bara te e ma,
konō n man fama ne e rasode yi taa kui bōpesa ra.

38 E man findima ne n ma pama ra,
n man findi e Marigi Ala ra.

39 N fama ne e lude xaxili keren nun kira keren xon,
alako e xa gaaxu n ya ra,
e tan nun e bōnsōe xa lu heeri kui abadan.

40 N fama ne saate tongode e be naxan mu kanama abadan.

N mu gbilenma e fōxō ra.

N fe fanyi rabama ne e be.

N nan n ma yaragaaxui luma ne e bōpe ma,
alako e naxa e makuya n na.

41 N seewama ne fe fanyi rabafe ra e be.

N e rasabatima ne yi bōxi kui
n bōpe nun n nii birin na.»

42 Alatala xa masenyi nan ya:

«N yi fe fanyi birin nabama ne e be,
alo n naxankate rabaxi e ra ki naxe.

Na sese mu kanama.

43 Mixi man fama ne xe sarade yi bōxi ma,

wo a falama naxan na,

be bara findi gbaloe yire ra adama nun sube be.

Birin bara lu Kalidikae sago.»

44 Konō Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo man fama ne xee sarade gbeti ra yi bōxi ma.

Xe sara keedi man yailanma,

tonxuma dōxō e ma seede ya xōri

Bunyamin bōnsōe xa bōxi ma,

Darisalamu rabilinyi, Yudaya xa taae kui,
geya taae kui, Sefela boxi kui, nun Negewi gbengberen yire.
N e xa mixi ragbilenma ne kelife konyiya kui.»

33

Darisalamu xa kisi

¹ Alatala man naxa masenyi nde ti Annabi Yeremi be geeli tete kui:

² «Alatala xa masenyi nan ya,
naxan fe birin nabama,
naxan fe birin nagirima,
naxan xili Alatala.

³ N maxandi alako n xa i yaabi.
N fe xungbee masenma ne i be,
fe noxunxie i mu naxee kolon.

⁴ Isirayila Marigi Alatala bara a masen yi taa banxie xa fe ra,
a nun Yudaya mange xa banxie xa fe ra,
e birin fama ne birade alako mixie xa e yete ratanga yaxuie ma,
naxee tema taa tete fari santidegema ra.

⁵ Gere na mini Kalidikae xonyi,
na banxie fama ne rafede binbie ra,
Alatala naxee faxama a xa xone kui.
N na n ya noxunma ne yi taa ma e xa wali kobi xa fe ra.

⁶ Kono n fama ne yalanyi fide a ma,
alako e xa lu bonesa nun heeri kui.

⁷ N Yudayakae nun Isirayilakae raminima ne konyiya kui,
e man xa sabati be alo singe.

⁸ N e rasenyenma ne e xa kewali kobi birin ma,
e naxan nabaxi n na.
N e xa yunubie xafarima ne,
e naxan nabaxi n na e xa matandi kui.

⁹ N seewama ne yi taa xa fe ra.
Si birin fama ne n matoxode,
e n binya heeri xa fe ra,
n fama naxan nabade Isirayilakae be.
Duniya na a to n naxan nabama bekae be,
e de ixarama ne, e kaaba.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:
«Wo a falama a be bara findi gbaloe yire ra,
adamadi mu na, sube mu na.
Kono mixi xui man fama ne ramede Yudaya taae kui,
a nun Darisalamu xa kirae xon ma.

¹¹ Nelexin sigi sama ne,
gine doxo xulunyi raba,
tantui fan rasiga Mange Alatala ma,
barima Alatala fan, a xa hinne mu kanama abadan.
Mixi beeti bama ne naxee tantui serexee xaninma Alatala xa horomobanxi
kui.

N Isirayilakae raminima ne konyiya kui,
e xa sabati be alo singe.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

12 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «Yakosi adamadi nun sube yo mu na yi taa kanaxi kui,
 kono n man fama ne a niyade goore xa wuya be,
 xuruse makantamae xa lu e fe ma.

13 Taa naxee na geyae fari,
 naxee na Sefela boxi ma nun Negewi gbengberenyi ma,
 naxee na Bunyamin bonsoe xa boxi ma nun Darisalamu rabilinyi,
 naxee na Yudaya boxi ma,
 xurusee man xa lu e birin yi ra e kantamae fe ma.
 Alatala xa masenyi nan na ki.»

14 Alatala xa masenyi nan ya:
 «Waxati fama ne a lide n ma masenyi fanyi kamalima temui naxe,
 n naxan tongo Isirayila nun Yudaya bonsoe be.

15 Na loxo n Dawuda xa di nde raminima ne,
 naxan tinxinyi nun seriyee wali rabama yi boxi kui.

16 Na loxo Yudaya kisima ne,
 Darisalamu fa lu bojesa kui.
 Na di xili falama ne:
 Alatala nan won ma tinxinyi ra.»

17 Alatala bara a masen,
 «Dawuda xa di nde luma ne Isirayila xa kibanyi kui temui birin.

18 N ya mu bama Lewika serexedubee ra,
 alako e xa serexe gan daaxie ba,
 e xa surayi gan serexe ra,
 e xa serexe nde fan ba loxo yo loxo.»

19 Alatala bara yi masenyi ti Annabi Yeremi be:

20 «Alatala bara a masen,
 loxo yo loxo n yanyi nun koe raminima.
 Xa a sa li nu, na yanyi nun koe raminife kanama,

21 na temui n ma saate n naxan tongo n ma konyi Dawuda be,
 na fan kanama ne,

a lima Dawuda xa di nde mu luma a xa kibanyi kui,
 Lewika serexedubee fan mu luma n ma wali raba ra.

22 N a ragirima ne n ma konyi Dawuda xa die nun Lewika serexedubee
 ma,
 e wuya alo tunbui naxee na koore ma,
 alo meyenyi naxan na baa de ra.»

23 Alatala bara yi masenyi ti Annabi Yeremi be:

24 «I mu a mexi mixie naxan falama?
 E naxe a Alatala bara a xa pama sugandixi firinyi rabejin.
 E bara yo n ma pama ma na woyenyi ra,
 e mapoxunxi ne a n ma pama mu findixi si ra sonon.»

25 Alatala bara a masen,
 «Alo n saate tongoxi yanyi nun koe raminife ra ki naxe,
 alo n saate tongoxi koore nun boxi raperefe ra ki naxe,

26 n man saate tongoxi na ki ne meenife ra Yaxuba bonsoe ma.

Na mu kanama feo.

N ma konyi Dawuda xa di nde luma ne Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba
bɔnsɔɛ xun na abadan.

N e raminima ne konyiya kui,
n kinikinima ne e ma.»

34

Darisalamukae xa kewali

¹ Babilɔn mangle Nebukadansari, a xa sɔɔrie nun namane birin naxee nu na a xa yaamari bun ma, e to gere so Darisalamu nun a rabilinyi, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ² «Isirayila Marigi Alatala bara a masen i be i xa siga Sedekiya yire. I xa a fala a be, «Yudaya mangle Alatala xa masenyi nan ya: N yi taa sama ne Babilɔn mangle sagoe, a fa a gan te ra.

³ I tan mu i bama a yi ra. Mixi i suxuma ne a jaaxi ra, e i ti Babilɔn mangle ya i, wo fa de masara. Na dangi xanbi a i xaninma ne Babilɔn bɔxi ma.

⁴ Kɔnɔ Yudaya mangle Sedekiya, i tuli mati Alatala xa masenyi ra. Alatala bara a masen i mu faxama santidegema ra. ⁵ I faxama bɔɔnesa nan kui. I ragatama ne alo i benbae mangle naxee singe faxa. Surayi ganma ne i be, e i ɔnfe binya. N ma masenyi nan na ki.»

⁶ Annabi Yeremi yi masenyi nan ti Yudaya mangle Sedekiya be Darisalamu. ⁷ Babilɔn sɔɔri gali nu na Darisalamu gerefe, nun Yudaya taa gbeteɛ, alo Lakisi nun Aseka naxee nu findixi taa senbemaɛ ra Yudaya bɔxi ma.

⁸ Mangle Sedekiya to saate tongo Darisalamukae be e xa xɔɔɛya fi e xa konyie ma, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be. ⁹ Sedekiya nu bara e yamari e xa e xa konyie Eburu xɔɔɛya, alako Eburu yo naxa lu konyiya kui. ¹⁰ Kuntigi nun nama birin naxee nu bara lan na ma, e naxa yaamari rabatu, e naxa e xa konyie xɔɔɛya. ¹¹ Kɔnɔ a dɔnɔɔɛ ra, e naxa gbilen na nate ma, e man naxa e xa konyie rasuxu, e nu bara naxee xɔɔɛya.

¹² Na temui Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ¹³ «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, «N naxa saate tongo wo babae be n e ramini konyiya kui temui naxe Misira bɔxi ma. N nu bara a masen e be, ¹⁴ je solofere yo je solofere wo xa wo ngaxakerenyi Eburu xɔɔɛya naxan nu bara a yete findi konyi ra wo be. A nɔma walide i be je senni bun ma, kɔnɔ a solofere nde wo xa a ragbilen a xɔnyɔ. Kɔnɔ wo babae mu n xui suxu, e mu e tuli mati n na. ¹⁵ To wo tan bara n ma yaamari rabatu a seriye ki ma, wo bara wo xa konyie xɔɔɛya. Na kui wo bara saate tongo n be n ma banxi kui n xili matɔxɔma dennaxe. ¹⁶ Kɔnɔ wo man bara gbilen na nate fɔxɔ ra, wo fa wo xa konyie makankan alako e man xa lu wo xa yaamari bun ma. Na kui wo bara yo n xili ma.»

¹⁷ Na nan a ra Alatala bara a masen wo be, «Wo mu n xui rabatu xɔɔɛya fi fe ra wo xa konyie ma. Alatala xa masenyi nan ya: N fan bara nate tongo wo xa lu santidegema, fure jaaxi, nun kaame sagoe alako si birin naxee na dunja xa wo xa jaaxankate to. ¹⁸ Mixi naxee bara n ma saate kana, e mu a rabaxi a seriye ki ma, n e luma ne alo na ninge e naxan ixaba a tagi, e fa dangi a xuntunyi firinyi tagi. ¹⁹ Yudaya kuntigie, Darisalamu kuntigie, mangle xa mixie, sɛɛɛɛdubee, nun nama birin naxee bara dangi ninge xuntunyie tagi saate xirife ra, ²⁰ n e sama ne e yaxuie sago naxee wama e faxafe, e binbie fa findi xɔnie nun subee xa donse ra. ²¹ N Yudaya mangle Sedekiya nun a xa kuntigie sama ne e yaxuie sago, naxee wama e

faxafe. N e luma ne Babilon mange xa soorie yi ra, naxee jan bara keli wo xun ma. ²² Alatala xa masenyi nan ya: N yaamari fima ne alako e man xa fa yi taa xili ma, e xa a gere, e a suxu, e a gan te ra. N Yudaya xa taae findima ne gbaloe yire ra, mixi yo mu lu naa.»

35

Rekabu bõnsõe

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be Yosiya xa di Yehoyakimi, Yudaya mange xa waxati. ² «I xa siga Rekabu bõnsõe xilide, e xa fa Alatala xa horõmbanxi. E na menni li, i xa e raso konkoe nde kui, i xa weni so e yi ra.»

³ N naxa siga Yeremi xa di Yaasaniya tongode, Xabasaniya xa mamadi, a nun a xunya xememae nun a xa di xememae. Nee findixi Rekabu bõnsõe nan na. ⁴ N naxa e xanin Alatala xa banxi, Yigidaliya xa di Hanan xa konkoe kui. Hanan findixi Ala xa konyi nan na. A xa konkoe nu na kuntigie xa konkoe nan seeti ma. Na konkoe nu doxoxi Salamu xa di Maaseya xa konkoe nan fari, naxan findixi naade kantama ra. ⁵ N naxa weni so Rekabu bõnsõe xa mixie yi ra, n fa a fala e be e xa a min.

⁶ Kõõõ e naxa n yaabi, «Muxu tan mu weni minma, barima muxu baba Yonadabo, muxu benba Rekabu xa di, a bara muxu yamari, «Wo naxa weni min, wo tan nun wo xa die. ⁷ Wo naxa banxi ti, wo naxa sansi si, wo naxa weni bili si. Na sese naxa lu wo yi ra. A lanma wo xa lu kiri banxie nan kui wo xa dunipeigiri birin kui, alako wo xa bu yi boxi ma wo faxi dennaxe.»

⁸ Muxu bara bira Rekabu xa di Yonadabo xui birin foxõ ra, naxan findixi muxu baba ra. Muxu tan mu weni minma muxu xa dunipeigiri kui, muxu nun muxu xa ginee nun muxu xa die. ⁹ Banxi yo, weni bili yo, xe yo, daaxae yo, na sese mu na muxu yi ra. ¹⁰ Muxu tan luma kiri banxie nan bun ma, alõ muxu baba Yonadabo muxu yamarixi ki naxe. ¹¹ Babilon mange Nebukadansari to gere so Isirayila, muxu naxa a fala, «Won xee Darisalamu, won xa won makuya Kalidikae nun Siriyakae xa soorie ra.» Na nan a ra muxu naxa fa sabati Darisalamu.»

¹² Na temui Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ¹³ «Isirayila Marigi Alatala naxa a masen, siga, a fala Yudayakae nun Darisalamukae be, «Wo mu fahaamui soto yi masenyi kui? Wo mu n ma seriye rabatuma? Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁴ Rekabu xa di Yonadabo to a xa die yamari e naxa weni min, e mu a minxi han to, e bara e baba xa yaamari rabatu. N tan bara woyen wo be sanya wuyaxi, kõõõ wo mu n xui suxu. ¹⁵ N bara n ma konyi namipõnmeẽ xee wo yire sanya wuyaxi a falafe ra wo be, wo xa gbilen wo xa kira jaaxi foxõ ra, wo xa tuubi, wo naxa ala gbetee batu, alako wo xa nõ lude yi boxi kui n naxan fixi wo ma nun wo babae ma. Kõõõ wo mu wo tuli matixi n na, wo mu n xui rabatuxi. ¹⁶ Rekabu xa di Yonadabo xa die biraxi e baba xa seriye nan foxõ ra, kõõõ yi nama bara n tan matandi. ¹⁷ Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala bara a masen, n fama ne gbaloe ra Yudaya nun Darisalamuka birin ma alõ n a masenxi ki naxe, barima n nu bara woyen, kõõõ e mu n xui suxu, n nu bara e xili, kõõõ e mu n ma xili ratin.»»

¹⁸ Annabi Yeremi naxa a masen Rekabu bõnsõe be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo to wo baba Yonadabo xa yaamari suxu, wo to bira a xa seriye birin foxõ ra, ¹⁹ Rekabu xa di Yonadabo xa die mu ganma a ra abadan. Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.»

36

Mange Yehoyakimi xa kitaabui ganyu

¹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya jε naani nde Yudaya boxi ma, Alatala naxa a masen Annabi Yeremi be, ² «N naxan fala Isirayila nun Yudaya xa fe ra kabi Yosiya xa waxati han to, i xa na birin sebe keedi makuntanxi kui. ³ Temunde Yudayakae fama ne gaaxude n ma masenyi ya ra, a nun n ma fe jaaxi n naxan nabama e ra, han e gbilenma e xa kira kobi foxo ra temui naxe. Na nan noma a niyade n xa dije e xa yunubi ma.»

⁴ Annabi Yeremi naxa Neriya xa di Baruki xili, alako Alatala naxan masen Annabi Yeremi be, Baruki xa na birin sebe keedi makuntanxi ma. ⁵ E to ge na wali ra, Annabi Yeremi naxa yi yaamari fi Baruki ma, «E bara n makankan be, n mu noma sigade Alatala xa banxi kui. ⁶ I tan xa siga Alatala xa banxi kui sunyi loxoε, i xa yi sebeli birin xaran jama be, a nun Yudayakae naxee kelixi taa gbeteε, alako e xa Alatala xa masenyi kolon, n naxan fala i be, i naxan sebe keedi makuntanxi kui. ⁷ Alatala bara xono e ma a jaaxi ra, kono temunde xa e gbilen e xa kira kobi foxo ra, Alatala noma ne e xa maxandi suxude.» ⁸ Neriya xa di Baruki naxa Alatala xa masenyi xaran Alatala xa banxi kui, alo Annabi Yeremi a yamarixi ki naxe.

⁹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya jε suuli, kike solomanaani nde Yudaya boxi ma, a naxa Darisalamukae nun Yudayakae maxili e xa sunyi raba Alatala be Darisalamu. ¹⁰ Na loxoε Baruki naxa Annabi Yeremi xa woyenyi birin xaran Alatala xa banxi kui jama ya xori. A nu na mange xa sebeliti Gemaraya xa konkoe nan kui, Alatala xa banxi koore ra, sode neene de ra. Safan xa di Gemaraya nan nu a ra. ¹¹ Gemaraya xa di Mike to Alatala xa masenyi me naxan sebexi kitaabui kui, ¹² a naxa goro, a siga mange xa sebeliti xa konkoe mange xa banxi kui, kuntigi birin nu e malanma dennaxe. Mange xa sebeliti Elisama, Semaya xa di Delaya, Akibori xa di Elinatan, Safan xa di Gemaraya, Xananiya xa di Sedekiya, a nun kuntigi gbeteε nu na na. ¹³ Mike naxa Baruki xa masenyi birin tagi raba e be, a naxan xaranxi kitaabui kui jama ya xori.

¹⁴ Na temui kuntigie naxa Netaniya xa di Yehudi xεε, Selemiya xa mamadi, Kuusi bonsoε, a xa sa a fala Baruki be, «Kitaabui tongo i naxan xaranxi jama birin tagi, i fa a ra.» Neriya xa di Baruki naxa kitaabui tongo, a naxa siga e yire. ¹⁵ E naxa a fala a be, «Doxo, i xa yi sebeli xaran muxu be.» Baruki naxa a xaran. ¹⁶ E to ge na masenyi ramede, e naxa kontofili, e fa a fala Baruki be, «Muxu xa yi birin tagi raba mange be.» ¹⁷ E naxa Baruki maxorin, «A tagi raba muxu be i yi sebexi ki naxe? Yeremi nan na falaxi i be?» ¹⁸ Baruki naxa e yaabi, «Annabi Yeremi nan yi woyenyi birin fala n be a xui itexi ra. N naxa a sebe kitaabui kui dube ra.» ¹⁹ Kuntigie naxa a fala Baruki be, «Wo nun Yeremi, wo sa wo noxun. Mixi yo naxa a kolon wo na dennaxe.»

²⁰ Kuntigie naxa siga mange yire a xa tete kui, e fa Yeremi xa masenyi birin tagi raba a be. E nu bara kitaabui lu mange xa sebeliti Elisama xa konkoe kui. ²¹ Mange naxa Yehudi xεε a xa sa fa kitaabui ra. Yehudi naxa a tongo mange xa sebeliti Elisama xa konkoe kui, a fa a xaran mange nun a xa kuntigie be. ²² Na waxati mange nu na a xa jeme banxi kui, a magoroxi kolopooti fe ma te ra a kui. Na temui kike solomanaani nde nan nu a ra. ²³ Yehudi to ge yire ndee xarande, mange naxa menni xaba a xa sebeliti xa

fine ra, a a wole te i. A lu na nan naba ra han kitaabui birin naxa ge gande. ²⁴ Na kui mange nun a xa mixi naxee na masenyi me, e mu gaaxu, e mu e xa donmae iboo sunnunyi kui. ²⁵ Kono Elinatan, Delaya, nun Gemaraya nu bara mange mayandi alako a naxa na kitaabui gan, kono a mu e xui rame. ²⁶ Mange naxa a fala a xa di Yerameeli be, a nun Asiriyeli xa di Seraya nun Abedeeli xa di Selemiya be, e xa sebeliti Baruki nun Annabi Yeremi suxu, kono Alatala nu bara e noxun e ma.

²⁷ Mange to bara ge kitaabui gande, Annabi Yeremi naxan sebexi Baruki saabui ra, Alatala naxa a masen Annabi Yeremi be, ²⁸ «I man xa keedi makuntanxi tongo, i xa woyenyi birin sebe a ma naxan nu na boore kitaabui kui, Yudaya mange Yehoyakimi naxan ganxi. ²⁹ I xa a fala Yudaya mange Yehoyakimi be, «Alatala xa masenyi nan ya: I tan nan kitaabui ganxi, i nu fa a fala munfe ra a sebexi Babilon mange fama ne yi boxi birin kanade, adamadie nun subee birin sonto?» ³⁰ Na nan a toxi, Alatala yi masenxi Yudaya mange Yehoyakimi xa fe ra: «A xa mixi yo mu fama doxode Dawuda xa mange kibanyi kui. A fure fama rabejinde soge nan ma, a fa lu xinbeli kui koe ra. ³¹ N fama ne a paxankatade, e nun a bonsoe nun a xa walikoe, e xa wali kobi xa fe ra. N man fama ne paxankate doxode Darisalamukae nun Yudayakae ma alo n a masenxi ki naxe, barima e mu n xui suxuxi.»

³² Annabi Yeremi naxa keedi makuntanxi gbete tongo, a a so sebeliti Neriya xa di Baruki yi ra. Annabi Yeremi naxa gbilen masenyi ti ra Baruki be, Yudaya mange Yehoyakimi naxan ganxi. A man naxa woyen gbete sa na fari.

37

Sedekiya nun Annabi Yeremi

¹ Babilon mange Nebukadansari naxa Yosiya xa di Sedekiya ti Yudaya mange ra Yehoyakimi xa di Yehoyakini noxoe ra. ² Sedekiya, a xa kuntigie, nun boxi pama mu e tuli mati Alatala xa masenyi ra Annabi Yeremi naxan masenxi.

³ Sedekiya naxa Selemiya xa di Yehukala nun Maaseya xa di Sefaniya xee Annabi Yeremi yire a falafe ra, «Muxu Marigi Alatala maxandi muxu be.» ⁴ Annabi Yeremi mu nu saxi geeli kui sinden, a nu noma perede pama ya ma alo a nu wama a xon ma ki naxe.

⁵ Misira mange xa soorie to mini Misira boxi ra, Kalidikae naxa na xibaarui me, e naxa keli Darisalamu e nu na gerefe dennaxe. ⁶ Na waxati Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ⁷ «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo a masen Yudaya mange be, naxan wo xeexi n yire alako n xa Alatala maxandi wo be, Misira mange xa soori naxee minixi wo malide, e fama ne gbilende e xonyi Misira. ⁸ Na temui Kalidikae man gbilenma ne be, e fa yi taa suxu, e a gan te ra. ⁹ Alatala xa masenyi nan na ki. Wo naxa wo yete madaxu, wo naxa a maroxun Kalidikae bara makuya wo ra. E mu fama wo lude. ¹⁰ Hali wo Kalidikae xa soorie bonbo, naxee na wo gerefe, e xa soori maxonoxi ndee fama ne kelide alako e xa yi taa gan te ra.»

¹¹ Kalidikae xa soorie to keli Darisalamu Misira mange xa soorie xa fe ra, ¹² Annabi Yeremi naxa wa kelife Darisalamu, a xa siga Bunyamin bonsoe xa boxi ma alako a xa a ke nde tongo naa. ¹³ A to Bunyamin naade li kelife Darisalamu, Selemiya xa di Yiriya, Xananiya xa mamadi naxa a suxu, a a fala a be, «I na sigafe Kalidikae nan yire.» ¹⁴ Annabi Yeremi naxa a yaabi,

«I wule. N mu sigafe Kalidikae xa yire.» Kɔnɔ Yiriya mu la a ra, a naxa Annabi Yeremi suxu, a a xanin kuntigie xɔn ma. ¹⁵ Kuntigie naxa xɔnɔ Annabi Yeremi ma, e a bonbɔ, e a sa geeli kui, dennaxe findixi Yonatan sebeliti xa banxi ra. ¹⁶ E naxa Annabi Yeremi raso yire jaaxi nde kui menni, a luxi dennaxe temui xɔnnakuye.

¹⁷ Mange Sedekiya naxa Annabi Yeremi xili, a fa a maxɔrin gundo ra, «Alatala bara masenyi nde fi i ma?» Annabi Yeremi naxa a yaabi, «Iyo. Babilɔn mange fama ne i suxude.» ¹⁸ Annabi Yeremi man naxa a fala mange Sedekiya be, «N haake mundun nabaxi i ra, xa na mu i xa kuntigie ra, xa na mu jama ra, wo n saxi geeli kui naxan ma? ¹⁹ Wo xa namijɔnmee na minden, naxee a falama Babilɔn mange mu fama wo tan nun yi bɔxi suxude? ²⁰ Yakɔsi i xa i tuli mati n na. Mange, n bara i mayandi, i xa n ma wɔyenyi suxu. I naxa n naso Yonatan sebeliti xɔnyi sɔnɔn, alako n naxa faxa!» ²¹ Mange Sedekiya naxa yaamari fi e xa Annabi Yeremi lu geeli tete kui, e man xa taami xuntunyi so a yi ra lɔxɔ yo lɔxɔ kelife taami gande. E xa na raba han taami jɔnma taa kui temui naxe. Na nan a toxi Annabi Yeremi naxa lu geeli tete kui.

38

Annabi Yeremi wolife kɔlɔnyi kui

¹ Matan xa di Sefataya, Pasura xa di Gedalaya, Selemiya xa di Yehukala, Malakiya xa di Pasura, e naxa Annabi Yeremi xa masenyi me a naxan masenxi jama be a falafe ra, ² «Alatala bara a masen, mixi yo naxan luma yi taa kui, na kanyi faxama santidegema, kaame, xa na mu a ra fure jaaxi nan na. Kɔnɔ naxan a yete dentegema Kalidikae be, na kanyi tan kisima ne. ³ Alatala bara a masen, yi taa fama ne lude Babilɔn mange xa soorie sagoe.»

⁴ Kuntigie naxa a fala mange be, «A lanma yi mixi xa faxa, barima a taa geresoe senbe nan bama. A xa masenyi na limaniya bafe jama ma. A mu wama taa xa xunnafanyi xɔn, a wama a xa tɔɔre nan xɔn.» ⁵ Mange Sedekiya naxa e yaabi, «Awa yire, n bara a lu wo yi ra.» ⁶ Na kui e naxa Annabi Yeremi suxu, e a ragoro luuti ra mange xa di Malakiya xa kɔlɔnyi kui soorie xa tete tagi. Ye nu bara jɔn naa, kɔnɔ Annabi Yeremi naxa biri boora kui.

⁷ Mange batula Ebedi Meleki Etiyopika naxa a me e nu bara Annabi Yeremi ragoro kɔlɔnyi kui. Mange nu dɔxɔxi Bunyamin sode de ra. ⁸ Ebedi Meleki naxa mini mange xa banxi, a sa a fala mange be, ⁹ «N ma mange, yi mixie bara fe jaaxi raba Annabi Yeremi ra, e a ragoroxi kɔlɔnyi nan kui. A faxama ne kaame ra menni, barima taami bara jɔn taa kui.» ¹⁰ Mange naxa Ebedi Meleki Etiyopika yamari, «I xa mixi tongo saxan tongo, wo sa Annabi Yeremi rate kɔlɔnyi kui beenu a xa faxa.» ¹¹ Ebedi Meleki naxa na mixie tongo, e naxa siga mange xa banxi kui, naafuli ragata yire bun ma. E to dugi fori ndee tongo, e naxa e ragoro Annabi Yeremi ma kɔlɔnyi kui luuti ra. ¹² Ebedi Meleki Etiyopika naxa a fala Annabi Yeremi be, «Yi dugi fori sa luuti fari i belexee bun ma.» Annabi Yeremi naxa na raba. ¹³ E naxa Annabi Yeremi rate luuti ra, han a naxa te naa ra. Na temui a naxa lu soorie xa tete kui.

¹⁴ Mange Sedekiya naxa xɛera ti Annabi Yeremi ma, e xa naralan Alatala xa hɔrɔmɔlingira naade saxan nde. Mange naxa a fala Annabi Yeremi be, «N wama i maxɔrinfe fe nde ma, kɔnɔ i naxa sese nɔxun n ma.» ¹⁵ Annabi

Yeremi naxa Sedekiya yaabi, «Xa n sa i yaabi nɔndi ra, i mu n faxama xε? I tondima nε n ma marasi suxude.» ¹⁶ Na temui Sedekiya naxa a kali gundo ra Annabi Yeremi bε, «N bara n kali Alatala pijε ra naxan won nakisima, n mu i faxama, n man mu i soma mixie yi ra naxee wama i faxafe.»

¹⁷ Na kui Annabi Yeremi naxa a fala Sedekiya bε, «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, xa i yetε dentεge Babilɔn mange xa kuntigie bε, i tan nun i xa denbaya kisima nε, yi taa fan mu ganma tε ra sɔnɔn. ¹⁸ Kɔnɔ xa i tondi i yetε dentεgede Babilɔn mange xa kuntigie bε, yi taa fama nε lude Kalidikae sagoe, e fa a gan tε ra, i fan lu e yi ra.»

¹⁹ Mange Sedekiya naxa a fala Annabi Yeremi bε, «N gaaxuxi Yuwifian nan ya ra naxee na Kalidikae yi ra, barima xa e sa n so nee yi ra, e n tɔɔroma nε a jaaxi ra.» ²⁰ Annabi Yeremi naxa a yaabi, «E mu na rabama. A lanma i xa Alatala xa yaamari suxu n naxan falaxi i bε. Na kui fe birin sɔɔneyama nε i bε, i kisima nε. ²¹ Kɔnɔ xa i tondi i yetε sode e yi ra, i fama nε yi jaxankate sɔtɔde Alatala naxan masenxi n bε. ²² Gine naxee na Yudaya mange xa banxi kui, e xaninma nε Babilɔn mange xa kuntigie yire. Na ginεe fama nε a falade, «Wo xanuntenyie bara wo madaxu, wo bara biri boora kui, wo defanboore bara wo yanfa.»

²³ I xa ginεe nun i xa di birin fama nε xaninde Kalidikae xɔn ma. Wo mu ratangama e ma. Babilɔn mange fama nε wo suxude, a yi taa gan tε ra.»

²⁴ Sedekiya naxa a fala Annabi Yeremi bε, «Won ma dε masare xa findi gundo ra, alako i naxa faxa. ²⁵ Xa a sa li kuntigie naxa a kolon won bara dε masara, e fa i maxɔrin, «Wo nun mange munse falaxi wo boore bε? Na fe birin fala muxu bε alako i naxa faxa,» ²⁶ i xa e yaabi, «N nu bara mange mayandi a xa n namini Yonatan xa banxi kui, alako n naxa faxa.»

²⁷ Kuntigie naxa fa Annabi Yeremi yire, e naxa maxɔrinyi ndee ti a ma. Annabi Yeremi naxa e yaabi alo mange a yamarixi ki naxε. E naxa gbilen dundui kui. ²⁸ Annabi Yeremi naxa lu sɔɔrie xa tete kui han Darisalamu suxu temui naxε.

39

Darisalamu suxufe

¹ Darisalamu suxu yi ki nε: Sedekiya Yudaya mange xa mangeya jε solomanaani nde kike fu nde kui, Babilɔn mange Nebukadansari nun a xa sɔɔri gali naxa Darisalamu rabilin. ² Sedekiya xa mangeya jε fu nun keren kike naani xi solomanaani nde kui, Babilɔnkae naxa taa tete yire nde kana. ³ Na kui Babilɔn kuntigie naxa so, e dɔxɔ taa naade xungbe ra, Nerigali Sareseri, Sangari Nebo, Saresekimi sɔɔri yareratie xa mange, a nun Babilɔn kuntigi gbeteε. ⁴ Yudaya mange Sedekiya nun a xa sɔɔrie to e to, e naxa e gi. E naxa mini taa kui kɔε ra mange xa laakɔε yire, naade ra naxan na tete firin tagi, Araba kira xɔn ma. ⁵ Kalidi sɔɔrie naxa bira e fɔxɔ ra, e naxa Sedekiya li Yeriko gulunba yire. E to a suxu, e naxa a xanin Babilɔn mange Nebukadansari xɔn ma Ribila Xamata bɔxi ma. Nebukadansari naxa yaamari nde fi a xa fe ra.

⁶ Babilɔn mange naxa Sedekiya xa die nun Yudaya kuntigi birin kɔn naxaba Ribila, Sedekiya ya xɔri. ⁷ Na dangi xanbi a naxa Sedekiya tan yae sɔxɔ, a fa yɔlɔnxɔnyi sa a ma a xaninfe ra Babilɔn. ⁸ Kalidikae naxa tε sa mange nun pama xa banxie ma, e fa Darisalamu tete birin nabira. ⁹ Sɔɔri

mange Nebusaradan naxa mixi dɔnɔɔe xanin Babilɔn, naxee nu bara e yete ragbilen a ma a nun naxee nu bara lu taa kui. ¹⁰ Kɔnɔ a naxa setaree lu Yudaya bɔxi ma, alako e xa mɛni weni bilie nun daaxae ma.

¹¹ Babilɔn mange Nebukadansari nu bara yaamari fi sɔɔri mange Nebusaradan ma Annabi Yeremi xa fe ra, ¹² «I xa mɛni Yeremi ma, i naxa fe ɲaaxi yo raba a ra. I xa a waxɔnfe birin naba a be.» ¹³ Sɔɔri mange Nebusaradan, kuntigi Nebusasiban, mandurulae xa mange Nerigali Sareseri, nun Babilɔn mange xa kuntigie, ¹⁴ e naxa Yeremi tongo geeli tete kui, e a so Axikama xa di Gɛdalaya yi ra, Safan xa mamadi, alako e xa a xanin a xɔnyi. Na ki Annabi Yeremi naxa lu a xa mixie ya ma.

¹⁵ Annabi Yeremi nu na geeli tete kui temui naxe, Alatala naxa a masen a be, ¹⁶ «Sa a fala Ebedi Meleki Etiyopika be, ‹Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: N fama ne gbaloe ra yi taa xili ma alo n a masenxi ki naxe. Na findima fe ɲaaxi nan na wo be, fe fanyi mu a ra. Na birin nabama i ya xɔri ne. ¹⁷ Alatala xa masenyi nan ya: Na lɔɔe n i ratangama ne i yaxuie ma. ¹⁸ N i rakisima ne, alako i naxa faxa santidegema ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»»

40

Annabi Yeremi xɔreyafe

¹ Sɔɔri mange Nebusaradan to Annabi Yeremi ramini Rama, Alatala naxa masenyi ti a be. A a tongo Rama temui naxe, Yeremi nu xirixi yɔlɔnɔnyi ra Darisalamukae nun Yudayakae tagi naxee nu na xaninfe Babilɔn bɔxi ma. ² Sɔɔri xunyi naxa Annabi Yeremi xili, a a fala a be, «I Marigi Alatala nu bara yi ɲaxankate xa fe fala yi taa xili ma. ³ Alatala bara a xa masenyi rakamali barima wo bara yunubi raba a ra. Wo yi birin sɔɔxi ne barima wo bara tondi a xui suxude. ⁴ N bara i xɔreya yi yɔlɔnɔnyi ma naxee na i belexe ma. Xa i wama fafe Babilɔn, n mɛnima i ma. Xa i mu wama na xɔn, i xa lu be, i xa siga i wama dennaxe xɔn.» ⁵ A to bu a yaabide, sɔɔri xunyi naxa a fala a be, «Gbilen Axikama xa di Gɛdalaya xɔn, Safan xa mamadi, Babilɔn mange naxan tixi mange ra Yudaya taae xun. I nɔma lude ɲama ya ma, xa na mu a ra i nɔma sigade i wama dennaxe xɔn.» Sɔɔri xunyi naxa baloe nun bunse fi a ma, a naxa a lu a xa siga. ⁶ Annabi Yeremi naxa siga Axikama xa di Gɛdalaya xɔn Misipa, a naxa lu ɲama ya ma naxan nu bara lu bɔxi ma.

⁷ Sɔɔri mangɛe nun sɔɔri naxee nu na bɔxi ma, e naxa a kolon Babilɔn mange nu bara Axikama xa di Gɛdalaya ti mange ra bɔxi fari, a man bara tin setare ndee, xɛmɛe, ginɛe, nun die, e xa lu bɔxi ma. ⁸ Netaniya xa di Sumayila, Kareya xa die Yoxanan nun Yonatan, Tanxumeti xa di Seraya, Efayi Netofaka, nun Makatika xa di Yaasaniya, a nun e xa mixie, e birin naxa siga Gɛdalaya xɔn Misipa. ⁹ Axikama xa di Gɛdalaya, Safan xa mamadi, naxa a kali e tan nun e xa mixie be, «Wo naxa siike Kalidikae rabatufe ra. Wo xa lu be, wo xa Babilɔn mange rabatu alako fe birin xa sɔɔneya wo be. ¹⁰ N tan xa lu be Misipa, n xa Kalidikae rabatu naxee n lima be. Wo tan xa nu weni bogie ba, sogofure bogi see, nun ture. Wo xa sabati wo xa taae kui.»

¹¹ Yuwifi naxee nu na Mowaba, Amoni, Edon, nun yire gbete, e naxa a kolon a Babilɔn mange nu bara ɲama dɔnɔɔe lu Yudaya Axikama xa di Gɛdalaya, Safan xa mamadi xa yaamari bun ma. ¹² E naxa gbilen Yudaya

Gedalaya xonyi Misipa, kelife boxie ma e nu bara yensen ye dennaxe. E naxa weni bogi gbege ba, a nun sogofure bogi se wuyaxie.

¹³ Kareya xa die Yoxanan nun soori yareratie naxee nu noxunxi wula i, e naxa siga Gedalaya xon Misipa, ¹⁴ e fa a fala a be, «I bara a kolon a Amoni mange Baali bara Netaniya xa di Sumayila xee i yire alako a xa i faxa?» Axikama xa di Gedalaya mu la e ra. ¹⁵ Kareya xa die Yoxanan naxa a fala Gedalaya be gundo ra Misipa, «I xa tin n xa Netaniya xa di Sumayila faxa. Mixi yo mu a kolonma. Munfe ra i a luma a xa i faxa? Munfe ra a a luxi Yudayakae naxee na i seeti ma e xa yensen ye?» ¹⁶ Axikama xa di Gedalaya naxa Kareya xa di Yoxanan yaabi, «I naxa na raba. I naxan falafe Sumayila xun ma na ki, wule na a ra.»

41

Gedalaya faxa ki

¹ Kike solofere nde, Netaniya xa di Sumayila, Elisama xa mamadi, mange xa kuntigi nde naxan fatanxi mange bonsoe ra, a naxa siga Axikama xa di Gedalaya yire Misipa, a nun kuntigi fu. E to ge e degede yire keren, ² Netaniya xa di Sumayila nun a xa mixi fu, e naxa Axikama xa di Gedalaya faxa santidegema ra. Safan xa mamadi Gedalaya, Babilon mange nu bara naxan doxo mange ra, a faxa na ki ne. ³ Sumayila naxa Yuwifie nun Kalidi soorie birin faxa naxee nu na Gedalaya fe ma.

⁴ Na waxati mixi yo mu a kolon Gedalaya nu bara faxa. Na kuye iba, ⁵ mixi tongo solomasaxan naxa fa kelife Sikemi, Silo, nun Samari. E de xabe nu bixi, e xa dugie iboxi, e fate nu maxabaxi. E fa srexee nun surayi nan na Alatala xa banxi yire. ⁶ Netaniya xa di Sumayila naxa mini Misipa e ralande. E nu na wafe. A naxa a fala e be, «Wo fa Axikama xa di Gedalaya yire.» ⁷ E to taa tagi li, Netaniya xa di Sumayila nun a xa mixie naxa e kon naxaba, e fa e woli kolonyi kui. ⁸ Konso mixi fu naxa Sumayila mayandi, «I naxa muxu faxa, barima donse gbege na muxu yi ra, a ragataxi wula i, alo fundenyi maniyee, ture, nun kumi.» Na kui a mu tin e nun e ngaxakerenyie faxade. ⁹ Sumayila Gedalaya xa mixie furee ragoro kolonyi naxan kui, mange Asa nu bara na ge Isirayila mange Baasa xa fe ra. ¹⁰ Sumayila naxa pama donxoe suxu Misipa, mange xa di ginnee nun mixi gbetee, Babilon soori mange Nebusaradan nu bara naxee taxu Axikama xa di Gedalaya ra. Sumayila naxa e xanin Amonikae xon.

¹¹ Kareya xa di Yoxanan nun soori yareratie naxee nu na a fe ma, e naxa Netaniya xa di Sumayila xa kewali naaxi kolon. ¹² E naxa mixie malan alako e xa Netaniya xa di Sumayila gere. E naxa a li Gabayon xure xungbe yire. ¹³ Sumayila nu mixi naxee suxuxi Misipa, e to Kareya xa di Yoxanan nun soori yareratie to, e naxa seewa, ¹⁴ e naxa keli Sumayila xun ma, e bira Kareya xa di Yoxanan foxo ra. ¹⁵ Netaniya xa di Sumayila nun a xa mixi solomasaxan naxa e gi Yoxanan ya ra, e siga Amonikae yire.

¹⁶ Kareya xa di Yoxanan nun soori yareratie naxa Misipa pama donxoe xanin Gabayon, Netaniya xa di Sumayila nu bara naxee suxu. Geresoe, ginnee, nun mange xa mixie nu na e ya ma. Sumayila nu bara Axikama xa di Gedalaya faxa. ¹⁷ E naxa jere han Kimehami Beteleemu seeti ma. E nu na sigafe Misira boxi ma, ¹⁸ alako e xa e makuya Kalidikae ra. E nu bara gaaxu e ya ra, barima Netaniya xa di Sumayila nu bara Axikama xa di Gedalaya faxa, Babilon mange nu bara naxan ti mange ra.

42

Annabi Yeremi xa marasi

¹ Sōori yareratie, Kareya xa di Yoxanan, Hosaya xa di Yesaniya, nun pama birin keli dimēdie ma, sa dōxo forie ra, e naxa siga ² Annabi Yeremi yire, e a fala a be, «Yandi, i xa i Marigi Alatala maxandi muxu be, yi pama dōnxōe xa fe ra naxan luxi. Singe muxu nu wuya, kōnō yakōsi muxu bara xurun alo i a toxi ki naxe. ³ I Marigi Alatala, a xa kira masen muxu be muxu jereama naxan ma.»

⁴ Annabi Yeremi naxa e yaabi, «N bara a me. N wo Marigi Alatala maxandima wo be alo wo a fala ki naxe. N nōndi birin masenma ne wo be Alatala wo yaabima naxan na.» ⁵ E naxa a fala a be, «Alatala bara findi muxu xa seede fanyi ra, naxan mu seriye kanama. Muxu birama i Marigi Alatala xa masenyi nan fōxo ra a naxan falama muxu be. ⁶ Xa a findi fe jōxunxi ra, xa a findi fe xōrōxōe ra, muxu fama ne muxu Marigi Alatala xui rabatude muxu naxan fenxi i saabui ra. Fe birin sōoneyama ne muxu be xa muxu bira muxu Marigi Alatala waxōnfe fōxo ra.»

⁷ Xi fu to dangi, Alatala naxa masenyi ti Annabi Yeremi be. ⁸ Annabi Yeremi naxa Kareya xa di Yoxanan xili, sōori yareratie, nun pama birin kelife dimēdie ma, sa dōxo forie ra. ⁹ A naxa a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, wo n xēxi naxan fōxo ra. ¹⁰ Xa wo lu yi bōxi ma, n wo xun nakelima ne, n mu wo xun nakanama. Wo luma ne alo sansi n naxan sixi, naxan mu talama sōnōn, barima n naxan nabaxi wo ra, a bara findi nimise ra n be. ¹¹ Wo naxa gaaxu Babilon mange ya ra, naxan wo raserenxi. Wo naxa gaaxu a ya ra, barima won birin na a ra, n mu wo sama a sagoe. Alatala xa masenyi nan na ki. ¹² N kinikinima ne wo ma, a fan fa kinikinide wo ma. A fama ne wo ragbilende wo xa bōxi ma.»

¹³ «Kōnō xa wo a fala, «Muxu tan mu luma be,» xa wo mu wo tuli mati wo Marigi Alatala xui ra, ¹⁴ xa wo a fala, «Ade, muxu sigama ne Misira, gere mu na dennaxe, gere feri fe xui mu mema dennaxe, kaame mu muxu suxuma dennaxe. Muxu xa sabati menni,» ¹⁵ awa na kui Isirayila Marigi Alatala bara a masen Yudaya bōnsōe dōnxōe be, «Xa wo nate tongo sigafe ra Misira, xa wo sa sabati na bōxi ma, ¹⁶ santidegema wo lima ne naa, wo gaaxuma naxan ya ra. Kaame wo suxuma, wo kōntōfilixi naxan na. Wo faxama ne Misira bōxi ma. ¹⁷ Naxan birin nate tongoma sabatife ra Misira, e birin faxama ne santidegema, kaame, xa na mu a ra fure paaxi ra. Mixi yo mu kisima, mixi yo mu ratangama na paxankate ma n fama naxan dōxōde e ma. ¹⁸ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Xa wo sigama Misira, n xōnōma ne wo ma alo n xōnōxi Darisalamukae ma ki naxe. Wo gbaloe nan sōtōma, wo xili findi konbi woyenyi ra, wo yaagi, wo mu yi bōxi to sōnōn.» ¹⁹ Alatala bara a masen wo tan Yudayaka dōnxōe be, «Wo naxa siga Misira de! Wo xa n ma masenyi fahaamu a fanyi ra.»

²⁰ «Wo to n xē wo Marigi Alatala maxandide, wo bara tantan. Wo bara a fala n be, «Muxu Marigi Alatala maxandi muxu be. Muxu Marigi Alatala naxan masenma muxu be, i xa nu na fala muxu be, muxu mu tondima na rabade.» ²¹ To n bara na masenyi ti wo be, kōnō wo mu wama wo tuli matife Alatala xui ra. A naxan masenxi n be wo xa fe ra, wo mu wama na ramefe. ²² Wo xa a kolon a wo na sabati Misira bōxi ma, wo faxama ne santidegema, kaame, xa na mu a ra fure paaxi ra.»

43

Annabi Yeremi xaninfe Misira

¹ Annabi Yeremi to ge Marigi Alatala xa masenyi tide pama be, alo Alatala a yamarixi ki naxe, ² Hosaya xa di Asaraya, Kareya xa di Yoxanan, nun yete igboe gbetee, e naxa a fala Annabi Yeremi be, «I wule! Muxu Marigi Alatala mu i xexi a falafe ra wo naxa sabati Misira. ³ Neriya xa di Baruki tan na i tutunfe alako i xa muxu lu Kalidikae sagoe, e xa muxu faxa, xa na mu a ra e xa muxu xanin Babilon.»

⁴ Kareya xa di Yoxanan, soori yareratie, nun pama, e naxa tondi Marigi xa yaamari ra lufe Yudaya boxi ma. ⁵ Kareya xa di Yoxanan nun soorie yareratie naxa Yudaya pama donxoe xanin Misira, naxee nu bara gbilen Yudaya kelife pamance ma e nu yensenxi dennaxe. ⁶ E naxa xemee, ginnee, dimedie, mange xa di ginnee, nun mixi birin xanin, soori mange Nebusaradan naxee taxuxi Axikama xa di Gedalaya ra, Safan xa mamadi. Annabi Yeremi nun Neriya xa di Baruki fan nu na e ya ma. ⁷ E to tondi e tuli matide Alatala ra, e naxa pama birin xanin Misira boxi ma Tapanxesi.

⁸ Alatala naxa a masen Annabi Yeremi be Tapanxesi, ⁹ «Geme xungbe ndee sa Misira mange xa buntunyi tima dennaxe Tapanxesi. I xa na raba Yudayakae ya xori, ¹⁰ i fa yi masenyi ti e be: «N tan Isirayila Marigi Alatala a niyama ne n ma konyi Babilon mange Nebukadansari xa a xa kibanyi ti be yi geme noxunxie fari, ¹¹ a fama Misira gerede temui naxe. Na kui naxee lan e xa faxa, nee faxama ne. Naxee lan e xa suxu, nee suxuma ne. Naxee lan e xa soxo santidegema ra, nee soxoma ne. ¹² N te sama ne Misira xa kuyee xa banxie. Nebukadansari e ganma ne, a kuyee xaninma ne. A no Misira ra alo xuruse demadonyi noma xa dugi ra ki naxe, a fa keli bojesa kui. ¹³ A kuye batudee kanama ne Beti Semesi Misira boxi ma, a Misira kuyee xa banxie ganma ne te ra.»

44

Misira xa xunnakane

¹ Masenyi naxan tixi Annabi Yeremi be Yuwifie xa fe ra, naxee bara sabati Misira boxi ma, Migidoli, Tapanxesi, Nofi, nun Patiroso taa kui: ² «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo bara a to n paxankate naxan doxo Darisalamu nun Yudaya taa birin ma. To menni birin kanaxi, mixi yo mu na. ³ Na rakelixi e xa fe jaaxie nan ma, e n naxono naxan na, alo surayi bafe serexe ra kuyee be, a nun kuyee batufe, wo tan nun wo babae mu naxee kolon. ⁴ N bara n ma konyi namijonmee xee wo yire temui birin a falafe ra wo naxa yi kewali raba n naxan xonxi. ⁵ Kono e mu na ramexi, e mu e tuli matixi na masenyi ra. E mu gbilenxi e xa fe jaaxi foxo ra, e mu baxi surayi ganfe e xa kuyee be. ⁶ N ma xone bara yensen Yudaya taee nun Darisalamu xa kirae ma, dennaxe findixi gbaloe ra alo wo a toma ki naxe to.»

⁷ «Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Munfe ra wo na yi fe jaaxi rabafe wo yete ra? Wo na a niyafe xemee, ginnee, dimedie, nun diyore keren mu luma Yudaya boxi ma. ⁸ Wo na n naxonofe wo xa surayi serexe ra wo naxan bama kuyee be Misira boxi ma, wo wo gi dennaxe. Na kui wo fama ne yaagi sotode si birin tagi naxee na duniya. ⁹ Wo bara neemu wo babae xa fe jaaxie ra, Yudaya mangee xa kewali kobie ra, e xa ginnee xa fe jaaxie ra, wo xa fe jaaxie nun wo xa ginnee xa

fe ꝓaaxie ra, e naxan nabaxi Yudaya bɔxi ma nun Darisalamu kirae xɔn? ¹⁰ Han to e mu e yete ragbilenxi n ma, e mu gaaxuxi n ya ra, e mu biraxi n ma seriye nun n ma yaamarie fɔxɔ ra n naxan fixi wo nun wo babae ma.»

¹¹ «Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala bara a masen, n bara nate tongo fe ꝓaaxi rabafe ra wo ra, n xa Yudaya birin sɔntɔ. ¹² Yudayaka dɔnxɔe naxee bara nate tongo sabatife ra Misira bɔxi ma, e birin faxama ne naa santidegema nun kaame a niyama ne e xili xa findi konbi woyenyi ra, e xa gbaloe nun yaagi sɔtɔ. ¹³ N fe rabama ne mixie ra naxee sabatixi Misira bɔxi ma, alɔ n naxan nabaxi Darisalamu santidegema, kaame, nun fure ꝓaaxi ra. ¹⁴ Mixi naxee e gixi Misira kelife Yudaya, keren mu kisima. E nu wama gbilenfe Yudaya bɔxi nan ma, kɔnɔ e mu gbilenma sɔnɔn, fo mixi keren keren.»

¹⁵ Xeme birin naxee nu a kolon e xa ginɛe nu surayi bama serexe ra ala gbete be, nun ginɛe naxee nu na na malanyi kui, nun pama naxan nu sabatixi Misira bɔxi ma Patiroso taa kui, e naxa Annabi Yereimi yaabi, ¹⁶ «Muxu mu wama muxu tuli matife yi masenyi ra i naxan masenxi Alatala xili ra. ¹⁷ Muxu wama birafe muxu xa masenyi nan fɔxɔ ra. Muxu wama surayi bafe serexe ra Koore Mange Gine nan be, muxu wama minse fan bafe serexe ra a tan nan be, alɔ muxu nun muxu babae, a nun muxu xa mangee nun kuntigie a rabaxi ki naxe Yudaya xa taae nun Darisalamu kui. Na waxati baloe nu na muxu yi ra a fanyi ra, muxu nu seɛwaxi, tɔɔre yo mu nu na. ¹⁸ Kɔnɔ kabi muxu naxa ba surayi nun minse bafe serexe ra Koore Mange Gine be, se birin naxa ꝓɔn muxu yi ra bafe gere nun kaame ra.» ¹⁹ Ginɛe man naxa a fala, «Muxu to nu surayi nun minse bama serexe ra Koore Mange Gine be, muxu xa mɔrie nu tinma muxu xa taami yailan Mange Gine misaali ra, muxu xa minse ba serexe ra a be.»

²⁰ Annabi Yereimi naxa pama birin yaabi, xeme nun ginɛe, ²¹ «Wo surayi naxan ganxi Yudaya taae kui nun Darisalamu, wo tan nun wo babae, wo xa mangee nun wo xa kuntigie, nun pama birin, Alatala mu kolon sɔtɔ xe na ma? Na fe mu luxi xe a bɔne kui? ²² Alatala mu nu nɔma tinde wo xa fe ꝓaaxie nun wo xa fe xɔnxie ra wo nu luma naxan naba ra. Na kui wo xa bɔxi bara kana, a findi gbaloe yire ra. Wo bara yaagi sɔtɔ, wo xa mixie bara fara alɔ wo a toma ki naxe to. ²³ Na birin nabaxi ne barima wo bara surayi gan serexe ra, na findi yunubi ra Alatala mabiri. Wo mu tin Alatala xui suxude, wo mu tin ꝓereɛe a xa seriye, a xa yaamari, nun a xa marasi fɔxɔ ra. To lɔxɔe wo yi tɔɔre sɔtɔxi na nan ma.»

²⁴ Annabi Yereimi man naxa a fala pama nun ginɛe be, «Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, wo tan Yudayaka naxee faxi Misira bɔxi ma. ²⁵ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo tan nun wo xa ginɛe bara nate tongo wo xa wo yete waxɔnfe raba. Wo bara a fala, «Muxu wama muxu xa laayidi rakamalife, muxu xa surayi nun minse ba serexe ra Koore Mange Gine be.» Awa, yakosi wo fama na birin nabade alɔ wo a fala ki naxe. ²⁶ Na kui, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, wo tan Yudayaka naxee sabatixi Misira bɔxi ma. «N bara n kali n xili binye ra, n tan Alatala, Yudayaka yo naxan sabatixi Misira, a mu n xili falama sɔnɔn, a mu a falama Alatala ꝓiꝓe. ²⁷ N ꝓɔxɔ sama ne e xɔn ma alako e xa ꝓaxankata, e naxa heeri yo sɔtɔ. Xeme Yudayaka naxee birin na Misira, e fama ne faxade gere nun kaame ra. ²⁸ Keren keren naxee mu faxama naa, nee kelima ne Misira gbilenfe ra Yudaya. Kɔnɔ naxee birin kelixi

Yudaya alako e xa sabati Misira boxi ma, e fama ne a kolonde masenyi naxan kamalima, n gbe, xa na mu a ra e gbe.»²⁹ Alatala xa masenyi nan na ki. Tonxuma nan ya alako wo xa a kolon n wo jaxankatama ne, n ma masenyi birin kamalima ne. ³⁰ Alatala xa masenyi nan ya: N Misira mänge Hofora luma ne a yaxuie sagoe, naxee wama a faxafe. N a rabama ne alɔ n Yudaya mänge Sedekiya luxi Babilon mänge Nebukadansari sago ki naxe, naxan bara wa a faxafe.»

45

Annabi Yeremi xa masenyi Baruki be

¹ Yudaya mänge Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya je naani nde, Neriya xa di Baruki to Annabi xa masenyi sebe kitaabui kui, Annabi Yeremi naxa a fala Baruki be, ² «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya i tan Baruki be, ³ I bara a fala, «Toore na n be, barima Alatala bara fe xoxoxe doxo n xun ma. N bara tagan a mayandide, malabui yo mu na n be.»

⁴ «Alatala naxa a masen n be n xa yi woyenyi fala i be, «I bara a to, n naxan birin yailanxi, n na birin kanama ne. N naxan birin sixi, n na birin talama ne. N na birin nabama ne yi boxi ra. ⁵ Awa, i tan i wama munse xon? I naxa fe tofanyi fen, barima n fama ne dunipa birin jaxankatade. N naxan nabama i be, na nan ya: I sigama dede, n i luma ne simaya kui. Alatala xa masenyi nan na ki.»

46

Masenyi Misira be

¹ Alatala xa masenyi nan ya sie xa fe ra:

² «Masenyi nan ya Misira xa fe ra.

Masenyi nan ya Misira mänge Neko xa soorie xa fe ra, naxee nu na Efirati xure seeti ma Karakemisi, Babilon mänge Nebukadansari e bonbo temui naxe, Yosiya xa di Yehoyakimi, Yudaya mänge xa mangeya je naani nde.»

³ «Wo soori makantase lanmadie nun a xungbee tongo. Wo xa wo maso gere xili ma.

⁴ Wo xa soe doxo see yailan.

Soe ragimae, wo xa te soe fari.

Xunyi makantase xa lu wo yi ra,

wo xa tanbee suxu wo yi ra,

wo xa sanyi makantase sa wo sanyie ma.»

⁵ «Munse dangife?

E na serenfe gaaxui ra, e na gbilenfe xanbi.

E xa senbemaie bara bira, e na gbilenfe e gi ra gaaxui kui. Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ Senbemaie mu kisima, suusa mixie mu e ratangama.

E birin birama ne koola ma Efirati xure de ra.»

⁷ Nde tema alɔ Nili xure, naxan ye banbaran xe?

⁸ Misira nan tefe alɔ Nili xure naxan ye banbaran xe.

A bara a fala,

«N tema ne dunipa birin ma,

n xa taa birin kana, n xa jamae sonto.

⁹ Soe ragimae, wo te!

Soori ragisee, wo xa gere ti senbe ra!
Etiyopikae nun Putikae gbangbalanyie,
wo xa mini wo xa soori makantasee ra!
Lidikae, wo xa mini xalie ra!

¹⁰ Mange Alatala xa gberoxoe loxoe nan ya.

Marigi a gberoxoma ne a yaxuie ma santidegema ra.

E wuli raminima ne,

a findi serexe ra Mange Alatala be jamanε ma naxan na koola ma Efirati mabiri.

¹¹ Misiraka dimedie, wo xa te Galadi mabiri seri fende,
konε na mu noma wo rayalande.

¹² Dunija birin bara wo xa yaagi to,

e bara wo xui me,

barima wo xa soorie na e ya isofe e bore ra,

e birin bara bira.

¹³ Alatala xa masenyi nan na ki

Babilon mange Nebukadansari xa gere Misira xili ma.»

¹⁴ «Wo xa na masenyi ti Misira boxi ma.

Migidoli xa na me, Nofi nun Tapanxesi xa na me.

Wo xa a fala, «Wo keli, wo xa geresose rafala,
barima santidegema kanyie bara wo rabilin!»

¹⁵ Munfe ra wo xa soorie mu noma e yaxuie ra?

E mu noma barima Alatala nan e rabirafe.

¹⁶ Soori wuyaxie bara bira.

E bara gbilen a fala ra,

«Won xa gbilen won xonyi,

won ma mixie na dennaxe,

alako won xa won makuya gere jaaxi ra.»

¹⁷ Menni e fama ne a falade,

«Misira mange senbe mu na,

a woyenna ne tun, konε a mu fata gere sode.»

¹⁸ «Mange Alatala xa masenyi nan ya,

N jipe.

Naxan senbe gbo alo Taboro geya,

naxan senbe gbo alo Karemele geya baa seeti ma,

a na fafe.

¹⁹ Misirakae, wo xa kote yailan sigafe ra konyiya kui.

Nofi findima ne gbaloe yire ra,

a ganma ne, a xa mixi yo mu kisima.

²⁰ Misira maniya ninge tofanyi ra,

konε tugitugi jaaxi na fafe kelife koola ma a xili ma.

²¹ Misira xa soori xonee,

naxee gere soma kobiri xa fe ra,

e fan gbilenma ne Misira foxo ra e siga e gi ra.

Na gbaloe gbo e be,

e mu noma na jaxankate ra.

²² Misira a gima ne alo boximase a yaxuie ya ra,

naxee fama senbe ra,

alɔ beera kanyi naxee fama wondi sɛgɛde.

²³ Alatala xa masenyi nan ya:

E fama nɛ na wondi sɛgɛde, hali a sɛnbɛ gbo.

E nɔma nɛ na ra barima e wuya alɔ tugumie.

²⁴ Misira bara yaagi,

e bara lu ɲamane sagoe naxan na kɔɔla ma.»

²⁵ Isirayila Mange Alatala bara a masen,

«N fama nɛ Amon Tebeseka ɲaxankatade.

N fama nɛ Misira mange,

a xa alae nun a xa kuntigie halakide.

N mixi birin tɔɔrɔma nɛ naxee xaxili tixi Misira mange ra.

²⁶ N nee luma nɛ e yaxuie sagoe,

naxee wama e faxafe,

alɔ Babilɔn mange Nebukadansari nun a xa mixie.

Na dangi xanbi, mixi man sabatima nɛ Misira bɔxi ma.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

²⁷ «I tan, n ma konyi Yaxuba, i naxa gaaxu.

Isirayila, i naxa sɛrɛn,

barima n i rakisima nɛ ɲamane makuye ma.

N i bɔnsɔɛ raminima nɛ e xa konyiya kui.

Yaxuba bɔnsɔɛ gbilenma nɛ,

e fa lu bɔɲesa kui e yaxuie xanbi.

²⁸ Alatala xa masenyi nan ya:

I tan, n ma konyi Yaxuba, i naxa gaaxu,

barima n si birin sɔntɔma nɛ n wo rayensen yɛ dɛnnaxɛ.

Kɔnɔ n mu i tan sɔntɔma.

N i ɲaxankatama a sɛriyɛ ki nan gbansan ma,

barima n mu nɔma nɔndi kiiti lude na.»

47

Masenyi Filisitakae be

¹ Alatala bara yi masenyi ti Annabi Yeremi be

Filisitakae xa fe ra beenu Misira mange xa Gasa gere.

² «Alatala xa masenyi nan ya:

Mixi fama nɛ kelife kɔɔla ma
naxee luxi alɔ ye xungbe xure kui,

naxan banbaranma, a fa taae kana.

Taakae birin e wa xui raminima nɛ.

³ Soe nun sɔɔri ragisee xui na taa li,

babae mu e xa die malima,

sɛnbɛmae mu sɛnbetaree malima.

⁴ Filisitakae gbaloe lɔxɔɛ bara a li.

Tire nun Sidɔn mu Filisitakae xa mali sɔtɔma sɔnɔn,

barima Alatala bara e sɔntɔ a nun Kafatorokae.

⁵ Gasa bara kana, Asikalɔn bara a sabari.»

«Mixi naxee luxi fili ma,

wo wo yetɛ maxabama sunnunyi kui han mun tɛmui?

⁶ Wo a falama, «Alatala xa santidɛgɛma walima han mun tɛmui?

A raso a tɛɛ kui, i bɔɲɛ magoro!»

7 N xa a fala wo be, a santidegema malabuma di?
Alatala nan a yamarixi,
a xa siga han Asikalon baa de ra.
A xa wali nan na ki.»

48

Masenyi Mowabakae be

- 1 Isirayila Mange Alatala xa masenyi nan ya:
«Naxankate na Nebo be, na taa bara kana.
Yaagi na Kiriyatayimi be, na taa bara suxu,
a xa yire makantaxi bara findi gbaloe magaaxuxi ra.
2 Matoxe mu na Mowaba be sonon.
Xesibonkae luma sunnunyi nan kui.
Ndee naxe, «Won xa a rajon duniya mixie tagi.»
Wo tan xaxilitaree, wo fan ma fe jonma ne,
santidegema na wo foxo ra.
3 Xoronayimi gbelegbelema ne,
a birin bara bira, a birin bara kana.
4 Mowaba bara kana, a xa die e wa xui raminima.
5 E tema ne Luxiti geya fari wa ra.
Wa xui mema ne Xoronayimi kira xon gbaloe xa fe ra.
6 Wo wo gi, wo xa wo nii ratanga,
wo xa wo noxun wula i.
7 Wo tan naxee wo xaxili tixi wo xa naafuli ra,
wo fan suxuma ne.
Kemosi soma ne konyiya kui,
a nun a xa serexedubee nun a xa kuntigie.
8 Taa yo taa fama ne kanade, keren mu kisima.
E xa daaxae fan kanama ne Alatala xa yaamari saabui ra.
9 Mowaba xa a gi alo xoni naxan jereama koore na.
A xa taae fama ne kanade, mixi yo mu luma naa.
10 Danke na mixi be naxan mu Alatala xa wali rabama.
Danke na mixi be naxan mu a xa santidegema rawalima.»
- 11 «Kabi a dimedi temui, Mowaba bara lu bonesa kui,
mixi yo mu a tooro,
mixi yo mu a rasoxi konyiya kui.
Kabi temui xonnakuye a naxa lu a yete ra.
12 Alatala xa masenyi nan ya:
Konoxe na fafe, mixie a tooroma ne, e a xun nakana.
13 Mowaba yaagima ne Kemosi xon ma,
alo Isirayila yaagixi Beteli xon ma ki naxe.
Singe Isirayila xaxili nu tixi Beteli ra.
14 Wo noma a falade di,
«Gbangbalanyi nan muxu ra,
soori gali na muxu yi ra?»
15 Mowaba bara kana, a xa taae na ganfe,
a xa segetalae bara faxa.
Mange xa masenyi nan na ki,
naxan findixi Mange Alatala ra.»

16 «Mowaba xa gbaloe na fafe,
a gbe mu luxi a xa tɔɔɔ a jaaxi ra.

17 Mowaba doxoobooree, wo yo a ma.
Wo tan naxee a kolon, wo xa maxorinyi ti,
«Munse a niyaxi Mowaba xa mangeya magaaxuxi xa kana?»

18 Dibon, wo wo magoro, wo xa lu boxi ma,
barima naxan Mowaba kana,
a fama ne wo xa yire makantaxie fan foxo ra.

19 Arowerikae, wo mame ti kira de ra,
wo xa gi mixi maxorin, «Munse niyaxi?»

20 Mowaba bara yaagi a jaaxi ra.
Wo xa gbelegbele,
wo xa a fala Arinon xure de ra,
a Mowaba bara kana.»

21 «Kiiti bara jamane li naxan na Xolon, Yaseri, Mefaati,

22 Dibon, Nebo, Beti Dibilatayima,

23 Kiriyatayimi, Beti Gamulu, Beti Meyoni,

24 Keriyoti, Bosara, nun Mowaba taa birin,
naxee makore, naxee makuya.

25 Mowaba senbe bara kana, Mowaba bara bira.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

26 «Mowaba bara a yete igbo Alatala ma.
Na nan na ki fo a xa bira
alo mixi siisixi naxan na boxunfe.
A xa lu na yaagi kui.

27 Wo mu yoxi xe Isirayilla ma?

Wo bara a to muje ti ra?

Munfe ra wo yoma a ma?

28 Mowabakae, wo xa wo gi,
kelife wo xa taae kui sigafe ra geyae fari.
Wo xa lu alo ganbe naxan a tee sama geme longori ra.

29 Muxu bara Mowaba xa yete igboja kolon.

A boje gbo, a laxi a yete ra,
a mu wama marasi xon, a sondonyi mu fan.

30 Alatala xa masenyi nan na ki.»

«N a xa yete igboja kolon,
konon a mu findima a ra.

A xa woyen xungbe mu kamalima.

31 Na nan a ra Mowaba mu rafanxi n ma.

N mu noma woyen fanyi falade a xa fe ra,
n ma woyenyi xorocho Kire Xaresetikae xa fe ra.

32 N bara kinikini sansi bilie ma naxee na Sibima,
sigafe Yaaseri ma.

Wo xa sansie bara Yaaseri baa li, e bara dangi na ra,
konon mixi ndee bara na birin kana.

Wo mu na weni bogi toma sonon.

33 Nelexinyi nun seewe mu luma wo xa daaxae sonon.

Seewe bara non Mowaba boxi ma.

Weni mu yailanma nelexinyi ra sonon.

Gere sɔnɔɔe gbansan nan luma naa.

³⁴ Xesibɔn xa sɔnɔɔe Eleyale lima ne,
Yahasikae na me.

Kelife Sowari ma, sa dɔɔɔ Xoronayimi ra han Egelati Selisiya, e birin
na wa xui mema ne, barima Nimirin xa xuree bara xori.

³⁵ Alatala xa masenyi nan ya:

N wama Mowaba raɔɔnfe ne
a nun mixi naxan birin tema kuyee batude yire itexie fari.

³⁶ N bɔɔe tɔɔɔma ne Mowaba be,
n bɔɔe tɔɔɔ Kiriya Xaresetikae be,
barima e harige bara kana.

³⁷ E bara e xunyi bi, e bara e de xabe maxaba,

e bara e fate yati maxaba,
e bara sunnun donma ragoro e ma sunnunyi kui.

³⁸ Mowaba banxi birin bara findi ɔɔn yire ra,
barima n bara e kana alo feɔe fori.

Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁹ Wo xa wo xui ite, Mowaba bara gaaxu,
e bara lu yaagi kui, e dɔɔɔboore birin bara yo e ma.»

⁴⁰ Alatala bara a masen,

«A ɔɔɔema ne koore ma alo sege, a fa goro Mowaba xun ma.

⁴¹ Keriyoti bara suxu,
a xa yire makantaxie bara kana.
Mowaba senbemaɔe bɔɔeɔe bara lu
alo gine naxan na di barife.

⁴² Mowaba kanama ne, a mu findima si ra sɔɔnɔn,
barima a bara a yeɔe igbo Alatala ma.

⁴³ Gaaxui luma ne Mowaba be,
a bira yili kui, a suxu gantanyi ra.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁴⁴ «Naxan a gima gaaxui ra, a birama ne yili kui.

Naxan nate yili ra, a suxuma ne gantanyi ra,
barima Mowaba ɔaxankata waxati bara a li.

⁴⁵ Gi mixie tima ne Xesibɔn fari, barima e senbe bara ɔɔn.
Te bara so Xesibɔn, a Mowabaka mixi ɔaxaxie xun nakanama ne.

⁴⁶ Gbaloe na Mowaba be.

Kemosikae bara loe,
e xa die bara siga konyiya kui.

⁴⁷ Kɔɔn n Mowabakae ragbilenma ne waxati raɔɔnyo.

N bara na nate tongo Mowaba xa fe ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

49

Masenyi Amonikae, Edonkae,

Damasikae, Kedarikae, nun Elamakae be

¹ Alatala bara a masen Amonikae xa fe ra:

«Di mu na Isirayilakae be?

Ke tongomae mu na e be?

Munfe ra Amoni mange Gadi boxi sɔɔɔxi,

a xa mixie fa lu na taa kui?»

² Alatala xa masenyi nan ya:

«Lɔxɔɛ fama a lide,
n fama nɛ Raaba gereɗe Amoni bɔxi ma.
A findima gbaloe yire nan na,
taa naxee na a rabilinyi e birin gan.
Na waxati Isirayila man bɔxi masɔtɔma nɛ
naxan nu bara ba a yi ra.

³ Xesibɔn, wo xa wa Ayi bɛ naxan bara kana.
Raabakae, wo xa wa, wo xa sunnun donma ragoro wo ma,
ɲɔn fe bara a li.

Wo xa wo gi tete fari,
barima wo xa mangɛ bara xanin konyiya kui, a nun sɛrɛxɛdubɛɛ nun
kuntigie.

⁴ Munfe ra wo xaxili tixi wo xa laakɔɛ wali ra?

Munfe ra wo laxi wo yete xa naafuli ra, matandilae?

Wo a falama, «Nde nɔma won na?»

Kɔnɔ wo sɛnbɛ fama nɛ kanade.

⁵ Mange Alatala xa masenyi nan ya:

N fama nɛ wo magaaxude
a nun wo rabilinyi.

Wo birin xaninma nɛ, mixi keren mu kisima.

⁶ Na dangi xanbi, n man Amonikae xun nakelima nɛ.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁷ Masenyi nan ya Edonkae bɛ:

Mangɛ Alatala bara a masen,

«Lɔnni mu na Teman sɔnɔn?

Marasi bara ɲɔn a xa die ya ma?

Fahaamui bara kana?

⁸ Wo wo gi, wo xa wo kobe raso.

Dedankae, wo xa wo nɔxun geyae fari,

barima n fama nɛ Esayu xa gbaloe ra.

A ɲaxankata waxati bara a li.

⁹ Naxee fama wo xa bogise bade, e mu sese luma naa.

Naxee fama wo mupade,

e se birin kanama nɛ alo e wama a xɔn ma ki naxɛ.

¹⁰ N fama nɛ se birin bade Esayu yi ra.

A mu nɔma a nɔxunde, barima n na yire birin kolon.

A bɔnsɔɛ, a ngaxakerenyie, nun a dɔxɔbooree,

e birin xun nakanama nɛ, e birin lɔɛ.

¹¹ Wo xa kiridie lu na, n tan nan fama e balode.

Wo xa kaape ginɛɛ xa e xaxili ti n tan nan na.

¹² Alatala bara a masen:

Hali naxan mu fe ɲaaxi rabaxi, a fama nɛ tɔɔrɔde.

Wo tan naxee fe ɲaaxi rabaxi, a mu lanma xɛ wo fan xa tɔɔrɔ?

Wo tɔɔrɔma nɛ.»

¹³ Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara n kali n yete ra,

Bosara kanama nɛ, a yaagi sɔtɔ.

Bosara nun a rabilinyi danke nan sɔtɔma,

naa fa findi gbaloe yire ra.»

14 Alatala bara xibaaru fi n ma,
a bara xεεrae xεε si birin ma:
«Wo xa fa, wo xa wo malan,
wo xa gere ti.»

15 A naxe Edonkae be, «N bara wo xurun sie ya ma,
wo bara yaagi soṭo adamadie tagi.

16 Wo xa yete igboṇa, wo xa boṇete bara wo yanfa.
Wo tan naxee sabatixi geyae fari,
wo tan naxee xa banxie na yire itexi alo sege tee,
n wo rabirama ne.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

17 «Edon findima ne gbaloe yire ra.

Dangi mixie de ixarama ne,
e kaaba na naxankate tofe ra.

18 Alatala bara a masen wo be,
wo xun nakanama ne
alo Sodoma nun Gomora xun nakanaxi ki naxe.
Mixi yo mu luma naa soṇon.

19 N luma ne alo yete naxan kelima Yuruden xure fe ma,
a siga sube fende yire gbete.

N Edon kerima ne a xonyi, n fa mange sugandixi ti naa.
Nde maniya n na? Nde n nasima?

20 Na kui wo xa a rame
a Alatala nate naxan tongoxi Edon nun Temankae xili ma.
A e xaninma ne alo xurusee, a fa e xonyi kana.

21 Dunjina birin fama ne e xa bire kolonde,
na xibaarui rayensen ye han Xulunyumi baa yire.

22 Na loxoe e yaxuie maniyama sege nan na
naxan jereṇa koore ma e matofe ra,
e fa dusu Bosara xun na.

Na loxoe Edon senbemaie luma ne
alo gine naxee na di barife.»

23 Masenyi, naxan masenxi Damasi be, na nan ya:

«Xamata nun Arapadi bara yaagi,
barima e bara xibaaru naaxi me.
E boje bara ramaxa alo moṇonyi naxan na baa ma,
naxan mu noma a raxarade.

24 Damasi senbe bara jon, a wama a gife gaaxui kui.
Kontofili nun toore bara a suxu alo gine naxan na di barife.

25 Na taa tofanyi n nu jalexinxi naxan na,
na bara findi taa rabepinxi ra?

26 Na loxoe, naa fonikee birama ne taa kui,
naa soorie fan dundu.

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

27 N te sama ne Damasi tete ma,
Ben Hadada xa yire makantaxi gan.»

28 Masenyi nan ya Kedari nun Xasori xa mangeya xa fe ra,

Babilon mange Nebukadansari naxan gerexi:

Alatala bara a masen,

«Wo keli, wo xa Kedari gere.

Wo xa pamanε kana naxan na fuge ra.

²⁹ Wo xa e xa kiri banxie, e xa xurusee,
e xa kote birin, nun e xa ɲoxomεe suxu.

Wo xa a fala e be,

«Fe xoxoxε na wo life yire birin.»

³⁰ Alatala xa masenyi nan ya:

Xasorikae, wo xa wo gi,

wo xa yili ge wo wo ɲoxunma dennaxe,

barima Babilon mange Nebukadansari bara nate tongo wo xa fe ra,
a bara a janige a xa wo gere.»

³¹ Alatala bara a masen,

«Wo keli, wo xa si nde gere naxan boɲe saxi.

A xa naadeε mu balanxi, a yiree mu makantaxi.

A na a kerenyi nan ma.

³² Wo fama ne e xa ɲoxomεe nun e xa xuruse wuyaxie sotode.

Yi mixi naxee e de xabe seeti bima,

n e ralεema ne foye kui, e xa tɔɔɔ yire birin.

³³ Xasori findima ne wulai bare yire ra, gbaloe na dennaxe.

Mixi yo mu sabatima menni sɔnɔn.»

³⁴ Alatala nan yi masenyi tixi Annabi Yeremi be Elama xa fe ra

Yudaya mange Sedekiya xa mangeya fole temui:

³⁵ Mange Alatala bara a masen,

«N Elama xa xali kanama ne, naxan findixi a senbe ra.

³⁶ N gere tima ne a be yire birin,

n xa a ralε foye kui.

Na gere dangi xanbi, si birin fama ne gi mixi nde sotode kelife Edon.

³⁷ N fama ne Elamakaε raserende e yaxuie ya ra

naxee wama e faxafe.

N e ɲaxankatama ne n ma xone kui,

n ma santidegema fa e birin sɔntode.

Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁸ N ma kibanyi luma ne Elama,

n e xa mange nun e xa kuntigie faxa.

Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁹ Kɔnɔ waxati donxεe ra,

n man Edonkaε ragbilenma ne kelife konyiya kui.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

50

Masenyi Babilon be

¹ Alatala xa masenyi a naxan fixi Annabi Yeremi ma Babilonkaε xa fe ra,
naxee na Kalidi boxi ma.

² «Wo xa a fala si birin be, wo xa e rakolon a ra,

wo xa tɔnxuma ti na xa fe ra, wo naxa a ɲoxun.

Wo xa a fala, «Babilon bara suxu,

a xa ala kuye Beli nun Merodaki bara yaagi, e bara gaaxu,

3 barima si nde kelife koola ma, na tefe e xili ma.
Si nan a ra naxan findixi gbaloe raba ra,
mixi yo, sube yo, sese mu luxi sɔnɔn, e birin bara e gi.»

4 Alatala xa masenyi nan ya:
«Na waxati Isirayilakae nun Yudayakae gbilenma ne.
E fama ne wa ra, e e Marigi Alatala fen.

5 E maxɔrinyi tima ne Siyon xa fe ra,
e e xunti naa ra.
«Won xee, won xa saate xiri won nun Alatala tagi,
saate naxan mu neemuma won na sɔnɔn.»

6 N ma pama nu luxi ne alo xuruse loexie.
E kantamae bara e raloe geyae fari.
E nu te, e nu goro, e mu a kolon e na dede.

7 Naxee na e to, e e tooro.
E yaxuie bara a fala, «Muxu foxi mu a ra.
E yi sotoxi ne barima e bara yunubi raba Alatala ra,
naxan nu bara tinxinyi masen e be,
e babae xaxili nu tixi naxan na.»

Alatala xa masenyi Isirayilakae be

8 «Wo wo gi, wo xa mini Babilon,
wo mini Kalidi boxi ra.
Wo xa lu alo sikote naxan tixi xurusee ya ra.

9 N tan yati sie rakelima ne Babilon xili ma, kelife koola ma.
E fama ne gere xorochoe tide e be.
E xa tanbee senbe gbo, e xa gere sɔneyama ne.

10 Kalidi boxi fama ne kanade,
e yaxuie fa e waxonse tongode.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi Babilon be

11 «Iyo, wo xa seewa, wo xa jlexin,
wo tan naxee bara n ke xun nakana.
Iyo, wo xa tungan alo ningee,
wo xa wo xui ramini alo soee.

12 Wo nga bara yaagi,
naxan wo barixi a bara lu yaagi kui.
A bara findi si donchoe ra,
a xa boxi bara findi gbengberenyi ra, yire maxaraxi ra.

13 Alatala bara xono a ma,
a xa boxi mu rasabatima sɔnɔn.

A bara findi gbaloe yire ra.
Mixi naxan ne dangima naa,
na kanyi de ixarama ne,
e kaaba na gbaloe ma.»

Alatala xa masenyi Babilon yaxuie be

14 «Wo xa ti Babilon ya ra gere ki ma.
Xali kanyie, wo xa tanbee woli e ma.
Wo xa gere ti senbe ra,
barima a bara yunubi raba Alatala ra.

15 Wo xa sɔnchoe rate a ma.
A wama a yete nan fife wo ma, a xa banxie bara kana,
a xa tete bara bira Alatala gberochoe saabui ra.
Wo fan xa wo gberocho.

Wo xa a raba a ra alo a a rabaxi wo ra ki naxe.

¹⁶ Wo xa xee sae nun xee xabamae faxa Babilon.
Santidegema xa a niya e birin xa e gi e xonyi ma.

¹⁷ Isirayila luxi ne alo xuruse loxi,
yete bara naxee keru.
Asiri mange nan singe a tooro,
Babilon mange fan fa a halaki a donxoe ra.»

¹⁸ Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala a masenxi,
«N Babilon mange nun a xa pama paxankatama ne
alo n a rabaxi Asiriya mange ra ki naxe.

¹⁹ N Isirayila ragbilenma ne a xonyi,
a xa goore man xa lu Karemele nun Basan,
a xa wasa fe fanyi ra Eframi nun Galadi geyae fari.

²⁰ Alatala xa masenyi nan ya:
Na waxati n dipema ne Isirayila xa yunubie ma,
n dipne Yudaya xa yunubie fan ma,
barima n bara mixi donxoe xa yunubie xafari.»

Alatala xa masenyi Babilon yaxuie be

²¹ «Wo te Meratayimi boxi ma Pekodikae xili ma.
Wo xa e raton, wo xa n ma yaamari birin nakamali.

²² Gere sonxoe na e xa boxi ma, gbaloe na a ra.

²³ Babilon senbema bara kana,
naxan nu luxi alo derema dunjia birin kui.
Yakosi a bara findi gbaloe yire ra.

²⁴ N bara Babilon suxu gantanyi ra a mu naxan toxi.
N bara i to, n bara i masoto barima Ala matandi nan nu i ra.

²⁵ Alatala nan gere soxi Babilon a xa xone kui.

Mange Alatala na walife Kalidi boxi ma.

²⁶ Dunjia birin xa fa Babilon,
wo xa e xa banxie rabi e sansi bogie ragatama dennaxe.
Na birin xa raton, sese naxa lu.

²⁷ Wo xa e xa tuurae birin kon naxaba xuruse kon naxabama dennaxe.
Naxankate na e be, e xa kiiti waxati bara a li.

²⁸ Mixi naxee kelixi Babilon konyiya kui,
e na masenyi tife Siyon,
«Muxu Marigi Alatala bara a gberoxo,
a bara a xa horomolingira gberoxo.»

²⁹ Xali kanyie xa fa Babilon xili ma,
naxee fata tanbe wolide.
Wo xa Babilon nabilin, mixi yo naxa mini.
Wo xa a xa kewali sare ragbilen a ma,
wo xa a raba a ra alo a rabaxi mixi gbete ra ki naxe.
A bara a yete igbo Alatala ma, Isirayila seniyentoe.

³⁰ Na nan a ra a xa fonikee fama birade taa kui,
a xa soorie dundu na temui.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi Babilon be

³¹ «I tan yete igboe,
n xa i paxankata.
I xa kiiti loxoe bara a li.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi

³² «Na yete igboe birama ne, mixi yo mu a rakelima.

N a xa taee ganma ne, n a rabilinyi birin kana.

³³ Mange Alatala bara a masen,

Isirayilakae nun Yudayakae na naxankate kui.

Mixi naxee e rasoxi konyiya kui e tondima ne e rabejinde.

³⁴ Kono e xunsarama senbe gbo, a xili Mange Alatala.

A e xun mafalama ne alako e xa bojesa soto,

Babilonkae xun xa rakana.

³⁵ Santidegema xa Kalidikae faxa,

a xa Babilonkae, e xa kuntigie, nun e xa karamoxoe sonto.

³⁶ Santidegema xa e xa namijonme wule falee faxa.

Xaxilitaree nan e ra.

Santidegema xa e xa soorie faxa.

E xa lu gaaxui kui.

³⁷ Santidegema xa e xa soee faxa,

a xa e xa soori ragisee kana.

Santidegema xa e xa soori saraxie faxa.

E xa lu alo ginnee.

Santidegema xa e xa naafuli kana, e xa xanin.

³⁸ E xa xuree xa xori.

Kuye boxi na a ra.

Kuyee nan mixi madaxuma.

³⁹ Na nan a ra wulai subee luma naa,

wulai baree, baratee, nun xoni naaxie.

Mixi yo mu sabatima naa sonon.

⁴⁰ A luma ne alo Sodomu nun Gomora Ala naxan kana.

Mixi mu toma naa, adamadi yo mu sabatima naa.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁴¹ «Nama na fafe kelife koola ma.

Si senbema na a ra, naxan xa mangee na duniya yire birin.

⁴² Xali nun tanbe na e yi ra.

E naaxu, e mu kinikini kolon.

E xui gbo alo moronyi xui.

E jereema soe nan fari, e fata gere ra.

E na fafe Babilon nan foxo ra.

⁴³ Babilon mange to na me,

a senbe naxa kana, a boje naxa gaaxu,

alo gine naxan na di barife.

⁴⁴ N luma ne alo yete naxan kelima Yuruden xure fe ma,

a siga sube fende yire gbete.

N Babilon kerima ne a xonyi, n fa mangee sugandixi ti a xun.

Nde maniya n na? Nde n nasima?

Nde noma n natondide?

⁴⁵ Na kui wo xa wo tuli mati Alatala xa nate ra,

a naxan tongoxi Babilon xili ma,

a naxan janigexi Kalidi xa boxi xa fe ra.

A e xaninma ne alo xurusee, a fa e xonyi kana.

⁴⁶ Duniya na a kolon a Babilon bara suxu,

e serenma ne, e fa lu gaaxui kui.»

51

*Babilon raḥṇyi**Alatala xa masenyi*

¹ Alatala bara a masen,

«N turunnaade xεεma ne Babilon xili ma,

² turunnaade naxan findixi a yaxuie ra.

E fama ne a rayensende foye kui,

e a harige birin ba a yi ra,

e ti a kanke a yire birin.

³ Xali woli xa a kanke makantase tongo.

A naxa kinikini Babilon segetalae ma, a xa e sonto.

⁴ Kalidika faxaxie toma ne e xa boxi ma yire birin,
e rabiraxi kirae ma, e soxoxi a jaaxi ra.»

⁵ «Mange Alatala mu Isirayila nun Yudaya raboloma,
hali e xa yunubie to bara gbo e ma e xonyi Isirayila seniyentoe ya xori.

⁶ Wo xa keli Babilon boxi ma.

Kankan xa a yete rakisi,

barima Alatala fama ne a gbe joxode,

a e sare ragbilen e ma.

⁷ Singe, Alatala nan nu findixi saabui ra Babilon be,

dunija birin xa jaxankata,

e xa madaxu alo siisilae.

⁸ Kono yakosi a gbe mu luxi a xa bira, a xun xa rakana.

Wo xa a kunfa ba,

wo xa kata seri sotoe a be alako a xa yalan.»

Isirayilakae xa masenyi

⁹ «Won bara kata Babilon rayalande,

kono a mu sooneyaxi.

Won xa a lu naa, won xa siga won xonyi,

barima a xa yunubie bara gbo ye.

¹⁰ Alatala bara won nakisi tinxinyi ra.

Won xa won Marigi Alatala xa kaabanakoe dentegε Siyon.

¹¹ Tanbee yailan, xali sase rafe.

Alatala bara a niya Mede mange boje xa te,

a xa Babilon jaxankata a Marigi be.

Alatala gberoxoe nan na ki a xa horomobanxi xa fe ra.

¹² Wo xa tonxuma rate Babilon xa tete xili ma,

wo xa soorie xa wuya, e xa e yete yailan gere xili ma.

Alatala fama ne a sago rabade,

a a xa nate rakamali Babilonkae xili ma.»

Namijonme xa masenyi

¹³ Wo tan Babilonka naafuli kanyi naxee sabatixi xure de ra,

wo jon waxati bara a li.

¹⁴ Mange Alatala bara a kali a yete xili ra,

«N fama ne soorie ra wo xili ma,

e wuya alo tugumi gali, e fa sonxoe belebele rate.»

¹⁵ Alatala dunija daaxi a senbe nan na,

a xare sa a xa lonni ra,

a koore itala a xa fe kolonyi ra.

16 A na galanyi rabula, tune ye kelima ne koore ma,
nuxui te boxi xun ma.

A seyamakanyi raminima tune,
a foye ramini a kelide.

17 Adamadi findixi xaxilitare nan na naxan mu fahaamui soto,
xema xabui yaagi soto ma ne a xa kuyee saabui ra,
naxee findixi kuye wule jengitaree ra.

18 Se fufafu nan na e ra, lonnila yoma naxan ma.

E fama ne jonde e xa kiiti waxati.

19 Annabi Yaxuba Marigi tan mu na ki xe,
barima Daali mange na a ra naxan xili Alatala Senbema,
naxan a xa jama daa a yete be.

Alatala xa masenyi Isirayila be

20 «I tan findixi n ma geresose nan na,
n sie rayensenma naxan na,

n mangeya xun nakanama naxan saabui ra,

21 n soe nun a ragima xa fe danma naxan na,
n soori ragise kanama naxan saabui ra,

22 n xeme nun gine soto ma naxan na,

n segetala nun ginemedi faxama naxan saabui ra,

23 n xurusee nun a demadonyie rayensenma naxan na,

n xe sae nun e xa ninge rayensenma naxan saabui ra,

n mange nun kuntigie rayensenma naxan na.

24 N sare ragbilenma ne Babilon boxi nun Babilonkae ma,
e xa fe jaxaxie xa fe ra e naxan nabaxi Siyon na.

Alatala xa masenyi nan na ki.

25 N tixi i kanke, i tan mangeya xungbe naxan dunjia xun nakana.

Alatala xa masenyi nan na ki.

N na n xonye italama ne i xili ma,

n i radin tentenyi ra,

n i findi geya ra naxan kui igeli.

26 Tide yo mu luma i ma soton, sese mu tima i xonyi.

I mu findima a ra abadan.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

27 «Wo xa tonxuma rate dunjia ma.

Wo xa gere sara xui ramini sie tagi.

Wo xa keli, gere xa ti Babilon xili ma.

Mangeya birin xa fa kelife Ararati, Mini, nun Asikenasi.

Soori mange xa sugandi wo ya ma,

wo xa soe xa wuya alo tugumi gali.

28 Sie xa fa gere xili ma,

Mede xa mangee nun a xa kuntigie,

a nun e yamarima jamanane naxee ma.

29 Babilon boxi serenma ne toore kui,

barima Alatala xa natte mu kanama.

Na boxi fama ne xun nakanade,

mixi yo mu sabatima menni soton.

30 Babilon xa soorie mu gere tima soton,

e luma e xa yire kantaxie nan kui tun.

E senbe bara jon, e fa luxi ne alo ginee.

E xa banxie birin ganxi, e xa tete naade kanaxi.

³¹ Xεεrae lu ra ne fa ra mange xonyi,
e a fala a be a yaxuie bara dennaxe suxu.

³² E bara xure igiridee suxu,
e bara te so xee ra,
Babilon soorie bara lu gaaxui kui.

³³ N tan Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya,
Babilon taa luxi ne alo lonyi sansi xori boronma dennaxe.
A xa xe xaba temui na fafe.»

Isirayilakae xa masenyi

³⁴ «Babilon Mange Nebukadansari bara won tooo,
a bara won xaxili ifu,
a bara won lu alo beki igeli.
A luxi ne alo sube magaaxuxi naxan bara won don,
naxan luga won na, a won boxun.

³⁵ A fe jaaxi naxan nabaxi won tan Siyonkae ra,
na xa gbilen Babilon ma.
A nii naxee baxi Darisalamu,
na sare xa gbilen Babilonkae ma.»

Alatala xa masenyi

³⁶ Na kui Alatala naxe,
«Wo xa a mato, n fama ne wo xun mafalade,
n fa wo gbe joxode.
N Babilon baa xorima ne, n a xa dulonyie xarama ne.

³⁷ Babilon findima ne yire kanaxi ra wulai baree luma dennaxe.
Mixie mu tinma lude na yire magaaxuxi.

³⁸ A xa nama xaaxexi alo yetee,
e e xui raminima alo yete yore,

³⁹ konɔ e na keli, n e findima siisilae nan na,
naxee yeleva han, konɔ e na xi, e mu xunuma sonon.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁴⁰ «N e ragoroma ne alo yexee naxee kon naxabama,
alo yexee nun si kontonyie.

⁴¹ Babilon xungbe, dunija birin naxan matoxoma,
na biraxi di?

Munse a niyaxi a xa findi gbaloe ra sie tagi?

⁴² Baa fama ne a makotode, moronyie din a ra.

⁴³ A xa taae bepinma ne, e findi gbengberenyi ra,
mixi mu sabatima dennaxe.

Hali biyaasilae mu luma naa.

⁴⁴ N e xa kuye Beli jaxankatama ne,
n fa a niya a xa mixie bepin a naxee soto.
Mixie mu kelima jamanee ma fafe a batude sonon.
Babilon xa tete birama ne kerenyi ra.»

⁴⁵ «N ma nama, wo xa keli naa.

Wo xa wo gi, barima Alatala xa xone bulama menni ne.

⁴⁶ Limaniya naxa ba wo yi ra,

wo naxa gaaxu woyenyi ra naxee fama mede naa.

Woyenyi luma fala ra ne senbemaie xa fe ra nun gere xa fe ra.

47 Waxati fama a lide n Babilon xa kuyee jaxankatama temui naxe.
A xa boxi birin luma yaagi kui na temui ne,
a xa mixie fa sontode.

48 Na kui koore nun boxi fama ne jexinde a xa bire xa fe ra,
a yaxuie sago ma, yaxui naxee kelixi koola ma.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

Namijonme xa masenyi

49 «Babilon xa bira Isirayilaka mixi faxaxie xa fe ra,
alo mixi gbege faxaxi dunija ma ki naxe Babilon belexe foxi ra.

50 Wo tan naxee bara wo yete ratanga santidegema ma,
wo naxa dugundi, wo xa siga.

Hali wo na yire makuye,
wo xa ratu Alatala ma, wo joxo xa sa Darisalamu xon.»

Isirayila xa masenyi

51 «Won bara yaagi soto, won bara konbi,
won mu noma won xun nakelide sonon,
barima si gbete bara so yire seniyenxie kui Alatala xa hɔrɔmɔbanxi yire.»

Alatala xa masenyi

52 Alatala xa masenyi nan ya,
«N na ge Babilon xa kuyee jaxankatade,
a xa jama luma wa ra ne boxi birin ma.

53 Hali Babilon xa fe fama sooneyade nu,
a xa xunnakeli soto,
n fama ne a niyade a xa fe birin xa kana.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

54 «Xui xɔrɔxɔe minima Babilon boxi ma a xa kanari nan xa fe ra.

55 Alatala fama ne Babilon xun nakanade,
a e xa sonxɔe dan.

E yaxuie dinma ne e ra alo baa mɔrɔnyie,
e xui xaape a jaxi ra.

56 Kanaritie birama ne Babilonkae foxo ra,
e e xa soorie suxu, e e xa xalie igira,
barima Alatala gberɔxɔe tima ne,
a e sare birin nagbilen e ma.

57 N e xa mangɛe, kuntigie, lonnilae nun soorie findima siisilae nan na,
naxee luma xi ra abadan,
e mu xunuma fefe ma.

Mangɛ xa masenyi nan na ki,
naxan xili Alatala Senbema.»

58 «Alatala xa masenyi nan ya,
Babilon xa tete xungbe birama ne,
a xa naade itexie gan,

a xa jama a yete ratagan fe fufafu ma,
a wali naxan nabaxi, na birin gan te ra.»

59 Annabi Yeremi to Yudaya mangɛ Sedekiya mati Babilon a xa mangɛya
je naani nde ra, a naxa yi masenyi so Neriya xa di Seraya yi ra, naxan
findixi Maxaseya xa mamadi ra. ⁶⁰ A nu bara Babilon xa gbaloe xa fe birin
sebe keedi nde ma, a nu lanma e xa naxee soto. ⁶¹ A naxa a fala Seraya
be, «I na Babilon boxi li, i xa yi masenyi birin xaran i xui itexi ra. ⁶² Na
temui, i xa a fala, «Alatala, i bara a masen a yi yire birin fama ne kanade,

mixie nun xuruse mu toma be sɔnɔn, yi bɔxi fa findi gbengberenyi ra.»⁶³ I na ge yi sebeli xarande, i xa a xiri gɛmɛ nde ra, i fa na gɛmɛ woli Efirati xure xɔra.⁶⁴ Na temui i xa a fala, «Babilon fan dulama na ki nɛ, a mu tema sɔnɔn gbaloo xa fe ra Alatala naxan nagirixi a ma. A xa jama xun mu rakelima sɔnɔn.»»

Annabi Yeremi xa masenyi danxi be nɛ.

52

Darisalamu birafe

¹ Sedekiya mangɛya sɔto a jɛ mɔxɔɲɛn nun keren nan ma, a fa jɛ fu nun keren mangɛya raba Darisalamu. A nga nu findixi Yeremi xa di Xamutali naxan keli Libina ma. ² Sedekiya naxa fe jaaxi raba a Marigi Alatala ya xari alo Yehoyakimi nu bara a raba ki naxɛ. ³ Darisalamu nun Yudaya nu bara fe xɔɔxɔɛ sɔto Alatala xa xɔnɛ xa fe ra. A raɲɔnyi Alatala naxa a gbilen e fɔxɔ ra.

Na temui Sedekiya naxa mangɛ Nebukadansari matandi. ⁴ Na kui a xa mangɛya jɛ solomanaani nde, kike fu, xi fu nde ra, Babilon mangɛ Nebukadansari naxa fa a nun a xa sɔɔri gali ra Darisalamu gere xili ma. E naxa yonkin taa rabilinyi ra, e se nde ti alako e xa nɔ tede tɛtɛ fari. ⁵ Taa naxa lu suxui kui han mangɛ Sedekiya xa mangɛya jɛ fu nun keren nde ra.

⁶ Kike naani nde xi solomanaani nde ra, kaamɛ nu bara sɛnbɛ sɔto taa kui, donse yo mu nu na jama yi ra sɔnɔn. ⁷ Taa tɛtɛ to kana, sɔɔrie naxa e gi naadɛ ra naxan na tɛtɛ firinyie tagi, mangɛ xa malabude fɛ ma, e fa siga Araba fiili ma. Kalidikae nu yonkinxi taa rabilinyi.

⁸ Kalidikae to taa sɔɔrie to e gi ra, e naxa bira e xa mangɛ fɔxɔ ra, e fa a suxu Yeriko fiili ma. Mange xa sɔɔrie naxa e gi a xun ma, e yensen yɛ. ⁹ Kalidikae naxa mangɛ suxu, e a xanin Babilon mangɛ xɔn ma Ribila a makiitife ra. ¹⁰ E naxa Sedekiya xa die kɔn naxaba a ya xɔri, e fa a tan yae kana. ¹¹ Na dangi xanbi, Babilon mangɛ naxa a xiri wure gbeeli yɔlonxɔnyi ra, a a xanin Babilon. Menni a naxa lu geeli kui han a faxa temui naxɛ.

¹² Kike suuli nde xi fu nde ra, Nebukadansari xa mangɛya jɛ fu nun solomanaani nde Babilon xun ma, Nebusaradan Babilon mangɛ xa sɔɔri xunyi naxa siga Darisalamu. ¹³ A naxa Alatala xa banxi, mangɛ xa banxi, nun Darisalamu banxi xungbe birin gan. ¹⁴ Kalidikae xa sɔɔri naxɛe nu na a fɔxɔ ra, e naxa tɛtɛ rabira naxan nu Darisalamu rabilinxi. ¹⁵ Nebusaradan, Babilon sɔɔri mangɛ naxa Darisalamu jama dɔnxɔɛɛ xanin Babilon, alo setaree, walikɛɛ, nun mixi naxɛe e yɛtɛ so Babilon mangɛ yi ra. ¹⁶ Kɔnɔ a naxa tin setare ndee tan xa lu naa, e xa nu bɔxi rawali, e nu weni bilie si.

¹⁷ Kalidikae naxa see tongo naxɛe yailanxi wure gbeeli ra, e e raxunu alako e xa na wure gbeeli xanin Babilon. Na kui, e naxa kinki firin, ye sase xungbe, nun a dɔxɔdee kana. ¹⁸ E naxa Alatala xa banxi tundee, pelie, finɛɛ, tɔnbilie, nun yirabase birin tongo, naxɛe nu yailanxi wure gbeeli ra. ¹⁹ A naxa yirabasee nun pɔɔtie fan birin tongo naxɛe nu yailanxi xɛɛma nun gbeti ra. ²⁰ Banxi kinki firinyie, ye sase xungbe naxan xili «baa,» a dɔxɔde fu nun firinyi naxɛe nu na a bun ma, e masolixi tuuraa ra, Sulemani naxɛe yailan Alatala xa banxi bɛ, na birin findixi wure gbeeli gbege nan na, naxan xasabi mu nu nɔma kolonde. ²¹ Na banxi kinki

firinyie xa maiteya nu nongon ya fu nun solomasaxan lima, e rabilinyi nu nongon ya fu nun firin lima. Nee nu yailanxi wure gbeeli nan na naxan tilinyi suxui tagi lima, e kui igelixi. ²² Na kinki xunyie nu yailanxi wure gbeeli nan na, e masoli kooɓe bogi maniyee ra. Nee xa maiteya nu nongon ya suuli lima. ²³ Kooɓe bogi maniyee tongo solomanaani nun senni nu na tande mabiri, naani nu na banxi kui mabiri, naxee birin nalanxi lan keme ma.

²⁴ Babilon soori mance naxa serexedube kuntigi Seraya, serexedube firin nde Sefaniya, nun horomobanxi naade makante saxanyie xanin a xun ma. ²⁵ A naxa yi mixi xungbee fan xanin: soori mance, mance rasima solofere naxee toxi taa kui, kuntigi nde naxan nu soorie sugandima, nun na taakae mixi tongo senni. ²⁶ Babilon soori mance Nebusaradan naxa na mixi birin xanin Babilon mance xon ma Ribila. ²⁷ Babilon mance naxa e faxa Ribila, Xamata boxi ma. Yudayakae tongoxi e xa boxi ma na ki ne.

²⁸ Mixi xasabi nan ya Nebukadansari naxan xanin konyiya kui Babilon boxi ma:

A xa mangeya ne solofere nde, Yudayaka mixi wulu saxan mixi moxonen nun saxan.

²⁹ A xa mangeya ne fu nun solomasaxan nde, Darisalamuka mixi keme solomasaxan, mixi tongo saxan nun firin.

³⁰ A xa mangeya ne moxonen nun saxan nde, Yudayaka mixi keme solofere, mixi tongo naani nun suuli.

Na birin lanxi mixi wulu naani, mixi keme senni nan ma.

³¹ Yudaya mance Yehoyakini xa sige ne tongo saxan nun solofere nde ra Babilon boxi ma, a kike fu nun firin nde, xi moxonen nun suuli nde ra, Efili Merodaki naxa findi Babilon mance ra, a fa Yudaya mance Yehoyakini ramini geeli. ³² A naxa hinne a ra, a a xa kibanyi radangi mance gbete ra, a tan nun naxee nu a ra Babilon boxi ma. ³³ Yehoyakini naxa a xa geelamani sosee masara, a nu fa a dege mance xa teebili ra temui birin.

³⁴ Babilon mance naxa a joxo sa a xa fe xon ma a fanyi ra, a naxa a ki a xa simaya birin kui.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yeremi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yeremi naxa kitaabui firin sebe. Keren xili “Ala xa masenyi Annabi Yeremi be.” Boore xili, “Ala xa masenyi firin nde Annabi Yeremi be.” E xa masenyi maniya. E sebe waxati, Isirayila yaxuie nu na nofe Yudaya nun a xa mange taa Darisalamu ra. Alatala yati nu bara na ragiri e xa yunubie xa fe ra. Na jaxankate nu xoxoxo a gbe ra barima a nu fatanxi Ala xa xone nan na.

Na kui won noma seriye saxan tode. A singe, yunubi mu rafan Ala ma. Ala to seniye, a mu noma lande seniye tereja ma. Fo adama xa a fahaamu a yunubi rajaaxu Ala ma, barima a mu findixi a yuge seniye xini ra.

A firin nde, Ala yunubi sare ragbilenma ne yunubitoe ma. Ala to tinxixi, a mu noma a lude yunubitoe mu a xa fe jaaxi sare soto. Alatala xa tinxinyi a niyama ne mixi xa e yunubi sare soto. Ala mu noma gbilende na tinxinyi foxo ra.

A saxan nde, Ala wama yunubitoe rakisife. Ala to mixi xanuxi, a fe birin nabama ne alako a xa adama matinxin, a xa a xa yunubie xafari, a xa a rakisi a xa xanunteya saabui ra. Yi masenyi, naxan toma Annabi Yeremi xa sebeli tagi (Sora 3:21-32), a senbe gbo.

Ala xa won mali na seriye birin fahaamude. Amina.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yeremi be

Darisalamu xa jonyi beeti

Annabi Yeremi xa masenyi

¹ Munse Darisalamu sotoxi?

Singe mixi nu wuya,

kono yakosi e mu wuya.

A bara lu alo kaape gine.

Singe a xili nu xungbo pamanee tagi,

a findi mange taa nan na e ya ma,

kono yakosi a na konyiya kui.

² Koe birin a wafe,

a yaye nu a xeree maxa.

A xanuntenye mu na sonon naxee a madunduma.

A booree birin bara a yanfa, e findi a yaxuie ra.

³ E bara Yuda bonsoe xanin konyiya kui,

e a rayaagi.

Yakosi a doxoxi sie tagi, malabui yo mu na a be.

A yaxuie a tooroma.

⁴ Mixi yo mu na Siyon kirae xon ma sonon, sigafe salide.

Siyon xa naadee birin bara kana,

a xa serexedubee toorofe,

a xa ginemedie sunnunfe.

Siyon na fe xone nan kui.

⁵ A yaxuie bara no a ra, e fa lu bojesa kui.

Alatala na ragirixi, Siyon xa fe jaaxie nan ma fe ra.

A gerefae bara a xa die xanin konyiya kui.

6 Siyon senbe birin bara kana.

A xa kuntigie bara lu alo xeli,
naxee mu jooge toma,
naxee bara tagan koyinma ya ra.

7 Darisalamu xa yaagi nun a xa kui ifui kui,
a bara a maroxun a xa se fanyie birin xa fe,
naxee nu na a yi ra temui dangixi.

A xa pama to sa a gerefae belexe,
a malima yo mu nu na.
A yaxuie naxa yele a xa kasare ma.

8 Darisalamu xa yunubi bara gbo,
a bara findi seniyentare ra.
Naxee birin nu a matoxoma,
e na yofe a ma yakosi.

A bara lu alo mixi mageli,
a yaagi, a fa a yete noxun.

9 Noxoe nu na a xa dugi ma,
konon a mu a maroxun a xa fe raponyi ma.
Kasare naxan a masoto, a magaaxu.
Mixi yo mu na, naxan a madunduma.

Siyon xa masenyi

«Alatala, n ma marayaagi mato,
barima n yaxuie bara xunnakeli soto.»

Annabi Yeremi xa masenyi

10 A yaxuie bara a xa se fanyi birin tongo.
A si gbete to ne so ra a xa salide kui,
naxee mu daxa e xa so naa.

11 A xa pama birin bara kontofili baloe fende.
E bara e xa naafuli birin masara donse ra, alako e xa balo.

Siyon xa masenyi

«Alatala, n ma yaagi mato.

12 Ala xa dangi mixi ratanga na fe mooli ma.
Wo a mato xa n ma toore maniye na fe ra,
Alatala naxan doxoxi n ma a xa xone kui.

13 A bara te ragoro kelife koore, naxan bara n fate gan.
A bara gantanyi ti n be, a yele itala n santide.
A bara n nabira boxi, a n halakixi lu naa.

14 A bara n ma yunubie sare sa n kon ma alo karafoe.
A bara n senbe xun nakana.

Alatala bara n sa n yaxuie belexe, naxee senbe gbo n be.

15 A bara n ma geresoe birin matutun, naxee nu na n be.
A bara n yaxuie maxili,

alako e xa n ma fonikee senbe kana.

Alatala bara Yuda bonsoe xa di halaki a paaxi ra.

16 N na wafe yi toore nan ma, n yaye raminima e be.

Naxan n madunduma, a gbilen limaniya fi ra n ma.

Na bara makuya n na.

N ma die bara halaki,

barima yaxui senbe nu gbo n be.

17 Siyon bara a belexee itala,
konon mixi yo mu na naxan a madunduma.

Alatala bara yaamari fi Yaxuba doxobooree xa findi a gerefae ra.

Darisalamu bara findi seniyantare ra e tagi.

¹⁸ Alatala xa maragiri tinxin,
barima n bara a xa yaamarie matandi.

Wo tan si birin, wo wo tuli mati,
wo xa n ma tɔɔre mato.

N ma ginédimédie nun n ma fonike xemée birin bara xanin konyiya kui.

¹⁹ N bara n xanuntenyie xili, kɔnɔ e bara n yanfa.

N ma serexédubée nun n ma forie bara faxa taa kui.

E faxi donse fende naxan nɔma senbe di fide e ma.

²⁰ Alatala, n ma tɔɔre mato.

N bɔɓe mu rafanxi n ma,
barima n a kolon n mɛɛ nɛ i xa seriyɛ ra,
n findi matandila yati nan na.

Santidɛgɛma mixi sɔntɔ taa fari ma,
fure ɲaaxi mixi faxama taa kui.

²¹ Mixie bara n wa xui mɛ,
kɔnɔ mixi yo mu na naxan n madunduma.

N yaxuie birin bara n ma tɔɔre xa fe mɛ,
e bara ɲɛlexin i belexɛ fɔxi ra.

I bara fa lɔxɔɛ ra, i lɔxɔɛ naxan ma fe fala.

A niya n yaxuie fan xa lu alo n tan.

²² I xa e xa ɲaaxɔɲa birin mato.

I xa a niya e fan na alo i a niyaxi n na ki naxɛ,

n ma fe kobi rabaxi ma.

N ma kɔntɔfili wuya, n bɔɓe tɔɔrɔxi a gbe ra.»

2

Hɔrɔmɔbanxi xa kane

Annabi Yeremi xa masenyi

¹ Alatala xa xɔnɛ bara a niya
kuye xa ifɔɔrɔ Darisalamu xun ma.

A bara barakɛ ba Isirayila ma.

A to xɔnɔ, a naxa Isirayila rabolo,

a nu ɲɛrɛma ɲama naxan ya ma.

² Marigi mu kinikini e ma.

A bara Yaxuba xa banxi birin kana,

a bara Yudaya taa makantaxie rabira,

a e xa mangɛya masara yaagi ra a xa xɔnɛ kui.

³ A to xɔnɔ e ma, a bara Isirayila senbe birin kana.

E yaxuie to nu e ixɛtɛnfe,

Ala bara tondi Isirayila malide.

Na xunnakanɛ bara lu alo tɛ soxi,

a Yaxuba xa bɔxi birin gan.

⁴ A bara a xa xali suxu won xili ma

alo won yaxui a rabama ki naxɛ.

A bara won bɔnbɔ senbe ra

alo a findi won gerefa nan na.

A bara won ma mixi birin faxa,

won nu ɲɛlexinma naxɛe ra.

A xa xɔnɛ bara lu alo tɛ

naxan bara so Darisalamu hɔrɔmɔbanxi kui.

⁵ Alatala bara lu alo won yaxui.

A bara Isirayila nun a xa banxi fanyie birin kana.

A bara a xa yire makantaxie rabira.

A bara Yudaya xa kinikini nun sunnunyi xunmasa.

⁶ A bara a senbe ramini na ma,

a a xa mixie malande kana.

Alatala bara a niya

sali xungbe nun malabui loxoɛ sali xa neemu Siyon na.

A bara mange nun serexedube rayaagi a xa xone kui.

⁷ Alatala bara makuya a xa serexebade ra,

a mee a xa yire seniye nxi ra.

A bara Siyon banxi fanyie sa won yaxui belexe.

Won yaxuie bara gere sonxoɛ rate Alatala xa banxi kui.

Na xui nu gbo alo xui naxan itema sali loxoɛ.

⁸ Alatala nan a janige a xa Siyon tete rabira.

A mu siike a rabafe ma.

A bara tete fari nun a bunyi birin nabira.

⁹ A bara taa naadee rabira boxi,

e balandee birin bara kana.

Mangee nun kungtie bara xanin jamanɛ gbete ma.

Seriye rabatufe mu na,

xeraya fan mu na namijonmee be.

¹⁰ Siyon forie doxoxi boxi, e de bara bobo,

e bara xube maso e xunyie ma sunnunyi xa fe ra,

e bara sunnun donmae ragoro e ma.

Darisalamu ginemedie bara e xun sin boxi.

¹¹ N yaye bara mini han, n boje bara n toɔɔ,

n sondonyi bara sunnun n ma jama xa gbaloe xa fe ra.

Dimɛe nun diyoree na faxafe taa kui.

¹² Dimɛe a falama e ngae be,

«Donse nun minse soɔoma minden?»

E nu siga tuxunsan na alo mixi maxonoxie,

e bira taa kui kirae ra,

e jengi bolon e ngae belexe.

¹³ N fa munse falama i be kore?

Siyon, i maniyɛ mu na n be.

N i madunduma di?

I xa paxankate bara gbo dangi baa ra.

Nde noma i rayalande?

¹⁴ I xa namijonmee bara wule laamatunye masen,

e mu i xa yunubi fiixe i be,

alako i naxa fa lu konyiya kui.

E bara wo madaxu wule laamatunye ra.

¹⁵ Dangi mixi birin e belexe bonboma i ma,

e kolinma, e e xunyie malintanma Darisalamu xa fe ra.

E a falama, «Singe yi taa tofanyi maniyɛ mu nu na dunija,

kono yakosi go?»

¹⁶ I yaxuie birin na wo mafalafe,

e kolinma, e e jinyie maxinma wo xa fe ra,

e nu a fala, «Won bara e xun nakana

alo won nu wama a xon ma ki naxe.

Na bara sooneya won be.»

¹⁷ Alatala naxan janige, a na nan nabaxi.

A bara a xa woyenyi rakamali,
a naxan masen temui xonnakuye.
A bara kanari raba, a mu kinikini.
A bara a niya i yaxuie xa i mayele.
A bara i gerefae senbe ragbo ye.

¹⁸ Mixie na wafe Marigi ra e bɔɔɛ birin na.
Siyon nama, yaye ramini alo xure.

I naxa i malabu, i xa wa tun.

¹⁹ Keli, sɔnxɔɛ rate kɔɛ ra.

I bɔɔɛ rayensen ye alo ye, Marigi ya tode ra.

I belexɛ ti a bɛ i xa die xa simaya xa fe ra,
barima e na halakife kaame ra tunxunyie birin na.

²⁰ Alatala, i ya ti i bara yi niya naxee ra.

A lan ginɛɛ xa e xa die don, e naxee bari?

A lan sɛrɛxɛdubɛɛ nun namjɔnmɛɛ xa faxa Marigi xa hɔrɔmɔbanxi kui?

²¹ Fonikee nun xɛmɔxie, e birin lantanxi bɔxi ma taa tunxunyie ra.

N ma ginɛdimɛdie nun n ma segetalae, santidɛgɛma bara e birin faxa.

I bara faxɛ ti i xɔnɔ lɔxɔɛ.

I bara e kɔn naxaba, I mu kinikini.

²² I bara n yaxuie malan n xili ma,

alo mixie malanma ki naxe sali lɔxɔɛ.

Alatala xɔnɔ lɔxɔɛ, mixi yo mu lu, mixi fan mu a imini.

N naxee xanu, n naxee ramɔ,

n yaxuie bara e birin faxa.

3

Tɔɔɛ nun Ala xa marafanyi

Annabi Yeremi xa masenyi

¹ Mixi nan n na, naxan bara tɔɔɛ kolon Ala xa xɔne saabui ra.

² A bara n tongo kuye iyalanxi, a n napɛɛ dimi kui.

³ A n tɔɔrɔma lɔxɔɛ birin.

Danyi yo mu na n ma tɔɔɛ ma

⁴ A bara n naxɔsi kelife n xunyi ma sa dɔxɔfe n sanyie ra.

A bara n xɔrie birin magira.

⁵ A bara n tɔɔrɔ, a n nabilin jaxankate ra.

⁶ A bara n lu dimi kui alo singe ra mixi faxaxie.

⁷ A bara n nabilin sansanyi ra,

a yɔlɔnxɔnyi sa n ma, alako n naxa fa mini.

⁸ N bara gbelegbele, n bara xili ti demeri ra,

kɔnɔ a bara naadɛ balan n ma maxandi ma.

⁹ A bara kira balan n ya ra gɛmɛ belebelee ra,

a n ti tɔɔɛ kira xɔn ma.

¹⁰ A bara lu alo sube xaapɛ naxan n mamefe burunyi,

alo yɛɛ naxan a nɔxunxi n ya ra.

¹¹ A bara dunjɔna ixutu n ma, a bara n kana.

¹² A bara a xa xali itala a a xa tanbɛɛ ti n na.

¹³ A to a xa tanbɛɛ bɛɔin, e naxa n bɔɔɛ sɔxɔ.

¹⁴ N bara findi n ma mixi birin ma mayele se ra,

lɔxɔɛ birin, e n findima e xa sigie ra.

¹⁵ A bara n naluga jooge xɔne ra,

a bara xone findi n ma donse ra.

¹⁶ A bara a niya n xa geme xorie maxin,
han n jinyie birin bara magira.

A bara n maboron xube xora.

¹⁷ A bara bopesa makuya n na
han fe fanyi mooli birin bara neemu n na.

¹⁸ Na nan a toxi n bara a fala,

«N ma fe bara kana.

Alatala bara n kuma se birin na n xaxili nu tixi naxee ra.»

¹⁹ N bara n maroxun n ma marayaagi ma,
n bara n maroxun n ma simaya naxasixi ma.

²⁰ N mu noma neemude n ma toore ma.

A xun bara masa han a bara ge n kuntinde.

²¹ Kono na birin kui, n nan n xaxili tima fe naxan na, a tan nan ya:

²² Alatala xa hinne mu nonna,
danyi yo mu na a xa xanunteya ma.

²³ A gbilenma a ra geesege yo geesege.

«Alatala, i mu meema i xa mixie ra abadan!»

²⁴ N a kolon n boje kui,
Alatala nan na n harige ra.

N xaxili tixi a tan nan na.

²⁵ Alatala fe fanyi rabama a fenma be,
naxan xaxili tixi a ra.

²⁶ Mixi lan a xa sabari Alatala ya i naxan fama a rakiside.

²⁷ A lanma adama xa toore kolon a fonike temui.

²⁸ A xa dundu, a xa doko a xati ma,
barima Alatala nan a ragirixi a ma.

²⁹ A xa a xun sin boxi, temunde Ala fama ne a xa dube suxude.

³⁰ A xa a xere ti mixi be, naxan a ragarinma,
a xa tin na yaagi ra.

³¹ Marigi mu mixi ratutunma abadan.

³² A na mixi nde tooro, a man fama ne hinnede a ra a xa fonisireya kui.

³³ A waxonfe xa mu a ra,
a xa mixi rayaagi, a xa ibunadama tooro.

³⁴ Mixi na geelimanie tooro a jaaxi ra boxi kui,

³⁵ e na tinxintareya raba mixi ra Ala Xungbe ya i,

³⁶ e na mixi toorege a makiiti temui,
Alatala mu a birin toma xe?

³⁷ Nde noma fe ra, xa Ala xa mu a ragirixi?

³⁸ Fe fanyi nun fe jaaxi, a birin mu kelima Ala Xungbe xui xa ma?

³⁹ Munfe ra ibunadama a mawama,
xa a toore soto a yete xa yunubi saabui ra?

⁴⁰ Won xa won jere ki mato, won xa a igbe,
won xa gbilen Alatala ma.

⁴¹ Won xa Ala maxandi won boje birin na,
won xa won belexe ite Ala be naxan na koore ma.

Nama xa Ala maxandi

⁴² «Muxu xa yunubi nun matandi bara gbo,

i fan mu dijɛxi muxu ma.

43 I xa bɔɓɛ xɔɓɛ bara lu muxu fɔxɔ ra,
i bara faxɛ ti, i mu kinikini.

44 I bara nuxui ti won tagi,
alako muxu xa maxandi naxa i li.

45 I bara muxu findi suuti ra jamanɛɛ tagi.

46 Muxu yaxuie birin bara e dɛ ibi muxu xili ma.

47 Gaaxui nun bɔɓɛ mini bara nɔ muxu ra,
muxu xa fe findixi kanari nun gbaloe nan tun na.

48 N ya suusama yaye ra, n ma mixie xa gbaloe xa fe ra.

49 Danyi yo mu na n wafe ma, malabui yo mu na n be,

50 han beenun Alatala xa a ya ragoro won ma.

51 N bara kinikini ginɛdimɛdie xa tɔɔɛ ma.»

Annabi Yeremi xa Ala maxandi

52 Mixie bara n keri alo xɔni,
hali n mu fe jaaxi yo rabaxi e ra.

53 E bara n nagoro kɔlɔnyi kui,
e nu fa gɛmɛɛ ragoro n ma.

54 Ye to din n xun na,
n naxa a fala, «N bara lɔɛ!»

55 N naxa i tan Alatala xili kɔlɔnyi gbaata ma.

56 I fan naxa n xui mɛ n to a fala,
«I naxa tondi n xui ramɛde. Yandi, n mali.»

57 N to i maxandi, i naxa i maso n na, i a fala n be,
«I naxa gaaxu.»

58 Alatala, i bara n ma fe suxu, i bara n nii rakisi.

59 Alatala, i a toxi e fe naxee niyaxi n na.

I xa n ma nɔndi makɛnen.

60 I bara a to e kɔnkɔxi n ma ki naxɛ,
e yanfanteya naxan birin xirima n xun ma.

61 Alatala, i bara e xui mɛ konbi ti ra,
e yanfanteya naxan birin xirima n xun ma.

62 N gerefɛe xa wɔyɛnyi nun e xa maɓɔxunyi na n tan nan fɔxɔ ra lɔxɔɛ
birin.

63 A mato, xa e dɔxɔxi, xa e tixi,
e n tan nan findixi e xa sigie ra.

64 Alatala, i xa n gbɛɓɔxɔ e ma.

E naxan niyaxi n na, i xa na ragbilen e ma.

65 I xa e xaxili dɔnxu, i e danka, barakatɛɓɛna xa bira e fɔxɔ ra.

66 Alatala, i xa bɔɓɛ xɔɓɛ xa lu e fɔxɔ ra,
i xa e ba dunija bɛndɛ fuɓi fari.

4

Darisalamu nama xa jaxankate

1 Xɛɛma mu yillenma sɔnɔn, a mu seniyɛn.

Gɛmɛ tofanyie bara ralantan yɛ taa tunxunyie birin na.

2 Siyon die tide nu gbo alo xɛɛma,
kɔnɔ yakɔsi e tide bara xurun
alo fɛɓɛɛ naxee yailanxi bɛndɛ ra.

3 Hali wulabare gine xipe fima a xa die ma,

kɔnɔ n ma ɲama bara lu alɔ dinge naxee mu mixiɲa rakamalixi.
E kɔbi alɔ sɛgɛ.

⁴ Kaamɛ bara a niya, diyɔrɛ nɛnyi bara kankan a naxare.
Dimɛɛ taami maxɔrinma, kɔnɔ mixi yo mu e kima.

⁵ Naxee nu donse fanyi donma, kaamɛ bara e rabira taa kui.

Naxee ramɔxi fe fanyi kui,
e fa na ɲooɛ nan yegelenfe e bɛlɛxɛ ra.

⁶ N ma ɲama xa ɲaxankatɛ bara gbo dangife Sodomakɛ gbe ra,
naxee halaki ya magirɛ keren kui, mixi keren bɛlɛxɛ mu din e ra.

⁷ E xa mangɛdie nu tofan dangi xɛɛma ra,
e nu fiixɛ dangi xiɲɛ ra.

E fate rayabu alɔ ye xɔɔra sinbonyi,
e yatagi nu luxi nɛ alɔ diyaman.

⁸ Kɔnɔ yakɔsi e fate bara fɔɔrɔ dangi tige ra,
e mu kolonma taa kui sɔnɔn.

E kiri fatuxi e xɔrie ma, a bara xara alɔ bole.

⁹ Naxee faxa santidɛgɛma ra,
e tan nan xun nu rafan dangi mixi birin na kaamɛ naxee ɲaxankatafe.
Kaamɛtɔɛɛ bara xɔsi, e taganxi,
e mu donse yo sɔtɔma kɔrɛ.

¹⁰ Dingɛɛ, marafanyi nu na naxee bɛ,
e bara e yɛtɛ xa die ɲin, e e don,
alako e xa balo alibalawi kui.

¹¹ Alatala xa xɔnɛ bara kamali.
A bara a ralatan yɛ, a tɛ xuru Siyon,
naxan bara yire tixie birin gan.

¹² Bɔxi mangɛɛ mu la a ra,
duniɲa mixie sese fan mu la a ra,
xa yaxuie nɔma sode Darisalamu naadɛɛ ra.

¹³ Yi gbaloe kelixi a xa namijɔnmɛɛ xa yunubie nan ma,
a nun a xa sɛrɛxɛdubɛɛ xa fe kɔbi rabaxie ma,
e tan naxee tinxintɔɛɛ nii baxi.

¹⁴ Kɔnɔ yakɔsi e ɲɛrɛma taa kui alɔ donxuie,
mixi yo mu a bɛlɛxɛ dinma e ra
barima wuli naxan goroma e ma,
a bara e findi sɛniyantaree ra.

¹⁵ Mixie luma gbelegbele ra,
«Wo keli be! Wo tan mixi sɛniyantaree!
Wo keli be, wo keli be! Wo wo makuya muxu ra!»
Na kui e naxa e gi sigafe ra ɲamanɛɛ ma.

Naakɛ fan bara a fala,
«E mu luma muxu xɔnyi kɔrɛ!»

¹⁶ Alatala yɛtɛ yati nan e rayensen yɛ,
a mu fa a ɲɔxɔ saxi e xɔn ma sɔnɔn.
A bara binyɛ ba sɛrɛxɛdubɛɛ yi,
xunnakeli mu na forie bɛ sɔnɔn.

¹⁷ Muxu bara mali nde mame,
kɔnɔ mixi yo mu fa.

Muxu bara muxu ya ti kira ra han muxu ya bara rafɔɔrɔ,
kɔnɔ si yo mu fa muxu ratangade.

18 Muxu yaxuie nu muxu jere ki birin toxi,
alako muxu naxa fa mini taa kui.
Muxu xa fe danyi nu bara makore,
loxoe gbegbe mu nu luxi muxu be sonon,
barima muxu xa fe danyi nu bara ge a lide.

19 Muxu kerimae nu xulun dangi segee ra,
naxee na kooe ma.

E naxa muxu keru han geyae fari,
e e noxun muxu ya ra, e muxu mame burunyi.

20 E naxa muxu rakisima fan suxu, Ala xa Mixi Sugandixi.
Won nu bara a fala a xa fe ra,
«Muxu yiriwama ne a niini bun ma jamanee tagi.»

21 I tan Edon jama naxan sabatixi Usu boxi ma jalexin yire,
yakosi i na seewe kui,

konon i fan xa kiiti waxati na fafe.
I fama ne jaxankate nun yaagi sotode.

22 Siyon jama, a gbe mu luxi i xa jaxankate xa dan.
Ala mu i xa konyiya rabuma,
konon i tan Edon jama,
Alatala fama ne i makiitide i xa yunubie ma,
a xa i jaxankata nee xa fe ra.

5

Nama jaxankataxi xa sali

Nama xa Ala maxandi

1 Alatala, muxu xa toore mato, muxu xa yaagi igbe!

2 Xonee bara muxu ke tongo.
Mixie bara sabati muxu xa banxie kui,
muxu kolonmae mu naxee ra.

3 Muxu bara findi misikiine babataree ra,
muxu ngae bara lu alo kaape ginnee.

4 Muxu mu nome muxu xa ye minde,
fo muxu xa a sara kobiri ra.
Muxu mu nome muxu xa yege fan gande,
fo muxu xa a sara.

5 Muxu jaxankatamae doxoxi muxu fari.
Muxu bara tagan, malabui yo mu na.

6 Muxu bara muxu belexe itala Misira nun Asiriya biri ra,
alako e xa muxu ki taami ra.

7 Muxu babae bara yunubi raba,
konon e mu na duniya sonon.

Muxu tan nan fa e xa fe kobie torupoe xaninfe.

8 Konyie nan fa tixi muxu xun ma,
mixi yo mu na naxan muxu bama e yi ra.

9 Muxu baloe fenma wula i gaaxui kui,
barima santidegema kanyie na yire birin.

10 Kaame bara muxu suxu.

11 Muxu yaxuie bara e waxonfe raba Siyon nun Yudaya ginemedie ra.

12 E bara kuntigie gbaku wurie ma, e binye ba forie yi.

13 Fonikee mengi dinma,

e yege maxanin han yege kote bara bira e ma.

¹⁴ Forie bara ba e malanfe,
fonikee fan bara ba naxanaxafe.

¹⁵ Muxu bɔɔɔɔ bara ba sɛɛwafe,
muxu xa xulunyi bara masara sunnunyi ra.

¹⁶ Xunnakeli bara ba muxu yi,
muxu bara makinikini muxu xa yunubie xa fe ra.

¹⁷ Na nan a toxi, muxu bɔɔɔɔ tɔɔɔɔxi,
muxu ya fan bara rafɔɔɔɔ.

¹⁸ Siyon geya bara findi gbengberenyi ra,
a bara findi xulumasee majɛɛɛɛde ra.

¹⁹ Kɔɔɔɔ i tan, Marigi Alatala, i tan nan mangɛ ra tɛmɛi birin.
Danyi mu na i xa mangɛya ma,

keli lanfanmae ma, sa dɔɔɔɔ lanfanmae birin na.

²⁰ Munfe ra, i fa nɛɛmuxi muxu ma yi mɔɔli ra,
ka i muxu rabɛɛɛɛnma nɛ muxu xa simaya birin kui?

²¹ Alatala, muxu ragbilen i ma,
muxu xa fa i ma alɔ a singe.

²² I mɛɛxi nɛ muxu ra kerenyi ra?
I xɔɔɔma nɛ muxu ma abadan?

Ala xa masenyi Annabi Esekiyeli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Esekiyeli findixi Ala xa namijonme nan na Yudaya boxi ma. Ala nu bara nate tongo Yudayakae birin xa xanin konyiya kui Babilon boxi ma, alo a naxan naba Isirayilakae ra naxee nu sabatixi koola mabiri. Na birin fatanxi e xa yunubie nan ma.

Ala mu na rabaxi temui keren xa ra. A naxa a ragiri Babilonkae xa pama saxan xanin je fu nun solofere bun ma, beenun e xa Darisalamu kana kerenyi ra. Annabi Esekiyeli nu na pama firin nde ya ma, naxan sabati Babilon.

Na pama a majoxun ne a e mu buma konyiya kui. E xa diine mixie nu a falama ne e be, a e gbilenma ne e xonyi heeri kui. Konon Ala naxa a masen e be Annabi Esekiyeli saabui ra, a e mu gbilenma mafuren mafuren e xa yunubie xa fe ra. E xa kuye batui nan a niyaxi e xa xanin Babilon boxi ma, e xa Ala xa jaxankate xungbe soto konyiya kui.

Konon Ala xa namijonme xa masenyi mu danma menni xe. Annabi Esekiyeli naxa a masen e be a Ala fama ne kaabanakoe rabade e ragbilenfe ra Darisalamu. A naxe Alatala Xaxili Seniyenxi fama ne gorode e ma, a a niya e xa tuubi, e man xa Ala xa marafanyi kolon e borje kui. A ngaxakerenyie ghegbe mu nu laxi na masenyi ra, konon ndee naxa e xaxili ti na xibaaru fanyi ra, e e tun nabexi na kui.

Annabi Esekiyeli naxa a masen e be, Ala fama a xa horomobanxi tide a firin nde ra ki naxe. Na tide nu gbo Isirayilakae be. Babilonkae to e xa salide xungbe kana, e naxa a majoxun Ala nu bara a rabolo. Yi kitaabui nu a masenma ne e be a Ala nu bara e rabolo e xa yunubie xa fe ra, konon a mu tondima e raminide na jaxankate kui, a e rakisi. Ala tantu, mixi naxan Ala xa heeri fenma, a a toma ne. Ala sago nan na ki.

Ala xa won mali birade a xa kira foxo ra, kira naxan won xaninma ariyanna. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Esekiyeli be

Ala a yete masenfe Annabi Esekiyeli be

¹ Ne tongo saxan nde, a kike naani nde, xi suuli nde ra, n nu na Isirayilaka suxuxie ya ma Kebara xure fe ma. Koore naxa rabi, n naxa Ala xa laamatunyi to. ² Na je nu findixi Yudaya Mange Yehoyakini xa je suuli nde nan na konyiya kui. Na xi suuli nde ³ Alatala naxa masenyi ti n tan serexedube Esekiyeli be, Busi xa di. N nu na Kalidi boxi nan ma Kebara xure fe ma. Alatala xonye nu na n ma.

⁴ N naxa turunnaade to kelifa koola mabiri, nuxui xungbe yanbama naxan nabilinxi naiyalanyi magaaxuxi ra. A xori nu luxi ne alo wure raxunuxi. ⁵ Daalise naani nu na na te xora. E nu maniyaxi xeme nan na, ⁶ konon yatagi naani nun gabutenyi naani nan nu na kankan ma. ⁷ E sanwurie nu tinxin, e sanbonbolae nu maniyaxi ninge toree nan na naxee yanbaxi alo wure gbeeli. ⁸ Mixi belaxee nu na e be e gabutenyi bun ma e seeti naanie ma. Yatagie nun gabutenyi nu na e naani birin ma, ⁹ e gabutenyi nu doxoxi e bore ra. Na ki e mu nu e ya ragbilenma sigafe ra, e nu siga yare tun.

¹⁰ E yatagie nu na yi ki ne: yatagi adama daaxi, yatagi yete daaxi, yatagi ninge daaxi, nun yatagi sege daaxi nan nu na kankan be. ¹¹ E yatagie nu na na ki ne. Gabutenyi naani nu na kankan ma. Firin na seeti keren ma, naxee nu italaxi e bore fe ma. Gabutenyi firin nan fan nu e fatee makotoxi.

¹² Kankan nu biraxi Ala Xaxili nan foxo ra. Na kui, e mu nu e ya ragbilenma, e nu fa siga yare tun. ¹³ Na daalisee lahale nu luxi ne alo te wolee nun te fulefulee. Na te yanbaxi nu a lintanma na daalisee longori ra alo seyamakonyie. ¹⁴ Na daalisee nu siga e gi ra, e xulun alo seyamakonyi.

¹⁵ N to nu yi daalisee matofe, n naxa sanyi radigilinxi keren to boxi ma kankan seeti ma. ¹⁶ Nee nu yanbama alo diyaman, e birin nu maniya. E rafala ki nu luxi ne alo sanyi radigilinxi nu na sanyi radigilinxi gbete kui. ¹⁷ E ne sigama, e nu e jere ma e seeti naani nan ma, e mu nu e mafindima e xa jere kui. ¹⁸ E nu ite, e tofan, e luxi alo yae nu na e be.

¹⁹ Daalisee na e jere, e sanyie fan e jere. E na te koore ma, e sanyie fan te. ²⁰ Ala Xaxili nu siga dede, e fan nu birama ne a foxo ra, a nun e sanyie, barima na daalisee xaxili nu na e sanyie nan kui. ²¹ Na daalisee na siga, e sanyie fan siga. Daalisee na ti, e sanyie fan ti. Daalisee na te koore ma, e sanyi fan te, barima na daalisee xaxili nu na e sanyie nan kui.

²² Koore walaxe tofanyi alo diyaman nu italaxi e xun ma. ²³ Na daalisee gabutenyi firin nu italaxi e bore seeti ma, gabutenyi firin nu e fate makotoxi. ²⁴ E e jere temui naxe, xui nde nu minima alo baa mawonyi xui, alo Ala Senbema xui, alo soori gaali xui. Daalisee na ti, e nu fa e gabutenyie iso.

²⁵ Na temui xui nde naxa mini koore walaxe fari naxan nu na daalisee xun ma, e gabutenyie isoxi. ²⁶ Se nde nu na na koore walaxe fari naxan nu luxi alo kibanyi naxan yailanxi diyaman na. Se nde nu na kibanyi kui naxan nu maniyaxi adamadi nde ra. ²⁷ A kanke nu yanbama alo wure raxunuxi, a sanyie fan nu yanba alo te. Naiyalanyi magaxuxi nu na a rabilinyi birin ma. ²⁸ A yanbe nu luxi ne alo senkui naxan minima koore ma tune furu temui. N to na to, n naxa bira n na n yatagi rafelen boxi ma, n naxa xui nde me.

2

Alatala Annabi Esekiyeli xee fe

¹ Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, keli, n xa masenyi ti i be.» ² A fefe na woyenyi fala n be, Xaxili Seniyenxi naxa goro n ma, a n ti n sanyie xun ma. N naxa a xui me a falafe ra n be, ³ «I tan adamadi, n tan nan i xee fe Isirayilakae ma, naxee bara muruta n ma, kelife e benbae xa temui ma han yi waxati. ⁴ N i xema naxee xon, e tuli xoxoxo. I xa a fala e be, «Alatala yi masenyi nan tixi.» ⁵ Bwonswe murutaxi nan e ra, konjo e fama ne a kolonde namijonme nde bara lu e ya ma, hali e tondi i xui suxude. ⁶ I tan adamadi, i naxa gaaxu e ya ra, i naxa kontofili e xa woyenyi xa fe ra, hali na birin fa findi toore ra i be, e fa lu alo talie. I naxa gaaxu na bwonswe murutaxi ya ra. ⁷ Fo i xa n ma masenyi ti e be, hali e tondi e tuli matide i ra e xa matandi kui. ⁸ Konjo i tan adamadi, i xa i tuli mati n xui ra, i naxa muruta alo yi bwonswe a rabama ki naxe. I xa i de rabi, i xa donse don n naxan soma i yi ra.»

⁹ Na temui n naxa belexe italaxi nde to n ya i, keedi maflixi nu na a kui. ¹⁰ A naxa a itala n ya i, sebeli nu tixi a kui nun a fari naxan tōre xōxōxe xa fe masenma.

3

Annabi Esekiyeli xa xeraya

¹ Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, i xa yi keedi don, i sa masenyi tife Isirayila bōnsōe be.» ² Awa, n naxa n de rabi, a naxa na keedi raso n de kui. ³ A man naxa a masen n be, «Adamadi, i xa yi keedi birin don n naxan soxi i yi ra.» N to a don, a nu jōxun n de i alo kumi.

⁴ Na temui Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, siga Isirayila bōnsōe yire, i sa n ma masenyi ti e be. ⁵ N mu na i xeefe pama xa ma, i mu naxan xa xui xōxōxe mēma. N bara i xee Isirayila bōnsōe nan ma. ⁶ N mu na i xeefe bōnsōe wuyaxi xa ma, i mu naxee xa xui falama, i mu naxee xa xui mēma. Xa a sa li n i xee ne nee fan ma nu, e i xui suxuma ne keren na. ⁷ Kōnō Isirayila tan mu wama a tuli matife i ra, barima e mu tinma n ma masenyi ra. E xaxili xōxōxō, matandi bara e bōje suxu. ⁸ Kōnō n i ya xōxōxōma ne dangife e tan na, n i xa limaniya xun masama ne. ⁹ N a niyama ne i xa i tunnabexi alo fanye, i xa senbe soto naxan xōxōxō alo gēma. I naxa gaaxu e ya ra, i naxa ifu e ya i de, hali e to findixi bōnsōe murutaxi ra.»

¹⁰ Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, I tuli mati n ma masenyi ra n naxan masenfe i be. I xa e ragata i bōje ma. ¹¹ Yakōsi i xa siga i xa pama yire, naxan na konyiya kui, i sa wōyēn e ra. I xa a fala e be, «Ala xa masenyi nan ya.» Xa e sa e tuli mati ba, xa e mu e tuli mati ba, i tan xa n ma masenyi ti.»

¹² Na temui Alatala Xaxili naxa n tongo, n naxa xui nde me n xanbi ra a falafe ra, «Matōxōe na Alatala nōre kanyi be a sabatixi dennaxe!» ¹³ N naxa na daalisee gabutenyie xui me e garinfe e bore ra, a nun e sanyi digilinxie xui. Na senbe gbo. ¹⁴ Ala xaxili naxa n nate koore ma, a n xanin. Xōne nu bara n bōje rate, kōnō Ala xōnye naxa nō n na. ¹⁵ Na kui n naxa n ma pama li naxan nu na konyiya kui Teli Abibi taa kui Kebara xure fe ma. N naxa xi solofere raba e tagi, n nakorixi kofu.

¹⁶ Xi solofere to dangi, Alatala naxa yi masenyi ti n be, a naxe, ¹⁷ «Adamadi, n bara i findi Isirayila bōnsōe kantama ra. I na n ma masenyi me, i xa na fala e be. ¹⁸ N na a masen mixi jaaxi be, «I faxama ne,» xa i mu a rasi a xa gbilen fe jaaxi fōxō ra alako a xa kisi, n a faxama ne a xa yunubi xa fe ra. Na kui n a nii sare maxōrinma i tan nan ma. ¹⁹ Kōnō xa i bara a rasi, a fa lu a mu a yete ragbilen n ma, a faxama ne a xa yunubi kui, kōnō a lima ne i tan nii bara rakisi.»

²⁰ «Xa tinxintōe nde sa gbilen tinxinyi fōxō ra, a kira gbete suxu, n a tōrōma ne na kira xōn, alako a naxa fa fāxa. Xa i mu a rasi, a faxama ne a xa yunubi kui. A xa wali fanyie birin luma ne fu. Na kui n a nii sare maxōrinma i tan nan ma. ²¹ Kōnō xa i bara a rasi alako a naxa yunubi raba, a fa a tuli mati i ra, a kisima i tan nan saabui ra. Na kui i bara i yete fan nakisi.»

²² Alatala xōnye nu na n ma menni, a fa a masen n be, «Keli, mini fiili ma. N sa wōyēnma i be menni ne.» ²³ N naxa keli, n siga fiili ma. Menni n naxa Alatala xa nōre to, alo n a toxi Kebara xure de ra ki naxe. N naxa n yatagi rafelen bōxi ma. ²⁴ Alatala Xaxili naxa so n bōje kui, a naxa n

nakeli. A naxa a masen n be, «Siga i xonyi, i so banxi, i naade balan i yete xun na. ²⁵ I tan Adamadi, e i xirima ne luuti ra alako i naxa so pama ya ma. ²⁶ N i nenyi xirima ne, alako i naxa no sese falade na bõnsõe murutaxi be. ²⁷ Kõõõ n ne wõyenma i be, n i nenyi fulunma ne, alako i xa a fala e be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo be.» Xa a naxan kenena, a xa na rame. Xa a mu naxan kenena, a xa na lu na. Bõnsõe murutaxi nan e ra.»

4

Darisalamu suxuxi

¹ «I tan adamadi, i xa walaxe bende daaxi tongo, i fa pirinti korin a ma naxan misaalixi Darisalamu taa ra. ² I xa se ndee yailan na walaxe rabilinyi ma naxan misaalixi gere ra Darisalamu xili ma. Bende nde malan misaali ra yaxuie fama tede tete ra naxan fari. Wuri die tongo naxee misaalixi wurie ra yaxuie naxee rawalima naade kanafe ra. Yonkindee yailan misaali ra yaxuie luma dennaxe. ³ Wure nde ti i tan nun na walaxe tagi. Na xa findi misaali ra Darisalamu suxuma ki naxe. A xa findi tonxuma ra Isirayila bõnsõe be.»

⁴ «I xa i sa i koola seeti ma na walaxe ya i. Na misaalima Isirayila xa yunubie nan na, naxee luma i ma i xa xi xasabi. ⁵ I xa xi xasabi lanma e xa yunubi raba je xasabi nan ma. Na findixi xi keme saxan xi tongo solomanaani nan na. Isirayilakae xa yunubi kote dõxõma i xun ma na ki ne.»

⁶ «I na ge na rabade, i man xa i sa i yirefanyi seeti ma. Na kui i xa Yuda bõnsõe xa yunubi kote tongo xi tongo naani bun ma, naxan a masenma e lu yunubi raba ra na je nan na. ⁷ I xa i ya ti na walaxe ra, i i belexe itala, i wõyen Darisalamu be n xili ra. ⁸ N i xirima ne luutie ra alako i naxa fa i mafindi i seeti nde ma, han i ge na waxati rakamalide.»

⁹ «Mengi xõrie, toge, tenge, nun na maniyẽ tongo, i e sa se sase kui taami yailanfe ra i be na waxati. I fama ne na donde i saxi i seeti ma na xi keme saxan xi tongo solomanaani bun ma. ¹⁰ I xa na donse maniya giramu keme firin, keme firin ma, i naxan donma lõõõ yo lõõõ a waxati ma. ¹¹ I xa ye fan litiri tagi maniya, i naxan minma lõõõ yo lõõõ a waxati. ¹² I xa taami yailan na mengi ra pama ya xõri. I na gan mixi gbi ra.»

¹³ Na temui Alatala naxa a masen, «Na kui Isirayilakae fama ne taami seniyyentare donde pamane gbeteẽ tagi, n e rayensenma dennaxe.» ¹⁴ N naxa a yaabi, «N Marigi Alatala astõfulahi! N tan luma seniyyenyi nan kui. Kabi n dimedi temui n mu sese raharamuxi don, alo sube naxan faxaxi a yete ma, xa na mu a ra sube naxan ibõõxi sube xaapẽ nde saabui ra.» ¹⁵ Na nan a ra, a naxa a fala n be, «Awa yire, i i xa taami ganma ninge papẽ nan fari, n bara mixi gbi fe lu na.»

¹⁶ Na temui a naxa a fala n be, «Adamadi, n mu tinma baloe xa Darisalamu li. Taakae fama donse nun ye sotõde a xuri xuri nan na, e fa lu tõõõõ nun kõtõfili kui. ¹⁷ Baloe nun ye xurunma ne e yi, e fate jõõõõ e gaaxu e bore tofe ra. Na birin e lima e xa yunubi nan xa fe ra.»

5

Isirayila xa jaxankate

¹ «I tan adamadi, i xa i xunyi nun i dexabe bi. I na ge na rabade, i xa na xunsexe nun na dexabe itaxun dõõõ saxan na. ² Darisalamu xa suxui

xi konti na ge kamalide, i xunsexe nun dexabe doxo keren gan taa pirinti ma. I xa doxo keren maxaba santidegema ra pirinti rabilinyi ma. I xa doxo keren woli koore ma, foye xa a rayensen. Na birin a masenma ne n fama i keride santidegema ra ki naxe. ³ Kono i xa xunsexe dondoronti tongo, i nee noxun i xa dugi kui. ⁴ I man xa xunsexe nde woli te xora, naxan a masenma yi paxankate fama ne dinde Isirayila bonsoe birin na.»

⁵ «N tan Marigi Alatala nan yi masenxi: Darisalamu nan ya n naxan doxo sie tagi. Namanee nan na a rabilinyi birin ma. ⁶ Kono a bara muruta n ma seriye nun n ma yaamarie ma a xa paaxupa kui. A bara a kobe raso n na, a gbilen n foxo ra.»

⁷ «N tan Marigi Alatala nan yi masenxi: Wo bara paaxu dangife wo doxo booree birin na. Wo to mu tinxi birade n ma kira foxo ra, wo mu n ma seriye suxu. Hali wo doxo booree xa seriye, wo mu a binyama.»

⁸ «N tan Marigi Alatala nan yi masenxi: N tan bara ti wo kanke Darisalamukae. N fama ne wo paxankatade sie ya xori. ⁹ Wo to bira kuye xonxie batufe ra, n fe rabama ne wo ra n mu naxan singe rabaxi, n mu naxan nabama yare. ¹⁰ Wo babae fama ne e xa die donde, wo xa die fama ne e babae donde. N wo paxankatama na ki ne, naxee luxi n fa e rayensen pamanee ma.»

¹¹ «N tan Marigi Alatala n bara n kali: Wo to n ma hromobanxi rafe kuye paaxie ra, wo fa batui raba n naxan xonxi, n na n ma hinne bama ne wo yi ra, n mu kinikinima wo ma, n mu wo rakisima fefe ma. ¹² Wo xa nama doxo keren faxama ne wuganyi nun kaame ra. A doxo firin nde faxama santidegema nan na taa fari ma. A doxo saxan nde rayensen ye pamanee ma, n e keride santidegema ra.»

¹³ «Na temui, n ma xone danma ne. N gbe fama ne joxode na kui. N na xono e ma na ki, e fama ne a kolonde n tan Alatala bonje na ki naxe. ¹⁴ N i findima yire kanaxi nan na, si gbete na naa to, e fa wo mabere. ¹⁵ N na ge wo paxankatade n ma xone kui, e fe paaxi falama ne wo xun ma, e wo konbi. Wo findima masenyi magaaxuxi nan na sie be naxee na wo rabilinyi. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁶ «N na n ma xali faxatise wolima ne wo ma, naxan lanxi kaame ma. Nee wolima ne alako n xa wo sonto. N luma ne wo xa kaame xun masa ra, wo xa baloe xa jon feo. ¹⁷ N kaame radinma ne wo ma, n sube xaapee xema ne wo yire. Na birin wo xa die sontoma ne. Wuganyi, faxe, nun gere mu jonma wo tagi. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

6

Naxankate geyae fari

¹ Alatala naxa yi masenyi ti n be, ² «Adamadi, i ya rafindi Isirayila geyae ma, i xa n xui radangi e ma. ³ I xa a fala, «Isirayilakae, wo wo tuli mati wo Marigi Alatala xa masenyi ra. N naxe wo tan naxee na geyae fari nun gulunbae kui, n fama ne wo sontode santidegema ra, n wo xa kuye batudee kana. ⁴ Wo xa serexebadee kanama ne, wo xa surayi serexebadee yensen, wo faxa wo xa kuyee ya xori. ⁵ N wo tan Isirayilakae binbie luma ne na serexebadee rabilinyi, wo xorie rayensenma ne naa. ⁶ Wo sabati dede, wo xa taee nun wo xa batudee kanama ne. Wo xa serexebadee nun wo xa kuyee butuxunma ne, wo xa surayi serexebadee rabira. Wo xa wali birin xun nakanama ne. ⁷ Mixi gbege na faxa wo ya ma, wo fama a kolonde a Alatala na n tan nan na.»

⁸ «Κονο n wo donxoe ratangama ne santidagema ma, n fa wo lu pamanee ma. ⁹ Na temui wo xa mixi naxee xaninx konyiya kui, e fama ne ratude n ma. E fa e xa yanfanteya kolon n mabiri, e xa bire kuyee foxo ra, na birin bara n boje tooo. E na fahaamui soto e xa jaaxuna ma, e boje fan toooma ne. ¹⁰ Na temui e a kolonma ne a Alatala na n tan nan na. N mu woyenxi fufafu ra n to yi gbaloe fe fala e be.»

¹¹ «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo wo belexe bonbo, wo wo sanyi ramaxa, a falafe ra, Isirayila bonsoe xa jaaxuna birin bara a niya e xa faxa gere, kaame, nun wuganyi ra. ¹² Naxee makuya, wuganyi nan nee faxama. Naxee makore, nee faxama gere nan kui. Naxee na ratanga na gbaloe ma, kaame nan nee fan faxama. N na n ma xone fulunma ne e xili ma. ¹³ E na e xa mixi binbie to e xa kuyee seeti ma na serexebadee yire geyae fari wurie bun ma e nu surayi fanyi ganma dennaxe serexe ra e xa kuyee be, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹⁴ N fama ne n belexe italade e xili ma, e xa boxi fa kana kelife gbengberenyi ma han Dibila. Na kui e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

7

Isirayila xa fe rajonyi

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «I tan adamadi, wo Marigi Alatala xui nan yi ki Isirayila bonsoe be, «Wo xa fe rajonyi bara wo xa boxi tunxun naani birin li! ³ A gbe mu luxi n xa n ma xone radin wo ma, wo xa wo xa wali jaaxi sare soto, wo xa fe xa jon. ⁴ N mu kinikinima wo ma fefe ma. N wo xa wali kobi birin nagbilenma ne wo ma. Na kui wo fama ne a kolonde n tan nan na Alatala ra.»

⁵ «Wo Marigi Alatala xui nan yi ki, wo xa gbaloe magaaxuxi bara wo li. ⁶ Wo xa fe rajonyi bara fa, a bara wo yire li, a bara keli wo xili ma! ⁷ Fe xoxoe bara wo li, wo tan naxee sabatixi Isirayila boxi ma. N ma kiiti loxoe bara fa. Seewe bara masara kontofli ra wo xa geyae fari. ⁸ A gbe mu luxi n xa n ma xone radin wo ma a jaaxi ra. N wo makiitima ne wo xa wali jaaxi xa fe ra, n wo xa yunubie sare ragbilen wo ma. ⁹ N mu kinikinima wo ma fefe ma. N wo xa wali kobi birin nagbilenma ne wo ma. Na kui wo fama ne a kolonde n tan nan na Alatala ra.»

¹⁰ «Na loxoe nan yi ki! Gbaloe bara ramini alo fuge minima sansi wuri ma ki naxe. Wo xa yete igbona bara dange. ¹¹ Wo xa fe kobi bara findi luxusinyi ra n belexe kui. Nama yo mu luma wo xonyi, e harige birin jonma ne. ¹² Kiiti waxati bara fa, na loxoe bara a li. Saresoe naxa seewa, saremati naxa sunnun, barima Alatala xa xone na tefe jama birin xili ma. ¹³ Saresoe mu sese fima sarematie ma e xa dunipeigiri kui, barima Ala xa nate mu masarama. E birin faxama ne e xa yunubie xa fe ra. ¹⁴ Hali e sara fe, e gere fe yailan, mixi yo mu sigama gere sode barima n ma xone bara din e birin na sinnanyi ma.»

¹⁵ «Gere na taa fari ma, wuganyi nun kaame na taa kui. Naxan na daaxa na faxama gere nan kui, naxan na taa kui na kanyi faxa kaame nun wuganyi ra. ¹⁶ Naxee na ratanga na ma, nee sa e noxunma geyae nan fari. E wama ne alo kolokonde e xa yunubie xa fe ra. ¹⁷ E senbe jonma ne, e xinbie rakori. ¹⁸ E sunnunyi dugi nan nagoroma e ma, e e xunyi nun e dexabe bi yaagi kui. ¹⁹ E gbeti nun xema wolima ne tande alo se seniyentare, konon na sese mu findima kisi ra e be Ala xa xone loxoe. Na

naafuli mu findima donse ra e be, barima a findi ne e ratantanse ra. ²⁰ E nu bara jalexin e xa xunmase fanyie ra, e naxee rawalixi kuye jaaxie yailanfe ra. Na kui n nee findima ne se seniyantaree ra, ²¹ n nee so e yaxui jaaxie yi ra naxee e rawalima fe kobi ra jamanε ma. ²² N na n kobe soma ne e ra. E fama ne sode n ma hōrōmōbanxi kui, e fe seniyantare raba naa, e n ma see mupa.»

²³ «Yolōnxōnyie xa yailan, barima wo xa bōxi rafexi suute nun faxetie nan na. ²⁴ N mixi jaaxie nan nafama kelife jamanεε ma, alako e xa wo xa banxie tongo, e xa wo rayaagi, e xa wo xa batudee mabere. ²⁵ Fe xōrōxōε na wo li, wo bōpεsa fenma ne, kōnō wo mu na toma fefe ma. ²⁶ Gbaloe luma fa ra ne a bore fōxō ra. Wo luma ne fe xōrōxōε mε ra. Wo xibaaru fanyi fenma ne namipōmε ra, kōnō marasi yo mu luma serexedubεe nun forie yi ra. ²⁷ Mange luma ne sunnun na, a xa kuntigie nimisa, a xa jama birin seren gaaxui kui. N e makiitima e jere ki nan ma, alō e darixi a ra ki naxε. Na temui e a kolonma ne n tan nan na Alatala ra.»

8

Kuye batufe Ala xa hōrōmōbanxi kui

¹ A jε senni nde, kike senni, xi suuli nde ra, n nu dōxōxi n ma banxi nan kui, Yuda forie fan nu na n seeti ma. Na temui Muxu Marigi Alatala naxa a senbe masen n be. ² N naxa laamatunyi to naxan lanxi xeme nde ma naxan sanyie nu luxi alō te, a kanke nu yanbama alō bafata raxunuxi. ³ A naxa a belexe itala, a n xunsexe suxu. Ala Xaxili Seniyanxi naxa n tongo, a n ite koore nun bōxi tagi, a fa laamatunyi masen n be. N naxa Ala xa hōrōmōbanxi to Darisalamu. N to na sode de li naxan nu na kōola ma, n naxa kuye nde to naa naxan Ala raxōnoma. ⁴ Isirayila Marigi Ala xa nōre fan nu na menni, alō n a to ki naxε a singe ra filli ma.

⁵ Ala naxa a masen n be, «I tan Adamadi, i ya ti kōola biri ra.» N to n ya rasiga naa, n naxa na kuye to hōrōmōbanxi sode de kōola biri ra, naxan Alatala raxōnoma. ⁶ Ala naxa a masen n be, «Adamadi, i bara Isirayila bōnsōε xa wali jaaxi to, wali naxan a niyama n xa n makuya n ma hōrōmōbanxi ra? I fama ne fe gbete tode naxee jaaxu na be.»

⁷ Ala naxa n xanin hōrōmōbanxi sode de gbete ra. Menni n naxa yale nde to tete ma. ⁸ A naxa a masen n be, «Adamadi, i xa na yale raxungbo.» N to na raba, n naxa naade nde to. ⁹ A naxa a masen n be, «I xa so naa jama xa wali jaaxi matode.» ¹⁰ N to so menni kui, n naxa bubusee, sube raharamuxie, nun Isirayila bōnsōε xa kuye birin xa pirinti to na banxi xale rabilinyi ma. ¹¹ Isirayila fori tongo solofere nun Safan xa di Yaasaniya nu na menni, surayi ganse suxuxi kankan yi ra, tuuri nu fa te a fa menni rafe.

¹² Ala naxa a masen n be, «Adamadi, i bara Isirayila bōnsōε forie xa wali to, e naxan nabafe dimi kui e xa kuyee ra? E naxε, «Alatala mu won toxi feo. A bara won ma bōxi rabolo.» ¹³ Ala man naxa a masen n be, «I fama ne fe gbete tode naxee jaaxu na be.»

¹⁴ Na temui a naxa n xanin Alatala xa hōrōmōbanxi sode de ra kōola mabiri. N naxa gine ndee li menni, e dōxōxi, e jōnfe rabafe kuye nde be naxan xili Tamusu. ¹⁵ A naxa a masen n be, «Adamadi, i bara a to? I fama ne fe gbete tode naxee jaaxu na be.»

¹⁶ A naxa n naso Alatala xa hōrōmōbanxi xa tete kui. N naxa mixi mōxōjnen nun suuli to hōrōmōbanxi sode de ra, gbutunyi nun serexebade tagi, e kobe soxi Alatala xa banxi ra, e ya rafindixi sogetede ma e nu suyidi

soge be. ¹⁷ Ala naxa a masen n be, «Adamadi, i bara a to? Fe xuri di nan yi ra Yudayakae na naxee rabafe be? E man na fe jaaxi nan nabama boxi birin kui, fe naxan n naxooma han. A mato e na kuye salonsee sunbufe ki naxe. ¹⁸ Na kui n na n gbe jooma n ma xone kui. N mu kinikinima e ma, n mu gbilenma na jaxankate foxo ra. Hali e n maxandi e xui itexi ra, n mu n tuli matima e ra fefe ma.»

9

Kuye batuie xa faxe

¹ Na temui n naxa Ala xui itexi me, a naxe, «Taa kantamae, wo xa fa wo xa geresosee ra!» ² Xeme senni naxa mini naade fuge biri ra, naade naxan ya rafindixi kola ma, birin nun a xa geresose ra a belexe i. Xeme gbete nu na e ya ma, dugi fiixe ragoroxi a ma, sebeli ti se nu na a belexe i. E naxa fa, e ti serexebade fe ma, naxan yailanxi wure gbeeli ra.

³ Isirayila Marigi Ala xa nore naxa keli malekee sawuree xun, a nu magoroxi naxee fari, a a xun ti banxi sode de ra. Alatala naxa na xeme xili dugi fiixe ragoroxi naxan ma, sebeli ti se nu na naxan belexe, ⁴ a a masen a be, «I xa i pere Darisalamu taa kui tonxuma safe ra xeme birin tigi ra, naxee na toofe, naxee na wafe yi fe jaaxie xa fe ra naxee rabama Darisalamu.»

⁵ A man naxa a masen a booree be n ya xori, «Wo bira yi xeme foxo ra, wo xa faxe ti kinikinitareja kui! ⁶ Wo xa mixi birin faxa, forie, segetalae, sungbutunyie, ginee nun dimedie. Kono tonxuma na naxee tigi ma, wo nee lu na! Wo xa yi wali folo n ma horomobanxi seniyenxi yire.» Na kui e naxa na forie faxa naxee nu tixi horomobanxi ya ra. ⁷ A man naxa a masen e be, «Hali a findixi fe seniyentare nan na, wo xa n ma horomobanxi xa tete rafe binbie ra! Yakosi, wo siga!» Na kui e naxa mini, e faxe belebele ti taa kui.

⁸ E nu faxe tima temui naxe, n naxa n felen boxi ma n keren. N nu n mawafe Ala be a falafe ra, «N Marigi Alatala, i wama Isirayila bonsoe birin sofofe ne i xa xone kui naxan na tefe Darisalamu taa kui?» ⁹ A naxa n yaabi, «Isirayila nun Yuda bonsoe xa yunubi gbo! E luma faxe ti ra temui birin, e fe tinxintaree raba boxi birin kui. E naxe, «Alatala bara yi boxi rabolo, a mu won ma fe toma sonon.» ¹⁰ Na kui n mu kinikinima e ma fefe ma. N e xa wali jaaxi sare ragbilenma ne e ma a xoxoxe ra.»

¹¹ Na temui na xeme dugi fiixe ragoroxi naxan ma, sebeli ti se suxuxi naxan yi ra, a naxa gbilen, a dentege sa a xema be, «N bara ge i xa yaamari rabade.»

10

Ala xa nore xa keli a xa horomobanxi xun

¹ Na laamatunyi kui n naxa kibanyi nde to malekee xun ma naxan nu luxi alo diyaman maniye. ² Alatala naxa a masen xeme be dugi fiixe nu ragoroxi naxan ma, «I xa so malekee bun ma, sanyi radigilixie na dennaxe, i xa te wolee tongo, i e rayensen taa ma.» A naxa na raba n ya xori.

³ Na malekee nu tixi horomobanxi yirefanyi ma na xeme so temui naxe. Kunda nu na horomobanxi tete kui. ⁴ Alatala xa nore naxa keli na malekee xun ma, a siga horomobanxi sode de ra. Kunda naxa horomobanxi rafe, Alatala xa nore xa yanbe fanyi nu na tete birin kui. ⁵ Na malekee

gabutenyie xui nu mema boore tete kui, a nu gho alo Ala Senbema woyen xui.

⁶ Alatala to xeme yamari, dugi fiixe nu ragoroxi naxan ma, a xa te wolee tongo se digilinxie tagi malekee bun ma, a naxa so, a sa ti naa. ⁷ Na maleke keren naxa te wole ndee ko, a a sa na xeme belexe i. Na naxa a rasuxu, a mini. ⁸ Mixi belexe maniyen nan nu minima na malekee gabutenyie bun ma.

⁹ N naxa sanyi radigilixi naani to malekee fe ma, keren keren nu na kankan bun ma. E nu mayanbama alo diyaman maniyen. ¹⁰ Na sanyi radigilixi naani birin nu maniya, kankan luxi alo a nu na sanyi radigilixi gbete nan kui. ¹¹ E ne sigama, maleke yatagi nu tixi dennaxe ra e nu e perema menni biri ne, hali na sanyi to nu a mafindima. ¹² Yae nu na na maleke naanie birin fatee ma, a nun e farie ma, e belexe ma, e gabutenyie ma, nun e sanyi radigilixi naanie ma ¹³ N naxa a me, e na sanyi radigilinxie xilima «sanyi firi firi.» ¹⁴ Yatagi naani nan nu na na malekee birin be. Keren nu luxi ne alo maleke yatagi, a firin nde nu luxi ne alo mixi yatagi, a saxan nde nu luxi ne alo yete yatagi, a naani nde nu luxi ne alo sege yatagi.

¹⁵ Na temui na malekee naxa keli. E nu maniyaxi na daaliseen nan na n nu bara naxee to Kebara xure de ra. ¹⁶ Na malekee ne e perema, e nun na sanyi radigilinxie nan a ra. E na e gabutenyie itala e xa keli, e nun na sanyie nan a ra. ¹⁷ E na ti, e nun e sanyie nan a ra, e na te, e nun e sanyie nan a ra, barima na daaliseen nii nu na e sanyi radigilinxie nan kui.

¹⁸ Na temui Alatala xa nore naxa keli horomobanxi sode de ra, a sa a magoro na malekee xun ma. ¹⁹ E naxa e gabutenyie itala, e keli boxi ma n ya xori e nun e sanyi radigilinxie ra. E naxa e sa ti Alatala xa horomobanxi de ra sogetede biri ra. Isirayila Marigi Ala xa nore nu na e xun ma.

²⁰ A raponyi n naxa a kolon n na daaliseen naani n naxee toxi Kebara xure de ra, e nu maniyaxi malekee nan na. ²¹ Yatagi naani nun gabutenyie naani nu na e birin ma. Belexe fan nu na e gabutenyie bun ma. ²² E yatagie nu maniyaxi yatagie nan na n naxee to Kebara xure de ra. E birin nu sigama yare nan tun.

11

Darisalamu xa jaxankate nun Isirayila xa boje masare

¹ Na temui Ala Xaxili Seniyenxi naxa n tongo menni, a n xanin Alatala xa horomobanxi naade ra, naxan na sogetede biri ra. Xeme moxopen nun suuli nu na menni. Nama kuntigie Asuru xa di Yaasaniya nun Benaya xa di Pelataya fan nu na e ya ma. ² Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, yi mixie na fe paaxi kui. E wama nama ratantanfe e xa marasi ra. ³ E naxe, «Hali won mu banxi ti, barima yi taa luxi ne alo tunde won jinma naxan kui.» ⁴ Na kui i tan adamadi, i xa n ma woyenyi radangi e ma.»

⁵ Na temui Alatala Xaxili Seniyenxi naxa goro n ma, a yi masenyi ti n be n xa a radangi e ma, «Alatala xa masenyi nan ya: Wo tan Isirayila bonsae, n wo xa mapoxunyi kolon. ⁶ Wo bara mixi gbege faxa yi taa kui, wo bara e binbie lu kira ra. ⁷ Na kui n tan, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo binbie naxee wolixi kira ra, e findixi subee nan na naxan fama gande yi tunde kui, konon n wo tan kerima ne. ⁸ Wo to gaaxuxi gere ya ra, n gere rafama ne wo ma! N tan Alatala xui nan ya. ⁹ N wo raminima ne taa kui, n wo sa si gbete sagoe. Na nan findima wo xa jaxankate ra. ¹⁰ Wo faxama

gere nan kui Isirayila naaninyi ra. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹¹ Yi taa mu findima wo be tunde ra, wo tan mu findima sube ra naxan ganma be taa kui. N wo tan makitima Isirayila naaninyi nan na. ¹² Wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra, wo tondi birade naxan xa yaamarie foxo ra. Wo bara n ma seriye rabolo, wo bira si gbetee xa seriye foxo ra.»

¹³ N to ge na masenyi falade, Benaya xa di Pelataya naxa faxa. N naxa n yatagi rafelen boxi ma keren na, n fa a fala n xui itexi ra, «N Marigi Alatala, i wama Isirayila mixi donxoe birin sontofe ne?» ¹⁴ Alatala naxa n yaabi, ¹⁵ «Adamadi, Darisalamukae na a falafe i baribooree nun Isirayila bonsoe birin be e xa e makuya Alatala ra, barima e naxe yi boxi findixi e gbe nan na. ¹⁶ Na kui i xa a fala e be, «Alatala xa masenyi nan ya. Hali n e makuya, n e xanin pamanee ma, n luma ne e seeti ma menni fan.»

¹⁷ «I xa yi masenyi ti: «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya. N wo malanma ne kelife pamanee tagi wo yensenxi dennaxe, n man Isirayila boxi so wo yi ra.»

¹⁸ «E gbilenma ne e xa boxi ma, e fa kuye paaxie birin ba naa. ¹⁹ N e boje findima boje keren nan na. N xaxili neene so e yi ra. N e xa boje xoxoxoe bama ne, n boje fanyi so e yi ra, ²⁰ alako e xa bira n ma yaamarie foxo ra, e xa n ma seriye binya. E findima n ma pama nan na fa, n tan findi e Marigi Ala ra. ²¹ Kono mixi naxee birama e xa kuye batufe foxo ra, n e xa wali paaxi sare ragbilenna ne e ma. Alatala xui nan na ki.»

²² Na temui na malekee naxa e gabutenyie itala nun e sanyi radigilinxie, Isirayila Marigi Alatala xa noxe nu na e xun ma. ²³ Alatala xa noxe naxa keli taa kui, a sa a magoro geya fari naxan nu na sogetede. ²⁴ Na laamatunyi kui, Ala Xaxili Seniyenxi naxa n tongo menni, a n xanin Isirayila bonsoe yire naxan nu na konyiya kui Kalide boxi ma. Laamatunyi to non, ²⁵ n naxa Alatala xa masenyi birin nadangi e ma, a naxee masen n be.

12

Taali konyiya xa fe ra

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i na bonsoe murutaxi nan tagi yi ki. E ya na na, kono e mu se toma. E tuli na na, kono e mu fe mema, barima bonsoe murutela nan e ra. ³ Adamadi, i naxan nabama, i xa kote yailan alo i na sigafe konyiya nan kui. I xa mini e ya xori yanyi xare ra alo mixi suxuxi naxan xaninfe pamanee ma. Na kui, hali e findixi bonsoe murutaxi nan na, e fama ne fahaamui sotode i xa taali kui. ⁴ I xa i xa kote yailan yanyi ra e ya xori. Nunmare temui i xa mini taa kui e ya xori alo i na sigafe konyiya nan kui pamanee ma. ⁵ I xa yale ti taa tete ma e ya xori, i fa mini na kui a nun i xa kote. ⁶ I xa i xa kote doxo i tunki ma e ya xori, i mini nunmare temui. I xa i yatagi makoto alako i naxa no boxi tode. Na birin bara findi tonxuma ra Isirayila bonsoe be.»

⁷ N naxa na raba alo Ala a masen n be ki naxe. N naxa n ma kote yailan yanyi xare ra. Nunmare ra, n naxa yale ti taa tete ma n belexe ra, n fa mini n ma kote ra e ya xori. ⁸ Na kuye iba, Alatala naxa n maxorin, ⁹ «Adamadi, yi bonsoe murutaxi mu i maxorin nu, i na fe naxan nabafe? ¹⁰ A fala e be, «Alatala yi nan masenxi: Yi kiiti saxi Darisalamu mangee nun Isirayila bonsoe nan birin ma naxee sabatixi be.» ¹¹ A fala e be, «N tan findixi wo be tonxuma nan na. N naxan nabaxi na ki, na nan fama rabade wo fan na. E wo suxuma ne, e wo xanin konyiya kui pamanee ma.»

¹² «Mange naxan na e xun ma, a a xa kote doxoma a tunki nan ma nunmare temui, a a gi. E yale tima ne taa tete ma alako a xa mini na ra. A a yatagi makotoma ne alako a naxa boxi to. ¹³ N na n ma yele italama ne a xun ma, n ma gantanyi a suxu. N a xaninma ne Babilon, Kalidi bonsoe xa boxi ma, konon a mu menni toma a ya ra. A faxama naa. ¹⁴ N fama ne a xa mixi birin nayensende, a xa kuntigie nun a xa soorie. N e birin nakerima ne santidegema ra.»

¹⁵ «N na e kerijamanee ma dunija yire birin, e a kolonma ne na kui a n tan nan na Alatala ra. ¹⁶ Konon n mixi ndee ratangama ne e ya ma gere kui, n e ratanga kaame nun wuganyi ma, alako e xa no e xa wali kobie mataalide si gbete be e na lu dennaxe. E a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁷ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹⁸ «Adamadi, i ne i degema temui naxe, i xa seren gaaxui ra. I ne ye minma temui naxe, i imaxa kontofili ra. ¹⁹ A fala jama be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi Darisalamukae nun Isirayilakae xa fe ra. A naxe e e degema gaaxui nan kui, e ye min kontofili ra, barima gbaloe jaaxi a niyama ne harige birin ba e xa boxi ma. ²⁰ Taae kanama ne, boxi xara. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

²¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²² «Adamadi, munse na yi taali woyenyi ra, naxan na falafe wo tagi Isirayila boxi ma? Na taali naxe, «Loxoe na e ikuyafe de, konon Alatala xa laamatunyi mu kamalixi fefe ma.» ²³ A fala e be, «Alatala yi nan masenxi: N fama ne na taali woyenyi ifale dande. Mixi yo mu na falama sonon Isirayila boxi ma.» A fala e be, «A gbe mu luxi laamatunyi birin xa kamali. ²⁴ Wule laamatunyi nun wule masenyi jonma ne sematoe yi ra Isirayila bonsoe ya ma. ²⁵ Konon n tan Alatala na naxan masen, na kamalima ne a waxati ma. N fama n ma masenyi rakamalide wo tan murutelae nan be. Alatala xui nan na ki.»

²⁶ Alatala naxa a masen be, a naxe, ²⁷ «Adamadi, Isirayila bonsoe luma ne a fala ra i xa laamatunyi fe masen naxan buma a fa raba. A naxe namijonme xa masenyi mu kamalima fo je wuyaxi na dangi. ²⁸ Na kui, a fala e be, «Alatala yi nan masenxi: N mu dugundima n ma masenyi rakamalide sonon. N naxan masenxi, na fama ne rabade. Alatala xui nan na ki.»

13

Sematoe wule false

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra Isirayila namijonmee be. A fala e be, naxee masenyi tima e yete boje ma fe ma, i naxe, «Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra! ³ Alatala xa masenyi nan ya: Naxankate na namijonme wule false be, naxee birama e yete xaxili foxo ra, e mu laamatunyi yo toxi. ⁴ Isirayila, wo xa namijonme wule false luma ne alo xulumasee banxi kanaxi kui. ⁵ Wo mu Isirayila xa tete yailanxi alako a xa ti gere kui Alatala xa loxo. ⁶ E xa laamatunye findixi wule nan na. E xa masenyi mu findixi nondi ra fefe ma. E naxe, Alatala xui nan na ki, a fa li Alatala xa mu e xexxi. E wama na xa kamali tun. ⁷ Fu xa mu na wo xa laamatunye nun wo xa masenyie ra? Wo a falama, Ala xui nan na ki, a fa li n tan Ala xa xui mu a ra!»

⁸ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo xa fe ra, a naxe: «N bara keli wo xili ma wo xa wule masenyie nun wo xa wule laamatunye xa fe ra.

Alatala xui nan na ki. ⁹ N na n belexe italama ne namijonme wule falee be, naxee wule laamatunyie nun wule masenyie xa fe falama. E mu luma n ma pama kuntigie ya ma, e xili bama ne Isirayila xa taruxui kui, e mu soma Isirayila boxi ma sonon. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁰ «E to fa na n ma pama raloe fe ne na ki a falafe ra, «Wo boje xa sa, konon a fa li gbaloe na na. E tete kobi nan ti, e fa a penti a fiixe ra. ¹¹ A fala e be na tete birama ne. Turunnaade nun tune xungbe na fa, balabalanyi goroma ne. ¹² Na tete na bira, a mu falama xe wo be, «Wo mu a pentixi xe? Munse fa niyaxi?»»

¹³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: «N turunnaade xungbe radinma ne wo ma n ma xone kui, tune belebele nun balabalanyi sinma ne wo ma senbe ra, a kasare ti. ¹⁴ N tete rabirama ne, wo naxan pentixi, n a sanbunyi maba. A na bira wo ma, wo faxa a bun ma. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹⁵ N na n ma xone birin naminima ne na tete ma, nun mixi naxee a pentixi. N a falama ne wo be, Tete mu na sonon, naxee fan a pentixi, nee fan mu na sonon. ¹⁶ Nee findixi na namijonme wule falee nan na, naxee nu woyenma Darisalamu xa fe ra, a bojesa xa fe fala e be, a fa li gbaloe nan tun nu na fafe e ma. Alatala xui nan na ki.»»

¹⁷ «Yakosi adamadi, i ya rafindi i xa pama xa gine dimedie ma, naxee namijonme masenyi tima e yete boje ma fe ma. I xa masenyi ti e xili ma, ¹⁸ a falafe ra, «Alatala yi nan masenxi e be, «Naxankate na ginee be naxee belexekonnasoe yailanma karafili ra, xa na mu a ra e mafelenyie yailan mixi ratantanfe ra. Wo a mapoxunxi ne a wo na n ma mixie ratantan, wo mu toore sotoma na kui? ¹⁹ Wo bara n mabere donse di xa fe ra. Wo to wule fala n ma pama be naxan a tuli matima wule ra, wo bara mixi faxa naxan mu nu lanma a xa faxa, wo bara mixi lu naa naxan mu nu lanma a xa lu naa.»»

²⁰ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: «Wo xa karafilie mu rafan n ma, wo mixi ratantanma naxan na alo gantanyi sama xonie be ki naxe. N na karafilie bama ne wo belexe ra, n xoreya fima ne mixi ma wo naxan suxu gantanyi kui alo xonie. ²¹ N wo xa mafelenyie bama ne wo ma, n na n ma pama ba wo xa nxe bun ma. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ²² Wo bara limaniya ba tinxintoe yi ra wo xa wulee ra, n nu wama naxan malife. Wo bara tinxintare rasi e xa lu e xa fe paaxie kui, n nu wama naxan nakisife. ²³ Wo to na mooli raba, wo mu wule masenyi tife sonon, wo mu luma sematoe xa wali kui. N fama ne n ma pama ratangade wo belexe. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»»

14

Ala xa kate Isirayila boje ragbilenfe a ma

¹ Isirayila fori ndee naxa fa n xonyi. E to doxo, ² Alatala naxa a masen n be, ³ «Adamadi, yi mixie bara kuyee fe tongo e a sa e nii ra, e fe paaxie suxu naxee e rabirama. A lanma n xa tin e xa n maxandi? ⁴ A fala e be, «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Isirayilaka naxan yo kuye fe sa a nii ra, a fe paaxi suxu naxan a rabirama, a na siga namijonme yire Ala maxandide, n a xa duba mafindima a xa yunubi raba xasabi nan ma. ⁵ N yi rabama ne alako n xa Isirayila bonsoe boje rafindi n ma, hali e to bara e makuya n na e xa kuye batufe ra.»»

⁶ «A fala Isirayila bɔnsɔɛ bɛ, «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo tuubi, wo gbilen wo xa kuye batufe fɔxɔ ra, wo wo kobe so wo xa fe ɲaaxie ra! ⁷ Isirayilakae birin, xa na mu a ra wo xa xɔɲɛɛ, mixi yo naxan kuye fe sama a nii ra, a fe ɲaaxi suxu naxan a rabirama, na kanyi na siga namijonme yire n maxandife ra, n tan Alatala yati fama na kanyi yaabide. ⁸ N tima nɛ a kanke, n a findima misaali nan na ɲama bɛ, a xili findi konbi ra e ya ma. N a kerima nɛ n ma ɲama ya ma. Na kui wo a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.»»

⁹ «Xa na namijonme fa tin masenyi falade n xili ra, n tan yati bara a madaxu a xa na raba. Na kui n na n belexɛ itala a xili ma, n a xa fe xun nakana n ma ɲama Isirayila ya ma. ¹⁰ E bara yunubi sɔtɔ na kui, namijonme yo, nun mixi yo naxan maxandi tima a saabui ra. ¹¹ Na tɛmɛi Isirayila bɔnsɔɛ mu luma e makuya ra n na, e sɛniyɛntareɲa bɛɲinma nɛ. E findima nɛ n ma ɲama ra, n fan findi e Marigi Ala ra. Alatala xui nan na ki.»

¹² Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ¹³ «Adamadi, xa ɲama nde n bɛɲin e xa yunubie xa fe ra, n fama nɛ n belexɛ italade e xili ma, n e xa baloe ɲɔn, n kaame radin e ma, n e xa mixie nun e xa xurusee faxa. ¹⁴ Hali Annabi Nuha, Annabi Daniyeli, nun Annabi Ayuba nu na e ya ma nu, ɲama nɔma kiside e xa tinxinyi gbansan nan saabui ra. Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ «Xa n sube xaapɛ radin na bɔxi ma e xa dimɛɛ faxa, mixi birin xa keli naa na subee xa fe ra, ¹⁶ hali na namijonme saxan sa lu naa, n tan wo Marigi Alatala bara n kali, ɲama mu nɔma e xa die rakiside. Na namijonmɛɛ gbansan nan kisima, bɔxikae tan lɔɛ.»

¹⁷ «Xa n gere rabula na bɔxi ma, n fa a fala «Santidɛgɛma xa be kana,» n fa a niya na bɔxikae nun e xa xurusee birin xa sɔntɔ, ¹⁸ hali na namijonme saxan sa lu naa, n tan wo Marigi Alatala bara n kali, ɲama mu nɔma e xa die rakiside. Na namijonmɛɛ gbansan nan kisima.»

¹⁹ «Xa n wuganyi radin na bɔxi ma e xa mixi birin nun e xa xurusee faxa fe ra n ma xɔnɛ xa fe ma, ²⁰ hali Annabi Nuha, Annabi Daniyeli, nun Annabi Ayuba sa lu naa, n tan wo Marigi Alatala bara n kali, ɲama mu nɔma e xa die rakiside. ɲama nɔma kiside e xa tinxinyi gbansan nan saabui ra.»

²¹ «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo xa fe xɔɔxɔma nɛ dangife na tan n na n ma kasarɛ naani ti wo bɛ, naxee findixi gere, kaame, sube xaapɛɛ, nun wuganyi ra. Na birin wo xa mixie nun wo xa xurusee sɔntoma nɛ. ²² Kɔnɔ wo xa di ndee fama nɛ ratangade na ma. E fama nɛ wo yire, wo fa sɛwɛa e ɲɛɛ ki matofe ra, wo fa madundu gbaloe xa fe ra n naxan nagirixi Darisalamu ma. ²³ Wo madundui sɔtɔma nɛ e ɲɛɛ ki matofe ra, barima wo fama nɛ a kolonde a n na birin naba fe nde nan ma. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

15

Darisalamu xa ɲaxankate

¹ Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ: ² «Adamadi, weni bili fan fɔtonyi wuri salonyi bɛ? ³ Weni bili wuri rawalima a xa findi se gbaku se ra, xa na mu a ra se gbete naxan tide na na? ⁴ Na wuri mɔɔli na gan, keli a xunyi ma han a sa dɔxɔ a xɔɛ ra, a nɔma rawalide se nde ra fa? ⁵ Xa a mu nu nɔma rawalide se nde ra a to nu sixi, a na gan, tide yo mu luma a ma sɔnɔn.»

⁶ «Na kui, wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: N fe rabama ne Darisalamukae ra, alo n fe naxan naba na weni bili wuri ra n naxan ganxi. ⁷ N tima ne e kanke. Hali e mini te i, na te fanma e donde. N na ti e kanke ma, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ⁸ N e xa boxi xun nakanama ne, barima e bara n yanfa. Alatala xui nan na ki.»

16

Isirayila xa yene Ala mabiri

¹ Alatala naxa yi masenyi ti n be, a naxe: ² «Adamadi, Darisalamu rakolon a xa fe kobie ra. ³ A fala a be, «I Marigi Alatala yi nan masenxi: I barixi Kanaan boxi nan ma, Amorika nan nu na i baba ra, i nga findixi Xitika nan na. ⁴ I barixi loxoe naxe, mixi yo mu wo furixuli xaba, e mu i maxa ye nun foxe ra alako i xa seniyen, e mu i maflin dugi kui. ⁵ Mixi yo mu kinikini i ma na fe mooli rabafe ra. E i woli burunyi, barima i nu mapaaxin birin be.»

⁶ «N nu na dangife i yire temui naxe, n naxa i to i na i nii magagafe i saxi wuli xora. N naxa a fala i be, «I xa kisi.» ⁷ N naxa i ramo alo sansi mama ki naxe. I bara findi ginemedi tofanyi ra. I fate bara mo, i xunsexe bara kuya, konon han na temui dugi mu nu ragoroxi i ma. I mageli nan nu a ra.»

⁸ «Temui nde to dangi, n naxa a to i findixi sungbutunyi ra. Na kui n naxa n ma dugi sanbunyi felen i ma i suturafe ra, a findi saate ra won tagi. Na kui i findixi n tan nan gbe ra, i Marigi Alatala.»

⁹ «N naxa i maxa ye ra, n wuli ba i ma, n fa ture xiri fanyi so i ma. ¹⁰ N naxa dugi fanyi dege i be, n na ragoro i ma. N naxan sankiri fanyi so i sanyi. ¹¹ N naxa i raxunma belexe rasoe nun konmagore ra. ¹² N naxa xurunde sa i joxe ra, n tulirasoe sa i tulie ra, n mange tonxuma dusu i xun na. ¹³ I nu raxunmaxi xema nun gbeti nan na, i nu maxirixi dugi tofanyie nan na, i nu donse fanyi donma naxan findi kumi nun ture ra. I xa tofanyi xun nu fa masa tun, mangeya naxa radaxa i be. ¹⁴ I xili naxa din jamanee ra i xa tofanyi xa fe ra, barima tofanyi kamalixi nan nu a ra i xa nore saabui ra n naxan fixi i ma. Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ «Konon na temui i naxa la folo i xa tofanyi nun i xili fanyi ra, i fa so langoeja rabafe. I nu i yete soma mixi birin yi ra, i lu e sagoe. ¹⁶ I naxa i xa dugi tofanyie itala geya fari i langoeja raba dennaxe. Na fe mooli mu lanma feo. Na rabafe mu fan. ¹⁷ I naxa i xa xunmase xema nun gbeti daaxie tongo, n naxee fixi i ma, i e yailan kuye xeme ra, i fa langoeja raba nee ra. ¹⁸ I naxa i xa dugi tofanyie ragoro e ma, i fa n ma ture nun n ma surayi ba serexe ra e be. ¹⁹ N donse naxan so i yi ra, i bara na taami fanyi, na ture, nun na kumi birin ba serexe gan daaxi ra e be. I na nan nabaxi. Alatala xui nan na ki.»

²⁰ «I naxa i xa die tongo, n naxee fixi i ma, i e fan ba serexe ra na kuyee be. I xa langoeja mu nu i wasama nu? ²¹ I bara n ma die kon naxaba, i e ba serexe ra kuyee be! ²² I xa fe kobie nun i xa langoeja birin kui, i mu ratu a ma n naxan nabaxi i be i mageli to nu a ra, i nu i nii magagafe i wuli xora temui naxe?»

²³ «Naxankate na i be! Alatala xui nan na ki. Safe i xa wali jaaxi xun ma, i bara fe gbete fan naba. ²⁴ I bara yiree ti taa tagi kira de ra, ²⁵ i fa i fate xa tofanyi masen jama be kene ma, alo langoe naxan wama xeme mabendunfe a ma. ²⁶ I bara langoeja raba Misirakae ra, i doxoboore naxee

xa gine fe xōrōxō. I xa langoeḡa radangixi bara n naxōnō. ²⁷ Na kui n bara n belexe itala i xili ma, n fa nde ba i xa bōxi ra, n a sa i yaxuie Filisitakae sagoe, i xa wali kobie xa fe ra naxee bara e raterenna. ²⁸ I bara langoeḡa raba Asiriyakae fan na, barima sese mu i wasama. ²⁹ Na dangi xanbi i bara langoeḡa raba Babilōn yulēe ra, kōnō nee fan mu i wasa.»

³⁰ «I bōḡe kobi! Alatala xui nan na ki. I yi langoeḡa mōoli rabama di? ³¹ I to i xa langoe yiree ti taa kui kira de ra, i mu nu luxi alo langoe yati barima i nu langoeḡa rabafe ne tun kobiri xanbi!»

³² «Yene gine, xōḡee rafan i ma dangife i xa mōri ra. ³³ Langoe birin wama langoe sare xōn, kōnō i tan nan luma i ḡengee ki ra, alako i xa e mabendun i ma a mōoli birin na. ³⁴ I mu luxi alo langoe gbetee. Mixi yo mu i mayandima i xa wali ra. I tan nan e mayandima, i fa e sare fi, i mu se sōtō.»

³⁵ «I tan langoe gine, i tuli mati Alatala xa masenyi ra! ³⁶ I Marigi Alatala yi nan masenxi: I to i xa naafuli ba alako i xa langoeḡa raba i ḡengee ra, i to kuyee mōoli birin ti, i fa i xa die wuli ba serexe ra e be, ³⁷ n fama ne i ḡengee birin malande, naxee nu rafan i ma nun naxee mu nu rafan i ma, n i ḡaibōe masen e be a kene ma, i xa yaagi. ³⁸ N i makiitima ne alo gine yenela nun faxeti makiitima ki naxe. N nan n gbe ḡōxōma ne i ma n ma xōne nun n ma tōḡe xōrōxōe ra. ³⁹ Na temui n i sama ne i ḡengee sagoe, e i xa langoe yiree kana, e i xa dugie nun i xa xunmasee ba i ma, e fa i lu i mageli ra fōen. ⁴⁰ E e malanma ne i xili ma, e i magōnō gemee ra, e i masōxō e xa santidegemae ra. ⁴¹ E i xa banxie ganma ne, e i paxankata gine gbeḡbe ya xōri. N i xa langoeḡa danma ne, i mu i ḡengee kima sōnōn. ⁴² N na ḡe na rabade i ra, n ma xōne goroma ne i xa yanfanteya xa fe ra.»

⁴³ «N fama ne i xa wali sare birin nagbilende i ma, barima i mu i ratu i fonike temui ma. I Marigi Alatala xui nan na ki. I mu langoeḡa xa sa i xa fe kobi gbetee fari?»

⁴⁴ «Taali falēe fama yi taali falade i xun ma, «Nga lu ki yo ki, a xa di gine fan luma na ki ne!» ⁴⁵ I nga xa di yati nan i ra, naxan me a xa mōri nun a xa die ra. I taara ginēmae fan me ne e xa mōrie ra, nun e xa die ra. I nga findixi Xitika nan na, i baba findixi Amorika nan na. ⁴⁶ Samari findixi i taara ginema nan na naxan sabatixi i kōola ma, a nun a xa taa gbetee kui. Sodoma nan findixi i xunya ginema ra naxan sabatixi i yirefanyi ma, a nun a xa taa gbetee ra. ⁴⁷ I bara bira e xa wali ḡaaxi fōxō ra, i man bara ḡaaxu dangife e tan na. ⁴⁸ N bara n kali, Sodoma nun a xa taae mu i xa ḡaaxupa lixi. Alatala xui nan na ki.»

⁴⁹ «I xunya Sodoma xa yunubie findixi yi nan na: yete igbōḡa, bannaya, nun kinikinitareḡa tōrōmixie mabiri. ⁵⁰ E de igbo, e fe ḡaaxie rabama n ya xōri. Na kui, n naxa e xa fe ḡōn! ⁵¹ Samari mu yunubi raba alo i tan. I xa fe kobi raba gbo dangi a gbe ra pon! Na taa ḡaaxi tinxin i be. ⁵² I xa yaagi tun! I xa ḡaaxupa kui, a luxi ne alo i xunya na fisa i be. I xa na kote xanin.»

⁵³ «Kōnō a ḡaḡonyi, n fama ne Sodoma nun a xa taae nun Samari nun a xa taae xa fe xun nakelide. I fan luma ne na xunnakeli kui. ⁵⁴ I bara yaagi sōtō i xa wali kobi xa fe ra. Na bara a niya Sodoma nun Samari xili xa fan dondoronti. ⁵⁵ I xunya Sodoma nun a xa taae nun i taara Samari nun a xa taae xun nakelima ne alo singe. I fan nun i xa taae luma na xunnakeli nan kui. ⁵⁶ I nu i yete igboma temui naxe, i mu tin fe fanyi falade i xunya

Sodoma xa fe ra, ⁵⁷ beenun i xa jaaxujya xa sa keŋe ma. Yakosi Edon nun a xa taae nun Filisita nun a xa taae, e birin i maberema. ⁵⁸ Na langoeja nun fe kobie yaagi luma ne i ma. Alatala xui nan na ki.»

⁵⁹ «I Marigi Alatala yi nan masenxi: N i sare ragbilenma ne i ma seriye ki ma, barima i bara n ma kali mabere n ma saate kanafe ra. ⁶⁰ Kono n tan mu neemuma won ma saate ma, won naxan tongo i fonike temui. N fama ne saate tongode i be naxan mu jonma abadan. ⁶¹ Na kui, i taara nun i xunya na gbilen i ma, i ratuma ne i xa kira jaaxi ma yaagi ra. N e fima ne i ma, kono na fe mu na won ma saate singe kui. ⁶² N saate tongoma ne i be, i a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ⁶³ N na ge i xun sarade i xa yunubie xa fe ra, i fama ne ratude fe dangixie ma yaagi kui, i fa i de ragali i xa yaagi xa fe ra. Alatala xui nan na ki.»

17

Taali woyenyi Isirayila be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa yi taali fala Isirayila bonsoe be. ³ A fala e be, «Won Marigi Alatala yi nan masenxi: Sege xungbe, gabutenyi senbema, xabe kuye tofanxie, naxa fa Liban, a sediri bili salonyi bolon a kon na. ⁴ A naxa na xanin yule boxi ma, a a si e xa taa kui.»

⁵ «A naxa sansi xori nde tongo Isirayila boxi ma, a sa na si boxi fanyi ma, ye gboxi dennaxe. ⁶ Na sansi xori naxa bula, a findi weni sansi dunke ra naxan salonyie nu kuyama a gbe ra. A salonyie nu fa e ramaxa koore ma, a sanke nu goro ye fenfe ra. Na sansie naxa fan, a salonyie naxa wuya a burexee naxa fan.»

⁷ «Sege xungbe gbete naxa mini naa ra, a gabutenyie xungbo, a xabee wuya. Weni bili naxa a sankee nun a salonyie rajere kelifa boxi ma a nu sixi dennaxe, sigafe ra sege mabiri ye sotofe ra. ⁸ A nu sixi boxi fanyi nan ma, ye gbege nu na dennaxe, alako a xa findi a ra, a weni bogi fanyi ramini.»

⁹ «A fala e be, «Won Marigi Alatala yi nan masenxi: Na weni bili fanma? A mu fama a italade, a bogi bira, a xara? A salonyie nun a burexe kanama ne. A italafe mu xoroxo. ¹⁰ Hali a itala, a si yire gbete, foye naxan kelima sogetede mabiri a mu a xarama xe gbiki?»

¹¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹² «A fala yi bonsoe murutaxi be, «Wo mu na taali fahaamuxi? Babilon mange bara siga Darisalamu, a naa mange nun a kuntigie suxu, a e xanin Babilon. ¹³ A bara mixi keren sugandi mange bonsoe ya ma, a saate xiri a nun na tagi, a a ti mangeya ra kali ra. A man bara boxi kuntigie tan xanin, ¹⁴ alako boxi senbe xa xurun, han a mu no a ikelide sonon, fo a nu saate rabatu tun.»

¹⁵ «Kono na mange sugandixi fan naxa muruta, a xerae rasiga Misira mange ma soee nun soorie fende. Na fe mooli sooneyama? Naxan matandi tima na ki, a mu toroma yare? ¹⁶ N bara n kali, n tan Alatala nan xui a ra, a faxama Babilon boxi nan ma, mange fe ma naxan mangeya soxi a yi ra, a naxan xa saate maberexi, a a kana. ¹⁷ Misira mange mu noma a malide gere kui, a yaxuie see yailanma taa tete kanafe ra temui naxe. ¹⁸ A to a xa kali mabere saate kanafe ra, a fama ne na sare sotode.»

¹⁹ Na xa fe ra, Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N bara n kali n yete ra, a to n ma kali mabere, a to n ma saate kana, n na sare ragbilenma ne a

ma. ²⁰ N na n ma yeɛ italama ne a ya ra, n a suxu n ma gantanyi ra. N a xaninma ne Babilon boxi ma, n fa a paxankata a xa yanfanteya xa fe ra menni, a naxan nabaxi n na. ²¹ A xa soorie sontoma ne santidegema ra, mixi donxoɛ yensenma ne. Wo a kolonma ne na kui a n tan Alatala nan na nate tongoxi.»

²² Won Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N sediri salonyi bama ne a kon na, salonyi fanyi naxan na koore ma, n fa a si geya itexi fari. ²³ N a sima ne Isirayila geya ma, a salonyie fan, e bogi gbegbe ramini. A findima ne sediri wuri bili tofanyi ra. Xoni mooli birin fama ne e malabude, a salonyie niini bun ma a kon na. ²⁴ Na kui wuri bili birin a kolonma ne, a n tan Alatala nan wuri bili itexi igoroma, n wuri bili igoroxi ite. N wuri xinde xara, n wuri xare rafan. N tan Alatala xui nan na ki. N fama ne na rakamalide.»

18

Yunubitɔɛ sare

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Wo yi taali woɣenyi falama ne Isirayila boxi ma. Wo naxe, <Forie na mangoe yoxoɛ don, e xa die nan jinyie muluxunma.>

Wo na falama munfe ra? ³ N bara n kali n yete ra, a mu lanma wo xa yi taali fala Isirayila boxi ma sonton. ⁴ N tan nan gbe na nii birin na, babe ba, di ba. N tan nan gbe e birin na. Nii naxan na yunubi raba, na nii nan bonoma.»

⁵ «Mixi naxan tinxin, naxan fe fanyi rabama,

⁶ naxan mu serexe donma kuye be geyae fari, naxan mu a ya tima Isirayila xa kuyee ra, naxan mu yene rabama a doxoɔboore gine ra, naxan mu gine masama a xa kike wali kui,

⁷ naxan mu mixi rawalima a yete xa geeni xa fe ra, naxan donifa xa seeke ragbilenna a ma, naxan mu muɣe tima,

konɔ a fa setare ki, a dugi fi misikiine ma,

⁸ naxan mu geeni mooli yo fenma doni kui, naxan a yete suxuma fe paaxi rabafe ra,

naxan kiiti tinxinxi sama mixie tagi,

⁹ naxan n ma yaamarie rabama, a n ma seriye rabatu, na nanyi findixi tinxintɔɛ nan na. Na kisima ne.

Alatala xui nan na ki.»

¹⁰ Konɔ xa a sa li a xa di nde na na, naxan mixi bonboma, a faxe tima, a fe paaxi gbete raba ¹¹ a baba mu darixi naxan na, a xa fe na di?

A serexe donma kuye be geya fari, a yene raba a doxoɔboore xa gine ra,

¹² a setare nun misikiine toɔroma, a muɣe tima,

a tondi seeke ragbilende, a a yae tima kuyee ra,

a fe paaxie rabama, ¹³ a geeni fenma doni kui.

Na mixi mooli kisima? Ade, a a yete nii sare fima ne faxe ra a xa fe jaaxie ma!

¹⁴ «Kono xa na di jaaxi di nde soto, naxan bara a baba xa yunubie to, a fa lu a mu tin na wali mooli rabade, a xa fe luma di?

¹⁵ A mu serexe donma kuye be geya fari.

A mu a ya tima Isirayila kuyee ra.

A mu yene rabama a doxo-boore gine ra.

¹⁶ A mu mixi rawalima a yete xa geeni xa fe ra.

A mu seke maxorinma.

A mu muje tima,

kono a setare kima, a dugi fima misikiine ma,

¹⁷ a a yete suxuma fe jaaxi rabafe ra,

a mu geeni mooli yo fenma doni kui.

Na di mu bonoma a baba xa fe jaaxi xa fe ra. A kisima ne. ¹⁸ Kono a baba tan, naxan findi funmala ra, naxan a boore muja, naxan fe jaaxie raba a xa mixie tagi, a tan nan bonoma a xa yunubie xa fe ra.»

¹⁹ «Kono wo n maxorinma, «Munfera na di mu a baba xa yunubi kote tongoma?» N xa a fala wo be, na di tinxintoe, naxan bara n ma seriye rabatu, a kisima ne. ²⁰ Naxan na yunubi raba, na nan bonoma. Di mu a baba xa yunubi kote xaninma. Baba fan mu a xa di xa yunubi kote xaninma. Tinxintoe fama ne tinxinyi sare sode. Yunubitoe tan fama yunubi sare sode.»

²¹ «Kono xa yunubitoe gbilen a xa yunubie foxo ra, a bira Ala xa seriye foxo ra tinxinyi kui, a kisima ne, a mu bonoma. ²² A fe kobi naxee birin naba, na birin bama ne a ma, a fa kisi a xa tinxinyi saabui ra. ²³ N tan wo Marigi Alatala jalexinma yunubitoe xa jaxankate ra? A xa gbilen a xa yunubi foxo ra, a xa kisi, na nan nafan n ma.»

²⁴ «Kono xa tinxintoe gbilen a xa tinxinyi foxo ra, a fa fe jaaxi raba alo yunubitoe a rabama ki naxe, a kisima? A fe fanyi naxee birin naba, na birin bama ne a ma, a yunubi soto, a fa bono a xa fe jaaxie saabui ra.»

²⁵ «Wo naxe, «Marigi xa kira mu tinxin.» Isirayila bonsoe, wo wo tuli mati n na. N ma kira mu tinxinxi xe, ka wo tan nan xa kira mu tinxin? ²⁶ Xa tinxintoe a kobe so fe fanyi rabafe ra, a bonoma a xa yunubie nan ma fe ra. ²⁷ Kono xa tinxintare a kobe so fe jaaxi rabafe ra, a bira tinxinyi foxo ra, a kisima ne. ²⁸ A to a xa wali kobie birin mato, a nate tongo a xa gbilen nee foxo ra, na nan a ra a kisima, a mu bonoma. ²⁹ Kono Isirayila bonsoe naxe, «Ala xa kira mu tinxin.» N tan nan ma kira mu tinxin ba, ka wo tan nan xa kira mu tinxin?»

³⁰ «Na kui Isirayila bonsoe, n wo kankan makiitima a xa fe rabaxi bere nan ma. Wo xa tuubi! Wo gbilen wo xa yunubie rabafe foxo ra, alako nee naxa wo bono. ³¹ Wo xa wo makuya wo xa yunubie ra wo naxee rabaxi, wo wo boje masara, wo xaxili neene tongo. Isirayila bonsoe, wo tima bonoe kira ra munfe ra? ³² N mu wama mixi yo xa bono. Wo tuubi alako wo xa kisi! Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

19

Isirayila mangxe

¹ Wo xa kinikini Isirayila mangxe suukibae ma yi ki:

² «Wo nga findi yete gine fanyi nan na yetee tagi.

A saxi a xa die tagi, a e xuru.

³ A naxa a xa di nde ramɔ, a findi senbema ra.
Na di naxa fata a baloe fende, a mixie yati faxa.

⁴ Namanee to a xa fe me,
e naxa a suxu e xa gantanyi ra,
e a xanin Misira wure ra a ɲɔɛ kui.»

⁵ «Na yete gine to a to, a xa fe mu sɔɔneyaxi,
a naxa a xa di gbete tongo,
a a findi yete senbema ra.

⁶ Na di nu a ɲerema yetee tagi a senbe ma.
A naxa fata a baloe fende, a mixie faxa.

⁷ A naxa nee xa tetee kana, a taakae faxa.
Nama birin nu bara gaaxu a xa yirindinyi yara.

⁸ Namanee man naxa keli a rabilinyi,
e naxa e xa yelɛe itala, e a suxu gantanyi ra.

⁹ E naxa a raso kule kui wuree ra,
e a xanin Babilon mange xɔn ma.

Menni e naxa a raso geeli kui.

A yirindin xui mu me Isirayila geyae fari sɔɔnɔn.»

¹⁰ «Wo nga nu luxi ne alo weni bili naxan sixi xure de ra.
A nu bogima, a salonyie nu wuya,
barima ye nu gbo a yire.

¹¹ Salon fanyie nu na a be,
naxee fan mange sawuri ra.

A nu tixi sansie birin xun ma
a xa maite nun a salon wuyaxie xa fe ra.

¹² Kɔnɔ a bara tala xɔne kui, a rabira bɔxi ma.
Sogetede foye naxa a xara, a bogie kana.

A salon fanyie naxa lisi, te naxa e gan.

¹³ Yakɔsi a sixi gbengberenyi nan ma,
bɔxi xɔrɔxɔɛ, ye mu na dennaxe.

¹⁴ Te bara mini a salonyi nde kui, a a bogie gan.

Salon fanyi yo mu na a be sɔɔnɔn,
naxan findima mange sawuri ra.»

Kinikini suuki nan na ki naxan bama nimise kui.

20

Isirayila bɔnsɔɛ xa matandi

¹ A ɲe solofere nde, kike suuli, xi fu nde ra, Isirayila fori ndee naxa fa n yire, e xa Alatala xa marasi fen. ² Alatala naxa a masen n be, a naxe,
³ «Adamadi, Isirayila forie maxɔrin munfe ra e faxi n ma marasi fende, n to a fala e be n mu tin e xa n maxandi na ki. Alatala xui nan na ki.»

⁴ «Adamadi, i xa e makiiti e xa fe ɲaaxie nun e benbae xa fe ɲaaxie xa fe ra. ⁵ A fala e be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Isirayila sugandi temui naxe, n na n kali ne n belexe itexi ra Yaxuba bɔnsɔɛ be a n tan nan na e Marigi Alatala ra. N na n yete masen e be Misira bɔxi ma, ⁶ n fa n kali e be a n e raminima ne menni sigafe ra bɔxi fanyi ma, n dennaxe sugandixi e be, kumi nun xipe xeɛma bɔxi naxan ma. ⁷ N a masen e be, e xa Misira kuyee wɔɛ, alako e naxa fa e yete findi seniyentaree ra. N tan nan na e Marigi Alatala ra.»»

⁸ «Κῶνο e naxa n xui matandi. E mu Misira kuyee wole, e mu gbilen nee foxo ra. Na kui n naxa a masen e be a n fama ne n ma xone radinde e ma Misira boxi ma. ⁹ Na dangi xanbi, n naxa nate tongo n xa e ramini naa, alako n xili naxa fa mabere pamanee tagi e nu dennaxe. ¹⁰ N naxa e ramini Misira boxi ra, n fa e xun ti gbengberenyi ra. ¹¹ Menni n naxa n ma yaamarie so e yi ra, n e rakolon n ma seriye ra. Mixi naxee birama nee foxo ra, e kisima ne. ¹² N naxa malabui loxoe xa yaamari fan fi e ma tonxuma ra n tan nun e tan tagi, alako e xa a kolon n tan Alatala nan e raseniyenma.»

¹³ «Κῶνο Isirayila bonsoe naxa e kobe raso n na gbengberenyi ma. E n ma malabui loxoe xa yaamari mabere. E mu bira n ma yaamarie foxo ra, e mu n ma seriye suxu, naxee nu noma e rakiside. Na kui n naxa a nate, n xa n ma xone birin namini e ma, n xa e sonto gbengberen yire. ¹⁴ Hali n mu na raba, alako n xili naxa fa mabere pamanee tagi, n e ramini naxee ya xori Misira boxi ra, ¹⁵ n naxa n kali n belexe itexi ra gbengberenyi ma, a n mu e xaninma na boxi fanyi ma sonton, n nu bara naxan fi e ma, xipe nun kumi xelexa dennaxe. ¹⁶ N na nate tongo ne, barima e nu n ma yaamarie nun n ma seriye nan maberema, e tondi n ma malabui loxoe xa yaamari suxude a ki ma. E xa kuye fe nan nu na e boje ma. ¹⁷ Κῶνο n naxa kinikini e ma, n mu e sonto gbengberenyi ma. ¹⁸ N naxa a masen e xa die be menni, n naxe, «Wo naxa bira wo benbae xa yaamarie nun e xa seriye foxo ra de. Wo naxa wo yete findi seniyantaree ra e xa kuyee batufe ra. ¹⁹ N tan nan na wo Marigi Alatala ra. Wo xa bira n tan nan ma yaamarie foxo ra, wo xa n ma seriye suxu. ²⁰ Wo xa n ma malabui loxoe raseniyen, alako na xa findi tonxuma ra won tagi. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.»»

²¹ «Κῶνο Isirayila die naxa muruta n ma, e mu n ma yaamarie rabatu, e mu e joxo sa n ma seriye xon ma naxan mixi rakisima, e fa n ma malabui loxoe xa yaamari mabere. Na kui n naxa a masen, n xa n ma xone birin namini e ma gbengberen yire. ²² Κῶνο n mu na raba, alako n xili naxa fa mabere pamanee tagi, n e ramini naxee ya xori Misira boxi ra. ²³ Κῶνο n na n kali n belexe itexi nan na gbengberenyi ma, n xa e rayensen ye pamanee tagi, ²⁴ barima e mu n ma seriye rabatu, e n ma yaamarie matandi, e n ma malabui loxoe xa yaamari mabere, e man fa e ya rafindi e benbae xa kuyee ma. ²⁵ N naxa e lu e xa bira e yete xa yaamari paaxie foxo ra, seriye mooli nde naxan mu noma sooneyade. ²⁶ N naxa a lu e xa findi seniyantaree ra serexe mooli nde xa fe ra, mixi xa di singe faxama serexe naxan ma fe ra. N nu wama ne e xa na foxi magaaxuxi to, alako e xa a kolon a n tan nan na Alatala ra.»

²⁷ «Adamadi, i xa a fala Isirayila bonsoe be, i naxe, «Wo marigi Alatala yi nan masenxi: Wo benbae bara n finsiriwali, e bara n yanfa. ²⁸ N to bara e raso boxi ma, n na n kali naxan na fife ra e ma, e naxa serexee ba folo kuyee be geyae fari nun wurie bun ma. E nu surayi ganma e be, e minse fan ba serexe ra. Na birin naxa na xono ki fanyi ra, ²⁹ n fa e maxorin, Munse na yi yire itexi ra wo sigafe dennaxe? Han ya na batudee xili falama Yire itexie.»»

³⁰ «Na nan a ra, a fala Isirayila bonsoe be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo wama findife seniyantaree ra alo wo benbae, wo fa bira e xa kuye paaxie foxo ra? ³¹ Wo na wo xa die ba serexe ra te xora, wo na wo

xa seniyyeni nan kanafe na ki. A lanma n xa tin wo xa n maxandi? N tan wo Marigi Alatala, n bara n kali n mu wo luma wo xa n maxandi.»

³² «Wo naxe wo wama ne lufe alo dunjpa pamanee, naxee wuri nun gema batuma. ³³ N tan wo Marigi Alatala, n bara n kali a n na n ma mangeya rapere ma ne wo xun ma senbe ra, n na n ma xone birin namini wo ma. ³⁴ N wo raminima ne pamanee ya ma senbe ra, n wo malan yire keren n ma xone kui. ³⁵ N wo xaninma ne gbengberenyi ma pamanee tagi, n wo jaxankata menni. ³⁶ N naxan nabaxi wo benbae ra Misira gbengberenyi ma, n na fan nabama ne wo fan na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ³⁷ N wo radangima ne n ma yisuxuwuri bun ma, n fa wo rapere n ma saate ra. ³⁸ N murutelaee nun matandilae bama ne wo ya ma, naxee na n gerefe. N e raminima ne boxi ra e sabatixi dennaxe konyiya kui, kono n mu e xaninma Isirayila boxi ma. Na kui wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

³⁹ «Wo tan Isirayila bonsoe, wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo be: «Xa wo wama sigafe wo xa kuyee batude, awa yire, kono xa a sa li wo wo tuli matima n xili seniyyeni nan na, wo naxa n mabere sonon wo xa kuye batui ra. ⁴⁰ Wo Marigi Alatala xui nan yi ki: Isirayila bonsoe fama ne n batude yi geya itexi seniyyeni fari. N e rasenema ne a fanyi ra, n e xa serexe seniyyenxi tongo a nun e xa hadiya birin. ⁴¹ N na wo ramini pamanee tagi wo rayensenxi dennaxe, n wo rasenema ne a fanyi ra, alo surayi xiri fanyi. N na n ma seniyyeni masenma ne pamanee be wo saabui ra. ⁴² N na wo ragbilen wo xa boxi ma Isirayila, n na n kalixi naxan fife ra wo benbae ma, wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra. ⁴³ Menni, wo wo ratuma ne wo xa fe jaxaxie birin ma, naxee wo findi mixi seniyyentaree ra, wo fa lu na yaagi kui tun. ⁴⁴ N na wo rakisi n xili xa fe ra, n mu wo xa wali jaxaxie sare fi wo ma, wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra. Isirayila bonsoe, wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

21

Naxankate Negewi boxi be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i ya rafindi i yirefanyi ma, i kawandi ti Negewi fotonyi be. ³ A fala: «Negewi fotonyi, i i tuli mati i Marigi Alatala xa masenyi ra. A xui nan ya: N te radexema ne i xonyi, naxan i xa wuri xindee nun wuri xaree birin ganma. Na te mu tuma. A foxi toma ne keli yirefanyi ma han koola ma. ⁴ Mixi birin a kolonna ne a n tan Alatala nan na te radexexi. A mu tuma.»

⁵ Na temui n naxa a fala a be, «N Marigi Alatala, pama naxe, a n taali woyenyi nan tun falama.» ⁶ Alatala naxa a masen n be, ⁷ «Adamadi, i ya rafindi Darisalamu ma, i xa kawandi ti horomolingira xa fe ra. I xa masenyi ti n xili ra Isirayila xili ma. ⁸ A fala Isirayila pama be: «Alatala yi nan masenxi: N tixi wo kanke. N na n ma santidegema bama ne a tee i, n fa wo xa tinxintoe nun wo xa tinxintaree faxa. ⁹ N to nate tongo tinxintoe nun tinxintaree xili ma, n ma santidegema bama ne a tee i yi pama birin xa fe ra, naxee na yirefanyi nun koola ma. ¹⁰ Na kui, birin a kolonna ne, a n tan nan n ma santidegema raminixi a tee i wo xilima. N mu a rasoma sonon.»

¹¹ «Adamadi, i xa i wa xui ramini i boje tooroxi sunnunxi xorochoe xa fe ra. ¹² E na i maxorin i wafe fe naxan ma, i xa e yaabi, «Xibaaru xorochoe bara n li. Limaniya bama ne mixi birin yi ra na xa fe ra. Mixi birin boje

kontofilima ne, mixi birin sanyi seren gaaxui kui.» N xa a fala i be, a na fafe. I Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹³ Alatala naxa a masen n be, ¹⁴ «Adamadi, n ma xera iba, a falafe ra, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe:

Santidegema fanyi, santidegema xapenxi!

¹⁵ Santidegema naxan gbaloe rabama, santidegema naxan dangima alo seyamakonyi.

Won noma jalexinde n ma di xa mange sa wuri ra?

Ade, santidegema fama ne birin xun nakanade.

¹⁶ Santidegema faxi ne a fe xa sooneya, a xapen, a suxuxi faxeti yi ra.

¹⁷ Adamadi, i wa xui ite, barima na santidegema tima ne n ma jama kanke, a Isirayila mangee faxa, a nun n ma jama. Na kui, i kanke madin sunnunyi kui.»

¹⁸ «Matoe nan a ra.

Munse fama rabade xa Yudaya mangeya mu fa no tide yi santidegema yara?

Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁹ «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra.

I xa i belexee bonbo keren.

Santidegema man xa bonbo firin, a xa bonbo saxan.

Santidegema nan a ra naxan gbaloe rabama, naxan faxe tima yire birin.

²⁰ Na kui limaniya bama ne mixie yi ra, mixi gbegbe sonto.

N ma santidegema tima ne naadee birin na faxe tife ra.

A dangima ne alo seyamakonyi.

²¹ Santidegema xabe tima ne yirefanyi ma, a xabe ti kola ma, a de ya rafindixi yire birin ma.

²² Na temui, n tan Alatala fama ne n belexee bonbode, n ma xone fa dan.

Alatala xui nan na ki.»

²³ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²⁴ «Adamadi, i naxan nabama, i xa kira firin naboo Babilon mange xa santidegema jere ma naxee ra. E firin xa keli yire keren, tonxuma xa ti yire nde e fatanma dennaxe. ²⁵ Kira keren xa siga Amorikae xonyi naxan xili Raaba. Kira firin nde xa siga Yudaya xa taa makantaxi naxan xili Darisalamu. ²⁶ Babilon mange tima ne na kira firin xunyi ra, a xa sematoe wali raba alo xalie mawolife, kuyee maxorinfe, nun sube boje matofe. ²⁷ Na sematoe wali a masenma ne a be a xa siga Darisalamu mabiri, a xa geresosee tongo tete longori ra, a xa na naadee rabira, a fa gbaloe ti taa kui. ²⁸ Darisalamukae to saate xiri e nun Babilon mange ra, e na sematoe wali toma wule nan na. Kono Babilon mange mu a tuli matima e ra, barima a naxe e fan bara haake soto a mabiri. Na nan a ra, a e xaninma konyiya kui.»

²⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo xa wali jaxaxi bara a niya n xa ratu wo xa yunubi dangixie ma, n xa wo xanin konyiya kui. ³⁰ I tan Isirayila mange tinxintare, i xa jaxankate loxae bara a li. ³¹ I Marigi

Alatala yi nan masenxi, a naxe, «Mange tɔnxuma ba i xunyi ma! Mangeya bara ba i yi ra. Mixi magoroxi xa fe itema ne, mixi matexi xa fe magoro. ³² I xa mangeya xun nakanama ne, a ɲɔn. Na mangeya mu gbilenma a ra fo mixi fa, a lan a xa so naxan yi ra. Na fima na kanyi nan ma.»

³³ «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra a falafe ra, «Alatala yi nan masenxi Amonikae xa konbie xa fe ra, a naxe: Santidegema bara ba a tee i gbaloe xa fe ra.

A bara raxapɛn alako a xa faxe ti alo seyamakɔnyi.

³⁴ Wo bara la wule laamatunyie ra,

wo bara wo tuli mati sematoe wule falee ra.

Na kui na santidegema tima ne tinxintaree kɔn na,

naxee lanma e xa ɲaxankata e xa yunubi kamalixie xa fe ra.

³⁵ Wo xa wo xa santidegema ragbilen a tee i.

N wo makiitima ne wo xa boxi ma wo daaxi dennaxe.

³⁶ N na n ma xɔne xɔrɔxɔe raminiima ne wo ma,

n wo so xeme ɲaaxie yi ra naxee fata gbaloe ra.

³⁷ Wo luma ne alo yege te xɔɔra,

wo wuli ifili wo xa boxi ma,

wo xili ɲɔn feo.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

22

Darisalamu xa yunubie

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, a mu lanma xe i xa yi taa faxeti makiiti, i xa a rakolon a xa wali kobie birin na? ³ A fala a be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Taa nan yi ki, naxan xun nakanama a xa faxe tife ra, naxan a findima taa seniyentare ra a xa kuye batufe ra. ⁴ Wo bara yunubi soto na faxe tife kui, wo bara seniyentareɲa soto na kuyee batufe ra, wo naxee yailanxi wo belexe ra. A gbe mu luxi wo xa simaya xa ɲɔn, si gbeteɛ xa wo xili mabere. ⁵ Si naxee na rabilinyi nun si naxee na yire makuye, e birin wo mayelema ne wo xa yunubie xa fe ra. Wo xa fe xɔrɔxɔ!»

⁶ «Wo xa mangeɛ faxe tima e xa noɛ saabui ra, ⁷ e mixie baba nun e nga maberema, e wo xa xɔɲe nun wo xa kiridie tɔɔrɔma. ⁸ Wo n ma se seniyenxie bote baxi, wo n ma malabui loxɔe maberema. ⁹ Tɔɔɲegɛlae na wo ya ma naxee faxe tima. Kuye batue na wo ya ma naxee seɛɛɛ bama geya fari, e fa yeɛ ɲaaxi raba naa. ¹⁰ Xemeɛ na na naxee sama e baba xa gine fe ma, e gine masama naxan mu seniyenxi a xa kike wali xa fe ra, ¹¹ e yeɛ rabama e doxoboore xa gine ra, e yeɛ rabama e xa di xa gine ra, e yeɛ rabama e maagine yati ra e nun naxan baba keren. ¹² Mixie na wo ya ma naxee sare rasuxuma mixi faxafe ma. Ndee na na naxee geeni sama doni fari, e fuma e ngaxakerenyi ma. Wo bara neemu n tan ma! Alatala xui nan na ki.»

¹³ «N na n belexe bonbɔma ne xɔne kui wo xa naafuli tinxintare nun wo xa faxe tife xa fe ra ¹⁴ Senbe luma wo be n ma kiiti sa loxɔe? Wo suusama n na? N xa a fala wo be, n wo ɲaxankatama ne. Alatala xui nan na ki. ¹⁵ N wo rayensenma ne ɲamanɛe ma, n wo rayensen ye boxi birin ma. N wo xa seniyentareɲa ɲɔnma ne. ¹⁶ Wo na lu yaagi kui ɲamanɛe tagi, wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁷ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹⁸ «Adamadi, Isirayila bõnsõe bara lu n be alo gbeti gbi xabude. E maniyaxi na wure gbeeli nan na, yõxui, wure, nun sunbui naxan bama gbeti raxunuxi ra. ¹⁹ Na kui, Marigi Alatala yi nan masenxi: «Wo to bara lu alo gbeti gbi, n wo malanma ne Darisalamu, ²⁰ n ma xõne fa wo raxunu alo gbeti, wure gbeeli, wure, yõxui, nun sunbui raxunuma ki naxe te ra. ²¹ N wo malanma ne n ma bojete kui, n fa wo raxunu Darisalamu taa kui. ²² Wo na raxunu naa, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra, naxan a xa xõne radinxi wo ma.»

²³ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²⁴ «Adamadi, a fala Isirayila bõxi be, i naxe: «Bõxi nan i ra, naxan mu tune toma n ma xõne lõxõe. ²⁵ I xa mangee xaxili luma ne alo yete xaape naxan sube ibõõma. E na na mooli rabafe mixie ra. Ginee na findife kaape ra e xa faxe tife xa fe ra. E na mune tife alo fe. ²⁶ I xa serexedubee n ma seriye matandima, e see seniyenxi findima se seniyentare ra. E mu se seniyenxi nun se seniyentare tagi rasama, e mu mixie fan nakolonma na tagi rasa ra. E mu n ma malabui lõxõe xa yaamari suxuma. Na birin kui, e n xili maberema e ya ma. ²⁷ I xa kuntigie luxi ne alo wulai bare naxee sube ibõõma. E mixie faxa mune tife ma. ²⁸ I xa namijõnmee dugi felenma na birin ma e xa wule laamatunye nun e xa wule masenyie ra. E naxe, «Ala nan a masenxi,» a fa li Ala mu sese masenxi e be. ²⁹ Bõxikae e bore rawalima tinxintareya kui. E mune tima, e setaree nun xõpõe tõõõma. E mu tinxin feo.»

³⁰ «N bara mixi nde fen e ya ma, naxan nõma tete rakelide, a fa ti naade ya ra n ya i, alako na bõxi naxa kana. Kõõõ n mu na mixi sõtõ. ³¹ Na nan a ra, n fama n ma xõne raminide e ma alo te, n e sõtõ e xa wali jaaxi sare ma. Marigi Alatala xui nan na ki.»

23

Di gine firin

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, gine firin xa taruxui nan yi ki, e birin nga keren. ³ E fonike temui, e naxa e yete findi langoe ginee ra Misira bõxi ma. Na ginẽdimẽdie naxa tin xemee xa e xijee masuxu. ⁴ Gine naxan fori, a nu xili Ohola, a xunya xili Oholiba. E nu na n ma jama nan ya ma, e fa die bari. Ohola misaalixi Samari nan na, Oholiba misaalixi Darisalamu nan na.»

⁵ «Ohola naxa a yete mati langoeja ra a nu na n ma niini bun ma temui naxe. A naxa a jenge maxanu naxee findi Asiriyakae ra, sõõri tofanyi naxee ⁶ gere dugi ragoroma e ma, e findi mangee ra, e findi soe ragie ra. ⁷ A naxa a yete fi e ma langoeja ra e tide to nu gbo, a man fa bira e xa kuyee fõõõ ra. ⁸ A mu a xa langoe fe lu na, a naxan fõõõ Misira bõxi ma, xemee xa a xijee fanyie masuxu, e e waxõnfe raba a ra.»

⁹ «Na nan a to, n naxa a lu a jenge Asiriyakae sagoe, a naxee maxanu. ¹⁰ Nee nan a rageli ti, e naxa a xa die tongo, e a fan faxa santidẽgema ra. A xili naxa findi konbi ra ginee tagi a xa jaxankate xa fe ra.»

¹¹ «A xunya Oholiba naxa na to, kõõõ a tan xa jenge suxufe nu xõõõõ a taara be, a naxa bu langoeja kui. ¹² A fan nu wama sõõri Asiriyakae xõõõ, naxee findi mangẽ ra, naxee findi soe ragie ra. E birin tofan e xa sõõri dugi kui. ¹³ N naxa a to a fan nu na seniyentareja kui alo a taara.»

¹⁴ «Kõõõ a tan bara fe gbete sa na fari. A to Kalidikae xa pirinti gbeeli to banxi xale nde ma, ¹⁵ beleti xirixi e tagi, xun sase dõõõõ e xun, naxee findi

sɔɔri mänge Kalidikae ra, naxee sɔɔri ragise ragima, ¹⁶ a naxa xεεrae xεε Kalidi bɔxi ma e xilide barima a nu wama e xɔn. ¹⁷ E to fa a yire, e naxa sa e bore fe ma, e e sago raba. E to na fe seniyyentare raba, e xa fe naxa rapaaxu a ma, a gbilen e fɔxɔ ra. ¹⁸ A to nu na na langoeɲa yaagitareya kui, a naxa rapaaxu n fan ma, n fa a rabolo alo n na rabaxi a xunya ra ki naxe. ¹⁹ A to ratu a xa fonikeya seniyyentareya ma Misira bɔxi ma, a naxa lu langoeɲa raba ra dangife a singe ra. ²⁰ A ɲenge xa fe nu xɔrɔxɔ a ma. E senbe to gboxi yene rabade alo sofalee nun soee. ²¹ Na nan na ki, wo xa langoeɲa wo fonike ra na xɔli bara wo suxu alo a singe ra, Misira xεmεe nu wo xɪɲε masuxuma temui naxe.»

²² «Oholiba, Alatala yi nan masenxi na xa fe ra: «N i ɲengee bɔɲε ratema ne i gerefe ma, i mexi naxee ra. N e rakelima yire birin fafe ra i gerefe. ²³ Babilɔnkae Kalidikae, Pekodikae, Sowakae, Kowakae, nun Asiriyakae xa sɔɔri senbemaε, mangεe nun soe ragie, ²⁴ e birin fama ne i xili ma nun e xa geresosee ra, e xa sɔɔri ragisee ra, e xa kote xanin see ra, nun e xa sɔɔri gaali ra. E i rabilinma ne, wure lefae na e belexεe, makantasee na e xunyi ma. N i soma ne e yi ra, alako e xa i ɲaxankata e gbe ki ma. ²⁵ N n ma xɔne raminima ne i ma, e fan i gerema ne e xa xɔne ra. E i xa mixie ɲεe nun tulie xabama ne. Naxee luxi, e e tan faxama ne santidegema ra. E i xa die xaninma ne. Naxee luxi, e e tan ganma ne. ²⁶ E i xa sosee nun i xa xunmasee tofanyie xaninma ne. ²⁷ N i xa langoeɲa danma ne, i naxan foloxi Misira. I mu i ɲɔxɔ rasigama na ma sɔnɔn.»

²⁸ «I Marigi Alatala yi nan masenxi: «A gbe mu luxi n xa i sa i yaxuie sagoε, naxee nu rapaaxu i ma a singe ra, i fa gbilen e fɔxɔ ra. ²⁹ E i gerema ne, e i harige birin ba i yi ra. E i luma i mageli nan na i xa langoeɲa xa yaagi kui. ³⁰ I xa wali seniyyentare bara yi gbaloe fi i ma, barima si gbeteε xɔli nu na i ma, i fa fe ɲaaxi raba e xa kuyee ra. ³¹ I to iɲere i taara xa kira xɔn ma, n a xa ɲaxankate tɔnbili nan soma i yi ra.»

³² «Alatala yi nan masenxi:

«I i taara xa ɲaxankate tɔnbili xungbe tongoma ne, i fa ɲaxankate ghegbe soto, naxan na a kui, a fa findi yaagi belebele ra i be.

³³ Na ɲaxankate nan a niyama i fa lu alo siisila nimisaxi.

Na findima kasare nun kanari nan na i be, alo a nu na ki naxe i xunya Samari be.

³⁴ I fama ne na birin sɔtɔde han a dangi a i,

i fa i yete xɪɲε ibɔɔ sunnunyi kui.

I Marigi Alatala xui nan na ki.»

³⁵ «Alatala yi nan masenxi na xa fe ra: «I to bara nεemu n ma, i fa i kobe raso n na, a lanma ne i xa i xa langoeɲa kote xanin.»

³⁶ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, i Ohola nun Oholiba makiitima ne? E rakolon e xa wali ɲaaxie ra. ³⁷ E bara yene raba, e bara faxe ti, e bara yene raba e xa kuyee ra, e bara e xa die fan gan serεεε ra na kuyee be. Na die nu findixi n tan nan gbe ra. ³⁸ E man yi nan nabaxi n na: E bara n ma hɔrɔmɔbanxi findi yire seniyyentare ra, e n ma malabui lɔxɔε fan mabere. ³⁹ E to nu e xa die bama serεεε ra e xa kuyee be lɔxɔε naxe, e man so ne n ma hɔrɔmɔbanxi kui, e a findi yire seniyyentare ra. E na nan nabaxi n ma banxi kui.»

⁴⁰ «E naxa xεεrae xεε yire makuye, alako mixie xa fa. E to i yire li, i naxa i maxa, i lini ti i yae ra, i i xa xunmase tofanyi gbaku i kɔn ma alako

i xa rafan e ma. ⁴¹ I naxa e rasene sade fanyi ma, i n ma surayi nun ture dɔxɔ teebili ra.»

⁴² «Nama nu na i rabilinyi. Sebakae fan nu na naxee keli gbengberenyi ma. E nu belexerasoe soma i tan nun i xunya belexe ra, e fa mange nimitɛ tofanyi dusu wo xunyie ma. ⁴³ Na temui n naxa a fala na gine xa fe ra naxan nu bara tagan a xa langoeɲa rabafe ra, «Wo xa a tongo langoe gine ra, barima a na gbansan nan kolon.» ⁴⁴ E naxa sa na gine fe ma langoe ki ma. E e sa Ohola nun Oholiba fe ma na ki ne. ⁴⁵ Kɔnɔ tinxintɔe e makiitima ne e xa yene xa fe ra, a nun e xa faxe tife xa fe ra.»

⁴⁶ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: «Gali nde xa te e xili ma, e xa e xun nakana, e harige birin xanin. ⁴⁷ Na gali e magɔnɔma ne gemee ra, a e faxa e xa santidegemae ra. A e xa die faxa, a e xa banxie gan te ra.»»

⁴⁸ «N langoeɲa ɲonma na ki ne wo xa bɔxi kui, alako gine xa a kolon a mu lanma e xa ɲere wo gbe ki ma. ⁴⁹ Wo xa yene kote nun wo xa kuye batui kote na dɔxɔ wo xun ma, wo a kolonma ne a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

24

Tunde taali

¹ A ɲe solomanaani nde, kike fu, xi fu nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa yi ɲe, yi kike, nun yi lɔxɔe sebe, barima to Babilon mange gere foloma ne Darisalamu. ³ I xa yi taali woyenyi fala yi bɔnsɔe murutaxi be. A fala e be:

«Alatala yi nan masenxi:

Ye sa tunde kui, tunde dɔxɔ te ma.

⁴ Sube xuti fanyie sa a kui,

xutie naxee fan a birin be alɔ tabe nun tunki sube,

⁵ naxan xabaxi xuruse fate fanyi ra.

Yege sa te han tunde xa satun, sube xa ɲin.»»

⁶ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

Gbaloe bara yi bɔxi li.

Ye bara so sube ra tunde kui.

Sube xuti birin ba keren kerenyi ra.

⁷ Mixi kɔn to raxaba, a raba fanye nan fari.

Xa a sa raba bɔxi ne nu, bende nu nɔma a makotode.

⁸ N fan fama ne wo wuli rafilide n gbeɲɔxɔe ra fanye fari, alako a naxa makoto.»

⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

«Naxankate na yi taa faxeti be.

N yege gbegbe sama ne na te xɔɔra.

¹⁰ Wo fan yege sa te, a xa xungbo.

Sube ɲin a fanyi ra, bɔre se sa a fari, a xorie xa gan feo.

¹¹ Na dangi xanbi, tunde igeli xa dɔxɔ tige wolenxi fari,

han tunde xa fura alɔ wure gbeeli naxan wama raxunufe,

alako se birin naxan luxi tunde kui a xa ɲon.

¹² Kɔnɔ na mu sɔɔneyama.

Te mu nɔma se birin xɔride naxan luma tunde kui.»»

¹³ «Wo bara findi seniyyentaree ra wo xa yene xa fe ra. N bara kata wo raseniyyende, kɔnɔ wo mu tin. Na kui wo mu seniyyenyi sɔtoma han n ge

n ma xɔnɛ birin naminide wo ma. ¹⁴ N tan Alatala xa a fala wo be, na waxati bara a li. N mu kinikinima wo ma, n mu gbilenma n ma natɛ ma. N wo makiitima wo jɛrɛ ki nun wo xa wali nan ma. Wo Marigi Alatala xui nan nan ki.»

¹⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹⁶ «Adamadi, a gbe mu luxi n xa a niya a naxan nafan i ma dangife i yae yati ra, n fama nɛ na ralɔɛde i ma keren na. Kɔnɔ i naxan nabama, i naxa wa xui yo ramini, i naxa ya ye keren namini. ¹⁷ I xa i sabari i xa sunnunyi kui, i naxa i xui ramini alɔ mixie darixi a raba ra faxa mixie be ki naxe. I naxa i xunyi mageli ti, i naxa sankiri ba i sanyi, i naxa i yatagi makoto, i naxa donse don mixie darixi naxan don na jɔn fe tɛmui.»

¹⁸ N ma gine naxa faxa na nunmare ra. Na kuye iba gɛɛsɛge, n naxa a raba alɔ Alatala nu bara n yamari ki naxe. ¹⁹ Nama naxa n maxɔrin, «I na yi jɔn fe rabafe ki naxe, na munse masenma muxu tan be?» ²⁰ N naxa e yaabi, «Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²¹ «A fala Isirayila bɔnsɔɛ be, wo Marigi Alatala naxe, a gbe mu luxi n xa a niya n ma hɔrɔmɔbanxi xa findi yire seniyentare ra, na banxi naxan nafan wo ma ki fanyi ra. Wo xa die man faxama nɛ santidegema ra.» ²² Na tɛmui wo fama na jɔn fe suxude alɔ n a suxu ki naxe. Wo mu wo yatagi makotoma, wo mu jɔn fe donse donma, ²³ wo mu wo xunyi mageli tima, wo mu sankiri bama wo sanyi. Wo mu jɔn fe rabama wa xui ra. Wo xa yunubie nan tun wo xun nakanama. ²⁴ Ala man naxe, «Annabi Esekiyeli findima wo be misaali nan na. A naxan nabaxi, wo fan fama na nan nabade. Na fee na raba, wo a kolonma nɛ a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

²⁵ «Adamadi, n xa a fala i be, n e xa hɔrɔmɔbanxi, naxan nafanxi e ma ki fanyi ra, a nun e xa die, n nee bama e yi ra lɔxɔɛ naxe, ²⁶ na lɔxɔɛ yati mixi ratangaxi fama nɛ i yire, a na xibaarui fala i be. ²⁷ Na lɔxɔɛ, i nenyi fulunma nɛ na mixi ratangaxi ya xɔri, i mu findima boboe ra sɔnɔn. Na birin findima misaali nan na jama be, e fa a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

25

Amon, Mowaba, Edon, nun Filisita xa paxankate

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Amonikae xili ma. ³ A fala e be, «Wo wo tuli mati wo Marigi Alatala xui ra. A yi nan masenxi: Wo to yele n ma hɔrɔmɔbanxi xa seniyenyi kanafe ra, a nun Isirayila xa bɔxi xa kanari, a nun Yuda bɔnsɔɛ sigafe ra konyiya kui, ⁴ n wo sama nɛ sogetedekae sagoe. E yonkinma nɛ wo tagi, e wo xa donse don, e wo xa xijɛ min. ⁵ N Raaba findima jɔxɔmɛ gɔɔrɛ nan na, n Amoni bɔxi findi yexɛɛ malabude ra. Wo a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.»

⁶ «Wo Marigi Alatala yi masenxi, a naxe, «Wo tan bɔjɛ jaaxie to fare boron jɛlexinyi kui n ma jama xa gbaloe xa fe ra, ⁷ n fama nɛ n belɛɛɛ italade wo xili ma, n wo sa si gbetɛɛ sagoe. N wo si jɔnma nɛ dunija ma. N na gɛ na rabade, wo a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.»

⁸ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «Mowaba nun Seyiri to bara a fala a Yuda bɔnsɔɛ luxi nɛ alɔ jamanɛɛ birin, ⁹ n fama nɛ a niyade a xa bɔxi fanyi keli Beti Yesimoti ma, Bali Meyoni, han Kiriyatayimi, birin xa lu a yaxuie sagoe. ¹⁰ N a fima nɛ sogetedekae ma, a nun Amoni bɔxi n

fama naxan xili jɔnde dunija ma. ¹¹ N na ge Mowaba jaxankatade, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

¹² «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «Edon bɔnsɔɛ to a gbeɔɔɔ Yuda bɔnsɔɛ ma, e bara haake sɔɔ. ¹³ Na kui, Alatala yi nan masenxi: N Edon gerema ne santidegema ra, n mixi nun xuruse birin sɔɔto kelife Teman ma han Dedan. ¹⁴ N na n gbeɔɔɔma ne Edon ma n ma jama Isirayila saabui ra n ma xɔne bere ra. E fama ne gbeɔɔɔ kolonde. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «Filisitakae to e gbeɔɔɔ Yudaya ma e naxan xɔnxi kabi temui xɔnkuye, ¹⁶ n tan wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Filisitakae gerema ne, n Keriti bɔnsɔɛ jɔn, n mixie sɔɔto naxee sabatixi baa de ra. ¹⁷ N na n gbeɔɔɔma ne e ma n ma xɔne kui. Na temui e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

26

Tire xa jaxankate

¹ A je fu nun keren nde, kike xi singe ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, Tire to bara a kolon a Darisalamu na safe si gbeteɛ sagoe, a fa a maɔɔxun a noma naafuli sɔɔtoɛ na gbaloe raba xa fe ra, ³ wo Marigi Alatala yi nan masenxi, «Tire, n tixi wo kanke! N fama ne si gbeteɛ ra wo yire, e din wo ra alo baa mɔɔɔnyie. ⁴ E Tire teteɛ birin yensenma ne, e wo xa yire makantaxie kana, wo xɔnyi fa findi fanye mageli ra, ⁵ yeɛsuxuie e xa yelee raxarama dennaxe. Alatala xui nan na ki. N a xa naafuli fima ne si gbeteɛ ma, ⁶ a xa mixie faxama ne santidegema ra. Na kui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

⁷ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N fama ne Babilon mange xungbe Nebukadansari ra kelife kɔɔla ma, a xa wo tan Tirekae gere a xa sɔɔri gali nun a xa soe ragi gali ra. ⁸ A wo xa mixie sɔɔtoma ne santidegema ra. A yiree mate wo xa teteɛ seeti ma alako a xa naa kana. Wo mu noma a tɔɔɔɔde a xa wure lefae xa fe ra. ⁹ A dinma ne wo xa naadeɛ nun wo xa yire makantaxie ra a xa geresosee ra, han e bira. ¹⁰ A xa soe gali xube ratema ne han. Wo xa tete serenma ne e xa soe, e xa sɔɔri ragisee, nun e xa se xanin see xui ra, e na so wo xa tete biraxi tagi temui naxe. ¹¹ E wo xa kirae boronma ne, e wo xa mixie faxesa santidegema ra, e wo xa banxi fanyie rabira. ¹² E wo xa naafuli xaninma ne, e wo harige xun nakana. E wo xa tete rabira, e wo xa banxie kana, naxan na lu, e na wɔle baa ma. ¹³ N wo xa sigi sa danma ne, wo xa kɔra xui mu mema sɔɔnɔn. ¹⁴ N i findima fanye mabaxi nan na, yelee raxarama dennaxe. Wo xa taa mu gbilenma ti ra sɔɔnɔn, barima n xui nan na ki. Wo Marigi Alatala na nan masenxi.»

¹⁵ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi Tire be, a naxe, «Si gbete naxee sabatixi baa de ra, e fama ne wo wa xui mede yi gbaloe xa fe ra. ¹⁶ E xa mange goroma ne e xa kibanyie kui, e xa dugi fanyie ba e ma, e fa sunnun dugi ragoro e ma, alako e xa dɔɔɔ wo seeti ma bɔxi ma yaragaaxui kui. ¹⁷ E sunnun suuki nde xabuma ne wo xun ma, naxan a falama, Wo xa fe xun bara rakana, wo tan taa senbema kunkui rapereɛ. Wo senbe nu gbo baa ma, birin nu gaaxuma wo ya ra.

¹⁸ Kɔnɔ yakɔsi si naxee sabatixi baa de ra, e bara gaaxu a fanyie ra wo xa gbaloe xa fe ra.»

¹⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N na wo xa taa kana, mixi yo mu lu naa sɔnɔn, baa ye fa din na yire ma, ²⁰ na luma ne alo mixi dangixi naxee bara siga aligiyama. N wo nɔxunma ne bɔxi bun ma, wo mu gbilen dunija ma sɔnɔn. ²¹ N wo rapɔnma ne yi gbaloe kui feo. Mixi naxan wo fenma, a mu wo toma sɔnɔn. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

27

Sunnun suuki Tire be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, sunnun suuki ba Tire be. ³ I xa a fala yi bɔnsɔe be, naxan sabatixi baa de ra, naxan yuleya raba dunija birin, «Alatala yi nan masenxi:

Wo tan Tire, wo naxe wo tofan dangi birin na.

⁴ Wo senbe nu gbo baa ma,

wo xa kunkui yailanyie nu walima a fanyi ra.

⁵ E nu sipire wuri rawalima kelife Seniri bɔxi ma, e nu sɛdiri wuri rawali kelife Liban bela ra.

⁶ E nu konde wuri yailan laala ra naxan kelixi Basan.

E nu santali wuri rawali kelife Sipiri bɔxi ma kunkui raxunmase ra, e fa geme tofanyie raso na wuri kui.

⁷ I xa bela yailanxi tasɔxɔe tofanyi nan na kelife Misira.

Dugi gbeteɛ fan nu gbakuma wo xa kunkuie ra

naxee findixi gare dugi ra kelife Elisaha bɔxi ma.

⁸ Sidɔnkae nun Arawadakae nan nu na wo xa laalabae ra,

Tirekae nan nu na wo xa kunkui rapereɛ ra.

⁹ Gebalikae nan nu na wo xa kunkui yailanyie ra.

Kunkuie nu fama wo yire kelife dunija birin ma yuleya rabade.»

¹⁰ «Perisekae, Lidikae, nun Putikae nan nu na wo xa sɔɔri galie ra, e xa geresosee nun e xa makantasee nu gbakuma wo xɔnyi ne.

Na birin findixi xili fanyi nan na wo be.

¹¹ Arawada nun Helexi sɔɔrie nan nu wo xa tete makantama,

Gamadikae nan nu mɛɛnima wo xa yire makantaxie ma,

e xa geresosee nun e xa makantasee nu gbakuma wo xɔnyi ne.

Na birin findixi xili fanyi nan na wo be.»

¹² Tarasisikae nu gbeti, wure, yɔxui, nun sunbui nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹³ Girekikae, Tubalikae, nun Mesekikae nu konyie nun wure gbeeli nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁴ Togaramakae nu soe nun sofale mɔɔli birin nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁵ Dedankae nu sare soma wo xɔnyi sili pinyie nun wuri fanyi nan na.

¹⁶ Wo tan nun Aramikae nu yuleya rabama wo bore tagi. E nu geme tofanyi, gare dugi, dugi rawalixi, dugi masɔxɔxie, baa bun ma geme, nun geme tofanyi gbeeli nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁷ Yudakae nun Isirayilakae nu mɛngi nun fundenyi maniye naxee kelixi Miniti bɔxi ma, donse nɔxunmɛɛ, kumi, ture, nun seri nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁸ Damasikae nu fama weni nan na kelife Xelebon nun yexɛɛ xabe kelife Saxaru, e nu e masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁹ Danakae nun Yawanikae naxee kelixi Usali, e nu wure, kasiya wuri, nun seri nan masarama wo xa yirabasee ra.

²⁰ Dedankae nu fama soe maxiri dugie nan na.

²¹ Arabikae nun Kedari mangee nu yuleya rabama wo xonyi γεχεεε, si kontonyie, nun sie nan na. ²² Seeba nun Rama yulee nu se xiri ροχυνμε, γεμε tofanyie, nun xεεμα nan masarama wo xa yirabasee ra.

²³ «Xaranikae, Kannekae, Edenkae, Seebakae, Asiriyakae, nun Kili-madakae birin nu yuleya rabama wo xonyi νε. ²⁴ E nu fama dugi tofanyie, gare dugie, dugi tasοχοεε, nun dugi masοχοxie μοολι birin nan na.»

²⁵ «Tarasisi kunkuie nan wo xa yuleya see maxaninma wo be.

Wo xa kote gbo naxan ηερεμα baa ma.

²⁶ Wo xa laala bae wo xaninma yire makuye baa ma, kοηο foye naxan kelima sogetede mabiri, a wo madulama νε baa ma.

²⁷ Wo xa naafuli, wo xa yuleya see, wo xa yirabasee, wo xa kunkui ragie, wo xa kunkui yailanyie, wo xa σοοrie, wo xa yulee, mixi birin naxee na wo xa kunkuie kui, e madulama νε na gbaloe λοχοε.

²⁸ Kunkui ραηερεε gbelegbele xui mema νε kelife baa δε ra.

²⁹ Laala bae, kunkui ραηερεε birin tima baa δε ra na fe ma.

³⁰ E wama, e xa sunnunyi xui ratema wo xa gbaloe xa fe ra, e xube so e xunyie ma wo xa ηον fe τεμυι.

³¹ E e xunyie bima νε sunnunyi kui, e sunnun dugie ragoro e ma.

E wa e xui itexi ra, e ηοηε τοορομα νε ki fanyi ra.»

³² «Na birin kui e sunnun suuki nde bama νε wo be, a falafe ra, «Si mundun ηονμα yi ki αλο Tire ηονxi ki naxe?»

³³ Wo xa yuleya kote to ηερεμα baa ma, ηαμανεε nu ηεlexinma νε wo xa yirabasee ra.

Wo xa naafuli nun wo harige nan nu a niyama dunija mangee xa bannaya σοτο.

³⁴ Kοηο yakosi baa tan bara wo xun nakana, a bara wo xa kote nun wo xa mixie don gbiki.

³⁵ Mixi naxee sabatixi baa δε, e bara gaaxu, hali mangee δε bara ixara.

³⁶ Yule naxee na dunija, e birin bara kaaba wo xa gbaloe xa fe ra.

Wo xa fe bara ηον kerenyi ra.»

28

Masenyi Tire mangε nun Sidon be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, a fala Tire mangε be, «I Marigi Alatala yi nan masenxi:

I bara la i yete ra a falafe ra, «Ala nan n tan na!

N δοχοxi alae xa kibanyi nan kui baa δε ra!»

Kοηο i mu findixi ala yo ra,

hali i to a μαηοχυνxi a i xaxili luxi νε αλο Ala gbe.

Ibunadama tun nan na i ra.

³ I ηοχο a ma a i xaxili fan dangi Annabi Daniyeli gbe ra?

I gundo fe birin kolon?

⁴ I xa xaxilimaya bara a niya i xa bannaya σοτο,

xεεma nun gbeti gboxi i xa naafuli ya ma.

⁵ I fata yuleya rabade.

Na bara findi bannaya ra i be,

kono a man bara a niya i xa findi yete igboe ra.»

⁶ «Na fe ma, i Marigi Alatala yi nan masenxi:

I joxo a ma i xaxili luxi ne alo Ala gbe,

⁷ n i yaxui kobie radinma ne i ma,

alako e xa e xa santidegemae ba e tee kui,

e xa wo xa tofanyi nun wo xaxilimaya ragoro,

i xa fe fanyi xun fa rakana.

⁸ E i madulama ne baa ma, i fa faxe xoxoxe soto, i goro aligiyama.

⁹ I fama ne a falade faxetie ya i, «Ala na n na?»

Mixi nan tun na i ra naxan faxama mixie belexe ra.

¹⁰ I faxama ne yaagi kui alo bilakoe.

I Marigi Alatala xui nan nan ki.»

¹¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹² «Adamadi, sunnun suuki nde ba Tire mange be, a falafe ra,

«I Marigi Alatala yi nan masenxi:

I nu kamalixi xaxilimaya nun tofanyi nan na.

¹³ A nu luxi ne alo i sabatixi Ala xa yire fanyi nan kui naxan xili Eden boxi.

Geme tofanyi naxee sare gbo e nu na i yi ra.

E xili nu falama: sariduwani, topasi, diyaman, kirosolite, onixi, yasape, safiri, esikaribukulu, nun emerode.

Nee nu saxi xεεma raxunmasee nan tagi, e findi xurunde, belexerasoe, nun konmagoree ra.

Ala na nan birin rafalaxi i be i daa temui.

¹⁴ N to i ti mange ra, n maleke senbe so i yi ra.

I nu jere ma te nan tagi n ma geya fari.

¹⁵ I nu seniyen kabi i daa loxoe,

kono tinxintareya bara i suxu.

¹⁶ I xa yuleya xa gboe bara i findi yunubitoe naaxi ra.

Na kui n naxa i keru Ala xa geya fari,

n naxa maleke senbe ba i yi.

¹⁷ I xa tofanyi nan a niya i xa findi yete igboe ra.

I xa fe kolonyi nan a niya i xun xa rakana.

Na kui n naxa i xa fe magoro boxi ma alako mangee xa i to.

¹⁸ I xa yunubie nun i xa tinxintareya i xa yuleya kui,

na bara i xa salidee findi yire seniyentaree ra.

N bara te ramini i xili ma naxan i xun nakanama,

n bara i findi xube ra nama ya xori.

¹⁹ Mange naxee nu i kolon,

e birin bara makaaba i xa gbaloe xa fe ra.

I xa fe bara jon kerenyi ra.»

²⁰ Alatala naxa a masen n be, a naxe,

²¹ «Adamadi, i xa ti Sidon kanke, i xa masenyi ti a be n xili ra, a falafe ra,

²² «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

N bara keli i xili ma Sidon!

N na n ma noxe masenma ne wo tagi.

N na wo jaxankata, mixie a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.

Na ɓɔɓɔe n na n ma seniyyenyi masenma ne wo ya ma.

²³ N wuganyi radinma ne wo ma, mixi gbege xa faxa taa kui.

N santidegema rawalima ne wo xili ma, mixi gbege xa sonto yire birin. Na kui mixie a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

²⁴ «Na temui wo mu luma alo tunbee Isirayila bɔnsɔe seeti ma sɔnɔn, e fa a kolon a n tan nan na e Marigi Alatala ra.»

²⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «N na ge Isirayila bɔnsɔee birin tongode pamanee tagi e rayensenxi dennaxe, n na n ma seniyyenyi masenma ne e be pamanee ya xori. Na temui e sabatima ne fa e xa ɓɔxi ma, n naxan fixi n ma konyi Yaxuba ma. ²⁶ E luma ne naa xaxilisa kui, e banxie ti, e sansie si. E doxo naa xaxilisa kui, n na e doxo booree jaxankatama temui naxe, naxee nu bara e tooro ki fanyi ra. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan e Marigi Alatala ra.»

29

Misira xa jaxankate

¹ A je fu nde, kike fu, xi fu nun firin nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Misira mange nun a xa pama be. ³ A fala a be, «Alatala yi nan masenxi:

N bara keli i xili ma, i tan Misira Firawuna, naxan luxi alo soje magaaxuxi xure senkinnee ma.

I naxe, «N bara Nili xure daa n yete be.»

⁴ Kɔnɔ n konyi belebele sotima ne i banganyie kui, n a niyama ne yexee xa ɓɔni i xalee ma, n fa i rate xure kui, i tan nun na yexee birin na.

⁵ N i luma gbengberenyi nan ma, i tan nun na yexee birin.

Wo luma naa, mixi yo mu wo makoma.

Wo findima donse nan na wulai subee nun xɔnie be.

⁶ Na temui Misirakae birin a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

«Wo bara lu alo kale Isirayila bɔnsɔe naxan suxu mali se ra,

⁷ kɔnɔ wo fa ibɔɔ a belexe kui, wo a tunki soxo.

E to e xaxili ti wo ra, wo e yanfa ne, e fa lu toore kui.

⁸ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

N fama ne santidegema ra wo xa mixie nun wo xa xuruse faxafe ra.

⁹ Misira ɓɔxi na findi yire maxaraxi ra naxan nabepinxi, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

«Wo to a fala, «N bara Nili xure daa n yete be,»

¹⁰ n kelima ne wo xili ma nun wo xa xuree xili ma.

N Misira ɓɔxi raxarama ne, n a rabejin,

kelife Migidoli ma, han a sa doxo Asuwan ra, han Kusi naaninyi ra.

¹¹ Mixie mu dangima naa, subee mu dangima naa.

Mixi yo mu sabatima naa han je tongo naani.

¹² N Misira ɓɔxi rabejinma alo yire gbetee,

n a xa taee xun nakanama ne alo taa gbetee.

N Misirakae rayensenma ne dunjapa yire birin.»

¹³ Kɔnɔ wo Marigi Alatala man yi nan masenxi: «Je tongo naani dangi xanbi, n man Misirakae malanma ne, kelife pamanee ma n e rayensen dennaxe. ¹⁴ N e ragbilenma ne e xɔnyi Patiroso mabiri kelife konyiya kui.

N e luma ne e xa e yete yamari, kono e xa mangeya mu senbe gbege sotoma. ¹⁵ E mu e xunyi itema boxi gbete yo xun ma sonon. N e magoroma ne, alako e naxa no pamanee ra. ¹⁶ E mu limaniya fima Isirayila ma sonon. Isirayila na Misira fe mapoxun, e ratuma e xa yunubie nan tun ma, e to e xaxili ti e ra. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra.»

¹⁷ A ne moxoren nde, kike singe, xi singe ra, Alatala naxa masen n be, a naxe, ¹⁸ «Adamadi, Babilon mange Nebukadansari nun a xa soorie bara kata Tire ragorode, kono e mu no a ra fefe ma. E toro ne tun, e mu naafuli yo soto na kui. ¹⁹ Na nan a ra, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Misira boxi tan fima ne Babilon mange Nebukadansari ma, a xa e xa naafuli birin xanin a xa soori gali sare ra. ²⁰ N na birin fima ne a ma, barima a tan nun a xa soorie na nan nabaxi n tan be. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ²¹ Na loxe, n Isirayila bomsae senbe gboma ne, n i xema masenyi tide e be. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

30

Sunnun suuki Misira be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa yi masenyi ti n xili ra: <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

Wo gbelegbele! Gbaloe loxe bara fa!

³ Alatala xa loxe bara makore, dimi bara fa gbaloe loxe ra pamanee be.

⁴ Santidegema fama ne Misira xili ma, toore dinma ne Kusikae ra. Misirakae faxama ne, e xa naafuli xanin, e xa tetee bira.»

⁵ Kusi, Puti, Ludu, Arabu, Libiya, nun Ala xa pama a saate tongoxi naxan be, e birin faxama ne santidegema ra a nun Misira.

⁶ «Alatala yi nan masenxi: <Misira malimae birama ne, a yete senbe nonma ne, a nu laxi naxan na. Kelifé Migidoli, han Asuwan, e faxama ne santidegema ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

⁷ «N Misira boxi raberinma ne alo yire gbete, n a xa taee xun nakana alo taa gbete.

⁸ N na te so Misira ra, n na no e malimae ra, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

⁹ «Na loxe, n xerae xema ne kunkuie kui, e xa Kusikae magaaxu, alako a xa bira n foxo ra. Kontofili dusuma ne e xun na Misirakae xa gbaloe loxe naxan fafe, a mu kanama.»

¹⁰ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: <N Misira xa pama wuyaxi sontoma ne Babilon mange Nebukadansari senbe ra.

¹¹ A tan nun a xa soori gali, naxan magaaxuxi soori gali birin be, n e fama ne na boxi xun nakanade. E Misirakae faxama ne santidegema ra, e boxi rafema ne na binbie ra.

¹² N Nili xure xorima ne, n a boxi mati mixi jaaxie ma, naxee a niya na boxi birin xun xa rakana.

Alatala xui nan na ki.»»

¹³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:
N wo xa kuyee kanama ne,
n wo xa kuyee rajonma ne Nofi taa kui.
Mange yo mu luma Misira boxi ma sonon.
N gaaxui luma ne na boxi birin ma.

¹⁴ N Patirosi xun nakanama ne,
n te din Sowan na,
n Tebese jaxankata.

¹⁵ N na n ma xone raminima ne Sini ma, Misira senbe na dennaxe,
n Tebese xa jama birin sonto.

¹⁶ N te soma ne Misira ra,
n Sini raseren toore kui,
n Tebese xun nakana,
n Nofi so a yaxuie yi ra.

¹⁷ Oni nun Pi Beseti soorie birin faxama ne santidegema ra,
taakae xaninma ne konyiya kui.

¹⁸ Tapanxesi bira loxo xoxoma ne Misira be,
barima na temui, a senbe jonma ne,
a senbe a nu laxi naxan na.

¹⁹ N Misira jaxankatama ne,
e fa a kolon a n tan nan Alatala ra.»

²⁰ A je fu nun keren nde, kike singe, xi solofere nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²¹ «Adamadi, n bara Misira Firawuna belexe gira. A mu maxirima, seri mu sama a ma, sese mu rabama a yalanfe ra, a fa no santidegema tongode. ²² Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fafe Misira Firawuna xili ma, n xa a belexe firinyie gira, a belexe fanyi nun a belexe kanaxi, alako a xa santidegema lu naa abadan. ²³ N Misirakae rayensenma ne dunija birin ma. ²⁴ N na n ma santidegema soma ne Babilon mange yi, n senbe fi a ma, konon Firawuna belexe girama ne, a nuunu a ya i alo mixi naxan na faxafe. ²⁵ N senbe fima ne Babilon mange ma, konon Firawuna tan belexe igoro. N na n ma santidegema sa Babilon mange belexe temui naxe, a naxa a ite Misira xili ma, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ²⁶ N Misirakae rayensenma ne dunija birin ma. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

31

Taali woyenyi Misira xa fe ra

¹ A je fu nun keren nde, kike saxan, xi singe ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, a fala Misira Firawuna nun a xa jama be, <Wo maniyen na minden?»

³ Asiriya boxi nu luxi ne alo sediri wuri bili nde naxan nu na Liban wondi. A salonyie nu tofan, a niini gbo, a ite dangi wuri birin na.

⁴ Tunes ye nu bara a ramo,
ye naxan na boxi bun, na nu bara a rakuya.
A nu ye radinma a sankee ma,
a fa ye xanin fotonyi birin kui.

⁵ Na nan a niya, a tan nu ite na fotonyi wuri bilie birin be,
a salonyie nu bara wuya,
e nu fa kuya ra na ye saabui ra.

⁶ Xɔnie nu e xelee sama a salonyie ma,
burunyi subee nu di barima a niini bun ma,
pamanee nu sabatixi a seeti ma.

⁷ A nu tofan a xa xungbe xa fe ra,

a salonyie nu kuya han, a sanke nu birixi boxi bun ma pon ye fenfe ra.

⁸ Sediri bili naxee nu na Ala xa boxi ma Eden mabiri,
nee mu a xa kuye soto.

A salonyie nu kuya Sipiri salonyie be, e kuya wuri mooli birin be.

A tofanyi maniyee yo mu nu na Ala xa boxi ma.

⁹ N tan nan a ratofan, n tan na a salonyie wuya,

dangife wuri bili birin na Ala xa boxi ma Eden mabiri.»

¹⁰ «Na nan a to, wo Marigi Alatala naxa yi masen: A to nu ite dangi wuri birin na, yete igboja fa lu a boje kui, ¹¹ n a saxi pamanee xa mangee sagoe na nan ma, e xa a paxankata a xa paaxuna bere ra. N to a bejin, ¹² mangede naxan kobi a birin be, a bara a fon, a fa a lu naa. A salonyie bara bira geyae fari nun gulunbae kui. A salonyi giraxie nu na boxi birin ma. Namanee naxa keli a niini bun ma. ¹³ Xɔnie nun burunyi subee gbansan nan nu luxi a salonyie tagi. ¹⁴ Na kui, a mu lanma wuri yo xa kuya na ki dangi wuri birin na. Wuri naxee ye soto a fanyi ra, a mu lan e xa na kuyeya li. Seriyee ki ma, e xa faxa alo ibunadama naxan sigama aligiyama.»

¹⁵ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: A faxa loxoe naxe, n a jon fe raba ne ye birin na, ye fa xori. N naxa dimi rasin Liban ma a xa fe ra, fotonyi naxa xara. ¹⁶ N naxa pamanee ragaaxu a bira xui ma, n to a faxa alo mixi naxee faxaxi sigama aligiyama. Na temui Eden wuri bilie birin, naxee fan Liban wuri bilie birin be, naxee ye soto a fanyi ra, nee naxa raxara. ¹⁷ Mixi naxee nu sabatixi na wuri xungbe niini bun ma, e nun naxee nu saataxi, e fan naxa siga aligiyama, e fa mixie li e nu bara naxee faxa santidegema ra.»

¹⁸ «Eden wuri mundun maniyama wo xa tofanyi nun wo xa senbe ra? Hali wo tan goro aligiyama, wo fa lu sunnatatee ya ma naxee faxama santidegema ra. Na birin misaalixi Misira mangede Firawuna nun a xa soori gali nan na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

32

Sunnun suuki Firawuna be

¹ A je fu nun firin nde, kike fu nun firin, xi singe ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi suuki nde sa Misira mangede Firawuna be, a falafe ra:

«I luxi ne alo yete pamanee tagi,

alo yexe magaxuxi baa ma,

naxan ye imaxama a bele ra han a dunda.

³ I Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe:

N na n ma yelee dusuma ne i xun na,

gali fa i bendun n ma.

⁴ N i ratema ne xare ma,

n i woli filii ma, xɔnie nun burunyi subee luga i ra.

⁵ N i sube sama ne geyae fari,

i xuntunye lu gulunbae kui,

⁶ boxi bunda i wuli ra han geyae fari,

i sube to folee kui.

7 N na i xun nakana,
n koore makotoma ne, n tunbuie xa yanbe ba.
N soqe makotoma ne nuxui ra, kike fan mu yanbama.

8 N yanbasee birin makotoma ne i xa fe ra,
n dimi rasin i xa boxi ma.
I Marigi Alatala xui nan nan ki.»

9 «N na i xa kanari masen pamance ma,
n pama gbege raxonoma ne i xili ma,
i mu naxee kolon.

10 N na n ma santidegema ba a tee kui,
n si gbege raterennama ne i xa fe ra,
e xa mangee fa gaaxu.
E na i xa bire to,
e birin gaaxuma ne e yete xa fe ra.

11 E Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe:
Babilon mange xa santidegema i lima ne.

12 N i xa soori galie ragoroma ne palamae xa santidegema ra,
palamae naxee paaxu soorie birin be.
E Misirakae xa yete igbona kanama ne,
e e xa soori galie sonto.

13 N i xa xurusee faxama ne Nili xure de ra.
Mixi yo, xuruse yo, sese mu lu na ye dunda ra.

14 N na ye raxarama ne, a xele alo ture.
I Marigi Alatala xui nan na ki.»

15 «N na Misira boxi findi yire maxaraxi ra,
n na a harige birin ba naa,
n na a xa mixie birin faxa,
na temui, e a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra.»

16 «Sunnun suuki nan na ki, pamance fama naxan bade Misira nun a xa soori galie be. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

17 A je fu nun firin nde, kike fu nun firin, xi fu nun suuli nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, 18 «Adamadi, wa xui rate Misira xa soori galie nun pamance xa fe ra, naxee birin sigama aligiyama. 19 A fala e be, «Wo tan xa fe dangi wo booree ra? Wo faxama ne, wo nun sunnatatee ragata yire keren.» 20 Misira nun a xa soori galie faxama santidegema nan saabui ra. 21 E pamane mange palamae lima ne aligiyama, naxee a falama Misira xa fe ra, «E fan bara siga aligiyama, e fa lu sunnatatee fe ma naxee man faxaxi santidegema ra.»

22 «Asiriya nun a xa soori gali birin na menni gaburie tagi, a xa mixie birin naxee faxaxi santidegema ra. 23 Asiriyakae ragataxi aligiyama, e xa soori galie saxi e seeti ma, e tan naxee birin gbaloe radin dunija ma e xa santidegema saabui ra.»

24 «Elama nun a xa soori galie fan na e xa gaburie seeti ma. E fan faxaxi santidegema nan na, e tan naxee gbaloe radin dunija ma, e fan sama ne sunnatatee seeti ma aligiyama, yaagi na e foxo ra. 25 A tan nun a xa soori galie birin saxi mixi faxaxie ya ma menni, e gaburie a rabilinxi. Na sunnatatee birin faxaxi santidegema nan na. E to gbaloe radin dunija ma, e fan sigama ne aligiyama yaagi kui, e fa lu mixi faxaxie ya ma.»

²⁶ «Meseki nun Tubali xa soori galie fan na naa gaburie kui. Na sunnataree birin faxaxi santidegema nan na, barima e nu gbaloe radinma dunija ma. ²⁷ E mu saxi soori sunnatoree gbete fe ma, naxee sigaxi aligiyama e xa geresosee ra, e xa santidegema saxi e xunyi bun ma? E xa yunubi sare bara gbilen e xorie ma gbaloe xa fe ra, e naxan nabaxi dunija ma.»

²⁸ «Misira mange Firawuna fan birama ne, a fa sa sunnatoree ya ma naxee faxaxi santidegema ra.»

²⁹ «Edon xa mangee nun a xa kuntigie fan na naa. Hali e senbe nu gbo, yakosi e saxi sunnatoree ya ma naxee faxaxi santidegema ra.»

³⁰ «Mange naxee kelixi koola mabiri ra, nun Sidonkae fan na naa. Hali e senbe nu gbo, e fa gbaloe raba dunija ma, e fan saxi sunnatoree ya ma naxee faxaxi santidegema ra. Na yaagi na e xun ma aligiyama.»

³¹ «Misira xa Firawuna nun a xa soori galie nee toma ne, e fa madundu e xa soorie xa fe ra naxee faxaxi santidegema ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ³² Hali n to a lu a gbaloe raba dunija ma, Firawuna nun a xa soori galie sama ne sunnatoree fe ma naxee faxaxi santidegema ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

33

Makantama

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, a fala i ngaxakerenyie be, «N na fa santidegema ra wo xa boxi xili ma, na a lima ne wo jan bara mixi nde sugandi taa makantama ra. ³ Xa na taa makantama yaxuie to fa ra, a lanma a xa sara fe jama rakolonfe ra. ⁴ Xa a na raba, kono mixi nde fa a bote raba na marakolonyi xui ma, a fa faxes gere kui, a bara na faxes ragiri a yete ma. ⁵ A to sara fe xui me, kono a fa a bote raba, a nii kote na a yete nan xun ma. Kono mixi naxan na marakolonyi me, a fa a suxu soobe ra, na kanyi a nii rakisima ne. ⁶ Kono xa taa makantama yaxuie to fa ra, a mu sara fe a xa mixie rakolon, na temui mixi naxan faxama na gere kui, hali e xa yunubie bara a niya e xa sonto, n e nii kote sama taa makantama nan xun ma.»

⁷ «Adamadi, n bara i sugandi taa makantama ra Isirayila bonsoe be. I xa i tuli mati n ma masenyi ra, i fa e rakolon a ra n tan xili ra. ⁸ N na a fala mixi kobi be a faxama ne, xa i mu a rakolon a xa gbilen a xa kira kobi foxo ra, na mixi jaxaxi faxama ne a xa yunubi xa fe ra, kono n na nii kote sama i tan xun ma. ⁹ Kono xa i a rakolon a xa gbilen a xa kira kobi foxo ra, a fa lu a mu tin na ra, a faxama a xa yunubi xa fe nan na, kono i tan bara i nii rakisi.»

¹⁰ «Adamadi, a fala Isirayila bonsoe be, i naxe, «Wo yete a falama, wo wo xa murute nun wo xa yunubie kolon wo boje kui. Wo wama a kolonfe ne wo kisi sotoma ki naxe. ¹¹ Wo Marigi Alatala naxe, «N bara n kali n yete ra, n mu wama mixi kobi xa faxes, n wama ne a xa gbilen a xa kira kobi nan foxo ra, a xa kisi. Yandi, wo xa gbilen wo xa kira kobie foxo ra. Isirayila bonsoe, wo huma faxes kira xon ma munfe ra?»»

¹² «Adamadi, a fala i ngaxakerenyie be, «Tinxintoe xa tinxinyi mu a rakisima a na muruta loxe naxe. Mixi tinxintaree xa tinxintareya mu a raloe a na gbilen a xa kira kobi foxo ra loxe naxe. Tinxintoe mu a yete rakisima a xa tinxinyi dangixi saabui ra, xa a bira fe kobi foxo ra. ¹³ N na a masen tinxintoe nde be a kisima ne, kono a fa la a xa tinxinyi dangixi ra,

a so fe kobi rabafe, a xa tinxinyi luma ne a ma fu. Yakosi a faxama ne a xa fe kobi xa fe ra. ¹⁴ N na a masen mixi kobi nde be a mu kisima, konɔ a fa gbilen a xa yunubi foxo ra, a so fe tinxinie rabafe, ¹⁵ alo seake ragbilenfe donima ma, se muxaxi ragbilenfe a kanyi ma, jerefe seriye kui, gbilenfe fe kobi foxo ra, na temui a kisima ne, a mu faxama. ¹⁶ A yunubi naxan birin naba temui dangixi, na birin xafarima ne. Xa a bara jere seriye nun tinxinyi ra, a kisima ne.»

¹⁷ «I ngaxakerenyie a falama, «Marigi mu tinxin.» Konɔ n xa a fala i be, e tan nan mu tinxin. ¹⁸ Xa tinxintoe a kobe so a xa tinxinyi ra, a so tinxintareya rabafe, a faxama ne. ¹⁹ Xa mixi tinxintare gbilen a xa fe kobie foxo ra, a so fe tinxinie rabafe, a kisima ne na saabui ra. ²⁰ N xa a fala e be, «Isirayila bonsoe naxe n mu tinxin, konɔ n fama ne wo tan makiitide, kankan xa a jere ki sare fi.»

²¹ A je fu nun firin nde ra, kike fu, xi fu nun suuli nde ra muxu xa konyiya kui, mixi nde kelife gere yire, a naxa fa, a fala n be, a e bara Darisalamu suxu. ²² Na koe ra beenun na mixi xa fa, Alatala nu bara a belexe sa n de ma, a n nenyi rafulun alako n xa no woyende, n naxa lu boboya kui sonon.

²³ Na temui Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²⁴ «Adamadi, pama donxoe naxee sabatixi Darisalamu kanaxi tagi, nee na a falafe, «Iburahima naxa no yi boxi sotode a keren. Won tan naxan findixi pama ra, Ala tondima yi boxi fide won ma?» ²⁵ Na kui a lanma i xa a fala e be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo to sube donma wuli na a kui, wo to kuye batuma, wo to faxe tima, a lanma yi boxi xa findi wo gbe ra? ²⁶ Wo laxi wo xa santidegema gbansan nan na, wo fe paaxie rabama temui birin, wo yene rabama won dɔxoboore xa gine ra. Hali wo to na birin nabama, wo wama ne yi boxi man xa findi wo gbe ra?»

²⁷ «A fala e be, «Wo Marigi Ala yi nan masenxi: N bara n kali n yete ra, naxee luxi Darisalamu kanaxi tagi, nee faxama ne santidegema ra. Mixi naxee luxi wulai, burunyi subee nee faxama ne. Mixi naxee e noxunxi geya fari gemee longori ra, nee faxama ne wuganyi ra. ²⁸ N na boxi findima ne yire maxaraxi ra, n yete igboe xa fe xun nakana, n a niyama ne si gbete mixie mu dangi Isirayila geyae ra. ²⁹ N na na boxi kana e xa fe paaxie xa fe ra, e a kolonma ne a n tan nan Alatala ra.»

³⁰ «Adamadi, i tan to a ra, i ngaxakerenyie na a makoyikoyife e xonyi a falafe ra, «Wo fa, wo fa wo tuli mati. Alatala na masenyi mundun tife yi ki?» ³¹ N ma pama fama ne i yire, e e tuli mati i xa masenyi ra, konɔ e mu a rabatuma feo. E a falama e wama n ma fe xon, konɔ e boje biraxi naafuli tinxintare nan foxo ra. ³² I luxi ne e be alo sigisa xui noxunme, naxan fe fanyie falama. E i xa masenyi mema, konɔ e mu tinma birade a foxo ra.»

³³ «N ma masenyi birin na kamali nondi ki ma temui naxe, e a kolonma ne a namijonme nde nu na e ya ma.»

34

Xurusee nun a demadonyi xa taali

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Isirayila yareratie be naxee luxi alo xuruse demadonyie, a falafe ra, «Wo Marigi Ala yi nan masenxi: Naxankate na wo be, wo tan Isirayila xuruse demadonyie. Wo wo noxo sama wo yete nan tun xon ma. Xuruse demadonyi mu lanma xe a xa xurusee makanta? ³ Wo xurusee xije

minma, wo e xabe yailanma dugi ra, wo e sube donma, kɔnɔ wo mu wo ɲɔɔ sama e xɔn ma. ⁴ Wo mu xuruse senbetare ralimaniyama, wo mu xuruse furaxi dandanma, wo mu xuruse maxɔnɔxi maxirima seri ra. Wo mu xuruse lɔxie fenma, e xa gbilen gɔɔre kui. Wo e yamarima nɔe xɔɔxɔe nan tun na. ⁵ E yensenxi, barima xuruse demadonyi mu nu na e fɔxɔ ra. Na kui wulai sube bara ndee ibɔɔ. ⁶ N ma xuruse gali bara yensen ye geya itexie ma, e lɔe dunija birin ma, kɔnɔ mixi yo mu mini e fende.»

⁷ «Xuruse demadonyie, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra: ⁸ N tan wo Marigi Alatala, n bara n kali n yete ra, wo to n ma xurusee rabɛpin, e findi wulai subee xa baloe ra, wo to mu wo ɲɔɔ saxi e xɔn ma, wo mɛɛni wo yete gbansan ma, ⁹ wo tan xuruse demadonyie xa wo tuli mati Alatala xa kiiti ra. ¹⁰ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fafe na xuruse demadonyie nan xili ma, e xa n sare fi gɔɔre xa fe ra. N e bama ne xuruse demadonyi wali kui, alako e naxa na raba e yete xa geeni gbansan ma. N na n ma xurusee ratangama ne e ma, alako e naxa n ma xurusee tɔɔɔ.»

¹¹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N tan yati sigama ne n ma xurusee fende, ¹² alo xuruse demadonyi a rabama a xa xuruse rayensenxie be ki naxe. N e ragbilenma ne yire birin e lɔxi dennaxe na lɔxɔe. ¹³ N e raminiima ne jamanee birin longori ra, n e xanin e xɔnyi. N mɛɛnima ne e ma e xa geyae fari nun e xa gulunbae kui, e xa lu e yete xa bɔxi ma. ¹⁴ N e de madonma ne filli fanyie ma Isirayila geyae fari. Mɛɛni e e malabuma ne yire fanyi ma, e balo Isirayila geyae fari. ¹⁵ N tan nan yati n ma xurusee de madonma, n malabui fima e ma. Wo Marigi Alatala xui nan nan ki. ¹⁶ N xuruse lɔxi fenma ne, n xuruse maxɔnɔxi dandanma ne, n xuruse senbetare ralimaniyama ne. Kɔnɔ xuruse naxee bara xungbo, naxee bara nɔ booree ra, n nee tan faxama ne kiiti tinxinxi ra.»

¹⁷ «Wo tan n ma xurusee, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N kiiti sama ne xurusee tagi, yexee kontonyie nun sikotee tagi. ¹⁸ Wo na sexe fanyi don filli ma, na mu wo wasama, fo wo xa a dɔnxɔe fan iboron? Wo na ye tinsexi min, na mu wo wasama, fo wo xa a dɔnxɔe dunda? ¹⁹ A lanma n ma xurusee xa sexe don wo naxan iboronxi? A lanma e xa ye min, wo naxan dundaxi?»

²⁰ «Na kui wo Marigi Alatala yi nan masenxi nee xa fe ra: N yete yati nan fama kiiti sade xuruse xungbee nun a lanmae tagi. ²¹ Wo bara din n ma xuruse senbetaree ra wo ferie ra, han e bara mini gɔɔre kui. ²² N fama ne n ma xurusee rakiside, alako mixi naxa fu e ma sɔnɔn. N kiiti sama ne xurusee tagi. ²³ N xuruse demadonyi nde tima ne n ma xurusee xun ma, naxan fama e de madonde a ki ma. N ma konyi Dawuda nan na ki. ²⁴ N tan findima ne e Marigi Ala ra, n ma konyi Dawuda findi mange ra e tagi. N tan Alatala xui nan na ki.»

²⁵ «N bɔnesa saate tongoma ne e be. N wulai sube xaapee ɲonma ne bɔxi ma, alako mixi xa nɔ sabatide yire birin bɔnesa kui. ²⁶ N baraka ragoroma ne e ma. N tune rafama ne a waxati, alako bɔxi xa fan n ma geya seniyanxi rabilinyi. ²⁷ Wurie bogima ne, bɔxi xee fan. N ma jama sabatima ne bɔnesa kui a xa bɔxi ma. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra, a n tan nan yɔlɔnxɔnyie bolonma, n e ratanga e yaxuie ma. ²⁸ Namanee mu e tɔɔɔroma sɔnɔn, sube xaapee fan mu e donma sɔnɔn. E sabatima xaxilisa nan kui, mixi yo mu e magaaxuma. ²⁹ N e xa sansi bilie rafanma ne jamanee ya xɔri. Kaame mu e suxuma sɔnɔn, e xa yaagi e xa setarepa kui. ³⁰ Na temui, e a kolonma ne a n tan e Marigi Alatala na

e fɔxɔ ra, e man a kolon a e tan Isirayila bɔnsɔe findixi n ma jaama nan na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ³¹ Wo tan n ma xurusee, n naxee de madonma, adamadi nan wo ra. N tan nan na wo Marigi ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

35

Naxankate na Edon be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti n xili ra Edonkae be, naxee sabatixi Seyiri geya ma, ³ a fala e be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fama ne wo tan Edonkae xili ma, n na n senbe ramini wo ma, n Seyiri geya findi yire maxaraxi ra. ⁴ N wo xa taae xun nakanama ne, nee xa findi yire rabejinxi ra. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

⁵ «Wo to Isirayilakae xon kabi temui xonkuye, han wo bara e yanfa, wo e sa wo yaxuie sagoe e xa paxankate waxati, ⁶ n tan wo Marigi Alatala naxe, «N bara n kali n yete ra, n a niyama ne wo xa bu gere kui. Wo to gbata wuli raminide, n a ragirima ne na fe mooli xa bira wo fɔxɔ ra temui birin. ⁷ N Seyiri geya findima ne yire maxaraxi ra mixi mu sigama dennaxe. ⁸ Binbie luma ne wo xa bɔxi birin ma, naxee faxaxi santidegema ra wo xa geyae fari, wo xa gulunbae kui, nun wo xa folee longori ra. ⁹ N wo xa bɔxi findima ne yire maxaraxi ra, mixi yo mu sabatima wo xa taae kui. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁰ «Wo to a fala Yudaya nun Isirayila findima ne wo gbe ra, hali n nu na e fɔxɔ ra, ¹¹ n bara n kali n yete ra, n tan wo Marigi Alatala yi nan masenxi: «N fan wo gerema ne wo xa xone nun tɔne bere ma, naxan nu na wo bɔje kui e tan mabiri. N na wo makiiti temui naxe, n na n yete masenma ne e tan be. ¹² Na kui, wo a kolonma ne a n tan Alatala bara wo xa konbie birin me, wo naxee ilanxi Isirayila xa geyae ra. Wo nu bara a fala, Mennikae xun bara rakana, alako na bɔxi xa findi muxu gbe ra. ¹³ Wo xa yete igboya kui, wo bara n mabere n ma yaragaaxuitareja kui. N na birin me ne.»

¹⁴ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Dunija birin na lu seewe kui, n wo xun nakanama ne a jaaxi ra. ¹⁵ Seyiri geya nun Edonkae birin, n wo xun nakanama ne feo. Na temui wo a kolonma ne, a n tan nan na Alatala ra!»

36

Masenyi Isirayila bɔxi be

¹ «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra Isirayila xa geyae be, i naxe, «Isirayila geyae, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. ² Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Wo yaxuie bara a fala wo xa geyae findima ne e gbe ra. ³ Na kui, i xa masenyi ti n xili ra, a falafe ra, Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: E to bara wa wo xun nakanafe, e wo raxeten alako wo xa lu si gbete sagoe naxee wo maberema, e wo mafala, ⁴ n tan wo Marigi Alatala n xa a masen wo be, wo tan geyae, gulunbae, folee, taa kanaxi naxee harige birin bara xanin si gbete saabui ra, ⁵ n bara nate tongo n ma xone kui si gbete nun Edon xili ma, barima e tan bara n ma bɔxi findi e gbe ra seewe birin na e bɔje jaaxi kui, alako e xa e xa xurusee de madon naa.»

6 «Na kui, i xa masenyi ti n xili ra Isirayila boxi be. A fala geyae, folee, nun gulunbae be, i naxe, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N na masenyi tife xone nun tcone nan kui, barima si gbetee bara yo wo ma. 7 Na xa fe ra, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N bara n kali n belexe itexi ra, pamane naxee wo rabilinxi, e xa marasotsee gbilenma ne e ma.»

8 «Wo tan Isirayila geyae, wo fama ne wuri bilie raminide, naxee salonyie bogi fanyie fima n ma pama Isirayila ma, barima a gbe mu luxi e xa gbilen e xonyi. 9 N meenima ne wo ma. N hinnema ne wo xa xe safe ma, 10 nun wo xa taa tife ra. N wo xa mixie rawuyama ne, Isirayila bonsoe xa sabati naa. 11 N mixi nun xuruse rawuyama ne wo be, e findi di barie ra dangi a singe ra. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. 12 N ma pama Isirayila a xa noe rapere ma ne wo fari, wo findi e ke ra, wo mu e xa die ba e yi ra sonon.»

13 «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: «Mixie to a falama, a wo tan Isirayila boxi mixie donma, wo a niya e xa xanin konyiya kui, 14 n a niyama ne na mixi donfe mu fala wo xun sonon, nee birin faxa. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. 15 N si gbetee xa marasotsee danma ne wo mabiri, e mu yo wo ma sonon, wo mu wo sabati boore rabira sonon. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

16 Alatala man naxa a masen n be, a naxe, 17 «Adamadi, Isirayila bonsoe to nu sabatixi a xa boxi ma, a jere ki naxa a findi seniyentare ra n ya i, alo gine naxan na a xa kike wali tofe. 18 N naxa n ma xone dusu e xun na e xa faxe tife nun e xa kuye batufe xa fe ra. 19 N naxa e rayensen ye pamanee ma e jere ki xa fe ra. 20 E siga dennaxe dunija ma, mixie bara n xili seniyenxi mabere e xa fe ra, a falafe ra, «Ala xa pama nan yi ki, naxan kelixi a xa boxi ma!» 21 N nu wama ne n xili seniyenxi matangafe, Isirayila bonsoe nu naxan maberefe pamanee tagi.»

22 «Na nan a ra, i xa a fala Isirayila bonsoe be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fama ne fe nde rabade, kone n mu a rabama wo tan be, n a rabama n xili seniyenxi nan xa fe ra, wo bara naxan mabere pamanee ma. 23 N na n xili xungbe xa seniyenyi masenma ne, wo naxan maberexi. N na n ma seniyenyi masenma wo saabui ra e ya xori, dunija pamanee a kolonma ne a Alatala nan n na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

24 «N wo tongoma ne pamanee tagi, n wo ragbilen wo xa boxi ma. 25 N ye seniyenxi kasanma ne wo ma wo rasenyenfe ra. N wo xa seniyentarepa birin bama ne wo ma naxee fatanxi wo xa wali kobie nun wo xa kuye batufe ra. 26 N boje neene nun xaxili neene fima ne wo ma. N wo xa boje xoxoxoe masara boje fanyi ra. 27 N na n xaxili sama ne wo boje ma, n fa a niya wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa bira n ma seriye foxo ra. 28 Wo sabatima ne boxi ma, n naxan fi wo benbae ma. Wo findima ne n ma pama ra, n fan findi wo Marigi Ala ra. 29 N wo rakisima ne wo xa seniyentarepa ma, n baloe rawuyama ne wo be, alako wo naxa lu kaame kui sonon. 30 N wuri bogie nun xe sansie rawuyama ne, alako kaame naxa wo rayarabi pamanee tagi sonon. 31 Na temui, wo wo ratuma ne wo jere ki jaxaxie ma, wo nimisa wo xa yunubie xa fe ra. 32 Wo xa a kolon a n mu yi rabama wo tan xa fe xa ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. Isirayila bonsoe, wo wo xun sin, wo xa yaagi wo xa fe jaxaxie ma.»

33 «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: N na wo rasenyen wo xa yunubie ma loxoe naxe, n wo xa taee rafema ne pama ra, n wo xa yire kanaxie yailan. 34 Xee fama ne sade boxi ma, naxan nu bara xara dangi

mixie ya tode ra. ³⁵ E man a falama ne, «Yi boxi naxan nu xaraxi, na man bara lu alo Eden sansi yire. A taa kanaxie man bara ti senbe ra, mixie bara sabati e kui.» ³⁶ Na temui, pamane naxee luma wo rabilinyie, nee a kolonma ne a n tan Alatala bara yire kanaxi yailan, n bara xee sa boxi ma naxan nu bara xara. N tan Alatala xui nan na ki. N naxan fala, n na nan nabama.»

³⁷ «Wo Marigi Ala yi nan masenxi, a naxe: N man Isirayila xa maxandi suxuma ne yi fe rabafe ra e be. N e rawuyama ne alo xuruse gali ³⁸ naxan toma Darisalamu sali loxoe. Isirayila taa kanaxie rafema ne mixi gali ra, e fa a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

37

Xori xaraxie

¹ Alatala senbe naxa goro n ma, a Xaxili Seniyenxi naxa n tongo, a sa n ti gulunba nde tagi xorie gbegbe nu na dennaxe. ² A naxa n napepe na xorie longori ra, e birin xaraxi ghen. ³ A naxa n maxorin, a naxe, «Adamadi, yi xorie man noma balode?» N naxa a yaabi, «N Marigi Alatala, i keren nan a kolon!»

⁴ Na temui a naxa a masen n be, «I xa masenyi ti yi xorie be n xili ra. I xa a fala e be, «Xori xaraxie, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. ⁵ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo tan xori xaraxie be, a naxe: N xa nii foye rafa wo ma, wo man xa balo. ⁶ N fasee yaillanma ne wo be, n fate sube nun fate kiri sa wo ma, n jengi raso wo fate i, wo fa gbilen balo ra. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

⁷ N naxa a xa masenyi radangi alo a n yamari a ra ki naxe. N to nu woyenma a namijonme ki ma, xui nde naxa mini xorie tagi, e wundu, e fa so e masofe e bore ra. ⁸ N naxa fasee, sube, nun kiri to e ma, koni nii foye mu nu rasoxi e fate.

⁹ Na temui a naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, i xa n ma masenyi ti nii foye be a falafe ra, «I Marigi Alatala yi nan masenxi: I tan nii foye, i xa keli dunija tunxun naanie ra, i xa so yi mixi faxaxie fatee, e xa keli faxe ma, e xa balo!» ¹⁰ Awa, n naxa na masenyi radangi alo a n yamari ki naxe. N to na raba, nii foye naxa so e fate i, e naxa balo, e keli, e ti e sanyi xun na. Nama gbegbe nan nu nee ra.»

¹¹ Na temui a naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, yi xorie misaalixi Isirayila bonsoe nan na. E naxe, «Muxu xorie bara xara, muxu xaxili tidee bara jon, muxu bara rabolo.» ¹² I xa yi masenyi ti e be n xili ra, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N ma nama, n wo xa gaburie rabima ne, n wo rate e kui, n wo xanin Isirayila boxi ma. ¹³ N na ge na rabade, wo tan n ma nama, wo a kolonma ne a Alatala nan n na. ¹⁴ N na n Xaxili Seniyenxi ragoroma ne wo ma, wo man gbilen balo ra, n wo rasabati wo xa boxi ma. Na temui, wo a kolonma ne a n tan Alatala bara woyen, a n tan Alatala bara na rakamali. Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹⁶ «Adamadi, i xa wuri nde tongo, i a sebe a ma, «Yuda nun a malan boore Isirayilakae gbe.» I xa wuri gbete tongo, i a sebe na tan ma, «Yusufu xa di Efirami nun a malan boore Isirayila bonsoe gbe.» ¹⁷ Na temui i xa e suxu i belexe ra, e xa lu alo wuri keren.»

¹⁸ «I ngaxakerenyie na i maxorin na fatanfasife ra e be, ¹⁹ i xa e yaabi, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Yusufu xa wuri tongoma ne, naxan na Efirami nun a malan boore Isirayila bonsoe yi ra, n xa doxo Yuda xa wuri ra, e xa findi keren na n belexe kui. ²⁰ I xa na wurie itala e

mabiri, seбели tixi naxee ma, ²¹ i a fala e be, Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Isirayilakae tongoma ne pamanee kui, n e ragbilen e xa boxi ma. ²² N e birin findi si keren na Isirayila geyae fari. Mange keren nan e birin yamarima. E mu meema e bore ra sonon findife si firin na. ²³ E mu findima seniyantaree ra sonon, kuye batufe ra nun fe paaxi rabafe ra. N e ratangama ne na birin ma, n e raseniyeen. E findima ne n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra.»

²⁴ «N ma konyi Dawuda nan findima e xa mange ra, xuruse kante keren lu e birin be. E birama ne n ma yaamarie foxo ra, e n ma seriye rabatu a ki ma. ²⁵ E sabatima ne boxi ma, n naxan fi n ma konyi Yaxuba ma, wo benbae sabati dennaxe. E tan, e xa die nun e xa mamadie sabatima ne menni, n ma konyi Dawuda nan findima e xa mange ra abadan. ²⁶ N boresa saate tongoma ne e be, naxan mu kanama abadan. N e rasabatima ne naa, n e bonsoe rawuya. N ma horomolingira luma ne e tagi abadan. ²⁷ E findima ne n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra, n ma horomolingira fa lu e ya ma. ²⁸ N ma horomolingira na sabati e tagi abadan, si gbete e a kolonma ne a n tan Alatala nan Isirayila raseniyeenxi.»

38

Ala xa masenyi mange Gogo be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Magogo boxi mange Gogo be, naxan Rosi, Meseki, nun Tubali taae yamarima. ³ A fala a be, «Marigi Alatala yi nan masenxi: Rosi, Tubali nun Meseki xa mange Gogo, n fafe i xili ma. ⁴ N wure rasoma ne i banganyie kui, n i ramini, i tan nun i xa soori galie birin: i xa soee, e ragima tofanyie, i xa soorie nun e xa wure lefa yanbaxie, ⁵ soori Perisekae, soori Kusikae, soori Putikae, e birin nun e xa wure lefae nun e xun makanta see, ⁶ Gomeri nun a xa soori gali, Togarama nun a xa soori gali kelife koola ma.»

⁷ «I xa na soori galie birin yailan a fanyi ra i xa yaamari bun ma. ⁸ Temui xonkuye na dangi, n i xilima ne gere tife ra. I fama ne sigade boxi nde ma naxan bara gere raba, e xanin konyiya kui pamanee ma, e fa gbilen e xonyi, e sabati boresa kui Isirayila geyae fari. ⁹ I menni lima ne alo turunnaade, i tan nun i xa soori galie naxee kelixi dunjina birin ma. Wo luma ne alo nuxui ifooroxi naxan tima boxi xun na.»

¹⁰ «Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Na loxo, i nate paaxi tongoma ne. ¹¹ I a falama ne, «N sigama ne boxi xili ma, tete mu naxan nabilinxi. Naakae mu yailanxi gere tife ra, e birin sabatixi boresa kui. Tete mu na e xa taae rabilinyi, naade balanxie mu na e xonyi. ¹² N e harige birin tongoma ne e xa taa yailanxie kui, e gbilenxi dennaxe kelife pamanee ma. Naafuli nun xuruse gbegbe na menni boxi tagi.» ¹³ Seebakae, Dedankae, Tarasisi yulaa, nun e xa mixie birin i maxorinma ne, «I na sigafe naafuli nan tongode? I bara soori galie xili wo xa muje belebele ti, alo xema, gbeti, xurusee, nun se fanyi gbete?»

¹⁴ «Na nan a ra, adamadi, i xa n ma masenyi ti Gogo be, i naxe, «Marigi Alatala yi nan masenxi: N ma pama Isirayila na sabati xaxilisa kui loxo naxe, i fama na tode. ¹⁵ I kelima ne i xonyi koola mabiri, i tan nun soori gali wuyaxie kelife dunjina birin ma, e birin tixi soee fari, e bira i foxo ra. ¹⁶ I fama ne n ma pama Isirayila xili ma, alo nuxui ifooroxi naxan dusuma

boxi xun na. Na temui n i rafama ne n ma boxi xili ma, alako dunija xa n ma seniyeanyi kolon i saabui ra.»

¹⁷ «Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Temui dangixi n ma konyi namijonme Isirayilakae nu bara i xa fe fala, n i xεema e gerede ki naxe. ¹⁸ Yi nan fama rabade na loxoe: Gogo na din Isirayila ra, n ma xone tema ne alo te. ¹⁹ Isirayila boxi serema ne n ma xone xungbe kui. ²⁰ Yexee, xonie, wulai subee, bubusee, nun adamadie birin, e gaaxuma ne n ya ra. Geyae nun tentenyie birama ne, banxie xalee kana. ²¹ N gere ya rafindima ne Gogo ma n ma geyae birin fari! Marigi Alatala xui nan na ki. A xa soorie e xa santidegema raminima ne e tee kui e ngaxakerenyie xili ma. ²² N Gogo xun nakanama ne wuganyi nun faxe tife ra. N tune xoxoxoe, balabalanyi, nun te ragoroma ne a ma, a nun a xa soori galie ma kelife dunija birin ma. ²³ Na kui, n na n ma mangeya nun n ma seniyeanyi masenma ne dunija si birin be. Na temui, e a kolonma ne a Alatala nan n na.»

39

Mange Gogo raponyi

¹ «Adamadi, n ma masenyi xoxoxoe ti mange Gogo be, a falafe ra, «Marigi Alatala yi nan masenxi: Meseki nun Tubali mange Gogo, n bara ti i kanke! ² N i mafindima ne alo n wama a xon ki naxe. N i rakelima i xonyi koola ma, n fa i ra Isirayila geyae ma gere tife ra. ³ Menni n i xa xali nun i xa xali woli se rabirama ne. ⁴ I tan nun i xa soorie birin faxama ne na geyae longori. N wo findima yubee nun burunyi subee xa donse nan na, ⁵ wo binbie fa lu ke ne ma. Marigi Alatala xui nan na ki. ⁶ N te soma ne Magogo ra, nun yire raxaraxi baa de ra. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

⁷ «N na n xili seniyeanyi masenma ne n ma nama Isirayila be, n man mu tinma sonon e xa n mabere. Si gbetee fama ne a kolonde, a n tan Alatala nan na Isirayila xa Seniyeantoe ra. ⁸ Na fe birin fama ne rabade. Marigi Alatala xui nan na ki. Loxoe na a ra, n naxan xa fe fala.»

⁹ «Isirayilaka naxee sabatixi taae kui, e minima geresosee matongode boxi ma, alo wure lefae, xalie, xalie woli see, tanbee, nun wuri faxeti see, e fa e gan yege fari. Na e hayi fanma ne solofere nan bun ma. ¹⁰ E mu yege fenma fiili nun fotonyi ma sonon, barima geresosee nan findima yege ra e be. Naxee bara wa harige bafe e yi ra, e tan nan fama harige bade nee yi ra. Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹¹ «Na loxoe, n a niyama ne Gogo xa ragata Isirayila boxi ma, gulunba nde kui mixie dangima dennaxe sigafe ra baa de ra sogetede mabiri. Na gulunba kira ibolonma ne Gogo nun a xa soorie ragatade xa fe ra. E menni xili sama ne «Gogo xa nama xa gulunba.»

¹² «Isirayila bonsoe kike solofere nan nabama na mixie ragatafe ra, alako e xa boxi xa seniyeanyi. ¹³ Nama birin luma ne na wali raba ra. N ma nore to loxoe findima fe belebele nan na e be. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁴ E mixie sugandima ne boxi raseniyeanyi. Nee tan nun e booree luma ne boxi birin ipere ra binbie ragatafe ra. Na wali buma ne ne solofere. ¹⁵ E na ge na ra, e man boxi iperema ne mixi xorie fende. E na nde to, e tonxuma nde ti naa alako gaburi gema e xa a to, e xa na xorie xanin Gogo xa nama xa gulunba yire. ¹⁶ E boxi raseniyeanyi na ki ne. Taa nde tima naa, naxan xilima Hamona. Xili nan na ki naxan a falama «Nama» e gbe xui ra.»

¹⁷ «Adamadi, i Marigi Alatala yi nan masenxi: A fala wulai xonie nun sube mooli birin be, «Wo birin xa fa be, n xa n ma serexe xungbe rafala Isirayila geyae ma. Menni wo sube nun wuli donma ne. ¹⁸ Wo senbema sube donma ne, wo boxi mangee wuli min alɔ xuruse naxee raturaxi Basan boxi ma. ¹⁹ Na serexe temui, wo wasama ne e sube ra, wo siisi e wuli ra. ²⁰ Wo lugama ne soe nun a ragimae sube ra, mangee nun soori mooli birin sube. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

²¹ «N na n ma nore masenma ne dunija birin be Gogo nama xa naxankate saabui ra. ²² Keli na loxe ma, Isirayila bonsɔe a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra. ²³ Si gbete e a kolonma ne a Isirayila xa yunubie nan a niya e xa siga konyiya kui. E to n yanfa, n naxa n kobe raso e ra, n fa e sa e yaxuie sagoe. Na nan a ra, e naxa faha santidegema ra. ²⁴ N e naxankataxi e xa yunubie nun e xa seniyentarepa nan ma. Na nan a niyaxi n xa n kobe so e ra.»

²⁵ «Awa, i Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Yakosi, n Yaxuba bonsɔe ragbilenma ne kelife konyiya kui. N kinikinima ne Isirayila bonsɔe ma, n fa a ragiri n xili xa binya. ²⁶ E na sabati e xonyi xaxilisa kui, mixi yo mu e tooro, yaagi man luma ne e ma e xa yanfanteya xa fe ra n tan mabiri. ²⁷ N na e raminima ne pamane kui, n fa e ra e xonyi, pamane fa n ma seniyneni tode na saabui ra. ²⁸ Na temui, Isirayila bonsɔe a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra, barima hali n to e rasiga konyiya kui pamane tagi, n man bara e birin nagbilen, mixi yo mu lu e xanbi ra. ²⁹ N mu n kobe soma e ra sonon, barima n na n Xaxili luma ne Isirayila bonsɔe ma. I Marigi Alatala xui nan na ki.»

40

Hɔrɔmɔbanxi neene xa tete

¹ Muxu xa konyiya je moxonon nun suuli nde ra, je kike singe ra, xi fu nde ra, naxan nu ilanxi Darisalamu xa kane dangi xanbi je fu nun naani nde ma, na loxe yati yati, Alatala senbe naxa goro n ma, ² a n xanin laamatunyi ki ma Isirayila geya itexi nde fari. N naxa taa nde to koola mabiri. ³ Alatala to n xanin naa, n naxa xeme nde to, naxan fate nu yanbafɛ alɔ wure gbeeli. A nu tixi sode de ra, luuti nun maniya se wuri suxuxi a yi ra. ⁴ Na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Adamadi, i ya ti a fanyi ra, i tuli mati n xui ra. N fe naxan birin masenma i be, i xa i joxo sa a xon ma, barima i rafaxi ne be alako i xa na kolon, i xa na birin tagi raba Isirayila bonsɔe be.»

⁵ N naxa tete nde to naxan hɔrɔmɔbanxi rabilinxi. Wuri maniya se nu na na xeme yi ra, naxan kuya nongon ya senni a nun suxui senni. A naxa tete xeɛe xa maigboe nun a xa maite maniya, e firinyi birin lan na wuri maniyase ya keren nan ma.

⁶ A naxa siga sode de ra, naxan ya rafindixi sogetede ma. A naxa te na tede ra naxee nu na a ya ra, a sode de xa maite maniya, naxan lan na wuri maniyase ya keren ma. ⁷ Hɔrɔmɔlingira kantamae xa tede nu na sode de seeti ma, kankan xa maite nun maigboe lan na wuri maniyase ya keren nan ma. Xeɛe naxan nu na e tagi, na lan nongon ya suuli nan ma. Buntunyi sode de xa maite fan lan na wuri maniyase ya keren nan ma, naxan ya nu rafindixi hɔrɔmɔbanxi ma.

⁸ A naxa buntunyi maniya, ⁹ naxan xa kuye lan nongon ya solomasaxan ma, a kinkie lan nongon ya firin ma. Na buntunyi ya nu rafindixi hōromobanxi nan ma tete kui.

¹⁰ Hōromobanxi kantamae tide senni nu na sogetede sode de seetie ma, seeti keren saxan, seeti boore fan saxan. Nee birin xa maniye xasabi lan, e kinkie fan birin xa maniye xasabi lan. ¹¹ A naxa sode de xa maigboe maniya, naxan lan nongon fu ma, a xa maite lan nongon fu nun saxan nan ma. ¹² Xele di nu na hōromobanxi kantamae xa tidee ya ra, naxan nu ite nongon ya keren. Na tidee xa maigboe nun e xa maite lan nongon ya senni nan ma. ¹³ A naxa a maniya kelife kantama singe xa tide xanbi ra, han boore kantama xa tide xanbi ra, na fa lan nongon ya mōxōnen nun suuli ma, kelife yire fanyi ma, han koola ma. ¹⁴ A naxa xele birin maniya na sode de longori han tete kui, na lan nongon ya tongo senni nan ma. ¹⁵ Kelife sode de ra, han tete kui buntunyi xanbi ra, na lan nongon ya tongo suuli nan ma. ¹⁶ Wunderie nu na na xalee ma sode de mabiri, alo wunderi gbete to nu na xalee ma hōromobanxi mabiri. Tugi fensee nu masolixi na longori birin.

¹⁷ A to n naso tete kui, n naxa yire tongo saxan to naxee fatuxi tete ma. ¹⁸ Boxi nu yailanxi geme fanyie nan na naxan xa maite lan tete sode de ma. ¹⁹ Na xeme naxa a maniya kelife sode de fole ma, han tete gbete sode de ra naxan nu na na tete singe kui. Na lan nongon keme nan ma sogetede mabiri nun koola mabiri.

²⁰ Na temui, na xeme naxa tete sode de maniya naxan nu na koola mabiri. ²¹ Hōromobanxi kantamae tidee fan nu na menni alo boore sode dee ra. Saxan nu na seeti keren, saxan nu na boore seeti. Na xa maite lan nongon tongo suuli nan ma, a maigboe lan nongon mōxōnen nun suuli nan ma. ²² A xa wunderie, a xa buntunyi, a xa tugi fensee naxee masolixi a ma, nee nun sogetede sode de xa maniye xasabi lan. Santide solofere nan nu na a be tede ra, a xa buntunyi nu na nee nan ya i. ²³ Tete firin nde sode de nu na tete singe sode de nan ya ra koola nun sogetede mabiri. Nongon ya keme nu na e tagi.

²⁴ Na temui, na xeme naxa n xanin tete sode de yirefanyi mabiri. Menni xa maniye xasabi lan boore sode dee xa maniye nan ma. ²⁵ Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi be e rabilinyi birin ma, alo boore sode dee. Na sode de nu ite nongon ya tongo suuli, a nu igbo nongon ya mōxōnen nun suuli. ²⁶ Santide solofere nan nu na a be tede ra, a xa buntunyi nu na nee nan ya i. Tugi fensee nu masolixi a kinkie seeti birin ma. ²⁷ Tete firin nde sode de fan nu na yirefanyi mabiri. Kelife na sode de ma han na tete singe sode de yirefanyi mabiri, a lan nongon ya keme nan ma.

²⁸ Na temui, na xeme naxa n xanin na tete firin nde kui naxan nu na boore tete kui. A naxa n naso na yirefanyi sode de ra. A naxa na maniya. A tan nun sode de booree birin nu lan. ²⁹ A kantamae tidee, a xa kinkie, nun a xa buntunyi xa maniye xasabi lan booree xasabi nan ma. Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi birin nabilinyi ra. Kelife na sode de fole ma, han tete kui lan nongon ya tongo suuli nan ma, a igboe lan nongon ya mōxōnen nun suuli nan ma. ³⁰ Buntunyi naxee nu na na tete firin nde kui, e xa maigboe lan nongon ya mōxōnen nun suuli nan ma, e xa maite lan nongon ya suuli nan ma. ³¹ Na buntunyi ya nu rafindixi tete singe nan ma. Tugi fensee nu masolixi e kinkie ma, tede solomasaxan nan nu na e be.

³² Na temui, na xeme naxa n xanin yi tete firin nde sode de ra naxan nu na sogetede mabiri. A naxa na maniya. A tan nun sode de booree birin nu lan. ³³ A kantamae tidee, a xa kinkie, nun a xa buntunyi xa maniye nu lanxi booree xa maniye nan ma. Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi rabilinyi birin ma. A xa maigboe lan nongon ya moxojen nun suuli nan ma, a xa maite lan nongon ya suuli nan ma. ³⁴ Na buntunyi ya nu rafindixi tete singe nan ma. Tugi fensee nu masolixi e kinkie ma, tede solomasaxan nan nu na e be.

³⁵ Na temui, na xeme naxa n xanin yi tete firin nde sode de ra, naxan nu na koola mabiri. A naxa na maniya. A tan nun sode de booree birin nu lan. ³⁶ A kantamae tidee, a xa kinkie, nun a xa buntunyi xa maniye nu lanxi booree xa maniye nan ma. Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi rabilinyi birin ma. A xa maigboe lan nongon ya moxojen nun suuli nan ma, a xa maite lan nongon ya suuli nan ma. ³⁷ Na buntunyi ya nu rafindixi tete singe nan ma. Tugi fensee nu masolixi e kinkie ma, tede solomasaxan nan nu na e be.

³⁸ Yire nde nu na kankan xa sode de ra, xuruse naxee bama serexe gan daaxi ra, nee nu maxama menni ne. ³⁹ Teebilie nu na sode de buntun firinyi kui, firin nu na seeti keren ma, firin nu na boore seeti fan ma. Xurusee kon naxabama na teebilie nan fari, naxee findi serexe gan daaxi ra, yunubi xafari serexe ra. ⁴⁰ Teebili gbetee nu na sode de tede seetie ma, firin seeti keren, firin boore seeti fan ma, tete fari ma buntunyi kui. ⁴¹ Na nan a ra teebili naani nu na sode de seeti keren na, naani nu na boore seeti ra. Xurusee nu rafalama na teebilie nan fari beenun e xa ba serexe ra. ⁴² Na teebili naanie nu yailanxi gemee nan na, e nu kuya nongon ya keren nun a tagi, e nu igbo nongon ya keren. Yirabasee nu sama nee nan fari, naxee nu lanma e xa rawali xuruse rafalafe ra naxee nu findima serexe gan daaxie nun serexe mooli gbetee ra. ⁴³ Wuree nu na banxi xele ma xurusee nu gbakuma dennaxe, e sube sa teebilie fari.

⁴⁴ Tete firin nde sode de seeti firinyie ma, yire nde nu na naxan ya rafindixi yirefanyi ma, yire nde fan nu na naxan ya rafindixi koola ma.

⁴⁵ Na xeme naxa a fala n be, a naxe: «Yire naxan ya rafindixi yirefanyi ma, na findixi serexedubee gbe nan na, naxee horomobanxi makantama.

⁴⁶ Yire naxan ya rafindixi koola ma, na findixi serexedubee gbe nan na, naxee serexebade makantama. Nee findi Sadoki xa die nan na, naxee findi Lewi bonsoe mixi ra, naxee gbansan lan e xa makore Alatala yire ra e xa wali kui.»

⁴⁷ Na xeme naxa tete maniya. A xa kuye lan nongon ya keme nan ma, a xa gboe fan lan nongon ya keme nan ma. Serexebade nu tixi horomobanxi nan yatagi.

⁴⁸ Na xeme naxa n xanin horomobanxi xa buntunyi ra. A naxa buntunyi xele bun se maniya. Keren lan nongon ya suuli nan ma, boore fan naxa lan nongon ya suuli ma. Sode de xa gboe lan nongon ya fu nun naani nan ma. Banxi xele naxee nu na na seeti firinyie ma lan nongon ya saxan nan ma. ⁴⁹ Na buntunyi xa maigboe lan nongon ya moxojen nan ma, a xa maite lan nongon ya fu nun firin nan ma. Tedee nu na a be. Kinki firin nu tixi buntunyi xele seetie ma.

¹ Na xeme naxa n xanin horomobanxi yire seniyenxi kui. A naxa a kinkie maniya naxee nu na naade seetie ma. Kankan xa gboe naxa lan nongon ya senni ma. ² Sode de xa gboe lan nongon ya fu nan ma. Banxi xele naxee nu na na seeti firinyie ma, e lan nongon ya suuli nan ma. A naxa na horomobanxi maniya. A xa kuye lan nongon ya tongo naani nan ma, a xa gboe lan nongon ya moxoren nan ma.

³ Na temui, na xeme naxa so horomobanxi yire seniyenxi fisamante kui. A naxa a kinkie maniya naxee nu na naade seetie ma. Kankan xa gboe naxa lan nongon ya firin ma. A sode de lan nongon ya senni nan ma. Banxi xele naxee nu na na seeti firinyie ma, e lan nongon ya solofere nan ma. ⁴ A naxa a xa kuye nun a xa gboe maniya, kankan naxa lan nongon ya moxoren ma. A naxa a fala n be, «Yire seniyenxi fisamante nan yi ki.»

⁵ A naxa horomobanxi xele maniya. A xa marabinye naxa lan nongon ya senni ma. Yire naxee nu na horomobanxi rabilinyi ma, kankan xa gboe lan nongon ya naani nan ma. ⁶ Na yiree nu doxoxi e bore nan kon na deki saxan na. Konkoe tongo saxan nan nu na na deki keren keren birin ma. Bun se nu na horomobanxi rabilinyi, kon e mu nu rasoxi horomobanxi xele tan kui. ⁷ Dekie nu te igbo ra e bore be alako naxan na koore ma naxa igbo dangi lanbanyi daaxi ra. Tedee nu na keli lanbanyi ma a sa doxo deki donxo e ra.

⁸ N naxa a raben, sanbunyi nu na horomobanxi rabilinyi ma, naxan kuya nongon ya senni. Na yire naxee nu na horomobanxi rabilinyi, e nu tixi na sanbunyi fari. ⁹ Na yiree xele xa marabinye lan nongon ya suuli nan ma. Kene naxan nu na horomobanxi ¹⁰ nun serexedubee xa konkoe tagi, a lan nongon ya moxoren nan ma, a rabilinyi birin na. ¹¹ Na yire naxee nu na horomobanxi rabilinyi, e sode de keren nu na koola ma, keren fan nu na yirefanyi ma. Kene nu na e rabilinyi ma, naxan lan nongon ya suuli ma.

¹² Banxi gbete nde nu na horomobanxi sogegorode mabiri, naxan xa maigboe nu lanxi nongon ya tongo solofere ma, a xa kuye nu lanxi nongon ya tongo solomanaani nan ma. A xele xa marabinye nu lanxi nongon ya suuli nan ma.

¹³ Na xeme naxa horomobanxi maniya. A xa kuye lan nongon ya keme nan ma. Kene, banxi, nun a xele, nee fan xa kuye lan nongon ya keme nan ma. ¹⁴ Kene naxan nu na horomobanxi sogetede mabiri, a lan nongon ya keme nan ma.

¹⁵ Na xeme naxa banxi maniya, naxan nu na horomobanxi xanbi ra, nun dangide naxee nu na a seeti firinyi ma, na lan nongon ya keme nan ma.

Horomobanxi, a xa buntunyi, ¹⁶ a sode dee, nun a wunderie, na birin nu ratofanxi wuri fanyi nan na, kelife lanbanyi ma han koore. ¹⁷ Sode de xun ma nun banxi xele birin nabilinyi, a kui nun a fari, ¹⁸ malekee nun tugi fensee nan nu masolixi a ma a raxunmase ra. Tugi fense keren nan nu masolixi maleke firin tagi. Yatagi firin nan nu na na maleke birin be, ¹⁹ a mixi daaxi nun a yete daaxi. Na mixi yatagi nu rafindixi tugi fense nan ma, na yete yatagi nu rafindixi tugi fense nan ma boore seeti mabiri. ²⁰ Malekee nun tugi fensee nu masolixi kelife horomobanxi lanbanyi ma han koore.

²¹ Sode de nu na horomobanxi xa yire seniyenxi ma, a maniy e fan nu na a xa yire seniyenxi fisamante ma. ²² Serexebade nde nu na menni, naxan nu rafalaxi wuri ra, a xa maite lan nongon ya saxan nan ma, a xa kuye lan nongon ya firin nan ma, a xa maigboe nu lanxi nongon ya firin nan ma. A tunxunyie, a de kirie, nun a seetie birin nu yailanxi wuri nan na.

Na xeme naxa a fala n be, «Yi teebili nan na Alatala ya i.» ²³ Naade firin nan nu na hōrōmōbanxi yire seniyeñxi sode de ra, naade firin nan nu na hōrōmōbanxi yire seniyeñxi fisamante sode de ra. ²⁴ Naade bela firin nan nu na na sode de firinyi, naxee nu ragalima sode de ma. ²⁵ Malekee nun tugi fensee nu masolixi hōrōmōbanxi naadee ma, alo a nu masolixi a xele ma ki naxe. Wurie fan nu na buntunyi ma koore ma. ²⁶ Wunderie nu na buntunyi xele ma a seetie ma, tugi fensee nu masolixi wunderie seetie ma. Wurie fan nu na na yiree xun na, naxee nu tixi hōrōmōbanxi rabilinyi.

42

Serexedubee xa banxi

¹ Na dangi xanbi, na xeme naxa n namini na tete singe kui koola ma. A naxa n xanin banxi yire, naxan nu na tete singe xele koola mabiri nun hōrōmōbanxi tagi. ² Na banxi xa sode de ya nu rafindixi koola nan ma. Na banxi nu kuya nōngon ya keme, a nu igbo nōngon ya tongo suuli. ³ Seeti naxan nu kuya tete mabiri nōngon ya mōxōnen, a nun seeti naxan nu na hōrōmōbanxi mabiri, konkoe yire deki saxan nde nu tixi na yire firinyi ma. ⁴ Neredee nu na na seeti firinyi ma naxee nu igbo nōngon ya fu, e nu kuya nōngon ya keme alo banxi. Konkoe sode dee nu rafindixi koola nan ma. ⁵ Konkoe naxee nu na koore deki saxan nde ma, nee nu ixutu dangife boore ra lanbanyi. ⁶ Kinki yo mu nu na na deki saxan nde be, e ixutuxi na nan ma. ⁷ Xele nu tixi konkoe nun tete singe tagi, a nu kuya nōngon ya tongo suuli. ⁸ Boore seeti hōrōmōbanxi mabiri a nu kuya nōngon ya keme. ⁹ Konkoe naxee nu na lanbanyi, e sode dee nu na sogetede mabiri.

¹⁰ Konkoe gbete nu na yirefanyi mabiri tete singe xele longori ra hōrōmōbanxi ya i. ¹¹ Nerede nde nu na e ya ra. Na konkoe nu maniyaxi konkoe nan na naxee nu na koola mabiri. E firin nafala ki, e xa kuye nun e xa gboe, na birin lan. ¹² E xa sode dee nu na yirefanyi nan ma. Naade xungbe nde nu na sogetede mabiri.

¹³ Na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Konkoe naxee na yirefanyi nun koola ma tete ya i, nee findixi yire seniyeñxie nan na, Alatala xa serexedubee serexe sube donma dennaxe. E serexe seniyeñxie ragatama menni ne naxee findixi sansi xori serexee, yunubi xafari serexee ra. Yire seniyeñxi nan menni ra. ¹⁴ Serexedubee na so yire seniyeñxie, a mu lanma e xa mini jama ya ma tete kui, fo e xa e xa dugi seniyeñxie ba.»

¹⁵ Na xeme to ge hōrōmōbanxi yire maniyade, a naxa n namini sogetede sode de ra, a fa na tete rabilinyi birin maniya. ¹⁶ A naxa a folo sogetede mabiri. Na seeti xa kuye lan nōngon ya keme suuli nan ma. ¹⁷ Na temui, a naxa koola seeti maniya, naxan xa kuye fan lan a ya keme suuli ma. ¹⁸ Na temui, a naxa yirefanyi seeti maniya, naxan xa kuye fan lan a ya keme suuli ma. ¹⁹ A raponyi, a naxa sogekorode seeti maniya, naxan xa kuye fan lan a ya keme suuli ma. ²⁰ A naxa tete rabilinyi birin maniya a xa wuri maniyase ra. Tete seeti naanie birin lan wuri ya keme suuli nan ma. Na tete nu tixi yire seniyeñxi nun yire seniyentare nan tagi.

43

Alatala xa nore gbilenfe hōrōmōbanxi kui

¹ Na temui, na xeme naxa n xanin sogetede sode de ra. ² N naxa Isirayila Marigi Ala xa nore to fafe ra kelife sogetede mabiri. A nu xui naxan naminima, na nu luxi ne alo baa xungbe moronyie, boxi fan nu iyalanma a yanbe ra. ³ N laamatunyi naxan to, na nu luxi ne alo n naxan to Marigi fa loxo Darisalamu kanade. A nu luxi ne alo n naxan to Kebara xure de ra. N to a to, n naxa n yatagi rafelen boxi ma. ⁴ Alatala xa nore naxa so horomobanxi kui sogetede sode de ra. ⁵ Na temui, Ala Xaxili Seniyenxi naxa n tongo, a n xanin horomobanxi tete firin nde kui, Alatala xa nore nu bara gbo dennaxe.

⁶ N nu na na xeme seeti ma, konon n naxa xui nde me woyenfe n na kelife horomobanxi kui. ⁷ Na xui naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, n ma kibanyi yire nan ya, n sanyi tima dennaxe. N sabatima ne be Isirayilakae ya ma abadan. Isirayila bonsoe nun a xa mangee mu n xili seniyenxi maberema sonon e xa langoeja ra, nun e xa gaburi tife ra e xa salide itexie ma. ⁸ Mangee na e xa banxi sode dee nun e xa banxi xalee ti n gbee seeti ma, e n xili seniyenxi maberexi na ki ne e xa wali kobi ra. N e sontoxi n ma xone kui na nan ma. ⁹ Yakosi fa, e xa e xa kuye batui nun e xa mangee furee makuya n na, alako n xa lu e ya ma abadan.»

¹⁰ «Adamadi, i xa yi horomobanxi xa fe masen Isirayilakae be, alako e xa yaagi e xa yunubie ra. E xa yi banxi ti ki mato. ¹¹ Xa e bara yaagi e xa wali kobie ra, yi banxi xa fe rakolon e ra, a tixi mooli naxan na, a sode dee nun a minide dee na ki naxe, nun a xa fe raba keja, alako e xa bira na yaamarie foxo ra.»

¹² «Horomobanxi xa seriye nan ya: Boxi naxan birin na yi geya fari, na birin seniyenxi. Horomobanxi xa seriye nan na ki.»

¹³ «Serexebade xa maniyexasabi nan yi ki, naxan maniyaxi maniyase ra singe maniyase nu dangi naxan na belexe suxu keren. Fole naxan gexi serexebade rabilinyi, a tilin nongon ya keren, a igbo nongon ya keren. A de kiri igboe lanxi nongon tagi nan ma. Serexebade xa maite ¹⁴ kelife na fole ma han serexebade bunyi, a lanxi nongon ya firin nan ma. A igboe lanxi nongon ya keren nan ma. Serexebade xa maite kelife a bunyi ma han a koore, na lanxi nongon ya naani nan ma, a igboe lanxi nongon ya keren nan ma. ¹⁵ Serexebade xa te sade tilinyi lanxi nongon ya naani nan ma. Feri naani tixi serexebade tunxunye ma. ¹⁶ Na te sade xa kuye lanxi nongon ya fu nun firin nan ma. A igboe fan lanxi nongon ya fu nun firin nan ma. ¹⁷ A de rabilinyi xa kuye lanxi nongon ya fu nun naani nan ma, a igboe fan lanxi nongon ya fu nun naani nan ma. Na de rabilinyi de kiri lanxi nongon tagi nan ma, a dennaxe kui igexi a lanxi nongon ya keren nan ma. Serexebade santidee ya nu rafindixi sogetede nan ma.»

¹⁸ Na temui, na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Adamadi, i Marigi Alatala yi nan masenxi: «Seriye nan yi ki serexex gan daaxi xa fe ra nun wuli kasanfe xa fe ra yi serexebade be a ti temui. ¹⁹ A lanma i xa tuura keren so Lewi serexedubee Sadoki bonsoe yi ra, naxee na bama yunubi xafari serexex ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ²⁰ E xa na wuli di sa serexebade ferie ma, a tunxun naani birin ma lanbanyi, nun a de rabilinyi birin ma. Serexebade raseniyenma na ki ne, a findi xunsare ra a be. ²¹ E xa na tuura tongo, naxan bama yunubi xafari serexex ra, a xa gan horomobanxi tete kui a lanma a xa gan dennaxe seriye ki ma.»

²² «Na loxo kuye iba, e xa sikote keren tongo, lanyuru yo mu na naxan ma, e xa a ba yunubi xafari serexex ra serexebade raseniyenfe ra, alo e a

raba ki naxe tuura ra. ²³ E na ge serexebade raseniyende na ki, e man xa tuura keren nun yexee kontonyi keren tongo, lanyuru yo mu naxee ma, ²⁴ e xa nee ba Alatala be serexe gan daaxi ra. Serexedubee lanma e xa foxe kasan na birin ma.»

²⁵ «Lɔxɔ yo lɔxɔ han xi solofere, e xa sikɔte keren ba yunubi xafari serexe ra, a nun tuura nun yexee kontonyi, lanyuru yo mu na naxee ma. ²⁶ Han xi solofere bun ma, yi serexebade raseniyenma na ki ne, a xa findi wo xa serexebade ra. ²⁷ Na lɔxɔee na ba a ra, keli a xi solomasaxan nde ma, serexedubee luma wo xa serexe gan daaxie nun wo xa serexe janigexie ba ra ne menni fa. Na kui, n wo rasenema ne. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

44

Naade balanxi

¹ Na xeme naxa n xanin hɔrɔmɔbanxi tete sode de ra, naxan nu na sogetede mabiri. Na naade nu balanxi. ² Alatala naxa a masen n be, «Na naade balanxi, a mu rabima. Ibunadama yo mu soma naa, barima, n tan Isirayila Marigi Alatala nan soxi menni ra. ³ Kɔnɔ Isirayila mange nan gbansan nɔma dɔxɔde na sode de ra a serexe don n ya i. A soma buntunyi sode de nan na, a man mini menni ra.»

⁴ Na dangi xanbi, na xeme naxa n xanin hɔrɔmɔbanxi tete sode de kɔla biri ra hɔrɔmɔbanxi ya i. Menni n naxa Alatala xa nɔre to so ra a xa hɔrɔmɔbanxi kui, n fa n yatagi rafelen bɔxi ma. ⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, i xa i tuli mati n ma masenyi ra a gbengbenyi, n tan Alatala naxan masenma i be n ma hɔrɔmɔbanxi xa fe ra. I xa i jɔxɔ sa na sode dee nun a minidee xɔn ma. ⁶ I xa a fala Isirayila matandilae be, «N tan Marigi Alatala yi nan masenxi: Na lan. Wo xa fe jaaxie bara dangi a i! ⁷ Wo man bara a xunmasa, sunnataree rasofe n ma hɔrɔmɔbanxi seniye nxi kui, naxee bɔje makuya n na. Na kui wo bara fe raharamuxi raba n ma banxi ra, hali wo to nu donse, ture, nun wuli bafe serexe ra a kui. Wo bara n ma seriye kana na mɔli ra. ⁸ Wo bara tondi n ma wali seniye nxi rabade, wo fa na wali so mixi gbete yi ra. ⁹ Marigi Alatala yi nan masenxi: Sunnatare yo naxa so n ma hɔrɔmɔbanxi kui, naxan bɔje makuya n na, hali e sabatixi Isirayilakae ya ma.»

¹⁰ «Lewi bɔnsɔe to e makuya n na, e bira e xa kuyee foxɔ ra, a nun Isirayila jama, n nee sare ragbilenma ne e ma. ¹¹ N e luma ne e xa wali kui n ma hɔrɔmɔbanxi yire, e xa na sode dee kanta, e xa serexe gan daaxi nun serexe gbete ba jama be. ¹² Kɔnɔ e to n ma wali raba e xa kuyee ya i, e a niya Isirayila bɔnsɔe fan xa bira yunubi foxɔ ra, n bara n kali n belexe itexi ra, e fama ne na sare sɔtɔde. Wo Marigi Alatala xui nan nan ki. ¹³ Yakɔsi n mu tinma e xa e maso n na serexe bade, n mu tinma e xa e maso n ma se seniye nxi ra, n mu tinma e xa e maso n ma se seniye nxi fisamantee ra. A lanma e xa yaagi sɔtɔ e xa fe jaaxie xa fe ra. ¹⁴ Kɔnɔ n e luma ne e xa wali nde raba n ma hɔrɔmɔbanxi yire, e xa e jɔxɔ sa naa xɔn ma.»

¹⁵ «Isirayilakae to nu e makuyama n na, Lewi bɔnsɔe serexedubee tan, Sadɔki xa mixie, e nu bara e tun nabexi n ma hɔrɔmɔbanxi xa wali kui. Na nan a ra, n naxa a lu nee peti xa e maso n na, e xa ture nun wuli ba serexe ra n be. Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁶ Nee nan gbansan soma n ma yire seniye nxi kui, e fa n ma wali raba n ma teebili ya i.»

¹⁷ «E na so n ma hōrōmōbanxi xa tete kui naxan na na tete singe kui, a lanma e xa suwa dugi ragoro e ma. E naxa dugi binye ragoro e ma e ne walima hōrōmōbanxi tete sode dēe yire temui naxe, xa na mu a ra hōrōmōbanxi kui. ¹⁸ A lanma e xa suwa dugi nan xiri e xunyi e raxunmase ra, e man xa suwa dugi xiri e tagi. E naxa sese ragoro e ma, naxan kuyefure raminima e fate ma. ¹⁹ Beenu e xa mini boore tete kui jama tixi dennaxe, e xa e xa sose seniyenxie ba e ma, e xa e lu e xa konkoe kui hōrōmōbanxi yire. Na ki e mu mixi raseniyenma e xa dugie ra.»

²⁰ «A mu lanma e xa e xunyi bi, a mu lanma e xa e xunsexe rakuya. E xa a maxaba a seriye ki ma. ²¹ A mu lanma serexedubee xa bere yo min, e na so hōrōmōbanxi tete kui temui naxe. ²² Serexedubee mu lan e xa kaape gine dōxo, a mu lan e xa gine dōxo, xeme nde mexi naxan na. E xa Isirayila gine dimedi gbansan nan dōxo, xa na mu serexedube nde xa kaape gine. ²³ E xa n ma jama xaran se radaxaxi nun se raharamuxi tagi raba kolonde. E xa a masen e be naxan findi se seniyenxi nun se seniyentare ra.»

²⁴ «Nōxōnsōsōe na mini jama tagi, serexedubee nan kiiti sama n ma seriye ki ma. E xa n ma yaamarie suxu, e xa n ma salie raba, e xa n ma malabui lōxōe binya.»

²⁵ «Serexedube naxa a maso fure ra, xa na mu a ra a findima ne seniyentare ra. Kōnō xa a baba, a nga, a xa di xemema, xa na mu a ra ginema sa faxa, na temui a nōma a masode nee tan fure ra. ²⁶ Na dangi xanbi, a xa a yete raseniyen, a fa mame ti xi solofere bun ma. ²⁷ A na so hōrōmōbanxi tete kui a xa wali seniyenxi rabade, a xa folo yunubi xafari serexe ma a yete be. Marigi Alatala xui nan na ki.»

²⁸ «N tan nan findixi serexedubee ke ra. Wo naxa bōxi fi e ma Isirayila bōxi ma, barima n tan nan findixi e ke ra. ²⁹ E baloma serexee nan na, alo sansi xōri serexe, yunubi xafari serexe, yunubi sōtōe serexe, nun se birin naxee fixi Ala ma Isirayila bōxi ma. ³⁰ E gbe nan sansi bogi singe ra, a nun hadiya birin naxee fima wo ya ma. A man lanma wo xa taami fi e ma serexe ra, alako wo xa denbaya xa baraka soto. ³¹ Serexedubee mu lanma e xa xōni nun xuruse sube yo don naxan faxa a yete ma, xa na mu a ra, wulai sube naxan ibōxi.»

45

Bōxi seniyenxi

¹ «Wo na Isirayila bōxi itaxun Isirayila bōnsōe ma temui naxe, wo xa yire nde ragata a xati ma Alatala be, a xa findi a xa yire seniyenxi ra. Na yire xa kuye lanma nōngon ya wulu mōxōjen nun suuli nan ma, a xa gboe lan nōngon ya wulu fu ma. ² Na kui, yire gbete xa maniya hōrōmōbanxi tima dennaxe. Na xa kuye lanma nōngon ya keme suuli nan ma, a xa gboe fan lan nōngon ya keme suuli ma, nun yire nde naxan xa tilinyi nōngon ya tongo suuli lima, na xa lu na rabilinyi. ³ Wo xa Alatala xa hōrōmōbanxi seniyenxi ti na yire kui, naxan xa kuye nōngon ya wulu mōxōjen nun suuli lima, a igboe nōngon ya wulu fu. ⁴ Yire seniyenxi na a ra, naxan bama Isirayila bōxi ra serexedubee be, naxee tima Alatala ya i a xa wali rabafe ra a xa hōrōmōbanxi kui. E xa banxie fan tima naa ne Alatala xa yire seniyenxi seeti ma. ⁵ Na bōxi naxan xa kuye nōngon ya wulu mōxōjen nun suuli lima, naxan xa gboe nōngon ya wulu fu lima, na findima Lewi bōnsōe gbe nan na, naxee walima hōrōmōbanxi kui. E sabatide nan na ki.»

⁶ «Wo xa yire gbete maniya yire seniyenxi fe ma, naxan findima taa gbe ra. A xa kuya nongon ya wulu mɔxɔɔn nun suuli, a igboe nongon ya wulu suuli. Isirayila bonsoe birin gbe nan na ki.»

⁷ «Isirayila mange xa boxi luma na yire seniyenxi nun taa xa boxi seetie nan na sogetede nun sogegode mabiri, han Isirayila bonsoe naaninyie ra. ⁸ Na boxi findima a gbe nan na. A hayi mu na sonon Isirayila bonsoe toorofe ma e xa boxi xa fe ra. Isirayila bonsoe birin xa e gbe soto.»

⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: «Isirayila mangee, na xa wo wasa! Wo naxa n ma pama tooro, wo naxa fe xoxoxe raba e ra! Wo xa bira seriye nun tinxinyi foxo ra! Wo xa ba n ma pama ke mupafe! Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»»

¹⁰ «Wo xa maniyasee xa kamali. Wo xa busali xa findi busali yati nan na. Wo xa fifa xa findi fifa yati nan na. ¹¹ Na firinyie xa lan, hali keren to rawalima sansi xori maniyafe nan na, boore rawali ture maniyafe ra. Na busali nun na fifa, e birin xa maniyase nde ya fu li a seriye ki ma. ¹² Kobiri kole naxan xili «sikili,» na xa lan maniyase nde ya mɔxɔɔn ma, naxan xili «gera.» Sikili tongo senni lanxi maniyase nde nan ma, naxan xili «mina.»»

¹³ «Wo xa hadiyae xa findi yi see nan na: mengi maniye xori konbo ya mɔxɔɔn kui, wo xa konbo ya saxan ba a ra, fundenyi maniye xori konbo ya mɔxɔɔn kui, wo xa konbo ya saxan ba a ra, ¹⁴ ture fifa keren kui, wo xa litiri firin ba a ra (fifa keren findi litiri keme firin litiri mɔxɔɔn nan na), ¹⁵ yexee keme firin ya ma, wo xa yexee keren ba a ra Isirayila boxi fanyi birin ma. Yie nan bama sansi xori serexee ra, serexe gan daaxie ra, xanunteya serexee ra pama xunsare xa fe ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁶ Isirayila pama birin xa lu na fe kui e xa mange malife ra. ¹⁷ Mange lanma a xa serexe gan daaxie nun sansi xori nun minse serexee ba kike salie nun malabui loxo sali temui. A man xa yunubi xafari serexee, sansi xori hadiyae, serexe gan daaxie, nun xanunteya serexee ba Isirayila bonsoe xunsare xa fe ra.»

¹⁸ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «Kike singe, xi singe, wo xa tuura keren ba serexe ra, lanyuru yo mu na naxan ma, hɔromɔbanxi raseniyenfe ra. ¹⁹ Serexedube nde xa xuruse wuli tongo, naxan baxi yunubi xafari xa fe ra, a a maso hɔromɔbanxi sode de seetie ra, serexebade tunxui naani ra, a nun hɔromɔbanxi tete sode de seetie ra. ²⁰ Wo man xa na raba na kike xi solofere nde ra, barima xa mixi nde bara yunubi raba a mu naxan kolon, na serexe hɔromɔbanxi raseniyenma ne.»»

²¹ «Kike singe, xi fu nun naani nde ra, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba xi solofere bun ma. Wo naxa taami lebinitare yo don na temui. ²² Na sali loxo, mange xa tuura keren ba yunubi xafari serexe ra a yete be a nun pama be. ²³ Na sali xi solofere bun ma loxo yo loxo, mange xa tuura solofere ba serexe gan daaxi ra, a nun yexee kontonyi solofere lanyuru yo mu na naxee ma. A man xa sikote keren ba yunubi xafari serexe ra loxo yo loxo na xi solofere bun ma. ²⁴ A man xa sansi xori konbo ya saxan nun ture litiri ya naani ba serexe ra na tuurae nun na yexee kontonyie birin seeti ma.»

²⁵ «Na sali waxati, na xi solofere bun ma, a man xa na mooli ba serexe ra yunubi xafari serexee seeti ma, a nun serexe gan daaxie seeti ma, a nun sansi xori nun ture hadiyae seeti ma. Na sali foloma kike solofere, xi fu nun suuli nde nan na.»

46

Serexee

¹ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: «Sode de xa naade, naxan na horomobanxi tete kui sogetede biri ra, na balanma ne xi senni bun ma, kono a rabima malabu loxo nun kike neene sali temui ne. ² Mange a maso naa buntunyi sode de ra, a ti menni. Serexedube a xa serexe gan daaxi nun a xa xanunteya serexee bama temui naxe, a xa a xinbi sin. A na ge na rabade, a xa mini. Sode de naade mu balanma, fo nunmare. ³ Nama e xinbi sinma ne naa Alatala ya i malabui loxo nun kike neene sali loxoee ra. ⁴ Mange tan xa yexee xeme senni nun yexee kontonyi keren ba serexe ra malabui loxo. Lanyuru yo naxa lu e ma. ⁵ Sansi xori busali keren xa ba hadiya ra yexee kontonyi seeti ma. A man xa sansi xori nde ba hadiya ra yexee booree seeti ma, a wama xasabi naxan xon, a nun ture litiri naani sansi xori busali keren be. ⁶ Kike neene xi singe, a xa tuura keren, yexee xeme senni, nun yexee kontonyi keren nan ba serexe ra, lanyuru yo mu na naxee ma. ⁷ A xa sansi xori busali keren ba tuura be, a xa keren ba yexee kontonyi be, a nun a wama naxan xon yexee xeme booree fan be. A xa ture litiri naani sa busali keren keren seeti ma. ⁸ Mange xa so buntunyi sode de ra, a man xa mini menni nan na.»

⁹ «Nama na fa temui naxe Alatala batude sali loxoee ma, naxan na so koola sode de ra, a xa mini yirefanyi sode de ra. Naxan na so yirefanyi sode de ra, a xa mini koola sode de ra. Mixi yo naxa mini a soxi dennaxe ra. A xa mini naade gbete ra. ¹⁰ Mange fan xa lu e ya ma, e so temui nun e mini temui.»

¹¹ «Sali loxoee nun loxoee sugandixie, mange xa sansi xori busali keren ba tuura be, a xa keren ba yexee kontonyi be, a nun a wama naxan xasabi xon yexee xeme booree be. A xa ture litiri naani sa busali keren keren seeti ma. ¹² Mange na wa serexe janigexi bafe Alatala be, naxan findixi serexe gan daaxi, xa na mu a ra, xanunteya serexe, a lanma sogetede naade xa rabi a be. A xa a xa serexee ba alo a a bama ki naxe malabui loxo. A na ge na ra, a xa mini, naade fa balan.»

¹³ «Geesege birin wo xa yexee je keren daaxi ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma. ¹⁴ Wo xa sansi xori konbo ya saxan nun ture litiri keren ba na yexee seeti ma geesege birin. Yaamari na a ra naxan mu kanama abadan. ¹⁵ Na kui geesege birin, yexee, sansi xori, nun ture xa ba serexe gan daaxi ra.»

¹⁶ «Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Xa mange boxi nde fima a xa di nde ma, na findima a xa di be ke nan na, a fa lu a xa di xa die be. ¹⁷ Kono xa a boxi nde fi a xa konyi nde ma, na luma ne na yi ra han xoreya je waxati. Na temui, na boxi man gbilenma mange nan ma. Mange xa boxi findima a xa die ke nan gbansan na. ¹⁸ Mange mu lanma a xa mixi yo ke ba a yi ra pama ya ma, a a keru a xonyi. A xa a yete ke fi a xa die ma, alako n ma pama naxa fa makuya e xa boxi ra.»

¹⁹ Na temui, na xeme naxa n xanin horomobanxi tete sode de ra, naxan na koola biri ra, a serexedubee xonyi masen n be. A naxa yire nde masen n be menni sogogorode mabiri, ²⁰ a a fala n be: «Serexedubee xa xuruse sube jinma be ne, naxan bama yunubi xafari serexee ra, nun yunubi sotoe serexe ra. E man sansi xori serexe ganma be ne, alako na se seniyeixie naxa pama tan naseniye.»

²¹ Na xeme naxa n namini tete xungbe kui, a a tunxun naanie birin masen n be. Tete gbete nu na na tunxun naani birin na, ²² naxee xa kuye

nongon ya tongo naani lima, e igboe nongon ya tongo saxan. Na tete naani birin nu lan. ²³ Teebili geme daaxie nu fatuxi na tete xele ma. Yiree nu na na teebilie bun ma te nu xuruma dennaxe. ²⁴ Na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Kuri nan ya, serexedubee jama xa serexee jinma dennaxe.»

47

Xure naxan minima hɔrɔmɔbanxi yire

¹ Na xeme naxa n nagbilen hɔrɔmɔbanxi sode de ra sogetede mabiri, banxi ya nu rafindixi dennaxe ma. Menni n naxa ye to mini ra. Na ye nu kelima serexebade koola mabiri ne. ² Na xeme naxa n namini koola sode de ra, muxu tete mabilin tande biri ra, han tete sode de ra sogetede mabiri. Ye nu xalema sode de yirefanyi biri ra.

³ Na xeme to mini sogetede biri ra, luuti nu na a yi ra, a naxa nongon ya wulu keren maniya menni. A fa n nagiri ye ma, naxan nu bara te han n san konyi. ⁴ A man naxa nongon ya wulu keren maniya, a n nagiri ye ma, naxan nu bara te han n xinbi. A man naxa nongon ya wulu keren maniya, a n nagiri ye ma, naxan nu bara te han n tagi. ⁵ A to nongon ya wulu keren gbete maniya, na ye nu bara findi xure ra mixi mu nu noma naxan igiride, fo a xa ye masa. ⁶ Na temui a naxa n maxorin, «Adamadi, i bara yi fe to a fanyi ra? A naxa n xanin xure de ra. ⁷ Menni n naxa wuri bili gbegbe to, e tixi xure de firin na.» ⁸ Na xeme naxa a fala n be, «Yi xure xun tixi sogetede nan na, a sa goro Yuruden fare ma, a sa sin baa ma, naxan ye mu fanxi. Xure ye na baa li dennaxe, baa ye fanma ne a fanyi ra, ⁹ yexee fa balo. Yexe wuyama ne menni na xure ye xa fe ra, naxan baa ye fanma. Na xure ye na lu dennaxe, nimasee baloma ne a fanyi ra. ¹⁰ Keli En Gedi ma, han a sa doxo Egelayimi ra, yexesuxuie dinma ne menni birin na, e e xa yelee sa. Yexe mooli birin nan suxuma naa, alo naxee toma Baa Xungbe ma. ¹¹ Ye yire ndee mu fanma, alako foxoe xa lu naa. ¹² Wuri bili mooli birin nan bulama na xure de firinyi ma. E burexe mu lisima, e bogi fan. Kike yo kike e bogima ne a fanyi ra na xure ye xa fe ra naxan kelima hɔrɔmɔbanxi kui. E bogi findima baloe nan na, e burexe findi seri ra.»

¹³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Wo xa yi boxi itaxun Isirayila bonsoe fu nun firinyie ma, a xa findi e ke ra. N xa na naaninyie masen wo be. Yusufu bonsoe boxi itaxunxi firin nan sotoma, ¹⁴ naxee birin lan. Isirayila boxi findima wo birin ke nan na, alo n na n kali wo benbae be ki naxe.»

¹⁵ Boxi naaninyie nan ya: A koola seeti foloma Baa Xungbe nan ma, a siga Xetelon kira ra, a dangi Lebo Xamata ra, Tisedadi, ¹⁶ Berota, Sibirayima, naxan na Damasi nun Xamata tagi, han a sa doxo Xaseri Tikoni ra, naxan na Xawuran naaninyi ra. ¹⁷ Na kui, na naaninyi kelima baa xungbe nan ma, a siga han Xasari Enan, naxan na Damasi koola mabiri. Tisafoni boxi na koola nan ma. Isirayila naaninyi nan na ki koola mabiri.

¹⁸ Isirayila boxi naaninyi sogetede mabiri kelima Damasi ne, a siga Xawuran. Yuruden xure findixi naaninyi nan na Galadi boxi nun Isirayila boxi tagi, a sa baa li sogetede biri ra. Isirayila naaninyi nan na ki sogetede mabiri.

¹⁹ Isirayila boxi naaninyi yirefanyi mabiri kelima Tamari, a siga han Meriba Kadesi, han Misira xure nun baa xungbe ma. Isirayila naaninyi nan na ki yirefanyi mabiri.

²⁰ Isirayila bɔxi naaninyi sogegorode mabiri kelima baa xungbe nan ma, han Lebo Xamata longori. Isirayila naaninyi nan na ki sogegorode mabiri.

²¹ «Wo xa yi bɔxi itaxun wo bore ma Isirayila bɔnsɔɛ ki nan ma. ²² A xa findi wo ke ra, a nun mixie ke ra naxee sabatixi wo xɔnyi a nun e xa die. Wo xa e tongo alɔ Isirayila lasiri, naxee ke sɔtɔma Isirayila bɔxi ma wo ya ma. ²³ Na xɔnɛ sabatixi bɔnsɔɛ naxan ya ma, e xa e ke sɔto menni nɛ. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

48

Isirayila bɔnsɔɛ naaninyie

¹ «Bɔnsɔɛ xilie nan ya: Dana bɔnsɔɛ xa bɔxi na kɔɔla mabiri nɛ Xetelon kira ra, kelife Lebo Xamata, a sa dɔxɔ Xasari Enan ra, naxan na Damasi nun Xamata naaninyi ra kɔɔla mabiri. A keli naaninyi ra naxan na sogetede mabiri han baa xungbe.»

² «Aseri bɔnsɔɛ xa bɔxi na Dana bɔnsɔɛ xa bɔxi naaninyi sɛeti nan na, kelife sogetede naaninyi ma han sogegorode naaninyi.»

³ «Nafatali bɔnsɔɛ xa bɔxi na Aseri bɔnsɔɛ xa bɔxi naaninyi sɛeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁴ «Manasi bɔnsɔɛ xa bɔxi na Nafatali bɔnsɔɛ xa bɔxi naaninyi sɛeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁵ «Efirami bɔnsɔɛ xa bɔxi na Manasi bɔnsɔɛ xa bɔxi naaninyi sɛeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁶ «Ruben bɔnsɔɛ xa bɔxi na Efirami bɔnsɔɛ xa bɔxi naaninyi sɛeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁷ «Yuda bɔnsɔɛ xa bɔxi na Ruben bɔnsɔɛ xa bɔxi naaninyi sɛeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁸ «Yire seniyeŋxi na Yuda bɔnsɔɛ xa bɔxi naaninyi sɛeti nan na, kelife sogetede han sogegorode. Na bɔxi xa gboe nɔngɔn ya wulu mɔxɔŋɛn nun suuli, a kuya kelife sogetede naaninyi han sogegorode naaninyi. Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tixi a tagi.»

⁹ «Na yire seniyeŋxi naxan sama a xati ma Alatala be, a xa kuye lanma nɔngɔn ya wulu mɔxɔŋɛn nun suuli nan ma, a xa gboe lanma nɔngɔn ya wulu fu nan ma. ¹⁰ Sɛrɛxɛdubɛɛ luma na yire seniyeŋxi nan kui, naxan xa kuye lanma nɔngɔn ya wulu mɔxɔŋɛn nun suuli ma kɔɔla biri ra, a xa gboe nɔngɔn ya wulu fu sogegorode biri ra, a xa gboe sogetede biri ra nɔngɔn ya wulu fu, a xa kuye yirefanyi biri ra nɔngɔn ya wulu mɔxɔŋɛn nun suuli. Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tima na yire seniyeŋxi nan tagi. ¹¹ Menni findima sɛrɛxɛdubɛɛ nan gbe ra, naxee sugandixi Sadɔki bɔnsɔɛ ya ma. E nu n nabatuma a fanyi ra, e mu n yanfa alɔ Lewi bɔnsɔɛ mixi gbete naxee e makuya n na Isirayilakae muruta temui. ¹² Na yire seniyeŋxi saxi a xati ma e tan nan be Lewi bɔnsɔɛ xa yire sɛeti ma.»

¹³ «Na yire xa kuye nɔngɔn ya wulu mɔxɔŋɛn nun suuli, a xa gboe nɔngɔn ya wulu fu, sɛrɛxɛdubɛɛ xa bɔxi. ¹⁴ A mu lanma e xa na bɔxi mati, a mu lanma e xa na masara bɔxi gbete ra, a mu lanma e xa na fi mixi yo ma, barima bɔxi hagige na a ra naxan seniyeŋxi Alatala be.»

¹⁵ «Bɔxi naxan luxi, naxan xa gboe lanma nɔngɔn ya wulu suuli ma, a xa kuye nɔngɔn ya wulu mɔxɔŋɛn nun suuli, na findima taa gbe nan na banxie nun mere luma dennaxe. Taa yati luma nɛ na bɔxi tagi. ¹⁶ Na bɔxi sɛeti naanie birin lan nɔngɔn ya wulu naani ya keme suuli nan ma, a kɔɔla sɛeti, a yirefanyi sɛeti, a sogetede sɛeti, nun a sogegorode sɛeti. ¹⁷ Na bɔxi

naxan luma taa seeti ra, na boxi seeti naanie fan birin lan nongon ya keme firin ya tongo suuli nan ma, a koola seeti, a yirefanyi seeti, a sogetede seeti, nun a sogegorode seeti. ¹⁸ Boksi donxoe naxan luma boxi seniyanxi xa kuye seeti firinyi ra, naxan nongon ya wulu fu lima a sogetede nun a sogegorode, na findima mere nan na taa walikee be, ¹⁹ naxee kelima Isirayila bonsoe birin ma. ²⁰ Na boxi birin xa kuye lanma nongon ya wulu moxonen ya wulu suuli nan ma, a xa gboe fan lanma nongon ya wulu moxonen ya wulu suuli nan ma. Na birin saxi a xati nan ma taa nun horomobanxi xa fe ra.»

²¹ «Boksi naxan na yire seniyanxi nun taa seeti ra, na findima mange nan gbe ra. A kelima boxi seniyanxi ne, naxan kuya nongon ya wulu moxonen nun suuli sogetede mabiri, a siga han Isirayila naaninyi sogetede mabiri. A man kelima boxi seniyanxi ne naxan kuya nongon ya wulu moxonen nun suuli sogegorode mabiri, a siga han Isirayila naaninyi sogetede mabiri. Na boxi luma Isirayila bonsoe xa boxi seeti nan na. Yire seniyanxi nun horomobanxi luma na boxi nan tagi. ²² Na kui, taa yire nun Lewi bonsoe xa boxi luma mange xa boxi nan tagi, naxan na Yuda bonsoe nun Bunyamin bonsoe xa naaninyie seeti ra.»

²³ «Bunyamin bonsoe xa boxi na Yuda bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁴ «Simeyon bonsoe xa boxi na Bunyamin bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁵ «Isakari bonsoe xa boxi na Simeyon bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁶ «Sabulon bonsoe xa boxi na Isakari bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁷ «Gadi bonsoe xa boxi na Sabulon bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁸ «Gadi bonsoe xa boxi xa naaninyi yirefanyi mabiri, a kelima Tamari ne han Meriba Kadesi xa ye yire, Misira xure goroma baa xungbe ma dennaxe.»

²⁹ «Boksi nan yi ki, wo fama naxan itaxunde Isirayila bonsoe ma, a xa findi e ke ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

³⁰ «Taa sode dee xilie nan yi ki: Naade naxee na taa koola seeti, naxan kuya nongon ya wulu naani keme suuli, ³¹ Isirayila bonsoe Ruben, Yuda, nun Lewi xilie nan sama e xun ma.»

³² «Naade naxee na taa sogetede seeti, naxan kuya nongon ya wulu naani keme suuli, Isirayila bonsoe Yusufu, Bunyamin, nun Dana xilie nan sama na naade saxanyi xun ma.»

³³ «Naade naxee na taa yirefanyi seeti, naxan kuya nongon ya wulu naani keme suuli, Isirayila bonsoe Simeyon, Isakari, nun Sabulon xilie nan sama na naade saxanyi xun ma.»

³⁴ «Naade naxee na taa sogegorode seeti, naxan kuya nongon ya wulu naani keme suuli, Isirayila bonsoe Gadi, Aseri, nun Nafatali xilie nan sama na naade saxanyi xun ma.»

³⁵ «Taa rabilinyi lanma nongon ya wulu fu nun solomasaxan nan ma. Folofe na loxoe ma, na taa xili falama ne, «Alatala na menni.»»

Ala xa masenyi Annabi Daniyeli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Daniyeli xa Kitaabui fee masenma naxee dangixi Babilon boxi ma. Ala nu bara a niya Babilon mange xa Isirayilakae xanin, e xa lu konyiya kui e xa yunubie xa fe ra. Na mange naxa segetala xaranxi ndee tongo, e xa findi a xa walike xungbee ra a xa banxi kui. Annabi Daniyeli nu na na mixie ya ma.

Alatala naxa a masen Babilonkae be Daniyeli saabui ra, senbe luma ne mixi yi ra naxan Ala xa seriye rabatuma temui birin. Daniyeli to tondi se raharamuxi donde, Ala naxa yalanyi fi a ma dangife a booree ra. A to tondi kuyee batude, Ala naxa a ratanga faxe jaaxi ma. A to tondi sali rabepinde, Ala naxa a rakisi yete xaaxexie ma. Ala naxa kaabanakoe gbege raba Daniyeli saabui ra a xa danxaniya xa fe ra.

Bafe na fe mooli ra, yi kitaabui fe gbege masenma ne mixie be dunija pere ki xa fe ra. Alatala findixi dunija mange birin xa mange xungbe nan na. Na kui a dunija si mangeyae rapere ma ne alo a wama a xon ma ki naxe. Na fe toma yi kitaabui kui, a fa findi fahaamui ra won be Ala xa mangeya xa fe ra. Won noma ne limaniya sotode na marakolonyi kui.

Ala xa won mali alako won xa fahaamui nun limaniya soto yi kitaabui saabui ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Daniyeli be

Annabi Daniyeli sigafe Babilon boxi ma

¹ Yudaya mange Yehoyakimi xa mangeya je saxan nde ra, Babilon mange Nebukadansari naxa siga Darisalamu gerede, a xa soorie fa menni rabilin gere ki ma. ² Marigi naxa Yudaya mange Yehoyakimi sa e belexe, a nun Ala xa horomobanxi yirabase seniyenxi ndee. Mange Nebukadansari naxa nee xanin Babilon boxi ma a xa ala xa banxi kui, naafuli ragatama dennaxe.

³ Mange naxa a fala Asipenasi be, a xa walikee xa mange, a xa Isirayila fonike ndee sugandi mange xabile ya ma, xa na mu kuntigi denbaye ya ma. ⁴ A xa xaxilima xaranxie sugandi naxee fate yalanxi, naxee tofan, alako e xa no walide mange xa banxi kui, e man xa Babilon xui nun a sebeli xori xaran. ⁵ Mange naxa donse nun weni itaxun e ma, e baloma naxan na je saxan bun ma. Na dangi xanbi, e xa so walife mange be.

⁶ Yudayaka naxee nu na e ya ma, nee nan ya: Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya. ⁷ Mange xa walikee xunyi naxa xili neene sa e xun ma. A naxa Daniyeli xili sa «Beletesasari.» A naxa Xananiya xili sa «Sadiraki.» A naxa Mikayeli xili sa «Mesaki.» A naxa Asaraya xili sa «Abedinego.»

⁸ Daniyeli naxa nate tongo a xa a yete ratanga mange xa donse raharamuxie nun a xa weni ma. A naxa walikee xa mange mayandi a xa tin na ra. ⁹ Ala to nu bara a ragiri Daniyeli xa rafan a ma, walikee xa mange naxa dije a ma. ¹⁰ A naxa a fala a be, «N bara gaaxu n ma mange ya ra, naxan bara donse nun minse itaxun wo ma. Xa a sa wo to, wo fate baxi wo ma, wo fate mu fan alo booree, mange fama ne n xunyi bade n de i.»

¹¹ Daniyeli naxa a kantama yaabi, walikée xa mange nu bara naxan ti Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya xun ma, ¹² «I xa muxu mato xi fu bun ma. Sansi bogie nun ye gbansan so muxu yi ra. ¹³ Na dangi xanbi, i xa muxu lahalé nun booree lahalé mato, naxee mange xa donse donma. Na temui, i xa nate tongo i rabafe ma.» ¹⁴ E kantama naxa tin na ra, a xa e mato xi fu bun ma. ¹⁵ Xi fu to dangi, e lahalé nu fan dangi booree ra, naxee nu mange xa donse donma. ¹⁶ Na nan a toxi, e kantama naxa sansi bogie so e yi ra mange xa donse nun weni joxoxe ra.

¹⁷ Ala naxa fe kolonyi, lonni, nun fahaamui fi yi fonike naani ma. Daniyeli naxa no laamatunyie nun xiyee fasaride. ¹⁸ Waxati to joxon, mange nu bara naxan fala, walikée xa mange naxa e mati Nebukadansari yire. ¹⁹ Mange xungbe to ge woyende e ra, a naxa a kolon e maniyé mu nu na boore fonikee ya ma. Mixi yo mu a kenen alo Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya. Na kui, e naxa so walife mange be. ²⁰ Mange to e maxorin fe kolonyi, lonni, nun fahaamui ma, a naxa a kolon e xa yaabie fan Babilon karamoxoxe nun sematoe gbe be doxo fu. ²¹ Daniyeli naxa lu na wali kui han Sirusi xa mangeya je singe ra.

2

Mange xa xiye

¹ Nebukadansari xa mangeya je firin nde ra, a naxa xiye nde sa. A xaxili naxa ifu han a mu no xide. ² A naxa karamoxoxe, sematoe, mandurulae, nun Babilon serexedubee xili alako e xa a xa xiye tagiraba a be. E naxa fa, e ti a ya i. ³ Mange naxa a masen e be, «N xiye nde nan saxi, naxan bara n xaxili ifu. A xoli n ma n xa na xiye kui ife kolon.»

⁴ Babilon serexedubee naxa mange yaabi Arami xui ra, «Muxu xa Mange, Ala xa simaya fi i ma. I xa xiye yaba i xa konyie be, alako muxu xa na tagiraba i be.» ⁵ Mange naxa a fala serexedubee be, «N ma nate tongoxi nan ya: Xa wo mu n ma xiye nun a kui ife tagiraba n be, n wo ibolonma ne a xuntun xuntunyie ra, n wo xa banxie fan kana. ⁶ Koxo xa wo no n ma xiye nun a kui ife tagirabade n be, n harige nun binye gbege fima ne wo ma. Awa, wo n ma xiye nun a kui ife tagiraba n be keren na.»

⁷ E naxa mange yaabi, «Mange, i xa na xiye masen muxu be alako muxu xa a tagiraba i be.» ⁸ Mange naxa a fala e be, «N a kolon wo wama waxati tongofe a fe ma, barima wo a kolon n mu n ma nate tongoxi kanama! ⁹ Koxo xa wo mu n ma xiye tagiraba n be, wo birin fama ne na paxankate sotode. Wo wama n madaxufe wule nan na han n xa n ma nate masara. Wo n ma xiye tagirabama n be na nan ma keren na, alako n xa a kolon wo fata na rabade.»

¹⁰ Serexedubee naxa mange yaabi, «Mange, mixi yo mu na yi dunija bende funi fari naxan noma yi yaamari rabade. Na nan a toxi mange yo mu na naxan yi fe mooli maxorinma a xa karamoxoxe, sematoe, nun serexedubee ma, hali a senbe to gboxi. ¹¹ I naxan maxorinxi, na xoxoxo. Mixi yo mu noma na yaabi sode i yi ra fo alae, koxo nee mu doxoxi adamadie tagi.»

¹² Na kui, mange naxa xoxo e ma, a boje naxa te han a yamari fi Babilon lonnilae birin xa faxa. ¹³ Mange to yaamari fi lonnilae birin xa faxa, xerae naxa siga Daniyeli nun a booree fende alako e xa e fan faxa.

¹⁴ Mange kantamae xunyi Ariyoki to mini Babilon lɔnnilae faxade, ¹⁵ Daniyeli naxa a maxorin mayandi ra, «Munfe ra mange yi yaamari xɔrɔxɔe mɔoli fixi?» Ariyoki naxa na tagi raba Daniyeli be. ¹⁶ Na temui Daniyeli naxa siga mange yire, a fa a mayandi a xa temui nde fi a ma alako a xa nɔ na xiye nun a kui ife fasaride a be.

¹⁷ Daniyeli naxa siga a xɔnyi, a yi fe birin masen a boore Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya be. ¹⁸ A naxa a fala a be, e xa Koore Ala makula a xa kinikini e ma, a xa yi gundo masen e be, alako Daniyeli, a booree, nun Babilon lɔnnilae birin naxa faha. ¹⁹ Na kɔe ra, Ala naxa na xiye xa gundo masen Daniyeli be laamatunyi ra. Daniyeli naxa Koore Ala tantu ²⁰ yi masenyi ra,

«Ala xili xa tantu temui birin,
dan mu na naxan ma,
²¹ barima a tan nan gbe na fe kolonyi nun senbe ra.
A tan nan waxati nun a keɲa masarama.
A tan nan mangɛe bama,
a tan nan mangɛe rasabatima.
A lɔnni fima lɔnnilae ma,
a xaxili fanyi fima xaxilimae ma.

²² A gundo tilinxi makenɛnma,
a fe nɔxunxi raminima naiyalanyi ra.

²³ N benbae Marigi Ala,
n i matɔxɔma, n i tantuma,
lɔnni nun senbe xa fe ra i naxan fixi n ma.
I bara n nakolon fe ma, muxu naxan maxorinxi i ma,
i bara muxu rakolon mange xa xiye ra.»

²⁴ Na temui Daniyeli naxa siga Ariyoki yire, mange yaamari fi naxan ma a xa Babilon lɔnnilae faha. A naxa a fala a be, «I naxa Babilon lɔnnilae faha. I xa n mati mangɛ xɔnyi, n xa a xa xiye tagi raba a be.» ²⁵ Ariyoki naxa Daniyeli mati mangɛ yire keren na, a fa a fala a be, «Mangɛ, n bara Yudayaka nde to na mixi suxuxie ya ma, naxan nɔma i xa xiye tagi rabade.» ²⁶ Mange naxa Daniyeli maxorin, naxan xili Beletesasari, «I tan nɔma n ma xiye nun a kui tagirabade n be?»

²⁷ Daniyeli naxa mangɛ yaabi, «Mangɛ, i fe nɔxunxi naxan maxorinxi lɔnnilae, sematɔe, karamɔxɔe, nun mandurulae ma, e mu nɔma na tagirabade. ²⁸ Kɔnɔ Ala, naxan na koore ma, a tan nan nɔma fe nɔxunxi makenɛnde. A bara Mange Nebukadansari rakolon naxan fama rabade. I xa xiye nun i xa laamatunyi nan ya, i naxan toxi i xa sade ma. ²⁹ Mangɛ, i to i sa, i naxa i maɲɔxun fee ma, naxee fama rabade. Na kui, naxan fe nɔxunxi makenɛnma, a bara i rakolon fee ma naxee fama rabade. ³⁰ Xa yi fe nɔxunxi bara makenɛn n be, na mu rabaxi xe barima n ma lɔnni to gboxi boore gbe be. Yi bara makenɛn n be alako mangɛ xa na kui kolon a naxan maɲɔxunxi a xaxili ma.»

³¹ «Mangɛ, i bara gɛmɛ masolixi belebele to i xa laamatunyi kui. A nu tixi i ya ra, a nu yanbafɛ, a nu magaaxu. ³² A xunyi nu yailanxi xɛɛma ra, a kanke nun a belexɛ gbeti ra, a furi nun a tabe yɔxui ra, ³³ a belenyi wure ra, a sanyi wure nun bɛnde ra. ³⁴ I nu a matofɛ temui naxɛ, gɛmɛ nde naxa ibɔɔ, kɔnɔ adama belexɛ xa mu a bɔɔxi. Gɛmɛ ibɔɔxi naxa sin na gɛmɛ masolixi sanyi ma, naxan nu yailanxi wure nun bɛnde ra. A naxa e i wuru. ³⁵ Wure yo, bɛnde yo, yɔxui yo, gbeti yo, xɛɛma yo, na birin naxa

iwuru, a lu alo sansi xori fenta lonyi ma, foye naxan fama sogofure ra. Kono gema naxan sinxi gema masolixi ma, na naxa findi geya belebele ra, a boxi birin nafe.»

³⁶ «Xiye nan na ki. Yakosi muxu xa a tagiraba mange be. ³⁷ Mange, mangee xa mange na i tan na, barima Koore Ala nan na mangeya fixi i ma senbe nun binye ra. ³⁸ A tan nan i dɔxɔxi mixi, sube, nun xoni birin xun ma. A bara na nɔe fi i ma. Na nan na ki, i tan nan na xɛema xunyi ra. ³⁹ I na dangi, mangeya gbete kelima ne naxan senbe xurun i be. Na dangi xanbi, mangeya saxan nde naxan luma alo yoxui, na fan fama ne dunja birin yamaride. ⁴⁰ Mangeya naani nde nan fan fama, naxan xoxoxo alo wure. Wure se birin butuxunma ki naxe, na mangeya fan a booree butuxunma na ki ne. ⁴¹ I bara a sanyie nun a sansolee to. E rafalaxi wure nun bende masunbuxi nan na. Na nan a masenxi lanyi mu luma na mangeya kui. Kono senbe nde tan luma ne na mangeya kui alo na wure xoxoxo a masenma ki naxe. ⁴² Sansole naxee yailanxi wure nun bende ra, a masenma ne a na mangeya senbe gbo, kono senbe yo mu a ra yire ndee. ⁴³ I bara wure nun bende masunbuxi to, na findixi na mixie nan na, naxee lanyi xirima e boore tagi, kono na lanyi mu xirima a fanyi ra, alo wure nun bende mu a bore suxuma a fanyi ra ki naxe.»

⁴⁴ «Na mangee xa waxati, Koore Ala mangeya nde raminima ne naxan mu kanama abadan. Na mangeya mu luma jama gbete xa yaamari bun ma. A fama ne na mangeya birin iwurude. A mu kanama abadan. ⁴⁵ Na kui i bara na gema to, naxan kelixi geya ma kono mixi belexe xa mu a boxi. Na gema bara wure, yoxui, bende, gbete, nun xɛema iwuru. Ala Xungbe bara mange rakolon yi fee ma naxee fama rabade. Yi xiye nondi yati nan a ra. N naxan birin tagirabaxi i be, i lanma i xa la a ra.»

⁴⁶ Na temui Mange Nebukadansari naxa a yatagi rafelen boxi ma Daniyeli bun ma. A naxa yaamari fi a sɛɛɛɛ nun surayi xa ba a be. ⁴⁷ Mange naxa a masen Daniyeli be, «Wo Marigi Ala xungbo alae birin be, a tan nan na mangee birin Marigi ra. A gundoe makenenma, alo a yi gundo makenenxi i be ki naxe.»

⁴⁸ Mange naxa Daniyeli binya, a naafuli gbege fi a ma. A naxa a findi xunyi ra Babilon boxi nun lonnilae birin xun ma. ⁴⁹ Daniyeli naxa mange maxandi a xa a lu Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego fan xa mange wali raba Babilon boxi ma. Daniyeli naxa findi mange Nebukadansari rasima ra.

3

Nebukadansari xa kuye

¹ Mange Nebukadansari naxa kuye nde yailan xɛema ra. A xa kuye nongon ya tongo senni, a xa gboe fan nongon ya senni. A naxa a ti Dura geya bunyi Babilon boxi ma. ² Mange Nebukadansari naxa a rasimae, kuntigie, gominae, seriyesae, naafuli ragatae, sebelitie, kiitiseae, nun boxi mangedie birin maxili alako e xa fa mange xa kuye mato. ³ Awa, mange rasimae, kuntigie, gominae, seriyesae, naafuli ragatae, sebelitie, kiitiseae, nun boxi mangedie birin naxa e malan mange xa kuye matode. E naxa ti kuye ya i, Mange Nebukadansari nu bara naxan ti.

⁴ Mange xa xui madangi naxa a fala a xui itexi ra, «Si birin, bɔnsɔe birin, xui birin falae, mange xa yaamari nan ya: ⁵ Wo na sarae, xulee, korae, nun maxase mooli birin xui me temui naxe, wo xa wo felen boxi, wo kuye batu,

Mange Nebukadansari naxan yailanxi xεema ra. ⁶ Naxan yo mu bira a bun ma, a a batu, na kanyi wolima ne te belebele xɔɔra keren na.»

⁷ Na nan a to, si nun bɔnsɔe birin to sarae, xulee, kɔrae, nun maxase mɔɔli birin xui me, e naxa e felen kuye be, e a batu, Mange Nebukadansari naxan yailanxi xεema ra, a a ti naa.

⁸ Na waxati yati kui, serexedube ndee naxa fa Yuwifie kalamude. ⁹ E naxa a fala Mange Nebukadansari be, «Mange, simaya xa lu i be! ¹⁰ I bara yaamari fi mixi birin xa e felen kuye be, e a batu, e na sarae, xulee, kɔrae, nun maxase mɔɔli birin xui me temui naxe. ¹¹ I man yaamari fixi ne a mixi naxan yo mu a felen bɔxi ma, a na kuye batu, na kanyi wolima ne te belebele xɔɔra. ¹² Kɔnɔ Yuwifi ndee na, i bara naxee ti mangedie ra Babilon bɔxi ma, naxee xili Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego, nee bara tondi i xa yaamari rabatude. Mange, e mu i xa alae batufe. Hali yi kuye i naxan yailanxi xεema ra, i a ti be, e mu tinxi a batude!»

¹³ Nebukadansari bɔne naxa te, a xɔnɔ a jaaxi ra. A naxa yaamari fi e xa fa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego ra. Xεerae naxa fa na xεmee ra mange xɔn. ¹⁴ Nebukadansari naxa a fala e be, «Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego, nɔndi na a ra, wo mu n ma alae batufe, wo man mu yi kuye fan batufe n naxan yailanxi xεema ra, n a ti be? ¹⁵ Yakosi, wo na fa sarae, xulee, kɔrae, nun maxase mɔɔli birin xui mede, wo xa wo felen bɔxi ma yi kuye be. N kuye naxan yailanxi, wo xa a batu, xa na mu a ra n wo wolima ne te belebele xɔɔra keren na. Ala mundun nɔma wo ratangade n belexe i?»

¹⁶ Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa Mange Nebukadansari yaabi, «Hali muxu mu muxu yete xun mafala. ¹⁷ Xa wo muxu woli te belebele xɔɔra, muxu Marigi Ala, muxu naxan batuma, na nɔma muxu ratangade i belexe i. ¹⁸ Hali a mu sa a raba, mange, i xa a kolon muxu mu nɔma i xa alae batude, muxu mu nɔma muxu felende yi kuye be, i naxan yailanxi xεema ra.»

¹⁹ Nebukadansari naxa xɔnɔ e ma a jaaxi ra, a yatagi naxa masara Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xili ma. Nebukadansari naxa yaamari fi e xa te xa wolenyi xun masa dɔxɔ solofere dangi a forima ki ra. ²⁰ A naxa a xa sɔɔri gbangbalanyi ndee yamari, e xa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xiri, e xa e woli te belebele xɔɔra. ²¹ E naxa na xεeme saxanyi xiri, nun e xa sosee ra, e xa donma xungbee ragoroxi e ma, e e woli te belebele xɔɔra. ²² Mange to bara a fala te xa wolenyi xun xa masa, sɔɔri naxee Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego woli te xɔɔra, e tan yati naxa gan, e faxa te xa wolenyi ma. ²³ Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa bira te belebele xɔɔra, e xirixi.

²⁴ Na temui gaaxui naxa mange Nebukadansari suxu, a keli keren na. A a fala a rasimae be, «Won mu mixi xirixi saxan xa woli te xɔɔra?» E naxa mange yaabi, «Iyo mange!» ²⁵ A naxa a fala e be, «Kɔnɔ n mixi naani nan tofe yi ki, e mu xirixi, e na e pɛrefe te xɔɔra, e mu tɔɔɔfe hali. Na naani nde tan jan maniyε maleke ra.»

²⁶ Nebukadansari naxa a makɔre te belebele ra, a e xili a xui itexi ra, «Sadiraki, Mesaki, Abedinego, Ala Xungbe xa konyie, wo mini, wo fa be.» Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa mini te xɔɔra.

²⁷ Mange rasimae, kuntigie, gominae, nun mange xa lɔnnilae naxa e maso e ra. E naxa a to, te mu sese rabaxi e fate ra. E xunsexe nun e xa sosee sese mu ganxi. Te xiri yati mu nu na e ma. ²⁸ Nebukadansari naxa a masen, «Tantui na Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego Marigi Ala be. A

tan nan a xa maleke xεεxi a xa konyie ratangade. E nu bara la a ra han e naxa tin faxafe ra, alako e naxa mange xa yaamari rabatu, naxan findi ala gbεε batufe ra bafe e Marigi Ala ra. ²⁹ N ma yaamari nεεnε nan ya: mixi yo fe nde kobi fala Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego Marigi Ala bε, na kanyi faxama nε, a ibolon a xuntun xuntunyie ra, a xa banxi fan kana, barima ala yo mu na bafe Ala ra naxan noma mixi ratangade yi mooli ra.»

³⁰ Na temui mange naxa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xa fe mate Babilon baxi ma.

Nebukadansari xa xiye firin nde

³¹ «Mange Nebukadansari nan yi masenyi tife si birin bε, bεnsεε birin bε, xui birin falae bε: Bεnsa xa lu wo bε a fanyi ra. ³² A lanma n xa tɔnxumae nun kaabanakoe masen wo bε, Ala xungbe naxee rabaxi n bε.

³³ A xa tɔnxumae wuya,
a xa kaabanakoe sεnbε gbo.
A xa mangeya mu ɲonma abadan,
danyi mu na a xa bui ma.»

4

¹ «N tan Nebukadansari, n nu na n ma mange banxi kui, n bεɲε saxi, n sεεwaxi ki fanyi. ² N naxa xiye magaaxuxi nde sa. N naxan maɲɔxunxi, a nun n laamatunyi naxan toxi n ma sade ma, nee bara n nagaaxu ki fanyi. ³ N yaamari fi Babilon lɔnnilae ma na nan ma e xa fa n yire, alako e xa n ma xa xiye tagiraba n bε.»

⁴ «Karamɔxɔεε, sematɔe, Babilon sεrεxεdubεε, nun mandurulae naxa fa. N naxa n ma xiye yaba e bε, kɔnɔ e mu nɔ na tagirabade. ⁵ Daniyeli naxa fa n yire a dɔnxɔε ra, n ma kuye Beletesasari xili saxi naxan xun ma. Ala sɛniyɛnxie xaxili na a bε. N naxa n ma xiye madɔxɔ a bε.»

⁶ «Beletesasari, karamɔxɔεε xunyi, n a kolon ala sɛniyɛnxie xaxili na i bε. Gundo mu na naxan kolonfe xɔrɔxoma i bε. Awa, i xa n ma laamatunyi tagiraba n bε, n naxee toxi xiye kui. ⁷ N nu na n ma sade ma temui naxε, n xaxili naxa yi laamatunyi to:

Wuri bili itexi nu tixi baxi ma,
⁸ a belebele, a sεnbε gbo.
A xunyi nu na koore ma,
dunɲa mixi birin nu noma a tode.

⁹ A burexε nu tofan,
a bogi nu wuya,
a nu mixi birin baloma.
Wula subee nu e malabuma a niini bun ma,
xɔnie nu e tεε yailanma a salonyie ma.
Daalise birin nu baloe sɔtɔma a ra.»

¹⁰ «N nu na n ma sade ma temui naxε, n xaxili naxa yi laamatunyi to: Sɛniyɛntɔε nde naxa keli koore ma,

¹¹ a fa a fala a xui itexi ra,
«Wo yi wuri rabira,
wo xa a salonyie sεge,
wo xa a burexε ba a ma,
wo xa a bogie rayensen.
Sube naxee na a bun, e xa e gi,
xɔni naxee na a salonyie ma, e xa keli naa.

¹² Kɔnɔ wo xa a bili xuntunyi nun a sankee lu baxi,

e xirixi yolonxonanyi wure daaxi nun yoxui daaxi ra.

A xa lu xe ma jooge xora,

xini xa a bunda,

a xa a balo jooge ra alo subee.

¹³ Adama xaxili naxan na a be,

na masarama ne, sube xaxili lu a be.

A luma na ki ne je solofere bun ma.

¹⁴ Seniyentoe naxee mixi kantama,

nee nan yi nate masenxi,

alako adama birin xa a kolon

a Ala Xungbe nan mangeyae yamarima.

A mangeya soma mixi yi ra a wama naxan xon ma,

hali na mixi xurun birin be.»

¹⁵ «N tan, Mange Nebukadansari, n ma xiye nan ya. I tan Beletesasari, i xa na tagiraba n be, barima lonnila yo mu na n ma boxi ma naxan noma na rabade. I tan nan gbansan noma na rabade, barima ala seniyenxie xaxili na i be.»

¹⁶ Na temui Daniyeli, naxan xili Beletesasari, a naxa kaaba, a man naxa gaaxu. Mange naxa a fala a be, «Beletesasari, hali i mu gaaxu yi xiye nun a kui ife ya ra.» Beletesasari naxa a yaabi, «N marigi, hali yi xiye nun a kui ife findi i yaxuie gbe ra nu! ¹⁷ Na wuri bili i naxan toxi, naxan xungbo, a senbe gbo, a xunyi koore lima, a toma dunija yire birin ma, ¹⁸ a burexee tofan, a bogie wuya, a birin rabaloma, subee na naxan bun ma, xonie na naxan salonyie kon na, ¹⁹ i tan nan misaalixi na wuri ra. I bara senbe gbege soto, i xa noe bara gbo han a bara koore li, i xa mangeya fan bara dunija yire birin li. ²⁰ I tan mange, i bara seniyentoe to, a kelima koore ma, a a falama, «Wo yi wuri rabira, wo xa a kana, kon wo a bili xuntunyi nun a sankee lu boxi. Wo a xiri yolonxonanyi wure daaxi nun yoxui daaxi ra. A xa lu xe ma jooge xora. Xini xa a bunda. A xa jooge don alo subee je solofere bun ma.»

²¹ «Mange, n xa na tagiraba i be. Ala Xungbe bara yi nate tongo i xa fe ra. ²² I kerima ne adamadie tagi, i sa lu wulai subee ya ma. I jooge maxin alo ninge, xini i bunda. I luma na ki ne je solofere bun ma, han i xa a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangeyae yamarima. A mangeya fima a kenen mixi nan ma. ²³ Wuri bili xuntunyi nun a sankee lufe boxi ma, na a masenxi ne i be, a i xa mangeya ragbilenma ne i ma. Kon na mu rabama han i a kolon a Koore Kanyi nan fe birin yamarima. ²⁴ Na nan a ra mange, i xa tin n ma marasi ra. I xa ba yunubi rabafe. I xa tinxin. I xa kinikini misikiinee ma, alako i xa bu bopesa kui.»

²⁵ Na fe birin naxa kamali Mange Nebukadansari be. ²⁶ Kike fu nun firin to dangi, mange nu na a maperefe a xa banxi kui Babilon, ²⁷ a naxa a fala, «Babilon senbe gbo de! N tan nan a tixi mange yigyade ra n yete senbe xungbe ra, alako n ma binye nun n ma noe xa gbo.» ²⁸ A fefe na woyenyi fala, xui nde naxa keli koore, «Mange Nebukadansari, n xa a fala i be, to n bara i xa mangeya ba i yi ra. ²⁹ I kerima ne mixie tagi, i sa lu wulai subee ya ma. I fama jooge nan donde alo ninge je solofere bun ma han i a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangeyae yamarima. A mangeya soma mixie nan yi ra a wama naxee xon.»

³⁰ Na woyenyi naxa kamali Mange Nebukadansari ma keren na. A naxa keru mixie ya ma, a jooge don alo ninge. Xini naxa a fate bunda, a

xunsexe naxa kuya alo sege xabee, a sanxalee fan naxa kuya alo xoni sanxalee.

³¹ «Na waxati to ꞓon, n tan Nebukadansari, n naxa n ya rate koore ma, n xaxili naxa gbilen n ma. N naxa tantui rasiga Ala Xungbe ma, n naxa a matoxo, n naxa a binya, barima Ala na na temui birin, a xa mangeya mu ꞓonma abadan, a xa yaamari buma ne waxati birin. ³² Ala a yete waxonfe rabama ne dunipa ma hali adama mu tin na ra. A wama naxan xon, a na nan nabama adama nun malekee ra. Mixi yo mu noma a matandide, a fa a fala, «I na munse rabafe?» ³³ N xaxili to gbilen n ma, n ma mangeya binye nun nore fan naxa gbilen n ma. N nasimae nun n ma mixi xungbee naxa n xili, e n doxo n ma mange kibanyi kui. N senbe naxa gbo dangi a singe ra. ³⁴ Yakosi, n tan Nebukadansari, n Koore Mange tantuma ne, n a matoxo, n a binya. A xa kewali birin tinxin, a xa kirae birin findixi nondi nan na. A tan nan mixi xa fe magoroma, naxan a yete igboma.»

5

Sebeli magaaxuxi

¹ Loxoe nde, mange Belisari naxa xulunyi belebele ti a xa kuntigi wulu be. A naxa weni min han ² a siisi folo e ya xori. Na temui Belisari naxa yaamari fi e xa fa xema nun gbeti pootie ra, a baba Nebukadansari naxee tongoxi Ala xa horomobanxi kui Darisalamu. Mange bara wa a yete, a xa ginnee, a xa konyi ginnee, nun a xa kuntigi birin xa na see rawali xulunyi kui. ³ E to fa xema pootie ra, naxee tongo Ala xa horomobanxi kui Darisalamu, mange yo, a xa kuntigie yo, a xa ginnee yo, nun a xa konyi ginnee, e birin naxa weni min nee ra, ⁴ e man fa e xa kuyee batu, naxee yailanxi gbeti, yoxui, wure, wuri, nun geme ra.

⁵ E nu na na rabafe temui naxe, mixi belexesolee naxa mini, a nu sebeli ti banxi kanke, lanpui yatagi. Mange to belexe to sebeli ti ra, ⁶ a yatagi naxa masara. A naxa gaaxu han a xinbie nu bonbo e boore ra. ⁷ A naxa sematoe, serexedubee, nun mandurulae xili a xui itexi ra. A naxa a fala Babilon lonnilae be, «Naxan na yi sebeli xaran, a a fasari n be, n na kanyi maxirima ne mange dugi ra, n xema konmagore ragoro a kon ma, n fa senbe so a yi ra n ma mangeya kui a findi mange saxan nde ra n tan nun n femati xanbi ra.»

⁸ Mange xa lonnilae birin naxa so, kono e mu no na sebeli xarande, e mu no sese faraside mange be. ⁹ Na kui mange Belisari naxa gaaxu han a yatagi naxa masara, a xa kuntigie fan naxa ifu.

¹⁰ Mange xa gine to mange nun a xa kuntigie xui me, a naxa so banxi kui xulunyi nu tife dennaxe. A naxa a fala, «Mange, i xa simaya xon xa kuya. Hali i mu gaaxu, i yatagi naxa masara. ¹¹ Mixi nde na i xa boxi ma, ala seniyenxie xaxili na naxan be. I baba xa waxati, muxu bara a to fahaamula nan na kanyi ra, a xaxili fan, a xa lonni luxi ne alo alae gbe. Na nan a ra, i baba Mange Nebukadansari nu bara a findi karamoxose, sematoe, serexedubee, nun mandurulae xunyi ra. I baba, naxan nu mange ra, a tan ¹² a to ne a Daniyeli, Beletesari xili saxi naxan xun, a xaxili, a xa fe kolonyi, nun a xa fahaamui fan booree birin be. A noma xiye tagirabade, a taali woyenyi fatanfasi, a maxorinyi xoroxoe yaabi. I xa Daniyeli xili, a fama ne yi fe birin tagirabade i be.»

¹³ Na temui e naxa fa Daniyeli ra mange yire. Mange naxa a maxorin, «I tan nan na Daniyeli ra, n baba faxi naxan na kelife Yudaya? ¹⁴ N bara

a me a alae xaxili na i be, naxan lonni nun fahaamui belebele fima i ma. ¹⁵ E bara fa lonnilae nun karamoxoe ra, e xa yi sebeli xaran, e xa a fasari n be, kono e mu no na rabade. ¹⁶ N bara a me a i noma fee tagi rabade, a nun maxorinyi xoxoe yaabide. Yakosi, xa i noma yi sebeli xarande, i a fasari n be, n i maxirima mange dugi ra, n xema konmagore ragoroma i kon ma, n fa i findi mange ra naxan dangima birin na, fo n tan nun mange gbete, n femati.»

¹⁷ Daniyeli naxa mange yaabi, «I xa naafuli ragata i yete be, i xa bunae fi mixi gbete ma. N yi sebeli xaranma ne mange be, n man a fasari a be. ¹⁸ Mange, Ala Xungbe nan mangeya, senbe, binye, nun noere fixi i baba Nebukadansari ma. ¹⁹ Na nan a ra, si nun bonsae birin nu serenma gaaxui ra i baba ya ra. A na wa naxan faxafe nu, a nu na faxama ne. A na wa naxan natangafe nu, a nu na ratangama ne. A na wa naxan natefe nu, a nu na ratema ne. A na wa naxan nagorofe nu, a nu na ragoroma ne. ²⁰ Kono a to a yete igbo a naxa dangi a i, Ala naxa a xa mangeya nun a noere ba a yi ra. ²¹ A naxa a keru adamadie ya ma. A adamadi xaxili naxa masara, a findi sube xaxili ra. A naxa lu wula i sofalee foxo ra, a sexe don alo ningee. Xini nu a fate bunda, han a a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangeyae yamarima, a tan nan mangeya soma mixi yi ra a wama naxan xon.»

²² «I tan, a xa di Belisasari, i bara na birin kolon, kono i mu i yete magoro feo. ²³ I bara i yete ite Koore Marigi xili ma. I bara a xa horomobanxi pootie rawali. I tan, i xa kungtie, i xa ginnee, i xa konyi ginnee, wo birin bara weni min na pootie ra. I bara kuyee batu naxee yailanxi gbete, xema, yoxui, wure, wuri, nun game ra. E mu see toma, e mu fee mema, e mu sese kolon, kono i bara e batu. I xa dunijeigiri birin na Ala belexe i, kono i tan mu a tantuma. ²⁴ Na nan a toxi, Ala naxa yi belexe nun yi sebeli masen i be.»

²⁵ «Yi sebeli nan tixi: «Mene, mene, tekele, parisin.» ²⁶ Na wama naxan masenfe na nan ya: «Mene», na nan na ki «konti». Ala bara i xa mangeya loxoe konti, a bara danyi sa e ma. ²⁷ «Tekele», na nan na ki «maniyee». Ala bara i maniyee, i yelevu. ²⁸ «Parisin» na nan na ki «maitaxunyi». Ala bara i xa mangeya itaxun Medekae nun Perisekae ma.»

²⁹ Belisasari naxa yaamari fi keren na, a Daniyeli xa maxiri mange dugi ra, a nun xema konmagore ra, a man xa findi mange saxan nde ra boxi birin xun ma.

³⁰ Na koe kerenyi kui mixi nde naxa Babilon mange Belisasari faxa.

6

Ala Daniyeli ratangafe yetee ma

¹ Dariyusi Medeka naxa findi mange ra a je tongo senni nun firin ma. ² A naxa marasi ti e xa mixi keme mixi moxonjen sugandi e xa a xa boxi yamari. ³ A man naxa mixi saxan ti e xun na, marasitie e dentege ma naxee be alako mange xa fe birin xa sooneya. Daniyeli nu na na mixi saxanyie nan ya ma. ⁴ Xaxili fanyi mooli naxan nu Daniyeli be, na nu dangi marasimae nun e xa mangee gbe birin na. Mapoxunyi naxa lu mange be a Daniyeli xa a xa boxi birin yamari.

⁵ Na xa fe ra, boore yareratie nun marasimae naxa kata e xa Daniyeli kalamu a xa mange wali kui, kono e mu tantanyi yo to a ra. A nu tinxin, e dugutege na a ra, a fata walide. ⁶ Na temui e naxa a fala, «Won mu kalamui yo toma Daniyeli mabiri, fo a Marigi Ala xa seriye kui.»

⁷ Na kui marasimae nun e xunyie naxa siga keren na mange yire, e fa a fala a be, «Mange Dariyusi, simaya xa lu i be. ⁸ I xa boxi mangee, mange rasie, gominae, nun kuntigie birin a mapoxunxi a a lanma yi tonyi xa doxo: «Mixi yo naxan tuubima ala nde be, xa na mu a ra mixi nde be, bafe i tan mange ra xi tongo saxan bun ma, na kanyi xa raso yetee tagi.» ⁹ Yakosi mange, i xa tin yi tonyi ra, i xa i belexe foxi sa a ma alako a xa findi yaamari ra naxan mu masarama alo Medekae nun Perisekae darixi a ra ki naxe.» ¹⁰ Mange Dariyusi naxa a belexe foxi sa keedi ma yaamari sebexi a ma, a a findi tonyi ra.

¹¹ Daniyeli to a kolon a mange nu bara a belexe foxi sa na yaamari keedi ma, a naxa te a xonyi. A xa wunderi nu rabixi Darisalamu mabiri. Sanmaya saxan loxo yo loxo a nu a xinbi sinma, a a Marigi Ala maxandi, a a matoxo alo a nu darixi a ra ki naxe. ¹² Yi mixie naxa siga a xonyi keren na, e fa li a na a tuubife a Marigi Ala be maxandi kui.

¹³ E naxa siga mange yire keren na, e fa a maxorin a xa yaamari ma, «Mange i mu tonyi doxo xe a mixi yo naxan tuubima ala nde be, xa na mu a ra mixi nde be, bafe i tan na xi tongo saxan bun ma, a na kanyi xa raso yetee tagi.» Mange naxa e yaabi, «Iyo. Yaamari na a ra naxan mu masarama alo Medekae nun Perisekae darixi a ra ki naxe.» ¹⁴ E naxa fa a fala mange be, «Mange, Daniyeli naxan kelixi Yudaya a mu i xui binyaxi, a mu i xa yaamari suxuxi. A Ala maxandima sanya saxan loxo yo loxo.»

¹⁵ Na woyenyi naxa mange tooo ki fanyi ra. A nu wama Daniyeli ratangafe seriye ma. A naxa fe birin naba beenun koe xa so alako Daniyeli xa kisi. ¹⁶ Kono na xemee man naxa siga mange yire, e fa a fala a be, «Mange, i xa ratu Medekae nun Perisekae xa seriye ma. Mange xa seriye mu noma masarade.» ¹⁷ Na kui Mange naxa yaamari fi e xa Daniyeli woli yetee tagi. Mange naxa a fala Daniyeli be, «I Marigi Ala, i birama naxan foxo ra tunnabexiya kui, a xa i rakisi.» ¹⁸ E naxa geme xungbe sa yetee yire naade ra, mange fan naxa a xa tonxuma sa naade ma a xa xurunde ra, alako sese naxa masara Daniyeli xa fe ra. Kuntigie fan naxa na raba.

¹⁹ Mange naxa gbilen a xonyi. A mu a dege, a mu tin fefe rabade, na koe birin a mu xi feo. ²⁰ Kuye to iba, a naxa kurun, a siga yetee yire. ²¹ A to menni li, a naxa Daniyeli xili a xui makinikinixi ra, «Daniyeli, Ala piye xa konyi. I Marigi Ala, i birama naxan foxo ra tunnabexiya kui, a bara no i ratangade yetee ma?» ²² Daniyeli naxa mange yaabi, «Mange, i xa simaya xon xa kuya. ²³ N Marigi Ala bara a xa maleke xee yetee dee balande. E mu n tooo fefe ma, barima Ala a kolon a n mu fe jaaxi yo rabaxi. Hali i tan mabiri mange, n mu fe kobi yo rabaxi.» ²⁴ Mange naxa seewa ki fanyi, a fa yaamari fi e xa Daniyeli rate naa kui. E to na raba, e naxa a to a fate mu maxonoxi, barima a nu bara la a Marigi Ala ra. ²⁵ Mange naxa yaamari fi, a na xemee naxee Daniyeli kalamu, e xa woli yetee tagi, e nun e xa ginnee nun e xa die ra. Beenu e xa yili botini li, yetee nu bara ge e faxade, e e xori birin magira.

²⁶ Na dangi xanbi, Mange Dariyusi naxa yaamari sebe sie nun bonsoe birin ma, a nun xui birin falae naxee na dunija ma, «Bopesa fanyi xa lu wo be. ²⁷ N bara n ma mangeya birin yaamari, wo xa gaaxu Daniyeli Marigi Ala ya ra, wo xa a binya.» «Ala piye na a ra. A na na temu birin. A xa mangeya mu kanama abadan. A xa yaamari buma ne han dunija jon.

²⁸ A tan nan mixi rakisima, a e ratanga.
 A tɔnxumae nun kaabanakoe rabama koore nun bɔxi ma.
 A tan nan Daniyeli ratangaxi yetee ma.»

²⁹ Daniyeli xa munafanyi xun naxa masa Dariyusi nun Sirusi Periseka xa mangeyae bun ma.

7

Daniyeli xa laamatunyi: Sube naani

¹ Belisasari xa mangeya jɛ singe ra Babilon, Daniyeli naxa xiye sa, laamatunyi naxa ragoro a ma a saxi tɛmɛi naxɛ. Na dangi xanbi, a naxa na xiye kui ife sebe. ² Daniyeli naxa a fala, «N bara laamatunyi to xiye kui kɔɛ ra, foye kelixi koore ma dunɔna tunxun naanie ra, a din baa ra, a a i maxa.»

³ «Sube magaaxuxi naani naxa mini baa ma, e sese keren mu a ra. ⁴ A singe nu luxi nɛ alɔ yete, sege gabutenyie na naxan ma. N a to nɛ, e a gabutenyie italama, e a ti bɔxi ma alɔ mixi, e adama sondonyi raso a fate.»

⁵ «Sube firin nde nu luxi nɛ alɔ wulai bare xungbe. A saxi a seeti ma, ganyanxɔri saxan na a de i, a e xinma. E naxa a fala a be, «Keli, i xa sube gbege don.»»

⁶ «Na dangi xanbi, n naxa sube nde to naxan luxi alɔ barate, kɔnɔ xɔni gabutenyi naani na a be, xunyi naani fan na a be. A naxa nɔɛ sɔto. ⁷ Na dangi xanbi, n naxa sube naani nde to xiye kui kɔɛ ra. Na fan nu magaaxu ki fanyi, a gbangbalan han. A nu sube donma a wure jɔnyi gbangbalanyie nan na, sube dɔnxɔɛ naxan lu, a naxa na maboron a sanyi ra. A tan mu nu luxi alɔ sube booree. Feri fu nu na a xunyi ma. ⁸ N to n ya rasiga n xa a ferie igbe, ferɛ lanmadi naxa mini booree tagi. Feri saxanyie naxa tala na ferɛ lanmadi ya ra. Ya nu na na ferɛ be naxee nu luxi alɔ adamadi yae. De fan nu na na ferɛ be, naxan nu na yete igboe wɔyenyie falafe.»

⁹ «N naxa a to, kibanyie dɔxɔxi,
 Ala, fɔle mu na naxan be, a naxa a magoro.
 A xa dugi birin fiixe alɔ xɔje,
 a xunsexe luxi alɔ gese fute,
 a xa kibanyi luxi nɛ alɔ te,
 sanyi digilixie nu na a xa kibanyi ma.

¹⁰ Xure te nu goroma a ya ra.
 Mixi wulu wulu nu na a batufe.
 Mixi wulu wulu nu tixi a ya ra.
 Kiitise naxa e magoro, e bukie rabi.

¹¹ N naxa a to, na ferɛ lanmadi nu na yete igboe wɔyenyie falafe.
 N naxa a to, e sube naani nde faxaxi n ya xɔri,
 e fa a binbi wɔle te xɔra, a xa gan.

¹² Senbe naxa ba sube booree yi ra,
 kɔnɔ waxati nde naxa sa e xa simaya tan xun ma.

¹³ N naxa a to xiye kui kɔɛ ra,
 Adamadi maniye kelima nuxui fari,
 a a masoma Ala ra, fɔle mu na naxan be.
¹⁴ Ala naxa senbe, binye, nun mangeya so a yi,
 alako sie birin, bɔnsɔɛ birin, nun xui birin faleɛ
 xa lu a xa yaamari bun ma.

A xa yaamari mu ꞓonma abadan,
a xa mangeya buma ne temui birin,
danyi yo mu na a ma.»

¹⁵ «N tan Daniyeli, n xaxili naxa ifu, n ma xiye naxa n magaaxu. ¹⁶ N naxa n maso mixi nde ra naxan nu na menni n ma xiye kui, n naxa a maxarin, a xa na fe fiixe n be. ¹⁷ A naxa na tagi raba n be, «Yi sube magaaxuxi naanie, dunija mange naani nan na e ra naxee fama bulade boxi ma. ¹⁸ Kono Ala Xungbe xa seniye tõe fama ne mangeya sotide, a mu bama e yi ra abadan.»»

¹⁹ «Na dangi xanbi, n naxa wa na sube naani nde xa fe fahaamufe. A mu nu luxi alo sube booree. A magaaxu, wure jinyie nun yoxui sanxalee nan nu na a be. A na ge sube donde, a naxan luma, a na maboronma ne. ²⁰ N man naxa wa na feru xa fe kolonfe. Feru fu nu na a xunyi ma, kono feru gbete to mini, feru saxan naxa bira na feru booree ya ra. Ya nu na feru be, a de fan nu na yete igboe woyenyie falafe. A nu gbo boore feru birin be.»

²¹ «N naxa na feru to seniye tõe gere ra, a naxa no e ra, ²² han Ala Xungbe, fole mu na naxan be, na fa kiiti sade e tagi temui naxe, a fa nondi fi a xa seniye tõe ma, alako e xa mangeya soto.»

²³ «A naxa na fasari n be yi ki, «Na sube naani nde findixi dunija mangeya nde nan na, naxan mu luxi alo boore mangeyae. A fama ne dunija birin sotide, a a halaki, a a maboron. ²⁴ Na feru fu findixi mange fu nan na, naxee fama tide na mangeya xun ma. E na dangi, mange gbete tima ne. A mu luma alo e tan, a fama mange saxan nagorode. ²⁵ A woyenma ne Ala Xungbe xili ra, a seniye tõe jaxankata, a wa waxatie nun seriyee masarafe. Seniye tõe fama ne lude a belexe waxati saxan nun a tagi bun ma. ²⁶ Na dangi xanbi, kiiti sama ne, mangeya bama ne a yi ra, a halaki kerenyi ra. ²⁷ Mangeya, yaamari, nun binye naxan birin na dunija, na fama ne fide Ala Xungbe xa seniye tõe ma. Ala xa mangeya mu ꞓonma abadan. Senbe kanyu birin fama ne a xa yaamari suxude, e a rabatu.»»

²⁸ «Masenyi danyi nan yi ki. N tan Daniyeli, n naxa gaaxu n ma manoxunyie ra han n yatagi naxa masara. N naxa yi masenyi birin nagata n boje ma.»

8

Daniyeli xa laamatunyi: yexee kontonyi nun sikote

¹ Mange Belisari xa mangeya je saxan nde ra, n tan Daniyeli naxa xiye gbete sa. ² N nu na Suse ne, Elama boxi mange taa, xure nde de ra naxan xili «Ulayi xure.» ³ N to n ya rakeli, n yexee kontonyi nan to, a tixi xure de ra. Feru kuye firin nu na a xunyi. Naxan bula a donxoe ra, na nu kuya boore be. ⁴ N naxa yexee kontonyi to, a kuye botima a ferie ma sogorode biri, koola biri, nun yirefanyi biri. Sube yo mu nu noma tide a kanke, birin nu na a xa noe nan bun ma. A nu a waxonfe birin nabama, a senbe fan nu gboma nan tui.

⁵ N nu na n manoxunfe na ma temui naxe, sikote nde naxa fa keli sogorode. A naxa boxi birin ipere, kono a sanyu mu din boxi ra. Feru magaaxuxi nde nu na a yae tagi. ⁶ A naxa fa han yexee kontonyi feru firin kanyu yire, n naxan to xure de ra. A naxa a gi, a bonbo a ra a senbe birin na. ⁷ N naxa a to a yexee kontonyi gerema, a naxa a feru firinyi kana.

Kontonyi mu no a ra. Sikote naxa a rabira boxi, a a maboron, mixi yo mu no e tagi ibade.

⁸ Sikote naxa xungbo a fanyi ra, konɔ a senbe to gbo, a feru magaaxuxi naxa gira. Feru magaaxuxi naani gbete naxa bula a joxɔe ra. E ya nu rafindixi dunjira tunxun naanie biri ra.

⁹ Feru lanmadi naxa mini feru nde ma, a kuya folo yirefanyi biri, sogetede biri, nun boxi nde mabiri ra naxan tofan boxi birin be. ¹⁰ A naxa kuya han a te koore maleke galie xili ma. A naxa na maleke ndee nun tunbui ndee rabira boxi ma, a e maboron. ¹¹ A naxa a yete ite han koore maleke galie xa mange fan xili ma, a fa na mange xa serexe ba a yi ra, naxan nu bama loxo yo loxo. A man naxa a xa yire seniyenxi fan mabere. ¹² Koore maleke galie naxa lu sikote xa noe bun. Serexe naxan nu bama loxo yo loxo, na fan naxa kana matandi saabui ra. Feru naxa nondi wole. A xa fe naxa sooneya.

¹³ N naxa seniyentoe nde xui me, a woyenfe a boore seniyentoe be, «Yi laamatunyi naxan findixi serexe kanafe ra, tinxintareya xa gbaloe, yire seniyenxi maberefe, nun koore maleke galie lufe na noe bun, e maboron, na birin buma xi yire?» ¹⁴ A naxa n yaabi, «Xi wulu keren xi keme xi tongo suuli, na dangi xanbi, na yire seniyenxi man naseniyenma ne.»

¹⁵ N tan Daniyeli, n to nu na laamatunyi xa fe mapoxunma, alako n xa a fahaamu, daali nde naxa ti n ya i naxan nun mixi maniyee. ¹⁶ N naxa mixi nde xui me keli xure ra naxan xili «Ulayi xure,» a a falama a xui itexi ra, «Yibirila, laamatunyi tagiraba a be.» ¹⁷ A naxa a maso n na. N naxa gaaxu a ya ra ki fanyi, n nan n felen boxi ma. A naxa a fala n be, «Adamadi, i xa a kolon yi laamatunyi waxati donxoe nan ma fe masenma.» ¹⁸ A nu woyenfe n be temui naxe, n naxa matu a ra, n nan n yatagi rafelen boxi ma, konɔ a naxa a belexe din n na, a n nakeli.

¹⁹ A man naxa a fala n be, «N xa i rakolon fe ma naxan fama rabade xone jon temui, barima waxati bara sugandi na jonfe ma. ²⁰ I yexee kontonyi feru firinyie naxee toxi, nee misaalixi Mede nun Perise mangee nan na. ²¹ Sikote xabe kanyi tan misaalixi Gireki boxi mange nan na. Feru belebele naxan na a yatagi, na misaalixi mange singe nan na. ²² Feru singe to gira, feru naani naxa mini a joxɔe ra. Nee misaalixi na boxi mangeya naanie nan na, konɔ e senbe mu gbo alo na singe.»

²³ «Na mangeyae na jon, yunubitoe xa fe kobie na kamali, mange gbete kelima ne, a a yete igbo, a mixie madaxu. ²⁴ A senbe fama ne gbode, konɔ na mu kelima a tan xa ma. A gbaloe magaaxuxie rabama ne, a waxonfe birin sooneyama ne, a senbemaee nun seniyentoe halakima ne. ²⁵ A a yete igboma ne a xa naafuli nun a xa yanfanteya xa fe ra. A mixi gbege faxama ne, naxee boje nu saxi. A kelima ne mangee xa mange xili ma. Konɔ na birin dangi xanbi, a fama ne halakide, halaki naxan mu kelixi adama ma. ²⁶ Na laamatunyi naxan xi xasabi xa fe falaxi, na mu kanama, konɔ i xa a ragata gundo ra, barima a temui xonnakuye nan ma fe masenma.»

²⁷ «N tan Daniyeli, n senbe birin naxa jon, n man fa fura xi wuyaxi bun ma. N to yalan, n naxa keli, n fa mange xa walie suxu. Na laamatunyi naxa n ifu, n mu no a fahaamude.»

¹ Dariyusi, Asuyerusu xa di naxan keli Mede bõnsõe, a naxa findi Kalidi mange ra. ² A xa mangeya ñe singe, n tan Daniyeli, n naxa a kolon kitaabui saabui ra a Alatala nu bara a fala Annabi Yeremi be, a Darisalamu xa kasare buma ne ñe tongo solofere. ³ Na na a to, n naxa sunyi suxu, n sannun donma ragoro n ma, n tẽ xube maso n xunyi ma, n naxa n ya rafindi n Marigi Ala ma, n a maxandi.

⁴ N naxa n Marigi Alatala maxandi yi ki, «N Marigi Ala, naxan senbe gbo, naxan magaaxu, naxan a xa saate rakamalima, naxan hinnema a xanuntenyie ra nun a fõxirabiree ra, ⁵ muxu bara yunubi raba, muxu bara tantan, muxu bara findi mixi ñaaxi nun matandilae ra, muxu bara gbilen i xa seriye nun i xa yaamarie fõxõ ra. ⁶ Muxu mu i xa konyie xui suxu, i xa namijõnme naxee wõyen i xili ra muxu xa mangee be, a nun muxu xa mangedie, muxu babae, nun muxu xa ñama birin be.»

⁷ «I tan Marigi, i tinxin, kõnõ muxu nu bara i yanfa. To lõxõ muxu birin yaagixi na nan ma, Yudayakae, Darisalamukae, Isirayilakae, naxee na be, naxee na yire makuye, naxee na ñamane birin i muxu rayensenxi dennaxe. ⁸ Alatala, muxu birin yaagixi, muxu xa mangee, muxu xa mangedie, nun muxu babae. Muxu yaagixi barima muxu bara yunubi raba i ra. ⁹ Kõnõ i tan muxu Marigi Ala, i bara hinnẽ muxu ra, i bara diñe muxu ma, hali muxu to i matandi. ¹⁰ Muxu mu muxu Marigi Alatala xui suxu. Muxu mu bira a xa seriye fõxõ ra, a naxan masenxi a xa konyi namijõnme saabui ra. ¹¹ Isirayila ñama birin bara i xa seriye matandi, muxu bara muxu makuya i ra, muxu mu i xui suxu.»

«Na nan a ra, danke naxee sebexi Tawureta Munsã kui a bara goro muxu ma. Muxu bara Ala xa konyi Munsã xa seriye kana, na bara findi yunubi ra muxu be Ala mabiri. ¹² I naxan fala muxu xa fe ra, a nun muxu xa mange xa fe ra, naxee nu muxu yamarima, i bara na wõyenyi rakamali. I bara muxu ñaxankata a ñaaxi ra. I naxan nabaxi Darisalamu ra, ñama yo mu nu na ñaxankate mooli singe soto. ¹³ Na tõõre birin bara muxu li alo Tawureta Munsã a masenxi ki naxe. Kõnõ muxu mu muxu Marigi Alatala maxandi, muxu mu gbilen muxu xa fe ñaaxie fõxõ ra, muxu mu i xa nõndi suxu. ¹⁴ Na nan a ra, Alatala bara yi tõõre ragoro muxu ma, barima muxu Marigi Alatala xa kewali tinxin, kõnõ muxu mu a xui suxu.»

¹⁵ «Muxu Marigi Ala, i bara i xa ñama ramini Misira bõxi ma i belexe senbema ra. Han to i xili itexi falama na xa fe ra. Kõnõ muxu tan bara yunubi raba, muxu bara yunubi soto. ¹⁶ Marigi, i to darixi fe tinxinie raba ra, i xa diñe Darisalamu nun i xa geya seniyenxi ma. I bõñe xa xinbeli, i naxa xõnõ. Muxu xa yunubie nun muxu babae xa yunubie bara Darisalamuka birin nayaagi muxu dõxõbooree xõn ma.»

¹⁷ «Yakõsi, muxu Marigi Ala, yandi, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa tin yi maxandi ra i xili fanyi xa fe ra. I xa i xa nõre ragoro i xa hõrõmõbanxi ma, naxan birin kanaxi. ¹⁸ N Marigi Ala, i tuli mati n na. I xa muxu xa taa kanaxi mato, i xili saxi naxan xun ma. Muxu mu i maxandima muxu xa kewali tinxinie xa saabui ra. Muxu i maxandima i xa kinikini xungbe nan saabui ra. ¹⁹ Marigi, i xa muxu xa dube suxu. Marigi, i xa diñe. Marigi, i xa i ñengi sa muxu xõn ma. N Marigi Ala, i naxa dugundi, fe nde raba i xili fanyi xa fe ra, barima i xili saxi yi taa nun yi ñama nan xun ma.»

²⁰ N naxa wõyen n Marigi Alatala be, n naxa n ma yunubie nun Isirayila ñama xa yunubie masen a be. N man naxa n Marigi Alatala maxandi a xa geya seniyenxi be. ²¹ N to nu na Ala maxandife, Yibirila, n maleke naxan to n ma xiye singe kui naxa fa a gi ra keli koore ma nunmare serexe ba

temui. ²² A naxa n xaran yi woyenyi ra, «Daniyeli n bara fa yakosi alako i xa fahaamui soto. ²³ I to Ala maxandi folo tun, Ala naxa n xee alako n xa masenyi ti i be, barima Ala xanuntenyi nan na i ra. I xa yi woyenyi rame, i xa yi laamatunyi fahaamu.»

²⁴ «Ala bara nate tongo
i xa pama nun i xa taa seniyenxi
xa lu konyiya kui loxoxun tongo solofere bun ma,
alako e xa fe paaxie nun e xa yunubie xa dan.
Na waxati bun ma e e xa yunubi sare fima ne,
e Ala xa tinxinyi soto naxan mu jonma abadan.
Na kui, laamatunyi nun namijonme xa woyenyi kamalima ne,
Ala man gbilen a xa yire seniyenxi.

²⁵ I xa a kolon, i xa a fahaamu.
Darisalamu tife yaamari ma temui naxe,
han mange sugandixi fa temui,
loxoxun solofere nan dangima.
Beenun loxoxun tongo senni nun firin xa dangi,
taa nun a tete fama ne tide,
hali na fa rabama toore nan na.

²⁶ Na loxoxun tongo senni nun firin dangi xanbi,
e Ala xa mixi sugandixi faxama ne,
mixi yo mu a xun mafalama.

Na dangi xanbi, mange nde xa pama fama ne,
a na taa nun na yire seniyenxi kana.
Na gbaloe mixie terennama ne,
alo banbaranyi mixie terennama ki naxe.
Gere paaxi mu jonma han a jon waxati naxan natexi.

²⁷ Na mange fama ne saate xiride a tan nun mixi gbege tagi loxoxun keren
bun ma.

Na loxoxun tagi, a tonyi doxoma ne serexe bafe ma.
A xa kane kamalima fe raharamuxi paaxi ndee nan na.
A luma ne na fe birin kui han a faha temui, alo a natexi ki naxe.»

10

Daniyeli xa xiye saxan nde

¹ Perise mange Sirusi xa mangeya je saxan nde ra, Ala naxa masenyi nde so Daniyeli yi ra, naxan xili Beletesasari. Masenyi hagige nan nu na ra, a gere belebele nan ma fe masenma. Daniyeli naxa na me, a na xiye fahaamu.

² Na temui, n tan Daniyeli, n naxa loxoxun saxan naba sunnunyi kui. ³ N mu donse fanyi yo don, n mu sube don, n mu weni min, n mu ture xiri joxunme yo maso n ma, han na loxoxun saxan kamali temui naxe.

⁴ Kike singe xi moxonon nun naani nde ra, n nu na Tigiri xure de ra.
⁵ N to n ya rakeli, n naxa mixi nde to, dugi fiixe fanyi ragoroxi a ma, a tagi ixirixi beleti xee ma daaxi ra naxan keli Ufasi. ⁶ A fate nu yanbama alo diyaman geme, a yatagi alo seyamakonyi, a yae alo te, a belexee nun a sanyie alo yoxui fanyi. A xui nu luxi ne alo galanyi.

⁷ N tan, Daniyeli, n keren nan na laamatunyi toxi. Mixi naxee nu na n seeti ma, e mu laamatunyi to, kono gaaxui naxa e suxu, e naxa e gi, e sa e noxun. ⁸ N naxa lu naa n keren. N to na laamatunyi fanyi to, n naxa matu a ra, n yatagi fan naxa masara. ⁹ N to na mixi woyen xui me, n naxa n

felen bɔxi ma, n de naxa ixara. ¹⁰ Belexe nde to din n na, n naxa n felen, n xinbi nun n belexee xun na, kɔnɔ n fate birin nu serenfɛ n ma.

¹¹ A naxa a masen n be, «Daniyeli, mixi xanuxi, i xa n ma masenyi fahaamu. Keli, i ti, barima n xɛɛxi i tan nan ma.» A to na fala n be, n naxa keli n serenfɛ ra. ¹² A naxa a masen n be, «Daniyeli i naxa gaaxu, barima i to wa fahaamui fenfe yete magoroe kui Ala ya i, Ala bara i xa maxandi suxu. N faxi be na nan ma. ¹³ Kɔnɔ Sentane xa maleke naxan na Perise bɔxi ma, a naxa ti n ya ra xi mɔxɔɲɛn nun keren, han Mikayeli, Ala xa malekee xa mange xungbe nde, naxa fa n malide. Na kui n bara bu Perise mangɛe yire, ¹⁴ kɔnɔ yakɔsi n bara fa i rakolonde fe ma naxan fama rabade i xa pama ra temui naxan sa fama, barima laamatunyi keren luxi na waxati xa fe ra.»

¹⁵ A to nu na wɔyɛnfɛ n be, n naxa n yatagi rafelen bɔxi ma, n dundu yen. ¹⁶ Na xanbi, adamadi maniyɛ nde naxa fa, a a belexe din n de kiri ra. N naxa n de rabi, n fa a fala na be, «N marigi, na laamatunyi bara n yatagi masara, a n matu a ra. ¹⁷ N tan i xa konyi di wɔyɛnma n marigi ra di? N senbe birin bara ɲɔn, ɲɛngife yati bara xɔɔxɔ n be.»

¹⁸ Na temui na adamadi maniyɛ naxa a belexe din n na a firin nde ra, n fa senbe sɔto. ¹⁹ A naxa a masen n be, «Ala Xanuntenyi, i naxa gaaxu, i bɔɲɛ xa sa. Limaniya gben, i i senbe so.» A to na fala n be, n naxa senbe sɔto keren na. N naxa a fala a be, «N marigi, i xa i xa masenyi ti n be, barima n bara senbe sɔto i saabui ra.»

²⁰ A naxa a masen n be, «N faxi i yire fe naxan ma i a kolon? Yakɔsi n xa gbilen, n xa sa Perise mange gere. N na siga, Gireki mangɛ fama nɛ. ²¹ Wo xa mange Mikayeli gbansan na n malife na gere kui. Kɔnɔ beenu n xa siga, n xa nɔndi buki masenyi masen i be.»

11

Maleke xa masenyi Daniyeli be

¹ «N to nu na Mede mangɛ Dariyusi malife a xa mangɛya ɲɛ singe ra. ² Yakɔsi n xa nɔndi fala i be. Mange saxan fama nɛ Perise yamaride. Mange naani nde fama nɛ naafuli gbege sɔtoɔde dangife booree ra. A na senbe sɔto temui naxe a naafuli ki ma, a kelima nɛ Gireki mangɛya xili ma.»

³ «Kɔnɔ mangɛ senbɛma nde fama nɛ kelide, a bɔxi yamari senbe belebele ra. Naxan yo a kenen, a na rabama nɛ. ⁴ Kɔnɔ na dangi xanbi, a xa mangɛya fama nɛ kanade, a rayensen dunija birin ma. A mu luma a bɔnsɔɛ be, a mu findima mangɛya senbɛma ra alɔ a singe. A xa mangɛya bama nɛ a yi ra, a lu mixi gbeteɛ be.»

⁵ «Mangɛ naxan na yirefanyi ma, na findima nɛ senbɛma ra, kɔnɔ a xa mangɛdi nde fa senbe sɔtoɔde dangife a tan na, a bɔxi yamari nɔɛ xungbe ra.»

⁶ «Nɛ ndee na dangi, mangɛ naxan na yirefanyi ma, a fama nɛ a xa di gine fide mangɛ ma naxan na kɔɔla ma, alako saate xa lu e tagi. Kɔnɔ na gine senbe mu a ikuyama. A tan yo, a xa mɔri yo, a baba yo, nun a xa mixi birin bɔnɔma nɛ. ⁷ Na gine xa di nde fama nɛ kelide, a fa findi a baba ɲɔxɔɛ ra. A fama nɛ nɔde na mangɛ ra naxan na kɔɔla ma, a findi senbɛma ra. ⁸ A e xa kuyee nun e xa xɛɛma nun gbeti birin xaninma nɛ Misira bɔxi ma. A makuyama nɛ kɔɔla mangɛ ra ɲɛ ndee bun ma. ⁹ Mange naxan na kɔɔla ma, na yirefanyi mangɛ gerema nɛ, a fa gbilenma a xonyi.»

10 «Na mange naxan na koola ma, na xa die soori gbege malanma ne, e xa gere ti a ifure ra alo banbaranyi dinma boxi ra ki naxe. E fama ne gere ti ra han e tan nun e yaxuie xa naaninyi ra. Na dangi xanbi, e man gbilenma ne e xonyi. 11 Mange naxan na yirefanyi ma, na fama ne xonode, a mini koola mange xili ma, soori gbege na naxan yi ra. A na no na soori gali ra temui naxe, 12 a e xaninma ne konyiya kui. A a yete igboma ne na xa fe ra. A soori wulu wulu faxama ne, konɔ a mu xunnakeli yo sotoma.»

13 «Mange naxan na koola ma, a soori gbege malanma ne dangife a naxan singe malan na. Ne ndee na dangi, a man gere tima ne soori nun naafuli gbege ra. 14 Mixi gbege fama ne kelide yirefanyi mange xili ma. I xa mixi kalabante ndee kelima ne alako laamatunyi xa kamali, konɔ a mu sooneyama e be. 15 Mange naxan kelima koola ma, a bende malanma ne tete seeti ma alako a xa no taa makantaxi masotode. Boore xa soori fanyie mu noma e yete makantade, e fama lude e yaxuie nan belexe. 16 Mange naxan kelima koola ma, na fama ne a waxonfe birin nabade a yaxuie ra. A na ti na boxi tofanyi ma, a wama naxan yo rabafe, a noma ne na ra.»

17 «A nate tongoma ne a xa na boxi yamari a senbe birin na, a lanyi xiri a nun na mange. A a xa di gine nde soma ne a yi ra, alako a xa no na mangeya sotode, konɔ na mu sooneyama. 18 Na dangi xanbi, a katama ne boxie sotode naxee na baa de ra. A ndee sotoma ne, konɔ soori mange nde a xa yete igboja kanama ne, a a rayaagi. 19 Na nan a niyama, a gbilen a xonyi, a xa taa makantaxie na dennaxe. Na kui a senbe kanama ne, a bira, a mu kelima sonon.»

20 «Mange naxan tima na xanbi ra, na duuti maxili jaaxi nde xema ne boxi yire nde ma, dennaxe tofan a birin be. A mu buma, na mange fan birama ne, konɔ a xa bire mu fatanma gere xa ra, xa na mu a ra xonnanteya.»

21 «Mixi jaaxi nde tima ne a joxoe ra, naxan mu fatanxi mange xabile ra. A soma ne boxi ra bopesa temui, a mangeya masoto yanfanteya ra. 22 Soori gali katama ne node a ra, konɔ a e birin faxama ne, e tan nun mange saate na e nun naxan tagi. 23 A tan nun naxee yo saata, a fama ne nee yanfadi. Na kui, hali a xa gali mu gbo, a senbe sotoma ne. 24 A man soma ne boxi fanyie kui, a naafuli birin ba bannae yi ra, a a so a xa mixie yi ra. A fe rabama ne a babae nun a benbae singe mu nu naxan naba. A na birin nabama yanfanteya nan na waxati nde bun ma.»

25 «A soori gali belebele rakelima ne, e xa a senbe masen yirefanyi mange be. Soori gali belebele luma ne na mange fan yi ra, konɔ e mu tima koola mange ya ra yanfanteya saabui ra. 26 Mange naxan kelima yire fanyi ma, a xa mixie nan yati fama a yanfadi. A yaxuie geenima ne, e a xa soori gbege faxa. 27 Na mange firinyi fama ne lude yire keren, e xa e boore toɔɔ. E wule falama ne e boore be, konɔ e bore faxafe mu sooneyama han waxati sugandixi xa a li. 28 Koola mange gbilenma ne a xonyi a nun naafuli belebele ra. A kelima ne saate seniyeñxi xili ma, a fa gbilen.»

29 «Waxati na kamali, a man sigama ne yirefanyi ma gere sode. Konɔ yi biyaasi mu luma alo a singe. 30 Mixie fama ne kunkuie kui a gereke kelife sogegorode. E na no a ra, a man gbilen a xonyi. A xa xone kui, a fe jaaxi rabama ne mixie ra naxee na saate seniyeñxi kui, konɔ naxee na saate seniyeñxi rabeñin, a fe fanyi rabama ne nee tan be.»

31 «A soorie yamarima ne, e xa hɔrɔmɔbanxi kana. Na kui serexe mu bama loxoe birin alo a nu darixi raba ra ki naxe. Yaxuie fama ne fe

haramuxi rabade menni. ³² A saate kansee sɔtɔma ne wule matɔxɔe ra, kɔnɔ naxee tan e Marigi Ala kolon, nee tondima ne. ³³ Lɔnnilae jama xaranma ne, kɔnɔ e yaxuie fa e faxade santidɛgema nun tɛ ra, xa na mu a ra e e xanin konyiya kui, e e xa se birin ba e yi ra. ³⁴ Ndee fama ne lɔnnilae malide, kɔnɔ a gbege e yanfama ne. ³⁵ Lɔnnila ndee birama ne, alako e xa seniyeɛn tɔɔre saabui ra beenun waxati xa kamali.»

³⁶ «Na mangle fama ne a waxɔnfe rabade. A a yete itema ne, a a yete igbo dangife alae birin na, a wɔyenyi magaaxuxi fala Ala xili ma, naxan gbo alae birin be. A na fe mɔɔli birin nabama ne han Ala xa xɔne xa waxati xa kamali. ³⁷ A mu ala yo binyama, hali a babae gbee nun a xa ginɛe gbee. A mu ala yo binyama barima a a yete igboma ne dangife e birin na. ³⁸ A xa taa makantaxie findima ne a xa alae ra, a fa e batu xɛɛma, gbeti, gɛmɛ tofanyie, nun naafuli mɔɔli birin na. A babae mu nu darixi na fe mɔɔli ra. ³⁹ A gere tima bɔnsɔe nde xa ala nan xa mali ra. A mixi binyama ne naxan a yete magoroma a be, a a niya mixi gbege xa lu e fan bun ma. A bɔxie itaxunma ne mixie ma naxee kɔbiri soma a yi ra.»

⁴⁰ «Waxati dɔnxɔe na a li, yirefanyi mangle kelima ne kɔɔla mangle xili ma. Mangle fama ne kelide kɔɔla ma, a din boore ra alo banbaranyi dinma bɔxi ra ki naxe. Sɔɔri ragisee, soe ragie, nun kunkui gbege na a yi ra. ⁴¹ A fama ne bɔxi ma dennaxe tofan dangi bɔxi birin na, mixi wuyaxi halaki, kɔnɔ Edon, Mowaba, nun Amoni kuntigie e yete sɔtɔma ne. ⁴² Bɔxi gbege luma ne a xa nɔe bun ma, hali Misira, a mu nɔma a yete sɔtɔde a yi. ⁴³ A Misira xɛɛma, gbeti, nun naafuli birin tongoma ne. Libiyakae nun Etiyopikae fan birama ne a fɔxɔ ra. ⁴⁴ Kɔnɔ xibaaru naxan kelima sogetede nun kɔɔla biri ra, na fama ne a magaaxude han a siga a bɔɔe texi ra, a xa jama wuyaxi halaki. ⁴⁵ A a xa mangle leele tima baee nan longori ra, geya seniyeɛnxi mabiri naxan tofan geya birin be. Faxɛ a terɛnɛnɛma menni ne, mixi yo mu fa a malide.»

12

Maleke xa masenyi rapɔnyi

¹ «Na waxati, maleke mangle Mikayeli kelima ne, maleke naxan i xa jama makantama.

Na findima waxati xɔɔxɔe nan na,
naxan maniyɛ singe mu nu to,
kabi jamanɛɛe fɔle han yakɔsi.
Na waxati, naxee xilie seɓexi buki kui,
e kisi sɔtɔma ne.

² Mixi gbege naxee faxaxi e na gaburi kui,
e kelima ne.

Ndee sigama ne ariyanna,
ndee siga yahannama yaagi kui.

³ Lɔnnilae yanbama ne alo koore xɔri,
karamɔxɔ tinxixi naxee jama rafama tinxinyi ma,
nee yanbama ne alo tunbuie,
naxee mu xubenma abadan.»

⁴ «Daniyeli, i xa yi masenyi findi gundo ra. Yi buki ragali han waxati rapɔnyi. Na tɛmɛi mixi gbege a xaranma ne, e xa fahaamui xun masa.»

⁵ N tan Daniyeli, n naxa xɛmɛ gbete firin to xiye kui. Keren tixi xure de ra be biri, boore tixi naakiri ma. ⁶ Keren naxa xɛmɛ maxɔrin naxan nu

na xure xun ma, dugi fiixe ragoroxi naxan ma, «Na fe magaaxuxie jɔnma temui mundun?»

⁷ Dugi fiixe kanyi, naxan nu tixi xure xun ma, na naxa a belexe firinyie ite koore ma, a fa a fala, «N bara n kali Ala xili ra naxan na abadan, yi fe xa bui, waxati saxan nun a tagi nan a ra. A fama kamalide jama seniyenxi senbe na jɔn temui naxe.» ⁸ N na me ne, kɔnɔ n mu a fahaamu. N naxa a maxorin, «N marigi, yi fe jɔnma di?» ⁹ A naxa n yaabi, «Daniyeli, siga, barima yi masenyi gundo na a ra, a nɔxunxi han waxati rapɔnyi. ¹⁰ Mixi wuyaxi seniyenma ne, e fiixe, nɔxɔe birin ba e ma. Kɔnɔ mixi jaaxie mu sese fahaamuma, e luma ne fe jaaxi raba ra. Lɔnnilae tan fahaamui sɔtɔma ne.»

¹¹ «Lɔxɔ yo lɔxɔ serexe dan temui ma, han fe raharamuxi dɔnxɔe raba temui, xi wulu keren, xi keme firin tongo solomanaani nan na e tagi. ¹² Seewe na mixi be naxan a tun nabexima han xi wulu keren, xi keme saxan, xi tongo saxan a nun suuli xa kamali. ¹³ I tan Daniyeli, i xa i tun nabexi han a jɔnma temui naxe. Na temui i fama ne i malabude, i man gbilen keli ra alako i xa i ke sɔto saamin ti lɔxɔe.»

Ala xa masenyi Annabi Hose be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala naxa masenyi xɔrɔxɔɛ ti Isirayilakae be Annabi Hose saabui ra. Ala nu bara Isirayila sugandi a xa findi a xa pama ra, a xa lu a xa niini bun ma, a xa lu a xa yaamari bun ma. Kɔnɔ Isirayila mu tin na ra. E naxa bira ala gbeteɛ fɔxo ra, e findi kuye batui ra. Ala naxa xɔnɔ e ma a jaaxi ra, han a nate tongo a xa e lu kaafiri sagoe, e xa lu konyiya kui.

Annabi Hose na masen ne Isirayila be misaali nde ra naxan noma findide terenna ra won be. A naxa Isirayila xa wali maniya langoeɓa ra, a naxan nabama a xa mɔri ra naxan nu bara a dɔxo seriye ki ma. A naxe langoe gine naxan meema a xa mɔri fanyi ra, naxan bara fe fanyi mooli birin naba a be alako futi xa sabati, na gine mooli bara finsiriwaliya jaaxi raba. Isirayila a na mooli raba ne Ala ra. Ala to e sugandi, a nu lan ne e xa lu a sagoe, kɔnɔ e mu tin na ra. E birafe kuye fɔxo ra, na bara lu alo yanfanteya langoe naxan nabama a xa mɔri fanyi ra.

Na birin kui, Ala nu noma xɔnɔde a xa pama ma a jaaxi ra, a fa e birin sɔnto e xa yunubi xa fe ra. Kɔnɔ yi kitaabui wama a masenfe ne, Ala xa xanunteya gbo adama be hali na findi yunubitɔɛ ra. Ala mu taganma kira fanyi masenfe yunubitɔɛ be alako a man xa gbilen Ala xa niini bun ma. A fe birin nabama ne alako adama xa kisi, a xa lu kira fanyi xɔn ma.

Ala laayidi naxan tongo Isirayila be, a xa e ragbilen e xa wali kobi fɔxo ra, a na laayidi tongoma ne won fan be. Ala wama won naminife Sentane xa yaamari bun ma, a wama ne won xa lu a xa denbaya kui kisi nun heeri na dennaxe. Ala xa won mali tinfe na ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Hose be

Annabi Hose xa denbaya

¹ Alatala naxa masenyi ti Beeri xa di Hose be, Yusiya, Yotami, Axasi, nun Xesekiya mange xa waxatie kui Yudaya. Yerobowami nan nu na Isirayila mange ra.

² Alatala xa masenyi nan ya Annabi Hose be: Alatala naxa a fala Annabi Hose be, «Siga, i sa langoe gine nde tongo, a man xa die bari i be, barima bekae langoeɓa nan nabama Alatala rabepinfe kui!» ³ Hose naxa siga, a sa Gomeri tongo, Dibilayimi xa di gine. Na naxa teege, a di bari a be.

⁴ Alatala naxa a masen Hose be, «I xa a xili sa Yisireeli, a gbe mu luxi n xa Yehu xa denbaya jaxankata, barima e faxe ti ne Yisireeli. N Isirayila xa mangeya jɔnma na ki ne. ⁵ Na loxoɛ n Isirayila xa geresoe senbe kanama ne Yisireeli taa kui.»

⁶ Gomeri man naxa teege, a di gine bari. Alatala naxa a masen Hose be, «A xili sa «Mixi xɔnxi,» barima n mu kinikinima Isirayila ma, n mu a xa yunubi xafarima sɔnɔn. ⁷ Kɔnɔ n kinikinima ne Yudaya tan ma, n fa a rakisi a Marigi Alatala senbe ra. N mu e rakisima tanbe ra, xa na mu a ra santidegema ra, gere ra, soe ra, nun soe ragie ra.»

⁸ Gomeri to «Mixi xɔnxi» de ba, a man naxa teege, a di bari a xa mɔri Hose be. ⁹ Alatala naxa a masen, «I xa a xili sa «N gbe mu a ra,» barima n ma pama mu wo ra sɔnɔn, wo Marigi mu n na sɔnɔn.»

2

Isirayila gbilenfe Ala ma

¹ Isirayilakae fama ne wuyade
 alo baa de ra meyenyi,
 naxan mu noma maniyade,
 naxan mu noma kontide.
 Singe ra, a nu a falama e be dennaxe,
 «N ma pama mu wo ra,»
 a a falama ne e be,
 «Ala Nijne xa die.»

² Yuda bõnsõee nun Isirayila bõnsõee malanma ne,
 e mange keren sugandi e birin be.
 Na loxõe xungbe Ala e ramanima ne konyiya kui,
 a e rasabati e xõnyi.

³ «Wo xa a fala wo taarae xa fe ra, «Ala xa pama.»
 Wo xa a fala wo xunyea xa fe ra, «Ala xanuntenyie.»

⁴ Wo xa wo nga Isirayila kalamu,
 barima n ma gine mu a ra,
 a xa mõri mu n fan na!

A xa a xa langoeja maxiri see ba a yatagi ma,
 a a xa jengeya maxiri see ba a xijee tagi.

⁵ Xa na mu a ra, n Isirayila luma a rageli nan na,
 alo a nu ki naxe a bari loxõe.

N e xa bõxi mafindima ne gbengberenyi ra,

⁶ a findima yire maxare nan na.

N e faxama ye xõli nan na.

N mu kinikinima a xa die ma,
 barima langoe di nan e ra.

⁷ E nga e soto langoeja nan kui.

Na bara findi yaagi ra e be.

A naxa a fala, «N birama ne n jengee foxõ ra,
 naxee donse nun ye soma n yi,

naxee dugi fima n ma,
 naxee n kima ture nun minse ra.»

⁸ N i xa kira findima tunbe kungsi ra na nan ma,
 n i rabilin tete ra, alako i naxa kira to.

⁹ A sigama a jengee foxõ ra,
 kõõõ a mu e masõtõma.

A e fenma, kõõõ a mu e toma.

A a falama ne, «N xa gbilen n ma mõri xõn,
 barima jexexinyi nu na n be menni dangi yakõsi ra.»

¹⁰ A mu a kolon fa fala n tan nan nu baloe soma a yi,
 mengi, ture, nun minse.

N tan nan nu gbeti nun xexema fan soma a yi,
 kõõõ a naxa na birin nawali Bali kuye be.

¹¹ Na nan a to n ma mengi na mõ, n a bama a yi.

Weni bogi bundu temui, n na fan bama a yi.
 Xuruse xabe xaba temui, n mu tinma e xa se soto,
 naxan noma findide e xa dugie ra.

¹² Yakõsi n xa a rayaagi a jengee ya xõri,
 alako mixi yo naxa a ba n yi ra.

13 N ɲelexinyi birin bama ne e yi,
alo e xa malabui loxoɛ sali,
e xa kike neene sali,
a nun e xa sali birin.

14 N xa e xa weni bilie, nun e xa xore bilie kana.
E naxe a na findixi e xa langoeɲa sare nan na.
N na sansi birin kanama ne,
a xa findi wula ra subee sabatima dennaxe.

15 N Isirayila paxankatama ne,
barima a serexe bama Bali kuye be,
a lu alo langoe naxan a yete maxirima dugi fanyi ra,
a bira a ɲenge foxo ra.
Na kui a naxa neemu n tan ma.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

16 «N a xaninma gbengberenyi ma na nan ma,
n fa woyenyi ɲoxunme fala a be.

17 A na keli menni, n man wuri bogilae fi a ma.
Akori gulunba findima ne xaxilisa ra a be,
a fa sigi sa alo a fonike temui
alo a mini loxoɛ Misira boxi ra.»

18 Alatala xa masenyi nan ya,
«Na loxoɛ i n xilima ne «N ma mɔri.»
I mu n xilima «N kanyi» sonon.

19 N Bali kuye xilie bama ne i de i,
alako i xa neemu e ma.

20 Na loxoɛ n saate tongoma ne e be,
nun wulai subee, xonie, a nun bubusee ra.
N xali, santidegeɲa, nun gere bama ne e xa boxi ma,
alako e xa sabati naa boɲesa kui.

21 N i findima n ma gine nan na
tinxinyi, dugutegeɲa, nun hinne kui.
N mu meema i ra abadan.

22 Lanlanteya luma ne won tagi,
i fa Alatala kolon.»

23 Alatala xa masenyi nan ya.
«Na loxoɛ, n i xa dube suxuma ne.

24 Koore tunc ye ragoroma ne boxi ma.
Boxi baloe raminima ne wo be.
Sansie weni nun ture fima ne wo ma.
Yisireeli hayi birin fanma ne.

25 N Isirayila rasabatima ne na boxi ma n yete be.
N nu naxan ma «Mixi xonxi,»
n kinikinima ne a ma.

N nu naxan ma, «N ma ɲama mu a ra,»
n a xilima ne, «N ma ɲama.»

E fan fama n tan nan xilide, «N Marigi Ala.»»

3

1 Alatala naxa a masen n be, «I man xa i xa gine xanu, hali a to yene rabama a nun a jengee ra. Na luma ne alo Alatala xa xanunteya Isirayilakae be, e tan naxee birama ala gbete foxo ra, e nu serexe ba e be.» 2 N naxa gbilen na gine xa kote doxo ra gbeti kole fu nun suuli ra, nun mengi busali keren nun a tagi. 3 N naxa a fala a be, «I xa i raxara n xonyi. I naxa langoeja raba sonon, i naxa xeme gbete yo kolon fa. N fan luma i be na ki ne.»

4 Waxati xonnakuye kui, Isirayila fama ne lude mange mu na, yareratie, serexee, kuyee, nun Ala maxorin se xanbi. 5 Na dangi xanbi, Isirayilakae gbilenma ne, e fa e Marigi Alatala fen, a nun e xa mange Dawuda. Na temui, e fama ne gaaxude Alatala ya ra, e man lu a xa hinne bun ma temui birin.

4

Isirayila xa tinxintareya

1 Isirayilakae, wo Alatala xa woyenyi rame, barima kiiti na wo nun Alatala tagi.

«Nondi nun hinne bara jon wo ya ma. Wo mu n kolonxi Ala ra wo xonyi sonon.

2 Danke matife, wule, faxe ti, muje, langoeja nan gbansan gboxi wo yi ra. Faxe tima temui birin.

3 Wo xa boxi fama lude sunnunyi kui na nan ma. Naxee birin sabatixi a ma, e faxama ne e nun subee, xonie, nun yexee ra. E birin faxama ne.»

4 «Kono mixi yo naxa kalamui ti, mixi yo naxa jama rakiiti. Wo xa jama nan wo tan serexedubee kalamuma.

5 Wo birama ne yanyi ra, wo bira ke ra. Hali namijonmee, e tantanma.

N fama wo nga Isirayila faxade na nan ma.

6 N ma jama na faxafe, a kolontareya ma. Wo to bara wo makuya n kolonfe ra, n fan bara wo makuya n ma serexedubeja ra. Wo to bara wo Marigi Ala xa seriye rabejin, n fan bara wo xa die rabejin.

7 Serexedubee wuyaxi ki naxe, e xa yunubie fan wuyaxi na ki ne. N e xa binye masarama yaagi ra na nan ma.

8 E baloma n ma jama xa serexee ra. Na kui, e man nee radin ye yunubi rabafe ma e tan yete naxan nabama, alako e man xa serexe gbete soto.

9 Nama yo, serexedubee yo, n e birin jaxankatama ne e xa yunubie xa fe ra, n e sare ragbilenma ne e ma.»

10 «E e degema ne, kono e mu fama lugade. E kuyee batuma ne, kono nee mu e rageenima,

barima e bara Alatala rabepin.

¹¹ E langoeɲa rabama,
e beere mooli birin minma.
Na nan e xaxili kanaxi.

¹² N ma nama maxorinyi tima kuye ma.
E yaabi nde sotoma na wuri xuntunyi ra.
Langoeɲa rabafe bara lu e boɲe kui.
Na bara e ralɔe,
na bara e makuya Ala ra.

¹³ E serexe bama geyae fari,
menni e surayi fan ganma serexe ra.
E na rabama wuri xungbee bun ma, niini gbo dennaxe.
Na kui wo xa di ginɛe langoeɲa rabama,
wo xa mamadie fan bara findi yeɲe rabae ra.»

¹⁴ «N mu fama wo xa di ginɛe nun wo xa mamadie naxankatade e xa
langoeɲa xa fe ra,

barima wo tan fan ɲengee suxuma.
Wo birin serexe bama kuyee be.

Nama xaxilitare luma na gantanyi kui.

¹⁵ Xa Isirayila bara bira langoeɲa foxo ra,
wo tan Yudayakae, wo naxa na mooli raba.
Wo naxa siga Giligali, wo naxa te Beti Aweni.
Wo naxa wo kali Alatala xili ra menni.

¹⁶ Xa Isirayila luma alo ninge kalabante,
Alatala mu noma e rabalode alo yexee fanyie,
e naxee de madonma filii xungbee ma.

¹⁷ Eframikae bara kankan kuye ma.
Wo xa e lu na.

¹⁸ E xa beere na ɲon, e xa langoeɲa fan tongo.
E xa mangɛe waxi yaagi nan tun xon ma.

¹⁹ Foye fama e ra fanafanande na nan ma.
E fama ne yaagide e xa serexee xa fe ra.»

5

Ala Isirayila makiitife

¹ «Serexedubee, wo yi rame.

Isirayilakae, wo a mato.

Mange xa denbaya, wo wo tuli mati.

Kiiti na won tagi,

barima wo bara findi gantanyi ra Misipa,

wo bara findi yeɛ ra Taboro geya fari.

² Wo na mixi nan tun mafaxafe yi ki,

n xa n yaxaseri masa wo be.»

³ «N Eframi kolon, Isirayila mu noxunxi n ma.

Eframi na langoeɲa rabafe, Isirayila fan bara so seniyentareɲa kui.

⁴ E xa fe kobie bara e makuya e Marigi Ala ra.

Langoeɲa xaxili bara lu e ya ma.

E mu Alatala kolon.

⁵ Isirayila xa yete igboya nan a niyama

e xa bira, e nun Efirami.

Yudaya fan birama ne e xa yunubi saabui ra.

⁶ E xurusee xaninma serexe ra, e xa Alatala fen, kono e mu a toma barima a makuya e ra.

⁷ E bara Alatala yanfa, e jenge die bari.

Beenun kike keren, e xa boxi fama ne kanade, e fa halaki.»

⁸ «Wo sara fe Gibiya. Wo xa a fe Rama.

Wo gere sonxoe ite Beti Aweni.

Bunyaminkae, yaxuie na wo xanbi ra.

⁹ Efirami paxankatama ne na loxoe.

Isirayila bonsoe, n xa nondi masen wo be.»

¹⁰ «Yudaya kuntigie fama ne n ma xone kolonde, barima e ifu boxi naaninyie ma.

¹¹ Eframikae fan fama ne paxankatade,

barima e biraxi e yete waxonfe nan foxo ra.

¹² N findima suuri nan na Efirami bonsoe be,

N lu Yuda bonsoe be alo fi jaaxi.

¹³ Efirami nun Yudaya a kolon e furaxi.

Efirami sigama Asiriya,

a xerae xema naa mange xungbe xon ma,

kono a mu noma wo rayalande,

a mu noma wo xa fie baride.

¹⁴ N luma ne alo yete Efirami be,

alo yete yore Yudaya be.

N nee iboma ne, n siga e ra,

mixi yo mu e bama n yi.

¹⁵ N xa gbilen n xonyi,

han e xa e xa yunubi kolon, e fa n fen.

E fama ne n fende e xa toore kui.»

6

Alatala waxonfe

¹ Wo fa be, won xa gbilen Alatala ma!

A bara won tooro, kono yakosi a won nayalanma ne.

A bara won bonbo, kono yakosi a won ma fie maxirima ne.

² Xi firin na dangi, a fama ne won nayalande,

a xi saxan nde a won nakeli, won fa lu a seti ma.

³ Won xa Alatala fen, won xa a kolon.

Ala fafe mu kanama.

Loxo yo loxo kuye ibama, jeme birin tune fama.

Ala fan mu tondima fade won yire.

⁴ «N munse rabama i tan na, Efirami?

N munse rabama i ra, Yudaya?

I xa hinne n mabiri, luxi ne alo xini naxan goroma geesege,

kono beenun soge xa xono, a jon.

⁵ N wo gerema namijonmee xa masenyie ra na nan ma,

n wo faxama ne n ma masenyie ra.

N ma kiitie fiixe alo naiyalanyi.

6 Hinne rafan n ma dangife serexe ra,
Ala kolonfe dangi serexe gan daaxie ra.

7 E bara n ma saate kana,
alo adamadie darixi a ra ki naxe.
E bara n yanfa.

8 Mixi jaaxi wuya Galadi, faxetie bara gbo naa.

9 Serexedubee baganma mixi ma Sikemi kira xon ma alo mujetie.
Na faxe tife, fe jaaxi na a ra.

10 N bara fe jaaxie to Isirayilakae tagi:
Efirami bara langoeja raba, Isirayila bara noxo.

11 Yudaya, n na ge n ma jama ragbilende konyiya kui,
n wo fan jaxankatama ne.»

7

Efirami xa yunubie

1 «N to wa Isirayila rayalanfe,
Efirami xa yunubi man naxa makenen.
Samari xa fe jaaxi naxa mini kene ma.
Na yanfantee mujete tima, e yensen ye yire birin.

2 E e manoxun n mu ratuxi e xa kobija ma,
konon e xa wali birin toma ne.

3 Yi mixi kobie rafan mange ma,
kuntigie tinma e xa wali ra.

4 E xa langoeja gbo alo te xungbe,
taami ganyi naxan nadeHEMA,
a fa wolen han a ge farin nafalade.

5 Kuntigie siisima ne mange xa xulunyi,
mange fan tinxi na fe mooli ra.

6 E boje bara te alo te xungbe,
e e maso mange ra, e xa a yanfa.

E na fe birin xirima koe nan na
alako geesege e xa wali jaaxi xa kamali.

7 E boje naxa te han e kiitise birin nabira,
e e xa mange birin faxa.

Na mixi mooli mu n ma kiiti mamema fefe ma.

8 Efirami wama lufe ne alo si gbete, e,
konon a luxi ne alo taami naxan ganxi a jaaxi ra.

9 Si gbete e senbe kanama, konon a mu a kolon.
A forixi, konon a mu na rakorosi.

10 Isirayila a yete igboma, a mu gbilen a Marigi Alatala ma,
a mu bira a xa seriye foxo ra.

11 Efirami luxi ne alo ganbe xaxilitare.
A Misirakae xilima, a saate tongoma Asiriyakae be.

12 E na siga naa, n fama ne n ma yelee wolide e ma,
e xa bira alo xoni.

N e jaxankatama ne, alo a masenxi e be e xa malanyi kui ki naxe.

13 Jaxankate na e be, barima e bara e gi n xun ma.
Gbaloe na e be, barima e bara n matandi.

N nu waxi ne e xun sarafe, konon e wulee sama n xun ma.

14 E yaye raminima e xa sade ma,
 kɔnɔ e mu sunnunxi e bɔɲe ma.
 E e malanma alako e xa donse nun weni fen,
 kɔnɔ e e makuyama n tan na.
 15 N tan nan e xuru, n tan nan sɛnbɛ fi e ma,
 kɔnɔ e finsiriwaliya rabama n na.
 16 E mu e ya tima koore ra,
 e yanfe tima alɔ yanfe yili.
 Na nan a ra, e kuntigie faxama santidɛgɛma ra,
 e yaagi Misira bɔxi ma e xa wɔyɛnyi xa fe ra.»

8

Isirayila xa kuye batui

1 «Wo xa gere sara fe!
 Yaxui goroma nɛ Alatala xa banxi ma alɔ sɛgɛ,
 barima ɲama bara n ma laayidi kana,
 e naxa muruta n ma sɛriyɛ ma.
 2 E n xilima,
 «Muxu Marigi Ala, muxu i kolon, muxu tan, Isirayila.»
 3 Isirayila to bara fe fanyi bɛɲin,
 yaxui birama nɛ a fɔxɔ ra.
 4 E bara mangɛɛ ti n ma yaamari mu naxan na,
 e bara kuntigie ti e mu n maxɔrin.

E bara kuyee rafala e xa gbeti nun xɛɛma ra.
 Nee halakima na nan ma.
 5 Samarikae, wo wo xa ninge kuye wɔlɛ.
 N bara xɔnɔ wo ma a ɲaaxi ra.
 Wo wo yɛtɛ manɔxɔma yi fe mɔɔli ra han mun tɛmɔi?
 6 Yi kuye fatanxi wo tan Isirayila nan na.
 Mixi nde nan a rafalaxi, Ala mu a ra!
 Samari xa ninge kuye fama nɛ butuxunde.
 7 Naxan ɲɛrɛma fe ɲaaxi kui,
 gbaloe fama nɛ a lide.
 Hali mɛngi tɔnsɔɛ keren, e mu a sɔtɔma xɛ ma.
 Sansi naxan bulama, a mu findima baloe ra.
 Hali nde findi a ra, si gbete nan a donma.

8 E bara Isirayila xun nakana,
 e e xanin ɲamane konyiya kui.
 9 Isirayilakae bara siga Asiriya bɔxi ma,
 alɔ sofale naxan luma a keren.
 10 Hali e mixi naxee saraxi sie tagi e kantafe ma,
 n e birin malanma nɛ,
 alako e xa tɔɔɔ mangɛɛ xa kote bun ma.

11 Efirami bara sɛrɛxɛbadee rawuya
 alako e xa yunubie xa xafari,
 kɔnɔ na sɛrɛxɛbadee bara a niya
 e xa yunubie sɔtɔ.
 12 N bara n ma sɛriyɛɛ birin sɛbɛ, e xa na kolon,

kɔnɔ e mu tide toxi a ma.

¹³ E serexɛɛ bama n bɛ, e na sube don,

kɔnɔ na mu rafan Alatala ma.

Yakɔsi, Alatala fama nɛ e naxankatade e xa yunubie xa fe ra,
e xa gbilen Misira bɔxi ma.

¹⁴ Isirayila bara nɛɛmu Ala ma, naxan e daaxi.

E na mange banxie tife.

Yudaya fan na taɛe tife, naxee sɛnbɛ gbo,

kɔnɔ n na birin ganma nɛ tɛ ra.»

9

Isirayila xa naxankate

¹ Isirayila, i naxa nɛlɛxin,
i naxa sɛɛwa alo si gbɛtɛɛ.

I to i Marigi Ala bɛnin, i bara findi langoe ra.

Langoe masundi bara rafan i ma,

i naxan sɔtɔma lonyi yire.

² Wo mu baloe sɔtɔma lonyi yire,

wo mu weni sɔtɔma weni bogi bundu se kui.

³ E mu luma Alatala xa bɔxi ma,

Efirami gbilenma nɛ Misira,

e fama donse haramuxie donde Asiriya bɔxi ma.

⁴ E mu serexɛɛ ye daaxie bama Alatala bɛ.

E xa serexɛɛ mu rafanma a ma,

e luma alo nɔn yire taami.

Naxee nee donma e findima sɛniyɛntaree nan na.

Na findima donse nan na e bɛ,

kɔnɔ a mu findima serexɛɛ ra Alatala bɛ a xa hɔrɔmɔbanxi kui.

⁵ Wo munse rabama sali lɔxɔɛ Alatala ya i?

⁶ Hali e sa e ratanga gbaloe ma,

Misirakɛɛ fama nɛ e faxade, e e ragata Nofi.

E xa harige birin lɔɛma nɛ, e xɔnyi findima nɛ wula ra.

⁷ Naxankate lɔxɔɛɛ na fafe,

yunubi sare ragbilenma tɛmɛi naxɛ.

Isirayila xa na kolon.

Isirayila xa yunubi gbo,

na na a ra e namijɔnɛɛɛ xɔnma,

e daxui xili sa e xun ma.

⁸ Ala nun namijɔnɛɛɛ Efirami kantama,

kɔnɔ mixie tan gantanyi tema namijɔnɛɛɛ bɛ.

E mu rafan mixie ma Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui.

⁹ Efiramikɛɛ bara so yanfanteya kui,

alo naxan nabaxi Gibiya.

Ala mu nɛɛmɔxi e xa yunubi ma,

a fama e naxankatade na nan ma.

¹⁰ «N to Isirayila to,

a nu fan alo bogi se naxan toma wula i.

Wo benbae nu luxi nɛ alo xɔɛ bogi singee,

kɔnɔ e naxa bira kuye xɔnxi fɔxɔ ra

naxan nu na Peyori.

¹¹ Efirami xa binye sigama ne alo xoni naxan tuganma.
Di bari mu na, tege mu na.

¹² Xa a sa a li e naxa die xuru, n e birin bama ne e yi.
E fe jaaxi sotoma ne n na e rabolo temui naxe.

¹³ N bara Efirami to a sabatixi yire fanyi, alo Tire na ki naxe,
kono Efirami xa die soma ne faxetie yi ra.»

¹⁴ Alatala, a lanma i xa munse raba e be?
I xa gine furuxie furi kana, i xa e xipe xara.

¹⁵ E jaaxui birin masenxi ne Giligali.
Menni n bara e xon folo e xa fe jaaxie xa fe ra.
E mu rafanma n ma sonon.
E xa kuntigie findixi matandilae nan na.

¹⁶ «N bara Efirami bonbo.
A luxi ne alo sansi naxan sanke bara xara,
a mu bogima sonon.
Xa Efiramikae fa die bari,
n e halakima ne.»

¹⁷ N Marigi Ala fama ne e rabejinde,
barima e mu e tuli matixi a ra.
E findima ne biyaasilae ra sie tagi.

10

Isirayila xa makiiti

¹ Isirayila luxi ne alo sansi bili fanyi naxan bogima a fanyi ra.
Kono a xa bogi to wuya, a naxa serexebade fan rawuya.
A xa boxi to tofan, a naxa tonxuma geme ti kuye be.

² E boje mu na Alatala gbansan xa ra,
na na a ra e bara yunubi soto.
Alatala e xa serexebadee rabirama ne,
a e xa tonxuma gemee kana.

³ Yakosi e a falama,
«Mange mu na muxu xun ma,
barima muxu mu gaaxuma Alatala ya ra sonon.
Mange noma munse rabade muxu be?»

⁴ E woyenna, e e kalima, e saate tongoma,
kono na birin fufafu.
Kiiti fanyi mu luma e yi,
alo jooge jaaxi naxan bulama xe ma.

⁵ Samarikae fama ne kontofilide e xa ninge kuyee xa fe ra
naxee na Beti Aweni.

Nama wa tima, serexedubee fan sunnunma,
barima e jalexinxi naxan na, na fama ne bade e yi ra.

⁶ Na kuyee xaninma ne Asiriya boxi ma,
a fa lu Mange xungbe ma.

Efirami yaagima ne,
birin fama ne yode Isirayila xa kewali ma.

⁷ Samari nun a mange xaninma ne,
alo wuri xuntunyi ye naxan xaninma.

8 Kuye batudee naxee na Beti Aweni, e kanama ne.
Na serexebadee, Isirayilakae yunubi raba dennaxe,
e findima tunbe yiree nan na.
E fama ne a falade geyae be,
«Muxu makoto, muxu ragata!»

9 «Isirayila, kabi wo naxa na yunubi jaaxi raba Gibiya,
wo na yunubi sotofe tun.
Naxankate fama e lide Gibiya na nan ma.

10 A bara n kenene n xa e halaki.
Sie fama ne e gereede, e e suxu e xa yunubi gbege xa fe ra.

11 Eframi luxi ne alo ninge xuruxi, wali rafan naxan ma.
N fama ne luuti xiride a xunyi ma, a xa wali raba n be.
Yudaya fan xa wali, Yaxuba bonsoe xa kote xanin.

12 Wo xa wali tinxixi raba,
alako wo xa fe fanyi soto.
Wo xa wakili neene tongo,
wo xa Alatala fen han a fa temui wo yire,
a tinxinyi lu wo boje kui.

13 Kono wo tan mu tin na wali tinxixi ra.
Wo bara fe jaaxi raba.
Yanfantea nun yete igbona bara gbo wo yi ra.
Wo bara la wo xa soorie senbe ra,

14 kono e ya fama isode,
e xa yire kantaxie fama ne kanade,
alo na gere loxoe Salaman xutu soto Beti Arabeli xun ma temui naxe.
Na loxoe ginne nun e xa di birin faxa ne.

15 Na mooli fama ne Beteli lide
a xa yunubie xa fe ra.
Subaxe na a li, Isirayila mange faxama ne.»

11

Ala xa kinikini

1 «N Isirayila xanu ne a dimedi temui.
N naxa n ma di xili a xa keli Misira boxi ma.
2 Kono n to nu e xilima, e naxa e makuya n na,
e serexe ba Bali kuyee be, e surayi gan geme masolixie be.
3 N tan nan nu Eframi malife a xa nere kui,
kono e mu a kolonxi a n tan nan nu meenife e ma.
4 N nu na e mabendunfe marafanyi nun xanunteya ra.
N tan nan e ramini konyiya kui,
alako e xa balo a fanyi ra.
5 Yakosi, hali e mu fa sa gbilen Misira boxi ma,
Asiriya nan noe sotoma e xun na,
barima e bara tondi gbilende n ma.
6 Na nan a ra santidegema fama e xa taee lide,
a fa e xonyi birin kana.
E waxonfe mu sooneyama sonon.
7 N ma nama bara gbilen n foxo ra.
Hali e birin n xili, n mu e xun nakelima.»

8 «Kɔnɔ Efirami, n xa i rabɛpin di?
 N xa Isirayila rabolo di?
 N mu nɔma fe rabade i ra
 alɔ n naxan nabaxi Adamaha.
 N xa i lu alɔ Seboyimi?
 Tɔɔɛ bara n bɔɛ suxu.
 N bara kinikini wo ma.
 9 N bara n ma natɛ masara,
 n bɔɛ bara xinbeli.
 N bara diɛ Efirami ma, barima Ala nan n na.
 Adama mu na n tan na.
 Seniyeɛnɔɛ nan n na wo tagi.
 N bara n ma xɔnɛ lu na.
 10 E fama nɛ birade Alatala fɔxɔ ra.
 Ala na a xui ramini sɛnbɛ ra alɔ yetɛ magaaxuxi,
 e fama nɛ lude a xanbi ra kelife sogegorode mabiri.
 11 E kelima nɛ Misira bɔxi ma alɔ xɔnie,
 e kelima nɛ Asiriya bɔxi ma alɔ ganbɛɛ.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

12

Isirayila xa yanfanteya

1 «Efirami wama n madaxufe.
 Isirayila wama n yanfafe.
 Yudaya tan birama nɛ Ala fɔxɔ ra,
 a mu lanlanteya kana Ala seniyeɛnɔɛ mabiri.
 2 Efirami fe fufafu fenma,
 a birama mixie fɔxɔ ra naxee na fuge ra.
 A xa wulee nun fe ɲaaxie gbo.
 A saate tongoma Asiriya bɛ,
 a oliwi ture fima nɛ Misira mangɛ ma.
 3 Ala Yudayakɛ makiitima nɛ,
 a Yaxuba bɔnsɔɛ ɲaxankatama nɛ,
 a fa a xa kewali sare ragbilen a ma.»
 4 E na e nga furi kui,
 Yaxuba naxa a taara tingilinyi suxu.
 A to fori, e nun Ala naxa gere so.
 5 E nun malekɛ naxa gere so, a xutu sɔto a ma.
 A naxa wa, a a mayandi a xa hinne a ra.
 Yaxuba a to nɛ Beteli.
 E nun Ala wɔyɛn menni nɛ.
 6 Alatala nan Mangɛ ra.
 Xili xungbe kanyi nan Alatala ra.
 7 I tan xa fa i Marigi Ala ma,
 i naxa dugutɛgɛɲa kana,
 i xa sɛriye tinxinxi suxu.
 I xaxili ti i Marigi Ala ra temui birin.
 8 Yulɛ sikeeli wule rawalima, a mixi tɔɔɔ.
 9 Efirami bara a fala,
 «N bara banna han!

N bara naafuli soto n yete senbe ra.
N mu yunubi yo rabaxi.»

¹⁰ «N tan nan i Marigi Alatala ra,
naxan i ramini Misira boxi ma.
N man i radoxoma ne kiri banxie kui,
alo won ma sali temui dangixie.

¹¹ N nu woyenma namijonmee be,
n laamatunyie wuyaxi so e yi ra.
N nu taalie masenma wo be namijonmee saabui ra.

¹² Galadikae luma ne fe jaaxi raba ra.
Na fe na a niyama n fama e xun nakanade.
E ninge bama serexe ra Giligali,
kono n fama ne e xa serexebadee kanade,
e xa lu alo geme malanxie xee ma.»

¹³ Yaxuba naxa a gi Arami boxi ma.
Isirayila naxa findi xurusee demadonyi ra,
alako a xa gine nde soto.

¹⁴ Alatala naxa Isirayila ramini Misira boxi ma
namijonme nde saabui ra.
Alatala naxa meeni Isirayila ma a xa xerae saabui ra.

¹⁵ Eframi bara Alatala raxono a jaaxi ra.
E Marigi fama ne e jaxankatade e xa faxe tixie xa fe ra,
a fa e rayaagi.

13

Ala xa xone

¹ Nama nu gaaxuma ne Eframi xa woyenyi ya ra,
barima mixi binye nan nu a ra,
kono a naxa yunubi soto Bali kuye batufe ra, a fa faxa.

² Yakosi e man yunubie nan nabama,
e kuye rafalama gbeti ra.

E kuye yailanma,
kono xabui wali gbansan nan a ra.

E adamadie bama serexe ra,
e ninge kuye sunbuma.

³ Na na a niyama e fama jonde alo kunda naxan goroma geesege,
alo xini naxan yolonma geesege,
alo maale lagi foye naxan xaninma foye ra,
alo tuuri naxan minima kuri kui.

⁴ «N tan nan i Marigi Alatala ra,
naxan i ramini Misira boxi ma.

I naxa ala gbete kolon fo n tan.
Marakisima mu na i be ba n tan na.

⁵ N jengi saxi i xon gbengberen yire.

⁶ E to baloe soto, e naxa luga.
E to luga, e naxa findi yete igboe ra.

Na nan a ra e neemuxi n ma.

⁷ N luma ne e be alo yete,
naxan a noxunma kira xon han a sube soto.

⁸ N e suxuma ne alo sube xaape, naxan ma die baxi a yi.

N e ibooma ne alo yete, naxan wulai sube faxama.

Wula subee man e ibooma ne.

⁹ Isirayila, i bara i yete kana,

barima i bara i malima yanfa, naxan findi n tan na.

¹⁰ I xa mange na minden,

naxan nu lanma a xa wo rakisi?

I xa kiitisae na minden,

i nu wama naxee xon alako i xa mange nun mangedie soto?

¹¹ N to xonwo wo ma, n bara mange so wo yi ra.

Yakosi n a bama ne wo yi ra n ma xone kui.

¹² Efirami xa fe jaaxi birin sebexi,

Ala mu neemuma a xa yunubie ma.

¹³ Tore fama ne a lide, alo gine naxan di barima.

Konwo di xaxilitare na a ra.

A bari temui na a li, a mu tinma minide a nga teege.»

¹⁴ «N xa e xun sara aligiyama senbe yi?

N xa e rakisi saya ma?

Saya, i xa xone na minden?

Aligiyama, i xa senbe na minden?

N mu kinikinima wo ma feo!

¹⁵ Hali a senbe gbo a ngaxakerenyie tagi,

Alatala foye xare rafama ne

keli gbengberenyi sogetede mabiri,

a fa xuree nun kolonyie xoride.

Harige birin bama ne a yi ra.»

14

Isirayilakae xa tuubi Alatala ma

¹ Samarikae bara yunubi soto e Marigi Alatala matandife ra.

Na nan a ra e faxama santidegema ra,

e xa diyoree wolima ne boxi ma,

e xa gine furuxie furi rabooma ne.

² Isirayila, gbilen i Marigi Alatala ma,

barima i xa wali kobi bara i rabira.

³ Wo tuubi Alatala ma, wo fa yi woyen fanyi fala a be,

«I xa dije muxu xa yunubie ma,

i xa hinne muxu ra.

Muxu xa tantui ba serexe ra, tuurae xa lu na.

⁴ Asiriya mu noma muxu rakiside,

muxu mu tema soee fari gere xili ma.

Muxu mu kuyee xilima «Muxu Marigi Ala»

naxee yailanxi mixi belexe ra.

I tan nan gbansan kinikinima kiridie ma.»

⁵ «N e xa yanfanteya yailanma ne.

N e xanuma ne fonisireya ra,

barima n ma xone bara gbilen e foxo ra.

⁶ N luma ne Isirayila be alo xini,

e tofanma ne alo sansi fugaxi.

E sabatima ne alo wuri bili fanyi naxan na Liban.

⁷ A salonyi kuyama ne.

A tofanma ne alo oliwi wuri,
a xiri fanyi raminima ne alo wondi naxan na Liban.

⁸ Nama man sabatima ne Isirayila boxi ma Ala xa niini bun ma.

E xa mengi fanma ne.

E xa fe joxunma ne alo weni bogi,
e fa xili fanyi soto alo Liban xa weni.

⁹ Efirami bɔnsɔɛ, munse na n nun kuyee tagi?

N tan nan wo xa dube suxuma,
n nan n jengi sama ne wo xɔn.

N luma ne wo be alo wuri xinde fanyi.
Wo baloe sɔtɔma n tan nan saabui ra.»

¹⁰ Lɔnnila yi wɔyenyi kolonma ne.

Xaxilima yi masenyi fahaamuma ne.

Alatala xa kirae tinxin,
tinxintɔɛɛ jɛrɛma nee nan xɔn,
kɔnɔ matandilae dinkonma nee nan na.

Ala xa masenyi Annabi Yoweli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui kui Ala masenyi nde tima Isirayila nama be Annabi Yoweli saabui ra. A naxe Isirayilakae xa yunubie bara a niya Ala xa jaxankate jaaxi foxo e ma. Yi jaxankate misaalixi soori gali magaaxui nan na, kono a findixi kaame xungbe nan na Alatala naxan nadinxi Isirayila boxi ra. Katoe to xe birin kana, Isirayila naxa lu kaame kui, Ala fa a masen e be na fatanxi e xa yunubie nan ma.

Kono Alatala to mu tin a xa nama xun nakanade tun e xa yunubie xa fe ra, a man naxa laayidi tongo e be a fama e malide. A na raba a Xaxili Seniyenxi nan saabui ra a naxan nagoroma mixi mooli birin ma naxan wama birafe a foxo ra. Kisi nan na ki Ala nu wama naxan fife a xa jama ma.

Na masenyi dangi xanbi, Ala woyenyi mooli gbete nan masenma dunija sie be naxee nu bara Isirayila tooro a jaaxi ra. A naxe a fama e makiitide e xa yunubie xa fe ra, e fa jaxankate xorochoe sotode.

Yi masenyi saxanyi findima nondi hagige nan na ibunadama birin be. Alatala bara a xa seriye ragoro dunija ma a xa namijonmee saabui ra. Xa mixi tondi birade Ala waxonfe foxo ra, na findima fe xorochoe nan na e be. Kono xa e gbilenma Ala ma, a mu tondima e kide, a e xa yunubi xafari. Na kisi findixi kaabanakoe belebele nan na Ala naxan nabama mixie be naxee boje wama makorefe Ala ra. Ala xa won mali na kisi sotofe! Amina.

Ala xa masenyi Annabi Yoweli be

Isirayila xa boxi xa kanari

¹ Masenyi nan yi ki Alatala naxan masen Petuweli xa di Yoweli be:

² Forie, wo yi fe rame,
boxikae, wo wo tuli mati.

Yi fe mooli bara raba nu wo xa waxati,
xa na mu wo benbae xa waxati?

³ Wo yi ya maxaran wo xa die be,

wo xa die fan xa a ya maxaran e gbe die be,

e gbe die fan xa a ya maxaran e gbe die be e fama naxee baride.

⁴ Kulie naxan lu, katoe xunxurie bara na don.

Katoe xunxurie naxan lu, katoe xungbee bara na don.

Katoe xungbee naxan lu, katoe mooli gbete fan bara na don.

⁵ Wo tan siisilae, wo xunu, wo xa wa.

Beere minyie, wo xa wo xui ite,

barima wo mu fama weni neene sotode sonon.

⁶ Namane senbema nde naxan xa mixi konti mu kolon,
na bara din n ma boxi ra.

A jinyie luxi ne alo yete jinyi,

a banganyie luxi ne alo yete gine banganyie.

⁷ A bara n ma weni xee kana,

a n ma xore bilie ibolon.

A bara e kobole ba han e salonyi bara fixe foen.

8 Wo xa wa alo sungbutunyi naxan xa xeme bara faxa.

9 Alatala xa serexedubee sunnuxi,
barima hadiya donse mu na Alatala xa banxi kui sonon.

10 Xee bara kana, boxi fan na sunnunyi kui,
barima donse xun bara rakana, weni nun ture mu na.

11 Xe sae wama ne, weni sansi sie sunnunma ne,
barima naxan birin bogixi xee ma, na birin bara kasara.

12 Weni bilie bara xara, xore bilie bara loxosin.
Weni bilie, tugi bilie, mangoe bilie, nee birin bara xara.
Mixie xa jalexinyi bara jon.

13 Na kui a lanma wo tan serexedubee,
wo xa sunnunyi dugi ragoro wo ma.

Wo tan naxee serexe ganma serexebade fari, wo xa wa.
Wo xa ke radangi nimise kui, wo tan naxee walima n Marigi Ala be,
barima hadiya donse bara jon Ala xa banxi kui.

14 Wo xa sunyi suxu, wo xa sali raba.

Wo xa forie nun nama malan wo Marigi Alatala xa banxi kui,
wo fa a maxandi wo boje birin na.

15 Alatala xa loxoe xoxoxoe bara makore.
A fama ne kanari belebele tide Ala Senbema xili ra.

16 Wo mu a toxi won ma donse bara jon,
seewe nun jalexinyi mu na Ala xa banxi yire sonon?

17 Sansi xorie bara xara bende bun ma.
Sansi xorie ragatadee bara bira, donse bara jon.

18 Xurusee wama donse fe ra.
Yexee toroma barima jooge mu na.

19 Alatala, n i tan nan maxandima, barima te bara filie nun burunyi gan.

20 Hali burunyi subee ya tixi i ra,
barima xuree bara xori, te bara filie gan.

2

Marigi xa loxoe bara makore

1 Wo sarae fe n ma geya seniyenxi Siyoni fari!
Boxikae birin xa seren gaaxui ra,
barima Alatala xa loxoe na fafe, a bara makore.

2 Dimi nun kuye ifore loxoe nan a ra.
A luxi ne alo kunda nun nuxui ifore naxan dinma geya ra,
alo subaxe naiyalanyi yensenma ki naxe.

Nama senbema belebele fama ne,
naxan maniye mu toxi temui dangixi,
a man mu toma temui naxan sa fama.

3 Te saxi e ya ra, te saxi e xanbi ra.
Boxi naxan na e ya ra,
a tofan alo sansi yire Ala naxan daaxi Adama be,
kono e na dangi, na boxi fa findi gbengberenyi magaaxuxi yire ra.
E a birin kana!

4 E luxi alo soe galie, soorie doxoxi naxee fari.

5 E tuganma ne alo soori ragisee naxee goroma geyae tagi.
E xui maniya te wundui xui ra naxan sexe ganma.
E maniya soori gali senbema ra naxan tixi gere ki ma.

6 Mixie na e to, gaaxui luma ne e suxu ra, e yatagie birin ifooro.

7 E e gima ne alo palamae,
e tema taa tete ma alo korogbae.

Kankan siga a xa kira ra, e mu e bama kira ma feo.

8 E mu dinma e boore ra,
kankan biraxi a xa kira nan foxo ra.

Hali e gerefae ti e ya ra, e soma ne nee ra e xa safe mu kana.

9 E dinma ne taa ra, e e gima ne tete fari.

E tema ne banxie fari, e so wunderie ra alo mugetie.

10 Boxi serenma ne e ya ra, koore a imaxa.

Soge nun kike ifooro ma ne, tunbuie mu yanbama sonon.

11 Alatala a xui raminima ne a xa geresoe ya ra.

E wuya, e a xa yaamari suxu senbe ra.

Alatala xa loxo xungbe magaaxu.

Nde noma na loxo raxande?

12 Alatala xa masenyi nan ya,
«Wo xa wo yete ragbilen n ma yakosi.

Wo xa na raba wo panige fixe ra,
sunyi ra, wa ra, nun mayandi ra!

13 Wo naxa wo xa dugie iboo sunnunyi kui,
wo xa wo boje nan masara.

Wo xa wo yete ragbilen wo Marigi Alatala ma,
barima a hinnema ne wo ra, a kinikini wo ma,
a mu xonoma mafuren, a xa mixi xanui gbo,
a gbilenma a xa gbaloe foxo ra.

14 Nde a kolon xa a mu a xa nate masarama,
xa a mu dijema, a fe fanyi raba wo be?

Na temui wo fama ne donse nun minse hadiya ra wo Marigi Alatala be.

15 Wo xa sarae fe Siyoni!

Wo xa sunyi suxu, wo sali xungbe raba.

16 Wo xa pama malan seniyenyi kui.

Wo xa forie, dimee, nun diyoree xili.

Xeme naxan bara gine doxo, a tan nun a xa gine xa lu na malanyi kui.

17 Serexedubee, wo tan naxee walima Alatala be,
wo xa wo mawa Ala be serexebade nun horo mobanxi tagi,
a falafe ra, «Alatala, i xa i xa pama ratanga.

I naxa i ke tongomae rayaagi,

e xa findi mayele se ra pamanee be,

mixi fa a fala, E Marigi Ala na minden?»

18 Alatala wama a xa pama xa lu a yi ra.

A kinikinima e ma.

19 Alatala bara a xa pama yaabi,

a bara a masen a xa pama be:

«N donse, weni, nun ture fima ne wo ma han wo wasa.

N mu luma sie xa wo rayaagi sonon.

20 N wo yaxuie makuyama ne wo ra, naxee kelima koola ma,

n e radin gbengberen yire dennaxe kanaxi.
 E xa geresoe naxee tima yare,
 n nee madulama sogetede baa nan xɔɔra,
 naxee tima xanbi,
 n nee tan madulama sogegorde baa nan xɔɔra.
 E bɔɔ xiri mini, a din yire birin na.»

Alatala bara kaabanakoe raba!

²¹ Isirayila bɔxi, hali i mu gaaxu!

I xa nɛlexin, i xa lu sɛɛwe kui,
 barima Alatala fe xungbee rabama.

²² Burunyi subee, hali wo mu gaaxu,
 barima ɲooge man gbilenma nɛ fiili ma,
 sansi bilie man bogima nɛ,
 xɔɛ bilie nun weni bilie fan daxamui raminima nɛ.

²³ Wo tan Siyoni ɲama, wo xa sɛɛwa,
 wo xa nɛlexin wo Marigi Alatala xili ra,
 barima a tunɛ fanyi rafama nɛ wo bɛ,
 a tunɛ gbegbe ragoroma nɛ wo bɛ a waxati ma,
 alɔ a nu a rabama ki naxe a singe.

²⁴ Lonyie rafema nɛ sansi xɔri ra,
 fifae rafema nɛ weni nɛɛnɛ nun ture ra.

²⁵ N wo xa daxamui ɲɔxɔɛ fima nɛ,
 n ma geresoe senbɛmae naxan kana,
 n ma geresoe naxee lanxi kulie, katoe, nun katoe maniyɛɛ ma,
 n naxee rasanba wo xili ma.

²⁶ Wo fama nɛ wo dɛgedɛ han wo luga.
 Wo n matɔxɔma nɛ, n tan wo Marigi Ala,
 naxan bara kaabanakoe raba wo bɛ.
 N ma ɲama mu rayarabima sɔnɔn.

²⁷ Na kui wo a kolonma nɛ a n na Isirayila fɔxɔ ra,
 a n tan nan na wo Marigi Alatala ra,
 a Ala gbɛtɛ mu na.
 N ma ɲama mu rayarabima sɔnɔn.

3

Alatala Xaxili ragorofɛ dunɪɲa ma

¹ Na dangi xanbi, n na n Xaxili ragoroma nɛ mixi birin ma.
 Wo xa di xɛmɛɛ nun di ginɛɛ namɪɲɔnɲɛɲa rabama nɛ,
 wo xa forie xiyeɛ sama nɛ,
 laamatunye goroma nɛ wo xa fonikeɛ ma.

² N na n Xaxili ragoroma nɛ konyi xɛmɛɛ nun konyi ginɛɛ ma.

³ N tɔnxumae raminima nɛ koore nun bɔxi ma,
 naxee findima wuli, tɛ, nun tuuri ra.

⁴ Soge dimima nɛ, kike masarama nɛ a findi wuli ra,
 beenun Marigi xa lɔxɔɛ xungbe magaaxuxi xa a li.

⁵ Na kui, naxan yo na Alatala xili, na kanyi kisima nɛ.
 Mixi kisixie luma nɛ Siyoni nun Darisalamu,
 alɔ Alatala a masenxi ki naxe.

Alatala kisi ragirixi naxee ma, nee luma nɛ kisi mixie dɔnxɔɛ ya ma.

4

Ala sie makiitima ne

¹ Na temui, n na Yuda nun Darisalamu ragbilen e xonyi,

² n si birin malanma ne Yehosafati gulunba kui.

Menni n e makiitima ne n ma pama Isirayila xa fe ra,

naxee findixi n ke tongomae ra.

Dunija si naxee rayensen ye pamanee ma,

e n ma boxi itaxun e boore ma,

³ e n ma pama raba e sago ra.

E xeme dimee mati langoepa sare ra,

e gine dimee mati beere sare ra alako e xa siisi.

⁴ «Wo tan Tirekae, Sidonkae, nun Filisitakae, wo wama munse xon ma n be? Wo wama wo gbe nan joxofe n ma? Xa na na a ra, n wo sare fima ne wo xa wali ra mafuren mafuren. ⁵ Wo bara n ma xema nun n ma gbeti tongo n ma hoxomobanxi kui, wo fa a raso wo xa kuye banxie kui. ⁶ Wo bara Yudakae nun Darisalamukae mati Girekikae ma, alako e xa makuya e xonyi ra.»

⁷ «N e ramaxama ne alako e xa keli yire wo e matixi dennaxe, n fa wo sare fi wo xa wali paaxi ra. ⁸ N wo xa di xeme nun di ginee matima ne Yudakae ma, alako e fan xa e mati Sebakae ma naxee makuya wo ra.» Alatala xa masenyi nan na ki.

⁹ «Wo yi fala dunija sie be:

«Wo xa fe yailan gere xili ma,

wo xa wo xa soorie malan.

Geresoe birin xa e maso, e xa gere rakeli!

¹⁰ Wo xa wo xa kerie yailan santidegemaie ra,

wo xa wo xa worotee fan yailan tanbee ra.

Senbetare xa a fala, «N senbe gbo!»

¹¹ Wo xa fa be,

wo tan si naxee na muxu rabilinyi.»

Alatala, i xa soorie ragoro menni fa!

¹² Sie xa keli, e xa malan Yehosafati gulunba kui, barima n e birin makiitima ne.

¹³ Wo xa worotee tongo, barima xe bara mo!

Wo xa weni bogi bundu, barima e bara gbo ye,

mixie xa paaxupa xa fe ra.

¹⁴ Namae, wo xa goro kiitisa gulunba kui,

barima Alatala xa loxoe bara makore naa.

¹⁵ Soge nun kike dimima ne,

tunbuie mu yanbama sonon.

¹⁶ Alatala fama ne a xaape xui raminide kelife Siyoni,

a xui magaaxuxi minima ne kelife Darisalamu.

Koore nun boxi serenma ne,

kon Alatala findixi kantari nan na a xa pama be,

a findi yire makantaxi ra Isirayila be.

¹⁷ Na kui, wo a kolonma a n tan nan wo Marigi Alatala ra,

naxan yigiyaxi n ma geya seniyenxi Siyoni fari.

Darisalamu findima yire seniyeŋxi nan na,
si gbete mu menni gerema sonon.

¹⁸ Na loxo, weni neene nun xije gboma ne geyae ma.
Ye toma ne Yudaya birin ma,
ye dulonyi bulama ne Alatala xa banxi kui,
a goro Kasiya gulunba kui.

¹⁹ Konon Misira boxi luma ne kana ra,
Edon findi gbengberenyi ra gbaloe xa fe ra,
e naxan doxo Yudakae ma e faxafe ra fufafu.

²⁰ Konon nama sabatima ne Yudaya nun Darisalamu waxati birin.

²¹ N e xa yunubi xafarima ne e nu bara naxan naba.
N tan Alatala, n yigiyama Siyoni ne.

Ala xa masenyi Annabi Amosi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Amosi namijonme nan nu a ra naxan kawandi ti Yudaya Mange Yusiya xa waxati. Na temui Isirayila boxi, Ala naxan fixi a xa pama ma kabi Annabi Munsu xa temui, a nu bara taxun dɔxɔ firin. A yirefanyi seeti xili Yudaya, a kɔɔla seeti xili Isirayila. Mange Yerobowami nu na Isirayila boxi ma. A mu tin birade Ala xa seriye foxɔ ra, a xa pama fan mu lu kira fanyi xɔn ma.

Annabi Amosi naxa kawandi ti Isirayilakae be, alako e xa gbilen e xa yunubie foxɔ ra. A naxa tɔnyi dɔxɔ kuyee batufe ra. E mu Alatala batufe rabejin, kɔnɔ e nu bara kuye batui fan sa na fari. Na nan a ra Ala naxa a masen e be Annabi Amosi saabui ra, a e xa sali birin bara findi sali fufafu ra. Ala mu wama a firin nde xɔn ma.

Na waxati Isirayilaka wuyaxie nu bara naafuli gbegebe sɔtɔ. E naxa a maɔxun a na birin findixi Ala xa barake nan na e tan mabiri. Annabi Amosi naxa a masen e be a na naafuli mu nu kelixi Ala xa ma, a kelixi e xa fe kobie nan ma e naxee rabaxi setaree ra.

Annabi Amosi to ge e kalamude na fe ma, a naxa a fala e be a Alatala fama ne e paxankatade a jaaxi ra e xa yunubie xa fe ra. Isirayilakae nu a maɔxunxi ne a fe xɔɔxɔe yo mu nɔma e lide, kɔnɔ Amosi naxa e mayandi e xa gbilen Ala xa seriye ma, xa na mu a ra e birin fama ne halakide.

Alatala naxa Isirayilakae paxankata alo Annabi Amosi a fala e be ki naxe. E yaxuie naxa e gere a jaaxi ra. Isirayilaka naxee mu faxa santidegema ra, e naxa lu konyiya kui pamane ma. Alatala xa masenyi birin naxa kamali.

Yi kitaabui xa masenyi tide gbo to mixie be. A lanma won xa won tuli mati yi kawandi ra alako won xa danxaniya Ala ma alo a wama a xɔn ma ki naxe. Xa na mu a ra won fan fama ne paxankate sɔtɔde alo Isirayilakae. Ala xa won natanga na ma. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Amosi be

Annabi Amosi xa masenyi

¹ Annabi Amosi, Tekowaka xuruse kanyi, naxa laamatunyi to Isirayila xa fe ra Yudaya mange Yusiya nun Isirayila mange Yerobowami, Yowasi xa di xa waxati, je firin beenun boxi xa seren.

Annabi Amosi xa masenyi nan ya:

² «Alatala a xaape xui raminima Siyoni ma alo yete,
a a xui itexi raminima keli Darisalamu.

Sexe mu na filie ma xurusee naxan donma,
Karemele ge ya fan bara xara.»

Damasi xa yunubi sare

³ Alatala naxa a masen,
«Damasi xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate foxɔ ra.
E bara Galadi kana a jaaxi ra,
alo boxi buxama ki naxe.

4 N te dinma Xasayeli xa banxi ra na nan ma.
 Na te nan fama Ben Hadada xa yire makantaxie gande.
 5 N Damasi xa naade balan se girama ne.
 N Awenikae halakima ne gulunba kui,
 a nun mange naxan na Beti Eden.
 Siriya pama xaninma ne Kiriya konyiya kui.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

Gasa xa yunubi sare

6 Alatala naxa a masen,
 «Gasa xa yunubi rabaxi saxanyi,
 xa na mu a ra naani xa fe ra,
 n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
 E bara taa ndee xa pama birin xanin Edon konyiya kui.
 7 N te dinma Gasa tete ra na nan ma.
 Na fama ne a yire makantaxie gande.
 8 N Asidodikae halakima ne, a nun mange naxan na Asikalon.
 N Ekiron jaxankatama ne, Filisitakae birin faxama ne.»
 Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

Tire xa yunubi sare

9 Alatala naxa a masen,
 «Tire xa yunubi rabaxi saxanyi, xa na mu a ra naani xa fe ra,
 n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
 E bara taa ndee xa pama birin xanin Edon konyiya kui,
 e saate kana e naxan tongo e nun e ngaxakerenyi Isirayilakae tagi.
 10 N te dinma Tire tete ra na nan ma.
 Na te fama ne a yire makantaxie gande.»

Edon xa yunubi sare

11 Alatala naxa a masen,
 «Edon xa yunubi rabaxi saxanyi,
 xa na mu a ra naani xa fe ra,
 n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
 E bara e ngaxakerenyie gere santidegema ra.
 E mu kinikini e ma,
 e xa xone xun nan tun masama.
 12 N te dinma ne Teman na.
 Na te nan fama Bosara yire makantaxie gande.»

Amoni xa yunubi sare

13 Alatala naxa a masen,
 «Amonikae xa yunubi rabaxi saxanyi,
 xa na mu a ra naani xa fe ra,
 n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
 E bara Galadi gine furuxie furie raboo santidegema ra,
 alako e xa boxi xun xa masa.
 14 N te radexema Raaba tete ra na nan ma.
 Na te nan fama a yire makantaxie gande.
 15 E xa mange nure a xa kuntigie fama ne xaninde konyiya kui,
 gere sonxoe rate gere so loxo,
 turunnaade foye mini xui loxo.»
 Ala xa masenyi nan na ki.

2

Mowaba xa yunubi sare

¹ Alatala naxa a masen,
«Mowaba xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate ƒoxo ra.
E bara Edon mange xorie gan
han e bara findi xube ra.

² N te dinma Mowaba ra na nan ma.
Na te fama ne Keriyoti yire makantaxie gande.
Mowaba xa fe nonma gere sonxoe nan kui,
gere feru fe xui kui.

³ N e xa kiitisa xungbe halakima ne
nun a xa kuntigie ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

Yudaya xa yunubi sare

⁴ Alatala naxa a masen,
«Yudaya xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate ƒoxo ra.
E bara n ma seriyε matandi,
e mu n ma yaamarie suxu,
barima e bara e yetε ralε lafe ra ala wule daaxie ra,
e babae la naxee ra.

⁵ N te dinma Yudaya ra na nan ma.
Na te nan fama Darisalamu yire makantaxie gande.»

Isirayila xa yunubi sare

⁶ Alatala naxa a masen,
«Isirayila xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate ƒoxo ra.
E tinxintε matima kobiri ra,
e misikiine matima sankiri sare xa fe ra.

⁷ E tooromixie xa fe mayo,
e tondi setare xa kiiti sade.
Babe nun a xa di, ginedimedi keren masama.
Na kui e bara n xili seniyenxi rasoto.

⁸ E dugi italama e naxan nasuxuxi seεke ra,
e e sa na ma serεxebade fe ma.
E weni sotoma tinxintareya ra,
e na min e xa alae xa banxie kui.»

⁹ «E na finsiriwaliya birin nabama n ya i,
n tan naxan Amoriƒae halaki e be,
Amoriƒae naxee xungbo e senbe gbo alo konde bili.
N naxa Amoriƒae ƒoxi birin ba naa,
alako e naxa no senbe sotode sonon.

¹⁰ N man naxa wo ramini Misira boxi ra,
n fa wo rapere ne tongo naani bun ma gbengberenyi ma,
alako wo xa Amori boxi soto.

¹¹ N naxa namijonmee rakeli wo ya ma,

a nun Nasari segetalae naxee bara fi n ma.

Isirayilakae, a mu na na ki xe?»

Alatala xa woyenyi nan na ki.

¹² «Kɔnɔ wo tan bara beere so Nasari mixie yi ra.

Wo bara tɔnyi dɔxɔ namijɔnmɛe ra

a e naxa Ala xa masenyi masen.»

¹³ «N fama wo butuxunde na nan ma,

alɔ kote binye a maxanin se butuxunma ki naxe.

¹⁴ Mixi xulunxi mu nɔma a gide.

Senbema senbe bama ne a yi ra.

Geresoe faxama ne gere kui.

¹⁵ Tanbe woli mu tima.

Naxan xulun a gide na sanyi mu a bama e i.

Soe ragi mu kisima.

¹⁶ Na lɔxɔe geresoe suusaxi a gima a mageli nan na.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

3

Ala naxan janigexi Isirayila be

¹ Wo wo tuli mati yi masenyi ra,

Alatala naxan masenma Isirayilakae be,

a xabile naxan namini Misira bɔxi ra.

² «N wo tan nan gbansan sugandi dunija xabilee birin ya ma.

Na nan a ra, n a janigexi wo xa jaxankate sɔtɔ wo xa yunubie xa fe ra.»

³ Mixi firin nɔma jere ralande

xa e mu lanxi na ma?

⁴ Yetɛ a xui raminima wula i

xa a mu sube nde sɔtɔxi?

⁵ Xɔni goroma yeɛ kui

xa donse mu na yeɛ ra?

Gantanyi nɔma fulade

xa xɔni mu suxuxi a ra?

⁶ Feri fema taa nde kui jama kui mu ifu?

Gbaloe taa nde lima, xa Alatala xa mu a ragiri?

⁷ Marigi Alatala mu fefe rabama,

a mu a xa gundo masen a xa konyi namijɔnmɛe be.

⁸ Yetɛ na a xui ramini, nde mu gaaxuma?

Marigi Alatala na woyen, nde tondima na masende?

⁹ Wo xa yi fala Asidodi yire makantaxie kui,

wo man xa yi fala Misira yire makantaxie kui,

«Wo xa wo malan Samari geyae fari,

wo xa a mato mennikae kɔntɔfilixi ki naxe,

a nun e e boore tɔɔrɔma ki naxe.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:

«E mu tinxinyi yo kolon,

e xa fe jaaxi nun muje xun nan tun masafe.

E naxan sɔtɔma, e na malanma e xa yire makantaxie nan kui.»

11 Marigi Alatala naxan masen, na nan yi ki.
 «Wo wo ya rabi, wo yaxui na fafe wo xa boxi kanade.
 E fama ne wo xun nakanade,
 e fa wo xa yire makantaxie kana.»

12 Alatala naxa a masen,
 «Yete na yexee iboo,
 xuruse demadonyi noma yexee sanyi firin,
 xa na mu a ra a tuli xuntunyi rakiside yete ma.
 Isirayilakae fan kisima na ki ne.
 Samarika naxee e malabuma sade ma,
 naxee e magoroma Damasi magoro see kui,
 wo tan mu kisima.»

13 Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo tuli mati n na,
 wo na masen Yaxuba bonsoe be.

14 N na Isirayila naxankata
 a xa yunubie xa fe ra temui naxe,
 n man e naxankatama ne e xa serexebadee xa fe ra naxee na Beteli.
 Na serexebadee suxusee birama ne boxi.

15 N man e xa banxi tofanyie rabirama ne,
 jeme nun sogofure banxi birin,
 naxee ratofanxi sili jinyi ra.
 N na birin kanama ne.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

4

Ala naxan nabaxi alako Isirayila xa gbilen a ma

1 Wo wo tuli mati yi masenyi ra,
 wo tan gine naxee luxi alo ningee,
 ninge tofanyie naxee na Basan boxi ma.
 Wo tan naxee sabatixi Samari geya fari,
 wo tan naxee misikiine tooroma,
 wo tan naxee tima setaree fari.
 Wo nu fa a falama wo xa morie be,
 «Wo fa beere ra, won naxan minma.»

2 Marigi Alatala bara a kali a xa seniyenyi ra,
 «Kiiti loxoe na fafe.

E fama ne wo suxude wure konkoronxie ra, e wo nun wo xa die xanin.

3 Wo minima ne wo xa tete kanaxi kui,
 kankan tixi a boore xanbi ra.
 E wo xaninma ne yire makantaxi.»
 Alatala xa woyenyi nan na ki.

4 «Wo siga Beteli, alako wo xa yunubi raba naa.
 Wo siga Giligali, alako wo man xa yunubi soto.
 Wo xa serexe ba geesege birin,
 wo man xa farile ba ne saxan yo ne saxan.

5 Wo lebini taami ba tantui serexe ra.
 Wo wo xa panige serexe masen birin be,
 barima na fe moolie rafa wo ma, wo tan Isirayilakae.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ «N nu bara kaame raso wo xa taae kui.
Taami yo mu lu wo xonyi.
Kono hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»
Alatala xa woyenyi nan na ki.

⁷ «Kike saxan to nu luxi xe xa xaba,
n tondi ne tune ragorode wo ma.
N bara a niya taa ndee xa tune soto,
taa ndee naxa a soto.
N bara a ragiri ndee xa tune soto,
xe ndee naxa tune soto.

⁸ Mixie bara keli taa ndee,
e siga ye fende taa gbete kui,
kono ye xoli mu ba e ma.
Hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

⁹ «N bara fure ragoro wo xa sansie ma,
n bara e xara foye ra.
Katooe bara wo xa laakoe kana,
a nun wo xa weni sansie, wo xa xore sansie, nun wo xa oliwi sansie.
Hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁰ «N bara fure paaxie ragoro wo ma,
alo n a rabaxi Misira boxi ma ki naxe.
N bara wo xa segetalae faxa santidegema ra,
e boro xiri naxa te wo ra.
Wo yaxuie bara e xa soee tongo.
Hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

¹¹ «N bara wo paxankata,
alo n Sodoma nun Gomora paxankataxi ki naxe.
Wo luxi ne alo wuri naxan naminixi te.
Hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «N fama i tan Isirayila paxankatade na nan ma.
N na yi raba i ra, i fama ne i Marigi Ala kolonde.»

¹³ Naxan geyae nun foye daaxi,
naxan adama xa manoxunyi birin kolon,
naxan subaxe findima ke ra,
naxan perema yire itexi fari,
a xili Mange Alatala.

5

Ala wama naxan xon

¹ Wo wo tuli mati yi masenyi ra.
N bara yi beeti ba Isirayila bonsae jon fe ma.

2 «Isirayila seniyeŋtɔɛ bara faxa, a mu kelima sɔnɔn,
a bara bira, mixi yo mu a rakelima.»

3 Marigi Alatala naxa a masen,
«Isirayila bɔnsɔɛ,
Taa naxan xɛmɛ wulu keren xɛɛma gere sode,
a xɛmɛ kɛmɛ nan gbansan toma gbilen na.
Taa naxan xɛmɛ kɛmɛ xɛɛma gere sode,
a xɛmɛ fu nan gbansan toma gbilen na.»

4 Alatala naxa a masen Isirayila bɔnsɔɛ bɛ,
«Wo fa n fen alako wo xa kisi.
5 Wo naxa n fen Beteli, wo naxa siga Giligali,
xa na mu a ra Beriseeba,
barima Giligalika birin sigama nɛ konyiya kui,
Beteli fan halakima nɛ.»

6 Wo Alatala fen alako wo xa kisi.
Xa na mu a ra, Yusufu bɔnsɔɛ, Alatala wo sɔntoma nɛ tɛ ra.
Betelika yo mu na naxan na tɛ raxubenma.

7 Wo tan bara tinxinyi mafindi n naxɔnfɛ ra,
wo bara yo seriye ma.

8 Alatala nan tunbuie sa koore ma,
a dimi iyalan subaxɛ ma,
a soge radula, kɔɛ xa so,
a ye tongo baa ma,
a na findi tunɛ ra, a goro bɔxi ma.
Naxan na birin nabama, a xili nɛ Alatala.

9 Alatala mixi xungbee halakima nɛ,
a e xa yire makantaxie kana.

10 E mixi xɔnma naxan kiiti sama seriye ra,
nɔndi fale mu rafan e ma.

11 Wo misikiinɛ tɔɔrɔma,
wo baloe bama e yi ra duuti ra.
Wo bara banxi tofanyie ti gɛmɛɛ ra,
kɔnɔ wo mu fama sabatide nee kui.
Wo bara weni sansi fanyie si,
kɔnɔ wo mu fama na weni minde.

12 N a kolon wo xa haake nun wo xa yunubi gbo.
Wo tinxintɔɛ tɔɔrɔma,
wo seriye bɛpinma kɔbiri xa fe ra,
wo mu setaree makiitima nɔndi ra.

13 Na nan a toxi xaxilima dunduma,
barima yi waxati mu fan.

14 Wo fe fanyi fen, wo wo yi ba fe jaaxi ra,
alako wo xa kisi, Mange Alatala xa lu wo sɛɛti ma,
alɔ wo a falama ki naxɛ.

15 Wo xa fe jaaxi xɔn.
Fe fanyi xa rafan wo ma.
Wo xa kiiti xa tinxin.
Xa wo na raba, tɛmunde,

Mange Alatala kinikinima ne wo tan Yusufu bonsoe donxoe ma.

¹⁶ Na nan a toxi won Marigi Alatala,
Duniya Daa Mange naxa a masen,
«E e wa xui itema ne taa kui,
e e wa xui itema ne kira xon ma.
E xe sa xilima ne e xa e wa xui ite non fe ma,
e beetibae xilima ne e xa faxe beeti ba.
¹⁷ N ne dangima xe ra temui naxe,
n wa xui nan tun mema.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

Naxankate diinelae be

¹⁸ Naxankate na mixi be
naxan wama Alatala xa kiiti loxoe xa fa.
Wo wama munse xon ma na loxoe?
Na findima dimi nan na wo be,
Na mu findima naiyalanyi xa ra.
¹⁹ Na luma ne alo mixi naxan a gima yete ya ra,
a fa soje li.
A na so banxi kui, a a kilon banxi ra,
boximase fa a xin.
²⁰ Alatala xa kiiti loxoe mu findixi dimi xa ra?
Naiyalanyi yo mu na wo be na loxoe.
²¹ «N bara wo xa sali xon,
e mu rafan n ma fefe ma.
N mu wama e xon feo.
²² Wo xa serexe gan daaxi yo,
wo xa farile serexe yo,
wo xa xanunteya serexe yo,
e sese mu rafan n ma.
N mu tinma e rasuxude, hali keren.
²³ Wo beeti xui makuya n na.
N mu wama wo xa kora beeti xui ramefe.
²⁴ N wama naxan xon,
tinxintoe xa gbo wo ya ma alo ye naxan na baa ma.
Wo xa fe fanyi xa lu alo xure naxan mu xorima.
²⁵ Wo to nu na gbengberen yire je tongo naani bun ma,
wo serexe ba ne? Ade.
²⁶ Wo kuye maxanin ne,
alo wo xa mange ala, naxan xili Sikoti,
xa na mu a ra wo xa tunbui ala, naxan xili Kiyun,
wo naxee yailanxi wo yete ra? Ade.
²⁷ N fama ne wo xaninde konyiya kui Damasi xanbi ra.»
Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

6

Naxankate banna mixie be

¹ Naxankate na wo be,
wo tan naxee laxi wo yete ra Siyoni nun Samari geyae fari,
Isirayila bonsoe a xaxili tima wo tan naxee ra.
² Wo sa Kalene mato, a nun Xamata, na taa xungbee.

Wo man xa goro Filisita boxi ma Gati matode.

Nee fisa wo be?

E xa boxi gbo wo gbe be?

³ Wo a maᵑoxunxi ne a ᵑaxankate lɔxɔe mu wo lima, kɔnɔ wo a niyama ne fe ᵑaaxi xa wo sɔto.

⁴ Wo wo malabuma sade tofanyi ma, wo yexee nun ninge fanyi donma,

⁵ wo sigi sa kora ra.

Wo ᵑoxo a ma a wo fata na rabade alɔ Annabi Dawuda.

⁶ Wo weni gbegbe minma, wo ture fanyi maso wo fate ma.

Na kui, wo mu kɔntɔfilima Yusufu bɔnsɔe xa ᵑaxankate xa fe ra.

⁷ Na nan a toxi, wo singe sigama konyiya kui. Wo xa xulunyie danma ne.

⁸ Marigi Alatala bara a kali a yete ra.

Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«N Yaxuba bɔnsɔe xa yete igboᵑa xɔxi.

E xa yire makantaxie mu rafan n ma.

N fama ne e birin halakide.»

⁹ Xa xeme fu na banxi nde kui, e birin fama ne faxade.

¹⁰ E barenyi na so na banxi kui e furee tongode, a xa e gan, a fama ne mixi maxɔrinde naxan nɔxunxi banxi kui,

«Mixi gbete na be bafe i tan na?»

A a yaabima ne, «Ade.»

A man gbilenma ne a fala ra, «I sabari,

a mu lanma Alatala xili xa fala,

¹¹ barima Alatala nan yaamari fima

a banxi xungbe yo, banxi lanma yo,

e birin xa rabira, e xa kana.»

¹² Soee noma e gide geme yire?

Ningee noma menni buxade?

Awa, munfe ra wo tinxinyi mafindima tinxintareya ra, wo seriye mafindi fe ᵑaaxi ra?

¹³ Wo seewama fe fufafu ra.

Wo naxe a wo xa fe bara sɔɔneya wo yete senbe ra.

¹⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Na nan a toxi, n fama kelide wo xili ma, Isirayila bɔnsɔe.

Wo tan naxee na Xamata han Araba xure,

si nde fama ne wo tɔɔɔde.»

7

Ala xa laamatunyi singe Annabi Amosi be

¹ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi masen n be:

Xe to xaba, mange xa sansi neene fan nu na minife, Alatala naxa katoo ramini.

² E to ge sansi birin donde boxi ma, n naxa a fala,

«Marigi Alatala, n bara i mayandi,

i xa e xa yunubi xafari,

xa na mu a ra Yaxuba bɔnsɔɛ fa baloma di?
A sɛnbɛ mu gbo.»

³ Alatala naxa kinikini e ma, a fa a masen,
«Awa, yi mu rabama kɔrɛ.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

Ala xa laamatunyi firin nde Annabi Amosi be

⁴ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi masen n be:
Marigi Alatala naxa a janige te xa dɛxɛ.
Te naxa bɔxi birin gan, bɔxi ye birin naxa xara.

⁵ N naxa a fala,
«Marigi Alatala, n bara i mayandi, dan menni,
xa na mu a ra Yaxuba bɔnsɔɛ fa baloma di?
A sɛnbɛ mu gbo.»

⁶ Alatala naxa kinikini e ma, a fa a fala,
«Awa, yi mu rabama kɔrɛ.»
Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

Ala xa laamatunyi saxan nde Annabi Amosi be

⁷ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi masen n be:
Marigi nu tixi bilixi tinxinxɛ fari,
biriki matinxin se nu suxuxi a yi ra.

⁸ Alatala naxa n maxɔrin,
«Amosi, i munse toxi?»
N naxa a yaabi,
«Biriki matinxin se.»
Marigi naxa a masen,
«N wama n ma pama xa matinxin.
N mu dijɛma sɔnɔn.

⁹ Kuye batudee kanama nɛ Isiyaga xa bɔxi ma.
Isirayila xa salidee rabirama nɛ.
N kelima nɛ Yerobowami bɔnsɔɛ xili ma santidɛgema ra.»

Amosi nun Amasiya

¹⁰ Beteli sɛrɛxɛdubɛ Amasiya, naxa a masen Isirayila mange Yerobowami be, «Amosi na i yanfafe Isirayila bɔnsɔɛ ya ma. A naxan falama a mu fan bɔxi be. ¹¹ Amosi naxɛ, «Yerobowami fama nɛ faxade santidɛgema ra. Isirayila sigama nɛ konyiya kui pamanɛ ma.»

¹² Amasiya naxa a fala Amosi be, «I tan naxan laamatunyi toma, keli be i siga Yudaya. I xa sa i baloe fen menni namijɔnɛ wali kui, ¹³ kɔnɔ i naxa namijɔnɛ masenyi ti Beteli de, barima mange xa salide na menni nɛ, a xa mangataa nan naa ra.»

¹⁴ Amosi naxa Amasiya yaabi, «Namijɔnɛ mu na n na. N baba fan namijɔnɛ mu a ra. Xuruse kanyi nan n na. N sikomoro sansi fan nawalima. ¹⁵ Alatala naxa n xili xurusee tagi, a fa a masen n be, «Siga, i sa namijɔnɛ masenyi ti n ma pama Isirayila be.» ¹⁶ Yakɔsi, i tuli mati Alatala xa masenyi ra, i tan naxan a falama n be, «I naxa namijɔnɛ masenyi ti Isirayila be, i naxa wɔyɛn Isiyaga bɔnsɔɛ be.» ¹⁷ Na wɔyɛnyi ma, Alatala naxɛ, «I xa gine findima nɛ langoe ra taa kui. I xa die faxama nɛ santidɛgema ra. I xa bɔxi bama nɛ i yi ra, a itaxun mixi gbeteɛ ma. I tan, i faxama nɛ bɔxi seniyantare ma. Isirayila fan xaninma nɛ yire, naxan makuya a xa bɔxi ra.»

8

Ala xa laamatunyi naani nde Annabi Amosi be

¹ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi masen n be:
Debe nan nu a ra naxan nafexi sansi bogi mɔxi ra.

² A naxa n maxɔrin,
«Amosi, i munse toxi be?»

N naxa a yaabi,

«Debe rafexi sansi bogi mɔxi ra.»

Alatala naxa a masen n be,

«N ma pama Isirayila fan bara mɔ.

N mu dijɛma sɔnɔn.»

³ Alatala xa masenyi nan ya:

«Na lɔxɔɛɛ sigi naxan sama mangɛ xa banxi kui,
na masarama nɛ wa xui ra.

Furee ralantanma nɛ yire birin,

birin dunduma nɛ na lɔxɔɛ.»

⁴ Wo wo tuli mati yi masenyi ra,

wo tan naxee setare tɔɔrɔma,

wo tan naxee tɔɔrɔmixi jaxankatama.

⁵ Wo naxɛ, «Kike nɛɛɛɛ sali jɔnma mun tɛmɔi,
alako won xa sare mati?

Malabui lɔxɔɛ jɔnma mun tɛmɔi,

alako won xa maale mati?

Won xa nde ba won ma se maniya see ra,

won xa nde sa won ma saresoe xun ma.

Won xa sikeeli kamalitare yailan.

⁶ Won xa misikiine mati kɔbiri ra,

won setare mati sankiri sare ra.

Won xa maale xɔri mati a lagi ra a xun ma.»

⁷ Alatala naxa a kali a yɛɛ ra,

Yaxuba bɔnsɔɛ a yɛɛ igboma Ala naxan na:

«N mu nɛɛmuma e raba fee ma,

han dunɔja jɔn.

⁸ Yi bɔxi fama kanade na nan ma.

Bekae birin luma sunnunyi nan kui.

Bɔxi serɛnma nɛ alɔ Misira xure,

naxan banbaranma, a man gbilen.»

⁹ Marigi Alatala xa masenyi nan ya:

«N fama nɛ a ragiride na lɔxɔɛ,

soge goro a goro tɛmɔi mu a lixi,

dimi sin bɔxi ma yanyi ra.

¹⁰ Wo xa salie masarama jɔn soe nan na,

wo xa sigie masarama wa xui nan na.

N sunnun donma ragoroma nɛ wo ma,

n wo xunyi bi sunnun fe ma.

N fama nɛ sunnunyi xungbe ragorode bɔxi ma,

alɔ di kerɛnyi na faxa.

Na xɔnɛ mu bama wo ma abadan.»

¹¹ Marigi Alatala xa masenyi nan ya:

«Na loxoe kaame sinma ne boxi ma,
kono donyi kaame mu a ra, ye xoli fan mu a ra.

Wo kaamea Alatala xa masenyi nan ma fe ra.

¹² Wo boxi birin igirima ne, kelife kola ma han sogetede,

Alatala xa masenyi fende,

kono wo mu a toma.

¹³ Na loxoe wo xa ginedimodie nun wo xa segetalae faxama ne na kaame ma.

¹⁴ Singe, e nu e kalima Samari xa ala wule daaxi nan na.

E nu a fala, «N bara n kali Dana xa ala ra.»

«N bara n kali Beriseeba xa ala ra.»

Kono e fama ne birade, e mu kelima abadan.»

9

Ala xa laamatunyi donxoe Annabi Amosi be

¹ N naxa laamatunyi nde to,
Marigi nu na serexebade fari.

A naxa a yamari,

«Salide xunyi rabira,

salide sanyi itala.

A birin xa bira mixie xun ma.

N e xa die halakima ne santidegema ra.

Mixi keren mu kisima.

Mixi keren mu a noxunma n ma.

² Hali e goro aligiyama, n nee suxuma ne.

Xa e te koore ma, n nee ragoroma ne.

³ Xa e e noxun n ma Karemele geya fari,

n e fenma ne, n e suxu.

Xa e e noxun n ma baa bun ma,

n boximasee yamarima ne a xa e xin.

⁴ Xa e yaxuie e xanin konyiya kui,

n yaamari fima ne e xa e faxa santidegema ra.

N nan n ya tima ne e ra,

kono na mu findima munafanyi ra e be,

a findima jaxankate nan na e be.»

⁵ Marigi Alatala, naxan na Mange ra,

xa a a janige a xa din boxi ra,

boxi serenma ne,

mixi birin lu sunnunyi kui,

a itema ne, a man a igoro alo Misira xure Nili na banbaran je.

⁶ A bara a xa lingira ti koore ma.

A bara koore walaxe lu boxi xun ma.

A ye rakelima baa ma, a radin boxi ma.

A xili ne Alatala.

⁷ Alatala xa masenyi nan ya:

«Isirayilakae, wo tide mu gbo n be alo Etiyopikae?

N mu wo ramini xe Misira boxi ra,

alo n Filisitakae ramini Kafatoro ki naxe?

N mu wo ramini xe Misira boxi ra,

alo n Siriyakae ramini Kiro ki naxe?

⁸ Wo wo yae rabi:

Marigi Alatala bara yunubitoe xa mangeya to,
a fama ne na halakide yi dunije bende fuji fari.»

⁹ Alatala xa masenyi nan ya:

«Kono n mu Yaxuba bonsoe birin halakima.
N yaamari fima ne alako Isirayila bonsoe xa mayegeti.
N a ifema ne alo maale ifema ki naxe,
alako xori fanyi keren naxa bira.

¹⁰ Kono yunubitoe naxee birin na n ma pama ya ma,
n e faxama ne santidegema ra,
e tan naxee a falama,
«I mu fama muxu paxankatade,
na paxankate mu muxu lima.»

Isirayila xa kisi

¹¹ «Na loxe n Dawuda xa mangeya kanaxi itema ne.

N fama ne na yailande,
n fama ne a rakelide alo a singe.

¹² E man Edon masotoma ne,
a nun si birin n xili saxi naxee xun ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki,
a fama ne na birin nakamalide.

¹³ Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo yae rabi:

Loxoe fama a lide,
xe sae nun xe xabae walima waxati keren ne.
Weni bae nun xe sae, fan walima waxati keren ne.
Weni gboma ne geyae fari,
han geyae birin bunda.

¹⁴ N nan n ma pama ragbilenma ne a xonyi kelife ra konyiya kui.

E fama ne taa kanaxie tide, e sabatima dennaxe.

E weni bilie sima ne, e a weni min.

E laakoe sama ne, e a bogi don.

¹⁵ N man e rasabatima ne e xa boxi ma.

E mu kelima boxi ma sonon

n dennaxe fixi e ma.»

Wo Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

Ala xa masenyi Annabi Abadiyasi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui kui, Annabi Abadiyasi a Ala xa kalamui masenma Edon bɔnsɔɛ xa fe ra. A nɔndi naxan fala a findi nɔndi hagige nan na ibunadama birin be. A masenyi fanyi tima ngaxakerenya xa fe ra. A lanma won xa won tuli mati na seriye ra.

Edon benba singe findixi Esayu nan na, Isiyaga xa di singe Rebeka naxan barixi a be. A guli boore findixi Yaxuba nan na. Na di firinyie to nu na e nga tɛɛge, Ala naxa a masen Rebeka be a e findima si firin nan na naxee fama e bore gereɗe (Fe Fɔlo Fɔle 25:23). A naxe na di singe luma a xanbiratoe xa nɔɛ bun ma. Na kui Ala naxa barake sa Isiyaga xa di Yaxuba ma, a findi benba ra a xa jama Isirayila be. Esayu tan findi Edonkae benba singe nan na. E xa bɔxi nu na Isirayila nun Yudaya bɔxi nan fuge ra.

Ne wuyaxi dangi xanbi, Isirayila nun Yudaya naxa e kobe raso Alatala ra, a fa e xanin konyiya kui Babilɔn bɔxi ma. Ala xa jama nu na na tɔɔre kui tɛmɛi naxe, e ngaxakerenyi naxee findixi Edonkae ra, e mu tin e malide fefe ma, e jan naxa nde sa e xa tɔɔre xun. Hali Ala to nu wama Yudaya jaxankatafe e xa yunubie xa fe ra, na maraaxui xa fe ra Edonkae naxan naminixi Ala xa jama ma, na mu a kenen. Ngaxakerenya fanyi mu nu na na ra.

Yi masenyi xɔɔxɔɛ Esayu bɔnsɔɛ be a fatanxi na yunubi mɔɔli nan na. Ala xa won mali ngaxakerenya binyade alo Ala wama a xɔn ma ki naxe. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Abadiyasi be

Alatala xa masenyi Edon jama be

¹ Annabi Abadiyasi xa laamatunyi nan ya.
Marigi Alatala xa masenyi Edon jama xa fe ra.
Muxu bara xibaaru nde me kelife Alatala ma.
Mixi nde xɛɛxi jamanɛe ma yi yaamari ra:
«Wo keli! Won xa siga Edon gereɗe!»

² «N i magoroma ne sie tagi, i fa lu yaagi kui.

³ I xa yete igboya bara i madaxu,
i tan naxan sabatixi fɔnmɛɛ ra geyae kɔn na.
I a falama, «Nde nɔma n nagorode lanbanyi?»

⁴ Hali i te koore ma alo sege,
i sa i tɛɛ sa tunbuie ya ma,
n tan i ragoroma ne han bɔxi.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

⁵ «Xa mupɛtie soma i xɔnyi kɔɛ ra,
e mu e waxɔnse tongoma xe e hayi na naxan ma?
Xa sansi xabee fama i xɔnyi,
e mu tɔnsɔɛ ndee luma xe naa?

⁶ Kɔnɔ Esayu bɔnsɔɛ tan, e harige birin bama ne e yi,
e xa naafuli nɔxunxi tongoma ne.

7 Wo saata tongo booree wo kerima ne wo xa boxi ma.
 Wo mali booree wo yanfama ne,
 wo nun naxee nu wo degema lenge keren kui,
 nee gantanyi tema ne wo ya ra.»

8 Alatala xa masenyi nan ya:
 «N lonnilae sontoma ne Edon boxi ma na loxoε,
 n xaxilimae faxama ne Edon benba Esayu xa geyae fari.

9 E benba Teman xa soorie gaaxuma ne,
 e birin fa sonto Esayu xa geya longori.

10 Wo na gbaloe sotoma ne wo xa fe xaaxi ma
 wo naxan nabaxi wo ngaxakerenyi Yaxuba bonsoe ra.
 Yaagi dusuma ne wo xun na, wo fa non abadan.

11 Na loxoε e yaxuie to e xa bannaya xanin,
 e na raba ne wo ya xori.

E to so e xa taa kui, e xa Darisalamu findi e gbe ra,
 wo nu saxi e yaxuie de ra.

12 Wo mu lan wo xa jalexin wo ngaxakerenyie xa toore ra.
 Wo mu lan wo xa seewa Yuda bonsoe xa gbaloe ra.
 Wo mu lan wo xa wo yete igbo e xa toore kui.

13 Wo mu lan wo xa so n ma pama xa taa kui a kasare loxoε.
 Wo mu lan wo xa yo e ma e kasare loxoε.

Wo mu lan wo xa e harige ba e yi e kasare loxoε.

14 Wo mu lan wo xa wo noxun kira de ra e xa mixie faxafe ra
 naxee e gixi gere ma.

Wo mu lan wo xa e sa e yaxuie sagoe e xa kasare loxoε.»

15 «Alatala xa kiiti loxoε na fafe si birin be.

I naxan naba, na nan nabama i fan na.

I xa wali sare gbilenma ne i ma.

16 Wo n ma xone naxan sotoxi n ma geya seniyenxi fari,
 sie fan fama ne na mooli sotode han e bonsoe non.

17 Konon mixi fama kisi sotode Siyoni geya fari.

Menni findima yire seniyenxi nan na.

Yaxuba bonsoe fama ne a ke masotode.

18 Yaxuba bonsoe nun Yusufu bonsoe luma ne alo te,

naxan Esayu bonsoe ganma alo sexe.

Mixi yo mu kisima Esayu bonsoe ya ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

19 «Negewikae Esayu xa geyae suxuma ne,

Sefelakae Filisitakae xa boxi tongoma ne,

a nun Eframi nun Samari boxie.

Bunyamin bonsoe fan Galadi boxi sotoma ne.

20 Yi Isirayilaka naxee gbilen e fama ne node Kanaan boxi ra han Sarepeta.

Darisalamukae naxee gbilen Sefarada,

nee fama ne Negewi taee suxude.

21 Mixi naxee geenima nu fama ne tede Siyoni geya fari,

e xa Esayu xa geyae yamari.

Mangeya luma Alatala nan be.»

Annabi Yunusa xa taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yunusa xa taruxui findixi masenyi belebele nan na ibunadama be. Alatala bara si wuyaxi daa, a e rasabati yire keren dunija ma. E to findi a xa daalisee ra, a wama ne e xa fe birin xa sooneya, e xa lu bojesa kui, e man xa a xa nondi kolon. Ala mu tinma si yo xa fisa boore be. E birin lan a ya i.

Kono adamadie luma tantan na menni ne, e fa a maroxun e fisa e boore be, e man Ala kolon dangife booree ra. Na yete igboja findixi fe jaaxi nan na Ala mabiri. A wama ne a xa xibaarui xa yensen dunija birin ma, kono ndee mu tinma na ra. Annabi Yunusa findixi na misaali nan na.

Alatala to Annabi Yunusa xee Asiriya boxi ma a xa nondi kawandi e be, Annabi Yunusa mu tin na rabade xonnanteya xa fe ra. Asiriyakae nu findixi Isirayilakae yaxuie nan na. Na nan a toxi, Annabi Yunusa naxa nate tongo a xa a gi, alako a naxa Ala xa xeraya raba. Tondife Ala waxonfe ra, na findi ne fe xoxoxe ra Annabi Yunusa be, a fa a kolon a nu lan ne a xa bira Ala xa yaamari nan foxo ra.

Annabi Yunusa to na raba, kaabanakoe belebele naxa raba. Asiriya pama naxa fa bora Alatala foxo ra, e fa a batu. Annabi Yunusa fan naxa a kolon a boje kui a Ala xa xanunteya gbo si birin be. E rafan a ma, a man wama e rakisife e xa yunubie ma.

A lanma won tan fan xa na masenyi hagige fahaamu, a xa so won sondonyi kui. Xonnanteya gbo sie tagi to loxoe. Na mu findima fe fanyi ra ibunadama be. Ala mu wama na xon, barima a kolon na gere nan tun naminima naxan findima toore xungbe ra. Xanunteya nan fan. Won si birin lan Alatala ya i. Won birin xa won xinbi sin a bun ma. Ala xa a niya won xa kafu won boore ma xanunteya kui. Amina.

Annabi Yunusa xa taruxui

Annabi Yunusa a gife Ala xa xeraya ma

¹ Alatala naxa a masen Amitayi xa di Yunusa be, ² «Keli, i siga taa xungbe naxan xili Ninewe, i xa n ma nate xoxoxe masen e be naxan fatanxi e xa fe jaaxie ra n naxee toxi n na dennaxe.» ³ Kono Annabi Yunusa to wa a gife Ala xa xeraya ma, a naxa nate tongo a xa siga Tarasisi. A naxa goro Yafa wafu ra, a kunkui to naxan nu sigafe Tarasisi. A naxa kunkui masundi fi, a baki kunkui kui mixie xun ma sigafe ra Tarasisi, alako a xa a makuya Alatala ra.

⁴ Na kui Alatala naxa foye xungbe ramini baa ma, a findi turunnaade ra, a kunkui imaxa han a wa a kanafe. ⁵ Kunkuimae naxa gaaxu, kankan naxa a de rawa a xa ala be. E naxa nde ba kunkui xa kote ra, e a woli baa ma alako nde xa ba a binye ra. Yunusa naxa goro kunkui botini ma, a a sa menni, a xi paxi. ⁶ Kunkui kepini naxa siga a yire, a a fala a be, «I tan na xife ne? Keli, i xa i xa ala maxandi. Temunde a noma ne kinikinide won ma, a won natanga yi gbaloe ma.»

⁷ Kunkuimae naxa a fala e booree be, «Won xa kanda bun alako won xa a kolon, naxan yi gbaloe bendunxi won ma.» E to na raba, a naxa ilan Yunusa ra. ⁸ E naxa a maxorin, «Nde yi gbaloe bendunxi muxu ma? I munse wali rabama? I kelixi minden? Si mundun na i ra?» ⁹ Annabi

Yunusa naxa e yaabi, «Eburu nan n na. N Alatala nan batuma, Ala naxan na koore ma, naxan baa nun bɔxi daa.» ¹⁰ Na kui kunkuimae naxa gaaxu ki fanyi ra, e a fala a be, «I yi rabaxi munfe ra?» A naxa a fala e be a nu a gife Alatala nan ma.

¹¹ Baa xa xaape to nu gboma nan tun, e naxa a maxarin, «Muxu xa munse raba i ra, alako baa xa a raxara muxu be?» ¹² Annabi Yunusa naxa e yaabi, «N a kolon a yi turunnaade xungbe xun tixi wo ra n tan nan ma fe ra. Wo xa n woli baa ma. Na kui a raxarama ne.»

¹³ Kunkuimae naxa kata laala bade e xa xare masoto, kono na mu sooneya. Baa nu sigama xaape ra nan tun e xili ma. ¹⁴ Na temui e naxa Alatala maxandi, «Alatala, muxu bara i maxandi i xa muxu ratanga yi xeme xa faxe ma. Mixi fanyi nii bafe kote naxa dɔxo muxu xun ma, barima i tan Alatala na i waxonfe nan tun nabafe yi ki.» ¹⁵ Na fala xanbi, e naxa Yunusa tongo fa, e a woli baa ma. Baa xa xaape naxa dan. ¹⁶ Na fe naxa na mixie ragaaxu Alatala ya ra ki fanyi ra. E naxa serexe ba Alatala be, e kere tongo a be.

2

Annabi Yunusa xa Ala maxandi

¹ Alatala naxa yexe xungbe nde yamari baa ma a xa Yunusa gerun. Yunusa naxa lu yexe furi kui ferepen saxon, koe saxon. ² A naxa a Marigi Alatala maxandi yexe furi kui yi ki:

³ «Alatala, n to n xui rate i ma n ma bope mini kui, i bara n yaabi.

N to i xili kelife aligiyama,
i bara n xui me.

⁴ I to n woli baa botini ma,
ye bara n makoto, i nu fa i xa moronyie radin n ma.

⁵ N naxa a mapoxun i bara n keru,
kono n a kolon n man fama ne i xa banxi seniyenxi tode.

⁶ N naxa madula ye xora, baa naxa no n na.
Baa jooge naxa filin filin n konyi ma.

⁷ N goro ne baa botini ma han geyae folode.
N nu na geeli aligiyama,

kono i tan Marigi Alatala, i naxa n namini na yili tilinxi kui n pipe ra.

⁸ N nii to nu na bafe n fate i,
n naxa n mapoxun Alatala ma.
N ma maxandi naxa siga han a sa i li,
i xa horomobanxi seniyenxi.

⁹ Mixi naxee e nii taxu kuye senbetare ra,
nee e yete raganma hinne fanyi nan na.

¹⁰ Kono n tan tantui beeti nan bama i be serexe ra,
n na n ma kere tongoxi rakamalima ne.
Kisi fatanxi Alatala nan na.»

¹¹ Na dangi xanbi, Alatala naxa yexe yamari, a xa sa Annabi Yunusa bɔxun xare ma.

3

Annabi Yunusa Alatala xui rabatufe

¹ Alatala naxa gbilen masenyi ti ra Yunusa be, a naxe, ² «Keli, i siga yi taa xungbe naxan xili Ninewe. I xa sa n ma xera iba e be, n i tixi naxan na.» ³ Annabi Yunusa naxa keli a siga Ninewe, alɔ Alatala a masen a be ki naxe. Taa nan nu Ninewe ra naxan xungbo ki fanyi ra xi saxan jere rabama dennaxe.

⁴ Annabi Yunusa to fɛɛɛɛn keren jere raba taa kui, a naxa yi masenyi ti folo, «Xi tongo naani nan luxi, Ninewe taa xa kana.» ⁵ Ninewekae naxa la Ala ra, e birin fa sunyi suxu, e sunnunyi dugi ragoro e ma tuubi fe ra, keli bannae ma han misikiinee. ⁶ Yi xibaarui to Ninewe mange li, a fan naxa keli a xa kibanyi kui, a a xa mange donma rate a ma, a a sunnun dugi ragoro a ma, a fa sa doxo te xube xora tuubi fe ra.

⁷ Na kui a naxa yi masenyi ti Ninewe be, «Mange nun a xa kuntigie xili ra, sunyi bara maxandi mixie nun xurusee birin ma. ⁸ Mixie nun xurusee birin xa sunnun dugi ragoro e ma, e xa Alatala xili senbe ra, birin xa gbilen a xa kira jaaxi nun e xa kobija foxo ra. ⁹ Nde a kolon xa Ala mu a xa nate tongoxi masarama, a won natanga a xa xone gbe ma, a fa won nakisi faxe ma?»

¹⁰ Ala to a to Ninewekae bara tuubi, e bara e kobe so e xa kira jaaxi ra, a naxa kinikini e ma, a mu gbaloe ragoro e ma sonon, alɔ a nu bara a janige ki naxe.

4

Annabi Yunusa xonɔfe

¹ Na fe mu nu rafanxi Annabi Yunusa ma fefe ma, a fa xono. ² A naxa a fala Alatala be, «Alatala, n mu nu yi fe xa falama n to nu na n xonyi temui naxe? N na n gi yi nan ma sigafe ra Tarasisi, barima n nu a kolon Ala nan i ra, naxan hinne nun kinikini masenma mixie be, naxan mu xonoma mafuren, naxan xa xanunteya gbo, naxan gbilenma a xa nate tongoxi foxo ra, a gbaloe lu na a nu wama naxan nabafe. ³ Yakosi Alatala, n nii tongo, barima n faxaxi nan fisa n baloxi be.» ⁴ Alatala naxa a maxorin, «A lanma i xa xono yi fe ma yi ki ne?»

⁵ Annabi Yunusa naxa mini taa fari ma, a sa doxo taa sogetede mabiri leele bun ma, a naxan yailan a yete be. A nu wama a tofe ne fe naxan fama rabade Ninewe ra.

⁶ Alatala naxa wuri bili nde rabula a a ti Yunusa xun ma, alako a niini xa ti a xun, a naxa soge xa xone kolon. Yunusa naxa jalexin ki fanyi ra na wuri bili niini xa fe ra. ⁷ Kono na loxoɛ kuye iba, Ala naxa a niya kuli nde xa sa na wuri bili don, a xa xara. ⁸ Soge to mini, Ala naxa foye fure ramini kelife sogetede, a soge xoroɔɔɛ ti Yunusa ma. Na naxa a niya Yunusa ya naxa ifoɔɔɔ, a fa wa faxafe. A naxa Ala maxandi, «N faxaxi fisa n baloxi be to.»

⁹ Ala naxa Annabi Yunusa maxorin, «A lanma i xa xono yi wuri bili xa fe ma yi ki?» Yunusa naxa a yaabi, «Iyo. N xonoxi han n jan wama ne n xa faxa!» ¹⁰ Alatala naxa a masen a be, «I tan meenixi yi wuri bili nan ma, i mu naxan sixi, i mu naxan namoxi. A bulaxi koɛ keren nan na, na kuye iba, a man naxa faxa. ¹¹ A mu lanma xe n tan xa kinikini Ninewe ma, yi taa xungbe, mixi wulu keme moxɔɔɔn nun a xanbi na dennaxe, naxee mu fe fanyi nun fe jaaxi tagi raba kolon, xurusee gbege fan na dennaxe?»

Ala xa masenyi Annabi Mika be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Mika xa kitaabui nondi hagige masenma to mixie be. Ala mu wama fe jaaxi xon, a yunubi birin xonma a boje birin na. Na kui ibunadama na keli Ala xa kira xon ma, Ala xa tinxinyi a niyama ne a xa na mixie jaxankata e xa fe rabaxi ma. E na findi a xa jama ra, e na findi jama ra naxan mu a kolon, e birin halakima ne na yunubie xa fe ra.

Na fahaamufe mu xoxoxo adamadie be, barima e fan na fe jaaxi nde to, e boje tema ne han. E na a to e xa mangee na setaree tsofofe alako nde xa sa e yete xa naafuli xon ma, e xonoma ne. Na xone maniya Ala xa xone tinxinxi ra. Fe naxan mu rafan Ala ma, fe fanyi mu a ra. A mixi tsoroma ne!

Kono Ala xa xone fatanxi a xa boje fanyi nan na. A to wa ibunadama xa fe xa sooneya, a na Sentane xa kasare wali to, a xonoma ne, a man gere ti na xili ma. Yunubi raba jaxankatafe kelixi na nan ma. Kono na boje fanyi man a niyama ne Alatala xa kate birin naba alako a xa ibunadama ragbilen a xa kira fanyi ma. A mu wama e jaxankatafe tun. A wama ne e xa gbilen a ma, e xa kisi soto kira fanyi xon ma.

Annabi Mika nu Ala xa masenyi tife Isirayila nun e yaxuie be, kono a tide gbo to mixie fan be. Won fan xa fahaamui soto yi masenyi kui: a yunubi mu rafan Ala ma, a fama yunubitsee jaxankatade, a nun a wama mixi rakisife e xa yunubie ma alako e xa jere a waxonfe fanyi kui. Ala xa won mali na kisi tinxinxi sotofe ra. *Amina.*

Ala xa masenyi Annabi Mika be

Ala xa xone Isirayila nun Yudaya be

¹ Alatala xa masenyi nan ya a naxan ti Annabi Mika Moresetika be Samari nun Darisalamu xa fe ra. A a ti a be Yudaya mange Yotami, Axasi, nun Xesekiya xa waxati ne.

² Duniya si birin, wo xa wo tuli mati n na. Ibunadama birin naxee na yi bende fupi fari, wo xa n ma masenyi rame, won Marigi Alatala fama wo kalamude naxan na, kelife a xa horomobanxi seniyenxi kui.

³ Wo xa a mato, Alatala na fafe kelife a xa lingira, a na gorofe geyae fari, a a jere.

⁴ Geyae na xunufe a sanyi bun ma, alo kumi dole naxan sama te fe ma, alo ye naxan susufe kelife yire itexi. Geyae na ibofofe, e findi gulunbae ra.

⁵ Na birin kelixi Yaxuba bonsoe xa murute nan ma, a fatanxi Isirayila jama xa yunubie nan ma. Nde Yaxuba bonsoe ramurutaxi? Samari xa mu a ra? Nde kuye batude tixi yire itexi fari Yudaya? Darisalamu xa mu a ra?

6 Na kui n fama Samari findide geme malanxie nan na,
 n a findi weni sansi side ra.
 N a xa geme bilie rabira, n e radin gulunbae kui,
 han a xa banxie bunyi lu keɛ ma.
 7 N a xa kuyee butuxunma ne, n a xa batu see ganma ne te ra,
 n a xa ala masolixie xun nakanama ne.
 Nee foloxi bafata nan na naxan nawalixi langoe sare ra,
 nee man findima bafata nan na langoe sare fima naxan na.

8 N fama sunnunde na nan ma, n na n kui iwa.
 N na n jereɛma ne n sanyi nun n fate mageli ra,
 n na n gbelegbele xui itema ne alo wulai bare,
 n na n kui iwa alo xundi.

9 Samari xa fure jaaxi mu noɛma dandande,
 a man bara din Yudaya boxi ra,
 han a bara Darisalamu masoto n ma jama sabatixi dennaxe.

10 Wo naxa na fe rakolon Gatikae ra de wo wa xui ra.
 N doxoɔxi xube xora sunnunyi kui Beti Leyafera.

11 Safirikae, wo xa dangi wo mageli ra yaagi kui.
 Saanan jama mu suusama minide.
 Wo mu noɛma wo xaxili tide Beti Eseli ra, e fan na wafe.

12 Marotikae bara lu kontofili kui,
 barima gbaloe bara goro kelife e Marigi Alatala ma,
 a Darisalamu naade li.

13 Lakisikae, wo xa soori ragisee yailan.
 Wo bara a niya Siyonikae xa muruta Ala ma,
 Isirayila bara bira wo xa yunubie foxo ra.

14 I tan nun Moreseti Gatikae fatanma na nan ma,
 Akisibukae fama ne Isirayila mangee yanfade.

15 Maresakae, n gerefa gbete xeeɛma ne a xa wo gere.
 Isirayila mangee jalama sigama ne Adulama.

16 Wo wo xunyie bi alo yube, sunnunyi xa fe ra,
 barima wo xa di xanuxie fama xaninde konyiya kui jamane ma.

2

Naxankate nun kisi

1 Naxankate na mixie be,
 naxee e majoxunma maifuya nun fe jaaxi rabafe ma e sa temui,
 kuye nefɛ iba, e fa fe kobie raba,
 barima na noɛ na e yi ra.

2 E na mile xee ma, e nee ba e kanyie yi ra.
 E na mile banxie ma, e nee tongo e senbe ra.
 E fu mixi ma, e a xa banxi muja.
 E fu mixi ma, e a ke rasuxu a yi.

3 Na xa fe ra, Marigi Alatala naxe,
 «N jaxankate doxoma ne na mixi mooli ma,
 wo mu noɛma wo ratangade naxan ma.
 N fama wo xun gorode na jaxankate temui.

4 E wo xa fe ifalama taali daaxi ne na loxoɛ,
 e wo masigi a mayele ki ma,

e nu fa a fala,
 «Muxu xa fe bara kana feo.
 Muxu xa bɔxie bara ba muxu yi ra.
 A bara e ba muxu yi, a e so muxu yaxuie yi ra.»»

⁵ Na nan a ra, wo mu mixi yo sɔtɔma Alatala xa ɲama ya ma,
 naxan nɔma bɔxi itaxunde wo be Ala xa tɔnxumae saabui ra.

⁶ E xa namijɔnmɛe a falama,
 «Ba yi masenyi mɔɔli tife,
 namijɔnmɛ mu lanma a xa na fala.
 Won mu fama lude yaagi yo kui.

⁷ Yaxuba bɔnsɔɛ, a lanma a xa fala,
 Alatala xɔnɔma a bɔɲɛ ma?
 A darixi na wali mɔɔli raba ra?»

Alatala naxa e yaabi,
 «N ma masenyie mu fanxi xe tinxintɔɛɛ be?

⁸ Yi waxati n ma ɲama bara lu alɔ n yaxui.
 Wo donma fanyi bama dangi mixie ma,
 naxee fafe bɔɲɛsa kui kelifɛ gere sode.

⁹ Wo n ma ɲama xa ginɛɛ kerima e xa banxi fanyie kui,
 wo e xa die xa xunnakeli bama e yi ra n naxan fi e ma.

¹⁰ Wo keli, wo siga,
 n bara yi bɔxi ba wo yi ra sabatide ra,
 barima a mu seniyɛn, a bara kana kerenyi ra.

¹¹ Xa wule fale nun mixi madaxui fa a fala wo be,
 «Wo fama beere nun wɛni sɔtɔde»,
 na mixi mɔɔli nan nafan wo ma namijɔnmɛ ra.»

¹² «Yaxuba bɔnsɔɛ, n wo birin malanma nɛ.
 Isirayila mixi dɔnxɔɛɛ, n wo xun lanma nɛ.
 N wo malanma nɛ, alɔ yɛxɛɛ naxee malanma gɔɔɛɛ kui,
 alɔ xuruseɛ naxee na fili ma e dɛ madonde.
 Nama gɛgɛbe sabatima nɛ naa.

¹³ E xa mange fama nɛ taa tɛtɛ ibɔɔde,
 a fa ti ɲama ya ra,
 a e birin naminima nɛ naa.
 Alatala nan findi e xunyi ra.»

3

Isirayila yareratɛ xa yunubie

¹ N naxɛ, «Yaxuba bɔnsɔɛ mangɛɛ,
 Isirayila yareratɛ, wo xa wo tuli mati.
 Wo tan xa mu daxa wo xa sɛriyɛ kolon?»

² Kɔnɔ wo fe fanyie xɔnma, fe ɲaaxie nan nafan wo ma.
 Wo mixie tɔɔɔma han,
 a luxi nɛ alɔ wo e xa kiri nun sube bama e fateɛ ma,
³ wo na ibolon a xuntunyiɛ ra,
 wo a ɲin tunde kui, wo fa a don.»

⁴ Na mixi mɔɔli fama nɛ Alatala xilide,

kɔnɔ a mu e yaabima.
Na lɔxɔɛ a a kobe soma nɛ e ra,
barima e jɛrɛ ki mu fan.

⁵ Alatala xa masenyi nan ya,
«Wo tan namijɔnmɛ naxee n ma jama ratantanma,
naxee bɔjɛsa masenma mixie bɛ naxee wo kima,
kɔnɔ wo mixie tan gere naxee wo kuma.

⁶ Na xa fe ra, kɔɛ soma nɛ wo xun,
wo mu toɛ tima, wo mu laamatunyie sɔtɔma, wo luma dimi nan kui tun.
Soge dulama nɛ na namijɔnmɛ xun,
yanyi fan ifɔɔrɔ e bɛ.

⁷ Se matɔɛ yaagima nɛ, naxee yare toma, e xun sinma nɛ,
e e yatagi nɔxun,
barima n tan Ala mu e yaabima.»

⁸ Kɔnɔ Ala Xaxili Seniyɛnxi bara sɛnbɛ fi n ma,
tinxinyi nun limaniya bara lu n yi ra,
alako n xa Yaxuba bɔnsɔɛɛ rakolon e xa murute ra,
n xa Isirayila xa yunubie masen a bɛ.

⁹ Wo tan Yaxuba bɔnsɔɛɛ yareratɛ,
wo tan Isirayila jama xa mangɛɛ,
wo xa wo tuli mati n na.
Wo na tinxinyi xɔnfe,
wo a mafindi.

¹⁰ Wo na mixie nii bafe Siyoni tife ra,
wo na Darisalamu tife tinxintareya kui.

¹¹ E xa mangɛɛ kiiti sama kɔbiri sɔtɔfe nan ma.
E xa sɛrɛxɛdubɛɛ xaranyi tima naafuli xa fe nan na.
E xa namijɔnmɛɛ masenyie tima e xa geeni nan ma.
Kɔnɔ e birin e ya tima Alatala ra,
e nu a fala mixie bɛ,
«Alatala mu na xɛ won ya ma?
Naxankatɛ yo mu won lima.»

¹² Wo xa fe nan yati a niyama Siyoni fama buxade alo xɛ,
Darisalamu findima nɛ gemɛ malanxie ra,
fɔtɔnyi fa bula hɔrɔmɔbanxi rabilinyi ma.

4

Alatala xa xunnakeli

¹ Temui fama a lide,
Alatala xa banxi tixi geya naxan fari,
na fama nɛ tide geya birin xun ma.
A itema nɛ tentenyi birin bɛ,
jamae luma nɛ siga ra menni.

² Si gbɛgbɛ e xun tima nɛ naa ra, e a fala,
«Won xa siga Alatala xa geya fari,
Yaxuba Marigi Ala xa banxi.
A won xaranma nɛ a xa sɛriyɛ ra,
alako won xa won jɛrɛ a xa kira xɔn ma.»

Sɛriyɛ fatanma Siyoni nan na,
Alatala xa masenyi kelima Darisalamu nan kui.

³ A findima ne kiitisa ra si gbegebe tagi,
 a fa si senbema e xa gere rajonde duniya birin kui.
 E e xa santidegema e xabuma sari xa kerie nan na,
 e e xa worotee yailan tanbee ra.
 Si yo mu a xa santidegema itema si gbete xili ma sonon.
 Na waxati, mixie mu gere mooli yo matinkanma.
⁴ E tima e xa weni sansi nan seti ma,
 e doxo e xa xore bili niini bun ma.
 Mixi yo mu fama e bore raminide,
 barima Alatala Senbema bara woyen.
⁵ Si birin noma jerede e xa alae waxon ki ne,
 konon won tan won jerema Alatala nan waxon ki abadan.

⁶ Alatala naxa a masen,
 «Loxoe nde fama, n lanyurutoe malanma ne.
 N mixie xunlanma ne, n naxee rayensenxi toore kui.
⁷ N lanyurutoe findima ne mixi kisixi donxoe ra,
 n mixi rayensenxie findima ne si senbema ra.
 Alatala nan tima e xun ma Siyoni geya fari abadan.
⁸ I tan Siyoni, naxan a joxo sama jama xon ma,
 naxan findixi taa makanta xi ra,
 noe fisamante gbilenma i tan nan ma,
 mangeya fa lu Darisalamu yi ra.»

⁹ Wo fa gbelegelema munfe ra?
 Mange mu na wo xonyi sonon?
 Wo rasima bara faxa?
 Na bara a niya wo xa tooro alo gine naxan na ditinyi ra?
¹⁰ Siyonikae, wo furie xa wo matolin alo furi gine,
 barima e wo raminima ne taa kui, wo fa xi burunyi.
 E wo xaninma Babilon konyiya kui,
 konon menni wo fama ne fulunde.
 Alatala wo bama ne wo yaxuie belexe i.

¹¹ Konon yakosi si gbegebe tixi wo xili ma,
 a falafe ra, «Siyoni xa yaagi won ya xori!»
¹² Nee mu Alatala xa maroxunyi kolonxi, e mu a xa wali fahaamuxi.
 Alatala bara e malan lonyi ma maale bonboma dennaxe.
¹³ Siyonikae, wo keli wo xa e bonbo.
 N wo senbe gboma ne alo tuura,
 naxan ferie yailanxi wure ra, naxan tore findixi wure gbeeli ra.
 Na kui wo jamanen wuyaxi butuxunma ne,
 wo e xa naafuli findima n tan Duniya Marigi Alatala nan gbe ra.

¹⁴ Yakosi wo xa wo fatee maboo sunnunyi ma,
 barima e na won ma taa suxufe,
 e na Isirayila jama xa mange bonbofe a yatagi ma wuri ra.

5

Isirayila Nakisima

¹ «I tan, Beteleemu Efarata, naxan xurun Yuda xabilee ya ma,

mixi nde minima ne i ya ma naxan Isirayila yamarima n be.
A xa fe folexi temui dangixi ne naxan makuya pon.»

² Na na a toma, Alatala Isirayila raboloma,
han furi gine fa a xa di baride.
Na temui, na di ngaxakerenyie donxoe fama ne gbilende Isirayila.

³ A kelima ne, a ti a xa xurusee ya ra,
a e de madon a Marigi Alatala Xili Xungbe Kanyi senbe ra.
E sabatima ne a fanyi ra,
barima a xa xunnakeli dunija birin lima ne.

⁴ A tan nan findima won ma bojesa ra.
Asiriyakae na fa won ma boxi ma,
e so won ma yire makantaxie kui,
won kantama solofere nun mange solomasaxan nan kelima e xili ma.

⁵ E Asiriya boxi yamarima ne santidegema ra,
e doxo Nimirodi xa boxi xun ma tanbe ra.
Won ma mange won bama ne Asiriyakae yi ra,
e na tungan won ma naaninyi xun ma, e so won ma boxi kui.

⁶ Yaxuba bonsoe donxoe luma ne dunija sie ya ma,
alo xini naxan kelima Alatala ma,
alo tune ye naxan doxoma burexe ra.
E mu e xaxili tima ibunadama ra,
e mu e yete taxuma mixi yo ra.

⁷ Yaxuba bonsoe donxoe luma ne dunija si gbege ya ma,
alo yete naxan tima wulai subee tagi,
alo yete yore naxan jere ma xurusee ya ma,
a fa dutun ndee ma, a e iboo, mixi yo mu noma e bade a yi ra.

⁸ I xun nakelima ne i yaxuie ya i, e birin sonto.

⁹ Alatala naxa a masen,
«Loox nde fama a lide,
n wo xa soee nun wo xa soori ragisee xa fe kanama ne.

¹⁰ N wo xa boxi xa taae kanama ne,
n wo xa yire makantaxie rabira.

¹¹ N wo xa duureya kanama ne,
n wo xa se matoe rayensen ye.

¹² N wo xa kuyee nun wo xa geme masolixi birin kanama ne.
Na temui, wo mu suyidima se yailanxie be sonon.

¹³ N wo xa Aseri wuri masolixie talama ne wo tagi,
n wo xa taae kanama ne,

¹⁴ n n gbepoxoma xone nan kui, sie ma
naxee mu tin n xui suxude.»

6

Alatala xa kalamui

¹ Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra:
«Keli, wo xa wo xa kalamui ti geyae ya xori,
dunija birin xa i xui me.

² Geya naxee na dunija ma kabi a fole,
wo xa n tan Alatala xa kalamui me,
n naxan tima n ma pama Isirayila xili ma.»

³ «N ma pama, n munse rabaxi wo ra?
N kote mundun dɔxɔxi wo xun ma?
Wo xa n yaabi.

⁴ N wo raminixi ne Misira bɔxi ra,
n wo xun sara konyiya kui.
N naxa Munsu, Haruna, nun Mariyama xee wo raminide.

⁵ N ma pama, wo xa wo ratu a ma,
Mowaba mange Balaki nu wama naxan nabafe wo ra,
a nun Beyori xa di Balami xa yaabi.
Wo xa wo ratu wo xa biyaasi ma kelife Sitimi han Giligali,
Alatala xa fe tinxinxie a naxee rabaxi wo be.»

⁶ N fama munse ra Alatala be n xa Mange Ala batu?
A lanma n xa fa serexe nan na a be,
serexe gan daaxi alo ninge naxee bara je keren soto?

⁷ Alatala wama yexee kontonyi gali nan xon ma,
xa na mu a ra, ture gbegebe naxan mu ponma?
A lanma n xa n ma di singe ba serexe ra n ma yunubi sare ra?
N di naxan soto, na noma findide na xafari se ra?

⁸ Ala bara adamadi rakolon fe ra naxan fan,
a wama i xa naxan naba?
A wama ne i xa tinxin, dugutegeya xa rafan i ma,
i man xa bira Alatala foxo ra yete magore kui.

⁹ Alatala na taakae xilife.
Xaxilima fama na tode, a fa gaaxu Ala ya ra.
«Wo wo tuli mati a xa kiiti ra,
wo naxa wo kobe so na kiitisa ra.

¹⁰ Naafuli na wo xonyi wo naxan soto tinxintareya kui?
Maniya se kamalitaree na wo xonyi n naxee xonxi?

¹¹ N noma dipede maniya se tinxintaree kanyi ma?

¹² Taa bannae findixi fe kobi rabae nan na,
taakae wule nan tun falama, e mixie madaxu.»

¹³ «Na kui n bara wo tooro folo,
n xa wo halaki wo xa yunubie xa fe ra.

¹⁴ Wo wo degema ne, konɔ wo mu fama lugade,
wo donse ragatama ne, konɔ a mu luma naa.
Na bama ne wo yi ra santidegema ra.

¹⁵ Wo xe sama ne, konɔ wo mu a xabama,
wo oliwi bogi bunduma ne, konɔ wo mu a ture donma,
wo weni bogi dunduma ne, konɔ wo mu a minma.

¹⁶ Wo bira ne Omiri xa yaamarie foxo ra,
wo Akabu xa naamunyie findi wo gbe ra.
N wo sontoma na nan ma,
n wo xa pama findima ne mayele se ra dunipa ya xori,
n wo luma ne yaagi kui sie tagi.»

7

Ala xa paxankate nun a xa kisi

¹ N na toorofo yi ki!

N luxi ne alo mixi naxan sigama sansi bogi bade a ba temui,

kɔnɔ a mu wɛni bogi toma naa,
a mu xɔrɛ fanyi lima wuri kɔn na alo a wama a xɔn ma ki naxɛ.

² Ala xanuntenyie bara jɔn bɔxi ma,
tinxintɔɛ keren mu luma naa.
E birin na e boore tɔrɔfɛ a jaaxi ra,
kankan gantanyi tema a ngaxakerenyi bɛ.

³ E birin fata fe jaaxi rabade.
Mangɛɛ, nee wama buja tinxintare xɔn ma.
Kiitisae, nee kiiti sama kɔbiri nan tun ma fe ra.
Kuntigie, nee fan e xa wasabaliya masenma.
E birin na fe keren nɛ.

⁴ Naxan na fisamante ra wo ya ma,
na tan luma nɛ alo tunbe xɔnɛ.

Ala xa kiiti lɔxɔɛ bara a li,
alo pama makantɛ a fala ki naxɛ.
Nama bɔjɛ mini temui bara fa.

⁵ Wo naxa la wo dɛ fan boore ra,
wo naxa la wo xanuntenyi ra,
hali wo xa ginɛ naxan a sama wo fɛ ma,
wo naxa wo xa gundo birin masen a bɛ.

⁶ Na waxati di xɛmɛ a baba maberema nɛ,
di ginɛ ti a nga kanke i,
mamadi nun a xa mɔri nga kɔnjɛma nɛ.
Kankan yaxui findima a bari boore yati nan na.

⁷ Kɔnɔ n tan, n ya tima Alatala nan na,
n na n xaxili tima n nakisima Ala nan na,
barima n Marigi n xui suxuma nɛ.

⁸ I tan Isirayila yaxui,
i naxa jɛlɛxin n ma tɔrɛ ra.
Hali n bira nɛ, n man kelima nɛ.
Hali n lu nɛ dimi xɔra, Alatala nan na n ma yanbɛ ra.

⁹ N to yunubi raba Alatala ra,
n fama nɛ a xa xɔnɛ sɔtɔde han a kamali,
a fa n xun mafalade, a a xa tinxinyi masen n bɛ.

¹⁰ N yaxuie na na to, e yaagima nɛ.
Singɛ e nu a falama, «I Marigi Alatala na minden?»
Kɔnɔ na temui n tan nan e xa birɛ toma,
e maboron sanyi ra alo boora naxan na kira ra.

¹¹ I tan Isirayila, wo xa tɛtɛ rakeli lɔxɔɛ fama nɛ,
wo xa naaninyie igboma nɛ.

¹² Na lɔxɔɛ mixie fama nɛ wo yire,
kelife Asiriya nun Misira taaɛ kui,
kelife Misira bɔxi han Efirati xure,
kelife baa nde ma a sa dɔxɔ baa gbɛtɛ ra,
kelife geya nde ma a sa dɔxɔ geya gbɛtɛ ra.

¹³ Dunija bɔxi fama nɛ kanade mixie xa wali jaaxie xa fe ra.

¹⁴ Mɛɛni i xa pama ma,
barima e findixi i kɛ nan na,

naxee sabatixi e kerenyi ma fotonyi kui fili fanyi seeti ma.
 E xa e de madon a fanyi ra,
 alo e nu a rabaxi Basan nun Galadi boxi ma temui dangixi ki naxe.
¹⁵ N kaabanakoe masenma ne e be,
 alo e mini Misira boxi ra loxo naxe.
¹⁶ Sie na wo senbe to, e yaagima ne e xa senbetareya kui.
¹⁷ E xube donma ne alo boximase,
 e luma gaaxui nan kui won Marigi Alatala ya ra, e fa seren.
¹⁸ Ala mundun na naxan maniya i ra,
 naxan yunubi xafarima,
 naxan dijema a xa ke tongomae donxoee ma?
 I mu xone ragatama abadan,
 barima dugutegeya masenfe muxu be a rafan i ma.
¹⁹ I man kinikinima ne muxu ma,
 i fama ne muxu xa yunubie lude naa,
 i fa e woli baa botini ma.
²⁰ I i xui rakamalima ne Yaxuba bonsae be,
 i hinnema ne Iburahima bonsae ra,
 alo i i kali a ra muxu benbae be ki naxe temui dangixi.

Ala xa masenyi Annabi Naxumu be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Asiriya xa mangeya nu bara senbe soto je keme solomasaxan beenu Annabi Isa xa bari Isirayila boxi ma temui naxe. Na waxati jamanen birin nu na a xa yaamari xorochoe bun ma. Ninewe nu findixi a xa mangataa nan na. Asiriyakae mu nu birama Alatala xa seriye foxo ra fefe ma.

Na kui Annabi Naxumu Isirayilaka naxa yi masenyi ti e xa fe ra. Masenyi na a ra naxan xorocho, barima e xa fe mu nu rafanxi Ala ma. Annabi Naxumu to ge Ala xa senbe magaaxuxi masende Asiriyakae be, a naxa a fala e be e fama gbaloe jaaxi sotode e xa yunubie xa fe ra. Na kiiti nu fatanxi Ala nan na. Ala naxa Babilonkae xee Ninewe kanade je keme senni beenu Annabi Isa xa waxati.

Na masenyi nu xorocho Asiriyakae be, kono a nu findixi fe fanyi nan na Isirayilakae be, naxee nu tcoroma e yaxuie xa yaamari bun ma. Annabi Naxumu naxa a masen e be a yunubitoe fama e xa kobija sare sotode Alatala yi ra. Ala xa kiiti xorochoe Asiriyakae be, a nu limaniya fima Isirayilakae ma.

Hali to, Ala xa pama noma seewade na xa fe ra. E xa a kolon Alatala fama mixi jaaxie makiitide, a fa e sare ragbilen e ma. Won birin a kolon tinxinyi fan, kono a noma lude won be alo tinxintareya na sooneyafe yi dunija kui, barima fe jaaxi gbo, tinxintoe fan na tcorofe. Yi kitaabui a masenma won be tinxintare mu geenima, Alatala xa tinxinyi nan mixi geenima dunija bende fupi fari nun aligiyama. Ala xa mixi birin makiiti a xa seriye ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Naxumu be

Ala xa xone Ninewe xili ma

¹ Masenyi xorochoe nan ya Ninewe xa fe ra, Ala naxan masen Annabi Naxumu Elekosika be.

Alatala magaaxu, a gberoxofe mu kanama.

² Alatala a gberoxoma ne,
a xa xone senbe gbo a yaxuie mabiri,
a mu dipema e ma mafuren mafuren.

³ Kono Alatala mu xonoma mafuren mafuren,
a senbe gbo han.

Alatala mixi jaaxi sare ragbilenma ne fe jaaxi rabae ma.
A xa jere luma ne alo turunnaade naxan xube ratema,
a tixi nuxuie fari.

⁴ A na xaape baa ma, a xorima ne,
a xure birin naxara,
a Basan nun Karemele findi gbengberenyi ra,
a Liban sansie lisima ne.

⁵ A geyae raserenma ne, e xunu alo kumi ture.
Boxi serenma ne a ya i, dunija mixie boje minima ne.

⁶ Nde noma tide a xa xone ya ra?
Nde noma tide a xa bojete ya i?
A xa xone luma ne alo te, naxan gemee bulama.

⁷ Alatala fan, a kantari fima ne tɔɔrɔmixie ma,
a mɛɛnima ne mixie ma naxee e yete taxuma a ra.

⁸ Kɔnɔ a Ninewe xun nakanama ne,
a a yaxuie kerima dimi nan kui.

⁹ Ninewe, wo fɛɛɛ mundun fenfe Alatala xili ma?
A tan nan sɔntɔɛ tima kerenyi ra.

¹⁰ E fama ne lude alo e kankanxi tunbe kunsie nan na,
alo e siisixi beere nan na,
alo seɛɛ xaraxi naxan ganxi feo.

¹¹ Nineweka nde bara fe jaaxi raba Alatala ra,
a mixie rasixi fe kobi nan ma.

¹² Ala xa masenyi nan ya e xa fe ra:

«Hali wo yaxuie wuya, e xun fama ne rakanade, e jɔn.
N bara wo tan Yudayakae tɔɔɔ,
kɔnɔ n mu na rabama sɔnɔn.

¹³ Yakɔsi n wo bama ne wo yaxuie xa nɔɛ bun ma,
n luutie bolon wo xirixi naxee ra.»

¹⁴ Alatala xa masenyi nan ya wo tan Ninewekae xa fe ra:

«Wo bɔnsɔɛ fama ne jɔnde.
N wo xa kuye masolixie nun wo xa kuye naxee yailanxi wure ra,
naxee na wo xa alae xa banxie kui, n nee birin kanama ne.
N wo sɔntɔma ne, barima wo jaaxu.»

2

Ninewe xa jaxankate

¹ Xɛɛra na fafe geyae fari,
a fafe xibaarui fanyi ra wo be,
a bɔɔɛsa masenyi nan tima wo be.
Yudayakae, wo xa wo xa salie raba,
wo xa wo xa laayidie rakamali Ala be,
barima mixi jaaxie mu fama wo sɔntode sɔnɔn.

² Ninewekae, wo yaxuie na fafe wo xili ma.

Wo wo xa tete makanta,
wo mɛɛni wo xa kira ma,
wo wo tagi ixiri,
wo xa limaniya, wo xa senbe sɔtɔ,

³ barima Alatala fama ne Yaxuba xun nakelide,
a fama ne Isirayila itede,
hali kasare to ti e xa bɔxi ma, e xa sansie naxa tuxunsan.

⁴ Wo yaxuie xa sɔɔrie na wure lefae gbeelixi xaninfe,
donma gbeeli ragoroxi e ma.

E xa sɔɔri ragisee yanbama a fanyi ra,
e xa tanbeɛ xaajɛxi gere xili ma.

⁵ Na gisee e gima kirae ra,
e gbataxi sofe ra gere kui.
E luxi alo seyamakɔnyi naxan dangima koore ra.

6 Sõõri sugandixie xεεma naa,
 e xulun sigafe ra taa tete yire, e sa gere so.
 7 E mangε xa banxi naade rabi, e birin so na kui.
 8 Yaamari fixi taakae xa xanin konyiya kui.
 A xa ginεε sigama nε wa ra sunnunyi kui.
 9 Ninewe bara lu alo ye ragatade ibõõxi,
 a ye fa mini bõxi ma.
 Nde a falama, «Wo ba na rabafe, wo keli naa.»
 Kõõõ mixi yo mu gbilenma na fõõõ ra.
 10 Booree a falama, «Wo gbeti nun xεεma tongo.
 Naafuli gbege na e yi ra.»
 11 Kasarε, tuxunsanyi, nun gbaloe!
 Limaniya bara ba e yi ra,
 e sanyie mu xanfe e bun ma,
 e bõpe na tõõõfe,
 e lahalε bara masara.

12 Taa senbema naxan nu luxi alo yete lude,
 yete yõree nun e nga nu malabuxi xaxilisa kui dennaxε,
 na taa munse sõtõxi yi ki?
 13 Na yete senbema nu sube faxama a xa ginε nun a xa die bε,
 a nu a xõnyi rafema sube ibõõxi ra.

14 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «N kelima nε wo xili ma,
 n wo xa sõõri ragisee ganma nε,
 n wo xa yete yõree faxama nε santidεgεma ra,
 n sube birin bama nε wo yi ra dunija.
 Wo xa xεerae xui mu mεma sõõõõ.»

3

Ninewe xa jõõyi

1 Naxankate na yi taa faxeti bε,
 naxan nafexi yanfanteya, se muxaxie, nun tõõõmixie ra.
 2 Luxusinyi xui minima naa,
 sõõri ragise sanyie xui minima,
 soee e gima, sõõri ragise e imaxama.
 3 Soe ragie geresoma,
 santidεgεma lintanma alo tε luutie,
 tanbε wolima alo seyamakõnyie,
 mixi faxaxie ralantanxi yire birin ma,
 fure saxie mu jõõõma,
 mixie e sanyi radinma furee ra.
 4 Na birin fatanxi a xa seniyentareja nan ma.
 A sie mabendunma a xa langoeja ra,
 a pamanεe madaxuma a duureya ra.

5 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «N kelima nε wo xili ma,
 n wo rayaagima nε si birin ya xõri,
 n wo mageli ti pamanεe birin ya i.

6 N wo makotoma ne noxoε ra, n wo rayaagi.
 7 Na kui, mixi yo na wo to, a a gima ne wo ma,
 a fa a fala, «Ninewe bara kana.
 Nde kinikinima a ma?
 Nde a madunduma?»»

8 Ninewe, wo fisa Tebese be,
 taa naxan doxoxi Nili xure salonyie tagi,
 ye gbo dennaxe?
 Baa nu findixi a xa tete makantaxi nan na.
 9 Kusi nun Misira nu senbe fima ne a ma,
 Puti nun Libiya nu a malima.
 10 Kono Tebese fan bara xanin konyiya kui jamanε ma,
 a xa die bara faxa kira xunyie ra,
 a xa kuntigie bara mayegeti sigafe ra konyiya kui.
 11 Wo tan dagalanma ne alo siisilae,
 wo wo noxunma ne wo yaxuie ya ra.

12 Wo xa banxi makantaxie luxi ne alo xore bilie,
 foye naxee bogi rayolonma mixie xa debe kui naxee wama e donfe.
 13 Gine doro nan fa luxi wo xa boxi ma,
 soorie mu na sonon naxee wo makantama,
 wo xa naadee rabixi wo yaxuie ya ra, te bara na balansee gan.

14 Wo ye ba, barima gere na fafe,
 wo nde sa wo xa tete fari.
 Wo boora rafala, wo biriki bonbo.
 15 Menni, te fama ne wo xa taa gande alo tugumie,
 santidegema fama ne wo sontode.
 Wo wo malan alo tugumie,
 wo wo malan alo kafoe.
 16 Wo bara yulεe rawuya wo xonyi dangife tunbuie ra koore ma.
 Wo bara lu alo tugumie naxee tunganma, e siga.
 17 Wo xa soorie luxi ne alo tugumi naxee na tete fari geεεεge,
 kono soge na te, e tujan,
 e siga yire mixi mu dennaxe kolon.

18 Asiriya mange, i xa yareratie na xife,
 i xa kuntigie saxi,
 i xa nama bara yensen ye geyae fari,
 mixi yo mu noma e xunlande.
 19 I xa gbaloe gbo, i xa fi mu yalanma.
 Mixi naxee birin i xa toore xa fe mema,
 e e belexe bonboma ne pexexinyi ma,
 barima mixi yo mu na wo mu kobija rabaxi naxan na.

Ala xa masenyi Annabi Habakuku be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Habakuku xa kitaabui foloma maxorinyi nan ma a naxan ti Alatala ma: «Munfera i xa pama na toore kui?» Alatala naxa a yaabi a xoxoxe ra, a falafe ra e xa toore fama ne a xun masade. Ala nu bara nate tongo a xa kaafiri rawali na paxankate doxofe ra a xa pama ma.

Kono na kelixi munse ma? Annabi Habakuku xa kitaabui na tagi rabama a fanyi ra. Ala naxa a masen namijonme saabui ra, na toore birin fatanxi Isirayilakae xa wali paaxi nan na, alo muje tife, yene rabafe, siisife, nun kuye batufe. E to nu na mooli rabama, na bara a niya Alatala xa nate xoxoxe tongo e xili ma.

Alatala xa yaragaaxui naxa lu Annabi Habakuku boje ma. A naxa a maxandi a xa dije a xa pama xa yunubie ma. Alatala senbe gbo, a magaaxu, kono a xa xanunteya gbo na birin be. Na nan a ra, Annabi Habakuku naxa a xaxili ti Ala ra. A naxa nate tongo a xa lu Ala sagoe hali na findi paxankate xoxoxe ra a be.

Ala xa won mali alako na xaxili xa lu won birin yi ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Habakuku be

Annabi Habakuku xa yaxaseri masa singe

¹ Annabi Habakuku xa masenyi nan ya, Alatala naxan masen a be:

² «Alatala, n xa i maxandi han temui mundun?

Munfe ra i mu n ma dube suxuxi?

N bara n mawa i be gere xa fe ra,
kono han ya i mu nu muxu ratanga.

³ Munfe ra i tinxi n ya xa kobija to?

I tinxi yi toore mooli ra munfe ra?
Gbaloe nun gere na n ya ra temui birin.

Lantareya nun kalamui bara gbo ye.

⁴ Mixie bara gbilen i xa seriye foxo ra.

E bara i xa yaamari lu na.

Tinxintare fuma tinxintoe ma. Seriyе mu na sonon.»

Alatala xa yaabi singe

⁵ «Wo wo ya ti pamane ra, wo e mato.

Wo kaabama ne, wo de ixara,
barima fe nde na rabafe wo xa waxati kui
wo mu lama naxan na,
hali na sa fala wo be.

⁶ N na Kalidikae xun nakelife.

Si kinikinitare nan e ra.

E pamane gbetee isama
alako e xa boxie rasuxu, e gbe mu naxan na.

⁷ E magaaxu, e mu fan.

E yaamari tima yete igbopa nan na.

⁸ E xa soee xulun baratее be.

E xaape wulai baree be naxee minima koe ra.

E xa soee fama senbe ra kelife yire makuye.

E mafura alo sege, naxan goroma tɔxɔe yɔre fɔxɔ ra.

⁹ Yi nana fama kanari nan xili ma,
e yae banbanxi e sigade ra.

E mixi suxuxie malanma alo meyenyi.

¹⁰ E yoma mangɛe ma, e kuntigie mayelema.

E mu gaaxuma yire makantaxi ya ra.

E bende matema tete ra, alako e xa so naa kui.

¹¹ E dangima alo foye belebele.

E gbataxi fe naaxi rabade.

E bara e senbe findi e xa ala ra.»

Annabi Habakuku xa yaxaseri masa firin nde

¹² N Marigi Seniyentɔe, n Marigi Alatala,

i na na kabi fe folo folo.

E mu fama muxu faxade.

Alatala, i fama e tan nan makiitide.

N Kanta Geme na i tan nan na,

i e paxankatama ne.

¹³ I yae seniyen, i mu wama kobija tofe,

i fe naaxi xonxi.

Awa, munfe ra i mu yanfantee halakima?

Munfe ra i mu sese niyama tinxintaree ra

e tinxintɔee tɔɔɔma temui naxe?

¹⁴ I bara adamadie lu alo yexe naxee na baa ma,

alo subee mangɛ mu na naxee be.

¹⁵ Muxu yaxuie muxu suxuma konyi ra,

e muxu suxuma yeɛ ra.

E na ge muxu malande beki kui, e pɛlexin.

¹⁶ Na temui e serexe mooli birin bama a xa yeɛ be,

barima na nan bara a niya e xa feere gbege soto.

E donse fanyi donma a tan nan saabui ra.

¹⁷ A lanma e xa yeɛ xa nu siga yexe suxu ra,

e xa nu bonsoe rahalaki kinikinitarepa kui?

2

Alatala xa yaabi firin nde

¹ «N fa tima tete nan fari. N xa mame ti.

N xa a kolon a naxan masenma n be,

a n ma yaxaseri masa yaabima ki naxe.»

² Alatala naxa n yaabi yi masenyi ra:

«I xa n ma masenyi sebe,

i xa a sebe a fanyi ra walaxee ma,

alako naxee a xaranma,

e xa no birade a fɔxɔ ra senbe ra.

³ Yi masenyi kamali waxati fafe,

a mu kanama, wule mu a ra.

Xa i a to a taaxirima kamalide,

i xa mame ti.

A kamalife mu buma.»

⁴ «Yeɛ igboe mato. A waxɔnfe mu tinxin,

kono tinxintoe tan kisima a xa danxaniya nan saabui ra.

⁵ Beere mixi mayanfama.

Yete igboe mu raxaraxi.

A mu wasama, alo aligiyama mu wasama ki naxe.

A jamae birin findima a gbe nan na,

a si birin sa a xa noe bun ma.

⁶ Na sie mu yoma a ma xe?

E mu a mayelema xe, e a findi dei sigi ra?»

Dankari singe

«E fama ne a falade,

«Naxankate na mixi be

naxan se malanma a gbe mu naxan na.

A xa doni xun nan tun luma masa ra.

Yi fe mooli buma han mun temui?

⁷ Naxee xa doni na i ma, nee mu kelima xe,

e i raxunu, e i suxu, e e gbe noxo i ma?

⁸ I to bara si gbegbe xun nakana,

naxee luxi fa, nee nan fama i fan xun nakanade.

E na rabama ne i to bara mixi wuli ifli,

i to bara boxie nun taae kana, i naakae fan faxes.»

Dankari firin nde

⁹ «Naxankate na mixi be

naxan geenima tinxintareya kui

alako a xa banxi fanyi ti a yete be

toore yo mu na dennaxe.

¹⁰ I naxan nabaxi a findima yaagi nan na i xa mixie be.

I jaxankate naxan saxi jamae ma,

a fama gbilende ne i ma.

¹¹ I xa banxi tixi geme naxan na,

wuri naxan banbanxi a fari,

e fama ne seede noxoya bade i xili ma.»

Dankari saxan nde

¹² «Naxankate na mixi be

naxan taa tima faxe ti saabui ra,

naxan a xa taa ragboma fe kobi saabui ra.

¹³ Mangede Alatala bara a niya,

jamae xa wali birin xa gan,

e xa wakili findima fe fufafui nan na.

¹⁴ Dunipa birin fama ne Alatala xa noe kolonde,

alo banbaranyi gboma ki naxe baa ma.»

Dankari naani nde

¹⁵ «Naxankate na mixi be

naxan a boore rasiisima

alako sade fe xa lu e tagi.

¹⁶ I xa xunnakeli findima ne yaagi ra.

I fan xa beere min, i xa sade fe kolon.

Alatala xa xone fafe i ma,

a i xa xunnakeli mafindima yaagi nan na.

¹⁷ I fe kobi naxan nabaxi Liban,

na sare fama ne gbilende i ma.

I bara xurusee kasara,
i bara mixie faxa,
i bara boxi nun taae kana, a nun e xa mixie.
Na naxankate birin fama ne gbilende i ma.»

Dankari suuli nde

¹⁸ «Kuye munse fanxi mixi ma?

Mixi xa mu a yailanma?

A wule nan tun masenma.

A yailanma man fa a yete taxu a ra.

A bara ala boboe yailan.

¹⁹ Naxankate na mixi be

naxan a falama wuri masolixi be, «Keli,»

naxan woyenma geme boboxi be, «Xunu.»

Kuye munse masenma i be?

Hali xema nun gbeti lu a ma,

xaxili tan yo mu na a be.

²⁰ Kono Alatala na a xa horgombanxi kui.

Duniya birin xa a sabari a ya i.»

3

Annabi Habakuku xa Ala maxandi

¹ Annabi Habakuku xa Ala maxandi nan ya, naxan bama beeti ki ma.

² Alatala, n bara i xa masenyi me,

n bara kaaba i xa wali ma.

I xa a ragiri yi waxati ma,

i xa a rakamali mixie ya xori.

Kono i naxa nemeu i xa kinikini ma i xa xone kui.

³ N bara Ala Seniyenxi to fa ra kelife Teman mabiri,

kelife Paran geya ma.

Koore naxa rafe a xa nore ra,

duniya naxa rafe a xa matoxoe ra.

⁴ Ala xa yanbe senbe gbo.

Naiyalanyi nu kelima a belexe kui,

a senbe noxunxi dennaxe.

⁵ Wugan fure nu a jere ma a ya ra,

naxankate fan na a foxo ra.

⁶ A naxa ti, a duniya raseren.

A nefe a mato, bonsoe bara halaki.

Geya naxee ti duniya fole ra,

nee naxa seren,

e e igoro Alatala ya ra.

Fole mu na Alatala be.

⁷ N naxa Kusankae to naxankata ra,

n naxa Madiyankae to seren na.

⁸ Alatala, i nu xonoxi ne xuree ma?

I to ti i xa geresoe ya ra,

e nun e xa soee nun e xa gisee,

i nu xonoxi ne baa ma?

⁹ I naxa i xa xali ramini,

i naxa tanbe wuyaxi suxu.

I naxa xuree raboo boxi ma.

¹⁰ Geyae to i to,
e naxa seren.

Tune xungbe naxa fa.
Baa naxa a xui ramini,
mɔrɔnyie naxa te.

¹¹ Soge nun kike naxa e xa wali iti
e to i xa tanbee to yanba ra koore alo seyamakonyi.

¹² I naxa ti boxi fari, i fa pamanee raboron je i xa xone kui.

¹³ I naxa i xa pama rakisi,
i man fa i xa Mixi Sugandixi ratanga.
I naxa bonsɔe kobie xa mange butuxun,
i a xa see birin findi xube ra.

¹⁴ A xa soorie naxa mini muxu xili ma,
e xa tɔɔromixie halaki jɛlexinyi kui gundo ra,
kɔnɔ i tan naxa e xa mange soxo a yete xa tanbe ra.

¹⁵ I naxa kira raboo i xa soee be,
e xa dangi baa tagi.

¹⁶ N to i xa masenyi me,
n boje naxa mini a i, n de naxa ixara,
n xorie naxa tagan, n sanyie naxa seren.
N na loxoɛ mamefe i muxu yaxuie paxankatama loxoɛ naxe.

¹⁷ Hali fuge mu na xore bili ma,
hali weni bogi mu na a firi ma,
hali bogi yo mu bama wuri bilie kon na,
hali sansie mu fanma xe ma,
hali xurusee mu na kule kui,
hali ninge keren mu lu goore,

¹⁸ na birin kui, n Alatala matoxoma ne,
n seewa Ala ra, n ma Marakisima.

¹⁹ N senbe na n Marigi Alatala nan na.
A n ma jere sooneyama ne fe xoxoxe kui,
alo xeli xa jere sooneyama geyae fari ki naxe.

Yi sebexi beetiba mange nan be. A xa a ba kora xui ra.

Annabi Sofoni xa kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Sofoni naxa kawandi ti mange Yosiya xa waxati Yudaya bɔxi ma. Isirayilakae nu bara so fe jaaxi kui na waxati, han Alatala nu wama e jaxankatafe. Beenu a xa na raba, a naxa Annabi Sofoni xee alako a xa na tagi raba e be, a xa kata Isirayilakae ragbilende e waxɔnfe jaaxi fɔxɔ ra.

Na masenyi maniyaxi Isirayila namijɔnmɛ gbegebe xa masenyi nan na. Na kui e mixie xa yunubie masenma e be a fiixe ra, alako e xa a kolon e na fe nan kui na ki naxan mu rafanxi Ala ma. Isirayilakae nu birama kuyee nan fɔxɔ ra, e naxee lixi Kanaan bɔxi ma e mini Misira bɔxi ra temui naxe. Na fe naxa Ala raxɔnɔ, barima a mu wama a firin nde xɔn ma. Isirayilakae man nu fe jaaxi raba ra e booree ra. Mixi naxan nu bara senbe sɔtɔ mangeya kui, xa na mu a ra naafuli fe kui, a nu setaree tɔɔɔ ma. Na fe mɔɔli mu rafan Ala ma, barima a a jengi saxi adamadi xa fe xɔn ma, a mu tinma a xa tɔɔɔ.

Annabi Sofoni to ge na yunubi masende Isirayilakae be, a naxa a fala a Alatala fama ne e jaxankatade na xa fe ra. Na kiiti magaaxu. Ala xa xɔne senbe gbo. Ala xa jaxankate mu nɔma mixi nde rafisade a boore be. Na kui Isirayilakae nun si gbete birin na na kiiti bun ma. Adama birin naxan Alatala matandima, e fama ne a xa xɔne kolonde kiiti waxati.

Kɔnɔ masenyi gbete fan nu saxi na wɔyenyi xɔrɔxɔe fari. Annabi Sofoni naxa a fala a Alatala wama mixi rakisife. A wama e malife alako e xa gbilen fe jaaxi fɔxɔ ra, e xa lu Ala xa kira xɔn ma naxan nɔma findide bɔpɛsa ra e be. Ala xɔnɔma ne mixi jaaxie ma barima e xa yunubie mu rafanxi a ma, kɔnɔ a man e xanuma ne a bɔje birin na. Na nan a toxi Annabi Sofoni bara kisi masenyi sa jaxankate masenyi fari. Won xa a kolon Ala yunubie xɔnxi, kɔnɔ a yunubitɔe xanuma ne, a wama e ragbilende e xa fe jaaxie fɔxɔ ra. Ala xa na lɔnni raso won sondonyi kui. Amina.

Annabi Sofoni xa kitaabui

Alatala xa xɔne Yudaya be

¹ Alatala xa masenyi nan ya, a naxan tixi Annabi Sofoni be. Sofoni findi Kuusi xa di nan na, Gedalaya xa mamadi, Amaraya tolobite, Xesekiya bɔnsɔe. A masenyi ti ne Yudaya mange Yosiya xa waxati, naxan findixi Amon xa di ra.

² «Alatala xa masenyi nan ya:

N birin jɔnma ne dunija bende fuɲi fari.

³ N adama nun sube jɔnma ne,

n xɔni ba koore ma,

n yeɛɛ ba baa ma.

N maratantanyi nun mixi jaaxi jɔnma ne,

n adamadie ba dunija bende fuɲi fari.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁴ «N nan n beɛɛɛ italama ne Yudaya nun Darisalamukae xili ma.

N Bali kuye bama ne, naxee luxi bɔxi ma.

N e xa batui yareratɛ nun serɛɛɛdubɛe sɔntoma ne.

5 N mixie halakima ne,
 naxee tunbuie batuma e xa banxi fari.
 N filankafuie naxankatama ne,
 naxee e kali Alatala xili ra,
 e man e kali Moloکو kuye xili ra.

6 N mixie rabejinma ne naxee bara gbilen Alatala foxo ra,
 naxee mu Alatala fenma,
 naxee mu birama a xa marasi foxo ra.»

7 «Wo sabari Marigi Alatala be,
 barima a xa loxoe xungbe na fafe.
 Alatala tan serexe nan bama.
 A mixi ndee sugandixi na nan ma.

8 Alatala xa serexe loxoe,
 n mange xa die nun kuntigie halakima ne,
 a nun mixi naxee si gbete xa dugie ragoroma e ma.

9 N mixie halakima ne naxee tunganma sode de ra,
 naxee e marigi xa banxi rafema gere nun yanfanteya ra.»

10 «Alatala xa masenyi nan ya:
 Na loxoe mixi gbelegbelema ne,
 kelife taa naade ma naxan xili Yexe Naade,
 han taa neene,
 kelife taa fari geyae ma,

11 han makiti yire,
 barima yulee xa fe bara kana,
 n bara e birin faxa.

12 Na waxati n Darisalamu yire birin matoma ne a fanyi ra,
 alako n xa mixi sonto,
 naxee doxoxi e xa naafuli makantafe ra,
 e a falafe e boje kui,
 «Fe fanyi yo, fe naaxi yo,
 Ala mu fama fefe rabade n na.»

13 E xa naafuli loema ne,
 e xa banxie kana.
 E bara banxi ti, konɔ e mu sabatima na kui.
 E bara weni bogi si, konɔ e mu na weni minma sonon.»

14 Alatala xa loxoe xungbe bara makore,
 a gbe mu luxi a xa fa.
 Senbemaefama ne gbelegbelede
 Alatala xa loxoe magaaxuxi ma.

15 Xone loxoe na a ra, toore loxoe na a ra,
 gbaloe loxoe na a ra, dimi loxoe na a ra,
 nuxui ifooroxi loxoe na a ra.

16 Gere xui minima ne na loxoe taa senbemaefama xili ma,
 e xa yire makantaxie xili ma.

17 Alatala naxe,
 «N adamadie tooroma ne na loxoe,
 e fa jere alo donxui,
 barima e bara yunubi raba Alatala ra.

Na kui e sɔntɔma nɛ a jaaxi ra,
 e wuli ramini bɔxi ma a gbegebe ra,
 e binbie wɔle ɲooɓe xɔɔra.
 18 E xa xɛɛma nun gbeti mu nɔma e ratangade
 Alatala xa xɔnɛ lɔxɔɛ ma.
 Duniɲa birin ganma nɛ na lɔxɔɛ a jaaxi ra
 Alatala xa xɔnɛ xa fe ra,
 barima a xa ɲama bara bira ala gbɛtɛɛ fɔxɔ ra.
 Na kui duniɲa mixi birin sɔntɔma nɛ.»

2

Alatala xa xɔnɛ Yudaya nun si gbɛtɛɛ ma

1 «Si yaagitare, wo xa wo yetɛ mato,
 2 beenu waxati xa kamali,
 beenu Alatala xa xɔnɛ xa wo li,
 beenu Alatala xa lɔxɔɛ xɔɔxɔɛ xa fa wo ma.
 Na lɔxɔɛ dangima nɛ alo maale lagi foye naxan tutunma.
 3 Wo tan mixi magoroxi naxee na Isirayila,
 wo xa Alatala fen, wo xa a xa seriye rabatu,
 wo xa tinxinyi, nun yetɛ magore fen.
 Temunde na kui wo nɔma nɛ ratangade
 Alatala xa xɔnɛ lɔxɔɛ ma.»

4 «Gasa rabeɲinma nɛ, Asikalɔn kana,
 Asidodi keri ɲama ya xɔri, Ekiron tala.
 5 Naxankatɛ na wo bɛ,
 wo tan naxee sabatixi baa dɛ ra,
 wo tan naxee kelixi Kireti.
 Alatala bara nate tongo wo xa fe ra,
 Kanaanka naxee na Filisita bɔxi ma,
 n wo xun nakanama nɛ han mixi birin ɲon wo yi.
 6 Xurusee fama nɛ lude wo xa bɔxi ma,
 wo xɔnyi findi gɔɔɛ ra xuruse demadonyie bɛ.
 7 Na bɔxi findima Yudayaka mixi dɔnɔxɔɛɛ nan gbe ra,
 e fa e xa xurusee dɛ madonde naa.
 Nunmare temui e e malabuma nɛ Asikalɔn xa banxie kui,
 barima e Marigi Alatala fama nɛ e malide,
 a e xa mixi suxuxie ragbilen e xɔnyi.»

8 «N bara Mowabakae xa konbie mɛ,
 Amonikae xa wɔyɛn bɛxuxie bara n li.
 E bara n ma ɲama rayaagi,
 e bara dangi naaninyi ra.»

9 «N tan Isirayila Marigi Alatala, Xili Xungbe Kanyi,
 n bara n kali Mowaba luma nɛ alo Sodoma,
 Amonikae lu alo Gomorakae,
 e xa bɔxi kana, ɲooɓe jaaxi nun fɔxɛ lu naa.
 10 E na sɔtɔma e xa yetɛ igboɲa nan ma.
 E bara Alatala Xili Xungbe Kanyi xa ɲama rayaagi,
 e bara te a xa ɲama xili ma.
 11 Alatala magaaxu, a e naxankatama nɛ a jaaxi ra.

A kuye birin kanama ne dunija ma,
si birin fa Alatala batu e xonyi.»

¹² «Wo tan Kusikae,
wo fan soxoma ne n ma santidegema ra.»

¹³ «Ala a senbe raminima ne koola ma,
a fa Asiriya sonto.
A Ninewe xun nakanama ne, a na findi gbengberen yire ra.
¹⁴ Xurusee luma ne e de madon na na taa kui,
a nun wulai sube mooli birin.
Yube nun xundi koe radangima ne na banxi kanaxie fari.
Naade nun wunderi birin kanaxi, e xa wuri bara boro.
¹⁵ Yi taa xungbe naxan nu luma jalexin na,
naxan boje nu saxi,
naxan nu bara a fala a yete be,
<N keren nan tide gbo,>
a xun bara rakana han a bara findi wulai subee xonyi ra.
Dangi mixi birin yoma ne a ma sonon,
a findi dei sigi ra e be.»

3

Alatala xa xanunteya

¹ «Naxankate na i be, taa matandila seniyentare,
naxan luma mixi tooo ra.
² A mu n xui suxuma, a mu n ma marasi rabatuma,
a mu a xaxili tima Alatala ra, a mu makorexi a Marigi Ala ra.
³ A xa kuntigie luma ne alo yete
naxee e xui raminima nama tagi,
a xa kiitisaiae luxi alo wulai bare
naxee sube donma keren na.
⁴ A xa namijonmee findixi yete igboee nun yanfantee nan na,
a xa serexedubee bara fe seniyenxie noxo,
a bara Ala xa seriyee matandi.
⁵ Kono Ala nan tinxin na mixie ya ma.
A mu mixi madaxuma, loko yo loko a xa nondi yanbama.
A tan mu lanlanteya kanama,
kono tinxintare mu yaagi kolon.»

⁶ «N bara sie naxankata,
n bara e xa yire makantaxie rabira,
n bara e xa kirae kana.
Mixi yo mu na e xa taae kui sonon,
e birin xun nakanaxi.
⁷ N nu bara a fala e be,
<Xa wo gaaxu n ya ra,
xa wo n ma marasi suxu,
wo xun mu rakanama.>
Kono e gbata fe naaxi rabade.
Na nan a toxi n bara e naxankata.
⁸ Alatala xa masenyi nan ya:
Wo xa mame ti, loxe fama a lide

n ma nate kamalima temui naxe.
 N bara a fala wo be,
 na loxoε n sie naxankatama ne n ma xone jaaxi ra,
 duniņa birin xa kana.»

⁹ «N fama sie raseniyende,
 alako e xa Alatala xili fala,
 e birin xa a rabatu lanyı kui.

¹⁰ Kelife yire makuye dangife Kusi xuree ra,
 n batulae fama ne serexee ra n be.

¹¹ Na loxoε wo mu yaagima sonon wo xa fe rabaxie ra,
 wo fe jaaxi naxee rabaxi n na,
 barima n yete igboee bama ne wo ya ma,
 alako yete igboņa xa jon n ma geya seniyenxi yire.

¹² N tɔɔɔmixie nun mixi magoroxie luma ne wo ya ma,
 naxee xaxili tima Alatala ra.

¹³ Isirayila donxoε mu fe jaaxi rabama sonon,
 e mu wule falama, e mu mixi madaxuma.
 E luma ne e malabu ra boņesa kui,
 mixi yo mu e tɔɔɔma sonon.»

¹⁴ Siyon mixie, wo xa Ala matoxo.

Isirayila, wo xa seewa.
 Darisalamu, wo xa jɛlexin wo boņe birin na.

¹⁵ Alatala xa xone bara gbilen wo foxo ra,
 a bara wo yaxuie ragbilen e xonyi.
 Isirayila Mange Alatala bara lu wo tagi.
 Wo naxa gaaxu, wo mu tɔɔɔma sonon.

¹⁶ Na loxoε a a falama ne Darisalamu be,
 «Siyon mixie, wo naxa gaaxu,
 limaniya naxa ba wo yi ra.»

¹⁷ Wo Marigi Alatala wo Rakisima na wo ya ma.
 A seewama ne wo xa fe ra,
 a wo madundu a xa xanunteya ra,
 a jɛlexin wo ra a xui itexi ra.

¹⁸ Alatala naxe, «N sunnunyi bama ne wo xa salie kui,
 n wo ba wo xa yaagi xoxoxoε kui.

¹⁹ Na loxoε n wo yaxuie naxankatama ne,
 n tɔɔɔmixie rakisi,
 n mixi kerixie ragbilen e xonyi.

N e xa yaagi joxoma ne matoxoε nun binye ra yire birin.

²⁰ Na loxoε n wo ragbilenma ne wo xonyi.
 N wo malanma ne alako wo xa matoxoε nun binye soto,
 duniņa pamane birin kui.

N wo ragbilenma ne, wo fa na tode.
 Alatala xa masenyi nan na ki.»

Ala xa masenyi Annabi Hage be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala naxa Annabi Hage xεε Darisalamu Perise mangle Dariyusi xa waxati (ne keme suuli beenu Isa xa bari). Isirayilakae nu bara ne tongo solofere raba konyiya kui Perise boxi ma e xa kuye batui xa fe ra, kono Ala naxa a niya Dariyusi xa e beɓnin gbilenfe ra Isirayila boxi ma. E to menni li, e xa taae nun Ala xa hɔromobanxi birin nu bara kana. E naxa wali suxu nee yailanfe ra, kono e yaxuie naxa e tooro. Na kui Ala naxa Annabi Sofoni nun Annabi Hage xεε Darisalamu alako e xa Isirayilakae ralimaniya.

Annabi Hage to woyen Isirayila kuntigie ra, a naxa a to e mu gexi nate tongode sinden e xa Ala xa hɔromobanxi ti. Ala naxa a masen e be namijonme saabui ra, a nu lan e xa senbe so Ala xa banxi tife nan ma, dangi e gbe banxie tife ra. Na nu bara a niya boxi xa lu toore kui sansi bogi xa fe ra. Baloe nu bara xurun na wakilitareɓa xa fe ra.

Annabi Hage to kuntigie ralimaniya, e naxa Ala xa wali suxu a fanyi ra. A naxa a fala e be Ala xa hɔromobanxi firin nde fama tofande dangife na singe ra. Alatala naxa laayidi tongo e be a xa baraka ragoro e ma na xa fe ra.

Yi namijonme masenyi findima lonni belebele nan na to mixie be. Xa won tondi Ala xa wali suxude, a fan tondima ne won malide. Kono xa won bara nate tongo Ala be, won xa a sago raba, a niyama ne won ma dunijeigiri birin xa sooneya. Ala wama na nan xon ma won be, kono fo won xa danxaniya a ma. Ala xa na nate raso won boɓe kui. Amina.

Annabi Hage xa Kitaabui

Dunijeigiri sooneyatareɓa fatanxi fe naxan na

¹ Mange Dariyusi xa mangeya ne firin nde, kike senni nde, xi singe ra, Alatala naxa yi masenyi ti Salatiyeli xa di Sorobabeli be, Yudaya gomina, Annabi Hage saabui ra. A man naxa yi masenyi ti serexedube kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe be. ² Alatala xa masenyi nan ya, «Yi jama a falama, <A mu lan won xa Alatala xa banxi yailan sinden.>» ³ Na kui, Alatala naxa yi masenyi ti e be Annabi Hage saabui ra,

⁴ «A lanma wo tan xa lu banxi raxunmaxi kui, n tan ma hɔromobanxi kanaxi?»

⁵ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo wo xa wali mato.

⁶ Wo sansi xori gbege sima, kono wo naxan sotoma, na xurun.

Wo wo degema, kono wo mu lugama.

Wo wo minma, kono a mu wo ralima.

Wo xinbeli donma ragoroma wo ma, kono xinbeli mu bama wo ma.

Wo wo xa wali sare sotoma, kono yale na wo xa yubae ma.»

⁷ Mange Alatala xa masenyi nan ya,

«Wo wo xa wali mato.

⁸ Wo te geya fari wuri fende,

wo xa n ma banxi ti

alako n xa binye soto naxan nafanxi n ma.»

Alatala xa masenyi nan a ra.

9 «Wo bara wa harige gbege xon ma,
 konko wo dondoronti gbansan nan sotoxi.
 Wo bara na xanin wo xonyie,
 n bara na fan nayensen je.
 Na kelixi munse ma?
 Na kelixi n ma banxi xa kane nan ma fe ra.
 A fa li, kankan singanxi wakili ma a gbe wali tan na,
 konko wo mu sese rabama n gbe wali tan xa fe ra.»
 Mange Alatala xa masenyi nan a ra.

10 «Na fe bara a niya tune ye mu goroma,
 boxi mu daxamui raminima.

11 N bara a niya boxi nun geyae xa xara,
 wo xa mengi, wo xa weni neene, wo xa ture,
 wo xa sansie, wo xa mixie, wo xa xurusee,
 nun wo xa wali birin xa naxasi.»

12 Salatiyeli xa di Sorobabeli, serexedube kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe,
 nun pama donxoe birin naxa e Marigi Alatala xui suxu, a naxan fixi Annabi
 Hage ma. Nama naxa gaaxu Alatala ya ra. 13 Alatala xa xera Annabi Hage
 naxa Alatala xa yi masenyi fala pama be, «Won birin nan a ra.» Alatala
 xa masenyi nan a ra.

14 Alatala naxa Salatiyeli xa di Sorobabeli, Yudaya gomina boje rawutun.
 A man naxa serexedube kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe nun pama donxoe
 boje rawutun. Na naxa a niya e xa e Marigi Alatala xa banxi ti wali suxu,
 15 Dariyusi xa mangeya je firin nde, kike senni nde, xi moxonen nun naani
 nde ra.

2

Ala xa hoxomobanxi neene xa nore

1 A kike solofere nde, xi moxonen nun keren nde ra, Alatala naxa yi
 masenyi ti Annabi Hage saabui ra, 2 «A fala Salatiyeli xa di Sorobabeli be,
 Yudaya gomina, nun serexedube kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe, nun pama
 donxoe be,

3 «Nde na wo ya ma
 naxan bara yi banxi to nu a forima ki a xa nore kui?
 Yakosi tan go, wo a toma di?
 Tide yo mu na a ma wo be sonon, ka?»

4 Alatala xa masenyi nan ya,
 «Sorobabeli, i i senbe so.
 Serexedube kuntigi Yosuwe Yosadaki xa di,
 i i senbe so.
 Nama birin, wo wo senbe so.»

Alatala xa masenyi nan ya,
 «Wo wali suxu,
 won birin na a ra.»
 Mange Alatala xa masenyi nan na ki.
 5 «N to wo ramini Misira boxi ma,
 n nu bara yi saate tongo wo be.
 N xaxili na wo tagi,
 wo naxa gaaxu fefe ma.»

6 Mange Alatala xa masenyi nan ya,
«A gbe mu luxi n xa koore nun bɔxi raseren,
n xa baa nun xare ramaxa.

7 N si birin naserenma ne,
e fama ne harige gbege ra n be naxee fan a birin be.
Yi banxi kui rafema ne nɔre ra.»

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

8 «N tan nan gbe na gbeti ra,
n tan nan gbe na xema ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

9 «Nɔre naxan fama lude n ma banxi ma,
na dangima ne a singe ra.»

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

«N yi banxi findima bɔnesa yire nan na mixie be.»

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

10 Dariyusi xa mangeya ne firin nde, kike solomanaani, xi mɔxɔɔɔn nun naani nde ra, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Hage be, 11 «Alatala xa masenyi nan ya. Serexedubee maxɔɔɔn, 12 «Xa mixi nde sube seniyenxi sa a xa sose kui, a fa na sose din taami, weni, ture, xa na mu a ra donse gbeta ra naxan mu seniyenxi, na seniyenma na sube seniyenxi saabui ra?» Serexedubee i yaabima ne, «Ade.»»

13 Annabi Hage naxa e maxɔɔɔn, «Xa mixi nde din fure ra, a fa findi seniyentare ra, a din sese ra, na fan findima ne se seniyentare ra?» Serexedubee naxa a yaabi, «Iyo, na fan findima ne se seniyentare ra.»

14 Na kui, Annabi Hage man naxa a masen,
«Yi pama na na ki ne.

Si naxan na n ya tode ra, e na na ki ne.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

«E belexe fɔxi mu seniyen,

e naxan bama serexe ra se seniyentare nan a ra.»

15 «Yakɔsi, wo fe mato a fanyi ra naxan fama rabade keli to ma han yare.

Beenun wo xa gɛmɛ dɔxɔ a boore fari

Alatala xa hɔrɔmɔbanxi wali kui,

wo xa ratu yi ma:

16 Wo to nu busali mɔxɔɔɔn fenma,

wo nu fu gbansan nan sɔtɔma.

Wo to nu ture litiri tongo suuli fenma,

wo nu litiri mɔxɔɔɔn gbansan nan sɔtɔma.

17 N bara wo xa wali birin kana fure nun balabalanyi ra,

kɔnɔ wo mu tin gbilende n ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

18 «Yakɔsi, wo a mato a fanyi ra,

fe naxan fama rabade keli to ma han yare,

keli yi kike solomanaani xi mɔxɔɔɔn nun naani ma,

keli Alatala xa hɔrɔmɔbanxi xa gɛmɛ singe dɔxɔ lɔxɔɛ ma.

Wo xa wo pɔxɔ sa na xɔn ma a fanyi ra.

19 Mengi ragataxi mu na wo xa sentie kui, ka?

Weni bili, xɔre bili, kɔɔbe bili, nun oliwi bili,

nee fan mu bogife hali keren.

Kɔnɔ, fɔlɔ to ma, n fama ne barake sade wo ma.»

²⁰ Alatala man naxa masenyi firin nde ti Annabi Hage be, xi mɔxɔɔɔn nun naani nde ra.

²¹ «A fala Sorobabeli be Yudaya gomina,
 «N koore nun bɔxi raserema ne.

²² N mangɛe ragoroma ne e xa kibanyi kui.
 N si gbɛtɛe sɛnbɛ kanama ne.
 N sɔɔri ragisee nun e ragimae rabirama ne.
 N soe nun soe ragie faxama ne
 e ngaxakerenyi xa santidɛgema ra.»

²³ Alatala xa masenyi nan ya,
 «Na lɔxɔɔe, Sorobabeli Salatiyeli xa di
 n i findima ne n ma konyi ra,
 i luma ne alo n ma xurunde tɔnxuma.
 N bara i sugandi.»
 Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.

Annabi Sakari xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala naxa Annabi Sakari xεε Darisalamu Perise mange Dariyusi xa waxati. Isirayilakae nu bara jε tongo solofere raba konyiya kui Perise bɔxi ma e xa kuye batui xa fe ra, kɔnɔ Ala naxa a niya Dariyusi xa e bεnin gbilenfe ra Isirayila bɔxi ma. E to menni li e xa taee nun Ala xa hɔrɔmɔlingira banxi birin nu bara kana. E naxa wali suxu nεe yaillanfe ra, kɔnɔ e yaxuie naxa e tɔrɔrɔ. Na kui Ala naxa Annabi Sakari nun Annabi Hage xεε Darisalamu alako e xa Isirayilakae ralimaniya.

Annabi Sakari xa masenyi fɔlɔma laamatunyi solomasaxan nan ma, naxee a masenma a Ala fama nε Isirayilakae malide e xa wali kui. A man a masenma a Ala fama nε sie jaxankatade naxee na a xa jama tɔrɔfe. Ala limaniya fima nε a xa mixie ma Annabi Sakari xa masenyi saabui ra.

Isirayila xa xunnakeli mu findima fe fanyi ra e tan gbansan bε. Dunija na a to Ala mεenima Isirayila ma ki naxe, e fan danxaniyama nε Ala ma, e bira Isirayilakae fɔxɔ ra. Ala Isirayilaka nde rakelima naxan misaalima sεrεxedubε kuntigi ra. Na xεmε findima Isirayila mange xungbe nan na, Ala xa Mixi Sugandixi, naxan e xun tima Ala xa kira ma.

Yi saate Ala naxan tongoxi Isirayila bε a findima nε lɔnni belebele ra to mixie bε. Ala wama nε dunija birin xa bira a xa sriye fɔxɔ ra, e xa la Ala xa xanunteya ra alako e xa kisi sɔtɔ. Xa a sa li adamadie tondima Ala xa mali ra, e sare jaxxi sɔtɔma nε e jεrε ki xa fe ra. Ala wama mixi rakisife. Na nan a ra a naxa Marakisima xεε won ma alako lanyi xa lu Alatala nun adama tagi. Ala xa na sɔneya won birin bε, won fan xa tin na ra. Amina.

Annabi Sakari xa Kitaabui

Laamatunyi singe: Gbilenfe Ala ma

¹ Dariyusi xa mangeya jε firin nde kike solomasaxan nde kui, Alatala naxa a masen Annabi Sakari bε, Berekaya xa di, Ido xa mamadi fanyi, a naxe, ² «Alatala bara xɔnɔ wo benbae ma. ³ Kɔnɔ, i xa a fala, Mange Alatala xa masenyi nan ya: «N tan Mange Alatala bara a fala wo bε, wo xa gbilen n ma. Na tɛmui n fan gbilenma nε wo ma. ⁴ Wo naxa lu alo wo benbae. Singe namijɔnmεε nu bara a masen e bε, «Mange Alatala xa masenyi nan ya, wo gbilen wo xa fe jaxxie nun wo xa kɛwali jaxxie fɔxɔ ra.» Kɔnɔ e mu e tuli mati n ma masenyi ra, e mu n xui suxu. N tan Alatala xa masenyi nan na ki. ⁵ Wo benbae na minden? Namijɔnmεε go? E mu faxama xε? ⁶ N ma masenyi nun n ma sriye, a mu wo benbae lixi?»

A to gε na masenyi ra, jama naxa tuubi, e fa a fala e boore bε, «Mange Alatala bara won ma fe rabaxie sare ragbilen won ma.»

⁷ Kike fu nun keren nde xi mɔxɔrɛn nun naani nde, Sebati kike, Dariyusi xa mangeya jε firin nde, Alatala naxa a masen Annabi Sakari bε, Berekaya xa di, Ido xa mamadi, ⁸ «To kɛ ra n bara yi laamatunyi to. Xεmε nde nu na soe gbeeli fari, a nu tixi miriti wurie tagi fole kui. Soe gbeelie, soe fɔrɛe, nun soe fiixεe nu na a xanbi ra. ⁹ N naxa a mɔxɔrin, «N Marigi, munse na yee tan na? Malekε naxan nu wɔyenma n na, a naxa a fala, «N a masenma nε i bε.» ¹⁰ Mixi naxan nu tixi miriti wurie tagi, a naxa a fala, «Alatala xa xεrae nan e ra naxee dunija ijεrema.» ¹¹ E naxa dentege sa Alatala xa

maleke be naxan nu tixi miriti wurie tagi, «Muxu bara dunija birin ijere, dunija mixi birin raxaraxi, e na bojesa kui.» ¹² Alatala xa maleke naxa a fala, «Mange Alatala, i fama kinikinide Darisalamu nun Yudaya xa taae ma mun temui? I xonoxi e ma kabi je tongo solofere.» ¹³ Alatala naxa na maleke ralimaniya, a a madundu, maleke naxan nu woyenma n na.»

¹⁴ «Na maleke naxa a fala n be, «I xa a fala, Mange Alatala xa masenyi nan ya: Darisalamu nun Siyon rafan n ma. N mu tinma e xa bira xanuntenyi gbete foxo ra. ¹⁵ N bara xono si gbete ma naxee joxo a ma toore yo mu noma e lide. Singe n nu xonoxi dondoronti n ma jama ma, kono sie tan bara nde sa n ma jama xa toore xun ma.»

¹⁶ «Na nan a ra, Alatala naxa a masen, «N man kinikinima ne Darisalamu ma, n man n ma banxi tima ne. Luuti ibendunma ne Darisalamu taa xun ma alako na xa maniya, na taa man xa gbilen ti ra.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁷ I man xa a fala, «Mange Alatala xa masenyi nan ya: Harige man luma n ma taae kui, n man Siyon madundu ma ne, n man Darisalamu sugandima ne.»

2

Laamatunyi firin nde: Ferie nun xabuie

¹ N naxa yi laamatunyi to: N bara feri naani to. ² N bara maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «Munse na yee ra?» A naxa n yaabi, «Senbemaen nan yee ra naxee Yudaya, Isirayila, nun Darisalamu rayensenxi.»

³ Na temui, Alatala naxa xabui naani masen n be. ⁴ N naxa maxorinyi ti, «Yee faxi munse rabade be?» A naxa n yaabi, «Yi feri naani misaalixi senbemaen nan na naxee Yudaya rayensenxi mixi yo mu no a xunyi rakelide. Kono yi xabuie faxi e magaaxude ne, e si gbete senbemaen rabira, naxee kelixi Yudaya boxi xili ma alako e xa Yudayakae rayensen.»

Laamatunyi saxan nde: Maniya luuti

⁵ N naxa yi laamatunyi to: Xeme nde nu na, maniya luuti nu suxuxi a yi ra. ⁶ N naxa a maxorin, «I siga minden?» A naxa n yaabi, «N Darisalamu nan maniyafe, alako n xa a gboe nun a kuyeya kolon.»

⁷ Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa siga yare, maleke gbete naxa fa a ralande. ⁸ A naxa a fala a be, «I gi, sa a fala yi segetala be, a Darisalamukae nun xurusee fama ne wuyade han tete mu no e rabilinde sonon.» ⁹ Alatala xa masenyi nan ya: «N tan yati e makantama ne. N luma ne e be alo tete te daaxi, n ma noore fa lu e tagi.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo gi, wo wo gi!
Wo xa keli jamanen ma
naxan na koola ma.»

Alatala xa masenyi nan ya:

«Singe n nu bara wo rayensen ye dunija ma.

¹¹ Siyon mixie, wo wo gi.
Wo tan naxee na Babilon,
wo xa keli naa.»

¹² Mange Alatala naxa a masen n be,
a naxan xexi binye kui,

fe falafe yi sie xa fe ra naxee wo tooxi:

«Naxan a belexe dinma wo ra,
a luxi ne alo na kanyi bara a belexe din Ala ra.»

¹³ N na keli e xili ma,
e findi e xa konyie xa konyie ra.
Na kui wo a kolonma ne
a Mangle Alatala nan n xexi.

¹⁴ «Darisalamukae, wo wo xui ite seewe kui,
barima n fama ne lude wo tagi.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁵ Si wuyaxi fama ne Alatala ma na loxo,
e fa findi n ma nama ra.
N luma ne wo tagi,
wo fa a kolon
a Mangle Alatala nan n xexi wo ma.

¹⁶ Yudaya man findima Alatala gbe nan na
a xa boxi seniyenxi kui.

A man fama ne Darisalamu sugandide.

¹⁷ Adamadi birin xa a sabari Alatala be,
a na kelife a xa yire seniyenxi.

3

Laamatunyi naani nde: Serexedube kuntigi

¹ A naxa serexedube kuntigi Yosuwe masen n be, a nu tixi Alatala xa maleke ya i. Sentane nu tixi a yirefanyi ma a xa a tojege. ² Alatala naxa a fala Sentane be, «N tan, Alatala naxan Darisalamu sugandixi, n bara a fala i be Sentane, i sabari! Yege xuntunyi xa mu na yi xeme ra naxan baxi te de i?»

³ Yosuwe nu tixi maleke ya i, dugi noxoxi nan nu ragoroxi a ma. ⁴ Maleke naxa a fala a booree be naxee nu tixi Yosuwe seeti ma, «Wo dugi noxoxie ba a ma.» A man naxa a fala Yosuwe be, «A mato, n bara i xa yunubi ba, n bara dugi tofanyie ragoro i ma.» ⁵ N naxa a fala, «Wo xa xunyi ratofan se seniyenxi doxo a xunyi ma.» E naxa xunyi ratofan se seniyenxi doxo a xunyi ma, e naxa dugie ragoro a ma. Alatala xa maleke nu tixi naa.

⁶ Alatala xa maleke naxa yi masenyi ti Yosuwe be, ⁷ «Mangle Alatala xa masenyi nan ya: Xa i jere n ma kirae xon, xa i n ma yaamarie suxu, i fama ne n ma banxi rapereede, i fa n ma tete makantade. Na temui i yire sotoma ne be yee tagi. ⁸ Serexedube kuntigi Yosuwe, i tan nun naxee doxoxi i ya i, wo wo tuli mati. Wo bara findi misaali ra. N fama n ma konyi xeede, naxan xili «Salonyi.» ⁹ Wo xa geme mato n naxan doxoxi Yosuwe ya i. Ya solofere na na geme kerenyi ma. N sebeli tima ne a ma, n man fa yi boxi xa yunubi ba loxoere keran kui.» Mangle Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁰ «Na loxoere, wo wo boore xilima ne, wo xa lu yire keran wo xa weni bili nun xore bili bun ma.» Mangle Alatala xa masenyi nan na ki.

4

Laamatunyi suuli nde: Lanpui doxo se

¹ Maleke naxan nu woyenna n na, a naxa fa n naxunude, alo e mixi raxunuma ki naxe xixoli ma. ² A naxa n maxarin, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N lanpui doxo se xema daaxi nan toxi, bitire na a xuntagi, ture ra a kui. Lanpui solofere gbakuxi a ma, ture gorode solofere, ture rasoma na lanpui soloferee kui. ³ Oliwi wuri bili firin tixi ture bitire seeti firinyie

ma, keren a yirefanyi ma, keren a koola ma.» ⁴ N naxa maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «N marigi, munse na yee ra?» ⁵ A naxa a fala n be, «I mu a kolon?» N naxa a yaabi: «N marigi, n mu a kolon.» ⁶ Na temui a naxa a masen n be, «Alatala xa masenyi nan ya, a naxan tixi Sorobabeli be, «Wo senbe mu noma sese ra. N tan nan Xaxili noma a rabade.» Mange Alatala xa masenyi nan ya.»

⁷ «Geya xungbe naxan na Sorobabeli ya ra, n na findima ne fiili ra. A fama ne geme fanyi raminide banxi ti se ra, jama fa a fala e xui itexi ra, «Ala xa hinne a ra, Ala xa hinne a ra!»»

⁸ Alatala naxa yi masenyi ti n be, ⁹ «Sorobabeli bara yi banxi ti folo, a man a rajonma ne.» Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xexi wo yire. ¹⁰ Nde yoma fe folo xuri ma? Nama na wali se to Sorobabeli belexe, e jlexinma ne.

Maleke naxa a fala n be, «Na lanpui solofere findixi Alatala yae nan na naxee dunipa iperema.» ¹¹ N naxa a maxorin a ma, «Munse na na oliwi wuri bili firinyi ra, naxee na lanpui doxo se yirefanyi ma nun a koola ma?» ¹² N man naxa a maxorin a ma, «Munse na na oliwi salonyi firinyie ra, naxee na ture gorode xema daaxi firinyie seti ma, oliwi ture dangima naxee kui?» ¹³ A naxa a fala n be, «I mu a kolon e naxee misaalixi?» N naxa a yaabi, «N marigi, n mu a kolon.» ¹⁴ A naxa a fala n be, «Mixi firin nan e ra Ala naxee sugandixi, a ture ifili e xunyie ma, e xa wali dunipa birin Marigi be.»

5

Laamatunyi senni nde: Danke keedi

¹ N man naxa laamatunyi to naxan findixi keedi makuntanxi ra koore ma. ² Maleke naxa n maxorin, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N keedi makuntanxi nan toxi koore ma, a kuya nongon ya moxonon, a igbo nongon ya fu.» ³ A naxa a fala n be, «Danke sebexi na keedi ma naxan masenxi boxi yire birin. A sebexi mupeti nun mixie nan be, naxee e kalima wule ra, e birin fama ne keride yi boxi ma. ⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «N yi danke rasoma ne mupetie xa banxie kui, a nun mixi naxee e kalima n xili ra kono e fa wule fala. Na danke luma ne e xa banxie kui han a birin kana.»»

Laamatunyi solofere nde: Gine na busali kui

⁵ Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa makore n na, a fa a fala n be, «A mato naxan na minife yakosi.» ⁶ N naxa a maxorin, «Munse a ra?» A naxa n yaabi, «Busali nan a ra, jama xa fe jaaxie na naxan kui.» ⁷ Derakote binye to ba a de ra, a naxa a to gine nde doxoxi a kui. ⁸ Maleke naxa a fala n be, «Fe jaaxi misaali nan yi gine ra.» A man naxa gine radin busali kui, a fa a de rakoto derakote binye ra.

⁹ N to n ya rakeli, n naxa gine firin to. Gabutenyi gbongboe daaxie nu na e ma, e nu na jerefe koore ma. E naxa na busali tongo, e a xanin koore ma. ¹⁰ N naxa maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «E na busali xaninfe minden?» ¹¹ A naxa n yaabi, «E na a xaninfe Babilon boxi nan ma, e banxi tima a be dennaxe, a xa lu naa.»

6

Laamatunyi solomasaxan nde: Sori ragise naani

¹ N man naxa laamatunyi to. Sööri ragise naani nu na minife geya firinyie longori ra. Na geyae nu yailanxi yoxui nan na. ² Soe gbeelie nan nu na sööri ragise singe bendunfe, soe fööræe nan nu na sööri ragise firin nde bendunfe, ³ soe fiixee nan nu na sööri ragise saxan nde bendunfe, soe makatunxie nan nu na sööri ragise naani nde bendunfe. ⁴ N naxa maleke maxörin, naxan nu wøyemma n na, «N marigi, munse yee ra?»

⁵ Maleke naxa n yaabi, «Foye naani nan e ra, Dunija Marigi na naxee raminife. ⁶ Soe fööræe sigama jamane kööla nan ma, soe fiixee sigama jamane sogegorode nan ma, soe makatunxie sigama jamane yirefanyi nan ma.» ⁷ Yi soe senbæmae to nu wama sigafe dunija ijeræde, maleke nde naxa a fala e bæ, «Wo siga böxi ijeræde.» E naxa keli keren na. ⁸ Ala naxa a fala n bæ a xui itexi ra, «I bara a mato, naxee sigaxi jamane kööla ma, e bara n waxönfe raba naa.»

Yosuwe xa mangeya

⁹ Alatala xa masenyi nan ya: ¹⁰ «Xeledayi, Tobiya, nun Yedaya na fa kelife konyiya kui Babilon böxi ma, i xa e xa fangadamae rasuxu. Na löxöe i xa siga Sofoni xa di Yosiya yire ¹¹ na gheti nun na xæema ra. I xa mangeya tönxuma rafala na ra, i fa a döxo serexedube kuntigi Yosuwe xun ma, Yehosadaki xa di. ¹² I xa a fala a bæ, «Mange Alatala xa masenyi nan ya: Yi mixi naxan xili «Salonyi.» Na salonyi bulama ne, a fa Alatala xa hörömöbanxi ti. ¹³ A tan nan Alatala xa hörömöbanxi tima, mangeya tönxuma luma ne a yi, a döxo a xa kibanyi kui, a jama yamari. Serexedube nde fan döxöma ne a xa kibanyi kui. Bönesa lu e firinyi tagi.» ¹⁴ Mangeya tönxuma luma ne Alatala xa hörömöbanxi kui Helemi, Tobiya, Yedaya, nun Sofoni xa di Heni yi ra.»

¹⁵ «Mixi naxee makuya, nee fama ne Alatala xa hörömöbanxi tide. Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xæxi wo ma. Na birin fama ne rabade xa wo wo Marigi Alatala xui suxu a fanyi ra.»

7

Sunyi

¹ Dariyusi xa mangeya je naani nde, Kisilewi kike solomanaani nde, xi naani nde löxöe, Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari bæ. ² Betelikæe nu bara Sareseri nun Regemi Meleki nun e xa mixie xæ Alatala maxandide. ³ E man xa Mange Alatala xa serexedubæe, naxee nu na hörömöbanxi kui, a nun namijönme maxörin, «Muxu lan muxu xa muxu wa xui ramini kike suuli nde ra, muxu xa sunyi suxu alo muxu a rabaxi je wuyaxie ra ki naxæ?»

⁴ Mange Alatala naxa masenyi ti n bæ yi ki, ⁵ «Nama nun serexedubæe maxörin n bæ, «Wo to nu sunyi suxuma sunnunyi kui na kike suuli ndee nun na kike solofere ndee je tongo solofere bun ma, wo nu sunma n tan nan bæ? ⁶ Wo to nu wo degema nun wo wo minma, wo mu a rabaxi wo yete xa bæ? ⁷ Alatala mu na masenyi mööli ti a xa namijönme singee saabui xa ra, Darisalamu nun a rabilinyi nu sabatixi bönesa kui temui naxæ? Na temui, mixie nu na Negewi nun Sefela böxi ma.»

⁸ Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari bæ yi ki, ⁹ «Mange Alatala xa masenyi nan ya: «Wo xa kiiti sa tinxinyi kui. Wo xa hinne wo boore ra kinikini kui. ¹⁰ Wo naxa kaape ginæe, kiridie, böxi xöræe, nun setaree töörö. Wo naxa nate jaaxi tongo wo böje kui wo booree xa fe ra.» ¹¹ Köno

e mu tin na masenyi ra, e naxa e kobe so, e mu e tuli mati na ra. ¹² E boɓɓe naxa xɔɔɔɔ alɔ diyaman, e naxa tondi Mange Alatala xa seriye suxude, a Xaxili Seniyenxi nu bara naxan nasamba namijɔnmɛ singee ma. Na nan a ra Mange Alatala naxa xɔɔɔɔ e ma a belebele ra. ¹³ A to e xili, e naxa tondi a xui suxude. Yakosi, xa e tan bara a xili, a mu e xa maxandi suxuma de.» Mange Alatala xa masenyi nan ya, ¹⁴ «N e rayensen ne sie birin ya ma e mu naxee kolon. E to keli e xa boɓi ma, dennaxe nu bara rabɛɛɛn, mixi yo mu dangima dennaxe, mixi yo mu sigama dennaxe. Boɓi fanyi findi gbaloe boɓi ra e tan nan saabui ra.»

8

Ala xa laayidi Darisalamu xa fe ra

¹ Mange Alatala xa masenyi nan ya: ² Mange Alatala naxa a masen, «N mu wama n firin nde xɔn Siyon. N ma jama xa fe xɔɔɔɔ n ma ki fanyi.»

³ Alatala naxa a masen, «N man fama ne Siyon, n xa lu wo tagi Darisalamu. Darisalamu fama ne xilide ‹Taa nɔndila.› Mange Alatala xa geya fama ne xilide ‹Geya Seniyenxi.›»

⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya: «Xɛmɔxie nun jɛlexeforie man luma ne Darisalamu malan yire, yisuxuwuri suxu e yi e xa simaya xɔnnakuye xa fe ra. ⁵ Dimedie fan luma ne bere ra taa malandee.»

⁶ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Hali a fa findi tɛrenna ra yi waxati jama dɔnxɔɛ bɛ, Mange Alatala mu nɔma kaabade na fe ma.»

⁷ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «N nan n ma jama rakisima ne pamanɛe ma naxee kelima sogetede nun sogegorode. ⁸ N e ragbilɛnma ne Darisalamu. E findima ne n ma jama ra, n fan findi e Marigi Ala ra nɔndi nun tinxinyi kui.»

⁹ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo wo sɛnbɛ so, wo tan naxee nu bara yi masenyi mɛ namijɔnmɛe saabui ra Mange Alatala xa banxi kɔɔrin temui naxe. Wo wo sɛnbɛ so alako yi banxi xa jɔn. ¹⁰ Beenu na wali xa folɔ, wali sare yo mu nu na walikɛɛ bɛ. Hali ningee mu donse sɔto e xa wali kui. Wali birin mu nu nɔma sɔɔneyade, barima n nu bara yaxuiɓa ramini mixie tagi. ¹¹ Kɔɔɔ yakosi n mu yi jama dɔnxɔɛ tɔɔɔɔma alɔ singe.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «Boɓɓesa luma ne boɓi ma. Weni bilie bogima ne, boɓi daxamui raminima ne, tune ye fama ne. N na birin soma ne yi jama dɔnxɔɛ yi ra e ke ra. ¹³ Singe Yudaya bɔnsɔɛ nun Isirayila bɔnsɔɛ findi ne danke ra sie tagi, kɔɔɔ yakosi, n to wo rakisi, wo findima ne e bɛ saabui ra e barake sɔto. Wo naxa gaaxu, wo wo sɛnbɛ so.»

¹⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo benbae to n naxɔɔɔ, n naxa nate tongo n xa wo paxankata. N mu tin gbilende na nate fɔxɔ ra. ¹⁵ Kɔɔɔ yakosi n bara nate tongo, n xa fe fanyi raba wo bɛ, Darisalamu nun Yudaya bɔnsɔɛ. Wo naxa gaaxu. ¹⁶ Wo xa yi masenyi rabatu: Wo xa nɔndi fala wo boore bɛ, wo xa kiiti sa nɔndi nun tinxinyi kui. ¹⁷ Naaxuiɓa naxa lu wo boɓɓe kui wo booree mabiri. Wo naxa wo kali wule kui, barima na fe mɔɔli mu rafan n ma.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁸ Mange Alatala xa masenyi nan ya, ¹⁹ «Mange Alatala naxa a masen wo sunyi naxee suxuma kike naani nde, kike suuli nde, kike solofere nde, nun kike fu nde ra, nee xa findi sali sɛɛwe daaxie ra. Nɔndi nun boɓɓesa xa rafan wo ma.»

²⁰ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Mixi gbegebe fama ne fade kelife pamane gbetee ma. ²¹ Mixie luma siga ra yire gbetee e sa a fala mennikae be, «Won xee Mange Alatala maxandide, won birin na a ra.» ²² Senbema wuyaxie kelife pamane gbetee ma, e fama ne Mange Alatala fende Darisalamu, e a maxandi.»

²³ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Na loxooe pamane gbetee mixi fu fama ne kankande Yuwifi keren ma, e fa a fala a be, «Won birin na a ra, barima muxu bara a kolon Ala na wo fe ma.»»

9

Si gbetee xa kiiti

¹ Alatala bara masenyi xooxooe ti Xadaraki xa boxi xa fe ra. Na masenyi bara Damasi taa fan li. Alatala gbe nan adamadi birin na, Isirayila bonsooe fan a gbe.

² Na masenyi bara Xamata taa li, naxan na Damasi naaninyi mabiri. A bara Tire nun Sidon fan li, hali lonnilae nan to e ra.

³ Tire bara taa makantaxi ti, a xa gbeti bara gbo alo meyenyi, a xa xee ma bara gbo alo boora.

⁴ Kono Marigi na birin bama ne a yi, a a xa tete radin baa ma, a fa taa gan.

⁵ Asikalon na na to, a fan luma ne gaaxui kui. Gasa nun Ekiron fan gaaxuma ne, e sreenma ne barima e xa xunnakeli bara findi yaagi ra. Gasa mange faxama ne, mixi yo mu luma Asikalon sonon.

⁶ Si masunbuxi fama ne sabatide Asidodi. «N Filisitakae xa yete igbora ragoroma ne.

⁷ N faxe tife nonma ne menni.» Nama donxooe fama ne birade muxu Marigi Ala foxo ra. E sabatima ne Yudaya xabilee ya ma. Ekiron luma ne alo Yebusu.

⁸ «N na n ma banxi kanta ma ne, alako soori gali yo naxa a kana. Naxan fama, naxan dangima, e mu noma sese ra, barima yakosi n jengi saxi a xon ma.»

⁹ Siyonkae, wo xa jalexin. Darisalamukae, wo xa wo xui ite seewe kui. Wo xa mange na fafe wo yire.

A tinxin. A kisixi. A mu a yete igboma, a soma taa kui sofale nan fari, sofale xemema, sofale ginema xa di.

¹⁰ «N soori ragise bama ne Eframi boxi ma,

n soee bama ne Darisalamu.

Gereso xalie mu luma naa.»

A boḡesa nan masenma sie be.

A xa mangeya xungboma ne yire birin,
kelife baa xungbe ma, a sa doxo xure xungbe ra.

¹¹ «N bara wo xa mixi suxuxie xun sara

won ma saate xa fe ra

naxan xirixi serexe wuli daaxi ra.

E nu na fe xorochoe kui,

alo mixi naxee ragoroxi kolonyi nde kui, ye mu na naxan kui.

¹² Wo xa gbilen taa makantaxi kui,

wo tan geelimani naxee xaxili tixi n na.

To n xa a fala wo be,

n wo harige ragbilenma ne wo ma,

n man fa a xunmasa.

¹³ Yudaya findima ne n ma xali ra.

Eframi luma ne alo n ma tanbee.

Siyonikae findima ne n ma soorie ra

Girekikae xili ma.

N ma santidegema nan i ra.»

¹⁴ Alatala a yete makenenma ne e be,

a xa tanbe lu alo seyamakonyi.

Marigi Alatala sara fema ne,

a lu alo turunnaade.

¹⁵ Mange Alatala e makantama ne.

E xa geresosee kanari rabama ne,

e wuli ifili alo serexedubee

naxan xuruse kon naxabama,

e fa na wuli kasan serexebade ma.

¹⁶ E Marigi Alatala e rakisima ne na lochoe,

alo xuruse demadonyi a xa xurusee kantama ki naxe.

Ala xa pama luma ne alo diyaman naxan yanbama boxi ma.

¹⁷ E tofanma ne, e rayabu.

Baloe fanyi segetalae xungboma ne,

minse fanyie sungbutunyie rayabu.

10

Ala xa hinne

¹ Wo xa Alatala maxandi jeme temui.

Alatala fama ne tune belebele ra wo be,

alako wo xa xee xa fan.

² Kuyee wule falama,

sematoee mu nondi toma,

e xiye fasarima wule ra,

e xa madundui fufafu na a ra.

Na birin bara a niya pama xa loe alo xurusee.

E na toore kui barima xuruse demadonyi mu na e be.

³ N bara xono na xuruse demadonyie ma.

N e xa yareratie paxankatama ne.

Yudaya luma ne alo Mange Alatala xa xurusee,

a meenima ne e ma.

E fama ne binye sotode,
alo soori mange xa soe.

⁴ Mixi nde kelima ne Yudaya

naxan misaalima geme ra banxi tixi naxan fari,
naxan misaalima wuri ra kiri banxi xirixi naxan na,
naxan misaalima xali geresose ra.

Mange birin fatanxi Yudaya bonsœ nan na.

⁵ Yudayakae findima ne senbœmae ra,
naxee e yaxuie maboronma gere kui,
barima Alatala na e fe ma.

E yaxuie xa soe ragimae luma ne yaagi kui.

⁶ «N Yudaya bonsœ xun nakelima ne,

n Yusufu bonsœ rakisi,

n e xa taæ yailan,

barima n bara kinikini e ma.

E fama ne lude alo n mu e rabejin.

E Marigi Alatala nan n na,

n e xa duba suxuma ne.

⁷ Efirami bonsœ fan findima ne senbœmae ra.

E seewama ne dangife siisilae ra.

E xa die na birin toma ne, e fan jalexin.

E birin boje seewama ne Alatala xa fe ra.

⁸ N nan n ma nama maxilima ne, n xa e xun sara,
e xa wuya dangife singe ra.

⁹ Hali n to e rayensenxi sie ya ma,

e e ratuma ne n ma fe ma yire makuye.

E tan nun e xa die kisima ne,

e man fa gbilen e xonyi.

¹⁰ N e rafama ne kelife Misira boxi ma,

n e malan kelife Asiriya boxi ma.

N man Galadi nun Liban boxi fima ne e ma,
kono e konti dangima ne na birin na.

¹¹ E xa toore bara lu alo baa mronyie,

kono Ala na mronyie ragoroma ne.

Nili xure bara a niya e xa lu konyiya kui,

kono na xure bara xori.

Asiriya xa yete igbona goroma ne,

Misira xa mangeya non.

¹² N tan nan e senbe soma,

e fama ne perede n xili ra.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

11

Xuruse demadonyie

¹ Liban boxi, i xa wuri birin fama ne gande.

² Wo fama ne wade wo xui itexi ra,

barima sipire, sediri, nun konde bilie fama ne birade.

Basan wondi belebele bara kana.

³ Xuruse demadonyie wama ne,

barima fiili bara kana.

Yetee xaajema ne,

barima Yuruden fotonyi bara kana.

⁴ N Marigi Alatala a masen ne,
«Wo xa xurusee de madon,
naxee fama faxade.

⁵ Mixi naxee e sarama
e fama ne e kon naxabade kinikinitarepa kui.
Naxee e matima e a falama ne,
«Ala tantu.

N bara banna.»
Xuruse demadonyie mu kinikinima e ma.»

⁶ Alatala xa masenyi nan ya:
«N fan mu kinikinima yi nama ma.
N bara e birin lu e boore yi ra,
e xa mange yi ra,
alako nama xa paxankata.
N mu mixi yo ratangama na ma.»

⁷ Na kui n naxa xurusee tɔɔɔxi de madon, naxee nu lanxi e xa faxes. N naxa yisuxuwuri firin tongo. N naxa keren xili sa «Hinne,» boore «Lanyi.» N naxa xurusee de madon. ⁸ N naxa xuruse demadonyi saxan kerikike keren bun, barima e mu rafanxi n ma sonon, n fan mu rafanxi e ma. ⁹ N naxa a fala xurusee be, «N mu wo de madonma sonon. Naxan lan a xa faxes, a xa faxes. Naxan lan a xa siga, a xa siga. Naxan lan a xa lu be, a xa a boore faxes.» ¹⁰ N naxa n ma yisuxuwuri tongo naxan xili «Hinne,» n naxa a igira. Na misaalixi saate nan na naxan xirixi n tan nun sie birin tagi. Na saate bara kana. ¹¹ N to na kana xurusee tɔɔɔxi ya xori, e naxa a kolon n nu bara Alatala xa masenyi fala. ¹² N naxa a fala e be, «Xa a wo kenon, wo n ma wali sare fi n ma, xa na mu a ra wo a lu na.» E naxa kobiri kole tongo saxan fi n ma wali sare ra. ¹³ Alatala naxa a fala n be, «Xa e n ma wali tide toma na ki ne, a sare mu gbo, a wole. Feje yailanma xa na tongo.» N naxa na kobiri kole tongo saxan tongo, n naxa e wole Alatala xa banxi kui mixi nde be naxan feje yailanma. ¹⁴ Na dangi xanbi, n naxa n ma yisuxuwuri igira naxan nu xili «Lanyi,» barima lanyie mu na Yudaya nun Isirayila tagi sonon.

¹⁵ Alatala naxa a fala n be, «I man xa xuruse demadonyi xaxilitare xa walisee tongo. ¹⁶ N xuruse demadonyi rakelima ne yi boxi ma naxan mu a pengi sama xurusee kon ma. Xa xuruse keren bara loe, a mu sigama a fende. Xa keren bara maxono, a mu a dandanma. Xa keren bara xungbo folo, a a sube birin donma ne han a a tore li.»

¹⁷ «Naxankate na xuruse demadonyi paaxi be,
naxan xurusee rabepinma.
Santidegema xa a belexe sege,
a xa a ya soxo.
A belexe naxa no fefe ra,
a ya naxa fe yo to.»

12

Yudaya xa xunnakeli

¹ Alatala bara masenyi xɔɔɔɔe ti Isirayila xa fe ra.
Alatala xa masenyi nan ya,
naxan koore nun boxi daaxi,

naxan xaxili so adamadi yi ra:

² «N fe xungbe rabama ne Darisalamu be, dunija sie tagi.

Mixi na fa Darisalamu gere,de,
n kaabanako rabama ne Yudaya be.

³ Na loxo, n Darisalamu findima ne geme binye ra si birin be.

Naxan katama na itefe ra,
na kanyi maxonoma ne.

Dunija si birin malanma ne a xili ma.»

⁴ Alatala xa masenyi nan ya:

«Na loxo, n soori nun a xa soe radaxuma ne.
N nee findi donxui ra.

N Yudaya bonsoe matoma ne,
n nan n pengi sa e xon ma.

⁵ Yudaya mangee a falama ne e boje kui,

«Darisalamukae senbe gboxi
e Marigi Alatala nan saabui ra.»

⁶ Na loxo, n Yudaya mangee luma ne

alo te wolenxi yege xora,
xa na mu alo te na din sese ra.

E fama ne si birin halakide naxan na e rabilinyi.
Darisalamu mu kanama.

⁷ Alatala Yudaya taae nan singe rakisima,
alako Dawuda xabile nun Darisalamukae
xa binye naxa dangi Yudaya mixie ra.

⁸ Na loxo, Alatala Darisalamukae makantama ne.

Ala a niyama ne mixi taganxi xa Dawuda senbe soto.
Dawuda xabile senbe gboma ne Ala saabui ra.

Alatala xa maleke a perema ne e ya ra.

⁹ Na loxo, n si birin halakima ne
naxee Darisalamu gerema.

¹⁰ N hinne nun kinikini luma ne

Dawuda xabile nun Darisalamukae xaxili ma.

E fama ne e ya rafindide n ma, e n tan naxan soxoxi.

E sunnunma ne n ma fe ra,
alo mixi naxan xa di singe bara faxa.

E e wa xui raminima na ki ne.

¹¹ Na loxo, sunnunyi gboma ne Darisalamu,
alo Hadada Rimon sunnunxi Megido gulunba kui ki naxe.

¹² Nama birin sunnunma ne xabile ki ma.

Dawuda xabile luma ne a xati ma.

Natan xabile fan luma ne a xati ma.

Xeme ne nun ginne mu sunnunma yire keren.

¹³ Lewi xabile luma ne a xati ma.

Simeyi xabile luma ne a xati ma.

Xeme ne nun ginne mu sunnunma yire keren.

¹⁴ Xabile birin luma ne a xati ma.»

13

Nama seniyanxi

¹ Na loxo, dulonyi minima ne

naxan noma Dawuda xabile nun Darisalamukae

yunubi bade.

² Mänge Alatala xa masenyi nan ya:

«Na lɔxɔɛ, n kuyee xili bama ne wo de kui,
wo neemu e ma.

N e xa namijɔnmee nun e xa seniyentareɲa kerima ne.

³ Xa mixi nde suusama namijɔnmee masenyi tide,
a nga nun a baba naxan a barixi e a falama a be,
«I xa faxa, barima i bara wule fala Alatala xili ra.»

A nga nun a baba naxan a barixi,
e a sɔxɔma ne na masenyi xa fe ra.

⁴ Na lɔxɔɛ, namijɔnmee birin yaagima ne
e xa masenyie xa fe ra.

E mu namijɔnmee dugi ragoroma e ma sɔnɔn
alako e xa mixi madaxu.

⁵ E birin a falama ne,
«Namijɔnmee mu n na.

Kabi n dimedi temui n xe nan tun safe.»

⁶ Kɔnɔ e a maxɔrinma ne,
«Munse na yi nari ra i belexee ma?»

A e yaabima ne:

«N xanuntenyi nan n maxɔnɔxi.»

⁷ «Santidegema, keli n ma xuruse demadonyi xili ma,
keli mixi xili ma naxan na n seeti ma.»

Mänge Alatala xa masenyi nan ya:

«Santidegema, xuruse demadonyi faxa,
yexee rayensen ye.

N fama ne yexeyɔɔɛe ɲaxankatade.»

⁸ Alatala xa masenyi nan ya:

«Nama dɔxɔ firin faxama ne,
kɔnɔ a dɔxɔ saxan nde baloma ne.

⁹ N na dɔxɔ saxan nde sama ne te i,
n e raxunu alo gbeti.

N xa e mato alo xema.

A na n maxandi, n a xa duba suxuma ne.

N fama ne a masende, «N ma ɲama nan ya,»

a fan a masen, «Alatala nan muxu Marigi Ala ra.»

14

Alatala fa lɔxɔɛ

¹ Alatala xa lɔxɔɛ fafe.

Wo yaxuie wo harige itaxunma ne e boore ma wo ya xori.

² N si birin malanma ne Darisalamu gere xili ma.

E soma ne taa kui, e banxi kana, e dutun ginɛe ma.

E ɲama seeti xaninma ne konyiya kui,
e boore seeti lu taa kui.

³ Alatala kelima ne a sa na sie gere a gere ki ma.

⁴ Na lɔxɔɛ Ala tima ne Oliwi geya fari,
naxan na Darisalamu ya ra sogetede mabiri.
Oliwi geya ibɔɔma ne a tagi,
kelife sogetede han sogetode.

Gulunba luma ne geya firin tagi,
keren na koola ma, keren na yirefanyi ma.

⁵ Na temui wo wo gima ne gulunba kui
n ma geyae tagi han Aseli.

Wo wo gima ne

alo wo wo gixi boxi xa serenyi ya ra ki naxe,
Yudaya mange Yusiya xa waxati.

Na temui n Marigi Alatala fama ne,
a nun a xa seniyeɗɗe ra.

⁶ Na loxoɗe, naiyalanyi mu luma dunija ma,
yanbasee xunuma ne.

⁷ Yanyi nun koɗe mu na na loxoɗe.

Alatala nan na loxoɗe mooli kolon.

Kono nummare temui naiyalanma ne.

⁸ Na loxoɗe, kisi ye minima ne Darisalamu,
seeti te sogetede baa mabiri,
seeti goro sogegode baa mabiri.

A minima ne soge fure nun jeme temui.

⁹ Alatala nan findima dunija birin mange ra.

Na loxoɗe, Alatala nan keren fama batude,
a xili nan gbansan falama.

¹⁰ Darisalamu boxi rabilinyi birin

findima ne mere ra,

kelife Geba, sa doxo Rimon na,

Darisalamu yirefanyi ma.

Darisalamu xa fe itema ne, a xa noɗe fa yensen ye
kelife Bunyamin naade ma, sa doxo naade singe ra,
han tunxui naade, han Xananeli koore banxi,
han mange xa weni yailande.

¹¹ Mixie sabatima ne taa kui,
e mu halakima sonon.

Darisalamu luma ne bojesa kui.

¹² Alatala fama ne fure jaaxi sinde sie ma
naxee Darisalamu gerexi.

E fate kiri birin boroma ne beenu e xa faxa.

E yae boroma ne e ya yili kui,

e nenyi boroma ne e de kui.

¹³ Na loxoɗe, Alatala mixie ya isoma ne,
e e boore suxu, e e boore bonbo.

¹⁴ Yudayakae gere tima ne Darisalamu.

E naafuli bama ne sie yi ra naxee na e rabilinyi,
xeema, gbeti, nun dugi gbege.

¹⁵ Na fure jaaxi mooli nde fan sinma ne xuruse birin ma:
soee, sofalee, joxomee.

¹⁶ Darisalamu yaxui naxee mu faxaxi na kui,
nee luma ne te ra je birin Mange Alatala batude,
e xa Bage Ti Sali raba na.

¹⁷ Xa dunija xabile nde tondi sigade Darisalamu
Mange Alatala batude,

tune mu sinma e xa boxi ma.

¹⁸ Xa Misira xabile nde tondi sigade,
tune mu goroma menni.

Alatala xa fure paaxi nan na ki,
a naxan nagoro sie ma,
naxee tondixi sigade Bage Ti Sali rabade.

¹⁹ Alatala Misira nun si birin paxankatama na ki ne,
naxee tondi sigade Bage Ti Sali rabade.

²⁰ Na loxoε, birin findima Alatala gbe nan na.

A fama ne sebede tolonye ma naxee gbakuxi soee ra,
«Alatala gbe.»

Tunde naxee sube gbansan jinma
Alatala xa hɔromɔbanxi kui,
nee seniyenma ne alo yirabasee
naxee rawalima serexɛbade seeti ma.

²¹ Tunde birin naxee na Darisalamu nun Yudaya,
nee birin seniyenma ne,
nee birin findima ne Mange Alatala gbe ra.

Mixi birin naxee fama serexɛ bade,
nee fama ne tunde ndee ra alako e xa kuri so.
Na loxoε, Kanaan kaafiri yo mu soma
Mange Alatala xa banxi kui.

Annabi Malaki xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Malaki yi kitaabui nan sebexi Isirayilakae ma temui dangixi. E to gbilen Isirayila boxi ma, kelife yire makuye Ala e paxankataxi dennaxe e xa yunubie xa fe ra, namijonnmee naxa kawandi ti e be. E naxa limaniya, e naxa Darisalamu ti a nun e xa hɔrɔmɔbanxi.

Na xanbi, e man bara bira yunubi fe fɔxɔ ra. Alatala naxa e yaabi Annabi Malaki xa kitaabui saabui ra. A naxa ratu e ma alo a e xanuxi ki naxe dangife si birin na, kɔnɔ e mu na kolon a be. Ala naxa e xa yunubi masen e be keren keren yi ra. E nu darixi serexe jaaxi ba ra Ala be. E mu nu wama farile fife Ala ma. E nu setaree tɔɔɔ, e man nu fa yene raba. Awa, na birin kui Alatala naxa a xa nate tongoxi masen e be. A naxe e fama ne paxankate sɔtɔde xa e mu gbilen yunubi rabafe fɔxɔ ra. A man naxe, mixi naxan gaaxuma a ya ra, na fama ne ratangade Ala xa xɛera saabui ra naxan nu na fafe.

Yi kitaabui xaxili belebele masenma to mixie be. Yunubi mu rafan Ala ma feo. Xa mixi birama kira jaaxi fɔxɔ ra, e Ala xa paxankate sɔtɔma ne. Kɔnɔ xa mixi gaaxuma Ala ya ra, Alatala yete yati nan e rakisima. Amina.

Annabi Malaki xa Kitaabui

Alatala xa wɔyenyi xɔrɔxɔe

¹ Alatala xa wɔyenyi xɔrɔxɔe Isirayilakae be Annabi Malaki saabui ra:
² Alatala xa masenyi nan ya, «N bara wo xanu, kɔnɔ wo maxorinyi tima n ma, «Ala, muxu xa marafanyi na minden?» Ala naxe, «Yaxuba taara xa mu lanxi Esayu ma? Yaxuba tan a rafan n tan Ala ma, ³ kɔnɔ n bara Esayu tan napaaxu. N bara a xa boxi geya yire mafindi gbengberen yire ra. N bara a ke so wulai baree yi ra naxee na gbengberenyi ma. ⁴ Xa Edonkae, naxee kelixi Esayu bɔnsɔe, a fala, «Won bara gbaloe sɔtɔ, kɔnɔ won na yailanma,» Mange Alatala e yaabima ne, «Xa wo banxi ti, n na rabirama ne.» E xili fama ne falade, «Naaxupa boxi.» E a falama ne pama na a ra Alatala xɔnɔxi naxan ma temui birin. ⁵ Wo yae fama ne a tode. Wo yete yati a falama ne, «Alatala xa mangeya senbe gbo dunija birin, hali Isirayila boxi fari ma.»»

Marigi batui naxan xɔnxi

⁶ «Di tan a baba binyama ne, konyi fan a marigi binya. Xa n tan nan na wo baba ra, n ma binye na minden? Xa n tan nan na wo marigi ra, n ma binye na minden? N tan wo xa Mange Alatala, n xa a fala wo be, wo na n xili yelebufe. Kɔnɔ wo n maxorinfe, «Muxu i xili yelebuxi di?» ⁷ Wo na n xili yelebufe wo xa serexe seniyentaree nan na wo naxee sama n ma serexebade fari. Wo man n maxorinna, «Muxu faxi serexe seniyentare mundun na?» N xa a fala wo be, wo bara n ma serexebade xa fe yelevu. ⁸ Wo na xuruse donxui ba serexe ra, na fan? Wo na fa xuruse mabenxi ra, xa na mu xuruse furaxi ra, na fan? Xa wo bara na serexe mooli so wo xa mange yi ra, a pɛlexinma ne wo ra? A wo rasenema ne a fanyi ra? Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁹ «Xa wo Ala makula na serexe mooli ra, a hinnema wo ra, a wo rasenema a fanyi ra? Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁰ «A lanma mixi nde wo ya ma a xa n ma hōrōmōbanxi naade balan, alako wo naxa te radexe n ma serexebade fari fufafu. Wo xa fe mu rafa n ma. N tan Mange Alatala, n xa a fala wo be a n mu wama wo xa serexe xon, n mu a tongoma! Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹¹ «Kelifē sogetede, sigafe han sogorode n xili xungbo si birin tagi. Yire birin, e fama ne surayi gande n xili ra, e fa serexe seniyenxi ra n ma binye xa fe ra. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² «Kōnō wo tan n xili yelebuma. Wo nu fa a fala, «Marigi xa serexebade mu seniyenxi, serexe naxan bama menni a mu fan.» ¹³ Wo wo xunyi suxuma, wo nu fa sōnxō, «Taganyi mundun yi ki!» N tan Mange Alatala, n xa a fala wo be, n mu fama wo xa xuruse maxōnōxi, wo xa xuruse mabenxi, nun wo xa xuruse furaxi tongode n ma serexebade sōnōn. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁴ «Danke na mixi korintexi be yexee kontonyi na naxan xa gōore ya ma, kōnō a fa xuruse maxōnōxi tan ba serexe ra a xa marakali rakamalife ra. Mange xungbe na n na, naxan xili magaaxu si birin tagi. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

2

Serexedubee rakōōsife

¹ «Yakōsi, serexedubee, wo xa wo tuli mati. ² Xa wo mu wo tuli mati n na, xa wo mu panige tongo n xili binyafe ma, n tan Mange Alatala wo dankama ne. N wo xa dube mafindima ne danke ra. N bara wo xa duba kana barima n ma binye mu na wo panige ma. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

³ «Wo a toma ne! N wo bōnsōe naxankatama ne. Wo xuruse naxee bama serexe ra, n e gbi kasanma ne wo yatagi. Wo nun na yaagi nan sigama. ⁴ N tan Mange Alatala bara yi wōyenyi xōrōxōe fala wo be alako n ma saate, n naxan tongoxi wo benba Lewi be, a naxa kana sōnōn. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁵ «N naxa saate tongo a be. N naxa simaya nun bōnesa fi a ma, alako a xa gaaxu n ya ra. Na temui a bara gaaxu n ya ra, a bara seren n xili ra. ⁶ N ma seriye yati nu na a de kui, maifui yo mu nu na a bōne kui. A bira ne n fōxō ra bōnesa nun tinxinyi kui, a mixie ragbilen kira naxi fōxō ra. ⁷ Serexedube de lonni nan nagatama. Ala xa seriye minima ne a de i, barima Mange Alatala xa xera nan na a ra.»

⁸ «Kōnō wo tan, wo bara gbilen Ala xa kira fōxō ra. Wo bara mixi wuyaxi ramini na kira ra wo xa xaranyi ra. N tan Mange Alatala naxe wo bara Lewi xa saate kana. Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ⁹ N wo rayaagima ne, n wo xa fe magoro naxa ya xōri, barima wo mu n ma kira kolon. Wo bara mixi rafisa e boore be wo xa kiiti kui.»

Seriye tongoxi futi xa fe ra

¹⁰ Annabi Malaki naxe, won birin baba keren xa mu a ra? Ala keren xa mu won birin daaxi? Munfe ra won won boore yanfama? Munfe ra won bara won benba xa saate kana? ¹¹ Yudayakae naxa Ala yanfa, barima fe naxi bara raba Isirayila nun Darisalamu bōxi ma. Yudaya bara Alatala batude yelebu naxan nafa na ma. A bara kuye batui xa di gine dōxō. ¹² Alatala na xeme mōoli, nun a xa die, a nun a xa denbaya birin kerima ne Yaxuba xa kiri banxi kui. A na xeme mōoli kerima ne, a nun a serexe naxan bama Mange Alatala be.

¹³ Na xanbi, wo tan wo ya ye gbege ramini Alatala xa serexebade, barima wo naxe a mu wo xa serexe tongoma, a mu wama a xon sɔnɔn. ¹⁴ Wo n maxorinma «Munfe ra?» N a falama wo be. Wo gine naxan sugandi wo fonike temui, wo naxan xa futi xiri Alatala xa seederɔxɔya kui, wo bara na gine yanfa. ¹⁵ Alatala xa mu adama daaxi, a a nii raso a fate? Adama mu die fenma xe Ala naxee ragirima a ma? Wo meeni wo nii ma, wo naxa wo xa gine yanfa, wo naxan sɔto wo fonike temui. ¹⁶ Isirayila Marigi Alatala naxe, meefe i xa gine ra, nun gere tife, fee nan e ra n naxee xonxi. Wo meeni wo nii ma, wo naxa findi yanfante mixie ra.

Alatala xa kiiti

¹⁷ Wo bara Alatala ratagan wo xa woyenyi ra, kɔnɔ wo fa maxorinyi tife, «Muxu a rataganxi di?» N xa wo yaabi. Wo a rataganxi a falafe ra, «Fe kobi rabama nan nafan Alatala ma, a na mixi mɔoli nan fenma.» Wo man a rataganxi a falafe ra, «Ala kiitisa na minden?»

3

Ala xa kiiti

¹ «Wo wo ya ti, n fama ne n ma xera xeede naxan kira yailanma n be. Wo Marigi, wo naxan fenfe, a fama ne sode a xa horɔmɔbanxi kui keren na. Saate xera, wo wama naxan xon, a na fafe. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

² «A na fa, nde nɔma suusade a ra? Nde nɔma tide a ya i? Barima a luma ne alo xabure te naxan se raxunuma. A luma ne alo xosi base dugi xae naxan nawalima. ³ A fama ne gbeti raxunude, a a gbi ba. A Lewi xa die rasenyenma ne. A e raxunuma ne alo xema a nun gbeti, a e gbi ba. E xa findi serexedube ra Alatala be naxee serexe bama tinxinyi kui.»

⁴ «Na temui, Yudaya nun Darisalamu xa serexe rafa nma ne Alatala ma alo temui dangixi, alo waxati fori. ⁵ N fama ne wo xa kiiti sade. N kiiti sama ne keren na mandurulae, yɛnelae, wule false, nun mixi kobie ma naxee walike sare donma, naxee kaape ginee, kiridie, nun xɔpe tɔɔɔma. N kiiti sama ne mixie ma naxee mu gaaxuma n ya ra. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁶ «N to findixi Alatala nan na, naxan mu a xui masarama, wo tan Yaxuba xa die tan mu faxa. ⁷ Kabi wo benbae xa temui, wo bara n ma seriye kana, wo bara a matandi. Yakosi, wo xa gbilen n ma, n fan gbilenma ne wo yire. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

«Kɔnɔ wo na n maxorinfe, «Muxu xa gbilen i ma di?» ⁸ N fan xa wo maxorin. Adamadi nɔma a Marigi Ala mupade? Kɔnɔ wo tan yati bara n mupa. Wo nu fa n maxorin, «Muxu bara munse mupa i ma?» N xa wo yaabi. Wo bara n ma farile nun n ma serexee mupa. ⁹ N bara wo bonsoe birin danka na muxe xa fe ra. ¹⁰ Wo xa fa farile birin na Ala xa banxi, farile ragatade, alako baloe xa lu n ma banxi kui. Wo xa n tan Mange Alatala mato, xa n mu fama barake gbege ragorode wo ma kelife koore naxan dangi wo xa se ragatadee ra. ¹¹ N nimasee faxama ne naxee wo xa xee nun wo xa weni bilie kanama. Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ¹² Na temui si birin fama ne wo xa boxi xili falade pelexin boxi, barima barake na wo xonyi. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹³ Alatala naxe, «Wo bara woyenyi xɔɔxɔe fala n be, kɔnɔ wo n maxorinfe, «Muxu bara woyenyi xɔɔxɔe mundun fala i be?» ¹⁴ N xa wo yaabi. Wo naxe, «Geeni yo mu na Ala xa batui kui. Muxu bara a xa seriye

suxu, muxu bara tɔɔɔ a xa fe ra, kɔɔɔ muxu geeni mundun sɔɔɔxi Mange Alatala ra? ¹⁵ Muxu tan be, mixi naxan a yete itema, a jɛlexinma ne, mixi kobi nan geenima, Ala matandila mu jaxankatama.»

¹⁶ Na wɔyenyi xanbi, mixi naxan nu gaaxuma Ala ya ra, e bara lu yire keren, e wɔyen e boore ra. Alatala bara e xui me a fanyi ra. Na Ala yaragaaxuie xili bara sebe sebeli nde ra Ala ya i, barima e nu bara Alatala xili binya. ¹⁷ Mange Alatala naxe, «Nee findixi n ma jama yati yati nan na. N e ratangama ne kiiti sa lɔxɔe alɔ baba naxan kinikinima a xa di fanyi ma. ¹⁸ Na kui wo man fama ne mixi kobi nun mixi fanyi tagi rasa kolonde, Ala batulae nun Ala matandilae.»

¹⁹ «Na lɔxɔe fama ne. Ala fama ne te belebele ra yete igboe nun mixi kobie be. A e ganma ne alɔ sɛxe. Mange Alatala xa masenyi nan na ki. E xa fe sese mu luma naa. ²⁰ Kɔɔɔ wo tan naxee gaaxuma n xili ya ra, n yalanyi rafama wo ma alɔ soge yalanyi naxan naminima geesege. Wo birama ne Ala fɔxɔ ra jɛlexinyi kui alɔ ninge yɔre naxan birama jooge neene fɔxɔ ra. ²¹ Wo mixi jaaxuie maboronma ne alɔ xube naxan luma wo sanyi bun ma. N na na lɔxɔe rafalafe wo be. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

²² «Wo xa ratu n ma konyi Munsa xa seriye ma, n yaamarie naxee fixi a ma Xorebe geya fari Isirayilakae birin be. ²³ N fama ne Annabi Eliya xeede wo ma, beenu Alatala xa lɔxɔe belebele magaaxuxi xa fa. ²⁴ A babae nun e xa die de rfanma ne, xa na mu a ra, n fa wo xa boxi halakide.»

Inyila Isa Annabi Matiyyu naxan sebexi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a dɔxɔ naani na a ra. Namipɔnmɛ naani nan taruxuie sebe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra naxee lanxi Inyila Isa nan ma. E xili nɛ Matiyyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Isa keli xanbi duniɲa, Annabi Matiyyu naxa yi Kitaabui sebe, a xa Isa xa duniɲeigiri birin masen alako mixie xa a kolon, a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. A a sebe Gireki xui nɛ, kɔnɔ muxu bara a madangi Soso xui alako Sosoe fan xa nɔ a fahaamude.

Isa xa kaabanako gbegebe sebexi yi Kitaabui kui alako mixie xa a senbe kolon, Ala senbe naxan fixi a ma. A furemae rayalan nɛ, a jinne ragbilen mixie fɔxɔ ra. Annabi Matiyyu bara wa mixie xa Isa xa kawandie fan kolon. Isa to mixie xaran Ala xa masenyi ra, e naxa a kolon, a a nɔndi yati yati nan masenma. A dɔnxɔe ra, yi Kitaabui Isa faxa ki nan dentegɛ sama nun a keli ki faxe ma.

Na birin noma fahaamui fide won ma, won xa a kolon nde na Isa ra. Won lɔnni naxan sɔtɔma yi Kitaabui kui, a noma won malide won ma duniɲeigiri kui, a man noma won malide aligiyama. Ala xa a lu won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa Annabi Matiyyu naxan sebexi

*Isa benbae
(Luki 3:23-38)*

¹ Isa, Ala xa Mixi Sugandixi naxan fatan Dawuda nun Iburahima bɔnsɔe ra, a benbae xilie nan yi ki:

² Iburahima naxa Isiyaga sɔtɔ.
Isiyaga naxa Yaxuba sɔtɔ.

Yaxuba naxa Yuda nun a taarae nun a xunyaɛ sɔtɔ.

³ Yuda naxa Peresi nun Sera sɔtɔ, Tamari xa die.

Peresi naxa Xesiron sɔtɔ.

Xesiron naxa Arami sɔtɔ.

⁴ Arami naxa Aminadabo sɔtɔ.

Aminadabo naxa Naxason sɔtɔ.

Naxason naxa Salimon sɔtɔ.

⁵ Salimon naxa Boosu sɔtɔ, Raxabi xa di.

Boosu naxa Obedo sɔtɔ, Ruti xa di.

⁶ Obedo naxa Yisayi sɔtɔ.

Yisayi naxa Dawuda sɔtɔ.

Mange Dawuda naxa Sulemani sɔtɔ

Uriya xa gine saabui ra.

⁷ Sulemani naxa Robowami sɔtɔ.

Robowami naxa Abiya sɔtɔ.

Abiya naxa Asa sɔtɔ.

⁸ Asa naxa Yehosafati sɔtɔ.

Yehosafati naxa Yehorami sɔtɔ.

Yehorami naxa Yusiya soto.

⁹ Yusiya naxa Yotami soto.

Yotami naxa Axasi soto.

Axasi naxa Xesekiya soto.

¹⁰ Xesekiya naxa Manasi soto.

Manasi naxa Amon soto.

Amon naxa Yosiya soto.

¹¹ Yosiya naxa Yekoniya nun a xunyae soto,

Isirayilakae xaninxi Babilon temui naxe.

¹² E to siga Babilon, Yekoniya naxa Salatiyeli soto.

Salatiyeli naxa Sorobabeli soto.

¹³ Sorobabeli naxa Abiyudi soto.

Abiyudi naxa Eliyakimi soto.

Eliyakimi naxa Asoro soto.

¹⁴ Asoro naxa Sadoki soto.

Sadoki naxa Aximi soto.

Aximi naxa Eliyudi soto.

¹⁵ Eliyudi naxa Eleyasari soto.

Eleyasari naxa Matan soto.

Matan naxa Yaxuba soto.

¹⁶ Yaxuba naxa Yusufu soto.

Yusufu naxa Mariyama doxo.

Mariyama nan findi Isa nga ra,

naxan xili Ala xa Mixi Sugandixi.

¹⁷ A birin nalanxi benba doxo fu nun naani, keli Iburahima ma sa doxo Dawuda ra. A birin nalanxi benba doxo fu nun naani, keli Dawuda ma, han Isirayilakae siga temui naxe Babilon. A birin nalanxi benba doxo fu nun naani, keli Isirayilakae siga temui ma Babilon, han a sa doxo Ala xa Mixi Sugandixi xa waxati ra.

Isa bari ki naxe

(Luki 1:26-38, 2:1-7)

¹⁸ Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa bari raba yi ki ne: Yusufu nu bara Isa nga Mariyama xa kote doxo, kono beenun e xa kafu, Mariyama naxa teege Ala Xaxili Seniyenxi xa kaabanako saabui ra. ¹⁹ A xa mori Yusufu to findixi tinxintoe ra, a mu nu waxi Mariyama xili kanafe. A naxa nate tongo e xa fatan gundoqoxona kui. ²⁰ A nu a mapoxunma na fe ma temui naxe, Marigi xa maleke nde naxa mini a ma xiye kui, a a masen a be, «Yusufu, i tan naxan kelixi Dawuda bomsae, i naxa gaaxu i xa gine Mariyama futife ra, barima a teegexi di naxan ma, a fatanxi Ala Xaxili Seniyenxi xa kaabanako nan na. ²¹ Mariyama fama di xeme nan baride. I xa a xili sa Isa, barima a tan nan fama a xa pama rakiside e xa yunubie ma.»

²² Na birin naba ne alako Marigi naxan masen namijonme saabui ra, a xa kamali alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,

²³ «Ginedimedi teegema ne, a di xeme bari.

E a xili falama ne Emanuweli.»

Na nan na ki, «Ala na won ya ma.»

²⁴ Yusufu to xunu, a naxa Marigi xa maleke xa yaamari rabatu, a a xa gine xa futi xiri. ²⁵ Kono a mu a kolon gine ra han Mariyama xa di xeme bari xanbi. A naxa na di xili sa Isa.

2

Karamɔxɔe Isa binyafe

¹ Isa bari Beteleemu taa nan kui, Yudaya bɔxi ma, mange Herode xa ɲamanɛ. Na waxati, karamɔxɔ ndee naxa fa Darisalamu keli sogetede biri ra, ² e naxa maxɔrinyi ti, e naxe, «Yuwifie xa mange naxan baxi baride, a na minden? Muxu faxi ne muxu xa fa suyidi a bɛ, barima muxu bara a xa tunbui to sogetede biri.» ³ Mange Herode to na fe mɛ, a tan nun Darisalamuka birin naxa kontɔfli. ⁴ A naxa sɛrɛxɛdube kuntigie nun sɛriye karamɔxɔe malan, a xa e maxɔrin Ala xa Mixi Sugandixi barima dennaxe. ⁵ E naxa a yaabi, «A barima Beteleemu taa nan kui, Yudaya bɔxi ma, barima namijɔnmɛ a sɛbɛxi,

⁶ «I tan Beteleemu, naxan na Yudaya bɔxi ma, i tide mu xurun Yudaya taa xungbee ya ma, barima mange fama kelide i tan Beteleemu nɛ, naxan n ma Isirayila ɲama rapɛrɛma, alɔ xuruse demadonyi xurusee rapɛrɛma ki naxe.»»

⁷ Na kui, Herode naxa na karamɔxɔe xili gundo ra, a e maxɔrin tunbui minixi waxati naxan ma. ⁸ Na dangi xanbi, a naxa e xɛɛ Beteleemu yi xɛɛraya ra, «Wo siga, wo xa sa wakili yi diyɔrɛ fenfe ra. Wo na a to, wo xa fa n nakolon alako n fan xa sa suyidi a bɛ.»

⁹ Karamɔxɔe to ge mange xui ramɛde, e naxa siga. E man naxa tunbui to, e sa naxan to sogetede biri ra. Tunbui naxa ɲɛrɛ e ya ra han a naxa ti diyɔrɛ yire xun ma. ¹⁰ E to tunbui to, e naxa sɛɛwa ki fanyi ra. ¹¹ E naxa so banxi kui, e naxa diyɔrɛ to a nga Mariyama yi ra. E naxa e magoro bɔxi, e suyidi diyɔrɛ bɛ. Na tɛmɛi, e naxa sanbasee ramini e xa kote kui, e xɛɛma, surayi fanyi, nun miri labundɛ fi diyɔrɛ ma. ¹² Na dangi xanbi, Ala to nu bara e rakolon xiye kui a a mu lanma e xa gbilen Herode yire, e naxa gbilen e xa bɔxi ma kira gbete ra.

Isa xaninfe Misira

¹³ Karamɔxɔe siga xanbi, Marigi xa malekɛ naxa mini Yusufu ma xiye kui, a a masen a bɛ, «Keli. Diyɔrɛ nun a nga xanin Misira bɔxi ma. Wo xa lu menni han n wɔyɛnma i bɛ tɛmɛi naxe, barima Herode diyɔrɛ fenma nɛ alako a xa a faxa.» ¹⁴ Yusufu naxa keli kɔɛ ra, a diyɔrɛ nun a nga xanin Misira. ¹⁵ E naxa lu menni han Herode naxa faxa, alako Marigi naxan masen namijɔnmɛ saabui ra, a xa kamali, «N bara n ma di xili, a xa keli Misira.»

Herode diyɔrɛɛ faxafe

¹⁶ Herode to a kolon a karamɔxɔe bara a madaxu, a bɔɲɛ naxa te a ɲaaxi ra. A naxa yaamari fi, di xɛmɛ birin xa faxa Beteleemu nun a rabilinyi birin, naxee mu nu ɲɛ saxan sɔtɔ sinden. A na nate tongo na karamɔxɔe xa tunbui to tɛmɛi nan ma. ¹⁷ Na kui, Annabi Yere mi xa masenyi naxa kamali,

¹⁸ «Xui nde bara mɛ Rama, wa xui nun sunnunyi gbege na a ra. Raxele wama a xa die nan ma fe ra, a mu tinxi mixi yo xa a madundu barima die mu a bɛ sɔnɔn dunijɛ.»

Isa nun a barimixie gbilenfe

¹⁹ Herode to faxa, Marigi xa maleke naxa mini Yusufu ma xiye kui Misira boxi ma. ²⁰ A naxa a masen a be, «Keli, diyore nun a nga tongo, i xa gbilen e ra Isirayila boxi ma, barima naxee nu waxi diyore faxafe, e bara faxa.» ²¹ Yusufu naxa keli, a naxa diyore nun a nga tongo, e gbilen Isirayila boxi ma. ²² Kono Yusufu to a me a Araxelusi nan findixi Yudaya mange ra a baba Herode joxe ra, a naxa gaaxu sode naa. Ala to woyen a ra xiye kui, a naxa siga Galile boxi ma, ²³ a sa sabati Nasareti. Na raba ne alako namijonmee xa masenyi xa kamali, naxan a masenxi, «A xili falama ne, «Nasaretika.»»

3

Annabi Yaya kawandi tife

(Maraki 1:2-11, Luki 3:1-22, Yaya 1:19-34)

¹ Na waxati Annabi Yaya Xunxa naxa kawandi ti folo Yudaya gbengberen yire. ² A nu a masen, «Wo tuubi, barima Ala xa mangeya niini bara makore.» ³ Annabi Esayi nu Annabi Yaya nan ma fe falafe, a to a masen, «Mixi nde a xui itema gbengberen yire, «Wo kira yailan Marigi be, wo kirae matinxin a ya ra.»»

⁴ Noxome xabe donma nan nu ragoroxi Yaya ma, beleti kiri daaxi nu xirixi a tagi. A nu baloma katoe nun wula kumi nan na. ⁵ Darisalamukae, Yudayakae, nun mixi naxee birin nu sabatixi Yuruden xure rabilinyi, e nu sigama a yire. ⁶ E nu e xa yunubie masenma kene ma, Yaya fan nu e xunxama Yuruden xure xora Ala xa fe ra.

⁷ Kono Annabi Yaya to Farisenie nun Saduseni gbege to fa ra e xa e xunxa ye xora, a naxa a masen e be, «Wo tan boximase bonsce! Nde wo rakolonxi wo xa wo gi Ala xa xone ma naxan na fafe? ⁸ Wo xa fe fanyi nan naba naxan a masenma a wo bara tuubi. ⁹ Wo naxa a fala wo yete ma, «Ibrahimana nan na muxu benba ra,» barima Ala noma yi gemee mafindide Ibrahima xa die ra. ¹⁰ Beera jan na wurie sanke ma a xa e bilie sege. Wuri naxan yo mu bogi fanyi raminima, a segema ne, a woli te i. ¹¹ N tan wo xunxama ye nan xora wo xa tuubi xa fe ra, kono naxan fama fade n xanbi ra, na senbe gbo n tan be. Na binye mu na n tan yi ra hali a xa sankiri maxaninfe ra. A tan nan Ala Xaxili Seniyenxi ragoroma wo ma, a tan nan wo xunxama te ra. ¹² A xa segerenyi suxuxi a yi ra, a maale nun a lagi yegetima naxan na lonyi ma. A maale rasoma a xa bili kui, kono a lagi tan ganma te ra naxan mu xubenma.»

Isa xunxafe

(Maraki 1:9-11, Luki 3:21-22, Yaya 1:32-34)

¹³ Na temui Isa naxa keli Galile, fafe ra Yaya yire Yuruden xure, alako Yaya xa a xunxa ye xora. ¹⁴ Kono Yaya mu nu tinxi na fe ra. A naxa a fala, «N tan nan hayi a ma i tan xa n xunxa ye xora, kono i tan nan fa faxi n tan xa i xunxa ye xora?» ¹⁵ Isa naxa a yaabi, «Yakosi, a xa raba yi ki, barima a lanma won xa fe birin naba a seriye ki ma.» Na kui, Yaya naxa tin a ra. ¹⁶ Isa xun to xa, a naxa te ye xora, koore naxa rabi, a naxa Ala Xaxili Seniyenxi to goro ra a ma alo ganbe. ¹⁷ Xui nde naxa me keli koore ma, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan yi ki naxan n kenenxi ki fanyi ra.»

4

*Sentane katafe a xa Isa ratantan**(Maraki 1:12-13, Luki 4:1-13)*

¹ Ala Xaxili naxa Isa xun ti gbengberenyi ma alako Ibulisa xa sa kata a xa a ratantan. ² Isa to nu bara sun xi tongo naani, kɔɛ nun yanyi, kaame nu na a ma. ³ Maratantanma to maso a ra, a naxa a fala a be, «Xa Ala xa Di nan i ra, yaamari fi yi gemɛe xa findi taami ra.» ⁴ Isa naxa a yaabi, «A sebexi Kitaabui kui, «Míxi mu baloma taami gbansan xa ra. Ala xa masenyi birin findixi baloe nan na adama be.»»

⁵ Ibulisa naxa a xanin Darisalamu, taa seniyenxi, a a ti Ala xa hɔrɔmɔbanxi fari, yire itexi. ⁶ A naxa a fala a be, «Xa Ala xa Di nan lanxi i ma, tungan, barima a sebexi,

«Ala yaamari fima ne a xa malekee ma i xa fe ra,»

e e belexee rasoma ne i bun ma,

e i ralaxun alako i sanyi naxa din gemɛ ra.»

⁷ Isa naxa a yaabi, «Iyo, kɔnɔ a man sebexi Kitaabui kui, «I naxa i Marigi Ala mato.»»

⁸ Ibulisa man naxa a xanin geya itexi fari, a fa dunija mangeya birin masen a be, e nun e xa dariye. ⁹ A naxa a fala a be, «N yi birin fima ne i ma xa i suyidi n be, i n batu.» ¹⁰ Isa naxa a yaabi, «Sentane, keli be! A sebexi Kitaabui kui, «I xa i Marigi Ala gbansan nan batu, i xa suyidi a keren nan be.»» ¹¹ Na wɔyenyi dangi xanbi, Ibulisa naxa keli a xun. Malekee naxa e maso Isa ra, e a senbe so.

*Isa a xa wali fɔlofe Galile bɔxi ma**(Maraki 1:14-20, Luki 4:14-15)*

¹² Isa to a me a Yaya bara sa geeli, a naxa gbilen Galile bɔxi ma. ¹³ A naxa keli Nasareti taa kui, a sa sabati Kaperenamu, taa nde naxan nu na baa de ra, Sabulon nun Nafatali bɔxi ma. ¹⁴ Na naxa raba alako Annabi Esayi xa masenyi xa kamali,

¹⁵ «Sabulon nun Nafatali bɔxi, naxee na kira ra sigafe baa de ra Yuruden naakiri, wo findixi Galile bɔxi nan na naxan na si gbete belexe.

¹⁶ Namane naxan dɔxɔxi dimi kui, e bara naiyalanyi belebele to.

Naxee dɔxɔxi faxe xa dimi kui, naiyalanyi bara mini e be.»

¹⁷ Keli na temui ma, Isa naxa kawandi ti fɔlo, a nu a fala, «Wo tuubi, barima Ala xa mangeya niini bara makɔre.»

*Isa a fɔxirabire singee xilife**(Maraki 1:16-20, Luki 5:1-11)*

¹⁸ Isa to nu jerefe Galile baa de ra, a naxa xeme firin to e na yelee wolife. Yexesuxuie nan nu e ra, Simɔn, naxan xili Piyeri, a nun a xunya Andire.

¹⁹ Isa naxa a fala e be, «Wo bira n fɔxɔ ra. Temui dangixi wo nu yexe nan suxuma, kɔnɔ yakɔsi n a niyama wo xa nu mixie nan sɔto n be.» ²⁰ E naxa e xa yelee lu na keren na, e bira Isa fɔxɔ ra. ²¹ E to siga, e naxa xeme firin gbete to, Sebede xa di Yaki nun a xunya Yaya. E nu na yelee madegfe kunkui kui e baba Sebede fe ma. Isa naxa e xili, ²² e fan naxa kunkui nun e baba lu na keren na, e bira Isa fɔxɔ ra.

Isa mixie kawandife nun furemae rayalanfe
(Luki 6:17-19)

²³ Na xanbi Isa naxa Galile bɔxi birin isa fɔlɔ. A nu mixie xaranma e xa salidee kui, a nu e kawandi Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyi ra, a nu furema mɔoli birin nayalan pama ya ma. ²⁴ A xili naxa te Siriya bɔxi birin ma. Mixie naxa fa furema mɔoli birin na a xɔn ma. E nu fama mixie ra naxee nu na tɔɔrofe a jaaxi ra, jinne nu naxee fɔxɔ ra, bira fure nu na naxee ma, a nun namatee. Isa nu e birin nayalanma. ²⁵ Nama gbege naxa bira a fɔxɔ ra kelife Galile bɔxi ma, Taa Fu bɔxi, Darisalamu, Yudaya, nun bɔxi naxan na Yuruden naakiri ma.

5

Isa xa kawandi geya fari
(Maraki 3:13, Luki 6:12-13)

¹ Isa to pama to, a naxa te geya fari, a a magoro. A fɔxirabiree naxa e makore a ra. ² A naxa masenyi ti fɔlɔ e be.

Ala sɛɛwe fima naxee ma
(Luki 6:20-26)

³ «Sɛɛwe na mixie be naxee e yete magoroma, barima e fama ne sode Ala xa mangeya niini bun ma.

⁴ Sɛɛwe na mixie be naxee wama, barima e fama ne madundude.

⁵ Sɛɛwe na mixie be naxee dijɛma, bɔxi findima e tan nan ke ra.

⁶ Sɛɛwe na mixie be naxee wama tinxinyi xɔn, alo kaametɔe wama donse xɔn ma ki naxe, barima e a sɔtoma ne.

⁷ Sɛɛwe na mixie be naxee kinikinima e booree ma, barima Ala kinikinima ne e fan ma.

⁸ Sɛɛwe na mixie be naxee bɔɛ fiixe, barima e Ala toma ne a xa fonisireya kui.

⁹ Sɛɛwe na mixie be naxee lanyi fenma e nun mixie tagi, barima e xili falama ne Ala xa die.

¹⁰ Sɛɛwe na mixie be naxee paxankataxi tinxinyi xa fe ra, barima e soma ne Ala xa mangeya niini bun ma.»

¹¹ «Sɛɛwe na wo be e na wo konbi, e na wo paxankata, e na wule nun fe kɔbi mɔoli birin fala wo xun ma n ma fe ra. ¹² Wo xa jɛlexin, wo xa sɛɛwa, barima wo baraayi gboma ne ariyanna. Beenun wo xa bari, e namijɔnmee fan paxankata na ki ne.»

Fɔxe nun naiyalanyi
(Maraki 9:50, 4:21, Luki 14:34-35, 8:16, 11:33)

¹³ «Wo maniyaxi fɔxe nan na yi duniɲa adamadie ya ma, kɔnɔ xa fɔxe mɛxɛmɛxɛnyi bara ba, a fa mɛxɛmɛxɛnma di? A tide yo mu na kore, fo a woli tande, mixie jɛre a fari. ¹⁴ Wo maniyaxi naiyalanyi nan na yi duniɲa adamadie ya ma. Taa naxan dɔxɔxi geya fari, na mu nɔma nɔxunde. ¹⁵ Lanpui mu radexema a xa dɔxɔ debe bun ma. A dɔxɔma lanpui dɔxɔse nan fari alako a xa banxi kui iyalan birin be. ¹⁶ Wo xa naiyalanyi fan xa yanba na ki adamadie ya ma, alako e xa wo xa kewali fanyie to, e wo Baba matɔxɔ naxan na ariyanna.»

Annabi Munsa nun namijɔnmɛɛ xa seriyɛ

¹⁷ «Wo naxa a maɔɔxun a n faxi nɛ n xa Tawureta Munsa nun namijɔnmɛɛ xa seriyɛ ba a i. N mu faxi e bade xɛ, n faxi nɛ alako n xa e rakamali. ¹⁸ N xa nɔndi fala wo bɛ, danmi koore nun bɔxi na na, hali sigirɛ keren mu bama Ala xa seriyɛ ra, fo a birin kamali. ¹⁹ Na kui, mixi yo Ala xa yaamari keren matandi, na yaamari xurun kiyoki, a man fa mixi gbetɛɛ ratantan na kui, a kanyi fan xili xurunma nɛ birin bɛ Ala xa mangɛya niini bun ma. Kɔnɔ mixi yo Ala xa seriyɛ rabatu, a mixi gbetɛɛ xaran na ra, na kanyi xunnakeli nan sɔtɔma Ala xa mangɛya niini bun ma. ²⁰ N xa a fala wo bɛ, xa wo xa tinxinyi mu dangi seriyɛ karamɔxɔɛ nun Farisenie gbe ra, wo mu soma Ala xa mangɛya niini bun ma abadan.»

Faxe tife, xɔnɛ, nun lanyɪ

(Maraki 11:25, Luki 12:57-59)

²¹ «Wo a kolon wo benbae yamari naxan na, «Wo naxa faxe ti. Faxeti makiitima nɛ.» ²² Kɔnɔ n tan xa a fala wo bɛ, naxan yo bɔɔɛ na te a ngaxakerenyi xili ma, na kanyi makiitima nɛ. Naxan na a fala ngaxakerenyi bɛ, «I tan dugula», na kanyi makiitima nɛ kiitisa xungbee ya i. Naxan na a fala a bɛ, «I tan xaxilitare!», na kanyi wolima nɛ yahannama te xɔɔra.»

²³ «Na kui, xa wo bara siga sɛrɛxɛ bade, wo fa ratu a wo ngaxakerenyi xɔnɔxi wo ma fe nde ma, ²⁴ wo xa wo xa sɛrɛxɛ lu sɛrɛxɛbade fɛ ma sinden, wo siga wo ngaxakerenyi yire. Wo xa lanyɪ xiri wo nun wo ngaxakerenyi tagi, wo fa gbilen wo xa sɛrɛxɛ bade.»

²⁵ «I xa kata wo nun i kalamuma xa lan sinnanyi ma, wo na kira xɔn ma temui naxɛ. Xa na mu a ra a i xaninma kiitisa yire, kiitisa fan i so kɔsibili yi ra, na fan i sa geeli. ²⁶ N xa nɔndi fala i bɛ, i mu minima menni fo i kɔbiri birin fi han batanka dɔnxɔɛ.»

Yɛnɛ nun mixi ratantanse

(Matiyu 18:8-9, Maraki 9:43, 9:47-48)

²⁷ «Wo a kolon wo benbae yamari naxan na, «Wo naxa yɛnɛ raba.» ²⁸ Kɔnɔ n tan xa a fala wo bɛ, naxan yo a ya ti ginɛ nde ra mile kui, na kanyi bara gɛ yɛnɛ rabade a bɔɔɛ kui. ²⁹ Xa i yirefan ya findima i ratantanse ra, a ba na, a wɔlɛ. Fate yire nde bafe na, na fisa dinɛ i fate gundi birin wolife yahannama. ³⁰ Xa i yirefan belexɛ findima i ratantanse ra, a bolon, a wɔlɛ. Fate salonse nde bolonfe, na fisa dinɛ i fate gundi birin wolife yahannama.»

Xɛmɛ nun ginɛ fatanfe

(Matiyu 19:7-9, Maraki 10:4-5, 10:10-12, Luki 16:18)

³¹ «A man masenxi nɛ, «Naxan wama mɛɛfɛ a xa ginɛ ra, a xa fatan kɛɛdi so a yi ra.» ³² Kɔnɔ n tan xa a fala wo bɛ, naxan yo mɛɛ a xa ginɛ ra, xa a xa ginɛ mu yɛnɛ xa rabaxi, na kanyi bara a niya na ginɛ xa findi yɛnɛla ra a na dɔxɔ xɛmɛ gbetɛ xɔn ma temui naxɛ. Xɛmɛ naxan fan na ginɛ dɔxɔma e mɛɛxi naxan na, a fan bara findi yɛnɛla ra.»

Marakali

³³ «Wo a kolon wo benbae yamari naxan na, «Wo naxa wo xa marakali kana, wo xa a rakamali nɛ Marigi bɛ.» ³⁴ Kɔnɔ n tan xa a fala wo bɛ, wo naxa wo kali feo! Wo naxa wo kali koore ra, barima Ala xa kibanyi nan a ra. ³⁵ Wo naxa wo kali bɔxi ra, barima Ala sanyi tide na a ra. Wo naxa

wo kali Darisalamu ra, barima Mange Xungbe xa taa nan a ra. ³⁶ Wo naxa wo kali wo yete xunyi ra, barima wo mu noma xunsexe keren nafugade, wo mu noma a foorode. ³⁷ Wo xa nondi fala. Xa iyo nan a ra, wo xa a fala <iyo>. Xa ade nan a ra, wo xa a fala <ade>. Sese sa na xun ma, a fatanxi Sentane nan ma.»

Gberɔxɔɔ
(Luki 6:29-30)

³⁸ «Wo a kolon wo yamari naxan na, <Wo xa ya ɔɔxɔ ya ra, wo xa ɔɔnyi ɔɔxɔ ɔɔnyi ra.> ³⁹ Kɔnɔ n tan xa a fala wo be, wo naxa mixi kobi gere. Xa mixi nde wo xere garin, wo xa boore seeti fan ti a be. ⁴⁰ Xa mixi nde wama wo xanife kiiti banxi, alako a xa donma ba wo yi ra, wo xa wo xa guba fan lu a yi. ⁴¹ Xa mixi nde wo karaxan wo xa a mati ɔere kui kilo keren, wo xa a mati kilo firin. ⁴² Naxan na i makula, i xa a ki. Naxan wama se nde yofufe i ma, i naxa tondi a be.»

Yaxuie xanufe
(Luki 6:27-28, 6:32-36)

⁴³ «Wo a kolon wo yamarixi naxan na, <Wo xa wo boore xanu, wo xa wo yaxui xɔn.> ⁴⁴ Kɔnɔ n tan xa a fala wo be, wo xa wo yaxuie xanu, wo xa Ala maxandi mixie be naxee wo ɔaxankatama. ⁴⁵ Na kui, wo findima wo Baba xa die ra naxan na ariyanna, naxan kuye ibama tinxintɔɔe nun tinxintaree be, naxan tune ragoroma mixi fanyie nun mixi kobie be. ⁴⁶ Xa wo sa mixie gbansan nan xanuma, naxee wo fan xanuxi, wo baraa yi mundun sɔtoma na kui? Hali duuti maxili kobie na mɔɔli rabama. ⁴⁷ Xa wo sa wo ngaxakerenyie gbansan nan xeebuma, wo munfe rabafe naxan findi fe neene ra na kui? Hali kaafirie na mɔɔli rabama. ⁴⁸ Na kui, wo xa tinxinyi nun marafanyi xa kamali, alo wo naxan toxi wo Baba ra naxan na ariyanna.»

6

Mixi kife

¹ «Wo naxa fe fanyi raba mixie ya tode ra e xa wo xa tinxinyi to, xa na mu a ra wo mu baraa yi yo sɔtoma wo Baba ra, naxan na ariyanna. ² Na kui, i ne mixi kima, i naxa a sigi sa duniɔa birin be alo filankafuie a rabama ki naxe salide nun taa ma, alako mixie xa e matɔxɔ. N xa nondi fala wo be, e bara ge e xa wali sare birin sɔtode. ³ I ne mixi kima i yirefanyi ra, kɔɔla naxa a kolon. ⁴ I xa mixi ki suture nan na. Na kui, i Baba Ala naxan gundo birin kolon, a fama ne na sare ragbilende i ma.»

Ala maxandife
(Luki 11:2-4)

⁵ «Wo ne salima, wo naxa lu alo filankafuie naxee salima, e tixi salidee kui nun kira de ra alako mixie xa e to. N xa nondi fala wo be, e bara ge e xa wali sare birin sɔtode. ⁶ Kɔnɔ i tan ne salima, siga i xa banxi yire nde nɔxunyi kui, i naade ragali, i Ala maxandi naxan mu toma. Na kui, i Baba Ala naxan gundo fe birin toxi, a fama ne i sare fide.»

⁷ «Wo ne Ala maxandima, wo naxa wo xa wɔyenyi rawuya fufafu, alo kaafiri naxee laxi a ra a e xa duba suxuma e xa wɔyenyi radiganxie nan saabui ra. ⁸ Wo naxa lu alo e tan, barima wo Baba Ala wo hayi kolon beenun wo xa a maxandi.»

⁹ «Wo lan wo xa sali yi ki ne:

«Muxu Baba naxan na ariyanna,
duniya birin xa i xili seniyenxi kolon.

¹⁰ I xa mangeya xa fa.

I sago xa raba duniya ma,
alo a rabama ariyanna ki naxe.

¹¹ Baloe fi muxu ma to loxoε,
muxu hayi na naxan ma.

¹² Diye muxu xa yunubie ma,
alo muxu fan diyexi mixie haakee ma ki naxe,
naxee bara fe kobi niya muxu ra.

¹³ I naxa muxu ti maratantanyi kira xon,
i xa muxu ratanga Sentane ma.

I tan nan gbe na mangeya, senbe, nun binye ra abadan.
Amina.»

¹⁴ «Xa wo diye mixie haakee ma, wo Baba naxan na ariyanna, a fan diyema ne wo ma, ¹⁵ konε xa wo mu diye mixie ma, wo Baba naxan na ariyanna, a fan mu diyema wo xa yunubie ma.»

Sunyi suxufe

¹⁶ «Wo ne sunyi suxuma, wo naxa wo yatagi ixono alo filankafuie e yatagi ixonoma ki naxe, mixie xa a kolon a e na sunyi. N xa nondi fala wo be, e bara ge e xa wali sare birin sotode. ¹⁷ Konε i tan ne sunyi suxuma, i xa ture sa i xunyi ma, i i yatagi maxa, ¹⁸ alako mixie naxa a kolon a i na sunyi. Na kui, i Baba Ala naxan mu toma, naxan man gundo fe birin toxi, a fama ne i sare fide.»

Harige

(Luki 11:33-36, 16:13)

¹⁹ «Wo naxa wo harige malan duniya ma, nimasee nun xarixori a xun nakanama dennaxe, xa na mu a ra mujetie noma a mujade banxi kui dennaxe. ²⁰ Wo xa wo harige malan ariyanna ne, nimasee nun xarixori mu kanari sama dennaxe, mujetie fan mu muje tima dennaxe. ²¹ Wo harige na dennaxe, wo boje fan luma naa ne.»

²² «Ya nan na fate xa lanpui ra. Xa i ya fan, i fate birin iyalanma ne, ²³ konε xa i ya mu fan, i fate luma dimi nan kui. Na kui, xa i xa naiyalanyi bara findi dimi ra, na dimi iforo de!»

²⁴ «Mixi yo mu noma lude marigi firin xa yaamari bun ma, barima a fama marigi keren xonde, a boore maxanu. A xirima keren na, a boore rabolo. Wo mu noma Ala nun naafuli batude temui keren.»

Kontofili

(Luki 12:22-32)

²⁵ «Na nan a toxi, n xa a fala wo be, wo naxa kontofili baloe xa fe ra wo hayi na naxan ma yi duniyeigiri kui, xa na mu a ra, dugie xa fe ra wo naxee ragoroma wo fate ma. Wo xa duniyeigiri tide mu gbo donse be? Wo fate tide mu gbo dugie be? ²⁶ Wo xonie mato kooore ma. E mu sansi sima, e mu xe xabama, e mu donse ragatama bilie kui, konε wo Baba naxan na ariyanna, a e baloma. Wo tan mu dangi na xonie ra? ²⁷ Nde noma hali xi keren sade a xa simaya xun a xa kontofili saabui ra? ²⁸ Munfe ra wo kontofilima wo xa sosee xa fe ra? Wo sansi fuge tofanyie mato, e minima wula sansie ma ki naxe. E mu walima, e mu wolgese yailanma, ²⁹ konε n xa a fala wo be, hali mangε Sulemani xa dariye birin kui, a xa sosee mu

nu tofan alɔ na sansi fuge keren. ³⁰ Xa Ala sansi mɛɛnima yi ki ne, sansi naxan na na to, tina a gan, a mu mɛɛnima wo fan ma? Wo xa danxaniya xurun!»

³¹ «Na kui, wo naxa kɔntɔfili a falafe ra, «Muxu munse donma? Muxu munse minma? Muxu munse ragoroma muxu ma?» ³² Kaafirie birama na fe mɔɔli nan tun fɔxɔ ra. Anun, wo Baba naxan na ariyanna, a a kolon wo hayi na na se birin ma. ³³ Na kui, wo xa Ala xa mangɛya niini nun a xa tinxinyi nan singe fen, a na se donxɔɛ birin fan fima ne wo ma. ³⁴ Wo naxa kɔntɔfili tina xa fe ra, barima tina a jɔxɔ sama a yete xɔn. Lɔxɔɛ birin nun a xa tɔɔɛ nan a ra.»

7

Wuri fupɔi nun xebeɲi (Luki 6:37-42)

¹ «Wo naxa wo yete findi wo boore adama kɛwalie makiitima ra, alako kiiti naxa kana wo fan na Ala yi. ² Wo mixi makiitima ki naxɛ, wo fan makiitima na ki nɛ. Wo manyase naxan nawalima boore be, na nan nawalima wo fan be. ³ Munfe ra i wuri fupɔi toma i ngaxakerenyi ya ma, a fa li i mu xebeɲi toxi naxan na i tan yete ya ma? ⁴ I nɔma a falade i ngaxakerenyi be di, «A lu n xa wuri fupɔi ba i ya ma,» xa a sa li xebeɲi nan na i tan yete ya ma? ⁵ I tan filankafui, xebeɲi nan singe ba i yete ya ma. Na ba xanbi, i nɔma ne se igbede a fanyi ra, alako i xa wuri fupɔi ba i ngaxakerenyi fan ya ma.»

Se sɛniyenxi sofe baree yi ra

⁶ «Wo naxa se sɛniyenxi so baree yi ra, xa na mu a ra e e ya rafindima ne wo ma, e wo maxin. Wo naxa gɛmɛ tofanyie woli xɔsɛɛ bun ma, xa na mu a ra e e maboronma nan tui.»

Baba Ala maxandife (Luki 11:9-13)

⁷ «Wo maxandi ti, wo a sɔtɔma nɛ.

Wo fenyi ti, wo a toma nɛ.

Wo naade kɔnkɔn, a rabima nɛ wo be.

⁸ Mixi naxan birin maxandi tima, a a sɔtɔma nɛ.

Mixi naxan fenyi tima, a a toma nɛ.

Mixi naxan naade kɔnkɔnma, a rabima nɛ a be.»

⁹ «Babe mundun na wo ya ma naxan xa di taami maxɔrinma a ma, a sa gɛmɛ so a yi ra? ¹⁰ Xa na mu a ra, a bɔximase so a yi, a xa di na a maxɔrin yete ma? ¹¹ Xa wo tan mixi kobie fata se fanyie fide wo xa die ma, wo Baba Ala naxan na ariyanna, a dangi wo ra pon! A fe fanyie fima ne a maxandimae ma.»

Mixi lanma a xa naxan naba a boore adama be (Luki 6:31)

¹² «Wo wama mixie xa naxan birin naba wo be, wo fan xa na nan naba e be. Tawureta Munsu nun namijɔnmɛɛ xa Kitaabuie birin nalanxi nan na ki.»

Naade ixutuxi nun a igbe (Luki 13:23-24)

¹³ «Wo xa so naade ixutuxi nan na, barima naade igbe mixi rasigama gbaloe nan ma. Kira naxan mixi xaninma gbaloe ma, a jɛɛɛ mu xɔnɔ.

Mixi gbegbe soma naade igbe nan na, mixi gbegbe gbaloe kira nan suxuma. ¹⁴ Kɔnɔ naade ixutuxi rabima kisi nan ma. Kira naxan mixi xaninma kisi ma, a jere xɔnɔ. Mixi mu gbo naxee na naade nun na kira toma.»

Wuri bili kolonma a bogi nan ma

(Luki 6:43-44)

¹⁵ «Wo wo yete ratanga wule falee ma naxee e yete findixi namijɔnmee ra. E fama woyenyi jɔxunme ra wo ma, kɔnɔ e janige mu fan feo! ¹⁶ Wo e kolonma e xa kewali nan ma. Kusu bama baagi bili kɔn na? Xɔre bama tunbe bili ma? ¹⁷ Sansi fanyi bogi fanyi nan naminima, sansi kobi fan bogi kobi nan naminima. ¹⁸ Sansi fanyi mu nɔma bogi kobi raminide, sansi kobi fan mu nɔma bogi fanyi raminide. ¹⁹ Sansi naxan mu bogi fanyi raminima, a sege ma ne, a woli te i. ²⁰ Na kui, wo na mixie kolonma e xa kewali nan ma.»

Naxee mu Ala sago rabama

(Luki 6:46, 13:25-27)

²¹ «Mixi naxee a falama n be, «N Marigi, n Marigi,» e birin xa mu soma Ala xa mangeya niini bun ma, fo naxee n Baba sago rabama naxan na ariyanna. ²² Na loxoe mixi gbegbe a falama ne n be, «Muxu Marigi, muxu Marigi, muxu mu woyen xe i xili ra? Muxu mu jinnee keru xe i xili ra? Muxu mu kaabanako gbegbe raba xe i xili ra?» ²³ Na temui n nee yaabima ne, «N mu wo kolon feo! Wo tan fe kobi rabae, wo keli n ya i.»

Banxiti firin xa taali

(Luki 6:47-49)

²⁴ «Na kui, mixi naxan na n ma masenyi rame, a fa a rabatu, na kanyi maniya xaxilima ra naxan a xa banxi bili ti fanye ma. ²⁵ TUNE naxa fa, xuree naxa banbaran ye, foye naxa mini a nu banxi mabɔnbɔ, kɔnɔ banxi mu bira, barima a nu tixi fanye nan fari. ²⁶ Kɔnɔ mixi naxan n ma masenyi rame, a mu a rabatu, na kanyi maniya mixi xaxilitare ra naxan a xa banxi tixi meenyi fari. ²⁷ TUNE naxa fa, xuree naxa banbaran ye, foye naxa mini a nu banxi mabɔnbɔ, banxi fan naxa bira, a kana a paaxi ra.»

²⁸ Isa to ge yi fe birin masende, jama naxa kaaba a xa xaranyi ma, ²⁹ barima a mu nu luxi alo e xa seriye karamoxoe. A tan nu woyenma mange senbe nan na.

8

Isa kune kanyi rayalanfe

(Maraki 1:40-45, Luki 5:12-14)

¹ Isa to goro geya fari, jama gbegbe naxa bira a foxo ra. ² Kune kanyi nde naxa a maso Isa ra, a suyidi a be, a a fala a be, «N Marigi, xa i tin, i noma n nasenyende.» ³ Isa naxa a belexe itala, a a sa kune kanyi ma, a a fala a be, «N tinxi. Findi mixi seniyenxi ra.» Kune fure naxa ba a ma keren na. ⁴ Isa man naxa a masen a be, «I naxa yi fe fala mixi yo be. Siga i sa i yete dentege serexedube be, i serexe ba alo Annabi Munsa a yamarixi ki naxe. Na findima seedepoxoya nan na e be.»

Sɔɔri xunmati xa danxaniya

(Luki 7:1-10)

⁵ Isa to so Kaperenam, soori mixi keme xunmati naxa fa a yire, a a maxandi, ⁶ «Marigi, n ma walike saxi banxi, a bara namata, a paxankataxi ki fanyi ra.» ⁷ Isa naxa a fala a be, «N xa siga, n xa sa a rayalan.» ⁸ Soori mixi keme xunmati naxa a yaabi, «Marigi, na binye mu na n yi ra i tan xa so n ma banxi kui. I xa yaamari gbansan nan fi, n ma konyi yalanma ne. ⁹ N a kolon barima n fan na mange ndee nan xa yaamari bun ma, soori ndee man na n fan yi, naxee na n ma yaamari bun ma. N na a fala soori nde be, «Siga,» a sigama ne. N na a fala, «Fa,» a fama ne. N na n ma konyi nde yamari, «Yi fe raba,» a a rabama ne.»

¹⁰ Isa to na soori xa masenyi me, a naxa kaaba, a fa a fala a foxirabiree be, «N xa nondi fala wo be, n mu yi danxaniya mooli toxi Isirayila boxi dede. ¹¹ N xa a fala wo be, mixi gbege fama ne keli sogetede nun soqorode biri, e e dege e nun Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Ala xa mangeya niini bun ma. ¹² Kono mange xa die tan wolima ne tande dimi kui, wa nun jinyi raxinyi na dennaxe.» ¹³ Na temui Isa naxa a fala soori mixi keme xunmati be, «Siga, a xa raba i be alo i laxi a ra ki naxe.» Na waxati kerenyi yati, soori xa konyi naxa yalan.

Isa mixi gbege rayalanfe
(Maraki 1:21-34, Luki 4:31-41)

¹⁴ Na dangi xanbi, Isa naxa siga Piyeri xonyi. A naxa Piyeri bitanyi ginema to, a saxi, a fate wolenxi ki fanyi. ¹⁵ Isa to a belexe suxu, fure naxa a bepin keren na. A naxa keli, a fa kuri so e be.

¹⁶ Nunmare temui, e naxa fa mixi gbege ra Isa xon ma pinne nu naxee foxo ra. A naxa jinnnee keri a xa woyenyi ra, a furemae birin nayalan. ¹⁷ Na kui, Annabi Esayi xa masenyi naxa kamali, naxan sebexi, «A naxa won ma toore ba won ma, a won ma furee doko a xun.»

Birafe Isa foxo ra
(Luki 9:57-62)

¹⁸ Isa to pama gbege to a rabilinyi, a naxa a foxirabiree yamari e xa baa igiri. ¹⁹ Seriyee karamoko nde naxa a maso Isa ra, a a fala a be, «Karamoko, i siga dede, n na i foxo ra.» ²⁰ Isa naxa a yaabi, «Xulumase xima a yili kui. Xoni xima a tee kui.

Kono dede mu na Adama xa Di be a a xunyi sama dennaxe.»

²¹ A foxirabiree nde fan naxa a fala a be, «Marigi, a lu n xa siga n baba ragatade sinden.» ²² Kono Isa naxa a yaabi, «Bira n foxo ra. A lu faxamixie xa e xa faxamixie ragata.»

Isa foye belebele raxarafe
(Maraki 4:35-41, Luki 8:22-25)

²³ Isa naxa baki kunkui kui, a foxirabiree naxa bira a foxo ra. ²⁴ Foye belebele naxa keli baa ma, moronyi nu fa sa kunkui kui. Kono Isa tan nu na xife. ²⁵ A foxirabiree naxa fa a raxunu, e a fala a be, «Marigi, won nakisi, won faxafe ne yi ki!» ²⁶ A naxa e yaabi, «Wo gaaxuxi munfe ra? Wo xa danxaniya xurun!» A naxa keli, a foye nun baa yamari, baa naxa xinbeli yen! ²⁷ A foxirabiree naxa kaaba, e e bore maxorin, «Mixi mooli mundun lanxi yi ma? Hali foye nun baa, e a xui rabatuma.»

*Ninne kanyi rayalanfe**(Maraki 5:1-20, Luki 8:26-39)*

²⁸ E to naakiri li Gadara boxi ma, mixi firin naxa mini gaburi longori ra jinnēe nu naxee fɔxɔ ra, e sa Isa ralan. E nu magaxu ki fanyi, mixi yo jan mu nu noma dangide na biri. ²⁹ E naxa sɔnxɔ, «Ala xa Di, i waxi munse xɔn ma muxu bɛ? I faxi be muxu naxankatade nɛ beenun a lɔxɔe xa a li?» ³⁰ Xɔsɛ gali nu na e demadonfe na longori. ³¹ Ninnēe naxa Isa mayandi, «Xa i sa muxu kerɛ, muxu raso yi xɔsɛ gali.» ³² Isa naxa a fala e bɛ, «Wo siga.» E naxa mini na xɛmɛ firinyie, e so na xɔsɛe i. Xɔsɛ gali birin naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sa sin baa ma, e madula. ³³ Naxee nu na xɔsɛe demadonfe, e naxa e gi. E to so taa kui, e naxa dentɛgɛ sa fe ma naxan dangixi, e a fala taakae bɛ jinnēe gbilenxi na xɛmɛ firin fɔxɔ ra ki naxɛ. ³⁴ Na temui taa birin naxa mini Isa ralande. E to a to, e naxa a mayandi a xa keli e xa boxi ma.

9*Namate rayalanfe**(Maraki 2:1-12, Luki 5:17-26)*

¹ Isa to baki kunkui kui, a naxa baa igiri, a so a xɔnyi taa kui. ² Mixi ndee naxa fa namate nde ra Isa xɔn ma, a saxi dagi ma. Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate bɛ, «N ma di, limaniya tongo, i xa yunubie bara xafari.» ³ Na kui, seriye karamɔxɔ ndee naxa a fala e boɲɛ ma, «Yi xɛmɛ na Ala rasɔtofe nɛ yi ki.» ⁴ Kɔnɔ Isa to nu e xa maɲɔxunyi kolon, a naxa a masen e bɛ, «Munfe ra maɲɔxunyi kobie na wo boɲɛ ma? ⁵ Wɔyɛnyi mundun sɔɔneya, a falafe «I xa yunubie bara xafari,» ka a falafe «Keli, i xa i ɲɛɛ?» ⁶ N xa a masen wo bɛ a Adama xa Di noma yunubi xafaride dunija ma.» Isa naxa a masen namate bɛ, «Keli, i xa i xa dagi tongo, i xa siga i xɔnyi.» ⁷ Namate naxa keli, a siga a xɔnyi. ⁸ Nama to na to, e naxa gaaxu, e nu fa Ala matɔxɔ, naxan na senbɛ mɔɔli fixi adamadie ma.

*Matiyu birafe Isa fɔxɔ ra**(Maraki 2:13-17, Luki 5:27-32)*

⁹ Isa to keli na, a naxa xɛmɛ nde to naxan xili Matiyu, a dɔxɔxi duuti maxilide. Isa naxa a fala a bɛ, «Bira n fɔxɔ ra.» Matiyu naxa keli, a bira a fɔxɔ ra.

¹⁰ Lɔxɔ nde Isa nun a fɔxirabiree nu na e dɛgefe Matiyu xɔnyi. Duuti maxilie nun yunubitɔe gbege naxa fa, e birin naxa e dɛge fɔlɔ yire keren. ¹¹ Farisenie to na to, e naxa Isa fɔxirabiree maxɔrin, «Munfe ra wo karamɔxɔ nun duuti maxilie nun yunubitɔe e dɛgema yire keren?» ¹² Isa to na mɛ, a naxa a fala, «Mixi yalanxi hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi na seriba ma. ¹³ Wo siga, wo sa fahaamui sɔto yi masenyi ma, «Hinne rafan n ma dangife serɛɛ ra.» N mu faxi tinxintɔe xa xilide. N faxi yunubitɔe nan xilide.»

*Isa maxɔrinfe sunyi ma**(Maraki 2:18-22, Luki 5:33-39)*

¹⁴ Na temui Annabi Yaya fɔxirabiree naxa fa Isa yire, e a maxɔrin, «Munfe ra muxu tan nun Farisenie sunyi suxuma, kɔnɔ i fɔxirabiree tan mu sunma?» ¹⁵ Isa naxa e yaabi, «Ginɛfenyi xa futixiri xulunyi, a booree noma sunnunde a na e fɛ ma temui naxɛ? Lɔxɔe fama, ginɛfenyi bama

ne e yi ra. Na waxati tan, e sunyi suxuma ne. ¹⁶ Mixi yo mu dugi fori lonpoma dugi neene ra, xa na mu a ra na dugi neene xuntunyi nan dugi fori ibendunma, dugi iboo dangi a singe ra. ¹⁷ Mixi man mu weni neene sama lebe fori kui, xa na mu a ra na weni neene na funtu, weni lebe fori bulama ne, weni fli, a sase fan kana. Weni neene sama lebe neene nan kui, alako weni yo, weni sase yo, e birin xa ragata a fanyi ra.»

Ginedimedi rakelife faxe ma

nun gine gbete rayalanfe

(Maraki 5:21-43, Luki 8:40-56)

¹⁸ Isa to nu na na fee masenfe e be, mange nde naxa fa, a suyidi Isa be, a a fala a be, «N ma di gine baxi faxade ya, kono xa i siga, i naxa i belexe sa a ma, a man kelima ne.» ¹⁹ Isa naxa keli, e nun a foxirabiree naxa bira na mange foxo ra.

²⁰ Na temui, gine nde naxan xa kike wali mu nu a itima je fu nun firin bun ma, a naxa fa Isa xanbi ra, a a belexe din a xa donma sanbunyi ra, ²¹ barima a nu a falafe a yete ma, «Xa n no n belexe dinde Isa xa donma gbansan na, n yalanma ne.» ²² Isa to a mafindi, a gine to, a naxa a fala a be, «N ma di, limaniya, i xa danxaniya bara i rayalan.» Keren na, gine naxa yalan.

²³ Isa to so mange xonyi, a naxa jama li naa, e sonxofe, xule femae fan bara fa non yire. A naxa a fala e be, ²⁴ «Wo siga, barima yi ginedimedi mu faxaxi. A na xife ne.» E naxa yo a ma, e a mayele. ²⁵ A to jama ramini tande, a naxa so banxi kui. A naxa ginedimedi belexe suxu, ginedimedi naxa keli. ²⁶ Na xibaaru naxa yensen na yire birin na.

Isa donxui firin nayalanfe

²⁷ Isa to keli menni, donxui firin naxa bira a foxo ra, e nu e xui ite a be, «Dawuda xa Di, kinikini muxu ma!» ²⁸ Isa to so banxi, donxui naxa e maso a ra. A naxa e maxarin, «Wo laxi a ra a n noma wo rayalande?» E naxa a yaabi, «Iyo, Marigi.» ²⁹ Isa naxa a belexee sa e ya ma, a a fala e be, «Wo waxonfe xa raba wo be alo wo laxi a ra ki naxe.» ³⁰ E yae naxa rabi keren na. Isa naxa a matintin e ra a xoroxoe ra, «Mixi yo naxa yi fe kolon.» ³¹ Kono e to mini, e naxa siga Isa xa fe fala ra na boxi yire birin.

Boboe rayalanfe

(Luki 11:14-15)

³² Isa nun a foxirabiree to nu kelifa naa, mixi nde naxa fa xeme nde ra a xon ma pinne nu bara naxan findi boboe ra. ³³ Isa to na pinne keru, boboe naxa woyen. Nama naxa kaaba, e a fala, «Yi fe mooli singe mu nu to Isirayila boxi ma.» ³⁴ Kono Farisenie tan naxa a fala, «A pinnee kerima pinne mange nan saabu ra.»

Isa kinikinife jama ma

(Maraki 6:6, 6:34, Luki 8:1)

³⁵ Isa naxa taae birin ipere, a xungbe nun a xuri. A nu mixie xaranma e xa salidee kui, a nu e kawandi Ala xa mangeya xa xibaaru fanyi ra, a nu furema mooli birin nayalan. ³⁶ A nu jama toma temui naxe, a nu kinikinima e ma, barima senbe nun limaniya birin nu baxi e yi. E nu luxi ne alo yexee naxe makantama mu na. ³⁷ Na kui, a naxa a fala a foxirabiree be, «Xe xaba wali belebele nan na, kono walikoe tan xurun. ³⁸ Wo xe kanyi maxandi alako a xa walikoe rasanba a xa xe xabade.»

10

*Isa xa xεεra fu nun firinyie
(Maraki 3:13-19, Luki 6:12-16)*

¹ Isa naxa a fɔxirabire fu nun firinyie xili, a nɔε so e yi ra alako e xa no pinnee keride mixie fɔxɔ ra, e man xa no furema mɔɔli birin nayalande.

² Na xεεra fu nun firinyi xilie nan ya: a singe, Simɔn, naxan man xili Piyeri, nun a xunya Andire, Sebede xa di Yaki, nun a xunya Yaya, ³ Filipu nun Barotolome, Tomasi nun Matiyu duuti maxili, Alifa xa di Yaki nun Tadayo, ⁴ Simɔn naxan xili Seloti, nun Yudasi Isikariyoti naxan Isa yanfa.

*Isa a xa xεεra fu nun firinyie xεefe
(Maraki 6:7-13, Luki 9:1-6)*

⁵ Isa naxa yi xεmε fu nun firinyie xεε yi yaamari ra: «Wo naxa siga mixie yire Yuwifie mu naxee ra, wo naxa so Samarikae xa taaε kui. ⁶ Wo xa siga Isirayilakae nan xɔn, naxee luxi alo yεxεε lɔxie. ⁷ Wo xa kawandi ti kira xɔn a Ala xa mangeya niini bara makɔrε. ⁸ Wo xa furemae rayalan, wo xa faxamixie rakeli, wo xa kune kanyie raseniyeen, wo xa pinnee keru. Wo kixi nε, wo mu sese fi. Wo fan xa mixi ki na ki. ⁹ Wo naxa xεεma, gbeti, xa na mu a ra kɔbiri xanin wo xun ma. ¹⁰ Wo man naxa gbɔnfɔε, donma firin nde, sankiri, xa na mu a ra xuli xanin wo xun ma. A lanma baloe xa fi walike ma.»

¹¹ «Wo na so taa naxan kui, wo xa mixi fanyi nde fen naxan wo yigiyama, wo lu naa han wo siga taa gbete. ¹² Wo na so mixie xɔnyi, wo xa e xεεbu. ¹³ Xa na fɔxɔε mixie fan, Ala xa wo xa duba suxu e xa fe ra. Kɔnɔ xa naakae mu fan, Ala naxa na duba suxu. ¹⁴ Xa mixie mu tin wo rasenede, xa na mu a ra e tondi e tuli matide wo xa masenyi ra, wo nε kelima na banxi xa na mu a ra na taa kui, wo xa menni bende rakɔnkɔn wo sanyie ra. ¹⁵ N xa nɔndi fala wo be, kiiti sa lɔxɔε, kiiti fanma Sodoma nun Gomora taakae ra dangife na taa mixie ra.»

*Isa fɔxirabireε fama naxankatade
(Maraki 13:9-13, Luki 12:11-12, 21:12-19)*

¹⁶ «Wo wo tuli mati, n na wo xεefe nε alo yεxεε naxee soma wula baree tagi. Na kui, wo xa kɔɔta alo yere, wo yuge xa fan alo turunna xɔni. ¹⁷ Wo xa wo yete matanga mixie ma, barima e wo soma nε kiitisae yi ra, e wo bɔnbɔma nε sebere ra e xa salideε kui, ¹⁸ e wo xaninma nε gominae nun mangee yire n ma fe ra. Na kui, wo findima nε n ma sedee ra e tan be, a nun si gbeteε be. ¹⁹ E na wo so nee yi ra, wo naxa kɔntɔfili wo xa masenyi xa fe ra, wo naxan falama nun wo a falama ki naxε, barima na birin fima nε wo ma na waxati yati. ²⁰ Wo tan xa mu wɔyenma, wo Baba Ala Xaxili nan wɔyenma wo saabu ra.»

²¹ «Mixi fama a ngaxakerenyi yanfade, a a sa mixie belexe, e xa a faxes. Babe fan na mɔɔli niyama a xa di ra, die fan kelima nε e barimae xili ma, e xa e faxes. ²² Mixi birin fama wo xɔnde n xili xa fe ra, kɔnɔ naxan na wakili han a rapɔnyi, na kanyi kisima nε. ²³ Xa e wo naxankata yire nde, wo xa wo gi, wo siga taa gbete. N xa nɔndi fala wo be, wo mu gema Isirayila taa birin iperede a fa lu Adama xa Di mu fa.»

²⁴ «Taalibi mu dangima a karamɔxɔ ra, konyi fan mu dangima a marigi ra. ²⁵ A lanma taalibi xa lu alo a karamɔxɔ, konyi fan xa lu alo a marigi. Xa fɔxɔε xunyi xili fala pinne Belesebulu, e naxan falama a xa fɔxɔε mixie xun ma, a pan dangima na ra.»

*Gaaxufe Ala ya ra**(Maraki 8:38, Luki 9:26, 12:2-9)*

²⁶ «Wo naxa gaaxu mixie ya ra, barima fefe nɔxunxi mu na naxan mu fama makenende, gundo yo mu na naxan mu fama kolonde. ²⁷ N naxan falama wo be kɔe ra, wo xa na masen yanyi ra. Wo naxan mema makoyikoyi ra, wo xa dunija birin nakolon a ra. ²⁸ Wo naxa gaaxu mixie ya ra naxee noma mixi fate bende nan tun faxade, a fa li e mu noma wo nii tan masotode. Wo xa gaaxu Ala nan ya ra, naxan noma fate bende nun nii sontode yahannama. ²⁹ Turunna firin xa mu sarama batanka keren na? Kɔno hali xoni di keren mu birama boxi ma xa wo Baba Ala sago mu a ra. ³⁰ Wo xunsexe yati kontixi. ³¹ Na kui, wo naxa gaaxu, barima wo tide gbo dangi turunna xoni gali ra.»

³² «Mixi yo naxan n kolonma a Marigi ra adamadie ya xori, n fan na kanyi kolonma n Baba ya xori ariyanna. ³³ Kɔno naxan na tondi n kolonde a Marigi ra adamadie ya ma, n fan tondima ne na kanyi rakolonde n Baba ra naxan na ariyanna.»

*Isa foxirabiree nun tɔɔɛ**(Luki 12:51-53, 14:26-27, 9:23-24, Maraki 8:34-35)*

³⁴ «Wo naxa a majoxun a n faxi boɔesa nan na dunija. N mu faxi boɔesa xa ra, n faxi santidegema nan na. ³⁵ N faxi fatanyi nan na di xeme nun a baba tagi, di gine nun a nga tagi, mamadi nun a mama tagi. ³⁶ Mixi ngaxakerenyie nan findima a yaxuie ra. ³⁷ Mixi naxan a baba nun a nga xanuma dangife n tan na, na kanyi mu daxa a xa lu n seeti ma. Mixi naxan a xa di xanuma dangife n tan na, na kanyi mu daxa a xa lu n seeti ma. ³⁸ Xa mixi naxan mu tin tɔɔɛ nun faxe ra, a mu bira n foxo ra, na kanyi mu daxa a xa lu n seeti ma. ³⁹ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi loema ne. Naxan a yete ralɔema n tan ma fe ra, na kanyi kisima ne.»

*Isa foxirabiree rasenefe**(Maraki 9:37,41, Luki 9:48, 10:16, Yaya 13:20)*

⁴⁰ «Mixi naxan na wo rasene, a n tan nan nasenexi. Mixi naxan na n nasene, a n xema nan nasenexi. ⁴¹ Mixi naxan na namijonme rasene a xa namijonmeɔa ma, a baraayi sotoma ne alo namijonme. Mixi naxan na tinxintɔe rasene a xa tinxinyi ma, a baraayi sotoma ne alo tinxintɔe. ⁴² Mixi naxan na hali ye xinbeli pɔoti ya keren fi yi mixi xuri keren ma a to findixi n foxirabire ra, n xa nondi fala wo be, na kanyi mu ganma a baraayi ra muku.»

11*Annabi Yaya xa maxorinyi**(Luki 7:18-35)*

¹ Isa to ge yi yaamarie fide a foxirabire fu nun firinyie ma, a naxa keli menni, a siga Yuwifie xa taee alako a xa mixie xaran, a e kawandi.

² Annabi Yaya to Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe me geeli kui, a naxa a foxirabire ndee xee Isa ma. ³ E naxa a maxorin, «I findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na naxan lanma a xa fa, ka muxu xa mixi gbete nan mame?» ⁴ Isa naxa e yaabi, «Wo fe naxan mexi nun wo fe naxan toxi, wo sa na dentegɛ sa Yaya be. ⁵ Donxui se toma, namatee jereɔa, kune kanyie yalanma, tulixorie fe mema, faxamixie kelima, fuxarilae

kawandima xibaaru fanyi ra. ⁶ Σεεωε na mixi be naxan mu siikema n ma fe ra.»

⁷ Annabi Yaya foxirabiree to siga, Isa naxa pama maxorin Yaya xa fe ma, «Wo siga munse matode wula i? Kale, foye naxan namaxama? ⁸ Xa na mu a ra, wo siga munse matode? Dugi tofanyi kanyi? Dugi tofanyi kanyie toma mange banxie nan kui. ⁹ Wo fa siga munse matode? Namijonme? Iyo, n xa a fala wo be, a jan dangi namijonme ra. ¹⁰ A tan nan xa fe sebexi Kitaabui kui, «N fama n ma xera rasanbade i ya ra alako a xa kira yailan i be.» ¹¹ N xa nondi fala wo be, gine yo mu di bari naxan dangi Yaya Xunxa ra. Kono n man xa a fala wo be, mixi naxan na Ala xa mangeya niini bun ma, a xurun kiyoki, a fan dangi Yaya ra. ¹² Kabi Yaya Xunxa xa waxati han to, Ala xa mangeya senbe nan tun sotoma. Senbemaen nan luma a niini bun ma. ¹³ Namijonmee birin nun Tawureta Munsara bara Ala xa mangeya niini xa fe fala han Annabi Yaya waxati. ¹⁴ Xa wo tinma nondi ra, wo xa a kolon Kitaabui to a fala a Annabi Eliya gbilenma fa ra, a nu Yaya nan ma fe falafe. ¹⁵ Xa wo tuli fe mema, wo xa wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁶ «N noma to mixie misaalide munse ra? E manyaxi dimedie nan na naxee doxoxi taa kui, e nu a fala e booree be, ¹⁷ «Muxu bara xule fe wo be, kono wo mu fare boronxi. Muxu bara jan beeti ba, kono wo mu sunnunxi.»

¹⁸ «Annabi Yaya to nu sunma, e naxa a fala a xa fe ra, «Ninne na a foxo ra.» ¹⁹ Adama xa Di to fa, a tan mu tondi sigade xulunyi yire. Na kui, e bara a fala, «Furi jaaxi siisila mato! E nun duuti maxilie nun yunubitoe nan a ra!» Kono xaxilimaya kolonma a kewali nan ma.»

Taa danxaniyataree xa gbaloe
(Matiyu 10:15, Luki 10:12-15)

²⁰ Na temui Isa naxa xono mixie ma naxee nu sabatixi taae kui a kaabanako gbege rabaxi dennaxe, barima e mu tuubi. ²¹ «Gbaloe na wo be, Korasinkae! Gbaloe na wo fan be, Betesayidakae! Kaabanako naxee raba wo tagi, xa nee sa raba Tire nun Sidon ne nu, a a lima e tan bara tuubi nu a rakuya, e sunnun donma ragoro e ma, e te xube maso e ma e xa tuubi tonxuma ra. ²² Na nan a ra n xa a fala wo be, kiiti sa loxo xoxoxoma wo tan ma dangi Tirekae nun Sidonkae ra. ²³ I tan Kaperenamu ra, i joxo a ma a i tema han ariyanna kui? Ade, i ragoroma ne han yahannama, barima kaabanako naxee raba i tagi, xa nee sa raba Sodomane nu, a a lima na taa mu sontoma nu. ²⁴ Na nan a ra, n xa a fala wo be, kiitisa loxo xoxoxoma wo tan ma dangi Sodomakae ra.»

Fafe Isa ma
(Luki 10:21-22)

²⁵ Na temui Isa naxa a fala, «Baba Ala, koore nun boxi Marigi, n bara i tantu i to yi fee noxunxi lonnilae nun xaxilimae ma, i e masen dimedie be. ²⁶ Iyo, n Baba, n bara i tantu barima i kenef ne nan ya.»

²⁷ «N Baba bara fe birin taxu n na. Mixi yo mu Ala xa Di kolon, fo Baba Ala. Mixi yo mu Baba Ala kolon, fo Ala xa Di, a nun Di nu tin a masende naxan be. ²⁸ Wo fa n ma, wo tan naxee taganxi, kote binye naxee xun, n xa malabui fi wo ma. ²⁹ Wo xa n ma karafoe nan nagoro wo kon ma, wo

xa findi n ma taalibie ra, barima n bɔɔɛ beexi, a mu tema. Na kui, wo bɔɔɛ malabui sɔtɔma nɛ, ³⁰ barima n karafɔe naxan nagoroma wo kɔn, a mu xɔɔɔ, n kote naxan doxɔma wo xun, a mu binya.»

12

Malabu lɔxɔe xa sɛriye

(Maraki 2:23-28, Luki 6:1-11)

¹ Na waxati, malabu lɔxɔe ma, Isa nu jɛɛɛfɛ xɛɛ tagi. Kaame to nu a fɔxirabiree suxuxi, e naxa mɛngi tɔnsɔe ndee ba, e xa e don. ² Farisenie to na to, e naxa wɔyɛn Isa bɛ, «A mato, i fɔxirabiree na malabu lɔxɔe sɛriye matandife.» ³ A naxa e yaabi, «Wo mu nu a xaran Dawuda naxan naba kaame to a suxu, a tan nun naxee nu na a fɔxɔ ra? ⁴ A so nɛ Ala xa banxi kui, a taami don naxan fixi Ala ma, hali a to mu daxa a tan nun a fɔxirabiree xa na don, fo sɛɛɛɛdubɛe. ⁵ Wo man mu nu a xaran Tawureta Munsa kui, a sɛɛɛɛdubɛe walima malabu lɔxɔe hɔrɔmɔbanxi kui, kɔnɔ e mu yunubi sɔtɔma na kui? ⁶ N xa a fala wo bɛ, naxan na wo yire bɛ, a tide gbo hɔrɔmɔbanxi bɛ. ⁷ Xa wo fahaamui sɔtɔxi sebeli ma nu, naxan a masenxi, «Hinne rafan n ma dangife sɛɛɛɛ ra,» wo mu tinxintɔe tɔɔɛɛɛma nu. ⁸ Adama xa Di nan na malabu lɔxɔe marigi ra.»

⁹ Isa to keli mɛnni, a naxa so e xa salide kui. ¹⁰ A naxa xɛɛɛɛ nde li naa, naxan belexɛ tuuxi a ma. E naxa Isa maxɔrin, «A daxa mixi xa furema rayalan malabu lɔxɔe?» E nu katafe nɛ e xa nɔ Isa kalamude. ¹¹ Isa naxa e yaabi, «Xa wo xa yɛɛɛɛ nde sin yili kui malabu lɔxɔe ma, nde na wo ya ma naxan tondima a ratade? ¹² Adama tide gbo dangi yɛɛɛɛ ra pon! Na nan a ra, fe fanyi rabafe daxa malabu lɔxɔe ma.» ¹³ Na kui, a naxa a fala belexɛ tuuxi kanyi bɛ, «I belexɛ itala.» A naxa a itala, a naxa yalan alɔ a belexɛ boore. ¹⁴ Kɔnɔ Farisenie to mini, e naxa e malan, e xa sa kira fen Isa faxafe ma.

Isa, Ala xa walike sugandixi

¹⁵ Isa to na kolon, a naxa keli naa. Mixi gbɛgbɛ naxa bira a fɔxɔ ra. A naxa furema birin nayalan, ¹⁶ a naxa e ratɔn e naxa a xa fe fala mixie bɛ.

¹⁷ Na kui, Annabi Esayi xa masenyi naxa kamali, a to a masen,

¹⁸ «N ma walike sugandixi nan ya, n xanuntenyi naxan nafanxi n bɔɔɛ ma. N nan n Xaxili ragoroma nɛ a ma, a fan tinxinyi masen sie bɛ.

¹⁹ A mu sɔnxɔe ratema, a mu gbelegbelema, mixi yo mu a xui itexi mɛma taa kui.

²⁰ A mu kale kɔnkɔrɔnxi girama, a mu lanpui dɛɛɛ xuri raxubenma, han a tinxinyi xunnakelima tɛmɛi naxɛ.

²¹ Si birin e xaxili tima nɛ a xili ra.»

Xaxili Sɛniyenxi matandife

(Maraki 3:20-27, 7:16-17, Luki 11:14-23, 6:44-45)

²² Mixi nde naxa fa xɛɛɛɛ nde ra Isa xɔn pinne nu bara naxan findi dɔnxui nun boboe ra. Isa naxa a rayalan, a ya naxa se to, a tuli naxa fe mɛ. ²³ Nama birin naxa kaaba, e nu e bore maxɔrin, «Dawuda xa Di xa mu yi ra?» ²⁴ Farisenie to e xui mɛ, e naxa a fala, «Yi xɛɛɛɛ pinne kerima

jinne mange Belesebulu nan saabui ra.» ²⁵ Isa to e xaxili ma fe kolon, a naxa a masen e be, «Namanɛ yo a yete gere lantareya kui, na pamane xun nakanama ne feo! Taa fan, xa na mu a ra denbaya, xa e e yete gere lantareya kui, e mu xanma. ²⁶ Xa Sentane Sentane keru, a na a yete nan gerefe. A xa mangeya fa xanma di? ²⁷ Xa n tan jinnee kerima Belesebulu nan saabui ra, wo tan xa mixie e kerima nde saabui ra? Na kui e tan nan yati wo makiiitima. ²⁸ Konɔ xa n tan jinnee kerima Ala Xaxili nan saabui ra, na nan na ki Ala xa mangeya niini yati nan bara wo li. ²⁹ Mixi noma sode senbema xa banxi kui, a a harige ba a yi ra, xa a mu a xiri sinden? Konɔ xa mixi banxi kanyi xiri, a noma ne a harige birin mujade.»

³⁰ «Mixi naxan mu birama n foxo ra, a tixi n kanke ne. Naxan mu n malima mixi malande, a na mixie rayensenfe ne. ³¹ Na nan a toxi, n xa a fala wo be, adamadie xa yunubie nun marasotoe birin noma ne xafaride, konɔ Ala Xaxili rasotofe tan mu xafarima mixi be muku. ³² Mixi na Adama xa Di rasoto, na yunubi noma ne xafaride a kanyi be. Konɔ mixi na Ala Xaxili Seniyenxi rasoto, na yunubi mu noma xafaride na kanyi be duniɔa, a mu noma xafaride aligiyama.»

³³ «Xa sansi findi a fanyi nan na, a bogi fanyi nan naminima. Xa sansi findi a kobi nan na, a bogi kobi nan naminima. Sansi kolonma a bogi nan ma. ³⁴ Wo tan boximase bonsoe, wo mu noma woyen fanyi falade, barima wo bope kobi. Mixi bope rafexi naxan na, na nan minima a de i. ³⁵ Fe fanyi to ragataxi mixi fanyi bope kui, a fe fanyi nan naminima. Fe kobi to ragataxi mixi kobi bope kui, a fe kobi nan naminima. ³⁶ N xa a fala wo be, kiitisa loxo, adamadie dentege sama ne woyen kobi birin ma naxee mini e de i. ³⁷ I woyenyi naxan falama duniɔigiri kui, na nan kiiti fanma i ra, na nan kiiti kanama i ra.»

Annabi Yunusa xa tonxuma

(Matiyu 16:1-4, Maraki 8:11-12, Luki 11:29-32)

³⁸ Na xanbi, seriye karamoxo nun Farisenie naxa woyenyi tongo, e a fala Isa be, «Karamoxo, muxu wama i xa kaabanako nde tofe, a xa findi tonxuma ra muxu be.» ³⁹ Isa naxa e yaabi, «To mixie kobi, e bara gbilen Ala foxo ra. E wama tonxuma makaabaxi tofe, konɔ tonxuma yo mu fima e ma bafe Annabi Yunusa xa tonxuma ra. ⁴⁰ Annabi Yunusa xi saxon, koe saxon nadangi yexe xunge furi kui ki naxe, Adama xa Di fan xi saxon, koe saxon nadangima na ki ne boxi bun ma. ⁴¹ Kiiti loxo, Ninewekae tima ne e nun to mixie, e seedeɔoxoya ba wo xili ma, barima e tan tuubi ne Annabi Yunusa xa kawandi saabui ra, a fa li naxan na wo yire yi ki be, a tide gbo Annabi Yunusa be. ⁴² Kiiti loxo, Seeba mange gine fan tima ne e nun to mixie, a seedeɔoxoya ba wo xili ma, barima a tan fa ne kelife yire makuye Sulemani xa lonni ramede, a fa li naxan na wo yire yi ki be, a tide gbo Sulemani be.»

Ninne gbilenfe a lingira fori

(Luki 11:24-26)

⁴³ «Ninne na gbilen mixi foxo ra, a sigama yire maxare ne lingira gbete fende, konɔ a mu a toma. ⁴⁴ Na temui a a falama a yete be, «N xa gbilen n ma banxi kui n kelixi dennaxe.» A na gbilen menni a a lima ne na banxi makoxi, a raxunmaxi a fanyi ra, jinne gbete yo mu na. ⁴⁵ Na temui, a sigama ne a sa fa jinne solofere gbete naxee jaaxu a be, e birin so na banxi kui, e sabati naa. Na kui, na mixi xa fe jaaxuma ne dangife a singe ra. Na nan mooli rabama to mixi kobie be.»

Isa nga nun a xunyae

(Maraki 3:31-35, Luki 8:19-21)

⁴⁶ Beenun Isa xa ge woyende pama be, a nga nun a xunya xemema naxa fa, e ti tande, e nun Isa xa de masara. ⁴⁷ Mixi nde naxa a fala a be, «I nga nun i xunyae na tande, e wama wo xa de masara.» ⁴⁸ Kono Isa naxa na kanyi yaabi, «Nde findixi nga ra? Nde findixi n xunyae ra?» ⁴⁹ Na temui Isa naxa a belexe ti a foxirabiree ma, a a masen, «A mato, n nga nun n xunyae nan ya. ⁵⁰ Mixi yo naxan n Baba sago rabama naxan na ariyanna, na kanyi nan findixi n xunya xemema, n maagine, nun n nga ra.»

13

Xe rawali xa taali

(Maraki 4:1-20, Luki 8:4-15)

¹ Na loxo, Isa naxa mini banxi, a sa doxo baa de ra. ² Nama gbege to malan a yire, a naxa sa doxo kunkui kui, pama naxa lu baa de ra. ³ A naxa fe wuyaxi masen e be taalie ra.

A naxa a masen, «Wo wo tuli mati. Xe rawali nde nan mini sansi xori garansande. ⁴ A to nu sansi xori garansanma, xori ndee naxa bira sankira xon, xonie naxa fa, e e don gbiki. ⁵ Xori ndee fan naxa bira geme yire, bende mu gbo dennaxe. Nee naxa bula mafuren na, barima na bende mu tilin. ⁶ Kono soge to xono, na sansie naxa ragan, e xara gben, barima sanke mu nu na e be. ⁷ Sansi xori ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa gbo, e sansie ixeten, e e kana. ⁸ Sansi xori ndee fan naxa bira bende fanyi ma. Na xorie tan, e keren keren birin naxa sansi tonsae ramini, ndee naxa xori keme ramini, ndee xori tongo senni, ndee xori tongo saxan. ⁹ Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁰ Isa foxirabiree naxa e maso a ra, e a maxorin, «Munfe ra i woyenma pama be taali ra?» ¹¹ Isa naxa e yaabi, «Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangeya niini gundo kolon, kono na fahaamui mu fixi mixi gbetee tan ma. ¹² Mixi fahaamuxi xa fahaamui xun masama, kono mixi fahaamutare, hali a naxan manoxun a gbe ra, na fama bade a yi ra. ¹³ Na nan a toxi n woyenma mixie be taali woyenyi ra, barima e ya se toma, kono e mu a igbema, e tuli fe mema, kono e mu a fahaamuma. ¹⁴ Na kui, Annabi Esayi xa masenyi bara rakamali e xa fe ra, naxan a masenxi,

«Wo fe mema,
kono wo mu a fahaamuma.

Wo fe toma,
kono wo mu a igbema.

¹⁵ Yi pama bope bara xoxoxo.

E bara e tuli dese, e bara e ya raxi,
alako e ya naxa fa fe igbe, e tuli naxa fa fe me,
e bopee naxa fa fe kolon,
e naxa fa e ya rafindi n ma n xa e rayalan.»

¹⁶ «Kono jalexinyi na wo tan be, barima wo yae se igbema, wo tulie fe mema. ¹⁷ N xa nondi fala wo be, namijonme nun tinxintoe gbege bara wa e xa fee to wo naxee tofe, kono e mu e to. E bara wa e xa fee me wo naxee mefe, kono e mu e me.»

¹⁸ «Wo wo tuli mati, wo xa fahaamui soto xesa xa taali ma. ¹⁹ Mixi na Ala xa mangeya niini xa masenyi me, a mu a fahaamu, Sentane fama ne na masenyi bade a bope ma. Na kanyi misaalixi sansi xori nan na naxan

biraxi kira xon ma. ²⁰ Sansi xori naxee bira gema yire, nee misaalixi mixi nan na naxan Ala xa masenyi mema, a a suxu mafuren seewe ra. ²¹ Konon sanke to mu na a be, a xa danxaniya mu buma. Tora nun jaxankate na a li Ala xa masenyi xa fe ra, a gbilenma Ala xa fe foxo ra keren na. ²² Sansi xori naxan bira tunbe kunsie tagi, na misaalixi mixi nan na naxan Ala xa masenyi mema, konon yi dunjina kontofili nun naafuli xoli a suxu han a Ala xa masenyi bepin. Na kui, Ala xa masenyi mu noma a boje masarade. ²³ Sansi xori naxan bira bende fanyi tan ma, na misaalixi mixi nan na naxan Ala xa masenyi mema, a a fahaamu, a a boje masara. Na sansi xori a bogi ramini na ne, nde xori keme ramini, nde tongo senni, nde tongo saxan.»

Nooge jaaxi xa taali

²⁴ Isa naxa taali gbete masen e be, «Ala xa mangeya luxi ne alo xeme naxan a xa xe garansan sansi xori fanyi ra. ²⁵ Konon mixie nu xife temui naxe, a yaxui naxa fa, a nooge jaaxi xori garansan sansi fanyi xori longori ra, a siga. ²⁶ Sansie to bula, e te han e dendenyi bara mini folo, walikee naxa nooge jaaxi fan to sansie longori ra. ²⁷ E naxa xe kanyi maxorin, «Marigi, i mu sansi xori fanyi xa garansan i xa xe ma? Na nooge jaaxi fa kelixi minden?» ²⁸ A naxa e yaabi, «N yaxui nde nan na rabaxi.» Walikee naxa a maxorin, «I wama muxu xa sa a tala?» ²⁹ A naxa a fala, «Ade, xa na mu a ra sansi fanyi fan talama ne nooge jaaxi foxo ra. ³⁰ Wo xa a lu e birin xa mo han xe xaba loxo. Na temui n a falama ne xe xabae be, wo nooge jaaxi nan singe tala, wo a raxiri alako a xa gan. Konon wo sansi fanyi tan xaba, wo a xori ragata n ma bili kui.»»

Konde xori nun lebini xa taalie (Maraki 4:30-32, Luki 13:18-21)

³¹ Isa naxa taali gbete masen e be, «Ala xa mangeya maniyaxi konde xori nan na, mixi naxan si a xa daaxa. ³² A xori xurun sansi xori birin be, konon a na mo, a bili xungbo boxi sansi birin be. A findima wuri bili nan na, xonie fama e tee sade naxan salonyie kon na.»

³³ Isa naxa taali gbete masen e be, «Ala xa mangeya maniyaxi lebini nan na, gine naxan sa farin busali tagi xun ma, na fa farin birin nate.»

Isa nun taali woyenyie (Maraki 4:33-34)

³⁴ Isa naxa na fe birin masen jama be taalie ra. A jan mu nu masenyi yo tima e be a mu a fala taali daaxi. ³⁵ Na kui, namijonme xa masenyi naxa kamali,

«Taali woyenyie nan minima n de i.

N fee masenma ne naxee nu noxunxi kabi dunjina daa temui.»

Isa nooge jaaxi xa taali tagi rabafe

³⁶ Na temui, Isa naxa keli jama xun ma, a so banxi. A foxirabiree naxa e makore a ra, e a fala a be, «Nooge jaaxi xa taali tagi raba muxu be.» ³⁷ A naxa e yaabi, «Naxan sansi fanyi garansanma, na misaalixi Adama xa Di nan na. ³⁸ Xe misaalixi dunjina nan na. Sansi fanyi misaalixi mixie nan na, naxee na Ala xa mangeya niini bun ma. Nooge jaaxi misaalixi Sentane xa die nan na. ³⁹ Yaxui naxan nooge xori garansan, a misaalixi Ibulisa nan na. Xe xabae misaalixi dunjina raponyi nan na. Xe xabae misaalixi malekee nan na. ⁴⁰ Na nooge jaaxi talama ki naxe, a woli te i, dunjina raponyi fan

luma na ki ne. ⁴¹ Adama xa Di fama a xa malekee xeede, e mixi ratantanyie nun mixi kobie ba mixi gbetee ya ma, naxee na Ala xa mangeya niini bun ma. ⁴² E e wolima ne te mankanε xɔɔra, wa nun jin maxinyi na dennaxe. ⁴³ Na temui tinxintɔee tan yanbama ne alo soge e Baba xa mangeya niini bun ma. Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

Harige xungbe xa taalie

⁴⁴ «Ala xa mangeya man luxi ne alo naafuli xungbe naxan nu nɔxunxi xe ma. Mixi nde to mini a ma, a naxa gbilen a nɔxun na, a siga jɛlexinyi kui. A naxa a sɔtɔse birin mati a fa na xe sara.»

⁴⁵ «Ala xa mangeya man luxi ne alo yule naxan diyaman tofanyi fenfe.

⁴⁶ A to diyaman hagige keren to, a naxa sa a sɔtɔse birin mati, a fa na diyaman sara.»

Yeɛe xa taali

⁴⁷ «Ala xa mangeya man luxi ne alo yeɛe naxan bara sa baa ma, a yeɛe mɔoli birin suxu. ⁴⁸ Yeɛe to rafe, mixie naxa a mabɛndun baa de ra. E naxa dɔɔɔ, e yeɛe mayegeti, e a fanyie sa paanie kui, e a jaaxie wole.

⁴⁹ Duniɲa raɲɔnyi luma na ki ne. Malekee fama mixi kobie nun mixi tinxinxie mayegetide, ⁵⁰ e mixi kobie woli te mankanε xɔɔra, wa nun jin maxinyie na dennaxe.»

Lɔnni fori nun a neene

⁵¹ Isa naxa e maxɔrin, «Wo bara na birin fahaamu?» E naxa a yaabi, «Iyo.» ⁵² A naxa a masen e be, «Na nan a toxi, seriye karamɔɔ naxan bara fahaamui sɔɔ Ala xa mangeya niini xa fe ma, a luxi alo banxi kanyi naxan se neene nun se forie raminima a harige ya ma.»

Nasarɛtikae tondife lade Isa ra

(Maraki 6:1-6, Luki 4:16-30)

⁵³ Isa to ge na taalie masende, a naxa siga, ⁵⁴ a sa so a xɔnyi, a mɔxi dennaxe. A to na mixie xaran e xa salide kui, e de naxa ixara. E naxa e bore maxɔrin, «Yi xeme yi lɔnni sɔɔxi minden? A nɔxi yi kaabanako fee rabade di? ⁵⁵ Kamuderi xa di xa mu yi ki? A nga xa mu xili Mariyama? A xunyae xa mu findi Yaki, Yusufu, Yuda, nun Simɔn na? ⁵⁶ A xunya ginɛmae fan mu na won ya ma be? A fa yi birin sɔɔxi minden?» ⁵⁷ Na kui, e naxa xɔɔ a ma, e tondi lade a ra.

Isa naxa a masen e be, «Namijɔnmε binyaxi yire birin fo a xɔnyi, a ngaxakerenyie tagi.» ⁵⁸ A mu kaabanako gbegebe raba naa e xa danxaniyatereɲa xa fe ra.

14

Annabi Yaya xa faxe

(Maraki 6:14-29, Luki 9:7-9)

¹ Na waxati, Galile mange Herode naxa Isa xa fe me. A naxa a fala a xa mixie be, ² «Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma. Na nan a toxi nɔe na a yi a xa kaabanakoe raba.»

³ A na fala ne, barima a tan Herode nu bara yaamari fi Yaya xa suxu, yɔlɔnxɔnyi xa sa a ma, a xa sa geeli Herodiyasi xa fe ra, a taara Filipu xa gine. ⁴ Yaya nu a falama Herode be, «A mu daxa i xa yi gine tongo.»

⁵ Herode nu wama Yaya faxafe ne, kɔɔ a nu gaaxuxi ɲama ya ra, barima e nu laxi a ra a namijɔnmε nan nu Yaya ra.

⁶ Na temui, e to nu Herode bari je xungbilenyi xulunyi tife, Herodiyasi xa di gine naxa fare boron mixie be. A naxa rafan Herode ma ⁷ han a naxa a kali a a na sese maxorin a ma, a a fima ne a ma. ⁸ Herodiyasi xa marasi ma, a xa di naxa a fala Herode be, «Yaya Xunxa xunyi so n yi ra pileti ma.» ⁹ Mange naxa nimisa, konɔ a xa marakali nun a xa xɔɲee xa fe ra, a naxa yaamari fi e xa Yaya xunyi so na ginɛdimɛdi yi ra. ¹⁰ A naxa mixie xee geeli, e xa Yaya xunyi bolon a de i. ¹¹ E naxa fa a xunyi ra pileti ma, e a so ginɛdimɛdi yi ra. Ginɛdimɛdi fan naxa a xanin a nga xɔn ma. ¹² Yaya foxirabiree naxa sa a fure tongo, e sa a ragata, e naxa sa na dentɛge sa Isa be.

Isa donse fife xeme mixi wulu suuli ma
(Maraki 6:30-44, Luki 9:10-17)

¹³ Isa to na fe me, a naxa keli menni kunkui kui, a siga a kerenyi ma wula i. Nama to a kolon, e fan naxa keli e xa taae, e siga a foxɔ ra e sanyi ra. ¹⁴ Isa to goro kunkui kui, a naxa pama gbegbe to naa. A naxa kinikini e ma, a e xa furemae rayalan.

¹⁵ Nunmare to so folo, Isa foxirabiree naxa e maso a ra, e a fala a be, «Won na wula ne yi ki, kɔe fan bara so. Nama rayensen alako e xa siga donse sara taae kui.» ¹⁶ Isa naxa e yaabi, «Hali e mu siga. Wo tan nan xa donse fi e ma.» ¹⁷ Konɔ e naxa a fala a be, «Taami gundi suuli nun yexe firin gbansan nan na muxu yi ra.» ¹⁸ A naxa a fala e be, «Wo fa nee ra n xɔn ma be.» ¹⁹ Isa naxa pama yamari e xa e magoro na pooge xinde ma. A naxa na taami suuli nun na yexe firin tongo, a ya rate kooe ma, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa e so a foxirabiree yi ra, e xa e itaxun pama ma. ²⁰ Nama birin naxa e dege han e wasa. Donse donxɔe xuntunyie to matongo, debe fu nun firin nan nafe. ²¹ Mixi naxee e dege, xeme wulu suuli jɔndon nan nu e ra, bafe ginee nun dimɛe ra.

Isa jerefe ye fari
(Maraki 6:45-52, Yaya 6:15-21)

²² Na xanbi Isa naxa a fala a foxirabiree be, a e xa baki kunkui kui, e xa siga a ya ra naakiri ma, a tan xa nu pama ragbilɛn. ²³ Isa to ge pama ragbilende, a naxa te geya fari a kerenyi ma, alako a xa Ala maxandi. Kɔe naxa a li naa, a keren. ²⁴ A a lixi kunkui nu bara makuya xare ra, mɔronyie nu na a mabɔnbɔfe ki fanyi ra barima foye ya nu rafindixi a ma.

²⁵ Subaxe ma, Isa jerefe baa fari. ²⁶ A foxirabiree to a to jere ra ye fari, e naxa gaaxu ki fanyi. E naxa gbelegbele, e a fala, «Tubari nan a ra!» ²⁷ Konɔ Isa naxa a masɛn e be keren na, «Wo naxa kontofili, n tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ²⁸ Piyeri naxa a yaabi, «Marigi, xa i tan nan a ra, yaamari fi n xa siga i yire ye fari.» ²⁹ Isa naxa a fala a be, «Fa.» Piyeri to goro kunkui kui, a naxa jere ye fari sigafe ra Isa yire. ³⁰ Konɔ a to foye belebele mato, a naxa gaaxu, a madula folo. A naxa gbelegbele, «N Marigi, n nakisi!» ³¹ Isa naxa a belexe itala keren na, a Piyeri suxu. A naxa a masɛn a be, «I xa danxaniya xurun. I siikexi munfe ra?» ³² E to baki kunkui kui, foye naxa raxara. ³³ Isa foxirabiree naxee nu na kunkui kui, e naxa suyidi Isa be, e a fala, «Ala xa Di yati nan lanxi i ma.»

Isa Genesareti furema birin nayalanfe
(Maraki 6:53-56)

³⁴ E to ge baa igiride, e naxa so Genesareti. ³⁵ Naakae to a kolon Isa nan a ra, e naxa na rabilinyi mixi birin nakolon. Mixie naxa fa furemae birin na Isa xɔn. ³⁶ E nu a mayandima furemae xa e belexe din a xa donma sanbunyi gbansan na. Furema birin naxee na raba, e birin naxa yalan.

15

Ala xa seriye nun adama xa naamunyi

(Maraki 7:1-23)

¹ Fariseni nun seriye karamɔɔ ndee naxa fa Isa yire kelife Darisalamu. E naxa a maxɔrin, ² «Munfe ra i foxirabiree luma forie xa naamunyiye matandi ra? E mu e belexe raxama beenun e xa e dege alo forie xa naamunyiye a masenxi ki naxe.» ³ Isa naxa e yaabi, «Munfe ra wo tan Ala xa seriye matandima wo xa naamunyiye xa fe ra? ⁴ Ala bara a masen, «Wo xa wo baba nun wo nga binya.» A man bara a masen, «Mixi yo naxan na a baba nun a nga konbi, a lan ne na kanyi xa faxa.» ⁵ Kɔnɔ wo tan naxe, xa mixi nde a fala a baba xa na mu a nga be, «I nu lanma i xa naxan sɔto n na i malise ra, n bara a fi Ala ma,» ⁶ hali na kanyi mu fefe raba a baba be. Na kui, wo Ala xa seriye matandima wo xa naamunyi saabui ra. ⁷ Wo tan filankafuie! Annabi Esayi nondi yati nan masen wo xa fe ra,

⁸ «Yi pama n binyama e de ne, kɔnɔ e boɔe makuya n na pon!

⁹ E xa sali fufafu nan a ra, barima e mixi xaranma adamadie xa maɔɔxunyiye nan na alo na maɔɔxunyiye findixi n tan ma seriye nan na.»

¹⁰ Isa naxa pama xili, a a masen e be, «Wo wo tuli mati, wo xa fahaamui sɔto. ¹¹ Se naxan soma mixi de kui, na xa mu a findima mixi seniyeantare ra. Naxan minima a de kui, na nan a findima mixi seniyeantare ra.»

¹² Na temui Isa foxirabiree naxa e maso a ra, e a fala a be, «I mu a kolon i xa masenyi bara Farisenie raxɔnɔ?» ¹³ Isa naxa e yaabi, «N Baba naxan na ariyanna, a sansi birin talama ne a tan mu naxan sixi. ¹⁴ Wo e lu na. Donxui nan na e ra naxee donxue rapereɔma. Xa donxui donxui rapere, e firin birin birama ne yili kui.»

¹⁵ Piyeri naxa a fala a be, «Yi taali tagi raba muxu be.» ¹⁶ Isa naxa a yaabi, «Han ya wo fan mu fahaamui sɔto? ¹⁷ Wo mu a kolon a se naxan birin soma mixi de kui, a goroma furi nan kui, a fa mini fate i? ¹⁸ Kɔnɔ masenyi naxan minima mixi de kui, a kelima a boɔe nan ma. Na nan nɔma a findide mixi seniyeantare ra. ¹⁹ Barima maɔɔxun kobie, faxe tife, yene, langoeɔa, mune, toɔɔge, mixi xili kanafe, nee birin fatanma mixi boɔe nan na. ²⁰ Nee nan mixi findima mixi seniyeantare ra, kɔnɔ mixi a degefe a belexe raxatare ra, na xa mu a findima mixi seniyeantare ra.»

Kanaan gine xa danxaniya

(Maraki 7:24-30)

²¹ Isa naxa keli menni, a siga Tire nun Sidon boxi ma. ²² Kanaan gine nde naxan kelixi na longori, a naxa fa Isa yire a a xui ite, «Marigi, Dawuda xa Di, kinikini n ma. Ninne bara n ma di gine paxankata feo!» ²³ Kɔnɔ Isa mu sese fala a be. A foxirabiree naxa e maso Isa ra, e a fala a be, «Yi gine keru, a na gbelegbelefe won foxo ra.» ²⁴ Isa naxa a masen, «N xexxi Isirayila bonsoe gbansan nan ma, naxee luxi alo yexee loexie.» ²⁵ Kɔnɔ gine naxa fa a suyidi a be, a a fala, «Marigi, i xa n mali!» ²⁶ Isa naxa a yaabi, «A mu

lan taami xa ba dimædie yi ra, a sa baree bun ma.» ²⁷ Gine naxa a fala, «Marigi, i nɔndi, kɔnɔ hali baree, e donse xuntunyi nde sɔtɔma naxan birama e kanyi xa teebili ra.» ²⁸ Na kui, Isa naxa a masen a be, «Gine, i xa danxaniya gbo! I waxɔnfe bara raba i be.» A xa di gine naxa yalan keren na.

*Isa neme fife xeme mixi wulu naani ma
(Maraki 8:1-10)*

²⁹ Isa to keli mɛnni, a naxa jɛre Galile baa de ra han a naxa geya li. A naxa te geya fari, a dɔxɔ. ³⁰ Nama gbegbe naxa fa a yire naa, e fa namateɛ ra, a nun dɔnxuie, mabenyeie, boboe, nun furema gbeteɛ gbegbe ra. E naxa furemae sa Isa bun ma, a fan naxa e rayalan. ³¹ Nama to a to boboe wɔyenma, mabenyeie yalanma, namateɛ jɛrema, dɔnxuie se toma, e naxa kaaba. E naxa Isirayila Marigi Ala matɔxɔ.

³² Isa naxa a fɔxirabiree xili, a a masen e be, «N bara kinikini yi jama ma, barima xi saxan nan yi ki, e na n yire be, kɔnɔ donse mu na e naxan donma. N mu wama e xa gbilen e xɔnyi kaame ra e ma, xa na mu a ra e tɔɔrɔma ne kira xɔn ma.» ³³ A fɔxirabiree naxa a maxɔrin, «Won donse sɔtɔma yi jama gbegbe be minden? Won na wula ne yi ki.» ³⁴ Isa naxa e yaabi, «Taami gundi yeri na wo yi?» E naxa a fala, «Solofere, a nun yexe xunxuri ndee.»

³⁵ Isa naxa a fala jama be e xa dɔxɔ bɔxi. ³⁶ A naxa na taami gundi solofere nun na yexee tongo, a Ala nuwali sa. A to e igira, a naxa e so a fɔxirabiree yi ra, e xa e itaxun jama ma. ³⁷ Nama birin naxa e dege han e wasa. Donse dɔnxɔe fan naxa matongo han debe solofere naxa rafe. ³⁸ Xeme mixi wulu naani nan e dege, bafe ginee nun dimɛe ra.

³⁹ Isa to ge jama ragbilende, a naxa baki kunkui kui, a siga Magadan bɔxi ma.

16

*Farisenie nun Sadusenie xa danxaniyatareja
(Maraki 8:11-21)*

¹ Farisenie nun sɛriye karamɔxɔe naxa fa Isa yire. E to nu wama gantanyi safe a be, e naxa a maxɔrin a xa tɔnxuma makaabaxi nde masen e be kelife koore ma. ² Isa naxa e yaabi, «Nunmare na a li wo naxe, «Kuye fanma tina, barima koore igbeelixi.» ³ Kuye ne iba wo naxe, «Tune nun foye minima ne to, barima koore igbeelixi, nuxuie ifɔɔɔ.» Wo fata koore jingi tagi rabade, kɔnɔ wo mu fata yi waxati fee tan tagi rabade. ⁴ To mixie kobi, e bara gbilen Ala fɔxɔ ra. E wama tɔnxuma makaabaxi tofe, kɔnɔ tɔnxuma yo mu fima e ma bafe Annabi Yunusa xa tɔnxuma ra.»

Na xanbi Isa naxa keli e xun ma, a siga.

⁵ Isa fɔxirabiree naxa giri naakiri ma, e nɛemu taami ma. ⁶ Isa naxa a masen e be, «Wo wo yete ratanga Farisenie nun Sadusenie xa lebini ma.»

⁷ Isa fɔxirabiree naxa na fe mato, e fa a fala e bore be, «A na falaxi ne barima won mu faxi taami ra.» ⁸ Isa to nu e xa maɔxunyi kolon, a naxa a masen e be, «Wo taami fe falama wo bore be munfe ra? Wo xa danxaniya xurun. ⁹ Han ya wo mu xaxili sɔtɔ? Ka wo nɛemuxi ne taami gundi suuli to xeme wulu suuli wasa? Wo to na taami dɔnxɔe matongo, wo debee yeri rafe? ¹⁰ Ka wo man nɛemuxi ne taami gundi solofere to xeme wulu naani wasa? Wo to na fan dɔnxɔe matongo, wo debee yeri rafe? ¹¹ Munse a toxi wo mu a kolon a n mu taami fe xa falafe wo be? Wo xa wo yete ratanga

Farisenie nun Sadusenie xa lebbini ma.» ¹² Na kui, e naxa a fahaamu a Isa mu a falaxi xe e be a e xa e yete ratanga taami lebbini daaxi ma. A nu a falafe ne e xa e yete ratanga Farisenie nun Sadusenie xa xaranyi ma.

Isa findixi nde ra?

(Maraki 8:27-30, Luki 9:18-21)

¹³ Isa to Sesareya Filipi boxi li, a naxa a foxirabiree maxorin, «Mixie munse falama Adama xa Di xa fe ra? Nde lanxi a ma?» ¹⁴ E naxa a yaabi, «Ndee a falama Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama Annabi Eliya. Ndee a falama Annabi Yeremi, xa na mu a ra namijonme gbete.» ¹⁵ Isa naxa e maxorin, «Kono wo tan naxe a di? Nde n na?» ¹⁶ Simon Piyeri naxa a yaabi, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra, Abadan Ala xa Di.» ¹⁷ Isa naxa a fala a be, «Seewe na i be, i tan Yunusa xa di Simon, barima ibunadama xa mu na masenxi i be. N Baba naxan na ariyanna, na nan a masenxi i be. ¹⁸ N xa a fala i be, i findixi Piyeri nan na, naxan falaxi «geme.» N nan n ma danxaniyatoe pama tima na geme nan fari. Hali faxe, a mu noma n ma nama ra. ¹⁹ N Ala xa mangeya saabi soma ne i yi ra. I na tonyi doxo fe naxan ma dunija, Ala naxan na ariyanna, a fan tonyi doxoma ne na fe ra. I na tin fe naxan na dunija, Ala naxan na ariyanna, a fan tinma ne na fe ra.» ²⁰ Na temui a naxa a matintin a foxirabiree ra, a e naxa a fala mixi yo be, a a tan nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra.

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe

(Maraki 8:31-33, Luki 9:22)

²¹ Keli na temui ma, Isa naxa a tagi raba folo a foxirabiree be, a fo a xa siga Darisalamu, a xa tooe gbege soto Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriye karamoxoe ra, e a faxes, kono a man xa keli faxe ma a xi saxan nde ma. ²² Piyeri to a bendun, e sa ti e xati ma, a naxa so woyenfe Isa ra, a a fala a be, «Ala xa i tanga na ma, n Marigi! Na fe mooli mu i soto ma fe!» ²³ Isa naxa a ya rafindi Piyeri ma, a a fala, «Keli n ya i, i tan Sentane! I katafe ne i xa n natantan, barima i xaxili mu tixi Ala fee xa ra, a tixi adama fee nan na.»

Birafe Isa foxo ra

(Maraki 8:34-9:1, Luki 9:23-27)

²⁴ Na temui Isa naxa a masen a foxirabiree be, «Xa mixi wa birafe n foxo ra, a xa a yete waxonfe gere, a xa tondi a yete ma, a tin tooe nun faxe ra, a bira n foxo ra. ²⁵ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi loema ne. Naxan a yete raloma n tan ma fe ra, na kanyi kisima ne. ²⁶ Dunija birin sotoe munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? Fe mundun na, mixi noma a xa ariyanna masarade naxan na? ²⁷ Adama xa Di fama fade a Baba xa noe kui, e nun a xa malekee. Na temui a mixi birin sare fima ne, kankan nun a kewali. ²⁸ N xa nondi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Adama xa Di to fa ra a xa mangeya kui.»

17

Isa noxofe

(Maraki 9:1-13, Luki 9:28-36)

¹ Xi senni dangi xanbi, Isa naxa Piyeri, Yaki, nun Yaki xunya Yaya xanin e doro ma geya itexi nde fari. ² Menni Isa naxa masara, a noxo e ya xori. A yatagi naxa yanba alo soqe, a xa sosee naxa fiixe alo naiyalanyi. ³ Na

temui, Annabi Eliya nun Annabi Munsa naxa mini ƒoxirabiree ya xɔri, e naxa e to e nun Isa wɔyɛnfe.

⁴ Piyeri naxa a fala Isa be, «Marigi, fe fanyi nan a ra muxu to na be yi ki. Xa i wa, n lingira saxan yailanma be, keren i gbe, keren Annabi Munsa gbe, keren Annabi Eliya gbe.» ⁵ A nu wɔyɛnfe temui naxe, nuxui yanbaxi naxa goro e xun na, xui nde fan naxa mini nuxui kui, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan yi ki naxan n kenenxi ki fanyi ra. Wo wo tuli mati a ra.» ⁶ ƒoxirabiree to na xui me, e naxa gaaxu ki fanyi, e e yatagi rafelen bɔxi ma. ⁷ Kɔnɔ Isa naxa a maso e ra, a a belexe sa e ma, a a fala, «Wo keli. Wo naxa gaaxu.» ⁸ E to e ya rakeli, e mu mixi yo to fo Isa.

⁹ E to nu na gorofe geya fari, Isa naxa a matintin e ra, «Wo fe naxan toxi, wo naxa a fala mixi yo be, han beemanun Adama xa Di xa keli faxe ma.» ¹⁰ Isa ƒoxirabiree naxa a maxɔrin, «Munfe ra seriye karamɔxɔe a falama a fo Annabi Eliya nan singe xa fa?» ¹¹ A naxa e yaabi, «Nɔndi nan a ra. Annabi Eliya nan singe fama yati, a fe birin yailan. ¹² Kɔnɔ n xa a fala wo be, Annabi Eliya nan bara fa, kɔnɔ e mu a kolonxi, e bara e waxonfe birin niya a ra. E man fafe Adama xa Di tɔɔrɔde na ki ne.» ¹³ Na kui, Isa ƒoxirabiree naxa a kolon a a nu na Yaya Xunxa nan ma fe falafe e be.

Ninne kerife naxan nu dimedi ƒoxɔ ra

(Maraki 9:14-32, Luki 9:37-45)

¹⁴ E to pama yire li, xeme nde naxa fa Isa xɔn, a a xinbi sin a bun ma, ¹⁵ a a fala, «Marigi, kinikini n ma di ma, xaxili fure a paxankataxi ki fanyi. A luma bira ra te xɔra, a nun ye xɔra. A na rabama han. ¹⁶ N bara fa a ra i ƒoxirabiree xɔn, kɔnɔ e mu nɔxi a rayalande.» ¹⁷ Isa naxa e yaabi, «Wo tan bɔnsɔe danxaniyatare, wo kobi! N xa lu wo seeti ma han mun temui? N xa ti wo bun ma han mun lɔxɔe? Wo fa na di ra n xɔn.» ¹⁸ Isa naxa jinne yamari, jinne naxa gbilen dimedi ƒoxɔ ra, dimedi naxa yalan keren na.

¹⁹ Isa ƒoxirabiree naxa e maso Isa ra, e a maxɔrin e doro ma, «Munfe ra muxu tan mu nɔ na jinne keride?» ²⁰ Isa naxa e yaabi, «Wo xa danxaniya nan xurun. N xa nɔndi fala wo be, xa danxaniya na wo be, hali a xurun alo konde xɔri, wo na a fala yi geya be, «Keli be, i i masiga menni,» a masigama ne. Fefe mu na wo mu nɔma naxan nabade. ²¹ Kɔnɔ yi jinne mɔɔli tan mu kerima fo Ala maxandi nun sunyi saabui ra.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya firin nde

(Maraki 9:30-32, Luki 9:43-46)

²² Isa ƒoxirabiree to malan Galile, Isa naxa a fala e be, «Adama xa Di sama ne mixie belexe, ²³ e a faxa. A xa faxe xi saxan nde ma, a man kelima ne faxe ma.» A xa wɔyɛnyi naxa a ƒoxirabiree nimisa ki fanyi.

Isa nun Piyeri horɔmɔbanxi duuti fife

²⁴ Isa nun a ƒoxirabiree to so Kapereɛnamu, horɔmɔbanxi duuti maxilie naxa Piyeri maxɔrin, «Pe, i karamɔxɔ mu horɔmɔbanxi duuti fima?» ²⁵ Piyeri naxa e yaabi, «Iyo, a a fima.» Piyeri to so banxi, Isa nan singe wɔyɛn a be, «Piyeri, i a toxi di? Dunija mangɛe duuti maxilima nde ma, e xa die ka mixi gbeteɛ?» ²⁶ Piyeri naxa a yaabi, «Mixi gbeteɛ.» Isa fan naxa a masen, «Na kui, mange xa die tan mu duuti fima. ²⁷ Kɔnɔ alako won naxa yi mixie raxɔnɔ, i xa siga baa de ra, i kɔnyi woli. I na yeɛe naxan singe suxu, a rate, i a de rabi. I kɔbiri kole toma ne a de kui. I xa na so duuti maxilie yi ra, a xa findi won firin ma duuti ra.»

18

*Mixi naxan tide gbo**(Maraki 9:33-37, Luki 9:46-48)*

¹ Na temui Isa foxirabirɛɛ naxa e maso Isa ra, e a maxɔrin, «Nde binyaxi dangi birin na Ala xa mangɛya niini bun ma?» ² Isa naxa dimedi nde xili, a a ti e tagi, ³ a a masen e bɛ, «N xa nɔndi fala wo bɛ, xa wo mu wo yete magoro, wo lu alo dimedie, wo mu soma Ala xa mangɛya niini bun ma. ⁴ Na kui, mixi yo naxan a yete magoroma alo dimedi, na nan findixi mixi xungbe ra dangi birin na Ala xa mangɛya niini bun ma. ⁵ Mixi yo naxan yi dimedi mooli rasenema n xili ra, na kanyi bara n tan yete yati rasene.»

*Mixi ratantan saabui**(Maraki 9:42-48, Luki 17:1-2)*

⁶ «Mixi yo yi mixi xuri keren natantan, naxan danxaniyaxi n ma, a fisa na kanyi bɛ gɛmɛ binye xa xiri a kɔn ma, a rasin baa ma. ⁷ Gbaloe na dunɔna mixie bɛ e xa maratantanyi xa fe ra. A fɛɛɛ mu na tan, fo maratantanyi xa mini, kɔnɔ gbaloe na mixi bɛ naxan findima na saabui ra. ⁸ Xa i belexɛ, xa na mu i sanyi findi i ratantanse ra, a bolon, i a wɔlɛ. I sofe ariyanna i belexɛ, xa na mu i sanyi bolonxi, na fisa i bɛ dine i belexɛ firin nun i sanyi firin luxi na, kɔnɔ i woli yahannama, tɛ mu xubenma dennaxe. ⁹ Xa i ya findi i ratantanse ra, a ba na, i a wɔlɛ. I sofe ariyanna i ya keren kanaxi, na fisa i bɛ dine i ya firin lu na, kɔnɔ i woli yahannama.»

*Yɛxɛɛ lɔxi xa taali**(Luki 15:3-7)*

¹⁰⁻¹¹ «Wo naxa yo yi mixi xuri sese ma, barima n xa a fala wo bɛ, e xa malekɛɛ n Baba yatagi toma temui birin, naxan na ariyanna.»

¹² «Wo a toxi di? Xa yɛxɛɛ kɛmɛ na mixi nde yi ra, keren fa lɔɛ e ya ma, a mu na yɛxɛɛ tongo solomanaani nun solomanaani luma xɛ geya fari, a siga na kerenyi fende? ¹³ N xa nɔndi fala wo bɛ, xa a sa a to, a pɛlexinma nɛ na yɛxɛɛ kerenyi xa fe ra, dangife yɛxɛɛ tongo solomanaani nun solomanaani boore ra, naxɛɛ mu lɔɛ. ¹⁴ A na na ki nɛ fan, wo Baba naxan na ariyanna, a mu tinma yi mixi xuri sese xa lɔɛ.»

Haake bafe

¹⁵ «Xa i ngaxakerenyi bara haakɛ soto i ra, siga, wo firin xa sa lu yire keren, i xa a masen a bɛ a tantanxi ki naxe. Xa a sa i xui mɛ, i ngaxakerenyi bara ragbilen i ma. ¹⁶ Kɔnɔ xa a tondi i xui mɛde, i xa mixi keren xa na mu mixi firin fen, wo birin xa siga a yire alako kiiti xa sa seede firin, xa na mu seede saxan xui ma. ¹⁷ Xa a tondi nee fan xui mɛde, na fe masen danxaniyatɔɛ pama bɛ. Xa a tondi danxaniyatɔɛ pama xui fan mɛde, a xa lu wo bɛ alo kaafiri, xa na mu a ra, duuti maxili. ¹⁸ N xa a fala wo bɛ a nɔndi ki ma, wo na naxan xiri dunɔna, a xirimma nɛ koore fan ma. Wo na naxan fulun dunɔna, a fulunma nɛ koore fan ma. ¹⁹ N man xa a fala wo bɛ, xa mixi firin lan fefe ma wo ya ma yi dunɔna ma, e Ala maxandi, n Baba naxan na ariyanna, a na fe rabama nɛ e bɛ. ²⁰ Mixi firin, xa na mu a ra mixi saxan nu malan n xili ra dɛdɛ, n na e ya ma.»

Dijɛfe ngaxakerenyi ma nun dijɛtareɲa xa taali

²¹ Na temui, Piyeri naxa a maso Isa ra, a a fala a bɛ, «N Marigi, n lanma n xa dijɛ n ngaxakerenyi xa haake ma sanmaya yeri? Han sanmaya

solofere?» Isa naxa a yaabi, ²² «N xa a fala i be, sanmaya solofere xa mu a ra de! I xa diɲe a ma sanmaya solofere doxo tongo solofere.»

²³ «Ala xa mangeya maniyaxi mange nde nan na, naxan nu wama a xa kabiri fe ya ibafe a tan nun a xa walikɛɛ tagi. ²⁴ A to a folo, e naxa fa a xa walikɛɛ nde ra a xon, mange xa doni nu naxan ma han gbeti kilo wulu keme saxan, kilo wulu tongo naani. ²⁵ Konyi to mu nu noma a xa doni fide, a xa mange naxa yaamari fi, a tan yo, a xa gine yo, a xa die yo, e nun a harige birin xa mati alako na doni xa fi. ²⁶ Na walikɛɛ naxa a igoro boxi, a suyidi mange be, a a maxandi, «Yandi, diɲe n ma. N fama i xa doni birin fide.» ²⁷ Na kui, mange naxa kinikini a xa walikɛɛ ma, a diɲe na doni birin ma, a a xa walikɛɛ rabɛɛɲin.»

²⁸ «Kono a tan walikɛɛ to mini, a naxa a boore walikɛɛ nde to a xa gbeti kilo tagi doni nu na naxan ma. A naxa bagan a ma, a a konyi dekun, a sonxo a ra, «N ma doni fi!» ²⁹ A boore naxa suyidi a be, a a maxandi, «Yandi, diɲe n ma. N i xa doni fima.» ³⁰ Kono a naxa tondi. A naxa a raso geeli kui, a xa lu menni han a xa ge doni fide.»

³¹ «A boore walikɛɛ to na to, e naxa kinikini. E naxa na birin dentɛge sa mange be naxan nu e birin xun ma. ³² Na kui, mange naxa na walikɛɛ singe xili, a a fala a be, «I tan walikɛɛ kobi! I to n mayandi, n tan diɲe ne i xa doni birin ma. ³³ A di, a mu lanma xe nu i fan xa kinikini i boore ma, alo n kinikinixi i tan ma ki naxe?» ³⁴ A xa mange to xono a ma, a naxa a so kosibilie yi, e xa a sa geeli, e xa a paxankata han a xa ge doni birin fide.»

³⁵ «N Baba naxan na ariyanna, a na nan niyama wo fan na, xa wo mu diɲe wo ngaxakerenyi ma wo boɲe birin na.»

19

Futi nun fatanyi (Maraki 10:1-12)

¹ Isa to ge yi fe birin masende, a naxa keli Galile boxi ma, a siga Yudaya boxi nde ma naxan nu na Yuruden naakiri ma. ² Nama gbegbe naxa bira a foxo ra naa, a fan naxa furemae rayalan.

³ Farisenie naxa fa a yire alako e xa gantanyi te a be. E naxa a maxorin, «A daxa xeme xa mee a xa gine ra fe birin ma?» ⁴ Isa naxa e yaabi, «Kitaabui naxan masenxi wo mu nu a xaran? Fe folo folɛ ra, Daali Mange naxa xeme nun gine daa, ⁵ a fa a masen, «Na kui, xeme kelima a baba nun a nga xun ma, a a xa gine xa futi xiri, e firin findi keren na.» ⁶ Na nan a toxi, mixi firin xa mu e ra sonon, e firin bara findi keren na. Ala bara naxee xiri e boore ra, adama naxa nee rafatan.»

⁷ E man naxa Isa maxorin, «Munfe ra fa Annabi Munsa a yamarixi, xeme naxan wama meefe a xa gine ra, a lan a xa fatan keedi so a yi ra, a mee a ra?» ⁸ Isa naxa e yaabi, «Wo boɲee nan xoxoxo, na nan a niyaxi Annabi Munsa naxa feere fi wo ma, wo xa no meede wo xa ginee ra, kono a mu nu na na ki xe a folɛ ra. ⁹ N xa a fala wo be, naxan yo mee a xa gine ra, xa a xa gine mu yene xa rabaxi, a fa gine gbete doxo, na xeme bara yene raba.»

¹⁰ Isa foxirabiree naxa a fala a be, «Xa a na na ki ne xeme be a xa gine mabiri ra, hali a mu gine doxo.» ¹¹ Isa naxa a masen e be, «Birin xa mu noma yi masenyi suxude, fo Ala a feere fi naxan ma. ¹² Wo a kolon, xeme ndee bari ki nan a niyaxi e mu noma gine doxode. Ndee na na e e banaxi

ne. Ndee fan na, e nate nan tongoxi e naxa gine doxo Ala xa wali xa fe ra. Mixi naxan noma yi masenyi suxude, a xa a suxu.»

Isa nun dimedi xunxurie

(Maraki 10:13-16, Luki 18:15-17)

¹³ Na temui mixie naxa fa dimedie ra Isa xon, alako a xa a belexe sa e ma, a duba e be. Kono a foxirabiree naxa woyen na mixie ma. ¹⁴ Na kui, Isa naxa a masen, «Wo a lu dimedie xa fa n yire. Wo naxa tonyi doxo e ma, barima naxee maniyaxi e ra, nee nan na Ala xa mangeya niini bun ma.» ¹⁵ A naxa a belexe sa e ma, a duba e be. Na xanbi, a naxa siga.

Segetala bannaxi

(Maraki 10:17-31, Luki 18:18-30)

¹⁶ Segetala nde naxa fa Isa xon, a a maxorin, «Karamoxo, a lan n xa fe fanyi mundun naba alako n xa abadan kisi soto?» ¹⁷ Isa fan naxa a maxorin, «I n maxorinma fe fanyi ma munfe ra? Ala keren peti nan fan. Xa i wama i xa kisi, Ala xa seriye nan nabatu.» Xeme naxa a maxorin, «Ala xa seriye mundue?» ¹⁸ Isa naxa a yaabi, «I naxa faxe ti. I naxa yene raba. I naxa mure ti. I naxa mixi torjege. ¹⁹ I baba nun i nga binya. I xa i ngaxakerenyi xanu alo i yete yati.»

²⁰ Segetala naxa Isa yaabi, «N bara na birin nabatu. Munse fa luxi?»

²¹ Isa naxa a masen a be, «Xa i wama i xa ge kamalide i xa kewalie kui, siga, sa i sotose birin mati, i a kobiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sotoe ariyanna. I na na raba, fa, i bira n foxo ra.» ²² Segetala to na me, a naxa siga sunnunyi kui, barima harige gbege nu na a yi ra.

²³ Isa naxa a masen a foxirabiree be, «N xa nondi fala wo be, naafuli kanyi sofe Ala xa mangeya niini bun ma a xoxoxo. ²⁴ N man xa a fala wo be, joxome so joxun senbe yale ra, dine bannamixi sofe Ala xa mangeya niini bun ma.» ²⁵ E to na me, Isa foxirabiree de naxa ixara ki fanyi ra, e maxorinyi ti, «Nde, fa noma kisode?» ²⁶ Isa naxa e mato, a fa a masen, «Adama mu noma a yete rakiside, kono Ala tan noma fe birin na.»

²⁷ Na kui, Piyeri naxa a fala a be, «A mato, muxu bara keli se birin xun ma, muxu bira i foxo ra. Munse fa luma muxu be?» ²⁸ Isa naxa e yaabi, «N xa nondi fala wo be, dunija fe birin na masara a neene ra, Adama xa Di naxa magoro a xa nore kibanyi kui, wo tan n foxirabiree fan magoroma ne kibanyi fu nun firin kui, wo fa Isirayila bonsae fu nun firin makiiti. ²⁹ Mixi yo naxan na sa keli a xa se nde xun ma n tan ma fe ra, a findi banxie ra ba, xunxae ba, taarae ba, baba ba, nga ba, boxie ba, na kanyi nee joxo keme keme nan sotoma, a man abadan kisi soto ke ra. ³⁰ Yarerati wuyaxi fama findide xanbiratie ra, xanbirati fan findi yareratie ra.»

20

Wali sare xa taali

¹ «Ala xa mangeya misaalixi xe kanyi nan na, naxan mini subaxe ma alako a xa walikee tongo a xa xe walife ra. ² E to lan a ma feyen keren xa wali sare xa findi gbeti kobiri kole keren na, xe kanyi naxa walikee xee a xa xe yire. ³ A man to mini geesege, soge to nu bara mate, a naxa walikee gbetee li, e tixi taa kui, wali yo mu e yi. ⁴ A naxa a fala e be, «Wo fan xa siga walide n ma xe ma. N wali sare tinxinxi fima ne wo ma.» ⁵ E fan naxa siga. Xe kanyi man naxa mini yanyi tagi, a walikee gbetee man tongo. Nunmare, a man naxa mixi gbetee soto. ⁶ A donxoe ra, leeri ndee

beenu kɔɛ xa so, a naxa mini, a walike gbetɛe li, e tixi. A naxa e maxɔrin, «Ƒɛɛɛn, wo tixi be, wo mu walife. Munfe ra?» ⁷ E naxa a yaabi, «Mixi yo nan mu muxu tongoxi walide.» Xɛ kanyi naxa a fala e bɛ, «Wo fan xa siga walide n ma xɛ yire.»

⁸ «Nunmare to so, xɛ kanyi naxa a fala a xa walike xunyi bɛ, «Walikee xili, i xa e sare fi. A folɔ dɔnxɔɛ rasoe ma, a raɔnɔn a singe ma.» ⁹ Naxee wali folɔxi lɛɛri ndee beenu kɔɛ xa so, kankan naxa gbeti kɔbiri kole keren sɔtɔ. ¹⁰ Na kui, walikee naxee singe tongo, nee to fa e ɲɔxɔ a ma a e kɔbiri sɔtɔma dangi booree ra, kɔnɔ e fan naxa gbeti kɔbiri kole keren sɔtɔ. ¹¹ E to a rasuxu, e naxa wɔyɛn xɛ kanyi ma, ¹² e a fala, «Yi walike dɔnxɔɛe, e waxati keren gbansan nan walixi, kɔnɔ i bara wali sare fi e ma naxan nun muxu gbe lan. Anun, muxu tan nan Ƒɛɛɛnxi wali ra soɛe xɔnɛ bun!» ¹³ A naxa mixi keren yaabi e ya ma, «N boore, n mu fefe kɔbi niyaxi i ra. Won mu lan gbeti kɔbiri kole keren xa ma? ¹⁴ I gbe tongo, i siga. N tan nan waxi a xɔn yi walike dɔnxɔɛ xa wali sare xa lan i gbe ma. ¹⁵ N mu nɔma n waxɔnfe rabade n ma kɔbiri ra? Ka i tɔɔnɛxi nɛ n to fe fanyɛ rabaxi mixi gbɛtɛ nde bɛ?» ¹⁶ Na kui, xanbiratie fama findide yareratie ra, yareratie fan findi xanbiratie ra.»

Isa a xa faxɛ nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde
(Maraki 10:32-34, Luki 18:31-34)

¹⁷ Isa nun a xɛɛra fu nun firinyie to nu tefe Darisalamu, Isa naxa e xun lan, a fa a masen e doro bɛ kira xɔn ma, ¹⁸ «Wo a mato, won na tefe Darisalamu nɛ yi ki. Adama xa Di sama nɛ sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun seriye karamɔxɔɛ belɛxɛ, e a makiiti a xa faxa, ¹⁹ e a so kaafirie yi ra. E a mayelema nɛ, e a bɔnbɔ seberɛ ra, e fa a mabanban wuri magalanbuxi ma, kɔnɔ a xa faxɛ xi saxan nde ma, a man kelima nɛ faxɛ ma.»

Yaki nun Yaya nga xa maxandi
(Maraki 10:35-45, Luki 22:25-27)

²⁰ Na tɛmɛi Sebede xa die nga naxa fa Isa yire, a nun a xa die. A naxa suyidi a bɛ, a xa a maxandi fe nde ma. ²¹ Isa naxa gine maxɔrin, «I wama munse xɔn?» A naxa a fala Isa bɛ, «I xa tin, i na i xa mangeya sɔtɔ, n ma yi di firinyie xa dɔxɔ i sɛɛti ma, keren i yirefanyɛ ma, boore i kɔɔla ma.» ²² Isa naxa a masen di firinyie bɛ, «Wo mu a kolon wo fe naxan maxɔrinfe. N fafe tɔɔrɛ naxan tode, wo tinma na ra?» E naxa a yaabi, «Iyo, muxu tinma a ra.» ²³ Isa naxa a masen e bɛ, «Wo fan yati fama ɲaxankatɛ sɔtɔde alɔ n tan, kɔnɔ dɔxɔfe n yirefanyɛ nun n kɔɔla ma, na mu fatanma n tan xa ra. Na na mixie nan bɛ, n Baba naxee sugandixi.»

²⁴ Isa ƒɔxirabire fu dɔnxɔɛe to na fe mɛ, e naxa xɔnɔ na ngaxakerenyi firin ma. ²⁵ Kɔnɔ Isa naxa e xili a yire, a a masen e bɛ, «Namanɛ mangɛɛ mixie yamarima a xɔrɔxɔɛ ra, e e sɛnbɛ raminima mixie ma alako e xa mangeya xa kolon. ²⁶ Kɔnɔ a naxa lu na ki wo tan tagi. Mixi naxan wama a tide xa gbo wo ya ma, a xa findi wo xa konyi nan na. ²⁷ Mixi naxan wama findife wo xa yarerati ra, a xa findi wo xa konyi nan na. ²⁸ Wo xa lu nɛ alɔ Adama xa Di. A tan mu faxi xɛ mixie xa wali a tan bɛ. A faxi nɛ alako a tan nan xa wali mixie bɛ, a xa mixi gbegbe xunsara a xa faxɛ saabui ra.»

Dɔnxui firin nayalanfe Yeriko
(Maraki 10:46-52, Luki 18:35-43)

²⁹ Isa nun a fɔxirabirɛɛ to mini Yeriko, ɲama gbegebe naxa bira a fɔxɔ ra. ³⁰ Dɔnxui firin nu dɔxɔxi kira de ra. E to a me a Isa na dangife, e naxa e xui ramini, «Marigi, Dawuda xa Di, kinikini muxu ma!» ³¹ ɲama naxa wɔyɛn e ma, e xa e sabari, kɔnɔ e ɲan naxa e xui ite dangi a singe ra, «Marigi, Dawuda xa Di, kinikini muxu ma!» ³² Isa naxa ti, a e xili, a e maxɔrin, «Wo wama n a munse raba wo be?» ³³ E naxa a yaabi, «Marigi, muxu wama muxu yae xa se to.» ³⁴ Isa naxa kinikini e ma, a a belexe sa e yae ma. Keren na, e yae naxa se to, e naxa bira Isa fɔxɔ ra.

21

Isa sofe Darisalamu

(Maraki 11:1-11, Luki 19:28-40, Yaya 12:12-16)

¹ Isa nun a fɔxirabirɛɛ to makɔre Darisalamu ra, e naxa Betifage li, Oliwi geya mabiri. Isa naxa a fɔxirabirɛɛ firin xee, ² a a fala e be, «Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nefɛ so naa, wo sofale gine nde lima a xirixi naa, a xa di na a fe ma. Wo xa e fulun, wo fa e ra n xɔn ma. ³ Xa mixi nde fa wo maxɔrin, wo xa a fala a be, «Marigi nan hayi na e ma. A e ragbilenma ya.»»

⁴ Na rabaxi ne, alako namijonme xa masenyi xa kamali, naxan a falama, ⁵ «Wo a fala Siyoni di gine be, «A mato, i xa mange na fafe i ma. A fama yete magore kui, a dɔxɔxi sofale nun a yore fari.»»

⁶ Isa fɔxirabirɛɛ naxa siga, e sa Isa xa xeeraya raba. ⁷ E to fa sofale nun sofale xa di ra, e naxa e xa donmae sa e fari, Isa fa a magoro sofale fari. ⁸ ɲama gbegebe naxan nu na, e fan naxa e xa donmae itala kira xɔn ma, ndee fan naxa fense sege, e nee fan sa kira xɔn ma Isa binyafe ra. ⁹ ɲama naxee nu jerefe Isa ya ra, a nun naxee nu jerefe a xanbi ra, e birin nu e xui itefe, e a fala, «Tantui na won Nakisima be, Dawuda xa Di! Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra! Tantui na won Nakisima be naxan na koore ma!»

¹⁰ Isa to so Darisalamu, taakae birin naxa kaaba, e nu maxɔrinyi ti, «Nde yi ki?» ¹¹ ɲama naxa e yaabi, «Annabi Isa nan yi ki, naxan kelixi Nasareti, Galile boxi ma.»

Isa sigafe hɔrɔmɔbanxi kui

(Maraki 11:15-19, Luki 19:45-48, Yaya 2:13-22)

¹² Isa naxa so hɔrɔmɔbanxi kui, a saremattie nun saresoe birin keri naxee nu na na. A naxa kobiri masaree xa teebilie a nun ganbe matie xa dɔxɔsee rabira, ¹³ a a masen e be, «A sebexi, «N ma banxi xili falama ne, salide banxi, kɔnɔ wo tan bara a findi mujetie dɔxɔde ra.»»

¹⁴ Dɔnxuie nun namatee naxa fa Isa xɔn hɔrɔmɔbanxi kui, a naxa nee rayalan. ¹⁵ Kɔnɔ serexedube kuntigie nun seriye karamɔxɔe tan naxa xɔnɔ ki fanyi e to Isa xa kaabanakoe to, e man to dimeɛ to e xui itema hɔrɔmɔbanxi kui, «Tantui na won Nakisima be, Dawuda xa Di!» ¹⁶ E naxa a fala Isa be, «I mu e xui mexi?» Isa naxa e yaabi, «Iyo. Wo fan mu nu a xaran Kitaabui kui a to sebexi, «I bara a niya dimeɛie nun diyɔree xa i matɔxɔ?»» ¹⁷ Na temui, Isa naxa keli e xun taa kui, a siga Betani, a kɔe radangi naa.

Isa xɔrɛ bili dankafe
(Maraki 11:12-14,20-25)

¹⁸ Na kuye iba, Isa to nu gbilenfe taa kui, kaame naxa a suxu. ¹⁹ A to xɔrɛ bili nde to kira ra, a naxa a maso a ra kɔnɔ a mu bogi yo to a kɔn na, fo a burexɛe. Isa naxa a fala xɔrɛ bili be, «I tan mu bogima sɔnɔn!» Xɔrɛ bili naxa xara keren na. ²⁰ Isa foxirabiree to na to, e naxa kaaba, e a maxɔrin, «Yi xɔrɛ bili xaraxi a ikɔrɛxi ra di?» ²¹ Isa naxa e yaabi, «N xa nɔndi fala wo be, xa danxaniya na wo be, wo mu siike, wo nɔma ne yi fe mɔoli nabade n naxan nabaxi xɔrɛ bili ra. Kɔnɔ dangi na ra, xa wo a fala yi geya be, «Keli be, i sa sin baa ma,» a rabama ne. ²² Na nan a ra, xa danxaniya na wo be, wo fefe maxandi Ala ma, wo a sɔtɔma ne.»

Isa walima nde xa yaamari ma?
(Maraki 11:27-33, Luki 20:1-8)

²³ Isa man naxa so hɔrɔmɔbanxi kui. A to nu na mixie xaranfe, serɛxedube kuntigie, nun Yuwifie xa forie naxa fa a yire, e a maxɔrin, «I yi fee rabama nde xa yaamari ma? Nde yi senbe fixi i ma?» ²⁴ Isa naxa e yaabi, «N fan xa wo maxɔrin fe keren ma. Xa wo n yaabi, n a falama ne wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma. ²⁵ Yaya nu mixie xunxama ye xɔra nde xa yaamari ma? Ala nan a xɛɛxi ba, ka adama?» Na kui, e naxa so wɔyɛnfe e bore tagi, «Xa won na a yaabi, won naxɛ, «Ala,» a a falama ne won be, «Munfe ra wo mu fa la a ra?» ²⁶ Kɔnɔ xa won na a yaabi, won naxɛ, «Adama,» won gaaxuma ne pama ya ra, barima birin Yaya mapɔxunxi namijɔnme nan na.» ²⁷ Na kui, e naxa Isa yaabi, «Muxu mu a kolon.» A fan naxa a masen e be, «N fan mu a falama wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

Di xeme firinyie xa taali

²⁸ «Wo yi taali toxi di? Di xeme firin nu na xeme nde yi. A naxa a fala di singe be, «N ma di, siga i sa wali xe ma to.» ²⁹ Di naxa a yaabi, «N tondi.» Kɔnɔ na dangi xanbi, a xaxili naxa masara, a siga walide. ³⁰ Babe to na yaamari fi a xa di firin nde fan ma, a naxa a yaabi, «N Baba, awa, n sigafe.» Kɔnɔ a mu siga. ³¹ Yi mixi firinyie ya ma, nde a baba sago rabaxi?» E naxa a yaabi, «Na di singe.» Isa man naxa a masen e be, «N xa nɔndi fala wo be, duuti maxilie nun langoe singe soma wo be Ala xa mangeya niini bun ma. ³² Annabi Yaya fa ne kira tinxinxi masende wo be, wo mu fa la a ra. Kɔnɔ duuti maxilie nun langoe tan la ne a ra. Hali wo to na to, wo mu tin nate masarade, wo xa la a ra.»

Bɔxi rawali kobie xa taali
(Maraki 12:1-12, Luki 20:9-19)

³³ «Wo wo tuli mati taali gbete fan na. Xe kanyi nde naxa weni bilie si. A naxa tete rabilin bɔxi ra, a baye ti, a yili ge weni bogi bunduma dennaxe. Na xanbi, a naxa na heri bɔxi rawalie ma, a fa biyaasi. ³⁴ Weni bogi ba temui to a li, bɔxi kanyi naxa konyi ndee xɛɛ bɔxi rawalie xɔn ma, e xa a gbe weni bogi so a yi ra. ³⁵ Kɔnɔ bɔxi rawalie naxa na konyie suxu. E naxa keren bɔnbɔ, e boore faxa, e boore magɔnɔ gemɛe ra. ³⁶ Bɔxi kanyi man naxa konyi gbeteɛ xɛɛ dangi a singe ra. Bɔxi rawalie naxan naba boore ra, e naxa na raba nee fan na. ³⁷ A dɔnxɔɛ ra, bɔxi kanyi naxa a mapɔxun, a a fala, «E n ma di tan binyama ne.» Na kui, a naxa a xa di xɛɛ bɔxi rawalie xɔn ma. ³⁸ Kɔnɔ e to bɔxi kanyi xa di to, e naxa a fala e bore

be, 'Yi nan na ke tongoma ra. Wo fa, won xa a faxa alako a ke xa findi won gbe ra.' ³⁹ E to a suxu, e naxa sa a xanin tete xanbi ra, e a faxa.»

⁴⁰ «Na kui, boxi kanyi na siga e yire, a munse rabama na boxi rawalie ra?» ⁴¹ E naxa Isa yaabi, «A na boxi herie sontoma ne a jaaxi ra, a a xa boxi so boxi heri gbete e yi, naxee a mabiri soma a yi ra a waxati ma.»

⁴² Isa naxa e yaabi, «Wo mu nu yi masenyi xaran Kitaabui kui? «Banxitie me e game naxan na, a bara findi tuxui game hagige ra.

Marigi foxi nan a ra.

Fe makaabaxi nan ya won be.»

⁴³ «Na nan a toxi, n xa a fala wo be, wo bama ne Ala xa mangeya niini bun ma, si gbete fa raso naa naxan birama Ala xa yaamarie foxo ra. ⁴⁴ Naxan na bira yi game ma, a kanyi magirama ne gbesexu. Yi game na bira naxan fan ma, a kanyi butuxunma ne.»

⁴⁵ Serexedube kuntigie nun Farisenie to a xa taalie me, e naxa a kolon a Isa nu na woyenfe e tan nan ma fe ra. ⁴⁶ E nu katafe e xa a suxu, konɔ e nu gaaxuxi jama ya ra, barima jama nu laxi a ra, a namijonme nan na Isa ra.

22

Futixiri xulunyi xa taali (Luki 14:15-24)

¹ Isa man naxa so woyenfe e be taalie ra. A naxa a masen, ² «Ala xa mangeya misaalixi mange nan na, naxan xulunyi ti a xa di xa futi xirife ma, donse fanyi gbege donma dennaxe. ³ A naxa a xa konyie xee e xa mixie xili, yi fe binye nu bara ragbilen naxee ma, konɔ na mixie mu tin fade. ⁴ Mange man naxa konyi gbete xee, e xa a fala na mixi maxilixie be, «Wo ya ti, donse bara ge rafalade, n bara n ma ninge borogexie faxa, fe birin bara ge yailande. Wo fa n ma di xa futixiri xulunyi.» ⁵ Konɔ e mu xerae danxun. Ndee naxa siga e xa xe yire, ndee fan naxa siga e xa yuleya rabade. ⁶ Naxee lu, e naxa mange xa konyie suxu, e e jaxankata, e e faxa.»

⁷ «Mange naxa konɔ, a a xa soorie xee, a e xa na faxatie birin faxa, e e xa taa gan. ⁸ Na dangi xanbi, a naxa a fala a xa konyie be, «N ma di xa futixiri xulunyi xa fe birin bara ge yailande. Donsee birin nafalaxi, konɔ mixi naxee nu maxilixi, a mu daxa e xa na binye soto. ⁹ Na kui, wo xa siga taa kui, wo sa mixie xili wo naxee yo toma naa, e xa fa n ma di xa futixiri xulunyi.» ¹⁰ Konyie naxa mini kirae ma, e naxa mixi birin xili e xa fa. Mixi fanyi yo, mixi kobi yo, e birin naxa fa futixiri xulunyi, mange xonyi naxa rafe jama ra.»

¹¹ «Mange to so na mixi maxilixie ya ma, a naxa xeme nde to xulunyi donna mu nu ragoroxi naxan ma. ¹² A naxa a fala a be, «N ma di, i soxi be di, i to mu maxirixi a xulunyi ki ma?» Konɔ xeme mu no yaabi yo fide. ¹³ Na kui, mange naxa a fala a xa walikee be, «Wo a sanyie nun a belexee xiri, wo a woli tande dimi kui, wa nun jin maxinyi na dennaxe.» ¹⁴ Mixi gbege maxilixi, konɔ naxee sugandixi, e xurun.»

Gantanyi tefe Isa be duuti xa fe ra (Maraki 12:13-17, Luki 20:20-26)

¹⁵ Na temui, Farisenie naxa sa e malan, e nate tongo e gantanyi tema Isa be ki naxe, e xa a masoto woyenyi kui. ¹⁶ E naxa e foxirabiree nun Herode xa mixi ndee xee Isa xon. Nee naxa a fala Isa be, «Karamoxo, muxu a kolon nondi fale nan i ra. I mixie xaranma Ala xa kira ra a nondi ki ma. I mu gaaxuma mixi yo xon, barima i mu mixi rafisama e booree be. ¹⁷ Na kui, a fala muxu be, i a toxi di? A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Roma mange ma?» ¹⁸ Isa to nu e xaxili kobi kolon, a naxa e yaabi, «Wo tan filankafuie, wo katafe n masotode munfe ra? ¹⁹ Wo kobiri kole masen n be duuti fima naxan na.» E naxa gbeti kole ramini a be. ²⁰ Isa naxa e maxorin, «Nde xili nun nde misaali na yi kobiri kole ma yi ki?» ²¹ E naxa a yaabi, «Roma Mange.» A fan naxa a fala e be, «Wo mange gbe ragbilen mange ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.» ²² E to a xa yaabi me, e naxa kaaba. E naxa keli a xun, e siga.

Sadusenie Isa maxorinfe faxamixie xa marakeli ma
(Maraki 12:18-27, Luki 20:27-40)

²³ Na loxo kerenyi, Sadusenie naxa fa Isa xon. E tan nan a falama a faxamixie mu kelima faxe ma. E naxa Isa maxorin, ²⁴ «Karamoxo, Annabi Munsa a masen ne, «Xa xeme nde taara faxa, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine doxoma, alako a xa bomsae fi a taara ma.» ²⁵ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere soto muxu ya ma be. A xa di singe naxa gine doxo, a faxa, a mu bomsae yo lu. A xanbiratoe naxa a xa kaape gine tongo, ²⁶ konon na fan naxa faxa, a mu bomsae yo lu. Na nan man naba na fan xanbiratoe ra, a nun na mixi naani donxo birin. E birin naxa faxa, e sese mu bomsae lu. ²⁷ A donxo ra, gine fan naxa faxa. ²⁸ Na kui, marakeli loxo, na gine to doxoxi yi mixi solofere birin xon ma, a findima nde gbe ra?»

²⁹ Isa naxa e yaabi, «Wo na tantanyi kui, barima wo mu Kitaabui kolon, wo mu Ala senbe fan kolon. ³⁰ Mixie na keli faxe ma marakeli loxo, xeme mu gine doxoma, gine fan mu doxoma xeme xon. E luma ne alo malekee na ariyanna ki naxe. ³¹ A falafe tan, a faxamixie mu kelima faxe ma, Ala naxan masen wo be, wo mu nu a xaran? ³² A a masen ne, «N tan nan na Marigi Alatala ra, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.» Faxamixie xa mu Ala batuma, fo mixi jije.» ³³ Nama to Isa xa yaabi me, e naxa kaaba a xa fasari ma.

Yaamari naxan tide gbo a birin be
(Maraki 12:28-34, Luki 10:25-37)

³⁴ Farisenie to a me a Isa nu bara Sadusenie de balan yaabi fanyi ra, e naxa e malan. ³⁵ Ala xa seriye lonnila nde nu na e ya ma. Na naxa kata Isa masotode maxorinyi ra, a naxe, ³⁶ «Karamoxo, yaamari mundun tide gbo a birin be Tawureta Munsa kui?» ³⁷ Isa naxa a yaabi, «I xa i Marigi Ala xanu i boje birin na, i nii birin na, a nun i xaxili birin na.» ³⁸ Na nan tide gbo, a findi yaamari singe nan na Ala xa seriye birin ya ma. ³⁹ A frin nde maniya na singe ra, «I xa i ngaxakerenyi xanu alo i i yete xanuxi ki naxe.» ⁴⁰ Tawureta Munsa nun namijonmee xa seriye birin gbakuxi yi yaamari firin nan na.»

Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi
(Maraki 12:35-37, Luki 20:41-44)

⁴¹ Farisenie to nu malanxi naa, Isa naxa e fan maxorin, ⁴² «Wo Ala xa Mixi Sugandixi xa fe toxi di? Nde xa di a ra?» E naxa a yaabi, «Dawuda

nan xa di a ra.» ⁴³ Isa fa e maxorin, «Munfe ra fa, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, Dawuda yete naxa Ala xa Mixi Sugandixi xili «N Marigi»? A tan Dawuda naxa a masen,

⁴⁴ «Marigi bara a masen n Marigi be,

“I magoro n yirefanyi ma,

han beemanun n xa i yaxuie ragoro i sanyi bun.»»

⁴⁵ «Xa Dawuda yete yati naxe a be «N Marigi», a tan Ala xa Mixi Sugandixi noma findide Dawuda xa di ra di?» ⁴⁶ Mixi yo mu no yaabi yo fide. Folo na loxoe ma, mixi yo mu suusa maxorinyi tide Isa ma sonon.

23

Diinela kobie

(Maraki 12:38-40, Luki 11:38-52, 20:45-47)

¹ Isa naxa a masen pama nun a foxirabiree be, ² «Sebelitie nun Farisenie mixie xaranma Annabi Munsu xa seriye nan na. ³ Na kui, wo xa nu e xui rabatu, wo jere a ma. Kono wo naxa e wali foxi tan naba de, barima e naxan falama, e mu na xa rabama. ⁴ E kote binyee raxirima, e e sa mixie fari, kono e tan mu tinma e malide hali e belexesole keren na. ⁵ E e xa kewalie birin nabama alako mixie xa e to. E e xa sebee rabelebelema e naxee xirima e tigi nun e belexe ra. Luuti denbexie naxee singanma donma sanbunyi ra Ala xa fe ma, e nee rakuyama han a dangi a i. ⁶ E na siga e degede mixi xonyi malanyi na dennaxe, xa na mu e na so salide banxi, binye doxode rafan e ma ki fanyi. ⁷ E na siga taa kui, a rafan e ma mixie xa e xebu binye ra, e na a fala e be, «Karamoxo.»»

⁸ «Kono mixie naxa a fala wo tan be «Karamoxo,» barima karamoxo keren peti nan na wo be, wo fan birin findixi ngaxakerenmae nan na. ⁹ Wo naxa yi dunija adamadi xili «N Baba,» barima Babe keren peti nan na wo be, wo Baba naxan na ariyanna. ¹⁰ Mixie man naxa a fala wo tan be «Mange,» barima Mange keren peti nan na wo be, Ala xa Mixi Sugandixi. ¹¹ Naxan na mixi xungbe ra wo ya ma, a xa findi wo xa walike nan na. ¹² Naxan na a yete igbo, a xa fe fama ne igorode. Naxan a yete magoroma, a xa fe fama ne itede.»

¹³⁻¹⁴ «Kono gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni flankafuie, barima wo naade balanma mixie ya ra alako e naxa so Ala xa mangeya niini bun ma. Na kui, wo tan yete mu soma, wo man mu tinma mixi gbete fan xa so naa naxee waxi sofe.»

¹⁵ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni flankafuie! Wo baa igirima, wo boxi birin isa alako wo xa mixi keren naso wo xa dine, kono a na so, wo a findima yahannama di nan na, naxan kobi doxo frin wo tan na.»

¹⁶ «Gbaloe na wo be, wo tan yarerati donxuie! Wo a falama, «Xa mixi a kali horomobanxi ra, fefe mu a ra, hali a kanyi mu a xui rakamali. Kono xa mixi a kali xema ra naxan na horomobanxi kui, fo a kanyi xa a xui rakamali teku.» ¹⁷ Wo tan donxui xaxilitaree! Mundun tide gbo, xema, ka horomobanxi naxan xema findixi se seniyenxi ra? ¹⁸ Wo man a falama, «Xa mixi nde a kali serexebade ra, fefe mu a ra hali a kanyi mu a xui rakamali. Kono xa mixi a kali serexe ra naxan na serexebade fari, fo a kanyi xa a xui rakamali teku.» ¹⁹ Wo tan donxuie! Mundun tide gbo, serexe, ka serexebade naxan serexe findixi se seniyenxi ra? ²⁰ Na kui, naxan yo na a kali serexebade ra, a bara a kali na ra, a nun serexe fan naxan birin

saxi a fari. ²¹ Naxan yo na a kali hōrōmōbanxi ra, a bara a kali na ra, a nun naxan fan sabatixi a kui. ²² Naxan yo na a kali ariyanna ra, a bara a kali Ala xa kibanyi ra, a nun naxan fan magoroxi a kui.»

²³ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamōxōe nun Fariseni filankafuie! Wo sansi xunxurie farile bama, alō salaxui, sulōji, nun digiyanyi, kōnō fe naxee findixi a hagigēe ra Ala xa seriye kui, alō tinxinyi, kinikini, nun danxaniya, wo gbilenxi nee nan fōxō ra. A lanma ne nu wo xa na seriye hagigēe rabatu, wo man mu nēemu na seriye xunxurie dōnxōe ma. ²⁴ Yarerati dōnxuie! Wo minse rasensenma kuli di xa fe ra, wo fa jōxōme gundi gerun!»

²⁵ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamōxōe nun Fariseni filankafuie! Wo pōoti nun pileti fari maxama, kōnō e kui rafexi balose naxan na, wo a sōtōxi mupe nun wasatareya nan saabui ra. ²⁶ I tan fariseni dōnxui! Pōoti nun pileti kui raseniye sinden, na temui a fari fan seniye nma ne.»

²⁷ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamōxōe nun Fariseni filankafuie! Wo maniyaxi gaburie nan na, naxee fari ratofanxi, kōnō e kui rafexi faxamixi xōrie nun seniye ntaareya mōoli birin na. ²⁸ Wo fan, mixi na wo to, e wo mapōxunma tinxintōe nan na, kōnō wo bōje kui rafexi filankafuija nun kobija ra.»

²⁹ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamōxōe nun Fariseni filankafuie! Wo gaburi fanyie yailanma namijōnmee be, wo tinxintōe xa gaburie raxunmama, ³⁰ wo a fala, «Xa muxu nu na dunija ma muxu benbae waxati, muxu mu kafuma e ma nu namijōnmee faxafe ra.» ³¹ Na kui, wo bara seederōxōya ba wo yete xili ma, a falafe ra a wo findixi namijōnmee faxee xa die nan na. ³² Wo wo benbae xa kewalie rakamali yire! ³³ Wo tan bōximase bōnsōe, wo ratangama yahannama ma di?»

³⁴ «Na kui, n xa a fala wo be, n fafe namijōnmee, lōnnilae, nun karamōxōe xēede wo yire, kōnō wo ndee faxama ne, wo jan nee ndee mabanbanma ne wuri magalanbuxie ma. Wo ndee bōnbōma ne sebere ra wo xa salidee kui, e man siga taa yo kui, wo birama e fōxō ra e paxankatafe ra. ³⁵ Na nan a ra, tinxintōe xa wuli naxan ifilixi dunije, a birin luma wo tan nan ma, kelife Habila ma dōxō Berekiya xa di Sakari ra, wo naxan faha hōrōmōbanxi nun serexebade tagi. ³⁶ N xa nōndi fala wo be, yi paxankate birin fama ne to mixie sōtode.»

*Isa sunnunfe Darisalamu xa fe ra
(Luki 13:34-35)*

³⁷ «Darisalamu, Darisalamu, taa naxan namijōnmee faxama, naxan Ala xa xēerae magōnoma. Sanmaya wuyaxi n bara wa i xa die malanfe n yire, alō tōxōe a xa die rasoma a gabutenyi bun ma ki naxee, kōnō wo naxa tondi! ³⁸ Na kui, Ala bara keli wo xa banxi xun ma. ³⁹ N xa a fala wo be, wo mu n toma sōnōn, han wo a falama temui naxee, «Baraka na mixi be naxan fafe Marigi xili ra!»»

24

*Hōrōmōbanxi xa kane
(Maraki 13:1-2, Luki 21:5-6)*

¹ Isa naxa mini hōrōmōbanxi kui. A nu sigafe temui naxee, a fōxirabiree naxa e maso a ra, e wōyen a be a xa hōrōmōbanxi mato a nun banxie naxee na a rabilinyi, e ti ki to tofanxi. ² Kōnō Isa naxa a masen e be, «Wo

yi birin toxi? N xa nɔndi fala wo be, yi gemɛ keren mu fama lude a boore fari be, a birin nabirama nɛ.»

Duniya raɲɔnyi tɔnxumae
(Maraki 13:3-23, Luki 21:7-24)

³ Isa nu magoroxi Oliwi geya fari temui naxe, a fɔxirabirɛɛ naxa siga a yire, e a maxɔrin e doro ma, «Na fe sa rabama mun temui? A man sa kolonma tɔnxuma mundun ma a i fa waxati nun duniya raɲɔnyi bara makɔrɛ?» ⁴ Isa naxa e yaabi, «Wo menni wo yete ma, mixi yo naxa fa wo ratantan. ⁵ Mixi wuyaxi fama n xili falade e yete xun ma a falafe ra, «N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra.» Na kui, e fama mixi gbegbe ratantande.»

⁶ «Wo gere fe mema nɛ, wo gere ndee xili mɛ, kɔnɔ wo naxa kɔntɔfli, barima fo na fe mɔɔlie xa raba. Na xa mu findima duniya raɲɔnyi ra sinden. ⁷ Sie kelima nɛ e boore xili ma, ɲamanɛɛ e boore gere. Kaame sinma nɛ bɔxi wuyaxi ma, bɔxi fan sɛrɛn yire gbegbe. ⁸ Na fe birin findima mantɔɔɔlie fɔle nan na.»

⁹ «Na temui, mixie wo soma nɛ mangasanyi yi, e xa wo ɲaxankata, e wo faha. Sie birin wo xɔnma nɛ n xili xa fe ra. ¹⁰ Danxaniyatɔɛ gbegbe birama nɛ tantanyi kui na waxati, e e boore yanfa xɔnnanteya kui. ¹¹ Wule fale gbegbe fan e yete findima nɛ namijɔnmɛɛ ra, e mixi gbegbe ratantan. ¹² Kobija gboma nɛ han mixi gbegbe xa xanunteya xinbeli, ¹³ kɔnɔ naxan na a tunnaɓexi han a raɲɔnyi, na kanyi kisima nɛ. ¹⁴ Ala xa mangeya niini xibaaru fanyi kawandima nɛ duniya birin kui, a findi seedeɲɔxɔya ra sie birin be. Na xanbi, duniya raɲɔnyi fama a lide.»

¹⁵ «Wo tan naxee na yi xaranfe, wo wo tuli mati de! Wo na se haramuxi ɲaaxi to kasarɛ na naxan xanbi ra, a tixi yire seniyanxi kui, Annabi Daniyelɛ naxan ma fe fala, ¹⁶ wo tan naxee na Yudaya, wo lanma wo xa wo gi geyae fari. ¹⁷ Naxan na tande, a naxa so sese tongode a xa banxi kui. ¹⁸ Naxan na xe ma, a naxa gbilen a xa xinbeli donma tongode. ¹⁹ Na waxati findima gbaloe nan na furugineɛ nun dingee be! ²⁰ Wo Ala maxandi na naxa wo li ɲeme temui, xa na mu a ra malabu lɔxɔɛ. ²¹ Barima tɔɔrɛ a lima na waxati ma naxan maniye singe mu nu to kabi duniya daa, a man mu gbilenma to ra abadan. ²² Xa Marigi mu a ragirixi nu nde xa ba na xi kɔnti ra, adama yo mu kisima nu. Kɔnɔ a nde bama a kɔnti ra mixi sugandixie nan ma fe ra.»

²³ «Na waxati, xa mixi nde sa a fala wo be, «A mato, Ala xa Mixi Sugandixi na be», xa na mu a ra, «Ala xa Mixi Sugandixi na menni», wo naxa la a ra. ²⁴ Barima wule faleɛ fama Ala xa Mixi Sugandixi xili falade e yete xun, xa na mu e e yete findi namijɔnmɛɛ ra. E fama tɔnxuma makaabaxie nun kaabanakoe rabade alako e xa Ala xa mixi sugandixie ratantan, xa e sa nɔma. ²⁵ Wo wo tuli ti, n bara a masen wo be beenun a waxati xa a li.»

²⁶ «Na kui, xa e sa a fala wo be, «A mato, a sa na wula i», wo naxa siga de! Xa e sa a fala wo be, «A mato, a na banxi kui be», wo naxa la a ra de! ²⁷ Adama xa Di na fa, a luma nɛ alɔ seyamakɔnyi naxan yanbama koore ma kelife sogetede han sogeorode. ²⁸ «Binbi na lu dennaxe, yubɛɛ sa e malanma menni nɛ.»»

Isa xa gbilenyi nun xɔrɛ bili xa misaali
(Maraki 13:24-31, Luki 21:25-33)

²⁹ «Na ɲaxankate waxati dangi xanbi, «soge ifɔɔrɔma nɛ,

kike yanbe bama ne,
tunbuie birama ne boxi,

se naxan birin na koore ma e serɛnma ne.»

³⁰ «Na temui, Adama xa Di xa tonxuma minima ne koore ma. Dunija bonsoe birin sunnunma ne. E Adama xa Di toma ne fa ra nuxui kui senbe nun noɛ ra. ³¹ A a xa malekee xɛɛma ne han dunija dande, e xa sa a xa mixi sugandixie malan sara xui ra keli dunija tunxun naani birin ma.»

³² «Wo xɔre bili mato misaali ra, wo xa xaxili soɔ. A salonyi na pingi, a burexe neene mini, wo a kolonma jeme temui bara makore. ³³ Adama xa Di fafe fan na na ki ne. Wo na ya fe birin to, wo xa a kolon a a bara makore, a jan tixi naade ra. ³⁴ N xa nondi fala wo be, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³⁵ Koore nun boxi dangima ne, konɔ n ma masenyi tan mu dangima abadan, a mu kanama muku.»

Dunija rapɔnyi waxati kolonfe

(Maraki 13:32-37, Luki 17:26-30, 17:34-36, 12:41-48)

³⁶ «Mixi yo mu a kolon yi fee sa rabama loxoɛ nun waxati yo ma. Hali maleke naxee na ariyanna, e mu a kolon, Ala xa Di fan mu a kolon, fo Baba Ala keren peti. ³⁷ Adama xa Di fa loxoɛ luma ne alo Annabi Nuha xa waxati. ³⁸ Beenun na banbaranyi belebele xa dunija li, mixie nu e dege ma, e nu e minma, e nu ginɛ doxoɔma, e nu e xa die fima xeme ma, han Annabi Nuha so kunkui kui loxo naxe. ³⁹ E mu nu kontofilixi fefe ra, han banbaranyi naxa e li, a e birin xanin. Adama xa Di fafe fan nabama na ki ne. ⁴⁰ Xa xeme firin na xe ma na waxati, keren tongoma ne, boore lu naa. ⁴¹ Xa ginɛ firin na se dinfe mulunyi keren kui, keren tongoma ne, boore lu naa. ⁴² Na kui, wo naxa yanfa, barima wo mu wo Marigi fa loxoɛ kolon. ⁴³ Wo xa a fahaamu a fanyi ra, xa banxi kanyi a kolon ne nu mujɛti fama temui naxe keɛ kui, a mu xima nu, alako mujɛti naxa no soɛ a xɔnyi. ⁴⁴ Na nan a ra, wo fan xa wo tagi ixiri, wo naxa yanfa, barima Adama xa Di fama waxati nan ma wo joxo mu naxan ma.»

⁴⁵ «Nde luma alo konyi naxan findixi xaxilima dugutege ra? A marigi bara a ti a xa banxi walikɛ birin xun ma, a xa donsee taxun e ra a waxati. ⁴⁶ Nelexinyi na na konyi be, naxan marigi a lima na wali ra. ⁴⁷ N xa nondi fala wo be, na marigi a harige birin taxuma ne na konyi ra.»

⁴⁸ «Konɔ xa na konyi findi a kobi ra, a a falama ne a yete ma, «N marigi buma ne fafe ra, ⁴⁹ a fa a boore konyie bonbo folo, a nu lu a dege ra, a a min, e nun siisilae. ⁵⁰ Loxo nde fama, a tan konyi mu naxan kolon, a joxo man mu loxoɛ naxan ma, a marigi gbilenma ne. ⁵¹ A na fa, a na konyi naxankatama ne a paaxi ra, konyi gbaloe soɔ e nun flankafuie, a woli wa nun jin maxinyi na dennaxe.»

25

Ginedimedi fu xa taali

¹ «Na waxati, Ala xa mangɛya luma ne alo ginedimedi mixi fu, naxee e xa lanpuie tongo sigafe ra ginedoxoɛ ralande, e xa sa lan a xa futi xiri ma. ² Na ginedimedi ya ma, suuli, xaxilitaree, suuli, xaxilimae. ³ Naxee findi xaxilitaree ra, e naxa e xa lanpuie xanin, konɔ e mu ture xanin e xun naxan sama lanpuie kui. ⁴ Naxee tan findi xaxilimae ra, kankan naxa ture bitire xanin a xun, a nun e xa lanpuie.»

⁵ «Ginedɔxɔe to bu fafe ra, xi xɔli naxa ginedimedie suxu, e naxa xi. ⁶ Kɔe tagi, sɔnxɔe xui naxa mini, «Ginedɔxɔe bara fa! Wo sa a ralan!» ⁷ Ginedimedie naxa keli, e e xa lanpuie yaılan. ⁸ Xaxilitaree naxa a fala xaxilimae be, «Wo muxu ki wo xa ture nde ra, barima muxu xa lanpuie na xubenfe.» ⁹ Kɔnɔ xaxilimae naxa e yaabi, «Ade, a mu won birin nalima. Wo siga ture matie xɔn wo xa sa wo gbe sara.» ¹⁰ Nee to siga ture sarade, ginedɔxɔe naxa fa. Ginedimedi naxee nu bara ture sa e xa lanpuie kui, nee tan naxa bira a fɔxɔ ra, e so futixiri xulunyi, naade fa balan e xanbi ra.»

¹¹ «Na dangi xanbi, ginedimedi xaxilitaree fan naxa fa, e a fala, «Marigi, marigi, naade rabi muxu be.» ¹² Kɔnɔ a naxa e yaabi, «N xa nɔndi fala wo be, n mu wo kolon.»»

¹³ «Na kui, wo naxa yanfa, barima wo mu na lɔxɔe nun na waxati kolon.»

Harige taxuxi xa taali

(Luki 19:11-27)

¹⁴ «A luma ne alɔ xeme nde naxan nu fafe biyaaside. A naxa a xa konyie xili, a a harige taxu e ra. ¹⁵ A naxa xema kilo suuli so konyi keren yi, a firin so boore yi, a keren so a saxan nde yi ra. A to kankan bere so a yi, a naxa biyaasi.»

¹⁶ «Xema kilo suuli taxu konyi naxan na, a naxa siga keren na, a xa sa na harige rawali. A naxa xema kilo suuli gbete soto geeni ra. ¹⁷ Xema kilo firin taxu konyi naxan na, a fan naxa na harige rawali, a xema kilo firin gbete soto geeni ra. ¹⁸ Kɔnɔ xema kilo keren taxu konyi naxan na, a tan naxa sa yili ge, a a marigi xa kɔbiri nɔxun na kui.»

¹⁹ «A to bu han, konyie marigi naxa gbilen e yire alako e xa dentege sa a be. ²⁰ Xema kilo suuli taxu konyi naxan na, a naxa fa a marigi harige ra, a a fala, «N marigi, i xema kilo suuli nan taxu n na. A mato, n bara kilo suuli man sa a xun geeni ra.» ²¹ A marigi naxa a fala a be, «I nuwali. Konyi dugutege nan i ra, walike fanyi. N to harige dondoronti taxu i ra, i mu lanlanteya kana, n fa harige gbegebe nan taxuma i ra. Fa n xɔnyi, wo nun i marigi xa lu seewe kui.»»

²² «Na xanbi, xema kilo firin taxu konyi naxan na, a fan naxa fa, a a fala, «N marigi, i xema kilo firin nan taxu n na. A mato, n bara kilo firin man sa a xun geeni ra.» ²³ A marigi naxa a fala a be, «I nuwali. Konyi dugutege nan i ra, walike fanyi. N to harige dondoronti taxu i ra, i mu lanlanteya kana, n fa harige gbegebe nan taxuma i ra. Fa n xɔnyi, wo nun i marigi xa lu seewe kui.»»

²⁴ «A dɔnxɔe ra, xema kilo keren taxu konyi naxan na, a fan naxa fa, a a fala, «N marigi, n a kolon i xa fe maxɔrɔxɔ. I sansi xabama, i mu naxan garansan. I sansi bogi bama, i mu naxan si. ²⁵ N gaaxu ne. N naxa sa i xa xema kilo keren nɔxun yili kui. A mato, a tan nan yi ki. I harige sese mu lɔxi.» ²⁶ A marigi naxa a yaabi, «I tan konyi kobi tunnaxone! I nu a kolon a n sansi xabama, n mu naxan garansan, n man sansi bogi bama, n mu naxan si? ²⁷ A lan ne nu i n ma kɔbiri so kɔbiri rawalie yi ra, alako n na fa i yire temui naxe, i n harige ragbilen n ma, geeni saxi a xun ma. ²⁸ Na kui, wo xema kilo rasuxu a yi, wo a so konyi yi ra, xema kilo fu na naxan yi, ²⁹ barima a na naxan yo yi ra, a gbe xun masama ne, a gbo ki fanyi. Kɔnɔ a mu na naxan yi ra, hali naxan di na a yi, na yati bama ne a yi ra. ³⁰ Wo yi konyi fufafu woli tande dimi kui, wa nun jin maxinyi na dennaxe.»»

Kiiti donxɔɔ

³¹ «Adama xa Di na fa a xa nɔɔɛ kui, a nun a xa malekɛɛ, a a magoroma nɛ a xa kibanyi nɔɔɔxi kui. ³² Si birin malanma nɛ a ya ra. A mixi mayegetima nɛ alɔ xuruse demadonyi yɛxɛɛɛ nun sie mayegetima ki naxɛ. ³³ A yɛxɛɛɛ tima nɛ a yirefanyi ma, a sie fan ti a kɔɔla ma.»

³⁴ «Na temui, mangɛ a falama nɛ mixie bɛ naxɛɛ na a yirefanyi ma, «Wo fa, n Baba naxɛɛ barakaxi. Wo fa mangɛya sɔtɔ wo kɛ ra, mangɛya naxan yailanxi wo bɛ kabi dunɪpa fɔlɛ. ³⁵ Barima kaamɛ to nu n ma, wo naxa n ki donse. Ye xɔli to nu n ma, wo naxa n ki ye. Xɔɔɛ to nu n na, wo naxa n yigiya. ³⁶ N mageli to nu a ra, wo naxa dugie fi n ma. N to nu furaxi, wo naxa fa mɛɛni n ma. N to nu saxi geeli, wo naxa fa n yire matode.»

³⁷ «Na temui, tinxintɔɛɛ a maxɔrinma nɛ, «Marigi, muxu i to kaamɛ kui mun temui, muxu fa i ki donse, xa na mu ye xɔli ra, muxu fa i ki ye? ³⁸ Muxu i to xɔɔɛya ra mun temui, muxu fa i yigiya, xa na mu i mageli ra, muxu fa dugie fi i ma? ³⁹ Muxu i furaxi to mun temui, xa na mu i saxi geeli, muxu fa siga i yire matode?» ⁴⁰ Mangɛ e yaabima nɛ, «N xa nɔndi fala wo bɛ, wo naxan yo raba n ngaxakerenyi mixi xuri nde bɛ, wo a rabaxi n tan nan bɛ.»

⁴¹ «Na xanbi, a a falama nɛ mixie bɛ naxɛɛ na a kɔɔla ma, «Wo wo makuya n na, wo tan mixi dankaxie, wo sa so tɛ xɔɔra naxan yailanxi Ibulisa nun a xa malekɛɛ bɛ, naxan mu xubenma abadan. ⁴² Barima kaamɛ to nu n ma, wo mu n ki donse. Ye xɔli to nu n ma, wo mu n ki ye. ⁴³ Xɔɔɛ to nu n na, wo mu n yigiya. N mageli to nu a ra, wo mu dugie fi n ma. N furaxi to nu a ra, n man to nu saxi geeli, wo mu fa mɛɛnide n ma.»

⁴⁴ «Na temui, e fan a maxɔrinma nɛ, «Marigi, muxu i to mun temui kaamɛ na i ma, xa na mu ye xɔli, xa na mu i findixi xɔɔɛ ra, xa na mu i mageli ra, xa na mu i furaxi, xa na mu i saxi geeli, muxu fa tondi i malide?» ⁴⁵ Mangɛ e yaabima nɛ, «N xa nɔndi fala wo bɛ, wo mu naxan yo raba n ngaxakerenyi mixi xuri nde bɛ, wo tondixi a rabade n tan nan bɛ.» ⁴⁶ Naxankate nan nagataxi na mixie bɛ abadan, kɔɔɔ tinxintɔɛɛ tan abadan kisi nan sɔtɔma.»

26*Yanfanteya Isa bɛ*

(Maraki 14:1-2, Luki 22:1-2, Yaya 11:45-53)

¹ Isa to gɛ yi fe birin masende, a naxa a fala a fɔxirabirɛɛ bɛ, ² «Wo a kolon, xi frin nan luxi Sayamalekɛ Dangi Sali xa a li. Na temui, Adama xa Di sama nɛ mixie belexɛ e xa a banban wuri magalanbuxi ma.»

³ Na waxati, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun Yuwifie xa forie nu malanxi Kayafa xɔnyi, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie xunyi. ⁴ E naxa lan a ma e xa Isa suxu yanfanteya saabui ra, e xa a faxa. ⁵ Kɔɔɔ e naxa a fala, «Won naxa a suxu sali lɔxɔɛ, xa na mu a ra pama a xunyi ikelima nɛ.»

Ginɛ nde fe fanyi rabafe Isa bɛ

(Maraki 14:3-9, Yaya 12:1-8)

⁶ Isa to nu na Betani, Simɔn kune kanyi xɔnyi, ⁷ ginɛ nde naxa fa a yire. Labunde ture nu na a yi ra, naxan sare xɔɔɔɔ ki fanyi. A nu saxi a bitirɛ tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira gemɛ ra. Isa nu na teebili ra temui naxɛ, ginɛ naxa fa, a na labunde ture ifili Isa xunyi ma. ⁸ Isa fɔxirabirɛɛ to na to, e naxa xɔɔɔ, e a fala, «Yi birin makanaxi munfe ra? ⁹ Xa yi labunde

ture sa mati nu, kɔbiri gbegbe nan sɔtɔma nu a xa fe ra, na fan nɔ fide setaree ma.»

¹⁰ Isa to nu a kolon e naxan falafe e bore be, a naxa a masen e be, «Wo na yi gine tɔɔrɔfe munfe ra? Kewali fanyi nan yi ki, a naxan nabaxi n be. ¹¹ Setaree luma ne wo ya ma temui birin, kɔnɔ n tan mu luma wo yi ra be abadan xe. ¹² Yi gine to labunde ture saxi n fate ma, a a rabaxi n fure ragatafe nan xa fe ma. ¹³ N xa nɔndi fala wo be, Ala xa xibaaru fanyi sa kawandima dede dunija birin kui, yi gine xa kewali xa fe fan falama ne, mixie xa e ratu a xa fe ma.»

Yudasi xa yanfanteya

(Maraki 14:10-11, Luki 22:3-6)

¹⁴ Na temui, Yudasi Isikariyoti, naxan nu na Isa foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa siga serexedube kuntigie xɔn ma, ¹⁵ a e maxorin, «Wo munse soma n yi n xa Isa sa wo belexe?» E fan naxa gbeti kole tongo saxan so a yi. ¹⁶ Keli na temui ma, a naxa so waxati fenfe a noma Isa sode e yi ra temui naxe.

Sayamaleke Dangi Sali

(Maraki 14:12-21, Luki 22:7-13, 22-23, Yaya 13:21-30)

¹⁷ Taami Lebinitare Sali to a li, a loxo singe ma, Isa foxirabiree naxa sa a maxorin, «I wama muxu xa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala i be minden?» ¹⁸ A naxa e yaabi, «Wo siga taa kui xeme nde xɔn, wo a fala a be, «Karamoxo naxe a a xa waxati bara makore. A wama Sayamaleke Dangi Sali rabafe i xɔnyi, a nun a foxirabiree.» ¹⁹ Isa foxirabiree naxa a raba alo Isa e yamari ki naxe, e Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala.

²⁰ Nunmare to so, Isa nun a foxirabire fu nun firinyie nu na teebili ra. ²¹ E nu e degefe temui naxe, a naxa a masen, «N xa nɔndi fala wo be, mixi keren na wo ya ma naxan fama n yanfade.» ²² Na naxa e sunnun ki fanyi, kankan naxa a maxorin, «Kɔnɔ n Marigi, n tan mu a ra de, ka?» ²³ A naxa e yaabi, «N nun naxan bara belexe ragoro paani keren kui, na kanyi nan n yanfama. ²⁴ Adama xa Di sigama ne alo a xa fe sebexi ki naxe, kɔnɔ gbaloe nan na Adama xa Di yanfama be. A fisa na kanyi be hali a mu bari nu.» ²⁵ Yudasi naxan nu fafe a yanfade, a naxa Isa maxorin, «Karamoxo, n tan mu a ra de, ka?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.»

Marigi xa serexe tonxuma

(Maraki 14:22-26, Luki 22:14-20, Korinti I 11:23-25)

²⁶ E to nu e degefe, Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabiree yi ra, a a masen e be, a naxe, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na.» ²⁷ Na dangi xanbi, Isa naxa tonbili fan tongo. A man to tantui rasiga Ala ma, a naxa tonbili so e yi ra, a a fala e be, «Wo birin xa a min. ²⁸ Yi findixi n wuli nan na, saate wuli naxan baxi mixi gbegbe be e xa yunubie xafarife ra. ²⁹ N xa a fala wo be, n to yi weni minma, n mu yi minma sonon, han won birin man sa a minma loxo naxe n Baba xɔnyi ariyanna.»

³⁰ E to ge beeti bade, e naxa te Oliwi geya fari.

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma

(Maraki 14:27-31, Luki 22:31-34, Yaya 13:36-38)

³¹ Na temui Isa naxa a masen e be, «Wo birin gbilenma ne n foxo ra to kɔe ra, wo mee n ma fe ra, barima a sebexi, «N xuruse demadonyi faxama

ne, γεχεεε fan yensen.» ³² Κονο n na keli faxe ma, n sigama wo ya ra Galile.» ³³ Piyeri naxa a fala a be, «Hali birin gbilen i foxo ra, n tan mu gbilenma i foxo ra.» ³⁴ Isa naxa Piyeri yaabi, «N xa nɔndi fala i be, to kɔe yati, beenun konkore xa a rate, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» ³⁵ Piyeri man naxa a yaabi, «Hali won birin nan sa faxama, n mu n yete rasanma i ma!» Isa foxirabire birin naxa na woyen keren fala.

Isa Ala maxandife Getesemani
(Maraki 14:32-42, Luki 22:39-46)

³⁶ Na dangi xanbi Isa nun a foxirabiree naxa siga yire nde, dennaxe xili Getesemani. Isa naxa a fala e be, «Wo doxo be. N tan xa siga menni Ala maxandide.» ³⁷ A naxa Piyeri nun Sebede xa di firinyie xanin a xun ma. Sunnunyi nun kontofli to Isa bope suxu, ³⁸ a naxa a masen e be, «Sunnunyi bara no n bope ra alo a xa n faxa. Wo lu be, konɔ wo naxa xi.»

³⁹ Isa naxa a masiga dondoronti, a a yatagi rafelen boxi ma, a Ala maxandi, «N Baba, xa a sa noma rabade, i xa n natanga yi paxankate ma. Konɔ n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ⁴⁰ A to gbilen a foxirabiree yire, a naxa e li e na xife. A naxa a fala Piyeri be, «I mu noxi waxati keren xi xoli kanade n ma fe ra? ⁴¹ Wo naxa xi. Wo Ala maxandi ne alako wo naxa bira tantanyi kui. Majoxun fanyi na adama be, konɔ a fate bende tan senbe mu na.»

⁴² Isa man to a masiga e ra, a naxa gbilen Ala maxandi ra, «N Baba, xa yi paxankate mu noma bade n yi ra, fo n xa tin a ra, i sago nan xa raba.» ⁴³ A to gbilen a foxirabiree yire, a man naxa e li e xife, barima xi xoli nu bara no e ra. ⁴⁴ A naxa e lu naa, a siga sanmaya saxan nde, a sa Ala maxandi na maxandi kerenyi ra. ⁴⁵ Na temui, a naxa gbilen a foxirabiree yire, a a masen e be, «Wo xife ne? Wo na wo malabufe han ya? Wo a mato, waxati bara a li. Adama xa Di fafe sade yunubitoe belexe. ⁴⁶ Wo keli, won xee. Wo a mato, n yanfama bara fa.»

Isa suxufe

(Maraki 14:43-50, Luki 22:47-53, Yaya 18:3-12)

⁴⁷ Isa jan mu nu gexi woyende, Yudasi, naxan nu na a foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa fa e nun pama gbegbe, santidegema nun gbengbetae suxuxi e yi ra. Serexedube kuntigie nun Yuwifie xa forie nan nu e xeexi. ⁴⁸ Isa yanfama nun na pama nu bara lan a ma, a a xa Isa matonxuma e be. A nu bara a fala e be, «N na mixi naxan sunbu, a tan nan na ki. Wo na suxu.» ⁴⁹ Na kui, Yudasi naxa a maso Isa ra keren na, a a fala, «Karamoxo, i nuwali,» a fa a sunbu. ⁵⁰ Isa naxa a masen a be, «N boore, i faxi naxan nabade, a raba.» Na temui, na mixie naxa e maso Isa ra, e a suxu. ⁵¹ Isa foxirabire nde naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi tuli bolon. ⁵² Isa naxa a fala a be, «Santidegema raso a tee i. Naxan yo na findi a xa geresose ra, na kanyi fan faxama santidegema nan saabui ra. ⁵³ Ka i joxo a ma a n mu noma n Baba xilide, a malekee rasanba n ma keren na, naxee dangi maleke gali fu nun firin na? ⁵⁴ Konɔ xa na raba, Kitaabuie xa masenyie fa kamalima di? Barima e a masenxi ne a fo a xa raba yi ki ne.»

⁵⁵ Na xanbi, Isa naxa a fala pama be, «Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan na n na? Loxo yo loxo, n doxoxi horomobanxi kui, n kawandi tima, wo mu n suxu. ⁵⁶ Konɔ yi birin nabaxi ne alako namijonmee naxan sebexi Kitaabui kui, a xa kamali.»

Na xanbi, Isa fɔxirabirɛe birin naxa e gi a xun ma.

Isa tife Yuwifɛ kungtie ya i

(Maraki 14:53-65, Luki 22:54-55,63-71, Yaya 18:12-24)

⁵⁷ Mixi naxee Isa suxu, e naxa a xanin sɛrɛxɛdubɛ kungtie Kayafa xɔnyi, sɛriye karamɔxɔe nun forie nu malanxi dɛnnaxɛ. ⁵⁸ Piyeri fan, a nu biraxi Isa fɔxɔ ra, kɔnɔ a ndedi nu makuyaxi nɔma ra. A naxa bira a fɔxɔ ra han a so sɛrɛxɛdubɛ kungtie xunyi xa tɛtɛ kui. A naxa dɔxɔ hɔrɔmɔbanxi kantamae fɛ ma, alako a xa a mato Isa xa fɛ dangima ki naxɛ.

⁵⁹ Sɛrɛxɛdubɛ kungtie nun Yuwifɛ xa kiitisa dɔnxɔe birin, e nu wule seede nde nan fenfe naxan bama Isa xili ma, e sa nɔma a faxade naxan ma. ⁶⁰ Kɔnɔ e mu se to, hali tɔɔɔɛgeti gbegbe to fa. A dɔnxɔe ra, xɛmɛ firin naxa fa, ⁶¹ e a fala, «Yi xɛmɛ a fala nɛ, «N tan nɔma Ala xa hɔrɔmɔbanxi kanade, n man fa a ti xi saxan bun ma.»» ⁶² Sɛrɛxɛdubɛ kungtie xunyi naxa keli, a Isa maxɔrin, «Pɛ, i mu e yaabima? Yi xɛmɛe munse safe i xun ma yi ki?» ⁶³ Kɔnɔ Isa mu sese fala. Sɛrɛxɛdubɛ kungtie xunyi naxa a fala a bɛ, «N bara i yamari i xa i kali Ala Nijɛ ra, i a fala muxu bɛ xa i findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, Ala xa Di.» ⁶⁴ Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi. N man xa a fala wo bɛ, keli yi waxati ma, wo fama Adama xa Di tode, a dɔxɔxi Ala Sɛnbɛma yirefanyi ma, wo a toma fa ra nuxuie kui.»

⁶⁵ Na kui, sɛrɛxɛdubɛ kungtie naxa a yetɛ xa donma suxu, a ibɔɔ xɔnɛ ra, a a fala, «A bara Ala rasɔto! Won hayi na seede gbɛtɛe ma yire? Wo bara a mɛ a Ala rasɔtoxi ki naxɛ. ⁶⁶ Wo kiiti toxi di?» E naxa a yaabi, «A lanma a xa faxa nɛ.» ⁶⁷ Na tɛmɛi, e naxa dɛye bɔxun Isa yatagi, e kamui sin a ma. Ndeɛ naxa a dɛ ragarin, e nu a fala, ⁶⁸ «I tan, Ala xa Mixi Sugandixi, namijɔnmɛɔna raba! A fala ba, naxan i bɔnbɔxi!»

Piyeri a yetɛ rasanfɛ Isa ma

(Maraki 14:66-72, Luki 22:56-62, Yaya 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyeri nu dɔxɔxi tande, sɛrɛxɛdubɛ kungtie xa tɛtɛ kui. Konyi ginɛ nde naxa a makɔrɛ a ra, a a fala, «I tan, wo nun Isa Galileka birin nan nu a ra.» ⁷⁰ Kɔnɔ Piyeri naxa a matandi birin ya xɔri, a a fala, «N mu a kolon i na fefe falafe!» ⁷¹ Piyeri to mini fɔlɔ tɛtɛ naadɛ ra, konyi ginɛ gbɛtɛ nde naxa a to, a a fala mixie bɛ naxee nu na naa, «Yi xɛmɛ naxan yi ki, e nun Isa Nasarɛtika nan nu a ra.» ⁷² Piyeri man naxa a matandi, a a kali, «N mu na xɛmɛ kolon!» ⁷³ A mu bu, naxee nu tixi naa, e naxa e maso Piyeri ra, e a fala a bɛ, «Nɔndi nan a ra, a tan mixi nde nan yati i ra, barima i wɔyɛnma alɔ Galileka.» ⁷⁴ Piyeri naxa so a kalife, a a fala «Ala xa n danka! N tan mu na xɛmɛ kolon feo!» Na fala xanbi, konkore naxa a rate. ⁷⁵ Piyeri naxa ratu fa Isa xa wɔyɛnyi ma, «Beemanun konkore xa a rate, i i yetɛ rasanma nɛ n ma sanmaya saxan.» Na kui, a naxa mini, a sa wa han.

27

Yuwifɛ Isa xaninfɛ Pilati xɔn

(Maraki 15:1, Luki 22:63-71, Yaya 18:28-32)

¹ Kuye to iba, sɛrɛxɛdubɛ kungtie birin nun Yuwifɛ xa forie to nu malanxi, e naxa nate tongo e xa Isa faxa. ² E to Isa xiri, e naxa a xanin gomina Pilati xɔn.

Yudasi xa faxɛ

³ Yudasi, Isa yanfama, a to a to e bara Isa makiiti a lan a xa faxa, a naxa nimisa a xa yanfanteya xa fe ra. A naxa na gbeti kole tongo saxan nagbilen serexedube kuntigie nun forie ma, ⁴ a a fala, «N bara yunubi raba! Xeme naxan faxama yi ki, seniyyentɔe nan a ra, a fa li n tan nan a yanfaxi!» E naxa a yaabi, «Na mu muxu tan matoxi. Na i tan nan matoxi.» ⁵ A to gbeti kolee woli hɔrɔmɔbanxi kui, Yudasi naxa siga a yete gbakude wuri kɔn na. ⁶ Serexedube kuntigie to gbeti kolee matongo, e naxa a fala, «A mu daxa muxu xa yi gbeti kolee sa hɔrɔmɔbanxi xa kɔbiri xun ma, barima nii sare nan a ra.» ⁷ E to wɔyen, e naxa feɓe yailanyi xa xe yire sara na kɔbiri ra, na xa findi gaburi yire ra xɔɓee be. ⁸ Na nan a toxi, han to na xe xili falama «Wuli Bɔxi.» ⁹ Na kui, Annabi Yereɓi xa masenyi naxa kamali, a to a masen, «E naxa gbeti kole tongo saxan tongo, Isirayilakae ndee sare naxan saxi a xun, ¹⁰ e feɓe yailanyi xa xe sara na kɔbiri ra, alɔ Marigi n yamari ki naxe.»

Isa tife Pilati ya i

(Maraki 15:2-15, Luki 23:2-5,13-25, Yaya 18:28-19:16)

¹¹ Isa to ti gomina Pilati ya i, gomina naxa a maxɔrin, «I tan nan findixi Yuwifie xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.» ¹² Kɔnɔ serexedube kuntigie nun forie nu a tɔɔɓegema temui naxe, Isa mu yaabi yo fi. ¹³ Na temui Pilati naxa a maxɔrin, «I mu yi fee mexi e naxan birin safe i xun ma yi ki?» ¹⁴ Kɔnɔ Isa mu e xa wɔyenyi yo yaabi. Na naxa gomina kaaba ki fanyi.

¹⁵ Ne yo ɓe, sali temui, gomina darife nan nu a ra, a xa geelimani keren nabɛɓin jama be, e na wa naxan yo xɔn. ¹⁶ Na waxati, geelimani nde nu na, birin nu naxan kolon a xa jaaxurɓa ma. A nu xili Barabasi. ¹⁷ Nama to malan, Pilati naxa e maxɔrin, «Wo wama n xa nde rabɛɓin wo be, Barabasi ba, ka Isa, naxan xili falama Ala xa Mixi Sugandixi?» ¹⁸ Pilati nu a kolon a serexedube kuntigie nu Isa saxi a belexe tɔɔne nan ma. ¹⁹ Ba na ra, a to nu doxɔxi kiiti sade, a xa gine naxa xɛera rasiga a ma, a a fala a be, «I naxa so yi tinxintɔe xa fe kui fefe ma, barima n bara xiye sa a xa fe ra, xiye naxan bara n tɔɔɔ to ki fanyi.»

²⁰ Kɔnɔ serexedube kuntigie nun Yuwifie xa forie naxa jama kui iso e xa Barabasi maxɔrin Pilati ma, Isa tan xa faxa. ²¹ Gomina man naxa e maxɔrin, «Yi mixi firin ya ma, wo wama n xa mundun nabɛɓin wo be?» E naxa a yaabi, «Barabasi!» ²² Pilati fan naxa e maxɔrin, «N xa munse raba Isa ra, naxan xili falama Ala xa Mixi Sugandixi?» Nama birin naxa a yaabi, «A banban wuri magalanbuxi ma!» ²³ A man naxa e maxɔrin, «Munfe ma? A fe jaaxi mundun nabaxi?» Kɔnɔ e tan sɔnxɔe nan tun xun masa, «A banban wuri ma!»

²⁴ Pilati to a to a a mu nɔxi fefe ra, jama fan nu waxi kelife a ra, a naxa ye tongo, a a belexe raxa e ya xɔri, a a fala e be, «Yi xeme faxafe mu na n tan ma de! A luma wo tan nan ma.» ²⁵ Nama birin naxa a yaabi, «A xa faxe wuli xa lu muxu nun muxu xa die xun ma!» ²⁶ Na kui, Pilati naxa Barabasi rabɛɓin e be. A naxa yaamari fi soorie xa Isa bonɔ sebere ra. Na xanbi, a naxa Isa so e yi e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Sɔorie Isa mayelefe

(Maraki 15:16-20, Yaya 19:2-3)

²⁷ Rɔma sɔorie to Isa xanin gomina xɔnyi, e naxa e boore sɔorie birin xili, e gali naxa ti a rabilinyi. ²⁸ E naxa Isa xa sose ba a ma, e mange guba

gbeeli ragoro a ma. ²⁹ E naxa tunbee mafilin, e e yailan mange katanyi maniyɛ ra, e a sa a xun ma. E naxa wuri raso a yirefanyi belexe kui, e a mayele, e nu e xinbi sin a bun ma, e nu a fala, «I kɛna, Yuwifie xa mange.» ³⁰ E naxa dɛye bɔxun a ma, e na wuri ba a yi, e nu a xunyi bɔnbɔ a ra. ³¹ E to gɛ Isa mayelede, e naxa mange guba rate a ma, e a gbe dugi ragoro a ma, e fa a ramini e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma
(Maraki 15:21-32, Luki 23:26-43, Yaya 19:17-27)

³² E to nu minife taa ra, e naxa Sirenika xeme nde to naxan nu xili Simɔn. Sɔorie naxa a yamari, a tan xa Isa xa wuri magalanbuxi xanin. ³³ E to yire li naxan xili Gologota, na nan falaxi e xa xui, «xunkonkota yire,» ³⁴ e naxa weni so a yi, seri saxi naxan xun, kɔnɔ a to a nemunnemun, a mu tin a minde.

³⁵ E to gɛ a mabanbande wuri ma, e naxa kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sɔtɔma. ³⁶ Na dangi xanbi, e naxa dɔxɔ a kantade.

³⁷ E to nu wama birin xa a kolon e a banbanxi fe naxan ma, e yi sɛbeli nan gbaku a xun ma, «Isa nan ya, Yuwifie xa mange.» ³⁸ Na temui, e naxa suute mixi firin fan banban wuri magalanbuxie ma Isa fe ma, keren a yirefanyi ma, boore a kɔɔla ma.

³⁹ Mixie nu dangima Isa konbi ra, e nu e xunyi lintan a ma, ⁴⁰ e a fala, «I tan naxan hɔrɔmɔbanxi rabirama, i man fa a ti xi saxan bun ma, i yete rakisi! Xa Ala xa Di nan i ra, goro wuri kɔn na!» ⁴¹ Sɛrɛxɛdube kuntigie, sɛriye karamɔxɔe, nun Yuwifie xa forie fan nu a mayelefe, e nu a fala, ⁴² «A bara mixi gbeteɛ rakisi, kɔnɔ a mu nɔma a yete tan nakiside. Isirayila mange xa mu a ra? A xa goro wuri kɔn na be ya, alako muxu xa la a ra. ⁴³ A bara a xaxili ti Ala ra, a man fa a fala, «N findixi Ala xa Di nan na.» Yakɔsi, xa a rafanxi Ala ma, a xa a rakisi!» ⁴⁴ Suute naxee nu banbanxi a fe ma, e fan nu Isa konbife na ki nɛ.

Isa xa faxe
(Maraki 15:33-41, Luki 23:44-49, Yaya 19:28-30)

⁴⁵ Yanyi tagi, dimi naxa sin bɔxi birin ma lɛeri saxan bun ma. ⁴⁶ Na waxati ma, Isa naxa gbelegbele sɛnbe ra, «Eloyi, Eloyi, lɛma sabaxatani?» Na nan falaxi e xa xui, «N Marigi Ala, n Marigi Ala, i n nabɛpinxi munfe ra?» ⁴⁷ Mixi naxee nu na naa, e to a xui mɛ, e naxa a fala, «A na Annabi Eliya nan xilife!» ⁴⁸ Mixi nde naxa a gi, a sa dunkobi rasin weni xɔnɛ xɔɔra, a a so wuri dɛ i, a fa a ti Isa be alako a xa a min. ⁴⁹ Kɔnɔ booree naxa a fala, «Wo a lu, won xa a mato xa Annabi Eliya fama a rakiside.» ⁵⁰ Isa man naxa a xui ite sɛnbe ra, a fa laaxira.

⁵¹ Na waxati, dugi xungbe naxan singanxi hɔrɔmɔbanxi kui, a naxa ibɔɔ firin na, keli a fuge han a laabe. Bɔxi naxa sɛrɛn, gemɛe naxa ibɔɔ, ⁵² gaburie fan naxa rabi. Seniyentɔe laaxiraxi gbege naxa keli faxe ma, ⁵³ e mini gaburie kui. Isa to keli faxe ma, e so nɛ Darisalamu, taa seniyenxi kui, e fa mini mixi wuyaxi ma. ⁵⁴ Sɔori mange nun a boore sɔorie naxee nu Isa kantafe, e to bɔxi xa sɛrenyi to, a nun naxan naba Isa faxa temui, e naxa gaaxu ki fanyi, e a fala, «Nɔndi nan a ra yati, Ala xa Di nan nu yi xeme ra!»

⁵⁵ Gine wuyaxi fan nu na naa, e ndedi makuyaxi Isa yire ra, e yi fe birin matoma. E nu bara bira Isa fɔxɔ ra kelife Galile bɔxi ma, e nu a mali.

⁵⁶ Mariyama Magidalaka nu na e ya ma, a nun Mariyama Yaki nun Yusufu nga, a nun Sebede xa die nga.

Isa xa maragate

(Maraki 15:42-47, Luki 23:50-56, Yaya 19:38-42)

⁵⁷ Nunmare to so, Arimateka bannamixi nde naxa fa naxan nu xili Yusufu. Isa foxirabire nde nan nu a fan na. ⁵⁸ A naxa siga Pilati yire, a Isa fure maxandi a ma. Pilati naxa yaamari fi e xa a so a yi ra. ⁵⁹ Yusufu naxa Isa fure tongo, a a maflin kasange fanyi kui, ⁶⁰ a a bele gaburi neene kui, naxan nu gexi geme kui a tan Yusufu be. A to geme xungbe mapindigilin, a a doxo gaburi de ma, a naxa siga. ⁶¹ Mariyama Magidalaka nun boore Mariyama nu na naa, e doxoxi gaburi ya ra.

Soorie tife Isa xa gaburi kantade

⁶² Malabu loxo see rafala loxo kuye iba, serexedube kuntigie nun Farisenie naxa siga Pilati yire. ⁶³ E naxa a masen a be, «Mange, muxu ratuxi a ma yi wule fale, beenun a xa faxa, a a fala ne, «Xi saxan dangi xanbi, n kelima ne faxe ma.» ⁶⁴ Na kui, i xa yaamari fi a xa gaburi xa makanta han a xi saxan nde, alako foxirabiree naxa fa a fure mupa, e fa a fala nama be, «A bara keli faxe ma.» Xa na sa raba, wule donxo dangima ne wule singe ra.» ⁶⁵ Pilati naxa e yaabi, «Awa, n bara soorie so wo yi. Wo sa gaburi makanta alo wo wama a xon ma ki naxe.» ⁶⁶ E naxa siga, e sa tonxuma sa geme ma naxan nu na gaburi de ma, alako xa gaburi fa sa rabi, a kolonma ne. E naxa soorie lu naa, na kantafe ra.

28

Isa xa marakeli faxe ma

(Maraki 16:1-10, Luki 24:1-12, Yaya 20:1-10)

¹ Malabu loxo kuye iba, sande loxo subaxe ma, Mariyama Magidalaka nun boore Mariyama, e naxa siga gaburi matode. ² Na temui, boxi naxa seren senbe ra, barima Marigi xa maleke nde nu bara goro keli koore, a geme mapindigilin, a a ba gaburi de ma, a fa doxo a fari. ³ Maleke nu yanbama alo seyamakonyi, a xa sosee nu fiixe fon. ⁴ Soori naxee nu na kantafe, e naxa gaaxu han e seren, e lu alo faxamixie. ⁵ Konon maleke naxa a masen ginnee be, «Wo naxa gaaxu, barima n a kolon wo na Isa nan fenfe, e naxan banban wuri magalanbuxi ma. ⁶ A mu be, a bara keli faxe ma, alo a a fala ki naxe. Wo fa, wo a mato a nu saxi dennaxe. ⁷ Wo man xa siga mafuren, wo sa a masen a foxirabiree be, «A bara keli faxe ma. A na sigafe wo ya ra Galile. Wo a toma menni ne.» A tan nan na ki, n bara a ragbilen wo ma.»

⁸ Ginnee naxa e xulun, e keli gaburi yire, gaaxui nun seewe gbege ra, e siga e gi ra na xibaaru masende Isa foxirabiree be. ⁹ Konon Isa naxa e ralan, a e xeebu, «Wo mama.» E to e maso a ra, e naxa suyidi a be, e a sanyie suxu. ¹⁰ Isa naxa a masen e be, «Wo naxa gaaxu. Wo sa a fala n ngaxakerenyie be e xa siga Galile. E n toma menni ne.»

Soorie nun Yuwifi kuntigie wule xabufe

¹¹ Ginnee nu sigafe temui naxe, soori nde naxee nu gaburi kantafe, e naxa so taa kui. Fe naxan birin naba, e naxa sa a dentegere serexedube kuntigie be. ¹² Nee nun forie fan to e malan yire keren, e naxa nate tongo, e kobiri gbege fi soorie ma ¹³ yi yaamari ra, «Wo xa yi nan fala, «Isa foxirabiree

Inyila Isa

Annabi Maraki naxan sebexi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a doxo naani na a ra. Namijonme naani nan Inyila Isa xa taruxui sebe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili ne Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Annabi Maraki yi Kitaabui sebe ne je tongo saxan jondon Isa faxa xanbi. A naxa Isa xa dunipeigiri birin masen alako mixie xa a kolon, a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. A a sebe Gireki xui ne, konon muxu bara a madangi Soso xui ra alako Sosoe fan noma a fahaamude a fanyi ra.

Isa xa kaabanako gbege sebexi yi Kitaabui kui alako mixi xa a senbe kolon, Ala naxan fixi a ma. A furemae rayalan ne, a jinne ragbilen mixie foxo ra. Annabi Maraki bara wa mixie xa Isa xa xaranyi fan kolon. Isa to mixie xaran Ala xa masenyi ra, e naxa a kolon, a a nondi yati yati nan kawandima. A donxoe ra, yi Kitaabui dentege sama Isa faxa ki naxe, a man kelixi faxe ma ki naxe.

Na birin noma fahaamui fide won ma, won xa a kolon nde na Isa ra. A lonni naxan fixi won ma yi Kitaabui kui, a noma won malide won ma dunipeigiri kui, a man noma won malide aligiyama. Ala xa a raso won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa

Annabi Maraki naxan sebexi

*Annabi Yaya kawandi tife
(Matiyu 3:1-12, Luki 3:1-22)*

¹ Inyila Isa fole nan ya, naxan Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe masenma, naxan findixi Ala xa Di ra. ² A sebexi Annabi Esayi xa Kitaabui kui, «N fama n ma xera rasanbade i ya ra, a xa kira raboo i be.

³ A a xui itema gbengberen yire, «Wo kira yailan Marigi be, wo sankirae matinxin a ya ra.»»

⁴ Na kui, Yaya Xunxa naxa to gbengberenyi ma. A nu kawandi tima mixie be, e xa e xunxa ye xora tuubi ra, alako Ala xa e xa yunubie xafari.

⁵ Yudayakae nun Darisalamuka birin nu sigama a yire. E nu e xa yunubie masenma kene ma, Yaya fan nu e xunxama Yuruden xure xora. ⁶ Noxome xabe donma nan nu ragoroxi Yaya ma, beleti kiri daaxi nu xirixi a tagi. A nu baloma katoo nun wula kumi nan na. ⁷ A nu kawandi tima, a nu a fala, «Naxan fama fade n xanbi ra, na senbe gbo n tan be. Na binye mu na n tan yi ra, n jan xa n felen a xa sankiri luuti yati fulunde. ⁸ N tan bara wo xunxa ye xora, konon a tan Ala Xaxili Seniyenxi nan nagoroma wo ma.»

*Isa xunxafe
(Matiyu 3:13-17, Luki 3:21-22, Yaya 1:32-34)*

⁹ Na waxati ma, Isa naxa fa keli Nasareti, Galile boxi ma, Yaya naxa a xunxa Yuruden xure xora. ¹⁰ A fefe te ye xora temui naxe, a naxa koore

to rabi ra, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro a ma alo ganbe. ¹¹ Xui nde naxa me keli koore ma, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan na i ra. I n kenexi ki fanyi ra.»

Sentane katafe a xa Isa ratantan
(Matiyu 4:1-11, Luki 4:1-13)

¹² Na xanbi Ala Xaxili naxa Isa xanin gbengberenyi ma. ¹³ Xi tongo naani bun ma, a nu na gbengberen yire, Sentane nu katafe a ratantande. Wula subee nu na naa. Malekee naxa a bun ti.

Isa xa wali folɛ nun a foxirabire singee
(Matiyu 4:12-22, Luki 4:14-5:11)

¹⁴ Yaya sa xanbi geeli, Isa naxa siga Galile boxi ma Ala xa xibaaru fanyi kawandi ra. ¹⁵ A nu a masenma, «Waxati sugandixi bara a li, Ala xa mangeya niini bara makore. Wo tuubi, wo la Ala xa xibaaru fanyi ra.»

¹⁶ A to nu dangife Galile baa de ra, a naxa Simon nun a xunya Andire to, e yele wolife, barima yexesuxuie nan nu e ra. ¹⁷ Isa naxa a fala e be, «Wo bira n foxo ra. Temui dangixi, wo nu yexe nan sotoma, konɔ yakosi n a niyama wo xa nu mixie nan soto n be.» ¹⁸ E naxa e xa yele lu na keren na, e bira Isa foxo ra. ¹⁹ E to dangi na ra dondoronti, a naxa Sebede xa di Yaki nun a xunya Yaya to, e nu na yele madegefe e xa kunkui kui. ²⁰ Isa naxa e xili keren na, e fan naxa e baba Sebede nun walikee lu kunkui kui, e bira Isa foxo ra.

Isa jinne kerife
(Luki 4:31-37)

²¹ Isa nun a foxirabiree naxa so Kaperenamu. Malabu loxoɛ ma, Isa naxa so salide kui, a kawandi ti folo. ²² Mixie naxa kaaba a xa xaranyi ma, barima a mu nu luxi alo e xa sriye karamoxe. A tan nu woyenma mange senbe nan na. ²³ Na waxati yati, xeme nde jinne nu naxan foxo ra, a naxa sonxoɛ rate folo e xa salide banxi kui, ²⁴ «Isa Nasaretika, i waxi munse xon ma muxu be? I faxi muxu sontode ne? N a kolon mixi naxan lanxi i ma. Ala xa Seniyentoe nan na i ra.» ²⁵ Isa naxa woyen a ma a xoroxoɛ ra, «I sabari. Gbilen yi xeme foxo ra.» ²⁶ Jinne naxa xeme raketun a ra, a sonxo, a fa gbilen a foxo ra. ²⁷ Birin de naxa ixara, e nu fa e bore maxorin, «Munse yi ki? Xaranyi neene a nun senbe! Hali jinne, a e yamarima, e a xui rabatu.» ²⁸ A mu bu, a xili naxa din Galile boxi yire birin na.

Isa Simon bitanyi nun furema gbege rayalanfe
(Matiyu 8:14-17, Luki 4:38-41)

²⁹ E to mini salide kui, Isa nun Yaki nun Yaya naxa siga Simon nun Andire xonyi. ³⁰ Simon bitanyi ginema nu saxi, a fate wolenxi. E naxa a xa fe fala Isa be keren na. ³¹ Isa naxa a maso gine ra, a a belexe suxu, a a rakeli. Fure naxa a bepin, a naxa e bun ti folo.

³² Nunmare to so, soge naxa dula, mixie naxa fa furemae birin na a xon, a nun jinne biraxi naxee foxo ra. ³³ Taa birin naxa e malan naade ra. ³⁴ A naxa furema gbege rayalan, fure mooli wuyaxi nu naxee ma. A naxa jinne gbege fan keru mixie foxo ra, konɔ a mu tin jinne xa woyen, barima e nu a kolon.

Isa kawandi tife Galile boxi ma
(Matiyu 4:23, Luki 4:42-44)

³⁵ Subaxe ma, Isa naxa keli, a naxa mini wula i Ala maxandide. ³⁶ Simon nun a booree ya koto naxa mo Isa fende. ³⁷ E to a to, e naxa a fala a be, «Birin na i fenfe.» ³⁸ Isa naxa e yaabi, «Won xee taa gbete naxee na be rabilinyi alako n xa kawandi raba menni fan, barima n fahi na nan ma.» ³⁹ A naxa siga Galile boxi birin ma, a nu kawandi ti e xa salide banxie kui, a nu pinnee fan keru mixie foxo ra.

Kune kanyi rayalanfe

(Matiyu 8:1-4, Luki 5:12-14)

⁴⁰ Kune kanyi nde naxa fa Isa yire, a a xinbi sin a bun ma, a a mayandi, «Xa i tin, i noma n naseniyende.» ⁴¹ Isa naxa kinikini a ma. A naxa a belexe itala, a a sa kune kanyi ma, a a fala a be, «N tinxi. I xa seniyen.» ⁴² Kune fure naxa ba xeme ma keren na, a naxa seniyen. ⁴³ Isa to a ragbilen, a naxa a matintin a ra ⁴⁴ yi masenyi ra, «I naxa yi fe fala mixi yo be. Siga i sa i yete dentegge serexedube be, i serexe ba i xa seniyenyi xa fe ra, alo Annabi Munsu a yamarixi ki naxe. Na findima seederoxoya nan na e be.» ⁴⁵ Kono xeme to siga, a naxa so yi fe tagi rabafe birin be, a nu a xibaaru rayansen ye. Na naxa a niya Isa mu no sode taa kui sonon kene ma. Fo a to nu sa luma taa fari ma mixi yo mu sabatixi dennaxe. Mixie fan nu kelima yire birin fafe ra a yire.

2

Namate rayalanfe

(Matiyu 9:1-8, Luki 5:17-26)

¹ Xi ndee to dangi, Isa man naxa gbilen Kapere namu, mixie fa a me a a na banxi. ² Nama gbege naxa fa a yire, banxi kui naxa rafe, tide naxa non tande birin ma. Isa naxa e kawandi Ala xa masenyi ra. ³ Mixi ndee naxa fa namate ra Isa xon. Xeme naani nan nu a xaninfe. ⁴ Kono nama to nu gbo, e mu nu noma e makorede Isa ra. Na kui, e naxa banxi fari yire nde maba Isa yailanyi. E naxa namate ragoro menni ra a xa sade fari. ⁵ Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate be, «N ma di, i xa yunubie bara xafari.» ⁶ Seriyee karamoxo ndee nu doxoxi naa, e naxa e xaxili rapere, ⁷ «Yi woyenma yi mooli ra munfe ra? A na Ala rasotofe ne yi ki! Nde noma yunubie xafaride, bafe Ala keren na?» ⁸ Isa naxa e xa mapoxunyi kolon a xaxili ma keren na. A naxa a fala e be, «Munfe ra yi mapoxunyi mooli na wo boje ma? ⁹ Woyenyi mundun sooneya, a falafe yi namate be, «I xa yunubie bara xafari,» ka a falafe a be, «Keli, i xa sade tongo, i pere?» ¹⁰ N xa a masen wo be a Adama xa Di noma yunubi xafaride dunija ma.» Isa naxa a masen namate be, ¹¹ «N naxe i be, keli, i i xa sade tongo, i siga i xonyi.» ¹² A naxa keli keren na, a a xa sade tongo, a mini birin ya xori. Nama birin de naxa ixara, e nu fa Ala matoxo, «Han to muxu singe mu nu yi nondon to.»

Lewi birafe Isa foxo ra

(Matiyu 9:9-13, Luki 5:27-32)

¹³ Isa man naxa goro baa de ra. Nama birin naxa fa a yire, a nu e kawandi. ¹⁴ A to nu dangife, a naxa Alifa xa di Lewi to, a doxoxi duuti maxilide. A naxa a fala a be, «Bira n foxo ra.» Lewi naxa keli, a bira a foxo ra.

¹⁵ Loxo nde Isa nun a foxirabiree nu na e degefe Lewi xonyi. Duuti maxilie nun yunubitoe gbegbe fan nu na, e birin nu e degefe yire keren, barima na mixi mooli wuyaxi nu bara bira Isa foxo ra. ¹⁶ Seriyε karamoxo naxee nu na Farisenie ya ma, e to Isa to a dege ra e nun duuti maxilie nun yunubitoe, e naxa a foxirabiree maxorin, «Munfe ra Isa nun duuti maxilie nun yunubitoe e degema yire keren?» ¹⁷ Isa to na me, a naxa e yaabi, «Mixi yalanxi hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi na a ma. N mu faxi tinxintoe xa xilide. N faxi yunubitoe nan xilide.»

Isa maxorinfe sunyi ma
(Matiyu 9:14-17, Luki 5:33-39)

¹⁸ Annabi Yaya foxirabiree nun Farisenie to nu na sunyi, mixie naxa fa Isa maxorinde, «Munfe ra Yaya foxirabiree nun Farisenie foxirabiree sunyi suxuma, konɔ i gbee tan mu sunma?» ¹⁹ Isa naxa e yaabi, «Ginefenyi xa futixiri xulunyi, a booree noma sunyi suxude a na e fe ma temui naxe? Xa e nun ginefenyi na a ra, e mu noma sunde. ²⁰ Loxoe fama, ginefenyi bama ne e ya ma. Na waxati tan, e sunyi suxuma ne. ²¹ Mixi yo mu dugi fori lonpoma dugi neene ra, xa na mu a ra na dugi neene xuntunyi dugi fori ibendunma, dugi iboo dangi a singe ra. ²² Mixi yo man mu weni neene sama lebe fori kui, xa na mu a ra na weni neene na funtu, weni lebe fori bulama ne. Na kui, weni yo, lebe yo, a kanyi ganma ne e birin na. A lan ne weni neene xa sa lebe neene nan kui.»

Malabu loxoe xa seriyε
(Matiyu 12:1-21, Luki 6:1-11)

²³ Malabu loxo nde, Isa nun a foxirabiree nu jerefe sankira ma xee tagi. E to nu dangife, a foxirabiree naxa mengi tonsoe nde ba folo. ²⁴ Na kui, Farisenie naxa woyen Isa be, «Munfe ra e na malabu loxoe seriyε matandife?» ²⁵ Isa naxa e yaabi, «Wo mu nu a xaran Dawuda naxan naba kaame to a suxu, a tan nun naxee nu na a foxo ra? ²⁶ A so ne Ala xa banxi kui, Abiyatari nu findixi serexedube kuntigi ra temui naxe, a taami don naxan fixi Ala ma, a nde so a foxirabiree fan yi ra, hali a to mu nu daxa mixi yo xa na don, fo serexedube.» ²⁷ Isa man naxa a masen e be, «Malabu loxoe na mixi nan be, mixi xa mu daaxi malabu loxoe be. ²⁸ Na kui, Adama xa Di findixi Marigi nan na hali malabu loxoe xun ma.»

3

Fe fanyi rabafe malabu loxoe ma
(Matiyu 12:9-21, Luki 6:6-11)

¹ Isa man naxa so salide kui. A naxa xeme nde li naa, naxan belexe tuuxi a ma. ² Farisenie nu e ya tixi Isa ra e xa a mato xa a a rayalanma malabu loxoe ma, alako e xa no a kalamude fe nde ma. ³ Isa naxa a fala xeme be naxan belexe tuuxi a ma, «Keli, i fa ti be, jama tagi.» ⁴ A naxa e maxorin, «A daxa fe fanyi nan xa raba malabu loxoe, ka fe jaaaxi? Nii rakisife nan daxa ka nii sontofe?» Konɔ mixi yo mu a yaabi. ⁵ Isa xonoxi naxa e mato, a boje tɔɔɔxi ki fanyi barima kinikinitare nan nu e ra. A naxa a fala xeme be naxan belexe tuuxi a ma, «I belexe itala.» A naxa a itala, a belexe naxa yalan. ⁶ Farisenie naxa mini keren na, e tan nun Herode foxirabiree naxa sa malanyi raba Isa xili ma. E naxa kira fen folo Isa faxafe ma.

Nama malanfe Isa yire

(Matiyu 4:23-25, 12:15-16, Luki 6:17-19)

⁷ Isa naxa keli naa e nun a foxirabiree, e naxa siga baa de ra. Nama gbegebe naxa bira e foxo ra kelife Galile, Yudaya, ⁸ Darisalamu, Idumeya, Yuruden naakiri, a nun Tire nun Sidon nabilinyie. Nama nu bara a me Isa nu na fee naxee rabafe. Na nan a to e gbegebe naxa fa a yire. ⁹ Isa naxa a fala a foxirabiree be, e xa kunkui nde xiri a be baa de ra, alako pama naxa fa a xeten. ¹⁰ Barima a to nu bara mixi gbegebe rayalan, furemae birin nu katama e xa e belexe din a ra. ¹¹ Ninnee nefee Isa to, e nu birama a bun ma, e nu gbelegebele, «Ala xa Di nan na i ra.» ¹² Kono Isa naxa tonyi doko e ma e naxa mixie rakolon a xa fe ma.

Isa foxirabire fu nun firin sugandife

(Matiyu 10:1-4, Luki 6:12-16)

¹³ Na xanbi, Isa naxa te geya fari. A naxa mixie xili a waxi naxee xon, e fan naxa fa a fe ma. ¹⁴ A naxa foxirabire fu nun firin sugandi, alako e xa lu a seeti ma, a man xa e xee kawandi rabade, ¹⁵ a man xa senbe fi e ma jinne kerife ra mixie foxo ra. ¹⁶ A mixi fu nun firin nan sugandi: Simon, a naxan xili sa Piyeri, ¹⁷ Yaki, Sebede xa di, nun Yaya, Yaki xunya, (a naxa yi firinyie fan xili sa Bowanerige, na nan falaxi «sesarinyi xa die»), ¹⁸ Andire, Filipu, Barotolome, Matiye, Tomasi, Alifa xa di Yaki, Tadayo, Simon Kanaanka, ¹⁹ nun Yudasi Isikariyoti naxan Isa yanfa, a a sa mixi kobie belexe.

Xaxili Seniyenxi rasotofe

(Matiyu 12:22-33, Luki 11:14-23, 12:10)

²⁰ Na xanbi, e naxa gbilen banxi, kono pama man naxa e malan e yire. E jan mu no e degede. ²¹ Isa xa mixie to a me, e naxa siga a foxo ra, barima e nu a falafe, «A bara daxu.»

²² Seriyee karamoko naxee keli Darisalamu, nee fan nu a falafe, «A pinnnee kerima jinne mange Belesbulu nan saabui ra.» ²³ Isa naxa e xili, a taali sa e be, «Sentane noma Sentane keride? ²⁴ Xa pamane a yete gere lantareya kui, na pamane mu xanma. ²⁵ Xa denbaya fan a yete gere lantareya kui, na denbaya mu xanma. ²⁶ Sentane fan, xa a a yete gere lantareya kui, a xa fe bara jon, a a yete kanama ne. ²⁷ Wo xa a kolon, mixi yo mu noma sode senbema xa banxi kui, a a harige ba a yi ra, xa a mu a xiri sinden. Na temui, a noma ne a harige birin mujade.»

²⁸ «N xa nondi fala wo be, Ala dipema ne adamadie xa yunubi nun marasotoe birin ma, ²⁹ kono mixi naxan Ala Xaxili Seniyenxi rasotoma, na yunubi tan mu noma xafaride na kanyi be abadan.» ³⁰ Isa yi fe birin masen ne e be, barima e nu a falafe ne, «Ninne kanyi na a ra.»

Isa xa denbaya

(Matiyu 12:46-50, Luki 8:19-21)

³¹ Isa nga nun a xunya xememae naxa fa, e ti tande, e mixi xee Isa xilide. ³² Nama nu dokoxi Isa rabilinyi. E naxa a fala a be, «I nga nun i xunyae na tande, e wama wo xa de masara.» ³³ Isa naxa e yaabi, «Nde findixi n nga nun n xunyae ra?» ³⁴ A naxa a ya rage mixie tagi naxee nu dokoxi a rabilinyi, a fa a masen, «A mato, n nga nun n xunyae nan ya. ³⁵ Mixi yo naxan Ala waxonfe rabama, na kanyi nan findixi n xunya xemema, n maagine, nun n nga ra.»

4

Xe rawali xa taali
(*Matiyu 13:1-23, Luki 8:4-15*)

¹ Isa man naxa kawandi ti fɔlo baa de ra. Nama gbege to e malan, a naxa sa doxo kunkui kui, jama naxa lu baa de ra. ² A naxa fe wuyaxi masen e be taalie ra. A xa kawandi kui, a naxa a masen e be, ³ «Wo wo tuli mati. Xe rawali nde nan mini sansi xori garansande. ⁴ A to nu sansi xori garansanma, xori ndee naxa bira sankira xon, xonie naxa fa, e e don gbiki. ⁵ Xori ndee fan naxa bira geme yire, bende mu gbo dennaxe. Nee naxa bula mafuren na, barima na bende mu tilin. ⁶ Konɔ soge to xono, na sansie naxa ragan, e xara gben, barima sanke mu nu na e be. ⁷ Sansi xori ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa gbo, e sansie ixeten, e e kana, e mu bogi yo ramini. ⁸ Sansi xori ndee fan naxa bira bende fanyi ma. Na xorie tan, e keren keren birin sansie naxa tonsɔc ramini, ndee naxa xori tongo saxan namini, ndee xori tongo senni, ndee xori keme.» ⁹ Na xanbi, a naxa a masen, «Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁰ Isa to lu a xati ma, a foxirabire fu nun firinyie a nun naxee nu na a rabilinyi, e naxa a maxorin a xa taalie ma. ¹¹ A naxa a masen e be, «Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangeya niini gundo kolon, konɔ mixi gbeteɛ tan fe birin mema taali woyenyie nan na, ¹² alako
«E xa fe to a fanyi ra, konɔ e naxa a igbe.

E xa fe me a fanyi ra, konɔ e naxa a fahaamu.

Na rabaxi ne alako e naxa fa e ya rafindi Ala ma, Ala fa dipe e ma.»»

¹³ A naxa e maxorin, «Wo to mu fa yi taali kui kolonxi, wo taali gbeteɛ kolonma di? ¹⁴ Xe rawali naxan sansi xori garansanma, a maniya mixi ra naxan Ala xa masenyi kawandima. ¹⁵ Mixi ndee maniyaxi na sansi xorie ra naxee bira kira xon. E nefɛ Ala xa masenyi me, Sentane a ba e xaxili ma. ¹⁶ Sansi xori naxee bira geme yire, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, e a suxu mafuren seewe ra. ¹⁷ Konɔ sanke to mu na e be, e xa danxaniya mu buma. Tɔɔre nun jaxankate na e li Ala xa masenyi xa fe ra, e gbilenma ne Ala xa fe foxo ra keren na. ¹⁸ Sansi xori naxee bira tunbe kunsie tagi, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, ¹⁹ konɔ yi dunija kontɔfli, nun naafuli xoli, nun fe gbeteɛ xoli nan e suxuma han e Ala xa masenyi bejin. Na kui, Ala xa masenyi mu noma e boje masarade. ²⁰ Sansi xori naxee bira bende fanyi tan ma, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, e man a suxu, a e boje masara. Xori keren bogi tongo saxan naminima, ndee bogi tongo senni, gbeteɛ fan bogi keme.»

Lanpui xa taali
(*Luki 8:16-18*)

²¹ Isa man naxa a masen e be, «Lanpui noma doxoɔde debe bun ma, xa na mu sade bun ma? A mu doxoɔma lanpui doxoɔe xa fari? ²² Barima se naxan birin noxunxi, fo a birin xa makenen. Se naxan birin findixi gundo ra, fo a birin xa sa kene ma. ²³ Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

²⁴ Isa man naxa a masen e be, «Wo wo joxo sa n ma masenyi xon. Wo maniyase naxan nawalima booree be, na nan nawalima wo fan be, Ala

man nde sa a xun. ²⁵ Fahaamui kanyi xa fahaamui xun masama, kono fahaamutare, hali a naxan di maṅoxunxi a gbe ra, na fama bade a yi ra.»

Sansi xori xa taali

²⁶ Isa man naxa a masen, «Ala xa mangeya maniyaxi xeme nan na naxan sansi xori garansanma xe ma. ²⁷ Xa a xife, xa a mu xife, ke nun yanyi, sansi bulama ne, a te, kono a tan mu a kolon na rabama kiyoki. ²⁸ Boxi nan sansi ramoma a yete ma. A bulama ne sinden, a te, a tonsoe mini, a xori fa rafe. ²⁹ A nefe mo, a kanyi a xabama ne, barima a xaba temui bara a li.»

Konde xori xa taali

(Matiyu 13:31-35, Luki 13:18-19)

³⁰ Isa man naxa a masen, «Won noma Ala xa mangeya misaalide munse ra? Won noma a xa fe masende taali woyenyi mundun na? ³¹ A maniyaxi konde xori nan na. A ne sima boxi temui naxe, a xori xurun boxi sansi birin be, ³² kono xa a bara bula, a findi a ra, a bili nun a salonyie gboma dangife sansi birin na, xonie nu fa e tee sa a kon na, niini bun ma.»

³³ A nu mixie kawandima yi taali woyenyi mooli gbegbe nan na e xaxili bere ra. ³⁴ A jan mu nu masenyi yo tima e be xa taali daaxi xa ma ra. Kono xa e nun a foxirabiree doro bara lu a ra, a nu a birin tagi rabama ne e be.

Isa foye belebele raxarafe

(Matiyu 8:23-27, Luki 8:22-25)

³⁵ Nunmare to so na loxoe kerenyi, Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Won xee naakiri ma.» ³⁶ A foxirabiree naxa keli jama xun, e Isa xanin kunkui kui a nu naxan kui. E naxa kunkui gbetee fan xanin. ³⁷ Foye belebele naxa keli baa ma, moronyi nu fa sa kunkui kui. ³⁸ Kono Isa tan nu na xife kunkui xore ra, a xunyi saxi xunsase ma. A foxirabiree naxa fa a raxunu, e a fala a be, «Karamoxo, i mu kontofilixi won faxafe ra?» ³⁹ Isa to xunu, a naxa xaape foye ma, a fa baa yamari, «Dundu! I raxara!» Foye naxa iti, baa naxa raxara yen! ⁴⁰ Isa fa e maxorin, «Wo gaaxuxi munfe ra? Han ya danxaniya mu na wo be?» ⁴¹ E fan naxa gaaxu ki fanyi, e nu a fala e bore be, «Nde lanxi yi ma? Hali foye nun baa, e a xui rabatuma.»

5

Isa jinnee kerife Gadaraka foxo ra

(Matiyu 8:28-34, Luki 8:26-39)

¹ Isa nun a foxirabiree naxa fa naakiri ma, Gadara boxi ma. ² Isa to goro kunkui kui, xeme nde naxa fa a ralande, jinne nu naxan foxo ra. A nu keli gaburie yire, ³ barima a nu sabatixi menni ne. Mixi yo mu nu noma a xiride sonon, hali yoloxonyi ra. ⁴ Sanya wuyaxi, e nu bara wure balan a sanyie ma, e yoloxonyi balan a belexee fan ma. Kono a nu yoloxonyie bolonma ne, a wuree fan birin igira. Mixi yo mu nu na naa naxan noma a ra. ⁵ Ke nun yanyi a nu na gaburie yire ne, a nun geyae fari. A nu gbelegelema, a nu a yete maxono gema ra.

⁶ A to Isa to keli yire makuye, a naxa a gi, a sa suyidi a be. ⁷ A naxa gbelegele, «Isa, i tan Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di, i wama munse xon ma n be? N bara i mayandi Ala xa fe ra, i naxa n paxankata.» ⁸ Isa nu bara a yamari, «I tan jinne, gbilen yi xeme foxo ra.» ⁹ Isa man naxa a maxorin,

«I xili di?» A naxa a yaabi, «N xili ne Gali, barima muxu gali nan a ra.»
¹⁰ A naxa Isa mayandi ki fanyi, a a naxa e keru na bɔxi ma.

¹¹ Xɔse gali nu na e demadonfe geya nde ma. ¹² Ninnɛe naxa Isa mayandi, «Muxu raso yi xɔsee alako muxu xa lu e fate.» ¹³ Isa naxa tin. Ninnɛe naxa gbilen na xeme fɔxɔ ra, e so xɔsee. Xɔsee naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sin baa ma. E wulu firin nan nu a ra. E birin naxa madula, e faxa.

¹⁴ Naxee nu na xɔsee demadonfe, e naxa e gi. E naxa sa na fe fala taakae nun daaxakae be, mixie fan naxa siga na fe matode. ¹⁵ E to Isa yire li, e naxa na xeme to jinne gali nu naxan fɔxɔ ra, a dɔxɔxi, sose ragoroxi a ma, a bara xaxili soto. Na naxa e gaaxu. ¹⁶ Naxee nu bara a to Isa jinnee kerixi xeme fɔxɔ ra ki naxe, a nun naxan naba xɔsee ra, e naxa a tagi raba e birin be. ¹⁷ Na xanbi, naakae naxa so Isa mayandife alako a xa keli e xa bɔxi ma.

¹⁸ Isa to nu bakife kunkui kui, jinnee nu xeme naxan fɔxɔ ra, a naxa Isa mayandi a e birin xa lu a ra. ¹⁹ Kɔnɔ Isa mu tin, a a fala a be, «Gbilen i xɔnyi, i xa mixie yire. Sa dentɛge sa e be, Marigi fe naxan birin nabaxi i be, a nun a kinikinixi i ma ki naxe.» ²⁰ Xeme naxa siga, a sa na bɔxi isa folo, naxan xili Taa Fu. Isa naxan birin nabaxi a be, a naxa a tagi raba naakae be, birin naxa kaaba.

Ginedimedi rakelife faxe ma

nun gine gbete rayalanfe

(Matiyu 9:18-26, Luki 8:40-56)

²¹ Isa man to giri naakiri ma kunkui kui, jama gbegebe naxa e malan a yire baa de ra. ²² Salide yarerati nde naxa fa a xɔn naxan xili Yayiru. A to Isa to, a naxa suyidi a be. ²³ A naxa a mayandi ki fanyi, «N ma di gine na a nii magagafe! Yandi, fa i fa i belexe sa a ma alako a xa yalan, a xa kisi.» ²⁴ Isa naxa siga a fɔxɔ ra. Nama gbegebe fan naxa bira Isa fɔxɔ ra, e nu fa a xeten.

²⁵ Gine nde nu na e ya ma naxan xa kike wali mu nu a itima je fu nun firin bun ma. ²⁶ A nu bara tɔɔɔɔ seriba wuyaxi yi, a a harige birin so e yi ra, kɔnɔ a mu fisa. A xa fure xun nu masama nan tui. ²⁷ A to nu bara Isa xa fe me, a naxa so jama tagi, a fa Isa xanbi ra, a a belexe din a xa donma ra. ²⁸ Barima a nu bara a fala a yete be, «Xa n nɔ n belexe dinde Isa xa donma ra gbansan, n yalanma ne.» ²⁹ A xa kike wali naxa dan keren na, a naxa a kolon a fate ma a a bara yalan. ³⁰ Isa naxa a kolon keren na a senbe nde bara mini a fate yi kaabanako rabafe ra. A naxa a ya rafindi jama ma, a maxorinyi ti, «Nde a belexe dinxi n ma donma ra?» ³¹ A foxirabiree naxa a fala a be, «I mu jama toxi e i xetenfe ki naxe? I man nu fa maxorinyi ti, «Nde dinxi n na?»» ³² Kɔnɔ Isa naxa a ya rage a xa a kanyi kolon.

³³ Gine to a kolon fe naxan a sotoxi, a naxa gaaxu han a seren. A naxa suyidi Isa be, a nondi birin fala a be. ³⁴ Isa naxa a fala gine be, «N ma di, i xa danxaniya bara i rayalan. Siga bɔpɛsa kui, i xa tɔɔɔɔ bara ba i ma.»

³⁵ Isa to nu woyenfe, mixi ndee naxa fa kelife salide yarerati xɔnyi, e a fala a be, «I xa di gine bara faxa. Hali i mu karamɔxɔ tɔɔɔɔ sɔnɔn.» ³⁶ Kɔnɔ Isa mu e xui danxun. A naxa a fala salide yarerati be, «I naxa gaaxu. I tan xa la Ala ra tun.» ³⁷ Isa mu tin mixi yo xa bira a fɔxɔ ra, fo Piyeri, Yaki, nun Yaya, Yaki xunya. ³⁸ E to salide yarerati xɔnyi li, Isa naxa mixie li, e wafe, e gbelegebelefe. ³⁹ A to so banxi kui, a naxa e maxorin,

«Wo wafe munfe ra? Wo gbelegbelema mun ma? Yi dimedi mu faxaxi. A na xife ne.» ⁴⁰ Kɔnɔ e tan naxa so a mayelefe.

Isa to e birin namini, a naxa so dimedi saxi dennaxe, a tan nun a foxirabiree, a nun di baba, nun a nga. ⁴¹ Isa naxa a susu a belexe ma, a a fala a be, «Talita kumi». Na nan falaxi e xa xui, «Ginɛdimedi, n naxe i be, keli!» ⁴² Ginɛdimedi naxa keli keren na, a a jere. A je fu nun firin nan nu a ra. Naxee nu na, e naxa kaaba ki fanyi, e birin de naxa ixara. ⁴³ Isa naxa a matintin e ra, a e naxa yi fe tagi raba mixi yo be. A naxa a fala e be e xa donse fi temedi ma.

6

Nasarɛtikae tondife lade Isa ra (Matiyu 13:53-58, Luki 4:16-30)

¹ Isa naxa keli mɛnni, a siga a xɔnyi, a moxi dennaxe. A foxirabiree naxa bira a foxo ra. ² Malabu loxoɛ, a naxa mixie kawandi folo salide kui. Mixi gbege naxa a xui me. E de naxa ixara, e e bore maxorin, «Nde yi masenxi yi be? A lonni mundun sotoxi yi ki? A noxi yi kaabanako fee rabade di? ³ Kamuderi xa mu a ra, Mariyama xa di? Yaki, Yusufu, Yuda, nun Simɔn taara xa mu a ra? A xunya ginɛmae fan mu na won ya ma be?» Na kui, e mu la a ra, e xɔnɔ a ma.

⁴ Isa fan naxa a masen e be, «Namijonme binyaxi yire birin, fo a xɔnyi, a baribooree, nun a ngaxakerenyie tagi.» ⁵ Isa mu no kaabanako yo rabade naa, fo a to a belexe sa furema keren keren ma, a e rayalan. ⁶ Isa naxa kaaba e xa danxaniyatareɲa ma.

Isa a foxirabire fu nun firinyie xeeɛ (Matiyu 10:5-42, Luki 9:1-6)

⁷ Isa naxa a foxirabire fu nun firinyie xili, a e xee firin firin na. A naxa noe fi e ma e xa no jinneɛ keride mixie foxo ra. ⁸ A naxa a fala e be, «Wo naxa sese xanin wo xun ma, hali taami, gbɔnfɔɛ, nun kobiri. Wo xuli gbansan nan xanin. ⁹ Wo sankirie so, kɔnɔ wo naxa donma firin xanin wo xun.» ¹⁰ A naxa a fala e be, «Wo na so banxi naxan kui, wo xa yigiya mɛnni ne han wo sigama yire gbete temui naxe. ¹¹ Xa mixi ndee tondi wo rasenede, e mu e tuli mati wo ra, wo ne kelima naa, wo xa mɛnni bende rakɔnkɔn wo sanyie ra, a xa findi seederɔxoɔya ra e be, wo bara e rabolo.»

¹² Na kui, Isa foxirabiree naxa siga kawandi tide mixie be alako e xa tuubi. ¹³ E naxa jinneɛ kerɛ mixi gbege foxo ra. E naxa ture sa furema gbege ma, e e rayalan.

Annabi Yaya xa faxe (Matiyu 14:1-12, Luki 9:7-9)

¹⁴ Galile mange Herode naxa yi fe me, barima Isa xili nu bara te, a din yire birin na. Ndee nu a falama, «Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma. Na nan a toxi noe na a yi a xa kaabanakoe raba.» ¹⁵ Gbetee fan nu a falama, «Annabi Eliya na a ra.» Ndee fan nu a falama, «Namijonme nan a ra naxan luxi alo namijonme dangixie.» ¹⁶ Kɔnɔ Herode to Isa xa fe me, a naxa a fala, «N Yaya naxan xunyi bolon, na nan kelixi faxe ma.»

¹⁷ A na fala ne, barima a tan Herode yati nan mixie xee Yaya suxude, yolɔnxɔnyi xa sa a ma, a xa sa geeli Herodiyasi xa fe ra, a taara Filipu xa gine, Herode naxan doxo. ¹⁸ Yaya nu a falama Herode be, «A mu daxa i xa i taara xa gine tongo.» ¹⁹ Na naxa a niya Yaya naxa rapaxu Herodiyasi

ma, a naxa wa a xa faxe xon. Kono a faxa fere mu nu na a be, ²⁰ barima Herode mu nu suusama Yaya ra. A nu a kolon mixi na a ra, naxan tinxin, a man seniyen. Na na a toxi, a nu a makantama. Herode nu a tuli tima Yaya ra temui naxe, a nu kontofilima a xa woyenyi ra, kono a man nu rafan a ma a xa nu a tuli mati a ra.

²¹ Loxo nde, Herodiyasi naxa fere soto Yaya faxafe ma. Herode naxa jexin xulunyi ti a bari loxo igbilenyi xa fe ra. A naxa mixi binyee xili, a xa soorie xa mangee, a nun Galile boxi mixi xungbee. ²² Herodiyasi xa di gine to so menni, a fare boron mixie be, a naxa rafan Herode nun a xa xoree ma. Mange naxa a fala yi ginedimedi be, «I wama naxan yo xon, a fala n be n xa a fi i ma.» ²³ A naxa a kali, a a fala a be, «I na naxan yo maxorin n ma, n na soma ne i yi ra, hali a findi n ma mangeya seeti ra.»

²⁴ Ginedimedi naxa mini a sa a nga maxorin, «A lan n xa munse maxorin a ma?» A nga naxa a yaabi, «Yaya xunyi.» ²⁵ Ginedimedi naxa a xulun mafuren sigafe mange yire, a a fala a be, «N wama a xon ma ne, i xa Yaya xunyi so n yi ra pileti ma keren na.» ²⁶ Mange naxa nimisa na ma ki fanyi, kono a xa marakali nun a xa xoree xa fe ra, a mu no tondide a be. ²⁷ A naxa soori xee keren na, a xa sa fa Yaya xunyi ra. Soori naxa siga geeli kui, a sa Yaya xunyi bolon a de i. ²⁸ A naxa fa a xunyi ra pileti ma, a na so ginedimedi yi ra. Ginedimedi fan naxa a xanin a nga xon ma. ²⁹ Yaya foxirabiree to yi fe me, e naxa sa a fure tongo, e a ragata.

*Isa donse fife xeme mixi wulu suuli ma
(Matiyu 14:13-21, Luki 9:10-17)*

³⁰ Xerae man naxa naralan Isa yire. E fe naxee raba, e kawandi naxee ti, e naxa a birin dentege sa a be. ³¹ Isa naxa a fala e be, «Won xee yire madunduxi alako won doro xa lu yire keren, wo xa wo malabu.» A na fala ne, barima mixie xa fa nun sige gbo e yire. E jan mu nu noma e yete sotode, e xa e dege. ³² Na kui, e naxa baki kunkui kui, e doro xa siga wula i.

³³ Mixi wuyaxi naxa e to siga ra, e naxa e kolon. E gbege naxa keli na taae, e e gi e sanyi ra han e tan singe sa so Isa nun a foxirabiree nu sigafe dennaxe. ³⁴ Isa to goro kunkui kui, a naxa nama gbege to naa. A naxa kinikini e ma, barima e nu luxi ne alo yexee naxee makantama mu na. A naxa e kawandi folo fe gbege ra.

³⁵ Nunmare to so folo, Isa foxirabiree naxa e maso Isa ra, e a fala a be, «Won na wula ne yi ki, koe fan bara so. ³⁶ Nama rayensen alako e xa siga taae nun daaxae naxee na be rabilinyi, e xa sa donsee sara.» ³⁷ Kono Isa naxa e yaabi, «Wo tan xa donse so e yi.» E tan naxa a fala a be, «Xa muxu sa taami sara yi nama birin be, na kobiri sigama han walike xa kike solomasaxan sare!» ³⁸ A naxa e maxorin, «Taami yeri na wo yi ra? Wo sa na mato.» E to a mato, e naxa a yaabi, «Taami suuli, a nun yexe firin.»

³⁹ A naxa yaamari fi mixi birin ma, e xa e magoro e xunde xunde ma pooge xinde fari. ⁴⁰ Na kui, mixie naxa siga doko ra e keme keme nun e tongo suuli suuli ma. ⁴¹ Isa naxa na taami suuli nun na yexe firin tongo, a a ya rate koore ra, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa a so a foxirabiree yi ra, e xa e itaxun pama ma. A naxa na yexe firinyie fan itaxun birin ma. ⁴² Nama birin naxa e dege han e wasa. ⁴³ Taami nun yexe donxo to matongo, debe fu nun firin nan nafe. ⁴⁴ Mixi naxee taami don, xeme wulu suuli nan nu e ra.

Isa jerefe ye fari
(Matiyu 14:22-33)

⁴⁵ Na xanbi, Isa naxa a fala a foxirabiree be, e xa baki kunkui kui, e giri naakiri ma. E xa siga a ya ra Betesayida, a tan xa nu jama ragbilen. ⁴⁶ A to ge a pungude jama ma, a naxa te Ala maxandide geya fari.

⁴⁷ Koe to so, kunkui nu na baa tagi. Isa keren nan nu na xare ma. ⁴⁸ A naxa a foxirabiree to e na toofofe a jaaxi ra laala bade, barima foye ya nu rafindixi e ma. Subaxe, Isa naxa fa a foxirabiree ma, a jerefe baa fari. A gbe mu nu luxi a xa dangi e ra, ⁴⁹ e fa a to jere ra ye fari. E naxa a mapoxun tubari ra, e sonxoe rate, ⁵⁰ barima e birin nu Isa toxi, e birin gaaxuxi. Kono Isa naxa a masen e be keren na, «Wo naxa kontofili, n tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ⁵¹ Isa naxa te e xa kunkui kui, foye fan naxa a raxara. E birin naxa kaaba, e de ixara. ⁵² E mu nu taamie xa kaabanako fe fahaamuxi, barima e xaxili mu nu rabixi.

Isa furema gbegebe rayalanfe Genesareti
(Matiyu 14:34-36)

⁵³ E to ge baa igiride, e naxa so Genesareti boxi, e kunkui xiri naa. ⁵⁴ E to goro kunkui kui, mixie naxa Isa kolon keren na, ⁵⁵ e naxa na boxi birin isa. E nu Isa xili mema dede, e nu fama e gi ra furemae ra a xon, e saxi e xa sadee ma. ⁵⁶ Isa nu soma daaxa nun taa yo kui, mixie nu furemae sama a ya ra yire makenxixie, e a mayandi e xa e belexe din a xa donma sanbunyi gbansan na. Furema birin naxee na raba, e birin naxa yalan.

7

Ala xa seriye nun Adama xa naamunyi
(Matiyu 15:1-20)

¹ Farisenie naxa e malan Isa yire, e nun seriye karamoxo ndee naxee nu bara fa kelife Darisalamu. ² E naxa a to, a foxirabiree ndee e degema e belexe seniyentaree ra, e mu e raxaxi naamunyi ki ma.

³ Farisenie nun Yuwif birin ne e degema fo e e belexe raxa sinden e xa naamunyi ki ma naxan fatanxi e benbae ra. ⁴ Xa e keli jama yire, e mu e degema sinden, fo e ge e maxade a diine ki ma. Naamunyi wuyaxi man na e yi ra, alo tonbili, tunde, nun paani maxa ki.

⁵ Na kui, Farisenie nun seriye karamoxoe naxa Isa maxarin, «Munfe ra i foxirabiree mu biraxi forie xa naamunye foxo ra, e nu e dege e belexe seniyentaree ra?» ⁶ Isa naxa e yaabi, «Wo tan filankafuie, Annabi Esayi nondi yati nan masen wo xa fe ra a xa Kitaabui kui,

Yi jama n binyama e de ne,
kono e boje makuya n na pon!

⁷ E xa sali fufafu na a ra,
barima e mixi xaranma adamadie xa mapoxunye nan na
alo na naamunye nan findixi n tan ma seriye nan na.»

⁸ «Wo bara Ala xa seriye bejin, wo bira mixie xa naamunyi foxo ra.»

⁹ Isa man naxa a masen e be, «Wo fataxi de! Wo gbilenxi Ala xa seriye nan foxo ra alako wo xa bira wo gbe naamunyi foxo ra! ¹⁰ Annabi Munsaba bara a masen, «Wo xa wo baba nun wo nga binya.» A man bara a masen, «Mixi yo naxan a baba nun a nga konbi, a lan ne na kanyi xa faxa.» ¹¹ Kono wo tan naxe, xa mixi nde a fala a baba xa na mu a nga be, «I nu lanma i xa naxan soto n na i malise ra, n bara a fi Ala ma,» ¹² hali na kanyi mu fefe

raba a baba nun a nga be. ¹³ Na kui, wo Ala xa seriye matandima wo xa naamunyie saabui ra, wo man fa nee nan masenma wo xa die be. Wo na fe mooli gbegbe nan nabama, bafe yi ra.»

¹⁴ Isa man naxa jama xili, a a masen e be, «Wo birin xa wo tuli mati n na, wo xa fahaamui soto. ¹⁵⁻¹⁶ Donse naxan keli a fari ma, a so mixi fate i, a sese mu na naxan noma a kanyi findide mixi seniyantare ra. Fe kobi naxee kelima mixi boje ma, nee nan a kanyi findima mixi seniyantare ra.»

¹⁷ Isa to bara keli jama xun, a so banxi, a foxirabiree naxa a maxorin yi taali woyenyi ma. ¹⁸ A naxa a masen e be, «Yaxa wo fan mu fahaamui soto? Wo mu a kolon, a donse yo keli a fari ma, a so mixi fate i, na mu noma a kanyi findide mixi seniyantare ra? ¹⁹ Barima na mu soma boje xa kui, a goroma furi ne, a fa mini mixi fate i.» Na kui, Isa a masen ne, a donse birin seniyan. ²⁰ A man naxa a masen, «Fe kobi naxan kelima mixi boje ma, na nan a kanyi findima mixi seniyantare ra. ²¹ Barima xaxili kobi fatanma mixi boje nan na, alo langoeja, mure, faxe tife, ²² yene, wasatareya, paaxui, yanfanteya, jengeya, tone, konbi, yete igboe, nun daxuna. ²³ Na fe kobie birin kelima mixi boje nan ma, e a kanyi findi mixi seniyantare ra.»

Siriya Fenisiya gine xa danxaniya (Matiyu 15:21-28)

²⁴ Isa naxa keli menni, a siga Tire boxi ma. A naxa so a yigiyade. A mu nu wama mixi yo xa a yire kolon, kono a mu no a noxunde. ²⁵ Gine nde nu na, pinne nu naxan xa di gine foxo ra. A to Isa xa fe me, a naxa fa a yire, a suyidi a be. ²⁶ Yuwifi xa mu nu yi gine ra, a nu barixi Siriya Fenisiya ne. A naxa Isa mayandi, a xa pinne keri a xa di gine foxo ra. ²⁷ Isa naxa a yaabi, «A lu dimee nan singe xa e dege, barima a mu lan taami xa ba dime die yi ra, a sa baree bun.» ²⁸ Gine fan naxa a yaabi, «Marigi, i nondi, kono baredi naxee na teibili bun ma, e fan dimee xa donse donma naxan birama boxi.» ²⁹ Isa naxa a fala a be, «I xa yaabi xa fe ra, siga, pinne bara gbilen i xa di gine foxo ra.» ³⁰ Gine to gbilen a xonyi, a naxa a xa di li a saxi sade ma, pinne bara gbilen a foxo ra.

Isa tulixori boboxi rayalanfe

³¹ Isa naxa keli Tire boxi, a dangi Sidon, a gbilen Galile baa mabiri, Taa Fu boxi ma. ³² E naxa fa tulixori nde ra a xon ma, woyenfe xoxoxoxi naxan ma, e Isa mayandi a xa a belexe sa a ma. ³³ Isa naxa tulixori tongo jama yire, e sa ti e xati ma. Isa naxa a belexesolee raso tulixori tulie kui, a a yete kan deye sa a nenyi ma. ³⁴ A naxa a ya rate koore, a a pengi rate a belebele ra. A fa a fala tulixori be, «Efafata!» Na nan falaxi e xa xui, «I xa rabi!» ³⁵ A tulie naxa fe me keren na, a nenyi fan naxa keli, a naxa woyen folo a fanyi ra.

³⁶ Isa naxa e yamari, a e naxa yi fe fala mixi yo be. Kono hali Isa to nu tonyi doxoma e ma kiyoki, e tan nu sigama a xa xibaaru fala ra nan tui. ³⁷ E nu bara kaaba ki fanyi, e nu a fala, «A fe fanyi mooli birin nabama! A a niyama tulixori xa fe me, boboe fan xa woyen!»

8

Isa donse fife xeme mixi wulu naani ma (Matiyu 15:32-39)

¹ Na saxanyi, nama gbegebe man nu bara e malan. Donse to mu nu e yi ra, Isa naxa a fɔxirabirɛe xili, a a masen e be, ² «N bara kinikini yi pama ma, barima a xi saxan nan yi ki, e na n yire. Donse yo mu e be yi ki. ³ N na a fala ya, e xa siga e xɔnyi kaame ra e ma, e tɔɔroma ne kira xɔn ki fanyi. Ndee na e ya ma, e kelide makuya.» ⁴ Isa fɔxirabirɛe naxa a yaabi, «Taami sɔtoma di yi wula kui naxan yi pama wasama?» ⁵ Isa naxa e maxɔrin, «Taami gundi yeri na wo yi?» E naxa a yaabi, «Solofere.»

⁶ Isa naxa a fala pama be e xa dɔxɔ bɔxi. A naxa na taami gundi solofere tongo, a Ala nuwali sa. A to e igira, a naxa e so a fɔxirabirɛe yi ra, e xa e itaxun pama ma. E fan naxa a raba na ki. ⁷ Yɛɛɛ lanma ndee fan nu na e yi ra. Isa to Ala nuwali sa e xa fe ra, a naxa a fala, a e fan xa itaxun. ⁸ Nama naxa a dege han e wasa. Donse dɔnxɔɛ fan naxa matongo han de be solofere naxa rafe. ⁹ Mixi wulu naani jɔndon nan nu na naa. Isa to e ragbilen, ¹⁰ a naxa te kunkui kui keren na, e nun a fɔxirabirɛe naxa siga Dalamanuta bɔxi ma.

*Farisenie nun Sadusenie xa danxaniyatarepa
(Matiyu 16:1-12)*

¹¹ Farisenie naxa fa, e nun Isa naxa wɔyen fɔlo. E to nu wama a matofe, e naxa a maxɔrin a xa tɔnxuma makaabaxi nde masen e be kelife koore ma. ¹² Na naxa Isa bɔɔe tɔɔɔ ki fanyi. A naxa a masen, «Munfe ra yi waxati mixie n maxɔrinma tɔnxuma makaabaxi ma? N xa nɔndi fala wo be, tɔnxuma yo mu fima yi waxati mixie ma.» ¹³ Na xanbi a naxa keli e xun ma, a man baki kunkui kui girife ra naakiri ma.

¹⁴ A fɔxirabirɛe nu bara nɛemu fade taami nde ra e xun. Taami gundi keren peti nan nu na e yi ra kunkui kui. ¹⁵ Isa naxa yi matintin e ra, «Wo wo yɛɛ ratanga Farisenie nun Herode xa lebini ma.» ¹⁶ E naxa so wɔyenfe e bore be na fe ma, a a na falaxi ne barima taami mu na e yi ra. ¹⁷ Isa to e xa wɔyenyi kolon, a naxa a masen e be, «Wo taami fe falama wo bore be munfe ra? Han ya wo mu xaxili sɔto, wo mu fe fahaamu? Wo xaxili mu rabixi? ¹⁸ Ya na wo be, kɔnɔ wo mu se toma. Tuli na wo be, kɔnɔ wo mu fe mɛma. Wo nɛemuxi ne? ¹⁹ N taami gundi suuli itaxun mixi wulu suuli ma dennaxe, wo debe yeri rafe taami dɔnxɔɛ ra?» E naxa a yaabi, «Fu nun firin.» ²⁰ «N man to taami gundi solofere itaxun xeme wulu naani ma, wo debe yeri rafe taami dɔnxɔɛ ra?» E naxa a yaabi, «Solofere.» ²¹ A fa e maxɔrin, «Han ya wo mu fahaamui sɔto?»

Dɔnxui rayalanfe

²² E to so Betesayida, mixie naxa fa dɔnxui nde ra Isa xɔn, e a mayandi a xa a belexe sa a ma. ²³ Isa naxa dɔnxui belexe suxu, a mini a ra taa fari ma. A naxa a deye sa a ya ma, a a belexe sa a ma, a fa a maxɔrin, «I se nde toma?» ²⁴ Dɔnxui naxa a ya rabi, a fa a fala, «N bara mixie to jɛɛɛ ra, kɔnɔ e luxi alo wuri bilie.» ²⁵ Isa man naxa a belexe sa a ya ma. Dɔnxui to a ya rabi sɔnɔn, a nu bara yalan, a se birin igbema a fanyi ra. ²⁶ Na tɛmɛi, Isa naxa a fala a be, «Gbilen i xɔnyi keren na, hali i mu so taa kui.»

*Piyeri Isa kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi ra
(Matiyu 16:13-20, Luki 9:18-21)*

²⁷ Isa nun a fɔxirabirɛe man naxa mini sigafe ra taa naxee na Sesareya Filipi rabilinyi. Kira xɔn, Isa naxa a fɔxirabirɛe maxɔrin, «Mixie munse falama n ma fe ra? Nde lanxi n ma?» ²⁸ E naxa a yaabi, «Ndee a

falama, Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama, Annabi Eliya, xa na mu a ra namijonme gbete.» ²⁹ Isa man naxa e maxorin, «Kono wo tan naxe di? Nde n na?» Piyeri naxa a yaabi, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra.» ³⁰ Isa naxa a matintin e ra, a e naxa a xa fe fala mixi yo be.

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe
(Matiyu 16:21-28, Luki 9:22)

³¹ Isa naxa a masen folo e be, a fo Adama xa Di xa toore gbege soto. Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriyε karamoxoe mu lama a ra, e a faxa, kono xi saxan dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma. ³² A naxa yi woyenyi birin masen e be a fiixe ra. Piyeri to a bendun, e sa ti e xati ma, a naxa so woyenfe Isa ma, a xa ba na mooli falafe. ³³ Kono Isa naxa a ya rafindi a foxirabiree ma, a fa a fala Piyeri be, «Keli n ya i, i tan Sentane! I xaxili mu tixi Ala fee xa ra, a tixi adama fee nan na.»

³⁴ Na xanbi, Isa naxa jama xili a nun a foxirabiree, a a masen e be, «Xa mixi wa birafe n foxo ra, a xa tondi a yete ma, a tin toore nun faxe ra, a bira n foxo ra. ³⁵ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi loema ne. Naxan a yete raloe ma n tan ma fe ra a nun n ma xibaaru fanyi xa fe ra, na kanyi kisima ne. ³⁶ Dunija birin sotoe munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? ³⁷ Fe mundun na, mixi noma a xa ariyanna masarade naxan na? ³⁸ Naxan yo yaagima n tan nun n ma woyenyi xa fe ra yi waxati mixi kobie nun yunubitoe tagi, n tan Adama xa Di fama n Baba xa noore kui temui naxe n nun maleke seniye xie, n fan yaagima ne na kanyi xa fe ra.»

9

¹ Isa man naxa a masen e be, «N xa nondi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Ala xa mangeya niini to fa ra senbe kui.»

Isa norofe
(Matiyu 17:1-13, Luki 9:28-36)

² Xi senni dangi xanbi, Isa naxa Piyeri, Yaki, nun Yaya xanin e doroma geya itexi nde fari. Menni Isa naxa masara, a noro e ya xori. ³ A xa sosee naxa fiixe a mooli nde ra naxan mu toma dunija ma. ⁴ Annabi Eliya nun Annabi Munsa naxa mini foxirabiree ya xori, e naxa e to naa e nun Isa woyenfe.

⁵ Piyeri naxa a fala Isa be, «Karamoxo, fe fanyi na a ra muxu to na be yi ki. Muxu xa lingira saxan yailan, keren i gbe, keren Annabi Munsa gbe, keren Annabi Eliya gbe.» ⁶ Piyeri na fala ne a to mu nu sese kolon a naxan falama, barima a tan nun a booree nu bara gaaxu ki fanyi ra. ⁷ Na xanbi, nuxui naxa goro e xun ma, xui nde naxa mini nuxui kui, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan yi ki. Wo wo tuli mati a ra.» ⁸ Na ikoroxi ra, Isa foxirabiree to e ya rage, e mu mixi yo to e yire fo Isa.

⁹ E to nu na gorofe geya fari, Isa naxa a matintin e ra, e fe naxan toxi e ya ra, e naxa a fala mixi yo be, han beemanun Adama xa Di xa keli faxe ma. ¹⁰ E naxa na ragata e xaxili ma, e nu e bore maxorin, «A to a fala a a kelima faxe ma, na munse masenxi?»

¹¹ E naxa Isa maxorin, «Munfe ra seriyε karamoxoe a falama a fo Annabi Eliya nan singe xa fa?» ¹² A naxa a masen e be, «Nondi na a ra. Annabi Eliya nan singe fama yati, a fe birin yailan. A man sebexi munfe ra, a fo Adama xa Di xa toore gbege soto, mixie a mabere? ¹³ Kono n xa a fala

wo be, Annabi Eliya jan bara fa, konɔ e bara e waxɔnfe birin niya a ra, alo a xa fe sebexi ki naxe.»

*Isa jinne kerife dimedi foxo ra
(Matiyu 17:14-23, Luki 9:37-45)*

¹⁴ Na xanbi, e naxa sa foxirabire booree li, e nun seriye karamoxe nu na xoxoxofe e xa woyenyie kui, pama gbegbe fan nu na e rabilinyi. ¹⁵ Nama fefe Isa to, e naxa kaaba, e e gi, e xa sa a xeebu. ¹⁶ Isa naxa e maxorin, «Wo nun yee na woyenfe yi mooli ra munfe ma?» ¹⁷ Xeme nde naxa a yaabi nama tagi, «Karamoxo, n faxi n ma di xeme nan na i xon, barima jinne na a foxo ra naxan bara a de bobo. ¹⁸ A na keli a ra dede, a a rabirama ne boxi, a de xunfe nu fa mini, a nu a jinyi raxin, a fate birin xoxoxo a ra. N bara i foxirabiree mayandi e xa yi jinne keri a foxo ra, konɔ e mu no.»

¹⁹ Isa naxa e yaabi, «Wo tan danxaniyare bɔnsɔe, n xa lu wo seeti ma han mun temui? N xa ti wo bun ma han mun loxo? Wo fa na di ra n xon.» ²⁰ E naxa fa a ra a xon. Ninne to Isa to, a naxa di rabira keren na, a nu fa a mapindigilin boxi, a de xunfe nu mini. ²¹ Isa naxa a baba maxorin, «Yi rabama a ra kabi mun temui?» A naxa a yaabi, «Kabi a dimedi temui. ²² Sanmaya wuyaxi yi jinne a rabirama te xora, xa na mu ye, alako a xa a faha. Konɔ xa i noma fe nde ra, muxu mali. Kinikini muxu ma!» ²³ Isa naxa a masen a be, «I naxe, xa n noma. Fefe mu na naxan mu noma rabade mixi be xa danxaniya na a be.» ²⁴ Di baba fan naxa a xui ite keren na Isa mayandife ra, «Danxaniya na n be, konɔ n mali n ma danxaniyarepa xa fe ra!»

²⁵ Isa to pama to, e fafe e gi ra, a naxa woyen jinne ra, «I tan jinne naxan bara yi di de bobo, i a tuli xori, n bara i yaamari, gbilen a foxo ra, i man naxa a tooro sonon!» ²⁶ Ninne naxa sonxo, a di raketun a ra a jaaxi ra, a fa gbilen a foxo ra. Di naxa lu alo a faxaxi ne. Mixi gbegbe naxa a fala, «A bara faha.» ²⁷ Konɔ Isa naxa a suxu a belexe ma, a a rakeli, di fan naxa ti.

²⁸ Isa to so banxi, a foxirabiree naxa a maxorin e doro ma, «Munfe ra muxu tan mu no na jinne keride?» ²⁹ Isa naxa a masen e be, «Yi jinne mooli tan kerima mixi foxo ra Ala maxandi nan tun na.»

*Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya firin nde
(Matiyu 17:22-23, Luki 9:43-46)*

³⁰ E naxa keli menni, e Galile boxi igiri. Isa mu nu wama mixie xa a yire kolon, ³¹ barima a nu na a foxirabiree xaranfe ne. A naxa a masen e be, «Adama xa Di sama ne mixie belexe, e a faha. A xa faxe xi saxan dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma.» ³² Konɔ a foxirabiree mu a xa woyenyi fahaamu, e man mu suusa a maxorinde.

*Mixi naxan tide gbo
(Matiyu 18:1-5, Luki 9:46-48)*

³³ E naxa so Kaperenam. E man to so banxi kui, Isa naxa e maxorin, «Wo nu na woyenyi mundun kira xon?» ³⁴ Konɔ e mu sese fala, barima e to nu woyenna e bore be kira xon, e nu wama a kolonfe ne naxan tide gbo e ya ma. ³⁵ Na kui, Isa to a magoro, a naxa yi mixi fu nun firin xili, a a masen e be, «Xa mixi yo wa findife yarerati ra, fo na kanyi xa findi birin xa xanbirati ra, a findi birin hayi fanma ra.»

³⁶ Isa naxa dimedi nde tongo, a a ti e tagi. A naxa dimedi doxo a san ma, a fa a masen a foxirabiree be, ³⁷ «Mixi yo naxan yi dimedi mooli rasenema

n xili ra, na kanyi bara n tan yete yati rasene. Mixi yo n nasene, na kanyi mu n tan gbansan xa rasenexi. A bara n xema fan nasene.»

Findife Isa foxirabire ra
(Luki 9:49-50)

³⁸ Yaya naxa a fala a be, «Karamoxo, muxu bara xeme nde to a pinne kerima mixi foxo ra i xili saabui ra. Muxu bara kata a xa ba na ma, barima a mu biraxi won foxo ra.» ³⁹ Isa naxa a masen, «Wo naxa a raton, barima mixi yo kaabanako raba n xili saabui ra, na kanyi mu noma fe jaaxi falade n ma fe ra mafuren. ⁴⁰ Na kui, mixi naxan mu a ikelixi won xili ma, a kanyi na won be ne. ⁴¹ Mixi yo wo ki ye n xili ra wo to biraxi Ala xa Mixi Sugandixi foxo ra, n xa nondi fala wo be, na kanyi mu ganma a baraayi ra muku.»

Maratantanyi saabui
(Matiyu 18:6-9, Luki 17:1-2)

⁴² «Mixi yo yi mixi xuri keren natantan, naxan danxaniyaxi n ma, a fisa na kanyi be geme binye xa xiri a konyi ra, a rasin baa ma. ⁴³⁻⁴⁴ Xa i belexe findi i ratantanse ra, a bolon. I sofe ariyanna i belexe keren bolonxi, na fisa i be dine i belexe firin luxi na, i fa siga yahannama, te mu xubenma dennaxe. ⁴⁵⁻⁴⁶ Xa i sanyi findi i ratantanse ra, a bolon. I sofe ariyanna i sanyi keren bolonxi, na fisa i be dine i sanyi firin luxi na, i fa woli yahannama. ⁴⁷ Xa i ya findi i ratantanse ra, a ba na. I sofe ariyanna i ya keren kanaxi, na fisa i be dine i ya firin luxi na, i fa woli yahannama, ⁴⁸ kuli mu faxama dennaxe, te fan mu xubenma.»

(Matiyu 5:13, Luki 14:34-35)

⁴⁹ «Te sama ne mixi birin ma, alo foxe sama donse ma ki naxe. ⁵⁰ Foxe findixi fe fanyi nan na, konɔ xa foxe mexemexenyi bara ba, a fa mexemexenma di? Foxe xa lu wo i, wo xa lu boɔesa kui wo bore tagi.»

10

Futi nun fatanyi
(Matiyu 19:1-9, Luki 16:18)

¹ Isa naxa keli menni, a siga Yudaya boxi a nun Yuruden naakiri ma. Nama gbegebe man naxa e malan a yire, a fan naxa e kawandi folo, alo a nu darixi a ra ki naxe.

² Farisenie naxa fa Isa yire alako e xa gantanyi te a be. E naxa a maxorin, «A daxa xeme xa mee a xa gine ra?» ³ Isa naxa e yaabi, «Annabi Munsa wo yamari munse ra?» ⁴ E fan naxa a yaabi, «Annabi Munsa a fala ne, a xa xeme wa meefe a xa gine ra, a xa fatan keedi nan nafala, a fa mee gine ra.»

⁵ Isa naxa a masen e be, «Annabi Munsa yi yaamari sebexi ne wo be wo xaxili to xoroxo. ⁶ Konɔ dunija folo fole ra, Ala naxa xeme nun gine daa. ⁷ «Na kui, xeme kelima a baba nun a nga xun ma, a a xa gine xa futi xiri, ⁸ e firin findi keren na.» Na nan a toxi, mixi firin xa mu e ra sonon, e firin bara findi keren na. ⁹ Ala bara naxee xiri e boore ra, adama naxa e rafatan.»

¹⁰ E to so banxi, Isa foxirabiree man naxa a maxorin na masenyi ma. ¹¹ Isa naxa a masen e be, «Mixi yo mee a xa gine ra, a sa gbete doxo, a kanyi bara yene raba. ¹² Xa gine fan mee a xa xeme ra, a sa doxo xeme gbete xon, a fan bara yene raba.»

*Isa nun dimédie**(Matiyu 19:13-15, Luki 18:15-17)*

¹³ Mixie nu fafe dimédie ra Isa xon, alako a xa a belexe sa e ma, konɔ a ƒoxirabirée naxa wøyen na mixie ma. ¹⁴ Isa to na fe to, a naxa xonɔ, a fa a masen a ƒoxirabirée be, «Wo a lu dimédie xa fa n yire. Wo naxa tonyi dɔxɔ e ma, barima naxee maniyaxi e ra, nee nan soma Ala xa mangeya niini bun ma. ¹⁵ N xa nondi fala wo be, mixi naxan mu tinma Ala xa mangeya niini ra alo dimédi, na kanyi mu soma Ala xa mangeya niini bun ma feo!» ¹⁶ A naxa dimédie dɔxɔ a san ma, a a belexe sa e ma, a duba e be.

*Sɛgetala bannaxi**(Matiyu 19:16-30, Luki 18:18-30)*

¹⁷ Isa to nu bara kira suxu, xeme nde naxa fa a gi ra a ƒoxɔ ra, a a xinbi sin a bun ma. A naxa Isa maxorin, «Karamɔxɔ fanyi, a lan n xa munse raba alako n xa abadan kisi soto ke ra?» ¹⁸ Isa naxa a masen a be, «Munfe ra i n xilima karamɔxɔ fanyi? Mixi yo mu fan. Ala keren peti nan fan. ¹⁹ I seriye kolon: «I naxa faxe ti. I naxa yene raba. I naxa muje ti. I naxa mixi tojege. I naxa fu mixi ma. I baba nun i nga binya.»

²⁰ Xeme naxa Isa yaabi, «Karamɔxɔ, n bara na birin nabatu kafi n dimédi temui.» ²¹ Isa naxa xeme mato, a naxa a xanu. A naxa a masen a be, «Fe keren nan fa luxi i be. Siga, se naxan birin na i yi ra, i sa a mati, i a kobiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sotoɔde ariyanna. I na na raba, fa, i bira n ƒoxɔ ra.» ²² Xeme to na wøyenyi me, a naxa siga sunnunyi kui, barima harige gbegbe nu na a yi ra.

²³ Isa naxa a ya rage a rabilinyi, a fa a masen a ƒoxirabirée be, «Sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xoxoxo naafuli kanyie be ki fanyi!» ²⁴ A ƒoxirabirée naxa kaaba a xa wøyenyi ma, konɔ Isa man naxa a masen e be, «N ma die, sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xoxoxo ki fanyi! ²⁵ Nɔxome so joxun senbe yale ra, dine bannamixi sofe ra Ala xa mangeya niini bun ma.» ²⁶ Isa ƒoxirabirée de naxa ixara ki fanyi ra, e nu e bore maxorin, «Nde fa noma kiside fa?» ²⁷ Isa naxa e mato, a fa a masen e be, «Adama mu noma a yete rakiside, konɔ Ala tan noma fe birin na.»

²⁸ Piyeri naxa wøyen folo Isa be, «A mato, muxu bara keli se birin xun ma, muxu bira i ƒoxɔ ra.» ²⁹ Isa naxa a masen, «N xa nondi fala wo be, mixi yo naxan na keli a xa se nde xun ma n tan nun n ma xibaaru fanyi xa fe ra, a findi banxi ra ba, xunya ba, taarae ba, baba ba, nga ba, die ba, boxie ba, ³⁰ na xanyi fama na birin joxoe keme keme nan sotoɔde. ƒoxoe yo, xunya yo, taarae yo, babae yo, ngae yo, boxie yo, a e sotoɔma yi duninja ma a nun paxankate ra, a man fa abadan kisi soto aligiyama. ³¹ Yarerati wuyaxi fama findide xanbiratie ra, xanbiratie fan findi yareratie ra.»

*Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde**(Matiyu 20:17-19, Luki 18:31-34)*

³² Isa nun a ƒoxirabirée naxa kira suxu tefe Darisalamu, Isa tixi e ya ra. A ƒoxirabirée nu kontofilixi, naxee fan nu biraxi e ƒoxɔ ra, nee fan nu gaaxuxi. Isa man naxa a ƒoxirabiré fu nun firin xun lan, a so fe tagi rabafe e be naxan fama a tan lide. ³³ A naxa a masen, «Wo a mato, won na tefe Darisalamu ne yi ki. Adama xa Di sama ne serexedube kuntigie, nun seriye karamoxoe belexe, e a makiiti faxe kiiti ra, e a so kaafirie yi ra. ³⁴ E a mayelema ne, e deye boxun a ma, e a bonbo sebere ra, e man fa a faza. Konɔ a xa faxe xi saxan dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma.»

Sebede xa die xa maxorinyi
(*Matiyu 20:20-28, Luki 22:24-47*)

³⁵ Na xanbi, Sebede xa die, Yaki nun Yaya, e naxa e maso Isa ra, e a fala a be, «Karamoxo, muxu wama a xon ma ne, muxu na fe naxan yo maxorin i ma, i xa na raba muxu be.» ³⁶ Isa naxa e maxorin, «Wo wama n xa munse raba wo be?» ³⁷ E naxa a yaabi, «Tin muxu be, keren xa doxo i yirefanyi ma, boore fan xa doxo i koola ma i xa nore kui.» ³⁸ Isa naxa a masen e be, «Wo mu a kolon wo fe naxan maxorinfe. Wo noma tinde toore ra, alo n tan tinma a ra ki naxe? Wo noma tide toore ya i naxan fafe n lide?» ³⁹ E naxa a yaabi, «Muxu noma.» Isa fan naxa a fala e be, «Wo fan yati fama paxankate sotode alo n tan. Wo fan fama tide n ma toore bun ma naxan fafe n lide. ⁴⁰ Kono doxofe n yirefanyi nun n koola ma, na mu fatanma n tan xa ra. Na na mixie nan be, a ragataxi naxee be.»

⁴¹ Foxirabire fu donxoe to na fe me, e boje naxa te folo Yaki nun Yaya ma. ⁴² Isa naxa e xili a yire, a a masen e be, «Wo a kolon, naxee kolonxi pamanee mangee ra, e mixie yamarima a xoroxoe ra, e e senbe raminima e ma alako e xa mangeya xa kolon. ⁴³ Kono a naxa lu na ki wo tan tagi. Mixi naxan wama a tide xa gbo wo ya ma, a xa findi wo malima nan na. ⁴⁴ Mixi naxan wama findife wo xa yarerati ra, a kanyi xa findi birin xa konyi nan na. ⁴⁵ Hali Adama xa Di a faxi na nan ma. A mu faxi xe mixie xa wali a tan be. A faxi ne alako a tan nan xa wali mixie be, a xa mixi gbege xunsara a xa faxe saabui ra.»

Isa Yeriko donxui rayalanfe
(*Matiyu 20:29-34, Luki 18:35-43*)

⁴⁶ E naxa so Yeriko. Isa nun a foxirabiree man to nu kelife naa, e nun pama gbege, Timeyo xa di xeme Baritimeyo nu doxoxi kira de ra kule matide. Donxui nan nu a ra. ⁴⁷ A to a me a Isa Nasaretika nan nu dangife naa, a naxa so a xilife a xui itexi ra, «Isa, Dawuda xa Di, kinikini n ma.» ⁴⁸ Nama naxa woyen donxui ma a a xa a sabari, kono a pan naxa a xui ite dangi a singe ra, a nu xili ti, «Dawuda xa Di, kinikini n ma.» ⁴⁹ Isa naxa ti, a a fala, «Wo a xili.» E naxa donxui xili, e a fala a be, «Limaniya! Keli, Isa na i xilife!» ⁵⁰ Donxui naxa a xa donma binye wole keren na, a keli, a tungan, a siga Isa yire. ⁵¹ Isa naxa a maxorin, «I wama n xa munse raba i be?» Donxui naxa a yaabi, «Karamoxo, n wama ne n ya xa se to.» ⁵² Isa naxa a masen a be, «Siga, i xa danxaniya bara i rakisi.» A ya naxa se to keren na, a fa bira Isa foxo ra kira xon.

11

Isa sofe Darisalamu
(*Matiyu 21:1-11, Luki 19:28-44, Yaya 12:12-16*)

¹ E to makore Darisalamu ra, e na Betifage nun Betani yire li, Oliwi geya mabiri, Isa naxa a foxirabire mixi firin xee, ² a a fala e be, «Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nefee so naa, wo sofale lanma lima a xirixi na, mixi singe mu nu doxo naxan fari. Wo xa a fulun, wo fa a ra n xon ma. ³ Xa mixi nde fa sa wo maxorin, «Wo a fulunfe munfe ra,» wo xa a yaabi, «Marigi nan hayi na a ma. A a ragbilenna ya.»

⁴ E to siga, e naxa a li sofale lanma xirixi naade nde setti ma kira de ra. E to a fulun, ⁵ mixi naxee nu tixi naa, e naxa e maxorin, «Wo munse rabafe, wo to yi sofale lanma fulunxi?» ⁶ E naxa e yaabi alo Isa a masen e

be ki naxe. Nee fan naxa e lu e xa siga. ⁷ E to fa sofale lanma ra Isa xon, e naxa e xa donmae sa a fari, Isa fa a magoro a ma.

⁸ Mixi gbegebe naxa e xa donmae itala kira xon ma, ndee fan naxa fense sege, e nee fan sa kira xon ma Isa binyafe ra. ⁹ Nama naxee nu jerefe Isa ya ra, a nun naxee nu jerefe a xanbi ra, e birin nu e xui itefe, e a fala, «Tantui na won Nakisima be!

Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra!

¹⁰ Baraka na won Baba Dawuda xa mangeya be naxan na fafe!
Tantui na won Nakisima be naxan na koore ma!»

¹¹ Isa to so Darisalamu, a naxa siga hɔrɔmɔbanxi kui. A to ge naa rabilinyi birin matode, e nun a fɔxirabiree mixi fu nun firinyie naxa siga Betani, barima kɔe nu bara so.

Isa xɔre bili dankafe
(Matiyu 21:18-22)

¹² Na kuye iba, e to nu kelife Betani, kaame naxa Isa suxu. ¹³ A to xɔre bili nde to, a ndedi makuyaxi e ra, a burexe na a kon na, a naxa sa na mato, xa a noma a bogi nde masotode. Kɔno a to makore xɔre bili ra, a mu sese li a kon na fo a burexe, barima xɔre bogi temui mu nu a lixi. ¹⁴ Isa naxa a fala xɔre bili be, «Mixi yo naxa i tan bogi don sɔnon!» A fɔxirabiree fan naxa a xui me.

Isa sarematie kerife hɔrɔmɔbanxi kui
(Matiyu 21:12-17, Luki 19:45-48, Yaya 2:13-16)

¹⁵ E to siga Darisalamu, Isa naxa so hɔrɔmɔbanxi kui, a sarematie nun saresoe kerɔ fɔlɔ, naxee nu na naa. A naxa kɔbiri masaree xa teebillie nun ganbe matie xa dɔxɔsee rabira. ¹⁶ A man mu tin mixi yo xa dangi hɔrɔmɔbanxi sansanyi kui, e na findi e xa kote maxanin kira ra. ¹⁷ A naxa e kawandi, a a masen, «A mu sebexi xe, «N ma banxi xili falama ne, si birin ma salide banxi?» Kɔno wo tan bara a findi mujetie dɔxɔde ra.» ¹⁸ Serexedube kuntigie nun seriye karamɔxɔe to yi fe me, e naxa fɛere fen fɔlɔ e noma Isa faxade ki naxe. E nu gaaxuxi a ya ra, barima a nu pama birin de ixarama a xa kawandi ra. ¹⁹ Nunmare to so, Isa nun a fɔxirabiree man naxa keli taa kui.

Xɔre bili xare nun Ala maxandife
(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Na kuye iba, e to nu dangife, a fɔxirabiree naxa xɔre bili to a bara xara han a sanke. ²¹ Piyeri to ratu, a naxa a fala Isa be, «Karamɔxɔ, a mato, i xɔre bili naxan danka, a bara xara ghen.»

²² Isa naxa a masen e be, «Wo xa danxaniya Ala ma. ²³ N xa nɔndi fala wo be, xa wo a fala yi geya be, «Keli be, i sa sin baa ma,» xa na kanyi mu siike a boje ma, a la a ra, a naxan falaxi a rabama ne, na fe rabama ne na kanyi be. ²⁴ Na nan a ra, n xa a fala wo be, wo na Ala maxandi fefe ra, xa wo la a ra a wo bara a sɔto, wo a sɔtoma ne. ²⁵⁻²⁶ Wo na ti Ala maxandide temui naxe, xa fe nde na wo nun mixi nde tagi, wo xa dije a ma, alako wo Baba naxan na ariyanna, a fan xa dije wo xa yunubie ma.»

Isa walima nde xa yaamari ma?
(Matiyu 21:23-27, Luki 20:1-8)

²⁷ E man naxa so Darisalamu. Isa to nu a jerefe hɔrɔmɔbanxi kui, serexedube kuntigie, seriye karamɔxɔe, nun Yuwifie xa forie naxa fa a

yire, ²⁸ e a maxorin, «I yi fee rabama nde xa yaamari ma? Nde yi senbe fixi i ma, i xa yi fee raba?» ²⁹ Isa naxa e yaabi, «N fan xa wo maxorin fe keren ma. Xa wo n yaabi, n a falama ne wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma. ³⁰ Yaya to nu mixie xunxama ye xora, Ala nan a xexi ba, ka adama? Wo n yaabi.»

³¹ Na kui e naxa so woyenfe e bore tagi, «Xa won na a yaabi, won naxe, «Ala,» a a falama ne won be, «Munfe ra wo mu fa la a ra?» ³² Kono won na a yaabi, «Adama,» na fan findima fe nan na won be.» E nu gaaxuxi jama nan ya ra, barima birin Yaya maroxunxi namijonme yati nan na. ³³ Na kui, e naxa Isa yaabi, «Muxu mu a kolon.» Isa fan naxa a masen e be, «N fan mu a falama wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

12

Bɔxi rawali naaxie xa taali (Matiyu 21:33-46, Luki 20:9-19)

¹ Isa man naxa so taali woyenyie falafe e be, a a masen, «Xeme nde naxa weni bilie si. A naxa tete rabilin bɔxi ra, a baye ti, a yili ge weni bogi bunduma dennaxe. Na xanbi, a naxa na heri bɔxi rawalie ma, a fa biyaasi.»

² «Weni bogi ba temui to a li, bɔxi kanyi naxa konyi nde xee bɔxi rawalie xon ma, e xa weni bogi nde so a yi ra. ³ Kono, bɔxi rawalie naxa na konyi suxu, e a bonbo, e a ragbilen a belexe igeli ra.»

⁴ «Bɔxi kanyi man naxa konyi gbete xee e xon ma. E naxa na fan bonbo a xunyi ma, e a konbi a mayaagixi ra. ⁵ Bɔxi kanyi man to mixi gbete xee, e naxa na tan faxa. Bɔxi kanyi mixi wuyaxi gbete xee ne e xon ma na ki. E naxa ndee bonbo, e ndee faxa.»

⁶ «Bɔxi kanyi xa di xanuxi kerenyi nan nu fa luxi. A donxoe ra, a naxa na xee e xon ma, barima a nu bara a fala, «E n ma di tan binyama ne.» ⁷ Kono yi bɔxi rawalie naxa a fala e bore be, «Yi nan na ke tongoma ra, wo fa, won xa a faxa alako ke xa findi won gbe ra.» ⁸ E naxa a suxu, e a faxa, e fa a woli tete xanbi ra.»

⁹ «Na kui, bɔxi kanyi munse rabama fa? A sigama ne naa, a bɔxi rawalie faxa, a a xa bɔxi so mixi gbete yi. ¹⁰ Wo mu nu yi masenyi xaran Kitaabui kui?

«Banxitie mee geme naxan na, a bara findi tuxui geme hagige ra.

¹¹ Marigi foxi nan a ra.

«Fe makaabaxi nan ya won be.»

¹² A nu woyenfe naxee be, e naxa a kolon a Isa yi taali woyenyi masenxi e tan nan be. E nu katafe e xa a suxu, kono e nu gaaxuxi jama nan ya ra. Na kui, e naxa keli a xun, e siga.

Gantanyi tefe Isa be duuti xa fe ra (Matiyu 22:15-22, Luki 20:20-26)

¹³ E naxa Fariseni nun Herode foxirabire ndee xee Isa xon alako e xa gantanyi te a be, e xa a masoto woyenyi kui. ¹⁴ E to siga a yire, e naxa a fala a be, «Karamoxo, muxu a kolon nondi fale nan i ra. I mu gaaxuma mixi yo xon, barima i mu mixi rafisama e boore be. I mixie xaranma Ala xa kira nan na a nondi ki ma. A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Roma mange ma? Muxu xa a fi, ka muxu naxa a fi?»

¹⁵ Isa to e xa filankafuija kolon, a naxa e yaabi, «Wo katafe n masotode munfe ra? Wo fa gbeti kobiri kole keren na n xon ma, n xa a mato.» ¹⁶ E to fa keren na, a naxa e maxorin, «Nde xili nun misaali na yi kobiri kole ma yi ki?» E naxa a yaabi, «Roma Mange gbe.» ¹⁷ Isa naxa a fala e be, «Wo mange gbe ragbilen mange ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.» E fan naxa kaaba Isa xa fe ma.

Sadusenie Isa maxorinfe faxamixie xa marakeli ma
(Matiyu 22:23-33, Luki 20:27-40)

¹⁸ Sadusenie, naxee a falama a faxamixie mu kelima faxe ma, e naxa fa yi maxorinyi ra Isa xon ma, ¹⁹ «Karamoxo, Annabi Munsa yi nan sebe muxu be Kitaabui kui, «Xa xeme nde taara faxesa, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine doxoma, alako a xa bonsoe fi a taara ma.» ²⁰ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere soto. A xa di singe naxa gine doxo, a faxesa, a mu bonsoe yo lu. ²¹ A xanbiratoe naxa na kaaje gine tongo, konoo a fan naxa faxesa, a mu bonsoe yo lu. Na nan man naba na fan xanbiratoe ra. ²² Yi mixi solofere birin, e sese mu bonsoe lu. A donxo ra, gine fan naxa faxesa. ²³ Na kui, marakeli loxo, na gine to doxoxi yi mixi solofere birin xon ma, a sa findima nde gbe ra?»

²⁴ Isa naxa a masen e be, «Wo mu Ala xa Kitaabui kolon, wo mu Ala senbe fan kolon. Wo xa tantanyi kelide xa mu na ki? ²⁵ Mixie na keli faxesa ma marakeli loxo, xeme mu gine doxoma, gine fan mu doxoma xeme xon. E luma ne alo malekee na ariyanna ki naxe. ²⁶ A falafe tan, a faxamixie mu kelima faxe ma, wo mu nu Annabi Munsa xa Kitaabui xaran, wuri bili xa fe falaxi dennaxe? Ala a masen ne a be, «N tan nan na Marigi Alatala ra, Ibrahima, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.» ²⁷ Faxamixie xa mu Ala batuma, fo naxee baloxi. Na tan findixi wo be tantanyi nan na.»

Yaamari naxan tide gbo a birin be
(Matiyu 22:34-40, Luki 10:25-37)

²⁸ Seriyee karamoxo nde naxa a maso e ra, a a tuli mati e xa woyenyi ra. A to a to a Isa bara yaabi fanyi fi, a naxa a maxorin, «Seriyee mundun tide gbo seriyee birin ya ma?» ²⁹ Isa naxa a yaabi, «A singe nan yi ki, «Isirayila, i tuli mati, won Marigi Ala, Marigi keren peti na a ra. ³⁰ I xa i Marigi Ala xanu i boje birin na, i nii birin na, i xaxili birin na, a nun i senbe birin na.» ³¹ A firin nde nan yi ki, «I xa i ngaxakerenyi xanu alo i i yete xanuxi ki naxe.» Seriyee gbete yo mu na naxan dangi nee ra.»

³² Seriyee karamoxo naxa a fala Isa be, «I nondi, karamoxo. I bara nondi masen a Ala keren peti nan a ra, a boore mu na, fo a keren. ³³ Mixi xa a xanu a boje birin na, a xaxili birin na, a nun a senbe birin na. Mixi man xa a ngaxakerenyi xanu alo a a yete xanuxi ki naxe. Nee rabatufe dangi serexe gan daaxi nun serexe birin na.» ³⁴ Isa to a to, a a bara xaxilimaya yaabi fi, a naxa a masen a be, «A gbe mu luxi i xa so Ala xa mangeya niini bun ma.» Na xanbi, mixi yo mu suusa Isa maxorinde sonon.

Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi
(Matiyu 22:41-46, Luki 20:41-44)

³⁵ Isa naxa kawandi ti folo horomobanxi kui. «Munfe ra seriyee karamoxoe a falama, a Ala xa Mixi Sugandixi findixi Dawuda xa di nan na? ³⁶ Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, Dawuda yete a masen ne, «Marigi bara a masen n Marigi be,

«I magoro n yirefanyi ma, han beemanun n xa i yaxuie ragoro i sanyi bun.»»

³⁷ «Dawuda yete yati a falama a be, «N Marigi». Dawuda fa noma findide a baba ra di?»

Nama gbege nu e tuli matima a ra, a xa kawandi nu rafan e ma.

Diinela kobie

(Matiyu 23:1-39, Luki 11:37-52, 20:45-47)

³⁸ Isa naxa a masen e be a xa kawandi kui, «Wo wo yete ratanga seriye karamoxo ma. A rafan e ma e xa e marere guba xungbe ragoroxi e ma, mixie xa nu e xebu taa kui binye xebuie ra. ³⁹ E wama doxofo salide safe singee, e man xa binye soto xulunyi. ⁴⁰ E kaape ginee harige mupama. E salima a xonkuye ra, alako mixie xa e to. Gbaloe naxan nagataxi e be, a gbo ki fanyi.»

Kaape gine xa hadiya

(Luki 21:1-4)

⁴¹ Isa naxa doxo salide kui, a ya rafindixi kobiri kankira ma, a nu mixie mato e kobiri sama a kui ki naxe. Bannamixi wuyaxi nu kobiri gbege safe.

⁴² Kaape gine misikiine fan to fa, a tan naxa kobiri kole firin sa naxee yusi mu gbo. ⁴³ Na kui, Isa naxa a foxirabiree xili, a a masen e be, «N xa nondi fala wo be, yi kaape gine misikiine xa kobiri saxi gbo dangi birin gbe ra naxee bara kobiri sa kankira kui. ⁴⁴ E tan xa hadiya kelixi e xa naafuli nan kui, konɔ yi kaape gine tan xa hadiya kelixi a xa baloe nan kui.»

13

Horomobanxi xa misaali

(Matiyu 24:1-2, Luki 21:5-6)

¹ Isa to mini horomobanxi, a foxirabire keren naxa a fala a be, «Karamoxo, yi banxie mato, e tixi geme xungbe naxee ra, e ti ki man tofanxi ki naxe!» ² Isa naxa a yaabi, «I yi banxi belebelee toxi? Yi geme keren mu luma a boore fari be, a birin nabirama ne.»

Maratantanyi, toxe, nun jaxankate

(Matiyu 24:3-14, Luki 21:7-19)

³ Isa to nu magoroxi Oliwi geya fari, a ya rafindixi horomobanxi ma, Piyeri, Yaki, Yaya, nun Andire naxa a maxorin e doru ma, ⁴ «Na fe sa rabama mun temui? A man sa kolonma tonxuma mundun ma a a fafe rabade?»

⁵ Isa naxa so woyenfe e be, «Wo wo meeni. ⁶ Mixi wuyaxi fama n tan xili falade e yete xun ma a falafe ra, «N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra!» Na kui, e fama mixi gbege ratantande. ⁷ Wo na gere fe me, wo na gere nde xili me, wo naxa kontofli, barima fo na fe moolie xa raba. Na xa mu findima dunija rajonyi ra sinden. ⁸ Sie kelima ne e boore xili ma, pamanee e boore gere. Bɔxi fama ne serende yire wuyaxi, kaame fan sin bɔxi ma. Na birin findima mantɔrɔli folɛ nan na.»

⁹ «Wo xa meeni wo yete ma, barima e wo soma ne kiitisae yi ra, e wo bonbo salide banxie kui. Wo tima ne gominæ nun mangee ya i n tan ma fe ra, wo findima ne n ma seede ra e tan be. ¹⁰ Fo xibaaru fanyi xa kawandi si birin be sinden. ¹¹ E na wo xanin wo makiitide temui naxe, wo naxa kontofli wo xa masenyi xa fe ra beenun wo xa a ti. Ala na woyenyi

naxan yo fi wo ma na waxati ma, wo xa na nan fala, barima wo tan xa mu woyenma, Ala Xaxili Seniyenxi nan fama woyende.»

¹² «Mixi fama a ngaxakerenyi yanfade, a a sa mixie belexe, e xa a faxa. Babe fan na mooli niyama a xa di ra, die fan kelima ne e barimae xili ma, e xa e faxa. ¹³ Mixi birin fama wo xonde n tan ma fe ra, konɔ naxan na a tunnabexi han a rajonyi, na kanyi kisima ne.»

Se haramuxi jaaxi

(Matiyu 24:15-28, Luki 21:20-24)

¹⁴ «Wo tan naxee na yi xaranfe, wo wo tuli mati de! Wo na se haramuxi jaaxi to kasare na naxan xanbi ra, a tixi yire a mu lan a xa ti dennaxe, wo tan naxee na Yudaya na temui, wo xa wo gi geyae fari. ¹⁵ Naxan na tande, a naxa so sese tongode a xa banxi kui. ¹⁶ Naxan na xe ma, a naxa gbilen a xa xinbeli donma tongode. ¹⁷ Na waxati findima gbaloe nan na furuginee nun dingee be! ¹⁸ Wo Ala maxandi na naxa wo li jeme temui! ¹⁹ Barima toore a lima na waxati ma, naxan maniye singe mu nu to kabi Ala naxa dunja daa, a man mu gbilenma to ra abadan. ²⁰ Xa Marigi mu a ragirixi nu nde xa ba na xi konti ra, adama yo mu kisima nu. Konɔ a nde baxi a konti ra mixi sugandixie nan xa fe ra.»

²¹ «Xa mixi nde sa a fala wo be, «A mato, Ala xa Mixi Sugandixi na be», xa na mu a ra, «Ala xa Mixi Sugandixi na menni,» wo naxa la a ra. ²² Barima wule false fama Ala xa Mixi Sugandixi xili falade e yete xun, xa na mu e e yete findi namijonmee ra. E fama tonxuma makaabaxie nun kaabanakoe rabade alako e xa Ala xa mixi sugandixie ratantan, xa e sa noma. ²³ Wo menni wo yete ma. N bara fe birin masen wo be beenun a waxati xa a li.»

Adama xa Di gbilenfe

(Matiyu 24:29-31, Luki 21:25-28)

²⁴ «Na paxankate waxati dangi xanbi,

«soge ifoɔroma ne,

kike yanbe bama ne,

²⁵ tunbuie birama ne boxi,

se naxan birin na koore ma a serenma ne.»

²⁶ «Na temui Adama xa Di toma ne fa ra nuxui kui, senbe nun nore ra. ²⁷ A a xa malekee xeema ne dunja tunxun naani birin na, e xa sa a xa mixi sugandixie malan keli seeti han seeti.»

Xore bili xa misaali

(Matiyu 24:32-35, Luki 21:29-33)

²⁸ «Wo xore bili mato misaali ra, wo xa xaxili soto. A salonyi na pingi, a burexe neene naxa mini, wo a kolonma ne jeme bara makore. ²⁹ Adama xa Di fafe fan na na ki ne. Wo na yi fe birin to raba ra, wo xa a kolon Adama xa Di bara makore, a jan tixi naade ra. ³⁰ N xa nɔndi fala wo be, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³¹ Koore nun boxi dangima ne, konɔ n ma masenyi tan mu dangima abadan.»

Dunja rajonyi waxati kolonfe

(Matiyu 24:36-44)

³² «Mixi yo mu a kolon yi fee sa rabama loxoe nun waxati yo ma. Hali maleke naxee na ariyanna, e mu a kolon, Ala xa Di fan mu a kolon, fo Baba Ala keren peti. ³³ Wo menni wo yete ma, wo naxa yanfa, barima wo fan mu a kolon yi fee sa kamalima temui naxe.»

³⁴ «A maniyaxi xeme nan na, naxan na sigafe biyaasi. A na keli a xa foxoe xun, a na birin taxuma a xa konyie ra, a kankan ti a xa wali de, a man a fala naade kante be, a a naxa yanfa. ³⁵ Na kui, wo naxa yanfa. Xa foxoe kanyi gbilenma nummare nan na ba, xa na mu koe tagi, xa na mu konkore deya singe, xa na mu geesege, wo mu a waxati yo kolon. ³⁶ Xa a fa wo terenna, a naxa a li de wo xife! ³⁷ N naxan falama wo be, n na nan a falama birin be: Wo naxa yanfa!»

14

Yanfanteya Isa be

(Matiyu 26:1-5, Luki 22:1-6)

¹ Xi firin nan nu luxi beenun Sayamaleke Dangi Sali xa a li, naxan man xili falama Taami Lebinitare Sali. Serexedube kuntigie nun seriye karamoxoe nu na fere fenfe e xa Isa suxu yanfanteya saabui ra, e xa a faxa. ² E naxa lan a ma, «Won naxa a suxu sali loxoe, xa na mu a ra jama a xunyi kelima ne.»

Gine nde labunde ture safe Isa ma

(Matiyu 26:6-13)

³ Isa to nu na Betani, Simon kune kanyi xonyi, a a degefe teebili ra, gine nde naxa fa. Narada labunde ture nu na a yi ra, naxan sare xorxo ki fanyi. A nu saxi a bitire tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira geme ra. Gine to bitire de rabi, a naxa labunde ture sa Isa xunyi. ⁴ Kono mixi ndee nu na naa, e naxa xono, e a fala e bore be, «Yi labunde ture makanaxi yi mooli ra munfe ra? ⁵ Xa a sa mati ne nu, a sare noma dangide walike xa je keren wali sare ra, na kobiri fan no fide setaree ma.» E boje naxa te gine xili ma.

⁶ Kono Isa naxa a masen, «Wo yi gine lu na. Wo na a torofe munfe ra? Kewali fanyi nan yi ki, a naxan nabaxi n be. ⁷ Setaree luma ne wo ya ma temui birin. Wo na wa a xon ma temui yo, wo noma fe fanyi rabade e be, kono n tan mu luma wo yi ra be abadan xe. ⁸ Yi gine noxi naxan na, a na nan nabaxi. A labunde saxi n ma n ma maragate loxoe nan ma fe ra. ⁹ N xa nondi fala wo be, Ala xa xibaaru fanyi sa kawandima dede dunija birin kui, yi gine xa kewali xa fe fan falama ne, mixie xa e ratu a xa fe ma.»

Yudasi xa yanfanteya

(Matiyu 26:14-16, Luki 22:1-6)

¹⁰ Na temui, Yudasi Isikariyoti, naxan nu na Isa foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa siga serexedube kuntigie yire, e xa woyen alako a xa Isa sa e belexe. ¹¹ E to a me, e naxa jalexin ki fanyi ra, e kobiri laayidi tongo a be. Na kui, Yudasi naxa so waxati fenfe a noma Isa sade e belexe temui naxe.

Sayamaleke Dangi Sali

(Matiyu 26:17-25, Luki 22:7-34)

¹² Taami Lebinitare Sali to a li, a loxoe singe, yexeyore bama serexe ra loxo naxe, Isa foxirabiree naxa a maxarin, «I wama muxu xa sa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala i be minden?» ¹³ A naxa a foxirabire mixi firin xee, a a fala e be, «Wo siga taa kui. Wo naralanma xeme nde ra, ye feje dodoxi a xun. Wo xa bira a foxo ra. ¹⁴ A na so dennaxe, wo xa

a fala na banxi kanyi be, «Karamoxo wama a kolonfe a noma Sayamaleke Dangi Sali donyi donde dennaxe, a tan nun a foxirabiree.» ¹⁵ A fama banxi kui xungbe masende wo be koore ra, se birin yailanxi naa a fanyi ra. Wo xa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala menni.» ¹⁶ A foxirabiree naxa siga, e so taa kui, e fe birin li alo Isa a masen e be ki naxe. E naxa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala.

¹⁷ Nunmare to so, Isa nun a foxirabiree fu nun firinyie naxa fa. ¹⁸ E nu na e degefe teebili ra temui naxe, Isa naxa a masen, «N xa nondi fala wo be, wo tan naxee na wo degefe n fe ma yi ki, mixi keren na wo ya ma naxan fafe n yanfade.» ¹⁹ A foxirabiree naxa sunnun folo, kankan nu fa Isa maxorin, «N tan mu a ra?» ²⁰ Isa naxa e yaabi, «A kanyi na wo tan mixi fu nun firinyie ya ma, n nun naxan belexe ragoroma paani keren kui. ²¹ Adama xa Di sigama ne alo a xa fe sebexi ki naxe, konoo gbaloo nan na Adama xa Di yanfama be. A fisa na kanyi be hali a mu bari nu.»

Marigi xa serexe tonxuma

(Matiyu 26:26-30, Luki 22:14-20, Korinti I 11:23-25)

²² E to nu e degefe, Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabiree yi ra, a a fala e be, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na.» ²³ Na dangi xanbi, Isa naxa tonbili fan tongo. A man to tantui rasiga Ala ma, a naxa tonbili so e yi ra, e birin naxa a min. ²⁴ Isa naxa a masen e be, «Yi findixi n wuli nan na, saate wuli naxan baxi mixi gbegbe be. ²⁵ N xa nondi fala wo be, n to yi weni minfe yi ki, n mu yi minma sonon, han won birin man sa a minma loxo naxe Ala xa mangeya niini bun ma.»

²⁶ E to ge beeti bade, e naxa te Oliwi geya fari.

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma

(Matiyu 26:31-35, Luki 22:31-34, Yaya 13:36-38)

²⁷ Isa naxa a masen a foxirabiree be, «Wo birin gbilenma ne n foxo ra, barima a sebexi, «N xuruse demadonyi faxama ne, yexeee fan yensen.» ²⁸ Konoo n na keli faxe ma, n sigama wo ya ra Galile.»

²⁹ Piyeri naxa a fala a be, «Hali birin gbilen i foxo ra, n tan mu gbilenma i foxo ra!» ³⁰ Isa naxa Piyeri yaabi, «N xa nondi fala i be, to koe yati, beenun konkore xa a rate deya firin, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.»

³¹ Konoo Piyeri naxa a fala senbe ra, «Hali won birin nan sa faxama, n mu n yete rasanma i ma!» Isa foxirabiree birin naxa gbilen na woyen keren fala ra.

Isa Ala maxandife Getesemani

(Matiyu 26:36-46, Luki 22:39-46)

³² Na dangi xanbi Isa nun a foxirabiree naxa siga yire nde, dennaxe xili Getesemani. Isa naxa a fala e be, «Wo doxo be. N tan xa sa Ala maxandi.»

³³ A naxa Piyeri, Yaki, nun Yaya xanin a xun ma. Naxankate nun kontofili naxa Isa boje suxu. ³⁴ A naxa a masen e be, «Sunnunyi bara no n boje ra alo a xa n faxa. Wo lu be, konoo wo naxa xi.»

³⁵ Isa naxa a masiga dondoronti, a a yatagi rafelen boxi ma, a Ala maxandi na waxati xa makuya a ra, xa na sa noma rabade. ³⁶ A naxa Ala maxandi, «N Baba, i noma fe birin na. I xa n natanga yi paxankate ma. Konoo n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ³⁷ A to gbilen a foxirabiree yire, a naxa e li e na xife. A naxa a fala Piyeri be, «Simon, i

xife ne yi ki? I mu noxi waxati keren xi xoli kanade n ma fe ra? ³⁸ Wo naxa xi. Wo Ala maxandi ne alako wo naxa bira tantanyi kui. Maṛoxun fanyi na adama be, kono a fate bende tan senbe mu na.»

³⁹ Isa man to a masiga e ra, a man naxa Ala maxandi na maxandi kerenyi ra. ⁴⁰ A to gbilen a foxirabiree yire, a man naxa e li e xife, barima xi xoli nu bara no e ra. Yaabi yo mu nu e yi Isa be.

⁴¹ Isa man to gbilen e yire a sanmaya saxan nde, a naxa a fala e be, «Wo xife ne? Wo na wo malabufe han ya? A tan nan na ki, waxati bara a li. Adama xa Di fafe sade yunubitoe belexe. ⁴² Wo keli, won xee. Wo a mato, n yanfama bara fa.»

Isa suxufe

(Matiyu 26:47-56, Luki 22:47-53, Yaya 18:3-11)

⁴³ Isa pan mu nu gexi woyende, Yudasi, naxan nu na a foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa fa keren na e nun jama, santidegema nun gbengbeta suxuxi e yi ra. Serexedube kuntigie, seriyee karamoxo, nun Yuwifie xa forie nan nu e xexxi. ⁴⁴ Isa yanfama nun na jama nu bara lan a ma, a xa Isa matonxuma e be. A nu bara a fala e be, «N na mixi naxan sunbu, a tan nan na ki. Wo a suxu, wo a xanin, wo a kanta.» ⁴⁵ Yudasi fefe fa, a naxa a maso Isa ra, a fala a be, «Karamoxo,» a fa a sunbu. ⁴⁶ Na kui, jama naxa Isa suxu.

⁴⁷ Mixi nde nu tixi naa, a naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi tuli bolon. ⁴⁸ Isa naxa a masen e be, «Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan na n na? ⁴⁹ Loxo yo loxo, n nu na wo ya ma, n nu kawandi ti horomobanxi kui, wo mu n suxu. Kono naxan sebexi Kitaabui kui, fo a xa kamali.» ⁵⁰ Na xanbi, Isa foxirabiree birin naxa e gi a xun ma.

⁵¹ Segetala nde fan nu na naxan nu biraxi Isa foxo ra, dugi nan gbansan nu felenxi a ma. E naxa a suxu, ⁵² kono a naxa mini a xa dugi kui, a a gi a mageli ra.

Yuwifie Isa makiitife

(Matiyu 26:57-68, Luki 22:63-65, Yaya 18:12-24)

⁵³ E naxa Isa xanin serexedube kuntigie xunyi xon. Serexedubee kuntigie, Yuwifie xa forie, nun seriyee karamoxo birin nu malanxi naa. ⁵⁴ Piyeri nu bara bira Isa foxo ra, kono a mu nu a makorema a gbe ra. A naxa bira a foxo ra han a so serexedube kuntigie xunyi xa tete kui. E nun horomobanxi kantamae naxa doxo te ra, e nu fa e maxara. ⁵⁵ Serexedube kuntigie nun Yuwifie xa kiitisa donxoe birin, e nu seede fenfe Isa xili ma, alako e xa a faxa, kono e mu se to. ⁵⁶ Mixi gbegbe naxa fa Isa toonegede, kono e xa wulee mu nu lanma e boore ma. ⁵⁷ Mixi ndee to keli wule seede bade a xili ma, e naxa a fala, ⁵⁸ «Muxu a xui mexi ne, a a falama, «N yi horomobanxi rabirama ne, adama belexe naxan tixi, n gbete ti xi saxan bun ma, naxan mu tixi adama belexe ra.» ⁵⁹ Kono hali na woyenyi kui, e xa seedeponxoya mu nu lanxi a boore ma.

⁶⁰ Na kui, serexedube kuntigie xunyi naxa keli jama tagi, a Isa maxorin, «Pe, i mu e yaabima? Yi xeme munse safe i xun ma yi ki?» ⁶¹ Kono Isa mu yaabi yo fi, a mu sese fala. Serexedube kuntigi xunyi man naxa a maxorin, «I tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Batu Mange xa Di?» ⁶² Isa naxa a masen, «N tan nan na a ra. Wo fama Adama xa Di tode, a doxoxi Ala Senbema yirefanyi ma, wo a to fafe ra nuxuie kui.»

⁶³ Na kui, serexedube kuntigi naxa a yete xa donma suxu, a iboo xone ra, a a fala, «Won hayi na seede gbetee ma yire? ⁶⁴ Wo bara a me a Ala mabexuxi ki naxe! Wo kiiti toxi di?» E birin naxa a fala a lanma a xa faxa ne. ⁶⁵ Ndee naxa deye boxun folo a ma. E naxa a ya maxiri, e nu a madin, e nu fa a fala a be, «Namiñonmeña raba! A fala ba, naxan i bonboxi!» A to sa kosibilie belexe, ne fan naxa a bonbo.

Piyeri a yete rasanfe Isa ma

(Matiyu 26:69-75, Luki 22:55-62, Yaya 18:15-25)

⁶⁶ Piyeri nu na tete kui temui naxe lanbanyi, serexedube kuntigie xunyi xa konyi gine keren naxa fa. ⁶⁷ A to Piyeri to, a a maxarafe te ra, a naxa a igbe, a a fala, «I tan, wo nun Isa Nasaretika birin nan nu a ra.» ⁶⁸ Piyeri naxa a matandi, a a fala, «N mu a kolon i na fefe falafe!» A naxa mini tete kui. ⁶⁹ Kono konyi gine man to a to, a man naxa woyen folo mixie be naxee nu na naa, «A xa mixi nde nan ya.» ⁷⁰ Piyeri man naxa a matandi. A mu bu, naxee nu na naa, e man naxa a fala Piyeri be, «Nondi na a ra, a tan mixi nde nan yati i ra, barima Galileka nan i ra.» ⁷¹ Kono Piyeri naxa so a kalife, a a fala «Ala xa n danka! Wo yi xeme naxan ma fe falafe, n tan mu a kolon feo!» ⁷² Konkore naxa a rate keren na a deya firin nde. Piyeri naxa ratu fa Isa xa woyenyi ma a be, «Beemanun konkore xa a rate deya firin, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxon.» Na kui, a naxa so wafe.

15

Isa xaninfe Pilati xon

(Matiyu 27:1-2,11-26, Luki 23:1-7,13-25, Yaya 18:28-19:16)

¹ Kuye to iba, serexedube kuntigie, Yuwifie xa forie, seriye karamoxoe, nun Yuwifie xa kiitisa donxoe birin, e to nu bara ge e xa malanyi ra, e naxa Isa xiri, e a xanin Pilati xon.

² Pilati naxa Isa maxorin, «I tan nan findixi Yuwifie xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.» ³ Serexedube kuntigie naxa fa Isa toonege fe gbege ma. ⁴ Pilati man naxa a maxorin, «I mu e yaabima? I mu a mexi e fe naxan birin safe i xun ma?» ⁵ Kono Isa mu yaabi gbete yo fi sonon. Pilati fan naxa kaaba na ma.

⁶ Ne yo ne, sali na a li, Pilati dari fe nan nu a ra, a xa geelimani keren nabejin pama be, e na wa naxan yo xon. ⁷ Na waxati, geresoe ndee nu na geeli naxee nu bara keli mangasanyi xili ma. Naxasi to bira, e nu bara faxe ti. Xeme nde nu na e ya ma naxan nu xili Barabasi. ⁸ Awa pama naxa fa Pilati xon, e a maxorin, a xa a raba e be, alo a darixi a ra ki naxe. ⁹ Pilati naxa e maxorin, «Wo wama n xa Yuwifie xa mange bejin wo be?» ¹⁰ Pilati nu a kolon a serexedube kuntigie nu Isa saxi a belexe toone nan ma.

¹¹ Kono serexedube kuntigie naxa pama kui iso, alako Pilati xa Barabasi nan bejin e be. ¹² Pilati man naxa e maxorin, «Wo fa wama a xon ma n xa munse raba yi xeme ra, wo naxan ma, a Yuwifie xa mange?» ¹³ Nama man naxa sonxo, «A banban wuri magalanbuxi ma!» ¹⁴ Kono Pilati naxa e maxorin, «Munfe ma? A fe paaxi mundun nabaxi?» Kono e tan sonxoe nan tun xun masama, e nu a fala, «A banban wuri magalanbuxi ma!» ¹⁵ Na kui, Pilati to wa pama bone rafanfe e ma, a naxa Barabasi rabejin e be. A naxa yaamari fi soorie xa Isa bonbo sebere ra. Na xanbi, a naxa Isa so e yi e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Sɔɔrie Isa mayelefe
(*Matiyu 27:27-31, Yaya 19:2-3*)

¹⁶ Sɔɔrie naxa Isa xanin gomina xonyi, na tete kui, e e boore sɔɔrie birin xili. ¹⁷ E naxa mange guba gbeeli ragoro Isa ma, e fa tunbee maffilin, e e yailan mange katanyi maniye ra. E naxa na sa a xun ma, ¹⁸ e nu a xɛɛbu, «I kena, Yuwifie xa mange.» ¹⁹ E nu a xunyi bɔnbɔma wuri ra, e deye bɔxun a ma, e e xinbi sin, e suyidi a be. ²⁰ E to ge Isa mayelede, e naxa mange guba rate a ma, e a gbe dugi ragoro a ma, e fa a ramini e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma
(*Matiyu 27:32-44, Luki 23:26-49, Yaya 19:16-24*)

²¹ Sirenika xeme nde nu na dangife kira ra, a kelixi daaxa. A nu xili Simɔn, Alesandire nun Rufu baba. Sɔɔrie naxa a yamari, a xa Isa xa wuri magalanbuxi xanin. ²² E naxa Isa xanin yire dennaxan xili falama Gologota, na nan falaxi e xa xui, «xunkonkota yire». ²³ E naxa weni so a yi, miri seri saxi a xun, konɔ a mu tin a minde. ²⁴ E naxa a mabanban wuri magalanbuxi ma, e kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sɔtɔma. ²⁵ E nu a banbanfe temui naxe, geesege tagi nan nu a ra. ²⁶ E to nu wama birin xa a kolon e a banbanxi fe naxan ma, e yi sebeli nan gbaku a xun ma, «Yuwifie xa mange.»

²⁷⁻²⁸ E naxa suute mixi firin fan banban wuri magalanbuxie ma Isa fe ma, keren a yirefanyi ma, boore a kɔɔla ma. ²⁹ Mixie nu dangima Isa konbi ra, e nu e xunyi lintan a ma, e a fala, «Ee, i tan naxan hɔɔmɔbanxi rabirama, i man fa a ti xi saxan bun ma, ³⁰ i yete rakisi! Goro wuri magalanbuxi kɔn na!» ³¹ Serexedube kuntigie nun seriye karamɔxɔe fan nu a mayelefe, e nu a fala, «A bara mixi gbete rakisi, konɔ a mu noma a yete tan nakiside. ³² Isirayila mange xa mu a ra, Ala xa Mixi Sugandixi? A xa goro wuri magalanbuxi kɔn be ya, muxu xa a to, muxu xa la a ra.» Naxee nu banbanxi a fe ma, nee fan nu Isa konbife ne.

Isa xa faxe
(*Matiyu 27:45-56, Luki 23:44-49, Yaya 19:28-30*)

³³ Yanyi tagi to a li, yanyi xare ra, dimi naxa sin bɔxi birin ma lɛeri saxan bun ma. ³⁴ Na waxati ma, Isa naxa gbelegbele senbe ra, «Eloyi, Eloyi, lɛma sabaxatani?» Na nan falaxi e xa xui, «N Marigi Ala, n Marigi Ala, i n nabɛpinxi munfe ra?» ³⁵ Mixi naxee nu na naa, e to a xui me, e naxa a fala, «Wo a mato, a na Annabi Eliya nan xilife!» ³⁶ Mixi nde naxa a gi, a sa dunkobi rasin weni xɔne xɔra, a a so wuri de i, a fa a ti Isa be alako a xa a min. A naxa a fala, «Wo a lu, won xa a mato xa Annabi Eliya fama a ragorode.» ³⁷ Isa naxa a xui ite senbe ra, a fa laaxira.

³⁸ Na waxati, dugi xungbe naxan singanxi hɔɔmɔbanxi kui, a naxa ibɔɔ firin na, keli a fuge han a laabe. ³⁹ Sɔɔri mange naxan nu tixi Isa ya i, a to Isa laaxira ki to, a naxa a fala, «Nɔndi nan a ra yati, Ala xa Di nan nu yi xeme ra!» ⁴⁰ Gine ndee fan nu na naa, e ndedi makuyaxi Isa yire ra, e yi fe birin matoma. Mariyama Magidalaka nu na e ya ma, a nun Salome, a nun Mariyama, Yaki lanmadi nun Yusufu nga. ⁴¹ Isa nu na Galile temui naxe, yi ginee nan nu birama a fɔxɔ ra, e nu walie raba a be. Gine gbete gbege fan nu na naa naxee nu bara Isa mati han Darisalamu.

*Isa xa maragate**(Matiyu 27:57-61, Luki 23:50-56, Yaya 19:38-42)*

⁴² Nunmare to so, beenun malabu loxoe xa folo, ⁴³ Yusufu Arimateka naxa siga Pilati xon. Yuwifie xa kiitisa binye nde nan nu a ra naxan nu Ala xa mangeya niini mamefe. Limaniya kui, a naxa sa Pilati maxandi Isa fure ma. ⁴⁴ Pilati naxa terenna a kolonfe ra a Isa jan bara faxa. A naxa soori mange xili, a a maxorin na fe ma. ⁴⁵ Soori mange fan to a rakolon a Isa bara faxa, Pilati naxa Isa fure so Yusufu yi ra. ⁴⁶ Yusufu to kasange sara, a naxa Isa fure ragoro wuri magalanbuxi kon, a a kasange, a fa a bele gaburi kui, naxan nu gexi geme kui. Na xanbi, a naxa geme xungbe mapindigilin, a a doxo gaburi de ma. ⁴⁷ Mariyama Magidalaka nun Mariyama Yusufu nga, e naxa a to e Isa ragatafe dennaxe.

16*Isa kelife faxe ma**(Matiyu 28:1-15, Luki 24:1-12, Yaya 20:1-20)*

¹ Malabu loxoe to ba a ra, Mariyama Magidalaka, Mariyama Yaki nga, nun Salome, e naxa labunde ture sara alako e xa a sa Isa fure ma. ² Sande loxoe, kuye baxi ibade, e naxa kurun gaburi yire ra. ³ Kira ra, e naxa e bore maxorin, «Nde geme bama won be gaburi de ma?»

⁴ Geme naxan nu doxoxi gaburi de ma, a nu xungbo ki fanyi. Konɔ e to e ya rasiga, e naxa a to geme bara ba naa. ⁵ E to so gaburi kui, e naxa segetala nde to a doxoxi yirefanyi ma, guba fiixe ragoroxi a ma. E naxa gaaxu. ⁶ A naxa a fala e be, «Wo naxa gaaxu. Wo na Isa Nasaretika nan fenfe, e naxan banban wuri magalanbuxi ma. A mu be, a bara keli faxe ma. Wo a mato, e nu a saxi menni ne. ⁷ Konɔ wo siga, wo sa a fala a foxirabiree be, a nun Piyeri, a Isa na sigafe wo ya ra Galile. Wo a toma menni ne alo a a masen wo be ki naxe.» ⁸ Ginsee naxa mini gaburi kui, e siga e gi ra, e kaabaxi fo e serenna. E mu sese fala mixi yo be, barima e nu bara ge gaaxude.

*Isa minife mixie ma a nun a xa te koore**(Matiyu 28:9-10, Yaya 20:11-18)*

⁹ Isa to keli faxe ma sande loxoe kuye iba, a mini Mariyama Magidalaka nan singe ma, a jinnee solofere keru naxan foxo ra. ¹⁰ Mariyama naxa siga Isa xibaaru falade mixie be e nun naxee nu a ra. E birin nu sunnunxi, e man nu wafe Isa xa jonfe ma. ¹¹ E to a me a a Isa jipe to ne, e mu la a ra. *(Luki 24:13-35)*

¹² Na fee dangi xanbi, Isa naxa mini kepa gbete ra a foxirabire mixi firin ma, e to nu na daaxa nde kira xon. ¹³ Nee fan naxa gbilen yi fe tagi raba ra booree be, konɔ e mu la nee fan xui ra. ¹⁴ Na xanbi, Isa naxa mini a foxirabire fu nun keren ma, e nu e degefe teebili ra temui naxe. Isa naxa woyen e ma e xa danxaniyatarepa nun xaxili xoxoxoya xa fe ra, barima e mu nu laxi mixie ra naxee Isa to, a to nu bara keli faxe ma.

(Matiyu 28:16-20, Luki 24:44-53)

¹⁵ Isa naxa a masen e be, «Wo siga dunipa birin kui, wo daali birin kawandi xibaaru fanyi ra. ¹⁶ Naxan na danxaniya n ma, a xunxa ye xoxra, na kanyi kisima ne. Konɔ xa naxan mu danxaniya n ma, na kanyi bonoma ne. ¹⁷ Naxee na danxaniya n ma e yi kaabanako fee rabama ne n xili ra. E fama ne jinnnee keride mixie foxo ra, e xui neene falama ne, ¹⁸ e

bɔximasee suxuma nɛ e bɛlɛxɛ ra e mu e xin, e sefi minma nɛ se mu e to, e e bɛlɛxɛ sama nɛ furemae ma, furemae yalan.»

¹⁹ Na kui, Marigi Isa to gɛ wɔyɛnde e bɛ, a naxa te koore ma. A naxa sa a magoro Ala yirefanyi ma. ²⁰ E tan naxa siga kawandi tide yire birin, e nun Marigi naxa wali. Marigi naxa fɛɛɛ fi e ma, e xa tɔnxuma makaabaxie raba, mixie xa la e xa kawandi ra.

Inyila Isa Annabi Luki naxan seɓexi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a ɗɔɗɔ naani na a ra. Namijonme naani nan Isa xa taruxui seɓe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Luki naxa yi Kitaabui seɓe ɗe tongo saxan ɗondɔn Isa xa faxe xanbi. A naxa Isa xa fe birin mato alako a xa dentege kamalixi ya xaran dunija be. A naxa a seɓe Gireki xui ra. Muxu bara a madangi Soso xui ra alako Sosoe noma a kolonde a fanyi ra.

Yi Kitaabui xa masenyi singe findi Isa bari ki nan na. Ala bara Isa xee dunija ginɗimedi Mariyama saabui ra. Isa xa dunijeigiri kui, a naxa xaranyi gbege ti mixi be. A man naxa kaabanakoe gbege raba. Luki na birin masenxi ne a xa Kitaabui kui. A ɗonxɔe ra, a dentege sama ne Isa xa faxe, nun a xa marakeli xa fe ra.

Na birin noma won nakolonde nde na Isa ra. A lonni naxan fixi won ma yi Kitaabui kui, a noma won malide dunijeigiri kui. Ala xa na raso won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa Annabi Luki naxan seɓexi

Annabi Luki xa masenyi ɗole

¹ Mixi wuyaxi bara kata e xa dentege sa fee ma naxee dangixi muxu tagi. ² E a seɓexi ne alo muxu fan a mexi mixie ra ki naxe, naxee a birin to kabi a ɗole, e man fa findi xibaaru fanyi xa masenyi kawandilae ra. ³ Na kui, n fan to bara na fe birin mato ki fanyi naxee rabaxi kabi a ɗole, n bara a mapɔxun fe fanyi ra, n xa a birin seɓe i be, n ba Teyofilo. ⁴ N yi rabaxi ne, alako i xa a kolon, a i xaraxi naxan na, a findixi nondi nan yati ra.

Maleke xa masenyi Annabi Yaya xa fe ra

⁵ Yudaya mange Herode xa waxati, serexedube nde nu na naxan xili Sakari. A nu na Abiya xa serexedube lanxunde nan kui. A xa gine Elisabeti fan kelixi Haruna ɓonsɔe ne. ⁶ E firin birin nu tinxin Ala ya i. E nu perema Ala xa seriye nun yaamari birin ma seniyenxi kui. ⁷ Di yo mu nu na e yi ra barima Elisabeti mu nu noma di baride, e firin birin man nu bara fori.

⁸ Sakari xa lanxunde wali temui to a li, a naxa serexedube walie suxu Ala ya i. ⁹ Alo serexedubee nu darixi a ra ki naxe, Sakari booree nu bara a sugandi Ala xa mali ra, a tan nan xa so horomɓanxi kui surayi gande Ala ya i. ¹⁰ Surayi gan temui, nama birin nu na salife tande.

¹¹ Na temui, Marigi xa maleke nde naxa mini Sakari ma surayi serexebade yirefanyi ma. ¹² Na naxa Sakari terenna, a naxa a gaaxu ki fanyi. ¹³ Kono maleke naxa a masen a be, «Sakari, i naxa gaaxu, barima Ala bara i xa duba suxu. I xa gine Elisabeti fama di xeme sɔtode i be. I xa a xili sa Yaya. ¹⁴ Na findima seewe nun jlexinyi nan na i be, mixi gbege fan jlexinma ne a barife ra, ¹⁵ barima a binye sɔtoma ne Ala ya i. A mu weni nun sese gbete minma naxan mixi siisima. Ala Xaxili Seniyenxi luma ne a ma kabi a na a nga teege temui naxe. ¹⁶ A Isirayila di gbege

ragbilenma ne e Marigi Ala ma. ¹⁷ Senbe nun Ala Xaxili Seniyenxi fima ne a ma alo a fi Annabi Eliya ma ki naxe. Marigi a xema ne a ya ra, a xa babae bɔɔɛ rafindi e xa die ma, a yunubitɔɔɛ ya rafindi tinxintɔɔɛ xa fahaamui ma. A sigama ne pama xɔn ma Marigi ya ra alako a xa e ya rafindi a ma.»

¹⁸ Na kui, Sakari naxa maleke maxɔrin, «N yi fe kolonma di? N tan bara fori a nun n ma gine.» ¹⁹ Maleke naxa a yaabi, «Yibirila nan n tan na, naxan tima Ala ya i a xa yaamari rabafe ra. A n xexi ne yi xibaaru fanyi masende i be. ²⁰ Na kui, a mato, i boboma ne, i mu nɔ wɔyende han yi fee sa rabama lɔxɔ naxan ma, barima i mu laxi n ma masenyi ra, naxan sa kamalima a waxati.»

²¹ Nama to nu na Sakari mamefe tande, e naxa kontɔfili Sakari bufe ma hɔrɔmɔbanxi kui. ²² A to mini a mu nɔ wɔyende e be, e naxa a kolon a a laamatunyi nan toxi hɔrɔmɔbanxi kui. A boboxi ra a nu katafe a xa masenyi ti e be a belexee ra.

²³ Sakari to ge a xa serexedube wali ra, a naxa siga a xɔnyi.

²⁴ Na waxati dangi xanbi, Sakari xa gine Elisabeti naxa tɛge. A naxa a ya manoxun mixie ma kike suuli. A naxa a fala, ²⁵ «Marigi yi nan nabaxi n be, a to a ya ragoroxi n ma a xa fonisireya kui! A bara yaagi ba n ma, mixie tagi.»

*Maleke xa masenyi Isa xa fe ra
(Matiyu 1:18-25)*

²⁶ Elisabeti xa tɛge to kike senni li, Ala naxa maleke Yibirila xee Galile bɔxi taa nde ma, naxan xili «Nasareti». ²⁷ A a xee ginedimedi nde nan xɔn ma, xeme nu bara naxan xa kote dɔxɔ. Na xeme nu fatanxi Dawuda bɔnsɔɛ ne, a nu xili Yusufu. Ginedimedi fan nu xili Mariyama. ²⁸ Maleke to siga a xɔn, a naxa a masen a be, «I kena, i tan Marigi hinnexi naxan na. Marigi na i fe ma!»

²⁹ Mariyama naxa ifu na wɔyenyi ma. A mu nu a kolon yi findixi xɛebui mɔoli yo ra. ³⁰ Maleke naxa a masen a be, «Mariyama, i naxa gaaxu, barima Ala bara hinne i ra. ³¹ A mato, i fama tɛgedede di xeme ma. I na a bari, i xa a xili sa Isa. ³² A binye sɔtɔma, a xili fala Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di. Marigi Ala fama ne a benba Dawuda xa mangeya fide a ma. ³³ A findima ne Yaxuba bɔnsɔɛ xa mange ra abadan, danyi yo mu luma a xa mangeya ma.» ³⁴ Mariyama naxa maleke maxɔrin, «Yi fe nɔma rabade di, n to fa findixi ginedimedi nan na?»

³⁵ Maleke naxa a yaabi, «Ala Xaxili Seniyenxi nan fama i ma, Ala Xili Xungbe Kanyi senbe fa i xun ma. Na nan a toxi, i fama yi di naxan baride, a findima seniyentɔɛ ra, a xili fala Ala xa Di. ³⁶ A mato, i barenyi Elisabeti fan bara tɛge di xeme ma a xa foripa kui. E nu a xili falama dibaritare, kɔnɔ a furi kike senni nan a ra yi ki. ³⁷ Sese mu na Ala mu nɔma naxan nabade.»

³⁸ Mariyama naxa a yaabi, «Marigi xa konyi nan n na. A xa raba n be alo i a falaxi ki naxe.» Na xanbi, maleke naxa keli a xun ma.

*Mariyama sigafe Elisabeti xɔnyi,
nun Mariyama xa masenyi*

³⁹ Na temui Mariyama naxa siga mafuren taa nde Yudaya geya yire. ⁴⁰ A to so Sakari xɔnyi, a naxa Elisabeti xɛebu. ⁴¹ Elisabeti to Mariyama

xa xεebui me, diyore naxa a ramaxa a teege, Ala Xaxili Seniyenxi fa goro Elisabeti ma. ⁴² A naxa a fala a xui itexi ra, «Ala bara baraka sa i ma dangi gine birin na, a bara baraka sa i xa di ma naxan na i teege. ⁴³ N tan yi heeri sotoxi di, n Marigi nga xa fa n xonyi? ⁴⁴ A mato, n to i xa xεebui me, n ma diyore bara a ramaxa n teege seewe ra. ⁴⁵ Seewe na i be, i tan naxan laxi a ra a Marigi xa masenyi kamalima ne, a naxan masen i be.»

⁴⁶ Mariyama naxa fa a masen,
«N nii birin Marigi matoxoma!

⁴⁷ N xaxili bara seewa Ala n Nakisima ra,

⁴⁸ a to a ya ragoroxi a xa konyi magoroxi ma.

Keli yi waxati ma han waxati naxan birin sa fama,
mixie n xili falama ne «seewatoe»,

⁴⁹ barima Senbe Kanyi bara fe xungbee raba n be.

A xili seniyen.

⁵⁰ A kinikinima waxati birin mixie ma,
naxee gaaxuma a ya ra.

⁵¹ A xa walie bara a senbe masen.

A bara yete igboe rayensen.

⁵² A bara mangee ba e xa kibanyie kui,
a mixi magoroxie xa fe ite.

⁵³ A bara kaametoe rawasa se fanyi ra,
a bannamixie rasiga e yi igeli ra.

⁵⁴ A bara a xa konyi Isirayila mali,
a mu neemuxi kinikinide a ma.

⁵⁵ A kinikinima ne Iburahima nun a xa die ma abadan,
alo a a fala won benbae be ki naxe.»

⁵⁶ Mariyama naxa lu Elisabeti yire kike saxan pondon, a fa gbilen a xonyi.

Yaya bari ki

⁵⁷ Elisabeti xa di bari temui to a li, a naxa di xeme soto. ⁵⁸ A doxooree nun a barenyie to a me a Marigi bara kinikini a ma ki fanyi, e nun Elisabeti naxa seewa.

⁵⁹ A xi solomasaxan loxe, mixie naxa fa diyore sunnade. E nu waxi di xili safe a baba Sakari xun ma, ⁶⁰ konon a nga naxa a fala, «Ade, a xili sama ne Yaya.» ⁶¹ E naxa woyen a be, «Mixi yo mu na i xa mixie ya ma yi xili na naxan xun ma.» ⁶² E naxa tonxuma raba di baba be e xa a kolon a wama a xili xa sa ki naxe. ⁶³ Sakari to walaxe maxarin, a naxa a sebe, «A xili Yaya.» E birin naxa kaaba. ⁶⁴ Keren na, Sakari nenyi naxa keli, a woyen, a so Ala tantufe. ⁶⁵ E doxooree birin naxa gaaxu na fe ma. Yudaya geya boxi birin ma, mixie nu na fee nan ifalama. ⁶⁶ E to a me, birin nu e ponoxo saxi yi fee xon ma, e nu a fala, «Yi di findima nde ra?» E a kolon Marigi belexe nu na a xun ma.

Sakari xa masenyi

⁶⁷ Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro a baba Sakari ma, a naxa yi masenyi ti Ala xili ra,

⁶⁸ «Tantui na Ala be, Isirayila Marigi Ala!

A bara fa a xa mixie xunmatode, a e xunsara.

⁶⁹ A bara Marakisima Senbema rakeli

a xa konyi Dawuda bonsoe ya ma,

⁷⁰ alo a nu a masenxi ki naxe temui dangixi,
a xa namiponme seniyentoe saabui ra.

⁷¹ A a masen ne, a a won nakisima won yaxuie yi ra,
a won ba won xonmae birin belexe.

⁷² A bara kinikini won benbae ma,
a bara ratu a xa saate seniyenxi ma.

⁷³ A laayidi nan tongo won benba Iburahima be,

⁷⁴ a a won bama won yaxuie belexe,
alako won xa no a batude bonesa kui,

⁷⁵ won xa no perede seniyenyi nun tinxinyi kui,
won pere a ya i won ma simaya loxo birin.

⁷⁶ I tan, n ma di,

i xili falama ne Ala Xili Xungbe Kanyi xa Namijonme,
barima i sigama ne Marigi ya ra kirae yailande a be,

⁷⁷ alako Marigi xa mixie xa kisi kolon,
e naxan sotoma e xa yunubie na xafari.

⁷⁸ Na kisi kelima won Marigi Ala xa kinikini xungbe nan ma.
A naiyalanyi xeme won ma keli ariyanna,

⁷⁹ alako a xa yanba mixie be naxee na dimi kui,
naxee doxoxi faxe xa dimi kui,
alako a xa won najere bonesa kira xon.»

⁸⁰ Na kui, di naxa mo, a nu senbe nun xaxili soto. A naxa sabati wula i
han a a yete masen Isirayila be loxo naxee.

2

Isa bari ki naxe (Matiyu 1:18-25)

¹ Na temui, Roma mange xungbe Ogusutu naxa yaamari fi dunija birin
xa xili sebe raba. ² Yi xili sebe singe raba temui naxe, Kirinyusi nan nu
findixi Siriya gomina ra. ³ Birin naxa siga a bari taa a xili sebede.

⁴ Yusufu fan naxa keli Nasareti, taa naxan na Galile boxi ma, sigafe ra
Beteleemu, mange Dawuda baride naxan na Yudaya boxi ma. Yusufu siga
naa ne, barima a nu kelixi Dawuda bonsoe nun a xabile nan kui, ⁵ a siga a
xa sa a xili sebe, e nun Mariyama, a nu bara naxan xa kote doxo. Mariyama
tegexi nan nu a ra. ⁶ E nu na menni temui naxe, Mariyama di soto temui
naxa a li, ⁷ a fa a xa di singe bari, di xeme. A naxa a mafilin dugi kui, a a
sa xuruse degede kui, barima yigiya fanyi mu nu na e be.

Maleke xa masenyi xuruse demadonyie be

⁸ Menni xuruse demadonyi ndee nu na wula i, xurusee kantade koe ra.
⁹ Marigi xa maleke nde naxa mini e ma, e naxa Marigi xa noxe to yanba
ra e rabilinyi. E naxa gaaxu ki fanyi ra. ¹⁰ Maleke naxa a masen e be,
«Wo naxa gaaxu barima n faxi xibaaru fanyi nan masende wo be, naxan
findima seewe xungbe ra jama birin be. ¹¹ To, wo Rakisima, Ala xa Mixi
Sugandixi, a bara bari Dawuda xa taa kui. Wo Marigi nan a ra. ¹² Wo a
kolonma yi tonxuma nan na, wo diyore lima a mafilinxu dugi kui, a man
saxi xuruse degede kui.»

¹³ Maleke ge woyende tan mu a ra, maleke gali naxa fa boore fe ma. E
nu Ala matoxofe, e nu a fala, ¹⁴ «Matoxoe na Ala be han koore ma! Bonesa
na adamie be dunija ma, a hinnexi naxee ra!»

¹⁵ Malekɛɛ to keli e xun ma tefe ra koore ma, xuruse demadonyie naxa a fala e bore bɛ, «Won xɛɛ Beteleɛmu, won xa sa yi fe mato naxan nabaxi naa, Marigi bara naxan masen won bɛ.»

¹⁶ E naxa siga e xulun na, e Mariyama nun Yusufu li, e nun diyɔrɛ, a saxi xuruse dɛgede kui. ¹⁷ E to na to, e naxa fe birin tagi raba, malekɛ naxan masen e bɛ na di xa fe ra. ¹⁸ Mixi naxee xuruse demadonyie xui mɛ, e birin naxa kaaba e xa woyɛnyi ma. ¹⁹ Mariyama fan naxa yi fe birin nagata a bɔɔrɛ ma, a nu a ɔɔɔɔ sa a xɔn. ²⁰ Xuruse demadonyie naxa gbilen Ala matoɔɔ ra, e nu a tantu fe birin ma e bara naxee mɛ, e man bara naxee to. E a birin lixi nɛ alo a masen e bɛ ki naxee.

²¹ Xi solomasaxan to kamali, diyɔrɛ naxa sunna. A xili naxa sa Isa, malekɛ nu bara xili naxan masen a nga bɛ beenun a xa tɛɛɛ a ma.

Isa sigafe Darisalamu a yɔrɛ ra

²² Marasenyenyi waxati to kamali Annabi Munsa xa seriye ki ma, Yusufu nun Mariyama naxa Isa xanin Darisalamu, a xa masen Marigi bɛ, ²³ alo a sebɛxi ki naxɛ Marigi xa seriye kui, «Wo di xɛmɛ singe birin fima n tan nan ma.» ²⁴ E man siga nɛ e xa sa sɛrɛɛ ba alo a sebɛxi Marigi xa seriye kui ki naxɛ, «ɔanbɛ firin, xa na mu a ra kolokonde lanma firin.»

²⁵ Xɛmɛ nde nu na Darisalamu, naxan xili Simeyɔn. Diinɛla tinxinxi nan nu a ra, naxan nu Isirayila Rakisima mamefe. Ala Xaxili Seniyɛnxi nu na a xun ma. ²⁶ Ala Xaxili Seniyɛnxi nu bara a masen a bɛ, a a mu faxama fo a Marigi xa Mixi Sugandixi to. ²⁷ Ala Xaxili Seniyɛnxi naxa a niya a xa siga hɔrɔmɔbanxi kui. Isa barimae fan to so naa e xa di ra, alako e xa Ala xa seriye rabatu a xa fe ra, ²⁸ Simeyɔn naxa Isa rasuxu, a a sa a kanke ma. A naxa Ala matoɔɔ, a a masen,

²⁹ «Marigi, i bara fa i xa laayidi rakamali n bɛ to,

i xa konyi xa taa masara bɔɔnɛsa kui,

³⁰ barima n ya bara i xa kisi to,

³¹ i naxan xɛɛxi adamadie birin ya xɔri.

³² Naiyalanyi nan a ra

naxan Ala makenɛnma si gbɛtɛɛ bɛ,

a findi nɔrɛ ra i xa Isirayila ɔama bɛ.»

³³ Isa baba nun a nga to a mɛ naxan masenxi a xa fe ra, e naxa kaaba. ³⁴ Simeyɔn to duba e bɛ, a naxa a fala Isa nga Mariyama bɛ, «Ala bara panigɛ tongo yi di xa fe ra. Isirayilakae xa fe gbeɔge magoroma nɛ a saabui ra, ndee fan xa fe itema nɛ. A findima tɔnxuma nan na, kɔnɔ mixi wuyaxi fama nɛ a matandide. ³⁵ Na kui, mixi gbeɔge bɔɔrɛ ma fee fama makenɛnde. I tan fan, sunnunyi fama i bɔɔrɛ tunbade alo santidegema.»

³⁶ Namijɔnɔmɛ gine fori fan nu na, naxan xili Anna. A xa simaya nu bara masiga ki fanyi. Fanuweli xa di nan nu a ra kelife Aseri bɔnsɔɛ. A nu bara dɔɔɔ xɛmɛ taa a ginɛdimɛdi ra, kɔnɔ ɔɛ solofere dangi xanbi, a xa mɔri naxa laaxira. ³⁷ Kabi na temui, a nu bara lu kaarɛ kui han a xa simaya nu bara ɔɛ tongo solomasaxan nun naani li. A mu nu kelima hɔrɔmɔbanxi kui, a nu Ala batu naa, kɔɛ nun yanyi, sunyi nun sali ra. ³⁸ Na waxati kerɛnyi, Anna naxa fa naralan Isa nun a xa mixie ra. A naxa so Ala matoɔɔfe, a nu fa yi di xa fe fala birin bɛ, naxee nu e ya tixi Ala ra Darisalamu xunsarafe ra.

³⁹ Yusufu nun Mariyama to gɛ fe birin nakamalide alo Marigi xa seriye a masenxi ki naxɛ, e naxa gbilen Nasarɛti, e xɔnyi Galile bɔxi ma. ⁴⁰ Di

naxa mo, a nu senbe soto, a xa lonni xun nu siga masa ra ki fanyi. Ala xa hinne nu na a xun ma.

Isa sigafe Darisalamu a dimedi temui

⁴¹ Ne yo ne, Isa barimae nu sigama Sayamaleke Dangi Sali rabade Darisalamu. ⁴² Isa ne fu nun firin soto ne naxan na, e birin naxa te sali rabade Darisalamu alo e darixi a ra ki naxe. ⁴³ Sali loxoee birin to dangi, Isa barimae naxa biyaasi folo gbilenfe e xonyi, konɔ e xa di Isa naxa lu Darisalamu, e tan mu a kolon. ⁴⁴ E nu bara a manoxun a a na e biyaasibooree ya ma. E to ge feɛɛɛn keren jere rabade, e nu a fenfe e barenjie nun e booree ya ma. ⁴⁵ Konɔ e to mu a to, e naxa gbilen Darisalamu a fende. ⁴⁶ Xi saxan dangi xanbi, e naxa fa a to horomobanxi kui karamoxoe ya ma, a a tuli matife e ra, a nu maxorinyi tife e ma. ⁴⁷ Naxan birin nu na Isa xui mefe, e nu kaabama a xa xaxili fanyi nun a xa yaabie ma.

⁴⁸ A barimae to a to, e fan naxa kaaba. A nga naxa a fala a be, «N ma di, i yi fe mooli rabaxi muxu ra munfe ra? N tan nun i baba kontofilixi nan i fenxi yi ki.» ⁴⁹ A naxa a fala e be, «Wo n fenma munfe ra? Wo mu a kolon fo n xa n Baba xa wali raba?» ⁵⁰ Konɔ e mu fahaamui soto a xa woyenyi ma. ⁵¹ Na temui, Isa naxa bira e foxo ra gorofe ra Nasareti, a nu e sago raba. A nga naxa yi fe birin nagata a boje ma. ⁵² Isa naxa mo lonni nun hinne ra. A naxa rafan Ala nun mixie ma.

3

Annabi Yaya kawandi tife (Matiyu 3:1-12, Maraki 1:2-11)

¹ Roma mange xungbe Tiberiyo nu na a xa mangeya ne fu nun suuli nde kui. Ponsi Pilati nan nu findixi Yudaya gomina ra. Herode nan nu findixi Galile mange ra, a taara Filipu fan nu findixi Itureya nun Tirakoniti boxie mange ra. Lisaniya nan nu findixi Abilen mange ra. ² Anani nun Kayafa nan nu findixi serexedube kuntigie ra. Na waxati, Ala xa masenyi naxa fa Sakari xa di Yaya ma, a to nu na wula i. ³ Na kui, a naxa siga kawandi rabade Yuruden xure longori birin. A nu kawandi tima mixie be, e xa e xunxa ye xora tuubi ra, alako Ala xa e xa yunubie xafari. ⁴ A sebexi Annabi Esayi xa Kitaabui kui, «Mixi nde a xui itema gbengberenyi ma, «Wo kira yailan Marigi be, wo sankirae matinxin a ya ra.

⁵ Fole birin nafema ne.

Geya xungbe nun a lanma,
a birin igoroma ne.

Kira madalinxi tinxinma ne,
kira naaxi yailanma ne.

⁶ Adamadi birin fama ne Ala xa kisi tode.»

⁷ Na kui, pama to nu sigama Yaya xon ma a xa e xunxa ye xora, a naxa a fala e be, «Wo tan boximase bonsoe! Nde wo rakolonxi wo xa wo gi Ala xa xone ma naxan na fafe? ⁸ Wo kepa xa wali fanyi ramini alo wuri bili fanyi bogi fanyi raminima ki naxe, bogi naxan a masenma a wo bara tuubi. Wo naxa a fala wo yete ma, «Ibrahimana nan na muxu benba ra,» barima feere na Ala yi a xa yi gemee mafindi Ibrahimana xa die ra. ⁹ Beera

ɲan na wurie sankee ra a xa e bilie sege. Wuri naxan yo mu bogi fanyiraminima, a fɔnma ne, a woli te i.»

¹⁰ Nama naxa a maxorin, «Muxu xa munse raba fa?» ¹¹ A naxa e yaabi, «Donma firin na naxan yi ra, a kanyi xa keren fi boore ma, se mu na naxan yi. Donse na naxan yi ra, a kanyi fan xa a raba na ki.» ¹² Duuti maxilie fan naxa fa e xunxade ye xɔɔra, e a maxorin, «Karamɔɔɔ, a lanma muxu xa munse raba?» ¹³ A naxa e yaabi, «Wo naxa duuti xun masa dangi yaamari ra.» ¹⁴ Soori ndee fan naxa a maxorin, «Muxu tan go? A lanma muxu fan xa munse raba?» A naxa e yaabi, «Wo naxa mixi yo muɲa, wo naxa mixi yo toɔɲege. Wo xa wo wasa so wo wali sare nan na.»

¹⁵ Mixie naxa e xaxili ti Yaya ra, e nu e marɔɔxun, a temunde Ala xa Mixi Sugandixi na a ra. ¹⁶ Yaya naxa a fala e birin be, «N tan wo xunxama ye nan xɔɔra, kɔnɔ naxan fama n xanbi ra, na senbe gbo n tan be. Na binye mu na n tan yi ra, n ɲan xa a xa sankiri luuti yati fulun. A tan nan Ala Xaxili Seniyenxi ragoroma wo ma, a tan nan wo xunxama te ra. ¹⁷ A xa segere suxuxi a yi ra, a maale nun a lagi yegetima naxan na lɔnyi ma. A maale rasoma a xa bili kui, kɔnɔ a lagi tan ganma te ra naxan mu xubenma.» ¹⁸ Yaya man nu mixie rasima a moɔli wuyaxi ra, a nu e kawandi xibaaru fanyir ra.

¹⁹ Kɔnɔ Yaya to woɲen mange Herode ma, a taara xa gine Herodiyasi xa fe ra, a nun a nu bara fe ɲaaxi naxan birin naba, ²⁰ Herode man naxa yi fe kobi keren sa na birin xun: A naxa Yaya sa geeli.

Isa xunxafe ye xɔɔra

(Matiyu 3:13-17, Maraki 1:9-11, Yaya 1:32-34)

²¹ Nama birin to nu bara e xunxa ye xɔɔra, Isa fan naxa a xunxa ye xɔɔra. A to nu Ala maxandife, koore naxa rabi, ²² Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro a ma alo ganbe. Xui nde naxa keli koore ma, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan na i ra. I n kenenxi ki fanyir ra.»

Isa benbae

(Matiyu 1:1-17)

²³ Isa to ɲe tongo saxan ɲondɔn soɔo, a naxa a xa wali folo. Mixie nu laxi a ra Yusufu xa di nan a ra.

Yusufu findixi Heli xa di nan na,

²⁴ Heli findixi Matahatai xa di nan na,

Matahatai findixi Lewi xa di nan na,

Lewi findixi Meliki xa di nan na,

Meliki findixi Yannayi xa di nan na,

Yannayi findixi Yusufu xa di nan na,

²⁵ Yusufu findixi Matahisa xa di nan na,

Matahisa findixi Amosi xa di nan na,

Amosi findixi Naxumu xa di nan na,

Naxumu findixi Esili xa di nan na,

Esili findixi Nagayi xa di nan na,

²⁶ Nagayi findixi Maati xa di nan na,

Maati findixi Matahisa xa di nan na,

Matahisa findixi Semeyin xa di nan na,

Semeyin findixi Yoseke xa di nan na,

Yoseke findixi Yoda xa di nan na,

²⁷ Yoda findixi Yohana xa di nan na,

Yohana findixi Resa xa di nan na,
 Resa findixi Sorobabeli xa di nan na,
 Sorobabeli findixi Salatiyeli xa di nan na,
 Salatiyeli findixi Neri xa di nan na,
²⁸ Neri findixi Meliki xa di nan na,
 Meliki findixi Adi xa di nan na,
 Adi findixi Kosan xa di nan na,
 Kosan findixi Elemadan xa di nan na,
 Elemadan findixi Eru xa di nan na,
²⁹ Eru findixi Yosuwe xa di nan na,
 Yosuwe findixi Eliyeseri xa di nan na,
 Eliyeseri findixi Yorimi xa di nan na,
 Yorimi findixi Matahathi xa di nan na,
 Matahathi findixi Lewi xa di nan na,
³⁰ Lewi findixi Simeyɔn xa di nan na,
 Simeyɔn findixi Yuda xa di nan na,
 Yuda findixi Yusufu xa di nan na,
 Yusufu findixi Yonan xa di nan na,
 Yonan findixi Eliyakin xa di nan na,
³¹ Eliyakin findixi Meleya xa di nan na,
 Meleya findixi Mena xa di nan na,
 Mena findixi Matata xa di nan na,
 Matata findixi Natan xa di nan na,
 Natan findixi Dawuda xa di nan na,
³² Dawuda findixi Yisayi xa di nan na,
 Yisayi findixi Obedo xa di nan na,
 Obedo findixi Boosu xa di nan na,
 Boosu findixi Salimon xa di nan na,
 Salimon findixi Naxason xa di nan na,
³³ Naxason findixi Aminadabo xa di nan na,
 Aminadabo findixi Adimin xa di nan na,
 Adimin findixi Arini xa di nan na,
 Arini findixi Xesiron xa di nan na,
 Xesiron findixi Peresi xa di nan na,
 Peresi findixi Yuda xa di nan na,
³⁴ Yuda findixi Yaxuba xa di nan na,
 Yaxuba findixi Isiyaga xa di nan na,
 Isiyaga findixi Iburahima xa di nan na,
 Iburahima findixi Tera xa di nan na,
 Tera findixi Naxori xa di nan na,
³⁵ Naxori findixi Serugu xa di nan na,
 Serugu findixi Rewu xa di nan na,
 Rewu findixi Pelegi xa di nan na,
 Pelegi findixi Eberi xa di nan na,
 Eberi findixi Selaha xa di nan na,
³⁶ Selaha findixi Kayinan xa di nan na,
 Kayinan findixi Arafaxadi xa di nan na,
 Arafaxadi findixi Semi xa di nan na,
 Semi findixi Nuha xa di nan na,
 Nuha findixi Lemeki xa di nan na,
³⁷ Lemeki findixi Metusela xa di nan na,
 Metusela findixi Enoki xa di nan na,

Enoki findixi Yeredi xa di nan na,
 Yeredi findixi Mahalaleli xa di nan na,
 Mahalaleli findixi Kenan xa di nan na,
 38 Kenan findixi Enosi xa di nan na,
 Enosi findixi Seti xa di nan na,
 Seti findixi Adama xa di nan na,
 Adama findixi Ala xa di nan na.

4

Sentane katafe a xa Isa ratantan (Matiyu 4:1-11, Maraki 1:12-13)

¹ Isa to keli Yuruden, Ala Xaxili Seniyenxi nu goroxi a ma, a Isa xun ti gbengberenyi ra. ² Xi tongo naani bun ma, a nu na naa, Ibulisa nu katafe a ratantande. Isa mu sese don na waxati birin bun. Na xi kɔnti to kamali, kaame nu na a ma. ³ Ibulisa naxa a fala a be, «Xa Ala xa Di nan i ra, yaamari fi yi gɛmɛ xa findi taami ra.» ⁴ Isa naxa a yaabi, «A sebexi Kitaabui kui, «Mixi mu baloma taami gbansan xa ra.»»

⁵ Ibulisa naxa fa a xanin geya fari, a duniɲa mangleya birin masen a be kerenyi ra. ⁶ A naxa a fala a be, «N yi mangleya birin fima ne i ma a nun a dariye, barima a soxi n tan nan yi. N fan nɔma a fide, n na wa a fife naxan yo ma. ⁷ Na kui, xa i i felen n be, i n batu, n a birin findima ne i gbe ra.» ⁸ Isa naxa a yaabi, «A sebexi Kitaabui kui, «I xa i Marigi Ala gbansan nan batu, i xa suyidi a keren nan be.»»

⁹ Ibulisa man naxa a xanin Darisalamu, a a ti Ala xa hɔrɔmɔbanxi fari, yire itexi. A naxa a fala a be, «Xa Ala xa Di nan lanxi i ma, tugan be ra, ¹⁰ barima a sebexi, «Ala yaamari fima ne a xa malekee ma i xa fe ra, e xa i kanta.» ¹¹ A man sebexi, «E e belexee rasoma ne i bun ma, e i rate alako i sanyi naxa din gɛmɛ ra.» ¹² Isa naxa a yaabi, «Kitaabui man a masenxi, «I naxa i Marigi Ala mato.»»

¹³ Ibulisa to gɛ kate birin nabade a xa Isa ratantan, a naxa keli a xun ma, han beenun a xa waxati gbete xa a li.

Isa a xa wali fɔlɔfe Galile bɔxi ma (Matiyu 4:12-25, Maraki 1:14-20)

¹⁴ Isa naxa gbilen Galile bɔxi ma. Ala Xaxili Seniyenxi xa senbe nu na a ma. A xa fe xibaaru naxa siga rayensen na yire birin. ¹⁵ Isa nu mixie xaranma e xa salidee kui, birin nu a matɔxɔ.

Nasaretikae tondife lade Isa ra (Matiyu 13:53-58, Maraki 6:1-6)

¹⁶ Isa naxa siga Nasareti, a xuruxi dennaxe. Malabu lɔxɔe ma, a naxa so salidee kui alo a nu darixi a ra ki naxe, a ti, a xa Kitaabui xaran mixie be. ¹⁷ E naxa Annabi Esayi xa Kitaabui so a yi. A to a itala, a naxa yire to a sebexi dennaxe.

¹⁸ «Marigi Xaxili na n xun ma, barima a bara n sugandi, a a ragoro n ma, n xa setaree kawandi xibaaru fanyii ra.

A n xɛɛxi ne

n xa xɛɛra iba mixi suxuxie be, e xɔreyama ne,
 n xa xɛɛra iba dɔnxuie be, e ya se toma ne,
 n xa tɔɔrɔmixie xɔreyama naxee na nɔe bun ma,

¹⁹ n xa xɛɛra iba mixie be,

Ala xa hinne waxati bara a li.»

²⁰ A naxa fa Kitaabui makuntan, a a so taalibi yi, a doxo. Birin e ya banbanxi a ra salide kui. ²¹ A naxa masenyi ti folo e be, «To, yi sebeli naxan xaraxi wo be yi ki, a bara kamali.»

²² Birin nu a xa fe fanyi falama, e nu kaaba woyen fanyie ma naxee nu minima a kere i. E naxa so e bore maxorinfe, «Yusufu xa di xa mu yi ki?»

²³ Isa naxa a fala e be, «N na a kolon wo yi taali sama ne n be, «Seriba, i yete dandan.» Wo man a falama ne n be, «Muxu bara fe naxan birin me i naxan nabaxi Kaperenam, i man xa a mooli raba i xonyi be.» ²⁴ N xa nondi fala wo be, namijonme yo mu binyama a xonyi tan. ²⁵ Wo man xa wo tuli ti nondi ra. Kaape gine wuyaxi nu na Isirayila boxi ma Annabi Eliya xa waxati, kaame to sin boxi ma, tune ye mu bira je saxan kike senni. ²⁶ Kono Ala mu Annabi Eliya xee e tan Isirayilaka ginee sese ma, fo a to a xee kaape gine nde nan gbansan ma naxan nu na Sarepeta, Sidon boxi ma. ²⁷ Kune kanyi wuyaxi fan nu na Isirayila boxi ma Annabi Elise xa waxati, kono a mu e tan sese rayalan, fo Naaman Siriyaka gbansan, a na nan nayalan.»

²⁸ E to yi fee me, mixi birin naxee nu na salide kui, e boje naxa te Isa xili ma. ²⁹ E naxa keli, e a ramini taa fari ma. E xa taa to nu tixi geya ra, e naxa a xanin yire nde e xa a radin ye gelenyi ra. ³⁰ Kono Isa naxa mini e tagi, a a xa kira suxu.

*Isa mixi gbegebe rayalanfe
(Matiyu 8:14-17, Maraki 1:21-34)*

³¹ Isa naxa goro Kaperenam, Galile boxi taa nde. A to nu na mixie kawandife malabu loxo, ³² e naxa kaaba a xa xaranyi ma, barima a nu woyenma mange senbe nan na. ³³ Na salide kui, xeme nde nu na jinne nu naxan foxo ra. A naxa sonxo rate folo, a gbelegebele, ³⁴ «Ee! Isa Nasaretika, i waxi munse xon ma muxu be? I faxi muxu sontode ne? N na a kolon mixi naxan lanxi i ma. Ala xa Seniyentoe nan na i ra.» ³⁵ Isa naxa woyen a ma a xorochoe ra, a a yamari, «I sabari. Gbilen yi xeme foxo ra.» Jinne naxa xeme rabira boxi nama tagi, a fa gbilen a foxo ra. Xeme mu maxono hali keren. ³⁶ Birin de naxa ixara, e nu fa e bore maxorin, «Masenyi mooli mundun yi ki? A jinnnee yamarima noe nun senbe ra, nee gbilen mixi foxo ra!» ³⁷ Na kui, Isa xa fe xibaaru naxa yensen ye na boxi rabilinyi yire birin.

³⁸ Isa to mini salide kui, a naxa siga Simon xonyi. Simon bitanyi mu nu yalanxi. A fate nu ganxi a ma. E naxa Isa maxandi a xa a mali. ³⁹ Isa to ti a xun ma, a naxa woyen na fure ma, fure naxa a bepin. A naxa keli keren na, a kuri so e be.

⁴⁰ Soge to dula, e naxa fa furema mooli birin na Isa xon ma. A naxa a belexe sa e ma keren keren, a fa e rayalan. ⁴¹ A naxa jinnnee fan keru mixi wuyaxi foxo ra. Jinnnee nu furemae bepinma, e nu gbelegebele e nu a fala, «Ala xa Di nan na i ra!» Kono Isa naxa e yamari, a e raton woyenfe ra, barima e nu a kolon a Ala xa Mixi Sugandixi nan a ra.

⁴² Na kuye iba, a naxa mini, a siga yire madunduxi nde. Nama naxa a fen han e a to. E nu katafe ne e xa kankan a ma, a naxa fa keli e xun. ⁴³ Kono a naxa a masen e be, «Fo n xa taa gbete fan kawandi Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyi ra, barima n xeexi na nan ma.» ⁴⁴ Na kui, a nu kawandi tima salidee kui Yudaya boxi ma.

5

*Isa fɔxirabire singee**(Matiyu 4:18-22, Maraki 1:16-20)*

¹ Isa nu na Genesareti baa de ra. Nama fan nu e bore xetenma alako e xa a xui me Ala xa masenyi kawandide. ² Isa naxa kunkui firin to baa de ra. Yexesuxuie nu bara goro e kui, e nu e xa yelee raxafe. ³ Isa naxa baki Simɔn xa kunkui kui, a a maxorin a xa kunkui ndedi mamini xare de ra. Na xanbi, Isa naxa dɔxo kunkui kui, a so nama kawandife.

⁴ Isa to ge masenyi tide, a naxa a fala Simɔn be, «Won xee dula ma. Wo ye le sa naa, wo xa sa yexe suxu.» ⁵ Simɔn naxa a yaabi, «Karamɔxo, muxu ko e birin nan nadangixi yakotomɔe nan na, muxu mu sese suxu. Kɔno i tan nan to a falaxi, n man sa ye le sama.»

⁶ E to na raba, e naxa yexe gbegebe suxu ye le kui, ye le naxa boɔ fo lo. ⁷ E naxa e be le xe magira boore be naxee nu na kunkui boore kui, e xa fa e mali. E to fa, e naxa na kunkui firinyie rafe yexe ra han e firin birin naxa wa dulafe.

⁸ Simɔn Piyeri to na fe to, a naxa bira Isa bun ma, a a fala, «Marigi, i xa i makuya n na, barima yunubitɔe nan n na!» ⁹ A na fala ne barima a tan nun a boore birin nu bara ge kaabade na yexe suxufe ra, ¹⁰ Simɔn walibooree, Sebede xa di firinyie Yaki nun Yaya, e fan nu bara kaaba. Na kui, Isa naxa a fala Simɔn be, «I naxa gaaxu. I darixi yexe nan suxu ra, kɔno keli yi waxati ma, i fama mixie nan sɔto de n be.» ¹¹ E to kunkui rate xare ma, e naxa se birin lu naa, e bira Isa fo xo ra.

*Kune kanyi rayalanfe**(Matiyu 8:1-4, Maraki 1:40-45)*

¹² Isa to nu na taa nde kui, a naxa xeme nde li naa, kune dinxi a fate birin na. A to Isa to, a naxa a yatagi rafelen boxi ma, a a mayandi, «N Marigi, xa i tin, i noma n nasenyende.» ¹³ Isa naxa a be le xe itala, a a sa kune kanyi ma, a a fala a be, «N tinxi. Findi mixi seniyenxi ra.» Kune fure naxa a be pin keren na. ¹⁴ Na xanbi, Isa naxa a yamari, «I naxa yi fe fala mixi yo be. Siga i sa i dentege serexedube be, i serexe ba i xa seniyenyi xa fe ra, alo Annabi Munsu a yamarixi ki naxe. Na findima seedeɔxoɔya nan na e be.» ¹⁵ Kɔno Isa xa fe xibaaru pan naxa yensen ye dangi a singe ra. Nama gbegebe nu e malanma e xa a xui rame, a man xa e rayalan e xa furee ma. ¹⁶ Kɔno Isa fan nu luma siga ra yire madunduxie, a sa Ala maxandi.

*Isa Namate rayalanfe**(Matiyu 9:1-8, Maraki 2:1-12)*

¹⁷ Lo xo nde, Isa nu kawandi tife. Farisenie nun seriye karamɔxo e nu bara fa dɔxo, naxee kelixi Darisalamu, a nun Galile nun Yudaya taa birin. Marigi xa senbe nu na Isa ma furemae rayalanfe ra. ¹⁸ Na temui, mixi ndee naxa fa namate nde ra, a saxi sade ma. E nu katafe ne e xa fa a sa Isa bun, ¹⁹ kɔno nama xa fe naxa a niya e mu no sode a ra. Na kui, e naxa te banxi fari, e a fari yire nde maba, e fa namate ragoro menni ra, a saxi a xa sade fari, a goro nama tagi Isa ya i. ²⁰ Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate be, «N boore, i xa yunubie bara xafari i be.» ²¹ Farisenie nun seriye karamɔxo e naxa so e maɔxo unfe, «Pe, nde yi ra, a to Ala rasotoma yi ki? Nde noma yunubie xafaride, bafe Ala keren na?»

²² Isa to e xa maᵑoxunyi kolon, a naxa e maxorin, «Munfe ra yi maᵑoxunyi mooli na wo boᵑe ma? ²³ Woᵑenyi mundun soᵑneya, a falafe «I xa yunubie bara xafari,» ka a falafe «Keli, i ᵑere?» ²⁴ N xa a masen wo be a Adama xa Di noᵑma yunubi xafaride dunᵑa ma.» A naxa fa a fala namate be, «N naxe i be, keli, i xa sade tongo, i xa siga i xonyi.»

²⁵ Namate naxa keli mixie ya xori keren na. A naxa se tongo a nu saxi naxan ma, a fa siga a xonyi Ala matoxo ra. ²⁶ Nama birin de naxa ixara ki fanyi, e nu Ala matoxo. Ala xa yaragaaxui fan naxa lu e boᵑe ma, e a fala, «To, muxu bara kaabanako fee to.»

Lewi birafe Isa foxo ra
(Matiyu 9:9-17, Maraki 2:13-22)

²⁷ Na dangi xanbi, Isa naxa mini, a duuti maxili nde to naxan xili Lewi, a doxoxi duuti maxilide. Isa naxa a fala a be, «Bira n foxo ra.» ²⁸ Lewi naxa keli, a fe birin nabolo, a bira a foxo ra.

²⁹ Na temui, Lewi naxa xulunyi belebele ti a xonyi Isa be. E birin nu na e degefe yire keren, duuti maxili wuyaxi nun mixi gbete fan nu na naa. ³⁰ Farisenie nun seriye karamoxoe naxa Isa foxirabiree maxorin, «Munfe ra wo nun duuti maxilie nun yunubitoe wo degema yire keren?» ³¹ Isa naxa e yaabi, «Mixi yalanxi hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi na a ma. ³² N mu faxi tinxintoe xa xilide. N faxi yunubitoe nan xilide, e xa tuubi.»

Isa maxorinfe sunyi ma
(Matiyu 9:14-15, Maraki 2:18-20)

³³ Mixi ndee naxa fa a fala Isa be, «Annabi Yaya nun Farisenie foxirabiree sunyi nun salie rabama han, kono i gbee tan e degema tun.» ³⁴ Isa naxa e yaabi, «Xa futixiri xulunyi a li, wo noᵑma a falade ginefenyi booree be e xa sunyi suxu a na e fe ma temui naxe? ³⁵ Waxati fama, ginefenyi bama e yi ra temui naxe. Na waxati tan, e sunyi suxuma ne.»

³⁶ Isa man naxa taali nde sa e be, «Mixi yo mu dugi xuntunyi bama dugi neene ra a xa dugi fori lonpo a ra. Xa na raba, dugi neene kanama ne, na xuntunyi fan mu lanma dugi fori ma. ³⁷ Mixi yo man mu weni neene sama lebe fori kui, xa na mu a ra weni neene na funtu, na lebe fori bulama ne, weni fili, a sase fan kana. ³⁸ A lan ne weni neene xa sa lebe neene nan kui. ³⁹ Mixi yo man mu wama weni neene xon xa a bara weni fori min, barima a a falama ne, «Weni fori nan fan.»»

6

Malabu loxe xa seriye,

nun xeme nde belexe rayalanfe
(Matiyu 12:1-14, Maraki 2:23-3:6)

¹ Malabu loxo nde, Isa nun a foxirabiree nu perefe sankira ra xee tagi. Isa foxirabiree naxa mengi tonsoe ndee ba, e e tuxutuxu e belexe, e a xorie don. ² Fariseni ndee naxa woᵑen, «Munfe ra wo na malabu loxe seriye matandife?» ³ Isa naxa e yaabi, «Wo mu nu a xaran Dawuda naxan naba kaame to a suxu, a tan nun naxee nu na a foxo ra? ⁴ A so ne Ala xa banxi kui, a taami don naxan fixi Ala ma, a nde so a foxirabiree fan yi ra, hali a to mu nu daxa mixi yo xa na don, fo serexedubee.» ⁵ Isa man naxa a fala e be, «Adama xa Di nan findixi marigi ra malabu loxe xun ma.»

⁶ Malabu lɔxɔɛ gbɛtɛ ma, Isa man naxa so salide kui, a mixie kawandi. A naxa xɛmɛ nde li naa, naxan yire fan bɛlɛxɛ tuuxi a ma. ⁷ Farisenie nun sɛriyɛ karamɔxɔɛ nu e ya tixi Isa ra e xa a mato xa a mixi rayalanma malabu lɔxɔɛ ma, alako e xa nɔ a kalamude fe nde ma. ⁸ Kɔnɔ Isa to nu e xa maɔxunyi kolon, a naxa a fala xɛmɛ bɛ naxan bɛlɛxɛ tuuxi a ma, «Keli, i fa ti bɛ nama tagi.» A naxa keli, a ti.

⁹ Isa naxa a masen e bɛ, «N xa wo maxɔrin. A daxa fe fanyi nan xa raba malabu lɔxɔɛ ma, ka fe ɲaaxi? Nii rakisife nan daxa ka nii sɔntɔfe?»

¹⁰ A to ge a ya rapɛrede mixi birin kanke ma, a naxa a fala na xɛmɛ bɛ, «I bɛlɛxɛ itala.» A naxa a itala, a bɛlɛxɛ naxa yalan. ¹¹ Kɔnɔ Farisenie tan naxa xɔnɔ ki fanyi. E naxa so wɔyɛnfe e bore bɛ, e xa lan fe ma, e nɔma naxan niyade Isa ra.

Isa a xa xɛɛra fu nun firinyi sugandife
(Matiyu 10:1-3, Maraki 3:13-19)

¹² Na waxati ma, Isa naxa siga geya fari Ala maxandide, a kɔɛ birin nadangi a Ala maxandima. ¹³ Kuye to iba a naxa a fɔxirabirɛɛ xili. A naxa fu nun firin sugandi e ya ma, a e xili sa xɛɛrae. E tan nan ya: ¹⁴ Simɔn, Isa naxan xili sa Piyɛri, Piyɛri xunya Andire, Yaki, Yaya, Filipu, Barotolome, ¹⁵ Matiyyu, Tomasi, Alifa xa di Yaki, Simɔn naxan xili nu falama Seloti, ¹⁶ Yaki xa di Yudasi, nun Yudasi Isikariyoti naxan findi yanfante ra, a Isa sa mixi kobie bɛlɛxɛ.

Isa nama kawandife
(Matiyu 5-7)

¹⁷ Isa nun na mixi fu nun firinyie to goro, a naxa ti kɛnɛ nde ma. A fɔxirabirɛɛ gali nu na naa, a nun ɲama gbɛgbɛ naxee nu kelixi Yudaya nun Darisalamu, a nun baa dɛ ra, Tire nun Sidɔn nabilinyi. ¹⁸ E birin nu faxi Isa xui ramɛde, a man xa e rayalan e xa furee ma. Ninne nu naxee tɔɔrɔma, a nu e rayalanma. ¹⁹ Nama birin nu katafe e xa din a ra, barima sɛnɛ nu minife a i, a nu e birin nayalan.

Sɛɛwɛ nun Gbaloe
(Matiyu 5:1-12)

²⁰ Na temui Isa naxa a ya ti a fɔxirabirɛɛ ra, a a masen e bɛ,

«Sɛɛwɛ na wo bɛ, wo tan setaree,
barima wo ɲan na Ala xa mangɛya niini bun ma.

²¹ Sɛɛwɛ na wo bɛ, wo tan naxee kaamɛxi yakɔsi,
barima wo fama nɛ wasade.

Sɛɛwɛ na wo bɛ, wo tan naxee wama yakɔsi,
barima wo fama nɛ yeledɛ.

²² Sɛɛwɛ na wo bɛ, mixie na wo xɔn temui naxe,
e na wo keri, e na wo konbi, e na wo xili kana Adama xa Di xa fe ra.

²³ Wo xa sɛɛwa na lɔxɔɛ, wo tukan ɲɛlɛxinyi ra,
barima wo baraayi gboma nɛ ariyanna.
E benbae nu namijɔnmɛɛ fan tɔɔrɔma na ki nɛ.»

²⁴ «Kɔnɔ gbaloe na wo bɛ, wo tan bannaɛ,
barima wo ɲan bara wo xa fe fanyi sɔtɔ.

²⁵ Gbaloe na wo bɛ, wo tan naxee wasaxi yakɔsi,
barima kaamɛ fama nɛ wo suxude.
Gbaloe na wo bɛ, wo tan naxee yelemɛ yakɔsi,

barima sunnunyi nun wa fama ne wo suxude.

²⁶ Gbaloe na wo be, mixi birin na wo xili fanyi fala temui naxe, barima e benbae nu wule false fan xunmafalama na ki ne naxee nu e yete findixi namijonmee ra.»

Yaxuie xanufe
(Matiyu 5:38-48)

²⁷ «N xa a fala wo be, wo tan naxee na wo tuli matife n na, wo xa wo yaxuie xanu,

wo fe fanyi nan naba wo xonmae be,

²⁸ wo Ala maxandi wo dankamae be, wo Ala maxandi wo tɔɔɔmae be.

²⁹ Xa mixi i xere garin, i xa boore seeti fan ti a be.

Xa mixi i xa donma tongo,

i naxa tondi a xa i xa mafelenyi fan tongo.

³⁰ Naxan yo na i makula, i xa a ki.

Naxan na see ba i yi, i naxa a maxarin a xa a ragbilen.

³¹ Wo wama mixie xa naxan birin naba wo be,

wo fan xa na nan naba e be.»

³² «Xa wo sa mixi gbansan nan xanuma, naxee wo fan xanuxi, wo baraayi mundun sɔtɔma na kui? Hali yunubitɔe, e mixie nan xanuma naxee e tan fan xanuxi. ³³ Xa wo sa fe fanyi rabama mixie be, naxee fe fanyi rabama wo fan be, wo baraayi mundun sɔtɔma na kui? Na tan, hali yunubitɔe a rabama. ³⁴ Xa wo sa doni tima mixi nan be, wo laxi naxan na a wo xa doni fima, wo baraayi mundun sɔtɔma na kui? Hali yunubitɔe, e doni tima e boore be, alako e man xa doni birin sɔtɔ. ³⁵ Kɔnɔ wo tan xa wo yaxuie xanu. Wo xa fe fanyi nan naba. Wo xa doni ti, hali wo mu laxi a fife ra. Na kui, wo baraayi gboma ne, wo findi Ala Xili Xungbe Kanyi xa die ra, barima a tan fe fanyi rabama finsiriwalie nun mixi kobie be. ³⁶ Wo fan xa kinikini mixi ma, alɔ wo Baba Ala kinikinima mixi ma ki naxe.»

Wuri fuɔi nun xebenyi
(Matiyu 7:1-5)

³⁷ «Wo naxa wo yete findi wo boore adama kewalie makiitima ra, alako kiiti naxa fa kana wo fan na Ala yi. Wo naxa mixi makiiti kiiti xɔɔɔɔe ra, alako wo fan naxa makiiti kiiti xɔɔɔɔe ra. Wo diɔe mixi ma, alako Ala xa diɔe wo fan ma. ³⁸ Wo mixi ki, alako Ala fan xa wo ki. Wo kima ki naxe, a luma ne alɔ maale na maniya, a maniyase rafe a fanyi ra, maale madeten, a xeye xeye, nde man fa sa a xun han a fili a ma. Na kui, wo maniyase naxan nawalima booree be, na nan nawalima wo fan be.»

³⁹ Isa man naxa yi taali woyenyi fala e be, «Dɔnxui nɔma xuli suxude dɔnxui be yire? A di, e firin birin mu birama xe yili kui? ⁴⁰ Taalibi mu dangima a karamɔɔ ra, kɔnɔ taalibi naxan birin nu ge a matinkande, a luma ne alɔ a karamɔɔ.»

⁴¹ «Munfe ra i wuri fuɔi toma i ngaxakerenyi ya ma, a fa li i mu xebenyi toxi naxan na i tan yete ya ma? ⁴² I nɔma a falade i ngaxakerenyi be di, «A lu n xa na wuri fuɔi ba i yete ya ma,» a fa li i tan mu xebenyi toxi naxan na i tan ya ma? I tan filankafui, xebenyi nan singe ba i ya ma! Na ba xanbi, i nɔma ne se igbede a fanyi ra, alako i xa wuri fuɔi ba i ngaxakerenyi fan ya ma.»

Wuri bili kolonma a bogi nan ma

(Matiyu 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ «Sansi fanyi mu na naxan bogi kobi raminima, sansi kobi fan mu na naxan bogi fanyi raminima. ⁴⁴ Sansi birin kolonma a bogi nan ma. Xɔre mu bama tunbe bili ra, kusu fan mu bama baagi bili kɔn na. ⁴⁵ Fe fanyi to ragataxi mixi fanyi bɔɲe kui, a fe fanyi nan naminima. Fe kobi to ragataxi mixi kobi bɔɲe kui, a fe kobi nan naminima. Naxan na gbo mixi bɔɲe kui, na nan dɔnɔɔ minima a de i.»

Banxiti firinyie xa taali

(Matiyu 7:24-27)

⁴⁶ «Munfe ra wo n xilima «N Marigi, n Marigi,» kɔnɔ wo mu n xui rabatuma? ⁴⁷ Mixi yo fa n ma, a n ma masenyi rame, a fa a rabatu, wo wu tuli mati n xa a masen wo be na kanyi maniyaxi mixi naxan na. ⁴⁸ A maniyaxi banxiti nan na, naxan bɔxi ge han a sa fanye li, a fa a xa banxi bili ti na fanye fari. Lɔxɔ nde, xure naxa banbaran ye han a din banxi ma, kɔnɔ a mu nɔ sese niyade a ra, barima a nu tixi a fanyi ra. ⁴⁹ Kɔnɔ mixi yo naxan n ma masenyi rame, a fa li a mu a rabatu, na kanyi tan maniyaxi xeme nan na naxan banxi ti bɔxi fari ma, bili mu a be. Xure to banbaran, a din banxi ma, a naxa a rabira keren na, banxi naxa kana a jaaxi ra.»

7

Sɔɔri xunmati xa danxaniya

(Matiyu 8:5-13)

¹ Isa to ge a xa masenyi birin tide pama be, a naxa so Kapere namu. ² Sɔɔri mixi keme xunmati nde nu na naa, naxan ma konyi xeme nde nu furaxi, a gbe mu nu luxi a xa faxa. Konyi nan nu a ra naxan nu rafan a marigi ma ki fanyi. ³ Sɔɔri xunmati to Isa xa fe me, a naxa Yuwifi kuntigi ndee xee Isa xɔn, a xa fa a xa konyi rayalan. ⁴ Yuwifi kuntigie to Isa yire li, e naxa a mayandi ki fanyi, e a fala, «Mixi na a ra, a lan ne i xa yi fe raba a be, ⁵ barima won si rafan a ma. A tan nan salide tixi muxu be.»

⁶ Isa naxa bira e fɔxɔ ra. A to makore banxi ra, na sɔɔri mixi keme xunmati naxa a boore ndee xee e xa a fala a be, «Marigi, i naxa i yete toɔɔ, barima na binye mu na n yi ra i tan xa so n ma banxi kui. ⁷ Na nan a niya, n jan mu tin n yete xa fa i xɔn. I xa yaamari gbansan nan fi, n ma konyi xa yalan. ⁸ N a kolon barima n fan na mangle ndee xa yaamari bun ma, sɔɔri ndee man na n yi, naxee na n fan ma yaamari bun ma. N na a fala sɔɔri nde be, «Siga,» a sigama ne. N na a fala, «Fa,» a fama ne. N na n ma konyi nde yamari, «Yi fe raba,» a a rabama ne.»

⁹ Isa to a xa woyenyi me, a naxa kaaba a xa fe ma. A naxa a ya rafindi pama ma naxan nu biraxi a fɔxɔ ra, a a masen e be, «N xa a fala wo be, n mu yi danxaniya mooli toxi hali Isirayila bɔxi ma.» ¹⁰ Xeeɔrae to gbilen sɔɔri xunmati xɔnyi, e naxa konyi li, a yalanxi.

Isa kaape gine xa di rakelife faxe ma

¹¹ Na dangi xanbi, Isa naxa siga taa nde, dennaxe xili Nayin, a foxirabiree nun pama gbege nu na a fɔxɔ ra. ¹² A to makore taa sode de ra, Isa naxa a to mixie minife xeme nde fure ra. Kaape gine nde xa di kerenyi nan nu faxaxi, na taa pama gbege fan nu jerefe kaape gine fe ma. ¹³ Marigi to kaape gine to, a naxa kinikini a ma, a a fala a be, «I naxa wa.» ¹⁴ A naxa

a maso fure ra, a a belexe sa a xaninse fari, a xaninmae naxa ti. Isa naxa a masen, «I tan segetala, n naxe i be, keli!» ¹⁵ Faxamixi naxa keli, a so woyenfe. Isa naxa a ragbilen a nga ma. ¹⁶ Gaaxui naxa e birin suxu, e nu Ala matoxo, e nu a fala, «Ala namijonme xungbe nan nakelixa won tagi!» E man nu a fala, «Ala bara fa a xa mixie xunmatode!» ¹⁷ Isa xa xibaaru naxa siga rayensen na Yudaya boxi birin ma a nun naa rabilinyi.

*Annabi Yaya xa maxorinyi
(Matiyu 11:1-30)*

¹⁸ Yaya foxirabiree naxa yi fe birin fala Yaya be. ¹⁹ A fan naxa mixi firin xili e ya ma, a e xee Isa maxorinde, «I findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na naxan lanma a xa fa, ka muxu xa mixi gbete nan mame?» ²⁰ E to Isa yire li e naxa a maxorin, «Yaya Xunxa nan muxu xeexi i maxorinde. I findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na naxan lanma a xa fa, ka muxu xa mixi gbete nan mame?» ²¹ Na temui yati, Isa nu furemae, jinne kanyie, nun donxui gbege rayalanfe. ²² Na kui, a naxa Yaya xa xerae yaabi, «Wo fe naxan mexi nun wo fe naxan toxi, wo sa na dentege Yaya be. Donxue se toma, namatee jere ma, kune kanyie yalanma, tulixorie woyenyi mema, faxamixie kelima, fuxarilae kawandima xibaaru fanyi ra. ²³ Seewe na mixi be naxan mu siikema n ma fe ra.»

²⁴ Yaya xa xerae to siga, Isa naxa jama maxorin Yaya xa fe ma, «Wo siga munse matode wula i? Foye kale naxan namaxama? ²⁵ Xa na mu a ra, wo siga munse matode? Dugi tofanyi kanyi? Naxee maxirixi a fanyi ra, e xa dunije igiri bannaya kui, nee toma mange banxie nan kui. ²⁶ Wo fa siga munse matode? Namijonme? Iyo, n xa a fala wo be, a nan dangi namijonme ra. ²⁷ A tan nan xa fe sebexi Kitaabui kui, «N fama n ma xera rasanbade i ya ra alako a xa kira yailan i be.» ²⁸ N xa a fala wo be, gine yo mu di bari naxan dangi Yaya ra. Kono n man xa a fala wo be, mixi naxan na Ala xa mangeya niini bun ma, a xurun kiyoki, a fan dangi Yaya ra.»

²⁹ «Nama nun duuti maxilie to a xui me, e la ne Ala ra, e fa lu Yaya xa e xunxa ye xora. ³⁰ Kono Farisenie nun seriye karamoxoe tan tondi ne Ala waxonfe ra e be barima e tondi ne Yaya xa e xunxa ye xora.»

³¹ «N noma to mixie misaalide munse ra? E maniyaxi nde ra? ³² E maniyaxi dimedie nan na naxee doxoxi taa kui, e nu a fala e booree be, «Muxu bara xule fe wo be, kono wo mu fare boronxi. Muxu bara jon beeti ba, kono wo mu wa.»

³³ «Yaya Xunxa to bara fa, a mu taami don, a mu weni min. Wo bara a fala, «Ninne na a foxo ra.» ³⁴ Adama xa Di to fa, a tan mu tondi sigade xulunyi yire. Na kui, wo bara a fala, «Furi jaaxi siisila mato! E nun duuti maxilie nun yunubitoe nan a ra!» ³⁵ Kono xaxilimaya kolonma a kewali nan ma.»

Gine yunubitoe nde xa yunubie xafarife

³⁶ Fariseni nde naxa Isa xili e xa e dege a xonyi. Isa naxa so naa, a a magoro. ³⁷ Gine yunubitoe nde nu na taa kui, a naxa a me a Isa a degefe na Fariseni xonyi. Na kui, a naxa labunde ture suxu a yi ra, na saxi a bitire tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira geme ra. ³⁸ A to so naa, a naxa ti Isa xanbi ra a sanyi yire. A to wa folo, a naxa Isa sanyie bunda a yaye ra. A naxa e mafuruku a xunsexera, a e sunbu, a fa labunde maso e ma.

³⁹ Fariseni naxan Isa xili a degede a xonyi, a to na fe to, a naxa a fala a yete ma, «Xa yi xeme findixi namijnɔnme nan na nu, a yi gine xa fe kolonma ne nu, a a kolonma ne nu a yunubitɔe nan dinfe a ra yi ki.»

⁴⁰ Isa naxa a fala a be, «Simɔn, n xa fe nde masen i be.» Na naxa a yaabi, «Karamɔxo, a masen n be.» ⁴¹ Isa naxa yi taali sa a be, «Kɔbiri kanyi nde nu bara mixi firin doni. A singe xa doni findixi gbeti kɔbiri kole keme suuli nan na, a firin nde, gbeti kɔbiri kole tongo suuli. ⁴² Fɛere to mu nu na e sese yi ra, kɔbiri kanyi naxa diɲe e firin birin xa doni ma. Na mixi firinyi tagi, kɔbiri kanyi rafanma nde ma dangi boore ra?» ⁴³ Simɔn naxa a yaabi, «N laxi a ra, naxan xa doni nu gbo boore be.» Isa naxa a fala a be, «I nɔndi.»

⁴⁴ Na temui a naxa a ya rafindi gine ma, a fa a masen Simɔn be, «I yi gine to? N so ne i xonyi, i mu ye fi n ma n xa n sanyie maxa, kɔnɔ a tan n sanyie maxaxi a yaye nan na, a e mafuruku a xunsexe ra. ⁴⁵ I tan mu n sunbu, kɔnɔ a tan, kabi n soxi i xonyi, a mu baxi n sanyie masunbufe. ⁴⁶ I tan mu ture maso n xunyi ma, kɔnɔ a tan labunde ture nan masoxi n sanyie ma. ⁴⁷ Na na a ra, n xa a fala i be, a xa yunubie naxee gboxi na ki, e bara xafari a be, barima a xa xanunteya fan gbo. Kɔnɔ naxan xa yunubi xafarixie xurun, na kanyi xa xanunteya fan xurun.»

⁴⁸ Isa naxa fa a masen gine be, «I xa yunubie bara xafari.» ⁴⁹ Naxee nu magoroxi e degede, nee fan naxa so a falafe e yete ma, «Nde yi ra a to yunubi xafarima?» ⁵⁰ Isa man naxa a masen gine be, «I xa danxaniya bara i rakisi. Siga boɲesa kui.»

8

Gine naxee Isa malife

¹ Na dangi xanbi, Isa naxa siga taa birin isa ra, a xungbe nun a xuri, a nu mixie xaran, a nu e kawandi Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyir ra. A foxirabire fu nun firinyie nu na a foxo ra, ² a nun gine nde naxee nu bara rayalan pinnee nun fure gbete ma. E xilie nan ya: Mariyama, a nu falama naxan be Magidalaka, Isa pinne solofere kerri naxan foxo ra, ³ a nun Yohanna, naxan nu doxoxi Herode xa walikɛe xunyi Kusa xon, a nun Susanna, a nun mixie gbete wuyaxi. E nu Isa nun a foxirabiree malima e yete harige ra.

Xe rawali xa taali

(Matiyu 13:1-23, Maraki 4:1-20)

⁴ Nama gbege to malan Isa yire kelife taa wuyaxi, a naxa yi taali woyenyi masen e be, ⁵ «Xe rawali nde nan mini sansi xori garansande. A to nu sansi xori garansanma, a xori ndee naxa bira sankira xon, mixie naxa nee maboron, xonie man fa e don gbiki. ⁶ Sansi xori nde fan naxa bira gɛme yire. A to bula, a naxa ragan barima ye mu nu na a be. ⁷ Sansi xori ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa gbo, e sansie ixeten, e e kana. ⁸ Sansi xori nde fan naxa bira bendɛ fanyi ma. Na xori keren keren birin sansie to te, e naxa e tonsɔe ramini, xori keme keme.» Isa to ge na woyenyi ra, a naxa a xui ite, a a fala, «Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

⁹ Isa foxirabiree to a maxorin a xa na taali ya iba e be, ¹⁰ a naxa e yaabi, «Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangeya niini gundo kolon, kɔnɔ mixi gbete tan a mema taali woyenyie nan na, alako

«E xa fe to, kɔnɔ e naxa a igbe.

E xa fe me, kɔnɔ e naxa a fahaamu.»

¹¹ «Na taali woyenyi ya ibama yi ki ne. Sansi xɔri misaalixi Ala xa masenyi nan na. ¹² Sansi xɔri naxee bira kira xɔn, nee misaalixi mixie nan na naxee bara Ala xa masenyi me, kɔnɔ Ibulisa nan fama fa, a a ba e boje ma, alako e naxa fa danxaniya, e kisi. ¹³ Sansi xɔri naxee bira geme yire, nee misaalixi mixi nan na naxee Ala xa masenyi mema, e a suxu seewe ra. Kɔnɔ sanke to mu na e be, e xa danxaniya mu buma. Maratantanyi waxati na a li, e mu xanma. ¹⁴ Sansi xɔri naxee bira tunbe kunsie tagi, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, kɔnɔ kontɔfli, bannaya, nun yete rafan fee nan a niyama e mu ge e bogi raminide Ala be. ¹⁵ Sansi xɔri naxee bira bendɛ fanyi tan ma, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, e a ragata e boje fanyi ma tinxinyi kui, e e bogi ramini Ala be tun nabexiya kui.»

Lanpui xa taali

(Maraki 4:21-25)

¹⁶ «Mixi yo mu lanpui radexema, a man fa feje felen a xun na, xa na mu a ra a a raso sade bunyi. A a dɔxɔma lanpui dɔxɔse nan fari alako naxee soma banxi, e xa a te dexe to. ¹⁷ Fe noxunxi birin fama kolonde. Gundo birin makenɛnma ne. ¹⁸ Na na a ra, wo lan wo xa wo tuli mati a fanyi ra. Fahaamui kanyi xa fahaamui xun masama, kɔnɔ fahaamutare, hali a naxan di marɔxunxi a gbe ra, na fama bade a yi ra.»

Isa nga nun a xunyae

(Matiyu 12:46-50, Maraki 3:31-35)

¹⁹ Isa nga nun a xunya xememae naxa siga a yire, kɔnɔ e mu nu nɔma makɔrede a ra pama xa fe ra. ²⁰ Mixi nde naxa a fala Isa be, «I nga nun i xunyae na tande, e wama i tofe.» ²¹ Kɔnɔ Isa naxa a yaabi, «Mixi naxee Ala xa masenyi ramema, e a rabatu, nee nan findixi n nga nun n xunyae ra.»

Isa foye raxarafe

(Matiyu 8:23-27, Maraki 4:35-41)

²² Lɔxɔ nde, Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Won xee baa naakiri ma.» E birin naxa baki kunkui kui, e siga. ²³ Na jere kui, Isa naxa xi. Foye belebele naxa keli baa ma, kunkui naxa rafe folo ye ra. Gbaloe nu bara makɔre e ra. ²⁴ Na kui, a foxirabiree naxa fa Isa raxunu e a fala a be, «Karamɔxɔ, karamɔxɔ, won faxafe ne yi ki!» Isa to xunu, a naxa woyen foye nun morɔnyie ma, a e yaamari. Foye nun morɔnyie naxa a iti, baa naxa raxara. ²⁵ Isa naxa fa a foxirabiree maxɔrin, «Wo xa danxaniya na minden?» E fan naxa gaaxu, e kaaba, e nu a fala e bore be, «Nde lanxi yi ma? Hali foye nun baa, a e yamarima, e a xui rabatu.»

Isa jinnɛe kerife Gadara xeme nde foxɔ ra

(Matiyu 8:28-34, Maraki 5:1-20)

²⁶ Isa nun a foxirabiree to so Gadara bɔxi ma, dennaxe na Galile naakiri ma, ²⁷ Isa to goro xare ma, a naxa jinnɛe kanyi li naa. Singe a nu sabatixi taa kui, kɔnɔ kabi temui xɔnkuye a sabatixi gaburi yire a mageli ra. ²⁸ A to Isa to, a naxa gbelegbele, a sa bira a bun ma, a a fala a xui itexi ra, «Isa, i tan Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di, i wama munse xɔn ma n be? N bara i mayandi, i naxa n jaxankata.» ²⁹ A na fala ne, barima Isa nu bara

pinne yamari a xa gbilen na xeme foxo ra. Sanmaya wuyaxi, mixie nu bara yolonxonyi sa a sanyie nun a belexee ma, alako a naxa a maxono, kono pinne nu luma yolonxonyie bolon na, a fa a rakonkon wula ra.

³⁰ Isa naxa a maxorin, «I xili di?» A naxa a yaabi, «N xili ne Gali.» A na fala ne barima pinne gbegebe nan nu a foxo ra. ³¹ Ninnnee naxa Isa mayandi alako a naxa e rasanba yahannama.

³² Xose gali nu na e demadonfe geya nde ma. Ninnnee naxa Isa mayandi a xa tin e xa sa so na xosee. Isa to tin, ³³ pinnee naxa gbilen na xeme foxo ra, e sa so xosee. Xosee naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sin baa ma. E birin naxa madula, e faxa.

³⁴ Xose demadonyie to na fe to, e naxa siga e gi ra, e sa a fala taakae nun daaxakae be, ³⁵ mixie fan naxa siga e xa sa a mato naxan nabaxi. E to Isa yire li, e naxa xeme fan li naa, pinnee nu bara kerin naxan foxo ra, a doroxi Isa bun ma, sose ragoroxi a ma, a bara yalan. Na naxa e ragaaxu. ³⁶ Naxee nu bara a to Isa pinnee kerin xeme foxo ra ki naxe, e naxa a tagi raba birin be.

³⁷ Na temui, Gadarakae birin naxa Isa mayandi a xa keli e xonyi, barima gaaxui nu bara e suxu ki fanyi. Na kui, Isa naxa baki kunkui kui, a xa gbilen. ³⁸ Ninne kerixi xeme naxan foxo ra, a naxa Isa mayandi a e birin xa lu a ra. Kono Isa naxa a ragbilen, a a masen a be, ³⁹ «Gbilen i xonyi. Ala fe naxan birin nabaxi i be, sa na dentegge sa.» Xeme naxa siga, a sa na taa birin isa. Isa naxan nabaxi a be, a naxa sa na tagi raba birin be.

Di gine nde rakelife faxe ma

nun gine gbete rayalanfe

(Matiyu 9:18-26, Maraki 5:21-43)

⁴⁰ Isa to gbilen naakiri ma, nama birin nu a mamefe. E naxa a ralan.

⁴¹ Salide yarerati nde naxa fa a xon naxan nu xili Yayiru. A naxa fa a suyidi Isa be, a a mayandi a xa siga a xonyi, ⁴² barima a xa di gine kerinyi nu fa na faxafe ne. A ne konti nu bara ne fu nun firin pondon li.

Isa to nu sigafe Yayiru xonyi, nama gbegebe nu na a xetenfe. ⁴³ Gine nde nu na e ya ma naxan xa kike wali mu nu a itima ne fu nun firin bun ma, mixi yo mu no a dandande. ⁴⁴ Na gine naxa fa Isa xanbi ra, a a belexe din a xa donma sanbunyi ra. Keren na, a xa kike wali naxa dan. ⁴⁵ Isa naxa maxorinyi ti, «Nde dinxi n na?» Birin to a fala a e tan mu a ra, Piyeri naxa a fala Isa be, «Karamoxo, nama i rabilinxi, birin nan i xetenfe!» ⁴⁶ Kono Isa naxa a masen, «Mixi nde bara din n na, barima n a kolon senbe nde bara mini n fate.» ⁴⁷ Gine to a kolon a a mu nu noma a noxunde, a naxa fa a serenma, a suyidi Isa be. A a belexe dinxi a ra fe naxan ma, a man yalanxi a ikorexi ra ki naxe, a naxa na birin tagi raba nama ya xori. ⁴⁸ Isa naxa a masen a be, «N ma di gine, i xa danxaniya bara i rayalan. Siga bopesa kui.»

⁴⁹ Isa to nu woyenfe, mixi nde naxa fa kelife salide yarerati xonyi, a a fala a tan Yayiru be, «I xa di gine bara faxa. I naxa karamoxo tooro soton.»

⁵⁰ Isa to a me, a naxa a masen Yayiru be, «I naxa gaaxu. I xa danxaniya tun. I xa di kisima ne.»

⁵¹ Isa to Yayiru xonyi li, a mu tin mixi yo xa so banxi kui fo Piyeri, Yaya, Yaki, di gine baba nun a nga. ⁵² Isa to a to birin nu wafe di gine xa fe ra sunnunyi kui, a naxa a masen e be, «Wo naxa wa. Yi di gine mu faxaxi xe, a na xife ne.» ⁵³ Nama naxa yo Isa ma, e a mayele, barima e nu a kolon a

temedi bara faxa. ⁵⁴ Kono Isa naxa temedi belexe suxu, a a fala a be a xui itexi ra, «N ma di, keli!» ⁵⁵ A nii naxa gbilen a i, a keli keren na. Isa naxa a fala e be e xa donse fi a ma. ⁵⁶ Temedi barimae de nu ixaraxi, kono Isa naxa a matintin e ra fa a fala, a fe naxan nabaxi, e naxa a fala mixi yo be.

9

Isa a foxirabire fu nun firinyie xeefe (Matiyu 10:5-42, Maraki 6:7-12)

¹ Isa to a foxirabire fu nun firinyie malan, a naxa senbe nun noe fi e ma alako e xa no jinnnee keride mixie foxo ra, e man xa no furema mooli birin nayalande. ² A naxa e xee mixie kawandide Ala xa mangeya niini xa masenyi ra, e man xa furemae rayalan. ³ A naxa a masen e be, «Wo ne biyaasima, wo naxa sese xanin wo xun ma, alo xuli, gbomfoe, taami, kobiri, xa na mu a ra donma firin nde. ⁴ Wo na so banxi naxan kui, wo xa yigiya menni ne han wo sa sigama taa gbete temui naxe. ⁵ Xa na taakae mu wo rasene, wo xa keli naa. Wo xa menni bende rakonkon wo sanyie ra, a xa findi seedeponxoya ra e be, wo bara e rabolo.» ⁶ Na kui, Isa foxirabiree naxa siga, e sa taae birin isa. E nu mixie kawandima Ala xa xibaaru fanyi ra, e nu furemae rayalan yire birin.

Mange Herode ifuxi Isa xa fe ra (Matiyu 14:1-12, Maraki 6:14-29)

⁷ Galile mange Herode to fe birin me naxee nu rabafe a xa boxi ma, a naxa ifu Isa xa fe ra, barima ndee nu a falama a Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma, ⁸ ndee a fala a Annabi Eliya nan gbilenxi, ndee a fala a namijonme gbete naxan nu na dunije temui dangixi, na nan man kelixi. ⁹ Herode naxa a fala, «Yaya tan, n bara na xunyi bolon a de i. Kono nde fa yi tan na, n naxan xa fe mema yi ki?» Na kui, a naxa so katafe a xa Isa to.

Isa donse fife mixi wulu suuli ma (Matiyu 14:13-21, Maraki 6:30-44)

¹⁰ Xeevae to gbilen, e fe naxee rabaxi, e naxa a birin dentegge sa Isa be. A fan naxa e xanin Betesayida e xa lu e xati ma yire keren. ¹¹ Kono pama to a kolon, e naxa bira Isa foxo ra. A fan naxa e ralan, a woyen e be Ala xa mangeya niini xa fe ra, a furemae rayalan.

¹² Nunmare to so folo, Isa foxirabire fu nun firinyie naxa e maso a ra, e a fala a be, «Nama rayensen alako e xa sa so taae nun daaxae naxee na be rabilinyi, e xa sa yigiyadee nun donsee fen, barima won na wula ne yi ki.» ¹³ Isa naxa a fala e be, «Wo tan nan xa donse fi e ma.» A foxirabiree naxa a yaabi, «Sese mu na muxu yi bafe taami suuli nun yexe firin na. Ka muxu tan nan xa siga donse sarade yi pama birin be?» ¹⁴ Mixie naxee nu na naa, xemeke konti naxa siga han wulu suuli pondon.

Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Wo a fala mixie be e xa doxo e tongo suuli suuli ma.» ¹⁵ E fan naxa a raba na ki, e mixi birin nadoxo. ¹⁶ Isa naxa na taami suuli nun na yexe firin tongo, a a ya rate koore ma, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa e so a foxirabiree yi ra, alako e xa e itaxun pama ma. ¹⁷ Nama birin naxa e dege han e wasa. Donse donxoe xuntunye to matongo, debe fu nun firin nan nafe.

Piyeri Isa kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi ra,

*nun Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe
(Matiyu 16:13-28, Maraki 8:27-30)*

¹⁸ Λοχῶ nde Isa nu na Ala maxandife a xati ma. A foxirabiree fan nu na naa. A naxa e maxorin, a naxe, «Mixie munse falama n ma fe ra? Nde lanxi n ma?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Ndee a falama, Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama, Annabi Eliya. Ndee a falama, namiponme gbetae naxan faxa waxati dangixi, na nan man kelixi.» ²⁰ Isa man naxa e maxorin, «Kono wo tan naxe di? Nde n na?» Piyeri naxa a yaabi, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra.»

²¹ Isa naxa a matintin e ra, a e yamari, e naxa a xa fe fala mixi yo be. ²² A man naxa a masen e be, «Fo Adama xa Di xa tōore gbegebe soto. Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriyε karamoxoε mu fama lade a ra, e a faxama ne, kono a man xa keli faxe ma a xi saxan nde.»

²³ Isa naxa a masen birin be, «Xa mixi wa birafe n foxo ra, a xa tondi a yete ma, a xa tin tōore nun faxe ra loxoε birin, a bira n foxo ra. ²⁴ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi loema ne. Naxan a yete ralōema n tan ma fe ra, na kanyi kisima ne. ²⁵ Dunija birin sotoε munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? ²⁶ Naxan yo yaagima n tan nun n ma woyenyi xa fe ra, n tan Adama xa Di fama a nore kui temui naxe nun a Baba Ala nun a xa maleke seniyenxie xa nore, n fan yaagima ne na kanyi xa fe ra. ²⁷ N xa nondi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Ala xa mangeya niini to.»

*Isa norofe
(Matiyu 17:1-3, Maraki 9:1-13)*

²⁸ Yi masenyi dangi xanbi xi solomasaxan pondon, Isa naxa Piyeri, Yaya, nun Yaki xanin geya fari Ala maxandide. ²⁹ Isa to nu Ala maxandife, a yatagi naxa masara. A xa dugie fan naxa fiixe alo naiyalanyi. ³⁰ Na temui, Annabi Munsu nun Annabi Eliya naxa mini e ma, e nun Isa naxa woyen. ³¹ E mini nore xungbe nan kui, e nu woyenfe Isa be a xa faxe xa fe ma, naxan nu fafe kamalide Darisalamu.

³² Xi xoli nu bara no Piyeri nun a booree ra, kono e to xunu, e naxa Isa xa nore to, a nun na xeme firin naxee nu na a fe ma. ³³ Na xeme firinyie to nu kelife Isa xun, Piyeri naxa a fala a be, «Marigi, ke fanyi na a ra muxu to na be yi ki. Muxu xa lingira saxan yailan, keren i gbe, keren Annabi Munsu gbe, keren Annabi Eliya gbe.» Piyeri mu nu a kolonxi a nu sese naxan falafe. ³⁴ A to nu na woyenfe, nuxui naxa goro e ma. Piyeri nun a booree naxa gaaxu e to a to nuxui bara din e ma. ³⁵ Xui nde naxa mini nuxui kui, a a masen, «N ma Di nan ya, n ma Mixi Sugandixi. Wo wo tuli mati a ra.» ³⁶ Na xui to ge woyende, e naxa Isa to a keren. A foxirabiree fe naxan toxi e ya ra, e naxa dundu a fe ma, e mu a fala mixi yo be na waxati.

*Isa jinne kerife dimedi nde foxo ra
(Matiyu 17:14-23, Maraki 9:14-32)*

³⁷ Na kuye iba, Isa nun a foxirabiree naxa goro geya fari, nama gbegebe naxa fa a ralande. ³⁸ Na temui, xeme nde naxa a xui ite nama tagi Isa mayandife ra, «Karamoxo, yandi, fa n ma di xeme mato, barima yi di kerenyi nan na n be! ³⁹ A mato, jinne nan na a foxo ra. A na keli a ra, a sonxoma ne, a a raketun a ra, n ma di dexunfe nu fa mini. A mu a

beɲinma mafuren, fo a ge a rahalakide. ⁴⁰ N bara i foxirabiree mayandi e xa yi pinne keri a foxo ra, kono e mu noxi.»

⁴¹ Isa naxa e yaabi, «Wo tan bonsoe danxaniyatara, wo kobi. N xa lu wo seeti ma han mun temui? N xa ti wo bun ma han mun loxo? Wo fa na di ra n xon.»

⁴² A jan mu nu Isa yire li sinden, pinne naxa di rabira boxi ma, a a raketun a ra. Kono Isa to pinne yamari, di naxa yalan, Isa fa a ragbilen a baba ma. ⁴³ Nama birin naxa kaaba Ala xa senbe ma.

Isa a xa faxe xa fe masenfe a sanmaya firin nde
(Matiyu 17:22-23, Maraki 9:30-32)

Birin to nu kaabaxi Isa wali foxi birin ma, a naxa a fala a foxirabiree be, ⁴⁴ «Wo tan xa yi masenyi nan name a fanyi ra: Adama xa Di sama ne mixie belexe.» ⁴⁵ Kono e mu na woyenyi fahaamu, barima a nu bara noxun e ma alako e naxa a kolon. E man mu suusa Isa maxorinde a ma.

Mixi naxan tide gbo
(Matiyu 18:1-11, Maraki 9:33-50)

⁴⁶ Isa foxirabiree naxa so woyenyi kui, e xa a kolon naxan tide gbo e ya ma. ⁴⁷ Kono Isa to nu e boje ma fe kolon, a naxa dimedi nde tongo, a a ti a fe ma. ⁴⁸ A naxa a masen e be, «Mixi yo naxan yi dimedi mooli rasenema n xili ra, na kanyi bara n tan yete yati rasene. Mixi yo naxan n tan nasene, na kanyi bara n xema fan nasene. Naxan findixi mixi xuri ra wo birin ya ma, a tan nan tide gbo.»

Findife Isa foxirabire ra
(Maraki 9:38-41)

⁴⁹ Yaya naxa a yaabi, «Karamoxo, muxu bara xeme nde to a pinne kerima mixi foxo ra i xili saabui ra. Muxu bara kata a xa ba na ma, barima a mu biraxi won foxo ra.» ⁵⁰ Isa naxa e yamari, «Wo naxa a raton, barima xa naxan mu kelixi wo xili ma, na tan na wo tan na be.»

Samari taa nde tondife Isa rasenede

⁵¹ Waxati to nu bara makore Isa xa te koore, a naxa nate tongo a xa Darisalamu kira suxu. ⁵² A naxa mixi ndee xee a ya ra. E to siga, e naxa so Samari taa nde e xa sa yigiya nde fen a be. ⁵³ Kono naakae mu tin a rasenede barima a nu sigafe Darisalamu ne. ⁵⁴ A foxirabiree Yaya nun Yaki to na fe to, e naxa a fala a be, «Marigi, muxu xa yaamari fi te xa goro keli koore, a xa e raton?» ⁵⁵ Kono Isa naxa a ya rafindi e ma, a woyen xorochoe fala e be. ⁵⁶ Na temui, e naxa siga taa gbete.

Birafe Isa foxo ra
(Matiyu 8:19-22)

⁵⁷ E to nu kira xon ma, xeme nde naxa fa a fala Isa be, «I siga dede, n na i foxo ra.» ⁵⁸ Isa naxa a yaabi, «Xulumase xima yili kui. Xoni xima a tee kui.

Kono dede mu na Adama xa Di be a a xunyi sama dennaxe.»

⁵⁹ Isa man naxa a masen mixi gbete nde be, «Bira n foxo ra.» Kono a kanyi naxa a yaabi, «Marigi, a lu n xa siga, n xa sa n baba ragata sinden.» ⁶⁰ Isa naxa a yaabi, «A lu faxamixie nan xa e xa faxamixie ragata. I tan xa siga, i xa sa mixie kawandi Ala xa mangeya niini ra.» ⁶¹ Mixi gbete fan naxa a fala a be, «Marigi, n birama ne i foxo ra, kono a lu n xa siga n xonyi, n

xa sa n jungu n ma mixie ma.» ⁶² Kɔnɔ Isa naxa a yaabi, «Mixi yo naxan saari suxuma a nu fa a xanbi mato, a kanyi mu daxa a xa wali suxu Ala xa mangeya niini be.»

10

Isa a fɔxirabiree tongo solofere a nun firin xeeƒe

¹ Yi fee dangi xanbi, Marigi naxa mixi gbeteɛ sugandi, mixi tongo solofere a nun firin. A naxa e xee firin firin na, e xa siga a ya ra taa birin kui a nun yire birin a tan yete nu fafe sigade dennaxe. ² A naxa a masen e be, «Xe xaba wali belebele nan na, kɔnɔ walikeɛ tan xurun. Wo xe kanyi maxandi alako a xa walikeɛ rasanba a xa xe xabade. ³ Wo siga. N na wo xeeƒe ne alo yexexyore naxee soma wula baree tagi. ⁴ Wo naxa kɔbiri, gbɔnfɔe, xa na mu a ra sankiri xanin wo xun ma. Wo naxa bu mixie xeebu ra kira xɔn ma.»

⁵ «Wo nu so banxi naxan kui, beenun wo xa se gbete fala wo xa a masen sinden, «Ala xa bɔnesa fi yi fɔxɔe ma.» ⁶ Xa bɔnesa mixi nde sabatixi naa, Ala wo xa duba suxuma ne a be, kɔnɔ xa na mixi mɔoli mu na, Ala wo xa duba ragbilenma wo tan nan ma. ⁷ Wo xa lu na banxi kerenyi nan kui. E se naxan soma wo yi ra, wo xa a don, wo xa a min, barima a lanma walike xa a sare sɔɔ. Wo naxa keli na banxi kui wo xa sa yigiya banxi gbete.»

⁸ «Wo nu so taa naxan yo kui e naxa wo rasene, e na naxan so wo yi ra, wo xa na don. ⁹ Wo xa na furemae rayalan, wo a masen naakae be, «Ala xa mangeya niini bara makɔre wo ra.» ¹⁰ Kɔnɔ wo nu so taa naxan yo kui e mu wo rasene, wo xa siga taa tagi ne, wo a masen mixie be, ¹¹ «Hali wo xa taa xube naxan kankanxi muxu sanyie ra, muxu bara a rakɔnkɔn a xa findi seedeɲɔxɔya ra naxan baxi wo xili ma. Kɔnɔ wo xa a kolon ne, a Ala xa mangeya niini bara makɔre.» ¹² N xa a fala wo be, kiiti sa lɔxɔe, kiiti fanma Sodoma be dangife na taa ra.»

Taa danxaniyataree xa gbaloe

(Matiyu 11:21-24)

¹³ «Gbaloe na wo be, Korasinkae! Gbaloe na wo fan be, Betesayidakae! Kaabanako naxee raba wo tagi, xa nee sa raba Tire nun Sidɔn ne nu, a a lima e tan bara tuubi nu a rakuya, e dɔxɔ sunnun donma ragoroxi e ma, e te xube maso e ma e xa tuubi tɔnxuma ra. ¹⁴ Kiiti sa lɔxɔe xɔɔxɔma wo tan ma dangi Tirekae nun Sidɔnkae ra. ¹⁵ I tan Kapereɲamu go, i ɲɔxɔ a ma a i tema han ariyanna kui? Ade, i ragoroma ne han yahannama.»

¹⁶ Isa man naxa a fala a fɔxirabiree be, «Naxan na a tuli mati wo ra, a kanyi a tuli matixi n tan nan na. Naxan na tondi lade wo ra, na kanyi tondixi lade n tan nan na. Naxan na tondi lade n tan na, na kanyi tondixi lade n xeeɲa nan na.»

Isa fɔxirabire tongo solofere a nun firinyie gbilenƒe

¹⁷ Isa fɔxirabire tongo solofere a nun firin naxa gbilen seewe kui, e a fala a be, «Marigi, muxu na yaamari fi i xili ra, hali pinnee, e muxu xui rabatuma.» ¹⁸ Isa naxa a masen e be, «N bara Sentane to bira ra keli koore ma alo seyamakonyi. ¹⁹ A mato, n bara nɔe fi wo ma to xa pere bɔximase nun tali ma, n nɔe fi wo ma yaxui Sentane xa senbe birin xun. Na birin kui, sese mu wo toma. ²⁰ Kɔnɔ wo naxa seewa xe pinnee to wo xui rabatuma. Wo xa seewa ne barima wo xili sebexi ariyanna.»

*Isa seewafe Ala sagoe ra
(Matiyu 11:25-27, 13:16-17)*

²¹ Na waxati, Isa naxa seewa Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a a fala, «Baba Ala, koore nun boxi Marigi, n bara i tantu i to yi fee noxunxi lonnilae nun xaxilimae ma, i e masen dime die be. Iyo, n Baba, n bara i tantu barima i kenen fe nan ya.»

²² «N Baba bara fe birin taxu n na. Mixi yo mu Ala xa Di kolon, fo Baba Ala. Mixi yo mu Baba Ala kolon, fo Ala xa Di, a nun Ala xa Di nu tin a masende naxan be.» ²³ A naxa a ya rafindi foxirabiree ma, a a fala e be e xati ma, «Seewe na mixi be, naxan fee toma wo ya naxan toxi! ²⁴ N xa a fala wo be, namijonme nun mange wuyaxi bara wa e xa fee to wo na naxee tofe, konɔ e mu a to. E bara wa e xa fee me wo na naxee mefe, konɔ e mu a me.»

Yaamari naxan tide gbo a birin be,

*nun Samarika mixi fanyi nde xa taali
(Matiyu 22:34-40, Maraki 12:28-34)*

²⁵ Loɔɔ nde, seriye lonnila nde to nu wama Isa matofe, a naxa ti, a a fala a be, «Karamoɔɔ, a lanma n xa munse raba alako n xa abadan kisi soto?» ²⁶ Isa fan naxa a maxorin, «Munse sebexi Munsa xa seriye kui? I a fahaamuxi di?» ²⁷ Seriye lonnila naxa a yaabi, «I xa Ala xanu i boɔɔe birin na, i nii birin na, i senbe birin na, a nun i xaxili birin na. I man xa i ngaxakerenyi xanu alo i i yete xanuxi ki naxe.» ²⁸ Isa naxa a fala a be, «I xa yaabi fan. Xa i na raba, i kisima ne.»

²⁹ Konɔ seriye lonnila to nu wama a tan xa kolon tinxintoe ra, a man naxa Isa maxorin, «Konɔ nde findixi n ngaxakerenyi ra?» ³⁰ Isa naxa woyenyi tongo, a a yaabi, «Xeme nde nu na kira xon kelife Darisalamu gorofe ra Yeriko. Mupetie naxa dutun a ma, e a xa dugie birin ba a ma, e a bonbo, e a lu alo faxamixi. ³¹ A naxa a li, serexedube nde nan nu fafe na kira xon ma. A to na xeme to saxi kira ra, a naxa dangi kira seeti boore ra. ³² Na mooli man na, Lewi di nde fan naxa fa kira xon ma. A to na li, a xeme to saxi kira ra, a fan naxa dangi kira seeti boore ra.»

³³ «Konɔ Samarika nde fan naxa fa a xa biyaasi kui, a na xeme li kira ra. A to a to, a naxa kinikini ki fanyi. ³⁴ A to a maso a ra, a naxa ture nun weni sa a xa fie ma, a e maxiri. A naxa a tongo, a a sa a xa sofale fari. A naxa a xanin yigiya banxi nde kui, a meeni a ma. ³⁵ Na kuye iba, a naxa gbeti kobiri kole firin so na yigiya banxi kanyi yi ra, a a fala a be, «Meeni yi xeme ma. Xa i kobiri ba a xa fe ra dangi yi ra, n man ne dangima be n na kobiri ragbilenna i ma.»

³⁶ Isa naxa fa seriye lonnila maxorin, «Yi mixi saxanyi ya ma, nde findixi ngaxakerenyi ra na xeme be mupetie dutun naxan ma?» ³⁷ Seriye lonnila naxa a yaabi, «Naxan kinikini a ma.» Isa naxa a masen a be, «I fan xa na mooli nan naba.»

Marata nun Mariyama xonyi

³⁸ Isa nun a foxirabiree to so taa nde kui, gine nde naxa e yigiya naxan xili Marata. ³⁹ A xunya ginema fan nu na naxan nu xili Mariyama. Na naxa sa doxo Marigi seeti ma, a a tuli mati a xa masenyi ra, ⁴⁰ konɔ Marata tan ya koto nu moxi a xa xojee bun tife ra. Na kui, Marata naxa sa a fala Isa be, «Marigi, i mu n xunya toxi? A bara wali birin lu n tan keren ma. Woyen a be, a xa fa n mali.» ⁴¹ Marigi naxa a yaabi, «Marata, Marata, i

kɔntɔfilixi, i man ya koto mɔxi fe gbegbe ma, ⁴² kɔnɔ i hayi na fe keren peti nan ma. Mariyama tan, a tan nan fe fanyie sugandixi. Na man mu bama a yi feo!»

11

Ala maxandife

(Matiyu 6:9-13, 7:7-11)

¹ Lɔxɔ nde, Isa nu na Ala maxandife yire nde. A to ge, a fɔxirabirɛ nde naxa a fala a be, «Marigi, muxu tinkan Ala maxandide alo Yaya a fɔxirabirɛe tinkanxi ki naxe.» ² Isa naxa a masen e be, «Wo ne Ala maxandima, wo xa a fala, «Baba Ala, duniɗa birin xa i xili seniyeŋxi kolon.

I xa mangeya niini xa fa.

³ Baloe fi muxu ma lɔxɔe birin, muxu hayi na naxan ma.

⁴ Diɗe muxu xa yunubie ma, barima muxu fan diɗema mixie haake ma, naxan yo bara fe kobi niya muxu ra. I naxa muxu ti maratantanyi kira xɔn.»

⁵ Isa man naxa a masen e be, «Xa a sa li, wo ya ma mixi nde naxa siga a boore nde xɔn kɔe tagi, a a fala a be, «N boore, taami saxan doni n be, ⁶ barima xɔɗe nde nan faxi n be keli biyaasi, a fa li donse yo mu na n naxan soma a yi.»

⁷ «Xa a sa li go, banxi kanyi a yaabi, «Ba n tɔɔɔɔfe! Naade balanxi, n tan nun n ma die birin saxi. N mu nɔma kelide fa n xa taami so i yi!» ⁸ N xa a fala wo be, banxi kanyi mu kelima a xa a boore mali e xa dɔxɔbooreya ma. Kɔnɔ a boore xa lixirinyi tan, na nan a niyama banxi kanyi xa keli, a a boore hayi birin fan.»

⁹ «N xa a fala wo be, wo maxandi ti, wo a sɔtɔma ne. Wo fenyi ti, wo a toma ne.

Wo naade kɔnkɔn, a rabima ne wo be.

¹⁰ Mixi naxan birin maxandi tima, a a sɔtɔma ne.

Mixi naxan se fenma, a a toma ne.

Mixi naxan naade kɔnkɔnma, a rabima ne a be.»

¹¹ «Baba mundun na wo ya ma naxan xa di yeɗe maxɔrinma a ma, a sa bɔximase so a yi ra? ¹² Xa a sa tɔxele nan maxɔrin wo ma, wo nɔma tali sode a yi ra? ¹³ Xa wo tan mixi kobie fata se fanyie fide wo xa die ma, Baba Ala naxan na ariyanna, a dangi wo ra pon! A a Xaxili Seniyeŋxi fima ne a maxandimae ma.»

Ala Xaxili Seniyeŋxi matandife

(Matiyu 12:22-37, Maraki 3:20-27)

¹⁴ Isa naxa jinne nde kerɛ xeɗe fɔxɔ ra naxan nu bara a kanyi findi boboe ra. Isa to na jinne kerɛ, boboe naxa wɔyeŋ, ɗama naxa kaaba.

¹⁵ Kɔnɔ mixi ndee nu na e ya ma, nee a fala, «A jinnee kerima jinnee mange Belesebulu nan saabui ra.» ¹⁶ Mixi gbetee naxa gantanyi sa a ya ra a maxɔrinfe ra Ala xa tɔnxuma nde ma. ¹⁷ Isa to e xa maɗɔxunyi birin kolon, a naxa a masen e be, «Lantareya na mangeya naxan kui, a mu buma. Denbaya lantaree fan, e kanama ne. ¹⁸ Sentane xa mangeya nɔma bude xa lantareya na a kui? Wo naxe a n jinne kerima Belesebulu saabui

nan na. ¹⁹ Xa n tan pinnee kerima Belesɛbulu nan saabui ra, wo tan xa mixie fa e kerima nde saabui ra? Na kui, e tan nan yati wo makiitima. ²⁰ Kɔnɔ xa n tan pinnee kerima Ala senbe nan saabui ra, Ala xa mangeya niini yati nan bara wo li.»

²¹ «Xa senbema a xa banxi kantama geresose ra, a harige birin na kantari nan kui. ²² Kɔnɔ xeme gbete na fa naxan senbe gbo a be, a noma ne a ra, a a xa geresosee ba a yi a nu laxi naxee ra, a a harige birin itaxun mixi gbete ra.»

²³ «Mixi naxan mu n fɔxɔ ra, a tixi n kanke ne. Naxan mu n malima mixi sɔtɔde, a na mixie rayensenfe ne.»

Ninne gbilenfe a sabatide fori

(Matiyu 12:43-45)

²⁴ «Ninne na gbilen mixi fɔxɔ ra, a sigama yire maxare lingira gbete fende, kɔnɔ a mu a toma. Na temui a a falama a yete be, «N xa gbilen n ma banxi kui n kelixi dennaxe.» ²⁵ A na gbilen menni, a a lima ne na banxi makɔxi, a raxunmaxi a fanyi ra. ²⁶ Na temui, a sigama ne a sa fa pinnee solofere gbete ra naxee jaaxu a be, e birin so na banxi kui, e sabati naa. Na kui, na mixi xa fe jaaxuma ne dangife singe ra.»

Seewe na mixi naxee be

²⁷ Isa to nu yi fee falafe, gine nde naxa a xui ite pama tagi, «Seewe na gine be naxan i bari, a xipe fi i ma!» ²⁸ Kɔnɔ Isa naxa a yaabi, «Seewe na mixie nan be naxee Ala xa masenyi ramema, e a rabatu.»

Annabi Yunusa xa tɔnxuma

(Matiyu 12:38-42)

²⁹ Nama to nu Isa xetenfe, Isa naxa a masen e be, «To mixie kobi. E wama tɔnxuma makaabaxi tofe, kɔnɔ tɔnxuma yo mu fima e ma bafe Annabi Yunusa xa tɔnxuma ra. ³⁰ Annabi Yunusa findi tɔnxuma ra Ninewekae be ki naxe, Adama xa Di fan findima tɔnxuma ra na ki ne yi waxati mixie be. ³¹ Kiiti lɔxɔɛ, Seeba mange gine fan tima ne e nun to mixie, a seederɔxɔya ba wo xili ma, barima a tan fa ne kelife yire makuye Sulemani xa lonni ramede, a fa li naxan na wo yire yi ki be, a tide gbo Sulemani be. ³² Kiiti sa lɔxɔɛ, Ninewekae fan kiiti tinxinxi sama ne yi waxati mixie ma, barima Ninewekae tuubi Yunusa xa kawandi nan saabui ra, kɔnɔ yakɔsi mixi nde na be naxan xa fe gbo Annabi Yunusa be.»

Danxaniya xa naiyalanyi

(Matiyu 5:15, 6:22-23)

³³ «Mixi yo mu lanpui radexema a man fa a nɔxun yire nde, xa na mu a ra a debe felen a xun. A a dɔxɔma lanpui dɔxɔse nan fari alako naxee soma banxi, e xa a te dexe to.»

³⁴ «I ya nan na i fate xa lanpui ra. Xa i ya fan, i fate birin iyalanma ne, kɔnɔ xa i ya mu fan, i fate luma dimi nan kui. ³⁵ Na kui, i maɔxun ki fanyi xa naiyalanyi naxan na i boɔɔe kui mu findixi dimi ra. ³⁶ Xa i fate birin iyalanxi, dede mu fa na dimi kui, a birin luma ne naiyalanyi kui alo lanpui dexe na ti i ma.»

Diingla kobie

(Matiyu 23:1-39, Maraki 12:38-40)

³⁷ Isa to ge woyende, Fariseni nde naxa Isa maxɔrin e xa sa e dege. Isa to so Fariseni xɔnyi, a naxa a magoro. ³⁸ Fariseni naxa kaaba, a to a to Isa

mu a belexe raxa Yuwifite xa naamunyi ki ma beenun a xa a dɛge. ³⁹ Na kui, Marigi naxa a fala a be, «Wo tan Farisenie, wo pooti nun pileti fari maxama e xa raseniyeɛn, kɔnɔ mixi see mupafe nun seniyeɛntareɛna nan tun na wo bɔɛ ma. ⁴⁰ Wo tan xaxilitaree! Wo mu a kolon Ala naxan se fari daa, a tan nan mixi bɔɛ fan daa? ⁴¹ Xa wo setare ki baloe ra naxan na wo xa piletie kui, wo xa na fe birin naseniyeɛna ne.»

⁴² «Gbaloe na wo be, wo tan Farisenie! Wo sansi xunxurie birin farile bama, alo salaxui nun gbengbe, kɔnɔ wo gbilenxi tinxinyi nun Ala xanufe fɔxɔ ra. A lanma ne nu wo xa na seriye hagigee rabatu, wo man mu neemu boore seriye xunxurie fan ma. ⁴³ Gbaloe na wo be, wo tan Farisenie! Barima a rafanxi wo ma, wo xa dɔxɔ binye yire salide banxi kui, mixie man xa nu wo xeebu taa kui binye xeebuie ra. ⁴⁴ Gbaloe na wo be, barima wo maniyaxi gaburie nan na naxee mu matɔnxumaxi, mixie jɛrema naxan fari e mu a kolon!»

⁴⁵ Seriye lonnila nde naxa a fala a be, «Karamɔxɔ, i to yi fee falama yi ki, i na muxu fan nasotɔfe ne.» ⁴⁶ Isa naxa a yaabi, «Gbaloe na wo fan be, wo tan seriye lonnilae! Barima wo kote dɔxɔma mixi xun ma naxan xanin xɔnɔ ki fanyi, kɔnɔ wo tan mu tinma e malide hali wo belexe sole kerin na. ⁴⁷ Gbaloe na wo be, barima wo gaburi fanyie yailanma namijonmee be, a fa li wo benbae nan e faxes! ⁴⁸ Na kui, wo bara findi wo benbae xa keɛwalie seede ra, e xa na keɛwalie man bara wo kenen, barima e tan bara namijonmee faxes, wo fan na namijonmee xa gaburie raxunmama. ⁴⁹ Na nan a ra, Ala xa lonni fan a masenxi ne, «N namijonmee nun xerae rasanbama ne e ma, e tan ndee faxes, e ndee jaxankata.» ⁵⁰ Na kui, namijonmee birin wuli naxan filixi kabi dunija fɔle, yi waxati mixie nan a sare fima, ⁵¹ kelife Habila wuli ma han Sakari, naxan faxes serexebade nun hɔrɔmɔbanxi tagi. Iyo, n xa a fala wo be, to mixie nan a birin sare fima. ⁵² Gbaloe na wo be seriye karamɔxɔe, barima wo bara saabi tongo naxan lan a xa lonni naade rabi. Kɔnɔ wo mu soma, wo man mu tinma mixi gbete fan xa so naa.»

⁵³ Isa to keli naa, Farisenie nun seriye karamɔxɔe naxa ti fɔlo a kanke a xone ra. E naxa maxorinyi mooli birin ti a ma, ⁵⁴ alako e xa a suxu tantanyi nde kui.

12

Isa a fɔxirabiree rasife

(Matiyu 10:26-33, 12:32, 10:19-20)

¹ Yi fee nu dangife temui naxe, mixi wulu wulu nan nu bara e malan, han e nu e bore maboronfe. Isa woyen fɔlo a fɔxirabiree nan singe be, a naxe, «Wo wo yete ratanga Farisenie xa lebini ma, naxan findixi filankafuija ra.

² Fefe noxunxi mu na naxan mu fama makenende, gundo yo mu na naxan mu fama kolonde. ³ Na kui, wo naxan yo falama kɔe ra, a mema ne yanyi ra. Wo fefe makoyikoyima banxi kui, dunija birin fama rakolonde a ra kene ma.»

⁴ «N booree, n xa a fala wo be, wo naxa gaaxu mixie ya ra naxee noma mixi fate bendɛ faxade, kɔnɔ e mu noma fefe ra na xanbi ra. ⁵ N xa a masen wo be, a lan wo xa gaaxu naxan ya ra. Wo xa gaaxu Ala nan ya ra, barima a tan nan mixi faxama, a tan nan man noma mixi wolide yahannama. Iyo, n xa a fala wo be, a lanma wo xa gaaxu a tan nan ya ra.»

⁶ «Turunna suuli xa mu sarama batanka firin na? Kɔnɔ Ala tan mu nɛɛmuma e sese ma. ⁷ Hali xunsexɛ naxan na wo xunyi ma, Ala a birin kɔnti kolon. Wo naxa gaaxu, barima wo munafanyi gbo dangi turunna xɔni gali ra.»

⁸ «N xa a fala wo bɛ, mixi yo naxan n kolonma a Marigi ra adamadie ya ma, n tan Adama xa Di fan na kanyi kolonma nɛ Ala xa malekɛɛ ya i. ⁹ Kɔnɔ naxan na tondi n kolonde adamadie ya i, n fan tondima nɛ na kanyi kolonde Ala xa malekɛɛ ya i.»

¹⁰ «Mixi naxan birin wɔyɛn kobi falama Adama xa Di xa fe ra, na yunubi nɔma nɛ xafaride na kanyi bɛ, kɔnɔ mixi naxan Ala Xaxili Seniyenxi rasɔtɔma, na yunubi tan mu nɔma xafaride na kanyi bɛ.»

¹¹ «E na wo xanin salide kiitise yire, xa na mu a ra mangasanyi xɔn, wo naxa kɔntɔfli wo e yaabima ki naxɛ, xa na mu a ra wo naxan masenma e bɛ, ¹² barima Ala Xaxili Seniyenxi wo rakolonma nɛ na waxati yati ma, a lan wo xa naxan fala.»

Banna xaxilitare xa taali

¹³ Mixi nde naxa a fala Isa bɛ nama tagi, «Karamɔxɔ, a fala n taara bɛ a xa muxu kɛ itaxun, a n gbe so n yi.» ¹⁴ Isa naxa a yaabi, «Nde n findixi kiitisa ra wo xun ma, xa na mu a ra wo kɛ taxunma ra?» ¹⁵ A man naxa a masen e bɛ, «Wo a i ki fanyi, wo wo yetɛ ratanga xɔyife se mɔɔli birin ma, barima i banna kiyoki, duniɲɛigiri tide mu kelima se sɔtɔɛ xa ma.»

¹⁶ Na xanbi, Isa naxa yi taali sa e bɛ, «Xɛmɛ bannaxi nde xa xɛ naxa fan ki fanyi. ¹⁷ A naxa a maɲɔxun a yetɛ ma, «N munse rabama, barima yire mu n bɛ n nɔma n ma donse birin nagatade dennaxɛ?» ¹⁸ A naxa nate tongo, «N yi nan nabama. N na n ma bilie rabirama nɛ, n gbɛtɛɛ ti naxee gbo e bɛ. N na n ma donse nun n ma se birin malanma nee nan kui. ¹⁹ Na tɛmɛi n na a falama nɛ n yetɛ bɛ, N bara se gɛgbɛ ragata naxan buma ɲɛ wuyaxi. N xa n malabu fa, n xa n dɛge, n xa n min, n xa ɲɛlɛxin.» ²⁰ Kɔnɔ Ala naxa a masen a bɛ, «I tan xaxilitare! To kɛɛ yati ra, i nii bama nɛ i fate. I naxan birin malanxi, a fa luma nde bɛ?» ²¹ A na na ki nɛ mixi bɛ naxan se malanma a yetɛ bɛ, kɔnɔ a mu bannaxi Ala bɛ.»

Xaxili tife Ala ra

²² Na dangi xanbi Isa naxa a masen a fɔxirabirɛɛ bɛ, «Na nan a toxi, n xa a fala wo bɛ, wo naxa kɔntɔfli balɔɛ xa fe ra wo hayi na naxan ma yi duniɲɛigiri kui, xa na mu a ra, dugie xa fe ra wo naxee ragoroma wo fate ma. ²³ Wo xa duniɲɛigiri tide gbo donse bɛ, wo fate tide gbo dugie bɛ. ²⁴ Wo wo maɲɔxun xaaxaɛ ma. E mu sansi sima, e mu xɛ xabama. Saga nun bili sese mu e yi, kɔnɔ Ala e rabaloma. Wo tan tide gbo xɔnie bɛ pon! ²⁵ Nde nɔma hali xi keren sade a xa simaya xun a xa kɔntɔflife saabui ra? ²⁶ Xa wo mu nɔma na fe lanma ra, wo fa kɔntɔfilima fe gbɛtɛɛ ra munfe ra?»

²⁷ «Wo wula sansi fuge tofanyie mato e minima ki naxɛ. E mu walima, e mu wɔligɛsɛ yaılanma, kɔnɔ n xa a fala wo bɛ, hali mangɛ Sulemani xa dariyɛ birin kui, a xa sosey mu nu tofan alɔ na sansi fuge keren. ²⁸ Xa Ala wula sansi mɛɛnima yi ki nɛ, naxan na na to, tina a gan, a mɛɛnima nɛ wo tan ma dangi na ra pon! Wo xa danxaniya xurun. ²⁹ Wo naxa wo xaxili birin ti donse nun minse ra. Wo naxa kɔntɔfli. ³⁰ Kaafiri birin birama na fe mɔɔli nan tun fɔxɔ ra. Kɔnɔ wo tan Baba Ala a kolon, a wo hayi na na

see ma. ³¹ Wo xa Ala xa mangeya niini singe fen. Wo hayi na naxan birin ma, a na fan fima ne wo ma.»

Harige malanfɛ ariyanna
(Matiyu 6:19-21)

³² «Wo naxa gaaxu, wo tan naxee luxi alo n ma xuruse ɔɔɔɛ lanma, barima a bara wo Baba Ala kenen a xa mangeya niini fi wo ma. ³³ Se naxan na wo yi ra, wo xa sa a mati, wo a kɔbiri fi setaree ma. Wo xa kɔbiri bɔɔɔ sɔɔ naxan mu kanama, wo harige sɔɔ naxan mu ɔɔnma, naxan na ariyanna, muɔeti mu dennaxe lima, nimasee fan mu kanari sama dennaxe. ³⁴ Wo harige na dennaxe, wo bɔɔɛ fan luma menni ne.»

Wali suxufe Marigi ya ra
(Matiyu 24:43-51)

³⁵ «Wo tagi ixirixi nan xa lu a ra, wo xa lanpuie radexexi. ³⁶ Wo xa lu ne alo mixi naxee e marigi mamefe kelife futixiri xulunyi. A na fa, a naade konkɔn, e a rabima ne a be keren na. ³⁷ Seewe na konyie be, marigi naxee lima e mu xixi a fa temui. N xa nɔndi fala wo be, marigi yati fama a tagi ixiride, a fa magorode fen a xa na konyie be, a fa e bun ti. ³⁸ Seewe na e be, marigi naxee lima e mu xixi, hali a gbilen kɔɛ tagi, xa na mu a ra a ɔɔn dangi na ra.»

³⁹ «Wo xa a fahaamu a fanyi ra, xa banxi kanyi a kolon ne nu muɔeti fama temui naxe, a mu a luma muɔeti xa so a xɔnyi. ⁴⁰ Wo fan, wo xa wo tagi ixiri, wo naxa yanfa, barima Adama xa Di fama waxati nan ma wo ɔɔɔ mu naxan ma.»

⁴¹ Piyeri naxa a maxɔrin, «Marigi, i yi taali saxi muxu tan nan be, ka birin be?» ⁴² Marigi naxa a yaabi, «Nde luma alo walike xunmati naxan findixi xaxilima duguteɛ ra? A marigi a tima a xa banxi walikee birin xun ma, a xa donse taxun e ra a waxati. ⁴³ Nelexinyi na na konyi be, naxan marigi a lima na wali ra. ⁴⁴ N xa nɔndi fala wo be, na marigi a harige birin taxuma ne na konyi ra. ⁴⁵ Kɔɔ xa a sa li go, na konyi a fala a yete be, «N marigi buma ne fafe ra», a fa marigi xa konyi xemeɛ nun konyi ginɛ bonbo, a xulunyi ti, a siisi? ⁴⁶ Lɔɔɔ nde fama, a tan konyi mu naxan kolon, a ɔɔɔ mu saxi naxan ma, a marigi gbilenma ne. A na fa, a na konyi ɔɔankatama ne a ɔɔaxi ra, konyi gbaloe sɔɔ e nun kaafirie.»

⁴⁷ «Konyi naxan a marigi sago kolon, kɔɔ a mu a tagi ixiri, a man mu a sago raba, a fama ne bonboɛ gbegebe sɔɔɔde. ⁴⁸ Kɔɔɔ naxan mu a marigi sago kolon, xa a bara fe raba a lanma a xa bonbo naxan ma, a mu bonboɛ gbegebe sɔɔɔma. A gbegebe bara so naxan yi, a gbegebe man maxɔrinma ne a ma. A gbegebe bara taxu naxan na, na gbegebe man maxɔrinma ne a ma, nde man fa sa na xun.»

Isa faxi fatanyi nan na
(Matiyu 10:34-36)

⁴⁹ «N faxi te nan sade bɔxi ma. A rafanma n ma xa a ɔɔn bara dexɛ! ⁵⁰ Fo n xa tɔɔɛ belebele sɔɔɔ. N bɔɔɛ mu sama fo na kamali temui naxe. ⁵¹ Wo ɔɔɔ a ma a n faxi bɔɔɛsa nan na dunjɔa? Ade, n faxi fatanyi nan na. ⁵² Keli yi waxati ma, xa mixi suuli na denbaya kui, gere luma mixi saxan nun mixi firin tagi. ⁵³ Baba a xa di xeme gerema ne, di xeme fan a baba gere. Nga a xa di ginɛ gerema ne, di ginɛ fan a nga gere. Mama a xa mamadi gerema ne, mamadi fan a mama gere.»

*Waxati tɔnxumae kui kolonfe
(Matiyu 16:2-3)*

⁵⁴ Isa man naxa a fala pama be, «Wo na nuxui to a malan na sogegode, wo a falama keren na, «Tune nan kelixi,» a fa li na nan man yati rabama. ⁵⁵ Foye na keli kɔɔla ma, wo a falama, «Kuye ifurama ne,» a fa li na nan man yati rabama. ⁵⁶ Wo tan filankafuie! Wo fata bɔxi nun koore jingi kui kolonde, kɔɔ munfe ra wo mu fata yi waxati fee tan tagi rabade?»

*Lanyi xirife sinnanyi ma
(Matiyu 5:25-26)*

⁵⁷ «Munfe ra wo tan yete mu fe matoma, wo xa a kolon naxan findixi tinxinyi ra? ⁵⁸ Xa wo nun i kalamu mixi na sigafe kiitisa yire, kata wo xa lanyi xiri kira xɔn, xa na mu a ra a i bendunma ne han kiitisa xɔn, kiitisa fan i so kɔsibili yi ra, kɔsibili i sa geeli. ⁵⁹ N xa a fala i be, i mu minima menni fo i kɔbiri birin fi han batanka dɔnxɔe.»

13

Tuubife

¹ Na temui, mixi ndee naxa dentɛge sa Isa be a mange Pilati bara Galileka ndee faxes, a e wuli masunbu e xa serexe ra. ² Isa naxa e yaabi, «Wo a maɔxunxi ne a na mixie tɔɔɔxi ne na ki barima e xa yunubi dangi Galileka booree ra? ³ N xa a fala wo be na mu a ra feo! Kɔɔ xa wo mu tuubi, wo birin halakima ne alo e tan. ⁴ Na Darisalamuka fu nun solomasaxanyi go, Silɔmu koore banxi bira naxee ma? Wo pɔɔɔ a ma a na tɔɔɔ e lixi ne yunubitɔɔe nan to e ra dangi Darisalamuka boore birin na? ⁵ N xa a fala wo be na mu a ra feo! Kɔɔ xa wo mu tuubi, wo birin sontoma ne alo e tan.»

⁶ Isa man naxa yi taali masen e be. «Xɔɔe bili to nu sixi xeme nde xa bɔxi ma, a naxa siga a xa sa a bogi ba, kɔɔ a mu sese to a kɔn na. ⁷ Na kui, a naxa a fala a xa walike be, «A mato, a je saxan nan yi ki n fama xɔɔe bogi fende yi xɔɔe bili kɔn na, n mu se to. A side bara findi bɔxi makanaxi nan na! A sege!» ⁸ Walike naxa a yaabi, «Marigi, i man xa dije toofare xa dangi, alako n xa a rabilinyi buxa, n jaje sa a ma. ⁹ Xa a bogi tamuna, awa. Xa a mu bogi, i a sege.»

Isa gine nde rayalanfe malabu lɔxɔe ma

¹⁰ Malabu lɔxɔe nde ma, Isa nu na kawandi tife salide nde kui. ¹¹ A naxa gine nde li naa jinne nu bara naxan kuntin a ra. Kabi je fu nun solomasaxan a mu nu nɔma a rakelide feo! ¹² Isa to a to, a naxa a xili, a a fala a be, «N nga, i bara fulun yi fure ma to.» ¹³ Isa to a belexe sa a ma, gine naxa a rakeli keren na, a so Ala matɔxɔfe.

¹⁴ Kɔɔ Isa to a rayalanxi malabu lɔxɔe ne, salide xunmati naxa xɔɔ a ma, a a fala pama be, «Xi senni nan na a daxa mixi xa wali naxan kui. Wo xa fa marayalanyi fende na lɔxɔe ne, kɔɔ wo naxa fa malabu lɔxɔe tan ma.» ¹⁵ Marigi naxa a yaabi, «Wo tan filankafuie! Malabu lɔxɔe ma, wo birin mu wo xa ninge xa na mu wo xa sofale fulunma xe a xiride, wo a xanin ye minde? ¹⁶ Iburahima xa di nan yi gine ra, kɔɔ Sentane bara a xiri kabi je fu nun solomasaxan. A mu lanma n xa a fan fulun malabu lɔxɔe ma?» ¹⁷ A to na fala, a yaxui birin naxa yaagi, kɔɔ pama tan naxa seewa a xa kaabanako fe birin na.

*Konde xōri nun lēbini xa taalie
(Matiyu 13:31-35, Maraki 4:30-32)*

¹⁸ Isa man naxa a masen e be, «Ala xa mangeya maniyaxi munse ra? N nōma a misaalide tali wōyenyi mundun na? ¹⁹ A luxi ne alo konde xōri xurudi xeme naxan si a xa bōxi ma. A naxa te, a findi wuri bili ra, xōnie fa e tēe sa a kon na.»

²⁰ A man naxa a masen, «N xa Ala xa mangeya misaali munse ra? ²¹ A luxi ne alo lēbini, gine naxan sa farin busali tagi xun ma, na fa farin birin nate.»

*Naade ixutuxi
(Matiyu 7:13-14, 21-23, 8:11-12)*

²² Isa nu sigama kawandi ti ra taae birin kui, a xungbe nun a xuri. Na birin, a nu na Darisalamu kira nan xōn. ²³ Mixi nde naxa a maxōrin, «Marigi, nōndi nan a ra, a mixi gbegbe mu kisima?» A naxa a yaabi, ²⁴ «Wo kata wo xa so naade ixutuxi nan na, barima n xa a fala wo be, mixi wuyaxi katama ne sode naa, kōnō e mu nōma. ²⁵ A waxati a lima banxi kanyi kelima ne a naade balan. Wo tan fama ne tide tande wo nu naade kōnkōn na, wo a fala, «Marigi, naade rabi muxu be.» Na temui, a wo yaabima ne, «N mu wo kolon, n mu wo kelide kolon.» ²⁶ Wo man a falama ne a be, «I mixie xaranxi muxu xōnyi ne, won birin nan won degexi, won birin nan won min.» ²⁷ Kōnō a wo yaabima ne, «N xa a fala wo be, n mu wo kolon, n mu wo kelide kolon. Wo keli n ya i, wo tan fe kobi rabae!» ²⁸ Iburahima, Isiyaga, Yaxuba, nun namijōnmē birin, wo e toma ne Ala xōnyi ariyanna, kōnō wo tan naminima tande, wa nun jinyi raxinyi na dennaxe. ²⁹ Mixie kelima sogetede nun sogeorode, e keli kōola nun yirefanyi biri, e e dege Ala xa mangeya niini bun ma. ³⁰ Na kui, xanbiratie findima ne yareratie ra, yareratie fan findi xanbiratie ra.»

*Isa sunnunfe Darisalamu xa fe ra
(Matiyu 23:37-39)*

³¹ Na waxati ma, Fariseni ndee naxa fa Isa xōn, e a fala a be, «I xa keli be. Siga yire gbete, barima Herode wama i faxafe.» ³² A naxa e yaabi, «Wo siga, wo sa a fala na xulumase kōotaxi be, n na jinnēe kerife mixie fōxo ra, n na mixie rayalanfe, to a nun tina. Xi saxan nde ma, n gema ne n ma wali ra. ³³ Kōnō fo n xa n jere to, tina nun tina bora, barima a mu lanma tan namijōnmē xa faxa fo Darisalamu.»

³⁴ «Darisalamu, Darisalamu, taa naxan namijōnmē faxama, naxan Ala xa xerae magōnōma. Sanmaya wuyaxi n bara wa i xa die malanfe n yire, alo tōxōe a xa die rasoma a gabutenyi bun ma ki naxe, kōnō wo naxa tondu! ³⁵ Na kui, Ala bara keli wo xa banxi xun ma. N xa a fala wo be, wo mu n toma sōnōn, han wo a falama temui naxe, «Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra!»»

14

Isa mixi rayalanfe malabu lōxōe ma

¹ Malabu lōxō nde ma, Isa to nu a degefe Fariseni kuntigi nde xōnyi, e birin nu Isa rabenfe ne. ² Xeme nde nu na naa naxan fate nu mafuntuxi. ³ Na kui, Isa naxa Farisenie nun seriye lōnnilae maxōrin, «A daxa ka a mu daxa furema xa rayalan malabu lōxōe ma?» ⁴ Kōnō e mu sese fala. Isa naxa a belexe sa furema ma, a a rayalan, a a ragbilen a xōnyi.

⁵ Na xanbi, Isa man naxa e maxorin, «Xa a sa li go, wo xa di, xa na mu wo xa ninge bara bira gulunba ra malabu loxoɛ ma, wo mu a ratema xe keren na?» ⁶ E mu no na yaabi yo fide.

Yete magore nun yete igboe

⁷ Isa to a rakorosi xorɛe nu magorode fanyie nan tongoma e yete be, a naxa yi taali woyenyi fala e be, ⁸ «Mixi na i xili a xa xulunyi, i naxa magorode fanyi fen, barima xa mixi fa naxan tide gbo i be, ⁹ i yatigi a falama ne i be, «I xa doxoɛe so na mixi binye yi ra.» Na kui, i kelima ne yaagi ra sigafe doxoɛe gbete fende, binye mu na dennaxe. ¹⁰ Kono mixi na i xili a xa xulunyi, i xa magorode binyetare nan tongo. Na kui, xa i yatigi bara fa, a a falama ne i be, «N boore, sa magorode fanyi nan tongo yare.» Na findima binye nan na i be mixie birin ya ma wo nun naxee doxoɛi naa. ¹¹ Naxan yo na a yete igbo, a fama ne igorode. Naxan yo na a yete magoro, a xa fe itema ne.»

¹² Isa naxa a fala xulunyi kanyi be, «Xa a li i xulunyi tima, i naxa i booree, i baribooree, i barenyie, nun i doxoɛboore bannaxie gbansan xa xili, barima e noma ne i xa wali fanyi birin nagbilende i ma. ¹³ Donse fanyie na rafala i xonyi, a lanma i xa setaree, mabenyeie, namatee, nun donxuie nan xili e xa fa e dege. ¹⁴ Na kui, i findima seewatɛe nan na, barima feere mu e tan be e xa i xa na fe fanyi ragbilen i ma, kono i fama ne a sare sotode mixi tinxinxie rakelima faxe ma loxo naxe.»

Donyi xungbe maxili xa taali (Matiyu 22:1-14)

¹⁵ Xeme nde Isa nun naxan nu a degefe, a to na fe me, a naxa a fala a be, «Seewe na mixi be naxan fama a degede Ala xonyi ariyanna!» ¹⁶ Isa fan naxa a masen a be, «Xeme nde naxa mixi gbege rakolon, a e xa fa a xonyi, e xa e dege a fanyi ra. ¹⁷ A temui to a li, a naxa a xa konyi xe mixie xilide, yi fe binye nu bara ragbilen naxee ma, a xa a fala, «Wo fa, fe birin bara ge yailande.» ¹⁸ Kono e birin naxa e yete maxandi. A singe naxe, «N baxi xe nan sarade, fo n xa sa a mato. Dije n be.» ¹⁹ Boore fan naxe, «N baxi ninge firin doxoɛ suuli nan sarade, fo n xa sa e mato. Dije n be.» ²⁰ Gbete fan naxe, «N baxi gine nan doxoɛde. N mu noma fade.»

²¹ «Konyi to gbilen a marigi xonyi, a naxa na fee dentegɛ sa a be. Na kui, banxi kanyi naxa xono, a a fala a xa konyi be, «Siga mafuren, i sa setaree, mabenyeie, donxuie, nun namatee xili naxee na taa kui yire birin. I xa fa e ra n xonyi be.»

²² «Konyi man to gbilen a naxa a fala, «Marigi, n bara i xa yaamari raba, kono han ya doxoɛde luxi i xa banxi kui.» ²³ Banxi kanyi naxa a fala a xa konyi be, «I man xa mini, i sa taa fari yire birin isa. I xa fe birin naba mixie xa fa, n ma banxi xa rafe. ²⁴ N xa a fala i be, mixi naxee singe xilixi, e tan sese mu e degema n xonyi feo!»

Birafe Isa foxo ra (Matiyu 10:37-39, 5:13, Maraki 9:50)

²⁵ Isa man to nu kira ra, nama gbege nu a foxo ra. A naxa a ya rafindi e ma, a a masen e be, ²⁶ «Xa mixi wa birafe n foxo ra, fo a xa n xanu ne dangi a baba ra, a nga ra, a taara ra, a xunya ra, a xa gine ra, a xa die ra, nun a yete yati fan na. Xa na mu a ra, a kanyi mu noma findide n

fɔxirabire ra. ²⁷ Xa mixi mu a yete waxɔnfe gere, a fa tin n waxɔnfe ra, a mu nɔma findide n fɔxirabire ra.»

²⁸ «Xa mixi nde sa wa koore banxi xungbe tife wo ya ma, fo a xa dɔxo ne sinden, a a mato kɔbiri xasabi naxan nɔma na banxi tide, alako a xa a kolon xa a xa feere nɔma na wali rapɔnde. ²⁹ Xa na mu a ra, a kanyi na banxi kɔɔrin a mu fa nɔ a rapɔnde, mixie nu na to, e a mayelema ne, ³⁰ e a fala, «Yi xeme bara banxi ti fɔlo, kɔno a mu nɔxi a rapɔnde.»

³¹ «Xa mange nde wa minife e nun mange gbete xa gere, fo a xa dɔxo ne sinden, a a mapɔxon xa a xa sɔɔri mixi wulu fu nɔma tide mange boore xa sɔɔri mixi wulu mɔxɔɔren kanke. ³² Xa a bara a kolon a e mu nɔma, beemanun mange boore nun a xa sɔɔrie xa makɔre, a xɛera nan nasigama a ma alako lanyɔ nan xa xiri e tagi. ³³ Na kui, xa mixi yo na wo ya ma naxan mu nɔma mɛede fe birin na n tan ma fe ra, a kanyi mu nɔma findide n fɔxirabire ra.»

³⁴ «Fɔxe fan, kɔno xa fɔxe mɛxɛmɛxɛnyi bara ba, a fa mɛxɛmɛxɛnma di? ³⁵ A mu fan xe be, a mu fan ɲape ra. A wɔlema ne tun. Xa naxan tuli fe mɛma, a xa a tuli mati yi masenyi ra.»

15

Yexee lɔxi xa taali (Matiyu 18:12-14)

¹ Lɔxo nde, duuti maxilie nun yunubitɔee birin nu e makɔrefe Isa ra e xa e tuli mati a ra. ² Farisenie nun sɛriye karamɔxɔe naxa so a mafalafe, e nu a fala, «Yi xeme yunubitɔee rasɛnɛma, a man a degema e xɔnyi.»

³ Na kui, Isa naxa yi taali wɔyɛnyi masen e be, ⁴ «Xa mixi nde na wo ya ma, yexee keme na naxan yi ra, keren fa lɔe e tagi, a mu yexee tongo solomanaani nun solomanaani luma e demadonde, a siga na kerɛnyi fende han a sa a to? ⁵ A na a to, a ɲelɛxinma ne ki fanyi, a a sa a tunkie ma. ⁶ A na so a xɔnyi, a a xanuntenyie nun a dɔxɔbooree xilima ne, a a fala e be, «Wo fa, won birin xa sɛewa, barima n bara n ma yexee to, naxan nu bara lɔe!» ⁷ Na kui, n xa a fala wo be, sɛewe gboma ne ariyanna yunubitɔe tuubixi keren xa fe ra, dangife tinxintɔe tongo solomanaani nun solomanaani na naxee hayi mu tuubi ma.»

Gbeti kɔbiri kole lɔxi xa taali

⁸ «Xa a sa li gbeti kɔbiri kole fu na ginɛ nde yi ra, keren fa lɔe a yi, a mu lanpui radɛxɛma xe, a banxi makɔ, a na kɔbiri kole fen han a a to? ⁹ A na a to, a a xanuntenyie nun a dɔxɔbooree xilima ne, a a fala e be, «Wo fa, won birin xa sɛewa, barima n bara n ma gbeti kɔbiri kole to naxan nu bara lɔe n ma!» ¹⁰ Na kui, n xa a fala wo be, sɛewe na Ala xa malekee xɔnyi yunubitɔe keren gbansan tuubife ma.»

Di lɔxi xa taali

¹¹ Isa man naxa a masen, «Xeme nde nu na, di xeme firin nu naxan yi ra. ¹² A xa di firin nde naxa a fala a baba be, «Won ma denbaya harige sɛeti so n yi ra, naxan lanma a xa findi n gbe ra.» Na kui, babe naxa a harige itaxun a xa di xeme firinyie ma.»

¹³ «A mu bu di firin nde naxa a xa se birin malan, a fa biyaasi ɲamane makuye. A naxa a harige makana mɛnni, fuyanteya kui. ¹⁴ A birin to ɲon, kaame fan naxa sin na ɲamane ma a xɔɔxɔe ra, sese mu lu na di yi ra.

¹⁵ A to siga wali fende naaka nde xɔn, na naxa a xεε xɔsεε demadonde. ¹⁶ Wuri bogi naxan nu soma xɔsεε yi, a tan nu wama na nan donfe, kɔnɔ mixi yo mu tin a kide nde ra.»

¹⁷ «Na kui, a naxa xaxili sɔto fa, a a fala a yete be, «N baba xa walike birin lugama a fanyi ra, e donse dɔnxɔε lu, a fa li n tan na faxafe kaame nan na be! ¹⁸ Fo n xa gbilen n baba xɔnyi, n xa a fala a be, N baba, n bara yunubi sɔto Ala ra, n bara haake sɔto i fan na. ¹⁹ A mu daxa sɔnɔn n xa findi i xa di ra. I xa n findi i xa walike nan na.» ²⁰ A naxa keli, a siga a baba xɔn.»

«Beenun a xa naa li, a baba naxa sa a to fa ra, a makuyaxi a ra sinden. A baba naxa kinikini ki fanyi. A naxa a gi, a sa a xa di ralan, a a masunbu. ²¹ Di naxa a fala a be, «N baba, n bara yunubi sɔto Ala ra, n bara haake sɔto i fan na. A mu daxa sɔnɔn n xa findi i xa di ra.»

²² «Kɔnɔ a baba naxa a fala a xa konyie be, «Wo wo xulun, wo fa guba fanyi ra, wo a ragoro a ma. Wo belexerasoe so a belexe ra, wo sankiri so a sanyi. ²³ Wo fa ninge turaxi ra, wo a faxes. Won xa won dege, won xa xulunyi ti, ²⁴ barima n ma yi di nu bara lu alɔ a nu faxaxi ne, kɔnɔ a nii man bara gbilen a i. A nu bara lɔε, kɔnɔ a man bara to.» Na kui, e naxa xulunyi ti fɔlɔ.»

²⁵ «Na waxati, di singe nu na xε ma. A to nu sofe, a a makɔre banxi ra, a naxa xulunyi xui mε. ²⁶ A naxa konyi nde xili, a a maxɔrin, «Munse rabaxi yi ki?» ²⁷ Na naxa a yaabi, «I xunya nan faxi. I baba bara ninge turaxi faxes, barima a man bara a xa di masɔto a yalanxi.» ²⁸ Di singe naxa xɔnɔ, a tondi sode banxi. A baba naxa mini, a so a mayandife, ²⁹ kɔnɔ a xa di naxa a fala a be, «A mato, kabi pe wuyaxi n tan walima i be alɔ i xa konyi, n mu i xa yaamari matandi hali keren. Kɔnɔ na birin kui, hali si lanma, i mu nu a fi n ma, muxu nun n booree xa xulun di ti. ³⁰ Kɔnɔ i xa di tan to faxi, naxan i harige birin makanaxi e nun langoe ginεe ra, i ninge turaxi nan faxaxi a tan be!»

³¹ «A baba naxa a fala a be, «N ma di, i tan na n fe ma temui birin. Se naxan birin na n yi, i tan nan gbe a ra. ³² Kɔnɔ a lan ne won xa seewa, won xulunyi ti, barima i xunya nu bara lu alɔ a nu faxaxi ne, kɔnɔ a nii man bara gbilen a i. A nu lɔxi ne, kɔnɔ a man bara to.»

16

Walike xunmati kɔtaxi xa taali (Matiyu 6:24)

¹ Isa man naxa a fala a fɔxirabireε be, «Xεmε bannaxi nde nu bara a xa fe birin taxu a xa walike xunmati ra, a xa a rapere. Lɔxɔ nde, a naxa a mε, a na walike xunmati nu na a harige makanafe. ² A naxa a xili, a a maxɔrin, «N nanse mexi i xa fe ra? I xa i xa wali dentege sa n be, barima n bara xunmati wali ba i yi ra.» ³ Walike xunmati naxa a fala a yete be, «N munse rabama fa? N ma mange bara n namini walide. Senbe mu n yi n xa siga yire buxade, n man yaagima ne kule matide. ⁴ N bara fa a kolon n naxan nabama, alako n ma wali na ba n yi, mixie xa nu n nasene e xɔnyi.»

⁵ «A naxa a marigi xa donitie birin xili keren keren yi ra. Naxan singe fa, a naxa a maxɔrin, «N marigi xa yeri na i ma?» ⁶ Na naxa a yaabi, «Oliwi ture sunbui ya kemε.» Walike xunmati naxa a fala a be, «I xa i xa keedi tongo mafuren, dɔxɔ, i a sebe tongo suuli.» ⁷ Na xanbi, a naxa a fala gbete

be, «I tan go? Yeri na i ma?» Na naxa a yaabi, «Maale busali wulu keren.» A naxa a fala a be, «I fan xa keedi tongo, i xa a sebe keme solomasaxan.»
⁸ Na kui, na walike xunmati tinxintare xa mange naxa a matoxo, a to koota rabaxi.»

«Yi dunija mixi naxee jere ma dimi kui, e koota e booree mabiri, dangife mixie ra naxee jere ma naiyalanyi kui. ⁹ N xa a fala wo be, wo xa defanja fen yi dunija tinxintare xa naafuli saabui ra. Na naafuli na jon, wo fama rasenede banxie kui naxee mu kanama abadan.»

¹⁰ «Naxan mu lanlanteya kanama fe xurudi kui, a mu lanlanteya kanama fe xungbe fan kui. Naxan mu tinxin fe xurudi kui, a mu tinxinma fe xungbe fan kui. ¹¹ Xa wo bara lanlanteya kana yi dunija tinxintare xa naafuli fe kui, nde fa lama wo ra a xa ariyanna bannaya taxu wo ra? ¹² Xa wo bara lanlanteya kana se taxuxi xa fe kui, nde fa wo gbe soma wo yi?»

¹³ «Konyi yo mu noma lude marigi firin xa yaamari bun ma, barima a fama marigi keren xonde, a boore maxanu. A xirima ne keren na, a boore rabolo. Wo mu noma Ala nun naafuli rabatude.»

Isa xa masenyi ndee

(Matiyu 11:12-13, 5:31-32, 5:18, Maraki 10:11-12)

¹⁴ Farisenie, kobiri nu rafanxi naxee ma, e fan naxa e tuli mati na fe birin na, e nu Isa mayele. ¹⁵ Isa naxa a masen e be, «Wo wama wo yete masenfe tinxintoe nan na adamadie ya i, kono Ala wo boje ma fe kolon. Naxan tide gbo mixie be, Ala na xonxi.»

¹⁶ «Annabi Munsaxa a seriyee nun namijonmee xa Kitaabuie nan kawandi han Yaya xa waxati. Keli na temui ma, Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyi nan kawandima fa, mixie fe birin nan nabafe, alako e xa so Ala xa mangeya niini bun ma. ¹⁷ Koore nun boxi loema ne beenun sigire keren xa ba Ala xa seriyee ra.»

¹⁸ «Xeme yo mee a xa gine ra, a sa gbete doko, a kanyi bara yene raba. Naxan na gine doko xeme bara mee naxan na, a fan bara yene raba.»

Banna xeme nun Lasaru xa taali

¹⁹ «Xeme bannaxi nde nu na, naxan nu luma a maxiri ra dugi sare xoxoxee ra. Temui birin, a nu xulunyi nan tife. Loko yo loko, a nu lugama donse joxunme nan na. ²⁰ Misikiine nde nu saxi yi banna xa tete sode de ra, naxan nu xili Lasaru. Suurie nu na a fate birin ma. ²¹ A nu wama donse xuntunyi ndee nan sotofe naxee nu birama na banna xa teebili ra. A to nu saxi naa, baree nan nu fama a yire, e nu a xa suurie makon.»

²² «Loko nde misikiine naxa laaxira, malekee naxa sa a xanin Annabi Iburahima yire. Na banna xeme fan naxa faxa, a ragata, ²³ a siga yahannama. A xa paxankate kui menni, a naxa a ya rate a sa Annabi Iburahima to yire makuye, e nun Lasaru. ²⁴ A naxa a xui ramini, «N baba Iburahima, kinikini n ma! Yandi, Lasaru xee n yire, a xa a belexesole rasin ye xora, a n nenyi maxinbeli, barima n na yi te naxan xora, a n paxankatafe a jaaxi ra!»

²⁵ «Kono Annabi Iburahima naxa a yaabi, «N ma di, i xa i ratu, i tan bara fe fanyi soto i xa dunijegiri kui, kono Lasaru tan toore nan soto. Yakosi, a tan bara madundu be, i tan na paxankatafe. ²⁶ Sa na birin xun, gulunba belebele nan saxi won tagi, alako mixi naxa no kelide be sigafe ra i yire, mixi man naxa no kelide menni girife ra muxu fan yire.»

²⁷ «Na kui, banna naxa a fala a be, «Awa n baba, n bara i mayandi, i xa Lasaru xee n baba xonyi, ²⁸ barima xunya suuli nan na n be. A xa sa e rasi, alako e naxa fa be, yi naxankate ma.» ²⁹ Kono Annabi Iburahima naxa a yaabi, «Annabi Munsa nun namijonmee xa Kitaabuie na e yi. E xa e tuli mati nee xa masenyie ra.» ³⁰ Banna naxa a fala, «N baba Iburahima, na mu sooneyama, kono xa mixi nde keli faxamixie ya ma sigafe ra e xon, e tuubima ne.» ³¹ Kono Annabi Iburahima naxa a masen a be, «Xa e mu Annabi Munsa nun namijonmee xui ramema, hali mixi keli faxe ma, e mu lama a ra.»»

17

Isa a foxirabiree rasife

(Matiyu 18:6-7, 15, 21-22, 17:20, Maraki 9:42, 11:22-23)

¹ Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Maratantanyi fafe mu kanama, kono naxankate na mixi be naxan findima na saabui ra. ² A fisa na kanyi be geme binye xa xiri a konyi ra, a rasin baa ma, beemanun a xa yi mixi xuri keren natantan. ³ Wo mæeni wo yete ma de!»

«Xa i ngaxakerenyi bara haake soto i ra, woyen a be. Xa a tuubi, i xa dije a ma. ⁴ Xa a haake soto i mabiri sanmaya solofere loxoere keren bun, a tuubixi man gbilen i madjende sanmaya solofere, fo i xa dije a ma.»

⁵ Xæerae naxa a fala Marigi be, «Muxu xa danxaniya xun masa!» ⁶ Marigi naxa e yaabi, «Xa danxaniya na wo be nu, hali a xurun alo yenten xori, wo noma ne a falade yi konde bili be, «Tala be, i sa sin baa ma,» a wo xui rabatuma ne.»

⁷ «Xa a sa li konyi na mixi nde yi wo tagi, na konyi na keli yire buxade xa na mu xurusee demadonde, a kanyi noma a falade a be keren na, «Fa, i fa i magoro, i i dege?» ⁸ Ade, wo a falama a be, «N ma donse rafala. I xa i xa donma masara alako i xa fa donse nun ye ra n be. I na ge na ra, i fan noma i degede.» ⁹ Mixi mu a xa konyi tantuma yaamari rabatufe ma. ¹⁰ Wo tan fan, wo na ge fe birin nabade wo yamarixi naxan na, wo xa a fala ne, «Konyi nan tun na muxu ra. Muxu muxu xa wali gbansan nan nabaxi.»»

Isa kune kanyi fu rayalanfe

¹¹ Isa to nu Darisalamu kira xon, a naxa dangi Samari nun Galile boxi tagi. ¹² A to so taa nde kui, kune kanyi fu naxa fa a xon. E naxa sa ti e ndedi makuyaxi a ra, ¹³ e xui ite a be, «Karamoxo Isa, kinikini muxu ma!» ¹⁴ A to e to, a naxa a fala e be, «Wo siga, wo sa wo yete masen serexedubee be.» Na kui, e nu sigafe temui naxe, e naxa yalan. ¹⁵ Na temui, mixi keren e ya ma, a to a to a yalanxi, a naxa gbilen Ala matoxo ra a xui itexi ra. ¹⁶ A naxa suyidi Isa be, a a tantu. Samarika nan nu a ra. ¹⁷ Isa naxa a fala a be, «Mixi fu xa mu rayalan? Na solomanaanie tan go? ¹⁸ Mixi yo mu gbilen Ala tantude fo yi Samarika?» ¹⁹ Isa naxa a fala a be, «Keli, i siga. I xa danxaniya bara i rakisi.»

Ala xa mangeya niini nun Isa xa gbilenyi

(Matiyu 24:23-28,37-41, Maraki 13:21-22, 15-16)

²⁰ Farisenie to Isa maxorin, a Ala xa mangeya niini fama mun temui, a naxa e yaabi, «Mixi mu Ala xa mangeya niini fa temui kolonma. ²¹ Mixie mu a falama xe de, «A mato, a tan nan ya,» xa na mu a ra, «A tan nan sa na ki», barima Ala xa mangeya niini na wo ya ma ne.»

²² Na temui, Isa naxa a fala a foxirabirree be, «Waxati fama ne, Adama xa Di to xoli wo suxuma ne, a xa lu wo ya ma hali loxo keren peti, kono wo mu a toma. ²³ Mixie a falama ne wo be, «A mato, a tan nan sa na ki,» xa na mu a ra, «A tan nan yi ki!» Wo naxa wo gi na matode, wo naxa bira nee foxo ra. ²⁴ A fa loxae, Adama xa Di luma ne alo seyamakonyi naxan minima, kuye birin yanba. ²⁵ Kono beenun na loxae xa a li, fo a xa toore gbegebe soto. To mixie mu lama a ra. ²⁶ Adama xa Di fa loxae luma ne alo Annabi Nuha xa waxati. ²⁷ Mixie nu e degema, e nu e minma, e nu ginnee daxoma, e nu e xa die fima xeme ma, han Annabi Nuha so kunkui kui loxo naxe. Banbaranyi belebele to din boxi ma, e birin naxa sonto. ²⁸ Na nan man naba Loti xa waxati. Mixie nu e degema, e nu e minma, e nu sare matima, e nu sansi sima, e nu banxie tima. ²⁹ Kono Loti keli Sodoma loxo naxe, te nun sooda ye nu goroma ne kelife koore ma alo tune, birin naxa sonto. ³⁰ A man sa rabama na ki ne Adama xa Di na makenen loxo naxe.»

³¹ «Na loxae, naxan na tande, a naxa so a harige tongode banxi kui. Naxan na xe ma, a fan naxa gbilen a xonyi. ³² Wo xa ratu ne Loti xa gine ma. ³³ Mixi yo katafe a yete ratangade, na kanyi loema ne, kono mixi yo a yete raloma, na kanyi ratangama ne. ³⁴ N xa a fala wo be, na temui ma, xa mixi firin saxi sade keren ma koe ra, mixi keren tongoma ne, boore lu naa. ³⁵⁻³⁶ Xa gine firin na se dinfe mulunyi keren kui, keren tongoma ne, boore lu naa.» ³⁷ E naxa a maxorin, «Marigi, na rabama minden?» A naxa e yaabi, «Binbi na lu dennaxe, yubee sa e malanma menni ne.»

18

Kaape gine nun kiitisa xa taali

¹ Na dangi xanbi, Isa naxa yi taali woyenyi masen e be e xa a kolon a fo e xa Ala maxandi temui birin tunnabexi kui. ² A naxa a masen, «Kiitisa nde nu na taa nde kui, naxan mu nu gaaxuma Ala ya ra, a gbe fe man mu nu mixi yo xa fe ma. ³ Kaape gine nde fan nu na na taa kui, naxan nu luma fa ra kiitisa xon, a nu a fala, «Kiiti tinxinxi sa n tan nun n yaxui tagi.» ⁴ A naxa bu na ki, kiitisa mu tin a be, kono loxo nde a naxa a fala a yete be, «Nondi na a ra, n tan mu gaaxuma Ala ya ra, n gbe fe man mu mixi yo xa fe ma. ⁵ Kono yi kaape gine tan na n bope rapaaxufe n ma. N xa kiiti tinxinxi so a yi ra, alako a xa ba fafe n xon, a naxa fa n tooro.»

⁶ Na kui, Marigi naxa a masen, «Wo yi kiitisa kobi xui rame. ⁷ Ala mu kiiti tinxinxi soma xe a xa mixi sugandixie yi ra, naxee a maxandima koe nun yanyi? A buma e malife ra? ⁸ N xa a fala wo be, a kiiti tinxinxi soma e yi ra mafuren. Kono Adama xa Di na fa, a danxaniya lima ne dunjpa ma?»

Fariseni nun duuti maxili xa taali

⁹ Isa man naxa yi taali woyenyi masen mixi ndee be naxee nu laxi e yete ra, a tinxintoe nan na e tan na dangi booree ra e yoxi naxee ma. ¹⁰ A naxa a masen, «Xeme firin naxa siga Ala maxandide horomobanxi kui. Keren nu findixi Fariseni nan na, boore, duuti maxili. ¹¹ Fariseni naxa ti, a Ala maxandi a bope ma, a nu a i, «Ala, n bara i tantu barima n mu luxi alo mixi gbete, naxee findixi mupetie, fe kobi rabae, nun yenelae ra. N bara i tantu barima n mu luxi alo yi duuti maxili. ¹² N sunma sanmaya firin loxun keren bun ma, n man farile fima n sotose birin na.» ¹³ Kono duuti

maxili tan naxa ti a xati ma. A ɲan mu nu suusama a xa a ya rate koore ma. A nu a βελεξε saxi a kanke ma, a nu a fala, «Ee, Ala! Kinikini n ma, barima yunubitɔe nan n na!»

¹⁴ «N xa a fala wo βe, yi mixi firin to gbilen e xɔnyi, na duuti maxili nan nu tinxixi Ala ya i, barima mixi yo a yete igbo, a kanyi fama ne igorode. Kɔnɔ mixi naxan a yete magoroma, a xa fe itema ne.»

Isa nun dimedie

(Matiyu 19:13-15, Maraki 10:13-16)

¹⁵ Mixie nu fafe dimedie ra Isa xɔn, alako a xa a βελεξε sa e ma. A fɔxirabirɛe to na to, e naxa wɔyɛn na mixie ma. ¹⁶ Kɔnɔ Isa naxa e xili, a a masen e βe, «Wo a lu dimedie xa fa n yire. Wo naxa tɔnyi dɔxɔ e ma, barima naxee maniyaxi e ra, e tan nan soma Ala xa mangeya niini bun ma. ¹⁷ N xa nondi fala wo βe, mixi naxan mu tinma Ala xa mangeya niini ra alo dimedi, na kanyi mu soma Ala xa mangeya niini bun ma feo!»

Sɛgetala bannaxi

(Matiyu 19:16-30, Maraki 10:17-31)

¹⁸ Mange nde naxa Isa maxɔrin, «Karamɔxɔ fanyi, a lan n xa munse raba alako n xa abadan kisi sɔto ke ra?» ¹⁹ Isa naxa a masen a βe, «Munfe ra i n xilima karamɔxɔ fanyi? Mixi yo mu fan. Ala keren peti nan fan. ²⁰ I sɛriye kolon: «I naxa yɛnɛ raba. I naxa faxe ti. I naxa mujɛ ti. I naxa mixi tɔɲɛge. I baba nun i nga binya.»

²¹ Mange naxa Isa yaabi, «N bara na birin nabatu kafi n dimedi temui.»

²² Isa to na mɛ, a naxa a fala a βe, «Fe keren nan fa luxi i xa fe. Siga, se naxan birin na i yi ra, sa a mati, i a kɔbiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sɔtɔde ariyanna. I na na raba, fa, i bira n fɔxɔ ra.»

²³ Kɔnɔ a to na mɛ, a naxa sunnun, barima a nu bannaxi ki fanyi. ²⁴ Isa to a sunnunxi to, a naxa a masen a βe, «Sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xɔrɔxɔ naafuli kanyie βe ki fanyi! ²⁵ Nɔxɔmɛ sɔ ɲɔxun senβe yale ra, dine bannamixi sofe ra Ala xa mangeya niini bun ma.» ²⁶ Mixi naxee a xui mɛ, e naxa a maxɔrin, «Nde fa nɔma kiside?» ²⁷ Isa naxa e yaabi, «Mixie mu nɔma naxan na, Ala tan nɔma na ra.»

²⁸ Piyeri naxa a fala Isa βe, «A mato, muxu bara keli muxu xa se birin xun ma, muxu bira i fɔxɔ ra.» ²⁹ Isa naxa a masen e βe, «N xa nondi fala wo βe, mixi yo naxan na keli a xa se nde xun ma Ala xa mangeya niini xa fe ra, a findi banxi ra ba, ginɛ ba, ngaxakerenyie ba, barimae ba, die ba, ³⁰ na kanyi a ɲɔxɔe wuyaxi sɔtɔma ne yi dunija ma, a man fa abadan kisi sɔto aligiyama.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde

(Matiyu 20:17-29, Maraki 10:32-34)

³¹ Isa naxa a xa xɛera fu nun firinyie xun lan, a a fala e βe, «Wo a mato, won na tefe Darisalamu ne yi ki. Namjɔnɔnmɛe fe naxee seβexi Adama xa Di xa fe ra, a birin fama ne kamalide naa. ³² A sama ne kaafirie βελεξε, e a maye, e a konbi, e deye βɔxun a ma. ³³ E na ge a βɔnbɔde seβere ra, e a faxama ne, kɔnɔ a xa faxe xi saxan nde, a man kelima ne faxe ma.» ³⁴ Kɔnɔ Isa fɔxirabirɛe mu na sese fahaamu. Na masenyi bara findi wɔyenyi nɔxunxi ra e βe, e mu naxan kui kolon.

Isa Yeriko dɔnxui rayalanfe

(Matiyu 20:29-34, Luki 18:35-43)

³⁵ Isa to makore Yeriko ra, donxui nde nu doxoxi kira de ra kule matide. ³⁶ A to pama xui me kira ra, a naxa maxorinyi ti, «Munse rabaxi?» ³⁷ E naxa a fala a be, «Isa Nasaretika nan dangife.» ³⁸ Na kui, a naxa gbelegbele, «Isa, Dawuda xa Di, kinikini n ma!» ³⁹ Mixi naxee nu yare, e naxa woyen a ma a x a sabari, konɔ a tan jan naxa so a xui itefe dangi singe ra, «Dawuda xa Di, kinikini n ma!» ⁴⁰ Isa naxa ti, a a fala mixie be e xa fa donxui ra a xon. Donxui to a maso a ra, Isa naxa a maxorin, ⁴¹ «I wama n xa munse raba i be?» A naxa a yaabi, «Marigi, n wama n ya xa se to.» ⁴² Isa naxa a masen a be, «Se to. I xa danxaniya bara i rayalan.» ⁴³ A ya naxa se to keren na, a fa bira Isa foxo ra Ala matoxo ra. Nama birin to na to, e fan naxa Ala matoxo.

19

Isa nun Sakeye

¹ Isa to so Yeriko, a nu taa iperefe. ² Xeme nde nu na naxan nu xili Sakeye. Duuti maxilie kuntigi nan nu a ra, a bannaxi. ³ A nu katafe ne a xa Isa kolon, konɔ a mu nu noma a tode pama xa fe ra, barima mixi dunke nan nu a ra. ⁴ Na kui, a naxa a gi yare, a sa te wuri bili kon na alako a xa Isa to dangi ra.

⁵ Isa to a yire li, a naxa a ya rate, a a fala a be, «Sakeye, goro mafuren, barima n sa yigiyama i xonyi ne to.» ⁶ Sakeye naxa a xulun gorode, a Isa rasene jexexinyi kui. ⁷ Mixie to na to, e birin naxa so Isa mafalafe, e nu a fala, «A bara sa yigiya yunubitoe xonyi.» ⁸ Konɔ Sakeye naxa ti, a a fala Isa be, «Marigi, n bara nate tongo, n xa n sotose tagi fima ne fuxarilae ma. Xa a sa li n bara se ba naxan yi funmaya ra, n a ragbilenma ne a kanyi ma doxo naani.» ⁹ Isa fan naxa a masen a xa fe ra, «Yi foxoe bara kisi soto to, barima Ibrahima xa di nan na yi xeme fan na. ¹⁰ Adama xa Di bara fa a xa mixi loxie fen, a xa e rakisi.»

Mange xa kobiri taxuxi xa taali (Matiyu 25:14-30)

¹¹ Isa to nu bara makore Darisalamu ra, pama joxo nu a ma, a Ala xa mangeya niini fafe makenende ne keren na. Na kui, mixie to nu Isa xui ramefe, a naxa yi taali woyenyi masen e be. ¹² «Kuntigi nde naxa sa biyaasi yire makuye, alako mange xungbe naxan nu sabatixi naa, a xa a tan kuntigi xonyi mangeya so a yi, a man xa gbilen a xonyi. ¹³ Beenun a xa siga, a naxa a xa konyi mixi fu xili, a gbeti kobiri kole keme so e birin yi ra, a fa a fala e be, «Wo yuleya raba yi kobiri ra beenun n fa temui.»

¹⁴ «Konɔ a to mu nu rafanxi a xonyi mixi ndee ma, e fan naxa xerae xee mange xungbe ma, e xa a fala, «Muxu mu wama a xon yi xeme xa findi mange ra muxu xun ma.»

¹⁵ «Na xeme to mangeya soto, a naxa gbilen a xonyi. A naxa yaamari fi na konye xa xili, a nu bara kobiri so naxee yi, alako a xa a kolon e geeni naxan sotoxi yuleya kui. ¹⁶ Konyi singe naxa fa, a dentege sa, a naxe, «N marigi, i i xa gbeti kobiri kole keme naxan so ne n yi, a joxoe doxo fu bara sa a xun geeni ra.» ¹⁷ Mange naxa a fala a be, «I nuwali! Konyi fanyi nan i ra! I to mu lanlanteya kana fe xuri kui, n bara mangeya so i yi taa fu xun ma.»

¹⁸ «Konyi firin nde naxa fa, a dentege sa, a naxe, «N Marigi, i i xa gbeti kobiri kole keme naxan so ne n yi, a joxoe doxo suuli bara sa a xun geeni

ra.» ¹⁹ Mange naxa a fala na fan be, «N bara mängeya so i fan yi taa suuli xun ma!»

²⁰ «Konyi gbete fan naxa fa, a dentεge sa, a naxe, «N marigi, a mato, i xa gbeti kōbiri kole keme nan ya. N sa a ragata dunkobi nan kui, ²¹ barima n gaaxu ne i ya ra. Xeme nan i ra, i xa fe maxōrōxō. I se tongoma i gbe mu naxan na. I xe xabama i mu naxan garansan.» ²² Mange naxa a yaabi, «I tan konyi kobi, n i makiitima i yete kan xui nan yati ma! A di, i mu a fala a i nu a kolon a n ma fe maxōrōxō? I naxe, a n se tongoma n gbe mu naxan na, n xe xabama n mu naxan garansan. ²³ Munfe a to i mu n ma kōbiri so kōbiri rawalie yi ra, alako n na fa, i a ragbilen n ma geeni saxi a xun?»

²⁴ A naxa a fala mixie be naxee nu tixi na, «Wo na gbeti kōbiri kole keme rasuxu a yi, wo a so boore yi naxan gbeti kōbiri kole wulu keren sōtōxi.»

²⁵ E naxa a fala mange be, «Marigi, gbeti kōbiri kole wulu keren jan na a yi!» ²⁶ A naxa e yaabi, «N xa a fala wo be, a na naxan yo yi ra, a gbe xun masama ne. Kōnō a mu na naxan yi ra, hali naxan di na a yi, na yati bama ne a yi ra. ²⁷ Kōnō n yaxuie tan, naxee mu nu wama n xa findi mange ra e xun ma, wo fa e ra be, wo e faxa n ya xōri.»

Isa sofe Darisalamu

(Matiyu 21:1-11, Maraki 11:1-10)

²⁸ Isa to ge na masenyi ra, a naxa siga yare, sigafe ra Darisalamu. ²⁹ A to makōre Betifage nun Betani taae ra, Oliwi geya fe ma, a naxa a fōxirabiree mixi firin xe, ³⁰ a a fala e be, «Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nefse so naa, wo sofale lanma lima a xirixi naa, mixi mu nu dōxō naxan fari. Wo xa a fulun, wo fa a ra be. ³¹ Xa mixi nde fa wo maxōrin, «Wo a fulunfe munfe ra» wo xa a yaabi, «Marigi nan hayi na a ma.»

³² E to siga xεraya rabade, e naxa fe birin li alō Isa a fala e be ki naxe. ³³ E nu na sofale lanma fulunfe temui naxe, a kanyie naxa e maxōrin, «Wo yi sofale fulunfe munfe ra?» ³⁴ E naxa a masen, «Marigi nan hayi na a ma.» ³⁵ E to sofale xanin Isa xōn, e naxa e xa donmae sa a fari, e fa Isa mali a xa a magoro a ma. ³⁶ A to nu sigama, mixie nu e xa donmae italama kira xōn ma, Isa binyafe ra.

³⁷ A to nu makōrefe Darisalamu ra, a gorofe Oliwi geya ra, a fōxirabiree gali birin naxa sεewa, e so Ala matōxofe e xui itexi ra kaabanako birin xa fe ra e nu bara naxee to. ³⁸ E nu a falafe ne, «Baraka na Mange be naxan fafe Marigi xili ra! Bōpesa na ariyanna, matōxōe na Ala be han koore ma!»

³⁹ Fariseni nde naxee nu na nama tagi, e naxa a fala Isa be, «Karamōxō, wōyen i fōxirabiree be!» ⁴⁰ Isa naxa e yaabi, «N xa a fala wo be, xa e tan e sabari, gemee yati fama ne e xui raminide.»

⁴¹ Isa to makōre Darisalamu ra, a naxa na taa to, a naxa wa fōlō naa xa fe ra, ⁴² a a masen, «I tan Darisalamu, to tan, hali i fan a kolon ne nu fee naxee bōpesa fima! Kōnō na bara nōxun i ma. ⁴³ Temui fama a lide, wo yaxuie bende malanma ne taa tete fari ma alako e xa nō sode taa kui. E fama wo rabiline maraxetenyi ra. ⁴⁴ E fama i tan Darisalamu rabirade, e i xa die sōtō. I xa banxie tixi gemee naxee ra, keren mu luma a boore fari. Yi birin fama i tan Darisalamu lide barima Ala to faxi kisi ra i xōn, i mu a kolonxi.»

*Sarematie kerife hōrōmōbanxi kui
(Matiyu 21:12-17, Maraki 11:15-19)*

⁴⁵ Isa to so hōrōmōbanxi kui, a naxa sarematie kerī fōlō, ⁴⁶ a a fala e be, «A seḅexi, «N ma banxi xili falama ne, salide banxi,» kōnō wo tan bara a findi muḡetie dōxōde ra.»

⁴⁷ Lōxō yo lōxō Isa nu mixie kawandima hōrōmōbanxi kui. Serexedube kuntigie, seriye karamōxōe, nun pama yareratie nu na fēere fenfe e noma Isa faxade ki naxe. ⁴⁸ Kōnō e mu nu fēere yo kolon barima pama birin nu a tuli matixi a ra.

20

*Isa walima nde xa yaamari ma?
(Matiyu 21:23-27, Maraki 11:27-33)*

¹ Lōxō nde, Isa to nu mixie kawandife hōrōmōbanxi kui, a nu Ala xa xibaaru fanyi masenfe e be, serexedube kuntigie, seriye karamōxōe, nun Yuwifē xa forie naxa fa a yire, ² e a maxōrin, «A fala muxu be, i yi fee rabama nde xa yaamari ma? Nde yi senḅe fixi i ma?» ³ A naxa e yaabi, «N fan xa wo maxōrin fe keren ma. Wo a fala n be, ⁴ Yaya to nu mixie xunxama ye xōra, Ala nan a xēxi ba, ka adama?» ⁵ E fan naxa so wōyenfe e bore tagi, «Xa won na a yaabi, «Ala,» a a falama ne won be, «Munfe ra wo mu fa la a ra?» ⁶ Kōnō xa won na a yaabi, «Adama,» pama birin won magōnoma ne e xa won faxa, barima e laxi a ra a namijōnme nan nu Yaya ra.» ⁷ Na kui, e naxa a yaabi a e mu a kolon naxan yo Yaya xēxi. ⁸ Isa naxa a masen e be, «N fan mu a falama wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

*Bōxi rawali naaxie xa taali
(Matiyu 21:33-46, Maraki 12:1-12)*

⁹ Na xanbi, Isa naxa so yi taali wōyenyi masenfe pama be. «Xeme nde naxa weni bilie si. A naxa na heri bōxi rawalie ma, a fa biyaasi xōnkuye ramini. ¹⁰ Weni bogi ba temui to a li, bōxi kanyi naxa konyi nde xēe bōxi rawalie xōn ma, e xa weni bogi nde so a yi ra. Kōnō bōxi rawalie naxa na konyi bōnḅo, e a ragbilen a belexe igeli ra. ¹¹ Bōxi kanyi man naxa konyi gbete xēe. E naxa na fan bōnḅo, e a konbi a mayaagixi ra, e a ragbilen a belexe igeli ra. ¹² Bōxi kanyi naxa a saxan nde man xēe. E naxa na fan maxōnō, e a kerī.»

¹³ «Na kui, bōxi kanyi naxa a fala, «N munse rabama fa? N xa n ma di maxanuxi nan xēe. Temunde, e fama na tan binyade.» ¹⁴ Kōnō bōxi rawalie to a to, e naxa a fala e bore be, «Yi nan na ke tongoma ra. Won na a faxes alako ke xa findi won gbe ra.» ¹⁵ Bōxi rawalie naxa a ramini bōxi ra, e sa a faxes.»

«Na bōxi kanyi munse rabama fa? ¹⁶ A sigama ne naa, a na bōxi rawalie faxes, a a xa bōxi so mixi gbete yi.» Nama to na masenyi me, e naxa a fala, «Astōfulahi!» ¹⁷ Kōnō Isa naxa a ya ti e ra, a e maxōrin, «Yi naxan seḅexi Kitaabui kui, a fa fasarima di? «Banxitie mēe gēme naxan na, a bara findi tuxui gēme hagige ra.»»

¹⁸ «Naxan birama na gēme ma, a igirama ne. Na gēme birama naxan ma, na fan butuxunma ne.» ¹⁹ Seriye karamōxōe nun serexedube kuntigie naxa

a kolon a Isa yi taali woyenyi masenxi e tan nan be. E naxa kata e xa a suxu keren na, konɔ e gaaxu pama nan ya ra.

*Gantanyi tefe Isa be duuti xa fe ra
(Matiyu 22:15-22, Maraki 12:13-17)*

²⁰ E nu wama ne e xa a sa gomina belexe, a xa lu a tan nan xa noe bun ma. Na kui, e naxa Isa raben, e mixi ndee xee a yire e xa e yete findi tinxintoe ra, e xa sa Isa masoto a xa woyenyi kui. ²¹ Na kui, e naxa Isa maxorin yi masenyi ma, «Karamoxo, muxu a kolon i xa masenyi tinxin. I mu mixi e rafisama e bore be, i Ala xa kira masenma a nondi ki ma. ²² A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Roma mange ma?»

²³ Konɔ Isa to nu e xa koota kolon, a naxa e yaabi, ²⁴ «Wo gbeti kobiri kole masen n be. Nde xili nun misaali na a ma?» E naxa a yaabi, «Roma Mange.» ²⁵ A naxa a masen e be, «Wo mange gbe ragbilen mange ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.» ²⁶ Nee fan mu no a masotode a xa woyenyi kui, pama birin ya xori. Fo e to kaaba a xa yaabi ma, e sabari.

*Sadusenie Isa maxorinfe faxamixie xa marakeli ma
(Matiyu 22:23-33, Maraki 12:18-27)*

²⁷ Sadusenie, naxee a falama a faxamixie mu kelima faxe ma, e naxa fa yi maxorinyi ra Isa xon ma, ²⁸ «Karamoxo, Annabi Munsa yi nan sebexi muxu be Kitaabui kui, «Xa xeme nde taara faxa, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine doxoma, alako a xa bomsae fi a taara ma.» ²⁹ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere soto. A xa di singe naxa gine doxo, a faxa, a mu bomsae yo lu. ³⁰ A xanbiratoe naxa na kaape gine tongo, konɔ a fan naxa faxa. ³¹ Na nan man naba na fan xanbiratoe ra, a nun na di solofere birin na. E birin naxa faxa, e sese mu bomsae lu. ³² A donxoe ra, gine fan naxa faxa. ³³ Na kui, marakeli loxoe, na gine to doxoxi yi mixi solofere birin xon ma, a sa findima nde gbe ra?»

³⁴ Isa naxa a masen e be, «Yi dunijeigiri kui, xeme gine doxoma, gine fan doxoma xeme xon. ³⁵ Konɔ mixi naxee binye soto ma e xa keli faxe ma, e xa sa so waxati kui naxan sa fama, e tan xeme mu ginee doxoma, ginee fan mu doxoma xeme xon. ³⁶ E mu faxama soton, barima e luma ne alo malekee. E to bara keli faxe ma, e findima Ala xa die nan na.»

³⁷ «Konɔ a falafe tan, a faxamixie kelima faxe ma, Annabi Munsa yati na masen ne Kitaabui kui wuri bili xa fe falaxi dennaxe, a to Marigi xili fala, «N tan nan na Marigi Alatala ra, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.» ³⁸ Faxamixie xa mu Ala batuma, fo a mixi jipe. Mixi yo findi Ala batui ra, na kanyi jipe nan a ra.» ³⁹ Seriyee karamoxo ndee naxa a fala a be, «Karamoxo, i xa masenyi fan,» ⁴⁰ barima Sadusenie mu suusa maxorinyi yo tide a ma soton.

*Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi
(Matiyu 22:41-46, Maraki 12:35-37)*

⁴¹ Isa naxa e maxorin, «Munfe ra e a falama a Ala xa Mixi Sugandixi findixi Dawuda xa di nan na? ⁴² Dawuda yete a masen ne Yabura Kitaabui kui,

«Marigi bara a masen n Marigi be,
«I magoro n yirefanyi ma,

⁴³ han beemanun n xa i yaxuie findi i sanyi kilonse ra.»»

⁴⁴ «Xa Dawuda a xili «N Marigi, Dawuda fa noma findide a baba ra di?»

*Yete ratangafe diinɛla kobie ma
(Matiyu 23:1-39, Maraki 12:38-40)*

⁴⁵ Nama birin to nu e tuli tixi a ra, Isa naxa a masen a foxirabiree be, ⁴⁶ «Wo wo yete ratanga seriyɛ karamɔxɔɛ ma. A rafan e ma e xa e maɲere guba xungbe ragoroxi e ma, mixi xa nu e xɛɛbu taa kui binyɛ xɛɛbui ra. E wama dɔxɔfe salide safe singee, e man xa binyɛ sɔto xulunyi. ⁴⁷ E kaape ginɛɛ harige bama e yi. E salima a xɔnnakuye ra, alako mixie xa e to. Gbaloe naxan nagataxi e tan be, a gbo ki fanyii.»

21

*Kaape ginɛ xa hadiya
(Maraki 12:41-44)*

¹ Isa to a ya rasiga, a naxa bannamixie to, e e xa hadiya sama hadiya a sase kui. ² A naxa kaape ginɛ misikiine nde fan to, naxan a gbe hadiya sa, wure gbeeli kɔbiri kole firin gbansan. ³ A naxa a masen, «N xa nɔndi fala wo be, yi kaape ginɛ misikiine xa hadiya gbo dangi na boore birin gbe ra, ⁴ barima e tan xa hadiya kelima e xa naafuli nan kui, kɔnɔ yi kaape ginɛ xa hadiya kelima a xa baloe nan kui.»

*Hɔrɔmɔbanxi xa kanɛ
(Matiyu 24:1-2, Maraki 13:1-2)*

⁵ Mixi ndee nu wɔyɛnfe hɔrɔmɔbanxi xa fe ra, a to nu ratofanxi gɛmɛ sare xɔrɔxɔɛ ra, a nun se gbɛtɛɛ, mixi naxee baxi sɛrɛxɛ ra. Na kui, Isa naxa a masen, ⁶ «Wo yi se naxee birin toxi yi ki, lɔxɔɛ fama a lide, gɛmɛ keren mu luma a boore fari be, a birin nabirama nɛ.»

*Maratantanyi, tɔɔrɛ, nun paxankate
(Matiyu 24:3-14, Maraki 13:3-24)*

⁷ E naxa a maxɔrin, «Karamɔxɔ, na fe sa rabama mun temui? A man sa kolonma tɔnxuma mundun ma a a fafe rabade?» ⁸ Isa naxa yi yaabi ti, «Wo wo yete ratanga alako mixi yo naxa fa wo ratantan. Mixi wuyaxi fama n xili falade e yete xun ma, a falafe ra, «N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra. Waxati bara makɔrɛ.» Wo naxa bira e foxɔ ra. ⁹ Wo na gereɛ nun paxasie xa fe mɛ, wo naxa gaaxu, barima fo na fe mɔɔlie xa raba sinden. Kɔnɔ na waxati ma, dunija rajɔnyi mu a lima keren na.»

¹⁰ Na xanbi, a naxa a masen e be, «Sie kelima nɛ e boore xili ma, pamanɛ e boore gere. ¹¹ Bɔxi fama nɛ sɛrɛnde a xungbe ra, kaame nun fure sin yire wuyaxi. Fe magaaxuxie nun tɔnxuma makaabaxie fama minide kuye ma.»

¹² «Kɔnɔ beemanun na birin xa raba, e fama nɛ wo suxude, e wo paxankata. E wo sama nɛ salide kuntigie belexɛ, e man wo sama nɛ geeli. E wo xaninma nɛ mange nun gominae yire n xili xa fe ra. ¹³ Kɔnɔ na birin kui, wo findima n ma seedee nan na. ¹⁴ Wo naxa kɔntɔfli wo yete xunmafalafe ra, ¹⁵ barima n masenyi nun xaxilimaya fima wo ma, alako wo yaxuie naxa nɔ wo ra, e naxa nɔ wo matandide. ¹⁶ Wo barimae, wo ngaxakerenmae, wo baribooree, nun wo defanbooree, e fama nɛ wo yanfade, e wo sa mixie belexɛ. Nee tan mixi ndee faxama nɛ wo ya ma. ¹⁷ Birin fama nɛ wo xɔnde n tan ma fe ra, ¹⁸ kɔnɔ wo ratangama nɛ. Hali wo xunsexɛ keren, a mu lɔɛma. ¹⁹ Wo xa tun nabɛxiya kui, wo kisima nɛ.»

²⁰ «Wo na Darisalamu to, sɔɔri gali bara a rabilin, wo xa a kolon nɛ a a xa kasare bara makɔrɛ. ²¹ Na temui, mixi naxee na Yudaya, e xa e gi geyae

fari. Naxee na Darisalamu taa kui, e xa keli naa. Naxee fan na daaxae, e naxa so taa kui, ²² barima na loxoee findima gbeɔɔɔ waxati nan na, alako naxan seɔxi Kitaabui kui a birin xa kamali. ²³ Na waxati findima gbaloe nan na furuginnee nun dingee be! Barima toore gboma ne boxi ma, Ala xa xone makenenma yi jama xili ma. ²⁴ Ndee faxama ne santidegema ra, ndee xaninma ne, e sa findi konyie ra jama ne birin kui. Si gbete fama ne Darisalamu maboronde, han e xa waxati kamalima temui naxe.»

Isa xa gbilenyi nun xore bili xa taali
(*Matiyu 24:29-35, Maraki 13:24-31*)

²⁵ «Na temui, tonxumae minima ne soqe, kike, nun tunbuie ma. Si birin gaaxuma ne, e kontofili baa wundu xui nun a moronyie xa fe ra. ²⁶ Mixie na a kolon fe naxan fama rabade boxi ma, e birama ne gaaxui saabui ra, barima koore fama ne imaxade. ²⁷ Na temui, Adama xa Di toma ne fa ra nuxui kui, senbe nun noere ra. ²⁸ Na fee na raba folo, wo ti, wo wo xun nakeli, barima wo xa kisi bara makore.»

²⁹ Isa naxa taali woyenyi masen e be, «Wo xore bili mato, a tan nun wuri bili birin. ³⁰ Wo na a to, e bara e burexe neene ramini, wo a kolonma jeme temui jan bara makore. ³¹ Adama xa Di fafe fan na na ki ne. Wo na yi fe birin to raba ra, wo xa a kolon a Ala xa mangeya niini bara makore. ³² N xa nɔndi fala wo be, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³³ Koore nun boxi dangima ne, kono n ma masenyi tan mu dangima abadan, a mu kanama muku.»

«Wo naxa yanfa!»

³⁴ «Kono wo meeni wo yete ma! Wo naxa yanfa xurutareja nun siisife ma, wo man naxa yanfa yi duniɔɔigiri xa kontofili ma, alako na loxoee naxa fa wo terenna, ³⁵ alo gantanyi xoni suxuma ki naxe. Barima na loxoee tan fama duniɔa mixi birin lide. ³⁶ Wo naxa yanfa! Wo xa Ala maxandi ne temui birin alako wo xa senbe soto, wo xa no ratangade fe birin ma naxee fama a lide, wo man xa no tide Adama xa Di ya i.»

³⁷ Isa nu mixie kawandima horomobanxi kui yanyi ra, a nu sa koe radangi Oliwi geya fari. ³⁸ Nama birin nu kurunma sigafe ra a xon ma, e xa sa a xui rame horomobanxi kui.

22

Yudasi nun kuntigie xa lanyi
(*Matiyu 26:1-5, 14-16, Maraki 14:1-2, 10-11*)

¹ Taami Lebinitare Sali naxa makore, naxan man xili falama Sayamaleke Dangi Sali. ² Serexedube kuntigie nun seriyee karamoxoe nu na feere fenfe e xa Isa suxu, e xa a faxesa, kono e nu gaaxuxi jama nan ya ra.

³ Na temui Sentane naxa bira Isa foxirabire Yudasi Isikariyoti foxo ra, naxan nu na Isa xa xera fu nun firinyie ya ma. ⁴ A tan Yudasi naxa siga serexedube kuntigie nun kosibili mangee xon, e naxa woyen, a sa noma Isa sade e belexe ki naxe. ⁵ E fan naxa jalexin ki fanyi ra, e kobiri laayidi tongo a be. ⁶ Yudasi naxa tin na ra, a so waxati fenfe a Isa sama e belexe temui naxe jama xanbi.

Sayamaleke Dangi Sali
(*Matiyu 26:17-35, Maraki 14:12-31*)

⁷ Taami Lebinitare Sali naxa a li, γεγεε lanma faxama λοχο naxe Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. ⁸ Isa naxa Piyeri nun Yaya yamari a falafe ra, «Wo xa siga Sayamaleke Dangi Sali yire rafala won be, alako won birin xa Sayamaleke Dangi Sali donyi don.» ⁹ E naxa a maxorin, «I wama muxu xa sa a rafala minden?» ¹⁰ A naxa a masen e be, «Wo nu so taa kui, wo nun xeme nde naralanma, ye feje doxoxi a xun ma. Wo xa bira a foxo ra han a sa soma banxi naxan kui. ¹¹ Wo xa a fala na banxi kanyi be, «Karamoxo wama a kolonfe a noma Sayamaleke Dangi Sali donyi donde dennaxe, a tan nun a foxirabiree.» ¹² A fama banxi kui xungbe masende wo be koore ra, na se birin yailanxi a fanyi ra. Wo xa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala menni.» ¹³ E naxa siga, e sa fe birin li alo Isa a masen e be ki naxe. E naxa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala.

Marigi xa serexe tonxuma

(Matiyu 26:26-30, Maraki 14:22-26, Korinti I 11:23-25)

¹⁴ Waxati to a li, Isa naxa a magoro a xa a dege e nun a xa xera fu nun frinyie. ¹⁵ A naxa a masen e be, «Kabi temui dangixi, a xoli n ma ki fanyi won xa yi Sayamaleke Dangi Sali donyi don yire keren beenun n xa naxankate soto. ¹⁶ Barima n xa a fala wo be, yi na dangi, n mu a donma sonon fo a kamali Ala xonyi ariyanna.» ¹⁷ A to tonbili nde tongo, a naxa tantui rasiga Ala ma, a fa a masen, «Wo xa yi tonbili tongo, wo birin xa a min. ¹⁸ N xa a fala wo be, n mu yi weni minma fo Ala xa mangeya niini na fa temui naxe.»

¹⁹ Na dangi xanbi Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabiree yi ra a falafe ra, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na, naxan fixi wo be. Wo xa ratu n ma fe ma yi saabui ra.» ²⁰ Na mooli man na, e to ge e degede, Isa naxa tonbili fan tongo, a a masen, «N wuli nan ya, saate neene wuli naxan baxi mixi gbege be. ²¹ Kono n xa a fala wo be, yanfante naxan n sama mixie belexe, a magoroxi yi teebili ra. ²² Adama xa Di sigama alo Ala a ragirixi ki naxe, kono ghaloe na xeme be naxan Adama xa Di yanfama.» ²³ E fan naxa so e bore maxorinfe, «Nde noma na mooli rabade won ya ma?»

Naxan tide gbo Isa foxirabiree ya ma

(Matiyu 18:1, 20:24-28, 19:28, Maraki 9:34, 10:41-45)

²⁴ Woyenyi naxa mini Isa foxirabiree tagi e xa a kolon naxan tide gbo e ya ma. ²⁵ Isa naxa a masen e be, «Namanε mangee mixie yamarima a xoxoxe ra. E tan naxee e senbe raminima mixie ma, e «fe fanyi rabe» xili nan natema e yete xun. ²⁶ Kono wo tan naxa lu na ki. Naxan tide gbo wo ya ma, a xa lu alo wo birin xunya. Yarerati man xa lu alo birin ma walike. ²⁷ Nde tide gbo, naxan a magoroxi a xa a dege, ka naxan donyi radangima a ma? Naxan magoroxi a degede, na nan tide gbo, kono n tan na wo ya ma alo mixi naxan walima wo be.»

²⁸ «Wo tan nan findixi n foxirabiree ra naxee mu nu keli n xun n ma tcore kui. ²⁹ N fan bara mangeya fi wo ma, alo n Baba Ala a fixi n ma ki naxe. ³⁰ Na kui, won birin won degema ne n xonyi n ma mangeya kui, wo man wo magoroma ne kibanyie ma, wo Isirayila bonsoe fu nun firin makiiti.»

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma

(Matiyu 26:31-35, Maraki 14:27-31, Yaya 13:36-38)

³¹ «Simōn, Simōn, a kolon Sentane bara Ala maxorin wo tan xa sa a belexe, a xa wo ife alo maale ifema ki naxe. ³² Kōnō n bara Ala maxandi i be, alako danxaniya naxa ge bade i yi. I na gbilen n ma, i xa i ngaxakerenyie ralimaniya.» ³³ Piyeri naxa a fala a be, «Xa won birin nan a ra, n tinxi, hali a findi geeli ra, hali a findi faxe ra!» ³⁴ Isa naxa a masen, «Piyeri, n xa a fala i be, beenun konkore xa a rate, i a falama ne doxo saxan, a i mu n kolon.»

Isa a foxirabiree rasife

³⁵ Isa man naxa a masen a foxirabiree be, «N to wo xee kobiri, gbɔnfɔe, nun sankiri mu wo xun, wo tooro ne?» E naxa a yaabi, «Ade.» ³⁶ A man naxa a masen e be, «Kōnō yakosi tan, xa kobiri nun gbɔnfɔe na naxan yi, a xa e tongo. Xa santidegema mu na naxan yi ra, a xa a xa xinbeli donma mati, a santidegema sara, ³⁷ barima n xa a fala wo be, yi masenyi naxan sebexi Kitaabui kui, fo a xa n li, «A naxankate nan sotoma fe kobi rabae ya ma.» Naxan nagirixi n ma, na n lima ne. Naxan sebexi, na fama ne kamalide.» ³⁸ A foxirabiree naxa a masen, «Marigi, a mato, santidegema firin nan ya.» A naxa e yaabi, «Na bara wasake.»

Isa Ala maxandife Getesemani

(Matiyu 26:36-46, Maraki 14:32-42)

³⁹ Isa to mini, a naxa siga Oliwi geya ma alo a nu darixi a ra ki naxe, a foxirabiree fan naxa a mati. ⁴⁰ E to menni li, Isa naxa a fala e be, «Wo Ala maxandi ne, wo naxa fa bira tantanyi kui.» ⁴¹ A naxa a ndedi masiga e ra, a a xinbi sin, a Ala maxandi, ⁴² «N Baba, xa i sago na a ra, i xa n natanga yi naxankate ma. Kōnō n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ⁴³ Na temui maleke nde naxa mini a ma keli koore, a a senbe so. ⁴⁴ Isa boje to nu naxankatafe, a naxa a xa Ala maxandife senbe xun masa. A yilɛnfure naxa silon boxi alo wuli. ⁴⁵ A to keli Ala maxandide, a naxa gbilen a foxirabiree yire, a naxa e li e na xife nimise xa fe ra. ⁴⁶ A naxa e maxorin, «Wo xife munfe ra? Wo keli, wo Ala maxandi, alako wo naxa bira tantanyi kui.»

Isa suxufe

(Matiyu 26:47-56, Maraki 14:43-50, Yaya 18:3-11)

⁴⁷ Isa jan mu nu gexi woyende, mixi gali naxa a yire li. Yudasi, naxan nu na Isa foxirabire fu nun firinyie ya ma, a tan nan nu tixi e ya ra. A naxa a maso Isa ra, a xa a sunbu. ⁴⁸ Isa naxa a masen a be, «Yudasi, i Adama xa Di yanfama sunbui nan na?» ⁴⁹ Naxee nu na Isa foxo ra, e to a to naxan fafe rabade, e naxa a maxorin, «Marigi, muxu xa gere so santidegema ra?» ⁵⁰ A foxirabire nde naxa serexedube kuntigi xa konyi yirefanyi tuli bolon. ⁵¹ Kōnō Isa naxa a fala, «Wo a lu!» A naxa fa a belexe sa na xeme tuli ma, a a rayalan.

⁵² Na temui, Isa naxa woyen serexedube kuntigie, horomolingira kosibili mangee, nun forie be naxee nu faxi a xili ma. A naxa a fala e be, «Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan n na? ⁵³ Loxo yo loxo n nu na wo ya ma horomobanxi kui, wo mu n suxu. Kōnō yi waxati tan findixi wo gbe nun dimi noe kanyi gbe nan na.»

Piyeri a yete rasanfe Isa ma

(Matiyu 26:57-58,69-75, Maraki 14:53-54,66-72, Yaya 18:12-18,25-27)

⁵⁴ E to Isa suxu, e naxa a xanin serexedube kuntigie xunyi xonyi. Piyeri fan naxa bira e foxo ra, kōnō a mu nu a makorema a gbe ra. ⁵⁵ E to so,

e naxa te xuru tande, e birin doxo menni, serexedube kuntigi xa tete kui. Piyeri fan nu doxoxi e ya ma. ⁵⁶ Konyi gine nde to Piyeri to te fe ma, a naxa a ya ti a ra, a fa a fala, «Isa nun yi xeme nan nu a ra.» ⁵⁷ Kono Piyeri naxa a matandi, a a fala, «N tan mu na xeme kolon feo!»

⁵⁸ A mu bu, mixi gbete fan naxa Piyeri to, a a fala a be, «I fan findixi a xa mixi nde nan na.» Piyeri naxa a yaabi, «Ade, n tan mu na ki!» ⁵⁹ Waxati keren to dangi, mixi gbete naxa a maxoroxo, a a fala, «Yi mixi nun Isa nan nu a ra, barima Galileka nan a ra.» ⁶⁰ Piyeri naxa a yaabi, «N tan mu a kolon i na fefe falafe!» A jan mu nu gexi woyende, konkore naxa a rate keren na. ⁶¹ Na temui, Marigi naxa a mafindi, a a ya ti Piyeri ra. Piyeri fan naxa ratu Marigi xa masenyi ma, a to a fala a be, «Beemanun konkore xa a rate to, i i yete rasanma ne n ma doxo saxan.» ⁶² Piyeri naxa mini, a wa a xoroxe ra sunnunyi kui.

Isa tife Yuwifi kiitise ya ra

(Matiyu 26:57-68, Maraki 14:53-65, Yaya 18:12-24)

⁶³ Xeme naxee nu Isa suxuxi, e naxa a rasoto, e naxa a bonbo. ⁶⁴ E naxa a ya maxiri, e nu fa a fala, «Naminonmerna raba! A fala ba, naxan i bonboxi!» ⁶⁵ E man naxa konbi molli birin sa a fari.

⁶⁶ Kuye to iba, Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriye karamoxe naxa Sanederen malanyi raba Isa makiitife ra. E to fa Isa ra, ⁶⁷ e naxa a maxorin, «Xa i findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, a fala muxu be.» Isa naxa a masen e be, «N na a fala wo be, wo mu lama a ra. ⁶⁸ Xa n maxorinyi ti, wo mu n yaabima. ⁶⁹ Kono keli yi waxati ma, Adama xa Di doxoma Ala Senbe Kanyi yirefanyi ma.» ⁷⁰ E birin naxa fa a maxorin, «Na kui, i findixi Ala xa Di nan na?» A naxa e yaabi, «Wo tan nan yati a falaxi na ki, a n findixi Ala xa Di nan na.» ⁷¹ E fan naxa a fala, «Won hayi mundun na seede gbete ma sonon? Won bara a tan yete yati woyen xui me.»

23

Yuwifie Isa xaninfe Pilati xon

(Matiyu 27:1-2,11-31, Maraki 15:1-5, Yaya 18:28-19:16)

¹ Na temui jama birin naxa keli, e Isa xanin mange Pilati xon. ² E naxa so a kalamufe, e nu a fala, «Muxu bara yi xeme li a na muxu xa jama ramurutafe. A bara a fala e be a e naxa duuti fi Roma mange xungbe ma. A man naxe, a a tan yete findixi mange nan na, Ala xa Mixi Sugandixi.»

³ Pilati naxa Isa maxorin, «I tan nan findixi Yuwifie xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.» ⁴ Pilati naxa fa a fala serexedube kuntigie nun jama be, «N mu fe kobi yo toxi yi xeme xa fe.» ⁵ Kono jama man naxa a karaxan, e nu a fala, «A bara mixie kui iso a xa xaranyi ra Yudaya boxi birin ma, kelife Galile boxi ma, han be.»

⁶ Pilati to Galile xili me, a naxa maxorinyi ti xa Isa Galileka nan a ra. ⁷ A to a kolon a Isa nu na Galile mange Herode xa yaamari nan bun ma, a naxa a rasanba Herode ma, naxan fan nu na Darisalamu taa kui na waxati.

Isa xaninfe Herode xon

⁸ Herode naxa seewa Isa tofe ra, barima kafi temui xonkuye a nu wama a tofe. A to nu bara a xa fe me, a xoli nu a ma Isa xa tonxuma makaabaxi nde raba a ya xori. ⁹ Na kui, Herode naxa maxorinyi gbegbe ti Isa ma, kono Isa mu yaabi keren fi. ¹⁰ Serexedube kuntigie nun seriye karamoxe

nu tixi naa, e nu Isa kalamu a jaaxi ra. ¹¹ Herode nun a xa soorie fan naxa a konbi a mayaagixi ra, e nu a mayele. E to guba tofanyi ragoro a ma mayele se ra, Herode naxa a ragbilen Pilati ma. ¹² Singe, Pilati nun Herode de mu nu fan, konɔ na loxoɛ booreja naxa lu e tagi.

Isa tife Pilati ya i

(Matiyu 27:11-31, Maraki 15:1-20)

¹³ Pilati naxa serexedube kuntigie, mangee, nun jama malan, ¹⁴ a a masen e be, «Wo bara fa yi xeme ra n xon a kalamufe ra a a na mixie boje ratefe. Muxu bara de masara wo ya xori, konɔ n mu fe kobi yo toxi a ra, wo a kalamuxi naxan ma. ¹⁵ Herode fan mu se toxi, barima a bara a ragbilen won ma. A mato, yi xeme mu fefe rabaxi a lanma a xa faxa naxan ma. ¹⁶⁻¹⁷ Na kui, n yaamari fima ne a xa bonbo, n fa a rabejin.»

¹⁸ Konɔ birin naxa sonxoɛ rate, e a fala, «Yi xeme faxa! Barabasi rabejin muxu be.» ¹⁹ Geresoe nde nan nu Barabasi ra naxan nu bara sa geeli a to keli mangasanyi xili ma. Naxasi to bira taa kui, a naxa faxe ti.

²⁰ Pilati to nu wama Isa rabejinfe, a man naxa woyen jama be, ²¹ konɔ e nu sonxoɛ nan tui, «A banban! A banban wuri magalanbuxi ma!» ²² Pilati man naxa woyen e be a sanmaya saxan nde, «Munfe ma? A fe jaaxi mundun nabaxi? N mu sese rakocoxi a xa fe, a lanma a xa faxa naxan ma. Na kui, n yaamari fima ne a xa bonbo, n fa a rabejin.»

²³ Konɔ jama nu sonxoɛ ratefe nan tui, e Pilati karaxan, Isa xa banban wuri magalanbuxi ma. Na kui, e xui naxa no mange ra. ²⁴ Pilati naxa nate tongo, e waxonfe xa raba. ²⁵ A naxa Barabasi rabejin, naxan nu na geeli kui gere sofe nun faxe tife ma, a fa Isa sa jama sagoe.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma

(Matiyu 27:32-56, Maraki 15:21-42, Yaya 19:16-30)

²⁶ E to nu Isa xaninfe, e naxa Simɔn Sirenika li, a sofe taa kui keli daaxa. E naxa a suxu, e wuri magalanbuxi sa a fari, a tan xa a xanin Isa be a xanbi ra.

²⁷ Nama gbegebe nu biraxi Isa foxo ra. Gine ndee fan nu na e ya ma, naxee nu wafe a gbegebe ra. ²⁸ Isa naxa a ya rafindi e ma, a a masen e be, «Darisalamu di ginse, wo naxa wa n tan ma fe ra. Wo wa wo yete nun wo xa die nan ma fe ra, ²⁹ barima waxati fafe, mixie a falama ne, «Seewe na dibaritaree be, naxee mu xije fi diyore ma.»

³⁰ «E man fama ne a falade geyae be, «Wo bira muxu ma!» E a fala tentenyie be, «Wo muxu makoto, muxu xa ragata!»»

³¹ «Xa yi fe mooli nan nabama wuri xinde ra, wuri xare tan fa luma di?»

³² E naxa suute firin fan xanin, e xa e faxa e nun Isa. ³³ E to yire nde li, dennaxe xili xunkonkota yire, e naxa Isa banban wuri magalanbuxi ma. E naxa na geelamani firin fan mabanban, e keren ti Isa yirefanyi ma, e boore ti Isa koala ma.

³⁴ Isa naxa a masen, «N Baba, dije yi mixie ma, barima e mu a kolon e fefe naxan nabafe.» E naxa kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sotoma. ³⁵ Nama naxa ti naa, e nu e ya ti na fe birin na. Kuntigie fan nu na Isa mayelefe, e nu a fala, «A bara mixi gbete rakisi. A xa a yete fan nakisi, xa a findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na!»

³⁶ Soorie fan naxa a mayele, e fa, e weni muluxunxi ti a be, ³⁷ e a fala, «Xa i findixi Yuwifie xa mange nan na, i yete rakisi!» ³⁸ Yi sebeli nan nu gbakuxi a xun ma, «Yuwifie xa mange nan ya.»

³⁹ Suute keren naxan nu banbanxi a fe ma, a nu Isa makonbife, a nu a fala, «I mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa ra? I yete rakisi, i muxu fan nakisi!» ⁴⁰ Kɔnɔ a boore suute naxa wɔyen a ma, a a maxɔrin, «Won birin to gbaloe nan sɔtɔxi yi ki, i mu gaaxuma Ala ya ra?» ⁴¹ A lanxi tan won firin xa yi fe sɔtɔ, barima a findixi won ma kɛwali kobie sare nan na. Kɔnɔ yi tan mu fefe kobi rabaxi.» ⁴² A to gɛ na falade a boore bɛ, a naxa a fala Isa bɛ, «Isa, i xa ratu n ma i soma i xa mangeya kui temui naxɛ.» ⁴³ Isa naxa a yaabi, «N xa nɔndi fala i bɛ, to yati, i soma nɛ n fɔxɔ ra ariyanna.»

Isa xa faxɛ

(Matiyu 27:45-56, Maraki 15:33-41, Yaya 19:28-30)

⁴⁴ Yanyi tagi jɔndɔn to a li, dimi naxa sin bɔxi birin ma, lɛɛri saxan bun ma. ⁴⁵ Soge naxa ifɔɔrɔ. Dugi xungbe naxan singanxi horɔmɔbanxi kui, a naxa ibɔɔ firin na. ⁴⁶ Na temui Isa man naxa a xui rate senbɛ ra, a a fala, «N Baba, n bara n nii sa i belexɛ.» A to na fala, a naxa laaxira.

⁴⁷ Sɔɔri kɛmɛ xunmati naxan nu na naa, a to a to naxan nabaxi, a naxa Ala matɔxɔ yi masenyi ra, «Nɔndi na a ra yati, tinxintɔɛ nan nu yi xɛmɛ ra!» ⁴⁸ Nama naxan birin nu malanxi na faxɛ matode, e fan to fe birin to naxee rabaxi, e nu gbilenfe sunnunyi nan kui, e belexɛ saxi e xunyi. ⁴⁹ Kɔnɔ Isa kolonmae birin nun ginɛ naxee bira a fɔxɔ ra keli Galile, e tan nu tixi, e na fe birin matoma, e ndedi nu makuyaxi naa ra.

Isa xa maragate

(Matiyu 27:57-66, Maraki 15:42-47, Yaya 19:38-42)

⁵⁰ Xɛmɛ fanyi tinxintɔɛ nde nu na, naxan nu xili Yusufu. Yuwifie xa kiitisa nde nan nu a ra, ⁵¹ kɔnɔ a tan mu tin a boore kiitisaɛ xa natɛ kobi ra, e fe naxan niya Isa ra. A nu kelixi Arimate nɛ, Yudaya bɔxi ma. A nu na Ala xa mangeya niini mamefe. ⁵² A tan yi xɛmɛ naxa siga Pilati yire, a sa Isa fure maxandi a ma. ⁵³ Na temui, a to Isa fure ragoro wuri magalanbuxi kon na, a naxa a kasange, a a beɛ gaburi, naxan nu gexi gɛmɛ kui, fure yo mu nu ragata dennaxɛ. ⁵⁴ Yi fe birin nabaxi malabu lɔxɔɛ nan ya ra.

⁵⁵ Ginɛ naxee nu bara bira Isa fɔxɔ ra keli Galile, e naxa siga Yusufu xanbi ra, e sa gaburi to, e man a to Isa fure ragata ki naxɛ. ⁵⁶ Na dangi xanbi, e naxa gbilen se xiri jɔxunmɛ nun labundɛ rafalade. Malabu lɔxɔɛ e naxa e malabu, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxɛ.

24

Isa xa marakeli faxɛ ma

(Matiyu 28:1-15, Maraki 16:1-8, Yaya 20:1-20)

¹ Sande lɔxɔɛ subaxɛ ma, ginɛ naxa kurun siga ra gaburi yire, e labunde ture xanin, e nu bara naxan nafala. ² Kɔnɔ e naxa a li, gɛmɛ naxan nu dɔxɔxi gaburi dɛ ma, a nu bara ba naa. ³ E to so gaburi kui, e mu Marigi Isa fure to. ⁴ E kɔntɔfilixi to nu tixi, xɛmɛ firin naxa mini e ma, e xa sosee mayilenma. ⁵ Ginɛ naxa gaaxu, e e xun sin bɔxi. Na xɛmɛ firin naxa a fala e bɛ, «Munfe ra wo mixi jipɛ fenma faxamixie ya ma?» ⁶ Isa mu na be, a bara keli faxɛ ma. Wo xa wo ratu a naxan masenxi wo bɛ Galile. ⁷ A a masen nɛ, a fo Adama xa Di xa sa yunubitɔɛ belexɛ, a banban wuri magalanbuxi ma, a man fa keli faxɛ ma a xi saxan nde ma.» ⁸ Na kui, e naxa ratu Isa xa wɔyenyie ma.

⁹ E to gbilen kelife gaburi yire, e naxa na fe birin masen Isa fɔxirabirɛ fu nu kerenyie bɛ, a nun a fɔxirabirɛ boore birin bɛ. ¹⁰ Mariyama Magidalaka, Yohanna, Yaki nga Mariyama, a nun gine gbɛtɛɛ naxee nu na e fɔxɔ ra, e tan nan na fe birin fala Isa xa xɛɛrae bɛ. ¹¹ Kɔnɔ nee mu la e ra, barima na masenyi naxa lu e bɛ alo daxu wɔyenyi. ¹² Kɔnɔ Piyeri tan naxa keli, a a gi han gaburi yire. A naxa a felen na kui matofe ra, kɔnɔ a mu sese to fo kasange, a saxi a kui igeli. A naxa gbilen a xɔnyi, a kaabaxi na fe ma naxan bara raba.

Isa nun a fɔxirabirɛ firinyi ndee

(Maraki 16:12-14)

¹³ Na lɔxɔɛ kerenyi, Isa fɔxirabirɛ mixi firin ndee nu na kira ra sigafe Emayusi, taa lanma naxan makuya Darisalamu ra kilomɛtiri fu nun keren jɔndɔn. ¹⁴ E nu na wɔyɛnfe e bore bɛ yi fe birin ma naxee nu bara raba. ¹⁵ E nu wɔyɛnfe tɛmɛi naxe, Isa naxa a maso e ra, e birin naxa siga kira keren xɔn, ¹⁶ kɔnɔ e mu a kolon a Isa nan a ra.

¹⁷ Isa naxa e maxɔrin, «Wo nu na munse falafe kira xɔn?» Na maxɔrinyi ma, e naxa ti kira ra, e sunnuxi. ¹⁸ Kelopa naxa a yaabi, «I keren nan mu a kolonxi fe naxan dangixi yi waxati Darisalamu?» ¹⁹ Isa naxa a maxɔrin, «Munse niyaxi?» E naxa dɛntɛgɛ sa a bɛ fe naxan Isa Nasaretika lixi. E naxa a fala a bɛ, «Namiɔnmɛ xungbe nan nu a ra a kewali ki ma nun a xa masenyi ki ma Ala nun jama bɛ. ²⁰ Sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun muxu xa mangɛɛ bara a sa mixie bɛlɛxɛ, e xa a makiiti faxɛ kiiti ra, e a banban wuri magalanbuxi ma. ²¹ Kɔnɔ muxu tan nan nu laxi a ra, a a tan nan nu fama Isirayila xɔrɛyade. Sa na birin xun ma, a xa faxɛ xi saxan nde nan to, ²² kɔnɔ gine ndee na muxu ya ma, e bara muxu rakaaba e xa dɛntɛgɛ ra. E to kurun siga ra gaburi yire, ²³ e mu a fure li naa. E naxa fa a fala muxu bɛ, a malekɛ ndee nan mini e ma, e a fala e bɛ a Isa jipe na a ra. ²⁴ Mixi gbɛtɛɛ muxu ya ma, e fan naxa siga gaburi yire, e a birin li alo gineɛ a masenxi ki naxe, kɔnɔ e mu a tan Isa to.»

²⁵ Na kui, Isa naxa a masen e bɛ, «Ee, wo xaxili xɔrɔxɔ! Namiɔnmɛɛ naxan birin masenxi, wo bɔjɛ mu lama a ra mafuren! ²⁶ Wo mu a kolon a fo Ala xa Mixi Sugandixi xa na tɔɔrɛ sɔtɔ, a fa so a xa nɔrɛ kui?» ²⁷ A naxa fa a fɔlɔ Annabi Munsu ma, dɔxɔ namiɔnmɛ birin na, a Kitaabuie yire birin fasari e bɛ, a tan yetɛ xa fe masenxi dɛnnaxe.

²⁸ E to makɔrɛ na taa lanma ra e nu sigafe dɛnnaxe, Isa naxa lu alo a nu wama dangife nɛ, ²⁹ kɔnɔ e naxa a mayandi, e a fala a bɛ, «Lu muxu xɔnyi nɛ. Nunmare na a ra yi ki, kɔɛ jan bara so.» Na kui, a naxa so e xɔnyi a xa lu naa. ³⁰ E birin to dɔxɔ e dɛgede, Isa naxa taami tongo, a tantui rasiga Ala ma, a a igira, a a itaxun e ma. ³¹ A naxa makenen e xaxili bɛ keren na, e a kolon a Isa na a ra, kɔnɔ a man naxa lɔɛ e ma yen! ³² E naxa a fala e bore bɛ, «A to nu Kitaabui kui fasarima won bɛ kira xɔn, a mu nu luxi xɛ alo a tɛ nan xuruxi won bɔjɛ kui?»

³³ E naxa keli keren na, e gbilen Darisalamu. E naxa sa Isa fɔxirabirɛ fu nun kerenyie li, a nun naxee nu na e fɔxɔ ra, e birin malanxi yire keren. ³⁴ Nee naxa a fala e bɛ, «Mariɔi bara keli faxɛ ma yati! A bara mini Simɔn ma!» ³⁵ E fan naxa dɛntɛgɛ sa nee bɛ fe birin ma naxee dangixi kira xɔn, a nun Isa makenen e bɛ ki naxe a to taami igira.

Isa nun a fɔxirabirɛ fu nun kerenyi

(Matiyu 28:16-20, Maraki 16:14-18, Yaya 20:19-23, Taruxui 1:6-8)

³⁶ E to nu woyenfe na fe birin ma, Isa yete naxa mini e ma, a tixi e tagi. A naxa e xeebu, «Ala xa wo boje sa.» ³⁷ E boje naxa mini, e gaaxu, barima e nu a maɔxunxi tubari nan na. ³⁸ Kɔnɔ Isa naxa a masen e be, «Munfe ra wo kontofilixi, wo boje man siikexi? ³⁹ Wo n belexee nun n sanyie mato, wo xa a kolon n tan nan yati a ra. Wo xa n masuxu, wo xa n mato, barima sube nun xori mu na tubari be, alɔ wo naxan toma n ma yi ki.» ⁴⁰ A to na fala e be, a naxa a belexee nun a sanyie masen e be, ⁴¹ kɔnɔ na fe sɛwee nun kaabe nu gbo e be. E to mu nu gexi lade a ra, Isa naxa e maxorin, «Donse na wo yi ra be?» ⁴² E to yete ganxi nde so a yi, ⁴³ a naxa a tongo, a a don e ya xori.

Isa tefe koore

(Matiyu 28:16-20, Maraki 16:15-20)

⁴⁴ Na temui, a naxa a masen e be, «N nu na wo tagi temui naxe, n yi fe birin masen ne wo be. N a masen ne wo be, fa fala naxan birin sebexi n tan ma fe ra Annabi Munsa xa seriyɛ kui, a nun namijɔnmee xa Kitaabuie kui, a nun Yabura Dawuda kui, fo na birin xa kamali ne.» ⁴⁵ Na temui, a naxa e xaxili rabi alako e xa Kitaabuie fahaamu. ⁴⁶ A naxa a masen e be, «A sebexi ne, a fo Ala xa Mixi Sugandixi xa tɔɔɔ, fo a man xa keli faxe ma a xi saxan nde. ⁴⁷ A tan xili ra, fo si birin xa kawandi ne tuubi fe nun yunubi xafarife ra, folɔfe Darisalamu ma. ⁴⁸ Wo tan bara findi yi fee seede ra. ⁴⁹ N Baba naxan laayidixi, n na rasanbama ne wo ma. Wo tan xa lu be taa kui, han senbe xa keli koore gorofe wo ma.»

⁵⁰ Na xanbi, Isa naxa e xanin han Betani biri ra. A naxa a belexe ite, a duba e be. ⁵¹ A nu dubama e be temui naxe, a naxa keli e xun, a rate koore. ⁵² E to ge a suyidide, e naxa gbilen Darisalamu sɛwee xungbe kui. ⁵³ E nu na hɔrɔmɔbanxi kui temui birin Ala tantude.

Inyila Isa Annabi Yaya naxan seɓɓexi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a doɗo naani na a ra. Namijonme naani nan Inyila Isa xa taruxui seɓe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili ne Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Annabi Matiyu, Annabi Maraki, nun Annabi Luki, e Inyila Isa naxan seɓe, e maniya e boore ra. Na saxanyi findixi taruxui nan na, naxan Isa bari ki, a jere ki, nun a faxa ki masenma won be. Inyila Isa Annabi Yaya naxan seɓe, na fan Isa xa taruxui masenma, koɗo kawandi nan gbo a kui. A Isa nan xa fe tagi rabama, alako mixie xa a kolon a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi yati yati nan na.

Annabi Yaya a masenma duniɗa birin be a a lanma won xa la Isa ra, won xa danxaniya a ma. Na findima kisi nan na ibunadama be, kisi naxan mu kanama abadan. Annabi Yaya mixi ralimaniyama yi Kitaabui kui alako e naxa siike Ala xa laayidi xa fe ma. Isa findixi serexe xungbe nan na naxan duniɗa xunsarama. Won xa na kolon, won xa la a ra.

Inyila Isa Annabi Yaya naxan seɓɓexi, a wama Isa tide nan masenfe won be. A tali woɗenyi gbege rawalima na falafe ra. A a falama a Isa findixi «ibunadama xa naiyalanyi ra.» A a masenma a Isa luxi ne alɔ «xurusee demadonyi» danxaniyatsee be. A Isa misaalima «naade» nun «kira» ra. Isa luxi alɔ «ye» nun «baloe» mixie be. Isa munafanyi gbo adama be.

Ala xa won mali na kolonfe ra alako Isa xa fe xa lu won boɗe kui. Amina.

Inyila Isa Annabi Yaya naxan seɓɓexi

Ala Xui findife ibunadama ra

¹ A folo folɛ, Ala Xui nu na,

Ala Xui nu na e nun Ala,

Ala Xui nu findixi Ala yetɛ kan nan na.

² Kabi a folɛ, Ala nun a Xui nan nu a ra.

³ Ala se birin daaxi a tan nan saabui ra, sese mu na naxan mu daaxi a tan saabui ra.

⁴ Marakisi soɗoma a tan nan na, kisi naxan findixi naiyalanyi ra adamadie be.

⁵ Na naiyalanyi yanbama dimi kui, dimi fan mu tin a ra.

⁶ Ala naxa xeme nde xee, naxan nu xili Yaya.

⁷ Seede nan nu a ra, naxan fa seedeɗoɗoya bade na naiyalanyi xa fe ra, alako birin xa danxaniya a saabui ra.

⁸ A tan xa mu findixi na naiyalanyi ra, koɗo a tan fa ne a xa seede ba na naiyalanyi xa fe ra.

⁹ Naxan findixi naiyalanyi ra, naiyalanyi yati na a ra, naxan fama duniɗa ma, a xa adamadie birin iyalan.

¹⁰ Ala Xui naxa sabati duniɗa ma. Duniɗa daa a tan nan saabui ra,

kono dunija tondi ne a kolonde.

¹¹ A fa ne a xonyi,

kono a xa mixie mu a rasene.

¹² Kono naxan tan birin a rasene, e danxaniya a ma, a naxa nœ fi nee tan ma, e xa findi Ala xa die ra.

¹³ Na mu keli e bonsoe xa ma, xa na mu fate bende waxonyi ma, xa na mu mixi nde waxonyi ma.

Ala yete nan a niya e xa bari a neene ra, e findi a xa die ra.

¹⁴ Ala Xui naxa findi ibunadama ra, a sabati muxu ya ma.

Muxu bara a xa nœre to,

a Baba nœre naxan fixi a xa Di kerenyi ma, hinnenteya nun nondi kamalixi naxan yi.

¹⁵ Yaya naxa a xui ite, a seederoxoya ba a xa fe ma, «N yi nan ma fe masen wo be, n to a fala, «Naxan fama n xanbi ra, a tide gbo n be, barima beenun n tan xa daa, a tan nu na.»»

¹⁶ Won birin bara hinne soto a saabui ra.

A xa hinne bara gbo ye won yi ra.

¹⁷ Ala seriye Kitaabui fi won ma Annabi Munsa nan saabui ra.

A xa hinne nun nondi tan faxi won ma a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra.

¹⁸ Adama yo mu na naxan bara Ala to, kono Ala xa Di kerenyi, naxan na a Baba Ala fe ma, a tan bara a masen.

Annabi Yaya xa seederoxoya

(Matiyu 3:1-12, Maraki 1:1-8, Luki 3:1-18)

¹⁹ Yaya xa seederoxoya nan ya. Darisalamu Yuwifi kuntigie naxa serexedubee nun Lewi di ndee xee Yaya xon ma, e xa a maxorin, «Nde i tan na?» ²⁰ Yaya mu tondi e yaabide, a naxa a masen e be a fiixe ra, «Ala xa Mixi Sugandixi mu n tan xa ra.» ²¹ E man naxa a maxorin, «I fa findixi nde ra? Annabi Eliya nan na i ra?» Yaya naxa e yaabi, «Ade, Eliya mu n na.» E naxa a maxorin, «Namijonme nan i ra muxu naxan mamefe a xa fa?» Yaya naxa e yaabi, «Ade.» ²² Na kui, e naxa gbilen a maxorin na, «Nde i ra? I i yete mapoxunxi nde ra? A yaba muxu be, muxu xa sa dentege sa muxu xee ma e be.»

²³ Yaya naxa a masen e be alo a sebexi Annabi Esayi xa Kitaabui kui ki naxe, «N tan findixi mixi nan na naxan a xui itema gbengberenyi ma, «Wo kira matinxin Marigi be!»»

²⁴ Fariseni nde naxee nu bara xee Yaya xon, ²⁵ e naxa a maxorin, «Xa i mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, i mu findixi Eliya ra, i mu findixi namijonme ra muxu naxan mamefe, i fa mixie xunxama ye xœra munfe ra?» ²⁶ Yaya naxa e yaabi, «N tan mixie xunxama ye nan xœra, kono mixi keren na wo ya ma, wo mu naxan kolon. ²⁷ Na nan fama n xanbi ra. Na binye mu na n tan yi ra, n jan xa a xa sankiri luuti yati fulun.» ²⁸ Na fe birin dangi Betani ne, Yuruden xure naakiri ma, Yaya nu mixie xunxama ye xœra dennaxe.

Isa nan na Ala xa serexe ra
(*Matiyu 3:13-17, Maraki 1:9-11, Luki 3:21-22*)

²⁹ Na kuye iba, Yaya naxa Isa to fa ra a yire, a naxa a masen, «Ala xa serexe nan yi ki, dunija xa yunubi xafarima naxan na. ³⁰ N nu yi nan ma fe masenfe wo be n to a fala, n naxe, «Xeme naxan fama n xanbi ra, a tide gbo n be, barima beenun n tan xa daa, a tan nu na.» ³¹ N tan yati mu nu na kanyi kolon, kono n fa mixie xunxade ye xora ne alako a tan xa makenen Isirayilakae be.»

³² Yaya naxa seedejoxoya ba, a a masen, «N bara Ala Xaxili Seniyenxi to goro ra kelife koore ma alo ganbe, a doko a ma. ³³ N tan yati mu nu a kolon, kono Ala naxan n xee mixie xunxade ye xora, a nu bara a masen n be, «I n Xaxili Seniyenxi toma goro ra naxan ma, a lu a ma, na kanyi nan n Xaxili Seniyenxi ragoroma mixie ma.» ³⁴ N tan bara a to. N bara findi seede ra a Ala xa Di nan a ra.»

Isa foxirabire singee

³⁵ Na kuye iba, Yaya man nu na naa, a nun a foxirabire mixi firin. ³⁶ Yaya to Isa to dangi ra, a naxa a masen, «Ala xa serexe nan yi ki!» ³⁷ A foxirabire firinyie to a xui me, e naxa bira Isa foxo ra. ³⁸ Isa to a kobe rato, a naxa e to a foxo ra, a naxa e maxorin, «Wo munse fenfe?» E fan naxa a yaabi, «Rabuni, i yigiyaxi minden?» E to a xili «Rabuni», na nan falaxi e xa xui «Karamoxo». ³⁹ A naxa a fala e be, «Won xee, wo xa sa na kolon.» Nunmare temui nan nu a ra. E naxa siga na yire kolonde, e fa lu Isa fe ma.

⁴⁰ Simon Piyeri xunya Andire nu na na mixi firinyie ya ma, naxee Yaya xa masenyi me, e fa bira Isa foxo ra. ⁴¹ A naxa siga a taara yire keren na, a a fala a be, «Muxu bara Al Masiihu to!» Na nan falaxi e xa xui, «Ala xa Mixi Sugandixi». ⁴² Andire naxa Piyeri xanin Isa yire. Isa to a to, a naxa a fala a be, «Yunusa xa di Simon nan i ra, kono i xili fama falade Kefasi, na nan na ki «Piyeri,» naxan wama a falafe «fanye.»

⁴³ Na kuye iba, Isa naxa nate tongo a xa siga Galile. A to Filipu to, a naxa a fala a be, «Bira n foxo ra.» ⁴⁴ Filipu, Andire, nun Piyeri birin findi Betesayidakae nan na. ⁴⁵ Filipu naxa siga Natanayeli yire, a a fala a be, «Mixi naxan ma fe falaxi Munsa nun namijonmee xa Kitaabuie kui, muxu bara a to. Isa Nasaretika nan a ra, Yusufu xa di!» ⁴⁶ Natanayeli naxa a maxorin, «Fe fanyi nde noma minide Nasareti?» Filipu naxa a yaabi, «Fa, i yete yati xa a to.» ⁴⁷ Isa to Natanayeli to fa ra, a naxa a fala a xa fe ra, «Isirayilaka yati nan yi ki, maifuya yo mu na naxan boje ma!» ⁴⁸ Natanayeli naxa a maxorin, «I n kolonxi di?» Isa naxa a yaabi, «Beenun Filipu xa i xili, i to nu xore bili bun ma, n tan i to ne.» ⁴⁹ Natanayeli naxa a fala a be, «Karamoxo, i tan findixi Ala xa Di yati nan na! Isirayila Mange nan i ra!» ⁵⁰ Isa naxa a fala a be, «N to a falaxi, a n i to ne xore bili bun ma, i laxi n na na fe nan ma? I fe gbete toma ne naxee dangi na ra.» ⁵¹ A man naxa a masen a be, «N xa a fala wo be a nondi ki ma, wo fama ne koore tode, a rabixi, Ala xa malekee nu te e nu goro Adama xa Di ma.»

2

Futixiri xulunyi

¹ Na xi saxan nde ma, futixiri xulunyi nde naxa raba Kaana, naxan na Galile boxi ma. Isa nga nu na na xulun mixie ya ma. ² Isa fan nu xilixi

naa, a nun a fɔxirabiree. ³ Weni to ɲɔn, Isa nga naxa a fala a be, «Weni bara ɲɔn yi mixie yi ra.» ⁴ Isa naxa a maxɔrin, «N nga, i wama munse xɔn ma n na? N ma waxati mu nu a li sinden.» ⁵ A nga naxa a fala banxi konyie be, «A na naxan yo fala wo be, wo a raba.»

⁶ Feɲe senni gɛme daaxi nu na mɛnni, naxee rafema ye ra Yuwifie e yete rasɛnyɛnma naxan na. Litiri tongo solomasaxan han litiri kɛmɛ mɔxɔrɛn nu nɔma sade feɲe keren kui. ⁷ Isa naxa a fala konyie be, «Wo yi feɲee rafe ye ra.» E naxa e birin nafe tapu. ⁸ A man naxa a fala e be, «Yakɔsi, wo a nde ba, wo a xanin xulun xunyi xɔn ma.» E naxa na fan naba. ⁹ Xulun xunyi to na ye min Isa nu bara naxan mafindi weni ra, a mu nu a kelide kolon, kɔnɔ konyi naxee ye baxi, nee tan a kolon. A to a min, a naxa ginɛfenyi xili, ¹⁰ a a fala a be, «Xulun kanyi birin weni fanyi nan singe raminima, mixie na sisi, e fa weni gbete ramini. Kɔnɔ i tan bara weni fanyi ragata han yi tɛmui!»

¹¹ Na naxa findi Isa xa tɔnxuma singe ra. A a raba Kaana nɛ, Galile bɔxi ma. Na fe kui, a a xa nɔrɛ nan makenɛn, a fɔxirabiree naxa la a ra.

¹² Na xanbi, a naxa sa goro Kapɛrenamu, a nun a nga, a xunyaɛ, nun a fɔxirabiree. E naxa sa xi ndee radangi naa.

Isa yulɛ kerife hɔrɔmɔbanxi kui

(Matiyu 21:12-13, Maraki 11:15-17, Luki 19:45-46)

¹³ Yuwifie xa Sayamaleke Dangi Sali to makɔrɛ, Isa naxa te Darisalamu.

¹⁴ A naxa sa li, ninge, yɛxɛɛ, nun ganbe matie nu na hɔrɔmɔbanxi yire, kɔbiri masarɛ fan nu dɔxɔxi naa. ¹⁵ Isa naxa luuti ndee yailan luxusinyi ra, a yulɛ birin kerɛ hɔrɔmɔbanxi kui, a nun e xa ningeɛ nun yɛxɛɛɛ. A naxa kɔbiri masarɛ xa kɔbiri rayensen bɔxi, a e xa teebilie rabira. ¹⁶ A naxa a fala ganbe matie fan be, «Wo yee tongo be! Wo ba n Baba xa banxi findife makiti ra!» ¹⁷ A fɔxirabiree naxa ratu na Kitaabui sɛbɛli ma naxan a falama, «Xanunteya bara gbo ye n bɔrɛ kui i xa banxi xa fe ra.»

¹⁸ Na kui, Yuwifi kuntigie naxa a maxɔrin, «I tɔnxuma makaabaxi mundun nabama naxan a masɛnma muxu be a a lan i xa yi mɔoli raba?»

¹⁹ Isa naxa e yaabi, «Wo yi hɔrɔmɔbanxi rabira. Xi saxan bun ma n tan a rakelima.» ²⁰ Yuwifi kuntigie naxa a fala, «Yi hɔrɔmɔbanxi naxan tixi ɲɛ tongo naani nun senni bun ma, i tan na rakelima nɛ xi saxan bun ma?»

²¹ Kɔnɔ Isa to hɔrɔmɔbanxi xa fe fala, taali wɔyenyi nan nu a ra. A nu a fate nan ma fe falafe. ²² A to keli faxɛ ma, a fɔxirabiree naxa ratu a xa wɔyenyi ma. Na kui, e naxa la Kitaabui xui ra, e naxa la Isa xui ra.

²³ Isa to nu na Darisalamu, Sayamaleke Dangi Sali waxati, mixi gbege naxa danxaniya a ma e to tɔnxuma makaabaxie to, a nu naxee rabama.

²⁴ Kɔnɔ Isa mu nu lama e ra, barima a nu adamadi birin kolon. ²⁵ A hayi yo mu nu a ma, mixi yo xa ibunadama xa fe fala a be, barima a tan nu adamadi bɔrɛ kolon.

3

Isa nun Nikodemu xa sumunyi

¹ Yuwifi kuntigi nde nu na Farisenie ya ma, naxan xili Nikodemu. ² A naxa siga Isa xɔn ma kɔɛ ra, a a fala a be, «Karamɔxɔ, muxu a kolon karamɔxɔ nan i ra Ala naxan xɛɛxi. I tɔnxuma makaabaxi naxee rabafe, mixi yo mu nɔma e rabade xa a kanyi nun Ala xa mu a ra.»

³ Isa naxa a masen a be, «N xa nɔndi yati fala i be, xa mixi mu bari a neene ra, a mu nɔma sode Ala xa mangeya niini bun ma.» ⁴ Nikodemu naxa a maxɔrin, «Mixi mɔxi nɔma gbilende a nga teɛge, a man gbilen bari ra?» ⁵ Isa naxa a yaabi, «A nɔndi i ma n xa a fala i be, xa mixi mu bari a neene ra, ye nun Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a mu nɔma sode Ala xa mangeya niini bun ma.»

⁶ «Fate bende nan mixi fate bende barima. Kɔnɔ mixi xaxili tan barima Ala Xaxili Seniyenxi nan saabui ra. ⁷ N to a falaxi i be a fo wo xa bari a neene ra, na naxa i terenna. ⁸ Foye minima a na wa minife dede biri ra. I a xui nan mema, kɔnɔ i mu a kelide kolon, i mu a sigade fan kolon. Mixi na bari a neene ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a luma na ki ne.»

⁹ Nikodemu naxa a maxɔrin, «Na rabama di?» ¹⁰ Isa naxa a yaabi, «I tan naxan findixi Isirayila karamɔxɔ xungbe ra, i mu na kolon? ¹¹ N xa nɔndi yati fala i be, muxu fee nan falama muxu naxee kolon. Muxu man fee nan seede bama muxu naxee toxi, kɔnɔ wo bara tondi muxu xa seederɔxɔya ra. ¹² Xa wo mu la n xui ra, n to yi dunɔna fee falafe wo be, xa n sa ariyanna fee nan fala wo be, wo lama a ra di? ¹³ Mixi yo mu nu te ariyanna, fo Adama xa Di naxan kelixi ariyanna.»

¹⁴ «Annabi Munsu to nu na gbengberenyi ma, a naxa boximase misaali nde yailan wure gbeeli ra, a a ite wuri kuye ma. Adama xa Di fan lanma a xa ite wuri kɔn na na ki ne, ¹⁵ alako naxan yo danxaniya a ma, na kanyi xa kisi sɔto naxan mu jɔnma abadan. ¹⁶ Ala dunɔna xanu ne han a naxa a xa Di kerenyi fi, alako mixi yo naxan na danxaniya a ma, a naxa loe, a xa kisi ne abadan. ¹⁷ Ala mu a xa Di xee dunɔna xa ratɔnde, a a xee ne a xa fa dunɔna rakisi. ¹⁸ Naxan yo na danxaniya a ma, kiiti mu kanama na kanyi ra, kɔnɔ naxan yo mu danxaniya a ma, kiiti nan bara ge kanade na kanyi ra, barima a mu danxaniyaxi Ala xa Di kerenyi ma. ¹⁹ Kiiti nan ya: Ala xa naiyalanyi bara fa dunɔna, kɔnɔ dimi rafan adamadie ma dangi na naiyalanyi ra, barima e kewali mu fan. ²⁰ Naiyalanyi mu rafan fe kobi raba yo ma. E mu minima naiyalanyi ma, e xa wali kobie naxa fa sa kene ma. ²¹ Kɔnɔ naxan yo jɛrema Ala xa nɔndi ma, a tan minima naiyalanyi ma, alako Ala waxɔnfe e naxan nabafe, na xa sa kene ma.»

Annabi Yaya seede bafe Isa xa fe ra

²² Na xanbi, Isa nun a foxirabiree naxa keli Darisalamu e so Yudaya boxi ma. Isa naxa waxati nde raba menni a nun a foxirabiree, e nu mixie xunxama ye xɔra. ²³ Yaya fan nu mixie xunxama ye xɔra Enon ne, Salimon fe ma, barima ye gbegbe nu na naa. Mixie nu sigama a xɔn, a tan nu e xunxa ye xɔra. ²⁴ A a lixi na temui, a mu nu saxi geeli sinden.

²⁵ Lɔxɔ nde, wɔyenyi naxa mini Yaya foxirabiree nun Yuwifii nde tagi maraseniyyeni xa fe ra. ²⁶ E naxa siga Yaya yire, e a fala a be, «Karamɔxɔ, wo nun xeme naxan na a ra Yuruden naakiri ma, i bara naxan ma fe seede ba, a na mixie xunxafe ye xɔra. Birin na sigafe a yire.» ²⁷ Yaya naxa e yaabi, «Mixi mu fefe sɔtoma, fo Ala na naxan fi a ma. ²⁸ Wo tan yati bara findi n ma seede ra, a n a masen ne, «N tan xa mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra. N xeexi a ya ra ne.» ²⁹ Xeme naxan gine fenxi, a tan nan findima gine kanyi ra. A defanboore tan luma a fe ma ne, a a tuli mati a ra jɛlexinyi kuɛ. N tan luma na ki ne Isa be. N ma seewe bara kamali. ³⁰ Fo Isa xa fe xa ite ne, n gbe xa igoro.»

³¹ «Naxan kelixi koore, a tan dangi birin na. Naxan kelixi dunɔna ma, dunɔna mixi nan a ra naxan wɔyenna a dunɔna ki ma, kɔnɔ naxan tan

kelixi ariyanna, a tan dangi birin na. ³² A tan fe nan seede bama, a bara naxan to, a man bara naxan me, kono mixi yo mu lama a xa seedeɓɓɔya ra. ³³ Mixi naxan lama na seedeɓɓɔya ra, a bara a kolon a Ala nɔndi nan falama. ³⁴ Ala xa Xeera Ala xa masenyi nan tima, barima a kamalixi Ala Xaxili Seniyenxi ra. ³⁵ Baba Ala a xa Di xanuxi ne, a fe birin sa a belexe. ³⁶ Naxan na danxaniya Ala xa Di ma, a bara abadan kisi soto. Kono naxan na Ala xa Di xui matandi, na kanyi tan mu kisima. Ala xa xone nan birama a foxo ra.»

4

Samari gine nde nun Samarikae danxaniyafe Isa ma

¹ Isa naxa a kolon a Farisenie bara a me, a foxirabiree na wuyafe, a man na mixie xunxafe ye xora dangi Yaya ra. ² Kono a fa li Isa yete xa mu nu mixie xunxama ye xora, a foxirabiree nan nu a rabama. ³ Isa to rakolon na fe ma, a naxa keli Yudaya, a gbilen Galile boxi ma.

⁴ Na biyaasi kui, a nu lan a xa Samari boxi igiri sigafe ra Galile. ⁵ A naxa Samari taa nde li naxan xili Sukaru, dennaxe makore xe ra, Yuwifie benba Yaxuba naxan fi a xa di Yusufu ma. ⁶ Yaxuba xa kolonyi na menni ne. Isa to nu bara tagan a xa biyaasi kui, a naxa a magoro na kolon de ra. Yanyi tagi nan nu a ra.

⁷ Samari gine nde to fa ye bade, Isa naxa a fala a be, «N ki ye, n xa a min.» ⁸ A a lixi Isa foxirabiree nu bara siga donse sarade taa kui. ⁹ Gine naxa a fala Isa be, «I tan Yuwifie, n tan Samari gine. I n maxarinma ye min daaxi ma munfe ra?» Gine na fala ne barima Yuwifie nun Samarikae mu sese masarama e bore tagi. ¹⁰ Isa naxa a fala, «Xa i sa a kolon nu, Ala wama i kife naxan na, i tan nan a makulama kisi ye ra nu, a fa na fi i ma. Xa i sa a kolon nu mixi naxan a falafe i be yi ki, «n ki ye ra,» i tan fan a makulama ne ye ra nu naxan i rakisima.» ¹¹ Gine naxa a maxarin, «N ba, ye base yo mu i yi ra, yi kolonyi fan tilin. I fa na kisi ye sotoma minden? ¹² Ka i tan dangi muxu benba Yaxuba ra? A tan nan yi kolonyi fi muxu ma. A tan yete bara a ye min, a nun a xa die, a nun a xa goore.» ¹³ Isa naxa a yaabi, «Naxan yo yi kolon ye min, ye xoli man gbilenma a suxu ra. ¹⁴ Kono naxan ye minma n naxan fima a ma, ye xoli mu a suxuma sonon. Na ye findima dulonyi nan na a boje ma, a gbo a i, a findi abadan kisi ra.» ¹⁵ Gine naxa a fala a be, «N ba, na ye fi n ma, alako ye xoli naxa n suxu, n naxa fa ye bade sonon.»

¹⁶ Isa naxa a fala a be, «Siga i sa i xa mori xili, wo fa be.» ¹⁷ Gine naxa a yaabi, «N mu doxoxi xeme xon.» Isa naxa a fala, «I nɔndi nan falaxi, a i mu doxoxi xeme xon. ¹⁸ I bara doxo xeme suuli birin xon ma, i man nun xeme naxan a ra yi temui, futi mu wo tagi. Na tan, i nɔndi nan falaxi.»

¹⁹ Gine naxa a fala Isa be, «Awa, n bara a kolon fa, a namiponme nan na i ra. ²⁰ Muxu benbae Ala batu yi geya nan fari, kono wo tan Yuwifie a falama a fo Ala xa batu Darisalamu ne.» ²¹ Isa naxa a fala a be, «N ma di, i xa la n na, waxati na fafe Baba Ala mu batuma yi geya ma, a mu batuma Darisalamu fan. ²² Wo tan Samarikae, wo salima, kono wo mu Ala kolon. Muxu tan Yuwifie, muxu salima, muxu man Ala kolon, barima Ala xa kisi fatanma Yuwifie nan na. ²³ Kono waxati na fafe, a jan bara a li, Baba Ala batulae a batuma a nɔndi ki ma e xaxili fiixe nan na. Baba Ala wama na batula moolie nan xon ma. ²⁴ Ala findixi Xaxili nan na. A batulae lan ne e xa a batu e xaxili fiixe nan na a nɔndi ki ma.»

²⁵ Gine naxa a fala a be, «N a kolon a Al Masiihu fafe, Ala xa Mixi Sugandixi. A tan na fa, a fe birin tagi rabama ne won be.» ²⁶ Isa naxa a fala a be, «N tan nan na ra, n tan Ala xa Mixi Sugandixi nan woyenfe i be yi ki.»

²⁷ Isa foxirabiree to Isa li, a na woyenfe na gine ra, e de naxa ixara, konɔ e mu a maxorin, «I wama munse xɔn» xa na mu a ra «Wo na munse falafe?»

²⁸ Gine naxa a xa feɛɛ lu naa, a siga taa kui, a sa a fala mixie be, ²⁹ «Wo fa. Wo xa xeme nde mato naxan bara n ma kewali birin fala n be, a mu n kolon. Ala xa Mixi Sugandixi na a ra ba, ka?» ³⁰ Na kui, taakae naxa mini sigafe ra Isa yire.

³¹ Na waxati bun ma, Isa foxirabiree nu woyenfe a be, e a fala, «Karamɔɔ, i dege.» ³² Konɔ Isa naxa a masen e be, «Baloe na n tan yi ra, wo tan mu naxan kolon.» ³³ A foxirabiree naxa e bore maxorin, «Pe, mixi nde nan faxi donse ra a xɔn ma ba?» ³⁴ Isa naxa a masen e be, «N tan ma baloe findixi n Xeeɛma waxonfe rabafe nan na, n xa a xa wali rakamali a bara naxan so n yi. ³⁵ Wo tan mu a falama xe, «Kike naani nan luxi beenun xe xabe xa a li?» N xa a fala wo be, wo wo ya rasiga, wo xee mato, e ragbeeliki ki naxe. Xe xaba temui bara a li. ³⁶ Xe xabe jan bara a xa wali sare soto folo. A xa wali a niyama ne mixi xa kisi soto abadan. Na kui, naxan xe bima nun naxan xe xabama, e birin luma seewe keren ne. ³⁷ Yi masenyi findixi nondi nan na, «Mixi nde xe garansanma, gbete a xabama.» ³⁸ N tan wo xeeɛi xe xabade ne, wo mu naxan nawalixi. Mixi gbeteɛ nan walixi, konɔ wo tan nan e xa wali rajɔnyi toma.»

³⁹ Samarika naxee nu sabatixi na taa kui, e gbeɛbe naxa danxaniya Isa ma na gine xa seedeɛɔɔya xa fe ra, a to a fala, «N bara kewali naxan birin naba, a bara a birin tagi raba n be.» ⁴⁰ Na kui, Samarikae to fa Isa yire, e naxa a mayandi a xa lu e xonyi. Isa naxa xi firin naba naa. ⁴¹ Mixi gbeɛbe man naxa danxaniya a xa masenyi saabui ra. ⁴² E naxa a fala na gine be, «Singe muxu nu danxaniyaxi i tan nan xa woyenyi xa fe ra, konɔ yakosi muxu tan yete bara a xui me. Muxu bara a kolon fa, a yi findixi duniɲa rakisima nan yati ra.»

Isa xeme nde xa di rayalanfe

⁴³ Na xi firin dangi xanbi, Isa naxa keli naa, a siga Galile, ⁴⁴ barima a tan yati a a masen ne a namijonme sese yo mu binyama a xonyi. ⁴⁵ A to so Galile, naakae naxa a rasene a fanyi ra, barima e fan nu bara Sayamaleke Dangi Sali raba Darisalamu, e a xa kaabanakoe to, a naxee raba naa.

⁴⁶ Na kui, Isa man naxa so Kaana, Galile boxi ma, a ye mafindi weni ra dennaxe. Mange xa walike xungbe nde nu na naa, naxan xa di nu furaxi Kapereɛnamu. ⁴⁷ A to a me a Isa bara fa Galile kelife Yudaya, a naxa siga a yire, a a maxandi a xa fa a xa di xeme rayalan naxan nu saxi saya fure ma. ⁴⁸ Isa naxa a fala a be, «Wo tan mu danxaniyama feo, fo wo tonxumae nun kaabanakoe to!» ⁴⁹ Mange xa walike naxa a mayandi, «Marigi, talu n xonyi beenun n ma di xa faxa!» ⁵⁰ Isa naxa a yaabi, «Siga, i xa di bara kisi.» Na walike naxa la Isa xa masenyi ra, a naxa siga. ⁵¹ A nu na gbilenfe temui naxe, a xa konyie naxa a ralan, e a fala a be, «I xa di bara kisi!» ⁵² A fan naxa e maxorin, «A fisa mun temui?» E naxa a yaabi, «A fate xinbelixi xoro yanyi tagi jondɔn.» ⁵³ Na di baba naxa a kolon a xa di yalan folo

kabi Isa a fala a be temui naxe, «I xa di bara kisi.» Na nan a ra, na xeme nun a xa denbaya birin naxa danxaniya Isa ma.

⁵⁴ Na naxa findi Isa xa tonxuma makaabaxi firin nde ra. A a raba Galile ne, a to gbilen kelife Yudaya.

5

Isa namate rayalanfe

¹ Na dangi xanbi, Yuwifie xa sali nde to a li, Isa naxa te Darisalamu. ² Ye yire nde nu na Darisalamu, naxan xili Beteseda Eburu xui. A nu na taa naade xungbe nan fe ma, naxan xili Xurusee Naade. Leele suuli nan nu na na ye yire. ³⁻⁴ Furema wuyaxi nu saxi na leele bun ma, alo donxui, namatee, nun naxee salonyie birin tuuxi a ma. ⁵ Xeme nde nu na naa, naxan nu namataxi kabi je tongo saxan nun solomasaxan. ⁶ Isa to nu a kolon a yi xeme nu bara bu a namataxi ra, a to a saxi to, a naxa a maxorin, «I wama a xon i xa yalan?» ⁷ Namate naxa a yaabi, «Marigi, ye na imaxa, mixi yo mu na naxan n nagoroma a xora. Beenun n tan xa ye yire li, mixi gbete bara goro a xora.» ⁸ Isa naxa a fala a be, «Keli, i i xa dagi tongo, i i jere.» ⁹ A naxa yalan keren na. A naxa a xa dagi tongo, a a jere.

Na loxe to nu findixi malabu loxe nan na, ¹⁰ Yuwifi kuntigie naxa a fala na xeme rayalanxi be, «Malabu loxe nan to, a mu lanma i xa i xa dagi xanin i xun.» ¹¹ Kono a tan naxa e yaabi, «Xeme naxan n nayalanxi, na nan a fala n be, «I i xa dagi tongo, i i jere.»» ¹² E naxa a maxorin, «Nde na falaxi i be?» ¹³ Kono xeme mu nu a kolon naxan a rayalanxi, barima Isa nu bara loe a ma jama ya ma. ¹⁴ Na dangi xanbi, Isa man naxa na xeme li horomobanxi, a naxa a fala a be, «Yakosi i bara yalan, kono a lanma i xa gbilen yunubi foxo ra alako fe gbete naxa i soto naxan dangi na fure singe ra.» ¹⁵ Xeme naxa siga a sa a fala Yuwifi kuntigie be, a Isa nan a rayalanxi.

¹⁶ Isa to na fe raba malabu loxe ne, Yuwifi kuntigie naxa so Isa gerefe. ¹⁷ Isa naxa a fala e be, «Han to n Baba na walife, n fan na walife.» ¹⁸ Na temui, Yuwifie naxa fe birin naba alako e xa a faxa, barima a nu malabu loxe seriye kanama, a man nu a falama a Ala nan a Baba ra. Na na a ra e birin tide lanxi.

Ala xa Di walima a Baba nan xa yaamari ma

¹⁹ Na kui, Isa naxa a masen e be, «N xa nondi yati fala wo be, Ala xa Di mu noma fefe rabade a yete ra, fo a na naxan to a Baba Ala ra. Ala xa Di, a Baba Ala nan foxi rabama. ²⁰ Barima Baba Ala a xa Di xanuxi ne, a man fe naxan birin nabama, a a masenma a xa Di be. A jan fama fee masende a be naxee makaaba dangi yee ra, alako wo de xa ixara. ²¹ Baba Ala mixie rakelima faxe ma ki naxe, a e rakisi, Ala xa Di fan kisi fima a na wa a fife naxee ma. ²² Baba Ala jan mu mixi yo makiitima, a mixi makiitife birin luxi a xa Di nan ma, ²³ alako birin xa Ala xa Di binya alo e Baba Ala binyama ki naxe. Naxan yo mu Ala xa Di binya, a mu Baba Ala fan binyaxi naxan a xa Di xexxi dunja.»

²⁴ «N xa nondi fala wo be, naxan a tuli matima n na, a fa la n Xema ra, na kanyi bara kisi abadan. Na kanyi mu kiiti xoxoxe sotoma, a bara ge ratangade yahannama ma, a bara kisi soto. ²⁵ N xa a fala wo be a nondi ki ma, waxati fafe a lide, a jan bara a li, faxamixie Ala xa Di xui mema ne. Naxee na a xui me, nee kisima ne. ²⁶ Baba Ala to findixi kisi kanyi ra kisi sotoma naxan na, a bara a xa Di fan findi kisi kanyi ra kisi sotoma naxan

na. ²⁷ A man bara nɔɛ so a yi ra adamadie makiitife ma, barima Adama xa Di nan a ra. ²⁸ Wo naxa kaaba yi fe ma, barima waxati fafe a lide, naxee na gaburi kui, e birin a xui mɛma nɛ, ²⁹ e mini e xa gaburie kui. Naxee findi fe fanyi rabae ra, nee na keli, e kisi nan sɔtɔma. Kɔnɔ naxee findi fe kobi rabae ra, nee tan na keli, e gbaloe nan sɔtɔma.»

³⁰ «N tan mu nɔma fefe rabade n yɛte ra. N a mɛma Baba Ala ra ki naxɛ, n tan kiiti sama na ki nɛ. Na kui, n ma kiiti tinxin, barima n mu birama n yɛte waxɔnfe xa fɔxɔ ra, n biraxi n Xɛɛma nan waxɔnfe fɔxɔ ra.»

³¹ «Xa n sa seede ba n yɛte bɛ, a mu lanma. ³² Baba Ala nan seede bama n bɛ. N fan a kolon a tan seederɔxɔya naxan bama n ma fe ra, a findixi nɔndi nan na. ³³ Wo tan yati bara mixie xɛɛ Yaya xɔn, a fan naxa seederɔxɔya ba nɔndi xa fe ra. ³⁴ N hayi mu na adama tan xa seederɔxɔya ma, kɔnɔ n yi fee masenxi nɛ wo bɛ alako wo xa kisi. ³⁵ Yaya nu luxi nɛ alɔ lanpui radɛxɛxi naxan yanbama. Wo bara sɛɛwa na naiyalanyi ra waxati ndɛ bun ma.»

³⁶ «Kɔnɔ seederɔxɔya ndɛ na n bɛ naxan dangi Yaya gbe ra. N fee naxee rabama, Baba Ala bara naxee so n yi n xa e raba, nee nan findixi seederɔxɔya ra n ma fe ra, a Baba Ala nan n xɛɛxi. ³⁷ Baba Ala naxan n xɛɛxi, a fan yati bara seede ba n ma fe ra. Wo singe mu nu a xui mɛ, wo mu nu a yatagi to, ³⁸ a xa masenyi man mu sabatixi wo bɔpɛ ma, barima wo mu laxi a xa xɛɛra ra. ³⁹ Wo luma Kitaabuie mato ra, barima wo jɔxɔ a ma, a wo abadan kisi sɔtɔma e tan nan saabui ra. A fa li, na Kitaabuie yati nan n ma fe seede bama, ⁴⁰ kɔnɔ wo tondixi fade n ma wo xa kisi sɔtɔ.»

⁴¹ «N mu wama adamadie xa matɔxɔɛ xɔn. ⁴² N wo kolon. Ala xa xanunteya mu na wo bɔpɛ kui. ⁴³ N faxi n Baba nan xili ra, kɔnɔ wo mu n nasɛnxi. Xa mixi gbete sa fa a yɛte kan nan xili ra, wo mu tondima na tan nasɛndɛ. ⁴⁴ Wo to wama wo xa matɔxɔɛ sɔtɔ wo bore ra, kɔnɔ wo mu matɔxɔɛ fenma naxan fatanxi Ala Kerenyi tan na, wo fa danxaniyama di?»

⁴⁵ «Wo naxa a marɔxun de a n tan nan wo kalamuma Baba Ala xɔn. Annabi Munsa, wo xaxili tixi naxan na, na nan wo kalamuma. ⁴⁶ Xa wo sa laxi Munsa ra nu, wo lama nɛ n fan na nu, barima Munsa n tan na ma fe sebe. ⁴⁷ Kɔnɔ xa wo mu laxi a xa Kitaabui ra, wo fa lama n tan ma masenyi ra di?»

6

Isa donse fife xɛmɛ mixi wulu suuli ma (Matiyu 14:13-21, Maraki 6:30-44, Luki 9:10-17)

¹ Na xanbi, Isa naxa giri Galile Baa naakiri ma, e naxan xili falama Tiberiyasi Baa. ² Nama gbege nu biraxi a fɔxɔ ra, barima e nu a xa tɔnxuma makaabaxie toxi, a nu naxee rabama furemae bɛ. ³ Isa naxa te geya fari, a sa dɔxɔ naa a nun a fɔxirabirɛɛ. ⁴ Yuwifie xa Sayamalekɛ Dangi Sali nu bara makɔre.

⁵ Isa to a ya rasiga, a naxa nama gbege to fa ra a yire, a naxa Filipu maxɔrin, «Won sa nɔma taami sarade menden alako yi mixi birin xa e dege?» ⁶ A na fala nɛ alako a xa Filipu mato, barima Isa jan nu a kolon a fafe naxan nabade. ⁷ Filipu naxa a yaabi, «Hali won taami sara xi kɛmɛ firin wali sare nan na, na mu a niyama yi nama mixi birin xa nɔ taami xuntundi sɔtɔde.» ⁸ Isa fɔxirabirɛ Andire, Simɔn Piyeri xunya, a naxa a

fala, ⁹ «Mengi taami suuli na yi xeme dimedi yi ra, a nun yexe firin, kono na findixi munse ra yi jama be?» ¹⁰ Isa naxa a masen, «Wo a fala jama be e xa e magoro.» Nooge xinde gbegebe to nu na naa, mixie naxa dɔxo bɔxi, e xeme mixi wulu suuli jɔndon. ¹¹ Na temui, Isa naxa na taami suuli tongo, a Ala tantu, a e itaxun jama magoroxi ma, a a raba na ki ne yexe fan na. Birin naxa a soto, han e birin naxa wasa. ¹² Nama to luga, Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Wo donse donxoe xuntunye malan, alako sese naxa makana.» ¹³ Na kui, e naxa mixie xa donse donxoe xuntunye malan han debe fu nun firin naxa rafe. Na birin fatan mengi taami gundi suuli nan na.

¹⁴ Nama to Isa xa tonxuma makaabaxi to, e naxa a fala, «Muxu bara namijonme naxan mame a xa fa dunija ma, a tan nan yati yi ki!» ¹⁵ Isa to a kolon a e nu fafe a suxude ne e xa a findi mange ra, a naxa keli e xun ma, a sa lu a kerenyi ma geya fari.

Isa jerefe ye fari

¹⁶ Nunmare to so, Isa foxirabiree naxa goro baa de ra, ¹⁷ e baki kunkui kui, e xa baa igiri sigafe ra Kaperenamu. Dimi nu bara sin, kono Isa mu nu gbilen e yire sinden. ¹⁸ Foye belebele naxa mini, baa naxa xaape. ¹⁹ E to laala ba kilo suuli xa na mu senni jɔndon, e naxa Isa to jere ra ye fari, a fafe e mabiri kunkui yire. E naxa gaaxu. ²⁰ Kono Isa naxa a fala e be, «N tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ²¹ E to nu wama a xa te kunkui kui, kunkui naxa e sigade li keren na.

Kisi taami naxan fatanxi Ala ra

²² Kuye naxa iba jama ra baa de, Isa foxirabiree kunkui tongo dennaxe. E nu a kolon a na kunkui kerenyi nan nu na naa, a fa li Isa mu baki a kui, fo a foxirabiree doro. ²³ Kunkui gbete naxee keli Tiberiyasi, nee naxa e li menni, e taami don dennaxe, Marigi naxan so e yi a to ge Ala tantude. ²⁴ Mixie to a kolon a Isa mu nu na menni sɔnon, a foxirabiree fan mu na, e fan naxa baki kunkuie kui, e giri Kaperenamu, Isa fende.

²⁵ E to Isa li baa naakiri ma, e naxa a maxarin, «Karamoxo, i faxi be mun temui?» ²⁶ Isa naxa e yaabi, «A nondi ki ma n xa a fala wo be, wo mu n fenfe xe n to tonxuma makaabaxi raba wo ya xori. Wo n fenfe ne wo to lugaxi taami ra. ²⁷ Wo naxa wali dunija baloe xa fe ra, naxan boroma. Wo xa wali baloe nan ma fe ra naxan buma, a abadan kisi fi wo ma. Adama xa Di nan na baloe fima wo ma, barima Baba Ala bara a tan nan matonxuma a xa Mixi Sugandixi ra.» ²⁸ Na kui, jama naxa Isa maxarin, «Muxu lanma muxu xa munse raba alako muxu xa nu kewalie raba Ala wama naxee xon?» ²⁹ Isa naxa e yaabi, «Ala wama kewali naxan xon, a findixi yi nan na: Wo xa danxaniya a xa xera ma.» ³⁰ E man naxa a maxarin, «I tonxuma makaabaxi mundun nabama muxu ya xori alako muxu xa la i ra? I fa kewali mundun nabama? ³¹ Muxu benbae taami nde don ne gbengberenyi ma naxan goro kelife koore ma. A sebexi Kitaabui kui, «Ala naxa taami fi e ma baloe ra, naxan keli koore ma.» ³² Isa man naxa a masen e be, «N xa a masen wo be a nondi ki ma, Annabi Munsu mu koore taami fi wo ma. N Baba nan koore taami yati fima wo ma. ³³ Barima taami naxan fatanxi Ala ra, a tan nan goroma keli koore, a kisi fi dunija ma.»

³⁴ Na kui, e naxa a fala a be, «Marigi, muxu ki na taami ra temui birin.» ³⁵ Isa naxa e yaabi, «N tan nan na kisi taami ra. Naxan na fa n tan ma, a mu kaame kolonma abadan. Naxan na danxaniya n tan ma, a mu ye

xoli kolonma sɔnɔn. ³⁶ Kɔnɔ alo n a falaxi wo be ki naxe, hali wo to bara n to, wo mu laxi n na. ³⁷ Baba Ala mixi naxan birin fima n ma, a fama nɛ n ma, n mu mɛɛma e ra abadan, ³⁸ barima n kelixi koore ma n Xɛɛma waxɔnfe nan nabade. N mu faxi n yete waxɔnfe xa rabade. ³⁹ N Xɛɛma wama nɛ n xa a xa mixi birin nakeli faxe ma lɔxɔ dɔnxɔɛ. A mixi naxee fixi n ma, hali keren naxa lɔɛ. ⁴⁰ Na nan findixi n Baba sagoe ra, a naxan yo na danxaniya a xa Di ma, na kanyi xa abadan kisi sɔto, n man xa a rakeli faxe ma lɔxɔ dɔnxɔɛ ma.»

⁴¹ Na kui, Yuwifie naxa so a mafalafe, barima a nu bara a fala, «N tan nan na taami ra naxan goro keli koore.» ⁴² E nu a falama nɛ, e naxe, «Isa xa mu yi ki, Yusufu xa di? Won mu a nga nun a baba kolon? A fa a falama di, a a goroxi nɛ keli koore?» ⁴³ Isa naxa e yaabi, «Wo ba wɔyɛnfe wo bore tagi na mɔoli ra. ⁴⁴ Mixi yo mu nɔma fade n ma, xa Baba Ala, naxan n xɛɛxi, mu a kanyi mabɛndun n ma. N fan fama a kanyi rakelide faxe ma lɔxɔ dɔnxɔɛ. ⁴⁵ A seɓɛxi namɔnɔnmɛɛ xa Kitaabui kui, «Ala fama nɛ e birin xarande.» Naxan yo na Baba Ala xui rame, a a xa masenyi suxu, na kanyi tan fama nɛ n ma. ⁴⁶ Mixi yo mu na naxan bara Baba Ala to, bafe mixi ra naxan fatanxi Ala ra. Na keren nan bara Baba Ala to.»

⁴⁷ «N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, naxan na danxaniya n ma, a bara abadan kisi sɔto. ⁴⁸ N tan nan na kisi taami ra. ⁴⁹ Wo benbae taami don nɛ gbɛngberenyi ma, kɔnɔ e birin naxa faxa. ⁵⁰ Taami naxan goroxi keli koore, a na be. Naxan yo na yi tan don, na kanyi mu faxama. ⁵¹ N tan nan na na kisi taami ra naxan goroxi keli koore. Naxan yo na yi taami tan don, a kisima nɛ abadan. Yi taami findixi n fate nan na, n naxan fima serɛɛɛ ra alako duniya xa kisi sɔto.»

⁵² Na kui, sɔnxɔɛ naxa mini Yuwifie tagi, e nu a fala, «Pe, yi xɛmɛ nɔma a fate sube sode won yi ra di, won xa a don?» ⁵³ Isa naxa a masen e be, «N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, xa wo mu Adama xa Di fate sube don, xa wo mu a wuli min, kisi mu wo be. ⁵⁴ Naxan n sube donma, a n wuli min, na kanyi kisima nɛ abadan, n a rakelima nɛ faxe ma lɔxɔ dɔnxɔɛ. ⁵⁵ N fate nan findixi baloe yati ra. N wuli nan findixi minse yati ra. ⁵⁶ Naxan n sube donma, a n wuli min, n bara sabati na kanyi i, a fan bara sabati n fan i. ⁵⁷ Baba Ala to n xɛɛxi, kisi fatanma naxan na, kisi na n fan yi a tan saabui ra. Na mɔoli man na, naxan baloma n tan ma, na kanyi kisima n saabui ra. ⁵⁸ Taami naxan goroxi keli koore, a na be. A mu luxi alo wo benbae taami naxan don. E tan faxa nɛ. Naxan yi taami tan donma, na kanyi kisima nɛ abadan.» ⁵⁹ Isa yi masenyi ti nɛ a nu mixie kawandima temui naxe Kaperenamu salide kui.

Isa fɔxirabire gbege janige masarafe

⁶⁰ E to a xa masenyi mɛ, a fɔxirabire wuyaxi naxa a fala, «Yi masenyi tan xɔrɔxɔ de! Nde nɔma tinde a ra?» ⁶¹ Isa to a kolon a a fɔxirabireɛ na yi wɔyɛnyi falafe e bore tagi, a naxa e maxorin, «N ma masenyi bara wo raxɔnɔ? ⁶² Xa a sa li go, wo sa Adama xa Di to te ra koore ma, a kelixi dennaxe? ⁶³ Ala Xaxili Seniyɛnxi nan kisi fima mixi ma. Fate bɛnde tan mu nɔma sese ra. N masenyi naxan tixi wo be, a Ala Xaxili Seniyɛnxi nun kisi sɔto ki nan masenma. ⁶⁴ Kɔnɔ mixi ndee na wo ya ma, naxee mu danxaniyaxi.» Isa na fala nɛ barima kabi a fɔle, a nu a kolon naxee mu danxaniyaxi, a nun naxan fama a yanfade, a a sa kuntigie belexe. ⁶⁵ A man naxa a masen, «Na nan a ra, n a falaxi nɛ wo be, a mixi yo mu nɔma fade n xɔn ma, xa Baba Ala mu na danxaniya fi a ma.»

⁶⁶ Na xanbi, a fɔxirabire gbege naxa janige masara, e gbilen a fɔxɔ ra. ⁶⁷ Na kui, Isa naxa a fɔxirabire fu nun firinyie maxɔrin, «Wo tan go? Wo fan wama kelife n xun ma?» ⁶⁸ Simɔn Piyeri naxa a yaabi, «Marigi, xa muxu gbilen i fɔxɔ ra, muxu fa sigama nde xɔn ma? Abadan kisi masenyi na i tan nan yi. ⁶⁹ Muxu bara la a ra, muxu man bara ge a kolonde, a i tan nan na Ala xa Seniyentɔe ra.» ⁷⁰ Isa naxa e yaabi, «N tan xa mu wo sugandi, wo tan mixi fu nun firinyie? Kɔnɔ mixi keren na wo ya ma, adama sentane nan a ra.» ⁷¹ A nu Simɔn Isikariyoti xa di Yudasi nan ma, naxan nu na a fɔxirabire fu nun firinyie ya ma. A tan nan nu fama a yanfada, a a sa kuntigie belexe.

7

Isa xunyaɛ xa danxaniyatarepa

¹ Na xanbi, Isa naxa Galile bɔxi isa fɔlo. A mu nu Yudaya tan iperema, barima Yuwifii kuntigie nu katafe ne e xa a faxa. ² Yuwifii xa Bage Ti Sali to nu bara makɔre, ³ Isa xunyaɛ naxa a fala a be, «A lan ne i xa keli yi bɔxi ma, i siga Yudaya, alako i fɔxirabiree naxee sa na naa, e fan xa i xa walie to, i naxee rabama. ⁴ Mixi mu a xa wali nɔxunma xa a wama dunɔpa xa a kolon. I to yi tɔnxumae rabama, a lanma i xa e raba keɛ ma.» ⁵ E na fala ne, barima hali e to findixi a xunyaɛ ra, e mu nu laxi a ra. ⁶ Isa naxa a masen e be, «N ma waxati mu nu a li sinden, kɔnɔ waxati yo mu na wo tan xa fe ma. ⁷ Dunɔpa mu nɔma wo tan xɔnde, kɔnɔ e n tan xɔnma, barima n seedeɔxɔya bama e xa fe ra, a e xa walie kobi. ⁸ Wo tan xa te Darisalamu, wo sa sali raba naa. N tan mu sigama, barima n ma waxati mu gexi a lide sinden.» ⁹ A na fala xanbi, a naxa lu Galile.

Isa kawandi tife Darisalamu

¹⁰ A xunyaɛ to te sali rabade Darisalamu, Isa fan naxa siga, kɔnɔ a gundo ki ma. ¹¹ Sali to nu rabafe, Yuwifii kuntigie nu a fenfe Darisalamu, e nu maxɔrinyi ti, «A na minden?» ¹² Mixie nu wɔyen gbege makɔyikɔyima e bore tuli Isa xa fe ra. Ndee a falama a mixi fanyi nan a ra, ndee a falama a a na pama ratantanfe nan tui. ¹³ Kɔnɔ e to nu gaaxuxi Yuwifii kuntigie ya ra, mixi yo mu nu suusama a xa fe falade keɛ ma.

¹⁴ Yuwifii nu sali naxan nabafe, lɔxun keren na a ra. Na to nu bara siga han a tagi, Isa naxa te hɔrɔmɔbanxi kui, a kawandi ti fɔlo. ¹⁵ Yuwifii kuntigie naxa kaaba, e nu a fala, «Yi xeme lonnixi yi mɔoli ra di, a to mu xaranyi?» ¹⁶ Isa naxa e yaabi, «N kawandi naxan tima, a mu kelixi n tan xa ma. A kelixi n Xɛema nan ma. ¹⁷ Mixi naxan wama Ala waxɔnfe rabafe, a nɔma ne a kolonde xa yi xaranyi fatanxi Ala nan na. Xa n gbe gbansan na a ra, mixie a kolonma ne nu. ¹⁸ Mixi naxan wɔyenma a yete xaxili ma, a matɔxɔe fenfe a yete nan be. Kɔnɔ naxan matɔxɔe fenfe a Xɛema be, nɔndi fale nan na kanyi ra, tinxintareya yo mu naxan bɔne ma. ¹⁹ Annabi Munsa yati nan Ala xa seriye soxi wo yi ra, kɔnɔ wo mu a ratinmexi. Munfe ra wo wama n faxafe?» ²⁰ Nama naxa a fala, «Ninne nan na i fɔxɔ ra! Nde katafe i faxade?» ²¹ Isa naxa e yaabi, «N kaabanako keren nan naba, a fa wo birin de ixara. ²² Munsa a benbae xa seriye falaxi ne wo be a wo xa wo xa di xeme sunna. Wo na rabama hali malabu lɔxɔe. ²³ Xa xeme sunnama malabu lɔxɔe alako Annabi Munsa xa seriye naxa fa kana, wo

xonoma n tan ma munfe ra, n to furema fate birin nayalan malabu loxo ma? ²⁴ Wo xa fee kui mato a fanyi ra beenun wo xa kiiti sa. Kiiti xa tinxin.»

²⁵ Darisalamuka ndee nu a falafe, «Kuntigie mu na katafe yi xa faxade?

²⁶ A mato, a tan nan woyenfe kene ma yi ki, konɔ e mu sese falama a be! Ka e bara la a ra, a Ala xa Mixi Sugandixi na a ra? ²⁷ Konɔ won birin Isa baride kolon. Ala xa Mixi Sugandixi tan na fa, a baride mu kolonma.»

²⁸ Na kui, Isa naxa kawandi ti a xui itexi ra horomobanxi kui, «Wo n kolon, wo n kelide fan kolon? Konɔ n tan mu faxi n yete kan janige xa ma. Nondi Kanyi nan n xexxi, konɔ wo tan mu a kolon. ²⁹ N tan a kolon, barima n fatanxi a tan nan na. A tan nan n xexxi.»

³⁰ Na kui, e naxa kata a suxude, konɔ e mu no, barima a xa waxati mu nu a lixi sinden. ³¹ Konɔ pama ya ma mixi gbege naxa danxaniya Isa ma, e nu a fala, «Ala xa Mixi Sugandixi na fa, a tonxuma makaabaxie rabama dangi yi xeme ra?»

³² Farisenie to a me, pama nu naxan makoyikoyife Isa xa fe ra, e tan nun serexedube kuntigie naxa horomobanxi kosibilie xee, e xa sa Isa suxu.

³³ Isa naxa a masen, «N na wo ya ma sinden dondoronti, n fa siga n Xema yire. ³⁴ Wo fama ne n fende, konɔ wo mu n toma. N sa luma dennaxe, wo mu noma naa lide.»

³⁵ Yuwifii kuntigie naxa e bore maxorin, «Yi wama sigafe minden, won mu sa noma a tode dennaxe? Ka a waxi ne a xa sa sabati pamanɛ gbete alo muxu xa mixi ndee, alako a xa sa si gbeteɛ xaran?

³⁶ A to a masenxi a muxu fama a fende konɔ muxu mu a toma, a a sa luma dennaxe, muxu mu noma naa lide, a waxi munse falafe?»

Kisi ye

³⁷ Na sali waxati loxo donxoɛ ma, naxan tide gbo boore birin be, Isa naxa keli, a a masen a xui itexi ra, «Ye xoli na naxan yo ma, a xa fa n xon, a xa a min. ³⁸ Alo Kitaabui a masenxi ki naxe, naxan yo na danxaniya n ma, kisi ye bulama ne a boje kui, alo xure naxan susuma.» ³⁹ A nu na Ala Xaxili nan ma fe masenfe, a xa danxaniyatooɛ nu fama naxan sotoɛ. Na waxati, Ala Xaxili mu nu faxi sinden, barima Isa xa xunnakeli mu nu makenenxi sinden.

⁴⁰ Nama to a xa masenyi me, ndee naxa a fala, «Muxu nu namijonme naxan mamexi a xa fa, a tan nan yati yi ki!» ⁴¹ Gbete fan naxa a fala, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na yi ra!» Konɔ ndee fan naxa a fala, «Ala xa Mixi Sugandixi findima Galileka ra? ⁴² Kitaabui mu a masenxi xe, a Ala xa Mixi Sugandixi kelima Dawuda bonsɔɛ ne, a keli Beteleemu, Dawuda xonyi?»

⁴³ Na kui, pama mu nu lanxi Isa xa fe ma. ⁴⁴ Ndee nu wama a suxufe, konɔ mixi yo mu no.

⁴⁵ Na kui, kosibilie naxa gbilen serexedube kuntigie nun Farisenie yire. Na kuntigie naxa e maxorin, «Munfe ra wo mu faxi a ra be?» ⁴⁶ Kosibilie naxa e yaabi, «A xa masenyi dangi adamadie xa masenyi birin na.»

⁴⁷ Farisenie fan naxa e yaabi, «Pe, a bara wo fan madaxu? ⁴⁸ Mixi keren na kuntigie xa na mu Farisenie ya ma naxan laxi a ra? ⁴⁹ Yi pama tan mu seriye Kitaabui kolon. Mixi dankaxie nan e ra.»

⁵⁰ Konɔ Nikodemu, naxan nu bara siga Isa yire, a naxa a fala a boore kuntigie be, ⁵¹ «Won ma seriye ki ma, mixi ne makiitima, a mu maxorinma xe alako a xa kolon sinden a fe naxan nabaxi?» ⁵² E naxa a yaabi, «Galileka nan na i fan na? A mato Kitaabui kui, namijonme yo mu kelima Galile boxi!» ⁵³ Na xanbi, kankan naxa siga a xonyi.

8

Gine yensela makiitife

¹ Isa naxa siga Oliwi geya ma. ² Kuye to iba, a naxa siga hōrōmōbanxi. Nama to fa a yire, a naxa dōxō, a so e kawandife.

³ Seriyē karamōxōe nun Farisenie fan naxa fa gine nde ra, e naxan suxuxi a na yene rabafe. E naxa a ti mixi birin ya i, ⁴ e a fala Isa be, «Karamōxō, muxu yi gine suxuxi yene nan xun. ⁵ Seriyē ki ma, Annabi Munsa muxu yamarixi ne muxu xa yi gine mōoli magōnō geme ra han a faxa. I tan a toxi di?»

⁶ E nu na gantanyi nan tefe a be na maxōrin yi ra, a xa fe nde fala, e nōma a kalamude naxan ma. Isa naxa a igoro, a nu fa seбели ti bōxi ma a belexesole ra. ⁷ E to dōxō a ra, a naxa keli, a a fala e be, «Yunubi mu na naxan ma wo ya ma, na singe xa yi gine gōnō.» ⁸ A man naxa a igoro, a nu fa seбели ti bōxi ma. ⁹ E to a xa wōyenyi me, e birin naxa siga keren keren, fōlofe forie ma. Gine gbansan to lu Isa ya i, ¹⁰ Isa naxa keli, a gine maxōrin, «Naxee fa i ra, e na minden? Mixi yo mu lu naxan i makiitima?» ¹¹ Gine naxa a yaabi, «N marigi, mixi yo mu lu.» Isa naxa a fala a be, «Awa, n fan mu i makiitima. Siga, i naxa yunubi raba sōnōn.»

Isa nan na dunija naiyalanyi ra

¹² Isa man naxa wōyenyi tongo, a a masen jama be, «N tan nan na dunija naiyalanyi ra. Naxan na bira n fōxō ra, a mu jere ma dimi kui muku. Kisi naiyalanyi nan yanbama na kanyi be.» ¹³ Na kui, Farisenie naxa a fala a be, «I na i yete kan nan seede bafe. I xa seedejōxōya mu findixi nōndi ra.» ¹⁴ Isa naxa e yaabi, «Hali n seede ba n yete be, n ma seedejōxōya findixi nōndi nan na, barima n a kolon n kelixi dennaxe, n man a kolon n sigafe dennaxe. Kōnō wo tan mu n kelide kolon, wo mu n sigade fan kolon. ¹⁵ Wo tan mixi makiitima adama xaxili nan na. N tan mu mixi yo makiitima. ¹⁶ Kōnō xa n sa mixi makiitima, n ma kiiti findima nōndi nan na, barima n keren xa mu a ra. N tan nun Baba Ala nan a ra, a tan naxan n xexi. ¹⁷ A sebedi wo xa seriyē Kitaabui kui, a xa mixi firin xa seedejōxōya baxi lan e bore ma, na xa suxu nōndi ra. ¹⁸ N tan nan na n yete seede ra. Baba Ala fan, a tan naxan n xexi, a fan seedejōxōya bama n ma fe ra.» ¹⁹ E naxa Isa maxōrin, «I baba na minden?» A naxa e yaabi, «Wo mu n kolon, wo mu n Baba fan kolon. Xa wo n kolon ne nu, wo n Baba fan kolonma ne nu.» ²⁰ Isa yi masenyi ti hōrōmōbanxi, hadiya sase yire ne, kōnō mixi yo mu a suxu, barima a xa waxati mu nu a lixi sinden.

Isa findixi Ala xa Xeera nan na

²¹ Isa man naxa a masen e be, «N fama ne sigade. Wo n fenma ne, kōnō wo lōema ne wo xa yunubie xa fe ra. N sigama dennaxe, wo tan mu nōma sigade naa.» ²² Yuwifi kuntigie naxa a fala e bore tagi, «Pe, a to a falama, a a sigama dennaxe, won tan mu nōma sigade naa, a waxi a yete nan faxafe ba?» ²³ Isa naxa a masen e be, «Dunija mixie nan na wo ra. Kōnō n tan kelixi koore ne. Wo xōnyi findixi yi dunija nan na, kōnō n tan xōnyi mu a ra. ²⁴ N a falaxi wo be na nan ma, a wo lōema ne wo xa yunubie xa fe ra. Xa wo mu la a ra, a n tan nan na naxan na abadan, wo faxama ne wo xa yunubie na wo ma.» ²⁵ E naxa a maxōrin, «I findixi nde ra?» Isa naxa e yaabi, «Kabi a fōle, n na falama wo be. ²⁶ Marakōrōsi gbegebe nan n yi ra wo tan mabiri, naxan findima kiiti xōrōxōe ra wo be. Nōndi fale nan

n Xεεma ra. N naxan mexi a ra, n na nan falama dunija be.» ²⁷ E mu a fahaamu a Isa nu woyenfe e be Baba Ala nan ma fe ra. ²⁸ Na kui, Isa naxa a masen e be, «Wo na Adama xa Di rate wuri kon na temui naxe, wo a kolonma ne, a n tan nan na naxan na abadan, n man mu fefe rabama n yete ra, n mu fefe falama fo n Baba na naxan masen n be. ²⁹ N tan nun n Xεεma nan a ra. A mu n nabepinxi, barima n a waxonfe nan nabama temui birin.» ³⁰ Isa to nu yi fee masenma, mixi gbegebe naxa danxaniya a ma.

Ibrahimia xa die nun Ibulisa xa die

³¹ Na kui, Isa naxa a masen Yuwifie be naxee nu bara danxaniya a ma, «Xa wo lu n xui rabatu ra, wo findixi n foxirabiree yati nan na. ³² Wo na nondi kolon, a wo xoreyama ne.» ³³ E naxa a yaabi, «Annabi Ibrahimia bonsoe nan na muxu ra. Han to, muxu tan mu nu findi mixi yo xa konyie ra! Munfe ra i a falaxi a muxu xoreyama ne?» ³⁴ Isa naxa a fala e be, «N xa nondi fala wo be, mixi naxan yunubi rabama a bara lu yunubi xa konyiya kui. ³⁵ Mixi xa konyi mu luma foxoe ra abadan. Konso mixi xa di tan, a xonyi nan na foxoe ra abadan. ³⁶ Na kui, xa Ala xa Di wo xoreya, a lima wo xoreya nan yati sotoxi.»

³⁷ «N a kolon tan, a Ibrahimia bonsoe nan na wo ra, konso wo katafe n faxade ne wo to tondixi n ma masenyi ra. ³⁸ N tan bara naxan to Baba Ala ra, n na nan falama. Wo fan bara naxan me wo baba ra, wo na nan nabama.» ³⁹ E naxa a yaabi, «Annabi Ibrahimia nan na muxu baba ra.» Isa naxa a masen e be, «Xa Ibrahimia xa die nan yati wo ra nu, wo luma Ibrahimia foxi nan naba ra nu. ⁴⁰ Konso wo tan na katafe n faxade, n tan naxan nondi falama wo be n naxan mexi Ala ra. Ibrahimia wali ki mu lanxi na ma. ⁴¹ Wo na wo baba nan foxi rabafe.» E naxa a fala a be, «Yene die xa mu na muxu tan na de! Ala keren nan na muxu Baba ra.» ⁴² Isa naxa a masen e be, «Xa Ala nan wo Baba ra nu, wo n xanuma ne nu, barima n to na wo ya ma be, n kelixi Ala nan ma. N mu faxi n yete xa ra, a tan nan n xexi. ⁴³ Munfe ra wo mu n xui fahaamuma? Wo mu noxi n ma masenyi ramede. ⁴⁴ Wo tan baba findixi Ibulisa nan na, a xoli man wo ma wo xa a tan nan sago raba. Kabi a fole, faxeti nan a ra. A mu tinma nondi ra, barima nondi yo mu na a xa fe kui. A to wule falama, a a yete xui nan yati falafe, barima wule fale nan a ra naxan findixi wule birin baba ra. ⁴⁵ Konso n tan to nondi nan falama, wo mu lama n na. ⁴⁶ Nde noxa n kalamude yunubi ma? Xa n nondi nan falama, munfe ra wo mu laxi n na? ⁴⁷ Mixi naxan kelixi Ala ma, na Ala xui mema. Na kui, wo tan mu a mema barima wo mu kelixi Ala ma.»

⁴⁸ Yuwifi kuntigie naxa a fala, «Nondi na muxu be. Samarika pinne kanyi nan i tan na.» ⁴⁹ Isa naxa e yaabi, «Ninne mu n tan foxo ra. N tan n Baba nan binyama, konso wo tan n yelebuma. ⁵⁰ N mu n yete igboma. Ala nan n ma fe itema. Kiiti birin na a tan nan yi ra. ⁵¹ N xa a fala wo be a nondi ki ma, xa naxan yo n xui suxu, na kanyi mu saya kolonma abadan.»

⁵² Yuwifie naxa a fala a be, «Muxu bara ge a kolonde fa a pinne nan na i foxo ra. Ibrahimia nun namiponmee birin laaxira ne, konso i tan naxe, «Xa naxan yo n xui suxu, a kanyi mu saya kolonma abadan.» ⁵³ Pe, muxu benba Ibrahimia to fa laaxira ne, i tan dangi a ra? Namiponmee fan laaxira ne. I tan fa i yete findixi nde ra?» ⁵⁴ Isa naxa e yaabi, «Xa n tan nan n yete matoxoma, matoxoe fufafu nan na ki. N Baba nan n ma fe itexi, wo naxan ma, a wo Marigi Ala! ⁵⁵ Wo mu a tan Ala kolon, konso n tan a kolon. Xa

n a fala, a n mu a kolon, n bara findi wule fale ra, alo wo tan. N tan Ala kolon, n man a xa masenyi rabatuma. ⁵⁶ Wo benba Iburahima seewa ne n fa loxoε tofe ra. A a to ne yati, a jεlexin.» ⁵⁷ Yuwifi kuntigie naxa a yaabi, «Hali jε tongo suuli, i mu nu a soto sinden. Munse a niyaxi i xa a fala a i tan bara Iburahima to?» ⁵⁸ Isa naxa a masen e be, «N xa a fala wo be n nondi ki ma, beenun Iburahima xa bari, n tan na.» ⁵⁹ E naxa gemee tongo keren na, e xa a magono na masenyi xa fe ra, kono Isa naxa a noxun, a mini hocomobanxi kui.

9

Isa donxui ya raboεfe

¹ Isa to nu kira xon, a naxa donxui nde to naxan barixi donxuya kui. ² A foxirabiree naxa a maxorin, «Karamoxo, nde xa yunubi a niyaxi yi xeme xa bari a donxuxi, a tan ka a barimixie?» ³ Isa naxa e yaabi, «A xa yunubi mu a ra, a barimixie fan gbe mu a ra. A rabaxi ne alako Ala xa wali xa makenen a xa fe kui. ⁴ Fanni kuye ibaxi, fo won xa n Xεema xa wali raba, barima koe na fafe. A na so, mixi mu noma walide sonon. ⁵ N to na dunija ma yi ki, n tan nan na dunija naiyalanyi ra.»

⁶ A na fala xanbi, Isa naxa deye boxun boxi, a bende yogon a ra. A naxa na maso donxui ya ma, ⁷ a fa a fala a be, «Sa i ya raxa Silomu ye yire.» Na Silomu xili nan falaxi e xa xui, «Xεera». Na kui, donxui naxa sa a ya raxa, a gblen, a ya se toma.

⁸ A dodoxooree nun naxee nu darixi a to ra kule matide, e naxa a fala, «Yi xeme xa mu nu dodoxoma be, a nu kule mati?» ⁹ Ndee naxe, «Iyo, a tan nan a ra.» Gbetee naxe, «Ade, e maniyaxi ne.» Kono a tan xeme naxa woyen e be, a a fala, «N tan nan yati a ra!» ¹⁰ Na kui, e naxa a maxorin, «I ya fa rabooxi di?» ¹¹ A naxa e yaabi, «Xeme naxan xili falama Isa, na nan bende yogon deye ra, a a sa n ya ma, a fa a fala n be, «Sa i ya raxa Silomu ye yire.» Na kui, n to sa n ya raxa, n naxa se to.» ¹² E naxa fa a maxorin, «Yi xeme na minden?» A naxa e yaabi, «N mu a kolon.»

¹³ E naxa donxui rayalanxi xanin Farisenie yire. ¹⁴ Isa deye masunbuxi bende ra loxo naxe, a donxui ya raboo, malabu loxoε nan nu a ra. ¹⁵ Na kui, Farisenie fan naxa so a maxorinfe, a ya rabooxi ki naxe. A naxa e yaabi, «A bende yogonxi nan sa n ya ma, n e raxa, e se to.» ¹⁶ Fariseni ndee naxa a fala, «Yi xeme Isa, a mu kelixi Ala xa ma, barima a mu malabu loxoε seriye rabatuma.» Kono gbetee nu a falama, «Yunubitoe noma yi kaabanako moolie rabade?» Na kui, Farisenie mu nu lanxi e bore ma. ¹⁷ E man naxa donxui rayalanxi maxorin, «A to i tan nan ya rabooxi, I tan a xa fe toxi di?» A naxa e yaabi, «Namijonme nan a ra.»

¹⁸ Yuwifi kuntigie nu siikexi na donxui xa fe ra. E mu nu a kolon xa donxui yati yati nan nu a ra. Na kui, e naxa a barimixie xili, ¹⁹ e e maxorin, «Wo xa di nan ya, wo naxan ma a a donxuxi nan barixi? A ya fa rabooxi di?» ²⁰ A barimixie naxa e yaabi, «Muxu a kolon, a muxu xa di nan a ra. Muxu man a kolon, a a barixi donxuya nan kui. ²¹ Kono a ya fa rabooxi ki naxe, muxu mu na tan kolon. Muxu man mu a kolon mixi yo na rabaxi a be. Wo a tan nan maxorin. Dimedi xa mu a ra, a yete a xa dentege sama.» ²² A xa mixie na yaabi ti ne, barima e nu gaaxuxi Yuwifi kuntigie ya ra. Nee nu bara lan a ma a mixi yo naxan na a fala Isa Ala xa Mixi Sugandixi nan a ra, e xa tonyi doko na kanyi ma a naxa so salide kui. ²³ Na nan a niya a barimixie naxa a fala, «Dimedi xa mu a ra, wo a tan nan maxorin.»

²⁴ Na kui, Farisenie naxa na dɔnxui rayalanxi xili a firin nde, e a fala a be, «I i kali Ala ra, i nɔndi fala. Muxu tan a kolon a yunubitɔe nan na na xeme ra.» ²⁵ A naxa e yaabi, «Xa yunubitɔe nan a ra, n tan mu a kolon. Kɔnɔ n fe keren tan kolon: N nu dɔnxuxi ne, kɔnɔ n ya bara fa se to.» ²⁶ E man naxa a maxɔrin, «A munse raba i ra? A i ya rabɔɔxi di?» ²⁷ A naxa e yaabi, «N jan bara na fala wo be, kɔnɔ wo mu tin n xui ramede. Wo man fa wama n xa gbilen a ma munfe ra? Ka wo fan waxi findife a foxirabirɛe nan na?» ²⁸ E naxa a konbi, e a fala a be, «I tan nan findixi a foxirabire ra! Annabi Munsa foxirabirɛe nan na muxu tan na! ²⁹ Muxu a kolon tan, a Ala wɔyen ne Annabi Munsa be, kɔnɔ yi xeme Isa tan, muxu mu a kelide kolon.» ³⁰ Xeme naxa e yaabi, «Fe makaabaxi nan ya! A bara n ya rabɔɔ, kɔnɔ wo tan mu a kelide kolon! ³¹ Won a kolon tan, a Ala mu yunubitɔe xa duba tongoma. Naxan gaaxuma a ya ra, a a sago raba, a na nan xa maxandi suxuma. ³² Duniɲa birin a kolon mixi mu nɔma dɔnxui ya rabɔɔde naxan barixi dɔnxuya kui. ³³ Xa yi xeme mu kelixi Ala xa ma nu, a mu nɔma fefe rabade.» ³⁴ E naxa a yaabi, «I tan naxan barixi yunubi kui, i waxi findife muxu karamɔɔ ra?» E naxa fa a keri salide.

³⁵ Isa to a me, a e bara a keri salide, a naxa sa a fen, a a maxɔrin, «I danxaniyaxi Adama xa Di ma?» ³⁶ A naxa a yaabi, «Marigi, a fala n be mixi naxan a ra, alako n xa danxaniya a ma.» ³⁷ Isa naxa a fala a be, «I jan bara a to. A tan nan man wɔyenfe i be yi ki.» ³⁸ A naxa a fala Isa be, «Marigi, n bara danxaniya.» A fa a suyidi a be. ³⁹ Isa naxa a masen, «N faxi yi duniɲa ma mixie makiitife nan ma, alako dɔnxui xa se to, ya kanyi xa dɔnxu.» ⁴⁰ Fariseni naxee nu na naa, e naxa a xui me, e a maxɔrin, «Pe, dɔnxui nan na muxu fan na?» ⁴¹ Isa naxa a masen e be, «Xa dɔnxui nan na wo ra nu, yunubi mu luma wo ma. Kɔnɔ wo to a falama, a wo ya fan, wo xa yunubi bara lu wo ma.»

10

Xuruse demadonyi xa taalie

¹ «N xa nɔndi fala wo be, mupɛti nun suute mu soma gɔɔre naade ra. E tunganma ne sansanyi xun ma. ² Naxan soma gɔɔre naade ra, na nan findixi xuruse demadonyi ra. ³ Naade kantama nan naade rabima a be. A na wɔyen xurusee ra, e birin bira a foxɔ ra. A kankan xili a xili ra, e birin mini tande. ⁴ A na a gbe birin namini, a sa tima e ya ra ne, e fan bira a foxɔ ra, barima e a xui kolon. ⁵ Xa mixi gbete na a ra e mu naxan kolon, e mu birama a foxɔ ra muku. E e gima ne na tan ya ra, barima e mu a xui kolon.» ⁶ Isa naxa na taali wɔyenyi fala e be, kɔnɔ e mu a xa masenyi fahaamu.

⁷ Na kui, Isa man naxa a masen, «N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, n tan nan na yexɛɛɛ xa naade ra. ⁸ Naxee singe fa n be, mupɛtie nun suutee nan na e birin na. Yexɛɛɛ mu e tan xui rame. ⁹ N tan nan na gɔɔre naade ra. Naxan yo na so n saabui ra, a kanyi kisima ne, a nu so, a nu mini, a nu baloe sɔɔ. ¹⁰ Mupɛti tan mu fama fefe ma bafe muɲe tide, faxe tide, nun kasare sade. N tan faxi ne, alako mixie xa kisi sɔɔ, e xa duniɲeigiri xa fan a fanyi ra.»

¹¹ «N misaalixi xuruse kantama fanyi nan na, naxan mu tondima faxade a xa xuruse kante kui. ¹² Walike nan a gima wula bare ya ra, barima xurusee mu findixi a gbe ra, a bɔɲe mu na e kantafe ra. A xurusee

rabɛɛninma nɛ, wula bare ndee faxa, a ndee rayensen ye. ¹³ Walikɛ mu a ɲɛngi sama xurusee xa fe xɔn. ¹⁴ N tan misaalixi xurusee kante fanyi nan na. Xurusee kante nun a xa xurusee, e e bore kolon, ¹⁵ alo n tan nun Baba Ala muxu muxu bore kolonxi ki naxɛ. N fan bara tin faxade n ma xurusee bɛ.»

¹⁶ «Yɛxɛɛ gbɛtɛɛ fan na n bɛ naxɛɛ mu na yi gɔɔrɛ kui. Fo n xa fa nɛ nɛ fan na. E fan n xui ramɛma nɛ, yɛxɛɛɛ birin findi gɔɔrɛ keren na, xuruseɛ demadonyi keren bɛ. ¹⁷ Na nan a toxi Baba Ala n xanuxi, barima n nan n nii fima, alako n man xa a rasuxu. ¹⁸ Mixi xa mu n tan nii bama de, n tan yetɛ yati a fima. Nɔɛ na n bɛ, n xa n nii fi. Nɔɛ man na n bɛ, n xa gbilen a rasuxu ra. N Baba n yamarixi na nan na.»

¹⁹ Yuwifɛ man mu nu lanxi e bore ma na masenyi xa fe ra. ²⁰ Mixi gɛgbɛɛ nu a falafe nɛ, «Ninɛ nan na yi fɔxɔ ra. A bara daxu. Wo wo tuli matima a ra munfe ra?» ²¹ Kɔnɔ booree nu e yaabima, «Ninɛ na mixi naxan fɔxɔ ra, a mu wɔyɛnma yi mɔɔli ra de! Ka ɲinɛ nɔma dɔnxui ya rabɔɔde?»

Yuwifɛ xa danxaniyatareɲa

²² Xinbeli tɛmɛi to nu a ra, Darisalamukae nu na Hɔrɔmɔbanxi Rabi Sali nan nabafe. ²³ Isa nu ɲɛrefɛ hɔrɔmɔbanxi yire nde, dɛnnaxɛ xili «Mange Sulemani xa buntunyi.» ²⁴ Yuwifɛ naxa Isa rabilin mɛnni, e a fala a bɛ, «I siikɛ bama muxu ma mun tɛmɛi? Xa i tan nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, a fala muxu bɛ a fiixɛ ra.» ²⁵ Isa naxa e yaabi, «N ɲan bara a fala wo bɛ, kɔnɔ wo mu laxi n na. N fe naxɛɛ rabama n Baba xili ra, nɛ nan findixi seɛdɛɲɔɲa ra n ma fe ra. ²⁶ Kɔnɔ wo mu danxaniyaxi, barima n ma yɛxɛɛɛ xa mu wo ra. ²⁷ N gɛ yɛxɛɛɛ tan n xui mɛma, n e kolon, e birama n fɔxɔ ra. ²⁸ N tan abadan kisi nan fima e ma. E mu lɔɛma abadan, sese man mu e bama n yi ra. ²⁹ N Baba, a tan naxan e so n yi ra, a dangi birin na. Sese mu nɔma e bade a tan Baba Ala yi ra. ³⁰ N tan nun Baba Ala, muxu birin keren.»

³¹ Yuwifɛ man naxa gɛmɛɛ tongo, e xa Isa magɔnɔ a faxa xili ma, ³² kɔnɔ a naxa a fala e bɛ, «N bara wali fanyi gɛgbɛɛ raba wo ya xɔri, naxɛɛ fatanxi Baba Ala ma. Wo a fala n bɛ ba, wo fa waxi n faxafe n ma wali fanyi mundun ma?» ³³ E naxa a yaabi, «Muxu mu i magɔnɔfɛ xɛ i xa wali fanyi nde xa ma. Muxu i magɔnɔma i to Ala rasɔtofɛ. I tan ibunadama waxi i yetɛ findifɛ Ala ra!» ³⁴ Isa naxa e yaabi, «A mu sebɛxi xɛ wo xa sɛriyɛ Kitaabui kui, a Ala a masen nɛ, «N tan Ala bara a fala, alae nan wo ra?» ³⁵ Kitaabui xui tan mu kanama. A xa masenyi faxi naxɛɛ ma, Ala bara e xili fala, «alae». ³⁶ N bara a fala Ala xa Di nan n na, kɔnɔ a mu lanma wo xa a fala n bara Ala rasɔto, barima Baba Ala n tan nan sugandixi, a n xɛɛ dunɲa ma. ³⁷ Xa n mu n Baba xa walie xa rabama, wo naxa la n na. ³⁸ Kɔnɔ xa n a raba, wo xa la na wali ra, hali wo mu la n tan na. Wo xa la n ma wali ra, alako wo xa a kolon a Baba Ala na n i, n fan na Baba Ala i.» ³⁹ Isa to na fala, mixie man naxa kata a suxude, kɔnɔ a naxa mini e bɛlɛxɛ.

⁴⁰ Isa naxa gbilen Yurudɛn naakiri ma, a lu mɛnni, Yaya mixie xunxa ye xɔɔra fɔlɔ dɛnnaxɛ. ⁴¹ Mixi gɛgbɛɛ naxa siga a yire, e nu a fala e bore bɛ, «Annabi Yaya tan mu tɔnxuma makaabaxi yo raba, kɔnɔ a naxan birin masen yi xɛmɛ xa fe ra, a birin findixi nɔndi nan na.» ⁴² Mennika gɛgbɛɛ naxa danxaniya Isa ma.

11

Lasaru rakelife faxe ma

¹ XEME nde nu furaxi Betani naxan xili Lasaru. A maaginee fan nu sabatixi naa, Mariyama nun Marata. ² Mariyama nan labunde ture sa Marigi sanyie ma, a fa e mafuruku a xunsexe ra. A tan nan maaxeme findi Lasaru ra, naxan nu furaxi. ³ Na kui, Lasaru maaginee naxa xera xee Isa ma, a xa sa a fala a be, «Marigi, i xanuntenyi furaxi.» ⁴ Isa to a me, a naxa a masen, «Yi fure mu sa raponma faxe xa ma, a fama Ala xa nore nan makenende, alako Ala xa Di fan xa matoxoe soto a saabui ra.»

⁵ Isa nu Marata nun Mariyama nun e maaxeme Lasaru xanuxi ki fanyi. ⁶ A to Lasaru furafe me, a mu siga dede, a naxa lu naa xi firin man. ⁷ Na xanbi, a naxa a fala a foxirabiree be, «Won xa gbilen Yudaya boxi ma.» ⁸ A foxirabiree naxa a fala, «Karamoxo, Yuwifie kataxi i faxade dennaxe ya, i tan gbilenfe menni ne?» ⁹ Isa naxa e yaabi, «Waxati fu nun firin xa mu na feenjen keren kui? Xa naxan yo a jereama yanyi ra, a mu a sanyi radinma barima yi duniya naiyalanyi yanbama a be. ¹⁰ Kono xa naxan yo a jereama koe ra, a a sanyi radinma ne, barima naiyalanyi yo mu a be.»

¹¹ A na fala xanbi, Isa man naxa a masen, «Won xanuntenyi Lasaru bara xi, kono n sigafe a raxunude.» ¹² A foxirabiree naxa a fala a be, «Marigi, xa a na xife, a yalanma ne.» ¹³ Isa to Lasaru xife fala, a nu a faxafe nan ma, kono a foxirabiree tan joxo a ma, a nu malabui xi xoli nan ma. ¹⁴ Na kui, Isa naxa woyen e be a fiixe ra, «Lasaru bara laaxira ¹⁵ kono na rabafe n xanbi, a bara findi seewe ra n be, barima a xoli n ma wo xa danxaniya soto yi fe kui. Yakosi, won xa siga a yire.» ¹⁶ Na temui Tomasi, a nu falama naxan be «Guli», a naxa a fala Isa foxirabire booree be, «Won birin xee, won nun karamoxo birin xa faxa!»

¹⁷ Isa to so naa, a naxa a li Lasaru fure bara xi naani raba gaburi kui. ¹⁸ Kilo saxan pondon nan nu na Betani nun Darisalamu tagi. E to makore, ¹⁹ Yuwifi gbege nu bara fa Marata nun Mariyama xonyi, e maaxeme jonne kunfa bade. ²⁰ Marata to Isa fafe me, a naxa sa a ralan, kono Mariyama tan doxoxi naxa lu banxi. ²¹ Marata naxa a fala Isa be, «Marigi, xa i nu na be nu, n maaxeme mu faxama nu. ²² Kono hali yakosi, n a kolon a i na fefe maxorin Ala ma, a a rabama ne i be.» ²³ Isa naxa a fala a be, «I xunya kelima ne faxe ma.» ²⁴ Marata naxa a yaabi, «N a kolon tan, a kelima ne faxe ma duniya raponyi, faxamixie kelima temui naxe.» ²⁵ Isa naxa a masen a be, «N tan nan na marakeli nun kisi ra. Naxan na danxaniya n ma, a kisima ne, hali a faxa. ²⁶ Naxan yo baloxi, a danxaniyaxi n ma, na kanyi mu loma abadan. I laxi na ra?» ²⁷ A naxa a yaabi, «Iyo, Marigi! N laxi a ra a i tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Ala xa Di, naxan lan a xa fa duniya ma.»

²⁸ Marata na fala xanbi, a naxa siga a xunya Mariyama foxo ra, a a fala a be e doro ma, «Karamoxo bara fa, a na i xilife.» ²⁹ Mariyama to a me, a naxa keli keren na, a siga Isa ralande. ³⁰ Na temui, Isa mu nu soxi taa kui. Marata a li dennaxe, a nu na menni ne sinden. ³¹ Yuwifi naxee faxi kunfa bade, naxee nu na Mariyama fe ma banxi kui, e to a to keli ra mafuren na, e naxa bira a foxo ra tande. E joxo a ma a a na sigafe gaburi yire ne, a xa sa wa naa.

³² Mariyama to Isa yire li, a fefe a to, a naxa suyidi a be, a a fala, «Marigi, xa i nu na be nu, n maaxeme mu faxama nu!» ³³ Isa to Mariyama to, a na

wafe, Yuwifi naxee nu na a ƒɔxɔ ra, nee fan wafe, a naxa sunnun, a boɲe naxa rapaaxu a ma. ³⁴ A naxa maxɔrinyi ti, «Wo a ragataxi minden?» E naxa a yaabi, «Marigi, fa, muxu xa na masen i be.» ³⁵ Isa naxa wa. ³⁶ Na kui, Yuwifie naxa a fala, «A mato, Lasaru nu rafanxi a ma ki naxe!» ³⁷ Kɔnɔ ndee e ya ma, e naxa a fala, «Pe, yi naxan donxui ya rabɔɔ, a mu nu nɔma Lasaru ratangade faxe ma xe?»

³⁸ Isa boɲe man naxa rapaaxu a ma. A naxa siga gaburi yire. Fɔnme nde nan nu a ra, gɛme belebele dɔxɔxi na de ra. ³⁹ Isa naxa a fala, «Wo gɛme ba naa.» Marata, faxamixi maagine, a naxa a fala, «Marigi, a xa maragate xi naani nan to! A a lima a fure xiri bara mini yi waxati ma.» ⁴⁰ Isa naxa a fala a be, «N mu a fala xe i be, a xa i danxaniya, i Ala senbe makaabaxi toma ne?» ⁴¹ Na kui, e naxa gɛme ba fɔnme gaburi de ma. Isa naxa a ya rate koore, a a fala, «N Baba Ala, n bara i tantu i to n xui ramexi. ⁴² N tan ɲan a kolon, i n xui ramema temui birin, kɔnɔ n na falaxi ɲama nan ma fe ra naxee tixi be, e xa la a ra a i tan nan n xɛɛxi.» ⁴³ A na fala xanbi, Isa naxa a xui ite senbe ra, a a fala, «Lasaru, mini!» ⁴⁴ A tan faxamixi naxa mini a sanyie nun a beleɛɛe maxirixi kasange kui, a yatagi man makunfukunfuxi dugi gbete fan na. Isa naxa a fala mixie be, «Wo kasange ba a ma, wo a mafulun, a xa nɔ a ɲereɛde.»

*Yuwifi kuntigie nate tongofe Isa faxafe ra
(Matiyu 26:1-5, Maraki 14:1-2, Luki 22:1)*

⁴⁵ Yuwifi naxee nu bara fa Mariyama yire, e Isa xa kaabanako to, e gbeɲe naxa danxaniya a ma. ⁴⁶ Kɔnɔ ndee naxa sa dentegɛ sa Farisenie be, Isa fe naxan nabaxi. ⁴⁷ Na kui, serɛɛɛdube kuntigie nun Farisenie naxa Yuwifie xa kiitisa xungbee malan. E naxa a fala, «Won munse rabama? Yi xeme na kaabanako gbeɲe nan nabafe. ⁴⁸ Xa won a lu a yete yi, birin danxaniyama ne a ma, Romakae fan fama won ma hoɣmɔbanxi kanade, e won si sɔntɔ!» ⁴⁹ E xa serɛɛɛdube kuntigi Kayafa, naxan nu na e xunyi ra na waxati, a naxa a fala e be, «Wo tan mu sese kolon yi fe kui. ⁵⁰ Ka wo mu a fahaamuxi a mixi keren faxafe ɲama be, na nan fan wo be, dine won si birin xa sɔntɔ?»

⁵¹ Kayafa xa na woyenyi mu fatan a tan yete xa ra. A to nu findixi na waxati serɛɛɛdube kuntigie xunyi ra, Ala nan na masenyi fi a ma, a Isa nu fafe faxade Isirayila ɲama be. ⁵² Kɔnɔ na man mu raba Isirayilakae gbansan xa be. Isa nu fafe faxade ne alako Ala xa a xa die fan malan, naxee rayensenxi yire birin, a xa e birin findi ɲama keren na.

⁵³ Na kui, kabi na malanyi loxɔɛ, Yuwifi kuntigie naxa nate tongo Isa faxafe ra. ⁵⁴ Na nan a ra Isa mu nɔ minide kene ma sɔnɔn. A tan nun a ƒɔxirabiree naxa keli naa, e siga Efirami taa kui gbengberenyi fe ma.

⁵⁵ Yuwifie xa Sayamaleke Dangi Sali to nu bara makɔre, mixi gbeɲe naxa keli daaxae tefe ra Darisalamu, e xa e yete raseniyen beenun sali xa a li. ⁵⁶ E nu na Isa fenfe. E naxa e bore maxɔrin hoɣmɔbanxi tete kui, «Wo xa maɲoxunyi ma, Isa fama salide, ka a mu fama?» ⁵⁷ Serɛɛɛdube kuntigie nun Farisenie nu bara yaamari fi, a mixi yo naxan na Isa to, na kanyi xa a fala e be alako e xa a suxu.

¹ Xi senni beenun Sayamaleke Dangi Sali xa a li, Isa naxa siga Betani, Lasaru xonyi, a nu bara naxan nakeli faxe ma. ² E naxa donse fanyi yailan, e fa jama xili, e xa e dege yire keren Isa xa binye bun ma. Marata nu donse itaxunma mixie ma, Lasaru nun Isa naxa lu teebili ra.

³ Mariyama naxa sa narada labunde ture litiri tagi tongo. Narada tinsexi nan nu a ra, naxan sare xoxoxo ki fanyi. A naxa a maso Isa sanyie ma, a e mafuruku a xunsexe ra. Labunde ture xiri naxa din banxi birin na. ⁴ Yudas Isikariyoti, Isa foxirabire naxan nu fama a yanfade, a naxa a fala, ⁵ «A nu lanma yi labunde xa mati kobiri kole keme saxan na, a fi setaree ma.» ⁶ A yi fala ne barima a tan nan nu Isa foxirabiree xa kobiri ragatama, a nu fa nde muna. Setaree xa fe mu nu na a boje kui feo! ⁷ Na kui, Isa naxa a fala, «Gbilen Mariyama foxo ra. Yi nu ragatami a yi ra ne, n ma maragate nan ma fe ra. ⁸ Setaree luma ne wo ya ma temui birin, konon tan mu luma wo ya ma abadan xe.»

⁹ E to a me a Isa bara fa Betani, Yuwifie jama gbegbe fan naxa siga. E mu siga Isa xa fe gbansan xa ma. E nu wama Lasaru fan tofe, Isa naxan nakeli faxe ma. ¹⁰ Na kui, serexedube kuntigie naxa nate tongo e xa Lasaru fan faxa, ¹¹ barima Yuwifie gbegbe nu gbilenfe e foxo ra a tan nan ma fe ra, e nu fa danxaniya Isa ma.

Isa sofe Darisalamu

¹² Na kuye iba, jama gbegbe naxan nu faxi Sayamaleke Dangi Sali rabade, e naxa a me a Isa na fafe Darisalamu. ¹³ E naxa tugi fensee tongo, e siga a ralande e xui ite ra, «Tantui na won Nakisima be! Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra, Isirayila mange!»

¹⁴ Isa naxa sofale lanma nde soto, a doxo a fari, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,

¹⁵ «Siyonikae, wo naxa gaaxu.

Wo xa mange na fafe, a doxoxi sofale fari.»

¹⁶ Na waxati Isa foxirabiree mu fahaamui soto na fe ma, konon Isa to keli faxe ma, e naxa ratu Kitaabui sebeli ma naxan nu bara kamali na fe kui.

¹⁷ Nama naxan Lasaru to keli ra faxe ma, e naxa seede ba Isa be. ¹⁸ Na nan a niya, jama naxa siga a ralande, barima e nu bara na tonxuma makaabaxi xa fe me. ¹⁹ Na kui, Farisenie naxa a fala e bore be, «Wo bara a to, won mu noma sese ra. Dunija birin bara bira a foxo ra!»

Isa a xa faxe xa fe masenfe

²⁰ Gireki mixi ndee fan nu bara te sali rabade Darisalamu, e xa sa Ala batu. ²¹ E naxa fa Filipu xon, naxan keli Betesayida, Galile boxi ma, e a fala a be, «N ba, muxu wama Isa tofe.» ²² Filipu naxa sa a fala Andire be, e firin birin naxa siga e sa a fala Isa be. ²³ Isa naxa e yaabi, «Waxati bara a li Adama xa Di xa xunnakeli xa makenen. ²⁴ N xa a fala wo be a nondi ki ma, xa maale xori mu si, a mu dije a yete ma boxi bun, a luma na ki, a keren gbansan. Konon xa a sa dije a yete ma boxi bun, a a bogi gbegbe nan naminima. ²⁵ Naxan gbakuma a yete xa dunija fe ra, a loema ne. Naxan mu kankanma a yete xa fe ma yi dunijeigiri kui, a abadan kisi nan sotoma. ²⁶ Xa naxan yo wama n ma wali suxufe, a xa bira n foxo ra ne, n tan na lu dede, n ma walike fan na naa. Xa naxan yo n ma wali suxu, Baba Ala a kanyi binyama ne.»

²⁷ «N bɔɛ tɔɔrɔxi nɛ yi ki, kɔnɔ n fa munse falama? N xa a fala Baba Ala bɛ a xa n natanga yi ɲaxankatɛ waxati ma? Ade, yi ɲaxankatɛ naxan fafe n lide, n faxi na nan yati ma. ²⁸ N Baba Ala, a niya i xili xa ite.» Isa to na fala, xui nde naxa keli koore ma, a a fala, «N bara a ite, n man gbilenma nɛ a ite ra.» ²⁹ Nama naxee nu tixi naa, e to a mɛ, ndee naxa a fala a galanyi nan xui a ra, kɔnɔ gbete naxa a fala, «Maleke nan wɔyɛnxi a bɛ!» ³⁰ Isa naxa a masen e bɛ, «Na xui mu minixi n tan n ma fe xa ma, a minixi wo tan nan ma fe ma. ³¹ Yi dunɲa makiiti waxati bara a li. Mangɛya fafe bade yi dunɲa nɔla yi ra. ³² Mixie na n nate wuri magalanbuxi kɔn na n faxafe ra, n mixi birin nafama nɛ n ma.» ³³ Isa a faxa ki masen na ki nɛ. ³⁴ Na kui, ɲama naxa a fala Isa bɛ, «Muxu tan bara a mɛ seriyɛ Kitaabui kui, a Ala xa Mixi Sugandixi buma abadan. Munfe ra i tan a falama a fo Adama xa Di xa rate? Nde findixi yi Adama xa Di ra?» ³⁵ Isa naxa e yaabi, «Ala xa naiyalanyi man luma nɛ wo ya ma dondoronti. Wo xa ɲɛɛ na naiyalanyi kui, alako dimi naxa wo tɛɛnna. Naxan ɲɛɛma dimi kui a mu a sigade toma. ³⁶ Naiyalanyi to yanbama wo bɛ yi ki, wo xa la a ra nɛ, alako wo xa findi naiyalanyi xa die nan na.»

Nama danxaniyatare

Isa to gɛ na falade, a naxa siga, a sa a noxun e ma. ³⁷ A nu bara tɔnxuma makaabaxi gbege raba e ya xɔri, kɔnɔ na birin kui, e mu danxaniya a ma.

³⁸ Na raba nɛ alako Annabi Esayi xui xa kamali, a to a masen, «Marigi, nde laxi masenyi ra, e bara naxan mɛ muxu ra? Ala sɛnbɛ bara makɛnɛn nde bɛ?»

³⁹ Na kui, e mu nɔ danxaniyade Isa ma, barima Esayi a masen nɛ,

⁴⁰ «Ala bara e ya dɔnxu,
a e xaxili balan,
alako e ya naxa fa se igbɛ,
e xaxili naxa fa fe kolon,
e naxa fa e bɔɛ rafindi n ma,
n xa e rayalan.»

⁴¹ Annabi Esayi na fala nɛ a to nu bara Isa xa nɔɛ to. Na kui, a nu Isa xa fe nan falafe.

⁴² Kɔnɔ na birin kui, hali kuntigie ya ma, e gbege naxa la Isa ra. Kɔnɔ e mu nu suusama a falade kɛnɛ ma barima e nu gaaxuxi Farisenie ya ra, nee naxa fa tɔnyi dɔxɔ e ma, sofe ra salide kui. ⁴³ Adamadie xa matɔxɔɛ sɔtɔfe nan nu rafan e ma dangi Ala xa matɔxɔɛ ra.

Isa xa masenyi dɔnxɔɛ ɲama bɛ

⁴⁴ Isa naxa a xui ite, a a fala, «Naxan na danxaniya n ma, a mu danxaniyaxi n tan xa ma, a danxaniyaxi n Xɛɛma nan ma. ⁴⁵ Naxan na n tan to, a bara n Xɛɛma to. ⁴⁶ N to faxi dunɲa, naiyalanyi nan n na, alako naxan yo na danxaniya n ma, na kanyi naxa lu dimi kui sɔnɔn. ⁴⁷ Xa naxan yo n xui mɛ, kɔnɔ a mu a rabatu, n tan mu na kanyi makiitima, barima n mu faxi dunɲa makiitide xɛ. N faxi dunɲa rakiside nɛ. ⁴⁸ Naxan na tondi n na, a mu tin n ma masenyi ra, na kanyi makiitima na na. N masenyi naxan tima, na nan findima a makiitima ra lɔxɔ dɔnxɔɛ. ⁴⁹ Barima n ma masenyi mu fatanxi n tan xa ra. A fatanxi Baba Ala nan na, naxan n xɛxi yaamari ra, a lanma n xa naxan fala, n xa naxan masen. ⁵⁰ N a kolon a xa seriyɛ findima kisi nan na, naxan mu ɲonma abadan. Na nan a ra, n fe masenma wo bɛ alo Baba Ala a masenxi ki naxɛ.»

13

Isa a fɔxirabirɛɛ sanyi maxafe

¹ Beenun Sayamaleke Dangi Sali xa a li, Isa naxa a kolon a gbe mu nu luxi a xa keli dunija ma gbilenfe ra Baba Ala ma. A fɔxirabirɛɛ a naxee soto dunija ma, nee nu rafan a ma. Han a faxa temui naxe, e xa xanunteya nu na a be.

² Nunmare, e birin nu e degefe. Ibulisa nan nu bara so Simɔn Isikariyoti xa di Yudasi xaxili kui, a xa Isa yanfa. ³ Isa to nu a kolon a Baba Ala bara fe birin sa a sagoe, a man to a kolon a a kelixi Ala nan ma, a man gbilenfe a tan nan ma, ⁴ a naxa keli e degede, a a xa donma fari igoroe ba a ma, a fa dugi nde xiri a tagi. ⁵ A naxa ye sa paani kui, a fa so a fɔxirabirɛɛ sanyie maxafe, a nu e mafuruku na dugi ra. ⁶ A to Simɔn Piyeri li, na naxa a fala a be, «Marigi, i waxi ne i xa n tan sanyie maxa?» ⁷ Isa naxa a yaabi, «N naxan nabafe yi ki, i mu a fahaamuma yi waxati tan ma, kɔnɔ i fama ne a kui kolonde yare.» ⁸ Piyeri naxa a fala a be, «Ade, i tan mu n sanyi maxama feo!» Isa naxa a yaabi, «Xa n mu i sanyie maxa, won mu luma fe keren sɔnɔn.» ⁹ Simɔn Piyeri naxa a fala a be, «N Marigi, xa a na na ki ne, i naxa n sanyi gbansan xa maxa. I xa n belexe nun n xunyi birin maxa.» ¹⁰ Isa naxa a yaabi, «Mixi naxan bara a maxa, a hayi mu na a fate maxafe ma bafe a sanyi ra. A nan bara seniye feo! Wo seniye nxi, kɔnɔ wo birin mu a ra.» ¹¹ A a fala ne a e birin mu seniye nxi, barima a a fɔxirabirɛ kolon naxan fama a yanfade.

¹² Isa to ge e sanyie maxade, a man naxa a xa donma fari igoroe ragoro a ma, a man a magoro e degede, a a fala e be, «N naxan nabaxi wo be yi ki, wo a fahaamuxi?» ¹³ Wo to a falama n be «Karamɔxɔ», xa na mu a ra «Marigi», wo nɔndi nan a ra, barima na nan yati n na. ¹⁴ Na kui, n tan naxan findixi wo Marigi nun wo Karamɔxɔ ra, xa n tan bara wo sanyie maxa, wo fan lan ne wo xa wo bore sanyie maxa. ¹⁵ N naxan nabaxi wo be, a xa findi misaali nan na, alako wo fan xa na mɔoli nan naba wo bore tagi. ¹⁶ N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, konyi mu dangi a marigi ra, xɛɛra fan mu dangi a xɛɛma ra. ¹⁷ Wo to bara fahaamui soto yi fee ma, hɛɛri na wo be xa wo e raba.»

¹⁸ «N mu wo birin xa ma. N tan naxan wo sugandixi, n wo kolon. Kɔnɔ naxan na Kitaabui kui, fo a xa kamali ne, a to sebeɛi, «Muxu nun naxan belexe na lenge keren kui, na bara a kobe so n na.» ¹⁹ N na fe falaxi ne wo be beenun a xa raba, alako a raba temui wo xa a kolon a n tan nan na naxan na abadan. ²⁰ N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, naxan yo na n ma xɛɛra rasene, a n tan nan nasene nxi. Naxan yo na n fan nasene, na kanyi n Xɛɛma nan nasene nxi.»

Yudasi xa yanfanteya

(Matiyu 26:20-25, Maraki 14:17-21, Luki 22:21-23)

²¹ A na fala xanbi, Isa boɲe naxa sunnun, a fa a fala, «N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, mixi keren na wo ya ma, a n yanfama ne, a n sa kuntigie belexe.» ²² A fɔxirabirɛɛ naxa e bore mato, e mu a kolon Isa nu mixi yo xa fe falafe. ²³ Isa fɔxirabirɛ, a naxan xanuxi, a nu na a fe ma teebili ra. ²⁴ Na kui, Simɔn Piyeri naxa a belexe magira na be, a xa Isa maxɔrin a kanyi ma, Isa nu baxi naxan ma fe falade. ²⁵ Na fɔxirabirɛ naxa a maso Isa ra, a a maxɔrin, «Marigi, nde a ra?» ²⁶ Isa naxa a yaabi, «N nu taami ragoro bore xɔɔra, n a so mixi naxan yi ra, a tan nan na ki.» Isa to ge na

falade, a naxa taami rasin bore xɔɔra, a a so Simɔn Isikariyoti xa di Yudasi yi ra. ²⁷ Yudasi to na taami rasuxu, Sentane naxa a boɔe masara keren na. Isa naxa a fala a be, «I wama naxan nabafe, a raba mafuren mafuren.» ²⁸ Naxee nu magoroxi e degede, e sese mu a kolon Isa na falafe a be fe naxan ma. ²⁹ Yudasi to findi e xa kɔbiri ragate ra, ndee naxa a maɔɔxun a Isa nu a xɛefe sare nde sode sali xa fe ra, xa na mu a ra a xa sa misikiinee ki. ³⁰ Yudasi to na taami xuntunyi rasuxu, a naxa mini keren na. Kɔe nu bara so.

Yaamari neene

³¹ Yudasi to mini, Isa naxa a masen, «Waxati bara a li fa, Adama xa Di xa xunnakeli xa makenen, Ala fan xa noɔe xa makenen a saabui ra. ³² Ala xa noɔe to makenenma a saabui ra, Ala yete fan Adama xa Di xa xunnakeli makenenma ne. A fafe na nan nabade yakosi. ³³ N ma die, a gbe mu luxi n xa keli wo xun ma. Wo n fenma ne, kɔɔɔ n naxan fala Yuwifi kuntigie be, n fa na nan falama wo fan be, «N sigama dennaxe, wo tan mu noɔma sigade naa.»

³⁴ «N xa yaamari neene fi wo ma: Wo xa wo bore xanu ne. N tan wo xanuxi ki naxe, wo fan xa wo bore xanu na ki. ³⁵ Dunija birin wo kolonma n foxirabirre ra na fe nan ma, xa wo wo bore xanu.»

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma (Matiyu 26:31-35, Maraki 14:27-31, Luki 22:31-34)

³⁶ Simɔn Piyeri naxa a maxorin, «Marigi, i sigama minden?» Isa naxa a yaabi, «N sigafe dennaxe, i mu noɔma birade n foxo ra sinden, kɔɔɔ i fan fama birade n foxo ra han naa.» ³⁷ Simɔn Piyeri man naxa a maxorin, «Marigi, munfe ra n mu noɔma birade i foxo ra yakosi? N tinxi n xa faxa i xa fe ra!» ³⁸ Isa naxa a yaabi, «I tinxi i xa faxa n ma fe ra? N xa nɔndi yati nan fala i be, beenun konkore xa a rate, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxon.»

14

Isa nan na kira, nɔndi, nun kisi ra

¹ Isa naxa a fala a foxirabirree be, «Wo naxa kɔntɔfli. Wo wo xaxili ti Ala ra, wo xa wo xaxili ti n fan na. ² Lingira gbegbe nan na n Baba xɔnyi, xa na mu a ra n mu a falama wo be nu, a n sigafe yigiya yailande wo be. ³ Xa n siga, n naxa sa na yailan wo be, n man fama ne wo foxo ra, alako won birin xa sa lu yire keren. ⁴ N sigafe dennaxe, wo na kira kolon.»

⁵ Tomasi naxa a fala a be, «Marigi, muxu mu i sigade kolon. Muxu fa na kira kolonma di?» ⁶ Isa naxa a yaabi, «N tan nan na kira ra, nɔndi ra, nun kisi ra. Mixi yo mu soma Baba Ala xɔnyi xa n tan saabui xa mu a ra. ⁷ Xa wo bara n tan kolon, wo n Baba fan kolonma ne. Keli yi waxati ma, wo bara a kolon, wo man bara a to.»

⁸ Filipu naxa a fala a be, «Marigi, Baba Ala masen muxu be. A lima na bara muxu wasa.» ⁹ Isa naxa a fala a be, «Filipu, n bara bu wo tagi ki fanyi, kɔɔɔ han ya i mu n kolon? Naxan na n tan to, a bara Baba Ala to. I tan fa a falama di, a n xa Baba Ala masen wo be? ¹⁰ I mu laxi a ra a Baba Ala nun n tan nan a ra, n fan nun Baba Ala nan a ra? N tan masenyi naxee tima wo be, e mu fatan n tan yete xa ra. E fatanma Baba Ala nan na. N tan nun Baba Ala naxan a ra temui birin, a tan nan yete na a xa wali rabafe. ¹¹ Wo xa la n na, a Baba Ala nun n tan nan a ra, n fan nun

Baba Ala nan a ra. Xa wo siikexi na ma, wo xa la a ra n ma walie tan xa fe ra.»

¹² «N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, n tan wali naxee rabama, xa naxan danxaniya n ma, na kanyi fan na wali mɔɔlie rabama ne. A jan a rabama ne naxee dangi n tan gbe ra, barima n tan sigafe Baba Ala nan yire. ¹³ Wo naxan birin maxandima n xili ra, n a rabama ne wo be alako Baba Ala xa matɔxɔe sɔto a xa Di saabui ra. ¹⁴ Xa wo n maxandi fefe naxan ma n xili ra, n a rabama ne.»

Ala Xaxili Seniyenxi

¹⁵ «Xa wo n xanu, wo n ma yaamarie rabatuma ne. ¹⁶ N tan fan, n Baba Ala maxandima ne a xa Saabui Fanyi gbete xee wo ma, naxan luma wo fe ma abadan. ¹⁷ Na nan findixi Ala Xaxili ra, naxan nɔndi makenenma. Dunija tan mu nɔma a sɔtoɔde, barima e mu a toma, e man mu a kolon. Kɔnɔ wo tan a kolon, barima a sabatima wo i.»

¹⁸ «N mu wo raboloma xe de, wo xa lu alɔ kiridie. N man fama ne wo yire. ¹⁹ A gbe mu luxi n xa lɔe dunija ma, kɔnɔ wo tan fama ne n tode. N tan to baloxi, wo fan baloma ne. ²⁰ Wo a kolonma ne na lɔxɔe, a n tan nun n Baba nan a ra, wo fan nun n tan nan a ra, n fan nun wo tan nan a ra. ²¹ Naxan n ma yaamarie suxuxi, a e rabatu, na kanyi nan n xanuxi. Anun, naxan na n tan xanuxi, n Baba a kanyi xanuma ne, n fan a xanu, n nan n yete makenen a be.»

²² Yudasi, naxan mu findi Isikariyoti ra, a naxa Isa maxɔrin, «Marigi, munfe rabaxi i to fafe i yete makenende muxu tan be, i mu i yete makenen dunija tan be?» ²³ Isa naxa a yaabi, «Xa naxan yo n xanu, a n xui suxuma ne. N Baba a kanyi xanuma ne, muxu nun n Baba fa a yire, muxu sabati a i. ²⁴ Naxan ma n xanuxi, a mu n xui suxuma. Wo masenyi naxan mefe n na, n gbe xa mu a ra. A fatanxi Baba Ala nan na, naxan n xexxi.»

²⁵ «N to wo ya ma, n bara n birin masen wo be, ²⁶ kɔnɔ Baba Ala fama ne Saabui Fanyi xeede wo yire n xili ra. Na saabui lanxi Ala Xaxili Seniyenxi nan ma. Na nan fama wo ratude n ma masenyi birin na, a fa wo xaran na ra.»

²⁷ «N bɔɔesa fima wo ma naxan fatanxi n tan na, naxan mu kelixi dunija ma. Wo naxa kɔntɔfili, wo naxa gaaxu. ²⁸ Wo bara n xui me, «N na sigafe, kɔnɔ n man fama wo yire». Xa wo n xanu, a lanma wo xa seewa n ma sigɛ ra Baba Ala yire, barima a dangi n tan na. ²⁹ N a falaxi ne wo be, beenun a xa raba, alako a na raba, wo xa danxaniya n ma.»

³⁰ «N mu wɔyen gbege falama wo be sɔnɔn, barima yi dunija na nɔla naxan yi, a na fafe. A mu nɔma n tan na a mɔɔli yo ra, ³¹ kɔnɔ alako dunija xa a kolon a n tan Baba Ala xanuxi ne, Baba Ala n yamarixi naxan na, n a rabama ne. Wo keli, won xee.»

15

Sansi bili nun a salonyie

¹ «N misaalixi wuri bili nan na, n Baba Ala nan findixi a mɛenima ra. ² Wuri bili salonyi naxee mu bogi raminima n be, Ala e segeɛma ne. Salonyi naxee bogima, Ala xa e magbaran, alako e bogi xa gbo. ³ Wo tan naxee findixi na salonyie ra, wo jan bara raseniyeɛn n ma masenyi saabui ra. ⁴ Wo lu n ma fe ne, alɔ n fan luma wo xa fe ki naxe. Sansi salonyi mu nɔma bogide a yete ra xa a mu fatuxi sansi bili xa ma. Wo fan luma na ki ne, xa wo mu lu n ma fe. ⁵ N tan nan na Ala xa sansi bili ra, wo fan

findixi na sansi salonyie nan na. Naxan na lu n ma fe, n fan lu a xa fe, a lu ne alo sansi salonyi naxan a bogi gbegebe raminima. Xa wo nun n tan xa mu a ra, wo tan mu noma fefe ra. ⁶ Xa naxan mu lu n ma fe, a luma ne alo sansi salonyi masegexi naxan wolema, a xara. Walikee nee malanma ne, e e wole te xora, e gan. ⁷ Xa wo lu n ma fe, n ma masenyie fan lu wo boje ma, wo na wa fefe xon, wo a maxandi. A rabama ne wo be. ⁸ N Baba matoxoe sotoma, wo tan na lu alo sansi salonyi naxee bogima a fanyi ra, wo a masen na wali fanyie kui, a wo findixi n foxirabiree nan na. ⁹ N Baba Ala n tan xanuxi ki naxe, n fan wo xanuxi na ki ne. Wo lu n ma xanunteya kui. ¹⁰ Xa wo n ma yaamarie rabatu, wo luma n ma xanunteya kui, alo n fan luxi n Baba xa xanunteya kui ki naxe, n to a xa yaamarie rabatuxi.»

¹¹ «N yi fee masenxi ne wo be, alako n ma seewe xa lu wo be, wo xa seewe xa kamali.»

¹² «N ma yaamari findixi yi nan na: Wo wo bore xanu alo n wo xanuxi ki naxe. ¹³ Xa mixi a nii fi a xanuntenyie xa fe ra, xanunteya yo mu na naxan dangi na tan na. ¹⁴ Wo tan findixi n xanuntenyie nan na, xa wo n ma yaamarie rabatu. ¹⁵ N mu fa noma a falade wo be «konyie», barima konyi mu a kolon a marigi naxan yo rabafe. N tan bara a fala wo be «n xanuntenyie», barima n naxan birin mexi n Baba ra, n bara wo rakolon a birin na. ¹⁶ Wo tan xa mu n sugandi. N tan nan wo sugandi, n wo findi n ma xerae ra, wo xa sa lu alo sansi salonyie naxee bogima, wo sa wali fanyie raba naxee mu kanama. Na kui, wo na fefe maxorin Baba Ala ma n tan xili ra, a a soma ne wo yi. ¹⁷ N wo yamarixi ne yi fee ma, alako wo xa wo bore xanu.»

Duniya Isa foxirabiree xonfe

¹⁸ «Xa duniya wo xon, wo xa a kolon a n tan nan singe xon. ¹⁹ Xa wo findi duniya mixie nan na nu, wo rafanma ne duniya ma nu, alo a gbe mixie. Kono duniya mixie mu wo ra, barima n tan bara wo sugandi e ya ma. Na nan a toxi, duniya wo xonxi. ²⁰ Wo xa ratu woyenyi ma n naxan masen wo be, «Konyi mu dangima a marigi ra.» Xa e bara n tan jaxankata, e wo fan jaxankatama ne. Xa e n tan xui suxu, e wo fan gbe suxuma. ²¹ E yi fe birin niyama ne wo ra n tan xili xa fe ra, barima e mu n Xema kolon. ²² Xa n mu sa fa woyende e be nu, e mu yunubi sotoma nu. Kono yakosi, e mu fa noma sese falade naxan kiiti fanma e ra. ²³ Naxan na n tan xon, a bara n Baba fan xon. ²⁴ Xa n mu kaabanakoe raba e tagi nu naxee singe mu nu raba, e mu yunubi sotoma nu. Kono yakosi, e bara na birin to, e man fa n tan nun n Baba xon. ²⁵ Kono naxan sebexi e xa seriye Kitaabui kui, fo a xa kamali, a to a masenxi, «E n xonxi ne tun.»»

²⁶ «N Saabui Fanyi naxan xema wo ma kelifa Baba Ala yire, naxan findixi Baba Ala Xaxili ra, naxan nondi makenenma, a tan na fa, a seede bama ne n ma fe ra. ²⁷ Wo fan seede bama ne, barima wo na n foxo ra kabi a folo.»

16

¹ «N yi fe birin masenxi ne wo be, alako wo naxa fa bira tantanyi kui. ² E fama ne tonyi doxode wo ma, sofe ra salidee kui. Waxati jan fafe, naxan na wo faxa, a na faxe maroxunma kewali fanyi nan na Ala be. ³ E na fee rabama ne, barima e mu Baba Ala kolon, e mu n fan kolon. ⁴ Kono n yi fee birin masenxi ne wo be, alako e waxati na a li, wo xa ratu, a n e xa fe fala ne wo be.»

Ala Xaxili Seniyenxi xa wali

«N mu yi fe birin masen wo be a fole ra, barima n nu na wo fe ma. ⁵ Kono yakosi, n fa sigafe n Xema yire, wo mu n maxorinma, «I na sigafe minden?» ⁶ N to yi fee masenxi wo be, na nan wo boje sunnunxi. ⁷ Kono n xa a fala wo be a nondi ki ma, n ma sigen nan munafanyi gbo wo be, barima xa n mu siga, Saabui Fanyi mu fama wo ma. Kono xa n siga, n a xema ne wo ma. ⁸ A na fa, a mixie rakolonma ne yunubi xa fe ra, tinxinyi xa fe ra, nun kiiti xa fe ra. ⁹ A e rakolonma ne yunubi xa fe ra, barima e mu danxaniyaxi n ma. ¹⁰ A e rakolonma ne tinxinyi xa fe ra, barima n na sigafe Baba Ala yire, wo mu n toma fa. ¹¹ A e rakolonma ne kiiti xa fe ra, barima yi dunija na nola kobi naxan yi ra, a pan bara makiiti.»

¹² «Masenyi gbete man na, kono wo mu noma e birin fahaamude yakosi. ¹³ Ala Xaxili na fa wo ma, a na nondi birin ya maboma wo be. A xa masenyi mu fatanxi a yete kan na. A naxan mema n Baba ra, a na nan masenma wo be. Fe naxee fama rabade, a nee nan masenma wo be. ¹⁴ A fama n ma xunnakeli makenende, barima a naxan sotoma n tan na, a na nan kawandima wo be. ¹⁵ Naxan birin na Baba Ala yi, a findixi n fan gbe nan na. N a fala na nan ma, «A naxan sotoma n tan na, a na nan kawandima wo be.»»

Sunnunyi masarama ne seewe ra

¹⁶ Isa man naxa a fala e be, «Waxati di nan luxi beenun n xa loe wo ma, kono waxati di man na dangi, wo man n toma ne.» ¹⁷ A foxirabiree naxa e bore maxorin, «Isa wama munse falafe yi ki, «A gbe mu luxi n xa loe wo ma dondoronti, kono wo man fama n tode.» A xa woyenyi na di a to a falaxi, «N na sigafe Baba Ala yire?»» ¹⁸ E man nu e bore maxorinfe, «A munse ma, a «waxati di»? Won tan mu a kolon a sese falafe yi ki.»

¹⁹ Isa to a kolon a e nu wama a maxorinfe, a naxa a masen e be, «N to a falaxi, «Waxati di nan luxi beenun n xa loe wo ma, kono waxati di man na dangi, wo man n toma ne,» wo wo bore maxorinfe na nan ma? ²⁰ N xa a fala wo be a nondi ki ma, wo wama ne, wo gbelegbele, kono dunija tan jalexinma ne. Wo sunnunma ne na fe ma, kono wo xa sunnunyi fama masarade seewe ra. ²¹ Gine naxan na ditinyi ra, a tooma ne ki fanyi a xa waxati to bara a li. Kono xa a ge di baride, a pan mu ratuma na toore ma, a to seewaxi di neene barife ra dunija. ²² Na kui, wo fan na sunnunyi nan kui yi waxati ma. Kono n gbilenma ne wo to ra, wo boje seewa, mixi yo mu na seewe bama wo yi. ²³ Na loxe na a li, wo mu n maxorinma sese ma sonon. N xa a fala wo be a nondi ki ma, wo na Baba Ala maxandi fefe ma n xili ra, a a soma ne wo yi. ²⁴ Han ya, wo singe mu nu Ala maxandi fefe ma n tan xili ra. Wo maxandi ti. Wo a sotoma ne, alako wo xa seewa a kamalixi ra.»

Isa xa xunnakeli makenenfe

²⁵ «N yi fe birin masenxi wo be taali woyenyi nan na, kono waxati na fafe, n mu woyenma wo be taali woyenyi ra sonon, n Baba Ala xa fe masen wo be a fixe ra. ²⁶ Na waxati ma, wo Baba Ala maxandima n xili nan na. N mu a falafe xe de, a n tan nan Baba Ala maxandima wo be, ²⁷ barima Baba Ala yete yati wo xanuxi ne. A wo xanuxi ne n to rafan wo ma, wo man to laxi a ra a n kelixi a tan Ala nan ma. ²⁸ N kelixi Baba Ala nan ma, n fa dunija ma. N man fa kelifa ne dunija ma, sigafe ra Baba Ala yire.»

²⁹ Isa fɔxirabiree naxa a fala a be, «A mato, i mu wɔyɛnfe taali wɔyɛnyi xa ra sɔnɔn, i fa na wɔyɛnfe a fiixe nan na! ³⁰ Muxu bara a kolon fa, a i fe birin kolon, hali mixi yo mu i maxɔrin. Na kui, muxu laxi a ra a i kelixi Ala nan ma.» ³¹ Isa naxa e yaabi, «Wo bara danxaniya yakɔsi? ³² Waxati na fafe, a jan bara a li, wo yensenma ne, wo fa n nabolo. Kɔnɔ Baba Ala tan mu n naboloma. A luma ne n seeti ma. ³³ N yi fe birin masenxi ne wo be, alako bɔɔnesa xa lu wo yi ra n saabui ra. Wo mantɔɔɔli sɔtoma ne dunija ma, kɔnɔ wo xa limaniya, n tan bara nɔ dunija ra.»

17

Isa Ala maxandife

¹ Isa to ge na fee falade, a naxa a ya rate koore, a a fala, «N Baba Ala, waxati bara a li. I xa i xa Di xa xunnakeli makenen, alako i xa Di fan xa i xa nɔre makenen. ² I bara mangeya fi a ma dunija mixie birin xun na, alako a xa abadan kisi fi mixi birin ma, i naxee fixi a ma. ³ Abadan kisi findixi yi nan na: E xa i kolon, i tan keren naxan findixi Ala yete ra, e man xa i xa Mixi Sugandixi Isa kolon i xa xɛera ra. ⁴ N bara i xa nɔre makenen dunija ma, n ge wali ra i n ti naxan na. ⁵ N Baba Ala, yakɔsi, n nɔɔ i fe ma, alɔ n nu nɔɔɔxi i fe ma ki naxe, beenun dunija xa daa.»

⁶ «N bara i xa fe masen mixie be, i naxee fixi n ma dunija. I xa mixie nan e ra i naxee taxuxi n na. E bara i xui ratinme. ⁷ E bara a kolon fa, a i naxan birin soxi n yi ra, a fatanxi i tan nan na, ⁸ barima n bara i xui radangi e ma, e fan bara la a ra. E bara a kolon yati, a n kelixi i tan nan ma, e la a ra, a i tan nan n xɛxi. ⁹ N mu dubama dunija be. N dubama i xa mixie nan be, i naxee taxuxi n na. ¹⁰ Naxee birin findixi n gbe ra, i gbe na e ra. Naxee birin findixi i gbe ra, n gbe na e ra. N ma fe itema ne e tan saabui ra. ¹¹ N mu fa luma dunija sɔnɔn. N fafe i yire ne yi ki, kɔnɔ e tan luma be ne. N Baba Seniyenxi, e makanta i xili senbe ra, i naxan fixi n ma, alako e fan xa findi keren na alɔ won tan findixi keren na ki naxe. ¹² N to nu e ya ma, n bara e kanta i xili senbe ra, i naxan fixi n ma. N to e makanta, mixi keren mu lɔe e ya ma fo gbaloe ragataxi naxan keren be, alako Kitaabui sebeli xa kamali. ¹³ Kɔnɔ n to fafe i yire ne yi ki, n yi fee falama dunija ma, alako n ma sewe xa lu e be, a xa lu e bɔɔe ma a kamalixi ra. ¹⁴ N to i xa masenyi fala e be, dunija bara e xɔn, barima e tondixi birade dunija fe fɔxɔ ra alɔ n fan to mu tinxi birade dunija fe fɔxɔ ra. ¹⁵ N mu i maxandima xe i xa e tongo dunija ma. N i maxandife ne i xa e ratanga Sentane ma. ¹⁶ E mu birama dunija fe fɔxɔ ra, alɔ n fan to mu luma na fe mɔɔli kui. ¹⁷ I xa e sa i yete nan sagoe nɔndi kui. I xui nan findixi nɔndi ra. ¹⁸ N bara e xɛe dunija, alɔ i fan n xɛe ki naxe. ¹⁹ N bara n yete sa i sagoe e be, alako e tan fan, e xa sa i sagoe nɔndi kui.»

²⁰ «N mu dubama na mixie gbansan xa be. N man dubama mixie be naxee fama danxaniyade n ma e saabui ra. ²¹ N dubama ne e be alako e xa findi keren na, alɔ n nun i tan n Baba Ala findixi keren na ki naxe. N man dubama e be alako e xa findi keren na won fɔxɔ ra, won birin xa findi keren na. Na kui, dunija nɔma a kolonde a i tan nan n xɛxi. ²² I bara xunnakeli naxan fi n ma, n fan bara a fi e ma, alako e fan xa findi keren na, alɔ won tan findixi keren na ki naxe. ²³ N tan na e i, i fan na n i, alako e xa kereɔna xa kamali. Na kui, dunija a kolonma ne a i tan nan n xɛxi, a i man e tan xanuxi alɔ i n fan xanuxi ki naxe.»

²⁴ «N Baba Ala, beenun dunija xa daa, i nu bara nɔre fi n ma i xa xanunteya xa fe ra. A xoli n ma n ma mixie, i naxee fixi n ma, nee fan xa lu n seeti ma ariyanna, e xa n ma nɔre to. ²⁵ N Baba, i tinxin. N i kolon. Dunija tan mu i kolon, kɔnɔ e a kolon a i tan nan n xeexi. ²⁶ N bara e rakolon i xa fe ra, n man nde sama ne a fari, alako xanunteya xa lu e boje ma i n xanuxi naxan na, alo n fan na e boje i ki naxe.»

18

Isa suxufe

(Matiyu 26:47-56, Maraki 14:43-50, Luki 22:47-53)

¹ Isa to ge Ala maxandide, a tan nun a foxirabiree naxa siga Sediron xure naakiri ma sansi yire. ² Yudasi, naxan findi Isa yanfama ra, a fan nu na kolon, barima Isa nun a foxirabiree nu darixi e malan na menni ne. ³ Yudasi naxa Romakae, serexedube kuntigie, nun Farisenie xa soori gali xanin naa, lanpuie nun geresosee na e yi ra. E man naxa sexe maxiri wuri ma, e a radexe alako e xa kira to. ⁴ Isa to nu fe birin kolon naxan nu fafe a lide, a naxa e ralan, a e maxorin, «Wo nde fenfe?» ⁵ E naxa a yaabi, «Muxu Isa Nasaretika nan fenfe.» Isa naxa a fala, «N tan nan na a ra.» Yudasi, naxan findi a yanfama ra, a fan nu tixi na gali ya ma. ⁶ Isa to a fala e be, «N tan nan na a ra», e naxa gbilen xanbi, e bira boxi. ⁷ Isa man naxa e maxorin, «Wo nde fenfe?» E man naxa a yaabi, «Isa Nasaretika.» ⁸ Isa naxa e yaabi, «N bara a fala wo be, n tan nan a ra. Xa wo n tan nan fenfe, wo a lu yi booree tan xa siga.» ⁹ Na kui, Isa xa masenyi nan nu fafe kamalide, a to nu bara a fala, «I mixi naxee fi n ma, keren mu loe e ya ma.»

¹⁰ Simon Piyeri naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi Maliku yirefanyi tuli bolon. ¹¹ Isa naxa a fala Simon Piyeri be, «Santidegema raso a tee i. Fo n xa tin toore ra Baba Ala naxan nagiri n ma.»

Isa xanife Anani nun Kayafa yire

Piyeri a yete rasanfe Isa ma

¹² Roma soori mange nun a xa soorie, a nun Yuwifie xa soorie naxa Isa suxu, e a xiri, ¹³ e a xanin Anani xon ma. Anani xa di gine nan doxo Kayafa xon. Kayafa nu bara findi serexedube kuntigi ra na je ra. ¹⁴ Kayafa nan nu bara Yuwifie kuntigie rasi, a a fan e be, mixi keren nan xa faxa jama be.

¹⁵ Simon Piyeri naxa bira Isa foxo ra, a nun Isa foxirabiree gbete nde. Na foxirabire to nu findixi serexedube kuntigi kolon mixi ra, a naxa no sode serexedube kuntigi xa tete kui, e Isa xanin dennaxe. ¹⁶ Piyeri naxa lu tande naade de ra, han a boore, serexedube kuntigi kolonma, a naxa woyen naade kantama ra a xa tin Piyeri fan xa so. ¹⁷ Konyi gine naxan nu naade kantafe, a naxa Piyeri maxorin, «Na xeme Isa foxirabiree nde xa mu i fan na?» A naxa a yaabi, «Ade, n tan mu a ra!» ¹⁸ Xinbeli to mini, konyie nun kosibilie naxa te xuru, e fa lu na fe ma. Piyeri fan naxa a maso e ra.

¹⁹ Serexedube kuntigi naxa Isa maxorin a foxirabiree xa fe ma, a nun a xa kawandie. ²⁰ Isa naxa a yaabi, «N tan masenyie tixi kene nan ma, dunija birin be. N nan n ma kawandi birin tixi salidee nan kui, xa na mu horomobanxi kui, Yuwifie birin e luma malan na dennaxe. N mu sese fala dunixui ra. ²¹ I n tan maxorinma munfe ra? Naxee n xui rame,

nee nan maxorin. E tan nan a kolon n bara fee naxee fala.» ²² Isa to na fala, kosibili nde naxan nu tixi naa, a naxa a de ragarin, a a fala, «Pe, I serexedube kuntigi yaabima na ki ne?» ²³ Isa naxa a yaabi, «Xa n woyen kobi nan falaxi, a masen. Kono xa n mu woyen kobi xa falaxi, i n de ragarinx i munfe ra?» ²⁴ Na temui, Anani naxa a xirixi rasanba Kayafa ma, serexedube kuntigie xunyi.

²⁵ Simon Piyeri nu doxoxi te ra, a na a maxarafe. Na temui e naxa a maxorin, «Isa foxirabire xa mu i fan na?» Piyeri naxa e yaabi, «Ade, a foxirabire mu na n tan na.» ²⁶ Serexedube kuntigi xa konyi nde nu na naa, Piyeri nu bara naxan barenyi tuli bolon. A naxa Piyeri maxorin, «N mu i to xe na sansi yire, wo nu nni Isa?» ²⁷ Piyeri man naxa na matandi, konkore fan naxa a rate keren na.

Isa tife gomina Pilati ya i

(Matiyu 27:1-2, 11-14, Maraki 15:1-5, Luki 23:1-5)

²⁸ Na temui, e naxa Isa tongo Kayafa xonyi, e a xanin gomina xonyi. Kuye nu baxi ibade. Yuwifia kuntigie tan mu tin sode gomina xonyi, alako e xa seniyenyi naxa fa kana, e mu fa no Sayamaleke Dangi Sali donyi donde. ²⁹ Na kui, gomina Pilati naxa mini e yire tande, a e maxorin, «Wo yi xeme kalamufe munse ma?» ³⁰ E naxa a yaabi, «Xa yi xeme mu findi fe kobi raba xa ra, muxu mu fama a ra i xon ma nu.» ³¹ Pilati naxa a fala e be, «Wo a xanin, wo xa sa a makiiti wo xa seriye ki ma.» Yuwifia naxa a fala, «Wo xa seriye mu tinma muxu xa mixi faha muxu yete ra.» ³² Na kui, Isa xa woyenyi nan nu fafe kamalide, a to nu bara a yete faha ki masen.

³³ Pilati man naxa so a xonyi, a Isa xili, a a maxorin, «I tan nan findixi Yuwifia xa mange ra?» ³⁴ Isa naxa a yaabi, «I woyenfe i yete xaxili nan ma ba, ka mixie nan n ma fe fala i be?» ³⁵ Pilati naxa a yaabi, «Pe, Yuwifia nan na n fan na? I boore Yuwifia nun serexedube kuntigie nan i saxi n belexe. I munse rabaxi?» ³⁶ Isa naxa a yaabi, «N ma mangeya mu findixi dunija daaxi xa ra, xa na mu a ra n ma mixie gere soma ne nu, e tondi n xa lu Yuwifia sago. N ma mangeya mu findixi dunija daaxi ra.» ³⁷ Na kui, Pilati naxa a maxorin, «I tan nan na Yuwifia xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi. N barixi ne dunija bende fupni fari, alako n xa nondi masen a birin be. Mixi naxan wama nondi xon, a n xui suxuma ne.» ³⁸ Pilati man naxa a maxorin, «Nondi na di?» Pilati to na fala, a naxa mini tande Yuwifia yire, a a fala e be, «N mu fe jaxaxi yo toxi yi xeme lan a xa jaxankata naxan ma. ³⁹ Wo to darixi a ra n xa geelimani keren bepin wo be Sayamaleke Dangi Sali loxoe, wo wama n xa Yuwifia xa mange bepin wo be?» ⁴⁰ E naxa sonxoe rate, «Ade, na mu a ra! Barabasi nan xa rabolo.» Suute nan nu Barabasi ra.

19

Isa faxafe nate tongo ki

¹ Na temui Pilati naxa yaamari fi a soorie xa Isa bulan sebere ra. ² Soorie naxa mange katanyi maniye yailan tunbee ra, e a sa a xun ma, e fa mange donma gbeeli ragoro a ma. ³ E nu e masoma a ra, e nu a fala, «I kena, Yuwifia xa mange,» e nu fa a madin.

⁴ Pilati man naxa mini tande, a a fala Yuwifia jama be, «N bara yi xeme masen wo be, alako wo xa a kolon a n mu fefe toxi a ma a jaxankatama naxan ma.» ⁵ Na kui, soorie naxa Isa ramini tande, na tunbe mange katanyi

saxi a xun ma, burumusi gbeeli ragoroxi a ma. Pilati naxa a fala e be, «A tan nan yi ki!» ⁶ Serexedube kuntigie nun hɔrɔmɔbanxi kɔsibile to a to, e naxa sɔnxɔ, «A faxa! A banban wuri magalanbuxi ma!» Pilati naxa a fala e be, «Wo a tongo, wo tan nan xa sa a banban wuri magalanbuxi ma, barima n tan mu fefe toxi a lan a xa faxa naxan ma.» ⁷ Yuwifie naxa a yaabi, «Seriye na muxu fan yi. Na seriye ki ma, a lan a xa faxa, barima a bara a yete findi Ala xa Di ra.»

⁸ Pilati to na me, a naxa gaaxu ki fanyi ra. ⁹ A man naxa so a xɔnyi, a Isa maxɔrin, «I tan, i kelixi minden?» Kɔnɔ Isa mu yaabi yo fi. ¹⁰ Pilati naxa fa a fala a be, «I tondixi n tan nan yaabide? I mu a kolon a nɔe naxan na n tan be, n nɔma i rabolode, n man nɔma i faxade wuri magalanbuxi ma?» ¹¹ Isa naxa a yaabi, «Nɔe yo mu i be n tan xun ma fo Ala naxan fixi i ma. Na nan a ra, naxan n saxi i belexe, na nan xa yunubi gbo.»

¹² Pilati to na me, a naxa so katafe a xa Isa rabejin, kɔnɔ Yuwifie naxa sɔnxɔ, «Xa i yi xeme bejin, i bara gere giri Rɔma mange xungbe ma. Naxan yo a yete findi mange ra, a bara ti Rɔma mange xungbe kanke.» ¹³ Na kui, Pilati to e xui me, a naxa Isa ramini tande. Pilati naxa dɔxɔ buntunyi ra, kiitisa kibanyi kui, dennaxe xili falama Eburu xui «Gabata». ¹⁴ Na lɔxɔe Yuwifie nu na fee yailanfe Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. Yanyi tagi Pilati naxa a fala Yuwifie be, «Wo xa mange nan ya!» ¹⁵ E man naxa sɔnxɔ, «A faxa! A faxa! A banban wuri magalanbuxi ma!» Pilati naxa a fala, «N xa wo xa mange faxa wuri magalanbuxi ma?» Serexedube kuntigie naxa a yaabi, «Mange yo mu na muxu tan be bafe Rɔma mange xungbe ra!» ¹⁶ Na temui a naxa Isa sa e sagoe, a yaamari fi Isa xa banban wuri magalanbuxi ma.

*Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma
(Matiyu 27:32-44, Maraki 15:21-32, Luki 23:26-43)*

Sɔorie to Isa suxu, ¹⁷ e naxa a ramini taa kui sigafe ra «xun konkota yire,» naxan xili falama Eburu xui «Gologota.» Isa naxa siga naa, a wuri magalanbuxi rateri a ma. ¹⁸ E Isa banban wuri magalanbuxi ma menni ne. E naxa mixi firin gbete fan banban, e keren ti yirefanyi ma, e boore ti koola ma, e Isa ti e tagi. ¹⁹ Pilati naxa yaamari fi a yi sebeli xa gbaku Isa xun ma wuri magalanbuxi ma, «Isa Nasaretika, Yuwifie xa mange». ²⁰ Yuwifi gbegbe naxa na sebeli xaran, barima Isa nu banbanxi dennaxe, na makore taa ra. Na sebeli fan nu sebexi Eburu xui, Lateni xui, a nun Gireki xui. ²¹ Na kui, serexedube kuntigie naxa a fala Pilati be, «I naxa a sebe «Yuwifie xa mange». I xa a sebe ne, «Yi xeme a fala ne, a Yuwifie xa mange nan a ra.» ²² Pilati naxa e yaabi, «N naxan sebexi, n bara ge na sebede.»

²³ Sɔorie to ge Isa banbande, e naxa a xa dugie tongo, e e itaxun na sɔori naani ma. E naxa a xa donma fari igoroe fan tongo. Na donma to mu nu degexi, ²⁴ e naxa a fala e bore be, «Won naxa a ibɔɔ. Won xa a tongoma sugandi bere nde ra.» Na birin naba ne, alako naxan sebexi Kitaabui kui, na xa rakamali:

«E bara n ma dugie itaxun e bore ma,
e n ma donma tongoma sugandi bere ra.»

Sɔorie a raba na ki ne.

²⁵ Isa nga fan nu na a xa wuri magalanbuxi fe ma, a nun a nga xunya. Kolopa xa gine Mariyama, nun Mariyama Magidalaka fan nu na menni.

²⁶ Isa to a nga to a foxirabire maxanuxi fe ma, a naxa a fala a nga be, «N

nga, yi bara findi i xa di ra.» ²⁷ A naxa fa a fala a fɔxirabire fan be, «A mato, i nga nan ya.» Keli na waxati ma, na fɔxirabire naxa Isa nga xanin a xɔnyi.

Isa xa faxe

(Matiyu 27:45-56, Maraki 15:33-41, Luki 23:44-49)

²⁸ Na xanbi, Isa to nu a kolon a fe birin bara kamali, a naxa a fala, «Ye xɔli na n ma.» A na fala ne alako Kitaabui xa masenyi xa kamali. ²⁹ Se sase nde nu na menni, naxan nu rafexi weni muluxunxi ra. E naxa se nde rasin na weni i, e a xiri hisopi wuri kuye ra, e a maso Isa de ra. ³⁰ A to nde min, a naxa a fala, «A birin bara kamali!» A naxa a xun sin, a fa laaxira.

³¹ Na loxɔe Yuwifie nu see rafalama Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. E mu tin furee xa lu wuri magalanbuxi ma na malabu loxɔe, barima sali xungbe nan nu a ra. Na kui, e naxa Pilati mayandi a xa na mixi banbanxie sanyie gira, alako e xa faxa mafuren, e xa ba na. ³² Soorie naxa fa, e fa na mixi firinyi sanyie gira, naxee nu banbanxi Isa yirefanyi ma, a nun a kɔɔla ma. ³³ Kɔnɔ e to Isa li, e naxa a to a jan bara faxa. Na kui, e mu a tan sanyie gira, ³⁴ kɔnɔ soori nde naxa a seeti soxo tanbe ra, ye nun wuli naxa mini keren na. ³⁵ Naxan na fe toxi, a bara na fe seede ba. A xa seedeɗɔxɔya findixi nondi nan na. A tan yete a kolon, a a na nondi nan falafe wo be, alako wo fan xa danxaniya. ³⁶ Na fee raba ne alako Kitaabui xa masenyi xa kamali, naxan a masenxi, «A xori keren mu girama.» ³⁷ A man sebexi yire gbete, «E e ya tima ne mixi ra, e bara naxan soxo.»

Isa xa maragate

(Matiyu 27:57-66, Maraki 15:42-47, Luki 23:50-56)

³⁸ Na fe birin xanbi, Yusufu Arimateka naxa sa Isa fure maxandi Pilati ma. Isa fɔxirabire nde nan nu a ra, kɔnɔ a mu nu a masenma kene ma, a to na gaaxuxi Yuwifi kuntigie ya ra. Pilati to tin, Yusufu naxa sa Isa fure tongo. ³⁹ Nikodemu, naxan nu bara siga Isa yire gundo kui kɔe ra temui dangixi, na fan naxa labunde kilo tongo saxan miri nun alowe daaxi xanin Isa fure yire. ⁴⁰ E naxa Isa fure mafilin dugie ra, e labunde sa a ma, alɔ Yuwifie darixi a ra ki naxe. ⁴¹ Bɔxi nde nu makore Isa faxade ra, gaburi neene nu bara yailan dennaxe. Fure yo mu nu ragataxi a kui sinden. ⁴² E naxa Isa ragata na yire makorexi, barima e gbataxi Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. A nu lan ne Yuwifie xa ge fe birin yailande beenun kɔe xa so na loxɔe.

20

Isa xa marakeli

(Matiyu 28:1-8, Maraki 16:1-8, Luki 24:1-12)

¹ Sande loxɔe Mariyama Magidalaka naxa siga gaburi yire subaxe ma beenun kuye xa mayalan. A to menni li, a naxa a to na geme xungbe nu bara ba gaburi de ma. ² Na kui, a naxa siga a gi ra Simɔn Piyeri nun Isa fɔxirabire boore yire, Isa nu naxan xanuxi, a a fala e be, «E bara Marigi fure tongo gaburi kui, muxu fan mu a kolon e a saxi dede.» ³ Na kui, Piyeri nun Isa na fɔxirabire boore fan naxa mini sigafe ra gaburi yire. ⁴ E firinyi naxa siga e gi ra, kɔnɔ Isa fɔxirabire maxanuxi naxa gaburi li beenun Piyeri singe xa naa li. ⁵ A to a felen alako a xa gaburi kui mato, a naxa kasange dugie to, kɔnɔ a mu so na kui. ⁶ Simɔn Piyeri to menni li, a naxa so fonme kui keren na, a fa dugi bentenyi to naxan nu saxi Isa fure ma,

⁷ a nun dugi naxan nu makunfukunfuxi Isa yatagi ma. Na dugi nu saxi a xati ma, a sa ki yailanxi a fanyi ra. ⁸ Na temui, Isa foxirabire boore, naxan singe gaburi yire li, a fan naxa so na kui. A naxa a birin to, a danxaniya. ⁹ E mu nu fahaamui sotoxi Kitaabui xa masenyi ma sinden, fa fala a fo Ala xa Mixi Sugandixi xa keli faxe ma. ¹⁰ Na dangi xanbi na foxirabire firinyie naxa gbilen e xonyi.

*Isa minife Mariyama Magidalaka ma
(Maraki 16:9-11)*

¹¹ Mariyama to nu tixi gaburi sode de ra, a nu na wafe. A to a felen a xa gaburi kui mato, ¹² a naxa maleke firin to. E maxirixi dugi fiixe ra, e doxoxi Isa fure nu saxi dennaxe. Keren nu na a xunsade ra, boore nu na a sanlaabe ra. ¹³ E naxa Mariyama maxarin, «N ma di, i wafe munfe ma?» A naxa e yaabi, «E bara n Marigi fure tongo, n mu a kolon e a saxi dede.»

¹⁴ A to ge na falade, a naxa a kobe rato, a fa mixi nde to, a tixi naa. A mu a kolon a Isa nan a ra. ¹⁵ Isa naxa a maxarin, «N ma di, i wama munfe ra? I na nde fenfe?» Mariyama joxo a ma, sansi menima nan nu a ra. Na kui, a naxa a yaabi, «N ba, xa i tan nan na fure tongoxi, i xa na yire masen n be alako n xa siga a tongode.» ¹⁶ Isa naxa a fala a be, «Mariyama.» Mariyama to a mafindi, a naxa a ratin, «Rabuni!» Na nan falaxi Eburu xui, «Karamoxo». ¹⁷ Isa naxa a fala a be, «I naxa i belexe din n na, barima n mu nu te Baba Ala yire sinden. Siga n ngaxakerenyie yire, i a fala e be, a n fafe tede n Baba xonyi, n Marigi Ala naxan findixi wo fan Baba ra, wo fan Marigi Ala.»

¹⁸ Mariyama Magidalaka naxa siga xibaaru ra Isa foxirabiree yire, a a fala e be, «N bara Marigi to!» A man naxa Isa xa xera iba e be.

*Isa minife a foxirabiree ma
(Matiyu 28:16-20, Maraki 16:14-18, Luki 24:36-49)*

¹⁹ Na sande loxoe kerenyi, Isa foxirabiree nu malanxi banxi kui nunmare ra, naade birin mabalanxi Yuwifi kuntigie xa yaragaaxui ma. Isa naxa mini e ma, a ti e tagi, a a fala, «Ala xa wo boje sa.» ²⁰ A to na fala e be, a naxa a belexee nun a seeti masen e be. E naxa seewa Marigi tofe ra. ²¹ Isa man naxa a masen e be, «Bojesa xa lu wo be. N bara wo xee alo Baba Ala n xexi ki naxe.» ²² A to ge na falade, a naxa foye felun e ma, a a fala, «Wo xa lu Ala Xaxili Seniyenxi xa goro wo ma. ²³ Xa wo dije mixi haake ma, na haake bara jon, konɔ xa wo mu dije, na haake luma a ma.»

Tomasi Isa tofe

²⁴ Isa mini a xa xera fu nun firinyie ma temui naxe, Tomasi, e naxan xilima «guli», a mu nu na e ya ma menni. ²⁵ Na kui, boore naxa a fala a be, «Muxu bara Marigi to!» Konɔ a tan naxa e yaabi, «Xa n tan mu lantuma foxi to a belexe kui, n nan n belexesole raso naa, xa n man mu n belexe sa a seeti ma e dennaxe soxo, n tan mu lama a ra feo!»

²⁶ Xi solomasaxan dangi xanbi, Isa foxirabiree man to nu malanxi banxi kui, Tomasi nu na e ya ma. Hali naade birin to nu mabalanxi, Isa naxa mini e ma menni, a ti e tagi, a e xeebu, «Bojesa xa lu wo be.» ²⁷ Na temui, Isa naxa a fala a be, «N belexe mato. I xa i belexesole sa n seeti ma e dennaxe soxo. I naxa tege n i. I xa danxaniya.» ²⁸ Tomasi naxa a fala a be, «N Marigi Ala!» ²⁹ Isa naxa a masen a be, «I danxaniyaxi ne, i to bara n to? Heeri na mixie be naxee bara danxaniya, hali e mu n toxi.»

Yi Kitaabui sebe fe naxan ma

³⁰ Isa kaabanako gbegebe raba ne a foxirabiree ya xori, naxee mu sebexi yi Kitaabui kui. ³¹ Kono naxee xa fe tan sebexi yi ki, e sebexi ne alako wo xa la a ra, a Isa nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Ala xa Di. Na kui, wo na danxaniya a ma, wo kisi sotoma ne a saabui ra.

21

Isa minife a foxirabire ndee ma

¹ Na fee dangi xanbi, Isa man naxa mini a foxirabiree ma Tiberiyasi baa de ra. A a yete makenen e be yi ki ne. ² Simon Piyeri, Tomasi e naxan xilima «guli,» Natanayeli naxan keli Kaana taa Galile boxi ma, Sebede xa die, nun Isa foxirabire firin gbete, nee birin nu na yire keren. ³ Simon Piyeri naxa a fala e be, «N tan sigafe yexe suxude.» E naxa a fala a be, «Won birin na a ra.» Na kui, e naxa mini, e baki kunkui kui, kono na kee birin na, e mu sese suxu.

⁴ Kuye to nu ibafe, Isa nu tixi baa de ra, kono a foxirabiree mu nu a kolon a a tan nan a ra. ⁵ Isa naxa e maxarin, «N ma die, wo bara yexe nde soto?» E naxa a yaabi, «Ade, muxu mu sese suxuxi.» ⁶ A naxa a fala e be, «Wo yele woli kunkui yirefanyi ma, wo a nde sotoma ne.» E to a woli, e mu nu noma yele ratede, barima yexe gbo a kui. ⁷ Na kui, Isa foxirabire, a naxan xanuxi, a naxa a fala Piyeri be, «Won Marigi na a ra.» Simon Piyeri to na me, a naxa donma ragoro a ma, a bagan ye ma sigafe ra Isa yire. ⁸ Booree fan naxa a li kunkui kui, yele naxan nafexi yexee ra, a xirixi kunkui ra. E mu nu makuya xare de ra, fo nongon keme firin pondon.

⁹ E to te xare de ra, e naxa te xuruxi to, yexe saxi a te wole ra, taami fan na na. ¹⁰ Isa naxa a fala e be, «Wo fa yexe nde ra wo baxi naxan suxude.»

¹¹ Na kui Simon Piyeri naxa te kunkui kui, a yele bendun xare ma. A nu rafexi yexe xungbee nan na, a gundi keme tongo suuli nun saxan. Kono hali yexe to nu gboxi yele kui na ki, yele mu iboo.

¹² Isa naxa a fala e be, «Wo fa wo dege.» A foxirabiree mu suusa a maxorinde nde a ra, barima birin nu a kolon Marigi nan a ra. ¹³ Isa naxa fa taami tongo, a a itaxun e ma, a man naxa yexe so e yi ra. ¹⁴ A saxan nde nan nu na ki, Isa a yete masenma a foxirabiree be, kabi a keli faxe ma.

Isa nun Piyeri

¹⁵ E to ge e de ibade, Isa naxa Simon Piyeri maxarin, «Simon, Yaya xa di, i n xanuxi dangi yee birin na?» A naxa a yaabi, «Iyo, Marigi. I tan a kolon n i xanuxi ki naxe.» Isa naxa a fala a be, «Meeni n ma yexee yoree ma.» ¹⁶ A man naxa gbilen a maxarin na a firin nde, «Simon, Yaya xa di, i n xanuxi?» A naxa a yaabi, «Iyo, Marigi. I tan a kolon n i xanuxi ki naxe.» Isa naxa a fala a be, «Meeni n ma yexee ma.» ¹⁷ A man naxa gbilen a maxarin na a saxan nde, «Simon, Yaya xa di, i n xanuxi?» Piyeri naxa sunnun Isa to a maxarin sanmaya saxan nde, «I n xanuxi?» A naxa a yaabi, «Marigi, i tan fe birin kolon. I tan a kolon n i xanuxi ki naxe.» Isa naxa a fala a be, «Meeni n ma yexee ma. ¹⁸ N xa nondi yati nan fala i be, i fonike temui, i tan nan nu i yete tagi ixirima, i wa sigafe dede, i siga. Kono i na fori, i i belexe italama ne, mixi gbete i tagi xiri, a i xanin yire i mu wama sigafe dennaxe.» ¹⁹ Isa na fala ne alako a xa Piyeri faxa ki nan masen, Piyeri fama Ala matoxode naxan saabui ra. A na fala xanbi, a naxa a fala Piyeri be, «Bira n foxo ra.»

Isa nun a fɔxirabire maxanuxi

²⁰ Piyeri to a kobe rato, a naxa Isa fɔxirabire to e fɔxɔ ra, Isa nu naxan maxanuxi. Sayamaleke Dangi Sali, a tan nan a maso Isa ra e dege temui, a a maxɔrin, «Marigi, nde fama i yanfade?» ²¹ Piyeri to a to, a naxa Isa maxɔrin, «Marigi, na tan go?» ²² Isa naxa a yaabi, «Xa n wama a xa simaya xa bu han n gbilen temui, na munse fanma i tan ma? I tan xa bira n fɔxɔ ra.» ²³ Na kui, danxaniyatɔe ndee jɔxɔ naxa lu a ma a na fɔxirabire tan mu faxama, kɔnɔ Isa mu na fala. A a fala ne, «Xa n wama a xa simaya xa bu han n gbilen temui, na munse fanma i tan ma?»

Sɛbɛli dɔnxɔe

²⁴ Na fɔxirabire yati nan yi fe birin sɛbe, a findi seede fanyi ra. Muxu a kolon a xa seedejɔxɔya findixi nɔndi nan na.

²⁵ Isa fe gbegbe raba ne naxee mu sɛbɛxi yi Kitaabui kui. Xa na birin sɛbe ne nu, n laxi a ra a na Kitaabuie birin sade mu sɔtɔma duniɲa ma nu.

Isa xa xɛɛrae xa taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Luki naxan Inyila Isa seɓe, a naxa Kitaabui firin nde seɓe naxan xili «Isa xa xɛɛrae xa taruxui». Inyila Isa a masenma won ɓe Isa fe naxan nabaxi a xa simaya kui. Yi Kitaabui firin nde fɔlɔxi boore Kitaabui danxi dennaxe, a fan a masenma won ɓe Isa fɔxirabiree nun a xa xɛɛrae naxan raba alako Isa xa masenyi xa yensen dunija birin na.

Beenun Isa xa a xa xɛɛrae xɛɛ e xa a xa masenyi kawandi dunija birin ɓe, a naxa Ala Xaxili Seniyenxi ragoro e ma alako e xa senɓe soto a xa wali rabafe ma. E to na soto, e naxa kawandi ti fɔlɔ Darisalamu. Mixi gbeɓbe naxa la e xa masenyi ra, e findi Isa fɔxirabiree ra. Kaabanako gbeɓbe naxa raba alako mixi xa la Isa xa xɛɛrae xa masenyi ra.

Na kawandi nu senɓe sotofe Darisalamu temui naxe, Isa yaxuie naxa danxaniyatooe tooro fɔlɔ. Na kui, Isa fɔxirabiree naxa yensen Darisalamu fari ma. E naxa siga kawandi ti ra Yudaya nun Samari boxi ma. Sora singe han sora fu nun firin nde, na wali nan masenxi won ɓe. Piyeri tide gbo na taruxui kui.

Na xanbi Ala naxa xɛɛra gɓete xili naxan findixi Pɔlu ra. Beenun Ala xa a xili, Pɔlu nu Isa fɔxirabiree ɗaxankatama Isirayila xa diine xili ra. Kono Isa naxa a yete masen Pɔlu ɓe, a fa a xɛɛ ɗamanɛ gɓeteɛ ma. Na kui, Isa xa xibaaru bara dangi Isirayila naaninyi ra sigafe ra boxie ma si gɓeteɛ nu na dennaxe.

Pɔlu naxa na wali raba yire wuyaxi, keli Darisalamu han Rɔma. Yuwifie naxa a ɗaxankata ki fanyi, kono e mu no a ra. A nu kawandi tima Yuwifie xa salidee nan kui, a man nu a ti si gɓeteɛ xa salidee kui. A na raba ne alako dunija birin xa a kolon Isa bara naxan naba e ɓe.

Na birin kui, to danxaniyatooe noma a kolonde Isa fɔxirabiree singee dunija igirixi ki naxe. E xa wali xa findi misaali ra won ɓe. Ala xa won mali xaxili sotofe ra yi Kitaabui saabui ra. Amina.

Isa xa xɛɛrae xa taruxui

Isa tefe koore ma

¹ Teyofilo, n bara a masen n ma Kitaabui singe kui Isa naxan birin falaxi nun a naxan nabaxi kabi a fɔle ² han a te loxɔɛ koore ma. Beenun a xa te koore ma, a naxa yaamari fi a xa xɛɛra sugandixie ma, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

³ A xa ɗaxankate xanbi, a naxa mini e ma xi tongo naani bun ma, a a yete masenma e ɓe kiraya wuyaxi a a pijɛ na a ra. A nu fa Ala xa mangeya niini fe fala e ɓe. ⁴ A nu e ya ma temui naxe, a naxa a fala e ɓe, «Wo naxa wo makuya Darisalamu ra. Wo xa lu be han Baba Ala a xa laayidi rakamalima temui naxe, alo n na masenxi wo ɓe ki naxe. ⁵ Yaya wo xunxa ye nan xɔɔra, kono Ala Xaxili Seniyenxi nan fama gorode wo ma yi saxanyi.»

⁶ Awa, xɛɛrae to e malan, e naxa Isa maxɔrin, «Marigi, i Isirayila mangeya ragbilenma a ra yi temui ne?» ⁷ Isa naxa e yaabi, «Na waxati kolonfe mu na wo tan xa ma. Na nate na Baba Ala keren peti nan yi ra.

⁸ Kono, wo senɓe sotoɗa Ala Xaxili Seniyenxi na fa wo ma temui naxe. Wo

findima n ma seedee nan na Darisalamu nun Yudaya birin, Samari, han duniɲa dande.»

⁹ A to ge na masenyi tide, Ala naxa a rate koore ma e ya xɔri, nuxui fa a nɔxun e ya tode ra. ¹⁰ E to nu a matoma a tefe koore ma, xeme firin naxa mini e ma, sose fiixe ragoroxi e ma. ¹¹ E naxa a masen Isa foxirabiree be, «Wo tan Galilekae, munfe ra wo tixi be wo nu fa koore mato? Yi Isa naxan tongoxi wo tagi tefe koore ma, a man fama ne alo wo a toxi siga ra ki naxe.»

Yudasi ɲɔxɔe

¹² Na xanbi e naxa gbilen Darisalamu, kelife geya ma naxan xili Oliwi geya. Kelife na geya ma han Darisalamu, yaamile keren na a ra. ¹³ E naxa so koore banxi kui, e nu darixi e malan na dennaxe. Naxee nu na na: Piyeri, Yaya, Yaki, Andre, Filipu, Tomasi, Barotolome, Matiyu, Yaki Alifa xa di, Simɔn naxan findi Seloti ra, nun Yudasi, Yaki xa di. ¹⁴ E birin nu Ala maxandima janige keren na, e nun ginɛe, a nun Mariyama, Isa nga, a nun Isa xunyae.

¹⁵ Lɔxɔ nde Piyeri naxa keli, a ti a ngaxakerenyie tagi. Mixi keme mixi mɔxɔɲen ɲɔndɔn nu malanxi naa. A naxa a fala e be, ¹⁶ «N ngaxakerenyie, Ala Xaxili Seniyenxi naxan masenxi Kitaabui kui Dawuda saabui ra, Yudasi xa fe ra, naxan ti mixie ya ra Isa suxufe ma, na birin bara kamali. ¹⁷ A nu na muxu tan xɛɛrae nan ya ma. Muxu birin nan nu xɛɛra wali rabama. ¹⁸ E naxa bɔxi sara yi xeme xa fe kobi rabaxi sare ra. Yudasi naxa faxa menni, a bira, a furi bula, a furingee naxa mini a ra. ¹⁹ Darisalamukae birin naxa yi fe kolon. E naxa na bɔxi xili fala Akeledama, na nan falaxi e xa xui «Wuli Bɔxi.»

²⁰ «A sebexi Yabura Dawuda kui, «A xa banxi xa balan, mixi yo naxa sabati naa.» A man sebexi, «Xɛɛra gbete xa ti a ɲɔxɔe ra.» ²¹⁻²² Awa na kui, a lanma xeme keren xa sugandi naxan noma muxu malide seedeya rabade Isa xa marakeli xa fe ra. A lanma won xa mixi sugandi naxan nu na won ya ma, won nun Marigi Isa to nu a ra, kelife Yaya Isa xunxa ye xɔɔra temui naxe, han Isa te koore ma temui naxe.»

²³ E naxa mixi firin masen: Yusufu naxan nu xili Barasaba, e man nu naxan xili falama Yusutu, a nun Matiyasi. ²⁴ Na xanbi e naxa Ala maxandi, «Marigi, i tan naxan birin bɔɲe ma fe kolon, a masen muxu be i mixi naxan sugandixi yi firinyie tagi. ²⁵ Na xa findi Yudasi ɲɔxɔe ra xɛɛraya nun wali rabafe ra, barima Yudasi bara siga a sigade.» ²⁶ E naxa Matiyasi sugandi Ala xa mali ra. A naxa sa yi xɛɛra fu nun kerenyie xun ma.

2

Ala Xaxili Seniyenxi gorofe danxaniyatɔee ma

¹ Xe Xabe Sali to a li, Isa foxirabiree birin nu malanxi yire keren. ² Xui nde naxa mini koore ma keren na alo foye xungbe xui. A naxa banxi kui birin nafe e nu dɔxɔxi dennaxe. ³ E naxa se ndee to naxee maniya nenyie ra, te na e ma. Na see naxa itaxun, keren keren naxa dɔxɔ kankan xunyi ma. ⁴ Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro foxirabiree birin ma, e naxa so xui gbete falafe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

⁵ Yuwifi diinelae kelife pamane birin ma, e nu malanxi Darisalamu na saxanyi. ⁶ Nama to yi xui me, e naxa fa e gi ra. E naxa kaaba barima kankan nu Isa foxirabiree xui mema e bari xui yati nan na. ⁷ E de naxa ixara, e fa a fala, «Pe, yi mixie naxee woyenma yi ki, Galilekae xa mu

e birin na? ⁸ Won fa won bari xui mɛfe e ra di? ⁹ Paratokae, Medekae, Elamakae, naxee sabatixi Mesopotamiya, Yudaya, Kapadose, Pontu, Asi, ¹⁰ Firigiya, Panfliya, Misira, Libiya, Sireni bɔxi fe ma, a nun naxee keli Rɔma, Yuwifie a nun mixi naxee soxi e xa diine ya ma, Kiretikae a nun Arabue, ¹¹ won birin na e xui mɛfe won bari xui yati nan na. E na Ala xa kaabanako fee falafe won ma xuie. Na rabaxi di?» ¹² E birin dɛ naxa ixara, e naxa ifu. E nu a fala e bore bɛ, «Munfe yi ki?» ¹³ Kɔnɔ ndee naxa e mayele, e nu fa a fala, «E siisixi nɛ yi ki.»

Piyeri xa kawandi

¹⁴ Na xanbi Piyeri nun yi xɛɛra fu nun kerenyie naxa keli. Piyeri naxa a masen pama bɛ a xui itexi ra, «Yuwifie, a nun wo tan naxan birin na Darisalamu, wo xa wo tuli mati n na. Wo xa a kolon, ¹⁵ yi mixie mu siisixi xɛ de alo wo a maɔxunxi ki naxɛ, barima gɛɛsɛge na a ra yi ki.»

¹⁶ «Annabi Yoweli yi masenyi nan ti.

¹⁷ «Ala naxɛ,
n fama n Xaxili taxunde mixi birin na lɔxɔɛ dɔnxɔɛɛ.
Wo xa di xɛmɛɛ nun wo xa di ginɛɛ
wɔyɛnma nɛ n tan Ala xili ra.
Wo xa sɛgetalae to tima nɛ fee ra,
wo xa forie fan xiyeɛ sa.

¹⁸ Na waxati,
n fama n Xaxili ragorode n ma konyi xɛmɛɛ
nun n ma konyi ginɛɛ ma.
E wɔyɛnma nɛ n tan Ala xili ra.

¹⁹ N kaabanakoeɛ rabama nɛ koore ma,
n tɔnxumae masenma nɛ bɔxi fari,
naxee findima wuli, tɛ, nun tuuri ra.

²⁰ Soge dimima nɛ,
kike gbeelima nɛ alo wuli
beenun Marigi xa lɔxɔɛ xa a li,
na dariye lɔxɔɛ xungbe.

²¹ Mixi yo naxan Marigi xili maxandima,
na kanyi kisima nɛ.»

²² «Isirayilakae, wo wo tuli mati yi masenyi ra. Isa Nasaretika Ala xa Mixi Sugandixi nan nu a ra. Ala naxa na masen kaabanakoeɛ, fe magaaxuxie, nun tɔnxumae ra, Isa naxan nabaxi wo tagi. Wo birin na fee kolon. ²³ Ala bara a ragiri kaafirie xa kafu wo ma, alako wo xa yi xɛmɛ faxa, wo a banban wuri magalanbuxi ma, alo Ala nu a panigexi ki naxɛ. ²⁴ Kɔnɔ na xanbi, Ala bara a rakeli, a faxɛ luuti ba a ma, barima faxɛ mu nu nɔma kankande a ma.»

²⁵ «Dawuda nu Isa xa fe nan falafe yi masenyi ra.
«N Marigi toma temui birin n ya i.

A to na n sɛɛti ma, n mu nɔma birade.

²⁶ Na nan a toxi n bɔɓɛ na sɛɛwɛ kui,
n dɛ fan a xa fe masenma jɛlɛxinyi ra.

N fate fan malabuma nɛ bɔɓɛsa kui,

²⁷ barima i mu n nii bɛɓinma aligiyama,
i mu i xa seniyentɔɛ luma gaburi kui, a xa bɔɔɔ.

²⁸ I bara a niya n xa kisi kira kolon.

I sɛɛwɛ fima nɛ n ma i yire.»

²⁹ Piyeri man naxa a fala, «N ngaxakerenyie, wo a lu n xa won benba Dawuda xa fe fala wo be. A faxa ne, a naxa ragata, a xa gaburi man na won tagi be han to. ³⁰ Namijonme to nu a ra, a nu a kolon Ala bara laayidi tongo a be. Ala naxa a kali a Dawuda xa mamadi nde doxoma ne a xa mange kibanyi. ³¹ Na kui, Dawuda nu a kolon Ala xa Mixi Sugandixi fama ne kelide faxe ma. Ala mu neemuma a ma aligiyama, a fate mu boroma gaburi kui. ³² Ala nan Isa rakelixi faxe ma. Won birin findixi seede ra na fe ma. ³³ A to rate Ala yirefanyi ma, a naxa Ala Xaxili Seniyenxi soto Baba Ala ra, alo Ala laayidi tongoxi ki naxe. A man bara Ala Xaxili Seniyenxi ragoro won ma. Wo na nan tofe, wo na nan mefe yi ki.»

³⁴ «Dawuda mu texi koore ma, konɔ a tan nan a fala,
 «Marigi naxa a fala n Marigi be,
 Doxo n yirefanyi ma,

³⁵ han n xa i sanyi ti i yaxuie fari.»

³⁶ «Na kui, Isirayilaka birin xa la a ra, Ala bara Isa findi Marigi ra, nun a xa Mixi Sugandixi ra. Konɔ wo bara a banban wuri magalanbuxi ma.»

³⁷ Yi masenyi naxa pama boje tooro ki fanyi ra. E naxa a fala Piyeri nun xεera booree be, «N ngaxakerenyie, a lanma muxu xa munse raba fa?» ³⁸ Piyeri naxa a fala e be, «Wo xa tuubi, wo birin xa wo xunxa ye xora Isa xili ra, Ala xa Mixi Sugandixi, alako wo xa yunubie xa xafari, wo man xa Ala Xaxili Seniyenxi soto. ³⁹ Ala bara yi laayidi tongo wo be, wo xa die be, nun mixi birin be a naxee xilima, hali naxee na yire makuye.»

⁴⁰ Piyeri man naxa e rasi, a naxa e ralimaniya masenyi wuyaxi ra. A naxa e maxandi, «Wo wo meeni yi waxati mixi tinxintaree ma.»

⁴¹ Naxee tin a xa masenyi ra, e naxa e xunxa ye xora. Na loxe mixi wulu saxon jondon naxa sa Isa foxirabiree xun ma. ⁴² E nu e tunnabexima xεerae xa xaranyi ma. E naxa lu ngaxakerenya kui. E man naxa e tunnabexi taami itaxunfe nun Ala maxandife ma. ⁴³ Gaaxui naxa e birin suxu. Xεerae naxa kaabanako nun tonxuma gbege raba. ⁴⁴ Danxaniyatoe birin nu malanxi yire keren. Xa mixi keren se soto, na bara findi e birin gbe ra. ⁴⁵ E e xa see matima, e nu e harige itaxun e bore ma, kankan nu a hayi fan na kui. ⁴⁶ Loxo yo loxo e nu e malanma horomobanxi kui, e nu donse don e xonyi seewe nun bojesa kui. ⁴⁷ E nu Ala matoxoma. E naxa rasan birin ma. Loxo yo loxo Marigi nu nde sama danxaniyatoe pama konti xun ma.

3

Namate rayalanfe

¹ Loxo nde Piyeri nun Yaya nu tefe horomobanxi kui, sali temui geesege. ² Horomobanxi naade ra naxan xili «Naade Tofanyi», xeme nde nu na naxan nu namataxi kabi a bari loxe. E nu a doxoma na loxe birin alako a xa nu kobiri makula mixie ma naxee soma horomobanxi kui. ³ A to Piyeri nun Yaya to so ra horomobanxi kui, a naxa kobiri makula e ma.

⁴ Piyeri nun Yaya naxa e ya ti a ra. Piyeri naxa a fala a be, «Muxu mato.» ⁵ Xeme naxa e mato, a joxo naxa lu a ma e na kobiri nan fife a ma. ⁶ Piyeri fa a fala a be, «Gbeti mu na n yi, xεema mu na n yi, konɔ naxan na n yi ra, n a fima i ma. N bara i yaamari Isa Nasaretika xili ra, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, keli, i i jere!» ⁷ A naxa a suxu a yirefanyi belexe ma, a a rakel. A sanyie nun a sankonyie naxa senbe soto keren na. ⁸ Na

ikɔrɛxi ra, a naxa keli, a naxa so a jɛrɛfe. A naxa so Piyeri nun Yaya fɔxo ra hɔrɔmɔbanxi kui. A jɛrɛma, a tugaɗma, a Ala tantuma.

⁹ Birin naxa a to, a a jɛrɛma, a Ala matɔxɔma. ¹⁰ E naxa a kolon a tan nan nu dɔxɔma hɔrɔmɔbanxi «Naade Tofanyi» de ra kule matide. Birin naxa kaaba, e tɛrenna yi fe ra naxan bara raba a be. ¹¹ A fan naxa bira Piyeri nun Yaya fɔxo ra. Nama birin naxa kaaba, e naxa e gi sigafe ra e yire Sulemani xa buntunyi ra.

¹² Piyeri to na to, a naxa jama maxɔrin, «Wo tan Isirayilakae, munfe ra wo kaabama yi fe ma? Munfe ra wo wo yae banbanxi muxu ra alɔ muxu yi xeme rapɛrɛxi muxu yete senbe nan na, xa na mu a ra muxu xa tinxinyi ra?» ¹³ Annabi Ibrahima, Annabi Isiyaga, nun Annabi Yaxuba Marigi Ala, won benbae Marigi Ala, a bara a xa dariye fi a xa konyi Isa ma, wo naxan yanfa, wo fa mɛɛ a ra Pilati ya i, naxan nu wama a rabɛpinfe. ¹⁴ Wo bara Ala xa seniyeɗɔɛ nun a xa tinxintɔɛ yanfa. Wo man fa maxandi ti Pilati xa faxeti nde rabɛpin wo be. ¹⁵ Wo bara Marakisima faxa, Ala naxa a rakeli faxe ma. Muxu na na fe seede ra. ¹⁶ Yi xeme naxan yi ki, wo naxan kolon, wo naxan toxi, a bara senbe sɔto danxaniya kui Isa xili saabui ra. A xa danxaniya Isa ma, na nan a yalanxi wo birin ya xɔri.»

¹⁷ «Yakɔsi, n ngaxakerenyie, n a kolon wo naxan nabaxi Isa ra, wo bara a raba a kolontareya ma, wo nun wo xa mangɛɛ. ¹⁸ Kɔnɔ Ala nan yi birin nagirixi, alako a xa wɔyɛnyi xa rakamali, a nu bara naxan masen waxati dangixi a xa namijɔnɗɗe de ra, a falafe a a xa Mixi Sugandixi fama ne tɔɔɗɗe. ¹⁹ Awa, wo tuubi, wo gbilen Ala ma, alako wo xa yunubie xa xafari, ²⁰ alako Marigi xa fa bojɛsa waxati ra, a man xa Isa xɛɛ, a bara naxan sugandi wo be. ²¹ Kɔnɔ Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa lu koore ma sinden, han beenun fe birin xa yailan, alɔ Ala a masen ki naxe a xa namijɔnɗɗe seniyeɗɗe kɛɛ ra kafi a xɔnnakuye ra.»

²² «Annabi Munsu naxa a fala, «Wo Marigi Ala namijɔnɗɗe nde xɛɛma ne wo ma alɔ n tan. Won ngaxakerenyi nan lanxi a ma. A naxan birin falama wo be, wo xa a suxu. ²³ Naxan yo mu na namijɔnɗɗe xui suxu, na kanyi bama ne Ala xa jama ya ma, a faxa.»

²⁴ «Namijɔnɗɗe naxee birin bara wɔyɛn kabi Annabi Samuweli xa tɛmɛi, e birin bara yi lɔxɔɛɛ xa fe fala. ²⁵ Saate die nun namijɔnɗɗe die nan na wo ra. Ala bara saate tongo won babae be. A a fala ne Ibrahima be, «Duniya birin fama hɛɛri sɔtɔde i bɔnsɔɛ nan saabui ra.» ²⁶ Ala to bara a xa konyi rakeli faxe ma, a a xɛɛ wo tan nan singe ma, a xa duba wo be, a xa kankan nagbilen fe kɔbie fɔxo ra.»

4

Piyeri nun Yaya makiitife

¹ Yaya nun Piyeri to nu wɔyɛnma mixie be, sɛɛɛɛdubɛɛ, hɔrɔmɔbanxi sɔɔri yarerati, nun Sadusenie naxa fa. ² E bojɛ naxa te barima Piyeri nun Yaya nu jama xaranfe, a falafe mixi faxaxie fama ne rakelide alɔ Isa rakelixi ki naxe. ³ E naxa e suxu, e e sa geeli han na kuye iba, barima kɔɛ nu bara so. ⁴ Kɔnɔ mixi wuyaxi naxee na wɔyɛnyi mɛ, e naxa a suxu. Danxaniyatɔɛɛ xun naxa masa, han xɛmɛɛ kɔnti naxa wulu suuli jɔndɔn li.

⁵ Na kuye iba, Yuwifi yareratie, forie, nun seriye karamɔxɔɛ naxa e malan Darisalamu, ⁶ a nun Anani sɛɛɛɛdubɛ kuntigi, nun Kayafa, Yaya,

Alesandire, a nun naxee birin na serexedube kuntigi bonsōe. ⁷ E naxa Piyeri nun Yaya ti e tagi, e naxa e maxōrin, «Wo nōxi yi rayalande di? Wo a rayalanxi saabui mundun na?»

⁸ Piyeri naxa a masen e be muxu a rayalanxi Ala Xaxili Seniyenxi nan saabui ra, ⁹ «Isirayila forie nun kuntigie, wo bara muxu maxōrin yi namate xa fe fanyi sotōe ma, a yalanxi ki naxe. ¹⁰ Wo tan nun Isirayilakae birin xa a kolon yi xeme yalanxi Isa Nasaretika, Ala xa Mixi Sugandixi, xili saabui nan na. Wo Isa naxan banban wuri magalanbuxi ma, Ala naxan nakeli faxe ma, a tan nan xili yi namate rayalanxi. ¹¹ Isa maniyaxi «geme nan na naxan tide gbo dangi geme birin na, kōnō wo tan banxitie bara mēe na geme ra.» ¹² Kisi mu sotōma ndende ra fo a tan, barima xili gbete yo mu na dunija, won kisima naxan saabui ra.»

¹³ E naxa kaaba Piyeri nun Yaya xa limaniya ma, barima xarantaree nan nu e ra. E naxa a kolon e nu bara bira Isa foxō ra a nu na dunija ma temui naxe. ¹⁴ Kōnō xeme to nu tixi e seeti ma, a yalanxi, e mu nō sese falade. ¹⁵ E naxa Piyeri, Yaya, nun na xeme yaamari e xa mini Yuwifi kiitisae ya ma. E nu fa wōyen e bore tagi. ¹⁶ E naxa e bore maxōrin, «Won xa munse raba yi mixie ra? Darisalamukae birin bara a kolon e kaabanako xungbe nan nabaxi. Won fan mu nōma na matandide. ¹⁷ Kōnō alako yi fe naxa yensen ye mixie ra, won xa e ratōn a xōrōxōe ra, e naxa wōyen Isa xili ra sōnōn.»

¹⁸ E naxa Piyeri, Yaya, nun na xeme xili. E naxa wōyen e be a xōrōxōe ra, a e naxa masenyi yo ti, e naxa mixi yo xaran Isa xili ra sōnōn. ¹⁹ Piyeri nun Yaya naxa e yaabi, «Wo a mato, a lanma muxu xa bira wo tan nan foxō ra ba, ka Ala? ²⁰ Muxu mu nōma dundude fe ma muxu bara naxan to, muxu bara naxan mē.» ²¹ E man naxa xaape e ma, kōnō pama birin to nu Ala matōxōma fe ma naxan bara raba, e mu nō lande a ma a lanma e xa e naxankata ki naxe. E naxa e rabepin. ²² Yi xeme naxan nayalanxi, a xa simaya nu bara dangi je tongo naani ra.

Togondiyatōe Ala maxandife

²³ E to e bep̄nin, Piyeri nun Yaya naxa siga e booree yire. E naxa fe birin yaba e be serexedube kuntigie nun forie naxan fala e be. ²⁴ E to na mē, e birin naxa e xui ite Ala ma janige keren fari. E naxa a maxandi, «Marigi, i tan naxan koore daa, a nun bōxi, a nun baa, a nun se naxan birin na dunija, ²⁵ i tan nan a fala Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, i xa konyi Dawuda de ra, muxu baba,

«Munfe ra sie bōpe texi fufafu?

Munfe ra pamae matandi tife?

²⁶ Dunija mangēe bara keli,

xunmatie bara ti Marigi

nun a xa Mixi Sugandixi kanke.»»

²⁷ «Nōndi na a ra, Herode, Ponsi Pilati, xōpee, a nun Isirayila bonsōe bara ti i xa konyi seniyenxi Isa kanke, i naxan sugandixi, ²⁸ alako e xa fe birin naba i singe nu bara nate tongo a nu lan naxan xa raba. ²⁹ Yakōsi, Marigi, i xa a mato e xaapexi ki naxe. Senbe fi i xa konyie ma, alako e xa nō i xa wōyenyi masende limaniya ra. ³⁰ I belexe itala, alako mixi xa rayalan, kaabanakoe nun tōnxumae xa raba i xa konyi seniyenxi Isa xili ra.»

³¹ E to γε Ala maxandide, e nu malanxi dennaxe, na naxa seren. Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro e birin ma. E naxa so Ala xa wøyenyi masenfe limaniya ra.

Togondiyatœe xa lanyi

³² Danxaniyatœe jama birin boje ma fe naxa lu keren. Mixi yo mu a falama a keren gbe nan na se nde ra, konɔ se birin naxa findi birin gbe ra. ³³ Xεεραε naxa Marigi Isa xa marakeli masen mixie be senbe ra. Ala naxa hinne e ra a fanyi ra. ³⁴ Setare yo mu nu na e ya ma, barima xee nun banxie nu na naxee birin yi ra, e nu e matima ne, ³⁵ e nu a sare dentege xεεrae be. Nee nu fa a itaxun kankan hayi bere ma.

³⁶ Mixi nde nu na naxan xili Yusufu, Lewi di naxan barixi Sipiri. Xεεrae nu a xili falama ne Baranabasi, na nan falaxi «mixi ralimaniya». ³⁷ A naxa xe mati naxan nu na a yi, a naxa fa a kobiri ra, a a dentege xεεrae be.

5

Ananiyasi nun Safira

¹ Xeme nde naxan xili Ananiyasi, a nun a xa gine Safira, nee fan naxa e xa xe mati. ² Ananiyasi nun a xa gine naxa lan a ma e xa xe sare nde ragata e yete be. Ananiyasi naxa kobiri donxœe xanin, a a dentege xεεrae be. ³ Piyeri naxa a fala a be, «Ananiyasi, munfe ra Sentane i madaxuxi han i bara wule fala Ala Xaxili Seniyenxi be yi xe sare nde noxunfe ra? ⁴ Beenun i xa yi xe mati, i gbe xa mu nu na xe ra? I kobiri naxan sotoxi, i gbe xa mu nu na fan na? Munfe ra i yi fe mooli rabaxi? I mu wule falaxi mixie xa be, i wule falaxi Ala nan be.»

⁵ Ananiyasi to na wøyenyi me, a naxa bira keren na, a faxa. Naxee birin na fe me, e naxa gaaxu. ⁶ Segetalae to keli, e naxa a kasange, e a xanin, e sa a ragata.

⁷ Waxati saxan to dangi, a xa gine naxa so, a mu nu a kolon fe naxan nabaxi. ⁸ Piyeri naxa a fala a be, «A fala n be, xa wo xe matixi yi xasabi nan na, wo naxan dentegexi yi ki?» A naxa a yaabi, «Iyo, muxu a matixi yi kobiri nan na.» ⁹ Awa, Piyeri naxa a fala a be, «Munfe ra wo lanxi a ma wo xa Ala Xaxili madaxu? Naxee i xa mori ragataxi, e tan nan tixi naade ra yi ki, e i fan xaninma ya.»

¹⁰ A naxa bira xεera bun ma keren na, a faxa. Segetalae to so, e naxa a li a fan bara faxa. E naxa a xanin, e sa a fan nagata a xa mori fe ma.

¹¹ Gaaxui xungbe naxa danxaniyatœe jama birin suxu, a nun naxee birin yi fe me.

Tɔnxumae nun kaabanakoe

¹² Kaabanako wuyaxi nun tɔnxumae nu rabama jama tagi xεεrae saabui ra. Togondiyatœe birin nu e malanma Sulemani xa buntunyi ra. ¹³ Mixi gbete yo mu nu suusama sunbude e ra, konɔ mixie nu e binyama a fanyi ra. ¹⁴ Naxee nu danxaniyaxi Marigi ma, xeme e nun ginee, e konti xun nu masama temui birin. ¹⁵ Na fee ma, mixie nu fama ne furemae ra sade nun dagie ma kira xon, alako Piyeri ne dangima temui naxe, a niini xa ti e ma. ¹⁶ Nama nu kelima Darisalamu rabilinyi, e nu fa furemae ra nun jinne fure kanyie. E birin naxa yalan.

Xεεrae makankanfe

17 Na temui serexedube kuntigi, a nun naxee nu na a foxo ra, naxee findixi Sadusenie ra, e naxa nate tongo tcone ma. 18 E naxa xεεραε suxu, e e woli geeli. 19 Kono Marigi xa maleke naxa fa ke ra, a naxa geeli naade rabi, a fa e ramini. A naxa a fala e be, 20 «Wo siga, wo sa ti horomobanxi kui, wo Ala xa kira neene xa fe birin tagi raba jama be.» 21 E to na me, e naxa so horomobanxi kui subaxe ma, e kawandi ti folo.

Serexedube kuntigi nun naxee nu na a foxo ra, e to fa, e naxa Yuwif kiitisaе nun Isirayila fori birin malan. E naxa mixie rasiga xεεραε tongode geeli kui. 22 Sorie to siga, e mu e li geeli kui. E naxa gbilen, e sa dentege sa. 23 E naxe, «Muxu bara geeli li a balanxi a fanyi ra, geeli kantamae tixi naade ra, kono muxu to a rabi, muxu mu mixi yo lixi a kui.»

24 Horomobanxi sorie xa mange nun serexedube kuntigie to na fe me, e de naxa ixara. E nu fa e bore maxorin, «Munfe yi ra?» 25 Mixi nde naxa fa a fala e be, «Wo fa a mato, wo xeme naxee sa geeli, e na horomobanxi kui e mixie xaranfe.» 26 Awa, sori xunmati nun a xa sorie naxa siga, e sa fa xεεραε ra. Kono e mu e senbe ramini e ma, barima e nu gaaxuxi jama fa e magonofe geme ra.

27 E to bara e xanin Yuwif kiitisaе yire, serexedube kuntigi naxa e maxorin, 28 «Muxu bara wo raton a xoxoxe ra, wo naxa xaranyi raba yi xeme xili ra, kono wo bara wo xa xaranyi ralatan Darisalamu birin na. Wo wama a xa faxe safe muxu tan nan xun!» 29 Piyeri nun xεεραε naxa e yaabi, «A lanma muxu xa Ala xui nan nabatu dangife mixie xui ra. 30 Won babae Marigi Ala bara Isa rakeli, wo naxan faha, wo naxan banban wuri ma. 31 Ala bara a rate a yirefanyi ma a xa findi Mange nun Marakisima ra, alako Isirayila xa no tuubide, e xa yunubi xa xafari. 32 Muxu nun Ala Xaxili Seniyenxi na yi fe seedee ra. Ala Xaxili Seniyenxi fima mixi nan ma, naxan na a xui rabatu.»

33 E to yi masenyi me, e naxa xono han e naxa wa xεεραε faxafe. 34 Kono Fariseni nde naxan xili Gamaliyeli, seriye karamoxo kuntigi naxan nu rafan jama birin ma, na naxa keli Yuwif kiitisaе tagi. A naxa yaamari fi e xa xεεραε ramini sinden. 35 Awa, a naxa a fala kiitisaе be, «Isirayilakae, wo meeni fe ma wo naxan nabama yi mixie ra. 36 Waxati dangixi xeme nde naxan xili Tudasi naxa a yete igbo. Mixi keme naani nan nu biraxi a foxo ra, kono a to faha e birin naxa yensen ye. A xa fe mu findi fefe ra.»

37 «Na to dangi, Yudasi Galileka naxa mini xili sebe temui. A naxa mixi wuyaxi bendun a ma, kono a fan naxa faha, a foxirabiree birin naxa yensen ye. 38 Yakosi n a falama wo be, wo naxa fefe raba yi mixie ra. Wo gbilen e foxo ra. Xa yi fe birin fatanxi mixie nan na, a mu sooneyama. 39 Kono, xa a fatanxi Ala nan na, wo mu noma a xun nakanade. Wo wo pere ki mato a fanyi ra, wo nun Ala naxa fa gere.»

40 E to lan fe keren ma, e naxa xεεραε xili, e e bonbo. E naxa e raton woyenfe ra Isa xili ra, e fa e rabepin.

41 Xεεραε to mini Yuwif kiitisaе tagi, e naxa jlexin barima Ala e tan nan sugandixi, e xa toro Isa xili xa fe ra. 42 Loxo yo loxo, e nu kawandi tima horomobanxi kui, e man mixie xaranma e xonyi. E nu Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi masenma ne temui birin.

¹ Na temui, Isa foxirabiree konti xun to nu masama, Yuwifie naxee Gireki xui falama, e naxa e mawa Yuwifie xon naxee Eburu xui falama, barima loxo yo loxo donse itaxunma temui naxe, e nu neemuma ne kaape ginεe ma naxee Gireki xui falama. ² Xεera fu nun firinyi naxa Isa foxirabiree malan, e naxa a fala e be, «A mu lan muxu xa Ala xa masenyi kawandife rabolo donse itaxun fe ra. ³ Na nan a ra, n ngaxakerenyie, wo xeme solofere sugandi wo ya ma, mixi binyee, xaxilimaya nun Ala Xaxili Seniyenxi na naxee be. Muxu xa yi donse itaxunfe so e yi ra, ⁴ alako muxu tan xa nu lu Ala maxandi ra nun Ala xui kawandi ra.»

⁵ Na masenyi naxa rafan birin ma. E naxa Etiyen sugandi, xeme naxan xa danxaniya nu gbo, Ala Xaxili Seniyenxi man nu goroxi naxan ma. E man naxa Filipu, Pirokoru, Nikanoro, Timon, nun Paramenasi sugandi, a nun Nikolasi Antiyokika naxan soxi Yuwifie xa diine ya ma. ⁶ E naxa e dentεe xεεραε be. Xεεραε naxa e belexe sa e xunye ma, e naxa Ala maxandi e be.

⁷ Ala xa masenyi naxa yensen ye. Isa foxirabiree xun nu masama a gbege ra Darisalamu. Serexedube wuyaxi fan nu danxaniyafe.

Etiyen suxufe

⁸ Ala naxa a xa hinne nun senbe fi Etiyen ma. A nu tonxumae nun kaabanako xungbee rabama pama tagi. ⁹ Sirenikae nun Alesandireka naxee nu salima salide kui, naxan xili «xoreya mixi xa salide», a nun Yuwifie naxee kelixi Silisi nun Asi, e naxa sonxo Etiyen ma. ¹⁰ Kono e mu no Etiyen xa woyenyi ra, barima Ala Xaxili Seniyenxi nan nu xaxilimaya fima a ma.

¹¹ Awa, e naxa xeme ndee sare fi, e xa a fala, «Muxu bara a xui me a woyenyi falama naxan mu daxa Annabi Munsu nun Ala mabiri.» ¹² E naxa pama, forie, nun seriye karamoxoe kui iso. E naxa bagan a ma, e a suxu, e a xanin Yuwifi kiitisee yire. ¹³ E naxa topegeleae ramini, naxee a fala, «Yi xeme mu bama woyenyi paaxie falafe horomobanxi nun Ala xa seriye xa fe ra. ¹⁴ Muxu bara a xui me, a a falama Isa Nasaretika fama yi horomobanxi kanade, a man naamunye masarama Annabi Munsu naxee fixi won ma.» ¹⁵ Yuwifi kiitisee birin naxa e ya banban Etiyen na, a yatagi naxa lu e be alo maleke.

7

Etiyen xa masenyi

¹ Serexedube kuntigi naxa Etiyen maxorin, «Naxan falaxi i xun ma, nondi na a ra?» ² Etiyen naxa e yaabi, «N ngaxakerenyie nun n babae, wo wo tuli mati n na. Ala dariye kanyi mini ne won baba Iburahima ma a nu na Mesopotamiya boxi ma temui naxe, beenun a xa sabati Xarani. ³ Ala naxa a fala a be, «Keli i xa boxi nun i xabile xun, siga boxi ma n dennaxe masenma i be.» ⁴ Awa, a naxa mini Kalidi boxi ra, a sa sabati Xarani. Menni, a baba faxa xanbi, Ala naxa a radangi yi boxi ma wo sabatixi dennaxe yi ki to. ⁵ A mu lingira yo fi a ma yi boxi kui hali santide. Kono a naxa laayidi tongo a be, a fama yi boxi fide a tan nun a bonsoe nan ma, hali a faxa xanbi. Na waxati di yo mu nu na a be sinden.»

⁶ «Ala naxa a fala a be, «I bonsoe sabatima boxi gbete nan ma. Menni e findima ne konyie ra. E e naxankata ne keme naani bun.» ⁷ Ala man naxa a fala, «N fama na si makiitide naxan e rasoma konyiya kui. Na dangi xanbi, e kelima ne naa, e fa n batu be.»»

⁸ «Awa, Ala naxa sunna saate fi Iburahima ma. Iburahima to Isiyaga bari, a naxa a sunna a xi solomasaxan nde ma. Isiyaga to Yaxuba bari, a naxa a fan sunna. Yaxuba fan naxa won benba fu nun firinyie sunna.»

⁹ «Won benbae naxa Yusufu tɔɔŋe, e naxa a mati, a naxa findi konyi ra Misira bɔxi ma. ¹⁰ Kɔɔɔ Ala naxa lu a fɔɔɔ ra. A naxa a ramini a xa kɔntɔfili birin kui. A naxa hinne nun xaxilimaya fi a ma, alako a xa rafan Misira mange ma, naxan a findi Misira gomina nun a xa banxi birin xunmati ra.»

¹¹ «Kaame xungbe naxa so Misira bɔxi ma a nun Kanaan bɔxi. Won babae mu nu baloe sɔtoma, tɔɔɔe naxa gbo. ¹² Yaxuba naxa a me a mengi na Misira bɔxi ma. A naxa won babae xee naa a singe. ¹³ E xa sigɛ firin nde, Yusufu naxa a yete masen a fafaxakerenyie be, Misira mange fan naxa Yusufu xabile rakolon. ¹⁴ Awa, Yusufu naxa e xee a baba Yaxuba tongode nun a xa denbaya birin. E kɔnti nu sigaxi han mixi tongo solofere a nun suuli. ¹⁵ Yaxuba naxa goro Misira, a faxa dennaxe a nun won babae. ¹⁶ E furee naxa ragbilen Sikemi, e e ragata gaburi nan kui, Iburahima naxan sara kɔbiri ra Xamori xa die ma.»

¹⁷ «Ala xa laayidi rakamali waxati to makɔɔe, laayidi naxan tongoxi Iburahima be, won ma jama xun naxa masa Misira bɔxi ma. ¹⁸ Kɔɔɔ na xanbi mange gbete naxa ti naxan mu nu Yusufu xa fe kolon. ¹⁹ Na mange naxa won ma jama yanfa. A naxa won benbae jaxankata, han a naxa e yaamari e xa e xa diyɔɔɔe wɔle, alako e xa faxa. ²⁰ Na temui Annabi Munsa naxa bari, Ala hinne naxan na. Kike saxan a rabalofe a baba xa banxi kui. ²¹ Na xanbi a naxa a belexe ba a ma. Misira mange xa di gine fa a tongo, a naxa a ramɔ alo a xa di. ²² Annabi Munsa naxa kolon sɔto Misira xa fe birin ma. A wɔyɛn ki nun a jɛɛe ki naxa senbe sɔto.»

²³ «A to jɛ tongo naani sɔto, a naxa wa a ngaxakerenyie kolonfe. A naxa siga a boore Isirayilakæe yire matode. ²⁴ A to Misiraka to a fe jaaxi niyafe Isirayilaka nde ra, Annabi Munsa naxa a ngaxakerenyi xa gere so, a naxa Misiraka faxa. ²⁵ A naxa a maɔɔɔxun a a ngaxakerenyie a kolonma ne Ala xɔɔɔya fima e ma a saabui nan na, kɔɔɔ e mu kolon sɔto na ma. ²⁶ Na kuye iba, Annabi Munsa naxa Isirayilaka firin to, e na gerefe. A naxa kata e xa lan e bore ma, a naxa a fala e be, «Ngaxakerenmae nan na wo ra. Munfe ra wo fe jaaxi niyama wo bore ra?» ²⁷ Kɔɔɔ naxan nu fe jaaxi rabafe a ngaxakerenyi ra, a naxa Annabi Munsa radin ye, a a fala a be, «Nde i tixi mange nun kiitisa ra muxu xun ma? ²⁸ I waxi n faxafe ne alo i Misiraka faxaxi ki naxe xoro?» ²⁹ Annabi Munsa to na wɔyɛnyi me, a naxa a gi. A naxa sabati Madiyan bɔxi ma, a naxa di firin bari menni.»

³⁰ «Jɛ tongo naani dangi xanbi, maleke naxa mini a ma te xɔɔra naxan nu sansi bili ganfe gbengberenyi ma, Sinayi geya fari. ³¹ Annabi Munsa to na fe to, a naxa kaaba. A to a maso a ra, a xa a igbe, a naxa Marigi xui me. ³² «I babae Marigi Ala nan n na, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Ala.» Annabi Munsa naxa serɛn, a naxa gaaxu a igbefe ma. ³³ Marigi naxa a fala a be, «Sankiri ba i sanyi, barima i tixi dennaxe, bɔxi seniyanxi na a ra. ³⁴ N bara n ma jama xa tɔɔɔe to Misira, n bara e kutun xui me. N bara goro n xa xɔɔɔya fi e ma. Yakɔsi, n xa i xee Misira.» ³⁵ Ala Annabi Munsa xee ne, e a fala naxan be, «Nde i tixi mange nun kiitisa ra muxu xun ma.» Maleke naxan minixi a ma te xɔɔra a naxa a masen a be a xa findi mange nun marakisima ra.»

³⁶ «Annabi Munsa nan Isirayilakae ramini Misira bɔxi ra. Ne tongo naani bun ma, a naxa tɔnxumae nun kaabanakoe raba Misira, Xulunyumi Baa, nun gbengberenyi ma. ³⁷ Annabi Munsa tan naxa a fala Isirayila be, «Ala namijonme raminima wo ngaxakerenyie nan ya ma naxan luma alo n tan.» ³⁸ Won benbae jama e to nu malanxi gbengberenyi ma, maleke naxa woyen Annabi Munsa be Sinayi geya fari. A seriye naxan mexi, a naxa na radangi won ma.»

³⁹ «Kɔnɔ won benbae mu tin a xa yaamari suxude. E naxa a matandi, e e boje ti Misira ra. ⁴⁰ E naxa a fala Haruna be, «Alae yailan won be, naxee jere ma won ya ra, barima yi Munsa naxan won naminixi Misira, won mu a kolon se naxan a sɔtɔxi.» ⁴¹ E naxa kuye yailan ninge misaali ra, e fa serexe ba a be. E naxa jɛlexin na ra, e naxan yailanxi e belexe ra.»

⁴² «Awa, Ala naxa a kobe so e ra, a naxa e rabolo, e xa tunbuie batu, alo a seɓexi namijonme xa Kitaabui kui ki naxe.

«Isirayila bɔnsɔe,

wo serexe ba n tan nan be
je tongo naani bun ma gbengberenyi ma?

⁴³ Wo bara Mɔlɔkɔ kuye batu,

wo bara Remefan tunbui kuye batu,
wo kuye naxee yailanxi wo belexe ra.

Na nan a toxi n fan wo xaninma Babilɔn xanbi ra.»

⁴⁴ «Ala xa hɔrɔmɔlingira, a xa seederɔxɔya seɓeli na dennaxe, na nu na won benbae tagi gbengberenyi ma. Ala nu bara a misaali masen Annabi Munsa be, a naxa a yaamari a xa a yailan na ki. ⁴⁵ Won benbae to hɔrɔmɔlingira sɔtɔ, e naxa a xanin bɔxi ma Ala si gbete keri dennaxe, Yosuwe xa yaamari bun ma. A naxa lu naa han Dawuda xa waxati.»

⁴⁶ «Dawuda naxan nafanxi Ala ma, na naxa a maxɔrin a xa lingira ti a tan Yaxuba Marigi Ala be. ⁴⁷ Kɔnɔ Sulemani nan fa na lingira ti Ala be. ⁴⁸ Kɔnɔ Ala Xili Xungbe Kanyi mu sabatima adama xa banxi tixi kui. Namijonme na nan masenxi,

⁴⁹ «Wo Marigi naxe,
koore, n ma kibanyi,
bɔxi, n santide.

Wo banxi mundun tima n be?

Wo yire mundun findima n ma malabude ra?

⁵⁰ N tan xa mu na birin yailanxi?»

⁵¹ «Wo xaxili nun wo tuli xɔrɔxɔ, wo sondonyi mu fan. Wo Ala Xaxili Seniyenxi matandima temui birin alo wo benbae a raba ki naxe. ⁵² Wo benbae namijonmee birin jaxankata ne. E namijonmee faxa ne, naxee nu Ala xa Tinxintɔe xa fafe falama. Yakɔsi wo bara na fan faxa. ⁵³ Wo tan naxee bara Ala xa seriye sɔtɔ malekee saabui ra, wo mu a rabatuxi!»

Etiyen xa faxe

⁵⁴ E to yi masenyi me, e naxa xɔnɔ han e nu e pinyie raxin. ⁵⁵ Kɔnɔ Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro Etiyen ma. Etiyen to a ya banban koore ma, a naxa Ala xa dariye to, a man naxa Isa to a tixi Ala yirefanyi ma. ⁵⁶ A naxa a masen, «N bara koore rabixi to, Adama xa Di tixi Ala yirefanyi ma.»

⁵⁷ Nama naxa sɔnxɔe rate, e naxa e tuli dese. E birin naxa bagan a ma.

⁵⁸ E naxa mini a bubu ra sigafe ra taa fari ma, e a magɔnɔ han a naxa faxa. Seede naxa e xa donmae sa segetala nde san ma, naxan xili Solu. ⁵⁹ E nu na a magɔnɔfe temui naxe, Etiyen naxa Ala maxandi, «N Marigi Isa, n nii

rasene.» ⁶⁰ Na xanbi a naxa a xinbi sin, a naxa a xui ite, «N Marigi, i naxa e suxu yi yunubi ma!» A γε na falade tan mu a ra, a naxa taa masara. Solu fan nu na Etiyen faxafe kui.

8

Danxaniyatōe xa tōōe

¹ Na lōxōe, naxankate xungbe naxa Darisalamu danxaniyatōe pama suxu. E birin naxa yensen Samari nun Yudaya bōxi ma fo xεεραε, nee nan gbansan lu naa. ² Xεme tinxinxie naxa Etiyen nagata. E naxa wa a xa faxe ma. ³ Kōnō Solu tan naxa danxaniyatōe pama tōōō. A nu soma banxie kui, a nu danxaniyatōe xεmēe nun ginēe ramini, a nu fa e sa geeli. ⁴ Danxaniyatōe to yensen ye, e naxa xibaaru fanyi kawandi ti yire birin.

Xibaaru fanyi kawandife Samari

⁵ Filipu to goro Samari taa nde kui, a naxa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe masen naakae be. ⁶ Nama to Filipu xa kaabanakoe to, e naxa e tuli mati a ra a fanyi ra. ⁷ Ninnēe naxa gbilen furemae fōxō ra, e nu fa gbelegbele. Mabenyi nun namate wuyaxi naxa yalan. ⁸ Naakae naxa sēewa a fanyi ra.

⁹ Xεme nde nu na taa kui naxan xili Simōn. A nu duureya rabama naxan Samarikae birin nakaabama, a nu fa a yete igbo. ¹⁰ E birin, dimēdie nun forie, a xui ramexi a fanyi ra. E nu a fala, «Yi xεmēe Ala senbe na a ra, won naxan xili falama Senbe Xungbe.» ¹¹ E nu bara bira a fōxō ra kabi a xōnnakuye barima a nu e rakaabama a xa duureya ra. ¹² Kōnō e to la Filipu ra, naxan Ala xa mangeya niini nun Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandi rabama, xεmēe nun ginēe naxa e xunxa ye xōōra. ¹³ Simōn yati naxa danxaniya, a fan naxa a xunxa ye xōōra. A naxa bira Filipu fōxō ra. A naxa kaaba a xa tōnxumae nun kaabanako xungbee ma.

¹⁴ Xεεραε, naxee nu na Darisalamu, e to a me Samarikae bara tin Ala xa masenyi ra, e naxa Piyeri nun Yaya xεe naa. ¹⁵ E to so naa, e naxa Ala maxandi alako Samarikae xa Ala Xaxili Seniyenxi soto, ¹⁶ barima Ala Xaxili Seniyenxi mu nu goroxi mixi yo ma e ya ma sinden. E nu xunxaxi ye nan gbansan xōōra Isa xili xa fe ra. ¹⁷ Awa, Piyeri nun Yaya naxa e belexe sa e ma, e naxa Ala Xaxili Seniyenxi soto.

¹⁸ Simōn to a to Ala Xaxili Seniyenxi nu soto ma xεεραε belexee nan saabui ra, a naxa kobiri masen e be, a fa a fala, ¹⁹ «Wo yi senbe fi n fan ma, alako n na n belexee sa naxan ma, a xa Ala Xaxili Seniyenxi soto.» ²⁰ Piyeri naxa a yaabi, «I tan nun i xa kobiri xun xa rakana, barima i a maṛoxunxi ne Ala xa ki soto ma kobiri nan na. ²¹ I gbe yo mu na yi fe ya ma, barima i sondonyi mu fiixexi Ala be. ²² Gbilen yi fe jaaxi fōxō ra. I man xa Marigi maxandi alako a xa dije i ma i xa yi maṛoxunyi xa fe ra, xa a sa tinma. ²³ N a toxi ne yi ki, i na fe jaaxi gbegebe kui. I bara findi Sentane xa konyi ra.»

²⁴ Simōn naxa a yaabi, «Wo yete xa Marigi maxandi n be alako wo fe naxee birin falaxi a naxa n li.» ²⁵ E to ge seederōxōya bade Marigi xa masenyi ra, Piyeri nun Yaya naxa gbilen Darisalamu. Kira fan na, e naxa xibaaru fanyi kawandi ti Samari taa wuyaxi kui.

Etiyopi xunmati nde xunxafe ye xōōra

²⁶ Marigi xa maleke naxa a fala Filipu be, «Keli, siga yirefanyi biri ra, gbengberen kira xōn, naxan goroma Gasa, kelifē Darisalamu.» ²⁷ A naxa

keli, a naxa Etiyopika nde li kira ra. Xεme nan nu a ra naxan mu nu noma gine fe rabade. A findixi Kandasi, Etiyopi mange gine xunmati nan na. A tan nan nu a xa naafuli birin kantama. A nu faxi salide ne Darisalamu. ²⁸ A na gbilenfe a xonyi, a dɔxɔxi a xa majerese kui, a na Annabi Esayi xa Kitaabui xaranfe.

²⁹ Ala Xaxili Seniyenxi naxa a masen Filipu be, «Siga, i i makore na majerese ra.» ³⁰ Filipu naxa siga a gi ra. A naxa Etiyopika xui me, a nu Annabi Esayi xa Kitaabui xaranfe. A naxa a maxorin, «I naxan xaranfe yi ki, i a fahaamuxi?» ³¹ A naxa a yaabi, «N noma na ra di, xa mixi yo mu na naxan a tagi rabama n be?» A naxa a fala Filipu be a xa dɔxɔ a seeti ma.

³² A nu na yi sebeli nan xaranfe Kitaabui kui:

«E a xaninxi temui naxe a xa faxa
a naxa lu alo yexee naxan xaninma faxade.

A mu a xui yo ramini,

alo yexee naxan tima a xabe maxabama ya ra.

³³ A xa marayaagi kui,

e naxa a makiiti seriye xanbi.

Nde noma a xa taruxui falade?

A xa simaya bara jon boxi fari.»

³⁴ Na Etiyopika naxa a fala Filipu be, «Yandi, a masen n be, Annabi Esayi nde xa fe falama yi ki? A yete ba, ka mixi gbete?» ³⁵ Awa, Filipu naxa a folo na sebeli ma, a naxa a kawandi Isa xa xibaaru fanyi ra.

³⁶ E na sigafe kira xon, e naxa ye li. Na Etiyopika naxa a fala Filipu be, «Ye nan ya. Nanse a niyama n mu xunxama ye xɔɔra?» ³⁷ Filipu naxa a yaabi, «Xa i danxaniya i boje birin na, i noma na ra.» Na Etiyopika naxa a yaabi, «N laxi a ra, Ala xa Di nan lanxi Isa ma.» ³⁸ A naxa majerese rati, e firin birin naxa goro ye ma. Filipu naxa na Etiyopika xunxa ye xɔɔra.

³⁹ E to te ye xɔɔra, Marigi Xaxili naxa Filipu tongo, a a xanin. Na Etiyopika mu fa a to sɔnɔn. A naxa siga seewe kui.

⁴⁰ Filipu naxa mini Asotu taa kui. A man naxa siga Sesare. A naxa xibaaru fanyi kawandi ti taa birin kui a nu dangima dennaxe.

9

Solu xunxafe ye xɔɔra

¹ Na temui birin, Solu nu konkoxi Marigi foxirabirsee ma, a xa e faxa. A naxa siga serexedube kuntigi xon ² keedi maxorinde katarabi Damasi salide yareratie ma, alako xa a naxee li naa, e biraxi Isa xa kira foxo ra, xeme nun ginsee, a xa fa e xirixi ra Darisalamu. ³ A na makorefe Damasi ra, yanbe naxa mini a ma keli koore ma, a a rabilin. ⁴ A naxa bira boxi ma, a naxa xui nde me, «Solu, Solu, i na n jaxankatafe munfe ra?» ⁵ Solu naxa a yaabi, «Marigi, nde i ra?» A naxa a yaabi, «Isa nan n na, i naxan jaxankatafe. ⁶ Keli, so taa kui, e fama a falade i be a lanma i xa naxan naba.» ⁷ Xeme naxee nu a foxo ra, nee de naxa bobo a ra gaaxui be. E nu xui mema, konɔ e mu nu mixi yo toma. ⁸ Solu naxa keli boxi ma, a ya rabixi, konɔ a ya mu se toma. E naxa a belexe suxu, e a mati Damasi.

⁹ A naxa lu xi saxon a mu sese to, a mu sese don, a mu sese min. ¹⁰ Isa foxirabirsee nde nu na Damasi, naxan xili Ananiyasi. Marigi naxa a xili laamatunyi kui, «Ananiyasi!» Ananiyasi naxa a ratin, «Marigi, n tan nan ya.» ¹¹ Marigi naxa a fala a be, «Keli, siga kira ra naxan xili «Kira Tinxinxi»,

i xa xeme fen Yudasi xa banxi kui, naxan xili Sɔlu Tariseka. A na Ala maxandife. ¹² A bara mixi nde to laamatunyi kui, naxan xili Ananiyasi, a na a belexe safe a ma alako a man xa se to.» ¹³ Ananiyasi naxa a yaabi, «Marigi, n bara yi xeme xa fe me mixi wuyaxi ra, a bara fe kobi naxan naba i xa mixi seniyeñxie ra Darisalamu. ¹⁴ Serexedube kuntigie bara nɔe so a yi ra, a xa birin suxu naxee i xili maxandima.»

¹⁵ Kɔnɔ Marigi naxa Ananiyasi yaabi, «Siga, barima n bara yi xeme sugandi xɛera ra, a xa n xili masen si birin be, e xa mangɛe be, a nun Isirayila die birin be. ¹⁶ N a masenma ne a be, a fama tɔɔrɔde ki naxe n xili xa fe ra.» ¹⁷ Ananiyasi naxa siga na banxi. A to so, a naxa a belexe xa Sɔlu ma. A naxa a fala a be, «N ngaxakerenyi Sɔlu, Marigi Isa naxan mini i ma kira ra, a tan nan n xɛɛxi i ma, alako i xa se to, i man xa Ala Xaxili Seniyeñxi sɔto.» ¹⁸ Se nde naxa ba a ya ma keren na alɔ xalee, a ya naxa se to. A naxa keli, a fa a xunxa ye xɔɔra. ¹⁹ Na xanbi a naxa a dege, a fa senbe soto.

Sɔlu kawandi rabafe Damasi

Sɔlu naxa saxanyi raba Damasi a nun Isa fɔxirabiree. ²⁰ A naxa bonbo kawandi tife ra keren na salidee kui a nu a masen a Ala xa Di nan lanxi Isa ma. ²¹ Naxee birin a xui me, e de naxa ixara. E naxa a fala, «Yi xeme xa mu nu mixie paxankatama Darisalamu, naxee nu maxandi tima Isa xili ra? A mu faxi xe be, a xa e xanin e xirixi ra serexedube kuntigie xɔn?» ²² Sɔlu naxa senbe soto. A xa masenyi naxa Damasi Yuwifie ifu, a falafe a Isa nan lanxi Ala xa Mixi Sugandixi ma.

²³ Temui nde to dangi, Yuwifie naxa lan a ma e xa Sɔlu faxa. ²⁴ Sɔlu naxa e xa gundo kolon. E nu taa sode de kantama kɔe nun yanyi alako e xa a faxa. ²⁵ Kɔnɔ kɔe nde ra, Isa fɔxirabiree naxa a ragoro tete fari ma sagan kui.

Sɔlu sigafe Darisalamu

²⁶ Sɔlu to siga Darisalamu, a naxa wa bonife Isa fɔxirabiree ra, kɔnɔ e birin nu gaaxuxi a ya ra. E mu nu laxi a ra xa Isa fɔxirabiree nan yati a ra. ²⁷ Awa, Baranabasi naxa a xanin xɛɛrae xɔn. A naxa a tagi raba e be Sɔlu Marigi toxi ki naxe, a man a xui mexi kira ra ki naxe. A naxa a masen e be Sɔlu bara kawandi naxan naba Isa xili ra Damasi taa kui. ²⁸ E birin naxa dɔxɔ yire keren Darisalamu. Sɔlu nu Marigi xili kawandima senbe ra. ²⁹ E nun Yuwifie fan naxa wɔyen e nu xɔrɔxɔ, Yuwifie naxee Gireki xui falama, kɔnɔ nee nu katafe e xa Sɔlu faxa. ³⁰ A ngaxakerenyi Isayankae to na fe me, e naxa a xanin Sesare, e fa a rasiga Tarise. ³¹ Danxaniyatɔe pama naxa lu bɔɔesa kui Yudaya, Galile, nun Samari bɔxi birin ma. E nu luma e bore ralimaniya ra, e nu e jere Marigi xa yaragaaxui kui. E xun nu masama Ala Xaxili Seniyeñxi saabui ra.

Piyeri sigafe Lida nun Yafa

³² Piyeri to nu bɔxi iperema, a naxa goro seniyeñtɔe yire Lida. ³³ A naxa xeme namataxi nde li naa, naxan xili Ene, a nu saxi sade ma kabi je solomasaxan. ³⁴ Piyeri naxa a fala a be, «Ene, Isa Ala xa Mixi Sugandixi bara i rayalan. Keli, i i xa sade yailan.» A naxa keli keren na. ³⁵ Lidakae nun Sarɔnka birin to yi fe to, e naxa tuubi Marigi ma.

³⁶ Gine nde nu na Yafa Isa fɔxirabiree ya ma. A nu xili Tabita, naxan falaxi Dorakasi. A nu fe fanyi gbegebe rabama, a nu tɔɔrɔmixie ki. ³⁷ Na temui, fure naxa a suxu, a naxa faxa. E to a maxa, e naxa a sa koore banxi

deki firin nde. ³⁸ Isa fɔxirabiree naxee nu na Yafa, e naxa a me a Piyeri na Lida. Lida mu makuya Yafa ra. Awa, e naxa xeme firin xee Piyeri ma, e xa a mayandi a xa fa e xɔnyi mafuren. ³⁹ Piyeri naxa keli, e nun na xeme naxa siga. E to so, e naxa a xanin koore banxi kɔn na. Kaape ginεe naxa a rabilin, e wama. E naxa dugie nun sosee masen a be Dorakasi naxee yailan a nu na e ya ma temui naxe. ⁴⁰ Piyeri naxa e birin namini tande. A naxa a xinbi sin, a Ala maxandi. Na xanbi, a naxa a mafindi fure mabiri ra. A naxa a fala, «Tabita, keli.» Tabita naxa a ya rabi. A to Piyeri to, a naxa keli. ⁴¹ Piyeri naxa a belexe suxu, a a rakeli. A naxa seniyentɔee nun kaape ginεe xili. A naxa a nɔne dentεge e be. ⁴² Yafakae birin naxa na fe me. Mixi wuyaxi naxa danxaniya Marigi ma. ⁴³ Piyeri naxa xi wuyaxi raba Yafa, Simɔn garange xɔnyi.

10

Koroneliyo xunxafe ye xɔra

¹ Xeme nde nu na Sesare naxan nu xili Koroneliyo. Sɔori keme xunmati nan nu a ra Itali sɔori gali ya ma. ² Diinela nan nu a ra. A tan nun a xa mixi birin nu gaaxuxi Ala ya ra. A nu setaree malima a gbegebe ra, a man nu Ala maxandima temui birin.

³ Nunmare ra, a naxa Ala xa maleke nde to laamatunyi ra, a sofe a xɔnyi. Maleke naxa a xili, «Koroneliyo.» ⁴ Koroneliyo to a to, a naxa gaaxu. A naxa a fala, «Marigi, munse niyaxi?» Maleke naxa a fala a be, «Ala bara i xa maxandi suxu. A bara ratu i ma, i bara naxan naba setaree be. ⁵ Yakosi, i xa mixi ndee xee Yafa e xa fa Simɔn na, naxan xili falama Piyeri. ⁶ A yigiyaxi Simɔn garange xɔnyi baa de ra.»

⁷ Maleke to ge woyende, a naxa siga. Koroneliyo naxa konyi firin xili, a nun a xa sɔori diinela, naxan nu walima a be. ⁸ A naxa yi fe birin yaba e be, a fa e xee Yafa. ⁹ Na kuye iba yangi tagi nɔndon, e nu na kira xɔn ma temui naxe, e makore taa ra, Piyeri naxa te koore banxi fari a xa Ala maxandi. ¹⁰ Na temui kaame naxa a suxu, a nu wama a degefe. Beenun donse xa ge yailande, a naxa laamatunyi to.

¹¹ A naxa koore to a rabixi, se nde naxa goro bɔxi alo dugi, a xirixi a tunxun naanie ma. ¹² Subee, bubusee, nun xɔni birin nu na na dugi kui. ¹³ Xui nde naxa a fala, «Piyeri, keli, i sube nde faxa, i xa a don.» ¹⁴ Kɔno Piyeri naxa a yaabi, «Ade, Marigi. N mu nu se raharamuxi don sinden, xa na mu a ra se seniyentare.» ¹⁵ Xui naxa woyen a be a firin nde, «Ala bara se naxan naseniyen i naxa a fala a seniyentare.» ¹⁶ Na naxa raba sanya saxan. Na xanbi, na dugi man naxa te koore ma.

¹⁷ Piyeri to nu a maɔoxunfe na laamatunyi ma, a wama naxan masenfe, Koroneliyo xa xεεrae nu bara Simɔn xɔnyi maxorin. E naxa ti naade ra. ¹⁸ E naxa maxorinyi ti xa Simɔn yigiyaxi naa ne, e naxan xili falama Piyeri. ¹⁹ Piyeri nu a maɔoxunfe laamatunyi ma temui naxe, Ala Xaxili naxa a masen a be, «Xeme saxan na i maxorinfe. ²⁰ Keli, i xa goro, wo birin xa siga. I naxa siike, barima n tan nan e xεexi.» ²¹ Awa, Piyeri naxa goro, a naxa a fala na xeme be, «N tan nan yi ki wo naxan fenge. Wo faxi munfe ma?» ²² E naxa dentεge sa, «Koroneliyo, sɔori mixi keme xunmati, nan muxu xεexi. Xeme tinxixi na a ra, naxan gaaxuxi Ala ya ra. Yuwifie birin a xili fanyi falama. Ala xa maleke seniyenxi bara a masen a be a xa i rafa a xɔnyi alako a xa i xa maseniyi rame.» ²³ Awa, Piyeri naxa e yigiya.

Na kuye iba, a naxa keli, e birin naxa siga. Yafaka danxaniyatɔe ndee fan naxa e mati.

²⁴ Na kuye iba, e naxa so Sesare, Koroneliyo nu e mamefe dennaxe. A nu bara a xa mixie nun a boore fanyie malan. ²⁵ Piyeri to so, Koroneliyo naxa a ralan, a naxa a yete magoro a be. ²⁶ Kɔnɔ Piyeri naxa a rakeli, a naxa a fala, «Keli, mixi nan na n fan na.» ²⁷ E naxa so banxi e wɔyɛnma e bore ra. Piyeri naxa mixi gbegebe malanxi li naa. ²⁸ A naxa a fala e be, «Wo a kolon tɔnyi dɔxɔxi Yuwifie ma e nun si gbete bɔnsɔe naxa lu yire keren, xa na mu a ra sofe ra e xɔnyi. Kɔnɔ Ala bara a masen n be a n naxa mixi yo maɲɔxun seniyentare ra. ²⁹ Na na a ra, wo to n xili, n mu tondi fade. Awa, wo n xilixi munfe ma?» ³⁰ Koroneliyo naxa a masen a be, «Na xi naani nan yi ki, n nu salife n ma banxi kui nunmare tɛmui. Xeme nde naxa mini n ma, a xa sosee yanbama. ³¹ A naxa a masen n be, «Koroneliyo, Ala bara i xa maxandi suxu. A bara ratu a ma i bara naxan naba setaree be. ³² Awa, mixie xεε Yafa, e xa fa Simɔn Piyeri ra be. A yigiyaxi Simɔn garange xa banxi kui, baa de ra.» ³³ N naxa mixie xεε keren na. Muxu bara pɛlexin ki fanyi i fafe ra. Awa, yakɔsi muxu birin na Ala ya i. I xa masenyi ti muxu be, Marigi bara i yamari naxan birin na.»

³⁴ Awa, wɔyɛnyi to so Piyeri yi, a naxa a masen, «Yakɔsi n bara a kolon nɔndi nan yati a ra, Ala mu mixi yo rafisaxi a boore be. ³⁵ A wama mixi birin xɔn, sie birin ya ma, naxee gaaxuma a ya ra, naxee tinxin. ³⁶ Ala bara xibaaru fanyi masen Isirayila pama be. A bara a masen e be a bɔpɛsa sɔtɔma dunija Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi nan na. ³⁷ Wo a kolon naxan nabaxi fɔlɔfe Galile bɔxi ma, dɔxɔfe Yudaya birin na. Yaya nu bara kawandi ti mixie xa e xunxa ye xɔɔra. ³⁸ Na tɛmui Ala naxa Isa Nasaretika sugandi, Ala Xaxili Seniyenxi nun senbe naxa goro a ma. Isa naxa siga yire birin, a nu fe fanyi raba, a nu mixi birin nayalan naxee nu na Ibulisa xa konyiya bun. Ala nu na a fɔxɔ ra.»

³⁹ «Yi fe birin seede nan muxu ra a naxan naba Yuwifie xa bɔxi ma nun Darisalamu. E naxa a banban wuri ma, a faxa. ⁴⁰ Kɔnɔ Ala naxa a rakeli faxe ma xi saxan lɔxɔe, dunija xa a to. ⁴¹ A mu tin a makeɛnde birin be, kɔnɔ a naxa a yete masen muxu be, Ala naxee sugandixi e xa findi seede ra. Muxu nun Isa bara donse don, muxu bara ye min a keli xanbi faxe ma. ⁴² Isa naxa muxu yamari, muxu xa kawandi ti mixie be, e xa a kolon Ala nan Isa tixi kiitisa ra mixi baloxie nun mixi faxaxie xun ma. ⁴³ Namijɔnme birin nu bara a xa fe fala, naxan na danxaniya a ma na kanyi xa yunubi xafarima nε a xili saabui ra.»

⁴⁴ Piyeri to nu wɔyɛnma, naxee birin nu yi masenyi ramefe, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro e ma. ⁴⁵ Danxaniyatɔe sunnaxie naxee Piyeri mati naa, e naxa kaaba yi fe ma, Ala Xaxili Seniyenxi gorofe sunnataree fan ma, ⁴⁶ barima e naxa e xui mε e na Ala matɔxɔfe xui gbete ra. ⁴⁷ Awa, Piyeri naxa maxɔrinyi ti, «Mixi nde nɔma tondide yi mixie xa xunxa ye xɔɔra? E fan bara Ala Xaxili Seniyenxi sɔtɔ alɔ won fan a sɔtɔxi ki naxe.»

⁴⁸ A naxa yaamari fi fa e xa e xunxa ye xɔɔra Isa xili ra. Na xanbi e naxa Piyeri mayandi a xa lu e xɔnyi na saxanyi.

11

Piyeri xunmafalafe

¹ Xεεραε nun ngaxakerenyie naxee nu na Yudaya, e naxa a mε a si gbete fan bara tin Ala xa masenyi ra. ² Piyeri to te Darisalamu, Yuwifi

d anxaniyatœe naxa a kalamu, «I bara so sunnatæree xõnyi, ³ wo birin bara wo dege!»

⁴ Awa Piyeri naxa fe birin tagi raba e be a dangixi ki naxæ. ⁵ A naxa a masen, «N nu na Yafa taa nan kui. N na Ala maxandife temui naxæ, n naxa laamatunyi to. Se nde naxan maniyaxi dugi xungbe ra, a xirixi a tunxun naanie ma, na naxa goro keli koore ma han n yire. ⁶ N naxa a igbe a fanyi ra. N naxa xurusee, wula subee, bubusee, nun xõni birin to a kui. ⁷ Xui nde naxa a fala, «Piyeri, keli, i sube nde faxa, i xa a don.» ⁸ Kõnõ n naxa a fala, «Ade, Marigi. N mu nu se raharamuxi don sinden, xa na mu a ra se seniyantare.» ⁹ Xui naxa wøyen n be a firin nde, «Ala bara naxan naseniyen i naxa a fala a seniyantare.» ¹⁰ Na naxa raba sanya saxan. Na xanbi, a birin man naxa te koore ma.»

¹¹ «Na temui mixi saxan, naxee nu xæxi n yire kelife Sesare, e naxa ti muxu xa banxi naade ra. ¹² Ala Xaxili naxa a masen n be a muxu birin xa siga, a hali n mu siike. Yi xeme senni naxee yi ki, e fan naxa n mati naa. Muxu to so Koroneliyo xõnyi, ¹³ a naxa a yaba muxu be a maleke toxi a xa banxi kui ki naxæ. Maleke naxa a masen a be, «Mixi xæe Yafa, a xa fa Simõn na, e naxan xili falama Piyeri. ¹⁴ A fama masenyi tide i be, i tan nun i xa mixi birin kisima naxan saabui ra.»

¹⁵ «N to so wøyenfe, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro e ma alo a goro won ma ki naxæ a fole. ¹⁶ N fa ratu Marigi xa masenyi ma, «Yaya bara mixi xunxa ye xõra, kono Ala Xaxili Seniyenxi fama gorode wo ma.» ¹⁷ Ala to bara e ki alo a won kixi ki naxæ, won tan naxee danxaniyaxi Isa Ala xa Mixi Sugandixi ma, a nu lan n xa Ala matandi?»

¹⁸ E to na me, e naxa dundu, e naxa Ala matõxo, «Ala bara tuubi ragiri si gbetæe fan be, alako e fan xa kisi.»

Baranabasi nun Solu sigafe Antiyõki

¹⁹ Isa foxirabire naxee yensen Etiyen faxa xanbi paxankate saabui ra, e naxa siga han Fenisiya, Sipiri, nun Antiyõki. E nu Ala xa masenyi kawandima Yuwifie nan be. ²⁰ Kõnõ Sipirikæe nun Sirenikæe naxee nu na e ya ma, e to siga Antiyõki, e naxa Marigi Isa xa xibaaru fanyi masen Girekikæe fan be. ²¹ Marigi xõnye nu na e ma. Mixi gbegebe naxa danxaniya, e naxa tuubi Marigi ma.

²² Darisalamu danxaniyatœe nama to na fe me, e naxa Baranabasi xæe Antiyõki. ²³ A to so naa, a naxa jalexin Ala xa hinne tofe ra. A naxa e ralimaniya, e xa danxaniya Marigi ma. ²⁴ Baranabasi, mixi fanyi nan nu a ra. A nu rafexi danxaniya nun Ala Xaxili Seniyenxi ra. Nama gbegebe naxa danxaniya Marigi ma.

²⁵ Na xanbi, Baranabasi naxa siga Tarise Solu fende. ²⁶ A to a to, a naxa fa a ra Antiyõki. E nun danxaniyatœe nan nu e malanma naa je keren birin bun ma. E naxa mixi gbegebe xaran. Isa foxirabire naxee nu na Antiyõki, nee nan singe «Isayanka» xili soto.

²⁷ Na temui, namijõnme ndee naxa goro Antiyõki, kelife Darisalamu. ²⁸ Naxan nu xili Agabu, na naxa ti, a fa a fala Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a kaame xungbe fama sinde dunija birin ma. Na fe raba mange Kilodi xa waxati ne. ²⁹ Isa foxirabiree naxa lan a ma e xa Yudaya ngaxakerenyie mali harige ra, kankan nõma naxan na. ³⁰ E naxa a so Baranabasi nun Solu yi ra katarabi kuntigie ma.

12

Tōōre man xεεραε life

¹ Na temui mange Herode naxa so danxaniyatōe pama mixi ndee tōōrōfe. ² A naxa Yaki, Yaya taara, faxa santidegema ra. ³ A to a to na nu rafaŋ Yuwifie ma, a man naxa Piyeri suxu Taami Lebinitare Sali. ⁴ A to a suxu, a naxa a sa geeli kui. A naxa sōōri naani naani tongo xunde naani kui, a nee yamari, e xa a kanta. Herode nu waxi Piyeri xa makiiti pama ya xōri Sayamaleke Dangi Sali na ba a ra. ⁵ Piyeri nu na geeli kui, kōnō danxaniyatōe pama nu na Ala maxandife a be.

⁶ Kōe ra, beenun Herode xa Piyeri makiiti, a nu xife sōōri firin tagi, yōlōnxōnyi balanxi a ma. Sōōri gbētēe fan nu geeli naade kantafe. ⁷ Marigi xa maleke nde naxa mini a ma tērenna ra. Yanbe naxa geeli kui iyalan. Maleke naxa Piyeri seeti mabōnbō, a xa xunu, a fa a fala a be, «Keli, i xulun!» Yōlōnxōnyie naxa yolon a belexe ra keren na. ⁸ Maleke naxa a fala a be, «I maxiri, i xa sankirie so.» A to na raba, maleke man naxa a fala a be, «Donma felen i ma, bira n fōxō ra.» ⁹ Piyeri naxa mini, a bira maleke fōxō ra, kōnō a mu a kolon xa na fe findixi nōndi nan na. A nu bara a maᵓoxun, temunde a findixi laamatunyi nan na. ¹⁰ E to bara dangi sōōrie singe e nun a firin ndee ra, e naxa wure naade li naxan de rabixi taa ma, na naxa rabi a yete ra. E naxa mini. E mu nu a ikuyaxi kira xōn ma, maleke naxa keli Piyeri xun.

¹¹ Piyeri to xaxili sōto na fe ma, a naxa a fala, «Yakōsi, n bara a kolon Marigi nan a xa maleke xεεxi, a xa n ba Herode yi ra. A bara n natanga Yuwifie belexe.» ¹² A to kolon sōto yi fe ma, a naxa siga Yaya nga Mariyama xōnyi, Yaya naxan man xili Maraki. Mixi wuyaxi nu malanxi naa, e na Ala maxandife. ¹³ A to naade kōnkōn, konyi gine nde, naxan xili Roda, a naxa fa naade rabide. ¹⁴ A to Piyeri xui me, a naxa pelexin han a naxa neemu naade rabife ma. A naxa a gi a xa sa a fala booree be Piyeri na naade ra. ¹⁵ E naxa a fala a be, «I bara daxu.» Kōnō a to e karaxan, e naxa a fala, «A xa maleke na a ra.» ¹⁶ Na temui birin Piyeri nu na naade kōnkōnfe. E to naade rabi, e naxa kaaba a tofe ma. ¹⁷ Piyeri to e masabari a belexe ra, a naxa a yaba e be Marigi a raminixi geeli kui ki naxe. A naxa a fala, «Wo yi fe ragbilen Yaki nun ngaxakerenyie ma.» Na xanbi, a naxa mini, a xa siga yire gbete.

¹⁸ Kuye to iba, sōōrie naxa lu maimaxe xungbe kui, a kolonfe ra Piyeri xa fe niyaxi ki naxe. ¹⁹ Herode naxa a fen, kōnō a mu a to. A naxa sōōrie makiiti, a naxa yaamari fi a e birin xa faxa. Na xanbi, a naxa keli Yudaya, a naxa goro Sesare, a xa saxanyi radangi menni.

Herode xa faxe

²⁰ Tirekae nun Sidōnkae nu na lantareya kui e nun Herode ra na temui. E naxa lan e bore ma, e xa siga Herode yire, e xa wōyen. E to bara Bilasitu masōto, mange xa batula kuntigi, e naxa Herode mayandi lanyi xirife ra e tagi, barima e xa bōxi xaxili nu tixi Herode xa bōxi baloe nan na. ²¹ Malan lōxōe, Herode nu maxirixi a xa mange sosee kui, a naxa masenyi ti pama be, a dōxōxi mange kibanyi kui. ²² Mixie naxa sōnxōe rate, «Ala xui nan yi ki, adama xui mu a ra.» ²³ Marigi xa maleke nde naxa a rafura keren na, barima a mu Ala matōxō. Kulie naxa a don, a naxa faxa.

²⁴ Na waxati mixi gbege naxa Ala xa woyenyi rame, danxaniyatɔe konti xun naxa masa. ²⁵ Baranabasi nun Solu to ge xεera ibade Darisalamu, e naxa gbilen Yaya xanin na e xun ma, e naxan xili falama Maraki.

13

Baranabasi nun Solu sugandife

¹ Namijonmεe nun karamɔxɔe nu na Antiyoki danxaniyatɔe pama tagi: Baranabasi, Simeyon naxan xili sa Nigeri, Lususi Sirenika, Manahen, nun Solu. Manahen nun mangε Herode nan xuru yire keren. ² E to nu Marigi batufe, e man nu sunfe, Ala Xaxili Seniyenxi naxa a fala e be, «Wo Baranabasi nun Solu ti n be e xati ma, wali xa fe ma n e xilixi naxan ma.» ³ Awa, e to ge sunde, nun Ala maxandide, e naxa e belexe sa Baranabasi nun Solu ma, e xa e taxu Ala ra. Na xanbi, e naxa e bepin, e siga.

E sigafe Sipiri

⁴ Ala Xaxili Seniyenxi to Baranabasi nun Solu xεe, e naxa goro Selusiya, e fa baki kunkui kui sigafe ra Sipiri suri ma. ⁵ E to so Salamin, e naxa so Ala xa masenyi kawandife Yuwifife xa salide kui. Yaya nan nu e malima ra. ⁶ E to bara suri igiri han Pafosi, e naxa duure nde li naa, Yuwifife naxan nu a yete findixi namijonmεe wule fale ra, naxan nu xili Bari Yesu xa di. ⁷ A nu na mangε Serigu Polu sεeti ma, naxan xaxili nu fan. Na tan naxa Baranabasi nun Solu xili, barima a nu wama Ala xa masenyi ramefe.

⁸ Kɔnɔ na duure e naxan ma Elimasi, a xili wama a masenfe a duure nan a ra, a naxa e matandi. A nu katafe ne alako a xa mangε xa ba danxaniya kira xɔn ma. ⁹ Awa Solu, naxan man xili Polu, Ala Xaxili Seniyenxi to goro a ma, a naxa a ya banban a ra, ¹⁰ a naxa a fala a be, «Kalabante nun yanfante nan i ra. Ibulisa xa di, tinxintare, i mu bama Marigi xa kira tinxinxin dalinfe? ¹¹ Awa yakosi, Marigi bara a belexe sa i ma. I fama ne dɔnxude. Waxati nde bun ma, i mu sogε toma.» Dimi naxa dusu a xun na keren na. A naxa so milimalafe na ma, a nu mixie fen naxee a yi rasuxuma. ¹² Awa, mangε Serigu Polu to na to, a naxa danxaniya Marigi xa sriye ma.

E sigafe Pisidiya boxi ma

¹³ Polu nun a booree to baki kunkui kui Pafosi, e naxa siga Periga naxan na Panfiliya boxi ma. Yaya naxa a ba e ma, a naxa gbilen Darisalamu. ¹⁴ Menni e naxa ti kira xɔn. E naxa so Antiyoki naxan na Pisidiya boxi ma. E to so salide kui malabu lɔxɔe, e naxa e magoro. ¹⁵ Tawureta Munsa nun namijonmεe xa Kitaabui xaranyi to ba a ra, salide xunmatie naxa xεera ti e ma, e nu a fala, «Won ngaxakerenyie, xa marasi nde na wo yi ra pama be, wo a fala.» ¹⁶ Polu to keli, a naxa e masabari, a fa a fala, «Isirayilakae nun wo tan naxee gaaxuxi Ala ya ra, wo wo tuli mati. ¹⁷ Isirayila pama Marigi Ala bara won babae sugandi. A naxa e rawuya Misira boxi ma. Na xanbi a naxa e ramini naa a senbe ra. ¹⁸ A naxa e rabalo je tongo naani pondon gbengberenyi ma. ¹⁹ A to si solofere halaki Kanaan boxi ma, a naxa na boxie fi Isirayilakae ma. ²⁰ Ne keme naani je tongo suuli bun ma, a naxa mangεe ti e xun ma han Annabi Samuweli xa temui. ²¹ Awa, e to wa mangε belebele xɔn ma, Ala naxa Kisu xa di, Solu, naxan fatan Bunyamin bonsoe ra, a naxa na ti e xun ma. A xa mangeya naxa bu je tongo naani. ²² A to Solu ba mangeya ra, a naxa Dawuda findi mangε ra

e xun. A yi seedeya masen na nan ma, «N bara Dawuda to, Yisayi xa di, naxan kepa rafan n ma. A tan nan n sago birin nakamalima.»

²³ «Ala Isirayila Rakisima raminixi Dawuda bɔnsɔɛ nan ya ma, naxan lanxi Isa ma, alo a laayidi tongoxi ki naxe. ²⁴ Beenun Isa xa fa, Yaya nu bara mixie kawandi e xa tuubi, e xa e xunxa ye xɔɔra. ²⁵ A xa wali rajɔn temui, a naxa a fala, «N mu findixi mixi xa ra, wo naxan mapɔxunxi. Na kanyi fama n xanbi ra. Na binyɛ mu na n yi ra n xa a xa sankiri mafulun.»

²⁶ «N ngaxakerenyie, Iburahima bɔnsɔɛ xa die nun wo tan naxee gaaxuma Ala ya ra, yi kisi masenyi rasanbaxi won tan nan ma. ²⁷ Darisalamukae nun e xunmatie mu tin Isa ra. E mu fahaamui sɔto namijɔnmɛɛ xa masenyi ma, naxan xaranma malabu lɔxɔɛ birin. Kɔnɔ e naxa na masenyi yati rakamali Isa tɔɔɔɛɛɛfe ra. ²⁸ Hali e to mu sese to a lanma a xa faxa naxan ma, e naxa Pilati maxandi a xa a faxa. ²⁹ Na kui, e naxa fe birin nakamali naxee seɓɛxi a xun. E man naxa a ragoro wuri magalanbuxi ma, e a fure sa gaburi kui. ³⁰ Kɔnɔ Ala naxa a rakeli faxɛ ma. ³¹ Mixi gɛgɛbe naxee Isa mati kelife Galile sigafe Darisalamu, nee naxa a to xi wuyaxi bun ma. Yakɔsi e bara findi a xa seedee ra pama tagi.»

³² «Awa, muxu tan fan yi xibaaru fanyi masenma nɛ wo bɛ, Ala laayidi naxan tongo won benbae bɛ. ³³ Ala bara a rakamali won tan bɛ, e xa die. A bara Isa rakeli faxɛ ma alo a seɓɛxi Yabura sora firin nde kui ki naxe. A naxe, «N ma di nan i ra. N bara findi i baba ra to.» ³⁴ A bara a rakeli faxɛ ma, alako a naxa bɔɔɔ. A na nan masenxi yi ki, «Laayidi seniyeɛnɛxie, naxee mu kanama, n naxee tongoxi Dawuda bɛ, n nee tongoma nɛ wo fan bɛ.» ³⁵ Na na a ra, a man na masenyi falaxi yire gbɛtɛ. A naxe, «I mu i xanuntenyi luma gaburi kui.» ³⁶ Dawuda to ɛɛ Ala sago rabade a xa waxati, a faxa nɛ, a a benbae li gaburi kui, a man bɔɔɔ naa. ³⁷ Kɔnɔ Ala mixi naxan nakelixi faxɛ ma, na tan mu bɔɔɔ.»

³⁸ «N ngaxakerenyie, naxan kawandixi wo bɛ, wo xa a kolon yunubi xafarima a tan nan saabui ra. ³⁹ Naxan yo danxaniya, na kanyi bara kisi yunubie ma, Annabi Munsaxa seriye mu nɔ wo rakiside naxee ma. ⁴⁰ Na kui, wo wo mɛɛni naxan falaxi namijɔnmɛɛ xa Kitaabuie kui, a naxa fa wo li. E naxe, ⁴¹ «Wo a mato, wo tan mixi mayelee, wo dɛ xa ixara, wo bara lɔɛ, barima n fama kewali rabade wo xa lɔxɔɛɛ nan ma, wo mu lama naxan na hali e a yaba wo bɛ.»

⁴² Solu nun Baranabasi to mini, mixie naxa e maxandi e man xa yi masenyi ti malabu lɔxɔɛ naxan man fama kɔre. ⁴³ Awa, pama to yensen, Yuwifia wuyaxi nun mixi naxee nu soxi Yuwifia xa diine kui, nee naxa bira Pɔlu nun Baranabasi fɔxɔ ra. Pɔlu nun Baranabasi naxa e rasi e xa lu Ala xa hinne kui. ⁴⁴ Na malabu lɔxɔɛ xungbilenyi, taakae birin naxa e malan Ala xa masenyi ramede. ⁴⁵ Yuwifia to pama to, tɔɔɛ naxa e suxu. E naxa ti Pɔlu kanke, e nu a xa wɔyenyi matandi, e nu a konbi. ⁴⁶ Pɔlu nun Baranabasi naxa a fala e bɛ pama tagi, «A lanma Ala xa masenyi xa masen wo tan nan singe bɛ, kɔnɔ wo bara tondi a ra. Na kui, wo yetɛ bara a fala a mu daxa wo xa kisi sɔto. Yakɔsi muxu muxu ya rafindima si gbɛtɛɛ nan ma, ⁴⁷ alo Marigi muxu yamarixi ki naxe. A naxe,

«N bara i ti i xa findi naiyalanyi ra sie bɛ,
kisi xaninfe ra han duniya danyi.»

⁴⁸ Mixi naxee mu findixi Yuwifia ra, nee to na mɛ, e naxa sɛɛwa. E naxa e Marigi xa wɔyenyi matɔxɔ. Naxee birin nu sugandixi kisi fe ra, nee naxa danxaniya.

⁴⁹ Marigi xa masenyi naxa yensen bɔxi birin kui. ⁵⁰ Kɔnɔ Yuwifie naxa gine hagigee, naxee nu soxi Yuwifie xa diine kui, nun na taa kuntigie, e naxa nee bɔɓɛ rate. E naxa tɔɔɛ dɔxɔ Pɔlu nun Baranabasi ma han e naxa e kerɪ e xa bɔxi ma. ⁵¹ Pɔlu nun Baranabasi naxa e sanyi rakonkon, na xa findi seede ra a lantareya na e tagi. Na xanbi e naxa siga Ikoniyon. ⁵² Isa foxirabiree naxa sɛewa, e man nu fa Ala Xaxili Seniyenxi sɔto.

14

E sigafe Ikoniyon

¹ Pɔlu nun Baranabasi naxa so Yuwifie xa salide kui Ikoniyon. E naxa wɔyɛn a fanyi ra han Yuwifie nun Girekika gɛgɛbe naxa danxaniya. ² Kɔnɔ Yuwifie naxee mu danxaniya, nee naxa Girekikae kui iso, alako e bɔɓɛ xa te danxaniyatɔɛ xili ma. ³ Pɔlu nun Baranabasi naxa tɛmui xɔnkuye raba Ikoniyon, e nu wɔyɛn lanlanteya kui. Marigi naxa tɔnxumae nun kaabanakoe raba e saabui ra, e tan naxee findixi seede ra Ala xa masenyi bɛ, a xa hinne xa fe ra. ⁴ Taakae naxa itaxun dɔxɔ firin. Ndee naxa lu Yuwifie xa sɛɛti, ndee fan naxa lu xɛɛrae xa sɛɛti. ⁵ Girekikae nun Yuwifie nun e xa mangɛe naxa lan e xa fe ɲaaxi dɔxɔ e ma, e man xa e magɔnɔ han e xa faxa. ⁶ Pɔlu nun Baranabasi to na kolon, e naxa e gi, e siga Likayoni taaɛ kui, Lisitire nun Deribe, a nun na rabilinyi. ⁷ E naxa xibaaru fanyi kawandi ti naa.

E Sigafe Lisitire

⁸ Mixi nde nu dɔxɔxi Lisitire, namate nan nu a ra, a bari na ki nɛ lanyuru kui. A mu nu noma a ɲɛɛde hali keren. ⁹ A nu a tuli matima Pɔlu xa masenyi nan na. Pɔlu naxa a ya ti a ra. A naxa a to a danxaniyaxi a yalan fe ma. ¹⁰ A naxa a fala a xui itexi ra, «Keli, i ti i sanyie xun na. A naxa keli keren na, a ɲɛɛ.» ¹¹ Nama to na to, Pɔlu naxan nabaxi, e naxa a fala Likayoni xui, «Alae bara e falin mixie, e goro won tagi.» ¹² E naxa xili nde xabu e xun, e Baranabasi xili naxa sa Seyusi, Pɔlu fan Heremesi, barima a tan nan nu wɔyɛnma. ¹³ Seyusi xa sɛɛxɛdube, naxan xa salide nu na taa sode dɛ ra, na naxa fa tuurae nun fugee ra naadee biri ra. A tan nun ɲama naxa wa sɛɛɛ bafe e bɛ.

¹⁴ Xɛɛrae Baranabasi nun Pɔlu to na kolon, e naxa e xa sosee ibɔɔ, e man fa gbelegbele ɲama ra. ¹⁵ E naxa a fala, «Wo tan, munfe ra wo yi fe mɔɔli rabama? Mixi nan muxu ra, alɔ wo tan. Muxu faxi xibaaru fanyi nan na wo bɛ. Muxu wo rasima wo xa ba yi fufafu fee ma alako wo xa bira Ala xa kira fɔxɔ ra, naxan koore nun bɔxi, baa nun se birin daa. ¹⁶ Tɛmui dangixi Ala a lu nɛ si birin xa bira e yetɛ kan xa kirae fɔxɔ ra. ¹⁷ Hali na birin kui, a nu fe fanyi rabama naxan findi seede ra a xa fe ra. Tune ye nu fama keli koore ma. Sansie nu fanma a tɛmui alako wo xa balo, wo man xa sɛewa wo bɔɓɛ kui.» ¹⁸ Pɔlu nun Baranabasi naxa kata ki fanyi ra alako e naxa sɛɛɛ ba e bɛ.

¹⁹ Awa, Yuwifie naxa fa keli Antiyɔki nun Ikoniyon. E naxa ɲama kui iso han e naxa Pɔlu magɔnɔ a xa faxa. E naxa mini a bubu ra taa fari ma barima e tan bɛ a bara gɛ faxade. ²⁰ Kɔnɔ Isa foxirabiree to a rabilin, a naxa keli, a man naxa gbilen taa kui.

E gbilenfe Antiyɔki Siriya bɔxi ma

²¹ Kuye to iba, Pɔlu nun Baranabasi naxa siga Deribe. E to gɛ kawandi tide taa kui, mixi gɛgɛbe naxa findi Isa foxirabiree ra. Na xanbi e naxa

gbilen Lisitire, Ikoniyon, nun Antiyoki. ²² E nu Isa ƒoxirabiree ralimaniya. E man nu e rasi e xa sabati danxaniya kui. E nu a fala, «Won mu soma Ala xa mangɛya niini bun ma fo won xa tɔɔɔ.» ²³ E naxa kuntigie sugandi danxaniyatɔɛ pama keren keren ma be. E to gɛ salide nun sunde, e naxa e taxu Marigi ra, e nu danxaniyaxi naxan ma. ²⁴ Awa, e to Pisidiya igiri, e naxa fa Panfiliya. ²⁵ E naxa kawandi ti Periga, e naxa goro Ataleya.

²⁶ E to keli menni, e naxa baki kunkui kui sigafe ra Antiyoki, e nu taxuxi Ala xa hinne ra dennaxe. E nu bara gɛ na wali birin nabade. ²⁷ E to so, e naxa danxaniyatɔɛ pama malan. E naxa fe birin dentɛge sa e be Ala naxan nabaxi e saabui ra, nun Ala danxaniya naade rabixi si gbeteɛ be ki naxe. ²⁸ E nun Isa ƒoxirabiree naxa bu e bore ra.

15

Darisalamu malanyi

¹ Mixi ndee naxee keli Yudaya, e naxa a fala Isa ƒoxirabiree be, «Xa wo mu wo sunna Annabi Munsa xa naamunyi ki ma, wo mu nɔma kisode.» ² Pɔlu nun Baranabasi naxa wɔyenyi xɔɔxɔɛ fala e be. E naxa natɛ tongo Pɔlu nun Baranabasi nun mixi ndee xa te Darisalamu xɛrae nun kuntigie maxɔrinde yi fe ma. ³ Danxaniyatɔɛ pama naxa e xɛɛ. E dangixi Fenisiya nun Samari ra temui naxe, e naxa a masen mennikae be, mixi naxee kelixi si gbeteɛ ma, nee danxaniyaxi ki naxe. Yi masenyi naxa Isa ƒoxirabiree rapɛlexin. ⁴ E to so Darisalamu, danxaniyatɔɛ pama nun xɛrae, nun kuntigie naxa e rasene. Ala naxan birin naba e saabui ra, e naxa na yaba e be. ⁵ Awa, Fariseni nde naxee nu bara danxaniya, e naxa keli, e nu fa a fala, a lanma ne si gbete mixie xa sunna, e xa bira Annabi Munsa xa seriye ƒoxo ra.

⁶ Xɛrae nun kuntigie naxa e malan e xa na fe mato. ⁷ E to na fe isɔnxɔ sɔnxɔ, Piyeri naxa keli, a a fala e be, «N ngaxakerenyie, wo a kolon kafi temui xɔnkuye Ala bara n sugandi wo tagi, alako si gbete mixie xa xibaaru fanyi me n de ra, e xa danxaniya. ⁸ Awa, Ala naxan mixi sondonyi kolon, na bara seedeya raba e be, a a Xaxili Seniyenxi fi e ma alo won tan. ⁹ A mu mixi yo rafisa a boore be e tan nun won tan tagi, barima a bara e sondonyi rasenyen danxaniya ra. ¹⁰ Yakosi, munfe ra wo Ala matoma? Wo na kote dɔxɔfe Isa ƒoxirabiree xun, won benbae nun won tan mu naxan nɔma. ¹¹ Wo xa a kolon a won nakisixi Marigi Isa xa hinne nan na alo e tan fan.»

¹² Na birin naxa dundu, e naxa e tuli mati Pɔlu nun Baranabasi ra. Pɔlu nun Baranabasi naxa a tagi raba boore be Ala kaabanakoe nun tɔnxumae naxee birin naba e saabui ra si gbeteɛ tagi. ¹³ E to gɛ wɔyende, Yaki naxa wɔyenyi tongo, a naxe, ¹⁴ «N ngaxakerenyie, wo wo tuli mati n na. Simon bara a yaba Ala mixie sugandima ki naxe sie ya ma, a xili sama naxee xun ma. ¹⁵ Namijɔnmee birin xa masenyi lanxi na nan ma. A seɓexi,

¹⁶ «Na xanbi n fama ne
Dawuda xa banxi biraxi rakelide.
N na yire kanaxie rafalama ne,
n na rakelima ne,

¹⁷ alako mixi naxee luxi e xa nɔ Marigi fende,
si gbete naxee birin findima n gbe ra.

¹⁸ Marigi xa masenyi nan na ki,
naxan yi fe kolon kabi a ƒole,

naxan yi fe birin nagirima.»

¹⁹ «Na na a ra, a mu lanma a xa findi fe xɔɔxɔɔe ra si gbeteɛ be naxee wama birafe Ala fɔxɔ ra. ²⁰ Kɔnɔ won xa bataaxe sebe e ma, e naxa see don naxee baxi sɛɛɛɛ ra kuyee be. E man xa ba yɛɛ ma, a nun e naxa sube yufaxi don, e man naxa wuli min. ²¹ Barima kabi won benbae xa waxati, mixie na taa birin kui, naxee Annabi Munsa xa sɛriye xaranma salidee kui malabu lɔxɔɛ.»

²² Awa, xɛɛrae nun kuntigie nun danxaniyatɔɛ pama birin naxa lan a ma e xa mixi ndee xɛɛ Antiyɔki, naxee Pɔlu nun Baranabasi matima. E naxa Yudasi naxan xili Barasaba, nun Silasi sugandi, xɛmɛ binyee ngaxakerenyie ya ma. ²³ E naxa bataaxe keren so e yi ra naxan sebexi, «Xɛɛrae nun kuntigie, naxee lanxi wo ngaxakerenyie ma, katarabi won ngaxakerenyie ma si gbeteɛ ya ma, naxee na Antiyɔki, Siriya, nun Silisi, muxu bara wo xɛɛbu. ²⁴ Muxu bara a mɛ a mixi ndee naxee kelixi muxu ya ma, muxu mu jungui saxi naxee ma, a nee bara wo rakɔntɔfli e xa wɔyɛnyi ra. E bara wo bɔɛɛ ifu.»

²⁵ «Na na a ra, muxu bara lan a ma muxu xa xɛɛrae xɛɛ wo ma, sa Pɔlu nun Baranabasi fari, muxu xanuntenyie, ²⁶ naxee bara mɛɛ e nii ra won Marigi Isa xa fe ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ²⁷ Muxu bara Yudasi nun Silasi fan xɛɛ, naxee yi fee tagi rabama wo be. ²⁸ Ala Xaxili Seniyenxi nun muxu tan bara lan a ma muxu naxa kote gbeteɛ dɔxɔ wo xun fo naxan daxa. ²⁹ A tan nan yi ki: Wo naxa sube don naxan baxi sɛɛɛɛ ra kuyee be, nun sube yufaxie, wo naxa wuli fan min. Wo man naxa yɛɛ fan naba. Wo lan wo xa gbilen yi fe birin fɔxɔ ra. Wo salamu.»

³⁰ Awa, e to bara e jɔngu pama ma, e naxa siga Antiyɔki, e naxa sa bataaxe so danxaniyatɔɛ pama yi ra. ³¹ Ngaxakerenyie to a xaran, e naxa jɛlexin, e naxa limaniya. ³² Yudasi nun Silasi, naxee yati nu findixi namjɔnmɛɛ ra, e naxa e kawandi, e nu e ralimaniya wɔyɛn wuyaxi ra. ³³ Waxati nde to dangi, e ngaxakerenyie naxa e bɛɛɛn bɔɛɛsa kui gbilenfe e xɛɛmae ma. ³⁴ Kɔnɔ Silasi tan naxa lu naa. ³⁵ Pɔlu nun Baranabasi naxa lu Antiyɔki, e nun e boore wuyaxi e nu fa mixie xaran, e man nu Marigi xa xibaaru fanyi kawandi ti.

Pɔlu nun Baranabasi fatanfe

³⁶ Lɔxɔɛ ndee to dangi, Pɔlu naxa a fala Baranabasi be, «Won xa gbilen taa birin kui won Marigi xa masenyi kawandixi dennaxe, won xa a mato won ngaxakerenyie danxaniyatɔɛ na ki naxɛ naa.» ³⁷ Baranabasi nu wama Yaya fan xaninfe, naxan xili Maraki. ³⁸ Kɔnɔ Pɔlu naxa a fala a mu lan e xa mixi xanin e xun ma naxan keli e xun ma Panfiliya, a mu tin birade e fɔxɔ ra e xa wali kui. ³⁹ Na lantareya naxa xɔɔxɔɔ han a naxa findi fatanyi ra. Baranabasi naxa Maraki tongo, e naxa baki kunkui kui sigafe ra Sipiri suri ma. ⁴⁰ E ngaxakerenyie to e taxu Marigi xa hinne ra, Pɔlu naxa Silasi tongo, e naxa siga ⁴¹ Siriya nun Silisi bɔxie ma, e danxaniyatɔɛ pamae ralimaniya.

16

Timote birafe Pɔlu nun Silasi fɔxɔ ra

¹ Pɔlu naxa siga Deribe nun Lisitire. Isa fɔxirabire nde nu na, a xili Timote. Yuwifi ginɛ danxaniyatɔɛ nde xa di nan nu a ra. A baba Girekika nan nu a ra. ² Lisitire nun Ikoniyon ngaxakerenyie nu a xili fanyi falama.

³ Pɔlu to wa a xaninfe a xun, a naxa a sunna Yuwifie xa fe ra naxee nu na menni, barima birin nu a kolon a baba Girekika na a ra.

⁴ E naxa xɛɛrae nun Isa fɔxirabiree kuntigi naxee nu na Darisalamu, e naxa nee xa nate masen danxaniyatɔɛɛ be na taae kui, e xa a rabatu.

⁵ Danxaniyatɔɛɛ pamae xa danxaniya senbe xun nu masama, danxaniyatɔɛ kɔnti fan xun nu masa lɔxɔ yo lɔxɔ.

Pɔlu laamatunyi tofe Tiroyasi

⁶ Ala Xaxili Seniyeŋxi to mu tin e xa kawandi ti Asi bɔxi ma, e naxa Firigiya nun Galati bɔxi igiri. ⁷ E to makɔre Misi bɔxi ra, e naxa wa sofe Bitiniya, kɔnɔ Isa Xaxili mu tin e xa siga naa. ⁸ Awa, e naxa Misi igiri, e naxa goro Tiroyasi. ⁹ Kɔɛ ra, Pɔlu naxa laamatunyi to. Masedonka nde naxa keli, a fa a maxandi, «Fa Masedon bɔxi ma, i xa fa muxu mali.» ¹⁰ Pɔlu laamatunyi to xanbi, muxu naxa la a ra a Marigi bara muxu xili xibaaru fanyi kawandife ra naa. Muxu naxa kata sigafe ra Masedon keren na.

Lidi xunxafe ye xɔɔra

¹¹ Muxu to keli Tiroyasi, muxu naxa baki kunkui kui, muxu naxa muxu ya rafindi Samotirasi ma keren na. Na kuye iba, muxu naxa ti Neyapoli.

¹² Muxu to keli naa, muxu naxa siga Filipi, Masedon taa singe. E nu na Romakae xa mangeya nan bun ma. Muxu naxa saxanyi radangi na taa kui.

¹³ Malabu lɔxɔɛ, muxu naxa siga taa fari ma xure de ra, muxu dennaxe maɔoxun salide ra. Muxu to dɔxɔ, muxu naxa wɔyeŋ gine ra naxee nu malanxi naa. ¹⁴ Gine nde nu na e ya ma naxan xili Lidi, gare dugi mati. Tiyatireka nan nu a ra. A gaaxu Ala ya ra. A to a tuli mati, Marigi naxa a bɔne rabi alako Pɔlu naxan falama a xa so a xaxili ma. ¹⁵ A to a xunxa ye xɔɔra, a nun a xa denbaya, a naxa muxu mayandi, «Xa wo sa laxi a ra n bara danxaniya Marigi ma, wo fa lu n ma banxi kui yi saxanyi.» A naxa muxu karaxan mayandi ra.

E na geeli kui Filipi

¹⁶ Muxu to nu sigama salide, konyi gine nde naxa fa muxu ya ra. Ninne kanyi nan nu a ra, pinne naxan xili Tine, naxan se matoma. Na gine nu naafuli xungbe rasoma a kanyie ma. ¹⁷ A naxa so birafe muxu fɔxɔ ra, Pɔlu nun muxu tan. A nu sɔnxɔɛ rate, «Yi mixie Ala Xili Xungbe Kanyi xa konyie nan e ra. E wo tife kisi kira nan xɔn ma.» ¹⁸ A naxa na raba xi wuyaxi. Pɔlu to xɔnɔ, a naxa a ya rafindi, a naxa a fala pinne be, «N bara i yamari Isa xili ra, Ala xa Mixi Sugandixi, gbilen yi gine fɔxɔ ra.» Ninne naxa gbilen a fɔxɔ ra keren na.

¹⁹ Na konyi gine kanyie to a to e xa geeni bara kana, e naxa Pɔlu nun Silasi suxu. E naxa e xanin kiitisae yire. ²⁰ E naxa e dentege kiitisae be, e naxe, «Yi mixie nan won ma taa ya isofe. ²¹ Yuwifi nan e ra naxee naamunyie xa fe masenma won mu tinxi naxee ra, won tan Romakae.»

²² Nama fan naxa keli e ra, nun kiitisae. E naxa e makoyeŋ, e naxa yaamari fi e xa e bɔnbɔ luxusinyi ra. ²³ E to ge e bɔnbɔde, e naxa e woli geeli kui. E naxa kɔsibili yamari a xa e kanta a fanyi ra. ²⁴ Na kɔsibili to na yaamari soto, a naxa Pɔlu nun Silasi sa geeli kui, a yɔlɔnxɔnyie sa e ma. ²⁵ Kɔɛ tagi to a li, Pɔlu nun Silasi nu Ala maxandife, e nu Ala matɔxofe beeti ra. Geelimanie nu e xui mexi. ²⁶ Bɔxi naxa sereŋ keren na, geeli sanbunyi naxa a ramaxa. Na temui kerenyi kui, naade birin naxa rabi. Geelimanie

birin xa yolonxonyie naxa mabolon. ²⁷ Kɔsibili naxa xunu. A to geeli naadee to e rabixi, a naxa a xa santidegema bendun a tee a xa a yete faxa, a joxo a ma a geelimanie nu bara e gi.

²⁸ Kɔno Pɔlu naxa sonxo a xui itexi ra, «I naxa fe xone niya i yete ra, muxu birin na be.» ²⁹ Awa, kɔsibili to te maxili, a naxa so mafuren. A naxa a xinbi sin Pɔlu nun Silasi bun ma, a serenma. ³⁰ A naxa e ramini, a e maxorin, «Marigie, a lanma n xa munse raba alako n xa kisi?» ³¹ Pɔlu nun Silasi naxa a yaabi, «I xa danxaniya Marigi Isa ma. Na nan a toma i kisima, i tan nun i xa denbaya.» ³² E naxa Marigi xa woyenyi masen a be a nun a xa mixie. ³³ A naxa e xanin a xun ma keren na kɔe kui, a naxa e xa fie yae xa. Na waxati yati a naxa xunxa ye xɔɔra, a tan nun a xa mixi birin. ³⁴ A naxa e yigiya a xa banxi kui, a man fa donse fi e ma. A naxa jlexin a fanyi ra, a nun a xa denbaya birin barima e bara danxaniya Ala ma.

³⁵ Kuye to iba, kiitisae naxa soorie xee e xa sa a fala kɔsibili be a xa na mixie rabolo. ³⁶ Kɔsibili naxa a fala Pɔlu be, «Kiitisae bara xɛɛra ti a wo xa rabɛpin. Awa, yakosi wo mini, wo xa siga bɔɔɛsa kui.» ³⁷ Kɔno Pɔlu naxa a fala soorie be, «Muxu tan naxee findixi Romakae ra, e bara muxu sa geeli e mu muxu makiiti. E naxa muxu sa geeli, yakosi e wama muxu raminife gundo ra? Na mu lanma feo! E yete yati nan fama muxu rabolode.» ³⁸ Soorie naxa yi woyenyie ragbilen kiitisae ma. E to a me a Romakae nan e ra, e naxa gaaxu. ³⁹ E naxa fa e mayandi, e e rabolo. E fan naxa e maxandi a e xa keli na taa.

⁴⁰ E to mini geeli kui, e naxa so Lidi xonyi. E to bara ge e ngaxakerenyie ralimaniyade, e naxa siga.

17

E sigafe Tesaloniki

¹ Pɔlu nun Silasi to dangi Anfipoli nun Apoloniya ra, e naxa so Tesaloniki taa kui, Yuwifia xa salide nde nu na dennaxe. ² Pɔlu naxa so naa alɔ a darixi naxan na. Malabu loxoɛ xi saxan bun ma, e nun Pɔlu naxa Kitaabui xa fe fala. ³ A nu a tagi raba e be a a lanma Ala xa Mixi Sugandixi xa tooro ki naxe, a man xa keli faxe ma. A naxa a fala, «Isa, n naxan ma fe falafe wo be yi ki, a tan nan Ala xa Mixi Sugandixi ra.» ⁴ Ndee naxa la a ra e ya ma. E naxa bira Pɔlu nun Silasi foxo ra. Girekika gbege fan naxee nu gaaxuxi Ala ya ra, nee fan naxa la a ra, e nun gine hagige gbege. ⁵ Kɔno Yuwifia toonexi ndee naxa mixi jaaxi ndee tongo e xa jama ya iso taa kui. E naxa siga Yason xonyi Pɔlu nun Silasi fende alako e xa e xanin kiitisae xon ma. ⁶ E to mu e to, e naxa Yason nun a ngaxakerenyie ndee mabendun na taa kiitisae yire. E nu sonxoɛ rate, e naxe, «Yi mixie naxee dunjina ifuma, e bara fa be fan. Yason bara e yigiya. ⁷ E birin Romaka mange xa woyenyi nan gbesen bama, e man a falama a mange gbete nde na naxan xili Isa.» ⁸ E naxa jama nun kiitisae bɔɔɛ rate na woyenyie ra. ⁹ Beenun e xa Yason nun a booree bɛpin, fo e to kobiri ba.

E sigafe Beere taa

¹⁰ Na kɔe ra, e ngaxakerenyie naxa Pɔlu nun Silasi rasiga Beere taa. E to so naa, e naxa so Yuwifia xa salide kui. ¹¹ Na Yuwifia xaxili nu matinse dangi Tesalonikikae ra. E jan gbata ne na masenyi kolonde, e man Kitaabui kui mato loxo yo loxo alako e xa a kolon e naxan falama e

βε xa nondi yati nan a ra. ¹² Yuwifi wuyaxi naxa danxaniya e ya ma, nun Girekika gine gorobone wuyaxi, nun xεμε wuyaxi.

¹³ Kono Yuwifie Tesalonikikae to a kolon a Polu na Ala xa woyenyi kawandife Beere taa fan, e naxa fa naa, e fa pama ya iso. ¹⁴ Awa, danxaniyatoe naxa Polu tongo keren na, e naxa siga a ra baa fe ma, kono Silasi nun Timote naxa lu Beere taa. ¹⁵ Naxee Polu mati, e naxa siga a ra han Aten. Na xanbi e naxa gbilen e jungui ra Silasi nun Timote xon ma, e xa Polu li sinnanyi ma Aten.

Polu kawandi tife Aten

¹⁶ Polu nu Silasi nun Timote mamefe Aten. A boje naxa mapaaxu a ra na taa xa kuyee xa fe ra. ¹⁷ Na kui, a naxa de masara e nun Yuwifie ra, a nun mixie naxee gaaxuxi Ala ya ra salide kui. A man naxa woyen mixie ra a naralanma naxee ra malan yire taa kui loxo yo loxo. ¹⁸ Epikuri nun Sitoyisi karamoxoe naxa so woyenfe Polu ra, e nu a fala, «Yi woyenla munse falafe?» Ndee to Polu xui me a Isa xa xibaaru masenma, a man nu fa marakeli fee falafe, e naxe, «A luxi ne alo a ala gbeteε nan ma fee falama.»

¹⁹ Awa, e naxa a tongo, e naxa siga a ra Areyopago malan yire, e naxa a maxorin, «Yi lonni neene i naxan masenma, muxu noma a kolonde di? ²⁰ Barima muxu fe neene nan mefe yi ki, muxu wama na fasari nan kolonfe.» ²¹ Atenkae nun xojee naxee sabatixi Aten, e nu darixi e tuli matife ra woyen neene ra naxee masenma.

²² Polu naxa ti Areyopago tagi, a naxa a fala, «Atenkae, n bara a to diinelaε yati yati nan wo ra. ²³ N bara see to wo naxee batuma. N man bara serexebade nde to, a sebexi naxan ma, «Ala naxan mu kolonxi!» Wo naxan batuma, a fa lu wo mu a kolon, n na nan ma fe masenfe wo be. ²⁴ Ala naxan dunjia daaxi, a nun se naxan birin na a kui, a tan naxan koore nun boxi Marigi ra, a mu sabatixi banxi kui mixi belexe naxan nafalaxi. ²⁵ A hayi mu na see ma adama naxan xaninma a xon ma. A tan nan baloe nun jengi nun se birin fima mixi ma. ²⁶ A tan nan a niya mixi birin xa mini benba keren fate. A naxa e rasabati boxi birin ma. A man naxa e xa waxati nun e lude naaninyie sa, ²⁷ alako e xa Ala fen, e xa kata a kolonde, hali a to mu makuya won na. ²⁸ Wo xa lonnilae yati fan bara a fala, «Won baloxi a tan ne, won fe birin nabama a tan nan saabui ra, nun won minixi a tan ne. A bonsoε nan won na.» ²⁹ Awa xa won kelixi a bonsoε ne, a mu lanma won xa a maroxun a Ala maniyaxi xεema, gbeti, xa na mu geme nan na, mixi belexe naxan solixi e xaxili ra. ³⁰ Ala mu nu na fe kolontareya temui matoxi, kono yakosi a bara a fala mixi birin be, yire birin, e xa tuubi, ³¹ barima a bara loxoε keren sugandi, a fama dunjia makiitide naxan ma tinxinyi ra, mixi nde saabui ra a bara a ragiri naxan ma. A bara na kanyi matonxumaxi rakeli faxamixie ya ma.» ³² E to yi fe me, fa a fala mixi kelima faxe ma, ndee naxa so a mayelefe. Ndee naxa a fala, «Muxu fama muxu tuli matide i ra loxoε gbete.» ³³ Awa, Polu naxa mini e ya ma. ³⁴ Ndee naxa lu a mabiri ra, e naxa danxaniya, alo Denisiyo, naxan nu na Areyopago mixie ya ma, nun gine nde naxan xili Damarisi, e nun mixi gbeteε ra.

¹ Na xanbi, Pɔlu naxa keli Aten, a naxa siga Korinti. ² A naxa Yuwifii keren li naa, a xili Akila, Pontuka nan a ra. A nu baxi fade keli Itali a nun a xa giɛe Pirisila, barima Kilɔdi nu bara Yuwifii birin yaamari e xa mini Rɔma. Pɔlu naxa kafu e ma, ³ barima e nu wali keren nan nabama, kiri banxi rafalafe. A naxa lu e xɔnyi, e nu wali naa. ⁴ Pɔlu nu wɔyɛnma salide kui malabu loxɔe birin. A nu Yuwifii nun Girekikae radanxaniya. ⁵ Silasi nun Timote to so, keli Masedon, Pɔlu naxa a yete fi kawandi rabafe gbansan ma. A nu a fala Yuwifii be a Isa nan Ala xa Mixi Sugandixi ra. ⁶ Kɔnɔ Yuwifii to na matandi konbi ra, Pɔlu naxa a xa donma ikonkon tɔnxuma ra, a naxa a fala e be, «Xa wo loe, wo tan nan foxi na na ra. N tan bara na kote ba n xun. Yakɔsi n sigama ne si gbete ma.»

⁷ A to keli naa, a naxa so mixi nde xɔnyi, a kanyi xili Titi Yusutu, a gaaxu Ala ya ra. A xa banxi nu na salide fe ma. ⁸ Na temui, Kirisipu salide xunmati naxa danxaniya Marigi ma a nun a xa denbaya birin. Korintikae wuyaxi naxee nu Pɔlu xui mexi, e fan naxa danxaniya, e naxa e xunxa ye xɔɔra.

⁹ Marigi naxa a fala Pɔlu be laamatunyi ra kɔe kui, «I naxa gaaxu muku! Wɔyɛn! I naxa dundu, ¹⁰ barima n na i foxɔ ra. Mixi yo belexe mu i lima a xa fe jaaaxi raba i ra, barima mixi gbege na n be yi taa kui.» ¹¹ Pɔlu naxa lu naa je keren kike senni. A nu Korintikae xaran Ala xa masenyi ra.

¹² Galiyon to nu na Akayi mange ra, Yuwifii naxa yanfanteya xiri Pɔlu xun, e naxa a xanin kiitiseae yire. ¹³ E naxa a fala, «Yi di nan mixie kui isoma e xa Ala batu ki gbete naxan mu sɛriye ki ra.» ¹⁴ Pɔlu to wɔyɛn folo, Galiyon naxa a fala Yuwifii be, «Xa a sa li tinxintareya na a ra, xa na mu a ra wali kobi nde, n n tuli matima ne wo ra nu, ¹⁵ kɔnɔ xa a sa li boore matandi na a ra wɔyɛnyi ma, xa na mu a ra xilie ma, a nun wo xa sɛriye ma, na na wo tan nan ma. N mu wama findife na fe makiitima ra.» ¹⁶ Na kui, a naxa e kerii kiiti banxi kui. ¹⁷ Nama naxa salide xunmati Sositene suxu, e a bonbo kiiti banxi tande ma, kɔnɔ Galiyon mu e hansa.

E gbilenfe Antiyɔki

¹⁸ Pɔlu to bu Korinti ki fanyi ra, a naxa keli a ngaxakerenyie xun ma. A naxa baki kunkui kui a nun Pirisila nun Akila, e siga Siriya. A naxa a xunyi bi Senxereya, barima a nu bara laayidi tongo Ala be. ¹⁹ E to so Efese, Pɔlu naxa a jerebooree lu naa. A naxa so salide kui, e nun Yuwifii naxa sumun. ²⁰ E naxa a mayandi a xa bu naa, ²¹ kɔnɔ na mu a xunyi suxu. A naxa a jundu e ma. A naxee, «Fo n xa sa sali Darisalamu ne. Xa Ala tin, n man fama wo xɔnyi.» ²² Awa, a naxa baki kunkui kui, a keli Efese, a siga Sesare. A to ge danxaniyatɔe jama xeebude, a naxa goro Antiyɔki.

Pɔlu xa biyaasi saxan nde

²³ Pɔlu to bara saxanyi radangi Antiyɔki, a naxa kira tongo, a naxa Galati nun Firigiya boxi birin isa, a nu Isa foxirabiree ralimaniya.

²⁴ Apolosi, Yuwifii nde naxan barixi Alesandire, a naxa Efese li. A nu fata wɔyɛnde, a Kitaabui fan kolon. ²⁵ A nu xaranxi Marigi xa kiraya ra. A naxa Isa xa fe masen a fanyi ra, kɔnɔ a nu Yaya xa xaranyi nan gbansan kolon xunxa tife ye xɔɔra. ²⁶ A naxa so wɔyɛnfe a rawasaxi ra salide kui. Akila nun Pirisila to a xui me, e naxa kafu a ma alako e xa Ala xa kiraya masen a be a ki ma. ²⁷ Na xanbi a to nu wama dangife Akayi, a ngaxakerenyie naxa a ralimaniya. E naxa bataaxe sebe Isa foxirabiree ma a e xa a rasene. A xa sigɛ naxa findi fe fanyi ra danxaniyatɔe be Akayi

bɔxi ma, naxee danxaniya Ala xa hinne saabui ra. ²⁸ Apolosi naxa Yuwifite matandi senbe ra kene ma, a naxa a masen Kitaabui ra a Isa nan Ala xa Mixi Sugandixi ra.

19

Pɔlu sigafe Efese

¹ Apolosi nu na Korinti. Pɔlu to bara ge Asi fuge biri isade, a naxa fa Efese. A to naralan Isa foxirabire ndee ra, ² a naxa e maxorin, «Wo bara Ala Xaxili Seniyenxi soto wo to danxaniya?» E naxa a yaabi, «Muxu jan mu nu na me sinden xa Ala Xaxili Seniyenxi na na.» ³ A naxa e maxorin, «Wo wo xunxa ye xɔɔra munfe ma?» E naxa a yaabi, «Muxu bara muxu xunxa ye xɔɔra alo Yaya a masenxi ki naxe.» ⁴ Awa, Pɔlu naxa a fala, «Yaya nu mixi xunxama ye xɔɔra ne tuubi xa fe ra. A nu a fala mixie be, e xa danxaniya mixi nde ma naxan fama a tan xanbi ra. Na nan lanxi Isa ma.» ⁵ Na masenyi ma e naxa e xunxa ye xɔɔra Marigi Isa xili ra. ⁶ Pɔlu to a belexe sa e ma, Ala Xaxili Seniyenxi naxa fa e ma. E naxa so xui gbete falafe, e man nu Ala xa masenyi fala. ⁷ E birin nalanxi, xeme fu nun firin nan nu e ra.

⁸ Na dangi xanbi, Pɔlu naxa so salide kui, a kawandi ti. A nu fe tagi raba e be Ala xa mangeya niini xa fe ra kike saxan bun ma. A nu kata a xa mixie no naxee tuli nu matixi a ra. ⁹ Kono ndee xaxili nu xoxoxo, e mu la a ra. E naxa Marigi xa kira bexu jama ya i. Pɔlu naxa mini e ya ma, a naxa Isa foxirabiree tongo a xun, alako a xa e xaran loxo yo loxo Tiranusi xa xarande kui. ¹⁰ Na naxa siga han je firin. Yuwifite nun Girekika naxee birin nu sabatixi Asi, e Marigi xa masenyi rame na nan kui. ¹¹ Ala nu kaabanako xungbee rabama Pɔlu belexe ra ¹² han e nu dugi nun xunxurie sa furemae ma, Pɔlu nu bara din naxee ra. Fure nu ba ne e ma, pinne nu mini mixie i.

Seba xa Die

¹³ Yuwifite ndee naxee pinne raminima mixie yire birin, e naxa kata Marigi Isa xili rawalide pinne kanyie be. E a fala, «N bara wo yaamari Isa xili ra Pɔlu naxan xa fe kawandima.» ¹⁴ Seba, Yuwifite serexedube kuntigi nde, xa di solofere nan nu na fe rabama. ¹⁵ Ninne naxa e yaabi, «N Isa nun Pɔlu kolon, kono n mu wo tan kolon feo!» ¹⁶ Na pinne kanyi naxa bagan e ma, a naxa e bonbo han e naxa e gi banxi kui e rageli nun e maxonoxi ra.

¹⁷ Yuwifite nun Girekika naxee birin nu sabatixi Efese, e naxa na fe kolon. Gaaxui naxa e birin suxu. Marigi Isa xili dariye naxa mate. ¹⁸ Danxaniyatɔe wuyaxi naxa fa, e naxa e ti e xa yunubie ra, e naxa e xa fe jaaxi birin fala kene ma. ¹⁹ Duuree fan naxa fa e xa bukie ra, e naxa e gan birin ya xori. E naxa bukie sare konti, kobiri kole wulu tongo suuli nan nu a ra. ²⁰ Marigi xa masenyi nu yiriwama na ki ne senbe ra.

Girinbanyi birafe Efese

²¹ Yi fee to dangi, Pɔlu naxa nate tongo a xa siga Darisalamu. Na biyaasi kui fo a xa Masedon nun Akayi bɔxi ibolon. A naxa a fala, «N na siga Darisalamu, fo n xa Roma fan li.» ²² A naxa a malima firin xee Masedon, Timote nun Erasite, kono a tan naxa lu Asi sinden.

²³ Na temui sonxɔe xungbee naxa raba naa Marigi xa kira xa fe ma. ²⁴ Xabui nde, naxan xili Demetiri, a nu ala Aritemi xa salide misaali lanmadi yailanma gbete ra. Na xabui moolie nu kobiri gbege sɔtoma na

wali kui. ²⁵ A naxa a walibooree malan, a a fala e be, «Wo a kolon, won baloxi yi wali nan kui. ²⁶ Wo bara a to, wo bara a me, yi Pɔlu bara mixi gbegebe madaxu Asi boxi birin ma, Efese gbansan xa mu a ra. A naxe a alae naxee rafalaxi mixie belexe ra, a ala mu e ra. ²⁷ Na kui won ma wali fama ne xili naaxi sotode. Won ma ala Aritemi xa salide fan xun nakanama ne. Nde bama ne Aritemi xa binye ra Asi boxi nun dunjina ma.»

²⁸ A to na fala, e naxa xono, e naxa so sonxoe ratefe, «Efesekae xa ala Aritemi nan gbo.» ²⁹ Taa birin ya naxa iso. E naxa Gayu nun Arisitaraki, Pɔlu jereboore Masedonkae, xanin malande xungbe kui. ³⁰ Pɔlu naxa wa sigafe naa, kono Isa foxirabiree mu tin. ³¹ A booree Asikae xunmatie fan naxa xera ti Pɔlu ma, e a mayandi a naxa siga malan yire. ³² Ndee nu sonxoma e gbe ki ma. Booree fan sonxoma e gbe ki. Lantareya nu na malanyi ya ma. Mixi wuyaxi mu nu a kolon e malanxi fe naxan ma.

³³ Awa, Yuwifie naxa Alesandire tutun yare a xa woyen. A naxa jama masabari a belexe ra alako a xa masenyi ti. ³⁴ Kono, e to a kolon a Yuwifin an a ra, e birin nalanxi naxa sonxoe rate leeri firin bun ma. E naxe, «Efesekae xa ala Aritemi nan gbo.» ³⁵ Na xanbi, taa kuntigi nde naxa jama masabari, a naxa a fala, «Efesekae, dunjina birin a kolon a Efese taa nan Aritemi xa salide kantama a nun Aritemi maniye, naxan goroxi keli koore ma. ³⁶ Mixi yo mu na matandima. A lanma wo xa dundu. Wo naxa gbata fefe rabade. ³⁷ Wo bara fa yi mixie ra be, kono e mu Aritemi muna, e mu a konbi. ³⁸ Xa Demetiri nun a walibooree wama mixi nde kalamufe, e xa na masen kiitisea be kiiti loxoe. ³⁹ Xa wo wama fe gbete nan xon, na fan ya ibama won ma malan loxoe. ⁴⁰ E noma won suxude won ma bojete ma naxan dangixi to, barima nondi yo mu na won be yi malanyi rabafe ma.» A to ge, a naxa malanyi rayensen.

20

A sigafe Masedon nun Gireki boxie ma

¹ Sonxoe to bara jon, Pɔlu naxa Isa foxirabiree malan e rasife ma. A to a jundu e ma, a naxa siga Masedon. ² A naxa na boxi isa, a nu Isa foxirabiree rasi marasi wuyaxi ra. Na dangi xanbi, a naxa siga Gireki boxi ma. ³ A to lu naa kike saxon, a naxa wa sigafe Siriya kunkui kui, kono Yuwifie nu bara yanfanteya yailan a xili ma. Na kui, a naxa nate tongo a xa gbilen Masedon kira ra. ⁴ Naxee a mati han Asi nee nan yi ki: Sopateri, Beereka Pirusi xa di, Arisitaraki nun Sekondu Tesalonikikae, Gayu Deribeka nun Timote, Tikike nun Tirofimo Asikae. ⁵ Nee naxa ti yare, e naxa sa muxu mame Tiroyasi. ⁶ Taami Lebinitare Sali loxoe dangi xanbi, muxu naxa baki kunkui kui Filipi. Beenun xi suuli, muxu naxa e li Tiroyasi. Muxu naxa lu naa xi solofere.

Pɔlu Eyutiki rakelife faxe ma

⁷ Sande loxoe muxu naxa malan taami igirafe ra. Pɔlu naxa kawandi ti Isa foxirabiree be han koe tagi. A lan ne a xa siga kuye na iba. ⁸ Lanpui gbegebe nu na na koore banxi kui, muxu nu malanxi dennaxe. ⁹ Segetala nde naxan xili Eyutiki nu doxoxi wunderi ra. Pɔlu xa kawandi xon to kuya, xi xoli naxa a suxu a fanyi ra, a bira boxi ma kelife banxi deki saxon nde. E naxa a li, a bara faxa. ¹⁰ Pɔlu to goro, a naxa a felen a xun. A naxa a tongo, a a fala e be, «Wo naxa kontofili, barima a mu faxaxi.» ¹¹ Pɔlu to te, a naxa taami igira, a naxa a don. A man naxa woyen han geesege.

Na gɛɛsɛgɛ, a naxa siga. ¹² Danxaniyatɔɛ naxa sɛgetala xanin a nɪɲɛ ra bɔɲɛsa kui.

Pɔlu a ɲungufe Efɛsɛkae ma

¹³ Muxu naxa kunkui bɛla rakeli sigafe ra Asosi Pɔlu ya ra alɔ muxu lanxi a ma ki naxɛ. A naxa wa sigafe a sanyi ra. ¹⁴ A to muxu li Asosi, muxu naxa a baki kunkui kui sigafe Mitilɛni. ¹⁵ Keli menni, muxu naxa siga baa kira ra. Na fan kuye iba, muxu naxa Kiyo li. Na xanbi, muxu naxa siga han Samosi. Na lɔxɔɛ kuye iba, muxu naxa Mileto li. ¹⁶ Pɔlu nu bara natɛ tongo a xa dangi Efɛsɛ mabiri alako a naxa bu Asi bɔxi ma. A nu gbataxi a xa so Darisalamu Xɛ Xabɛ Sali lɔxɔɛ xa a sa sɔɔɲeyama a bɛ.

¹⁷ Pɔlu to Mileto li, a naxa xɛɛra ti a Efɛsɛ danxaniyatɔɛ ɲama kungtie xa fa. ¹⁸ E to fa a yire, a naxa a fala e bɛ, «Wo a kolon n ɲɛɛxi wo tagi ki naxɛ. Kabi n so Asi, ¹⁹ n Marigi xa wali raba yetɛ magorɔɛ nan kui. N yaye bara mini, n bara tɔɔɔ Yuwifɛ xa wali ɲaaxi saabui ra. ²⁰ Wo a kolon a n mu wo munafan se yo nɔxun wo ma. N bara kawandi ti wo bɛ kɛɛɛ ma nun wo xa banxie kui. ²¹ N nu a falama nɛ Yuwifɛ nun Girɛkikae bɛ e xa togondiya Ala ma, e xa danxaniya won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi ma.»

²² «Yakɔsi Ala Xaxili Seniyɛnxi wama nɛ n xa siga Darisalamu, kɔɔɔ n mu a kolon naxan sigama n sɔtɔɔde naa. ²³ Taa birin kui Ala Xaxili Seniyɛnxi bara n nakolon a geeli nun tɔɔɛ fama nɛ n lide naa. ²⁴ Kɔɔɔ n nii tide yo mu na n bɛ. N xa n ma xɛɛɛɛɛ rakamali, n Marigi Isa naxan taxuxi n na. N xa findi Ala xa hinne seedeɲɔxya ba ra, naxan findixi xibaaru fanyi ra.»

²⁵ «Yakɔsi n a kolon wo mu n yatagi toma sɔɔɔɔɔ, wo tan naxɛɛ birin wo tuli matixi n ma kawandi ra, Ala xa mangɛɛɛɛ niini xa fe ra. ²⁶ Na na a ra, n a falama wo bɛ to, wo xa kote yo mu na n xun, ²⁷ barima n bara Ala sago birin masen wo bɛ, n mu sese nɔxun wo ma. ²⁸ Awa, wo xa mɛɛɛni wo yetɛ ma a nun danxaniyatɔɛ birin, Ala Xaxili Seniyɛnxi wo findixi naxɛɛɛ xa xunmati ra, alako wo xa mɛɛɛni Marigi xa danxaniyatɔɛ ɲama ma, a naxan sɔtɔxi a yetɛ wuli ra. Wo xa e kanta alɔ xuruseɛ demadonyi gɔɔɛ kantama ki naxɛ. ²⁹ N na kolon, n na siga, mixi ɲaaxie fama nɛ sode wo tagi, alɔ wula baree soma gɔɔɛɛ ya ma ki naxɛ. ³⁰ Mixi ndɛɛ soma wo tagi, e xa xaranyi ɲaaxi ti alako e xa Isa fɔxirabirɛɛ bendun e ma. ³¹ Wo xa wo mɛɛɛni. Wo xa ratu yi ɲɛ saxanyi bun ma n mu wo kawandife iti kɔɛ nun yanyi. N na birin nabaxi yaye nan kui.»

³² «Awa yakɔsi, n wo taxuma Ala ra nun a xa hinne masɛɲi ra, naxan nɔma sɛnbɛ nun ke fanyi fide seniyɛntɔɛ birin ma. ³³ N mu nu wama wo xa kɔbiri xa xɔɔɔ, xa na mu a ra wo xa xɛɛɛma, wo xa sosee. ³⁴ Wo yetɛ yati a kolon a n wali yi bɛlɛxɛɛ nan na alako n xa balo n nun n ɲɛɛboorɛɛ. ³⁵ N bara a masen wo bɛ mɔɔli birin na, a won lan nɛ won xa wali alako won xa setarɛɛ mali. Wo xa ratu Marigi Isa xa wɔyɛɲi ma, a naxɛ, «Nɛlɛxinyi na ki nan kui, dangife a sɔtɔɛ ra.»

³⁶ A to gɛ wɔyɛnde, a naxa a xinbi sin, e birin naxa Ala maxandi. ³⁷ E birin naxa sɔ wafe. E naxa findigilin Pɔlu konyi ma, e a masunbu. ³⁸ E sunnun nɛ barima a bara a fala e mu nɔma a tode sɔɔɔɔɔ. E naxa a mati han kunkui dɛ ra.

21

Põlu sigafe Darisalamu

¹ Muxu to fatan, muxu naxa siga keren na Kosi kunkui kui. Na kuye iba, muxu naxa şiga Rodi. Muxu to keli Rodi, muxu naxa siga Patara. ² Muxu to kunkui to naa, naxan nu baa igirife sigafe Fenisiya biri ra, muxu naxa baki na kui. ³ Muxu to bara Sipiri suri to, muxu naxa dangi na ra koola ma, sigafe Siriya biri ra. Muxu naxa ti Tire alako kote xa ragoro. ⁴ Muxu naxa Isa foxirabiree ndee li naa. Muxu naxa xi solofere radangi e xonyi. Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro Isa foxirabiree ma, e xa a fala Põlu be a naxa te Darisalamu.

⁵ Kõnõ xi solofere kamali lõxõe, muxu naxa kira tongo sigafe ra. E birin naxa muxu mati, a nun e xa ginee nun e xa die ra, han taa fari ma. Muxu naxa muxu xinbi sin baa de ra Ala maxandife ra. ⁶ Nungui to jõn, muxu naxa baki kunkui kui. Booree tan naxa gbilen e xonyi. ⁷ Muxu naxa keli Tire sigafe ra Pitolomayi. Muxu naxa ngaxakerenyie xeebu menni, muxu naxa feenjen naa.

⁸ Na kuye iba, muxu naxa siga Sesare, Filipu xibaaru fanyi kawandila xonyi, naxan nu na mixi sugandixi solofere ya ma. ⁹ A xa di gine naani nu na naxee mu nu dõxo xeme taa. E nu namijõnme wali rabama. ¹⁰ Muxu to bara xi wuyaxi raba naa, Ala xa namijõnme naxan xili Agabu, naxa fa muxu xonyi kelife Yudaya. ¹¹ A naxa Põlu xa beleti tongo, a naxa a yete kan sanyie nun a belexee xiri. A naxa a fala, «Ala Xaxili Seniyenxi yi nan masenxi. Xeme naxan gbe yi beleti ra, Yuwifie a xirima yi mooli nan na Darisalamu, e a so mixie yi ra naxee findi si gbete ra.»

¹² Muxu to na me, muxu nun naakae naxa Põlu maxandi a naxa te Darisalamu. ¹³ A naxa muxu yaabi, «Munfe ra wo wama n bõje mapaaxufe wo yaye ra? N bara tin e xa n xiri Darisalamu, e xa n faxa, Marigi Isa xili xa fe ra.» ¹⁴ A to mu tin muxu xui suxude, muxu mu tin a karaxande. Muxu naxa a fala, «Marigi sago xa raba.»

¹⁵ Na lõxõee to dangi, muxu naxa muxu yailan, muxu naxa te Darisalamu. ¹⁶ Isa foxirabiree ndee Sesarekae naxa muxu mati. E naxa muxu xanin Menason Sipirika xonyi, naxan findixi Isa foxirabiree ra a rakuya. A naxa muxu yigya.

Põlu Yaki xeebufe

¹⁷ Muxu to so Darisalamu, Isa foxirabiree naxa muxu rasene jalexinyi ra. ¹⁸ Na kuye iba, muxu nun Põlu naxa siga Yaki xonyi. Danxaniyatõe jama kuntigi birin naxa e malan naa. ¹⁹ A to ge e xeebude, Põlu naxa a xa wali dentegẽ sa Ala naxan nabaxi si gbete tagi a saabui ra. ²⁰ E to na me, e naxa Ala matoxo. E naxe, «Muxu ngaxakerenyi, i bara a to Yuwifi wulu wuyaxi bara danxaniya, kõnõ e man e tunnaabexixi birafe Annabi Munsa xa seriyẽ foxõ ra. ²¹ Mixi ndee bara a fala e be a i Yuwifie xaranma, naxee na si gbete ya ma, a e xa gbilen Annabi Munsa xa seriyẽ foxõ ra, a e naxa e xa die sunna, a e naxa bira Yuwifie xa naamunyie foxõ ra.»

²² «Won na ma di? Siike yo mu na, jama a kolonma ne a i bara fa. ²³ Na na a ra, muxu naxan falama i be i xa a raba. Mixi naani na muxu ya ma, naxee bara laayidi tongo Ala be. ²⁴ I xa kafu e ma, wo birin xa wo yete raseniyeen, i man xa e sare fi, e xa e xunyi bi. Na na a ra birin a kolonma a mixie naxan falaxi i xun ma, wule na a ra. E xa a kolon i fan biraxi Annabi

Munsa xa seriye nan fɔxɔ ra. ²⁵ Muxu naxa nate tongo, muxu man fa na sebe. Danxaniyatɔe naxee keli si gbetee ma, e naxa sube don naxan baxi serexe ra kuyee be, nun sube yufaxie. E naxa wuli fan min. E man naxa yene fan naba.»

²⁶ Awa na kuye iba, Pɔlu naxa na mixie tongo, e naxa e yete raseniye. Na xanbi a naxa so hɔrɔmɔbanxi kui, a xa a masen, maraseniye nyi rakamalima lɔxɔe naxan ma, a nun serexe naxan bama kankan be.

Pɔlu safe geeli kui

²⁷ Na xi solofere rapɔnyi, Yuwifie Asikae to Pɔlu to hɔrɔmɔbanxi kui, e naxa pama birin ya iso, e man naxa Pɔlu suxu. ²⁸ E nu sɔnxɔe rate, «Isirayilakae, wo muxu mali! Na xeme nan yi ki naxan kawandi paaxi rabama yire birin mixi birin be, Yuwifie, nun Annabi Munsa xa seriye, nun yi hɔrɔmɔbanxi xa fe ra. A man bara Girekikae raso hɔrɔmɔbanxi kui. Na bara yi yire seniyenxi findi yire seniyentare ra.» ²⁹ E na fala ne barima e nu bara Pɔlu nun Tirofimo Efeseka to e boore fɔxɔ ra taa kui. E naxa a mapɔxun a Pɔlu a raso ne hɔrɔmɔbanxi kui.

³⁰ Taa kui birin ya naxa iso. Mixie naxa fa e gi ra keli yire birin. E naxa Pɔlu suxu, e naxa mini a bubu ra tande ma. E naxa naadee ragali keren na. ³¹ E nu wama Pɔlu faxafe ne. Sɔori mange naxa a kolon Darisalamu birin ya isoxi. ³² Sɔori mange naxa sɔorie nun e xa xunmatie tongo, e siga Pɔlu fɔxɔ ra keren na. Nama to sɔorie to, e naxa ba Pɔlu bɔnbɔfe. ³³ Awa, sɔori mange naxa yaamari fi e xa a xiri yɔlɔnxɔnyi firin na. A naxa maxɔrinyi ti fa nde a ra, nun a munfe rabaxi. ³⁴ Nama seeti nde sɔnxɔma e gbe ki, booree fan sɔnxɔma e gbe ki. A to mu nɔ fe fiixe sɔtɔde e ra sɔnxɔe xa fe ra, a naxa a fala e xa Pɔlu xanin sɔori banxi kui. ³⁵ Pɔlu to ti banxi de ra, sɔorie naxa a tongo pama xa paaxui ma, ³⁶ barima mixi gali nan nu biraxi e fɔxɔ ra, e nu fa a fala e xui itexi ra, «A xa faxes!»

Pɔlu a yete xun mafalafe

³⁷ E wama a rasofe sɔori banxi kui temui naxe, Pɔlu naxa sɔori mange maxɔrin, «I nɔma n sago sade n xa fe nde fala i be?» Sɔori mange naxa a yaabi, «I Gireki xui mema? ³⁸ I tan xa mu na Misiraka ra, naxan mixie ya iso yi dɔnxɔe ra, a naxa suute wulu naani xanin wula kui?» ³⁹ Pɔlu naxa a yaabi, «Yuwifi nan n na, Tariseka. Na taa xungbe a munafanyi gbo Silisi bɔxi ma. N sago sa n xa woyen yi gali be.»

⁴⁰ Sɔori mange to a sago sa, Pɔlu tixi banxi tede de ra, a naxa mixie masabari a belexe ra. Kuye naxa bolon yen! Pɔlu naxa woyen Eburu xui.

22

¹ «N ngaxakerenyie, n babae, wo xa wo tuli mati n na, n xa n yete kan xun mafala.» ² E to a me a Eburu xui falama, e naxa dundu dangi singe ra. Pɔlu naxa a fala, ³ «Yuwifi nan n na, n barixi Tarise ne, Silisi bɔxi ma, kɔnɔ n mɔxi be ne. Gamaliyeli naxa n xaran alako n xa bira won babae xa seriye fɔxɔ ra. Ala xa fe nu n bɔne suxuma alo a wo fan suxuma ki naxe to. ⁴ N mixie tɔɔɔ ne han n naxa e faxes, naxee nu biraxi Isa xa kira fɔxɔ ra. N naxa ginɛe nun xeme suxu, n naxa e sa geeli kui. ⁵ Serexedube kuntigi nun diine forie birin na n seede ra. E naxa keedie so n yi ra katarabi e ngaxakerenyie ma Damasi alako n na danxaniyatɔe to, n xa e xiri, n xa fa e ra Darisalamu, n xa e paaxankata.»

⁶ «N to makore Damasi ra yanyi tagi, yanbe xungbe naxa goro n ma kelife koore ma. ⁷ N naxa bira boxi. N naxa xui me naxan nu a falama n be, «Solu, Solu, munfe ra i n jaxankatama?» ⁸ N naxa a yaabi, «Nde i ra, Marigi?» A naxa n yaabi, «Isa Nasaretika nan n na, i naxan jaxankatafe.» ⁹ Naxee nu na n foxo ra, e naxa yanbe to, kono naxan nu woyenfe, e mu na tan xui me. Awa, n naxa a fala, ¹⁰ «N xa munse raba, Marigi?» Marigi naxa a fala n be, «Keli, i siga Damasi. Menni a fama falade i be i lan i xa naxan naba.» ¹¹ N mu nu se toma na yanbe xa naiyalanyi saabui ra. Naxee nu na n foxo ra, e naxa n belexe rasuxu han Damasi.»

¹² «Awa, xeme nde naxan xili Ananiyasi, mixi tinxinxu na a ra Ala xa seriye ki ma, naxan nafanxi Damasi Yuwifie ma, ¹³ a naxa fa n yire. A naxa a fala, «N ngaxakerenyi Solu, to ti.» N ya naxa rabi keren na, n naxa se birin to. ¹⁴ A naxa a fala, «Won babae Marigi Ala bara i sugandi i xa a sago kolon, i xa Tinxintoe to, nun i xa a woyenyi me a tan yati de ra, ¹⁵ barima i findima a xa seede nan na mixi birin ya i, i fee naxee toxi nun i naxee mexi. ¹⁶ Yakosi, i munse mamefe? Keli, i xa i xunxa ye xora, i xa yunubi xa ba i ma, i xa Marigi xili maxandi.»

¹⁷ «N naxa gbilen Darisalamu. N to nu na Ala maxandife hromobanxi kui, n naxa laamatunyi to. ¹⁸ Marigi naxa a fala n be, «I xa mini mafuren Darisalamu, barima e mu tinma i xa seede ya ra n ma fe ra.» ¹⁹ N naxa a fala, «Marigi, e yati a kolon a n nu sigama salidee kui danxaniyatoe fende alako n xa e sa geeli, n man xa e bonbo. ²⁰ E to nu i xa seede Etiyen faxama, n tan yati nu na, n nu jalexinxu na ra. N tan nan man nu booree xa dugie suxuxi.» ²¹ Awa, Marigi naxa a fala n be, «Siga, n i xema yire makuye si gbete ma.»

²² E naxa e tuli mati a xa masenyi birin na, han a yi woyenyi falaxi temui naxe. E fa gbelegbele, «Wo yi xeme faxa. A mu lan a xa balo.» ²³ E naxa sonxoe rate, e nu e xa donmae rate e ma, e nu xube ite kuye i. ²⁴ Soori mange naxa a fala a e xa Polu raso soori banxi kui, e man xa a bonbo luxusinyi ra alako e xa a kolon jama sonxoma fe naxan ma.

²⁵ E to nu a xirife alako e xa a bonbo, Polu naxa soori mixi keme xunmati maxorin naxan nu tixi naa, «Seriye na wo yi ra naxan a masenxi a wo xa Romaka bonbo luxusinyi ra hali a mu makiitixi?» ²⁶ Soori keme xunmati to na me, a naxa sa soori mange rakolon. A naxe, «Yi xeme Romaka lasiri na a ra. Won na ma di?» ²⁷ Soori mange naxa fa, a naxa Polu maxorin, «A fala n be xa Romaka na i ra?» Polu naxa a yaabi, «Iyo xe.» ²⁸ Soori mange man naxa a fala, «N tan naafuli gbege nan baxi, n fa findi Romaka lasiri ra.» Polu naxa a fala a be, «N tan barixi lasiriya nan kui ne.» ²⁹ Kabi na raba, naxee nu wama a bonbofe alako a xa woyen, e birin naxa e magbilen. Soori mange yete naxa gaaxu a kolonfe ra Polu Romaka na a ra, a naxan xiri yolonxonyi ra.

Yuwifie Polu makiitife

³⁰ Na kuye iba, soori mange to wa a kolonfe a fiixe ra Yuwifie Polu kalamuxi fe naxan ma, a naxa a fulun. A naxa yaamari fi, serexedube kungtie nun Yuwifie kiitisee birin xa malan. A naxa Polu ragoro, a ti e tagi.

23

¹ Pɔlu naxa a ya ti Yuwifii kiitisaε ra. A naxa a masen, «N ngaxakerenyie, n naxan nabaxi han to, n a rabaxi n bɔɣe fiixε nan na Ala ya xɔri»
² Sεrεxεdube kuntigi, Ananiyasi naxa mixie yaamari, naxee nu na a fe ma, e xa a dε ragarin. ³ Awa, Pɔlu naxa a fala a bε, «Ala nan fama i tan bɔnbɔde. I luxi ne alo banxi naxan fari fiixε kɔnɔ a kui nɔxɔxi. I bara wa n makiitife kiiti seriye ra, kɔnɔ i to yaamari fixi e xa n bɔnbɔ, i bara seriye matandi.»
⁴ Naxee nu na a fe ma, e naxa a fala a bε, «I Ala xa sεrεxεdube kuntigi nan konbima yi ki!»
⁵ Pɔlu naxa a fala, «N ngaxakerenyie, n mu nu a kolon xa sεrεxεdube kuntigi na a ra, barima a sebexi, «I naxa wɔyen kobi fala jama mange bε.»»

⁶ Pɔlu to a kolon Sadusenie nun Farisenie nu na Yuwifii kiitisaε xa malanyi kui, a naxa a fala a xui itexi ra, «N ngaxakerenyie, Fariseni nan n na. N baba fan Fariseni nan nu a ra. To n na kiiti banxi barima n laxi a ra Ala fama won nakelide faxe ma kiiti lɔxɔε.»
⁷ A to na fala, boore matandi naxa lu Farisenie nun Sadusenie tagi. Nama naxa itaxun. ⁸ Sadusenie tan bε, mixi mu kelima faxe ma. E man mu laxi malekεε nun jinnεε xa fe ra. Kɔnɔ Farisenie tan la nee birin xa fe ra. ⁹ Sɔnxɔε xungbe naxa mini. Sɛriye karamɔxɔ ndee Farisenie tagi e naxa wɔyen xɔrɔxɔε fala. E naxε, «Muxu mu fefe jaaxi yo rakɔrɔsɔxi yi xεmε ma. Tεmunde jinne nde, xa na mu a ra maleke nde, nan wɔyεnxi a ra.»
¹⁰ Sɔnxɔε to nu sigama gbo ra, sɔɔri mange naxa gaaxu e fa Pɔlu faxafe. A naxa sɔɔrie ragoro e xa Pɔlu tongo e tagi, e xa a xanin sɔɔri banxi kui.

¹¹ Na kɔε ra, Marigi naxa mini Pɔlu ma. A naxa a fala a bε, «I xa limaniya barima i findima n ma seede nan na Rɔma alo i a rabaxi Darisalamu ki naxε.»

E lanyi xirife Pɔlu faxafe ra

¹² Kuye to iba, Yuwifii naxa lanyi xiri kali ra, e naxa e dεge, e naxa e min sinden, a fo e xa Pɔlu faxa. ¹³ Naxee na lanyi xiri, e nu dangi mixi tongo naani ra. ¹⁴ E naxa a masen sεrεxεdube kuntigie nun forie bε, «Muxu bara muxu kali Ala ra, muxu mu sese donma sinden fo muxu xa Pɔlu faxa. ¹⁵ Awa, yakɔsi, wo tan nun Yuwifii kiitisaε xa mange mayandi a xa fa a ra alako wo xa a xa fe mato a fanyi ra. Na kui, muxu tan a faxama kira ra.»

¹⁶ Pɔlu maagine xa di naxa na yanfe kolon. A naxa siga sɔɔri banxi kui, a naxa na birin masen Pɔlu bε. ¹⁷ Pɔlu naxa sɔɔri mixi kεmε xunmati nde xili, a naxε, «Yi segetala xanin sɔɔri mange xɔn ma, alako a xa fe nde fala a bε.»
¹⁸ Sɔɔri kεmε xunmati naxa segetala tongo, a naxa a xanin sɔɔri mange xɔn ma. A naxε, «Pɔlu, geelimani nan n xilixi, a naxa n mayandi a n xa fa yi segetala ra i xɔn ma, a xa fe nde masen i bε.»
¹⁹ Sɔɔri mange naxa segetala tongo, e naxa e mamini. Mange naxε, «I wama munse falafe n bε?»
²⁰ A naxa a yaabi, «Yuwifii bara lan a ma, e xa i maxandi i xa Pɔlu xanin Yuwifii kiitisaε yire, alako e man xa maxɔrinyi nde ti a ma. ²¹ I naxa i tuli mati e ra, barima mixi tongo naani nun nde bara yanfe xiri a xun e ya ma. E bara e kali a e mu sese donma, e mu sese minma a fo e na Pɔlu faxa tεmui naxε. Yakɔsi e bara ge e yailande, e fa i sago nan mamefe.»
²² Sɔɔri mange naxa segetala rabolo, a naxa tɔnyi dɔxɔ a ma, fa fala, a fe naxan falaxi a bε, a naxa na fala mixi yo bε.

E Pɔlu xεefe Mange Felisi xɔn

²³ A naxa sɔɔri mixi keme xunmati firin xili, a naxa a fala e be, «Wo sɔɔri keme firin yailan, sɔɔri soe ragie tongo solofere, nun xali woli keme firin. Wo xa e yailan sigafe ra Sesare to kɔe ra. ²⁴ Wo xa soe nde yailan Pɔlu be, alako a xa mange Felisi li hɛeri kui.»

²⁵ Sɔɔri mange naxa yi fe sebe bataaxe ra. ²⁶ «N tan Kilodi Lisiya, i tan Mange Felisi mafanxi, n bara i xɛebu. ²⁷ Yi xeme Yuwifie nan a suxuxi. E naxa wa a faxafe. N to a kolon a Rɔmaka na a ra, n nun sɔɔrie naxa fa, muxu naxa a ba e yi. ²⁸ N to wa a kolonfe e a suxuxi naxan ma, n naxa siga a ra e xa kiitisea yire. ²⁹ N naxa a li e a kalamuxi e xa seriye xa fe nan ma, kɔnɔ a mu fe kobi yo rabaxi a lanma a xa faxa naxan ma, xa na mu a ra a xa sa geeli kui. ³⁰ N to bara a me a Yuwifie bara gali malan a xili ma, n naxa a rasanba i ma keren na. N a kalamumae rakolonma e yete kan xa sa a kalamu i xɔn a xa fe ra. Wo salamu.»

³¹ Sɔɔrie naxa Pɔlu tongo alo e yamarixi ki naxe. E naxa a xanin kɔe ra han Antipatiri. ³² Na kuye iba, sɔɔrie naxa gbilen sɔɔri banxi. Soe ragie naxa Pɔlu tongo. ³³ E to so Sesare, soe ragie naxa bataaxe nun Pɔlu so mange yi ra. ³⁴ Mange to ge bataaxe xarande, a naxa Pɔlu maxɔrin a keli dennaxe. A to bara a me a Silisika na a ra, a naxa a fala, ³⁵ «N fama ne i makiitide i tɔɔjegelae na fa temui naxe.» A naxa yaamari fi e xa Pɔlu xanin geeli banxi Herode naxan tixi.

24

Felisi kiiti safe Pɔlu xa fe ra

¹ Xi suuli dangi xanbi, Ananiyasi, naxan findixi serexedube kuntigi ra, nun forie naxa fa e nun xunmafale nde, naxan xili Teritulo. E naxa Pɔlu kalamu mange xɔn ma. ² E to Pɔlu xili, Teritulo naxa so a tɔɔjegefe yi masenyi ra.

«Felisi mange fanyi, yi bɔxi birin dɔxɔxi bɔɔesa kui i xa fe kolonyi nun i xa xaxili fanyi nan saabui ra. ³ I bara muxu raseewa hɛeri xungbe ra. ⁴ N mu wama i rabufe, kɔnɔ n bara i maxandi i xa i tuli mati muxu xa masenyi ra dondoronti. ⁵ Muxu bara a to yi xeme mixi jaaxi na a ra. A Yuwifie tagi isoma naxee na duniɔa birin. A tan nan na Isa Nasaretika xa jama xunyi ra. ⁶ A man naxa wa hɔrɔmɔbanxi maberefe. Muxu naxa a suxu. Muxu naxa wa a makiitife muxu xa seriye ki ma, ⁷ kɔnɔ sɔɔri mange Lisiya naxa fa, a naxa a ba muxu yi senbe xungbe ra. ⁸ A naxa a kalamulae yaamari e xa fa i xɔn ma. Xa i fan Pɔlu maxɔrin, i fama a kolonde muxu a suxuxi fe naxan ma.» ⁹ Yuwifie naxa tin na masenyi ra, e fan naxa a fala a na na ki ne.

¹⁰ Mange naxa Pɔlu yaamari a fan xa wɔyen. Pɔlu naxa a masen a be, «N a kolon, yi bɔxi makiitima nan i ra kabi je wuyaxi. Na kui, n nan ma fe xunmafalama ne i be lanlanteya kui. ¹¹ Xi fu nun firin mu dangi kabi n naxa siga Darisalamu salide. ¹² E mu nu muxu nun mixi li sɔnxɔ ra hɔrɔmɔbanxi kui, xa na mu a ra salide xunxurie kui. N mu sɔnxɔe ratexi taa kui, n mu gali kui isoxi. ¹³ E mu nɔma sese masende, e n kalamuma naxan ma. ¹⁴ N naxan masenma i be na nan ya. N nan n benbae Marigi Ala nan batuma alo Isa xa kira a masenxi ki naxe, e a falama kira naxan be a wule kira. Naxan sebexi Tawureta Munsu nun namjɔnmee xa Kitaabui kui, n la na birin na. ¹⁵ N laxi Ala xa masenyi ra naxan masenxi a tinxintɔe nun tinxintare birin fama ne kelide faxe ma. Yuwifie fan laxi na ra. ¹⁶ Na nan a toxi n nan n yete karaxanma alako n

xa n ma simaya radangi bɔɔɛ fiixε kui Ala nun mixie tagi. ¹⁷ N mu nu na be ɲε wuyaxi bun ma, kɔɔɔ yakɔsi n faxi harige nde ra n bɔnsɔε bε. N fan faxi sεrεxε bade Ala bε. ¹⁸ E n lixi na tɛmɔi nε hɔrɔmɔbanxi kui, n seniyenxi, gali mu na n fɔxɔ ra, sɔnxɔε yo fan mu keli n saabui ra. ¹⁹ Kɔɔɔ Yuwifi nde naxee keli Asi bɔxi ma, e mu tin n ma fe ra. E tan xa e yete masen i bε, xa fe nde na e bε n ma fe ra. ²⁰ Xa na mu a ra naxee na be, e xa a masen i bε e n toxi fe ɲaaxi naxan xun, n to siga Yuwifi kiitise yire. ²¹ N wɔyenyi naxan falaxi e tagi na nan ya: «Wo n makiitima nε to barima n laxi a ra Ala fama nε mixi faxaxie rakelide.»

²² Felisi naxan nu Isa xa kira kolon a fanyi ra, a naxa e xa fe sa sinden. A naxε, «Mangε Lisiya na fa, n wo xa fe matoma.» ²³ A naxa sɔɔri mixi kεmε xunmati yamari a xa Pɔlu kanta, a naxa a tɔɔrɔ, a man naxa a xa mixi yo ratɔn fe fanyi rabafe ra a bε.

²⁴ Xi ndee to dangi, Felisi nun a xa gine Dirusila, naxan na Yuwifi ra, e naxa fa. Felisi naxa Pɔlu xili kawandi rabade Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra. Pɔlu naxa danxaniya xa fe fala e bε Isa ma, ²⁵ kɔɔɔ a xa masenyi to nu binyaxi tinxinyi ma, nun yete xurufe ma, nun Ala xa kiiti naxan fama, Felisi naxa gaaxu. A naxε, «Siga sinden. N na n yete masɔto tɛmɔi naxε, n man i xilima.» ²⁶ A man nu waxi nε Pɔlu xa kɔbiri fi a ma. A nu a xilima na nan ma tɛmɔi birin, e xa sa e bore to.

²⁷ Nε firin to dangi, Felisi masarama naxa fa, Pɔrusu Fesitu. Felisi to wa a yete mafanfe Yuwifie bε, a naxa Pɔlu lu geeli kui.

25

Fesitu Pɔlu makiitife

¹ Fesitu naxa xi saxan naba Sesare. Na xanbi, a naxa te Darisalamu. ² Sεrεxεdube kuntigi nun Yuwifi kuntigie naxa Pɔlu kalamu Fesitu bε. ³ E naxa Fesitu mayandi a xa fa a ra Darisalamu. E nu wama nε e xa a faxa kira ra. ⁴ Fesitu naxa e yaabi, «Pɔlu makantaxi Sesare. A gbeɲbe mu luxi n tan fan xa siga naa. ⁵ Wo xa yarerati ndee xa n mati, wo xa Pɔlu kalamu naa xa a bara sa fe ɲaaxi nde raba.»

⁶ Fesitu mu se sa xi solomasaxan fari, xa na mu a ra xi fu Darisalamu, a naxa goro Sesare. Na kuye iba, a naxa dɔxɔ a xa kiiti kibanyi ma. A naxa yaamari fi e xa fa Pɔlu ra. ⁷ A to fa, Yuwifie naxee fa keli Darisalamu, e naxa a rabilin. E naxa tɔɔɲεge gbeɲbe sa a xun, e mu nu nɔma naxan masende nɔndi ra. ⁸ Pɔlu naxa so a yete xunmafalafe, a nu a fala, «N mu fe ɲaaxi yo rabaxi Yuwifie xa seriye ra, xa na mu hɔrɔmɔbanxi ra, xa na mu a ra Roma mange ra.» ⁹ Fesitu to wa a yete mafanfe Yuwifie xon, a naxa Pɔlu maxɔrin, «I wama tefe Darisalamu i xa sa makiiti yi fee ma n ya xɔri?» ¹⁰ Pɔlu naxa a yaabi, «N lanma n xa makiiti mangasanyi xa kiiti banxi nan kui, n tixi dennaxε yi ki. N mu fe kobi yo rabaxi Yuwifie ra. I fan na kolon a fanyi ra. ¹¹ Xa n bara fe ɲaaxi raba a lanma n xa faxa naxan ma, n mu tondima n xa faxa, kɔɔɔ xa e naxan falama wule na a ra, a mu lan mixi yo xa n so e yi ra. Mange xungbe xa sa n makiiti Rɔma.» ¹² Fesitu to wɔyεn a rasimae ra, a naxa a fala Pɔlu bε, «I bara wa sigafe mange xungbe xɔn. Awa, i sigama nε.»

Pɔlu masenfe Agiripa nun Berinisi bε

¹³ Xi nde to dangi, mangε Agiripa nun Berinisi naxa so Sesare Fesitu xεεbude. ¹⁴ E to bara xi wuyaxi radangi naa, Fesitu naxa Pɔlu xa fe fala

mange Agiripa be. A naxe, «Felisi bara geelimani nde lu be. ¹⁵ N nu na Darisalamu temui naxe, serexedube kuntigie nun Yuwifie forie naxa a kalamu, e man naxa wa a xa faxa. ¹⁶ N naxa e yaabi a Romakæe xa seriye mu mixi faxama, fo a xa a gbe fala kalamusæe be kiitisa ya xori. ¹⁷ Na fe nan e rafaxi be. N fan mu dugundi. Na kuye iba, n naxa doxo n ma kiiti banxi. N naxa yaamari fi e xa fa na xeme ra. ¹⁸ Kalamusæe to e dentegæ, e mu fe jaaxi yo fala a xun ma, n nu naxee maroxunxi. ¹⁹ E nu xoroxoma e xa diine nan ma fe ra, a nun Isa xa fe ra. E naxe a bara faxa, konɔ Polu naxe a baloxi. ²⁰ Awa, n to mu a kolon a lan n xa naxan naba, n naxa a maxorin xa a wama sigafe Darisalamu, a xa makiiti naa. ²¹ Konɔ Polu naxa wa a xa fe xaninfe mange xungbe xon ma. Na temui n naxa yaamari fi e xa a kanta han n a rasanbama mange xungbe ma temui naxe.»

²² Agiripa naxa a fala Fesitu be, «N fan wama n tuli matife na xeme ra.» Fesitu naxa a yaabi, «Tina, i a xui mema.» ²³ Awa, na kuye iba, Agiripa nun Berinisi naxa so malan yire e nun taa kuntigie. E nu maxirixi a fanyi ra. Fesitu xa yaamari ma, e naxa fa Polu ra. ²⁴ Fesitu naxa a fala, «Mange Agiripa nun wo tan naxee birin na be, wo bara yi xeme to Yuwifi naxan birin kalamuxi n xon Darisalamu nun be. E naxe a a xa faxa. ²⁵ N tan be, a mu fefe rabaxi a lan a xa faxa naxan ma, konɔ a tan yati bara mayandi ti sigafe ra mange xungbe xonyi Roma. Awa, n fan bara tin na ra. ²⁶ N mu fe xori yo sotoxi naxan sebema mange xungbe ma a xa fe ra. Na na a ra, n a raminixi wo ya i, a gbengbenyi i tan mange Agiripa, alako won na ge a maxorinde n xa a kolon a lanma n xa naxan sebe. ²⁷ N mu noma geelimani rasanbade mange ma, n mu a masen a naxan nabaxi.»

26

Polu a yete xun mafalafe

¹ Agiripa naxa a fala Polu be, «I xa i yete xun mafala.» Polu to a belexe ite, a naxa a yete rafiixe yi masenyi ra. ² «Mange Agiripa, to n jalexinxii n ma fe rafiixefe ra Yuwifie n kalamuxi naxan ma. ³ I e xa diine nun e xa seriye kolon ki fanyi ra. Awa yandi, i xa i tuli mati n na. ⁴ Kabi n dimedi temui, n nu na Darisalamu n bonsoe ya ma. Yuwifi birin n jere ki kolon ⁵ a rakuya. E man a kolon Fariseni nan nu n na diinela tagi naxee xa fe maxoroxo. E noma na seederoxoya bade. ⁶ Yakosi, e n nakiitife barima n laxi Ala xa laayidi ra a naxan tongoxi muxu benbae be, ⁷ muxu bonsoe fu nun firinyi naxan mamefe. E Ala batuma temui birin, koe nun yanyi. N laxi na laayidi nan na. Mange, Yuwifie n kalamuxi na nan ma. ⁸ Wo noma lade a ra a Ala mixi faxaxie rakelima?»

⁹ «N tan kata ne kira mooli birin na n xa Isa Nasaretika xili kana. ¹⁰ N na nan naba Darisalamu. Serexedube kuntigie naxa tin n xa seniyentoe wuyaxi sa geeli kui. N man naxa tin e xa faxa. ¹¹ N nu sigama salide banxie kui alako n xa e tooro, e xa gbilen e xa danxaniya foxo ra. N ma xone kui, n nu e tooro hali taa gbetei kui.»

¹² «Serexedube kuntigie naxa tin n xa siga Damasi na fe ma. ¹³ Mange, yanyi tagi n naxa yanbe to kira xon ma kelife koore, n tan nun n booree rabilinyi. A yanbe nu dangi soqe ra. ¹⁴ Muxu naxa bira boxi ma. N naxa xui nde me naxan nu a falama n be Eburu xui, «Solu, Solu, munfe ra i n jaxankatama? Na fe xoroxoma ne i be.» ¹⁵ N naxa a yaabi, «Marigi, nde i ra?» Marigi naxa n yaabi, «Isa nan n na, i naxan jaxankatafe. ¹⁶ Keli, ti i

sanyie xun na. N minixi ne i ma alako n xa i findi walike nun seede ra fee ma i naxee toxi nun i fama naxee tode. ¹⁷ N i ratangama ne Yuwifie ma nun si gbete ma, n i xεema naxee ma, alako i xa e yae rabi, ¹⁸ e xa mini dimi kui, e xa so naiyalanyi kui. E xa keli Sentane xa nεe bun, e xa so Ala xa mangeya niini bun ma. Na kui, e xa yunubi xafarima ne, e man fama ne ke sotide seniyentoe ya ma naxee danxaniyaxi n ma.»

¹⁹ «Na kui, mange Agiripa, n mu tondi na xεeraya ra naxan keli koore ma. ²⁰ N naxa na kawandi ti Damasi, Darisalamu, Yudaya, nun si gbete tagi. N naxa a masen e be e xa tuubi, e xa danxaniya Ala ma, nun e xa wali fanyi raba naxan e xa togondiya masenma.»

²¹ «Yuwifie naxa n suxu hεomobanxi kui, e waxi n faxafe na nan ma. ²² Kεno, Ala tantu, n baloxi a tan nan saabui ra han to. N naxa na seederoxoya ba dimee nun forie birin be. N mu fefe gbete falaxi fo namijonmee nun Annabi Munsa nu naxee falama a e fama ne rabade. ²³ E naxa a masen Ala xa Mixi Sugandixi tεoroma ne, a singe nan kelima faxamixie ya ma, a nun a Yuwifie nun si gbete kawandima kisi ra.»

²⁴ A to nu woyenfe a yete rafiixefe ra, Fesitu naxa a fala a xui itexi ra, «Polu, i daxu! I xa fe gbege kolonyi bara i findi daxui ra.» ²⁵ Polu naxa a yaabi, «Fesitu mafanxi, daxui mu na n na. N nondi nun lonni nan masenfe. ²⁶ Mange Agiripa tan yi fee kolon. N yi birin falama a tan nan be, barima a pan a kolon, a a mu raba gundo xa kui.» ²⁷ Polu naxa a fala Agiripa be, «Mange Agiripa, i laxi namijonmee ra? I la e ra, n na kolon.»

²⁸ Agiripa naxa a fala Polu be, «A gbe mu luxi i xa n fan findi Isayanka ra!» ²⁹ Polu naxa a yaabi, «A fa findi yakosi ra, xa na mu temui gbete, n Marigi maxandima ne alako i tan yo, a nun naxan birin n xui ramefe be to, wo fan xa lu alo n tan, ba yi yolonxonyi ra naxan na n ma.»

³⁰ Mange Agiripa, mange Fesitu, Berinisi, nun naxee birin nu doxoxi e seeti ma, e naxa keli. ³¹ E to nu sigama, e naxa a fala e bore be, «Yi xeme mu fefe rabaxi a lanma a xa faxa naxan ma, xa na mu a ra a lanma a xa sa geeli kui naxan ma.» ³² Agiripa naxa a fala Fesitu be, «Yi xeme nu lan a xa bejin, kono a bara maxandi ti Mange Xungbe xa a makiiti.»

27

Polu sigafe Roma

¹ E to nate tongo muxu xa baki kunkui kui sigafe ra Itali, e naxa Polu nun geelimani ndee so soori mixi keme xunmati yi ra naxan xili Yuliyusi, naxan na mange xungbe xa soorie ya ma. ² Muxu nun Arisitaraki, naxan keli Tesaloniki Masedon boxi ma, naxa baki kunkui kui naxan keli Adiramiti. A nu lan a xa dangi Asi seeti ma. ³ Na kuye iba, muxu naxa kilon Sidon. Yuliyusi, naxan nu a joxo saxi Polu xon ma a fanyi ra, a naxa a sago sa a xa siga a booree xonyi biyaasi fande fende. ⁴ Muxu to keli naa, muxu naxa dangi Sipiri suri ma, barima foye mu nu tinxi muxu be. ⁵ Muxu to Silisi nun Panfliya baa igiri, muxu naxa so Mira, Lisi boxi ma. ⁶ Menni, soori mixi keme xunmati naxa kunkui to naxan keli Alesandire, a sigafe Itali. Muxu naxa baki na kui.

⁷ Xi wuyaxi bun ma kunkui nu tεoroma jεerede. Kata nun kata muxu fa Sinidi li kono foye mu tin muxu xa kilon naa. Na nan a to muxu naxa dangi Kireti suri laabe ra, Salemon seeti ma. ⁸ Naa jεerefe nu xoxoxo. Muxu naxa yire nde li, naxan xili Wafu Tofanyi, Laseya fe ma.

⁹ Muxu naxa bu naa. Nere man nu xoroxo barima sunyi temui nu bara dangi. ¹⁰ Na na a ra, Polu naxa a fala, «N biyaasibooree, n bara a kolon won ma jere fama ne xoroxode. Kotee, kunkui, nun mixie fama ne toorode.» ¹¹ Soori keme xunmati naxa a tuli mati kepini nun kunkui kanyi xa woyenyi ra, a tondi Polu xa marasi ra. ¹² Mixi gbegbe naxa wa Feniki life, barima e nu na wafu dennaxe, menni mu nu fan jeme radangide ra. Feniki, Kireti suri wafu nan a ra, naxan ya rafindixi sogeorode biri ma. E naxa wa e xa jeme radangi naa.

¹³ Foye di nde naxa mini keli koola ma. E naxa a mapoxun a biyaasi bara fan. E naxa hanga bendun, e kunkui radangi Kireti suri fe ma. ¹⁴ Konon na temui foye xungbe, naxan xili Yurakilon, a naxa fa keli suri ma. ¹⁵ Foye naxa kunkui tutun, han kunkui mu nu noma matinxinde. Muxu naxa muxu maxara foye yi ra. ¹⁶ Muxu naxa dangi suri lanmadi laabe ra, naxan xili Kiloda. Muxu naxa tooro kunkui lanma masotofe ra. ¹⁷ E to ge a ratede, e naxa luuti mafilin kunkui ma. E to nu gaaxuxi doxofe ra Sirite benki ma, e naxa bela ragoro, foye nu fa siga muxu ra. ¹⁸ Foye naxa muxu bonbo a fanyi ra. Na kuye iba, muxu naxa kote nde woli baa ma. ¹⁹ Xi saxan to dangi, muxu yati naxa kunkui isee birin nagoro ye ma. ²⁰ Xi wuyaxi naxa dangi, soge mu na, tunbuie mu na, foye senbe nu gboma nan tui. Muxu mu nu laxi muxu kisife ra sonon.

²¹ Kabi xi wuyaxi muxu mu nu donse donma. Awa Polu naxa ti mixie tagi, a naxa a fala e be, «N booree, xa wo wo tuli mati n na nu, won mu kelima Kireti nu, won mu yi kasare nun losi sotoma nu. ²² Konon yakosi, n wo rasima ne, wo xa limaniya, barima mixi yo mu faxama wo ya ma, kunkui nan gbansan kasarama. ²³ N Marigi Ala, n walima naxan be, a xa maleke nde bara mini n ma yi ke ra. ²⁴ A naxa a fala n be, «Polu, i naxa gaaxu, fo i xa ti ne mange xungbe ya i. Ala bara tin i biyaasiboore birin natangade.» ²⁵ Na na a ra, wo xa limaniya barima n laxi Ala xa masenyi ra. ²⁶ Won fama suri nde lide.»

²⁷ Ke fu nun naani nde, muxu naxa Adiriyatike baa li. Na ke tagi kunkui rapere naxa sogi a muxu bara makore boxi nde ra. ²⁸ E to ye tilinyi maniyase ragoro, e naxa kanke ya moxoren soto. E to makuya dondoronti, e man naxa a ragoro, e naxa kanke ya fu nun suuli soto. ²⁹ E to gaaxu garinde fanye nde ra, e naxa hanga naani woli kunkui xanbi ra. E naxa gbata kuye ibafe ra. ³⁰ Konon kunkui raperee nu wama kelife kunkui xun. E naxa kunkui lanma ragoro baa ma alo e na hangae nan nagorofe kunkui ya ra. ³¹ Polu naxa a fala soori mixi keme xunmati nun soorie be, «Xa yi mixie lu lu kunkui kui, wo mu noma kiside.» ³² Awa, soorie naxa kunkui lanma luuti bolon, e naxa a rabejin a xa siga.

³³ Beenun kuye xa iba, Polu naxa e birin nasi e xa donse don. A naxa a fala e be, «A xi fu nun naani nan to wo mame tife, wo mu tinxi wo degede. ³⁴ N bara wo rasi wo xa donse don, barima na nan fan wo fate be. Mixi yo mu halakima, hali wo xunxexe keren mu loma.» ³⁵ A to na fala, a naxa taami tongo, a Ala nuwali sa e birin ya xori, a taami igira, a naxa a don folo. ³⁶ Na temui e birin naxa limaniya, e fan naxa so taami donfe. ³⁷ Muxu mixi keme firin mixi tongo solofere a nun senni nan nu na kunkui kui. ³⁸ E to wasa donse ra, e naxa farin woli baa ma alako kunkui xa yelevu.

³⁹ Kuye to iba, e mu a kolon e na dennaxe, konon e naxa boxi nde to. E naxa nate tongo e xa kata kunkui rasigade naa. ⁴⁰ E naxa hangae fulun, e

xa sin baa ma. E naxa feya luutie fan bolon. E naxa yare bela rate, e xa e xun sa xare ma. ⁴¹ Kɔnɔ e naxa benki li, kunkui naxa kankan. Kunkui xunyi to kankan, mɔrɔnyi naxa a xɔre kana senbe ra. ⁴² Sɔorie naxa lan geelimanie faxafe ma, alako e naxa ye masa, e e gi. ⁴³ Kɔnɔ sɔorie keme xunmati, naxan nu wama Pɔlu rakisife, a naxa e ratɔn. A naxa yaamari fi e ma a naxee fata ye masade, e singe xa bagan ye ma alako e xa xare masɔto. ⁴⁴ Booree xa gbaku xebenyie ra, xa na mu a ra kunkui xuntunyie ra. E birin naxa xare masɔto heeri kui.

28

Pɔlu Malita suri life

¹ Muxu to xare masɔto, muxu naxa a kolon a na suri xili Malita. ² Malitakae naxa sɛɛwa muxu ra ki fanyi ra. E naxa muxu birin malan te xungbe fe ma, e nu naxan xuruxi, barima tune nu fafe nun xinbeli gbege ra. ³ Pɔlu to bolee matongo safe te i, bɔximase naxa mini na te wuyenyi xa fe ra, a naxa a belexe xin. ⁴ Malitakae to bɔximase to, a bara a belexe xin a singanxi a ra, e naxa a fala e bore be, «Nɔndi ra, niba nan yi mixi ra, barima haake mu tinxi a xa balo, hali a to tangaxi baa ma.» ⁵ Pɔlu naxa bɔximase ralisin te, sese mu a to. ⁶ Na mixie nu mame tife ne a xinde xa funtu, xa na mu a ra a xa faxa keren na, kɔnɔ sese mu a to. E to mame ti, e naxa e xa mapɔxunyi masara. E naxa a fala ala nde nan a ra.

⁷ Suri kuntigi xungbe, naxan xili Pubiliyu, naxa muxu yigiya a fanyi ra a xɔnyi xi saxan bun ma. ⁸ Pubiliyu baba nu saxi, a furaxi, mangafaxe nu na a ma. Pɔlu to a makɔre a ra, a naxa a belexe sa a ma, a Ala maxandi, a naxa a rayalan. ⁹ Na xanbi, suri furema gbete naxa fa, Pɔlu naxa e fan nayalan. ¹⁰ E naxa muxu binya a fanyi ra. Muxu to keli sigade, e naxa fande fi muxu ma.

Pɔlu Sigafe Rɔma

¹¹ Muxu to kike saxan nadangi naa, muxu naxa baki kunkui kui, naxan keli Alesandire. A nu bara jeme radangi suri ma. Tɔnxuma nu a ma naxan findixi kuye masolixi firinyi ra. ¹² Muxu to so kilɔn Sirakusi, muxu naxa lu naa xi saxan. ¹³ Muxu to keli naa, muxu naxa siga Regiyo baa de ra. Foye to keli yirefanyi ma na kuye iba, muxu naxa xi firin jere raba han Pusoli. ¹⁴ Muxu naxa ngaxakerenyie li naa naxee muxu mayandi xi solofere radangife ra e xɔnyi. Na temui muxu siga ne han Rɔma. ¹⁵ Muxu ngaxakerenyi Romakae, naxee muxu xa fe me, e naxa fa muxu ralande, keli Rɔma han Apiyusi malan yire nun taa naxan xili Banxi Saxanyie. Pɔlu to e to a naxa Ala nuwali sa, a naxa limaniya.

¹⁶ Muxu to so Rɔma, sɔori mixi keme xunmati naxa geelimanie so mange yi ra, kɔnɔ a naxa Pɔlu lu a kerenyi ma, a nun sɔori keren naxan a kantama. ¹⁷ Xi saxan to dangi, Pɔlu naxa Yuwifi kuntigie xili. E to malan, a naxa yi wɔyenyi ti e be, «N ngaxakerenyie, hali n to mu fefe rabaxi won ma mixie ra, nun won benbae xa naamunyie ra, Yuwifie bara n sa geeli kui Darisalamu, na xanbi e man fa n so Romakae yi ra. ¹⁸ E to ge n maxɔrinde, e nu wama n nabolofe ne, barima e mu sese toxi n faxama naxan ma. ¹⁹ Kɔnɔ Yuwifie mu tin. Na ma, n naxa mange xungbe xa kiiti maxandi, kɔnɔ n mu wa n bɔnsɔe nan kalamufe. ²⁰ Na na a ra, n naxa wa wo tofe alako n xa wɔyen wo ra, barima Isirayilakae xaxili tixi xɛɛra naxan na, na xa fe nan a toxi e yi yɔlɔnxɔnyi saxi n ma.»

²¹ E naxa a yaabi, «Muxu mu bataaxe yo sotoxi i xa fe ra keli Yudaya. Won ngaxakerenyi yo mu faxi fe jaaxi falade i xa fe ra. ²² Kono, muxu wama a kolonfe ne i naxan maɔoxunxi, barima muxu a kolon e yi diine xa fe ibaxantinma yire birin.»

²³ Polu naxa loxe keren so e yi. Mixi wuyaxi to fa a xonyi, Polu naxa Ala xa mangeya seedeɔoxoya ba. A naxa Isa xa fe masen e be Tawureta Munsanun namiponmæe xa Kitaabui saabui ra keli geesege han nunmare. ²⁴ Ndee naxa la a ra, kono booree mu danxaniya. ²⁵ E to nu fatanma lantareya kui, Polu naxa yi masenyi sa a fari, «Ala Xaxili Seniyenxi a fala ne wo benbae be nɔndi ki ma Annabi Esayi saabui ra. A naxe,

²⁶ «Siga yi mixie xon ma, i xa a fala e be:

“Wo a mema wo tulie ra, kono wo mu a fahaamuma.
Wo a toma wo yae ra, kono wo mu a igbema.”

²⁷ Barima yi mixie sondonyi bara xoxoxo.

E bara e tulie dese.

E bara e yae raxi,

alako e naxa a to e yae ra,

e naxa a me e tulie ra,

e naxa a fahaamu e xaxili ra.

Xa na mu a ra e e sondonyi mafindima ne,

alako Ala xa e rayalan.»

²⁸ «Awa, wo xa a kolon a Ala xa kisi bara rasanba si gbete ma. E fama e tuli matide a ra.» ²⁹ A to na fala, Yuwifie naxa siga xoxoxe kui e booree tagi.

³⁰ Polu naxa lu banxi nde kui je firin, a nu a sare fi. Naxee birin nu fama a tode, a nu e birin nasenema. ³¹ A nu Ala xa mangeya niini xa fe nan kawandima a nun Marigi Isa xa fe, Ala xa Mixi Sugandixi. A naxa na birin naba limaniya ra, mixi yo mu a toxo.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Rɔma danxaniyatɔe jama ma
Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isa xa fe fɔlo Isirayila bɔxi ne, kɔnɔ a mu bu na xibaaru fa rayensen yire makuye. Mixi naxee kawandi mɛxi Isa xa fe ra Darisalamu, e naxa siga yire birin na masenyi ra. Mixi gɛgɛbe naxa danxaniya Isa ma na mixi mɔɔlie saabui ra. Annabi Pɔlu fan nu biyaasi raminima alako a xa kawandi ti, si birin xa Isa xa fe kolon. A xa wali nu bara sɔɔneya ki fanyi ra, han Isayankae nu toma bɔxi birin ma naxee nu na Rɔma xa mangeya bun ma. A xa biyaasi saxan nde kui, a naxa bataaxe seɓe Isayankae ma naxee nu na Rɔma mangataa. A nu wama sigafe e xɛɛbude, e fan xa a mali a xa kawandi ti yire makuye.

Na bataaxe findixi yi Kitaabui nan na. Pɔlu nu wama Ala xa kisi xa masenyi xaranfe Rɔmakae ra yi seɓeli saabui ra. A bara na kisi xa fe tagi raba a fanyi ra, a xa fiixe mixie ɓe naxee nu Yuwifie xa diine kolon, a nun mixi naxee mu gexi a kolonde. Na masenyi fɔlɔma yunubi xa fe xaranyi nan ma. Beenun mixi xa kisi kolon, fo a xa a kolon a findixi yunubitɔe nan na naxan lanma a xa jaxankata yahannama a xa yunubie xa fe ra. Diinela yo, diinetare yo, e birin na yunubi xa nɔe nan bun ma.

Na nan a toxi, Pɔlu a masenma won ɓe a a lanma won xa won xaxili ti Ala ra alako won xa kisi sɔto. Mixi mu nɔma a yete rakiside a xa yunubie ma. A hayi na Marakisima ma naxan nɔma na rabade a ɓe. Yi Kitaabui na tagi rabama a fanyi ra. A naxe a Isa xa serexe nan gbansan noma findide adamadie xunsare ra, e xa yunubie xa xafari. A lanma mixie xa na fe kolon, e xa la a ra.

Na dangi xanbi, Pɔlu masenyi gbete tima naxan danxaniyatɔe jere ki tagi rabama. Mixi na danxaniya Isa ma, Alatala a Xaxili Seniyenxi ragoroma ne a boje ma, a fa bira Alatala waxonfe fɔxo ra. Na kanyi gbilenma ne fe jaaxi fɔxo ra, a ti kira fanyi xɔn, a findi misaali ra birin ɓe. Ala na fɔlo Isirayila bɔnsɔe ne, kɔnɔ a wama si birin fan xa so a xa niini bun ma.

Ala xa won mali yi Kitaabui saabui ra alako won fan xa yigiyade sɔto Alatala xɔnyi. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Rɔma danxaniyatɔe jama ma

Pɔlu, Isa xa Xibaaru Fanyi kawandila

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi di. Ala bara n xili n xa findi a xa xɛera ra, a n sugandi n xa a xa xibaaru fanyi rayensen ye.

² Temui dangixi, Ala nu bara a xa yi xibaaru fanyi laayidi a xa namjɔnɔmɛe xui ra Kitaabui seniyenxi kui. ³ Yi xibaaru fanyi findixi a xa Di nan xa fe ra, naxan bari Dawuda bɔnsɔe kui a adama ki ma. ⁴ Xaxili Seniyenxi fan bara a masen senɓe ra a Ala xa Di na a ra. A na masen a xa

marakeli nan saabui ra faxe ma. Won Marigi nan na Isa ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ⁵ A tan nan saabui a niyaxi Ala hinnexi muxu ra muxu xa findi xærae ra a xili xa fe ra, alako si birin xa danxaniya a ma, e xa bira a fɔxɔ ra. ⁶ Wo fan na na ya ma, Ala xa Mixi Sugandixi Isa wo tan naxee xilixi. ⁷ N yi sebefe wo tan Rōmakæe nan ma Ala naxee xanuxi, a naxee xilixi wo xa findi a xa seniyeŋtɔæe ra. Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun boŋesa fi wo ma.

⁸ A fɔle ra, n nan n Marigi Ala tantuma ne wo birin xa fe ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, barima wo xa danxaniya xili bara din dunija birin na. ⁹ N Marigi Ala, n naxan batuma n nii birin na n to a xa Di xa xibaaru fanyi rayensenma, a tan a kolon a n na nɔndi nan falafe wo be. A tan nan n seede ra, fa a fala, n a maxandima wo be temui birin. ¹⁰ N man Ala maxandima, xa a sago na a ra, a xa a niya n xa nɔ sigade wo xɔnyi fa. ¹¹ Barima wo to xɔli na n ma ki fanyi, alako n xa nɔ wo senbe sode Ala xa ki ndee ra. ¹² A xɔli n ma won xa won bore ralimaniya won ma danxaniya saabui ra, won birin xa senbe soto won bore ra.

¹³ N ngaxakerenyie, n wama wo xa a kolon a sanmaya wuyaxi nan yi ki n bara nate tongo n xa siga wo xɔnyi n xa sa n ma wali tide nde to wo tagi alo n a toxi ki naxe ŋamane gbete tagi, kɔnɔ han to a mu sɔɔneya n be. ¹⁴ Fo n xa wɔyen mixi birin be, taa idɔxɔæe nun daaxa idɔxɔæe, xaran mixie nun xarantaree. ¹⁵ Na na a ra a xɔli n ma ki fanyi n xa xibaaru fanyi kawandi wo tan Rōmakæe fan be.

¹⁶ N mu yaagima Marigi xa xibaaru fanyi masende mixi yo be, barima a tan nan saabui a niyama Ala danxaniyatɔe birin nakisima. Yi kisi fixi Yuwifē nan singe ma, a fa fi si gbete fan ma. ¹⁷ Yi xibaaru fanyi bara a makenen a tinxinyi naxan kelima Ala ma a sɔtoma danxaniya nan tun saabui ra, alo a sebeŋi Kitaabui kui ki naxe:

«Mixi tinxinxi kisima danxaniya nan saabui ra.»

Adamadie tondife Ala xa nɔndi ra

¹⁸ Ala xa xɔne goroma keli koore tinxintaree nun kaafrie xili ma. Yi mixie nɔndi nɔxunma e xa tinxintareya saabui ra. ¹⁹ Anun mixi noma naxan kolonde Ala xa fe kui, a fiixexi e be fɔen, barima Ala bara a makenen e be. ²⁰ Kabi dunija daa temui, Ala naxan mu toma, a naxa a yete masen. Adamadi birin noma a kolonde a Ala na na yati, naxan senbe mu danma, barima yi bara makenen e be a fiixe ra a xa wali fɔxi saabui ra. Na kui, tinxintaree mu noma sese falade naxan kiiti fanma e be, ²¹ barima hali e to Ala kolonxi, e bara tondi a tantude, e tondi a binyade a xa mangeya kui. E xaxili bara bira fe fufafu fɔxɔ ra, e boŋe bara lu dimi kui. ²² E e yete matɔxɔma e xa xaxilimaya ra, kɔnɔ e bara findi daxuie ra. ²³ E bara tondi Ala batude naxan na na abadan, e kuye masolixie batu naxee misaalixi adamadi ra naxan faxama, a nun naxee misaalixi xɔni, sube, nun bubuse ra.

²⁴ Na nan a niya Ala naxa e rabolo e xa yunubi fee kui, e boŋe kenenyi ma. Na kui, e naxa fe mayaagixie raba e bore ra. ²⁵ E naxa Ala xa nɔndi masara wule ra, e man fa daali batu, beenun e xa Daali Mange nan batu, a tan naxan lan a xa batu abadan. Amina.

²⁶ Na na a ra Ala naxa e rabolo e xa bira e waxɔnfe mayaagixie fɔxɔ ra. E xa ginæe naxa e nun xeme xa kafuŋɔxɔya masara ginæe firin xa kafuŋɔxɔya ra. ²⁷ Xeme fan naxa mee ginæe xa kafuŋɔxɔya ra, e fa bira e boore xeme

kafuḡoḡoḡa fōḡo ra. E naxa fe mayaagixie raba e bore ra, e e xa wali kobi sare soto naxan daxa.

²⁸ E to tondi Ala kolonde Ala ra, a naxa e rabolo e yete kan xaxili kobie yi, e nu fee raba naxee mu radaxa. ²⁹ E boḡe rafexi tinxintareya moḡli birin na: wali kobi rabafe, wasatareya, ḡaaxuḡa. Milanteya, mixi faxafe, mixi tagi isofe, mixi mayendenfe, nun ya ixareya mu ḡonma e tagi. ³⁰ Naafxie, mixi mafalee, Ala yaxuie, konbitie, yete igboee nun de igboee nan e ra. E fe kobie xabuma naxee singe mu nu kolon, e ḡan mu e barimixie danxunma. ³¹ Xaxilitare, duguteḡe yanfe, kinikinitare, nun hinnetare nan na e ra. ³² Ala xa seriye a masenxi ne, a naxee na fee rabama, faxe nan daxaxi e be. Hali e to na kolon, e na fe haramuxie nan yati rabama, e man mixi ralimaniyama naxee fan na fe moḡli rabama.

2

Ala xa kiiti

¹ Na kui, xa i mixi yuge makiitima, diḡe yo mu na i be, i findi mixi yo ra. I ne i boore yuge makiitima, i na i yete nan safe geeli, barima i tan naxan mixi yuge makiitima, wo birin wali kobi keren nan xun ma. ² Won birin a kolon a Ala xa kiiti tinxin a na yi mixi moḡlie xa wali kobie sare fi. ³ I tan naxan mixi yuge makiitima, a man fa li wo birin na wali kobi keren nan xun ma, i ḡoḡo a ma a i fama tangade Ala xa kiiti ma? ⁴ Ka i yoxi ne Ala ma ba, a xa fanyi nun a xa diḡe nun a xa boḡe bexi to gboxi? I mu a kolon a Ala xa fanyi nan masenma i be alako i xa tuubi? ⁵ Koḡo i to i tuli xōḡoḡoḡi, i tondi tuubide, i na Ala xa xōḡe nan nagbofe i yete xili ma kiiti sa loḡoḡe, Ala xa kiiti tinxinxi makenenma temui naxe. ⁶ Ala kankan xa wali sare fima ne. ⁷ Naxee e tunnabexi wali fanyi rabafe ma, e xunnakeli, yigi, nun kisi fen Ala ra, Ala kisi fima ne e ma. ⁸ Koḡo naxee e yete kenefenfe tun nabama, e tondi nōndi nun tinxinyi ra, e bira fe kobi fōḡo ra, Ala xa xōḡe nun gbaloe nan tun nagataxi e be. ⁹ Naxankate nun boḡekane nan luma adamadi birin be naxee fe kobi rabama, a folo Yuwifie ma, a sa dōḡo si gbeteḡe ra. ¹⁰ Koḡo xunnakeli, binye, nun boḡesa luma mixi birin be naxee fe fanyi rabama, a folo Yuwifie ma, a sa dōḡo si gbeteḡe ra, ¹¹ barima Ala tan mu mixi yo rafisa a boore be.

¹² Yunubitōeḡe naxee birin mu Ala xa seriye kolon Annabi Munsa naxan fixi, e bōḡoma ne, koḡo e mu makiitima na seriye ra. Yunubitōeḡe naxee seriye kolon Annabi Munsa naxan fixi, e tan nan makiitima na seriye ra. ¹³ Naxee e tuli matima Ala xa seriye ra, nee xa mu findixi tinxintōeḡe ra Ala ya i. Naxee Ala xa seriye rabatuma, nee nan findima tinxintōeḡe ra. ¹⁴ Annabi Munsa mu Ala xa seriye so si gbeteḡe yi, naxee mu findi Yuwifie ra. Koḡo e na Ala xa seriye rabatu temui naxe e yete ḡanige ma, e bara a kolon a lanma e xa naxan naba, hali e to mu Ala xa seriye soto. ¹⁵ E bara a masen a Ala xa seriye seḡexi e boḡe ma. Won a kolon a nōndi na a ra barima e xaxili e rasima, «Yi ḡanige mu fan,» xa na mu, «Yi ḡanige nan fan.» ¹⁶ A rabama na ki ne, Ala ne kiiti sama loḡo naxe a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, a mixie gundo birin makiiti. N xibaaru fanyi naxan kawandima, a na nan masenxi.

Yuwifie nun Munsa xa seriye

¹⁷ Koḡo i tan naxe a Yuwifi nan na i ra. I xaxili tixi Munsa xa Seriye nan na. I a maḡoḡunxi a i kisima na nan saabui ra. I to bara Ala kolon, na na

a ra i i yete igboma. ¹⁸ I Ala sago kolon. I fata fe fanyi sugandide barima i Ala xa seriye xaranxi. ¹⁹ I laxi a ra a i tan nan findixi donxue rapere ma ra, a i tan nan findixi te radexe ra mixie be naxee na dimi kui. ²⁰ I laxi a ra a i tan nan findixi xaxilitaree rasima nun dimee karamoxoe ra, barima lonni nun nondi birin na i yi ra i to diine seriye kolonxi. ²¹ I tan naxan boore xaranma, i mu i yete xaranma! I tan naxan mixie tuli ibama muje tife ra, i muje tima! ²² I tan naxan a falama a mixie naxa yene raba, i yene rabama! I tan naxan yele na kuye batufe ra, i kuye batude see mupama! ²³ I tan naxan i yete igboma i to Ala xa seriye kolonxi, i na Ala yelebufe ne na ki, i na a xa seriye matandife! ²⁴ Na na a ra, a sebexi Kitaabui kui, «Si gbete Ala bexuma wo tan Isirayilakae xa fe ra.»

²⁵ Sunne tide na na ne xa i sa Ala xa seriye rabatuxi. Kono xa i sa a xa seriye matandima, i xa sunne bara findi i be sunnatareya ra. ²⁶ Na kui, xa a sa li sunnatara sa jere Ala xa seriye ma, a a rabatu, a xa sunnatareya mu findima a be sunne xa ra? ²⁷ Naxee mu sunnaxi e fate bende ma, kono e Ala xa seriye rabatuxi, nee wali ki nan fama i makiitide. Mixi sunnaxi nan i ra, Ala xa seriye sebexi na i yi, kono i Ala xa seriye matandima. ²⁸ I naxan masenma kene ma mixie ya i, na xa mu i findixi Yuwifi ra. Tonxuma naxan toma i fate ma, na xa mu a masenxi a i sunnaxi yati. ²⁹ Mixi findife Yuwifi ra, na kolonma boje nan ma. Sunne yete yete fan, sunne na a ra naxan sotoma boje ma, Xaxili Seniyenxi saabui ra. A mu kelima diine seriye sebexi xa ma. Sunne na mixi naxan boje ma, a xa matoxoe mu kelima mixi xa ma, a kelima Ala nan ma.

3

¹ Tide mundun fa na findife Yuwifi ra? Sunne tide na na yire? ² Iyo, yi fee tide gbo ki fanyi. A fole ra, Ala a xa masenyi taxu Yuwifie nan na. ³ Kono xa a sa li go, ndee na e ya ma e kobe rasoxi Ala ra, na noma a niyade Ala fan xa a kobe raso e ra? ⁴ Astofulahi. Adamadi birin findixi wule fale nan na, kono a xa kolon a Ala nondi kanyi mu noma wule falade. A sebexi Kitaabui kui:

«Na kui, i xa woyenyi findima nondi nan na.
Kiiti luma i tan nan be temui birin.»

⁵ Kono xa won ma tinxintareya fa a masenma ne mixie be a Ala tinxin, won fa na ma di? Ala na xono won ma, won xa a fala a mu tinxin? (N woyenfe ne alo mixie woyenma ki naxe.) ⁶ Astofulahi! Xa Ala mu tinxin, a dunja makiitima di?

⁷ Nde noma a falade, «Xa n ma wule Ala xa nondi makenenma dunja be alako Ala xa tantui soto, munfe ra a fa n findima yunubitoe ra?» ⁸ Won jan xa a fala, «Won xa fe jaaxi raba alako a xa sa findi fe fanyi ra.» Muxu xili kanee na nan falama muxu xun ma, a muxu xa masenyi nan na ki. Kono Ala na e makiiti, e fan e sare sotoma ne.

Adamadi xa tinxintareya

⁹ Won munse falama fa? Won xa a fala a won tan Yuwifie tinxin dangi si gbete ra? Ade, na mu a ra feo, barima alo won jan bara a to, Yuwifie ba, si gbete ba, birin na yunubi nan xa noe bun ma. ¹⁰ A sebexi:

«Mixi yo mu tinxin,
hali mixi keren.

¹¹ Fe kolonyi yo mu na,
mixi yo mu Ala fenfe.

12 Birin bara kira fanyi beɓnin,
e birin xun bara rakana.

Mixi yo mu na naxan fe fanyi rabama,
hali mixi keren, a mu na.

13 E de findixi gaburi de ibixi nan na,
e nenyi findixi mixi mayenden se nan na.

Boximase xone nan minima e de kiri ra,
14 danke nun woyen xone nan e de rafexi.

15 E sanyi xulun wuli raminife ra,

16 e dangi dede, e kanari nun nimise nan luma e xanbi ra.

17 E mu boɓesa kira kolon,

18 e mu Ala yaragaaxui kolon.»

19 Won a kolon Ala xa seriye naxan birin masenxi, a a masenxi mixie nan be naxee na a xa seriye noe bun ma, alako de birin xa balan, seriye xa birin suxu Ala ya i. 20 Na kui, adamadi yo mu findima tinxintoe ra Ala ya i seriye rabatufe saabui ra, barima seriye tan yunubi nan tun makenenna, adamadi xa a kolon a yunubitoe na a ra.

Tinxinyi naxan kelima Ala ma,

naxan sotoma danxaniya saabui ra

21 Kono yakosi, tinxinyi bara makenen naxan mu kelima seriye rabatufe ma. A kelima Ala yete nan ma, alo a sebexi seriye nun namijonmee xa Kitaabuie kui ki naxe. 22 Yi tinxinyi naxan kelima Ala ma a sotoma danxaniya nan saabui ra, birin a soto naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. Ala mu mixi yo rafisaxi a boore be, 23 barima birin findixi yunubitoe nan na, birin bara gan Ala xa noe ra, 24 birin tinxinyi sotoma Ala xa hinne nan tun saabui ra. Ala adama kima yi tinxinyi ra won xunsarama Isa nan saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. 25 Ala a tan nan findi serexe ra, a wuli raminixi ne alako naxee na danxaniya a ma, e xa yunubie xa xafari. Yi a masenxi ne a Ala tinxin, barima a xa dije kui, a nu bara adamadie xa yunubie lu na e mu makiiti, e naxee rabaxi waxati dangixi. 26 Kono yi waxati Ala bara a xa tinxinyi masen alako birin xa a kolon a a tinxin, e man xa a kolon a a tan nan tinxinyi fima mixi ma naxan danxaniyaxi Isa ma.

27 Na kui, mixi fa a yete igboma munse xa fe ra? Fefe! Munfe ra? Mixi noma a yete matoxode a to diine seriye rabatuxi? Ade, barima tinxinyi sotoma danxaniya nan tun saabui ra. 28 Won a kolon a danxaniya nan mixi matinxinma Ala ya i, seriye xa kewalie xa mu a ra. 29 Ka Ala findixi Yuwifie gbansan nan Marigi Ala ra? Si gbetee fan Marigi Ala xa mu a ra? Iyo, si gbetee fan Marigi Ala nan yati a ra, 30 barima Ala keren peti na a ra. A tan nan mixi sunnaxie matinxinma a ya i danxaniya saabui ra, a man tinxinyi fima sunnataree fan ma na danxaniya kerenyi nan saabui ra. 31 Won fa na ma di? Won xa a fala a Ala xa seriye tide mu na won to danxaniyaxi Isa ma? Astofulahi! Won jan bara Ala xa seriye tide ramini.

4

Ibrahimia findife tinxintoe ra Ala ya i danxaniya saabui ra

1 Won xa misaali tongo Ibrahimia ma, won tan Yuwifie benba. A munse kolon yi xa fe ra? 2 Xa a sa li nu Ibrahimia findi tinxintoe ra a xa wali nan saabui ra, a nu noma a yete matoxode, kono Ala tan ya i mu a ra. 3 Kitaabui

munse falaxi na xa fe ra? «Iburahima naxa danxaniya Ala ma, Ala naxa na findi tinxinyi ra a be.» ⁴ Walike na a sare soto, na mu findima a be ki xa ra, barima a xa wali sare na a ra a lanma a xa naxan soto. ⁵ Kono mixi naxan xaxili mu tixi a xa wali ra, naxan danxaniyaxi Marigi ma naxan mixi kobi findima tinxintoe ra, Ala na kanyi xa danxaniya findima a be tinxinyi nan na. ⁶ Dawuda fan a masen ne a heeri na mixi be Ala bara naxan findi tinxintoe ra a ya i, bafe a xa walie ra:

⁷ «Heeri na mixie be,

Ala bara dije naxee xa wali kobie ma,
naxee xa yunubie bara xafari.

⁸ Heeri na mixi be,

Ala mu naxan xa yunubi rabaxi maxorinma.»

⁹ Na kui, yi heeri naxan ma fe falaxi, mixi sunnaxie gbansan nan a sotoma, ka mixi sunnataree fan noma a sotide? Won jan bara a fala a Iburahima to danxaniya Ala ma, Ala a xa danxaniya nan findi tinxinyi ra a be. ¹⁰ Na rabaxi a be mun temui? A to nu sunnaxi ba, ka a to mu nu sunnaxi? Ala na rabaxi a be temui naxe, Iburahima mu nu sunnaxi. ¹¹ Na xanbi, a naxa sunna alako a xa findi tonxuma ra naxan a masenma a Ala bara a xa danxaniya findi tinxinyi ra a be beenun a xa sunna. Na kui, a naxa findi danxaniyatoe birin benba ra naxee mu sunnaxi, Ala bara naxee xa danxaniya findi tinxinyi ra e be. ¹² A tan nan findixi mixi sunnaxie fan benba ra naxee mu e xaxili tima e xa sunne ra, kono naxee man jere ma danxaniya kui alo won benba Iburahima jere ki naxe beenun a xa sunna.

¹³ Ala laayidi tongo ne Iburahima nun a bonsoe be, a e fama dunija sotide ke ra. Kono na laayidi mu keli a xa diine seriye rabatufe xa ma. A kelixi tinxinyi nan ma a naxan soto danxaniya saabui ra. ¹⁴ Xa a sa li nu seriye rabatufe nan a niyama mixie xa findi ketongoe ra, danxaniya tide yo mu luma na fa, Ala xa laayidi fan bara kana na temui. ¹⁵ Barima seriye fama Ala xa xone nan na, kono seriye mu na dennaxe, seriye matandi fan mu na.

¹⁶ Na kui, Ala xa laayidi sotoma danxaniya nan saabui ra, alako a xa findi Ala xa hinne ra Iburahima xa die birin be, birin xa a soto. A mu findima seriye rabatuma e gbansan xa gbe ra, kono birin gbe na a ra naxee danxaniyaxi alo Iburahima. A bara findi won birin benba ra ¹⁷ alo a sebexi ki naxe, «N bara i findi si gbegbe benba ra.» A findixi won benba ra Ala nan ya i, a danxaniya naxan ma, naxan nii rasoma faxamixie fate, naxan se birin daaxi.

¹⁸ Iburahima to danxaniya, a naxa la a ra a Ala fama a xa laayidi rakamalide alo a falaxi a be ki naxe, «I bonsoe wuyama yi ki ne.» A naxa a xaxili ti na ra hali a ya to mu nu tixi sese ra naxan a masenma a be a na fe fama ne rakamalide. Na kui, a naxa findi si gbegbe benba ra. ¹⁹ Iburahima nu bara simaya je keme nondon soto, a xa simaya nu bara xurun, a xa gine Sara fan mu nu noma di baride sonon. Kono hali a to na birin fahaamu, sese mu ba Iburahima xa danxaniya ra. ²⁰ A mu siike Ala xa laayidi ma, a xa danxaniya jan naxa senbe soto, a nu Ala batu. ²¹ A nu laxi a ra feo, a Ala noma a xa laayidi rakamalide. ²² Na na a ra «Ala naxa na findi tinxinyi ra a be.» ²³ Kono Kitaabui naxan masenxi a falafe ra, «Ala naxa na findi tinxinyi ra a be,» na mu sebe Iburahima gbansan xa be. ²⁴ A sebexi won tan nan fan yati be, won tan naxee danxaniyaxi Ala ma naxan won Marigi Isa rakeli faxe ma. Ala won fan ma danxaniya

findima ne tinxinyi ra won be. ²⁵ Won Marigi faxa won ma yunubie nan ma fe ra, a man naxa keli faxe ma, alako won xa findi tinxintɔɛɛ ra Ala ya i.

5

Lanyi luxi won nun Ala tagi Isa nan saabui ra

¹ Na kui won to bara findi tinxintɔɛɛ ra Ala ya i danxaniya saabui ra, lanyi nun boɲesa bara lu won nun Ala tagi won Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ² Won ma danxaniya Marigi Isa ma, na bara won naso Ala xa hinne kui won fa sabatixi naxan ma. Won seɛwaxi nan fa a ra won xaxili to tixi Ala xa nɔɛ ra. ³ Dangi na fan na, won man seɛwama won ma tɔɔɛ kui, barima won a kolon a tɔɔɛ duluxɔɔya nan naminima. ⁴ Won ma tun nabexi fan a niyama ne won xa yuge fanyi sɔɔɔ naxan Ala kenenna. Na yuge mooli fan a niyama ne won xa won xaxili ti Ala ra. ⁵ Won man mu yaagima won xaxili to tixi Ala ra, barima Ala bara a xa xanunteya xeɛ won boɲe kui a Xaxili Seniyanxi saabui ra a bara naxan fi won ma.

⁶ Waxati to kamali, won senbe yo mu nu na temui naxe, Ala xa Mixi Sugandixi naxa faxa yunubitɔɛɛ be. ⁷ A xɔɔɔɔ ki fanyi mixi diɲefe a nii ma tinxin mixi xa fe ra. Kɔɔɔ temunde, mixi nde fan nɔma limaniyade a xa faxamixi fanyi nde be. ⁸ Kɔɔɔ Ala a xa xanunteya masenxi won be yi nan na: Won nu findixi yunubitɔɛɛ ra temui naxe, Ala xa Mixi Sugandixi naxa diɲe a nii ma won ma fe ra.

⁹ Na kui, won to bara findi tinxintɔɛɛ ra Ala ya i Isa xa seɛɛɛ saabui ra, won xa a kolon a man mu taganma won nakiside Ala xa gbaloe ma. ¹⁰ Barima won nu findixi Ala yaxuie ra temui naxe, a xa Di xa faxe saabui naxa won tagi yailan, yakosi won nun Ala tagi to bara yailan, won a kolon a won nakisima ne a xa Di xa kisi saabui ra. ¹¹ Na man fari, won seɛwaxi ne Ala ra a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa saabui ra, naxan bara won nun Ala tagi yailan.

Adama fafe faxe ra,

Isa fafe kisi ra

¹² Na kui, yunubi naxa so dunija mixi keren saabui ra. Faxe fan naxa so dunija yunubi xa fe ra, a din mixi birin na barima adamadie birin bara yunubi raba. ¹³ Yunubi nu na dunija ma beenun Ala xa a xa seriye fi Annabi Munsa ma, kɔɔɔ xa seriye mu na, yunubi fan mu na mixi yo ma. ¹⁴ Kɔɔɔ faxe tan nu na dunija ma, keli won benba Adama ma han Annabi Munsa, hali na mixie xa yunubi to mu nu luxi alo won benba Adama gbe naxan Ala xui yati matandi.

Adama nu misaalixi mixi nan na naxan nu fafe. ¹⁵ Kɔɔɔ Ala won kixi naxan na, na nun Benba Adama xa yunubi keren mu a ra. Iyo, adamadi gbeɲe faxaxi yi mixi keren xa yunubi nan saabui ra, kɔɔɔ Ala xa hinne dangi na ra ki fanyi, barima a adamadie kixi a xa Mixi Sugandixi Isa naxan na, na bara mixi gbeɲe rakisi a xa hinne saabui ra. ¹⁶ Adama xa yunubi nun Ala adamadie kixi naxan na, e foxi tagi ikuya. Mixi keren xa yunubi to makiiti, gbaloe nan fa. Kɔɔɔ Ala adamadie kixi naxan na, a fa mixi gbeɲe xa yunubi raba xanbi ne, a fa feɛɛɛ ra mixi matinxinna ki naxe Ala ya i. ¹⁷ Mixi keren xa yunubi raba naxa a niya faxe xa no dunija ra, kɔɔɔ Ala xa Mixi Sugandixi Isa wali foxi dangi na ra pon! Adamadie naxee

bara Ala xa hinne soto naxan dande mu na, a nun a xa tinxinyi a won kixi naxan na, nee nɔɛ sotoɔma kisi kui mixi keren nan saabui ra, naxan findi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra.

¹⁸ Na kui, mixi keren xa yunubi naxa a niya adamadie birin xa lu yunubi xa gbaloe bun ma, kɔnɔ mixi keren xa wali tinxinxi nan man tinxinyi nun kisi fima adamadie birin ma. ¹⁹ Alo mixi keren to Ala xa yaamari matandi, adamadi birin naxa findi yunubitɔɛɛ ra na mixi kerenyi saabui ra, adamadi gbegebe man findima tinxintɔɛɛ ra Ala ya i mixi keren nan fan saabui ra a to Ala xa yaamari rabatu.

²⁰ Seriyɛ fi nɛ yunubi xa gbo. Kɔnɔ yunubi to gbo, Ala xa hinne naxa gbo ki fanyi dangi na ra! ²¹ Na kui, yunubi xa nɔɛ findixi faxɛ nan na, kɔnɔ Ala xa hinne xa nɔɛ findima tinxinyi nan na alako mixi xa kisi abadan. Na birin nabama won Marigi Isa nan saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi.

6

Konyiya naxan mixi xaninma faxɛ ma,

nun konyiya naxan mixi xaninma kisi ma

¹ Won fa munse falama fa? Won man xa nu lu yunubi raba ra, alako Ala xa hinne xun xa masa? ² Astɔfulahi! Won bara won kobe so yunubi ra alo faxamixi a kobe soma dunija ra ki naxɛ. Won man fa nɔma jɛɛɛde yunubi kui di? ³ Won tan birin naxee bara won xunxa ye xɔɔra, won nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan fa a ra fa. Wo mu a kolon a won xunxafe ye xɔɔra na bara misaali Isa xa faxɛ ra? ⁴ Won xunxafe ye xɔɔra saabui ra, won nun Marigi Isa bara faxa, won man bara sa gaburi a sɛeti ma. Yi rabaxi nɛ alako won fan xa dunijeigiri nɛɛnɛ tongo, alo Ala xa Mixi Sugandixi keli faxamixie tagi ki naxɛ Baba Ala senbɛ makaabaxi saabui ra.

⁵ Na kui, xa won nun Marigi Isa bara findi keren na won won xunxaxi ye xɔɔra temui naxɛ a xa faxɛ ma misaali ra, won man fama nɛ rakelide faxɛ ma alo a tan. ⁶ Won xa a kolon a won ma fe fori bara banban wuri magalanbuxi ma a nun Marigi Isa ra, alako won yuge fori xa masara naxan nu yunubi rabama, won naxa findi yunubi xa konyie ra sɔnɔn. ⁷ Barima xa mixi bara faxa, a kanyi bara gbilen yunubi rabafe fɔxɔ ra. ⁸ Yakɔsi, xa won bara faxa won nun Ala xa Mixi Sugandixi, won man laxi a ra a won kisima nɛ won nun a tan, ⁹ barima won a kolon a Ala xa Mixi Sugandixi to bara rakeli faxɛ ma na ki a mu faxama sɔnɔn. Faxɛ xa nɔɛ yo mu na a fari sɔnɔn. ¹⁰ A to faxa, yunubi mu sese nɔma a ra sɔnɔn. A to bara rakeli faxɛ ma, a fa kisixi Ala nan bɛ. ¹¹ Na kui, wo xa wo yetɛ to faxamixi ra yunubi tan mabiri. Wo man to kisixi, wo bara findi Ala nan xa kisi mixi ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra.

¹² Na nan a toxi a mu lan yunubi xa nɔ wo nii ra sɔnɔn, alako wo naxa bira wo nii waxɔnfe kobie fɔxɔ ra. ¹³ Wo naxa wo fate rabolo yunubi yi, a xa findi fe kobi rabase ra. Wo xa wo yetɛ birin sa Ala sagoe alo mixi naxee kelixi faxɛ ma, e kisi. Wo fate birin xa findi tinxinyi rabase nan na Ala bɛ ¹⁴ Na kui, wo naxa a lu yunubi xa nɔ wo ra, barima seriyɛ xa nɔɛ mu wo fari sɔnɔn. Wo fa na Ala xa hinne nan kui.

¹⁵ Won fa na ma di? Seriyɛ xa nɔɛ to mu won fari sɔnɔn won to fa na Ala xa hinne nan kui, won xa yunubi raba yire? Astɔfulahi! ¹⁶ Wo mu a kolon a wo na wo yetɛ findi mixi nde xa konyi ra, fo wo xa a xa yaamari

birin nabatu? Wo mu a kolon a wo na naxan xa yaamari rabatu, na nan findixi wo marigi ra, a na fa findi yunubi ra naxan wo xaninma faxe ma, xa na mu a findi Ala ra naxan wo xaninma kisi ma? ¹⁷ Kɔnɔ Ala tantu! Wo tan naxee nu findixi yunubi xa konyie ra, nɔndi to kawandi wo be, wo na nan nabatufe fa wo bɔɔɛ birin na. ¹⁸ Wo bara xɔɔɛya yunubi xa konyiya ma, wo fa findixi Ala xa konyie nan na, alako wo xa bira tinxinyi fɔxɔ ra. ¹⁹ N wɔyɛnfe nɛ wo be alɔ mixie wɔyɛnma ki naxe, alako wo xa fahaamui sɔtɔ. Singe ra nu, wo nu wo yetɛ findixi yunubi xa konyie nan na, wo xa wali kobie nu siga xun masa ra tun. Kɔnɔ yakɔsi, wo xa findi tinxinyi nan xa konyie ra, wo lu seniyenyi kira xɔn.

²⁰ Wo to nu na yunubi xa konyiya kui, tinxinyi xa nɔɛ yo mu nu na wo fari. ²¹ Wo nu jɛɛɛma fe kobi naxee kui, wo fa yaagixi naxee ra to, nee munse fanxi wo ma? Faxɛ gbansan nan fama na fe mɔɔlie xanbi ra. ²² Kɔnɔ yakɔsi, wo to bara mini yunubi xa konyiya kui, wo findi Ala xa konyie ra, wo seniyenyi nan sɔtɔfe yi ki naxan a niyama wo xa kisi abadan. ²³ Barima yunubi sare findixi faxɛ nan na, kɔnɔ Ala xa ki findixi a xa hinne nan na: Won xa kisi abadan won Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi.

7

Danxaniyatɔɛ xa yetɛ sɔtɔɛ seriye yi

¹ N ngaxakerenyie, wo to seriye kolon, wo mu a kolon a seriye xa nɔɛ na mixi fari han a xa simaya dande gbansan nɛ? ² Na kui, gine naxan xa futi bara xiri, a na futi seriye bun ma han a xa mɔri xa simaya dan temui nɛ. Kɔnɔ xa a xa mɔri xa simaya dan, na futi seriye fan bara dan. ³ Xa a sa li a xa mɔri na dunija ma, a tan fa dɔxɔ xeme gbete xɔn, a bara findi yenela ra. Kɔnɔ xa a xa mɔri faxa, a fan bara fulun na futi seriye ma. Hali a dɔxɔ xeme gbete xɔn ma kɔɔɛ, yenela mu a ra.

⁴ N ngaxakerenyie, a na na ki nɛ wo fan be. Wo fan bara lu alɔ faxamixie seriye tan mabiri, Ala xa Mixi Sugandixi xa faxɛ saabui ra. Wo fa findixi gbete nan gbe ra, a tan naxan kelixi faxamixie tagi, alako won xa wali fanyi raba Ala be. ⁵ Barima, won to nu jɛɛɛma won yetɛ waxɔnfe kobie ma, seriye nu won bɔɔɛ ratema yunubi rabafe ma. Won to nu biraxi na waxɔnfe kobie fɔxɔ ra, nee nu won xun tixi faxɛ nan na. ⁶ Kɔnɔ yakɔsi fa, won bara xɔɔɛya sɔtɔ seriye xa konyiya ma, won lu alɔ faxamixie seriye tan mabiri. Na kui, won mu fa walima Ala be a keɔa fori xa ma sɔnɔn, alɔ won to nu na seriye sebexi xa nɔɛ bun ma temui naxe. Won fa walima Ala be a keɔa nɛene nan na, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

Seriye nun yunubi

⁷ Won fa na ma di? Seriye findixi yunubi nan na? Astɔfulahi! Seriye nan a niya n xa yunubi kolon, barima n mu milanteya kolonma nu xa seriye xa mu a fala n be nu, «I naxa mila.» ⁸ Kɔnɔ yunubi naxa fɛɛɛɛ sɔtɔ yaamari ra, a milanteya mɔɔli birin naso n bɔɔɛ ma, barima seriye mu na dennaxe, yunubi fan mu luma naa. ⁹ Singe ra n nu baloxi seriyetareya nan kui, kɔnɔ seriye to fa, yunubi naxa balo n bɔɔɛ kui fa, a n findi faxamixi ra. ¹⁰ Yaamari naxan nu lan a xa findi kisi ra, na naxa findi n be faxɛ ra, ¹¹ barima yunubi to fɛɛɛɛ sɔtɔ yaamari ra, a naxa n mayenden, a n faxa yaamari saabui ra.

¹² Na kui, seriye seniyeŋ, yaamari fan seniyeŋ, a tinxin, a man fan. ¹³ Won xa a fala fa, a fe fanyi bara findi faxe ra n be? Astofulahi! Yunubi nan findixi faxe ra n be fe fanyi saabui ra, alako yunubi xa makenen yunubi ra, a xa mini a yunubi ki yati ma yaamari saabui ra.

¹⁴ Won a kolon a seriye kelixi Ala nan ma, kono n tan findixi adamadi nan na, yunubi xa konyi. ¹⁵ N naxan nabama, n mu a ya yo kolon, barima n wama n xa naxan naba, n mu na xa rabama. N fe naxan xonxi, n na nan yati rabama. ¹⁶ Xa a sa li n fe rabama n mu wama n xa naxan naba, na a masenma ne a n bara la a ra a seriye fan. ¹⁷ Na kui, n tan yete yati xa mu yi fe rabafe. Yunubi naxan na n boŋe ma, na nan a rabafe, ¹⁸ barima n a kolon, a fe fanyi yo mu na n boŋe ma n yete fate bende tan keŋa ma. Nate na n be n xa fe fanyi raba, kono noe mu na n be n xa a raba. ¹⁹ N wama fe fanyi naxan nabafe, n mu na xa rabama. N mu wama fe kobi naxan nabafe, n na nan yati rabama. ²⁰ Na kui, xa a sa li n fe rabama n mu wama naxan nabafe, n tan yete yati xa mu a rabafe. Yunubi naxan na n boŋe ma, na nan na a rabafe.

²¹ Na kui, n yi fe nan toxi n ma dunijeigiri kui: N na wa fe fanyi rabafe, n mu noma fefe ra fo fe kobi. ²² N boŋe tan kui, Ala xa seriye rafaŋ n ma, ²³ kono n fe gbete nan toma n ma, naxan a niyama n xa yunubi raba. Yi fe naxan n xaninma yunubi ma, a seriye gerema naxan nafaŋ n xaxili ma, a n findi a xa konyi ra. ²⁴ N jaxankataxi mato! Nde noma n nakiside yi fate bende xa noe ma naxan na n xaninfe faxe ma? ²⁵ Tantui xa rasiga Ala ma naxan won nakisima won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi!

Na kui, n xaxili tan ma, n bara findi Ala xa seriye xa konyi ra, kono n fate bende tan ma, n findixi seriye xa konyi nan na naxan n natutunma yunubi ma.

8

Isayankae xa kalamutareja

¹ Na kui, kiiti mu kanama mixie ra sonon naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, naxee na Isa i, ² barima Ala Xaxili Seniyeŋxi xa seriye naxan kisi fima, a bara won namini yunubi nun faxe xa seriye xa noe bun ma Marigi Isa saabui ra. ³ Diine seriye mu no naxan na, barima mixi waxonfe kobi nu bara a rahalaki, Ala tan na nan nabaxi. A naxa mixi xa yunubi senbe xun nakana a to a xa Di xee yunubitoe fate bende maniye ra a xa findi yunubi serexe ra. ⁴ Na rabaxi ne, alako seriye tinxinyi naxan masenxi, a xa no rakamalide won be, won tan naxee mu jerefe adama waxonfe kobi ma, won tan naxee na jerefe Ala Xaxili Seniyeŋxi ma.

⁵ Naxee jerefa adama waxonfe ma, e xaxili rafexi adama waxonfe nan na. Kono naxee jerefa Ala Xaxili Seniyeŋxi ma, e tan nafexi Ala Xaxili Seniyeŋxi waxonfe nan na. ⁶ Naxee e xaxili luxi fe kobi rabafe ma, e xun tixi faxe nan na. Kono naxee e xaxili luxi Ala Xaxili Seniyeŋxi xa fe ma, e kisi nun boŋesa nan sotoma. ⁷ Naxee e xaxili luxi e yete waxonfe yi, e findixi Ala yaxuie nan na. E mu Ala xa seriye rabatuma, e jan mu noma a rabatude. ⁸ Naxee biraxi e yete waxonfe foxo ra, e xa fe mu noma Ala kenende.

⁹ Kono wo tan mu na wo yete sagoe sonon. Xa Ala Xaxili Seniyeŋxi sabatixi wo i, wo fa na Ala Xaxili Seniyeŋxi nan sagoe. Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili mu na naxan yo yi ra, na kanyi mu findixi Isa gbe ra.

¹⁰ Xa wo nun Ala xa Mixi Sugandixi bara findi keren na, wo fate bende tan faxama yunubi nan ma fe ra, kɔnɔ Ala Xaxili Seniyenxi tan wo rakisima ne barima wo bara matinxin Ala ya i. ¹¹ Ala nan Isa rakeli faxamixie tagi. Xa a tan Ala Xaxili nan sabatixi wo i, a tan naxan a xa Mixi Sugandixi rakeli faxe ma, a man fama ne wo fate bende rakiside a Xaxili saabui ra naxan sabatixi wo i.

¹² Na kui, n ngaxakerenyie, doni nde na won ma, kɔnɔ a mu na won ma won yete fate bende xa seeti xe. A mu lan won man xa lu a sagoe sonon won man xa a waxɔnfe kobi raba. ¹³ Xa wo jere fate bende waxɔnfe kobie ma, wo faxama ne, kɔnɔ xa wo gbilen e fɔxɔ ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, wo kisima ne, ¹⁴ barima Ala Xaxili Seniyenxi mixi naxee birin naperema, e tan findixi Ala xa die nan na. ¹⁵ Ala mu xaxili fixi wo ma naxan man wo findima gaaxui xa konyie ra. A a yete Xaxili Seniyenxi nan fixi wo ma naxan wo findixi a xa die ra, naxan a niyama won xa nɔ won xui itede Ala ma, won na a xili, «N Ba, n Ba!» ¹⁶ Na kui, Ala Xaxili Seniyenxi nun won yete xaxili a masenma a won findixi Ala xa die nan na. ¹⁷ Anun, won to findixi a xa die ra, won bara findi Ala xa ketongoe ra, won nun a xa Mixi Sugandixi. Barima, xa won tɔɔɔ a xa tɔɔɔ, won man fama ne xunnakeli sɔtode alo a tan.

Danxaniyatɔɔe xaxili tide

¹⁸ N laxi a ra won tɔɔɔ naxan tima yi duniɔa ma yi ki, a nun won fama xunnakeli naxan sɔtode, e tagi ikuya ki fanyil! E pan mu nɔma sade e boore ma. ¹⁹ Daali birin mame tife waxati ra, Ala a xa die makenenma temui naxe, ²⁰ barima duniɔa birin na Sentane xa nɔɔe bun ma, tide yo mu naxan ma. Na mu kelixi duniɔa yete xa ma, a kelixi Ala nan ma. Kɔnɔ na birin kui xaxili tide luxi birin be. ²¹ Waxati fama fade daali fulunma temui naxe kanari xa konyiya bun, a fan xɔɔɔya nun xunnakeli sɔto a nun Ala xa die ra. ²² Won a kolon, a kabi a fɔle han to, daali birin na a kui iwafe ne tɔɔɔe kui, alo gine di furi na keli a ra. ²³ Kɔnɔ daali gbansan xa mu a ra. Hali won tan naxee bara Ala Xaxili Seniyenxi sɔto a xa ki singe ra, won tan yati na won kui iwafe, han Ala won findima a xa die ra temui naxe, a won fate nɔɔɔ. ²⁴ Won xaxili to ti a ra, na nan a ra won bara kisi, kɔnɔ won xaxili man tixi a ra. Kɔnɔ xa mixi ya fe to a xaxili nu tixi naxan na, na kanyi mu a xaxili tima na ra sɔnɔn. Mixi nɔma a xaxili tide fe nde ra a pan bara naxan sɔto? ²⁵ Kɔnɔ xa won xaxili tixi fe nde ra won mu naxan toxi sinden, won na mamema tun nabexi nan kui.

²⁶ Ala Xaxili Seniyenxi fan fama ne won malide won ma senbetareya kui. Won mu a kolon a lan won xa maxandi naxan naba, kɔnɔ Ala Xaxili Seniyenxi nan Ala maxandima won be mayandi xui ra naxan mu nɔma masarade wɔyenyi ra. ²⁷ Anun, Ala, naxan won bɔɔɔe ma fe kolon, a a Xaxili Seniyenxi xa maxandie kolon, barima Xaxili Seniyenxi maxandi tima seniyeɔɔe be Ala sagoe nan ma.

²⁸ Won man a kolon a Ala walima fe birin kui a xanuntenyie xa munafanyi nan be, a bara naxee xili a yete sagoe ma. ²⁹ Barima Ala bara mixi naxee sugandi, a nu e kolon kabi fe fɔle fɔle, a naxa a ragiri e ma e xa findi a xa Di maniyee ra, alako a xa Di tan xa findi di singe ra a ngaxakerenyi gbege tagi. ³⁰ A bara na ragiri naxee ma, a man bara e xili. A bara naxee xili, a man bara e findi tinxintɔɔe ra a ya i. A bara naxee findi tinxintɔɔe ra, a man bara xunnakeli fi e ma.

Ala xa xanunteya a xa die be

³¹ Won munse falama na kui fa? Ala to na won be, nde fa noma tide won kanke? ³² A tan naxan mu tondi a xa Di yati ma, a a ba serexe ra won birin be, a mu fama xe won kide se birin na safe ra a xa Di xun ma? ³³ Nde noma Ala xa mixi sugandixie kalamude? Ala yete nan e findixi tinxintoe ra a ya i. ³⁴ Nde fa kiiti rakanama e ra sōnōn? Ala xa Mixi Sugandixi Isa naxan faxa, Ala naxan man nakeli faxe ma, a magoroxi Ala yirefanyi ma, a nu a maxandi won be. ³⁵ Nde fa won bama Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya yi? Munse noma na ra? Tōore, ka xōrōxōe, ka jaxankate, ka kaame, ka lufe xeye ra, ka fitine, ka santidegema? ³⁶ Alo a sebexi ki naxe, «Fēeren, e muxu faxama i tan nan ma fe ra. E muxu findixi yexee nan na e naxee kon naxabama.»

³⁷ Kōnō na birin kui, won bara nōe soto na fe birin xun ma won xanuntenyi saabui ra. ³⁸ Barima n laxi a ra, a sese mu noma won bade Ala xa xanunteya yi. A findi faxe ra ba, gbaloe ba, maleke ba, jinnēe ba, yi waxati ba, waxati naxan sa fama ba, senbema naxee kuye ma ba, ³⁹ naxan birin na dunjina xun ma, naxan birin na bōxi bun ma, a findi daali yo ra, e sese mu noma won nun Ala xa xanunteya rafatande, a bara naxan masen won be won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi!

9

Ala xa sugandi

¹ N xa nōndi fala wo be. N mu wule falama barima n findixi Ala xa Mixi Sugandixi gbe nan na. N sondonyi nun Ala Xaxili Seniyenxi fan findixi seedee nan na, a nōndi nan a ra ² n bōje sunnuxi ki fanyi, danyi mu naxan ma, ³ n ngaxakerenyie xa fe ra. Xa a sa e malima ne nu, n tixi a ra n tan yete yati xa danke soto, muxu nun Ala xa Mixi Sugandixi xa fatan e tan ma fe ra, n barenynie muxu nun naxee si keren a ra. ⁴ Yuwifie nan na e ra, Ala naxee sugandi e xa findi a xa die ra, a naxa a xa nōre masen e be. Ala saatēe nun laayidie tongo e tan nan be, a a xa seriye nun a batu ki fi e ma. ⁵ E tan nan bōnsōe benbae na Kitaabuie kui, Ala xa Mixi Sugandixi fan kelixi e tan nan bōnsōe tagi a fate bende ki ma. Tantui nun batui xa rasiga Ala ma abadan, a tan naxan na birin xun ma. Amina.

⁶ Kōnō a mu luxi xe alo Ala xa laayidi kanaxi ne. Barima naxee keli Isirayila bōnsōe, e birin xa mu findi Isirayila die yati ra. ⁷ E to barixi Iburahima bōnsōe, na mu a falaxi xe de a e birin nan findixi a xa die yati ra, barima Ala a masen ne Iburahima be, «Isiyaga nan fama findide i bōnsōe ra n naxan laayidi i be.» ⁸ Yi a masenxi ne, a di naxee bari Iburahima be a fate bende ki ma, nee xa mu findixi Ala xa die ra. Kōnō di naxee bari Ala xa laayidi saabui ra, nee nan findi Iburahima bōnsōe ra Ala ya i. ⁹ Barima Ala yi nan laayidi Iburahima be, «N gbilenma tamuna yi temui jōndōn, n a lima Sara bara di xeme soto.»

¹⁰ Na gbansan fan mu a ra. Won benba Isiyaga nan findixi Rebeka xa di firin birin baba ra. ¹¹ Kōnō beenun gulie xa bari e xa fe fanyi xa na mu fe jaaxi nde raba, Ala naxa di keren sugandi e firin tagi alako a sagoe xa raba. ¹² Yi di mu sugandi kewalie yo xa fe ra. Na sugandi findixi Ala xa xili nan na. Na kui, Ala naxa a masen Rebeka be, «Fori nan luma a xunya xa nōe bun ma.» ¹³ Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «N bara Yaxuba xanu, kōnō n bara mee Esayu tan na.»

¹⁴ Won fa na ma di? Won xa a fala a Ala mu tinxin? Astōfulahi! ¹⁵ Ala a masen ne Munsa be, «N hinnema mixi nan na n na wa hinnefe naxan na.

N kinikinima mixi nan ma n na wa kinikinife naxan ma.» ¹⁶ Na kui, Ala xa sugandi mu kelima mixi waxonfe xa ma, xa na mu mixi xa kate ma. A kelima Ala xa hinne ne. ¹⁷ A sebexi Kitaabui kui, Ala naxa a fala Firawuna be, «N i rakelixi ne, n mangeya fi i ma, alako n xa n senbe masen i saabui ra, duniya birin xa n xili kolon.» ¹⁸ Na kui, a hinnema mixi ra a na wa hinnefe naxan yo ra, a man mixi sondonyi raxoroxoma a na wa naxan sondonyi raxoroxofe.

¹⁹ Nde noma a falade n be, «Ala fa kote sama mixi xun ma munfe ra? Mixi noma tondide a xa maragiri ra yire?» ²⁰ Konɔ i tan adamadi findixi nde ra i to fa Ala matandima? Feɲe yailanxi xa a fala a yailanma be, «Munfe ra i n yailanxi yi ki?» ²¹ A di, feɲe yailanyi na feɲe firin yailan bende keren na, a mu noma feɲe keren yailande wali nde xa fe ra naxan tide gbo, a boore fan yailan wali nde xa fe ra naxan tide mu gbo? ²² Xa a sa li Ala wama a xa xone nun a senbe masenfe, a mu noma na rabade xe? Konɔ a xa sabari xungbe kui, Ala dijexi mixie ma a xonoxi naxee ma, gbaloe ragataxi naxee be. ²³ A yi rabaxi ne alako a xa a xa nore makaabaxi masen a to hinnema mixie ra, a nu bara naxee sugandi kabi a fole, e xa nore soto. ²⁴ Won tan nan findixi na mixie ra a bara naxee xili keli si birin kui. Yuwifie gbansan mu a ra. ²⁵ A a masenxi Annabi Hose xa Kitaabui kui,

«Naxee mu findixi n ma mixie ra,
n e xili falama «n ma mixie.»

Naxan mu findixi n ma pama xanuxi ra,
n a xili falama «n ma pama xanuxi.»

²⁶ «Ala man a fala e be dennaxe, «N ma pama mu wo ra,
a e xili falama ne naa, «Ala xa die, Ala naxan na na.»

²⁷ Annabi Esayi fan a xui ite ne a to nu kawandi tima Isirayila xa fe ra,
«Hali Isirayila mixie wuya alo meyen xori naxan na baa de,
a donxoe di nan tun kisima,

²⁸ barima Ala naxan masenxi,
a a rabama ne duniya ma,
a a rakamali kerenyi ra.»

²⁹ Annabi Esayi man a masen ne,
«Xa Ala Senbe Birin Kanyi mu bonsoe nde lu won be nu,
won luma ne nu alo Sodoma,
won maniyama Gomora nan na nu.»

³⁰ Won fa na ma di? Si gbete naxee mu nu katama e xa tinxinyi soto Ala ya i, e tan bara fa a soto danxaniya saabui ra, ³¹ konɔ Isirayila pama naxan nu katama e xa seriye rabatu alako e xa tinxinyi soto Ala ya i, e tan mu no na seriye rabatude. ³² Munfe ra? Barima e mu bira tinxinyi foxo ra danxaniya saabui ra, e joxo a ma a e noma a sotode e xa kewalie saabui ra. E bara e sanyi radin geme ra naxan xili falama, «mixi rabira geme».

³³ Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,
«Wo a mato, n bara geme dɔxo Siyoni,
mixie e san nadinma naxan na,
geme naxan mixie rabirama.

Konɔ naxan yo danxaniya a ma, na kanyi mu yaagima.»

10

Isirayila tinxinyi naxan sotoma danxaniya saabui ra

¹ N ngaxakerenyie, n bɔɔɛ waxɔnfe birin na naxan na, Yuwifie xa kisi sɔɔ. N ma Ala maxandi nan na ki e bɛ. ² N na e seede ra, a e sɛnbɛ saxi Ala xa fee kui, kɔnɔ na mu kelixi lonni xa ma. ³ E to mu a kolon Ala mixi matinxinma a ya i ki naxɛ, e naxa kata e xa e yetɛ kan matinxin. Na kui, e mu e yetɛ magoro Ala bɛ a tan xa tinxinyi fi e ma. ⁴ Ala xa Mixi Sugandixi bara gɛ Munsa xa seriye rakamalide, alako naxan yo na danxaniya a ma, na kanyi xa tinxinyi sɔɔ.

⁵ Annabi Munsa to nu tinxinyi xa fe masenfe naxan sɔɔma seriye rabatufe ma, a yi nan sebɛ Kitaabui kui, «Mixi naxan yi seriye rabatuma a simaya sɔɔma nɛ a saabui ra.» ⁶ Kɔnɔ a to nu tinxinyi xa fe masenfe naxan sɔɔma danxaniya saabui ra, a yi nan sebɛ,

«I naxa i yetɛ maxɔrin,
 ‹Nde tema koore?›»

Ala xa Mixi Sugandixi mu goroxi xɛ keli koore ma?

⁷ «Xa na mu a ra i i yetɛ maxɔrin,
 ‹Nde goroma bɔxi bun?›»

Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxamixie xa tagi?

⁸ Kitaabui munse masenxi?

«Ala xa masenyi makɔre i ra.

A na i dɛ kiri ma,
 a na i bɔɔɛ fan ma.»

Na masenyi findixi danxaniya masenyi nan na muxu naxan kawandife:

⁹ A i na a fala i dɛ ra a Marigi nan na Isa ra, i man naxa la a ra i bɔɔɛ kui a Ala bara a rakeli faxamixie tagi, i kisima nɛ. ¹⁰ Mixi danxaniyama yi masenyi ma a bɔɔɛ nan kui, a tinxinyi sɔɔ Ala ya i. A na la a ra, a a falama a dɛ nan na, a kisi sɔɔ. ¹¹ Kitaabui a masenxi, «Mixi yo danxaniya a ma, a kanyi mu yaagima.» ¹² Tagi rasa yo mu na Yuwifie nun si gbɛtɛɛ tagi. Marigi keren nan na e birin bɛ, a man mixi birin kima ki fanyi ra naxee na a xili. ¹³ Alɔ Kitaabui a masenxi ki naxɛ, «Naxan yo na Alatala xili, na kanyi kisima nɛ.»

¹⁴ Kɔnɔ na kui, e nɔma a xilide di xa e mu danxaniyaxi a ma? E fa danxaniyama a ma di xa e mu nu a xa fe mɛ? E fa a xa fe mɛma di xa mixi yo mu e kawandima? ¹⁵ Na kawandi fan tima e bɛ di xa mixie mu xɛxi na fe ma? A sebɛxi, «Xɛɛrae, naxee fama xibaaru fanyi ra, e fafe fan ki fanyi!»

¹⁶ Kɔnɔ birin xa mu yi xibaaru fanyi suxuxi, barima Annabi Esayi a masen nɛ, «Marigi, nde laxi muxu xa masenyi ra?» ¹⁷ Na kui, mixie danxaniyama nɛ e to bara Ala xa masenyi rame. E Ala xa masenyi ramema a xa Mixi Sugandixi xa masenyi nan saabui ra. ¹⁸ Kɔnɔ n xa maxɔrinyi ti, e mu yi masenyi ramɛxi xɛ? Iyo xɛ, barima Kitaabui naxɛ,
 «E xui bara mini dunɔpa birin ma,
 e xa masenyi bara sigɔ han dunɔpa dande.»

¹⁹ N man xa maxɔrinyi ti, Isirayila pama mu masenyi fahaamuxi xɛ? Yaabi fɔlɛ ra, Ala yi nan masen Annabi Munsa saabui ra,
 «N a niyama nɛ wo mixie tɔɔnɛ
 naxee pan mu findixi si yati ra.

N a niyama nɛ wo bɔɔɛ xa te si fahaamutare ma.»

²⁰ Annabi Esayi fan naxa xɛɛra iba limaniya ra Ala to yi masenyi fi a ma,
 «Mixie bara n to naxee mu nu n fenma.
 N bara n yetɛ masen mixie bɛ naxee mu nu n maxɔrinma sese ma.»

²¹ Kɔnɔ Isirayila xa fe ra, a naxɛ,

«Keli sogetede ma han sogegorode,
n belexee italaxi yi pama be,
naxan n xui matandima,
naxan tondima n be.»

11

Ala mu mæxi Isirayila ra

¹ Na kui, n xa maxorinyi ti, Ala mæxi ne a xa pama ra? Astofulahi! N tan yete findixi Isirayilaka nan na, Iburahima xa mamadi, kelife Bunyamin bõnsõe. ² Ala mu mæxi a xa pama ra a bara naxan sugandi nu. Wo mu a kolon Kitaabui naxan masenxi Annabi Eliya xa fe ra, a to a xui rasiga Ala ma Isirayila xili ma? ³ A naxe, «Marigi, e bara i xa namijnõnmee faxa, e bara i xa serexebadee rabira. N keren peti nan fa luxi, e katafe e xa n tan fan faxa.» ⁴ Ala fa a yaabi di? A naxe, «N bara mixi wulu solofere ragata n yete be naxee mu nu e xinbi sin Baali kuye be.» ⁵ A man na na ki ne yakosi. Ala xa pama dõnxõe luxi, a bara naxee sugandi a xa hinne saabui ra. ⁶ Kõnõ xa a bara e sugandi hinne saabui ra, kewali saabui xa mu a ra sõnõn, xa na mu Ala xa hinne mu findima hinne yati yati ra nu.

⁷ Won fa na ma di? Isirayila nu naxan fenfe a mu a sõtõ, kõnõ Ala nu bara naxee sugandi, nee tan bara a sõtõ. A dõnxõee tan bõnje naxa balan.

⁸ A sebexi,
«Ala naxa e xaxili dõnxu,
a a niya e yae mu se to,
e tulie mu fe me,
han yi to lõxõe.»

⁹ Annabi Dawuda fan naxa a masen,
«E xa xulunyie xa findi gantanyi ra e be,
yele naxan e suxuma,
gẽme naxan e rabirama.

Na xa findi e xa wali sare ra.

¹⁰ E ya xa rafõõõ, e xa dõnxu.

E xa kunkurun e xa tõõre bun ma waxati birin.»

¹¹ Na kui, n man xa maxorinyi ti, Isirayilakae to bara tantan, e bira, e mu nõma rakelide sõnõn? Astofulahi! Kõnõ e xa tantanyi bara a niya si gbeteẽ birin xa nõ kisi sõtõde, alako na kisi xõli xa Isirayilakae fan suxu.

¹² A di, xa e xa tantanyi findixi heeri xungbe nan na dunija be, a findi barake ra si gbeteẽ fan be, e xa fe na rakamali, heeri nun barake xun mu masama xe ki fanyi?

¹³ N xa fa wõyen wo be, wo tan naxee mu findixi Isirayilakae ra. N to findixi xera ra wo tan si gbeteẽ be, n seewama ne n ma wali ra, n a matõõ, ¹⁴ alako temunde na xa a niya n boore Yuwifie xa mila n ma masenyi ma, ndee xa nõ kisode e ya ma. ¹⁵ Ala a kobe sofe e ra, xa na bara a niya lanyi xa so Ala nun dunija tagi, a di, Ala e ragbilenfe a yete ma, na mu luma xe alõ mixi na rakeli faxamixie ya ma? ¹⁶ Xa sansi xõri xun singe bara fi Ala ma, a dõnxõe birin bara findi a gbe ra. Xa wuri bili sanke bara fi Ala ma, a salonyie fan bara findi a gbe ra.

¹⁷ A luxi ne alõ oliwi bili salonyi ndee na xaba a bili ma alako wula oliwi salonyie xa dafu na xabade ra. I tan misaalixi na wula oliwi salonyi nan na, naxan baloma na oliwi bili saabui ra, i dafuxi naxan na. ¹⁸ Na kui, i naxa i yete igbo na salonyi xabaxie ma. Beenun i xa i yete igbo, i mapõxun

sinden, a i tan xa mu wuri bili sanke rabaloxi. Wuri bili sanke nan i tan nabaloxi. ¹⁹ Kɔnɔ i fama nɛ a falade, «Wuri salonyie xabaxi nɛ alako n tan xa dafu e xabade ra.» ²⁰ Nɔndi na a ra. E xaba e xa danxaniyatareɓa nan ma, i fan dafuxi naa i xa danxaniya nan ma fe ra. Kɔnɔ i naxa i yete igbo. I ɓan xa gaaxu, ²¹ barima xa Ala mu oliwi bili fanyi salon singee lu na, a mu i fan luma na de! ²² Na kui, i ɓɔxɔ sa a xɔn ma a Ala xa fanyi gbo, kɔnɔ a xa fe man maxɔrɔxɔ. A xa fe maxɔrɔxɔ mixie nan ma naxee bara a xa kira beɓin, kɔnɔ a xa fanyi gbo i tan be xa i luma a xa fanyi kira xɔn ma. Xa na mu a ra a i fan ma fe rabama nɛ alo a na oliwi salonyi xa fe raba ki naxe. ²³ Yuwifie fan, xa e e xa danxaniyatareɓa beɓin, e man fama dafude wuri bili ra, e xaba naxan ma, barima Ala senbe gbo. A tan nɔma e ragbilende e lude fori. ²⁴ I tan nu findixi wula oliwi salonyi nan na, naxan xabaxi a dafu oliwi bili gbete ma, wo nun naxan keren mu a ra. Xa Ala bara na raba i be, a mu taganma oliwi bili fanyi salonyi ragbilende a lude fori, a a dafu na oliwi bili fanyi ma, e nun naxan keren a ra.

²⁵ N ngaxakerenyie, n waxi nɛ wo xa yi gundo kolon, alako wo naxa wo yete mapɔxun lɔnnilae ra. Isirayilakae boɓɛ balanxi nɛ sinden, han beenu si gbete danxaniyatɔee konti xa kamali. ²⁶ Na kui, Isirayila birin fama nɛ rakiside, alo a sebexi ki naxe:

«Mixi xunsarama fama nɛ keli Siyoni,
a Yaxuba bɔnsɔɛ ba Ala kolontareya fɔxɔ ra.

²⁷ Saate nan na ki n naxan tongoma e be,
n na e xa yunubie xafari lɔxɔ naxe.»

²⁸ Yuwifie to tonɗixi Ala xa Xibaaru Fanyi ra, e findixi Ala yaxuie ra wo tan nan ma munafanyi xa fe ra. Kɔnɔ Ala to e sugandi a yete be, a e xanuxi e benbae nan ma fe ra, ²⁹ barima xa Ala bara a ɓanige a xa mixi ndee xili, a xa e baraka, na fe mu kanama feo! ³⁰ Singe ra nu wo nu findixi Ala matandilae nan na, kɔnɔ yakɔsi wo hinne sɔtɔxi Yuwifie nan ma Ala matandi saabui ra. ³¹ E tan bara fa findi Ala matandilae ra alako wo tan xa hinne sɔtɔ Ala yi, na xanbi, a man xa hinne e fan na. ³² Na kui, Ala bara adama birin lu tinxintareya xa nɔɛ bun ma alako a xa hinne e birin na.

Ala batui

³³ Ee! Danyi mu na Ala xa munafanyi ma!
A xaxili nun a xa fahaamui tilinyi dan mu na!
A xa nate tongoxi kui mu kolonma,
a ɓere ki mu fahaamuma!

³⁴ Nde Marigi xa mapɔxunyi kolon?
Nde nɔma a raside?

³⁵ Nde bara a doni,
a naxan xa doni ragbilenna a ma?

³⁶ Se birin kelixi a tan nan ma,
se birin baloxi a tan nan saabui ra,
a se birin daaxi a yete nan be.
Tantui na a be abadan! Amina.

12

Ala xa nama ɓere ki

¹ Na kui, n ngaxakerenyie, Ala to bara hinne wo ra, n bara wo maxandi wo xa wo yete ba serexe ra Ala be, serexe seniyeɓxi naxan bama a ɓiɓe

ra, naxan nafanxi Ala ma. Na nan findima wo xa batui xori ra. ² Wo naxa wo jere yi dunija mixie jere ki ma. Wo xa a lu Ala xa wo jere ki fori masara, a boje neene nun xaxili neene fi wo ma. Na kui, wo noma ne Ala waxonfe fanyi kolonde, naxan a kenexi, naxan kamalixi.

³ Ala to hinne n na, a n findi a xa xera ra, n xa wo rasi: Wo naxa wo yete sa yire, wo xa fe mu dennaxande lixi. Wo naxa wo yete igbo, wo xa wo yete mato danxaniya xasabi nan ma, Ala bara naxan fi kankan ma.

⁴ Fate keren nan na kankan be, konon na fate salonsee wuya. Fate salonse birin nun a gbe wali. ⁵ Won fan na na ki ne. Hali won to wuyaxi, won birin bara findi fate keren na Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. Won luxi ne alo fate salonsee naxee fatuxi Isa fate ra won man fatu won bore ra, won birin findi fate keren na.

⁶ Ala won kima kie ra naxee doxo wuya. A na rabama a xa hinne bere nan ma a bara naxan janige kankan be. Xa a mixi nde kixi a xa no woyende Ala xili ra, na kanyi xa woyen Ala xili ra a xa danxaniya xasabi ma. ⁷ Xa a nde kixi mixi mali wali nan na, na kanyi xa mixie mali. Xa a nde kixi mixi kawandife nan na, na kanyi xa kawandi ti. ⁸ Xa a nde kixi mixi ralimaniyafe nan na, na kanyi xa mixie ralimaniya. Xa a nde findi mixi ra naxan ki tima, na kanyi xa mixie ki a fanyi ra. Xa a nde findi yarerati ra, a kanyi xa na raba a ki ma. Xa a nde findi toromixie malima ra, a kanyi xa na raba seewe ra.

⁹ Wo xa mixie xanu boje fixe ra. Wo xa fe kobi xon, wo xa fe fanyi suxu wo senbe birin na. ¹⁰ Wo xa wo bore xanu ngaxakerenya xanunteya nan na. Wo xa wo bore binya dangife wo yete ra. ¹¹ Wo tun naxa raxonon, wo xa wo tunnabexi. Wo xa wakili wo boje birin na. Wo xa wali wo Marigi be. ¹² Wo xa seewa fe ma wo xaxili tixi naxan na. Wo xa duluxoto wo xa toore kui. Wo naxa tagan Ala maxandide. ¹³ Wo xa seniye toee mali e xa toore kui. Wo xa xojee rasene.

¹⁴ Wo xa Ala maxandi mixie be naxee wo jaxankatama. Wo xa duba e be, wo naxa e danka. ¹⁵ Wo xa seewa booree xa seewe, wo xa sunnun boore xa sunnunyi. ¹⁶ Wo xa lan wo bore ma. Wo naxa wo yete igbo, yete magore nan xa rafan wo ma. Wo naxa wo yete mapoxun lonnilae ra.

¹⁷ Wo naxa fe kobi joxo fe kobi ra. Wo xa kata mixie xa wo kolon fe fanyi rabae nan na. ¹⁸ Wo xa wo no fe birin naba alako lanyu xa lu wo nun mixi birin tagi. ¹⁹ N xanuntenyie, wo naxa wo gbejoxo wo yete ra, wo xa na lu Ala ma, barima a sebexi Kitaabui kui, «Ala naxe, n tan nan wo gbejoxoma, n tan nan fe kobi ragbilenma a rabama ma.»

²⁰ A man sebexi,

«Xa kaame na i yaxui ma, i xa a ki donse ra.
Xa ye xoli na a ma, i xa a ki ye ra.

Na kui a luxi ne alo i na te wolee ibaganfe a xunyi ma.»

²¹ Wo naxa tin fe kobi xa no wo ra, wo tan nan xa fe kobi no, fe fanyi raba ra.

13

Ala waxonfe

¹ Birin xa a yete magoro a xa mangee be, barima mangeya birin kelima Ala nan ma, a na a ragiri naxan ma. ² Na nan a ra, mixi naxan na mange matandi, na kanyi Ala nan xa yaamari matandixi. A fama ne a xa na wali

kobi sare sōtode. ³ Wali fanyi rabae mu gaaxuma mangēe ya ra, wali kobi rabae nan gaaxuma e ya ra. Xa i mu wama i xa gaaxu mangēe ya ra, i xa lu kira fanyi nan xon ma. Na kui, mangēe fama nē i matōxode, ⁴ barima mangēe walima Ala nan bē wo xa munafanyi xa fe ra. Kōnō xa i fe kobi raba, a lanma i xa gaaxu, barima santidegema mu na mangēe yi fufafu xa ra. A to na Ala xa wali nan na, a Ala xa xōnē nan masenma fe kobi rabae xili ma. ⁵ Na nan a toxi, fo wo xa wo yete magoro nē mangēe bē. Wo na rabama na paxankate xa fe gaaxu ma, a nun man wo bōje nan yati wama wo xa a raba na ki.

⁶ Wo lan wo xa duuti fi na nan ma, barima duuti maxilie fan na Ala xa yaamari nan na. ⁷ Wo kankan gbe so a yi, a lan a xa naxan sōtō. Wo duuti so duuti maxilie yi, wo wo magoro mixie bē wo lanma wo xa wo magoro naxee bē, wo mixie binya wo lan wo xa naxee binya.

⁸ Mixi yo xa doni naxa lu wo ma, wo xa xanunteya nan lan a xa lu wo bore bē, barima naxan na a boore maxanu, a bara seriye rakamali. ⁹ Ala xa yaamarie alo, «I naxa yene raba, i naxa mixi faha, i naxa mupē ti, i naxa mila,» a nun yaamari gbete birin, nee malanxi findixi masenyi keren nan na: I xa i boore xanu alo i yete yati. ¹⁰ I na i boore xanu, i mu fefe kobi niyama a ra. Na na a ra, i boore xanufe findixi Ala xa seriye birin nabatufe nan na.

¹¹ Na fe birin kui, wo a kolon won na waxati naxē. Xunu temui bara a li xi xoli ma, kisi bara makore won na dangi waxati ra won danxaniyaxi temui naxē. ¹² Kōe bara masiga, a gbe mu luxi kuye xa iba. Won xa Sentane xa dimi walie bep̄in, won fa Ala xa naiyalanyi ma, won xa a xa geresosee tongo. ¹³ Won xa jere tinxinyi kui alo a lanma won xa jere ki naxē Ala xa naiyalanyi kui. Won naxa siga xulun paaxi, won naxa siisi, won naxa yene nun langoeja raba, won xa gere nun tōne lu na. ¹⁴ Wo xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nan suxu, wo naxa bira wo fate bende waxonfe foxo ra.

14

¹ Wo xa danxaniyatōe rasene hali a xa danxaniya mu tilin. Wo naxa a rakiiti a xa mapoxunyi birin xa fe ra. ² Mixi nde nōma lade a ra, a donse birin radaxaxi a bē, kōnō mixi gbete naxan xa danxaniya mu tilin, a nōma lade a ra a sansi bogi gbansan nan nadaxaxi a bē. ³ Mixi naxan donse mōoli birin donma, na mu lan a xa a boore rapaaxu naxan tondima donse nde donfe ra. Mixi naxan mu sube donma, na kanyi fan mu lan a xa a boore makiiti naxan sube donma, barima Ala na kanyi fan nasenema nē. ⁴ Nde i findixi kiitisa ra mixi gbete xa konyi xun ma? A na ti a marigi ya i a xa wali xa fe ra, a xan ba, a mu xan ba, na na a tan nun a marigi nan tagi. Anun, a xanma nē, barima Marigi Ala nōma a raxande.

⁵ Mixi nde nōma lade a ra a lōxōe tide gbo e boore bē, kōnō mixi gbete tan bē, lōxōe birin lan. Kankan laxi naxan na, a xa la a ra a bōje nan yati ma. ⁶ Naxan laxi a ra a lōxōe tide gbo e boore bē, na kanyi laxi a ra Marigi nan bē. Naxan donse mōoli birin donma, a kanyi a rabama Marigi nan bē, barima a tantui rasigama Ala ma a xa baloe xa fe ra. Mixi naxan mu donse nde donma, na kanyi fan na rabama Marigi nan bē, barima a fan tantui rasigama Ala ma.

⁷ Mixi yo gbe mu a yete ra, keli yi duniya, han laaxira. ⁸ Xa won balo, xa won faha, na birin nabama Marigi nan bē. Xa won baloxi, xa won faxaxi, won findixi Marigi gbe nan na, ⁹ barima Ala xa Mixi Sugandixi faha nē, a

man keli faxe ma, alako a xa findi mixi faxaxie nun a baloxie Marigi ra. ¹⁰ Munfe ra i tan fa i boore makiitima? Munfe ra i a rapaaxuma? Won birin mu fama tide xe Ala ya i kiiti loxo? ¹¹ A sebexi Kitaabui kui, Marigi naxe, «N xa nondi masen wo be.

Birin fama ne e xinbi sinde n be.

Adamadi de birin fama a masende, a n tan nan na Ala ra.»

¹² Kankan fama ne a xa wali dentegede Ala be.

¹³ Na kui, won naxa won bore makiiti. Won xa fe birin nan naba alako won naxa won ngaxakerenyi ratantan. ¹⁴ N to danxaniyaxi Marigi Isa ma, n a kolon, n man laxi a ra, a donse yo mu na naxan findixi donse seniyantare ra. Kono xa i xaxili bara siike donse nde xa seniyantareja ma, na bara findi i be se seniyantare ra. ¹⁵ Xa a sa li i donse nde donma naxan i ngaxakerenyi tooroma, i mu jerefe xanunteya xa ma. I xa donse xa fe naxa a niya i ngaxakerenyi xa gan kisi ra, Ala xa Mixi Sugandixi faxa naxan ma fe ra. ¹⁶ Na kui, a mu lan mixie xa fe kobi fala se nde xa fe ra, naxan findixi a fanyi ra wo be. ¹⁷ Ala xa mangeya niini mu findixi donse nun min fe xa ra. A findixi tinxinyi nun seewe fe nan na, Ala Xaxili Seniyanxi saabui ra. ¹⁸ Mixi naxan walima Ala xa Mixi Sugandixi be yi mooli ra, a rafanma ne Ala ma, a rafan mixie fan ma.

¹⁹ Na kui, won xa fe birin naba alako lanyi xa lu won tagi, won xa won bore xa danxaniya senbe so. ²⁰ I naxa Ala xa wali xun nakana donse nde xa fe ra. A nondi ki ma, donse birin daxa, kono a mu lan mixi yo xa donse nde don naxan a ngaxakerenyi ratantanma. ²¹ Hali mixi mu sube yo don, a mu weni yo min, a mu fefe yo raba naxan a ngaxakerenyi ratantanma, na nan fan.

²² Mafoxunyi yo na i be yi xa fe ra, i xa a lu i nun Ala tagi. Seewe na mixi be naxan mu a yete ratonma a xa mafoxunyi saabui ra. ²³ Kono xa mixi donse nde donma a siikexi naxan ma fe ra, na kanyi bara kiiti kana a yete be, barima a bara fe raba a mu laxi naxan na. Mixi mu laxi fe naxan na, na tan bara findi yunubi fe ra a be.

15

Danxaniyatxe malife

¹ Won tan naxee xa danxaniya tilin, a lanma won xa dipne mixie be naxee xa danxaniya mu tilin. Won naxa won yete waxonfe gbansan xa fen. ² Kankan xa a boore nan xa heeri fen, naxan noma a malide a xa danxaniya xun xa masa. ³ Ala xa Mixi Sugandixi mu a yete waxonfe xa fen. A a fala ne alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,

«Konbie naxee ilanxi i ra, nee n tan nan lixi.»

⁴ Fe naxan birin sebexi Kitaabui kui waxati dangixi, e sebexi ne alako won xa fahaamui soto, won xa won tunnabexi, won xa limaniya, alako xaxili tide xa lu won be. ⁵ Ala, a tan naxan tunnabexiya nun limaniya fima, a xa lanyi raso wo tagi alo a xa Mixi Sugandixi Isa a masenxi wo be ki naxe, ⁶ alako wo xa Ala matoxo xaxili nun xui keren na, a tan naxan findixi a xa Mixi Sugandixi nun won Marigi Isa Baba ra.

⁷ Na kui, wo xa wo bore rasene alo Ala xa Mixi Sugandixi wo rasene ki naxe, alako Ala xa matoxoe soto. ⁸ N xa a fala wo be, Ala xa Mixi Sugandixi wali ne Yuwifie be alako a xa a masen a Ala na a xui xanbi ra a to bara a xa

laayidie rakamali a naxee tongo e benbae be. ⁹ Si gbete fan Ala matoxoma a xa hinne xa fe ra, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Na nan a ra n i matoxoma si birin tagi, n beeti bama ne i xili xa binye bun ma.»

¹⁰ A man sebexi, «Si gbete, wo nun Ala xa nama xa seewa.»

¹¹ A man sebexi, «Wo tan namanee birin, wo Marigi matoxo, si birin xa a tantu.»

¹² Annabi Esayi man naxa a masen, «Yisayi xa di fama ne. A findima ne mange ra si birin xun ma, e fan e xaxili tima ne a ra.»

¹³ Ala, a tan naxan xaxili tide fima, a xa wo rafe seewe nun bojesa ra danxaniya kui a mooli birin na. Na kui, xaxili tide luma ne wo be temui birin, Ala Xaxili Seniyenxi xa senbe saabui ra.

Polu xa wali

¹⁴ N ngaxakerenyie, n tan a kolon wo boje fan, wo bara lonni soto a fanyi ra, wo fata wo bore raside. ¹⁵ Kono n to sebeli tixi wo ma, n ma masenyi ndee findixi masenyi xoxoxoe nan na alako n xa wo ratu, barima Ala to hinnexi n na, ¹⁶ a bara n findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa walike ra sigafe ra si gbete ma. Na kui, n serexedube wali nan nabama n to Ala xa xibaaru fanyi kawandima si gbete be, alako Ala Xaxili Seniyenxi xa e findi serexe seniyenxi ra naxan Ala kenenma.

¹⁷ Na birin kui, n nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa to a ra, n noma seewade n ma wali ra Ala be, ¹⁸ barima n mu suusama fefe xa fe falade fo Ala xa Mixi Sugandixi bara naxan naba n saabui ra, alako si gbete xa Ala xui rabatu. A bara na raba n ma masenyie nun n ma kewalie saabui ra, ¹⁹ kaabanakoe nun tonxumae xa senbe saabui ra, a nun Ala Xaxili Seniyenxi senbe saabui ra. Na kui, kelife Darisalamu han a sa doko Iliri ra, n bara Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi rayensen ye. ²⁰ Na birin kui, n kataxi ne n xa mixie kawandi Isa xa xibaaru fanyi ra naxee mu Ala xa Mixi Sugandixi kolon. N mu wa na rabafe kawandila gbete dangi foxi. ²¹ Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «A xa fe singe mu nu fala naxee be, e fama ne a kolonde. Mixi naxee singe mu nu a xa fe me, e fama ne a fahaamude.»

²² Yi wali nan a niyaxi n mu noxi sigade wo yire.

²³ Yakosi n ma wali bara jon yi boxie ma. N nu bara wa sigafe wo yire kabi ne wuyaxi. ²⁴ A xoli n ma n xa dangi wo yire n na kira suxu sigafe ra Sipanyi boxi ma. Won xa lu yire keren waxati nde ma alako n xa jalexin wo tofe ra, a xoli n ma wo xa n mali sigafe ra Sipanyi. ²⁵ Yakosi n na sigafe Darisalamu seniyentoe malide, ²⁶ barima danxaniyatoe namae naxee na Masedon nun Akayi boxi ma, e a janige ne e xa e harige nde malan, e xa a rasanba Darisalamu misikiinne ma naxee na na seniyentoe ya ma. ²⁷ E tan nan a janigexi. Anun, a lanma e xa na nate tongo barima Yuwifie to findi saabui ra e tan si gbete be Ala xa fee kui, a lan ne e fan xa Yuwifie mali baloe fe ra. ²⁸ Na kui, n na ge na wali ra, n yi kobiri so e yi danxaniyatoe bara naxan nasanba, n dangima wo yire sigafe ra Sipanyi

boxi ma. ²⁹ N a kolon n to sigafe wo yire, na findima Ala xa Mixi Sugandixi xa barake nan na wo be.

³⁰ N ngaxakerenyie, n bara wo mayandi won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, a nun xanunteya xa fe ra naxan kelima Ala Xaxili Seniyenxi ma, wo xa n mali, wo xa wakili n be Ala maxandi kui. ³¹ Wo Ala maxandi n be a xa n natanga Yudaya danxaniyataree ma, a nun man, Darisalamu seniyeŋtɔe xa ɲelexin e malise ra n sigafe naxan na e xɔn. ³² Na kui, xa Ala tin, n wo yire lima seewe kui, won nɔ won bore senbe sode. ³³ Ala, a tan naxan boɲesa fima, a xa lu wo birin seeti ma. Amina.

16

Xeebui

¹ N bara wa won ngaxakerenyi ginema Fowebe masenfe wo be, naxan danxaniyatɔe pama malima Senxereya taa kui. ² Wo xa a rasene Isayanka ki ma, alo a lanma seniyeŋtɔee xa a raba ki naxe. Xa a hayi na se nde ma, wo xa a mali, barima a fan bara n tan nun mixi gbegbe mali.

³ Wo xa Pirisila nun Akila xeebu n be, n waliboore Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe kui. ⁴ E fe birin naba ne e xa n nii ratanga beenun e xa e yete ratanga. Bafe n tan na, si gbete danxaniyatɔe pamae birin e tantuma na fe ma. ⁵ Wo man xa danxaniyatɔe pama xeebu naxan e malanma e xɔnyi.

Wo xa n xanuntenyi Epeneto xeebu n be. A tan nan singe danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma Asi boxi ma. ⁶ Wo xa Mariyama xeebu n be, naxan bara wali wo ya ma ki fanyi. ⁷ Wo xa n boore Yuwifite Andironiku nun Yuniya xeebu, muxu nun naxee bara sa geeli. Ala xa xerae nan e ra, naxee bara kolon a fanyi ra, naxee singe danxaniya n be Ala xa Mixi Sugandixi ma. ⁸ Wo xa Anpiliyatɔe xeebu n be, n xanuntenyi Marigi foxo ra. ⁹ Wo xa muxu waliboore Urubano nun n xanuntenyi Sitaxusi xeebu. ¹⁰ Wo xa Apelesi xeebu, naxan bara a xa danxaniya masen Ala xa Mixi Sugandixi ma. Wo xa Arisitobulo xa mixie xeebu n be. ¹¹ Wo xa n boore Yuwifite Herodiyon xeebu n be. Wo xa Narisiso xa mixie xeebu n be, naxee danxaniyaxi Marigi ma.

¹² Wo xa Tirifena nun Tirifosa xeebu n be. Ginee naxee e ra, e walima Marigi be. Wo xa n xanuntenyi Peresidi xeebu. A fan bara wali Marigi be ki fanyi. ¹³ Wo Rufu xeebu, naxan sugandixi Marigi xa fe kui. Wo a nga fan xeebu n be, naxan bara lu n be alo n fan nga. ¹⁴ Wo xa Asinkirito, Felegon, Heremesi, Patiroba, nun Heremesi xeebu n be, a nun ngaxakerenyie birin naxee na e xɔnyi. ¹⁵ Wo xa Filologo, Yuli, Nerewu nun a maagine xeebu, a nun Olimipa nun seniyeŋtɔe birin naxee na e xɔnyi. ¹⁶ Wo xa wo bore xeebu sunbu seniyenxi ra. Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatɔe pamae birin wo xeebu.

¹⁷ N ngaxakerenyie, n xa wo rasi, wo xa wo yete ratanga mixie ma, naxee lany kanama wo tagi, e nu fa mixi ratantan xaranyi ma wo bara naxan soto. Wo xa wo makuya e ra. ¹⁸ Na mixi moolie mu walima won Marigi Ala xa Mixi Sugandixi xa be. E birama e yete furi nan foxo ra, e nu fa lonnitaree madaxu woyen ɲoxunmee nun matoxɔe ra. ¹⁹ Mixi birin a kolon a wo Ala xui rabatuma. N ɲelexinxi wo ra, kɔno a xoli n ma wo xa fahaamui soto fe fanyi ma, wo naxa wo manoxo fe kobi ra. ²⁰ Ala, a tan naxan boɲesa fima, a gbe mu luxi a xa Sentane ibutuxun wo sanyi bun. Won Marigi Isa xa hinne wo ra.

²¹ N waliboore Timote wo xεebu, a nun Lususi, Yason, nun Sosipateri, n boore Yuwifie. ²² N tan Teritiyo naxan bara yi bataaxe seβε, n fan bara wo xεebu Marigi xili ra. ²³⁻²⁴ Gayu fan wo xεebu, naxan findixi n tan nun danxaniyatōe pama birin yatigi ra. Erasito, naxan findixi taa naafuli ragatama ra, a fan wo xεebu, a nun won ngaxakerenyi Karatusi.

²⁵ Matōxōe na Ala βε, naxan nōma wo senβε sode danxaniya kui, alo n Marigi Isa xa xibaaru fanyi naxan kawandima a masenxi ki naxe. Na xibaaru fanyi gundo fe nan masenma naxan nu ragataxi kabi temui xōnnakuye, ²⁶ kōnō naxan bara fa makenen alako si birin xa a kolon namijōnmee xa seβelie saabui ra, Ala naxee yamarixi. Na kui, birin xa danxaniya Ala ma, Ala naxan na na, e a xui rabatu. ²⁷ Ala, a tan keren naxan fe birin kolon, matōxōe na a βε a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra abadan. Amina!

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Korinti danxaniyatɔe pama ma
Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi Annabi Pɔlu xa bataaxe singe nan na danxaniyatɔe pama be, naxan nu na Korinti taa kui Gireki ɓɔxi ma. A nu bara kawandi ti naa a xa biyaasi firin nde kui. Mixi gɓegbe naxa danxaniya Isa ma, kɔno e pɛre ki mu nu gexi fande. Ndee mu nu lanxi e bore ma, ndee nu fe paaaxe rabama ginɛe ra, ndee nu wama e yete igbofe boore danxaniyatɔee ya ma. Na birin findixi yaagi nan na diinɛlae tagi.

Kɔno Annabi Pɔlu bara a kolon a adamadi birin nɔma suxude Sentane xa gantanyi ra. Na nan a toxi a mu tondi Korintikae mafurukude alako e xa danxaniya xa sabati Ala xa kira xɔn. A bara bataaxe seɓe e ma, naxan findixi marasi fanyi ra e be. Ala Xaxili Seniyenxi nu bara na masenyi so a yi ra.

Na na a ra, Annabi Pɔlu xa masenyi findixi Kitaabui yati yati nan na danxaniyatɔe birin be. Won nɔma lonni gɓegbe sɔtode na seɓeli saabui ra, naxan nɔma won malide Ala xa kira kolonde a fixe ra. Ala xa won mali alako won xa so na xaranyi kui, a fa findi won ma pɛre ki ra. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Korinti danxaniyatɔe pama ma**

Danxaniyatɔee xa lanyi

¹ N tan Pɔlu, Ala naxan janigexi a xa findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛera ra, a nun Sositene, muxu yi bataaxe seɓexi wo tan nan ma, ² Ala xa danxaniyatɔe pama, naxan na Korinti. Ala xa Mixi Sugandixi Isa bara wo xili wo xa findi Ala gbe ra, wo xa findi seniyentɔee ra. Muxu bara yi seɓe wo ma, a nun mixi birin ma naxee e xaxili tima Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra, naxan findixi e tan nun won tan Marigi ra. ³ Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi won Marigi ra, e xa hinne nun ɓɔɓesa fi wo ma.

⁴ N Ala tantuma temui birin wo xa fe ra, a to hinne wo ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. ⁵ A bara wo xa fe birin nakamali masenyi nun fahaamui kamalixi ra. ⁶ Ala xa Mixi Sugandixi xa nɔndi to sabatixi wo ya ma, ⁷ wo bara Ala xa ki birin sɔto, wo hayi mu na fe gbete ma sɔnɔn, beemanu won Marigi Isa fa waxati wo naxan mamefe. ⁸ A senɓe fima ne wo ma han dunɓa rapɔnyi, alako yunubi yo naxa lu wo ma Ala xa Mixi Sugandixi won Marigi Isa fa temui. ⁹ Ala na a xui xanbi ra, a tan naxan wo xilixi alako lanyi xa lu wo nun a xa Di tagi, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi.

¹⁰ N ngaxakerenyie, n bara wo rasi won Marigi Isa xili ra, Ala xa Mixi Sugandixi, lanyi xa lu wo tagi. Wo naxa mee wo bore ra, wo xa lan xaxili nun janige keren ma. ¹¹ N ngaxakerenyie, Xolowe xa mixie bara a fala n be, a lantareya na wo tagi. ¹² N bara a me a nde a falama, «N tan biraxi Pɔlu nan ɓɔɓo ra,» nde fan a falama, «N tan biraxi Apolosi nan ɓɔɓo ra,»

nde a falama, «N tan biraxi Kefasi nan fɔxɔ ra,» a nde fan a falama, «N tan biraxi Ala xa Mixi Sugandixi nan fɔxɔ ra.» ¹³ Ala xa Mixi Sugandixi keren xa mu a ra? Pɔlu nan banban wuri magalanbuxi ma wo be? Wo wo xunxaxi ye xɔɔra Pɔlu xili nan na? ¹⁴ N bara Ala tantu n mu mixi yo xunxaxi ye xɔɔra wo ya ma, bafe Kirisipu nun Gayu ra. ¹⁵ Na kui, mixi yo mu nɔma a falade a xunxa ye xɔɔra n xili nan na. ¹⁶ N bara Sitefana xa denbaya fan xunxa ye xɔɔra, kɔnɔ na dɔnxɔɛ, n mu laxi a ra xa n bara mixi gbete xunxa ye xɔɔra fa. ¹⁷ Ala xa Mixi Sugandixi mu n xɛɛ mixi xunxade ye xɔɔra. A n xɛɛxi nɛ n xa a xa xibaaru fanyi kawandi ti. Na mu rabama adamadi xa lɔnni ra de, xa na mu a ra Ala xa Mixi Sugandixi xa wuri magalanbuxi tide yelebuma nɛ.

¹⁸ Isa faxafe wuri magalanbuxi ma, na masenyi findixi xaxilitarepa nan na mixi lɔɛxie be, kɔnɔ a findixi Ala xa senbe nan na muxu tan kisi mixie be. ¹⁹ A seɓexi Kitaabui kui, «N lɔnnilae xa lɔnni xun nakanama nɛ, n xaxilimae xaxili findi fuyan na.» ²⁰ Lɔnnila go? Seriyɛ karamɔxɔ go? To xaxilima go? Ala bara yi dunjpa xa lɔnni mafindi xaxilitarepa ra. ²¹ Dunjpa mixie to mu nɔ Ala xa lɔnni kolonde e yete xa lɔnni saabui ra, Ala naxa tin danxaniyatɔɛ rakiside a xa kawandi saabui ra, dunjpa mixie naxan mapɔxunma xaxilitarepa ra. ²² Yuwifie wama tɔnxumae tofe, Girekikae na lɔnni fenfe, ²³ kɔnɔ muxu tan Ala xa Mixi Sugandixi xa faxɛ nan kawandima. Yuwifie birama nɛ barima e mu lama na ra, si gbeteɛ fan jɔxɔ a ma a daxupa na a ra. ²⁴ Kɔnɔ Ala naxee xilixi Yuwifie nun si gbeteɛ ya ma, e lama nɛ a ra a Ala xa Mixi Sugandixi Ala senbe nun Ala xa lɔnni nan masenma nɛ. ²⁵ Adamadie e mapɔxunxi a Ala xa lɔnni findixi xaxilitarepa nan na, kɔnɔ a nɔndi ki ma a dangi adamadie xa lɔnni ra. E mapɔxunxi a Ala senbe mu gbo, kɔnɔ a senbe dangi e gbe ra pon!

²⁶ N ngaxakerenyie, wo xa a mato Ala mixi mɔɔli mundun xilixi wo ya ma. Lɔnnila gbege mu na, adamadi ki ma. Senbɛmae fan mu gbo. Bannamixie fan mu wuya. ²⁷ Kɔnɔ Ala bara dunjpa lɔnnilae rayaagi. A na raba mixie nan saabui ra, e naxee findixi lɔnnitaree ra. Ala bara dunjpa senbɛmae rayaagi. A na raba mixie nan saabui ra, naxee luxi e be alɔ senbetaree. ²⁸ Ala bara mixi sugandi, naxan tide mu gbo dunjpa mixie be, naxee mu xili xungbe sɔtɔ, naxee mu kolonxi sese ra, alako na xa findi yaagi ra booree be. ²⁹ Na kui, mixi yo mu nɔma a yete matɔxɔde Ala ya i. ³⁰ Ala nan a niyaxi wo xa lu a xa Mixi Sugandixi Isa i. Ala bara Isa findi won ma lɔnni, won ma tinxinyi, won ma marasenyenyi, nun won xunsare ra. ³¹ Na nan na ki, won xa a raba alɔ a seɓexi Kitaabui kui ki naxɛ, «Xa mixi wama a yete matɔxɔfe fe nde ma, a xa a yete matɔxɔ a Marigi xa fe nan na.»

2

Ala xa lɔnni

¹ N ngaxakerenyie, n to fa wo yire, n mu Ala xa seedejɔxɔya masenxi wo be wɔyenyi xungbee xa ra, xa na mu a ra adamadi xa lɔnni ra. ² N nu bara nate tongo n xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nun a xa faxɛ xa fe gbansan nan masen wo be. ³ N naxa ti wo ya i senbetareya ra. Na temui n nu na serɛnfe gaaxui ra.

⁴ N ma masenyi nun n ma kawandi mu nu fatanxi adamadi xa lɔnni ra. N mu kawandi tixi wɔyenyi xungbee ra. N na ti Ala Xaxili senbe nan na,

⁵ alako wo naxa danxaniya adamadi xa lonni saabui ra, wo xa danxaniya Ala senbe nan saabui ra.

⁶ Muxu lonni masenma mixi kamalixie be, konɔ lonni naxan mu fatanxi to mixie nun to mangee ra. E tan xa fe xun fama ne rakanade. ⁷ Muxu Ala xa lonni nan masenma, Ala lonni naxan noxunxi kabi dunija fole, naxan findima won be noɔre ra. ⁸ To mangee mu nu fahaamui soɔ na xa fe ma, xa na mu a ra e mu Marigi Noɔre Kanyi mabanbanma wuri magalanbuxi ma nu. ⁹ Na fe luxi alo Kitaabui a masenxi ki naxe, «Ala naxan yailanxi a xanuntenyie be, adama ya mu a toma, adama tuli mu a mema, adama xaxili mu a kolonma.»

¹⁰ Ala bara na masen won be a yete Xaxili saabui ra. Ala Xaxili fe birin kolon, hali Ala yati xa fe tilinxie. A nee birin kolon. ¹¹ Nde adama xa fe kolon, xa a yete xaxili mu a ra? Ala xa fe fan, mixi yo mu a kolon. Ala Xaxili gbansan nan na fe mooli kolon.

¹² Won mu noɔma Ala xa hinne fahaamude adamadi xaxili saabui ra. Ala, a Xaxili naxan fixi won ma, na nan noɔma na masende won be. ¹³ Won mu na fe masenma adamadi xa lonni ra, won na masenma Ala Xaxili nan ma lonni ra. Ala xa fe nan masenma Ala Xaxili saabui ra. ¹⁴ Konɔ adama naxan mu Ala Xaxili soɔ, a mu noɔma Ala Xaxili xa fe fahaamude. Na luma ne a be alo daxupa, barima a mu noɔma sode a kui Ala Xaxili xanbi. ¹⁵ Adama naxan Ala Xaxili soɔtoxi, na kanyi nan noɔma fe birin fahaamude. A boore mu noɔma a makiitide na fee kui. ¹⁶ Na nan a toxi a seɔɔxi Kitaabui kui, «Nde Marigi Xaxili kolon, a xa marasi nde fi a ma?» Konɔ Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili na won tan boɔre i.

3

Ala xa walikɛe

¹ N mu nu noɔma woɔyende wo be alo n nu wama a xon ma ki naxe, barima wo mu luxi alo Ala Xaxili kanyie. Wo luxi ne alo dunija mixie, naxee xa danxaniya mu geɔi kamalide sinden. ² N nu bara wo xaran fe singee ra, alo dinge xijne fima a xa diyore ma ki naxe. N mu wo xaran fe xoroɔɔe ra, barima wo mu nu noɔma na fahaamude. Dinge fan mu sube fima diyore ma. Han ya wo mu noɔma xaranyi xoroɔɔe kolonde, barima wo na birafe dunija fee nan foxo ra. ³ Toɔne nun lantareya to gbo wo ya ma, na mu a masenma xe a dunija mixie nan wo ra, naxee na birafe adamadi waxonfe foxo ra? ⁴ Mixi nde to a falama wo ya ma, «N biraxi Pɔlu nan foxo ra,» mixi gbete fan a fala, «N tan biraxi Apolosi nan foxo ra,» na mu a masenma xe a wo luxi ne alo dunija mixie? ⁵ Nde na Apolosi ra? Nde na Pɔlu ra? Muxu findixi Ala xa walikɛe nan tun na Ala naxee xeɔxi alako wo xa danxaniya. Ala wali naxan soxi muxu yi ra, muxu bara na raba.

⁶ N tan bara sansi xori si, Apolosi bara ye sa a ma, konɔ Ala nan a niya a xa bula, a xa mo. ⁷ Mixi naxan sansi xori sima, a nun mixi naxan ye sama a ma, e tide mu gbo. Ala nan tide gbo, barima a tan nan a niya sansi xa mo. ⁸ Naxan sansi xori sima, nun naxan ye sama a ma, e birin lan, e birin fama ne e xa wali sare soɔode. ⁹ Muxu tan findixi Ala xa walikɛe nan na. Wo tan luxi ne alo Ala xa xe, xa na mu a ra a xa banxi. ¹⁰ Ala bara a panige a xa hinne kui, n xa wali xuxu a be. Na misaalixi banxi ti wali nan na. N bara lu alo banxiti. N tan nan banxi koɔrinma, boore biriki doxo. Konɔ

kankan xa meeni a wali ki ma. ¹¹ Mixi yo mu noma fe gbete findide na banxi bunyi ra, bafe Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra. ¹² Mixi naxee banxi tima na bunyi fari xema ra, xa na mu a ra gbete, xa na mu a ra game tofanyi, xa na mu a ra wuri, xa na mu a ra saxe fanyi, xa na mu a ra saxe fori ra. Kankan xa wali matoma ne. ¹³ Kiiti loxoe na wali birin makenenma ne. Na kiiti luma ne alo te naxan fama kankan xa wali makenende. ¹⁴ Xa banxiti xa wali sa na te imini, a fama ne wali sare soto. ¹⁵ Kono xa a sa li a xa wali naxa gan na te ra, a tooro ma ne. A fama ne kiside alo mixi naxan natangaxi te ma.

¹⁶ Wo mu a kolon wo findixi Ala xa horomobanxi nan na? Ala Xaxili sabatixi wo boje i. ¹⁷ Xa mixi nde Ala xa horomobanxi kana, Ala na kanyi fan kanama ne, barima a xa horomobanxi seniye. Wo tan nan findixi na horomobanxi ra.

¹⁸ Wo naxa wo yete madaxu. Xa mixi nde a yete findixi lonnila ra dunija ki ma, a xa a yete magoro alako a xa lonni yati kolon. ¹⁹ Yi dunija mixie xa lonni findixi daxuna nan na Ala be. A sebexi Kitaabui kui, «Ala gantanyi tema ne lonnilae be e yete xa lonni nan na.» ²⁰ A man sebexi, «Marigi a kolon dunija mixie xa lonni findixi fe fufafu nan na.»

²¹ Wo naxa wo xaxili ti mixi yo ra, barima e findixi wo malima nan na. ²² Polu yo, Apolosi yo, Kefasi yo, e birin findixi wo malima nan na. Fe naxan birin na dunija, fe naxan birin na wo xa dunijeigiri kui, fe naxan birin na na, a nun fe naxan birin sa fama, hali faxe, na birin na na wo tan nan malife ra. ²³ Wo tan na Ala xa Mixi Sugandixi nan be, Ala xa Mixi Sugandixi fan na Ala nan be.

4

Ala xa kiiti

¹ Na na a ra, wo xa a kolon muxu tan findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa walikee nan na, Ala xa gundoe taxuxi naxee ra. ² Xa fe nde taxuxi mixi ra, a lanma a xa na rawali a rawali ki ma. ³ Xa wo wama n makiitife, xa na mu a ra kiitisa gbete wama n makiitife, fefe mu a ra. N mu n yete yati makiitima. ⁴ N tan be, n mu fe jaaxi yo rabaxi, kono n yete makiitife tan mu findixi tinxinyi ra n be. N Marigi nan findixi n ma kiitisa ra. ⁵ Na kui, wo naxa kiiti yo sa beenun Marigi xa kiiti waxati. A tan nan fe makenenma naxan noxunxi dimi kui. A tan nan janige makenenma naxan na mixi boje ma. Na waxati, Ala mixie matoxoma e xa wali bere nan na.

⁶ N ngaxakerenyie, n bara misaali nde masen wo be n tan nun Apolosi xa fe ra, alako wo xa yi sebela fahaamu, «Wo naxa yaamari sebexi matandi.» Na kui, wo naxa wo yete igbo lufe ra mixi nde xanbi ra. ⁷ Nde i findixi fisamante ra? Munse na i yi ra, i mu naxan sotoxi Ala saabui ra? Xa wo na sotoxi Ala nan saabui ra, munfe ra wo wo yete igboma alo a fatanxi wo tan nan na? ⁸ A luxi alo wo bara wo waxonfe birin soto muxu xanbi, wo bara banna, wo bara findi mangee ra. Xa a sa na na ki ne, na birin xa sooneya wo be, alako muxu fan xa lu wo seeti ma mangeya kui. ⁹ A luxi n be alo Ala bara a ragiri muxu tan xerae ma, muxu xa findi xanbiratie ra, alo mixie e naxee faxama dunija birin ya tode ra, malekee nun adamadie ya xori. ¹⁰ A luxi alo muxu bara daxu Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, kono wo tan bara findi xaxilimae ra a xa fe ra. Muxu senbe bara non, kono wo tan gbe xun bara masa. Muxu bara mayele soto, kono wo tan bara binye soto.

¹¹ Han ya muxu tɔɔrɔma kaame nun ye xɔli ma. Dugi mu na muxu yi ra. Mixie muxu bɔnbɔma, e bara muxu findi mixi rabɛpinxie ra. ¹² Muxu baloxi muxu yete xa wali nan na. Mixie na muxu konbi, muxu dubama ne e be. Mixie na muxu paxankata, muxu dijɛma ne e ma. ¹³ Mixie na muxu xili kana, muxu wɔyen fanyi falama ne e be. Han ya muxu tide mu na dunjɛna mixie be, muxu bara lu e be alo mixi fufafu.

¹⁴ N mu wama wo ifufe ne, kɔnɔ n wama wo rasife ne alo n ma di maxanuxie. ¹⁵ Wo nɔma karamɔxɔ gbege sɔtɔde Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, kɔnɔ n keren peti nan findixi wo baba ra, naxan bara Inyila Isa masen wo be, wo xa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma. ¹⁶ N ma marasi nan ya wo be: Wo xa bira n ma misaali nan fɔxɔ ra. ¹⁷ Na na a ra, n bara Timote xɛɛ wo yire, alako a xa wo ratu n napɛɛ ki ma Isa xa fe kui, n danxaniyatɔɛ pamae birin xaranma naxan na yire birin. N ma di maxanuxi Timote danxaniyaxi Marigi keren nan ma.

¹⁸ Ndee bara e yete igbo wo ya ma. E ɔxɔ a ma n mu sigama wo yire, ¹⁹ kɔnɔ, xa Ala tin, a gbe mu luxi n xa wo xɔnyi li. Na tɛmɔi n fama a kolonde xa na yete igboe xa wɔyenyi fama findide nɔndi ra. ²⁰ Ala xa mangeya mu findixi wɔyenyi gbansan xa ra, a findixi senbe yati nan na. ²¹ Wo wama munse xɔn? N xa siga wo xɔnyi luxusinyi ra, ka n xa siga xanunteya nun dijɛ ra?

5

Yunubi jaaxi bafe

¹ N bara a mɛ a fe jaaxi mɔoli nde na wo ya ma, naxan mu toma hali kaafirie ya ma. A xɛmɛ nde luma a baba xa gine kolon na gine ra. ² A nu lan ne yi fe xa wo bɔɔɛ tɔɔrɔ, wo fa na kanyi ramini wo tagi, kɔnɔ wo na wo yete igbofe tun. ³ Hali n tan mu na wo yire, n xaxili tan na wo tagi. N jan bara na kanyi makiiti ⁴ Marigi Isa xili nun a senbe ra. N na wo xanbi ra. ⁵ Yi mixi mɔoli xa so Sentane yi ra, na fe jaaxi xun xa rakana yakɔsi, alako na kanyi nii xa kisi Marigi xa lɔxɔɛ.

⁶ Yete igbofe mu fan. Wo mu a kolon lebini siyadi farin gbege ratema ne? ⁷ Wo lebini fori ba wo ya ma, alako wo xa lu alo farin neene lebini mu saxi naxe i. A nɔndi ki ma wo na na ki ne. Ala xa Mixi Sugandixi bara findi won ma serexe ra, naxan misaalixi yɛxɛɛ ra naxan kɔn naxabama Sayamaleke Dangi Sali. ⁸ Won xa na sali raba seniyyenyi kui. Won xa fe kobi nun fe jaaxi ba won ya ma, alo lebini fori bama won ma banxie kui ki naxe na sali. Nɔndi nun bɔɔɛ fiixe xa lu won yi ra. Na kui won misaalima taami lebinitare nan na.

⁹ N bara a sebe wo ma bataaxe kui, wo nun yenelae naxa lu defanbooreya kui. ¹⁰ Kɔnɔ n mu wama a falafe xe wo be a wo nun yenela birin naxee na dunjɛna, a nun milantee, mupɛtie, nun kuye batuie, wo nun nee naxa de masara. Xa a sa na na ki ne, a lima na fan fo wo keli dunjɛna ma de! ¹¹ N waxi a sebefe ne wo ma, defanɔna naxa lu wo nun mixi tagi, naxan a yete findima wo boore danxaniyatɔɛ ra, kɔnɔ a fa findi yenela ra, xa na mu a ra milante, kuye batui, konbiti, siisila, xa na mu a ra mupɛti. Wo nun na mixi mɔoli, wo naxa wo dege yati yire keren. ¹² N tan mu nɔma mixie makiitide naxee mu na danxaniyatɔɛ pama ya ma, kɔnɔ a lanma won xa won boore danxaniyatɔɛ nan makiiti. ¹³ Naxee mu na danxaniyatɔɛ pama ya ma, Ala nan nee makiitima, kɔnɔ a lanma wo tan xa «mixi jaaxi keri wo tagi.»

6

Danxaniyatɔɛ xa kiiti

¹ Fe nde na mini wo tan danxaniyatɔɛɛ tagi, wo nɔma sigade di na kalamui sade kaafirie xa kiiti banxi kui? Wo mu sigama seniyeɛntɔɛɛ xa yire? ² Wo mu a kolon seniyeɛntɔɛɛ nan fama dunɔpa birin makiitide? Xa wo tan nan dunɔpa makiitima, wo fa taganxi yi kiiti xunxurie sade di? ³ Wo mu a kolon a won fama ne malekee yati makiitide? Na kui, won fa taganxi yi dunɔpa fee makiitide munfe ra? ⁴ Xa yi dunɔpa fe nde bara mini wo tagi gere ra, hali wo mixi xuri nde tongo danxaniyatɔɛɛ pama ya ma, na nɔma ne na kiiti sade wo be.

⁵ Wo mu yaagima na ra? Lɔnnila yo mu na wo ya ma naxan nɔma kiiti sade danxaniyatɔɛɛ tagi? ⁶ Kɔnɔ danxaniyatɔɛɛ e boore kalamuma kaafiri xa kiiti banxi kui. ⁷ Gere to na wo tagi, na bara a masen a wo xun bara rakana. Munfe ra wo mu dɔpema wo bore haake ma, hali na findixi kasare nan na wo be? ⁸ Kɔnɔ wo tan harige bama wo boore danxaniyatɔɛɛ yi ra tinxintareya ra.

⁹ Wo mu a kolon a mixi paaxi mu ariyanna sɔtɔma ke ra? Wo naxa wo yete madaxu. Langoe gine yo, kuye batui yo, yenela yo, langoe xeme yo, xeme naxan nun xeme kafuma, ¹⁰ mupeti, milante, siisila, konbiti, nun mixi madaxui, e sese mu ariyanna sɔtɔma ke ra. ¹¹ Ndee na wo ya ma naxee nu na na fe mɔoli kui, kɔnɔ wo bara rafixie, wo bara raseniyeɛn, wo bara matinxin, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, a nun Ala Xaxili saabui ra.

¹² Fe birin nadaxaxi n be, kɔnɔ a birin xa mu fan n be. Fe birin nadaxaxi n be, kɔnɔ n mu tinma na fe mɔoli nde xa nɔ n na. ¹³ Ala nan donse daaxi adama xa baloe ra, a adama daaxi ne a xa na donse don, kɔnɔ Ala na birin pɔnma ne. Ala mu adama fate daaxi a xa yene raba. A adama daaxi a Marigi nan be. Marigi man mɛɛnima ne adama fate ma. ¹⁴ Ala naxan won Marigi rakelixi faxe ma, a fama ne won tan fan nakelide faxe ma a senbe ra.

¹⁵ Wo mu a kolon wo fatuxi Ala xa Mixi Sugandixi nan ma, alɔ wo fate salonyie fatuxi e bore ra ki naxe? Xa mixi fatuxi Ala xa Mixi Sugandixi ma, a mu lan na kanyi nun langoe xa kafu. ¹⁶ Astɔfulahi! Wo mu a kolon mixi naxan nun langoe kafuma, a tan nun na langoe findima fate keren nan na? A sebexi Kitaabui kui, «Xeme nun gine findima fate keren nan na.» ¹⁷ Kɔnɔ mixi naxan bara fatu Marigi ma, e xaxili findima keren nan na.

¹⁸ Wo wo gi langoepa ma. Yunubi gbete mu findixi haake ra mixi fate ma, kɔnɔ langoepa tan haake sɔtɔma mixi fate nan na. ¹⁹ Wo mu a kolon wo fate findixi Ala Xaxili Seniyeɛnxi xa hɔrɔmɔbanxi nan na? Ala bara a Xaxili raso wo bɔpe i. Wo mu findixi wo yete gbe xa ra sɔnɔn. ²⁰ Ala nan wo xunsaraxi xunsare xɔrɔxɔɛ ra. Na nan a toxi wo xa Ala matɔxɔ wo fate nun wo xaxili ra, naxee findixi Ala gbe ra.

7

Futi seriye

¹ N wama wo xa sebeli yaabife. A fan xeme be a lufe a mu gine dɔxo, ² kɔnɔ yene to bara gbo, a lanma xeme tan, kankan xa a gbe gine sɔto. Gine fan, kankan xa a gbe mɔri sɔto. ³ Xeme lanma a xa gine waxɔnfe raba futi ki ma. Gine fan lanma a xa a xa mɔri waxɔnfe raba futi ki ma.

⁴ Gine fate luma a xa mōri xa yaamari nan bun ma, xeme fan fate luma a xa gine xa yaamari nan bun ma. ⁵ Wo naxa tondi wo bore be, fo wo firin nalan a ma wo xa Ala maxandi temui naxe waxatidi nde bun ma. Na dangi xanbi, wo man xa lu yire keren, xa na mu a ra, xa wo mu fata wo yete suxude, Sentane fama ne wo ratantande. ⁶ N xa marasi nde fi wo ma, kōnō yaamari mu a ra. ⁷ A xōli n ma mixi birin xa lu alō n tan, kōnō Ala mu mixi birin kima keɓa keren. A a ragirixi nde xa nō fe nde rabade, boore fan xa nō fe gbete rabade.

⁸ N xa a fala xeme be, naxee mu nu gine dōxō sinden, xa na mu a ra gine naxee mu na xeme taa sinden, xa na mu a ra kaape ginee, xa na mu a ra xeme naxan xa gine laaxirayaxi, e fan xa bira n ma misaali fōxō ra. ⁹ Kōnō xa wo mu nōma wo yete suxude, wo xa futi xiri. Futi xirife fisa fate waxōnfe be.

¹⁰ N bara xeme nun a xa gine yamari, gine naxa mee a xa mōri ra. Na yaamari mu fatanxi n tan na, a fatanxi Marigi nan na. ¹¹ Xa a sa li gine naxa mee a xa mōri ra, a xa lu xemetareɓa kui, xa na mu a ra a xa gbilen a xa mōri xōn ma. Xeme fan naxa mee a xa gine ra.

¹² Wo tan naxee luxi, n bara wo fan nasi, Marigi xa yaamari mu a ra. Xa a sa li danxaniyatōe bara gine danxaniyatere dōxō, na gine fa tin lude a yi ra, na xeme naxa mee a ra. ¹³ Xa na mu a ra, xa a sa li gine bara dōxō xeme danxaniyatere xōn, na xeme fa tin na gine ra, na gine naxa mee a xa mōri ra. ¹⁴ N a falama fe naxan ma, na gine xa mōri danxaniyatere nōma seniyeɗde a xa gine danxaniyatōe saabui ra, xa na mu a ra na gine danxaniyatere nōma seniyeɗde a xa mōri danxaniyatōe saabui ra. Xa danxaniyatōe meema a xa denbaya ra, a xa die mu seniyeɗma nu, kōnō xa a lu a xa denbaya xun ma, e seniyeɗma ne. ¹⁵ Xa danxaniyatere bara mee a xa gine ra, xa na mu a ra a xa mōri ra, a xa siga. Xeme danxaniyatōe, xa na mu a ra gine danxaniyatōe, a mu xirixi mixi danxaniyatere ma. Ala wama ne won xa lu boɓesa kui. ¹⁶ Gine, i a kolon xa i nōma a niyade i xa mōri xa kisi? Xeme, i a kolon xa i nōma a niyade i xa gine xa kisi?

¹⁷ Kankan xa ɓere kira xōn ma Marigi a tixi naxan xōn. Kankan xa wali raba Marigi be a naxan soxi a yi ra. N na yaamari nan masenma danxaniyatōe pama birin be. ¹⁸ Xa Ala bara mixi sunnaxi xili danxaniya ma, na kanyi xa tin a xa sunne ra. Xa Ala bara sunnatare xili danxaniya ma, na kanyi xa lu a sunnatareya kui. ¹⁹ Sunnafe nun sunnatareya, fefe mu a ra. Ala xa yaamari rabatufe, na n tide gbo. ²⁰ Kankan xa lu a keɓa, alō Ala a xilixi temui naxe. ²¹ Konyi nan nu na i ra, Ala i xilixi temui naxe? I naxa kōntōfli. Xa i nōma xoreya sōtode, na fan. ²² Hali i Marigi Ala i xilixi konyiya nan kui, lasiri nan i ra i Marigi Ala mabiri. Hali i Marigi Ala i xilixi lasiriya nan kui, konyi nan i ra Ala xa Mixi Sugandixi mabiri. ²³ Wo xunsaraxi sare xōrōxōe nan na. Wo naxa findi adama xa konye ra. ²⁴ N ngaxakerenyie, kankan xa lu a keɓa, alō Ala a xilixi temui naxe.

²⁵ Marigi mu n yamarixi ginēdimēdie xa fe ra, kōnō n wama marasi nde fife wo ma, n tan, Ala kinikinixi naxan ma, a naxan matinxinxi. ²⁶ N tan be, a fisa xa ginēdimēdi mu dōxō xeme taa sinden, barima yi waxati a xōrōxō. ²⁷ Xa gine kanyi nan i ra, i naxa a beɓin. Xa ginetare nan i ra, i naxa gine fen. ²⁸ Xa i gine fenma, na mu findima yunubi ra. Xa ginēdimēdi dōxō xeme taa, na fan mu findima yunubi ra. Kōnō mixi naxee na mōli rabama, e fama tōorode yi dunjeigiri kui. N wama e ratangafe na tōore nan ma.

²⁹ N ngaxakerenyie, n wama naxan masenfe wo be, waxati gbege mu luxi sonon. Keli yakosi ma, gine na naxan yi, a xa lu alo ginetare. ³⁰ Naxan na wafe, a xa lu alo a mu wafe. Naxan seewaxi, a xa lu alo a mu seewaxi. Naxan na se sarafe, a xa lu alo se mu a yi. ³¹ Naxan na dunija fe rawalife, a xa lu alo a tide mu na, barima yi dunija na jonfe ne yi ki. ³² A xoli n ma wo xa kontofili birin bejin. Naxan mu futi xirixi, a xa bira Ala xa fee nan foxo ra, alako Marigi xa jalexin a xa wali ra. ³³ Kono naxan futi xirixi, a tan nan birama dunija fee foxo ra, alako a xa gine xa jalexin a xa wali ra. ³⁴ Na temui a na fe firin nan kui na ki. Gine fan, naxan mu na xeme taa, a findi ginedimedi ra, a birama Marigi xa fee nan foxo ra, alako a fate nun a xaxili xa seniyen. Kono naxan doxoxi xeme taa, a tan nan birama dunija fee nan foxo ra, alako a xa mori xa jalexin a xa wali ra. ³⁵ N yi fe falama wo xa munafanyi nan xa fe ra. N mu a falama yanfanteya xa ma. A xoli n ma wo xa lu fe fanyi nan kui, wo xa gbaku Marigi ma, kontofili gbete yo naxa lu wo ma.

³⁶ Mixi naxan bara gine fen folo, a fa a kolon a mu noma a yete suxude, a a mapoxunxi ne a a lanma a xa na gine doxo, a lanma a xa na raba. A mu findixi yunubi ra. Ginefenyie xa futi xiri e nun a xa gine tagi. ³⁷ Kono ginefenyi naxan noma a yete suxude, naxan bara nate tongo a yete ra a naxa gine doxo, na kanyi bara fe fanyi raba. ³⁸ Na kui, naxan ginedimedi fenxi doxoma, na bara fe fanyi raba, kono naxan mu a doxoma, na bara fe fanyi raba dangife boore ra.

³⁹ Gine nun a xa mori luma a ra han a xa simaya danyi ne. Kono xa a xa mori faha, a noma doxode xeme gbete xon ma. A noma doxode xeme xon a nu wa naxan yo xon, kono a xa findi Ala xa mixi nan na. ⁴⁰ Kono n tan be, a xa seewe xun masama ne xa a sa lu kaape kui. N laxi a ra a Ala Xaxili na n bope i.

8

Serexe donfe naxan baxi kuye be

¹ Won birin bara fahaamui soto serexe sube xa fe ma naxan baxi kuyee be. Fahaamui noma findide yete igboja ra, kono xanunteya nan mixie ralimaniyama. ² Mixi naxan joxo a ma a bara ge fahaamui sotode, nde luxi a xa fahaamui ra. ³ Kono mixi naxan Ala xanuma, Ala bara na kanyi kolon.

⁴ N xa fe nde masen wo be serexe sube donfe ma naxan baxi kuyee be. Won a kolon kuye yo mu na dunija naxan findixi Ala ra. Ala keren peti nan na. ⁵ Dunija mixie fe gbege findima alae ra koore nun boxi ma. E e xilima «alae,» e e xilima «marigie.» ⁶ Kono won tan be Ala keren peti nan na, Baba Ala naxan se birin daaxi, won findixi naxan gbe ra. Marigi keren peti nan na, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra, se birin daaxi naxan saabui ra, won fan jengima naxan saabui ra.

⁷ Kono mixi birin mu gexi fahaamui sotode na fe ma. Mixi naxee nu bara dari kuye fee ra, han yakosi e ne serexe sube donma, e tan be a baxi kuye nan be. E xaxili to mu gexi fee fahaamude sinden, e yunubi sotoma na sube donfe kui. ⁸ Donse mu mixi makorema Ala ra. Xa won bara a don, xa won bara a lu na, a birin keren. ⁹ Wo xa a mato a fanyi ra, alako wo xa xoreya naxa a niya fahaamutare xa yunubi soto. ¹⁰ Xa fahaamutare nde bara wo tan fahaamui kanyi to, wo doxoxi teebili ra kuyee banxi kui,

na noma a niyade fahaamutare fan xa kuye serexe sube don. ¹¹ Na kui, fahaamutare, Ala xa Mixi Sugandixi faxa naxan be, a fama laede i tan nan ma fahaamui saabui ra. ¹² Na kui, wo bara yunubi raba wo ngaxakerenyi fahaamutaree ra, wo man bara yunubi raba Ala xa Mixi Sugandixi ra. ¹³ Na nan a toxi, xa donse nde a niyama n ngaxakerenyi xa yunubi tongo, n tan bara dije na donse ma, alako n naxa n ngaxakerenyi rabira.

9

Kawanditi xa wali

¹ Lasiri xa mu na n na? Xera xa mu na n na? N mu won Marigi Isa toxi xe? Marigi mu n xexi wo yire xe, alako wo xa danxaniya? ² Temunde booree mu n kolon xera ra, konɔ wo tan n kolon, barima wo xa danxaniya findixi n ma xeraya tonxuma nan na Marigi xa fe ra. ³ N ma xunmafale nan na ki mixie be naxee wama n makiitife.

⁴ A mu daxa muxu xa muxu dege, muxu xa muxu min? ⁵ A mu daxa muxu xa gine danxaniyaxi doxo, naxan luma muxu seeti ma muxu xa jere kui, alo xera booree a rabama ki naxe, a nun Marigi ngaxakerenyie nun Kefasi? ⁶ Ka n tan nun Baranabasi gbansan nan lan muxu xa wali muxu xa baloe xa fe ra? ⁷ Soori mundun a yete rabaloma? Bɔxi rawali mundun mu a xa xuruse xije minma? ⁸ Adama xaxili gbansan nan na ki? Ala xa seriye fan mu na mooli masenma xe?

⁹ A sebexi Tawureta Munsa kui, «Ninge ne mengi luxutama, wo mu lan wo xa a de xiri.» Na kui, Ala wama meenife ninge nan gbansan ma, ¹⁰ ka a na fala won tan nan fan ma fe ra? Iyo, a na sebe won tan nan ma fe ra. Walike walima fe nde nan ma. Mixi maale boronma ne alako a xa baloe soto. ¹¹ Xa muxu bara wakili wo be alako wo xa Ala kolon, a mu lanma xe muxu xa se soto wo yi ra? ¹² Xa mixi gbete na mooli sotoma wo ra, a mu lanma xe muxu singe xa na soto? Konɔ muxu mu na findixi teku ra wo mabiri. Muxu bara dije na birin ma, alako Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandife naxa matooɔ.

¹³ Wo mu a kolon serexedubee fan baloma serexee nan na naxee baxi Ala xa horomobanxi be? Serexedube naxee serexe sama serexebade, e xa baloe minima na serexee nan kui. ¹⁴ Na ki Marigi bara yaamari fi a Ala xa xibaaru fanyi kawanditie xa balo e xa kawandi ti kui.

¹⁵ N tan mu na findixi teku ra fefe ma. N man mu yi bataaxe sebexi xe alako wo xa n ki. Kawandi tife kobiri xanbi a bara findi jalexinyi ra n be. N mu tin mixi yo xa na jalexinyi ba n yi ra, hali na findi faxe nan na n be. ¹⁶ N mu noma n yete igbode n ma kawandi wali xa fe ra. Kawandi tife findixi Ala xa yaamari nan na n be. Naxankate na n be, xa n mu Ala xa xibaaru fanyi kawandi. ¹⁷ Xa n keren nan a janigexi nu, a lanma n xa sare soto. Konɔ xa a mu fatanxi n yete janige xa ra, n na xeraya nan nabafe tun, naxan taxuxi n na. ¹⁸ Na kui, n sare findima mune ra? N sare findima na jalexinyi nan na, naxan fatanxi Ala xa xibaaru fanyi kawandife ra sare xanbi n nu noma naxan maxorinde.

¹⁹ Hali lasiri nan n na, n nan n yete findima mixi birin xa konyi nan na alako n xa mixi gbege soto Ala be. ²⁰ N nan jere ma Yuwifii ki nan ma Yuwifii ya ma alako n xa e soto Ala be. N nan jere ma Munsa xa seriye ki nan ma, hali n mu na na yaamari bun ma, alako n xa mixie soto Ala be naxee na na seriye bun ma. ²¹ Xa n na mixie ya ma naxee mu na Munsa

xa seriye bun ma, n fan luma e gbe ki ne, alako n xa na mixi mooli soto Ala be. N nan perema na ki ne hali n tan to na Ala xa seriye bun ma. N na a xa Mixi Sugandixi xa yaamari nan bun ma. ²² N bara jere fahaamutareja ki ma fahaamutaree ya ma, alako n xa e fan soto Ala be. N bara fe mooli birin naba, n bara jere mixi mooli birin gbe ki ma, alako n xa mixi ndee soto Ala be. ²³ N fe birin nabama alako Ala xa xibaaru fanyi xa kawandi, n fan xa lu na neme kui.

²⁴ Wo mu a kolon gi mixi naxee gbatama jama ya xori, mixi keren gbansan nan geenima, a sare soto? Wo fan xa jere a fanyi ra wo xa dunjeigiri kui, alako wo xa sare soto Ala ra. ²⁵ Gi mixi naxee gbata rabama, e fe xoxoxe mooli birin nabama, alako e xa geeni, hali na sare mu bu. Won tan nan sare nde sotoma naxan buma abadan. ²⁶ Na nan a toxi n luma n jere ki mato ra a fanyi ra, n mu bonboma fe fufafu ra. ²⁷ N nan n yete suxuma ne senbe ra, alako n tan kawanditi fan naxa fa Ala xa masenyi matandi, n xa lce.

10

Isirayila xa misaali

¹ N ngaxakerenyie, n mu wama wo xa neemu a ma won babae naxan nabaxi. E naxa jere nuxui bun ma, e naxa baa igiri. ² E nun Annabi Munsa, e birin naxa fe keren idangi nuxui kui a nun baa igiri kui. ³ E birin naxa donse don naxan fatanxi Ala ra. ⁴ E birin naxa minse min, Ala naxan namini fanye ma. Na fanye, Ala xa Mixi Sugandixi nan a ra, naxan nu biraxi e foxo ra. ⁵ Kono mixi gbegbe nu na e ya ma, naxee mu nu gexi rafande Ala ma, na nan a to e naxa faxa gbengberenyi ma.

⁶ E xa jere birin findixi misaali nan na won be, alako won naxa bira fe naaxi foxo ra alo e a rabaxi ki naxe. ⁷ Wo naxa kuyee batu, alo ndee a raba ki naxe e tagi. A sebexi Kitaabui kui, «Nama naxa doxo e degede, e naxa e min, e fa keli yene rabade.» ⁸ Won naxa bira yene foxo ra alo ndee a raba ki naxe e ya ma. Na kui, mixi wulu moxoren mixi wulu saxan naxa sonto loxoere keren kui. ⁹ Won naxa Marigi mato alo ndee a mato ki naxe e ya ma, boximasee naxe faxa. ¹⁰ Wo naxa wo mawa, alo ndee e mawa ki naxe e ya ma, sayamaleke fa e faxa. ¹¹ Na fe mooli e lixi ne, a xa findi misaali ra won tan mixie be naxee na waxati donxoere. A birin sebexi na nan ma.

¹² Na kui, naxan laxi a ra a tixi, a xa meeni a yete ma alako a naxa bira. ¹³ Maratantanyi yo mu wo lixi, adamadi mu noma naxan na. Ala na a xui xanbi ra. A mu a luma maratantanyi yo xa wo li, naxan noma wo ra. Maratantanyi na wo li, Ala fere nde fima ne wo ma, alako wo xa no minide a kui, wo xa no a ra.

¹⁴ Na kui, n xanuntenyie, wo xa gbilen kuye batufe foxo ra. ¹⁵ N na woyenfe xaxilimae nan be, wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra. ¹⁶ Won Ala tantuma minse naxan ma, na minse mu a masenma xe won nun Ala xa Mixi Sugandixi wuli na a ra? Won taami naxan itaxunma won bore ma, na taami mu a masenma xe won nun Ala xa Mixi Sugandixi fate na a ra? ¹⁷ Taami keren nan a ra. Won fan, hali won wuya, won bara boni won bore ra, won bara findi mixi keren na, barima won birin taami keren nan donma.

¹⁸ Wo Isirayilakae yati mato. Naxee serexe sube donma, e mu lama xe na wali ra naxan nabama serexebade? ¹⁹ N wama munse masenfe na kui? Serexe sube naxan fixi kuye ma a tide gbo? Xa na mu a ra na kuye tide

gbo? Astofulahi. ²⁰ N xa a fala wo be, kuye batuie serexe bama jinnee nan be, e mu a bama Ala xa be. N tan mu tinma wo nun jinnee xa lu fe keren. ²¹ Wo mu noma minse minde Marigi xili ra, wo man xa minse min jinnee xili fan na. Wo mu noma taami donde Marigi xili ra, wo man xa taami don jinnee xili ra. ²² Wo wama Marigi raxonofe ne, naxan mu wama a firin nde xon? Wo joxo a ma won senbe dangi a gbe ra?

²³ A birin daxa, konon a birin mu fe fanyi ramini. A birin daxa, konon a birin mu findima munafanyi ra. ²⁴ Mixi naxa a yete kan xa munafanyi gbansan xa fen, a xa a boore xa munafanyi fan fen. ²⁵ Wo noma sube mooli birin donde naxan matima makiiti. Hali wo mu gaaxu, na sese mu findixi yunubi ra, ²⁶ barima «Alatala nan gbe na boxi nun a ise birin na.»

²⁷ Xa danxaniyatere nde wo xili wo xa wo dege yire keren, xa wo wama sigafe, wo xa siga, wo xa donse mooli birin don a naxan fima wo ma. Na sese mu findima yunubi ra. ²⁸ Konon xa a sa li mixi nde fa a fala wo be, «Yi donse baxi serexe nan na,» wo naxa na don na kanyi xa fe ra, barima yunubi nan a ra a be a xaxili ki ma. ²⁹ Yunubi fe mu a ra i tan be i xaxili ki ma, konon a mu lanma i naxan nabama i xa yeteralu kui, i boore xa na majoxun i be yunubi ra. ³⁰ A mu lanma mixi xa fe jaaxi majoxun n ma donse xa fe ra, n Ala tantuma naxan ma fe ra.

³¹ Na nan na ki, wo naxan yo donma, wo naxan yo minma, wo naxan yo rabama, wo xa na birin naba alako Ala xa matoxoe soto. ³² Wo naxa mixi yo ratantan, Gireki yo, Yuwifi yo, Ala xa danxaniyatere yo. ³³ N fan perema na ki ne, alako n ma fe birin xa rafan mixi birin ma. N mu na n yete xa munafanyi xa fenfe. N na mixi gbegebe xa munafanyi nan fenfe, alako e xa kisi.

11

Danxaniyatere xa malanyi raba ki

¹ Wo xa bira n ma misaali foxo ra, alo n fan biraxi Ala xa Mixi Sugandixi xa misaali foxo ra ki naxe. ² N bara wo matoxo barima wo ratuma n ma fe ma temui birin, wo man n ma yaamarie rabatuma.

³ A xoli n ma wo xa a kolon xeme birin na Ala xa Mixi Sugandixi xa yaamari nan bun ma, gine birin na xeme xa yaamari nan bun ma, a nun Ala xa Mixi Sugandixi fan na Ala xa yaamari nan bun ma. ⁴ Xeme naxan birin salima, xa na mu a ra a woyenma Ala xili ra, a xunyi makotoxi, a bara a Marigi yelevu. ⁵ Gine naxan birin salima, xa na mu a ra a woyenma Ala xili ra, a xunyi mu makotoxi, a bara a xa mange yelevu. A luxi ne alo a xunyi bara bi.

⁶ Gine naxan mu a xunyi makotoma, hali a xunyi bi. Gine xunyi bife to findixi yaagi ra, xa na mu a ra a xunxexe maxabafe, a lanma ne a xa a xunyi makoto. ⁷ Xeme tan mu lanma a xa a xunyi makoto, barima a findixi Ala misaali nun a nore nan na, konon gine tan findixi xeme xa nore nan na. ⁸ Xeme xa mu minixi gine i. Gine nan minixi xeme i. ⁹ Xeme xa mu daaxi gine xa fe ra. Gine nan daaxi xeme xa fe ra. ¹⁰ Na nan a toxi gine lanma a xa a xunyi makoto malekee xa fe ra. A xunyi makotofe findixi tonxuma nan na a a na xeme xa yaamari nan bun ma.

¹¹ Konon Marigi xa fe kui, gine hayi na xeme ma, xeme fan hayi na gine ma. ¹² Gine minixi xeme i ki naxe, xeme fan barima gine nan saabui ra. Na birin kelixi Ala nan ma. ¹³ Wo xa na kiiti sa wo yete ra. A daxa gine xa sali a xunyi mu makotoxi? ¹⁴ Wo daa ki yete yati a masenxi wo be a xeme

xunsexe na kuya a findixi yaagi nan na a be, ¹⁵ kɔnɔ gine tan xunsexe na kuya, na findixi a be nɔre nan na. Xunsexe kuye fixi gine ma a xunyi makotose nan na. ¹⁶ Xa mixi nde wama na fe matandife, a xa a kolon muxu nun Ala xa danxaniyatɔe namae birama na seriye nan fɔxɔ ra.

¹⁷ Kɔnɔ fe nde na na wo naxan nabama wo xa malanyie kui, n mu nɔma naxan matɔxɔde. Na nde bama wo xa fe fanyi nan na, a findi fe jaaxi ra wo be. ¹⁸ A fole, n bara a me a wo mu lanma wo bore ma wo wo malanma temui naxe. N laxi a ra nɔndi nde na na kui. ¹⁹ Lantareya na mini wo tagi, na nɔma ne a masende nɔndi na naxee be wo ya ma.

²⁰ Wo na wo malan, wo naxan donma a mu findixi Marigi xa serexe tɔnxuma xa ra, ²¹ barima ndee e degema e booree xanbi. Donse nun minse luma ndee yi ra, kɔnɔ e booree tan luma kaame ra. ²² Banxie mu na wo yi ra wo wo degema a nun wo wo minma dennaxe? Munfe ra wo yoma Ala xa danxaniyatɔe nama ma, wo fa setaree rayaagi? N xa munse fala wo be? N xa wo matɔxɔ? N mu wo matɔxɔma na xa fe ra.

²³ Marigi naxan masenxi n be, n bara na dentɛge wo be. E Marigi Isa yanfa kɔe naxan na, a naxa taami tongo, ²⁴ a naxa tantui rasiga Ala ma, a fa taami igira, a a so a fɔxirabiree yi ra a falafe ra, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na, naxan fixi wo be. Wo xa ratu n ma yi saabui ra.» ²⁵ E to ge e degede, Isa man naxa tɔnbili tongo, a a fala, «N wuli nan ya, saate wuli naxan baxi mixi gbegbe be. Wo na a min temui yo temui, wo xa ratu n ma yi saabui ra. ²⁶ Temui yo temui, wo ne na taami donma, wo ne na minse minma, wo luma Marigi xa faxe nan masen na han a gbilen waxati.»

²⁷ Na na a ra, mixi yo naxan na taami don, a na minse min binyɛtareja kui, a bara yunubi sɔto Marigi fate nun a wuli ra. ²⁸ Beenun mixi xa na taami don, beenun mixi xa na minse min, a lanma a xa a yete mato, ²⁹ barima naxan na taami don, a na minse min, a mu a kolon Marigi fate nan a ra, a bara kiiti jaaxi sɔto.

³⁰ Na nan a toxi furemae nun senbetaree wuyaxi wo ya ma. Ndee jan bara bele. ³¹ Xa won luma won yete mato ra, won mu fama kiiti jaaxi sɔtɔde. ³² Marigi won makiitima ne, alako a xa won matinxin, won naxa kiiti jaaxi sɔto alo dunija mixie. ³³ N ngaxakerenyie, na kui, wo xa wo bore mame, wo wo malanma temui naxe Marigi xa serexe tɔnxuma donde. ³⁴ Xa kaame na mixi ma, a xa a dege a xɔnyi, alako a naxa findi kiiti jaaxi ra wo xa malanyi kui. N na fa, n fama na fe gbeteɛ yailande naxee kanaxi wo tagi.

12

Ala Xaxili danxaniyatɔe malife

¹ N ngaxakerenyie, a xoli n ma wo xa fahaamui sɔto fee ra Ala Xaxili Seniyanxi wo kima naxee ra. ² Wo to nu na kaafirija kui, fe nde naxa a niya wo xa bira kuye dunduxie fɔxɔ ra. ³ Na na a ra, n xa a fala wo be, mixi naxan wɔyenma Ala Xaxili Seniyanxi saabui ra, a mu nɔma a falade, «Isa dankaxi.» Mixi yo fan mu nɔma a falade, «Isa findixi Marigi nan na,» xa Ala Xaxili Seniyanxi saabui xa mu a ra.

⁴ Ala xa ki dɔxɔe wuya, kɔnɔ a birin fatanxi Ala Xaxili keren nan na. ⁵ Ala xa wali dɔxɔe wuya, kɔnɔ a birin fatanxi Marigi keren nan na. ⁶ Ala

xa fe rabaxi dɔxɔe wuya, kɔnɔ a birin fatanxi Ala keren nan na. Ala keren nan a ragirima wo xa nɔ na fee rabade.

⁷ Ala Xaxili a yete masenma kankan be pama xa munafanyi xa fe ra. ⁸ Ala Xaxili ndee kima xaxilimaya masenyi ra, a ndee kima fe kolonyi masenyi ra, ⁹ a ndee kima senbe ra naxan fatanxi danxaniya ra, a ndee kima senbe ra naxan a niyama e xa nɔ mixi rayalande, ¹⁰ a ndee kima senbe ra naxan findima kaabanakoe rabafe ra, a ndee kima masenyi ra e xa woyen Ala xili ra, a ndee kima kolonyi ra alako e xa fata Ala xa fe nun Sentane xa fe tagi rasade, a ndee kima senbe ra e xa nɔ xui gbete falade, a ndee kima na xui madangife ra. ¹¹ Ala Xaxili keren nan na wali mooli birin nabama. A kankan kima alo a a janigexi ki naxe.

¹² Mixi salonsee wuya, kɔnɔ e findixi fate gundi keren nan na. E birin nadɔxɔxi e bore ra, e findi keren na. Won nun Ala xa Mixi Sugandixi na na ki ne. ¹³ Won tan danxaniyatɔe birin bara Ala Xaxili kerenyi soto. Won birin bara findi fate keren na. Yuwifi yo, Gireki yo, konyi yo, lasiri yo, won birin baloma Xaxili keren nan saabui ra.

¹⁴ Fate mu findixi salonse keren gbansan xa ra, e wuya. ¹⁵ Xa a sa li i sanyi a fala, «N mu na i fate ma, barima n mu findixi belexe ra,» na mu a niyama a xa ba i fate ma. ¹⁶ Xa a sa li i tuli a fala, «N mu na i fate ma, barima n mu findixi ya ra,» na mu a niyama a xa ba i fate ma. ¹⁷ Xa fate birin sa findixi ya nan na, mixi fe mema di? Xa fate birin sa findixi tuli nan na, mixi se xiri mema di?

¹⁸ Ala bara salonse birin dɔxɔ mixi fate ma, alo a wama a xɔn ma ki naxe. ¹⁹ Xa na birin findi salonse keren na, fate fa findima a ra di? ²⁰ Salonsee wuya, kɔnɔ fate gundi keren na a ra. ²¹ I ya mu noma a falade i belexe be, «N hayi mu na i ma.» I xunyi mu noma a falade i sanyi be, «N hayi mu na i ma.»

²² Na mu noma rabade feo! Hali fate salonse naxee senbe mu gbo, fate hayi na e ma. ²³ Won won fate salonse naxee mapɔxunxi a e tide xurun, won meenixi nee ma dangi booree ra. Won won fate salonse naxee suturaxi, won meenixi nee ma dangi booree ra. ²⁴ Salonse naxee mu suturaxi, e hayi mu na a ma mixi xa menni e ma a gbe ra. Ala naxa mixi fate yailan alako salonse naxee mapɔxunxi a e tide xurun, e tide xa dangi booree ra. ²⁵ A mu wama won xa fate salonse nde rafisa a boore be. A wama ne won xa meeni e birin ma. ²⁶ Xa a sa li salonse keren tɔɔɔ, salonse booree fan tɔɔroma ne. Xa a sa li salonse keren bara tide soto, salonse birin seewama ne na kui.

²⁷ Wo findixi Ala xa Mixi Sugandixi fate nan na. Wo birin bara findi salonsee ra na fate kerenyi ma. Kankan xa wali na na. ²⁸ A fole, Ala bara ndee ti Isa xa xerae ra danxaniyatɔe pama ya ma. Na dangi xanbi, a bara ndee ti namijonmee ra. A saxan nde, a bara ndee ti karamɔxɔe ra. A man bara a niya ndee xa nɔ kaabanako rabade, ndee xa nɔ mixi rayalande, ndee xa nɔ e booree malide ki gbete. A bara ndee ti yareratie ra, a bara ndee ki alako e xa nɔ xui gbete falade. ²⁹ Nee birin findixi xerae nan na? Nee birin findixi namijonmee nan na? Nee birin findixi karamɔxɔe nan na? Nee birin noma kaabanako rabade? ³⁰ Nee birin fata mixi rayalande? Nee birin noma xui gbete falade? Nee birin noma na xui madangide e booree be? ³¹ Wo xa fe birin naba alako Ala xa wo ki fee ra naxee dangi fe birin na. Yakosi n xa kira fisamante masen wo be.

13

Xanunteya

¹ Hali n noma adamae nun malekee xui falade, xa xanunteya mu na n boje kui, n xui luma ne alo paani nun tlonyi bonbo xui. ² Hali n masenyi ti Ala xili ra, n gundo birin kolon, n man fe tilinxi birin fahaamu, xa xanunteya mu na n boje kui, mixi fufafu nan n na. Hali n ma danxaniya gbo han n fa no geya tongode a tide, xa xanunteya mu na n boje kui, n tide yo mu na. ³ Hali n nan n harige birin itaxun setaree balofe ra, hali n faha te xora Ala xa fe ra, xa xanunteya mu na n boje kui, na mu findima geeni yo ra n be.

⁴ Xanunteya a niyama ne mixi xa findi mixi dijexi ra, a findi mixi malima ra. A mu milama, a mu a yete matoxoma, a mu a yete igboma, ⁵ a mu xurutarepa rabama, a mu a yete xa geeni fenma, a mu xonoma. Gbesenxonneya mu luma a boje kui, ⁶ a mu jlexinma wule ra, a jlexinma nondi nan na. ⁷ Xanunteya na naxan be, a dijema fe birin ma, a mu tege fefe, a a xaxili tima fe fanyi ra temui birin, a tun nabexi fe birin ma.

⁸ Xanunteya mu jonma abadan. Woyenfe Ala xili ra a jonma ne, xui gbete falafe danma ne, kolonyi fan jonma ne. ⁹ Won mu fe birin kolon, won mu gema namijonme masenyi birin falade, ¹⁰ konko fe kamalixi na a li, fe kamalitare jonma ne. ¹¹ N dimedi temui, n ma woyenyi yo, n ma maroxunyi yo, n xaxili yo, a birin nu findixi dimedipa nan na. Konko n to mo, n bara dimedi fee lu na. ¹² To won mu fee igbema a fanyi ra. A luxi alo won na won yete matofe kike ma naxan mu igbema a fanyi ra. Konko waxati na fafe, won fee igbema ne a fanyi ra, a luma ne alo won nun na fee na ti yire keren. To n mu fe birin kolon, konko waxati na fafe, n ma fahaamui fama kamalide, n fa fe kolon alo Ala n kolonxi ki naxe.

¹³ Fe saxan nan buma: danxaniya, xaxili tide, nun xanunteya. Konko xanunteya nan dangi nee birin na.

14

Xui gbete falafe nun woyenfe Ala xili ra

¹ Xanunteya xa lu wo boje kui. Wo kata wo xa Ala xa kie soto a Xaxili Seniyenxi saabui ra. Woyenfe Ala xili ra, wo xa na nan singe fen. ² Mixi naxan xui gbete falama, a mu woyenfe adama xa be, a woyenma Ala nan be, barima adamadi mu na xui mooli mema. Na xui naxan findima gundo ra, Ala Xaxili na nan falama. ³ Mixi naxan woyenma Ala xili ra, a tan fe nan falama adamadie be naxan noma e xa danxaniya rasabatide, a e ralimaniya, a sunnuni ba e ma. ⁴ Konko mixi naxan woyenma xui gbete ra, a a yete gbansan nan malima. Naxan woyenma Ala xili ra, a danxaniyatoe pama nan malima.

⁵ A xoli n ma wo birin xa xui gbete fala, konko n wama naxan xon dangife na ra, wo xa no woyende Ala xili ra. Na nan tide gbo dangife xui gbete falafe ra, fo na xui gbete xa madangi danxaniyatoe pama be, alako e xa danxaniya xa sabati. ⁶ Yakosi, n ngaxakerenyie, xa a sa li n naxa fa wo yire n xui gbete falafe ra wo mu naxee mema, na wo malima di? Konko xa n fa laamatunyi, kolonyi, Ala xa masenyi, nun xaranyi masende wo be, na nan findima munafanyi ra wo be.

⁷ Hali xule nun kōra, se naxee mu j̄engima, xa e sigi sa xui mu fiixe, mixi mu nōma a kolonde. ⁸ Xa sara xui mu fiixe, sōori gali mu nōma a kolonde gere waxati bara a li. ⁹ Wo tan fan, xa wo xui fala mixie mu naxan kolon, e fa fahaamui sōtōma na ma di? Wo wōyenma fufafu.

¹⁰ Xui wuyaxi nan na dunija, kōnō e birin masenyi nde nan tima. ¹¹ Xa mixi wōyen n be xui nde ra n mu naxan kolon, muxu birin bara findi xōje ra muxu bore be. ¹² Na kui, wo tan naxee wama Ala xa wo ki, wo xa kata a xa wo ki ki ra naxan danxaniyatōe j̄ama rasabatima. ¹³ Naxan xui gbeteē falama, a xa Ala maxandi alako a man xa fata na xui madangide a booree be. ¹⁴ Xa n salima xui gbeteē ra, n bōje salima, kōnō n salima fahaamutareja nan kui. ¹⁵ A lanma n xa munse raba? A lanma n xa sali n bōje ra, n man xa sali fahaamui ra. N xa beeti ba n bōje ra, n man xa beeti ba fahaamui ra. ¹⁶ Xa na mu a ra, i na Ala tantu i bōje ra, mixi naxan dōxōxi i seeti ma, a mu nōma «Amina» ratinde, barima a mu i xa xui fahaamuma. ¹⁷ I tantui fanyi rasigama Ala nan ma, kōnō boore xa danxaniya mu nōma sabbatide na saabui ra. ¹⁸ N bara Ala tantu, barima n xui gbeteē falama dangife wo birin na, ¹⁹ kōnō mixi wōyen suuli naxan fahaamuma, e tide gbo xaranyi ki ma dangife wōyen wulu ra, naxee falaxi xui gbeteē danxaniyatōe j̄ama mu naxee kolon.

²⁰ N ngaxakerenyie, wo naxa wali alo dimēdie, wo xa wali ne alo kuntigie. Fe j̄aaxi ma, wo xa lu alo diyōre gbeeli. Kōnō xaxili ma, wo xa lu alo mixi mōxi. ²¹ A sebexi Kitaabui kui, «Marigi naxa a masen, «N fama wōyende yi j̄ama be xui gbete ra naxan fatanxi xōje ra, kōnō hali n wōyen na ki, e mu n xui suxuma.»»

²² Na nan a toxi, xui gbeteē falafe findixi tōnxuma ra danxaniyatāree nan be, danxaniyatōe xa mu a ra. Kōnō wōyenfe Ala xili ra, na nan findixi tōnxuma ra danxaniyatōe be, danxaniyatāree xa mu a ra. ²³ Xa a sa li danxaniyatōe j̄ama birin na yire keren xui gbeteē falafe ra, danxaniyatāree ndee na so, xa na mu a ra mixi gbete naxee wama wo xa fe ramefe, e mu a falama xe a wo bara daxu? ²⁴ Kōnō xa wo birin na wōyenfe Ala xili ra, danxaniyatāree nde na so, xa na mu a ra mixi gbete naxan wama wo xa fe ramefe, a a yete kolonma ne yunubitōe ra, a wo xa masenyi kolon nōndi ra, ²⁵ a gundo birin makenen. Na kui, a a yete igoro boxi, a Ala batu, a a fala, «Ala yati na wo ya ma.»

²⁶ N ngaxakerenyie, a lanma won xa munse raba? Wo na wo malan, ndee xa beeti ba, ndee xa mixie xaran, ndee xa laamatunyi masen, ndee xa wōyen xui gbete ra, ndee xa na xui gbete madangi. Na birin xa raba alako danxaniyatōe j̄ama a sabati. ²⁷ Xa mixie xui gbeteē falama, e naxa dangi mixi firin na, xa na mu a ra mixi saxan. Kankan xa wōyen a wōyen temui, kankan xa mixi sōtō naxan na xui madangima booree be. ²⁸ Xa mixi mu na naxan na xui madangima, na kanyi xa a sabari malanyi kui, a xa wōyenyi xa lu a tan nun Ala gbansan tagi.

²⁹ Xa mixie wōyenma Ala xili ra, e fan naxa dangi mixi firin na, xa na mu a ra mixi saxan. Booree xa na masenyie mato a fanyi ra. ³⁰ Xa Ala masenyi fi mixi nde ma a xili ra, boore na wōyenfe temui naxe, naxan na wōyenfe a lanma a xa dundu sinden. ³¹ Kankan nōma wōyende Ala xili ra a xa waxati, alako birin xa xaranyi nun limaniya sōtō. ³² Namij̄onme

tan, a masenyi tima a janige nan na. ³³ Ala mu wama xurutarepa xon, a wama ne fe birin xa raba a raba ki ma boṛesa kui.

Seniyentoe pama birin bara lan a ma, ³⁴ a ginɛe xa e sabari malanyie kui. E mu lan e xa woyen, e xa lu magore kui alo Ala xa seriye a masenxi ki naxe. ³⁵ Xa e wama maxorinyi tife, e xa e xa mɔri maxorin banxi, barima a mu daxa ginɛ xa woyen malanyi kui.

³⁶ Ala xa masenyi fatanxi wo tan nan na? A masenxi wo tan nan gbansan be? ³⁷ Xa mixi nde a mapoxun a namijonme na a ra, xa mixi nde a mapoxun a Ala bara a ki, a xa n ma sebeli kolon Marigi xa yaamari ra. ³⁸ Xa a mu na kolon nondi ra, Ala fan mu na kanyi kolonma a xa mixi ra.

³⁹ Na kui, n ngaxakerenyie, woyenfe Ala xili ra a xa rafan wo ma. Wo naxa tonyi doxo xui gbete falafe ra, ⁴⁰ konɔ wo xa na raba a raba ki ma seriye ra.

15

Marakeli

¹ N ngaxakerenyie, n bara wo ratu Ala xa xibaaru fanyi ra, n naxan masenxi wo be, wo danxaniyaxi naxan ma, wo biraxi naxan foxo ra. ² Xa wo lu na foxo ra alo n a masenxi wo be ki naxe, wo fama ne kiside na saabui ra. Xa wo mu lu na foxo ra, wo xa danxaniya bara findi fe fufafu ra wo be.

³ N nu bara masenyi hagige ti wo be, n naxan soto. A tan nan ya. Ala xa Mixi Sugandixi naxa faxa won ma yunubie xafari fe ra, alo a nu sebexi ki naxe. ⁴ A naxa ragata gaburi kui, a man naxa keli faxe ma a xi saxan nde, alo a nu sebexi ki naxe. ⁵ A naxa mini Kefasi nun Isa xa xera fu nun firinyie ma. ⁶ Na dangi xanbi, a naxa mini danxaniyatoe keme suuli ma temui keren. Han ya na danxaniyatoe gbegbe baloxi, konɔ ndee bara laaxira. ⁷ Na dangi xanbi, a naxa mini Yaki ma, a man naxa mini a xa xera birin ma.

⁸ A donxoe ra, a naxa mini n fan ma. N mu nu findixi a xa xera ra, a boore sugandixi temui naxe. ⁹ N tide mu nu gbo alo xera booree. Xera xili mu lanma a xa fala n xun, barima n nu bara Ala xa danxaniyatoe pama paxankata. ¹⁰ Konɔ n bara findi Isa xa xera ra Ala xa hinne saabui ra. Na hinne mu findixi fe fufafu ra n be. N bara wali dangife xera birin na, konɔ n tan mu a ra. Ala xa hinne nan walixi n be n ma duniɛigiri kui. ¹¹ Xa n tan nan na kawandi tixi ba, xa e tan nan na kawandi tixi ba, na nan kawandixi wo be. Wo bara ge danxaniyade na nan ma.

¹² Xa kawandi sa tife a Ala xa Mixi Sugandixi bara keli faxe ma, munfe ra ndee a falama wo ya ma a mixi mu kelima faxe ma? ¹³ Xa mixi mu kelima faxe ma nu, Ala xa Mixi Sugandixi fan mu kelixi faxe ma. ¹⁴ Xa Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxe ma nu, muxu xa kawandi nun wo xa danxaniya findixi fe fufafu nan na. ¹⁵ Na kui, muxu bara findi seede wule false ra Ala be, barima muxu bara seedeɔoxoya raba a Ala bara a xa Mixi Sugandixi rakeli faxe ma. Konɔ xa nondi na a ra mixie mu kelima faxe ma nu, Ala fan mu a rakelima nu. ¹⁶ Xa mixie mu kelima faxe ma nu, Ala xa Mixi Sugandixi fan mu kelixi faxe ma. ¹⁷ Xa Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxe ma nu, wo xa danxaniya findixi fe fufafu nan na, wo xa yunubie man na wo ma, ¹⁸ a nun Isa xa danxaniyatoe laaxiraxie fan bara loe. ¹⁹ Xa won won xaxili tima Ala xa Mixi Sugandixi ra yi duniɛigiri gbansan nan ma fe ra, a lima nu won ma fe bara makinikini dangi adamadi birin na.

²⁰ Kɔnɔ n xa a fala wo be, Ala xa Mixi Sugandixi nan kelixi faxe ma. A bara findi mixi singe ra naxan kelixi faxamixie ya ma. ²¹ Faxe to so dunjɔna adama saabui ra, marakeli fan soxi adama nde nan saabui ra. ²² Mixi birin faxama Benba Adama nan xa fe ra. Mixi birin man kelima faxe ma Ala xa Mixi Sugandixi nan ma fe saabui ra. ²³ Kɔnɔ kankan kelima a waxati ne. Ala xa Mixi Sugandixi singe nan keli. A na fa temui naxe, a xa mixie fan kelima ne. ²⁴ A na mangeya ragbilen Baba Ala ma, a na ge node mangeya nun senbe birin na, dunjɔna jonma ne na waxati. ²⁵ Ala xa Mixi Sugandixi xa ti mange ra, han Ala xa a sanyi ti a yaxui birin ma. ²⁶ A yaxui donxɔe a naxan ibutuxunma, na findixi faxe nan na. ²⁷ Ala nan na birin saxi a xa yaamari bun ma. A to a fala a birin saxi a xa yaamari bun ma, a kolonxi a Ala naxan birin saxi a xa Mixi Sugandixi xa yaamari bun ma, Ala tan mu na na yaamari bun ma. ²⁸ Ala xa Mixi Sugandixi na na birin nagbilen Ala ma, a tan fan fama lude Ala xa yaamari nan bun ma, naxan singe nu bara yaamari so a yi ra. Ala fama yaamari rabade na temui fe birin xun ma.

²⁹ Xa marakeli mu na nu, munfe ra ndee fa e xunxama ye xɔɔra faxamixie be? Xa faxamixie mu kelima faxe ma nu, munfe ra ndee e xunxama ye xɔɔra e be? ³⁰ Munfe ra muxu tan bara tin lude fe xɔɔxɔe kui temui birin? ³¹ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be a nondi ki ma, loxo yo loxo n na faxe nan de ma. N a falama wo tan be, n seewaxi wo tan naxee xa fe ra, barima wo danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan ma, naxan findixi won Marigi ra. ³² Munafanyi mundun na n be adama ki ma, xa n bara sube xaapexie gere Efese? Xa faxamixie mu kelima faxe ma nu, «won xa won dege, won xa won min, barima tina won faxama ne.»

³³ Wo naxa tantan. Nereboore kobie nan yuge fanyi masarama. ³⁴ Wo xa soobe suxu, wo xa yunubi lu na. Ndee wo ya ma e mu Ala kolon. N xa a fala wo be, na bara findi yaagi ra wo be.

³⁵ Nde noma a yete maxorinde, a naxe, «Mixi faxaxie kelima di? Fate mooli mundun luma e ma?» ³⁶ Xaxilitaree, wo mu a kolon sansi xori mu noma findide sansi ra, fo a faxa sinden? ³⁷ Sansi xori naxan sima boxi, a nun a soli naxan tema, e keren mu a ra. Sansi xori tan, a xori gbansan na a ra, temunde maale xɛeta, xa na mu a ra sansi xori gbete. ³⁸ Ala sansi xori birin findima sansi ra alo a wama a xon ma ki naxe. Sansi xori mooli birin a soli nan naminima.

³⁹ Nimase fate birin mu luma ki keren. Mixi fate na ki keren. Sube fate na ki gbete. Xoni fate nun yexe fate fan na e xati ma. ⁴⁰ Se naxee na boxi ma, a nun se gbete naxee na koore ma, e tagi rasa. E birin daaxi e gbe ki ne. ⁴¹ Soge yanbama ki naxe, a nun kike yanbama ki naxe, a nun tunbuie yanbama ki naxe, e birin keren mu a ra. Hali tunbuie na a ra e mu yanbama ki keren.

⁴² Faxamixi rakelixie luma na ki ne. Mixi na dunjɔna temui naxe, a fate noma kanade, kɔnɔ a na keli faxe ma, a fate mu noma kanade sɔnɔn. ⁴³ Mixi ragataxi gaburi kui temui naxe, a borɔma ne, a senbe jon, kɔnɔ a kelima faxe ma senbe nun nɔre nan na. ⁴⁴ Mixi na ragata a fate na dunjɔna ki nan ma, kɔnɔ a kelima a laaxira ki nan ma. Dunjɔna fate na na, laaxira fate fan na.

⁴⁵ Na nan a toxi a sebexi, «Adama singe findixi nimase nan na.» Adama donxɔe findixi xaxili nan na naxan mixi rakisima. ⁴⁶ Adama singe findixi dunjɔna mixi nan na, koore ma daaxi mu a ra. Koore ma daaxi nan fama dunjɔna ma daaxi xanbi ra. ⁴⁷ Adama singe fatanxi dunjɔna bende fuɔi nan

na. Adama firin nde fatanxi koore nan na. ⁴⁸ Adamadie maniyaxi won benba Adama nan na, naxan daaxi bende ra. Mixi naxee tema koore, e masarama ne, e fa lu alo na Adama naxan kelixi koore. ⁴⁹ Won to maniya won benba Adama ra duniya, won man fama maniyade na Adama nan na naxan kelixi koore ma.

⁵⁰ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be, duniya fate mu noma Ala xa ariyanna sode ke ra. Nimasee fate mu noma ariyanna sode ke ra. E fate boroma ne, konɔ fate boroxi mu noma sode ariyanna. ⁵¹ N xa gundo fala wo be. Won birin mu faxama, konɔ won birin masarama ne ⁵² mafuren mafuren sara donxoe xui ma. Na sara na fe, faxamixie kelima ne faxe ma fate neenee ra e ma naxee mu boroma sonon. Won fama ne masarade. ⁵³ Naxan lan a xa borɔ, na mu boroma sonon. Naxan lan a xa faxa, na mu faxama sonon.

⁵⁴ Fate boroxi na findi fate borotare ra, fate faxaxi na findi fate faxatare ra, yi sebeli fama kamalide na temui ne:

«Wo bara xunnakeli soto faxe ma.

⁵⁵ Faxe xa xunnakeli na minden?

Faxe xa toore na minden?»

⁵⁶ Yunubi findixi toore nan na naxan bara mixi faxe. Yaamari findixi yunubi xa senbe nan na. ⁵⁷ Ala tantu, naxan bara won xun nakeli won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁵⁸ Na kui, n ngaxakerenyie, wo xa danxaniya xa sabati. Wo naxa a lu limaniya xa ba wo yi ra. Wo xa wakili Marigi be temui birin, barima wo a kolon a wo naxan nabama a be fe fufafu xa mu a ra.

16

Pɔlu xa jɔngui

¹ Wo xa kobiri malan seniyeɗɗe be, alo n Galati boxi danxaniyatɔe pamae yamarixi ki naxe. ² Kankan xa kobiri nde sa a xati ma a harige bere ra sande loxoe birin, alako kobiri xa ge malande beenun n fa temui. ³ N na fa, n bataaxe soma mixie yi ra wo naxee sugandima kobiri xaninfe ra Darisalamu. ⁴ Xa a lanma n fan xa siga, muxu birin na a ra.

⁵ N na dangi Masedon boxi ra, alo n wama a xon ma ki naxe, n fama ne wo yire. ⁶ Temunde n saxanyi raba wo xonyi, xa na mu a ra n jeme radangi naa, alako wo xa no n malide n ma biyaasi kui. ⁷ Xa Ala tin, n mu findima dangimixi tun na. A xoli n ma n xa lu wo yire dondoronti. ⁸ Konɔ n xa lu be Efese han Xe Xabe Sali xa ba a ra, ⁹ barima n ma wali na sooneyafe, hali n yaxuue to wuyaxi n be.

¹⁰ Xa Timote fa wo yire, wo a rasene alako a naxa fa gaaxu wo ya ra, barima a walima Marigi nan be alo n tan. ¹¹ Mixi yo naxa yo a ma. Wo xa a mali a xa biyaasi kui alako a xa n li bojesa kui. N tan nun n ngaxakerenyie na a mamefe.

¹² Wo xa a kolon n bara won ngaxakerenyi Apolosi karaxan a xa siga wo yire a nun danxaniyatɔe ndee. A singe a mu nu tinxi, konɔ yakosi a bara nate tongo a xa siga a na feere soto temui naxe.

¹³ Wo xa wo yete mato, wo xa wo xa danxaniya rasabati, wo xa limaniya, wo xa wo senbe so. ¹⁴ Wo xa fe birin naba xanunteya ra. ¹⁵ N ngaxakerenyie, n xa marasi nde sa na xun ma. Wo a kolon a Sitefana xa denbaya nan singe danxaniya Akayi boxi ma. E bara wali seniyeɗɗe be ki fanyi ra. ¹⁶ Wo xa lu na mixi mooli xa yaamari bun ma, a nun mixi naxan birin Ala xa wali rabama.

¹⁷ N bara ꞑelexin Sitefana, Forotunatu, nun Axayikusu fafe ra, barima e bara n mali wo xanbi. ¹⁸ E bara limaniya fi won birin ma. Wo xa na kolon e be.

¹⁹ Danxaniyatɔe ꞑama naxee na Asi boxi ma e bara wo xeebu. Akila, Pirisila, nun danxaniyatɔe ꞑama naxan e malanma e xonyi, e fan bara wo xeebu Marigi xili ra. ²⁰ Ngaxakerenyi naxee na be, e birin wo xeebu. Wo xa wo bore xeebu danxaniyatɔee xa xanunteya kui.

²¹ N tan Polu bara yi xeebui sebe n yete belexe ra. ²² Naxankate xa lu mixi be naxan mu Marigi xanuma. Won Marigi xa fa. ²³ Marigi Isa xa hinne wo ra. ²⁴ N bara wo xanu Ala xa Mixi Sugandixi Isa xili ra. Amina.

**Ala xa masenyi firin nde
Annabi Pɔlu naxan sebe
Korinti danxaniyatɔe pama ma
Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi Annabi Pɔlu xa bataaxe firin nde nan na danxaniyatɔe pama be, naxan nu na Korinti taa kui Gireki boxi ma. A nu bara kawandi ti naa a xa biyaasi firin nde kui. Mixi gbegebe naxa danxaniya Isa ma, konɔ e jere ki mu nu gexi fande. Ndee mu nu lanxi e booree ma, ndee nu fe jaaxie rabama ginsee ra, ndee nu wama e yete igbofe danxaniyatɔe booree ya ma. Na birin findixi yaagi nan na diinɛlae tagi. Na nan a toxi Annabi Pɔlu naxa a xa bataaxe singe sebe e ma.

Korintikae to na bataaxe singe xaran, ndee naxa Annabi Pɔlu xui suxu, e fa gbilen yunubie foxo ra. Ndee mu tin na ra. E naxa findi Pɔlu yaxuie ra, e fe birin naba a xili kanafe ra. E naxa e yete findi xera fisamantee ra, konɔ yete igboe nan tun nu e ra. Na kui, Annabi Pɔlu naxa a xa bataaxe firin nde sebe Korinti danxaniyatɔe pama ma.

Yi bataaxe a masenxi ne a Annabi Pɔlu nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xera ra. A naxa fe gbegebe masen danxaniyatɔe be, alako na wule false naxa e madaxu a falafe ra e naxa e tuli mati Pɔlu ra sonon.

Bafe na ra, yi bataaxe marasi fanyi fima Korintikae ma wali ndee xa fe ra e nu bara naxan folo Darisalamukae be. Danxaniyatɔe ndee nu na toore kui kaame xa fe ra Isirayila boxi ma. Na kui, danxaniyatɔe pama naxee nu na yire gbete, e naxa kobiri malan e ngaxakerenyie malife ra. Korintikae singe nan na folo, konɔ Pɔlu e rasima yi bataaxe ra e xa na wali rajon.

Yi bataaxe findixi Kitaabui nan na naxan seriyɛ fanyi masenma to danxaniyatɔe be. A lanma won xa won tuli mati Ala xa xerae ra naxee nondi masenma. Xa a sa li mixi nde fa a fala a Ala xa mixi na a ra, konɔ a xa masenyi mu lanxi Isa xa xerae xa masenyi singe ma, a mu lanma mixi xa bira na kanyi foxo ra. Ala xa won natanga na saabui jaaxi mooli ma. A man lanma won xa fe birin naba danxaniyatɔe booree malife ra e xa toore kui. Ala xa xanunteya mooli xa lu won boje kui.

Ala xa won mali alako won xa lu a waxonki. Amina.

**Ala xa masenyi firin nde
Annabi Pɔlu naxan sebe
Korinti danxaniyatɔe pama ma**

Danxaniyatɔe xa limaniya

¹ N tan Pɔlu, Ala bara tin naxan xa findi a xa xera ra, n nun n ngaxakerenyi Timote, muxu bara wo xeebu, wo tan Ala xa danxaniyatɔe naxee na Korinti, a nun seniyeɛtoe birin naxee na Akayi. ² Won Baba Ala nun won Marigi, Ala xa Mixi Sugandixi Isa, e xa hinne nun bojesa fi wo ma.

³ Tantui na Ala be, naxan findixi won Marigi Isa Baba ra, a xa Mixi Sugandixi. Baba kinikininte na a ra, naxan mixie ralimaniyama e xa fe birin kui. ⁴ Ala won nalimaniyama won ma toore kui, alako won fan xa no tooromixi gbete ralimaniyade na ki. ⁵ Won ma toore xun masama Ala

xa Mixi Sugandixi xa fe ra ki naxe, won ma limaniya fan xun masama a saabui ra na ki ne.

⁶ Muxu na tɔɔɔfe alako wo tan xa limaniya nun kisi sɔɔ. Muxu xa limaniya a niyama ne wo fan xa limaniya sɔɔ alako wo fan xa nɔ wo xa tɔɔfe ra. Won birin na tɔɔɔfe ki keren. ⁷ Muxu a kolon a fanyi ra wo xa danxaniya sɔɔneyama ne, barima wo limaniya sɔɔtoma wo xa tɔɔfe nan kui.

⁸ N ngaxakerenyie, muxu wama wo xa a kolon muxu jaxankate naxan sɔɔ Asi. A nu gbo dangi muxu senbe ra, muxu fa a maɔɔxun muxu na faxafe ne. ⁹ Na maɔɔxunyi bara lu muxu xunyi alako muxu naxa muxu xaxili ti muxu yete ra, muxu xa muxu xaxili ti Ala nan na naxan faxamixie rakelima. ¹⁰ A tan nan gbansan muxu ratangaxi na faxe jaaxi ma. A man fama na rabade muxu be. Muxu bara la a ra a man fama ne muxu ratangade. ¹¹ Wo fan nɔma muxu malide na kui wo xa Ala maxandi ra. Mixi gbegebe na Ala maxandi muxu be, mixi gbegebe fama ne Ala tantude a xa hinne xa fe ra a naxan fima muxu ma.

¹² Muxu seewaxi yi nan ma. Muxu a kolon muxu bɔɔɔe kui a muxu bara jere dunija kui wo ya ma seniyenyi nun bɔɔɔe fiixe kui, naxan fatanxi Ala ra. Muxu jereɔe na ki ne wo ya ma dangife yire birin na. Na jere mɔɔli mu kelixi adamadi xa lonni xa ma. A kelixi Ala xa hinne nan ma. ¹³ Muxu mu sese sebe wo ma wo mu nɔma naxan tode nun a kolonde a fiixe ra. A xoli n ma wo xa fahaamui xa kamali na xa fe ra. ¹⁴ Wo jan bara nde kolon, kɔɔɔ wo xa fahaamui fama ne kamalide a kolonfe ra a won birin binye sɔɔtoma ne won Marigi Isa fa temui won bore xa fe ra.

¹⁵ N to na kolon, n naxa wa sigafe wo yire alako wo man xa hinne sɔɔ. ¹⁶ N naxa wa dangife wo yire n sigama Masedon temui naxe, n man xa dangi wo yire n kelima Masedon temui naxe. Na ki wo nɔma n malide n ma biyaasi kui sigafe ra Yudaya. ¹⁷ Wo jɔɔɔ a ma nate tongoxi na a ra adamadi ki ma, naxan wɔyɔn firin falama? ¹⁸ N bara a fala wo be Ala tinxixi xili ra, n mu wule falama n ma masenyi kui. ¹⁹ Ala xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi Ala xa Di ra, muxu naxan masenxi wo be, a fan mu a yete matandima. N tan, Silasi, nun Timote, muxu naxan kawandixi wo be, na birin findixi nɔndi nan na.

²⁰ Ala fama a xa laayidi birin nakamalide Isa saabui ra. Na nan a ra won «Amina» ratinma Isa xili ra Ala xa nɔɔe xa fe ra. ²¹ Ala nan won birin ma danxaniya rasabatixi a xa Mixi Sugandixi saabui ra. A bara won sugandi, ²² a fa a xa tɔɔxuma sa won ma, naxan a masenxi a won findixi a gbe nan na. A bara a yete Xaxili raso won bɔɔɔe i naxan a masenma a fama ne won kide ariyanna ra.

²³ Ala na n seede ra. N mu gbilenxi Korinti, alako a naxa findi tɔɔɔe ra wo be. ²⁴ Muxu mu wama danxaniyatɔɔe yamarife, kɔɔɔ muxu wama kafufe ne wo ma alako wo xa seewa barima wo sabatixi danxaniya kui.

2

Polu xa biyaasie

¹ Na kui, n nu bara nate tongo a mu lanma n xa siga wo yire sunnunyi kui. ² Xa n bara wo tan tɔɔɔɔ, nde nɔma n naseewade sɔɔnɔn? N wo tan naxe rasunnunxi, wo tan nan fa nɔma na ra? ³ N nu bara na bataaxe sebe alako wo jere ki, n naxan lima wo yi ra, a naxa findi sunnunyi ra n be. A lanma wo xa findi seewe nan na n be. N a kolon naxan na findi

seewe ra n be, a findima ne seewe ra wo fan be. ⁴ N to na bataaxe sebe wo ma, n boje nu n tooxoxi, n yaye nu minima. N mu na sebexi xe alako n xa wo tooxo. N a sebexi ne alako wo xa a kolon n wo xanuxi ne yati.

⁵ N xa a fala wo be, mixi naxan findixi yi tooxe saabui ra, a mu n tan xa tooxoxi. A wo tan nan tooxoxi, xa na mu a ra a bara ndee tooxo wo ya ma.

⁶ Mixi gbegbe wo ya ma e jan bara na kanyi jaxankata. Na bara wasake.

⁷ Wo dije a ma, wo xa a ralimaniya, alako na tooxe naxa gbo ye, a fa no a ra. ⁸ Wo naxan nabama, wo xa xanunteya masen a be.

⁹ N bara na bataaxe sebe wo ma, alako n xa a kolon xa wo tinma n ma yaamari birin suxude. ¹⁰ Xa wo bara dije mixi nde ma, n fan bara dije na kanyi ma. Xa fe nde bara lu wo tagi, n bara dije na birin ma wo xa fe ra Ala xa Mixi Sugandixi ya xori ¹¹ alako Sentane naxa no won na. Won bara a wali ki kolon.

¹² N to siga Tiroyasi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandide, n naxa a to Marigi nu bara sooneya raba n be. ¹³ Kono n boje mu nu saxi, barima n mu n ngaxakerenyi Tito lixi naa. Na nan a toxi n naxa jungu rabira e ma, n fa siga Masedon.

¹⁴ Tantui na Ala be, naxan won xun nakelima a xa Mixi Sugandixi saabui ra. Isa kolonfe fan alo labunde xiri fanyi. Ala won tan nan xexi alako yire birin xa rakolon na masenyi ra. ¹⁵ Won luxi ne alo labunde xiri fanyi Ala naxan nayensenma kisi mixie nun kisitaree tagi. ¹⁶ Won findixi mixi xiri naaxi nan na kisitaree be naxee na yahannama kira xon ma. Won findixi mixi xiri joxunme nan na kisi mixie be naxee na ariyanna kira xon ma. Kono adamadi mundun noma na wali mooli rabade? ¹⁷ Muxu tan mu Ala xa masenyi masenma kobiri xa fe ra alo kawanditi ndee. Muxu kawandi tima boje fiixe nan na Ala ya xori naxan muxu xexi. Muxu na rabama Ala xa Mixi Sugandixi nan saabui ra.

3

Ala xa walikex

¹ A lanma muxu man xa muxu yete xunmafala? Ade. Muxu hayi na bataaxe nan ma naxee muxu xunmafalama wo be? Ade. Muxu hayi na wo xa bataaxe nan ma naxee muxu xunmafalama mixi gbetee be? Ade.

² Wo naxan nabama wo xa duniyeigiri kui a luxi ne alo bataaxe naxan muxu xunmafalama mixi birin be. Na masenyi ragataxi muxu boje kui, alo masenyi sebexi bataaxe kui ki naxe alako mixi birin xa a kolon. ³ Wo tan findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa bataaxe nan na. Muxu xa wali bara a niya na bataaxe xa sebe wo boje ma. A mu sebexi dube xa ra, a sebexi Ala Xaxili nan na, naxan na na. A mu sebexi geme walaxe xa ma, a sebexi wo boje nan ma.

⁴ Lanlanteya na muxu be Ala ya i, a xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁵ Won mu fata fefe ra won yete senbe ra. Won ma fate fatanxi Ala nan na. ⁶ Ala nan a niyaxi won xa no a xa saate neene kawandide. Na saate mu fatanxi Ala xa yaamarie xa ra naxee sebexi. A fatanxi Ala Xaxili nan na, naxan mixi rakisima. Ala xa yaamari sebexie mu mixi rakisima.

⁷ Ala xa yaamarie to sebe geme walaxe ma, Annabi Munsa yatagi naxa noko han Isirayilakae mu no e ya tide a ra. Hali na yaamarie to fa findixi faxe nan na mixie be, e xa nore nu gbo. Kono nde nu luma ba ra na nore ra. ⁸ Ala Xaxili naxan nabaxi, na wali noko dangife na nore singe ra naxan fatanxi na yaamari sebexie ra. ⁹ Na yaamarie sebexi geme walaxe

nan ma, naxee nu nɔrɔxi, kɔnɔ e findi faxe nan na mixie be. Ala Xaxili naxan nabaxi, naxan a niyama mixie xa tinxinyi soto, na nɔre gbo na nɔre singe be. ¹⁰ Naxan singe nu nɔrɔxi, a xa nɔre bara ñon nɔre fisamante seti ma. ¹¹ Na fe singe nu nɔrɔxi, kɔnɔ a mu bu. Ala Xaxili naxan nabaxi, na buma ne abadan. Na nɔre gbo na nɔre singe be pon!

¹² Won to won xaxili tixi na ra, won bara limaniya soto a fanyi ra. ¹³ Won mu luxi alo Annabi Munsa naxan a yatagi makoto mafelenyi ra alako Isirayilakae naxa e ya ti na nɔre ra, naxan nu luma ba ra. ¹⁴ Kɔnɔ e xaxili xɔrɔxɔ. Han to e mu fe fahaamuma a fanyi ra, e saate fori xaranma temui naxe. A luxi ne alo na mafelenyi, naxan nu Annabi Munsa yatagi makotoxi, a man na e yatagi ma, e mu fefe igbema. Na fahaamutareja mu nɔma bade, fo mixi na la Ala xa Mixi Sugandixi ra. ¹⁵ Han to e luxi alo na mafelenyi na e yatagi makotofe, e mu fahaamui soto e boje kui, e Tawureta Munsa xaranma temui naxe.

¹⁶ Kɔnɔ mixi na a ya rafindi Marigi ma, na luxi ne alo na mafelenyi bara ba na kanyi yatagi ma, a fa fahaamui soto. ¹⁷ Won Marigi findixi Ala Xaxili Seniyenxi nan na. Marigi Xaxili nan xɔreya fima mixi ma. ¹⁸ Xa na mafelenyi baxi won yatagi ma, Marigi xa nɔre naxan yanbama won ma, won fama ne na nɔre masende mixi gbete be. Won Marigi Xaxili won masarama ne a misaali ra, won ma nɔre xun nu masa.

4

Kawandila wali ki

¹ Ala to a xa wali soxi muxu yi ra a xa hinne saabui ra, limaniya mu bama muxu yi ra. ² Muxu wali ki mu nɔxunxi, yaagi yo mu na a kui. Muxu mu mixi madaxuma, muxu mu Ala xa masenyi mafindima. Muxu nɔndi nan masenma mixi birin be, alako e xa la muxu ra Ala ya i. ³ Muxu xa xibaaru fanyi fiixe mixi birin be, fo kisitaree, ⁴ barima e mu danxaniyaxi. Yi waxati mixie marigi bara a ragiri e xaxili naxa fahaamui soto xibaaru fanyi ma Ala xa Mixi Sugandixi nɔrɔxi xa fe ra, naxan findixi Ala misaali ra.

⁵ Muxu mu muxu yete kan xa fe xa kawandima. Muxu xa kawandi a masenma ne a Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan findixi muxu Marigi ra, a nun muxu fan findixi wo xa konyie nan na Isa xa fe ra. ⁶ Ala naxan a masenxi, «Naiyalanyi xa yanba dimi kui,» a tan bara a xa nɔre masen muxu be a xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁷ Kɔnɔ na nɔre hagige saxi muxu boje ma, boje naxan senbe xurun alo feje, alako mixie xa a kolon na senbe xungbe fatanxi Ala nan na, a mu fatanxi muxu tan xa ra.

⁸ Kɔntɔfli bara muxu xeten, kɔnɔ muxu mu butuxunxi. A bara muxu xaxili ifu, kɔnɔ limaniya mu baxi muxu yi ra. ⁹ Muxu bara ñaxankate soto, kɔnɔ Ala mu muxu raboloxi. Fe xɔrɔxɔe bara muxu rabira, kɔnɔ a mu nɔxi muxu ra. ¹⁰ Muxu xa tɔɔre muxu xa dunijeigiri kui, a maniyaxi Isa gbe nan na naxan faha wuri magalanbuxi ma. Muxu na tɔɔre sotoxi ne alako muxu xa Isa xa xunnakeli fan masen muxu xa dunijeigiri kui. ¹¹ Muxu na tɔɔrofe Isa xa fe nan na muxu xa dunijeigiri kui, alako Isa xa xunnakeli fan xa makenen muxu xa simaya kui.

¹² Na nan na ki muxu na saya kira nan xɔn ma, alako wo tan xa kisi soto. ¹³ A sebexi Kitaabui kui, «N to danxaniya, na nan a to n naxa wɔyen.» Muxu fan to danxaniyaxi, muxu wɔyenxi na nan ma. ¹⁴ Muxu na rabaxi ne, barima muxu bara a kolon naxan Marigi Isa rakelixi faxe ma, a fama ne

muxu fan nakelide faxe ma Isa xa fe ra, a won birin xanin a yire. ¹⁵ Muxu tinxi na tɔɔre birin na wo xa fe ra. Muxu tɔɔrɔma ne alako mixi gbegebe xa Ala xa hinne kolon, e fa tantui nun matɔxɔe rasiga a ma.

¹⁶ Na kui, limaniya mu bama muxu yi ra. Hali muxu fate to na kanafe, muxu bɔɔne na fanfe lɔxɔ yo lɔxɔ, ¹⁷ barima muxu xa tɔɔre xunxuri naxan mu buma, a na xunnakeli xungbe raminife muxu be, xunnakeli naxan maniye mu na, naxan mu ɔɔnma abadan. ¹⁸ Muxu xaxili mu tixi fe toxi xa ra. Muxu xaxili tixi fe nan na naxan mu toma. Fe toxi mu buma, kɔno fe naxan mu toma na tan buma ne abadan.

5

Ariyanna kira

¹ Won a kolon, won fate luxi ne alo bage, won nii sabatixi dennaxe. Na bage na kana, won banxi gbete sɔtoma ne ariyanna, won luma dennaxe abadan. Ala nan na banxi yailanxi won be, adamadi mu naxan tixi. ² Won wa xui minima yi bage kui, barima won sabatide naxan na koore, na xɔli na won ma, taa fanyi naxan na ariyanna. ³ Na banxi neene misaalixi donma nan na. Won wama donma neene ragorofe won ma, alako won naxa lu won mageli ra. ⁴ Danmi won na yi bage kui, won wa xui raminima, barima won mu wama donma xa ba won ma. Won wama ne donma neene xa ragoro won ma, alako kisi xa no faxe ra. ⁵ Ala won daaxi na kisi nan ma fe ra. A bara a yete Xaxili ragoro won ma naxan a masenma a fama ne won kide ariyanna ra.

⁶ Na nan a toxi won limaniyaxi. Won a kolon, danmi won nii sabatixi yi fate i, won makuya Marigi ra. ⁷ Won ma pere kui won xaxili tixi fe nan na won mu naxan toxi sinden. ⁸ Won ma limaniya xa fe ra, won wama kelife yi fate kui, won xa sabati Marigi xɔnyi. ⁹ Na kui, xa won nii na won fate kui, xa na mu a ra won nii bara keli won fate kui, won fe birin nabama Ala sago rakamalife nan na. ¹⁰ Won na rabama ne barima Ala xa Mixi Sugandixi fama ne won birin makiitide, alako kankan xa a sare soto a xa fe fanyie nun a xa fe jaaxie ma, a naxee rabaxi a xa duniɔeigiri kui.

¹¹ Muxu to Marigi xa yaragaaxui kolon, muxu katama mixie nan nafade Ala ma. Ala muxu pere ki kolon. N wama lafe a ra, wo fan muxu pere ki kolon wo bɔɔne kui. ¹² Muxu mu wama gbilenfe muxu xunmafalafe ra wo be. Muxu wama ne tun wo xa jɛlexin muxu xa fe ra, alako wo xa no mixie yaabide naxee e yete igboma fee fufafu ra, naxee mu kelima e bɔɔne kui. ¹³ Xa muxu bara so fe ndee kui naxan luxi alo daxɔɔra duniɔa mixie be, muxu na rabaxi Ala nan be. Kɔno xa muxu bara pere xaxili fanyi bere ra, muxu na rabaxi wo tan nan be.

¹⁴ Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya nan muxu tutunma. Muxu bara a kolon mixi keren bara faxa adama birin be. Na kui, mixi birin bara faxa. ¹⁵ A bara faxamixi birin be, alako naxee piɔe a ra e xa e yete waxɔnfe lu na, e xa wali Isa be naxan faxa e be, naxan man keli faxe ma e be. ¹⁶ Na nan a toxi, kelife yakɔsi, won mu mixi toma alo duniɔa mixie e toma ki naxe. Singe won nu Ala xa Mixi Sugandixi toma ne alo duniɔa mixie a toxi ki naxe, kɔno yakɔsi won mu a kolonxi na ki sɔɔnɔn.

¹⁷ Mixi nun Ala xa Mixi Sugandixi na lu fe keren kui, a findima mixi neene nan na. A xa fe fori bara masara fe neene ra. ¹⁸ Na birin fatanxi Ala nan na, naxan won nagbilenxi a yete ma a xa Mixi Sugandixi saabui ra. A man bara wali taxu won na adamadie ragbilenfe ra a ma. ¹⁹ Ala bara

duniya ragbilen a ma a xa Mixi Sugandixi saabui ra, a dije adamadie xa yunubie ma. A man bara na masenyi so won yi ra naxan a niyama mixie xa gbilen a ma. ²⁰ Na kui, won bara findi Ala xa Mixi Sugandixi xa xεεrae ra. A luxi ne alo Ala na kawandi tife won tan nan saabui ra. Muxu bara wo mayandi Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, wo xa gbilen Ala ma. ²¹ Isa naxan mu yunubi yo rabaxi, Ala bara a findi won ma yunubi sare ra. Na nan a toxi won findixi tinxin mixie ra Ala ya tode ra Isa saabui ra.

6

Ala xa walikεe xa marasi

¹ Muxu tan, Ala xa walikεe, muxu bara wo rasi wo naxa Ala xa hinne soto fu ra. ² Ala bara a masen Kitaabui kui, «N bara wo xa duba suxu n ma hinne waxati, n bara wo mali wo xa kisi λoxεe.» Wo xa a kolon Ala xa hinne waxati bara a li. To nan findixi kisi λoxεe ra wo be.

³ Muxu tan mu sese rabama naxan noma mixi ratantande, mixie fa a fala a muxu wali kobi nan nabaxi. ⁴ Muxu bara fe birin naba xili fanyi sotofe ra Ala xa walike lanma a xa naxan naba. Muxu bara tunnabexiya raba paxankate, setarepa, nun kontofili kui. ⁵ E bara muxu bonbo, e muxu raso geeli kui, e gali boje rate muxu xili ma. Muxu bara wali xoxoxεe raba, muxu mu xi, muxu bara kaame. ⁶ Muxu bara muxu tunnabexi seniyyeni, fahaamui, dije, fe fanyi, xaxili seniyyenxi, nun xanunteya fiixe kui. ⁷ Muxu mu ba nondi falafe, muxu fe birin nabama Ala senbe saabui nan na. Muxu bara Ala xa gere fanyi suxu tinxinyi kui muxu belexe firin na. ⁸ Muxu walima binye nun yelebui sotoe nan kui. Muxu bara xili fanyi nun xili kane soto. Ndee bara muxu findi wule falee ra, konon muxu nondi gbansan nan falama. ⁹ Hali e muxu kolon, e fe rabama muxu ra alo e mu mixi naxan kolon. Muxu maniyama mixi ra naxan na saya kira xon ma, konon muxu mu faxaxi. Muxu bara paxankata, konon muxu mu faxaxi. ¹⁰ Sunnun mixie nan muxu ra, konon seewe na muxu boje kui. Setaree nan muxu ra, konon bannaya na muxu yi ra. Misikiinee nan muxu ra, konon fe birin na muxu yi ra.

¹¹ Muxu mu masenyi yo noxunxi wo ma. Wo xa fe bara lu muxu sondonyi ma. ¹² Muxu boje mu balanxi wo ma, konon wo tan bara wo boje balan muxu mabiri. ¹³ N ma die, yandi, wo fan xa xanunteya xun xa masa muxu mabiri.

¹⁴ Lanyi naxa lu wo nun danxaniyataree tagi. Munse na tinxinyi nun tinxintareya tagi? Naiyalanyi nun dimi noma lude yire keren? ¹⁵ Ala xa Mixi Sugandixi nun Sentane lanma fe keren ma? Danxaniyatoe nun danxaniyatare lanma munse ma? ¹⁶ Kuye toma Ala xa horomobanxi kui? Won tan nan findixi Ala Nije xa horomobanxi ra. Ala yati a fala ne, «N perema ne wo ya ma. Wo Marigi Ala nan n na, wo fan findima ne n ma jama ra.» ¹⁷ Na nan a toxi Marigi naxa a fala, «Wo xa mini e ya ma, wo xa lu wo xati ma. Wo naxa din fe seniyyentare ra, alako n xa wo rasene.» ¹⁸ Ala Xili Xungbe Kanyi xa masenyi nan ya, «N findima wo baba nan na, wo tan fan findi n ma die ra.»

7

¹ N xanuntenyie, Ala to na laayidi moolie tongo won be, won fate nun won boɲe xa lu seniyyeni kui. Won ma seniyyeni xa kamali Ala xa yaragaaxui kui.

² Wo xa tin muxu xa fe ra. Muxu mu fe ɲaaxi yo rabaxi wo ra, muxu mu wo xun nakana, muxu mu wo rawali. ³ N mu wama kiiti ɲaaxi safe wo ma. N ɲan bara a fala wo be xanunteya na won tagi han muxu bara tin fe birin nabade wo be, hali na findima faxe nan na. ⁴ Lanlanteya fanyi na won tagi. N bara ɲelexin wo xa fe ra, na fan bara findi limaniya ra n be. Hali n na tɔɔɛ kui, wo bara a niya n ma seewe xa kamali.

⁵ Muxu to fa Masedon, muxu mu malabui soto, muxu tɔɔɛ mooli birin nan li naa: Gere na muxu rabilinyi, gaaxui fan na muxu boɲe ma. ⁶ Kɔnɔ Ala, naxan mixi limaniyatere ralimaniyama, a bara muxu fan nalimaniya Tito fafe saabui ra. ⁷ A fafe gbansan xa mu a ra. Wo mɛɛnixi a ma ki naxe, na fan bara findi limaniya ra muxu be. A bara a fala muxu be n xoli bara wo suxu, han na bara findi yaye ra wo be. A bara wo xa marafanyi xa fe fala muxu be n tan mabiri. Na bara n naseewa a fanyi ra.

⁸ N a kolon n ma bataaxe bara wo rasunnun, kɔnɔ a mu ɲaaxu n be. Hali n to mu nu wama n ma bataaxe xa wo rasunnun, n a kolon na sunnunyi xon mu kuya fa. ⁹ Yakosi n bara ɲelexin na xa fe ra. N mu ɲelexin wo xa sunnunyi xa ra, kɔnɔ n ɲelexinxi ne barima na sunnunyi bara a niya wo xa tuubi. Na kui, n a kolon na sunnunyi fatanxi Ala nan na, a mu fatanxi muxu tan xa ra. ¹⁰ Ala mixie rasunnunma ne alako e xa tuubi, e fa kisi. Na sunnunyi mooli mu findima mone ra, kɔnɔ sunnunyi naxan fatanxi dunɲa ra, na findima faxe nan na.

¹¹ Ala bara na sunnunyi rawali wo xa fe ra, alako wo xa wo tun nabexi, wo xa wo yete xunmafala, wo xa xonɔ fe ɲaaxi ma, wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa fe fanyi suxu senbe ra, wo xa fe ɲaaxi makiiti. Wo bara a masen wo boɲe fiixe ra fe dangixi kui. ¹² N to bataaxe sebe wo ma, n mu a sebexi na fe ɲaaxi rabae xa fe xa ra, n mu a sebe na mixi xa fe ra naxan bara fe ɲaaxi soto. N a sebe ne alako muxu xa marafanyi naxan na wo be a xa mini kene ma Ala be. ¹³ Na birin bara muxu ralimaniya. Muxu man bara ɲelexin Tito xa seewe xa fe ra, wo naxan boɲe ralimaniyaxi a fanyi ra. ¹⁴ N nu bara fe fanyi fala a be wo xa fe ra. Wo mu n nayaagixi na kui. Muxu naxan falaxi wo be, a birin findixi nondi nan na. Muxu naxan falaxi Tito be wo xa fe ra, na fan birin findixi nondi nan na. ¹⁵ Wo xa marafanyi a be, a xun bara masa, barima wo to a rasene, a bara wo xa batui nun wo xa yaragaaxui to. ¹⁶ N bara ɲelexin na lanlanteya ra naxan na won tagi, a mu kanama fefe ma.

8

Danxaniyatɔe ɲama xa mali

¹ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be Ala hinnexi Masedon danxaniyatɔe ɲamae ra ki naxe. ² Hali e to nu na ɲaxankate xɔɔxɔe kui, e xa seewe xungbe nun e xa setareɲa xɔɔxɔe a niyaxi ne e xa ki ti a fanyi ra. ³ N bara findi e xa seede ra. E bara mixi ki alo e nu noma naxan na, e man dangi na ra. ⁴ E naxa muxu mayandi e yete ɲanige ra, a e fan xa seniyyentɔe mali alo booree a rabama ki naxe. ⁵ Na bara dangi muxu waxonfe ra. A singe e naxa e yete fi Marigi ma. Na dangi xanbi, e man naxa e yete fi muxu ma alo Ala nu wama a xon ma ki naxe.

⁶ Muxu bara Tito rasi, a xa na wali fanyi rakamali wo be a naxan fɔlɔxi. ⁷ Wo bara xunnakeli sɔtɔ fe birin kui, alɔ wo xa danxaniya, wo xa masenyie, wo xa lonni, wo xa tunnabexi, nun wo xa xanunteya muxu xa fe ra. Wo xa xunnakeli sɔtɔ yi wali fanyi fan xa fe ra. ⁸ N mu wo yamarife xɛ. N wama a kolonfe nɛ xa wo xa xanunteya fiixɛ alɔ booree gbe fiixexi ki naxe.

⁹ Wo a kolon won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, a hinnexi won na ki naxe. Fe birin nu na a yi ra, kɔnɔ a naxa diɲɛ na birin ma wo tan be, alako wo xa banna a xa setareɲa saabui ra. ¹⁰ N bara wo rasi na ma alako a xa findi fe fanyi ra wo be. Yaala wo tan nan singe na nate tongo, wo tan nan singe kɔbiri malan fɔlɔ. ¹¹ Yakɔsi fa, wo xa na rapɔn, alako wo janige fanyi xa kamali wo xa fɛɛɛɛ bɛɛɛ ra. ¹² Xa wo mixie kima janige fanyi ra, wo e mali wo nɔma naxan na, na findima fe fanyi ra. Xa na fɛɛɛɛ mu na wo yi ra, fefe mu a ra.

¹³ Muxu mu wama wo tan xa tɔɔɔɔ alako booree xa se sɔtɔ. Wo birin xa lan. ¹⁴ Yi waxati, wo harige fanyi nɔma nɛ e malide e xa setareɲa kui. Waxati gbete, e tan fan harige fanyi nɔma nɛ wo fan malide wo xa setareɲa kui. Na kui, wo birin bara lan, ¹⁵ alɔ a seɓexi Kitaabui kui ki naxe, «Naxan a gbeɓe malanxi, a mu dangi a i. Naxan dondoronti malanxi, a a hayi lixi nɛ.»

¹⁶ Ala tantu, barima Ala bara a niya wo xa fe xa lu Tito bɔɲɛ kui, alɔ muxu tan. ¹⁷ A bara muxu xa marasi suxu. A man bara nate tongo a yete ra ɲɛlexinyi kui, a xa siga wo yire. ¹⁸ Muxu na muxu ngaxakerenyi nde xɛɛfe a matide, danxaniyatɔɛ pama naxan birin matɔxɔma a xa kawandi xa fe ra. ¹⁹ Danxaniyatɔɛ pamae bara a sugandi a xa muxu fan mati na kɔbiri xaninde. Muxu na birin nabama nɛ alako Ala xa matɔxɔɛ sɔtɔ, a nun man muxu xa janige fanyi xa raba. ²⁰ Muxu mu wama mixi yo xa fe ɲaaxi to muxu wali ki ma, muxu na kɔbiri ya rafanyi rawalima ki naxe. ²¹ Muxu fe fanyi nan tun fenma na wali kui Marigi nun adamadie ya xɔri.

²² Muxu na won ngaxakerenyi gbete fan xɛɛfe booree matide. Muxu bara a to sanya wuyaxi, muxu xa fe na a bɔɲɛ ma senɓe ra. Yakɔsi, nde bara sa na senɓe fari, barima a man bara la wo tan na. ²³ N waliboore Tito findixi n tan nan ma xɛɛra ra wo be. A matimae findixi danxaniyatɔɛ pamae nan ma xɛɛrae ra Ala xa Mixi Sugandixi xa binyɛ xa fe ra. ²⁴ Na kui, wo xa wo xa xanunteya masen yi mixie be alako danxaniyatɔɛ pama birin xa a kolon muxu fe fanyi naxee falaxi wo xa fe ra, a nɔndi na a ra.

9

Danxaniyatɔɛ mixi malima ki naxe

¹ Hali n mu bataaxe seɓe wo ma seniyantɔɛ malife xa fe ra. ² N ɲan bara wo janige fanyi kolon. N bara wo matɔxɔ Masedonkae be, a falafe ra wo tan Akayikae rɛdixi na kɔbiri malanfe ra kabi yaala. Wo to na nate suxu senɓe ra, e fan bara wa sofe na kui. ³ Yakɔsi n na n ngaxakerenyie xɛɛfe wo yire, alako n matɔxɔɛ naxan nabaxi wo xa fe ra, a naxa findi wule ra. Wo xa kɔbiri malan sinnanyi ma, alako e xa a li naa alɔ n wo xa fe fala e be ki naxe. ⁴ Xa a sa li n nun Masedonkae mu wo xa laayidi tongoxi rakamalixi lima naa, na findima yaagi nan na n be, a findima yaagi belebele nan na wo fan be. ⁵ Na kui, n bara n ngaxakerenyie xɛɛ wo yire sinnanyi ma, alako wo xa laayidi xa kamali. Na ki wo nɔma na rabade wo waxɔnki, alako a naxa findi fe xɔɔxɔɛ ra wo be.

⁶ Wo xa ratu a ma, a naxan sansi xōri xuri rawalima, a fan sansi xuri di nan sōtōma. Naxan sansi xōri gbege rawalima, a fan sansi gbege sōtōma nē. ⁷ Kankan xa mixi ki a yete janige ra. Teku mu a ra. A naxa mixi ki nimise kui. Naxan mixi kima seewe kui, na nan nafan Ala ma. ⁸ Ala nōma barake mooli birin nagorode wo ma. Nee wo hayi lima nē, e man dangi a ra, alako wo xa nō wali fanyi mooli birin nabade. ⁹ A sebexi Kitaabui kui, «A bara setaree ki a fanyi ra. A xa tinxinyi buma abadan.» ¹⁰ Ala naxan sansi xōri fima sansisi ma, a a rabalo taami ra, a man wo tan ma feere rawuyama nē, alako wo xa wali tinxinxie fan xa wuya. ¹¹ Ala wo kima feere gbege nan na, alako wo fan xa mixie ki a fanyi ra. Mixie fama nē Ala tantude wo xa mali xa fe ra, muxu naxan soma e yi ra wo xili ra. ¹² Wo naxan fima seniyentōee ma, a e hayi lima nē, a man findi tantui gbege ra Ala bē. ¹³ Mixie na wo xa wali to, e Ala tantuma nē, barima wo xa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, a bara findi batui ra. E Ala tantuma nē wo xa mali xa fe ra, wo hinnexi e ra naxan na, a nun mixi birin. ¹⁴ E fama nē Ala maxandide wo bē xanunteya ra, barima e a kolon Ala bara hinne wo ra a fanyi ra. ¹⁵ Ala tantu a xa hinne xa fe ra naxan dangi fe birin na.

10

Pōlu wōyen ki

¹ N tan Pōlu, n wama wo rasife Ala xa Mixi Sugandixi xa dije nun a xa fanyi nan saabui ra. Wo naxe a n senbe mu gbo n na wo ya ma temui naxe, fo n na makuya wo ra, n fa wōyen xōrōxōe fala wo bē. ² N bara wo mayandi, wo naxa a niya n ma wōyenyi xa xōrōxō n fa temui wo yire. Ndee jōxō a ma muxu na jerefe adama ki nan tun ma. N wōyenna a xōrōxōe ra na mixie nan bē.

³ Adamadi nan muxu ra, kōnō muxu mu gere soma adama ki xa ma. ⁴ Muxu mu gere soma adamadi xa geresosee xa ra. Muxu gere soma Ala xa geresosee nan na naxee nōma Sentane senbee kanade. Muxu mapōxunyi birin xun nakanama nē ⁵ naxan Ala xa fe kolonyi matandima yete igbōna kui. Mapōxunyi birin xa lu Ala xa Mixi Sugandixi xa yaamari bun ma. ⁶ Wo na wo xa batui rakamali, naxan na tondi na ra, muxu fama nē na kanyi jaxankatade.

⁷ Wo xa na fe mato a fanyi ra. Xa mixi la a ra a findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan gbe ra, a xa a kolon muxu tan fan na na ki nē. ⁸ N mu yaagima wōyenyi xungbe falafe ra wo bē Marigi xa yaamari xa fe ra, a naxan fixi n ma alako n xa wo mali senbe sōtōde. A mu n xēxi wo xun nakanade xē. ⁹ N mu findixi mixi xa ra naxan nōma wo magaaxude n ma sebeli ra, alō wo a mapōxunxi ki naxe. ¹⁰ Ndee a falama, «A xa bataaxee senbe gbo, e xōrōxō, kōnō a gundi yati na fa, a senbe mu gbo, a xa masenyi yusi yo mu na.» ¹¹ Na kanyie xa a kolon muxu naxan falama muxu xa bataaxee kui, muxu fama nē na birin nakamalide muxu fa temui.

¹² Muxu mu suusama muxu yete misaalide yete igboe ra. Muxu mu wama muxu yete maniyafe e ra. E na e yete igbo e yete xa mapōxunyi ra, e bara ge e xa lōnnitarefa masende. ¹³ Muxu mu wama muxu yete xa fe falafe han pon! Ala yaamari naxan fixi muxu ma mixie bē muxu naxee xaranma, muxu na nan falama wo bē. ¹⁴ A mu luxi alō muxu mu siga wo yire. Muxu singe nan wo lixi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi ra. ¹⁵ Muxu mu matōxōe fenma han a dangi a i mixi gbeteē xa walie

xa fe ra, fo wali naxan soxi muxu tan yi ra. Muxu wama naxan xɔn, wo xa danxaniya xun xa masa, muxu xa wali xa gbo wo ya ma. ¹⁶ Na ki muxu nɔma nɛ Ala xa xibaaru fanyi masende yire gbete naxee dangi wo ra. Muxu mu matɔxɔe fenma mixi gbeteɛ xa wali fɔxie ra. ¹⁷ Xa mixi wa a yete matɔxɔfe, Marigi wali naxan nabaxi a xa dunijeigiri kui, a xa a yete matɔxɔ Marigi xa fe nɛ i. ¹⁸ Barima yete matɔxɔe xa mu rafan Marigi ma, fo Marigi yete naxan matɔxɔma.

11

Polu xa wali

¹ Wo xa wo haake to n be, alɔ wo jan na a rabafe ki naxe, n xa n ma daxupa nde fala wo be. ² Wo rafan n ma Ala xa xanunteya ra, naxan mu wama a firin nde xɔn. N wo soxi Ala xa Mixi Sugandixi gbansan nan yi ra, alɔ gine naxan fixi xeme ma a dimedi. ³ Kɔnɔ n gaaxuxi nɛ mixi ndee fa wo madaxufe, e fa wo xaxili makuya Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, wo biraxi naxan fɔxɔ ra bɔje fiixe ra. Na kui, wo luma nɛ alɔ Nɛɛnɛ Mahawa bɔximase naxan madaxu yunubi xa fe ra. ⁴ N a falama na fe nan ma, wo wo tuli matima mixi nan na, naxan Isa xa fe masenma wo be ki gbete, bafe muxu gbe ki ra. Wo man tinma xaxili gbete suxude, bafe Ala Xaxili Seniyenxi ra wo naxan sɔtɔxi. Wo masenyi nde rabatuma naxan mu lanxi muxu xa masenyi ma, wo laxi naxan singe ra.

⁵ Kɔnɔ n a kolon n mu xurun na mixie be, naxee e yete findixi wo be xɛera fisamantee ra. ⁶ Hali n wɔyen ki mu tofan a gbe ra, kɔnɔ n xaxili tan gbo. Muxu bara na masen wo be a fanyi ra. ⁷ N to n yete magoro Ala xa xibaaru fanyi masenfe ra wo be sare xanbi, alako wo tan xa fe xa mate, na findixi tantanyi nan na wo be? ⁸ N bara danxaniyatɔe nama gbeteɛ makula, alako n xa nɔ walide wo be sare xanbi. N mu n ma kɔntɔfili dɔxɔxi mixi yo xun ma wo ya ma. ⁹ Masedon danxaniyatɔe nan fa n malide n ma tɔɔre kui. N na birin naba nɛ alako n naxa findi kote ra wo be. Han ya na xaxili na n yi ra. ¹⁰ N xa nɔndi fala wo be Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, n walixi wo be sare xanbi ki naxe, n man walima na ki nɛ Akayi bɔxi birin ma, barima na findixi xunnakeli nan na n be. ¹¹ Munfe ra? N mu na rabaxi wo tan be xanunteya xa ra? Ala a kolon. ¹² N naxan nabaxi, n man gbilenma nɛ na raba ra, alako mixi yo naxa nɔ e misaalide muxu ra. Ndee wama na binye nan xɔn. ¹³ Na mixie e yete findixi wo be xɛera fisamantee ra, kɔnɔ wule faleɛ nan e ra, naxee mixi madaxuma, a falafe ra e tan nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa xɛerae ra. ¹⁴ Kɔnɔ na mu findima de ixare ra, barima hali Sentane a mixi madaxuma, a a yete kan misaali maleke nɔɔxi ra. ¹⁵ Sentane xa walikeɛ fan birama na misaali nan fɔxɔ ra, e fa e yete masen walike tinxinxie ra. E fama nɛ e sare sɔtode.

¹⁶ Wo xa wo haake to n be, n fan xa n yete matɔxɔ dondoronti, kɔnɔ wo naxa a maɔxun daxupa ra de! Hali wo a maɔxun daxui na n na, wo xa diɔe alako n xa n gbe fala wo be. ¹⁷ Na kui, n mu wɔyenma Marigi waxɔnki ma. N wɔyenma daxui ki nan ma naxan wama a yete matɔxɔfe. ¹⁸ Mixi gbege to so yete igboɔa kui adamadi ki ma, n fan xa n kan matɔxɔ. ¹⁹ Wo tan xaxilimae, wo tinma xaxilitareɛ ra temui birin. ²⁰ Wo tan tinma wo xa findi konyie ra, mixie xa wo rawali a jaaxi ra, e xa se birin ba wo yi ra, e xa e ya ragoro wo ma, e man xa wo de ragarin.

²¹ N bara a fala wo be yaagi ra, muxu tan mu na senbe mooli masenxi wo be. Kono e suusaxi e yete kan matoxoe naxan na, fo n fan xa suusa na ra, hali a findi xaxilitarepa na n be. ²² Eburu mixie nan e ra? N tan fan findixi Eburu mixi nan na. Isirayilakae nan e ra? N tan fan findixi Isirayilaka nan na. Iburahima bonsoe nan e ra? N tan fan Iburahima bonsoe nan n na. ²³ Ala xa Mixi Sugandixi xa walikee nan e ra? Wo wo haake to n be de, n tan dangi e ra. N bara wali dangi e ra, n bara sa geeli dangife e ra, n bara bonboe soto dangife e ra, n bara makore faxe de ra dangife e ra.

²⁴ Sanmaya suuli Yuwifie n bonboma sebere ya tongo saxan nun solomanaani ra. ²⁵ Sanmaya saxan e n bonboma gbengbeta ra. Sanmaya keren e bara n magono gemee ra. Sanmaya saxan n ma kunkui dulama baa ma. Sanmaya keren n bara xi keren nun koe keren nadangi ye xora baa ma. ²⁶ N ma biyaasi wuyaxi kui, n bara tooo xure igirife ra, n bara tooo mupetie xa fe ra, n yete kan bonsoe mixie bara n tooo, kaafrie fan nu bara n tooo. N bara tooo taee, gbengberenyi, nun baa ma. Danxaniyatoe wule falee fan bara n tooo. ²⁷ N bara tooo wali xoxoxoe xa fe ra. Sanmaya wuyaxi n mu xi, n mu baloe soto, n mu ye min, n lu kaame ra, n mu sose soto jeme ra. ²⁸ Naxan saxi na birin fari, loxo yo loxo n kontofilima danxaniyatoe pamae xa fe ra. ²⁹ Senbe na ba mixi nde, a bara ba n fan na. Danxaniyatoe na yunubi fe raba, a n sondonyi toooma ne alo te na sa a ma.

³⁰ Iyo, xa a lanma n xa n yete matoxo fe nde ra, n nan n yete matoxoma n ma senbetareya nan na. ³¹ Ala, naxan findixi Marigi Isa baba ra, naxan matoxoma abadan, a a kolon n mu wule falama.

³² Damasi gomina, naxan nu na Mange Aretasi xa yaamari bun ma, a naxa taa naadee balan alako a xa n suxu, ³³ kono danxaniyatoe naxa n nagoro taa tete wunderi ra debe kui, n fa n ba a yi ra.

12

Polu xa matoxoe

¹ N lanma n xa nde sa na matoxoe fari? Na yusi mu na, kono n man xa laamatunyie nun masenyie xa fe fala wo be Marigi naxee fixi n ma.

² Isayanka nde nu na, naxan xanin koore walaxe saxan nde. Na je fu nun naani nan yi ki. N mu a kolon xa a fate yati nan siga, xa na mu a xaxili gbansan. Ala a kolon. ³ Hali Ala gbansan nan to a kolon, xa a fate yati nan siga, xa na mu a ra a xaxili gbansan, n fe keren nan kolon, ⁴ na xeme xaninxi ne ariyanna. Menni a naxa fee me, naxee mu daxa adama xa e masen a boore be. ⁵ N bara na xeme matoxo. N tan nan lanxi na xeme ma, kono n mu wama n yete matoxofe. N nan n ma senbetareya gbansan nan matoxoma.

⁶ Kono xa n bara wa n yete matoxofe, na mu findima xaxilitarepa ra, barima n naxan birin falama a findixi nondi nan na. N mu na birin falama xe, alako mixie naxa n ma fe ite dangife e naxan toma a nun e naxan mema n xun ma. ⁷ Na laamatunyie to magaaxu, n naxa dundu.

Ala naxa tooore nde doko n ma, naxan fatanxi Sentane xa maleke ra, alako n naxa n yete igbo na laamatunyi magaaxuxie xa fe ra. ⁸ N naxa Ala maxandi sanmaya saxan a xa na tooore ba n ma, ⁹ kono a naxa a masen n be, «N ma hinne bara i rali. I n ma senbe kamalixi kolonma i xa senbetareya nan kui.» Na nan a toxi n nan n ma senbetareya matoxoma, alako Ala xa Mixi Sugandixi senbe xa lu n be. ¹⁰ Na nan a toxi senbetareya rfanxi n ma.

Hali na findi konbi ra, hali na findi fe xɔɔxɔɔe ra, hali na findi ɲaxankate nun tɔɔre ra n be Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, na birin nafan n ma, barima n a kolon n senbe sɔtɔma n ma senbetareya nan kui.

¹¹ Wo bara a niya n xa wɔyen alɔ daxui. A nu lanma ne wo tan yati xa fe fanyi fala n ma fe ra. Hali n ma fe to goroxi, n mu xurun na xɛera fisamantee ya i. ¹² N bara n ma xɛeraya fɔxie masen wo be, n to tɔnxumae, fe magaaxuxie, nun kaabanakoe raba wo tagi duluxɔtɔe xungbe kui. ¹³ Fe keren gbansan nan na, n mu naxan nabaxi wo ra alɔ n a raba danxaniyatɔe ɲama gbeteɛ ra ki naxe. N mu tin findide kote ra wo tan be. Xa na mu rafan wo ma, wo xa diɲɛ.

¹⁴ N redixi n ma biyaasi saxan nde rabafe ra wo xɔnyi. N mu findima kote ra wo be de, barima n mu wama wo harige xɔn ma. N wama wo tan yati nan xɔn ma. A mu lanma die xa fɛɛre fen e barimixie be. A lanma barimixie nan xa fɛɛre fen e xa die be. ¹⁵ N tan bara tin fɛɛre fende wo be. N bara tin n yete fide wo be. N to wo xanuxi a gbe ra, wo tan nde bama na xanunteya nan na n tan be?

¹⁶ Awa yire, kɔnɔ n mu findixi kote ra wo be. Nde a falama a kɔɔta mixi nan n na, a n bara wo masɔtɔ kɔɔta wali ra. ¹⁷ Kɔnɔ n xa wo maxɔrin, n bara wo rawali n ma xɛerae saabui ra? ¹⁸ N naxa Tito mayandi a xa siga wo yire. N man naxa n ngaxakerenyi gbete xɛe naxan a matima. Tito wo rawali nɛ? N nun Tito mu ɲɛre xaxili keren xa fari? A mu n tan xa foxi raba? ¹⁹ N xanuntenyie, kabi temui xonnakuye wo ɲɔxɔ a ma muxu na muxu yete nan xunmafalafe, kɔnɔ muxu na Ala xa Mixi Sugandixi xa masenyi nan tife wo be Ala ya xɔri alako wo xa danxaniya xa sabati.

²⁰ Kɔnɔ n bara gaaxu n wo ɲɛre ki nde life naa naxan mu rafan n ma. Temunde n fan ɲɛre ki mu fama rafande wo ma. N bara gaaxu n na siga wo xɔnyi n yi fee nan lima naa: lantareya, tɔɔne, xɔnnanteya, boore matandi, wɔyen ɲaaxi, naafixiya, yete igboɲa, nun ɲaxasi. ²¹ Yi biyaasi n bara gaaxu Ala fama nɛ n ma fe ragorode wo saabui ra, n fa nimisa wo xa yunubie xa fe ra, mixi ndee mu gbilen naxee fɔxɔ ra, alɔ seniɲentareɲa, yene, nun langoɲa.

13

Ɔɔlu xa biyaasi saxan nde

¹ N ma biyaasi saxan nde nan yi ki wo xɔnyi. «Fe birin makiitima seede firin, xa na mu, seede saxan nan xui ma.» ² N to n ma biyaasi firin nde raba wo xɔnyi, n naxa a fala wo be, «N na fa, n mu diɲɛma mixi yo ma.» Yakɔsi, hali n na yire makuye, n man bara gbilen na wɔyenyi ma mixie be, naxee nu bara yunubi raba, a nun mixi gbeteɛ. ³ Wo wama a kolonfe xa Ala xa Mixi Sugandixi na wɔyenfe n saabui nan na. Wo fama na kolonde, barima a senbe mu xurun wo be. A senbe gbo wo ya ma. ⁴ Mixie naxa a mabanban wuri magalanbuxi ma a xa senbetareya kui, kɔnɔ Ala naxa a rakeli faxɛ ma senbe ra. Muxu tan fan, muxu senbe mu gbo, kɔnɔ muxu fama nɛ lude a sɛɛti ma wo malife ra Ala senbe saabui ra.

⁵ Wo xa wo yete mato a kolonfe ra xa wo danxaniyaxi. Wo xa na mato a fanyi ra. Wo mu a kolon Ala xa Mixi Sugandixi Isa na wo boɲɛ i? Kɔnɔ xa wo bara a to wo mu danxaniyaxi, Isa mu na wo boɲɛ i de! ⁶ Wo xa a kolon muxu tan danxaniyaxi. ⁷ Muxu Ala maxandima wo be alako wo naxa fe ɲaaxi yo raba. Muxu mu wama wo xa lu tinxinyi kui alako muxu xa xili fanyi sɔtɔ. Muxu wama na nan xɔn wo tan be, alako wo xa lu

kira fanyi xon, hali mixi nde kiiti jaaxi dɔxoma muxu ma. ⁸ Muxu tan mu noma nɔndi matandide, fo muxu xa bira a foxo ra. ⁹ Xa muxu senbe xurun, konɔ wo gbe naxa gbo, muxu bara jɛlexin. Muxu Ala maxandima ne alako wo xa danxaniya xa kamali. ¹⁰ N na bataaxe sebefe wo ma yire makuye barima n mu wama fe xoxoxe falafe wo be wo ya xori. Marigi bara n xee a xili ra alako n xa wo mali, wo xun nakanafe mu na naxan na. ¹¹ N ngaxakerenyie, a donxoe ra, Ala, xanunteya nun bojesa kanyi xa lu wo seeti ma, wo xa seewa, wo xa kamali, wo xa wo bore ralimaniya, wo xa lan wo bore ma, wo xa lu bojesa kui. ¹² Wo xa wo bore xeebu sunbui seniyenxi ra. Seniyentoe birin bara wo xeebu. ¹³ Ala xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne wo ra, Ala xa wo xanu, Ala Xaxili Seniyenxi xa lu wo boje i.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Galati danxaniyatɔe pama ma
Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xɛera Pɔlu naxan seɓe danxaniyatɔe pama ma, naxee nu sabatixi Galati boxi ma. Temui dangixi, Pɔlu nu bara kawandi ti naa, alako mixie xa danxaniya Isa ma. Na birin seɓexi Isa xa Xɛerae xa Taruxui kui, Sora 13 nun 14.

Isa xa wali to fɔlo Isirayila boxi ma, danxaniyatɔe singee Yuwifie nan nu gbo e ya ma. (Yuwifi xili ba, Isirayila xili ba, bɔnsɔe keren nan xili a ra.) E naxa la a ra a Isa nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, e xa namijɔnmɛe naxan xa fe masen e xa Kitaabui kui. E mu Isa xa seriye tongoxi alo diine nɛene, barima e a toxi ki naxe, Isa xa seriye bara Yuwifie xa diine rakamali, alo Ala nu bara a masen ki naxe. Na kui, e to findi Isayankae ra, e mu e xa diine seriye rabepin naxan nu seɓexi Tawureta Munsu nun Yabura Dawuda kui. E naxa Isa xa seriye sa seriye boore fari.

Na sese mu nu findixi fe xɔɔxɔe ra na kawandi nu tima temui naxe Yuwifie nan gbansan be, kɔnɔ Isa xa xɛerae to na masenyi kawandi si gbeteɛ be, fe ndee naxa mini. Si gbeteɛ tan to findi Isayankae ra, e tan mu nu tinxi Yuwifie xa naamunyiye xa sa Isa xa seriye fari, barima Isa xa seriye nu bara e wasa.

Na kui, Yuwifi Isayanka ndee naxa si gbeteɛ Isayankae xili kana e xa sunnatareya xa fe ra. E naxa a fala a Isayanka naxan mu sunnaxi, a mu gɛxi kisi sɔtode. Pɔlu to na xaxili mɛ, a naxa na fe matandi, a falafe ra xa kisi sɔtoma Isa xa serɛxe saabui nan na, mixi hayi mu na sunne ma kisi xa fe ra. A mu a fala sunne mu fan. A a fala ne sunne, xa na mu a ra yaamari gbete, a mu nɔma mixi rakiside. Isa xa serɛxe nan gbansan nɔma na rabade.

Na galanbui naxan so Yuwifi Isayankae nun si gbeteɛ Isayankae tagi, a nɔma xaxili gbegebe fide won fan ma. Diine fee na na, a lanma won xa naxee raba, kɔnɔ e mu won nakisima. Naamunyi ndee na na, won nɔma naxee rabade, kɔnɔ a mu lanma won xa e findi tekuru ra kisi xa fe ra. Na birin tagi rasafe ndedi xɔɔxɔ, kɔnɔ Ala xa Kitaabuie nɔma lonni fide won ma nee xa fe ra.

Bafe na fe ra, Annabi Pɔlu xa Kitaabui Galati danxaniyatɔe be, a man danxaniyatɔe pɛre ki masenma won be. Xanunteya nan findixi Isayankae xa yaamari singe ra. Ala Xaxili Seniyenxi, naxan sabatixi danxaniyatɔe bɔɓe kui, na na a rapɛɛma Ala xa kira xɔn ma. Na tide gbo, barima xa na mu a ra Sentane fe birin nabama ne alako a xa a rapɛɛre kira gbete xɔn ma, naxan findixi yunubi kira ra. Ala xa won natanga na ma. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Galati danxaniyatɔe pama ma

1-2 N tan Pɔlu nun n ngaxakerenyie, muxu bara danxaniyatɔe pamae xɛebu naxee na Galati bɔxi ma. Mixi yo mu n xɛɛxi. Ala xa Mixi Sugandixi Isa nun Baba Ala naxan a rakelixi faxe ma, e tan nan n xɛɛxi. ³ Won Baba Ala nun won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, e xa hinne nun bɔɲesa fi wo ma. ⁴ Isa a yete baxi serɛɛe ra won ma yunubie xafarife nan na, a xa won natanga yi waxati ɲaaxi ma, alɔ won Baba Ala wama a xɔn ma ki naxɛ. ⁵ Tantui na Ala be abadan. Amina.

Galatikae gbilenfe Ala xa kira fɔxɔ ra

⁶ N de bara ixara wo to gbilenfe wo xilima fɔxɔ ra yi ikɔɛxi ra, naxan bara wo xili a xa Mixi Sugandixi xa hinne saabui ra. Wo na birafe masenyi gbete nan fɔxɔ ra, ⁷ naxan mu findixi masenyi fanyi ra. Mixi ndee wama wo xaxili ifufe, e xa Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi mafindi.

⁸ Kɔnɔ xa a sa li muxu tan, xa na mu a ra Ala xa maleke nde naxa masenyi ti wo be, naxan mu lanxi na masenyi fanyi ma naxan masenxi wo be a singe ra, dankari na na kanyi be. ⁹ N xa gbilen na ma a firin nde. Xa mixi yo fa masenyi nde tide wo be, naxan mu lanxi na masenyi fanyi ma naxan masenxi wo be a singe ra, dankari na na kanyi be.

Pɔlu xa xɛɛraya

¹⁰ Na kui, n na nde sago rabafe, ibunadama ba ka Ala? Wo ɲɔxɔ a ma a n wama adamadi sago nan nabafe? Xa na na a ra nu, n mu findima Ala xa Mixi Sugandixi xa konyi ra. ¹¹ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be a n xibaaru fanyi naxan ibama a mu fatanxi adama xaxili xa ra. ¹² N mu a sɔtɔ mixi xa ra. Mixi yo mu n xaranxi a ra. Ala xa Mixi Sugandixi Isa yati nan a masenxi n be.

¹³ Wo bara a mɛ a singe n nu biraxi Yuwifie xa diine fɔxɔ ra senbe ra ki naxɛ. N nu Ala xa danxaniyatɔe pamae ɲaxankatama ne a ɲaaxi ra alako n xa e sɔnto. ¹⁴ N xaranyi naxan nabaxi Yuwifie xa diine kui, a dangi n booree xa xaranyi ra. N nu birama n benbae xa naamunye fɔxɔ ra senbe nan na.

¹⁵ Kɔnɔ Ala nu bara n sugandi kafi n bari temui. A naxa n xili a xa hinne ra, ¹⁶ a fa a xa Di masen n be, alako n xa a xa fe kawandi ti si gbeteɛ tagi. A to n xili na ma, n mu marasi fen mixi yo ra, ¹⁷ n mu siga Darisalamu mixie yire naxee singe findi Isa xa xɛɛrae ra n tan be. N naxa siga keren na Arabu bɔxi ma. Na dangi xanbi n naxa gbilen Damasi taa kui.

¹⁸ ɲɛ saxan to dangi, n naxa siga Darisalamu, alako n xa Piyeri kolon. N naxa lu a xonyi xi fu nun suuli. ¹⁹ N mu Isa xa xɛɛra gbete to na temui, fo Isa xunya Yaki. ²⁰ N xa a fala wo be Ala ya xɔri, n naxan sebefɛ wo ma, wule yo mu na a kui.

²¹ Na ɲɛre dangi xanbi, n naxa siga Siriya nun Silisi bɔxi ma. ²² Isayanka pamae naxee nu na Yudaya, nee mu nu n kolonxi na temui, ²³ kɔnɔ e nu bara a mɛ a mixi naxan nu e tɔɔɔma, a a bara findi danxaniya kawandila ra. «Singe a nu wama na danxaniya xun nakanafe, kɔnɔ yakɔsi a na a kawandife.» ²⁴ Na kui, e naxa Ala matɔxɔ n ma fe ra.

2

Pɔlu nun Isa xa xɛɛrae

¹ ɲɛ fu nun naani to dangi kelife na biyaasi singe ma, n man naxa gbilen Darisalamu. Baranabasi nun Tito nu na n fɔxɔ ra. ² Ala nu bara a masen n be n xa siga naa alako n xa dentɛge sa e be n xibaaru fanyi naxan ibama

si gbeteɛ tagi. N mu na dentɛge sa e birin xa be, fo danxaniyatɔe kuntigie, barima n mu nu wama n ma wali xun xa rakana.

³ Kɔnɔ hali Tito Girekika naxan nu na n fɔxɔ ra, e mu a karaxan a xa sunna. ⁴ Mixi sunnafe nu bara findi ɲɔxɔnsɔɔe ra muxu tagi, barima mixi nde naxee mu findixi danxaniyatɔee ra, nee naxa so muxu ya ma gundo kui. E nu wama won ma xɔreya nan nabenfe, Ala xa Mixi Sugandixi Isa naxan fixi won ma, alako won man xa gbilen konyiya kui. ⁵ Kɔnɔ muxu mu tin na xaxili ra fefe ma, alako wo naxa ba Isa xa nɔndi kira xɔn ma.

⁶ N mu n xaxili tixi mixie ra jama biraxi naxee fɔxɔ ra, barima Ala mu mixi yo rafisama a boore be. E tan mu sese sa n ma masenyi fari. ⁷ E naxa a to Ala nan na xɛeraya taxuxi n na, n xa Isa xa xibaaru fanyi iba si gbeteɛ be, alɔ Piyeri a rabama Yuwifie be ki naxe. ⁸ Ala naxan Piyeri xɛe a xa wali rabade Yuwifie tagi, a tan nan n fan xɛe a xa wali rabade si gbeteɛ tagi. ⁹ Yaki, Piyeri, nun Yaya naxee findixi kuntigi xungbee ra danxaniyatɔee tagi, e naxa n nun Baranabasi rasene a ngaxakeren ki ma e to a kolon Ala hinnexi n na ki naxe. E naxa lan a ma a muxu xa xɛeraya raba si gbeteɛ tagi, e tan fan xa a raba Yuwifie tagi. ¹⁰ E man naxa muxu mayandi muxu xa setaree mali muxu xa wali kui. Fe nan na ki n nu wama naxan nabafe a fanyi ra.

Yuwifie nun si gbeteɛ

¹¹ Piyeri to fa Antiyoki, n naxa a matandi, barima a nu bara tantan. ¹² Beenun Yaki xa mixi ndee xa siga a yire, a nu a dɛgema a nun si gbeteɛ. Kɔnɔ e to a xɔnyi li, a naxa gbilen mixie fɔxɔ ra naxee findixi si gbeteɛ ra. A nu bara gaaxu Yaki xa mixie ya ra, barima e nu laxi a ra a danxaniyatɔee lanxi ne e xa sunna. ¹³ Yuwifi gbeteɛ naxa bira a xa filankafuiɲa fɔxɔ ra, han e naxa Baranabasi fan natantan.

¹⁴ N to e xa tinxintareya to, naxan mu lanxi Ala xa nɔndi ma, n naxa a fala Piyeri be e birin ya xɔri, «Hali i to findixi Yuwifi ra, i na jɛreɛe si gbeteɛ xa naamunyi ki nan ma, naxan mu findi Yuwifi xa naamunyi ra. Munfe ra i a falama si gbeteɛ be e xa jɛre Yuwifie jɛre ki ma?»

¹⁵ Won tan naxee barixi Yuwifiya kui, naxee mu findixi yunubitɔee ra si gbeteɛ tagi, ¹⁶ won a kolon mixi yo mu nɔma Ala xa seriye birin nabatude, a fa lu a mu tantan na xa a findi tinxintɔe ra. A findima tinxintɔe ra a to danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. Na kui, won bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, alako won xa tinxin na danxaniya saabui ra. Won mu nɔma Ala xa seriye birin natinmede, han won xa findi tinxintɔee ra. Mixi yo mu nɔma Ala xa seriye birin natinmede, han a fa findi tinxintɔe ra.

¹⁷ Xa won na tinxinyi fenfe Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra, won fa yunubi nde raba, na a masenma yunubi rafan Ala xa Mixi Sugandixi ma? Astofulahi. ¹⁸ N mu lama a ra sɔnɔn n nɔma Ala xa yaamari birin natinmede, han n xa findi tinxintɔe ra. Xa a sa li n bara gbilen na xaxili ma, na mu findi Ala xa seriye ra. ¹⁹ N to a to n mu nɔma Ala xa seriye birin natinmede, n naxa na xaxili lu na, alako n ma jɛre ki fanyi xa findi tantui ra Ala be. ²⁰ Ala xa Mixi Sugandixi faxa ki naxe wuri magalanbuxi ma, n waxɔnfe fan bara faxa na ki. Yakosi n mu bira ma n waxɔnfe fɔxɔ ra. Ala xa Mixi Sugandixi nan n ma dunijeigiri rapereɛma. N n ma dunijeigiri rapereɛma danxaniya nan saabui ra. N bara danxaniya Ala xa Di ma naxan a yete baxi serexe ra n be a xa xanunteya xa fe ra. ²¹ N mu tinma Ala xa hinne rabolode. Xa a sa li n nɔma Ala xa yaamarie natinmede han n xa

findi tinxintɔɛ ra, a lima Ala xa Mixi Sugandixi xa faxɛ tide yo mu na won ma kisi xa fe ra.

3

Danxaniyatɔɛ findixi Iburahima xa die nan na

¹ Wo tan Galatika xaxilitaree, nde wo madaxuxi? A masenxi nɛ wo bɛ a fiixɛ ra a Ala xa Mixi Sugandixi banban nɛ wuri magalanbuxi ma. ² Wo a fala n bɛ munse a niyaxi wo xa Ala Xaxili Seniyenxi sɔɔ. Wo a sɔɔxi Ala xa seriye ratinmefe nan saabui ra, ka wo a sɔɔxi nɛ barima wo danxaniyaxi Ala xa masenyi ma wo naxan mexi? ³ Wo xaxili mu na? Singe wo xaxili nu tixi Ala Xaxili Seniyenxi nan na, kɔɔɔ yakɔsi wo laxi wo yetɛ kan senbe nan na. Munfe ra? ⁴ Wo bara tɔɔɔ Ala Xaxili sɔɔfe ra, yakɔsi munfe ra wo wama na bɛpinfe? Na bara findi fe fufafu ra wo bɛ? ⁵ Ala a Xaxili Seniyenxi fima wo ma, a man kaabanakoe rabama wo tagi. A wo kima nɛ, barima wo bara a xa seriye rabatu, ka a wo kima nɛ barima wo bara danxaniya Ala xa masenyi ma wo naxan mexi?

⁶ Wo xa Iburahima xa fe mato. A to danxaniya Ala ma, a naxa tinxinyi sɔɔ Ala mabiri. ⁷ Na nan na ki, mixi naxan danxaniya Ala ma, na bara findi Iburahima xa di ra. ⁸ Kitaabui na nan yati fala beenun a xa raba, a falafe ra Ala fama si gbeteɛ ratinxinde e xa danxaniya saabui ra. A naxa na masenyi fanyi masen singe nu, a to a fala Iburahima bɛ, «Si birin fama nɛ duba sɔɔde i tan saabui ra.» ⁹ Na kui, danxaniyatɔɛ birin duba sɔɔtoma nɛ alɔ Iburahima danxaniyatɔɛ. ¹⁰ Mixi naxan katama Ala xa yaamarie ratinmede alako a xa kisi sɔɔ, na findixi mixi dankaxi nan na, barima a sebexi Kitaabui kui, «Mixi naxan mu yaamari birin nabama, naxee sebexi Ala xa seriye Kitaabui kui, a dankaxi.» ¹¹ Mixi yo mu nɔma Ala xa yaamarie birin nabatude, na xa a findi tinxintɔɛ ra. A sebexi Kitaabui kui, «Tinxintɔɛ kisima a xa danxaniya nan saabui ra.»

¹² A man sebexi, «Mixi naxan Ala xa yaamarie birin nabatuma, a kisima nee nan saabui ra.» Xaxili firin nan a ra. Naxan a xaxili tima danxaniya ra, a mu nɔma a xaxili tide yaamarie ratinmefe ra. ¹³ Ala xa Mixi Sugandixi bara won xunsara danke ma, won naxan sɔɔ barima won mu a xa yaamari birin natinmexi. A won xunsara nɛ, a to won ma danke tongo a xa kote ra. A findi mixi dankaxi ra a faha ki nan ma, barima a sebexi Kitaabui kui, «Danke na mixi bɛ naxan gbakuma wuri ma.» ¹⁴ A bara won xunsara alako Ala heeri naxan fixi Iburahima ma, a xa dangi si gbeteɛ ma Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Na kui, won ma danxaniya saabui ra, won nɔma Ala Xaxili Seniyenxi sɔɔde naxan laayidixi won bɛ.

Ala xa saate nun ibunadama xa wali

¹⁵ N ngaxakerenyie, n xa misaali nde masen wo bɛ. Mixi mu nɔma saate masarade, xa na mu a ra a kanade, saate naxan tongoxi ibunadama xa seriye ki ma. Annabi Iburahima xa saate luma na ki nɛ. ¹⁶ Ala naxa laayidi ndee tongo Iburahima nun a xa di bɛ. Kitaabui mu a falama «die,» wɔyɛnyi naxan wama a falafe «mixi wuyaxi.» Kitaabui a falama «a nun a xa di.» Wɔyɛnyi na a ra naxan wama a falafe «mixi keren.» Na mixi keren findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. ¹⁷ N wama naxan falafe wo bɛ, a Ala xa seriye, naxan sebexi jɛ kɛme naani jɛ tongo saxan dangi xanbi Ala xa saatetongoe Iburahima bɛ, na seriye mu nɔma na laayidi singe kanade. ¹⁸ Xa won kisi sɔɔtoma kɛ ra, barima won Ala xa yaamarie ratinmɛma, won

mu a sɔtɔma sɔnɔn Ala xa laayidi saabui ra. Ala a fi Iburahima ma laayidi nan na a yete xa hinne xa fe ra.

¹⁹ Xa na nan a ra, munfe ra Ala a niya a xa yaamarie xa seɓe Kitaabui kui? A a xa yaamarie seɓe ne yunubie xa fe ra, beenun a xa Di laayidixi xa fa. Malekee naxa fa na seriye ra, e na so saabui nde yi ra. ²⁰ Saabui tan luma mixi firin nan tagi, kɔnɔ Ala tan, keren nan a ra.

²¹ Ala xa seriye nun Ala xa laayidie e boore matandima? Ade de! Xa won nu nɔma kisi sɔtɔde Ala xa yaamarie rabatui nan na nu, na nu nɔma ne won findide tinxintɔe ra. ²² Kɔnɔ Ala xa Kitaabui a masenxi ne won be a dunija mixi birin Ala xa yaamarie matandima, e findi yunubitɔe ra. Na kui, Ala naxan laayidixi mixie be, naxee lama a ra, e fa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, e noma na sɔtɔde.

²³ Beenun mixi xa nɔ kisi sɔtɔde danxaniya saabui ra, won nu na katafe Ala xa yaamarie ratinmede, alako won xa kisi, kɔnɔ won mu nɔ. ²⁴ Na kui, seriye bara won xuru han beenun Ala xa Mixi Sugandixi xa fa alako won xa tinxinyi sɔtɔ danxaniya saabui ra. ²⁵ Kɔnɔ danxaniya to bara fa, won mu na seriye xa xurui bun ma sɔnɔn, ²⁶ barima wo birin bara findi Ala xa die ra, wo to danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. ²⁷ Wo tan naxee bara wo xunxa ye xɔɔra Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, wo nun Ala xa Mixi Sugandixi nan fa a ra. ²⁸ Yuwifi nun Gireki, konyi nun xɔɔɛ, xeme nun gine, wo birin keren Ala xa Mixi Sugandixi Isa i. ²⁹ Xa wo bara findi Isa Ala xa Mixi Sugandixi gbe ra, wo bara findi Iburahima xa die nun ketongoe ra alo Ala a laayidixi ki naxe.

4

Konyi nun di

¹ N wama naxan falafe, ke tongoma, a dimedi temui, hali a baba ke to findixi a gbe ra, a luxi alo konyi naxan mu gexi a yete sɔtɔde. ² A luma yatigie nun karamɔxɔe xa yaamari nan bun ma, han a baba na tin temui naxe a xa a yete sɔtɔ. ³ Won tan fan to mu nu Ala xa Mixi Sugandixi Isa kolon, won nu luxi ne alo dimedie. Won nu na dunija fe kobie xa konyiya nan bun ma. ⁴ Waxati to kamali, Ala naxa a xa Di xee dunija ma gine nde saabui ra. A naxa bari Ala xa seriye bun ma, ⁵ alako a xa mixie xunsara naxee nu na Ala xa seriye xa kiiti bun ma. A naxa won xunsara alako won xa findi Ala xa die ra. ⁶ Wo to findi a xa die ra, Ala naxa a xa Di Xaxili raso wo bɔɔɛ i, xaxili naxan xili tima, «n Ba.» ⁷ Na nan a ra wo bara mini konyiya kui, wo bara findi Ala xa die ra. Wo to findixi a xa die ra, Ala man bara wo findi a ketongoe ra.

⁸ Singe wo mu nu Ala kolon. Dunija fe kobie nan nu findixi wo marigi ra, a fa li nee nun Ala tagi ikuya. ⁹ Yakosi wo bara Ala kolon. Ala bara wo fan kolon. Munse fa a niyaxi sɔnɔn wo man gbilenma na dunija fee ma naxee senbe nun tide mu gbo? Wo man wama lufe e xa konyiya bun ma? ¹⁰ Wo man bara bira yaamarie fɔxɔ ra, naxee a falama lɔxɔe ndee nun kike ndee tide gbo e boore be. Wo waxati ndee nun je ndee rafisa e boore be. ¹¹ N gaaxu ne wo naxa n ma xaranyi rabolo, n ma wali xa lu n ma fu.

¹² N ngaxakerenyie, n bara wo mayandi, wo lu alo n tan, barima n fan luxi ne alo wo tan. Wo mu fe kobi yo raba n na. ¹³ Wo a kolon a n ma fure nan a niya, a singe singe n xa wo kawandi Isa xa masenxi fanyi ra. ¹⁴ Na

nu xɔɔɔ wo be, kɔnɔ n ma fe mu wo bɔɔe rapaaxu wo ma, wo mu wo makuya n na. Wo n nasene ne alo Ala xa maleke nde, xa na mu a ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa. ¹⁵ Wo xa na seewe fori na minden? Singe n ma fe nu rafan wo ma han wo nu noma tinde wo yae yati bade n be. ¹⁶ N nondi falafe wo be, na bara a niya n xa findi wo yaxui ra? ¹⁷ Na mixie wama wo xa bira e fɔɔ ra, kɔnɔ na mu findima fe fanyi ra wo be. E wama won tagi isofe, alako wo xa lu e tan mabiri. ¹⁸ Xa wo gbata fe fanyi rabafe ra, na mu jaaxu. Wo xa na mooli raba temui birin, hali n mu na wo yire. ¹⁹ N ma die, n man na tɔɔɔfe wo be alo gine xa tɔɔɔe ditinyi ra, han Ala xa Mixi Sugandixi jere ki sabatima wo i temui naxe. ²⁰ A xoli n ma won birin xa lu yire keren, alako won xa won bore fahaamu, barima yakosi n bara hanme wo xa fe ra.

Hagara nun Sara xa misaali

²¹ Wo tan naxee wama kisi sotofe Ala xa yaamarie ratinmefe saabui ra, wo mu a kolon Ala xa seriye naxan falaxi? ²² A sebexi Kitaabui kui a di firin nan nu na Ibrahima yi ra. Konyi gine naxa keren bari a be, xore gine fan naxa di gbete bari a be. ²³ A naxan soto konyi gine saabui ra, na barixi ne alo ibunadama birin barixi ki naxe, kono a naxan soto xore gine saabui ra, a barixi laayidi nan kui. ²⁴ Na gine firinyi misaalixi saate firin nan na. Saate naxan xirixi Sinayi geya fari nan a niyama mixi xa lu konyiya kui. Hagara misaalixi na saate nan na, ²⁵ naxan xirixi Sinayi geya fari Arabu bɔxi ma. A misaalixi Darisalamu fan na, naxan na konyiya kui a nun a xa die. ²⁶ Kono Darisalamu naxan na ariyanna, xore taa nan a ra. Won nga nan na ki. ²⁷ A sebexi Kitaabui kui, «I tan naxan mu di barima, i xa jalexin. I tan naxan mu di bari tɔɔɔe kolon, i xui ramini, a ite jalexinyi kui, barima gine naxan xa xeme bara mee a ra, a xa di wuyama ne, dangi xeme taa idɔɔe ra.»

²⁸ Wo tan ngaxakerenyie, wo bara findi laayidi die ra alo Isiyaga. ²⁹ Na waxati, di naxan barixi ibunadama ki ma, a naxa di boore tɔɔɔ, naxan barixi Ala Xaxili senbe saabui ra. Han ya a na na ki ne. ³⁰ Munse sebexi Kitaabui kui? A sebexi, «I xa konyi gine nun a xa di keru, barima konyi gine xa di nun xore gine xa di mu ke itaxunma.» ³¹ N ngaxakerenyie, na nan a ra won mu findixi konyi gine xa die xa ra. Won findixi xore gine xa die nan na.

5

Danxaniyatɔe xa xoreya

¹ Ala xa Mixi Sugandixi bara won xunsara, alako won xa xoreya soto. Na kui, wo xa ti a fanyi ra. Wo naxa tin konyiya nde yo xa dɔɔ wo fari sɔnɔn.

² N tan Polu, n xa nondi fala wo be, xa wo tin na mixie xa wo sunna, Ala xa Mixi Sugandixi xa wali tide yo mu na wo be sɔnɔn. ³ N man xa a fala wo be, xeme naxan tinma e xa a sunna, a lanma a xa Ala xa yaamari birin natinme. ⁴ Wo tan naxee wama tinxinyi sotofe yaamarie ratinmefe saabui ra, wo nun Ala xa Mixi Sugandixi tagi bara ikuya. Ala mu hinnema wo ra sɔnɔn. ⁵ Won won xaxili tima Ala Xaxili ra won ma danxaniya kui, alako won xa tinxinyi soto won xaxili tima naxan na. ⁶ Xa mixi biraxi Ala

xa Mixi Sugandixi Isa ƒoxo ra, sunne nun sunnatareya tide yo mu na a be. Fe keren nan tide gbo: Mixi xa danxaniya Ala ma, a xa mixi xanu.

⁷ Wo nu na jerefe a fanyi ra. Pe, nde a niyaxi wo xa nɔndi rabolo? ⁸ Naxan wo bendunxi na ki, na mu findixi Ala ra naxan wo xili. ⁹ Lebini dondoronti noma farin gbegebe ratede. ¹⁰ N bara la wo ra Ala saabui ra, mixi yo fa a xa fa wo ya iso, wo mu tinma na xaxili mooli ra. Na kanyi fama ne a sare sotode. ¹¹ N ngaxakerenyie, xa a li nu han ya n na kawandi tife mixie xa sunna, munfe ra Yuwifie luma n jaxankata ra? Xa a sa li nu n na kawandi mooli tima, Isa xa serexe wuri magalanbuxi ma, a mu findima woyen xoxoxe ra mixie be nu. ¹² N wama ne naxee na wo ya isofe, hali e mu a dan sunne fe gbansan ma. E xa e xeme ya birin ba na.

Danxaniyatɔe jere ki

¹³ N ngaxakerenyie, Ala wama wo xa lu xoreya kui, konɔ wo naxa na xoreya mafindi yunubi ra. Wo wo bore mali xanunteya kui. ¹⁴ Ala xa seriye birin na yi yaamari kerenyi nan kui: Wo xa wo boore adamadi xanu alo wo yete. ¹⁵ Xa wo luma wo bore tɔɔɔ ra, wo nu wo bore jaxankata, wo a niya doyin, xa na mu a ra wo wo bore xa fe xun nakanama ne.

¹⁶ N wama naxan falafe wo be, wo xa a lu Ala Xaxili xa wo rapere. Wo naxa bira wo yete waxonfe jaaxie ƒoxo ra. ¹⁷ Adama waxonfe jaaxi nun Ala Xaxili seniye nxi, a keren mu a ra. Na firinyi na e bore gerefe, alako wo naxa wo waxonfe raba. ¹⁸ Xa Ala Xaxili na wo raperefe, wo xaxili mu tima wo xa yaamari ratinmexie ra sɔnɔn.

¹⁹ Yunubitɔe waxonfee nan ya: langoɔpa, seniye tarepa, sɔn kobi, ²⁰ kuye batufe, duureya, xɔnanteya, lantareya, tɔone, boje tefe, geeni fenfe i yete be, sɔnxofe, boore rafisafe a boore be, ²¹ milanteya, siisife, xulunyi jaaxie, nun na maniyee. N man xa a fala wo be, mixi naxee jere na ki, e mu ariyanna sotoma ke ra muku.

²² Konɔ Ala Xaxili Seniye nxi xa kewalie nan ya: xanunteya, seewe, bojesa, dije, yarawase, fanyi, lanlanteya, ²³ boje hexiya, nun yete suxui. Tɔnyi yo mu na na fe moolie ma. ²⁴ Ala xa Mixi Sugandixi Isa ƒoxirabiree bara yunubitɔe waxonfe rabejin a nun fe jaaxi birin. ²⁵ Won to kisi soto Ala Xaxili Seniye nxi saabui ra, won xa bira a ƒoxo ra. ²⁶ Won naxa won yete igbo, won naxa won bore raxɔnɔ, won naxa mila won bore ma.

6

Danxaniyatɔe xa mali

¹ N ngaxakerenyie, xa wo bara mixi nde suxu yunubi kui, wo tan naxee xa danxaniya tilinxi, wo xa a mafuruku alako a xa gbilen Ala ma. Konɔ wo xa wo jengi sa wo yete xɔn ma, alako wo fan naxa bira na yunubi kui.

² Wo wo bore mali wo xa kote xaninde. Na kui, wo Ala xa Mixi Sugandixi xa seriye nan natinmema. ³ Xa mixi a yete igboma, a na a yete madaxufe.

⁴ Kankan xa a yete jere ki mato, xa a fan, xa a mu fan. A naxa a boore jere ki mato, a fa a fala, «N fan boore be.» Na kui, a xa a yete keren gbansan mato, ⁵ alako kankan xa a yete xa kote xanin.

⁶ Mixi naxan xaranyi sotoma Ala xa masenyi xa fe ra, a lanma a xa a karamoxo ki fe fanyi mooli birin na.

⁷ Mixi yo naxa wo madaxu. Adamadi mu noma Ala madaxude. Kankan fama a yete xa wali sare sotode ne. ⁸ Mixi naxan birama a yete waxonfe

ƚaaxi ƚɔɔ ra, a fama ne sɔntɔde na xaxili kɔbi xa fe ra. Kɔnɔ mixi naxan birama Ala Xaxili waxɔnfe ƚɔɔ ra, a fama kiside Ala Xaxili nan saabui ra. ⁹ Won naxa tagan fe fanyi rabafe ra. Xa won mu tagan, won fama ne sare fanyi sɔtɔde a waxati. ¹⁰ Xa won nɔma fe fanyi nde rabade, won xa a raba mixi birin be. A gbengbenyi won xa a raba won ngaxakerenyi danxaniyatɔe be dangife mixi birin na.

Nungui

¹¹ Wo yi sebeli mato, a xɔri xungbo, barima n na a sebefe n yete belexe nan na.

¹² Mixi naxee na wo karaxanfe wo xa sunna, e wama ne pama xa e matɔɔ. E na na rabafe ne alako e naxa paxankate sɔtɔ kawandi xa fe ra, naxan Ala xa Mixi Sugandixi xa seɔeɔ masenma. ¹³ Sunnamixie yati mu Ala xa yaamari birin natinmema, kɔnɔ e wama wo tan xa sunna, alako e xa xili fanyi sɔtɔ na xa fe ra. ¹⁴ Kɔnɔ n tan, n wama xili fanyi sɔtɔfe won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa seɔeɔ nan ma fe ra, naxan bara a niya n pɛɛ ki nun duniɔa pɛɛ ki, e tagi xa ikuya. ¹⁵ Sunne nun sunnatareya tide yo mu na na. Findife mixi neɔeɔ ra, na nan tide gbo. ¹⁶ Ala xa bɔpɛsa nun hinne fi mixi birin ma naxee birama na seɔeɔ ƚɔɔ ra, a nun a xa pama Isirayila.

¹⁷ A dɔnxɔe ra, mixi yo naxa n tɔɔɔ, barima Isa xa tɔɔɛ ƚɔxi na n fate ma. ¹⁸ N ngaxakerenyie, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa hinne wo xaxili ra. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan sɛbɛ
Efɛsɛ danxaniyatɔɛ pama ma
Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xɛera Pɔlu naxan sɛbɛ danxaniyatɔɛ pama ma naxee nu sabatixi Efese taa kui nun a rabilinyi. Temui dangixi, Pɔlu nu bara kawandi ti naa alako mixie xa danxaniya Isa ma. A lu nɛ na taa kui han jɛ firin. Fe naxee dangi Efese na waxati bun ma, e sɛbɛxi Isa xa Xɛerae xa Taruxui kui, Sora 19.

Pɔlu yi Kitaabui sɛbɛ temui naxe, a nu saxi geeli Ala xa masenyi kawandife ma. Ala Xaxili Seniyenxi naxa masenyi fi a ma naxan findi yi Kitaabui ra.

Ala a to Efese danxaniyatɔɛe ralimaniya, a lonni fi e ma, yi Kitaabui nɔma fe gɛgbɛ masende won fan bɛ. A Ala sago makenɛnma won bɛ a naxan nakamali a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. A sago na a ra mixi birin xa nɔ kisi sɔtɔde Isa xa sɛrɛxe saabui ra. Yi Kitaabui a masenma won bɛ a mixi yo mu na naxan xa wali fanyie nɔma a rakiside. Mixi kisima Ala xa hinne nan tun saabui ra. Yi Kitaabui man a masenma won bɛ a danxaniyatɔɛ pama tide gbo Ala bɛ. A bara wali so e yi ra, e xa nu na raba han beenun a man fama e fɔxɔ ra lɔxɔ naxe. A bara fe fanyie masen, a lanma danxaniyatɔɛe xa jɛrɛ naxee ma. A man bara fɛrɛ fi e ma e xa nɔ tide Sentane kanke ala geresoe tima a gerefa kanke ki naxe.

Yi Kitaabui xa masenyi sɛnbɛ gbo ki fanyi. Ala xa a rasabati won sondonyi kui. Ala xa a Xaxili ragoro won ma naxan lonni fima, naxan fee makenɛnma, alako won ma Ala kolonyi xun xa masa. Ala xa sɛnbɛ fi won ma won xa lonni sɔtɔ a xa Mixi Sugandixi xa xanunteya ma naxan dangi lonni birin na. Ala xa won nakamali a xa fe kamalixi birin na. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan sɛbɛ
Efɛsɛ danxaniyatɔɛ pama ma

Xɛɛbui

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala bara a ragiri naxan xa findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛera ra. N bara wo tan Efese seniyeɛtɔɛe xɛɛbu, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa danxaniyatɔɛe. ² Won Baba Ala nun won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa hinne nun bɔjɛsa fi wo ma.

Ala matɔxɔɛ

³ Tantui nan Ala bɛ, naxan findixi won Marigi Isa Baba ra. Isa saabui ra, a bara barake birin nagoro won ma, naxan mɔɔli mu kelima yi dunija ma, naxan mɔɔli mu toma, naxan won malima ariyanna kira xon. ⁴ Beenun dunija geme singe jan xa dɔxɔ, Ala nu bara won sugandi Isa saabui ra alako won xa seniyeɛn, won xa tinxin a ya i. A xa xanunteya kui, ⁵ a naxa panige tongo won xa findi a xa die ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, Ala sago fanyi ma. ⁶ Na birin nabaxi nɛ alako won xa a xa hinne xungbe matɔxɔ, a naxan masenxi won bɛ a xanuntenyi Isa saabui ra.

⁷ A tan Isa bara won xunsare fi a yete wuli ra. Won ma yunubie xafarixi a tan nan saabui ra. Na birin nabaxi Ala xa hinne makaabaxi nan kui, ⁸ a bara naxan fi won ma a yiriwaxi ra, lonni nun fahaamui ra. ⁹ A bara a sago gundo makenen won be, a to wa a xon a sago xa raba a xa Mixi Sugandixi saabui ra ¹⁰ waxati kamali temui. Ala sago findixi yi nan na: A xa se birin malan, naxee na koore a nun naxee na boxi, a xa a xa Mixi Sugandixi findi a birin xunyi ra. ¹¹ Won fan findixi ketongoe ra a tan nan saabui ra, alo Ala a janige tongoxi ki naxe, naxan fe birin nagirima a yete sago nun a xa nate ma. ¹² Na birin nabaxi ne alako won tan naxee findi mixi singee ra naxee e xaxili ti Ala xa Mixi Sugandixi ra, won xa Ala Nore Kanyi matoxo.

¹³ Wo fan to nondi masenyi rame Isa xa fe ra, xibaaru fanyi naxan kisi fi wo ma, wo naxa danxaniya a ma. Isa saabui ra, Ala naxa wo matonxuma a Xaxili Seniyenxi ra alo a laayidi ki naxe. ¹⁴ A bara a Xaxili Seniyenxi fi won ma won ke fole ra. A fama won ke donxoe birin fide won ma a na fa a xa mixie foxo ra temui naxe. Yi birin nabaxi ne alako Ala Nore Kanyi xa matoxoe soto.

Polu xa Ala maxandi Efesekae be

¹⁵ Na kui, kafi n a me wo danxaniyaxi Marigi Isa ma ki naxe, wo man seniyeentoe birin xanuxi ki naxe, ¹⁶ danyi yo mu na n ma tantui ma wo xa fe ra n ne Ala maxandima wo be. ¹⁷ N ma maxandi sigama Baba Ala Nore Kanyi nan ma, won Marigi Isa naxan batuma, a xa a Xaxili ragoro wo ma naxan fahaamui fima, naxan fee makenenma, alako wo xa Ala kolonyi xun xa masa. ¹⁸ N a maxandima wo boje xa fe to a fiixe ra alako wo xa kolon soto a ma a Ala bara wo xili, fe xa lu wo be wo wo xaxili tima naxan na, alako wo xa kolon soto Ala xa ke makaabaxi ma naxan findixi a xa seniyeentoe birin gbe ra, ¹⁹ alako wo man xa kolon soto Ala xa senbe xungbe ma naxan na won tan danxaniyatoe be. Yi senbe findixi Ala xa senbe magaaxuxi nan na, ²⁰ a naxan namini a to a xa Mixi Sugandixi rakeli faxe ma, a a magoro a yirefanyi ma ariyanna. ²¹ Ala bara mangeya fi a ma naxan dangi mangeya, noe, nun senbe birin na. A bara xili fi a ma naxan dangi xili birin na naxan falama yi dunja ma a nun aligiyama. ²² Ala bara fe birin sa a xa yaamari bun, a man fa a findi fe birin xunyi ra danxaniyatoe jama be. ²³ Danxaniyatoe jama fan luxi ne alo Ala xa Mixi Sugandixi fate. Naxan fe birin nakamalima a mooli birin na, a xa fe kamalixi birin na danxaniyatoe jama tagi.

2

Kisi sotoma Ala xa hinne nan saabui ra

¹ Wo fan nu findixi mixi faxaxie nan na wo xa fe kobie nun wo xa yunubie xa fe ra ² wo nu jereama naxee ma. Wo nu biraxi yi dunja fe kobie nan foxo ra. Wo nu biraxi Sentane nan foxo ra, jinne xa mange naxan na kuye ma. Wo nu biraxi a xaxili nan foxo ra naxan na walife Ala yaxuie tagi. ³ Singe, won birin nu jereama na mooli nan na, won bira won fate waxonfe nun won yete xaxili foxo ra. Na kui, a nu lanma won xa Ala xa xone nan tun soto alo booree.

⁴ Kono Ala xa kinikini gbo. A won xanuxi xanunteya tilinxi nan na. ⁵ Na kui, hali faxamixie nan to nu won na won ma fe kobi rabaxie xa fe ra, Ala naxa won nakeli na faxe ma, won nun a xa Mixi Sugandixi. Wo kisixi Ala xa hinne nan saabui ra. ⁶ Ala to bara won nakeli faxe ma won nun a xa

Mixi Sugandixi ra, a bara won naso ariyanna, a won dɔxɔ a fe ma. ⁷ A xa fonisireya kui, Ala kisi fixi won ma a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra, alako birin xa a xa hinne makaabaxi to waxati birin naxan sa fama.

⁸ Wo kisixi Ala xa hinne nan saabui ra, wo xa danxaniya xa fe ra. Kisi mu kelima wo tan xa ma, Ala nan a fima mixi ma. ⁹ A mu kelima mixi xa wali fanyie xa ma. Na kui, mixi yo mu nɔma a yete matɔxɔde. ¹⁰ Ala xa wali fɔxi nan na won na. Yakɔsi, a bara won daa a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, alako won xa nu wali fanyie raba, a bara naxee ti won ya i won xa nu jɛrɛ e ma.

Danxaniyatɔɛ jama findife Ala xa mixie nun Ala Xaxili sabatide ra Isa xa sɛrɛxɛ saabui ra

¹¹ Na kui, wo xa ratu a Yuwifie mu wo ra bari keɲa ma. Naxee xili falama «sunnamixie», e wo fan xili falama «sunnataree». Wo xa a kolon a sunne findixi adama xa wali nan na, naxan nabama mixi fate ra. ¹² Wo xa ratu a singe ra wo mu nu Ala xa Mixi Sugandixi xa fe yo kolon. Xɔɲɛ nan nu wo ra Isirayilakae ya ma. Laayidi nun saate yo mu nu xirixi wo nun Ala tagi. Xaxili tide yo mu nu na wo yi ra, Ala kolontaree nan nu wo ra duniɲa ma.

¹³ Kɔnɔ yakɔsi, wo tan naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, wo tan naxee nu makuyaxi, Ala bara wo maso a ra a xa Mixi Sugandixi wuli saabui ra. ¹⁴ A tan nan lanyɪ rasoxi won tagi, jama firin xa findi keren na. A to a yete fate ba sɛrɛxɛ ra, a bara yaxuya tete rabira naxan nu tixi won tagi. ¹⁵ A bara Yuwifie xa sɛriye, e xa yaamarie, nun e xa tɔnyie senbe kana. A bara na jama firin tongo, a lanyɪ xiri e tagi, a e findi jama nɛnɛnɛ keren na a xa yaamari bun ma. ¹⁶ A xa faxɛ saabui ra wuri magalanbuxi ma, a bara e xa yaxuya kana, a e firin birin findi keren na, a lanyɪ nun bɔɲɛsa lu e tan nun Ala tagi. ¹⁷ A to fa, a naxa wo kawandi lanyɪ nun bɔɲɛsa ra, wo tan naxee nu makuya. Naxee fan nu makɔrɛ, a naxa nee kawandi lanyɪ nun bɔɲɛsa ra. ¹⁸ A tan naade rabixi won firin birin bɛ, won nun Baba Ala xa lu yire keren, a Xaxili Sɛniyenxi kerenyi saabui ra.

¹⁹ Na kui, wo tan naxee mu nu na Ala xa mixie ya ma, yakɔsi wo fan bara findi sɛniyɛntɔɛɛ ra, wo bara so Ala xa mixie ya ma. ²⁰ Wo bara lu alo banxi tixi naxan bunyi findi xɛɛrae nun namɪɲɔnmɛɛ ra. Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan findi na banxi gɛmɛ hagige ra naxan tide gbo a birin bɛ. ²¹ Banxi yire birin a boore suxuxi a tan nan saabui ra, a ite, a findi hɔrɔmɔbanxi sɛniyenxi ra Marigi bɛ. ²² Isa bara a niya wo fan xa nu malan alo banxi biriki dɔxɔma a boore ra ki naxɛ. Ala na wo tife alo banxi a Xaxili sabatima dennaxɛ.

3

Ala xa gundo makenɛnfe

¹ Na nan a toxi, n Ala maxandima wo bɛ, n tan Polu, naxan bara findi geelimani ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa bɛ wo xa fe ra, wo tan naxee mu findixi Isirayilakae ra. ² N laxi a ra, wo bara a mɛ Ala naxa a xa hinne taxu n na n xa a masen wo bɛ. ³ N ɲan bara a nde tagi raba, Ala bara a xa gundo masen n bɛ naxan singe nu nɔxunxi. ⁴ Wo na n ma sɛbɛli xaran, wo nɔma nɛ a kolonde a fahaamui bara fi n ma Ala xa Mixi Sugandixi gundo xa fe ra. ⁵ Yi gundo mu nu makenɛnxi a singe ra nu adamadie bɛ alo a fa makenɛnxi Ala xa xɛɛra sɛniyenxie nun namɪɲɔnmɛɛ bɛ ki naxɛ

to Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. ⁶ A bara makenen fa, a si gbetee nun Isirayilakae bara findi jama keren na. E bara findi ke keren tongomae ra. Ala laayidi keren nan tongoxi e birin nalanxi be, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xibaaru fanyi saabui ra.

⁷ Ala to hinnexi n na a senbe birin na, n fan bara findi yi xibaaru fanyi xa walike ra. ⁸ Hali n to xurunxi dangi seniyantoe birin na, Ala bara hinne n na. A xa hinne findixi n be yi nan na: N tan xa si birin kawandi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi makaabaxi ra, ⁹ n xa Ala gundo makenen adamadie birin be, naxan nu noxunxi Ala Daali Mange yi ra. Kafi fe folo folo yi gundo nu noxunxi Ala yi, ¹⁰ konoo yakosi, a sago na a ra danxaniyatoe jama xa a xa lonni birin makenen mangee nun nolae be naxee na kuye ma. ¹¹ Yi birin findixi Ala xa nate nan na naxan nu na a yi ra abadan. A a birin nakamalixi won Marigi Isa nan saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. ¹² A tan saabui ra, won to danxaniyaxi a ma, won noma won makorede Ala ra limaniya kui, siike xanbi. ¹³ Na kui, n bara wo maxandi limaniya naxa ba wo yi n ma toore kui wo xa fe ra, barima a findima wo be xunnakeli nan na.

¹⁴ Na nan a toxi, n nan n xinbi sinma Baba Ala ya i, ¹⁵ bonsoe birin fatanxi naxan na, naxee na koore nun boxi. ¹⁶ N a maxandima a xa wo mali a xa nooe makaabaxi saabui ra, a xa wo boje senbe so a Xaxili saabui ra. ¹⁷ N a maxandima a xa Mixi Sugandixi xa sabati wo boje i danxaniya saabui ra, wo man xa sabati xanunteya kui. Wo xa xanunteya suxu alo wuri bili sanke boxi suxuxi ki naxe. ¹⁸ N a maxandima a xa senbe fi wo ma, alako wo nun seniyantoe birin xa no Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya gboya, a kuyeya, a iteya, nun a tilinyi kolonde wo mabiri. ¹⁹ Wo xa kolon soto a ma Ala xa Mixi Sugandixi wo xanuxi ki naxe, xanunteya naxan mu noma fahaamude a gboya xa fe ra, alako Ala xa wo rakamali a xa fe kamalixi birin na.

²⁰ Matooe na Ala be naxan noma fe birin na a senbe saabui ra a naxan fixi wo ma, naxan noma fe birin na, dangi won ma maxandi nun maroxunyi ra ²¹ Matooe na a tan nan be danxaniyatoe jama nun a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra waxati birin, abadan. Amina.

4

Danxaniyatoe jere ki:

Nerefe lanyi kui

¹ Na kui, n tan naxan bara findi geelimani ra Marigi xa fe ra, n bara wo mayandi wo jere ki xa a masen a Ala nan yati wo xilixi. ² Wo xa jere yete magore nun boje bexi kui, wo nu dije wo bore be, wo ti wo bore san na xanunteya kui. ³ Wo xa fe birin naba alako lanyi naxa kana wo tagi, Ala Xaxili Seniyenxi naxan fixi wo ma bojesa ra. ⁴ Won findixi fate keren nan na. Ala Xaxili Seniyenxi keren nan a ra. Ala wo fan xilixi ne wo xa wo xaxili ti fe keren nan na. ⁵ Marigi keren, danxaniya keren, nun xunxa keren nan na won be. ⁶ Ala keren nan na won be naxan findixi birin Baba ra, naxan na birin xun ma, naxan walima birin saabui ra, naxan na birin i.

⁷ Konoo hinne fixi kankan ma won ya ma alo Ala xa Mixi Sugandixi a xasabixi ki naxe. ⁸ Na nan a toxi a sebexi, «A to te koore, a naxa a yaxuie suxu,

a naxa adamadie ki.»

⁹ A to sebexi, «A bara te,» na nan na ki a bara goro han bɔxi ma sinden, beenun a man xa te. ¹⁰ Naxan goro, na nan man texi koore birin xun ma, alako a xa fe birin nakamali. ¹¹ A adamadie ki naxan na, a findi yi nan na: ndee xa findi xɛɛrae ra, ndee xa findi namipɔnmɛɛ ra, ndee xa findi xibaaru fanyi kawandilae ra, ndee xa findi danxaniyatɔɛɛ xunmatie nun karamɔxɔɛ ra. ¹² A won kixi nɛ na birin na alako won xa seniyeɛntɔɛɛ mali e xa fata Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatɔɛɛ pama rapɛɛɛde yare. ¹³ Won xa bira na fɔxɔ ra han won birin xa lu lanyi kui naxan kelima danxaniya nun Ala xa Di kolonfe ma, han won birin xa kamali alo Ala xa Mixi Sugandixi kamalixi ki naxe. ¹⁴ Na temui won mu luma sɔnɔn alo diyɔɛɛ. Won mu lintanma sɔnɔn alo wuri naxan saxi ye fari, mɔɔɔnyɛi nun foye naxan tutunma, e a xanin yire birin. Na kui, mixie mu nɔma won natantande sɔnɔn e xa wule kawandi ra, e xa kɔɔta, nun e xa yanfanteya ra. ¹⁵ Won xa nɔndi nan fala xanunteya kui. Fe birin kui, won xa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, naxan findixi danxaniyatɔɛɛ pama xunyi ra. Won xa mɔ na danxaniya kui. ¹⁶ Xunyi nan fate salonse birin rapɛɛɛma. Kankan xirixi a boore ra, kankan a xa wali rabama, alako fate birin xa mɔ, a xa senbe sɔto xanunteya kui.

Nɛɛɛfe lahalɛ nɛɛɛɛ ma, tinxinyi nun seniyeɛnyɛi kui

¹⁷ Na kui, n yi nan falama wo bɛ, n man xa a mabanban Marigi xili ra: Wo naxa pɛɛɛ sɔnɔn alo danxaniyataree pɛɛɛma ki naxe. E xaxilie birama fe fufafu nan tun fɔxɔ ra. ¹⁸ E xaxilie ifɔɔɔɔxi. E xa fe kolontareya nun e xa sonɔn xɔɔɔɔyɔa bara a niya e xa gan Ala xa kisi ra. ¹⁹ E mu yaagima fefe ma sɔnɔn. E bara e yete rabolo langoeɔa xili ma. E mu wasama fe kobi mɔɔli birin nabafe ra.

²⁰ Kɔnɔ Ala xa Mixi Sugandixi mu wo tixi na kira xa xɔn! ²¹ Wo a xa fe mexi nɛ, wo man bara xaran a xa fe ra. Wo a kolon yati a nɔndi na Isa nan yi. ²² Wo tinkanxi nɛ wo xa wo yi ba wo pɛɛɛ ki fori ra, naxan wo xun nakanama wo waxɔnfe kobi saabui ra. ²³ Wo bɔpɛ nun wo xaxili xa mafindi bɔpɛ nɛɛɛɛ nun xaxili nɛɛɛɛ ra. ²⁴ Wo xa wo lahalɛ fori masara a nɛɛɛɛ ra. Wo luma nɛ alo wo bara findi mixi nɛɛɛɛ ra Ala naxan daaxi a xa pɛɛɛ a xa tinxinyi nun seniyeɛnyɛi yati kui.

²⁵ Na kui, won xa wule lu, won xa nɔndi nan fala won bore bɛ, barima won findixi fate keren salonyie nan na. ²⁶ Xa wo xɔnɔ, wo naxa yunubi raba. Wo naxa a lu soɛɛɛ xa dula xɔnɛ na wo bɔpɛ kui, ²⁷ alako wo naxa santide lu lbulisa bɛ. ²⁸ Mupɛti xa mupɛ lu. A xa wali tinxinyi kui alako a xa munafanyi sɔto a naxan fima setaree ma. ²⁹ Wo naxa a lu wɔyɛn kobi yo xa mini wo dɛ i. Wo xa wɔyɛn fanyi nan fala naxan nɔma mixi malide a hayi ki ma, alako wo xa wɔyɛnyɛi xa findi hinne ra e bɛ. ³⁰ Wo naxa Ala Xaxili Seniyeɛnxɛi tɔɔɔɔ, Ala wo matɔnxumaxi naxan na han a fama won fɔxɔ ra lɔxɔ naxe. ³¹ Wo xa wo yi ba yi fe mɔɔli birin na: xɔnɛ, bɔpɛte, pɔaxupɔ, pɔxɔnɔsɔɔɛ, konbi, a nun fe kobi mɔɔli birin. ³² Wo xa marafanyi nun bɔpɛ fanyi masen wo bore bɛ. Wo xa dipɛ wo bore ma alo Ala dipɛxi wo fan ma ki naxe a xa Mixi Sugandixi saabui ra.

5

Nɛɛɛfe naiyalanyi kui

¹ Na kui, wo to bara findi Ala xa di xanuxie ra, wo xa a foxi nan naba. ² Wo xa jere xanunteya kui alo Ala xa Mixi Sugandixi won xanuxi ki naxe, a a yete fi won ma fe ra, a findi won ma serexe ra naxan labunde xiri rafan Ala ma.

³ Kono langoeɓa, mile, nun seniyentareɓa mooli yo naxa lu wo yi ra. E xa fe jan naxa fala wo tagi, barima na mu lan seniyentoe ya ma. ⁴ Woyenyi masuturatare, daxuna woyenyi, woyen jaaxi, e sese naxa me wo tagi. Na mu lan. Wo xa nu tantu woyenyi nan fala wo bore tagi. ⁵ Wo xa a kolon a fanyi ra, a langoe, seniyentare, a nun milante (naxan maniya kuye batui ra), e sese mu findixi ke tongoma ra Ala nun a xa Mixi Sugandixi xa mangeya niini bun ma. ⁶ Wo naxa a lu mixi yo xa wo madaxu woyenyi fufafu ra. Yi yunubi moolie xa fe ra, Ala xa xone goroma ne mixie ma naxee mu a xui suxuma. ⁷ Na kui, wo naxa gbaku e ra.

⁸ Singe, dimi nan nu wo ra, kono yakosi, wo bara findi naiyalanyi ra Marigi saabui ra. Wo xa wo jere alo a lan naiyalanyi xa die xa e jere ki naxe. ⁹ Naiyalanyi xa wali toma fe fanyi birin, tinxinyi birin, nun nondi birin kui. ¹⁰ Wo xa kata wo xa kolon soto fee ma naxee Ala kenenxi. ¹¹ Wo naxa wo gbe raso dimi xa wali kobi ya ma feo! Wo xa na fe mooli ramini kene ma. ¹² Barima na mixi moolie fe naxee rabama noxunyi kui, hali a ifalafe yete mayaagi. ¹³ Kono naiyalanyi fe naxan birin makenenma, a toma ne ya ra. ¹⁴ Fe naxan birin toma ya ra, a fan bara findi naiyalanyi ra. A falaxi na nan ma, «I tan naxan xife, xunu. Keli faxamixie ya ma, Ala xa Mixi Sugandixi xa yanbe xa ti i ma.»

¹⁵ Na kui, wo meeni wo jere ki ma. Wo naxa wo jere alo xaxilitaree. Wo xa wo jere ne alo xaxilimae. ¹⁶ Wo meeni yi temui ma, barima yi temui wo fan. ¹⁷ Na na a ra, a mu lan wo xa wo jere alo xaxilitare. Wo xa kolon soto Marigi waxonfe ma. ¹⁸ Weni naxa wo rasiisi, barima xaxilitareɓa nan na ki. Wo xa kamali Ala Xaxili Seniyenxi nan na. ¹⁹ Wo xa woyen wo bore be suuki nun beeti ra. Wo xa suukie nun beetie ba Marigi be naxee kelima wo boɓe yati yati ma. ²⁰ Wo xa tantui rasiga Baba Ala ma fe birin xa fe ra, temui birin. Wo xa na raba Ala xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xili saabui ra.

Nerefe yete magore kui

²¹ Wo xa wo yete magoro wo bore be Ala xa Mixi Sugandixi xa yaragaaxui kui.

²² Ginnee, wo xa wo yete magoro wo xa morie be, alo wo wo yete magoroma Marigi be ki naxe. ²³ Xeme findixi a xa gine xunyi nan na, alo Ala xa Mixi Sugandixi findixi danxaniyatoe pama xunyi ra ki naxe. Danxaniyatoe pama fan findixi a fate nan na, a bara naxan nakisi. ²⁴ Danxaniyatoe pama a yete magoroma Ala xa Mixi Sugandixi be ki naxe, ginnee fan lanma e xa e yete magoro e xa morie be na ki ne fe birin kui.

²⁵ Xeme, wo xa wo xa ginnee xanu alo Ala xa Mixi Sugandixi danxaniyatoe pama xanuxi ki naxe. A a yete fi danxaniyatoe pama xa fe ra ²⁶ alako a xa a raseniyen, a xa a rafiixe ye ra masenyi saabui ra, ²⁷ a xa a dentege a yete be nore kui. Na kui, danxaniyatoe pama luma ne alo dugi tofanyi, xosi yo mu na naxan ma, naxan mu matoroɓxi. A xa seniyen, tantanyi yo naxa lu a ma. ²⁸ Xeme lanma e xa e xa ginnee xanu na mooli nan na. E xa e xanu alo e e yete fate xanuxi ki naxe. Naxan a xa gine

xanuma, a a yete nan xanuxi. ²⁹ Mixi yo mu na naxan a yete fate xonma, barima mixi birin a yete rabaloma, a mēeni a yete fate ma. Ala xa Mixi Sugandixi fan mēenima danxaniyatōe pama ma na ki ne, ³⁰ barima won findixi a fate salonyie nan na. ³¹ «Na kui, xeme fama ne kelide a baba nun a nga xun ma, a a maso a xa gine ra, e findi fate keren na.» ³² Gundo belebele nan na ki, konō n na Ala xa Mixi Sugandixi nun danxaniyatōe pama nan ma fe falafe. ³³ Konō kankan xa a xa gine xanu alo a yete yati. Gine fan lanma a xa a xa mōri binya.

6

¹ Die, wo xa wo nga nun wo baba binya Marigi xa fe ra, barima na nan findi fe tinxixi ra. ² Yaamari singe nan ya, barake laayidixi naxan xanbi ra: «I xa i nga nun i baba binya, ³ alako fee xa sooneya i be, i xa simaya soto dunija bende fujū fari.»

⁴ Babae, wo fan naxa wo xa die raxōō. Wo xa e xuru, wo e rasi alo Marigi wama a xon ma ki naxe.

⁵ Konyie, wo xa wo marigie sago raba, naxee na wo xun ma yi dunija ma. Wo xa e binya, wo gaaxu e ya ra. Wo xa e sago raba wo nii ra, alo wo Ala xa Mixi Sugandixi sago rabama ki naxe. ⁶ Wo naxa a raba e ya tode gbansan xa ra, alo naxee katama e yete rafande mixi ma. Wo xa a raba ne alo Ala xa Mixi Sugandixi xa konyie naxee Ala sago rabama e boje birin na. ⁷ Wo a raba wo tixi ra. Wo naxa wali e be alo wo na walife e tan gbansan nan ma fe ra. Wo xa wali ne alo wo na walife Marigi nan be, ⁸ barima wo a kolon, mixi fe fanyi yo raba, xa a findi konyi ra, xa a findi xore ra, Marigi a sare fima ne.

⁹ Konyi marigie, wo fan xa a raba na ki ne wo xa konyie be. Wo xa ba xaapefe e ma, barima wo a kolon Marigi keren nan na wo birin be koore ma, naxan mu mixi yo rafisa a boore be.

Ala geresose naxee fima danxaniyatōee ma

¹⁰ A dōnxōe ra, wo xa wo senbe so Marigi saabui ra nun a xa senbe magaaxuxi saabui ra. ¹¹ Wo xa Ala xa geresose birin tongo, alako wo xa nō tide Ibulisa xa kōota birin kanke. ¹² Barima won mu na ibunadama xa gerefe. Mangee, nōlae, yi dunija senbema naaxie, jinne naxee na kuye ma, gere na won nun nee nan birin tagi. ¹³ Na nan a ra, wo xa Ala xa geresose birin tongo alako na lōxōe kobi na a li, wo xa nō tide. Na gere rapōnyi xa wo li wo tixi. ¹⁴ Na kui, wo xa ti ne. Wo wo tagi ixiri nōndi ra. Wo tinxinyi findi wo kanke makantase ra. ¹⁵ Wakilife xibaaru fanyi masende naxan bojesa fima mixi ma, wo xa na findi sankiri ra wo sanyie be. ¹⁶ Safe na birin xun ma, wo xa danxaniya suxu wo yi ra alo wure lefa. Na nan nōma Sentane xa tanbe radexexie ratide, a e raxuben. ¹⁷ Wo man xa kisi suxu naxan findixi wo xun makantase ra. Wo Ala Xaxili Seniyenxi xa santidegema fan suxu naxan findixi Ala xa masenyi ra. ¹⁸ Wo xa Ala maxandi temui birin a Xaxili Seniyenxi saabui ra, duba nun maxandi mōli birin na. Na kui, wo naxa yanfa. Wo xa wo tunnabexi ne Ala maxandife ra seniyentōe birin be.

¹⁹ Wo xa Ala maxandi n fan be, alako n na n de ibi, Ala xa n mali a xa xibaaru fanyi gundo makenende birin be limaniya ra. ²⁰ N findixi Ala xa santigi nan na yolōnxōnyi bara balan naxan ma na xibaaru fanyi xa fe ra. Wo xa Ala maxandi n be alako n xa a masen limaniya ra alo n lan n xa a masen ki naxe.

Wɔyɛn dɔnxɔɛ

²¹ Tikike n ma fe nun n ma wali xa fe birin masenma nɛ wo bɛ. Won ngaxakerenyi xanuxi nan a ra danxaniya kui. Tunnabɛxila nan a ra Marigi xa wali kui. ²² N a xɛɛxi wo ma na nan ma, alako a xa muxu xa fe tagi raba wo bɛ, a man xa wo bɔpɛ ralimaniya.

²³ Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa bɔpɛsa, xanunteya, nun danxaniya fi ngaxakerenyie ma. ²⁴ Ala xa hinne fi birin ma Marigi Isa xa xanunteya mu pɔnma mixi naxee bɛ.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Filipi danxaniyatɔe jama ma
Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Isa xa xeera Pɔlu naxan seɓe Isayankae ma naxee nu sabatixi Filipi taa kui. Singe Pɔlu nu bara kawandi ti menni alako mixie xa danxaniya Isa ma. E xa danxaniya naxa sabati a fanyi ra, han e Pɔlu mali a xa wali kui yire gbete. Na taruxui seɓexi Isa xa Xeerae xa Taruxui kui, sora 16.

Pɔlu to balan geeli Rɔma a xa danxaniya xa fe ra, Ala naxa a niya a xa bataaxee seɓe danxaniyatɔe jama ndee ma. Pɔlu naxa bataaxe keren seɓe Filipi danxaniyatɔe ma. A naxa e ralimaniya alako e xa lu Ala sagoe, e man xa findi misaali fanyi ra naxan nɔma a niyade mixi gbete xa bira Isa foxo ra. Pɔlu naxa e ratu a e mu nɔma e yete rakiside e xa fe fanyi saabui ra, fo Isa saabui ra naxan a yete baxi serexe ra dunjɔa birin be.

To Isayankae man nɔma limaniya sotode yi Kitaabui saabui ra. Ala xa masenyi xaxili fanyi nun seɓe fima mixie ma e na e boɓe rabi a be. Ala xa won mali alako won xa seewe kolon naxan fatanxi Alatala ra. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Filipi danxaniyatɔe jama ma

Xeebui

¹ N tan Pɔlu nun Timote, naxee findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyie ra, muxu bara wo xeebu, Ala xa Mixi Sugandixi xa seniyyentɔe naxee na Filipi, a nun wo xa yareratie nun wo malimae. ² Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun boɓesa fi wo ma.

³ Temui birin n na ratu wo ma, n Ala tantuma ne. ⁴ N Ala maxandima wo be seewe ra temui birin, ⁵ barima wo bara n mali Ala xa masenyi kawandife ra kabi a folɛ han yakosi. ⁶ N a kolon, Ala, naxan wali fanyi folɔxi wo tagi, a fama ne a rakamalide a xa Mixi Sugandixi Isa fa loxoɛ. ⁷ A lan ne yi xaxili xa lu n be barima wo rafan n ma. Xa n na geeli kui, xa n na Ala xa xibaaru fanyi xunmageresofe kawandi ra, Ala hinnema ne won birin na. ⁸ Ala a kolon n wo xanuxi alɔ a xa Mixi Sugandixi Isa wo xanuxi ki naxee.

⁹ N Ala maxandima ne wo be alako wo xa xanunteya xun xa masa fe kolonyi nun fahaamui tilinxi ra, ¹⁰ alako wo xa no a kolonde fe naxan tide gbo. Na kui, wo boɓe xa fiixe, marakorosi yo naxa lu wo ma Ala xa Mixi Sugandixi fa loxoɛ. ¹¹ Na loxoɛ Isa fama ne wo matinxinde alako Ala xa matɔxo, a senbe xa kolon.

Pɔlu nun kawanditie

¹² N ngaxakerenyie, wo xa a kolon, toore naxan n lixi, na bara Inyila Isa masenyi wali rasooneya, ¹³ barima mange xa soorie nun mixie birin bara a kolon n na geeli kui Ala xa Mixi Sugandixi xa fe nan ma. ¹⁴ N

ngaxakerenyie bara limaniya Marigi xa fe ma n ma jaxankate saabui ra. Yakosi e mu gaaxuma fefe ya ra, e Ala xa masenyi kawandima senbe ra.

¹⁵ Nondi nan a ra, ndee na Ala xa Mixi Sugandixi xa fe kawandife mile nun tɔɔne nan ma, kɔɔɔ ndee fan na kawandi tife boje fanyi nan na. ¹⁶ Nee a rabafe xanunteya nan na, barima e a kolon a n findixi Xibaaru Fanyi xunmagereso nan na. ¹⁷ Boore Ala xa Mixi Sugandixi xa fe kawandima e xa yete igbona nan na. E boje mu fiixe. E jɔɔɔ a ma a e noma n ma geeli jaxankate xun masade e xa kawandi ra. ¹⁸ Fefe mu a ra. Xa e boje fiixe, xa e boje mu fiixe, e na Ala xa Mixi Sugandixi xa fe masenfe. Yi findima seewe nan na n be to nun tina, ¹⁹ barima n a kolon fe naxee bara n li, e findima kisi nan na n be wo xa Ala maxandi saabui ra nun a xa Mixi Sugandixi Isa Xaxili xa mali saabui ra.

²⁰ N a kolon n fe birin nabama alako n naxa yaagi fefe ra. N xa limaniya yakosi alo temui dangixi alako Ala xa Mixi Sugandixi xa matɔɔɔe soto n ma simaya xa na mu n ma faxe saabui ra. ²¹ N ma dunijeigiri kui, n birama ne Ala xa Mixi Sugandixi fɔɔɔ ra. N ma faxe findima fe fanyi nan na n be, ²² kɔɔɔ xa n lu duniya, n noma ne wali gbege rabade Ala be. Awa, n munse rabama? N mu a kolon. ²³ Na fe na n bendunfe yire firin. A xoli n ma n xa keli be, n xa siga Ala xa Mixi Sugandixi yire. Na fan dangi fe birin na. ²⁴ Kɔɔɔ a lanma n xa lu duniya wo tan ma fe ra. ²⁵ N bara a kolon n luma ne wo ya ma alako wo xa siga yare, wo man xa seewa danxaniya kui. ²⁶ N na gbilen wo yire, wo xa matɔɔɔe Ala xa Mixi Sugandixi Isa be, na xun fama masade n ma fe ra.

²⁷ Wo jere ki xa lan Ala xa Mixi Sugandixi xa Xibaaru Fanyi ma tun, alako xa n na wo ya ma ba, xa n mu na ba, n noma a kolonde xaxili keren nan na wo be, wo birin walife danxaniya keren nan na, danxaniya naxan fatanxi Ala xa Xibaaru Fanyi ra. ²⁸ Wo naxa gaaxu wo gerefae ya ra. Wo xa limaniya findixi tonxuma nan na e be e loefe ra, wo fan xa a kolon wo kisima ne. ²⁹ Na kisi kelixi Ala nan ma, barima a bara hinne wo ra dɔɔɔ firin: Wo danxaniyafe Ala xa Mixi Sugandixi ma, a nun wo man tɔɔɔfe a be, ³⁰ alo wo n fan to tɔɔɔɔ ra ki naxe. Alo wo man bara a me ki naxe, han ya n na na tɔɔɔe nan kui.

2

Isa xa misaali

¹ Ala xa Mixi Sugandixi to madundui nde fima wo ma, a xa xanunteya to limaniya nde fima wo ma, lanyi to na wo nun Ala Xaxili Seniyanxi tagi, xanunteya nun kinikini nde to na wo yi ra, ² wo xa n ma jalexinyi rakamali. Wo lu lanyi kui. Xaxili keren, xanunteya keren, nun jere ki keren nan xa lu wo tagi. ³ Wo naxa fefe raba tɔɔne kui. Wo naxa wo yete rafisa wo booree be. Wo nde ba wo xa fe ra, wo a sa wo booree gbe xun yete magore kui. ⁴ Wo naxa wo yete xa munafanyi fen. Wo wo booree nan ma munafanyi fen.

⁵ Wo yuge xa lu alo Ala xa Mixi Sugandixi Isa.

⁶ Kabi abadan, a nu na Ala kepa ne, kɔɔɔ a mu tin a xa a yete tide sa Ala ilanyi.

⁷ A naxa dije a yete birin ma, a tin lude konyi kepa ma, a bari duniya ma alo adamadi, mixie fan naxa a kolon adamadi ra.

⁸ A naxa a yete magoro,
a xa Ala sago raba,
han a naxa tin faxe ra wuri magalanbuxi ma.

⁹ Na nan a toxi Ala naxa a binya,
a a xili gbo dangi xili birin na,

¹⁰ alako naxee na koore,
naxee na boxi,
naxee na boxi bun ma,
e na Isa xili me temui naxe,
e birin xa e xinbi sin a bun,

¹¹ e xa a fala,

«Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan na Marigi ra.»
Na xa findi matoxoe ra Baba Ala be.

¹² N xanuntenyie, wo bara n xui suxu n nu na wo tagi temui naxe. Yakosi fan, wo xa Ala xa yaamarie rabatu n xanbi dangife a singe ra. Wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa wakili wo xa kisi xa fe ra. ¹³ Ala nan fe ragirima wo ma alako wo janige xa lan a gbe ma, wo xa a waxonfe raba. ¹⁴ Wo ne fefe rabama wo naxa wo yaxaseri masa, wo naxa sonxo, ¹⁵ alako nondi nun seniyenyi xa lu wo be, wo tan Ala xa die naxee yanbama alo te dexe yi duniya mixi jaaxi tinxintaree ya ma, ¹⁶ wo ne kisi masenyi tima temui naxe. Na kui, n matoxoe sotoma Ala xa Mixi Sugandixi fa loxo, barima n mu duniya igirixi toore kui fufafu ra. ¹⁷ Hali n faxa wo be, n ma duniyeigiri fama findide wo be serexe nan na naxan sama wo xa danxaniya serexe xun ma. Na n naseewama ne. ¹⁸ Wo fan xa seewa, won birin xa seewa.

Timote nun Epaforodite

¹⁹ N bara n xaxili ti Marigi Isa ra a xa n mali alako n xa Timote xee wo ma, alako a xa n nalimaniya wo xa xibaaru ra. ²⁰ Mixi yo mu na n yi ra, wo xa fe rafan naxan ma alo a tan. ²¹ Birin wama e yete kan xa geeni nan xon ma, e mu na Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa geeni xa fenfe. ²² Wo a kolon Timote bara a tunnabexi toore kui Ala xa Xibaaru Fanyi xa fe ra. Kabi a naxa wali folo n seeti ma temui naxe, a bara lu alo di naxan birama a baba foxo ra. ²³ Na kui, a xoli n ma n xa a xee wo yire, n ma fe makenenma temui naxe. ²⁴ N a kolon a gbe mu luxi, Ala xa a ragiri n xa fa wo yire.

²⁵ Kono n ma mapoxunyi ma, fo n xa n ngaxakerenyi Epaforodite xee wo yire. A bara n mali ki fanyi ra Ala xa fe geremaso kui, alo wo a xeexi n ma fe naxan ma. ²⁶ Wo to xoli bara a suxu ki fanyi. A bara kontofili barima wo bara a xa fure fe me. ²⁷ A fura ne a jaaxi ra. A gbe mu nu luxi a xa faxa, kono Ala naxa kinikini a ma. Ala naxa kinikini n fan ma, alako na sunnunyi naxa sa n ma toore xun. ²⁸ Na na a ra n bara gbata a xeefe ra wo ma alako wo xa jalexin a tofe ra, n fan boje ndedi xa sa. ²⁹ Wo xa a rasene Marigi xili ra seewe kui. Wo xa yi mixi mooli binya, ³⁰ barima a mu tondi fefe yo ra Ala xa Mixi Sugandixi xa wali kui, hali a findi a be faxe ra. A bara n mali wo tan mu nu noma n malide naxee ra.

3

Kisi sotofe

¹ Yakosi, n ngaxakerenyie, wo xa seewa wo Marigi ra. N mu taganma gbilende fee tagi rabade wo be, n naxee sebexi wo ma temui dangixi, alako

na xa wo ratanga. ² Wo xa wo yete ratanga mixi paaxie ma, wali kobi rabae naxee wama fine rawalife tun mixi sunnafe ma. ³ Won tan nan na mixi sunnaxie ra a nɔndi ki ma, won tan naxee Ala batuma a Xaxili Seriyenxi saabui ra, naxee seewama Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, naxee mu e xaxili tima e yete ra.

⁴ Xa n wa, n fan nɔma n xaxili tide n yete ra. Xa mixi nde a maɔɔxunxi ne a a nɔma a xaxili tide a yete ra, n dangi na kanyi ra pon! ⁵ N sunnaxi a xi solomasaxan loxɔe ne, Isirayilaka nan n na, naxan kelixi Bunyamin bɔnsɔe, Eburu yati yati nan lanxi n ma n bari ki ma. ⁶ N nu biraxi Ala xa seriyɛ fɔxɔ ra a Fariseni ki ne, n nu fa Isa xa danxaniyatɔee paaxankata. Marakɔɔsi paaxi yo mu nu na n ma.

⁷ Kɔnɔ yakɔsi, n to bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, n nu se naxan birin maɔɔxunxi fe fanyie ra, e tide yo mu na n be sɔnɔn. ⁸ Marigi Isa kolonfe nan tide gbo nee birin be. Ala xa Mixi Sugandixi sɔtɔfe dangi na fe birin na, n bara naxee lu a xa fe ra. Na fee bara lu n be alo fee fufafu alako n xa Isa xa munafanyi sɔtɔ. ⁹ N xa lu a tan nan ma fe, barima n yete senbe mu nɔma n findide mixi tinxinxi ra. N mu nɔma Ala xa seriyɛ birin nabatude. Kɔnɔ xa n bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, Ala tan nɔma ne n matinxinde. Ala nan mixi matinxinma danxaniya saabui ra. ¹⁰ Na kui, n wama naxan xɔn, n xa Isa kolon. N xa a xa marakeli senbe kolon, n man xa tɔɔɔ alo a tɔɔɔxi ki naxe. N wama lufe ne alo Isa nu na ki naxe a faxa temui, ¹¹ alako n fan xa keli faxe ma.

¹² N a kolon n mu nu ge na birin sɔtɔde sinden, n ma fe mu gexi kamalide. Kɔnɔ n xa siga yare alako Isa n sugandixi fe naxan ma, n fan xa a xa fe suxu. ¹³ N ngaxakerenyie, n a kolon n mu gexi a suxude sinden, kɔnɔ n fe keren nan nabama: N mu n kobe ratoma, n sigama yare nan tun ma. ¹⁴ N birama ne n ma wali fɔxɔ ra, alako n xa sare sɔtɔ Koore Mange Ala won xilixi naxan ma a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra.

¹⁵ Won tan naxee xa danxaniya bara tilin, a lanma na maɔɔxunyi nan xa lu won birin yi ra. Kɔnɔ xa a sa li mixi nde mu lanxi na fe ma, Ala fama na fan fiixede na kanyi be. ¹⁶ Won xa siga yare alo won darixi a ra ki naxe.

¹⁷ N ngaxakerenyie, wo xa n fɔxi raba. Mixi naxee pɛɛ ki luxi alo muxu gbe, nee nan xa findi misaali ra wo be. ¹⁸ Ala xa Mixi Sugandixi yaxuie bara wuya, naxee mu lama a xa serɛɛ ra wuri magalanbuxi ma. N jan bara na fala wo be sanya wuyaxi, kɔnɔ yakɔsi n a masenma ne wo be n yaye ra. ¹⁹ E bara loe. E yete waxɔnfe bara findi e xa ala ra. E naxan itema, na nan fama e ragorode. E birama yi dunjia gbansan nan fɔxɔ ra. ²⁰ Kɔnɔ won tan xonyi na ariyanna nan na, won nakisima Marigi Isa kelima dennaxe fafe ra won fɔxɔ ra. Won na na nan mamefe. ²¹ A fama ne won fate makinikinixie masarade, e xa lu nɔɛ kui alo a gbe. A na rabama a senbe nan na, naxan dangi senbe birin nalanxi ra.

4

Marasi dɔnxɔee

¹ N ngaxakerenyie, a xoli n ma n xa siga wo xɛɛbude. N bara pɛlexin wo xa fe ra, naxan bara a niya n xa binye sɔtɔ. N xanuntenyie, wo bira Marigi fɔxɔ ra alo wo darixi a ra ki naxe.

² Ewodiye nun Sintike, yandi wo xa lan wo bore ma Marigi xa fe kui. ³ N malima fanyii, n bara i maxandi, i xa e mali, barima e fan bara n mali n ma

kawandi tife geremaso kui. Kilementi fan bara n mali, alo n walibooree naxee xilie sebexi kisi buki kui.

⁴ Wo seewa Marigi ra temui birin. N man xa a fala wo be, wo xa seewa.

⁵ Wo xa boje bexi xa makenen birin be. Marigi mu buma fafe ra sonon.

⁶ Wo naxa kontofili fefe ra, wo xa Ala maxandi fe birin kui, wo xa a mayandi, wo xa a tantu. ⁷ Na kui, Ala bojesa nun xaxilisa fima ne wo ma naxan mooli mu toma yi dunija fari. A na rabama a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra.

⁸ Donxe ra, wo xa wo xaxili doxo yi fee nan xon ma: fe naxan yo findi nondi ra, naxan yo findi soobe ra, naxan yo tinxin, naxan yo seniyen, naxan yo fan, naxan yo findi seriye ra, naxan yo rafan Ala ma. Wo xa wo xaxili doxo yi fee nan xon binye nun tantui na naxee kui. ⁹ N naxan masenxi wo be, wo naxan toxi n ma misaali kui, wo bira na foxo ra. Na kui, Bojesa Mange luma ne wo seeti ma.

Xeebui

¹⁰ N bara Marigi tantu wo xa fe ra barima wo man bara wo joxo sa n xon. Singe wo nu bara wa n malife, konjo Ala mu a ragiri. ¹¹ N mu yi falaxi xe barima n hayi to na se nde ma. N bara n matinkan n xa wasa so se naxan na n yi ra. ¹² Xa sese yo mu na n yi ra, xa se gbegbe na n yi ra, a birin fan. Xa kaame n suxuxi, xa n lugaxi, n bara wasa a birin na. Xa n bannaxi, xa n tooxoxi, n bara seewa a birin na. ¹³ N noma fe birin na n Marigi saabui ra, naxan senbe fima n ma. ¹⁴ Konjo wo fan fe fanyi nan nabaxi n be n malife ra n ma tooxe kui.

¹⁵ Filipikae, wo a kolon, kabi n naxa keli Masedon boxi Inyila Isa kawandi tife ra, danxaniyatoe pama yo mu n mali fe nde ra fo wo tan. ¹⁶ Wo tan nan na rabaxi. Wo naxa n mali sanya firin n nu na Tesaloniki temui naxe. ¹⁷ N mu na sese fenfe n yete be. A xoli n ma wo tan nan xa fe fanyi soto a kui. ¹⁸ N hayi na naxan birin ma, n bara a soto. Wo naxan nasanbaxi n ma Epaforodite saabui ra, a bara n wasa han a bara dangi a i. Na serexe bara rafan Ala ma, a a kenan. ¹⁹ N Marigi Ala fama fe birin fide wo ma wo hayi na naxan ma. Feere birin na a tan nan yi ra, a na birin nabama a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra. ²⁰ Ala tantu, Ala tantu. Ala naxan findi won Baba ra, won a tantuma ne han dunija rajonyi.

²¹ Wo xa Isa xa seniyentoe birin xeebu. ²² Seniyentoe birin naxee na n seeti ma, a gbengbenyi naxee walife Mange Sesare xonyi, e bara wo xeebu. ²³ Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi
Annabi Pölu naxan sebe
Kölosi danxaniyatöe pama ma
Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Isa xa xera Pölu naxan sebe Isayankae ma naxee nu sabatixi Kölosi taa kui. Pölu mu nu findixi kawandila singe xa ra naxan Isa xa fe masen e be, kono a e kolon Roma ne, a nu na geeli dennaxe. Ala Xaxili Seniyenxi naxa masenyi nde fi Pölu ma Kölosikae be, a nun Isayankae birin be naxee nu sa fama lude dunija bende fuji fari. Yi Kitaabui kui, mixi noma lonni gbegebe sotoöde Isa xa fe ma a nun Isayankae nere ki xa fe ma.

Ala xa won mali a xa masenyi saabui ra alako won xa seewe soto dunija ma, won man xa seewe soto aligiyama. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pölu naxan sebe
Kölosi danxaniyatöe pama ma

Xebui

¹ N tan Pölu nan yi ki, Ala a ragirixi naxan xa findi Isa xa xera ra. Muxu nun Timote nan yi bataaxe sebefe ² wo tan ma, Kölosikae seniyentöe. Wo bara findi n ngaxakerenyi danxaniyatöe ra barima wo laxi Ala xa Mixi Sugandixi ra. Won Baba Ala xa hinne nun bojesa fi wo ma.

Pölu Kölosikae tantufe

³ Muxu bara Ala tantu, won Marigi Isa Baba. Muxu Ala maxandima wo be temui birin. ⁴ Muxu yi nan mexi, wo bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, wo man bara Ala xa seniyentöe birin xanu. ⁵ Wo xaxili tixi fe ra Ala naxan nagataxi wo ya ra kooe ma. Wo xa danxaniya nun wo xa xanunteya kelima na nan ma. Wo bara na birin me Ala xa nondi kui naxan findixi xibaaru fanyi ra. ⁶ Na xibaaru fanyi bara findi geeni ra dunija birin be. A man bara findi geeni ra wo be wo Ala xa hinne yati kolonxi temui naxe. ⁷ Won ngaxakerenyi, muxu waliboore Epafirasi nan wo xaranxi na nondi ra. A bara findi Ala xa Mixi Sugandixi xa walike tinxixi ra wo be. ⁸ A bara a masen muxu be a wo mixi xanuma Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

Pölu Kölosikae ralimaniyafe

⁹ Na nan a toxi, muxu fan, kafi muxu naxa na kolon, muxu Ala maxandife ne wo be temui birin, a xa fahaamui nun xaxili fanyi fi wo ma alako wo xa Ala sago kolon a fanyi ra. ¹⁰ Wo xa wo nere alc won Marigi wama a xon ma ki naxe. Wo xa fe fanyi mooli birin naba. Wo xa Ala kolon a fanyi ra. ¹¹ Wo xa senbe soto a xa senbe magaaxuxi saabui ra, alako wo xa wo tunnabexi, wo man xa dije, ¹² wo man xa Baba Ala tantu seewe kui. A bara a ragiri wo xa no seniyentöe ke sotoöde naiyalanyi kui. ¹³ A bara won namini Sentane xa nöe bun ma, naxan findixi dimi ra, a

won naso a xa Di xanuxi xa mangeya niini bun ma. ¹⁴ Na di bara won xunsara, a bara won ma yunubie xafari.

Ala xa Mixi Sugandixi

¹⁵ Ala mu toma, kono a xa Di findixi a misaali nan na. Daali birin fisamante nan a ra. ¹⁶ A tan nan se birin daa, naxan na koore ma, naxan na boxi ma, naxan toma, naxan mu toma, mangee, yaamaritoe, nolae, senbema. Na birin daaxi a saabui nan na, na birin daaxi a yete nan be. ¹⁷ Beenun se keren xa daa, a tan nu na. A birin na na a tan nan saabui ra. ¹⁸ Danxaniyatoe pama xunyi na a tan nan na. Na luma ne alo a fate yati yati. A tan nan na fe birin fole ra. A tan nan singe rakeli faxe ma, alako a xa findi dunija fisamante ra. ¹⁹ A naxa rafa Ala ma a xa Isa rakamali Ala xa fe birin na. ²⁰ A man bara tin fe birin masode a ra a xa Di xa faxe saabui ra. Bopesa xa lu Ala nun dunija birin tagi, naxan na koore nun boxi ma. Na lanyi bara lu e tagi Ala xa Di wuli saabui ra, naxan banban wuri magalanbuxi ma.

²¹ Singe ra, wo tan nun Ala, wo tagi nu ikuya. A yaxuie yati yati nan nu na wo ra, barima wo nu fe paaxie mapoxunma, wo man nu e rabama. ²² Kono yakosi, lanyi bara lu wo tagi Ala xa Di xa faxe saabui ra, alako wo xa seniye, wo xa ti Ala ya i, tantanyi nun marakosi yo mu na wo ma sonon. ²³ Kono a lanma ne wo xa danxaniya xa sabati, a xa senbe soto, alako wo naxa makuya fe fanyi ra naxan nagataxi wo be Ala xa xibaaru fanyi saabui ra. Na xibaaru fanyi wo naxan mexi, a masenxi ne dunija birin be. N tan yati walima na nan ma.

Polu xa wali

²⁴ Yakosi, n bara pelexin n tooro fe ma wo xa fe ra. N yete yati fama Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa toore rakamalide danxaniyatoe pama xa fe ra, naxan luxi alo a fate. ²⁵ N bara findi danxaniyatoe pama xa walike ra. Ala bara n xee n xa a xa masenyi birin tagi raba wo be. ²⁶ Na gundo nu noxunxi ne mixi birin ma, kabi temui xonnakuye. Kono yakosi, Ala bara na masen a fiixe ra a xa seniye tooe birin be. ²⁷ A waxi ne na gundo xa masen e be si birin tagi, e xa a xa noore tofanyi to. Na gundo nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi na wo i, a tan nan noxi a niyade wo xa a xa noore soto. ²⁸ Muxu Ala xa Mixi Sugandixi nan ma fe masenma adamadi birin be. Muxu e birin xaranma ne lonni ra, alako mixi birin xa kamali Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. ²⁹ Na nan a toxi, n na walife Isa senbe ra, naxan n malima a fanyi ra.

2

¹ Wo xa a kolon n na gere masofe wo be, n na gere masofe Layodiseyaka e nun danxaniyatoe birin be, naxee n kolon kono e mu n toxi sinden. ² N na gere maso kui alako wo bope xa limaniya, wo xa boni wo bore ra xanunteya kui, wo man xa xaxili fanyi soto. Na kui, wo noma ne Ala xa gundo kolonde. Na gundo findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. ³ Lonni fanyi nun fe kolonyi noxunxi Isa nan ma fe kui.

⁴ N na falaxi ne, alako mixi yo naxa no wo madaxude woyenyi tofanyie ra. ⁵ N makuya wo ra, kono n bope na wo seeti ma. N bara pelexin, barima wo na perefe a fanyi ra wo xa danxaniya kui. Wo mu Ala xa Mixi Sugandixi bepinma fefe ma.

Pòlu Kòlòsikae ralimaniyafe a firin nde

⁶ Wo to bara tin wo Marigi Isa xa fe ra, Ala xa Mixi Sugandixi, wo lan ne wo xa bira a fòxo ra. ⁷ Isa xa lu wo be alo sanke na sansi be ki naxe. A xa lu wo be alo fanye, banxi tima naxan fari. Wo xa danxaniya xa sabati alo muxu wo xaranxi ki naxe. Wo xa Ala tantu temui birin. ⁸ Wo naxa a lu mixi yo xa wo madaxu woyenyi joxunme ra. Na wulee findixi adamadi xa mapoxunyi nan na. Na fatanxi dunija fe nan na. A mu kelixi Ala xa Mixi Sugandixi xa ma feo!

Isa Marakisima

⁹ Ala xa fe keja birin na Isa yi ra. ¹⁰ Wo fan bara kamali Isa saabui ra, naxan findixi mange ra. Mangeya birin nun senbe mooli birin na a bun ma.

¹¹ Isa bara wo sunna, konò a mu a rabaxi a adama ki xa ma. A mu sese ba wo fate ma. A wo sunna ki naxe, a wo sondonyi nan kui ixaxi. ¹² Wo bara wo xunxa ye xòora. Na bara maniya alo wo nun Isa bara ragata gaburi keren kui. Na xanbi wo fan bara keli ye xòora alo Isa kelixi gaburi kui ki naxe. Na birin nabaxi ne barima wo bara la Ala senbe ra, naxan Isa rakelixi faxe ma. ¹³ Wo nu luxi ne alo faxamixie, wo xa yunubie xa fe ra nun wo xa sunnatareya xa fe ra, konò Ala bara wo rakisi Isa saabui ra. A bara dije won ma yunubi birin ma. ¹⁴ Kalamui naxan nu sebexi won xili ma, naxan nu noma won ma fe kanade, a bara na ba na a mabanbanfe wuri magalanbuxi ma. ¹⁵ Na kui, Ala bara no mangeya nun senbe mooli birin na dunija birin ya xori, naxee fatanxi Sentane ra, a naxa xunnakeli soto na wuri magalanbuxi saabui ra.

Xaranyi naxan findixi wule ra

¹⁶ Awa, wo naxa tin mixi yo xa kiiti jaaxi sa wo ma wo xa donse nun minse xa fe ra, sali xungbee xa fe ra, kike neene sali xa fe ra, xa na mu malabu loxo xa fe ra. ¹⁷ Na birin findixi fe fanyi tonxuma nan na. A nu wama Ala xa Mixi Sugandixi xa fe nan masenfe won be, naxan findixi nondi yati ra. ¹⁸ Wo naxa tin mixi yo xa wo xa xunnakeli ba wo yi ra. Mixi ndee katama ne na rabade. A luma alo e e yete nan magoroma, konò na fan wule nan a ra. E birama laamatunyie fòxo ra, konò e e yete igboma fe fufafu ma. ¹⁹ E mu fatuxi Isa ma, naxan na xunyi ra. Fate xunyi salonse birin najerema. Kankan xirixi e boore ra, Ala senbe fima e birin ma alo a wama a xon ma ki naxe.

²⁰ Xa wo bara fatan dunija fee ma Isa saabui ra, munfe ra wo wo yete luma dunija fee xa yaamari bun ma? ²¹ Na yaamari naxe, «A mu lan wo xa yi tongo! A mu lan wo xa yi don! Wo man mu lan wo xa a masuxu!» ²² Na fe birin fama jonde. Na seriye mooli fatanxi adamadi nan na. ²³ Na fe mooli maniya lonni ra, barima batui, yete magore, nun fate toorofo na a kui, konò e tide yo mu na, barima e mu noma yunubi fee bade mixi boje ma.

3

Ala xa kira

¹ Xa nondi na a ra, wo nun Ala xa Mixi Sugandixi nan birin nakelixi faxe ma, wo xa ariyanna fen, Ala xa Mixi Sugandixi magoroxi Ala yirefanyi

ma dennaxe. ² Wo xa ariyanna fe fen, duniņa fe mu a ra. ³ Barima wo bara faxa, wo xa simaya fa nɔxunxi Ala xa Mixi Sugandixi xa fe i Ala xa fonisireya kui. ⁴ Wo Rakisima Ala xa Mixi Sugandixi na fa, wo fan luma a xa nɔre nan kui.

⁵ Na nan a toxi wo lanma wo xa adamadi xa fe kobi birin nabɛɛɛn: yene fe, langoe fe, fe seniyantare, korinteņa naxan maniyaxi kuye batufe ra. ⁶ Ala xɔnɔma ne na fe mɔɔli ma, nun naxee e rabama. ⁷ Singe ra nu, wo yati nu ɲereɲa na ki ne.

⁸ Kɔnɔ yakosi, wo xa yi fe birin bɛɛɛn: bɔɲete, geresofe, fe ɲaaxi, mixi xili kanafe, nun konbi. ⁹ Wo naxa wule fala wo bore be. Wo bara na ɲere ki fori bɛɛɛn, ¹⁰ alako wo xa ɲere ki neene suxu, naxan lanma Ala ɲere ki ma. Na kui, wo fama Ala kolonde a fanyi ra. Na birin luma alo mixi naxan dugi fori bama a ma, a dugi neene ragoro a ma. ¹¹ Na kui, Gireki nun Yuwifi e birin keren. Mixi sunnaxi nun mixi sunnatate e birin keren. Xununtaree, mixi xununxi, konyi, nun lasiri, e birin keren. Isa nan findixi a birin na, a man na a birin i.

¹² Ala wo tan nan sugandixi, wo bara findi seniyantɔɔe ra, Ala xanuntenyie. Wo lan ne wo xa kinikini mixi ma, wo bɔɲe xa fan, wo xa wo yete magoro, wo bɔɲe xa bexi, wo xa diɲe. ¹³ Wo xa wo bore sutura, wo man xa hinne wo bore ra. Xa mixi nde bara fe ɲaaxi raba a bore ra, na kanyi xa diɲe alo Ala xa Mixi Sugandixi diɲexi wo ma ki naxe. ¹⁴ Naxan dangi a birin na, wo xa wo bore xanu barima na findima lanyi fanyi ra. ¹⁵ Ala xa Mixi Sugandixi nu wama lanyi naxan xɔn won be, won bɔɲe xa bira na lanyi fɔxɔ ra. Ala bara wo xili wo xa findi fate keren na, lanyi xa lu wo tagi. Wo xa Ala tantu na ma.

¹⁶ Ala xa Mixi Sugandixi xa masenyi fanyi xa lu wo bɔɲe kui. Wo xa wo bore xaran, wo man xa marasi nun lonni fi wo bore ma. Wo xa na raba suuki nun beɛti ra naxan fatanxi Ala Xaxili Seniyanxi ra. Wo xa Ala tantu na beɛtie ra, e xa keli wo bɔɲe yati yati nan kui. ¹⁷ Wo fe naxan birin falama, wo fe naxan birin nabama, wo xa na birin naba wo Marigi Isa xili ra. Wo xa Baba Ala tantu Isa saabui ra.

Denbaya seriyɛ

¹⁸ Gineɛ, wo xa lu wo xa mɔrie xa yaamari bun ma, alo Marigi wama a xɔn ma ki naxe. ¹⁹ Xemeɛ, wo xa wo xa gineɛ xanu, wo naxa ɲaaxu e ra. ²⁰ Dimedie, wo xa wo barimixie xui ratinme fe birin kui, barima na rafan Marigi ma. ²¹ Barimixie, wo naxa wo xa die bɔɲe ɲaɲaaxu e ma, alako limaniya naxa ba e yi. ²² Konyie, wo xa wo marigie xui birin natinme. Wo naxa wali e ya tode xa gbansan na, alako wo xa rafan mixie ma. Wo xa wali e be wo bɔɲe fiixexi ra, barima wo gaaxuxi wo Marigi Ala ya ra. ²³ Wo fe naxan birin nabama, wo xa a raba wo bɔɲe fiixexi nan na, alo wo a rabama Marigi be ki naxe. Wo mu a rabama mixie xa be. ²⁴ Na kui, wo xa a kolon Marigi na sare ragbilenma ne wo ma, naxan findima wo ke ra. Wo na walife Ala xa Mixi Sugandixi nan be, wo Marigi yati yati. ²⁵ Naxan fe kobi rabama, Marigi na fan sare ragbilenma ne a ma. Mixi birin a gbe sɔtɔma ne, Ala mu mixi yo rafisa a boore be.

4

¹ Konyi marigie, wo xa wo xa konyie masuxu tinxinyi ra, barima konyi nan wo fan na. Wo Marigi na koore ma.

Marasi dɔnxɔɔ

² Wo xa Ala maxandi tɛmui birin. Wo xa wo yete mato, wo xa Ala tantu. ³ Wo Ala maxandi muxu fan bɛ. Ala xa sɔɔneya raba won ma kawandi kui, alako n xa Ala xa Mixi Sugandixi xa gundo masen birin bɛ. N saxi geeli na fe nan ma. ⁴ Wo Ala maxandi n bɛ alako n xa na fala a fanyi ra, a xa fiixe fɔɛn, alɔ a lanma n xa a raba ki naxe. ⁵ Wo xa wo jɛrɛ xaxilimaya ra danxaniyatarae ya tode ra. Wo xa na raba sinnanyi ma a raba waxati. ⁶ Wo xa masenyi fanyi ti mixie bɛ, naxan fan. Kuri so tɛmui, fɔxe sama nɛ bande, alako a xa jɔɔxun. Wo fan xa fata mixi birin yaabide woyenyi ra naxan fan.

Xɛɛbui dɔnxɔɔ

⁷ N ngaxakerenyi Tikike findixi n xanuntenyi nan na naxan bara n mali a fanyi ra Marigi xa wali xa fe ra. A fama n ma fe birin tagi rabade wo bɛ. ⁸ N a xɛɛxi nɛ wo ma alako a xa muxu xa fe tagi raba wo bɛ, a man xa wo ralimaniya. ⁹ N man bara n ngaxakerenyi tinxinxi, n xanuntenyi Onesimo Kolɔsika xɛɛ a xa Tikike mati. E firinyi fama n ma fe birin dɛntɛgɛ sade wo bɛ.

¹⁰ Arisitaraki, muxu nun naxan na geeli, a wo xɛɛbu. Baranabasi dɛɛɔ Maraki fan wo xɛɛbu. Wo bara marasi sɔtɔ Maraki xa fe ma. Xa a fa wo xɔnyi, wo xa a rasɛnɛ a fanyi ra. ¹¹ Yesu, naxan xili falama Yusutu, a fan wo xɛɛbu. Yuwifi danxaniyatɔɔ pama birin ya ma, yi mixi saxanyi gbansan nan n malixi Ala xa mangɛya niini wali rabade. E bara limaniya fi n ma.

¹² Epafirasi, naxan findixi wo xɔnyika ra, a wo xɛɛbu. Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa walikɛ nan a ra. A Ala maxandima wo bɛ tɛmui birin alako wo xa danxaniya xa sabati, wo xa Ala waxɔnfe kolon, wo man xa a raba. ¹³ A wali gbegbe rabama wo bɛ, wo tan danxaniyatɔɔ naxee na Kolɔsi, Layodiseya, nun Hiyerapoli. N na a seede ra. ¹⁴ Luki seriba, muxu xanuntenyi wo xɛɛbu, a nun Demasi.

¹⁵ Wo xa won ngaxakerenyi Layodiseya danxaniyatɔɔɛ xɛɛbu, nun Nimifa, a nun danxaniyatɔɔɛ pama naxan e malanma a xa banxi kui. ¹⁶ Wo na ge yi bataaxe xarande wo xɔnyi, wo xa a so Layodiseya danxaniyatɔɔɛ fan yi ra, e xa a xaran. Wo tan fan, wo xa bataaxe xaran n naxan nasanbaxi Layodiseyakaɛ ma. ¹⁷ Wo xa a fala Arikipe bɛ, «Fɛnten i xa wali ma, Marigi naxan soxi i yi ra alako i xa na raba a fanyi ra.»

¹⁸ Xɛɛbui nan yi ki, n tan Pɔlu naxan sebexi wo ma n yete belexɛ ra. Wo xa ratu a ma n na geeli nan kui yi ki. Ala xa hinne wo birin na.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Tesaloniki danxaniyatɔe jama ma
Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe singe nan na Ala xa xɛera Pɔlu nun a walibooree naxan seɓe danxaniyatɔe jama ma naxee nu sabatixi Tesaloniki.

Beenun e xa yi bataaxe seɓe, Pɔlu nun Silifanu nu bara kawandi ti Tesaloniki. Ala to e xa wali baraka, naa mixi wuyaxi naxa gbilen kuye batufe foxo ra, e danxaniya Ala ma naxan a xa Mixi Sugandixi xɛxi dunija rakiside. Kɔnɔ Pɔlu nun Silifanu mu nɔ bude Tesaloniki taa kui, e gi kɔe nan na barima mixi kobi ndee nu bara jama boje rate e xili ma. Yi fe birin tagi rabaxi Isa xa Xɛerae xa Taruxui Kitaabui kui, Sora 17.

Pɔlu nun Silifanu to Aten li, e naxa kontofili Tesaloniki danxaniyatɔe be barima e mu nu a kolon xa e xa danxaniya sabatixi. Na kui, e naxa Timote xɛe alako a xa Tesaloniki danxaniyatɔe janige kolon, a xa e ralimaniya e xa danxaniya kui. Timote to gbilen, a naxa dentɛge sa Pɔlu nun Silifanu be. Ala Xaxili Seniyenxi naxa masenyi fi e ma Tesalonikikae be, e naxa yi bataaxe seɓe.

Yi Kitaabui tide to bara mini Tesaloniki danxaniyatɔe be, a lonni fi e ma, a e ralimaniya, a tide na won fan be. A a masenma won be a Ala won xilixi ne won xa won jere seniyenyi kui, won xa gbilen seniyentareja foxo ra. A man a masenma a wali tide gbo danxaniyatɔe be. A lanma won xa balo won yilɛfure nan na. Yi Kitaabui man limaniya fima won ma barima a a masenma won be a Ala xa Mixi Sugandixi Isa fama ne a xa danxaniyatɔe foxo ra, e jije nun a laaxiraxi, a e xanin Ala xonyi e sa luma dennaxe abadan.

Tesaloniki danxaniyatɔe findixi misaali nan na won be barima hali e to paxankate gbege sofo, e xan ne danxaniya kui, e e xaxili ti Ala ra. Ala xa won mali won ma danxaniya xa tilin, won xa won tunnabexi Ala xa kira fanyi xon ma. Ala xa won natanga seniyentareja ma, won naxa fa yaagi Marigi gbilen loxoɛ. Ala xa won mali ariyanna kira xon ma. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Tesaloniki danxaniyatɔe jama ma**

Xɛebui

¹ Pɔlu, Silifanu, nun Timote nan yi ki, katarabi Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa danxaniyatɔe jama ma naxee na Tesaloniki.

Ala xa hinne nun bojesa fi wo ma.

Ala tantufe Tesalonikikae xa fe ra

² Waxati birin muxu Ala tantuma wo xa fe ra, muxu man a maxandima wo be. Temui birin ³ muxu wo xa fe falama won Baba Ala be. Muxu a tantuma ne wo xa wali ma naxan kelixi wo xa danxaniya nun wo xa xanunteya ma. Muxu a tantuma ne barima wo wo tunnabexixi wo xaxili tife ra Ala xa Mixi Sugandixi Marigi Isa ra.

⁴ N ngaxakerenyie, wo tan Ala xanuntenyie, muxu a kolon a Ala bara wo sugandi. ⁵ Muxu to xibaaru fanyi masen wo be, a mu findi muxu de woyenyi gbansan xa ra. Ala Xaxili Seniyenxi naxa senbe fi muxu xa xibaaru fanyi kawandife ma, muxu danxaniyaxi a ma. Wo a kolon yati muxu nu jere ma ki naxe wo xa fe ra, muxu nu na wo ya ma temui naxe. ⁶ Wo bara findi muxu nun Marigi foxi rabae ra. Hali wo to paxankate gbegebe soto, wo Ala xa masenyi suxu ne jalexinyi ra, jalexinyi naxan fatan Ala Xaxili Seniyenxi ra.

⁷ Na kui, wo bara findi misaali ra danxaniyatse birin be naxee na Masedon nun Akayi. ⁸ Ala xa masenyi bara rayensen ye wo saabui ra. A mu rayensenxi Masedon nun Akayi gbansan xa ma. Yire birin bara a kolon wo danxaniyaxi Ala ma ki naxe. Na kui, muxu mu sese falama sonon na xa fe ra. ⁹ Na mixi naxee bara wo xa fe me, e tan nan fama wo xa fe falade, wo muxu rasene ki naxe, wo man gbilen kuyee foxo ra ki naxe, wo fa bira Ala Njine foxo ra naxan findixi nondi ra. ¹⁰ E man wo xa fe falama, wo Ala xa Di mamexi ki naxe kelifa koore ma. Na nan findixi Isa ra, Ala naxan nakeli faxe ma, Isa naxan won natangama xone ma naxan na fafe.

2

Polu nun Tesaloniki danxaniyatse jama

¹ N ngaxakerenyie, wo tan yati a kolon a muxu fafe wo yire na mu findixi fe fufafu ra. ² Wo a kolon, muxu nu bara paxankate nun toore soto Filipi. Kono muxu naxa muxu xaxili ti won Marigi Ala ra, muxu limaniya alako muxu xa wo kawandi Ala xa xibaaru fanyi ra, hali geremasoe gbegebe to nu naa. ³ Muxu xa kawandi mu fatanxi wule xa ra, a mu fatanxi janige seniyentare xa ra, a mu fatanxi yanfanteya xa ra. ⁴ Ala to bara muxu mato, a bara a xa xibaaru fanyi taxu muxu ra. Na kui, muxu mu woyenma xe de alako muxu xa rafan mixie ma. Muxu woyenma ne alako muxu xa Ala nan kenan naxan won sondonyie matoma. ⁵ Wo a kolon yati, Ala fan a kolon, muxu mu deijoxunyi woyenyi yo falaxi wo be. Muxu mu kawandi tixi xe alako muxu xa se nde soto. ⁶ Muxu hayi mu na mixie xa matoxe ma, a na findi wo tan na, a na findi mixi gbetee ra.

⁷ Ala xa Mixi Sugandixi xa xerae to na muxu ra, muxu nu noma muxu xa fe kote doxode wo xun ma, kono muxu mu tin. Muxu naxa meeni wo ma, alo dinga meenima a xa die ma ki naxe. ⁸ Muxu wo xanuxi ne han muxu naxa muxu yete yati fi wo ma safe Ala xa xibaaru fanyi xun ma muxu wo kawandi naxan na. Wo xa fe nu bara xoxoxo muxu ma ki fanyi. ⁹ N ngaxakerenyie, wo xa wo mapoxun muxu xa wali nun muxu xa toore ma. Muxu wakili ne kee nun yanyi alako muxu xa kontofili naxa lu wo sese ma, muxu nu Ala xa xibaaru fanyi kawandife wo be temui naxe. ¹⁰ Muxu jerexi seniyenyi nun tinxinyi nan na wo xa fe ra, marakoxi yo mu na muxu ma. Wo bara findi na fe seede ra, wo nun Ala. ¹¹ Wo a kolon yati, a muxu na wo birin be, alo babe nun a xa die na ki naxe. ¹² Muxu bara wo ralimaniya, muxu bara wo mafuruku, muxu bara wo mayandi alako wo jere ki xa Ala kenan, naxan wo xilixi wo xa lu a xa mangeya niini bun ma, wo xa a xa nore kolon.

¹³ Na nan a toxi muxu Ala nuwali sama temui birin barima muxu to wo kawandi Ala xa masenyi ra, wo mu a suxuxi xe alo mixi woyen xui. Wo a kolon ne a a findixi Ala xa masenyi nan yati ra naxan senbe na walife

wo tan danxaniyatōe ya ma. ¹⁴ N ngaxakerenyie, wo bara maniya Ala xa danxaniyatōe jamae ra naxee danxaniyaxi a xa Mixi Sugandixi İsa ma Yudaya bōxi ma. Wo baribooree wo tōōō ki naxe, Yuwifie fan Yudaya danxaniyatōe jamae tōōō na ki ne. ¹⁵ E tan Yuwifie nan Marigi İsa nun namijonmēe faxe, e muxu fan jaxankata. E xa fe mu Ala kenexi. E to muxu tōōōma muxu xa kawandi wali kui, e jaaxuma mixi birin na. ¹⁶ E mu wama muxu xa si gbeteē kawandi alako nee xa kisi. Na kui, e na e xa yunubi nan tun xun masafe. Kōō Ala xa xōē bara e suxu.

¹⁷ N ngaxakerenyie, muxu bara makuya wo ya tode ra waxati nde bun, kōō muxu bōje tan mu makuyaxi wo ra. Wo xōli muxu suxuma ki fanyi ra. Muxu bara fe birin naba alako muxu man xa wo to. ¹⁸ Muxu nu bara wa gbilenfe wo yire. N tan Pōlu wa ne n xa wo yire li sanmaya wuyaxi, kōō Sentane nan muxu matōōō. ¹⁹ Marigi İsa gbilen lōxōe, muxu jōxō tima Ala ra nde xa fe ra? Muxu jēlexinma nde xa fe ra? Muxu matōxōe sōōma nde xa fe ra? Wo tan xa mu a ra? ²⁰ Iyo, wo tan nan findixi muxu xa xunnakeli nun muxu xa seewe ra.

3

Pōlu Timote xeefe Tesaloniki

¹ Na kui, muxu bōje to mu nōxi sade, muxu bara a janige muxu tan xa lu Aten, ² muxu xa won ngaxakerenyi Timote xee wo ma. Muxu waliboore na a ra Ala xa wali kui naxan findi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandila ra. Muxu a xēxi ne alako a xa wo senbe so, a xa wo ralimaniya wo xa danxaniya kui, ³ alako wo xa jaxankate naxa wo hanme. Wo fan yati a kolon, na jaxankate nan nagirixi won ma. ⁴ Hali muxu nu na wo ya ma temui naxe, muxu nu a falama ne wo be, a mixie fama won jaxankatade. Wo bara a to fa, na nan fa rabaxi.

⁵ Na nan a ra, n bōje to mu nu saxi sōōōn, n naxa Timote xee naa alako a xa a kolon wo xa danxaniya na ki naxe. N nu gaaxuxi ne wo be Sentane mixi ratantanyi fa wo ratantanfe, muxu xa wali fa findi wali fufafu ra. ⁶ Kōō Timote to baxi gbilende muxu yire keli wo xōnyi, a bara xibaaru fanyi fala muxu be wo xa danxaniya nun wo xa xanunteya xa fe ra. A naxe, a wo ratuxi muxu xa fe ra seewe kui, a muxu to xōli na wo ma, alo wo fan to xōli to na muxu fan ma. ⁷ Na kui, n ngaxakerenyie, hali muxu to na tōōē nun jaxankate kui, muxu bara ralimaniya wo xa danxaniya xa fe ra. ⁸ Yakōsi muxu bōje bara sa sōōōn, barima muxu bara a kolon a wo xa danxaniya xanxi Marigi. ⁹ Muxu mu a kolon sōōōn muxu nōma Ala tantude ki naxe wo xa fe ra. Danyi yo mu na muxu xa seewe ma wo xa fe ra Ala xa fe ra. ¹⁰ Kōē nun yanyi muxu na a maxandife muxu nii birin na, muxu xa nō wo tode, alako naxan luxi wo xa danxaniya ra, muxu xa na rakamali.

¹¹ Ala yete yati, won Baba, a nun won Marigi İsa xa kira bōō muxu be alako muxu xa wo yire masōō. ¹² Xanunteya naxan na wo be wo doro tagi, a nun wo nun mixi birin tagi, Ala xa na xun masa ki fanyi ra, alo muxu fan wo xanuxi ki naxe. ¹³ Ala xa wo sondonyie senbe so alako won Marigi İsa na gbilen lōxō naxe a nun a xa seniyentōe ra, wo xa nō tide won Baba Ala ya i seniyenyi nun tinxinyi kui.

4

Nerefe seniyenyi kui

¹ N ngaxakerenyie, muxu bara wo tinkan wo lan wo xa wo jere ki naxe Ala waxonyi ma. Han ya wo na na nan xun ma. Yakosi, muxu wo maxandima, muxu wo mayandi Marigi Isa xili ra, wo xa nu na xun masa. ² Wo a kolon yati muxu wo xaranxi naxan na Marigi Isa xili ra. ³ Ala sago na a ra wo xa seniyen. Wo naxa langoeja raba. ⁴ Kankan xa a yete suxu seniyenyi nun tinxinyi kui. ⁵ Wo naxa bira langoeja foxo ra, alo Ala kolontaree a rabama ki naxe. ⁶ Mixi yo naxa yunubi raba a ngaxakerenyi ra, a fu a ma na fe kui, barima Marigi na fe mooli birin makiitima ne. Muxu bara na fala wo be, muxu man gbilen ne a fala ra wo be. ⁷ Ala won xilixi ne won xa won jere seniyenyi kui, won xa gbilen seniyentareja foxo ra. ⁸ Na kui, mixi naxan tondima yi fee rabatude, a mu tondixi ibunadama xa be, a tondixi Ala nan be naxan a Xaxili Seniyenxi fixi wo ma.

⁹ Hali muxu mu wo rasi ngaxakerenyie xanufe ma, barima Ala nan bara wo tinkan wo xa wo bore xanu. ¹⁰ Wo na nan yati rabafe ngaxakerenyie ra naxee na Masedon boxi birin kui. Kono muxu a falama ne wo be, n ngaxakerenyie, wo man xa nu na xun masa. ¹¹ Wo xa fe birin naba alako wo xa lu bojesa kui. Wo xa meeni wo yete ma. Wo xa nu wali wo belexe ra alo muxu a masen wo be ki naxe. ¹² Na kui, wo jere ki findima a fanyi nan na danxaniyataree tagi, wo man mu wo xa fe kote doxoma mixi gbete yo xun ma.

Danxaniyatose xa taa masare

¹³ N ngaxakerenyie, muxu mu wama wo xa lu fahaamutareja kui mixie xa fe ra naxee bara laaxira. A mu lan wo xa sunnun alo mixi naxee mu e xaxili tixi Ala ra. ¹⁴ Won laxi a ra a Isa bara faxa, a man fa keli faxe ma. Na kui, won man laxi a ra a Ala fama faxamixie fan nakelide naxee nu danxaniyaxi Isa ma, a e rate e nun Isa. ¹⁵ Marigi xa masenyi nan ya, muxu naxan falama wo be: Won tan naxee pipe a ra, Marigi fa temui naxee lima dunija ma, won singe xa mu tema mixi faxaxie be. ¹⁶ Marigi yete yati nan fama gorode keli koore ma. Yaamari fima ne xui itexi ra. Maleke kuntigi fama ne a xui itede. Ala xa sara xui minima ne. Isa xa danxaniyatose naxee bara faxa, nee nan singe kelima. ¹⁷ Na dangi xanbi, won tan naxee pipe luxi dunija, won fan tema ne, won nee li nuxui kui, won birin sa naralan Marigi yire kuye ma. Won luma ne Marigi seeti ma sonon abadan. ¹⁸ Na kui, wo xa wo bore ralimaniya na masenyi ra.

5

Marigi fa loxe

¹ N ngaxakerenyie, hali n mu sese fala wo be waxati nun loxose xa fe ra yi fee sa rabama temui naxe. ² Wo fan yati a kolon a fanyi ra, a Marigi xa loxoe fama ne alo mupeti fama koe ra ki naxe. ³ Mixie ne lanyi nun bojesa xa fe falama temui naxe, gbaloe dusuma e xun ma na temui ne, alo furugine difuri na keli a ra. E mu tangama a ma muku.

⁴ Kono wo tan, ngaxakerenyie, wo mu na dimi xa kui. Na loxoe mu lanma a xa wo terenna alo mupeti. ⁵ Wo birin findixi naiyalanyi nun yanyi die nan na. Koe nun dimi die xa mu won na. ⁶ Na kui, won naxa xi alo booree. Won xa fee rasaxa a fanyi ra, won naxa yanfa. ⁷ Naxee xima, e xima koe

nan na. Naxee siisima, e siisima kɔɛ nan na. ⁸ Won tan naxee findixi yanyi mixie ra, won xa mɛɛni won yɛtɛ ma. Won xa danxaniya nun xanunteya rasabati, won xa won xaxili ti kisi ra. Nee tide luma nɛ won bɛ alɔ kanke makantase nun xun makantase tide luma geresoe bɛ ki naxɛ. ⁹ Ala mu a ragirixi won ma, a xa xɔnɛ xa won li. A a ragirixi nɛ won tan xa kisi nan sɔtɔ Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi ¹⁰ naxan faxa won ma fe ra. Na nan a toxi, xa muxu piɲɛ nan a ra, xa muxu faxaxi nan a ra, muxu fama nɛ sabatide a i. ¹¹ Na kui, wo xa wo bore ralimaniya, wo xa wo bore sɛnbɛ so alɔ wo darixi a raba ra ki naxɛ.

Marasi nun xɛɛbui dɔnxɔɛ

¹² N ngaxakerenyie, muxu bara wo mayandi wo xa mixie binya naxee na walife wo tagi, wo rasife nun wo rapɛrɛfe ra Marigi xa fe kui. ¹³ Wo xa e binya a fanyi ra xanunteya kui e xa wali xa fe ra.

Lanyi nan xa lu wo xa danxaniyatɔɛ nama tagi.

¹⁴ N ngaxakerenyie, muxu man bara wo maxandi, wo xa tunnaxɔnɛɛ rasi, wo xa limaniyataree ralimaniya, wo xa sɛnbɛtaree mali, wo diɲɛ mixi birin bɛ.

¹⁵ Wo xa a mato a fanyi ra mixi yo naxa fe kobi ɲɔxɔ fe kobi ra. Wo xa nu fe fanyi nan tun naba wo bore bɛ, a nun mixi birin bɛ.

¹⁶ Wo xa sɛɛwa tɛmɛi birin.

¹⁷ Wo xa Ala maxandi waxati birin.

¹⁸ Wo xa Ala tantu fe birin kui. Na findixi Ala sago nan na wo bɛ, wo tan naxee danxaniyaxi a xa Mixi Sugandixi Isa ma.

¹⁹ Wo naxa Ala Xaxili Sɛniyenxi xɔlon nagoro.

²⁰ Wo naxa wo tuli xɔrɔxɔ namijɔnmɛɛ xa masenyie ma,

²¹ kɔnɔ wo xa fe birin mato a fanyi ra.

Xa fefe fan, wo xa na suxu gben.

²² Xa fefe kobi, wo xa wo makuya na ra pon!

²³ Ala xa wo raseniyen a ki nun a kɛɲa ma, a tan Ala naxan bɔɲɛsa fima. Ala xa wo xaxili nun wo nii nun wo fate ratanga, marakɔrɔsi yo naxa lu wo ma won Marigi Isa fa tɛmɛi. ²⁴ Naxan wo xilixi, a na a xui xanbi ra, a fama nɛ a rabade.

²⁵ N ngaxakerenyie, wo Ala maxandi muxu bɛ. ²⁶ Wo xa ngaxakerenyie birin xɛɛbu sunbui sɛniyenxi ra. ²⁷ N bara wo yamari Marigi xili ra wo xa yi bataaxɛ xaran ngaxakerenyie birin bɛ.

²⁸ Ala xa hinne fi wo ma won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi.

**Ala xa masenyi firin nde
Annabi Pölu naxan sebe
Tesaloniki danxaniyatöe pama ma
Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe firin nde nan na Ala xa xεera Pölu nun a walibooree naxan sebe danxaniyatöe pama ma naxee nu sabatixi Tesaloniki. Fe naxee nu dangife Tesaloniki Pölu bataaxe singe sebe temui, nee to mu nu gexi ya ibade, Pölu naxa gbilen bataaxe firin nde sebe ra.

Mixi kobi naxee nu na Tesaloniki danxaniyatöe paxankatafe, e mu nu paxankate itixi. Na kui, Pölu naxa gbilen danxaniyatöe pama ralimaniya ra a xa yi bataaxe firin nde kui. A naxa e rasi e xa e tunnabexi danxaniya kira xon ma, e naxa tagan wali fanyi rabade, e xa bira Ala xa nondi foxo ra alo Pölu e kawandi ki naxe. Pölu nu bara a me, a mixi ndee nu na e ya ma naxee mu nu tinma walide alako e xa e yete baloe soto. Na kui, a naxa na kanyie rasi a xoxoxe ra e xa ba na ma, e naxa e xa kontofili doxo mixi gbete yo xun ma. Pölu man nu bara a me a Tesaloniki danxaniyatöe nu bara xibaaru soto mixi nde ra, a Marigi fa loxoε pan nu bara a li. Na kui, a naxa nondi makenen e be na fe ma, a Marigi xa loxoε mu a lima fo fe ndee raba sinden Ala naxee ragirixi.

Yi Kitaabui findixi masenyi nan na Ala Xaxili Seniyenxi naxan fi Pölu ma Tesaloniki danxaniyatöe nun danxaniyatöe birin be. Ala xa won mali yi masenyi xa so won xaxili kui, won xa a rasabati won bope kui. Ala xa senbe fi won ma, won ma wali nun woyenyi birin xa findi a fanyi nan na. Ala xa won sondonyie xun ti kira fanyi xon, won xa won jere Ala xa xanunteya ma nun a xa Mixi Sugandixi xa tunnabexiya ma. Ala xa won mali won sanyie xa xan danxaniya kui. Amina.

**Ala xa masenyi firin nde
Annabi Pölu naxan sebe
Tesaloniki danxaniyatöe pama ma**

Xεebui

¹ Pölu, Silifanu, nun Timote nan yi ki, katarabi won Baba Ala nun Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatöe pama ma naxee na Tesaloniki.

² Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun bojesa fi wo ma.

Ala duniya birin makiitife tinxinyi kui

³ N ngaxakerenyie, muxu lanma muxu xa Ala tantu wo xa fe ra temui birin. Muxu xa tantui lanxi barima wo xa danxaniya xun masafe ki fanyi, a nun wo xa xanunteya wo bore be. ⁴ Na kui, muxu wo matoxoma Ala xa danxaniyatöe pamae be wo xa tunnabexiya nun danxaniya xa fe ra wo naxee masenfe wo xa paxankate nun toore birin kui.

⁵ Na bara Ala xa kiiti tinxinxi masen, barima wo na naxan iminife, na nan a masenma a wo daxa wo xa lu Ala xa mangeya niini bun ma, wo toorofe naxan xa fe ra. ⁶ Ala tinxin. Mixi naxee wo paxankatama, a e sare fima paxankate nan na. ⁷ Wo tan naxee bara paxankata, a malabui fima

ne won birin ma Marigi Isa a nun a xa maleke senbemaē fama temui naxe kelife koore ma. ⁸ E nun te wolenxi nan goroma. Ala kolontaree, naxee mu won Marigi Isa xa masenyi rabatuma, e sare fima jaxankate nan na. ⁹ Na mixie xa kiiti findima gbaloe nan na dande yo mu naxan ma. Marigi e makuyama ne a yete ra nun a senbe noroxi ra ¹⁰ a na fa temui naxe. Na loxoe a xa seniyentose nun a mantonyie birin a toma ne, e kaaba, e a matoxo. Wo fan luma ne nee ya ma, barima wo danxaniya ne muxu xa seederoxoya ma.

¹¹ Na kui, muxu Ala maxandima wo be temui birin, alako won Marigi Ala xa wo lu alo a mixi naxan xilixi na daxa ki naxe. Muxu man a maxandima a xa wo xa janige fanyi birin nakamali a nun wo xa wali fanyi naxee kelima wo xa danxaniya ma. Na rabama a senbe nan saabui ra. ¹² Muxu na maxandi tima alako Marigi Isa xa matoxoe soto wo saabui ra, wo fan xa matoxoe soto Isa ra. Yi birin nabama Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne saabui nan na.

2

Xeme seriyetare

¹ N ngaxakerenyie, muxu bara wo mayandi wo boje naxa mini wo to fee mema won Marigi Isa fa loxoe xa fe ra, a nun won fama a ralande ki naxe. ² Xa mixi nde a fala wo be a Marigi xa loxoe jan bara fa, wo xaxili naxa ifu de! Wo naxa la a ra hali na kanyi woyen wo be alo namijonme na a ra, xa na mu a kawandi ti wo be, xa na mu a fa bataaxe ra alo a fatanxi muxu tan nan na. ³ Wo naxa a lu mixi yo xa wo madaxu. Na loxoe mu a lima fo adamadi gbegbe mee Ala ra sinden, a nun, Seriyetare Xungbe, a naxa makenen, gbaloe ragatxi naxan be. ⁴ A fama ne a yete itede dangi adamadie xa batuse birin na. Adamadie sese xili falama «ala», a tan tima ne na kanke. Na kui, a fama ne doxode Ala xa horomobanxi kui, a a yete findi ala ra. ⁵ N to yi fee fala wo be n nu na wo yire temui naxe, wo neemuxi ne? ⁶ Yakosi wo a kolon naxan makankanxi Seriyetare Xungbe ma, alako a naxa mini beenun a xa waxati xa a li. ⁷ Seriyetareya jan na walife noxunyi kui. A luma na ki ne han naxan a makankanxi a a bama naa temui naxe. ⁸ Na temui, Seriyetare Xungbe makenenma ne. Marigi na fa temui naxe, a yi xeme halakima ne a de foye ra, a xa fa nore a sontoma ne. ⁹ Yi Seriyetare Xungbe minima Sentane senbe nan saabui ra, a fa kaabanakoe, tonxumae, nun fe magaaxuxie raba naxee mu findixi nondi ra. ¹⁰ A fama ne mixi kisitaree mayendende fe jaaxi mooli birin na, barima nondi mu rafan nee ma. Na na a ra e mu kisima. ¹¹ Na kui, Ala e xaxili ifuma ne senbe ra, alako e xa la wule ra. ¹² A rabama na ki ne alako mixi birin xa gbaloe soto naxee mu danxaniyaxi nondi ma, tinxintareya rafanxi naxee ma.

Ala xa xanunteya nun a xa kisi danxaniyatose be

¹³ Kono n ngaxakerenyie, fo muxu xa Ala tantu wo xa fe ra temui birin. Marigi wo xanuxi ne. Kabi fe folo folo, Ala bara wo sugandi alako wo xa kisi. A wo rakisima a Xaxili Seniyenxi xa wali nan saabui ra naxan wo rasenyenma, a nun wo xa danxaniya saabui ra wo to danxaniyaxi nondi ma. ¹⁴ A wo xilixi na nan ma. A wo xilixi muxu xa xibaaru fanyi xa kawandi nan saabui ra alako wo xa xunnakeli soto naxan kelima Ala xa Mixi Sugandixi ma, won Marigi Isa. ¹⁵ Na kui, n ngaxakerenyie, wo sanyie

xa xan danxaniya kui. Muxu wo xaran naxan na muxu xa kawandi nun bataaxe saabui ra, wo xa na suxu gben.

¹⁶ Won Marigi Isa yete yati, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, nun won Baba Ala, naxan bara won xanu, naxan hinnema won na alako limaniya nun xaxili tide naxa ba won yi ra abadan, ¹⁷ e xa wo sondonyie ralimaniya. E man xa senbe fi wo ma, wo xa wali nun woyenyi birin xa findi a fanyi ra.

3

Ala maxandife

¹ N ngaxakerenyie, a donxoe ra, wo Ala maxandi muxu be alako Marigi xa masenyi xa yensen ye mafuren na, a man xa binya yire birin alo a binyaxi wo xonyi ki naxe. ² Wo Ala maxandi muxu man xa ba mixi kobie nun mixi jaxxie belexe, barima mixi birin xa mu danxaniyaxi. ³ Kono Ala na a xui xanbi ra. A senbe fima ne wo ma, a wo ratanga Sentane ma. ⁴ Muxu laxi a ra Marigi saabui ra, a muxu yaamari naxee fixi wo ma, wo e rabatuma ne alo wo jan na rabafe ki naxe. ⁵ Marigi xa wo sondonyie xun ti kira fanyi xon alako wo xa Ala xanu, wo man xa wo tunnabexi alo Ala xa Mixi Sugandixi a rabaxi ki naxe.

Tunnaxonee rasife

⁶ N ngaxakerenyie, muxu bara wo yamari won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xili ra wo xa wo makuya danxaniyatosee ra naxee findixi tunnaxonee ra. Na kui, e mu jerefe muxu xa masenyi ma muxu fa naxan na wo xon. ⁷ Wo a kolon yati wo lanma wo xa muxu foxi raba ki naxe. Muxu to nu na wo ya ma muxu mu findi tunnaxonee xa ra, ⁸ muxu man mu mixi yo xa bande don a fa lu muxu mu a sare fi. Muxu wakili ne koe nun yanyi ra, alako muxu xa fe naxa findi kote ra wo sese be. ⁹ Muxu nu noma muxu xa kontofili sade wo ya i, kono muxu mu tin na ra alako muxu xa findi misaali ra wo be, wo fan xa muxu foxi raba. ¹⁰ Muxu nu na wo ya ma temui naxe, muxu yi yaamari nan fi wo ma: «Naxan yo mu tinma walide, hali wo mu na kanyi ki bande.» ¹¹ Muxu bara a me a mixi ndee wo ya ma e bara e yete findi tunnaxonee ra. E mu wali yo suxuma bafe naafixiya ra. ¹² Muxu bara na mixie yamari, muxu e rasi Ala xa Mixi Sugandixi won Marigi Isa xili ra, e xa wali bopesa kui alako e xa no e yete balode.

¹³ N ngaxakerenyie, wo naxa tagan fe fanyi rabafe ma. ¹⁴ Wo a mato a fanyi ra, xa mixi nde mu tin muxu xa masenyi danxunde muxu naxan sebexi yi bataaxe kui, defanyi naxa lu wo nun na kanyi tagi alako a xa yaagi. ¹⁵ Wo naxa a findi wo yaxui ra de, kono wo xa a rasi alo wo ngaxakerenyi.

Xeebui donxoe

¹⁶ N bara Marigi maxandi naxan findixi bopesa kanyi ra, a tan yete yati xa bopesa fi wo ma temui birin nun a mooli birin na. Marigi xa lu wo birin seeti ma.

¹⁷ N tan Polu nan yi xeebui sebefe n yete belexe ra. N ma bataaxe birin matonxumaxi yi ki ne. N belexe foxi nan ya.

¹⁸ Won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, a xa hinne xa lu wo birin be.

Ala xa masenyi singe Annabi Pölu naxan sebε Timote ma Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Pölu to Lisitire li, a naxa danxaniyatœ nde to naxan nu xili Timote. Hali Timote to mu nu findixi fori ra, Annabi Pölu naxa a xanin a xun ma a xa biyaasi kui alako a xa a mali Ala xa masenyi kawandide. Timote naxa na wali suxu a fanyi ra. A naxa bira a karamœœ fœœ ra yire birin, alako a xa danxaniya xa sabati, a man xa fata kawandi tide. Annabi Pölu naxa la a ra, a a xεε a xa sa wali nde raba a yete ra. Ala nu bara na masen Pölu be namijonme xa masenyi nde ra.

Timote to siga Efese danxaniyatœ jama malide, Annabi Pölu naxa bataaxe sebe a ma, naxan findixi yi Kitaabui ra. Na kui, Pölu naxa marasi gbege fi Timote ma alako a xa masenyi hagige ti Efesekae be Ala xa seriye xa fe ra. Mixi paaxi ndee nu na menni naxee nu wama Ala xa wali xun nakanafe. Pölu naxa e xa fe birin makenen Timote be, alako a xa nondi masen e be senbe ra. Pölu man naxa marasi nde fi Timote ma danxaniyatœ jama jere ki xa fe ra.

Seriye gbege na yi Kitaabui kui naxee nœma to danxaniyatœe fan malide. Annabi Pölu nu wama Timote nun Efesekae malife alako e xa lu Ala xa kira xœn ma. Won fan na menni ne. Ala xa won mali alako yi Kitaabui xa findi lonni fanyi ra won be won naxan nabatuma won ma dunijeigiri kui. Won ma danxaniyatœ jamae xa lu alo Ala nu a masenxi Timote be ki naxe Annabi Pölu saabui ra. Amina.

Ala xa masenyi singe Annabi Pölu naxan sebε Timote ma

Timote xa xεraya

¹ Won Nakisima Ala nun Isa, won xaxili tima naxan na, e n tan Pölu tixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xεera nan na. ² N na yi bataaxe sebefe Timote nan ma, naxan findixi n ma di yati ra a danxaniya ki ma. Baba Ala nun won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, e xa hinne nun bœpesa fi i ma, e xa kinikini i ma.

³ N to keli sigade Masedon, n naxa i rasi i xa lu Efese alako i xa mixi ndee yamari e naxa xaranyi gbeteε masen mixie be, ⁴ e naxa kiinie madœœ, e man naxa bu e benbae xilie matengefe ra. Na fe mœœli wœyenyi rawuyama ne, a mu Ala xa wali rasigama yare ma danxaniya kui.

⁵ N na yaamari fi ne alako xanunteya xa gbo, xanunteya naxan fatanxi bœpe seniyenxi ra, a nun panige tinxinxi, nun danxaniya fixe ra. ⁶ Mixi ndee bara gbilen danxaniya fœœ ra, e fa lœ, na wœyenyi fufafu saabui ra. ⁷ E wama findife seriye karamœœe nan na, konœ e wœyenma fahaamutarejna nan kui. E mu soxi fee kui e naxee masenma senbe ra.

⁸ Won a kolon Ala xa seriye fan, xa a rawalima a seriye ki ma. ⁹ Won man a kolon Ala mu a xa seriye fixi tinxintœe xa fe xa ra. A a fixi tinxintaree nan ma fe ra, a nun Ala matandilae. A a fixi kaafirie, yunubitœe, diinetaree, Ala maberelae nan ma fe ra. A a fixi mixie nan ma fe ra naxee e baba nun e ngae faxama. Faxatie, ¹⁰ yenelae, xeme naxee nun xeme kafuma, mixi suxuiε, wule false, mixi naxee kali tima wule xun, a nun mixi birin naxee

Ala xa seriye matandima, a a fixi nee nan ma fe ra. ¹¹ Ala Xili Xungbe Kanyi xa seriye lanxi a xa xibaaru fanyi nɔrɔxi nan ma, a naxan taxuxi n na.

¹² N bara won Marigi Isa tantu, Ala xa Mixi Sugandixi naxan bara senbe fi n ma, a bara la n na han a naxa n naso a xa wali kui. ¹³ Singe n nu a rasɔtɔma ne, n a tɔɔɔ, n a konbi. Kɔnɔ a naxa kinikini n ma, barima a a kolon n nu na birin nabama kolontareya nun danxaniyatareɲa nan kui. ¹⁴ Marigi xa hinne bara gbo ye. A danxaniya nun xanunteya fixi n ma Isa nan saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. ¹⁵ Nɔndi masenyi nan ya won birin lan won xa la naxan na: Ala xa Mixi Sugandixi Isa faxi dunija ma yunubitɔe nan nakiside. N tan Pɔlu nu findixi yunubitɔe nan na naxan dangi mixi birin na, ¹⁶ kɔnɔ Ala naxa kinikini n ma hali n findixi yunubitɔe ra naxan dangi birin na, alako Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa diɲe gbege xa findi misaali ra mixie be naxee danxaniyama a ma alako e xa kisi sɔtɔ naxan mu ɲɔnma abadan. ¹⁷ Mange Ala Kerenyi, naxan mu faxama, naxan mu toma, binye nun nɔre xa lu a be abadan. Amina.

¹⁸ N ma di Timote, n bara yi marasi fi i ma, naxan lanxi na namijɔnme masenyi ma naxee nu falaxi i xa fe ra. I xa na masenyi rakamali, i xa gere fanyi so ¹⁹ danxaniya nun panige tinxinxɪ ra. Ndee bara na rabolo, e xa danxaniya fa kana. ²⁰ Humeneyo nun Alesandire na na mixie nan ya ma. N nee soxi ne Sentane yi ra, alako e xa a tinkan a mu lan e xa Ala rasɔtɔ.

2

Sali seriye

¹ N ma marasi singe na yi nan na: Wo xa Ala makula, wo xa Ala maxandi, wo xa mixie xa kɔntɔfili masen Ala be, wo xa Ala tantu mixi birin xa fe ra. ² Wo xa na raba mangee nun yarerati birin be, alako won xa lu boɲesa kui, won ma dunijeigiri xa raxara, won xa lu Ala xa kira xɔn ma, won xa xili fanyi sɔtɔ. ³ Na nan fan, na nan lanxi won Nakisima Ala waxɔnfe ma.

⁴ Ala wama adamadie birin xa kisi, e xa nɔndi kolon. ⁵ Ala keren na a ra. Xarisa fan keren nan a ra, Ala nun adamadie tagi. Na xarisa findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan na, naxan findi adamadi ra, ⁶ a fa a yete fi xunsare na mixi birin be. Na nu findixi seederɔxɔya nan na Ala nu wama a xɔn ma tɛmɔi naxe. ⁷ A n tan nan tixi kawandila, xɛera, nun karamɔxɔ ra si gbete be danxaniya nun nɔndi xa fe ra. N na na nɔndi nan falafe, wule mu a ra.

⁸ Na nan a toxi, a xɔli n ma adamadie xa e belexe seniyenxie itala Ala maxandi kui yire birin xɔne nun sɔnxɔ mu naxan na. ⁹ N man wama ne ginɛe xa dugie nan so naxee e suturama. E naxa e yete raxunma xunxɛe denbexi ra, xɛema ra, gemɛ tofanyie ra, xa na mu a ra dugie ra, naxee sare xɔrɔxɔ. ¹⁰ A lanma e xa e yete raxunma kɛwali fanyi nan na, naxan lanma ginɛe ma naxee birama Ala fɔxɔ ra. ¹¹ Ginɛe xa nu fe xaran sabari nun magore kui. ¹² N mu a luma ginɛe xa xɛmɛe xaran, xa na mu a ra e xa e yamari. Ginɛe xa lu sabari kui, ¹³ barima Adama nan singe daa, beenun Mahawa xa daa. ¹⁴ Adama xa mu madaxu. Gine nan madaxu, a fa findi yunubitɔe ra. ¹⁵ Kɔnɔ Ala gine rakisima a xa di bari nan kui, xa a luma danxaniya, xanunteya, nun seniyenyi kui, alo a lanma ki naxe.

3

Danxaniyatɔɛ ɲamaɛ xa yarɛratie

¹ Nɔndi nan ya: Mixi naxan wama findife danxaniyatɔɛ ɲama xunmati ra, a wama wali fanyi xɔn. ² A lanma danxaniyatɔɛ ɲama xunmati xa findi mixi ra mixie mu nɔma fe ɲaaxi nde yo falade naxan xun ma. A xa a li a gine keren gbansan nan dɔxɔxi, a findi taxasi mixi ra, naxan a yete xaninma xaxilimaya ra, binye na naxan ma, naxan fata xɔɲɛ masuxude, naxan fata mixi xarande. ³ A mu lanma a xa findi siisila ra, a mu lanma a xa mawolen. A lanma ne a xa findi mixi ra naxan lanyi fenma, naxan bɔɲɛ xinbeli, naxan mu mila. ⁴ A xa fata a yete xa denbaya rapɛɛɛde, a xa die xa lu a xa yaamari bun ma xurui kui, ⁵ barima xa mixi mu fata a yete xa denbaya rapɛɛɛde, a fa mɛɛnima Ala xa danxaniyatɔɛ ɲama ma di? ⁶ A naxa findi danxaniyatɔɛ neɛne ra de, alako a naxa a yete igbo, a fa ɲaxankate sɔtɔ alo Ibulisa a sɔtɔxi ki naxe. ⁷ A man xa findi xili fanyi kanyi nan na danxaniyataree tagi, alako mixie naxa yo a ma, a naxa suxu Ibulisa xa gantanyi ra.

⁸ Mixi naxee findixi danxaniyatɔɛ ɲama malie ra, e fan xa findi xili fanyi kanyie nan na. E xa e makuya filankafuiɲa ra, e naxa siisi, e naxa bira kɔbiri fɔxɔ ra yaagitareya kui. ⁹ E xa Ala xa danxaniya masenyi ragata e xaxili fanyi kui. ¹⁰ E xa mato sinden. Xa e tinxin, e nɔma findide danxaniyatɔɛ ɲama malie ra.

¹¹ Ginee fan xa findi xili fanyi kanyie ra. E naxa findi naafixie ra, e xa findi taxasi mixi ra, e xa tinxin fe birin kui. ¹² Danxaniyatɔɛ ɲama malie xa gine keren gbansan nan dɔxɔ, e xa e xa die nun e xa fɔxɔɛ rapɛɛɛ a fanyi ra. ¹³ Mixi naxee danxaniyatɔɛ ɲama malima a fanyi ra, e binye nun limaniya nan sɔtɔma e xa danxaniya kui Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma.

¹⁴ N na yi bataaxe sebefe ne i ma, hali n to laxi a ra a gbe mu luxi n xa i yire li. ¹⁵ Xa a sa li n naxa dugundi, i xa Ala xa mixie ɲɛɛ ki fanyi kolon. Ala naxan na na, a xa mixie lanxi a xa danxaniyatɔɛ ɲama nan ma, naxan na nɔndi xa kinki ra.

¹⁶ Fo won xa a kolon ne a Ala ɲɛɛ ki senbe gbo. A gundo makenenxi nan ya:

Ala xa Mixi Sugandixi masenxi adama fate nan na,
a xaxili nan tinxin.

A mini ne malekɛɛ ma,
a kawandixi ɲamancee nan tagi.
Duniɲa danxaniyaxi a tan nan ma,
a texi nɔɛɛ nan kui.

4

Nɔndi kanafe

¹ Ala Xaxili a masenma ne won be a fiixe ra, a ndee fama ne danxaniya rabolode waxati dɔnxɔɛ kui, e fa bira jinne wule faleɛ nun e xa xaranyie fɔxɔ ra. ² Wule faleɛ filankafuie mixie madaxuma. E xaxili balanxi gben. ³ E tɔnyɔ dɔxɔma futi xirife ra, a nun donse ndee donfe ra, Ala naxee daaxi alako danxaniyatɔɛɛ nun nɔndi faleɛ xa e don tantui ra. ⁴ Ala se naxan birin daaxi, a fan. A mu raharamuxi mixie be naxee a donma tantui ra, ⁵ barima Ala xa masenyi nun Ala maxandi na raseniyeɲma.

⁶ Xa i na nɔndi masen i ngaxakerenyie be, i bara findi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa walike fanyi ra, naxan i baloma danxaniya masenyi nun

xaranyi fanyi ra, i birama naxan ƒoxo ra. ⁷ I naxa fe fufafu madoxo kiini ra danxaniya mu naxan kui. I xa Ala fe suxu soobe ra. ⁸ Mixie meenife e fate ma, na tide mu gbo alo e na e xaxili yaka ba. Na xaxili yaka ba nan fama findide mixie be munafanyi ra dunjina nun aligiyama. ⁹ Nondi masenyi nan ya won birin lan won xa la naxan na: ¹⁰ Won walima tun nabexi nan na, barima won xaxili tixi Ala Nije ra, naxan findixi adamadi birin Nakisima ra, a gbengbenyi danxaniyatooe. ¹¹ Na nan na ki, i xa na yaamari birin masen mixie be, i xa e xaran na seriyee ra.

¹² Mixi yo naxa yo i xa fonikeya ma. I naxan nabama, i xa findi misaali ra danxaniyatooe be a lanma e xa woyen ki naxe, e xa jere ki naxe, e xa e bore xanu ki naxe, e xa danxaniya nun e xa seniyenyi xa lu ki naxe. ¹³ Han n sa fama temui naxe, i xa Kitaabui xaran mixie be, i xa e ralimaniya, i xa e xaran. ¹⁴ I naxa wali bejin naxan soxi i yi ra, masenyi tixi Ala xili ra i xa fe ra naxan ma, forie to e belexe sa i xunyi ma. ¹⁵ I xa na rabatu senbe ra, alako mixi birin xa i jere ki to i sigama yare ki naxe. ¹⁶ Meeni i yete ma, nun na xaranyi ma i naxan tima tun nabexi ra. Xa i na raba i kisima ne, i tan nun naxee i xui ramema.

5

Danxaniyatooe jere ki

¹ I naxa woyen xoxoxoe fala forie be. I xa e ralimaniya alo i baba. I xa xeme fonikee ralimaniya alo i xunya xememae. ² I xa jereforie ralimaniya alo i nga. I xa fonike ginemae ralimaniya alo i maaginee seniyenyi kui.

³ I xa kaaje ginee binya, naxee na e kerenyi ma. ⁴ Xa kaaje gine xa die na na, xa na mu a ra a xa mamadie, e tan xa Ala waxonfe matinkan e xa denbaya be. Die barimixie naxan nabaxi e be, e xa na sare ragbilen e ma. Ala wama na nan xon.

⁵ Kaaje gine yati yati, naxan luxi a keren, a a xaxili tima Ala nan na. A salima, a Ala maxandima temui birin. ⁶ Kono kaaje gine naxan birama a yete waxonfe foxo ra, a tan bara faha hali a jije to a ra.

⁷ I xa yi yaamarie masen mixie be, alako e xa lu tinxinyi kui. ⁸ Mixi naxan mu meenima a xa mixie ma, a gbengbenyi a xa denbaya ma, na kanyi bara danxaniya bejin. A jaaxu dangife kaafiri ra.

⁹ Kaaje gine naxan xili lanma a xa sebe kaaje ginee xilie ya ma, a lanma a xa simaya xa dangi je tongo senni ra. A xa a li a nu doxoxi xeme keren gbansan nan xon ma, ¹⁰ a nun man a kolonxi tinxintoe ra a xa wali fanyie xa fe ra, alo di xurufe, xaje rasenefe, seniyentooe sanyi maxafe, tooromixie malife, a nun birafe fe fanyi mooli birin foxo ra.

¹¹ Kono kaaje gine naxee findixi sungbutunyie ra, e xili naxa sebe, barima xa a sa li e waxonfee e ragbilenma ne Ala xa Mixi Sugandixi foxo ra, e fa doxo xeme taa, ¹² na temui e bara yunubi soto, barima e bara e xa laayidi singe kana. ¹³ Bafe na ra, e man findima tunnaxonee nan na, e nu fa lu e majere ra naafixiya rabade, e mixi mafalama, e fe fala naxan mu lanma a xa fala. ¹⁴ Na kui, a xoli n ma kaaje gine sungbutunyie xa doxo xeme taa, e fa die bari. ¹⁵ Na xeni e xa denbaya ma, alako won yaxuie naxa no fe jaaxi falade e xun ma. ¹⁵ Ndee jan bara e kobe raso, e bira Sentane foxo ra.

¹⁶ Xa danxaniyatɔe ginε bara kaape ginε ndee soto a xa mixie ya ma, a xa a yigiya alako a naxa findi kote ra danxaniyatɔe pama be. Na kui, danxaniyatɔe pama noma ne kaape ginε malide naxee na e kerenyi ma.

¹⁷ Danxaniyatɔe pama xa forie, naxee fee rapereɔa a fanyi ra, e xa binye xungbe soto, a gbengbenyi naxee kawandi nun xaranyi tima. ¹⁸ A sebexi Kitaabui kui, «Ninge ne mengi turuxunma, wo mu lan wo xa a de xiri.» A man sebexi, «Walike xa a wali sare soto.» ¹⁹ I naxa kalamui rame danxaniyatɔe pama xa fori nde xa fe ra, xa seede firin, xa na mu a ra saxan, mu na fe toxi. ²⁰ Naxee bara yunubi raba, i xa i yaxaseri masa e xa fe ra, birin ya xori, alako booree fan xa gaaxu.

²¹ N bara yi yaamarie fi i ma, Ala, a xa Mixi Sugandixi Isa, nun maleke sugandixie ya xori. I xa yi yaamarie rabatu tinxinyi kui. I naxa mixi yo rafisa a boore be. ²² I naxa gbata mixie sugandide, i fa i belexe sa e ma, xa na mu a ra i fan luma ne e xa yunubie kui. I xa lu seniyenyi kui. ²³ I naxa ye gbansan xa min. I xa weni nde min seri ra i furi xa fe ra, barima i luma fura ra. ²⁴ Mixi ndee xa yunubie makenenxi beenun e xa makiitide li, kono boore gbee mu toma fo yare. ²⁵ Wali fanyi fan makenenma na ki ne, wali paaxi mu noxunma.

6

Ala xa seriye danxaniyatɔee be

¹ Danxaniyatɔe naxee na konyiya kui, e xa e marigie binya, alako binye yo naxa ba Ala xili ra, a nun a xa seriye ra. ² Konyi naxee marigi findixi danxaniyatɔee ra, na konyie naxa yo e marigi ma, a falafe ra a e ngaxakerenyie nan e ra. A lanma e xa e xa yaamari rabatu a fanyi ra dangife a singe ra, barima e na walife e ngaxakerenyi xanuxie nan be.

I xa mixie xaran yi yaamarie ra. ³ Xa a sa li mixi nde xaranyi gbete nan tima, a mu bira won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa masenyi tinxixi foxo ra, nun xaranyi naxan findixi Ala gbe ra, ⁴ na kanyi bara a yete igbo, a mu sese kolon. A xaxili mu fan. A xa woyenyi gbo, sonxɔe rafan a ma. Na findima toone, lantareya, toonege, siike, ⁵ tinxintaree xa sonxɔe sonxɔe, nun nɔndi kolontareya. E diine rawalima kobiri fe nan na. ⁶ Diine nan findima geeni ra mixie be, naxee e wasasoma e sotoe. ⁷ Won faxi dunjia ma won belexee igeli nan na, won man sigama na ki ne. ⁸ Xa baloe nun sose na won yi ra, won xa won wasaso na ra. ⁹ Kono mixi naxan wama bannafe, na kanyi tantanma ne, a suxu gantanyi ra, a fa mila a waxonfe paaxie ma. Na waxonfe paaxie nan mixie xun nakanama, e fa loe. ¹⁰ Kobiri xoli findixi fe kobi birin sanke nan na. Ndee to mila kobiri ma, e naxa danxaniya bepin, e fa tooro a paaxi ra.

¹¹ Kono i tan naxan findixi Ala xa mixi ra, i xa gbilen na fe moolie foxo ra. I xa bira tinxinyi, Ala fe, danxaniya, xanunteya, dipɛ, nun boje bexiya foxo ra. ¹² Danxaniya gere fanyi so. Kisi suxu, i xilixi naxan ma, i seederɔxɔya tixi naxan ma fe ra seede wuyaxi ya xori. ¹³ N bara i yamari Ala ya xori, naxan nimase birin nabaloma, n bara i yamari Ala xa Mixi Sugandixi Isa ya xori, naxan bara seederɔxɔya fanyi ti Ponsi Pilati be, ¹⁴ i xa Ala xa seriye rabatu tinxinyi seniyenxi ra han won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi fa temui. ¹⁵ Ala nan fama Isa ramnide a wama a xon ma waxati naxe. Tantui Kanyi, Mangε Senbema,

firin mu kafuxi naxan ma,
Mangee xa Mange,
Marigie Marigi Ala,
¹⁶ naxan keren mu faxe kolon,
naxan xonyi na naiyalanyi ra,
adamadie mu naxan toxi,
adama mu noma naxan tode.
Binye nun senbe na a be abadan.
Amina.

¹⁷ I xa to bannamixie yamari a e naxa e yete igbo, e man naxa e xaxili ti naafuli ra, barima naafuli mu buma. E xa e xaxili ti Ala nan na, naxan won kima se birin na alako won xa seewa. ¹⁸ E xa fe fanyi raba. E xa kewali fanyi nan xa findi e xa bannaya ra. E xa mixi ki e harige ra e xa fonisireya xa fe ra. ¹⁹ Na birin kui e harige sotoma ne yare naxan findima kisi yati yati ra e be.

²⁰ Timote, i xa mæni fe ma naxan taxuxi i ra. I xa woyenyi fufafu nun wule matanga. ²¹ Mixi ndee na falama a lonni, konõ lonni mu a ra. Na bara a niya e xa e kobe so danxaniya ra.

Ala xa hinne wo ra.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Pɔlu naxan seɓe Timote ma Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Pɔlu to nu na geeli kui Rɔma, a naxa bataaxe nde fan seɓe a malima Timote ma. A ɗan nu bara keren seɓe a ma nu, kono a man naxa a firin nde seɓe, alako a xa gbilen seriye ndee ma. Annabi Pɔlu nu bara tɔɔɔ a gbe ra geeli kui, mixi yo mu nu na a fe ma naxan nu a malima. A na birin masenma yi bataaxe kui, barima Timote nu luxi ne alo Pɔlu xa di.

Annabi Pɔlu naxa seriye fala Timote be na bataaxe singe kui naxan nu noma a malide danxaniyatɔe jama xa wali kui. Yi bataaxe kui, a luxi alo Pɔlu wama Timote ralimaniyafe a yete xa danxaniya xa fe ra. Pɔlu a yete xa tɔɔɔe nun a jere ki masenma a be, alako e xa findi misaali ra Timote be.

Annabi Pɔlu xa bataaxe firin nde kui, a Timote ratuma Timote danxaniyaxi ki naxe, a nun a Ala xa wali suxuxi ki naxe. Timote Kitaabui kolon a mama nun a nga nan saabui ra. Na xaranyi tide nu gbo Timote be alako a xa findi Ala xa walike ra a xa dunijeigiri kui.

Na Kitaabui tide nu gbo Timote be, a tide man nu gbo mixie be a naxee kawandi. Ala xa masenyi naxan seɓexi Kitaabui kui a findixi lonni belebele nan na, adamadi hayi na naxan ma. Xa mixie mu bira na fɔxo ra, e xa dunijeigiri nun e xa aligiya mu sooneyama e be.

Annabi Pɔlu na fan masenma yi Kitaabui kui. A waxati donxɔe xa fee falama Timote be alako a xa kawandi ti senbe ra, xa na mu a ra mixie luma tantanyi nan kui naxee fama e ralɔede abadan. Ala xa won natanga na ma. Ala xa lonni fanyi fi won fan ma alako yare xa sooneya won be. Amina.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Pɔlu naxan seɓe Timote ma

Limaniya

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛera ra Ala waxonki. Laayidi tongoxi won be kisi xa fe ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui nan na. ² N na yi bataaxe seɓefe Timote nan ma, naxan findixi n ma di maxanuxi ra. Baba Ala nun won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, e xa hinne, kinikini, nun bojesa fi i ma.

³ N bara Ala tantu, n naxan batuma panige fiixe ra alo n benbae a rabaxi ki naxe. N Ala maxandima ne i be kɔe nun yanyi ra, ⁴ barima n nan n natuxi i yaye nan ma. N man nu wama i tofe han, alako n xa seewa a fanyi ra. ⁵ N man n natuxi i xa danxaniya nan ma, filankafuija mu na naxan kui, naxan nu na i mama Lowisi fan yi ra, a nun i nga Ewunise. N a kolon i fan danxaniyaxi na ki ne.

⁶ Na kui, n bara i ralimaniya i xa Ala senbe rawali, a naxan fixi i ma n to n belexe sa i xunyi ma. ⁷ Ala mu gaaxu xaxili xa soxi won yi ra. A bara xaxili fi won ma naxan findixi senbe, xanunteya, nun yete suxui ra.

⁸ I naxa yaagi won Marigi xa seedeɗɔxɔya bade. I man naxa yaagi n na, n tan naxan na geeli kui won Marigi xa fe ra. A lanma won birin xa tɔɔɔ

Isa xa xibaaru fanyi xa fe ra Ala senbe saabui ra. ⁹ A tan nan won nakisixi, a tan nan won xilixi a xa seniyyeni ma. A mu na rabaxi won ma kewali saabui xa ra, a na janigexi a yete nan na. A hinnexi won na a xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nan na kafi dunija fole.

¹⁰ Yakosi won bara na hinne to won Nakisima Isa xa fa kui, Ala xa Mixi Sugandixi. A bara faxe senbe kana, a kisi fe ramini a xa xibaaru fanyi saabui ra, alako adama naxa faxa sonon. ¹¹ Ala n findixi kawandila, xera, nun karamoxo nan na na xibaaru fanyi xa fe ra. ¹² N na toofofe na wali nan xa fe ra, konon n mu yaagima na ra, barima n a kolon n danxaniyaxi naxan ma. N bara la a ra a noma n ma kisi ragatade han na loxo. ¹³ N nondi naxan masenxi i be, na xa findi i xa misaali ra, i birama naxan foxo ra danxaniya nun xanunteya ra, alo Ala xa Mixi Sugandixi Isa wama a xon ma ki naxe. ¹⁴ Ala naxan taxuxi i ra, i xa meeni na ma Ala Xaxili Seniyyenxi saabui ra, naxan sabatixi won i.

¹⁵ I a kolon Asikae birin bara n nablo, alo Figelo nun Heremogene. ¹⁶ Ala xa kinikini Onesiforo nun a xa denbaya ma, barima a nu luma n nalimaniya ra. A mu yaagi n na n to na geeli kui. ¹⁷ A to fa Roma, a naxa n fen han a naxa n to. ¹⁸ Marigi xa kinikini a ma na kiiti loxo. I a kolon dangi birin na a n malixi ki naxe Efese.

2

Tore

¹ N ma di, i xa i senbe so Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa hinne xa fe ra. ² I naxan mexi n na seede gbegebe ya xori, i xa na masenyi taxu i dugutegee ra, naxee fan noma mixi gbete raxarande na ra. ³ Won birin xa wakili toore kui, barima Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa soori fanyie nan won na. ⁴ Soori naxan na gere kui, a mu birama dunija fe foxo ra, a birama a xa mange waxofe nan foxo ra. ⁵ Mixi naxan sigaxi gi gbata rabade, xa a mu a gi a seriye ki ma, a mu geenima. ⁶ Mixi naxan xe rawalima, a tan nan lanma a xa bogi singee soto. ⁷ I joxo sa n ma masenyi birin xon ma, Marigi fahaamui fima ne i ma na fee ma.

⁸ I xa ratu Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, naxan kelixi faxe ma, naxan fatanxi Dawuda bonsoe ra, alo Isa xa xibaaru fanyi a masenxi ki naxe, n naxan kawandife. ⁹ Na xibaaru fanyi nan ma fe a niyaxi, n na toofofe geeli kui alo fe kobi rabama, konon Ala xa masenyi tan mu balanxi. ¹⁰ Na nan a ra n toore mooli birin xaninma, alako mixi sugandixie xa kisi soto Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, e lu a xa noore kui abadan.

¹¹ Masenyi hagige nan ya:

Xa won nun Isa bara faxa,
won nun Isa man kelima ne faxe ma.

¹² Xa won tunnabexi,
won luma ne Isa xa mangeya kui.

Xa won na a rabolo,
a fan won naboloma ne.

¹³ Xa won mu lu won xui xanbi ra,
a tan luma ne a xui xanbi ra,
barima a mu noma a yete rabolode.

¹⁴ I xa mixi birin natu Ala ya i, a a lanma e xa gere lu na masenyi ndee xa fe ra. Na woyenyi mooli tide yo mu na. A a ramemae nan xun nakanama tun. ¹⁵ I xa i yete masen Ala be, alo mixi naxan wali foxi mu mayaagi, a

fata nɔndi masende mixie be a masen ki ma. ¹⁶ Wɔyɛn jaaxi fufafu lu na, barima naxee na mɔɔli falama, e xa kaafirija xun nan tun masama. ¹⁷ E xa wɔyɛnyi gboma ne alo fure jaaxi, naxan mixi faxama. Humeneyo nun Fileto na nee nan ya ma. ¹⁸ E bara makuya nɔndi ra, e fa a fala mixie jan bara keli faxe ma. E bara mixi ndee xa danxaniya kana na wɔyɛnyi mɔɔli ra.

¹⁹ Kɔnɔ Ala xa banxi tixi yi masenyi nan fari: «Ala a kolon, mixi naxan findixi a gbe ra.» A man a masenxi: «Adamadi naxan Marigi xili falama, a xa tinxintareya rabɛpin.» ²⁰ Se sase mɔɔli gbegebe nan na banxi xungbe kui. Nde fan yailanxi xɛɛma nan na, xa na mu a ra gbeti. Nde yailanxi wuri nan na, xa na mu a ra bɛnde. Nde binyɛ wali rabama, nde fan binyetare wali rabama. ²¹ Mixi naxan a yete raseniyenma, a luma ne alo wali binye rabama se sase naxan kui. A to seniyen, a marigi nɔma a rawalide wali fanyi birin kui.

²² Fonike waxɔnfe lu na. Wo nun mixi naxee Marigi xilima bɔɔɛ seniyenxi ra, wo xa nu tinxinyi, danxaniya, xanunteya, nun bɔɔɛsa fen. ²³ Wɔyɛnyi tidetare fufafu lu na, barima i a kolon na mɔɔli findima gere nan na. ²⁴ A mu lanma Marigi xa walike xa sɔnxɔ. A lanma a xa findi mixi dipɛxi ra naxan fata mixi xarande, a man wakili tɔɔɛ ra. ²⁵ A lanma a xa matandilae matinxin wɔyɛnyi jɔxunme ra, alako Ala xa a niya e xa tuubi, e xa nɔndi kolon, ²⁶ e xa xaxili sɔto, e xa e ba Ibulisa xa gantanyi ra. Ibulisa bara e suxu gantanyi ra, alako e xa lu a xa yaamari bun ma.

3

Waxati dɔnxɔɛ

¹ I xa a kolon, fe xɔɔxɔɔɛ fama ne dunija lide waxati dɔnxɔɛ, ² barima adamadi birama e yete waxɔnfe nan fɔxo ra, kɔbiri rafanma ne e ma, e e yete igboma, e lama e yete ra, e Ala rasɔtɔma, e e barimae matandima, e finsiriwaliya rabama, e mu Ala xa fe binyama, ³ e mu kinikinima, e mu dipɛma, e mixi mafalama, e xurutareɔna rabama, e e boore tɔɔɔma, e mixi fanyi xɔnma, ⁴ e mixi yanfama, e bogonma fee ma, e bɔɔɛ gbo, e waxɔnfe rafan e ma dangi Ala xa fe ra. ⁵ A luxi ne alo e diine nan nabatuma, kɔnɔ e bara e kobe raso a senbe ra. I xa i makuya na mixi mɔɔlie ra.

⁶ E soma denbayae kui, e fa gine senbetaree mabɛndun, naxee findixi yunubitɔɔɛ ra, naxee birama fe jaaxi mɔɔli birin fɔxo ra. ⁷ Na gine mɔɔli xaranma temui birin, kɔnɔ e mu fahaamui sɔtɔma nɔndi ma. ⁸ Na mixi naxee soma denbayae kui, e luma ne alo Yannessi nun Yanberesi naxee Annabi Munsa matandi. Na mixie nɔndi fan matandima ne, e xaxili bara kana. E xa danxaniya xon mu kuyama. ⁹ Kɔnɔ e mu sigama yare sɔnɔn, barima mixi birin fama ne e xa daxɔɔna kolonde, alo Yannessi nun Yanberesi xa fe nu kolonxi ki naxe.

¹⁰ Kɔnɔ i tan, i bara n ma xaranyi kolon, n jɛɛ ki, n janige, n ma danxaniya, n ma dipɛ, n ma xanunteya, n ma tunnabexi, ¹¹ n ma paxankate, a nun n ma tɔɔɛ. Tɔɔɛ mɔɔli mundun na, n mu naxan sɔto Antiyɔki, Ikoniyon, nun Lisitre? Naxankate mundun mu n lixi naa? Marigi bara n nakisi na birin kui. ¹² Nɔndi na a ra a mixi naxan birin wama birafe Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa seriye fɔxo ra, a na kanyi tɔɔɛ sɔtɔma ne. ¹³ Kɔnɔ mixi jaaxie nun filankafuie xa fe kobie xun nan tun luma masa ra, e fa booree madaxu, e e yete madaxu.

¹⁴ I xa i xiri seriye ra i naxan xaranxi, i danxaniyaxi naxan ma. I a kolon i na sotoxi naxan na. ¹⁵ Kabi i dimedi temui, i Kitaabui seniyenxie kolon, naxee noma lonni fide i ma. Na lonni findima kisi nan na mixie be, naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. ¹⁶ Kitaabui seniyenxi birin fatanxi Ala nan na. A fan xaranyi ra, a fan yaabi ra, a fan matinxinse ra, a fan tinxinyi masenfe ra, ¹⁷ alako Ala xa mixi xa no wali fanyi birin nabade.

4

Kawandi tife

¹ N bara i yamari Ala ya xori, n bara i yamari Ala xa Mixi Sugandixi Isa ya xori, naxan fama mixi jipee nun mixi faxaxie makiitide, naxan fama a xa mangeya niini raminide, ² i xa Ala xa masenyi kawandi, i xa wakili temui birin, i xa mixie matinxin, i xa mixie xa yunubie masen e be, i xa e ralimaniya, i xa e xaran. I xa na birin naba dipe kui. ³ Waxati na fafe mixie mu tinma xaranyi tinxinxu ra temui naxe. E karamoxo wuyaxi fenma ne, naxee masenyi mooli nde tima naxan nafan e tuli ma. ⁴ E gbilenma ne nondi foxo ra, e fa e tuli mati kiinie ra. ⁵ Kono i tan, i xa i yete mataxasi fe birin kui, i xa i tunnabexi toore kui, i xa Ala xa xibaaru fanyi rayensen, i xa i xa wali rakamali.

⁶ N tan jan bara findi serexe ra Ala be. A gbe mu luxi n xa taa masara. ⁷ N bara n ma gere fanyi so, n bara n ma pere ranon, n bara lu danxaniya kui. ⁸ Xunnakeli sare ragataxi n be, naxan findixi tinxinyi ra Marigi kiitisa tinxinxu naxan fima n ma na loxo. N keren xa mu a ra, a na fima mixi birin nan ma, a fafe rafan naxee ma.

⁹ I xa kata fafe ra n yire mafuren, ¹⁰ barima Demasi bara n nabepin dunija fe xa fe ra, a siga Tesaloniki. Kiresen bara siga Galati, Tito bara siga Dalamatiya. ¹¹ Luki gbansan nan na n seti ma. I xa fa Maraki ra, barima a noma n malide n ma wali kui a fanyi ra. ¹² N bara Tikike xee Efese. ¹³ I ne fama, i xa fa na xinbeli donma ra, n naxan luxi Tiroyasi, Karapo xonyi, a nun n ma bukie. Na sebeli naxee tixi xuruse kiri ma, e tide gbo dangi birin na, i xa fa e fan na. ¹⁴ Alesandire xabui bara fe naaxi gbegbe raba n na. Marigi fama a sare ragbilende a ma. ¹⁵ I xa i yete ratanga a ma, barima a muxu xa kawandi matandi ne a naaxi ra.

¹⁶ N to n yete xunmafala kiiti banxi kui a singe, n malima yo mu nu na. Birin n nablo ne. Ala xa dipe e ma e fe naxan nabaxi. ¹⁷ Ala nan n malixi, a senbe so n yi ra, alako n xa kawandi ti a fanyi ra si birin be. Ala naxa n natanga yete magaaxuxi ma. ¹⁸ Marigi man fama n natangade mixie xa wali kobi birin ma, a fa n nakisi, n xa so a xa mangeya niini bun ma ariyanna. Matoxo na Ala be abadan.

¹⁹ Pirisila nun Akila xeebu n be, a nun Onesiforo xa denbaya. ²⁰ Erasito bara lu Korinti. N bara Tirofimo lu Mileto, barima a mu nu yalanxi. ²¹ I xa kata fafe ra beenun jeme xa so. Ewubulo, Pudén, Linosi, Kelodiya, nun won ngaxakerenyi birin bara i xeebu. ²² Marigi xa sabati i boje i, Ala xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi **Annabi Pɔlu naxan seɓe Tito ma** **Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xɛera Pɔlu naxan seɓe danxaniyatɔe nde ma naxan nu xili Tito. Girekika nan nu a ra naxan nu kafuxi Pɔlu ma Ala xa wali kui.

Pɔlu yi bataaxe seɓe a ma temui naxe, Tito nu na Kireti. Kireti findixi suri nan na naxan na Miditerane baa tagi. Pɔlu nun Tito nu bara siga Kireti kawandi tide, Pɔlu fa Tito lu naa a xa na danxaniyatɔe pamae mali e xa senbe soto. Pɔlu yi bataaxe seɓe ne Tito ma a xa marasi nun limaniya fi a ma alako a fan xa Kireti danxaniyatɔee rasi, a e ralimaniya, a nɔndi makenen e be.

Yi Kitaabui fe gbegebe masenma won be danxaniya nun danxaniyatɔe pama xa fe ra. A a masenma a won sese mu nɔma kiside won ma wali fanyie saabui ra. Kisi soto ma Ala xa hinne nan tun saabui ra. Xa won bara danxaniya, won bara kisi, won fe birin nabama ne fa alako won jere ki xa tinxin, won xa wali fanyie suxu.

Ala xa yi Kitaabui xa masenyi rasabati won boje kui. Ala xa won mali won ma danxaniya xa tilin, won ma wali fanyie xun xa masa. Amina.

Ala xa masenyi **Annabi Pɔlu naxan seɓe Tito ma**

Xɛɛbui

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala xa konyi nun a xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛera. N na walife alako Ala xa pama sugandixi xa danxaniya, e man xa nɔndi kolon naxan e rapere ma Ala xa fe kui. ² Yi danxaniya nun yi nɔndi a niyama ne mixi xa a xaxili ti Ala xa kisi ra. Ala, naxan xa laayidi mu kanama, a tan nan yi abadan kisi laayidi won be beenun duniya xa daa.

³ Waxati to kamali, a naxa a xa xibaaru fanyi makenen kawandi saabui ra, naxan bara taxu n na Ala won Nakisima xa yaamari ma.

⁴ N bara i tan Tito xɛɛbu, naxan bara findi n ma di yati yati ra won ma danxaniya kui. Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Isa, won Nakisima xa hinne nun bojesa fi i ma.

Tito xa wali Kireti danxaniyatɔe pamae tagi

⁵ N bara i lu Kireti alako i xa fee yailan naxee yailan daaxi luxi na, i xa mixie sugandi taee birin kui, e xa findi na danxaniyatɔe pamae xa kuntigie ra. Alo n i yamari ki naxe, ⁶ danxaniyatɔe pama kuntigi lanma ne a xa findi tinxintɔe ra xili fanyi na naxan xun, gine keren kanyi, naxan xa die danxaniyaxi, mixie mu naxee kolon kalabante xurutaree ra. ⁷ Fo yi xunmatie xa findi xeme tinxinxie nan na barima Ala xa wali nan taxuxi e ra. E naxa findi mixie ra naxee e yete igboma, naxee boje tema mafuren, naxee siisima, naxee mawolen, naxee biraxi geeni tinxintaree foxo ra. ⁸ Fo e xa findi xeme ra naxee fata xɔje rasende, fe fanyi rafan naxee ma, naxee e yete xaninma xaxilimaya ra, naxee tinxin, naxee seniye, naxee nɔxi e yete ra. ⁹ Fo nɔndi masenyi xa lu e yi ra alo e xaranxi a ra ki naxe.

Na nan a toma e fan noma kawandi tide a nondi ki ma, e man no na nondi matandie ra.

¹⁰ Na matanditi mooli gbege na na, a gbengbenyi sunna mixie ya ma. E de wuya, mixi yanfafe rafa e ma. ¹¹ Fo won xa e de balan. E bara denbaya ndee kana, barima e na e xaranfe fee nan na naxee mu daxa. E na birin nabama e yete xa geeni tinxintareya nan ma fe ra. ¹² E xa namiponme nde nan yati a fala, «Kiretikae wule nun e furi nan tun kolon. E tunnaxono, e man paaxu alo boximase.» ¹³ Nondi nan yati na a ra. N na a falafe na nan ma, i xa woyen e ma a xoxoxoe ra alako e xa danxaniya a fiixe ra, ¹⁴ e xa ba Yuwifi xa kuye taalie danxunfe. E xa ba mixie xa yaamarie danxunfe naxee bara mee nondi ra. ¹⁵ Se birin seniye seniye yentee be, kono sese mu seniye seniye yentee nun danxaniyaree tan be. E xaxili nun e sondonyi birin bara manoxo. ¹⁶ E Ala kolonfe falama e de ra, kono e xa wali a masenma a e mu a kolon feo! E xa fefe mu fan. Seriyee matandie nan e ra, naxee mu noma wali fanyi yo rabade.

2

Danxaniyatooe xaranfe nondi ra naxan jere ki masenma e be

¹ Kono i tan xa nu danxaniyatooe xaran nondi masenyi nan na.

² I xa a masen xemoxie be e xa taxasi, e xa jere a binyamixi ki ma, e xa e yete xanin xaxilimaya ra, e xa bira nondi nan foxo ra e xa danxaniya kui, xanunteya kui, a nun tunnabexiya kui.

³ Na kui, i man xa a masen gine moxie be, e xa jere seniye nyi kui, e naxa findi mixi mafalee ra, e naxa siisi. E xa nu marasi fanyi fi ⁴ sungbutunye ma alako e xa e xa morie nun e xa die xanu. ⁵ E man xa e rasi e xa e yete xanin xaxilimaya ra, e xa seniye, e xa banxi walie suxu, e yuge xa fan, e xa e yete magoro e xa morie be, alako Ala xa masenyi naxa bexu.

⁶ I man xa segetalae fan nasi e xa e yete xanin xaxilimaya ra ⁷ fe birin kui. I tan yete xa findi misaali ra e be i xa wali fanyie saabui ra. I xa kawandi xa findi nondi nun soobe ra. ⁸ I xa masenyi xa tinxin, alako i matandimae xa yaagi, barima e mu fefe kobi kolon e naxan falama won ma fe ra.

⁹ I xa a masen konyie be, e xa e yete magoro e marigie be fe birin kui. E xa e rapelixin, e naxa e matandi, ¹⁰ e naxa sese mupa, e xa a masen a e marigie noma lade e ra ki fanyi. Na konyi mooli binye fima ne won Nakisima Ala xa masenyi ma fe birin kui.

¹¹ A lanma won xa jere yi mooli ra barima Ala xa hinne bara makenen, naxan noma findide kisi ra mixi birin be. ¹² A xa hinne won xaranma alako won xa gbilen tinxintareya nun dunipa fee foxo ra, won xa won yete xanin xaxilimaya ra, won xa won ma dunijeigiri rapere tinxinyi nun Ala yaragaaxui kui. ¹³ Won to na yi dunipa ma, won na fe fanyi nan mamefe won xaxili tixi naxan na. Won na Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa nore nan mamefe, won Nakisima Marigi Ala. ¹⁴ A tan nan a yete fi won be, alako a xa won xunsara won ma yunubie xa fe ra, a xa jama nde raseniye e xa findi a yete gbe ra, naxee senbe soxi wali fanyie rabafe ma.

¹⁵ I xa mixie kawandi yi fee ra. I xa mixie ralimaniya. I xa e rasi. I xa nondi makenen e be i senbe birin na. Mixi yo naxa yo i ma.

3

Isayanka jere ki

¹ I xa e ratu, e xa e yete magoro mangee nun mangasanyi be, e xa e xa yaamarie suxu. E xa gbata wali fanyi mooli birin nabafe ra, ² e naxa mixi yo mafala, e naxa gere so, e xa marafanyi nun boje fanyi masen birin be.

³ A singe won fan nu daxuna nan nabama. Yaamari matandimae nan nu won na. Won nu bara loe kira xon. Won nu bara bira won yete waxonfe foxo ra a nun dunja fe mooli birin foxo ra, han na nu bara won findi konyie ra. Won nu won ma dunja xaninma jaaxuna, toone, gbensenxonnanteya, nun marajaaxuna nan kui. Won fan mu nu rafan mixie ma.

⁴ Kono won Nakisima Ala to a xa boje fanyi nun a xa xanunteya makenen, a naxa kisi fi won ma. ⁵ A mu won nakisixi won ma wali fanyie xa fe xa ma, a won nakisixi a xa kinikini nan ma, won xunxafe ye xora a nun a Xaxili Seniyenxi saabui ra. Na bara a niya won xa bari a neene ra, won ma dunjeigiri birin xa masara. ⁶ Ala bara won ki! A bara a Xaxili Seniyenxi ragoro won ma won Nakisima Isa saabui ra.

⁷ Na kui, won ma yunubie to bara xafari a xa hinne saabui ra, won bara no findide ketongoe ra, won bara won xaxili ti abadan kisi ra. ⁸ Nondi masenxi nan na ki. A xoli n ma i xa na fee masen a fanyi ra, alako naxee bara danxaniya Ala ma, e xa fe birin naba alako e xa bira fe fanyi raba foxo ra. Na fee findixi fe hagige fanyie nan na mixi birin be.

⁹ Kono i naxa i gbe raso mixie xa woyen fufafu ya ma. E naxan falama benbae xa fe ra, e xa gbensenxonneya, e xa gere woyenyi Ala xa seriye xa fe ra, e sese tide mu na. ¹⁰ Naxan yo mixie tagi isoma, i xa a rasi keren, i xa a rasi firin. Xa na birin kui a mu i xui me, i xa a rabolo, ¹¹ barima i a kolon a na mixi mooli mu fan. A bara a yete danka a xa tinxintareya ra.

Masenyi donxe

¹² N na Aritema xa na mu Tikike xee i ma, i xa fe birin naba alako i xa n li Nikopoli, barima n bara a janige n xa jeme radangi naa. ¹³ Fe birin naba alako i xa seriye karamoxo Senasi nun Apolosi mali e xa biyaasi kui. E mali, e hayi na se naxan birin ma, e xa a soto. ¹⁴ A lanma danxaniyatoe naxee na won ma konti ma, e xa e matinkan tun nabexi ra wali fanyie ma, alako e xa mixie hayi xoxoxee fan, e naxa fa lu na ki fufafu.

¹⁵ Naxee na n fe ma be, e birin i xeebu. I xa won xanuntenyie danxaniyatoe birin xeebu muxu be.

Ala xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi Annabi Pɔlu naxan seɓe Filemon ma Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xɛera Pɔlu naxan seɓe danxaniyatɔe nde ma naxan nu xili Filemon. Kolɔsika nan nu a ra, naxan nu bara danxaniya Pɔlu saabui ra waxati dangixi.

A yi bataaxe seɓe Filemon ma temui naxe, Pɔlu nu bara sa geeli Ala xa masenyi kawandife ma. A xa geelimaniya kui, a naxa yi bataaxe seɓe Filemon ma a xa konyi Onesimo xa fe ra. Onesimo nu bara a gi a marigi Filemon ma, kɔnɔ na kui, Ala naxa a ragiri Onesimo nun Pɔlu xa naralan, Onesimo xa danxaniya Pɔlu saabui ra. Onesimo xa fe birin to bara masara sɔnɔn, a naxa tin a xa gbilen a marigi Filemon xɔnyi. Kɔnɔ na waxati seriye ki ma, Filemon nu nɔma Onesimo faxade a xa yanfanteya xa fe ra. Na kui, Pɔlu naxa yi bataaxe seɓe, Onesimo xa gbilen a ra Filemon xɔn ma, alako a xa a rakolon Onesimo bara masara ki naxe. A naxa a masen Filemon be, a Onesimo to bara danxaniya Isa ma alɔ a tan Filemon fan danxaniyaxi ki naxe, a e birin bara findi ngaxakerenyie ra.

Yi Kitaabui a masenma won be, a ngaxakerenya naxan kelima danxaniya ma, a senɓe gbo ki fanyi. Xa won bara danxaniya, a fa li won mu won boore danxaniyatɔe kolon won ngaxakerenyi ra, won mu gexi sode fe fanyi birin kui naxan na won yi ra Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra.

Ala xa won mali won ma danxaniya xa tilin, won ma ngaxakerenya xun xa masa. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Pɔlu naxan seɓe Filemon ma

Pɔlu xa bataaxe Filemon ma Onesimo xa fe ra

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, naxan bara findi geelimani ra Ala xa Mixi Sugandixi be. Muxu nun won ngaxakerenyi Timote nan yi bataaxe seɓefe, katarabi Filemon ma muxu xanuntenyi nun muxu waliboore, ² a nun Apiya muxu maagine, a nun Arikipe muxu gereso boore Ala xa gere xa fe ra, a nun danxaniyatɔe jama naxan e malanma i tan Filemon xɔnyi. ³ Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi, won Marigi Isa xa hinne nun boɓesa fi wo ma.

⁴ Temui birin, n ne n Marigi Ala maxandima i be, n a tantuma ne i xa fe ra, ⁵ barima n bara a me i danxaniyaxi Marigi Isa ma ki naxe, i man seniyeɗɗe birin xanuxi ki naxe. ⁶ N Ala maxandife i be alako ngaxakerenya naxan kelima i xa danxaniya ma, a xa a niya i xa fahaamui xa gbo, i xa nɔ fe fanyi birin kolonde naxan na won yi ra Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁷ N ngaxakerenyi Filemon, i xa xanunteya bara n nasɛewa ki fanyi, a man bara limaniya fi n ma, barima seniyeɗɗe boɓe fan bara sɛewa i saabui ra.

⁸ Na kui, hali n to noma i yamaride Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, i xa fe raba i lanma i xa naxan naba, n mu na rabama. ⁹ N i mayandima won ma xanunteya nan ma fe ra. N tan Pɔlu nan woyenfe i be yi ki, xemoxi naxan na geeli Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe ra. ¹⁰ N i mayandife n ma di Onesimo nan ma fe ra, n bara findi naxan baba ra n ma geelimaniya

kui. ¹¹ Singe, a tide yo mu nu na i be, kono yakosi, a tide bara gbo i be ki fanyi, alo a gboxi n fan be ki naxe. ¹² Hali a to rafan n ma alo n ya firinyi, n na a ragbilenfe i ma. ¹³ N bara wa a xon a xa lu n yi ra, alako a xa n mali i tan joxoxe ra n ma geelimaniya kui, n bara naxan soto Ala xa xibaaru fanyi xa fe ra. ¹⁴ Kono n mu waxi fefe rabafe n mu i maxorin. Na kui, i xa fe fanyi raba kelima ne i janige nan ma, beenun n tan xa i yamari. ¹⁵ Temunde, Onesimo bara ba i yi ra waxati nde bun ma, alako a man xa gbilen i ma abadan. ¹⁶ I tan be yakosi, a tide bara dangi konyi ra. A bara findi i ngaxakerenyi yete yati ra. N tan bara a xanu ki fanyi, kono a lan i tan nan xa a xanu dangi n na a xa mixija nun a xa danxaniya xa fe ra.

¹⁷ Na kui, xa i n kolonxi i ngaxakerenyi ra, i xa a fan nasene alo n tan yete nan faxi i ma. ¹⁸ Xa a fefe jaaxi niyaxi i ra, xa i xa doni yo a ma, na kote birin xa findi n tan gbe ra. ¹⁹ N tan Polu nan yi sebefe n yete belexe ra, i xa a kolon n a birin nagbilenma ne i ma. Kono hali n mu i ratu, i danxaniyaxi n tan nan saabui ra. ²⁰ N ngaxakerenyi, i fan xa yi fe raba n be Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra. I fan xa n boje raseewa, Marigi xa fe ra. ²¹ N to yi sebefe, n a kolon i mu tondima n waxonfe rabade, i jan nde sama ne a xun.

²² Fe keren luxi: I xa nu n yigiyade yailan, barima n laxi a ra, n fama ne gbilende wo yire wo xa Ala maxandi saabui ra.

²³ Epafirasi i xebu, muxu nun naxan bara findi geelimani ra Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra. ²⁴ N walibooree Maraki, Arisitaraki, Demasi, nun Luki, e fan i xebu. ²⁵ Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi Eburu bɔnsɔɛ bɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kabi dunija sa daa, Alatala na a xa seriye masenfe adamadie bɛ. Namijonme xungbee naxa Ala xui mɛ, e fa na dentɛɛ sa mixie bɛ. Ibrahima, Isiyaga, Yaxuba, Yusufu, Munsa, Yosuwe, Dawuda, Sulemani, Esayi, nun Esidirasi, nee birin findixi mixi binyee nan na Ala naxee rawalixi alako a xa seriye xa kolon, a xa seɛbe Kitaabui kui. A dɔnxɔɛ ra Ala naxa a xa masenyi nde so Annabi Isa yi ra, naxan findixi a xa Mixi Sugandixi ra dunija birin bɛ.

Isa fatanxi Eburu bɔnsɔɛ nan na alɔ namijonme dangixie. A naxa na seriye birin natinme alɔ Ala nu wama a xɔn ma ki naxe. Kɔnɔ Ala nu bara masenyi nɛɛnɛ nde so Isa yi ra, Eburu bɔnsɔɛ mu nu naxan kolon sinden. Na masenyi mu Ala xa seriye singe matandixi de, a a rakamalixi nɛ.

Singe ra Ala nu bara saate xiri a tan nun adamadie tagi, kɔnɔ yunubi keren gbansan nu nɔma na saate kanade, mixi fa lɔɛ. Isa to fa dunija ma, Alatala naxa saate nɛɛnɛ xiri a tan nun adamadie tagi, naxan nɔma yunubie xafaride, mixi fa nɔ kaside.

Singe ra Ala nu bara sɛrɛxɛdubɛɛ ti a tan nun adamadie tagi, e xa findi mixie xa saabui ra. Kɔnɔ e to nu findixi adamadie ra, e fan naxa yunubie raba alɔ booree, e naxa faxa. Na kui, e mu findi saabui fanyie ra. Isa to fa dunija ma, Alatala naxa a ti a tan nun adamadie tagi, a naxa findi dunija saabui fanyi ra. Yunubi yo mu nu na a ma. Faxɛ mu nu nɔma a makankande. Na kui, Ala naxa a xa fe ite, a xa dunija yamari sa keli Ala yirefanyi ma, a magoroxi dennaxe.

Singe ra Ala nu bara a masen mixie bɛ a e xa xurusee ba sɛrɛxɛ ra e xa yunubie xa fe ra. Na naxa adamadie bɔɲɛ raxara dondoronti, kɔnɔ a mu nɔ e xa yunubi xafaride yati yati. Isa to fa dunija ma, Alatala naxa a yamari a xa a yetɛ ba sɛrɛxɛ ra dunija bɛ. Na kui, adamadie xa yunubie naxa xafari, mixie naxa kisi sɔtɔ naxan mu kanama abadan.

Na birin a masenxi nɛ a Ala Isa xɛɛxi nɛ alako a xa a xa seriye rakamali, a findi kisi ra bɔnsɔɛ birin bɛ. Xibaaru fanyi nan na ki. Ala xa na raso won bɔɲɛ kui, won xa fahaamui sɔtɔ na ma, a a findixi kisi nan na won bɛ. Amina.

Ala xa masenyi Eburu bɔnsɔɛ bɛ

Ala xa xɛɛra

¹ Temui dangixi Ala naxa masenyi ti won benbae bɛ namijonmɛɛ saabui ra. A na raba nɛ sanmaya wuyaxi, a na raba nɛ ki wuyaxi ra. ² Kɔnɔ yakɔsi, naxan findixi waxati dɔnxɔɛ ra, Ala a xa masenyi ti won bɛ a xa Di saabui ra. A bara a xa Di findi dunija ke tongoma ra, a dunija daa a xa Di nan saabui ra. ³ Yi Di findixi Ala xa nɔrɛ tofanyi nan na, a findixi Ala misaali yati nan na. A dunija bun tima a xa masenyi senbema nan na. A to gɛ yunubie xafaride, a naxa a magoro Ala Nɔrɛ Kanyi yirefanyi ma ariyanna kui.

⁴ Na kui, a tide dangi malekɛe ra, a xili fisamante nan soto. ⁵ Ala mu a masenxi malekɛe yo bɛ,

«N ma di nan i ra,
to n bara findi i Baba ra.»

A mu a masenxi malekɛe yo bɛ,
«N tan findima a Baba ra,
a tan findima n ma di ra.»

⁶ Ala to a xa Di fisamante ramini dunija, a naxa a fala,
«Ala xa malekɛe xa a batu.»

⁷ A a masenxi malekɛe xa fe ra,
«Ala xa malekɛe luma nɛ alo foye,
a xa walikɛe luma nɛ alo tɛ.»

⁸ Kɔnɔ a a masenxi nɛ a xa Di xa fe ra,
«Ala, i xa mange kibanyi buma nɛ abadan.
Tinxinyi nan findixi i xa mangɛya tɔnxuma ra.

⁹ Tinxinyi nan nafan i ma.

Naaxuna mu rafan i ma fefe ma.
Na nan a toxi, Marigi, i Marigi Ala bara i sugandi sɛɛwɛ kui.
I findixi fisamante nan na dangife i booree ra.»

¹⁰ A man a masenxi nɛ,
«Marigi, i bara dunija ti a fɔlɛ ra,
i tan nan koore daaxi.

¹¹ Koore nun bɔxi fama kanade,
kɔnɔ i tan buma nɛ abadan.
E forima nɛ alo dugi.

¹² I koore nun bɔxi mafindima nɛ
alo donma mafindima ki naxɛ.
E fama nɛ masarade alo sose masarama ki naxɛ.
Kɔnɔ i tan mu masarama,
i xa fe mu jɔnma abadan.»

¹³ Ala mu a masenxi malekɛe yo bɛ,
«I xa dɔxɔ n yirefanyi ma,
han n xa gɛ i yaxuie ragorode i sanyi bun ma.»

¹⁴ Malekɛe tan findixi Ala xa walikɛe nan na, fate mu na naxee bɛ, a naxee xɛɛma kisi kɛtongoe malide.

2

Ala xa sɛrɛxɛ

¹ Won xa won jɛngi sa na masenyi xɔn ma a fanyi ra, won naxan mɛxi, alako won naxa kira bɛjin. ² Ala xa masenyi sɛnbɛ nu gbo, a nu bara naxan so malekɛe yi ra. Adamadi naxee na matandi, e naxa sare xɔrɔxɔɛ soto. Xa nee sa sare xɔrɔxɔɛ soto, ³ won tan go? Xa won kisi xungbe rabolo, won ma fe fa luma di? Won Marigi yati nan singe a masenxi won bɛ, mixi naxee a xui mɛxi e fan bara findi na seedee ra. ⁴ Ala bara e xa seederɔxɔya fari isa tɔnxumae ra, fe magaaxuxie, kaabanako mɔɔli birin, nun bunae ra Xaxili Sɛniyenxi naxee fixi e ma a waxɔnki.

⁵ Ala mu mangɛya fima malekɛe ma tina e xa dunija yamari, muxu dunija naxan xa fe falafe wo bɛ yi ki. ⁶ Yi seederɔxɔya sɛbɛxi Kitaabui kui:

«Munse lanxi adama ma,
i to i maɔxunma a xa fe ma?
Munse lanxi adama xa di ma,

i to i jengi sama a xa fe xon ma?

⁷ I bara a ragoro malekee bun ma waxati dondoronti kui.

I bara dariye nun binye fi a ma,

⁸ i bara se birin lu a sanyi bun ma.»

Na kui, Ala to se birin sa a xa mangeya bun ma, sese mu na a mu naxan yamarima. Konɔ won mu se birin toma a xa mangeya bun ma sinden. ⁹ Won munse toma? Ala naxa Isa ragoro malekee bun ma waxati dondoronti kui, konɔ Isa xa faxe naxa findi xunnakeli nun binye ra a be. Na kui, Ala naxa hinne won na, a Isa faxa adamadi birin joxoxe ra.

¹⁰ Ala nan se birin daaxi, se birin na a tan nan be. A man wama adamadi gbege ba so a xa nore kui. Na kui, a nu lanma a xa e Rakisima xa fe rakamali tɔɔre ra. ¹¹ Naxan adamadie raseniyenma, nun naxee raseniyenxi, e birin fatanxi Baba keren nan na. Na kui, a mu yaagi e xilide a ngaxakerenyie. ¹² A naxa a masen, «N i xili masenma ne n ngaxakerenyie be, n i matoxoma ne pama tagi.» ¹³ A man naxa a masen, «N nan n ma lanlanteya sama Ala nan ma.» A man naxa a masen, «N na be, muxu nun die Ala naxee fixi n ma.»

¹⁴ Na die to findi fate nun fase ra, Isa fan naxa a yete misaali e ra, alako a xa no Ibulisa xun nakanade a yete xa faxe saabui ra. Faxe senbe nu na Ibulisa nan yi ra. ¹⁵ Isa naxa a yete misaali a ngaxakerenyie ra alako a xa e ratanga faxe xa gaaxui ma e xa duniɲeigiri kui, naxan luxi alo konyiya. ¹⁶ A na birin naba Iburahima bonsoe nan malife ra, a mu a raba malekee xa be. ¹⁷ Na nan a toxi a naxa a yete maniya a ngaxakerenyie ra, alako a xa no serexedube kuntigi wali rabade kinikini nun tinxinyi ra Ala be, a fa findi pama xa yunubie xafarima ra. ¹⁸ Isa fata mixie malide e xa maratantanyi kui, barima a fan maratantanyi nun tɔɔre kolon ne.

3

Isa nun Annabi Munsa

¹ Na kui, n ngaxakerenyi seniyeɲxie, wo tan naxee xilixi ariyanna ma, wo xaxili xa ti Isa ra, Ala xa xera nun a xa serexedube kuntigi, won danxaniyaxi naxan ma. ² A tinxin ne Ala be, naxan nu bara a ti na wali ra, alo Annabi Munsa fan a rabaxi ki naxe Ala xa banxi kui. ³ Isa xa binye dangi Munsa gbe ra, alo banxiti xa binye dangixi a xa banxi ra ki naxe. ⁴ Banxi birin tixi mixi nde nan saabui ra, konɔ Ala nan duniɲa birin daaxi. ⁵ Annabi Munsa findixi konyi dugutege nan na Ala xa banxi kui, alako a xa seedejoxoya ba masenyi xa fe ra naxan fama tide. ⁶ Konɔ Ala xa Mixi Sugandixi findixi Ala xa Di dugutege nan na, naxan Ala xa banxi yamarima. Won tan fan findixi na banxi nan na, xa won lama Isa ra, xa won won xaxili tima a ra, na nan findixi won ma matoxoxe ra.

⁷ Na na a ra, wo xa wo jengi sa Ala Xaxili Seniyeɲxi xa masenyi xon ma. A sebexi,

«Xa wo bara a xui rame to,

⁸ wo naxa wo kobe raso a ra,
alo wo a rabaxi ki naxe gbengberenyi ma.

Na temui a nu wo matofe ne,

konɔ wo naxa a matandi.

⁹ Menni wo benbae bara kata e xa n mato.
E naxa n ma wali to je tongo naani bun ma.

¹⁰ Na kui, n naxa xonɔ na waxati mixie ma.

N naxa a fala, «E boŋe makuya n na temui birin, e mu n ma seriyε kolon.»

¹¹ Na na a ra n naxa n kali xɔne kui, «E mu soma n ma malabui kui feo!»

¹² N ngaxakerenyie, wo xa mɛɛni wo yete ma a fanyi ra alako wo boŋe naxa lu ŋaaxuŋa nun danxaniyatareŋa kui, wo fa gbilen Ala foxɔ ra, Ala naxan na na. ¹³ Lɔxɔ yo lɔxɔ wo xa wo bore ralimaniya. Wo xa gbilen na ma lɔxɔe birin alako yunubi naxa fa wo nɔ, wo boŋe fa balan Ala mabiri.

¹⁴ Xa won sa won xaxili tima Ala xa Mixi Sugandixi ra alɔ won a fɔlɔxi ki naxe, lanyi bara lu won nun Isa tagi. ¹⁵ A seɓexi Kitaabui kui, «Xa wo bara a xui rame to, wo naxa wo kobe raso a ra, alɔ wo a rabaxi ki naxe wo to a matandi.»

¹⁶ Nde Ala matandi, e to ge a xui rameɗe? Mixie xa mu a ra naxee mini Misira boxi ra Annabi Munsaa saabui ra? ¹⁷ Ala xɔnɔ ne ndee ma ŋe tongo naani bun ma? Mixie xa mu a ra naxee yunubi rabaxi, e fa sɔnto gbengberenyi ma? ¹⁸ Ala a kali nde be a e mu soma a xa malabui yire? Mixie xa mu a ra naxee a matandixi? ¹⁹ Na kui, won bara a fahaamu a e xa danxaniyatareŋa nan a niya e mu so.

4

Malabui danxaniyatɔee be

¹ Ala xa laayidi, a naxan tongo won be sofe a xa malabude, na mu kanaxi. Wo xa fe birin naba alako sofe na malabude kui a naxa kana wo be. ² Won bara na xibaaru fanyi me alɔ booree a mexi ki naxe, kɔnɔ a mu sese fanxi e ma e xa danxaniyatareŋa xa fe ra. ³ Kɔnɔ won tan naxee bara la a ra, won fama ne sode na malabude kui. A seɓexi na xa fe ra, «N to xɔnɔ e ma, n naxa n kali, e mu soma n ma malabude.»

Kɔnɔ Ala xa wali bara ŋɔn kabi duniŋa fɔle, ⁴ barima a seɓexi Kitaabui kui na lɔxɔe solofere nde xa fe ra, «Lɔxɔe solofere nde Ala xa wali naxa kamali. A naxa a malabu.»

⁵ A man seɓexi Kitaabui kui, «E mu soma n ma malabude.»

⁶ Ala nu bara a panige mixi ndee xa so a xa malabude kui, kɔnɔ na mixi singe naxee na xibaaru mexi, e mu so e xa danxaniyatareŋa xa fe ra. ⁷ Na nan a toxi Ala bara lɔxɔe gbete sugandi naxan findixi to ra. Na fe singe to bara dangi a xɔnnakuye ra, Ala man naxa a masen Dawuda saabui ra, «Xa wo bara a xui rame to, wo naxa wo kobe raso a ra.»

⁸ Xa a sa li Yosuwe nu bara malabui fi e ma nu, Ala man mu nu lɔxɔe gbete xa fe falama nu. ⁹ Han ya malabui luxi Ala xa ŋama be e mu naxan sɔtɔxi sinden. ¹⁰ Naxan soma Ala xa malabui kui, a a malabuma ne a xa wali birin ma, alɔ Ala malabuxi a xa wali kui ki naxe.

¹¹ Won xa fe birin naba sofe ra na malabui kui, alako mixi yo naxa bira tantanyi kui alɔ Isirayilakae a rabaxi ki naxe. ¹² Ala xa masenyi senbe gbo, a walima mixi boŋe ma. A xaarɛn dangife santidegema de firinyi ra. A soma won boŋe nun won sondonyi nan kui, a so won sɔɔra nun won nadɔxɔɗee xɔn. A won sondonyi waxɔnfe nun marɔxunyi birin makiiti. ¹³ Nimase yo mu noma a noxunde Ala ma. Ala fe birin toma ne, fe birin dentegε fama sade a tan nan be.

¹⁴ Isa, won ma serexedube kuntigi xungbe, Ala xa Mixi Sugandixi, a to so ariyanna kui, won fan xa bira won ma danxaniya fɔxɔ ra won bara naxan makenen. ¹⁵ Won ma serexedube kuntigi won ma senbetareya kolon, a kinikinixi won ma na nan ma. Sentane naxa kata a ratantande mooli birin na alo won tan, kɔnɔ a mu a nɔ. ¹⁶ Na na a ra, won xa won maso a xa hinne kibanyi ra lanlanteya ra, alako won xa kinikini nun hinne soto a temui.

5

Isa won ma serexedube kuntigi

¹ Serexedube kuntigi birin tongoxi adamadie nan ya ma, a fa ti Ala xa wali ra adamadie be, alako a xa hadiya nun serexe mooli birin ba yunubie xa fe ra. ² A mixie xa fe kolon naxee na dimi kui, e loxi, barima a fan na e ya ma, a tantanma. ³ A xa senbetareya a niyama ne a xa serexe ba a yete xa yunubie be, a nun jama xa yunubie xa fe ra.

⁴ Mixi mu noma yi binye sɔtode a yete ra, fo Ala a xili alo a Haruna xili ki naxe. ⁵ Ala xa Mixi Sugandixi fan mu serexedube kuntigi binye soto a yete xa ra. Ala nan a fixi a ma, a falafe ra, «To i bara findi n ma di ra. N tan fan bara findi i Baba ra.»

⁶ A man sebexi Kitaabui kui, «I bara findi serexedube ra abadan, Melekisedeki mooli.»

⁷ Isa bara a xui ite Ala maxandi ra a xa dunijeigiri kui, a bara a makula, a na wafe. A na raba ne barima a a kolon a Ala nan nu noma a ratangade faxe ma. Ala bara a xa duba suxu, barima a nu bara tin lufe a xa yaamari bun ma. ⁸ Isa findixi Ala xa Di nan na, kɔnɔ na kui a naxa a matinkan fo a xa Ala rabatu hali na findixi tɔɔre nan na a be. ⁹ Isa xa fe to kamali, a naxa findi saabui ra a mantonyie birin xa abadan kisi soto. ¹⁰ Ala naxa a ti serexedube kuntigi ra Melekisedeki daaxi.

¹¹ Fe gbege na na kui muxu wama naxan masenfe wo be, kɔnɔ na tagi rabafe xɔɔxɔ, barima wo mu soma fee kui mafurenyi ra. ¹² A nu lanma wo xa findi karamɔxɔ ra yi waxati, kɔnɔ han yakosi wo hayi na karamɔxɔ nde ma naxan wo xaranma Ala xa masenyi singee ra. Wo mu fata fe tilinxi fahaamude sinden, alo diyɔre naxan mu fata sube donde, fo a xa xije min sinden. ¹³ Mixi naxan hayi na Ala xa na masenyi singee ma, a mu gexi tinxinyi kolonde, a mu mɔxi a xa danxaniya kui. A luxi alo diyɔre naxan xije gbansan minma. ¹⁴ Kɔnɔ mixi naxan mɔxi a xa danxaniya kui, naxan bara ge tinxinyi nun tinxintareya tagi raba kolonde, a noma ne xaranyi tilinxi fan kolonde. A tan luxi alo xemoxi naxan baloma sube fany ra.

6

Ala xa seriyɛ tilinxi

¹ Na nan a toxi won lanma won xa siga yare ma Ala xa Mixi Sugandixi xa xaranyi kui. Won xa dangi na masenyi singee ra, won xa so fe tilinxie kui. Na masenyi singee nan ya: wali jaaxi beɲinfe naxan mixi xaninma yahannama, ² danxaniyafe Ala ma, xunxafe ye xɔɔra, belexe safe mixie ma, kelife faxe ma, nun Ala xa kiiti donxɔɔ. ³ Xa Ala tin, won xa siga yare ma won ma xaranyi kui.

4 Mixi naxan bara ge Ala xa naiyalanyi tode, naxan bara Ala xa ki nemunnemun, Ala Xaxili Seniyenxi bara lu naxan be, 5 naxan bara a kolon a Ala xa masenyi fan, naxan bara Ala senbe kolon naxan fama rawalide waxati naxan sa fama, 6 xa a sa li na mixi mooli bara danxaniya bepin, a mu noma tuubide sonon. A luxi alo a man bara Ala xa Di mabanban wuri magalanbuxi ma, a fa a rayaagi jama ya xori.

7 Boxi naxan bara tune ye soto a fanyi ra, a fa sansi ramini a kanyi be, Ala baraka ragoroma ne a ma. 8 Konon boxi naxan tunbe nun pooge tun naminima, na boxi mu fan. A gbe mu luxi a xa danka, a rajonyi a fa gan.

9 Muxu xanuntenyie, hali muxu xa woyenyi xoxoxo, muxu bara la a ra wo na kira fanyi nan xon, naxan findi kisi kira ra. 10 Ala tinxin, a mu neemuma wo xa wali ma. A wo xa xanunteya kolon, wo naxan masenxi wo xa wali kui a xili ra, a nun wo naxan masenxi seniyentoe be. Han ya wo na na wali nan kui. 11 Muxu wama ne wo xa wo tun nabexi na birin kui han a rajonyi, alako wo xa fe soto wo wo xaxili tixi naxan na. 12 Wo naxa wo tunnaxono. Wo xa bira danxaniyatoe xa misaali foxo ra, naxee ke sotoma Ala naxan laayidixi e be. E na sotoma e xa danxaniya nun e xa tun nabexi nan saabui ra.

13 Ala to laayidi tongo Iburahima be, a mu no a kalide fe nde ra naxan gbo a be. Na na a ra, a naxa a kali a yete ra, 14 a falafe ra, «N baraka sama ne i xa fe. I bonsoe wuyama ne.»

15 Iburahima to ge mame tide, Ala naxa a xa laayidi rakamali a be.

16 Adama a kalima fe nde ra naxan gbo a be. Na marakali senbe fima ne a xa woyenyi ma, alako mixi naxa no na matandide. 17 Na nan a toxi, Ala fan naxa a rakali alako mixie, na laayidi tongoxi naxee be, e xa a kolon Ala xa nate mu masarama. 18 Ala naxa na laayidi tongo, a man naxa a rakali, alako won xa no limaniya xungbe sotode. Wule yo mu na na fe firinyi kui. Won bara fe birin nabolo a xa fe ra, won fa won xaxili ti a ra. 19 Mixi xaxili tife Ala ra, a luma ne alo hanga naxan banbanxi ye bun ma. Won fan won xaxili tima Ala ra na ki ne naxan na a xa horomolingira kui dugi gbakuxi xanbi ra, 20 Isa soxi dennaxe won ya ra, a xa findi won ma serexedube kuntigi ra abadan, alo Melekisedeki.

7

Serexedube Melekisedeki

1 Melekisedeki nan nu na Salamu mange ra, a man nu findixi Ala Xili Xungbe Kanyi xa serexedube nan na. Iburahima to ge mange ndee xun nakanade, Melekisedeki naxa sa naralan a ra, a duba a be. 2 Iburahima naxa farile fi a ma. Melekisedeki xili fasarixi yi ki «mange tinxinxi.» A man nu findixi Salamu mange nan na, naxan xili fasarima yi ki «bopesa mange.» 3 A baba mu kolon, a nga mu kolon, a xa taruxui mu kolon. A xa simaya foloxi temui naxe, a nun a jon temui, na fan mu kolon. Na kui, a luxi ne alo Ala xa Di, naxan findixi serexedube ra abadan.

4 Wo a mato Melekisedeki tide nu gboxi ki naxe. Hali won baba Iburahima, a naxan soto a wasaso se ra, a naxa na farile fi a ma. 5 Ala xa seriye a falama jama xa farile so Lewi bonsoe yi ra, naxan findixi serexedube ra. Na jama fan kelixi Iburahima bonsoe ne, e findi Lewi ngaxakerenyie nan na.

6 Konon Melekisedeki tan, hali a to mu nu na Lewi bonsoe xa taruxui kui, Iburahima naxa farile so a yi ra. Melekisedeki naxa duba Iburahima

laayidi kanyi be. ⁷ Birin a kolon mixi naxan dubama a boore be, a tide gbo na kanyi be.

⁸ Lewi xa mixi naxee farile rasuxuma, e faxama ne, kono Melekisedeki tan mu faxaxi. ⁹ Na kui, a luxi ne alo Lewi, naxan luma farile rasuxu ra, a nu bara farile fi Melekisedeki ma Iburahima saabui ra, ¹⁰ barima Lewi bonsoe nu na a benba Iburahima fate i, a naralan Melekisedeki ra temui naxe.

¹¹ Xa a sa li fe birin nu noma kamalide Lewi bonsoe xa serexedubeja saabui ra nu, nama Ala xa seriye sotoxi naxan na, e hayi mu nu na Melekisedeki xa serexedubeja ma nu, naxan mu fatanxi Haruna bonsoe ra. ¹² Serexedubeja na masara, yaamari fan xa masara.

¹³ Yi masenyi birin falaxi mixi naxan ma fe ra, a kelixi bonsoe ne serexedube mu na bonsoe naxe. ¹⁴ Birin a kolon a won Marigi kelixi Yuda bonsoe ne. Annabi Munsu mu yaamari yo fi na bonsoe mixie ma e xa serexedube wali raba.

¹⁵ Muxu naxan masenxi, a fiixe, barima serexedube gbete bara mini, naxan maniya Melekisedeki ra, ¹⁶ naxan mu findixi serexedube ra a bonsoe xa fe ra. Na kanyi findixi serexedube ra, barima faxe mu no a ra. ¹⁷ Yi seederoyaya bara raba a xa fe ra,

«I findixi serexedube nan na abadan, Melekisedeki daaxi.»

¹⁸ Yaamari singe bara ba na a xa senbetareya xa fe ra, a mu nu noma a xa wali rabade. ¹⁹ Na yaamari mu no fefe rakamalide, kono fe neene bara mini won xaxili tima naxan na, naxan noma won malide won makorede Ala ra.

²⁰ Na fe neene mu tixi marakali xanbi. ²¹ Serexedube singee bara wali suxu marakali xanbi, kono Isa nan findixi serexedube ra yi marakali ra Ala naxan masenxi,

«Marigi bara a kali, a mu a xa nate masarama:

I tan nan findixi serexedube ra abadan.»

²² Na kui, Ala bara saate tongo won be Isa saabui ra, naxan fan boore be.

²³ Na xanbi, serexedube singee nu wuya, barima e to faxa, mixi gbete nu tima e joxoe ra. ²⁴ Kono Isa tan mu faxama, a buma ne abadan. A xa serexedubeja mu radangima mixi gbete ma. ²⁵ Na nan a toxi a noma mixi rakiside naxan a makorema Ala ra a tan saabui ra. A jipe to a ra, a noma findide e xa saabui fanyi ra Ala yire abadan.

²⁶ Won hayi na na serexedube kuntigi mooli nan ma naxan seniye, yunubi mu na naxan ma, naxan mu fe jaaxi yo kolon, naxan mu luma yunubitoe ya ma, naxan xa fe itexi dangife koore ra. ²⁷ Isa mu luma alo boore serexedube kuntigie, naxee lanma e xa serexe ba loxo yo loxo e xa yunubie xa fe ra, a nun nama xa yunubie xa fe ra. A tan bara a yete ba serexe ra kerenyi ra. ²⁸ Yaamari singe nu mixi senbetaree nan tima serexedube kuntigie ra, kono na marakali neene naxan faxi na yaamari singe dangi xanbi, a bara Ala xa Di ti serexedube kuntigi ra, naxan bara ge kamalide abadan.

8

Ala xa saate neene

¹ Masenyi xunyi nan ya: Won ma serexedube kuntigi magoroxi Ala Xili Xungbe Kanyi xa kibanyi yirefanyi ma ariyanna kui. ² A walima Ala xa horomolingira yati yati nan kui, Marigi naxan tixi, adamadie belexe foxi mu naxan na.

³ Serexedube kuntigi birin lanma a xa serexe mooli birin ba Ala be. Na kui a nu lanma se nde xa lu yi serexedube fan yi ra a naxan bama serexe ra. ⁴ Xa won ma serexedube kuntigi nu na dunija nu, a mu nu findima serexedube ra nu, barima Ala xa yaamari nan bara mixi gbetee ti na serexe wali ra.

⁵ Na mixie Ala batuma hɔrɔmɔlingira nan kui, naxan misaalixi hɔrɔmɔlingira ra naxan na ariyanna. Na nan a toxi Ala naxa Annabi Munsu yamari hɔrɔmɔlingira tife ra, a falafe ra,

«A mato a fanyi ra,
i xa hɔrɔmɔlingira ti
alo a masenxi i be geya fari ki naxe.»

⁶ Kɔnɔ yakɔsi Ala xa Mixi Sugandixi bara wali sɔtɔ naxan tide gbo boore serexedubee xa wali be tife ra Ala nun adamadie tagi. A tide gbo barima a faxi saate naxan na, na fan saate fori be. A xa saate mabanbanxi laayidie nan na, naxee fan dangi laayidi forie ra.

⁷ Xa na saate singe nu nɔma a xa wali rabade nu, Ala mu fama a firin nde ra nu. ⁸ Ala naxa yi marakɔsi raba pama ra,
«Marigi xa masenyi nan ya:

Waxati na fafe,
n saate neene tongoma Isirayila nun Yudaya pama be temui naxe.

⁹ Na mu luma alo na saate singe
n naxan tongo e benbae be,
n e ramini Misira boxi ra temui naxe.
E to n ma saate bejin,
n fan naxa e bejin.
Marigi xa masenyi nan na ki.

¹⁰ Saate nan ya n naxan tongoma Isirayila pama be,
na waxati dangi xanbi.

Marigi xa masenyi nan ya:
N nan n ma seriye rasoma ne e xaxili kui,
n a sebe e sondonyi ma.

N findima e Marigi Ala nan na,
e fan findi n ma pama ra.

¹¹ Mixi yo mu a boore matinkanma,
mixi yo mu a falama a ngaxakerenyi be,
«I xa Ala kolon,»

barima na waxati e birin n kolonma ne,
kelife mixi xuri ma han mixi xungbe.

¹² N dijema ne e xa tinxintareya ma,
n e xa yunubie xafarima ne.»

¹³ A to yi saate xili fala saate neene, a bara boore findi saate fori ra. Saate fori tan lanma a xa ba na, a tide mu na sonon.

9

Ala xa Mixi Sugandixi xa serexe

¹ Saate singe bun ma, yaamari ndee nu na batui xa fe ra, nun Ala xa hɔrɔmɔlingira xa fe ra, naxan nu na dunija. ² Na hɔrɔmɔlingira to ti, yire nde nu na naxan nu xili yire seniye nxi. Lanpui nu na a kui, a nun teebili serexe taami nu saxi naxan ma. ³ Yire seniye nxi firin nde nu na dugi gbakuxi xanbi ra, naxan nu seniye dangife boore ra. ⁴ Surayi ganse xeema

daaxi nun saate kankira nu na na yire kui. Xεεma nu saxi saate kankira birin ma. Tɔnbili xεεma daaxi mana nu ragataxi naxan kui, Haruna xa xuli naxan fuga, a nun walaxεe, saate sεbexi naxee ma, e birin nu na na saate kankira kui. ⁵ Ala xa maleke nɔrɔxi masolixi firinyi nu tixi saate kankira fari, e yunubi xafari yire makoto. A mu lanma won xa so na woyenyi birin kui yakosi.

⁶ Na yire to ge yailande na ki, sεrεxεdubεe nu luma so ra na yire seniyenxi singe nan kui, e e xa wali raba naa. ⁷ Kɔnɔ sεrεxεdubεe kuntigi nan gbansan nu nɔma sode na yire seniyenxi firin nde kui. Nε yo pε a nu soma naa sanmaya keren, a wuli xanin a xa yunubie nun jama xa yunubie xa fe ra e naxan naba a kolontareya ma. ⁸ Na kui, Ala Xaxili Seniyenxi nu wama a masenfe nε a yire naxan nu seniyen dangife yire birin na, a menni mu nu rabixi mixie be na hɔrɔmɔlingira singe xa waxati. ⁹ Na birin findixi misaali nan na yi waxati mixie be. A a masenma a na sεrεxε birin mu nɔma batulae xaxili rasenyende. ¹⁰ Na yaamari singee, donse, minse, nun sali ye xa fe ra, e nu fixi mixie ma e xa yunubie nan xa fe ra, han waxati nεnεe fama temui naxe.

¹¹ Ala xa Mixi Sugandixi to findi won ma sεrεxεdubεe kuntigi ra, a bara fa hεeri ra, a naxan soto won be. A bara so Ala xa hɔrɔmɔlingira fanyi kui, adamadi mu naxan yailanxi yi bende fupɔ fari. ¹² Kɔnɔ a mu so si kontonyi nun ninge wuli xa ra, a so na yire seniyenxi fisamante kui a yete wuli nan na. A so nε kerenyi ra, barima na nu findixi xunsare nan na adamadi be naxan mu jɔnma abadan. ¹³ Xa si kontonyi nun tura wuli, a nun te xube naxan fatanxi ninge sεrεxε ra a sa mixi seniyentaree ma, xa na fe mɔoli nɔma mixi rasenyende nu, ¹⁴ Ala xa Mixi Sugandixi wuli mu dangima xε na ra? A naxa a yete ba sεrεxε kamalixi ra Ala be, Ala Xaxili Seniyenxi xa yaamari bun ma, alako a xa won xaxili rasenyen wali jaaxie ma, naxee won faxama. A na raba nε won be alako won xa Ala Nije batu.

¹⁵ Na kui, a bara findi saabui ra yi saate nεnεe xa fe ra, mixi xilixie xa ke soto naxan buma abadan, alo a laayidixi e be ki naxe. A faxa na nan ma, a findi xunsare ra yunubie xa fe ra naxee rabaxi na saate fori xa waxati bun ma. ¹⁶ Saate naxan findi ke fe ra, na mu kamalima sinden, fo saate tongoma faxa. ¹⁷ Ke mu nɔma sɔtɔde beenun saatetongoe xa faxa. A mu sɔtɔma saatetongoe baloxi temui naxe. ¹⁸ Na nan a toxi na saate singe mu tongoma wuli xanbi. ¹⁹ Annabi Munsa to Ala xa seriye masen jama be, a naxa ninge nun si kontonyie wuli tongo, a nun ye, a fa na kasan Kitaabui nun jama ma se nde ra naxan yailanxi hisopi burexe nun yεxεe xabe gbeeli ra, a fa a fala, a naxe, ²⁰ «Wuli nan ya naxan saate xirima wo nun Ala tagi.» ²¹ Annabi Munsa man naxa wuli kasan hɔrɔmɔlingira ma, a nun hɔrɔmɔlingira yirabase birin ma. ²² A seriye ki ma, fayida se birin nasenyenma wuli nan na. Yunubi mu xafarima wuli ifili xanbi.

²³ A nu lanma se naxee misaalixi fee ra ariyanna kui, e xa rasenyen sεrεxεe ra. Ariyanna xa marasenyenyi rabama sεrεxεe nan na naxee fan booree be. ²⁴ Ala xa Mixi Sugandixi mu soxi hɔrɔmɔlingira xa kui adamadi naxan yailanxi, naxan misaalixi hɔrɔmɔlingira ra naxan na ariyanna. A so ariyanna yati nan kui, alako a xa won ma dentεge sa Ala be. ²⁵ A mu soxi naa sanya wuyaxi, alo sεrεxεdubεe kuntigi naxan soma Ala xa hɔrɔmɔlingira kui pε yo pε wuli nde ra, naxan mu findixi a gbe ra. ²⁶ Xa a nu na ki nε nu, Ala xa Mixi Sugandixi nu lanma nε a xa tɔɔɔ sanmaya wuyaxi kabi dunjɔna fɔle ra. Kɔnɔ na mu a ra. Yakosi yi waxati dɔnxɔe,

a naxa mini sanmaya keren, alako a xa yunubi xa fe kana a yete serexe saabui ra. ²⁷ Adamadie faxama ne sanya keren, e fa makiiti. ²⁸ Ala xa Mixi Sugandixi fan bara faxa sanmaya keren, alako a xa yunubi ba mixi gbegbe ma. A man fama ne a firin nde, kono na waxati a mu fama yunubie xa fe xa ra, a fama mixie nan be naxee xaxili tixi kisi ra.

10

Isa xa serexe

¹ Annabi Munsa xa seriye misaalixi fe fanyi nan na naxan fama fade. A findixi misaali gbansan nan na. Na nan a toxi a Annabi Munsa xa seriye mu noma Ala batulae raseniyyende kerenyi ra, na serexee saabui ra naxee bama je yo je. ² Xa a sa li a nu noma e raseniyyende nu, mixie mu nu luma serexee ba ra temui birin, barima serexe keren gbansan nu noma e xa yunubi birin xafaride kerenyi ra, na yunubi xa fe maroxunyi yati mu luma e xunyi. ³ Kono je yo je na serexee findima maratuse nan na mixie be a yunubie na e ma. ⁴ Tura nun si kontonyi wuli mu noma yunubie bade.

⁵ Na nan a toxi, Ala xa Mixi Sugandixi to so duniya, a naxa a masen Ala be,

«I mu wama serexe xon.

I mu wama hadiya xon.

I bara fate yailan n be.

⁶ I mu wama serexe gan daaxi xon ma,

i mu wama serexe yunubi xafari daaxi fan xon ma.

⁷ N naxa a masen, «N bara fa.

A sebexi n ma fe ra Kitaabui kui,

Ala, n na fafe i sago rabade.»

⁸ Singe a naxa a masen,

«I mu wama serexe yo xon ma.

E mu rafan i ma.

I mu wama hadiya yo xon ma.

I mu wama serexe gan daaxi xon ma,

i mu wama serexe yunubi xafari daaxi fan xon ma.»

A nu bara na fala hali na yaamari to nu toma a xa seriye kui. ⁹ Na dangi xanbi, a bara a masen,

«Ala, n na be. N bara fa i sago rabade.»

Na kui, a naxa fe singe ba na, alako fe firin nde xa ti. ¹⁰ Na panige nan a niyaxi won naseniyyenxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa fate saabui ra, naxan baxi serexe ra kerenyi ra.

¹¹ Serexedube birin e xa wali rabama loko yo loko. E luma serexee ba ra naxee mu noma yunubie xafaride. ¹² Kono Isa tan, a to ge serexe keren bade yunubie xa fe ra, a naxa a magoro Ala yirefanyi ma, a luma dennaxe abadan. ¹³ A na a mamefe a xa ti a yaxuie ma, ¹⁴ barima a bara mixie rakamali kerenyi ra, a naxee raseniyyenxi a xa serexe kerenyi saabui ra.

¹⁵ Ala Xaxili Seniyenxi na tagi rabama won be yi masenyi ra. A singe, a naxa a masen,

¹⁶ «Saate nan ya n naxan tongoma Isirayila bonsae be:

Na waxati na dangi,

n nan n ma seriye luma ne e boje ma,

n na sebema ne e sondonyi ma.»

¹⁷ A man naxa a masen,

«N mu ratuma e xa yunubie

nun e xa wali kobie ma sɔnɔn.»

¹⁸ Yunubi na gɛ xafaride temui naxɛ, sɛrɛxɛ mu bama na yunubi xa fe ra sɔnɔn.

¹⁹ N ngaxakerenyie, na kui won bara limaniya sɔtɔ sofe ra na yire seniyenxi fisamante kui Isa wuli saabui ra. ²⁰ Isa bara na kisi kira nɛɛnɛ rabi won bɛ, alako won xa dangi na dugi ra naxan gbakuxi hɔrɔmɔlingira kui a fate saabui ra. ²¹ Won ma sɛrɛxɛdubɛ kuntigi to tixi Ala xa banxi xunyi ra, ²² won xa won makɔrɛ Ala ra bɔɛnɛ fiixɛ nun danxaniya ra. Na danxaniya won nalimaniyama nɛ, barima won bɔɛnɛ raseniyenxi won ma yunubie ma, won fate fan maxaxi ye tinsɛ ra. ²³ Won xa won xaxili ti Ala ra tunnabɛxi kui, barima naxan laayidi tongoxi won bɛ, a mu nɔma na kanade. ²⁴ Won xa mɛɛni won bore ma, alako won xa won bore ralimaniya won xa lu xanunteya nun wali fanyi kui. ²⁵ Won naxa won ma malanyie rabolo de, alɔ ndee na a rabafe ki naxɛ. A lanma won xa won bore ralimaniya. Won to a kolon Ala xa lɔxɔɛ na fafe, won naxa tagan na ma.

²⁶ Xa a sa li, won Ala xa nɔndi kolon, kɔnɔ won man nu fa lu yunubi raba ra won panige ra, sɛrɛxɛ gbɛtɛ mu na sɔnɔn naxan nɔma won ma yunubie xafaride, ²⁷ fo gaaxui xungbe Ala xa kiiti ya ra, naxan findima tɛ mankanɛ ra a matandilae bɛ. ²⁸ Xa mixi nde Annabi Munsɛ xa seriye matandi, e a faxama nɛ kinikinitareɲa kui, seede firin xa na mu a ra saxan xa seedeɲoxɔya saabui ra. ²⁹ Kɔnɔ ɲaxankatɛ dangima na tan na mixie bɛ, naxɛɛ Ala xa Di maboronma e sanyi ra, e a xa saatɛ wuli rasɔtɔ naxan e raseniyenxi, e Ala Xaxili rasɔtɔma naxan hinnexi e ra. ³⁰ Won yi masenyi kanyi kolon,

«N tan nan mixi gbɛɲoxɔma,

n tan nan e sare fima e ma.»

A man sɛbɛxi, «Marigi fama nɛ a xa ɲama makiitide.» ³¹ Ala Niɲɛ xa ɲaxankatɛ magaauxu.

³² Wo xa ratu na lɔxɔɛ singee ma. Wo to naiyalanyi to, wo naxa wo tunnabɛxi gere xɔrɔxɔɛ kui naxan findixi tɔɔrɛ ra wo bɛ. ³³ E naxa wo konbi, e naxa wo ɲaxankata ɲama ya xɔri. Wo fan naxa lu mixie sɛɛti ma, naxɛɛ bara na tɔɔrɛ mɔɔli sɔtɔ. ³⁴ Wo naxa kinikini geelimanie ma, wo naxa tin a ra sɛɛwɛ kui e xa wo harige ba wo yi ra, barima wo a kolon harige nde na wo bɛ naxan dangi na boore ra pon, a bu abadan.

³⁵ Wo naxa fe rabolo, wo xaxili tixi naxan na, barima na sare gbo. ³⁶ Wo hayi na tunnabɛxi ma, alako wo xa Ala sago rakamali, wo fa fe sɔtɔ a naxan laayidixi wo bɛ. ³⁷ A sɛbɛxi,

«A gbe mu luxi sɔnɔn.

Naxan lanma a xa fa, a fama nɛ,

a mu dugundima.

³⁸ N ma tinxintɔɛ kisima nɛ danxaniya saabui ra.

Kɔnɔ xa a sa li a man naxa gbilen xanbi,

n mu ɲɛlɛxinma a xa fe ra.»

³⁹ Won mu findixi fe rabɛɲinyie xa ra, naxɛɛ xa fe xun nakanama. Won tan findixi danxaniyatɔɛɛ nan na, naxɛɛ kisima.

¹ Danxaniya kanyi, a a xaxili tima fe nde ra a laxi naxan na. Hali a mu na fe toma a ya ra, a a kolon nɔndi nan a ra. ² Won benbae xili fanyi soto na nan ma.

³ Danxaniya saabui ra, won a kolon a Ala nan dunija daaxi a xa masenyi ra. Se naxan toma naa a fatanxi fe nan na naxan mu toma.

⁴ Danxaniya saabui ra, Habila naxa serexe ba Ala be naxan nu fan dangife Kabila gbe ra. Ala naxa na serexe susu, a Habila findi tinxintoe ra a xa danxaniya saabui ra. Hali Habila to faxaxi, a naxan nabaxi danxaniya ra na findima ne masenyi ra won be.

⁵ Danxaniya saabui ra, Enoki naxa te koore ma, a mu faxa. Mixi yo mu no a tode, barima Ala nu bara a rate koore ma. Beenun a xa te, Ala nu bara a masen a Enoki rafan a ma. ⁶ Mixi mu noma rafande Ala ma danxaniya xanbi. Mixi naxan a makorema Ala ra, a lanma a xa la a ra a Ala na na, a nun a xa la a ra a Ala mixie nan sare fima naxee a fenma.

⁷ Danxaniya saabui ra, Nuha naxa kunkui banban alako a xa denbaya xa kisi. Ala nu bara banbaranyi xa fe fala a be beenun a xa dunija li. Nuha nu gaaxu Ala ya ra. A xa danxaniya a masenma kiiti bara kana dunija be. Nuha naxa tinxinyi soto ke ra a xa danxaniya saabui ra.

⁸ Danxaniya saabui ra, Iburahima naxa Ala xui ratinme sigafe ra boxi ma a mu dennaxan kolon, alako a xa menni soto ke ra. ⁹ Danxaniya saabui ra, Iburahima naxa sabati na boxi ma, Ala nu bara naxan laayidi a be. A naxa lu menni alo xone a xa kiri banxie kui, alo Isiyaga nun Yaxuba, naxee findixi na ketongoe ra. ¹⁰ A nu na a mamefe a xa taa senbema soto, Ala taa naxan korinxi, a a ti.

¹¹ Danxaniya saabui ra, Sara dibaritare fan naxa no di baride pelexeforija kui, barima a nu laxi a ra a Ala mu a xa laayidi kanama. ¹² Na nan a to, xeme keren saabui ra, xemoxi naxan mu nu noma di sotide sonon, na naxa bonsoe xungbe soto, «naxan xasabi maniyaxi tunbuie xasabi ra naxee na koore ma, a nun meyeniyi xasabi ra naxan na baa de ra. E konti mu noma kolonde.»

¹³ Yi mixie bara faxa e xa danxaniya kui, e mu fee soto naxee nu laayidixi e be. E nu laxi a ra a fanyi ra, a na laayidie mu kanama. E nu a kolon a e findixi «xone nan na dunija bendi fupi fari.» ¹⁴ Mixi naxee na fe moolie falama, e a masenfe ne a e na taa gbete fenfe e sabatima dennaxe. ¹⁵ Xa e kelide xoli nu bara e susu nu, e nu noma gbilende naa. ¹⁶ Kono e nu taa gbete fenma naxan fan e kelide be, taa naxan na ariyanna. Na kui, Ala mu yaagixi e ra, e xa a xili e Marigi Ala, barima a nu bara taa yailan e be.

¹⁷ Danxaniya saabui ra, Iburahima mu tondi Isiyaga bade serexe ra, Ala nu a matoma temui naxe. A mu tondi a xa di kerenyi bade serexe ra, di naxan nu laayidixi a be, ¹⁸ Ala nu bara a fala naxan ma fe ra,

«Isiyaga nan findima i bonsoe ra,
i xili luma naxan xun ma.»

¹⁹ Iburahima nu a kolon a Ala senbe gbo, hali Isiyaga faxa, a nu noma na rakelide faxe ma. Fayida na nan naba misaali ra, barima Ala a xa di ragbilen ne a ma.

²⁰ Danxaniya saabui ra, Isiyaga naxa duba Yaxuba nun Esayu be e xa simaya xa fe ra.

²¹ Danxaniya saabui ra, Yaxuba naxa duba Yusufu xa die be, a nu luxi dondoronti a xa faxa. A naxa Ala batu, a yi masuxuxi a xa xuli ra.

²² Danxaniya saabui ra, Yusufu naxa masenyi ti a xa saya makore, a lanma e xa naxan naba a fure ra Isirayilakae minima Misira boxi ra temui naxe.

²³ Danxaniya saabui ra, Munsa to bari, a barimae naxa a noxun kike saxon bun ma a xa tofanyi xa fe ra, e mu gaaxu mange xa yaamari ya ra. ²⁴ Danxaniya saabui ra, Munsa to mo, a naxa tondi findide Firawuna xa di gine xa di ra. ²⁵ A naxa wa a xon ma, a xa toore soto Ala xa jama ya ma, dine a xa jalexin yunubi ra waxati dunkedi bun ma. ²⁶ A bara a kolon Ala xa Mixi Sugandixi xa magore nan fan dangi Misira naafuli ra. A nu sare matoma a fama naxan sotope yare. ²⁷ Danxaniya saabui ra, Munsa naxa keli Misira boxi ma, a mu gaaxu Firawuna xa xone ya ra. A naxa a tunnabexi, barima a nu gaaxuxi Ala nan ya ra, naxan mu toma. ²⁸ Danxaniya saabui ra, Munsa naxa Sayamaleke Dangi Sali raba, a wuli kasan naadee ma, alako sayamaleke naxa Isirayilakae xa di singee faxe.

²⁹ Danxaniya saabui ra, Isirayilakae naxa Xulunyumi baa igiri a xaraxi ra. Misirakae to bira e foxo ra, e naxa madula ye xora.

³⁰ Danxaniya saabui ra, Yeriko tete naxa bira a yete ra, Isirayilakae to ge a rabilinde xi solofere bun ma.

³¹ Danxaniya saabui ra, langoe gine Raxabi naxa kisi kaafirie ya ma, barima a nu bara Isirayilaka yire rabenyie yigiya a fanyi ra.

³² N munse sama na fari sonon? Waxati mu luma n be n xa Gedeyon, Baraki, Samison, Yefite, Dawuda, Samuweli, nun namijonmee xa fee fala.

³³ Danxaniya saabui ra, e naxa no mangatae ra, e naxa jere tinxinyi kui, e naxa fe laayidixi soto, e naxa no yete xaapee ra. ³⁴ e naxa ratanga te xungbe nun santidegema ma, e xa senbetareya naxa findi senbe ra, e naxa senbe soto gere kui, e fa soori galie keru. ³⁵ Gine ndee naxa e ngaxakerenyi faxaxie to, naxee rakelixi faxe ma. Mixi ndee naxa jaxankata, e tondi minide na toore kui, alako e xa marakeli fanyi soto. ³⁶ Mixi ndee naxa bonbo, e mayele soto, e lu geeli kui, e xirixi yolonxoniyi ra. ³⁷ Mixi ndee naxa magono, e naxa tooro, e naxa a ibolon, e naxa faxe santidegema ra. Ndee naxa lintan, yexee nun si kiri ragoroxi e ma, se birin baxi e yi ra, e jaxankataxi, e halakixi, ³⁸ e nu fa lintan gbengberenyi ma, geyae longori ra, fonmee nun yilie kui. A mu nu lanma dunjpa mixie xa na binye soto na danxaniyatosee xa lu e ya ma. ³⁹ Na mixi naxan birin xili fanyi soto e xa danxaniya saabui ra, e mu fee soto naxee nu laayidixi e be. ⁴⁰ Ala mu tin e xa fe xa kamali won xanbi. A bara fe fanyi janige won be naxan dangi fe singe ra.

12

Tunnabexi

¹ Na danxaniyatosee gali, naxee bara e xa danxaniya masen dunjpa be, e man xa findi misaali ra won be. Won xa fe birin nun yunubi birin nabolon naxan won tooroma won ma jere kui. Won xa won gi tunnabexi ra kira xon ma Ala naxan saxi won ya ra. ² Won xa won ya ti Isa ra, naxan danxaniya kira rabixi won be, naxan fama won ma danxaniya rakamalide. Isa tin ne wuri magalanbuxi xa toore ra, alako a xa seewa yare. A mu gaaxu na yaagi ra. Na kui, a xa faxe dangi xanbi, a naxa a magoro Ala xa kibanyi yirefanyi ma.

³ Wo xa ratu a xa misaali ma, a tɔɔrɔxi ki naxɛ yunubitɔɛ saabui ra, alako wo naxa tagan, limaniya naxa ba wo yi ra. ⁴ Wo mu yunubi gerexi sinden, han wo wuli xa mini. ⁵ Wo tan, Ala xa die, wo bara nɛɛmu Ala xa masenyi ma wo ralimaniyaxi naxan na, a falafe ra, «N ma di, i naxa yo Marigi xa marakɔɔsi ma, limaniya naxa ba i yi ra, a i xuruma tɛmui naxɛ.

⁶ Marigi a xanuntenyi nan xuruma. A naxee birin kolonxi a xa die ra, a e jaxankata.»

⁷ Wo xa tin na ra, barima Ala na wo xurufe nɛ alɔ a xa die. Di mundun na, naxan baba mu a xuruma? ⁸ Xa Ala mu wo xuruma, alɔ di birin xuruma ki naxɛ, a luxi nɛ alɔ wo mu findixi a xa die ra, a lima a halale mu wo ra. ⁹ Won babae won xuruma dunɔna, won fan e binya. A mu lanma won xa tin a ra, Baba Ala naxan na ariyanna, a xa won xuru alako won xa kisi? ¹⁰ Won babae nu won xuruma waxati di nan bun ma e yete xaxili ra, kɔnɔ Ala tan won xuruma won ma munafanyi yati nan ma fe ra, alako won xa lu Ala xa seniyenyi kui. ¹¹ Na xurui xɔrɔxɔ, a mu mixi raseɛwama a fɔlɛ, kɔnɔ a dɔnxɔɛ ra, a fɔxi tinxinxɔ raminima nɛ yare bɔɔɛsa kui.

¹² Na na a ra, wo xa wo senbe so, wo tan naxee belexɛɛ taganxi, naxee xinbi tɔɔrɔxi. ¹³ Wo xa wo jɛrɛ kira tinxinxɔ xɔn ma, alako mabenye naxa telɛxun, e xa yalan. ¹⁴ Lanyi xa lu wo nun mixie tagi. Wo xa lu seniyenyi kui, xa na mu a ra wo mu Marigi toma. ¹⁵ Wo xa mɛɛni wo bore ma, alako mixi yo naxa mini Ala xa hinnɛ kui. Wo naxa lu xɔnɔ ra wo bore ma, na fa mixi gbegbe tɔɔrɔ wo ya ma. ¹⁶ Wo mɛɛni de! Wo naxa yɛnɛ raba. Wo naxa seriye kana alɔ Esayu, naxan a xa foriɔna tide masaraxi bande lenge keren xa fe ra. ¹⁷ Wo a kolon a to nu waxi a baba xa duba a bɛ, a xa foriɔna kɛ sɔto, a baba naxa tondi. Esayu naxa a mayandi yaye ra, kɔnɔ a baba mu tin na ra.

¹⁸ Wo mu wo makɔrɛ na yire ra wo xa wo belexɛ din a ra alɔ Isirayilakae fe naxan to gbengberenyi ma. Tɛ nun nuxui fɔɔrɛ nu na geya fari dɛnnaxɛ, foye xungbe nu bɔnbɔ a ra. ¹⁹ Wo mu sara xui nun Ala xui magaaxui mɛxi. Isirayilakae to na mɛ, e naxa Munsa mayandi alako e naxa na xui mɛ sɔnɔn. ²⁰ E naxa gaaxu Ala xa yaamari ya ra, «Mixi nun sube yo din yi geya ra, na kanyi fama nɛ magɔnɔde, a faxes.» ²¹ Na fe nu magaaxu han Annabi Munsa naxa a fala, «N bara gaaxu han n bara serɛn.»

²² Kɔnɔ wo tan bara wo maso Siyoni geya yire ra, Ala Niɔɛ xa taa naxan na ariyanna, Darisalamu naxan na koore ma, maleke wulu wulu malanxi dɛnnaxɛ sɛɛwɛ kui. ²³ Ala xa pama fan na na, naxee xili seɛɛxi buki kui ariyanna. E findixi Ala xa di singee nan na. Dunɔna Makiitima Ala na menni nɛ, a nun tinxintɔɛ nii naxee xa fe bara kamali. ²⁴ Isa fan na naa, naxan bara findi saabui ra saate nɛɛnɛ rakamalife ra, naxan wuli bara findi serɛɛ ra. Na fan dangi Habila gbe serɛɛ ra.

²⁵ Wo naxa tondi Ala xa masenyi ra. Mixi naxee tixi dunɔna bɛndɛ fupɔi fari, e to tondi na masenyi ra, e naxa jaxankate sɔto. Yakɔsi, won munse sɔtɔma sɔnɔn xa a sa li won tondima masenyi ra, naxan fatanxi Ala yati yati ra naxan na koore ma? ²⁶ Singe Ala xui naxa bɔxi raserɛn, kɔnɔ yakɔsi a bara laayidi tongo, «N man bɔxi raserɛnma nɛ, kɔnɔ yi biyaasi n koore fan nasɛrɛnma nɛ.» ²⁷ A to a fala, «n man,» na nu wama a masɛnfe nɛ a se daaxi birin nasɛrɛnma nɛ, a fa kana. Fe naxan mu raserɛnma, na nan luma, a mu kana. ²⁸ Won fama lude mangɛya niini naxan bun ma, na tan mu serɛnma, na mu kanama. Na kui, won xa Ala tantu, won xa a batu

yaragaaxui nun binye ra a wama naxan xon, ²⁹ barima won Marigi Ala luxi ne alo te naxan se birin ganma.

13

Marasi danxaniyatɔɛe be

¹ Wo xa wo tunnabexi wo bore maxanufe ra ngaxakerenya kui. ² Wo xa xone rasene a fanyi ra. Mixi ndee xone yigiyama ne, a fa sa li e mu a kolon xa maleke na a ra. ³ Wo xa ratu geelimanie ma nun mixie ma naxee paxankataxi. Wo xa fe fanyi raba e be alo wo birin na fate bendɛ keren nan kui.

⁴ Wo birin xa futi binya. Yene nun langoeɲa naxa lu wo ya ma, barima Ala fama ne na seniyentareɲa makiitide. ⁵ Wo naxa a lu kobiri xa fe mile xa wo rapere. Naxan na wo yi, wo xa wo wasa so ne. Ala yati naxa a masen, «N mu i rabepinma, n mu i raboloma.» ⁶ Na nan a toxi won noma a falade limaniya ra, «N Marigi n demenma, n mu gaaxuma. Adama tan noma munse rabade n na kore?» ⁷ Wo xa ratu wo xa yareratie ma, naxee bara Ala xa masenyi masen wo be. Wo xa e jere ki mato, e xa danxaniya xa findi misaali ra wo be.

⁸ Ala xa Mixi Sugandixi Isa mu masarama. A nu na ki naxe xoro, a man na na ki ne to, a man luma na ki ne abadan, na birin keɲa keren. ⁹ Wo naxa bira xaranyi mooli gbeteɛ foxo ra. Wo boɲe xa senbe so Ala xa hinne saabui ra. Yaamarie, donse raharamuxie xa fe ra, nee mu noma wo malide. ¹⁰ Horomolingira walikee mu noma serexe donde naxan baxi won tan be. ¹¹ Serexedube kuntigi xuruse wuli bama ne serexe ra horomolingira kui yunubie xa fe ra, konɔ na xuruse fate tan ganma ne taa fari ma. ¹² Na nan a toxi, Isa fan to wa pama rasenyenfe a yete wuli saabui ra, a naxa paxankata taa fari ma. ¹³ Won fan xa bira a foxo ra na yaagi kui taa fari ma, ¹⁴ barima won na taa naxan kui, a mu buma. Won taa nan fenfe naxan fama fade.

¹⁵ Won xa tantui fi Ala ma serexe ra temui birin Isa saabui ra. Na serexe findima won ma masenyi nan na naxan a xili matoxoma. ¹⁶ Wo man naxa neemu fe fanyie rabade mixie be. Wo xa wo booree ki, barima na fe moolie findima serexee nan na naxee rafanxi Ala ma. ¹⁷ Wo xa wo xa yareratie xui ratinme, wo xa e xa yaamarie suxu, barima e na meenife wo ma, alako wo naxa gbilen Ala foxo ra, xa na mu a ra na dentege sa fama ne e toorode. Wo xa fe birin naba alako e xa no na dentege sade seewe kui boɲe mawa xanbi, barima na nan findima wo xa munafanyi ra.

¹⁸ Wo xa Ala maxandi muxu be, barima muxu a kolon muxu xaxili fiixe, muxu wama jerefe fe fanyi mooli birin nan kui. ¹⁹ Wo man xa Ala maxandi muxu be, alako n xa no gbilende wo yire mafuren mafuren.

²⁰ Ala naxan boɲesa fima mixi ma, Ala naxan won Marigi Isa rakeli faxe ma, Isa naxan meenima a xa mixie ma a xa saate wuli saabui ra, saate naxan mu kanama abadan, ²¹ Ala xa fere birin fi wo ma alako wo xa no a sago rabade. Ala xa fe lu won boɲe ma naxan nafan a ma a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Matoxe na a be abadan. Amina.

²² N ngaxakerenyie, wo xa wo haake to n be yi masenyi xa fe ra, barima n mu woyenyi xonkuyaxi a gbe ra. ²³ Wo xa a kolon won ngaxakerenyi Timote bara a yete soto. Xa a mu bu fade, muxu birin fama ne wo yire. ²⁴ Wo xa wo xa yareratie nun seniyentɔɛ birin xeebu muxu be. Italikae naxee na be, e fan bara wo xeebu. ²⁵ Ala xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi **Annabi Yaki naxan seɓe** **Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Annabi Yaki naxan seɓe Yuwifi danxaniyatɔɓe ma naxee nu yensenxi jamanee kui. Na waxati, fee nu xɔrɔxɔxi Isayankae ma. Hali mangasanyi, a nu e jaxankatama. Ala Xaxili Seniyeŋxi naxa yi masenyi fi Annabi Yaki ma alako a xa a seɓe, a xa findi limaniya ra danxaniyatɔɓe be, e xa e tunnaɓexi Ala xa nɔndi kira xɔn.

Yi Kitaabui marasi gɓegbe nan fima danxaniyatɔɓe birin ma. A a masenma ne won be a Ala xa fe falafe, a nun a xa seriye rabatufe, e sese keren mu a ra. Danxaniya mu findima nɔndi ra, xa a kanyi mu birama Ala xa yaamarie foxo ra a xa duniɓeigiri kui. Yi Kitaabui naxe a danxaniya nun kewali fanyi nan jereɓa kira keren xɔn ma. E mu noɓa fatande e bore ra.

Yi Kitaabui won nasima a lanma won xa jere ki naxe won ma danxaniya kui. A mu lanma won xa mixie rafisa e boore be. Won xa won bore mali, won xa won bore binya, won xa won bore xanu. Won xa won de suxu, woyen kobi naxa mini won de i. Won xa won tunnaɓexi tɔɓe kui, won man naxa won yete igbo. Won naxa won xaxili ti yi duniɓa ra. Fe birin kui, won xa won xaxili ti Alatala nan na.

Ala xa won mali alako won birin xa yi seriye suxu a suxu ki ma. Amina.

Ala xa masenyi **Annabi Yaki naxan seɓe**

Tunnaɓexiya, danxaniya, nun Ala xa seriye rabatufe

¹ N tan Yaki nan yi ki, Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa konyi. N bara wo xeebu, wo tan Isirayila bonsoe fu nun firinyi naxee yensenxi jamanee ma.

² N ngaxakerenyie, wo xa seewa tɔɓe mooli birin kui, ³ barima wo a kolon a wo tɔɓe naxan sotoma danxaniya kui, a wo duluxotoma ne. ⁴ Wo xa duluxoto han a rapɔnyi alako wo xa danxaniya xa tilin, wo xa findi mixi kamalixie ra, fefe nu luxi naxee xa fe ra.

⁵ Xa fahaamui mu na mixi nde yi ra wo ya ma, a kanyi xa Ala maxandi. A a sotoma ne, barima Ala mixi birin kima a yiriwaxi ra a xa fonisireya ma. ⁶ Kɔno fo mixi xa Ala maxandi danxaniya ra, a naxa siike, barima mixi siikexi luma ne alo mɔronyi, foye naxan bonboma, a a matutun. ⁷ Na kanyi naxa a marɔxun a a se nde sotoma Ala ra, ⁸ barima a xaxili mu tixi Ala gbansan xa ra, a sanyie na kira wuyaxi nan xɔn.

⁹ Danxaniyatɔɓe setare xa seewa barima Ala bara a xa fe ite. ¹⁰ Kɔno banna tan xa seewa Ala to bara a xa fe magoro, barima a xa fe jɔnma ne alo sansi fuge tofanyi. ¹¹ Soge xone na te, sansi lisima ne han a fuge bira, a xa tofanyi jɔn. A na na ki ne banna fan be. A na a xa walie kui temui naxe, a birima na leeri ne.

¹² Nelexinyi na mixi be naxan a tunnaɓexima tɔɓe kui, barima xa a bara ge na tɔɓe raxande, Ala kisi xunnakeli fima ne a ma. Ala na nan laayidixi a xanuntenyie be.

¹³ Mixi ne wama tantanfe, a naxa a fala a Ala nan a ratantanfe, barima Ala mu birama fe jaaxi fɔɔ ra, a man mu adama yo ratantanma fe jaaxi ra. ¹⁴ Adama yete waxɔnfe jaaxi nan a ratantanma. Na nan a mabendunma han a a rabira. ¹⁵ Adama waxɔnfe jaaxi xa di findixi yunubi nan na. Yunubi fan na raba, a xa di findima faxe nan na.

¹⁶ N ngaxakerenyi xanuxie, wo naxa la wule ra. ¹⁷ Ki hagige birin fatanxi Daali Mange nan na naxan na koore, naxan sogе, kike, nun tunbuie daaxi, naxan mu masarama abadan. ¹⁸ A yete sagoe ma, Ala bara won nakisi a xa nondi masenyi saabui ra, a won findi a xa die ra, alako won xa binye soto dangife a xa daalise birin na.

¹⁹ N ngaxakerenyi xanuxie, wo xa yi woyenyi me: Wo birin xa wo tuli mati wo bore ra, wo naxa gbata woyenyi ra, wo boje naxa te mafuren na, ²⁰ barima adamadi xa xone mu a tutunma Ala xa tinxinyi ma. ²¹ Na na a ra, wo xa tondi fe jaaxi nun fe kobi mooli birin nabade. Wo xa wo yete magoro, wo xa nondi suxu naxan bara masen wo be, barima na nan noma wo rakiside.

²² Wo xa Ala xa masenyi rabatu. Xa wo a rame gbansan kono wo mu a raba, wo bara wo yete madaxu. ²³ Xa mixi nde Ala xa masenyi rame, kono a mu bira a fɔɔ ra, a luma ne alo mixi naxan a yatagi matoma kike ma, ²⁴ a fa siga, a neemu a yatagi ma a na ki naxe. ²⁵ Kono mixi naxan Ala xa seriye kamalixi matoma a fanyi ra, a a tunnabexi, a mu neemu seriye ma kono a a rabatu, na kanyi barakama ne. Ala xa seriye xoreya fima ne adamadie ma.

²⁶ Mixi yo a yete mapoxun diinela ra, kono a mu a de nɔxi, na kanyi na a yete madaxufe ne. A xa diine tide yo mu na. ²⁷ Diine fiixe naxan nafan Baba Ala ma, a tan nan ya: won xa meeni kiridie nun kaaje ginnee ma e xa toore kui, dunija fe man naxa wo madaxu.

2

Mixi rafisafe a boore be

¹ N ngaxakerenyie, wo naxa mixie rafisa e boore be, barima wo danxaniyaxi won Marigi Isa Nore Kanyi nan ma, Ala xa Mixi Sugandixi.

² Wo xa wo mapoxun yi ma: Mixi nde naxa fa wo malanxi dennaxe, xurunde xee ma daaxi na a belexe ra, dugi tofanyi ragoroxi a ma. Setare fan naxa fa, dugi fori topaaxi ragoroxi a ma. ³ Xa wo dugi tofanyi kanyi xeebu a fanyi ra, wo fa a fala a be, «I magorode fanyi nan yi ki,» kono wo fa a fala setare tan be, «Ti menni,» xa na mu a ra, «Dɔxo boxi, n bun ma be,» ⁴ wo mu mixi rafisaxi a boore be xe na ki? Wo mu jerexi mapoxun kobi xa ra na ki?

⁵ N ngaxakerenyi xanuxie, wo wo tuli mati n na. Ala bara mixie sugandi naxee findixi setaree ra dunija ki ma, alako e xa findi bannamixie ra danxaniya ki ma. Ala bara e sugandi alako e xa findi ketongoe ra a xa mangeya kui. Na nan laayidixi mixie be naxee Ala xanuxi. ⁶ Kono wo tan, wo bara setaree mabere. Bannamixie xa mu wo tooroma, e wo xanin kiitisa xon ma? ⁷ E tan xa mu wo Marigi xili fanyi rasotoma?

⁸ Wo xa Mange Alatala xa seriye nan nabatu, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «I xa i boore xanu alo i yete kan gundi.» Xa wo na raba, wo bara bira fe fanyi fɔɔ ra. ⁹ Kono xa wo mixi ndee rafisa e boore be, wo bara yunubi raba. Seriye nan wo makiitima, barima wo bara findi seriye matandilae ra. ¹⁰ Xa mixi seriye birin nabatu kono a yire keren matandi, na kanyi

bara seriye birin matandi, ¹¹ barima naxan a falaxi, «I naxa yene raba,» a tan nan man a falaxi, «I naxa faxe ti.» Hali i mu yene raba, kono xa i faxe ti, i findixi Ala xa seriye matandila nan na.

¹² Na kui, wo xa woyen, wo man xa wo jere alo naxee fama makiitide seriye ra naxan xoreya fima mixi ma. ¹³ Kiiti loxe, Ala mu kinikinima mixi ma naxan mu kinikini a boore adama ma. Kinikini senbe gbo kiiti be.

Danxaniya nun a kewali

¹⁴ N ngaxakerenyie, a tide yo mu na xa mixi a fala a a danxaniyaxi, kono a mu kewali fanyi rabama. Yi danxaniya mooli noma mixi rakiside? ¹⁵ Xa wo ngaxakerenyi mageli na a ra, loxe keren baloe mu na a yi ra, ¹⁶ mixi nde fa lu wo ya ma a a fala a be, «Siga, i naxa kontofili, i xa dugi nde ragoro i ma, i xa i dege,» kono a fa lu a mu a xa kontofili ba, na kanyi xa woyenyi tide yo mu na. ¹⁷ Danxaniya na na ki ne. Xa a mu mixi tutunma wali fanyie rabafe ma, a tide yo mu na.

¹⁸ Kono mixi nde noma a falade, «I tan, danxaniya kanyi nan i ra, kono n tan fe fanyi raba nan n na.» Kata i xa i xa danxaniya masen n be wali fanyi xanbi. N tan n ma danxaniya masenma i be n ma kewali fanyi nan saabui ra. ¹⁹ I laxi a ra, a Ala keren na a ra. Na fan ki fanyi, kono hali pinnee laxi na ra, e seren gaaxui ra. ²⁰ I tan xaxilitare, i mu a kolon danxaniya naxan mu kewali fanyi raminima, a tide yo mu na? ²¹ Munfe a niya won baba Iburahima naxa findi tinxintoe ra Ala ya i? A mu fatan a xa kewalie xa ma, a to a xa di Isiyaga fi Ala ma serexebade fari? ²² I bara a to, danxaniya nu walife ne a nun a xa kewali. Kewali nan danxaniya rakamalima. ²³ Na kui, a naxa raba alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Iburahima naxa la Ala ra. Alatala fan naxa na findi tinxinyi ra a be.» Iburahima xili naxa fala «Ala xanuntenyi». ²⁴ Wo bara a to, adamadi xa kewali findima tinxinyi nan na a be, a xa danxaniya gbansan xa mu a ra.

²⁵ Langoe gine Raxabi fan xa kewali xa mu findi tinxinyi ra a be, a to xerae rasene a xonyi, a kira masen e be e e gima naxan na? ²⁶ Mixi nii na siga, a fate faxama ne. Na kui, xa kewali fanyi mu na, danxaniya fan jonma ne.

3

Adama woyen ki

nun xaxilimaya naxan kelima koore ma

¹ N ngaxakerenyie, a mu lanma mixi wuyaxi xa findi karamoxo ra wo ya ma, barima karamoxoe fama makiitide ne a xoroxoe ra dangi mixi gbete ra. ² Won birin tantanma fe wuyaxi ma. Xa mixi nde mu tantanma a xa woyenyi kui, a mu tantanma dede. Na kanyi noma a yete birin suxude tinxinyi kui. ³ Mixi na wa soe xa a waxonfe raba, a karafoe nan nasoma a de i. Na nan noma a fate birin naperede. ⁴ Kunkui fan na na ki ne. Hali kunkui belebele, foye xungbe naxan tutunma, mixi a raperema feya xurudi nan na, a a ragi a na wa sigafe dennaxe. ⁵ Nenyi fan xurun, kono a fe igboma.

Wo a mato, te dondoronti di noma wondi belebele gande. ⁶ Te nan na nenyi fan na, naxan findixi duniya fe kobi ra. Fate birin noxoma fe paaxi ra a xa wali saabui nan na. Mixi nenyi noma te sode a xa duniyeigiri birin

na, barima te nan na nenyi ra, te naxan kelima yahannama. ⁷ Adamadi noma daalise mooli birin xurude. Sube xaapee, xonie, bubusee, nun baa ma yexee, adamadi bara e birin xuru, ⁸ konko mixi yo mu noma adamadi nenyi xurude. Xone na a ra naxan ma lintanyi mu danma, naxan xa kasare mu ronma. ⁹ Won won Baba, won Marigi, batuma nenyi kerenyi naxan na, won man adamadi dankama a tan nan na, Ala naxan daaxi a yete misaali ra. ¹⁰ N ngaxakerenyie, dube nun danke minife de keren na, a mu fan. ¹¹ Ye xone nun ya bexi noma minide dulonyi keren na? ¹² N ngaxakerenyie, xore bili noma tugi bogi raminide? Mangoe bili noma xore bogi raminide? Faxe ye minima dulonyi naxan na, ye bexi mu minima menni ra.

¹³ Nde findixi fahaamula nun xaxilima ra wo ya ma? A xa na masen a jere ki fanyi nun a xa kewalie ra, a naxee rabama boje bexi kui, naxan fatanxi fahaamui ra. ¹⁴ Xa tone paaxi nun mile na wo boje kui, wo naxa wo yete igbo na fee kui, wo naxa nondi masara wule ra. ¹⁵ Na xaxili mooli mu kelixi koore xe. A kelixi dunija ne, Ala kolontareya, nun Ibulisa ma. ¹⁶ Tone nun mile na dennaxe, ya isoe nun fe kobi mooli birin toma na ne. ¹⁷ Konko fahaamui naxan kelixi koore ma, a seniye, a mixi boje sama, a dijema, a kinikinima, a kewali fanyi raminima, a mu mixi rafisama a boore be, a mu filankafuina rabama. ¹⁸ Maale bogi minima a garansanma be ki naxe, tinxinyi fan minima mixi be na ki ne naxan birama lanyi nun bojesa foxo ra.

4

Waxonfe nun yete igboja

¹ Wo sonxoma, wo gerema. Na rakelima mun ma? A mu kelima wo waxonfe kobie xa ma naxee e boore gerema wo boje kui? ² Wo wama se nde xon, konko wo mu a sotoma. Wo faxe tima, wo mila wo boore xa se ma, konko wo mu noma wo waxonfe sode. Wo sonxoma, wo gerema, konko na birin, wo mu sese sotoma barima wo mu Ala maxandima. ³ Wo na Ala maxandi fan, wo man mu sese sotoma, barima wo xa maxandi mu fan. Wo maxandi tima alako wo na naxan yo soto wo xa a rawali wo waxonfe kobie kui. ⁴ Wo tan danxaniyataree, wo mu a kolon naxan dunija maxanuma na bara Ala findi a yaxui ra? Dunija xanuntenyi findixi mixi nan na naxan Ala xonxi. ⁵ Wo mu Ala xa Kitaabui xa masenyi kolon? Ala wama ne won xaxili, a bara naxan fi won ma, a xa bira a tan keren nan foxo ra. ⁶ Konko na birin kui, Ala xa hinne gbo dangi fe birin na. Kitaabui a masenma,

«Ala mu tinma yete igboe ra,
konko a hinnema yete magore ra.»

⁷ Na kui, wo xa wo yete magoro Ala be. Wo tondi Ibulisa be, a fan a gima ne wo ya ra. ⁸ Wo wo maso Ala ra, a fan a masoma ne wo ra. Yunubitoe, wo wo yete raseniye. Filankafuie, wo wo boje rafixe. ⁹ Wo wa, wo sunnun, wo nimisa. Wo xa yele xa findi wo be wa ra, wo xa seewe xa findi sunnunyi ra. ¹⁰ Wo wo magoro Marigi be, a fan wo xa fe itema ne.

¹¹ N ngaxakerenyie, wo naxa fe kobi fala wo bore xa fe ra. Mixi naxan fe kobi falama a ngaxakerenyi xa fe ra, a yete rafisa a be, na kanyi bara Ala xa seriye matandi. A a yete rafisaxi Ala xa seriye nan be na ki. Xa i bara na raba, i mu na Ala xa seriye rabatufe xe, i na a matandife ne. ¹² Seriyesa keren peti na a ra, kiitisa fan keren peti na a ra. A tan nan noma mixi

rakaside, a tan nan noma mixi ralɔɔde. Kɔnɔ i tan, nde na i ra, i to i yete findixi i boore makiitima ra?

¹³ Wo wo tuli mati, wo tan naxee a falama, «To, xa na mu tina, muxu sigama ne taa nde, muxu ne keren ti na yuleya raba kui, muxu geeni soto.»
¹⁴ Wo na fe mooli falama kɔnɔ wo jan mu a kolon naxan fama rabade tina. Wo xa duniɲeigiri findixi munse ra? Wo luxi ne alo wuyenga naxan toma dondoronti, a fa loɛ. ¹⁵ A lanma ne wo xa yi nan fala, «Xa Ala tin, muxu tina toma ne, muxu yi nun yi raba.» ¹⁶ Kɔnɔ yete igboe nan na wo ra. Na mu fan. ¹⁷ Na kui, xa mixi fe fanyi kolon a lanma a xa naxan naba kɔnɔ a mu a rabama, na bara findi na kanyi be yunubi ra.

5

Bannaya kobi

Tunnabexiya tɔɔre kui

Ala maxandife danxaniya ra

¹ Yakosi wo wo tuli mati, wo tan bannae. Wo xa wo wa xui ite, barima gbaloe nan fafe wo ma. ² Wo xa bannaya xun bara rakana, wo xa dugie bara boɔ. ³ Wo xa xesema nun gbeti bara xɔrixɔri. Na findima seede nan na wo xili ma, a a niya wo fate xa gan te ra. Wo bara naafuli malan yi waxati, kɔnɔ waxati doɲɔɛ na a ra. ⁴ Wo wo tuli mati, wo tan naxee tondixi wo xa xe xabae sare fide. Wo xa walikee wa xui bara Ala, Daali Mange, tuli li. ⁵ Wo xa duniɲeigiri kui, wo mu tɔnyi doɲɔxi wo waxɔnfe sese ma. Wo wo yete nan tun nalugama. Wo fa luxi ne alo xuruse turaxi a kɔn naxaba loɲɔɛ ma. ⁶ Wo bara kiiti jaaxi sa tinxintɔɛe ma naxee mu nu tixi wo kanke, wo e faxa.

⁷ Na kui, n ngaxakerenyie, wo xa diɲe han Marigi fa loɲɔɛ. Wo xa a raba alo xesa a rabama ki naxe. A diɲe han tunɛbire, naxan a niyama sansi xa mo, a bogi. ⁸ Wo fan xa diɲe. Wo xa limaniya, barima Marigi fa loɲɔɛ bara makɔre. ⁹ N ngaxakerenyie, wo naxa fe kobi fala wo bore xa fe ra, xa na mu a ra kiiti na sa, a mu fanma wo be. A gbe mu luxi kiitisa xa fa. ¹⁰ N ngaxakerenyie, wo xa lu alo namirɔnɔme naxee kawandi ti Marigi xili ra, e e tunnabexi tɔɔre kui. ¹¹ Won a kolon barake na mixi be naxan a tunnabexima tɔɔre kui. Wo bara a me Ayuba a tunnabexi ki naxe. Wo man bara a to Marigi naxan nabaxi a be a xa tɔɔre dangi xanbi. Marigi xa xanuntaya nun a xa kinikini gbo.

¹² N ngaxakerenyie, naxan dangi fe birin na, wo naxa wo kali koore ra, wo naxa wo kali boxi ra, wo naxa wo kali sese ra. Wo na «iyo» fala, a xa findi nɔndi ra. Wo na «ade» fala, a xa findi nɔndi ra. Xa na mu a ra kiiti na sa, a mu fanma wo be.

¹³ Mixi na wo ya ma naxan tɔɔrɔxi? A kanyi xa Ala maxandi. Mixi na wo ya ma naxan ɲelɛxinxi? A kanyi xa Ala tantu beeti ra. ¹⁴ Mixi na wo ya ma naxan furaxi? A kanyi xa danxaniyatɔɛ pama kuntigie xili, e xa Ala maxandi a be, e xa ture nde maso a ma Marigi xili ra. ¹⁵ Ala maxandi naxan fatanxi danxaniya ra, a furema rayalanma ne. Marigi furema rakelima ne. Xa a bara yunubi raba, Marigi a xafarima ne. ¹⁶ Na kui, wo xa wo xa yunubie fala wo bore be, wo xa Ala maxandi wo bore be, alako wo xa yalan. Tinxintɔɛ Ala maxandi naxan tima, na Ala maxandi xa wali senbe gbo. ¹⁷ Eliya nu findixi adamadi nan na alo won tan. A to Ala maxandi a boɲe birin na alako tune naxa fa, Ala naxa a xa dube suxu. Tune mu fa

bɔxi ɲɛ saxan kike senni. ¹⁸ Na dangi xanbi, Eliya man naxa Ala maxandi tune man xa fa. Koore naxa tune beɲin, bɔxi sansie naxa bogie ramini.

¹⁹ N ngaxakerenyie, xa mixi nde wo ya ma a bara nɔndi kira beɲin, kɔnɔ mixi gbetɛ fa a ti kira fanyi xɔn ma, ²⁰ wo xa a kolon, mixi naxan yunubitɔɛ bama a xa yunubi fe ma, a bara a niya yunubitɔɛ xa kisi, a xa yunubi birin bara xafari.

Ala xa masenyi singe **Annabi Piyeri naxan seɓe** **Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra**

Isa xa xɛera Piyeri nan yi Kitaabui seɓe Isayankae ma, naxee nu yensenxi yire wuyaxi Rɔma mangeya bun ma. Na waxati Roma nu bara nɔ pamane gbeɓbe ra. Rɔma na pamane neene masoto, a mu tondima na pamane xa a gbe diine rabatu, kɔnɔ a nu wama ne na pamane xa Roma xa kuyee fan batu. Isayankae mu tin na rabade Ala xa seriye xa fe ra. E nu a kolon Ala keren nan a ra. Na kui, Roma mangasanyi naxa e jaxankata a jaaxi ra.

Piyeri yi Kitaabui seɓexi ne, alako a xa Isayankae ralimaniya naxee nu na na toore mooli kui. A naxa a fala e be a toore naxan fatanxi fe fanyi rabafe ra, a na mu jaaxu, yaagi mu na a kui. A man naxa Isa xa faxe masen e be misaali ra, alako e xa a kolon Alatala na e seeti ma e xa toore kui, a man fama ne e rakelide faxe ma. Na birin noma findide limaniya ra Isayanka birin be naxee tooroma e xa danxaniya xa fe ra.

Piyeri fe gbeɓbe masenma danxaniyatooe be e jere ki xa fe ra. A won yamarima won xa bira Ala xa seniyeanyi foxo ra. Xa won findixi Ala foxirabiree nan na, a lanma won xa jere a xa kira xon ma. Ala xa won mali na kui. Amina.

Ala xa masenyi singe **Annabi Piyeri naxan seɓe**

Xɛebu

¹ N tan Piyeri, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛera, n bara wo xɛebu yi sebeli ra, wo tan mixi sugandixi naxee yensenxi pamane ma alo Pontu, Galati, Kapadose, Asi, nun Bitiniya, e findi xoree ra dennaxe. ² Baba Ala nu bara wo sugandi kabi a rakuya alo a nu wama a xon ma ki naxe. A Xaxili bara wo raseniyeen, alako wo xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xui ratinne, wo man xa seniyeen a wuli saabui ra. Ala xa hinne nun bojesa xa gbo wo yi ra.

Ala xa kisi

³ Tantui na Ala be, won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi Baba. A bara kinikini won ma, a a niya won xa bari a neene ra Isa xa marakeli saabui ra. A to Isa rakeli faxe ma, a naxa a niya won fan xa a kolon kisi na won be yare. ⁴ Na kisi findixi ke seniyeenxi nan na naxan mu jonma, naxan mu kanama, naxan nagataxi won be ariyanna kui. ⁵ Wo to danxaniyaxi Ala ma, a wo makantama ne a senbe ra, alako wo xa kisi soto, a fama naxan naminide wo ma waxati donxooe.

⁶ Na kui, seewe na wo be, hali wo to na toore mooli birin kui yi saxanyi. ⁷ Na fe xoroxooe a niyama ne fe jaaxi birin xa ba wo xa danxaniya kui, a xa findi danxaniya sabatixi ra. A maniyaxi xeeema nan na naxan gbi bama te ra. Wo xa danxaniya tide gbo xeeema be. Ala xa Mixi Sugandixi Isa na fa, a wo matoooma ne, a wo xun nakelima ne, a wo binyama ne wo xa danxaniya xa fe ra. ⁸ Wo bara Isa xanu, hali wo to mu a toxi. Hali wo to mu a toxi fa, wo lama a ra. Seewe xungbe naxan tagi mu noma rabade, a

bara gbo ye wo yi, ⁹ barima wo bara kisi soto, wo xa danxaniya nu wama naxan xon.

Namijonmɛɛ xa masenyi

¹⁰ Namijonmɛɛ yati nu katama ki fanyi ra na kisi xa fe kolonfe wo naxan sotoxi Ala xa hinne saabui ra. ¹¹ E nu wama na kisi fa temui nun a fa ki kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili naxan xa fee masen e be. Na Xaxili naxan nu sabatixi e i, a naxa Ala xa Mixi Sugandixi xa tooɛ nun a xa xunnakeli masen e be beenun nee xa raba. ¹² Ala a masen ne namijonmɛɛ be, a e mu nu na xɛɛra ibafe e xa waxati mixie xa be. E nu na a ibafe wo tan nan be. E xɛɛra naxan ibaxi, mixi gbeteɛ bara na xibaaru fanyi ti wo be Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, naxan kelixi koore ma. Hali malekɛɛ yati wama na masenyi kolonfe.

Danxaniyatɔɔ xa seniyenyi

¹³ Na nan a ra, a lan wo xa wo xaxili yailan fe ma wo naxan nabama, wo xa wo joxo sa wo yete xon ma, wo xa wo xaxili birin ti Ala xa hinne ra, a naxan fima wo ma Ala xa Mixi Sugandixi Isa fa loxoɛ. ¹⁴ Wo naxa bira wo waxonfe jaaxi foxo ra alo wo nu a rabama ki naxe beenun wo xa Isa kolon. Wo xa wo Baba Ala xui rabatu. ¹⁵ Wo jere ki xa seniyen alo Ala naxan wo xilixi a seniyenxi ki naxe. ¹⁶ A sebexi Kitaabui kui, «Wo xa seniyen, barima n tan seniyen.» ¹⁷ Wo ne Ala maxandima, wo a falama a be a wo Baba, Ala naxan mixi birin makiitima a wali ra tinxinyi ra. Na kui, waxati donxoɛ naxan luxi wo be yi dunija bende fupi fari, wo a masen wo jere ki ma a wo a binyaxi.

¹⁸ Wo xun mu saraxi se ra naxan kanama alo xɛɛma nun gbeti. Ala bara wo ratanga wo babae jere ki kobi ma. ¹⁹ Wo xunsaraxi Ala xa Mixi Sugandixi wuli nan na, naxan baxi serexe ra, alo yexɛɛ fanyi lanyuru yo mu na naxan ma. ²⁰ Ala nu bara a sugandi beenun dunija xa daa, kono a naxa a masen dunija be yi waxati donxoɛ wo tan nan xa fe ra. ²¹ Wo danxaniyaxi Ala ma a tan nan saabui ra, Ala naxan nakeli faxe ma, a fa a xun nakeli. Na kui, wo la Ala ra, wo xa wo xaxili ti a ra.

²² Wo to bira nondi foxo ra, wo bara seniyen, xanunteya fiixe bara lu wo boje ma wo ngaxakerenyie be. Na na a ra wo xa wo bore xanu wo boje birin na. ²³ Wo bara bari a neene ra Ala xa masenyi saabui ra. Na masenyi misaalixi sansi xori nan na, naxan mu kanama abadan. A mu kanama alo sansi xori boore naxan sama boxi ma. ²⁴ Ibutadama misaalixi sansi nan na. A xa noɛ luxi alo sansi fugaxi. Sansi tan lisima ne, a fuge fa bira, ²⁵ kono Marigi xa masenyi tan buma abadan. Na masenyi nan findixi xibaaru fanyi ra naxan ibaxi wo be.

2

Ala xa Nama

¹ Wo xa fe jaaxi, wule, flankafuija, milanteya, nun xili kane bejin. ² Wo xa bira Ala xa masenyi foxo ra alo diyore wama xije xon ki naxe. Na noma a niyade wo xa kisi xa sabati, ³ barima wo bara Ala xa hinne kolon.

⁴ Wo wo makore Isa ra naxan misaalixi geme kende ra banxi tima naxan fari. Adamadie bara mee a ra, kono Ala tan na geme nan sugandixi barima a rafan a ma ki fanyi ra. ⁵ Wo fan misaalixi geme kendee nan na naxee tixi Ala Xaxili xa banxi ra. Wo bara findi serexedube seniyenxie ra alako

wo xa wo boŋe ba seŋe ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Na nan nafan Ala ma.

⁶ A sebeŋi Kitaabui kui,
«N bara geŋe nde sugandi, naxan tide gbo.
N a doxoŋa Siyoni ne, a findi tuxui geŋe nan na.
Naxan lama a ra,
na kanyi mu yaagima.»

⁷ Wo tan naxee danxaniyaxi, naxee lama a ra a na geŋe sugandixi tide gbo, xunnakeli na wo be. Koŋo yi masenyi sebeŋi danxaniyataree nan be,
«Banxitie mee geŋe naxan na,
na nan findixi geŋe kende ra banxi tuxui ma.»

⁸ A man masenxi,
«Mixie e sanyi radinma na geŋe ra, e fa bira.»
E birama ne barima e mu tinma Ala xa masenyi ratinmede. Ala bara na ragiri e ma. ⁹ Koŋo Ala wo bɔnsɔe nan sugandixi, a xa findi mange xa seŋeɔdubee ra. A wo si rasenyen, a wo xunsara. A naxa wo ramini dimi kui, wo xa lu a xa noŋe bun ma. A na birin naba ne alako wo xa a matxo duniŋa ma. ¹⁰ Singe wo mu nu findixi si ra, koŋo yakosi wo bara findi Ala xa jama ra. Singe Ala mu nu kinikinixi wo ma, koŋo yakosi a xa kinikini bara kamali wo be.

¹¹ N xanuntenyie, wo xa limaniya. Wo naxa bira duniŋa fee foxo ra, barima nee wo bama Ala xa kira nan xon ma. Bekae mu na wo ra. Wo xonyi mu na yi duniŋa bende fuŋi fari xa ra. ¹² Wo xa duniŋa mixie xa toŋege xun nakana wo xa wali fanyi saabui ra, alako e fan xa Ala matxo loxoɔe donxoɔe ma.

Mangasanyi

¹³ Wo wo yete magoro duniŋa mange birin be Marigi xa fe ra. Yaamari soxi e tan nan yi, a findi mange xungbe ra, ¹⁴ a findi mange xa xeeŋe ra, alo gomina. E fe kobi rabae makiitima, e fe fanyi rabae matxo. ¹⁵ Ala wama ne wo xa xaxilitaree de balan wo xa wali fanyi saabui ra. ¹⁶ Wo xa jere alo mixi naxee bara xoreya sofo, koŋo na xoreya naxa a niya wo xa lu fe jaaxi kui. Wo xa findi Ala xa konyie ra. ¹⁷ Wo xa mixi birin binya. Wo xa wo ngaxakerenyie xanu. Wo xa gaaxu Ala ya ra. Wo xa mange xungbe binya.

Isa xa toŋe misaali

¹⁸ Konyie, wo xa wo yete magoro wo marigie be binye kui, hali e findi mixi xa fe maxoroɔoxi ra. Wo naxa mixi fanyie xa gbansan xui ratinme, ¹⁹ barima fe fanyi nan a ra tinfe e xa i toŋo tinxintareya ra Ala xa fe ra. ²⁰ Xa wo toŋe nde sofo wo xa wali kobi xa fe ra, fe fanyi mu a ra. Koŋo xa wo toŋe nde sofo wo xa fe fanyi xa fe ra, Ala na kolonma ne wo be.

²¹ Wo xilixi na nan ma, barima Isa fan toŋo ne wo be, na fa findi misaali ra wo be wo birama naxan foxo ra. ²² «A mu yunubi raba, a mu wule fala.» ²³ E to a konbi, a mu a gbeŋo. E to a toŋo, a mu woŋen xoroɔe fala. A naxa kiiti so kiitisa tinxixi yi ra. ²⁴ A naxa faxa wuri magalanbuxi ma won ma yunubie xa fe ra, alako won xa fe jaaxi lu na, won xa jere tinxinyi kui. A xa fe nan wo rayalanxi. ²⁵ Wo nu luxi ne alo xuruse rabeŋixie, koŋo yakosi wo bara gbilen wo kantama ma, naxan a joxo saxi wo nii xon ma.

3

Futi xiri

¹ Wo tan ginée, wo fan xa wo yete magoro wo xa mōrie bē, alako wo xa mōri danxaniyataree xa nō danxaniyade wo tan e xa ginée wali ki saabui ra, hali wo mu sese fala e bē, ² e xa wo xa marasēniyenyi nun yaragaaxui gbansan to.

³ Ginée, wo naxa kata wo yete rayabude xunmasee ra, alō xun dēnbe, tulirasoe xēema daaxi, xa na mu dugi tofanyie. ⁴ Ginée xa tofanyi xa findi bōjē fanyi nan na. Tofanyi nan na ki naxan mu kanama. Na nan tide gbo Ala bē. ⁵ Singe ra ginē sēniyenxie nu na ki nē. E xaxili nu tixi Ala ra, e e yete magoroxi e xa mōrie bē, ⁶ alō Sara naxan nu Iburahima xui rabatuma, a nu fa a xili «n marigi». Wo findixi a tan nan bōnsōe ra, xa wo fe fanyi raba, wo mu tin gaaxui yo xa wo xaxili ya iso.

⁷ Wo tan fan, xēmē, wo nun wo xa ginée, wo xa lu lanyi kui. Wo xa wo bore fahaamu. Xēmē xa a kolon a a sēnbe gbo a xa ginē bē. Xēmē xa ginēe binya barima wo birin nan kē keren tongoma, naxan findi kisi ra, Ala naxan fima a xa fonisireya kui. Wo xa wo xa ginēe binya, alako Ala xa wo xa maxandi suxu.

Xanunteya

⁸ Wo xa lan wo bore ma, wo xa wo bore fahaamu. Ngaxakerenya xanunteya xa lu wo tagi. Wo kinikini wo bore ma, wo man xa wo yete magoro wo bore bē. ⁹ Wo naxa fe jaaxi joxo fe jaaxi ra, wo naxa konbi joxo konbi ra. Wo lan nē wo xa duba wo bore bē, barima wo xilixi na nan ma, alako wo xa dube soto kē ra. A sēbexi Kitaabui kui,

¹⁰ «Naxan wama simaya joxunme xon ma,
hēri gbo naxan kui,
na kanyi naxa fe kobi fala,
wule naxa mini a dē kui.

¹¹ A xa gbilen fe jaaxi foxo ra.
A jere ki xa fan.

A xa bira bōjesa foxo ra tunnabexi kui,

¹² barima Marigi ya tixi tinxintōee nan na,
a tuli matixi e xa maxandi ra.

Kōno, a a kobe rasoxi nē fe kobi rabae tan na.»

Kawandi tife

¹³ Nde nōma wo tōorōde xa fe fanyi rabafe bara wo bōjē suxu? ¹⁴ Hali wo tōorō tinxinyi xa fe ra, wo hēri nan sōtōma. Wo naxa gaaxu fe ya ra dunija mixie gaaxuma naxan ya ra, wo bōjē naxa ifu. ¹⁵ Kōno wo xa Ala xa Mixi Sugandixi findi wo Marigi ra wo bōjē kui. Wo xa fata a xa fe tagi rabade mixie bē wo laxi wo xa kisi ra fe naxan ma, ¹⁶ kōno wo xa na masenyi ti dōyindoyin binye kui. Wo xa na raba bōjē fiixe ra alako wo yaxui naxee wo tōjēgema Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, e xa lu yaagi kui. ¹⁷ Xa Ala a ragirima, a fisa i xa tōorō fe fanyi xa fe ra, dīnē i xa tōorō fe jaaxi xa fe ra.

¹⁸ Isa tinxintōe fan faxa nē kerenyi ra tinxintaree xa yunubie xa fe ra, alako a xa wo maso Ala ra. E naxa a fate faxa, kōno Ala Xaxili naxa a nii ragbilen a ma. ¹⁹ Ala Xaxili siga nē kawandi tide mixie bē naxee nu na geeli kui laaxira, naxee singe nu bara tondi Ala xui ratinmede.

²⁰ Ala nu na e mamefe Annabi Nuha nu kunkui banbanma temui naxe.

Mixi solomasaxan gbansan nan kisi kunkui kui ye ma. ²¹ Na fe bara findi misaali ra danxaniyatɔɛ xunxa fe ra, naxan mixi rakisima yi waxati Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa marakeli saabui ra. Na xunxafe ye xɔɔra, a mu nɔxɔɛ bama mixi fate, kɔnɔ a findima nate tongoe nan na Ala mabiri. ²² Isa bara te Ala yirefanyi ma ariyanna. Malekɛɛ, jinneɛ, nun senbɛmae birin na a xa yaamari bun ma.

4

Keɲa masarafe

¹ Isa xa tɔɔɛ dunija bendɛ fupi fari, a xa findi misaali ra wo bɛ, naxan a niyama wo xa limaniya. Danxaniyatɔɛ naxan fate paxankatama, na bara yunubi fe lu na. ² Na kui, a bara dunija waxɔnfe lu na, a xa bira Ala waxɔnfe fɔxɔ ra a xa simaya kui naxan luxi. ³ Wo tɛmɛi naxan nabaxi dunija waxɔnfe fɔxɔ ra, na bara wasakɛ. Wo bara bu dunija fe kobi kui alo yɛnɛ rabafe, siisife, xulunyi ɲaaxi, beere minfe, nun kuye batufe, naxan findixi fe ɲaaxi ra. ⁴ Dunija mixie dɛ bara ixara, barima wo mu birama e fɔxɔ ra sɔnɔn na dunija fee rabade. Na kui, e wo xili kanama, ⁵ kɔnɔ e dɛntɛɛɛ sama nɛ kiitisa bɛ, naxan fama mixi baloxie nun faxamixie makiitide. ⁶ Na nan a ra, Ala xa xibaaru fanyi naxa iba faxamixie fan bɛ, alako Ala xa e nii rakisi, hali mixie to bara gɛ e fate tan makiitide.

Wo bore malife

⁷ Lɔxɔ dɔnɔxɔɛ bara makɔɛ. Wo xa wo xaxili raxara, wo xa wo yetɛ suxu, alako wo xa nɔ Ala maxandide. ⁸ A gbɛngbenyi wo xa wo bore xanu a fanyi ra, barima xanunteya yunubi gbegbe nan makotoma. ⁹ Wo xa wo bore rasɛnɛ bɔɲɛ fanyi ra, hali wo mu a findi wɔyɛn xunxuri ra. ¹⁰ Ala hinnɛxi wo ra ki naxɛ, wo fan xa hinne wo bore ra na ki nɛ, alako wo xa findi Ala xa walike fanyie ra, naxee a xa hinne itaxunma. ¹¹ Xa mixi wama masenyi nde tife, a xa Ala xa masenyi ti. Xa mixi wama a boore malife, a xa na raba Ala senbɛ ra, alako Ala xa matɔxɔɛ sɔtɔ a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Matɔxɔɛ nun senbɛ na a bɛ abadan. Amina.

Isayankae xa tɔɔɛ

¹² N xanuntenyie, na paxankate naxa wo tɛrɛnna, wo naxan tofe. Fe nɛnɛ mu a ra. ¹³ Tɔɔɔɛfe alo Ala xa Mixi Sugandixi tɔɔɔ ki naxɛ, na xa findi sɛwe ra wo bɛ, alako wo man xa ɲɛlɛxin a xa nɔrɛ masen lɔxɔɛ. ¹⁴ Xa e wo konbi Ala xa Mixi Sugandixi xili xa fe ra, hɛɛri na wo bɛ, barima Ala Xaxili nɔɔxi na wo ma. ¹⁵ Wo naxa paxankate sɔtɔ nii bafe ma, muɲɛ tife ma, fe kobi rabafe ma, xa na mu a ra naafixiya ma. ¹⁶ Kɔnɔ xa wo paxankate sɔtɔ barima Isayankae nan wo ra, wo naxa yaagi, wo xa Ala matɔxɔɛ Isayanka xili xa fe ra.

¹⁷ ɲaxankate waxati bara wa fɔlɔfe Ala xa ɲama ma. Xa a fɔlɔ won tan ma, a ɲaɲɔnma danxaniyatɛɛ ma di? ¹⁸ «Xa tinxintɔɛ kisife xɔɔxɔ, Ala kolontare nun yunubitɔɛ tan luma di?» ¹⁹ Mixi naxee paxankatama, barima e na Ala waxɔnfe rabafe, e xa e xaxili ti e Daali Mange ra naxan xa lanlanteya mu kanama.

5

Marasie

¹ Danxaniyatɔe kuntigie, n bara wo ralimaniya. Kuntigi nan n fan na alo wo tan. N seedeɲɔɔya bama Isa xa tɔɔre xa fe ra. Isa na fa a xa nɔre masende duniɲa be, n fan a sɔtɔma ne. ² Wo xa wo ɲengi sa Ala xa pama xɔn ma naxan na wo xa kantari bun ma, alo xuruse kante mɛɛnima a xa ɔɔre ma ki naxe. Wo xa danxaniyatɔe danxun wo ɲanige ra alo Ala wama a xɔn ma ki naxe. Wo naxa na raba alo e na wo karaxan. Wo naxa a raba kobiri geeni xa fe ra, wo xa a raba wo bɔɲe birin na. ³ Wo naxa danxaniyatɔe yamari a xɔɔɔɔe ra, naxee bara taxu wo ra. Wo xa findi misaali ra e be. ⁴ Xuruse kantama xungbe na fa, a wo binyama nɔre ra naxan mu masarama.

⁵ Fonikee, wo fan xa wo yete magoro forie be. Wo xa wo yete magoro wo bore be, barima a seɓexi,
«Ala yete igboe gerema ne,
kɔnɔ a hinnema yete magoree ra.»

⁶ Wo xa wo yete magoro Ala senbe bun ma, alako a xa wo xa fe ite a waxati.

⁷ Wo xa wo xa kɔntɔfili birin so a yi ra, barima a ɲengi sama wo xɔn ma. ⁸ Wo wo ɲɔɔ sa wo yete xɔn ma. Wo naxa yanfa. Wo yaxui Ibulisa na fe birin nabafe alako a xa wo xa fe kana. A luxi alo yete naxan mixi fenfe a xa a don. ⁹ Wo ti a kanke i wo sabatixi ra wo xa danxaniya kui. Wo a kolon a Sentane danxaniyatɔe birin tɔɔɔfe na ki ne duniɲa kui. ¹⁰ Wo na ge tɔɔɔde dondoronti, Ala hinnente fama wo xa fe yailande, a wo ralimaniya, a senbe so wo yi naxan mu kanama. Ala wo xilixi ne a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra wo xa lu a xa nɔre bun ma abadan.

¹¹ Senbe na Ala nan be abadan. Amina.

Nungui

¹² N bara yi bataaxe seɓe wo ma, n ngaxakerenyi duluxɔtɔxi Silasi saabui ra, alako n xa wo ralimaniya, n xa seedeɲɔɔya ba a wo na Ala xa hinne yati nan bun ma. ¹³ Isayanka naxee na Babilɔn, Ala naxee sugandixi alo wo tan, nee bara wo xɛɛbu, a nun n ma di Maraki. ¹⁴ Wo wo bore xɛɛbu xanunteya sunbui ra. Ala xa wo bɔɲe sa, wo tan naxee na Isa fɔɔ ra.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Piyeri naxan seɓe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isa xa xɛera Piyeri naxa yi Kitaabui firin nde seɓe danxaniyatɔɔe ma alako e xa limaniya, e xa lu Ala xa kira xɔn ma. A naxa e ratu a e xa danxaniya mu fatanxi fe fufafu xa ra. A fatanxi Isa xa taruxui nan na, naxan findixi nɔndi yati yati ra. Piyeri seedeɗɔxɔya bama na taruxui xa fe ra. A naxan toxi Isa xa dunjɛigiri kui, a nun a naxan kolonxi namijɔnmee xa Kitaabuie kui, na birin bara findi seede ra a nɔndi ki ma.

Piyeri to ge na masende, a man naxa a fala danxaniyatɔɔe be a mixie nɔma minide naxee e yete xili falama namijɔnmɛ, xa na mu a ra karamɔɔ, kɔnɔ wule false nan e ra. Na mixi mɔɔli na na. Won nɔma e kolonde e xa wali nun e xa woyenyi saabui nan na. Xa e xa masenyi nun e jere ki mu lanxi Ala xa Kitaabui xa seriye ma, wule false nan e ra.

A rapɔnyi Piyeri a falama Isayankae be e xa e tun nabɛxi, barima Isa fama ne gbilende dunija ma e fɔxɔ ra, a fa e xanin ariyanna. Ndee nu wama Isa xili kanafe, a falafe ra a Isa bara dugundi, a a mu fa alɔ a laayidixi ki naxe. Piyeri naxa a tagi raba e be a Isa dugundife fatanxi a xa xanunteya nan na, barima a wama mixi gbegebe xa so a xa niini bun beenun a xa fa kiiti donxɔe sade.

Na masenyi birin findixi limaniya nun lonni nan na won be. Ala xa won mali na kolonfe ra. Amina.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Piyeri naxan seɓe

Xɛɛbui

¹ N tan, Simon Piyeri, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi nun a xa xɛera, n bara yi bataaxe seɓe wo ma. Won tan naxee bara danxaniya Isa ma, won birin bara danxaniya keren sɔto won Marigi Ala nun won Nakisima Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa tinxinyi saabui ra. ² Ala xa hinne nun bɔɗɛsa gbegebe fi wo ma Ala nun won Marigi Isa kolonfe saabui ra.

Isayankae jere ki

³ Won to bara Ala kolon, naxan won xilixi a xa nɔre nun a xa fanyi saabui ra, a bara fe birin so won yi a senbe ra, won hayi na naxan ma jerefe ra a waxɔnki. ⁴ Ala xa nɔre nun a xa fanyi bara a niya won xa fe laayidixi sɔto naxan maniye mu na, a falafe ra a won xa won gi fe jaaxie ma dunija ma, naxee fatanxi mixi waxɔnfe kobi ra, won fa lu Ala xa nɔre kui.

⁵ Na kui, wo xa kate birin naba jere ki fanyi xa sa wo xa danxaniya xun ma,

Ala kolonfe xa sa wo jere ki fanyi xun ma,

⁶ wo xa yete suxui xa sa Ala kolonfe xun ma, wo xa tun nabɛxi xa sa wo xa yete suxui xun ma, wo xa Ala yaragaaxui xa sa wo xa tun nabɛxi xun ma,

⁷ ngaxakerenya xa sa wo xa Ala yaragaaxui xun ma, xanunteya fan xa sa wo xa ngaxakerenya xun ma.

⁸ Xa na fe mooli xun luma masa ra wo be, na a niyama ne wo xa no walide Marigi Isa be, Ala xa Mixi Sugandixi, na man a niya wo xa no a kolonde a fanyi ra. ⁹ Kono xa na mu a ra, wo bara neemu Ala wo xa yunubi dangixie xafarixi ki naxe. Na kui, wo bara lu alo donxui naxan mu se igbema a fanyi ra.

¹⁰ N ngaxakerenyie, Ala bara wo xili, a bara wo sugandi. Wo kate birin naba alako wo xa danxaniya xa sabati. Xa wo na raba, wo mu birama abadan. ¹¹ Na kui, Ala wo rasenema ne a fanyi ra a xa Mixi Sugandixi Isa xa mangeya niini bun ma, naxan findixi won Marigi nun won Nakisima ra.

Ala xa masenyi kolonfe

¹² N mu taganma wo ratufe ra na fe ma, hali wo to nondi kolon, a man sabatixi wo boje i. ¹³ Fanni n na dunija, a lanma n xa nu wo ratu na fee ra, ¹⁴ barima won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi bara a masen n be n mu buma dunija ma sonon. ¹⁵ Kono n kate birin nabama ne, alako n na keli wo xun ma loxo naxe, wo xa no ratude na fee ma temui birin.

¹⁶ Muxu to won Marigi Isa senbe nun a fa ki masen wo be, a mu findixi kiini madoxoxi xa ra. Muxu naxan masen wo be Isa xa nore xa fe ra, a findixi nondi yati yati nan na, muxu naxan toxi muxu ya ra. ¹⁷ Baba Ala Nore Xungbe Kanyi bara a binya, a xunnakeli fi a ma yi masenyi ra, «N ma Di xanuxi nan yi ki, n seewaxi naxan na.» ¹⁸ Muxu na xui me ne, naxan keli koore ma, muxu to nu na a seeti ma geya seniyenxi fari.

¹⁹ Muxu a kolon namijonmee xa masenyie findixi nondi yati nan na. Wo lan wo xa wo joxo sa na xon ma a fanyi ra, alo mixi a joxo sama lanpui xa yanbe xon ma ki naxe koe ra han subaxe. Wo na na masenyi fahaamu wo boje kui, na luma ne alo looloe xa naiyalanyi naxan makenema subaxe ma. ²⁰ Wo xa a kolon a fanyi ra a namijonme yo xa sebeli mu fatanxi a yete ra. ²¹ Namijonme xa masenyi mu fatanxi adamadi janige xa ra, a fatanxi Ala Xaxili yati nan na, naxan na masen namijonmee be.

2

Karamoxo kobie

¹ Mixi ndee nu na Isirayila pama ya ma, naxee nu a falama e yete be, a namijonmee, kono wule falee nan nu nee ra. Karamoxo wule falee fama lude wo fan ya ma, naxee xa xaranyi mixi ralosema. Na kui, na wule falee bara e Marigi rabolo, naxan e xunsaraxi. Na fe bara e xun nakana. ² Mixi gbege birama ne e foxo ra e xa fe jaaxi kui. Ala xa nondi maberema ne e tan xa fe ra. ³ E wo madaxuma wulee ra e xa milanteya xa fe ra, kono kiiti doxoxi e ya ra a rakuya. E xa xunnakane mu kanama.

⁴ Malekee to yunubi raba, Ala mu dije e ma de! A naxa e woli yahannama, a yolonxonnye sa e ma na dimi kui beenun kiiti loxoe xa a li. ⁵ Ala mu dije dunija ma Annabi Nuha xa waxati, a kaafirie sonto ne banbaranyi ra. Kono a naxa Nuha rakisi, naxan nu tinxinyi kawandima, a nun a xa mixi solofere.

⁶ Ala Sodoma nun Gomora raton ne, a e birin gan, e xa findi misaali ra mixi kobie be. ⁷ Kono a naxa Loti ratanga na gbaloe ma. Loti findixi tinxintoe nan na, naxan boje nu bara rapaaxu a ma na mixi jaaxie xa wali kobie xa fe ra. ⁸ Yi mixi tinxinxi nu sabatixi e tagi, a boje rapaaxuxi a ma temui birin e xa jaaxupa xa fe ra.

⁹ Na nan a masenxi, a won Marigi fata mixi fanyi fulunde fe xɔɔxɔe kui, a man fata tinxintaree ragatade han kiiti lɔxɔe na fa temui naxe. ¹⁰ A gbengbenyi, a yi rabama mixie nan na naxee biraxi e waxɔnfe jaaxi tun fɔxɔ ra, e fa Marigi xa mangeya matandi.

Nee e yete igboma. E suusa ariyannakae rasotode. ¹¹ Hali malekee, naxee senbe gbo e be, nee mu suusa adamadie rasotode Marigi ya xori. ¹² Na xurutaree luxi alo wula sube naxee xaxili mu na, naxee suxuma, e faxa. E konbi tima fee ma, e mu naxee kolon. E xa fe rajɔnma ne alo na wula sube naxee xaxili mu na. ¹³ E tinxintareya sare nan sotoma. E jɛlexinma wanduya rabafe ra yanyi xare ra. E luma ne wo xa xulunye ya ma alo nɔxɔe na sa se seniyenxi ma. E jɛlexinma ne wo ratantanfe ra. ¹⁴ E yene rabama temui birin. E mu taganma yunubi rabade. E mixie madaxuma naxee xa danxaniya mu sabatixi. Milanteya na e boje kui. E birin dankaxi. ¹⁵ E bara kira tinxinxi bejin, e fa bira Beyori xa di Balami xa kira fɔxɔ ra, naxan nu wama wali tinxintare sare xon ma. ¹⁶ Ala naxa a xa yunubi masen a be a xa sofale saabui ra naxan woyen adamadi xui ra, a fa Annabi Balami xa daxupa iti.

¹⁷ Na mixie luxi ne alo tige ye mu na naxee kui. E luxi ne alo nuxuie, turunnaade naxee tutunma. Dimi nan doxoxi e ya ra. ¹⁸ E woyen xungbe nan falama naxan tide yo mu na, e e yete igboma, e mixie madaxuma fe seniyentaree ra, mixi naxee baxi bade yunubitoe ya ma. ¹⁹ E xoreya laayidi mixie be, konɔ e yete kan findixi dunija xa konyie ra, barima e mu noma e yete bade e waxɔnfe jaaxie yi ra naxee fama e xun nakanade. Mixi naxan birin luma a waxɔnfe jaaxi xa nɔe bun ma, a bara findi a waxɔnfe jaaxi xa konyi ra.

²⁰ Xa mixi bara ba dunija fe kobie ya ma Ala xa Mixi Sugandixi Isa kolonfe saabui ra, won Nakisima nun won Marigi, e man gbilen na fee ma, han nee man nɔ e ra, awa e xa tɔore dangima a singe ra. ²¹ E lufe e mu tinxinyi kira kolon, na fisa e be, dine e xa na kira kolon, e fa e kobe so seriye seniyenxi ra, naxan nu bara fi e ma. ²² Yi taali e xa fe masenma a fanyi ra: «Bare bara a xa boxunyi don. Xɔse maxaxi, a man bara a yete manɔxɔ.»

3

Isa gbilenfe dunija ma

¹ N xanuntenyie, n ma bataaxe firin nde nan yi ki, n naxan sebe wo ma. N bara wa xaxili fanyi fife wo ma yi bataaxee saabui ra, naxee wo ratuma na xaranyi ra wo naxan sotoxi temui dangixi. ² N man bara wa wo ratufe namijonme seniyenxi singee xa masenyi ma, a nun won Marigi nun won Nakisima xa yaamari ma, a xa xerae naxan nadangixi wo ma. ³ Konɔ a gbengbenyi, wo xa a kolon a mixie fama ne dunija rajonyi, naxee yoma mixie ma, e bira e yete waxɔnfe fɔxɔ ra. ⁴ E a falama ne, «Isa bara a xa laayidi kana, barima han ya a mu gbilen dunija ma alo a a fala ki naxe. Kafi won benbae faxa, dunija luxi alo a folɛ.»

⁵ Na mixie bara neemu a Ala koore nun boxi daaxi a xa masenyi nan na. A folɛ ra, Ala xa masenyi nan a ragiri boxi xa maba ye xɔora. ⁶ Ala xa masenyi man naxa a ragiri ye xa din dunija ma Annabi Nuha xa waxati. ⁷ Na masenyi kerenyi man fama ne a ragiride koore nun boxi xa gan kiiti lɔxɔe, tinxintaree jaxankatama temui naxe.

⁸ Kɔnɔ, n xanuntenyie, wo naxa nɛɛmu fe keren ma: Won Marigi tan bɛ, lɔxɔɛ keren luxi nɛ alɔ jɛ wulu keren, jɛ wulu keren fan luxi nɛ alɔ lɔxɔɛ keren. ⁹ Marigi mu dugundima a xa laayidi rakamalide, alɔ mixi ndee a maɲɔxunma ki naxɛ. A xa dijɛ gbo wo mabiri, barima a mu wama mixi keren xa lɔɛ. A wama nɛ duniɲa mixi birin xa tuubi.

¹⁰ Marigi fa lɔxɔɛ findima tɛrɛnna nan na mixie bɛ. Na lɔxɔɛ koore lɔɛma nɛ xui magaaxuxi ra, duniɲa birin ganma nɛ, adamadie xa wali nan tun luma Ala ya i. ¹¹ Wo to a kolon duniɲa jɔnma na ki nɛ, a lanma wo xa jɛrɛ Ala waxɔnyi ra seniyenyi kui. ¹² Wo mame tima ki naxɛ, a xa a niya na lɔxɔɛ xa fa sinnanyi ma. Na lɔxɔɛ koore nun bɔxi ganma nɛ tɛ ra, e fa xunu. ¹³ Won koore nɛɛnɛ nun bɔxi nɛɛnɛ nan mamefe, tinxinyi sabatima dennaxɛ, alɔ a laayidixi won bɛ ki naxɛ.

¹⁴ N xanuntenyie, wo xa katɛ birin naba na mame ti kui, alako na lɔxɔɛ xa wo li bɔrɛsa kui, a naxa wo li fe jaaxi kui. ¹⁵ Wo xa a kolon a won Marigi xa dijɛ findixi kisi nan na wo bɛ, alɔ won xanuntenyi Pɔlu fan a sebɛxi wo ma ki naxɛ. Ala yati nan na lɔnni fixi a ma. ¹⁶ A na nan masenma a xa bataaxɛ birin kui. A xa sebeli ndee fahaamu xɔnɔ. Xaxilitaree, naxee xa danxaniya mu raxaraxi, e na sebelie mafindima e waxɔnki. E na mɔɔli rabama Kitaabui gbɛtɛɛ ra, kɔnɔ na fe fama e ralɔɛde.

¹⁷ N xanuntenyie, wo to bara na birin kolon, wo xa wo jɔxɔ sa wo yetɛ xɔn ma, alako kaafirie naxa wo ba wo xa danxaniya sabatixi kui. ¹⁸ Wo xa senbɛ sɔtɔ won Marigi nun won Nakisima Isa xa hinne nun a kolonfe saabui ra. Tantui na Ala xa Mixi Sugandixi Isa bɛ abadan. Amina.

Ala xa masenyi singe Annabi Yaya naxan seɓe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya naxan yi bataaxe seɓe, a nu na Isa xa xɛera fu nun firinyie nan ya ma. A naxa Inyila Isa seɓe, a man naxa bataaxe saxan seɓe danxaniyatɔɔe be, alako e xa Ala xa lɔnni nun limaniya soto. A dɔnxɔe ra, Annabi Yaya naxa Kitaabui nde seɓe naxan xili «Ala xa Waxayi.» A na seɓe Isayankae nan ma naxee nu na jaxankate sotofe e xa danxaniya xa fe ra.

Yi bataaxe singe seɓe ne Isayankae ma alako e naxa e madaxu wule xaranyi ra, naxan nu yensenxi na waxati, a falafe ra Isa mu nu faxi duniɗa a adama ki ma. Annabi Yaya a masenxi a Isa findixi adamadi yati yati nan na, Ala naxan xɛɛxi kelife koore ma a sago rabafe ma. Isa fatanxi Ala nan na, kɔnɔ Ala naxa a ragiri a xa findi xeme ra duniɗa bende fuɗi fari, alako a xa nɔ a yete bade serexe ra ibunadama be.

Isa xa serexe tide gbo adama be, barima na gbansan nɔma a niyade adamadie xa kisi soto. Mixi naxan bara kisi soto Isa wuli saabui ra, a a kolon a boɗe kui a a kisixi abadan. Siike yo mu luma a yi ra sɔnɔn, barima a a kolon Ala fama ne a xa laayidi rakamalide.

Na serexe man findima misaali ra danxaniyatɔɔe be. Annabi Yaya a masenma a won xa won bore xanu alɔ Ala won xanuxi ki naxe. Ala wama a fɔxirabiree xa findi mixie ra naxee e bore xanuma. Mixi naxan a falama a Ala xanuma, kɔnɔ a mu a boore ibunadama xanuxi, na kanyi bara findi wule fale ra.

Ala kolonfe munafanyi gbo adama be. Na nɔma a niyade a xa ariyanna soto yare, a man xa duniɗeigiri fanyi soto be. Ala xa won mali a xa xanunteya kolonfe ra, alako won xa kisi soto, won man xa findi mixie ra naxee e bore xanuxi. Amina.

Ala xa masenyi singe Annabi Yaya naxan seɓe

Kisi Masenyi

- ¹ Kisi masenyi,
naxan nu na kabi a foɓe,
muxu tuli naxan mexi,
muxu ya naxan toxi,
muxu beɓe naxan masuxuxi,
muxu bara na seede ba.
- ² Naxan na kisi ra, na bara a yete masen.
Muxu bara a to,
muxu bara na kisi xa fe kawandi ti,
naxan mu jɔnma abadan,
naxan nu na Baba Ala fe ma,
beenun a xa a yete masen muxu be.
- ³ Muxu naxan toxi,
muxu naxan mexi,
muxu wo fan kawandife na nan na,
alako won birin xa lu lanyi kui,

won nun Baba Ala nun a xa Di Isa, a xa Mixi Sugandixi.

⁴ Muxu yi fe sebefe ne wo ma, alako muxu xa seewe xa kamali.

⁵ Muxu naxan mexi Isa ra, muxu xa na dentege sa wo be. Ala findixi naiyalanyi nan na. Dimi yo mu na a i. ⁶ Xa won a fala won nun Ala na a ra, kono won jere ma dimi kui, won bara wule fala, won mu jerefe nondi kira xon ma. ⁷ Kono, xa won jere ma naiyalanyi kui Ala xa kira xon, won nun danxaniyatose nan luma lanyi kui. Ala xa Di Isa wuli nan won naseniyenma yunubi birin ma.

⁸ Xa won a fala yunubi yo mu na won ma, won bara won yete madaxu, nondi yo mu na won be. ⁹ Xa won na won ti won ma yunubie ra, Ala e xafarima ne, a won naseniyen won ma tinxintareya ma. Ala tinxin, won noma won xaxili tide a ra. ¹⁰ Xa won a fala yunubi yo mu na won ma, won bara Ala findi wule fale ra, a xa masenyi mu na won boje kui.

2

Won xunmafalama

¹ N ma die, n bara na birin sebe wo ma, alako wo naxa yunubi raba, kono xa a sa li mixi nde naxa bira na kui, Ala xa Mixi Sugandixi Isa fama won xunmafalade Baba Ala be. Isa tinxin. ² A tan nan findixi serexe ra won ma yunubie xafarife ra. A mu won ma yunubie gbansan xafarixi, a na nan nabaxi dunija mixi birin be.

³ Xa won sa Ala xa yaamarie rabatu, na nan a masenma a won Ala kolon. ⁴ Xa mixi nde a fala, «N tan Ala kolon», kono a mu a xa yaamarie rabatuma, wule fale nan a ra, nondi mu na a be. ⁵ Kono mixi naxan Ala xui suxuma, Ala xa xanunteya bara ge kamalide na kanyi be. Na kui, won noma a kolonde won na Ala foxo ra. ⁶ Naxan yo a falama a nun Ala nan a ra, a lanma a xa a jere Isa xa kira xon.

⁷ N xanuntenyie, n yaamari naxan masenma wo be, fe neene mu a ra. Wo a kolon kabi a fole. Yaamari fori nan a ra, wo naxan singe me nu. ⁸ Kono i man na mato n yaamari neene nan sebefe wo ma. Nondi nan a ra naxan makenenxi Isa jere ki kui a nun wo tan fan jere ki kui, barima dimi na nonfe, Ala xa naiyalanyi laxixe bara mini folo.

⁹ Naxan a falama a a na Ala xa naiyalanyi kui, kono a a ngaxakerenyi xonxi, na kanyi man na dimi nan kui. ¹⁰ Naxan a ngaxakerenyi xanuma, na kanyi sabatixi Ala xa naiyalanyi nan kui, fefe mu na naxan a rabirama. ¹¹ Kono naxan a ngaxakerenyi xonma, na kanyi na dimi nan kui. A jere ma dimi nan kui, a mu a sigade yati toma, barima dimi bara a ya donxu.

¹² N ma die, n xa a masen wo be yi sebeli ra:

Wo xa yunubie bara xafari Isa xili saabui ra.

¹³ Forie, n xa a masen wo be yi sebeli ra:

Wo bara a kolon a tan naxan nu na kabi a fole.

Fonikee, n xa a masen wo be yi sebeli ra: Wo bara no Sentane ra.

¹⁴ N ma die, n bara na masen wo be yi sebeli ra,

barima wo bara Baba Ala kolon.

Forie, n bara na masen wo be yi sebeli ra,

barima wo a kolon naxan na na kabi a fole.

Fonikee, n bara na masen wo be yi sebeli ra:

barima wo senbe gbo.

Ala xa masenyi sabatixi wo boje kui.

Wo bara nɔɛ sɔtɔ Sentanɛ xun ma.

¹⁵ Wo naxa dunɔpa fe xanu, xa na mu a ra wo mu nɔma Baba Ala xanude.

¹⁶ Naxan findixi dunɔpa fe ra, alo ibunadama waxɔnfe kobi, mile, nun yete igboja naxan kelixi see sɔtɔfe ma, na sese mu kelixi Baba Ala ma. A kelixi yi dunɔpa nan ma. ¹⁷ Dunɔpa nun a waxɔnfe jɔnma nɛ, kɔnɔ naxee Ala waxɔnfe rabama, e kisima nɛ abadan.

Ala xa Mixi Sugandixi yaxui

¹⁸ N ma die, won na waxati dɔnxɔɛ nɛ yi ki. Wo bara a mɛ, a Ala xa Mixi Sugandixi yaxui nde na fafe. Wo bara a kolon a yaxui gbege bara fa. Won a kolon na nan ma a won na waxati dɔnxɔɛ nɛ yi ki. ¹⁹ Na mixie kelixi won tan nan xun ma, kɔnɔ won ngaxakerenyi mu nu e ra, xa na mu a ra e mu nu kelima won xun ma nu. Kɔnɔ e to mu tin lude won ya ma, e bara a masen a won ngaxakerenyie mu nu e ra.

²⁰ Ala xa Seniyentɔɛ bara wo sugandi, a Xaxili Seniyenxi fi wo ma. Na nan a toxi wo birin nɔndi kolonxi. ²¹ N mu yi bataaxe sebexi wo ma wo xa nɔndi kolontareya xa ma. N a sebexi wo xa nɔndi kolonyi xa fe nan ma, wule yo mu na naxan kui.

²² Wule fale na nde ra? Naxan a falama a Isa mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra. Na kanyi bara findi Ala xa Mixi Sugandixi yaxui ra. A bara tondi Baba Ala nun a xa Di ra. ²³ Mixi naxan tondima Ala xa Di ra, a bara tondi Baba Ala fan na. Naxan bara tin Ala xa Di ra, a bara tin Baba Ala fan na.

²⁴ Wo masenyi naxan mɛ a fɔlɛ, wo xa na ragata wo boje ma. Xa a na na ki ne, a lima wo bara sabati Baba Ala xa Di nun Baba Ala i. ²⁵ Ala xa Mixi Sugandixi bara kisi laayidi tongo won bɛ, kisi naxan mu jɔnma abadan.

²⁶ N bara yi bataaxe sebe wo ma mixi ndee nan ma fe ra naxee wama wo madaxufe. ²⁷ Ala bara a Xaxili fi wo ma, a na wo boje i. Wo hayi mu na karamɔxɔ gbete ma. Ala Xaxili nan wo matinkanma nɔndi birin na. Wule yo mu na a xa masenyi kui. Wo xa bira a fɔxɔ ra tun.

²⁸ N ma die, wo nun Isa xa lu a ra, alako a na gbilen temui naxe yaagi yo naxa won makuya a ra. Won xa la a ra temui birin. ²⁹ Wo to a kolon a tinxin, wo xa a kolon fan a tinxintɔɛ birin fatanxi a tan nan na.

3

Ala xa die

¹ Wo xa a kolon, Baba Ala won xanuxi nɛ han a won xili «a xa die». Won findixi a xa die yati yati nan na. Dunɔpa mu nɔma won kolonde na ra, barima e mu Ala kolon. ² N xanuntenyie, yakɔsi Ala xa die nan won na. A mu masenxi sinden won luma ki naxe, kɔnɔ won a kolon, a Isa na fa, won masarama nɛ, won fa lu alo a tan, barima won a toma nɛ a na ki naxe yati. ³ Mixi naxan a yigi tixi Isa ra, a a yete raseniyenma, alo Isa seniyenxi ki naxe.

⁴ Mixi naxan yunubi rabama, a findixi seriye matandila nan na, barima yunubi, seriye matandi nan a ra. ⁵ Wo a kolon a Isa fa won ma yunubi nan xafaride. Yunubi yo mu nu na a tan ma. ⁶ Mixi naxan sabatixi Isa i, na kanyi mu luma yunubi raba ra sɔnɔn. Naxan luma yunubi raba ra, na kanyi mu Isa toxi, a man mu a kolon.

⁷ N ma die, mixi yo naxa wo madaxu. Mixi naxan tinxinyi rabama, a tinxin alo Marigi tinxinxi ki naxe. ⁸ Yunubitɔɛ tan fatanxi Ibulisa nan na,

barima Ibulisa nan yunubi raba kabi dunija fɔɛ. Ala xa Di fa ne alako a xa Ibulisa xa wali kana.

⁹ Mixi yo findi Ala xa di ra, a mu luma yunubi raba ra, barima Ala bara wali nde fɔɔ a bɔɛ kui. A mu nɔma lude yunubi kui, barima a fatanxi Ala nan na. ¹⁰ Ala xa die nun Ibulisa xa die tagi rasama yi ki ne: Naxan mu tinxin, Ala xa di mu a ra. Naxan mu a boore adamadie xanuma, a mu Ala kolon.

Xanunteya

¹¹ Masenyi nan ya wo naxan mexi kabi a fɔɛ: Won xa won bore xanu.

¹² Won naxa lu alo Kabila, naxan fatan Sentane ra, a fa a xunya yati faxa. A na raba munfe ra? A na raba ne barima a jere ki mu nu gexi tinxinde alo a xunya jere ki.

¹³ N ngaxakerenyie, wo naxa wo majin dunija xa xɔnnanteya xa fe ra wo mabiri. ¹⁴ Xanunteya naxan luma won bɔɛ kui won boore adamadie be, a a masenma a won bara faxe kira lu na, won ti kisi kira xɔn ma. Xanunteyatare tan tixi faxe kira nan xɔn ma. ¹⁵ Mixi naxan a boore adamadi xɔnma, na kanyi luxi ne alo faxeti. Wo a kolon a kisi mu na faxeti be.

¹⁶ Won xanunteya kolonma Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa misaali nan saabui ra, naxan tinxi a nii fide won be. Won fan lan ne won xa tin na rabade won boore adamadie be. ¹⁷ Se kanyi naxan a bɔɛ balanma tɔɔromixi ya ra, a mu Ala xa xanunteya kolon. ¹⁸ N ma die, won ma xanunteya naxa findi wɔyenyi tun na, a xa findi maraba nan na, xa na mu a ra nɔndi yo mu na a kui.

¹⁹ Na kui, won nɔma a kolonde a nɔndi na won yi, won bɔɛ fa sa Ala mabiri. ²⁰ Hali won bɔɛ sa won makiiti, Ala gbo won bɔɛ be, a fe birin kolon. ²¹ N xanuntenyie, xa won bɔɛ mu won makiiti, won bara xaxilisa sɔɔ Ala ya i. ²² Ala won ma duba birin suxuma ne, barima won birama a xa seriye nun a waxɔnfe nan fɔɔ ra.

²³ A xa seriye nan ya: Won xa danxaniya a xa Di ma, a xa Mixi Sugandixi Isa. Won man xa won bore xanu, alo Ala won yamarixi ki naxe. ²⁴ Mixi naxan Ala xa seriye rabatuma, na kanyi nun Ala na a ra. A a kolonma Ala Xaxili Seniyenxi nan ma, Ala naxan fixi won ma.

4

Tagi rasa Ala Xaxili nun Sentane Xaxili

¹ N xanuntenyie, wo naxa la xaxili birin na. Wo xa a mato a fanyi ra xa na xaxili fatanxi Ala nan na, barima wule falee bara gbo dunija naxee e yete findixi namijɔnmee ra. ² Mixi naxan birin laxi a ra a Ala xa Mixi Sugandixi Isa bara fa dunija ma a adama ki ma, wo nɔma ne a kolonde a na kanyi tan xaxili fatanxi Ala nan na. ³ Kɔnɔ mixi naxan birin mu laxi Isa ra, na gbe xaxili mu fatanxi Ala ra, a fatanxi Ala xa Mixi Sugandixi yaxui nan na, wo bara naxan ma fe me, a a na fafe dunija ma. N xa a fala wo be, a nan bara fa.

⁴ N ma die, wo tan, Ala nan gbe wo ra. Wo bara nɔ na namijɔnme wule falee ra, barima Ala Xaxili naxan na wo fɔɔ ra, na senbe gbo Sentane xaxili be naxan na dunija mixie fɔɔ ra. ⁵ E tan dunija nan gbe e ra. Na nan a ra e wɔyenma dunija ki ma, dunija fa e xui suxu. ⁶ Kɔnɔ won tan, Ala nan gbe won na. Na nan a ra Ala kolonyie won xui suxuma. Ala

kolontaree tan mu won xui suxuma. Nɔndi xaxili nun wule xaxili tagi rasama na ki nɛ.

Xanunteya fatanma Ala nan na

⁷ N xanuntenyie, won xa won bore xanu, barima xanunteya fatanxi Ala nan na.

Mixi naxan a boore adamadi xanuma, na bara findi Ala xa di ra, a Ala kolon.

⁸ Mixi naxan mu a boore adamadi xanuma, na kanyi mu Ala kolon, barima Ala, xanunteya nan a ra.

⁹ Ala xa xanunteya kolonma yi nan ma:

Ala naxa a xa Di kerenyi xɛɛ dunɪna, alako won xa kisi a tan saabui ra.

¹⁰ Xanunteya yati yati nan ya:

Won tan xa mu Ala xanuxi,

a tan nan won xanuxi,

a fa a xa Di kerenyi xɛɛ

a xa findi won ma yunubi xafari sɛrɛxɛ ra.

¹¹ N xanuntenyie, Ala to bara won xanu na ki, won fan lan nɛ won xa won bore xanu. ¹² Mixi yo mu na naxan Ala toxi, kɔnɔ xa won won bore xanu, Ala luma nɛ won i. A xa xanunteya kamalima nɛ won i.

¹³ Won a kolon won nun Ala na a ra, barima a bara a Xaxili fi won ma. ¹⁴ Muxu tan bara a to, muxu bara findi seede ra, a Baba Ala a xa Di xɛɛ nɛ dunɪna ma adamadie rakiside. ¹⁵ Mixi naxan a falama a Isa findixi Ala xa Di nan na, na kanyi nun Ala na a ra. ¹⁶ Won bara Ala xa xanunteya kolon, won bara la a ra. Ala findixi xanunteya nan na. Mixi naxan jɛrɛma xanunteya kui, na kanyi nun Ala na a ra.

¹⁷ Na kui, xanunteya bara kamali won tagi, alako gaaxui naxa lu won yi ra kiitisa lɔxɔɛ, barima won birama Isa xa misaali fɔxɔ ra yi dunɪna bende fupɪ fari. ¹⁸ Gaaxui mu luma xanuntenyie tagi xa e xa xanunteya bara kamali. Mixi gaaxuma jaxankate nan xa fe ra, kɔnɔ xanunteya kamalixi kanyi mu gaaxuma. ¹⁹ Won nɔma mixi xanude, barima Ala singe nan bara won xanu. ²⁰ Mixi naxan a falama a Ala xanuxi, kɔnɔ a luma mixi xɔn na, na kanyi bara findi wule fale ra. Mixi naxan mu fata a boore adamadi xanude a naxan toma, na mu nɔma Ala xanude a mu naxan toxi. ²¹ Ala won yamarixi yi nan na: Naxan Ala xanuxi, a xa nu a boore adamadi fan xanu.

5

Danxaniyafe Ala xa Di ma

¹ Mixi naxan lama a ra a Isa nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, na kanyi bara findi Ala xa di ra. Naxan babe nde xanuma, a na babe xa di fan xanuma nɛ. ² Won na Ala xanu, won fa a xa yaamari birin nabatu, na nan a masenma a won Ala xa die fan xanuma. ³ Ala xanufe a niyama won xa a xa yaamarie fan nabatu. Na mu findima kote xɔrɔxɔɛ ra, ⁴ barima Ala xa die nɔma dunɪna birin na e xa danxaniya saabui ra. ⁵ Nde xunnakeli sɔtɔma dunɪna xun na, xa danxaniyatɔɛ mu a ra, naxan lama a ra a Ala xa Di nan Isa ra?

⁶ Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan fa ye nun wuli ra. A mu faxi ye gbansan xa ra, a faxi ye nun wuli nan na. Ala Xaxili nan na seede baxi, barima Ala

Xaxili nɔndi nan a ra. ⁷ Seede saxan nan na: ⁸ Ala Xaxili Seniyenxi, ye, nun wuli. Na saxanyi birin seedeɗɔɗɔya keren nan bama. ⁹ Won tinma mixie xa seedeɗɔɗɔya ra, koɗo Ala xa seedeɗɔɗɔya dangi na birin na. Ala nan seede bama a xa Di xa fe ra. ¹⁰ Mixi naxan lama Ala xa seedeɗɔɗɔya ra, na kanyi danxaniyama Ala xa Di ma, koɗo mixi naxan mu lama Ala ra, na kanyi bara Ala findi wule fale ra, barima a mu laxi Ala xa seedeɗɔɗɔya ra, a naxan baxi a xa Di xa fe ra. ¹¹ Na seedeɗɔɗɔya a masenma a Ala kisi fixi won ma a xa Di nan saabui ra. Na kisi mu ɗɗɗɗa abadan. ¹² Mixi naxan birama Ala xa Di ɗɗɗɗo ra, na kanyi bara kisi, koɗo mixi naxan mu birama Ala xa Di ɗɗɗɗo ra, na kanyi mu kisima.

¹³ N bara yi fe birin seɓe wo ma, wo tan naxee danxaniyaxi Ala xa Di ma, alako wo xa a kolon a wo bara kisi soɗo, naxan mu ɗɗɗɗa abadan. ¹⁴ Won ma lanlanteya na a ma ki naxe, won bara a kolon a won ma duba birin suxuma ne naxan findixi a waxɔnfe ra. ¹⁵ Won to a kolon a won ma maxandi birin mema, won man a kolon a Ala won ma duba birin suxuma ne.

¹⁶ Mixi naxan a boore nde toma yunubi raba ra, yunubi naxan mu mixi boɗɗɗa abadan, a xa Ala maxandi a be. Ala a rakisima ne xa yunubi na a ra naxan mu mixi boɗɗɗa abadan. Yunubi nde na naxan mixi boɗɗɗa abadan. N mu a fala wo xa Ala maxandi na mɔɔɔi xa fe ra. ¹⁷ Seriyɛ matandife birin findixi yunubi nan na, koɗo yunubi birin xa mu mixi boɗɗɗa.

¹⁸ Won a kolon mixi naxan findixi Ala xa di ra, a mu luma yunubi raba ra, barima Ala xa Di, a a kantama. Sentane mu nɔma a ra. ¹⁹ Won a kolon a Ala xa die nan won na, koɗo duniɗa mixi dɔnɔɔɔe birin na Sentane sago nan bun ma.

²⁰ Won man a kolon a Ala xa Di bara fa. A xaxili fanyi nan fixi won ma, alako won xa Ala Nɔndi Kanyi kolon. Won nun Ala Nɔndi Kanyi nan a ra a xa Di Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. A tan nan na Ala Nɔndi Kanyi ra, naxan kisi fixi won ma abadan.

²¹ N ma die, wo wo yete ratanga kuyee ma.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yaya naxan seɓe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya naxa yi bataaxe firin nde seɓe danxaniyatɔe jama nde ma, nɔndi nu rafanxi naxee ma. Wule xaranyi nde nu yensenxi na waxati, a falafe ra a Isa mu nu faxi duniɗa adama ki ma. Annabi Yaya a masenma danxaniyatɔee be a a lanma e xa tondi mixie ra naxee na xaranyi mɔɔli tima.

Yi bataaxe a masenma danxaniyatɔe birin be a xanunteya findixi Ala kolonmae xa tɔnxuma nan na. Ala wama won xa findi mixie ra naxee e bore xanuxi. Mixi naxan na tondi na yaamari ra, a bara tondi Ala fan na. Ala xa won mali alako xanunteya xa lu won boɗe ma. Amina.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yaya naxan seɓe

Nɔndi

¹ N tan wo xa kuntigi bara wo xeebu, wo tan naxee findixi danxaniyatɔe jama sugandixi ra, a nun wo boore naxee bara nɔndi kolon. Wo rafan n tan nun nɔndi kolonyi birin ma, ² barima nɔndi luma won boɗe ma abadan. ³ Baba Ala nun a xa Di Isa, a xa Mixi Sugandixi, e xa hinne won na, e xa kinikini won ma, e xa boɗesa fi won ma nɔndi nun xanunteya kui.

⁴ N bara seewa ki fanyi, barima ndee na wo ya ma naxee jerefe Baba Ala xa nɔndi kira xon ma a xa seriye ki ma. ⁵ Danxaniyatɔe fanyie, n bara wo mayandi, won xa won bore xanu. N na naxan seɓefe yi ki, yaamari neene mu a ra. Won bara na seriye kolon kabi a foɓe. ⁶ Xanunteya nan ya, wo xa bira Ala xa seriye foɓo ra. Wo lan ne wo xa Ala xa yaamarie rabatu, alɔ wo a mexi ki naxe kabi a foɓe.

⁷ Mixi gbege wama wo madaxufe, a falafe ra a Ala xa Mixi Sugandixi Isa mu faxi duniɗa adama ki ma. Na mixi madaxui mɔɔli findixi Ala xa Mixi Sugandixi yaxui nan na. ⁸ Wo xa fe birin naba alako wo naxa gan wo xa wali munafanyi ra. Wo xa kata wo xa sare kamalixi soɓo.

⁹ Mixi naxan fe gbete suxuma, a mu bira Ala xa Mixi Sugandixi xa xaranyi foɓo ra, na kanyi mu Ala kolon. Naxan birama a foɓo ra, a bara Baba Ala nun a xa Di kolon. ¹⁰ Xa karamɔɓo nde sa fa wo yire yi xaranyi xanbi, wo naxa a rasene, wo naxa a xeebu, ¹¹ xa na mu a ra wo fan bara lu a xa wali jaaxi kui.

¹² N wama fe gbege falafe wo be, kɔno n mu wama na rabafe seɓeli ra, fo won xa lu yire keren, won xa de masara, alako won ma seewe xa kamali. ¹³ Wo boore danxaniyatɔee bara wo xeebu.

Ala xa masenyi saxan nde Annabi Yaya naxan sebe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya nan yi bataaxe saxan nde sebe danxaniyatoe nde ma, naxan xili Gayu. A naxa a matoxo barima a nu perema nondi nan kui, a tondi ne na wule xaranyi ra naxan nu yensenxi na waxati.

Karamoxo fanyie to siga Gayu xonyi, a naxa e rasene xanunteya ra. Na fe naxa rafan Annabi Yaya ma. Mixi naxan luma na mooli raba ra, a bara nondi nun xanunteya kolon. Ndee nu na danxaniyatoe ya ma naxee mu nu wama na mooli rabafe.

Ala xa won mali alako won boje naxa balan Ala xa mixie mabiri. Amina.

Ala xa masenyi saxan nde Annabi Yaya naxan sebe

Nondi kolonyie

¹ N tan danxaniyatoe pama xa kuntigi, n bara i xeebu, n xanuntenyi Gayu, n naxan xanuxi nondi xa fe ra. ² N xanuntenyi, Ala xa fe birin sooneya i be. I fate xa lu yalanyi kui alo i xa danxaniya yalanxi ki naxe.

³ Won boore danxaniyatoe ndee to fa n yire, e naxa a fala n be i perema nondi kui. N naxa seewa ki fanyi ra. ⁴ Seewe yo mu dangima na mooli ra, a kolonfe ra a n ma die na nondi kira nan xon ma.

⁵ N xanuntenyi, i meenima xone danxaniyatoe ma hali wo mu wo bore kolon. ⁶ Ndee bara i xa xanunteya xa fe dentege sa danxaniyatoe pama be. Danxaniyatoe naxan yo dangima i xonyi, i xa e mali e xa biyaasi kui, alo Ala wama a xon na ki naxe. ⁷ E na Ala xa wali nan kui, danxaniyatoree tan mu e kima. ⁸ Won lan won xa kafu na mixi mooli ma, alako won fan xa won gbe raba Ala xa nondi xa fe ra.

⁹ N bara bataaxe nde sebe danxaniyatoe pama ma, konjo Diyoterefi mu tinxi muxu rasenede barima a wama findife xunyi ra. ¹⁰ N na fa wo yire, n dentege sama ne wo be a xa kewali xa fe ra. A muxu xili kanama, a man mu tinma danxaniyatoe yigiyade. Hali naxee wama e yigiyafe, a tonyi doxoma nee fan ma, a e keri danxaniyatoe ya ma.

¹¹ N xanuntenyi, i fe naaxi naxan toma, i naxa bira na mooli foxo ra. I fe fanyi naxan toma, i xa bira na nan foxo ra. Fe fanyi rabae na Ala nan be, konjo fe naaxi rabae tan mu Ala kolon. ¹² Birin fe fanyi falama Demetiri xa fe ra. Nondi yati a yete kan seede baxi. Hali muxu tan muxu noma a xa fe seede bade. I a kolon muxu mu wule falama.

¹³ N wama fe gbege falafe i be, konjo n mu wama na rabafe sebeli ra. ¹⁴ A gbe mu luxi won xa lu yire keren, won xa sumun. ¹⁵ Ala xa bojesa fi i ma. Muxu booree bara i xeebu. I fan xa won xanuntenyie xeebu muxu be keren keren.

Ala xa masenyi **Annabi Yude naxan sebɛ** **Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra**

Annabi Yude nan yi bataaxe sebɛ Ala xanuntenyie ma, a findi Kitaabui nan na mixi birin bɛ naxee wama birafe Ala xa seriye fɔxɔ ra. Na danxaniyatɔɛ pama, Annabi Yude yi bataaxe sebɛxi naxan ma, mixi ndee nu bara so e tagi alako e xa Ala xa xaranyi mafindi e waxɔnki ra. Na mixi paaxie jɛrɛ ki nu bara findi fe xungbe ra na Isayankae bɛ, ndee fa bira e xa wule masenyi fɔxɔ ra.

Na na a ra, Annabi Yude naxa wɔyenyi xɔrɔxɔɛ fala e bɛ na xaranyi xa fe ra. A naxa danxaniyatɔɛ rasi a fanyi ra, e naxa lu seniyantarepa kui. A naxa a masen e bɛ a fiixe ra, a na mixi mɔɔli yahannama nan sɔtɔma. Tɛmɔi dangixi mixi gbegbe naxee nu na Ala xa kira xɔn ma, e mɛɛ nɛ Ala xa seriye ra, na naxa findi paaxankate xungbe ra e bɛ. Annabi Yude mu tinxɔ na mɔɔli xa raba na danxaniyatɔɛ ra.

Won fan xa nu na marasi rame. Mixi gbegbe na dunija naxee Ala xili falama, kɔnɔ e mu Ala xa seriye rabatuma. Alatala Kitaabui luxɔ won yi ra na nan ma alako won xa masenyi birin xa sikeeli ma, won xa a mato xa a findixi nondi nan na, xa na mu a ra xa Sentane xa wule na a ra. Ala xa won natanga na diinela wule faleɛ ma. Amina.

Ala xa masenyi **Annabi Yude naxan sebɛ**

¹ N tan Yude nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi, nun Yaki ngaxakerenma. N na yi bataaxe sebɛfe mixie nan ma, Baba Ala naxee xilixi, a naxee xanuxi, nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa naxee makantaxi.

² Ala xa kinikini, bɔɛsa, nun xanunteya gbo wo yi.

³ N xanuntenyie, n bara wa bataaxe sebɛfe wo ma won ma kisi xa fe ra. N bara wa na rabafe alako n xa wo ralimaniya, wo xa gere so won ma danxaniya xa fe ra, naxan jan bara gɛ masende kerenyi ra seniyantɔɛ bɛ.

⁴ Mixi ndee bara so wo tagi, naxee xa paaxankate jan bara sebɛ a rakuya. Kaafirɛ nan e ra, naxee won Marigi Ala xa hinne mafindima, alako e xa lu fe paaxie kui, e xa e kobe raso won Karamɔxɔ kerenyi ra, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi.

⁵ Hali wo a kolon, n wama wo ratufe fe dangixi ndee nan ma. Marigi to gɛ Isirayila pama raminiɛ Misira bɔxi ma, a naxa Isirayilaka danxaniyatareɛ sɔntɔ. ⁶ Maleke ndee fan to e yete lu binyɛtarepa kui, e e xɔnyi bɛɛin, Ala naxa e raso geeli kui, e xa lu dimi kui han kiiti xungbe sa lɔxɔɛ. ⁷ Sodoma nun Gomora, a nun e rabilinyi, e to e yete rafi fe paaxie ma, e nun e boore nu kafu mɔɔli nde ra naxan mu lanma adamadie tagi, Ala naxa e findi misaali ra, a e raso tɛ xɔɔra naxan mu xubenma abadan.

⁸ Kɔnɔ na mixi naxee bara so wo tagi, e laamatunyi ndee toma naxee a niya e xa seniyantarepa raba, e Marigi xa yaamari matandi, e malekeɛ konbi. ⁹ Maleke mangɛ Minkayilu to woyen Ibulisa bɛ Annabi Munsa fure xa fe ra, Minkayilu mu suusa Ibulisa xa wɔyenyi yaabide konbi ra. A a fala nɛ gbansan, «Ala xa i makiiti.» ¹⁰ Kɔnɔ na mixie konbi tima fe nde xa fe ra, e mu naxan kolon. E naxan kolon e yete ra, a wula sube xaxilitareɛ

daaxi, na fan mu findi sese ra fo e kanase. ¹¹ Naxankate na e be. E bara bira Kabila xa misaali fɔxɔ ra. E bara bira kɔbiri fɔxɔ ra alo Balami, e fa lɔe. E bara matandi ti alo Kora, e xun fa rakana.

¹² Na mixie bara wo xa ngaxakerenya malanyie manɔxɔ. E e degema wo ya ma, e mɛenima e yete nan gbansan ma, e mu yaagima. E luxi alo nuxuie, foye naxee rapereɛma, kɔnɔ e mu fama tune ra. E luxi alo sansi naxee mu bogi raminima e bogi temui. E to tala, e bara faxa sanmaya firin.

¹³ E luxi alo baa mɔrɔnyie naxee xunfe raminima. Na xunfe misaalixi na mixie xa fe jaaxie nan na. E luxi alo tunbui naxee ragataxi koore ma, e nu lintan dimi kui abadan.

¹⁴ Enoki, Adama tolobite solofere nde, naxa yi masenyi fala Ala xili ra e xa fe ra, «Marigi na fafe, a nun a xa seniyeɛntɔe wulu wulu, ¹⁵ alako a xa adamadi birin makiiti. Kaafirie xa makiiti e xa fe jaaxi rabaxie ma. Kaafirie xa makiiti e xa konbie xa fe ra, e naxan falama Marigi xun ma.»

¹⁶ Na mixi mɔɔlie luma ne sɔnxɔ ra, e mu jɛlexinma, e birama e yete waxɔnfe nan tun fɔxɔ ra, e de igbo, e mixi madaxuma wɔyenyi jɔxunme ra alako e xa se sɔto.

¹⁷ Kɔnɔ wo tan, n xanuntenyie, wo xa ratu won Marigi Isa xa xɛɛrae xa masenyie ma. ¹⁸ E nu bara a fala wo be, «Waxati dɔnxɔe, mixie fama ne yode Ala ma, e bira e waxɔnfe tinxintaree fɔxɔ ra.» ¹⁹ Na mixi mɔɔlie na wo tagi. E wo xa lanyi kanama ne. E birama e yete xaxili nan fɔxɔ ra. Ala Xaxili Seniyeɛnxi mu na e boje i.

²⁰ Kɔnɔ wo tan, n xanuntenyie, wo xa wo xa danxaniya seniyeɛnxi rasabati. Wo xa Ala maxandi a Xaxili Seniyeɛnxi saabui ra. ²¹ Wo xa lu Ala xa xanunteya bun ma, alako wo Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, xa kinikini wo ma, a xa wo rakisi. ²² Wo xa kinikini mixie ma naxee siikexi, ²³ wo xa e ratanga te ma. Wo man xa kinikini booree fan ma gaaxui kui, kɔnɔ wo xa mɛeni wo yete ma e ya ma, alako wo fan naxa fa wo yete findi seniyeɛntaree ra.

²⁴ Ala tantu, naxan nɔma won nakiside won ma yunubi birin ma, naxan nɔma won masende seniyeɛnyie nun sɛɛwe ra a xa nɔre kui. ²⁵ Ala tantu, naxan firin nde mu na, naxan bara won nakisi a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Nɔre, xunnakeli, senbe, nun nɔe na a be beenun dunija xa folo, yakosi, nun waxati naxan sa fama abadan. Amina.

Ala xa Waxayi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya naxa yi Kitaabui sebe waxati xoroɔɔe bun ma. Mangasanyi ɓaaxi nu na Isayankae ɓaxankatafe temui naxe, Ala naxa e yaabi yi masenyi ra naxan noma findide madundui xungbe ra danxaniyatɔe be naxee na tɔɔɔfe Sentane saabui ra.

Isa yi Kitaabui fɔlɔma bataaxe solofere nan na danxaniyatɔe pama ndee be. A a masenma a a e xa wali birin kolon, naxan fanxi, a nun naxan mu fanxi. Na findixi seriye nan na adamadie be. Ala fe birin kolon. A lanma won xa a kolon a won ma fe yo mu noxunxi Ala ma. A mu neemuma won ma wali yo ma. Na masenyi mɔɔli nan noma won madundude xa won na tɔɔɔfe Ala xa fe ra, kɔno a man noma won magaaxude xa won na fe ɓaaxi nde kui.

A firin nde, yi Kitaabui a masenma ne won be a Ala fe kolon naxan fama rabade dunɓa ma. Ala Sentane xa wali kolon, a mixi madaxuma ki naxe. Sentane ɓɔɔɔ a ma a a noma nde Ala senbe ra. Wule nan na ki. Yi Kitaabui xa masenyi xungbe findima Ala xa xunnakeli nan na. Sentane fama ne Ala nun danxaniyatɔe gereɔe, a fa mixi seniyeɓɓe tɔɔɔde a gbeɓbe ra. Kɔno a rapɔnyi, Ala fama ne Sentane nun a foxirabiree birin xa fe xun nakanade, a e woli yahannama te nun soda xɔɔra, e luma dennaxe abadan. A fa a xa pama tongo, a e raso ariyanna kui, dennaxan xili falama «Darisalamu Neene.» Menni, adamadi kisi kolonma ne naxan masiye mu na. Faxe mu na, tɔɔɔe mu na. Heeri nan tun na menni Alatala seeti ma.

Yi Kitaabui xaranfe ndedi xoroɔɔ, barima sebeli na a ra naxan taali woyenyi rawalima a gbeɓbe ra. Misaali gbeɓbe na a kui naxee a niyama a fahaamu xa xono. A mu lanma mixi xa kankan misaali nde ma naxan xoroɔɔ. Won xa na birin xaran, alako won xa masenyi xungbe to naxan minima yi Kitaabui kui. Na mu xoroɔɔ alɔ misaali xunxuri nde naxee rawalima yi Kitaabui kui.

Ala xa lonni fi won ma yi xaranyi kui. Amina.

Ala xa Waxayi

Isa xa masenyi fɔle

¹ Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa laamatunyi nan ya, Ala naxan fixi a ma. A xa maleke naxa na rasanba a xa konyi Yaya ma, alako Ala xa konyi di birin xa a kolon fe naxan fama rabade yi waxati. ² Yaya findixi seede nan na Ala xa masenyi xa fe ra a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa seedeɓɔɔɔya xa fe ra. A naxan to, a naxa na birin masen. ³ Heeri na a xaran mixi be, a nun naxee e tuli matima yi masenyi ra naxan tixi Ala xili ra, e man fa yi sebeli ratinme, barima waxati bara makɔre.

⁴ N tan Yaya, n bara yi sebeli ti Isa xa danxaniyatɔe pama dɔɔɔ solofere ma, naxee na Asi bɔxi ma. Ala xa hinne nun bɔɓesa fi wo ma, Ala naxan na xoro, to, a nun tina. Xaxili solofere naxee na a xa mange kibanyi ya i, nee fan bara hinne wo ra, ⁵ a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi seede tinxinxi ra, naxan singe keli mixi faxaxie tagi, naxan dangi bɔxi mange birin na. Matɔɔɔe na Isa nan be, naxan won xanuxi, naxan won nakisixi won ma yunubie ma a wuli saabui ra. ⁶ A bara won naso Ala

xa mangeya niini bun ma, a bara won findi serexedubee ra a Baba Ala be. Nore nun senbe na a be abadan! Amina.

⁷ Wo wo ya rate koore ma,

a na fafe nuxuie kui.

Adamadi birin a toma ne,

hali naxee a masoxo.

Duniya si birin fama sunnunde a xa fe ra.

Iyo, a na na ki ne. Amina!

⁸ Marigi Ala xa masenyi nan ya: «N tan nan na a fole ra, n tan nan na a raponyi ra, n tan naxan na xoro, to, nun tina, Senbe Birin Kanyi.»

⁹ N tan Yaya, wo ngaxakerenyi, won birin na toofofe, won birin na Ala xa mangeya niini nan bun ma, won birin tun nabexixi Isa xa fe i. N nu na Patimosi suri nan ma Ala xa masenyi nun Isa xa seederoxoya xa fe ra. ¹⁰ Ala xa loxoe, Ala Xaxili Seniyenxi to n suxu, n naxa xui nde me n xanbi ra. A senbe gbo alo sara xui. ¹¹ A naxa a masen n be, «I naxan toxi, a sebe Kitaabui kui, i xa a rasanba danxaniyatoe pama doxo solofere ma, naxee na Efese, Simirina, Peregamo, Tiyatire, Saradesi, Filadelifiya, nun Layodiseya.»

¹² N naxa n mafindi alako n xa a to naxan woyenxi n na. N to n mafindi, n naxa lanpui xee ma daaxi solofere to. ¹³ N naxa adamadi maniye to na lanpuie tagi, donma kuye ragoroxi a ma, beleti xee ma daaxi balanxi a kanke ra. ¹⁴ A xunyi nun a xunsexe nu fiixe alo yexee xabe fiixe, xa na mu a ra balabalanyi. A yae nu yanbama alo te. ¹⁵ A sanyie nu gbeelixi alo wure gbeeli raxunuxi, a xui nu gbo alo baa moronyi xui. ¹⁶ Tunbui solofere nu na a yirefanyi belexe, santidegema de firin daaxi xepenxi nu na a de i, a yatagi mayanbama alo soge xone.

¹⁷ N to a to n naxa bira a bun ma, n fa lu alo mixi faxaxi. A naxa a yirefanyi belexe sa n ma, a fa a fala, «Hali i mu gaaxu. N tan nan na a fole nun a raponyi ra. ¹⁸ N jipe na a ra. N nu bara faxa, kono yakosi n jipe na a ra abadan. Faxee nun aligiyama saabi kanyi na n tan nan na. ¹⁹ I xa fe nan sebe i naxan toxi, naxan na rabafe, a nun naxan fama rabade. ²⁰ Yi tunbui solofere i naxee toxi n yirefanyi belexe kui, e misaalixi Isa xa danxaniyatoe pama doxo solofere xa malekee nan na. Yi lanpui xee ma daaxi solofere, e misaalixi Isa xa danxaniyatoe pama doxo solofere nan na.»

2

Bataaxe danxaniyatoe pamae be

¹ A sebe Efese danxaniyatoe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra tunbui solofere suxuxi naxan yirefanyi belexe kui, naxan jere ma lanpui xee ma daaxi solofere tagi: ² «N wo xa fe rabaxi kolon, n wo xa wali kolon, n wo xa tun nabexi kolon. N a kolon mixi naaxie mu rafan wo ma. N a kolon wo bara mixie makiiti naxee e yete findixi Ala xa xerae ra, han wo fan fa e kolon wule falee ra. ³ Wo bara wo tun nabexi, wo bara toofo n xili xa fe ra, kono limaniya mu baxi wo yi ra.»

⁴ «Kono fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo mu n xanuxi a fanyi ra yakosi alo wo nu n xanuxi ki naxe singe ra. ⁵ Wo xa wo ratu a ma, wo nu na ki naxe beenun wo xa wo san nadin. Wo xa tuubi, wo man xa wali suxu alo wo nu a rabama singe ra ki naxe. Xa wo mu tuubi n fama ne wo xonyi, n fa wo xa lanpui bade a yire.»

⁶ «Kɔnɔ wo bara fe nde raba naxan fan. Wo bara Nikolasi xa pama xa fe xɔn, alo n fan a xɔnxi ki naxe.»

⁷ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyeŋxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be. Naxan na geeni, n na nan luma a xa simaya wuri bogi don, naxan tixi Ala xa ariyanna kui.»

⁸ A sebe Simirina danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, Isa naxan na a fole nun a rapɔnyi ra, naxan nu faxaxi a man fa keli faxe ma: ⁹ «N wo xa paxankate nun setarepa kolon, hali bannaya nde to na wo yi ra. N Yuwifie xa tɔɔpege kolon wo mabiri. E a falama e yete be a Yuwifie, a fa li Yuwifie mu e ra. E findixi Sentane xa mixie nan na. ¹⁰ Wo naxa gaaxu paxankate ya ra, wo fama naxan sɔtɔde. Ibulisa a niyama ne wo xa mixi ndee xa sa geeli, alako a xa wo mato. Wo fama ne paxankatade xi fu bun ma. Kɔnɔ wo xa lu danxaniya kui han wo faxe lɔxɔe. Na temui n kisi fima ne wo ma wo sare ra.»

¹¹ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyeŋxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be. Naxan na geeni, a mu faxe firin nde kolonma.»

¹² A sebe Peregamo danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, santidegema de firin xeŋenxi kanyi: ¹³ «N a kolon wo xa taa findixi Sentane sebe yire nan na, kɔnɔ wo xirixi n xili ra, wo mu danxaniya raboloxi. Hali waxati ma, n dugutegɛ seede Antipasi faxa temui naxe wo xɔnyi Sentane yire, wo mu n ma kira rabɛnin.»

¹⁴ «Kɔnɔ fe ndee na na naxee mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo xa mixi ndee birama Balami xa misaali nan fɔxɔ ra, naxan nu bara Balaki rasi a xa gantanyi te Isirayilakae be, e xa subee don naxee baxi serexe ra kuyee be, e xa yene fan naba. ¹⁵ Wo xa mixi ndee fan biraxi Nikolasi xa pama xa xaranyi fɔxɔ ra. ¹⁶ Na kui, wo xa tuubi, xa na ma a ra n fama ne gere tide na mixie be n ma santidegema ra, naxan na n de i.»

¹⁷ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyeŋxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be. N «mana» donse nɔxunxi fima ne geeni mixi ma, a nun gɛme fiixe, xili neene sebexi naxan ma. Mixi yo mu na xili kolon, bafe na gɛme kanyi ra.»

¹⁸ A sebe Tiyatire danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Ala xa Di ra, naxan yae yanbama alo te, a sanyie luxi alo wure gbeeli raxunuxi: ¹⁹ «N wo xa fe rabaxi kolon, wo xa xanunteya, wo xa danxaniya, wo xa wali fanyi, wo xa tunnabexi, a nun wo naxan birin nabaxi a donxɔe ra naxan gbo dangi wo xa wali singee ra.»

²⁰ «Kɔnɔ fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo bara a lu Yesabela, gine naxan a yete findixi namijɔnme ra, a xa xaranyi ti naxan n ma konyie ratantanma, alako e xa fe kobi raba, e xa subee don naxee baxi serexe ra kuyee be. ²¹ N bara dipe alako a xa tuubi, kɔnɔ a mu tinxi a yuge paaxi masarade. ²² Na na a ra, n a rasoma ne paxankate kui, a tan nun a yene raba booree, xa e mu tuubi. ²³ N fama ne a xa die fan faxade. Na kui, danxaniyatɔe pama birin a kolonma ne a n tan nan mixi bope nun a sondonyi matoma, n tan nan e xa fe rabaxi sare ragbilenma e ma.»

²⁴ «Kɔnɔ wo tan, Tiyatireka mixi donxɔe naxee mu na yi fe kui, naxee mu soxi Sentane xa gundo kui, n mu kote gbete doxoma wo xun ma kɔre. ²⁵ Wo naxan sɔtɔxi, wo na suxu gben, han n fama temui naxe. ²⁶ Naxan na geeni, naxan n ma wali suxuma han a rapɔnyi, n mangeya fima na kanyi nan ma, a xa sie yamari. ²⁷ «A e yamarima sawuri wure daaxi nan na, a e

kanama ne alo feɓe ibooma ki naxe», ²⁸ alo n senbe sotoxi ki naxe n Baba Ala ra. N man subaxa looloe fima ne na kanyi ma.»

²⁹ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe jamae be.»

3

Bataaxe danxaniyatɔe jama gbetee be

¹ A seɓe Saradesi danxaniyatɔe jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan Xaxili solofere yamarima, tunbui solofere suxuxi naxan yi ra:

«N wo xa wali kolon. Mixi ɓoxo a ma a wo jipe na a ra, kono wo bara faxa. ² Wo naxa yanfa, wo xa wo bore ralimaniya, naxee na faxe kira xon, barima nde luxi wo xa wali ra n Marigi Ala be. ³ Wo xa ratu na masenyi ma, wo naxan masotoxi, wo naxan mexi. Wo xa a ragata wo boɓe kui, wo xa tuubi. Xa wo mu wo jengi sa yi xon, n fama ne waxati nde kui wo mu naxan kolon, na fa findi terenna ra wo be alo muɓeti fa temui. ⁴ Kono mixi ndee na Saradesi naxee mu noxoxi fe jaaxi ra. Nee fama ne jereɗe n seeti ma, donma fiixe ragoroxi e ma, barima na nan findixi e xa wali sare ra.»

⁵ «Naxan na geeni, donma fiixe ragoroma a ma. N mu a xili bama simaya buki kui, n a xa fe falama ne n Baba Ala be a xa malekee ya xori. ⁶ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe jamae be.»

⁷ A seɓe Filadelifiya danxaniyatɔe jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Seniyentɔe nonɗi fale ra, Dawuda xa saabi na naxan yi ra, naxan naade rabima mixi mu no a balande, naxan naade balanma mixi mu no a rabide: ⁸ «N wo xa wali kolon. N a kolon wo senbe mu gbo, kono wo bara n ma masenyi rabatu, wo mu n yanfa. Na kui, n bara naade nde rabi wo ya ra, mixi mu noma naxan balande. ⁹ N fama ne mixie sade wo belexe naxee a falama e yete be a Yuwifie, kono e findixi Sentane xa jama nan na. E na wule nan falafe. N fama ne e ra, e xa e magoro wo be, e xa a kolon wo rafaɗ n ma. ¹⁰ Wo to n ma masenyi rabatu tunnaɓexi kui, n fan wo ratangama ne na waxati xoroɓɔe ma naxan fama dunja lide, a fa dunja mixi birin mato. ¹¹ A gbe mu luxi n xa fa. Wo naxa wo xa danxaniya beɗin, alako mixi yo naxa wo sare fanyi ba wo yi ra.»

¹² «Naxan na geeni, n a findima n Marigi Ala xa hɔromɔbanxi kinki ra, a xa lu menni abadan. N nan n Marigi Ala xili nun n Marigi Ala xa taa xili seɓema ne a ma. Na taa findixi Darisalamu neene nan na, Ala naxan nagoroma kelife kooɗe ma. N nan n xili neene fan seɓema ne a ma.

¹³ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe jamae be.»

¹⁴ A seɓe Layodiseya danxaniyatɔe jama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan findixi Ala sago rakamali ra, a xa seede laxixe, Ala xa daalie daaxi naxan saabui ra: ¹⁵ «N wo xa wali kolon. Wo mu xinbeli, wo mu wolen. A xoli n ma wo xa nate tongo, wo xa xinbeli, xa na mu a ra wo xa wolen. ¹⁶ Wo to fa luxi a tagi, wo mu wolen, wo mu xinbeli, n wo raboloma ne. ¹⁷ Wo bara a fala, «Bannamixie nan muxu ra, muxu hayi mu na fefe ma.» Wo mu a kolon a wo findixi toɗɗomixie nan na, a nun misikiineɗe, setaree, donxuie, nun mixi mageli. ¹⁸ N marasi naxan fima wo ma, wo xa xeema fanyi sara n ma, xeema naxan gbi baxi te ra, alako wo xa findi bannamixie yati ra. Wo xa donma fiixe sara n ma, wo

xa na ragoro wo ma, alako wo xa ba tixi wo mageli ra, yaagi xa ba wo ma. Wo man xa ya seri sara n ma, alako wo xa fe igbe. ¹⁹ N nan n xanuntenyie nan xuruma, n e matinxin. Wo xa wakili, wo xa tuubi. ²⁰ N tixi naade ra, n na a konkofe. Xa mixi nde n xui me, a naade rabi n be, n soma ne a xonyi, muxu fa muxu dege yire keren.»

²¹ «Naxan na geeni, a luma n seeti ma n ma kibanyi kui, alo n tan fan to geeni, n fa n magoro n Baba Ala seeti ma a xa kibanyi kui. ²² Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatoe pamae be.»

4

Ala xa kibanyi ariyanna

¹ Na birin to dangi, n naxa ariyanna naade rabixi to koore ma. N man naxa xui nde me, n nu bara naxan singe me. A senbe nu gbo alo sara. A naxa a masen n be, «I xa te bebiri, n xa fe masen i be naxan fama rabade.» ² Ala Xaxili Seniyenxi naxa n suxu keren na. N naxa kibanyi nde to ariyanna, mange magoroxi a kui. ³ A nore nu yanbama alo geme tofanyi mayilensexie, senkui tofanyi nu na a xa kibanyi rabilinyi.

⁴ Kibanyi moxoren nun naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, fori moxoren nun naani magoroxi e kui. Donma fiixe nu ragoroxi e ma, mange katanyi xema daaxi nu saxi e xun na. ⁵ Seyamakonyi nun galanyi xue nu minima kibanyi kui. Lanpui solofere nu dexema kibanyi ya i. Nee misaalixi Ala Xaxili kamalixi nan na. ⁶ Baa tinse fan nu na kibanyi ya i.

Nimase naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, yae nu na e yatagi nun e kobe ma. ⁷ Nimase singe nu maniyaxi yete nan na, a firin nde nu maniyaxi ningeyore nan na, a saxan nde nu maniyaxi adamadi nan na, a naani nde nu maniyaxi xaruma nan na, naxan perema koore ma. ⁸ Na nimase naani birin, gabutenyi senni nu na e ma. Yae fan nu na e be yire birin, e gabutenyie fari nun e bun ma. Koe nun yanyi e nu luma a fala ra, «Marigi Ala seniyen, Marigi Ala seniyen, Marigi Ala seniyen.

A findixi Senbe Kanyi nan na naxan na xoro, to, nun tina.»

⁹ Na nimase naani nu fa Mange matoxo, e mange binya naxan magoroxi kibanyi kui, e mange tantu, naxan jipe a ra abadan, ¹⁰ na fori moxoren nun naani, e felenma boxi ma Mange ya i, naxan magoroxi kibanyi kui, e fa a batu naxan jipe a ra abadan. E nu e xa mange katanyi ba e xun na, e nu e sa kibanyi san na, e nu fa a fala, ¹¹ «Muxu Marigi Ala, matoxoe, binye, nun senbe na i tan nan be, barima i tan nan se birin daaxi, i tan nan na birin janigexi, i tan nan na birin nagirixi.»

5

Buki nde rabife

¹ Na dangi xanbi, n naxa Ala to a xa kibanyi kui, buki nde nu na a xonye, sebeli tixi a kui nun a fari, a mabalanxi a balanse solofere ra. ² N naxa maleke senbema nde to, a a falama a xui itexi ra, «Nde noma yi buki rabide, nde noma a balanse bade a ma?» ³ Nimase yo mu nu na koore ma, boxi ma, xa na mu a ra boxi bun ma, naxan nu noma na buki rabide, a a kui mato. ⁴ Na kui, n naxa wa a gbegebe ra, barima nimase yo mu nu

na, naxan nu noma na buki rabide, a a kui mato. ⁵ Fori nde naxa a fala n be, «I naxa wa, Yuda bɔnsɔɛ xa yete, naxan findixi Dawuda bɔnsɔɛ ra, a bara geeni. A tan nan noma na buki nun a balansee solofere rabide.»

⁶ Na temui n naxa Yexexeyore to a tixi kibanyi nun na nimase naani nun na forie tagi. Na Yexexeyore nu luxi ne alo a kon naxabaxi. Feri solofere nun ya solofere nu na a be, naxee misaalixi Ala Xaxili Seniyenxi kamalixi ra, naxan nu bara xee dunija yire birin ma. ⁷ Yexexeyore naxa a maso Ala ra, naxan nu magoroxi kibanyi kui, a fa buki rasuxu Ala yirefanyi xonye.

⁸ A to buki masoto, na nimase naani nun na fori mɔxɔɔn nun naani, e naxa suyidi Yexexeyore be. Kora nu na e birin yi ra, a nun surayi sase xexema daaxi naxee rafexi surayi ra, naxan misaalixi seniyentɔɛe xa Ala mandaxie ra. ⁹ E naxa beeti neene nde ba, e nu a fala,

«I tan nan daxa yi buki tongode,
i tan nan daxa a balansee rabide,
barima i bara i yete ba serexe ra,
i bara adamadie xunsara Ala be i wuli saabui ra,
adamadi naxee kelixi bɔnsɔɛ birin,
naxee xui birin falama,
naxee fatanxi jamane nun si birin na.

¹⁰ I bara na adamadie findi serexedubee ra muxu Marigi Ala be.

I bara e raso Ala xa mangeya niini bun ma.
E fama ne dunija yamaride.»

¹¹ Na temui n naxa maleke wulu wulu wuyaxi to, n naxa e xui me Ala xa kibanyi, na forie, nun na nimasee rabilinyi. ¹² E naxa a fala e xui itexi ra, «Yexexeyore naxan baxi serexe ra, a daxa a xa senbe, bannaya, lonni, noe, binye, matɔxɔɛ, nun tantui soto.» ¹³ Nimase naxan birin na koore ma, bɔxi fari, bɔxi bun ma, baa ma, a nun daalise birin, n nee birin xui me ne, e nu fa a fala, «Matɔxɔɛ, binye, tantui, nun senbe na Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, a nun Yexexeyore be abadan.» ¹⁴ Na nimase naani naxa a ratin, «Amina.» Forie naxa e felen bɔxi ma, e Ala nun Yexexeyore batu.

6

Buki balansee

¹ N naxa Yexexeyore to buki balansee singe rabi ra. N naxa nimase nde xui me kelife na nimase naani tagi. A xui senbe nu gbo alo galanyi. A naxa a fala, «Fa.» ² Na dangi xanbi, n naxa soe fiixe nde to, xali suxuxi a ragima yi, mange katanyi saxi a xun ma, a fa siga xunnakeli kui, a man xa sa geeni.

³ A to buki balansee firin nde rabi, n naxa nimase firin nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» ⁴ Soe gbeeli naxa mini. E naxa a ragima yamari a xa bɔnesa ba dunija kui, alako adamadie xa nu e bore kon naxaba. Santidegema belebele naxa so a yi ra.

⁵ A to buki balansee saxan nde rabi, n naxa nimase saxan nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» N naxa soe fɔɔɛ to. Sikeeli nu suxuxi a ragima yi ra.

⁶ N naxa xui nde me na nimase naani tagi, «Mengi kilo keren sare lanma loxɔɛ keren wali sare nan ma. Fundenyi maniye kilo saxan lanma loxɔɛ keren wali sare nan ma. I naxa ture nun weni xun nakana.»

⁷ A to buki balanse naani nde rabi, n naxa na nimase naani nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» ⁸ N naxa soe burexe xinde daaxi to. A ragima xili ne «Faxe,» laaxira nu biraxi a foxo ra. Nxe naxa so e yi ra dunija seeti keren xun ma a seeti naani ya ma, alako e xa mixie faxa santidegema ra, kaame ra, wuganyi ra, a nun sube xaaxexie ra, naxee na wula i.

⁹ A to buki balanse suuli nde rabi, n naxa mixie nii to serexebade bun ma, mixi naxee kon nu bara raxaba barima e nu birama Ala xa masenyi nan foxo ra, e findi a xa seedee ra. ¹⁰ E naxa a fala e xui itexi ra, «Marigi seniyenxi nondi fale, i buma han temui mundun fafe ra kiiti sade, alako muxu gbe xa foxo dunija mixie ma naxee bara muxu faxa?» ¹¹ Donma kuye fiixe naxa so e birin yi ra. Mixi nde naxa a fala e be e xa mame ti sinden, han e walibooree nun e ngaxakerenyie xasabi xa kamali naxee lanma e xa faxa alo e tan.

¹² A to buki balanse senni nde rabi, boxi naxa seren senbe ra, soge naxa ifoxo alo sunnun donma foxe, kike naxa lu alo wuli, ¹³ tunbuie naxa bira boxi ma, alo foye belebele xore bogi rabirama ki naxe. ¹⁴ Koore naxa ba na, alo keedi makuntanma ki naxe a xa ragata. Geyae nun surie fan naxa keli e yire. ¹⁵ Dunija mangee, kuntigie, soori yareratie, bannae, senbema, konyie, nun lasirie, e birin naxa e noxon yilie kui a nun geya gemee longori ra. ¹⁶ E nu fa a fala geyae nun fanyee be, «Wo bira muxu ma, wo xa muxu noxon Ala ma, naxan magoroxi mangee kibanyi kui, a nun Yexeyore xa xone ma.» ¹⁷ E xa xone loxoe xungbe bara a li. Nde noma a yete ratangade na ma?

7

Ala xa jama

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke naani to, e tixi dunija tunxui naani ra. E nu dunija foye naani ratima, alako foye naxa mini boxi ma, baa ma, xa na nu sansie ma. ² N naxa maleke gbeta fan to a kelife sogetede mabiri, Ala Nije xa tonxuma suxuxi a yi ra. A naxa a masen a xui itexi ra, na maleke naanie be, naxee nu yamarixi fe xone rabade boxi nun baa ra, ³ «Wo naxa wo belexe din boxi nun baa nun wuri bilie ra sinden, han muxu xa ge tonxuma sade Ala xa walikee tigi ma. ⁴ N naxa na walikee konti xasabi me, Ala xa tonxuma saxi naxee ma. E findi mixi wulu keme wulu tongo naani nun wulu naani nan na, kelife Isirayila bonsoe birin ya ma.

⁵ Mixi wulu fu nun firin Yuda bonsoe ya ma naxee matonxumaxi, mixi wulu fu nun firin Ruben bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Gadi bonsoe ya ma,

⁶ mixi wulu fu nun firin Aseri bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Nafatali bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Manasi bonsoe ya ma,

⁷ mixi wulu fu nun firin Simeyon bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Lewi bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Isakari bonsoe ya ma,

⁸ mixi wulu fu nun firin Sabulon bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Yusufu bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Bunyamin bonsoe ya ma naxee matonxumaxi.»

⁹ Na dangi xanbi, n naxa jama gbege to, naxan mu nu noma kontide, kelife si birin, bonsoe birin, xabile birin, nun xui birin. E nu tixi Ala xa

kibanyi nun Yeḫeeyōre ya i, donma kuye fiixe ragoroxi e ma, tugi fense suxuxi e yi. ¹⁰ E naxa a masen e xui itexi ra, «Kisi na muxu Marigi Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, nun Yeḫeeyōre be.» ¹¹ Malekee nu tixi kibanyi, forie nun nimase naanie rabilinyi, e naxa e yatagi rafelen boxi ma, e Ala batu ¹² yi fe fale ra, «Amina. Matōxōe, nōre, lōnni, tantui, binye, nōe fanyi, nun senbe na muxu Marigi Ala nan be abadan. Amina.»

¹³ Na temui fori nde naxa n maxōrin, «Nde na na mixie ra donma fiixe ragoroxi naxee ma? E kelixi minden?» ¹⁴ N naxa a yaabi, «N Marigi, i tan nan a kolon.» A naxa a masen n be, «Mixie nan e ra, naxee kelixi na naxankate xungbe kui. E bara e xa donmae xa Yeḫeeyōre wuli ra, na nan a toxi e xa donmae fiixexi. ¹⁵ Na nan a toxi e tixi Ala xa kibanyi ya i, e fa a batu kōe nun yanyi a xa hōrōmōlingira kui. E na Ala xa niini bun ma, naxan magoroxi kibanyi kui. ¹⁶ Kaame nun ye xōli mu e suxuma sōnōn, soqe nun kuye fure mu e tōōrōma sōnōn, ¹⁷ barima Yeḫeeyōre naxan na kibanyi seeti ma, na nan fama e degede, a e xun ti kisi ye yire ra. Ala fama ne e yaye birin nafurukude.»

8

Buki balanse solofere nde rabife

¹ A to buki balanse solofere nde rabi, kuye naxa lu yen waxati tagi pōndōn bun ma. ² N naxa maleke solofere to, naxee nu tixi Ala ya i, sara solofere naxa so e yi ra.

³ Maleke gbete naxa fa, a ti serexebade fari, surayi sase xēema daaxi nu na a yi ra. E naxa surayi gbegebe so a yi ra, a nun seniyentōe birin xa Ala maxandie ra. A naxa na surayi gan serexebade xēema daaxi ma Ala xa kibanyi ya i. ⁴ Surayi tuuri naxa te Ala ya i, a nun seniyentōe xa Ala maxandie, kelife maleke belexe. ⁵ Maleke naxa surayi ganse tongo, a naxa serexebade te sa a kui, a fa a woli dunija ma. Galanyie naxa bula, xuiie naxa me, seyamakōnyie naxa mini, boxi naxa seren.

⁶ Maleke solofere, sarae nu na naxee yi ra, nee naxa keli, e xa sarae fe. ⁷ Maleke singe to a xa sara fe, balabalanyi nun te naxa goro dunija ma, e masunbuxi wuli ra. Boxi itaxunxi saxan na, na dōxōde saxan nde naxa gan. Wuri bilie itaxunxi saxan na, na dōxōde saxan nde naxa gan. Nooge xinde birin naxa gan.

⁸ Maleke firin nde to sara fe, geya xungbe, te naxan ganfe, a naxa sin baa ma. Baa itaxunxi saxan na, na dōxōde keren naxa findi wuli ra. ⁹ Baa nimasee itaxunxi saxan na, na dōxōde saxan nde naxa faxa. Kunkuie itaxunxi saxan na, na dōxōde saxan nde fan naxa kana.

¹⁰ Maleke saxan nde to sara fe, tunbui dexexi belebele naxa bira. Xuree itaxunxi saxan na, na tunbui naxa bira na saxan nde ma a nun dulonyie ma. ¹¹ Na tunbui xili ne «Xōne.» Dunija ye itaxunxi saxan na, na dōxōde saxan nde to findi xōne ra, adamadi gbegebe naxa faxa na ma.

¹² Maleke naani nde to sara fe, soqe, kike, nun tunbui itaxunxi saxan na, na dōxōde saxan nde naxa findi dimi ra. Nde naxa ba yanyi nun kōe xa naiyalanyi ra.

¹³ Na temui n naxa xaruma nde xui me kooore ma, a naxa a fala a xui itexi ra, «Naxankate na dunija mixie be, naxankate na e be sara fe temui, maleke saxanyie fama naxee fede.»

9

Malekē xa sara fe dɔnxɔɛɛ

¹ Malekē suuli nde to sara fe, n naxa tunbui to bira ra bɔxi kelife koore ma. E naxa yili tilinxi naade saabi so a yi ra. ² A naxa na yili naade rabi, tuuri gbegebe naxa mini a kui alo tɛ belebele tuuri han soge naxa makoto, kuye naxa idimi. ³ Tugumie naxa mini tuuri kui, e fa goro bɔxi ma. E nu bara senbe soto alo tali. ⁴ E nu bara yaamari soto a falafe ra e naxa din bɔxi jooge ra, nun se xinde, a nun wuri bili yo ra. A nu lanma e xa adamadie gbansan nan tɔɔɔ Ala xa tɔnxuma mu saxi naxee tigi ma. ⁵ E nu bara yaamari soto a falafe ra e naxa adamadie faxa, e xa e tɔɔɔ tun kike suuli bun ma. E nu mixi bunma nɛ alo tali. ⁶ Na lɔxɔɛɛ, mixie faxe xɔli mawama nɛ na tɔɔɛ xa fe ra, kɔnɔ e mu nɔma faxade. Faxɛ xɔli e xuxuma nɛ, kɔnɔ faxɛ a makuyama nɛ e ra.

⁷ Na tugumie maniyaxi soe nan na, naxee rawalima gere kui. Mange katanyi xɛɛma daaxi nu dusuxi e xun na, e yatagie nu luxi nɛ alo mixie. ⁸ E xunxɛɛ nu luxi nɛ alo ginɛɛ xunxɛɛɛ. E jinyie nu luxi nɛ alo yetɛ jinyie. ⁹ Wure makantase nu na e kanke ma, e gabutenyie nu xui raminima alo sɔɔri ragise xui, soe gbegebe naxan bendunma. ¹⁰ E xuli nu mixi bunma alo tali, na xɔnɛ nu fa mixi tɔɔɔ kike suuli bun ma. ¹¹ E xa yarerati nu findixi na yili tilinxi xa malekē nan na, naxan xili nu falaxi Eburu xui «Abadon,» a nu falaxi Gireki xui «Apoliyon,» na nan na ki «Yire Kanɛ.» ¹² Naxankate singe bara dangi, firin nan luxi.

¹³ Malekē senni nde to sara fe, n naxa xui nde mɛ kelife sɛrɛxɛbade xɛɛma daaxi ferɛ tunxun naanie ma, naxan na Ala ya i. ¹⁴ Na xui naxa a fala malekē senni nde be, sara nu suxuxi naxan yi, «Na malekē naani rabejin, naxee xirixi Efirati xure ma.» ¹⁵ Na malekē naanie nu na waxati yati nan mamema, alako e xa adamadi ndee faxa. Adamadie itaxunxi saxan na, e xa na dɔxɔde saxan nde faxa. E naxa fulun na wali xili ma.

¹⁶ Na soe ragi gali xasabi nu dangi miliyon keme firin na. N naxa na konti mɛ. ¹⁷ Na laamatunyi kui n naxa na soe nun e ragie to. E kanke makantase nu maringixi nɛ a gbeeli, a fɔɔɛ, nun a nerefunyi daaxi. Soe xunyi nu luxi alo yetɛɛ xunyi. Tɛ, tuuri, nun soda nu minima e dɛ kui. ¹⁸ Duniɔa mixi itaxunxi saxan na, na dɔxɔde saxan nde naxa faxa na gbaloe saxanyi mɔɔli ra: tɛ, tuuri, nun soda naxan nu minima e dɛ kui. ¹⁹ Na soe senbe nu na e dɛ nun e xuli nan kui. E xuli nu maniyaxi bɔximase nan na, xunyi nu na a be naxan mixi tɔɔɔma. ²⁰ Mixi naxee mu faxa na gbaloe saabui ra, e mu gbilen e xa wali kobie fɔxɔ ra. E nu jinnɛɛ nan batuma, a nun kuyee xɛɛma daaxi, gbeti daaxi, wure gbeeli daaxi, gemɛ daaxi, nun wuri daaxi, naxee mu nɔma se tode, naxee mu nɔma fe mɛde, naxee mu nɔma jɛɛde. ²¹ Na mixie mu gbilen e xa faxa tife fɔxɔ ra, e xa manduru walie, e xa fe jaaxie, nun e xa mupɛɛ xa fe fɔxɔ ra.

10

Malekē xa buki lanmadi

¹ N naxa malekē senbema gbɛtɛ to goro ra kelife koore nuxui kui. Senkui nu na a xunyi rabilinyi, a yatagi nu yanbama alo soge, a sanyie nu maniyaxi tɛ nan na. ² Buki lanmadi nu na a belexɛ, a rabixi. Malekē yirefanyi sanyi nu tixi baa fari, boore fan nu tixi xare ma. ³ A naxa a xui ramini senbe ra, naxan maniya yetɛ xui ra. Galanyi solofere naxa a xui

ratin. ⁴ Na galanyi solofere xui to mini, n nu wama na sebefe, kɔnɔ xui nde naxa keli koore ma, a a fala n be, «Galanyi solofere xa masenyi nɔxun, i naxa a sebe.»

⁵ Maleke naxan sanyi nu tixi baa nun xare fari, a naxa a yirefanyi belexe itala koore ma, ⁶ a fa a kali Ala ra naxan piɲe a ra abadan, naxan koore, boxi, nun baa daa, a nun e kui se birin. A naxa a masen a waxati mu fa dugundife sɔnɔn. ⁷ Maleke solofere nde na a xa sara fe temui naxe, Ala gundo fama ne kamalide alo a nu bara a masen a xa konyi namijɔnmee be ki naxe.

⁸ Na xui naxan nu bara wɔyen n be kelife koore ma, na man naxa a masen n be, «Siga, i sa buki lanmadi rabixi tongo naxan na maleke belexe, maleke naxan sanyi tixi baa nun xare fari.» ⁹ N naxa siga na maleke yire, n fa a maxandi a xa na buki lanmadi so n yi ra. A naxa a fala n be, «I xa a tongo, a don. A xone rasoma ne i furi, kɔnɔ a jɔxunma ne i de kui alo kumi.» ¹⁰ N naxa na buki lanmadi tongo maleke belexe, n naxa a don. A nu jɔxun n de kui alo kumi, kɔnɔ a to n furi kui li, a naxa findi xone ra. ¹¹ Na temui a naxa a fala n be, «A lanma i man xa wɔyen Ala xili ra jamanee xa fe ra, sie xa fe ra, xui gbete falee xa fe ra, nun mange gbege xa fe ra.»

11

Taa seniyenxi nun seede firinyie

¹ Maleke nde naxa se maniyase wuri daaxi so n yi ra, a nu fa a fala, «Keli, i xa Ala xa horomɔbanxi nun serexebade maniya, i man xa batulae konti.

² I naxa yire maniya naxan na tande, barima si gbete fama menni nan tongode, e fa taa seniyenxi kana kike tongo naani nun firin bun ma. ³ N masenyi soma n ma seede firinyie nan yi ra, e naxan tima n xili ra xi wulu keren xi keme firin nun xi tongo senni bun ma, sunnun donma ragoroxi e ma. ⁴ Na seede firinyie misaalixi oliwi wuri firin nan na, a nun lanpui firin naxee tixi Daali Marigi ya i. ⁵ Xa mixi nde fa wa fe jaaxi rabafe e ra, te nan minima e de kui, a e yaxuie xa fe kana. Iyo, xa mixi nde wama e toɔrofe, na kanyi faxama na mɔoli nan na. ⁶ Senbe na e be koore balanfe ra, alako tune naxa fa e xa namijɔnmee wali raba temui. Senbe na e be ye masarafe wuli ra, a nun fure jaaxi mɔoli wuyaxi raminife dunija ma e wama a xon ma temui naxe.»

⁷ Na seede firinyie na ge e xa seedejɔxɔya ra, na sube naxan minixi yili tilinxi kui, na nan e gerema, a no e ra, a e faxa. ⁸ E furee sama ne taa belebele malande, e Marigi banban wuri magalanbuxi ma dennaxe. Na taa maniyaxi Sodoma nan na, xa na mu a ra Misira. ⁹ Mixie kelima si, bɔnsɔe, xui, nun jamanɛ birin nan ma, e fa e fure matode xi saxan nun a tagi bun ma. E mu tinma mixi xa e ragata.

¹⁰ Mixie fama seewade dunija ma na mixi firinyie nan faxafe ra, barima na namijɔnmee firinyie nu bara mixie toɔro. E se ndee fi e booree ma na seewe xa fe ra.

¹¹ Na xi saxan nun a tagi to dangi, Ala naxa nii raso e fate, e man xa ti e sanye xun na. Naxan birin e to, e naxa gaaxu ki fanyi ra. ¹² Na seedee naxa xui senbema nde me kelife koore ma a falafe ra, «Wo xa te han be.» E naxa te koore ma nuxui kui e yaxuie ya xori. ¹³ Na temui, boxi naxa serɛn. Taa itaxunxi fu ra, na doxode fu nde naxa bira. Na boxi xa serɛnyi

naxa mixi wulu solofere faxa, mixi dɔnxɔɛ naxa kaaba, e fa Ala matɔxɔ, naxan na koore ma.

¹⁴ Naxankatɛ firin nde bara dangi, a gbe mu luxi a saxan nde fan xa fa.

¹⁵ Malekɛ solofere nde to sara fe, xui itexie naxa mini koore ma a falafe ra, «Mangeya naxan nu na dunɔna ma, na bara findi muxu Marigi nun a xa Mixi Sugandixi gbe ra. A xa mangeya buma nɛ abadan.»

¹⁶ Na fori mɔxɔɔnɛn nun naani, naxee nu magoroxi kibanyie kui Ala ya i, e naxa e felen bɔxi ma, e Ala batu. ¹⁷ E naxa a fala, «Muxu bara muxu Marigi Ala Senbe Kanyi tantu, naxan nu na singe han to, barima i bara i senbe magaaxuxi ramini, i xa mangeya xa ti dunɔna. ¹⁸ Namance nu bara xɔnɔ, kɔnɔ i xa xɔnɛ bara e li, kiiti waxati bara fa. Na kui, mixi faxaxie makiitima nɛ, i xa konyi namɔnɔmɛe e sare sɔtɔma nɛ, a nun seniyɛntɔɛ, nun naxee gaaxuma i xili ya ra, dimɛdie nun forie. Naxee bara dunɔna kana, e fan xun nakanama nɛ.» ¹⁹ Ala xa hɔrɔmɔlingira naxan na koore ma, a naxa rabi, birin naxa Ala xa saate kankira to naxan na hɔrɔmɔlingira kui. Na temui seyamakɔnyie, galanyi xuie, bɔxi sɛrɛnyi, nun balabalanyi belebele naxa mini senbe ra.

12

Gine, dimɛdi, nun sube magaaxuxi

¹ Tɔnxuma belebele naxa mini koore ma. Soge nu na na gine nde rabilinyi, kike nu na a sanyi bun ma, tunbui fu nun firin nu na a xun na alo mangɛ katanyi. ² A nu na gbelegbelefe tɔɔrɛ kui, barima a nu na di barife a tɛgɛxi naxan ma.

³ Tɔnxuma gbete fan naxa mini koore ma. Sube magaaxuxi xungbe nde nu na, a gbeelixi alo tɛ, xunyi solofere nu na a be, a nun feri fu. Mange katanyie nu na a xunyi solofere birin fari. ⁴ Tunbui itaxunxi saxan na, a xuli naxa din na dɔxɔde saxan nde ra, a e woli bɔxi ma.

Sube magaaxuxi naxa keli, a fa ti gine ya i naxan nu na di barife, alako a xa na diyɔrɛ don. ⁵ Gine naxa di xɛmɛ bari, naxan fama si birin yamaride a xɔrɔxɔɛ ra. Gine to di bari, na di naxa te Ala yire, a xa mange kibanyi na dennaxɛ. ⁶ Gine naxa a gi, a siga yire nde gbengberenyi ma Ala nu bara naxan yailan a be, alako a xa balo menni xi wulu keren xi kɛmɛ firin nun tongo senni bun ma.

⁷ Gere naxa mini koore ma. Minkayilu nun a xa malekɛ naxa na sube magaaxuxi nun a xa malekɛ gere, ⁸ kɔnɔ na sube mu nɔ Minkayilu nun a xa malekɛ ra. Na kui, sube magaaxuxi nun a xa malekɛ mu nɔ sabaɗide koore ma sɔnɔn. ⁹ E naxa na sube magaaxuxi xungbe woli bɔxi ma, a nun a xa malekɛ. A tan nan findixi na bɔximase fori ra, naxan xili Ibulisa, xa na mu a ra Sentane. A bara dunɔna birin madaxu.

¹⁰ Na temui, n naxa xui itexi mɛ koore ma, a a falama, «Yakɔsi, kisi temui bara a li, muxu Marigi Ala senbe nun a xa mangeya, nun a xa Mixi Sugandixi xa mangeya bara fa, barima naxan nu muxu ngaxakerenyie kalamuma muxu Marigi Ala ya i kɔɛ nun yanyi ra, na bara bira.

¹¹ Muxu ngaxakerenyie xutu sɔtɔxi a ma Yɛxɛyɔrɛ wuli nun e xa seedeɔxɔya nan saabui ra. E mu kankan e xa simaya ma, e mu gaaxu faxɛ ya ra.

¹² Na kui, koore nun naxee sabatixi naa, e xa jɛlɛxin. Kɔnɔ naxankate bara lu bɔxi nun baa ma, barima Ibulisa bara bira wo mabiri. A xɔnɔxi barima a bara a kolon a temui gbegebe mu luxi a be kɔre.»

¹³ Sube magaaxuxi to a kolon, e bara a woli bɔxi ma, a naxa bira na gine fɔxɔ ra, naxan na di xeme bari. ¹⁴ Kɔnɔ xaruma gabutenyi naxa lu na gine be, alako a xa tujan sigafe ra gbengberenyi ma, a luma balo ra dennaxe waxati saxan nun a tagi bun ma. Menni a nu bara makuya na bɔximase ra. ¹⁵ Kɔnɔ bɔximase naxa xure ramini a de kui, a xa gine madula. ¹⁶ Na temui bɔxi naxa na xure ye min, sube magaaxuxi nu bara naxan namini a de kui, alako a xa na gine rakisi. ¹⁷ Sube magaaxuxi to xɔnɔ na gine ma, a naxa siga na gine bɔnsɔe dɔnxɔee gere, naxee Ala xa seriye rabatuma, e man la Isa xa seedejɔxɔya ra. ¹⁸ Na sube magaaxuxi naxa ti baa de ra meyenyi fari.

13

Sube naxan texi ye xɔra

¹ Na dangi xanbi n naxa sube magaaxuxi nde to te ra ye xɔra, feri fu na a xunyi solofere ma, mange katanyie dɔxɔxi na feri fu fari. Marasɔto xilie fan nu sebexi a xunyiye ma. ² Na sube magaaxuxi nu maniyaxi barate nan na, a sanyie senbe nu gbo, a de nu luxi ne alo yete de. Na sube magaaxuxi naxa a senbe, a xa nɔe, nun a xa kibanyi lu sube boore yi ra. ³ Fi jaaxi to lu a xunyi keren ma, a naxa yalan. Na fi to mu a faxa, dunija naxa kaaba, e birin naxa bira a fɔxɔ ra. ⁴ Dunija mixie naxa tuubi sube magaaxuxi be, barima a tan nan nu bara nɔe so sube boore yi ra. E man naxa tuubi sube boore be, e nu a fala, «Nde maniya yi sube ra, nde noma a gere?»

⁵ Na sube naxa nɔe sɔto a xa yete igboe masenyi nun marasɔtoe fale ra. A naxa nɔe sɔto, a xa wali kike tongo naani nun firin bun ma. ⁶ A naxa Ala rasɔto, a Ala xili kana, a Ala xa horomolingira rasɔto, a nun naxee sabatixi koore ma. ⁷ A naxa nɔe sɔto alako a xa seniyentɔe gere, a xa no e ra. A naxa nɔe sɔto bɔnsɔe, si, xui, nun pamane birin xun ma. ⁸ Dunija mixi birin fama tuubide a tan nan be, naxee xili mu sebexi Yexexeyore kon naxabaxi xa kisi buki kui kabi dunija fole.

⁹ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati yi masenyi ra. ¹⁰ Konyiya ragirixi mixi naxan ma, a sigama ne konyiya kui. Santidegema faxe ragirixi mixi naxan ma, na kanyi fan faxama ne santidegema ra. Seniyentɔe xa tunnabexi nun danxaniya kolonma na nan kui.

¹¹ Na dangi xanbi n man naxa sube magaaxuxi gbete to a tefe bɔxi bun ma, feri firin nu na a be alo yexee, a nu woyenma alo sube magaaxuxi. ¹² A nu na sube magaaxuxi singe senbe nan nawalife na ya xɔri, a a niya dunija mixi birin xa tuubi na sube magaaxuxi singe be, naxan xa fi jaaxi nu bara yalan. ¹³ A nu luma kaabanakoe belebele raba ra, han a te ragoro bɔxi ma kelife koore ma mixie ya xɔri. ¹⁴ A to na senbe sɔto, a naxa dunija mixie madaxu a xa kaabanakoe ra na sube magaaxuxi singe ya xɔri. A naxa a fala dunija mixie be e xa kuye yailan naxan maniya na sube magaaxuxi singe ra, naxan nu bara maxɔnɔ santidegema ra, kɔnɔ a mu faxa. ¹⁵ E to na kuye yailan, a naxa nɔe sɔto a xa a niya na kuye xa woyen, mixi birin xa faxa naxan mu tuubima na kuye be. ¹⁶ A naxa yaamari fi, dimedie

nun forie, bannae nun setaree, lasirie nun konyie, tɔnxuma xa sa e birin yirefanyi belexe ma, xa na mu e tigi ma, ¹⁷ alako mixi matɔnxumataree naxa sare so, e naxa sare mati. Na tɔnxuma findixi sube xili nan na, xa na mu a ra yi kɔnti nan findixi xili ra. ¹⁸ Lɔnni na naxan be, a xa na kɔnti kolon, barima a adamadi xa fe masenma. Na kɔnti naxan findixi xili ra a findixi keme senni, tongo senni nun senni nan na.

14

Yexexyore nun a xa mixi rakisixie

¹ N to n ya rage, n naxa Yexexyore to a tixi Siyoni geya fari. Mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani nu na a seeti ma, Yexexyore xili nun a Baba xili sebexi e tiglie ma. ² N naxa xui nde me koore ma, alo xure xungbe, xa na mu a ra alo galanyi. A nu luxi ne alo mixie nan nu kora bonbɔfe. ³ E nu na beeti neene bafe mange kibanyi ya i, a nun na nimase naani nun na forie. Mixi yo mu nu noma na beeti matinkande, fo na duniɓa mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani naxee xun nu bara sara. ⁴ E mu nu yene rabaxi gine ra, e nu seniye. E birama na Yexexyore fɔxo ra yire birin. E xun nu bara sara mixie tagi, alako e xa findi Ala gbe nun Yexexyore gbe ra, alo serexe singe naxan bama Ala be xe xaba temui. ⁵ E de mu nu wule falaxi, marakɔrosi yo mu nu e ma.

⁶ N naxa maleke gbete to a jere ra koore ma. Xibaaru fanyi nu na a yi ra duniɓa mixie be, si, bonsoe, xui, nun pamane birin be abadan. ⁷ A naxa a fala a xui itexi ra, «Wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa a matɔxo, barima a xa kiiti waxati bara a li. Wo xa wo igoro a be, naxan koore, boxi, baa, nun dulonyie daaxi.»

⁸ Maleke firin nde nu biraxi a fɔxo ra, a nu fa a fala, «Babilon belebele bara bira. Babilon bara bira, naxan pamane rasiisixi a xa fe naaxie ra.»

⁹ Maleke saxan nde nu biraxi e fɔxo ra, a nu fa a fala a xui itexi ra, «Xa mixi nde a igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li tɔnxuma na a tigi ma, xa na mu a belexe ma, ¹⁰ na kanyi fan Ala xa xone kolonma ne, a fa lu alo siisila naxan beere xɔrɔxo minxi. A fama tɔrɔde te nun soda xɔra, maleke seniye nxi nun Yexexyore ya xori. ¹¹ Tuuri naxan tema na te xɔra a mu jɔnma abadan. Na mixie, naxee e igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li na sube xili tɔnxuma saxi e ma, na kanyie mu malabui sɔtoma kɔe nun yanyi. ¹² Seniye nxi xa tunnabexi nan na ki, naxee Ala xa seriye rabatuma, naxee danxaniyaxi Isa ma.»

¹³ N naxa xui nde me koore ma a falafe ra, «I xa a sebe a seewe na mixie be, naxee faxama Ala xa fe kui yakosi han duniɓa raponyi.» Ala Xaxili Seniye nxi naxa a masen, «Iyo, nɔndi na a ra. E lan e xa e malabu e xa wali xɔrɔxo ma, e xa na wali sare soto.»

¹⁴ N naxa nuxui fiixe to. Daali nde nu magoroxi a fari, naxan maniya adamadi ra. Mange katanyi xeema daaxi nu saxi a xun ma, warate xepexi nu na a belexe. ¹⁵ Maleke gbete naxa mini hɔrɔmolingira kui, a a fala a be a xui itexi ra, «I xa warate rawali, xe xaba, barima na waxati bara a li, duniɓa xe xa xaba. ¹⁶ Naxan nu magoroxi nuxui fari, a naxa warate rawali duniɓa ma, duniɓa xe naxa xaba.»

¹⁷ Maleke gbete naxa mini koore hɔrɔmolingira kui, warate xepexi nu na a belexe. ¹⁸ Maleke gbete, naxan nu te yamarima, a naxa keli serexebade yire, a a fala a xui itexi ra warate xepexi kanyi be, «Warate

xɛɾɛnxi rawali, weni bogie xaba duniɾa, barima e bara mɔ.» ¹⁹ Na maleke naxa warate rawali, a fa duniɾa weni bogi birin ba, a e sa a sase kui Ala xa xɔne e maboronma dennaxe. ²⁰ Na wali naxa raba taa fari ma. Mixi wuli naxa na se sase rafe, a fili a ma han na wuli naxa ikuya kilo keme saxan na, a xa tilinyi fan soe de suxuma.

15

Maleke solofere nun gbaloe donxɔe

¹ Na dangi xanbi, n man naxa tɔnxuma xungbe to naxan bara n de ixara. Maleke solofere naxa mini gbaloe donxɔe solofere ra, Ala xa xɔne kamalima naxee ra. ² N naxa baa nde to, a luxi alɔ diyaman, a sunbuxi te ra. Mixi naxee nu bara nɔ na sube ra, a nun na kuye naxan yailanxi a misaali ra, a nun a xili xa konti ra, e nu tixi baa fari, Ala xa korae nu na e belexe. ³ E nu Ala xa konyi Munsaxa beeti nan bama, a nun Yexexyore xa beeti, a falafe ra, «Muxu Marigi Ala Senbe Kanyi, i xa walie senbe gbo! E makaaba! Duniɾa Mange, i xa kira nɔndi na a ra, a man tinxin. ⁴ Marigi, nde mu gaaxuma i ya ra? Nde mu i xili matɔxoma? I keren peti nan seniyeɛ. Namane birin fama ne e magorode i be, barima i bara i xa tinxinyi makenen.»

⁵ Na to dangi, n naxa Ala xa hɔrɔmɔlingira rabixi to koore ma, saate kankira na naxan kui. ⁶ Maleke solofere, tɔore donxɔe solofere nu na naxee yi ra, e naxa mini hɔrɔmɔlingira kui, serexedube dugi fiixe mayanbaxie ragoroxi e ma, beleti xɛema daaxi balanxi e kanke ma. ⁷ Nimase keren na nimase naani ya ma, a naxa tɔnbili xɛema daaxi solofere so na maleke solofere yi ra. Na tɔnbilie nu rafexi Ala xa xɔne nan na, Ala naxan nijɛ a ra abadan. ⁸ Tuuri naxa hɔrɔmɔlingira rafe Ala xa nɔre nun a senbe xa fe ra. Mixi yo mu nu nɔma sode hɔrɔmɔlingira kui, fo tɔore solofere xa wali xa kamali naxee nu na maleke soloferee yi ra.

16

Tɔnbili solofere

¹ N naxa xui xungbe nde me, naxan kelixi hɔrɔmɔlingira kui, a a falama malekee be, «Wo siga, wo xa Ala xa xɔne tɔnbili soloferee ifili duniɾa ma.»

² Maleke singe naxa siga, a sa a xa tɔnbili ifili duniɾa ma. Na kui, fi ɲaaxi naxa mini mixie ma, na sube xa tɔnxuma nu saxi naxee ma, naxee nu tuubima kuye be naxan yailanxi a misaali ra.

³ Maleke firin nde naxa a xa tɔnbili ifili baa ma. Baa naxa lu alɔ mixi faxaxi wuli. Nimase birin naxa faxa, naxee nu na baa ma.

⁴ Maleke saxan nde naxa a xa tɔnbili ifili xuree nun dulonyie ma. E fan naxa findi wuli ra. ⁵ N naxa maleke xui me, naxan nu ye yamarima. A naxa a fala, «I tan naxan na to, i tan naxan na xoro, i tan naxan seniyeɛ, i bara kiiti tinxinxi sa, ⁶ barima e nu bara seniyeɛtɔe nun namijɔnmee wuli ramini. I fan bara wuli so e yi ra, e naxan minma. A lanxi na ki ne.»

⁷ N naxa serexebade fan xui me. A naxa a fala, «Iyo, Ala Senbe Kanyi, i xa kiiti birin tinxin, e findixi nɔndi nan na.»

⁸ Maleke naani nde naxa a xa tɔnbili ifili soge ma. Soge naxa yaamari soto a xa adamadie gan a te ra. ⁹ Wuyenyi ɲaaxi naxa mixie gan. E naxa Ala xili rasoto, naxan na tɔore birin nasanbaxi. E mu tuubi, e tondi Ala matɔxode.

¹⁰ Maleke suuli nde naxa a xa tɔnbili ifili na sube xa kibanyi ma. A xa mangeya naxa lu dimi kui, mixie naxa e nenyie xin paxankate ma, ¹¹ e fa Ala xili rasotɔ, naxan na kooore ma, e xa tɔɔre nun e xa fie xa fe ra. E tondi gbilende e xa wali kobie fɔxɔ ra.

¹² Maleke senni nde naxa a xa tɔnbili ifili Efirati xure xungbe ma. Na xure naxa xara, alako a xa findi kira ra mangɛe bɛ, naxee fama kelife sogetede. ¹³ N naxa pinne seniyyentare saxan to mini ra na sube magaaxuxi dɛ kui, na sube boore dɛ kui, a nun na namijɔnme wule fale dɛ kui. Na pinnee nu maniyaxi xuɔɔɔe nan na. ¹⁴ Sentane xa pinnee nan nu e ra, naxee tɔnxumae rabama, e man sigama duniɔa mangɛe maxilide, alako e xa e malan, e xa gere so Ala Senbe Kanyi xa lɔxɔe xungbe ma. ¹⁵ «Wo bara a to, n fama tɛrenna nan na, alɔ mupɛti a gbe wali rabama ki naxɛ. Sɛwe na mixi bɛ naxan mu xima, naxan mu a xa dugi bama. Na kanyi naxa lu a mageli ra, alako a naxa yaagi.» ¹⁶ Ninnee naxa duniɔa mangɛe malan yire nde naxan xili falama Eburu xui ra «Aramagedon.»

¹⁷ Maleke solofere nde naxa a xa tɔnbili ifili kuye ma. Xui xungbe nde naxa mini hɔrɔmɔlingira kui Ala xa kibanyi mabiri, a a masen, «A bara ɔɔn.» ¹⁸ Galanyi naxa bula, xuiɛ naxa mini, seyamakonyie naxa mini, bɔxi naxa sɛren, naxan maniyɛ mu nu raba sinden kafi duniɔa fɔle. ¹⁹ Na taa xungbe naxa kana alɔ se naxan giraxi dɔxɔ saxan. Duniɔa taaɛ birin naxa bira. Ala naxa ratu Babilɔn taa gbe ma, a wɛni tɔnbili fi a ma a xa Ala xa xɔnɛ mankanɛ min. ²⁰ Surie nun geyae naxa lɔɛ. ²¹ Balabalanyi belebelee naxa keli kooore ma, e bira mixie ma. A xɔri keren binya kilo tongo saxan nun naani ɔɔndɔn. Mixie naxa Ala xili rasotɔ na balabalanyi xa fe ra, barima na tɔɔre nu gbo a gbe ra.

17

Babilɔn xa kane

¹ Na dangi xanbi, maleke keren naxan nu na na maleke tɔnbili kanyi solofere ya ma, a naxa a fala n bɛ, «Fa be, alako n xa langoe xungbe xa kiiti masen i bɛ, na langoe naxan dɔxɔxi xure xungbee dɛ ra.» ² Duniɔa mangɛe nun na langoe gine naxa fe kobi raba. E xa mixie fan naxa bira fe ɔaaxie fɔxɔ ra han e naxa lu alɔ siisilae.

³ Na maleke naxa laamatunyi nde masen n bɛ. N naxa gine nde to gbengberenyi ma, a dɔxɔxi sube gbeeli fari, marasotɔ xilie nu sɛbɛxi naxan ma. Xunyi solofere nu na a ma, feri fu tixi a xun ma. ⁴ Na gine nu maxirixi donma gbeeli tofanyi nan na, kɔnmagore, belɛxerasoe, nun xurunde tofanyie nu na a yi ra naxee yailanxi xɛɛma nun gɛmɛ tofanyie ra. Pɔɔti xɛɛma daaxi suxuxi a yi ra, fe xɔnxi seniyyentareɛ nu na a kui, naxee misaalixi a xa wali ɔaaxi ra. ⁵ Xili nde sɛbɛxi a tigi ma gundo daaxi: «Babilɔn xungbe, yenɛlae nun fe ɔaaxie nga.» ⁶ N naxa na gine to, a siisixi seniyyentɔɔe wuli ra, naxee nu findixi Isa xa seedee ra. N to a to, n dɛ naxa ixara ki fanyi.

⁷ Na maleke naxa a fala n bɛ, «Munfe ra i dɛ ixaraxi? N fama nɛ yi gundo tagi rabade i bɛ, yi gine xa fe ra nun yi sube xunyi solofere nun feri fu kanyi xa fe ra a dɔxɔxi naxan fari. ⁸ I sube naxan to, a nu na na, kɔnɔ a mu na yakɔsi. A fama nɛ tede yili tilinxi kui, a fa bɔnɔ. Adamadi naxee xili mu sɛbɛxi kisi buki kui, kabi duniɔa fɔle, e kaabama nɛ yi sube xa fe

ra, barima singe a nu na, yakosi a mu na, kono temui naxan sa fama, a man minima ne.»

⁹ Xaxilima noma yi fahaamude: Na xunyi solofere misaalixi geya solofere nan na, gine doxoxi naxee fari. ¹⁰ Nee man misaalixi mange solofere nan na. Suuli bara bira, keren na na, boore mu nu fa sinden. A na fa, a buma ne dondoronti. ¹¹ Sube naxan nu na na, kono a mu na yakosi, na misaalixi mange solomasaxan nde nan na. A fan na na na mange solofere nan ya ma naxan fama bonode.

¹² Na feri fu i naxee toxi, nee fan misaalixi mange fu nan na, naxee mu nu mangeya soto sinden. E tan nun na sube, e fama mange noe nan soto de waxati keren bun ma. ¹³ E waxonfe birin lan. E e xa senbe nun e xa mangeya ragbilenma ne na sube ma. ¹⁴ E Yexeyore gerema ne, kono Yexeyore nan geenima, barima a tan nan findixi marigie Marigi ra, mangee xa Mange. A xa mixi sugandixie, a xa danxaniyatose na a seeti ma. ¹⁵ A naxa a fala n be, «Na xuree i naxee toxi, na langoe gine doxoxi xure naxee de ra, e misaalixi pamanee, bonsoe, sie, nun xuie nan na. ¹⁶ Na feri fu nun na sube, i naxee toxi, e na langoe gine xonma ne. E fama ne se birin bade a yi ra, e fa a ti a mageli ra, e a sube don, e a donxoe woli te xora, ¹⁷ barima Ala nan a ragirixi e xa a waxonfe raba. E xa e xa mangeya ragbilen na sube ma, han Ala xa masenyi kamalima temui naxe. ¹⁸ Na gine i naxan toxi, a misaalixi dunija mangee xa mangataa xungbe nan na.»

18

Babilon birafe

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke gbete to goro ra keli koore ma. Nee xungbe nu na a yi, a xa noe naxa dunija iyalan. ² A naxa a fala a xui itexi ra, «Babilon xungbe bara bira. Babilon bara bira, a bara findi jinnne xonyi ra, jinnne seniyantaree nun xoni raharamuxie luma dennaxe. ³ A kanaxi ne barima si birin bara bira a xa fe naaxie foxo ra. Dunija mangee bara lu a seeti ma a xa wali kobi kui. Dunija yulee fan bara banna a waxonfe saabui ra. E birin luxi ne alo siisilae.»

⁴ N naxa xui gbete me keli koore ma a falafe ra, «N ma pama, wo xa mini a ya ma, alako wo fan naxa lu a xa yunubie kui, wo xa a xa toore fan soto. ⁵ A xa yunubie bara gbo a gbegbe ra. Ala bara ratu a xa tinxintareya birin ma. ⁶ Wo xa a xa wali sare ragbilen a ma doxo firin. A naxan nabaxi wo ra, wo xa na raba a tan fan na doxo firin. ⁷ A waxonfe xun to nu masaxi temui birin, wo fan xa a xa toore xun masa na ki, a xa sunnun, barima a a fala ne a bonje kui, «Mange gine nan n na. Kaaje gine mu na n na, n mu luma sunnunyi kui abadan.» ⁸ Na masenyi xa fe ra, a fama yi gbaloe tode loxoe keren: faxe, sunnunyi, nun kaame. A ganma ne te ra, barima Marigi Ala Senbema nan a makiixi.»

⁹ Dunija mange birin naxee bara bira a xa fe naaxie nun a waxonfee foxo ra, e fama ne wade. E na a to a xa taa na ganfe, e sunnunma ne. ¹⁰ E lu yire makuye barima e gaaxuxi a xa toore ya ra. E nu fa a fala, «Naxankate na Babilon be. Naxankate na na taa xungbe senbema be. A bara makiiti leeri keren bun ma.»

¹¹ Dunija yulee wama ne a xa fe ra, e sunnunma ne, barima mixi mu na naxan e xa kotee sarama sonon, ¹² kote naxan findixi xema ra, gbeti, geme tofanyie, dugi gese daaxi, dugi gbeeli, wuri fanyi, sili jinyi masolixi,

wuri fanyi masolixi, γοxui, wure, γεμε xοrοxοε, ¹³ donse ροxunμε, surayi mοοli birin, labunde, weni, ture, farin fanyi, ningee, γεxεεε, soee, sοori ragisee, nun konyie. ¹⁴ «I waxonfe birin bara makuya i ra, na se fanyie bara lοε i ma. I mu nee sοtοma sοnοn.» ¹⁵ Yule naxee bannaxi a saabui ra, e fan luma ne yire makuye, barima e gaaxuxi a xa tοορε ya ra. E wama ne, e lu sunnunyi kui. ¹⁶ E nu a fala, «Naxankate na na taa xungbe be, ρaxankate na a be, naxan nu wama dugi fiixe, dugi gbeeli, xεεμα, nun γεμε tofanyie xοn.»

¹⁷ A xa naafuli birin bara kana na waxati kerenyi kui. Kunkui rapereε nun mixi naxan birin kunkui wali nde rabama, e luma ne yire makuye, ¹⁸ e fa a fala e xui itexi ra na taa xungbe ganxi ya ra, «Yi taa, a maniyε mu na.» ¹⁹ E fama ne xube masode e xunyi ma, e wa, e lu sunnunyi kui, e a fala, «Naxankate na na taa xungbe be, ρaxankate na na taa be kunkui kanyie bannaxi dennaxe. Na taa bara findi gbengberenyi ra na waxati kerenyi kui.»

²⁰ «Naxee na koore, wo xa ρεlexin na taa xa ρaxankate xa fe ra. Seniyentοεε, Ala xa xεεrae, nun namijonmee, wo tan xa ρεlexin, barima Ala bara wo gbepοxο.» ²¹ Na temui maleke senbema nde naxa γεme xungbe tongo naxan nu luxi alo se luxutase, a naxa a woli baa ma a falafe ra, «Babilon taa xungbe birama ne a ρaaxi ra alo yi γεme. Mixi mu a toma sοnοn.»

²² «I xa sigie mu mema sοnοn, naxee sama kοra, xule, nun sara xui ra. Wali xui mu minima i xonyi sοnοn, maale din xui fan mu luma i xonyi sοnοn. ²³ Lanpui xa naiyalanyi mu toma i xonyi sοnοn. Futi xirimae xa ρεlexin xui mu mema i xonyi sοnοn, barima i xa yuleε nu bara findi mixi xungbee ra dunija, i bara si birin natantan i xa fe ρaaxie saabui ra. ²⁴ Namijonmee nun seniyentοεε wuli bara mini i xonyi, a nun naxee kon bara raxaba boxi ma.»

19

Ala xa tantui

¹ Na to dangi, n naxa ρama xungbe xui me koore ma a fala ra, «Ala tantu. Kisi, xunnakeli, nun senbe na muxu Marigi Ala be, ² barima a xa kiiti tinxin, a findixi nondi nan na. A bara langoe gine makiiti, naxan nu bara dunija ratantan a xa fe ρaaxie ra. Ala bara a xa konyie wuli gbepοxο a ma.»

³ ρama man naxa a fala a firin nde, «Ala tantu. Babilon tuuri tema ne abadan.»

⁴ Na fori mοxοpen nun naani, nun na nimase naani naxa e felen boxi, e Ala batu naxan nu magoroxi kibanyi kui, a falafe ra, «Amina, Ala tantu.»

⁵ Xui nde naxa mini kibanyi, a falafe ra, «Ala xa konyie, wo xa won Marigi Ala matοxο, wo tan naxee gaaxu a ya ra, wo tan dimeε nun forie.»

⁶ N naxa ρama xungbe xui me naxan senbe gbo alo xure wundu xui, xa na mu a ra galanyi xui. E naxa a fala, «Ala tantu, barima Ala Senbe Kanyi, won Marigi Ala bara so a xa mangeya kui. ⁷ Won xa seewa, won xa ρεlexin, won xa a binya, barima γεxεεyορε xa futi xiri temui bara a li. A naxan dοxοma, a bara ge a yete yaillande. ⁸ A naxan dοxοma a bara dugi fiixe tofanyi ragoro a ma, naxan misaalixi seniyentοεε xa kewali tinxixie ra.»

⁷ Na jε wulu keren na kamali temui naxe, Sentane minima ne a xa geeli kui, ⁸ a siga duniņa birin sie madaxude, alɔ Gogo nun Magogo, a e malan gere xili ma. E xasabi luma ne alɔ meyenyi naxan na baa de ra.

⁹ Sie kelima ne duniņa yire birin, e fa Ala xa jama rabilin a xa taa xanuxi kui. Kɔnɔ na temui te goroma ne kelife koore ma, a fa e sɔntɔ. ¹⁰ Ibulisa naxan nu sie madaxuma, a tan bara woli te nun soda xɔɔra, na sube nun na namijonme wule fale na dennaxe. E jaxankatama ne naa kɔe nun yanyi ra abadan.

¹¹ Na dangi xanbi, n naxa kibanyi xungbe fiixe to, Ala magoroxi a kui. Bɔxi nun koore naxa e gi a ya ra, e lɔe. ¹² N naxa mixi faxaxie to, forie nun dimɛe, e birin tixi kibanyi ya i. Bukie naxa rabi, boore buki fan naxa rabi naxan findixi kisi buki ra. Mixi faxaxie naxa makiiti e kewali ra naxan nu sebexi na bukie kui. ¹³ Mixi faxaxie naxee nu na baa ma, nee naxa keli. Mixi faxaxie naxee nu na aligiyama, nee fan naxa keli, e birin naxa makiiti e kewali ma. ¹⁴ Faxɛ nun aligiyama naxa woli te xɔɔra, naxan findixi faxɛ firin nde ra. ¹⁵ Mixi naxan birin xili mu nu sebexi kisi buki kui, e naxa woli te xɔɔra.

21

Koore neene nun bɔxi neene

¹ N naxa koore nun bɔxi neene to, barima koore nun bɔxi singe nu bara lɔe, baa fan mu nu na sɔnɔn. ² N naxa taa seniyenxi to, Darisalamu neene, naxan nu na gorofe keli koore ma Ala seeti ma. A nu rafalaxa a fanyi ra alɔ gine naxan sigama a xa mori ralande a xa futi xiri lɔxɔe. ³ N naxa xui senbema nde me kelife kibanyi yire, a falafe ra, «Ala xa hɔrɔmolingira nan ya naxan tixi adamadie ya ma. Ala sabatima ne adamadie tagi, e findi a xa jama ra, a fan findi e Marigi Ala ra, a lu e tagi. ⁴ A e yaye birin bama ne. Faxɛ, sunnunyi, wa xui, nun tɔɔre mu luma naa sɔnɔn, barima na fe mɔli naxee nu na singe ra, nee birin bara jɔn.»

⁵ Naxan magoroxi kibanyi kui a naxa a fala, «Yakɔsi, n bara fe birin masara.» A man naxa a fala, «A sebe, barima masenyi na a ra naxan findixi nɔndi ra, a mu kanama abadan.» ⁶ A naxa a fala n be, «A bara jɔn. N tan nan na fe singe nun fe dɔnxɔe ra, a fɔle nun a rapɔnyi. Ye xɔli na naxan ma, n kisi ye fima ne a ma, a mu sarama. Na ye misaalixi kisi nan na. ⁷ Mixi naxan geenima, a ke nan na ki. N bara findi a Marigi Ala ra, a fan bara findi n ma di ra. ⁸ Kɔnɔ mixi gaaxuxie, danxaniyataree, mixi jaxaxie, faxetie, yenɛlae, mandurulae, kuye batuie, wule falee, e birin luma ne te nun soda xɔɔra. Na findima faxɛ firin nde nan na.»

⁹ Maleke nde naxan nu na na maleke solofere ya ma, tonbili solofere nu na naxee yi ra, mankanɛ solofere saxi e kui, a naxa fa n yire, a a fala n be, «Fa be, n xa Yexɛyɔre xa gine masen i be, naxan xa futi fama xiride.» ¹⁰ A naxa n xaxili xanin geya xungbe itexi ma. Menni a naxa na taa seniyenxi masen n be, naxan findixi na Darisalamu ra, naxan nu bara goro kelife koore ma Ala seeti ma. ¹¹ Ala xa nɔre nu na a ma, a nu yanbama alɔ geme tofanyi naxan maniyaxi diyaman na. ¹² A xa tete nu ite, naade fu nu firin nu na a ma, maleke fu nun firin nu tixi na naadee ra e makantafe ma. Isirayila bɔnsɔe fu nun firin xili nu sebexi na naadee ma. ¹³ Naade saxan nu na sogetede mabiri, naade saxan nu na kɔɔla mabiri, naade saxan nu na yirefanyi mabiri, naade saxan nu na sogegorode mabiri. ¹⁴ Taa tete nu tixi na geme safe fu nun firin nan fari, Yexɛyɔre xa xɛera fu nun firin xilie

nu sebexi e ma. ¹⁵ Maniyase xεema daaxi nu na na maleke yi ra, naxan nu woyenma n be, alako a xa no taa, a naadee, nun a tete maniyade. ¹⁶ Taa kuye, taa igbona, nun taa iteya, a birin nu lanxi kilo wulu firin, kilo keme firin, kilo moxoren nan ma. ¹⁷ Maleke naxa tete fan maniya adama ki ma. Na naxa lan kanke ya tongo saxan nun senni ma.

¹⁸ Tete nu yailanxi geme tofanyi nan na naxan maniya diyaman na. Taa tan nu yailanxi xεema xori fanyi nan na naxan tinshe alo ye. ¹⁹ Taa tete nu tixi geme xungbee nan fari. Geme tofanyi mooli birin nan nu na geme xungbee raxunmaxi. Geme xungbe singe raxunmaxi geme tofanyi nde nan na naxan xili falama yasipe, a firin nde raxunmaxi geme tofanyi nde nan na naxan xili falama safiri, a saxan nde kalisedone, a naani nde emerode, ²⁰ a suuli nde sarodonixi, a senni nde sarodone, a solofere nde kirosolite, a solomasaxan nde berili, a solomanaani nde topasi, a fu nde kirisopirase, a fu nun keren nde hiyasinti, a fu nun firin nde ametisite. ²¹ Tete naade fu nun firin nu yailanxi geme tofanyie nan na naxee na baa ma. Naade birin findixi geme keren nan na. Taa malande nu yailanxi xεema xori fanyi nan na naxan tinshe alo ye.

²² N mu Ala xa horomolingira toxi taa kui, barima Marigi Ala Senbe Kanyi nun Yexeyore nan na horomobanxi ra. ²³ Na taa hayi mu nu na soqe ma, xa na mu a ra kike ma, alako a xa naiyalanyi soto. Ala xa nore nan findima a xa naiyalanyi ra, Yexeyore findima a xa lanpui nan na. ²⁴ Sie nerema a xa naiyalanyi nan kui, duniya mangee fama ne a binyade. ²⁵ Na taa naadee mu balanma, barima ke mu soma naa. ²⁶ Sie fama ne Ala binyade naa, e a matoxo. ²⁷ Se seniyentare yo mu soma naa, mixi naxan fe xonxi rabama nun mixi naxan wule falama, e fan mu soma naa. Mixi naxee xili sebexi Yexeyore xa kisi buki kui, e gbansan nan soma na.

22

Ala xa kisi

¹ Na maleke naxa kisi xure masen n be. A nu tinshe alo diyaman, a nu minima Ala nun Yexeyore xa kibanyi nan kui, ² a fa findi xure ra taa tagi. Kisi sansie nu tixi a de firin na, e nu bogi kike yo kike, sanmaya fu nun firin je kui. E burexe findixi seri nan na pamanee be. ³ Danke yo mu na sonon. Ala nun Yexeyore xa kibanyi na taa kui. Ala xa konyie a xui rabatuma, ⁴ e a yatagi to, a xili sebexi e tigi ma. ⁵ Ke mu soma naa, e hayi mu na lanpui nun soqe naiyalanyi ma sonon, barima Marigi Ala nan findixi e xa naiyalanyi ra. Ala xa konyie yaamari tima ne naa abadan.

⁶ Maleke naxa a fala n be, «Yi masenyi nondi nan a ra, a mu kanama. Marigi Ala, naxan namijonme xaxili raperema, a naxa a xa maleke xee alako a xa a masen a xa konyie be naxan fama rabade waxati makorexi ra.»

⁷ Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa. Nelexinyi na mixi be naxan yi masenyi rabatuma, naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra.»

⁸ N tan Yaya, n bara na fe birin me, n bara na fe birin to. N to na me, n to na to, n naxa bira na maleke bun ma naxan nu bara na fee masen n be, alako n xa a batu. ⁹ Konon a naxa a fala n be, «Ade, i naxa na raba. N fan findixi Ala xa konyi nan na alo i tan nun i ngaxakerenyi naxee findixi namijonmee ra, a nun mixi naxee yi Kitaabui xa masenyi rabatuma. I xa Ala batu.»

¹⁰ Na dangi xanbi na maleke naxa a fala n be, «I naxa yi masenyi balan tonxuma ra sinden, naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra, barima waxati bara makore. ¹¹ Tinxintare xa lu tinxintareya kui, seniyyentare xa lu seniyyentareya kui, tinxintoe xa lu tinxinyi kui, seniyyentoe xa lu seniyyenyi kui.»

¹² Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa, n man fama ne mixi birin xa kewali sare ra. ¹³ N tan nan findixi fe singe nun fe donxoe ra, a fole nun a rajonyi ra. ¹⁴ Nelexinyi na mixi be naxee e yete seniyyenma, alako e xa kisi sansi bogi don, e man xa no sode na taa kui naade ra. ¹⁵ Fe paaxi rabae na taa fari ma, mandurulae, yenelae, faxetie, kuye batuie, nun wule fale birin wule rafan naxee ma. ¹⁶ N tan Isa, n bara n ma maleke xee seederexoya ra danxaniyyatoe jamae ma. N tan findixi Dawuda bonsoe sanke nan na, n tan findixi Dawuda bonsoe nan na. N luma ne alo subaxe looloe.»

¹⁷ Ala Xaxili Seniyyenxi nun gine naxan xa futi xirima, e birin a falama, «Fa.» Naxan na a me, na fan xa a fala, «Fa! Ye xoli na naxan ma, a xa fa. Naxan wama a minfe, a xa kisi ye tongo, a xa a min, a mu sarama!»

¹⁸ N tan Yaya bara findi seede ra mixi birin be naxee bara yi masenyi me naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra. Xa a sa li mixi nde fama fe gbete nde sade yi masenyi fari, Ala nan fama toore sade na kanyi ma, alo toore naxan ma fe sebexi yi Kitaabui kui. ¹⁹ Xa a sa li mixi nde naxa woyenyi nde ba yi namijonme xa masenyi ra naxan sebexi yi Kitaabui kui, Ala nan fama kisi sansi ke bade a yi ra, a fa lu taa seniyyenxi fari ma, alo a sebexi yi Kitaabui kui ki naxe. ²⁰ Yi seede naxan seederexoya baxi, a xa masenyi nan ya, a naxe, «Iyo, a gbe mu luxi n xa fa.» Amina. Marigi Isa, i xa fa!

²¹ Marigi Isa xa hinne birin na.